

Holy Bible

Aionian Edition®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)

AionianBible.org

The world's first Holy Bible untranslation

100% free to copy and print

also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ®

Muqeddes Kalam (yāngi yezik)

Uyghur Bible (pinyin script)

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 11/7/2023

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0

Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 4.19.2 (Pro) on 5/7/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Yaritilix	11
Misirdin qiqix	142
Lawiylar	256
Qel-bayawandiki səpər	341
Qanun xərhi	455
Yəxua	553
Batur Həkimlar	620
Rut	687
Samu'il 1	696
Samu'il 2	779
Padixahlar 1	849
Padixahlar 2	933
Tarih-təzkirə 1	1014
Tarih-təzkirə 2	1090
Əzra	1186
Nəhəmiya	1214
Əstər	1254
Ayup	1275
Zəbur	1347
Pənd-nəsihətlər	1519
Həkmət toplioquqi	1574
Küylərnin küyi	1594
Yəxaya	1604
Yərəmiya	1744
Yərəmiyaning yiqə-zarliri	1901
Əzakiyal	1914
Daniyal	2049
Həxiya	2092
Yo'el	2112
Amos	2120
Obadiya	2136
Yunus	2139
Mikaħ	2144
Nahum	2156
Həbakkuk	2161
Zəfaniya	2167
Həgay	2173
Zəkəriya	2178
Malaki	2202

NEW TESTAMENT

Matta	2213
Markus	2301
Luka	2357
Yuhanna	2453
Rosullarning paaliyətliiri	2526
Rimliklaroqa	2622
Korintliklaroqa 1	2665
Korintliklaroqa 2	2705
Galatyaliklaroqa	2732
Əfəsusluklaroqa	2746
Filippiliklaroqa	2759
Kolossiliklərgə	2769
Tesalonikaliklaroqa 1	2778
Tesalonikaliklaroqa 2	2787
Timotiyə 1	2792
Timotiyə 2	2803
Tituska	2811
Filemonoqa	2816
Ibraniylaroqa	2818
Yakup	2849
Petrus 1	2859
Petrus 2	2871
Yuhanna 1	2878
Yuhanna 2	2889
Yuhanna 3	2891
Yəhuda	2893
Wəhiy	2896

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Adəmni qoşliwetip, həyatlıq dərihiğə baridoğan yolni muhəpizət kəlix üqün, u Erəm beşiniñ məxriq tərpiğə kerublarni wə tət tərəkə pirkiraydioğan yalkunluq bir xəmxərnəni qoyur qoydi.
Yaritilix 3:24

Yaritulix

1 Mukəddəmdə Huda asmanlar bilən zeminni yaratti. **2** U qaotda yər bolsa xəkilsiz wə qupkuruq hələttə boldi; qarangoçuluk qongqur sularning yüzini qaplıdi; Hudaning Rohi qongqur sular üstidə lərzan pərwaz qılatti. **3** Huda: «Yorukluk bolsun!» dewidi, yorukluk pəyda boldi. **4** Huda yoruklukning yahxi ikənlikini kərđi; Huda yorukluk bilən qarangoçulukni ayridi. **5** Huda yoruklukni «kündüz», qarangoçulukni «keqə» dəp atidi. Xu tərıkidə kəq bilən səhər etti, bu tunji kün boldi. **6** Andin Huda: — Sularning arilikida bir boxluk bolsun wə sular [yukiri-təwən] ikkigə ayirilip tursun, dedi. **7** Xuning bilən Huda bir boxluk hasil qilip, sularni boxlukning astioqa wə boxlukning üstigə ayriwətti; ix ənə xundak boldi. **8** Huda bu boxlukni «asman» dəp atidi. Xu tərıkidə kəq bilən səhər etti, bu ikkinqi kün boldi. **9** Andin Huda: «Asmanning astidiki sular bir yərgə yioçilsun, kuruk tuprak kərünsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **10** Huda kuruk tuprakni «yər», yioçiloqan sularni bolsa «dengizlar» dəp atidi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kərđi. **11** Andin Huda yənə: «Yər hərhil əsümlüklərni, urukluk otyaxlarni, mewə beridioqan dərəhlərni türłiri boyiqə ezidə ündürsun! Mewilərning iqidə urukłiri bolsun!» dewidi, dəl xundak boldi; **12** yərdiki əsümlüklərni, yəni uruk qıqidioqan otyaxlarni əz türłiri boyiqə, mewə beridioqan, yəni mewilirining iqidə urukłiri boləqan dərəhlərni əz türłiri boyiqə ündürđi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kərđi. **13** Xu tərıkidə kəq bilən səhər etti, bu üqinqi kün boldi. **14** Huda yənə: «Kündüz bilən keqini ayrip

berix üqün asmanlarda yorukluk jisimlar bolsun. Ular künler, pəsillar wə yillarni ayrip turuxka bəlgə bolsun; **15** ular asmanlarda turup nur qıkarıuqi bolup, yər yüzigə yorukluk bərsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **16** Huda ikki qong nur qıkarıuqi jisimni yaratti; qong nur qıkarıuqini kündüzni baxkuridıoan, kiqik nur qıkarıuqni keqini baxkuridıoan kildi. Həmdə yənə yultuzlarnimu yaratti. **17** Huda bularni yərgə yorukluk berip, kündüz bilən keqini baxkurup, yorukluk bilən karangıulukni ayrisun dəp asmanlarning gümbizigə orunlaxturdi. Huda buning yahxi bolıoanlıqini kərđi. **19** Xu tərıkidə kəq bilən səhər ətđi, bu tətinqi kün boldi. **20** Huda yənə: «Sularda miı-miı janiwarlar bolsun, uqar-kanatlar yərning üstidə, asman boxlukıda uqsun» dedi. **21** Xundak kılıp Huda sudiki qong-qong məhluklarni, xundakla sularda miı-miı janiwarlarni öz türliri boyiqə wə hərhil uqar-kanatlarni öz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi bolıoanlıqini kərđi. **22** Huda bu janlıklarıa bəht-bərikət ata kılıp: «Nəsillinip, kəpiyip, dengiz sulirini toldurunglar, uqar-kanatlar mu yər yüzidə awusun» dedi. **23** Xu tərıkidə kəq bilən səhər ətđi, bu bəxinqi kün boldi. **24** Huda yənə: «Yər janiwarlarni öz türliri boyiqə qıqarsun — mal-qarwilarni, ımüligüqi janiwarlarni wə yawayi həywanlarni öz türliri boyiqə apiridə kılısun» — dewidi, dəl xundak boldi. **25** Xundak kılıp Huda yərdiki yawayi həywanlarni öz türliri boyiqə, mal-qarwilarni öz türliri boyiqə wə yər yüzidə ımüligüqi barlıq janiwarlarni öz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi bolıoanlıqini kərđi. **26** Andin Huda: «Öz sürət-obrazimizda, Bizgə ohxaydıoan kılıp insanni

yaritayli. Ular dengizdiki beliklaroqa, asmandiki uqar-kanatlaroqa, barlik mal-qarwilaroqa, pütkül yər yüzigə wə yər yüzidiki barlik əmiligüqi janiwarlaroqa igidarqilik kilsun» dedi. **27** Xundak kılıp, Huda insanni Əz sürət-obrazida yaratti; Uni Əzining süritidə yaratti; Ularni ərkək-qixi kılıp yaratti. **28** Huda ularoqa bəht-bərikət ata kılıp: «Silər nəsilinip, kəpiyip, yər yüzini toldurup boysundurunglar; dengizdiki beliklar, asmandiki uqar-kanatlaroqa, xuningdək yər yüzidə yüridioqan hərbi hāywanlaroqa igidarqilik kilinglar» dedi. **29** Andin Huda yənə: «Mana, Mən pütkül yər yüzidiki urukluk otyaxlar bilən urukluk mewə beridioqan hərbi dərəhləni silərgə ozukluk bolsun dəp bərdim; **30** xundakla yərdiki barlik janiwarlar bilən asmandiki barlik uqar-kanatlar wə yər yüzidə barlik əmiligüqilərgə, yəni barlik jan-janiwarlaroqa ozukluk bolsun dəp barlik gül-giyahlarni bərdim» dewidi, dəl xundak boldi. **31** Huda yaratkanlirining həmmisigə səpselip qaridi, wə mana bularning həmmisi nahayiti yahxi boləjanidi. Xu tərīkidə kəq bilən səhər ətti, bu altinqi kün boldi.

2 Xundak kılıp asman bilən zemin, pütkül məwjudatliri bilən qoxulup yaritilip boldi. **2** Huda yəttinqi künigiqə kildioqan ixini tamamlidi. U yəttinqi künini barlik yaritix ixini tohtitip aram aldi. **3** Yəttinqi künini Huda barlik yaritix ixliridin aram aloqan kün boləjanliqi üqün, xu künni bəhtlik kün kılıp, uni «mukəddəs kün» dəp bekitti. **4** Pərwərdigar Huda zemin bilən asmanni yaratkan künidə, asman-zeminning yaritilix jəryanining tarihliri mundak: — **5** Zeminda tehi heq gül-giyah, yərdə heq

ot yax ünmigənidi; qünki Pərwərdigar Huda yər yüzigə həl-yeoqin yaqdurmioqanidi, xundaqla yər teriydioqan adəmmu yok idi. **6** Lekin yərdin bulak süyi qikip, tamam yər yüzini suoqardi. **7** Andin Pərwərdigar Huda adəmni yərning topisidin yasap, həyatlik nəpəsini uning burnioqa püwlidi; xuning bilən adəm tirik bir jan boldi. **8** Andin keyin Pərwərdigar Huda məxriq tərəptə Erəm degən jayda bir baq bina kilip, yasioqan adəmni xu yərgə orunlaxturdi. **9** Pərwərdigar Huda yərdin kəzni qamlaxturidioqan qiraylik, [mewiliri] yeyixlik hərhil dərəhni ündürdi; u yənə baqning otturisida «həyatlik dərəhi» wə «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ni ündürdi. **10** Baqni suoqirixqa Erəmdin bir dərya ekip qikti; andin bəlünüp, tət ekın boldi. **11** Birinqi ekinning nami Pixon bolup, altun qikidioqan pütkül Həwilah zeminini aylinip etidu. **12** Bu yurtning altuni nahayiti esil idi; xu yərdə puraklik dewirkay bilən aq həkikmu qikidu. **13** Ikkinqi dəryaning nami Gihon bolup, pütkül Kux zeminini aylinip etidu. **14** Üqinqi dəryaning nami Dijlə bolup, Axurning xərkidin ekip etidu, tətinqi dəryaning nami Əfrat idi. **15** Pərwərdigar Huda adəmni elip Erəm beoqoqa ixləp, pərwix kilsun dəp uni xu yərgə qoyup koydi. **16** Pərwərdigar Huda adəmgə əmr kilip: baqdikı hər bir dərəh mewiliridin halioqiningqə yə; **17** əmma «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ning mewisidin yemigin; qünki uningdin yegən kününgdə jəzmən əlisən, — dedi. **18** Andin Pərwərdigar Huda yənə səz kilip: — Adəmning yaloquz turuxi yahxi əməs; Mən uningqə mas kelidioqan bir yərdəmqi həmrahni

yasap beray, — dedi. **19** Pərwərdigar Huda tupraqtin daladiki barliq janiwarlar bilən asmandiki həmmə uqar-kanatlarni yasojanidi; ularoqa adəmning nemə dəp at qoyidojanlikini bilix üqün, U ularni adəmning aldioqa kəltürdi. Adəm hər bir janiwaroqa nemə dəp at qoyojan bolsa, uning eti xu bolup qaldi. **20** Bu tərکیدə adəm həmmə mal-qarwilaroqa, asmandiki uqar-kanatlaroqa wə daladiki hər bir janiwarlaroqa at qoydi; wəhalənki, adəm özīgə mas kelidojan heqbir yardəmqi həmrah uqratmidi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmgə bir qattik uyqu saldi; u uhlap qaldi. U uhlawatqanda, U uning bikinidin bir az elip, andin uning ornini ətgəx bilən etip qoydi. **22** Xuning bilən Pərwərdigar Huda adəmning bikinidin alojan xu kismidin bir ayalni yasap, uni adəmning kexioqa əkəldi. **23** Adəm'ata huxal bolup: — Mana bu səngəklirimdiki səngək, etimdiki ət boloq, «ayal» dəp atalsun; qünki u ərdin elinoqandur, — dedi. **24** Xuning üqün ər kixi ata-anisidin ayrilip, öz ayalioqa baqlinip bir bolup, ikkisi bir tən bolidu. **25** Adəm'ata bilən ayali hər ikkisi yalingaq bolsimu, heq uyalmaytti.

3 Yər yüzidə yilan Rəb Pərwərdigar yaratqan daladiki haywanlarning həmmisidin hiyliyər idi. U ayaldin: — Huda rasttinla baqdiki dərəhlərləning heqkaysisining mewisidin yemənglar, dedimu? — dəp soridi. **2** Ayal yilanoqa jawab berip: — Baqdiki dərəhlərləning mewilirini yesək bolidu. **3** Əmma baqning otturisdiki dərəhning mewisi toqrisida Huda: «Buningdin yemənglar, qolmu təgküzmənglar, bolmisa əlisilər» degən, dedi. **4** Yilan ayaloqa: — Undak əməs! Hərgiz əlməysilər! **5** Bəlki silər

uni yegən kününglarda, Huda kəzünglarning eqilip, Hudağa ohxax yahxi bilən yamanni bilidioğan bolup qalidioğanliqlarini bilidu, — dedi. **6** Ayal dərəhning [mewisining] yeməklik üqün yahxilikini, uning kəzni qamlaxturidioğanlikini kərüp, həm də dərəhning adəmni əkillik kilidioğan jəlpkarlikini kərüp, mewidin yedi wə uningdin yenida turoğan erigimu bərdi; umu yedi. **7** Yeyixi bilənla hər ikkisinin kəzliri eqilip, əzlrining yalingaq ikənlikini bilip, ənjür yopurmaqlirini elip bir-birigə ulap tikip, əzlrigə yapkuq kilip tartti. **8** Kün salqinlioğanda, ular Pərwərdigar Hudaning bağda mangoğan xəpisini anglap kelip, adəm ayali bilən Pərwərdigar Hudaning hazır boləjninidin keqip bağdiki dərəhlərnin arisioğa yoxurunuwaldi. **9** Ləkin Pərwərdigar Huda tovlap adəmni qakirip uningğa: Sən nədə? — dedi. **10** Adəm'ata jawab berip: — Mən bağda xəpəngni anglap, yalingaq turoğinin üqün kərkup ketip, yoxuruniwaldim, — dedi. **11** [Huda] uningğa: — Yalingaq ikənlikingni sanga kim eytti? Mən sanga yemə, dəp əmr kiləğan dərəhning mewisidin yedingmu-ya? — dedi. **12** Adəm jawab berip: — Sən manga həmrəh boluxqa bərgən ayal dərəhning mewisidin manga bərgənidi, mən yedim, — dedi. **13** Pərwərdigar Huda ayaloğa: — Bu nemə kiləjning? — dedi. Ayal jawab berip: — Yilan meni aldap azdursa, mən yəp saptimən, — dedi. **14** Pərwərdigar Huda yilanoğa mundaq dedi: — «Bu kiləjning üqün, Sən həmmə mal-qarwilardin, Daladiki barlik haywanatlardin bəkrək lənətkə qalisən; Kərsikinq bilən beqirlap mengip, Əmrüngning barlik künliridə topa yəysən. **15** Wə mən sən bilən ayalning arisioğa,

Sening nəsling bilən ayalning nəslining arisioğa eqmənlik salimən; U sening bexingni dəssəp zəhimləndüridu, Sən kəpup uning tapinini [qeqip] zəhimləndürisən. **16** Andin Huda ayaloğa: — «Sening hamilidarliqingning japa-muxəkkətlirini kəpəytimən; Sən kattik toləqak iqidə boxinisən; Sən eringdin üstün turuxka həwəs kilsangmu, U üstüngdin hojilik kildu» — dedi. **17** Andin U Adəm'atioğa: — «Sən ayalingning səzigə kulak selip, Mən sanga yemə, dəp əmr kıləqan dərəhtin yegining tūpəylidin, Sening tūpəydingdin yər-tuprak lənitimgə uqraydu; Əmrüingning barliq künliridə pəkət japalik ixləpla, andin uningdin ozuklinisən. **18** Yər sanga tikən bilən kəmoqak ündüridu; Xundaktimu sən yərdiki ziraət-otyaxlarni yəysən. **19** Taki sən tuprakka kəytkuqə yüz-kəzüng tərgə qümgəndə, andin nan yeyələysən; Qünki sən əsli tupraktin elinoqansən; Sən əslidə topa boləq, Yənə topioğa kəytisən» — dedi. **20** Uning ayali barliq jan igilirining anisi bolidioqini üqün adəm uningə «Həwa» dəp at koydi. **21** Pərwərdigar Huda Adəm'ata bilən uning ayalioğa həywan teriliridin kiyim kılıp kiydürüp koydi. **22** Pərwərdigar Huda səz kılıp: — Mana, adəm Bizlərdin birigə ohxap qaldi, yahxi bilən yamanni bildi. Əmdi qolini uzitip həyatlik dərividin elip yəwelip, ta əbədgiqə yaxawərməsliki üqün [uni tosuximiz kerək], dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar Huda uni Erəm baqdin koqlap qikiriwətti; xundak kılıp uni yərgə ixləydioqan, yəni əzi əsli apiridə kılinoqan tuprakka ixləydioqan kılıp koydi. **24** Adəmni koqliwetip, həyatlik dərividə baridioqan yolni muhəpizət kilix üqün, u Erəm beqining məxriq tərividə

kerublarni wə tət tərəpkə pirkiraydioqan yalkunluk bir xəmxərni qoyup qoydi.

4 Adəm'ata ayali Həwa bilən billə boldi; Həwa hamilidar bolup Qabilni tuqup: «Mən bir adəmgə igə boldum — U Pərwərdigardur!» — dedi. **2** Andin u yənə Qabilning inisi Həbilni tuqdi. Həbil padiqi boldi, Qabil bolsa terikqi boldi. **3** Bekitilgən xundak bir waqit-saəttə xundak bir ix boldiki, Qabil tupraqning hosulidin Pərwərdigarə qədiyə kəltürdi. **4** Həbilmu padisidin qoylirining tunjliridin, yəni ularning yeqidin hədiyə sundi. Pərwərdigar Həbilni wə uning sunoqan hədiyəsini qəbul qildi. **5** Lekin Qabil wə uning sunoqinə qərimidi. Xu wəjidin Qabilning tolimu aqqiqi kelip, qirayi tutuldi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar Qabilə: Nemixqə aqqiklinisən? Nemə üqün qiraying tutulup ketidu? **7** Əgər durus ix qilsang, sən kətürülməmsən? Lekin durus ix qilmisang, mana gunah ixik aldida [seni paylap] beqirlap yatidu, u seni öz ilkiqə almaqqi bolidu; lekin sən uningdin oqalip kelixing kerək, dedi. **8** Qabil inisi Həbilə: «Dalə qəqip keləyli!» dedi. Dalada xu wəqə boldiki, Qabil inisi Həbilə qol selip, uni ɵltürdi. **9** Pərwərdigar Qabilə: Ining Həbil nədə? — dəp soridi. U jawab berip: Bilməymən, mən inimning baqquqisimu? — dedi. **10** Huda uningə: — Sən nemə qilding? Mana, iningning qeni yərdin manga pəryad kətürüwatidu! **11** Əmdi iningning qolungda təkülgən qenini qəbul qilixqə aqzini aqqan yərdin qoqlinip, lənətkə uqraysən. **12** Sən yərgə ixlisəngmu u buningdin keyin sanga quwwitini bərməydu; sən yər yüzidə sərsan bolup, sərgərdan bolisən, — dedi.

13 Buni anglap Qabil Pərwərdigarğa jawab kılıp: — Mening bu jazayimni adəm kətürəlmigüdək! **14** Mana, Sən bugün meni yər yüzidin qoşliding, mən əmdi Sening yüzüngdin yoxurunup yürimən; yər yüzidə sərsən bolup sərgərdanlikta yürimən; xundak boliduki, kimla meni tepiwalsa, eltürüwetidu!, — dedi. **15** Ləkin Pərwərdigar uningğa jawab berip: — Xundak boliduki, kimki Qabilni eltürsə, uningdin yəttə həssə intikam elinidu, — dedi. Xularni dəp Pərwərdigar Qabilğa uqriğan birsi uni eltürüwətmisun dəp uningğa bir bəlgə koyup koydi. **16** Xuning bilən Qabil Pərwərdigarning huzuridin qikiq, Erəmning məxriq tərpidiki Nod degən yurtta olturaklixip qaldi. **17** Qabil ayali bilən billə bolup, ayali hamilidar bolup Hanohni tuqdi. U waqıtta Qabil bir xəhər bina kiliwatatti; u xəhərning namini oşlining ismi bilən Hanoh dəp atidi. **18** Hanohnin Irad tərəldi, iradnin Məhuyail tərəldi, Məhuyaildin Mətuxail tərəldi, Mətuxaildin Ləməh tərəldi. **19** Ləməh əzigə ikki hotun aldi. Birining ismi Adah, yənə birining ismi Zillah idi. **20** Adah Yabalni tuqdi. U qedirda olturidigan kəqmən malqilarning bowisi idi, **21** uning inisining ismi Yubal idi. Bu qiltar bilən nəy qaloquqilarning bowisi idi. **22** Zillah yənə Tubal-qayin degən bir oşulni tuqdi. U mis-təmür əswablarni sokkuqi idi. Tubal-qayinning Naamah isimlik bir singlisi bar idi. **23** Ləməh bolsa ayalliriğa söz kılıp: — «Əy Adah bilən Zillah, səzümni anglanglar! Əy Ləməhning ayalliri, gepimgə kulak selinglar! Meni zəhimləndürgini üçün mən adəm eltürdüm, Tenimni zədə kiloğanlikı üçün bir yigitni eltürdüm. **24** Əgər Qabil üçün yəttə həssə intikam

elinsa, Ləmäh üqün yətmix yəttə həssə intikam elinidul!»
— dedi. **25** Adəm'ata yənə ayali bilən billə boldi. Ayali bir
oqul tuqur, uningqa Xet dəp at qoyur: Qabil Həbilni
əltürüwətini üqün Huda uning ornioqa manga baxqa bir
əwlad tikləp bərđi, dedi. **26** Xettinmu bir oqul tuquldi; u
uningqa Enox dəp at qoydi. Xu waqittin tartip adəmlər
Pərwədigarning namioqa nida kilişkə baxlidi.

5 Bu Adəm'atining əwladlirining nəsəbnamisidur: —
Huda insanni yaratqan künidə, uni Əzigə ohxax kiliş
yaratti. **2** U ularni ər jinis wə ayal jinis kiliş yaritip,
ularqa bəht-bərikət ata kiliş, yaritiloqan künidə ularning
namini «adəm» dəp atidi. **3** Adəm'ata bir yüz ottuz yaxqa
kirqəndə uningdin əzigə ohxaydioqan, əz sürət-obrazidək
bir oqul tərəldi; u uningqa Xet dəp at qoydi. **4** Xet
tuquloqandin keyin Adəm'ata səkkiz yüz yil əmür kərüp,
uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. **5** Adəm'atimiz jəmiy
tokkuz yüz ottuz yil kün kərüp, aləmdin ətti. **6** Xet
bir yüz bəx yaxqa kirqəndə uningdin Enox tərəldi. **7**
Enox tuquloqandin keyin Xet səkkiz yüz yəttə yil əmür
kərüp, uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. **8** Xet jəmiy
tokkuz yüz on ikki yil kün kərüp, aləmdin ətti. **9** Enox
toksan yaxqa kirqəndə uningdin Kenan tərəldi. **10** Kenan
tuquloqandin keyin, Enox səkkiz yüz on bəx yil əmür
kərüp, uningdin yənə oqul-qizlar tərəldi. **11** Enox jəmiy
tokkuz yüz bəx yil kün kərüp, aləmdin ətti. **12** Kenan
yətmix yaxqa kirqəndə uningdin Maqalaləl tərəldi. **13**
Maqalaləl tuquloqandin keyin Kenan səkkiz yüz kırık
yil əmür kərüp, uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. **14**
Kenan jəmiy tokkuz yüz on yil kün kərüp, aləmdin ətti.

15 Maħalalel atmix bəx yaxqa kirgəndə uningdin Yarəd tərəldi. 16 Yarəd tuquloqandin keyin Maħalalel səkkiz yüz ottuz yil ɵmür kɵrɵp, uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. 17 Maħalalel jəmiy səkkiz yüz toqsan bəx yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. 18 Yarəd bir yüz atmix ikki yaxqa kirgəndə uningdin Hənoh tərəldi. 19 Hənoh tuquloqandin keyin Yarəd səkkiz yüz yil ɵmür kɵrɵp, uningdin yənə oqul-qizlar tərəldi. 20 Yarəd jəmiy tokkuz yüz atmix ikki yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. 21 Hənoh atmix bəx yaxqa kirgəndə uningdin Mətuxələh tərəldi. 22 Mətuxələh tuquloqandin keyin Hənoh ɵq yüz yiloqə Huda bilən bir yolda mengip, yənə oqul-qizlarni tapti. 23 Hənohning [yər yuzidə] barliq kɵrgən kɵnliri ɵq yüz atmix bəx yil boldi; 24 U Huda bilən bir yolda mengip yaxaytti; u [tuyuksiz kɵzdin] oqayib boldi; qɵnki Huda uni ɵz yenioqə elip kətkənidi. 25 Mətuxələh bir yüz səksən yəttə yaxqa kirgəndə uningdin Ləməh tərəldi. 26 Ləməh tuquloqandin keyin Mətuxələh yəttə yüz səksən ikki yil ɵmür kɵrɵp, uningdin oqul-qizlar tərəldi. 27 Mətuxələh jəmiy tokkuz yüz atmix tokkuz yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. 28 Ləməh bir yüz səksən ikki yaxqa kirgəndə bir oqul tepip, uning ismini Nuħ atap: — Pərwərdigar tuprakqa lənət kildi; xunga biz [yərgə] ixliginimizdə həmdə qollirimizning jəpalıq əmgikidə bu bala bizgə təsəlli beridu, — dedi. 30 Nuħ tuquloqandin keyin Ləməh bəx yüz toqsan bəx yil ɵmür kɵrɵp, uningdin yənə oqul-qizlar tərəldi. 31 Ləməh jəmiy yəttə yüz yətmix yəttə yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. 32 Nuħ bəx yüz yaxqa kirgəndin keyin, uningdin Xəm, Həm wə Yafət tərəldi.

6 Wə xundak boldiki, insanlar yər yüzidə kəpiyixkə baxlioqanda, xundakla qizlarmu kəpləp tuoquloqanda, **2** Hudaning ooqulliri insanlarning qizlirining qirayliqlikini kərip, halioqanqə tallap, əzlrigə hotun qilixka baxlidi. **3** U waqıtta Pərwərdigar səz qilip: — — Mening Rohim insanlar bilən mənggü kürəx qiliwərməydu; qünki insan əttur, halas. Kəlgüsidə ularning əmri pəkət bir yüz yigirmə yaxtin axmisun! — dedi. **4** Xu künlərdə (wə xundakla keyinki künlərdimu), Hudaning ooqulliri insanlarning qizlirining yenioqa berip, ulardin balilarni tapqinida, gigantlar yər yüzidə pəyda boldi. Bular bolsa qədimki zamanlardiki dangliq palwan-baturlar idi. **5** Pərwərdigar insanning ətküzüwatqan rəzilliki yər yüzidə kəpiyip kətkənlikini, ularning kənglidiki niyətlirining hərqaqan yaman boluwatqinini kərdi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar yər yüzidə adəmnı apiridə qiloqinioqa puxayman qilip, kənglidə azablandi. **7** Buning bilən Pərwərdigar: — Özüm yaratqan insanni yər yüzidin yəqitimən — insandin tartip mal-qarwilaroqıqə, əmiligüqi həywanlardin asmandiki quxlaroqıqə, həmmisini yəq qilimən; qünki Mən ularni yaratqinimoqa puxaymən qildim, — dedi. **8** Lekin Nuh bolsa Pərwərdigarning nəziridə xəpkət tapqanidi. **9** Nuh wə uning ix-izliri təwəndikiqə: — Nuh həqkanıy, əz dəwridikilər arisida əyibsiz adəm idi; Nuh Huda bilən bir yolda mēngip yaxaytti. **10** Nuhtin Xəm, Həm, Yafət degən üq ooqul tərəldi. **11** Pütkül jaqan Hudaning aldidə rəzillixip, həmmə yər zorawanliqqə tolup kətkənidi. **12** Huda yər yüzigə nəzər seliwidi, mana, jaqan rəzilləxkənidi; qünki barliq ət igilirining yər yüzidə qiliwatqini yuzukqilik idi.

13 Xuning bilən Huda Nuhqa: — Mana, aldimoqa barliq at igilirining zawalliqi yetip keldi; qünki pütkül yər-jahanni ularning səwəbidin zorawanliq kaplidi. Mana, Mən ularni yər bilən koxup halak qilimən. **14** Əmdi sən özünggə gofər yaşıqidin bir kemə yasap, kemining iqidə bəlməhanilarni qilip, iqi-texini qarimay bilən suwa. **15** Sən uni xundak yasıqin: — Uzunluqi üç yüz gəz, kəngliki əllik gəz wə egizliki ottuz gəz bolsun. **16** Kemining pexaywini astioqa bir oquqçilik yasa, uning egizliki bir gəz bolsun; ixikini kemining yenifa orunlaxtur; kemini asti, ottura wə üsti qilip üç kəwət yasa. **17** Qünki mana, Mən Özüm asmanning astidiki hayatliq tiniki barliki hər bir at igisini halak kilidioğan su topanni yər yüzigə kəltürimən; buning bilən yər yüzidiki barliq məhluklar tinikidin tohtaydu. **18** Lekin sən bilən əhdəmni tüzimən. Sən özüng, oşulliring, ayaling wə kelinliringni elip birliktə kemigə kiringlar. **19** Özüng bilən təng tirik saklap kelix üçün, barliq jandarlardın hər kəyşisidin bir jüp, yəni ərkikidin birini, qixidin birini kemigə elip kirgin; **20** Tirik kelix üçün kuxlarning hər bir tür liringdin, mal-qarwilarning hər bir tür liringdin wə yərdə əmiligüqi janiwarlarning hər bir tür liringdin bir jüpi kəxingoqa kiridu. **21** Özüng wə ularning ozuklukı üçün hər hil yeməklıklərdin elip, yeningoqa oşamligin, — dedi. **22** Nuh xundak kilidi; Huda əzigə buyruoğan həmmə ixni u bəja kəltürdi.

7 Pərwərdigar Nuhqa mundaq dedi: — «Sən pütün əydikiliring bilən kemigə kirgin; qünki bu dəwrdə aldimda seni həkqaniy dəp kərdüm. **2** Həmmə həlal həywanlarning ərkək-qixisidin yəttə jüptin, həram həywanlarning ərkək-

qixisidin bir jüptin elip, xuningdäk asmandiki uqar-
қанatlarningmu әrkәk-qixisidin yәttә jüptin elip, ularning
nәslini pütkül yәр yüzidә tirik saqlax üqün өзүng
bilән billә әkir. 4 Qünki yәttә күndin keyin uda қiriқ
keqә-kүndüz yәр yüzigә yamoқur yaoқdurimән; Özüм
yasioқan һәmmә janiwarlarni yәр yüzidin yokitimән». 5
Xuning bilән Nuh Pәrwәdigar uningоја buyruoқinining
һәmmisigә әmәl қildi. 6 Yәр yüzini topan baskanda Nuh
altә yüz yaxta idi. 7 Topandin [қutulup қelix] üqün Nuh
bilән oқulliri, ayali wә kelinliri billә kemigә kirdi. 8 Һalal
һaywanlar bolsun, һaram һaywanlar bolsun, қuxlar bilән
yәrdә әmiligüqi janiwarlar bolsun, [һәрbir түrdin] bir jüp-
bir jüptin әrkәk-qixi bolup, Huda Nuhқа buyruoқandәk
kemigә, Nuhning қexioқa kirdi. 10 Wә xundaq boldiki,
yәttә күndin keyin, yәр yüzini topan besixқа baxlidi.
11 Nuhning әmrining altә yüzinqi yili, ikkinqi eyining
on yәttinqi күnidә qongқur dengizlarning tәgliridiki
barliқ bulaqлар yerilip, asmanning pәнjiriliri eqilip kәtti.
12 Yamoқur uda қiriқ keqә-kүndüz yәр yüzigә tohtimay
yaoқdi. 13 Dәl yamoқur baxlanoқan күni, Nuh, Nuhning
Xәм, Һam, Yafәt degән oқulliri, Nuhning ayali bilән
üq kelini kemigә kirdi. 14 Ular bilән billә һәрhil yawa
һaywanlar түr-tүri boyiqә, һәрhil mal-qarwilar түr-tүri
boyiqә, yәrdә әmiligüqi һәрhil janiwarlar түr-tүri boyiqә
wә һәрhil uqar-қанатлар, yәni һәрhil қанатлиқ janiwarlar
tүr-tүri boyiqә kemigә kirdi. 15 Әt igiliridin, yәni barliқ
һayatliқ tiniki boloқan һәрhil jandarlardin, bir jüp-bir
jüp bolup, kemigә nuһning қexioқa kirdi. 16 Kirgәnlәр
Hudaning nuһқа buyruoқinidәk әt igilirining һәrtürining

ərkək-qixisi idi. Andin Pərwərdigar ixikni etiwətti. **17** Topan yər yüzini uda kırık kün besip, sular uləyiyip kətti. Kemə yər üstidin kətürülüp ləyləp qaldı. **18** Su uləyiyip, yər üstidə tehimu egizləp kətti; kemə su üstidə dawaləyup turatti. **19** Sular yər yüzidə tolimu uləyiyip, pütkül asmannıng astidiki barlıq egiz taqlarnımu besip kətti. **20** Sular [taqlardin] yənə on bəx gəz ərlep, taql qoqqilirimu su astida qaldı. **21** Buning bilən yər yüzidə yürgüqi həmmə ət igiliri, uqar-quxlar, mal-qarwılar, yawayi həywanlar, yərdə əmiligüqi həmmə janıwarlar, jümlidin pütkül adəmlər həmmisi əldi; **22** kuruqlukta yaxıoquqi, burnida həyatlıq tiniki bar boləyanlarning həmmisi əldi. **23** Yər yüzidiki jeni barlarning həmmisi, insan bolsun, mal-qarwılar bolsun, əmiligüqi həywanlar bolsun, asmandiki quxlar bolsun, həmmisi həlak bolup yər yüzidin yok qılındı; pəkət Nuh wə kemidə uning bilən billə turoyanlar kutulup qaldı. **24** Bir yüz əllik künigiqə yər yüzini su besip turdi.

8 Huda Nuħni, xundaqla kemidə uning bilən billə boləyan barlıq yawayi həywanlar bilən barlıq mal-qarwilarnı əslidi. Xuning bilən Huda bir xamal qıqirip yər yüzini yəlpütti wə sular yenixka baxlıdi. **2** Qongkur dengizlarning təgliridiki bulaklar wə asmannıng pənjiriliri etilip, asmandin təkülgən yamoqur tohtidi. **3** Sular barəqanseri yər yüzidin yandı; bir yüz əllik kün ətəkəndin keyin heli azlıdi. **4** Yəttinqi ayning on yəttinqi küni, kemə Ararat taql tizmiliridiki birining üstidə tohtap qaldı. **5** Sular oninqi ayəqiqə barəqanseri aziyip, oninqi ayning birinqi küni taql qoqqiliri kərünüxkə baxlıdi. **6** Kırık kündin

keyin Nuh kemigə əzi ornatqan dərizini eqip, 7 bir kuzoqunni sirtka qikardi. U yər yuzidiki sular tartilip boluqə uyan-buyan uqup yürdi. 8 Uningdin keyin Nuh sularning yər yuzidin tartiloqan-tartilmoqanliqini bilix üqün, bir kəptərni qikardi. 9 Lekin sular tehiqə pütkül yər yuzini qaplap turoqaqqa, kəptər putini qoyuqudək jay tapalmay, Nuhning qexioqə kemigə yenip kəldi. Xuning bilən Nuh qolini sunup uni tutup, kemigə əkiriwalidi. 10 U yəttə kün saqlap, bu kəptərni kemidin yənə sirtka qikardi. 11 Kəptər kəqtə uning qexioqə yenip kəldi; mana, uning tumxukida yengi üzüwaloqan zəytun yopurmiki bar idi. Buni kərüp Nuh sularning yər yuzidin tartiloqinini bildi. 12 U yənə yəttə kün saqlap, kəptərni yənə sirtka qikardi, əmma bu kətim kəptər uning yenioqə qaytip kəlmidi. 13 Nuh altə yüz bir yaxka kirgən yili, birinqi ayning birinqi künidə su yər yuzidin quruoqanidi. Nuh kemining qapqikini eqip qariwidi, yərning quruoqinini kərđi. 14 Ikkinqi ayning yigirmə yəttinqi küni, yər yuzi pütünləy qurup boldi. 15 U waqitta Huda Nuhqa söz qilip: — Sən əzüng, ayaling, oqulliring wə kelinliring kemidin qiqinglar. 17 Əzüng bilən billə boluqan barliq ət igiliridin hər bir türdiki janiwarlarni, yəni uqar-qanatlarni həm mal-qarwilarni, yərdə əmiligüqi haywanlarning həmmisini əzüng bilən qoxup kemidin elip qikkın; xuning bilən ular yər yuzidə tarilip-tarkilip, nəsillinip zeminda kəpəysun, — dedi. 18 Xuning bilən Nuh, ayali, oqulliri wə kelinliri bilən billə sirtka qikti. 19 Janiwarlarning həmmisi, barliq əmiligüqi haywanlar, barliq uqar-qanatlar, yərdə midirlap yüridoqanlarning hər qaysisi əz türliri boyiqə

kemidin qiqixti. **20** Xu qaʻda Nuh Pərwərdigarʻa atap bir qurbangahni yasidi; u halal janiwarlar bilən halal quxlarning hər türidin elip kelip, qurbangahning üstidə «kəydürmə qurbanlıq» etküzdi. **21** Xundak qilip Pərwərdigar huxbuy purap [məmnun boldi]; Pərwərdigar kənglidə: — «Insanning kəngül-niyiti yaxlıkidin tartip rəzil bolsimu, Mən insan tüpəylidin yərgə yənə lənət oqumaymən wə əmdi bu qetimqidək həmmə jandarlarni urup yoxitiwətməymən. **22** Bundin keyin, yər məwjut künliridə, Terix bilən orma, Soʻquk bilən issik, Yaz bilən qix, Kündüz bilən keqə üzülməy aylinip turidu» — dedi.

9 Huda Nuh bilən uning oʻqullirioʻa bəht-bərikət ata qilip, ularʻoʻa mundak dedi: — «Silər jüplixip kəpiyip, yər yüzini toldurunglar. **2** Yər yüzidiki barlıq janiwarlar, asmandiki barlıq quxlar, barlıq yər yüzidə midirlap yürgüqilər wə dengizdiki barlıq beliklarning həmmisi silərdin qorqup wəhimidə bolsun; bular qolunglarʻoʻa tapxuruloʻandur. **3** Midirlap yüridioʻan hərqandak janiwarlar silərgə ozuk bolidu; Mən silərgə kək otyaxlarni bərgəndək, bularning həmmisini əmdi silərgə bərdim. **4** Lekin silər gəxni iqidiki jeni, yəni qeni bilən qoxup yeməslikinglar kerək. **5** Qeninglar, yəni jeninglardiki qan təkülsə, Mən bərħək uning hesabini alimən; hərqandak haywanning ilkidə qeninglar bar bolsa Mən uningʻoʻa tələtküzimən; insanning qolida bar bolsa, yəni birsining qolida öz qerindixining qeni bar bolsa, Mən uningʻoʻa xu qanni tələtküzimən. **6** Kimki insanning qenini təkəsə, Uning qenimu insan tərpidin təkülidu; Qünki Huda insanni Öz sürət-obrazida yaratqandur. **7** Əmdi silər, jüplixip

kəpiyip, yər yüzidə tarilip-tarkilip kəpiyinglar». **8** Andin Huda Nuḥ bilən uning oşullirioşa səz kīlip mundak dedi: — «Mana Əzüm silər bilən wə silərdin keyin kelidioşan əwladliringlar bilən, xundakla silər bilən billə turoşan hər bir jan igisi, uqarqanatlar, mal-qarwilar, silər bilən billə turoşan yər yüzidiki hər bir yawayi ḥaywanlar, kemidin qikqanlarning ḥəmmisi bilən — yər yüzidiki ḥeqbir ḥaywannı qaldurmay, ular bilən Əz əḥdəmni tüzimən. **11** Mən silər bilən xundak əḥdə tüzimənki, nə barlik ət igiliri topan bilən yokitilmas, nə yərni wəyran kīlidioşan ḥeqbir topan yənə kəlməs». **12** Huda yənə: — «Mən Əzüm silər bilən wə kəxinglardiki ḥəmmə jan igiliri bilən mənggülük, yəni pütkül əwladliringlaroşiqə bekitkən muxu əḥdəmning bəlgisi xuki: — Mana, Mən Əzüm bilən yərning otturisida boləşan əḥdining bəlgisi bolsun dəp ḥəsən-ḥüsinimni bulutlar iqigə qoyimən; **14** wə xundak boliduki, Mən yərning üstigə bulutlarni qikarəşinimda, xundakla ḥəsən-ḥüsən bulutlar iqidə ayan boləşinida, Mən silər bilən ət igiliri boləşan barlik janiwarlar bilən tüzgən əḥdəmni yad etimən; buningdin keyin sular ḥərgiz ḥəmmə jandarlarni ḥalak kīloquqi topan bolmas. **16** Ḥəsən-ḥüsən bulutlar arisida pəyda bolidu; Mən uningəşə qaraymən wə xuning bilən Mənki Huda yər yüzidiki ət igiliri boləşan barlik janiwarlar bilən otturimizda bekitkən əḥdəmni yad etimən», — dedi. **17** Huda Nuḥqa yənə: — «Mana bu Mən Əzüm bilən yər yüzidiki barlik ət igiliri otturisida bekitkən əḥdəmning nixan-bəlgisidur», — dedi. **18** Nuḥning kemidin qikqan oşulliri Xəm, Ḥam wə Yafət idi. Ḥam Qanaanning atisi

boldi. **19** Bu üqi Nuḥning oʻqulliri bolup, pütkül yər yüzigə taraloqan aḥalə xularning nəsil-əwladliridur. **20** Nuḥ teriqqilik qilixқа baxlap, bir üzümzarliқ bərpa qildi. **21** U uning xarabidin iqip, məst bolup qelip, əz qediri iqidə kiyim-keqəklirini seliwetip, yalingaq yetip qaldi. **22** Qanaanning atisi Ḥam kelip, atisining əwritini kərüp, sirtқа qikip ikki qerindixioqa eytti. **23** Xəm bilən Yafət qopup yepinjini elip, mürisigə artip, kəyniqə mengip kirip, atisining yalingaq bədinini yepip qoydi. Ular yüzini aldi tərəpkə qilip, atisining yalingaq tenigə qarimidi. **24** Nuḥ xarabning kəypidin oyoqinip, kənji oqlining əzigə nemə qiloqinini bilip: — **25** Qanaanoqa lənət bolojay! U qerindaxlirining qulining quli bolsun, — dəp qaroidi. **26** U yanə: — Xəmning Hudasi bolojan Pərwərdigaroja təxəkkür-mədhiyə kəltürülgəy! Qanaan Xəmning quli bolsun. **27** Huda Yafətni awutqay! U Xəmning qedirlirida turoqay, Qanaan bolsa uning quli bolojay! — dedi. **28** Nuḥ topandin keyin üq yüz əllik yil əmür kərđi. **29** Bu tərıqıdə Nuḥ jəmiy tokkuz yüz əllik yil kün kərüp, aləmdin ətti.

10 Təwəndikilər Nuḥning oʻqullirining əwladliridur: — uning oʻqulliri Xəm, Ḥam wə Yafət bolup, topandin keyin ulardin oʻqullar tərəlgən: — **2** Yafətning oʻqulliri bolsa, Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **3** Gomərnıng əwladliri: Axkinaz, Rifat wə Torgamaḥ idi. **4** Yawanning əwladliri: Elixah, Tarxix, Kittiylar wə Dodaniylar idi. **5** Bularning əwladliri dengiz boylirida wə arallarda ayrim-ayrim yaxioqan həklər bolup, hərқaysisi əz tili, əz ailə-qəbililiri boyiqə əz zeminlirida tarkilip olturaxlan. **6** Ḥamning oʻqulliri Kux, Misir, Put

wə Qanaanlar idi. **7** Kuxning oʻqulliri Seba, Hawilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamahning oʻqulliri Xeba wə Dedan idi. **8** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yūzidə nahayiti küqtünggür adəm bolup qikti. **9** U Pərwərdigarning aldida küqtünggür owqi boldi; xu səwəbtin «palanqi bolsa Nimrodtək, Pərwərdigarning aldida küqtünggür owqi ikən» degən gəp tarkaloqan. **10** Uning padixahliki Xinar zeminidiki Babil, Ərək, Akkad wə Kalnəh degən xəhərlərdə baxlanoqanidi. **11** U bu zemindin Axur zeminiqə qikip Ninəwə, Rəhobot-Ir, Kalah wə Ninəwə bilən Kalahning otturidiki Rəsən degən xəhərlərnimu bina kildi (bular qoxulup «Katta Xəhər» boldi). **13** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləhəbiylar, Naftuhiylar, **14** Patrosiylar, Kasluhiylar (Filistiylər Kasluhiylardin qikqan) wə Kaftoriylar idi. **15** Qanaandin tunji oʻqul Zidon tərilib, keyin yənə Hət tərəlgən. **16** uning əwladliri bolsa Yəbusiylar, Amoriylar, Girgaxiylar, **17** Həwiylar, Arkiylar, Siniylar, **18** Arwadiylar, Zəmariylar wə Həmatiylar idi. Xuningdin keyin, Qanaaniylarning kəbililiri hər tərəpkə tarkilip kətti. **19** Qanaaniylarning yurt qegrisi bolsa Zidondin tartip, Gərar tərripigə sozulup, Gazaqə qikip, andin Sodom, Gomorra, Admah bilən Zəboim tərripigə tutixip, Lexaqiqə yetip baratti. **20** Yukirikilar bolsa hamning oʻqulliri bolup, öz kəbilisi wə tilliri boyiqə qowm bolup öz zeminlirida olturaklaxqanidi. **21** Xəmmu oʻqul pərzəntlik boldi; Xəm bolsa Yafətning akisi, Ebərlərnin ata-bowisi boldi. **22** Xəmnin oʻqulliri Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; **23** Aramning oʻqulliri Uz, Hūl, Gətər, Max idi. **24** Arfahxadtin

Xelah tərəldi, Xelahtin Ebər tərəldi. **25** Ebərdin ikki oşul tərəlgən bolup, birining ismi Pələg idi, qünki u yaxioğan dəwrdə yər yüzidə bəlünüx boldi; Pələgning inisining ismi Yoqtan idi. **26** Yoqtandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **27** Hadoram, Uzal, Diklah, **28** Obal, Abimaəl, Xeba, **29** Ofir, Həwilah wə Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoqtanning oşulliri idi. **30** Ularning olturoğan jayliri bolsa Mexadin tartip, Səffar degən rayonning xərk tərpidiki taşkiqə sozulatti. **31** Yukirikilar bolsa Xəmnig oşulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə kowm bolup əz zeminlirida olturaqlaxkanıdi. **32** Yukiridikilər Nuhning əwladliri bolup, ular əz nəşəbliri wə kowmliri boyiqə hatiriləngən. Topandin keyinki yər yüzidiki barliq kowmlar ularning iqidin tarkaloğan.

11 U zamanda pütkül yər yüzidiki til həm səz birhil idi. **2** Lekin xundak boldiki, adəmlər məxriq tərəpkə səpər kəlip, Xinar yurtida bir tüzənglikni uqritip, xu yərdə olturaqlaxti. **3** Ular bir-birigə: – Kelinglar, biz hix kuyup, otta pixurayli! – deyixti. Xundak kəlip, ular kəruluxta taxning orniqə hix, layning orniqə karimay ixlətti. **4** Ular yənə: – Kelinglar, əmdi əzimizgə bir xəhər bina kəlip, xəhərdə uqi asmanlarqə takaxkudək bir munar yasayli! Xundak kəlip əzimizgə bir nam tikliyələymiz. Bolmisa, pütkül yər yüzigə tarilip ketimiz, – deyixti. **5** U wakitta Pərwərdigar adəm baliliri bina kəliwatқан xəhər bilən munarni kərgili qüxti. **6** Pərwərdigar: – «Mana, bularning həmmisi bir kowmdur, ularning həmmisining tilimu birdur; bu ularning ixining baxlinixidur! Bundin keyin ularning niyət kəloğan hərəkəndək ixini heq tosuwalqili

bolmaydu. **7** Xunga Biz təwəngə q x p ularning bir-birining gəplirini uqalmasliki  q n ularning tilini [baxqabaxqa k lip] qalaymiqanlaxturuwet yli» – dedi. **8** Xundak k lip P rw rdigar ularni u jaydin pütkül y r y zige taritiw tti. Xuning bilən ular x h rni yasaxtin tohtap qaldi. **9** Xunga bu x h rning nami «Babil» d p ataldi; q nki u y rd  P rw rdigar pütkül y r y zidikil rning tilini qalaymiqanlaxturuw tti. Xundak k lip P rw rdigar ularni u jaydin pütkül y r y zige taritiw tti. **10** T w ndikil r Xəmning  wladliridur: – topan  t p ikki yildin keyin, X m y z yexida, uningdin Arfakxad tərəldi. **11** Arfakxad tu uloqandin keyin X m b x y z yil  m r k r p, uningdin y n  o qul-qizlar tərəldi. **12** Arfakxad ottuz b x yaxqa kirg nd  uningdin Xelah tərəldi. **13** Xelah tu uloqandin keyin Arfakxad t t y z  q yil  m r k r p, uningdin y n  o qul-qizlar tərəldi. **14** Xelah ottuz yaxqa kirg nd  uningdin Eb r tərəldi. **15** Eb r tu uloqandin keyin Xelah t t y z  q yil  m r k r p, uningdin y n  o qul-qizlar tərəldi. **16** Eb r ottuz t t yaxqa kirg nd  uningdin P l g tərəldi. **17** P l g tu uloqandin keyin Eb r t t y z ottuz yil  m r k r p, uningdin y n  o qul-qizlar tərəldi. **18** P l g ottuz yaxqa kirg nd  uningdin R u tərəldi. **19** R u tu uloqandin keyin P l g ikki y z tokquz yil  m r k r p, uningdin y n  o qul-qizlar tərəldi. **20** R u ottuz ikki yaxqa kirg nd  uningdin Serug tərəldi. **21** Serug tu uloqandin keyin R u ikki yüz y tt  yil  m r k r p, uningdin y n  o qul-qizlar tərəldi. **22** Serug ottuz yaxqa kirg nd  uningdin Naqor tərəldi. **23** Naqor tu uloqandin keyin Serug ikki yüz yil  m r k r p, uningdin y n  o qul-

kızlar tərəldi. **24** Nahor yigirmə tokkuz yaxça kirgəndə uningdin Tərah tərəldi. **25** Tərah tuşuloqandin keyin Nahor bir yüz on tokkuz yil ömür kərüp, uningdin yənə oşul-kızlar tərəldi. **26** Tərah yətmix yaxça kirgəndə uningdin Abram, Nahor wə Haran tərəldi. **27** Tərahning əwladliri təwəndikiqə: — Tərahın Abram, Nahor wə Haran tərəldi; Harandin Lut tərəldi. **28** Ləkin Haran tuşuloqan yurti boləqan, kalduylərnin Ur xəhridə atisi Tərahning aldida, Tərahın ilgiri əldi. **29** Abram bilən Nahor ikkisi əyləndi. Abramning ayalining ismi Saray, Nahorning ayalining ismi Milkah idi; Milkah Haranning kızı idi; Haran bolsa Milkah wə Iskahning atisi idi. **30** Ləkin Saray tuşmas boləqəqə, uning balisi yox idi. **31** Tərah bolsa oşli Abramni, nəwrisi Lut (Haranning oşli)ni wə kelini, yəni Abramning ayali Sarayni elip, Qanaan zeminioqə berix üqün kalduylərnin Ur xəhridin yoloqə qikti; birəq ular Haran degən jayoqə yetip kəlgəndə, xu yərdə olturəkləxip qəldi. **32** Tərahning kərgən künliri ikki yüz bəx yil bolup, Haranda aləmdin ətti.

12 Pərwərdigar [əslidə] Abraməqə mundəq degənidi: — Sən əz yurtungdin, əz uruq-tuşqanliringdin wə əz ata jəmətingdin ayrilip, Mən sanga kərsitidioqan zeminioqə barəqin. **2** Xundəq kilsəng Mən seni uluq bir həlk qilip, sanga bəht-bərikət ata qilip, nāmningni uluq qilimən; xuning bilən sən əzüng bəxqilarəqə bəht-bərikət bolisən; **3** kimlər sanga bəht-bərikət tilisə Mən ularni bərikətləymən, kimki seni horlisa, Mən qoqum uni lənətkə qəldurimən; sən arqilik yər yüzidiki barlik ailə-kəbililərgə bəht-bərikət ata qilinidu! — dedi. **4**

Abram Pərwərdigar uningəya eytkini boyiqə [Hərandin] ayrildi; Lutmu uning bilən billə mangdi. Abram Hərandin qikkinida yətmix bəx yaxta idi. **5** Abram ayali Saray bilən inisining oşli Lutni elip, ularning yioşkan barliq mal-mülükini koxup, Hərandə igidarqilik kiləjan adəmlərnəni billə kətip, Qanaan zeminiəya berix üqün yoloəya qikti; xundək kilip ular Qanaan zeminiəya yetip kəldi. **6** Abram zeminni kezip, Xəkəm degən jaydiki «Morəhning dub dərihi»ning yenioəya kəldi (u qaoşda u zeminda Qanaaniylar turatti). **7** Pərwərdigar Abraməya kərünüp, uningəya: — Mən bu zeminni sening nəslingə ata kilimən, — dedi. Xuning bilən u xu yərdə əzigə kəringən Pərwərdigarəya atap bir kurbangah saldi. **8** Andin u bu yərdin yətkilip, Bəyt-Əlning xərkidiki taoşka bardi; oşərb təripidə Bəyt-Əl, xərk təripidə Ayi degən jay bar idi; u xu yərdə qedir tikti. U xu yərdə Pərwərdigarəya atap bir kurbangah yasap, Pərwərdigarning namini qakirip ibadət kildi. **9** Andin keyin Abram tədrijiy kəqüp, jənubidiki Nəgəw rayoniəya qarap yətkəldi. **10** Zeminda aqarqilik boləjanidi; Abram Misiroəya qüxti; u xu yərdə waqtinqə turmaqci boləjanidi, qünki zeminda aqarqilik bək eoşir idi. **11** Əmma xundək boldiki, u Misiroəya yekınlaxkənda, ayali Sarayəya: — Mana, mən sening həsün-jamalingning güzəllikini bilimən. **12** Xundək boliduki, misirliklər seni kərsə, «Bu uning ayali ikən» dəp, meni ɵltürüwetip, seni tirik kalduridu. **13** Xuning üqün sening: «Mən uning singlisi» deyixingni ɵtinimən. Xundək kilsang, mən seningdin yaxxilik tepip, sən arkilik tirik qalimən, — dedi. **14** Abram Misiroəya kirgəndə xundək boldiki, misirliklər dərwəkə ayalning

güzəl ikənlikini kərđi. **15** Pirəwnning əmirlirimu uni kərüp, Pirəwngə uning tərıpını kıldı; xuning bilən ayal Pirəwnning ordısıođa elıp kirıldı. **16** Pirəwn Sarayning səwəbidin Abramıođa yahxi muamilə kıldı; xuning bilən u qoy, kala, Һangga exəklər, qul-dedəklər, mada exəklər wə təgilərgə erixti. **17** Əmma Pərwərdigar Pirəwn wə əyidikilirini Abramning ayali Sarayning səwəbidin tolimu eođır wabalarıođa muptıla kıldı. **18** Xuning üqün Pirəwn Abramni qakırıp uningıođa: — «Bu zadi sening manga nemə kılıođining? Nemixka uning əz ayaling ikənlikini manga eytmiding? **19** Nemixka uni «singlim» dəp mening uni hotunlukka eliximıođa səwəbkar bolıođılı tas qalisən! Mana bu ayaling! Uni elıp kətkin! — dedi. **20** Pirəwn əz adəmlirigə Abram tođrisida əmr kıldı; ular uni, ayalini wə uning barlıkını qoxup yolıođa seliwətti.

13 Xuning bilən Abram ayali wə uning barlıq nərsilirini Һəmdə Lutni elıp Misirdin qıqıp, Qanaanning jənubidiki Nəgəw yurtıođa mangdı. **2** U qaođda Abramning mal-waran wə altun-kümüxliri kəp bolup, helila bay idi. **3** U kəqüp yürüp, jənubtiki Nəgəwdin Bəyt-Əlgə, yəni Bəyt-Əl bilən Ayining otturısıdiki əslidə qedir tikkən jayıođa, **4** qurbangah yasiođan jayıođa qaytip kəldi. Abram xu yərdə Pərwərdigarning namini qakırıp ibadət kıldı. **5** Abram bilən billə mangođan Lutningmu qoy-kala padiliri wə qedirliri bar idi. **6** Əmdi ular billə tursa, zemin ularni qamdiyalmaytti; **7** bu səwəbtin Abramning padiqiliri bilən Lutning padiqilirining arısida jedəl qıkti (u wəqıtta Qanaaniylar bilən Pərizziylər xu zeminda turatti). **8** Xunga Abram Lutka: — «Biz bolsak qerındaxlarmiz, sən

bilən mening aramda, mening padiqilirim bilən sening padiqiliring arisida talax-tartix pəyda bolmisun. **9** Mana, aldingda pütkül zemin turmamdu? Əmdi sən məndin ayrilojın; əgər sən sol tərəpkə barsang, mən ong tərəpkə baray; əgər sən ong tərəpkə barsang, mən sol tərəpkə baray», — dedi. **10** U waqıtta Lut nəzər selip kərdiki, Iordan wadisidiki barlıq tüzlənglikning Zoar xəhirigiqə həmmila yərning süyi intayin mol idi; Pərwərdigar Sodom bilən Gomorrani wəyran qilixtin ilgiri bu yər bəəyni Pərwərdigarning beoqi, Misir zeminidək idi. **11** Xuning bilən Lut əzigə Iordan wadisidiki pütkül tüzlənglikni talliwaldi; andin Lut məxriq tərəpkə kəqüp bardi. Xundak qilip ikkiylən ayrildi. **12** Abram Qanaan zeminida olturaklaxti; Lut bolsa tüzləngliktiki xəhərlərnin arisida turdi; u bara-bara qedirlirini Sodom xəhiri tərəpkə yetkidi. **13** Sodom həlqi rəzil adəmlər bolup, Pərwərdigarning nəziridə tolimu eoqir gunahkarlar idi. **14** Lut Abramdin ayrilip kətkəndin keyin, Pərwərdigar Abramqə: — Sən əmdi bexingni kətürüp, əzüng turoqan jaydin ximal wə jənobqə, məxriq wə məoqrip tərəpkə qarilojın; **15** qünki sən hazır kəruwatqan bu barlıq zeminni sanga wə nəslinggə mənggülük berimən. **16** Sening nəslingni yərdiki topidək kəp qilimən; xundakki, əgər birsi yərdiki topini sanap qikalisa, sening nəslingnimu sanap qikalixi mumkin bolidu. **17** Ornungdin tur, bu zeminni uzunluqi wə kəngliki boyiqə aylinip qikqin; qünki Mən uni sanga ata qilimən, — dedi. **18** Xunga Abram qedirlirini yetkəp, Həbron xəhirigə yeqin Mamrədikiki dubzarlıqning yenioqə

berip olturaklaxti; u xu yərdə Pərwərdigarəqa atap bir kurbangah yasidi.

14 Xinarning padixahi Amrafəl, Əllasarning padixahi Ariok, Elamning padixahi Kedorlayomər wə Goyimning padixahi Tidalning künliridə xu wəkə boldiki, **2** ular birlixip Sodomning padixahi Bera, Gomorraning padixahi Birxa, Admahning padixahi Xinab, Zəboimning padixahi Xəm'ebər wə Bela (yəni Zoar)ning padixahioqa qarxi hujuməqa atlandi. **3** Bu [bəxining] həmmisi kelixip Siddim wadisioqa, yəni «Xor Dengizi» wadisioqa yiojildi. **4** Ular on ikki yil Kedorlayomərgə bekindi boldi, on üqinqi yiloqa kəlgəndə, Kedorlayomərgə qarxi isyan kətürdi. **5** On tətinqi yili Kedorlayomər wə uningoqa ittipakdax boləqan padixahlar həmmisi yiojilip, Axtarot-Karnaim degən yərdə Rəfayiylarəqa, xundaqla Həm degən yərdə Zuziylarəqa, Xawəh-Kiriatayimda Emiylarəqa hujum kilip ularni yəngdi; **6** andin ular Həriylarni ularning Seir teoqida məoqlup kilip, qəlning yenidiki Əl-Paranoqiqə sürüp-toqay kildi. **7** Arkidinla, ular Ən-Mixpatka (yəni Qadəxkə) yenip kelip, Amaləklərning pütkül yurtini bulang-talang kildi; Həzazon-Tamarda olturuxluk, Amoriylarnimu hujum kilip məoqlup kildi. **8** Xuning bilən Sodomning padixahi, Gomorraning padixahi, Admahning padixahi, Zəboimning padixahi wə Belaning (yəni Zoarning) padixahi qikiq, Siddim wadisida ularəqa qarxi jəng kilixka səp tizdi; **9** muxu [bəxəylən] Elamning padixahi Kedorlayomər, Goyimning padixahi Tidal, Xinarning padixahi Amrafəl, Əllasarning padixahi Ariok qatarliqlar bilən soquxti; yəni tət padixah bilən bəx padixah əzara soquxti. **10**

Siddim wadisidiki həmmila yərdə qərimay [orəkliri] bar idi. Sodom wə Gomorranning padixahliri qeqip, orəklərgə qüxüp kətti. Əmma qaloqlanlar bolsa taqlqa qeqip kətti. **11** [Oqlalib kəlgən tət padixah bolsa] Sodom bilən Gomorranning həmmə mal-mülkini wə barliq ozuk-tülükini elip kətti. **12** Ular yənə Abramning jiyəni Lutnimu malliri bilən qoxup elip kətti; qünki u Sodomda olturaxlanqanidi. **13** Həlbuki, qutulup qaloqlan birsi berip bu ixlarni ibraniy Abramqla eytti. Xu qaqda u Amoriy Mamrəning dubzarliqlining yenida turatti. Mamrə bolsa Əxkol wə Anərning akisi idi; bu üqəylən Abram bilən ittitaqlax idi. **14** Abram qerindixining əsir bolup qaloqlanliqlini anglap, əz əyidə tuqluloqlan, alahidə tərbiyiləngən üq yüz on səkkiz adəmnə baxlap qiqip, [tət padixahni] qooqlap danəqiqə bardı. **15** Keqisi u adəmlirini guruppilarqla bəlüp, ular bilən birliktə hujum qilip ularni məqlup qilip, ularni Dəməxqlning ximal tərpidiki Həbah degən jayəqiqə qooqlap berip, **16** pütkül [olja aloqlan] mal-mülükni qayturuwaldi; əz qerindixi Lutni, uning mal-mülki wə hotun-qizlirini, xundaqla [barliq qaloqlan] adəmlərnə yandurup kəldi. **17** Abram Kedorlayomər wə uning bilən ittitaqlax padixahlarni məqlup qilip, qaytip kəlgəndə, Sodomning padixahı Xawəh wadisi (yəni Han wadisi)qla uning aldioqla qiqti. **18** Salemning padixahı Məlkizədəkmə nan bilən xarab elip aldioqla qiqti. U zat bolsa, Həmmidin Aliy Təngrining kahini idi; **19** u [Abramni] bəht-bərikətləp: — «Abram asman bilən zeminning Igisi boləqlan Həmmidin Aliy Təngri tərpidin bərikətlənsun! **20** Xundaqla düxmənlirinqni əz qolungqla tapxuroqlan

Həmmidin Aliy Təngriyə Həmdusana oqulay!» — dedi. Abram bolsa şəniymət alqan nərsilərinin ondin birini uningə bərdi. **21** Andin Sodomning padixahı Abramğa: — Adəmlərnı mangu bərgəyła, şəniymətlərnı əzlırığə alqayla, — dedi. **22** Lekin Abram Sodomning padixahıya jawab berip: — Mən bolsam asman bilən zeminning İgisi bolqan Həmmidin Aliy Təngri Pərwərdigarğa qol kətürüp kəsəm qılqanmənki, **23** mən səndin hətta bir tal yip nə bir tal boşkuqinimu nə sening baxqa hərəkəndək nərsəngni almaymən; bolmisa, sən keyin: «mən Abramni bay qılıp qoydom» deyixing mumkin. **24** Xunga yigitlirimning yegən-iqkini, xundakla mangu həmrəh bolqanlar, yəni Anər, Əxkol wə Mamrələrgə tegixlik ülüxtin baxqa, mən [şəniyməttin] heqnərsə almaymən; xular əzlırığə tegixlik ülüxini alsun, — dedi.

15 Bu ixlərdin keyin Pərwərdigarning söz-kalamı Abramğa əlamət kərünüxtə kelip: «Əy Abram, kərkmioqin; Mən Əzüm qalkıning wə zor in'amıngdurmən» — dedi. **2** Lekin Abram: — Əy Rəb Pərwərdigar, mangu nemə berisən? Mana, mən balisiz tursam, əy-bisatlirimğa warislik qılquqi muxu Dəməxklik Əliezərlə bardur, — dedi. **3** Abram yənə: Mana, Sən mangu heq nəsil bərmiding, mana əyümdə turuwatqanlərdin biri mangu waris bolidu, dedi. **4** Xu haman Pərwərdigarning söz-kalamı uningə kelip: «Bu kixi sanga waris bolmaydu, bəlki əz puxtungdin bolidıqan kixi sanga waris bolidu», — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigar uni taxqiriya elip qikip: — Əmdi asmanğa qarap yultuzlarnı sana — Qeni, ularnı saniyalamsənkin?! — dedi. Andin uningə: — Sening nəslingmu xundək bolidu,

— dedi. **6** Abram Pərwərdigar oʻja ixəndi; Pərwərdigar uningdiki bu [ixənqni] uning həkkanıylikı dəp həsablidi. **7** Yənə uning oʻja: Mən bu zeminoʻja igə kılixka seni Kaldiyədiki Ur xəhıridin elip qıkkən Pərwərdigardurmən, — dedi. **8** Lekin [Abram]: — I Rəb Pərwərdigar, mən uning oʻja jəzmən igə bolidioʻjinimni kəndək bilimən? — dəp soridi. **9** [Pərwərdigar] uning oʻja: — Mən üqün üq yaxlik bir inək, üq yaxlik bir qixi əqkə, üq yaxlik bir kəqkar bilən bir kəptər wə bir bajka elip kəlgın, — dedi. **10** Xunga u bularning həmmisini elip, ularning hər birini yerimdın ikki parqə kılıp, yerimini yənə bir yerimioʻja udulmuʻudul kılıp kəyup kəydi; əmma kuxlarni parqilimidi. **11** Kə oʻja-kuzoʻjunlar taplarning üstigə qüxkəndə, Abram ularni ür kütüp həydiwətti. **12** Lekin kün patay degəndə, Abramni e oʻjir bir uyku basti wə mana, uning üstigə dəh xətlik bir wəhimə, tom karang oʻjuluk qüxti. **13** Andin Pərwərdigar Abram oʻja: — Jəzmən bilixing kerəkki, sening nəsling əzlirining bolmioʻjan bir zeminda musapir bolup, xu yərdiki həlkning kullukıda bolidu wə xundakla, bu həlk ular oʻja tət yüz yil oʻiqə jəbir-zulum salidu. **14** Lekin Mən ularni kullukka saloʻjuqi xu taipining üstidin həküm qikirimən. Keyin ular nuroʻjun bayliklarni elip xu yərdin qikidu. **15** Əmma sən bolsang, aman-hatirjəmlik iqidə ata-bowiliring oʻja kəxulisən; uzun əmür kərup andin dəpnə kılınisən. **16** Lekin xu yərdə tət əwlad ətup, [nəsling] bu yərgə yenip kelidu; qünki Amoriylarning kəbi hlikining zihi tehi toxmidi, dedi. **17** Xundək boldiki, kün petip karang oʻju bol oʻjanda, mana, gəxlərnin otturisdin ətup ketiwatkan,

is-tütək qikip turoqan bir otdan bilən yalkunluk bir mæx'æl köründi. **18** Dəl xu küni Pərwərdigar Abram bilən əhdə tüzüp uningə: — «Mən sening nəslinggə bu zeminni Misirning ekınidin tartip Uluş dərya, yəni Əfrat dəryasioıqə berimən; yəni Keniylər, Kənizziylar, Kadmoniylar, **20** Hıttiylar, Pərizziylar, Rəfayiylar, **21** Amoriylar, Qanaaniylar, Girgaxiylar wə Yəbusiylarning yurtini ularningki qilimən» dedi.

16 Əmma Abramning ayali Saray uningə heq bala tuşup bərmidi; lekin uning Həjər isimlik misirlik bir dediki bar idi; **2** Saray Abramə: — Mana, Pərwərdigar meni tuşuxtın tosti. Əmdi sən mening dedikimning qexioğa kirgin; bəlkim u arkilik ana bolup tiklinixim mumkin, — dedi. Abram bolsa Sarayning səzini qəbul kərđi. **3** Xuning bilən Abramning ayali Saray dediki misirlik Həjərni öz eri Abramə tokəllikə apirip bərđi (u waqıtta Abram Qanaan zeminida on yil olturoqanıđi). **4** Abram Həjərning qexioğa kirdi wə u həmilidar boldi. Əmma u özining həmilidar boləşinini bilginidə, u ayal hojayinini kəzgə ilmas bolup qaldı. **5** Saray Abramə qeyidap: — Manga qüxkən bu horluk sening bexingə qüxsun! Mən öz dedikimni quqıqıngə selip bərđim; əmdi u özining həmilidar boləşinini kərgəndə mən uning nəziridə kəzgə ilinmidim. Həyr, Pərwərdigar sən bilən mening otturimizda həküm qıqarsun! — dedi. **6** Abram Sarayə: — Mana, dediking öz qolungdidur; sanga nemə layıq kərünsə uningə xuni qıloşın, — dedi. Buning bilən Saray uningə kattiklik qilixkə baxlıđi; buning bilən u uning aldidin qeqip kətti. **7** Əmma Pərwərdigarning

Pərixlisi uni qəldiki bir bulakning yenida, yəni Xur yolining boyidiki bulakning yenidin tepip, uningə: **8** Əy Sarayning dediki Həjər, nədin kəlding, nəgə barisən? — dəp soridi. U jawab berip: — Mən hojayinim Sarayning aldidin keqip qiktim, — dedi. **9** Pərwərdigarning Pərixlisi uningə: — Ayal hojayiningning kexioqa kaytip berip, uning qol astida bol, — dedi. **10** Pərwərdigarning Pərixlisi uningə yənə: — Sening nəslingni xundak awutimənki, kəplükidin uni sanap boləyli bolmaydu, — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixlisi uningə: Mana, sən hamilidarsən; sən bir oqul tuqup, uningə Ismail dəp at koyojin; qünki Pərwərdigar sening jəbir-japayingni anglidi. **12** U yawa exək kəbi bir adəm bolidu; uning qoli hər adəmgə qarxi uzitilidu, xuningdək hər adəmning qoli uningə qarxi uzitilidu; u kəringdaxlirining udulida ayrim turidu, dedi. **13** Həjər əz-əzigə: «Mən muxu yərdə meni Kərgüqini arkisidin kərdüm» dəp, əzigə səz qiləjan Pərwərdigarni: «Sən meni kərgüqi Təngridursən» dəp atidi. **14** Xuning bilən u kuduk: «Bəər-lahay-roy» dəp ataldi. U Qadəx bilən Bərad xəhirining arilikididur. **15** Həjər Abraməqa bir oqul tuqup bərdi. Abram Həjər uningə tuqup bərgən oqlioqa Ismail dəp at koydi. **16** Həjər Abraməqa Ismailni tuqup bərgəndə Abram səksən altə yaxta idi.

17 Abram tokşan tokkuz yaxqa kirgəndə, Pərwərdigar Abraməqa kəriünip uningə: — Mən Qadir Təngridurmən. Sən Mening aldimda mengip, kamil boləjin. **2** Mən Əzüm bilən sening arangda əhdəmni bekitip, seni intayin zor kəpəytimən, — dedi. **3** Abram əzini taxlap yüzini yərgə

yekip yatti; Huda uning bilən yənə səzlixip mundak dedi: — **4** Əzümgə kəlsəm, mana, Mening əhdəm sən bilən tüzülgəndur: — Sən nuroqun əl-millətlərnin atisi bolisən. **5** Xuning üqün sening isming buningdin keyin Abram atalmaydu, bəlki isming İbrahım bolidu; qünki Mən seni nuroqun əl-millətlərnin atisi qildim. **6** Mən seni intayin zor kəpəyimən; xuning bilən səndin kəp əl-qowmlarni pəyda qilimən, puxtungdin padixahlar qikidu. **7** Mən sən wə səndin keyinki nəslingning Hudasi bolux üqün Əzüm sən wə səndin keyinki nəslingning arisida əbədiy əhdə süpitidə bu əhdəmni tikləymən; **8** Mən sanga wə səndin keyinki nəslinggə sən hazır musapir bolup turoqan bu zeminni, yəni pütkül Qanaan zeminini əbədiy bir mülük süpitidə ata qilimən; wə Mən ularning Hudasi bolimən, — dedi. **9** Andin Huda İbrahıməyə yənə: — Sən özüng Mening əhdəmni tutqin, özüng wə səndin keyinki nəslingmu əwladtin-əwladka buni tutuxi kerək. **10** Mən sən bilən wə səndin keyinki nəsling bilən tüzgən, silərnin tutuxunglar kerək boləqan əhdəm xuki, aranglardiki hər bir ərkək hətnə qilinsun. **11** Xuning bilən silər hətniliklarni kesiwetixinglar kerək; bu Mən bilən silərnin aranglardiki əhdəning bəlgisi bolidu. **12** Barlıq əwladliringlar, nəsilədin-nəsilgə aranglarda, məyli əyde tuquloqanlar bolsun, yaki əwladliringlardin bolmay yatladin puləyə setiwelinəqanlar bolsun, həmmə ərkək səkkiz künlük boləqanda hətnə qilinsun. **13** Əyüngdə tuquloqanlar bilən pulungəyə setiwəlinəqanlarning həmmisi hətnə qilinixi kerək. Xundak qiləqanda, Mening əhdəm tənlinglarda ornap, əbədiy bir əhdə bolidu. **14** Lekin

hätniliki turup, tehi hätne qilinmıoğan hər bir ərəkək
Mening əhdəmni buzoğan hesablinip, üzüp taxlinidu, —
dedi. **15** Huda İbrahimıoğa yənə söz kılıp: — Ayaling Sarayni
əmdi Saray dəp atimıoğın, bəlki ismi Sarah bolsun. **16** Mən
uningıoğa bəht-bərikət berip, uningdinmu sanga bir oıul
berimən. Mən dərwəkə uni bərikətləymən; xuning bilən
u əl-millətlərnıng anisi bolidu; həklərnıng padixahlırimu
uningdin qıkidu, — dedi. **17** İbrahim [yənə] özini yərgə
etip düm yetip külüp kətti wə kənglidə: «Yüz yaxka
kırğən adəmmu balilik bolalarmu? Toksan yaxka kırğən
Sarahmu bala tuıoğarmu?!», — dedi. **18** İbrahim Hudaıoğa:
— Ah, İsmail aldingda yaxisa idi! dedi. **19** Huda uningıoğa:
— Yaq, ayaling Sarah jəzmən sanga bir oıul tuıup
beridu. Sən uningıoğa «İshak» dəp at koyoğın. Mən uning
bilən öz əhdəmni tüzimən; bu uningdin keyin kelidıoğan
nəsli bilən baıliıoğan əbədiy bir əhdə süpitidə bolidu. **20**
İsmailıoğa kəlsək, uning toırisidiki duayingni anglidim.
Mana, Mən uni bərikətləp, nəsli kəpəytip, intayin zor
awutimən. Uning puxtidin on ikki əmir qıkidu; Mən uni
uluı bir hək kılımən. **21** Birak əhdəmni bolsa Mən kelər
yili dəl muxu wakıtta Sarah sanga tuıup beridıoğan oıul
— İshak bilən tüzimən, — dedi. **22** Huda İbrahim bilən
səzlixip bolup, uning yenidin yukirıoğa qıkip kətti. **23**
Xuning bilən xu künila İbrahim öz oıli İsmailni, öz öyidə
tuıulıoğanlar wə pulıoğa setıwalıoğanlarnıng həmmisini,
yəni uning öyidiki barlık ərəkəklərnı elip, Huda uningıoğa
eytkandək ularning hətnilikini kesip hətne kıldi. **24**
İbrahimning hətniliki kesilip, hətne kılınoğanda, toksan
tokkuz yaxka kırğənidi. **25** Uning oıli İsmailning hətniliki

kesilip, hətənə qilinotanda, on üç yaxta idi. **26** İbrahim bilən uning ootli İsmail dəl xu künning ezidə hətənə qilindi wə xundakla uning eyidiki həmmə ər kixilər, məyli eyidə tuotuloğan bolsun yaki yattin puloğa setiwelinoğanlar bolsun, həmmisi uning bilən billə hətənə qilindi.

18 Pərwərdigar Mamrədiki dubzarlıqning yenida İbrahimotğa kəründi; bu kün əng issioğan wakit bolup, u öz qedirining ixikidə olturatti. **2** U bexini kətürüp nəzər seliwidi, mana uning udulida üç kixi ərə turatti. Ularni kərüp u qedirining ixikidin qopup, ularning aldioğa yügürüp berip, yərgə təgküdək təzim qilip: **3** — i Rəbbim, əgər pekir nəzərliridə iltipat tapқан bolsam, ətünimənki, qullirining yenidin ətüp kətmigəyla; **4** azoğina su kəltürülsun, silər putliringlarni yuyup dərəhning tegidə aram eliwelinglar. **5** Silər öz qulunglarning yenidin ətəkənəkənsilər, mən bir qixləm nan elip qıqay, silər hərdükunglarni qikirip, andin ətüp kətkəysilər, dedi. Ular jawab berip: — Eytqiningdək qiloğın, dewidi, **6** İbrahim qedirioğa Sarahning kexioğa yügürüp kirip, uningotğa: — Üq das esil undin tez hemir yuoturup tokaq ətkin, — dedi. **7** Andin İbrahim kala padisioğa yügürüp berip, yumran obdan bir mozayni tallap, qakirioğa tapxurdi; u buni tezla təyyar qildi. **8** Andin İbrahim serik may, süt wə təyyarlatқан mozayni elip kelip, ularning aldioğa tutup, ətzi dərəhning tegidə ularning aldidə ərə turdi; ular ulardin yedi. Ular uningdin: ayaling Sarah nədə, dərəp soriwidi, u jawab berip: — Mana, qedirida, dedi. **10** Birsii: — Mən kelər yili muxu wakitə kexingotğa jəzmən qaytip kelimən, wə mana u wakitə ayaling Sarahning bir ootli

bolidu, — dedi. Sarah bolsa uning kəynidiki qedirning ixikidə turup, bularni anglawatatti. **11** İbrahim bilən Sarah ikkisi yaxinip, kərip qalojanidi; Sarahda ayal kixilərdə bolidiojan adət kəriş tohtap qalojanidi. **12** Xunga Sarah öz iqidə küliş: — Mən xunqə kərip kətkən tursam, rasttinla ləzzət kəralərmənmu? Erimmu kərip kətkən tursa? — dəp hiyal kildi. **13** Pərwərdigar İbrahimoşa: — Sarahning: «Mən kərip kətkən tursam, rasttinla bala tuoşarmənmu?» dəp külgini nemisi? **14** Pərwərdigarşa mumkin bolmaydiojan tilsimat ix barmu? Bekitkən waqıtta, yəni kələr yili dəl bu qaşda kaytip kelimən wə u waqıtta Sarahning bir oşli bolidu, — dedi. **15** Əmma Sarah kərkup ketip: — Külmidim, dəp inkar kildi. Lekin U: — Yak, sən küldüng, — dedi. **16** Andin bu zatlar u yərdin kəpup, Sodom tərəpkə nəzirini aşdurdi. İbrahimmu ularni uzitip, ular bilən billə mangdi. **17** Pərwərdigar: — Mən kilidiojan iximni İbrahimdin yoxursam bolamdu? **18** Qünki İbrahimdin uluş wə küqlük bir əl qikidu wə xuningdək yər yüzidiki barlik əl-millətlər u arkilik bəht-bərikətkə muyəssər bolidiojan tursa? **19** Qünki Mən uni bilip talliojanmən; u qokum öz balilirini wə uning əyidikiləni əzigə əgəxtürüp, ularşa Pərwərdigarning yolini tutup, həkkanıylikni wə adalətni yürgüzüxni əgitidu. Buning bilən Mənki Pərwərdigar İbrahim tooşruluk qiləjan wədəmni əməlgə axurimən, — dedi. **20** Andin Pərwərdigar mundaş dedi: — «Sodom wə Gomorra tooşruluk kətürülgən dad-pəryad nahayiti küqlük, ularning gunahı intayin eoşir boləşini üqün, **21** Mən hazirla qüximən, kilmixliri rasttinla xu dad-pəryadlardin Manga məlum boləşandək xunqə

rəzilmi, bilip baqay; unqə rəzil bolmioqandimu, Mən uni bilixim kerək». **22** Xuning bilən bu kixilər u yərdin qozqilip, Sodom tərəpkə yol aldi. Lekin İbrahım yənıla Pərwərdigarning aldida ərə turatti. **23** İbrahım yekın berip: — Sən rasttinla həkkanıylarni rəzillər bilən qoxup həlak qılamsən? **24** Xəhərdə əllik həkkanıy kixi bar boluxi mumkin; Sən rasttinla xu jayni həlak qılamsən, əllik həkkanıy kixi üçün u jayni kəqürüm qılmamsən? **25** Yak, yak, Bu ix Səndin neri bolqay! Həkkanıylarni rəzillərgə qoxup ɵltürüp, həkkanıylarqə rəzillərgə ohxax muamilə qilix Səndin neri bolqay! Pütkül jaħanning sorəqisi adalət yürgüzməndu? — dedi. **26** Pərwərdigar jawab berip: — Əgər Mən Sodom xəhiridə əllik həkkanıyni tapsam, ular üçün pütkül jayni ayap qalimən, — dedi. **27** Andin İbrahım jawab berip: — Mana mən pəkət topa bilən küldin ibarət bolsammu, mən Igəm bilən səzləxkili yənə petinalidim. **28** Mubada xu əllik həkkanıydin bəx kixi kəm bolsa, Sən bu bəx kixining kəm bolqini üçün pütkül xəhərnı yoqıtamsən? — dedi. U: — Əgər Mən xu yərdə qirik bəxni tapsammu, uni yoqatmaymən, dedi. **29** İbrahım Uningqə səzini dawam qilip: — Xu yərdə qirik kixila tepilixi mumkin, dewidi, [Pərwərdigar]: — Bu qiriki üçün uni yoqatmaymən, — dedi. **30** U yənə səz qilip: I Igəm, hapa bolmioqaysən, mən yənə səz qilay. Xu yərdə ottuzi tepilixi mumkin? — dedi. U: — Əgər Mən u yərdə ottuzni tapsammu, yoqatmaymən, — dedi. **31** U yənə səz qilip: — Mana əmdi mən Igəm bilən səzləxkili jür'ət qildim; xu yərdə yigirmisi tepilixi mumkin, — dedi. Pərwərdigar səz qilip: bu yigirmisi üçün u yərnı

yokatmaymən, — dedi. **32** U sözləp: — I Igəm, hapa bolmioqay, mən pəkət muxu bir kətimla söz qılay! Xu yərdə oni tepilixi mumkin, dewidi, u jawab berip: — Mən oni üqün uni yokatmaymən, — dedi. **33** Pərwərdigar İbrahım bilən səzlixip boləqandin keyin kətti; İbrahımmu əz jayıoqa kaytip kətti.

19 İkki pərixətə kəqtə Sodoməya yetip kəldi; xu qaoqda Lut Sodomning dərwasisida olturatti. Lut ularni kərüpla ornidin turup, aldioqa qıqıp yüzi yərgə təgküdək təzim qilip: **2** — Mana, əy hojilirim, kəminilirining əyigə qüxüp putliringlarni yuyup konup qaloqaysilər; andin ətə səhər qopup yoloqa qıqsanglarmu bolidu, dewidi, bular jawabən: — Yak, biz xəhər məydanida kəqləymiz, — dedi. **3** Əmma u ularni qing tutuwidi, ahir ular uning bilən berip əyigə kirdi. U ularəya dastihan selip, petir tokaqlarni pixurup bərđi, ular oqizalandi. **4** Ular tehi yatmioqanidi, xəhərdikilər, yəni Sodomning ərkəkliri, yax, qeri həmmisi hərkəysi məhəllilərdin kelip əyni qorxiwaldi; **5** ular Lutni qakirip uningəya: — Bügün kəqtə seningkiğə kirgən adəmlər qeni? Ular ni bizgə qıqirip bər, biz ular bilən yeqinqilik qilimiz, — dedi. **6** Lut dərwasining aldioqa, ularning qexioqa qıqıp, ixikni yepiwetip, **7** ularəya: — Əy buradərlirim, mundaq rəzillikni qilmanglar! **8** Mana, tehi heq ər bilən billə bolmioqan ikki qizim bar; ularni silərgə qıqirip berəy. Ular bilən halioqininglarni qilinglar. Əmma bu adəmlər əgzəmnining sayisi astioqa kirgənikən, silər ularni heqnemə qilmanglar! — dedi. **9** Ləkin ular jawab berip: «Neri tur!» deginiqə, yənə: — Bu yərdə turuxqa kəlgən bu musapir həkım bolmaq qimikən? Əmdi sanga

ularoqa qiloadinmu bəttər yamanlik qilimiz! — dər Lutni qıstap, ixikni qeqixqa basturup kəldi. **10** Əmma u ikki kixi qollirini uzitip Lutni əygə öz kexioqa tartip əkiriwelip, ixikni taqiwaldi **11** wə əyning dərwasisining aldidiki adəmlərni kiqikidin tartip qongioiqə korlukqa muptila kildi; xuning bilən ular dərwasini izdər, halidin kətti. **12** Andin ikkəylən Lutqa: — Muxu yərdə yənə birər kiming barmu? Küy’oqul, oqul yaki qizliring wə yaki xəhərdə baxqa adəmliring bolsa ularni bu yərdin elip kətkin! **13** Qünki biz bu yərni yokitimiz; qünki ular toqruluk kətürülgən dad-pəryad Pərwərdigarning aldidə intayin küqlük boləq, Pərwərdigar bizni uni yokitixqa əwətti, — dedi. **14** Xuning bilən Lut taxkiriəqa qikiq, qizlirini alidioqan [boləusi] küy’oqullirining kexioqa berip: «Əmdi qorup bu yərdin qikiq ketinglar; qünki Pərwərdigar xəhərni yokitidu» — dedi. Əmma u [boləusi] küy’oqullirining nəzirigə qaqqaq qiləandək kəründi. **15** Tang atqanda, pərixtilər Lutni aldiritip: — Əmdi qorup ayaling bilən kexingdiki ikki qizingni aləjin; bolmisa xəhəring kəbihlikigə qetilirip kəlip, halak bolisən, — dedi. **16** Əmma u tehiqə arisaldi bolup turəqanda, Pərwərdigar uningə rəhim qiləanliki üqün, u ikkiylən Lutning qolini, ayalining qolini wə ikki qizining qollirini tutup, ularni xəhəring sirtioqa əqikiq, orunlaxturup qoydi. **17** Ularni qikarəqandin keyin xu ix boldiki, ulardin biri uningə: — Jeningni elip qa, halak bolmasliqing üqün kəyninggə qarimay, tüzəngliktiki həq yərdə tohtimay, taqqa qaqqin! — dedi. **18** Lekin Lut ularəqa: — Undəq bolmioqay, əy hojam, ətünüp qalay! **19** Mana, kəminəng kəzüngdə iltipət tapti,

jenimni kutkuzdung, manga zor mārhamət kōrsätting; əmma mən taşka qaqlamaymən; undak kilsam, manga birər apət qūxüp, əlöp ketərmənmikin. **20** Kara, awu xəhərgə qeqip barsa bolōjudək nahayiti yeqin ikən, xundakla kiqik xəhər ikən! Ətünöp kalay, mening xu yərgə qeqiximoşa yol qoyōajsən! U kiqik [xəhər] əməsmu?! Jenim xu yərdə aman qalidu! — dedi. **21** Pərixta uningōşa jawab berip: — Həyr, bu ixtimu sanga maqul bolay, sən eytkən xu xəhərni wəyran kilmay. **22** Əmdi u yərgə tezdin qeqip barōjin; qünki sən xu yərgə yetip barmioşuqə heq ix qilalmasmən, — dedi. Xunga u xəhərning ismi «Zoar» dəp ataloşan. **23** Lut Zoarōşa yetip barōşanda kün nuri yər yüzigə qeqiloşanidi. **24** Xu qaşda Pərwərdigar ərxin, əz yenidin Sodom bilən Gomorraning üstigə günggürt wə ot yaşdurup, **25** xu xəhərlərni, pütkül tüzlənglikni həmdə xəhərlərdiki barlik ahalilər wə yərdin üngənlərni qoxup bərbat kildi. **26** Ləkin Lutning arkisidin mangōşan ayali kəynigə qariwidi, tuz tüwrükkə aylinip qaldı. **27** Ətisi tang səhərdə, İbrahım qopup ilgiri Pərwərdigarning aldidə turoşan jayoşa qiqip, **28** Sodom bilən Gomorra tərəpkə, xundakla tüzlənglikning həmmə yerigə nəzər seliwidi, mana, yər yüzidin humdanning tütünidək tütin ərləwatqinini kərđi. **29** Əmma xundak boldiki, Huda u tüzləngliktiki xəhərlərni wəyran qiloşanda, U İbrahımnı esigə elip, Lut turoşan xəhərlərni bərbat qiloşanda uni balayi'apətning iqidin qikirip kutkuzdı. **30** Əmma Lut Zoar xəhiridə turuxtın qorqqaqqa, Zoardin ketip, taşka qiqip, ikki kizi bilən xu yərdə makanlaxtı. U ikki kizi bilən bir əngkürdə turdı. **31** Əmdi qong qiz kiqikigə: —

Atimiz bolsa qerip katti; dunyaning kaidə-yosuni boyiqə bu yurtta bizgə yeqinqilik kilidioqan heq ər kixi qalmidi. **32** Qeni, atimizni xarab bilən məst kilip qoyup, uning bilən billə yatayli; xundak qilsak, biz pərzənt kərüp atimizning uruqini qalduralaymiz, — dedi. **33** Xuning bilən ular u keqisi atisoqə xarab iqqüzüp [məst kilip] qoyup, qong kizi kirip atisi bilən yatti. Lekin Lut uning kirip yatqinimu, qopup kətkinimu heq səzmidi. **34** Ətisi xundak boldiki, qongi kiqikigə: — Mana, mən ahxam atam bilən yattim; bögün kəqtimu uningqə yənə xarab iqqüzəyli; xuning bilən sən kirip uning bilən yatqin; xundak kilip, hər ikkimiz pərzənt kərüp atimizning nəslini qalduralaymiz, — dedi. **35** Xuning bilən ular u keqisi atisoqə xarab iqqüzüp [məst kilip] qoyup, kiqik kizi ornidin turup uning bilən billə yatti. Əmma Lut uning kirip yatqinimu, qopup kətkinimu heq səzmidi. **36** Xundak kilip, Lutning ikkila kizi öz atisidin hamilidar bolup qaldi. **37** Qongi bolsa oqul tuqup, uning etini Moab qoydi; u bögünki Moabiylarning atisidur. **38** Kiqikimu oqul tuqup, uning etini Bən-Ammi qoydi. U bögünki Ammoniylarning atisidur.

20 İbrahim u yərdin qikip, jənub tərəptiki Nəgəwğə kəqüp kelip, Qadəx bilən Xurning arilikida turup qaldi; bir məzgildin keyin Gərarda olturaqlaxti. **2** Xu yərdə İbrahim ayali Sarah tooqrisida: «U mening singlimdur», degənidi. Xuning bilən Gərarning padixaşi Abimələk adəm əwətip, Sarahni [əzigə] hotun boluxqa eliwaldi. **3** Lekin [bir küni] keqisi qüxidə Huda Abimələkkə kelip uningqə: — Mana, sən əzünggə eliwaloqan ayal səwəbidin əmdi əlgən

adəmdursən; çünki u baxqa birsining ayalidur — dedi. **4** Əmma Abimələk uningəja tehi yeqinqilik qilmiojanidi. U Hudaəja: — I Rəb, həkkəniy bir həlknimu həlak qilamsən? **5** U özimu manga: «U mening singlim» dəp eytmidimu? Yənə kelip, bu ayalmu «U mening akam», dəp eytkənididi. Mən bolsam sap kənglüm wə durus niyitim bilən bu ixni qildim, — dedi. **6** Huda qüxidə uningəja yənə: — Bu ixni sap kəngül bilən qilojiningni bilimən; xu səwəbtin Mən seni aldimda gunah qilixtin tosup, uningəja tegixinggə qoymidim. **7** Əmdi u kixining ayalini əzigə qayturup bər; çünki u Pəyoəəmbər, u sening həkkingdə dua qilidu wə sən tirik qəlisən. Əgər uni yandurup bərmisəng xuni bilip qoyojinki, sən wə həmmə adəmliring qoxulup jəzmən əlisilər, — dedi. **8** Abimələk ətigən tang səhərdə qopup, həmmə hizmətkarlırini qəqirip, bu səzləarning həmmisini ularning qulaklırioja saldi; bu adəmlər nəhayiti qorquxup kətti. **9** Andin Abimələk İbrahimi qəqirip uningəja: — Bu bizgə nəmə qilojining? Mən sangə zadi nəmə gunah qildim, sən mən wə padixəhlikimoja əojir bir gunahni yülkəp koydung? Manga qilmaydiojan ixlərnə qilding! — dedi. **10** Abimələk İbrahimoja yənə: — Sən zadi bizning nəmə iximizni kərgining üqün muxu ixni qilding? — dedi. **11** İbrahim jawab berip: — «Bu yərdə xübhisizki həqkim Hudadin qorqmaydikən, ular mənə ayalim tüpəylidin əltürüwetidu», dəp oyliojanidim. **12** Əməliyəttə, uning mening singlim ikənliki rast, ləkin u mening ata bir, ana bələk singlim; keyin u mening ayalim boldi. **13** Ləkin Huda mənə atamning əyidin qiqirip sərgərdanlıqqa yürgüzginidə, mənə ayalimoja: — Biz kəyərgilə barsaq, sən

manga xundak xapaat kersatkaysenki, mening toqramda: «Bu mening akam bolidu», degin, — dap eytkanidim — dedi. **14** Andin Abimelak koy-kalilar, qullar wa dedaklarni elip ularni Ibrahimoga berdi wa ayali Sarahnimu uningoga qayturup berdi. **15** Abimelak: — Mana mening zeminim bolsa aldingda turuptu; kezünggä qaysi yer yaxsa xu yerdä turöjin, — dedi. **16** U Sarahqa: «Mana, män akangoga ming kümüx tänggä bərdim; mana bular ez yeningdikilər, xundakla həmmə adəmlərnin köz aldida uyatni yapquqi bolidu; xuning bilən sən hərəkəndak daq-əyibtin halas bolisən». **17** Ibrahim Hudaoga dua kildi, Huda Abimelak, ayali wa kenizəklirini saqaytti; andin ular [yənə] bala tuqalaydioqan boldi; qünki Pərwərdigar Ibrahimning ayali Sarah tüpəylidin Abimelakning eyidiki həmmə hotunlarning baliyatqulirini etip qoyqanidi.

21 Əmdi Pərwərdigar wədə qilöjnidək Sarahni yoklidi; Pərwərdigar Sarahqa deginidək kildi. **2** Sarah hamilidar bolup, Ibrahim qerioqanda Huda uningoga bekitkən waqitta bir oqul tuqup bərđi. **3** Ibrahim əzigə tərəlgən oqli, yəni Sarah uningoga tuqup bərgən oqlining ismini Ishak qoydi. **4** Andin Ibrahim Huda uningoga buyruqjnidək əz oqli Ishak tuqulup səkkizinqi küni hətnə kildi. **5** Oqli Ishak tuquloqan qaqda, Ibrahim yüz yaxta idi. **6** Sarah: «Huda meni küldürüwətti; hərkim bu ixni anglisa, män bilən təng külüxidu», dedi. **7** U yənə: — Kimmu Ibrahimoga: «Sarah bala emitidioqan bolidu!» dəp eytalaytti? Qünki u qerioqanda uningoga bir oqul tuqup bərdim! — dedi. **8** Bala qong bolup, əmqəktin ayrildi. Ishak əmqəktin ayriloqan küni Ibrahim qong

ziyapət etküzüp bərđi. **9** Əmma Sarah misirlik Həjərninğ Ibrahimoğa tuoşup bərgən oşulning [Ishakni] məshirə kiliwatqinini kərüp qaldı. **10** Xuning bilən u Ibrahimoğa: — Bu dedək bilən oşlini həydiwət! Qünki bu dedəkning oşli mening oşlum Ishak bilən təng waris bolsa bolmaydu!, — dedi. **11** [Sarahning] bu səzi Ibrahimoğa tolimu eoşir kəldi; qünki [Ismailmu] uning oşli-də! **12** Lekin Huda Ibrahimoğa: — Balang wə dediking wəjidin bu söz sanga eoşir kəlmisun, bəlki Sarahning sanga degənlirining həmmisigə kulak saloşin; qünki Ishaktin boloşini sening nəsling həsablınıdu. **13** Lekin dedəkning oşlidinmu bir həlk-millət pəyda qilimən, qünki umu sening nəsling, — dedi. **14** Ətisi tang səhərdə Ibrahim qoşup, nan bilən bir tulum suni elip Həjərgə berip, əxnisigə yüdküzüp, balini uningoğa tapxurup, ikkisini yoloğa selip koydi. Həjər ketip, Bəər-Xebaning qelidə kezip yürdi. **15** Əmdi tulumdiki su tügəp kətkənidi; Həjər balini bir qatqalning tüwigə taxlap koyup, əz-əzigə: «Balining əlöp ketixigə qarap qidimaymən» dəp, bir oq etimqə yirakqə berip, udulida olturdi. U udulida olturup, pəryad kətürüp yioşlidi. **17** Huda oşulning yioşa awazini anglidi; xuning bilən Hudaning Pərixlisi asmandin Həjərnı qakirip uningoğa: — Əy Həjər, sanga nemə boldi? Qorkmioşin; qünki Huda oşulning [yioşa] awazini yatqan yeridin anglidi. **18** Əmdi qoşup, qolung bilən balini yələp turoşuz; qünki Mən uni uluoş bir əl-millət qilimən, — dedi. **19** Xuan Huda [Həjərninğ] kəzlrini aqti, u bir kudukni kərđi. U berip tulumoğa su toldurup, oşuloğa iqküzdi. **20** Huda u bala bilən billə boldi; u əsüp qong boldi. U qəldə yaxap, mərgən

bolup yetixti. **21** U Paran qelidə turdi; xu waqitlarda anisi uningə Misir zeminidin bir kizni hotunlukka elip bardi. **22** U waqitlarda xundak boldiki, Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol kelip İbrahimoğa: — Qiloğan həmmə ixliringda, Huda sening bilən billidur. **23** Əmdi sən dəl muxu yərdə mangu, oqlumoğa wə nəwrəmgə hiyanət qılmasliqqa Hudaning namida kəsəm kılıp bərgəysən; mən sanga kərsitip kəlgən meħribanliqimdək, sənmu mangu wə sən hazır turuwatqan yurtqa meħribanliq kılıqaysən, — dedi. **24** İbrahim: Kəsəm kılıp bəray, dedi. **25** Andin İbrahim Abimələkning qakarlıri tartıwaloğan bir kuduk toqrisida Abimələkni əyiblıdi. **26** Abimələk: — Bu ixni kılıoğan kixini bilməymən; sən bu ixni mangımu eytməpsən; mən bu ixni pəkət buginla anglixim, — dedi. **27** İbrahim qoy-kala elip Abimələkkə təkdim kıldı; andin ular ikkilisi əhdə kılıxti. **28** İbrahim yənə padidin yəttə qixi kəzini bir tərəpkə ayrip qoydı. **29** Abimələk İbrahımdin: — Sən bir tərəpkə ayrip qoyoğan bu yəttə qixi kəzining nemə mənisi bar? — dəp sorıwıdı, **30** u: — Mening bu kudukni koliojınimni etirap kılıoğınimoğa guwahlık süpitidə bu yəttə qixi kəzini qolumdin kəbul kılıqaysən, — dəp jawab bardi. **31** Bu ikkisi xu yərdə kəsəm kılıxkanlıki üqün, u xu jayni «Bəər-Xeba» dəp atıdı. **32** Xu tərıkidə ular Bəər-Xebada əhdə kılıxti. Andin Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol kəzoqılıp, Filistylərnıng zemınıoğa yenip kətti. **33** İbrahim Bəər-Xebada bir tüp yuloğunni tikip, u yərdə Əbədiy Təngri bolıoğan Pərwərdıgarning namıoğa nıda kılıp ıbadət kıldı. **34** İbrahim Filistylərnıng zemınıda uzun waqıtkıqə turup qaldı.

22 Bu ixlardan keyin xundak boldiki, Huda Ibrahimi sinap uningora: — Əy İbrahim! dedi. U: mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U: — Sən oqlungni, yəni sən səyidiqan yaloquz oqlung İshakni elip, Moriya yurtioqa berip, xu yərdə, Mən sanga eytidioqan taqlarning birining üstidə uni keydurmə qurbanliq süpitidə sunoqin, — dedi. **3** Ətisi İbrahim səhər qopup, exikini tokup, yigitliridin ikkiylən bilən İshakni billə elip, keydurmə qurbanliq üqün otun yerip, Huda uningora eytkan yərgə qarap mangdi. **4** Üqinqi küni İbrahim bexini ketürüp qarap, yiraqtin u yərnı kərđi. **5** İbrahim yigitlirigə: — Silər exək bilən muxu yərdə turup turunglar. Mən balam bilən u yərgə berip, səjdə qilip, andin qexinglaroqa yenip kelimiz, — dedi. **6** Xuning bilən İbrahim keydurmə qurbanliqqa kerəklik otunni elip, oqli İshakqa yüdküzüp, əzi qolioqa piqak bilən otni elip, ikkisi billə yürüp kətti. **7** İshak atisi İbrahimora: — Əy ata! dewidi, u uningora jawab berip: — Mana mən, oqlum, dedi. U uningdin: — Mana ot bilən otunoqu bar, əmma keydurmə qurbanliq bolidioqan qoza qeni? — dəp soriwidi, **8** İbrahim jawab berip: — Əy oqlum, Huda Əzi Əzigə keydurmə qurbanliq qozini təminləydu, — dedi. Andin ikkisi birgə yolini dawamlaxturdi. **9** Ahirida ular Huda İbrahimora eytkan jayoqa yetip kəldi. İbrahim u yərdə qurbangah yasap, üstigə otunni tizip koydi. Andin u oqli İshakni baqlap, uni qurbangahdiki otunning üstidə yatquzdi. **10** Andin İbrahim qolını uzitip, oqlını boqluzliqili piqakni aldi. **11** Xuan Pərwərdigarning Pərixlisi asmandin uni qakirip uningora: — İbrahim, İbrahim! — dəp warqiridi. U:

— Mana mən, — dedi. **12** U uningöja: — Sən baliöja qolungni tægküzmigini, uni heqnemə kilmioşini; qünki Mən sening Hudadin qorkқанliқingni bildim; qünki sening oşlungni, yəni yaloşuz oşlungni Məndin ayimiding, — dedi. **13** İbrahım bexini kətürüp qariwidi, mana, arkisida münggüzliri qatqaloş qirmixip qaloşan bir qoşqarni kərđi. İbrahım berip qoşqarni elip, uni oşlining ornida kəydürmə qurbanliқ kılıp sundi. **14** Xuning bilən İbrahım xu jayoş «Yahwəh-Yirəh» dəp at koyđi. Xunga kixilər: «Pərwərdigarning teoşida təminlinidu» degən bu söz bügüngə kədər eytilip keliwatidu. **15** Pərwərdigarning Pərixtsi asmandin İbrahımni ikkinqi qetim qaqirip uningöja: — **16** Sən öz oşlungni, yəni yaloşuz oşlungni ayimay bu ixni kılışining üqün Mən Özüm bilən kəsəm kilimənkı, dəydu Pərwərdigar, **17** — Mən seni zor bərikətləp, nəşlingni asmandiki yultuzlardək nuruşun kəpəytip, dengiz saşilidiki kumdək oşolditimən; nəşling bolsa düxmənlirining dərwazilirioş igə bolidu. **18** Sən Mening awazimoş qulaş salşining üqün yər yüşidiki barliқ əl-yurtlar nəşlingning nami bilən əşliri üqün bəht-bərikət tiləydu, — dedi. **19** Andin İbrahım yigitlirining qəşioş yenip bardı. Ular həmmisi ornidin turuxup Bəər-Xebaşoş yol aldı. İbrahım Bəər-Xebada turup kaldı. **20** Bu ixlardin keyin İbrahımöja: «Mana Milkahmu ining Naşoroşoş birқанqə oşul tuşup beriptu», degən həwər yətti. **21** Ular bolsa tunji oşli uz, uning inisi Buz wə Aramning atisi bolşan Kəmuəl, **22** andin Kəsəd, Hazo, Pildax, Yidlaf wə Betuəl degən oşullar idi. **23** (Betuəldin Riwkah tərəldi). Bu səkkizini Milkah İbrahımning inisi

Nahoroqa tuqup bardi. **24** Xuningdök uning keniziki Rəumahmu Tebah, Gaḥam, Tahax wə Maakah degənlərni tuqup bardi.

23 Sarah bir yüz yigirmə yəttə yaxkiqə ömür kərđi. Bu Sarahning ömrining yilliri idi. **2** Sarah Qanaan zeminidiki Kiriat-Arba, yəni Həbronda wapat boldi. İbrahim berip Sarah üqün matəm tutup yioqa-zar kildi. **3** İbrahim öz mərhuməsining yenidin qorup, Hittiylaroqa söz kilip: **4** — Mən bolsam aranglarda musapir mehman, halas; silər əmdi aranglardin manga bir yərlik beringlar; xuning bilən mən bu mərhuməmni aldimda kərünüp turmisun üqün elip berip dəpnə kilay, — dedi. **5** Hittiylar İbrahiməjoja jawab berip: — I hojam, bizgə kulak saləjayla! Sili arimizda Hudaning bir xahzadisi hesablinila! Arimizdiki əng esil yərlikni tallap, xu yərdə mərhuməlrini dəpnə kiləjayla! Mərhuməlrini dəpnə kilixka heqkaysimiz öz yərlikini silidin ayimaydu, — dedi. **7** İbrahim ornidin turup, u zemindiki həlkkə, yəni Hittiylaroqa təzim kilip, **8** ularəjo: — Əgər mərhuməmning kəz aldimda turiwərməsliki üqün, uni elip berip, dəpnə kiliximni rawa kərsənglar, undakta səzümni anglap mening üqün Zoharning oqli Əfronəjoja söz kilip, **9** uning etizining ayiojida əziningki boləjan Makpələhning ojarini manga berixini iltimas kilinglar. U manga buni silərnin aranglarda gəristan boluxka toluk nərhidə bərsun, — dedi. **10** Xu qəjoja Əfron Hittiylar arisida olturatti. Xuning bilən hittiylıq Əfron Hittiylarning aldidə, yəni xəhərinin dərwasidın kirküqilərnin həmmisining aldidə İbrahiməjoja jawab berip: — **11** Yoksu, əy hojam, manga kulak saləjayla.

Bu etizlikni, xundaqla uningdiki oʻarni siligə berəy; uni öz həklim boləjan adəmlərninɡ aldida siligə bərdim; öz meytirini dəpnə qiləyayla, — dedi. **12** Andin Ibrahım yənə zemin həkli aldida təzim qilip, **13** Xu zemindiki həklninɡ kulakliri aldida əfronə: — Iltimasiməyə kulak saləyayla; mən bu etizlikninɡ nərhi boyiqə pul berəy, uni məndin qəbul qiləyayla, andin mən meytimni xu yərdə dəpnə qilay, — dedi. **14** Əfron Ibrahıməyə javab berip uningə: **15** Əy hojam, manga kulak saləyayla; tət yüz xəkəl kümüxkə yaraydiojan bir etizlik, sili bilən mening aramda nemə idi? Sili meytirini dəpnə qiləyayla — dedi. **16** Ibrahım Əfronning səzigə qəxuldi; andin Əfron Hıttiyar aldida eytkən bahani, yəni xu qəqdiki soda əlqimi boyiqə tət yüz xəkəl kümüxni tarazida tartip bərdi. **17** Xundaq qilip Mamrəning udulidiki Makpelahqə jaylaxkən Əfronning etizliki, yəni etizlikninɡ əzi, uningdiki oʻar, xundaqla etizlikninɡ iqi wə ətrapidiki barlik dərəhlərninɡ həmmisi **18** Hıttiyarlarınɡ kəz aldida Ibrahıməyə tapxurulup, [yəni Əfronning] xəhırininɡ dərwasidın barlik kirgüqilərninɡ aldida uning mülki qilip bekitildi. **19** Xuningdin keyin Ibrahım ayali Sarahni Qanaan zeminidiki Mamrə (yəni, Həbron)ning udulidiki Makpelahning etizlikninɡ oʻarida dəpnə kildi. **20** Xu tərıkidə u etizlik wə uningdiki oʻar Hıttiyar tərıpidin Ibrahıməyə gərıstan boluxqə tayin qilindi.

24 Ibrahım kərip, yexi bir yərgə berip qaləjanidi; Pərwərdigar Ibrahıməyə hər tərəptə bəht-bərikət ata qiləjanidi. **2** Ibrahım əyidiki əng mətıwər hizmətkari, əzining pütün mal-mülkini baxqurıdiojan oʻojıdarəyə:

— Qolungni yotamning astioʻja qoʻygin; **3** Mən seni asmanlarning Hudasi xundaqla yərning Hudasi bolōjan Pərwərdigarning nami bilən kəsəm kildurimənki, sən mən hazır turuwatqan bu Qanaaniylarning arisidin oʻqlumoʻja qiz elip bərməy, **4** Bəlki öz yurtumoʻja, xundaqla öz uruqtuʻoqanlirimning kexioʻja berip, oʻqlum Ishakqā hotun elip bərgəysən, — dedi. **5** Hizmətkari uningōja: — Mubada u qiz mən bilən bu yurtqā kəlgili unimisa, undaqta əzliri qiqqan xu yurtqā oʻqullirini yandurup apiramdimən? — dedi. **6** Ibrahim uningōja jawab berip: — Həzi bol, oʻqlumni hərgiz xu yərgə yandurup barmioʻjin! **7** Meni atamning əyi bilən tuʻoquloqan yurtumdin yetəkləp elip kəlgūqi, yəni mangan səz qilip: — «Sening nəslinggə bu yurtni berimən», dəp mangan kəsəm qiloqan, asmanning Hudasi bolōjan Pərwərdigar Əz Pərixtisini aldingōja əwətidu; xuning bilən sən u yərdin oʻqlumoʻja qiz elip kelələysən. **8** Xundaqtimu, əgər qiz sən bilən bu yərgə kəlgili unimisa, mən sanga kilduridoqan kəsəmdin halas bolisən; əmma oʻqlumni u yərgə hərgiz yandurup barmioʻjin, — dedi. **9** Xuning bilən hizmətkar qolini hojisi Ibrahimning yotisining astioʻja qoyup turup, bu toʻqrida uningōja kəsəm kildi. **10** Andin hizmətkar bu toʻqrida hojisining təgiliridin onni, xundaqla hojisining hərəhil esil nərsilirini elip yoloqā qiqti; u Aram-Naharaim rayoniōja səpər qilip, Nahorning xəhirigə yetip kəldi. **11** U xəhərnin sirtidiki bir qudukning yenida təgilirini qəkündurdi: bu kəqkurun, qiz-ayallarning su tartqili qikidoqan qeoʻji idi. **12** U dua qilip: — Əy hojam Ibrahimning Hudasi bolōjan Pərwərdigar, ətünimənki, bügün mening iximni ongōja

tartkaysən, hojam İbrahiməyə xapaət kərsətkəysən. **13** Mana mən bu yərdə kudukning bexida turuwatimən wə xəhər həlkining kızliri bu yərgə su tartkili keliwatidu. **14** Əmdi xundak bolsunki, mən kaysi kızəyə: «Komzikingni qüxürsəng, mən su iqiwsam boptikən!» desəm, u jawab berip: «Mana iqkin, mən təgiliringnimu suqirip qoyay», desə, u kız sən kulung İshakka bekitkiningning əzi bolsun. Buningdin sening hojam İbrahiməyə xapaət kıləningni bilələymən, — dedi. **15** U tehi səzini tügətməylə, mana Riwkah kozini mürisidə kətürüp qikip kəldi; u bolsa İbrahimning inisi Nahorning ayali Milkahtin tuquləjan oqlı Betuəlning kızı idi; **16** Kız intayin qiraylık bolup, heq ər kixi təgmigən pak kız idi. U kudukning boyəyə qüxüp, komzikingni toldurup andin qikti. **17** Hizmətkar uning aldəyə yügürüp berip: — Ətünüp qalay, komzikingtin azəjina su otliwalay, dedi. **18** U jawab berip: — Iqkəylə, əy hojam! dəpla, komzəkni dərhal kəliyə elip, uning su iqixi üqün sundi. **19** U süyidin uningəyə kənoquqə iqküzgəndin keyin: — Təgilirigimu kənoquqə su iqküzüp qoyay, — dedi. **20** Xuning bilən u dərhal komzəktiki suni olakka təküwetip, yənə kudukka su tartkili yügürüp bardı; u uning həmmə təgilirigə su tartip bərdi. **21** U kixi uningəyə kəzini tikkiniqə jimjit turup, Pərwərdigarning yolini ong kıləjan, kilmiojanlıkını bilix üqün kütüwatatti. **22** Təgilər su iqip kənoqanda, xundak boldiki, həliki kixi yerim xəkəllik bir altun burun həlkisi bilən ikki kəliyə on xəkəllik altun biləzükni qikipirip kızəyə berip uningəyə: **23** Sən kimning kızı bolisən? Manga dəp bərsəng! Atangning əyidə bizgə kənoqudək jay barmu? —

dəp soridi. **24** Kız uningöja: — Mən Milkahning Nahoroja tuşup bərgən oşli Betuəlning kızı bolimən, — dedi, **25** yənə uningöja: — Bizningkidə saman bilən boşuz kəngri, [silərgə] konoşili jaymu bar, — dedi. **26** Xuan bu adəm engixip Pərwərdigarning aldida səjdə kılıp: **27** Öz xapaiti bilən hojamdin wapadarlikini ayimioşan, hojam İbrahımning Hudasi bolöjan Pərwərdigaröja Həmdusana oşuloşay! Pərwərdigar bu səpirimdə meni hojamning kərindaxliri turoşan öygə baxlap kəldi! — dedi. **28** Kız yögürüp berip, bularning həmmisini anisinin öydikilərgə eytip bərdi. **29** Əmdi Riwkahning Laban degən bir akisi bar idi. Laban kudukning bexioşa, u adəmning kexioşa yögürüp qıkti. **30** Qünki u singlisining burun halkisini wə kolliridiki biləzükələri kərüp, həmdə singlisining: u adəm manga mundak-mundak dedi, deginini anglap, u adəmning kexioşa bardı. Mana, u kixi kudukning yenida təgilərnin kexida turatti. **31** Laban uningöja: — Əy Pərwərdigarning bəht-bərikiti ata kılinoşuqi, kirgəyla! Nemə üqün taxkirida turdila? Mən öyni təyyarlap koydum, təgilərgimu jay rasilidim, — dedi. **32** U adəm öygə kirdi; Laban təgilərdin yökni qüxürüp, təgilərgə saman bilən boşuz berip, u kixining həm uning həmrahlirininin putlirini yuoşili su elip kəldi; **33** andin u kixining aldioşa taam koyuldi; lekin u: — Mən gepimni deməy turup taam yeməymən, — dedi. Laban jawab berip: — Eytəyla, dedi. **34** U: — Mən bolsam İbrahımning hizmətkarimən; **35** Pərwərdigar hojamöja kəp bəht-bərikət ata kılöşaqqa, u uluoş bir kixi boldı. U uningöja koy bilən kala, kümüx bilən altun, kul bilən dedəkləni, təgə bilən exəkləni

bərdi. **36** Hojamning ayali Sarah kəriqanda hojaməja bir oqlul tuqlup bərgənidi. Hojam [oqliloja] əzining barliqini atidi. **37** Hojam meni kəsəm kildurup: «Sən mən turuwatqan zemindiki Qanaaniylarning kizliridin oqluməja hotun elip bərmə, **38** bəlki jəzmən atamning əyigə, əz tuqlanlirimning kexioja berip, oqluməja hotun elip bərgəysən», — dedi. **39** U waqıtta mən hojaməja: «U kiz mən bilən kəlgili unimisiq?» — desəm, **40** u mangu jawab berip: «Tutqan yollirim uningəja oquq boləjan Pərwərdigarim Əz Pərixtisini sening bilən əwətip, yolungni ong kilidu. Bu tərکیدə sən mening ailidikilirim arisidin, atamning jəməti iqidin oqluməja hotun elip berisən. **41** Xundak kilip ailəmdikilərnin kexioja yetip barəjiningda, sən mən kildurojan kəsəmdin halas bolisən; ular sanga kizni bərmisimu ohxaxla kəsəmdin halas bolisən», — degənidi. **42** Xunga mən bügün bu kudukning kexioja kelip: — Əy, hojam İbrahımning Hudasi boləjan Pərwərdigar, əgər sən bu səpirimni ong kilsang: — **43** mana mən su kudukining yenida turuwatimən; wə xundak bolsunki, su tartkili kəlgən kizəja: «Komzikingdin mangu bir otlam su bərgən bolsang», desəm, **44** u mangu: «Sən iqqin, təgiliringgimu su tartip berəy», dəp jawab bərsə, undakta bu kiz dəl Pərwərdigar Əzi hojamning oqli üqün bekitkən kiz bolsun, dəp dua kiləjanidim. **45** Kənglümdə tehi səzüm tügiməyla, mana, Riwkah komzəkni mürisidə kətürüp qikip, kudukning boyioja qüxüp su tartti; mən uningəja: — İltipat kilip, mangu su iqqili qoysang, dewidim, **46** u dərhal komzikini mürisidin qüxürüp: «İqkəyla, təgilirinimu suqirip qoyay», dedi.

Xuning bilən mən iqtim; u tögilirmnimu suqirip koydi.

47 Andin mən uningdin: — Kimning kizi bolisən, dəp sorisam, u jawab berip: — Mən Nahorning Milkahdin tuquloqan oqli Betuəlning kizi bolimən, — dedi. Xu qaşda mən uning burnioqa halka, kollirioqa biləzüklərni selip koydum; **48** andin engixip Pərwərdigarəqa səjdə kildim; hojamning kerindixining kizini uning oqli üqün elip ketixkə mening yolumni ong kıləşini üqün, hojamning Hudasi boləqan Pərwərdigarəqa həmdusana eyttim. **49** Əmdi silər hojaməqa ihlas kılıp xapaət kərsitəyli desənglar, buni manga dənglar. Əgər halimisanglar, unimu manga eytinglar, mən ong tərəpkə yaki sol tərəpkə barimən, — dedi. **50** Əmdi Laban bilən Betuəl jawab berip: — Bu ix Pərwərdigardin boləq, siligə ya undaq ya bundaq deyəlməymiz. **51** Mana, Riwkah aldilirida turidu; uni elip kətkəyla. U Pərwərdigarning deşnidək öz hoşilirining oşliəqa hotun bolsun, — dedi. **52** İbrahimning hizmətkari ularning səşlirini anglap, yərgə engixip, Pərwərdigarəqa səjdə kildi. **53** Andin, hizmətkar kümüx buyumlarni, altun buyumlarni wə kiyim-keqəklərni qikirip, bularni Riwkahqa bərdi; u yənə kizning akisi wə anisioşimu kimmətlik hədiyələri sundi. **54** Andin u wə həmrəşliri bilən billə yəp-iqip, xu yərdə kəşup kaldi. Ətisi səşərdə kəşup, u ularəqa: meni hojamning kəşioqa yoləqa selip kəşunglar, dewidi, **55** Kizning akisi bilən anisi uningəqa: — Kiz birkəşqə kün yaki on kün yenimizda tursun; andin barsun, — dedi. **56** Əmma u ularəqa: — Pərwərdigar mening səşirimni ong kıləşanikən, meni tosmanglar; hojamning kəşioqa berixim üqün meni yoləqa selip kəşunglar, —

dedi. **57** Ular uningõja: — Kizni qakirip, uning aõzidin anglap bakayli, dõp **58** Riwkahni qakirip uningdin: — Bu adõm bilõn baramsõn? dõp soriwidi, u: — Baray, dõp jawab bõrdi. **59** Xuning bilõn ular singlisi Riwkahni, uning inik'anisi, Ibrahimning hizmõtkari wõ adõmliri bilõn qõxup yoloõa selip qõydi. **60** U wakitta ular Riwkahka bõht tilõp: — õy singlimiz, mingliõan on mingliõan adõmlõrning anisi bolõqaysõn! Nõsling dõxmõnlirining dõrwaziliriõa igõ bolõqay! — dedi. **61** Xuning bilõn Riwkah bilõn uning dedõkliri ornidin turup, tõgilõrgõ minip, u kixigõ õgixip mangdi. Xundak kilip hizmõtkar Riwkahni elip yoloõa qikti. **62** Ishak Bõõr-lahay-roy degõn jaydin bayila kaytip kõlgõnidi; qõnki u jõnubtiki Nõgõwdõ turatti; **63** Ishak kõqkurun istikamõtkõ dalaõa qikkõnidi; u bexini kõtõrõp qarisa, mana tõgilõr keliwatatti. **64** Riwkah bexini kõtõrõp, Ishakni kõrdi; u dõrõal tõgidin qõxõp, hizmõtkardin: — Sõhrada bizning aldimizõa qikiwatqõn bu kixi kim bolidu? — dõp soridi. Hizmõtkar: — Bu hojamdur! dedi. Riwkah dõrõal qõmbilini tartip yõzini yepiwaldi. **66** Hizmõtkar õmdi qilõqõn hõmmõ ixlirini Ishakka eytip bõrdi. **67** Ishak kizni anisi Sarahning qedirõa baxlap kirdi; u Riwkahni õz õmrigõ aldi; u uning hotuni boldi. U uni yahxi kõrõp qaldi; bu tõrikidõ Ishak anisining wapatidin keyin tõsõlli tapti.

25 Ibrahim Kõturah isimlik yõnõ bir ayalni alõqanidi. **2** U Ibrahimõja Zimran, Yokxan, Medan, Midiyan, Ixbak wõ Xuahni tuõqup bõrdi. **3** Yokxandin Xeba bilõn Dedan tõrõldi; Dedanning õwladliri Axuriylar, Letuxiylar wõ Leummiylar idi. **4** Midiyanning õõqulliri õfah, Efõr,

Hanoh, Abida wə Əldaah idi. Bular həmmisi Kəturaḥning əwladliri idi. **5** İbrahım barlıqını İshakqa atiwətkənidi; **6** İbrahım tehi Həyat waktida kiqik hotunliridin boləjan oşullirioja hədiyələri berip, andin bularni oşli İshaktin yiraq tursun dəp, kün qikix tərəpkə, xərkiy zeminəja əwətiwətkənidi. **7** İbrahımning əmrining künliri bir yüz yətmix yil boldi; u tolimu kərip, künliri toxup, nəpəstin tohtap wapat boldi; u əz kəwmining kəxioja berip kəoxuldi. **9** Uning oşulliri İshak wə İsmail uni Mamrəning udulioja jaylaxkan, Hıttiy Zoharning oşli Əfronning etizlikidiki Makpelaḥning ojarida dəpnə kildi. **10** Bu etizlikni İbrahım Hıttiylardin setiwəlojanidi; mana bu yerlikkə İbrahım dəpnə kilindi, ayali Sarahmu muxu yərgə dəpnə kilinəjanidi. **11** İbrahım wapat boləjandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar uning oşli İshakni bərikətlidi. İshak Bəər-Lahay-Royning yenida turatti. **12** Təwəndikilər Sarahning misirlik dediki Həjərdin tuşulojan, İbrahımning oşli boləjan İsmailning əwladliri: — **13** İsmailning oşullirining, ularning nəsəbnamiliri wə kəbililiri boyiqə ismi təwəndikiqə: — İsmailning tunji oşli Nebayot; andin Kedar, Adbəəl, Mibsam, **14** Mixma, Dumah, Massa, **15** Hədad bilən Tema, Yətur bilən Nafix wə Kədəmah idi. **16** Bular bolsa İsmailning oşulliri bolup, ularning kənt wə qədirgahlıri ularning nami bilən atalojan bolup, ular on ikki kəbiligə əmir boləjanidi. **17** İsmailning əmrining yilliri bir yüz ottuz yəttə yil boldi; u ahirkı nəpsini tartip wapat bolup, əz kəwmining kəxioja berip kəoxuldi. **18** [Uning əwladliri] Həwilah rayonidin tartip xurojiqə olturaqlaxti (Xur

bolsa Misirning utturusida bolup, Axuroşa baridioşan yolda idi). Ismail özining barlik őrindaxlirining udulida olturaqlaxti. **19** Ibrahımning oşli Ishakning nəslining bayani mundaxtur: — Ibrahımdin Ishak tərəldi. **20** Ishak Padan-Aramda olturuxluk aramiy Betuəlning kizi, aramiy Labanning singlisi boluşan Riwkahni hotunlukqa aloşanda őririş yaxşa kirgənidi. **21** Əmma Riwkah bolsa tuşmas boluşaqa, Ishak hotuni üşün Pərwardigarşa dua-tilawət őrildi; Pərwardigar uning duasini ijabət őrildi; xuning bilən ayali Riwkah őramilidar boldi. **22** Əmma uning őrorsikidiki ikki bala bir-biri bilən soşuxkili turdi. Xuning bilən Riwkah; — Əşər bundaklikini bilsəm, [őramilidar] bolup nemə őrilattim? — dəp Pərwardigardin səwəbini sorioşili bardi. **23** Pərwardigar uningşa: — «Sening őrorsikingda ikki əl bardur, İqingdin ikki hək őririş bir-biridin ayrilidu, Bir hək yənə bir həkşin oşalib kelidu, Qongı kişikining hizmitini őrilidu» — dedi. **24** Uning ay-küni toxşanda, mana uning őrorsikida dərşəkə bir jüş őroxkezək bar idi. **25** Awwal tuşuloşini őrizoşuq bolup, pütün bədini juwidək tüklük idi. Ular uning ismini Əsaw dəp őroydi. **26** Andin inisi őroli bilən Əsawning tapinini tutşan őralda őrikti. Bu səwəbtin uning ismi Yakup dəp őroyuldi. Ular tuşuloşanda Ishak atmix yaxta idi. **27** Balilar əşüp qong boldi; Əsaw mahir owşı bolup, dala-janggalda yüridioşan adəm boldi. Yakup bolsa durus adəm bolup, qedirlarda turatti. **28** Ishak Əsawning owlap kəlgən gəşidin daim yəp turoşaqqa, uningşa amrak idi. Lekin Riwkah Yakupqa amrak idi. **29** Bir küni Yakup [purşak] xorpisi őraynitawatatti; Əsaw daladin őreriş-eşip őraytip kəldi. **30** Əsaw Yakupqa: — Mən

halimdin kəttim! Өtünüp qalay, awu kızildin bərsəng!
— Awu kızil nərsidin meni ozuklandursangqu! Mən
halimdin kəttim, — dedi (xu səwəbtin uning eti «Edom»
dəpmu ataldi). **31** Yakup uningə: — Undak bolsa, tunjilik
hokukungni manga setip bərgin, — dedi. **32** Əsaw: — Mən
ələy dəwatimən, bu tunjilik hokukining manga nemə
paydisi? — dedi. **33** Yakup: — Əmisə hazır manga kəsəm
kilojin, dewidi, u uningə kəsəm kilip, tunjilik hokukini
Yakupka setip bərdi. **34** Xuning bilən Yakup Əsawə nan
bilən kızil purqak xorpisini bərdi. U yəp-iqip ornidin
turup kətti. Xundak kilip Əsaw tunjilik hokukioğa xunqə
etibarsiz qariojanidi.

26 [Kanaan] zeminida Ibrahıming waqtidiki aqarqiliktin
baxka yənə bir ketimlik aqarqilik yüz bərdi. Xuning
bilən Ishak Gərar xəhirigə, Filistiyələning padixahi
Abimələkning kexioğa bardı. **2** Pərwərdigar uningə
kərinüp mundak dedi: — Sən Misiroğa qüxməy, bəlki
Mən sanga kərsitip beridioğan yurtta turojin. **3** Moxu
zemindin qikmay musapir bolup turojin; xuning bilən
Mən sən bilən billə bolup, sanga bəht-bərikət ata kilimən;
qünki Mən sən wə nəslinggə bu zeminlarning həmmisini
berip, atang Ibrahimoğa bərgən kəsimmni ada kilimən; **4**
nəslingni asmandiki yultuzlardək awutimən wə nəslinggə
bu zeminlarning həmmisini berimən; yər yüzidiki barlıq
əl-yurtlar nəslingning [nami] bilən əzligə bəht-bərikət
tiləydu; **5** Qünki Ibrahım Mening awazimoğa kulak selip,
tapiliojinim, əmrlirim, bəlgilimilirim wə qanunlirimni
bəja kəltürdi, — dedi. **6** Xuning bilən Ishak Gərada turup
qaldı. **7** Əmma u yərlik kixilər uning ayali toqrisida sorisa

u: — Bu mening singlim bolidu, — dedi; qünki Riwkah intayin qiraylik bolóaqqa, Ishaq öz-özige: «Bu mening ayalim bolidu», desəm, bu yərlik adəmlər Riwkahning səwəbidin meni ɵltürüwetərmikin, — dəp kɵrkti. **8** Lekin u xu yərdə uzak wakit turoqandin keyin xundak boldiki, Filistiyələning padixahi Abimələk dərizidin qariwidi, mana Ishaq wə ayali Riwkah bir-birigə ərkilixip turatti. **9** Andin Abimələk Ishaqni qaqirip: — Mana, u jəzmən sening ayaling ikən! Sən nemə dəp: «U mening singlim», deding? — dewidi, Ishaq uningə: — Qünki mən əslidə uning səwəbidin birsi meni ɵltürüwetərmikin, dəp ənsirigənidim, — dedi. **10** Abimələk uningə: Bu bizgə nemə kıləning? Tas kaptu həlk arisidin birərsi ayaling bilən birgə boləjili?! Undak boləjan bolsa sən bizni gunahka patkuzəjan bolatting! — dedi. **11** Andin Abimələk həmmə həlkə buyrup: — Kimki bu kixigə wə yaki hotunioqa kəl təgküzəsə jəzmən ɵltürülməy kəlməydu, — dəp yarlik qüxürdi. **12** Ishaq u zeminda terikqilik kildi: u xu yili yərdin yüz həssə həsul aldı; Pərwədigar uni bərikətligənidi. **13** Bu kixi bax kətürüp, barəanseri rawaj tepip, tolimu katta kixilərdin bolup qaldi. **14** Uning kəy-kala padiliri wə ɵyidiki kulliri intayin kəpəydi; Filistiyələr uningə həsət kıləjili turdi. **15** Bu səwəbtin uning atisi İbrahimning künliridə atisining kulliri kəliəjan kudukləarning həmmisini Filistiyələr etip, topa bilən tinduruwətti. **16** Abimələk Ishaqqa: — Sən bizdin ziyadə küqiyip kətting, əmdi arimizdin qikip kətkin, — dedi. **17** Ishaq u yərdin ketip, Gərar wadisioqa qedir tikip, xu yərdə turup qaldi. **18** İbrahim həyat waktida [kulliri]

birmunqə quduklarni qazojanidi; biraq Ibrahım  lg ndin keyin, Filistiyələr bularni topa bilən tinduruw tk nidi. Ish k bu quduklarni qaytidin kolitip, ularo a atisi ilgiri qoyo an isimlarni y n  qoydi. **19** Ish kning qulliri wadida quduk kolawatqanda suliri uroşup qikip aqidio an bir qudukni tepiwaldi. **20** Lekin G rardiki padiqilar Ish kning padiqiliridin uni talixip: — Bu su bizningkidur, — dedi. Ular Ish k bilən jed ll xk qk , u bu qudukni «Es k» d p atidi. **21** Ular y n  baxqa bir qudukni kolidi, ular y n  bu quduk to risida jed ll xti. Xuning bilən Ish k buning ismini «Sitna » d p atidi. **22** Andin u u yərdin ketip, baxqa y rg  berip, xu yərdimu y n  bir quduk kolidi;  mdi G rardikil r bu qudukni talaxmidi. Bu səwəbtin u uning etini «R  obot» qoyup: « mdi P rw rdigar biz  q n jay b rg nik n, bu zeminda mewilik bolimiz», — dedi. **23** Andin u u yərdin qikip B  r-Xeba a bardi. **24** P rw rdigar xu keqisi uningo a k r n p: — Mən bolsam atang Ibrahımning Hudasideurm n; k rkmi qin, q nki Mən sən bilən billimən, seni b ht-b rik tl p, nəslingni qulum Ibrahımning səwəbidin awutimən, — dedi. **25** U xu y rd  bir qurbangah yasap, P rw rdigarning namio a nida kilip ibadət kildi. U xu y rd  qedirini tikti, Ish kning qulliri xu y rd  bir quduk kolidi. **26**  mdi Abimələk, a qinisi Ahuzzat bilən ləxkərbexi Fikol birgə G rardin qikip, uning qexio a bardi. **27** Ish k ularo a: — Manga  qm nlik kilip, meni aranglardin qo liw tk ndin keyin, nem   q n mening qeximo a k dinglar? — dedi. **28** Ular jawab n: — Biz P rw rdigarning sən bilən bill  bolojinini rox n bayqiduk, xuning bilən biz sening to rangda:

«Otturimizda bir kelixim bolsun, yəni bizlər bilən sən bir-birimizgə kəsəm berip əhdə kılıxayli» deduk; xu wəjiddin sən bizgə heqkandaq ziyan-zəhmət yətküzmigəysən; biz sanga heq təgmiginimizdək, xundakla sanga yaxxilikdin baxqa heqbir nemə kilmioqinimizdək (bəlkini seni aman-esənlik iqidə yolungoqa əwətkəniduk) sənmu xundak kילוaysən. Mana hazır sən Pərwərdigar tərripiddin bəht-bərikət kəruwatisən! — deyixti. **30** Xuning bilən u ularoqa bir ziyapət kilip bərdi. Ular bolsa yəp-iqti. **31** Ətisi tang səhərdə ular qorup bir-birigə kəsəm kilixti; andin Ishak ularni yoloqa selip koydi; ular uning kexiddin aman-esən kətti. **32** U küni xundak boldiki, Ishakning kulliri kelip, uningoqa əzi kolioqan kuduk toqrisida həwər berip: «Biz su taptuk!» dedi. **33** U uning namini «Xibah» koydi. Bu səwəbtin bu xəhərnin ismi bügüngiqə «Bəər-Xeba» dəp atilip kəlməktə. **34** Əsaw kırık yaxqa kirgəndə, Hittiyıldin boləqan Bəərinin kizi Yəhudit bilən Hittiyıldin boləqan Elonning kizi Basimatni hotunlukqa aldi. **35** Əmma bular Ishak bilən Riwkahning kəngligə azab elip kəldi.

27 Ishak kərip, kəzliri torlixip, kəzi oquwa kəridioqan bolup qaləqanda xundak boldiki, u qong oqli Əsawni qakirip uningoqa: — Oqlum! — dedi. U: — Mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U uningoqa: — Mana mən əmdi kərip kəttim, qanqilik kün kəridioqinimnimu bilməymən. **3** Xunga səndin ətünimən, qoralliring, yəni sadak wə okyayingni elip janggaləqa qikip, mən üqün bir ow owlap kəl; **4** mən yaxxi kəridioqan məzzilik tamaktin birni etip, manga kəltürgin. Mən uni yəp, əlüxtin ilgiri kənglumdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kilay, — dedi. **5** Ishak oqli

Əsawoşa söz qiloqanda Riwkahmu anglidi. Əsaw ow owlap kəlgili janggaloşa qikip kətkəndə, **6** Riwkah oşli Yakupqa: — Mana mən atangning akang Əsawoşa: «Sən ow owlap kelip, manga məzzilik bir taamni ətkin; mən uni yəp əlöp ketixtin burun Pərwərdigar aldida sanga bəht-bərikət tiləp dua qilay», — dəp eytkinini anglap qaldim. **8** Əmdi, i oşlum, səzümgə kulak selip buyruşinimni qiloşin. **9** Sən dərhal padioşa berip, əqkilərninq iqidin esil ikki oşlakni elip kəlgin; mən ulardin atang üqün u yahxi kəridioşan məzzilik bir taam təyyar qilay. **10** Sən uni atangning aldioşa elip kirgin. Xuning bilən u yəp, əlöp ketixtin burun sanga bəht-bərikət tiləp dua qilidu, — dedi. **11** Lekin Yakup anisi Riwkahşoşa: — Mana akam Əsaw bolsa tüklük kixi, mən bolsam tüksiz siliq tənlik adəmmən. **12** Mubada atam meni silap qalsa, undakta mən uning nəziridə uni mazaq qiloşuqi adəm bolup qelip, beximoşa bərikət əməs, bəlki lənət taparmənmikin, dedi. **13** Anisi uningşoşa: — Əy oşlum, sanga qüxidioşan lənət manga qüxsun; əmma sən pəkət səzümgə kulak selip, berip [oşlaklarni] elip kəl, — dedi. **14** U berip ularni elip kelip, anioşa bərđi. Anisi uning atisi yahxi kəridioşan məzzilik bir taamni təyyar qildi. **15** Andin Riwkah tunji oşli Əsawning əyđə əz yenida saqlaklik əng esil keyimlirini elip kiqik oşli Yakupqa kiydürüp, **16** oşlaklarning terisini ikki qoli bilən boynining tüksiz jayioşa yəgəp, **17** andin əzi ətkən məzzilik taamlar bilən nanlarni oşli Yakupning qolioşa tutkuzdi. **18** Yakup atisining kəxioşa kirip: — Əy ata! — dedi. U: — Mana mən! Oşlum, sən kim bolisən? — dewidi, **19** Yakup atioşa

jawab berip: — Mən qong oqulliri Əsawmən, manga eytkanliridək kildim; əmdi orunliridin turup, olturup kılqan owumning gəxigə eqiz tegip, andin kəngülliridin manga bəht-bərikət tiləp dua kılqayla, — dedi. **20** Ishak oqlıq: — Əy oqlum, kandaqmu uni xunqə tez tepip kəlding? — dewidi, u jawab berip: — Qünki Pərwərdigar Hudaliri uni dəl yolumqə yolukturdi, — dedi. **21** Ishak Yaqupqa: — Əy oqlum, yeqinraq kəl, sən rast oqlum Əsawmu, əməsmu, silap bakay, — dedi. **22** Xuning bilən Yaqup atisi Ishakning kexiqə yeqin bardı; u uni silap turup: — Awaz Yaqupning awazi, lekin qol bolsa Əsawning qolidur, — dedi. **23** Uning qolliri bolsa akisi Əsawning qolliridək tükük bolqini üqün uni toniyalmay, uningqə bəht-bərikət tiləp dua kildi. **24** Andin u yənə: — Sən rast oqlum Əsawmusən? dəp soriwidi, u jawab berip: — Dəl mən, — dedi. **25** Ishak uningqə: — Taamni elip kəlgin, mən oqlumning ow gəxidin yəp, kənglümdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kılqay, — dedi. [Yaqup] uni uning aldiqə qoydi; u yedi. U xarab kəltürüwidi, unimu iqtı. **26** Andin atisi Ishak uningqə: — Əy oqlum, əmdi yeqin kelip meni səygin, — dedi. **27** U uning kexiqə berip uni səydi. Atisi uning kiyiminin purikini purap uningqə bəht-bərikət tiləp dua kılip: — «Mana, oqlumning tenidiki puraq Pərwərdigar bərikətligən kəkləmzarning hux puriqiqə ohxaydikən! **28** Huda sanga asmannıng xəbnimi, Yərning munbət küqini ata kılip, Axlıq-tülük bilən xarabnimu kəp bərgəy. **29** Həklər sening kullukungda bolqay, Əl-millətlər aldingda tizlanqay; Qerindaxliringqə hoja bolqaysən; Anangning oqulliri sanga tizlanqay; Sanga

lənət kılqanlar lənətkə qalqay; Sanga bəht tiligənlər bəht tapqay!» — dedi. **30** Xundak boldiki, İshak Yakupqa dua kılıp bolup, Yakup atisi İshakning kexidin qikip boluxıqqa, akisi Əsaw owdin qaytip kəldi. **31** Umu məzzilik taamlarni etip, atisining kexıqqa elip kirip, atisıqqa: — Ata qorqayla, oqullirining ow gəxidin yəp, kəngülliridin manga bəht-bərikət tiləp dua kılqayla, — dedi. **32** Atisi İshak unıqqa: — Sən kimsən? — dedi. U jawab berip: — Mən oqulliri, qong oqulliri Əsawmən! — dedi. **33** Buni anglap İshak alakzadilikke qüxüp, pütün bədini jalaklap titrəp: — Undaqta bayatin ow owlap elip kəlgini kim? Sən kelixtin burun uning həmmə nərsisidin yəp, unıqqa bəht-bərikət tiləp dua kıldim; wə bərhək, u bəht-bərikət kəridu! — dedi. **34** Əsaw atisining səzlirini anglapla intayin eqinarlıq haldə ün selip aqqıq pəryad kətürüp atisıqqa: — Menimu, i ata, menimu bəht-bərikətlıqayla! — dedi. **35** U jawab berip: — Sening ining hıylə bilən kirip, sanga tegixlik bəht-bərikətne elip ketiptu, dedi. **36** Əsaw: — Rast uning eti Yakup əməsmu?! Qünki u ikki qetım meni putlap, ornumni tartıwalı. Awwal tunjilik hıqıqumni tartıwalı wə mana həzir u manga tegidıqan bəht-bərikətne elip kətti, — dedi, Andin yənə: — Mening üqün birər bəht-bərikət qaldurmidilimu? — dedi. **37** İshak Əsawqqa jawab berip: — Mana, mən uni üstünggə hoja kıldim; həmmə kərındaxlırını uning kullukıda bolıdıqan kıldim; axlık wə yengi xarab bilən uni kuwwətlıdim; əy oqlum, əmdi sanga yənə nemimu kılıp berələymən? — dedi. **38** Əsaw atisıqqa yənə: — Əy ata, silidə pəqət xu birlə bəht-bərikət bar idimu? Manga, əy ata, mangimu

bəht-bərikət tiləp dua kıləyla! dedi. Andin u ün selip yioqlap kətti. **39** Atisi Ishak uningəja jawab berip: — «Mana, turaləju jaying yərning munbət küqidin neri, Egiz asmanning xəbnimidin yirak bolur; **40** Sən kılıqingəja tayinip jan bakisən, Iningning hizmitidə bolisən; Lekin qeGRIDIN qikip kəzgingdə, Sən boynungdin uning boyunturukini qikirip sunduruwetisən» — dedi. **41** Xunga Əsaw atisi uningəja tiligən bəht-bərikət səwəbidin Yakupka əqmənlik saklap yürdi. Əsaw kənglidə: — Atamning matəm künliri yekinxip kaldı; xu qaşda inim Yakupni ɵltürüwetimən, dəp hiyal kildi. **42** Lekin Riwkah qong oşli Əsawning bu sɵzliridin həwər tapti. U kişik oşli Yakupni qakirip uningəja: — Mana akang Əsaw seni ɵltürüwetimən dəp ɵz-ɵzidin təşəlli tepiwetiptu; **43** əmdi əy oşlum, sɵzümgə kulak selip, kəpup Haranoja, akam Labanning kəxiəja kəqip kətkin; **44** akangning kəhri yanəşqə, uning kəxida birnəşqə wakit turəşin. **45** Akang aqqikidin yenip, sening uningəja kıləşiningni untup kətküqə xu yərdə turup turəşin; andin mən adəm əwətip, seni u yərdin aldurup kelimən. Nemə üqün bir kündila hər ikkinglərdin məhrum bolup kalay? — dedi. **46** Əmma Riwkah Ishakka: — Mən muxu Hittiy kizlar wəşidin jenimdin jak toydum. Əgər Yakupmu bu yurttiki kizlərdin, muxundak Hittiy kizni hotunlukka alsa yaxiəşinimning manga nemə paydisi? — dedi.

28 Xuning bilən Ishak Yakupni qakirip, uningəja bəht-bərikət tiləp, uningəja jekiləp: — Sən Kanaaniylərdin kizliridin hotun alma; **2** bəlki kəpup, Padan-Araməja, anangning atisi Betuəlning əyigə berip, u yərdin

anangning akisi Labanning qizliridin hotun alojin. **3** Həmmigə Qadir Təngri seni bəht-bərikətləp, awutup, səndin kəp həlkləрни qikirip kəpəytkəy, **4** Xundakla İbrahımning bəht-bərikitini sanga wə sening bilən nəslinggə bərgəy; xundak kılıp sən hazır Musapir bolup turuwatqan yəрни, yəни əslidə Huda İbrahımoğa bərgən zeminni igiləysən! — dedi. **5** Xuning bilən İshak Yakupni yoloğa saldi. U Padan-Aramoğa, aramiy Betuəlning oqli, Yakup bilən Əsawning anisi Riwkahning akisi Labanning kexioğa qarap mangdi. **6** Əsaw İshakning Yakupka bəht-bərikət tiləp, uni Padan-Aramoğa xu yərdin hotun elixka əwətkənlikini, xundakla uningğa bəht-bərikət tiləp, uningğa jekiləp: Sən Qanaaniylarning qizliridin hotun almiojin, degənlirini ukup, Yakupningmu əz ata-anisioğa itaət kılıp, Padan-Aramoğa kətkinini kərginidə, **8** Əsaw: — kanaanylarning qizliri atam İshakning nəziridə yaman kərinidikən, dəp bilip yətti. **9** U İsmailning kexioğa berip, hazırki hotunlirining üstigə İbrahımning oqli İsmailning kizi, Nebayotning singlisi Maḥalatni hotunlukka aldi. **10** Yakup bolsa Bəer-Xebadin qikip, Həran tərəpkə mengip, **11** bir yərgə yetip kəlgəndə, kün olturup kətkəqkə xu yərdə kənməqçi boldi. U xu yərdiki taxlardin birini elip, bexioğa yastuk kılıp kəyup, uhliqli yatti. **12** U bir qüx kərdi: — Mana, uqi asmanlarğa takixidioğan bir pələmpəy yərdə tikləklik turatti; Hudaning pərixtiliri uningda qikip-qüxüp turuxatti. **13** Mana, Pərwərdigar uning üstidə turatti. U: — «Mən bolsam atang İbrahımning Hudasi wə İshakning Hudasi boləğan Pərwərdigardurmən; Mən sən yatqan bu zeminni sening bilən nəslinggə berimən. **14**

Nəsling bolsa yərning topisidək kəp bolup, sən məqrıp bilən məxrıkkə, ximal bilən jənubka yeyilisən; sən wə nəslingning wasıtisi bilən yər yüzidiki barlık ailə-kəbililər bəht-bərikət tapıdu. **15** Mana, Mən sən bilən billidurmən, kəyərgə barsang seni aman-esən saklap, bu zeminioğa seni kəyturup kelimən; qünki sanga eytkan səzümni ada kilmay turup, seni taxlimaymən» – dedi. **16** Andin Yəqub oyoşinip: – Bərhək, Pərwərdigar bu yərdidur, lekin mən uni bilməptimən, – dedi. **17** U kərkup ketip: Bu jay alamət dəhxətlik bir jay ikən! Bu Hudaning öyi bilən asmanın dərwasısıdin baxka heq jay əməstur, – dedi. **18** Yəqub ətisi səhər kəpup, bexining astioğa kəyoğan taxni elip, [hatirə] tüwrük süpitidə tikləp, üstigə zəytun meyi kuyup kəydi. **19** U jayning ismini Bəyt-Əl dəp atidi; əmma ilgiri u jayning eti Luz idi. **20** Andin Yəqub kəsəm bilən wədə kilip: – Əgər Huda mening bilən billə bolup, bu səpirimdə meni saklap, yegili nan, kiygili kiyim berip, **21** Mən atamning öyigə aman-esən yenip barsam, undakta Pərwərdigar mening Hudayim bolidu; **22** Xuningdək mən hatirə tüwrük süpitidə tikləp kəyoğan bu tax Hudaning öyi bolidu; həm xundakla sən manga beridioğan barlık nərsiləarning ondin bir ülüxini sanga təkdım kilmay kəlmaymən, – dedi.

29 Andin Yəqub səpirini dawamlaxturup, məxrıktiki kəwmlarning zeminioğa yetip kəldi. **2** U kəriwidi, mana, yaylakta bir kuduk turatti, uning yenida üq top kəy padisi turatti; qünki həlk bu kuduktin padilarni suşiratti. Kudukning aozioğa yoşan bir tax kəyukluk idi. **3** Kəqaniki padilarning həmmisi u yərgə yioşilsa, padiqilar birliktə

qudukning aqzidiki taxni yumilitiwetip, qoylarni suqirip, andin taxni yonə qudukning aqziqə əz ornioqə qoyup qoyatti. **4** Yaqup [padiqilardin]: Əy buradərlər, silər qəyərlik? – dəp soridi. Ular: – Biz həranliqmiz, dedi. **5** U ulardin: – Silər Nahorning oqlı Labanni tonumsilər? – dəp soridi. Ular: – Tonuymiz, dedi. **6** U ulardin: – U salamətmu, dəp soriwidi, ular jawab berip: – U salamət turuwatidu. Mana ənə uning qizi Raqilə qoyliri bilən keliwatidu, dedi. **7** U: – Mana, kün tehi egiz tursa, həzir tehi malning yioqilidioqan waqti bolmidi; nemixqa qoylarni suqirip, andin yonə berip otlatmaysilər? – dedi. **8** Ular jawab berip: – Yaq, mundaq qilalmaymiz. Awwal padilarning həmmisi yioqilip, padiqilar taxni qudukning aqzidin yumilitiwətkəndin keyin, andin qoylarni suqirimiz, dedi. **9** U ular bilən gəplixip turəjinida, Raqilə atisining qoyliri bilən yetip kəldi; qünki u qoy baqquqi idi. **10** Xundaq boldiki, Yaqup anisining akisi Labanning qizi Raqilə bilən anisining akisi Labanning qoylirini kərgəndə, u qopup berip, qudukning aqzidin taxni yumilitiwetip, anisining akisi Labanning qoylirini suqardi. **11** Andin Yaqup Raqiləni səyüp, yuqiri awaz bilən yioqlap taxlidi wə Raqiləgə: – Mən sening atangning tuqkini, Riwkahning oqlı bolimən, dewidi, u yügürüp berip atisioqə həwər bərdi. **13** Xundaq boldiki, Laban əz singlisining oqlı Yaqupning həwirini angliqanda, uning aldioqə yügürüp berip, uni quqaklap səyüp, əyigə baxlap kəldi. Andin Yaqup Labanoqə [kəqürmixlirining] həmmisini dəp bərdi. **14** Laban uningə: – Sən dərwaqə mening səngək bilən gəxümdursən! – dedi. Buning

bilən u uning kexida bir ayqə turup qaldi. **15** Andin Laban Yakupqa: — Sən mening tuoqkinim bolojaq, manga bikaroqa hizmət qilamsən? Eytkina, həkkinggə nemə alisən? — dedi. **16** Labanning ikki kizi bar idi; qongining eti Leyah, kiqukining eti Rahilə idi. **17** Leyahning közliri yekimlik idi; əmma Rahiləning bolsa tək-turki kelixkən, həsni-jamali qiraylik kiz idi. **18** Yakupning kəngli Rahiləgə qüxkən bolup Labanoqa: — Mən sening kiquk kizing Rahilə üçün sanga yəttə yil hizmət qilay, dedi. **19** Laban jawab berip: — Uni baxqa kixigə bərginimdin sanga bərginim yahxi. Əmdi meningkidə turojin, dedi. **20** Yakup Rahiləni elix üçün yəttə yil hizmət qildi. Əmma u uni intayin yahxi kərgəqkə, bu yillar uningə pəkət birnəqə kündəkla bilindi. **21** Wəqit toxqanda Yakup Labanoqa: — Mana mening künlirim toxti. Əmdi ayalimni manga bərgin, mən uning kexioqa kirəy, dedi. **22** Laban xu yərdiki həmmə kixiləni yiojip, ziyapət qilip bərdi. **23** Ləkin xundəq boldiki, kəq kirgəndə, u qong kizi Leyahni Yakupning yenioqa elip kəldi; Yakup uning kexioqa kirip billə boldi. **24** Laban öz dediki Zilpahni kizi Leyahə dedək qilip bərdi. **25** Ətisi xundəq boldiki, mana aldida Leyah turatti! U Labanoqa: — Bu zadi manga nemə kiloqining? Əjəba, mən Rahilə üçün sanga hizmət qilmidimmu? Meni nemixqa xundəq aldiding?! — dedi. **26** Laban: Bizning yurtimizda kiqukini qongidin ilgiri yatlik qilidioqan rəsim-kaidə yok. **27** Əmdi sən qongining yəttə künlük toy murasimini ətküzüp boləjin; andin yənə ikkinqisimumu sanga berəyli; u sening manga yənə yəttə yil qilidioqan hizmitingning həkqi bolidu, — dedi. **28** Yakup məqul bolup, Leyahning

yəttə künlük toy murasimini etküzüp bolanda, Laban kızı Rahilənimu uningə hotunlukka bərdi. **29** Laban dediki Bilhahni kızı Rahiləgə dedək kilip bərdi. **30** Bu tərəkidə Yakup Rahiləningmu kexioğa kirdi; u Rahiləni Leyahdin ziyadə yahxi kərdi. Andin keyin u yənə yəttə yil Labanə hizmət kildi. **31** Əmma Pərwərdigar Leyahning ətiwarlanmioanlikini kərgəndə, uningə tuşuxni nesip kildi. Lekin Rahilə tuşmas idi. **32** Leyah hamilidar bolup bir oşul tuşup: — «Pərwərdigar harlanşinimni kərdi; əmdi erim meni yahxi kəridu» dəp uning ismini «Rubən» kəydi. **33** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Pərwərdigar ətiwarlanmioanlikini anglap, buni həm manga bərdi» dəp, uning ismini Ximeon kəydi. **34** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim erim manga başlinidu; qünki mən uningə üq oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Lawiy kəydi. **35** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim mən Pərwərdigarə həmdusana okuy!» dəp uning ismini Yəhuda kəydi. Andin u tuşuttin tohtap kaldi.

30 Əmma Rahilə əzining Yakupka bala tuşup berəlmiginini kərgəndə, aqisioğa həsət kilip Yakupka: — Manga bala bərgin; bolmisa əlimən, — dedi. **2** Xuning bilən Yakupning Rahiləgə şəzişi kelip: — Mən baliyatkuning mewisini şəndin ayioşan Hudaning ornidimu?! — dedi. **3** — Mana, dedikim Bilhah bu yərdə turidu; şən uning kexioğa kirgin, u mening kuşikimoğa tuşsun; mən u arkilik balilik bolay, — dedi Rahilə. **4** Xuning bilən u dediki Bilhahni uningə hotun kilip bərdi; Yakup uning kexioğa kirdi. **5** Bilhah hamilidar bolup, Yakupka bir

oʻqul tuʻqup bʻrdi. **6** Raḥilə: — «Huda mən üqün adalət yürgüzüp pəryadimni anglap, manga bir oʻqul bʻrdi», dəp uning ismini Dan qoydi. **7** Raḥiləning dediki Bilḥah yənə ḥamilidar bolup, Yaḳupḳa ikkinqi oʻqlini tuʻqup bʻrdi. **8** Raḥilə: — «Mən aqam bilən bəslixip kattiq tutuxup, yəngdim» dəp uning ismini Naftali qoydi. **9** Leyah özining tuʻquttin tohtap ḳaloqanini kərüp, dediki Zilpahni Yaḳupḳa hotun ḳilip bʻrdi. **10** Leyahning dediki Zilpah Yaḳupḳa bir oʻqul tuʻqup bʻrdi. **11** Leyah: — «Nemidegən tələylik-ḥə!» dəp uning ismini Gad qoydi. **12** Leyahning dediki Zilpah Yaḳupḳa ikkinqi oʻqlini tuʻqup bʻrdi. **13** Leyah: «Mən bəhtlikturmən! Qünki hotun-ḳizlar meni bəhtlik deyixidu!» dəp uning ismini Axir qoydi. **14** Buʻqday ormisi künliridə Rubən qiqip etizliḳḳa bardi wə etizdin birḳanqə muḥəbbətḡilini terip, bularni anisi Leyahning ḳexioḳa əkəldi. Əmdi Raḥilə Leyahḳa: — Ətünüp ḳalay, oʻqlungning muḥəbbətḡilidin birnəqqini manga bərgin! — dedi. **15** [Leyah] uningʻoḳa jawabən: — Erimni tartiwaloḳining yətməmdu? Əmdi oʻqlumning muḥəbbətḡilini tartiwalməḳqimusən? — dedi. Raḥilə jawab berip: — Undəḳ bolsa u oʻqlungning muḥəbbətḡülliri üqün büḡün keqə sən bilən yatsun, — dedi. **16** Yaḳup kəḳqurun etizdin ḳaytip kəḡginidə, Leyah uning aldioḳa qiqip: — Mening ḳeximoḳa kirixing kerək; qünki mən oʻqlumning muḥəbbətḡülliri bilən seni ijarigə aldim, — dedi. Xundəḳ dewidi, u bu keqə uning bilən yatti. **17** Huda Leyahning duasini anglidi; u ḥamilidar bolup, Yaḳupḳa bəxinqi oʻqlini tuʻqup bʻrdi. **18** Xuning bilən Leyah: «Dedikimni erimgə bərginimgə Huda əmdi manga

«ijarə həkəkım»ni ata kıldı» dəp uning ismini Issakar koydi. **19** Leyah yənə hamilidar bolup, Yakupka altinqi oqlini tuqlup bərđi. **20** Leyah: — «Huda manga yahxi toyluq ata kıldı; əmdi erim mening bilən billə turidioqan boldi; qünki mən uningqa altə oql tuqlup bərđim» dəp uning ismini Zəbulun koydi. **21** Xuningdin keyin, u bir kiz tuqlup, uning ismini Dinah koydi. **22** Əmma Huda Rahıləni yad kilip, duasini anglap uni tuqlidioqan kıldı, **23** U hamilidar bolup, bir oql tuqlıdı. U: — «Huda meni nomustin halas kıldı», dedi. **24** U: — «Pərwərdigar manga yənə bir bala bərsə» dəp, uning ismini Yüsüp koydi. **25** Rahılə Yüsüpni tuqlkandin keyin Yakup Labanoqa: — Meni öz yurtumoqa, öz wətinimgə kətkili koyoqin. **26** Mening sanga ixləp erixkən ix həkəkım bolqan ayallirim bilən balilirimni manga bərgin; mən ketəy; qünki mening sanga ixligən jəpalıq hizmitim özünggə ayan, — dedi. **27** Laban uningqa jəwabən: Nəziringdə iltipət tapqan bolsam, ətünüp qalay, [yenimdin kətmə]. Qünki mən Pərwərdigarning sening səwəbingdin manga bərikət bərginini tonup yəttim, dewidi, [Yakup] yənə: — **28** Manga alidioqan həkəkıngni tohtatqin; mən sanga xuni berəy, dedi. **29** [Yakup] uningqa jəwab berip: — Mən sanga kandaq hizmət kilip kəlginim, mening qolumda malliringning kandaq bolqini özünggə ayan. **30** Qünki mən kəlməstə meling az idi; əmdi nahayiti zor bir top boldi. Mening kədimim kəyərgə yətsə, Pərwərdigar sanga bərikət ata kıldı. Əmdi mən qaqan öz ailəm üqün igilik tikləymən? — dedi. **31** Xuning bilən Laban: — Mən sanga nemə berəy, dewidi, Yakup: — Sən manga həqnemə bərmigin; pəkət

mening xu iximoja qoxulsangla, mən yənə padangni bekip, ulardin həwər alimən. **32** Mən bugün pütkül padangni arilap, ala-qipar qoylarni, qara-qongur pahlanlarni, xundakla eqkilərnin iqidinmu ala-qiparlirini ayrip qikimən. Bular mening ix həkqim bolsun. **33** Keyin, mening həkqimni təkxürüp kəlgən waqtingda, həkqaniy bolənim kəz aldingda ispatlinidu; eqkilər arisida ala-qipar bolmioqanlirining həmmisi, pahlanlar arisida qara-qongur bolmioqanlirining həmmisi oqrilap kelingən hesablanun, — dedi. **34** u waqıtta Laban: — Maqul, deginingdək bolsun, — dedi. **35** Xu küni [Laban] taqil wə ala-qipar tekilərnini, ala-qipar qixi eqkilərnini, xundakla az-paz aq qikimi boləjan barliq eqkilərnini, barliq qara-qongur qozilarni ayrip, əz oqullirining qolioja tapxurup, **36** əzi bilən Yakupning otturisida üq künlük arilikni qoydi. Yakup bolsa Labanning padilirining qaləjinini baqti. **37** Lekin Yakup terək, badam wə qinar dərəhliridin yumran qiwiklarni elip, qowzikini yolluq kilip xilip, aq siziklarni qikardi. **38** Andin mal küyliyən waqitlirida su iqqili kəlgəndə, u muxu xilojan qiwiklarni padilar su iqidiojan yərlərdiki ulaklarəja malning aldioja tikləp qoyatti. Mal bu [taqil] qiwiklarning aldidə jüpləxkəndin keyin ular taqil wə ala-qipar qozilarni tuqdi. **40** Andin Yakup bu qozilarni Labanning padisidin ayrip qikardi; andin u Labanning padisining yüzlirini taqil wə qongur qoylirioja qaritip jüpləxtürdi; xundak kilip, u əz melini Labanning melioja qoxmay bələk qoyup, əzi üqün ayrim badilarni qildi. **41** Saqlam küqlük mal jüpləxkinidə, Yakup qiwiklarni padining kəz aldioja ulaklarda qoyatti; mallar

xu qiwiklarning yenida jüplixætti. **42** Lekin jüplixiwatқан mal ajiz bolsa, u qiwiklarni қoymaytti. Bu tæriқidæ ajizliri Labanoа, küqlükliri Yaqupқа tæwæ boldi. **43** Xundaq қilip, bu kixi nahayiti bay bolup, malliri, dedækliri, қulliri, tægiliri wæ exækliri heli kæp boldi.

31 æmma Yaqup Labanning oқullirining: — Yaqup atimizning pütün mal-mülkini elip kætti; uning erixkæn bu dælitini atimizning tællukætidin kælgæn, deginini anglap қaldi. **2** Yaqup Labanning qirayioа қariwidi, mana, u özige burunқidæк hux peil bolmidi. **3** Bu qaoаda, Pærwærdigar Yaqupқа: — Sæn ata-bowiliringning zeminiоа, ez uruқ-tuoқanliringning кexioа қaytip kætkin. Mæn sening bilæn billæ bolimæn, — dedi. **4** Xuning üqün Yaqup adæm æwætup, Rahilæ wæ Leyahni ez padisi turоan kæklæmgæ qaqirip kelip **5** ularоа mundaq dedi: — Mæn atanglarning qirayioа қarisam manga burunқidæк hux peil bolmidi; æmma atamning Hudasi mæn bilæn billæ bolup kældi. **6** Küqümning yetixiqæ atanglarоа ixlæp bærginim silærgæ ayan; **7** һalbuki, atanglar meni æhmæқ қilip, һæққimni on қetim özgærtti; lekin Huda uning manga ziyan yætküzüxigæ yol qoymidi. **8** ægær u: «Ala-qipar қozilar һæққing bolidu», desæ, barliқ padilar ala-qipar қozilioқili turdi. U: «Taоқil қozilar һæққing bolsun», desæ, barliқ padilar taоқil қozilioқili turdi. **9** Bu tæriқidæ Huda atanglarning mallirini tartiwelip, manga bærdi. **10** Padilar küyligæn waқitta mæn bir қetim қüxümdæ beximni kætürüp xuni kærdumki, mana, mallarning üstigæ jüplixixkæ etiloqan қoққar-tekilæarning һæmmisi taоқil yaki ala-qipar idi. **11** Andin Hudaning Pærixтisi қüxümdæ manga: «æy Yaqup», dewidi,

mən jawab berip: «Mana mən», dedim. **12** U manga: — «Əmdi bexingni kətürüp qarışın; mana mallarning üstigə jüplixixkə etiləşən qoqkar-tekiləşning həmmisi taşıl wə ala-qipardur; çünki Mən Labanning sanga qışılınıning həmmisini kərdüm. **13** Mən Bəyt-Əldə [sanga kəşüngən] Təngridurmən. Sən xu yərdə tüwrükni məşihləp, Manga kəsəm iqtig. Əmdi sən orningdin turup, bu zemindin qışıp, uruk-tuşkanliringning zeminişə yanışın» dedi. **14** Raşilə wə Leyah uningşə jawab berip: — Atimizning əyidə bizgə tegixlik nesiwə yaki miras qalmışanmu? **15** Biz dərwəkə uningşə yat adəm hesablinip qalışanmu?! U bizni setiwətti, toyluqimiznimu pütünləy yəp kətti! **16** Xundak bolışandin keyin, Huda Atimizdin sanga elip bərgən barlıq dələt biz bilən balilirimizningkidur. Əmdi Huda sanga nemə degən bolsa, xuni qışılın, — dedi. **17** Xuning bilən Yakup ornidin turup, baliliri wə ayallirini təgilərgə mindurup, erixkən barlıq malliri wə barlıq təşllukatini, yəni Padan-Aramda tapkan təşllukatlırini elip, atisi İshakning yenişə berixkə Qanaan zeminişə qarap yol aldı. **19** Laban bolsa qoylırini qırqışılı kətkənidi; Raşilə öz atişşə təwə «əy butlıri»ni oşqırlap eliwaldi. **20** Yakup aramiy Labanşə öz kexidin oşqırlıqşə kəqip ketidışanlıkını ukturmay uni aldap qoyışanidi. **21** U bar-yokını elip kəqip kətti; u dəryadin ətup Gilead təşşə təşşəkə qarap yol aldı. **22** Üqinqi küni, Labanşə Yakupning qaqkını toşqırisida həwər yətti. **23** U öz tuşkanlırini elip, yəttə künlük yolışiqə kəynidin qoşlap bərip, Gilead təşşədə uningşə yetixti. **24** Lekin kəqisi Huda aramiy Labanning qüşigə kirip uningşə: «Sən həzi bol, Yakupkə

ya aq ya kək demə!» dedi. **25** Laban Yakupqa yetixip baroqanda, Yakup qedirini taqning üstigə tikgənidi. Labanmu tuoqanliri bilən Gilead teqining üstidə qedir tikti. **26** Laban Yakupqa: — Bu nemə qilqining? Sən meni aldap, qizlirimni uruxta aloqan oljidək elip kəttinq? **27** Nemixqa yoxurun qaqisən, manga həwər bərməy məndin oqrilikqə kəttinq? Manga degən bolsang mən huxal-huramlıq bilən oqəzəl oqup, dap wə qang qelip, seni uzitip koymamtim? **28** Xundak qilip sən manga öz oqullirim wə qizlirimni səyüp uzitip qoyux pursitini mu bərmiding. Bu ixta əhməqlik qilding. **29** Silərgə ziyanzəhmət yətküzüx qolumdin kelətti; lekin tünügün keqə atangning Hudasi manga səz qilip: «Hezi bol, Yakupqa ya aq ya kək demə» dedi. **30** Hox, sən atangning əyini tolimu seqinqining üqün kətməy koymaysən; lekin nemixqa yənə mening butlirimni oqriliding? — dedi. **31** Yakup Labanoqa jawab berip: — Mən qorkup qaqtim; qünki seni qizlirini məndin məjburiy tartiwalamdikin, dedim. **32** Əmdi butliringoqa kəlsək, ular kimdin qiksa xu tirik qalmaydu! Qerindaxlirimiz aldida məndin qandaqla neməngni tonuwalsang, uni elip kət, — dedi. Həlbuki, Yakupning Raqiləning butlarni oqrilap kəlgininin həwiri yok idi. **33** Laban aldi bilən Yakupning qedirioqa kirip, andin Leyahning qediri həm ikki dedəkning qedirliroqa kirip ahturup həqnemə tapalmidi. Leyahning qediridin qikip, Raqiləning qedirioqa kirdi. **34** Raqilə bolsa əy butlirini elip, bularni təgining qomining iqigə tikip qoyup, üstidə olturuwaloqanidi. Laban pütkül qedirini ahturup, həqnemə tapalmidi. **35** Raqilə atisioqa: — Əy hojam,

aldingda turalmiqinim üqün hapa bolmiqin; qünki mən hazır ayallarning adət məzgilidə turuwatimən, — dedi. Xundak kılıp, Laban həmmə yəni qoymay ahturupmu, öy butlirini tapalmidi. **36** Xuning bilən Yakup aqqıqlap Laban bilən jedəllixip kətti. Yakup Labanoqa: — Sən meni kəynimdin munqə aldirap-tenəp qoqlap kəlgüdək məndə nemə səwənlik, nemə gunah bar? **37** Sən həmmə yüktaklirimni ahturup qıqting, öyüngning nərsiliridin birər nemə tapalidingmu? Birnemə tapқан bolsang, mening qerindaxlirim bilən sening qerindaxliringning aldida uni qoyqin, ular biz ikkimizning arisida həküm kılsun. **38** Mən muxu yigirmə yil qexingda turdum; heqqaqan saqlıqıng wə qixi eqkiliring bala taxliwətmidi; padiliringdin qoqkarliringni yeginim yok. **39** Boquwetilgənlirini qexingqə elip kəlməy, bu ziyanni özüm toldurdum; keqisi oqlrilanoqan yaki kündüzi oqlrilanoqan bolsun sən uni məndin təlitip alding. **40** Mening künlirim xundak ettiki, kündüzi issıqtin, keqisi soquqtin qiynilip, uyqu kəzümədin kaqatti. **41** Mening künlirim muxu yigirmə yilda öyüngdə turup xundak boldi; on tət yil ikki qizing üqün sanga hizmət kıldim, altə yil padang üqün hizmət kıldim; uning üstigə sən ix həkqimni on ketim özgərtting. **42** Əgər atamning Hudasi, yəni İbrahımning Hudasi, yəni İshakning Qorkunqisi Bolqanning Əzi mən bilən billə bolmisa idi, sən jəzmən meni quruk qol kılıp qayturuwetəttıng. Lekin Huda mening tartқан jəbir-japalirimni, kollirimning muxəkqitini kərüp tünügün keqə sanga tənbiħ bərđi, — dedi. **43** Laban Yakupqa jawab berip: — Bu qızlar mening qızlirim, bu oqlullar

mening oʻqullirim, bu pada bolsa mening padam bolidu;
xundaqla k z aldingdiki h mm  n rs  miningkidur;
 mma mən b g n bu kizlirimni w  ularning tuʻqan
oʻqullirini nem  qilay? **44**  eni k l, sən bilən ikkimiz bir
 hd  t z x yli, bu mən bilən sening otturimizda guwah
bolsun, — dedi. **45** Xuning bilən Yaqub bir taxni elip  r 
tikləp t wr k kilip qoydi. **46** Andin Yaqub kerindaxliri a:
— Tax yioʻinglar, — dewidi, taxlarni elip kelip d wilidi,
xu y rd  tax d wisining yenida  jizalinixti. **47** Laban
bu d wini «Y gar-Sahaduta» d p atidi, Yaqub uning ja
«Gale d» d p at qoydi. **48** Laban: — Bu d w  b g n sən
bilən mening otturamda guwah bolsun, — dedi. Xunga bu
səwəbtin d wining nami «Gale d» ataldi. **49** U jay y n 
«Mizpah», d pmu ataldi; q nki Laban y n : — Ikkimiz
bir-birimiz bilən k r xmig n waqitlarda, Pərwədigar sən
bilən mening otturamda qarawul bolup kəzitip tursun. **50**
Əgər sən kizlirimni boz k qilsang, yaki kizlirimning  stiga
baxqa hotunlarni alsang, baxqa heq kixi k ximizda hazir
bolmiəqan təkdirdimu, mana, Huda mən bilən sening
arangda guwahqidur! **51** Laban Yaqubka y n : — Mana,
bu d wig  kara, mən bilən sən ikkimizning otturisida
mən tikləp qoyoqan bu t wr kkimu kara; **52** kəlgüsida
bu d w  w  bu t wr km  mən yaman niy t bilən bu
d widin sening t ripingg   tm slikim  q n, seningmu
niyitingni yaman kilip bu d w  w  bu t wr ktin  t p
mening t ripimg  k lm sliking  q n guwahqi bolsun.
53 Ibrahimning ilah , Nah rning ilah  w  bu ikkisining
atisining ilahliri arimizda h k m qikarsun, — dedi. Yaqub
bolsa atisi Ish kning  orkunqisi Boloquqi bilən k s m

kildi. **54** Andin Yakup taol üstidə bir qurbanlik sunup, kerindaxlirini ezi bilən tamaklinixka təklip kildi. Ular həmdastihan olturdi wə keqisi taolda kəndi. **55** Ətisi tang səhərdə Laban ornidin turup, nəwriliri bilən qizlirini səyüp, ularoşa bəht-bərikət tiləp, öz əyigə rawan boldi.

32 Yakup öz yolioşa ketip baratti; yolda Hudaning pərixtiliri uningoşa uqridi. **2** Yakup ularni kərüp: — Bu jay Hudaning bargahı ikən! — dəp, bu jayning namini «Maḥanaim» dəp qoydi. **3** Andin Yakup Seir zeminidiki «Edom yayliki»oşa, akisi Əsawning kexioşa aldin həwərqilərnı əwətip, **4** ularoşa jekiləp: — Silər hojaməşa, yəni Əsawəşa: «Kəminiliri Yakup mundak dedi: — Mən Labanning kexida musapir bolup, ta muxu waqitkiqə turdum. **5** Əmdi məndə kala, exək wə qoylar, qul-dedəklərmu bar; mən əzlrining nəziridə iltipat taparmənmikin dəp hojaməşa həwər yətküzüxnı layik kərdüm», dənglar, — dedi. **6** Həwərqilər Yakupning yenioşa yenip kelip: — Biz akiliri Əsawning kexioşa barduk; u tət yüz kixini elip, silining aldilirioşa keliwatidu, — dedi. **7** Yakup nahayiti kərkup, oəm-oussigə qüxüp adəmlirini qoy, kala wə təgilirigə koxup, ikki topka ayridi. **8** U: — «Əgər Əsaw kelip bir topimizəşa hujum kilsa, yənə bir top keqip kutulup qalar» — dəp oylidi. **9** Andin Yakup mundak dua kildi: — I atam İbrahimning Hudasi wə atam İshakning Hudasi! Manga: «Əz zemining wə uruk-tuqanliringning kexioşa yenip kətkin, sanga yahxilik kəlimən» dəp wədə kəloşan Pərwərdigar! **10** — Mən Sening Əz kulungəşa kərsətkən əzgərməs barlik məhrıbanlikişing wə barlik wapadarlikişing aldida həqnemə əməsmən; qünki mən bu

Iordan daryasidin o'tkinimda yalqiz bir hasam bar idi. Emda men ikki top adam bolup qaytiwatimen. **11** Otunup qalay, meni akam asawning kolidin kutkuzoaysan; qunki u kelip men bilan hotun-balilirimni olturuwetamdikin, dep korkimen. **12** Sen: «Men jazman sanga zor yahxilik kilip, sening nasingni dengizdiki kumdak haddi-hesabsiz kep kilimen», deganiding, — dedi. **13** U xu keqisi xu yarda konup kald; andin u kol ilikidiki mallardin elip, akisi asawqa ikki yuz eqka, yigirma tek, ikki yuz saqlik, yigirma koqkar, ottuz qixi tegini taylakliri bilan, kirik inak, on buqa, yigirma mada exak, on hangga exakni sowat kilip tayyarlap, **16** Bularni ayrim-ayrim top kilip hizmatkarlirining koloqa tapxurup, ularqa jekilap: — Siler mandin burun mengip, har topning arisida arilik koyup haydap menginglar, — dedi. **17** U eng aldidiki top bilan mangojan kixika emr kilip: — Akam asaw sanga uqriqanda, agar u sandin: «Kimning adimisən? Kayerga barisən? Aldingdiki janiwarlar kimning?» — dep sorisa, **18** Undakta sen jawab berip: «Bular kaminiliri Yakupning bolup, hojam asawqa awatkən sowattur. Mana, u ezimu kaynimizdin keliwatidu» — degin, dedi. **19** Xu tarikida u ikkinqi, uqinqi wa ulardin keyinki padilarni haydap mangoquqi kixilergimu ohxax emr kilip: — asaw sizlarga uqriqanda, silermu uningqa xundak denglar, andin: — Mana, kaminiliri Yakup ezimu arkimizdin keliwatidu, — denglar, dedi; qunki u: — Men aldimda baroan sowat bilan uni meni kaqurum kildurup, andin yuzini korsam, meni kobul kilarmikin, — dep oylotanidi. **21** Xundak kilip sowat aldin awatildi; u xu keqisi bargahda konup

qaldi. **22** U xu keqidə qopup, ikki ayali wə ikki dediki wə on bir oqlini elip, Yabbok keqikidin otüp kətti. **23** U ularni ekindin etküzdi, xundakla həmmə təəllukinimu u qarxi tərəpkə etküzdi. **24** Yaqup bolsa bu qatta yaloquz qaldi; bir zat kelip xu yərdə uning bilən tang atquqə qelixti. **25** Lekin bu zat uni yengəlməydiqanlikini kərüp, uning yotisining yirikioqa kolini təgküzüp koydi; xuning bilən ular qelixiwatqanda Yaqupning yotisi qazandin qikip kətti. **26** U zat: — Meni koyup bərgin, qünki tang atay dəp qaldi, dedi. — Sən meni bərikətlimigüqə, seni koyup bərməymən, dedi Yaqup. **27** U uningdin: — Eting nemə? dəp soridi. U: etim Yaqup, — dedi. **28** U uningqə: — Sening eting buningdin keyin Yaqup bolmay, bəlki Israil bolidu; qünki sən Huda bilənmu, insan bilənmu elixip oqalib kəding, — dedi. **29** Andin Yaqup uningdin: — Namingni manga dəp bərgin, dewidi, u: — Nemixka mening namimni soraysən? — dedi wə xu yərdə uningqə bəht-bərikət ata qildi. **30** Xuning bilən Yaqup: — Hudani yüzmu-yüz kərüp, jenim kutulup qaldi, dəp u jayning namini «Pəniəl» dəp atidi. **31** U Pəniəldin otüp mangoqanda, kün uning üstibexini yorutti; əmma u yotisi tüpəylidin aqsap mangatti. **32** Bu səwəbtin Israillar bügüngiqə yotining ügisidiki pəyni yeməydu; qünki xu Zat Yaqupning yotisining yirikioqa, yəni uning peyigə kolini təgküzüp koyoqanidi.

33 Yaqup bexini kətürüp qariwidi, mana əsaw tət yüz kixi bilən keliwatatti. Xuning bilən u balilirini ayrip, Leyah, Raqilə wə ikki dedəkkə tapxurdi; **2** u ikki dedək wə ularning balilirini həmmining aldida mangdurdi, andin

Leyah bilən uning balilirini, əng ahirida Raḥilə bilən Yüsüpni mangdurdi. **3** Əzi bolsa ularning aldioğa ətüp mangdi, u akisining aldioğa yetip barojuqə yəttə ketim yərgə bax urup təzim kildi. **4** Əsaw uning aldioğa yügürüp kelip, uni quqaqlap, boynioğa girə selip, uni səydi; hər ikkisi yioqlixip kətti. **5** Andin Əsaw bexini kətürüp qarap, ayallar wə balilarni kərüp: — Bu sən bilən billə kəlgənlər kimlər? — dəp soridi. Yakup: — Bular Huda xapaət kilip kəminilirigə bərgən balilardur, — dedi. **6** Andin ikki dedək wə ularning baliliri aldioğa berip, uningə təzim kildi; **7** Andin Leyahmu uning baliliri bilən aldioğa berip, təzim kildi, ahirida Yüsüp bilən Raḥilə aldioğa berip, təzim kildi. **8** Əsaw: — Manga yolda uqriqan axu topliringda nemə məksiting bar? — dewidi, Yakup jawab berip: — Bu hojamning aldida iltipət tepixim üqündur, dedi. **9** Ləkin Əsaw: — Əy kərindixim, məndə yetip axkudək bar. Səning öz nərsiliring əzünggə qalsun, dedi. **10** Əmma Yakup: — Undək kilmiojin; əgər mən nəzərliridə iltipət tapqan bolsam, sowojetimni qolumdin qəbul qiləyayla; qünki silining meni huxallıq bilən qəbul qilənlirini kərüp, didarilirini kərginimdə Hudaning didarini kərgəndək boldum! **11** Əmdi sanga kəltürülgən, [Hudadin kərgən] bu bərikətlirimni qəbul qiləyayla; qünki Huda manga xapaət kərsətti, həmmə nərsilirim bar boldi, — dəp uningdin qayta-qayta ətünüwidi, u qəbul kildi. **12** Andin Əsaw: — Əmdi biz qəzoqilip səpirimizni dawamlaxturayli, mən səning aldingda mangay, dedi. **13** U uningə jawabən: — Hojam kərdilə, balilar kiqik, kəximda emidioqan qəza wə mozaylar bar; əgər mən bularni bir künla aldirtip

qoʻllap mangdursam, pütkül pada ölüp ketidu. **14** Xunga ötünimänki, hojam kəminiliridin aldida mangoʻaq tursun; mən aldimdiki mal-qarwilarning mengixioʻja, xundaqla balilarning mengixioʻja qarap asta mengip, hojamning qexioʻja Seiroʻja udul baray, dedi. **15** U waqıtta əsaw: — Undaql bolsa, mən özüm bilən kəlgən kixilərdin birnəqqini qexingda qoyup ketəy, dedi. Lekin u jawab berip: — Buning nemə həjiti? Pəqət hojamning nəziridə iltipat tapsamla xu kupayə, dedi. **16** Əsaw u küni yoloʻja qiqip Seiroʻja yenip kətti. **17** Yaqup səpər qilip, Sukkot degən jayoʻja kəlgəndə, u yərgə bir öy selip, mallirioʻja lapaslarni yasidi. Xunga bu yər «Sukkot» dəp ataldi. **18** Xu tərıkidə Yaqup Padan-Aramdin qaytip, Qanaan zeminidiki Xəkəm xəhırigə aman-esən kəldi. U xəhərning aldida qedir tikti. **19** Andin u qedir tikkən yərning bir qisimini Xəkəmning atisi boləjan Həmorning oqulliridin bir yüz kəsitigə setiwelip, **20** Xu yərdə bir qurbangah selip, namini «Əl-Əlohə-Israil» dəp atidi.

34 Bir küni, Leyahning Yaqupqa tuoʻup bərgən qizi Dinah yurtning qizliri bilən kərüxkili qiqti. **2** Xu yurtning əmiri hıwiyy Həmorning oqli Xəkəm uni kərüp qelip, uni tutuwelip, zorlap nomusioʻja təgdi. **3** Əmma uning kəngli Yaqupning qizi Dinahqa qüxüp, uni yahxi kərüp qaldi wə uningə muhəbbiti bilən kəngül soridi. **4** Xuning bilən Xəkəm atisi Həmodin: — Bu qizni manga hotunlukqa elip bərgin, dəp tələp qildi. **5** Yaqup [Xəkəmning] qizi Dinahning ippitigə təgkənlikini anglap qaldi. Uning oqulliri malliri bilən dalalarda idi; xunga Yaqup ular kəlgüqə jim turup turdi. **6** Xəkəmning atisi Həmor

Yaqubning aldiroja uning bilən sezləxkili qikti; 7 Yaqubning oşulliri həwərnı anglapla dalalardin qayıtip kəlgənidi. Bular [Xəkəmnıng] qılmaydırojan ixni qılıp, Yaqubning qızınıng nomusıroja tegıp İsrail kəbilisidə xərməndilik qılojını üqün azablınıp, intayın kattıq oşəzəpləndi. 8 Həmor ularoja söz qılıp: — Oşlum Xəkəmnıng kəngli qızınqlaraja qüxüp qaptu. İltıpat qılıp uni oşlumroja hotunlukqa bərsənglar! 9 Biz bilən quda-baja bolup, qızlırınqlarını bizgə beringlar, biznıng qızlırımıznımu silər elınqlar; 10 Biz bilən billə turunqlar. Mana, yər aldınlarda turuptu; bu yərni makan qılıp, soda qılıp, əzünqlar üqün əy-mülük elınqlar, — dedi. 11 Xəkəm qızınıng atısı bilən aka-ukilıroja: — Nəzırınqlarda iltıpat tapsam dəymən; silər nemə desənglar, xuni berəy. 12 Məndin qanqilik toyluq yaki sowoşat tələp qılsanqlar, mənğa eytkınınqlarqə berəy; pəkət bu qızını mənğa hotunlukqa bərsənglarla bolıdu, dedi. 13 Yaqubning oşulliri bolsa Xəkəm wə atısı Həmorroja hıylə-mıkir bilən jawab bərdi, qünki u sınglısı Dinahnıng ıppıtıgə təgkənidi; 14 ularoja: — Biz bundaq qılalmaymız, sınglımızını hətnısız bırsıgə berıxkə maqul deyəlməymız; qünki bu bizgə nomus bolıdu. 15 Pəkət bı xərtımızgə kənsənglarla silərgə maqul bolımız; silərnıng bərlik ərkəklırınqlar hətnə qılınıp bizdək bolsa, 16 Qızlırımızını silərgə berıp, silərnıng qızlırınqlarını biz elıp aranqlarda olturup, bı qowm bolup qalımız. 17 Əmma bizgə kuləq salmay hətnə qılınıxqa unımısanqlar, undaqta biz qızımızını elıp ketımız, — dedi. 18 Ularnıng sezlırı Həmor wə oşlı Xəkəmnıng nəzırıgə yaqti. 19 Yıgıt bu ixni kəynıgə sozmıdi, qünki u

Yaqubning kizioqa ejil bolup qalqanidi; u atisining oyida hammidin atiwarlik idi. **20** Xuning bilan Hamor oqli Xakam bilan xaharning darwazisioqa berip, xaharning adamliriga sez kilip: — **21** Bu adamlarning biz bilan inaq etkusi bar. Xunga ular muxu yurtta turup sodasetik kilsun; mana, bu jayninglikki tერიpi ularoqa yetkudak kangridur. Biz ularning kizlirini hotunlukka elip, oz kizlirimizni ularoqa berimiz. **22** Lekin pekət arimizdiki hammə erkək ular hətne kilinoqandək hətne kilinsa, u adamlər arimizda turup biz bilən bir hək boluxka maqul dəydu. **23** Xu tərīkidə ularning mal-təəllukati, hammə qarpayliri bizningki bolmamdu? Biz pekət ularoqa maqul desəkla, ular arimizda turidu, — dedi. **24** Xuning bilən xaharning darwazisidin kirip-qikidiqanlarning hammisi Hamor bilən oqli Xakamning sezigə kulak saldi. Xaharning darwazisidin kirip-qikadiqanlarning hammisi hətne kilindi. **25** Əmma üqinqi küni, ular tehiqə aqrīk yatqinida xundak boldiki, Yaqubning ikki oqli, yəni Dinahning akiliri Ximeon bilən Lawiy hərqaysisi oz kiliqini elip, xahər hatirjəmlīk iqidə turoqinida besip kirip, hammə erkəkni ɵltürüwətti; **26** Ular Hamor bilən oqli Xakamnīmu kiliqlap, Dinahni Xakamning ɵyidin elip kətti. **27** Andin Yaqubning [barlik] oqulliri: «Ular singlimizning nomusioqa təgdi» dəp, ɵltürülgənlərnīng jayioqa kelip, xahərni bulap-talang kildi. **28** Ularning qoy-kala, exəklirini, xahərdiki hammīni, etizliklardiki hammīni elip kətti, **29** Xundakla ularning barlik mal-mülkīni bulap-talap, barlik hotun-balilarni əsir kilip, ɵy iqidiki barlik nərsilərnīmu koxup elip kətti. **30** Yaqub

Ximeon wə Lawiyini əyibləp: — Silər meni balaşa tikiş, zemindikilər — Qanaaniylar bilən Pərizziylərnin aldidə sesittinglar. Bizning adimimiz az bir həlkturmiz; ular mənə qarşı qikiş yioşilip hujum kilidu; xuning bilən mən wə jəmətim wəyran bolimiz, — dedi. **31** Əmma ular jawab berip: — Əjəba, singlimizə bir pərixə ayalaşa kiləndək muamilə kilsə bolamdu? — dedi.

35 Andin Huda Yəqubqa: — Sən hazır Bəyt-Əlgə qikiş, xu yərnə makan kil, əzünq akəng əsawdin keqip mənşəninidə sənə kəyünqən [Mən] Təngriqə bir qurbangah yasəşin, — dedi. **2** Xuning bilən Yəqub əyidikilər wə əzi bilən billə boləşanlarning həmmisigə mundaq dedi: — Arənglardiki yat ilah butlirini taxliwetip, əzünqlarni paklap eginlirinqlarni yənggüxlənglar. **3** Andin qəşup Bəyt-Əlgə qikimiz. Mən xu yərdə kiyinqilikdə qələndə duayimni ijabət kilip, yürqən yolunda mənq bilən billə bolup kəlgən Təngriqə qurbangah salay, — dedi. **4** Xuning bilən əz kolliridiki həmmə yat ilah butlirini, xundaqla kuləkliridiki zirilərnə qikişip Yəqubqa bərdi. Yəqub bularni Xəkəmdiki dub dərihining tüwigə kəşüp qoydi. **5** Andin ular səpərgə atlandı; əmma ətrapidiki xəşərlərnə Hudadin boləşan bir wəhimə bəşaqqa, ular Yəqubning oşullirini kəşlimidi. **6** Bu təriqidə Yəqub wə uning bilən billə boləşanlarning həmmisi Qanaan zeminiidiki Luz, yəni Bəyt-Əlgə yetip kəldi. **7** U xu yərdə bir qurbangah yasidi; akisidin keqip mənşəninidə xu yərdə Huda uningə kəyünqini üqün bu jayning ismini «Əl-Bəyt-Əl» dəp atidi. **8** Riwkahning inik'anisi Dəborah bolsə xu yərdə aləmdin ətti. U Bəyt-Əlninq ayioşidiki

dub dərhihning tüwidə dəpnə qilindi. Bu səwəbtin xu dərəh «Yioqa-Zarning dub dərhi» dəp ataldi. **9** Yaqup [xu yol bilən] Padan-Aramdin yenip kəlgəndin keyin, Huda uningəya yənə bir qetim kərünüp, uningəya bəht-bərikət ata qildi. **10** Andin Huda uningəya: — Sening isming Yaquptur; əmma mundin keyin sən Yaqup atalmay, bəlki naming Israil bolidu, dəp uning ismini Israil qoyup qoydi. **11** Andin Huda yənə uningəya: — Mən Əzüm Həmmigə Qadir Təngridurmən; sən nəsilinip, kəpəygin; bir əl, xundakla bir türküm əllər səndin pəyda bolidu; padixahlarmu sening puxtungdin qikidu. **12** Mən İbrahim wə İshakqa bərgən zeminni sanga berimən, xundakla səndin keyinki nəslinggimu xu zeminni berimən, — dedi. **13** Andin Huda uning bilən səzləxkən jaydin, uning yenidin yukirioqa kətürüldi. **14** Yaqup Huda əzi bilən səzləxkən jayda bir tax tüwrükni tikləp, üstigə bir xarab hədiyəsini təkti wə zəytun meyi quyup qoydi. **15** Yaqup Huda əzi bilən səzləxkən xu jayning namini «Bəyt-Əl» dəp atidi. **16** Andin ular Bəyt-Əldin mengip, Əfratqa azoqina yol qaloqanda, Raqiləni toloqak tutup ketip, kattik tuoqut azabida qaldi. **17** Əmma toloqiki kattik eoqirlaxkanda, tuoqut anisi uningəya: — Qorkmioqin, bu qetim yənə bir oqlung bolidioqan boldi — dedi. **18** Xundak boldiki, Raqilə jeni qikix aldida, ahirki nəpisi bilən oqlioqa «Bən-Oni» dəp isim qoydi; əmma uning atisi uni «Bən-Yamin» dəp atidi. **19** Raqilə wapat boldi wə Bəyt-Ləhəm dəp atilidioqan Əfratning yolining boyioqa dəpnə qilindi. **20** Yaqup uning kəbrisining üstigə bir hatirə texi tikləp qoydi. Bügüngə kədər «Raqiləning Qəbrə Texi» xu yərdə turmaqta. **21**

Andin Israil səpərni dawamlaxturup Migdal-Edirning u tərripdə öz qedirini tikti. **22** Israil u zeminda turojan waqtida, Rubən berip öz atisining keniziki Bilhah bilən bir orunda yatti; Israil buni anglap qaldi. Yakupning on ikki oqli bar idi: — **23** Leyahdin tuqulojan oqulliri: — Yakupning tunji oqli Rubən wə Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar həm Zəbulun idi. **24** Rahilədin tuqulojan oqulliri: — Yüsüp wə Binyamin idi. **25** Rahiləning dediki Bilhahdin tuqulojan oqulliri: — Dan wə Naftali idi. **26** Leyahning dediki Zilpahdin tuqulojan oqulliri: — Gad bilən Axir idi. Bular bolsa Yakupqa Padan-Aramda tuqulojan oqulliri idi. **27** Əmdi Yakup atisi Ishakning kexioja, Ibrahim wə Ishak Musapir bolup turojan Kiriya-Arba, yəni Hebronning yenidiki Mamrəgə kəldi. **28** Ishakning kərgən künliri bir yüz səksən yil boldi. **29** Ishak tolimu kərip, künliri toxup, nəpəstin tohtap wəpat boldi wə öz kowmining kexioja berip koxuldi. Uning oqulliri Əsaw bilən Yakup uni dəpnə qildi.

36 Təwəndikilər Əsawning əwladliridur (Əsaw yənə Edom dəpmu atilidu): — **2** Əsaw ayallirini Qanaaniylarning kizliridin aldi, yəni Hittiyaldin boləjan Elonning kizi Adah bilən hiwiylaldin boləjan Zibeonning nəwrisi, Anahning kizi Oholibamahni aldi; **3** uningdin baxqa Ismailning kizi, Nebayotning singlisi Basimatnimu alojanidi. **4** Adah Əsawqa Elifazni tuqup bərdi; Basimat bolsa Reuəlni tuqidi. **5** Oholibamah Yəux, Yaalam wə Korahni tuqidi; bular Qanaan zeminida Əsawqa tuqulojan oqullar idi. **6** Əsaw ayalliri, oqul-kizliri, əyidiki həmmə kixilirini wə qarpaylirini, barliq ulaqlirini, xundaqla Qanaan

zeminida tapqan barlik tællukatlrini elip, inisi Yaquptin ayrilip, baxka bir yurtka kœqûp kœtti. **7** Qûnki hœr ikkisining tællukatlrini intayin kœp bolœaqqa, bir yœrdœ billœ turalmaytti; musapir bolup turoqan zemin ularning mal-qarwilirining kœplûkidin ularni bakalmaytti. **8** Buning bilœn œsaw (œsaw Edom dœpmu atilidu) Seir teœjqœqa berip, olturaklixip qaldi. **9** Tœwœndikilœr taœqlik rayon Seirdiki Edomiylarning ata-bowisi œsawning œwladliridur: — **10** œsawning oœqulliri: — œsawning ayali adahning oœqli Elifaz; œsawning ayali Basimatning oœqli Reuœl. Elifazning oœqulliri: — Teman, Omar, Zœfo, Gatam wœ Kœnaz idi. œsawning oœqli Elifazning kiquk hotuni Timna idi; u Elifazœqa Amalœkni tuœqup bœrdi. Yûqirilar bolsa œsawning ayali adahning œwladliri idi. Reuœlning oœqulliri: — Naœat, Zœrah, Xammaœ wœ Mizzah idi; bular œsawning ayali Basimatning œwladliri idi. **14** œsawning ayali, yœni Zibeonning qong kizi, Anahning kizi bolœqan Oœolibamahning oœqulliri: u œsawœqa Yœux, Yaalam wœ Korahni tuœqup bœrdi. **15** œsawning œwladlirining iqidin tœwœndiki œmirœr qikqan: — œsawning tunji oœqli Elifazning oœqulliridin: — œmir Teman, œmir Omar, œmir Zœfo, œmir Kenaz, **16** œmir Korah, œmir Gatam wœ œmir Amalœk qikqan. Bular Edom zeminida Elifazning nœslidin qikqan œmirœr bolup, Adahning œwladliri idi. **17** œsawning oœqli Reuœlning oœqulliridin œmir Naœat, œmir Zœrah, œmir Xammaœ wœ œmir Mizzahœr qikqan; bular Edom zeminida Reuœlning nœslidin qikqan œmirœrdur; bularning hœmmisi œsawning ayali Basimatning œwladliri idi. **18** œsawning ayali Oœolibamahning oœqulliridin œmir Yœux,

əmir Yaalam və əmir Korahlar qıqqan. Bular Anahning kızı, Əsawning ayali Oholibamahning nəslidin qıqqan əmirlər idi. **19** Bular Əsawning, yəni Edomning əwladliri bolup, [Edomiylarning] əmirliri idi. **20** Horiylardin bolqan Seirning [Edom] zeminida olturoqan əwladliri: — Lotan, Xobal, Zibeon, Anah, Dixon, Ezər və Dixan idi. Bular Seirning əwladliri bolup, Edom zeminida Horiylarning əmirliri idi. **22** Lotanning oqulliri Hori bilən Həmam idi; Lotanning singlisi Timna idi. **23** Xobalning oqulliri: Alwan, Manaht, Ebal, Xefo və Onam idi. **24** Zibeonning oqulliri: — Ayah və Anah idi. Bu Anah qəldə atisi Zibeonning exəklirini bekiwetip, arxanglarni tepiwaloqan Anahning dəl əzi xu idi. **25** Anahning pərzəntliri: oqli Dixon; Anahning kızı Oholibamah idi. **26** Dixonning oqulliri: Həmdan, Əxban, Itran və Keran idi. **27** Ezərning oqulliri: Bilhan, Zaawan və Akan idi. **28** Dixanning oqulliri: Uz və Aran idi. **29** Horiylarning əzlrining əmirliri: əmir Lotan, əmir Xobal, əmir Zibeon, əmir Anah, əmir Dixon, əmir Ezər və əmir Dixan idi. Bular bolsa Horiylarning Seir zeminida öz namliri boyiqə ataloqan kəbililərnin əmirliri idi. **31** Israillarning üstigə heq padixah tehi səltənət qilmasta Edom zeminida səltənət qiloqan padixahlar təwəndikidək: — **32** Beorning oqli Bela Edomda səltənət qildi; uning xəhirining ismi Dinhabah idi. **33** Bela əlgəndin keyin, bozrahlik Zərahning oqli Yobab uning ornida səltənət qildi. **34** Yobab əlgəndin keyin, temaniylarning zeminidin kəlgən Huxam uning ornida səltənət qildi. **35** Huxam əlgəndin keyin, Bedadning oqli Hədad uning ornida səltənət qildi. U Moabning

yaylaklirida midiyaniylaroqa hujum kilip yənggənidi. Uning xəhirining ismi Awit idi. **36** Hədad əlgəndin keyin, masrəkahlıq Samlah uning ornida səltənət kildi. **37** Samlah əlgəndin keyin, «Dəryaning boyidiki Rəhəbot»tin kəlgən Saul uning ornida səltənət kildi. **38** Saul əlgəndin keyin, Akborning oqlı Baal-hanan uning ornida səltənət kildi. **39** Akborning oqlı Baal-hanan əlgəndin keyin, Hədar uning ornida səltənət kildi. Uning xəhirining ismi Pau idi. Uning ayalining ismi Məhetabəl bolup, u Məy-Zahabning kızı boləqan Matrədning kızı idi. **40** Əsawning nəslidin boləqan əmirlər ularning at-isimliri, jəmətliri, nəsbənamiliri wə turoqan jayliri boyiqə: əmir Timna, əmir Alwah, əmir Yəhət, əmir Oholibamah, əmir Elah, əmir Pinon, əmir Kenaz, əmir Teman wə əmir Mibzar, əmir Magdiyəl wə əmir Iramlar idi. Bular Edomiylarning əmirliri bolup, əzliri igiləp olturaklaxqan jaylar əz namliri bilən ataloqanidi. Mana xu tərıkidə Əsaw Edomiylarning ata-bowisi boldi.

37 Yaqup bolsa atisi musapir bolup turoqan yərdə, yəni Qanaan zeminida olturaklaxti. **2** Təwəndikilər Yaqup əwladlirining ix-izliridur. Yüsüp yigit bolup on yəttə yaxqə kirgən qəqlirida, akiliri bilən billə koylarni baqatti; u atisining kiqik hotunliri Bilhah wə Zilpahning oqulliri bilən billə ixləytti. Yüsüp atisoqə ularning naqar kiliklirini eytip koyatti. **3** Yüsüp Israilning kəriqan waqtida tapqan balisi boləqəqə, uni baxqə oqulliridin bəkrək yahxi kərətti. Xunga u Yüsüpkə uzun yənglik ton tiktürüp bərdi. **4** Əmma akiliri atisining uni əzliridin yahxi kəridioqinini kərüp, uningəqə əq bolup qəloqanidi wə uningəqə qiraylik

gəp qilmatti. **5** Uning üstigə Yüsüp bir qüx kərgən bolup, uni akilirioğa dəp beriwidi, ular uningöğa tehimu eq bolup kətti. **6** Yüsüp ularöğa mundak dedi: — Mening kərgən xu qüxümni anglap bekinglar. **7** Mana, biz həmmimiz etizlarda axliqlarni baqlawatqudəkmiz. Qarisam mening ənqəm ərə turuptidək; silərnin ənqənglar bolsa mening ənqəmning qərisigə olixip təzim kilip turəjudək! — dedi. **8** Akiliri uningdin: — Əjəba, sən bizgə padixah bolamsən? Üstimizgə həkümranlik qilamsən? — dəp soridi. Uning kərgən qüxliri wə gepidin akiliri uni tehimu yaman kərđi. **9** Keyin u yənə bir qüx kərđi wə qüxini akilirioğa dəp: — Mana, mən yənə bir qüx kərdüm. Qarisam, kuyax bilən ay wə on bir yultuz manga təzim kilip turəjudək! — dedi. **10** U bu qüxni atisi wə akilirioğa dəp bərđi. Atisi uningöğa tənbiħ berip: — Bu kərginin zadi kəndək qüx? Əjəba, mən, anang wə aka-ukiliring aldingöğa berip, sanga yərgə bax urup təzim kilimizmu? — dedi. **11** Xuning bilən akiliri uningöğa həsət kiləjili turđi. Əmma atisi xu gəpni kəngligə püküp qoyđi. **12** Əmdi Yüsüpnin qerindaxliri atisinin qoylirini baqqili Xəkəmgə kətkənidi. **13** Israil Yüsüpkə: — Akiliring Xəkəmdə pada bekiwatidiöu? Kəl, mən seni ularning qexioğa əwətəy, dewidi, Yüsüp: — Mana mən, dedi. **14** U uningöğa: — Əmdi berip akiliring aman-esənmu-əməsmu, qoylar aman-esənmu-əməsmu, manga həwirini elip kəlgin, dəp uni Həbron jiləjisinin yoloğa salđi; u Xəkəmgə bərđi. **15** Xu yərdə birsi uning dalada tenəp yürginini kərüp uningdin: — Nemə izdəwatisən, dəp soridi. **16** U: — Mən akilirimni izdəwatimən. Ularin padilirini qəyərdə bekiwatqanlikini eytip bərsingiz, dedi. **17** U adəm jawab

berip: — Ular bu yərdin ketip qaldi, qünki mən ularning: «Yürünglar, Dotanoqa barayli» deginini anglidim, dedi. Xuning bilən Yüsüp akilirining arkisidin berip, ularni Dotandin tapti. **18** Ular uni yiraktin kərüp, u tehi ularning qexioqa kəlməyla, uni öltürüwetixni məslihətləxti. **19** Ular bir-birigə: — Mana həliqi qüx kərgüqi keliwatidu. **20** Kelinglar, uni öltürüp muxu yərdiki orəklərdin birigə taxliwetəyli, andin: — Wəhxiy bir həywan uni yəp ketiptu, dəyli. Xunda, biz uning qüxlirining nemə bolidioqinini kərimiz! — dedi. **21** Əmma Rubən buni anglap uni ularning qolliridin qutkuzmaqqi bolup: — Uni öltürməyli, dedi. **22** Rubən ularoqa yənə: — Qan təkəmənglar! Bəlki uni qəldiki muxu orəkkə taxliwetinglar; lekin uningoqa qol təgküzmənglər, dedi (əməliyəttə, u uni ularning qolidin qutkuzup, atisining qexioqa qayturuwətməkqi idi). **23** Yüsüp akilirining qexioqa yetip kəlgəndə ular uni tutup, uning alahidə tonini, yəni kiyiklik uzun yənglik tonini salduruwelip, orəkkə taxliwətti. Lekin orək kuruk bolup, iqidə su yok idi. **25** Andin ular taməq yegili olturdi. Ular bexini kətürüp qariwidi, mana Ismaillarning bir karwini Gilead tərəptin keliwatatti. Təgilirigə dora-dərmək, tutiya wə murməkkilər artiloqan bolup, Misir tərəpkə ketiwatatti. **26** Yəhuda qerindaxlirioqa: — Bizning bir tuoqan qerindiximizni öltürüp, qenini yoxuroqinimizning nemə paydisi bar? **27** Kelinglar, uni Ismaillaroqa setiwetəyli; qandaqla bolmisun u bizning inimiz, bir tuoqan qerindiximiz; xunga uningoqa qol salmayli, dewidi, qerindaxliri buningoqa qulək saldi. **28** Midiyanliq Sodigərlər xu yərdin ötüp ketiwatqanda, ular

Yüsüpni orəktin tartip qikirip, ularoşa yigirmə kümüx tənggigə setiwətti. Bular bolsa Yüsüpni Misiroşa elip kətti. **29** Rubən orəkning yenioşa kaytip kelip, Yüsüpning orəktə yoklukini kərüp, kiyimlirini yirtip, **30** inilirining kexioşa berip: — Bala yok turidu! Əmdi mən nəgə baray?! — dedi. **31** Əmma ular Yüsüpning tonini elip, bir tekini boquzlap tonni uning kenişa miləp, **32** Andin uzun yənglik tonni atisining kexioşa əwətip, uningoşa: — Buni biz tepiwalduk; bu oqlungning tonimu-əməsmu, əzüng kərüp bakkin, dedi. **33** U uni tonup: — Bu dərwəkə mening oqlumning toni ikən; bir wəhxiy həywan uni yəp kətkən ohxaydu; xühhisizki, Yüsüp titma-titma kiliwetilptu! — dedi. **34** Xuning bilən Yaqup kiyimlirini yirtip, beligə bəz baqlap, nuroşun künlərgiqə oqli üqün matəm tutti. **35** Uning həmmə oql-kizliri yenioşa kelip uningoşa təsəlli bərsimu, u təsəllini qəbul qilmay: «Mən təhtisaraşa qüxüp oqlumning kexioşa barəuqə xundak matəm tutimən!» dedi. Yüsüpning atisi xu peti uningoşa ah-zar kətürüp matəm tutti. **(Sheol h7585)** **36** Əmdi midiyaniylar [Yüsüpni] Misiroşa elip berip, Pirəwning bir oqjodari, pasiban bexi Potifaroşa satti.

38 U waqitlarda xundak boldiki, Yəhuda aka-ukilirining kexidin ketip, Hırah isimlik Adullamlıq bir kixiningkigə qüxti. **2** Xu yərdə Yəhuda Xua isimlik bir Qanaaniyning kizini kərđi; u uni hotunlukka elip kexioşa kirip yatti. **3** U hamilidar bolup bir oql tuşđi; Yəhuda uningoşa «Ər» dəp at koydi. **4** U yənə hamilidar bolup, bir oql tuşđi wə uningoşa Onan dəp at koydi. **5** Andin yənə hamilidar bolup bir oql tuşđi wə uningoşa Xələh

dəp at qoydi. U tuşuloşanda Yəhuda Kezibda idi. **6** Yəhuda tunji oşli Ərgə Tamar isimlik bir kizni elip bərdi. **7** Lekin Yəhudaning tunji oşli Ər Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləşaqqa, Pərwərdigar uni eltürdi. **8** Bu qaşda Yəhuda Onanoş: — Akangning ayalining kexioş kirip, uni hotunlukqa elip qerindaxlik burqini Ada qilip, akang üqün nəsil qalduroşin, dedi. **9** Əmma Onan bu nəsilning özige təwə bolmaydioşanlikini bilip, akisioşə nəsil qaldurmaslik üqün hər qetim akisining ayali bilən billə boləşanda məniysini yərgə aqturuwetətti. **10** Uning bu qilmixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil kəringəşqə, unimu eltürüwətti. **11** Yəhuda əmdi kelini Tamaroş: — Oşlum Xələş qong boləşuqə atangning eyidə tul olturup turoşin, dedi. Qünki u iqidə: — Bumu akilirioşə ohxax əlöp ketərmikin, dəp qorqti. Xuning bilən Tamar berip atisining eyidə turup qaldi. **12** Əmdi kəp künlər ətöp, Xuaning kizi, Yəhudaşə təgkən ayal əldi. Yəhuda təşəlli tapqandin keyin adullamlıq dosti Hiraş bilən billə əzining qoy kırqioşuqilirining əşwalini bilixkə Timnahqa qiqti. **13** Tamaroş: — Qeynatang qoylirini kırqioşili Timnahqa yol aldi, degən həwər yətti. **14** Xuning bilən Tamar Xələş qong boləşan bolsimu, mən uningəşə hotunlukqa elip berilmidim, dəp qarap, tulluk kiyimini seliwetip, qümbəl tartip bədinini orap, Timnah yolining üstidə Ənaiməşə kirix eoşizioşə berip olturdi. **15** Əmdi Yəhuda uni yüzi yepiklik həlda kərgəndə: — Bu bir pəşixə ayal ohxaydu, dəp oylidi. **16** U yoldin burulup uning yenioşə berip, əz kelini ikənlikini bilməy: — Kəl, mən sən bilən billə bolay, dedi. U jawab berip: — Mən bilən billə bolsang, manga

nemə berisən? dəp soridi. **17** U uningʻoʻja: — Padamning iqidin bir oʻqlakni sanga əwətip berəy, dedi. Ayal: — Sən uni əkelip bərgüqə, manga rəniqə birər nərsə berəmsən? dəp soriwidi, **18** U: — Sanga nemini rəniqə berəy? — dedi. U: — Əz məhürüing bilən uning xoynisini wə qolungdiki ʻasangni rəniqə bərgin, dewidi, u bularni berip, uning bilən birgə boldi. Xuning bilən u uningdin ʻamilidar bolup qaldi. **19** Andin Tamar ornidin turup mangdi; u pərənjini seliwetip, tulluq kiyimini kiyiwaldi. **20** Yəhuda: — U hotunning qolidiki rənini yandurup kəlsun dəp adullamlıq dostining qoli arkilik oʻqlakni əwətti, əmma u uni tapalmidi. **21** U xu jaydiki adəmlərdin: — Ənaimdiki yolning boyida olturoqan butpərəs pahixə keni, dəp sorisa, ular: — Bu yərdə heqbir butpərəs pahixə boləqan əməs, dəp jawab bərdi. **22** Buning bilən u Yəhudaning qexioqə yenip berip: — Mən uni tapalmidim; üning üstigə u jaydiki adəmlərmu: «Bu yərdə heqbir butpərəs pahixə ayal boləqan əməs» deyixti, dedi. **23** Yəhuda: — Boptu, u nərsiləрни u elip kətsə kətsun; bolmisa, baxqilarning məshirisigə qalimiz. Nemila bolmisun, mən uningʻoʻja oʻqlaq əwəttim, lekin sən u hotunni tapalmiding, dedi. **24** Üq ayqə ətkəndin keyin birsi Yəhudaʻoʻja: — Sening kelining Tamar buzukqilik qildi, uning üstigə zinadin ʻamilidar bolup qaldi, degən həwəрни yətküzdi. Yəhuda jawabən: — Uni elip qiqinglar, kəydürüwetilsun! — dedi. **25** Lekin u elip qiqiloqanda qeynatisioqə həwər əwətip: — Bu nərsiləarning igisi boləqan adəmdin ʻamilidar boldum! Əmdi sən kərüp bak, bu məhür, xoynisi wə ʻasining kimning ikənlikini etirap qiləqin, dedi. **26** Yəhuda bu

nərsilərnı etırap kılıp: — U mąnga nısbətən həkliktur; dər wəkə mən unı oqlum Xələhka elıp bər midim, dedi. Bu ixtin keyin Yəhuda unıngoja yənə yeqinqilik kılmidi. **27** Uning tuqlut waqtı yeqinlaxtı, mana kqrsikida koxkezək bar idi. **28** U tuqlıkan waqtida balilardin birsi kqlını qıkırıwidi, tuqlut anisi dərhal bir kızil yipni elıp: «Bu awwal qıktı» dęp uning kqlıoja qıgıp kqydi. **29** Lekin u kqlını yənə iqıgə tikıwalı, mana uning inisi qıktı. Xuning bilən tuqlut anisi: «Sən kandaq kılıp bėsüp qıkting!» dedi; xuning bilən unıngoja «Pərəz» degən at kqoyulı. **30** Andin kqlıoja kızil yip qıgilgən akisi tuqlulı. Uning ismi Zərəh dęp atalı.

39 Yüsüp bolsa Misiroja elıp kelindi; unı Pirəwnning oqlidari, pasiban bexi Potifar xu yərgə elıp kəlgən Ismaillarning kqlidin setiwalı. **2** Lekin Pərwardigar Yüsüp bilən billə bolqaqqa, uning ixliri ongoja tarttı; u misirlik hojisining öyidə turup kqalı. **3** Uning hojisi Pərwardigarning uning bilən billə ikənlikini, xundakla u nemə ix kılsa, Pərwardigarning uning kqlida ronak tapkuzoanlikini baykıdi. **4** Xuning bilən Yüsüp uning nəziridə iltıpat tepıp, uning has hizmətqisi boldı. Hojisi unı öyini baxkıruxka kqoydı wə barlıq təallukatini uning kqlıoja tapxurı. **5** Wə xundak boldiki, u unı öyi wə barlıq təallukatini baxkıruxka kqoyqandin tartıp, Pərwardigar bu misirlikning öyini Yüsüpning səwəbidin bərikətlidi; Pərwardigarning bərikiti uning pütün ailisi wə barlıq terıqılikioja kəldi. **6** Xuning bilən [Potifar] barlıq ixlirini Yüsüpning kqlıoja tapxurup, öz tamikini yeyixtin baxka həkqandaq ix bilən kari bolmidi. Yüsüp bolsa kqamiti

kelixkən, huxqiray yigit idi. **7** Birnəqqə wəqit ətəkəndin keyin xundak boldiki, uning hojisining ayalining Yüsüpkə kəzi qüxüp kəlip: — Mən bilən yatqin! — dedi. **8** Əmma u unimay hojisining ayalıoğa mundak dedi: — Mana hojam əydiki ixlarni, xundakla barlik təəllukatini qolumoğa tapxurdi, manga tolimu ixinip ixlirim bilən kari bolmaydu. **9** Bu əydə məndin qong adəm yok, Səndin baxqa u heqbir nərsini məndin ayimidi — qünki sən uning ayalidursən! Xundak turukluk mən kəndakmu bundak rəzillikni kəlip Huda aldida gunahkar bolay? — dedi. **10** Gərqə hər küni Yüsüpkə xundak desimu, xundakla u uning bilən yetip uningoğa yeqinqilik kəlixni yaki uning bilən birgə turuxni rət kəloğan bolsimu, **11** xundak bir wəkə boldiki, bir küni u əz ixi bilən əy iqidə kirgənidi, əydikilərdin heqkaysisi əyning iqidə əməs idi; **12** bu ayal uning tonini tutuwelip: — Mən bilən yatqin! dedi. U tonini uning kəlioğa taxlap koyup, yügürgən peti keqip taxkərioğa qikəp kətti. **13** Ayal Yüsüpning tonini əz kəlioğa taxlap keqip qikəp kətkinini kərup, **14** əyidiki hizmətqilirini qakirip ularoğa: — Qaranglar, erim bizgə həkərat kəltürsun dəp bir ibraniy adəmnə elip kəptu! Bu adəm yenimoğa kirip: «Sən bilən yatay» dewidi, kəttik warkiridim! **15** U mening kəttik warkərioğininəni anglap, tonini yenimoğa taxlap, taxkərioğa keqip kətti, dedi. **16** Xuning bilən hojisi əyigə yenip kəlgüqə u Yüsüpning tonini yenida saklap koydi. **17** Andin u erigimu xu gəpni kəlip: — Sən elip kəlgən həliki ibraniy kul manga həkərat kəlixkə kəximəğa kirdi. **18** Ləkin mən kəttik warkərap-jarkərdim, u tonini kəximda taxlap, taxkərioğa keqip kətti, — dedi. **19** Uning hojisi

ayalining: — Sening kulung meni undak-mundak kildi, degən gəplirini anglap oʻzizi ottək tutaxti. **20** Xuning bilən Yūsüpning hojisi uni tutup orda munarlik zindanoʻja kamap qoydi. Xu yərgə pəkət padixahning məhbusliri solinatti. Buning bilən u xu yərdə solakta yetip qaldi. **21** Lekin Pərwərdigar Yūsüp bilən billə bolup, uningə xapaət kərsitip, uni zindan begining nəziridə iltipat tapturdi. **22** Xuning bilən zindan begi gundihanida yatқан həmmə məhbuslarni Yūsüpning qolioʻja tapxurdi. Xu yərdə qilinidioʻan hərқandak ix uning qoli bilən bolatti. **23** Zindan begi Yūsüpning qolidiki heqқandak ixtin oʻəm qilmatti; qünki Pərwərdigar uning bilən billə bolup, u hərnemə qilsa Pərwərdigar uni onguxluk qilatti.

40 Bu ixlardin keyin Misir padixahining saqiysi wə bax nawiysi Misir padixahining zitiqə tegip gunahkar bolup qaldi. **2** Xuning bilən Pirəwn uning bu ikki mənəpdarioʻja, yəni bax saqiy wə bax nawayoʻja oʻəzəplinip, **3** ularni pasiban bexining sariyoʻja, Yūsüp solaklik munarlik zindanoʻja solap qoydi. **4** Pasiban bexi Yūsüpni ularning hizmitidə bolup ularni kütüxkə təyinlidi. Ular solakta birnəqqə kün yetip qaldi. **5** Ular ikkisi — Misir padixahining saqiysi wə nawiysi gundihanida solaklik turoʻan bir keqidə qüx kərđi. Hərbirining qüxining əzigə has təbiri bar idi. **6** Ətisi ətigəndə, Yūsüp ularning kəxiqə kiriwidi, ularning oʻəmkın olturoʻjinini kərđi; **7** xunga u əzi bilən billə hojisining sariyida solaklik yatқан Pirəwnning bu ikki mənəpdaridin: — Nemixқа qirayinglar bügün xunqə soloʻun? — dəp soridi. **8** Ular uningə jawab berip: — Ikkimiz bir qüx kərđük; əmma qüximizning təbirini

yexip beridioqan kixi yok, dedi. Yüsüp ularoq: — Qüxkə təbir berix Hudadin bolidu əməsmu? Qüxünglarni manga eytip beringlar, — dedi. **9** Buning bilən bax sakiy Yüsüpə qüxini eytip: — Qüxümdə aldimda bir üzüm teli turojudək; **10** bu üzüm telining üq xehi bar ikən. U bih urup qeqəkləp, saplirida uzum pixip ketiptudək; **11** Pirəwnning kədəhi qolumda ikən; mən üzümlərni elip Pirəwnning kədəhigə sikip, kədəhni uning qolioqə sunuptimən, dedi. **12** Yüsüp uningə jawabən: Qüxning təbiri xudurki, bu üq xah üq künni kərsitidu. **13** Üq kün iqidə Pirəwn kəddingni ruslitip, seni mənəsiptinggə kaytidin təyinləydu. Buning bilən sən burun uningə sakiy boləndək Pirəwnning kədəhini uning qolioqə sunidioqan bolisən. **14** Lekin ixliring onguxluk bolənda meni yadingə yətküzüp, manga xapaət kərsitip Pirəwnning aldida mening toqramda gəp kilip, meni bu əydin qikartqaysən. **15** Qünki mən həkikətən ibraniylarning zeminidin nahək tutup elip kelindim; bu yərdimu meni zindanoqə saləjudək bir ix kilmidim, — dedi. **16** Bax naway Yüsüpning xundək yahxi təbir bərginini kərip uningə mundək dedi: — Mənmü əzümni qüxümdə kərdüm; mana, beximda aq nan bar üq sewət bar ikən. **17** Əng üstünki sewəttə nawaylar Pirəwngə pixuroqan hərhil nazunemətlər bar ikən; lekin quxlar beximdiki u sewəttiki nərsilərni yəp ketiptudək, — dedi. **18** Yüsüp jawabən: — Qüxning təbiri xudurki: — Bu üq sewət üq künni kərsitidu. **19** Üq kün iqidə Pirəwn sening bexingni kesip, jəsitingni dərəhkə asidikən. Xuning bilən uqarqanatlar kelip gəxüingni yəydikən, — dedi. **20** Üqinqi küni xundək boldiki, Pirəwnning tuquloqan küni

bolajaqqa, u hamma hizmatkarliri uqun bir ziyapat kilip bardi, xundakla darwaka hizmatkarlirining arisida bax saqiyning bexini koturdi wa bax nawayning bexini aldi; 21 u bax saqiyni kaytidin ez mansipiga tayinlidi; xuning bilan u Pirawnning kadahini uning koliqa kaytidin sunidoqan boldi. 22 Lekin bax nawayni bolsa Yusup ularqa tabir bergandak esiwatti. 23 Emma bax saqiy Yusupni heq aslimay, aseqa uni untup kaldi.

41 Toptogra ikki yil otup, Pirawn bir qux kordi. Quxida u [Nil] daryasining boyida turjudak. 2 Ham qiraylik ham semiz yetta tuyak inak daryadin qikip, kumuxlukta otlaptudak. 3 Andin yana yetta tuyak inak daryadin qikiptu; ular set ham oruk bolup, aldinki inaklarning yenida, daryaning boyida turuptu. 4 Bu set ham oruk inaklar u yetta qiraylik ham semiz inaklarni yawetiptu. Xu wakitta Pirawn oyoinip ketiptu. 5 U yana uhlap, ikkinqi ketim qux kordi: — Mana, bir tUp buoqday xehidin tok wa qiraylik yetta baxak qikiptu. 6 Ulardin keyin yana yetta baxak qikiptu; ular ham oruk wa puqak bolup, xark xamilida solixip qaloqanidi. 7 Bu oruk baxaklar u yetta semiz, tok baxakni yutup ketiptu. Andin Pirawn oyoinip ketiptu, bu uning quxi ikan. 8 Etisi uning kongli nahayiti biaram bolup, Misirdiki hamma palqi-jadugarlər bilan barlik danixmnlarni qakirtip kaldi. Pirawn oz quxini ularqa eytip bardi; lekin heqkim Pirawngə quxlarning tabirini dap beralmidi. 9 U qaolda bax saqiy Pirawngə: — Bugun mening etkuzgan hataliklirim esimgə kaldi. 10 Burun Pirawn janabliri qullirioqa, yani pekir wa bax nawayoqa aqqiklinip, bizni

pasiban bexining sariyida solakka taxliqanidila; **11** Xu qaoqlarda hərbirimiz bir keqidə birdin qüx kerdük; hər qaysimiz kergən qüxning tábiri baxka-baxka idi. **12** Xu yərdə biz bilən billə pasiban bexining quli boləjan bir ibraniy yigit bar idi. Uningə qüxlirimizni eytiwidük, u bizgə qüxlirimizning tábirini bayan kildi; u hərbirimizning kergən qüxigə qarap tábir bərgənidi. **13** Xundak boldiki, ixlar dəl uning bərgən tábiridə deyilgəndək yüz bərdi; janabliri pekirni öz mənšipimgə kaytidin təyinlidilə, bax nawayni darəja astila, — dedi. **14** Xuning bilən Pirəwn adəm əwətip, Yüsüpni qakirdi; ular dərhal uni zindandin qikardi. Yüsüp burut-sakilini qüxürüp, kiyimlirini yənggüxləp, Pirəwnning aldioja kirdi. **15** Pirəwn Yüsüpkə: — Mən bir qüx kərdüm, əmma uning tábirini eytip berələydiəjan heqkim qikmidi. Anglisam, sən qüxkə tábir berələydikənsən, — dedi. **16** Yüsüp Pirəwngə jawab berip: — Tábir berix özümdin əməs; lekin Huda Pirəwngə hatirjəmlilik beridiəjan bir jawab beridu, — dedi. **17** Pirəwn Yüsüpkə: — Qüxümdə mən dəryaning kiroqikida turuptimən. **18** Qarisam, dəryadin həm semiz həm qiraylik yəttə tuyak inək qikip qumuxlukta otlaptu. **19** Andin ulardin keyin ajiz, tolimu sət həm oruk yəttə tuyak inək qikiptu. Mən Misir zeminida xundak sət inəklərnə kergən əməsmən. **20** Bu oruk, əski inəklər bolsa awwalki yəttə semiz inəkni yəwetiptu. **21** Ularni yəwətkən bolsimu, qorsikioja bir nemining kirgənliki heq ayan bolmaptu, ularning kərunüxi bəlki burunkidək sət imix. Andin mən oyoqinip kəttim. **22** Andin yənə bir qüx kərdüm, mana bir xahtin yəttə həm tok həm qiraylik

baxak qikiptu. **23** Andin yənə yəttə puqək, oruk baxak qikiptu; ular xərək xamili bilən solixip kurup ketiptu. **24** Bu oruk baxaklar yəttə qiraylik baxakni yəp ketiptu. Mən bu ixni palqi-jadugərlərgə dəp bərsəm, manga təbirini eytip beridioğan heq kixi qikmidi, dedi. **25** Yüsüp Pirəwngə: — [Janabliri] Pirəwning qüxliri bir mənidedur. Huda Əzi kilməkqi boləğan ixlini Pirəwngə aldin bildürdi. **26** Bu yəttə yahxi inək yəttə yilni kərsitidu; yəttə yahxi baxakmu yəttə yilni kərsitidu. Bu qüxlər ohxax bir qüxtur. **27** Ulardin keyin qikқан yəttə oruk, yaman sət inək yəttə yilni kərsitidu; xərək xamili bilən solixip qaləğan yəttə kuruk baxakmu xundak bolup, aqarqilik bolidioğan yəttə yildur. **28** Mən Pirəwngə dəydiəğan səzüm xuki, Huda yekında kilməkqi boləğan ixni Pirəwngə ayan kildi. **29** Mana, pütkül Misir zeminida yəttə yiloqə məmurqilik bolidu; **30** andin yəttə yiloqə aqarqilik bolidu; xuning bilən Misir zeminida pütkül məmurqilikni unutkuzidioğan aqarqilik zeminni wəyran kilidu. **31** Kelidioğan aqarqilikning səwəbidin zeminda boləğan məmurqilik kixilərnin esidin kətürülüp ketidu; qünki aqarqilik tolimu eoqir bolidu. **32** Lekin qüxning yandurulup, Pirəwngə ikki qətim kəringinining əhmiyiti xuki, bu ix Huda tərpidin bekitilgən bolup, Huda uni pat arida əməlgə axuridu. **33** Əmdi Pirəwn əzi üqün pəm-parasətlik həm dana bir kixini tepip, Misir zeminiə qəysun. **34** Pirəwn xundak kilsunki, məmurqilik boləğan yəttə yilda Misir zeminidin qikқан axlikning bəxtin birini toplanglar dəp zeminiə nazarətkilərnə təyinlisun. **35** Bular xu kelidioğan tokqilik yillirida barlik axlikni toplap, xəhər-

xəhərlərdə yeməlik bolsun dəp buqday-konaqlarni Pirəwnning qol astioğa jəm kilip saklitip qoysun. **36** [Yiqiləjan] xu axliqlar Misir zeminida bolidiəjan yəttə yillik aqarqilikka taqabil turux üqün saklansun; xu tərīkidə zemin aqarqiliqtin həlak bolmaydu, — dedi. **37** Bu səz Pirəwn wə uning hizmətkarlririning nəzirigə taza yaqti. **38** Xuning bilən Pirəwn hizmətkarlririoğa: — Bu kixidək, iqidə Hudaning rohi bar yənə birsini tapalamduq?! — dedi. **39** Pirəwn Yüsüpkə: — Huda sanga buning həmmisini ayan qilojanikən, səndək pəmlik həm dana heqkim qikmaydu. **40** Sən əmdi mening öyümni baxquruxka bekitilding, barlik həlkim sening aqzinqoğa qarap əzlrini tərtpkə tizsun. Pəkət təhttila mən səndin üstün turimən, — dedi. **41** Ahirida Pirəwn Yüsüpkə: — Mana, mən seni pütkül Misir zeminining üstigə təyinlidim, — dedi. **42** Buning bilən, Pirəwn əz qolidin məhür üzükini qikirip, Yüsüpnin qolioğa saldi; uningə nəpis kanap rəhttin tikilgən libasni kiygüzüp, boynioğa bir altun zənjir esip qoydi. **43** Uni əzining ikkinqi xahanə hərwisioğa olturoquzup, uning aldida: «Tiz pükünglar!» — dəp jar saldirdi. Xundak qilip, Pirəwn uni pütkül Misir zeminioğa tikləp qoydi. **44** Andin Pirəwn Yüsüpkə yənə: — Mən degən Pirəwndurmən; pütkül Misir zeminida sənsiz heqkim qol-putini midirlatmisun! — dedi. **45** Pirəwn Yüsüpkə Zafinat-Paanayah degən namni bərđi wə on xəhiridiki kaqin Potifirahning qizi Asinatni uningə hotunlukka elip bərđi. Xundak qilip Yüsüp pütkül Misir zeminini baxqurux üqün qərgiləxkə qikti. Yüsüp Misir padixahi Pirəwnning hizmitidə boluxka bekitilgəndə ottuz yaxta

idi; u Pirəwnning aldidin qikip, Misir zeminining hərəkaysi jaylirini közdin kəqürdi. **47** Məmurqilik boləqan yəttə yil iqidə zeminning həsuli dəwə-dəwə boldi. **48** Yəttə yilda u Misir zeminidin qikқан axliқni yioqip, xəhər-xəhərgə toplidi; hərəkaysi xəhərninğ ətrapidiki etizliқning axliқini u xu xəhərninğ əzigə juoqlap қoydi. **49** Xu tərikiдə Yüsüp dengizdiki қumdək nahayiti kəp axliқ toplidi; axliқ həddi-həsabsiz boləqaqқа, ular həsablaxni tohtatti. **50** Aqarqilik yilliri yetip kelixtin burun Yüsüpkə ikki ooqul tərəldi. Bularni Ondiki kahin Potifərahning қizi Asinat uningə tuoqup bərди. **51** Yüsüp: «Huda pütün jəpə-muxəққitim wə atamning pütün ailisini kənglümdin kətürüwətti» dəp tunji oqliqə Manassəh dəp at қoydi; **52** andin: «Mən azab-oқubət qəkkən yurtta Huda meni mewilik қildi» dəp ikkinqisigə Əfrəim dəp at қoydi. **53** Misir zeminida məmurqilik boləqan yəttə yil ayaqlaxti. **54** Andin Yüsüpninğ eytkinidək aqarqiliқning yəttə yili baxlandi. U qəqlarda bəxқа barliқ yurtlardimu aqarqiliқ boldi; ləkin Misir zeminidiki hər yərlərdə nan bar idi. **55** Aqarqiliқ pütkül Misir zeminni bəxқanda, həlқ axliқ sorap Pirəwnğə pəryad қildi. Pirəwn misirliқlarning həmmisigə: — Yüsüpninğ қexioqə berip, u silərgə nemə desə, xuni қilinglar, — dedi. **56** Aqarqiliқ pütkül yər yüzini besip kətti. Yüsüp hər yərdiki ambarlarni eqip, misirliқlarəqə axliқ satatti; aqarqiliқ Misir zeminida intayin eoqir boləqili turdi. **57** Aqarqiliқ pütkül yər yüzini bəxқан boləqaqқа, barliқ yurtlardiki həlқmu axliқ aloqili Misiroqə Yüsüpninğ қexioqə kelətti.

42 Əmdi Yakup Misirda axliq, barliqini bilginida oqullirioqa: — Nemixka bir-biringlaroqa qarixip turisilar? — dedi. **2** Andin yənə: — Manga qaranglar, angliximqə Misirda axliq bar ikən. U yərgə berip, andin xu yərdin bizgə axliq elip kelinglar; buning bilən əlup kətməy, tirik qalimiz, — dedi. **3** Buning bilən Yüsüpning on akisi axliq setiwaloqili Misiroqa yolqa qikti. **4** Lekin Yakup Yüsüpning inisi Binyaminning birər yamanliqqa uqrap qelixidin qorkup uni akiliri bilən billə əwətmidi. **5** Xuningdək aqarqilik Qanaan zeminidimu yüz bərgəqkə, Israilning oqulliri axliq aloqili kəlgənlər arisida bar idi. **6** Yüsüp zeminning waliysi bolup, yurtning barliq həlqigə axliq setip bərgüqi xu idi. Yüsüpning akiliri kelip uning aldidə yüzlirini yərgə təgküzüp təzim kildi. **7** Yüsüp akilirini kərüpla ularni tonudi; lekin u tonuxluk bərməy, ularoqa qopal tələppuzda gəp kilip: — Qəyərdin kəldinglar, dəp soridi. Ular jawabən: — Qanaan zeminidin axliq aloqili kəldük, — dedi. **8** Yüsüp akilirini tonuqan bolsimu, lekin ular uni tonumidi. **9** Yüsüp əmdi ular toqrisida kərgən qüxlirini esigə elip, ularoqa: — Silər jасus, bu əlning mudapiəsiz jaylirini kəzətkili kəldinglar, — dedi. **10** Əmma ular uningoqa jawab berip: — Əy hojam, undak əməs! Bəlki kəminiliri axliq setiwaloqili kəldi! **11** Biz həmmimiz bir adəmning oqulliri, səmimiy adəmlərmiz. Kəminiliri jасus əməs! — dedi. **12** U ularoqa yənə: — Undak əməs! Bəlki zeminning mudapiəsiz jaylirini kərgili kəldinglar, — dedi. **13** Ular jawab berip: — Kəminiliri əslidə on ikki kərindax idük; biz həmmimiz Qanaan zeminidiki bir adəmning oqulliridurmiz; lekin kənji inimiz atimizning qexida kelip

qaldi; yənə bir inimiz yokap kətti, — dedi. **14** Əmma Yüsüp ularoşa yənə: — Mana mən dəl silərgə eytkinimdək, jasus ikənsilər! **15** Pirəwnning həyati bilən kəsəm kəlimənki, kiqik ininglar bu yərgə kəlmigüqə silər bu yərdin qikip ketəlməysilər; silər xuning bilən sinililər. **16** Ininglarni elip kəlgili biringlarni əwətinglar, qaloqanliringlar bolsa solap qoyulilər. Buning bilən eytkininglarning rast-yaloqanliqi ispatlinidu; bolmisa, Pirəwnning həyati bilən kəsəm kəlimənki, silər jəzmən jasus! — dedi. **17** Xuning bilən u ularni üq künqigə solap qoydi. **18** Üqinqi küni Yüsüp ularoşa mundaq dedi: — Mən Hudadin kərkidiqan adəmmən; tirik kəlixinglar üqün muxu ixni kilinglar: — **19** Əgər səmimiy adəmlər bolsanglar, kərindaxliringlardin biri silər solanoqan gundihanida solaklik turiwərsun, qaloqininglar aqarqilikta qaloqan ailənglar üqün axlik elip ketinglar; **20** Andin kiqik ininglarni kəximəşa elip kelinglar. Xuning bilən səzliringlar ispatlansa, əlməysilər!, — dedi. Ular xundaq kəlidioqan boldi. **21** Andin ular əzara: — Bərhək, biz inimizəşa kəloqan iximiz bilən gunahkar bolup qalduq; u bizgə yalwursimu uning azabini kərup turup uningəşa kulak salmiduk. Xuning üqün bu azab-əqubət bəximizəşa qüxti, — deyixti. **22** Rubən ularoşa jawabən: — Mən silərgə: balioşa zulum kilmanglar, degən əməsmidim? Lekin unimidinglar. Mana əmdi uning qan kərzi bizdin soriliwatidu, — dedi. **23** Əmma Yüsüp ular bilən tərjiman arqilik səzləxkəqkə, ular Yüsüpning əz gəplirini uqup turuwatqinini bilmidi. **24** U ulardin əzini qətkə elip, yioqlap kətti. Andin ularning kəxiəşa yenip kelip, ularoşa yənə səz kəlip, ularning arisidin Ximeonni tutup, ularning

köz aldidā baʼqlidi. **25** Andin Yūsüp ʼmr qūxūrūp, ularning taʼjarliriʼa axliq toldurup, hʼr birsining pulini qayturup taʼjiriʼa selip koyup, sʼpʼr hʼzirliklirimu berilsun dʼp buyruwidi, ularʼa xundāq qilindi. **26** Xuning bilʼn akiliri exʼklirigʼ axliqlirini artip, xu yʼrdin kʼtti. **27** ʼmma ʼtʼnggʼ kʼlgʼndʼ ulardin biri exikigʼ yʼm bʼrgili taʼjirini eqiwidi, mana, ʼz puli taʼjarning aʼzida turatti. **28** U qʼrindaxliriʼa: — Mening pulumni qayturuwetiptu. Mana u taʼjirimda turidu, dedi. Buni anglap ularning yūriki su bolup, titrixip bir-birigʼ: — Bu Hudaning bizgʼ zadi nemʼ qilʼinidu? — deyixti. **29** Ular Qʼnaan zeminiʼa, atisi Yaqubning qʼxiʼa kelip, bexidin ʼtkʼn hʼmmʼ wʼkʼlʼrni uningʼa sʼzlʼp berip: **30** — hʼliki kixi, yʼni xu zeminning hojisi bizgʼ qʼpal gʼp kildi, bizgʼ zeminni payliʼuqi jasustʼk muamilʼ kildi; **31** ʼmdi biz uningʼa: «Biz bolsaq sʼmimiy adʼmlʼrmiz, jasus ʼmʼsmiz. **32** Biz bir atidin bolʼan oʼqullar bolup, on ikki aka-uka iduk; biri yoqap kʼtti, kʼqik inimiz hʼzir Qʼnaan zeminida atimizning yenida qaldi» desʼk, **33** Hʼliki kixi, yʼni xu zeminning hojisi bizgʼ mundāq dedi: «Mening silʼrning sʼmimiy ikʼnliklarni bilixim ũqūn, qʼrindaxliringlarning birini mening yenimda qaldurup koyup, aq qalʼan ailʼnglar ũqūn axliq elip ketinglar; **34** andin kʼqik ininglarni qʼximʼa elip kelinglar; xundāq qilsanglar, silʼrning jasus ʼmʼs, bʼlki sʼmimiy adʼmlʼr ikʼnliklarni bilʼlʼymʼn. Andin qʼrindixinglarni silʼrgʼ qayturup berimʼn wʼ silʼr zeminda soda-setik qilsanglar bolidu» — dedi. **35** ʼmma xundāq boldiki, ular taʼjarlirini tʼkkʼndʼ, mana hʼrbirining puldini ʼz taʼjarlirida turatti! Ular wʼ atisi

əzlirining qigiklik pullirini kərgəndə, kərkup kəlixti. **36** Atisi Yəqub ularoʻja: — Meni oʻqlumdin juda kildinglar! Yūsüp yoʻq boldi, Ximeonmu yoʻq, əmdi Binyaminnimu elip kətməkqi boluwatisilər! Mana bu ixlarning həmmisi mening beximoʻjila kəldi! — dedi. **37** Rubən atisoʻja: — Əgər mən Binyaminni kəxingoʻja kəyturup elip kəlmisəm, mening ikki oʻqlumni əltürüwətkin; uni mening kolumoʻja tapxuroʻjin; mən uni kəxingoʻja yandurup elip kelimən, — dedi. **38** Lekin Yəqub jawab berip: — Oʻqlum silər bilən billə u yərgə qüxməydu; qünki uning akisi əlöp ketip, u əzi yaloʻuz kəldi. Mubada yolda ketiwatqanda uningoʻja birər kəlixməslək kəlsə, silər məndək bir aq qaqlik adəmmi dərd-ələm bilən təhtisaraoʻja qüxüriwətisilər, — dedi. (Sheol h7585)

43 Aqarqilik zeminni intayin eoʻjir baskanidi. **2** Bu səwəbtin ular Misirdin elip kəlgən axlikni yəp tügətkəndə, atisi ularoʻja: — Yənə berip bizgə azoʻjina axlik elip kelinglar, — dedi. **3** Lekin Yəhuda uningoʻja jawabən: — Həliki kixi bizni kəttik agahlandurup: «Ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümni kərimən dəp hiyal kilmanglar» degən. **4** Əgər inimizni biz bilən billə əwətsəng, biz berip sanga axlik elip kelimiz. **5** Əmma əwətxikə unimisang, biz barmaymiz; qünki həliki kixi bizgə: «Ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümni kərimən dəp hiyal kilmanglar» degən, — dedi. **6** Israil ularoʻja: — Silər nemixka manga xunqə yamanlik kəlip u kixigə: «Yənə bir inimizmu bar» dedinglar, — dedi. **7** Ular jawabən: — U kixi bizning wə ailimizning əhwalini sürüxtürüp koqilap: «Atanglar tehi Həyatmu? Yənə bir ininglar barmu?» — dəp soridi.

Biz uning xu soaliqqa yarixga jawab bərduq. Uning bizg : «Ininglarni elip kelinglar» d ydiqinini n din biləyli? — dedi. **8** Yəhuda atisi Israilqqa: — Balini mən bilən  w tkin; biz d r al qozqilip yoloqa qikayli; xundaqta biz w  sən, bizl r həm balilirimiz  lm y, tirik qalimiz. **9** Mən uningqqa kepil bolim n; sən uning  q n mening meningdin h sabb alisən; əgər mən uni sening qexingqqa aman- es n yandurup kelip, y z ngning aldida turozuzmisam, pütkül  mr md  aldingda gunahkar bolay. **10** Q nki hayal bolmiqan bolsak, bu qaqkicq  kki qetim berip kel ttuk, — dedi. **11** Ularning atisi Israil ularqqa: — Undaq bolsa, mundaq qilinglar: — U kixig  qaq-q uqanglarqqa zemindiki  ng esil mewilərdin sowqat aloqəq beringlar: y n  azqina tutiya, azraq h s l, dora-dərmanlar, murm kki, pista w  badamlarni aloqəq beringlar. **12** Qolunglarda  kki h ss  pul elip, taqarliringlarning aqzidiki  z nglarqqa yanduruloqan pulnimu aloqəq beringlar. Ehtimal, bu ixta səwənlik kərülgən boluxi mumkin. **13** Ininglarnimu bill  elip, qozqilip u kixining yeniqqa y n  beringlar. **14** H mmig  Qadir Təngri  zi sil rni u kixining aldida r himg  erixt rg y. Buning bilən u sil rning xu y rdiki qerindixinglarni w  Binyaminni qoyup berip, sil rg  qoxup qoyarmikin;  z m nawada balilirimdin juda bolsam bolay! — dedi. **15** Xuning bilən bu adəmlər xu sowqatni elip, kolliriqqa  kki h ss  pulni tutup, Binyaminni elip qozqilip, Misiroqqa berip Y s pning aldida hazir boldi. **16** Y s p Binyaminni ular bilən bill  kərginidə,  z  yini baxquridiqan  qqidariqqa buyrup: — Bu ad ml rni  y mg  baxlap kirip, mal soyup taam

təyyar qiləyin; qünki bu kixilər qüxlük oşizani mən bilən yəydu, — dedi. **17** U kixi Yüsüpning buyruşininidək kılıp, adəmləni Yüsüpning öyigə baxlap kirdi. **18** Ular bolsa Yüsüpning öyigə baxlap kelinginidin kərkuxup: — Aldinki kətim taşarlirimizə yanduruləjan pulning səwəbidin biz uning öyigə elip kelinduk; uning məqsiti bizgə hujum kılıp, üstimizdin besip kul kılıp, exəklirimizni tartiwelış ohxaydu, — deyixti. **19** Ular Yüsüpning öyini baxkuridəjan oşojidarning yenioşə kelip, öyning ixikining tüwidə uningə: — **20** Əy hojam, biz həkikətən əslidə muxu yərgə axlik ələjili kəlgəniduk; **21** Xundak boldiki, biz ətənggə kelip əz taşarlirimizni aqsak, mana hər birimizning puli, əyni əşirlikə boyiqə taşarlirimizning əşzida turuptu; xunga biz buni yandurup kəlimizdə ələşəq kəlduk. **22** Axlik ələjili kəlimizdə baxkə pulmu elip kəlduk; əmma taşarlirimizə pulni kimning selip kəyoşanlikini bilmiduk, — dedi. **23** U ularə: — Hatirjəm bolunglar, kərkənglar. Siləning Hudayinglar, atəngləning Hudasi taşarliringlarda silərgə baylik ata kələjan ohxaydu; siləning pulunglarni əllikəşəjan tapxurup əldim, — dedi. Andin u Ximeənni ularning kəxiəşə elip qikti. **24** U kixi ularni Yüsüpning öyigə baxlap kirip, ularning putlirini yuyuxioşə su əkirip berip, əndin exəklirigə yəm bərdi. **25** Ular Yüsüpning qüxtə kelixigə ələgürtüp səşəşətni təyyarlap kəydi; qünki ular əzlrining xu yərdə oşizə yəydişininini ənglişəjanidi. **26** Yüsüp əygə kəlgəndə ular kəlliridiki səşəşətni əygə uning əldioşə elip kirip, bəşini yərgə təgküzüp uningə təşim kildi. **27** U ularđin həl sorap, əndin: — Silər gəşini kələjan kəri atənglar

salamətmu? U həyatmu? — dedi. **28** Ular jawab berip: — Silining kulliri bizning atimiz salamət turuwatidu, u tehi həyattur, — dəp uning aldidida egilip təzim kildi. **29** Yüsüp bexini kətürüp, öz inisi Binyaminni kərüp: — Silər manga gepini kıləjan kiqik ininglar xumu? — dəp sorap: — Əy oqlum, Huda sanga xapaət kərsətkəy! — dedi. **30** Yüsüpning öz inisiəja boləjan seəjinix oti kəttik küqiyip, yioqliwaləjudək haliy jay izdəp, aldirap iqqiriki əygə kirip taza bir yioqliwalidi. **31** Andin yüzini yuyup qiqip, özini besiwelip: — Taamlarni qoyunglar, — dəp buyrudi. **32** Hızmətkarlar Yüsüpkə ayrim, ularəja ayrim wə Yüsüp bilən billə tamakqə kəlgən misirlikləroqimu ayrim tamak qoydi; qünki misirliklər ibraniylar bilən bir dastihanda tamak yeyixni yirginqlik dəp qarap, ular bilən billə tamak yeməytti. **33** Yüsüpning kərindaxliri uning udulida, hər biri qong-kiqik tərtpi boyiqə olturoquzuldi; qongi qonglukioja yarixa, kiqiki kiqiklikigə yarixa olturoquzuldi; ular bir-birigə qarap həyran kəlixti. **34** Yüsüp aldidiki dastihandiki tamaklərdin ularəja bəlüp bərdi. Əmma Binyaminoja bərgini baxqilarningkigə qariojanda bəx həssə kəp idi. Ular xarab iqip, uning bilən hux kəyp kixti.

44 Andin u öz əyini baxquridiojan oqojidarioja buyrup: — Bu kixilərnin taəjarlirini elip kətürəligüdək axlik kaqilap, hər birinin pulini taəjirinin aəzioja selip qoyəjin; **2** andin mening jamimni, yəni kümüx jamni axlikning puli bilən billə əng kiqikinin taəjirinin aəzioja selip qoyəjin, — dedi. U adəm Yüsüpning deginidək kildi. **3** Ətisi tang yoriojanda, ular exəkliri

bilən billə yolğa selip qoyuldi. **4** Lekin ular xəhərdin qikip anqə uzun mangmayla, Yüsüp ojojidarğa: — Ornungdin tur, bu adəmləning kəynidin qoqlıqin; ularğa yetixkinəgdə ularğa: «Nemixka yahxilikğa yamanlik qayturdunglar? **5** Hojam xu [jamda] xarab iqudu həmdə uningda pal aqıdu əməsmu?! Mundaq kılqıninglar rəzillik kılqıninglar bolmamdu!» degin, — dedi. **6** Bu adəm ularning kəynidin yetixip berip, ularğa bu sözləni kildi. **7** Ular uningğa jawabən: — Hojimiz nemixka mundaq gəp kılıdu? Mundaq ixni kılıx kəminiliridin neri bolsun! **8** Biz əslidə taqarlırimizning aqızidin tapqan pulnimu Qanaan zeminidin silining qaxlırioğa qayturup berixkə əkəlgənıduq. Xundaq turukluk kandaqmu hojilirining əyidin altun-kümüxni oqırlaylı? **9** Kəminiliringning arisida kimdin bu [jam] tepilsa, xu əlümgə məhkum bolsun, bizmu hojimizning qulliri bolaylı, — dedi. **10** Ojojidar jawabən: — Eytqan səzliringlardək bolsun; jam kimning yenidin tepilsa, xu kixi qulum bolup kəlip qalsun, qaloqanliringlar bigunah bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən ular aldirap-tenəp, taqarlırini yərgə qüxürüp, hər biri öz taqirini eqip bərđi. **12** Ojojidar qonginingkidin baxlap kiqikiningkigiqə ahturđi, jam Binyaminning taqiridin tepildi. **13** Buni kərüp ular kiyimlırini yirtixip, hər biri exikigə qaytidin yükni artip, xəhərgə qaytti. **14** Xundaq kılıp Yəhuda wə qerındaxlıri Yüsüpning əyigə kəldi; u tehi xu yərdə idi. Ular uning aldioğa kəlip əzlırini yərgə etixti. **15** Yüsüp ularğa: — Bu siləning zadi nemə kılqıninglar? Meningdək adəmining qoqum pal aqalaydıoqanlıkını bilməmtınglar? — dedi. **16** Yəhuda

javabən: — Biz hojimizə nemi deyələymiz? Nəmə gəp qilalaymiz, kandaq qilip özimizni aqliyalaymiz? Huda kəminlirining kəbiqlikini axkara qildi. Mana, biz wə qolidin jamliri tepiloqan kixi həmmimiz hojimizə qul bolidiqan bolduk, — dedi. **17** Ləkin Yüsüp: — Mundak qilix məndin neri bolsun! Bəlki jam kimning qolidin tepiloqan bolsa pəkət xu kixi mening qulum bolidu. Ləkin qaloqanliringlar aman-esən atanglarning kexioqə kətinglar, — dedi. **18** Andin Yəhuda uningə yəkin berip mundak dedi: — Əy hojam, kəminilirigə qulak selip hojamning kuliqioqə bir eoziz gəp qilixkə ijazət bərgəyla. Ozəzpliri kəminilirigə tutaxmioqay; qünki əzliri Pirəwngə ohxax ikənla. **19** Əslidə hojam kəminiliridin: «Atanglar ya ininglar barmu?» dəp soriwidila, **20** biz hojimizə javabən: «Bizning bir qeri atimiz bar wə u qerioqanda tapqan, yax bir balisimu bar. Bu balining bir anisidin boləqan akisi əlup ketip, u əzi yaləuz qaldi; uning atisi uni intayin səyidu» desək, **21** Sili kəminilirigə: «Uning əzini qeximoqə elip kelinglar, mən uni əz kəzüm bilən kəray» dedilə. **22** Biz hojimizə javab berip: «Yigit atisidin ayrilalmaydu; əgər atisidin ayrilsa, atisi əlup ketidu» desək, **23** Sili yənla kəminilirigə: «Əgər kiqik ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümni yənə kərimiz dəp hiyal qilmanglar» degənidila. **24** Xuning bilən biz kəminiliri atimizning kexioqə barəqanda hojamning səzlrini uningə eyttuk; **25** andin atimiz yənə: «Yənə berip, bizgə azrak axlik elip kelinglar» dewidi, **26** Biz javabən: «Biz xu yərgə qaytidin quxəlməymiz; əgər kiqik inimiz biz bilən billə bolsa, undaqa barimiz; qünki kiqik

inimiz biz bilən billə bolmisa, u zatning yūzi aldida turalmaymiz», deduk. **27** Silining kulliri bizning atimiz bizgə yənə: «silərgə məlumki, ayalim manga ikki oqul tuqup bərgənidi. **28** Biri mening yenimdin qikip, yok bolup kətti; mən: u jəzmən titma-titma kiliwetilptu, dəp oylidim, xundaqla uni bəgūngiqə kərmidim. **29** Əmdi silər bunimu mening kəximdin elip ketip, uningəja bir kelixməslək kelip qalsa, silər məndək bir aq qaqlik adəmni dərd-ələm bilən təhtisaraəja qūxūriwetisilər», degənidi. (Sheol h7585) **30** Əmdi mən silining kulliri mening atamning kəxiəja barəjanda, xu bala biz bilən bolmisa uning jeni balining jeniəja baqlanəjan boləjaqqa, **31** xundaq boliduki, u balining yoklukini kərsə, jəzmən əlūp ketidu; xuning bilən silining kulliri bizning atimiz boləjan bu aq qaqni dərd-ələm iqidə təhtisaraəja qūxūriwətkən bolimiz. (Sheol h7585) **32** Qūnki mənki kəminiliri ataməja bu yigit ūqūn kepil bolup: «Əgər mən uni kəxingəja kayturup kəlmisəm pūtkūl əmrūmdə atamning aldida gunahkar bolay» degənidim. **33** Xunga hazir ətūnūp kalay, mənki kəminiliri u yigitning ornida hojamning kəxida kul bolup tursam, u yigit kərindaxliri bilən billə kaytip kətsə! **34** Qūnki yigit mən bilən bolmisa, mən kəndakmu atamning kəxiəja baralaymən? Ataməja xundaq azab-əqubətning qūxūxini kəzūm kərgūqi bolmisun! — dedi.

45 Yūsūp əz yenida turojanlarning aldida əzini tutalmay: — Həmmə adəm aldimdin qikipriwetilsun! dəp warkiridi. Xuning bilən Yūsūp əzini kərindaxliriəja axkara kəloqanda uning kəxida həqkim bolmidi. U kattik yioqlap kətti; misirliklər uni anglidi, Pirəwnning ordisikilərmu

buningdin [tezla] hawar tapti. **3** Yüsüp kerindaxlirioja: — Män Yüsüp bolimän! Atam hazir hayatmu?! — döp soridi. Emma kerindaxliri uningoja qarap hodukup ketip, heq jawab berälmäy kaldi. **4** Lekin Yüsüp ularni: — Keni, manga yekin kelinglar, döp qaqiridi. Ular yekin kaldi, u yänä: — Män silärning ininglar, yäni silär Misiroja setiwatkän Yüsüp bolimän. **5** Ämdi meni muxu yärgä setiwatkinglar üqün azablanmanglar, özüglarni äyibkä buyrumanglar; qünki Huda adämlärning hayatini saklap kelix üqün meni silärdin burun bu yärgä äwätti. **6** Qünki hazir zemindiki aqarqilikqa ikki yil boldi; lekin tehi yänä bax yiloqiqä heq terilojumu bolmaydu, ormimu bolmaydu. **7** Xuning üqün silärgä dunyada bir kaldini saklap kelix üqün, uluq bir nijatlik kersitip, silärning tirik kutuluxunglar üqün Huda meni silärdin burun bu yärgä äwätti. **8** Xundak bolojanikän, meni muxu yärgä äwatküqi silär ämäs, bälki Hudadur. U meni Piräwngä atining ornida kilip, uning pütkül öyigä hoja kilip tikläp, pütkül zeminoja bax wäzir kilip koydi. **9** Ämdi tezdin atamning kexioja berip, uningoja: — Sening oqlung Yüsüp: «Huda meni pütkül Misiroja hoja kilip koydi. Sän hayal kilmay, mening keximoja kälgin; **10** sän Goxän yurtida turisän; xuning bilän sän özüng, oqulliring, näwriliring, koyliring, kaliliring wä hämmä tällukatliring bilän manga yekin turisilär. **11** Özüng, ailäng wä hämmä tällukatingni namratlik besiwalmisun döp män seni xu yärdä bakimän; qünki yänä bax yil aqarqilik bardur», dedi, — dänglar. **12** — Mana silärning közliringlar wä inim Binyaminning közliri silärgä göp kilawatқан mening

öz aqzım ikənlikini kərüwatıdu. **13** Atamoqa mening Misirdiki bu barlıq xan-xəripim həmdə silərnıng barlıq kərgınlar tooqrisıda eytıp, atamnı tezdın bu yərgə elıp kelınglar, — dedi. **14** Xuning bilən u özını Bınyamınoqa etıp unıng boynıoqa girə selıp yıoqlap kətti; Bınyamınmu unıng boynıoqa yəlinıp yıoqlıdı. **15** Andın Yüsüp barlıq qerındxalırını səyüp, ularnı bir-bırləp qıraqlap yıoqlıdı. Andın qerındxalırını unıng bilən paranglaxtı. **16** Yüsüpning qerındxalırını kəldi, degən həwər Pirəwnning ordısıoqa yətküzüldi; bu Pirəwn wə hızmətkarlırınıng nəzirıdə qıtlıq ix boldi. **17** Pirəwn Yüsüpkə: — Qerındaxlıringoqa: — «Silər əmdi mundaq qilinglar; ulaqliringlaroqa yük artıp, Qanaan zemınıoqa berıp, **18** atanglar wə jəmətinglarnı elıp mening qexımoqa kelınglar; mən Misir zemınıdın əng esil yərlərnı silərgə berəy; silər bu zemındın qıqqan nazu-nemətlərdın yəysilər» — degin. **19** Sanga boləjan əmrım xuki, sən ularoqa: «Baliliringlar wə ayalliringlarnı elix üqün Misir zemınıdın qarwilarnı elıp berınglar. Xuningdək atanglarnımu bu yərgə yətküzüp kelınglar. **20** Pütkül Misir zemınıdın əng esil jaylar silərnıngki boləqqa, öz sərəmjanlıringlaroqa karınglar bolmisun» dəp buyruoqın, — dedi. **21** Xuning bilən Israilning ooqullırını xundaq qıldı; Yüsüp Pirəwnning buyrukı boyıqə ularoqa qarwilarnı berıp, yoli üqünmu ozuk bərdi. **22** Ularning hərbirigə bir qur kıyım bərdi; lekin Bınyamınoqa bolsa u üq yüz kümüx tənggə, bəx qur kıyım bərdi. **23** U atısıoqımu xu hədiyələrnı, yəni Misirning esil məhsulatlırını artılojan on hangga exək həmdə axlık, nan wə atısıoqa yol təyyarlıqı artılojan on mada exəkni əwətti. **24** Andın u qerındaxlırını

yoloğa selip, ularoğa: — Yolda jedəlləxmənglar, dəp jekilidi. Ular yoloğa rawan boldi. **25** Ular Misirdin qıqıp, Qanaan zeminioğa atisi Yaqupning kexioğa berip, **26** uningoğa Yüsüp əzligə eytkən gəplərni yətküzüp: «Yüsüp tehi həyat ikən! U pütkül Misir zeminioğa bax wəzir ikən!» dedi. Əmma u ularoğa ixənməy, yüriki qetip həoxidin ketəy dəp qaldı. **27** Ləkin ular Yüsüpning əzligə eytkən barlıq səzlrini uningoğa degəndə, xundakla Yüsüpning əzini elip kelixkə əwətkən hərwilarnimu kərgəndə, ularning atisi Yaqupning roħioğa jan kirdi. **28** Israil xuning bilən: — Əmdi arminim yoq! Ooqlum Yüsüp tehi həyattur! Mən əlməstə berip uni kərüwalay, — dedi.

46 Xuning bilən Israil barlıq təəllukatini elip yoloğa qıqıp, Bəər-Xebaoğa kəldi. U xu yərdə atisi Ishakning Hudasioğa qurbanlıqlarni sundi. **2** Keqisi Huda alamət kərünüxlərdə Israiloğa: — Yaqup, Yaqup! dewidi, u jawab berip: — Mana mən! — dedi. **3** U: — Atangning Təngrisi boləjan Huda Məndurmən. Sən Misiroğa berixtin qorqmioğın, qünki Mən seni xu yərdə uluoq bir qowm qilimən. **4** Mən sening bilən Misiroğa billə barimən wə Mən Əzüm jəzmən yənə seni xu yərdin yandurup kelimən. Yüsüp əz qoli bilən sening kəzüngni yumduridu, — dedi. **5** Andin Yaqup Bəər-Xebadin yoloğa qıkti; Israilning ooqulliri atisi Yaqup wə ularning bala-qaqilirini Pirəwn uni epkelix üqün əwətkən hərwilaroğa olturozuzup, **6** qarpayliri bilən Qanaan zeminida tapқан təəllukatlrini elip mangdi. Bu tərıqıdə Yaqup bilən barlıq əwladliri Misiroğa kəldi; ooqullirini, ooqul nəwrlirini, qızlrini, qız nəwrlirini yioğıp, nəsilirining həmmisini əzi bilən billə elip Misiroğa

kaldi. **8** Israilning oʻqulliri, yəni Yakupning Misiroʻja kəlgən əwladliri təwəndikiqə: — Yakupning tunji oʻqli Rubən; **9** Rubəning oʻqulliri Hənoh, Pallu, Həzron bilən Karmi. **10** Ximeonning oʻqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yəqin, Zohar wə Qanaaniy ayaldin boləjan Saul. **11** Lawiyning oʻqulliri: — Gərxon, Koḥat wə Mərari. **12** Yəhudaning oʻqulliri: — Ər, Onan, Xələh, Pəraz wə Zərah. Əmma Ər wə Onan Qanaanning zeminida əlüp kətkənidi. Pərazning oʻqulliri Həzron bilən Hamullar idi. **13** Issakarning oʻqulliri: — Tola, Puaḥ, Yob wə Ximron. **14** Zəbulunning oʻqulliri: — Sərad, Elon wə Jahliyəl. **15** Bular Leyahning Yakupka Padan-Aramda tuʻqup bərgən oʻqul-əwladliri idi; u yənə kizi Dinahni tuʻqup bərdi. Buning bu oʻqul-kiz pərzəntliri jəmiy bolup ottuz üq jan idi. **16** Gadning oʻqulliri: — Zifion, Haggi, Xuni, Əzbon, Eri, Arodi wə Arəli. **17** Axirning oʻqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriyah. Ularning singlisi Serah idi; Beriyahning oʻqulliri Həbər wə Malkiəl idi. **18** Bular bolsa Laban kizi Leyahka dedək boluxka bərgən Zilpahning Yakupka tuʻqup bərgən oʻqulliri bolup, jəmiy on altə jan idi. **19** Yakupning ayali Rahiləning oʻqulliri Yüsüp wə Binyamin. **20** Yüsüpkə Misir zeminida tərəlgən oʻqulliri Manassəh wə Əfrain; bularni Ondiki kaḥin Potifirahning kizi Asinat uningə tuʻqup bərdi. **21** Binyaminning oʻqulliri: — Belah, Bəkər, Axbəl, Gera, Naaman, Eḥi, Rox, Muppim, Huppim wə Ard. **22** Bular Rahiləning Yakupka tuʻqup bərgən oʻqul-əwladliri bolup, jəmiy on tət jan idi. **23** Danning oʻqli: — Huxim. **24** Naftalining oʻqulliri: — Yahziəl, Guni, Yəzər wə Xilləm. **25** Bular Laban kizi Rahiləgə dedək boluxka

bərgən Bilhahning Yakupka tuşup bərgən oşul-əwladliri bolup, jəmiy yəttə jan idi. **26** Yakupning kelinliridin baxka, Yakupning puxtidin boloşan, uning bilən birgə Misiroşa kəlgənlər jəmiy atmix altə jan idi. **27** Yüşüpnig Misirda tuşuloşan oşulliri ikki idi. Yakupning jəmətidin bolup, Misiroşa kəlgənlər jəmiy yətmix jan idi. **28** Yakup Yüşüptin kərsətmə elip, əzlrini Goxəngə baxlap berixka Yəhūdani Yüşüpnig kəxişə əwətti. Xundak kəlip ular Goxən yurtişə kelip qüşti. **29** Yüşüpnig əzining wəzirlik hərwisini kətküzup, atisi Israilning aldişə Goxəngə qikti. U əzini uning aldişə hazır kəlip atişə əzini etip boynişə girə selip kuşaklap, uzundin uzun yişlidi. **30** Israil Yüşüpkə: Mən sening yüşüngni kərip, tirik ikənlikingni bildim; əmdi əlsəmmu arminim yok, — dedi. **31** Andin Yüşüpnig kəşindaxliri wə atişining əydikilirişə mundak dedi: — Mən hazır qikip Pirəwngə həwər berip: «Kanaan zeminida olturoşan kəşindaxlirim, xundakla atamning əydikilər kəximişə kəldi; **32** bu adəmlər padiqilar bolup, mal bekix bilən xuşullinip kəlgən, koy-kaliliri, xundakla barlik mal-mülüklerini elip kəldi» dəp eytay. **33** Xundak boliduki, Pirəwn silərni qakiridu; xu qəşda u silərdin: «Nemə okişinglər bar?» dəp sorisa, **34** silər jawab berip: — Kəminiliri kikişimizdin tartip ata-bowilirimizişə ohxax pada bekip kəlgənmiz, — dənglər. Xundak dəsənglər Goxən yurtida olturup kalililər; qünki padiqilarning həmmisi misirliklər arisida kəzgə ilinmaydu.

47 Yüşüpnig Pirəwnning kəxişə kelip: — Atam bilən kəşindaxlirim koy-kaliliri, xundakla həmmə mal-mülüklerini billə elip Kanaan zeminidin kəldi. Mana,

ular hazir Goxən yurtioqa qüxti, dəp həwər berip, **2** qerindaxlirining iqidin bəxəylənni elip, Pirəwnning aldioqa hazir kildi. **3** Pirəwn uning qerindaxliridin: — Nemə oqitinglar bar, dəp soriwidi, ular Pirəwngə jawab berip: — Kəminiliri ata-bowilirimizə oħxax mal bakquqilarmiz, — dedi. **4** Andin ular Pirəwngə iltimas qilip: — Qanaan zeminida kattik kəhətqilik boləraqqa, kəminilirining qoylirimizni bakidioqanoqa yaylakmu yok; xunga bu zeminda musapir bolup turuxqa kəlduk; janablriddin tələp qilimizki, kəminilirining Goxən yurtida turuxioqa ijazət bərgəyla, — dedi. **5** Pirəwn Yüsüpkə: — Atang wə qerindaxliring kəxingəyə kəldi; **6** mana Misir zemini sening aldingda turuptu; atang wə qerindaxliringni zeminning əng esil yeridə olturoquzojin; ular Goxən yurtida makan qilsun. Xuningdək, əgər sən ularning iqidiki qabil kixilənni bilsəng, bularni mening qarpaylirimə nazarətqi qilojin, — dedi. **7** Keyin, Yüsüp atisi Yakupni elip, Pirəwnning aldioqa hazir kildi; Yakup Pirəwngə bəht-bərikət tilidi. **8** Andin Pirəwn Yakuptin: — Ömrüngning yil-künliri nəqqigə yətti? — dəp soridi. **9** Yakup Pirəwngə jawab berip: — Musapirlik səpirimning künliri bir yüz ottuz yiloqa yətti; ömrümning künliri az həm japa-muxəkəkətlik bolup, ata-bowilirimning musapirlik ömür səpirining künlirigə tehi yətmidi, — dedi. **10** Xuning bilən Yakup Pirəwngə bəht-bərikət tiləp, aldidin qikip kətti. **11** Xuning bilən Yüsüp atisi bilən qerindaxlirini Misir zeminida olturaklaxturup qoydi; Pirəwnning buyruqinidək ularəyə zeminning əng esil yeridin, yəni Ramsəs degən yurttin təwəlik bərdi. **12** Yüsüp atisi, qerindaxliri, xundaqla

atisining həmmə əydikilirini bala-qaqilirining sanlirioğa qarap axliq bilən təminləp baqti. **13** Əmma aqarqilik qattik eəjir boləqaqqa, zeminning heq yeridə ozuk-tülük tepilmidi; Misir zemini bilən Qanaan zemini aqarqiliqtin haraplixip kətti. **14** Yüsüp axliq setip Misir zemini bilən Qanaan zeminidiki barliq pulni yiojiwaldi. Andin Yüsüp bu pulni Pirəwnning ordisioğa yətküzüp bərdi. **15** Əmma Misir zemini bilən Qanaan zeminidiki Pul tügəp kətkəndə misirliklarning həmmisi Yüsüpning aldioğa kelip: — Bizgə nan bərgəyla! Pul tügəp kətkini üqün silining aldilirida əlimizmu? — dedi. **16** Yüsüp jawabən: — Pulunglar qalmioğan bolsa, qarpayliringlarni elip kelip bərsənglar, mən malliringlarioğa ozuk-tülük tegixip berimən, — dedi. **17** Buning bilən ular qarpaylirini Yüsüpning kəxioğa elip kəlgili turdi; Yüsüp ularning atliri, qoy padiliri, kala padiliri wə exəklirining ornioğa ozuk-tülük bərdi; xu yili mallirining ornioğa ularoğa ozuk-tülük berip baqti. **18** U yil ayaqlixip, ular ikkinqi yili uning kəxioğa kelip uningə: — Biz hojimizdin heqnemini yoxurmaymiz; pulimiz tügidi, qarpay mal padilirimiz bolsa hojimizning ilkidə, hojimizning aldida tənlimiz bilən yerimizdin baxqa heqnərsə qalmidi. **19** Nemixka kəz aldilirida biz hən yerimizni ozuk-tülükə tegixip eliwəloqayla; əzimiz wə yerimiz Pirəwnning bolup, uningə kul bolayli. Biz əlüp kətməy, tirik turuximiz, yerimizni wəyran bolmasliqi üqün bizgə uruk-tülük bərgəyla, dedi. **20** Bu tərکیدə Yüsüp Misirning pütkül teriloğu yerini Pirəwn üqün setiwaldi; qünki aqarqilik qattik boləqaqqa,

misirliklarning hərbiri öz etizini setip bardi. Xuning bilən yər-zemin Pirəwnning bolup qaldi. **21** Yüsüp həlkni Misirning bu qetidin yənə bir qetigiqə hərқaysi xəhərlərgə kəqürdi. **22** Pəқət kahinlarning yerini u almidi; qünki kahinlarоqа Pirəwn tərpidin alahidə təminat berilgəqkə, ular Pirəwn tərpidin təminləngən ülüxini yəp, öz yərlirini satmioanidi. **23** Yüsüp həlқkə: — Mana, mən бүgün өзünqlar bilən yərliringlarni Pirəwn üqün setiwaldim. Mana silərgə uruқ! Əmdi yər teringlar. **24** Əmdi xundak қililərki, қiққан һosuldin bəxtin birini Pirəwnгə berip, қaloқan tət қismini өзünqlarоqа elip қelinglar; u uruқluk һəmdə өзünqlarоqа, jümlidin өyüngdikilərgə wə қiқik baliliringlarоqа ozuқ bolsun, — dedi. **25** Ular jawabən: — Sili jenimizni қutқuzdila. Hoјimizning nəziridə iltipat tapқan bolsaqла, Pirəwnning қulliri bolup turayli, — dedi. **26** Xuning bilən Yüsüp: — «Һosulning bəxtin biri Pirəwnгə berilsun» dəp bu ixni бүgünгə қədər Misir zemini üqün қanun-bəlgilimə қildi. Pəқət kahinlarning yerila buning sirtida bolup, Pirəwnгə təwə bolmidi. **27** Israillar Misir zeminida, Goxən өlkisidə olturақlaxti; ular xu jayda yər-zeminlik bolup, awup, tolimu kəpəydi. **28** Yақup Misir zeminida on yəttə yil өmür kərdi; buning bilən Yақupning өmür күnliri bir yüz қirik yəttə yilоqа yətti. **29** Israilning күnliri səkratқa yeqinlaxқanda, oqlı Yüsüpni қaqirtip, uningоqа: — Əgər nəziringdə iltipat tapқan bolsam, қolungni yotamning astioqа қoyup, manga xapaət wə sadaqətlіkni kərsitip, meni Misirda dəpnə қilma; **30** bəlki mən ata-bowilirim bilən yatidioqan waқtimda meni Misirdin elip ketip, ularning gəristanioqа dəpnə қilојin,

dedi. U jawab berip: — Mən eytkiningdək qılay, — dedi. **31** Yakup uningöja: — Manga kəsəm qilip bərgin, — dedi. U uningöja kəsəm qilip bərdi; andin Israil karwatning bax tərripidə səjdə qildi.

48 Bu ixlardin keyin birsi Yüsüpke: — Mana atang kesəl bolup qaptu, dəp həwər bərdi. U ikki oqlı Manassəh bilən Əfrainni billə elip bardı. **2** Birsi Yakupka: — Mana oqlung Yüsüp qexingöja keliwatidu, dəp həwər beriwidi, Israil küqəp qopup kariwatta olturdi. **3** Yakup Yüsüpke: — Həmmigə Qadir Təngri manga Qanaan zeminidiki Luz degən jayda ayan bolup, meni bərikətləp **4** manga: Mana, Mən sening nəslingni kəpəytip, seni intayin zor awutimən, səndin bir türküüm həlq qikirimən; bu zeminni səndin keyinki nəslinggə əbədiy miras qilip berimən, dəp eytkanidi. **5** Əmdi mən Misiroja kelixtin ilgiri sanga Misir zeminida tuqulojan ikki oqlung mening hesablinidu; Əfrain bilən Manassəh bolsa, huddi Rubən bilən Ximeonja ohxax, hər ikkisi mening oqullirim bolidu. **6** Ulardin keyin tapqan baliliring özüngning bolidu; ular kəlgüsidə miraska erixkəndə akilirining nami astida bolidu. **7** Manga kəlsək, Padandin keliwatqinimda Raqilə Qanaan zeminida yol üstidə Əfratka az qalojanda meni taxlap əlöp kətti. Mən uni xu yərdə, yəni Əfratka (yəni Bəyt-Ləhəmgə) baridiojan yolda dəpnə qildim, — dedi. **8** Andin Israil Yüsüpning oqullirioja qarap: — Bular kimdur, — dəp soridi. **9** Yüsüp atisioja jawabən: — Bular bolsa Huda manga bu yərdə bərgən oqullirimdur, — dedi. U: — Ularni aldimöja yeqin kəltürgin, mən ularöja bəht-bərikət tiləy, — dedi. **10** Əmdi Israilning

kəzliri kərilikidin oʻuwalixip [yahxi] kəralməytti. Xunga Yūsüp ularni uning aldiqə yəqinrak kəltürdi; u ularni səyüp kuqəqlidi. **11** Andin Israil Yūsüpkə: — Mən sening yüzüngni kəraləymən dəp həq oylimioʻanidim; lekin Huda meni sening baliliringnimu kərüxkə nesip kildi, — dedi. **12** Yūsüp balilarni [Yakupning] tizlirining arilikidin elip, yuzini yərgə təgküzüp təzim kildi. **13** Andin Yūsüp bu ikkiylənni Israilning aldiqə yəqin elip kelip, Əfraimni ong qoli bilən tutup Israilning sol qolioqə udullap turəuzdi; Manassəhni sol qoli bilən tutup Israilning ong qolioqə udullap turəuzdi. **14** Lekin Israil ong qolini uzitip, kənji balisi Əfraimning bexioqə koydi, sol qolini Manassəhning bexioqə koydi. Manassəh tunjisi bolsimu, u ikki qolini qayqilap tutup xundak koydi. **15** U Yūsüpkə bəht-bərikət tiləp: — Atilirim Ibrahım bilən Ishak Huda dəp bilip yuzi aldida mangəʻan, meni pütkül əmrümdə bu künqigə padiqidək yetəkləp beqip kəlgən Huda, **16** Manga həmjəmət bolup meni həmmə bala-qazadin qutoʻuzoʻʻan Pərixətə bu ikki oʻʻulni bərikətlisun; ular mening ismim wə atilirim boləʻan Ibrahım wə Ishakning isimliri bilən atilip, yəp yuzidə kəp awuəʻay! — dedi. **17** Yūsüp atisining ong qolini Əfraimning bexioqə koyəʻinini kərup kənglidə hapa boldi; xunga u atisining qolini tutup, Əfraimning bexidin elip Manassəhning bexioqə yətkiməkqi bolup, **18** atisioqə: — Əy ata, bundak qilmioʻʻin; qünki mana, tunjisi budur; ong qolungni uning bexioqə koyəʻin! — dedi. **19** Lekin atisi rət qilip: — Bilimən, i oʻʻlum, bilimən; uningdinmu bir qowm qikip, əzimu uluəʻ bolidu, əmma dərəkəʻikət uning inisi uningdin tehimu uluəʻ bolidu; uning nəslidin

nahayiti kəp qowmlar pəyda bolidu, — dedi. **20** Xuning bilən xu küni u bu ikkisini bərikətləp: — Kəlgüsidə Israilar bəht-bərikət tiligəndə: «Huda seni Əfraim bilən Manassəhdək uluə qilsun!» dəydiəan bolidu, dedi. Bu tərīkidə u Əfraimni Manassəhtin üstün qoydi. **21** Andin Israil Yüsüpkə yənə: — Mana, mən əlimən; lekin Huda silər bilən billə bolup, silərni ata-bowiliringlarning zeminiəa qayturup baridu. **22** Mən sanga qerindaxliringningkidin bir ülūx yərni artuq bərdim; xu yərni əzüm kiliq wə okyayim bilən Amoriylarning qolidin tartiwəlanidim.

49 Andin Yakup oəullirini qakirip ularəa mundak dedi: — [Həmminglar] jəm bolunglar, mən silərgə keyinki künlərdə silər yolukidiəan ixlarni eytip berəy: — **2** Yiojilip kelip anglanglar, i Yakupning oəulliri; Atanglar Israiləa kulak selinglar. **3** Əy Rubən, sən mening tunji oəlumsən, Küq-qudritimsən, Küqüm bar waqtimning tunji mewisidursən, Salapət wə kudrəttə aldi iding, **4** Lekin kaynap texip qüxkən sudək, əmdi aldi bolalmassən; Qünki sən atangning kərpisigə qikting, Xuning bilən sən uni buləjiding! U mening kərpəmning üstigə qikti! **5** Ximeon bilən Lawiy qerindaxlardur; Ularning kiliqliri zorawanlikning qoralliridur! **6** Ah jenim, ularning məslihitigə kirmigin! I izzitim, ularning jamaiti bilən qetilip qalmioəay! Qünki ular aqqikida adəmlərni əltürüp, Əz beximqilik kiliq buqilarning peyini kəsti. **7** Ularning aqqiki əxəddiy boləqaqka lənətkə qalsun! Qəzipimu rəhimsiz boləqaqka lənətkə qalsun! Mən ularni Yakupning iqidə tarkitiwetimən, Israilning iqidə ularni qeqiwetimən. **8** Əy Yəhuda! Seni bolsa qerindaxliring təriplər, Qolung

düxmənlirəngning gəjgisini basar. Atangning oşulliri sanga bax urar, **9** Yəhuda yax bir xirdur; Əy oşlum, sən owni tutupla qikting; U xirdək [owning yenida] qəküp sozulup yatsa, Yaki qixi xirdək yetiwalsa, Kimmu uni kozoşaxka petinar? **10** Xahənə həsa Yəhudadin ketip qalmaydu, Yəhudaning puxtidin qanun qikəroşuqi əksüməydu, Taki xu həkuk İgisi kəlgüqə kütidu; Kəlgəndə, jahan həkliri uningə itaət kilidu. **11** U təhiyini üzüm telioş, Exək balisini sortluk üzüm telioş başlap kəyar. U libasini xarabta yuyup, Tonini üzüm xərbitidə yuyar. **12** Uning kəzliri xarabtin kizirip ketər, Qixliri süt iqkinidin ap'ak turar. **13** Zəbulun dengiz boyini makan kilar, Makani kemilərnəng panahgəhi bolar, Yər-zemini Zidonəşiqə yetip barar. **14** Issakar bəstlik bərdəm bir exəktur, U ikki kətan arisida yatqandur; **15** U aramgəhning yaxhi ikənlikigə kərap, Zeminning esillikini kərup, Yük kətürüxkə mürisini egip, Alwanəşə ixləydişə qul bolup qalar. **16** Dan İsrail kəbililiridin biri bolar, Əz həlkigə həküm qikirar. **17** Dan yol üstidiki yilan, Qioşir yol üstidə turoşən zəhərlik bir yilandur. U atning tuyikini qekip, At mingüqini arkişə mollak atkuzar. **18** İ Pərwərdigar, nijatingəşə təlmürüp kütüp kəldim! **19** Gadka bolsa, kəraqqilar kəşuni hujum kilar; Lekin u tapinini besip zərbə berər. **20** Axirning tamikida zəytun meyi mol bolar, U xahlar üqün nazu-nemətlərnəni təminlər. **21** Naftalidin qiraylik gəplər qikar, U ərkin kəyuwetilgən maraldur. **22** Yüsüp mewilik dərəhning xehidur, Bulakning yenidiki kəp mewilik xahtəktur; Uning xahqiliri tamdin həkkip kətkəndur. **23** Ya atkuqilar uningəşə azar kilip, Uningəşə

ok atti, uningõja nãprãtlãndi. **24** Hãlbuki, uning okyayi mãzmut turar, Qol-bilãkliri ãplik turoquzular, Xu [kũq] Yakuptiki kudrãt Igisining kolliridindur — (Israilning Qoram Texi, yãni uning Padiqisi Uningdin qikãr!) **25** [Axu kũq] atangning Tãngrisidindur — (U sanga mãdãt berãr!) [Yãni] Hãmmigã Qãdirdindur — U seni bãrikãtlãr! Yukirida asmanning bãrikãtliri bilãn, Tãwãndã yatqãn qongkur sularning bãrikãtliri bilãn, ãmqãk bilãn baliyatquning bãrikiti bilãn seni bãrikãtlãr! **26** Sening atangning tiligãn bãrikãtliri ata-bowilirimning tiligãn bãrikãtliridin ziyadã boldi, Ular mãnggũlũk taõj-edirlarning qãtlirigiqã yetãr, Ular Yũsũpning bexioqã qũxãr, Yãni ez qerindaxliridin ayrim turoquqining qokqisioqã tegãr. **27** Binyamin yirtkuq bãridãktur; ãtigãndã u owni yãr. Kãqkurun u oljisini tãksim kilar» — dedi. **28** Bularning hãmmisi Israilning on ikki kãbilisi bolup, mãzkur sãzlãr bolsa atisining ularõqã tiligãn bãht-bãrikãt sãzlidir. U xuning bilãn ularning hãrbirigã mas kelidioqãn bir bãrikãt bilãn ularõqã bãht-bãrikãt tilidi. **29** Andin Yakup ularõqã mundãk tapilidi: — «Mãn ãmdi ez kowmimning kexioqã koxulimãn. Silãr meni ata-bowilirimning yenida, Hãttiylardin bolõqãn ãfronning etizlikidiki õqarõqã dãpnã kilinglar; **30** u õqar bolsa Kãnaan zeminida Mamrãning udulida, Makpelahning etizlikida. Qãrni Ibrahim gøristan bolsun dãp xu etizlik bilãn koxup Hãttiy ãfrondin setiwaloqãnidi. **31** Xu yãrdã Ibrahim ayali Sarah bilãn dãpnã kilingõqãn; xu yãrdã Ishãk ayali Riwkãh bilãnmu dãpnã kilingõqãn; xu yãrdã mãnmu Leyãhni dãpnã kildim. **32** Bu etizlik hãm iqidiki õqar Hãtning ãwladliridin setiwelinoqãnidi». **33** Yakup oõqullirioqã bu wãsiyãtni

tapilap bolup, putlirini kariwatta tüzläp, nöpäs tohtap öz qowmioqa qoxuldi.

50 Yüsüp atisining yüzigə özini etip, uning üstidə yioqlap, uni söydi. **2** Andin Yüsüp öz hizmitidə bolqan tewiplarqa atisini mumiya qilixni buyrudi; xuning bilən tewiplar Israilni mumiya qildi. **3** Buni qilixqa kirik kün kətti, qünki mumiya qilixqa xunqilik kün ketətti. Misirliklar uningqa yətmix kün matəm tutti. **4** Uningqa həza tutux künliri ətüp bolqanda, Yüsüp Pirəwnning ordididilərgə: — Mən nəziringlarda iltipat tapqan bolsam, Pirəwnning qulaqlirioqa söz qilinglarki: — Atam manga kəsəm kildurup: «Mana mən ölimən; sən meni mən Qanaan zeminida özüm üqün kolap qoyqan gərgə dəpnə qiləjin» degənidi. Əmdi Pirəwn manga ijazət bərgəy, mən berip atamni dəpnə qilip bolup yenip kəlsəm, — dedi. **6** Pirəwn jawabən: — Sən berip özünggə atang kəsəm kilduroqandək uni dəpnə qiləjin, dedi. **7** Xuning bilən Yüsüp atisini dəpnə qiləjili mangdi. Pirəwnning barlik hizmətkarliri, ordining aqsakalliri həm Misir zeminidiki aqsakallar uning bilən həmrəh bolup mangdi. **8** Yüsüpning öyidiki həmmisi, qerindaxliri wə atisining öyidikilərmu billə bardı; ular pəkət kiqik baliliri, qoy-kala padilirini Goxən yurtida qoyup kətti. **9** Uning bilən yənə jəng hərwiliri wə atliqlərmu billə bardı; xuning bilən ular nahayiti qong bir qoxun boldi. **10** Ular Iordan dəryasining u tərpidiki «Atadning hamini»qa yetip kəlgəndə, xu yərdə qattik wə həsrətlik yioqa-zar qilip matəm tutup yioqlaxti. Yüsüp atisi üqün yəttə kün matəm tutti. **11** Xu yurtta olturuxluk Qanaaniylar

Atadning haminida bolqan bu matəmnı kərüp: — Bu misirliklarning intayın qattıq tutqan hāzısı boldı, deyixtı. Bu səwəbtin u jayning nami «Abəl-Mizraim» dəp ataldı; u İordan dəryasining u tərıpidıdur. **12** Yaqupning oşullırı uning əzlırığə tapılıqınidək kıldı; **13** uning oşullırı uni Qanaan zeminiqə elip berip, Mamrəning udulida, Makpelaḥning etizlikining iqidiki qarda dəpnə kıldı. Xu qarnı İbraḥim kəbristanlıq kılay dəp Makpelaḥning etizliki bilən koxup Hıttiy Əfrondin setiwalqanidi. **14** Yüsüp atisini dəpnə kıloqandin keyin, əzi, kərindaxlırı, xundaqla atisini dəpnə kılixka uningqə həmrəḥ bolup qıqqan həmmə həklər Misiroqə yenip kəldi. **15** Ləkin Yüsüpning kərindaxlırı atisinin əlöp kətkinini kərgəndə: — Əmdi Yüsüp bizgə duxmən bolup bizning uningqə kıloqan barlıq yamanlıqimizni üstimizgə yandurarmikin, deyixtı. **16** Ular Yüsüpning kəxiqə adəm əwətip: — Atiliri əlüxtin ilgiri bizgə wəsiyət kılip tapılap: — **17** «Silər Yüsüpkə: — Akiliring sanga rəzillik kıloqanidi; əmdi ularning asiyliki həm gunahını kəqürgin! — dənglar» — degənidi. Həzir silidin ətünümüzki, atilirining Hudasining bəndilirining asiylikini kəqürgəyla! — dedi. Yüsüp bu gəplərni anqlap yioqlidi. **18** Andin akiliri kelip uning aldida əzlırını yərgə etip: — Mana, biz silining kulliridurmiz! — dedi. **19** Ləkin Yüsüp ularqə jawabən: — Korkmanglar! Mən Hudaning ornida turuwatamdım? **20** Silər dərwəkə manga xu ixni yaman niyət bilən kıldinglar; ləkin Huda bügünki kündikidək nuroqunliqan həlkning jenini tirik saklap kəlix üqün xu ixni yaxilikka bekitkənidi. **21** Xunga əmdi korkmanglar; mən həm silərni həm bala-

qaxiliringlarni baqimən, — dedi wə ularning kənglini hatirjəm qilip mehirlilik gəp qildi. **22** Yüsüp atisining jəməti bilən billə Misirda turup qaldi. Yüsüp bir yüz on yil əmür kərđi. **23** Bu tərīkidə Yüsüp Əfrainning üqinqi əwladini kərđi; Manassəhning oqlı Makirning balilirimu uning tizliri üstidə tuqluldi. **24** Yüsüp qerindaxlirioqa: — Mən əlöp ketimən; lekin Huda qoqum silərnı yəqlap silərnı bu zemindin qikirip, İbrahim, İshak wə Yakupqa berixkə kəsəm qilip wədə qıləan zeminəya yətküzidu, — dedi. **25** Andin Yüsüp yənə qerindaxlirioqa kəsəm iqlüzüp: «Huda silərnı qoqum yəqlaydu; xu qaşda silər mening səngəklirimni elip, bu yərdin qikip ketixinglar kerək», — dedi. **26** Yüsüp bir yüz on yaxqa kirgəndə wapat tapti. Ular uni mumiya qilip, Misirda bir meyt sanduqioqa selip qoydi.

Misirdin qikix

1 Wə təwəndikilər Israil [bilən billə] Misiroqa baroqan oqullirining isimliri (ular hərqaysisi öz bala-qaqilirini elip, Yakup bilən billə Misiroqa baroqanidi): — **2** Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəhuda, **3** Issakar, Zəbulun, Binyamin, **4** Dan, Naftali, Gad wə Axir. **5** Əmdi Yakupning puxtidin bolqanlar jəmiy bolup yətmix adəm idi. Bu waqıtta Yüsüp Misirda idi. **6** Keyin Yüsüp, uning barliq qerindaxliri həmdə barliq zamandaxliri əlöp tügidi. **7** Xundaqtimu, Israillar kəp tuşulup, tez awup, intayin küqəydi; ular zeminəqa bir kəldi. **8** U waqıtlarda Yüsüpni bilməydiqan yengi bir padixah, Misirda təhtkə qıkti. **9** U həlkiqə: Mana, Israillarning həlki bizdin ziyadə awup həmdə bizdinmu küqlinip kətti. **10** Əmdi biz ularəqa nisbətən aqılanə ix tutayli; bolmisa, ular tehimu awup ketidu, mubada urux partlap qalsa, xundaq boliduki, ular düxmənlirimiz tərəpkə ətüp, bizgə hujum kilip, yurttin qikip ketixi mumkin, — dedi. **11** Xuning bilən ular ularni qattiq əmgəklər bilən harlax üqün ix baxlirini təyinləp nazarətqilikkə qoydi. Xuning bilən Israillar Pirəwn üqün Pitom bilən Raamsəs degən maddiy əxya saqlaydiqan xəhərləni yasap bərdi. **12** Lekin ularni [qanqə] əzgənsəri, bular xunqə kəpiyip həmmə yərnə qaplidi; buning bilən misirliklər Israillaroqa əq bolup kətti. **13** Xuning bilən misirliklər Israillaroqa zulum kilip, ularni tehimu qattiq ixlitip eqir ixlarəqa saldi. **14** Misirliklər ularni layqilik, hix-kesək kuyux wə etizlarning hərhil əmgəklirigə selip, ixning qattikliki bilən ularning turmuxioqa qattiq eqirqilik saldi; ularni nemə əmgəkkə

salmisun, intayin japalik idi. **15** Misir padixahi ikki ibraniiy tuotut anisioqa sez kilip (ularning birining ismi Xifrah, yone birining ismi Puaq idi): **16** — siler kaqanliki ibraniiy hotunlarni tuotdursanglar, tuotqanda obdan karanglar; bowaq ootul bolsa, olturowetinglar; kiz bolsa, tirik koyunglar, — dedi. **17** Lekin tuotut aniliri Hudadin korqup, Misirning padixahi ularoqa eytkandek kilmay, balki ootul bowaqlarni tirik koydi. **18** Xunga Misirning padixahi tuotut anilirini qakirtip ulardin: — Bu nemə kilojininglar?! Ootul balilarni nemixka tirik koydunglar? — dep soridi. **19** Tuotut aniliri Pirawngə jawab berip: — Ibraniy ayallar misirlik ayallaroqa ohximaydu. Ular kuqluk, saqlamtimen bolojini uqun tuotut aniliri ularning kexioqa yetip baroquqə, ozliri tuotup bolidu, — dedi. **20** Nətijidə, Huda tuotut aniliroqa iltipət korsətti; Israil həkki dawamlik kəpiyip, tehimu kuqəydi. **21** Xundak boldiki, tuotut aniliri Hudadin korqidioqan ihlasmən bolojanliki uqun Huda ularni aililik boluxka muyəssər kilidi. **22** Buning bilən Pirawn barlik puhraliroqa: — Israillardin yengi tuotuloqan ootul balilarning həmmisini dəryoqa taxlanglar, lekin kiz balilarning həmmisini tirik qaldurunglar, dep əmr kilidi.

2 Lawiyning jəmətidin bolojan bir kixi berip, Lawiyning nəslidin bolojan bir kizni hotunlukka aldi. **2** Bu ayal hamilidar bolup, bir ootul tuotdi. Ana uning qiraylik ikənlikini korup, uni uq ay yoxurup saklidi. **3** Uni yone yoxuruxka amalsiz qaloqanda, komuxtin bir sewət yasap, uningqa yaryelim wə mom suwap, balini iqigə selip, dəryaning kirojikidiki komuxluk arisioqa koyup koydi. **4** Andin balining hədisi uningqa nemə bolarkin dep

yiraqtin qarap turdi. **5** U wakitta Pirawnning kizi suqqa qemulgili darya tərəpkə kəldi; uning qeriliri darya boyida aylinip yürdi. Pirawnning kizi komuxlukning arisida turoqan sewatni kerüp, has qerisini uni elip qikixqa əwətti. **6** U sewatni eqip qariwidi, mana, bir oqul balini kərđi wə u bala yioqlap kətti. Məlikə uningqə iq aqritip: — Bu xübhisizki ibraniylarning baliliridin biri ikən, dedi. **7** U qaqda balining hədisi Pirawnning kizidin: — Mən berip, sili üqün balini emitip baqidioqan bir ibraniy inik ana tepip keləymu? — dəp soridi. **8** Pirawnning kizi uningqə: — Baroqin, dedi. Kiz berip bowaqning anisini qaqirip kəldi. **9** Pirawnning kizi uningqə: — Bu balini elip ketip mən üqün emitip beqip bər; həkqingni berimən, dedi. Xuning bilən ayal balini elip ketip, uni emitip baqti. **10** Bala qong bolqanda uni Pirawnning kizining kexioqə elip bardı; u uningqə oqul boldi. U: «Mən uni sudin qikiriwalqan» dəp uningqə Musa degən isimni qoydi. **11** Musa qong bolqandin keyinki künlərdə xundak boldiki, u öz kerindaxlirining yenioqə bardı wə ularning eoqir əmgəkkə seliniwatqanliqini öz kəzi bilən kərđi. Arida, bir misirliqning ibraniy kerindaxliridin birini uruwatqanliqini kərđi. **12** U tət ətrapiqə qarap, adəm yoqluqini kerüp, həliki misirliqni urup əltürüp, qumqə kəmüp yoxurup qoydi. **13** Ətisi u yənə qikip qariwidi, mana ikki ibraniy bir-biri bilən soqxuwatatti; u yolsizliq kiliwatqan kixiqə: — Öz kerindixingni nemixqa urisən? — dedi. **14** Həliki kixi jawab berip: — Kim seni bizgə həkim wə soraqi qilip qoydi? Həliki misirliqni əltürginingdək menimu əltürməqimusən? — dedi. Musa bu gəpni

anglap qorkup öz iqidə: «Mən kılqan ix jəzmən axkara bolup qaptu!» dəp oylidi. **15** Pirəwn həm bu ixtin həwər tepip, Musani ɵltürməkqi boldi; lekin Musa Pirəwnning aldidin qeqip, Midiyan zeminiqə berip olturaqlaxti. Bir küni, u kudukning yeniqə kelip olturdi. **16** Midiyaning kahinining yəttə kizi bar idi; ular kelip, atisining qoylirini suqirixkə su tartip okurlarqə quyup tolduruxkə baxlidi. **17** U wakitta [yərlik] padiqilar kelip, ularni həydidi, Musa qopup qizlarqə yardım berip, qoylirini suqirixip bərdi. **18** Ular atisi Reuəlning qexiqə yenip kəlgəndə, ulardin: — Nemixkə bügün xunqə tez yenip kədinglar? — dəp soridi. **19** Ular jawab berip: — Bir misirlik adəm bizni padiqilarning kolidin kutkuzdi həmdə biz üqün su tartip, qoy padimizni suqiripmu bərdi! — dedi. **20** U qizliriqə: — Undaqta u kixi hazır nədə?! Uni nemixkə sirtta taxlap kədinglar? Uni tamakqə qaqiringlar, — dedi. **21** Musa u kixi bilən billə turuxkə maqul boldi. U kizi Zipporahni uningqə hotunlukqə bərdi. **22** U ayal uningqə bir oqul tuqup bərdi; Musa «Mən yaqə yurtta musapirdurmən» dəp, uning ismini Gərxom dəp qoydi. **23** Nuroqun künlər ɵtöp, Misirning padixaqi ɵldi. Israillar öz kulluk qaliti töpəylidin ah-zar urup, nalə-pəryad kətürdi; kulluqtin bolqan pəryadi Hudaning huzuriqə berip yətti. **24** Huda ularning ah-zarlririni anglap, ɵzining Ibrahim bilən, Ishak bilən wə Yakup bilən tüzgən əhdisini esigə aldi. **25** Xuning bilən Huda Israillarning qal-əqwalini kərđi wə Huda ularqə kəngül bəldi.

3 Musa bolsa qeynatisi Midiyaning kahini Yətroning qoy padisini baqatti. U qoylarni baxlap qəlning əng qetigə

Hudaning teoqi, yəni Hərab teoqining baərioqa kəldi. **2** Xu yərdə bir azoqanliqtin ərləp qikiwatқан ot yalkuni iqidin Pərwərdigarning Pərixlisi uningə kəründi. Mana, azoqanlik otta keyüwatқан bolsimu, lekin azoqan əzi keyüp kətmigənidi. **3** Musa: — Mən berip, bu əjayip mənzirini kərüp baqay; azoqanlik nemixka keyüp kətməydiəqandu? — dəp oylidi. **4** Pərwərdigar uning buni kərgili yoldin qətnəp [azoqanlikka] kəlgini kərdi; Huda azoqanlik iqidin uni: — Musa! Musa! — dəp qaқirdi. U: Mana mən! — dəp jawab bərdi. **5** U uningə: — Bu yərgə yəqin kəlmə; putliringdin kəxingni saləqin; qünki sən turoqan bu yər mukəddəs jaydur. **6** Mən atangning Hudasi, Ibrahimning Hudasi, Ishaqning Hudasi wə Yakupning Hudasidurmən, — dedi. Buni anglap Musa Hudaəqa qaraxtin qərkup, yuzini etiwalidi. **7** Pərwərdigar uningə mundaq dedi: — Bərhək, Mən Misirda turuwatқан qəwmimning tartiwatқан azab-əqubətlirini kərdum, nazarətqilərnin ularni [harlawatқанlikidin] qiloqan pəryadini anglidim; qünki Mən ularning dərdirini bilimən. **8** Xunga Mən ularni misirliklarning qolidin qutkuzup, xu zemindin qikirip, yahxi həm kəng bir zeminoqa, süt bilən həsəl əkip turidioqan bir zeminoqa, yəni Qanaaniy, Hittiy, Amoriy, Pərizziy, Hiwiylar wə Yəbusiylarning yurtioqa elip berixka qüxtüm. **9** Mana əmdi Israillarning nalə-pəryadi Manga yətti, misirliklarning ularəqa kəndak zulum qiloqanlikinimu kərdüm. **10** Əmdi sən kəl, Mən seni həkim Israillarni Misirdin elip qikirix üqün Pirəwnning aldioqa əwətimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudaəqa: — Mən kim idim, Pirəwnning aldioqa berip Israillarni Misirdin

qikiraliojudək? — dedi. **12** U jawab berip: — Bərhək, Mən sən bilən billə bolimən; sən kowmni Misirdin elip qikqandin keyin bu taoqda Hudaqə ibadət kilisilər; bu ix mana özünggə Mening seni əwətkinimning ispat-bəlgisi bolidu, — dedi. **13** Xuning bilən Musa Hudaqə: — Mən Israillarning kexioqə berip ularqə: «Ata-bowiliringlarning Hudasi meni kexinglarqə əwətti» desəm, ular məndin: «Uning nami nemə?» — dəp sorisa, ularqə nemə dəp jawab berimən? — dedi. **14** Huda Musaqə: — Mən «Əzəldin bar Boloquqi»durmən — dedi. Andin U: — Berip, Israillaroqə: ««Əzəldin bar Boloquqi» meni kexinglarqə əwətti» dəp eytkin, dedi. **15** Huda Musaqə yənə: — Israillaroqə: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, İbrahimning Hudasi, İshəqning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləqan «Yahwəh» meni kexinglarqə əwətti; U: [Yahwəh degən] bu nam əbədgiqə Mening namim bolidu, dəwrdin-dəwrgiqə Mən xu nam bilən əskə elinimən, dəydu» — degin. **16** — Berip, Israilning aqsakallirini yioqip ularqə: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, yəni İbrahim, İshəq wə Yəqubning Hudasi boləqan Pərwərdigar manga kərünüp: — Mən silərnəni yoxlap kəldim, Misirdə silərgə qəndək muamilə kiliniwatqanlikini kərdüm; **17** xuning üqün səzüm xudurki, Mən silərnəni Misirning zulumidin qikirip, Qanaaniylar, Hittiylar, Amoriylar, Pərizziylər, Hiyiylar wə Yəbusiylarning zemini, yəni süt bilən həsəl ekip turidioqan zeminoqə elip barimən, dedi, — degin, dedi. **18** — Xuning bilən ular sening səzünggə kulək salidioqan bolidu. U waqıtta sən, özüng wə Israilning aqsakalliri bilən birgə Misir padixəhining aldioqə berip, uningqə:

«Ibraniylarning Hudasi Pərwərdigar biz bilən kərüxti. Əmdi sizdin ətünimizki, bizgə üq künlük yolni besip, qəlgə berip, Hudayimiz Pərwərdigarə qurbanlik qilixka ijasət bərgəysiz» — dənglar. **19** Ləkin Misir padixahining hətta kudrətlik bir qolning astida turupmu, silərni yənila qoyup bərməydiqinini bilimən. **20** Xunga qolumni uzitip, misirliklərnə Mən öz zemini iqidə kərsətməkqi boləjan hərhil karamət-məjzilirim bilən urimən; andin [Pirəwn] silərni qoyup beridu. **21** Bu qowmni misirliklərnəng aldidə iltipət tapturimən wə xuning bilən xundək boliduki, silər xu yərdin qikqininglarda, kuruq qol qikmaysilər. **22** Bəlki hərbi ayal kixi öz qoxnisidin wə öz əyidə olturuxluk yat ayaldin kümüx zinnət buyumliri, altun zinnət buyumliri wə kiyim-keqəklərni tələp qilidu. Bu nərsilərni oqul-qizliringlarə taqaysilər, kiydürisilər; xu tərəkidə misirliklərdin olja aləjan bolisilər, — dedi.

4 Musa jawab berip: — Mana, ular mənə ixənməy turup, səzümgə qulək salmaydu, bəlki: «Pərwərdigar sənə kərünmidi», deyixi mumkin, dedi. **2** Pərwərdigar uningə: — Qolungdiki bu nəmə? — dəp soridi. U: — Bu bir həsa, dəp jawab bərdi. **3** U: — Uni yərgə taxla, dedi. Uni yərgə taxliwidi, u bir yilənə aylandı; Musa uning aldidin qaqtı. **4** Andin Pərwərdigar Musə: — Qolungni uzitip, uni quyrukidin tut, dewidi, u qolini uzitip, uni tutti. U yənə uning qolida həsiəyə aylandı. **5** [Pərwərdigar yənə]: — Buning bilən ular ata-bowilirining Hudasi, yənə İbrahımning Hudasi, İshəkning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləjan Pərwərdigarning sənə kərünginigə ixinidu, — dedi. **6** Pərwərdigar uningəyə

yənə: — Qolungni koynungoşa saloşin, dewidi, u kolini koynioşa selip qikiriwidi, mana, kōli pesə-mahaw kesiligə giriptar bolup kardək akirip kətti. **7** Andin uningōşa: — Qolungni yənə koynungoşa saloşin, dewidi, kolini koynioşa saldi. Uni yənə koynidin qikiriwidi, mana, əz əksigə kelip ətlirining baxka yərliridək boldi. **8** Pərwərdigar yənə: — Xundək boliduki, əgər ular sanga ixənməy, aldinki məjizilik alamətkə kəngülximisə, ular ikkinqi məjizilik alamətkə ixinidu. **9** Həlbuki, ular bu ikki məjizigə yənila ixənmisə wə ya səzünggə kulək salmisa, undəkta sən [Nil] dəryasining süyidin elip, quruk yərgə təkkin. Xuning bilən sən dəryadin aloşan su quruk yər üstidə kənoşa aylinidu, dedi. **10** Andin Musa Pərwərdigarōşa: — Əy Igəm, mən əslidinla gəpkə usta əməstim, sən kulungoşa səz kuloşandin keyinmu yənila xundək; qünki mən aqzim kalwa wə tilim eoşir adəmmən, — dedi. **11** Pərwərdigar uningōşa: — Kim insanoşa eoşiz bərgən? Kim adəmni gaqa yaki gas, kərgüqi yaki kor kuloşan? Xundək kuloşuqi Mən Pərwərdigar əməsmu? **12** Əmdi sən baroşin, Mən Əzüm sening aqzing bilən billə bolimən, nemə səzləydiyōşiningni sanga əgitip turimən, — dedi. **13** Lekin u: — Əy Igəm! Səndin etünüp kalay, Sən [bu ixkə] halioşan [baxkə] birsini əwətip, xuning kōli bilən kuloşin! — dedi. **14** Buni anglap Pərwərdigarning oşəzipi Musoşa tutixip: — Lawiyıldin bolōşan akang Hərun bar əməsmu? Uning gəpni obdan kuloşaydiyōşinini bilimən. Mana, u əmdi sening aldingoşa qikixkə allikaşan yoloşa qikti; u seni kərsə, kəngli tolimu hux bolidu. **15** Əmdi dəydiyōşan gəplərnini uningōşa eyt; Mən Əzüm sening aqzing bilən billə wə uning aqzi bilən billə

bolimən, nemə kilix kerəklikinglarni silərgə əgətimən. **16** Hərun sening ornungda həlkkə səzləydu; xundak boliduki, u sanga eəjiz bolidu, sən uningə Hudadək bolisən. **17** Bu həsini qolungə elip, uning bilən xu məjizilik alamətlərnə kərsətisən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa kəynətisi Yətroning kəxiəyə yenip berip, uningə: — Manga ijazət bərgəylə, Misirdiki kəringəlxirəmməng kəxiəyə baray, ular həyatmu, əməsmu kərip kələy, dedi. Yətro Musəyə: — Aman-esən berip kəlgən, — dedi. **19** Musa tehi Midiyandiki waktida, Pərwərdigar uningəyə yənə: — Misirəyə yenip barəjin! Qünki sening jeningni istigən kixilərləp əlöp kətti, — dedi. **20** Xuning bilən Musa ayali wə oəqullirini elip, ularni bir exəkkə mindürüp, Misir zeminiəyə bərixkə yoləyə qikti. Mangəyanda Musa Hudaning həsisini ələyəq kətti. **21** Pərwərdigar Musəyə: — Misirəyə yenip barəjiningda sən əgəh bol, Mən qolungəyə tapxuroyan bərlək kəramətlərnə Pirəwning əldida kərsətkin. Ləkin Mən uning kənglini həlknə koyup bərmigüdək kəttik kəlimən. **22** Sən Pirəwngə: — «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Israil Məning oəqum, Məning tunji oəqum bolidu. **23** Xuning üqün Mən sanga: Oəqumni Əzümgə ibadət kilixkə koyup bərlə, dedim. Uningəyə yol koyuxni rət kilidiəyan bolsəng, sening tunji oəqlungni əltürimən» — degin, — dedi. **24** Əmma Musa səpərlə kilip bir kənaləyəyə kəlgəndə, Pərwərdigar uningəyə uqrap, uni əltürüwətməkqi boldi. **25** Xuning bilən Zipporəh bir qəkmək texini elip, oəqlining hətnilikini kəsip, uni erining ayiəyəyə təxləp: — Sən dərwəkə əldimda kən təkərlə ərlənsən! — dedi. **26** Xuning bilən Pərwərdigar uni koyup bərdi (bu qəyədə Zipporəh uningəyə: «Sən

dərwəxə aldimda qan təkər bir ər ikənsən!» — dedi. Bu sözini u hətnə tüpəylidin eytti). **27** Pərwərdigar Hərunoşa: — Sən qəl-bayawanoşa berip, Musa bilən kərükkin, dewidi, u berip Hudaning teşida uning bilən uqrixip, uni seydi. **28** Musa özini əwətkən Pərwərdigarning həmmə səzliri bilən kəlixka buyruşan barlik məjizilik alamətləni Hərunoşa dəp bərdi. **29** Andin Musa bilən Hərun berip, Israillarning barlik aqsakallirini yioşdi. **30** Hərun Pərwərdigarning Musoşa eytkən həmmə səzlrini bayan kildi wə həlkning kəz aldida xu məjizilik alamətləni kərsətti. **31** Buni kərüp, həlk ixəndi; Pərwərdigarning Israillarni yoklap, ular uqrioşan harliklarni kərgənlikini anglioşan həman, baxlirini egip səjdə kəlixti.

5 Andin Musa bilən Hərun Pirəwnning aldioşa berip, uningşa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar sanga: — «Ularning berip qəldə Manga ibadət kəlip, həyt ətküzüxigə kəwmimoşa yol koysun» dəydu, — dedi. **2** Ləkin Pirəwn jawab berip: — Uning səzigə kulak selip, meni Israiloşa yol kəyoşuzidioşan kəndak Pərwərdigar ikən u? Mən u Pərwərdigarni tonumaymən həm Israiloşimu yol koymaymən, dedi. **3** Ular səz kəlip: — Ibraniylarning Hudasi biz bilən kəruxti. Xunga ətünimizki, bizgə Pərwərdigar Hudayimizoşa kəurbanlik sunux üqün bizgə qəlgə berixka üq kənlük yoloşa ruhsət bərgəysiz. Bolmisa, U bizni waba yaki kəliq bilən uruxi mumkin, — dedi. **4** Ləkin Misirning padixəhi ularoşa jawab berip: — Əy Musa wə Hərun, nemixka ikkinglar həlkni ixliridin tohtitip kəyməkqi bolisilər? Berip əz əpkixinglarni kətüringlar! — dedi. **5** Pirəwn yənə: — Mana, həlk yurtta ziyadə

awup kätti. Silər bolsanglar, ularni əpkəxliridin halas kilməkqisilər, dedi. **6** Xu küni Pirəwn nazarətqilərgə wə nazarətqilərnin qol astidiki ix baxliriya buyruk qüxürüp: — **7** Həzirdin baxlap həlkə ilgirikidək kesək kuyuxka saman bərmənglar! Ular samanni əzliri yioşun. **8** Ləkin ilgiri kəngilik kesək kuyup kəlgən bolsa, həlihəm kəm kilmay xunqilik kesək kuydurunglar; qünki ular hurunlixip: «Hudayimizya kurbanlik ətküzüxkə bizni barqili koy» dəp ələwə kilixiwatidu. **9** Əmdi ularni əz ixioya toluk bənd bolup, yalojan-yawidak gəplərgə kulak salmasliki üqün, bu adəmlərnin üstigə tehimu eoşir əmgəklərnə yüklənglar, — dedi. **10** Xuning bilən həlkənin üstidiki nazarətqilər bilən ix baxliri qikip həlkə: Pirəwn xundak dediki, mən əmdi silərgə saman bərməydiyən boldum. **11** Əzünglar beringlar, əzünglar üqün kəyərdin saman tapalisanglar, xu yərdin elip kelinglar; ləkin kilidiyən ixliringlar bolsa kilqilikmu kəməytilməydu, — dedi. **12** Buning bilən həlkə pütkül Misir zeminiya tarilip, samanning ornioya pahal yioşixka baxlidi. **13** Nazarətqilər bolsa ularni kistap: Silərgə saman berilgən qaoşdikidək həzirmu hər künlük ixni xu küni kilinglar, dedi. **14** Israillərnin üstigə Pirəwnning nazarətqiliri tərpidin koyuloşan Israillik ix baxliri tayak yedi wə: — Tünügün wə bügün nemixka kesək kuyux wəzipsini burunkidək toxkuzup orunlimidinglar?! — dəp til ixitti. **15** Andin Israillik ix baxliri Pirəwnning aldiya berip: Nemixka əz kullirioya mundak muamilə kilidila? **16** Əz kullirioya həq saman berilmidi. Ləkin [nazarətqilər] yənila «kesək kuydurunglar» dəp bizni buyruydu. Mana,

öz kulliri tayaq yəwatidu, əmma əyib bolsa əzlrining adəmliridə, dəp pəryad qildi. **17** Lekin u yənə: — Silər hurun ikənsilər! Hurun ikənsilər! Xunga silər: «Berip Pərwərdigarə qurbanlıq ətüzüximizgə ijasət bər dəwatisilər. **18** Kaytip berip ixingni qilix! Silərgə saman berilməydu, birak kesəkləni bəlgiləngən san boyiqə [awwalkidək] toluq tapxuruxisən, dedi. **19** Israillik ix baxliri [Pirəwnning]: «Silər hərəkünlük wəzipənglarni, yəni tələp qilojan kesəkləni bəlgiləngən sandin keməytsənglar kət'iy bolmaydu» deginigə qarap, bexioja bala-qazaning qüxidojanlıqini bilixti. **20** Ular Pirəwnning aldidin qikip keliwatqinida, ular bilən kərüxüxkə kelip xu yərdə saklap turojan Musa wə Hərun bilən uqrixip qaldi. **21** Ular Musa bilən Hərunə: — Bizni Pirəwnning nəziridə wə uning əməldarlırining nəziridə sesitip, bizni öltürüxkə ularning qolioja qiliq tutkuzoqininglar üqün, Pərwərdigar silərnin üstünglarə həküm qilsun! — dedi. **22** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning aldioja yenip berip uningə: — Əy Igəm, nemixka bu həlkni balaəja tikting? Sən nemə üqün meni əwəting? **23** Qünki mən Pirəwnning aldioja kirip Sening naming bilən söz qiloqimdin tartip, u bu həlkning üstigə tehimu ziyadə azab qiloqili turdi. Əmma Sən tehiqə qowmingni heq kutkuzmiding, — dedi.

6 Lekin Pərwərdigar Musə: — Əmdi sən Mening Pirəwngə qilidiojanlırimni kərisən; qünki u qudrətlik bir qoldin məjburlinip, ularni qoyup beridu, qudrətlik bir qolning səwəbidin əzining zeminidin ularni qoqlap qikiriwetidu, — dedi. **2** Andin Huda Musə [yənə] söz qilip mundak dedi: — Mən Pərwərdigardurmən.

3 Mən İbrahimə, İshakka və Yakupka Qadir-mutlək Təngri süpitidə kərüdümdü; ləkin «Yahwəh» degən namim bilən ularəyə axkara tonulmidim. **4** Mən ular bilən: — «Silər musapir bolup olturoyan zeminni, yəni Qanaan zeminini silərgə berimən» dəp, ular bilən əhdə baqlixip wədə kıləyanmən. **5** Əmdi Mən misirliklər kıl kılıp zulum saləyan İsrailarning aq-zarlırini anglap, kıləyan xu əhdəmni esimgə aldim. **6** Xunga İsrailarəyə mundak deyin: — «Mən Pərwərdigardurmən; Mən Əzüm siləni misirliklərnin eəyir yükliri astidin qikirip, ularning kullukidin azad kılıp, kolumni uzitip ularəyə qong balayi'apətləni qüxürüp, silərgə həmjəmət bolup hərlükkə erixtürimən. **7** Siləni Əz kowmim boluxka qəbul kılımən və Əzüm Hudayinglar bolimən; xuning bilən silər əzüngləni misirliklərnin yüklirinin astidin kütquzup qikəruquqinin Mən Hudayinglar Pərwərdigar ikənlikini bilisilər. **8** Mən xuning bilən siləni kəl kətürüp İbrahimə, İshakka və Yakupka berixkə kəsəm kıləyan zeminoyə elip barimən; Mən u yəni silərgə miras kılıp zeminlikkə berimən; Mən Pərwərdigardurmən». **9** Bularning həmmisini Musa İsrailarəyə dəp bərdi; ləkin ular eəyir kulluk azabidin piənoyə qüxkən bolup, uningəyə kulak salmidi. **10** Andin Pərwərdigar Musəyə yənə: — **11** Berip Misirning padixəy Pirəwngə: «İsrailarning zeminidin ketixigə yol kəy», dəp eytkin, dedi. **12** Ləkin Musa Pərwərdigarning aldidə: Mana, İsrailar mənə kulak salmioyan yərdə, Pirəwn kəndəkmə mənə də kalpuki hətnə kılınmioyan bir adəmgə kulak salsun? — dedi. **13** Əmma Pərwərdigar Musa və

Harunoqa sezlep, ularning Israillaroqa wə Misirning padixahi Pirəwngə Israillar toqruluk; — «Ular Misir zeminidin elip qikirilsun» degən əmr yətküzüxini buyrudi.

14 Təwəndikilər jəmət baxlıqliri: — Israilning tunji oqlı boləqan Rubənnıng oqulliri Hənuq, Pallu, Həzron wə Karmi. Bular bolsa Rubənnıng nəsiliri idi. **15** Ximeonning oqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yəqin, Zoqar wə qanaanlıq ayaldin boləqan Saullar idi; bular Ximeonning nəsiliri idi. **16** Lawiyning oqullirining isimliri, nəşəbnamilirigə asasən: Gərxon, Kohat wə Mərari; Lawiyning əmrining yilliri bir yüz ottuz yəttə yil boldi. **17** Gərxonning oqulliri aililiri boyiqə: — Libni wə Ximəy. **18** Kohatning oqulliri: — Amram, Yizqar, Həbron bilən Uzziəl. Kohat bir yüz ottuz üq yil əmür kərđi. **19** Mərarining oqulliri: — Mahli wə Muxi. Bular nəşəbnamiliri boyiqə Lawiyning nəsiliri idi. **20** Amram əz həmmisi Yokəbədni hotunlukqa aldi, Yokəbəd uningəqa Hərun wə Musani tuəqup bərđi. Amram bir yüz ottuz yəttə yil əmür kərđi. **21** Yizqarning oqulliri: — Korah, Nəfəg wə Zikri idi. **22** Uzziəlning oqulliri: — Mixəəl, Əlzafan wə Sitri idi. **23** Hərun bolsa Nahxonning singlisini, yəni Amminadabning qizi Elixebani hotunlukqa aldi. U uningəqa Nadab bilən Abihuni, wə Əliazar bilən Itamarni tuəqup bərđi. **24** Korahning oqulliri: — Assir, Əlkanah wə Abi'asaf; bular Korahlarınıng nəsiliri idi. **25** Hərunning oqlı Əliazar Putiəlning qizlirining birini hotunlukqa aldi; u uningəqa Finihəsni tuəqup bərđi; bular bolsa əz nəşəbi boyiqə həmmisi Lawiyalarınıng jəmət baxlıqliri idi. **26** Pərwərdigarning: — Israillarni

qoxunlardək top-topi bilən Misir zeminidin elip qiqinglar, degən əmrini tapxuriwaloquqilar dəl muxu Hərun bilən Musa idi. **27** Israillar Misirdin qikirilsun, dəp Misirning padixahı Pirəwngə səz qiloqanlar dəl bu kixilər, yəni muxu Musa bilən Hərun idi. **28** Pərwərdigar Misirning zeminida Musaqə səz qiloqan waqtida **29** Musaqə: «Mən Pərwərdigardurmən. Sanga eytkinimning həmmisini Misirning padixahı Pirəwngə degin», dəp əmr qildi. **30** Lekin Musa Pərwərdigarning aldida: — Məndək kalpuki hətnə qilinmioqan bir kixigə Pirəwn qandaqmu kulak salsun?» — dəp jawap bərgənidi.

7 Xuning bilən Pərwərdigar Musaqə: — Mana, Mən Pirəwnning aldida seni Hudaning ornida qildim. Akang Hərun bolsa sening pəyqəmbiring bolidu. **2** Mən sanga buyruqinimning həmmisini [uningqə] dəysən; andin akang Hərun Pirəwngə uning əz zeminidin Israillarni qoyup berixi kerəkliki toqrisida səz qilidu. **3** Lekin Mən Pirəwnning kənglini kattik qilimən; buning bilən Mən Misir zeminida məjizilik alamətlər wə karamətlirimni kəpləp kərsitimən. **4** Xundaqtimu, Pirəwn silərgə kulak salmaydu. Əmma Mən Misirning üstigə həküm qikirip qolumni uzitip, qong balayi'apətlərnə qüxürüp, qoxunlirim bolqan Əz qowmim Israillarni Misir zeminidin qikirimən. **5** Əz qolumni Misirning üstigə sozqinimda, Israillarni ularning arisidin qiqaroqinimda misirliklər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu, — dedi. **6** Musa bilən Hərun xundaq qildi; Pərwərdigar ularqə qandaq tapiloqan bolsa, ularmu xundaq qildi. **7** Ular Pirəwngə səz qiloqan waqıtta Musa səksən yaxqa, Hərun

səksən üq yaxça kirgənidi. **8** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoşa səz kəlip: — **9** Əmdi Pirəwn silərgə: — Əzünqlarni təstiklap bir məjizə kərsitinglar, desə, sən Hərunoşa: — Həsangni elip Pirəwnning aldioşa taxlişin, dəp eytkin. Xundak kəlixni bilənla həsa yilanoşa aylinidu, dedi. **10** Xuning bilən, Musa bilən Hərun Pirəwnning aldioşa berip, Pərwərdigarning buyruşinidək kəldi; Hərun həsisini Pirəwn bilən uning əməldarlırining aldioşa taxliwidi, u yilanoşa aylandı. **11** U wəqəttə Pirəwn danixmənliri wə sehrişerlırini qəkırtip kəldi; Misirning jadugərlirimu əz jədusi bilən ohxax ixni kəldi. **12** Ularning hərberi əz həsisini taxlıdi; ularmu yilanoşa aylandı. Ləkin Hərunning həsisi ularning həsilirini yutup kətti. **13** Biraş Pərwərdigar eytkəndək Pirəwnning kəngli kəttiklik bilən Pərwərdigar eytkəndək ularoşa kəlak salmidi. **14** Andin Pərwərdigar Musoşa mundak dedi: — Pirəwnning kəngli kəttik; u kəwmni kəyup berixni rət kəlidu. **15** Əmdi sən ətə səhərdə Pirəwnning kəxişə barşin (xu wəqəttə u su boyişə qikidu) — Sən uning bilən kərxüxkə dəryaning boyida saklap turoşin; yilanoşa aylanoşan həsini kəlungoşa eliwal. **16** Sən uningoşa mundak deşin: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar meni aldişoşa: «Qəldə Manga ibadət kəlixni üqün kəwmimni kəyup bər» deşixkə əwətkənidi; ləkin mana, bu wəqətkişə həq anglimidin. **17** Xunga Pərwərdigar şanga: — «Sən xu [alamət] bilən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dəşdu — Mana, mən kəlumdikə həsa bilən dəryaning süşini ursam, su kənoşa aylinidu, **18** dəryaning belikliri əlöp, dəryaning süşini sesip kətidu; misirliklar şudin səskinip, iqəlməşdişə bolup

qalidu». **19** Pərwərdigar Musoʻja yənə: — Sən Ҳarunoʻja: — Ҳasangni elip misirliklarning suliri qanoʻja aylansun dəp ularning üstigə, yəni ekinliri, ətəngliri, kəlliri wə su ambarliri üstigə qolungni uzatqin. Xuning bilən pütkül Misir zeminida, hətta yaʻoʻjaq wə tax qaqilardiki sularmu qanoʻja aylinidu, degin, dedi. **20** Musa bilən Ҳarun Pərwərdigarning buyruʻjini dək qildi; Ҳarun Pirəwn wə əməldarlirining kəz aldida Ҳasini kətürüp, dəryaning süyini uruwidi, pütün dəryaning süyi qanoʻja aylinip kətti. **21** Dəryadiki beliklar өлүp, dəryaning süyi sesip kətti. Misirliklar dəryaning süyini iqəlməydiʻoʻjan bolup qaldi, pütkül Misir zemini qanoʻja toldi. **22** Lekin Misirning jadugərlirimu əz jaduliri bilən Һəm xundak qildi. Bu səwəbtin Pərwərdigar eytkandək Pirəwnning kəngli kattik bolup, ularoʻja qulak salmidi; **23** əksiqə Pirəwn öyigə qaytip ketip, bu ixka Һeq pisənt qilmidi. **24** Dəryaning süyini iqəlmigini üqün barlik misirliklar iqküdək su tepix üqün dəryaning ətraplirini kolidi. **25** Pərwərdigar dəryani urup, yənə yəttə kün ətти.

8 Andin Pərwərdigar Musoʻja: — Pirəwnning aldioʻja berip uningoʻja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Manga ibadət qilixka Əz qowmimni qoyup bər. **2** Lekin ularni qoyup berixni rət qilsang, mana, Mən dəlitingning Һəmmə yerini pakilar bilən basturup urimən. **3** Dəryada top-top pakilar pəyda bolup, [dəryadin] qikip ordangəja, Һujrangəja, orun-kərpənggə, əməldarliringning ɵylirigə kiriwalidu, xuningdək Һəlkingning uqisioʻja, tonur wə təngniliringgə yamixip qikiwalidu. **4** Pakilar ɵzüngning üstibexioʻja, Һəlkingning üstibexioʻja wə Һəmmə əməldarliringning

üstibexioğa yamixip qıkiwalidu» — degin, — dedi. **5** Pərwərdigar Musaoğa: — Sən Hərunoğa: Paqılarning Misir zeminining üstigə qıqıxi üqün qolungni uzitip, hasangni ekinlar, ətənglər wə kölləning üstigə xiltioğın, degin — dedi. **6** Xuning bilən Hərun qolını Misirning suliri üstigə uzatti; xundak qiliwidi, paqılar qıqip Misir zeminini qaplidi. **7** Lekin jadugərlərmu öz jaduliri bilən ohxax ixni qilip, Misir zemini üstigə paqılarni pəyda qildi. **8** Pirəwn Musa bilən Hərunni qaqirtip: — Paqılarni məndin wə həlqimdin neri qilix üqün Pərwərdigardin ətününglar. Xundak bolsa, mən həlqingni Pərwərdigaroğa kurbanlıq qilsun dəp qoyup berimən, dedi. **9** Musa Pirəwngə: — Boptu, mən izzitingni qilay, pəkət dəryadiki paqıllarla qelip, baxqiliri özüngdin wə ɵyliringdin ayrilsun dəp, sən, əməldarliring wə həlqing üqün mening dua qilidiğan waqtimni bekitkin, dedi. **10** U jawab berip: — Ətə bolsun, dedi. Musa uningoğa: — Hudayimiz Pərwərdigaroğa ohxax heqbirining yoqluqini bilixing üqün sening deginingdək bolsun. **11** Paqılar səndin, ɵyliringdin, əməldarliring wə həlqingdin qıqip ketidu; pəkət dəryadila qalidu, dedi. **12** Xuning bilən Musa wə Hərun Pirəwnning aldidin qıqip kətti. Andin Musa Pirəwnning üstigə əwətilgən paqılar toqrisida Pərwərdigaroğa nida qildi. **13** Pərwərdigar Musaning tiliginidək qildi. Buning bilən ɵylərdiki, hoylilardiki wə etizlardiki paqılar ɵldi. **14** Həlq ularni yioğip dəwə-dəwə qildi, [pütkül] yurt-zemin sesiqilikğa toldi. **15** Lekin Pirəwn apəttin halas boloğinini kərgəndə, kənglini qattik qilip, Pərwərdigar eytkinidək ularoğa qulak salmidi. **16** Andin Pərwərdigar Musaoğa:

— Sən Hərunoşa: — Həsangni uzitip, yərning topisini uroşin. Buning bilən u paxioşa aylinip, pütkül Misir zeminini qaplaydu, degin, — dedi. **17** Ular xundak qildi; Hərun qolini uzitip həsisi bilən yərning topisini uruwidi, adəmlər wə həywanlarning üstibexini paxa basti; pütkül Misir zeminidiki topa-qanglar paxioşa aylandi. **18** Jadugərlərmu öz jaduliri bilən xundak qilip paxa pəyda qilixka urunoşan bolsimu, pəyda qilalmidi. Paxilar bolsa həm adəmlərnin həm həywanlarning üstibexini qaplap kətti. **19** Andin jadugərlər Pirəwngə: — Bu ix Hudaning barmiqining qiləşini! — deyixti. Lekin Pirəwn kənglini qattiq qilip, Pərwərdigar eytkinidək ularoşa qulak salmidi. **20** Pərwərdigar Musoşa: — Ətə səhər qopup Pirəwnning aldioşa berip turoşin — (xu wakitta u su boyioşa qiqidu) uningəşa: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət qilixi üqün Əz qowmimni qoyup bər! **21** Qünki əgər qowmimni qoyup bərmisəng, mana Mən sening wə əmədarliring, həlking üstigə, əyliringgə kəküyünlərni əwətimən; xuning bilən misirliqlarning əyliri wə hətta ular turuwatqan tupraqmu kəküyünlər bilən tolidu. **22** Lekin xu künidə Əz qowmim turuwatqan Goxən yurtini baxqıqə qilimən; xundak boliduki, u yərdə kəküyünlər tepilmaydu. Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarning bu zeminda boləşanliqimni bilisən. **23** Xundak qilip Mən Əz qowmimni sening həlkingdin pərqləndürimən; bu məjizilik alamət ətə yüz beridu», dəp eytkin, dedi. **24** Pərwərdigar deginini qildi. Pirəwnning əylirigə, əmədarlirining əylirigə kəküyünlər top-top bolup kirdi; pütkül Misir zeminining həmmə yeri

köküynlər tərpidin harab boluxğa baxlidi. **25** Pirəwn Musa bilən Hərunni qaqırtip kelip ularoğa: Berip muxu zeminda Hudayinglaroğa qurbanlik ötküzünglar, — dedi. **26** Lekin Musa jawab berip: — Bundak qılix bizgə taza muwapıq bolmaydu; qünki biz Pərwərdigar Hudayimizoğa sunmaqıi bolğan qurbanlik mal misirliklaroğa nisbətən yirginqlıktur. Əmdi əgər biz misirliklarning kəz aldida yaman kərüngən nərsini qurbanlik qılsak ular bizni qalmaqesək kiliwətməmdü? **27** Biz üq künlük yolni besip, qəldə Pərwərdigar Hudayimiz bizgə buyruoınidək uningoğa qurbanlik sunuximiz kerək, dedi. **28** Pirəwn: — Silərni Pərwərdigar Hudayinglaroğa qəldə qurbanlik ötküzüxkə baroıili koyımən; pəkət bək yirak ketip qalmanglar, mening üqün dua qilinglar, dedi. **29** Musa jawab berip: — Mana, mən sening aldingdin qıqip Pərwərdigaroğa iltija qilimən wə köküynlər sən Pirəwndin, əmədarliringdin wə həlkingdin ətə qıqip ketidu; lekin Pirəwn yənə hiylə ixlitip, həlkni Pərwərdigaroğa qurbanlik qilixğa berixtin toskuqi bolmisun, dedi. **30** Musa Pirəwnning aldidin qıqip, Pərwərdigaroğa xundak iltija qildi. **31** Pərwərdigar Musa tiliginidək qildi; u köküynlərnı Pirəwn, əmədarlıri wə həlkidin qıqiriwətti; hətta bir tal köküynmu qalmidi. **32** Lekin Pirəwn bu qetimmu kənglini qattıq qilip, qowmni qoyup bərmidi.

9 Andin Pərwərdigar Musaoğa: — Pirəwnning aldioğa berip uningoğa: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət qilixioğa Öz qowmimni qoyup bər. **2** Əgər ularni qoyup berixni rət qilip, yənıla tutup turuwalidioğan bolsang, **3** mana, Pərwərdigarning

qoli etizliktiki qarpayliringning üstigə, at-exəklər, təgilər, wə koy-kaliliringning üstigə qüxüp intayin eçir bir waba kəltüridu. **4** Lekin Pərwərdigar Israilning qarpaylirini misirliqlarning qarpayliridin pərkləndüridu. Nətijidə, Israilning qarpayliridin heqbiri ölməydu» – degin, dedi. **5** Pərwərdigar waqitni bekitip: — Ətə Pərwərdigar zeminda bu ixni qilidu, dedi. **6** Ətisi Pərwərdigar xundak qildi; misirliqlarning barliq qarpayliri öldi; lekin Israillarning qarpayliridin birimu ölmidi. **7** Pirəwn adəm əwətip təxüriwidi, mana, Israillarning qarpayliridin birimu ölmigənidi. Lekin Pirəwnning kəngli qattik qilinip, u qowmni qoyup bərmidi. **8** Andin Pərwərdigar Musa wə Hərunoça: — Humdanning külidin qanggilinglarni toxkuzup elinglar, andin Musa uni Pirəwnning kəz aldida asmanoça qaritip qaqsun. **9** Xundak qilixi bilən kül pütkül Misir zeminini kaplaydioçan qang-tozan bolidu wə Misir zeminidiki həmmə yərdə adəmlər wə haywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qaqa qikiridu, — dedi. **10** Xuning bilən ular humdandin kül elip, Pirəwnning aldioça berip turdi wə Musa uni asmanoça qaritip qaçti; u adəmlər wə haywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qaqa qikardi. **11** Jadugərlər qaqilar dəstidin Musaning aldida turalmay qaldi; çünki jadugərlərnin bədininimu, baxqa barliq misirliqlarnimu ohxax qaqa besip kətkənidi. **12** Lekin Pərwərdigar Pirəwnning kənglini qattik qildi; xunga Pərwərdigar dəl Musoça eytkinidək u ularoça kulak salmidi. **13** Andin Pərwərdigar Musoça: — Ətə tang səhər qopup, Pirəwnning aldida turup uningoça: «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: —

Qowmimni Manga ibadət kilixka qoyup bər; **14** qünki Mən bu qetim həmmə balayi'apətlirimni yürikinggə, əməldarlığing wə puqralıngning üstigə əwətimən. Buning bilən sən pütkül yər yüzidə Məndək baxka birining yox ikənlikini bilisən. **15** Qünki Mən qolumni uzitip, əzüng wə qowmingni waba bilən urojan bolsam'idi, bu waqitkiqə sən yər yüzidin yoqilip ketəting. **16** Həlbuki, Mening seni ornungoqa tikliximdiki məqsitim xu idiki, dəl Əz kudritimni sanga kərsitix, xundakla namimning pütkül yər yüzidə jakarlinixi üqün idi. **17** Sən yənə qowmimoqa qongqilik qilip, ularni qoyup berixni rət qiliwərəmsən? **18** Mana, ətə muxu waqitlarda Misir dəliti bina boləandın buyan heq kərülüp bəqmiojan kattik məldürni yaqdurimən. **19** Xuning üqün adəm əwətip, haywan wə etizda bar-yokungni yioqip iqkiri solioqin; qünki oygə qayturulmay sirtta qalojan adəm wə haywanlarning həmmisi məldürning astida qelip əlüp ketidu! — degin, dedi. **20** Buni anglap Pirəwnning əməldarlığing arisidin Pərwədigarning səzidin kərkqan hər bir adəm öz qulliri wə qarpaylirini yügürtüp əylirigə elip kəldi. **21** Ləkin Pərwədigarning səzini etibarəqa almiojanlar öz kul wə mallirini taxqirida qaldurup qoydi. **22** Pərwədigar Musəoqa: — Misir zeminidiki hər yərdə, adəmlər üstigə, mallarning üstigə, xundakla Misir zeminidiki dalalarning həmmə ot-qəplirining üstigə məldür yaqsun dəp, asmanoqa qarap qolungni kətürgin, dedi. **23** Musa xuning bilən hasisini asmanoqa qaritip kətürüwidi, Pərwədigar güldürmamini güldür litip, məldür yaqdurdi, yər yüzidə qaqmaq qeqindiliri qepip

yürätti. Xundak qilip Pərwərdigar Misir zemini üstigə məldür yaoqdurdi. **24** Məldür yeoqip, məldür bilən ot arilax qüxti; məldür xunqə eoqir boldiki, Misir dəliti bina bolqandın tartip undak kattik məldür yeoqip baqmioqanidi. **25** Məldür pütkül Misir zeminining hər yeridə qüxüp, insan bolsun, haywan bolsun, həmmisini urdi; məldür etizdiki həmmə ot-qəpni urup, yərdiki həmmə dəl-dərəhlərnimu sunduruwətti. **26** Pəxət Israillar olturuxluk Goxən zeminidila məldür yaoqmidi. **27** Pirəwn adəm əwətip Musa bilən Hərunni qaqirtip ularoqa: — Mən bu qetim gunah kildim! Pərwərdigar həkkanıydur; Səwənlik bolsa mən wə həlkimdin etti. **28** Yənə berip Pərwərdigardın etünüp iltija qilinglar! Hudadin qikqan bu kattik güldürmamilar wə məldür yetip axti! Silərni koyup berəy; silər əmdi muxu yərdə turuwərsənglar bolmaydu, — dedi. **29** Musa uningoqa jawab berip: — Mən xəhərdin qikqanda, Pərwərdigar tərəpkə qarap kollirimni yeyip kətürimən; güldürmamilar xu həman besikip məldür yənə yaoqmaydu. Yər yüzi Pərwərdigarningkidur, dəp bilixing üqün xundak bolidu. **30** Lekin sən wə sening əməldarliring, silərnin Pərwərdigar Hudadin tehiqə qorqmaywatqininglarni bilimən, dedi. **31** Xu qaoqda arpa bax qikqirip, zioqir oqunqilioqan bolqoqqa, zioqir wə arpa məldürdin wəyran qilindi. **32** Lekin buoqday bilən kara buoqday keyinrək bih qikaroqqa, wəyran qilinmidi. **33** Musa Pirəwnning aldidin ketip, xəhərdin qikip Pərwərdigar tərəpkə qarap kollirini yeyip kətürdi. Xuning bilən güldürmama wə məldür tohtap, yamoqur yərgə yənə təkülmidi. **34** Əmma Pirəwn yamoqur, məldür

wə güldürmamlarning tohtiøjinini kergəndə, yənə gunah sadir kildi; umu, əməldarlimu kənglini kəttik kilixti.

35 Bu tərəkidə Pirəwnning kəngli kəttik turuwerip, Pərwədigar Musaning wasitisi bilən eytkəndək, Israillarni kəyup berixni rət kildi.

10 Andin Pərwədigar Musəjə: — Pirəwnning aldiəjə barəjin; qünki ularning arisida bu məjizilik alamətlərnə kərsitixim üqün Pirəwnning kənglini wə əməldarlirining kənglini kəttik kilip kəydum. **2** Bu ix bilən Mening misirliklərnə kəndək rəsua kəjəjanlikim wə ularning arisida kərsətkən məjizilik alamətliriminə sən oşlungning andin nəwrəngning kulikəjəjə yətküzisən. Buning bilən Mening Pərwədigar ikənlikiminə bilisilə, dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən Hərun Pirəwnning aldiəjə berip, uningəjə: — Ibraniylarning Hudasi Pərwədigar mundək dəydu: «Əzünəni aldimda təwən tutuxni kəqanəjəjə rət kəlisən? Manga ibadət kilix üqün kəwmiminə kəyup bər. **4** Qünki əgər sən kəwmiminə kəyup berixni rət kəlsəng, mana, Mən ətə sening yurtungəjə qəkətkə əwətimən. **5** Ular silər zemin yüzini kərmigüdək kilip yepiwetidu, silərnəng məldürdin aman kəjəjan nərsiliringlərnənimu, dalalarda əskən həmmə dəl-dərəhliringlərnənimu yəp ketidu. **6** Ular orda-sarayliringəjə, əməldarliringning sarayliri, xundəkə barlik misirliklərnəng əylirigə tolup ketidu; bundək apətnə ata-bowəngliring wə ata-bowiliringning ata-bowilirimu yər yüzidə apiridə boləqandin tartip kəriip bəkməjəjan» — dedi-də, burulup Pirəwnning aldidin qikəp kətti. **7** Pirəwnning əməldarliri uningəjə: — Bu adəm bizgə kəqanəjəjə tuzək bolar? Əz Hudasi Pərwədigarəjə

ibadət kilixka bu adəmlərni qoyup bərgəyla! Misirning harab boləjini tehiqə kərməywatamdila? — dedi. **8** Xuning bilən Musa bilən Hərun Pirəwnning aldiəja yənə qakiritip kelindi. U ularəja: — Pərwədigarəja ibadət kilix üçün beringlar; lekin baridiəjanlar zadi kimlər? — dedi. **9** Musa jawab berip: — Yaxlirimiz wə qeri-qürilər bilən, oqullirimiz wə qizlirimiz bilən, qoy wə kala padilirimizni elip həmmimiz barimiz; qünki biz Pərwədigar üçün heyt ötküzüximiz kerək, dedi. **10** U ularəja: — Silərni bala-qakənglar bilən qoxup qoyup bərginimdə, Pərwədigar silər bilən billə boləjay! Mana, aldinglarda balayi'apət turuptu! **11** Yoksu, bundak kilixinglarəja bolmaydu! Pərwədigarəja ibadət kilixka pəkət arənglardin ər kixilərlə barsun! Qünki silərning təlipinglar dəl xu əməsmidi! — dedi-də, ular Pirəwnning aldidin qoşlap qikirildi. **12** Andin Pərwədigar Musəja: — Misir zeminining üstigə qolungni uzatqin. Xundak qilsang, qekəttilər Misir zeminini besip, zemindiki hərhil otyaxlarni, yəni məldürdin aman qaloqanning həmmisini yəp ketidu, dedi. **13** Musa həsisini Misir zeminining üstigə uzatti; Pərwədigar xu küni wə keqisi zemin üstigə xərək xamili qikardi. Səhərdə, xərək xamili qekəttilərni uqurup kəldi. **14** Qekəttilər Misirning pütkül zeminiəja yeyilip, Misirning pütün qegrininimu basti. Apət intayin eəjir boldi; ilgiri bundak qekətkə apiti bolup bakmiəjan, mundin keyinmu uningdək bolmaydu. **15** Ular pütkül zeminning yüzini qaplidi, yər qarəngəjulixip kətti; ular məldürdin aman qaloqan zemindiki həmmə otyaxlarni wə dəl-dərəhlərning barliq mewilirini yəp kətti. Xuning

bilən pütkül Misir zemini təwəsidiki dəl-dərəhlərdə yaki daladiki gül-giyahlarda heq yexillik qalmidi. **16** Andin Pirəwn aldirap-tenəp Musa bilən Hərunni qakirtip ularoqa: — Mən həm Hudayinglar Pərwədigar aldida həm silərnin aldinglarda gunah kildim. **17** Əmdi muxu bir ketim gunahimdin etüp Pərwədigar Hudayinglardin bu ölümni məndin elip ketixini iltija qilixinglarni etünimən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa Pirəwnning aldidin qikip Pərwədigarəqa iltija kildi. **19** Xuning bilən Pərwədigar xamalni burap oqərb tərəptin intayin küqlük boran qikirip, qekətkilərnəni uqurup, Kizil Dengizoqa oqərk kildi; Misirning pütkül təwəsidə bir talmu qekətkə qalmidi. **20** Lekin Pərwədigar Pirəwnning kənglini kattik kilip koyoqini üqün u Israillarni koyup bərmidi. **21** Andin Pərwədigar Musoqa: — Qolungni asmanoqa karitip uzatkin; xuning bilən kattik bir karangoquluk bolidu, hətta adəm silisa qolioqa tuyuloqudək koyuk karangoquluk Misir zeminini qaplaydu, — dedi. **22** Andin Musa qolini asmanoqa karitip uzitiwidi, koyuk bir karangoquluk Misir zeminini üq künqiqə qaplap turdi. **23** Üq künqiqə biri yənə birini kərəlməs wə ya heqkim öz jayidin kozoqilalmas boldi; lekin barlik Israillar olturoqan jaylarda yorukluk bar idi. **24** Pirəwn Musani qakirtip uningəqa: — Berip, Pərwədigarəqa ibadət qilinglar. Pəkət koy wə kala padiliringlar qalsun; bala-qakiliringlarnimu elip barsanglar bolidu, dedi. **25** Musa jawabən: — Undakta Hudayimiz Pərwədigarəqa qurbanlik qilixka [inaklik] qurbanliki wə köydürmə qurbanlikiəqa lazimlik qarpaylarni sən bizgə berəmsən? **26** Özimizning qarpaylirimiz biz bilən birgə ketixi

kerək, bir tuyiqimu kəynidə qalsa bolmaydu; qünki Hundayimiz Pərwərdigarəğa ibadət qilixqa kurbanlik qilidiqinimizni bulardin talliximiz lazim. U yərgə yetip barmioquqə, Pərwərdigarəğa qaysi kurbanliklar bilən ibadət qilidiqinimizni bilməymiz, — dedi. **27** Lekin Pərwərdigar Pirəwnning kənglini kattik qildi; u ularni yənila qoyup bərmidi. **28** Pirəwn Musəqə: — Aldimdin yoqal! Həzi bol, ikkinqi manga kəringüqi bolma! Qünki yüzümni yənə kərgən kününg jeningdin ayrilisən, — dedi. **29** Musa uningəqə: — Rast eytting! Mən sening yüzüingni ikkinqi kərgüqi bolmaymən, — dedi.

11 Xuning bilən Pərwərdigar Musəqə: — Yənə bir apətni Pirəwnning üstigə wə Misirning üstigə qüxürimən. Andin u silərni bu yərdin ketixkə yol qoyidu wə u silərni həmmə nərsiliringlar bilən qoxup qoyup berip, bu yərdin mutlək qoqlap qiqiridu. **2** Əmdi sən həlkqə tapilap: — Hər biringlar, ər kixilərninq hərbiəri öz qoxnisidin, ayal kixilərninq hərbiəri öz qoxnisidin kümüx buyumlarni, altun buyumlarni sorap alsun, degin, — dedi **3** (Pərwərdigar həlkqini misirliklarning aldida iltipat tapquzdi. Xuningdək Musa degən bu adəm Misir zeminida Pirəwnning əməldarlirining nəziridə bolsun, puqralarning nəziridə bolsun, nahayiti uluq zat boldi). **4** Andin Musa yənə: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən yerim keqidə qiqip Misirni kezip qiqimən. **5** Xu waqitta təhttə olturuwatqan Pirəwnning tunji oqlidin tartip yarəqunqak tartidiqan dedəkning tunji oqlidiqə, xundakla barlik qarpaylarning tunjiliri, yəni Misirdiki barlik tunji jan igiliri əlidu. **6** Bu səwəbtin pütkül Misir zeminida

qattik bir peryad ketürüldi; uningdin ilgiri xundak peryad bolup baqmioqanidi, mundin keyinmu bundak peryad anglanmaydu. **7** Lekin Israillarqo, mayli adamliri, mayli haywanatliroqo bolsun, hatta bir tal itmu qawap qoymaydu. Buningdin Pärwərdigarning misirliklar bilən Israilni pərkləndüridioqanlikini bilisilər». **8** — Xuning bilən bu əmədlarlingning həmmisi aldimoqo kelip, manga təzim qilip: «Sili əzliri wə siligə əgəxkən barlik qowmliri qikip ketixkəyla!» dəp eytidu, andin qikip ketimən» — dedi-də, qattik oqəzəp bilən Pirəwnning aldidin qikip kətti. **9** Pärwərdigar Musaqa: — Misir zeminida Mening karamət məjzilirimning kəpləp kərsitilixi üqün Pirəwn silərgə kulak salmaydu, — degənidi. **10** Musa bilən Hərun bu karamət məjzilərnin həmmisini Pirəwnning aldidə kərsitip boldi; lekin Pärwərdigar Pirəwnning kənglini qattik qilip qoyqini üqün u Israillarni uning zeminidin kətkili qoymidi.

12 Pärwərdigar Misir yurtida Musa wə Hərunoqa mundak dedi: — **2** Bu ay silərgə aylarning iqidə bexi, yilning tunji eyi bolidu. **3** Silər pütün Israil jamaitigə səz qilip: — Bu ayning oninqi küni həmminglar atiliringlarning ailisi boyiqə bir qozini elinglar; hər bir ailigə birdin qoza elinglar. **4** Əgər məlum bir ailə bir qozini yəp bolalmioqudək bolsa, undaqta əy igisi yenidiki qoxnisi bilən birlixip adəm sanioqa qarap bir qoza elinglar; hər bir kixining ixtihasioqa qarap hesablap muwapik bir qoza hazirlanglar. **5** Hərbiringlar tallaydioqan qozanglar bejirim, bir yaxlik ərkək bolsun; qoy yaki oqkə padiliridin tallansimu bolidu. **6** Qozini bu ayning on tətinqi künigiqə

yeninglarda turozunglar, — degin. — Xu küni Israilning pütkül jamaiti tallioqan melini gugumda soysun. **7** Andin ular uning kenidin elip gəx yeyilgən öyning ixikning bax tərripigə həm ikki yan kexikigə sürkəp qoysun. **8** Ular xu keqisi gəxini otta kawap kılıp yesun; uni petir nan wə aqqıq-qüqük kəktat bilən qoxup yesun. **9** Kət'iy ham yaki suda pixurup yemənglar, bəlki uni bax, put wə iq-qarinliri bilən otta kawap kılıp yənglar. **10** Uning heqnemisini ətigə qaldurmənglar. Əgər ətigə exip qaloqanliri bolsa, uni otqa selip keydürüwetinglar. **11** Silər uni mundaq hələttə yənglar: — Uni yegəndə bəlliringlarni qing baqlap, ayaqliringlaroqa kəx kiyip, qolliringlarda hasa tutqan həlde tez yənglar. U bolsa Pərwədigarning «ötüp ketix» qozisidur. **12** Qünki Mən u keqisi Misir zeminini kezip ətimən; Mən Misir zeminida məyli insan bolsun, məyli həywan bolsun ularning tunji tuquloqan ərkikining həmmisini ətürimən; xuning bilən Mən Misirning barlıq but-ilahlırining üstidin həküm qikirimən; Mən Pərwədigardurmən. **13** Xu qurbanlıqning qeni silər olturoqan öylərdə silərgə [nijat] bəlgisi bolidu; bu qanlarni kərginimdə silərgə ətüp turimən. Xuning bilən Misir zeminini urəjinimda həlakət elip kelidoqan waba-apət silərgə təgməydu. **14** Bu kün silərgə hatirə kün bolsun; uni Pərwədigarning həyti süpitidə ətüzüp təbriklənglar; əbədiy bəlgilimə süpitidə nəsilidin-nəsilgə mənggü ətüzüinglar. **15** Yəttə kün petir nan yənglar; birinqi küni öyüinglardin [barlıq] hemirturuqlarni yok qilinglar; qünki kimki birinqi kündin tartip yəttinqi künqigə bolduruloqan nan yesə, xu kixi

Israil qataridin üzüp taxlinidu. **16** Birinqi küni silər mukəddəs ibadət soruni tüzümlar; yəttinqi künimu həm xundak bir mukəddəs ibadət soruni ötküzülsun. Bu ikki kün iqidə heqkandak ix-əmgək kılınmisun; pəkət hər kixining yəydiqinini təyyarlxka munasiwətlik ixlarnila kılsanglar bolidu. **17** Mən dəl xu küni silərni qoxun-qoxun boyiqə Misir zeminidin qıkarqinim üqün silər petir nan heytni ötküzümlar; xu künni nəsilin-nəsilgə əbədiy bəlgilimə süpitidə heytn küni kılip bekitinglar. **18** Birinqi ayning on tətinqi küni, kəqkurundin tartip xu ayning yigirmə birinqi küni kəqkurunoqıqə, petir nan yənglar. **19** Yəttə kün iqidə öyliringlarda heq hemirturuq bolmisun; qünki musapir bolsun, zeminda tuşuloşan bolsun, kimki bolduruloşan nəsilərni yesə xu kixi Israil jamaitidin üzüp taxlinidu. **20** Silər heqkandak bolduruloşan nərsini yeməy, kəyərdila tursanglar, petir nan yənglar. **21** Musa Israilning barlıq aqsakallirini qakirip ularoşa: — Berip hər biringlarning ailisi boyiqə özümlaroşa bir kızıni tartip qıqirip pasha kızıni soyunglar. **22** Andin bir tutam zupa elip uni kaqidiki kanoşa qılap, kaqidiki kanni ixikning bexi wə ikki kexikigə sürkənglar. Silərdin ətigəngiqə heqkim öyining ixikidin kət'iy qıqmısun. **23** Qünki Pərwərdigar misirliklarni urup həlak kılax üqün, zeminni kezip etidu; U ixikning bexi wə ikki kexikidiki kanni kərgəndə, Pərwərdigar həlak kılouqining öyliringlaroşa kirip silərni uruxidin tosux üqün [muəpizət kılip] ixikning aldişə ötüp turidu. **24** Bu rəsim-kaidini özümlar wə baliliringlar üqün əbədiy bir bəlgilimə süpitidə tutunglar. **25** Silər Pərwərdigar Öz

wədisi boyiqə silərgə beridoʻan zeminə kirgininglarda bu heyatlik ibadətning tutunglar. **26** Baliliringlar silərdin: «bu ibadetinglarning mənisi nemə?» — dəp sorisa, **27** silər: «Bu misirliklarni uroʻinida, Misirda Israillarning əylirining aldoʻa ətup turup, bizning əydikilirimizni kutkuzoʻan Pərwədigaroʻa boləan «ətup ketix» qurbanliki bolidu» — dənglar. Xuni angliəanda, hək engixip [Hudaəa] səjdə kildi. **28** Andin Israillar kaytip berip, Pərwədigar dəl Musa bilən Hərunə əmr kiləandək ix kərđi. **29** Wə xundək boldiki, yerim keqə boləanda, Pərwədigar Pirəwnning təhtidə olturuwatқан tunjisidin tartip zindanda yetiwatқан məhbusning tunjisəiqə, Misir zeminidiki tunji oqullarning həmmisini urup əltürđi, xundəkla u həywanatlarning tunji tuəuləanliriningmu həmmisini əltürđi. **30** Adəm əlmigən birmu əy qalmioʻaqqa, xu keqisi Pirəwnning əzi, uning barlik əməldarliri wə barlik misirliklar keqidə ornidin koʻpti; Misir zeminida intayin kattik pəryad kətürüldi. **31** Pirəwn keqidə Musa bilən Hərunni qakirtip: — Turunglar, silər wə Israillar bilən billə mening həkimning arisidin qikip ketinglar; eytkininglardək berip, Pərwədigaroʻa ibadət kilinglar! **32** Siləring degininglar boyiqə koy, əqkə, kala padilirinimu elip ketinglar; mən üqünmu bəht-bərikət tilənglar, — dedi. **33** Misirlik puqralarmu «həmmimiz əlup kətüküdəkmiz» deyixip, həkni zemindin tez qikiriwetix üqün ularni ketixkə aldiratti. **34** Hək tehi bolmioʻan hemirlirini elip, uni təngnilərgə selip, kiyim-keqəkliri bilən yəgəp, mürilirigə elip kətürüp mengixti. **35** Israillar Musaning tapilioʻini boyiqə kilip, misirliklardin kümüx

buyumlar, altun buyumlar wə kiyim-keqəklərni sorap elixti. **36** Pərwərdigar həlkni misirliklarning kəz aldida iltipət tapquzoʻjini üqün misirliklar ularning əzlidiridin sorioʻqanlirini bərdi; xundak qilip Israillar misirliklardin oʻqəniymətlərni elip kətti. **37** Xuning bilən Israillar balilarni həsabqə almioʻqanda altə yüz mingqə ərkək bolup, Ramsəstin qikip, Sukkot xəhriqigə piyadə mangdi. **38** Ular bilən billə qong bir top xaloʻqut həlkmu ularoʻqə qoxulup mangdi, yənə nuroʻqun qarwilar, kəpligən kala-qoy padiliri bilən billə qikti. **39** Misirdin aloʻqə qikqan hemirdin ular petir nan-toqəqlarni ətti; qünki ular Misirda birdəm-yerim dəm turoʻquzulmay həydəlgini üqün hemir bolmioʻqanidi; ular əzliri üqün yeməklik təyyarliwelixqimu ülgürəlmigənidi. **40** Israillarning Misirda turoʻqan waqti jəmiy tət yüz ottuz yil boldi. **41** Xundak boldiki, xu tət yüz ottuz yil toxqanda, dəl xu künidə Pərwərdigarning barliq qoxunliri Misir zeminidin qikip kətti. **42** Xu küni keqidə ular Misir zeminidin qikiriləjini üqün, xu keqini ular Pərwərdigarning keqisi dəp tutuxi kerək; xu keqini barliq Israillar əwladtin əwladqigə Pərwərdigaroʻqə atap tutup, tünixi kerək. **43** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoʻqə mundak degənidi: — Pasha qozisi tooʻqrisidiki bəlgilimə xu bolsunki: — Həqqandak yat əllik adəm uningdin yemisun. **44** Lekin hərkinning puloʻqə setiwaloʻqan quli bolsa, u hətnə qilinsun, andin uningdin yesun. **45** Əmma öyünglarda waqitlik turuwatqan musapir yaki mədikar buningdin yesə bolmaydu. **46** Gəxni baxqə bir öygə elip qikmioʻqin; birlə öydə yeyilsun; qozining həqbir səngiki sundurulmisun. **47** Pütkül Israil jamaiti bu həytəni otküzsun. **48** Əgər

sening bilən birgə turoqan musapir bolsa, Pərwərdigarğa atap pasha həytini ötküzməkqi bolsa, undaқта aldi bilən barlık ərkəkliri hətnə qilinsun; andin kelip həyt ötküzsun. U zeminda tuquloqan kixidək sanalsun. Lekin heqbir hətnisiz adəm uningdin yemisun. **49** Zeminda tuquloqan kixi həm aranglarda turoqan musapir üqün ohxax qanun-bəlgilimə bolsun. **50** Xuning bilən Israillarning həmmisi dəl Pərwərdigar Musa bilən Hərunoqa buyruoqandək xu ixlarni ada qildi. **51** Xu künni özidə Pərwərdigar Israillarni qoxun-qoxun boyiqə Misir zeminidin qiqardi.

13 Pərwərdigar Musoqa: **2** — Israillar arisida baliyatquning barlık tunji ərkək mewisini, məyli u insanning yaki həywanning bolsun, Manga atap muqəddəs qiloqin; u Manga mənəşuptur, degənidi. **3** Musa həlqkə mundək dedi: — Silər Misirdin ibarət «qulluq makani»din qiqқан bu künni yad etinglar; qünki Pərwərdigar silərni bu yərdin qudrətlik qoli bilən qiqardi. Buning üqün heq bolduruloqan nərsə yeyilmisun. **4** Abib eyining bügünki küni yolqa qiqқан kün. **5** Əmdi Pərwərdigar sanga berixkə ata-bowiliringoqa kəsəm qiloqan, süt bilən həsəl ekip turidoqan zeminoqa, yəni Qanaaniy, Hitti, Amoriy, Hiwiy wə Yəbusiylarning zeminoqa seni elip baroqinida muxu [Abib] eyida xu ibadətini tutqin. **6** Yəttə küngiqə petir nan yənglar; yəttinqi künidə Pərwərdigarğa alahidə atioqan həyt ötküzülsun. **7** Yəttə kün iqidə petir nan yeyilsun; silərnin aranglarda heqқandək bolduruloqan nan tepilmisun wə ya qegriliring iqidə heq hemirturuqmu kərünmisun. **8** Xu küni sən öz oqlungoqa: «Misirdin qiqқinimda Pərwərdigarning manga kərsətkən iltipatini

yad qilib t ax kkur bildürüx  q n, bu [heytni]  tk zim n», d p q ix nd rɡin. **9** P rw rdigarning  anun-t limining həmixə a zgingdin qüxməsliki  q n, bu b lgilimini  olungo a b lg  qilib seliwal, pexan ngg   axkid k əslətmə qilib ornitiwal; q nki P rw rdigar seni  udr tlik  oli bilən Misirdin qikardi. **10**  mdi bu b lgilimini yilmuyil bekitilg n waqtida tutqin. **11** P rw rdigar sən bilən atabowiliringo a  iloqan  simi boyiqə seni  anaaniylarning zemino a elip berip, uni sanga t kdim  iloqandin keyin, xundak  ilixing ker k: — **12** barlik baliyatquning tunji mewisini P rw rdigaro a atap sunisən; xundakla qarpay melingning h mm  tunji  rk klirimu P rw rdigaro a mənsup bolsun. **13**  mma ex kl rning h mm  tunjilirining ornio a birdin  oza b rgin.  g r uning ornio a birnərsə bərmisəng, uning boynini sunduruw tkin. Ooqulliringlar arisida barlik tunjilirining ornio a h rl k bədili t l x ng ker k. **14** Keyinki k nl rd  ooqlung s ndin: «buning mənisi nemidur», d p sorisa, s n uningo a jawab berip: «P rw rdigar  udr tlik  oli bil n bizni Misirdin qikirip, « kullu  makani»din azad  ildi. **15** Xundak boldiki, Pirəwn boyni  attiklik qilib bizni  oyup berixni r t  iloqinida, P rw rdigar Misir zeminidiki barlik tunji tuoquloqanlarni, insanning bolsun, malning bolsun, h mmisini urup  lt rdi; buning  q n mən malning baliyatqusining tunji mewisini, yəni h mm  tunji tuoquloqan  rk klirini P rw rdigaro a atap  urbanlik qilib sunim n w  ooqullirimning h rbir tunjiliri  q n h rl k bədili t l p berimən», d p eytqin. **16** Bu b lgilimini  olungo a [ sl tm -]b lg  qilib seliwal, pexan ngg 

qaxqıdäk əslətmə qılıp ornitiwal, qünki Pərwərdigar qudrətlik qoli bilən bizni Misirdin qıqardı» — degin. **17** Əmma Pirəwn həlkni ketixkə qoyqandın keyin, Filistiyələning zeminidiki yol yeqin bolsimu, Huda ularni xu yol bilən baxlimidi; qünki u: «həlkim jənggə uqrap qalsa, qorqup puxayman qılıp, Misiroqa yenip ketixi mumkin» dəp oyliqanidi. **18** Xu səwəbtin Huda həlkni aylandurup, Qızıl Dengiz tərəptiki qəlning yoli bilən baxlap mangdi. Xundak qılıp Israillar Misirdin qıqkinida, qorallinip jənggə təyyar bolup tərtip bilən mangdi. **19** Musa Yüsüpning səngəklirininimu billə eliwaldi; qünki Yüsüp əslidə Israilning oşulliri bolqan [qerindaxlirini]: «Huda qoqum silərni yoqlap həlinglərdin həwər alidu; xu qaşda silər mening səngəklirimni muxu yərdin billə elip ketinglar» dəp kəsəm qilduroqanidi. **20** Andin ular Sukkottin qıqıp, qəlning qetidiki Etam degən yərdə qedirlirini tikti. **21** Əmdi Pərwərdigar ularoqa yol kərsitixkə kündüzi bir bulut tüwrükidə, keqisi yorukluk berixkə ot tüwrükidə bolup ularning aldida yürətti. Xuning bilən ular keqə-kündüz yol yürələytti. **22** Bulut tüwrüki kündüzi, ot tüwrüki keqisi həlqtin ayrilmay, aldida yürətti.

14 Pərwərdigar Musaoqa: **2** — Sən Israillaroqa: «Silər burulup Migdol bilən dengizning arilikidiki Pi-Həhirotning aldioqa berip qedir tikinglar; Baal-Zefonning udulidiki dengizning boyida qedir tikinglar», degin. **3** Xuning bilən Pirəwn: «Israillar zeminda ezip qaldi, qəlning iqidə kamilip qaldi» dəp oylaydu; **4** Israillarni qoşlisun dəp Mən Pirəwnning kənglini qattik qilimən; xundak qılıp, Mən Pirəwn wə uning pütkül qoxunliri

arkilik Өz uluqlukumni ayan kilimən; wə misirliklar Mening Pərwədigar ikənlikimni bilidu, — dedi. Israillar Hudaning səzi boyiqə kildi. **5** «U həlk keqip kətti» dəp Misirning padixahioja həwər beriliwidi, Pirəwn bilən əməldarliri həlk toqrisidiki qararidin yenip: «Israillarni kulluktin koyuwətkinimiz, bu zadi nemə kiləjinimiz?!» — deyixti. **6** [Pirəwn] dərhal jəng hərwisini koxturup, əz həlkini baxlap yoloja qikti. **7** U yənə altə yüz hillanojan jəng hərwisi, xundakla Misirdiki barlik jəng hərwilirini yiojdurup, ularning hərbirigə ləxkər baxliqlirini olturozuzup elip mangdi. **8** Pərwədigar Misirning padixahi Pirəwnning kənglini kattik kiləjini üqün, u Israillarni koqlidi. Bu qaqda Israillar kollirini egiz kətürüxkən halda Misirdin qikip boləjanidi. **9** Misirliklarning [həmmisi] yəni Pirəwnning barlik atliri bilən jəng hərwiliri, atlik ləxkərliri bilən pütkül koxtuni ularni koqlap, Israillar dengiz boyioja qedir tikkən jayda, yəni Pi-Əhəirotning yenida, Baal-Zefonning udulida ularoja yetixti. **10** Pirəwn yəkinlaxqanda, Israillar bəxini kətürüp qariwidi, mana, misirliklar ularning arkisidin yürüx kilip koqlap keliwatatti! Xuni kərgəndə Israillar tolimu kərkuxup, Pərwədigaroja nida-pəryad kətürdi. **11** Ular Musojoja: — Misirda gəristan tepilmasmidi, sən bizni qəldə əlsun dəp muxu yərgə elip kəldingoju?! Bizni Misirdin elip qikip, bizgə mundak kiləjining nemisi?! **12** Misirda turojan waqtimizda biz sangə: «Bizni misirliklarning kullukida boluximizoja koyəjin, biz bilən karing bolmisun» dəp eytmiojanmiduk? Misirliklarning kullukida boləjinimiz qəlgə kelip əlginimizdin əwzəl

bolatti! — dedi. **13** Buning bilən Musa həlqə: —
Qorqmay, tik turunglar, Pərwərdigarning bügün silərgə
yüğüzidioqan nijatini kərisilər; qünki silər bügün kərgən
misirliqlarni ikkinqi kərməysilər. **14** Pərwərdigar silər
üqün jəng qilidu, lekin silər bolsanglar jim tursanglarla
boldi, dedi. **15** Andin Pərwərdigar Musaq: — Nemixqa
sən Manga pəryad kətürisən? Israillarq: «Aldioqa
menginglar» dəp buyruqin. **16** Lekin sən hasangni
kətürüp qolungni dengizqə uzitip, uni ikkigə bəlgin;
xundaqta, Israillar dengizning otturisdin quruk yər
bilən ətüp ketidu. **17** Mana, Mən ularni koqlisun dəp
misirliqlarning kəngüllirini qattik qilimən, xuning bilən
Mən Pirəwn wə uning pütkül qoxuni, jəng hərwiliri
wə atliqliri arqilik Əz uluqlukimni ayan qilimən. **18**
Xundaq qilip, Mən Pirəwn wə uning jəng hərwiliri
wə atliqliri arqilik Əz uluqlukimni ayan qiloqinimda,
misirliqlar Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilidu,
dedi. **19** Israilning qoxunining aldidə yürüwatqan
Hudaning Pərixtsi əmdi ularning kəynigə ətiti; xuningdək
ularning aldidə mangoqan bulut tüwrükimu ularning
kəynigə yətkilip, **20** misirliqlarning qedirgahı bilən
Israilning qedirgahıning arilikidə tohtidi; bu bulut
bir tərəptə qarangoquluk qüxürüp, yənə bir tərəptə
keqini yorutti. Buning bilən pütün bir keqə bir qoxun
yənə bir qoxunqə yeqin keləlmidi. **21** Musa qolini
dengizning üstigə uzatti; Pərwərdigar pütün keqə xərqtin
küqlük bir xamal qiqirip, dengizning süyini kəynigə
yandurdi; U suni yandurup dengizni quruk yər qildi,
sular ikkigə bəlündi. **22** Xu tərکیدə Israillar dengizning

otturisdiki quruk yerdin mengip,  t p k tti; sular bolsa ularning ong w  sol yenida k t r l p tamd k turatti. **23**  mma misirliklar ularni koqlap keliwatatti — Pirəwnning barlik atliri, j ng hərwiliri w  atlik ləxkərliri ularning kəynidin dengizning otturisiqə k ldi. **24** Tang atqanda xundak boldiki, P rw rdigar ot bilən bulut tüwrükidə turup misirliklarning ko unio a qaridi w  misirliklarning ko unio a parakəndiqilik q x rdi. **25** U ularning hərwilirining qaklirini patkuzup, h yd p mengixini müxkül kildi. Misirliklar: — Y r nglar, Israilning aldidin kaqayli, q nki P rw rdigar ular  q n misirliklaro a karxi j ng kiliwatidu, — deyixti. **26** P rw rdigar Musao a: — Sular yenip misirliklarning  stiga, ularning j ng hərwilirining  stiga w  atliklirining  stiga ekip berip, ularni qekt r w tsun d p kolungni dengizning  stiga uzatqin, — dedi. **27** Musa kolini dengizning  stiga uzitiwidi, tang atqanda dengizning s yi y n   sliy h litiga yenip k ldi. Keqiwatqan misirliklar ekino a karxi y g r xti, P rw rdigar ularni dengizning otturisida mollak atkuzdi. **28** Su  sliɡ  yenip kelip, j ng hərwiliri bilən atliklarni, yəni Israillarning arkidin koqlap dengizo a kirgən Pirəwnning pütkül ko unini o  k kiliw tti; ulardin birimu sak qalmidi. **29** Lekin Israillar dengizning otturisdiki quruk y r bilən mengip  t p k tti; sular ularning ong w  sol yenida k t r l p tamd k turatti. **30** Xu t rikid  P rw rdigar u k ni Israillarni misirliklarning kolidin kutkuzdi; Israillar misirliklarning dengizning boyida  l k yatqinini k rdi. **31** Israil h lki P rw rdigarning misirliklaro a ixlətkən zor kudritini

kөрүп, Пәрвәрдигардин қорқти; ular Пәрвәрдигароға wә uning қuli Musаоға ixәнди.

15 Xu qаoқda Musa bilән Israilar Пәрвәрдигароға mәdhiyә оқup munu küyni eytti: — «Mән Пәрвәрдигарни mәdhiyilәp küy eytay, Qünki U karamәt uluоқlukini kәrsәtti; U at wә mingüqini dengizоға taxliwәtti. **2** Mening küqüm һәм mening küyüm Yah Өzidur; U manga nijat boldi; U mening Tәngrimdur, mән Uni uluоқlaymән; U mening atamning Hudасidur, mән Uni aliy dәp mәdhiyilәymән. **3** Пәрвәрдигар jәngqidur, Yahwәһ Uning namidur. **4** Pirәwnning jәng һarwilirini һәм қoxunlirini dengizоға taxliwәtti; Uning aliy lәxkәр baxliқliri Қizil Dengizda оәрқ қilindi. **5** Qongқur sular ularni kәmüwәtti, Ular huddi taxtәk dengiz tegigә qәküp kәtti. **6** Sening ong қolung, әy Пәрвәрдигар, Қudriti bilән xan-xәрәp tapti; Sening ong қolung, әy Пәрвәрдигар, Düxmәnni kukum-talkan қiliwәtti. **7** Өz uluоқlukungning һәywisi bilән өзünггә қarxi қikқanlarni nabut қilding, Sән otluk оәzipingni әwәtting, U samanni кәydürgән ottәk ularni yutuwәtti. **8** Dimioqingning nәpisi bilән sular dәng bolup әrlidi, Juxқunlioqan dolқunlar dәng kәbi tik turdi, Dengizning otturисidiki qongқur sular қaturup қoyuldi. **9** Düxmән dedi: «Mән ularni қoқlaymән, yetiximән, olja elip ülәxtürimән, Ulardin dәrdimni қikirimән, Қiliqimni suоurup, өз қolum bilән ularni nabut қilimән». **10** Lekin Sән nәpising bilән püwliding, Dengiz ularni kәmüwәtti; Ular juxқunluk sularda қoқuxundәk qәküp kәtti. **11** Ilahlarning arisida, әy Пәрвәрдигар, Kim Sening tәngdixing bolsun? Pak-mukәddәslik iqidә

Öz həywitingni kərsitidiqan, Həmd-mədhīyilər arisida dəhxətlik turidiqan, Məjizə-karamət yaritidiqan, Səndək kim bolsun? **12** Sən ong qolungni uzitixing bilən, Yər-zemin ularni yutuwətti. **13** Lekin Əzünggə həmjəmət kīlip qutkuzoqan qowmni rəhimdillikīng bilən baxlap qiqting; Sən ularni Əz muqəddəs makaningoqə kudriting bilən hīdayət kīlip yetəkliding. **14** Yat həlqlər buni anglap, titrixip kətti; Filistiyədə turuwatqanlarni toloqaktək azab tutti. **15** Andin Edomning əmirliri dəkkə-dükkigə qüxti; Moabning palwanlirini bolsa, rasa titrək basti; Qanaan zeminidikilərnīng yūriki su bolup akti; **16** Qorqunq wə dəhxət ularni basti; Bilikingning həywiti bilən ular huddi taxtək midirliyalmay qaldi; Həlking ətüp kətküqə, i Pərwərdigar, Əzüng rənə tələp hər qiloqan həlking ətüp boluqə. **17** Ular ni baxlap kirip, Əz mirasing boləqan taoqda kəqəttək tikisən, Əz makanīng qiloqan jayoqə, i Pərwərdigar, Əz kolliring təyyarlioqan muqəddəs jayoqə, i Rəb, ularni elip barisən. **18** Pərwərdigar əbədil'əbədgiqə padixah bolup həküm süridu! **19** Qünki Pirəwnning atliri, Jəng hərwiliri atlikliri bilən billə dengizoqə kirip boldi; Pərwərdigar dengizning sulirini ularning üstigə yandurdi, Lekin Israillar bolsa dengizning otturisidin quruk yərdin mengip ətüp kətti». **20** Andin Hərunning hədisi pəyoqəmbər Məryəm qolioqə dapni aldi, barlik qiz-ayallarmu qolioqə dap elip, ussul oynixip uningəqə əgəxti. **21** Məryəm ularəqə jawabən mundak küyni oqudi: — «Pərwərdigarni mədhīyiləp küy eytinglar, Qünki U zor uluqlukini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoqə taxliwətti!». **22** Andin Musa Israillarni Qizil Dengizdin

baxlap, Xur qeliga elip bardi. Ular uda uq kun qolda yurup, su tapalmidi. **23** Andin ular Marahqa yetip kaldi; lekin u yarning suyi aqqiq bolup, suyini iqqili bolmaytti; xunga u jayning nami «Marah» dap koyuloqan. **24** U wakitta halayiq: — Biz nemə iqimiz? — dap Musadin aqrinip oqotuldaxkili turdi. **25** U Pərwərdigarqa pəryad kətürdi; Pərwərdigar uningqa bir dərəhni kərsətti; u dərəh yaşıqini elip, suqa taxliwidi, su tatliq suqa aylandi. U yərdə Pərwərdigar ularqa həküm-bəlgilimə bekitip, ularni sinap, mundak dedi: — **26** «əgər silər kəngül koyup Hudayinglar Pərwərdigarning səzini anglap, Uning nəziridə durus bolqanni kilip, əmlirigə kulak selip, barlik həkümlirini tutsanglar, undakta, Mən misirliklarning üstigə saloqan kesəllərdin heqbirini üstünggə salmaymən; qünki Mənki silərgə xipalik bərgüqi Pərwərdigardurmən». **27** Andin ular Elimqa yetip kaldi. Xu yərdə on ikki bulak bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə sularning boyida qedir tikti.

16 Andin Israillarning pütkül jamaiti Elimdin yoloqa atlandi; Misir zeminidin qikip, ikkinqi eyining on bəxinqi künidə Elim bilən Sinayning otturisdiki Sin qeliga yetip kaldi. **2** Əmma Israillarning pütkül jamaiti qolda Musa bilən Hərunning yaman gepini kilip oqotuldaxkili turdi. **3** Israillar ularqa: — Pərwərdigarning qoli bizni Misir yurtidila oltürüwətkən bolsa bolmasmidi! Xu yərdə biz gəx kaynawatqan qazanlarni qəridəp olturup, toyoqudək nan yemigənmiduk? Lekin silər bu jamaətning həmmisini aqlik bilən oltürməkqi bolup bizni bu qəlgə elip kədinglar! — deyixti. **4** Buning bilən

Pərwərdigar Musoşa: — Mana, Mən asmandin silərgə nan yaşdurimən; xuning bilən həlk hər küni qikip, bir künlük lazimlikini yioşiwalsun. Bu tərکیدə Mən ularning Mening qanun-əmrilirimdə mangidioşan-mangmaydioşanlikini sinaymən. **5** Hər həptining altinqi küni xundaq boliduki, ular yioşiwaloşanlirini təyyarlisun; u baxqa künlərdə erixidioşinidin bir həssə kəp bolidu, — dedi. **6** Andin Musa bilən Hərun barlıq Israilləroşa: — Bügün ahxam silərni Misir zeminidin elip qikkuqining Pərwərdigar ikənlikini bilisilər wə **7** ətə silər Pərwərdigarning xan-xəripini kərisilər; qünki U silərning Uning yaman gəpini kəlip oşotuldaxkininglarni anglidi; bizgə kəlsək, silər yaman gəpimizni kəlip oşotuldioşudək biz kim iduk? — dedi. **8** Musa yənə: Pərwərdigar bügün ahxam silərgə yegili gəx berip, ətə ətigəndə toyoşudək nan bərgəndə [buni bilisilər]; qünki Pərwərdigar silər Uning yaman gəpini kəlip oşotuldioşininglarni anglidi. Əmdi biz nemə iduk? Silərning oşotuldaxkininglar bizlərgə qaritiloşan əməs, bəlki Pərwərdigaroşa qaritiloşandur, — dedi. **9** Andin Musa Hərunoşa: — Sən Israillarning pütkül jamaitigə: «Pərwərdigarning aldioşa kelinglar; qünki U yaman gəp bilən oşotuldaxkininglarni anglidi», dəp eytkin, — dedi. **10** Xundaq boldiki, Hərun Israillarning pütkül jamaitigə səzləp turoşinida, ular qəl tərəpkə kariwidi, mana, Pərwərdigarning julasi bulutta ayan boldi. **11** Xuning bilən Pərwərdigar Musoşa mundaq dedi: — **12** — Mən Israillarning yaman gəp kəlip oşotuldaxkəninini anglidim; əmdi ularoşa: «Gugumda silər gəx yəysilər wə ətigəndə nandin toyunisilər, xuning bilən silər Mening

Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikimni bilip yetisilər» — dəp eytkin, dedi. **13** Kəqkurunda xundak boldiki, bədünilər uqup kelip, qedirgahni kaplap kətti; ətisi ətigəndə, qedirgahning ətrapidiki yərlərgə xəbnəm qüxkənidi. **14** Ətrapta yatqan xəbnəm kətürülüp kətkəndin keyin, mana, qəllükning yər yüzidə kīrawdək nepiz, kiqik-kiqik yumilak nərsilər turatti. **15** Israillar uni kərgəndə, uning nemə ikənlikini bilmigini üqün: — Bu nemidu? — dəp soraxti. Musa ularoqa jawabən: — Bu Pərwərdigar silərgə ata kīlojan ozuk-tülüktur. **16** Pərwərdigar xu ixni əmr kīlip dediki, «Hərbiringlar yəydiyoninglaroqa karap uningdin yiojiwelinglar; hərbiringlar ailidiki adəm sanioqa karap, hər bir adəmgə bir omər miqdarda yiojinglar; hər adəm öz qediridiki kixilər üqün yiojinglar» — dedi. **17** Israillar xundak kīlip, bəzisi kəprək, bəzisi azrak yiojiwalidi. **18** Ular uni omər miqdari bilən əlqiwidi, kəp yiojqanlarningkidin exip kətmidi, az yiojqanlarningmu kəmlik kīlmidi; hər bir kixi öz yəydiyiniyoqa karap yiojqanidi. **19** Musa ularoqa: — Heqkandak adəm bulardin heqnemini ətigə kaldurmisun, dedi. **20** Xundak bolsimu, ular Musaning səzigə kulak salmidi; bəzilər uningdin bir kīsmiini ətigə saklap koydi. Əmma saklap koyoqini kurtlap sesip kətti. Bu ix üqün Musa ularoqa hapa bolup aqqiklandi. **21** Xu səwəbtin ularning hər biri hər ətigini qikip öz yəydiyiniyoqa karap yiojiwalatti; qalojanliri bolsa aptap qikkanda erip ketətti. **22** Lekin altinqi küni xundak boldiki, ular künlük ozukning ikki həssisini yiojdi; demək, hər bir kixi üqün ikki omər miqdarda yiojiwalidi; andin jamaət əmirliri həmmisi kelip buni Musaoqa eytti. **23** Musa ularoqa: — Mana

Pərwərdigarning degini: — Ətə aram küni, Pərwərdigarğa atalojan mukəddəs xabat küni bolidu; pixuridiojininglarni pixurup, kaynitidiojininglarni kayinitip, exip qalojaning həmmisini ətigə saklap koyunglar, — dedi. **24** Ular Musa buyruoqandək, exip qalojanni ətisigə saklap koyuwidi, ular sesip qalmidi, kurutlapmu kətmidi. **25** Musa ularoqa: — Buni bögün yənglar; qünki bögün Pərwərdigarğa atalojan xabat küni bolojini üqün bögün daladin tapalmaysilər. **26** Altə kün silər yioqsanglar bolidu; lekin yəttinqi küni xabat bolojini üqün u künidə heqnemə tepilmaydu, — dedi. **27** Həlbuki, yəttinqi küni həlktin birnəqqisi ozuk-tülük yioqkili qikiwidi, heqnemə tapalmidi. **28** Pərwərdigar Musoqa: «Silər qaqanojiqə Mening əmrlirim wə kanun-bəlgilimilirimni tutuxni rət kilisilər? **29** Mana, Pərwərdigar silərgə xabat künini bekitip bərdi; xunga yəttinqi küni hərbinglarni əz ornida turup, sirtlaroqa qikmisun dəp, altinqi küni ikki künlük ozuk beridu», — dedi. **30** Xuning bilən həlk yəttinqi küni aram aldi. **31** Israillar bu ozukni «manna» dəp atidi; uning [xəkli] yuməqəsüt urukidək, rənggi aq bolup, təmi həsəlgə miləngən qoturmaqqa ohxaytti. **32** Musa ularoqa: — Pərwərdigarning əmri xuki, — Keyinki əwladliringlaroqa Mən silərnə Misirdin elip qikqanda, Mən silərgə qəldə yeyixkə ata kiləjan nanni kərsitix üqün, uningdin komzəkkə bir omər toxkuzup, ular üqün saklap koyunglar, — dedi. **33** Musa Hərunoqa: — Kəlgüsi əwladliringlaroqa kərsitixkə saklax üqün bir komzəkni elip, uningoqa bir omər miqdarda manna selip, Pərwərdigarning huzurida koyup koyojin, — dedi. **34** [Keyin,] Hərun Pərwərdigar

Musa o'ra buyruoqandak komzakni saklax uqun uni hokum-guwahlik sandukining aldidida koyup koydi. **35** Xu t'arikida Israililar ad'om olturaklaxkan bir zeminoqa yetip k'elg'ug'a kirik yil «manna» yedi; ular Kanaan zeminining qebralirioqa yetk'ug'a manna yedi. **36** 'yni qa'olda bir «om'ar» «'efah»ning ondin birig'a baraw'ar idi.

17 Andin p'utk'ul Israil jamaiti kopup, Sin q'elidin q'ikip, P'arw'ardigarning 'amri boyiq'a s'ep'ar k'ilip, R'efidim deg'an y'erg'a kelip qedirlirini tikti. 'amma u y'ard'a h'alk'k'a i'qkili su yok idi. **2** Xuning bil'an h'alk' Musa bil'an jed'allixip: — Bizg'a i'qkili su b'erg'in! — dedi. Lekin Musa ularoqa: — Nemixka mening bil'an jed'allixisil'ar? Nemixka P'arw'ardigarni sinaysil'ar? — dedi. **3** Lekin h'alk' q'ang'q'ap, su t'el'ep k'ilip, Musadin a'qrinip o'qotuldixip: — S'ən nemixka bizni, balilirimizni w'ə melimizni ussuzluk bil'an olt'ur'uxk'a Misirdin elip k'alding? — dedi. **4** Xuning bil'an Musa P'arw'ardigaroqa p'eryad k'ot'ur'up: — Bu h'alk'ni k'andak k'ilsam bolar?! Ular h'elila meni q'alma-kes'ek k'ilixi mumkin! — dedi. **5** P'arw'ardigar Musaoqa jawab'an: — S'ən Israilning a'ksak'alliridin birn'eqqisini o'z'ung bil'an bill'ə elip q'ikip, [Nil] d'aryasining s'uyini uroqiningda ixl'atk'an h'asangni k'olungoqa elip h'alk'ning aldioqa baroqin; **6** Mana, M'ən xu y'ard'a, H'or'ab teoq'idiki k'oram taxning 'ustida sening aldingda turim'ən; s'ən k'oram taxni uroqin. Buning bil'an uningdin h'alk'k'a i'qkili su q'ikidu, — dedi. Musa Israilning a'ksak'allirining k'oz aldidida xundak k'ildi. **7** Musa Israililarning jed'all'axkini w'ə ularning «P'arw'ardigar arimizda zadi barmu-yokmu?» deyixip P'arw'ardigarni sinioqini uqun, u y'orni «Massah» w'ə «M'aribah» d'ep

atidi. **8** Xu qaşda Amaləklər kelip Rəfidimdə Israiləja hujum kildi. **9** Musa Yəxuaşja: Sən özimizdin Amalək bilən jəng kilişka adəm tallioşin. Mən ətə Hudaning hāsisini qoluməja elip dəngning qoşkışida turup turimən, dedi. **10** Yəxua Musa buyruşoinidək kilip, Amaləklər bilən jəng kildi. Musa, Hərun wə Hur dəngning qoşkışioşja qikti. **11** Xundək boldiki, Musa qolini kətürüp tursa, Israil oşalib kelətti, lekin u qollirini pəskə qüxürüp tursa, Amalək oşalib kelətti. **12** Musaning qolliri eşjirlixip kətti; ular bir taxni elip kelip uning astioşja koydi; u uning üstidə olturdi; andin Hərun bilən Hur biri bir təripidə, biri yənə bir təripidə uning qollirini yələp turdi; bu tərikidə uning qolliri taki kün patkuşə məzmut turdi. **13** Xundək kilip, Yəxua Amalək wə uning həlşini kiliqlap nabut kildi. **14** Pərwərdigar Musəşja: — Bir əslimə bolsun dəp bu ixlarni bir kitabşja yezip qalduroşin, xundəkşja xularni Yəxuaning kulakşirioşja oşup bər; qünki Mən Amaləkning namini asmanlarning astidin, hətta adəmlərnəng esidinmu mutlək əqürüwetimən, dedi. **15** Andin Musa bir qurbangahşni yasap, namini «Pərwərdigar tuşumdur» dəp atidi **16** wə Musa: — Yaşning təhti aldidə bir qol kətürülüp: — «Pərwərdigar əwladtin əwladkışje Amaləkkə qarxi jəng kilişu» deyilşənidi, — dedi.

18 Musaning keynatishi, yəni Midiyaning kahşini Yətro Hudaning Musa üqün həmdə Əz həlşi Israil üqün barliş kilişanliri toşruluk anglidi, yəni Pərwərdigarning Israilni Misirdin qikəroşanlişkidin həwər tapti. **2** Xuning bilən Musaning keynatishi Yətro Musaning əslidə öz yenioşja əwətiwətkən ayali Zipporah wə uning ikki oşqlini

elip yoloqa qikti (birinchi oqlining ismi Gərxom dəp qoyulojanidi; qünki Musa: «mən yaqa yurtta musapir bolup turuwatimən» degənidi. **4** Yənə birining ismi Əliezər dəp qoyulojanidi; qünki Musa: «Atamning Hudasi manga yardəmdə bolup, meni Pirəwnning kiliqidin kütquzdi», degənidi). **5** Xundak kılıp Musaning keynatisi Yətro Musaning oqulliri bilən ayalini elip, Musaning qəldə, Hudaning teoqining yenida qedir tikgən yerigə yetip kəldi. **6** U əslidə Musaq: — «Mana, mənki keynatang Yətro sening ayalingni wə uning ikki oqlini elip yeningoqa ketiwatimən» dəp həwər əwətkənidi. **7** Xuning bilən Musa ez keynatısının aldioqa qikip, təzim kılıp, uni seydi. Ular bir-biridin həl-əhwal sorixip qediroqa kirdi; **8** Andin Musa kiyntasioqa Israilning wəjidin Pərwərdigarning Pirəwn wə misirliklaroqa kılolan həmmə əməllirini səzləp, ularning yol boyi bexioqa qüxkən jəbir-japalarni bayan kılıp, Pərwərdigarning kandaq kılıp ularni kütquzoqinini eytip bərdi. **9** Buni anglap Yətro Pərwərdigarning Israiloqa kərsətkən barlıq yahxilikidin, ularni misirliklarning kolidin kütquzoqanlikidin xadlandi. **10** Yətro [xadlinip]: — Siləрни misirliklarning wə Pirəwnning kolidin kütquzoqan Pərwərdigaroqa təxəkkurlər boloyay! U bu kowmni misirliklarning kolidin kütquzdi! **11** Mən Pərwərdigarning barlıq ilahlardin üstün turidioqanlikini əmdi bildim; qünki U dəl ular yoqanqilik kılolan ixta Əzining ulardin üstün turidioqanlikini namayan kildi — dedi. **12** Andin Musaning keynatisi Yətro Hudaqa atap bir kəydürmə kurbanlıq wə birnəqqə [təxəkkur] kurbanliklirini elip kəldi; Harun bilən Israilning hərbi aqsakili Musaning keynatisi bilən

billə Hudaning huzurida taam yeyixkə kəldi. **13** Ətisi Musa həlkning ix-dəwaliri üstidin həküm qikirixka olturdi; həlk ətigəndin tartip kəqkiqə Musaning qərisidə turuxti. **14** Musaning keynatisi uning həlki üqün qilojan ixlirini kərgəndə uningdin: — Sening həlkqə kiliwatkan bu ixing zadi nemə ix? Nemixka sən [bu ixta] yaloquz olturisən, barlik həlk nemə üqün ətigəndin kəqkiqə sening qərengdə turidu? — dedi. **15** Musa keynatisiqə jawab berip: — Həlk Hudadin yol izdəxkə mening kəximqə kelidu. **16** Qaqanki ularning bir ix-dəwasi qiksa ular yenimqə kelidu; xuning bilən mən ularning otturisida həküm qikirimən wə xundakla Hudaning kanun-bəlgilimilirini ularqə bildürimən, — dedi. **17** Musaning keynatisi uningqə: — Bu qilojining yahxi bolmaptu. **18** Sən jəzmən əzüngni həmdə qərengdə turojan həlknimu qarqitip qoyisən; qünki bu ix sanga bək eqir kelidu. Sən uni yaloquz qilip yetixəlməysən. **19** Əmdi mening səzümgə kulak salqin, mən sanga bir məslihət berəy wə [xundak qilsang,] Huda sening bilən billə bolidu: — Sən əzüng Hudaning aldidə həlkning wəkili bolup, ularning ixlirini Hudaqə məlum qilojin; **20** sən həlkqə kanun-bəlgilimilərnə eqitip, mangidiojan yolni kərsitip, ularning qandak burqi barlikini ukturojin. **21** Xuning bilən bir waqıtta sən pütkül həlkning arisidin Hudadin qərkidiojan, nəpsaniyətqilikni yaman kəridiojan həm qəbilyətlük həm diyanətlük adəmlərnə tepip, ularni həlkning üstigə bax qilip, bəzisini mingbexi, bəzisini yüzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi qilip təyinligin. **22** Xuning bilən bular hərqandak waqıtta həlkning ix-dəwalirini soraydu.

Əgər qong bir ix-dəwa qikip qalsa, buni sanga tapxursun; lekin həmmə kiquk ix-dəwalarni ular əzliri bejirisun. Xundak kiliip, ular sening wəzipəngni yeniklitip, yūküngni kətürüxüp beridu. **23** Əgər xundak kilsang wə Huda sanga xundak buyrusa, əzüng [wəzipəngdə] put tirəp turalaysən wə həlkingmu hatirjəmlilik bilən öz jayıoğa qaytip ketidu, dedi. **24** Musa keynatisining səzigə kulak selip deginining həmmisini kildi. **25** Musa pütkül Israil arisidin kabilyətlik adəmlərni tallap, ularni həlkning üstigə bax kilip, bəzisini mingbexi, bəzisini yüzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi kilip koydi. **26** Bular hərəkəndak waqıtta həlkning ix-dəwalirini sorap turdi; təsrək ix-dəwalarni bolsa, Musaoğa yollaytti, kiquk ix-dəwalarni bolsa əzliri soraytti. **27** Andin Musa keynatisini yoloğa selip koydi, u öz yurtioğa qaytip kətti.

19 Israillar Misir zeminidin qikip, dəl üqinqi eyining baxlanoğan küni Sinay qəligə yetip kəldi. **2** Ular Rəfidimdin qikip, Sinay qəligə yetip kelip, qəldə qedir tikti; Israil xu yərdə, taoqning udulida tohtap qedir tikti. **3** Musa Hudaning aldioğa qikiwidi, Pərwərdigar taoqdin uningə hitab kilip mundak dedi: — Sən Yakupning jəmätigə söz kilip, Israillaroğa munu həwərnə yətküzgin: — **4** «Mening misirliklarəğa nemə kilənimni, xundakla Mən silərni huddi bürküt balilirini qanatlirioğa mindürüp elip yürgəndək, Əz kəximəğa elip kəlgimni əzünglər kərdünglər. **5** Əmdi silər dərhəqiqət Mening sözümni anglap, əhdəmni tutsanglar, undakta barlik əllərning arisida Manga has bir gəhər bolisilər — qünki pütkül yər Meningkidur — **6** wə silər Manga kahinlardin tərkiib tapқан

has bir padixahlik wə mukəddəs bir qowm bolisilər». Mana bu sən Israillaroğa deyixing kerək boloğan sözlərdur, — dedi. **7** Xuning bilən Musa yenip kelip, həlkning aqsakallirini qakirtip, Pərwərdigar uningoğa buyruoğan xu sözləning həmmisini ularoğa yətküzdi. **8** Həlkning həmmisi bir eoizdin: — Pərwərdigar buyruoğaning həmmisigə qokum əməl kilimiz! — dəp jawab bərđi. Andin Musa həlkning jawab sözlirini Pərwərdigarning kexioğa berip yətküzdi. **9** Pərwərdigar Musaoğa: — Mana, Mən sanga səz kıləjnimda həlk awazimni anglisun, həmixə sanga ixənsun dəp, yeningoğa kəra bulutning kərangəquluki iqidə kelimən, dəp eytti. Musamu həlkning degənlirini Pərwərdigaroğa anglatti. **10** Pərwərdigar Musaoğa yənə: — Sən həlkning kexioğa berip, bügün wə ətə ularni pak-mukəddəs kılıp, kiyim-keqəklirini yudurojın. **11** Ular üqinqi künigə təyyar tursun; qünki üqinqi küni barlik həlkning kəz aldida Pərwərdigar Sinay teojoğa qüxidu. **12** Sən həlk üqün [taoqning] ətrajoğa bir pasil kılıp, ularoğa: «Silər ehtiyat kilinglar, taoqka qikmanglar yaki uning etikigə tegip kətmənglar. Kimki taoqka təgsə əltürülməy kəlməydu; **13** Uningoğa hətta birər kəli tegip kətsimu, qalma-kesək kılıp əltürülsun yaki ok etip əltürülsun. Məyli həywan yaki insan bolsun, xundək kilsa, tirik kəldurulmisun» — dəp eytkin. Ləkin Kanay uzun qelinsa, ular taoqning tüwigə qiksun, dedi. **14** Musa taoqdin qüxüp həlkning kexioğa berip, həlkni Hudağa atap mukəddəs kildi; ular kiyim-keqəklirini yudi. **15** Andin Musa həlkqə: — Üqinqi künigə təyyar turunglar; həqkim ayali bilən yeqinqilik kilmisun, dedi. **16**

Üqinqi küni bolqanda, tang yoruxi bilən xundaq boldiki, güldürmamilar güldürləp, qakmaq qeqip, taoq üstidə koyuk bir parqə bulut pəyda boldi, zor kattik qelinəjan kanayning awazi anglandi. Buni kərüp qedirgahdiki pütkül həlk qorkunqidin titrəp kətti. **17** Musa həlkni Hudaning aldida hazır boluxqa qedirgahdin elip qikti. Ular kelip taoqning tüwidə ərə turdi. **18** Pərwərdigar Sinay teoqioqa otta qüxüp kəlgini üqün is-tütək pütkül taoqni qaplidi; is-tütək humdandin ərliqən is-tütəktək üstigə ərlep qikti. Pütkül taoq kattik təwrinixkə baxlidi. **19** Kanay awazi barəanseri küqiyip intayin kattik qikti. Musa söz kiliwidi, Huda anglap ünlük awaz bilən jawab bərdi. **20** Pərwərdigar Əzi Sinay teoqioqa, taoqning qokkisiəqa qüxti; andin Pərwərdigar Musani taoqning qokkisiəqa qakiriwidi, Musa taoqqa qikti. **21** Pərwərdigar Musaq: — Sən qüxüp halayikni agahlandurup: Ular «Pərwərdigarni kərimiz» dəp pasildin bəsüp ətmişun; undaq kilsa, ulardin kəp adəm həlak bolidu, dəp eytkin. **22** Pərwərdigarəqa yekın kelələydiəjan kahinlarmu əzlrini manga atap muqəddəs kilsun; bolmisa, Pərwərdigar [sepilni] bəskəndək ularəqa həlakət yətküzidu, — dedi. **23** Musa Pərwərdigarəqa: — Halayikning Sinay teoqioqa qikixi mumkin əməs; qünki Sən Əzüng bizgə kattik agahlandurdung: taoqni «muqəddəs» dəp qarap, uning ətrapiəqa pasillarni bekitinglar, dəp əmr kilding, — dedi. **24** Pərwərdigar Musaq: — Mang, sən qüxüp kətkin. Andin sən Hərunni elip, billə qikkin; lekin kahinlar wə həlk bolsa Pərwərdigarning kexioqa barayli dəp pasildin bəsüp ətmişun; bolmisa, [Pərwərdigar sepilni] bəskəndək ularning üstigə qüxidu, — dedi. **25**

Xuning bilən Musa həkning kexioja qüxüp, ularoja bu sözni yətküzdi.

20 Huda munu barlik sözlərni bayan kılıp mundak dedi:
— **2** Mən seni «kulluk makani» boləjan Misir zeminidin qikirip kəlgən Pərwərdigar Hudayingdurmən. **3** Sening Məndin baxka heqkandak ilahing bolmaydu. **4** Sən özüng üqün məyli yukiridiki asmanda bolsun, məyli təwəndiki zeminda bolsun, yaki yər astidiki sularda bolsun, hərəkandak nərsining kiyapitidiki heqkandak oyma xəkilni yasima. **5** Sən bundak nərsilərgə bax urma yaki ularning kullukioja kirmə. Qünki Mənki Pərwərdigar Hudaying wapəsizlikka həsət kילוquqi Təngridurmən. Məndin nəprətləngənlərnin kəbihliklirini əzlrigə, oqullirioja, hətta nəwrə-qəwrilirigiqə qüxürimən, **6** Əmma Meni səyidiojan wə əmrlirimni tutidiojanlaroja ming əwladiojqə əzgərməs mehribanlik kərsitimən. **7** Pərwərdigar Hudayingning namini qalaymikan tiloja alma; qünki kimdəkim namini qalaymikan tiloja alsa, Pərwərdigar uni gunahkar həsablimalay qalmaydu. **8** Xabat künini mukəddəs dəp bilip tutkili yadingda sakliojin. **9** Altə kün ixləp barlik ixliringni tügətkin; **10** lekin yəttinqi küni Pərwərdigar Hudayingoja atalojan xabat künidur; sən xu küni heqkandak ix qilmaysən; məyli sən yaki oqlung bolsun, məyli kizing, məyli kulung, məyli dediking, məyli buqang yaki sən bilən bir yərdə turuwatqan musapir bolsun, heqkandak ix qilmisun. **11** Qünki altə kün iqidə Pərwərdigar asman bilən zeminni, dengiz bilən uning iqidiki barini yaratti andin yəttinqi künidə aram aldi. Buning üqün Pərwərdigar xabat künini

bəht-bərikətlik kün kılıp, uni mukəddəs kün dəp bekitti.

12 Ata-anangni hərmət kıl. Xundak kılsang Pərwərdigar Hudaying sanga ata kılmaqçı boləjan zeminda uzun əmür kərisən. **13** Qatillik kılma. **14** Zina kılma. **15** Ooqrilik kılma. **16** Qoxnang toqruluk yalojan guwahlik bərmə. **17** Sən qoxnangning əy-imaritigə kəz kiringni salma, nə qoxnangning ayali, nə uning kulioja, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning ixiki yaki qoxnangning hərəkəndək baxka nərsisigə kəz kiringni salma. **18** Pütkül həlk güldürmənilarni, qeqin-yalkunlarni, kanayning awazi wə taojdin ərləp qikқан is-tütəklərnəi kərdi wə anglidi; ular bularni kərup, titrixip yirək turuxti **19** wə Musaoja: — Bizgə sənla səz kıləjaysən, biz anlaymiz; ləkin Huda bizgə Əzi səz kılmişun; qünki undək kılsa əlöp ketimiz, dedi. **20** Musa halayikқа jawabən: — Qorkmanglar; qünki Hudaning bu yərgə kelixi silərnəi sinax üqün, yəni silərnəi Uning dəhxətlikini kəz aldinglarəja kəltürüp, gunah kılmasliqinglar üqündur, — dedi. **21** Xuning bilən halayik nerida turdi; ləkin Musa Huda iqidə turojan koyuk bulutning kəxioja yeqin bardı. **22** Pərwərdigar Musaoja: — Sən berip Israillarəja munu səzlərnəi yətküzgin: «Silərgə ərxtin səz kıləjinimni kərdünglar. **23** Silər Mening ornumda ilah dəp kümüxtin butlar yasimanglar, yaki əzünglar üqün altundin butlarni yasimanglar. **24** — Sən Mən üqün tupraqtin bir qurbangah yasap, xu yərdə kəydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanlikliringni, koy-əqkə bilən kaliliringni sunəjin. Omumən Mən həlkqə namimni [hərmət bilən] əslitidiojan barlik jaylarda, yeningəja kelip sanga bəht-bərikət ata kılımən. **25**

— Əgər Manga atop taxlardin qurbangah yasimakqi bolsang, yonulojan taxlardin yasimiojin; qünki taxlaroqa əswabingni təgküzsəng, ular napak bolup qalidu. **26** Qurbangahimoqa qikidiojan pələmpəy bolmisun; undak bolqanda, pələmpəydin qikkuqə əwriting kərünüp kəliximi mumkin», — dedi.

21 — Sən ularning aldioqa koyidiojan həküm-bəlgilimilər munulardur: — **2** Əgər sən bir ibraniy kulni setiwalojan bolsang, u altə yiləiqə hizmitingdə bolup, yəttinqi yili tələmsiz hər kilinsun. **3** U kul kilinixka tənha hələttə elip kelingən bolsa, tənha hələttə kətsun. Ayali bilən birgə elip kelingən bolsa, ayalimu uning bilən billə kətsun. **4** Əgər hojisi uningota hotun elip bərgən bolsa, xundakla ayali uningota oqul-qizlarni tuqup bərgən bolsa, ayal baliliri bilən hojisioqa kəlip, ər yaloquz kətsun. **5** Lekin əgər kul elan kilip: «Mən hojam, ayalim wə balilirimota muhəbbitim bolqini üqün hər bolup kətməymən» desə, **6** undakta uning hojisi uni Hudaning [ibadət sorunining] aldioqa elip berip, uni ixikning aldida yaki ixikning kexikining aldida turoquzsun; andin hojisi bigiz bilən uning kulikini təxsun. Xundak kilip, u mənggügə hojisining kuli bolup qalidu. **7** Əgər birkim kizini dedəklikkə setiwətkən bolsa, u ər kullar hər kilinoqandək hər kilinmisun. **8** Əgər əzigə has setiwalojan kiz hojisioqa yakmisa, undakta u kiz tərəpning hək tələp uni hər kilixioqa yol qoyuxi kerək. Lekin hojisining uni yat həlkkə setix hoquki bolmaydu; qünki hojisi uningota wapaszlik kilqandur. **9** Əgər u kizni oqlioqa has bekitkən bolsa, undakta u bəlgilimilər boyiqə uningota əz kizidək muamilə kilsun. **10** Əgər

hojisi yənə hotun alsa, əslidə əmrigə aloqan dedikining yemək-iqmikini, kiyim-keqikini wə ər-hotunqilik burqini keməytmisun. **11** Əgər u xu üq ixni ada qilmisa, undaқта u bədəl təliməy hər bolsun. **12** Kimki bir adəmni urup ɵltüröp koysa, umu qoқum ɵltürölsun. **13** Lekin əgər u kixi [ɵlgüqining] jenini paylap turup kəstən ɵltürmigən, bəlki mən Huda uning qoli arқilik xu kixining ɵlüxigə yol qoyoqan bolsam, undaқ əhwalda Mən uningoqa kaqidioqan bir jayni orunlaxturimən. **14** Lekin əgər birsi ɵz koқnisini hiylə bilən ɵltürimən dəp, uningoqa kəstən hujum kilsa, u gərqə [panah izdəp] qurbangahimoqa keqip kəlsimu, u xu yərdə tutulsun wə ɵlümgə məhkum qilinsun. **15** Kimki ɵz atisi yaki anisioqa qol təgküzsə, qoқum ɵltürölsun. **16** Kimki bir adəmni bulap satқан bolsa yaki uning qolida barliki məlum bolsa, jəzmən ɵltürölüxi kerək. **17** Kimki ɵz atisi yaki anisioqa lənət qilip qaroiqan bolsa, jəzmən ɵltürölüxi kerək. **18** Əgər ikki kixi uruxup qelip, biri yənə birini tax ya moxti bilən ursa, uruloqan kixi ɵlməy, orun tutup yetip qaloqan bolsa, **19** u kixi qorup hasioqa tayinip taxqirioqa qiqқudək bolsa, undaқта uni uroqan kixi jazadin halas qilinsun; pəqət zəhimləngüqining yetip ixtin qaloqan waқti üqün tələm berip, uni dawalitip səllimaza saқaytsun. **20** Əgər birsi quli yaki dedikini tayaqta ursa, xundaқla qul yaki dedək nək məydanda ɵlöp kətsə, uning üqün [igisi] qoқum jazaqa tartilsun. **21** Lekin əgər tayaq yegüqi bir-ikki kün tirik tursa, undaқта qul hojayinining xəhsi mal-mülki boloqini üqün, qulning jazasioqa tartilmisun. **22** Əgər kixilər bir-biri bilən uruxup qelip, hamilidar bir ayalni urup

salsa, hamilidar ayalda balisi baldur tuquluxidin baxqa zəhimlinix bolmisa, ayalning erining tələm təlipi boyiqə hakimlarning təstiqidin etküzülüp jərimanə təlisun. **23** Əgər [ayal yaki bala] ziyan-zəhətkə uqriqan bolsa, undaқта jenioqa jan, **24** kəzigə kəz, qixioqa qix, kəlioqa kəl, putioqa put, **25** kəyükkə kəyükk, zəhimgə zəhim, kəkkə kək tələnsun. **26** Əgər birsi əz kəl ya dedikining kəzini urup nakar kəlip kəyosa, kəzi wəjidin uni azad kəlsun. **27** Xuningdək birsi əz kəli ya dedikining qixini urup qikiriwətkən bolsa, qixi wəjidin uni azad kəlsun». **28** Əgər bir kala bir ər yaki ayal kixini üsüp əltürüp kəyosa, xu kala qəqum qalma-kesək kəlinixi kərak, uning gəxi yeyilmisun. Ləkin kalining igisigə gunah kəlmisun. **29** Ləkin bu uyning ilgidin üsüx aditi bolup, igisigə bu həkətə agah berilgən bolsa, ləkin yənə uni baqlimioqini üqün ər-ayal kixilərnə üsüp əltürüp kəyoqan bolsa, undaқта kala qalma-kesək kəlinsun, igisimu əlümgə məhkum kəlinsun. **30** Ləkin uningdin hun həkki tələp kəlinsa, əz jenining ornida uningə qənzilik tələm kəyuloqan bolsa xuni bərsun. **31** Kalidin üsülgüqi oqul yaki kiz bala bolsa, kalining igisi ohxaxla yukiriki həkümdikidək bir tərəp kəlinsun. **32** Kala kəl yaki dedəkni üskən bolsa, kalining igisi üsülgüqining hojioqa ottuz xəkəl kümüx bərsun; andin kala qalma-kesək kəlinsun. **33** Əgər birsi bir orining aqzini oquk kəyup yaki kolawatqan orining aqzini yapmay, kala yaki exək uningə qüxüp kətsə, **34** Undaқта orining igisi mal igisining ziyinini toluk tələp bərsun; əlgən mal uningki bolidu. **35** Əgər birsining kalisi yənə birsining kalisini üsüp əltürüp kəyoqan bolsa, undaқта ular tirik qəloqan

kalini setip, pulni barawər bəlxusun həm əlük kalinimu xundak bəlxusun. **36** Lekin kalining ilgiridin üsidiojan aditi barliki enik turup, igisi uni baqlimay qoyuwatkən bolsa, undakta üsküqi kalining igisi kalioja kala tölöp bərsun, əlük kala uning bolsun.

22 Əgər birsi bir kala yaki qoyni oqrilap, uni soysa ya setiwətsə, u bir kalining ornioja bəx kala, bir qoyning ornioja tət qoy təlisun. **2** Oqri tam təxkəndə tutulup kəlip, tayak yəp əlöp kəlsa, əltürgüqigə hun jazasi kəlmisun. **3** Lekin xu wəkə boləjan pəyttə kün qikip kəlojan bolsa, undakta əltürgüqi hun jazasioja tartilsun. Oqri oqriliojanini tölöp ziyanni toluqlap berixi kerək; uningda bir nemə bolmisa, kulluqqa setilip, oqriliojan nərsini təlix kerək. **4** Oqri tutuloqanda oqriliojan nərsə, kala bolsun, exək bolsun, qoy bolsun uning kolida tirik hələttə tepilsa, u ikki həssə kimməttə tölöp bərsun. **5** Əgər birsi öz mal-qarwilirini etizlikqa yaki üzümzarlikqa otlaxqa qoyuwetip, baxqilarning baq-etizlikda otlaxqa yol qoysa, undakta u əzining əng esil məhsulatiridin yaki üzümzarlikning əng esil mewisidin ziyanni tölöp bərsun. **6** Əgər ot ketip, tikənlikkə tutixip ketip, andin ənqiləni, bax tartip pixqan ziraətni kəydürüp, pütkül etizlikni kül kiliwətsə, undakta ot qoyuquqi barlik ziyanni tölöp bərsun. **7** Əgər birsi qoxnisioja pul yaki mal-dunyasini amanət qiləjan bolsa, bular əyidin oqrilinip kətsə, xundakla oqri keyin tutulsa, u oqriliojanini ikki həssə kimməttə tölöp bərsun. **8** Lekin oqri tepilmisa, əy igisining qoxnisining melioja kol təgküzgən ya təgküzmigənliki məlum bolsun dəp, həkimlarning aldioja kəltürülsun.

9 Hərhil hiyanət, u məyli kala, exək, qoy, kiyim-keqək bolsun, yittürüp qoyoqan nərsə bolsun, ular tooqruluk bir qoxnisi: «əməliyəttə mundaq idi» dəp talaxqan bolsa, hər ikkisininə dəwasi həkimlarning aldioqə kəltürülsun; həkimlar qaysioqə gunah bekitse, xu qoxnisiqə ikki həssə qimməttə tələp bərsun. **10** Əgər birsi qoxnisiqə exək, kala, qoy yaki baxqa bir qarpayni amanət qilsa, bu amanət meli kixi kərməy elüp kətsə, yaki zəhimplənsə, yaki həydəp əkitilsə, **11** undaqtə qoxnisining melioqə qol təgküzgən ya təgküzmigənliki məlum bolsun dəp, Pərwərdigarning aldida ularning otturisida bir qəsəm iqürülsun. Mal igisi bu qəsəmnə qəbul qilsun; qoxnisi uningqə tələm tələp bərmisun. **12** Ləkin mal oqrilanoqan bolsa, u igisigə tələp bərsun. **13** Əgər uni wəhxiy haywan boqurp qoyoqan bolsa, u malning qalduqini guwahliq üqün kərsitip, uni tələp bərmisimu bolidu. **14** Əgər birsi qoxnisidin bir ulaoqni ətnə elip, ulaoq igisi yok yərdə zəhimplənsə yaki elüp qalsa, ətnə aloquqi toluq tələp bərsun. **15** Ləkin igisi nək məydanda bolsa, ətnə aloquqi tələp bərmisun; ulaoq ijarigə elinoqan bolsa, aloquqi tələm təlimisun; qünki uni ijarə tələp əkəlgən. **16** Əgər bir adəm tehi yatliq bolmioqan bir qizni azdurup, uning bilən billə yatsa, undaqtə u uning toyluqini berixi kerək, andin uni hotunlukqa alsun. **17** Ləkin qizning atisi uni uningqə bərgili unimisa, zina qiloquqi pak qizlarning toyluqioqə barawər kelidioqan kümüx pulni tarazida əlqəp bərsun. **18** Jadugər hotunni tirik qoymioqin. **19** Haywan bilən jinsiy munasiwət ətküzgən hərbi jəzmən əlümgə məhkum qilinsun. **20** Kimdəkim birdinbir Pərwərdigardin

baxқа h rkandaq ilah ya qurbanlik sunsa, h ram d p mutlək halakətkə məhkum qilinsun. **21** Sil rmi Misirda musapir bolup turoqanik nsil r, musapir bolojan kixini heq harlimanglar w  yaki uning ya heq zulum qilmanglar. **22** H rkandaq tul hotun yaki yetim balini horlimanglar. **23** S n ularni h rkandaq tərəptə horlisang, ular manga pəryad kətürsə, M n ularning awazini qoqum anglaymən; **24** xuning bil n o azipim tutixip, sil rni qiliqlap  lt rim n, sil rning hotunliringlar tul qilinip, baliliringlar yetim bolup qalidu. **25**  g r sən Mening həlkimning iqidin sanga qoxna bolojan k mb oq lg  k rz bərgən bolsang, uning ya jazanihorlard k muamilə qilmioqin; uningdin  s m almanglar. **26**  g r sən qoxnangning qapinini g r g  aloqan bolsang, k n olturmasta uning ya yandurup b r. **27** Q nki qapini uning birdinbir yepinqisi bolup, bədinini yapidioqan kiyim xudur. U bolmisa, u nemini yepinip yatidu? Bu səwəbtin Manga pəryad qilsa, pəryadini anglaymən; q nki Mən x p ktlikturm n. **28** Hudaoq  kupurluk qilma, w  həlqingning  miririnimu qaropar tillima. **29** Haminingning h sulining axqinidin w  xarab-z ytun meyi k lqikingdin taxqinidin Manga hədiyə sunuxni hayal qilmioqin. Sən oqulliringning tunjisini Manga atioqin. **30** Kala bilən qoyliringning tunji balilirinimu həm xundaq atioqin; tunji bala y tt  k ngiq  anisi bilən bill  tursun;  mma səkkizinqi k ni uni Manga atap sunoqin. **31** Silər Manga ataloqan muqəddəs kixilər bolisil r; xunga dalada yirtkuq haywan t ripidin boquloqan haywanning g xini yemanglar, b lki uni itlaroq  taxlap beringlar.

23 Yaloqan gəpni yaymioqin wə ya yaloqan guwahlik berip rəzil adəmgə yan basmioqin. **2** Topqa əgixip rəzil ixta bolma yaki dəwa-dəsturlarda guwahlik bərgəndə topqa əgixip həqiqətəni burmilima. **3** Kəmbəoqəl dəwa qilsa, uningoqa yan basma. **4** Duxminingning kala ya exiki ezip ketip, sanga uqrap qalsa, uni elip kelip, igisigə qoqum tapxurup bər. **5** Əgər sanga əq bolqanning exiki yūknə kətürəlməy yūknəning astida yatqinini kərsəng, uni yadəmsiz taxlimay, bəlki uningoqa yadəmlixip exikini qopuruxup berixing zərür. **6** Arangdiki kəmbəoqəlning dəwasida adalətəni burmilima. **7** Hərəkəndə sahta ixtin əzūngni neri tart; bigunəh adəm bilən həkkəniy adəmni ətürmigin; qūnki Mən rəzil adəmni hərgiz adil dəp aqlimaymən. **8** Xuningdək həqkəndə para yemə; qūnki para kəzi oquqlarni kor kilip, həkkəniylarning səzlirini burmilaydu. **9** Musapir kixilərgə zulum qilma; qūnki əzūnglar Misir zeminida musapir bolup turoqan boləjaqqa, musapirning rohiy halini bilisilər. **10** Altə yil əz yeringni terip, hosullirini al. **11** Lekin yəttinqi yili yərgə aram berip uni box qoy; həlqəning namratliri uningdin yioqip yesun, ulardin axqinini janggaldiki həywanlar yesun; xundəklə üzümzarliqəng bilən zəytunzarliqəngnimu xundəklə qiloqin. **12** Altə kün iqidə əz ixingni ada kilip, yəttinqi künə aram elixing zərür. Buning bilən kala-exəkliring aram tapidu, dedikingning oqli bilən musapir kiximu hərdükini qikiridu. **13** Mən sanga eytkinimning həmmisini kəngül bəlüp ada qil; bəxqa iləhlarning namini tilingoqa alma; bular həttə aozingojimu qikmisun. **14** Hər yilda üq qətim mening üqün həyt ətüzgin. **15** Aldi

bilən «petir nan heyti»ni etküz; sanga əmr kılənimdək Abib eyidiki bekitilgən künlərdə yəttə kün petir nan yegin; qünki xu ayda sən Misirdin qıkkəniding. Xu heyttə heqkixi aldiməja quruk qol kəlmisun. **16** Sən əjir kılıp terioqan etizdiki ziraitingning tunji həsulini oroqanda «orma heyti»ni etküz; xundakla sən əjir singdürüp yərdin ahırkı həsul-məhsulatlıringni yil ahirida yioqkanda «həsul yioqix heyti»ni etküz. **17** Yilda üq kətim ərkəkliringning həmmisi Rəb Pərwərdigarning huzuriəja həzir bolsun. **18** Sən mangu ataloqan qurbanlıqning kənini hemirturuq selinoqan nan bilən sunmioqin; heyttə qurbanlıqning yeoqini bolsa keqiqə kondurup ətigiqigə saklıma. **19** Zeminingdiki dəslepki həsulning əng yahxsini Pərwərdigar Hudayingning əyigə elip kəl. Oqlakni anisining sütidə kaynitip pixurma. **20** Mana, Mən bir Pərixtni yolda seni qooqdap, Mən sanga təyyarlıoqan yərgə elip barsun dəp, aldingda yürüxkə əwətimən. **21** Sən uning aldida əzünggə agah bol, uning awazioqa kulak sal. Uning zıtioqa təgmə; bolmisa, u itaətsizlikliringni kəqürməydu; qünki Mening namim uningdidur. **22** Ləkin əgər sən uning awazioqa kulak selip, Mening barlıq buyruoqanlıriməja əməl kilsang, Mən düxmənliringgə düxmən, küxəndiliringgə küxəndə bolimən. **23** Qünki Mening Pərixtni aldingda yürüp, seni Amoriy, Hıttiy, Pərizziy, Qanaaniy, Hıwiyy və Yəbusiylarning zeminiəja baxlap kiridu; Mən ularni yökətimən. **24** Sən ularning ilahlirioqa bax urup ibadət kılma və yaki ular kıləqandək kılma; bəlki ularning [butlirini] üzül-kesil qeqiwət, but tüwrüklirini üzül-kesil kukum-taloqan kılıwət; **25** Ləkin

Hudayinglar Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar. Xundak kilsanglar U nan bilən süyünlarni bərikətləydu; Mən barlıq kesəllikni aranglardin qikirip taxlaymən. **26** Buning bilən zeminingda boyidin ajrap ketidiqan yaki tuqmas heqbir ayal yaki qarpay bolmaydu; ömrüngning künlirini toluq kilmən. **27** Mən sening aldingda wəhimimni əwətimən, kaysi taipigə yekınlaxsang xularni parakəndə kilmən; xuning bilən həmmə düxmənliringni kəynigə yandurup kaqurimən. **28** Hıwiylar, Kanaaniylar wə Hıttiyarlarni aldingdin koqlap qikiriwetixkə serik hərılərnı aldingda yürüxkə əwətimən. **29** Əmma zeminning Harabilixip, dalada wəhxiy haywanlar awup sanga həwp bolup qalmasıki üqün, xu əllərnı aldingdin bir yiloqıqə həydiwətməymən, **30** Bəlki sən awup, zeminni [pütünləy] miras kilip boluqə, az-azdin həydəp turimən. **31** Sening zeminingning qegrilirini Kızıl Dengizdin tartip Filistiyələrnıng dengizioqıqə, xuningdək qəldin tartip [Əfrat] dəryasioqıqə bekitimən; qünki zeminda turuwatqanlarni həydiwetip yerini igilixing üqün, ularni qolungoqa tapxurimən. **32** Sən ular bilən wə yaki ilahliri bilən heqkandak bir əhdə tüzmə. **33** Ularning seni aldimda gunahka patkuzmasıki üqün ularni zeminingda kət'iy turuuzma. Qünki mubada sən ularning ilahlirining ibaditidə bolsang, bu ix sanga tuzak bolidu.

24 U Musoqa yənə: — «Sən berip, özüng bilən billə Harun, Nadab, Abihuni wə Israillarning aqsakalliri arisidin yətmix adəmnı elip, Pərwərdigarning huzurioqa qikip, yirakta turup səjdə kilinglar. **2** Pəkət Musala Pərwərdigarning aldioqa yekın kəlsun; baxqılar yekın

kəlmisun, həlk uning bilən billə üstigə qıkmisun, — dedi. **3** Musa kelip Pərwərdigarning barlik sözliri bilən həkümlirini halayıqqa dəp bərdi; pütkül halayik bir awazda: — Pərwərdigarning eytkən sözlirining həmmisigə əməl qilimiz! — dəp jawab berixti. **4** Andin Musa Pərwərdigarning həmmə sözini hatiriliwelip, ətisi səhər qopup taonıng tüwidə bir qurbangahni yasap, xu yərdə Israilning on ikki kəbilisining sani boyiqə on ikki tax tüwrükni tiklidi. **5** Yənə Israillarning birnəqqə yigitlirini əwətti, ular berip Pərwərdigarəyə keydürmə qurbanlıklar sundi, inaklık qurbanlıki süpitidə birnəqqə torpaqnimu soyup sundi. **6** Andin Musa qanning yerimini qaqlarəyə qaqlidi, yənə yerimini qurbangah üstigə qaqtı. **7** Andin u əhdinamini kəlioqə elip, həlkəyə oqup bərdi. Ular jawabən: — Pərwərdigarning eytkinining həmmisigə kulak selip, itaət qilimiz! — deyixti. **8** Xuning bilən Musa qaqlardiki qanni elip, həlkəyə sepip: — Mana, bu Pərwərdigar muxu sözləning həmmisigə اساسən silər bilən baqlioqan əhdining kənidur, dedi. **9** Andin keyin Musa wə Hərun, Nadab wə Abihə Israillarning aqsakalliridin yətmix adəm bilən billə taol üstigə qıqixti. **10** Ular xu yərdə Israilning Hudasini kərdi; uning ayioqining astida huddi kək yaquttin yasaləqan nəpis payandazdək, asman gümbizidək süpsüzük bir jisim bar idi. **11** Lekin u Israillarning mətiwərlirigə qol təgküzmid; ular Hudani kərup turdi həmdə yəp-iqixti. **12** Pərwərdigar Musaqə: — Taol üstigə, kəximəyə qıqip xu yərdə turoqin. Sanga ularəyə əgitixkə tax tahtaylarni, yəni Mən yezip qoyəqan qanun-əmrni berimən, dedi. **13** Xuning bilən Musa qopup, Yardəmqisi Yəxuani elip

mangdi. Musa Hudaning teoioqa qikti. **14** U awwal aksakallaroga: Biz yenip kalgüqə muxu yərdə bizni saklap turunglar. Mana, Harun bilən hur siləning yeninglarda qalidu; əgər birsining ix-dəwasi qiksa, ularning aldioqa barsun, — dedi. **15** Xuning bilən Musa taonning üstigə qikti wə taoni bulut qaplidi. **16** Pərwərdigarning julasi Sinay teonining üstidə tohtidi; bulut uni altə küngiqə kaplap turdi; yəttinqi küni, Pərwərdigar bulut iqidin Musani qakirdi; **17** Pərwərdigarning julasining kiyapiti Israillarning kəz aldida taonning qokkisida həmmiini yutkuqi ottək kərüdi. **18** Musa bulutning iqigə kirip, taonning üstigə qikip kətti. Musa kirik keqə-kündüz taoda turdi.

25 Pərwərdigar Musaoqa mundak dedi: — **2** Sən Israillaroqa eytkin, ular Manga bir «kətürmə hədiyə»ni kəltürsun; kimning kəngli hədiyə sunuxqa hux bolsa, uningdin Manga sunulidioqan «kətürmə hədiyə»ni tapxuruwelinglar. **3** Silər ulardin tapxuruwalidioqan kətürmə hədiyə: — Altun, kümüx, mis, **4** kək, səsün wə kizil rənglik yip, kanap rəht, tiwit, **5** kizil boyaloqan qoqkarning teriliri, delfinning teriliri, akatsiyə yaotiqi, **6** qiraot üçün zəytun meyi, «məsihləx meyi» wə huxbuy üçün huxbuy dora-dərməklər, **7** əfod bilən «koxen»oqa ornitilidioqan ak həkik wə baxqa esil taxlar bolsun. **8** Mening əzliri arisida makan kilixim üçün [xulardin] Manga bir mukəddəs turaloquni yasisun. **9** Uni Mən sanga barlik kərsətməkqi boloinimoqa اساسən, yəni ibadət qedirining nushisi wə barlik əswab-saymanlirining nushisioqa op'ohxax kilip yasanglar. **10** Ular akatsiyə

yaʼqiqidin bir sanduq yasisun. Uning uzunluqi ikki yerim gʻaz, kængliki bir yerim gʻaz, egizliki bir yerim gʻaz bolsun. **11** Sən uni sap altun bilən qapliqin; iqi wə sirtini altun bilən qaplap, uning üstünki qismining qərisigə altundin girwək qıkar. **12** Uningoqa altundin tət hālqa kuydurup, tət qetikioqa bekitkin. Bir tərıpigə ikki hālqa, yənə bir tərıpigə ikki hālqa bolsun. **13** Sən həm akatsiyə yaʼqiqidin ikki baldaq yasap, hər ikkisini altun bilən qapliqin; **14** andin sanduq ular arkilik kətürülsun dəp, baldaqlarni sanduqning ikki yenediki hālqiliridin ətüzüp qoyqin. **15** Baldaqlar həmixə sanduqtiki hālqida tursun; ular uningdin qıqirilmisun. **16** Mən sanga beridioqan həküm-guwahliqni sanduqqa qoyqin. **17** Sanduqning [yapkuqi süpitidə] sən altundin uzunluqi ikki yerim gʻaz, kængliki bir yerim gʻaz bolqan bir «kafarət təhti» yasioqin. **18** Ikki kerubni altundin soqup yasioqin. Ularni kafarət təhtining ikki tərıpigə ornatqin. **19** Bir kerubni bir tərıpigə, yənə bir kerubni yənə bir tərıpigə ornitix üqün yasioqin. Ikki tərıpıdiki kerublarni kafarət təhti bilən bir gəwdə qilinglar. **20** Kerublar bir-birigə yüzlənsun, qanatlırini kafarət təhtining üstigə kerip, qanatlıri bilən uni yapsun; kerublarning yüzi kafarət təhtigə qaritilsun. **21** Sən kafarət təhtini sanduqning üstigə qoyup, Mən sanga beridioqan həküm-guwahliqni sanduqning iqigə qoyqin. **22** Mən xu yərdə sən bilən kərüximən; kafarət təhti üstidə, yəni həküm-guwahliq sanduqning üstidiki ikki kerubning otturisida turup sanga Israillarqə yətküzüxkə tapxuridioqan barlıq əmrlirim toqrisida səz qilimən. **23** Həm akatsiyə yaʼqiqidin uzunluqi ikki gʻaz, kængliki bir

gəz, egizliki bir yerim gəz boləjan bir xirə yasiojin. **24** Uni sap altun bilən kaplap, uning üstünki kışmining qərisigə altundin girwək qıkar. **25** Sən xirəning qərisigə tət ilik egizliktə bir ləw yasiojin; bu ləwning qərisigimu altundin bir girwək qıkar. **26** Sən u xirəgə altundin tət halka yasap, bu halkılarni xirəning tət burjikidiki qetikqə ornatqin. **27** Xirəni kətürüxkə baldaqlar ötküzilsun dəp, halkılar xirə lewigə yekın bekitilsun. **28** Baldaqlarni akatsiyə yaşıqidin yasap, altun bilən kaplıojin; xirə ular arkilik kətürilidu. **29** Xirəgə yandap legən, qaqa-təhsə, piyalə wə «xarab hədiyəliri»ni qaqidiojan kədəhləрни yasiojin; ularni sap altundin yasiojin. **30** Mening huzurumda turuxka sən xirəgə həmixə «təkdin nan»ni qoyojin. **31** Sən həm sap altundin bir qiraşdan yasiojin. U qiraşdan soqup yasalsun; qiraşdanning puti, oqoli, kədəhliri, oqunqə wə qeqəkliri pütün bir altundin soqulsun. **32** Qiraşdanning oqolining ikki yenidin altə xahqə qıqırilsun — qiraşdanning bir yenidin üq xahqə, qiraşdanning yənə bir yenidin üq xahqə qıqırilsun; **33** bir yenidiki hər bir xahqədə badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki boləjan üq kədəh qıqırilsun, yənə bir yenidiki hər bir xahqədə badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki boləjan üq kədəh qıqırilsun. Qiraşdanəja qıqiriləjan altə xahqining həmmisi xundak yasalsun. **34** Qiraşdanning [oqolidin] badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki boləjan tət kədəh qıqırilsun. **35** Bulardin baxka [birinqi] ikki xahqining astida bir oqunqə, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir oqunqə, [üqinqi] ikki xahqining astida bir oqunqə bolsun; qiraşdanəja qıqiriləjan altə xahqining asti həmmisi

xundak bolsun. **36** Uning xu oʻqunqiliri ham xahqiliri qiraʻodan bilan bir gawda qilinsun — bir pütün sap altundin soʻqup yasalsun. **37** Sən qiraʻoddanning yəttə qiriʻoʻini yasioʻin; qiraʻoʻlar uduloʻa yoruk qūxūrəlixī ūqūn ūsti tərəpkə ornitilsun. **38** Uning pilik kayqiliri bilan kuldānliri sap altundin yasalsun. **39** Qiraʻodan wə uning barlik əswabliri bir talant sap altundin yasalsun. **40** Sanga taoʻda ayan qilinoʻan nusha boyiqə bularni ehtiyat bilan yasioʻin.

26 Mukəddəs qedirni on parqə yopuqtin yasatkin; yopuqlar nepiz tokuloʻan ak kanap rəhtkə kək, səsūn wə kizil yiplar arilaxturulup ixlənsun; uningə kerublarning sūritini qewər kollarə nəpis kilip kəxtiləp qikəroʻuzoʻin. **2** Hərbir yopuqning uzunluqi yigirmə səkkiz gəz, kəngliki tət gəz bolup, hərbir yopuq ohxax qong-kiqikliktə bolsun. **3** Yopuqlarning bəxi bir-birigə ulansun, kəloʻan bəx yopuqmu ham bir-birigə ulansun. **4** Sən ulap qikiloʻan birinqi qong parqining əng qetidiki kismioʻa bir təripigə rənggi kək izmə kadioʻin, xuningdək ulap qikiloʻan ikkinqi qong parqining əng qetidikisining bir təripigimu ham xundak kiləin. **5** Birinqi qong parqining əng qetidiki kismioʻa əllik izmə kadioʻin, ikkinqi qong parqining əng qetidikisigimu əllik izmə kadioʻin. Izmilər bir-birigə udulmuudul bolsun. **6** Mukəddəs qedir bir pütün bolsun ūqūn altundin əllik iloʻu yasap, ikki qong parqə yopuqni xu iloʻular bilan bir-birigə tutaxturoʻin. **7** Mukəddəs qedirni yepix ūqūn əqkə tiwitidin yopuqlarni yasioʻin; yopuqtin on bir parqə yasioʻin. **8** Yopuqlarning hərbirining uzunluqi ottuz gəz, kəngliki tət gəz bolup, on bir yopuqning

həmmisi ohxax qong-kiqiklikdə bolsun. **9** Yopuqlarning bəxini ulap bir kəlip, qaloqan altə yopuqnimu ulap bir kəlip, altinqi yopuqni ikki qat kəlip, qedirning aldi tərripəə sanggilitip qoyoqin. **10** Sən birinqi ulap qikiloqan qong parqining əng qetidiki qismioqə əllik izmə, ikkinqi ulap qikiloqan qong parqining əng qetidiki qismioqə əllik izmə qadioqin. **11** Sən həm mistin əllik iloqu yasap, qedir bir pütün bolsun üqün ularni izmilərgə ətküzüp ikki qong parqini ulap qoyoqin. **12** Lekin yopuqning qedirning kəynidin exip qaloqan qismi, yəni exip qaloqan yerim parqisi qedirning kəyni tərripədə sanggilap tursun. **13** Qedir yopuqlirining qedirning boyidin artuq qismi, yəni u tərripidin bir gəz, bu tərripidin bir gəz, qedirning ikki tərripidin sanggilap, uni [toluk] yapsun. **14** Buningdin baxqa, qediroqə kizil boyaloqan qoqkar terisidin yopuq yasap yapqin, andin uning üstidinmu delfin terisidin yasaloqan yənə bir yopuqni qaplioqin. **15** Muqəddəs qedirning tik tahtaylirini akatsiyə yaəqiqidin yasap tikligin. **16** Hərbir tahtayning uzunluqi on gəz, kəngliki bir yerim gəz bolsun. **17** Hərbir tahtayning ikkidin turumi bolsun, hər ikki tahtay xular bilən bir-birigə qetilsun; qedirning barliq tahtaylirini xundak yasioqin. **18** Qedirning tahtaylirini xundak yasioqin; yigirmisini jənub tərəpkə tikligin; **19** bu yigirmə tahtayning tegigə kümüxtin qirik təglik yasioqin; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üqün ikkidin təglik, yənə bir tahtayning ikki turumi üqün ikkidin təglik yasioqin. **20** Xuningdək qedirning udul tərripədə, yəni ximal tərripədə yigirmə tahtay bolsun; **21** bularning qirik təgliki kümüxtin bolsun;

bir tahtayning tegigə ikkidin təglik, yənə bir tahtayning tegigə ikkidin təglik orunlaxturulsun. **22** Qedirning kəyni tərīpigə, yəni oqərb tərəpkə altə tahtay yasap tikligin. **23** Qedirning kəyni tərīpidiki ikki bulungoqa ikki tahtay yasap ornatqin. **24** Bu [bulung tahtayliri] astidin üstigiqə ikki qat qilinip [tahtaylarni] əzara qetixtursun, üsti bir həlkioqa bekitilsun. Hər ikkisi xundak qilinip, ikki bulungoqa tiklənsun. **25** Arqa tərəptə səkkiz tahtay bolidu, ularning kümüxtin yasaloqan on altə təglik bolidu; bir tahtayning tegidə ikki təglik, yənə bir tahtayning tegidə ikki təglik bolidu. **26** Buningdin baxqa sən akatsiyə yaoqiqidin baldaq yasoiqin; qedirning bu tərīpidiki tahtaylaroqa bəx baldaqni, **27** qedirning u tərīpidiki tahtaylaroqa bəx baldaqni, qedirning arqa tərīpidiki tahtaylaroqa, yəni oqərb tərīpidiki tahtaylaroqa bəx baldaqni yasoiqin. **28** Tahtaylarning otturidiki ottura baldaq bu tərəptin u tərəpkə yetidioqan bolsun. **29** Tahtaylarni altun bilən qaplap, baldaklar ətküzüldioqan həlkilarni altundin yasap, baldaklarni altun bilən qapliqin. **30** Qedirni sanga taoqda ayan qilinioqan nusha boyiqə yasap tikligin. **31** Sən nepiz tokuloqan ak kanap rəhtkə kək, səsün wə kızil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasoiqin; uni qewər qollar kerublarning süritini nəpis qilip qüxürüp kəxtiləp qiqsun. **32** Uni akatsiyə yaoqiqidin yasaloqan tət hadioqa esip qoyoiqin. Bu hadilar altun bilən qaplansun, hər birining altun ilmiki bolsun; hadilar kümüxtin yasaloqan tət təglikkə ornitilsun. **33** Pərdə qedir yopukidiki ilməklərgə esilip sanggilitip koyulsun; andin həküm-guwahlik sanduqini xu yərgə kəltürüp, pərdining iqigə elip kirgin. Xuning

bilən pərdə silər üçün muqəddəs jay bilən əng muqəddəs jayning otturisdiki bir ayrima pərdə bolsun. **34** Andin sən «kafarət təhti»ni əng muqəddəs jaydiki həküm-guwahlik sanduqining üstigə qoyojin. **35** Xirə bolsa pərdining texioğa orunlaxturulsun; qiraqđanni xirəning udulioğa, qedirning jənub tərripigə qoyojin; xirəni ximal tərripigə qoyojin. **36** Buningdin baxka sən qedirning kirix eoizioğa nepiz tokuloğan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasiojin; u kəxtiqi tərripidin kəxtilənsun. **37** Bu pərdə üçün akatsiyə yaqıqidin bəx hada yasap, ularni altun bilən qapliojin; hər birining altun ilmiki bolsun; ularning tegigə bəx danə təglikni mistin kuyup təyyarlatkin.

27 Sən qurbangahni akatsiyə yaqıqidin yasiojin. Qurbangah tət qasa bolsun; uzunluqi bəx gəz, kəngliki bəx gəz, egizliki üq gəz qilinsun. **2** Uning tət burjikigə koyulidioğan münggüzlirini yasiojin; münggüzliri qurbangah bilən bir gəwdə qilinsun. Qurbangahni mis bilən qapliojin. **3** Qurbangahning yaq [wə külini] elixka daslarni yasiojin; uningğa has bolioğan gürjəklərni, korilarni, lahxiqirlarni wə otdanlarnimu yasiojin; uning barliq əswablrini yasaxka mis ixlətkin. **4** Qurbangah üçün mistin bir xala yasiojin; xalaning tət burjikigə tət mis halka yasap bekitip qoyojin. **5** Xalani qurbangahning qap belining astidiki girwəktin təwənrək turidioğan qiloin, xundaqta xala qurbangahning dəl otturisida bolidu. **6** Qurbangahqa ikki baldaq yasiojin; ular akatsiyə yaqıqidin bolsun, ularni mis bilən qapliojin. **7** Qurbangahni kətürgəndə, baldaqlar uning ikki yenida

boluxi üçün, ularni halkilaroqa etküzüp koyojin. **8** Qurbangahni tahtaylardin yasiojin, iqi box bolsun; u taoqda sanga ayan kilinoqan nusha boyiqə [hünərwənlər] təyyar kilsun. **9** Mukəddəs qedirning hoylisinimu yasiojin. Hoylining jənubioqa, yəni jənubka yüzləngən tərripigə nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin pərdilərnı tokuqojin; xu tərripining uzunluqi yüz gəz bolsun. **10** Pərdilərnı esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis təglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilən baldaqlar bolsa kümüxtin yasalsun. **11** Xuningoqa ohxax ximal tərripidimu uzunluqi yüz gəz kelidioqan pərdə bolsun. Pərdilərnı esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis təglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilən baldaqlar bolsa kümüxtin yasalsun. **12** Hoylining oqərb tərripidə uzunluqi əllik gəz kelidioqan pərdə bolsun; uning on hadisi wə on təglikı bolsun. **13** Hoylining xərk tərripı, yəni kün qikixka yüzləngən tərripining kənglikı əllik gəz bolsun. **14** Bir tərripidə on bəx gəz kelidioqan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilən üq təglikı bolsun. **15** Yənə bir tərripidə on bəx gəz kelidioqan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilən üq təglikı bolsun. **16** Hoylining kirix eqizioqa yigirmə gəz kelidioqan bir pərdə koyulsun; pərdə nepiz tokuloqan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kızil yiplar arilaxturulup, kəxtiqi tərripidin kəxtilənsun. Uning tət hadisi bilən tət təglikı bolsun. **17** Hoylining qərisidiki həmmə hadilar kümüxtin yasaləqan baldaqlar bilən bir-birigə qetilsun; ularning ilməkliri kümüxtin, təglikliri mistin yasalsun. **18** Hoylining uzunluqi yüz gəz, kənglikı hər ikki tərripı

əllik gəz bolsun; nepiz tokuloğan aq kanap rəhttin ixləngən pərdining egizliki bəx gəz kılinsun; hadilarning təglikliri mistin yasalsun. **19** Mukəddəs qedirning ix-hizmitidə ixlitilidioğan barlik əswab-saymanliri həmdə barlik miq-kozukliri, xundaqla həylining barlik miq-kozukliri mistin bolsun. **20** — Qiraotning həmixə yenik turuxi üqün, qiraotqa ixlitixkə zəytundin sokup qikiriloğan sap mayni kexingoğa kəltürükə Israillarni buyruoqin. **21** Jamaət qedirining iqidə, həküm-guwahlik sanduqining udulidiki pərdining taxkirida Hərun wə oqulliri hər keqisi ətigəngiqə Pərwərdigarning aldidə qiraotlarning yenik turoquzux ixida bolsun. Bu ix dəwrdin-dəwrgiqə Israillaroğa əbədiy bir qanun-bəlgilimə bolsun.

28 Sən Israillarning iqidin akang Hərun wə uning oqullirini əz kexingoğa kəltürgin; ularni, yəni Hərun wə oqulliri Nadab, Abihū, Əliazar wə Itamarlarning Mening kaqinlik hizmitimdə boluxi üqün yeningoğa kəltürgin. **2** Akang Hərunoğa həm xərəp həm güzəllik üqün mukəddəs kiyimləni təyyarlioqin. **3** Hərunning Manga mukəddəs kılınıp, Mening kaqinlik hizmitimdə boluxi üqün, Mən əqil-parasətning roqi bilən kəblirini tolduroğan qewər kixilərninğ hər birigə səz kılıp, ularni alahidə kiyimləni tikixkə buyruoqin. **4** Ular tikidioğan kiyimlər munulardin ibarət: — bir koxen, bir əfod, bir ton, kəxtiləngən bir halta kənglək, bir səllə wə bir bəlwaoq. Mening kaqinlik hizmitimdə boluxi üqün, ular akang Hərunoğa wə oqullirioğa mukəddəs kiyimləni tiksun. **5** Uningoğa altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloğan aq kanap rəht ixlitilsun; **6** əfodni ular altun wə

kək, səsün, kızıl yiplar bilən nepiz tokuloğan aq kanap rəhtlärni təyyarlap, qewər qollaroğa nəpis qilip [kəxtilitip] ixlətsun. **7** Əfodning ikki bexini bir-birgə tutaxturux üqün ikki dolisida mürilik tasma bolsun. **8** Əfodning üstidin baqlaydiğan, kəxtiləngən bəlwaoq əfod bilən bir pütün qilinsun wə uningoğa ohxax sipta ixlinip, altun wə kək, səsün, kızıl yiplar wə nepiz tokuloğan aq kanap rəhttin yasalsun. **9** Ikki aq həqiqni tepip, ularning üstigə Israilning oqullirining namlirini oyduroqin; **10** ularning namlirining altisi bir yaqutqa oyulsun, qaloğan altisi bolsa yənə bir yaqutqa oyulsun, həmmisi tuoqulux tərtpi boyiqə pütölsun. **11** Huddi yaqut nəqixqiliri ixligəndək, məhür oyuloğandək Israilning oqullirining namlirini ikki yaqutqa oyduroqin; ular altundin yasaloğan kəzlükkə bekitilsun. **12** Israilning oqulliriqə əslətmə tax bolsun üqün, ikki yaqutni əfodning ikki mürilik tasmisioğa qadioquzoqin; xundaq bolqanda, Harun Pərwərdigarning aldidə ularning namlirini əslətmə süpitidə müriliridə kətüröp yüridu. **13** Buningdin baxqa, sən altundin yənə ikki kəzlük wə sap altundin xoynidək exip etilgən ikki zənjir yasatqin; andin exilmə zənjirlər kəzlüklərgə bekitilsun. **15** «Həqüm qoxeni»ni qewər qollaroğa nəpis qilip kəxtilitip yasatqin; uni həm əfodni ixligən usulda yasioğan, altun wə kək, səsün, kızıl yiplar bilən nepiz tokuloğan aq kanap rəhttin yasioqin. **16** U ikki qat, tət qasa qilinsun; uzunluqi bir qeriq, kənglikimu bir qeriq bolsun. **17** Uning üstigə tət qatar qilip gəhərlərni ornatqin: — birinqi qataroğa kızıl yaqut, seriq gəhər wə zumrət ornitilsun; **18** ikkinqi qataroğa kək qaxtexi, kək

yaqut wə almas ornitilsun; **19** üqinqi kataroqa səsün yaqut, piroza wə səsün kwarts ornitilsun; **20** tətinqi kataroqa beril yaqut, aq həqiq wə anartax ornitilsun; bularning həmmisi altun közlük iqigə ornitilsun. **21** Bu gəhərlər Israilning oqullirining namlirioqa wəkil kəlinip, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyoqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütölsun. **22** Koxenoqa xoynidək exilgən sap altundin [ikki] exilmə zənjir yasioqin. **23** Koxenoqa altundin ikki həkə etip, ikki həkəni koxenning [yukirikə] ikki burjikigə bekitkin; **24** andin altundin exilip yasaloqan ikki zənjirni koxenning [yukirikə] ikki burjikidiki həkədin ötküzüp, **25** exilgən xu zənjirlərnin ikki uqini ikki közlükkə bekitip, [közlüklərnin] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kəsmioqa ornatkin. **26** Buningdin baxka sən altundin ikki həkə yasap, ularni koxenning [asti tərpidiki] ikki burjikigə bekitkin; ular əfodka tegixip turidioqan kəlinip iqigə kadalsun. **27** Mundin baxka sən altundin [yənə] ikki həkə yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənki kəsmioqa, yəni əfodka ulinidioqan jayoqa yəkin kəlip, kəxiriləngən bəlwəoqdin egizrək kəlip bekitkin. **28** Koxenning əfodning kəxiriləngən bəlwəoqidin yukirirək turuxi, koxenning əfodtin ajrap kətməsliki üqün koxenning həkəsinin kək xoyna bilən əfodning həkəsisioqa qetip koyoqin. **29** Xundək kiləanda, Hərun mukəddəs jayoqa kirgəndə, həküm koxenini takioqaqka, Israilning oqullirining namlirini əslətmə süpitidə yürikinin üstidə Pərwədigarning aldidə daim kətürüp yürgən bolidu. **30** Hərun Pərwədigarning aldioqa kirgəndə, urim bilən

tummim uning yüriki üstidə boluxi üqün, bularni həküm koxenining iqigə alojin; muxundak kıləanda, Hərun Israillərə baqlıq həkümlərni həmixə Pərwərdigarning huzurida öz yüriki üstidə kətürüp yürgən bolidu. **31** Əfodning [iqidiki] tonni pütünləy kək rənglik kıləin. **32** Tonning baxka kiyilidiəjan təxüki dəl otturida bolsun; uning yirtilip kətməsliki üqün huddi bəpkar toquəandək, sawutning yaqisioə ohxax qərisigə pəwaz qikirlsun. **33** Uning etikining qərisigə kək, səsün wə kizil yiptin anarlarni toqup askin həmdə altun kəngəuraklarni yasap, qərisidiki anarlarning arilikioə birdin esip koyəjin; tonning etikining pütkül qərisigə bir altun kəngəurak, bir anar, yənə bir altun kəngəurak, bir anar... bəkitilsun. **35** Hərun hizmət kıləjan waqtida xu tonni kiysun; buning bilən Hərun Pərwərdigarning aldiəja barəanda, yəni mukəddəs jayoə, Pərwərdigarning aldiəja kirip-qikəkanda uning awazi anglinip turidu-də, u əlümdin aman kalidu. **36** Andin keyin sən sap altundin nəpis bir otuəatni yasap, uning üstigə məhürgə nəxixləngəndək: «Pərwərdigərəja mukəddəs kılindi» dəp oyojin; **37** uni kək rənglik yip bilən səllisigə qigkin; u səllining aldi tərripigə takalsun; **38** u Hərunning pexanidə tursun. Buning bilən Hərun Israillarning mukəddəs kılıp kəltürgən barlıq mukəddəs hədiyəlirigə qaplxəkən gunahlarni öz üstigə elip kətüridu; hədiyələrnin Pərwərdigarning aldidə kəbul kılınixi üqün otuəat həmixə uning pexanisiə takəklik tursun. **39** Buningdin baxka aq kanap rəhttin bir kənglək toquəjin, xuningdək kanap rəhttin toquəjan bir səllə təyyarliojin; kəxtiləngən bir bəlwəə yasiojin. **40** Hərunning oquullirioə

halta kəngləklərnı tikkin; ularoʻjımu bəlwəoʻlarnı təyyarla, ularoʻja egiz bəklərnımu tikkin; bular ularoʻja həm xərəp həm güzəllik bolsun. **41** Bularning həmmisini sən akang Hərun wə uning oʻqullıroʻja kiydürgin; andin ularning Mening aldimda kahinlik hizmitimdə boluxı üqün ularnı məsihləp, Manga mukəddəs kılıp ayrioʻqin. **42** Ularning əwrətlirining yepik turuxı üqün ularoʻja kanap rəhttin tambal əttürgin; u belidin yotısoʻiqə yepip tursun. **43** Hərun wə oʻqullıri jamaət qedirioʻja kirgəndə yaki mukəddəs jayda hizməttə bolux üqün kurbangahka yekınlaxkanda, ular gunahkar bolup əlöp kətməslikı üqün [tambalni] kiyiwalsun. Bu uningəja wə uningdin keyinki nəsilıri üqün əbədiy bir bəlgilimə bolsun.

29 Ularning Manga mukəddəs kılınip, kahinlik hizmitimdə boluxı üqün mundaq ixni ada kılıxing kerək: — sən bir yax ərkək torpaq bilən ikki qoʻqarnı talla (həmmisi bejirim bolsun) **2** həmdə petir nan, zəytun meyi iləxtürülgən petir tokaq wə zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlarnı təyyarla, bularning həmmisini buoʻday unidin kılıoʻqin; **3** nanlarning həmmisini bir sewətkə selip, sewətnı, torpaqni wə ikki qoʻqarnı billə hədiyə kılıp kəltürgin. **4** Sən Hərun wə uning oʻqullirini jamaət qedirining kirix eoʻzioʻja yekın elip kelip, ularnı su bilən yuoʻqin; **5** andin kiyimlırini elip kelip, Hərunəja halta kənglək, əfod tonı wə əfodni kiydürgin, koxenni taqıoʻqin; andin beligə əfodning kəxtiləngən bəlwəoʻjini baʻoʻlıoʻqin. **6** Bexioʻja səllini yөгəp, səlligə mukəddəs otuoʻjatni taqap qoyoʻqin. **7** Andin məsihləx meyini elip, bexioʻja kuyup uni məsihligin. **8** Andin sən uning oʻqullirini elip kelip, ularoʻja

halta kengləklərni kiydürgin; **9** ularoqa, yəni Hərun wə uning oşullirioqa bəlwəşlarni başlap, egiz bəklərni kiydürgin. Xuning bilən əbədiy bəgilimə boyiqə, kaşinlik hizmiti ularningki bolidu; xundak kəlip, sən Hərun bilən uning oşullirini Hudaşqa muşəddəs kəlip ayrip təyinligin. **10** — Sən torpaqni jamaət qedirining aldişqa elip kəlgin; elip kəlginingdə Hərun bilən uning oşulliri kəllirini torpaqning bexioşqa koysun. **11** Andin sən bu torpaqni Pərwədigarning aldidə, jamaət qedirining kirix eşizining yenidə boşuzlişin; **12** torpaqning kənidin elip barmikəning bilən uni kurbangahning mūnggūzlişigə sūrūp, kəloşan kəanning həmmisini kurbangahning tūwigə təkūp kuyişin. **13** Iq kərnini yəgəp turoşan barlik mayni, xundakla jigərnəning ūstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning ūstidiki mayni ajritip bularni kurbangahta kəydürgin. **14** Torpaqning gəxi, terisi wə tezikini bolsa qedirəgahning sirtioşqa elip qikəp, otta kəydürūwətkin; bu gunah kurbanliki bolidu. **15** Andin sən koşqərlarning birini elip kəlgin; Hərun bilən uning oşulliri kəllirini koşqərnəning bexioşqa koysun; **16** andin sən bu koşqərnəni boşuzlap, uning kənidin kurbangahning ūsti kəsmineg ətrəpioşqa səpkin. **17** Koşqərnəni parqiləp, uning iq kərnəni bilən paşaklirini yuyup, ularni gəx parqiliri wə baxning ūstigə koyp, **18** pütūn koşqərnəni kurbangahta kəydürgin. Bu Pərwədigəroşqa atəloşan kəydürmə kurbanlik — ot arkilik sunulidişan, Pərwədigəroşqa huxbuy yətküzidişan hədiyə bolidu. **19** Keyin sən ikkinqi koşqərnəni elip kəlgin; Hərun wə uning oşulliri kəllirini koşqərnəning bexioşqa koysun. **20** Andin bu koşqərnəni boşuzlap kənidin elip, Hərunning ong

qulikining yumxiqioqa, uning oqullirining ong kulikining yumxiqioqa, ularning ong kollirining qong barmiki bilən ong putlirining qong barmikioqa sürkəp koyojin, qalojan qanni qurbangahning üsti qismining ətrapiqoqa səpkin. **21** Andin qurbangah üstidiki qandin wə məsihləx meyidin elip, Hərunning üstigə, uning kiyimlirigə, xuningdək uning oqullirining üstigə wə ularning kiyimlirigimu səpkin. Xundak qilip u wə uning kiyimliri, uning oqulliri wə ularning kiyimlirimu uning bilən təng Hudaqoqa atap mukəddəs qilinojan bolidu. **22** Andin sən qoqqarning meyi, quyruk meyi, iq qarnini yəgəp turojan barliq may, jigərninq üstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning üstidiki mayni qiqar həmdə ong arqa putini alojin — (qünki bu qoqkar kahinliqqa tikləx [qurbanliqioqa atalojan] qoqqardur) — **23** — buningdin baxqa sən Pərwərdigarning aldida qoyulojan petir nan sewitidin bir girdini, zəytun meyi iləxtürülgən petir toqaqtin birni wə petir həmək nandin birni elip, **24** bularning həmmisini Hərunning kollirioqa wə uning oqullirining kollirioqa koyup, ularni «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning aldida pulanglatquzojin. **25** Andin sən bularni ularning kolliridin tapxurup elip, Pərwərdigarning aldida huxbuy qiqarsun dəp, qurbangahtiki keydurmə qurbanliqning üstidə koyup keydürgin. Bu ot arkilik Pərwərdigarqoqa sunulojan hədiyə bolidu. **26** Sən Hərunni kahinliqqa tikləx qurbanliqioqa atalojan qoqqarning təxini elip «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning huzurida pulanglatqin; bu sening ülüxüng bolidu. **27** Xuningdək, sən kahinliqqa tikləx qurbanliqioqa atalojan qoqqarning «pulanglatma

hədiyə» süpitidə pulanglילוan təxi bilən «kətürmə hədiyə» süpitidə egiz kətürüp pulanglילוan arqa putini, yəni Hərun wə uning oşullirioa beşixlanoşan xu ülüxlərnı «mukəddəs» dəp ayrip bekitkin. **28** Xuning bilən bu nərsilər əbədiy bəlgilimə boyiqə Israillar tərpidin Hərun wə oşullirioa beşixlanoşan nesiwə bolidu; qünki u kətürmə hədiyədur. Bular Israillar tərpidin sunulidioşan inaklık kurbanlıkiridin ayrip qikilip, ularning Pərwərdigaroşa atap «egiz kətürgən hədiyə»si həsəblinip, «kətürmə hədiyə» bolidu. **29** Hərunning mukəddəs kiyimlirigə keyin oşulliri warislik kılıdu. Ular məsihlinip, kahinlikka təyinləngəndə xu kiyimlərnı kiysun. **30** Oşullirining kaysisi uning ornini besip kahin bolsa, jamaət qedirioşa kirip mukəddəs jayning iqidə hizmətkə kirixkəndə, bu kiyimlərnı uda yəttə kün kiyip yürsun. **31** Sən kahinlikka tikləx kurbanlıkişoşa ataloşan qoşqarnı elip, uning gəxini mukəddəs jayda pixuroşin; **32** andin Hərun wə oşulliri qoşqarning gəxi bilən sewəttiki nanlarnı jamaət qedirining kirix eoşizida yesun; **33** ular əzlrining kahinlikka təyinlinixidə Hudaşoşa atap mukəddəs kılinoşanda kafarətkə ixlilitgən nərsilərnı yesun, ləkin bular mukəddəs boləşaqqa, yat kixi buningdin həqnemini yemisun. **34** Əgər kahinlikka tikləx kurbanlık gəxidın yaki nandin ətigə azrak exip qalsa, exip qaloşanni otta kəydürüwət; bular mukəddəs boləşaqqa, həqkim uningdin yesə bolmaydu. **35** Sən xu tərıkidə Hərun wə uning oşulliri toşrisida buyruşonimning həmmisini bəja kəltürüp, uda yəttə künqiqə ularnı kahinlikka tikləx wəzipisini ada kıləşin. **36** Hər küni kafarət

kilnixka gunah qurbanliqi süpitida bir torpakni sunoqin. Qurbangahning özini gunahdin pak kilixka uning üçünmu kafarət költürgin, mukəddəs kilinsun dəp, uni zəytun meyi bilən məsihligin. **37** Yəttə künqiqə sən qurbangah üçün kafarət költürüp, uni mukəddəs kiloqin. Buning bilən u «əng mukəddəs nərsilərnin biri» hesablinidu; uningə təgkən həmmə nərsə mukəddəs hesablinidu. **38** Mana, qurbangahda həmixə sunidoqlanliring munular: — hər küni bir yaxliq ikki qoza qurbanliq kilinsun. **39** Birini ətigəndə, yənə birini gugumda qurbanliq kilip sunoqin. **40** Birinqi qoza bilən birgə zəytun meyidin bir hinning təttin biri iləxtürülgən buoqday unidin [əfahning] ondin biri wə yənə xarab hədiyəsi süpitida təttin bir hin xarab quxup sunulsun. **41** İkkinqi qozini gugumda sunoqin; uni ətigənlilik qurbanliqningkidək, huxbuy boluxi üçün ot arkilik Pərwərdigarə qatalə qurbanliq süpitida axliq hədiyə wə xarab hədiyə bilən qoxup sunoqin. **42** Xu tərəkida bu köydürmə qurbanliq nəsilədin-nəsilgə jamaət qedirining kirix eəqizida Pərwərdigarning huzurida ətküzülüp daimlik qurbanliq bolsun; Mən [Pərwərdigar] xu yərdə silər bilən kəruxüp, sən bilən səzliximən. **43** Xuningdək Mən xu yərdə Israillar bilən uqriximən, xuning bilən u jay Mening xan-xəripim bilən mukəddəs kilinidu. **44** Mən jamaət qediri bilən qurbangahni Əzümgə atəp mukəddəs kilimən; Hərun wə uning oəqullirininu Əzümgə kahinlik hizməttə boluxka ayrip mukəddəs kilimən. **45** Xundək kilip Mən Israillarning arisida makan kilip, ularning Hudasi bolimən. **46** U waqıtta ular Mening ularning arisida makan kilixim üçün ularni Misir

zeminidin qikirip kəlgən Hudasi Pərwərdigar ikənlikimni bilidu; Mən ularning Hudasi Pərwərdigardurmən.

30 Sən yənə huxbuy yandurux üqün bir huxbuygahni yasatkin; uni akatsiyə yaqıqidin təyyarlıqin. **2** U tət qasa, uzunluğu bir gəz, kəngliki bir gəz, egizliki ikki gəz bolsun. Uning [tət burjikidiki] müנגgüzlər uning bilən bir pütün kılıp yasalsun. **3** Sən uni, yəni uning üstini, tət ətrapini həm müנגgüzlirini sap altun bilən kəplətkin; uning üsti qışmining qərisigə altundin girwək qıqarqin. **4** Uningoqa altundin ikki həkə yasap, uning girwikining astioqa bekitkin; ularni ikki yenioqa udulmu'udul bekitkin. Huxbuygahni kətüridioqan ikki baldaqni selix üqün bularni huxbuygahning ikki tərıpigə orunlaxturoqin. **5** Baldaqlırini akatsiyə yaqıqidin yasap, altun bilən kəplioqin. **6** Huxbuygahni həküm-guwahlik sanduqining udulidiki pərdining sirtioqa, yəni Mən sən bilən kərixidioqan jay boləqan həküm-guwahlik sanduqining üstidiki kafarət təhtining udulioqa kəyoqin. **7** Hərun xuning üstidə esil huxbuy ətirni yandursun; hər küni ətigənliki qıraqlarni pərligili kəlgəndə, huxbuylarni yandursun. **8** Xuningdək Hərun gugumda qıraqlarni tizip yaqqanda, huxbuy yandursun. Xundak kılıp Pərwərdigarning aldida nəsilə-nəsilgə huxbuy həmıxə əqürülməy yenik bolidu. **9** Silər uning üstidə nə heqkandak oqyriy huxbuy yandurmənglar, nə kəydürmə kurbənlıq nə axlik hədiyə sunmənglar, xundakla uning üstigə heqkandak xarəb hədiyəni təkmənglar. **10** Hər yilda Hərun bir kətim [huxbuygahning] müנגgüzlirigə kafarət kəltürsun; hər kətim kafarət kəltüridioqan gunah kurbənlıqining kəni

bilən uning üçün kafarət kəltürsun. Nəsildin-nəsilgə xundak qilinglar; bu [huxbuygah] Pərwərdigarəja «əng mukəddəs» hesablinidiojan nərsiləning qataridindur. **11** Pərwərdigar Musəja mundak dedi: — **12** Sən Israillarning sanini eniklax üçün ularni saniojiningda, ularning sanilixi wəjidin arisioja balayi'apət kəlməsliki üçün, ularni saniojiningda hərbi adəm öz jeni üçün Pərwərdigarəja kafarət puli tapxursun. **13** Royhətkə elinip, sanəktin ətkənləning həmmisi berixi kerək boləjini xuki, hərbi mukəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə yerim xəkəl bərsun (bir xəkəl yigirmə gərahqə barawər kelidu). Bu yerim xəkəl Pərwərdigarəja «kətürmə hədiyə» bolidu. **14** Royhətkə elinip, sanəktin ətkənlər, yəni yigirmə yax yaki uningdin qonglarning hərbi Pərwərdigarəja xu «kətürmə hədiyə»ni bərsun. **15** Əz jeninglarəja kafarət kəltürəx üçün Pərwərdigarəja kətürmə hədiyə bərgininglarda bay kixi yerim xəkəldin artuq bərmisun, kəmbəəqəl kiximu yerim xəkəldin kəm bərmisun. **16** Sən Israillardin xu kafarət pulini tapxurup elip, jamaət qedirining hizmitigə beəixlap ixlətkin; u pul Israilləja Pərwərdigarəning huzurida əslətmə süpitidə jeninglarəja kafarət kəltüridiojan bolidu. **17** Pərwərdigar Musəja mundak dedi: — **18** Sən yuyunuxqə ixlitixkə mistin [yoəjan] bir das wə uningəja mistin bir təglik yasatqin; uni jamaət qediri bilən qurbangahning otturisioja orunlaxturup, iqigə su toxturup qoyəjin. **19** Hərun bilən uning oəjulliri uningdiki su bilən put-kəllirini yusun. **20** Ular jamaət qedirioja kirgəndə əlməsliki üçün su bilən əzini yuyuxi kerək; ular hizmət qilix üçün, qurbangahqə

yekın berip Pərwərdigarğa ot arkilik atilidiğan kurbanlik sunmaqı bolıjnidimu, xundak kilsun. **21** Ular  lm sliki  q n put-kollirini yusun; bu ix ularğa, yəni  zi w  uning nəsilliri  q n əwladtin  wladkığ   b diy bir b gilim  bolidu. **22** P rw rdigar Musarğa mundak dedi: — **23** Sən həmmidin esil huxbuy dora-dərməklərdin təyyarla, yəni murm kki suyuqlukidin b x yüz x k l, darqindin ikki yüz  llik x k l, egirdin ikki yüz  llik x k l, **24** kowzakdarqindin b x yüz x k l elip (bu  lq ml r muk dd s jaydiki xəkəlning  lq m birliki boyiqə bolsun) w  z ytun meydinmu bir h n təyyarla; **25** bu dora-dərməklər bilən məsih kiliş  q n bir muk dd s may —  tirqi qikar qand k bir huxbuy may qikar uzoşin. Bu «muk dd s məsihləx meyi» bolidu. **26** Sən uning bilən jamaət qedirini, h k m-guwahlik sandukini, **27** xir  w  uning barlik kaqa-kuqilirini, qiraşdan w  uning əswablrini, huxbuygahni, **28** k yd rm  kurbanlik kurbangahı w  uning əswablrini, yuyunux desi w  uning təglikini məsihligin; **29** sən xu tərzdə ularni « ng muk dd s nərsilər» katarida muk dd s kiloşin. Ularğa təgkən h rk ndak nərsimu «muk dd s» həsablinidu. **30** Harun bilən uning oşqullirini bolsa Manga kahinlik hizmett  boluxi  q n məsihləp muk dd s kiloşin. **31** Israilarğa s z kilip mundak eytkin: — Bu may əwladtin  wladkığ  Manga ataloşan muk dd s məsihləx meyi bolidu. **32** Uni adəmning bədinigə kuysa bolmaydu; xuningd k uning ra ohxaydişan yaki tərkibi ohxixidişan h qk ndak maylarni yasimanglar. U muk dd s bolıjini  q n sil rgimu muk dd s boluxi ker k. **33** Kimki tərkibi

xuningoʻja ohxaydigan may tængxisə, yaki uni elip yat birsigə sürsə, u əz həlki arisidin üzüp taxlinidu. **34** Pərwədigar Musaʻoʻja mundak dedi: — Sən huxbuy dora-dərməklər, yəni huxbuy yelim, dengiz kululisi meyi, ak dewirkay wə sap məstiki təyyarlioʻgin. Bularning həmmisi ohxax miqdarda bolsun; **35** Huddi ətirqi may qikarəoʻja ohxax, ularni tængxəp huxbuy yasioʻgin; u tuzlanoʻjan, sap wə muqəddəs puraklik ətir bolidu. **36** Sən uningdin azrak elip, talkandək obdan ezip, jamaət qediridiki həküm-guwahlik [sandukining] udulioʻja, yəni Mən silər bilən kəruxidigan jayning aldioʻja koyoʻgin. Bu silərgə Pərwədigarəja ataloʻjan «əng muqəddəs nərsilər» katarida həsablansun. **37** Silər yasioʻjan bu huxbuyning retsepi bilən əzünglarəjimu ohxax bir huxbuyni yasiwalsanglar bolmaydu. U sanga nisbətən eytkanda Pərwədigarəja has kilinoʻjan muqəddəs bolidu. **38** Kimki uning purikini purap huzurlinix üqün uningəja ohxap ketidigan hərəkandak bir huxbuyni yasisa, u əz həlki arisidin üzüp taxlansun.

31 Pərwədigar Huda Musaʻoʻja mundak dedi: — **2** Mana, Mən Əzüm Yəhuda kəbilisidin boloʻjan Hurning nəwrisi, urining oʻqli Bəzaləlni ismini atap qakirdim; **3** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəja danalik, əkil-parasət, ilim-həkmət igitip, uni hərtürlük ixni kilixka kəbiliyətlük kilip, **4** türlük-türlük hünərləni kilalaydigan, yəni altun, kümüx wə mis ixlirini kilalaydigan, **5** yakutlarni kesip-oyalaydigan, ularni zinnət buyumlirioʻja ornitalaydigan, yaʻoʻjaqlarəja nəkix qikiralaydigan, hərhil hünər ixlirini kamlaxturalaydigan kildim. **6** Xuningdək mana, Mən yənə Dan kəbilisidin Ahisamakning oʻqli

Oholiyabni uningõya yordamqilikkə təyinlidim, xundaqla Mən sanga buyruoqan həmmə nərsilərnı yasisun dəp, barlık pəm-parasətlik kixikərning kəngligə tehimu əkil-parasət ata qıldim; 7 xuning bilən ular jamaət qedirini, həküm-guwahlik sanduqini, uning üstidiki kafarət təhtini, qedirining həmmə əswablrini, 8 xirə bilən uning qaqa-kuqilirini, sap altundin yasilidioqan qiraõqdan bilən uning barlık əswablrini, huxbuygahni, 9 kəydürmə qurbanlik qurbangahı bilən uning barlık əswablrini, yuyux desi bilən uning təglikini yasiyalaydioqan, 10 hizmət kiyimliri, yəni kahinlik hizmitidə kiyilidioqan, Hərun kahinning muqəddəs kiyimliri wə uning ooqullirining kahinlik kiyimlirini toquyalaydioqan, 11 məsihləx meyi wə muqəddəs jayoqa təyyarlinidioqan esil dora-dərməklərdin huxbuyni yasiyalaydioqan boldi. Mən sanga əmr qiloqinim boyiqə ular barlık ixni bəja kəltüridu. 12 Pərwərdigar Musaoqa əmr qilip mundaq dedi: — 13 Sən Israillaroqa əmr qilip ularoqa: — «Silər Mening xabat künlirimni qoqum tutunglar; qünki bular silərning özünglarnı pak-muqəddəs qiloquqining Mən Pərwərdigar ikənlikini bilixinglar üqün Mən bilən silərning otturanglardiki bir nixanə-bəlgə bolidu. 14 Xabat küni silərgə muqəddəs qilip bekitilgini üqün, uni tutunglar; kimki uni buzsa, əlüm jazasioqa tartilmisa bolmaydu; bərhək, kimki u künidə hərqandaq ixni qilsa, öz həlqi arisidin üzüp taxlansun. 15 Altə kün iqidə ix qilinsun; ləkin yəttinqi küni Pərwərdigarõqa ataloqan muqəddəs kün bolup, aram alidioqan xabat küni bolidu; kimki xabat künidə birər ix qilsa, əlüm jazasioqa tartilmisa bolmaydu. 16 Israillar xabat künini tutuxi

kerək; ular əbədiy əhdə süpitidə uni əwladtin əwladkıqə tutsun. **17** Bu Mən bilən Israillarning otturisida əbədiy bir nixanə-bəlgə bolidu; qünki Pərwərdigar altə kün iqidə asman bilən zeminni yaritip, yəttinqi künidə aram elip rahət tapқанidi», – degin. **18** Huda Sinay teoqida Musaoğa bu sözləni qilip boloqandin keyin, ikki həküm-guwaqlıq tahtiyini uningoğa tapxurdi. Tahtaylar taxtin bolup, [səzlər] Hudaning barmiki bilən ularoğa pütülgənidi.

32 Həlk Musaning taqdin qüxməy həyal bolup qaloqinini kərüp, Hərunning kexioğa yioqilip uningoğa: – Sən qorup, bizgə aldimizda yol baxlap mangidioğan bir ilah yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degən həliki kixigə nemə bolup kətkənlikini bilməymiz, – deyixti. **2** Hərun ularoğa: – Hotunliringlar bilən oqul-qizliringlarning kulakliridiki altun zirə həlkiləni qikirip, mening keximoğa elip kelinglar, dedi. **3** Xuning bilən pütkül həlk öz kulakliridiki altun zirə həlkiləni qikirip Hərunning kexioğa elip kəldi. **4** U buləni ularning kolidin elip, iskinə bilən kuyma bir mozayni yasatkuzdi. Xuning bilən ular: – Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudayinglar mana budur! – deyixti. **5** Hərun uni kərüp uning aldidə bir qurbangahni yasitip andin: «Ətə Pərwərdigar üqün bir həyt ötküzülidu», dəp elan qildi. **6** Ətisi ular səhər qorup, kəydürmə qurbanlıqləni sunup, inaklıq qurbanlıqlirininimə kəltürdi; andin halayiq olturup yəp-iqixti, qorup əyx-ixrət qilixti. **7** Xu qaoqda Pərwərdigar Musaoğa: – Ornungdin tur, tezdin pəskə qüxkin! Qünki sən Misir zeminidin qikirip kəlgən həlqing buzukqilikqə berilip kətti. **8** Mən ularoğa buyruoğan yoldin

xunqə tezla qətnəp, əzliri üqün bir quyma mozayni yasap, uningoqa qokunup kurbanlik kəltürüxti həmdə: «Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hodaying mana xudur!», deyixti, — dedi. **9** Andin Pərwərdigar Musoqa: — Mana, bu həlkni kərüp koydum; mana, ular dərəkə boyni qattik bir həlktur. **10** Əmdi Meni tosmə, Mən oqəzəp otumni ularning üstigə qüxürüp, ularni yutuwetimən; andin seni uluq bir əl qilimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudasi Pərwərdigardin otünüp iltija qilip mundaq dedi: — Əy Pərwərdigar, nemixka sən oqəzəp otungni Əzüng zor kudrət wə küqlük qol bilən Misir zeminidin qikirip kəlgən həlkingning üstigə qüxürisən? **12** Misirliklar mazak qilip: — Ularning bexioqa bala qüxürüx üqün, ularni taqlarning üstidə əltürüp yər yüzidin yokitix üqün, [ularning Hudasi] ularni elip kətti, — deyixsunmu? Əz otluk oqəzipingdin yenip, Əz həlkinggə balayi'apət kəltürüx niyitingdin yanqaysən! **13** Əz kulliring İbrahım, İshak wə Israilni yad qilojin; Sən ularoqa kəsəm bilən wədə qilip: «Nəslinglarni asmandiki yultuzlardək awutimən, Əzüm uning toqrisida səzligən muxu zeminning həmmisini nəslinglaroqa berimən, ular uningoqa mənggü igidarqilik qilidioqan bolidu» degənidingoqu, — dedi. **14** Xuning bilən Pərwərdigar Əz həlkingning üstigə: «Balayi'apət qüxürimən» degən niyitidin yandi. **15** Musa kəynigə burulup, ikki həküm-guwahlıq tahtiyini qolioqa elip taqdin qüxti. Tahtaylarning ikki tərıpigə səzlər pütülgənidi; u yüzigimu, bu yüzigimu pütüklük idi. **16** Bu tahtaylar bolsa Hudaning Əzining yasioqini, pütülgənliri bolsa Hudaning Əzining pütkini idi,

u tahtaylaroqa oyuloqanidi. **17** Yəxua həkning kətürgən quқан-sürənlirini, warkiraxlirini anglap Musaroqa: — Qedirgahdin jəngning hitabi qikiwatidu, dedi. **18** Lekin u jawab berip: — Angliniwatқан awaz nə nusrət təntənisi əməs, nə məqlubiyətning pəryadi əməs, bəlki nahxaküy sadasi! — dedi. **19** Musa qedirgahroqa yekın kelip, mozayni wə jamaətning ussuloqa qüxüp kətkənlirini kərüp xundak dərözəzəp boldiki, tahtaylarni kolidin taxlap taqning tüwidə qekiwətti. **20** Andin ular yasioqan mozayni otқа selip kəydürüp, uni yanjip kukum-talkan kılıp, su üstigə qeqip Israillarni iqixkə məjburlidi. **21** Andin Musa Hərunoqa: Sən ularni xunqə eoqir gunahқа patkuzoqudək, muxu hək sanga nemə kildi? — dedi. **22** Hərun jawab berip: — Hojamning oqəzəp-aqqiki tutaxmioqay! Bu həkning kəndak ikənlirini, ularning zəzillikkə mayil ikənlirini obdan bilisən. **23** Ular manga: — «Bizgə aldimizda yol baxlap mangidioqan bir ilahni yasap bərgin; qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degən xu adəmgə nemə boləjinini bilməymiz», dedi. **24** Mən ularoqa: «Kimdə altun bolsa xuni qikirip bərsun» desəm, ular manga tapxurup bərđi; mən uni otқа taxliwidim, mana, bu mozay qikti, — dedi. **25** Musa həkning kəndaksigə tizginsiz bolup kətkənlirini kərđi; qünki Hərun ularni düxmənlirining aldidə məshirə obyektı boluxқа əz məyligə koyuwətkənidi. **26** Musa qedirgahning kirix eoqizioqa berip, xu yərdə turup: — Kimki Pərwərdigarning tərripidə bolsa mening yenimoqa kəlsun! — dedi. Xuni dewidi, Lawiylarning həmmisi uning kəxioqa yioqildi. **27** U ularoqa: — Israilning Hudasi

Pərwərdigar mundak dəydu: — «Hər bir kixi öz kiliqini yanpixioğa esip, qedirgahning iqiğə kirip, bu qetidin u qetigiğə kezip yürüp, hər biri öz qerindixini, öz dostburadirini, öz qoxnisini ɵltürsun!» — dedi. **28** Xuning bilən Lawiyalar Musaning buyruqini boyiqə ix kɵrdi; xu kuni hɵlkning iqidin ɵq ming kixi ɵltürɵldi. **29** Andin Musa: — Hər biringlar bɵgɵn ɵzɵnglarni Pərwərdigar qə has boluxqa atidinglar; qunki hər biringlar hətta ɵz ɵqlunglar hɵm qerindixinglarnimu ayimidinglar; xuning bilən bɵgɵn bɵht-bɵrikətnei ɵstɵnglar qə qɵxɵrdunglar, dedi. **30** Ətisi Musa hɵlkqə sɵz qilip: — Silər dər wəkə nahayiti ɵqir bir gunah sadir qildinglar. Əmdi mana, mən Pərwərdigarning aldi qə qikimən; gunahinglar ɵqun kafarət kɵltürələymənmikin, — dedi. **31** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning aldi qə yenip berip: — Həy...! Bu hɵlk dər wəkə ɵqir bir gunah sadir qilip, ɵz liriğə altundin ilahlarni yasaptu! **32** Lekin əmdi Sən ularning gunahini əpu qilixqa unio qaysən..., unimisang, ismimni ɵzɵng yazo qan dəptiringdin ɵqür ɵwətkin! — dedi. **33** Pərwərdigar Musaqə jawab berip: — Kimki Mening aldimda gunah qilo qan bolsa, uning etini ɵz dəptirimdin ɵqür ɵwetimən. **34** Əmdi sən berip, Mən sanga eyt qan jay qə hɵlknei baxlap baro qin. Mana, Mening Pərix təm aldingda mangidu. Lekin ular qə jaza beridi qan kɵn ɵm kəlgəndə, ular qə gunahı ɵqun jaza berimən, dedi. **35** Bu sɵzdin keyin Pərwərdigar hɵlkning Hər unning qoli bilən mozayni quydurup yasat qini ɵqun ularni waba bilən jazalidi.

33 Pərwərdigar Musaoğa mundaq dedi: — Sən ornungdin turup, özüng Misir zeminidin elip kəlgən həlk bilən billə muxu yərdin ketip: «Mən sening nəslinggə uni berimən» dəp kəsəm kəlip İbrahimoğa, İshakqa wə Yaqupqa wədə kəloğan zeminəğa barəyin. **2** Xuning bilən sening aldingda bir Pərixte əwətip, Qanaaniy, Amoriy, Hittiy, Pərizziylərnə, Həwiyy bilən Yəbusiylərnə həydəp qikərip, **3** seni sūt bilən həsəl ekəp turidəğan zeminəğa kəltürimən. Qünki silər boyni kəttik bir həlk boləraqqa, yolda silərnə həlak kəliwətməsləkim üqün, Əzüm silərnəning aranglarda bolup, xu [zeminəğa] billə qikəmaymən, — dedi. **4** Halayik bu kəttik səzni anglap, kəyoqoğa qəmüp həqkəysisi əz zibu-zinnətlirini təkimidi. **5** Qünki Pərwərdigar Musaoğa səz kəlip: — Sən berip İsrailəroğa: «[Pərwərdigar]: — Silər boyni kəttik bir həlk ikənsilər; əgər Mən Pərwərdigar arangləroğa qikəp bir dəkəkilə tursam, silərnə yokətiwətkən bolattim. Əmdi silər özünglərdiki zibu-zinnətlərnə eliwətinglər; xu qəoqda Mən silərgə nemə kəlidəqinimni bilimən, dedi», dəp eytkin, — degənidi. **6** Xunga İsrailərlə Hərəb təoqidin ayrılıpla zibu-zinnətlirini əzliridin eliwətti. **7** Xuning bilən Musa əz qədirini elip, uni qədirgəhning sirtida, qədirgəhdin nərirək bir jayəğa tikəp, uni «kəruxux qədiri» dəp atidi. Kimki Pərwərdigərnə izdəp, yol soriməkqi bolsa qədirgəhning sirtidiki «kəruxux qədiri»əğa barətti. **8** Xundək boləttiki, hər kətim Musa qədirəğa qikəsa, pütkül halayik kəpup, hərbi əz qədirining ixikidə ərə turup, Musa qədirəğa kərip boləquqə uning kəynidin kərixip turətti. **9** Andin Musa hər kətim qədirəğa kərip kətsə xundək boləttiki,

bulut tüwrüki qüxüp, qedirning kirix eoizida tohtaytti; xuning bilən Pərwərdigar Musa bilən sezlixətti. **10** Pütkül halayik bulut tüwrükining jamaət qedirining kirix eoizida tohtiojinini kərətti; uni kərginidə həlkning həmmisi kəpup, hərbiəri öz qedirining ixikidə turup səjdə kəlixatti. **11** Xu qaqlarda Pərwərdigar Musa bilən kixilər öz dostburadiri bilən sezləxkəndək, yüzmuyüz sezlixətti. Andin Musa qedirgahəya yenip kelətti; lekin uning hizmətkari boləan nunning ooqli Yəxua degən yax yigit qedirning iqidin qikmaytti. **12** Musa Pərwərdigarəya mundak dedi: — Mana, Sən daim manga: «Bu həlkni elip qikkın» dəp kəlding; lekin Əzüng manga: «Mən seni ismingni bilip tonuymən», wə xuningdək «Nəzirim aldida iltipat taptıng» degən bolsangmu, Sən mening bilən birgə kimni əwətidiojiningni manga ayan kilmiding. **13** Əgər mən rasttinla nəziringdə iltipat tapқан bolsam, əzümning Seni tonuxum üqün, nəziringdə iltipat tepiwərixim üqün manga Əz yolungni ayan kəloaysən; mana, bu həlkning Əz həlkning boləjinini nəziringdə tutkaysən! — dedi. **14** U jawab berip: Mən Əzüm [sən] billə billə berip, sanga aram ata kəlimən, — dedi. **15** Musa uningəya jawabən: — Əgər Sən Əzüng [biz] bilən billə mangmisang, bizni bu yərdin qikarmioaysən; **16** qünki, mən wə həlkning nəziringdə iltipat tapқinimiz nemidin bilinidu? Əjəba, Əzüngning biz bilən billə mangəjiningdin bilinməmdü? Xu səwəbtin mən wə həlkning yər yüzidiki hərbiər taipilərdin alahidə pərkənməmdük?! — dedi. **17** Pərwərdigar Musəya: — Muxu iltijayingnimu ijabət kəlimən; qünki sən nəzirimdə iltipat taptıng wə Mən seni ismingni bilip tonuymən,

dedi. **18** Xuning bilən Musa: — Öz xan-xərpingni manga kərsətkəysən, — dedi. **19** [Pərwərdigar]: — Əzümning pütkül meħribanlikimni sening kəz aldingdin ötküzimən wə aldingda «Yahwəh» degən namni jakarlaymən. Kingə xapaət kilməqci bolsam xuningəja xapaət kərsitimən, kimgə rəħim-xəpkət kərsətməqci bolsam, xuningəja rəħim-xəpkət kərsitimən, dedi. **20** Pərwərdigar uningəja: — Sən yüzümni kərləməysən; qünki heq adəmzat Meni kərsə tirik qalmaydu, dedi. **21** Andin Pərwərdigar: — Mana, yenimda bir jay bardur; sən xu yərdiki qoram taxning üstidə turojin. **22** Mening xan-xəripim etidiəjan waqıtta, xundaq boliduki, Mən seni xu qoram taxning yerikida turozup, Mən etüp boləuqə seni qolum bilən yepip turimən. **23** Andin qolumni tartiwəlimən; xuning bilən sən Mening arqa tərıpimni kərisən, lekin yüzüm kərünməydu, — dedi.

34 Pərwərdigar Musaəja: — Sən awwalkiəja ohxax əzüng üqün taxtin ikki tahtayni yonup kəl; Mən bu tahtaylarəja sən ilgiri qeqiwətkən tahtaylardiki səzləрни yezip qoyimən. **2** Sən ətə ətigəngiqə təyyar bolup, səhərdə Sinay teəjiəja qikip, xu yərdə taəning qoqqisida Mening aldimda həzir boləjin. **3** Lekin heq kixi sən bilən billə qikmisun wə yaki taəning heq yeridə baxqa adəm kərünmisun, qoy-kalilarmu taəning tüwidə otlimisun, — dedi. **4** Musa awwalkiəja ohxax taxtin ikki tahtayni yonup, ətisi tang səhər qərup, bu ikki tax tahtayni qolida elip, Pərwərdigarning buyruəjini boyiqə Sinay teəjiəja qikti. **5** Xuning bilən Pərwərdigar bulutta qüxüp, xu yərdə Musaning kexida turup, «Yahwəh»

degən namini jakarlidi. **6** Pərwərdigar uning kəz aldidin
ətüp: — «Pərwərdigar, Pərwərdigar, rəhimdil wə meħir-
xəpkətliktur, asan oʻzəzlənəydiotan, xapaət bilən
wapasi kəng Təngridur, **7** mingliotan-on mingliotanlarota
rəhim-xapaət kərsitip, kəbihlik, asiylik wə gunahni
kəqürgüqidur; lekin u gunahkarlarni hərgiz gunahsiz
dəp qarimaydiotan, bəlki atilarning kəbihlikining jazasini
baliliri wə nəwrlirigiqə, xundakla üqinqi wə tətinqi
əwladioiqə yükləydiotan [Təngridur]» — dəp jakarlidi. **8**
Xuning bilən Musa dərhal yərgə bax qoyup səjdə kilip: —
9 — Əy Rəb, əgər mən rasttinla nəziringdə iltipət tapqan
bolsam, undakta i Rəb, arimizda biz bilən mangojaysən;
qünki bu həlk dərəkə boyni kattik bir həlktur; bizning
kəbihlikimizni wə gunahimizni kəqürgəysən, bizni Əz
mirasing boluxka qəbul qiləjaysən! — dedi. **10** Xuning bilən
u Musota: — Mana, Mən bir əhdə tüzimən; sening barlik
həlking aldida pütkül yər yüzining heqbir jayida yaki
heqbir əl arisida kilinip bakmioqan məjizlərni yaritimən.
Xuning bilən sən arisida boləqan həlkingning həmmisi
Pərwərdigarning [karamət] əməlini kəridu; qünki Mening
silərgə kilidiotan əməlim dərəkə dəhxətlik ix bolidu. **11**
Mən bügün sanga tapilaydiotan əmrlirimni tutqin; mana,
Mən siləring aldinglardin Amoriy, Qanaaniy, Hittiy,
Pərizziy, Hiwiy wə Yəbusiylarni həydəp qikirimən. **12** Əmdi
hezi boləqinki, sən baridiotan zeminda turuwatqanlar
bilən heq əhdə baqlaxmioqin; bolmisa, bu ix silərgə
tuzak bolidu; **13** bəlki silər ularning qurbangahlrini
qəwüp, but tüwruklirini sundurup, «axərah» butlirini
kesip taxlanglar. **14** Qünki sən heqkandak baxka ilahka

ibadət qilmasliking kerək — qünki Mänki Pärwərdigarning nami «Wapasizlikka Həsət Qiləuqi» bolup, həsət qiləuqi bir ilahdurmən. **15** Bolmisa, xu zeminda turuwatqanlar bilən əhdə tüzüxüng mumkin; andin ular ilahlirining kəynidin yürüp buzukqilik kilip, ilahlirioja kurbanliklar etküziginidə, siləni qakırsa ularning kurbanlikliridin yəp ketixinglar mumkin; **16** sən xundaqla yənə ularning qizlirini oqulliringoja hotunlukka elip berixing mumkin; u qizlar öz ilahlirining kəynidin yürüp buzukqilik qiləuinida, ular oqulliringnimu öz ilahlirining arkisidin mangozuzup, buzukqilik kilduruxi mumkin. **17** Əzüng üqün heqkandak kuyma butlarni yasatmiojin. **18** Petir nan heytni tutunglar; Mening əmr qiləininimdək Abib eyida, bekitilgən waqıtta yəttə kün petir nan yənglar. Qünki silər Abib eyida Misirdin qikqansilər. **19** Baliyatquning tunji mewisi Meningki bolidu; qarpay malliringning iqidin dəslep tuquloqan ərkəklər, kala bolsun, koy bolsun ularning tunjilirining həmmisi Meningki bolsun. **20** Lekin exəklərnin tunji təhəylirining ornioja koza bilən bədəl təlixing lazim bolidu. Əgər ornioja [koza] bərmisəng, təhəynin boynini sunduruwətkin. Tunji oqulliringni bolsa, ularoja bədəl tələp qayturuwal. Heqkim Mening huzurumoja kuruk qol kəlmisun. **21** Sən altə kün iqidə ix-əməlingni kilip, yəttinqi küni aram elixing zərür; yər həydəx waqti bolsun, orma waqti bolsun, aram elixing zərür. **22** Yengi buqdayning tunji hosulini təbrikləydiqan «həptilər heyti»ni etküzünglar; yilning ahirida «hosul yiojix heyti»ni etküzünglar. **23** Səning hərbi ərkək kixiliring yilda üq qetim Israilning

Hudasi boloqan Rəb Pərwərdigarning aldioqə hazır bolsun. **24** Qünki Mən taipilərnı aldingdin həydiwetip, qebraliringni kengəytimən; xuningdək sən yilda üq ketim Pərwərdigar Hudayingning aldioqə hazır boluxqə qikip barsang, heqkim yeringgə kəz kirini salmaydu. **25** Manga sunulidioqan qurbanliqning qenini bolduruloqan nan bilən billə sunmioqin; yaki ətüp ketix heytingning qurbanliqining gəxini ətigə qaldurma. **26** Zemingning dəsləpki həsulidin tunji məhsulatlarnı Pərwərdigar Hudayingning ətigə kəltürüp ata. Ooqlaqni anisining sütidə qaynitip pixurma. **27** Pərwərdigar Musaəqə: — Bu sözlərnı ətüng üqün yeziwaləqin; qünki Mən muxu sözlərnı asax qilip sən bilən wə Israil bilən əhdə baqlidim, dedi. **28** U wəqıtta Musa xu yərdə Pərwərdigarning həzurida qirik keqə-kündüz turdi; u heqnərsə yemidi, heq su iqmidi. U yərdə [Pərwərdigar] tahtayləroqə əhdining sözliri boloqan on əmrni pütüti. **29** Musa Sinay teqlidin qüxkəndə xundəq boldiki (u taqlidin qüxkəndə ikki həküm-guwahliq tahtiyi uning qolida idi), ətuning [Pərwərdigar] bilən sözləxkini üqün yüzining parkirap kətkinini bilməyüti. **30** Əmdi Hərun wə barliq Israillar Musani kərđi, mana, uning yüz terisi parkirap turatti; ular uningəqə yeqin berixtin qorquxti. **31** Lekin Musa ularni qəqiriwidi, Hərun wə jamaətning barliq bəxliri yenip, uning qexioqə kəldi; Musa ular bilən sözləxti. **32** Xuningdin keyin, barliq Israillar uning yenioqə kəldi; u wəqıtta Musa Pərwərdigar ətigə Sinay teqlida səz qiloqinida tapxuroqan barliq əmrlərnı ularəqə tapilidi. **33** Musa ularəqə dəydiqinini dəp tügətti. U [səzligəndə] yüzigə bir qümpərdə tartiwaləqanidi; **34** Qəqənkı Musa

Pərwərdigar bilən səzlixikə uning huzuriqə kirsə, qümpərdini eliwetətti, taki u yenip qikkuqə xundak bolatti; yenip qikkanda əzigə nemə tapılanqan bolsa, xuni Israillaroqə eytip berətti. **35** Israillar Musaning yüz terisining parkirap turoqinini kərətti; xunga Musa yənə taki Pərwərdigar bilən səzləxkili uning huzuriqə kirgüqə yüzigə qümpərdə tartiwalatti.

35 Musa Israillarning pütkül jamaitini yioqip ularoqə: — Pərwərdigar silərgə kilixkə buyruqan əmrlər munulardur: — **2** Altə kün ix-əmgək küni bolsun; lekin yəttinqi küni silərgə nisbətən mukəddəs bir kün bolup, Pərwərdigarqə ataloqan aram alidioqan xabat küni bolsun. Hərkim xu künidə ix-əmgək qilsa əlümgə məhkum qilinsun. **3** Xabat künidə barlıq turaloquliringlarda hərgiz ot qalimanglar, — dedi. **4** Musa Israillarning pütkül jamaitigə səz kilip mundak dedi: — «Pərwərdigar buyruqan əmr mana xuki: — **5** Əzünglarning aranglardin Pərwərdigarqə bir «kətürmə hədiyə» kəltürünglər; kəngli halioqanlarning hərbi Pərwərdigarqə bir «kətürmə hədiyə»sini kəltürsun: yəni altun, kümüx, mis, **6** kək, səsün wə kızil yip, aq kanap rəht, əqkə tiwiti, **7** kızil boyaloqan qoqkar terisi, delfin terisi, akatsiyə yaqıqi, **8** qiraqdan üqün zəytun meyi, «məsihləx meyi» bilən huxbuy üqün ixlitilidioqan esil dora-dərməklər, **9** əfodkə həm qoxenoqə ornitilidioqan həqik wə baxkə yaqutlarni kəltürünglər». **10** — «Aranglardiki barlıq məhir ustilar kelip Pərwərdigar buyruqanning həmmisini yasap bərsun: **11** — [mukəddəs] qedir bilən uning iqki wə taxki yopuklirini, iloqulirini, tahtaylirini, baldaqlirini,

hadilirini wə bularning təglikirini, **12** əhdə sanduqi wə uning baldaqlirini, «kafarət təhti»ni, «ayrima pərdə-yopuq»ni, **13** xirə wə uning baldaqlirini, uning barliq qaqa-kuqilirini wə «təqdim nanliri»ni, **14** yoruqluk üqün yasaloqan qiraqdan wə uning əswablrini, uning qiraqliri wə qiraq meyini, **15** huxbuygaq wə uning baldaqlirini, «Məsihləx meyi»ni, dora-dərməklərdin ixləngən huxbuyini, muqəddəs qedirining kirix eozizidiki «ixik pərdisi»ni, **16** köydürmə qurbanliq qurbangaqi wə uning mis xalasini, baldaqlirini wə barliq əswablrini, yuyunux desi wə uning təglikini, **17** həylining pərdilirini, uning hadiliri wə ularning təglikirini, həylining kirix eozizidiki pərdini, **18** qedirning mih-kozuqlirini, həylining mih-kozuqlirini, xundaqla barliq tanilirini, **19** toqulidiqan kiyimlər, yəni muqəddəs jayning hizmitigə kaqinliq hizmitidə kiyilidiqan, Hərun kaqinning muqəddəs kiyimlrini həm uning oozullirining kiyimlrini təyyar qilsun». **20** Xuning bilən pütkül Israil jamaiti Musaning yenidin qiqip ketixti. **21** Andin kəngli tartqanlarning hərberi, roqi əzligə türtkə boləqlarning hərberi kelip, jamaət qedirini yasaxqa, xundaqla qedirning hizmitidə ixlilidiqan barliq sərəmjanlarni yasaxqa wə muqəddəs kiyimlərni tikixkə Pərwərdigarəqa ataloqan «pulanglatma hədiyə»ni kəltürgili turdi. **22** Ular ərlərmu, ayallarmu kelip, sunuxqa kəngli hux boləqlarning hərberi hədiyə kəltürüp, bulapka, zirə-qaqla, üzük, zunnar-biləzük qatarliq hərhil altun buyumlarni elip kəldi; altunni «kətürmə hədiyə» qilip berəy degənləning hərberi uni Pərwərdigarəqa sundi. **23** Kimdə kək, səsün, qizil yip bilən

ak kanap rəht, eqkə tiwiti, kızil boyaloqan qoqkar terisi wə delfin terisi bolsa, xularni elip kelixti. **24** Kümüx ya mistin kətürmə hədiyə kəltürəy degənlərninğ hərbi xuni Pərwərdigarəya hədiyə kəlip sundi. Kimdə qedirning hizmitidə ixlitilidiqan hərhil sərəmjanlarəya yarioqudək akatsiyə yaoşiqi bolsa, uni elip kəldi. **25** Kəli qewər ayallarning hərbi öz kəlliri bilən egirip, xu egirgən yip wə rəhtləni, yəni kək, səsün wə kızil yip bilən ak kanap rəhtləni kəltürdi, **26** Xuningdək kəngli kəzoqaloqan ayallarning həmmisi hünirini ixlitip eqkə tiwitidin yip egirixti. **27** Əmirlər əfod wə kəoxenəya ornitilidiqan həkəklər wə yakutlarni, **28** dora-dərməkləni, qiraşka wə məsihləx meyiəya ixlitilidiqan zəytun meyi, huxbuyəya ixlitilidiqan esil dora-dərməkləni kəltürdi. **29** Xu tərəkədə Israillar Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən buyruqan ixlarning hərəkəsiəya bir nərsə berixkə kəngli tartqan bolsa, ər bolsun ayal bolsun hərbi xuni elip kelip, Pərwərdigarəya atap ihtiyariy hədiyə bərdi. **30** Andin Musa Israillarəya mundaq dedi: — «Mana, Pərwərdigar Yəhuda kəbilisidin hurning nəwrisi, Urining oşli Bəzaləni ismini atap qakirip, **31** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəya danalik, əkil-parasət, ilim-həkmət igilitip, uni hərtürlük ixni kəlixka kəbilyətlik kəlip, **32** uni türlük-türlük hünərləni kəlalaydiqan — altun, kümüx wə mis ixlirini kəlalaydiqan, **33** yakutlarni kesip-oyalaydiqan, zinnət buyumliriəya ornitalaydiqan, yaoşqlarəya nəkix qikəralaydiqan, hərhil hünər ixlirini kəmlaxturalaydiqan kəldi. **34** U yənə uning kəngligə, xuningdək həm Dan kəbilisidin boləyan Ahisamakning oşli Oşoliyabning

kəngliyə [baxkılarə] hünər əgıtıx nıyət-ıstıkını selıp, **35** ularnıng kəngüllırını danalıq-əəkmət bilən toldurup, ularnı hərhil nəqkaxlıq-oyıııqılıq ıxlırıəa məhır kılıp, kək, səsun və kızılıp bilən aq kanap rəht bilən kəxtıqılıq kılıxka həmdə bapkarlıqka ıktıdarlıq kıldı. Xuning bilən ular hərhil hünər ıxlırınıng və hərhil layihələx ıxlırınıng həddısidin qıkalaydıəan boldı.

36 Xuning bilən Bəzaləl və Oholıyablar, xuningdək Pərwərdıgar mükəddəs qedir yasaxnıng hərhil ıxlırıəa kerək boləan danalıq-əəkmət və əqıl-parasətnı ata kıləan məhır ustılarnıng hərбіri ularəa koxulup, xu ıxni unıng əmr kıləını boyıqə əməlgə axurıdu». **2** Xu wəkıttə Musa Bəzaləl və Oholıyabnı, xundakla Pərwərdıgar danalıq-əəkmət bilən kəngüllırını toldurəan, kəngli əzını xu ıxni kılıxka kətnıxıxka dalələt kıləan barlıq hünərwən-kasıplarnı qakırıp yıədı. **3** Ular kelıp mükəddəs qedirni yasaxka, xundakla unıng ıx-hızmətlırıgə kerəklik sərəmjanlarnı yasaxka Israıllar elıp kəltürgən barlıq «kətürmə hədıyə»lərnı Musadın tapxuruwaldı. Israıl həlki yənıla əz məyli bilən hər künü ətıgını Musəəa ıhtıyarıy hədıyə kəltürüp turattı. **4** Andın mükəddəs qedirnıng ıxlırını kılıwatқан ustılarnıng həmmısı qolidiki ıxını kəyup kəyup kelıp, **5** Musəəa: — Həlkning elıp kəlgını Pərwərdıgar bızgə kılıxka buyruəan ıxni pütküzüxkə əhtıyay boləınıdın kəp exıp kətti! — deyıxtı. **6** Andın Musa əmr kılıp, pütkül qedirgah boyıqə: «Mana, ər bolsun, ayal bolsun, həqkim mükəddəs qedirni yasax üqün «kətürmə hədıyə» süpıtıdə yənə həqkəndək nərsə təyyarlap kəlmısun!» dəp jakarlattı. Buning bilən kəpqilik

hədiyələr kəltürüxtin tohtitildi. **7** Qünki ular təyyarlıoan materiyallar pütkül qurulus ixioa yetətti, hətta exip qalatti. **8** Mukəddəs qedirning qurulus ixini qiliwatqan ustilarning hər biri nepiz tokuloan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə qizil yiplar arilaxturulup ixləngən on parqə yopuq yasap, kerublarning süritini yopuqlaroa qewərlik bilən layihiləp nəpis qilip kəxtiləp qikti. **9** Hər bir yopuqning uzunluqi yigirmə səkkiz gəz, kəngliki tət gəz bolup, hər bir yopuq ohxax qong-kiqikliktə qilindi. **10** [Bəzaləl] yopuqlarning bəxini bir-birigə ulidi, qaloan bəx yopuqnimu həm bir-birigə ulidi. **11** U ulap qiqiləoan birinqi qong parqining əng qetidiki qismining bir tər ipigə rənggi kək izmilərni qadidi, xuningdək ulap qiqiləoan ikkinqi qong parqining əng qetidikisining bir tər ipigimu xundak qildi. **12** Birinqi qong parqining əng qetidiki qismioa əllik izmə qadidi, ikkinqi qong parqining əng qetidikisigimu əllik izmə qadidi. Izmilər bir-birigə udulmuudul qilindi. **13** Mukəddəs qedir bir pütün bolsun üqün u altundin əllik iloju yasap, ikki parqə yopuqni xu iloju bilən bir-birigə tutaxturdi. **14** U mukəddəs qedirni yepix üqün əqkə tiwitidin yopuqlarni yasidi; yopuqtin on bir parqə yasidi. **15** Yopuqlarning hər birining uzunluqi ottuz gəz, kəngliki tət gəz bolup, on bir yopuqning həmmisi ohxax qong-kiqikliktə qilindi. **16** Yopuqlarning bəxini u ulap bir qilip, qaloan altə yopuqnimu ulap bir qildi. **17** U birinqi ulap qiqiləoan qong parqining əng qetidiki qismioa əllik izmə, ikkinqi ulap qiqiləoan qong parqining əng qetidiki qismioa əllik izmə qadidi. **18** U qedir bir pütün bolsun üqün həm mistin əllik iloju yasap, ikki qong

parqini ulap qoydi. **19** U buningdin baxqa qediroqa qizil boyaloqan qoqkar terisidin yopuq yasap yapti, andin uning ustidinu delfin terisidin yasaloqan yena bir yopukni qapildi. **20** U muqaddas qedirning tik tahtaylirini akatsiya yaqiqidin yasap tiklidi. **21** Harbir tahtayning uzunluqi on gaz, kengliki bir yerim gaz qilindi. **22** Harbir tahtayning ikkidin turumi bar idi, har ikki tahtay xular bilan bir-biriga qetildi; u qedirning barlik tahtaylirini xundak yasidi. **23** U qedirning tahtaylirini xundak yasidi; yigirmisi janub taraqqa ornitildi; **24** u bu yigirma tahtayning tegiga kumuxtin kirik taglik yasidi; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi uqun ikkidin taglik, yena bir tahtayning ikki turumi uqun ikkidin taglikni yasidi. **25** Xuningdek u qedirning udul taripiga, yani ximal taripiga yigirma tahtay yasidi, **26** xundakla bularning kirik taglikini kumuxtin yasidi; bir tahtayning tegiga ikkidin taglik, yena bir tahtayning tegiga ikkidin taglik orunlaxturuldi. **27** Qedirning kayni taripiga, yani qarab taraqqa alta tahtayni yasap ornatti. **28** U qedirning kayni taripidiki ikki bulungoqa ikki tahtayni yasap ornatti. **29** Bu bulung tahtayliri astidin ustigiga ikki kat kilip [tahtaylarni] ezara qetixturdi, usti bir halkioqa bekitildi. U har ikkisini xundak yasap, ikki bulungoqa ornatti. **30** Xunglaxkimu u taripida sakkiz tahtay boldi, ularning kumuxtin yasaloqan on alta tagliki bar idi; bir tahtayning tegida ikki taglik, yena bir tahtayning tegida ikki taglik bar idi. **31** Buningdin baxqa u akatsiya yaqiqidin baldaq yasidi; qedirning bu taripidiki tahtaylaroqa bax baldakni, **32** qedirning u taripidiki tahtaylaroqa bax baldakni, qedirning arqa taripidiki

tahtaylaroqa, yəni oqərb tərpidiki tahtaylaroqimu bəx baldakni yasidi. **33** U tahtaylarning otturidiki ottura baldakni bu tərəptin u tərəpkə yətküzüp yasidi. **34** U tahtaylarni altun bilən qaplap, baldaklar ətüzüldioqan həkəllarni altundin yasap, baldaklarni altun bilən qaplidi. **35** U nepiz tokuloqan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasidi; uni kerublarning süritini qewərlik bilən layihiləp nəpis qilip qüxürüp, kəxtiləp qikardi. **36** Uni esixka u akatsiyə yaoqiqidin tət hada yasap, altun bilən qaplidi. Ularning ilməkliri altundin yasaldi; hadilaroqa u kümüxtin tət təglikni kuyup yasidi. **37** U qedirning kirix eoqizioqa nəpis tokuloqan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasidi, uni kəxtiqigə kəxtilətti. **38** U yənə bu pərdining bəx hadisini ilməkliri bilən koxup yasidi; ularning baxlirini wə baldaklirini altun bilən qaplidi; ularning bəx təglikni mistin yasaldi.

37 Andin Bəzaləl əhdə sanduqini akatsiyə yaoqiqidin yasidi; uning uzunluqi ikki yerim gəz, egizliki bir yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz idi. **2** U uning iqi wə sirtini sap altun bilən qaplidi, uning üstünki qismining qərisigə altundin girwək qikardi. **3** U uning üqün altundin tət həlka kuyup, ularni uning tət qetiqioqa bekitti; bir tərpidigə ikki həlka, yənə bir tərpidigə ikki həlka bekitti. **4** U həm akatsiyə yaoqiqidin ikki baldak yasap, hər ikkisini altun bilən qaplidi; **5** andin sanduq ular arkilik kətürülsun dəp, baldaklarni sanduqning ikki yenediki həkəlliridin ətüzüp koydi. **6** U [sanduqning yapquqi süpidədə] altundin uzunluqi ikki yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz boləqan

bir «kafarət təhti» yasidi. **7** U ikki kerubni altundin soqup yasidi; ularni kafarət təhtining ikki tərripigə ornatti; **8** bir kerubni bir tərripigə, yənə bir kerubni yənə bir tərripigə ornatti. U ikki tərripidiki kerublarni kafarət təhti bilən bir gəwdə kildi. **9** Kerublar bir-birigə yüzlinip, qanatlirini kafarət təhtining üstigə kerip, qanatliri bilən uni yepip turatti; kerublarning yüzi kafarət təhtigə qaritildi. **10** U həm xirəni akatsiyə yaşıqidin yasidi; uning uzunluğu ikki gəz, kəngliki bir gəz, egizliki bir yerim gəz idi. **11** U uni sap altun bilən kaplap, uning üstünki kismining qərisigə altundin girwək qikardi. **12** U xirəning qərisigə tət ilik egizliktə bir ləw yasidi; bu ləwning qərisigimu altundin bir girwək qikardi. **13** U xirəgə altundin tət halka yasap, bu halkilarni xirəning tət burjikidiki qetikqa ornatti. **14** Xirəni kətürüxkə baldaqlar ötküzülsun dəp, halkilar xirə lewigə yəkin bekitildi. **15** Xirə üçün u baldaqlarni akatsiyə yaşıqidin yasap, altun bilən kaplidi; xirə ular bilən kətürülətti. **16** U xirəning üstigə koyulidioqan barliq buyumlarni, yəni legənlirini, qaqa-kuqa təhsilirini, [«xarab hədiyəliri»ni] kuyidioqan kədəh wə piyalilərninğ həmmisini sap altundin yasidi. **17** U həm qiraqdanni sap altundin yasidi; qiraqdanni soqup yasidi; qiraqdanning puti, oqoli, kədəhliri, oqunqiliri wə gülliri bir pütün altundin sokuldi. **18** Qiraqdanning oqolining ikki yenidin altə xahqə qikirildi — qiraqdanning bir yenidin üç xahqə, uning yənə bir yenidin üç xahqə qikirildi; **19** bir yenidiki hər bir xahqidə badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki boləqan üç kədəh qikirildi, yənə bir yenidiki hər bir xahqidə badam güli xəklidə oqunqisi wə qeqiki

bolqan üq kədəh qikirildi. Qiraşdanqqa qikirilqan altə xahqining həmmisi xundak yasaldi. **20** Qiraşdanning [şololidin] badam gūli xəklidə şunqisi wə qeqiki bolqan tət kədəh qikirildi. **21** Bulardin baxqa [birinqi] ikki xahqining astida bir şunqə, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir şunqə, [üqinqi] ikki xahqining astida bir şunqə yasaloqanidi; qiraşdanqqa qikirilqan altə xahqining astining həmmisi xundak idi. **22** Uning xu şunqiliri həm xahqiliri qiraşdan bilən bir gəwdə kilindi — bir pütün sap altundin sokup yasaldi. **23** U qiraşdanning yəttə qirişini, xundakla uning pilik kayqiliri bilən küldanlirini sap altundin yasidi. **24** U qiraşdan wə uning barlik əswablrini bir talant sap altundin yasidi. **25** U yənə huxbuygahni akatsiyə yaşiqidin yasidi. Uning uzunluqi bir gəz, kəngliki bir gəz, egizliki ikki gəz bolup, tət qasa kilip yasaldi; [tət burjikidiki] münggüzlər uning bilən bir pütün kilip yasaldi. **26** U uni, yəni uning üstini, tət ətrapini həm münggüzlirini sap altun bilən kaplidi; uning üsti kışmining qərisigə altundin girwək qikardi. **27** Uningoqa altundin ikki hālqa yasap, uning girwikining astioqa bekitti; ularni ikki yenioqa udulmu'udul bekitti. Huxbuygahni kətüridioqan ikki baldaqni selix üqün bularni huxbuygahning ikki təripigə orunlaxturdi. **28** U baldaqlarni akatsiyə yaşiqidin yasap, altun bilən kaplidi. **29** U həm mukəddəs Məsihləx meyini yasidi, andin ətirqi qikarşandək dora-dərməklərnə təngxəp sap huxbuyni yasidi.

38 U kəydürmə qurbanlik qurbangahni akatsiyə yaşiqidin yasidi. Qurbangah tət qasa bolup, uzunluqi bəx

gəz, kəngliki bəx gəz, egizliki üç gəz qilindi. **2** U uning tət burjigə qoyulidioğan münggüzlirini yasidi; münggüzliri qurbangah bilən bir gəwdə qilindi. Qurbangahni mis bilən qaplidi. **3** U qurbangahning barliq əswablrini — uningoğa has boləjan daslarni, gürjəklərnə, korilarni, lahxiqirlarni wə otdanlarnimu yasidi; uning barliq əswablrini mistin yasidi. **4** Qurbangah üçün mistin bir xala yasidi; xalani qurbangahning qap belining astidiki girwəktin təwənrək turidioğan qildi; xala qurbangahning dəl otturisida idi. **5** U xalaning tət burjigə baldaqlar ətküzüldioğan tət mis həlkini quyup yasidi. **6** U baldaqlarni akatsiyə yaşıqidin yasap, ularni mis bilən qaplidi. **7** Andin u qurbangahni kətürüx üçün baldaqlarni qurbangahning ikki yenediki həlkiləroğa ətküzüp qoydi. U qurbangahni tahtaylardin, iqini box qilip yasidi. **8** U yənə yuyunux desini mistin, uning təglikinimu mistin yasidi; u bularni «kərüxüx qediri»ning kirix əqizining aldidə hizməttə boləjan ayallarning mis əynəkliridin yasidi. **9** Andin u qedirning həylisinimu yasidi. Həylining jənubioğa, yəni jənubqə yüzləngən tərripigə nepiz tokuloğan aq kanap rəhttin pərdilərnə yasidi; uning uzunluqi yüz gəz idi. **10** Pərdilərnə esixqə yigirmə hadə wə hadilarning yigirmə təglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldaqliri kümüxtin yasaləjanidi. **11** Xuningoğa ohxax ximal tərripidimu uzunluqi yüz gəz kelidioğan pərdə bar idi. Pərdilərnə esixqə yigirmə hadə wə hadilarning yigirmə təglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldaqliri kümüxtin yasaləjanidi. **12** Xuningoğa ohxax oərb tərripidə uzunluqi əllik gəz kelidioğan pərdə bar idi;

pərdilərnı esıxka on hada wə hadılarnıng on təglıkını u mistın yasadı. Hadılarnıng ılməklırı wə baldaqlırı kümüxtın yasadı. **13** Hıylınıng xərk tərıpı, yəni kün qıqıxka yüzləngən tərıpınıng kənglıkı əllık gəz ıdı. **14** Bır tərıpıdə on bəx gəz kelıdıoan pərdə bolup, unıng üq hadısı bilən üq təglıkı bar ıdı. **15** Yənə bır tərıpıdımu on bəx gəz kelıdıoan pərdə bolup, unıng üq hadısı bilən üq təglıkı bar ıdı. **16** Hıylınıng qərisıdıkı pərdılərnıng həmmısı nepız toquloan aq kanap rəhttı tikılğənıdı. **17** Hıylınıng qərisıdıkı həmmə hadılarnıng təglıkı mistın, ularnıng ılməklırı wə baldaqlırı kümüxtın yasadı; hadılarnıng baxlırımu kümüxtın qaplanoanıdı. Hıylınıng qərisıdıkı həmmə hadılar kümüxtın yasaləoan baldaqlar bilən bır-bırıgə qetıldı. **18** Hıylınıng kırıx eozıdıkı pərdə nepız toquloan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kızı yıplar arılasturulup, kəxtıqılər tərıpıdın kəxtıləndı; unıng uzunluqı yıgırmə gəz, egızlıkı hıylıdıkı pərdılərnıng egızlıkıgə ohxax bolup bəx gəz ıdı. **19** Unıng tət hadısı bilən mistın yasaləoan tət təglıkı bar ıdı; hadılarnıng ılməklırı kümüxtın yasadı, ularnıng baxlırı kümüx bilən qaplandı wə baldaqlırı kümüxtın yasadı. **20** Muxəddəs qedırnıng həm qərisıdıkı hıylınıng bərlik mıkqozuqlırı mistın yasadı. **21** Muxəddəs qedır, yəni «həkümguwahlıqı qedırı» üqün ataləoan materiyallarnıng sani təwəndə hatırıləngən (ular Musanıng buyruqı bilən, kahın Hərurning oqlı Itamarnıng qol astıdıkı Lawıylar məs’ul bolup sanaktın etküzülüp, [Hudaəo] ataləoanıdı): — **22** Yəhuda kəbilısıdın boləoan Hərning nəwrısı, Urıning oqlı Bəzaləl Pərwərdıgar Musəo]a buyruəoannıng həmmısını

ada kildi; **23** Dan kəbilisidin boləjan Ahisamakning oəli Oholiyab uning yərdəmqisi idi; u bolsa nəkkaxlik-oymiqilik ustisi, layihiligüqi həmdə kək, səsün, kızil yiptin aq kanap rəhtkə kəxtə tikələydiəjan usta idi. **24** Muqəddəs qedirni yasaxqa ixlitilgən altun, yəni «pulanglatma hədiyə» süpitidə kəltürülgən altunning həmmisi muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə yigirmə tokkuz talant yəttə yüz ottuz xəkəl idi. **25** Jamaət arisidin sanaktin ətküzülgən adəmlər tərripidin kəltürülgən kümüx bolsa muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə bir yüz talant bir ming yəttə yüz yətmix bəx xəkəl idi. **26** Bu kümüx nopusi royhətkə elinəjan kixilərdin elinəjanidi — demək, kimki yigirmə yax ya uningdin qong, sanaktin ətküzülgənlərninğ hərbi bir beka, yəni muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə yerim xəkəl kümüx bərdi. Sanaktin ətkən kixi altə yüz üq ming bəx yüz əllik kixi idi. **27** Muqəddəs jayning təgliklirini həm otturisidiki pərdininğ təgliklirini quyuxka yüz talant kümüx kətti; yüz talant kümüxtin yüz təglik yasilip, hərbi təglik üqün bir talant ixlitildi. **28** U qələjan bir ming yəttə yüz yətmix bəx xəkəl kümüxtin hadilərninğ ilməklirini yasidi, ulərninğ baxlirini qaplidi, xuningdək ulərnə bir-birigə qatidiəjan baldaqlərnə yasidi. **29** «Pulanglatma hədiyə» süpitidə kəltürülgən mis bolsa yətmix talant, ikki ming tət yüz xəkəl qikti. **30** Buningdin u jamaət qedirininğ kirix eəjizininğ təgliklirini, mis qurbangahni, uning mis xalasi wə qurbangahninğ barliq əswablirini, **31** həylininğ qərisidiki hadə təgliklirini, həylininğ kirix eəjizidiki

təgliklərnı, qedirning barlıq kızıqlırını wə hıylining qerısidiki kızıqlarning həmmisini yasidi.

39 Pərwərdigar Musaqı buyruşınıdək kək, səsün wə kızıl yıplar ixltilip, muqəddəs qedirning hizmitidə kiyilidişan [kahinlik] kiyimlər, xundakla Hırunning muqəddəs kiyimliri təyyar kılindi. **2** [Bəzaləl] altun wə kək, səsün, kızıl yıplar bilən nepiz tokuloşan aq kanap rəhtlərdin əfodni yasap təyyarlidi. **3** Ular altunni soqıp nepiz kılıp, uni kesip yıp kıldı, andin bularnı mahirlik bilən kək yıplar, səsün yıplar wə kızıl yıplardin aq kanap rəhtkə lahayıləngən nushilar üstigə tokıdi. **4** Ular əfodning [aldi wə kəyni] kışmini bir-birgə tutaxturup turidişan ikki mürilik tasma yasidi; əfodning ikki tərıpi bir-birigə tutaxturuldi. **5** Əfodning üstigə başlaydişan bəlwaş əfod bilən bir pütün kılinoşan bolup, uningıqa ohxax sıpta ixlinip, altun wə kək, səsün, kızıl yıplar wə nepiz tokuloşan aq kanap rəhttin yasaldi; həmmisi Pərwərdigarning Musaqı buyruşınıdək kılindi. **6** Ular ikki aq həkikni ikki altun kəzlükkə ornitip, ularning üstigə huddi məhür oyoşandək İsrailning oşullirining namlırını oyup yasidi. **7** İsrailning oşullirişqa əslətmə tax bolsun üqün, Pərwərdigar Musaqı buyruşındək ikki yakıtnı əfodning ikki mürilik tasmışıqa bekitip koydi. **8** U koxenni qewər kollarıqa nəpis kılıp kəxtilitip yasidi; uni əfodni ixligən usulda altun wə kək, səsün, kızıl yıplar bilən nepiz tokuloşan aq kanap rəhttin yasidi. **9** Ular koxenni ikki kat, tət qasa kılıp yasidi; ikki kat kılinoşanda uzunluqi bir şeriq, kənglikimu bir şeriq kelətti. **10** Uning üstigə tət katar kılıp gəhərlərnı ornatti: — bir katar dikisi

kizil yakut, serik gəhər və zumrətlər idi; bu birinci qatar idi. **11** İkinci qatarə kək kaxtəxi, kək yakut və almas, **12** üçüncü qatarə səsün yakut, piroza və səsün kwarts, **13** tətinci qatarə beril yakut, aq həkik və anartax ornitildi; bularning həmmisi altun kəzlükkə bekitildi. **14** Bu gəhərlər İsrailning oqullirining namlirioğa wəkil qilinip, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyoqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütüldi. **15** Ular koxenoğa xoynidək exilgən sap altundin [ikki] exilmə zənjir yasidi; **16** ular koxenoğa altundin ikki kəzlük və ikki həkə etip, ikki həkini koxenning [yukiriki] ikki burjikigə bekitti; **17** andin xu altundin exilip yasaloğan ikki zənjirni koxenning [yukiriki] ikki burjikidiki həkədin ötküzüp, **18** exilgən xu zənjirləning ikki uqini ikki kəzlükkə bekitip, [kəzlüklərni] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kismioğa ornatti. **19** Buningdin baxka ular altundin ikki həkə yasap, ularni koxenning [asti tərpidiki] ikki burjikigə bekitti; ular əfodkə tegixip turidioğan qilinip iqigə qadaldi. **20** Mundin baxka ular altundin [yənə] ikki həkə yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənkə kismioğa, əfodkə ulinidioğan jayoğa yəkin, kəxitiəngən bəlwəqədin egizrək qilip bekitti. **21** Ular koxenning əfodning bəlwəqədin yukirirək turuxi, koxenning əfodtin ajrap kətməsliki üçün kək xoyna bilən koxenning həkisini əfodning həkisioğa qetip qoydi. Bularning həmmisi Pərwədigarning Musəoğa buyruqinidək qilindi. **22** [Bəzaləl] əfodning [iqidiki] tonni pütünləy kək rənglik qildi. **23** Tonning [baxka kiyilidioğan] təxüki dəl otturisida, huddi sawutning

yakisidək ixləngənidi; yirtilip kətməsliki üqün uning qərisigə pəwaz ixləndi. **24** Ular tonning etikining qərisigə kək, səsün wə kızil yiptin anarlarni tokup esip koydi. **25** Ular həmdə altun kongoquraklarni yasap, kongoquraklarni tonning etikining qərisigə, anarlarning ariliqoqa birdin esip koydi; hər ikki anarning otturisoqa bir kongoqurak esip koyuldi. **26** [Kəhinlik] hizmitigə ait [kongoquraklar] tonning etikining qərisigə bekitildi; bir altun kongoqurak, bir anar, bir altun kongoqurak, bir anar kəlip bekitildi; həmmisi Pərwərdigarning Musoqa buyruqinidək kəlini. **27** Ular Hərun bilən uning oşullirioqa nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin halta kəngləklərnə tiktə; **28** səllini aq kanap rəhttə yasidi, xundakla qiraylik egiz bəklərnə aq kanap rəhttə, təballarni nepiz tokuloqan aq kanap rəhttə təyyarlidi; **29** buningdin baxka ular bəlwəqnimu kək, səsün wə kızil yip arilaxturulup kəxtiləngən, nepiz tokuloqan aq kanap rəhttə təyyarlidi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musoqa buyruqinidək kəlini. **30** Ular yənə nəpis tahtayni, yəni mukəddəs otuqatni sap altundin yasap, uning üstigə məhür oyoqandək: «Pərwərdigarəqa mukəddəs kəlini» dəp oyup pütte; **31** ular otuqatka kək rənglik yipni baqlap, uning bilən otuqatni səlligə takidi, bular Pərwərdigarning Musoqa buyruqinidək kəlini. **32** Xu tərəkədə jamaətning ibadət qedirining həmmə quruluxi pütküzüldi; Israillar Pərwərdigarning Musoqa buyruqinining həmmisini xu boyiqə kildi; xu tərəkədə həmmisini püttürdi. **33** Ular qedirni Musaning yenioqa elip kəldi — qedir yopuklirini, uning barlik əswablrini, ilməklirini, tahtaylirini, baldaklirini, hadiliri bilən

təgliklirini, **34** xuningdək qizil boyaloqan qoqkar terisidin yasaloqan yopuq bilən delfin terisidin yasaloqan yopuqni, «ayrima pərdə»ni, **35** əhdə sanduqi wə uning baldaqlirini, «kafarət təhti»ni, **36** xirə wə uning barlik əswablrini, xundaqla «təqdim nanlar»ni, **37** sap altundin yasaloqan qiraodan bilən uning qiraolirini, yəni üstigə tiziloqan qiraolarni, uning barlik əswabliri həm qiraol meyi, **38** altun huxbuygah, məsihləx meyi, dora-dərməklərdin yasaloqan huxbuyni, qedirning kirix eoqizining pərdisini, **39** mis qurbangah bilən uning mis xalasini, uning baldaqliri bilən həmmə əswablrini, yuyux desi bilən uning təglikini, **40** həylining qərisidiki pərdilərnini, uning hadiliri wə ularning təgliklirini, həylining kirix eoqizining pərdisi bilən həylining taniliri wə kəzuklirini, mukəddəs qedirning, yəni jamaət qedirioqa ait hizmətkə ixtilidiloqan barlik əswablarni, **41** mukəddəs jayoqa ait hizmət üçün tikilgən kahinlik kiyimini, yəni Hərun kahinning mukəddəs kiyimliri bilən uning oqullirining kahinlik kiyimlirini bolsa, həmmisini elip kəldi. **42** Bu ixlarning həmmisini Israillar Pərwərdigarning Musoqa barlik buyruoqanliri boyiqə ənə xundaq ada qiloqanidi. **43** Musa ixlarning həmmisigə təpsiliy qaridi, mana, ular Pərwərdigarning buyruoqini boyiqə bu ixlarni pütküzgənid; buyruloqandək, dəl xundaq qiloqanidi; Musa bularni kərup, ularoqa bəht-bərikət tiləp dua qildi.

40 Andin Pərwərdigar Musoqa mundaq əmr qildi: —
2 Birinqi aynig bexi, aynig birinqi küni sən jamaət qedirining mukəddəshanisini tikligin. **3** Həküm-guwaqlik sanduqini uning iqigə koyup, iqki pərdə arkilik əhdə

sandukini tosup qoyojin; **4** xirəni qedirning iqidigə əkirip, üstigə tizilidioqan nərsiləni tizojin; andin qiraotdanni əkirip, üstigə qiraotlarni orunlaxturojin. **5** Altun [bilən qaplanoqan] huxbuy keydürgüqi qurbangahni həküm-guwahlik sandukining udulioqa tikləp qoyojin; qedirning kirix eoizining pərdisini esip qoyojin. **6** Keydürmə qurbanlik qurbangahini mukəddəshanining, yəni jamaət qedirining kirix eoizining aldioqa qoyojin; **7** andin yuyux desini jamaət qediri bilən qurbangahning otturisoqa orunlaxturup, su toxturup qoyojin. **8** Hoyalining qərisigə pərdiləni bekitip, hoyalining kirix eoizining pərdisini askin; **9** andin «məsihləx meyi»ni elip, ibadət qediri wə uning iqidiki barlik nərsiləni məsihləp, uni wə barlik həmmə əswabirini Hudaotə atap mukəddəs qiləjin. Xundak kilip [pütkül qedir] mukəddəs bolidu. **10** Sən keydürmə qurbanlik qurbangahini, xundakla uning barlik əswabirini məsihləp, uni [Hudaotə atap] mukəddəs qiləjin; buning bilən qurbangah «əng mukəddəs nərsilər» qatarida bolidu. **11** Sən yənə yuyunux desi wə uning təglikini məsihləp mukəddəs qiləjin. **12** Andin Hərun bilən uning ooqullirini jamaət qedirining kirix eoizioqa yekin əkilip, ularni su bilən yuojin; **13** Hərunotə mukəddəs kiyimləni kiydürüp, Manga kahinlik hizməttə boluxi üqün uni məsihləp, [Manga ayrip] mukəddəs qiləjin. **14** Andin uning ooqullirini elip kirip, ularotə halta kəngləkləni kiydürüp, **15** ularning atisini məsihliginingdək Manga kahinlik hizmitidə boluxi üqün ularnimu məsihligin. Xuning bilən ularning bu məsihlinixi ular üqün əwladtin əwladkiqə əbədiy kahinlikning [bəlgisi] bolidu. **16** Musa

xundak qildi; Pərwərdigar uning oʻja nemə buyruoʻjan bolsa, u xundak bəja kəltürdi. **17** Xundak boldiki, ikkinqi yilning birinqi eyida, ayniq birinqi künidə ibadət qediri tikləndi. **18** Musa qedirni tikip, təglıklarini orunlaxturup, tahtaylirini tizip, ularning baldaqlirini bekitip, hadilirini tiklidi. **19** Mukəddəs qedirning üstigə [iqki] yopukni yapti, andin uning üstigə taxki yopukni yepip koydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **20** Andin u həküm-guwahliqni elip, uni sanduk iqigə koydi; baldaqlarni əhdə sanduqining [halkiliridin] ötküzüp, «kafarət təhti»ni sanduqning üstigə orunlaxturdi. **21** Əhdə sanduqini mukəddəs qedir iqigə elip kirip, otturioʻja «ayrima pərdə»ni tartti; xundak qilip u həküm-guwahliq sanduqini pərdə arkilik tosüp koydi. Həmmə ix Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **22** U xirəni jamaət qedirioʻja elip kirip, mukəddəs jayning ximal tərripigə, [«əng mukəddəs jay»diki] pərdining sirtioʻja koydi. **23** «Təkdin nanlar»ni xirəning üstigə, Pərwərdigarning aldioʻja tizip koydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **24** Andin u qiraʻodanni jamaət qedirioʻja elip kirip, uni mukəddəs jayning jənub tərripigə, xirəning udulioʻja koydi, **25** qiraʻoqlarni Pərwərdigarning aldioʻja orunlaxturdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **26** Andin u [huxbuyini keydürgüqi] altun qurbangahni iqidiki pərdining aldioʻja tiklidi; **27** Uning üstidə esil huxbuyini keydürdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **28** U ibadət qedirining kirix eoʻjizioʻja pərdə tartti.

29 Andin keydurmə qurbanlik qurbangahini jamaət qediridiki mukəddəs jayning kirix eoizioğa yekın koydi; uning üstidə keydurmə qurbanlik wə qoxumqə axlik hədiyəsini etküzdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kilindi. 30 Yuyunux desini jamaət qediri bilən qurbangahning otturisoğa koyup, yuyuxka ixlitilidioğan suni daska toxkuzup kuydi. 31 Musa wə Harun bilən uning oşulliri қақанla jamaət qedirioğa kirsə yaki qurbangahқа yekın barsa, Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kollirini xu suda yuyatti. Bular Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kilindi. 33 Andin u qedir həm qurbangahning ətrapioğa hoyla pərdisini tikləp, hoylining kirix eoizining pərdisini tartti. Xu tərıkdə Musa pütkül ixni tamamlidi. 34 Xuning bilən bulut jamaət qedirini қаplap, Pərwərdigarning julasi ibadət qedirini toldurdi. 35 Bulut sayə qüxürüp, Pərwərdigarning julasi qedirni tolduroşini üqün, Musa jamaət qedirioğa kirəlmidi. 36 Қақanki bulut jamaət qediridin kətürülsə, Israillar səpərgə atlinatti. Hərbir kətim səpərdə xundak bolatti. 37 Bulut kətürülmisə ular qozoqalmay, taki kətürülidioğan küngiqə səpərgə qikmaytti. 38 Qünki kündüzi Pərwərdigarning buluti mukəddəs qedir üstidə turatti, keqisi uning üstidə ot kərünətti; pütkül Israil jəmätining kəz aldida ularning barlik qiloğan səpərliridə xular kərünətti.

Lawiylar

1 Wə Pərwərdigar Musani qaqirip jamaət qediridin uningōa sēz kīlip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroğa sēz kīlip ularoğa mundak degin: — Əgər silərdin biringlar Pərwərdigarning aldioğa bir qurbanlikni sunmakqi bolsanglar, qurbanlikinglarni qarpaylardin, yəni kala yaki uxxak mallardin sunuxunglar kerək. **3** Əgər uning sunidiojini kalilardin keydürmə qurbanlik bolsa, undakta u bejirim ərkək haywannı kəltürsun; uning Pərwərdigarning aldida qəbul boluxi üçün uni jamaət qedirining kirix aqzining aldida sunsun. **4** U qolini keydürmə qurbanlikning bexioğa qoysun; xuning bilən qurbanlik uning ornioğa kafarət boluxqa qəbul kīlinidu. **5** Andin u Pərwərdigarning huzurida buqini boquzlisun; kahinlar boləjan Hərunning oqulliri qenini kəltürüp, jamaət qedirining kirix aqzidiki qurbangahning üsti qismining ətrapiōa səpsun. **6** Andin [qurbanlik kīloquqi] keydürmə qurbanlik kīlinoğan haywanning terisini soyup, tenini parqilisun **7** wə Hərun kahinning oqulliri qurbangahta ot qalap otning üstigə otunlarni tizsun. **8** Andin kahinlar boləjan Hərunning oqulliri gəx parqilirini, bexi wə meyi bilən qoxup, qurbangaqdiki otning üstidiki otunning üstigə tərtip bilən tizip qoysun. **9** Lekin uning iq-qarni bilən paqaklirini [qurbanlik sunoquqi] suda yusun; andin kahin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidioğan qurbanlik hesabida, Pərwərdigarōğa huxbuy qikirilidioğan keydürmə qurbanlik bolidu. **10** Əgər u keydürmə qurbanlik kīlix üçün uxxak mallardin qoy ya eqkə qurbanlik kīlay desə,

undakda u bejirim bolqan bir arkikini kaltürsun. **11** U uni qurbangahning ximal tæripidæ Pærwædigarning huzurida boquzlisun. Andin kahinlar bolqan Harunning oqulliri qenini elip, qurbangahning üsti qismining ætrapiqæ sæpsun. **12** [qurbanliq qiløuqi] bolsa gøxni parqilap, bexi biløn meyini kesip ayrisun. Andin kahin bularni elip qurbangahtiki otning üstidiki otunning üstidæ tærtip boyiqæ tizip koysun. **13** Lekin uning iq-qarni biløn paqaklarni [qurbanliq sunoquqi] suda yusun; andin kahin hæmmisini elip kelip qurbangahning üstidæ køydürsun. Bu ot arkilik sunulidoqan qurbanliq hesabida, Pærwædigarøqæ huxbuy qikirilidoqan køydürmæ qurbanliq bolidu. **14** ægær [qurbanliq qiløuqi] Pærwædigarøqæ atap uqar-qanatlaridin køydürmæ qurbanliq qilay desæ, undakta u pahtæklærdin yaki kæptær baqkiliridin qurbanliq kaltürsun. **15** Kahin uni qurbangahning yenioqæ elip kelip, bexini toloqap üzüp uni qurbangahning üstidæ køydürsun; uning qeni siqilip qurbangahning temioqæ sürtülsun. **16** Lekin taxliqini pøyliri biløn koqup qurbangahning xærq tæripidiki küllükkæ taxliwætsun; **17** u qurbanliqni ikki qanitining otturididin yarsun, biraq uni ikki parqæ qiliwætmisun. Andin kahin buni elip qurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigæ koyp køydürsun; bu ot arkilik sunulidoqan qurbanliq hesabida, Pærwædigarøqæ huxbuy qikirilidoqan køydürmæ qurbanliq bolidu.

2 ægær birkim Pærwædigarning huzurioqæ axliq hædiyæ sunmaqçi bolsa hædiyæsi esil undin boluxi keræk; u uningoqæ zæytun meyi kuyup andin üstigæ mæstiki salsun.
2 U uni elip kahinlar bolqan Harunning oqullirining

aldioq̄a kältürsun; andin [kahin hädüyə sunoquqining] yadlinixi üqün zäytun meyi iləxtürülgän undin bir qanggal elip, həmmə məstiki bilən qoxup, bu hädüyəni qurbangahğa köydürsun; bu ot arkilik sunulidioqan, Pərwərdigaroq̄a huxbuy qikirilidioqan hädüyə bolidu.

3 Əmma axlik hädüyədin qaloqini bolsa, Hərun bilən uning ooqullirioq̄a təwə bolsun. Bu Pərwərdigaroq̄a ot arkilik sunuloqanlarning iqidə «əng muqəddəslərnin biri» hesablinidu.

4 Əgər sən tonurda pixuruloqan nərsilərdin axlik hädüyə sunay desəng, ular zäytun meyi iləxtürülgän esil undin pixuruloqan tokaqlar yaki zäytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlardin bolsun.

5 Əgər sening kältüridioqan hädüyəng tawida pixuruloqan axlik hädüyə bolsa u zäytun meyi ixləxtürülüp esil undin petir halda etilsun.

6 Sən uni oxtup üstigə zäytun meyi kuyoqin; u axlik hädüyə bolidu.

7 Sening kältüridioqan hädüyəng qazanda pixuruloqan axlik hädüyə bolsa undaqta u esil un bilən zäytun meyida etilsun.

8 Xu yollarda təyyarlanoqan axlik hädüyələrnin Pərwərdigarning huzurioq̄a kältürgin; uni kahinoq̄a bərgin, u uni qurbangahğa elip baridu.

9 Kahin bolsa axlik hädüyədin «yadlinixi ülüxi»ni elip qurbangahning üstidə köydürsun. Bu ot arkilik sunulidioqan, Pərwərdigaroq̄a huxbuy qikirilidioqan hädüyə bolidu.

10 Əmma axlik hädüyədin qaloqini bolsa, Hərun bilən uning ooqullirioq̄a təwə bolsun. Bu Pərwərdigaroq̄a ot arkilik sunuloqanlarning iqidə «əng muqəddəslərnin biri» hesablinidu.

11 Silər Pərwərdigarning huzurioq̄a sunidioqan hərəkandaq axlik hädüyələr eqitku bilən təyyarlanmisun. Qünki silərnin

Pərwərdigarəyə otta sunulidəyan hədiyənglərnin
həqkəyisidə eqitkə yəki həsəlni kəydürüxkə bolmaydu.
12 Bularni Pərwərdigarnin aldiyə «dəsləpki həsul»
süpitidə sunanglar bolidu, ləkin ular huxbuy süpitidə
qurbangahning üstidə kəydürülüp sunulmisun. **13** Sənin
hərbir əxlik hədiyəng tuz bilən tuzlinixi kərək; əxlik
hədiyəngni Hudayingning əhdə tuzidin məhrum qilməy,
həmmə əxlik hədiyəlirəngni tuz bilən tuzliyənin. **14** Əgər
sən Pərwərdigarəyə «dəsləpki həsul»din əxlik hədiyə
sunay desəng, undakta ziraətning yəngi pıxkən kək bəxini
elip, danlarni otta qorup, ezip talkən süpitidə sunəyin; bu
«dəsləpki həsul» hədiyəsi bolidu; **15** sən uningəyə zəytun
meyi kuyup üstigə məstiki saləyin; bu əxlik hədiyə bolidu.
16 Kahin bolsa uningdin, yəni qorup ezigən danlar bilən
zəytun meyidin bir kismini elip həmmə məstiki bilən
qoxup, bolarni «yadlinix ülüxi» süpitidə kəydürsun. Bu
ot arkilik Pərwərdigarəyə sunuləyan hədiyə bolidu.

3 Birsining sunidiyəni inaklik qurbanlikəi bolsa, xundakla
kalilərdin sunsa, u Pərwərdigarnin huzuriyəyə bejirim
bir ərkikini yəki qixisini kəltürsun. **2** U sunidiyəyan bu
haywanning bəxiyəyə qolini qoyup, andin uni jamaət
qedirining kirix əyizi aldidə boquzlisun. Andin kahinlar
boləyan Hərunning oquulliri kənini qurbangahning üsti
kismining ətrəpiyəyə səpsun. **3** Sunəyüqi kixi bu inaklik
qurbanlikəidin Pərwərdigarəyə atəp otta sunulidəyan
hədiyə süpitidə bir kismini elip bəqixlisun, yəni iq
qarnini yəgəp turəyan mayni, xundakla barlik iq meyini
elip **4** ikki bərəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki
yanpixidiki mayni ajritip, jigərnin bərəkkiyəyə boləyan

qawa meyini kesip, elip kalsun. **5** Harning oqulliri bolsa bularni kurbangahning ustigə keltürüp ot ustigə qoyuloqan otuning üstidiki keydurmə kurbanlikka qoxup keydürsun. Bu ot arkilik sunulidoqan, Pərwərdigarəqa huxbuy qikirilidoqan kurbanlik bolidu. **6** Birsining Pərwərdigarəqa kilidoqan inaklik kurbanliki üqün sunidoqini uxxak maldin bolsa, undakta u bejirim bir arkikini yaki qixisini keltürsun. **7** Əgər uning kurbanliki qoy bolsa uni Pərwərdigarning aldoqa keltürüp, **8** kurbanlik kilidoqan bu haywanning bexioqa kolini qoyup, andin uni jamaət qedirining kirix aqzining aldida boquzlisun. Andin Harning oqulliri kenini elip kurbangahning üsti kismining ətrapioqa səpsun. **9** Sunoquqi kixi bu inaklik kurbanlikidin Pərwərdigarəqa atap otta sunulidoqan hədiyə süpitidə bir kismini, yəni uning meyini elip beqixlisun, — pütün maylik quyruqini uning omurtkisiqə yəkin yərdin ajritip elip, iq karnini yəgəp turoqan mayni, xundakla barlik iq meyini elip, **10** ikki bəəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərnin bəəkkiqə boləqan qawa meyini kesip, elip kalsun. **11** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsun; bu otta sunulidoqan, Pərwərdigarəqa ataloqan taam hədiyəsi bolidu. **12** Uning sunidoqini eqkə bolsa, buni Pərwərdigarning huzurioqa keltürsun. **13** U kolini uning bexioqa qoyup, andin uni jamaət qedirining aldida boquzlisun. Andin Harning oqulliri kenini elip kurbangahning üsti kismining ətrapioqa səpsun. **14** Andin sunoquqi kixi bu kurbanliqtin Pərwərdigarəqa atap otta sunulidoqan hədiyə süpitidə bir kismini elip beqixlisun,

yəni iq qarnini yəgəp turoqan mayni, xundakla barlik iq meyini elip, **15** ikki bərakni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpaxidiki mayni ajritip, jigəning bərakkiqə bolqan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **16** Kahin bularni qurbangahning üstidə köydürsun; bu otta sunulidiqan, huxbuy qikiridiqan taam hədiyəsi bolidu. Mayning həmmisi Pərwərdigarqə təwədur. **17** Bu hərəkandək turar jayinglarda silərgə əbədiy bəlgilimə bolidu; silər heqəkandək may yaki qan yeməsliginglar kerək.

4 Pərwərdigar Musaqə səz qilip mundək dedi: — **2** Israillaroqə səz qilip mundək degin: — «Birsi bilməy ezip, Pərwərdigar «qilma» dəp buyruqan hərəkandək əmrlərdin birigə hilaplik qilip selip, gunah qilsa, [təwəndikidək qilsun]: — **3** — əgər məsihləngən kahin həlkni gunahqə putlaxturidiqan bir gunahni qilsa, undakta u bu qiloqan gunahı üqün bir bejirim yax torpaqni elip kelip, Pərwərdigarqə gunah qurbanliqi süpitidə sunsun. **4** U torpaqni jamaət qedirining kirix aqzining yenioqə, Pərwərdigarning aldiqə kəltürüp, qolini uning bexioqə qoyup, andin torpaqni Pərwərdigarning huzurida boquzlisun. **5** Andin məsihləngən kahin torpaqning qenidin azoqina elip, jamaət qediri iqigə kətürüp aparsun; **6** kahin xu yərdə barmiqini qanoqə qilap, qanni muqəddəs jayning pərdisining aldidə, Pərwərdigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **7** Xundakla kahin qandin elip, jamaət qediri iqidə Pərwərdigarning aldidə turoqan huxbuygahning münggüzlirigə sürsun. Torpaqning qaloqan həmmə qenini bolsa, jamaət qedirining kirix aqzining aldidiki köydürmə qurbanliq qurbangahning

tüwigə təküp qoysun; **8** andin u gunah kurbanliki bolojan torpakning iqidin həmmə meyini ajritip qikarsun — yəni iq karnini yөгəp turojan may bilən qaləjan iq meyi, **9** ikki bərəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərnin bərəkkiqə boləjan qawa meyini ajratsun **10** (huddi inaklik kurbanliki boləjan kalining iqidiki may ajritiləjandək); andin kahin bularni kəydürmə kurbanlik kurbangahining üstidə kəydürsun. **11** Lekin torpakning terisi bilən həmmə gəxi, bax bilən paqakliri, iq karni bilən zinini, **12** yəni pütkül torpakning qaləjan kisiqlirini qedirgahning sirtioja elip qikip, pak bir yərgə, yəni küllər təküliəjan jayəja elip qikip, otuning üstidə otta kəydürsun. Bular küllər təküliəjan jayda kəydürüwetilsun. **13** Əgər pütkül Israil jamaiti əzi bilmigən halda ezip gunah kəlojan bolsa, Pərwədigarning «kılma» dəp buyruəjan hərəkəndək əmrlirigə hilaplik ixlarning birini kilip selip, gunahqa qüxüp qalsa, **14** xundakla ularning sadir kəlojan gunahı aydinglaxkan bolsa, undakta jamaət gunah kurbanliki süpitidə bir yax torpakni sunup jamaət qedirining aldioja kəltürsun. **15** Jamaətnin aqsakalliri Pərwədigarning aldidə qollirini torpakning bexioja koyup, andin torpakni Pərwədigarning aldidə boquzlisun. **16** Məsihləngən kahin torpakning kənidin azəjina elip jamaət qediri iqigə elip kirsun; **17** xu yərdə barmikini qanoja qilap, qanni [mukəddəs jayning] pərdisining aldidə, Pərwədigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **18** Xundakla kahin kəndin elip jamaət qediri iqidə Pərwədigarning aldidə turojan huxbuygahning münggüzlirigə sürsun. Torpakning

qaloqan h mm  kenini bolsa, jamaət qedirining kirix aozining aldidiki keyd rm  qurbanlik qurbangahining t wig  t k p qoysun; **19** kahin [torpakning] iqidin barlik meyini ajritip elip, qurbangahning ustid  keydürsun. **20** U gunah qurbanliki bolqan ilgiriki torpakni qilqiniqqa ohxax bu torpaknimu xundak qilsun; w  d l xundak qilixi ker k; xu yol bilən kahin ular  q n kafarət k lt ridu; xu gunah ulardin k q r lidu. **21** Andin u torpakni qedirgahning taxqiriqqa elip qiqip, ilgiriki torpakni keyd rg nd k bu torpaknimu keydürsun. Bu jamaət  q n gunah qurbanliki bolidu. **22**  g r bir  mir bilməy uning Hudasi P rw rdigarning «qilma» deg n h rkandak  mrlirining birigə hilaplik qilip selip, gunahqa q x p qalsa, **23** w  qilqan gunahı  zig  məlum qilinqan bolsa, undaqta u  zi qurbanlik  q n bejirim bir tekini sunsun; **24** u qolini tekining bexiqqa qoyup, andin uni keyd rm  qurbanlik qilinqidinqan haywanlarni boquzlaydiinqan jayqqa elip berip P rw rdigarning aldida boquzlisun. Bu bir gunah qurbanliki bolidu. **25** Kahin gunah qurbanliqining kenidin barmiqiqqa azoqina elip, uni keyd rm  qurbanlik qurbangahining m ngg zlidirig  s r p qoysun; andin qaloqan kenini keyd rm  qurbanlik qurbangahining t wig  t k p qoysun. **26** U inaqlik qurbanliki qilinqan haywanning meyini keyd rg nd k, uning barlik meyini qurbangah ta keydürsun. Bu yol bilən kahin uni gunahidinq paklandurux  q n kafarət k lt ridu w  xu gunahı uningdin k q r lidu. **27**  g r puqralardinq biri bilməy uning Hudasi P rw rdigarning «qilma» deg n h rkandak  mrlirining birigə hilaplik

qilip selip, gunahka quxup qalsa, **28** wə qilolan gunahi
ezigə məlum qilinojan bolsa, undakta u özining, yəni u
sadir qilolan gunahi üçün qurbanlik qilixka bejirim bir
qixi əqkini sunsun; **29** u qolini gunah qurbanliqining
bexioja koyup, andin uni keydurmə qurbanliqlarni
boquzlaydiojan jayoja elip berip boquzlisun. **30** Andin
kahin uning kenidin barmiqioja azojina elip uni keydurmə
qurbanlik qurbangahining mungguzlirigə sürüp koysun;
qalolan barlik kenini qurbangahning tüwigə təküp
koysun. **31** Inaklik qurbanliki qilinojan haywanning
meyi iqidin ajritilojandək uningmu həmmə meyini
ajritip qikarsun; kahin uni Pərwərdigarning aldidə
huxbuy kəltürsun dəp qurbangahning üstidə keydürsun.
Xu yol bilən kahin uning üçün kafarət kəltüridu; xu
gunah uningdin kəqürülidu. **32** Əgər u kixi gunah
qurbanliki üçün qoza kəltürüxnə halisə, bejirim bir
qixi qozini sunsun. **33** U qolini gunah qurbanliki
[qozisining] bexioja koyup, keydurmə qurbanliqlar
boquzlinidiojan jayoja elip berip, uni gunah qurbanliki
süpitidə boquzlisun. **34** Andin kahin gunah qurbanliqining
kenidin barmiqioja azojina elip uni keydurmə qurbanlik
qurbangahining mungguzlirigə sürüp koysun; uning
qalolan barlik kenini u qurbangahning tüwigə təküp
koysun. **35** Inaklik qurbanliki qilinojan qozining meyini
iqidin ajritilojandək, uningmu həmmə meyini ajritip
qikarsun; kahin bularni Pərwərdigarəja atəp otta
sunulidiojan barlik qurbanliqləroja qoxup, qurbangahning
üstidə keydürsun. Xu yol bilən kahin uning sadir qilolan

gunahı üçün kafarət kəltürüdü; xu gunah uningdin kəqürülüdü.

5 Əgər birsi məlum ixka guwahqi bolup, xundakla uningöja kəsəm buyrulojinida kərgini yaki bilginidin məlumat bərmisə, undakta u kəbihlikining jazasioja tartilüdü. **2** Əgər birsi özi bilməy napak bir nərsigə tegip kətsə — məyli u napak bir həywanning jəsiti bolsun, məyli napak bir qarpayning jəsiti bolsun, yaki napak bir əmiligüqi həywanning jəsiti bolsun, muxundak nərsigə tegip kətsə umu napak sanilip gunahkar həsəblinüdü; **3** əgər xuningdək birsi özi tuymay məlum kixining adəmnı napak kilidiojan hərəkəndak nijasitigə tegip kətsə, xundakla u bunı bilip yətsə, undakta u gunahkar həsəblinüdü. **4** Əgər birsi əngsiz rəwixtə yaman yaki yahxi bir ixni kilay dəp kəsəm kilip salsa (kixilər hərtürlük ix toqrisida əngsiz rəwixtə kəsəm kilixi mumkin), xundakla u bunı tonup yətsə, u bu ixlər tüpəylidin gunahkar həsəblinüdü. **5** Birsi yukirikı hərəkəysi ixlarda mən gunahkar boldum dəp bilsə, u öz gunahını «mən mundak gunah kildim» dəp ikrar kilsun; **6** andin özi sadir kılöjan gunahning kafariti üçün Pərwərdigarning aldioja «itaətsizlikni tiligüqi kurbanlik» süpitidə uxxak maldin saqlıq wə ya bir qixi əqkini gunah kurbanliki kilip kəltürsun; andin kahin uni gunahidin paklanduruxqa uning üçün kafarət kəltürsun. **7** Əgər u kəylərdin [kurbanlik] kilixqa kurbi yətmisə, u kılöjan itaətsizliki üçün ikki pahtək yaki ikki baqkini elip kelip, birini gunah kurbanliki üçün, yənə birini kəydürmə kurbanlik üçün Pərwərdigarning aldioja sunsun. **8** U bularnı

kahinning kexioja kältürgändä, [kahin] awwal gunah qurbanliqioja täyyarlanojanni qurbanliq kilip boynini üzümäy, bexioja yekın jayidin tolojisun, lekin bexini boynidin üzüwätmisun; **9** andin gunah qurbanliqining kenidin azojına elip qurbangahning temioja qaqsun; qalojan kenı bolsa qurbangahning tüwigä sikip qıqırilsun. Buning ezi gunah qurbanliki bolıdu. **10** Emma ikkinqisini bolsa bekitilgän bəlgilimə boyiqə köydürmə qurbanliq kilip sunsun. Bu yol bilən kahin uning qılojan gunahı üqün kafarət kältürıdu wə xu gunah uningdin kəqürülıdu. **11** Əgər ikki pahtək yaki ikki baqkini kältürüxkə qurbi yətmisə, undaқта gunah qılojan kixi gunah qurbanliki üqün esil undin bir əfahning ondin birini kältürsun; bu gunah qurbanliki bolojaqqa u uning üstigə zəytun meyi quymisun yaki üstigə heqkandaq məstiki salmisun; qünki u gunah qurbanliki bolıdu. **12** U uni kahinning kexioja kältürsun wə kahin buningdin [sunojıqining] «yadlinix ülüxi» süpitidə bir qanggal elip, xuni Pərwərdigaroja atap otta sunulojan qurbanliqlarolja qoxup, qurbangahning üstidə köydürsun. Buning ezi gunah qurbanliki bolıdu. **13** Bu yol bilən u xu gunahlardın qaysisini qılojan bolsa, kahin uning üqün kafarət kältürıdu. Axliq hədiyələrdikigə ohxax qalojan qismi kahinoja təwə bolıdu. **14** Andin Pərwərdigar Musaoja sız kilip mundaq dedi: — **15** Birsı bilməy Pərwərdigaroja atalojan mukəddəs nərsilərgə nisbətən itaətsizlik kilip gunah ötküzsə, undaқта u Pərwərdigarning aldioja uxxaq maldin bejirim bir qoqqarnı itaətsizlik qurbanliki kilip kältürsun; xu itaətsizlik qurbanliki bolojan qoqqarning bahasını sən mukəddəs jaydiki xəkəlning

өлqәм бирлики бойиқә күмүх хәкәлгә тоһтатқин. **16** Andin xu kixi muqaddas narsilergä nisbatän ötküzgän hatalıqıdin bolıqan ziyanni toldursun, xundakla ziyanning bəxtin biri boyıqә qoxup kaqınıqә täläm tälisun. Bu yol bilän kaqın itaätsizlik qurbanlıqı bolıqan qoqқarning wasitisi bilän uning üqün kafarät kältüridu; xu gunah uningdin kəqürülidu. **17** Əgär birsi bilməy Pərwərdigarning «qılma» degän hərəqandak əmrlirining birərisigä hilaplık qılıp, gunahkar bolıqan bolsa u qəbihlikining jazasıqә tartilidu; **18** xundak bolsa, u uxxaq maldin sən tohtatqan qimməttə bejirim bir qoqқarni itaätsizlik qurbanlıqı qılıp sunsun. Bu yol bilän kaqın uning bilməy ötküzgän itaätsizliki üqün kafarät kältüridu wə xu itaätsizlik gunahı uningdin kəqürülidu. **19** Bu itaätsizlik qurbanlıqı bolidu; qünki u dərhäqikət Pərwərdigarning aldida itaätsizlik qılıqan.

6 Andin Pərwərdigar Musaqә söz qılıp mundak dedi: — **2** Əgär birsi gunah qılıp Pərwərdigarning aldida wapasızlık qılıp, qoxnisi özigä amanət yaki kapalətkə bərgän bir nərsə yaki qoxnisidin zorawanlık bilän buluwalıqan məlum bir nərsə toqrisida yalıqan gəp qılıqan bolsa yaki qoxnisidin nahəklık bilän məlum nərsini tartiwalıqan bolsa, **3** yaki yitip kətkən bir nərsini tepiwelip uningdin tansa yaki kixilərnıng gunah sadir qılıqan hərəqandak bir Ixi toqrisida yalıqan kəsəm iqsə, **4** U gunah qılıqan ixta özini gunahkar dəp tonup yətsə, undaqta u buliwalıqan yaki nahəq tartiwalıqan nərsə yaki uningqә amanətkə berilgän nərsə bolsun, yaki yitip ketip tepiwalıqan nərsə bolsun, **5** yaki u hərəqandak nərsə toqrisida yalıqan kəsəm iqqən bolsun, uning həmmisini toluk baqasi boyıqә tälisun, xundakla

xu bahaning bəxtin bir qismi boyiqə qoxup təlisun; u itaətsizlik qurbanlikini qiləjan künidə tələmni igisigə tapxurup bərsun. **6** Andin u Pərwərdigarning aldioğa itaətsizlik qurbanlikı süpitidə uxxak maldin sən tohtatқан қimmət boyiqə bejirim bir qoққarni itaətsizlik qurbanlikı қilip kaһinning qexioğa elip kəlsun. **7** Kaһin bu yol bilən uning üqün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu wə u hərқaysi ixta itaətsizlik qiləjan bolsimu u uningdin kəqürülidu. **8** Pərwərdigar Musoğa səz қilip mundaқ dedi: — **9** Sən Һarun bilən oqullirioğa kəydürmə qurbanlik toqrisidə əmr қilip mundaқ degin: — Kəydürmə qurbanlik toqrisidiki қaidə-nizam mundaқ bolidu: — Kəydürmə qurbanlik pütүн keqə tang atқuqə qurbangahniki oqақning üstidə kəyüp tursun; wə qurbangahning otini əqürməy yenik turəuzunglar. **10** Kaһin kanap tonini kiyip, yalingaqlikini yepip, saqrisioqiğa kanap iq tambal kiyip tursun; qurbangahning üstidiki ot bilən kəydürülgən kəydürmə qurbanlikning külini elip, qurbangahning bir təripidə qoysun; **11** andin kiyimlirini seliwetip baxқа kiyimlərni kiyip, külini qedirgahning sirtioğa elip qiqip pakiz bir jayda qoysun. **12** Qurbangahning oti bolsa həmixə yenip tursun; uni heq waқit əqürüxkə bolmaydu, kaһin əzi hər küni ətigəndə uningə otun selip, üstigə kəydürmə qurbanlikni tizsun wə uning üstigə inaklik qurbanlikining meyini qoyup kəydürsun. **13** Üzölməs bir ot qurbangahning üstidə həmixə kəyüp tursun; u hərgiz əqürölmisun. **14** Axlik hədiyə toqrisidiki қaidə-nizam mundaқ: — Һarunning oqulliridin biri uni Pərwərdigarning aldioğa, qurbangahning aldioğa

kəltürsün. **15** U axliq hədiyə boləqan esil unəqə qəlini selip uningdin xundakla uningdiki zəytun meyidin bir qanggal elip wə hədiyəning üstidiki barliq məstikini qəxup, bularni qurbangah üstidə kəydürsün; bu hədiyəning «yadlinix ülüxi» bolup, Pərwərdigarning aldidə huxbuy kəltürüx üqün qilinəqan bolidu. **16** Exip qələqanlirini bolsa Hərun bilən oəqulliri yesun; u eqitqə selinmay pixurulup mukəddəs bir jayda yeyilsun; ular uni jamaət qedirining həylisida yesun. **17** U mutlək eqitqəsiz pixurulsun. Mən otta Manga sunulidiəqan qurbanliq-hədiyələr iqidin xuni ularning öz ülüxi bolsun dəp ularəqə hək qilip bərdim; u gunah wə itaətsizlikni tiligüqi qurbanliqlarəqə ohxax «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **18** Hərunning əwladidin boləqan ərkəklərnin həmmisi buningdin yesun; bu dəwrdin-dəwrgə aranglarda əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwərdigarəqə atap otta sunuləqanliridin bular ularning ülüxi bolsun. Uningəqə qəl təgküzgüqi jəzmən mukəddəs boluxi kerək. **19** Pərwərdigar Musəqə səz qilip mundak dedi: — **20** Hərun Məsihlinidiəqan künidə u wə oəqullirining Pərwərdigarning aldiəqə sunidiəqini mundak boluxi kerək: — Ular üzülməs axliq hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin birini sunuxi kerək; ətigini yerimini, ahximi yənə yerimini sunsun. **21** U tawida zəytun meyi bilən etilsun; u zəytun meyiəqə qiləp pixuruləqandin keyin sən uni elip kir; axliq hədiyəning pixuruləqan parqilirini huxbuy süpitidə Pərwərdigarəqə atap sunəqin. **22** Hərunning oəqullirining qəysisi uning ornida turuxqə Məsihləngən bolsa umu [hədiyəni] xundak təyyarlap sunsun; bu əbədiy mutlək bir bəlgilimə bolidu. Bu hədiyə

Pərwərdigarəja atəp toluk kəydürülsun. **23** Kahinning hər bir əxliq hədiyəsi bolsa pütünləy kəydürülsun; u hərgiz yeyilmisun. **24** Pərwərdigar Musəəja səz kəlip mundak dedi: — **25** Hərun bilən oəqullirioəja mundak degin: — Gunah qurbanliqi toəqrisidiki kəidə-nizam mundak: — Gunah qurbanliqimu kəydürmə qurbanliq boəquzlinidioəjan jayda, Pərwərdigarning aldidə boəquzlansun; bu hil qurbanliq «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **26** Gunah qurbanliqini ötküzgüqi kahin əzi uni yesun; qurbanliq mukəddəs bir yərdə, jamaət qedirining həyylisida yeyilsun. **27** Uning gəxigə kol təgküzgüqi hər kim mukəddəs bolmisa bolmaydu, xuningdək əgər uning keni birsining kiyimigə qaqrəp kətsə, undakta kan qeqiləjan jay mukəddəs bir yərdə yuyulsun. **28** Kəysi sapal kəzanda qurbanliq kəyניתilip pixuruloəjan bolsa, u sundurulsun. Əgər u mis kəzanda kəyניתip pixuruloəjan bolsa, u kərip sürülsun həm su bilən yuyulsun. **29** Kahinlardin boləjan barliq ər kixilər uningdin yesə bolidu. Bu «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **30** Həlbuki, mukəddəs jayda kafarət kəltürüx üqün keni jamaət qedirioəja kirgüzülgən hər kəndəq gunah qurbanliqi bolsa, hərgiz yeyilmisun, bəlki [pütünləy] kəydürülsun.

7 Itaətsizlik qurbanliqi toəqrisidiki kəidə-nizam mana mundak: — Bu [qurbanliq] «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **2** Kəydürmə qurbanliq boəquzlinidioəjan jayda itaətsizlikni tiləx qurbanliqimu boəquzlinidu; [kahin] kənini kurbəngəhning üsti kəsmineyng ətrəpioəja səpsun. **3** [Qurbanliq kəloəuqi kixi] barliq meyini sunsun; yəni mayliq kuyruqi bilən iq kərnini yəgəp turoəjan mayni, **4**

ikki bərakni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpaxidiki mayni ajritip, jigəning bərakkiqə boləjan qawa meyini ajritip sunsun. **5** Kaħin bularni Pərwərdigarəja atap otta sunulidəjan qurbanliq süpitidə qurbangahta keydürsun. Bu itaətsizlik qurbanliqi bolidu. **6** Kaħinlardin boləjan ər kixiləning həmmisi buni yesun; u mukəddəs yərdə yeyilsun; u «əng mukəddəsləning biri» həsəblinidu. **7** Gunah qurbanliqi kəndəq bolsa itaətsizlik qurbanliqimu xundəq bolidu; ular ikkisi toqrisidki kaidə-nizam ohxax; bu qurbanliq kafarət kəltürüxkə qurbanliq ətküzgüqi kaħinning əzigə təwə bolsun. **8** Kaħin birsining sunəjan keydürmə qurbanliqini ətküzgən bolsa, keydürmə qurbanliqning terisi xu kaħinning bolidu. **9** Tonurda pixuruləjan hər bir axliq hədiyə, xundəqlə qazanda yaki tawida etilgən hər bir axliq hədiyə bolsa uni ətküzgən kaħinning bolidu, yəni kaħinning əzigə təwə bolidu. **10** Hər bir axliq hədiyə, məyli zəytun meyi arilaxturuləjan bolsun, yaki kuruk kəltürülgən bolsun, bular Hərunning oqullirining hər birigə barawər bəlüp berilidu. **11** Pərwərdigarəja atap kəltürülgən inəqliq qurbanliqi toqrisidiki kaidə-nizam mundaq: — **12** Sunmaqqi boləjan kixi uni təxəkkür eytix üqün sunsa, undəqta u «təxəkkür qurbanliqi» bilən billə zəytun meyi iləxtürülgən petir toqaqlar, zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlar wə esil undin zəytun meyiə qilap pixuruləjan toqaqlarnimu kəltürsun. **13** Xu toqaqlardin baxqa, yənə təxəkkür eytidəjan inəqliq qurbanliqi bilən billə eqitqu selinəjan nannarnimu sunsun; **14** u xu sunəjanlirining hər bir türidin birni elip Pərwərdigar üqün [kox qollap]

sunidoqan «kötürmə hədiyyə» kilip kəltürsun; bu inaklik qurbanlikining kenini [qurbangahning üstigə] səpkən kahinning əzigə təgsun. **15** Təxəkkür bildüridoqan inaklik qurbanlikining gəxi bolsa qurbanlik qilinon xü küni yeyilixi kerək; [qurbanlikni sunoquqi kixi] tang atkuqə uning heq nemisini qaldurmisen. **16** Əgər uning sunoqan qurbanliqi kəsimigə has qurbanlik yaki ihtiyariy kəltürgən qurbanlik bolsa, undaqta haywanning gəxi qurbanlik qilinon kündə yeyilsun; uningdin exip qaloqinini bolsa, ətisimu yeyixkə bolidu; **17** lekin qurbanlikning gəxidən üqinqi küniqigə exip qalsa, u otta köydürülüxi kerək. **18** Inaklik qurbanlikining gəxidən üqinqi künidə yeyilsə, undaqta qurbanlik qəbul bolmaydu, qurbanlik sunoquqining hesabioqimu hesablanmaydu, bəlkə məkrux bolidu; kimdəkim uningdin yesə öz qəbihlikining jazasioqa tartilidu. **19** Xundakla napak nərsigə tegip qaloqan gəxmü yeyilməsliki kerək, bəlkə otta köydürülüxi kerək. Hərəkandək pak adəm [napak nərsigə təgmigən] qurbanlikning gəxini yesə bolidu. **20** Lekin kimki napak hələttə turup Pərwərdigarəqa ataloqan inaklik qurbanlikidin yesə, undaqta u öz həlkidin üzüp taxlinidu. **21** Kimki napak bir nərsigə tegip kətsə (məyli napak hələttiki adəm bolsun, napak bir haywan bolsun yaki hərəkandək napak yirginqlik nərsə bolsun) wə xundakla Pərwərdigarəqa has ataloqan inaklik qurbanlikining gəxidən yesə, undaqta u öz həlkidin üzüp taxlinidu. **22** Pərwərdigar Musaəqa söz kilip mundək dedi: — **23** Israillaroqa mundək degin: — Silər kala, qoy wə əqkilərnin meyni hərğiz yemənglar. **24** Əzlükidin əlgən

yaki yirtkuqlar boʻyup qoʻygan haywanning jositining meyni harkandak ixka ixlatkili bolidu, lekin hargiz uningdin yemanglar. **25** Qunki kimki Pərwərdigarəja atəp otta sunulidəjan harkandak haywanning meyni yesə, xuni yegən kixi əz həkkliridin üzüp taxlinidu. **26** Silər harkandak turar jayinglarda heqkandak kanni, yəni uqar-kənatlarning bolsun yaki qarpaylarning bolsun kəninini hargiz estimal kilmanglar. **27** Kimdəkim harkandak kanni estimal kilsa, xu kixi əz həkkliridin üzüp taxlinidu. **28** Pərwərdigar Musəja səz kilip mundak dedi: — **29** Israillarəja mundak degin: — Kimki Pərwərdigarəja atəp bir inaklik kurbanliki sunsa, undakta u Pərwərdigarəja has boləjan hədiyəni xu inaklik kurbanliktin ayrıp kəltürsun. **30** Əz kəli bilən Pərwərdigarəja atəjan, otta sunulidəjan hədiyələni, yəni may bilən təxni qoxup elip kelip, təxni «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun. **31** Kahin meyni kurbangah üstidə kəydürüwətsun. Təx bolsa Hərun bilən uning oqulliriəja has bolsun. **32** Inaklik kurbanlikliringlarning ong arka putini silər «kətürmə hədiyə» süpitidə kahinəja beringlar. **33** Hərunning oqulliridin kaysisi inaklik kurbanlikining kəni bilən meyni sunəjan bolsa əz ülüxi üqün ong arka putini əzi alsun. **34** Qunki mən Israillarning inaklik kurbanlikliridin «pulanglatma hədiyə» boləjan təx bilən «kətürmə hədiyə» boləjan arka putini əbədiy bir bəlgilimə bilən Israillardin elip, kahin Hərun wə uning oqullirining həkki bolsun dəp ularəja təkdim kildim. **35** [Musa] Hərun bilən oqullirini Pərwərdigarning kullukida kahin boluxka uning aldiəja kəltürgən künidə, ularəja Pərwərdigarəja

atap otta sunulidioqan qurbanliklardan t kdim qilinidioqan kaqinlik  l xi mana xudur. **36** [Musa] ularni M sihlig n k nida, P rw rdigar bu  l xn  Israillardin elip ularoqa berilsun d p əmr qiloqan. Bu [Israillaroqa] d wr din d wrgiq   b diy bir bəlgilimə bolidu. **37** K yd rm  qurbanlik bilən axlik h diy si, gunah qurbanliqi bilən ita tsizlik qurbanliqi, kaqinlikka tikləx qurbanliqi bilən inaklik qurbanliqi to risidiki qaidə-nizam mana xudur. **38** P rw rdigar Israillaroqa: «Silər bu Sinay bayawinida P rw rdigarning aldioqa qurbanlikliringlarni sununglar» d p buyruoqan k nida, u bularning h mmisini Sinay teoqida Musoqa tapxuroqanidi.

8 P rw rdigar Musoqa s z qilip: — **2** Hərunni o qulliri bilən bill , w  ularning m hsus kiyimlirini, «məsihləx meyi»ni, gunah qurbanliqi bolidioqan torpaq bilən ikki qoqkarni, petir nan selinoqan sewətni elip kelip, **3** [Israilning] pütün jamaitini jamaət qedirining kirix aozining aldioqa j m qiloqin, — dedi. **4** Musa P rw rdigar uningqa buyruoqinidək kildi, jamaət jamaət qedirining kirix aozining aldioqa yioqildi. **5** Andin Musa jamaətkə: — P rw rdigar buyruoqan ix mana mundak, — dedi. **6** Xuning bilən Musa H run bilən uning o qullirini aldioqa k lt r p ularni su bilən yuyup, **7** [Hərunoqa] kənglək kiydürüp, bəlwaoq baolap, tonni kiydürdi w  üstiqə əfodni yapti; u əfodning b lweoqini baolap, əfodni uningqa taqap qoydi. **8** Andin Musa uningqa «qoxen»ni taqap, qoxenning iqiq  «urim bilən tummim»ni selip, **9** Bexioqa s ll  y g p P rw rdigar uningqa buyruoqinidək s llining aldi t ripig  «altun tahtilik muk dd s otuqat»ni bekitip qoydi. **10**

Andin Musa məsihləx meyini elip ibadət qediri bilən iqidiki barlıq nərsilərninğ həmmisini məsihləp muqəddəs kildi. **11** U maydin elip qurbangahqa yəttə mərtiwə qeqip, qurbangah bilən uning barqə qaqa-kuqilirini, yuyunux desi wə təglikini Hudaəya atap muqəddəs kilixka məsihlidi. **12** U yənə məsihləx meyidin azraq elip Hərinning bexioya kuyup uni Hudaəya atap muqəddəs kilixka məsihlidi. **13** Andin Musa Hərinning oşullirini aldioya kəltürüp, Pərwərdigar uningoya buyruşinidək ularoya kənglək kiydürüp, bəllirigə bəlwəş başlap, ularoya egiz bəklərnimu taşap koydi. **14** Andin u gunah qurbanliki kilinidioşan torpaqni yetiləp kəldi; Hərun bilən uning oşulliri gunah qurbanliki kilinidioşan torpaqning bexioya kollirini koydi. **15** U uni boşuzlidi, andin Musa kənidin elip, əz barmiki bilən qurbangahning münngüzlrigə, qərisigə sürüp qurbangahni gunahşin paklidi; qaloşan qanni bolsa u qurbangahning təwigə təküp, muqəddəs boluxka kafarət kəltürdi. **16** Andin u iq qarnini yəgəp turoşan mayning həmmisini, jigərninğ üstidiki qawa mayni, ikki bərək wə üstidiki maylirini qoxup aldi; andin Musa bularni qurbangahning üstidə kəydürdi. **17** Birək [Musa] torpaqning terisi bilən gəxi wə tezisini bolsa Pərwərdigar əzigə buyruşinidək qedirgahning taxkirişin otta kəydürüwətti. **18** Andin u kəydürmə qurbanliq kilinidioşan qoşqarni kəltürdi; Hərun bilən uning oşulliri kollirini qoşqarninğ bexioya koydi. **19** [Hərun qoşqarni] boşuzlidi; andin Musa kənini elip qurbangahning üsti qismininğ ətrəşioya səpti; **20** [Hərun] qoşqarni parqə-parqə kilip parqilidi; andin Musa bexini,

parqilanoqan gəxlirini barliq meyi bilən qoxup kəydürdi. **21** Üqəy-qərinliri bilən paqəqlirini suda yudi. Andin Musa qoqəarni pütün peti qurbangah üstidə kəydürdi. Bu Pərwərdigar Musaqə buyruoqan, «Pərwərdigarəqə atap otta sunulidioqan huxbuy qikidioqan qurbanliq» idi. **22** Andin u kahinliqqa tikləx qurbanliqi kəlinidioqan qoqəarni, ikkinqi qoqəarni kəltürdi; Hərun bilən uning oqulliri qollirini qoqəarning bexioqə qoydi. **23** U uni boquzlidi; wə Musa uning kənidin elip Hərunning ong qulikining yumxiki bilən ong qolining bax barmikioqə sürüp wə ong putining qong barmikioqimu suwap qoydi. **24** Andin Musa Hərunning oqullirini aldioqə kəltürüp, qəndin elip ularning ong kuləqlirining yumxiki bilən ong qollirining bax barməqlirioqə sürdi, ularning ong putlirining qong barməqlirioqimu suwap qoydi, qəloqan qənni Musa qurbangahning qərisigə səpti. **25** Xundəq kəlip, u meyi bilən mayliq kuyrukini, iq qərnini yəgəp turəqan barliq may bilən jigərninq üstidiki qəwə meyini, ikki bərək wə üstidiki maylirini qoxup elip ong arqə putinimu kəsip elip, **26** Pərwərdigarning aldidiki petir nan selinoqan sewəttin bir petir toqəq bilən bir zəytun may tokiqi wə bir danə həmək nanni elip bularni may bilən ong arqə putning üstidə qoydi; **27** andin bularning həmmisini Hərun bilən uning oqullirining qollirioqə tutkuzup, pulanglatma hədiyə bolsun dəp Pərwərdigarning aldidə pulanglati. **28** Andin Musa bularni ularning qolliridin elip qurbangahqiki kəydürmə qurbanliqning üstidə qoyup kəydürdi. Bu «kahinliqqa tikləx qurbanliqi» bolup, Pərwərdigarəqə atap otta sunulidioqan, huxbuy qikidioqan qurbanliq idi.

29 Andin Musa t xni elip pulanglatma hədiyə süpitidə P rw rdigarning aldid  pulanglati; P rw rdigarning uning ya buyruo ini boyiqə, «kahinlikka tikləx qurbanliki» bol an koq arning bu qismi Musaning  l xi idi. **30** Andin Musa Məsihləx meydin w  qurbangahning üstidiki qandin bir'az elip, H run bilən uning kiyimlirigə w  o ulliri bilən ularning kiyimlirigə s pti. Xundak qilip, u H run w  kiyimlirini, o ulliri bilən ularning kiyimlirini muk dd s qildi. **31** Musa H run bilən uning o ullirio a mundak buyrudi: — «Bu g xni jamaət qedirining kirix aozida qaynitip pixurup xu y rd  olturup «kahinlikka tikləx qurbanliki»o a t w  bol an sewəttiki nan bilən qoxup yənglar; bularni H run bilən o ulliri yesun, d p buyruo inimd k uni yənglar; **32** lekin g x bilən nandin exip qaloqanlirining h mmisini otta ko d r wetinglar. **33** Silər y tt  k ngiq  jamaət qedirining kirix aozidin qikmay, Hudao a atap kahinlikka tikləx künliringlar toxquq  xu y rd  turunglar; q nki sil rni Hudao a atap kahinlikka tikləx  q n y tt  k n ketidu. **34** B g n qilino an ixlar P rw rdigarning buyruo ini boyiqə silər  q n kafarət k lt r lsun d p qilindi. **35** Silər  lm slikinglar  q n P rw rdigarning əmrini tutup jamaət qedirining kirix aozining aldid  keq -kündüz y tt  k n turuxunglar ker k; q nki manga xundak buyruldi». **36** H run bilən o ulliri P rw rdigarning Musaning wasitisi bilən buyruo inining h mmisini b ja k lt rdi.

9 Səkkizinqi k ni Musa H run bilən uning o ulliri w  Israilning aqsakallirini qaqirip, **2** H runo a mundak dedi: — «Sən gunah qurbanliki ya bejirim bir mozayni,

kəydürmə qurbanlikka bejirim bir qoqkarni özüng
üqün elip, Pərwərdigarning aldiqə kəltürgin, **3** andin
Israillaroqə səz kilip: — Silər gunah qurbanliki üqün
bir tekə elip kelinglar, kəydürmə qurbanlik üqün bir
mozay wə bir qoza elip kelinglar, hər ikkisi bejirim,
bir yaxka kirgən bolsun; **4** Pərwərdigarning aldida
sunuxka inaklik qurbanliki süpitidə bir torpaq bilən bir
qoqkarni elip, zəytun meyi iləxtürülgən axlik hədiyə
bilən billə kəltürünglar; qünki bögün Pərwərdigar Özini
silərgə ayan kilidu, degin». **5** Ular Musa buyruoqan
nərsilərnə jamaət qedirining aldiqə elip kəldi; pütkül
jamaət yəkin kelip, Pərwərdigarning aldida hazır bolup
turdi. **6** Musa: — Mana, bu Pərwərdigar buyruoqan
ixtur; buni kilsanglar Pərwərdigarning xan-xəripi silərgə
ayan bolidu, dedi. **7** Xuning bilən Musa Hərunoqə:
— Sən qurbangahka yəkin berip gunah qurbanliqing
bilən kəydürmə qurbanliqingni sunup özüng wə həlk
üqün kafarət kəltürgin; andin həlkning qurbanliqinimu
sunup, Pərwərdigar əmr kiləndək ular həkkidə kafarət
kəltürgin» — dedi. **8** Xuni dewidi, Hərun qurbangahka
yəkin berip əzi üqün gunah qurbanliki bolidioqan mozayni
boquzlidi. **9** Hərunning oquulliri qanni uningə sunup
bərđi; u barmiqini qanoqə təgküzüp, qurbangahning
münggüzlirigə sürdi, qaloqan qanni qurbangahning tüwigə
quydi. **10** Gunah qurbanliqining meyi bilən ikki bərək wə
jigərnə üstidiki qawa mayni elip, Pərwərdigar Musoqə
buyruoqinidək ularni qurbangah üstidə kəydürdi. **11**
Gəx bilən terisini bolsa qedirgahning taxqirioqə elip
qikip otta kəydürdi. **12** Andin u kəydürmə qurbanlik

kilidioqan [qoqkarni] boqozlidi; Harunning oqulliri uningqa qanni sunup bardi; u buni qurbangahning usti qismining atrapiqa septi. **13** Andin ular parqa-parqa kilinoqan keydurm qurbanliqni bexi bilan billa uningqa sunup bardi; u bularni qurbangahga keydirdi. **14** U iq qarni bilan paqaklirini yuyup, bularnimu qurbangahning ustida, keydurm qurbanliqning ustiga koyup keydirdi. **15** Andin u halkning qurbanliqini kaltirdi; halkning gunah qurbanliqi bololan tekini boquzlap, ilgiri haywanni sunoqandek unimu gunah qurbanliqi kilip sundi. **16** U keydurm qurbanliq kilidioqan malni kaltirup bunimu bəlgilimə boyiqə sundi. **17** Andin u axliq hədiyəni kaltirup uningdin bir qanggal elip atigənlilik keydurm qurbanliqqa qoxup qurbangah ustida keydirdi. **18** Andin halkqa bolidioqan inaklik qurbanliqi bolidioqan torpak bilan qoqkarni boqozlidi. Harunning oqulliri qenini uningqa sunup bardi; u buni qurbangahning usti qismining atrapiqa septi. **19** Ular torpak bilan qoqkarning may qismini, yəni mayliq quyruqi, iq qarnini yəgəp turoqan maylirini, ikki bərak wə jigərnin qawa meyini elip, **20** Bu may parqilirini ikki təxning ustida koydi, [Harun] bularni qurbangahning ustida keydirdi. **21** Ahirida Harun ikki təx bilan ong arqa putini pulanglatma hədiyə sūpitida Musaning buyruqinidək Pərwərdigarning aldidə pulanglati. **22** Andin Harun qollirini halkqa qaritip kətirup, ularqa bəht tilidi; u gunah qurbanliqi, keydurm qurbanliq wə inaklik qurbanliqini sunup, [qurbangahnin] qūxti. **23** Musa bilan Harun jamaət qedirioqa kirip, yənə yenip qikip halkqa bəht tilidi; xuning

bilən Pərwərdigarning xan-xəripi pütkül həlkkə ayan boldi; **24** Pərwərdigarning aldidin ot qikip, kurbangah üstidiki köydürmə qurbanlik bilən maylarni yutup kətti. Pütkül həlk buni kərüp, towlixip, düm yikilixti.

10 Hərurning oqulliri Nadab bilən Abihu ikkisi öz huxbuydenini elip uningə ot yekip üstigə huxbuyini selip, Pərwərdigar ularəa buyrup bakmıoan oəyriy bir otni Pərwərdigarəa sundi; **2** xuning bilən Pərwərdigarning aldidin ot qikip ularni yəwətti; xuan ular Pərwərdigarning aldida əldi. **3** Musa Hərunoəa: — Mana, bu Pərwərdigarning: «Mən Manga yekin kəlgən adəmlərdə Əzümning muqəddəs ikənlikimni kərsitimən wə barlik həlkning aldida uluqlinimən» degən səzining əzidur, dedi. Xuni dewidi, Hərurun jim turup kaldi. **4** Musa Hərurning taqisi Uzziəlning oqulliri boləan Mixael bilən Əlzafanni qakirip ularəa: — Silər yekin kelip öz kərindaxliringlarni muqəddəs jayning aldidin kətürüp, qedirgahning taxkiriəa elip qikinglar» — dedi. **5** Xuning bilən ular yekin kelip, ularni kiyiklik kəngləkliri bilən kətürüp Musaning buyruqinidək qedirgahning taxkiriəa elip qikti. **6** Musa Hərurun wə oqulliri Əliazar bilən Itamarəa: — Silər baxliringlarni oquq koymanglar, kiyimliringlarni yirtmanglar; bolmisa əzünglər əlöp, pütkül jamaətkə oəzəp kəltürisilər; lekin kərindaxliringlar boləan pütkül Israil jəməti Pərwərdigar yakkan ot tüpəylidin matəm tutup yioqlisun. **7** Əmma silər bolsanglar Pərwərdigarning Məsihləx meyi üstünglərəa sürülgən boləaqqa, jamaət qedirining taxkiriəa qikmanglar; bolmisa əlisilər, dedi. Xuni dewidi,

ular Musaning buyruqinidək kildi. **8** Pərwərdigar Hərunoşa söz qilip mundak dedi: — **9** «Sən özüng wə oqulliring xarab wə ya baxka küqlük həraklarni iqip, jamaət qedirioşa hərgiz kirmənglar; bolmisa, elüp ketisilər. Bu silər üqün dəwrdin-dəwrgə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **10** Xundak qilsanglar, mukəddəs bilən adəttikini, pak bilən napakni pərək etip ajritalaydioşan bolisilər; **11** xundakla Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən Israillaroşa tapxuroşan həmmə bəlgilimilərnə ularoşa oğitələysilər». **12** Musa Hərun wə uning tirik qaloşan oqulliri Əliazar bilən Itamaroşa mundak dedi: — «Silər Pərwərdigaroşa atap otta sunulidioşan kurbanlik-hədiyələrdin exip qaloşan axlik hədiyəni elip uni kurbangahning yenida eqitku arilaxturmioşan həlda yənglar; qünki u «əng mukəddəslərnəng biri» həsablinidu. **13** Bu Pərwərdigaroşa atap otta sunulidioşan nərsilərdin sening nesiwəng wə oqulliringning nesiwisi boləraqqa, uni mukəddəs jayda yeyixinglar kerək; qünki manga xundak buyruloşandur. **14** Uningdin baxka pulanglatma hədiyə qilinoşan təx bilən kətürmə hədiyə qilinoşan arka putni sən wə oqul-qizliring billə pak bir jayda yənglar; qünki bular sening nesiwəng bilən oqulliringning nesiwisi bolsun dəp, Israillarning inaklik kurbanlikliridin silərgə berilgən. **15** Ular kətürmə hədiyə qilinoşan arka put bilən pulanglatma hədiyə qilinoşan təxni otta sunulidioşan mayliri bilən koxup, Pərwərdigarning aldida pulanglatma hədiyə süpitidə pulanglitix üqün kəltürsun; Pərwərdigarning buyruqini boyiqə bular sening wə oqulliringning nesiwisi bolidu; bu əbədiy bir bəlgilimə bolidu». **16** Andin Musa gunah

qurbanliki qilidigan tekini izdiwidi, mana u allikaqan keydürülüp bolqanidi. Bu sawəbtin u Harunning tirik qalqan ikki oqlı Əliazar bilən Itamarqa aqqıqlinip: **17** — Nemixqa silər gunah qurbanliqining gəxini muqəddəs jayda yemidinglar? Qünki u «əng muqəddəslərnin biri» hesablinatti, Pərwərdigar silərnı jamaətnin gunahını kətürüp ular üqün uning aldida kafarət kəltürsun dəp, xuni silərgə təksim qilqanidi. **18** Mana, uning keni muqəddəs jayning iqiğə kəltürülmidi; silər əslidə mən buyruqandək uni muqəddəs jayda yeyixinglar kerək idi, — dedi. **19** Lekin Harun Musoqa: — Mana, bular bügün [toqra ix qilip] əzlrinin gunah qurbanliki bilən keydürmə qurbanliqini Pərwərdigarning aldida sundi; mening beximoqa xu ixlar kəldi; əgər mən bügün gunah qurbanliqining [gəxini] yegən bolsam, Pərwərdigarning nəziridə obdan bolattimu? — dedi. **20** Musa buni anglap jawabidin razi boldi.

11 Pərwərdigar Musa bilən Harunoqa mundak dedi: — **2** Israillaroqa mundak degin: — Yər yuzidiki barliq haywanlarning iqidin silərgə yeyixkə bolidigan janiwarlar xuki: — **3** Haywanlar iqidə həm tuyaklıri pütün aqimak (tuyaklıri pütünləy yerik) həm kəxigüqi haywanlarning hər birini yesənglar bolidu. **4** Lekin kəxigüqi yaki aqimak tuyaklıq haywanlardın təwəndikilərnı yeməslikinglar kerək: — Təgə: qünki u kəxigini bilən tuyıqi aqimak əməs. Xunga u silərgə haram bolidu. **5** Suqur bolsa kəxigini bilən tuyıqi aqimak əməs — u silərgə haram bolidu. **6** Toxqan bolsa bumu kəxigini bilən tuyıqi aqimak əməs — u silərgə haram bolidu. **7** Qoxqa bolsa tuyaklıri

aqimak (tuyakliri pütünləy yerik) boləjini bilən kəximigini
üqün silərgə haram bolidu. **8** Silər xu həywanlarning
gəxidın yeməslıkinglar kerək wə ularning əlükigimu
təgmənglar. Ular bolsa silərgə haram bolidu. **9** Suda
yaxaydıoqan janiwarlardin təwəndikiləni yeyixkə bolidu:
— sudiki, yəni dərya-dengizlardiki janiwarlardin kəniti
wə kəsirəkliri boləjanlarni yeyixkə bolidu; **10** lekin dərya-
dengizlarda yaxaydıoqan, yəni sularda top-top üzidiəjan
barlık janiwarlardin, kəsirəkliri yaki kəniti bolmioəjanlirini
yeməslıkinglar kerək; ular silərgə yirginqlik sanalsun. **11**
Məzkur janiwarlar dərwəkə silərgə yirginqlik sanalsun;
silər ularning gəxidın yeməslıkinglar kerək; ularning
əlükini yirginqlik dəp kəranglar. **12** Sudiki janiwarlarning
iqidın kəniti bilən kəsirikə bolmioəjan janiwarlarning
həmmisi silərgə yirginqlik sanalsun. **13** Uqar-kənatlardin
təwəndikilər silərgə yirginqliktur; ular yeyilməsliki kerək
wə silərgə yirginqlik bolsun: — yəni bürküt, kəorultaz-
tapkuxlar, dengiz bürküti, **14** kərlıəqə kuyrukluq sar,
laqın wə ularning hilliri, **15** həmmə kəəə-kəzoəunlar
wə ularning hilliri, **16** müxükəyapılak, təgikux, qayka,
sar wə ularning hilliri, **17** hıwqux, kərna, ibis, **18** aqku,
səkiyqux, belik'aloquq, **19** ləylək, turna wə uning hilliri,
həpüp wə xəpərəng kətarlıklar silərgə haram sanalsun.
20 Buningdın baxkə tət putlap mangidiəjan, uqidiəjan
uxxak janiwarlarning həmmisi silərgə yirginqlik bolidu.
21 Həlbuki, tət putlap mangidiəjan, uqidiəjan uxxak
janiwarlardin təwəndikiləni yesənglar bolidu: — puti
bilən ügılik paqıki bolup, yər yüzidə səkriyələydiəjanlarni
yesənglar bolidu; **22** bularning iqidın silərgə yeyixkə

bolidioqanliri: — qekatkə wə uning hilliri, qara qekatkə wə uning hilliri, tomuzoqa wə uning hilliri, qaqqikiz wə uning hilliri. **23** Lekin tət putluk boloqan əmiligüqi həm uqidioqan həmmə baxqa janiwarlar silərgə yirginqlik sanalsun. **24** Bu janiwarlardinmu mundak yol bilən napak bolisilər; birkim ularning əlük tenigə təgsə kəq kirgüqə napak hesablinidu. **25** Kimdəkim bularning əlükining bir qismini kətürsə öz kiyimlirini yuyuxi kerək, u xixi kəq kirgüqə napak hesablinidu. **26** Tuyakliri aqimaq, birak pütünləy bəlünmigən yaki kəximəydioqan həywanlarning həmmisi silərgə haramdur; hərkim [ularning əlükigə] təgsə napak sanalsun. **27** Tət puti bilən mangidioqan həywanlarning iqidin tapini bilən mangidioqanlarning həmmisi silərgə napak bolup, hərkim ularning əlük tənligə təgsə kəq kirgüqə napak sanilidu. **28** Kimki ularning əlükini kətürsə öz kiyimlirini yuyuxi kerək, u xixi kəq kirgüqə napak turidu. Bu həywanlar bolsa silərgə haram bolidu. **29** Yər yüzidə əmiligüqi uxxak janiwarlarning iqidin silərgə haram boloqanlar munular: — qarıoqu zokor, qaxqan, kəslənqük wə ularning türlliri, **30** salma, kızil kəslənqük, tam kəslənqüki, tügürük kəslənqük wə hameleon qatarlıklar haram bolidu. **31** Bularning həmmisi yər yüzidə əmiligüqi həmmə uxxak janiwarlarning iqidə silərgə haram bolidu; ularning əlükigə təgsə, kəq kirgüqə napak sanilidu. **32** Bu janiwarlarning əlüki hərəkəndak nemigə qüxüp qalsa xu nemə napak hesablinidu — hərəkəndak yaoqaq qaqa-kuqa bolsun, kiyim bolsun, terə bolsun, taqar bolsun, hərəkəndak ixka ixlitolidioqan əswab bolsun, suoqa qilinixi

kerək; ular kəq kirgüqə napak sanilip, keyin pak bolidu.

33 Bularning biri sapaldin yasalğan hərқandaқ қақа iқigə qüxüp қalsa, xu қақа iқidiki һəmmə nərsə napak sanalsun wə қақа əzi sundurulsun. **34** Əgər қақidiki sudin ax-taam üstigə qaqrap kətsə, ax-taam napak sanalsun wə xundaқla қақidiki hərқandaқ iқimlikmu napak sanalsun.

35 Hərnemigə undaқ əlükning birər қismi qüxüp қalsimu, napak sanalsun. Əgər tonur wə oqaқ bolsa, napak boldi dəp qeqiwetilsun; ular silərgə һaram bolsun. **36** Lekin xundaқ əһwalda bulaқ yaki su yiqilidioğan kəlqəк yənila pak sanilidu; əmma birkim ularning əlük tenigə təgsə napak bolidu. **37** Əgər undaқ əlükning birər қismi terixқа təyyarlanoğan danlaroқа qüxüp қalsa, bumu yənila pak sanilidu. **38** Lekin əgər danning üstigə su қuyuloғandin keyin xundaқ bir əlükning birər қismi qüxüp қalsa, undaқта bu danlar silərgə napak sanalsun. **39** Əgər silərgə yeyixкə bolidioğan һaywanlardin biri əlүp қalsa, uning əlükigə təgкən kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **40** Kimki undaқ əlükning gəxidin yesə, əz kiyimlirini yuyuxi kerək wə kəq kirgüqə napak sanalsun; xundaқla undaқ bir əlükni kətүrgən kiximu kiyimlirini yuyuxi kerək wə u kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **41** Yər yüzidə əmiligüqi һəmmə uxxaқ janiwarlar yirginqlik sanilip, һərgiz yeyilmisun. **42** Қorsiqi bilən beoқirlap mangidioğan janiwar bolsun, yər yüzidə yүrүp tət puti bilən yaki kəp putliri bilən mangidioğan əmiligüqi janiwarlarning һərtүrlүkini bolsa, ularni һərgiz yemənglar; qünki ular yirginqlikdur. **43** Silər bolsanglar mundaқ əmiligüqi janiwarning səwəbidin əzünglarni yirginqlik қilmasliқinglar kerək.

Əzünglarni ular tüpəylidin napak qilmanglar, bolmisa ularning səwəbidin buloʻinip qalisilə; **44** qünki Mən Hudayinglardurmən. Silər əzünglarni [Əzümgə] atap mukəddəs qilixinglar kerək; Mən Əzüm mukəddəs boləjaq silərmu əzünglarni mukəddəs tutuxunglar kerək. Silər əzünglarni yər yüzidə əmiligüqi uxxak hərқandak janiwarlarning səwəbidin napak qilmanglar. **45** Qünki Mən əz Hudayinglar boluxқа siləni Misir zeminidin qikirip kəlgən Pərwərdigardurmən; silər mukəddəs bolunglar, qünki Mən mukəddəsturmən. **46** Xular bolsa qarpay bilən uqar-қanatlar, suda yüridioqan hərbir janiwar bilən yər yüzidə əmiligüqi hərbir uxxak janiwarlar toqrisidiki қanon-bəlgilimidur. **47** Bular bilən haram-қalalni uқup, yeyixkə bolidioqan ҳaywan bilən yeyixkə bolmaydioqan ҳaywanlarni pərk etələysilər.

12 Pərwərdigar Musəja səz қilip mundaқ dedi: — **2** Israillarəja səz қilip mundaқ degin: — «Ayal kixi ҳamilidar bolup oqul tuqsa, adət kəriip aqriқ boləjan күnliridikidəк yəttə күngiqə napak sanalsun. **3** Səkkizinqi күni oquli bolsa hətnə қilinsun. **4** Ayal bolsa xuningdin keyin ottuz üq күngiqə «қan paklinix»ta tursun; paklinix күnliri tamam bolmioquqə heqbir mukəddəs nərsigə təgmisun, mukəddəs jayəjimu kirmisun. **5** Əgər u қiz tuqsa undaқta adət күnliridikidəк ikki həptigiqə napak turup, andin atmix altə күngiqə «қan paklinix»ta tursun. **6** Məyli oqul yaki қiz tuqsun, қan paklinix күnliri tamam boləandin keyin u ayal kəydürmə қurbanliқ üqün bir yaxқа kirgən қozini, gunah қurbanliқi üqün bir baқka yaki pahtəkni elip jamaət qedirining kirix aqziəja, kahinning

qexioqɑ kəltürsun. 7 Kaħin uni Pərwərdigarning aldida sunup, xu ayal üqün kafarət kəltüridu; xuning bilən u hunidin pak bolidu. Ooqul yaki qiz tuoqkan ayal tooqrisidiki qanun-bəlgilimə mana xudur. 8 Əgər uning qozioqɑ qurbi yətmisə, u ikki pahtək yaki ikki baqka kəltürsun; ularning biri kəydürmə qurbanliq üqün, yənə biri gunah qurbanliqi üqün bolidu; xu yol bilən kaħin uning üqün kafarət kəltüridu; u ayal pak bolidu.

13 Pərwərdigar Musa bilən Ƙarunqɑ səz qilip mundaq dedi: — 2 Birsining bədinining terisidə bir qikan, yaki təmrətkə yaki parkirək taxma qikip, uningdin bədinining terisidə pesə-mahaw kesilining jarahiti pəyda bolqan bolsa, u kixi Ƙarun kaħinning yaki uning kaħin ooqulliridin birining qexioqɑ kəltürölsun. 3 Kaħin uning bədinining jarahitigə qaraydu; jarahət bolqan jayning tüki akirip kətkən həmdə jarahətmu ətrapidiki teridin qenikrak kərönsə, bu pesə-mahaw kesəllikidur. Xunga kaħin uni kərgəndin keyin xu kixini «napak» dəp jakarlisun. 4 Lekin əgər uning bədinining terisidiki pəyda bolqan axu yaltirək qikan aq bolup, ətrapidiki teridin qenikrak kərönmisə wə tükimu akirip kətmigən bolsa, kaħin bu jarahət bar kixini yəttə küngiqə ayrim solap qoysun. 5 Yəttinqi küni kaħin uningqɑ qarısun wə əgər jarahət ohxax turup, terisidə kengiyip kətmigən bolsa, kaħin uni yənə yəttə küngiqə ayrim solap qoysun. 6 Yəttinqi küni kaħin uningqɑ yənə qarısun wə jarahətning rənggi suslaxqan wə kengiyip kətmigən bolsa, undaqta kaħin uni «pak» dəp jakarlisun; jarahətning pəkət bir qaqɑ ikənliki bekitilip, kesəl kixi əz kiyimlirini yuyup pak sanalsun. 7

Lekin əgər u kahinğa kərünüp «pak» dəp jakarlanğandin keyin xu qaqa terisidə kengiyip kətsə, undaқта u yənə bir qetim kahinğa kərünsun. **8** Kahin uningğa yənə qarısun wə əgər qaqa uning terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlısun; u jarahət pesə-mahawdur. **9** Əgər birkimdə pesə-mahaw jarahiti pəyda bolup qalsa kahinning kexioğa kəltürülsun. **10** Kahin uning jarahitigə səpselip qarısun; wə əgər terisidə aq bir qikan pəyda bolğan, tüki aqirip kətkən bolsa wə qikan qikqan jayda ət-gəxi kərünüp qaloğan bolsa, **11** bu uning bədinining terisigə qüxkən kona pesə-mahaw jarahitining kaytidin kozoqilixi bolup, kahin uni «napak» dəp jakarlısun. U napak bolqini üqün uni solaxning hajiti yok. **12** Lekin əgər pesə-mahaw kozoqilip, jarahiti bar kixining terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin nəgila qarisa xu yərdə xu «pesə-mahaw» bolsa, terisini bexidin putioiqə qaplap kətkən bolsa, **13** undaқта kahin uningğa səpselip qarısun; mana, xu pesə-mahaw jarahiti pütün bədinini qaplap kətkən bolsa, u jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlısun; qünki uning pütün bəдини aqirip kətkən bolup, u «pak» dəp sanalsun. **14** Lekin qaqaniki uningda ət-gəxi kərünüp qalsa, u kixi napak sanalsun. **15** Kahin mundaq kərüngən ət-gəxigə qarap, u kixini «napak» dəp jakarlısun; qünki xu ət-gəx napak bolup, u pesə-mahaw kesilidur. **16** Halbuki, əgər ət-gəxi kaytidin özgirip, aqarsa u kixi yənə kahinning kexioğa kəlsun. **17** Kahin uningğa səpselip qarısun; jarahət aqarğan bolsa, kahin jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlısun; u pak sanilidu. **18** Əgər birkimning bədinining terisigə hürrek qikip saqiyip, **19**

hürrekning ornida aq qikan yaki kizoyuq daol payda boloyan bolsa, kahinoqa korsitilsun. **20** Kahin uningoya sapselip qarison; ager daol atrapidiki teridin kenikrak korünsə, xundaqla uningdiki tuklar akirip qaloyan bolsa, undaqla kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki bu hurraktin kozoyulip payda boloyan pesə-mahaw kesili jarahitidir. **21** Lekin kahin uningoya sapselip qaridoanda, daol qikkən jayda akirip qaloyan tuklar bolmisa, wə daolmu atrapidiki teridin kenikrak bolmisa, rənggi səl susrak boloyan bolsa, undaqla kahin uni yettə kungiqə ayrim solap koysun. **22** Agər daol dərwekə terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki bu [pesə-mahaw] jarahitidir. **23** Əmma agər daol öz jayida tohtap yeyilmioyan bolsa, bu pəkət hürrekning zəhmi, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun. **24** Agər birsining bədinining terisining məlum jayi keyüp kelip, keygən jay aq-kizoyuq yaki pütünləy aq daol bolup qalsa, **25** kahin uningoya sapselip qarison; agər xu daoldiki tuklar akirip kətkən, daolmu atrapidiki teridin kenikrak bolup qaloyan bolsa, undaqla bu keyük yarisdin payda boloyan pesə-mahaw kesilidir; kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki u pesə-mahaw jarahitidir. **26** Lekin agər kahin sapselip qaridoanda, daolning ornida heqkandak akirip kətkən tuk bolmisa, xundaqla daolmu atrapidiki teridin kenik bolmisa, bəlki rənggi sus bolsa, undaqla kahin uni yettə kungiqə ayrim solap koysun. **27** Yəttinqi küni kahin uningoya yənə qarison; daol terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki u pesə-mahaw jarahitidir. **28** Əmma agər daol jayida tohtap,

yeyilmioqan bolsa, xundaqla rənggi sus bolsa, bu pəkət köyüktin bolqan qawartqu, halas; kaqin uni «pak» dəp jakarlisun; qünki u köyükning tatuki, halas. **29** Əgər bir ər yaki ayal kixining bexida yaki saqilida jarahət pəyda bolsa, **30** kaqin jarahətkə səpselip qarisan; əgər jarahət ətrapidiki teridin kenikrak kərünsə, üstidə xalang serik tük bolsa, undaqla kaqin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu jarahət kaqaq bolup, bax yaki saqaldiki pesəmahawning alamidur. **31** Əgər kaqin kaqaq jayqə səpselip qarisoqanda, u ətrapidiki teridin kenik kərünmisə, xundaqla uning iqidə heqkandak kara tükmu bolmisa, undaqla kaqin kaqiqi bar kixini yəttə künqiqə ayrim solap qoysun. **32** Kaqin yəttinqi küni kaqaqqa yənə səpselip qarisan; kaqaq kengiyip kətməy, üstidimu heqkandak serik tük bolmisa, xundaqla kaqaq ətrapidiki teridin kenik kərünmisə, **33** jarahiti bar kixi barliq qaqa-saqilini qüxürüwətsun; kaqaqning özini qirdimisun. Kaqin kaqiqi bar kixini yənə yəttə künqiqə ayrim solap qoysun. **34** Yəttinqi küni kaqin kaqaqqa səpselip qarisan; əgər kaqaq teridə kengiyip kətmigən bolsa, xundaqla ətrapidiki teridin kenik kərünmisə, kaqin uni «pak» dəp jakarlisun. Andin u kiyimlirini yusun; xuning bilən u pak sanilidu. **35** Lekin əgər u «pak» dəp jakarlanoqandin keyin kaqaq teridə kengiyip kətsə, **36** kaqin uningoqə yənə səpselip qarisan; əgər kaqaq teridə kengiyip kətkən bolsa, serik tükning bar-yoklukini təxürüxning hajiti yok; qünki bu kixi napaktur. **37** Əgər kaqaq jayida xu peti kelip, üstidin kara tük ünüp qikqan bolsa, kaqaq saqayoqan bolidu; xu kixi pak bolqoqqa, kaqin uni «pak» dəp jakarlix kerək.

38 Əgər ər yaki ayal kixining bədinining terisidə daq pəyda bolup, bu daqlar parkirak həm ak bolsa **39** kahin səpselip qarısun; əgər bədənning terisidiki xu daqlar suslixip boz rənggə yüzləngən bolsa, bu teridin qıqkan bir taxma, halas; bu kixi pak sanalsun. **40** Əgər birkimning bexining tükliri qüxüp kətkən bolsa, u pəkət bir takir bax, halas; u pak sanalsun. **41** Əgər uning bexining tüki pexanə tərpidin qüxkən bolsa, u pəkət paynəkbax, halas; u yənila pak sanalsun. **42** Ləkin əgər uning takir bexi yaki paynək bexida kızıquq ak daq kərünsə, undakta xu jarahət uning takir bexi yaki paynək bexidiki pesə-mahaw kesilining bir alamitidur. **43** Kahin jarahitigə səpselip qarısun; əgər uning takir bexida yaki paynək bexida ixxiq jarahət bolsa həmdə pesə-mahaw kesilining alamitidək kızıquq ak kərünsə, **44** undakta u pesə-mahaw kesiligə gırıptar boləjan adəm bolup, napak hesablinidu. Uning bexioqa xundak jarahət qüxkən boləjaq, kahin uni mutlək «napak» dəp jakarlısun. **45** Xundak jarahiti bar pesə-mahaw kesili boləjan kixi kiyimliri yirtik, qaqliri quwuk, burut-sakili yepiklik halda: «Napak, napak!» dəp towlap yürüxi kerək. **46** Xu jarahiti boləjan barlik künlərdə u «napak» sanilidu; u napak boləjaqqa, ayrim turuxi kerək; uning turaləjusi qedirgahning sirtida bolsun. **47** Əgər bir kiyimdə, məyli yungdin yaki kanaptin tikilgən bolsun uningda pesə-mahaw iz-deoqi pəyda bolsa, **48** yəni kanap yaki yungdin tokulojan rəhttə, ərux yipida yaki arkaq yiplirida bolsun, terə-hurumda yaki teridin etilgən hərəkəndə nərsilərdə pesə-mahaw iz-deoqi bolsa, **49** xundakla kiyim-keqək yaki terə-hurumda, ərux yip

yaki arqak yiplirida, ya terə-hurumdin etilgən nərsilərdə pəyda boləjan iz-daoj yexilrak yaki kızoquq bolsa bu iz-daoj «pesə-mahaw iz-deoqi» dəp qarilip kahinoja kərsitilsun. **50** Kahin [daoqka] səpselip qarısun, andin iz-daoj pəyda boləjan nərsini yəttə künqiqə ayrim saqlisun. **51** U yəttinqi küni iz-daojoja qarap baksun; iz-daoj qüxkən kiyim-keqək, məyli arqak yipta yaki ərux yipta bolsun, yaki terə-hurumda yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, u kengiyip kətkən bolsa, bu iz-daoj qiritküq pesə-mahaw kesili dəp hesablinip, ular napak sanalsun. **52** Xuningdək kahin ərux yip yaki arqak yipida iz-daoj bolsa kiyim-keqək yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə xundak iz-daoj bolsa ularnimu kəydürüwətsun; qünki bu qiritküq pesə-mahaw kesilidur. Mundak nərsilərnin həmmisini otta kəydürüx kerəktur. **53** Lekin kahin uningəja səpselip qarioqanda, iz-daoj kiyim-keqəktiki ərux yipta bolsun, arqak yipta bolsun, yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, iz-daoj kengəymigən bolsa, **54** undakta kahin deoqi bar nərsini yuyulsun dəp buyrup, ikkinqi kətim uni yəttə künqiqə saqlisun. **55** Bu nərsə yuyuloqandin keyin kahin yənə daoqka səpselip qarısun; əgər uning rənggi əzgərmigən bolsa (gərqə kengiyip kətmigən bolsimu), u yənila napaktur; sən uni otta kəydürgin. Qünki məyli uning iz-deoqi iq yüzidə bolsun yaki tax yüzidə bolsun u qiritküq iz-daoj hesablinidu. **56** Lekin əgər kahin səpselip qarioqanda, mana, daoqning rənggi yuyuloqandin keyin suslixip kətkən bolsa, u xu qismini kiyim-keqəktin, ərux yiptin yaki arqak yiptin bolsun, yaki terə-hurumdin bolsun uni yirtip elip, taxliwətsun. **57** Əgər bu iz-

daoʻ kiyim-keqaktə, məyli arqak yipta yaki ərux yipta bolsun, ya terə-hurumdin etilgən nərsidə kərünsun, bu kengiydiqan birhil pesə-mahaw iz-deoʻi dəp sanalsun; sən u qaplxqan kiyim-keqəkni keydürüwətkin. **58** Lekin əgər iz-daoʻ kiyim-keqaktə bolsun (ərux yipida yaki arqak yipida bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, yuyulux bilən qikip kətsə, undaqtə bu egin ikkinqi kətim yuyulsun, andin pak sanalsun. **59** Pesə-mahaw kesiliningkidək iz-daoʻ pəyda bolqan yung yaki kanap rəhttin tokuloqan kiyim-keqək (iz-daoʻ ərux yipta yaki arqak yipta bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsilər toʻrisidiki qanun-bəlgilimə mana xudur; buning bilən ularni pak yaki napak jakarlaxqa bolidu.

14 Pərwərdigar Musoʻja səz kəlip mundaq dedi: — **2** Pesə-mahaw bolqan kixi pak kəlinidiqan künidə bəja kəlix kerək bolqan qanun-bəlgilimə mana təwəndikidəktur: — U kaqinning aldiqə kəltürülsun. **3** Kaqin qedirgahning taxkiriqə qikip, pesə-mahaw bolqan kixigə səpselip qarisan; əgər pesə-mahaw bolqan kixi kesilidin saqayqan bolsa, **4** Undaqtə kaqin pak kəlinidiqan kixigə pak, tirik quxtin ikkini uningqə qoxup kedir yaqiqi, qizil rəht wə zofa kəltürüxkə buyrusun. **5** Andin kaqin quxlarning birini eqin su qaqilanoqan sapal kozining üstidə boʻquzlanglar dəp buyrusun; **6** andin tirik quxni bolsa, kaqin uni kedir yaqiqi, qizil rəht wə zofa bilən elip kelip, bu nərsiləning həmmisini tirik qux bilən birgə eqin suning üstidə boʻquzlanoqan quxning kəniqə qilisun, **7** andin pesə-mahawdin pak kəlinidiqan kixigə yəttə kətim sepixi bilən uni pak dəp jakarlisun; wə tirik quxni dalaqə

qoyup bərsun. **8** Pesə-mahawdin pak qilinidioqan kixi kiyimlirini yuyup, bədinidiki barliq tükləni qüxürüp, suda yuyunoqandin keyin pak hesablinidu. Andin uningəja qedirgahqa kirixkə ijazət bolidu; pəkət u yəttə künqiə öz qedirining texida turuxi kerək. **9** Yəttinqi küni u bədinidiki həmmə tükləni qüxürsun; baxning qaqsakalliri wə kexini, yəni barliq tükürini qüxürsun; u kiyimlirini yuyup öz bədinini suda yusun, andin pak bolidu. **10** Səkkizinqi küni u ikki bejirim ərkək qoza bilən bir yaxqa kirgən bejirim qixi qozidin birni, xuningdək bir [əfahning] ondin üqiə barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un «axliq hədiyə»ni, bir log zəytun meyini kəltürsun. **11** Uni «pak» dəp jakarlaydioqan bu rəsim-qaidini etküzidioqan kahin pak qilinidioqan kixini wə u nərsiləni jamaət qedirining kirix aqzida, Pərwərdigarning aldida hazır qilsun. **12** Andin kahin ərkək qozilarning birini elip itaətsizlik qurbanliqi kilip sunup, uning bilən billə xu bir log zəytun meyinimu kəltürüp, pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldida pulanglatsun. **13** Qoza bolsa muqəddəs bir jayning iqidə gunah qurbanliqi bilən kəydürmə qurbanliqlar boquzlinidioqan jayda boquzlansun; qünki itaətsizlik qurbanliqi bolsa gunah qurbanliqiə ohxax, kahinoja təwə bolup «əng muqəddəsləning biri» sanilidu. **14** Kahin itaətsizlik qurbanliqining qenidin elip pak qilinidioqan kixining ong kulikining yumxiqiə wə ong qolining qong barmiqi bilən ong putining qong barmiqiojimu sürüp qoysun. **15** Andin kahin xu bir log zəytun meyidin elip, özining sol qolining alikinoja azoqina quysun.

16 Kahin ong barmikini sol qolidiki zəytun meyiya qilap, Pərwərdigarning aldida yəttə ketim barmiki bilən səpsun. **17** Andin kahin qolidiki qaloqan maydin elip, pak qilinidoqan kixining ong kulikining yumxikioya, ong qolining bax barmikioya wə ong putining bax barmikioya sürülgən itaətsizlik qurbanlikining kenining üstigə sürüp qoysun. **18** Sürüp bolup, kahin qolidiki exip qaloqan mayni pak qilinidoqan kixining bexioya quysun. Bu yol bilən kahin uning üçün Pərwərdigarning aldida kafarət kəltüridu. **19** Andin kahin gunah qurbanlikini sunup, pak qilinidoqan kixini napaklikidin pak qilixqa kafarət kəltüridu; ahirida u köydürmə qurbanlikni boquzlisun. **20** Kahin köydürmə qurbanlik bilən axliq hədiyəni qurbangahta sunsun. Bu yol bilən kahin uning üçün kafarət kəltürüp, u kixi pak bolidu. **21** Lekin u kəmbəoqəlliktin xundak qilixqa qurbi yətmisə, əzigə kafarət kəltürüx üçün «pulanglatma hədiyə» süpitidə yaloquz bir ərkək qozini itaətsizlik qurbanliki qilip kəltürsun, xuningdək axliq hədiyə üçün bir əfahning ondin birigə barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un bilən bir log zəytun meyini kəltürsun **22** wə əz əhwaliya yarixa ikki pahtək yaki ikki baqqa elip kəlsun; biri gunah qurbanliki üçün, yənə biri köydürmə qurbanlik üçün bolsun; **23** səkkizinqi küni bularni özining pak qilinixi üçün jamaət qedirining kirix aozioya elip kelip, Pərwərdigarning aldida kahinning qexioya kəltürsun. **24** Kahin itaətsizlik qurbanliki bolidoqan ərkək qoza bilən xu bir log mayni elip, bularni pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldida pulanglatsun. **25** Itaətsizlik

qurbanliki kilinoqan  rk k koʻzini bolsa  zi boʻuzlisun;
andin kaʻin ita tsizlik qurbanlikining kenidin azoʻina elip,
pak kilinidinoqan kixining ong kulikining yumxikioqa, ong
qolining bax barmikioqa w  ong putining bax barmikioqa
sürsun. **26** Andin kaʻin maydin elip, sol qolining alikiniqoqa
azoʻina kuysun. **27** Xundak qilip, kaʻin ong barmiki
bil n sol qolidiki maydin P rw rdigarning aldida y tt 
qetim s psun. **28** Andin kaʻin  zi qolidiki maydin elip,
pak kilinidinoqan kixining ong kulikining yumxikioqa
w  ong qolining bax barmiki bil n ong putining bax
barmikioqa ita tsizlik qurbanlikining kenining  stiga
s rsun. **29** Xuning bil n P rw rdigarning aldida uningqoqa
kafarət k lt r xk  kaʻin qolidiki mayning qaloʻinini pak
kilinidinoqan kixining bexioqa kuysun; **30** andin xu kixi  z
qurbioqa qarap paht ktin birni yaki baqkidin birni sunsun;
31  z qurbioqa qarap, birini gunah qurbanliki, y n  birini
k yd rm  qurbanlik qilip axliq hədiyə bilən bill  sunsun.
Bu yolda kaʻin P rw rdigarning aldida pak kilinidinoqan
kixi  q n kafarət k lt ridu. **32**  zid  pes -mahaw bolqan,
pak kilinixi  q n wajip bolidinoqan n rsil rni k lt r xk 
qurbi y tm ydiqan kixilər toʻqrisidiki qanun-bəlgilimə
mana xulardur. **33** P rw rdigar Musa bilən  arunoqa
mundak dedi: — **34** — Silər Mən  z nglaroqa miras qilip
beridinoqan Qanaan zeminiqoqa kirgəndin keyin, Mən silər
ig  bolidinoqan xu zemindiki bir  yg  birhil pes -mahaw
yarisini  w ts m, **35**  yning igisi kaʻinning kexioqa
berip, uningqoqa buni məlum qilip: «Mening  y mg 
waba yukqand k k r nidu», d p məlum qilixi ker k. **36**
Kaʻin bolsa: —  ydiki h mm  nərsilər napak bolmisun

üqün mən berip bu wabaqə səpselip qaraxtin burun
əyni bikarlanglar, dəp buyrusun. Andin kahin kirip əygə
səpselip qarısun. **37** U xu wabaqə səpselip qarışinida,
mana əyning tamlirioqə waba daqliri yukkan jaylar kawak
bolsa, həm yexiloqə mayil yaki kizocuq bolup, tamning
yuzidin kenikrak bolsa, **38** kahin əyning ixikining aldioqə
qikip, ixikni yettə kungiqə takap koysun. **39** Andin kahin
yettinqi küni yenip kelip, səpselip qarışinida, əyning
tamliridiki iz-daql kengiyip kətkən bolsa, **40** kahin: —
Waba yukkan taxlarni qikipir xəhərning sirtidiki napak
bir jayqə taxliwetinglar, dəp buyrusun. **41** Xuning bilən
birgə u əyning iqining tət ətrapini kirdorsun wə ular
kironan suwakni bolsa xəhərning texidiki napak bir jayqə
təkwətsun. **42** Andin ular baxqa taxlarni elip, ilgiriki
taxlarning ornida koysun wə baxqa hak lay etip, uning
bilən əyni kaytidin suwisun. **43** Əgər u taxlarni qikipir,
əyni kirdurup kaytidin suwatqandin keyin, əydə waba
deqlə yənə pəyda bolsa, **44** undakta kahin yənə kirip
buningqə səpselip qarısun. Səpselip qarışinida, mana iz-
daql əydə kengiyip kətkən bolsa, bu əygə yukkini qiritküq
waba bolidu; əy napak sanilidu. **45** Bu wəjidin ular əyni,
yəni yaqətax wə barliq suwıki bilən billə quxürüp,
həmmisini kətürüp xəhərning sirtidiki napak bir jayqə
taxliwətsun. **46** Kimdəkim əy takaloqan məzgildə uningqə
kirsə, u kəq kirgüqə napak sanilidu. **47** Əgər birkim əy
iqidə yatqan bolsa, kiyimlirini yusun; wə əgər birsi əydə
oqızalanoqan bolsa, umu öz kiyimlirini yusun. **48** Ləkin
kahin kirip, əygə səpselip qarışinida əy suwaloqandin
keyin waba uningda kengiyip kətmigən bolsa, undakta

kahin o'yni «pak» dəp jakarlisun; qünki uningdiki waba sakayoan bolidu. **49** Andin u o'yning pak k'ilinixi uqün ikki kux, kedir yaq'iqi, kizil rəht bilən zofa elip kelip, **50** kuxlarning birini eqin su kaqilanoan sapal kozining üstidə boquzlisun; **51** andin u kedir yaq'iqi, zofa, kizil rəht wə tirik kuxni billə elip kelip, bu nərsilərnin həmmisini boquzlanoan kuxning kəniəta, xundakla eqin suəta qilap, o'ygə yəttə mərtiwə səpsun; **52** bu yol bilən u o'yni kuxning kəni, eqin su, tirik kux, kedir yaq'iqi, zofa wə kizil rəht arqilik napakliktin paklaydu. **53** Andin u tirik kuxni xəhərnin sirtida, dalada koyup bərsun. U xundak k'ilip, o' y uqün kafarət kəltüridu; u o' y pak sanilidu. **54** Bular bolsa hərəhil pesə-mahaw jarahiti, kakaq, **55** kiyim-keqək wə o'ygə yukқан pesə-mahaw wabasi, **56** teridiki qikanlar, təmrətkə wə parkirak aq iz-daqlar toqrisidiki kanun-bəlgilimidur. **57** Xu bəlgilimilər bilən bir nərsining kaysi əhwalda napak, kaysi əhwalda pak bolidoanlikini pərk etixkə kərsətmə berixkə bolidu; mana bu pesə-mahaw toqrisidiki kanun-bəlgilimidur.

15 Pərwərdigar Musa bilən Hərunəta səz k'ilip mundak dedi: — **2** Israillərota mundak dənglar: — Hərkəndak ərkəkning əz tenidin aqma qiksa xu kixi xu aqma səwəbidin napak sanalsun. **3** Aqma qikixtin boləjan napaklik toqrisidiki həküm xuki, aqmisi məyli tenidin eqip tursun yaki eqixtin tohtitiloan bolsun, xu kixi yənila napak sanalsun; **4** mundak aqma boləjan kixi yatқан hər bir orun-kərpə napak sanilidu wə u kaysi nərsining üstidə oltursa xu nərsimu napak sanilidu. **5** Kimki u yatқан orun-kərpigə təgsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun,

andin kəq kirgüqə napak sanalsun. **6** Xuningdək kimki mundak aqma boləjan kixi olturojan nərsidə oltursa öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **7** Kimki aqma boləjan kixining tenigə təgsə, öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Əgər aqma boləjan kixi pak birsigə tükürsə, xu kixi öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Qaysibir egər-toqumning üstigə [aqma boləjan] kixi minsə, xu nərsə napak sanalsun. **10** Kimki uning tegidə qoyulojan nərsilərgə təgsə kəq kirgüqə napak sanilidu; wə kimki xu nərsiləрни kətürsə, öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **11** Aqma boləjan kixi qolini yumastin birkingə təgküzsə, xu kixi öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **12** Aqma boləjan kixi sapal qaqini tutup salsa, xu qaqa qeqiwetilsun; yaqraq qaqa bolsa suda yuyulsun. **13** Qaqaniki aqma bar kixi aqma halitidin kutulsa, əzining pak qilinixi üqün yəttə künni hesablap ötküzüp, andin kiyimlirini yuyup, ekın suda yuyunsun; andin pak sanilidu. **14** Səkkizinqi küni ikki pahtək yaki ikki baqkini elip, jamaət qedirining kirix aqzioqa, Pərwərdigarning aldioqa kəltürüp, kaqinoqa tapxursun. **15** Kaqin ulardin birini gunah qurbanliqi üqün, yənə birini keydurmə qurbanliq üqün sunsun. Bu yol bilən kaqin Pərwərdigarning aldida uning aqma boləjanliqioqa kafarət kəltüridu. **16** Əgər bir ərkəkning məniysi əzlükidin qikip kətkən bolsa, u pütün bədinini suda yusun, u kəq kirgüqə napak sanalsun. **17** Xuningdək adəmning məniysi qaysi kiyimigə yaki terisigə yuqup

qalsa, suda yuyulsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **18** Ər wə ayal kixi bir-birigə yeqinlixixi bilən məniy qiqsa, ikkisi yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **19** Əgər ayal kixilər aqma kelix qalitudə tursa wə aqmisi hun bolsa, u yəttə künqiqə «ayrim» tursun; kimki uningqə təgsə kəq kirgüqə napak sanalsun. **20** «Ayrim» turux məzgilidə, qaysi nərsining üstidə yatsa, xu nərsə napak sanilidu, xundakla qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsimu napak sanalsun. **21** Hərkim uning orun-kərpisigə təgsə öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Hərkim u olturoqan nərsigə təgsə, öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **23** Wə əgər birkim u yatqan yaki olturoqan jayda qoyuloqan birər nərsigə təgsə, kəq kirgüqə napak sanalsun. **24** Əgər bir ər kixi xu qaləttiki ayal bilən birgə yatsa, xundakla uning hun napakliqi xu ərgə yuqup qalsa, u yəttə künqiqə napak sanalsun; u yatqan hər bir orun-kərpimu napak sanalsun. **25** Əgər ayal kixining adət waqtining sirtidimu birnəqqə künqiqə huni kelip tursa, yaki hun aqmisi adət waqtidin exip kətkən bolsa, undakta bu napak qan ekip turoqan künlirining həmmisidə, u adət künliridə turoqandək sanalsun, yənə napak sanalsun. **26** Qan kəlgən hər bir kündə u qaysi orun-kərpə üstidə yatsa, bular u adət künliridə yatqan orun-kərpilərdək hesablinidu; u qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsə adət künlirining napaklikidək napak sanalsun. **27** Hərkim bu nərsilərgə təgsə napak bolidu; xu kixi kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **28** Ayal kixi qaqan hun kelixtin

sakaysa, u yettə künni hesablap, ötküzüp bolojanda pak sanilidu. **29** Səkkizinçi küni u ikki pahtək yaki ikki baqkini elip jamaət qedirining kirix aozioja, kahinning kexioja kəltürsun. **30** Kahin bularning birini gunah qurbanliki üçün, yənə birini köydürmə qurbanliki üçün ötküzsun; bu yol bilən kahin uning napak akma qenidin pak boluxioja uning üçün Pərwərdigarning aldida kafarət kəltüridu. **31** Silər muxu yol bilən Israillarni napaklikidin üzünglar; bolmisa, ular napaklikida turiwerip, ularning arisida turojan mening turaloju qedirimni bulojixi tüpəylidin napak halitidə ölöp ketidu. **32** Akma kelix halitidə bolojan kixi wə məniy ketix bilən napak bolojan kixi toqrisida, **33** Xuningdək hun kelix künliridiki aotriq ayal kixi toqruluk, akma haləttə bolojan ər wə ayal toqruluk, napak haləttiki ayal billə yatқан ər toqruluk kəlgən qanun-bəlgilimə mana xulardur.

16 Hərunning ikki oqli Pərwərdigarning aldioja yekinxixi bilən ölöp kətti. Ular ölöp kətkəndin keyin, Pərwərdigar Musaoja səz qildi. **2** Pərwərdigar Musaoja mundaq dedi: — «Sən öz qerindixing Hərunoja: «Sən ölöp kətməsliking üçün pərdining iqidiki muqəddəs jayoja qoyulojan əhdə sanduqining üstidiki «kafarət təhti»ning aldioja hər wəkit kəlmə», degin. Qünki Mən «kafarət təhti»ning üstidiki bulutta ayan bolimən. **3** Hərun [əng] muqəddəs jayoja munu yol bilən kirsun: — Gunah qurbanliki üçün bir yax torpak, köydürmə qurbanliki üçün bir qoqkarni kəltürsun; **4** əzi muqəddəs kanap halta kəngləkni kiyip, ətlirini yapidiojan kanap ixtannimu kiyip, beligə bir kanap bəlwaojni baqlap, bexioja kanap

səllini yəgəp kəlsun. Bular mukəddəs kiyimlər boləjaqqa, kiyixtin ilgiri bədinini suda yusun. **5** U Israillarning jamaitidin gunah qurbanliqi üçün ikki tekə, köydürmə qurbanliq üçün bir qoqkarni tapxuruwalsun. **6** Xuning bilən Hərun awwal gunah qurbanliqi bolidioqan torpaqni sunup, əzi wə əz əyidikilər üçün kafarət kəltürüxi kerək. **7** Andin u ikki tekini elip, ularni jamaət qedirining kirix aqzining aldioqə kəltürüp, Pərwərdigarning aldida turojuzsun. **8** Andin Hərun bu ikki tekə tooqrisida qək taxlisun; qəkning birini «Pərwərdigar üçün», yənə birini «azazəl üçün» taxlisun. **9** Hərun Pərwərdigarəja qək qüxkən tekini kəltürüp, gunah qurbanliqi süpitidə sunsun. **10** Lekin «azazəl»gə qək qüxkən tekini bolsa, kafarət kəltürüxi üçün qəlgə həydilixkə, xundakla «azazəl»gə əwətilixkə Pərwərdigarning aldida tirik qaldurulsun. **11** Andin Hərun gunah qurbanliqini, yəni əzi üçün boləjan torpaqni kəltürüp, əzi wə əz əyidikilər üçün kafarət kəltürüxkə əzigə gunah qurbanliqi bolidioqan bu torpaqni boquzlisun; **12** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahtin elinoqan qoş bilən toloqan bir huxbuydanni elip, ikki qollap yumxaq ezilgən esil huxbuy ətir bilən toldurup, buni pərdining iqigə elip barsun; **13** andin huxbuy is-tütiki həküm-guwah sanduqining üstidiki kafarət təhtini qaplisun dəp, huxbuyini Pərwərdigarning huzuridiki otning üstigə qoysun; xuning bilən u əlməydu. **14** U torpaqning qenidin elip əz barmiqi bilən kafarət təhtining xərək tərripigə qeqip, kafarət təhtining aldioqimu əz barmiqi bilən qəndin elip, yəttə qetim səpsun. **15** Andin u həlk üçün gunah qurbanliqi qilinidioqan tekini

boʻuzlisun; kenini pərdining iqigə kəltürüp, torpaqning kenini qiloqandək qilsun, yəni uning kenidin elip kafarət təhtigə wə kafarət təhtining aldioqa qaqsun. **16** U bu yol bilən mukəddəs jay üçün kafarət kəltürüp, uni Israillarning napaklikidin, həmmə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahliridin paklaydu wə xuningdək ularning napakliki arisida turuwatqan jamaət qediri üçünmu xundaq kafarət qilsun. **17** U kafarət kəltürüx üçün əng mukəddəs jayoqa kirgəndin tartip uningdin qikkuqə heqbir adəm jamaət qediri iqidə bolmisun; bu yol bilən u əzi, əyidikilər wə Israilning pütkül jamaiti üçün kafarət kəltüridu. **18** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahqa qikip, uning üçünmu kafarət kəltüridu; xuningdək torpaqning keni bilən tekining kenidin elip qurbangahning qərisidiki münggüzlərgə sürsun; **19** u barmiki bilən qandin elip qurbangahning üstigə yəttə ketim səpsun; xuning bilən u uni Israillarning napaklikliridin paklap [Hudaqə atap] mukəddəs qilidu. **20** — Mukəddəs jay, jamaət qediri wə qurbangah üçün kafarət kəltürüp boləandin keyin, u tirik tekini kəltürsun; **21** andin Hərun ikki qolini tirik tekining bexioqa qoyup turup, uning üstidə turup, Israillarning barlik qəbihlikliri wə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahlirini ikrar qilip, ularni tekining bexioqa artsun; andin uni yenida təyyar turidioqan bir adəmning qoli bilən qəlgə əwətiwətsun. **22** Bu yol bilən tekə ularning həmmə qəbihliklirini əz üstigə elip, adəmzatsiz qəlgə ketidu. Xunga u tekini qəlgə qoyuwətsun. **23** — Andin Hərun jamaət qedirioqa kirip mukəddəs jayoqa kirgən waqıtta kiygən kanap

kiyimlarini selip xu yərdə ularni qoyup qoysun. **24** U mukəddəs yərdə öz bədinini suda yuyup, öz kiyimlarini kiyip taxkiriya qikip, özining köydürmə qurbanliqi bilən həlkning köydürmə qurbanliqini sunup, xu yol bilən əzi wə həlk üçün kafarət kəltüridu. **25** Xundaqla u gunah qurbanliqining meyini qurbangahta köydürsun. **26** «Azazəl»gə bekitilgən tekini elip berip qoyuwətkən kixi öz kiyimlarini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahqa kirixkə bolidu. **27** Kafarət kəltürüx üçün qeni [əng] mukəddəs jayoqa elip kirilip, gunah qurbanliqi qilinonan torpaq bilən gunah qurbanliqi qilinonan tekini birsi qedirgahning taxkiriya elip qikip, ularning terisi, gəxi wə tezəklarini otta köydürsun. **28** Ularini köydürgən kixi öz kiyimlarini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahqa kirixkə bolidu. **29** — Mana bu silərgə bir əbədiy qanun-bəlgilimə bolsun: — Hər yəttinqi ayniq oninqi künidə silər öz nəpsinglarni tartip özünglarni təwən tutunglar wə heqkandəq ix qilmanglar; məyli yərliklər bolsun yaki aranglarda turuwatqan Yaq, yurtluqlar bolsun xundaqla qilixinglar kerək. **30** Qünki xu künidə silərni paklaxqa silər üçün kafarət kəltürülidu; Pərwərdigarning aldidə silər həmmə gunahlıringlardin pak bolisilər. **31** Bu kün silərgə pütünləy aram alidiyan xabat küni bolup, nəpsinglarni tartip özünglarni təwən tutisilər; bu əbədiy bir bəlgilimidur. **32** Kimki atisining ornida kahinliq yürgüzüx üçün məsih qilinip, Hudaoya atəp tikləngən kahin bolsa xu yol bilən kafarət kəltüridu. U kanəptin etilgən mukəddəs kiyimni kiyip turup, **33** Əng mukəddəs jay üçün kafarət kəltüridu; jamaət qediri bilən qurbangah

üqünmu kafarət kältüridu; qalqan kaqinlar bilən barliq hällkning jamaiti üqün häm kafarət kältüridu. **34** Bu bolsa silär üqün äbädiy bir bälqilimä bolidu; xuning bilən Israillarni barliq gunahliridin paklax üqün yilda bir qetim kafarət kältürüp berisilär». Xuning bilən [Harun] Pärwärdigar Musaqqa buyruqinidäk qildi.

17 Pärwärdigar Musaqqa söz qilip mundaq dedi: —
2 Harun bilən oqulliri wä barliq Israillaroqa mundaq deqin: — Pärwärdigar silärgä buyruqan hëküm xuki: —
3 Israilning jëmätliridin bolqan härqandaq kixi qurbanliq qilmakqi bolup, kala yaki qoy yaki eqkini jamaät qedirining kirix aqzida, Pärwärdigarning turaloqu qedirining aldioqa, Pärwärdigarqa ataloqan qurbanliq süpitidä yetiläp äpkälmäy, bälki qedirgahning iqidä yaki taxqirida boquzlisa, uningdin akqan qan xu kixining gädinigä artilidu; bu adäm «qan tökkän» döp, öz hällqidin üzüp taxlinidu. **5** Bu hëkümning mäqsiti Israillarning hazirkidäk dalada mal soyup qurbanliq qilixning ornioqa, qurbanliqlirini jamaät qedirining kirix aqzida Pärwärdigarning aldioqa kältürüp, kaqinoqa tapxurup Pärwärdigarqa «inakliq qurbanliqliri» süpitidä sunup boquzlixü üqündur. **6** Kaqin qanni elip jamaät qedirining kirix aqzining yenidiki Pärwärdigarning qurbangahning üstigä sepip, Pärwärdigarqa huxbuy kältürüx üqün mayni köydürsun. **7** Xuning bilən ular ämdi burunqidäk buzukluk qilip tekä-jinlarning käynidä yürüp, ularqa öz qurbanliqlirini ötküzüp yürmisun. Mana bu ular üqün dävrdin-dävrgiqä äbädiy bir bälqilimä bolsun. **8** Sän ularqa: — Israilning jëmätidin yaki ularning

arisida turuwatqan yaqa yurtluklardin biri keydurmə qurbanlik yaki [baxqa] qurbanlik etküzməkqi bolsa, **9** uni Pərwərdigarəja atap sunux üçün jamaət qedirioja kirix aozining aldioja kəltürmisə, u xixi öz həlqliridin üzüp taxlansun» – degin. **10** Əgər Israilning jəmətidin boləjan hərəkəndə adəm yaki ularning arisida turuwatqan yaqa yurtluklar qan yesə, Mən yüzümnə qanni yegən xu kixigə qarxi qilimən, uni öz həlqidin üzüp taxlaymən. **11** Qünki hər bir janiwarning jeni bolsa uning kənididur; Mən uni jeninglar üçün kurbangah üstigə kafarət kəltürüxkə bərgənmən. Qünki qan əzidiki janning wasitisi bilən kafarət kəltüridu. **12** Xunga bu səwəbtin Mən Israilləroja: – «Silərninğ heqbiringlar qan yeməslikinglar kerək, aranglarda turuwatqan yaqa yurtluklarmu qan yeməsliki kerək» – degənidim. **13** Əgər Israillardin biri yaki ularning arisida turuwatqan yaqa yurtluklarning biri yeyixkə bolidiojan bir qarpay həywan yaki quxni owləp, kəninə tək sə, uni topa bilən yepip qoysun. **14** Qünki hər bir janiwarning jeni bolsa, uning kənidin ibarəttur. Uning jeni kənida boləjaq mən Israilləroja: «Silər heqkəndə janiwarning kəninə yemənglar, qünki hər bir janiwarning jeni uning kənididur; kimki uni yesə üzüp taxlinidu» – dedim. **15** Kimdəkim əlöp qələjan yaki yirtquqlar boqup titma-titma qiliwətkən bir həywanni yesə, məyli u yərlik yaki yaqa yurtluk bolsun öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun; andin u pak bolidu. **16** Ləkin u yaki kiyimlirini yumisa, yaki suda bədinini yumisa, xu xixi öz qəbihlikining jazasını tartidu.

18 Pərwərdigar Musağa səz kəlip mundak dedi: —
2 Sən Israillarğa mundak degin: — «Mən bolsam Hudainglar Pərwərdigardurmən. **3** Silər ilgiri turəjan Misir zeminidikidək ixlarni kəlmanglar wə yaki Mən siləрни elip baridiojan Kanaan zeminidikidək ixlarni kəlmanglar; ularning rəsim-adətliridə yürmənglar, **4** bəlki Mening həkümlirimgə əməl kəlip, kanun bəlgilimilirimni tutup xu boyiqə mēnginglar. Mən Hudainglar Pərwərdigardurmən. **5** Silər qokum Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutuxunglar kerək; insan ularğa əməl kəlidiojan bolsa ularning səwəbidin həyatta bolidu. Mən Pərwərdigardurmən. **6** — Həqkim əzigə yəkin tuəjan boləjan ayalğa yəkinlik kəlip əwritini aqmisun. Mən Pərwərdigardurmən. **7** Anangning əwritigə təgmə, bu atangning əwritigə təgking bolidu; u sening anang boləqəka uning əwritigə təgsəng bolmaydu. **8** Atangning ayalining əwritigimu təgmə, qünki xundak kəlsang atangning əwritigə təgkəndək bolidu. **9** Sən aqa-singlingning, bir atidin boləjan yaki bir anidin boləjan, yaki xu əydə tuəjuləjan yaki baxka yərdə tuəjuləjan bolsun, uning əwritigə təgmə. **10** Sən əz oəlungning kəzi wə yaki kəzingning kəzining əwritigə təgmə; qünki ularning əwriti sən əzüngning əwritidur. **11** Sən atangning ayalining kəzining əwritigə təgmə; u atangdin tuəjuləjan, sening aqa-singling, xunga uning əwritigə təgmə. **12** Sən atangning aqa-singlisining əwritigimu təgmə, qünki u atangning birtuəkinidur. **13** Sən anangning aqa-singillirining əwritigimu təgmə, qünki u anangning birtuəkinidur. **14** Atangning aka-inilirining ayalining

əwritigə təgmə; ularning ayallirioja yeqinlik qilma; qünki ular sening hammağdur. **15** Sən keliningning əwritigə təgmə; u sening oqlungning ayali boloaqqa, uning əwritigə təgsəng bolmaydu. **16** Sən aka-iniliringning ayalining əwritigə təgmə; qünki bu öz aka-iniliringning əwritigə təgkəndək bolidu. **17** Sən bir ayaloja wə xuning bilən birgə uning kızining əwritigə təgmə; xundakla uning oqlining kızı wə kızining kızinimu [hotunlukka elip] əwritigə təgmə. Ular bir-birigə yeqin tuoqan boloaqqa, mundağ ix pəsəndiliktur. **18** Sən ayaling həyat waqtida, uning aqa-singlisini hotunlukka elip əwritigə təgmə. Undağ kılsang hotunungoja kündəxlik azabini kəltürisən. **19** Sən bir ayalning adət kərip napak turojan waqtida yeqinlik kilip əwritigə təgmə. **20** Sən öz qoxnangning ayali bilən zina kilip özüngni uning bilən napak qilma. **21** Sən öz nəslingdin həqbirini Molək məbudioja atap ottin ötküzsəng kət'iy bolmaydu. Əgər xundak kılsang Hudaingning namini napak kilojan bolisən. Mən Özüm Pərwədigardurmən. **22** Sən ayallar bilən birgə boləandək ər kixi bilən birgə bolma. Bu ix yirginqliktur. **23** Sən həq həywan bilən munasiwət kilip özüngni napak qilma; xuningdək ayal kiximu munasiwət kıldurux üqün bir həywaning aldioja barmisun. Bu ix nijisliktur. **24** Silər bu ixlarni kilip özüglarni napak kılmanglar, qünki mən siləring aldinglardin qikiriwatқан taipilər bolsa xundak ixlarni kilip əzlrini napak kilojan **25** wə zeminimu napak boləandur. Buning üqün Mən u zeminning kəbihlikini öz bexioja qüxürimən, xuningdək u zeminmu əzidə turuwatқанlarni qusup qikiriwetidu. **26** Lekin silər

bolsanglar Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutunglar; silərdin heqkim, məyli yərlik yaki aranglarda turuwatқан yaқа yurtluk bolsun bu yirginqlik ixlardin heqbirini kilmisun **27** (qünki bu barlik yirginqlik ixlarni silərdin ilgiri xu zeminda turojan həlk kılıp kəlgəqkə, zeminning əzi napak bolup qaldı). **28** Xundak kılıp zeminni napak kılsanglar, zemin əzi silərdin ilgiri əzidə turojan əllərnı kusup qıkaroqandək, silərnımu kusup qıqiriwetıdu. **29** Qünki bu yirginqlik ixlarning hərқandıqını kılıoquqı, — mundak kılmıxlarnı kılıojan hərқandak kixi əz həlki arısidin üzıp taxlınidu. **30** Silər Mən silərgə tapılıoqinımoja əməl kılıxınglar zərürdur; — demək, silər əzünglardın ilgiri ötkənlər tutқан xu yirginqlik rəsım-kaidilərnı tutup, əzünglarnı napak kılməslikınglar kerək. Mən Hudayinglar Pərwərdıgardurmən.

19 Pərwərdıgar Musoqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillarning pütkül jamaitıgə söz kılıp ularoqa mundak degin: — «Mən Hudayinglar Pərwərdıgar mukəddəs boləqaqқа, silərmu mukəddəs boluxunglar kerək. **3** Silər hərбирınglar ananglar bilən atanglarnı ızzətlənglar; Mening xabat künlirimni bolsa, ularnı tutuxunglar kerək. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdıgardurmən. **4** Silər ərzıməs butlaroqa tayanmanglar, əzünglar üqün quyma butlarnı yasımanglar. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdıgardurmən. **5** Silər Pərwərdıgaroqa inaklık qurbanlıqını kəltürüxnı halısanglar, qobul kılınəudək yol bilən unı sununglar. **6** Silər unı sunəjan küni wə ətisi u yeyilsun; üqinqi künıgə qaloqını bolsa otta kəydürülsun. **7** Əgər unıngdın bir kısmı üqinqi küni yeyilsə qurbanlık

haram hisoblanib qobul qilinmaydu. **8** Kimki uningdin yesə öz gunahini öz üstigə alidu, qünki u Pərwərdigarğa atap muqəddəs qilinoqan nərsini napak qildi; unda kixi öz həlqidin üzüp taxlinidu. **9** Silər zeminlardiki hösulni yioqsanglar, sən etizingning bulung-puxqaklirioqə tamam yioqwalma wə hösulungdin qaloqan wasangni teriwalmioqin. **10** Üzüm talliringni pasangdiwatma wə üzüm talliridin qüxkən üzümlərnimu teriwalma, bəlki bularni kəmbəoqəllər bilən musapirlarğa qoyoqin. Mən Özüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **11** Silər oqrilik qilmanglar, aldamqilik qilmanglar, birbiringlarğa yaloqan sezlimganglar. **12** Mening namim bilən yaloqan kəsəm iqmanglar, unda kilsang Hudayingning namini buloqaysən. Mən Pərwərdigardurmən. **13** Öz qoxnangğa zulum qilma, uningkini özüngning kiliwalma. Mədikarning həkqini keqiqə yeningda qondurup qalma. **14** Gas kixini tillima, kor kixining aldidə putlixangqə nərsini qoyma; bəlki öz Hudayingdin qorqqin. Mən Pərwərdigardurmən. **15** Həküm qiloqininglarda heq nahəklilik qilmanglar; namratqimu yan basmay, bayoqimu yüz-hatirə qilmay, bəlki adillik bilən öz qoxnang üstidin toqra həküm qiloqin. **16** Öz həlqingning arisida gəp toxuquqi bolup yürmə; qoxnangning jeniğa heqkandə ziyan-zəhmət yətküzmə. Mən Pərwərdigardurmən. **17** Sən kənglüngdə öz qerindixingdin nəprətlənmigin; qoxnangda [gunah bolsa] sən uning səwəbidin bexingğa gunah kelip qalmasliqi üqün uningğa tənbiq-nəsihət bərgin. **18** Sən intiqam almioqin wə öz həlqingning nəsligə heq adawətmu saqlimioqin, bəlki qoxnangni

özüngni sөygөndäk sөygin. Mән Pärwərdigardurmən. **19** Silər Mening kаnun-bəlgilimilirimni tutunglar. Sən өз qarpayliringni baxқа nəsillər bilən qepixturma, etizingoяа ikki hil uruқ salmioյin, ikki hil yiptin tokoloյan kiyimni kiymə. **20** Əgər bir ər kixi kiz-qokan bilən yetip munasiwət өtküzsə, wə u baxқа biri bilən wədiləxkən dedək bolsa, bu dedəkning һərlük puli tapxurulmioյan bolsa, yaki uningoяа һərlük берilmigən bolsa, muwapik jaza берilsun. Lekin kiz-qokan һər қilinmioյaqқа, һər ikkisi өltürölmisun. **21** Ər kixi bolsa özining itaətsizlik қurbanliқini jamaət qedirining kirix aoyzining aldioяа, Pärwərdigarning aldioяа kəltürsun; itaətsizlik қurbanliқi bir қоққар bolsun. **22** Kahin u itaətsizlik қurbanliқi үqün kəltürgən қоққарni elip uning sadir қiloյan gunahı үqün Pärwərdigarning aldida kafarət kəltüridu; uning қiloյan gunahı uningdin kəqürölidu. **23** Silər zeminoяа kirip һərhil yəydioյan mewilik dərəһləрни tikkən bolsanglar, mewilirini «һətnisiz» dəp қaranglar; үq yiloյiqə buni «һətnisiz» dəp қарap uningdin yemənglar. **24** Tətinqi yili ularning һəmmə mewiliri Pärwərdigaroяа mədhiyə süpitidə muқəddəs қilip beoյixlansun. **25** Andin bəxinqi yildin tartip silər ularning mewiliridin yeyixkə baxlanglar. Xundak қilsanglar [zemin] məһsulatirini silərgə ziyadə қilidu. Mən Hudayinglar Pärwərdigardurmən. **26** Silər қan қikmioյan nərsini yemənglar. Nə palqilik nə jadugərlik қilmanglar. **27** Silər bexinglarning qekə-qərisidiki qaqni қүxürүp dүgilək қiliwalmanglar, saқalning uq-yanlirini buzmaglar. **28** Silər өlgənlər үqün bədiniglarni zəhim yөtküzүp tilmanglar, özinglaroяа һeqқandak gül-sürət

qəkmənglar. Mən Pərwərdigardurmən. **29** Sən qizingni buzukluk-pahixilikkə selip napak qilmiojin. Bolmisa, zemindikilər buzukluk-pahixilikkə berilip, pütkül zeminni əyx-ixrət qaplap ketidu. **30** Silər Mening xabat künlirimni tutunglar, Mening mukəddəs jayimni hərmətlənglar. Mən Pərwərdigardurmən. **31** Jinkəxlər bilən sehırgərlərgə tayanmanglar, ularning kəynidin yürüp özünglarni napak qilmanglar. Mən özüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **32** Aq bax kixining aldida ornungdin tur, kərilarni hərmət kılöjin; Hudayingdin kərkkin. Mən Pərwərdigardurmən. **33** Bir musapir zeminda aranglarda turuwatқан bolsa silər uningöja zulum qilmanglar, **34** bəlki aranglarda turuwatқан musapir silərgə yərlük kixidək bolsun; uni özüngni səygəndək səygin; qünki silərmu Misir zeminida musapir bolöansilər. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **35** Silərnin həküm qikixinglarda, uzunluk, eoırlık wə həjim əlqəxtə həqkandək nahəklik bolmisun; **36** silərdə adil taraza, adil taraza taxliri, adil əfah kəmqini bilən adil hın kəmqini bolsun. Mən silərnı Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **37** Silər Mening barlık kanun-bəlgilimilirim wə barlık həkümlirimni tutup, ularöja əməl kilinglar; mən Pərwərdigardurmən.

20 Pərwərdigar Musaqja söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillaröja söz kılıp mundak degin: — Əgər Israillarning biri wə yaki Israil zeminida turuwatқан musapirlarning biri Molək butioja nəslining birini beoıxlisa, uningöja ölüm jazasi berilixi kərək; zemindikilər uni qalma-kesək kilsun. **3** Wə Mən Öz yüzümni bu kixigə qarxi kılımən,

qünki ezi ez əwladlirining birini Molək butioğa beoixlap mukəddəs jayimni paskina kılıp, Mening namimni buloioğini üqün uni ez həlkidin üzüp taxlaymən. **4** Əgər zeminda turuwatqanlar ez nəslidin birini Moləkkə beoixlioğanda xu kixigə kəzlrini yumup, uning bilən kari bolmisa, xundaqla uni ɵltürmisə, **5** Mən ɵzüm yüzümni u kixi bilən uning ailisigə qarxi kılımən, uni wə uningoğa əgixip buzukqilik kılıquqilar, yəni Moləkning kəynidin yürüp buzukqilik kılıquqilarning həmmisini ez həlkidin üzüp taxlaymən. **6** Jinkəxlər bilən sehırgərlərgə tayinip, ularning kəynigə kirip buzukqilik kılıp yürüqilər bolsa, Mən yüzümni xu kixilərgə qarxi kılıp, uni ez həlkidin üzüp taxlaymən. **7** Xunga ɵzünglarni pak kılıp mukəddəs bolunglar, qünki Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **8** Qanun-bəlgilimirimni tutup, ularoğa əməl kilinglar; Mən bolsam siləрни mukəddəs kılıquqi Pərwərdigardurmən. **9** Əgər birkim ez atisi yaki anisini qarojsa, ularoğa ɵlüm jazasi berilmisə bolmaydu; qünki u ez ata-anisini qaroiioğini üqün ez keni ez bexioğa qüxkən bolidu. **10** Əgər birkim baxkisining ayali bilən zina kilsa, yəni ez qoxnisining ayali bilən zina kilsa, zina kılıqan ər bilən ayal ikkisi ɵlüm jazasini tartmisa bolmaydu. **11** Əgər birsi atisining ayali bilən yatsa, ez atisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkisi ɵlüm jazasini tartmisa bolmaydu; ularning keni ez bexioğa qüxkən bolidu. **12** Birsi ez kelini bilən yatsa, ikkisi nijislik kılıqini üqün ɵlüm jazasini tartmisa bolmaydu; ularning keni ez bexioğa qüxkən bolidu. **13** Birsi ayal kixi bilən yatqandək ər kixi bilən yatsa ikkisi yirginqlik ix kılıqan bolidu; ularoğa ɵlüm

jazasi berilmisə bolmaydu. Əz keni əz bexioğa qüxkən bolidu. **14** Əgər birsi kizi bilən anisini qoxup hotunlukğa alsa pəsəndilik kıləan bolidu. Ər bilən ikki ayal otta kəydürülsun. Xuning bilən aranglarda heq pəsəndilik ix bolmaydu. **15** Birsi bir həywan bilən munasiwət ötküzsə, u ölüm jazasını tartsun, həywannimu öltürümlar. **16** Əgər ayal kixi bir həywaning kexioğa berip munasiwət kıldursa, ayal bilən həywaning ikkisini öltürümlar; əz keni əz bexioğa qüxkən bolidu. **17** Birsi aqa-singlisini, yəni atisidin yaki anisidin boləan kizni elip, əwritigə təgsə wə bu kizmu uning əwritigə təgsə uyatlik ix bolidu; xuning üqün ər-ayal ikkisi əz həlkining kəz aldidin üzüp taxlansun; u əz aqa yaki singlisining əwritigə təgkəqkə, əz kəbihliki əz bexioğa qüxkən bolidu. **18** Birsi adət kərgən aqrık waktida bir ayal bilən birgə yetip, uning əwritigə təgsə, undakta u uning qan mənəsigə təgkən, ayalmu qan mənəsinə eqip bərgən bolup, ikkisi əz həlkidin üzüp taxlinidu. **19** Sən əz anangning aqa-singlisi wə atangning aqa-singlisining əwritigə təgmə; qünki kimki xundak kilsa yeqin tuşkinining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisining əz kəbihliki əz bexioğa qüxkən bolidu. **20** Birsi taşisining ayali bilən yatsa taşisining əwritigə təgkən bolidu; ikkilisi əz gunahini əz bexioğa alidu; ular pərzəntsiz əlidu. **21** Birsi aka-inisining ayalini alsa paskina bir ix bolidu. U əz birtuşkan aka-inisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisi pərzəntsiz qalidu. **22** Silər Mening barlik qanun bəlgilimilirim bilən barlik həkümlirimni tutup, buningə muwapik əməl kilinglar; bolmisa, Mən siləni elip berip turəuzidioğan zemin siləni qusup

qikiriwetidu. **23** Silər Mən aldinglardin həydiwetidiöjan əllərnin rəsım-kaidiliri boyiqə mangsanglar bolmaydu; qünki ular bu yirginqlik ixlarning həmmisini kılıp kəldi, wə xuning üçün ular Manga yirginqlik boldi. **24** Xuning üçün Mən silərgə: «Silər ularning zeminini miras kılıp alısilər; Mən xu süt bilən həsəl aqidiojan zeminni silərgə berimən», dəp eytkanidim; silərni baxqa həklərdin ayrim kılıoan Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **25** Xunga silər pak wə napak qarpaylarni pərķ etip, pak wə napak uqar-қанatlarni tonup, Mən silər üçün ayrip, napak kılıp bekitip bərgən janiwarlarning iqidin hərқandiki, qarpay yaki uqar-қанat bolsun yaki yərdə əmiligüqi janiwar bolsun, ularning heqbiri bilən özünlarni napak kilmanglar. **26** Silər Manga has pak-muқəddəs boluxunglar kerək; qünki Mən Pərwərdigar pak-muқəddəsturməni, silərni Manga has bolsun dəp barlıq əllərdin ayrim kılıoanməni. **27** Jinkəx yaki sehırgər bolojan hərқandak ər yaki hotun kixigə ölüm jazasi berilmisə bolmaydu; həlk ularni qalma-kesək kilsun; ularning keni öz bexioja qüxkən bolidu.

21 Pərwərdigar Musaoja söz kılıp mundak dedi: — Sən kaһinlar bolojan Hərurning oqullirioja mundak degin: — bir kaһin öz həlkining arisidiki əlgənlər wəjidin özini napak kilmisun. **2** Pəkət özining yekin tuoқanliri üçün — anisi bilən atisi, oqli bilən kizi wə aka-inisining ölüki tüpəylidin özini napak kilsa bolidu; **3** xuningdək əgər aqa-singlisi ərgə təgməy pak kiz hələttə əzi bilən billə turuwatқан bolsa, uning ölüki tüpəylidin özini napak kilsa bolidu; **4** qünki [kaһin] öz həlkining arisida mətiwər

bolajaqqa, özini napak qilip bulojimasliki kerak. **5** Kahinlar bexini yerim-yata qilip quxürmäsliki, saqilining uqyanlirini hám quxürmäsliki, bädinigimu zähim yatküzüp tilmasliki kerak, **6** bälki ular öz Hudasioqa mukäddäs turup, Hudasing namini bulojimasliki kerak; qünki ular Pärwärdigaröja atap otta sunulidiojan kurbanliklarni, öz Hudasing nenini sunidu; xunga ular mukäddäs boluxi kerak. **7** Ular bir ayalni öz ämrigä aloqanda pahixä ayalnimu, buzuk ayalnimu almasliki kerak wä eri koyuwätkän ayalnimu almisan. Qünki kahin bolsa öz Hudasioqa has mukäddäs kilinojan. **8** U Hudayingning nenini sunojini üqün u sanga nisbätän mukäddäs döp sanilixi kerak; qünki silärni mukäddäs kiloquqi Pärwärdigar Özüm mukäddästurmän. **9** Ägär bir kahinning kizi pahixilik qilip özini bulojiojan kilsa, öz atisini bulojiojan bolidu; u otta köydürülsun. **10** Bexioqa mäsihläh zäytun meyi tökülgän, kahinlik kiyimlärni kiyixkä tiklängän, öz qerindaxlirining arisida bax kahin kilinojan kixi yalangbax bolmisun, kiyimlirininimu yirtmisun; **11** U yänä heq ölükkä yeqinlaxmasliki kerak, hätta atisi wä yaki anisining ölüklirining wäjidin özini napak qilmasliki kerak. **12** U [wäzipisidä turuwatqanda] mukäddäs jaydin härgiz ayrilmisan wä xuningdäk Hudasing mukäddäs jayini bulojimasliki kerak; qünki uning Hudasing uni Özigä has kilöjan «mäsihläh meyi» uning bexida turidu. Män Pärwärdigardurmän. **13** U hotun alsa pak kizni elixi kerak; **14** tul wä yaki ärdin koyuwetilgän ayal wä yaki buzuk wä yaki pahixä ayal bolsa bularni almasliki, bälki öz hälkidin bolöjan pak kizni hotunlukqa elixi kerak. **15**

Bolmisa u öz h lkining arisida  z uruqini napak qilidu; q nki uni muk dd s qiloquqi P rw rdigar Məndurmən. **16** P rw rdigar Musoqa s z qilip mundaq dedi: — **17** Sən Hərunoqa mundaq degin: — « wladtin-əwladkiqə sening n slingdin boloqan birsi meyip bolsa, Hudaning nenini sunux  q n yeqin kəlmisun; **18** meyip boloqan h rkandaq kixi h rgiz yeqin kəlmisun — yaki kor bolsun, tokur bolsun, panak bolsun yaki bir  zasi y n  bir j pidin uzun boloqan adəm bolsun, **19** puti yaki qoli sunuq bolsun, **20** dok bolsun, parpa bolsun, kəzidə aq bolsun, qiqixkak boloqan bolsun, təmrətkə baskaqan bolsun yaki uruqdeni ezilgən h rkim bolsun, **21** H run kaqinning n slidin boloqan undaq meyip kixilərning heqbiri Pərwərdigaroqa atap otta sunulidoqan n rsil rni k lt r xk  yeqin barmisun; undaq kixi meyiptur; u  z Hudasining nenini sunuxka yeqin kəlmisun. **22** Halbuki, u  z Hudasining nenini, yəni « ng muk dd s» w  «muk dd s»  esablanoqan n rsil rning hər ikkisini yesun. **23** P k t u p rdidin  t p iqkirisig  kirm sliki yaki qurbangahqimu yeqin barmasliqi ker k; q nki u meyiptur; bolmisa, u Mening muk dd s jaylirimni buloqoqan bolidu; q nki ularni muk dd s qiloquqi P rw rdigar  z mdurm n». **24** Bu s zl rning h mmisini Musa H run bilən uning oqulliri w  Israillarning həmmisigə eytip b rdi.

22 P rw rdigar Musoqa s z qilip mundaq dedi: — **2** Sən H run bilən uning oqullirioqa mundaq degin: — «Silər Israillarning Manga atioqan muk dd s hədiyələrni ehtiyatqanlik bilən bir t r p qilinglar, bolmisa ular namimni buloqixi mumkin. Mən P rw rdigardurm n».

3 Ularoʻja mundak degin: — «Silər hər bir dāwrlərdə, barlik nəsillinglardin hərқaysisi Israillar Pərwərdigaroʻja atioʻan pak nərsilərgə napak hələttə yəqinlaxsa, undak kixi Mening aldimdin üzüp taxlinidu. Mən Pərwərdigardurmən. **4** Hərurning nəsloidin biri pesəmahaw yaki aқma kesili boləan bolsa, pak bolmioʻuqə muқəddəs nərsilərdin yemisun. Birkim əlūkning səwəbidin napak boləan birkingə wə yaki məniysi ekip kətkən kixigə tegip kətsə, **5** yaki adəmni napak қilidioʻan əmiligūqi janiwaroʻja təgsə yaki hərқandak yukup қalidioʻan napakliқi bar bir adəmgə tegip kətsə, (napakliқi nemidin boluxidin қət'iyəzər) **6** mundak nərsilərgə təgkən kixi kəq kirgūqə napak bolup, muқəddəs nərsilərdin yemisun. U bədinini suda yusun **7** andin kün olturoʻanda pak sanilip, muқəddəs nərsilərdin yeyixkə bolidu; qūnki bular uning ozukidur. **8** U [əzlūkidin] əlgən wə yaki yirtқuqlar boʻup qoyəan həywanni yeyix bilən əzini napak қilmisun. Mən Pərwərdigardurmən. **9** Ular Mening bu tapilioʻanlirimni tutuxi kerək; bolmisa, buningəja ihlassizliқ қilsa, [xu əlūk] tūpəylidin gunahқar bolup əlidu; ularni muқəddəs қiloʻuqi Pərwərdigar Əzūmdurmən. **10** Қahinlaroʻja yat boləan həqқandak kixi muқəddəs nərsilərdin yemisun. Қahinning yenidiki musapir-məhman wə yaki mədikari bolsun ularmu muқəddəs nərsilərdin yemisun. **11** Həlbuki, қahin əzi pul қikirip setiwəloʻan қul uningdin yeyixkə bolidu; xuningdək uning əyidə tuoʻuloʻan kiximu uningdin yesə bolidu. **12** Қahinning қizi yat kixigə təgkən bolsa umu «kətürmə hədiyə» sūpitidə atəloʻan muқəddəs

nərsilərdin yemisun. **13** Ləkin əgər kaşinning kizi tul bolup kəlip, yaki qoyup berilip pərzəntsiz hələttə atisining əyigə yenip kəlip, yax vaxtidikidək olturoşan bolsa, undaқта atisining taamidin yeyələydu; ləkin heqbir yat kixi uningdin yeməsliki kerək. **14** Əgər birkim bilməy, muqəddəs nərsilərdin yəp salsa, undaқта u uningəşa xuning bəxtin birini qoxup, muqəddəs nərsining əzi bilən kaşinoşa qayturup bərsun. **15** [Kaşinlar] Israillarning Pərwərdigarəşa atioşan nərsilirini buləşimasliki kerək; **16** bolmisa, həlk muqəddəs hədiyilərdin yeyixi bilən, kaşinlar həlkning gədinigə itaətsizlik gunahini yūkləp qoyoşan bolidu; qūnki ularni muqəddəs qiloşuqi Pərwərdigar Əzūmdurmən». **17** Pərwərdigar Musəşa səz qilip mundak dedi: — **18** Sən Hərun bilən uning oşulliri wə Israillarning həmmisigə mundak degin: — Əgər Israil jəmətidin biri wə yaki Israil zeminida turuwatқан musapirlarning biri əz kəsəmlirigə başliq qurbanliq yaki ihtiyariy qurbanliqni sunup, Pərwərdigarəşa atəp keydurmə qurbanliq qilməşqi bolsa, **19** undaқта u qəbul qilinixi ūqūn bejirim ərkək kala, qoy yaki əşkilərdin kəltüringlar. **20** Əyibi bolmioşan bir janiwarni sunuxunglar kerək; qūnki xundaқ boləşini silər ūqūn qəbul qilinmas. **21** Birsə kalilərdin yaki uxşak maldin əz kəsəmlirigə başliq qurbanliq yaki ihtiyariy qurbanliqni sunup, Pərwərdigarəşa atəp inəşliq qurbanliqi qilməşqi bolsa, sunuloşan həywan qəbul qilinixi ūqūn bejirim boluxi kerək; uning heqқandaқ əyibi bolmisun. **22** Kor yaki aқsaқ-qoləş, qonəş yaki yarisi yiringdap kətkən, təmrətkə basқан yaki qotur-qəşə besip qəloşan həywanlar bolsa — bularni Pərwərdigarəşa atəp sunşanglar yaki bularni

Pərwərdigarəyə atəp qurbanlik süpitidə qurbangəhtə otta keydürsənglar bolmaydu. **23** Torpaq yaki qoyning məlum jüp əzasidin biri uzunraq ya kışka bolsa, mundaqlarni ihtiyariy qurbanlik süpitidə ətküzsəng bolidu, ləkin kəsəmgə baəqlik bolsa qurbanlik üqün qəbul qilinmas. **24** Uruqdini zəhimləngən, ezilip kətkən, yeriləqan yaki piqiləqan həywanni Pərwərdigarəyə atəp qurbanlik qilmənglar. Mundaq ixni əz zəminənglardimu hərgiz qilmənglar. **25** Hudainglərnin neni süpitidə yaka yurtluk kixining qolidin xundaq həywanlardin həqkəyisini elip sunmənglar; qünki ular meyip boləqəqka, silər üqün qəbul qilinmaydu. **26** Pərwərdigar Musəqəyə səz qilip mundaq dedi: — **27** Bir mozay, qəza yaki oəqlək tuəqulsa yəttə küngiqə anisini əmsun; səkkizinqi künidin baxlap Pərwərdigarəyə atəp otta sunidəqan qurbanlik süpitidə qəbul boluxkə yaraydu. **28** Məyli kala bolsun, qoy bolsun, silər anisi bilən balisini bir kündə boəquzlimənglar. **29** Silər Pərwərdigarəyə atəp bir təxəkkür qurbanliqi sunmaqci bolsənglar, qəbul qilinixkə layiq boləqan yol bilən sunənglar. **30** U sunuləqan künidə yeyilixi kerək; uningdin həqnemini ətisigə qaldurmasliqənglar kerək. Mən Pərwərdigardurmən. **31** Silər Mening əmrlirimni qing tutup, ularəyə əməl qilinglar. Mən Pərwərdigardurmən. **32** Mening mukəddəs namimni buləqimənglar, Mən əmdi Israillərnin arisida mukəddəs dəp bilinimən. Mən silərni mukəddəs qiləquci Pərwərdigar bolup, **33** Hudainglar boluxkə silərni Misir zəminidin qiqirip kəldim. Mən Pərwərdigardurmən.

23 Pərwərdigar Musağa söz qilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroğa mundak degin: — Pərwərdigar bekitkən heytlar, silər mukəddəs sorunlar bolsun dəp qaqirip jakarlaydioğan heytlirim mana munulardur: — **3** (altə kün ix-əmgək qilinsun; lekin yəttinqi küni «has xabat küni», mukəddəs sorunlar küni bolidu; u küni heqkandak ix-əmgək qilmanglar. Qəyərdila tursanglar bu kün Pərwərdigarğa ataloğan xabat küni bolidu). **4** Silər bekitilgən künliri mukəddəs sorunlar bolsun dəp qaqirip jakarlaydioğan, Pərwərdigarning heytliri mana munulardur: — **5** Birinqi ayniq on tətinqi küni gugumda Pərwərdigarğa ataloğan «ətüp ketix heyti» bolidu. **6** Xu ayniq on bəxinqi küni Pərwərdigarğa ataloğan «petir nan» heyti bolidu; silər yəttə küngiqə petir nan yəysilər. **7** Birinqi künidə silər mukəddəs yioqilix qilip, heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **8** Silər yəttə küngiqə Pərwərdigarğa atap otta sunidioğan qurbanliqlarni sunup turunglar. Yəttinqi künidə mukəddəs yioqilix bolidu; heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **9** Pərwərdigar Musağa söz qilip mundak dedi: — **10** Sən Israillaroğa mundak degin: — Silər Mən özünglarğa təkdin qilidioğan zeminoğa kirip, uningdin həsul yioqininglarda, həsulunglarning dəslepki pixkinidin bir baqlamni kahinning qexioğa elip beringlar. **11** Kahin silər üqün qobul boluxka uni Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun; uni pulanglatqan waqit bolsa xabatning ətisi bolidu. **12** Silər uni pulanglatqan kündə silər bir yaxka kirgən bejirim bir qozini Pərwərdigarğa atap keydürmə qurbanliq süpitidə sununglar; **13** xuningoğa qoxup axliq hədiyə süpitidə zəytun meyi iləxtürülgən

esil undin bir əfahning ondin birini Pərwərdigarəja huxbuy kəltürsun dəp otta sununglar; buningəja qoxup xarab hədiyə süpitidə xarabtin bir hinning təttin birini sununglar. **14** Silər Hudayinglarəja has boləjan bu hədiyəni sunidojan kündin ilgiri [yengi həsuldin] həqnemini, nə nan nə qomaq nə kək bax bolsun yemənglar. Bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üqün kəyərdə tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolsun. **15** Andin silər xu xabat künning ətisidin, yəni xu bir baqlamni pulanglatma hədiyə süpitidə sunəjan künning ətisidin tartip, yəttə həptə sananglar (ular toluq həptə boluxi kerək); **16** yəttinqi xabatning ikkinqi künigiqə əllik künni sananglar; andin Pərwərdigarəja atap yengi [həsuldin] bir axliq hədiyə sununglar. **17** Əzünglar turuwatqan jaylardin pulanglatma hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin ikkisiyə etilgən ikki nanni elip kəltürünglar; ular eqitqu selip etilgən bolsun; bular Pərwərdigarəja ataləjan dəslepki həsul hədiyəsi dəp həsablinidu. **18** Nandin baxqa yənə bir yaxliq yəttə bejirim qoza, yax bir torpaq wə ikki qoqkarni keydürmə qurbanliq süpitidə Pərwərdigarəja atap sununglar; ularəja has axliq hədiyələri wə xarab hədiyələrini qoxup, həmmisi Pərwərdigarəja huxbuy kəltürükə sunulsun. **19** Buningdin baxqa silər gunah qurbanliqi üqün bir tekini, inakliq qurbanliqi üqün bir yaxliq ikki qozini kəltürünglar; **20** kahin bularni, yəni xu ikki qozini dəslepki həsul nanlirioja qoxup pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigar aldida pulanglatsun. Bular bolsa Pərwərdigarəja ataləjan mukəddəs sanilip, kahinoja təgsun. **21** Xu küni silər «bügün bizlərgə

mukəddəs yiqilix bolidu» dəp jakarlanglar; xu küni heqkandaq ix-əmgək qilmanglar. Bu silər üçün kəyərdila tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **22** Etizingning bulung-puqqaqlirioiqə tamam yiqiwalmanglar, wə hosulungdin kaləjan wasangni teriwalmioqin, bəlki bularni kəmbəoqəllər bilən musapirlaroqə qoyoqin. Mən Əzüm Hodayinglar Pərwərdigardurmən. **23** Pərwərdigar Musaəqə mundaq dedi: — **24** Sən Israillaroqə mundaq degin: — Silər yəttinqi ayning birinqi küni toluq aram elip, kanaylar qelinix bilən əslətmə yosunda heyt qilip, mukəddəs sorunlarni tüzünglar. **25** U kündə heqkandaq ix-əmgək qilmanglar; Pərwərdigarəqə atap otta sunulidoqan bir qurbanlik sununglar. **26** Pərwərdigar Musaəqə səz qilip mundaq dedi: — **27** Yəttinqi ayning oninqi küni bolsa kafarət küni bolidu; u kün silər üçün mukəddəs yiqilix küni bolidu; xu küni nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutup, Pərwərdigarəqə atap otta sunulidoqan qurbanlikni sununglar; **28** U kündə heqkandaq ix-əmgək qilmanglar; qünki u bir kafarət küni bolup, xu kün əzünglar üçün Hodayinglar Pərwərdigar aldida kafarət qilinixka bekitilgəndur. **29** Hərkim xu küni nəpsini tartmay əzini təwən tutmisa əz həlkədin üzüp taxlinidu. **30** Kimdəkim xu kündimu hərqandaq bir ix qilsa, Mən xu adəmnə əz həlkədin üzüp taxlaymən. **31** Xu küni heqkandaq ix qilmanglar; bu dəwərdin-dəwərgiqə silər üçün kəyərdə tursanglar bir əbədiy bəlgilimə bolidu. **32** U kün silər üçün toluq aram alidoqan xabat küni bolidu; nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutunglar. Xu ayning tokkuzinqi küni gugumdin tartip ətisi gugumoqiqə xabat

künigə riayə qilip aram elinglar. **33** Pərwərdigar Musaəja söz qilip mundak dedi: — **34** Sən Israillaroja mundak degin: — Yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap, yəttə künigə Pərwərdigarning «kəpilər həyti» bolidu. **35** Birinqi kündə mukəddəs yiojilix bolidu; heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **36** Yəttə künigə Pərwərdigaroja atap otta sunulidiojan qurbanlik sununglar; səkkizinqi kündə silərgə mukəddəs yiojilix bolidu; Pərwərdigaroja atap otta sunulidiojan qurbanlik sununglar. Bu əzi təntənilik yiojilix boləq, u küni heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **37** Silər «mukəddəs sorunlar bolsun» dəp jakarlaydiojan, yəni Pərwərdigar bekitkən həytlar mana xulardur. Xu sorunlarda silər hərəkəysi künigə bekitilgini boyiqə, Pərwərdigaroja atap otta sunulidiojan hədiyə-qurbanlik, yəni köydürmə qurbanlik, axlik hədiyə, baxqa hərhil qurbanliklar wə xarab hədiyələrnə sunisilər; **38** bulardin baxqa, Pərwərdigarning xabat künlirini tutisilər wə Pərwərdigaroja atap qalojan hədiyəliringlarnə berip, kəsəm qurbanlikliringlarning həmmisini ada qilip, ihtiyariy qurbanlikliringlarning həmmisini sunisilər. **39** Silər əmdi zemindin həsul-məhsulatirini yiojip bolup, yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap yəttə kün Pərwərdigarning həytini ötküzünglar. Birinqi küni toluq aram elix bolidu, səkkizinqi konidimu toluq aram elix bolidu. **40** Birinqi küni silər esil dərəhlərdin xahputaklarnə qatap, yəni horma dərəhliri bilən qoyuk yopurmaqlik dərəhlərnə xahlirini kesip, erik boyidiki səgət qiwiklirini kırqip Hudayinglar Pərwərdigar aldida yəttə künni xundak xad-huram ötküzisilər. **41** Silər

hər yili bu yəttə künni Pərwərdigarəya atioqan bir heyət süpitidə ötküzümlar; dəwrdin-dəwrgiqə bu silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. Silər heytni yəttinqi ayda ötküzümlar. **42** Yəttə küngiqə kəpilərdə turunglar. Israilda tuquloqanlarning həmmisi kəpidə tursun. **43** Buning bilən Mən Israillarni Misir zeminidin qıqarəqinimda, ularni kəpilərdə turoquzəqinimni əwladliringlar bilidu. Əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **44** Xundak qilip Musa Pərwərdigarning bekitkən xu heytlirini Israillaroqə bayan qildi.

24 Pərwərdigar Musoqə səz qilip mundak dedi: — **2** Israillaroqə qiraəq həmixə yenik turuxi üçün zəytundin sokup qikiriləqan sap mayni sanga elip kelixkə buyruəqin. **3** Hərun jamaət qedirining iqidə, həküm-guwahlıq sanduqining udulidiki pərdining sirtida hər keqisi ətigəngiqə Pərwərdigarning aldidə qiraəqlarni xundak pərləp tursun. Bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **4** Hərun həmixə Pərwərdigarning aldidə bu qiraəqlarni pak qiraəqdanning üstigə tizip koysun. **5** Sən yənə esil buəqday unidin on ikki toqəqni ətkin. Hərbir toqəq bir əfahning ondin ikkisigə barawər bolsun. **6** Andin sən Pərwərdigarning aldidiki pak xirəning üstigə altidin ikki qatar qilip tizəqin. **7** Hərbir qatarning üstigə sap məstiki qoyəqin; xuning bilən ular Pərwərdigarəya atap otta sunulidioqan hədiyə, əslətmə nan bolidu. **8** Bularni u Israillaroqə wakalitən hər bir xabat küni Pərwərdigarning aldidə tizsun; bu əbədiy bir əhdidur. **9** Nanlar Hərun bilən uning oqullirioqə təwə bolidu; ular ularni muqəddəs jayda yesun; qünki bu nərsilər Pərwərdigarəya atap

otta sunuloqan narsilär iqidä «əng mukəddəslərnin
biri» dəp sanilip, Hərunoqə təwə bolidu; bu əbədiy bir
bəlğilimidur. **10** Anisi Israiliy, atisi Misirlik bir ooqul bar
idi. U Israillarning arisioqə bardı; u qedirgahqta bir Israiliy
bilən uruxup qaldı. **11** Ular soquxqanda Israiliy ayalning
ooqli kupurluq kılıp, [Pərwərdigarning] namini buloqap
qaroqidi. Həlk uni Musaning aldioqə elip bardı. U kixining
anisining ismi Xelomit bolup, u Dan kəbilisidin boloqan
Dibrining kizi idi. **12** Xuning bilən ular Pərwərdigarning
həkülüm buyruqı qıkkuqə u kixini solap qoydı. **13** Andin
Pərwərdigar Musoqə səz kılıp mundaq dedi: — **14**
Qaroqioquqini qedirgahning taxkiriqə elip qıkinglar.
Uning eytkinini angliqanlarning həmmisi kollirini uning
bexioqə koysun, andin pütkül jamaət bir bolup uni
qalma-kesək kılsun. **15** Həmdə sən Israillaroqə mundaq
degin: — Əgər birkim öz Hudasini haqarətləp qaroqisa öz
gunahını tartıdu. **16** Pərwərdigarning namioqə kupurluq
kiloqan hərqandaq kixi əlümgə məhkum kılinsun; pütkül
jamaət qoqum bir bolup uni qalma-kesək kılsun; məyli u
musapir bolsun yaki yərlik bolsun, [mukəddəs] namoqə
kupurluq kılsa əltürülsun. **17** Əgər birsı baxqə birsini
urup əltürsə, u əlümgə məhkum kılinsun. **18** Birsı bir
qarpayni əltürsə, uning üqün haywannı tələp, janqə-
jan tələp bərsun. **19** Birkim öz qoxnisini meyip kılsa,
u əzgigə qandaq kiloqan bolsa, uning əzigimu xundaq
kılinsun. **20** Birər əzasi sunduruwetilgən bolsa, uningmu
sundurulsun; kəzigə-kəz, qixioqə-qix nakar kılinsun;
baxqə kixini qandaq zəhimləndürgən bolsa umu həm
xundaq kılinsun. **21** Kimdəkim bir qarpayni əltürsə,

qarpay tēlap bērsun; adēmnī urup ēltürgēn kixi bolsa, ēlüm jazasioḡa mēḡkum qilinsun. **22** Silērdē birla ḡanun bolsun. musapir yaki yērlīk bolsun, barawēr muamilē qilinsun; ḡünki Mēn Hudayinglar Pērwēdigardurmēn. **23** Musa Israillarḡa xularnī dedi; xuning bilēn ular xu ḡarḡioḡuḡini qedirḡahning taxḡirioḡa elip ḡiqip, ḡalma-kesēk ḡildi. Xundāḡ ḡilip, Israillar Pērwēdigarning Musaoḡa ēmr ḡiloḡinidēk ḡildi.

25 Pērwēdigar Sinay teḡida Musaoḡa sēz ḡilip mundāḡ dedi: — **2** Sēn Israillarḡa mundāḡ deḡin: — Mēn silērgē beridioḡan zeminoḡa ḡirḡininglarda u zeminning ēzimu Pērwēdigaroḡa atap bir xabat aramini alsun. **3** Sēn altē yil etizingni terip, altē yil tallīk beḡingni qatap, ulardin ḡosullarnī yioḡḡin; **4** ēmma yēttinqi yili zeminning ēzi üḡün bir «xabatlik aram» bolsun; u Pērwēdigaroḡa ataloḡan bir «xabat» ḡesablinidu. Xu yili sēn etizingni terimaysēn wē tallīkingni qatimaysēn. **5** Ōzlükidin ünüp ḡiḡḡan ḡosulni ormaysēn; wē ḡatalmioḡan talliringning üzümlirini üzmēysēn; ḡünki xu yil zemin aram alidioḡan yildur. **6** ḡalbuki, zemin xabat yilida ḡiḡaroḡan ḡosul ḡēmminglaroḡa ozuk bolidu, yēni ēzüng üḡün, ḡul-dediking üḡün, mēdikaring üḡün wē seningkidē turuwatḡan musapir üḡün, xuningdēk mal-waranliring üḡün **7** Wē zeminḡdiki yawayi ḡaywanlar üḡünmu ozuk bolidu; zeminning ḡēmmē ḡosuli ozuk bolidu. **8** Xuningdēk sēn yēttē ḡetimlik xabat yilini, yēni yēttē ḡēsē yēttē yilni sanioḡin; yēttē xabat yil künliri ḡirik tokḡuz yil bolidu. **9** Xunḡilik waḡit ētüp, yēttinqi ayda, ayning oninqi küni, kafarēt künidē buroḡa ḡelip sadasini yukiri ḡiḡirisilēr;

kafarət künining əzidə silər pütkül zemininglarda buroqining sadasini anglitisiilər. **10** Xu əllikinqi yilini silər muqəddəs dəp bilip, pütkül zeminda uningda barliq turuwatqanlarning həmmisigə azadliqni jakarlixinglar kerək. Xu yil silərgə «azadliq yili» bolidu, hərbinglar öz yər-mülükliringlaroqa kaytisiilər, hərbinglar öz ailə-jəmətinglaroqa kaytip barisiilər. **11** Bu əllikinqi yili silərgə bir azadliq yili bolsun; u yili heq nemə terimaysilər, əzlükidin ünüp qikқан həsulnimu ormaysilər wə qatalmioqan talliringlarning üzümlirinimu yioqmaysilər. **12** Qünki bu azadliq yili bolup, silərgə muqəddəs hesablandsun; uning həsulini bolsa, etiz-dalilardin tepip [həmminglar] yəysiilər. **13** Azadliq yili aranglardiki hər bir adəm öz yər-mülkigə kaytsun. **14** Silər qoxnanglaroqa birnemə setip bərsənglar, yaki qoxnanglardin birnemə setiwalsanglar, bir-biringlarni bozək qilmanglar. **15** Qoxnangdin [yərni] setiwalsang, undaqta «azadliq yili»din keyin ətkən yillarning sanini hesablap uningdin setiwelixing kerək; umu qaloqan yillarning sanioqa qarap, yərning keyinki həsullirioqa asasen sanga setip bərsun. **16** «[Azadliq yili]»oqiqə] boluqan yillar kəprək bolsa, baqasini xuningoqa muwapik yukiri kətürisən; qaloqan yillar azraq bolsa, baqasini xuningoqa muwapik keməytsun. Qünki qaloqan yillarning həsulliri qanqə bolsa, u xu boyiqə sanga setip beridu. **17** Silər bir-biringlarni bozək qilmanglar, bəlki Hudayinglardin qorqunglar; qünki Mən bolsam Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **18** Silər Mening bəgilimilirimni tutup, həkümlirimdə turup, xularoqa əməl qilinglar; silər xundak qilsanglar, zemininglarda tinq-

aman turisilär. **19** Xuning bilän zemin silərgə öz mewisini beridu, silər toyoqudək yəp, uningda tinq-aman turisilär. **20** Əgər silər: — Mana, bizgə terip həsulni yiojixka ijasət berilmisə, yəttinqi yili nemə yəymiz, dəp sorisanglar, **21** [silərgə məlum bolsunki], altinqi yilida üq yilning həsulini bərsun dəp, Mən üstünglaroqa bərikitimni «qūix» dəp buyruymən. **22** Wə xundak boliduki, silər səkkizinqi yili teriysilär, əmma tokkuzinqi yilioqiqə exip qaloqan kona həsuldin tehiqə yəysilär; xu tokkuzinqi yilioqiqə silər kona axliktin yəysilär. **23** Yər-zemin setilsa, mənggülik setilmisun, qünki zeminning əzi Meningkidur, silər bolsanglar Mening yenimdiki musapir wə mehman, halas. **24** Silər igə bolidioqan pütkül zeminda yər-zeminning igilirigə uni «qayturuwelix hokuki»ni yaritip berixinglar kerək. **25** Əgər kerindaxliringlardin biri kəmbəoqəllixip, öz miras yerini setiwətkən bolsa, uning yekın tuoqkini, yəni «həmjəmət xapaətqi»si kelip öz kerindixi satqan yərni qayturup setiwalsun. **26** Əgər uning heq xapaətqi tuoqkini bolmisa, lekin u yanduruwelixka kerəklik pulni tapalisa, **27** Undakta satqinioqa qanqə yil boləanlikini hesablap, [azadlik yilioqiqə] qaloqan yillar üqün setiwaloqan kixigə muwapik pul berip, öz yerigə qaytsun. **28** Lekin əgər u yanduruwelixka kerəklik pulni tapalmisa, əzi setip bərgən yər azadlik yilioqiqə aloquqining qolida tursun; azadlik yili kəlgəndə yər yər setiwaloquqining qolidin qiqsun, öz igisi öz yər-mülkigə qaytsun. **29** Əgər birsi sepillik xəhərning iqidiki bir turaloqu əyni satqan bolsa, setip bir yil iqidə uni yanduruwelix hokuki bardur. Toluk bir yil tügəp boləuqə, yanduruwelix hokuki bardur.

30 Lekin pütün yil iqidə yanduruwelinmisa, sepillik xəhərning iqidiki bu öy nəsildin-nəsilgə aloqan kixining qolida bolup, azadlıq yili kəsimu yandurulmas. **31** Lekin sepilsiz kəntlərnin öyliri bolsa zeminning etizliridək hesablinidu; ularni yandurup setiwələyli bolidu; azadlıq yili kəlgəndə əsli igisining qolıoqə yandurulidu. **32** Lekin Lawiy xəhərliridə bolsa, Lawiyar öz mirasi boləqan xəhərlərdiki öylirini halisa hərqaqan qayturuwelix həkukı bardur. **33** Lawiyardin biri öylirini, yəni öz mirasi boləqan xəhərdiki bir öyni qayturuwelix həkukı bar bolsimu, [lekin qayturup almioqan bolsa], undək əhwalda u azadlıq yili kəlgəndə yandurulidu; qünki Lawiy xəhərlirining öyliri bolsa Lawiyarın Israillarning arisidiki mirasi bolidu. **34** Xundək həm bularning xəhərlirining qərisidiki etiz-yərliri bolsa, ularning əbədiy mirasi boləqəqə, setilsə bolmaydu. **35** Sanga qoxna boləqan, qerindaxliringlardin biri kəmbəoəllixip, öz jenini baqalmay qalsa, sən uni musapir yaki yaqə yurtluq mehməndək yeningda turoquzup, uningdin həwər aloqin. **36** Sən uningdin əsüm wə yaki payda almioqin; sən Hodayingdin qorqup, qerindixingni kexingda turuxqə qoyqin. **37** Pulungni uningqə əsümgə bərmə, axliqingnimu payda elix məksitidə uningqə ətnə bərmigin. **38** Hodayinglar boluxqə, Qanaan zeminini silərgə berixkə silərnə Misir zeminidin qikirip kəlgən Hodayinglar Pərwərdigar Əzümdurmən. **39** Əgər sanga qoxna boləqan qerindixing kəmbəoəllixip, özini sanga satsə, uni quldək qulluq hizmitigə salmioqin; **40** bəlki u kexingda mədikar yaki musapirdək tursun; azadlıq yilioiqə sening hizmitingdə

bolsun; **41** andin azad bolup ozi bilən baliliri kexingdin qikip, ez jəmətigə yenip berip, ata-bowilirining yərmülkigə kaytsun. **42** Qünki ular Mən Özüm Misir zeminidin qikip elip kəlgən kul-bəndilirim boləqqa, ularni kuldək setixka yol koymanglar. **43** Sən ularəqa kattik kolluk bilən hojilik kilmaysən, bəlki Hundayingdin kərkkin. **44** Lekin özünggə kul yaki dedək almakqi bolsang, ularni ətraptiki yat əllərdin xundak kul ya dedək setiwalsang bolidu. **45** Bulardin baxka, aranglarda olturaklxkan musapirlarning pərzəntlirini wə xularning jəmətidin, yəni silər bilən billə turuwatkan, zemininglarda tuşuloqanlardin kullar setiwalsanglar bolidu; xuning bilən ular silərnin mülkünglar bolup kalidu. **46** Silər muxularni özünglardin keyinki baliliringlarəqa miras kilip, ularəqa mülük boluxka kaldursanglar bolidu; muxularni əbədgiqə kul kilsanglar bolidu; lekin öz kəringdaxliringlar boləqan Israillar arisida bolsa, bir-biringlarəqa kattik kolluk bilən hojilik kilməslikinglar kərək. **47** Əgər aranglarda olturuxluk bir musapir yaki yaka yurtluk beyioqan wə uningəqa kəoxna kəringdixing kəmbəşəllixip, əzini xu kəoxna musapirəqa wə yaki xu musapirning məlum bir əwladioqa satsa, **48** u setiloqandin keyin uningda pul tələp hərlükə qikix həkukə kalidu; uning aka-ukilirining hərəkaysisi uni hərlükə setiwalsa bolidu. **49** Xuningdək uning taqisi yaki taqisining oşli wə yaki jəmətidin boləqan hərəkaysi yəqin tuşkini uni hərlükə setiwalsa bolidu; yaki əzining kərbi yətsə, pul berip əz-əzini hərlükə setiwalsa bolidu. **50** Uni setiwaldioqan kixi uning hojisi bilən gəplixip setiloqan yildin tartip azadlik yilioqə kəngilik

bolqanlikini hisablap, setiwelix bahasini yillarning sanioqa karap hisablisun; [h rl k puli hisablaxta kulning hojisoqa] ixl k  ker k bolqan qalqan k nlirining h kki «m dikarning ixligən k nliri»dək hisablansun. **51** Azadlik yilioqa y n  heli yillar bolsa, xuni hisablap, setiloqan pulning nisbiti boyiqə h rl k pulini hisablap bərsun; **52**  g r azadlik yilioqa az yillar qalqan bolsa, uni hisab kilip, qalqan kulluk yillirioqa muwapik pulni yandurup bərsun. **53** Bolmisa, kul xu hojisining yenida yillik m dikard k turuxi ker k; uning hojisi sening k z aldingda uningoa kattik qolluk bilən hojilik qilmisun. **54**  g r kul yukiriki yollar bilən hərlükkə qik lmisa, azadlik yili k lg nd  koyup berilsun — u baliliri bilən koxulup azad bolidu. **55** Q nki Israillarning  zi Manga kul-b ndil rdur; ular Mən  z m Misir zeminidin qikirip k lg n kul-b ndilirimdur. Hudayinglar P rw rdigar  z mdurm n.

26 Silər  z nglar  q n heqkandak but yasimanglar yaki  z nglaroa heq oyma m bud yaki həykəl-t wrukni turoquzmanglar yaki ularoa bax uruxqa oyuloqan n kixlik taxlarni zeminiglarda h rgiz tiklim nglar; q nki  z m Hudayinglar P rw rdigardurm n. **2** Mening xabat künlirimni tutup, muk dd s jayimoqa ihlasmən bolunglar. Mən P rw rdigardurm n. **3**  g r silər mening b gilimilirimd  mengip,  mlirimni tutup ularoa əməl kilsanglar, **4** Mən yeringlarning  z h sulini berip turuxioqa, daladiki d r hl rning mewisini qikirixioqa waqtida yamoqurliringlarni yaoqdurup turim n. **5** Xuning bilən hamam tepix waqti  z m yioqix p sligiq  bolidu,  z m yioqix waqti teriloq waqtiq  bolidu; silər

neninglarni toyunotiqə yəp, öz zemininglarda tinq-aman turisilər. **6** Mən zeminoqa aram-tinqlik ata qilimən, xuning bilən heqkim silərni qorkitalmaydu, aramhuda yetip uhlaysilər; wəhxiy həywanlarni zemindin yokitimən, qiliqmu zemininglardin etməydu; **7** silər düxmənliringlarni qoqlaysilər, ular aldinglarda qiliqlinip yikilidu. **8** Silərdin bəx kixi yüz kixini qoqlaydu, yüz kixi on mingni qaquridu; düxmənliringlar bolsa aldinglarda qiliqlinip yikilidu. **9** Mən silərgə yüzümni qaritip, silərni pərzənt kərgüzüp kəpəytimən, silər bilən baqlioqan əhdəmni məzmut turoquzimən. **10** Silər tehiqə uzun saqlanoqan kona axliqni yəwatqininglarda, yengi axliq qikidu; yengisi wəjidin konisini qikiriwetisilər. **11** Mən Öz makanimni aranglarda turoquzimən wə kəlbim silərdin nəprətlənməydu. **12** Mən aranglarda mengip silərnin Hundayinglar bolimən wə silər Mening həlkim bolisilər. **13** Mən silərni Misirda ularning qulliri boluxtin hər qilixqaxu zeminidin qikaroqan Hundayinglar Pərwərdigardurmən; Mən boyunturukunglarning asarətlirini sundurup, kəddinglarni tik qilip mangoquzdum. **14** Həlbuki, əgər silər Manga kulak salmay, bu əmrlərnin həmmisigə əməl qilmay, **15** bəlgilimilirimni taxlap, kəblinglardin həkümlirimni yaman kərüp, barliq əmrlirimni tutmay, əhdəmni buzsanglar, **16** Mənmü bexinglaroqa xu ixlarni qüxürimənki, — Mən silərgə wəhimə selip, kəzünglarni kor qilidioqan, jeninglarni zəipləxtüridioqan sil-waba kesili, kezik kesilini bexinglaroqa qüxürimən. Silər urukunglarni bikar qeqip-teriysilər, qünki düxmənliringlar uni yəp ketidu. **17** Mən yüzümni silərgə qarxi qilimən, xuning

bilən silər düxmənliringlardin urulup қақидioqan bolisilər; silərni eқ көrgüqilər üstünglardin һөкүmranliқ қilidu; һөқkim silərni қоқlimisimu, қақisilər. **18** Bulardin һөқ ibrət almay, bəlki Manga yənə қulақ salmisanglar, Mən gunahlıringlar түpəylidin silərgə boloqan jazani yəttə һəssə eoқirlitimən, **19** күq-һəywənglardin boloqan һakawurluқinglarni sundurimən; asmininglarni төmүrdəк қilip, yeringlarni mistəк қiliwetimən; **20** əjir-japayinglar bikaroqа ketidu, yeringlar һosul bərməydu, daladiki dərəһlərgə mewə qüxməydu. **21** Əgər yənila Mən bilən қarxi mangsanglar, xundakla Manga қulақ salmisanglar, Mən gunahlıringlaroqа layiқ bexinglaroqа qüxidioqan waba-külpətlərni yənə yəttə һəssə eoқirlitimən. **22** Aranglaroqа silərni baliliringlardin juda қilidioqan, qarpayliringlarni yokitidioqan, silərni azlitidioqan yawayi һaywanlarni əwətimən; yol-koқiliringlar adənzatsiz qəldəк bolup қalidu. **23** Silər bu ixlar arқilik ibrət-tərbiyə almay, bəlki yənila Manga қarxi mangsanglar, **24** Mənmu silərgə қarxi mengip, gunahinglar түpəylidin boloqan jazani yənə yəttə һəssə eoқirlitip, Mən Əzüm silərni urimən; **25** üstünglaroqа əһdəmnə buzoqanliқning intiqamini alidioqan қiliq qüxürimən; xuning bilən silər xəһərlərgə yioқiliwalisilər, Mən aranglaroqа waba qüxürimən; xuning bilən silər düxmənlərnəning қolioqа qüxisilər. **26** Silərgə yələnқük boloqan axliқni қurutiwetimən; on ayal bir bolup bir tonurda nan yeqip, nanlarni silərgə tarazida tartip beridu, əmma buni yegininglar bilən toymaysilər. **27** Əgər bulardin һөқ ibrət almay, manga қulақ salmisanglar, bəlki manga

qarxi mangsanglar, **28** Mənmü qəhr bilən silərgə qarxi mangimən; Mən, yəni Mən Əzüm gunahlıringlar tūpəylidin jaza-tərbiyini yənə yəttə həssə eoqliritip qüxürimən. **29** Xuning bilən silər oqulliringlarning gəxi wə kızliringlarning gəxini yəysilər; **30** xundakla Mən kurbanlıq «yukiri jay»liringlani wəyran kılıp, «kün tüwrük»liringlarni sundurup, əlükliringlarni sunuq butliringlarning üstigə taxliwetimən; Mening kəlbim silərdin nəprətlidü. **31** Mən xəhərliringlarni wəyran kılıp, mukəddəs jayliringlarni harab kılıp, [kurbanlıqlarning] huxbuyirini yənə purimaymən; **32** zeminni həlakətkə elip barimən; uningda olturaqlaxqan düxmənliringlar bu əhwaləqə həyranuhəs qalidu. **33** Silərnə əllərnə arisiqə taritip, kəyninglardin kiliqni suqurup qoqlaymən; xuning bilən zeminənglar wəyran bolup xəhərliringlar harab kilinidu. **34** U waqıtta, silər düxmənliringlarning zeminida turuwatqininglarda, zemin wəyranə boləqan barlıq künlərdə, zemin əz xabat künliridin səyünidu; u zamanda zemin dərwekə aram elip əz xabatlıridin səyünidu. **35** Əzi wəyranə bolup turoqan barlıq künliridə u aram alidu, yəni silər uningda turuwatqan waqıttiki xabat künliringlarda heq almioqan aramni əmdi alidu. **36** Aranglardin qutulup qaloqanlar bolsa, ular düxmənlərnəng zeminlirida turoqinida kəngüllirigə yürəkzadilik salimən, xuning bilən ular qüxkən bir yopurmaqning xəpisini anglisa kiliqtin kaqkandək kaqidu; heqkim qoqlimisimu yikilip qüxidu. **37** Gərqə heqkim ularni qoqlimisimu, dərwekə kiliqtin yikitiqandək ular bir-birining üstigə putlixip

yikilidu; silərdə düxmənliringlaroşa qarxi turoşudək küq qalmaydu. **38** Əllərnin arisida həlak bolisilər, düxmənliringlarning zemini silərnə yəp ketidu. **39** Aranglardin qutulup qaloşanliri bolsa öz rəzilliki tüşəylidin düxmənliringlarning zeminida zəiplixidu; wə ata-bowilirining rəzillikidimu yürüp, xular zəipləxkəndək ularmu zəiplixidu. **40** Həlbuki, ular əzi qiloşan rəzilliki bilən ata-bowilirining sadir qiloşan rəzillikini, Manga yüz ərüp asiylik qiloşinini, xundakla ularning Manga qarxi turup mangoşinini boynioşa alidu, **41** xuningdək Mening ularoşa qarxi mangoşinimoşa, xuningdək ularni düxmənlirining qolioşa tapxuroşinimoşa iqrar bolidu. Xunga əgər u waqıtta ularning hətnisiz kəngli təwən qilinip, öz qəbihlikining jazasini qobul qilsa, **42** undakta Mən Yakup bilən başlioşan əhdəmnəni yad qilip, İshak bilən başlioşan əhdəmnənimu wə İbrahim bilən başlioşan əhdəmnənimu esimgə kəltürimən, zeminnənimu yad qilimən. **43** Qünki zemin ulardin taxlinip, ularsiz bolup harabə turoşan waqıtta, xabat künliridin səyünidu; ular bolsa öz qəbihlikining jazasini qobul qilidu; səwəbi dəl xuki, ular Mening həkümlirimni taxlidi, bəlgilimilirimni kəlbədin yaman kərgənidi. **44** Həlbuki, xundak bolsimu, ular öz düxmənlirining zeminida turoşinida Mən ularni taxlimaymən yaki ularoşa əqlük qilmaymən, xuningdək ular bilən başlioşan əhdəmnəni buzmaymən, ularni yoqatmaymən; qünki Mən Özüm ularning Hudasi Pərwərdigardurmən. **45** Mən bəlki ularni dəp, ularning Hudasi boluxqa əllərnin kəzi aldida Misir zeminidin qikirip kəlgən ata-bowiliri bilən başlaxqan əhdəmnəni esimdə tutimən. Mən Pərwərdigardurmən. **46**

Pərwərdigar Musani wasitə qilip, Sinay teqida əzi bilən Israillarning otturisida bekitkən həkümlər, bəlgilimilər wə qanunlar mana xular idi.

27 Pərwərdigar Musaqə səz qilip mundaq dedi: — **2** Sən Israillaroqə mundaq degin: — Əgər birsi pəwqul'addə bir qəsəm qilip məlum kixining jenini Pərwərdigarqə atioqan bolsa, undaqtə xu kixigə sən bekitkən jenining qimmitining nərhi təwəndikidək bolidu; **3** Yexi yigirmə bilən atmixning ariliqida bolqan ər kixi bolsa, sən tohtitidioqan qimmiti muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə bolsun; uning qimmiti əllik xəkəl kümüxkə tohtitilsun. **4** Ayal kixi bolsa, aranglarda tohtitiloqan qimmiti ottuz xəkəl bolsun. **5** Əgər yexi bəx bilən yigirmənin ariliqida bolsa, ərkək üqün tohtitididioqan qimmiti yigirmə xəkəl bolup, ayal kixi üqün on xəkəl bolsun. **6** Əgər yexi bir ay bilən bəx yaxning ariliqida bolsa, tohtitididioqan qimmiti oqul bala üqün bəx xəkəl, qiz bala üqün üq xəkəl kümüx bolsun. **7** Əgər atmix ya uningdin qongraq yaxtiki kixi bolsa, tohtitididioqan qimmiti ər kixi üqün on bəx xəkəl, hotun kixi üqün on xəkəl bolsun. **8** Əgər birsi tohtitiloqan qimmitini tələxkə qurbi yətmisə, u əzini kaqinning aldidə tək qilsun; kaqin uning qimmitini bekitsun. Kaqin qəsəm qiloquqining əqwalioqə qarap uning qimmitini tohtitip bərsun. **9** Əgər birsi [qəsəm qilip] Pərwərdigarqə qurbanliq boluxqə layiq bolidioqan bir haywanni uningqə atioqan bolsa, undaqtə xundaq haywanlar Pərwərdigarqə atap mutlək muqəddəs sanalsun; **10** haywan naqar bolsa uning ornioqə yaxhini yaki yaxning ornioqə naqirini tegixixkə yaki ornioqə

baxqisini almaxturuxka hargiz bolmaydu. Mubada atioquqi u haywanning ornioqa yonə bir haywanni yənggüxliməkqi bolsa, Awwalkisi bilən ornioqa əkəlgininin hərə ikkisi mukəddəs sanalsun. **11** Əgər haywan Pərwərdigarəqa ataloqan qurbanlikka layiq bolmaydiqan bir «napak» haywan bolsa, undakta u haywanni kahinning aldiqqa elip kəlsun; **12** andin kahin əzi uning yahxi-yamanliqioqa qarap kimmitini tohtatsun; kahin kimmitini qanqa tohtatqan bolsa xundak bolsun. **13** Əgər igisi pul tələp haywanni qayturulmaqqi bolsa, tohtitiloqan kimmitigə yonə uning bəxtin birini qoxup bərsun. **14** Əgər birsi Pərwərdigarəqa mukəddəs bolsun dəp əyini uningəqa atəp mukəddəs qilsa, kahin uning yahxi-yamanliqioqa qarap kimmitini tohtatsun; kahin uning kimmitini qanqa tohtatqan bolsa, xu kimmiti inawətlik bolidu. **15** Keyin əgər əyni atioquqi kixi uni qayturulmaqqi bolsa, u tohtitiloqan kimmitigə uning bəxtin birini qoxup bərsun; andin əy yonə uning bolidu. **16** Əgər birsi əz mal-mülki boləqan etizlikning bir qismini Pərwərdigarəqa atəp mukəddəs qilsa, kimmiti uningəqa qanqilik uruk terilidiqanliqioqa qarap tohtatilsun; bir homir arpa uruqi ketidiqan yər bolsa, kimmiti əllik xəkəl kümüxkə tohtatilsun. **17** Əgər birsi «azadlik yili»din tartip əz etizlikini mukəddəs qilsa, sən qanqa tohtatsang xu bolsun. **18** Ləkin əgər birsi «azadlik yili»din keyin əz etizlikini mukəddəs qiləqan bolsa, kahin kelidiqan azadlik yilioqqa qanqilik yillar qaloqanlikini hesablap kimmitini tohtatsun. Ətüp kətkən yilləroqa qarap toluk bahadin muwapik pul keməytilsun. **19** Əgər birsi əz etizlikini mukəddəs qiləqandin keyin

pul t  l p uni  ayturuwalm q i bolsa, u sən tohtatqan  immitig  y n  uning bəxtin birini  oxup bərsun; xuning bilən etizlik uning  z  oli ya  aytidu. **20**  g r u pul berip etizlikni  ayturuwalmioqan bolsa yaki bax a birsig  setip bərgən bolsa, keyin xu etizlikni  ayturuwelix a bolmaydu, **21** B lki azadlik yili k lg nd  etizlik «igisigə  ayturuwidioqanda» u mutlək be jixlanoqan y rg  ohxax, P rw rdigaro a atap muk dd s  ilinip, miras həkuki ka ino a  tidu. **22**  g r birsi setiwaloqan  mma  z mirasi bolmioqan bir parq  y r-etizni P rw rdigaro a atap muk dd s  iloqan bolsa, **23** ka in azadlik yiloiq   aloqan yilni h sabl p,  immitini tohtatsun. Andin u k ni xu kixi tohtitiloqan  immitini P rw rdigaro a muk dd s  iloqan n rs  süpitidə k lt rsun. **24** Lekin azadlik yili k lg nd , etizlik kimdin elinoqan bolsa, xu kixig , yəni əslidiki igisigə  ayturup berilsun. **25** Sən tohtitidioqan barlik  imm tl r bolsa həmixə muk dd s jaydiki xəkəlning  lq m birliki boqiq  həsablansun; bir x k l yigirm  g rah ka baraw r bolidu. **26** Lekin qarpayning tunji balisi tunji bala bolooanliki səwəbidin  slidinla P rw rdigaro a atilidioqan bolooaq ka, kala bolsun,  oy- q a bolsun heqkim uni «Hudao a atap» muk dd s  ilmisun; q nki u  slid  P rw rdigarning idi. **27**  g r u napak bir  aywandin tuo uloqan bolsa, igisi sən tohtatqan  imm tk  y n  uning bəxtin birini  oxup berip, andin  zig   ayturuwalsun; lekin əgər igisi uni  zig   ayturuwalmaym n desə, bu  aywan sən tohtatqan  imm tk  setilsun. **28**  g r birsi P rw rdigaro a  z melidin, adəm bolsun,  aywan bolsun yaki miras yeri

bolsun, Pərwərdigarəja mutlək atıoğan bolsa, undak nərsə hərgiz setilmisun yaki bədəl tələx bilənmu qayturulmisun. Pərwərdigarəja mutlək ataloğan hərnərsə bolsa «əng mukəddəsləring biri» hesablinip, uningoja has bolidu. **29** Əgər bir adəm Hudaəja mutlək has ataloğan bolsa, undakta uning üçün bədəl berilip, qayturuwelinixka hərgiz bolmaydu; u qoqum ɵltürölüxi kerək. **30** Yər-zemindin qıqқан həmmə həsulning ondin biri boloğan ɵxrə bolsa, yərning danlık ziraətliri bolsun yaki dərəhləring mewisi bolsun, Pərwərdigarningki bolidu; u Pərwərdigarəja mukəddəs qilinotandur. **31** Birsi ɵz ɵxriliridin məlum birnərsini bədəl berip qayturuwalməqqi bolsa, u xuningəja yənə uning kimmitining bəxtin birini qoxup berip, qayturuwalsun. **32** Kala yaki qoy-əqkə padisidin elinidiotan ɵxrə bolsa padiqining tayıki astidin ɵtküzölgən həywanlardin hər oninqisi bolsun; Pərwərdigarəja atilip mukəddəs qilinotini xu bolsun. **33** Həqkim uning yahxi-yamanlıqəja qarimisun wə yaki uni alməxturmisun; əgər uni alməxturimən desə, Awwalkisi bilən ornioja alməxturulotan hər ikkisi mukəddəs sanalsun; u hərgiz bədəl təlöp qayturuwelinmisun. **34** Pərwərdigar Sinay teoqida Musəja tapiloğan, Israilləroja tapxurux kerək bolotan əmrlər mana xular idi.

Qol-bayawandiki səpər

1 Wə Israillar Misirdin qikqandin keyin ikkinqi yili ikkinqi ayning birinqi küni Pərwərdigar Sinay qəlidə, jamaət qedirida turup Musaoğa mundaq dedi: — **2** Silər pütkül Israil jamaitini kəbilisi, ata jəməti boyiqə sanini elip qikınglar; adəmlərnıng ismi asas kılınıp, bərlıq ərkəklər tızımlansun. **3** Israillar iqidə omumən yıgırmə yaxtı axqan, jənggə qıqalaydıoqlarıni Hərun bilən ikkınglar ularnıng qoxun-kısmiliri boyiqə sanaktın ötküzünglar. **4** Hərbir kəbilidin silərgə yərdəmlıxıdıoqlan birdin kixi bolsun; ularnıng hərbiri ularnıng ata jəmətinıng bexi bolıdu. **5** Təwəndikilər silərgə yərdəmlıxıdıoqlarınlıng isımlıki: — Rubən kəbilisidin Xıdərning oqlı Əlızur; **6** Xımeon kəbilisidin Zuri-xaddaynıng oqlı Xelumiyəl; **7** Yəhuda kəbilisidin Amminadabnıng oqlı Nahxon; **8** Issakar kəbilisidin Zuarnıng oqlı Nətanəl; **9** Zəbulun kəbilisidin Həlonnıng oqlı Eliab; **10** Yüsüp əwladlıri iqidə Əfrayim kəbilisidin Ammihudnıng oqlı Əlıxama; Manassəh kəbilisidin Pıdahzurnıng oqlı Gamaliyəl; **11** Binyamin kəbilisidin Gıdeonınlıng oqlı Abıdan; **12** Dan kəbilisidin Ammixaddaynıng oqlı Ahıəzər; **13** Axır kəbilisidin Okrannıng oqlı Pagiyl; **14** Gad kəbilisidin Deuəlnlıng oqlı Əlısaf; **15** Naftalı kəbilisidin Enannıng oqlı Ahıra». **16** Bular jamaət iqidin qakırıləqlanlar, yəni ata jəmət-kəbililirınlıng baxlıqlıri, mınglıoqlan Israillarınlıng bax sərdarlıri idi. **17** Xunıng bilən Musa bilən Hərun ismi ataloqlan bu kixilərni baxlap, **18** ikkinqi ayning birinqi küni pütkül jamaətni yıoqlı; ular həlkənlıng hərbirınlıng kəbilə-nəsəbi, ata jəməti boyiqə ismıni asas

kilip, yigirmə yaxtin yukirilarning həmmisini bir-birləp tizimlidi. **19** Pərwərdigar Musaqə qəndəq buyruqan bolsa, Musa Sinay qəlidə ularni xundəq sanəqtin ötküzdi. **20** Israilning tunji oqlı Rubənniŋ əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydiqan ərkəklərninŋ həmmisi bir-birləp tizimlandi; **21** Rubən kəbilisidin sanəqtin ötküzülgənlər jəmiy kırık altə ming bəx yüz kixi boldi. **22** Ximeonning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydiqan ərkəklərninŋ həmmisi bir-birləp tizimlandi; **23** Ximeon kəbilisidin sanəqtin ötküzülgənlər jəmiy əllik tokkuz ming üq yüz kixi boldi. **24** Gadning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydiqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **25** Gad kəbilisidin sanəqtin ötküzülgənlər jəmiy kırık bəx ming altə yüz əllik kixi boldi. **26** Yəhudaning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydiqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **27** Yəhuda kəbilisidin sanəqtin ötküzülgənlər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi boldi. **28** Issakarning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydiqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **29** Issakar kəbilisidin sanəqtin ötküzülgənlər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi boldi. **30** Zəbulunning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydiqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **31** Zəbulun kəbilisidin sanəqtin ötküzülgənlər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi boldi. **32**

Yüsüpning əwladliri: — uning oqli Əfrainning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **33** Əfrain kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy kırık ming bəx yüz kixi boldi. **34** [Yüsüpning ikkinqi oqli] Manassəhning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **35** Manassəh kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi boldi. **36** Binyaminning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **37** Binyamin kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi boldi. **38** Danning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **39** Dan kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi boldi. **40** Axirning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **41** Axir kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy kırık bir ming bəx yüz kixi boldi. **42** Naftalining əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **43** Naftali kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy əllik üq ming tət yüz kixi boldi. **44** Yukirikilar bolsa sanəktin ətküzülgənlər bolup, Musa bilən Hərun həm Israillarning on ikki əmiri (hərbiri öz ata jəmətiyə wəkil boldi) ularni sanəktin ətkəzgən. **45**

Xundak qilip, Israillarning h mmisi, yəni Israilda yigirm  yaxtin axqanlardin, j ngg  qikalaydioqanlarning h mmisi ata jəmətliri boyiqə tizimlandi; **46** Sanaktin  tk z lg nl r j miy alt  yüz  q ming b x yüz  llik kixi boldi. **47** Birak Lawiyar ata j m t-k bilisi boyiqə sanakning iqiq  kirg z lmidi. **48** Q nki P rw rdigar Musaq  s z qilip: — **49** «Sən p k t Lawiy k bilisinila xu  sablqa kirg zmigin, ularning omumiy saninimu Israillarning qatarioqa kirg zmigin. **50** Lekin sən Lawiylarni [Hudaning]  k m-guwahlili saklaklik qedir w  uning iqidiki barlik qaqa-kuqa əswablarni həm uningq  dair barlik n sil rni baxquruxqa təyinligin; ular [ibadət] qedirini w  uning iqidiki barlik qaqa-kuqa əswablarni k t ridu; ibadət qedirining hizmitini qilouqilar xular bolsun, ular qedirning t t  trapida  z qediririni tiksun. **51** Qedirni k q ridioqan qaqda uni Lawiyar seksun; qedirni tikidioqan qaqda uni Lawiyar tiksun; [Lawiyarq ] yat bolqan h rkandaq adəm uningq  yekinlaxsa  l mg  məhqum qilinsun. **52** Israillar bargah quroqanda h r adəm  z qismida,  zig  has tuq astioqa qedir tiksun. **53** Birak [Hudaning] o ziqi Israil jamaitining üstiqə qüxməsliki  q n, Lawiyar Hudaning  k m-guwahlili saklaklik qedirning t t ətrapioqa bargah kursun; Lawiyar Hudaning  k m-guwahlili saklaklik qedirni muhapiz t qilixqa m s'ul bolidu» — degənidi. **54** Israillar  n  xundak qildi; P rw rdigar Musaq  kandaq buyruqan bolsa, ular xundak qildi.

2 P rw rdigar Musa bilən Hərunoqa mundak dedi: —
2 Israillar hərbiri əzlrining tuqi astioqa, əzlrining

ata jəmətining bayriki astida qedir tiksun; jamaət qedirining tət ətrapidin səl yirakrak bargah kursun. **3** Kün qikix tərəpkə, xərk tərəpkə karitip öz tuqi astida qoxun-kismi boyiqə bargah kuridioqini Yəhuda bolsun; Yəhudalarning əmiri Amminadabning oqli Nahxon bolsun. **4** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi. **5** Uning yenida bargah kuridioqini Issakar kəbilisi bolsun; Issakarlarning əmiri Zuarning oqli Nətanəl bolsun. **6** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi. **7** Ularning yenida yənə Zəbulun kəbilisi bolsun; Zəbulunlarning əmiri Həlonning oqli Eliab bolsun. **8** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi. **9** Omumən Yəhuda bargahioqə qaraydioqanlarning həmmisi, yəni qoxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülgənlər jəmiy bir yüz səksən altə ming tət yüz kixi; ular aldi bilən yolə qiqsun. **10** — Jənub tərəptə, tuq tikləp, qoxun tərtipi bilən bargah kuridioqini Rubən kəbilisi bolsun; Rubənlarning əmiri Xidərnin oqli Əlizur bolsun. **11** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy qirik altə ming bəx yüz kixi. **12** Uning yenida bargah kuridioqini Ximeon kəbilisi bolsun; Ximeonlarning əmiri Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl bolsun. **13** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik tokquz ming üq yüz kixi. **14** Ularning yenida Gad kəbilisi bolsun; Gadlarning əmiri Deuəlning oqli Əliasaf bolsun. **15** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy qirik bəx ming altə yüz əllik kixi. **16** Rubən bargahioqə qaraydioqanlarning həmmisi, yəni qoxuni boyiqə sanaktin

etküzülgänler jəmiy bir yüz əllik bir ming tət yüz əllik kixi; ular ikkinqi səp bolup yoloğa qıxsun. **17** Andin jamaət qediri bilən Lawiylarning bargahı baxka bargahlarıning otturisida mangsun; ular kandaq bargah quroğan bolsa, xundak yoloğa qıxsun; hər kaysisi öz ornida öz tuoı astida bolsun. **18** — Kün petix tərəptə, tuoı tikləp, qoxun tərtpi bilən bargah quridiqini Əfrain kəbilisi bolsun; Əfrainlarıning əmiri Ammihudning ooıli Əlixama bolsun. **19** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgänler jəmiy kırık ming bəx yüz kixi. **20** Uning yenida bargah quridiqini Manassəh kəbilisi bolsun; Manassəhlərnning əmiri Pidahzurning ooıli Gamaliyəl bolsun. **21** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgänler jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi. **22** Ularning yenida Binyamin kəbilisi bolsun; Binyaminlarıning əmiri Gideonining ooıli Abidan bolsun. **23** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgänler jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi. **24** Omumən Əfrain bargahıoğa qaraydıoqlarlarıning həmmisi, yəni qoxun kışimliri boyiqə sanaktin etküzülgänler jəmiy bir yüz səkkiz ming bir yüz kixi; ular üqinqi səp bolup yoloğa qıxsun. **25** — Ximal tərəptə, tuoı tikləp, qoxun tərtpi bilən bargah quridiqini Dan kəbilisi bolsun. Danlarıning əmiri Ammixaddayning ooıli Ahizər bolsun. **26** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgänler jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi. **27** Uning yenida bargah quridiqini Axir kəbilisi bolsun; Axirlarlarıning əmiri Okranning ooıli Pagiyəl bolsun. **28** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgänler jəmiy kırık bir ming bəx yüz kixi. **29** Ularning yenida Naftali kəbilisi bolsun; Naftalilarnning əmiri Enanning

oqli ahira bolsun. **30** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik üq ming tət yüz kixi. **31** Dan bargahioqa qaraydioqanlarning həmmisi, yəni qoxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülgənlər jəmiy bir yüz əllik yəttə ming altə yüz kixi; ular öz tuqliri astida həmmining kəynidə yoloqa qiqsun. **32** Yukiridikilər öz ata jəməti boyiqə sanaktin etküzülgən Israillardur; qoxun-kisimliri boyiqə bargahlarda sanaktin etküzülgənlər jəmiy altə yüz üq ming bəx yüz əllik kixi boldi. **33** Birəq Lawiyarla, Pərwərdigarning Musoqa qiloqan əmri boyiqə, Israillar qatarida sanaktin etküzülmidi. **34** Israillar Pərwərdigarning Musoqa qiloqan barlik əmri boyiqə ix tutup, əzlrining tuqi boyiqə bargah quratti; ular öz kəbilisi wə ata jəməti tərtpi boyiqə yoloqa qiqatti.

3 Pərwərdigar Sinay teoqida Musa bilən səzləxkən künlərdə, Hərun bilən Musaning əwladliri təwəndikilərdin ibarət idi. **2** Hərunning oqullirining ismi mundəq; tunji oqlining ismi Nadab idi, uning yənə Abihu, Əliazar, Itamar degən oqulliri bar idi. **3** Hərunning oqullirining ismi ənə xundəq idi, ular məsihləngən kahinlar idi; [Musa] ularni kahinlik wəzpisini ətəxkə Hudaqa atəp ayrioqanidi. **4** Lekin Nadab bilən Abihu Sinay qelidə oqəyriy bir otni Pərwərdigarning aldioqa sunoqini tūpəylidin Pərwərdigar aldidə əldi wə ularning heq nəslə qaldurulmidi; Əliazar bilən Itamar öz atisi Hərun aldidə kahinlik wəzpisini ətidi. **5** Pərwərdigar Musoqa səz qilip: — **6** Sən Lawiy kəbilisini aldingoqa kəltürüp, ularni kahin Hərunning hizmitidə boluxqə uning aldioqa həzir qil. **7** Ular Hərunning həjiti wə pütkül jəmətning həjitidin qikip jəmət

qedirining aldida wəzipə ətəp, ibadət qedirining hizmitini bejirsun. **8** Ular yənə jamaət qediridiki barlıq qaça-kuqa əswablarni baxkurux bilən Israillarning hizmitidə bolup wəzipə ətəp, ibadət qedirining ixlirini bejirsun. **9** Sən Lawiylarni Hərun bilən uning oşullirioğa təkşimləp bərgin; ular Israillar iqidin məhsus uningöğa tallap berilgən. **10** Hərun bilən oşullirini bolsa sən özining kaşinlik wəzipisini ətəkkə bekitkin; hərқандақ yat kixi yeқinlaxsa öltürülsun, — dedi. **11** Andin Pərwərdigar Musaoğa mundaқ dedi: — **12** — Qara, Mən Israillar iqidin Lawiylarni tallidim, ularni Israil iqidə baliyatқuning barlıq tunji mewisining ornioğa, yəni qong oşullirining ornioğa qoyimən, xunga Lawiylar Mening bolidu. **13** Qünki tunji oşullarning həmmisi Meningkidur; Mən Misir zeminida tunji tuoşuloşanlarning həmmisini kətl қилоşan күnidə Israillarning iqidiki tunjilarning həmmisini, məyli adəm bolsun yaki həywan bolsun, muқəddəs hesablap Meningki қилоşanidim. Ular Meningkidur; Mən Pərwərdigardurmən. **14** Andin Pərwərdigar Sinay qəl-bayawanida Musaoğa: — **15** — Sən Lawiylarni ata jəməti, ailisi boyiqə sanaқtin ətкüz; barlıq ərкəklərni, yəni bir ayliқtin axқanlarning həmmisini sanaқtin ətкüz, — dedi. **16** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, özigə deyilgəndəк Lawiylarni sanaқtin ətкüzdi. **17** Lawiyning oşullirining ismi mundaқ: — Gərxon, Koқat, Mərarı. **18** Gərxonning oşullirining ismi aililiri boyiqə Libni wə Ximəy idi. **19** Koқatning oşulliri aililiri boyiqə Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **20** Mərarining oşulliri aililiri boyiqə Maқli wə Muxi idi. Bularning həmmisi ata jəməti boyiqə

Lawiylarning jəməti boldi. **21** Gərxondin Libnilarning jəməti bilən Ximəylərləning jəməti wujudğa kəldi; bular Gərxonlarning jəmətliri idi. **22** Barlik ərlərləning saniyə əsasən, bir aylıqtin axqanlirining sanıqtin ətüzülgənliri jəmiy yəttə ming bəx yüz kixi boldi. **23** Gərxonning jəməti ibadət qedirining arqə tərripidə, yəni ətərb tərəptə bargah qurdi; **24** Gərxon jəmətining əmiri Laəlning oqlı Əliazaf idi. **25** Gərxonlarning jamaət qediridiki wəzipisi ibadət qedirining əzidiki astinkı ikki yapkuq-pərdə, uning üstidiki yopuk wə jamaət qedirining ixik pərdisigə, **26** xundakla həylə ətrapidiki pərdilər, həylə dərwasisining pərdisi (həylə pərdiliri ibadət qediri bilən qurbangahni qəridəp turatti) wə həylidə ixlitididə munasiwətlik barlik tanilarə qərax idi. **27** Kohəttin Amramlarning jəməti, Izharlarning jəməti, Həbronlarning jəməti wə Uzziəllərləning jəməti wujudğa kəldi; bu Kohətlərləning jəmətliri idi. **28** Barlik ərkəklərləning sani boyiqə, bir aylıqtin axqanlar jəmiy səkkiz ming altə yüz adəm bolup qıktı; ular mukəddəs jayə qərax wəzipisini ətəydidə boldi. **29** Kohət əwladlirining jəmətliri jamaət qedirining jənub tərripidə bargah tikti. **30** Kohət jəmətining əmiri Uzziəlning oqlı Əliazaf idi. **31** Ularning wəzipisi əhdə sanduqi, xirə, qiraədan, ikki qurbangah, xuningdək mukəddəs jayning iqidə ixlitididə qaqa-kuqa, pərdə wə ibadət qedirining iqidə ixlitididə barlik nərsilərgə qərax idi. **32** Lawiylərləning əmirilirining əmiri bolsa kahin Hərunning oqlı Əliazaf idi; u mukəddəshaniyə qərax wəzipisini ətəydidənlər üstidin nazarət qilididə boldi. **33** Məraridin Mahli jəməti bilən Muxi jəməti

wujudқа kəldi; bular Mərarining jəmətliri boldi. **34** Barlik ərkəklərnin sanioğa asasen, bir aylıqtin yukiri bololanlar sanaktin etküzülgəndə jəmiy altə ming ikki yüz kixi qıkti. **35** Mərarining jəmətining əmiri Abihəyilning oqli Zuriyəl boldi; ular ibadət qedirining ximal tərripigə bargah qurdi. **36** Mərari əwladlirining wəzipisi ibadət qedirining tahtayliri, baldaklıri, hadilirioğa, təglikliri barlik əswab-jabduklirioğa qarax, xuningdək bularoğa munasiwətlik ixtilidioğan barlik nərsilərgə, **37** xundaqla həylining tət ətrapidiki hadilaroğa wə ularning təglikliri, kəzuk wə tanilaroğa məs'ul boluxқа bəlgilənidi. **38** Ibadət qedirining aldioğa, xərk tərripigə, yəni jamaət qedirining künqikix tərripigə bargah kuroğanlar Musa, Hərun wə Hərunning oqulliri idi; ular Israillarning hizmitidə bolux wəzipisini etəp, mukəddəs jayoğa qaraydioğan boldi; ularoğa yat bololan hərəkəndə adəm [mukəddəs] jayoğa yekinxlasa, ɵltürölətti. **39** Musa bilən Hərun Pərwərdigarning əmri boyiqə, sanaktin etküzgən barlik Lawiylar, jəmətliri boyiqə, yəni bir aylıqtin yukiri sanaktin etküzülgən ərkəklər jəmiy yigirmə ikki ming qıkti. **40** Pərwərdigar Musaoğa: — Sən Israillar iqidə bir aylıqtin axqan tunji oqullarni sanaktin etküzüp, isim-familisi boyiqə tizimlap qıq. **41** Sən Lawiylarni Israillarning barlik tunjilirining ornida Manga has kıl (Mən Pərwərdigardurmən); Lawiylarning mal-qarwilirininu Israillarning barlik tunji mal-qarwilirining ornida Manga has kıl, — dedi. **42** Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, Israillarning tunjilirini qoymay sanaktin etküzdidi. **43** Bir aylıqtin yukiri tunji oqul balilirini isim-familisi

bilən sanaktin ötküzgəndə, ular jəmiy yigirmə ikki ming ikki yüz yətmix üq kixi qıkti. **44** Pərwərdigar Musaoğa mundaq dedi: — **45** Sən Lawiylarni Israillarning tunjilirining ornida Manga talla, xundaqla Lawiylarning mal-qarwilirini mu Israillarning mal-qarwilirining ornida Manga talla; xuning bilən Lawiylar Meningki bolidu; Mən Pərwərdigardurmən. **46** Wə Lawiylarning sanidin artuq qıqқан Israillarning tunjiliri, yəni xu ikki yüz yətmix üqi üqün hərlük həqқini qəbul qiləjin; **47** xularning hər biri üqün bəx xəkəl kümüx al, kixi sanioğa qarap bolsun; muқəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə ulardin aloqin (bir xəkəl yigirmə gərahdur). **48** Artuq qıqқан adəmlərnin, yəni hərlük həqқini təlix kerək bolənlarning kümüxini Hərun bilən uning oşullirioğa bər. **49** Əmdi Lawiylar təripidin «hərlükkə qıqiriləjan» dəp həsablənoqan tunji oşullardin artuq qıqқанlardin bolsa, Musa ulardin xu hərlük həqқini aldi; **50** u Israillarning tunjiliridin xu kümüxni, yəni muқəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə jəmiy bir ming üq yüz atmix bəx xəkəl aldi. **51** Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə «hərlükkə qıqiriləjan»larning kümüxini dəl Pərwərdigar buyruşininidək, Hərun bilən uning oşullirioğa bər di.

4 Andin Pərwərdigar Musa bilən Hərunoğa səz qilip mundaq dedi: — **2** Sən Lawiylar iqidin ata jəməti boyiqə Koqat əwladlirining omumiy sanini tizimliqin, **3** ottuz yaxtin əllik yaxqıqə boləjan, jamaət qedirida ix-hizmət qilixқа kelələydiənlarning həmmisini tizimlap qıq. **4** Koqat əwladlirining jamaət qediridi iqidiki wəzipisi əng muқəddəs buyumlarni baxqurux bolidu. **5** Bargah

kəqürüldioğan qaçda, Hərun bilən uning oçulliri kirip «[əng mukəddəs jay]»diki «ayrima pərdə-yopuq»ni qüxürüp, uning bilən həküm-guwahlıq sanduqini yəgisun; **6** andin uning üstini delfinning terisidin etilgən yopuq bilən orap, üstigə kək bir rəhtni yepip, andin kətüridioğan baldaqlarni etküzsun. **7** Təqdim nan [tiziloğan] xirəgə kək bir rəht selinip, üstigə legən, təhsə, piyalə wə xarab hədiyəlirini qaqidioğan kədəhlər tizip qoyulsun; xirədimu «daimiy nan» tizilip turıwərsun; **8** bu nərsilərninğ üsti kizil rəht bilən, uning üsti yənə delfin terisidə etilgən bir yopuq bilən yepilip, andin kətiridioğan baldaqlar etküzüp qoyulsun. **9** Ular kək rəht elip, uning bilən qıraçdan bilən üstidiki qıraçlarni, pilik kışkuqlarni, küldanlarni wə qıraçdanə ixlitidioğan, barlıq may qaçilaydioğan qaçılarni yepip qoysun. **10** Ular yənə qıraçdan bilən qıraçdanə ixlitidioğan həmmə qaça-kuqa əswablarni delfin terisidin etilgən yopuq bilən yəgəp, andin əpkəxkə selip qoysun. **11** Altun huxbuygahқа kək bir rəht selip, yənə delfin terisidə etilgən yopuq bilən yepip, andin kətürgüqkə qox baldaqlarni etküzüp qoysun. **12** Mukəddəs jayning iqidə ixlitidioğan barlıq qaça-kuçılarni kək bir rəht bilən yəgəp, andin üstigə delfin terisidə etilgən yopuqni yepip, andin bir əpkəxkə selip qoysun. **13** Ular qurbangahni külidin tazılap, üstigə səsün rənglik bir rəhtni yeyip qoysun. **14** Andin yənə qurbangahта ixlitilidioğan əswablar — küldan, ilmək, bəlgürjək, qinilər, xundakla barlıq əswablarni qurbangah üstigə tizip, andin delfin terisidə etilgən bir yopuq bilən yepip, andin kətüridioğan baldaqlarni etküzüp qoysun. **15**

Pütün bargahtikilär yoloqa qikidioğan qaoqda, Һarun bilən uning oşulliri muqəddəs jay wə muqəddəs jaydiki barlık qaqa-kuqa əswablarni yepip boləandin keyin, Kohatning əwladliri kelip kətürsun; lekin əlüp kətməslik üçün muqəddəs buyumlaroqa kol təgküzmisun. Jamaət qediri iqidiki nərsilərdin xularni Kohatning əwladliri kətürüxi kerək. **16** Һarunning oşli Əliazarning wəzipisi qiraol meyi, huxbuy ətir, daimiy təqdim kilinidioğan axlık hədiyə bilən məsihləx meyoqa karax, xundakla pütkül ibadət qediri bilən uning iqidiki barlık nərsilər, muqəddəs jay həm muqəddəs jaydiki qaqa-kuqa əswablaroqa karaxtin ibarət. **17** Andin Pərwərdigar Musa bilən Һarunoqa söz kilip mundak dedi: — **18** Silər Kohat jəmätidikilərnı Lawıylar arısidin kət'iy yokitip koymanglar; **19** bəlki ularning əlməy, həyat kəlixı üçün ular «əng muqəddəs» buyumlaroqa yekınlaxқан qaoqda, Һarun bilən uning oşulliri kirip ularning hərbirigə kilidioğan wə kətüridioğan ixlarni kərsitip koysun; **20** ular pəkət muqəddəs jayoqa kirgəndə muqəddəs buyumlaroqa bir dəkikimu karimisun, undak kilip koysa əlüp ketidu. **21** Pərwərdigar Musoqa söz kilip mundak dedi: — **22** Gərxon əwladliri iqidə ata jəməti wə aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləan, jamaət qediri iqidə hizmət kilix sepigə kirələydiöan həmmisini sanaktin ətküzüp omumiy sanini al. **24** Gərxon aililirining kilidioğan hizmiti wə ular kətüridioğan nərsilər təwəndikiqə: **25** — ular jamaət qedirining əzini, yəni astidiki iqki pərdiliri wə sirtki pərdilirini, uning yapkuqini, xundakla üstigə yapқан delfin terisidə etilgən yopukni wə jamaət qedirining kirix ixikining pərdisini,

26 ibadət qediri bilən qurbangahni qeridəp tartiloqan hoylidiki pərdilər bilən kirix dərwasisining pərdisini, xularoqa has tanilirini wə ixlitidioqan barliq qaqa-kuqa əswablarni kətürsun; bu əswab-üskünilərgə munasiwətlik kerək boləqan ixlarni qilsun. **27** Gərxon əwladlirining pütün wəzipisi, yəni ular kətüridioqan wə bejiridioqan barliq iqlar Hərun wə uning oqullirining kərsətmiliri boyiqə bolsun; ularning nemə kətüridioqanliqini silər bəgiləp beringlar. **28** Gərxon əwladlirining jəmətlirining jamaət qedirining iqidə qilidioqan hizmiti xular; ular kahin Hərunning oqlı Itamarning qol astida turup ixlisun. **29** Mərarining əwladlirininu, ularni ata jəməti, aililiri boyiqə, sanəqtin ətküz; **30** ottuz yaxtin əllik yaxqıqə boləqan, jamaət qediri iqidə hizmət qilix sepigə kirələydiqan həmmisini sanəqtin ətküzüp omumiy sanini al. **31** Ularning jamaət qediri iqidiki barliq hizmiti, yəni kətürüx wəzipisi mundəq: – Ular jamaət qedirining tahtayliri, baldaqliri, hadiliri wə ularning təglikliri, **32** hoylining tət ətrapidiki hadilar, ularning təglikliri, qozuqliri, tanaliri, barliq əswab-üskünə həm xularoqa kerəklik boləqan barliq nərsilərnəni kətürüx bolsun; ular kətüridioqan əswab-üskünilərnəni namini atap bir-birləp hər adəmgə kərsitip beringlar. **33** Mərari jəmət-aililirining jamaət qediri iqidə qilidioqan barliq ixliri ənə xular; ular kahin Hərunning oqlı Itamarning qol astida turup ixlisun. **34** Musa bilən Hərun wə jamaətning əmirliri Kohətning əwladlirining ottuz yaxtin əllik yaxqıqə boləqan, jamaət qedirida hizmət qilix sepigə kirələydiqanlarning həmmisini ata jəməti, aililiri boyiqə sanəqtin ətküzdi. **36** Ulardin jəməti boyiqə

sanaxtin oxkuzxlgnlcr jcmiy ikki ming yxtt xuz xllik kixi bolup xiqti. **37** Muxular Kohat jxmctidin sanaxtin oxkuzxlgnlcr bolup, jamaot qedirida ix kilidioxan hxbiri, yxni Pxrwxdigarning Musaning wastisi bilcn kiloxan xMRI boyiqx Musa bilcn Hxrun sanaxtin oxkuzxlgnlcr idi. **38** Gxrxonlarning ata jxmcti, aililiri boyiqx, ottuz yaxtin xllik yaxxiqx boloxan, jamaot qedirida hizmxt kilix sepigx kirxlydioxan hxmmsi sanaxtin oxkuzxldi; **40** ata jxmcti, aililiri boyiqx sanaxtin oxkuzxlgnlcr jcmiy ikki ming altx yuz ottuz kixi bolup xiqti. **41** Muxular Gxrxon jxmctidin sanaxtin oxkuzxlgnlcr bolup, jamaot qedirida ix kilidioxan hxbiri, yxni Pxrwxdigarning Musaning wastisi bilcn kiloxan xMRI boyiqx Musa bilcn Hxrun sanaxtin oxkuzxlgnlcr idi. **42** Mxrarilarning ata jxmcti, aililiri boyiqx, ottuz yaxtin xllik yaxxiqx boloxan, jamaot qedirida hizmxt kilix sepigx kirxlydioxan hxmmsi sanaxtin oxkuzxldi; **44** ata jxmcti, aililiri boyiqx sanaxtin oxkuzxlgnlcr jcmiy ux ming ikki yuz kixi bolup xiqti. **45** Muxular Mxrari jxmctidin sanaxtin oxkuzxlgnlcr bolup, jamaot qedirida ix kilidioxan hxbiri, yxni Pxrwxdigarning Musaning wastisi bilcn kiloxan xMRI boyiqx Musa bilcn Hxrun sanaxtin oxkuzxlgnlcr idi. **46** Sanaxtin oxkuzxlgn Lawiyalar mana xular idi; Musa bilcn Hxrun hxm Israilarning xmiriliri ulardin ata jxmcti, aililiri boyiqx, ottuz yaxtin xllik yaxxiqx boloxan, jamaot qedirida hizmxt kilix w x yxk kxtxrx w xzixisigx kirxlydioxanlarni sanaxtin oxkuzxgn. **48** Ularning sani jcmiy sxxkiz ming bxx yuz sxxsn adxm bolup xiqti. **49** Pxrwxdigarning xMRI boyiqx, ular Musa txripidin sanaxtin oxkuzxldi; hxxkim xzi kilidioxan Ixi w

kötüridioqan yükigə اساسən sanaktin ötküzüldi. Bularning hëmmisi Përwërdigarning Musaoqə əmr kılöqinidək boldi.

5 Përwërdigar Musaoqə söz kılip: — **2** Sən Israillaroqə əmr kılip: «Silər pisə-mahaw kesili bilən akma kesiligə giriptar bolöqanlarni, xundakla ölükkə tegixi bilən napak bolup kalöqan hëmmisini ər-ayal deməy bargahın qikiriwetinglar. Bargahları bulöqiwətməsliki üqün ularni bargahın qikiriwetinglar; qünki Mən bargah otturisida makan kıldim» — degin, — dedi. **4** Israillar xundak kılip ularni bargahın qikiriwətti; Përwërdigar Musaoqə kəndak əmr kılöqan bolsa, Israillar xundak kıldı. **5** Përwërdigar Musaoqə söz kılip mundak dedi: — **6** Sən Israillaroqə eytkin: — Məyli ər yaki ayal bolsun, əgər u insanlarning Përwërdigaröqə wapasizlik kılidiöqan hərəkindak gunahlıridin birini sadir kılip, xuning bilən gunahkar dəp bekitilsə, **7** undakta u özi ötküzgən gunahöqə ikrar kılip, itaətsizliki kəltürüp qikəroqan, ziyanolöquqining ziyinini toluk tölöp berixi kerək wə uning sirtida u kixigə yənə bəxtin bir ülüxnə koxup tölöp bərsun. **8** Ziyanolöquqining mubada itaətsizlik kəltürüp qikəroqan ziyanoqə berilgən töləm pulini alojudək tuöqini bolmisa, töləm puli gunahkar bolöqan kixining kafaritigə sunulidiöqan koxkaröqə koxulup, Përwërdigaröqə atilip, kahinoqə berilsun. **9** Xuningdək Israillarning Hudaöqə atioqan barlık muqəddəs hədiyəliri, yəni kahinoqə kəltürgən nərsilərdin barlık «kötürmə kurbanlıq-hədiyə»lər kahinoqə hesab bolsun. **10** Hərkim Hudaöqə atioqan hədiyələr muqəddəs dəp hesablınsun, xundakla kahinning bolsun; kixilər kahinoqə nemə hədiyə

kilsa, uning hëmmisi kahinning bolsun. **11** Përwërdigar Musaoja sëz kilip mundak dedi: — **12** Sën Israillaröja sëz kilip mundak degin: — Əgër birsining hotuni öz eridin yüz ërügän, sadakëtsizlik kilöjan bolsa, **13** — demäk, baxka birsi bilän yëkinlaxkan, xundakla uning bulöjanöjanliki erining këzlidiridin yoxurun bolöjan bolsa, heq guwahqi bolmiojan hëm gunah kilöjan qeöjida tutulupmu qalmiojan bolsa, **14** xundak əhwalda, eri öz hotunidin guman kilip künlisə, hotuni rastla zina kilip bulöjanöjan bolsa (yaki öz hotunioja guman kilip künlisimu, hotuni zina qilmiojan wə bulöjanmiojan bolsa) **15** əhwalini ispatlax üqün bu adəm hotunini kahinning yenioja əkəlsun hëm hotuni üqün zërür axlik hədiyəsi, yəni arpa undin ondin bir əfahni alojaq kəlsun; xu hədiyəning üstigə u heq zəytun meyi quyumisun yaki heq məstiki koxup koymisun; qünki bu kündaxlik hədiyəsi, əslətmə axlik hədiyəsi bolup, ularning kəbihlikigə bolöjan əslətmidur. **16** Kahin u hotunni aldioja kəltürüp, Përwërdigarning huzurida turoquzsun. **17** Kahin komzəkkə mukəddəs sudin quyup, ibadət qedirining yər topisidin bir qimdim elip suoja qeqip koysun. **18** Kahin u hotunni Përwërdigarning huzurida turoquzup, bexini eqip, əslətmə axlik hədiyəsi, yəni kündaxlik hədiyəsini uning kolioja tutkuzsun, andin kahin kolioja qaröjix kəltürgüqi ələm süyini alsun. **19** Kahin u hotunöja kəsəm iqküzüp, uningöja «Dərwəkə sən heqkəndak adəm bilən billə yatmiojan, eringning ornida baxka birsi bilən billə boluxka ezip buzukluk qilmiojan bolsang, undakta sən bu qaröjix kəltürgüqi ələm süyidin halas bolöjaysən. **20** Lekin sən eringning ornida baxka birsigə yëkinlixip

özüngni buloqan bolsang, eringdin baxqa bir er sən bilən billə yatqan bolsa, —» desun; **21** andin kaḥin u hotunoqa qarox kəsimini iquzğəndin keyin, yənə uningoa: «— Pərwədigar yotangni yiglitip, korsikingni ixxitiwətsun, xuningdək Pərwədigar seni öz həlking iqidə qarox wə kəsəm iqu dəstikigə aylandursun; bu qarox süyi iqu-karningoa kirip, korsikingni ixxitiwətsun, yotangni yigilitiwətsun» degəndə, u hotun: «Amin, amin» desun. **23** Xuningdək kaḥin bu qarox səzlrini dəptərgə pütüp qoysun, xundakla yazoqan səzlərni ələm süyigə qilisun, **24** andin u hotunoqa bu qarox kəltürgüqi ələm süyini iquzsun, bu qarox kəltürgüqi su uning iqugə kirixi bilənla uningoa azab-ələm bolidu. **25** Kaḥin u hotunning qolidin kündaxlik axlik hədiyəsini elip, uni Pərwədigarning huzurida pulanglitip boloqandin keyin, kurbangahqa elip kəlsun. **26** Kaḥin hədiyədin bir sikim un elip, hatirə hesabida kurbangahqa qoyup keydürsun; andin u hotunoqa bu suni iquzsun. **27** Kaḥin əmdi u hotunoqa suni iquzğəndin keyin, əgər u həkikiy buloqanoqan bolup, öz erigə sadakətsizlik qiloqan bolsa, qoqum xundak boliduki, bu qarox süyi uning iqugə kirgəndin keyin uningoa azab-ələm kəltüridu; uning korsiki ixqip, yotisi yigiləp ketidu; xuning bilən u hotun öz həlki iqidə qaroxka ketidu. **28** Ləkin əgər u hotun buloqanmioqan pak bolsa, xu ixtin halas bolidu wə əksiqə ḥamilidar bolup pərzəntlik bolidu. **29** Mana bu kündaxlik toqrisidiki qanundur; hotun öz erining ornida baxqa birsi bilən billə boluxi bilən ezip buloqanoqan bolsa **30** wə yaki birsi hotunidin guman qilip künlisə, undakta

u hotunini Pərwərdigarning aldidā turoʻuzsun, kahin uningʻoʻa xu qanun boyiqə həmmīni ijra qilsun. **31** Ənə xundak qiloʻanda, ər gunahtin halas bolup, hotun öz gunahini ketiridu.

6 Pərwərdigar Musoʻoʻa səz qilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroʻa eytkin: «Məyli ər yaki ayal bolsun, «Əzümni Pərwərdigarʻoʻa atap, nazariylardin bolimən» degən alahidə bir kəsəmni iqqən bolsa, **3** undakta u özini haraq-xarabtin ayrip pərhiiz tutsun; haraq-xarab bilən ixləngən sirkinimu iqmisun yaki hərқandak üzüm xərbitini iqmisun wə həl-quruk üzümlərnimu yemisun. **4** Əzini Pərwərdigarʻoʻa atioʻan barliq künlərdə, üzüm telidin qikkən hərқandak nərsini, məyli üzüm uruki bolsun, posti bolsun, ularni yeyixkə bolmaydu. **5** Əzümni Pərwərdigarʻoʻa atidim dəp kəsəm qiloʻan künliridə, ularning bexioʻa ustira təgküzüxkə bolmaydu; özini Pərwərdigarʻoʻa atioʻan künlər ətüp bolmioʻuqə, u mukəddəs boluxi kerək; ular qaqlirini uzun qoyuxi kerək. **6** U kəsəm iqqən barliq künliridə heqқandak əlüklərgə yeqinlixixkə bolmaydu. **7** Uning öz atisi, anisi, qerindixi yaki hədə-singilliri əlöp qaloʻan bolsa, ularni dəp özini napak qilmasliqi kerək; qünki bexida Pərwərdigarʻoʻila has bolimən dəp bərgən wədisining bəlgisi bolidu. **8** Əzini Hudaʻoʻa atiwətkən barliq künlərdə u Pərwərdigar aldidā mukəddəs bolup tursun. **9** Mubada bir kixi uning yenida tuyuksiz əlöp qelip, özini Pərwərdigarʻoʻa atioʻanliqning bəlgisi boloʻan bexi buloʻanoʻan bolsa, u özini paklax küni wə keyinki yəttinqi künimu qeqini aldursun. **10** Səkkizinqi küni u ikki pahtəkni yaki

ikki baqkini elip jamaət qedirining dərwazisi aldida kaħinoğa tapxursun. **11** Kaħin birini gunah qurbanliqi, yənə birini keydurmə qurbanliq süpitidə sunup, ölük səwəbidin napak bolup qaloğan gunahini tiləp kafarət qilsun; nazariy xu küning əzidə öz bexini kaytidin mukəddəs-pak qilsun, **12** u əzini Pərwərdigarəğa atioğan künlirini yengiwxatin baxlisun, xuning bilən bir yaxliq bir ərkək qozini itaətsizlik qurbanliqi qilip sunsun; ilgiriki künliri bolsa inawətsiz həsablansun; qünki uning əzini [Pərwərdigarəğa] atioğan həliti buloğanə. **13** Nazariylardin biri əzini [Pərwərdigarəğila] atioğan künlər toxqan künidə u toqruluk qanun-bəlgilimə mundak; — Kixilər uni jamaət qedirining dərwazisi aldioğa əkəlsun; **14** u əzi Pərwərdigarəğa sunulidioğan keydurmə qurbanliq üqün bir yaxliq bejirim ərkək qozini, gunah qurbanliqi üqün bir yaxliq qixi bejirim bir qozini, inakliq qurbanliqi üqün bejirim bir qoxqarni kəltürsun, **15** xundakla bir sewət petir nan, zəytun meyi iləxtürülgən esil undin pixuruloğan toqaqlar həmdə zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlar wə xu qurbanliqlarning qoxumqə axliq hədiyəliri wə xarab hədiyəlirini kəltürsun. **16** Kaħin bularni Pərwərdigarning huzurioğa kəltürüp, Nazariyning xu gunah qurbanliqi bilən keydurmə qurbanliqini sunsun; **17** u Pərwərdigarəğa ataloğan inakliq qurbanliqi süpitidə qoxqarni sunsun, uningəğa qoxup bir sewət petir nanni sunsun; kaħin xular bilən təng Nazariy qoxup təqdim qiloğan axliq hədiyə bilən xarab hədiyəni kəltürüp sunsun. **18** Nazariy jamaət qedirining dərwazisi aldida əzini Pərwərdigarəğa atioğanliqioğa bəlgə qilip

qoyuwatkən qeqini qüxürüp, qeqini elip inaklik kurbanliki astidiki otqa qoysun. **19** Nazariy xu tərīkidə özini Pərwərdigarəyla atioanlik qeqini qüxürüp boloqandin keyin, kahin kaynap pixiriloqan qoxqarning bir aldi qolini həm sewəttin bir petir nan bilən bir petir həmək nanni elip kelip Nazariyning qolioqa tutkuzsun. **20** Kahin bularni Pərwərdigarning aldida pulanglatma kurbanlik süpitidə örüsün; bular pulanglatma kurbanlik süpitidə sunoqan təx bilən kətürmə hədiyə qilinəqan aldi qol bilən qoxulup, muqəddəs dəp hesablinip kahinoqa berilsun; andin keyin Nazariy xarab iqsə bolidu. **21** Xular bolsa kəsəm iqqən Nazariy toqrisida, özini Pərwərdigarəya ataxta sunux zərür boləqan kurbanlik-hədiyələr toqrisida bekitilgən qanun-bəlgilimidur; xuningdək uning qoli nemigə yətsə xuni sunsimu bolidu; u iqqən kəsimi boyiqə, yəni özini Hudaəya atax wədisi toqruluk xu nizam-bəlgilimə boyiqə həmmə ixni ada qilsun; wədisigə əməl qilsun. **22** Pərwərdigar Musaəya səz qilip mundak dedi: — **23** Sən Hərun bilən uning oqullirioqa səz qilip mundak degin: — Silər Israilləroqa mundak bəht-bərikət tilənglar: — **24** «Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata qiloqay, siləрни Əz panahida saklioqay; **25** Pərwərdigar yüzini siləarning üstünglərdə yorutup, silərgə xapaət qiloqay; **26** Pərwərdigar yüzini üstüngləroqa qaritip kətürüp, silərgə hatirjəmlik bərgəy!» — dəp tilənglar. **27** Ular xundak qilip namimni Israillarning üstigə qonduridu wə Mən uləroqa bəht-bərikət ata qilimən.

7 Musa ibadət qedirini tikligən küni, u qedirni məsih qilip maylap muqəddəs qildi, xundakla uning iqidiki

barlik əswab-jabduklar, kurbangah wə uning barlik qaqa-
kuqa əswablrini məsih kəlip maylap mukəddəs kildi; xü
küni xundak boldiki, Israilning əmirliri, yəni ularning
ata jəmətining baxlikliri boləqan, kəbilə əmirliri kelip
hədiyələrni sundi; xu kəbilələrning əmirliri sanaktin
ətküzüx ixioqa nazarət kəloquqilar idi. **3** Ular əzlrining
hədiyələrini Pərwərdigarning huzuriəqə hazır kəlixti,
kəltürülgən bu hədiyələr jəmiy bolup altə hərwa, on
ikki əküzdin ibarət idi; hər ikki əmir birlixip birdin
sayiwənlik hərwa, hər bir əmir birdin əküz elip kəldi; ular
bu hədiyələrni qedirining aldiəqə əkilixti. **4** Pərwərdigar
Musaəqə səz kəlip: — **5** Jamaət qedirining ixliriəqə
ixlitix üqün sən bu nərsilərni qəbul kəlip, Lawiylarning
hərbirining bejiridiəqan ixliri boyiqə ularning ixlitixigə
bərgin, — dedi. **6** Xuning bilən Musa hərwa bilən əküləz
qəbul kəlip Lawiylarəqə tapxurup bərdi. **7** U Gərxon
əwladlrining kəlidiəqan ixliriəqə əsasən, ularəqə ikki hərwa
bilən tət əküz bərdi. **8** Mərari əwladlrining kəlidiəqan
ixliriəqə əsasən, ularəqə tət hərwa bilən səkkiz əküz
bərdi; ularning həmmisi kahin Hərunning oəqli Itamarəqə
qaraytti; **9** lekin u Kohətning əwladlririəqə həqnemə
bərmedi; qünki ular mukəddəs nərsilərni kətürüxkə məs’ul
idi; demək, ular məs’ul boləqan nərsilərni əz mürisidə
kətürətti. **10** Kurbangah maylinip məsihləngən küni, uni
Hudaəqə beəixlax yolida əmirlər sunidiəqan hədiyələrini
elip kelip, kurbangah aldiəqə qoyuxti. **11** Pərwərdigar
Musaəqə: — Ular kurbangahni beəixlax yolida hədiyələrini
sunsun; hər bir əmir əz künidə sunsun, — dedi. **12** Birinçi
küni hədiyə sunəquqi Yəhuda kəbilisidin Amminadabning

oqli Nahxon boldi. **13** U sunoqan hədiyyə eoirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **14** on xəkəl eoirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **15** köydürmə qurbanlik üqün bir ərkək torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **16** gunah qurbanlik üqün bir tekə; **17** inaklik qurbanlik üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Amminadabning oqli Nahxon sunoqan hədiyyələr idi. **18** Ikkinqi küni hədiyyə sunoquqi Issakarning əmiri Zuarning oqli Nətanəl boldi. **19** U sunoqan hədiyyə eoirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **20** on xəkəl eoirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **21** köydürmə qurbanlik üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **22** gunah qurbanlik üqün bir tekə; **23** inaklik qurbanlik üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Zuarning oqli Nətanəl sunoqan hədiyyələr idi. **24** Üqinqi küni hədiyyə sunoquqi Zəbulun əwladlirining əmiri Helonning oqli Eliab boldi. **25** U sunoqan hədiyyə eoirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik

hədiyyə bolsun dəp ikkisiyə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **26** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **27** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **28** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **29** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Helonning oqli Eliab sunoğan hədiyyələr idi. **30** Tətinqi küni hədiyyə sunoquqi Rubən əwladlirining əmiri Xidərning oqli Əlizur boldi. **31** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüx legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisiyə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **32** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **33** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **34** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **35** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Xidərning oqli Əlizur sunoğan hədiyyələr idi. **36** Bəxinqi küni hədiyyə sunoquqi Ximeon əwladlirining əmiri Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl boldi. **37** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüx legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisiyə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **38** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **39** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **40** gunah qurbanliqi üçün bir tekə;

41 inaklik qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl sunoqan hədiyyələr idi. **42** Altinqi küni hədiyyə sunoquqi Gad əwladlirining əmiri Deuəlning oqli Əliasaf boldi. **43** U sunoqan hədiyyə eoqirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **44** on xəkəl eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **45** kəydürmə qurbanlik üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **46** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **47** inaklik qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Deuəlning oqli Əliasaf sunoqan hədiyyələr idi. **48** Yəttinqi küni hədiyyə sunoquqi Əfraim əwladlirining əmiri Ammihudning oqli Əlixama boldi. **49** U sunoqan hədiyyə eoqirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **50** on xəkəl eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **51** kəydürmə qurbanlik üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **52** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **53** inaklik qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Ammihudning oqli Əlixama sunoqan hədiyyələr idi. **54** Səkkizinqi küni hədiyyə sunoquqi Manassəh əwladlirining əmiri Pidahzurning

oqli Gamaliyəl boldi. **55** U sunoqan hədiyyə eqrirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eqrirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **56** on xəkəl eqrirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **57** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **58** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **59** inakliq qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Pidahzurning oqli Gamaliyəl sunoqan hədiyyələr idi. **60** Tokquzinqi küni hədiyyə sunoquqi Benyamin əwladlirining əmiri Gideonining oqli Abidan boldi. **61** U sunoqan hədiyyə eqrirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eqrirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **62** on xəkəl eqrirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **63** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **64** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **65** inakliq qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Gideonining oqli Abidan sunoqan hədiyyələr idi. **66** Oninqi küni hədiyyə sunoquqi Dan əwladlirining əmiri Ammixaddayning oqli Ahjəzər boldi. **67** U sunoqan hədiyyə eqrirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eqrirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq

hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **68** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **69** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **70** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **71** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Ammixaddayning oqli Ahizər sunoğan hədiyyələr idi. **72** On birinçi küni hədiyyə sunoquqi Axir əwladlirining əmiri Okranning oqli Pagiyəl boldi. **73** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüş legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **74** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **75** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **76** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **77** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Okranning oqli Pagiyəl sunoğan hədiyyələr idi. **78** On ikkinçi küni hədiyyə sunoquqi Naftali əwladlirining əmiri Enanning oqli Ahira boldi. **79** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüş legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **80** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **81** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **82** gunah

qurbanliqi üçün bir tekə; **83** inaklik qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Enanning oqli Ahira sunoqan hədiyyələr idi. **84** Qurbangah maylinip məsihləngən künidə, Israil əmirliri qurbangahqa sunoqan hədiyyələr: — jəmiy on ikki kümüx legən, on ikki kümüx das, on ikki altun piyalə boldi, **85** hər bir kümüx legəning eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl, hər bir kümüx dasning eoqirliqi yətmix xəkəl idi; muxu qaqa-quqoqa kətkən kümüx muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, jəmiy ikki ming tət yüz xəkəl qikti; **86** huxbuy bilən tolduruloqan altun piyalə on ikki bolup, muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, hər bir altun piyalining eoqirliqi on xəkəl qikti; bu altun piyaliləning altuni jəmiy bir yüz yigirmə xəkəl qikti; **87** kəydürmə qurbanliklar üçün boləqan mallar: — jəmiy on ikki torpaq, on ikki qoqkar, on ikki bir yaxlik ərkək qoza idi, hər biri tegixlik axlik hədiyyələr bilən billə sunuldi; on ikki tekə gunah qurbanliqi üçün sunuldi; **88** inaklik qurbanlikliri üçün sunuloqini jəmiy yigirmə tət buqa, atmix qoqkar, atmix tekə, bir yaxlik atmix ərkək qoza idi. Qurbangah maylinip məsihlinip, uni Hudaqqa beoqixlax yolida sunuloqan hədiyyələr mana muxular. **89** Musa [Pərwərdigar] bilən səzləxkili jamaət qedirioqə kirgən qeoqida, u «həküm-guwaqlıq sanduqi»ning üstidiki «kafarət təhti»ning ikki tərpidiki kerubning otturisdin uning əzigə gəp kuloqan awazini anglap turdi; Pərwərdigar xu yolda uningə səz qilatti.

8 Pərwərdigar Musaqqa səz qilip: — **2** Sən Hərunoqqa: «Sən qiraqlar yaqidoqan qaoqda yəttə qiraqlıning

həmmisi qiraqdaning aldini yorutidioqan bolsun»
dəp eytip qoy, — dedi. **3** Hərun xundak kildi; u
qiraqdan üstidiki qiraqlarning həmmisini yandurup,
huddi Pərwərdigarning Musaqqa eytkinidək, qiraq
nurini qiraqdaning aldini yorutidioqan kiliq qoydi. **4**
Qiraqdaning yasilixi mundak; u altundin bolqa bilən
soqup yasaloqan, putidin güllirigiqə bolqa bilən soqup
qikirilqan. Pərwərdigar Musaqqa kərsətkən nushidək,
u qiraqdanni xundak yasatti. **5** Pərwərdigar Musaqqa
mundak dedi: — **6** Sən Israillarning iqidin Lawiylarni
tallap qikip pakliqin. **7** Ularni paklax üqün ularqqa
mundak qil: «kafarət süyi»ni ularning bədinigə qaqqin;
andin ular əzliri pütün bədinini ustura bilən qüxürsun,
kiyimlirini yuyup əzini pak kilsun. **8** Andin keyin
ular bir torpak bilən xuningqqa qoxup axliq hədiyəsini,
yəni zəytun meyi iləxtürülqən esil unni kəltürsun; sən
gunah qurbanliki üqün yənə bir torpakni kəltür. **9** Sən
Lawiylarni jamaət qedirining aldiqqa kəltür wə pütün
Israil jamaitini yiqip kəl; **10** Lawiylarni Pərwərdigarning
huzuriqqa hazır qilqin; andin Israillar kelip qollirini
ularning üstigə koysun. **11** Hərun Lawiylarni Israillarning
«pulanglatma qurbanliq»i süpitidə Pərwərdigarning
hizmitini kilsun dəp, Pərwərdigarqqa hədiyə kilsun. **12**
Lawiylar qollirini həliki ikki torpakning bexiqqa koysun;
sən birini gunah qurbanliki bolsun, birini kəydürmə
qurbanliq bolsun, Lawiylar üqün kafarət kəltürsun
dəp Pərwərdigarqqa sunqin. **13** Sən andin Lawiylarni
Hərun bilən uning oqullirining aldida turoqzup, ularni
pulanglatma qurbanliq süpitidə Pərwərdigarqqa hədiyə

qil. **14** Lawiyalar Meningki bolsun d p, sən Lawiyalarni  n  xu t rikid  Israillardin ayrip qik. **15** Andin Lawiyalar kirip jamaət qedirining ixlirini qilsa bolidu; sən ularni paklandur, ularni pulanglatma qurbanlik süpitidə hədiyə qil. **16** Q nki ular Israillar iqid  p t nl y Manga ataloqan; Mening ularni Meningki bolsun d p tallixim ularni Israillarning arisida baliyatquning tunji mewisi ornida qoyoqanliqimdur. **17** Q nki Israillarning tunjisi, m yli u insan yaki həywan bolsun, p t nl y Manga təwədur; Mən Misir zeminida barliq tunjilarni  lt rg n k ni ularni  z mg  muk dd s qilip eliwaloqanidim. **18** Mening Lawiyalarni u yol bilən tallixim ularni Israillarning iqidiki tunjilirining ornida qoyuxum  q ndur. **19** W  jamaət qedirida Israillarning hizmitid  bolsun w  Israillarning [gunahini til p] kafarət k lt rsun, xuningd k Israillar muk dd s jayoqa yekinlaxqanda ular arisida bala-qaza qikmisun d p, Mən Israillar iqidin Lawiyalarni H run bilən uning o qullirioqa b rdim. **20** Musa, H run w  pütkül Israil jamaiti Lawiyalarni xundak qildi; P rw rdigarning Lawiyalar to ruluk Musoqa buyruqinid k Israillar h mmisini b ja k lt rdi. **21** Lawiyalar xundak qilip əzlidirini [gunahin] paklap, kiyim-keqəklirini yuyup pakizlidi; H run ularni pulanglatma qurbanlik süpitidə Pərwərdigaroqa hədiyə qildi; H run y n  ularni paklaxqa [gunahini til p] kafarət qildi. **22** Andin keyin Lawiyalar kirip H running aldida, xundakla uning oəqullirining aldida, jamaət qediri iqidiki ixlarni qilixqa kirixti; P rw rdigar Lawiyalar to ruluk Musoqa qandak buyruoqan bolsa, Israillar uni xu boyiq  b ja k lt rdi. **23** P rw rdigar Musoqa s z qilip mundak

dedi: — **24** Lawiylarning wəzipisi mundak bolsun: — Yigirmə bəx yaxtin yukiriliri kirip jamaət qediri iqidiki ixlarni qilixka səpkə kirsun; **25** əllik yaxka yətkəndin keyin səptin qekinip xu hizmətni qilmisun; **26** lekin ular jamaət qediri iqidə kərindaxliriqə yardəmlixip, ularning həjətliridin qikixka bolidu, əmma qedirdiki rəsmiy wəzipidə bolmisun. Lawiylarning wəzipiliri həkqkidə ularqə ənə xundak qil.

9 Misir zeminidin qikqəndin keyinki ikkinqi yili birinqi ayda, Pərwərdigar Sinay qəlidə Musaqə buyrup: — **2** Israillar bekitilgən waqıtta ətüp ketix həytini ətüzsun; **3** yəni muxu ayniq on tətinqi küni gugumda, bekitilgən waqıtta, barliq bəlgilimə wə kaidə-tərtip boyiqə həytini ətüzüinglar, — dedi. **4** Xuning bilən Musa Israillaroqə səz qilip ətüp ketix həytini ətüzüxni buyrudi. **5** Ular birinqi ayniq on tətinqi küni gugumda, Sinay qəlidə ətüp ketix həytini ətüzdi; Pərwərdigar Musaqə kəndak buyruqan bolsa, Israillar xundak qildi. **6** Bir nəqqəylən bir əlökkə tegip ketip napak bolup qəloqanliqi üqün, ular xu küni ətüp ketix həytini ətüzəlmidi-də, ular xu küni Musa bilən Hərunning aldioqə kelip Musaqə: — **7** Biz ətüp qəloqan adəmgə tegip ketip napak bolup qəloqan bolsaqmu, lekin nemixka Israillarning qatarida, bekitilgən waqıtta Pərwərdigarqə sunuxka kərak boləqinini elip kelixtin rət qilinimiz? — deyixti. **8** — Tohtap turunglar, mən berip Pərwərdigar silər toqraqanglarda nemə buyruydikin, anglap baqay, — dedi Musa ularqə. **9** Pərwərdigar Musaqə səz qilip mundak dedi: — **10** Sən Israillaroqə mundak degin: «Silər wə silərninq əwladliringlar iqidə bəzilər ətüklərgə

tegip ketip napak bolup qalqan bolsa yaki uzak s p r  stid  bolsa, ular y nla P rw rdigar  q n  t p ketix  eytini  tk z xk  bolidu. **11** Undaq kixilər ikkinqi ayniq on tətinqi k ni gugumda  eytni  tk zsun; [ eyt taamini] petir nan w  aqqiq k ktatlar bilən bill  yesun; **12** ulardin  tig  azraqmu qaldurmisun w  [k zisining] ustihanliridin bir rsinimu sunduroquqi bolmisun; ular  eytni  t p ketix  eytining barliq bəlgilimiliri boyiqə  tk zsun. **13** Halbuki, pak bolqan, s p r üstidimu bolmiqan  mma  t p ketix  eytini  tk z xk  etibar bərmigən kixi bolsa  z h lkidin  z p taxlinidu; q nki bekitilg n waqitta P rw rdigarq  sunux ker k bolqinini sunmiqanliqi  q n, u  z gunahini  z üstiqə alidu. **14**  g r aranglarda turuwatqan yat  llik bir musapir P rw rdigar  q n  t p ketix  eytini  tk z xni halisa, u  t p ketix  eyti toqrisidiki bəlgilimə w  kaid -t rtip boyiqə  tk zsun; yat  llik musapirlar  q n w  zeminda tuquloqanlar üqünmu aranglarda xu birla nizam bolsun. **15** Ibad t qediri tikl ng n k ni, bulut ibadət qedirini, yəni h k m-guwahliq qedirini qaplap turdi; k qtin taki ətigəngiqə, bulut huddi ott k ibadət qedirining  stid  turdi. **16** Daim xundaq bolatti; [kündüzi] bulut ibadət qedirini qaplap turatti, keqisi u otqa ohxaytti. **17** Qaqaniki bulut jamaət qedirining üstidin kətürülsə, Israillar yoloqa qiqatti; bulut kəyərdə tohtisa, Israillar xu y rd  bargah tik tti. **18** Israillar P rw rdigarning buyruqi boyiqə mangatti, P rw rdigarning buyruqi boyiqə bargah tik tti; bulut ibadət qedirining  stid  qanqa uzak tohtisa, ular bargah ta xunqa uzak turatti. **19** Bulut ibad t qedirining  stid  heli

künlərgiqə tohtap tursa, Israillarmu Pərwərdigarning kərsitmisini tutup səpərgə qıqmaytti; **20** mubada bulut ibadət qedirining üstidə pəkət birnəqqə künla tohtisa, ular Pərwərdigarning buyruki boyiqə xu waqıtta bargah qurup yatatti, andin yənə Pərwərdigarning buyruki boyiqə səpərgə atlinatti. **21** Wə mubada bulut pəkətlə kəqtin ətigəngiqə tohtap, əttigəndə bulut yənə kətürülsə, ular yənə yoloqa qıqatti; məyli kündüzi yaki keqisi bulut kətürülsila, ular səpərgə qıqatti. **22** Bulut ibadət qedirining üstidə uzunraq tursa, məyli ikki kün, bir ay, bir yil tursimu, Israillar yoloqa qıqmay bargahıta turuwerətti; lekin bulut kətürülüp mangsila ular səpirini dawamlaxturatti. **23** Pərwərdigarning buyruki bilən ular bargah quratti, Pərwərdigarning buyruki bilən ular səpərnı dawamlaxturatti; ular Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən bərgən əmri boyiqə, Pərwərdigarning kərsitmisini tutatti.

10 Pərwərdigar Musoqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən özünggə ikki kanay yasatqın; ularni kümüxtin soqtur. Ular jamaətnı yioıxka, xundakla jamaətnı bargahlırını yioıxturup yoloqa qıqıxka qakırix üqün ixlılıdu. **3** İkki kanay qelinqanda pütkül jamaət sening yeningoqa jamaət qediri dərwasisining aldiqə yioılıdıqan bolsun. **4** Əgər yaloquz biri qelinsa, əmirliri, yəni minglıqan Israillarning mingbexiliri sening yeningoqa kelip yioılsun. **5** Silər kəttik yukiri awaz bilən qaloqanda kün qıqıx tərəptiki bargahlar yoloqa qıqsun. **6** Andin silər ikkinqi kətim kəttik, yukiri awaz bilən qaloqanda jənub tərəptiki bargahlar yoloqa qıqsun; ular yoloqa qıqkan qaoqda kanay

qattik, yukiri awaz bilən qelinixi kerəktur. **7** Jamaətni yiojilixka qaqiridiojan qaojda, kanay qelinglar, əmma qattik, yukiri awaz bilən qalmanglar; **8** Hərunning əwladliri, kaqin boləjanlar kanaylarni qalsun; bular silərgə əwladmu-əwlad bir əbədiy bəlgilimə bolsun. **9** Əgər silər öz zemininglarda silərgə zulum saləjan duxmininglar bilən jəng kilixka qiqsanglar, qattik, yukiri awaz bilən qelinglar. Xuning bilən əzünglarning Hudasi boləjan Pərwərdigarning aldidə yad etilip, duxmininglardin qutulisilər. **10** Buningdin baxka, huxal künliringlarda, bekitilgən heytliringlarda wə ayning birinqi künliridə, silər keydürmə qurbanlik wə inaklik qurbanliklirini sunəjininglarda, qurbanliklarning aldidə turup kanay qelinglar; xuning bilən [kanaylar] silərni Hudayinglarəja əslətküqi bolidu; Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **11** Ikkinqi yili, ikkinqi ayning yigirminqi küni bulut həküm-guwaqlik qedirining üstidin kətürüldi; **12** xuning bilən Israillar Sinay qelidin qikip, yol elip səpərlirini baxlidi; bulut Paran qelidə tohtidi. **13** Bu ularning birinqi qətim Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən qilojan əmri boyiqə yoloja qiqixi boldi. **14** Yəhuda bargahı əzining tuəji astida qoxun-qoxun bolup aldi bilən yoloja qiqti; qoxunning baxliki Amminadabning oqli Nahxon idi. **15** Issakar kəbilisi qoxunining baxliki Zuarning oqli Nətanəl idi. **16** Zəbulun kəbilisi qoxunining baxliki Həlonning oqli Eliab idi. **17** Andin ibadət qediri quwulup, Gərxonning əwladliri bilən Mərarining əwladliri uni kətürüp yoloja qiqti. **18** Rubən bargahı əzining tuəji astida qoxun-qoxun bolup yoloja qiqti; qoxunning baxliki Xidərnin oqli

Əlizur idi. **19** Ximeon kəbilisi koxunining baxliki Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl idi. **20** Gad kəbilisi koxunining baxliki Deuəlning oqli Əliasaf idi. **21** Andin Kohatlar mukəddəs buyumlarni kətürüp yoloğa qikti; ular yetip kelixtin burun ibadət qedirini [kətürgüqilər] kelip uni tikləp koyuxkanidi. **22** Əfraim bargahı əzining tuqi astida koxun-koxun bolup yoloğa qikti; koxunning baxliki Ammihudning oqli Əlixama idi. **23** Manassəh kəbilisi koxunining baxliki Pidahzurning oqli Gamaliyəl idi. **24** Binyamin kəbilisi koxunining baxliki Gideonining oqli Abidan idi. **25** Dan bargahı həmmə bargahlarıning arka muhəpizətqisi bolup, əzining tuqi astida koxun-koxun bolup yoloğa qikti; koxunning baxliki Ammixaddayning oqli Ahjəzər idi. **26** Axir kəbilisi koxunining baxliki Okranning oqli Pagiyl idi. **27** Naftali kəbilisi koxunining baxliki Enanning oqli Ahıra idi. **28** Bular Israillar yoloğa qikqanda koxun-koxun bolup mengix tərtpi idi; ular xu tərkiyə yoloğa qikti. **29** Musa əzining keynatisi, Midiyanlik Reuəlning oqli Həbabqa: — Biz Pərwərdigar wədə kıləjan yərgə qarap səpər kiliwatimiz, U: «Mən u yərnə silərgə miras kılıp berimən» degən; əzlrining biz bilən billə mengixlrini ətünimən, biz siligə yahxi karaymiz, qünki Pərwərdigar Israil toqruluk bəht-saadət ata kılımən dəp wədə bərgən, — dedi. **30** Lekin Həbab Musəqə: — Yak, mən əz yurtum, əz uruk-tuqkanliriməqə ketimən, — dedi. **31** Musa uningəqə: Bizdin ayrilip kətmisilə; qünki sili qəldə kandaq bargah kuriximiz kerəklikini bilila, sili bizgə kəz bolup bərsilə. **32** Xundəq boliduki, biz bilən billə barsila, kəlgüsidə Pərwərdigar bizgə kandaq yaxhilik

qilsa, bizmu siligə xundak qilimiz! — dedi. **33** Israillar Pərwərdigar teoqidin yoloqa qikip üq kün yol mangdi; Pərwərdigarning əhdə sanduqi ularoqa aram alidioqan yer izdəp ularning aldida üq kün yol baxlap mangdi. **34** Ular qedirlirini yioixturup yoloqa qikidioqan qaqlarda, Pərwərdigarning buluti haman ularning üstidə bolatti. **35** Əhdə sanduqi yoloqa qikidioqan qaqlarda Musa: «Ornungdin turoqaysən, i Pərwərdigar; düxmənliring tiripirən bolsun; Sanga əqlər yüzüingning aldidin kaqsun!» — dəytti. **36** Əhdə sanduqi tohtioqan qaqlarda u: «Kaytip kəlgəysən, i Pərwərdigar, minglioqan-tümənligən Israil həlki arisioqa kaytip kəlgəysən!» — dəytti.

11 Wə xundak boldiki, həlk oqotuldixatti, ularning oqotuldaxliri Pərwərdigarning kulioqqa yetip intayin rəzil anglandi; U bu sözləni anglidi wə Uning oqəzipi kəzoqaldi; Pərwərdigarning ot-yalkuni ularning arisida tutixip, bargahning qetidiki bəziləni kəydürüxkə baxlidi. **2** Həlk bu qaqlarda Musoqa yalwuriwidi, Musa Pərwərdigardin tilidi; xuning bilən ot pəsiyip oqti. **3** Pərwərdigarning oti ularning otturisida tutaxkanliqi üqün u u yərgə «Tabərah» dəp at kəydi. **4** Ularning arisidiki xaloqut kixilərnin nəpsi takildap kətti, Israillarmu yənə yioqlaxka baxlidi: «Əmdi bizgə kim gəx beridu? **5** Həlimu esimzdiki, biz Misirdiki qaqlarda pul həjliməy turupmu belik yeyələyttuk, yənə tərhamək, tawuz, piyaz wə küdə piyaz bilən samsakmu bar idi. **6** Mana bu yərdə hazır kəz aldimizda mannadin baxka heqnemə yok, əmdi bizning jenimizmu qurup ketiwatidu» deyixti. **7** Manna goya yuməqəsüt uruqioqa, kərünüxi goya kəhriwoqa ohxaytti. **8** Kixilər uyan-

buyan qepip uni yioqip, bəzidə yarəjunqakta ezip, bəzidə hawanqida sokup, ya bəzidə qazanda pixurup nan kilip yəytti; təmi zəytun maylik tokaqlarəja ohxaytti. **9** Keqidə bargahqə xəbnəm qüixkəndə, mannamu xuning üstigə qüxətti. **10** Musa həlkning ailimu-ailə hərbiəri öz qedirining ixiki aldida yioja-zar kilixiwatkinini anglidi; buningəja Pərwərdigarning əjəzi kəttik kəzəjəldi, bu ix Musaning nəziridimu yaman kəründi. **11** Musa Pərwərdigarəja: — Sən bu barlik həlkning əjir yükini manga artip kəyup, mən kəlungni nemixkə bundak kəynaysən; nemixkə mən Sening aldingda iltipət tapmaymən? **12** Ya mən bu pütün həlkə həmilidar bolup, ularni tuəjdummu? Sən tehi manga: «Sən ularni Mən kəsəm iqip ularning atə-bowiliriəja miras kiləjan xu yərgə yətküzgüqə, huddi bəkkən atisi əmqəktiki bowəkni bəjriəja aləjəndək bəjringəja elip kətürüp mang» dəwətisən? **13** Mən bu həlkə nədin gəx tepip bəreləymən? Qünki ular manga yiojlap: «Sən bizgə yegüdək gəx tepip bər!» deyixməktə. **14** Mən bu həlkni kətürüxni yaləjuz üstümgə elip kətəlməydikənmən, bu ix manga bək əjir kəliwatidu. **15** Əgər Sən manga muxundak muamilə kilməkqi bolsang, mən ətünüp kəlay, bu harab həlitimni manga kərsətməy, iltipət kilip meni əltürüwət! — dedi. **16** Pərwərdigar Musəja mundak dedi: — Israil əksəkəlliri iqidin, sən yeniməja tonuydiəjan həlk əksəkəlliri wə bəglərdin yətmixni tallap yiojkin, ularni jəməət qedirining aldiəja əkəl. Ular sening bilən billə xu yərdə tursun. **17** Mən xu yərgə qüxüp sening bilən səzliximən; wə sening üstüngdə turuwatқан Rohni elip ularning üstigimu bəlöp

qoyimən. Xuning bilən ular sən bilən billə həlkni kətürüx mäs'uliyitini üstigə alidu, andin sən uni özüng yaloquz kətürməydiqan bolisən. **18** Sən həlkqə mundaq degin: «Ətə gəx yiyixkə təyyarlinip özənglərnı [Hudaq] atap paklanglar; qünki silər Pərwərdigarning kılıqını aqritip yioqlap: «Əmdi kim bizgə gəx beridu? Ah, Misirdiki həlimiz bək yahxi idi!» degənidinglar əməsmu? Pərwərdigar dərwəkə silərgə gəx beridu, silər uningdin yəysilər. **19** Silər bir kün, ikki kün əməs, bəx kün, on kün əməs, yigirmə künmu əməs, **20** bəlki pütün bir ay yəysilər, taki burninglardin etilip qikip hə boluquqə yəysilər; qünki silər aranglarda turuwatqan Pərwərdigarnı mənsitməy, uning aldida yioqlap turup: «Biz nemə üqün Misirdin qiktuk?» – dedinglar». **21** Musa: – Mən ularning arisida turuwatqan bu həlktin yoloqa qıqalaydiqan ərkəklər altə yüz ming tursa, Sən tehi: «Mən ularni gəx yəydiqan, hətta pütün bir ay gəx yəydiqan qilimən» dəysən; **22** əmisə qoy, kala padilirining həmmisi soyulsa ularoqa yetəmdü? Yaki dengizdiki həmmə belik ularoqa tutup berilsə, ularning yiyixigə yitərmi? – dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar Musaq: – Pərwərdigarning kılı kışka bolup qaptimu? Əmdi kərüp baqqinə, Mening sanga degən səzüm əməlgə axurulamdu-yok? – dedi. **24** Xuning bilən Musa qikip Pərwərdigarning səzini həlkqə yətküzdi wə həlk iqidiki aqsakallardin yətmix adəmni tallap yioqip ularni jamaət qedirining ətrapida turoquzdi. **25** Andin Pərwərdigar bulut iqidin qüxüp, Musa bilən səzlixip, uningdiki Rohtin elip yətmix aqsakaloqa qoydi; Roh ularning üstigə qonuxi bilən ular bexarət berixkə kirixti. Lekin xu wəqittin keyin

ular undak qilmidi. **26** Lekin u qaşda ulardin ikki adəm bargahğa qaldı; birsining ismi Əldad, ikkinçisi Medad idi (ular əslidə aqsakallarning arisida tizimlanıanıdı, lekin ibadət qedirioğa qikmay qaloanıdı). Roh ularning üstidimu kōndi wə ular bargah iqidə bexarət berixkə baxlıdı. **27** Yax bir yigit yügürüp kelip Musaqı: — Əldad bilən Medad bargahğa bexarət beriwatıdı, — dedi. **28** Musaning hizmətkari, Musa tallıoğan sərhil yigitliridin biri, Nunning oqlı Yəxua qopup: — I hojam Musa, ularni tosuqayla, — dedi. **29** Lekin Musa uningı: — Sən mening səwəbimdin həsət kiliwatamsən? Pərwərdigarning pütün həlki pəyoqəmbər bolup kətsə idi, Pərwərdigar Əzining Rohini ularning üstigə koysa idi! — dedi. **30** Xuning bilən Musa bilən Israil aqsakallirining həmmisi bargahğa kaytip ketixti. **31** Əmdi Pərwərdigar aldidin bir xamal qikip, u dengiz tərəptin bədünilərnı uqurtup kelip, bargahning ətrapiqı yeyiwətti; bədünilər bargahning u tərıpidimu bir künlük yol, bu tərıpidimu bir künlük yol kəlgüdək yər yüzini ikki gəz egizliktə kəlgüdək qaplıdı. **32** Həlk ornidin turup pütkül xu küni, xu keqisi wə ətisi pütün kün bədünə tutup yiođı, əng az degənlirimu alahazəl ikki homir yiođı; ular bularni bargahning tət ətrapiqı əzliri üqün yeyixti. **33** Ular gəxni qaynap ezip bolmay, gəx tehi qixliri arisida turoqanda, Pərwərdigarning oqəzi pi uları qozıqilip, həlkni intayin eqir bir waba bilən urdı. **34** Xunga kixilər xu yərni «Qıbro-t-Həttawah» dəp atıdı; qünki ular xu yərdə nəpsi taqıldioğan kixilərnı yərlikkə koıoanıdı. **35** Keyin həlk Qıbro-t-Həttawahın yoloğa qikip Həzirotka kelip, Həzirotta tohtıdı.

12 Məriyəm bilən Hərun Musaning həbəxlik kızni hotunlukqa alojini üqün uningə qarxi səz kildi (qünki u həbəxlik bir kızni alojanidi). **2** Ular: — Pərwərdigar pəqət Musa bilənla səzlixip, biz bilən səzləxməptimu? — deyixti. Bu gəpni Pərwərdigar anglidi. **3** Musa degən bu adəm intayin kəmtər-məmin adəm bolup, bu tərəptə yər yüzidikilər arisida uning aldioğa ətidoqini yok idi. **4** Pərwərdigar Musa, Hərun wə Məriyəmgə tuyuksiz: — Silər üqünglar jamaət qedirioğa kelinglar, — dedi. Üqilisi qikip kəldi. **5** Andin Pərwərdigar [ərxтин] bulut tüwrüki iqidə qüxüp, jamaət qedirining aldida tohtap, Hərun bilən Məryəmni kiqkiriwidi, ular aldioğa kəldi. **6** U ularoğa: — Əmdi silər gepimni anglanglar, əgər silərnin aranglarda pəyojəmbər bolsa, Mən Pərwərdigar alamət kərünüxtə uningə Əzümni ayan kəlimən, qüxide uning bilən səzliximən. **7** Lekin qulum Musoğa nisbətən undak əməs; u barlik ailəm iqidə tolimu sadiktur; **8** Mən uning bilən tepixmak eytip olturmay, yüzmu yüz turup biwasitə səzliximən; u Mən Pərwərdigarning kiyapitini kərələydu. Əmdi silər nemixka qulum Musa toqruluk yaman gəp kilixtin qorkmidinqlar? — dedi. **9** Pərwərdigarning otluk oşəzipi ularoğa kəzoşaldı wə u ketip qaldı. **10** Xuning bilən bulut jamaət qediri üstidin kətti, wə mana, Məryəm huddi ap'ak kardək pesə-mahaw bolup kətti; Hərun burulup Məryəmgə qariwidi, mana, u pesə-mahaw bolup qalojanidi. **11** Hərun Musoğa: — Way hojam! Nadanlik kəlip gunah ətüzüp qoyolanlikimiz səwəbidin bu gunahni bizning üstimizgə artmioşaysən. **12** U huddi anisining qorsikidin qikqandila bədini yerim qirik, əlük tuoşulojan

balidək bolup qalmioqay! — dedi. **13** Xuning bilən Musa Pərwərdigarōqa: — I Təngri, uning kesilini saqaytiwətkən bolsang, — dəp nida qildi. **14** Pərwərdigar Musaoqa: — Əgər atisi uning yūzigə tükürgən bolsa, u yəttə kün hijilqilik iqidə turoqan bolatti əməsmu? Əmdi u bargahning sirtioqa yəttə kün qamap qoyulsun, andin u qaytip kəlsun, — dedi. **15** Xuning bilən Məryəm bargah sirtioqa yəttə kün qamap qoyuldi, taki Məryəm qaytip kəlgüqə həlk yoloqa qikmay turup turdi. **16** Andin keyin həlk Həzirottin yoloqa qikip, Paran qelidə bargah qurdi.

13 Pərwərdigar Musaoqa səz kilip: — **2** Mən Israillarōqa miras kilip bərgən Qanaan zeminini qarlap kelixkə adəmlərnə əwətkin; hər bir ata jəmətkə təwə kəbilidin birdin adəm qikirilsun, ular əz kəbilisidiki əmir bolsun, — dedi. **3** Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, ularni Paran qelidin yoloqa saldi; ularning həmmisi Israillarning baxliri idi. **4** Təwəndikilər ularning isimliri: — Rubən kəbilisidin Zakkurning oqli Xammuya, **5** Ximeon kəbilisidin Horining oqli Xafat, **6** Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhning oqli Kaləb, **7** Issakar kəbilisidin Yüsüpning oqli Igal, **8** Əfraim kəbilisidin Nunning oqli Hoxiya, **9** Binyamin kəbilisidin Rafuning oqli Palti, **10** Zəbulun kəbilisidin Sodining oqli Gaddiyəl, **11** Yüsüp kəbilisidin, yəni Manassəh kəbilisidin Susining oqli Gaddi, **12** Dan kəbilisidin Gimallining oqli Ammiyəl, **13** Axir kəbilisidin Mikailning oqli Sətur, **14** Naftali kəbilisidin Wofsining oqli Nahbi, **15** Gad kəbilisidin Makining oqli Geuəl. **16** Mana bular Musa qarlap kelinglar dəp Qanaan zeminiōqa əwətkən adəmlərnəning ismi. Musa Nunning oqli Hoxiyani Yəhoxuya dəp atidi. **17** Musa

ularni qarlap kelixkə Qanaanoqa səpərwər kilip: — Silər muxu yərdin Nəgəw qəli tərəpkə qarap menginglar, andin taqlıq rayonoqa qıqinglar. **18** U yərning qandak ikənlıkını, u yərdikilərnıng küqlük-ajızlıkını, az yaki kəplükını kərüp bekinglar; **19** ular turuwatqan yərning qandak ikənlıkını, yahxi-yamanlıkını kərünglar; ular turuwatqan xəhərlərnıng qandak ikənlıkını, bargahlıq xəhər yaki sepil-qələlik xəhər ikənlıkını; **20** u yərning munbət yaki munbətsiz ikənlıkını, dəl-dərəhlirıning bar-yoklukını kərüp kelinglar. Yürəklıkrək bolup, mewə-qiwilıridin aloq kelinglar, — dedi. Bu qaoq dəl üzüm pixip qaloqan waqıt idi. **21** Ular xu tərəplərgə qıqip, zemınnı Zın qəlıdın tartıp taki Hamat eoızıning yenıdiki Rəhəbkiqə berıp qarlastı. **22** Ular jənub tərəptə Həbronıqa bardı, u yərlərdə Anaqıylarınng əwladlıridın Ahıman, Xıxay, Talmay degənlər olturuxluk idi. Əslidə Həbron xəhırı Misırdiki Zoan xəhıridın yəttə yil ilgırı yasaloqanıdı. **23** Ular «Əxkol jıloısı»ıqa kəldı, u yərdə bir sap üzümü bar bir üzüm xehını kesıp, bir baldaqqa esıp ikki adəmgə kətürgüzüp mangdı; ular azrak anar bilən ənjürmu elıp qaytıp kəldı. **24** Israıllar xu yərdə kesıwaloqan əxu üzüm səwəbidın u yər «Əxkol jıloısı» («[üzüm sapıki jıloısı]») dəp ataldı. **25** Ular kırık kündın keyın u yərlərnı qarlap tügıtıp, qaytıp kəldı. **26** Ular kelıp, Paran qəllükıdiki Qadəxtə Musa, Harun wə pütün Israıl jamaiti bilən kərüxtı. Ular ikkiyləngə həm pütkül Israıl jamaitıgə məlumət bərđı həm zemınnıng mewilırını ularıqa kərsətti. **27** Ular Musııqa məlumət berıp: — Biz əzliri beringlar degən yərlərgə barduk, rasttinla

süt bilən həsəl ekip turidioqan yər ikən, mana bular xu yərning mewiliri. **28** Biraq u yərdikilər bək küqtünggür ikən, xəhərlər sepillik bolup həm puhta-həywətlik ikən. Uning üstigə, biz u yərdə Anaqıylarning əwladlirininu kərduq. **29** Amaləklər jənub tərəptə turidikən; Hıttiyar, Yəbusiyar, Amoriylar taqlarda turidikən; Qanaaniylar dengiz boylirida wə İordan dəryasi boylirida turidikən, — dedi. **30** Kaləb Musaning aldida kəpqilikni tinqitip: — Biz dərhal atlinip berip u yərni igiləyli! Qünki biz qoqum oqalip kelimiz — dedi. **31** Lekin uning bilən billə qikqan baxqilar bolsa: — Ular bizdin küqlük ikən, xunga ularoqa hujum kilsak bolmaydu, — deyixti. **32** Andin qarlioquqilar əzliri qarlap kəlgən zeminning əhwalidin Israillaroqa yaman məlumat berip: — Biz kirip qarlap ətkən zemin bolsa əz ahalisini yəydioqan zemin ikən; biz u yərdə kərgənlərninğ həmmisi yoqan adəmlər ikən. **33** Biz u yərlərdə «Nəfiliylər» degən [gigant] adəmlərnin kərduq (dərwəkə Anaqıylarning əwladliri Nəfiliylərdin qikqandur); biz əzimizgə qarisaq qekətkidək turidikənmiz, biz ularoqimu xundak kərinidikənmiz, — dedi.

14 Xuning bilən barlik jamaət dad-pəryad kətürüp yioqlidi; ular keqiqə yioqa-zar kiliqip qikti. **2** Israillar Musa bilən Hərunoqa tapa-tənə kiliqip: — Biz baldurla Misirda əlüp kətsək boptikən! Muxu qəl-jəziridə əlüp kətsək boptikən! **3** Pərwərdigar nemixka bizni kiliqip astida əlsun, hotun bala-qakilirimiz bulinip, [düxmənninğ] oljisi bolsun dəp bizni bu yərgə baxlap kəlgəndu? Uningdin kərə, Misiroqa kaytip kətkinimiz yahxi əməsmu? — dəp oqotuldaxti. **4** Xuning bilən ular bir-birigə: — Baxkidin

bir baxliq tiklap Misiroqa kaytip ketayli, — deyixti. **5** Musa bilən Hərun pütün Israil jamaiti aldida yikilip düm yatti. **6** Xu yərni qarlap kəlgənlər iqidiki Nunning oqli Yəxua bilən Yəfunnəhning oqli Kaləb kiyimlirini yirtip, **7** pütün Israil jamaətqilikigə: — Biz qarlap kelixkə ətüp baroqan zemin intayin bək yahxi zemin ikən. **8** Əgər Pərwərdigar bizdin səyünsə, bizni xu zeminoqa, yəni həsəl bilən süt ekip turidioqan xu zeminoqa baxlap berip, uni bizgə beridu. **9** Silər pəkət Pərwərdigaroqa asiylik qilmanglar! U zeminidikilərdin qorkmanglar, qünki ular bizgə nisbətən bir oqizadur; ularning panahdarliri ulardin kətti, Pərwərdigar bolsa biz bilən billə; ulardin qorkmanglar, — dedi. **10** Həlbuki, pütkül jamaət tərəp-tərəptin: — U ikkisini qalma-kesək kilip öltürüwetəyli, deyixti. Ləkin Pərwərdigarning julasi jamaət qedirida Israilaroqa ayan boldi. **11** Pərwərdigar Musoqa: — Bu həlk Meni qaqanoqiqə mənəitməydu? Gərqə ularning otturida xunqə məjizilik alamətlərnə yaratqan bolsammu, ləkin ular Manga qaqanoqiqə ixinixməydikən? **12** Mən ularni waba bilən urup yokitimən, xuning bilən seni ulardin tehimu qong wə qudrətlik bir əl qilimən, — dedi. **13** Musa bolsa Pərwərdigaroqa mundaq dedi: — «Bundaq bolidioqan bolsa bu ixni misirliklər anglap qalidu, qünki Sən uluq qudriting bilən bu həlkni ularning arisidin elip qikqaniding; **14** wə Misirliklər bu ixni xu zemindiki həklərgimu eytidu. U zemindiki aqalimu Sən Pərwərdigarning bu həlkning arisida ikənlikingni, Sən Pərwərdigarning ularning aldida yüzmuyüz kərüngənlikingni, Sening buluting daim ularoqa sayə qüxürüp kəlgənlikini, xundaqla Sening

kündüzi bulut tüwrükidə, keqisi ot tüwrükidə ularning aldida mangojanliqningni angliojanidi. **15** Əmdi Sən bu həlkni huddi bir adəmni öltürgəndək öltürüwətsəng, Sening nam-xəhritingni angliojan əlləning həmmisi: **16** «Pərwərdigar bu həlkni Əzi ularoşa berixkə kəsəm kıloşan zeminəşa baxlap baralmaydiojanliki üqün, xunga ularni əxu qəl-jəziridə öltürüwetiptu» dəp qalidu. **17** Əmdi ətünimənki, Rəbbim qudritingni jari kılduroşaysən, Əzüngning: **18** «Pərwərdigar asanliqə aqqıqlanmaydu, Uning mehİR-muhəbbiti texip turidu; U gunah wə itaətsizlikni kəqüridu, lekin gunahkarlarni hərgiz gunahsiz dəp qarimaydu, atilarning kəbihlikini atisidin balisəşiqə, hətta nəwrə-qəwrilirigiqə ularning üstigə yükləydu» deginingdək kıləşaysən. **19** Mehriy-xəpkitingning kəngriliki boyiqə, Misirdiki qəşdin taki həzişiqə daim kəqürüp kəlginingdək, bu həlkning kəbihlikini kəqürgəysən!». **20** Pərwərdigar: — «Boptu, sən degəndək ularni kəqürdü. **21** Lekin Əz həyatim bilən kəsəm kılimənki, pütkül yər yüzi Mən Pərwərdigarning xan-xəripi bilən tolidu. **22** Həlbuki, Mening julayimni, Misirda wə qəl-jəziridə kərsətkən məjizilik alamətlirimni kərup turupmu Meni muxundak on kətimlap sinap yənə awazimoşa kulak salmioşanlar, **23** Mən kəsəm iqip ularning ata-bowilirişə miras kılıp berimən degən u zeminni hərgiz kəəlməydu; Meni mənsitmigənlərdin birimu u yurtni kəəlməydu. **24** Lekin əzidə baxkışə bir rəşning bolşini, pütün kəlbilə bilən Manga əgəxkini üqün kulum Kaləbni u kirgən yərgə baxlap kirimən; uning əwladlirimu u yərgə mirashor bolidu. **25** (xu qəşda Amaləklər bilən

Qanaaniylar [taoqlik] jilolilarda turuwatatti) — Ətə silər yolunglardin burulup, Kizil Dengizəyə baridioyan yol bilən mengip qəlgə səpər qilinglar» — dedi. **26** Pərwərdigar Musa bilən Hərunəyə səz qilip mundak dedi: **27** — Mən Mening yaman gepimni qilip oqotuldixidioyan bu rəzil jamaətkə qağanəyiqə qidixim kerək? Israillarning Mening yaman gepimni qiləjanliri, xu [tohtawsiz] oqotuldaxlirining həmmisini anglidim. **28** Sən ularəyə: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm qilimənki, həp, Mən silərgə qulikiyə kirgən səzliringlar boyiqə muamilə qilməydiyən bolsam! **29** Siləning əlükünglar muxu qəldə yatidu; siləning iqinglarda sanaktin ətküzülgənlər, yəni yexi yigirmidin axqan, Mening yaman gepimni qilip oqotuldiyənlarning həmmisi pütün sani boyiqə **30** Silərgə qol kətürüp [kəsəm qilip], turaləunglar qilip berimən degən zeminyə heq kirəlməydu; pəkət Yəfunnəhning oqlı Kaləb bilən Nunning oqlı Yəxuala kiridu. **31** Siləning kiqik baliliringlar, yəni «Bulinip, düxməning oljisi bolup qalidu» deyilgənləni Mən baxlap kirimən, ular silər kəmsitkən u zemindin bəhrimən bolidu. **32** Birək silər bolsanglar, silər yikilip, əlükünglar bu qəldə qalidu. **33** Siləning baliliringlar buzukluk-wapasizliqinglarning əlimini tartip, əlükünglar qəldə yəqaloquqə, bu qəldə kirik yil sərgərdan bolup yüridu. **34** Siləning xu zeminni qarlioyan künliringlarning sani boyiqə, kirik küning hər bir küni bir yil hesablap, kəbihlikliringlarni kirik yil əz üstüngləyə elip yürisilər; xu qaoqda Mening əzünglərdin yatlxqinimning nemə ikənlikini bilip yetisilər» — deyin. **35** Mən Pərwərdigar

xundak deganikənmən, yiqilip Manga qarxi qikqan bu rəzil həlk jamaitigə Mən qoqum xundak qilimən; ular muxu qəl-jəziridə yəwetilidu, xu yərdə əlidu. **36** Musa u zeminni qarlap kelixkə əwətkənlər qaytip kəlgəndə, u zemin toqruluk yaman həwər elip kelix bilən pütün jamaətni oqotulditip, Musaning yaman gəpini qiləuzoqanlar, **37** yəni u zemin toqruluk yaman həwər əkəlgən bu kixilərninğ həmmisi waba kesili tegip Pərwərdigarning aldida əldi. **38** Zeminni qarlap kelixkə baroqan adəmlər iqidin pəkət Nunning oqli Yəxua bilən Yəfunnəhning oqli Kaləbla həyat qaldı. **39** Musa bu gəplərnı pütkül Israil jamaitigə eytiwidi, həmmisi bək həsrət qəkti. **40** Ular ətigən tang atqanda turup taqqa qikip: — Mana biz kəldük! Pərwərdigar eytkən yurtqa qikip hujum qilayli; qünki biz gunah qildük, — deyixti. **41** — Silər yənə nemixka Pərwərdigarning əmrigə hilaplik qilisilər? — dedi Musa, — Bu ix oqəlibilik bolmaydu! **42** Pərwərdigar aranglarda bolmioqqa, düxmənninğ qiliqi astida əlöp, məqlup bolmasliqinqlar üqün hujuməqa qikmanglar. **43** Qünki Amaləklər bilən Qanaaniylar u yurtta, silərninğ aldinglarda turidu; silər qiliq astida əlöp ketisilər; qünki silər Pərwərdigardin tenip kəttinqlar, Pərwərdigar silər bilən billə bolmaydu. **44** Lekin, gərqə Pərwərdigarning əhdə sanduqi wə Musa bargəhtin qozqalmioqan bolsimu, ular yənıla əz məyliqə taqqa qikip hujuməqa ətti. **45** Xuning bilən Amaləklər bilən xu taqda turuxluk Qanaaniylar qüxüp ularni taki Hormahəqiqə qoqlap, bitqit qilip qiroqin qildi.

15 Pərwərdigar Musoqa səz kəlip mundak dedi: — 2 Sən Israillaroqa mundak degin: — Silər makanlixixinglar üçün silərgə təqdim kəlip beridioqan zeminoqa kirgən qeşinglarda, 3 əgər Pərwərdigaroqa atap otta sunulidioqan, uningoqa huxbuy bolsun dəp birər hədiyə-kurbanlik kəlməkqi bolsanglar, kurbanlik kala yaki qoy-əqkə padisidin bolsun. U kəydürmə kurbanlik bolsun, kəsəmmi ada kəlix kurbanliqi bolsun, ihtiyariy kurbanlik yaki silərgə bekitilgən həytlardiki zərür kurbanlik bolsun, 4 kurbanlik sunoquqi kixi Pərwərdigaroqa atioqinioqa bir axlik hədiyəsini qoxup kəltürsun. Kəydürmə kurbanlik yaki baxqa kurbanlik qoza bolsa, undakta axlik hədiyəsi zəytun meyidin bir hinning tətтин biri iləxtürülgən esil undin əfahning ondin biri bolsun; uningoqa yənə xarab hədiyəsi süpitidə tətтин bir hın xarabni quxup sunsun. 6 Kurbanliking qoqkar bolsa, sən uningoqa axlik hədiyəsi süpitidə üqtin bir hın zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin ikkisi bolsun 7 wə xarab hədiyəsi süpitidə tətтин bir hın xarabni quxup sunsun; bular Pərwərdigaroqa huxbuy qıqarsun dəp sunulsun. 8 Əgər sən Pərwərdigaroqa kəydürmə kurbanlik, yaki kəsəm ada kəlix kurbanliqi yaki inaklik kurbanliqi süpitidə torpaq atioqan bolsang, 9 undakta torpaqqa axlik hədiyə süpitidə yerim hın zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin üqini, 10 xarab hədiyə süpitidə yerim hın xarabni qoxup sunoqin; bular Pərwərdigaroqa atilip otta sunulup, huxbuy qıqarsun dəp kəltürülsun. 11 Hər bir sunuloqan torpaq, qoqkar, qoza yaki oqlakqa nisbətən muxundak kəlinsun. 12 Silər sunidioqininglarning

sani boyiqə, hərhil kurbanlikning sanioja qarap xundak kilisiler. **13** Xu zeminda tuojulojanlarning həmmisi Pərwərdigarja huxbuy qiqarsun dəp, otta sunulidiojan kurbanlik kilmakqi bolsa ənə xundak kilsun. **14** Xuningdək silər bilən billə turuwatқан musapir yaki əwladmu-əwlad silər bilən billə turuwatқанlar bolsa, huxbuy qiqarsun dəp otta sunulidiojan kurbanlik kilmakqi bolsa, silər kandaқ kijoan bolsanglar, ularmu xundak kilsun. **15** Pütkül jamaətkə, məyli silər bolunglar yaki silər bilən billə turuwatқан musapir bolsun, həmminglar üqün ohxax bir bəlgilimə bolidu; silər üqün dəwrmu-dəwr əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwərdigar aldidə silər kandaқ bolsanglar, musapirlarmu xundaқtur. **16** Silərgimu, aranglarda turuwatқан musapirlarəjimu ohxax bir kanun-bəlgilimə, ohxax bir həküm bolsun. **17** Pərwərdigar Musəja səz kilip mundaқ dedi: — **18** Sən Israilləroja səz kilip ularəja mundaқ degin: — «Silər Mən silərnə əkiridiojan zeminoja yetip barəjanda, **19** xu yərdin qikқан axlikni yəydiojan qeəjinglarda, Pərwərdigarəja bir «kətürmə hədiyə» təқdim kilinglar. **20** Silər hərbir yengi hemirdin pixқан nanlardin birini «kətürmə hədiyə» kilip təқdim kilinglar; silər uni təқdim kiləjanda huddi hamanning «kətürmə hədiyə»sigə ohxax bolsun. **21** Dəwrđin-dəwrgə silər dəsləpki həsuldin qikқан hemirdin bir nanni «kətürmə hədiyə» süpitidə Pərwərdigarəja sununglar. **22** Əgər silər əzünglar bilməy ezip gunah kilip, Pərwərdigarning Musəja buyruəjan bu barlik əmirlirigə əməl kilmiojan bolsanglar, **23** yəni Pərwərdigar buyruəjan kündin etibarən barlik

əwladliringlaroqiə Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən silərgə buyruoqan barlik ixlirioqə əməl qilmioqan bolsanglar, **24** jamaət xundak birər gunahning bilməy etküzülgənlikidin həwərsiz bolsa, undakta pütkül jamaət Pərwərdigaroqə huxbuy qikarsun dəp yax bir torpakni keydürmə qurbanlik süpitidə sunsun həmdə kaidə-nizam boyiqə uningoqə munasiwətlik axlik hədiyə bilən xarab hədiyəni qoxup sunsun, wə uning üstigə bir tekini gunah qurbanliki süpitidə sunsun. **25** Xu yol bilən kaqin pütkül Israil jamaiti üqün kafarət kəltürüp, bu gunah ulardin kəqürüm qilinidu; qünki bu bilməy etküzüp qoyoqan gunah wə ular əzlrining bilməy etküzüp qoyoqan gunahı üqün qurbanlik, yəni Pərwərdigaroqə atap otta sunulidioqan qurbanlik wə gunah qurbanlikini birliktə Pərwərdigar aldioqə sunoqan. **26** Bu gunah pütkül Israil jamaiti bilən ularning arisida turuwatqan musapirlarning həmmisidin kəqürüm qilinidu, qünki bu pütkül həlk bilməy turup etküzüp qoyoqan gunahdur. **27** Əgər bir kixi bilməstin gunah qilip qoyoqan bolsa, u bir yaxliq bir qixi ooqlakni gunah qurbanliki süpitidə sunsun. **28** Kaqin xu yol bilən bilməy gunah qilip qoyoqan adəm üqün kafarət kəltüridu; uning üqün kafarət kəltürsə uning Pərwərdigar aldida bilməy etküzgən gunahı uningdin kəqürüm qilinidu. **29** Bilməy birər səwənlik etküzüp qoyoqan barlik kixilərgə, məyli xu zeminda tuoquloqan Israillar bolsun yaki ularning arisida turuwatqan musapirlaroqə bolsun, – siləring həmminglaroqə ohxax bir qanun-bəlgilimə tətbiqlinidu. **30** Lekin yürikini qaptək qilip ix kərgən kixi, məyli u zeminda tuoquloqan bolsun yaki musapir

bolsun, Pərwərdigarğa haqarət kəltürgən bolidu; u
haman öz həlkidin üzüp taxlinidu. **31** U Pərwərdigarning
səzini mənsitmigənəkən, Pərwərdigarning əmrigə hilaplik
kiloqanikən; xuning üçün u qoqum üzüp taxlinidu;
gunahı özining bexioğa qüxidu. **32** Israillar qəl-jəziridiki
wəqitlirida, bir kixining xabat künidə otun tərgənliki
bayqaldi. **33** Otun teriwatqanlikini bayqap qaloqanlar uni
Musa, Hərun wə pütkül jamaətning aldioğa elip kəldi. **34**
Uni qandaq bir tərəp kiliş kerəkliki tehi kərsitilmigəqkə,
ular uni qamap koydi. **35** Pərwərdigar Musoğa: — U adəm
əltürülmisə bolmaydu; pütün jamaət uni bargahning
texioğa əpqikip qalma-kesək kilip əltürsun, — dedi. **36**
Andin pütün jamaət u adəmni bargah sirtioğa əpqikip,
huddi Pərwərdigar Musoğa buyruoqandək, qalma-kesək
kilip əltürdi. **37** Pərwərdigar Musoğa səz kilip mundak
dedi: — **38** Sən Israillaroğa mundak degin, ular əwladmu-
əwlad kiyim-keqəklirining qərisigə quqilarni tutsun həm
burjikidiki quqilirining hər birigə kək xoyna tikip qoysun;
39 bu hil quqilar silərnin uni tikip turuxunglar üçün
bolidu; uni kərgəndə Pərwərdigarning barlik əmrlirini
esinglarda tutup, ularoğa əməl kilixinglar üçün bu silərgə
bir əslətmə bolidu; xuningdək silərnin hazırkidək
özünlərnin kənglünglər wə kəzünlərnin kəynigə
kirip, qatirap buzukluk kilip kətməslikinglar, **40** Mening
barlik əmrlirimni əstə tutuxunglar həm uningoğa əməl
kilip, Hudayinglaroğa atap pak-muqəddəs boluxunglar
üçün bolsun. **41** Mən Hudayinglar bolux üçün silərnin
Misir zeminidin elip qikqan Pərwərdigardurmən; Mən
Pərwərdigar Hudayinglardurmən.

16 Lawiyning əwrisi, Kohatning nəwrisi, Izharning oqli Korah və Rubəning əwladliridin Eliabning oqulliri Datan bilən Abiram və Pələtning oqli On 2 Israillar iqidiki jamaət əmirliri boləqan, jamaət iqidin saylap qikiləqan mətiwərlərdin ikki yüz əllik kixini baxlap kelip Musaqə qarxi qikti. 3 Ular yiojilip Musaqə qarxi həm Harunoqə qarxi qikip: — Silər həddinglərdin bək axtinglar, pütkül jamaətning həmmisi pak-muqəddəs, Pərwədigarmu ularning arisida, xundək turuqluk silər nemə dəp əzüngləрни Pərwədigarning jamaitidin üstün qoyusilər? — dedi. 4 Musa ularning gepini anglap düm yikilip, Korah bilən uning guruhidikilərgə səz kilip: — Ətə ətigəndə Pərwədigar kimləning Əzigə mənəsup ikənlikini, kimləning pak-muqəddəs ikənlikini ayan kilidu; xu kixini Əzigə yekınlaxturidu; kimni tallioqan bolsa, uni Əzigə yekınlaxturidu. 6 Silər mundək kilinglar: — Sən Korah və sening guruhingdikilər həmmisi huxbuydanlarni əpkelinglar; 7 ətə Pərwədigarning aldida huxbuydanlarqə ot yekip, huxbuyni uning üstigə qoyunglar; Pərwədigar kimni tallisa, xu muqəddəs-pak boləqan bolsun! Əy silər Lawiyalar, həddinglərdin bək axtinglar! — dedi. 8 Musa yənə Korahqa: — I Lawiyalar, gepimgə kulək selinglar. 9 Israilning Hudasi Pərwədigar silərni Əzining qedirining ixlirini kilsun dəp həmdə jamaətning aldida ularning hizmitidə bolsun dəp Əzigə yekınlaxturux üqün silərni Israil jamaitidin ayrip qikқан — yəni Pərwədigar seni və sening həmmə qerindaxliring boləqan Lawiyning əwladlirini birdək Əzigə yekınlaxturoqanlıki silərqə kiyik ixmu? Silər

yənə tehi kaħinlik wəzipisini tama qiliwatamsilər? **11** Xu wəjidin sən wə sening guruħingdikilər həmmisi yiqilip Pərwərdigarəja qarxi qikiwetipsilər-də; Ĥarun nemidi, silər uning üstidin xunqilik aqrinip oqotuldixip kətküdək? — dedi. **12** Musa Eliabning oqlı Datan bilən Abiramni kiqqirip kelixkə adəm əwətiwidi, ular: — Barmaymiz! **13** Sening bizni süt bilən həsəl aqidiəjan zemindin baxlap qikip bu qəl-jəziridə əltərməkqi boləjanliqningning əzi kiqik ixmu? Sən tehi əzüngni padixah hesablap bizning üstimizdin həkümranlik qilmaqqumu? **14** Ĥalbuki, sən bizni süt bilən həsəl aqidiəjan yurtqa baxlap kəlmiding, etiz wə üzümzarliqlarnimu bizgə miras kilip bərmiding. Sən bu həqning kəzinimu oyuwalməqqimu? Biz barmaymiz! — dedi. **15** Buni anglap Musa qattik oqəzəplinip Pərwərdigarəja: — Ularning sowəqat-ħədiyəsigə etibar qilmioqaysən; mən ularning hətta birər exikinimu tartiwalmidim, birər adimigimu həq ziyən-zəhmət yətküzmidim, — dedi. **16** Musa Korahqa: — Ətə sən wə sening guruħingdikilər — sən, ular wə Ĥarun Pərwərdigarning aldioqə kelinglar. **17** Ĥərbiringlar əzünglarning huxbuydanliringlarni əkilip uning üstigə huxbuyni selinglar; hərbiringlar əzünglarning huxbuydanliringlarni, yəni jəmiy ikki yüz əllik huxbuydanni elip uni Pərwərdigarning Ĥuzurida tutup turunglar; sənmu, Ĥarunmu hərbiringlar əz huxbuydanliringlarni elip kelinglar, — dedi. **18** Xuning bilən hərbi adəm əzining huxbuydanini elip, otni yeqip, huxbuy selip, Musa wə Ĥarun bilən birliktə jamaət qedirining dərwezisi aldida turuxti. **19** Korah Musa bilən

Harunoqa hujum qilolili pütün jamaetni yioqip jamaet qedirining dərwazisi aldioqa keliwidi, Pərwərdigarning julasi pütkül jamaətkə ayan boldi. **20** Pərwərdigar Musa bilən Harunoqa səz kilip: — **21** Silər bu həlkning arisidin neri turunglar, mən kəz yumup aqquqə ularni yutuwetimən, — dewidi, **22** Musa bilən Harun düm yikilip: — I Təngrim, barlik ət igilirining rohlirining Hudasi, bir adəm gunah kilsa, oʻzippingni pütün jamaətkə qaqamsən? — dedi. **23** Pərwərdigar Musoqa səz kilip: — **24** Sən jamaətkə: «Silər Korah, Datan wə Abiramning turar jayliridin ayrilip ulardın neri ketinglar» — dəp buyruk bər, — dedi. **25** Xuning bilən Musa ornidin turup Datan bilən Abiram tərəpkə qarap mangdi; Israil aksakallirimu uningə əgixip mangdi. **26** Musa jamaətkə: — Silərdin ətünimən, bu rəzil adəmləning qedirliridin yirak ketinglar, ularning barlik gunahliri səwəbidin ular bilən billə wəyran bolmasliqinglar üqün ularning heqnərsisigə qol təgküzmənglar, — dedi. **27** Xuning bilən jamaət Korah, Datan, Abiramning qedirlirining tət ətrapidin neri kətti; Datan bilən Abiram bolsa əz ayallirini, oʻqul-qizlirini wə bowaqlirini elip qikip əz qedirining ixiki aldidə turdi. **28** Musa: — Buningdin silər xuni bilisilərki, bu ixlarning həmmisi mening kənglümdin qikқан əməs, bəlki Pərwərdigar meni ularni adə kilixkə əwətkən: **29** — əgər bu adəmləning əlümi adəttiki adəmləning əlümigə ohxax bolidioqan yaki ularning bexioqa qüxidioqan qismətlər adəttiki adəmlər duqar bolidioqan qismətlərgə ohxax bolidioqan bolsa, Pərwərdigar meni əwətmigən bolatti. **30** Əgər Pərwərdigar

yengi bir ixni qilip, yər aqzini eqip ularni wə ularning pütün nərsisini yutup ketixi bilən, ular tirikla təhtisaraqə qüxüp kətsə, u qaşda silər bu adəmlərnin Pərwərdigarni mənsitmişlikini bilip qalısılər, — dedi. (Sheol h7585)

31 Musaning bu gepi ahirlixixi bilənla ularning puti astidiki yər yerildi. **32** Yər aqzini eqip ularni barlıq ailisidikilər bilən, xuningdək Korahqa təwə həmmə adəmlərni qoymay təllukatlıri bilən qoxup yutup kətti. **33** Xundak qilip, ular wə ularning təwəsidikilərnin həmmisi tirikla təhtisaraqə qüxüp kətti, yər ularning üstidə yepildi. Ular xu yol bilən jamaətning arisidin yoqaldi. (Sheol h7585)

34 Ularning ətrapida turoqan Israillarning həmmisi ularning nalisini anglap: «Yər biznimu yutup ketərmikin!» deyixip qeqixti. **35** Andin Pərwərdigarning aldidin bir ot qikip, huxbuy sunuwatqan heliki ikki yüz əllik adəmnimu yutup kətti. **36** Pərwərdigar Musaqə mundak dedi: — **37** Sən kahin Hərunning oqlı Əliazarqə buyruşin, u huxbuydanlarni ot arisidin teriwelip, qoşlırini yiraqlarqə qeqiwətsun, qünki u huxbuydanlar Hudaşə ataloqandur; **38** xunga əzining jenişə əzi zamin bolşan gunahkarlarning huxbuydanlırini teriwalşin; ular qurbangahni qaplıx üqün soqup nepiz tünikə qilinsun, qünki bu huxbuydanlar əslidə Pərwərdigarning huzurişə sunulup uningşə atalıp muqəddəs qilinoqan. Xundak qilip ular keyin Israillarşə ibrət bolidişan ixarət-bəlgə bolidu. **39** Xuning bilən kahin Əliazar otta köydürüwetilgənlər sunşan mis huxbuydanlarni teriwaldi; ular qurbangahni qaplıtixqə nepiz tünikə qilip soquldi. **40** Xuning bilən [qurbangahning bu qaplımisi]

Harunning əwladlirioja yat adəmlərning huddi Korah bilən uning guruhidikilərgə ohxax qismətkə qalmasıqı üqün, Pərwərdigarning huzurida huxbuy köydürüxkə yeqinlaxmasıqioja Israillar üqün bir əslətmə boldi. Bu Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən Əliazarəja buyruəjanliridur. **41** Ətisi pütkül Israil jamaiti Musa bilən Harunning yaman gepini kilip: — Silər Pərwərdigarning həlkini əltürdünglar, — dəp oqotuldaxti. **42** Wə xundak boldiki, jamaət Musa bilən Harunəja hujum kilixka yiojiliwatqanda, jamaət burulup jamaət qedirioja qariwidi, wə mana, bulut qedirni qapliwalidi həm Pərwərdigarning julasi ayan boldi. **43** Xuning bilən Musa bilən Harun jamaət qedirining aldioja berip turdi. **44** Pərwərdigar Musəja səz kilip: — **45** Mən kəzni yumup aqkuqə ularni yokitip taxlixim üqün ikkinglar bu jamaəttin qikip neri ketinglar, — dəp buyruwidi, ikkiylən yikilip yərdə düm yatti. **46** Musa Harunəja: — Sən huxbuydanni elip uningəja qurbangahətiki ottin sal, uningəja huxbuy qoyup, ular üqün kafarət kəltürüxkə tezliktə jamaətning arisioja apar; qünki qəhr-oqəzəp Pərwərdigarning aldidin qikti, waba baskili turdi, — dedi. **47** Harun Musaning deginidək kilip, huxbuydanni elip jamaətning arisioja yügürüp kirdi; wə mana, waba kixilərning arisida baxlanəjanidi; u huxbuyni huxbuydanəja selip, həlk üqün kafarət kəltürdi. **48** U əlüklər bilən tiriklər otturisida turuwidi, waba tohtidi. **49** Korahning wəqəsi munasiwiti bilən əlgənlərdin baxka, waba səwəbidin əlgənlər on tət ming yəttə yüz kixi boldi. **50** Harun jamaət qedirining dərwazisi yenida turojan Musaning yenioja yenip kəldi; waba tohtidi.

17 Pərwərdigar Musaqə səz kəlip mundak dedi: — **2** «Sən Israillaroqə səz kəlip, ulardin ata jəməti boyiqə, hər kəbilining əmiridin birdin on ikki həsa aləyin; sən ularning hərbirining ismini əzining həsisioqə yezip qoyəyin. **3** Lawiy kəbilisining həsisioqə Hərunning ismini yazəyin, qünki hər bir ata jəmət kəbilə baxlikə üqün bir həsa wəkil bolidu. **4** Sən bu həsilarni jamaət qediridiki həküm-guwahlik [sandukining] aldioqə, yəni Mən sening bilən kərxidioqan yərgə qoyəyin. **5** Wə xundak boliduki, Mən tallioqan kixining bolsa, uning həsisi bih süridu; xundak kəlip Israillarning silərgə oqduraxkan gəplirini tohtitip Manga anglanmaydioqan kəliwetimən». **6** Xuning bilən Musa Israillaroqə xundak səz kəldi; ularning həmmə əmiriliri uningə birin həsini, jəmiy bolup on ikki həsini bərdi; hər bir ata jəmətə bir həsa wəkil boldi, Hərunning həsisimu xularning iqidə idi. **7** Musa həsilarni həküm-guwahlik qedirioqə əkirip Pərwərdigarning huzuriqə qoydi. **8** Wə xundak boldiki, Musa ətisi həküm-guwahlik qedirioqə kiriwidi, mana, Lawiy jəmətigə wəkil boləqan Hərunning həsisi bih sürüp, oqunqilap, qeqəkləp, badam qüxkənidi. **9** Musa həsilarning həmmisini Pərwərdigarning aldidin elip qikip, Israil həlkigə kərsətti; ular kərgəndin keyin hər kim əz həsilirini elip ketixti. **10** Pərwərdigar Musaqə: — Xu asiylək kəloquqi balilaroqə bir aqah bəlgisi bolsun dəp Hərunning həsini həküm-guwahning aldioqə əkirip qoyəyin. Xundak kəlsang sən ularning oqduraxkan gəplirini tohtitip, Manga anglanmaydioqan kəlisən; ularmu xuning bilən əlöp kətməydu, — dedi. **11** Musa xundak kəldi; Pərwərdigar

özigə kandaq buyruoqan bolsa u xundak qildi. **12** Israillar Musaoqa söz qilip: — Biz nəpəstin qalay dəwatimiz, biz tügəxtuk, biz həmmimiz tügəxtuk! **13** Pərwədigarning ibadət qedirioqa yeqinlaxqanlar əlməy qalmaydu, xundak ikən, biz həmmimiz mutlək nəpəstin keliximiz kerəkmu? — deyixti.

18 Pərwədigar Hərunoqa mundak dedi: — Sən, oqulliring wə ata jəmətingdikilər sening bilən birliktə muqəddəs jayqa munasiwətlik bolqan gunahni, xuningdək sən wə oqulliring birliktə kahinlik wəzipisigə munasiwətlik bolqan gunahni üstünglərgə alisilər. **2** Sən qerindaxliring bolqan Lawiy qəbilisidikiləni, yəni atabowiliringning qəbilisidikiləni özüng bilən birləxtür həm ularni hizmitingni qilixi üqün baxlap elip kəl; birak sən bilən oqulliring sening bilən birliktə həkümguwahlik qediri aldida hizmətləni qilsun. **3** Ular sening buyruqliringoqa təyyar turup, xundakla qedirdiki barlik hizmət-wəzipisini etəydu; pəkət muqəddəs jaydiki qaqaquqa əswablaroqa wə qurbangahqa yeqinlaxmisun; undak qilsa, ularmu, silərmu əlöp ketisilər. **4** Ular sening bilən birlixip, jamaət qediridiki wəzipini etəp, qilidoqan hər bir ixini qilsun; pəkətlə heq yat kixilər silərgə yeqinlaxmisun. **5** Qəhr-əzəp yənə Israillarning bexioqa qüxmisun üqün, silər muqəddəs jaydiki wəzipə bilən qurbangahdiki wəzipini etəxkə məs'ul bolunglar. **6** Mana, Mən Əzüm siləning qerindaxliringlar bolqan Lawiyləni Israillar iqidin tallap qiktim; ular jamaət qedirining ixirini qilixqa Pərwədigaroqa təqdim qilinoqan bolup, silərgə sowoqa süpitidə ata qilinoqan. **7** Lekin sən wə oqulliring

sening bilən birliktə kahinlik vəzิปənglərdə turup, qurbangahṭiki barlik ixlarni hām pərdə iqidiki ixlarni bejiringlar; siləning vəzิปənglər xundak bolsun. Kahinlik vəzิปisini, hizmitimdə boluxunglar üqün silərgə sowoṭa kīlip bərdim; yat adəmlər yekinlaxsa, ɵltürüwetilsun.

8 Pərwərdigar Ḥarunoṭa mundak dedi: — Mən Manga sunuloṭan kɵtürmə hədiyələrni, yəni Israillar Manga mukəddəs dəp atioṭan barlik nərsilərni ülüxunglar bolsun dəp, mana mənggülik bəlgilimə bilən sanga wə sening əwladliringoṭa təkdīm kīldim. **9** Israillar otta sunidioṭan, «əng mukəddəs» nərsilərdin silərgə munular qaldurup berilidu: — ularning Manga atap sunoṭan barlik nəsiliri, yəni barlik axlik hədiyələrdin, barlik gunah qurbanlikliridin, barlik itaətsizlik qurbanlikliridin «əng mukəddəs» hesablanoṭanliri, sanga wə əwladliringoṭa ata kīlinidu. **10** Sən xu [ülüxüingni] «əng mukəddəs» süpitidə yegin, silərdin boluoṭan hər bir ər kixi uni yesun; u sanga «əng mukəddəs» dəp bilinsun. **11** Munularmu sening bolidu: — Israillarning sowoṭatliri iqidin kɵtürmə hədiyələr, barlik pulanglatma hədiyələr sening; Mən ularni sanga, xundakla ooṭulliring bilən kīzliringoṭa mənggülik bəlgilimə bilən təkdīm kīldim; sening ɵyüingdiki hər bir pak adəm uningdin yesə bolidu. **12** Zəytun meyidin əng esilini, yengi xarabtin əng esilini, xundakla axliktin əng esilini, yəni Israillar Pərwərdigaroṭa atap sunoṭan dəslepki pixkan məhsulatlarning həmmisini Mən sanga təkdīm kīlip bərdim. **13** Ular yərdin elip Pərwərdigaroṭa atap əkəlgən dəslepki pixkan nərsiləning həmmisi sening bolsun; ɵyüingdiki hər bir

pak adəm uningdin yesə bolidu. **14** Israilda Hudaşa mutlək atilidioşan hər bir nərsə sening bolidu. **15** Ular Pərwərdigarşa atap kəltüridioşan barlik janiwarlarning tunjiliri, məyli insan yaki ulaş-qarpay bolsun sening bolidu; halbuki, insanlarning tunjilirini bolsa ularni tələm tələp yanduruwalsun wə napak haywanlarning tunjilirini tələm tələp yanduruwalsun. **16** Tələm tələx kerək bolşanlar üqün yexi bir aylıqtin axqanda tələm puli tələnsun; ularşa sən tohtatқан başa boyiqə, yəni mukəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə (bir xəkəl yigirmə gərahdur) başa koyup, bəx kümüx xəkəl al. **17** Pəqət tunji kala, tunji koy yaki tunji oşlakqa tələm alsang bolmaydu; ularning həmmisi mukəddəstur. Sən ularning qenini kurbangahqa qeqip, meyini Pərwərdigarşa atap otta sunulidioşan, Uningşa huxbuy kəltüridioşan qurbanlik şüpitidə keydürgin. **18** Ularning gəxi sening bolidu; huddi «kətürmə hədiyə» qilinoşan təx wə ong arqa putioşa ohxax, sanga təwə bolidu. **19** Israilar Pərwərdigarşa atap sunoşan mukəddəs nərsilər iqidiki kətürmə hədiyə-qurbanlikning həmmisini Mən sanga wə sening bilən billə turuwatқан oşul-qizliringşa mənggülik bəlgilimə bilən təqdim qildim. Bu Pərwərdigar aldida sanga wə sening bilən billə turuwatқан əwladliring üqün mənggülik tuzluk əhdə bolidu. **20** Pərwərdigar Hərunoşa mundaq dedi: — [Israil] zeminida sening heqkandaq mirasing bolmaydu, ularning arisidimu heqkandaq nesiwəng bolmaydu; Israilar arisida mana Mən Əzüm sening nesiwəng, sening mirasingdurmən. **21** Lawiylarşa bolsa, ularning

ötəydioqan hizmətliri, yəni jamaət qediridiki hizmiti
üqün, mana Mən Israilda təqdim qilinoqan barlıq «ondin
bir ülüx»ning həmmisini ularoqa miras qilip bərgənmən.
22 Buningdin keyin, gunahkar bolup ölüp kətməsliki
üqün, Israillar jamaət qedirioqa yəqinlaxmisun. **23** Jamaət
qediridiki hizmətni bolsa, uni ətigüqilər pəqət Lawiyarla
bolidu wə xu ixta boləqan gunahini əzliri üstigə alidu,
bu silər üqün əwladmu-əwlad mənggülük bir bəlgilimə
bolidu; ularning Israillarning iqidə həqkandəq mirasi
bolmaydu. **24** Qünki Israillarning Pərwərdigarəqa atəp
kətürmə hədiyə süpitidə sunoqan «ondin bir ülüx»ni
Lawiyaroqa miras qilip təqdim qilidioqan boldum; xunga
Mən ular toqruluk; Israillar iqidə həqkandəq mirasi
bolsa bolmaydu, — dedim. **25** Pərwərdigar Musəoqa
mundəq dedi: — **26** Sən Lawiyaroqa eytkin: «Silər
Israillarning qolidin Mən silərgə miras bolsun dəp təqdim
qiloqan «ondin bir ülüx»ni aloqan ikənsilər, silər xu
ondin bir ülüxning yənə ondin bir ülüxini ayrip, uni
Pərwərdigarəqa atəp kətürmə hədiyə süpitidə sununglar.
27 Bu yol bilən silərnin xu «kətürmə hədiyə»nglar silərgə
«hamandiki axliqinglar»din həm «xarəb kəlqikidiki
tolup taxqan xarəbinglar»din ataloqanlar həsəblinidu.
28 Bundəq boləqanda, silər Israillarning qolidin aloqan
ondin bir ülüxning həmmisidin Pərwərdigarəqa atəp
kətürmə hədiyə sunisilər; silər Pərwərdigarəqa atioqan
xu «kətürmə hədiyə»ni kahin Hərunəqa beringlar. **29**
Silərgə təqdim qilinoqan barlıq nərsilərdin əng esilini elip
xularni muqəddəs həsəbləp «Pərwərdigarəqa ataloqan
toluq kətürmə hədiyə» süpitidə sununglar». **30** Xunga sən

Lawiylarğa eytkinki, «Silər xulardin əng esilini kətürüp sunsanglar, bu silər Lawiylarning hamandiki axliqınglar wə xarab kəlqikidiki xarabınglarğa ohxax hesablinidu. **31** Xundak kılqandın keyin silər wə eydikiliringlar xu «ondın bir ülüx»lərni halıqan yərdə yesənglar bolidu, qünki bu silərning jamaət qediridiki hizmitinglarning in'ami bolidu; **32** Silər [xu ülüxlərdin] əng esilini kətürüp sunsanglar, muxu ixinglar səwəbidin gunahkar bolmaysilər. Undak kılsanglar silər Israillar atıqan mukəddəs nərsilərni bulojımaysilər, xuning bilən əlməysilər».

19 Pərwərdigar Musa bilən Hərunğa söz kılıp mundak dedi: — **2** Mən Pərwərdigar əmr kılqan kanun-bəlgilimə xuki: — Sən Israillarğa buyruqın, ular bejirim, nuksansız, boyunturuk selinmıqan kizil yax siyirdin birni sening yeningğa əkəlsun. **3** Sən siyirni kahin Əliazarğa tapxur, u uni qedirgahning sirtıqə əpqıksun, andin birsi siyirni uning aldida boşuzlisun. **4** Kahin Əliazar barmikini kanğa miləp, jamaət qedirining aldıqə karitip yəttə mərtəm qaqsun. **5** Andin birsi Əliazarning kəz aldida pütkül siyirni keydürsun, yəni uning terisi, gəxi, keni wə tezəklirini keydürsun. **6** Kahin kedir yaşıqı, zofa əsümlüki wə kizil rəhtni siyir keydürülidıqan otka taxlisun. **7** Andin kahin öz kiyimini yusun wə bədinini suda yusun, andin keyin bargahka kirixkə bolidu; lekin kahin kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Siyirni keydürgən kiximu kiyimlirini su bilən yuyup, öz bədinini suda yusun, andin u kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Pak bir adəm siyirning külını yıqıp bargahning sirtidiki pak bir yərgə qoysun; u Israil jamaiti üqün «napaklıqni qıqarəuqi su»ni yasaxka

xu yerdə saqlansun, u bir «gunahni pakliouqi»dur. **10** Siyirning külini yiojxturoqan adəm özining kiyimlirini yusun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. Bu Israillaroqə wə ularning arisida turuwatqan musapirlaroqə mənggülik qanun-bəlgilimə bolidu. **11** — Ölükkə, yəni hərqandak əlgən kixining jəsitigə tegip kətkən hər bir kixi yəttə kün napak sanilidu. **12** U adəm üqinqi küni [axu su] bilən özini paklisun, həmdə yəttinqi künimu paklisun, andin u pak sanilidu; əgər u üqinqi küni həmdə yəttinqi küni özini paklimisa, pak sanalmaydu. **13** Hərqandak adəm ölükkə, yəni hərqandak əlgən kixining jəsitigə tegip kətsə, həmdə özini paklimisa, Pərwərdigarning qedirini buloqioqan bolidu; xu kixi Israil arisidin üzüp taxlinidu; qünki «napaklikni qiqaroqı su» uningqə sepilmigəqkə, u napak sanilidu; uning napakliki tehiqə üstidə turidu. **14** Əgər birər kixi bir qedir iqidə əlöp qaloqan bolsa, u toqruluk qanun-bəlgilimə mundak bolidu: — xu qediroqə kirgən hər birsı wə qedirda turup qaloqanlarning hər biri yəttə kün napak sanilidu. **15** Hər bir oquq turoqan, aozı yepilmioqan qaqa-kuqılarning həmmisi napak sanilidu. **16** Xuningdək dalada qiliq-xəmxər bilən əltürülgənlərgə, yaki əzi əlöp qaloqanning əlükigə, yaki adəmning ustihiniqə yaki kəbrisigə təgkən hər bir kixi yəttə künigə napak sanilidu. **17** Kixilər bu napak kixi üqün «paklanduroqı qurbanlik»ning külidin azraq elip komzəkkə selip, ularning üstigə eqin su quysun. **18** Andin pak bir kixi zofa əsümlükini elip xu suqə təgküzüp uni qediroqə wə iqidiki barlik qaqa-kuqılaroqə həm xu yerdə turoqan barlik kixilərnin üstigə sepip qoysun, wə

yənə uni ustihanoğa, öltürülgüqigə yaki kəbrigə təgkən kixining üstigə sepip qoysun. **19** Üqinqi küni wə yəttinqi küni həliki pak adəm [pak bolmioğan adəmlərning] üstigə xu suni sepip qoysun; xundak qiloqanda, yəttinqi küniqə kəlgəndə u kixi paklanoğan bolidu; andin u kixi kiyimlirini yuyup, bədinini suda yusun, kəq kirgəndə u pak sanilidu. **20** Lekin napak bolup qelip, özini paklimioğan kixi Pərwərdigarning muqəddəs jayini buloqioqini üqün, jamaət arisidin üzüp taxlinidu; «napaklikni qikaroquqi su» uning üstigə sepilmigən, xunga u napak sanilidu. **21** Bu Israillarğa mənggülik bəlgilimə bolidu, «napaklikni qikaroquqi su»ni səpkən kixi bolsa əzining kiyimlirini yusun wə «napaklikni qikaroquqi su»ğa təgkən kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Napak kixi təgkən hərqəndak nərsimu napak sanilidu; bu nərsilərgə təgkən kixilərmu kəq kirgüqə napak sanalsun.

20 Birinqi ayning iqidə Israillar, yəni pütkül Israil jamaiti Zin qəligə yetip kelip, Qadəxtə turup qaldı; Məryəm xu yərdə wapat boldi wə xu yərgə dəpnə qilindi. **2** Jamaətkə iqidioqanoğa su yok idi, ular yioqilip Musa bilən Hərunoğa hujum qiloqili turdi. **3** Həlk Musa bilən təgixip: — Qerindaxlirimiz Pərwərdigarning aldida əlgən qaşda bizmu billə əlsək boptikən! **4** Silər nemə üqün biz wə qarpaylirimizni bu yərdə əlüp kətsun dəp, Pərwərdigarning jamaitini bu qəl-jəzirigə baxlap kəldinglar? **5** Silər nemə üqün bizni Misirdin elip qikip bundak dəhxətlik yərgə əkəldinglar? Bu yərdə ya teriqqilik qiloqili yər bolmisa, ya ənjür, üzüm, anar bolmisa, iqidioqanoğa sumu bolmisa, — deyixti. **6** Xuning bilən Musa

bilən Hərun jamaəttin ayrilip jamaət qedirining dərwezisi aldioğa kelip düm yikiliwidi, Pərwərdigarning julasi u ikkisigə ayan boldi. **7** Pərwərdigar Musoğa söz kilip mundak dedi: — **8** Həsini qolungoğa al, andin sən akang Hərun bilən birliktə jamaətni yioqip, ularning kəz aldidila qoram taxqa buyruk kil; xundak kilsang qoram tax öz süyini qikiridu; xu yol bilən sən ularoğa su qikirip, jamaət wə qarpayliri iqidioqanoğa su berisən. **9** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə Pərwərdigarning huzuridin həsini aldi. **10** Musa bilən Hərun ikkisi jamaətni qoram taxning aldioğa yioqdi wə Musa ularoğa: — Gepimgə kulak selinglar, i asiylar! Biz silərgə bu qoram taxtin su qikirip berəylimu?! — dedi. **11** Andin Musa həsisi bilən qoram taxni ikki kətim uruwidi, nahayiti kəp su ekip qikti, sudin jamaətmu, qarpaylarmu iqixti. **12** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoğa: — Silər Manga ixənməy, Israillar aldida Meni mukəddəs dəp hərmətlimiginglar üqün, ikkinglarning bu jamaətni Mən ularoğa təqdim kilip bərgən zeminə baxlap kirixinglaroğa yol qoymaymən, — dedi. **13** Su qikiriləğan jay «Məribah suliri» dəp ataləğan; Israillar xu yərdə Pərwərdigar bilən takallaxkanliqi üqün, U ularning otturisida Əzining mukəddəs ikənlikini kərsətti. **14** Musa Qadəxtin Edom padixahi bilən kərxüxkə əlqi əwətip uningə: «Qerindaxliri Israil mundak dəydu: — Biz tartiwatқан jəbr-japalarning qandakliqi əzligə məlum, **15** bizning ata-bowilirimiz Misiroğa qüxkən bolup, biz Misirda uzak zaman turup kəttuk; misirliklar bizgimu, bizning ata-bowilirimizəyimu yaman muamilə kildi; **16** biz Pərwərdigarəğa yeliniweduk, U bizning

zarimozga kulak selip, Pərixta əwətip bizni Misirdin elip qikti. Həzir mana, biz əzlrining qegrisioğa jaylaxқан Qadəx degən bir xəhərdə turuwatimiz. **17** Əmdi bizning zeminliridin ətüximizgə ruhsət kiloğan bolsila, biz etiz-erik wə üzümzarliqlardin ətməymiz, kudukliringladin sumu iqməymiz; «Han yoli» bilən mengip qegriliridin ətüp kətküqə ong-soloğa burulmaymiz» — dedi. **18** Lekin Edomlar uningoga: «Silərnin bizning zeminimizdin ətüxünglərgə bolmaydu, ətimən desənglar kiliq kətürüp silərgə jənggə qikimiz» — dedi. **19** Israillar uningoga: «Biz «kətürülgən yol» bilən mangimiz, ətimiz wə mallirimiz süyünglarni iqsək, nəhi boyiqə həkkinini berimiz; biz pəkət piyadə ətüp ketimiz, baxқа heq təlipimiz yok» dewidi, **20** Edom padixahı: «Yaq, ətməysilər!» dedi. Edom [padixahı] nahayiti kəp adimini baxlap qikip Israillaroga zor həywə kərsətti. **21** Xundak kilip Edomlar Israillarning ularning təwəlikidin ətüxigə ənə xu yosunda yol qoymidi; xuning bilən Israillar Edomlarning aldidin burulup kətti. **22** Ular Qadəxtin yoloğa qikti; pütkül Israil həlki Hər teoqioğa kəldi. **23** Pərwərdigar Edomning qegrisidiki Hər teoqida Musa bilən Hərunoga səz kilip mundak dedi: — **24** Hərun əz həkklirigə qoxulup ketidu; ikkinglar Məribah suliri degən jayda Mening əmrimgə hilaplik kilojininglar üqün, uning Mən Israillaroga təkdin kilip bərgən zeminoga kirixigə bolmaydu. **25** Sən Hərun bilən ooqli Əliazarni elip Hər teoqioğa qikkın; **26** Hərunning kiyimlirini saldurup, ooqli Əliazaroga kiydürüp koy; Hərun xu yərdə ətüp, əz həkklirigə qoxulidu. **27** Musa Pərwərdigarning deginidək kildi, üqəylən pütkül jamaətnin kəz aldida Hər teoqioğa

qikti. **28** Musa Ҳарunning kiyimlirini saldurup uning oqli Əliazarğa kiydürüp qoydi; Ҳарун тақning қоққисидә өлди. Andin Musa билән Əliazar тақдин қүхүр кәлди. **29** Пүткүл јамәт Ҳарunning өлгәнликini bildi; xuning билән пүтүн Israil јәмәти Ҳарун үқүн ottuz күн matәм tutti.

21 Јәнубта turuxluk Arad мәmlikitining Қанааниylardin болојан padixaһи Israillarning Atarim yoli билән keliwatқанlikini anglap, qikip ular билән sokuxup, nәqqәylәnni tutқun kilip kәtti. **2** Andin Israillar Pәrwәdigarğa kәsәм iqip: «Әgәр bu hәlkni bizning қolimizğa пүтүнләy tapxuridioјan bolsang, ularning xәһәrlirini wәyran kilip taxlaymiz» — dedi. **3** Pәrwәdigar Israillarning pәryadini anglap, Қанааниylarni ularning қoliğa tapxurdi, xuning билән ular Қанааниylarni ularning xәһәrliri билән қoxup wәyran kildi; xu sәwәbtin ular xu yәrni «Hormaһ» dәp atidi. **4** Ular Ҳор teқidin yoloја qikip, Edom zeminini aylinip әtux үқүн, Қizil dengiz boyidiki yolni boylap mangdi; hәlk muxu yol sәwәbidin kәnglidә tolimu taқәtsiz bolup, **5** Hudаға wә Musаға қarxi qikip: — Silәр nemә үқүн bizni қәl-jәziridә әlsun dәp Misir zeminidin baxlap qiqқansilәр? Bu yәrdә ya axlik, ya su yok, kәnglimiz bu әrzimәs nanlardin bizar boldi, deyixti. **6** Xu sәwәbtin Pәrwәdigar ularning arisioја zәһәrlik yilanlarni әwәtti; yilanlar ularni qaқti, xu sәwәbtin Israillardin nuroјun adәм әlүp kәtti. **7** Hәlk Musaning aldioја kelip uningоја: — Biz aқzimizni buzup, Pәrwәdigarğa һәм sanga һujum kilip, yaman gәp kilip gunah kilduk; Pәrwәdigarğa tilawәt қilsang, u bu yilanlarni arimizdin elip kәtkәy, — dewidi, Musa hәlk үқүн dua kildi. **8**

Pərwərdigar Musaşa: — Sən bir zəhərlik yilanning xəklini yasap hadioşa esip qoyqin; yilan qeqiwaloşan hər biri uningoşa qarısına qayta həyatqa erixidu, — dedi.

9 Musa mistin bir yilan yasitip hadioşa esip koydi; wə xundak boldiki, yilan birkimni qeqiwaloşan bolsa, u bu mis yilanoşa qarısına, ular həyat qaldi. **10** Israillar yənə yoloşa qikiş Obotqa kelip qedir tikti. **11** Yənə Obottin yoloşa qikiş, Moab zeminining udulida kün qikiş tərəptiki Iyə-Ibarimoşa kelip qedir tikti. **12** Ular yənə u yərdin yoloşa qikiş Zərəd jiləşida qedir tikti. **13** Yənə u yərdin mengip Amoriylarning zeminining qetidini qikiş qəl-bayawandin ötüp, ekşip turoşan Arnon dəryasining u ketida qedir tikti (qünki Arnon dəryasi Moabiylarning qegrisi bolup, Moabiylar bilən Amoriylarning otturisida idi. **14** Xunga «Pərwərdigarning jəngnamisi» degən kitabta: — «Sufahdiki Wahəb wə dərya-wadiliri, Arnon dəryasi wə jiləşirining yanbaşirliri, Arning turaləşioşiqə yetip, Moabning qegrisoşa qüxidu» dəp pütülgənidi). **16** [Israillar] yənə u yərdin mengip Bəərgə kəldi; «[Bəər]» kuduş degən mənidə bolup, ilgiri Pərwərdigar Musaşa: «Sən həlkni yioş, Mən ularoşa iqidioşan su berəy» degəndə xu kuduşni kəzdə tutqan. **17** Xu qaoşda Israillar munu nahxini eytixqan: — «Aş kuduş, qiqsun süyüŋ bulduşlap, Nahxa eytinglar, kuduşqa beşixlap: **18** Bu kuduşni əmirilər, Həlkning kattiliri qazoşan, Qanun qiqaroşuqining səzi bilən, Həsiliri bilən qazoşan». Israillar qəl-bayawandin yənə Mattanaşqa, **19** Mattanaştin Nahəliyəlgə, Nahəliyəldin Bamotqa, **20** Bamottin Moab dalasidiki jiləşioşa, yənə qəl-bayawan tərəpkə qarap

turoqan Pisgah teoqining qoqqisioqa yetip bardı. **21** Israillar Amoriylarning padixahi Sihonning aldioqa elqilorni awatip: **22** — Bizning ez zeminliridin etuweliximizga ijasat bergayla; biz silining etizliklirioqa wə uzumzarliklirioqa kirmaymiz, kudukliridin sumu iqmaymiz; taweliridin etup katküqə «Han yoli»din qikmaymiz, — dedi. **23** Sihon Israillarni ez qegrısıdin etkili qoymayla qalmastin, aksiqə u Israillar bilən soquximən dəp, ezining barlık həkini yioqip qelgə qarap atlandi. U Yahazoqa kelip Israiloqa hujum kildi. **24** Israillar uni kiliq bilən qepip ɵltürüp, uning yurtini Arnon dəryasidin Yabbok dəryasioqıqə, yəni Ammoniylarning qegrısoqıqə igilidi; Ammoniylarning qegrısi bolsa bək mustəhkəm idi. **25** Israillar bu yərdiki həmmə xəhərnı igilidi həm Amoriylarning xəhərlirigə, yəni Həxbonoqa wə uningoqa təwə barlık yeza-kixlaklaroqımu kirip orunlaxti. **26** Qünki Həxbon əslidə Amoriylarning padixahi Sihonning mərkiziy xəhiri idi; Sihon əslidə Moabning ilgiriki padixahi bilən soquxқан, uning Arnon dəryasioqıqə boloqan həmmə zeminini tartıwaloqanıdi. **27** Xu səwəbtin xairlar: — «Həxbonoqa kelinglar! Mana Sihonning xəhiri yengiwaxtin qurulsun, Sihonning xəhiri məhkəm qilinsun. **28** Qünki Həxbonning əzidin qıkti bir ot, Sihonning xəhiridin bir yalkun yalkunlap, Yutuwətti Moabtiki Ar xəhirini, Arnondiki egiz jaylarning əmirlirini. **29** Way sanga əy Moab! Həy Kemoxning ümmıti, tügəxtınglar! Qünki [Kemox] ez oqullirini qaqqunoqa aylıdurdi, Qızlırini əsirlikkə berip, Amoriylarning padixahi Sihonoqa tutup bərdi! **30** Biz ularni yikitiwəttük, Həxbon taki Dibonoqıqə halak boldi; Biz hətta

Nofahkığə (Nofahntin Mədəbaşa yetidu) ularning yurtini wəyran kiliwəttuk!» — dəp xeir yezixkanıdi. **31** Xuning bilən Israillar ənə xu tərīkidə Amoriylarning yurtioşa orunlaxti. **32** Musa Yaazərni qarlap kelixkə qarlioşuqilarni əwətti; andin Israillar Yaazərning yeza-kixlaklirini ixoşal kılıp, u yərlərdiki Amoriylarni yeridin koşliwətti. **33** Xuningdin keyin Israillar burulup, Baxanning yolini boylap mangdi; Baxanning padixahı Og wə uning barlik həlki qikip ədrəydə Israillar bilən jəng kilixkə səp tüzdi. **34** Pərwərdigar Musaş: — Korkma, Mən uni, uning barlik həlki həm zeminini kolungoşa tapxurimən; sən uni ilgiri Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahı Sihonni kioşandək kilisən, — dedi. **35** Xuning bilən ular Og bilən uning oşullirini həm barlik həlkining birini koymay kirip taxlidi wə uning zeminini igilidi.

22 Israillar yənə yoloşa qikip Moab tüzlənglikliridə, yəni İordan dəryasının xərk tərīpidə, Yerihoning udulida qedir tikti. **2** Israillarning Amoriylarşa kioşan ixlirining həmmisini Zipporning oşli Balak kərüp turoşanıdi. **3** Moablar həlktin intayin kəruxti, qünki ular bək kəp idi; Moabiylar Israillarning səwəbidin bək alakzadə bolup ketixti. **4** Moabiylar Midiyan aqşakallirioşa: «Bu bir top adəm ətrapimizdiki həmmə nərsini, huddi kala etizdiki otni yalmioşandək yalmap yəp ketidioşan boldi» — deyixti. U qaoşda Zipporning oşli Balak Moabning padixahı idi. **5** U əlqilərnə Beorning oşli Balaamning aldioşa, Balaamning ana yurtidiki uluş dərya boyidiki Petor xəhrişə berip, Balaamni qakirip kelixkə əwətip: padixahimiz: — «Karisila, bir həlk Misirdin qikkanıdi;

mana, ular pütün zeminoğa yamrap kətti, mana ular bizning udulimizoğa kelip qüxti. **6** Ular meningdin küqlük boloqaqqa, əmdi əzliri kelip bu həlkni mən üçün bir qarəp bərgən bolsila; bəlkim mən ularni yengip, bu zemindin qoqlap qikirixim mumkin; qünki əzliri kimgə bəht tilisilə xuning bəht kuqidioanliqini, kimni qarəjisa, xuning qarəjixka qalidioanliqini bilimən» dəydu, dənglar, — dedi. **7** Moabning aqsakalliri bilən Midiyanning aqsakalliri kollirida pal selix in'amlirini elip mangdi; ular Balaamning aldioğa kelip Balakning gəplirini yətküzdi. **8** Balaam ularoğa: — Bügün ahxam muxu yərdə qonup kelinglar, mən Pərwərdigarning manga qiloğan səzi boyiqə silərgə jawap yətküzimən, — dedi. Xuning bilən Moabning xu əmirliri Balaamningkidə qonup qaldi. **9** Huda Balaamningkigə kelip: — Sening bilən billə turəğan bu adəmlər kim? — dewidi, **10** Balaam Hudaoğa: — Moab padixahı Zipporning oqlı Balak əqlilərnı əwətip manga: **11** «Qarisila, Misirdin bir həlk qikqanidi, ular pütün zeminoğa yamrap kətti; bu yərgə kelip mening üçün ularni qarəp bərsilə, xundaq qilsila bəlkim ularni yengip, bu yərdin qoqliwetəlixim mumkin» — dedi, — dedi. **12** Huda Balaamoğa: Sən ular bilən billə barsang bolmaydu, u həlkni qarəjisangmu bolmaydu, qünki ularoğa bəht-bərikət ata qilinoğan, — dedi. **13** Balaam ətigən turup Balakning əməldarlirioğa: — Silər öz yurtunglaroğa qaytip ketinglar, qünki Pərwərdigar mening silər bilən billə beriximoğa ruhsət qilmidi, — dedi. **14** Moabning əməldarliri qopup Balakning yenioğa kelip uningoğa: — Balaam biz bilən billə kelixkə unimidi, — dedi. **15** Xuning

bilən Balak tehimu kəp wə tehimu mətiwər əməldarlarni əwətti, **16** Ular Balaamning aldiqə kelip uningqə: — «Zipporning oqlı Balak mundak dəydu: — «Həqnemə silining yenimoqə kelixlirini tosumioqay; **17** qünki mən əzlrini zor xan-xəhrətkə igə kəlimən; nemə desilə maqul dəymən; xunga manga əxu həlkni qarqap bərsilila bolidu», — dedi. **18** Balaam Balakning hizmətkarlırioqə jawabən: — Balak manga əzining altun-kümüxkə lik toloqan əz əyini bərsimu, məyli qong yaki kiqik ix qılay, Hodayim Pərwərdigarning manga buyruoqliridin həlkıp ketəlməymən. **19** Silərmu bögün ahxam muxu yərdə konup qəlinglar, Pərwərdigar yənə xu ixlar toqrisida manga nemə dəydikin, xuni biləy, — dedi. **20** Xu keqisi Huda Balaamningkigə kelip uningqə: — U kixilər seni təklip qılip kəlgən bolsa, ular bilən billə baroqlın, ləkin sən Mening sanga eytidioqlirim boyiqə ix qılixing kerək, — dedi. **21** Balaam ətigən turup exikini toqup Moabning əmirliiri bilən billə mangdi. **22** Huda Balaamning mangoqlanlikidin oqəzəpləndi; Pərwərdigarning Pərixtsi uni tosuxkə yolda turatti. U xu qaoqda exikigə minip ikki oqlami bilən billə ketiwatatti. **23** Mada exək Pərwərdigarning Pərixtsining qolioqə qiliq aloqan həlda yolda turoqlanlikini kərup, yoldin qıkip etizlik bilən mengiwidi, Balaam exəkni yoloqə qıkip mengixkə dumbalap urdi. **24** Pərwərdigarning Pərixtsi ikki tərıpi tosmə tam bilən tosaloqlan üzümzarliktiki tar bir yolda turuwaldi. **25** Exək Pərwərdigarning Pərixtsini kərup, tamoqə qıstılip mengip, Balaamning putini tamoqə qıstap yarilandurup qoydi; Balaam exəkni yənə dumbalidi. **26** Pərwərdigarning Pərixtsi bolsa yənə aldiqıraq bərip,

ong ya soloqa buruluxqa bolmaydigan tehimu tar bir yerdə kütüp turdi. **27** Exək Pərwərdigarning Pərixtisini kərüp mangmay, Balaamning astida yetiwaldi; Balaam kattik hapa bolup, exəkni ھasisi bilən kattik dumbalap kətti. **28** Bu qaşda Pərwərdigar exəkkə zuwan kirgüzüwidi, exək Balaamoqa: — Meni üq ketim dumbalaydigan oqa sanga nemə yamanlik kiptimən? — dewidi, **29** Balaam exəkkə: — Sən meni sətləxtürdüng, qolumda kiliq bolğan bolsa idi, seni qepip ɵltürüwetəttim! — dedi. **30** Exək Balaamoqa: — Mən seningki bolənimdin tartip minip kəlgən exiking mən əməsmu? Ilgiri mən sanga muxundak kiliq aditim bolup bakkanmu? — dewidi, — Yak, — dedi [Balaam]. **31** Ənə xu qaşda Pərwərdigar Balaamning kəzlrini aqti, Balaam Pərwərdigarning Pərixtisining kiliqini oşlipidin qikirip, yolda turoşanlikini kərđi; u yərgə bexini qoyup səjdə kildi. **32** Pərwərdigarning Pərixlisi uningoqa: — Sən exikingni nemə üqün üq ketim dumbalaysən? Qarişina, mangoşan yolung Mening nəzirimdə tətür boləraqqa, seni tosuxqa qikkuqi Mən Əzüm idim. **33** Exək Meni kərüp üq ketim Mening aldimdin burulup kətti; əgər exək Mening aldimdin burulup kətmigən bolsa, Mən allikaşan seni ɵltürüp exəkni tirik qalduroşan bolattim, — dedi. **34** Balaam Pərwərdigarning Pərixtisigə: — Mən gunahkarmən, Əzlrining yolda meni tosup turoşanliklirini kərməptimən; mubada əmdi mening berixim nəzərliridə rəzil kərünsə, mən kaytip ketəy, — dedi. **35** Pərwərdigarning Pərixlisi Balaamoqa yənə: — Boptu, bu kixilər bilən billə barşin, birak pəkət Mən sanga degən səznila degin, — dedi. Xuning bilən

Balaam Balakning əməldarliri bilən billə mangdi. **36** Balak Balaamni keliwetiptu dəp anglap, qarxi elix üçün Moabning Arnon dəryasining boyidiki, qegrining əng bexidiki xəhirigə kəldi: **37** — Mən silini qakirixka xunqə jiddiy əlqi əwətkənidim, nemə üçün kelixkə unimidila? Mən silini xan-xəhrətkə igə kılalmayttimmu? — dedi Balak Balaamoğa. **38** — Qarisila, mana kəldimoğu, əmdi mən öz aldimoğa birnemə deyələyttimmu? — dedi Balaam, — Huda aozimoğa nemə gəpni salsa, mən xunila dəymən. **39** Balaam Balak bilən billə yoloğa qikip Kiriət-Huzotka kəldi. **40** Balak kala, qoylarni soyup qurbanlik kılıp, ularning gəxidən Balaam wə uning bilən billə boləjan əmirlərgə əwətip bərdi. **41** Andin Balak ətisi səhərdə Balaamni Baalning egiz jaylirioğa elip qikti; u xu yərdin Israil həlkining əng qəttiki bir kismini kərdi.

23 Balaam Balakka: — Sili muxu yərgə manga yəttə qurbangah yasitip bərsilə, muxu yərgə yənə yəttə buka bilən yəttə qoxqarmu hazirlap bərsilə, — dedi. **2** Balak Balaamning deginidək kılıp bərdi; Balak bilən Balaam ikkisi hər bir qurbangahka qurbanlik kılıxka birdin buka bilən birdin qoxkar sundi. **3** Balaam Balakka: — Sili öz kəydürmə qurbanliklirining yenida tursila, mən aldiəğa barimən, Pərwərdigar mening bilən kəruixkə keləmdikin? U manga nemə dəp kərsətmə bərsə, mən əzlrigə xuni dəp berimən, — dedi wə bir dənggə qikti. **4** Huda Balaam bilən kəruixti; Balaam Hudaəğa: — Mən yəttə qurbangah hazirlattim, hər bir qurbangahka qurbanlik süpitidə birdin buka bilən birdin qoxkar sundum, — dedi. **5** Pərwərdigar Balaamning aozioğa bir səzni selip:

— Balakning yenioqa kaytip berip uningoga mundak, mundak degin, — dedi. **6** Xuning bilan u Balakning yenioqa kaytip bardı. Mana, u wə Moabning barlıq əmirliiri uning keydurmə kurbanlikining yenida turatti. **7** Balaam kalam sözini aozioqa elip mundak dedi: — Balak meni Aram degən yurttin, Moab xahi Balak meni məxriik taqliridin elip kelip, Mundak dedi: — Kəl, mening üçün Yakupni qaroiyin. Kəl, Israilni rasa bir səküp əyibligin. **8** Təngri Əzi qaroiimioqan birawni mən kandaq qaroiay? Pərwədigar Əzi səküp əyiblimigən birawni mən kandaq səküp əyibləy? **9** Mən qoram taxlarning qokkilirida turup uni kərməktimən, Dənglərdə turup uningoga nəzər salmaktimən; Mana, ular yəkkə yaxaydioqan bir qowm, Ular baxqa qowmlarning katarida sanalmaydu. **10** Yakupning topilirini kim hesablap qikalaydu? Hətta Israilning təttin birinimu kim sanap qikalaydu? Mening jenim həkkanıyning ölümidək əlsun, Mening ahirim uningkidək boloiay! **11** Balak Balaamoqa qarap: — Sən manga nemə kiliwatisən?! Mən seni düxmənlirimni qaroiap berixkə qakiritqan tursam, mana sən əksiqa pütünləy ularoga amət tiliding! — dedi. **12** — Pərwədigarning aozimoqa saloiinini yətküzüxkə kəngül qoymisam bolamti? — dəp jawap bərdi Balaam. **13** Balak Balaamoqa: — Mening bilən billə baxqa bir yərgə barsila, ularni xu yərdin kərələyla; birak ularning həmmisini əməs, ularning qegridiki bir kisininila kərələyla; sili xu yərdə turup ularni mən üçün qaroiap bərsilə, — dedi. **14** Xuning bilən Balak Balaamni «Zofimning dalasi»oga, Pisgah teoiining qokkisioga baxlap berip, xu

yərdə yəttə qurbangah, saldurup, hər bir qurbangahqa qurbanlik süpitidə birdin buqa, birdin qoxqar sundi. **15** Balaam Balakqa: — Sili muxu yərdə əzlrining köydürmə qurbanliklirining yenida turup tursila, mən awu yakqa berip kərüxüp keləy, — dedi. **16** Pərwərdigar Balaam bilən kərüxüp, uning aqziqə bir səzni selip: — Sən Balakning yeniqə kaytip uningqə mundak, mundak degin, — dedi. **17** Balaam Balakning yeniqə kaytip kəlgəndə, mana, u wə Moabning barlik əmirliri uning köydürmə qurbanlikining yenida turatti. — Pərwərdigar nemə dedi? — dəp soridi Balak. **18** Balaam kalam səzini aqziqə elip mundak dedi: — «Həy Balak, sən qopup angliqin, Ah, Zipporning oqlı, manga kulak salqin. **19** Təngri insan əməstur, U yaloqan eytmaydu, Yaki adəm balisimu əməstur, U puxayman qilmaydu. U degənikən, ixqa axurmay qalamdu? U səz qiloqanikən, wujudqa qiqarmay qalamdu? **20** Mana, manga «bərikətlə» dəp tapxuruldi, U bərikətligənikən, buni mən yanduralmaymən. **21** U Yakupta heq gunah kərmigən, Israilda nahəqlikni uqratmioqan. Hudasi Pərwərdigar uning bilən billə, Padixahning təntənə awazi uning arisididur. **22** Təngri uni Misirdin elip qikqan; Uningda yawa kaliningkidək küq bardur. **23** Qünki Yakuplarqə əpsun karqə kəlməydu, Israillaroqimu pal karqə kəlməydu. Waqti-saiti kəlgəndə, Yakup bilən Israil tooqrisida: — «Təngri nəkədər karamət ix qilip bərgən-hə!» Dəp jakarlanmay qalmaydu! **24** Mana, bu qowm qixi xirdək qopidu, Ərkək xirdək kəddini ruslaydu; Əzi owliqan owni yemigüqə, Əltürgənlərnin qenini iqmigüqə, Hərgiz yatmaydu!» **25** Balak Balaamoqə:

— Boldi, sili ularni azraqmu qarajimisila, ularoqa amätmu tilimisilä! — dedi. **26** Balaam Balakqa jawab kilip: — Män siligä: — «Pärwärdigarning manga eytkanlirining hëmmisigä ämäl kilmisam bolmaydu» degän ämäsdim? — dedi. **27** Balak Balaamoqa: — Käsilä, män silini baxqa bir yergä apiray, Hudaning näziridä sili xu yärdä turup ularni qaroxliri muwapik tepilarmikin? — dedi. **28** Xuning bilän Balak Balaamni baxlap, qel-bayawanoqa qaraydioqan Peor teojining qokkisiyoqa kældi. **29** Balaam Balakqa: — Sili bu yärdä manga yättä qurbangah saldurup bərsilä, yättä buqa bilän yättä koqxarmu täyyarlap bərsilä, — dedi. **30** Balak Balaamning deginidäk kildi, hərbir qurbangahqa birdin buqa bilän birdin koqkar sundi.

24 Balaam Pärwärdigarning Israillaroqa bəht-bərikät ata kilixni muwapik kərgänlikini kərip yetip, aldinki [ikki] ketimkididikäk sehır ixlitixkə barmidi, bəlki yüzini qel-bayawan tərəpkə qaratti. **2** Balaam bexini kətürüp Israillarning kəbilä boyiqə qedirlarda olturaklaxkanlikini kərđi, Hudaning Rohi uning üstigə qüxti. **3** Xuning bilän u aozioqa kalam səzini elip mundak dedi: — «Beorning ooqli Balaam yətküzidioqan kalam səzi, Kəzi eqilmioqan adəmnin eytidioqan kalam səzi, **4** Yəni Təngrining səzlrini angliuqi, Həmmigə Qadirning alamət kərünüxini kərgüqi, Mana əmdi kəzi eqilip düm yikiloqan kixi yətküzgən kalam səzi: — **5** Ah Yakup, qedirliring nəkədər güzəl, Turaloquliring nəkədər güzəl, ah Israil! **6** Goya kengəygən dərya wadiliridäk, Huddi dərya boyidiki baqlardäk, Goya Pärwərdigar tikip əstürgən ud dərəhliridäk, Dərya boyidiki kedir dərəhliridäk; **7**

Sular uning soqiliridin ekip qikidu, Əwladliri süyi mol jaylarda bolidu; Padixaḥi Agagdin exip ketidu, Uning padixaḥliki üstün kilinip güllinidu. **8** Təngri uni Misirdin elip qikқан, Uningda yawa buқining küqi bardur; Düxmən əllərni u yəp ketidu, Ustihanlirini ezip taxlaydu, Okya etip ularni texip taxlaydu. **9** U baqirlap yatsa, ərkək xirdək, Yatsa həm qixi xirdək, Kim uni kozoqitixқа petinar? Kim sanga bəht-bərikət tilisə, bəht-bərikət tapidu. Kim seni qarqisa, qarqixқа ketidu». **10** Balak Balaamoqa aqqiklinip, қolini қolioqa urup kətti; Balak Balaamoqa: — Mən silini düxminimni qarqap berixkə қiqқirtқanidim wə mana, sili üq kətim pütünləy ularoqa amət tilidilə! **11** Əmdi tezdin yurtlirioqa keqip kətsilə; mən əslidə silining izzət-hərmətlirini katta қilay degənidim, mana Pərwərdigar silini bu katta izzət-hərmətkə nail boluxtin tosup қoydi, — dedi. **12** Balaam Balakқа: — Mən əslidə əzlrining əlқilirigə: **13** «Balak manga əzining altun-kümüxkə liқ toloqan əz əyini bərsimu, Pərwərdigarning buyruқinidin ḥalkip, əz məylimqə yahxi-yaman ix қilalmaymən; Pərwərdigar manga nemə desə, mən xuni dəymən» degən əməsmidim? **14** Əmdi mən əz ḥəlқimgə қaytimən; kəsilə, mən əzlrigə bu ḥəlқning күnlərnin ahirida silining ḥəlқlirigə қandak muamilə қilidioqanliқini eytip berəy, — dedi. **15** U kalam səzini aqzioqa elip mundak dedi: — Beorning oqli Balaam yətküzidioqan kalam səzi, Kəzliri eqilmioqan kixi eytқан kalam səzi, **16** Təngrining səzlrini angliouqi, Həmmidin Aliynin wəhiylirini bilgüqi, Həmmigə Qadirning alamət kərünüxini kərgüqi, Mana əmdi kəzi eqiloqan düm yikilioqan kixi yətküzidioqan kalam səzi: — **17** Mən Uni

kərimən, lekin hazır əməs; Mən Uningoşa qaraymən, lekin yeqin yərdin əməs; Yaquptin qıkar bir yultuz, Kötürülər Israildin bir xahənə hasa; Qeqiwetər u Moabning qekisini, Barlıq Xetləarning bexini yanjiydu. **18** Edom uningoşa təwə bolidu, Yənə tehi düxmını Seirlar uningoşa təwə bolidu; Israil bolsa baturluk kılıdu. **19** Yaquptin qıqқан biri səltənət sürıdu, Xəhərdə qaloqan həmməylənni yoxıtidu». **20** Andin Balaam Amaləkni kərüp, mundak kalam səzını eytti: — «Amalək idi əsli əllər arısında bax, Əmdi həlakəttur təkdir-kısmıti». **21** Andin Balaam Keniylərnı kərüp mundak kalam səzını eytti: — «Sening makanıng mustəhkəm bolup, Qanggang qoram tax iqıdə bolsımu, **22** Lekin silər Keniylər həlak kılınıp turısılər; Taki Axur silərnı tutkun kılıp kətküqə». **23** Balaam yənə kalam səzını dawam kılıp mundak dedi: — «Ah, Təngri bu ixlarnı kılqan qeqıda, Kim tirik kəlixqa qadır bolar? **24** Kittim tərəpliridin kemilər kelip, Zulum-zəhmət salıdu Axuroşa, Zulum-zəhmət salıdu Ebergə; Lekin [Kittimdin kəlgüqi] özımu həlakətkə yüzlinər. **25** Xuning bilən Balaam ornıdin qopup öz yurtıoşa qaytti; Balakmu öz yolioşa mangdı.

25 Israıllar Xıttımda turoşan məzgıdə, həlk Moab qızlırı bilən buzukluk kılıxqa berılıp kətti. **2** U qızlar Israıllarnı öz ilahlırioşa ataloşan qurbanlıqlaroşa katnıxıxqa qaqırdı; [Israıllarmu] qurbanlıqlardın yəydişan, ularning ilahlırioşa birlıktə qokunıdışan boldı. **3** Israıllar Baal-Peor bilən ənə xu tərıkidə baqlınıp kətkənlikı üqün, Pərwərdıgarning Israıllaroşa aqqıki kozoşaldı. **4** Pərwərdıgar Musoşa: — Pərwərdıgarning kattık oşepı Israıllaroşa qüxmısun üqün, həlkning əmırlırınıng

həmmisini tutup, ularni Mening aldimda aptapta esip qoyqin, — dedi. **5** Xuning bilən Musa Israilning soraqiliriqta: — Silər berip hərbinglar özünqlarning Baal-Peor bilən baqlinip kətkən adəmlirini ɵltürüwetinglar, — dedi. **6** Wə Musa pütkül Israil jamaiti bilən jamaət qedirining dərwezisi aldida yiqta-zar kılıp turuwatqanda, mana Israillardin birəylən kelip ularning kəz aldidila Midiyaniy bir kızıni öz kərindaxlirining yeniqta elip mangdi. **7** Kaqlın Hərurning nəwrisi, Əliazarning oqlı Finihas buni kərüp, jamaət iqidin kəpti-də, kəliqta nəyzə elip, **8** həliki Israil adəmninq arqisidin qedirning iqlirigə kirip, kiz bilən ikkisining kərnioqta nəyzə tikiwətti. Israillar arisida tarkaləqan waba ənə xu qaqdila tohtidi. **9** Xu qaqda waba tegip əlgənlər jəmiy yigirmə tət ming adəmgə yətkənidi. **10** Andin Pərwədigar Musaqla mundak dedi: — **11** — «Kaqlın Hərurning nəwrisi, Əliazarning oqlı Finihas Meni dəp wapəsizlikqa boləqan həsitimni öz həsiti bilip, Mening Israillarqla boləqan qləzipimni yandurdi. Xunga gərqlə Mən wapəsizlikqa boləqan həsitimdin qləzəpləngən bolsammu, Israillarni yəkitiwətmidim. **12** Xunga sən: — «Mana, Mən uningqla öz aman-hatirjəmlik əhdəmnini təkdim kiliqan! **13** Bu [əhdə] uningqla wə uning əwladliriqla təwə bolidiqlan mənngülük kaqlnliq əhdisi bolidu, qünki u öz Hudasini dəp wapəsizlikqa həsət kılıp, Israillar üqün kafarət kəltürdi» — dəp jakarliqlin». **14** Əltürülgən yəni həliki Midiyaniy kiz bilən billə ɵltürülgən Israil adəmninq ismi Zimri bolup, Saluning oqlı, Ximeon kəbilisidiki bir jəmətning əmiri idi. **15** Əltürülgən Midiyaniy kizning ismi

Kozbi bolup, Zurning kızı idi; Zur bolsa Midiyaniy bir kəbilining baxlıkı idi. **16** Pərwərdigar Musaq: — **17** Sən Midiyaniylarqa aram bərməy zərbə bərgin; **18** Qünki ular hıylə-mikir ixlitip silərgə aram bərmigən; Peordiki ixta, xundakla ularning singlisi boləqan Midiyaning bir əmirining kızı Kozbining ixidimu hıylə-mikir ixlitip silərnı azduroqan, — dedi. Kozbi waba tarqaloqan künidə Peordiki ix səwəbidin ɵltürüldi.

26 Wabadin keyin Pərwərdigar Musa bilən Hərinning oqlı Əliazarqa sız kılıp: — **2** Silər pütkül Israillarning jamaiti iqidə yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydıoqlanlarnı ata jəməti boyiqə hesablap sanaktin ɵtküzüinglar, — dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Moab tüzlənglikliridə, yəni Yerihoning yenidiki İordan dəryasining boyida Israillar bilən sızlixip ularqa: **4** «Pərwərdigarning Musa wə Misirdin qıqqan Israillarqa buyruoqlını boyiqə, silərdin yigirmə yaxtin axqanlarning həmmisi [tizimlinip] sanaktin ɵtküzülüxi kerək» dəp uqturdi. [tizimlitoləqan sanlar mundaq boldi]: — **5** İsrailning tunji oqlı Rubən idi. Rubəning əwladlırı, yəni Hənukning nəslidin boləqan Hənuk jəməti; Palluning nəslidin boləqan Pallu jəməti; **6** Həzron nəslidin boləqan Həzron jəməti; Karmi nəslidin boləqan Karmi jəməti. **7** Bular Rubəning jəmətliri bolup, ulardin sanaktin ɵtküzülgini jəmiy kırık üq ming yəttə yüz ottuz kixi boldi. **8** Palluning oqlı Eliab; **9** Eliabning oqlullıri Nimuəl, Datan, Abiram idi. Datan bilən Abiram əslidə jamaət iqidin qaqiriloqan mətiwərlər bolsimu, Korah guruhidikilər Pərwərdigar bilən takallaxqanda, ular bilən birlixip

Musa wə Ҳарун билән тақаллаққаниди. **10** Ҳәр аоқзиди еқип уларни Кораһ билән биргә ютуп кәткән; ху қаоқда Кораһ гуруһидикиләрнинг һәммиси өлгән; баққилароқ ибрәт болсун дәр, от унинг икки жүз әллик адимини ютуп кәткән. **11** Лекин Кораһнинг әвладлири өлүп кәтмигән. **12** Химеоннинг әвладлири, јәмәт бойиқә, Нәмуәлнинг нәслидин болоқан Нәмуәл јәмәти; Јамин нәслидин болоқан Јамин јәмәти; Јақин нәслидин болоқан Јақин јәмәти; **13** Зәраһ нәслидин болоқан Зәраһ јәмәти; Саул нәслидин болоқан Саул јәмәти. **14** Булар Химеоннинг јәмәтлири болуп, јәмиј јигирмә икки миң икки жүз адәм қикти. **15** Гаd қәбилисидин, јәмәт бойиқә, Зәфон нәслидин болоқан Зәфон јәмәти; Ҳағги нәслидин болоқан Ҳағги јәмәти; хуни нәслидин болоқан хуни јәмәти; **16** Озни нәслидин болоқан Озни јәмәти; ери нәслидин болоқан ери јәмәти; **17** Арод нәслидин болоқан Арод јәмәти; Арәли нәслидин болоқан Арәли јәмәти. **18** Булар Гаd әвладлирининг јәмәтлири болуп, улар јәмәтлири бойиқә санақтин өткүзүлгәндә јәмиј қирик миң бәх жүз адәм қикти. **19** Јәһуданин ооқуллири Ер билән Онан иди; бу иккиси Қанаан земинида өлүп кәткән. **20** Јәһуданин әвладлири, јәмәти бойиқә, Хилаһнинг нәслидин болоқан Хилаһ јәмәти; Пәрәзнинг нәслидин болоқан Пәрәз јәмәти; Зәраһнинг нәслидин болоқан Зәраһ јәмәти. **21** Пәрәзнинг әвладлири Ҳәзроннинг нәслидин болоқан Ҳәзрон јәмәти; Ҳамулнинг нәслидин болоқан Ҳамул јәмәти. **22** Булар Јәһуданин јәмәтлири болуп, улар јәмәт бойиқә санақтин өткүзүлгәндә јәмиј јәтмих алтә миң бәх жүз адәм қикти. **23** Иссакарнинг әвладлири, јәмәт бойиқә, Толанин нәслидин болоқан Тола јәмәти; Пуаһнинг нәслидин болоқан Пуаһ јәмәти; **24** Јахубнинг нәслидин болоқан Јахуб

jəməti; Ximronning nəslidin boləqan Ximron jəməti. **25** Bular Issakarning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy atmix tət ming üq yüz adəm qikti. **26** Zəbulunning əwladliri, jəməti boyiqə, Sərədning nəslidin boləqan Sərəd jəməti; Elon nəslidin boləqan Elon jəməti; Jahliyəlning nəslidin boləqan Jahliyəl jəməti. **27** Bular Zəbulunning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy atmix ming bəx yüz adəm qikti. **28** Yüsüpning oqulliri: — jəmət boyiqə, Manassəh bilən Əfraim idi. **29** Manassəhning əwladliri: — Makirning nəslidin boləqan Makir jəməti (Makirdin Gilead tərəlgən), Gileadning nəslidin boləqan Gilead jəməti idi. **30** Təwəndikilər Gileadning əwladliri: — Yəzəzəning nəslidin boləqan Yəzəzə jəməti; Hələkning nəslidin boləqan Hələk jəməti; **31** Asriyəlning nəslidin boləqan Asriyəl jəməti; Xəkəmnning nəslidin boləqan Xəkəm jəməti; **32** Xəmidaning nəslidin boləqan Xəmidə jəməti; Həfərnning nəslidin boləqan Həfər jəməti. **33** Həfərnning oqlı Zəlofihad oqlul pərzənt kərməy kiz pərzənt kərgən; Zəlofihadning kizlirining ismi Mahlah, Noah, Hoqlah, Milkah, Tirzah idi. **34** Bular Manassəhning jəmətliri bolup, sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy əllik ikki ming yəttə yüz adəm qikti. **35** Təwəndikilər Əfraimning əwladliri, jəməti boyiqə: — Xutilahning nəslidin boləqan Xutilah jəməti; Bəkərnning nəslidin boləqan Bəkər jəməti; Tahanning nəslidin boləqan Tahən jəməti. **36** Xutilaning əwladliri Eranning nəslidin boləqan Eran jəməti. **37** Mana bular Əfraim əwladlirining jəmətliri bolup, hərəkəysi jəmətlər boyiqə sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy ottuz ikki ming bəx yüz adəm qikti.

Jəmətliri boyiqə, ularning həmmisi Yüsüpning əwladliri idi. **38** Binyaminning əwladliri, jəməti boyiqə, Belaning nəslidin boləjan Bela jəməti; Axbəlning nəslidin boləjan Axbəl jəməti; Aħiramning nəslidin boləjan Aħiram jəməti; **39** Xəfufamning nəslidin boləjan Xufam jəməti; Hufamning nəslidin boləjan Hufam jəməti. **40** Ard bilən Naaman Belaning oşulliri idi; Ardning nəslidin boləjan Ard jəməti; Naamanning nəslidin boləjan Naaman jəməti. **41** Bular Binyaminning əwladliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kırık bəx ming altə yüz adəm qıkti. **42** Təwəndikilər Danning əwladliri bolup, jəmət boyiqə, Xuhamning nəslidin boləjan Xuham jəməti; jəmət boyiqə bular Danning jəmətliri idi. **43** Xuhamning həmmə jəməti sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix tət ming tət yüz adəm qıkti. **44** Axirning əwladliri, jəmət boyiqə, Yimnahning nəslidin boləjan Yimnah jəməti; Yexwining nəslidin boləjan Yexwi jəməti; Beriyahning nəslidin boləjan Beriyah jəməti. **45** Beriyahning əwladliri, jəmət boyiqə, Həbərning nəslidin boləjan Həbər jəməti; Malkiəlning nəslidin boləjan Malkiəl jəməti. **46** Axirning kızining ismi Serah idi. **47** Bular Axir əwladlirining jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy əllik üç ming tət yüz adəm qıkti. **48** Naftalining əwladliri, jəmət boyiqə, Yahziəlning nəslidin boləjan Yahziəl jəməti; Gunining nəslidin boləjan Guni jəməti; **49** Yəzərning nəslidin boləjan Yəzər jəməti; Xilləmning nəslidin boləjan Xilləm jəməti. **50** Bular Naftalining jəmətliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kırık bəx ming tət yüz adəm qıkti. **51** Yukirikilər

Israillardin sanakhtin etküzülgänlär bolup, jəmiy altə yüz bir ming yəttə yüz ottuz adəm qıktı. **52** Pərwərdigar Musaoğa söz kılıp mundak dedi: — **53** Zemin muxularoğa royhətkə elinoğan san boyiqə miras kılıp təkşim kılınsun. **54** Mirasni adəm sani kəp kəbililərgə kəprək, adəm sani az kəbililərgə azrak bəl; miras royhəttin etküzülgän adəm sanioğa qarap hər bir adəmgə bəlöp berilsun. **55** Həlbuki, zemin qək taxlinix yoli bilən bəlünsun; ular miraska əzlrining ata jəmət-kəbilisining nami boyiqə warislik kılınsun. **56** Miras ularoğa qək taxlax yoli bilən adəm sanining az-kəplükigə qarap hər bir [ailə-jəmətkə] bəlöp berilsun. **57** Təwəndikilər ata jəmət boyiqə sanakhtin etküzülgän Lawiyalar: — Gərxonning nəslidin boləjan Gərxon jəməti; Kohatning nəslidin boləjan Kohat jəməti; Mərarining nəslidin boləjan Mərari jəməti. **58** Bular Lawiyaların jəmətliri: — Libni jəməti, Həbron jəməti, Mahli jəməti, Muxi jəməti, Korah jəməti. Kohattin Amram tərəlgən. **59** Amramning ayalining ismi Yokəbəd bolup, Lawiyning Misirda tuəuloğan kizi idi; u Amramoğa Hərun, Musa wə ularning aqisi Məryəmni tuəup bərgən. **60** Hərundin Nadab, Abihu, Əliazar, Itamar tərəlgən. **61** Lekin Nadab bilən Abihu Pərwərdigarning aldioğa oqəyriy bir otni sunoqanda əlöp kətkən. **62** Lawiyalar iqidə bir aylıktin axқан barlık ərkəklər sanakhtin etküzülgəndə jəmiy yigirmə üq ming adəm qıktı. Ular Israillar iqidə sanakhtin etküzülmigən, qünki ularoğa Israillar iqidə heqқandak miras [zemin] bəlöp berilmigən. **63** Yukirida eytiloğan adəmlər Moab tüzlənglikliridə, Yerihoning udulidiki İordan dəryasi boyida Musa bilən kahin Əliazar

təripidin sanaktin etküzülgən Israillardur. **64** Birak bu adəmlər iqidə Musa bilən kahin Hərun ilgiri Sinay qelidə sanaktin etküzgəndə sanaktin etküzülgən birmu adəm yok idi. **65** Qünki Pərwərdigar ular toqrisida: «Ular qəldə əlməy qəlməydu» dəp eytkənidi. Xunga, Yəfunnəhning oqlı Kaləb bilən Nunning oqlı Yəxuadin baxqa birimu qalmioqan.

27 Yüsüpning oqlı Manassəhning nəslidin boləqan jəmətlər iqidə Manassəhning qəwrısı, Makirning əwrısı, Gileadning nəwrısı, Həfərnıng oqlı Zəlofihadning qızlırı bolup, ularning ismi Mahlah, Noah, Həqlah, Milkah, wə Tirzah idi. **2** Ular jəmət qedirining dərwazısı aldioqə kelip, Musa bilən kahin Əliazar wə əmirilər bilən pütkül jəmətning aldida turup: **3** — Bizning atimiz qəldə əlüp kətkən; u u yərdə Pərwərdigarə hujum qiloqili yioqiloqanlardın əməs, yəni Korah guruhidikilərdin əməs; u bəlki əz gunahı iqidə əlgən, wə uning oqul pərzənti yok idi. **4** Nemə üqün atimizning oqlı yokluğu səwəblik uning nami uning jəmətidin əqürüwetilidu? Əzlırining bizgə atimizning kərindaxlırı qatarida miras bəlüp berixlırını ətünimiz, — dedi. **5** Musa ularning bu ixini Pərwərdigarning aldioqə qoydi. **6** Pərwərdigar Musəqə səz qilip mundak dedi: — **7** Zəlofihadning qızlırining eytkini durus, sən qoqum ularəqə atisining kərindaxlırı qatarida miras bər; ularning atisining mirasini ularəqə etküzüp bərgin. **8** Sən Israilləqə eytkin: «Bir adəm əlüp kətkən qəşda uning oqlı bolmisa, undaqta silər uning mirasini kizioqə etküzüp beringlar. **9** Kızı bolmisa, mirasini kərindaxlırioqə beringlar. **10** Kərindaxlırı bolmisa,

mirasini ata jəmət taqiliriya beringlar. **11** Əgər uning atisining qerindaxliri bolmisa, undakta uning mirasini uning jəmətidiki əng yekin bir tuşqinioya beringlar; u adəm uning mirasioya igə bolsun. Bu Pərwərdigar Musaoya buyruşandək, Israillaroya qüxürülgən həküm, kanun-bəlgilimə bolup qalsun». **12** Pərwərdigar Musaoya: — Sən mawu Abarim teoioya qikip, Mən Israillaroya təkdim kילוan zeminoya qarap bak. **13** Kərüp bolşandin keyin sənmu akang Hərunoya ohxax əz həkliringgə koxulisən. **14** Qünki Zin qelidə, jamaət jedəl qikərojan qaoqda, ikkinglar Mening buyrukimoya asiylik kilip, suning ixida (Zin qelidə, Qadəxtiki «Məribah suliri» degən jayda) Meni jamaətning aldidə mukəddəs dəp hərmətlimidinglar, — dedi. **15** Musa Pərwərdigaroya səz kilip: **16** — I Pərwərdigar, barlik ət igilirining rohlirining Hudasi, Əz jamaitining padiqisiz padidək bolup kəlixining aldini elix üqün jamaətni idarə kilidişan, ularning aldiya kirip qikəlaydişan, ularni baxlap mangalaydişan bir adəmni tikləp berixingni tiləymən, — dedi. **18** Sən Nunning oşli Yəxuani tallişin, — dedi Pərwərdigar Musaoya, — Uningda Rohim bar, sən kolungni uning bexioya koy, **19** uni kahin Əliazar wə barlik jamaətning aldidə turoşuzup wəzipigə koy. **20** Sən pütkül Israil jamaiti uning gepigə kirixi üqün əzüngning izzət-xəhritingdin bir kismini uningoya bərgin. **21** U kahin Əliazarning aldidə tursun, [Əliazar] urimning həkümuni wasitə kilip turup, Pərwərdigarning huzurida uning üqün yol sorisun; Israil həlqi, yəni pütkül jamaət uning buyrukı bilən qikidu, uning buyrukı bilən kirixi kerək. **22** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning buyrukı

boyiqə ix kərüp, Yəxuani baxlap kelip, kaħin Əliazarning wə barliq jamaətning aldida turoʻuzdi; **23** [Əliazar] kolini uning bexioʻa koyup, uni Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən buyruoʻjnidək wəzipigə koydi.

28 Pərwərdigar Musoʻa səz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroʻa buyrup: — «Manga sunuloʻan hədiyə-qurbanliqlarni, yəni Manga ozuk bolidioʻan, huxbuy kəltüridioʻan otta sunulidioʻan hədiyə-qurbanliqlarni bolsa, silər hər birini bekitilgən kərəlidə sunuxka kəngül koyunglar» — degin. **3** Sən ularoʻa yənə: «Silərnin Pərwərdigaroʻa atap otta sunidioʻan keydurmə qurbanliqlar mundak bolidu: — hər küni bejirim bir yaxliq ərkək qozidin ikkini daimiy keydurmə qurbanliq qilinglar. **4** Ətigini birni, gugumda birni sununglar; **5** yənə təttin bir hindin sokup qikiriloʻan zəytun meyi iləxtürülgən esil undin ondin bir əfahni axliq hədiyə süpitidə sununglar. **6** Sinay teoʻjida bəlgiləngən, Pərwərdigaroʻa atap huxbuy qikarsun dəp, otta sunulidioʻan daimiy keydurmə qurbanliq mana xudur. **7** Hər bir qoza üqün uningoʻa qoxulidioʻan xarab hədiyəsi təttin bir hin xarab bolidu; eqitma iqimlik boləan xarab hədiyəsi muqəddəs jayda Pərwərdigaroʻa sunup təkülsun. **8** Sən ikkinqi bir qozini gugumda sunoʻjin; uni ətigənkidək axliq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi bilən qoxup sunoʻjin; u huxbuy kəltürüx üqün Pərwərdigaroʻa atap otta sunulidioʻan keydurmə qurbanliq bolidu. **9** — Xabat küni bejirim bir yaxliq ikki ərkək qoza sunulsun; uningoʻa qoxup zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin ikkisi axliq hədiyə süpitidə sunulsun

wə xarab hədiyyəsi sunulsun; **10** bu hər bir xabat künidə sunulidigan xabat künidiki qurbanliq tur; uning bilən daimiy keydurmə qurbanliq wə qoxumqə sunulidigan xarab hədiyyəsi billə sunulsun. **11** — Hər ayniq birinji küni Pərwərdigarə atilidigan keydurmə qurbanliq sununglar; yəni ikki yax torpaq, bir qoqkar, bir yaxliq bejirim yəttə ərkək qozini sununglar. **12** Hər torpaq bexioqə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin üqi axliq hədiyyə süpitidə, qoqkarə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin ikkisi axliq hədiyyə süpitidə, **13** hər bir qoza bexioqə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin biri axliq hədiyyə süpitidə sunulsun; bu Pərwərdigarə otta sunulidigan, huxbuy qikiridigan bir keydurmə qurbanliq tur. **14** Ularning xarab hədiyyələri bolsa: — hər bir torpaq bexioqə xarabtin yerim hin, qoqkar bexioqə hinning üqtin biri, hər bir qoza bexioqə hinning təttin biri sunulsun. Bu hər ayda sunulidigan aylıq keydurmə qurbanliq bolup, yilning hər eyida xundak qilinsun. **15** Bularning üstigə Pərwərdigarə atilidigan gunah qurbanliq süpitidə bir tekə sunulsun; xularning həmmisi daimiy keydurmə qurbanliq wə qoxumqə xarab hədiyyəsi bilən billə sunulsun. **16** Birinji ayniq on tətinqi küni Pərwərdigarə ataloqan «ətüp ketix» [qozisi sunulsun]. **17** Xu ayniq on bəxinji küni həyt baxlinidu; yəttə kün petir nan yeyilsun. **18** Birinji küni mukəddəs yiqilix etküzülsun, heqkandak ix-əmgək qilmasliqinglar kerək, **19** xu küni otta sunulidigan, Pərwərdigarə ataloqan keydurmə qurbanliq süpitidə yax torpaqtin ikkini, bir qoqkar wə yəttə bir yaxliq ərkək qoza

sununglar; ular aldinglarda bejirim kərünsun; **20** xularo a  oxulidion axlik hədiyəliri z ytun meyi il xt r lg n esil un bolup, h rbir torpak bexio a əfahning ondin  qi,  o kar bexio a əfahning ondin ikkisi, **21** xu y tt  koza bexio a əfahning ondin biri sunulsun; **22** xuningd k [gunahinglar]  q n kafarət k lt r xk  gunah qurbanliki süpitidə bir tek  sunulsun. **23** Bularning h mmisini  tiganlik keyd rm  qurbanlik, yəni daimiy keyd rm  qurbanliktin ayrim sununglar. **24** Silər bu t rikid  uda y tt  k n P rw rdigaro a atap otta sunulidion, huxbuy k lt ridion axundak hədiyə-qurbanliklarni sununglar; xularning h mmisi daimiy keyd rm  qurbanlik w   oxup sunulidion xarab h diy sining sirtida sunulidu. **25** Y ttingi k ni muk dd s yioqilix  tk z nglar, xu k ni heqkandak ix-əmgək kilixk  bolmaydu. **26** «D sl pki orma» k ni, yəni «həptilər heyti»nglarda silər yengi axlik hədiyəni P rw rdigaro a suno an qao da muk dd s yioqilix  tk z nglar; heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **27** Silər P rw rdigaro a atalo an, huxbuy k lt ridion keyd rm  qurbanlik süpitidə yax torpaktin ikkini,  o kard n birni, bir yaxlik  rk k koqidin yəttini sununglar. **28** Xularo a  oxup sunulidion axlik hədiyə z ytun meyi il xt r lg n esil undin bolup, h rbir torpak bexio a əfahning ondin  qi,  o kar bexio a əfahning ondin ikkisi, **29** xu y tt  koza bexio a əfahning ondin biri sunulsun; **30** xuningd k sil rning [gunahinglar  q n] kafarət k lt r xk  [gunah qurbanliki süpitidə] bir tek  sunulsun. **31** Xularning h mmisi daimiy keyd rm  qurbanlik w  uning axlik

hədiyyəsigə qoxup (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun), xarab hədiyyələri bilən billə sunulsun.

29 Yəttinqi ayning birinqi küni silər muqəddəs yiqilix ötküzüinglar; [u küni] heqkandak ix-əmgək qilmasliqinglar kerək. Bu silər üqün kanaylar qelinidioqan küni bolidu.

2 Silər Pərwərdigarəqa ataloqan, huxbuy kəltüridioqan keydürmə qurbanliq süpitidə yax bir torpaq, bir qoqkar, yəttə bir yaxliq bejirim ərkək qozini sununglar. **3**

Xularəqa qoxup sunulidioqan axliq hədiyyə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin bolup, hər bir torpaq bexioqə əfahning ondin üqi, qoqkar bexioqə əfahning ondin ikkisi,

4 xu yəttə qoza bexioqə əfahning ondin biri sunulsun;

5 xuningdək silərning [gunahinglar üqün] kafarət kəltürüxkə gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sunulsun.

6 Xularni ayning birinqi künidiki keydürmə qurbanliq wə uningəqa qoxumqə boləqan axliq hədiyyəsi, daimiy keydürmə qurbanliq, uningəqa qoxumqə boləqan axliq hədiyyəsi wə bularəqa qoxulidioqan xarab hədiyyəlerinin sirtida sununglar; bularning həmmisi hər biri bəlgilimə boyiqə Pərwərdigarəqa atap otta huxbuy kəltürsun dəp sunulsun. **7** Yəttinqi ayning oninqi küni silər muqəddəs yiqilix ötküzüinglar; nəpsinglarni tartip özüinglarni təwən tutunglar. U küni heqkandak ix-əmgək qilixkə bolmaydu.

8 Silər Pərwərdigarəqa ataloqan, huxbuy kəltüridioqan keydürmə qurbanliq süpitidə yax bir torpaq, bir qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin yəttini sununglar (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun). **9** Xularəqa qoxup sunulidioqan axliq hədiyyə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin bolup, hər bir torpaq bexioqə əfahning ondin üqi,

qoqar bexioja afahning ondin ikkisi, **10** xu yotta qoza bexioja afahning ondin birini, **11** xuningdek gunah qurbanliki supitida bir tekə sununglar; ularning həmmisi kafarət künidiki gunah qurbanliki, daimiy keydurmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə bularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **12** Yəttinqi ayniq on bəxinqi küni mukəddəs yiojilix etküzunglar; u küni heqkandak ix-əmgək kilixka bolmaydu. Pərwərdigarəja atap yotta kün heyt qilinglar; **13** silər Pərwərdigarəja atap, huxbuy kəltürsun dəp otta sunulidiəjan keydurmə qurbanlik supitida yax torpaqtin on üqni, ikki qoqar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətəni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun). **14** Xularəja qoxup sunulidiəjan axlik hədiyə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin bolup, on üq torpaq bexioja afahning ondin üqi, ikki qoqar bexioja afahning ondin ikkisi, **15** on tət qoza bexioja afahning ondin birini, **16** xuningdek gunah qurbanliki supitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydurmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **17** Ikkinqi küni yax torpaqtin on ikkini, ikki qoqar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətəni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **18** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə ərkək qozilarning sanioja qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidiəjan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyələrini sununglar. **19** Xuningdek gunah qurbanliki supitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydurmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **20** Üqinqi küni bir yax torpaqtin on birni,

ikki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **21** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidiqan axliq hədiyəliri bilən xarab hədiyəlirini sununglar; **22** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **23** Tətinqi küni yax torpaqtin onni, iki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **24** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidiqan axliq hədiyəliri bilən xarab hədiyəlirini sununglar; **25** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **26** Bəxinqi küni yax torpaqtin tokkuzni, iki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **27** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidiqan axliq hədiyəliri bilən xarab hədiyəlirini sununglar; **28** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **29** Altinqi küni yax torpaqtin səkkizni, iki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **30** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidiqan

axliq hədiyyələri bilən xarab hədiyyələrini sununglar; **31** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyyəsi wə xarab hədiyyəsi billə sunulsun.

32 Yəttinqi küni yax torpaqtin yəttini, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətəni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **33** wə xundakla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioqan axliq hədiyyələri bilən xarab hədiyyələrini sununglar; **34** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyyəsi wə xarab hədiyyəsi billə sunulsun. **35** Səkkizinqi küni silər mukəddəs yiqilix etküzünglar; u küni heqkəndək ix-əmgək qilmanglar. **36** Silər Pərwərdigarəqa atap, huxbuy kəltürsun dəp otta sunulidioqan köydürmə qurbanlik süpitidə bir torpak, bir qoqkar wə bir yaxliq ərkək qozidin on tətəni (xular həmmisi bejirim bolsun) **37** həmdə torpak, qoqkar wə ərkək qozilarning sanioqa qarap, bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioqan axliq hədiyyələri bilən xarab hədiyyələrini sununglar; **38** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidimu bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyyəsi wə xarab hədiyyəsi billə sunulsun.

39 Bəlgiləngən heytliringlarda Pərwərdigarəqa atap sunulidioqan qurbanlik-hədiyyələr ənə xulardur; siləring kəsəmgə baqlıq yaki ihtiyarən sunidioqanliringlar, köydürmə qurbanliqliringlar, axliq hədiyyəlinglar, xarab hədiyyəlinglar wə inaklik qurbanliqliringlar

bolsa, ularning sirtididur. **40** Xundak qilip, Musa Pärwərdigarning özige buyruoanlirining həmmisini qaldurmay Israillaroqa ukturdi.

30 Musa Israillarning kəbilə baxliqlirioqa söz qilip mundak dedi: — Pärwərdigarning buyruoanliri mundak; — **2** Əgər biraw Pärwərdigaroroqa kəsəm iqqən bolsa yaki ez özini qəkliməkqi bolup kəsəm iqqən bolsa, ləwzidin qaytixka bolmaydu, haman aozidid qikkən həmmə gəp boyiqə ix tutuxi kerək. **3** Kiz bala yax bolup, tehi atisining eyidiki qaoqda, ez-özini qəkləx toqruluk Pärwərdigaroroqa kəsəm bərgən bolsa, **4** əmma atisi kizining kəsimini yaki ez-özini qəkləx toqrusida bərgən wədisini anglioan wə kizining aldidə ündiməy xük turoan bolsa, undakta uning barliq kəsəmliri wə ez-özini qəkləx toqrusida qiləan həmmə wədisi inawətlik bolidu. **5** Lekin kizning atisi anglioan qaoqda uni tosқан bolsa, uning qiləan kəsəmliri yaki ez-özini qəkləx toqrusida qiləan wədiliridin heqbiri inawətlik bolmaydu; atisi uni tosқан boləraqqa, Pärwərdigarmu uni kəqüridu. **6** — Əgər u kəsəm qiləan yaki ez-özini qəkləxkə aozida təntəklik bilən wədə qiləan haləttə ərgə təgkən bolsa, **7** eri xuni anglioan bolsa, lekin anglioan küni ündiməy xük turoan bolsa, undakta uning qiləan kəsəmliri yaki ez-özini qəkləxkə qiləan gəpliri inawətlik bolidu. **8** Əgər eri anglioan küni uni tosқан bolsa, uning qiləan kəsimini wə ez-özini qəkləx toqruluk aozidid qiqaroan təntək gəplirini bikar qilsa, undakta ular inawətsiz bolidu; Pärwərdigar uni kəqüridu. **9** Lekin tul hotun yaki eridin ajrixip kətkən hotunlar qiləan kəsəm, yəni uning özini qəkləx toqruluk qiləan barliq

wədiliri bolsa inawətlik bolidu. **10** Əgər u erining öyidə kəsəm kıləjan yaki öz-özini qəkləx toqruluk kəsəm-wədə iqlən, **11** eri anglap turukluk xük turuwelip tosmiojan bolsa, undaқта uning barlik kıləjan kəsəmliri wə öz-özini qəkləx toqruluk kıləjan barlik wədiliri inawətlik bolidu. **12** Lekin uning eri anglap turojan qaşda uning kəsəm-wədilirini enik rət kıləjan bolsa, ayal aşzidin qikarəjan wədə berix wə öz-özini qəkləp turux toqruluk kıləjan barlik wədilirining heqkaysisi inawətlik bolmaydu; uning eri bularni rət kıləjan boləjaqqa, Pərwərdigar uni kəqüridu. **13** Ayalning bərgən wədisini wə uning qidap turup özümni qəkləymən dəp kıləjan kəsəm-wədisini uning eri inawətlikmu kılalaydu, inawətsizmu kılalaydu. **14** Əgər uning eri hər küni uning aldida xük turuwelip gəp kilmisa, undaқта uning bərgən barlik kıləjan kəsəmlirini wə öz-özini qəkləp turux toqruluk kıləjan həmmə wədilirini inawətlik kıləjanlikı hesablinidu; qünki erining anglap turojan künidə gəp kilmay xük turojanlikı uning ayalining kəsəm-wədilirini küqkə igə kıləjanlikıdur. **15** Lekin eri ayalining kəsəm-wədilirini anglap nahayiti uzak wəqitlardin keyin andin uning kəsəm-wədilirini inawətsiz kılisa, undaқта u ayalining gunahını öz üstigə aləjan bolidu. **16** Yukirikilar Pərwərdigarning Musəja buyruəjanliri, yəni eri bilən ayali, ata bilən öz öyidə turuwatқан, tehi yaxlikida boləjan kizi otturisdiki nizam-bəlgimilərdur.

31 Pərwərdigar Musəja səz kılip: — 2 Sən Midiyanlardin Israillarning intikamini al, andin öz həkliringgə qoxulisən, — dedi. **3** Musa həlkkə mundaқ dedi:

— Aranglardin jənggə qiqixka bir türküm adəmlərni qorallandurunglar; andin ular Midiyanlardin Pərwədigar üçün intikam elixka atlansun. **4** Silər Israillarning hər bir kəbilisidin jəng kixka mingdin adəm mangdurunglar. **5** Xuning bilən tümənligən Israil həkining hər kəbilisidin mingdin, jəmiy on ikki ming adəm jəng kixka qorallanduruldi. **6** Musa hər kəbilidin mingdin adəmni jəng kixka mangdurdi həmdə Əliazarning oqlı Finihəsni ular bilən billə mangdurdi, Finihəsning qolida muqəddəs əswablar wə agah kanay bar idi. **7** Ular Pərwədigarning Musaqə buyruqini boyiqə Midiyanlar bilən soquxkili qikip, ərkəkləning həmmisini ɵltürüwətti; **8** muxu ɵltürülgənlərdin baxka, yənə Midiyaning Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba degən bəx padixahini ɵltürdi; yənə Beorning oqlı Balaamni kiliq bilən qepip taxlidi. **9** Israillar Midiyanlarning hotun-kizliri wə balilirini tutqun kilip kətti, yənə ularning pütün qarwa malliri, qoy padiliri wə mal-mülükirini olja kildi; **10** ular turuwatqan yərlərdiki barlik xəhər wə barlik bargahlırioqə ot koyuwətti; **11** ular adəm bolsun mal bolsun barlik qəniymət, barlik oljini elip kətti; **12** ular tutqan əsirlərni həm olja-qəniymətni Moab tüzləngliklirigə, İordan dəryasi boyiqə jaylaxqan Yerihoning udulidiki bargahka əkilip, Musa bilən kahin Əliazarqə, xundakla Israillarning jamaitigə tapxurdi. **13** Musa, kahin Əliazar wə jamaətning barlik əmiriliri bargahning sirtioqə qikip ularni qarxi aldi. **14** Lekin Musa jəngdin qaytqan hərbiy sərdarlarqə, yəni mingbexi, yüzbexilarqə hapa bolup: — **15** Silər ayallarning həmmisini tirik qaldurdunglarmu? **16** Qaranglar, dəl

xular Balaamning hiylə-məslihəti bilən Peordiki ixta Israillarni Pərwərdigar aldida gunahqā patkuzuxi bilən, Pərwərdigarning jamaitigə waba yaoqduruloqan əməsmu?

17 Əmdi silər barliq oqul balilarni ɵltürüwetinglar, ərlər bilən munasiwət ɵtküzgən ayallarni qoymay ɵltürüwetinglar. **18** Birak yax qizlar, yəni ərlər bilən munasiwət ɵtküzmiqənlərnəni bolsa, ɵzliringlaroqə tirik qaldurunglar. **19** Silər bargah, sirtida yəttə kün qedir tikip turunglar; adəm ɵltürgən wə ɵlükə təgkən hərkim üqinqi küni wə yəttinqi küni ɵzini paklisun; silər wə silər əsir qiloqan kixilərnəni həmmisi xundak qilsun.

20 Barliq kiyim-keqək, terə əswab üskünilər, tiwitta tokuloqan barliq nərsilər həm yaoqə əswab-üskünilərnəni həmmisini paklanglar, — dedi. **21** Kahin Əliazar jənggə qikip kaytkan ləxkərlərgə: — Mana Pərwərdigar Musaoqə buyruoqan qanun-bəlgilimə: **22** altun, kümüx, mis, təmür, qələy, qoşuxun qatarliq **23** otqə qidamliq nərsilərnəni həmmisini ottin ɵtküzüinglar, xundak qilsanglar pak hesablinidu; xundaktimu, yənilə «napakliqni qiqaroquqi su» bilən pakizlanglar; otqə qidamsiz nərsilərnəni xusudin ɵtküzüinglar. **24** Yəttinqi küni kiyimliringlarni yuyunglar, andin silər pak hesablinisilər; andin keyin bargahqə kirsənglar bolidu, — dedi. **25** Pərwərdigar Musaoqə səz qilip mundak dedi: — **26** Sən kahin Əliazar wə jamaət iqidiki qəbilə kattiliri bilən birliktə elinoqan olja-otənimətning, adəm bolsun, qarpay bolsun, xularning omumiy sanini hesablap qiqqin; **27** olja-otəniymətəni ikkiqə bəl, yerimini jənggə qiqqanlaroqə bər, qaloqan yerimini barliq jamaətkə bər. **28** Sən yənə qikip jənggə

qatnaxkan ləxkərlər alidioqan adəm, kala, exək yaki qoy padiliridin bəx yüzdin birini Pərwərdigarəya ataloqan ülüx bolsun dəp ayrioqin; **29** silər xuni ləxkərlərgə təwə boloqan yerimidin elip Pərwərdigarəya ataloqan «kətürmə hədiyə» süpitidə kahin Əliazarəya tapxurunglar. **30** Israillarəya təwə boloqan yerimining adəm, kala, exək, qoy padiliri, xundakla hərhil həywanlardin əlliktin birini Pərwərdigarning jamaət qedirioqə qaraxqa məs'ul boloqan Lawiyalarəya beringlar. **31** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Pərwərdigarning Musəya buyruoqinidək qildi. **32** Əmdi olja-əniymət, yəni jənggə qikqan ləxkərlər eliwaləqan nərsilərdin qaloqini qoy jəmiy altə yüz yətmix bəx ming, **33** kala yətmix ikki ming, **34** exək atmix bir ming, **35** ərkəklər bilən munasiwət ətküzmigən qizlar ottuz ikki ming qikti. **36** Jənggə qikqanlarning ülüxi, yəni ularəya təwə yerimi, qoy jəmiy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz; **37** bu qoy padiliridin Pərwərdigarəya ataloqini altə yüz yətmix bəx boldi; **38** kala ottuz altə ming, buningdin Pərwərdigarəya ataloqini yətmix ikki boldi. **39** Exək ottuz ming bəx yüz qikti, buningdin Pərwərdigarəya ataloqini atmix bir boldi. **40** Adəm on altə ming qikti, buningdin Pərwərdigarəya ataloqini ottuz ikki adəm boldi. **41** Musa Pərwərdigar əzigə buyruoqini boyiqə Pərwərdigarəya sunulidioqan «kətürmə hədiyə» boloqan ülüxni kahin Əliazarəya tapxurup bərdi. **42** Israillarəya təwə boloqan yerimi, yəni Musa jənggə qikip kəlgənlərdin elip bəlüp bərgini — **43** jamaətkə təwə boloqan xu yerimi — qoy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz, **44** kala ottuz altə ming, **45** exək ottuz ming bəx yüz, **46** adəm on altə

ming idi. **47** Musa Pərwərdigar əzigə buyruqini boyiqə, Israillaroğa təwə boləjan xu yerimining, məyli adəm yaki həywan bolsun, əlliktin birini ayrip elip Pərwərdigarning ibadət qedirioğa karaxka məs'ul boləjan Lawiylaroğa tapxurdi. **48** Pütkül qoxunning sərdarliri, ming bexi, yüz bexiliri Musa bilən kərüxkili kelip, **49** Musoğa: — Hizmətkarlrining qol astida jəng qiloğan ləxkərləarning omumiy sanini sanəktin ətküzsək birimu kəm qikmidi. **50** Xunga, mana Pərwərdigarning huzurida əzimizning gunahining kafariti üqün hərqaysimiz erixkənlərnə Pərwərdigaroğa ataloğan hədiyə qilimiz — altun buyumlar, put-qol zənjirliri, biləzük, məhür üzük, zirə-halka, marjanlarning həmmisini elip kəldük, — dedi. **51** Xuning bilən Musa bilən kaħin Əliazar ular əkəlgən altunlarni, yəni altunda yasaloğan hərhil buyumlarni aldi. **52** Ularning ming bexi wə yüz bexiliridin aloqini Pərwərdigaroğa ataloğan «kətürmə hədiyə» süpitidə sunuldi; barliq altun jəmiy on altə ming yəttə yüz əllik xəkəl qikti **53** (ləxkərləarning hər biri əzliri üqün mal-mülükni bulang-talang qilixkanidi). **54** Musa bilən kaħin Əliazar ming bexi wə yüz bexilirining qolidin altunni elip, jamaət qedirining iqigə əkirip, uni Pərwərdigarning huzurida Israillar üqün yadnamə qildi.

32 Rubənnəning əwladliri bilən Gadning əwladlrining kala padiliri tolimu kəpəygənidi; ularning Yaazərnəning zemini bilən Gileadning zemini oğa kəzi qüxti; wə mana, xu zemin qarwa beqixka mas kelidioğan yər idi. **2** Xunga ular Musa, kaħin Əliazar wə jamaətnəning əmirlirining aldioğa kelip ularoğa: — **3** Atarot, Dibon, Yaazər, Nimrah, Həxbon,

Ələləh, Səbam, Nebo, Bəon degən yərlər, **4** yəni Israil jamaiti aldida Pərwərdigar məşlup kəlip bərgən yərlər bolup, qarwa bekişkə bap yərlər ikən, kulliriningmu qarwa meli bar, — dedi **5** wə yənə: — Əgər silining aldirida iltipatlirioğa erixkən bolsak, bizni Iordan dəryasidin ət deməy, bu yərnə bizgə miras kəlip bərsilə, — dedi. **6** Musa Gadning əwladliri bilən Rubəning əwladlirioğa: — Kəringdaxliringlar jənggə qikқан waktida silər muxu yərdə turamtinglar? **7** Silər nemə üqün Israillarning [dəryadin] ətüp Pərwərdigar ularoğa ata kəlip bərgən zeminioğa kirixigə kəngullirini sowutisilər? **8** Ilgiri mən Qadəx-Barneadin ata-bowiliringlarni xu zeminni qarlap kelixkə əwətkinimdə ularmu xundak kəlixқанidi. **9** Ular əxkol jiləşioğa qikip, u zeminni kərup, Israillarning kənglini Pərwərdigar ata kəlip bərgən zeminioğa kirixtin sowutқан. **10** Xu qaoğda Pərwərdigarning aqqiqi kelip kəsəm kəlip: **11** «Misirdin qikқан yigirmə yaxtin yukirilar qin kənglidin Manga əgəxmigəqkə, ular Mən İbrahım, İshak, Yakuplaroğa «Silərgə ata kəlimən» dəp kəsəm kəloğan zeminni kərsə, [Mən Pərwərdigar bolmay ketəy]! **12** Pəkət kənizziylərdin bolğan Yəfunnəhning oqlı Kaləb bilən Nunning oqlı Yəxuala Manga qin kənglidin əgəxkən boləqqa, zeminni kəreləydu», degənidi. **13** Xuning bilən Pərwərdigarning Israillaroğa aqqiqi kəzoqaloqqa, Pərwərdigarning aldida rəzil boləğanni kəloğan əxu bir əwlad ətüp tūgigüqə, u ularni qəl-bayawanda kərik yil sərgərdanlikta yūrgüzdi. **14** Əmdi mana, gunahkarlarning əwladliri bolğan silərmu ata-bowanglarning izini besip Pərwərdigarning Israillaroğa bolğan kəttik oğəzipini tehimu kəzoqiməqci

bopsilər-də! **15** Əgər silər uningə əgixixtin burulup kətsənglar, undaқта U [Israillarni] yənə qəl-bayawanə taxliwetidu, bu həlda silər bu barlık həlkni harab qıləjan bolisilər, — dedi. **16** Ikki kəbilining adəmliri Musaning aldiəja kelip uningəja: — Biz bu yərdə mallirimizəja kətan, balilirimizəja kəl'ə-xəhər salayli. **17** Biz bolsaq kərallinip, Israillarni əzigə təwə jayliriəja baxlap barəjuqə səpning aldidə mangimiz; bu zemindiki yat həklər səwəblik, bizning kiqik balilirimiz mustəhkəm xəhərlərdə turuxi kerək. **18** Israillar əz mirasliriəja igə bolmiojuqə biz əyimizgə hərgiz kaytmaymiz. **19** Qünki biz ular bilən İordan dəryasining kün petix tərpidiki zeminoja yaki uningdinmu yirəktiki zeminoja təng igidar bolmaymiz, qünki mirasimiz İordan dəryasining bu tərpidə, yəni kün qikixtidur, — dedi. **20** Musa ularəja: — Əgər xundak qilsanglar, yəni Pərwərdigarning aldidə kərallinip jənggə qikip, **21** silərdin kərallənojanlarning həmmisi İordan dəryasidin ətüp, Pərwərdigar Əz duxmənlirini ularning zemnidin kəoqlap qikirip boləjanda, **22** xu zemin Pərwərdigar aldidə boysundurulup boləjanda andin kaytsanglar, silər Pərwərdigar wə Israillar aldidə gunahsiz hesablinisilər; bu zeminmu Pərwərdigar aldidə silərgə miras qilip berilidu. **23** Ləkin bundak qilmisanglar, mana, Pərwərdigar aldidə gunahkar bolisilər; xuni obdan bilixinglar kerəkki, gunahinglar əzünglarni kəoqlap bexinglarəja quxidu. **24** Əmdi silər əozinglardin qikқан gepinglar boyiqə ix tutunglar, baliliringlar üqün xəhər, kəy padiliringlar üqün kətan selinglar, — dedi. **25** Gadning əwladliri bilən Rubənniing əwladliri Musəja: — Qulliri

oqjam eytkinidək kılıdu. **26** Hotun-bala qaqilirimiz, kalilar wə barlıq qarpaylirimiz Gileadning hərқaysi xəhərliridə qalidu; **27** Lekin qulliri, jənggə təyyarlinip qorallanoqanlarning hərbi oqjam eytkəndək [dəryadin] ətüp Pərwərdigarning aldida jəng kılıdu, — dedi. **28** Xuning bilən Musa ular tooqruluk kaqin Əliazar bilən Nunning oqlı Yəxuaoqa wə Israilning barlıq kəbilə baxlıqlirioqa tapilap, **29** ularoqa: — Əgər Gadning əwladliri bilən Rubəning əwladliri qorallinip Pərwərdigarning aldida jənggə qıqıxka silər bilən birliktə İordan dəryasidin ətəsə, u zemin silərning aldinglarda boy sundurulsa, undaқта silər Gilead zeminini ularoqa miras kılıp beringlar. **30** Əgər ular qorallinip silər bilən billə ətməymiz desə, undaқта ularning mirasi aranglarda, yəni Qanaan zeminida bolsun, — dedi. **31** Gadning əwladliri bilən Rubəning əwladliri: — Pərwərdigar qullirioqa kəndək buyruoqa bolsa, biz xundək kılıviz. **32** Biz qorallinip Pərwərdigarning aldida dəryadin ətüp Qanaan zeminioqa kirimiz, andin İordan dəryasining bu yekidiki zemin bizgə miras kılıp berilidioqan bolidu, — deyixti. **33** Xuning bilən Musa Amoriylarning padixahı Sihonning padixahlıki bilən Baxanning padixahı Ogning padixahlıkini, zemin wə təwəsidiki xəhərlərni, ətrepidiki xəhərlər bilən koxup, həmmisini Gadning əwladlirioqa, Rubəning əwladlirioqa wə Yüsüpning oqlı Manassəhning yerim kəbilisigə bərди. **34** Gadning əwladliri Dibon, Atarot, Aroər, **35** Atrot-Xofan, Yaazər, Yogbihah, **36** Bəyt-Nimrah, Bəyt-Haran katarlık mustəhkəm xəhərlərni saldi wə xundəkla qotanlarni saldi. **37** Rubəning əwladliri [yengidin] Həxbon, Ələləh, Kiriatayim, **38** Nebo, Baal-

Meon (yukiriki ismlar özgirtilgən) wə Sibmahni saldi; həm ular saloqan xəhərlərgə yengidin nam bərdi. **39** Manassəhning oqli Makirning əwladliri Gileadka yürüx kılıp, u yərnı elip, xu yərdə turuxluk Amoriylarnı qoqlıwətti. **40** Xuning bilən Musa Gileadni Manassəhning oqli Makiroqa beriwidi, u xu yərdə turup qaldı. **41** Manassəhning oqli Yair Amoriylarning yeza-qıxlaklırını hıjım kılıp elip, bu yeza-qıxlaklırını Həwot-Yair dəp atıdı. **42** Nobah Kınat wə uningoqa qaraxlık yeza-qıxlaklırını hıjım kılıp elip Kınatni öz ismi bilən Nobah dəp atıdı.

33 Təwəndikilər öz qoxunlırı boyıqə, Musa bilən Hərurning yetəqılıkı astıda Misir zeminidin qıqқан Israillarning mangoqan yolliridur; **2** Musa Pərwərdigarning əmri boyıqə, əzlırining səpər qıloqan yollirini pütüp koydı, ularning səpər qıloqan yolliri mundak; — **3** Birinqi ayning on bəxinqi küni [Israillar] Ramsəs xəhıridin səpərgə qıqti; ətüp ketix həytining ətisi ular barlık Misirliklarning kəz aldıda mərdanilik bilən yoloqa qıqti. **4** Bu qaoqda Misirliklar ularning arısidiki Pərwərdigar tərıpidin ətürülgənlərnı, yəni barlık tunji oqullirini dəpnə kılıwatqanıdı; Pərwərdigar Misirliklarning məbudlırining üstidin həküm qüxürdi. **5** Israillar Ramsəstin yoloqa qıqıp Sukkotqa berip qedir tikti. **6** Ular Sukkottin yoloqa qıqıp qəl-bayawanning ayıoıdiki Etamoqa berip qedir tikti. **7** Etamdin yoloqa qıqıp, aylinip Baal-Zefonning udulidiki Pi-Hahirotkə berip Migdolning aldıda qedir tikti. **8** Pi-hahirottin yoloqa qıqıp, dengizning otturisidin ətüp, Etam qelidə üq kün yol yürüp Maraḥda qedir tikti. **9** Maraḥdin yoloqa qıqıp Elimgə kəldi; Elimdə on ikki bulak bilən

yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə qedir tikti.
10 Elimdin yoloğa qikip Kızıl Dengiz boyıda qedir tikti.
11 Kızıl Dengizdin yoloğa qikip Sin qelidə qedir tikti. **12**
Sin qelidın yoloğa qikip Dofkahğa kelip qedir tikti. **13**
Dofkahdin yoloğa qikip Aluxğa berip qedir tikti. **14** Andin
keyin Aluxtin yoloğa qikip Rifidimoğa kelip qedir tikti, u
yərdə həlqə iqudiyan su tepilməy qaldı. **15** Rifidimdin
yoloğa qikip, Sinay qeligə berip qedir tikti. **16** Sinay qelidın
yoloğa qikip Kibrot-Hattawahğa kelip qedir tikti. **17**
Kibrot-hattawahdin yoloğa qikip Hazirotta qedir tikti. **18**
Hazirottin yoloğa qikip Ritmahda qedir tikti. **19** Ritmahdin
yoloğa qikip Rimmon-Pərzədə qedir tikti. **20** Rimmon-
Pərzədin yoloğa qikip Libnahda qedir tikti. **21** Libnahdin
yoloğa qikip Rissahda qedir tikti. **22** Rissahdin yoloğa
qikip Kəhələtahda qedir tikti. **23** Kəhələtahdin yoloğa
qikip Xafir teqida qedir tikti. **24** Xafir teqidin yoloğa
qikip Həradahta qedir tikti. **25** Həradahdin yoloğa qikip
Məhşilotta qedir tikti. **26** Məhşilottin yoloğa qikip Tahatta
qedir tikti. **27** Tahattin yoloğa qikip Tərahda qedir tikti. **28**
Tərahdin yoloğa qikip Mitkahda qedir tikti. **29** Mitkahdin
yoloğa qikip Həxmonahta qedir tikti. **30** Həxmonahtin
yoloğa qikip Moxərotta qedir tikti. **31** Moxərottin yoloğa
qikip Bənə-Yaakanda qedir tikti. **32** Bənə-Yaakandin
yoloğa qikip Hor-Həgidgadğa berip qedir tikti. **33** Hor-
Həgidgadtin yoloğa qikip Yotbatahğa kelip qedir tikti. **34**
Yotbatahtin yoloğa qikip Abronahğa kelip qedir tikti. **35**
Abronahtin yoloğa qikip Əzion-Gəbərgə kelip qedir tikti.
36 Əzion-Gəbərdin yoloğa qikip Zin qelidə, yəni Qadəxtə
qedir tikti. **37** Qadəxtin yoloğa qikip Edom zeminining

qegrisediki Hər teqida qedir tikti. **38** Israillar Misir zeminidin qikqandin keyinki kirikinqi yili bəxinqi ayniq birinqi küni, kahin Hərun Pərwərdigarning əmri boyiqə Hər teqioqa qikip xu yərdə əldi. **39** Hərun Hər teqida əlgən qeqida bir yüz yigirmə üq yaxta idi. **40** U qaqda, Qanaan zeminining jənubida turuxluk Qanaaniylarning padixahi Arad Israillar keliwetiptu dəp anglioqanidi. **41** Israillar Hər teqidin yoloqa qikip Zalmonahda qedir tikti. **42** Zalmonahdin yoloqa qikip Punonoqa kelip qedir tikti. **43** Punondin yoloqa qikip Obotqa kelip qedir tikti. **44** Obottin yoloqa qikip Moabning qegrisediki Iyə-Abarimoqa kelip qedir tikti. **45** Iyimdin yoloqa qikip Dibon-Gadqa kelip qedir tikti. **46** Dibon-Gadtin yoloqa qikip Almon-Diblatayimoqa kelip qedir tikti. **47** Almon-Diblatayimdin yoloqa qikip Neboning aldidiki Abarim taqlikioqa kelip qedir tikti. **48** Abarim taqlikidin yoloqa qikip Yerihoning udulida Iordan dəryasining boyidiki Moab tüzlənglikliridə qedir tikti. **49** Moab tüzlənglikliridə Iordan dəryasini boylap tikkən qedirliri Bəyt-Yəximottin tartip Abəl-Xittimoqiqə bardi. **50** Pərwərdigar Moab tüzlənglikliridiki Iordan dəryasi boyida Yerihoning udulida Musoqa səz kəlip mundak dedi: — **51** Sən Israillaroqa səz kəlip mundak buyruoqin: — «Silər Iordan dəryasidin ətöp Qanaan zeminiqə kəlgən qeqinglarda, **52** zemindiki barliq turuwatqanlarni aldinglardin həydiwetinglar, ularning barliq oyma, kuyma butlirini qekip taxlanglar həm barliq «yukiri jay»lirini wəyran kəlip taxlanglar. **53** Silər xu zeminni igiləp makanlixinglar, qünki Mən u zeminni silərgə miras kəlip bərgənmən. **54** Silər jəmət boyiqə qək taxlap, zeminni

özünlərgə miras kılıp elinglar; adimi kəprəklərgə kəprək miras bəlüp beringlar; adimi azraklaroşa azrak miras bəlüp beringlar; qək taxlanoşanda kimlərgə kəyər qıqқан bolsa, xu yər uning mirasi bolsun; silər miraskə ata kəbilə-jəmət boyiqə warislik kilinglar. **55** Həlbuki, əgər u zeminda turuwatқанlarni aldinglardin həydiwətmisənglar, ulardin kəlip qaloşanlar qoқum kəzünglərgə tikən, biқininglaroşa yantək bolup sanjilidu, turoşan zeminiglarda silərni parakəndə kılıdu; **56** wə xundək boliduki, Mən əslidə ularoşa kəndək muamilə kilməqəi boləşan bolsam, silərgə xundək muamildə bolimən».

34 Pərwərdigar Musəşə səz kılıp mundək dedi: —
2 Sən Israilləroşa səz kılıp mundək buyruşin: «Silər Qənaan zeminişə kirgən qəşda, silərgə miras boluxqə təkşim kilingidəşan zemin Qənaan zemini bolidu; zeminning bekitilgən jay-qəgraliri mundək bolidu: —
3 Silərning jənub təripinglər Zin qəlidin baxlap Edom qəgrisişə takəlsun; andin jənub tərəptiki qəgranglar «Xor dengizi»ning jənub təripining əng ayişişə yətsun;
4 xu yərdin qəgranglar «Serik Exək dawini»ning jənub təripidin burulup zinoşə ətsun; uning ayişi toptoşra Qədəx-Barneaning jənubida bolidu; andin u yərdin yənə Həzar-Addəroşa berip, Azmonəşə tutixidu; **5** andin qəgra Azmondin burulup mengip, Misir ekinişə baridu wə dengizəşə tutixidu. **6** Kün petix tərəptə qəgranglar «Uluş dengiz»ning əzi bolidu, yəni uning boyliri bolidu; mana bu silərning kün petix tərəptiki qəgranglar bolidu.
7 Ximal tərəptiki qəgranglar mundək bolidu: — «Uluş dengiz»din baxlap həşə təşəşəşəşə pasil sizilsun; **8** pasil

siziki Hər teoqidin baxlap Hamat eoqizioqa sozulup, andin qegra Zədadəqa tutaxsun; **9** qegra yənə Zifronəqa ətüp Həzar-Enanda ahirlaxsun; mana bu siləning ximaliy qegranglar bolidu. **10** Andin xərkiy qegrayinglarning pasil siziki Həzar-Enandin Xefamoqiqə sizilsun. **11** Bu qegra Xefamdin Ayinning kün qikix tərpidiki Riblahqa qüxidu; andin qegra xu yərdin qüxüp Kinnərət dengizining dawinidin ətüp kün qikix tərəpkə tutixidu. **12** Andin qegra təwənləp İordan dəryasini boylap qüxüp, Xor Dengizioqiqə yətsun. Mana bu qegralar bilən bekitilgən zeminiglar bolidu». **13** Musa Israillaroqa səz kəlip mundak dəp buyrudi: — «Mana bu Pərwərdigar tokkuz kəbilə wə yerim kəbiligə təkdin kəlinsun dəp buyruoqan, qək taxlinix arkilik əzünglar warislik kəlidioqan zeminiglar bolidu; **14** qünki Rubən kəbilisidikilər ata jəməti boyiqə wə Gad kəbilisidikilər ata jəməti boyiqə əz mirasioqa allıkaqan warislik kəlip uni igiligən, Manassəhning yerim kəbilisimu əz mirasioqa warislik kəlip uni igiligən; **15** Bu ikki kəbilə wə yerim kəbilə Yerihoning udulida, İordan dəryasining xərkiy kəroqikidiki kün qikix tərəptə əz miraslırini elip boləqan». **16** Pərwərdigar Musoqa səz kəlip mundak dedi: — **17** Təwəndikilər zeminni silərgə təksim kəlip bərgüqiləning isimliki: — Kəhin Əliazar wə Nunning ooqli Yəxua. **18** Silərmu yənə zemin təksim kəlixqa yərdəmlixix üqün hər kəbilidin birdin əmir tallap beringlar. **19** Bularning ismi mundak: — Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhning ooqli Kaləb. **20** Ximeon kəbilisidikilərdin Ammihudning ooqli Xəmuəl. **21** Binyamin kəbilisidin Kislonning ooqli Əlidad. **22** Dan kəbilisidikilərdin Yoglining

oqli, əmir Bukki idi. **23** Yüsüpning əwladliridin: — Manassəh kəbilisidikilərdin Əfodning oqli əmir Hənniyəl **24** həm Əfraim kəbilisidikilərdin Xiftanning oqli əmir Kəmuəl. **25** Zəbulun kəbilisidikilərdin Parnəkning oqli əmir Əlizafan; **26** Issakar kəbilisidikilərdin Azzanning oqli əmir Paltiyəl; **27** Axir kəbilisidikilərdin Xelomining oqli əmir Ahihud; **28** Naftali kəbilisidikilərdin Ammihudning oqli əmir Pədəhəl idi. **29** Mana bular Pərwərdigar əmr kəlip Israillaroğa Qanaan zeminidiki miraslrini təkəsim kəlixkə bekitkənlər idi.

35 Pərwərdigar Yerihoning udulida, İordan dəryasining boyidiki Moab tüzlənglikliridə Musaroğa səz kəlip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroğa mundak əmr kəlip, ular miras kəlip erixkən zemindiki bəzi xəhərlərnə Lawiyələrnə olturuxioğa bərsun; u xəhərlərnə əpqərisidiki yaylaqlərnə Lawiyələroğa bərsun. **3** Xundak kəlip ularnə turidioğan xəhərliri bolidu wə xu xəhərlərgə təwə yaylaqləroğa ularnə qarpayliri, baxkə mal-mülükliri həmdə barlik həywanliri orunlaxturulidu. **4** Silər Lawiyələroğa beridioğan xəhərlərdiki yaylaqlər sepilidin baxlap həsablioqanda ming gəz bolsun. **5** Silər yənə xəhər sirtidin kün qikix tərəpkə qarap ikki ming gəz, jənub tərəpkə qarap ikki ming gəz, kün petix tərəpkə qarap ikki ming gəz, ximal tərəpkə qarap ikki ming gəz əlqənglər, xəhər otturida bolsun; xəhərlər ətrapidiki muxu yərlər ular üqün yaylaqlər bolsun. **6** Silər Lawiyələroğa bərgən xəhərlər iqidə altə xəhər «panahlik xəhiri» bolsun; silər xularni adəm əltürüp qoyoğan kixilərnə xu xəhərlərgə kəqip beriwelixioğa

bikitinglar; bulardin baxka ularoqa yonə kirik ikki xəhər beringlar. **7** Silər Lawiyularoqa beridioqan xəhərlər jəmiy kirik səkkiz bolup, xu xəhərlər bilən ularoqa təwə yaylaqlar ularoqa berilsun. **8** Silər ularoqa beridioqan xu xəhərlər Israillar miras qiloqan təwəliklərdin bolsun; adimi kəprək bolənlərdin kəprək, adimi azraq bolənlərdin azraq elinglar; hər bir kəbilə əzigə təksim qilinoqan miraska əsasən xəhərlərdin bəzilirini elip Lawiyularoqa təksim qilip bərsun. **9** Pərwərdigar Musaəqa səz qilip mundaq dedi: — **10** Sən Israilləroqa mundaq degin: «Silər İordan dəryasidin ətüp Qanaan zeminoqa kirgininglarda, **11** tasadipiylikdin adəm əltürüp qoyoqların panahlinixi üqün qeqip beriwelixioqa birnəqqə xəhər tallap bekinglar. **12** Xundaq qiloqanda bu xəhərlər adəm əltürgüqi taki jamaət aldida sorakqa tartiloquqə, qisaskarning əltürüp qoyuxidin panahlinidioqan xəhərlər bolidu. **13** Silər bekitkən bu xəhərlər silərgə panahlinidioqan altə xəhər bolidu. **14** Panahlik xəhiri üqün İordan dəryasining kün qikix tərpidə üq xəhər, Qanaan zeminidimu üq xəhərni ayrip qoyunglar. **15** Bu altə xəhər Israillar, yat əldikilər wə ularning arisida arilixip olturoqan musapirlar üqün panahlik xəhərliri bolsun; tasadipiylikdin adəm əltürüp qoyoqlar hər bir kixi xu yərlərgə qeqixka bolidu. **16** — Əgər biraw təmür əswab bilən urup adəm əltürüp qoyoqlar bolsa, u kəstən adəm əltürgən qatil bolidu; kəstən adəm əltürgüqi jəzmən əltürülüxi kerək. **17** Əgər biraw qol kətürüp adəm əltürgüdək tax bilən urup adəm əltürüp qoyoqlar bolsa, u kəstən adəm əltürgən qatil bolidu; kəstən adəm əltürgüqi jəzmən əltürülüxi kerək. **18** Əgər

biraw adəm ɵltɵrgɵdək kaltək bilən urup adəm ɵltɵrɵp
koyoyan bolsa, u kɵstən adəm ɵltɵrgən qatıl bolıdu; kɵstən
adəm ɵltɵrgɵqi jɵzmən ɵltɵrɵlɵxi kerək. **19** Qan kısas
aloquqi kixi xu qatılni ɵltɵrsun; u qatılni uqratqan yeridə
ɵltɵrsun. **20** Əgər biraw ɵqmənlik bilən birsini ittirip
yikitiwetip yaki məkɵp turup birər nərsə etip ɵltɵrɵp
koyoyan bolsa, **21** yaki ɵqəkixip muxt bilən urup ɵltɵrɵp
koyoyan bolsa, adəm uroquqi jɵzmən ɵltɵrɵlɵxi kerək,
qɵnki u qatıl bolıdu; qan kısas aloquqi kixi qatılni uqrioyan
yerdə ɵltɵrɵwətsun. **22** Lekin u adəmning ɵqi yok,
tasadipiy ittiriwetix yaki məkşətsizla birər nərsə etip, **23**
yaki adəm ɵltɵrgɵdək hərəqandaq bir taxni adəmni kɵrməy
etip selip, adəm ɵltɵrɵp koyoyan bolsa, uning əslidə
uningoyə heqkandaq ɵqi bolmisa, uningoyə ziyankəxlik
kılıx niyitimu bolmisa; **24** bundaq əhwalda, jamaət xu
qanun-həkɵmlərgə asasən adəm ɵltɵrgɵqi bilən qan
kısas aloquqi otturisida kesim kılsun. **25** Jamaət tasadipiy
adəm ɵltɵrɵp koyoyuqini qan kısas aloquqi kixining
qolidin jɵzmən qutkuzuwalsun; ular uni keqip beriwaloqan
panahlıq xəhirigə [aman-esən] kayturup bərsun; andin
mukəddəs may bilən məsihləngən bax kahin ɵlɵp kətkɵqə
u xu xəhərdə tursun. **26** Lekin tasadipiyliqtin adəm
ɵltɵrɵp koyoyan kixi əgər keqip beriwaloqan panahlıq
xəhirining təwəsidin qikip kətkən bolsa, **27** xundaqla qan
kısas aloquqi kixi uni panahlıq xəhirining pasillirining
sirtida uqritip kəlip ɵltɵrɵwətkən bolsa, undaqta qan
kısas aloquqi qan təkɵx gunahini tartmaydu; **28** qɵnki
tasadipiyliqtin adəm ɵltɵrɵp koyoyan kixi əslidə bax kahin
ɵlɵp kətkɵqə panahlıq xəhiridə turuxi kerək idi; bax kahin

өлүп кәткәндin кейin өз тәwәлики болoҗан земинoҗа қайтип barsa болиду. **29** — Bular silәр turuxluk һәmmә yәrdә әwladmu-әwlad қанun-bәlgilimilәр bolsun. **30** Baxқа бирsini өltүргән қатilni bolsa, бирnәqqә guwahqining guwahliқidin кейin andin өltүрүxкә болиду; lekin пәкәт бирla guwahqining guwahliқi bolsa, u uni өltүрүxning сәwәbi болmayду. **31** Өlүmgә layiқ gunah өtkүzgәnlәrgә, yәni қәstән әdәм өltүргәnlәр үqүн silәр һеққandақ төlәм pulini қәt'iy қобul қilmanglar; undақ kixi jәzmән өltүрүlүxi kerәk. **32** Xuningdәk panahliқ xәһәrgә қеqip beriwalоҗан kixi үqүн bax қаһin өlүp ketixtin ilgiri өз yerigә қайтип keliwelixioҗа һеққandақ төlәм pulini қәt'iy қобul қilmanglar. **33** Xundақ қilsanglar, өзүnglar turоҗан zeminni bulоҗioҗан болmaysilәр, qünki қан zeminni bulоҗaydu; zeminda төkülgән қаноҗа дәл xu қanni төккән kixining өз қенidin baxқа һеққandақ kafarәt кәltүрүxкә болmayду. **34** Өзүnglar olturoҗан zeminni, yәni Mән Өzüm makan қiloҗан zeminni bulоҗimanglar; qünki Mән Pәrwәdigar Israillar arisida makan tutқuqidurmән.

36 Yüsüp әwladlirining jәмәtliridin Manassәһning nәwrisi, Makirning оoqli Gileadning әwladlirining jәмәt baxliқliri Musa wә Israillarning kattiliri болoҗан әmirlәrning aldioҗа kelip mundақ dedi: — **2** «Pәrwәdigar ilgiri oҗоҗamoҗа qәk taxlap zeminni Israil һәlқigә miras қilip tәқsim қilip berixni buyruоҗан; oҗоҗammu Pәrwәdigarning қerindiximiz Zәlofiһadning mirasini uning қizlirioҗа tәқsim қilip berix тоoҗrisidiki buyruқinimu aloҗан. **3** Lekin, ular Israillarning baxқа қәbilisidikilәrgә yatliқ болup kәtsә, ularning mirasimu ata-bowilirimizning

mirasidin qiqip ularning ʻrlirining kʻbilisining mirasiqʻ
koxulup ketidu; undak bolqanda biz qʻk taxlap erixkʻn
miras tʻgʻydu. **4** Israillarning «azadlik yili» kʻlgʻndʻ
ularning mirasi ularning ʻrlirining kʻbilisining mirasiqʻ
koxulup ketidu; bundak bolqanda ularning mirasi
bizning ata-bowilirimizning mirasidin elip ketilidu».

5 Musa Pʻrwʻrdigarning sʻzi boyiqʻ Israillarqʻ sʻz
kʻlip mundak ʻmr kʻlip: — Yʻsʻp kʻbilisidikilʻr toqʻra
eytidu. **6** Zʻlofiqʻdning kʻzliiri toqʻrisida Pʻrwʻrdigarning
buyruqʻini mundak; «Ular ʻzliiri halioqʻn ʻrgʻ yatlik
bolsa boluweridu, lekin ʻz jʻmʻti, ʻz ata kʻbilisidin
boloqʻn birigʻ yatlik boluxi kerʻk. **7** Xundak bolqanda
Israillarning mirasi bir kʻbilidin yʻnʻ bir kʻbiligʻ yʻtkilip
kʻtmʻydu; Israillarning hʻrbiri ʻz ata-bowilirining
kʻbilisining mirasini qing tutup qoyup bʻrmʻsliki kerʻk.

8 Israillarning hʻrbiri ʻz ata-bowilirining mirasini igilʻx
ʻqʻn Israil kʻbililiridin miraska warislik kʻloqʻn hʻrbir
kʻz-ayal ʻz ata-bowilirining kʻbilisidin boloqʻn birsigʻ
yatlik boluxi kerʻk. **9** Muxundak bolqanda, Israillarning
mirasi bir kʻbilidin yʻnʻ bir kʻbiligʻ yʻtkilip kʻtmʻydu;
qʻnki Israil kʻbililiri ʻz mirasini kʻolidin bʻrmʻsliki
kerʻk, — dedi. **10** Pʻrwʻrdigar Musaqʻa kandak ʻmr
kʻloqʻn bolsa, Zʻlofiqʻdning kʻzlimu xundak kʻildi. **11**
Zʻlofiqʻdning kʻzlidiridin Mahlah, Tirzah, Hʻoglah, Milkah
wʻ Noahlar ʻz taqʻilirining oqʻulliriqʻa yatlik boldi.

12 Ular Yʻsʻpning oqʻli Manassʻhning ʻwladlirining
jʻmʻtidikilʻrgʻ yatlik boldi; ularning mirasi yʻnila
atisining kʻbilisi iqidʻ qaldi. **13** Bular Pʻrwʻrdigar
Yerihoning udulida, Iordan dʻryasining boyidiki Moab

tüzlänglikliridə Musaning wasitisi bilən Israillaroğa
buyruoan əmrlər wə həkümlərdur.

Қанун хәрһи

1 Төвәндә һатирләнгини Мусаниң Иордан дәрыасиниң хәрқий тәриpidики Паран билән Тofәл, Лабан, Һазирот, Ди-Заһабниң otturisida, yәni Sufning udulidiki qәltүzlәnglikтә, pүtkүl Israiloҗa eytkәn sөzliridur: — **2** Һorәb teoҗidin qikip, Seir teoҗining yoli билән Қadәx-barneaoҗa барoуqә jәmiy on bir күnlük yol idi. **3** Һalbukи, Musa bu барliқ sөzlәrni Pәrwәrdigarning ularni dәp әzigә tapilioҗini boyiqә Israilaroҗa eytkәn waқti kirikinqi yili, on birinqi aynиң birinqi күni boldi; **4** bu waқit Musa Һәxbonni paytәht kiloҗan Amoriylarning padixahi Sihonni wә Axtarot wә Әdrәynи paytәht kiloҗan Baxanning padixahi Ogni мәoҗlup kiloҗandin keyинki мәzgil idi. **5** Xuning билән Иордан дәрыасиниң хәрқий тәриpidики Moab zeminida Musa [pәyoҗәmbәр] bu қанун-tәlimni хәрһләxкә baxlap, mundaq dedi: — **6** «Pәrwәrdigar Hudayimiz Һorәb teoҗida bizgә sөz kilip: — «Silәrning muxu taoҗ әtrapida turoҗan waқtinglar yetәrlik boldi; **7** әmdi burulup sәpәrgә atlinip, Amoriylar turuwatқan egizlikкә wә uningoҗa yekин болоҗan барliқ jaylaroҗa, jümlidin Arabah tüzlәnglikigә, taoҗliқlaroҗa, oymanlikқа, jәnubқа, dengiz boylirioҗa, uluoҗ dәrya, yәni Әfrat dәryasioҗiqә Қanaaniylarning zeminioҗa һәм Liwan zeminioҗa беринqlar. **8** Mana, Mән xu zeminni silәrning aldinglaroҗa koydum; kiringlar, Pәrwәrdigar ata-bowiliringlaroҗa, yәni Ibrahim, Ishaq, Yaqup wә ularning әwladlirioҗa: «Silәrgә berimән» dәp қәsәм kiloҗan zeminni igilәnglar» — degәnidi. **9** Xunga Mән xu qaoҗda silәrgә: — «Mән yükünglarnи yaloҗuz ketürәlmәymән. **10** Pәrwәrdigar Hudayinglar silәrni

kəpəytti; mana, bəgün silər asmandiki yultuzlardək nurojunsilər. **11** Ata-bowanglarning Hudasi boləjan Pərwərdigar dərəkə silərni həzirəidən yənə ming həssə kəpəytkəy, xundakla wədə kələjənidək silərgə bəht-bərikət ata kələy! **12** Ləkin mən özüm yaləjuz kəndəkmə silərnəng jəpalirənglərnə, yəkənglərnə wə talax-tərtixənglərnə kətürələymən? **13** Əzənglər üqün hərəkəysi kəbilirənglərdən dənəxmən, yorutələjan mətiwərlərnə tallənglər, mən ulərnə üstənglərgə yəlbəxqə kəlimən» — dedim. **14** Silər bolsənglər mənə: — «Sənəng eytkənəng yəxhi gəp boldi», dedənglər. **15** Xunəng bilən mən kəbilirənglərdən mənəwəwər adəmlərnə, yənə dənəxmən həm mətiwər adəmlərnə talləp, üstənglərgə yəlbəxqə kəlip, mingbəxi, yəzbəxi, əlləkbəxi wə onbəxi kəlip təyənləp, kəbilirənglər üqün hərəhil əməllərnə tutuxkə tiklidim. **16** Xu qəoqda mən arənglərdiki sorəkqilərə: «Kərinədxlərinənglər arəsidiki ərz-dəwələrnə sorənglər, kərinədx bilən kərinədxnəng otturisidə wə pəkərayəng bilən kəoxnə olturəjan yəkə yurtluklər otturisidə adil həküm qəkərinənglər; **17** həküm qəkəroqandə heqkəndək kixinəng yəz-hətirəsinə kəilmənglər; məyli kəqək bolsun, qəng bolsun silər həmmisənənglə ixlirənə sorənglər. Silər insənlərnəng səlitədin kərkəmsəlikənglər kərək, qənkə muxu həküm qəkərix ixi Hudəoqə təwə ixtur. Silərgə təs qəkəxidəjan ix bolsə, mənəng əldiməqə əlip kəlinənglər, mən unə əngləymən» — dedim. **18** Əynə qəoqda mən kəlixkə kərək boləjan bərlək ixlər toqəruək tapiləjanmən. **19** Biz Pərwərdigar Hudəyimiz bizgə buyruəqandək Həroəbtin qəkəp, Amoriylərnəng təoqəlikəqə bərdək wə silər xu

yoldiki bipayan, dəhxətlik qəlni kərdunglar; biz uning həmmisidin ətüp, Qadəx-Barneaşa kəldük. **20** Wə mən silərgə: — «Silər Pərwərdigar Hudayimiz bizgə ata kılıdioşan, Amoriylarning teoşioşa yetip kəldük. **21** Mana, Pərwərdigar Hudayinglar bu zeminni aldinglaroşa koydi; ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigar silərgə eytkandək, xu yərgə qikip uni igilənglar; kərkənglar, heq hədukmənglar» — dedim. **22** Xuning bilən silər həmminglar yenimoşa kelip manga: — «Biz zeminə kirixtin ilgiri aldin adəmləni əwətəyli; ular biz üçün u yərnə kəzətip, qikiximiz kərkə boləşan yol wə biz uqraydioşan xəhərlər toşrulək həwər yətküzsun» — dedinglar. **23** Bu ix nəzirimgə muwapik kərinüp, mən arənglərdin on ikki adəmnə, yəni hərəkəysi kəbilidin birdin adəmnə tallidim. **24** Ular yolə atlinip taşka berip, əxkol jiloşioşa quxüp u yərnə təkxürüp kərxiti. **25** Ular kəllirioşa xu zemindiki mewilərdin elip bizgə kəltürdi wə məlumat berip: «Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təkdim kəloşan bu zemin yaxxidur» — dedi. **26** Həlbuki, silər zeminə qikixka unimidinglar, Pərwərdigar Hudayinglarning əmrigə kərxə qikip Uningə asiylək kildinglar **27** wə əz qədiringlərdə kəqxap: «Pərwərdigar bizgə əq boləşanlikədin bizni Amoriylarning kəlioşa tapxurup həlak kəlix üçün Misir zeminidin qikəroşan. **28** Əmdə biz nəgə barərmiz? Qunki kərinədxlirimiz: «Xu yərdiki adəmlər bizdin qəng həm egiz bir həlk ikən; ularning xəhərliri intayin qəng, səpilliri asmanəşa təkxidikən; uning üstigə biz xu yərdə Anakiylərnə baykidük», dəp kənglimizni parəkəndə kəliwətti» —

dedinglar. **29** Xunga mən silərgə: «Korkmanglar, ularning aldidə dəkkə-dükkigə qüxmənglar; **30** silərnin aldinglarda mangidiqan Pərwərdigar Hudayinglar Misir zeminida kəz aldinglarda barliq kılqanliridək silər üqün jəng kılıdu; **31** silər yənə qəl-bayawandimu barliq mangqan yolliringlarda muxu yərgə yetip kəlgüqə insan öz oqlini kuqıqıda kətürginidək Pərwərdigar Hudayinglarningmu silərnı kətürginini kərdunglar. **32** Xuningdək gərqə U yənə keqıdə otta, kündüzdə bulut iqıdə silərnin aldinglarda mengip, bargah tikküdək yərlərnı izdəp tepix üqün yürgən bolsimu, bu ixta Pərwərdigar Hudayinglarqə ixənmidinglar. **34** Pərwərdigar bu səzlərnı kılqan awazinglarnı anglap qəzəplıni: **35** «Bu rəzil dəwrdikilərdin heqbir adəm hərəkandək yol bilən Mən ata-bowilirioqə təkdim kılıxni kəsəm kılqan bu yahxi zeminni kərgüqi bolmaydu! **36** Pəqət Yəfunnəhning oqlı Kaləb pütün kəlbi bilən Pərwərdigarqə əgəxkəqkə, xula zeminni kəridu wə u öz puti bilən kezip qıqқан barliq yərnı uningqə wə uning baliliriqə berimən» – dəp kəsəm kıldı. **37** Xu qaqda Pərwərdigar silərnin səwəbinglardin məndinmu aqqıqlandı wə: «Sənmu xu yərgə kirgüqi bolmaysən. **38** lekin aldingda hizməttə turuwatқан Nunning oqlı Yəxua kirələydu. Uni küqləndürgin, qünki u Israillarnı uningqə miras kılduridu. **39** Xuningdək silərnin: «Ular [düxmənlərnin] oljisi bolup qalidu» degən kiqik baliliringlar, yəni bügünki kündə yahxi-yamanni pərək etəlməydiqan baliliringlar bolsa, kiridu; Mən u yərnı ularqə ata kılımən wə ular uni igiləydu. **40** Lekin silər bolsanglar, burulup Kızıl Dengizqə baridiqan

yol bilən qel-bayawanõja qayttinglar» — dedi. **41** Xu qaõda siler manga jawab berip: «Biz dærwækæ Pærwærdigar aldida gunah sadir kilduk. Xuning üqün biz hazir Pærwærdigar Hudayimiz bizgæ kilõqan barlik æmri boyiqæ jæng kilõqili qikimiz» — dedinglar. Xuning bilən silerning hærbiringlar öz beximqilik kilip koral-yaraqliringlarni esip, taõqka qikmaqçi boldunglar. **42** Lekin Pærwærdigar manga: Ularõja: — «Qikmanglar, jæng kilmanglar, qünki Mæn aranglarda æmæsmæn; siler qokum düxmænlinglar aldida mæõlup bolisiler», degin, dedi. **43** Mæn silergæ söz kildim, lekin siler kulak salmidinglar, bælki Pærwærdigarning sözigæ qarxi qikip asiylik kilip, öz beximqilik kilip taõqka qiktinglar. **44** Lekin taõda turoqan Amoriylar silergæ qarxi atlinip, bir top hærilærdæk silærni taki Hormahõjiqæ kooõlap, Seirda silærni kiliqlap øltürdi. **45** Silær kaytip kelip Pærwærdigar aldida yioqazar ketürdünglar, æmma Pærwærdigar pæryadinglarni anglimidi, ya uningõja kulak salmidi. **46** Xuning bilən siler Qadæxtæ nuroqun künlær turup kaldinglar — siler kanqæ künlær xu yærdæ turdunglar!

2 Andin biz burulup, Pærwærdigar manga eytkandæk Kizil dengizoq baridoqan yol bilən sæpærgæ atlanduk; biz nuroqun künlær Seir teõji ætrapida aylinip yürduk. **2** Pærwærdigar manga söz kilip: — **3** «Silærning muxu taõqni aylinip turoqan waqtinglar yetærlük boldi; æmdi ximal tærapkæ burulunglar. **4** Hælkqæ: — Silær Seirda turuwatqan kerindixinglar æsawlarning qegrisidin øtidoqan boldunglar; ular silærdin korkidu, xunga bæk ehtiyat kilip, **5** ularõja jæng kooõjimanglar;

qünki mən silərgə ularning zeminidin hətta tapanqilik yərnimu bərməymən; qünki Seir teoqini Əsawoqa miras kılıp bərdim. **6** Silər ularoqa pul tələp ozuq-tülük setiwelinglar, pul tələp su setiwelinglar. **7** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar qolunglardiki barlik əjirni bərikətləp kəlgən; U silərnin bu bipayan qəl-bayawandin mengip ətüwatqininglarda həmmi bildi; Pərwərdigar Hudayinglar bu kırık yil silər bilən billə boldi; heq nərsidin kəm bolmidinglar» — dedi. **8** Xuning bilən biz Seirda turuwatqan qerindaxlirimiz Əsawların zeminidin wə Arabah tüzlänglikidin, xundaqla Elat wə Ezion-Gəbərdin ətüp, burulup Moabdiki qəl-bayawan yoli bilən mangduk. **9** Pərwərdigar manga: «Moabiylarni awarə kilmanglar yaki ularoqa jəng kəzoqimanglar; qünki Mən ularning zeminini silərgə miras kılıp bərməymən; qünki Mən Ar xəhər-zeminini Lutning əwladlirioqa miras kılıp bərdim» — dedi **10** (Əmiylər əslidə xu yərdə turatti; ular Anakiylarəqa ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlk idi. **11** Ular Anakiylardək «gigantlar» dəp həsablınıdu; ləkin Moabiylar ularni «Əmiylər» dəp ataydu. **12** Seirda əslidə Həriylar turatti; ləkin Əsawlar Həriylarni zeminidin həydiwetip, ularni yokitip ornioqa olturaklaxti — huddi Israillar Mənki Pərwərdigar ularəqa təkdım kıləqan, ularning təwəliki boləqan zeminoqa kıləqiniəqa ohxax). **13** [Pərwərdigar:] «Əmdi hazır ornunglardın turup Zərəd ekınidin ətünglar» dedi. Buni anglap biz Zərəd ekınidin ətük. **14** Qadəx-Barneadın ayrılıp Zərəd ekınidin ətükəqə boləqan künlər ottuz səkkiz yil boldi; bu dəl huddi Pərwərdigar

ularoqə kəsəm kıləjınidək, u dəwrdiki jəngqilər bargəhtin pütünləy yökətiləy qə boləjan arilikətiki wəqit idi. **15** Dərwəqə Pərwərdigarning kəli ularni bargəhtin yökətip tügətküqə ularni həlak kıləxkə kərxə qikqənidi. **16** Wə xundək boldiki, xu jəngqilər əlüp həlk arisidin pütünləy tügigəndin keyin, **17** Pərwərdigar mənə səz kılıp: — **18** «Silər bügün Moabning, yəni Arning qəgrisidin ətisilər. **19** Xuning bilən silər Ammoniyəlaroqə yəkən kelisilər; əmma ularni awarə kilmənglər yəki ularoqə jəng kəzoqimənglər; qünki Mən Ammoniyələarning zeminini silərgə miras kılıp bərməymən; qünki Mən uni Lutning əwladlırioqə miras kılıp bərdim» — dedi. **20** (bu zeminmu «gigantləarning zeminini» həsəblinidu; qünki ilgiri gigantlər xu yərdə turoqənidi; Ammoniyələr ularni «Zamzumlar» dəp ataydu. **21** Ular Anakiyəlaroqə ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlk idi. Pərwərdigar ularni [Ammoniyələarning] aldidə yökətitixi bilən [Ammoniyələr] ularni zeminidin məhrum kılıp, ularning orniəqə olturəqləxkənidi. **22** Pərwərdigar Seirdə turoqən Əsawlar üqünmu ohxax ix kildi, ularning aldidin Həriyələrni yökətti; xuning bilən Əsawlar ularni zeminidin məhrum kılıp, bügüngə kədər ularning orniəqə olturəqləxkənidi. **23** Wə Gəzə xəhərigiqə kənt-kixləklərdə olturəqləxkən awwiyələrni bolsa, Kəftərdin qikqən Kəftoriyələr yökətip, ularning orniəqə olturəqləxti). **24** — «Əmdi ornunglərdin kəzoqilinglər, səpəringləroqə qikqinglər; Arnon dəryəsidin ətünglər; mənə, Mən Həxbənnəning pədxəhi Amoriy Sihənni wə uning zemininimu kəlungləroqə tapxurdum; ixni bəxlənglər, zeminni igiləxkə, uning bilən jəng

kilixka qikinglar; **25** Mən bügündin baxlap siləning kōrkunqunglar wə wəhxitinglarni pütkül asman astidiki həlklər üstigə qüxürimən; ular siləning həwiringlarni anglap siləning tüpəylinglardin titrəp dəkkə-dükkigə qüxidu». **26** Xu qaşda mən Həxbonning padixahi Sihonşə Kədəmot qelidin əlqiləni əwətip, tinqlik salimi yollap: — **27** «Bizning zeminingdin ətüximizgə yol qoyşaysən; onşə, solşə burulmay, pəkətla yoldin qikmay mangimiz. **28** Sən mangan ozuk-tülükni pulşə setip berisən, suni pulşə setip berisən; biz pəkətla piyadə mengip ətimiz, halas. **29** Seirda turuwatқан Əsawlar, Arda turuwatқан Moabiylar bizgə muamilə kilşəndək sənmu biz İordan dəryasidin ətüp, Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təqdim kilidişən zeminşə kirgüqə xundak muamilə kilşəysən» — dedim. **30** Ləkin Həxbonning padixahi Sihonning bizning u yərdin ətüximizgə yol qoyşusi yok idi; qünki Pərwərdigar Hudayinglar uni siləning kolunglarşə tapxurux üqün uning roh-kəlbini kattik, kənglini jahil kiliwətkən (bügünki əhwal dərwəkə xundak). **31** Pərwərdigar mangan: «Mana, Mən aldinglarda Sihonni wə uning zeminini silərgə tapxuruxka baxlidim; ixni baxlanglar, uning zeminini igiləx üqün uni ixşəl kilixka kirixinglar» — dedi. **32** Sihon dərwəkə əzi wə barlik həlki biz bilən qarxilixix üqün jəng kilixka Yahəzşə qikti. **33** Ləkin Pərwərdigar Hudayimiz uni bizning aldimizda kolimizşə tapxurdi; biz uning əzini, oşullirini wə barlik həlkini urup məşlup kilduk. **34** Xu qaşda biz uning barlik xəhərlirini ixşəl kilip ularni pütünləy həlak kilduk; ulardiki barlik ərkək, kız-ayal wə balilarni birinimu koymay yokattuk; ulardin

heqkaysisini tirik qoymiduk. **35** Biz pəkət əzlimiz üçün qarwa mallirini və ixoqal kıloqan xəhərlərdin olja oqəniymət alduk. **36** Arnon dəryasi boyidiki Aroərdin və xu yərdiki jiloqidiki xəhərdin tartip Gileadkiqə heqkəndək xəhər bizgə təng keləlmidi; Pərwərdigar Hodayimiz bizning aldimizda həmmisini məqlubiyətkə uqratti. **37** Həlbuki, silər Ammoniyaların zeminioqə, qegrisi boləqan pütkül Yabbok wadisioqə, taqdiki xəhərlərgə yaki Pərwərdigar Hodayimiz bizgə mən'i kıləqan hərəkəysi yərgə yəkinlaxmidinqlar.

3 Andin biz burulup, Baxanoqə baridiqəqan yol bilən qikip mangduk; Baxanning padixahı Og və barlik həlki bizgə qarxi jəng kılaxkə Ədrəygə qikti. **2** Pərwərdigar manga: «Uningdin qorkmioqin; qünki Mən uni, uning həlki və zeminini qolungəqə tapxurdum; Həxbonda turəqan Amoriylarning padixahı Sihonni nemə kıləqan bolsa, unimu xundək kılisən» — dedi. **3** Pərwərdigar Hodayimiz dərwəkə Baxanning padixahı Ognı və barlik həlkinı qolimizəqə tapxurdi; biz uningəqə hujum kılıp ulardın heqkimni qaldurmay kirduk. **4** Xu wəqıtta biz uning barlik xəhərlirini ixoqal kılduk; biz uning xəhərliridin igilimigən birsimu qəlmidi. Bular Baxandiki Ogning padixahlıki, yəni pütkül Argob rayoni bolup, jəmiy atmix xəhər idi. **5** Bu xəhərlərnıng həmmisi egiz sepillər və baldəklıq qowuqliri bilən mustəhkəm kılinoqanidi; ularəqə qaraxlıq yeza-kəntlər intayin kəp idi. **6** Biz ularni Həxbonning padixahı Sihonni kıləqinimizdək təltəküs yoqattuk — Barlik xəhərlər, ərlər, ayal-balilarnı qoymay həmmisini təltəküs yoqattuk. **7** Biz pəkət əzlimiz üçün barlik

qarwa-mallarni wə xəhərlərdin olja ʔəniymət alduq. **8** Xu qaoʔda biz Iordan dəryasining xərk təripidə turuxluk Amoriylarning ikki padixahining ʔolidin zeminini, yəni Arnon dəryasidin Hərmon teʔioʔiqə boləʔan zeminini tartiwalduk **9** (Hərmon teʔini Zidoniylar «Sirion», Amoriylar «Senir» dəp ataydu); **10** Biz yənə tüzlängliktiki barlik xəhərlər, pütkül Gilead wə Baxan padixahı oʔning padixahlikidiki Salikah wə Ədrəy xəhərlirigiqə, Baxanning barlik zeminini igiliduk **11** (xu qaoʔda gigantlarning ʔaldukidin pəʔət Baxanning padixahı Og ʔaloʔanidi; uning kariwiti təmürdin yasaloʔanidi; mana, u Ammoniylarning Rabbah xəhiridə sakliniwatmamdu? Uning uzunlukı tokkuz ʔəz, kəngliki tət ʔəz. «Gəz» — adəttiki adəmnıng jəyniki əlqəm ʔilinoʔan). **12** Biz xu qaoʔda igiligən zemin mundaq: — Arnon dəryasi yenediki Aroər xəhiridin tartip, Gilead taʔliqining yerimini wə uningdiki xəhərlərni Rubən wə Gad ʔəbilisidikilərgə təqdim ʔildim; **13** Gileadning ʔaloʔan zemini wə Og padixahning zemini boləʔan pütkül Baxanni mən Manassəhning yerim ʔəbilisigə təqdim ʔildim (pütkül Argob rayoni, yəni pütkül Baxan «gigantlarning zemini» deyilidu. **14** Manassəhning ooʔli Yair pütkül Argob rayonini, yəni Baxanni Gəxuriylar wə Maakatiylarning qəgrisoʔiqə igiligən wə uni əz ismi bilən «Həwwot-Yair» dəp atioʔan. Bügüngə ʔədər u xundaq atalməqta). **15** Gileadni bolsa mən Makiroʔa təqdim ʔildim. **16** Rubəndikilər wə Gadtikilərgə mən Gileadtin Arnon dəryasioʔiqə (wadining otturisi qəgra idi), xundaqla Ammoniylarning qəgrasi boləʔan Yabbok dəryasioʔiqə boləʔan zeminni təqdim ʔildim; **17** yənə

Pisgah taʼoliki astida yatqan Arabah tüzlangliki (taʼolik tüzlanglikning xarkiy tərpidə) wə Iordan daryasining Kinnərət kəlidin tartip Tuz dengizoiqə boləjan kismini ularəja qegra kəlip bərdim. **18** Mən xu qaojda silərgə: — Pərwərdigar Hudayinglar əzünglarning təəllukatinglar bolsun dəp igilixinglar üqün bu zeminni silərgə ata kəlojan; aranglardiki jəngqilər jənggə təyyarlinip qorallanojan həlda kərindaxliringlar boləjan Israillarning aldidə dəryadin ətünglar; **19** Pəkət bala-qakiliringlar wə mal-qarwiliringlar (mal-qarwiliringlarning kəplikini bilimən) mən silərgə təksim kəlojan xəhərlərdə kəlsun; **20** Pərwərdigar kərindaxliringlarəja silərnin aram alojininglardək aram bərgüqə, ular Pərwərdigar Hudayinglar Iordan daryasining u tərpidə ularəja təkdin kəlojan zeminni igiligüqə ular bilən birgə [jəng kilinglar]; andin silər hərbinglar mən silərgə təksim kəlojan əz təəllukatinglarəja kəytisilər» — dəp tapilojanmən. **21** Xu qaojdimu mən Yəxuaəja: «Sən Pərwərdigar Hudayinglarning muxu ikki padixahkə kəlojanlirining həmmisini əz kəzüng bilən kərdüng; Pərwərdigar sən baridojan yərdiki padixahliklarnimu xuningəja ohxax kəlidu. **22** Silər ulardin kərkənglar; qünki Pərwərdigar Hudayinglar əzi silər üqün jəng kəlidu» — dəp tapilojanmən. **23** Xu qaojda mən Pərwərdigardin ətünüp: — **24** «I Rəb Pərwərdigar, Sən Əz kəlungəja Əz uluəlukung wə küqlük kəlungni ayan kəlixkə kirixting; qünki məyli asmanlarda yaki zeminda bolsun Səning kəlojanliringəja wə küq-kudritinggə təng kəlgüdək xundək ilah barmu? **25** Səndin ətünümənki, meni Iordan daryasidin ətüp,

xu yərdiki yahxi zeminni — Xu yahxi taʼollikni wə Liwanni kərüxkə nesip kıləyəsən», — dedim. **26** Ləkin Pərwərdigar siləning səwəbinglar tūpəylidin manga ʼəzəplini iltijayimə qulək salmidi, bəlki manga: «Böldi, bəs! Bu ixni aldimda ikkinqi tilə aloyuqi bolma. **27** Sən Pisgahning qokkisiə qikip bexingni kətürüp, əz kəzüng bilən məʼribkə, ximalə, jənubkə wə məxrikkə tikilip kərə; qünki sən muxu İordan dəryasidin ətməysən. **28** Yəxuaə wəzipini tapiliə, uni riəbətəndürüp yürəklik kıl; qünki u bu həlkning aldidin ətüp sən kəridiə xuzemində ularni igə kıləyəsən» — dedi. **29** Xuning bilən biz Bəyt-Peorning udulidiki wadida turup kəldük.

4 — Əmdi, i İsrail, mən silərgə əgitiə muxu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulək selinglar; ularə əmə kilsanglar həyatlik tapisilər wə xundakla atabowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə təksim kiliə xuzemində kirip uni igiləyəsən. **2** Mən silərgə tapxuridiə Pərwərdigar Hudayinglarning muxu əmrlirigə əmə kiliə üqün, mən silərgə əm kiliə səzə həqnemini koxmanglar həmdə uningdin həqnemini qikiriwətmənglar. **3** Silər əz kəzlinglar bilən Pərwərdigarning Baal-Peorning tūpəylidin kiliə ixlirini kərgənsilər; qünki Baal-Peorə əgəxkənləning həmmisini Pərwərdigar Hudayinglar aranglardin yokətti; **4** Ləkin Pərwərdigar Hudayinglarə qing baəlanənlardin hərbinglar bügüngə kədər həyat turuwətsilər. **5** Mana, mən Pərwərdigar Hudayim manga əm kiliə, kirip igiləyidiə xuzemində ularə əmə kilsun dəp silərgə bəlgilimə həm həkümləni

өгəttim. **6** Silər ularni qing tutup əməl qilinglar; qünki xundak kılsanglar bu həkümlərninğ həmmisini angliqan həklərninğ kəz aldida silərninğ dana wə yorutulqan bir həlk ikənlikinğlar ispatlinidu; ular dər wə kə: «Bu uluq əl dər həkikət dana həm yorutulqan bir həlk ikən» — dəydu. **7** Qünki Pərwərdigar Hudayimizning bizning Uningqə nida qiloqan hər bir tiləklirimizdə bizgə yəkin turoqinidək, əzigə yəkin turoqan bir Hudasi bolqan bizgə ohxax baxqa bir uluq əl barmu? **8** Mən aldinglarqə qoyqan muxu pütkül qanundikidək adil bəgilimilər həm həkümlərgə igə bolqan silərdək baxqa bir uluq əl barmu? **9** Əz kəzünlər bilən kərgən ixlarni untumaslikinğlar, hətta əmrinğlarning barliq künliridə kəlbinqlardin qikərməslinğlar üqün əzünlərqə ehtiyat qilinglar wə iqlasliq bilən kəlbinqlarni [ezixtin] saqlanğlar; xuningdək silər kərgininqlarni baliliringlarqə wə baliliringlarning baliliriqə yətküzünğlar; **10** Silər Hərab teqida Pərwərdigar Hudayinğlarning aldida turoqan küni Pərwərdigar mənə: «Həlkni Məning səzlirimni anglixi üqün yeniməqə yiqin; xuning bilən ular səzlirimni əginip, yər yüzidiki barliq künliridə Məndin əyminidu wə baliliriqə əgitidu» — dəgənidi. **11** Silər yəkin kelip taqning tüwidə turduñlar; bu taqning oti asmanlarning baqriqə kəyüp yətti, həmdə karangoquluk, bulutlar wə sür taqni kaplidi; **12** Pərwərdigar otninğ otturidə silərgə səz qildi; silər səzlərninğ sadasini angliqinglar, ləkin həq xəkilni kərmidinqlar; silər pəkət bir awazni angliqinglar. **13** Wə U xu qaqda silərgə əmr qiloqan əhdisini, yəni «on əmr»ni ayan qildi wə ularni ikki tax

tahtay üstigə pütüti. **14** Wə xu qaşda Pərwərdigar manga əmr kılıp, silər dəryadin ətüp igiləydiqan zeminda ularni ularoqa əməl kılıxınglar üçün silərgə bəlgilimilər həm həkümlərnı ətıtıxni tapıladı. **15** Əzünglaroqa nahayıti ehtıyat kılınglarki (qünki Pərwərdigar Hərəb teşıda ot otturısidın silərgə sız kılqanda heqkandaq xəkılni kərmıgənsılər), **16** əzünglarnı bulqap, məyli ərkək yaki ayal süritidə, məyli yər yüzıdiki hərqandaq həywan yaki asmanda uqıdıqan hərqandaq kux bolsun, məyli yər yüzıdə hərqandaq əmılgüqi həywan yaki yər astıdiki sulardiki hərqandaq belıq bolsun, ularnıng süritidə heqkandaq xəkıl-kıyapəttiki oyma butni əzünglar üçün yasımanglar, **19** yaki xuningdək, bexınglarnı kətürüp asmanlaroqa qarap, kuyax, ay, yultuzlar, yəni pütkül samawi qoxunni kərüp, kənglünglar mayıl bolup ularoqa bax egıp kulluqıoqa kirmənglar; qünki Pərwərdigar Hudayinglar bularnı pütkül asman astıdiki barlıq həklər üçün orunlaxturoqan. **20** Lekın silərnı bolsa Pərwərdigar Əz mirası bolqan bır həlk boluxunglar üçün «təmür tawlıx humdani»dın, yəni Misırdın elıp qıqtı. **21** Lekın Pərwərdigar silərnıng wəjənglardın manga qəzəplıni, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras bolux üçün ata kılıdıqan yahxi zemin toqrisıda: – «Sən xu yərgə kirıxkə İordan dəryasıdın ətməysən» dəp kəsəm kıldı. **22** Xunga mən muxu zemında əlühüm mukərrər; İordan dəryasıdın ətməymən; bırak silər bolsanglar unıngdın ətüp xu yahxi zemınnı igıləysılər. **23** Pərwərdigar Hudayinglarnıng silər bilən tüzgən əhdısinı untumaslıkınglar, xundakla əzünglar üçün Pərwərdigar Hudayinglar silərgə mən'i kılqan

oyma butni yaki hərəkəndək nərsining xəkil-kiyapitini yasimasliqinglar üçün özünglarəqa həzi bolunglar. **24** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar həmmiini yutkuqi bir ot, wapasizlikqa həsət kילוquqi bir Hudadur. **25** Silər pərzəntlər, pərzəntinglarning pərzəntlirini kərüp, zeminda uzak wakit turoqandin keyin, birhil xəkil-kiyapəttə boləjan oyma butni yasioqan, xuningdək Pərwərdigar Hudayinglarni rənjitip uning nəziridə rəzil boləjanni kilip özünglarni buləioqan bolsanglar, **26** mən asman-zeminni üstünglarəqa guwahqi boluxqa qakirimən, silər İordan dəryasidin ətüp, igiləydiəjan xu zemindin tezla pütünləy yok kılinsilər; silərnin uningda yaxioqan künliringlar uzun bolmaydu, silər bəlki uningdin pütünləy yok kılinsilər. **27** Pərwərdigar silərnə barlik həklər arisioqa tarkitidu, Pərwərdigarning silərnə həydixi bilən silər xu əllər arisida kiqik bir qalduq bolisilər. **28** Silər xu yərlərdə turup yaəqaqtin yaki taxtin yasaləjan, nə kərəlməydiəjan, nə angliyalmaydiəjan, nə yeməydiəjan, nə puralmaydiəjan, pəkət insanning kəlinin yasioqini boləjan ilahlarning kullukida bolisilər. **29** Silər xu yərlərdə Pərwərdigar Hudayinglarni izdəysilər; pütün kəlbinglar wə pütün jeninglar bilən uni izdisənglar, uni tapisilər. **30** Silər eqir azab-oqubət tartkininglarda, bu ixlarning həmmisi bexinglarəqa qüxkəndə, silər Pərwərdigar Hudayinglarəqa yenip kelisilər wə uning awazioqa kulak salisilər. **31** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar rəhimdil bir Hudadur; U silərnə taxliwətməydu, nə həlak kilməydu, nə ata-bowiliringlar bilən kəsəm iqip tüzgən əhdisini heq untumaydu. **32** Əmdi, silərdin ilgiri, Huda insanni yər

yüzidə yaratqan künidin tartip ötkən künlər toqruluk sürüxtə qilinglar, xundakla asmanlarning bir qetidin yənə bir qetigiqə sürüxtə qilinglarki, muxuningoqa ohxax uluq bir ix bolup baqqanmu? Uningoqa ohxax bir ixni anglap baqqanmu? **33** Silərgə ohxax, Hudaning ot iqidin qikqan awazini anglap tirik qaloqan baxqa bir həlk barmu? **34** Pərwərdigar Hudayinglar kəz aldinglarda silər üçün Misir zeminida qiloqanliridək, qiyin sinaklar bilən, məjizilik alamətlər bilən, karamətlər bilən, urux bilən, küqlük qol həm uzitiloqan bilək bilən wə dəhxətlik wəhimilər bilən silərdin baxqa bir həlkni yat bir əlning arisidin qikqirip Əzigə has qilix üçün kelip urunup baqqanmu? **35** Pərwərdigarla Hudadur, uningdin baxqa birsi yoqtur, dəp bilixinglar üçün silər bu [uluq] ixlarni kərüxkə muyəssər qilinoqansilər. **36** Silərgə təlim berix üçün U asmanlardin silərgə Əz awazini anglatti; U yər yüzidə Əzining uluq otini kərsətti; silər xu otning otturisdinmu uning awazini angldinglar. **37** Uning üstigə, ata-bowiliringlaroqa baqlioqan muhəbbiti tüpəylidin həmdə ularning keyinki əwladlirini tallioqanliqi üçün, U silərnə Misirdin xəhsən Əzi zor qudriti bilən kutkuzup qikardi; **38** U xuningdək silərnə aldinglardin əzünglardin kəp wə küqlük boləqan əllərnə zeminidin həydəp, silərnə uningə kirgüzüp, uni bəgünki kündikidək silərgə miras qilix üçünmu xundak qiloqandur. **39** Xunga bəgün xuni bilip qoyunglarki wə kənglünglarnə xuningə bəlünglarki, Pərwərdigar yukiridiki asmanlarda bolsun, astidiki yər-zeminda bolsun Hudadur; Uningdin baxqa həqbiri yoqtur. **40** Xuningdək silərnə wə keyinki balilar-əwladliringlarning əhwali

yahxi bolux üqün, Pərwərdigar Hundayinglar silərgə ata kılıdioğan zeminda künliringlarni uzun, hətta mənggülik kılıx üqün mən bügünki kündə silərgə tapilawatқан Uning bəlgilimiliri wə əmrlirini tutunglar». **41** Andin Musa İordan dəryasining xərkiy tərpidə üq xəhərni ayrip bekitti; **42** məqsiti, heqқandaқ eq-adawiti bolmay, tasadipiy qoxnisini ɵltürüp qoysa, ɵltürgən kixi xu yərlərgə, yəni xu xəhərlərdin birigə qeqip berip aman-esən kəlixtin ibarət idi. **43** Bu xəhərlər bolsa: — Rubənlərnin zeminidin qəl-bayawandiki Bəzər, Gadlarning zeminidin Gileadtiki Ramot, Manassəhlərnin zeminidin Baxandiki Golandin ibarət idi. **44** Musa Israillarning aldioğa koyoğan qanun mana təwəndikidək: — **45** (bular bolsa Israillar Misirdin qıqqanda Musa [pəyojəmbər] ularoğa jakarlioğan agah-guwahlar, bəlgilimilər həm həkümlərdur; **46** Musa wə Israillar Misirdin qıqqanda Amoriylarning Həxbon xəhiridə turuxluk padixahı Sihonni ɵltürgənidi; Musa bu əmrlərnı Sihonning zeminida, İordan dəryasining xərک tərpidə, Bəyt-Peorning udulidiki wadida Israillaroğa jakarlioğan. **47** Xu qaoqda Israillar [Sihonning] wə Baxanning padixahı Ognin zeminini, yəni İordan dəryasining kün petix tərpidiki Amoriylarning ikki padixahining zeminimu igiligənidi; **48** ularning zemini Arnon dəryasining kirojigidiki Aroərdin tartip Sion (yəni Hərmon) teojojqə, **49** xundakla İordan dəryasining xərк tərpidiki pütkül Arabah tüzləngliki wə Pisgah teojining baorjoğa jaylaxқан «Tüzləngliktiki dengiz»ojqə idi).

5 Xuning bilən Musa pütkül Israilni qaqirip ularoğa mundak dedi: — «I Israil, mən bügün kulakliringlaroğa

anglitiwatқан bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulaq selinglar, ularni əgininglar, ularoqa əməl kəlixkə kəngül bəlünglar! **2** Pərwərdigar Hudayimiz biz bilən Hərəb teoqida əhdə tüzdi. **3** Bu əhdini Pərwərdigar atabowilirimiz bilən tüzgən əməs, bəlki biz bilən, yəni bügünki kündə tirik qaloqan bizlər bilən tüzdi. **4** Taqda ot iqidə turup Pərwərdigar silər bilən yüz turanə səzləxkənidi **5** (xu qaqda silərgə Pərwərdigarning səz-kalamini jakarlax üqün mən silər wə Pərwərdigarning otturisida turoqanidim; silər otning aldida kərkup, taqqa qikixni halimidinglar). **6** U mundaq dedi: — «Mən seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikarəqan Pərwərdigaring Hudadurmən. **7** Sening Məndin baxkə heqkəndəq ilahing bolmaydu. **8** Sən əzüng üqün məyli yukiridiki asmanda bolsun, məyli təwəndiki zeminda bolsun, yaki yər astidiki sularda bolsun, hərəkəndəq nərsining kiyapitidiki heqkəndəq oyma xəkilni yasima; **9** Sən bundəq nərsilərgə bax urma yaki ularning kulluqioqa kirmə. Qünki Mənki Pərwərdigar Hudaying wapəsizlikkə həsət kiləuqi Hudadurmən. Məndin nəprətləngənlərnin kəbihliklirini əzligə, oqullirioqa, hətta nəwrə-qəwrilirigiqə qüxürimən. **10** Əmma Meni səyidioqan wə əmrlirimni tutidioqanlaroqa ming əwladioqə əzgərməs məhrəbanlik kərsitimən. **11** Pərwərdigar Hudayingning namini qalaymikan tiləqə alma; qünki kimdəkim namini qalaymikan tiləqə alsa, Pərwərdigar uni gunahkəq hesablimay qalmaydu. **12** Pərwərdigar Hudaying sanga əmr kiləqandək xabat künini mukəddəs dəp bilip tut, uningəqə əməl kil. **13** Altə kün

ixlöp barliq ixliringni tügätkin; **14** lekin yättingi küni Pärwərdigar Hudayingoşa ataloşan xabat künidur. Sən xu küni heqkandaq ix qilmaysən; məyli sən yaki oşlung bolsun, məyli qizing, məyli qulung, məyli dediking, məyli buqang, məyli exiking, məyli hərqandaq baxqa ulioşing, yaki sən bilən bir yərdə turuwatqan musapir bolsun, heqkandaq ix qilmisun; xuning bilən qulung wə dediking səndək aram alalaydu. **15** Sən özüngning əslidə Misir zeminida qul boləanliqingni, Pärwərdigar Hudaying küqlük qoli wə uzatqan biliki bilən seni xu yərdin qikəroşanliqini esingdə tut; xu səwəbtin Pärwərdigar Hudaying sanga xabat künini tutuxni əmr qiloşan. **16** Pärwərdigar Hudaying sanga əmr qiloşandək ata-anangni hərmət qil. Xundak qilsang Pärwərdigar Hudaying sanga ata qilmaqqi boləan zeminda uzun əmür kərisən, Һaling yahxi bolidu. **17** Qatillik qilma. **18** Həm zina qilma. **19** Həm oşrilik qilma. **20** Həm qoxnang tooşruluk, yaloşan guwahlik bərmə. **21** Həm qoxnangning ayalini təmə qilma wə nə uning əyi, uning etizi, uning quli, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning exikigə yaki qoxnangning hərqandaq baxqa nərsisigə kəz qiringni salma». **22** — bu səzləрни Pärwərdigar taşda, ot, bulut wə sürlük qarangoşuluk iqidin küqlük awazi bilən silərninğ pütkül jamaitinglarəşa eytqan wə ularəşa heq baxqa [səzləрни] qoxmioşan; u ularni ikki tax tahtayoşa pütüp manga tapxurdi. **23** Wə xundak boldiki, qarangoşuluktin qikqan awazni anglioşininglarda wə otluq taş keyginidə silər, yəni kəbilə baxliqliringlar wə aqsakalliringlar yenimoşa kelip: — **24** «Mana, Pärwərdigar

Hudayimiz öz xan-xəripi wə uluqlukini ayan kildi wə biz uning awazini ot otturididn angliduk, xuning bilən biz bügünki kündə Huda insanlar bilən sözləxkən bolsimu, ularning tirik qalqanlikini kerdük. **25** Əmdi biz jenimizqə təwəkkül qiliximizning nemə həjiti? Qünki muxu dəhxətlik ot bizni yutuwetidu. Əgər biz Pərwərdigar Hudayimizning awazini anglawərsək ölüp ketimiz. **26** Qünki ət igiliridin həyat igisi Hudaning otning otturididn səzligən awazini anglap, bizdək tirik turuwatqanlardn kim bar? **27** Sən özüng Pərwərdigar Hudayimizqə yeqinlixip, uning səzligənlirining həmmisini angliqin; andin Pərwərdigar Hudayimiz sanga səzligənlirining həmmisini bizgə eytip berisən; xuning bilən biz uni anglap əməl qilimiz» — dedinglar. **28** Pərwərdigar silərnin bu mangu eytkən səzliringlarni anglap mangu: «Bu həlkning sanga eytkən səzlrini anglidim; ularning barlik eytkən səzliri durustur. **29** Kaxki ular da Məndin kərkup, əmrlirimni izqil tutidiqan bir qəlb bolsidi, ularning həli wə baliliringning həli mənggügə yahxi bolatti! **30** Sən berip ularqə: «Qediringlarqə qaytinglar» — degin. **31** Sən bolsang yenimda turoqin; Mən sening ularqə əgiting kerək bolqan əmrlər, bəlgilimilər wə həkümlərnin həmmisini sanga eytip berimən; xuning bilən ular Mən ularqə təwəlik qilip beridiqan zeminda turup bularqə əməl qilidiqan bolidu. **32** Əmdi Pərwərdigar Hudayinglar silərgə əmr qiloqandək qilixka kəngül bəlunglar; uningdin ong wə soloqə taymanglar! **33** Pərwərdigar Hudayinglar silərgə əmr qiloqan barlik yollirida mēnginglar; xundək qilsanglar həyatlik tepip, həlinglar yahxi bolidu wə silər

igidarqilik kilidioqan zeminda turup künliringlar uzun bolidu».

6 «Mana, bular Pərwərdigar manga silər [dəryadin] ətüp igiləydiqan zeminda turəjininglarda ularəja əməl qilixinglar üqün silərgə əgixni tapilioqan əmrlər, bəlgilimilər həm həkümlərdur: — **2** (xuning bilən silər, yəni sən əzüng, oqlung wə nəwrəng barliq tirik künliringlarda Pərwərdigar Hudayinglardin kərkup, mən silərgə tapilawatqan uning barliq bəlgilimə wə əmrlirini tutisilər, xundakla uzun künləni kərisilər. **3** Sən, i Israil, ularni anglap əməl qilixka kəngül kəyunglar; xuning bilən ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə deginidək, süt bilən həsəl ekip turidioqan munbət zeminda turup, həlinglar yahxi bolidu wə saninglar intayin kəpiyidu): — **4** — Anglanglar, əy Israil: — Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birliktur; **5** sən Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbing bilən, pütün jening bilən wə pütün küqüng bilən səygin. **6** Mən sanga bügün tapilioqan bu səzlər kəlbingdə bolsun; **7** Sən ularni baliliringəja singdürüp əgət, məyli əyde olturoqanda, yolda mangoqanda, ornungda yatqanda wə ornungdin turuwatqanda hər wəkit ular toqruluk səzligin; **8** ularni qolungəja [əslətmə]-bəlgə qilip tengiwal, pəxanənggə kəxkidək simwol qilip ornitiwal; **9** Sən ularni əyüngdiki kəxəkliringgə wə dərwaziliringəja pütüküzgin. **10** Wə Pərwərdigar Hudaying seni kəsəm qilip ata-bowiliringəja, yəni İbrahım, İshak wə Yaqupka wədə qiləjan zeminni sanga ata qilix üqün seni uningəja baxliqanda, — əzüng kərmioqan uluə wə esil xəhərlərgə, **11** əzüng

bisatlik qilmioqan allikaqan esil bisatlik qilinoqan oylerga, ezüing kolimioqan, allikaqan kolanoqan kuduklaroqa, ezüing tikmigän üzümzarlar wə zəytunzarlaroqa muyəssər qilinixing bilən sən yəp toyunoqandin keyin, **12** — əyni qaşda seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikarəqan Pərwərdigarni untuxtın həzi bol. **13** Sən Pərwərdigar Hudayingdin kərkkin, ibaditidə boləyin wə kəsəm kılsang uning nami bilənla kəsəm iqqin. **14** Silər baxqa ilahlar, yəni ətrapingdiki əlləning ilahlırini kət'iy izdimənglar; **15** Qünki aranglarda turuwatqan Pərwərdigar Hudaying wapasizlikqa həsət kıləuqi Təngridur. [Əgər xundak kılsang] Pərwərdigar Hudayingning oşəzi pi sanga kəzoşilip, U seni yər yüzidin yəkatmay kəlmaydu. **16** Silər Pərwərdigar Hudayinglarni Massahta sinioqandək Uni sinimənglar. **17** Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirini, silərgə tapilioqan guwah-həkümliri wə bəlgimilirini kəngül koyup tutunglar. **18** Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə durus wə yahxi boləjanni kilinglar; xundak kıləqanda həlinglar yahxi bolidu wə Pərwərdigar atabowiliringlaroqa berixkə kəsəm kıləqan zeminəqa kirip uni igiləysilər, **19** xundakla Pərwərdigar wədə kıləqandək barlik düxmənliringlarni aldinglardin həydəp qikiriwətilər. **20** Kəlgüsidə oşlung səndin: — «Pərwərdigar Hudayimiz silərgə tapilioqan agah-guwah, bəlgilimə həm həkümlər nemə?» dəp sorisa, **21** sən oşlungəqa mundak dəysən: «Biz əslidə Misirda Pirəwnning kulliri ikənmiz; birak Pərwərdigar bizni Misirdin küqlük bir qol bilən qikarəqan. **22** Pərwərdigar kəz aldımızda uluq həm dəhxətlik məjizilik aləmətlər wə karamətlərnəni kərsitip, Pirəwnning üstigə

həm uning barlik ailisidikilərnin üstigə qüxürdi; **23** U ata-bowilirimizə kəsəm iqip wədə kıləzan zeminni bizgə ata kılıp, uningə bizni baxlap kirixkə xu yərdin yetəkləp qıkarəzan. **24** Pərwərdigar bizgə bu barlik bəlgilimilərnin tutuxni, Pərwərdigar Hodayimizdin kərkuxni tapılıqan; U həlimizning daim yahxi boluxi wə bizning bögünkidək tirik saklanəqandək, Uning panahıda boluximiz üqün xundək tapılıqandur; **25** wə Pərwərdigar Hodayimizning aldidə u bizgə tapılıqandək bu barlik əmrlərgə əməl kılıxkə kəngül bəlsək bu biz üqün həkkanıylik bolidu».

7 Pərwərdigar Hodaying seni hazır igiləxkə ketiwatqan zeminqə baxlap kirgüzgəndin keyin, aldingdin kəp yat əl-millətlərnin, yəni Hıttıylar, Girgaxıylar, Amoriylar, Kanaaniylar, Pərizziylar, Hıwiylar, Yəbusiylarnin — səndin küqlük əl-millətlərnin həydiwetidu. **2** Əmdi Pərwərdigar Hodaying aldingdə ularni kəlungə tapxuruxi bilən sən ularəqə hujum kıləjiningdə, sən ularni təltəküs yokıtixing kərək; ular bilən həq əhdə tüzixingə wə ularəqə həq rəhim kılıxingə bolmaydu. **3** Səning ular bilən nikahlıxixingə bolmaydu; sən kızıngni ularning oşulliriəqə berixinggimu wə ularning kızıni oşlungə elip berixinggimu bolmaydu; **4** qünki ular oşlungni Manga əgixixtin ezikturidu wə xuning bilən oşulliring baxkə ilahlarəqə qokunidu; u qəşdə Pərwərdigarning oşəzipi silərgə kəzoşilip, silərnin tezla yokıtidu. **5** Sən ularəqə xundək muamilə kıləjinki, ularning kurbangahlırini buzuwetinglar, but tüwrükliirini qəkiwetinglar, axərah butliirini kesiwetinglar wə oyma butliirini ot bilən kəydürüwetinglar; **6** qünki silər Pərwərdigar Hodayinglarəqə pak-mukəddəs bir

həlktursilər; Pərwərdigar Hudayinglar silərni yər yüzidiki barlıq baxka həlklərdin üstün kılıp, Əzigə has bir həlk boluxka tallıwaləjan. **7** Pərwərdigarning silərgə mehır qüxüp silərni tallıwaləjini silərnıng baxka həlklərdin kəp boləjanlıkınglar üqün əməs, əməliyəttə silər barlıq həlklər arisida əng az idinglar, **8** Pərwərdigarning silərni səygini səwəbidin wə ata-bowiliringlar aldida bərgən kəsımıgə sadıq boləjanlıkı üqün Pərwərdigar silərni küqlük kəl bilən kütquzup, hərəlk bədili tələp «kulluk makani»din, yəni Misir padıxahı Pirəwnning kolidin qıkarəjan. **9** Xunga silər Pərwərdigar Hudayinglarning bərhək Huda, wədisidə turoquqı Təngri ikənlikini bilixinglar kerək; U Əzini səyüp, əmrlirini tutqanlarəja ming dəwrgıqə əzgərməs mehır kərsitip əhdısidə turoquqidur; **10** lekin Əzigə əqmənlərnıng ixlirini əz bexıəja oquq-axkarə qüxürüp, ularni yokıtidu; Əzigə əqmənlərnıng hərberıgə əzi kıləjan ixlirini ularnıng bexıəja oquq-axkarə kəyturuxka həyal kılmaydu. **11** Silər Mən bügün silərgə tapılıəjan əmr, bəlgilimilər həm həkümlərgə əməl kılıx üqün ularni qıng tutunglar. **12** Qoqum xundak bolıduki, bu bəlgilimilərgə kulak selip, kəngül koyup əməl kılısanglar, Pərwərdigar Hudayinglar ata-bowiliringlarəja kəsəm bilən wədə kıləjan əhdə wə mehırni silərgə kərsitip turıdu; **13** Seni səyüp bərikətləp, ata-bowiliringəja kəsəm bilən sanga berıxkə wədə kıləjan zemında turoquzup kəpəytıdu; xu yərdə pərzəntliringni, yər-tuprıkingdiki məhsulatlarnı, buədiyingni, yengi xarabıngni, zəytun meyingni, kaliliringnıng nəslini wə kəyliringnıng kəzilirini bərikətləp kəpəytıdu. **14** Sən barlıq əllərdin ziyadə bəht-bərikət kərisən; arangda, ər-

ayal yaki mal-qarwang arisida heq tuomaslik bolmaydu;

15 Pərwərdigar səndin barlik kesəllərnı neri kılıdu wə sən özüng kərgən Misirdiki dəhxətlik wabalardın heqkaysisini üstünggə salmaydu, bəlki sanga eq boləjanlarəja salıdu.

16 Sən Pərwərdigar sanga tapxurojan barlik həklərnı yökıtixing kerək; sən ularnı kərgəndə, ularəja heq rəhım kılmaslıkınd kerək, sən ularnıng ilahlırınıng kulluqıəja kirməslikınd kerək; əgər xundak kılsang, bu ix sanga kıltaq bolıdu. **17** Əgər sən kənglündə: «Bu əllər məndın küqlük; mən kəndak kılıp ularnı zeminıdın koqlıwetəlmənmən?» — desəng, **18** ulardın kərkəma; Pərwərdigar Hudayingnıng Pırəwn həm barlik Misirliklərnı kəndak kıləjanlıkını əslıgın, **19** — yəni Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdın qıkırıx üqün wasıtə kıləjan, öz kəzüng bilən kərgən dəhxətlik həküm-sınaklar, məjızilik əlamətlər wə karamətlər, küqlük kəl wə sozuləjan biləkni məhkəm esıngdə tut; Pərwərdigar sən kərkəwatқан barlik həlkənimu xundak kılıdu. **20** Uning üstıgə Pərwərdigar Hudaying taki ularnıng səndın yoxurunəjan kəldüklıri yökıtıləjuqə ularnıng arısıəja serık hərılərnı əwətıdu; **21** Sən ulardın kərkəmaslıkınd kerək; qünki Pərwərdigar Hudaying arangdıdu; U uluə wə dəhxətlik bir İlahdur. **22** Pərwərdigar Hudaying xu əllərnı əldıngdın pəydınpəy həydəydu; sən ularnı bırakla yökıtıwetəlməysən; bırakla yökıtıwətkən təkdırdımu, daladıki həywanlar kəpiyip, üstünggə basturup kelıxi mumkın. **23** Ləkin əldıngəja ılgırıləp mangəjınıngda Pərwərdigar Hudaying ularnı kəlungəja tapxurıdu wə ularnı parakəndə kılıp, yökıtıləjuqə dəkkə-dükkıgə salıdu.

24 U ularning padixahlarini qolungoqa tapxuridu, sən ularning namlirini mu asman astidin yoq kilisən; ularni yoqatkuqa heqbir adəm aldingda turalmaydu. **25** Silər ularning oyma butini ot bilən keydürüwetinglar; kez qiringlarni xularning üstidiki altun-kümüxkə salmanglar, ularni almanglar; bolmisa u silərgə kiltak bolidu; qünki u Pərwərdigar Hudaying aldidə yirginqlik bir nərsidur. **26** Sən heqkandə yirginqlik nərsini eyünggə elip kəlmə; bolmisa sən uningqa ohxax lənətlik nərsə bolup kalisən; sən uningdin kattik yirgən, uningqa mutlək nəprətlən; qünki u lənətlik bir nərsidur.

8 Mən silərgə bügün tapiljoan bu barlik əmrlərgə əməl kilixkə kəngül qoyunglar; xundəq kilojanda silər həyat bolisilər, kəpiyisilər wə Pərwərdigar ata-bowiliringlaroqa kəsəm kilip wədə kiljoan zeminjoa kirip uni igiləysilər. **2** Pərwərdigar Hudaying seni təwən kilip, kənglündə nemə barlikini, uning əmrlirini tutidjoan-tutmaydjoanlikingni biləy dəp seni sinax üqün bu kirik yil qəl-bayawanda yetəkligən yolni əsligin. **3** Dərwəkə u seni təwən kilip, seni aq koyup, sən əslidə bilməydijoan, xundəqla ata-bowiliring kərüp bəkmioan «manna» bilən ozuklanduroan; U sanga insan pəkət yeməklik bilənla əməs, bəlki Pərwərdigar Hudayingning aqzidin qikқан barlik səzliri bilənmu yaxaydijoanlikini bildürüx üqün xundəq kildi. **4** Bu kirik yilda kiyim-keqiking konirimidi, putung ixrip kətmidi. **5** Sən xuni bilip koyojinki, adəm öz oqlini tərbiyiligəndək, Pərwərdigar Hudaying seni tərbiyiləydu; **6** Xunga sən Uning yollirida mengip wə Uningdin qorqup, Pərwərdigar Hudayingning əmrlirini

tutkin. **7** Qünki Pərwərdigar Hudaying seni yahxi bir zeminə — erik-ekinliri, bulakliri və jiloqa-dənglərdə urəp qikidiəan uluə suliri bar bir zeminə — **8** buəday və arpa, üzüm talliri, ənjür dəəhliri və anarliri bar bir zeminə, zəytun dəəhliri və həsəl bar bir zeminə, **9** — sən həqnemidin kəmlik tartmay ozukluk yəydiəan bir zeminə — taxliri təmür, taəliridin mis kolaydiəan bir zeminə yetəkləp kiridu; **10** sən xu yərdə yəp toyunisən və Pərwərdigar Hudaying sanga ata kəloəan xu yahxi zemin üqün uningə təxəkkür-mədhiyə eytisən. **11** Mən sanga bügün tapiliəan Pərwərdigar Hudayingning əmrliri, bəlgilimiliri həm həkümlirini tutmasliktin, Uni untup kəlixtin həzi bol; **12** bolmisa, sən yəp toyunəandin keyin, esil əyləni kərup ularda olturaklaxkəndin keyin, **13** kala-kəy padiliring kəpiyip, altun-kümüxüng, xundakla sening barliqing kəpəygəndin keyin, **14** kənglüng məəqrurlinip seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikirip kətquzəan Pərwərdigar Hudayingni untuysən; **15** (U seni bipayan və dəhxətlik qəl-bayawandin, yəni zəhərlik yılanlar və qayanlar kəplap kətən, susirap kəəjirap kətən bir qəl-bayawandin yetəkləp qikқан, xu yərdə sanga qakmak texidin su qikirip bərgən, **16** seni əzini təwən tutsun dəp sinap, sanga ahir rahət-bərikət kərsitix üqün qəl-bayawanda ata-bowiliring kərip bəkmioəan «manna» bilən ozuklanduroəan) **17** — əgər uni untusang, kənglüngdə: «Əz küqüm, əz kolumning kudriti meni muxu dələtkə erixtürgən» deyixing mumkin. **18** Xunga Pərwərdigar Hudayingning Əzi seni dələtkə erixtürgüqi kudrətni bərgüqi ikənlisini əsləp, Uni esingdə

tut; xuning bilən u ata-bowiliringoşa kəsəm qilip wədə qiloşan əhdini bögünki kündikidək məhkəm qilidu. **19** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingni qaşaniki untusang, baxqa ilahlaroşa əgəxsəng, ularning qulluqida bolup ularoşa bax ursang, mən silərgə bögün xu aqaşni berəyki, xundak boliduki, silər təltəküs qalək bolisilər. **20** Pərwərdigar kəz aldinglarda yökitiwatқан əllərdək silərmu yökitisilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioşa qulək salmioşansilər.

9 Angla, i Israil! Sən bögün özüngdin qong wə küqlük əllərgə igə bolux üqün, sepilliri asmanoşa takixidişan qong xəşərləşni igiləş üqün, Anakiylarşni qoşlap qikirix üqün İordan dəryasidin ötişən (sən ularşni bilisən, ular toşruluk «kim Anakiylar aldidə turalisun!» dəp anglioşansən). **3** Sən bögünki kündə xuni bilip qoyşinki, sening aldingdə mangoşuqi Pərwərdigar Hudayingning Əzidur, U yalmaq yutkuqi ottur; u muxu əlləşni qalək qilidu, aldingdə ularşni tezdin yikitidu; sən ularning təwəlikini igiləp, Pərwərdigar şanga eytkandək ularşni tezdin yökitişən. **4** Pərwərdigar ularşni aldingdin həydidəndə sən kənglündə: «Həkkaniylikim səwəbidin Pərwərdigar meni zeminni igiləş üqün uningəşa yetəkləp kirdi» demigin; bəlki xu əlləşning rəzilliki tüpəylidin Pərwərdigar sening aldingdə ularşni təəlluqatidin məşrum qilidu. **5** Sən ularning zeminişni kirip uni igilixing sening həkkaniy bolşanliqindin yaki kənglüngning durusluqidin əməş, bəlki bu əlləşning rəzillikidin wə Pərwərdigar ata-bowiliring İbraşim, İşak wə Yakupqa kəsəm qiloşan səzişə əməş qilix üqünmu Pərwərdigar

Hudaying ularni sening aldingda tællukatidin mæhrum kilidu. **6** Əmdi xuni bilip koyojinki, Pərwərdigar Hudaying bu yahxi zeminni sanga miras kilojini sening həkkaniylikingdin əməs, qünki sən əsli boyni qattik bir həlksən. **7** Əmdi sening qəl-bayawanda Pərwərdigar Hudayingni kəndak oğəzəpləndürgənlikingni esingdə tutkın — Uni untuma. Sən Misir zeminidin qikқан kündin beri taki bu yərgə kəlgüqə Pərwərdigar oğə asiylük kilip kəlding. **8** Silər Həorəb teoğida Pərwərdigarni oğəzəpləndürgən wə Pərwərdigar silərgə aqqiklinip, silərni həlak kilmaqçi boldi. **9** Xu qəoğda mən tax tahtaylarni, yəni Pərwərdigar silər bilən tüzgən əhdə tahtaylirini tapxuruwelix üqün taqka qikқанidim; mən taqda kirik keqə-kündüz turdum (mən nə tamak yemidim, nə su iqmidim); **10** Xuning bilən Pərwərdigar manga Əz barmiki bilən pütkən ikki tahtayni tapxurdi; ularda Pərwərdigar taqda ot iqidə silərgə səzligən qəoğda, jamaət yioğiloğan küni eytkən barlik səzlər pütülgənidi. **11** Wə xundak boldiki, kirik keqə-kündüz otüp, Pərwərdigar manga ikki tax tahtay, yəni əhdə tahtaylirini bərdi. **12** Wə Pərwərdigar manga: «Ornungdin turəğin, muxu yərdin qüxkin; qünki sən Misirdin qikqəroğan həlking əzlrini buləğidi; ular tezla Mən ular oğə tapilioğan yoldin qətnəp əzlrigə kuyma bir butni yasidi» dedi. **13** Pərwərdigar manga səz kilip: «Mən bu həlkni kərup yəttim; mana, u boyni qattik bir həlktur. **14** Meni tosmə, Mən ularni yokitimən, ularning namini asmanning tegidin əqürüwetimən wə xundak kilip, seni ulardin qong wə uluq bir həlk kilimən» — dedi. **15** Mən burulup, taqdin qüxtüm; taq bolsa ot

bilən yalkunlawatatti; ikki əhdə tahtiyi ikki qolumda idi. **16** Mən kərdüm, mana silər Pərwərdigar Hudayinglar aldida gunah kılıpsilər; silər özünglər üqün quyma bir mozayni yasapsilər; silər tezla Pərwərdigar silərgə tapilioqan yoldin qətnəp ketipsilər. **17** Mən ikki tahtayni ikki qolumoqa elip, qərüp taxlap, ularni kəz aldinglarda qeqiwəttim. **18** Silər Pərwərdigarni oqəzəpləndürüp barliq otküzgən gunahınglar, yəni Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilojininglar üqün, yənə awwalkidək Pərwərdigar aldida yikilip, kirik keqə-kündüz düm yattim (mən heq nərsə yemidim, su iqmimidim) **19** qünki mən Pərwərdigarning silərnı yokıtidiqan kattik oqəzi pi həm kəhridin kərkəttim. Pərwərdigar xu qəoqdimu mening tilikimni anglidi. **20** Pərwərdigar Hərundin oqəzəplinip, unimu yokətməqci boldi; mən Hərun üqünmu dua kıldim. **21** Mən silərnıng gunahınglarnı, yəni yasioqan mozayni elip uni otta kəydürdüm wə uni yanjip kukum-talkən kilip eziwəttim; uning topisini elip taoqdin qüxidiqan erik süyigə qeqiwəttim **22** (silər yənə Tabərah, Massah, Kibrot-Həttawahdimu Pərwərdigarni oqəzəpləndürdünglər. **23** Pərwərdigar silərnı Kədəx-Barneadin [Kənaanəqə] mangdurmaqci bolup silərgə: «Qikip, Mən silərgə təkdım kiləqan zeminni igilənglar» — degəndimu, silər Uning səzigə kərxı qikip asiylik kıldinglar, nə Uningəqə ixənmidinglar, nə awaziqə heq kulak salmidinglar. **24** Mən silərnı tonuqan kündin tartip silər Pərwərdigar Hudayinglarəqə asiylik kilip kəldinglar). **25** Xuning bilən mən axu qəoqda Pərwərdigar aldida özümni yərgə etip yənə kirik keqə-kündüz düm

yattim; dərwəkə düm yattim; qünki Pərwərdigar silərgə
karap «ularni yokitimən» degənidi. **26** Xunga mən
Pərwərdigarəja dua kılıp: «I Rəb Pərwərdigar, Sən Öz
uluşlukung arkilik Əzüng üçün hərlük bədili tələp
setiwələn, Misirdin küqlük kəlung bilən qıkarəjan
Əz həlking boləjan mirasingni yokatmiojaysən; **27** Əz
kulliring İbrahim, İshak və Yakupni esingdə tutkaysən;
bu həlkning baxbaxtaklikioja, ularning rəzilliki yaki
gunahioja karimiojaysən; **28** bolmisa, sən bizni elip qıqkan
xu zemindikilər: «Pərwərdigar bu həlkni ularəja wədə
kıləjan zeminni igiləxkə elip kirəlməydiyənlikü üçün və
ularəja nəprətləngini tüpəylidin ularni qəl-bayawanda
yokitixka [Misirdin] qıqardi» — dəydu. **29** Qandakla
bolmisun, ular zor küqüng və uzartiləjan biliking bilən
[Misirdin] qıkarəjan həlking və sening mirasingdur» —
dedim.

10 Xu qəoqda Pərwərdigar mənə: «Əzüng üçün
awwalkidək ikki tax tahtayni oyup qıqip, taşka yenimoja
kəl. Əzünggə yəoqaqtin bir sanduk yasiojin. **2** Mən
bu tahtaylarəja sən qeqiwətkən awwalki tahtaylardiki
səzləni yazimən; sən ularni sandukka koyisən» — dedi. **3**
Xuning bilən mən akatsiyə yəoqiqidin bir sanduk yasidim,
awwalkidək ikki tax tahtay oyup qıqtim; ikki tahtayni
kolumda kətürüp taşka qıqtim. **4** Pərwərdigar əslidə ot
iqidin taşda jamaət yiojiləjan kündə silərgə eytkən xu on
əmrni awwalki pütüktək tahtaylarəja yazdi; Pərwərdigar
ularni mənə tapxurdi. **5** Mən burulup taşdin qüxüp
tahtaylarni əzüm yasiojan sandukka koydum; Pərwərdigar
mənə tapiliojinidək ular tehi uningda turmakta. **6**

Xu qaʻoqda Israillar Bəərot-Bənə-Yaakandin Mosərahqa yol elip mangdi; Ҳarun xu yərdə əldi wə xu yərdə dəpnə qilindi; uning oʻqli Əliazar uning ornini besip kaʻinlik qilidi. 7 Israillar xu yərdin Gudgodaʻka, andin Gudgodaʻtin Yotbataʻka səpər qildi (Yotbataʻ erik-ekini mol yərdur). 8 Xu qaʻoqda Pərwərdigar əhdə sanduqini kətürüxkə, Pərwərdigarning aldida hizmitidə turup uning namida bəht-bərikət tiləxkə Lawiy kəbilisini əzigə tallap ayridi. Wə bügüngə kədər xundaq boluwatidu. 9 Xunga Lawiy kəbilisining [Israil] kərindaxliri iqidə nesiwisi yaki mirasi yoqʻtur; Pərwərdigar uningə eytkandək, Pərwərdigar Əzi uning mirasidur. 10 Mən əmdi awwalki künlərdikidək kirik keqə-kündüz Pərwərdigar aldida taoqda turdum; Pərwərdigar xu qaʻoqdimu tilikingə qulak saldi; u silərnə yoqatmidi. 11 Pərwərdigar manga: «Ornungdin tur, həlkni baxlap aldida yol aloqin; xuning bilən ular Mən ularəqa təqdim qilixka ata-bowiliriəqa kəsəm kilip wədə qiləqan zeminni igiləx üqün uningəqa kirsun» — dedi. 12 Əmdi, i Israil, Pərwərdigar Hudaying səndin nemə tələp qilidu? — Ҳaling yahxi bolsun dəp mening bügün silərgə muxu tapiloqanlirimdin baxka nərsini tələp qilarmu? — Uning tələp qiləqini bolsa Pərwərdigar Hudayingdin kərkup, Uning kərsətkən barlik yollirida mengip, Uni səyüp, pütkül kəlbəng wə pütkül jening bilən Pərwərdigar Hudayingning hizmitidə bolup, Pərwərdigarning əmrliri wə bəlgilimilirini tutuxtə ibarət əməsmu? 14 Mana, asmanlar wə asmanlarning asmini Pərwərdigar Hudayingəqa mənəstur; yər yüzi wə uningdiki həmmə nərsilərmu Uningəqa mənəstur.

15 Ҳалбуки, Пәрвәрдигар пәкәт ата-бowliringлардин сөйүнүп, уларни сөйди вә xuning билән бүгүнкидәк барлиқ әлләр арисидин ата-бowliringларнинг keyинки нәслини, yәни silәрни tallidi. **16** Xunga көnglүnglarni һәtnilik қilinglar, boynunglarni yәнә қattiq қilmanglar. **17** Qünki Пәрвәрдигар Hudayinglar hudalarning Hudasi, rәblәrning Rәbbi, uluq Ilah, Қudrәtlik wә Dәһxәtlik Boluquq, insanlarning yüz-hatirisini қilmioquq, һeqқandақ parini almioquqidur; **18** U yetim-yesir wә tul hotunlarning dәwasini soraydu, musapirni sөyүp uningqa yemәk-iqmәk wә kiyim-keqәkni bәrgүqidur. **19** Xunga silәrmu musapirni sөyүxunglar kerәk; qünki silәrmu Misir zeminida musapir idinglar. **20** Sән Пәрвәрдигар Hudayingdin қorққin; sән Uning ibaditidә bolqin, Uningqa baqlanoqin wә [pәkәt] Uning namidila қәsәm iқkin. **21** U sән üqün öz kezүng bilән көrgән bu uluq wә dәһxәtlik ixlarni қiloqan; U sән mәdhiyilaydioqan, sening Hudayingdur; **22** ата-бowliring jәmiy yәtmix jan Misiroqa қүxkәnidi; wә һazir Пәрвәрдигар Hudaying seni asmandiki yultuzlardәk көp қildi.

11 Әmdi sән Пәрвәрдигар Hudayingni sөygin, Uning tapiloqini, bәgilimilirini, һөкүmlirini һәм әmrlirini izqil tutқin. **2** Xu ixlarni бүgün esinglarda tutunglar, qünki mән Пәрвәрдигар Hudayingning jaza-tәrbiyisi, uluqluқi, күqlük қoli wә uzartilqan bilikini, Misir zeminida Misir padixahı Pirәwngә һәм uning pүtkül zemini üstigә көrsәtkән möjizilik alamәtliri wә қiloqanlirini көrmigән baliliringlarqa sәzlimәymән **4** (qünki ular [Пәрвәрдигарning] Misirning қoxuni, ularning atliri,

ularning jəng hərwilirioqa kıloqan ixliri, yəni Kızıl Dengizning suliri bilən ularni oqərk kılıp, üzül-kesil həlak kıloqanlığı, **5** Uning silər muxu yərgə kəlgüqə silərgə nemə kıloqanlığı, **6** Uning Rubəning əvladi, Eliabning oqulliri Datan wə Abiraməqa nemə kıloqanlığı, yəni pütün Israillar arisida yər yüzining aqzini kəndək eqip ularni ailisidikiliri wə qedirliri bilən qoxup barlıq təəllukatlıri bilən yutuwətkənlikini kərmigənidi); **7** [mən bəlki silərgə səz kılıməni]; qünki silərnin kəzliringlar Pərwərdigar kıloqan barlıq uluq ixlarni kərđi. **8** Əmdi, mən silərgə bügün tapilioqan barlıq əmrlərnı tutunglar; xundək kilsanglar küqlinip, hazır ətüp igiliməkqi boləqan zeminəqa kirip uni igiləysilər **9** wə Pərwərdigar ata-bowiliringlarəqa kəsəm kılıp ularəqa həm əwladlırioqa berixkə wədə kıləqan zeminda, yəni süt bilən həsəl ekıp turidioqan munbət bir zeminda turup uzun ətür kərisilər. **10** Qünki silər igiləxkə kiridioqan xu zemin silər qıqқан Misir zeminidək əməs; u yər bolsa, silər uningəqa uruk qaqқandin keyin putunglar bilən suqiridioqan kəktatlıqtək zemin idi; **11** birək silər igiləxkə ətidioqan xu zemin bolsa taq-jiləyiliri boləqan bir zemindur; u asmandiki yamoqurdin su iqidu, **12** u Pərwərdigar Hudaying Əzi əzizləyđioqan bir zemindur; qünki Pərwərdigar Hudayingning kəzliri yilning bəxidın yilning ahirioqıqə üzüksiz uningəqa tikilidu. **13** Xundək boliduki, silər Pərwərdigar Hudayinglarnı səyüp, pütkül kəlbınglar wə pütkül jeninglar bilən uning ibaditidə bolux üqün mən silərgə bügün tapilioqan əmrlərgə kəngül koyup kulək salsanglar, **14** U: «Mən zeminəqlarəqa ət pəslidə yamoqur, yəni dəslepki

wə keyinki yamoqurlarni ata qilimən; xuning bilən axliqliringlar, yengi xarabinglar wə zəytun meyinglarni yiojalaysilər; **15** Mən xundaqla mal-waranliring üçün ot-qəp berimən; sən yəp-iqip toyunisən» — dəydu. **16** Qəlbinger aldini, baxqa ilahlarıning kulluqioqa kirip, ularoqa qokunup kətməslikinglar üçün özünqlaroqa həzi bolunglar; **17** bolmisa, Pərwədigarning oqəzi silərgə kozəqilip, yamoqur yaqmasliqi üçün asmanlarni etiwetip yamoqur yaqdurmaydu, tupraq məhsulatlirini bərməydu wə Pərwədigar silərgə ata qilidioqan munbət zemindin yoxitilislər. **18** Silər mening bu səzlirimni qəlbingeroqa püküp jeninglarda saklanglar, qolunglaroqa [əslətmə]-bəlgə qilip tengiwelinglar, pəxanənglərgə qaxqidək simwol qilip ornitiwelinglar; **19** Silər ularni baliliringlaroqa əgitisilər; əyde olturoqininglarda, yolda mengiwatqininglarda, yatqininglarda wə orundin qopqininglarda ular toqruluk səzlənglar; **20** Ular ni əyünglərdiki kexəklərgə wə dərwasiliringlaroqa pütüp qoyunglar. **21** Xuning bilən silərnin Pərwədigar atabowiliringlaroqa berixkə kəsəm qilip wədə qiloqan zeminda turidioqan künliringlar wə baliliringlarning künliri uzun bolidu, yər yuzidiki künliringlar asmannin künliridək bolidu. **22** Mən bügünki kündə silərgə tapilioqan bu pütkül əmrni iklas bilən tutsanglar, yəni Pərwədigar Hudayinglarni səyüp, uning barliq yollirida mengixinglar bilən uningoqa baqlansanglar, **23** undaqla Pərwədigar silərnin kəz aldinglarda bu barliq əllərnin zeminidin məhrum qilip həydəydu wə silər özünqlardin qong wə küqlük əllərnin təəllukatini igiləysilər. **24** Tapininglar

dəssigən hər bir jay silərnin ki bolidu; qeğranglar qəlbayawandin tartip, Liwanətiqə wə [Əfrat] dəryasidin Ottura Dengizətiqə bolidu. **25** Heqkim aldinglarda turalmaydu; Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkinidək, silərdin boləqan kərkunq wə dəhəxətni silər dəssigən barliq jaylar üstigə salidu. **26** Mana, mən bügün aldinglarəqə bəht-bərikət wə lənətni qoyimən; **27** Mən silərgə bügün tapiləqan Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirigə itaət kilsanglar, bəht-bərikət bolidu; **28** Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirigə itaət kilmisanglar, bəlki silər tonumiləqan baxka ilahləqə əgixip, mən bügün tapiləqan yoldin qətnəp kətsənglar, silərgə lənət qüxidu. **29** Xundək kiliqinglar kərəkki, Pərwərdigar Hudayinglar silərni silər igiləxkə kiridiləqan zemiləqə elip kirgəndin keyin, bəht-bərikətni Gərizim teqi üstidə wə lənətni Əbal teqi üstidə turup jakarlaysilər. **30** Bu [taqlar] İordan dəryasining qarxi tərpidə, Gilgalning udulidiki Arabah tüzlənqlikidə turuwatqan Qanaaniylarning zemində, məqrəb yolining arkisida, Morəhtiki dub dərəhlirigə yəqin yərdə əməsmu? **31** Qünki silər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə təkdin kiliwatqan zeminni igiləx üqün uningə kirixkə İordan dəryasidin ətisilər; silər dərəkə uni igiləysilər wə uningda olturaqlixisilər. **32** Silər mən aldinglarəqə qoyəqan bu barliq həkümlər wə bəlgilimilərgə əməl kiliqka kəngül qoyunglar.

12 Ata-bowiliringlarning Hudasi boləqan Pərwərdigar silərnin igilixinglarəqə beridiləqan zemində turəqanda, yər yuzidiki barliq künliringlarda kəngül qoyup tutuxunglar kərək boləqan bəlgilimilər həm həkümlər

mana munulardur: — **2** Silər həydəp qıqarəjan əllərning egiz taqlar, dənglər wə hər bir yexil dərəh astidiki öz ilahlirining kullukida boləjan ibadətgaqlirini təltəküs yokitixinglar kerək; **3** Ularning qurbangahlrini buzunglar, but tüwrüklirini qeqinglar wə axərəqlirini ot bilən keydürüwetinglar; ilahlirining oyma məbudlirini kesip taxlanglar; ularning isim-namlirininimu xu yərdin yokitixinglar kerək. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning hizmitidə ulardək qilmanglar, **5** bəlki Pərwərdigar Hudayinglar Əz namini tikləx üqün barlıq kəbililiringlarning zeminliri arisidin tallıqan, Əz turaləqusi boləjan jayni izdənglar, xu yərgə kelinglar; **6** xu yərgə silər keydürmə wə inaklıq katarlıq qurbanlıqinglarni, məhsulatlıringlardin ondin biri boləjan əxrilərnə, qolunglardiki kətürmə hədiyələrnə, kəsəmgə baqlıq hədiyələrnə, ihtiyariy hədiyələrnə wə koy-kala padiliringlarning tunji balilirini əkilisilər; **7** Silər ailəngdikilər bilən qoxulup xu yərdə Pərwərdigar Hudayinglarning aldida ziyapət qilinglar, silər Pərwərdigar Hudayinglar silərnə bərikətligən qol əmgikinglarning mewisidin xadlinisilər. **8** Silər biz bügün qıləjinimizdək, yəni hər biringlar öz bilgininglarqə qıləjininglardək qılmaslıqinglar kerək; **9** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridəjan aramlıq həm mirasqə tehi yetip kəlmidinglar. **10** Birək silər İordan dəryasidin ətüp, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras qilip beridəjan zeminəqə olturaqlaxqəndin keyin, xundakla u silərnə ətrapinglardiki barlıq düxmənliringlardin qutkuzup aram bərgəndin

keyin, silər tinq-aman turoqanda, **11** xu qaoqda Pərwərdigar Hudayinglar Öz namini koyidioqan bir jay bolidu; silər xu yərgə köydürmə wə inaklıq katarlıq qurbanlıqlarını, məhsulatliringlardin ondin biri boləqan əxrilərni, qolunglardiki kətürmə hədiyələrni wə Pərwərdigarəqə atəp kəsəm kıləqan esil hədiyələrni əkilisilər; **12** wə Pərwərdigar Hudayinglar aldida xadlinisilər, yəni silər, oəul-kizliringlar, qul-dedəkliringlar wə silər bilən bir yərdə turuwatqan Lawiyar (qünki ularning aranglarda heqkandəq nesiwisi yaki mirasi yoktur) həmminglar xadlinisilər. **13** Sən köydürmə qurbanlıqliringni udul kəlgən jaylarda kılmaslıq üçün kəngül koyəqin; **14** Pəkət Pərwərdigar həmmə kəbililiringning zeminliri arisidin tallioqan jayda köydürmə qurbanlıqliringni kıl wə xu jayda mening sanga barlıq tapilioqinimoqə əməl kıl. **15** Həlbuki, sən kənglüng tartkinqə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligini boyiqə xəhər-yeziliringda həlal həywanlarni soyup (huddi jərən yaki keyik gəxidin yegəngə ohxax), gəx yesəng bolidu; məyli pak, məyli napak kixilər bolsun ularning gəxini yesə bolidu. **16** Silər pəkət uni kəni bilən qoxup yeməsliginglar kərək; silər kəninini su təkəndək yərgə təküwetixinglar kərək. **17** Sən axlıqtin, yengi xarəbtin, zəytun meyidin ondin biri boləqan əxriliringni yaki kala-qoy padiliringning tunji balilirini, yaki kəsəmgə baəqlik hədiyəliringni, ihtiyariy hədiyəliringni yaki qolungdiki kətürmə hədiyəliringni xəhər-yeziliringda yeməsliging kərək; **18** bəlki bularni Pərwərdigar Hudaying aldida, Pərwərdigar Hudaying tallaydioqan jayda yeyixing kərək, yəni sən, oəlung, kizing, qul-dediking wə sən bilən

bir yerdə turuwatqan Lawiylar birgə yesəng bolidu; wə sən Pərwərdigar Hudaying aldida əmgikingning barlik mewisidin xadlinisən. **19** Özünggə həzi boləjinki, sən zeminda turoqan barlik künliringdə Lawiylardin waz kəqməsliking kerək. **20** Pərwərdigar Hudaying sanga wədə kıləqandək qebraliringni kengəytkəndə, sən kənglüng tartip: «gəx yəymən» desəng, sən kənglüngning tartkiniqə gəx yesəng bolidu. **21** Əgər Pərwərdigar Hudayinglar Öz namini qoyuxka tallaydioqan jay səndin bək yirək bolsa, sən Pərwərdigar sanga təqdim kıləqan kala-qoylardin elip soyisən; mən sanga tapilioqandək ularni soyisən wə xəhər-yeziliring iqidə kənglüng tartkiniqə boquzlap yəysən. **22** Jərən yaki keyik yegəndək ularni yəysən; məyli pak məyli napak kixilər bolsun uning gəxidin yesə bolidu. **23** Pəkət xuningdin həzi boləjinki, ularning kənini yemə; qünki jan degən kəndidur; sən gəxni jan bilən qoxup yeməsliking kerək. **24** Sən kənni yeməsliking kerək; bəlki uni suni yərgə təkəndək yərgə təküwət. **25** Sən uni yeməsliking kerək; xundək kilsang həling wə səndin keyinki baliliringning həli yahxi bolidu; qünki sən Pərwərdigarning nəziridə durus boləqanni kıləqan bolisən. **26** Birək səndiki Pərwərdigarəqə atioqan wə kəsəmgə baqlıq nərsilərnı bolsa, sən ularni elip Pərwərdigar tallaydioqan jayəqə apirisən; **27** sən [xu yerdə] Pərwərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə kəydürmə kurbanlıqliringni, gəx bilən kənini sunəqin; baxka kurbanlıqliringning kəninimu Pərwərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə kuyəqin wə gəxini yegin. **28** Mən sanga tapilioqan bu barlıq səzlərgə kulək selip kəngül

bəlgin. Xundak kılsang, Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə yaxsi wə durus boləjanni kılojan bolisən wə əz həling wə səndin keyinki əwladliringning həli yaxsi bolidu. **29** Pərwərdigar Hudaying sən baridojan yərdiki əlləring zeminini igilixing üqün ularni sening aldingda yokitidu. Xu qaojda, sən ularning zeminini igiləp xu yərdə turojiningda, **30** Xu əllər aldingda yokitilojandin keyin, ularning izidin mengixkə ezikturulmasliqning üqün əzünggə həzi bol wə: — «Bu əllər əz ilahlirining ibaditini kəndak tutkən boləjydi? Mənmə xundak kılip bakayqu!» dəp ularning ilahlirini həq izdimə. **31** Sən Pərwərdigar Hudayingning hizmitidə boləjiningda kət'iy ularning yoli boyiqə ix tutmasliqning kerək; qünki nemə ix Pərwərdigarəja yirginqlik bolsa, nemə ix Uningəja nəprətlik bolsa, ular əz ilahliri üqün xu ixlarni kılojan; ular hətta əz oqullirini wə kızlrinimu ilahlirioja atap otta kəydürüp kəlgən. **32** Mən silərgə tapilojanliki əməllərgə əməl kılixkə kəngül bəlunglar; uningəja həq nemə koxmanglar, uningdin həq nərsini qikiriwətmənglar.

13 Əgər aranglardin pəyojəmbər yaki qüx kərgüqi qikip, silərgə məlum bir məjizilik alamət yaki karamətni kərsitip berəy desə **2** wə u silərgə aldin'ala degən məjizilik alamət yaki karamət əməlgə axurulsa, əmma xuning bilən munasiwətlik «baxkə ilahləroja (yəni silər tonumiojan ilahləroja) əgixəyli» wə «ularning kullukida bolayli» desə, **3** xu pəyojəmbər yaki qüx kərgüqining səzligə kulak salmanglar; qünki xu tapta Pərwərdigar Hudayinglar siləring uni, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni pütün kəlbənglar wə pütün jəninglar bilən

səyidiqan-səyməydiqininglarni bilix üqün sinawatqan bolidu. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglaroqa əgixip mengixinglar kerək; silər Uningdin qorqunglar, əmrlirini tutunglar, Uning awazioqa kulak selinglar; silər Uning hizmitidə bolup Uningoqa baqlininglar. **5** Xu pəyoqəmbər yaki qüx kərgüqi bolsa əlümgə məhkum kəlinixi kerək; qünki u silərni Misir zeminidin qutkuzup qikəroqan, yəni «kulluk makani»din hərlük bədili tələp qutkuzoqan Pərwərdigar Hudayinglaroqa asiylik kəlixni kutratti, xundakla Pərwərdigar Hudayinglar seni mengixkə əmr kəloqan yoldin ezikturuxkə urundi; silər muxundak rəzillikni aranglardin yökətxinglar kerək. **6** Qərindixing, məyli anangning oqlı yaki əz oqlung yaki kizing, jan-jigiring boləqan ayaling yaki jan dostung astirtin seni azdurmaqci bolup: «Barayli, baxkə iləhlərnin qulluqioqa kirəyli» desə, yəni əzüng yaki ata-bowiliring həq tonumaydiqan, ətrapingdiki əllərnin iləhliri bolsun, yəqin bolsun, yirək bolsun, hətta yər yüzinin bu qetida yaki u qetida bolsun, xularning qulluqioqa kirəyli desə, **8** undakta sən uningə qoxulma yaki uningə kulak salma; sən uni həq ayima, uningə rəhim kəilma wə uning gunəhini həq yoxurma; **9** kəndakla bolmisun, uni əltürgin; uni əltürüxkə tunji kəl saləuqi sən bol, andin barlik həlkəning kəlliri əgixip xundak kəilsun. **10** U seni Misir zeminidin, «kulluk makani»din qutkuzup qikəroqan Pərwərdigar Hudayingni taxlaxkə ezikturmaqci boldi, xunga sən uni əltürüxüng, qalma-kesək kəlixing kerək; **11** Xuning bilən pütkül Israil anglaydu, qorqidu, xuningdin keyin yənə xundak rəzil ixni aranglarda

qilmaydu. **12** Əgər Pərwərdigar Hudaying olturaklixixka sanga təqdim qiləjan məlum bir xəhərdə: «Arimizdin bəzi rəzil adəmlər qikip: «Barayli, baxka ilahlarınq kulluqida bolayli» dəp silər heq tonumaydiojan ilahlarəja əgixixkə öz xəhəridikilərnə ezikturdi» degən həwərnə anglisang, **14** xu həman təkxürüp sürüxtə qil; rast bolsa, dərwəkə bu yirginqlik ix aranglarda yüz bərgənliki ispatlanojan bolsa, **15** undakda sən xu xəhərdikilərnə qiliq bilən əltürüp, bu xəhərnə wə uning iqidiki barliq nərsilərnə, jümlidin mal-waranlirini təltəküs həlak qiliwət. **16** Uningdiki barliq oljini otturidiki qong məydanəja yiojip, xu xəhərnə barliq oljisi bilən qoxup Pərwərdigar Hudayingəja atalojan keydurmə qurbanliktək ot bilən keydürüwət; u mənggügə harabilik bolidu — qaytidin qurulmasliki kerək. **17** Təltəküs həlakətkə bekitilgən heqbir nərsə qolungəja qaplxmisun; xundak qilsang Pərwərdigar əzəzipidin yenip sanga rəhim kərsitidu; U sanga iqini əqritip, atabowiliringəja kəsəm qiləjandək seni kəpəytidu. **18** Sən mən bügün tapiliojan Pərwərdigar Hudayingning barliq əmrlirini tutup, uning nəziridə durus boləjanni qilix üqün awazioja qulak salsang, həling xundak yahxi bolidu.

14 Silər Pərwərdigar Hudayinglarning pərzəntliridursilər; əlgənlər üqün bədinəglarnə heq kəsməslikinglar kerək wə yaki manglay qeqinglarnə kirip təkir qilmasliqinglar kerək; **2** qünki sən Pərwərdigar Hudayingəja atalojan muqəddəs bir həlqtursən; Pərwərdigar yər yüzidiki barliq həlqlər arisidin Əzining əlahidə gəhəri boləjan bir həlk boluxi üqün seni talliojandur. **3** Sən heqkəndak yirginqlik nərsini

yeməsliking kerək. **4** Təwəndikilər silər yeyixkə bolidioğan haywanlar: — kala, koy, eqkə; **5** keyik, jərən, buoqa, yawa eqkə, ahu, bəkən, yawa koy, **6** xundaqla haywanlar iqidə tuyakliri pütünləy aqimak (tuyakliri pütünləy yerik) həm kəxigüqi haywanlarning hərhilini yesənglar bolidu. **7** Lekin, kəxigüqi yaki aqimak tuyaklik haywanlardin təwəndikilərnı yeməslikinglar kerək: — Təgə, toxqan wə suoqur (qünki ular kəxigüqi boləqini bilən tuyiki aqimak əməstur. Xunga ular silərgə haram bolidu). **8** Qoxqa bolsa tuyakliri aqimak boləqini bilən kəximigini üqün silərgə haram bolidu. Xundaq haywanlarning gəxini yeməslikinglar kerək wə həm əlükligigə təgməslikinglar kerək. **9** Suda yaxaydioğan janiwarlardin təwəndikilərnı yeyixkə bolidu: — sudiki janiwarlardin qaniti wə qasiraqliri boləqanlarnı yeyixkə bolidu, **10** lekin qaniti wə qasiraqliri bolmioqanlarnı yeməslikinglar kerək; ular silərgə nisbətən haram bolidu. **11** Barlik halal kuxlarnı yesənglar bolidu; **12** birak təwəndiki uqar-qanatlarnı yeməslikinglar kerək: yəni bürküt, tapkux-əqeqirlar, dengiz bürküti, **13** qarlioqaq kuyrukluq sar, laqin, qorultaz-tapkuxlar wə ularning hilliri, **14** həmmə qaoqa-qozoqunlar wə ularning hilliri, **15** müxükyapilak, təgikux, qayka, sar wə ularning hilliri, **16** huwkux, ibis, aq ku, **17** saqiykux, belik'aloquq, qarna, **18** ləylək, turna wə uning hilliri, həpüp bilən xəpərəng degənlər silərgə haram sanalsun. **19** Hər bir qanatlik əmüligüqi haxarətlər bolsa silərgə nisbətən haram bolidu; ularnı yeməslikinglar kerək. **20** Silər barlik halal kuxlarnı yesənglar bolidu. **21** Silər heqkandaq əlük

janwarni yeməsliklar kerək; silər undağ nərsini xəhər-yezanglar iqidə turuwatqan musapirlarğa beringlar; ular uningdin yesə bolidu yaki uni yat əlliklərkə setiwətsimu bolidu; qünki sən Pərwərdigar Hudayingğa ataloqan mukəddəs bir həlqtursən. Sən oqlağni anisining sütidə qaynitip pixursang bolmaydu. **22** Sən jəzmən hər yili etizdiki həmmə teriqlilik məhsulatliringning ondin birini ayrixing kerək; **23** sən xularni, yəni axliqing, yengi xarabing, zəytun meyingning ondin birini Pərwərdigar Hudayingning aldida, yəni U Öz namini qalduruxqa tallaydioqan jayda yə, xundaqla kala-qoy padiliridin ayriloqan tunji balilirini xu yərdə yə; xundağ qilsang Pərwərdigar Hudayingdin daim kərkuxni əginisən. **24** Wə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligəndə, U Öz namini qalduruxqa tallioqan xu jay səndin intayin yirağ bolup, məhsulatliringni xu yərgə apiralmioğudək bolsang, **25** sən xu qaşda uni pulğa setip, pulni qolungğa tengip, Pərwərdigar Hudaying tallioqan jayğa baroqin wə **26** wə kənglüng nemə tartsa, məyli kala, qoy, məy-xarab, musəlləs bolsun, yaki xuningdək kənglüng tartqan hərqandağ nərsini xu pulğa alsang bolidu; andin sən wə əyüngdikilər xu yərdə uningdin yəp-iqip, Pərwərdigar Hudaying aldida xad-huram bolisilər. **27** Xəhər-yeziliringda turuwatqan Lawiylarni untumasliqing kerək, qünki aranglarda uning həqkandağ nesiwisi yaki mirasi yok. **28** Hər üq yilning ahirida sən xu yildiki məhsulatliringdin ondin birini əxrə qilip qıqar; sən uni xəhər-yeziliring iqidə topla; **29** xuning bilən Lawiylar (qünki aranglarda uning həqkandağ nesiwisi yaki mirasi

yok), musafir, yetim-yesirlər wə tul hotunlar kelip uningdin yəp toyunsun; xundak kılsang Pərwərdigar Hudaying qolungdiki barlıq mewini bərikətləydu.

15 Hər bir yəttə yilning ahirida sən bir «halas kılix»ni jakarlıoqin. **2** Bu «halas kılix» mundak bolidu: — barlıq kərz igiliri koxnisioqa bərgən kərzni kəqürüm kılixı kerək; uni koxnisidin yaki kerindixidin tələp kılməsliki kerək; qünki Pərwərdigar aldida bir «halas kılix» jakarlandi. **3** Qətəlliktin bolsa tələp kılixka bolidu; lekin kerindixingda boləjan kərzni kəqürüm kılixing kerək. **4** Həlbuki, aranglarda həjətmənlər bolmaydu; qünki Pərwərdigar Hudaying silərgə miras bolux üqün igilixinglarəja beridiojan xu zeminda turəjiningda seni ziyadə bərikətləydu; **5** Pəkət silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioja kulak selip, mən silərgə bəgün tapiliojan bu pütün əmrgə əməl kılixka kəngül bəlsənglar xundak bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Hudaying sanga wədə kılojandək u seni bərikətləydu; sən kəp əllərgə kapalətlık elip kərz berisən, lekin ulardin kərz almaysən; sən kəp əllər üstigə həküm sürisən, lekin ular üstüngdin həküm sürməydu. **7** Pərwərdigar Hudaying sanga beridiojan zeminda xəhər-yezanglar iqidə turuwatқан kerindaxliring arisidin kəmbəoqəl bir adəm bolsa, sən uningəja kənglüngni qattik kıлма yaki həjiti qüxkən kerindixingəja qolungni yumuwalma; **8** sən bəlki sehiylik bilən uningəja qolungni oquq kıl wə uningda nemə kəm bolsa qokum həjitudin qikip uningəja ətnə berip tur. **9** Kənglüngdə namrat kerindixingdin aqrinip: Yəttinqi yil, yəni «halas yili» yəkinlaxti, dəp rəzil oyda boluxtin,

uningõja heq nersə bərməsliktin hezi bol; xundak bolup
kalsa u sening tooqrangda Pərwərdigarõja pəryad kətürüxi
bilən bu ix sanga gunah hesablinidu. **10** Sən qokum
uningõja sehiylik bilən bərgin; uningõja bərginingdə
kənglüngdə narazi bolma; qünki bu ix üqün Pərwərdigar
Hudaying seni barlik ixliringda wə qolungdiki barlik
əmgikingdə bərikətləydu. **11** Qünki kəmbəoqəllər zemindin
yokap kətməydu; xunga mən sanga: «Sən sehiylik bilən
zemindiki qerindixingõja, yəni sening namratliringõja
wə həjətmənliringgə qolungni aqkin» — dəp tapilidim.
12 Sening qerindixing, məyli ibraniy ər yaki ibraniy
ayal bolsun sanga setiloqan bolsa, u altə yil kullukungda
bolidu, andin yəttinqi yilida sən uni özüngdin halas kilip
qoyuwət. **13** Uni qoyuwətkəndə kuruq qol qoyuwətsəng
bolmaydu; **14** sən qokum qoyliringdin, haminingdin wə
xarab kəlqikingdin təkdım kilixing kerək; Pərwərdigar
Hudaying seni bərikətligini boyiqə sən uningõja bər.
15 Sening əslidə Misir zeminida kul boləqanliqingni,
xuningdək Pərwərdigar Hudaying seni hərlük bədili tələp
qutkuzoqanliqini yadingda tut; xunga mən bügün bu ixni
sanga tapilidim. **16** Həlbuki, xu kulung sanga: «mən səndin
kətməymən» desə (qünki u seni wə ailəngdikilərnı səyidu,
sening bilən həli yahxi bolidu) **17** — xu qaşda sən bigizni
elip uning kulıqini ixiktə təx. Xuning bilən u mənggügə
sening kulung bolidu. Xuningdək dedikinggimu xundak
muamilə kiləqin. **18** [Kulungni] yeningdin qoyuwetix
sanga eoqir kəlmisun; qünki u kullukungda altə yil
boləqakqə, kimmiti mədikarningkidin ikki həssə artuk
bolidu; [uni qoyuwətsəng] Pərwərdigar Hudaying barlik

ixliringda seni bərikətləydu. **19** Kaliliring wə qoyliring arisida tuquloqan barlik tunji ərkək mozay-qoziliringni Pərwərdigar Hudayingoşa ata; kaliliringning tunjisini heqkandak əmgəkkə salma, qoyliringning tunjisini kirkima. **20** Sən wə öyüngdikilər hər yili xu melingni Pərwərdigar Hudaying aldidə, Pərwərdigar tallaydioqan jayda yənglar. **21** Birək [xu] haywanlarning bir yeri meyip bolsa, məyli u məjruh, kor yaki uningda hərqandak nuqsan bolsa, uni Pərwərdigar Hudayingoşa kurbanlik qilmasliqing kerək. **22** Bəlki uni xəhər-yezanglar iqidə yesəng bolidu; kixilər məyli pak yaki napak bolsun, uni jərən yaki keyikni yegəndək yesə bolidu. **23** Pəkət sən uning kənini yemə; kənini suni yərgə təkkəndək təküwət.

16 Abib eyini alahidə esingdə tut wə ötüp ketix heyti Pərwərdigar Hudayingoşa atap təbrikligin; qünki Pərwərdigar Hudaying seni Abib eyida Misirdin keqidə qikarəjan. **2** Sən «ötüp ketix heyti»ning melini (məyli koy yaki kala padisidin bolsun) Pərwərdigar Hudaying tallap bekitidioqan jayda uningəşa atap kurbanlik qiləjin; **3** xundakla sən heqkandak bolduruloqan nanni yeməsliging kerək; sən uning bilən yəttə kün petir nan, yəni «külpət neni»ni yeyixing kerək; qünki sən Misir zeminidin aldiraxlikta qikting; xuning bilən sən ömrüngning barlik künliridə Misir zeminidin qikқан xu künni yadingda tutkaysən. **4** Yəttə kün qegraliring iqidə, öyüngdə heqkandak eqitku tepilmisun; sən birinqi küni kəqtə qiləjan kurbanlik gəxləрни ətigəngə qaldurmasliqing kerək. **5** Sən ötüp ketix heyti kurbanlikini Pərwərdigar Hudaying sanga təqdim kilidioqan xəhər-yeziliringning

hərқandikida kılsang bolmaydu; **6** bəlki ətüp ketix heyti kurbanlıqını sən Pərwərdigar Hudaying Öz namini turoquzux üqün tallaydioqan jaydila kıil; uni kəqkurun, kün petix waqtida, yəni Misirdin qıkkandiki waqıtka ohxax waqıtta kılisən. **7** Uni Pərwərdigar Hudaying tallaydioqan jayda pixurup yegin; andin ətigəndə qedirliringoqa kaytsang bolidu. **8** Sən altə kün petir nan yəysən; yəttinqi küni Pərwərdigar Hudaying aldida təntənilik sorun küni bolidu; sən heqkandaq ix-əmgək kılmaysən. **9** Andin yəttə həptini sanaysən; axlıkka oroqak saloqandin baxlap yəttə həptini sanaxka baxlaysən; **10** andin sən «həptilər heyti»ni Pərwərdigar Hudaying aldida qolungdiki ihtiyariy hədiyə bilən ətüküzisən; Pərwərdigar Hudaying sanga bərikətliginigə qarap uni ihtiyarən sunisən. **11** Xuning bilən sən Pərwərdigar Hudaying aldida, U Öz namini turoquzuxka tallaydioqan jayda xadlinisən; sən özüng, ooqlung, kızing, kulung, dediking, sən bilən bir yərdə turuwatqan Lawiylar, aranglardiki musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xadlinisilər. **12** Sən xuning bilən əslidə Misirdə kul boloqanlıqingni esinggə kəltürüp, bu barlıq bəlgilimilərni tutup əməl kıloqin. **13** Sən «kəpilər heyti»ni yəttə kün ətüküzisən; sən haman wə xarab kəlqikingni yioqan qeəqingda, ooqlung, kızing, kulung, dediking, xəhər dərwazisi iqidə turidioqan Lawiylar, musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xu heytta xadlinisilər. **15** Pərwərdigar tallaydioqan jayda sən yəttə kün Pərwərdigar Hudaying aldida heyət ətüküzisən; qünki Pərwərdigar Hudaying barlıq məhsulatliringda, qolung kıloqan ixlarda seni bərikətləydu wə sən dərwəkə

pütünləy xadlinisən. **16** Yilda üq kətim, petir nan heyti, həptilər heyti wə kəpilər heytda sening barlıq ərkəkliring Pərwərdigar Hudayingnıng aldida, u tallaydioqan jayda hazır boluxi kerək; ular Pərwərdigar aldida quruk qol hazır bolsa bolmaydu; **17** bəlki Pərwərdigar Hudayingnıng sanga təkdim qıloqan bərikiti boyiqə hərberi qolidin kelixiqə sunsun. **18** Həlkning üstidin adalət yürüzüp adil həküm qikirix üqün, sən Pərwərdigar Hudayingnıng sanga təkdim qilidioqan barlıq xəhər-yeziliring iqidə hər bir kəbilidə soraqı wə əmədlərləni bekitixing kerək. **19** Adalətni burmilisang bolmaydu; adəmlərgə yüz-hatirə qilsang bolmaydu; para alsang bolmaydu; para bolsa aqılanilərnıng kəzlrini kor qilidu həm adillərnıng səzlrini burmilaydu. **20** Sən mutlək adalətni izdixing kerək; xundak qilsang həyat kərisən həmdə Pərwərdigar Hudayingnıng sanga təkdim qilidioqan zeminni igiləysən. **21** Sən özüng üqün yasaydioqan Pərwərdigar Hudayingnıng qurbangahıning ətrəpioqə «axərah» buti qilinidioqan həqkandak dərəh tikməsliking kerək **22** wə özüng üqün həqkandak but tüwrüki tikləməsliking kerək; undak nərsilər Pərwərdigar Hudayingoqə yirginqliktur.

17 Pərwərdigar Hudayingoqə hərqandak nuqsani yaki baxqə kəmqiliki bolqan kala yaki qoyni qurbanlıq süpitidə sunmaslıqing kerək; qünki undak qilix Pərwərdigar Hudayingoqə yirginqliktur. **2** Pərwərdigar Hudayingnıng sanga təkdim qilidioqan xəhər-yezang iqidə ər bolsun, ayal bolsun, birsining Pərwərdigar Hudayingnıng aldida birər rəzil ixni qıloqanlıqı — Uning əhdəsigə hiləplik qıloqanlıqı, baxqə ilahlaroqə (məsilən, Mən sanga ibadət qilixqə mən'i

kilojan quyax, ay yaki pütkül samawi koxun bolojan yultuzlaroja), ibadət kilip ularoja bax urojanliki baykalsa, **4** – xundak bir ixtin hawer tapkan yaki uni angliojan bolsang, undakta sen astayidillik bilən sürüxtürgin; bu ix ispatlinip rast qiksa, dərwekə Israilda xundak yirginqlik ix kilinojan bolsa, **5** sen xu rəzil ixni kilojan er yaki ayalni dərweziliringoja elip qikip, xu er yaki ayalni ölümgə məhkum kilip qalma-kesək kilixing kerək. **6** Birsini ölümgə məhkum kilix üçün ikki-üç guwahqining sözliri boluxi kerək. Birsini birla guwahqining sözi bilən ɵltürüxkə bolmaydu. **7** ɵltürüliديوanda awwal guwahqilar kol salsun, andin barlik hək kol salsun; xundak kilsanglar siler rəzillikni aranglardin həydiwetisiler. **8** Xəhər-yezanglarda həküm qikirixka sanga təs kelidiojan bir ix qiksa, məyli hun dəwasi, hək-tələp dəwasi yaki zorawanlik dəwasida, hərəkandak talax-tartix bolsa ornunglardin turup Pərwərdigar Hudaying tallaydiojan jayoja beringlar. **9** Siler Lawiy kahinlarning wə xu qaojda bolidiojan soraqqi bəgning yenioja barisiler wə ulardin həküm soraysiler; ular siler üçün həküm qikiridu. **10** Siler Pərwərdigar tallaydiojan axu yərdə turojanlarning silərgə tapxuridiojan həküm sözi boyiqə ijra kilisiler; ularning silərgə kərsətkinining həmmisigə əməl kilip kəngül bəlxünglar kerək. **11** Siler ularning silərgə kərsətkən qanun həkümi boyiqə, qikiridiojan qarari boyiqə kilisiler; ular silərgə tapxuridiojan sözdin ong ya soloja qətnəp kətmənglar. **12** Wə baxbaxtaklik kilip, Pərwərdigar Hudayingning hizmiti üçün xu yərdə turidiojan kahinoja yaki soraqqi bəgkə kulak salmiojan

kixi bolsa, xu adəm ɵlɵmgə mɵhkm bolidu; xuning bilən silər rəzillikni Israildin həydəp qikirisilər. **13** Xundakla, barlik həlk bularni anglap kɵrkidu wə yənə baxbaxtaqlıq kilmaydu. **14** Sən Pərwərdigar Hudaying sanga təkdim kildiojan zeminə kirip uni igiligəndə, xundakla uningda turojanda: «Mən ətrapimdiki əllərningkidək ɵzümgə bir padixah tikliməkqimən» desəng, **15** xu qərdə sən ɵzünggə pəkət Pərwərdigar Hudaying tallaydiojinini tikləysən; ɵstünggə kerindax bolmiojan qətəllikni bekitməsliking kerək. **16** [Padixah] bolsa ɵzi ɵqün atlarni kɵpəytməsliki yaki atlarni kɵpəytmən dəp həlkni Misiroja kayturmasliki kerək; qünki Pərwərdigar silərgə: «Silər xu yol bilən hərgiz kaytmasliqinglar kerək» degənidi. **17** Padixah kɵp ayallarni ɵz əmrigə almasliki kerək; bolmisa uning kɵngli ezip ketixi mumkin. U ɵzi ɵqün altun-kümüxni kɵpəytməsliki kerək. **18** Padixahlik təhtigə olturojinida u ɵzi ɵqün Lawiy kahinlarning aldidə muxu kanunni bir dəptərgə kɵqürüp pütüxi kerək. **19** Xu dəptər uning yenidə daim boluxi wə uni ɵmrining barlik künliridə oquxi kerək; xundak kilsa u Pərwərdigar Hudasing kɵrkup, muxu kanunning səzliri wə bəlgilimilirini tutup ularəja əməl kilixni ɵginidu. **20** Xundakla uning kɵngli kerindaxliri aldidə hakawurlixip kətməydu, bu əmrlərdin ong ya soləja qətnəp kətməydu wə xuningdək Israil arisidə uning wə oqullirining padixahlik künliri kɵp bolidu.

18 Lawiy kahinlar wə xuningdək barlik Lawiyar kəbilisining Israilda həqkandək nesiwisi yaki mirasi bolmaydu; ular Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan

qurbanliklardan wə [Pərwərdigar] mirasidin yeyixə bolidu, **2** Birak ularning kerindaxliri arisida heqkandak mirasi bolmaydu; Pərwərdigar eytkandək, U Əzi ularning mirasidur. **3** Kahinlarning qurbanlik kilidioqan həkhtin alidioqan ülüxi mundak; – (məyli kala yaki qoy bolsun) qol, engək gəxi wə üqəy-qerini kahinlaroqa berilidu. **4** Siləning axliqinglardan, yengi xarabinglardan wə zəytun meyinglardan dəslepki pixqan hosulni wə qoyliringlardan dəslepki kirkiloqan yungni uningoqa berisilər; **5** qünki Pərwərdigar Hudaying uni wə uning əwladlirini Əz namida hizmitidə daim turuxqa barlik kəbililiringlar iqidin talliwaloqan. **6** Əgər Lawiy bolqan bir adəm pütkül Israildiki hərəkandək xəhər-yezidin, yəni əzi makanlaxqan jaydin qikip, Pərwərdigar tallaydioqan jayoqa kəlsə **7** wə xu yərdə Pərwərdigar aldida turoquqi barlik kerindaxlirioqa ohxax Pərwərdigar Hudasing namida hizməttə turoqan bolsa, **8** undakta (məyli u atisidin qaloqan mirasini setiwətkən yaki setiwətmigən bolsun) uning yəydioqan ülüxi kerindaxliriningkidək boluxi kerək. **9** Sən Pərwərdigar Hudaying sanga beridioqan zeminoqa kirgən qaoqda, sən xu yərdiki əlləning yirginqlik adətlirini əgənməsliking kerək. **10** Aranglarda əz ooqli yaki qizini ottin ötküzidioqan, palqilik, rəmqilik, əpsaniylik, jadugərlik **11** yaki dəmidiqilik kiləquqi yaki jinkəx, sehırgər yaki əlgənlərdin yol sorioquqi heqkandək kixi bolmisun; **12** qünki bundak ixlarni kilidioqan hərəkandək kixi Pərwərdigaroqa nəprətlik bolidu; bu yirginqlik ixlər tüpəylidin Pərwərdigar Hudaying xu əlləni aldinglardan həydəp qikiridu. **13** Sən Pərwərdigar Hudaying aldida

əyibsiz mukəmməl boluxung kerək; **14** qünki sən zemindin həydəydiqan bu əllər rəmqilər wə palqilaroqa kulaq salidu; birak Pərwərdigar Hudaying seni undak kilişkə yol qoymaydu. **15** Pərwərdigar Hudaying silər üçün aranglardin, kerindaxliringlar arisidin manga ohxaydiqan bir pəyojəmbər turojuzidu; silər uningoqa kulaq selinglar. **16** Bu silər Hərab teqida yiqiləqan kündə Pərwərdigar Hudayinglardin: «Pərwərdigar Hudayimning awazini yənə anglimayli, bu dəhxətlik otni kərməyli, bolmisa əlup ketimiz» dəp tələp kilişininglaroqa pütünləy mas kelidu. **17** Xu qaqda Pərwərdigar manga: «Ularning manga degən sözi yahxi boldi. **18** Mən ularoqa kerindaxliri arisidin sanga ohxaydiqan bir pəyojəmbərni turojuzimən, Mən Əz səzlimni uning aqzioqa salimən wə u Mən uningoqa barlik tapiləqinimni ularoqa səzləydu. **19** Wə xundak boliduki, u Mening namimda dəydiqan səzlimgə kulaq salmaydiqan hərəkəndak kixi bolsa, Mən uningdin hesab alimən. **20** Əmma Mening namimda baxbaxtaqlıq kiliş Mən uningoqa tapilimioqan birər səzni səzlisə yaki baxka ilahlarınq namida səz kilişioqan pəyojəmbər bolsa, xu pəyojəmbər əltürülsun. **21** Əgər sən kənglündə: «Pərwərdigar kilmioqan səzni kəndak pərək etimiz» desəng, **22** bir pəyojəmbər Pərwərdigarning namida səz kilişan bolsa wə u bexarət kilişan ix toqra qikmisa yaki əməlgə axurulmisa, undaqta bu səz Pərwərdigardın qikmioqan; xu pəyojəmbər baxbaxtaqlıq bilən səzligən dəp, uningdin kərkma.

19 Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridiqan zemindiki taipilərnı silərnıng aldinglardın üzup taxliqan waqtida

wə silər xundakla ularning xəhərliri wə öyliridə turojininglarda, 2 silər xu qaoqda Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioqan zeminda üq xəhərni ayrim qilixinglar kerək; 3 xundakla, adəm öltürgən hər bir kixi xu yərlərgə, xu xəhərləning birigə qeqip beriwalsun dəp yol hazirlap, Pərwərdigar Hudayinglar miras boluxka silərgə beridioqan zeminni üq rayonoqa bəlisilər. 4 Tirik qelix üqün xu yərlərgə qeqip beriwaloqan, adəm öltürgən kixi toqruluk bəlgilimə mundak: – u qoxnisini tasadipiyliktin urup öltürüp qoyoqan, xundakla əslidə uningoa eq-adawiti bolmioqan bolsa, xu yərgə qeqip beriwalsa bolidu. 5 Məsilən, u qoxnisi bilən otun kesixkə ormanoqa kirgən bolup, dərəhni kesixkə paltini kətürgəndə palta bexi sepidin ajrap ketip qoxnisoqa tegip ketip uni öltürüp qoysa, undakta jawabkar kixi bu xəhərlərdin birigə qeqip beriwelip hayat qalidu; 6 bolmisa, qan kisasi aloquqi oqəzipi qaynioqanda adəm öltürgən kixini qooqlaydu wə yol uzun boloaqqa, uningoa yetixiwelip öltürüwetixi mumkin; əməliyəttə, u kixi өлümə layiq əməs, qünki uning əslidə qoxnisoqa heqkəndak eq-adawiti yok idi. 7 Xunga mən silərgə: «Əzünglar xundak üq xəhərni ayrixinglar kerək» dəp əmr qilimən. 8 Pərwərdigar Hudayinglar ata-bowiliringlaroqa kəsəm qiləjinidək qeqrayinglarni kengəytixni, ata-bowiliringlaroqa wədə qiloqan barlik zeminni silərgə təqdim qilixni halaydu; 9 silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüx wə uning yollirida daim mengix üqün mən silərgə bügün tapilioqan bu əmrni tutsanglarla U xundak qilidu, undakta silərmu əzünglar üqün bu üq xəhərdin baxka yənə üq xəhərni qoxisilər. 10 Wə xundak

kilsanglar Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kılıp təkdim kılıdioğan zemin arisida nahək kan təkülməydu wə xuningdək gədininglaroğa hun gunahı qüxməydu. **11** Lekin birsi qoxnisioğa eq-adawət tutқан bolsa, paylap turup uningoğa hujum kılıp, urup ɵltürüwətsə wə xu xəhərlərdin birigə keqip beriwaloğan bolsa, **12** undaқта uning ɵz xəhıridiki aqsakallar adəm əwətip uni xu yərdin yandurup kelixi kerək, andin uni ɵltürülsun dəp «қан kısıasi aloquqi»ning kolioğa tapxuruxi kerək. **13** Sən uni heq ayimioğın, xundaқ kılıoğanda Israildin təkülgən gunahsız қanning deoğini tazilioğan bolisilər; andin ҳalinglar yahxi bolidu. **14** Pərwərdigar Hudaying sanga igiləx üqün təkdim kılıdioğan zeminda burunқilar miras yeringdə bekitkən, qoxnangning pasil texini yətkiməsliking kerək. **15** Məlum jinayət yaki gunah tooғrisida birsigə «U gunah kılıoğan» dəp ərz-xikayət kılıxta yaloғuz birla guwahqi bolsa kupayə kılmaydu, bəlki həmmə ix ikki yaki üq guwahqining səzi bilən bekitilsun. **16** Birsı tooғruluk «palanqi-pokunqi gunah kılıoğan» dəp ərz kılıdioğan қara niyətlik bir guwahqi qıqsa, **17** dəwalixip қaloğan ikki adəm Pərwərdigarning aldida, xu күnlərdə bolidioğan kahınlar wə soraqqi bəglər aldida һazir bolsun; **18** soraqqi bəglər əstayidillik bilən təxürsun; əgər һelikı guwahqi yaloğan guwahqi bolup, ɵz қerındixi tooғruluk yaloğan guwahlıқ bərgən bolsa, **19** undaқта, silər dəl u қerındixioğa kılməqqi bolojinidək uningojimu xundaқ қilinglar. Xundaқ kilsanglar rəzillikni aranglardin yokıtisilər. **20** Қaloğan һəlkımu bu ixni anglaydu wə қorқidu wə xundaқla, aranglarda undəқ rəzil ixni yənə kılmaydu. **21** Silər heq

rəhım kilmanglar; janoja jan, kəzgə kəz, qixqa qix, koloja kol, putka put elinsun.

20 Əgər sən düxmənliringgə jəng kıləjili qikip, at wə jəng hərwilirini, xundakla özüngdin kəp boləjan bir əlni kərsəng, ulardin heq kərkma. Qünki seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Pərwərdigar Hudaying Əzi sən bilən billidur. **2** Silər jənggə qikix aldida kahin əzi aldiəja qikip həlkə səz kılıp **3** ularəja: Əy Israil, anglanglar! Silər bügün düxmənliringlar bilən soquxux aldida turuwatisilər. Kəngülliringlar jür'ətsiz bolmisun; kərkənglar, titrimənglar, ularning səwəbidin dəkkə-dükkigə qüxmənglar; **4** qünki Pərwərdigar Hudaying Əzi düxmənliringlar üstidin oşəlibə kılıxinglar üqün silər bilən billə jənggə qikidu» — dəp eytsun. **5** Xu qaşda əməldarlar həlkə mundak desun: — «Aranglarda bir yəngi əy selip, uni [Hudaəja] atimiojan birsı barmu? Undakta u öz əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlöp ketip, baxka kixi kelip uni [Hudaəja] atixi mumkin. **6** Tək selip üzümzar bərpa kılıp, tehi uning mewisini yemigən birkim barmu? Bar bolsa əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlöp kətsə, baxka kixi kelip uning mewisini yeyixi mumkin. **7** Bir kız bilən wədiləxkən bolup, tehi uni öz əmrigə almiojan birkim bolsa, u əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlöp kətsə, baxka kixi kelip uni əzigə hotunlukka elixi mumkin». **8** Andin mənsəpdarlar həlkə yənə səzləp: «Kərkəp kətkən, jür'ətsiz birkim barmu? U əyigə yenip kətsun. Bolmisa kərindaxlirining yürükimu uningkidək jasarətsiz bolup kəlixı mumkin» dəp eytsun. **9** Əməldarlar həlkə xularni eytkəndin keyin ular

halkning aldidida yetakqilik qilixka qoxunlaroga sardarlarni tiklisun. **10** Siler hujum qilixka molum bir xaherga yekinlaxkininglarda awwal uningoga sulhi toqrisida sez qilinglar. **11** Agar ular sulhini halaymiz, dap jawab berip ez darwazilirini silerga aqsa, undakta uningda turuwatkan hammə halk silerga bekinip kulluk haxarda bolidu. **12** Lekin siler bilən sulhi qilixka unimay, balki siler bilən jəng qilmaqci bolsa siler uni qorxanglar. **13** Pərwərdigar Hudayinglar uni qolunglaroga tapxuroqanda uningdiki hərber ərkəni qiliqlap eltürünglar; **14** lekin ayallar bilən baliliri, kala bilən xəhərdiki hammə nərsini, yəni barliq oəniymətni özünglaroga olja qilip elinglar; Pərwərdigar Hudayinglar ez düxmənliringlardin silergə elip bərgən oljidin yəp səyünisilər. **15** Silərdin yirakta boləqan, [zəmiqoga təwə bolmiqan] əllərninq xəhərlirigə xundak qilinglar. **16** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar silergə miras qilip beridiqan zəmindiki əllərninq xəhərlirini bolsa, ularninq iqidiki tiniki bar heq nərsini tirik qoymay, **17** balki Pərwərdigar Hudayinglar silergə buyruqandək Hittiylar bilən Amoriylar, Qanaaniylar bilən Pərizziylər, Hiwiylar bilən Yəbusiylarninq həmmisini təltəküs yəqitixinglar kerək. **18** Bolmisa, ular ez ilahlirioqa qəqunuxtiki hammə yirginqlik ixlirini silergə əgitip, Pərwərdigar Hudayinglaroga gunah qilidiqan bolisilər. **19** Bir xəhərninq igiləx üqün uzun wəqit jəng qilip qorxap turuxka toqra kəlsə, uninq ətrapidiki dərəhlərninq palta bilən kesip wəyran qilmanglar; qünki ularninq mewisini yesənglar bolidu. Xunga ularninq kəsmənglar; qünki daladiki dərəhlər qorxiwelix kerək boləqan adəmmidi? **20** Lekin siler

mewilik dərəh əməs dəp bilgən dərəhlərnı kesip yokitip, silər bilən soquxqan xəhərni hujum qilip oqulitixqa xu dərəhlərdin istihkam-potəylərni yasisanglar bolidu.

21 Əgər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras qilip igiləxkə beridioqan zeminda, dalada ɵltürɵlgən bir jəsət tepilsa, əmma uni ɵltürgən adəm məlum bolmisa, **2** aqsakalliringlar bilən soraqqi bəgliringlar qikip ɵlük tepiloqan yər bilən ətrapidiki xəhərlərnıng arılıqini ɵlqisun; **3** ɵltürɵlgüqining jəsitigə əng yeqin xəhərning aqsakalliri bolsa ixka selinmioqan, boyuntorokmu selinmioqan inək tepip kəlsun; **4** xu xəhərning aqsakalliri inəkni süyi tohtimay aqidioqan, həydilip terilmioqan bir jiloqıqə elip berip, xu jiloqining ɵzidə inəkning boynini sunduruwətsun; **5** xu qaqda Lawiynıng əwladliri bolqan kahınlar ularning kexioqə kəlsun; qünki Pərwərdigar Hudayinglar ularni ɵzining aldidə hizməttə bolup, Pərwərdigarnıng namida bəht-bərikət tiləxkə tallioqandur. Hərbir dəwa wə hərbir tayaq jazasi ularning səzi boyiqə kesilsun. **6** ɵltürɵlgüqining jəsitigə əng yeqin xəhərdiki aqsakallarnıng həmmisi xu jiloqıqə kelip, boyni sunduruloqan inəkning üstidə turup, kollirini yuyup **7** guwahlık berip: «Kollirimiz bolsa bu qanni təkmiđi, kəzlimiz bu ixni kərmidi; **8** əy Pərwərdigar, Sən ɵzüng hərlük bədili tələp qutkuzoqan həlqing Israilni kəqürgəysən wə nahək aqqan qanning gunahini Israil həlqinggə artmioqaysən» — desun; xundak qilip bu qan gunahioqə kafarət kəltürɵlgən bolidu. **9** Silər xundak qilip Pərwərdigarnıng nəziridə tooqra bolqanni qilip nahək təkülgən qanning gunahini ɵzünglərdin qikiriwətkən

bolisilär. **10** Əgər silər düxmənliringlar bilən jəng kıløjili qıkkıninglarda Pərwərdigar Hudayinglar ularni qolunglarəja bərgəq, ulardin əsir alojan bolsanglar, **11** bu əsirləning arisida qıraylık bir ayalni kərup, kənglūng uningəja qūxūp, uni əmringgə elixni halisang, **12** undakta uni əyūnggə elip barəjin; u qeqini qūxūrūp, tirnaklırini yasap, **13** əsirliktə kiygən kiyimlırini selip, əyūngdə olturup toluk bir ay ata-anisi ūqūn matəm totsun; andin sən uning kəxioja kirip uni əzūnggə ayal kılıp uningəja ər bolsang bolidu. **14** Keyin, əgərdə kənglūng uningdin səyūnmisə, u kəyərnı halisa, barəjili kəyuxung kerək; uni puləja satmiojin wə uningəja dedəktək muamilə kilmiojin, qūnki sən uningəja yekınlık kılıp uyat kıləjansən. **15** Əgər birsining ikki ayali bolup ularning birigə amraklık, yənə birigə əqlük kıləjan bolsa wə amrak wə əq boləjan hər ikkisidin oqul tuəjuləjan bolsa, tunjisini əq ayalidin tapқан bolsa **16** undakta u kixi oqullirioja barini miras ūqūn ūləxtūrūp bərgən künidə əq ayalining oqli, yəni uning tunji oqlining ornioja amrak ayalining oqlini tunji oqullukka kəyuxka bolmaydu. **17** U bəlki əq ayalining oqlini tunji oqlum dəp etirap kilsun; qūnki bu uning kūq-kuwwiti bar waqtidiki dəsləpki mewisidur; tunji oqulluk həkukı uningki boləjaqka, atisi barlık mal-müluktin uningəja ikki ūlūx miras bərsun. **18** Əgər birsining baxbaxtak wə itaətsiz oqli bolsa, u nə atisining səzigə, nə anisining səzigə kulak salmay, hətta tayak-tərbiyimu kar kilmay, ularning gepini yənıla anglimisa, **19** Uning ata-anisi uni tutup, xəhərnıng dərwasioja elip berip, xəhərnıng aqsakallirining kəxioja kəltürsun; **20**

ular xəhərning aqsakalliriya ərz kılıp: — «Bu oşlimiz baxbaxtaqlıq wə itaətsizlik kılıp, səzimizni anglimay yürüdü; u nəpsi yaman, xarabhor bolup qaldı» dəp eytsun.

21 Xuning bilən xəhərning həmmə həlki bir bolup uni qalma-kesək kılıp ɵltürsun. Silər bu yol bilən ɵzünglərdin rəzillikni qikiriwetisilər; pütkül Israil bu ixni anglap qorkıdiya bolıdu. **22** Əgər birsi ɵlüm jazasioya layıq gunah sadir kılıp, ɵltürölğən bolsa wə jəsitini bir dərəhkə esip koyoyan bolsanglar, **23** ɵluki keqiqə dərəhtə qalmisun; qandaqla bolmisun, silər dərəhkə esiloquqini xu kündə kɵmüwetinglar (qunki kimdəkim [dərəhkə] esiloqan bolsa, Huda tərıpidin lənətkə qalduruloqan kixi həsablinıdu). Xundaq kilsanglar, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kılıp bərgən zeminni buloşimioqan bolisilər.

22 Sən kerındixingning kalisi ya qoyi ezip kətkinini kərsəng, qatıqıng bolmay yürmə; qandaqla bolmisun, uni kerındixingning kexioya yətküzüp bər. **2** Əgərdə kerındixing sanga yekin olturmisa wə yaki igisini tonumisang, xu haywannı ɵz ɵyünggə elip kelip, kerındixing uni izdəp kəlgüqə ɵzüng saqlap andin uningoya tapxurup bərgin. **3** Sən ohxaxla uning yitkən exiki yaki kiyimlirinimu xundaq qil; xundaqla kerındixingning hərqandaq yitkən nərsisini tepiwalsang, unimu xundaq qiləyin; sən ɵzüngni bu ixtin qaqurmioqin. **4** Əgər kerındixingning exiki yaki kalisining yolda yikilip qüxkinini kərsəng, sən bu əhwaldin ɵzüngni qaqurmioqin; kerındixingoya yadəmlixip ulioqini tartip turoquzoqin. **5** Ayal kixi bolsa ərləning kiyimini kiymisun; xuningoya ohxaxla ər kixi ayal kixining kiyimini kiymisun; qunki

kimki xundak qilsa, Pərwərdigar Hudayingning aldidā yirginqlik bolidu. **6** Əgər sən yolda ketiwetip, bir dərəhtə yaki yərdə baliliri yaki tuhumliri boloqan quxning uwisiqə uqrisang, anisi tuhum yaki balilirini besip yatqan bolsa, ana-balilirini birakla almioqin; **7** heq bolmioqanda sən anisini qoyuwetip, balilirinila alsang bolidu; xundak qilsang sanga yahxi bolup uzun əmür kərisən. **8** Yengi bir əy salsang, əgzənggə bir tosmā tam yasioqin; bolmisa birsi uningdin yikilip qüxsə, əzünggə qan təkülux gunahini kəltürüxüng mumkin. **9** Əz üzümzarliqingoqā ikki hil uruk qaqmioqin; bolmisa terioqiningning həmmisi wə üzümzarliqning məhsulatliri buloqanoqan hesablinidu. **10** Sən kala bilən exəkni birgə qoxup yər həydimigin. **11** Yung wə kanaptin ibarət ikki hil yiptin tokoloqan kiyimni kiymigin. **12** Sən yepinoqan tonungning tət burjikigə pəpük qoyoqin. **13** Əgər biri hotun elip uningqā yeqinqilik qiloqandin keyin uningqā əq bolup, **14** Uning yaman gepini qilip, uningqā bətnam qaplap, ərz qilip: «Mən bu hotunni aldim, lekin uningqā yeqinqilik qilsam uning qiz əməslikini bildim» desə, **15** undakta qizning ata-anisi qizning paklik ispatini elip xəhər dərwazisida olturoqan xəhərnin aqsakallirioqā kəltürsun, **16** andin qizning atisi aqsakallarqā səz qilip: «Mən qizimni bu kixigə hotunlukqā bərdim, lekin u uningqā əq bolup qaldi; **17** wə mana, u uning yaman gepini qilip, bətnam qaplap ərz qilip: «Qizingning qiz əməslikini bildim» dəydu. Birak mana qizimning paklik ispati!» dəp, ispat rəhtni aqsakallarning aldidā yeyip qoysun. **18** U waqitta xəhərnin aqsakalliri erini tutup uningqā tayak-tərbiyə berip, **19** Israildiki

bir pak kizning yaman gepini kilip, uningoa batnam qapliding dap, yuz xakal kumux telatsun; andin ular pulni kizning atisoa barsun dap bekitsun. Emma kiz bolsa xu kixining hotuni bolup turiwerixi kerak; ar putun omrida uni koyup barsa bolmaydu. **20** Lekin bu sez rast qikip, kizning paklik ispati bolmisa, **21** kizni atisining oyining darwazisi aldioa aparsun wa atisining oyida buzukluk kilip Israilning iqida xarmendilik qilolanliki ugün uning xahirining adamliri xu yerdä uni qalma-kesak kilip eltürsun. Xundak qilöninglarda siler özünglardin razillikni qikiriwetisiler. **22** Ägär birsi eri bar hotun bilän zina kilip tutulup qalsa, zina kilixkan ar-hotun ikkilisi eltürölsun. Xundak qilöanda Israilning iqidin razillikni qikiriwetisiler. **23** Ägär birsi xahärdä biraw bilän wädilixip koyoqan bir kizni uqritip, uning bilän billä bolsa, **24** ikkilisini xahärning darwazisoa elip qikip qalma-kesak kilip eltürünglar; kiz bolsa xahärdä turup warkirimioqini ugün, ar bolsa baxkisining wädiläxkän kizi bilän yatqini ugün eltürölsun. Xundak kilip, siler özünglardin razillikni qikiriwetisiler. **25** Ägär ar kixi baxkisi bilän wädiläxkän kizni dalada uqritip, uni tutuwelip uning bilän yatsa, pakät kiz bilän yatqan ar kixi eltürölsun. **26** Kizoqa bolsa, heqnemä kilmanglar, qünki kizning ezida ölümge layik heq gunah yok. Bu ix bolsa birsi koxnisoa hujum kilip uni eltürwätkänge ohxax ixtur. **27** Qünki u baxkisoa wädiläxkän kizni dalada tutuwalöanda, kiz towlioqan bolsimu uni kutkuzöudäk kixi tepilmioqan. **28** Ägär birsi birer ar bilän wädiläxmigän kizni tutuwelip, uning bilän yetip her ikkisi tutulsa, **29** kiz bilän yatqan adäm kizoqa

yeqinqilik kilip har kilõjini üqün kızning atisioja əllik xəkəl kümüx berixi kerək; andin kızni əzigə hotun kilip elixi kerək; u pütkül əmridə uni koyup bərsə bolmaydu.

30 Həqkim atisining hotunini almasliki kerək, atisining yotkinini aqmasliki kerək.

23 Kimki soqulux yaki kesilix tüpəylidin ahta kiliwetilgən bolsa, Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun. **2** Kimki haramdin tuqulojan bolsa Pərwərdigarning jamaitigə kirəlməs; oninqi əwladiojqə mundaklardan həqkim Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun. **3** Həqbir Ammoniy wə ya həqbir Moabiy Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun; oninqi əwladiojqə ulardin həqkim Pərwərdigarning jamaitigə hərgiz kirmisun. **4** Səwəb xuki, silər Misirdin qikqininglarda ular aldinglaroja yeməklik, su elip qikmidi wə silərgə ziyankəxlik kilixqa silərnı qarõjsun dəp, Aram-Naharaimdiki Petorluk Beorning oqli Balaamni yallidi. **5** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar bolsa Balaamning sözini anglımay, bəlki silər üqün qarõixni bərikətkə aylanduruwətti; qünki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə muhəbbət baqlioan. **6** Silər həmmə künliringlarda [Ammoniylar wə Moabiylar]ning aman-esənlıki wə bəhtini hərgiz istimənglar. **7** Lekin Edomiylar qerindixinglar bolõaq, ularoja nəprət bilən qarımanglar. Misirliklarõjımu nəprət bilən qarımanglar, qünki silər ularning zeminida musapir bolup turojanidinglar. **8** Bularning üqinqi əwladidin tuqulojan balilar Pərwərdigarning ibadət jamaitigə kirsə bolıdu. **9** Duxmənlinggə qarxi jənggə qikqip qedir tiksəng, hərhil napakliktin ehtiyat kilõjin. **10** Əgər aranglarda keqisi birsi qüxidə Xəytan atlap

napak bolqan bolsa, u qedirgahdin qikip ketsun; qedirgahqa udulla kirmisun; **11** kaqkurun kirganda u suqqa quxup, kun patqanda qedirgahqa yenip kirsun. **12** [Hajitnglar] uqun qedirgahning sirtida bir jayinglar bolsun; taratka xu yerga beringlar. **13** Saymanliring iqida bir gurjak bolsun; sen sirtta taratka oltursang, uning bilan erak kolap taritingni komuwat. **14** Qunki Perwardigar Hudaying seni kutkuzuxqa, duxmnliringni aldinglarqa tapxuruxqa qedirgahing otturida yuridu; xunga sening qedirgahing pak bolsun. Bolmisa U seningkida birer paskinilik kersa sendin ayrilip ketixi mumkin. **15** Oz hojisdin keqip yeningqa kalgan kulni oz hojisioqa tutup bermigin. **16** U aranglarda siler bilan billa turup, kaysi xaharning darwazisi iqida kaysi yorni tallisa, xu yerdä tursun. Siler uningqa zulum qilmanqlar. **17** Israilning qizlirining arisida heqbir pahixa bolmisun, Israilning oqullirining arisida heqbir pahixa hazilak bolmisun. **18** Bir kasemni beja kalturmak uqun Perwardigar Hudayinglarning oyiga pahixining pulini yaki hazilakning pulini kalturmigin; qunki bu ikkisi Perwardigar Hudayingning aldidä yirginqliktur. **19** Siler oz kerindixinglardin esum almanglar; pulning esumi bolsun, axliqning esumi bolsun yaki herqandak esum aloqudek baxqa narsining esumini alsanglar bolmaydu. **20** Emma qetalliktin esum alsanglar bolidu, lekin kerindixinglardin heq esum almanglar. Xundak qilsanglar Perwardigar Hudayinglar siler uni igilaxka kiridioqan zeminda, qolliringlarning barliq amgikida silerga bariqat beridu. **21** Sen Perwardigar Hudaying

aldida bir narsini ataxka kəsəm kılğan bolsang, uningğa əməl kılaxka həyal kılma. Bolmisa, Pərwərdigar Hudaying uni səndin tələp kılğanida gunahkar bolisən. **22** Ləkin əgər sən bir narsini ataxka kəsəm kılmisang, u sanga heq gunah bolmaydu. **23** Aozingdin qıkkanoğa əməl kılğan; Pərwərdigar Hudayingğa kəsəm kılip atıoğiningni, yəni aozingning səzi boyıqə ihtiyariy hədiyəngni sunuxung kerək. **24** Sən qoxnangning tallıqıoğa kirsəng haliqıningqə yəp toyun, əmma kaqa-kuqanoğa elip mangmiqin. **25** Qoxnangning pixkan ziraətlikigə kirsəng, qolung bilən ziraətning bexini üzüp alsang bolidu; əmma qoxnangning ziraətlirigə orqak saloquqi bolma.

24 Əgər birsi bir ayalni əmrigə aloğandin keyin uningda birər sət ixni bilip, uningdin səyünmisə, undakta u talak hetini pütüp, uning qolıoğa berixi kerək; andin uni öz əyidin qıqiriwətsə bolidu. **2** Ayal uning əyidin qıkkandin keyin baxka ərgə təgsə bolidu. **3** Bu ikkinqi ərmu uni yaman kərüp, talak hetini yezip qolıoğa berip uni öz əyidin qıqiriwətsə yaki uni aloğan ikkinqi eri əlöp kətsə **4** uni koyup bərgən awwalki eri uni napak hesablap, ikkinqi qetim hotunlukqa almisan; qünki undak kılsa, Pərwərdigarning aldida yirginqlik ix bolidu. Sən Pərwərdigar Hudaying sanga miras kılip beridoğan zeminning üstigə gunah yüklimigin. **5** Əgər birkim yengidin hotun aloğan bolsa uningğa nə jənggə qıqix, nə baxka birər ixka buyrulmisun; u bəlki aloğan hotunini hux kılax üçün bir yilıqə ərkin-azad bolup əyidə oltursun. **6** Heqkim yarqunqak yaki tügmanın üsti texini kapalətkə almisan; qünki bu ix birsining həyatini

kapalətkə aloqandək bolidu. **7** Əgər birkim Israillardin boləjan qerindixining birini bulap kelip, uni quldək ixlətsə wə yaki uni setiwətsə xu bulangqi ɵltürülsun; silər xundak qilsanglar aranglardin rəzillikni qikiriwətsilər. **8** Pesəmahaw wabasi pəyda bolsa, ɵzünglarəja pəhəs bolunglar, Lawiy kahinlarning silərgə barlik kərsətkinini qilinglar; mən ularəja kəndak əmr kiləjan bolsam xuningəja kəngül qoyup əməl qilinglar. **9** Misirdin qikqininglarda Pərwərdigar Hudayinglarning yolda Məryəmgə kəndak kiləjinini əskə elinglar. **10** Əgər sən əz buradər-qoxnangəja kərz bərsəng, kapalət elix üçün ɵyigə kirmigin; **11** bəlki taxkirida turup tur; sanga kərzdar kixi ɵzi sanga beridəjan kapalətni taxkiriəja elip qixsun. **12** Xu kixi yoxsul bolsa sən uningdin kapalətkə aloqan [kiyimni] yepinip uhlimioqaysən; **13** Heq bolmioqanda sən bəlki kapalətni kün patkənda uningəja qayturup bərgin; xundak qilsang u əz tonini yepinip uhlioqanda, sanga bəht-bərikət tiləydu. Xundak qilsang bu ix sanga Pərwərdigar Hudayingning aldidə həkqaniylik sanilidu. **14** Ajiz, namrat mədikarəja nahəklik qilma, məyli u qerindaxliringlardin bolsun yaki yeza-xəhərliringlarda turəjan musapirlardin bolsun. **15** U namratliqtnin əz həkqigə intizar boləjaqqa, u ixligən xu küni kün petixtin burun həkqini qokum bərgin; bolmisa, u sening toərangda Pərwərdigarəja pəryad kətüridu, bu ix gunah bolup bexingəja qüxidu. **16** Balilirining jinayiti üçün ata ɵltürülmisun, balilarmu atining jinayiti üçün ɵltürülmisun; bəlki jinayiti bar boləjan hərbi kixi əz gunahı üçün ɵlüm jazasını tartsun. **17** Sən musapir yaki yetim toərisidiki həkümni burmilima; tul ayalning

kiyim-keqəklirininu kapalətkə alma, **18** bəlki ɵzɵngning Misirda qul bolup Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin hɵr qilip qutkuzup kəlginini yadingoqa kəltɵrgin. Xunga mən sanga buningoqa əməl qilɵjin dəp buyruymən. **19** Sən etizlikingning hɵsulini yioqiningda bir baq ənqini untup qaloqan bolsang, uni elip kelix ɵqun yenip barmioqin; u ənqə musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. Xundak qiloqanda Pərwərdigar Hudaying sening qolliringning barlik əmgikini bərikətləydu. **20** Zəytun dərilingni qakqiningdin keyin xahlirida qaloqanlirini qayta qakma; kaldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. **21** ɵzəmzarlikingning ɵzumlirini yioqip bololandin keyin waxang qilmioqin. Kaldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. **22** ɵzɵngning Misir zeminida qul bolojiningni yadingoqa kəltɵrgin; xunga mən sanga buningoqa əməl qilɵjin dəp buyruymən.

25 Əgər ikki kixi birnərsini talixip qelip, həkum berixni tələp qilip sot aldioqa kəlsə, undakta soraqqilar dəwaoqa həkum qikirip həkdarini hək, gunahı bar adəmnı gunahkar dəp jakarlisun. **2** Əgər gunahkar adəm dərrigə layik bolsa, soraqqi uni əzining aldidə yərgə yatquzup, uning qiloqan gunahioqa layik sanap dərrilisun. **3** Lekin pəkət qirik dərrila urulsun; xuningdin ziyadə urulmisun, kəp urulsa xu qerindixing kəz aldingda kəmsitilgən bolidu. **4** Sən hamən tepiwatqan kalining aozini boqmioqin. **5** Əgər bir yərdə turidioqan qerindax aka-inilarning biri bala yuzi kərməy ɵlup kətsə, ɵlgən kixining ayali yat bir kixigə təgmisun; bəlki uning erining birtuoqan qerindixi uning qexioqa kirip uni hotunlukqa elip,

birtuqan kerindaxlik burqini ada kilsun; **6** elgan kerindixining ismi Israildin oqurilməsliki uqun ayalning tunji balisioqa uning ismi koyulsun. **7** Lekin agər bu kixi yənggisini elixni halimisa, yənggisi [xəhər] dərwasidiki aqsakallarning kexioqa berip: «Erimning birtuqan kerindixi öz kerindixining ismini Israilda qalduruxqa unimidi; u mən uqun birtuqan kerindaxlik burqini ada kilixqa unimidi», dəp eytsun. **8** Andin uning xəhiridiki aqsakallar uni qakirtip uningoya nəsihət kilsun; agər u: «Mən uni hotunlukqa elixni halimaymən», dəp qing turuwalsa, **9** yənggisi aqsakallarning kəz aldida uning kexioqa berip, uning putidin kəxini saldurup, yuzigə təkürüp: «Bir tuqan kerindixi uqun ailə kuruxqa unimioqan kixigə xundak kilinsun!» dəp jakarlisun. **10** Xu kixining nami Israilning iqidə: «Kəxi selinoquqining eyi» dəp atalsun. **11** Agər ikki adəm bir-biri bilən uruxup qaloqinida birining ayali öz erigə yadəmlixip erini uroquqining qolidin ajratmaqqi bolup, qolini uzitip uroquqining jan yerini tutuwalsa, **12** undakta sən uningoya heq rəhim kilmay qolini kesiwət. **13** Sening haltangda qong-kqiqik ikki hil taraza texi bolmisun. **14** Oyüngdə qong-kqiqik ikki hil əfah saklima. **15** Taraza texing toptoqra, durus bolsun; əfahingmu toptoqra, durus bolsun. Xundak kilsang Pərwərdigar Hudaying sanga beridioqan zeminda əmrüng uzun bolidu. **16** Qünki kimki xundak ixlar kilsa, kimki nahək ix kilsa, Hudaying Pərwərdigarning aldida yirginqlik sanilidu. **17** Misirdin qikip keliwatqininglarda Amaləkləarning silərgə nemə qiloqinini esinglarda tutunglar; **18** ular

Hudadin qorqmay, yolda silərgə uqrap, silər hərıp-qarqap
halinglar qalmoqan qaoqda, kəyninglarda qaloqan ajiz
kixilərnı urup yoqatmidimu? U Hudadin heq qorqmıdı.

19 Xunga, Pərwərdigar Hudaying mirasing bolsun dəp
sanga igiləxkə berıdıoqan zemında, Pərwərdigar Hudaying
ətrapingdiki barlıq düxmənliringdin amanlıq bərgınıdə,
Amaləklərnıng namını asmanning tegıdə əslənmıgüdək
dərijıdə eqürüwət; bu ıxni unutma.

26 Sən Pərwərdigar Hudaying sanga miras kılıp
berıdıoqan zemınoqa kirıp unı özüngning kılıp igiləp
olturaqlaxqanda, **2** Pərwərdigar Hudaying sanga
berıdıoqan zemınnıng həsulını aloqanda, sən yərnıng
dəsləpki pıxqan mewısını elıp, sewətkə selıp Pərwərdigar
Hudaying Öz namını qoyuxqa tallaydıoqan jayoqa elıp
berıxing kerək; **3** andın xu waqıttiki kaqınning kexıoqa
kəltürüp, unınoqa: «Pərwərdigar Əzi bizgə berıxkə ata-
bowılrımızoqa kəsəm kıləoqan zemınoqa kırdım, bügün
mən Pərwərdigar Hudayingning aldıda xundak boləınıoqa
guwaqmən», dəp eytısen. **4** Kaqın sewətnı qolungdin elıp
unı Pərwərdigar Hudayingning kurbangahıning aldıda
qoyıdı; **5** andın sən Pərwərdigar Hudayingning aldıda
söz kılıp mundak dəysən: — «Mening atam əslı oqerıp bır
aramıy ıdı; Mısoqo qüxüp olturaqlaxtı; ular xu yərdə sanı
az musapır bolsımu, barəanseri kəpiyip uluq, küqlük,
qong bır həlk boldı. **6** Lekin Mısrıqlar bizgə kattıq
qolluk kılıp, zulum selıp bizni eqır əmgəkkə saldı. **7**
Əmma biz ata-bowılrımıznıng Hudası Pərwərdigarəoqa
pəryad kılıwıduq, Pərwərdigar awazımıznı anglap biz
tartıwatqan harlıq, japa wə zulumoqa nəzirını saldı. **8**

Xuning bilən Pərwərdigar küqlük kol wə uzartқан bilək, dəhxətlər wə məjizilik alamətlər wə karamətlər bilən bizni Misirdin qikirip **9** bizni bu yərgə elip kelip bu zeminə, yəni sūt bilən həsəl ekip turidiqan bir zeminə igə kildi! **10** Əmdi mana, əy Pərwərdigar, sən Manga bərgən bu zeminning mewisining dəslepki pixkinini sening kexingə əkəldim», dəysən. Xularni dəp, sewətni Pərwərdigar Hudayingning huzurida qoyup, Pərwərdigar Hudayingning aldida səjdə kilisən; **11** xundak kəlip sən wə öyüngdikilər Pərwərdigar Hudayingning silərgə ata kəloqan həmmə nemətliridin hux bolunglar; özüing, Lawiyar wə aranglarda turidiqan musapirlar qoxulup xadlininglar. **12** Sən hər üqinqi yilida, yəni ondin biri boləqan əxrə yilida həmmə həsulungning ondin birini əxrə ayrip boləqandin keyin, sən Lawiy bilən musapirə, yetim-yesir, tul hotunlarə dərwaziliringning iqidə xulardin yəp toyunsun dəp berisən; **13** wə sən Pərwərdigar Hudayingning aldida səz kəlip xundak dəysən: «Mən öyümdin [Hudaə] məkəddəs kəlinəqan nərsiləni ayrip elip qikəp, sən Manga tapiləqan əmr boyiqə bularni Lawiy bilən musapirə, yetim-yesir, tul hotunlarə bərdim; mən Sening əmrliringning həqbirini nə buzmədim, nə həqqaqan unutmədim; **14** matəm tutқанlirimda xulardin həqnəmini yəmidim, napak hələttə turup buningdin birnəmini almidim; əlgən kixigə atap buningdin həqnəmə bərmədim, bəlki Pərwərdigar Hudayimning awazini anglap hər ixta Sən manga əmr kəloqining boyiqə kəldim. **15** Əmdi Sən məkəddəs məkaning boləqan asmanlardin nəzər selip Öz həlqing Israilni, xundakla ata-bowilirimizə kəsəm

bilən kılöjan wədəng boyiqə, həsəl bilən süt aqidiojan, bizgə bərgən bu zeminni bərikətligəysən». **16** Būgün Pərwərdigar Hudaying bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə əməl kılıxqa əmr kildi; pütün kəlbəng, pütün jening bilən ularni tutup ularoqa əməl kil. **17** Sən būgün Pərwərdigarni əzūngning Hudaying boluxqa, xundakla Uning yollirida mengixqa, Uning bəlgilimilirigə, Uning əmrlirigə, Uning həkümlirigə əməl kılıp Uning awazioqa kulak selixqa qəbul kilding; **18** wə Pərwərdigar bolsa būgün silərni Əzining has həlki boluxqa, Uning barlik əmrlirini tutuxqa (U silərgə wədə kılöjandək) silərni qəbul kildi. **19** Xundak bolsa, U silərgə izzət, nam-xəhrət wə xan-xərəp berip, Əzi yaratqan barlik əllərdin silərni üstün kildu. Buning bilən silər Uning eytkinidək, Pərwərdigar Hudayinglar üqün muqəddəs bir həlk bolisilər.

27 Musa wə Israilning aqsakalliri həlkqə buyrup mundak dedi: — «Mən būgün silərgə tapiliojan bu barlik əmrni tutunglar. **2** İordan dəryasidin ətüp Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridiojan zeminoqa kirgən kündə, silər qong-qong taxlarni tikləp ularni hək bilən aqartinglar; **3** andin atabowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə wədə kılöjnidək, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridiojan, süt bilən həsəl ekip turidiojan zeminoqa kirixinglar üqün dəryadin ətkeninglərdə, bu qanunning həmmə səzlrini xu taxlaroqa pütüp qoyunglar. **4** Silər İordan dəryasidin ətüp, mening būgünki əmrim boyiqə xu taxlarni Ebal teoqida tikləp, ularni hək bilən aqartinglar. **5** Silər xu yərdə Pərwərdigar Hudayinglar üqün təmür əswab

təgmigən taxlardin qurbangah yasanglar; **6** Pərwərdigar Hudayinglarning bu qurbangahı yonulmioqan, pütün taxlardin yasalsun; uning üstidə keydürmə kurbanlıqlarni Hudayinglar Pərwərdigarəya atap sununglar, **7** wə xu yərdə inaklıq kurbanlıqlirininimu sununglar, ulardin yəp Pərwərdigar Hudayinglarning huzurida xadlininglar. **8** Silər xu taxlar üstigə bu qanunning həmmə səzlirini enik pütüp qoyunglar». **9** Andin Musa bilən Lawiy kahinlar pütkül Israiləya söz kılıp: «Əy Israil, xük turup anglanglar! Silər bugün Pərwərdigar Hudayinglarning həlki boldunglar. **10** Əmdi Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə qulak selip, mən bugün silərgə tapilioqan uning əmrliri wə bəlgilimilirigə əməl kilinglar» — deyixti. **11** Xu küni Musa həlkkə əmr kılıp mundak dedi: — **12** Silər İordan dəryasidin ötkəndin keyin, bular, yəni Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar, Yüsüp bilən Binyaminlar Gərizim teoqining üstidə turup, həlkkə bəht-bərikət tilisun. **13** Bular, yəni Rubən, Gad, Axir, Zəbulun, Dan bilən Naftali Ebal teoqining üstidə lənət okuxka tursun. **14** U wəqıtta Lawiyar Israilarning həmmisigə yukiri awaz bilən: — **15** «Kimki hünərwənnig kəli bilən birər oyma yaki quyma məbudni yasap qıqsa (Pərwərdigar aldidə yirginqlik ixtur!), uni yoxurunqə tikləp qoysa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlqning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **16** «Kimki ata-anisini kəzge ilmisa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlqning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **17** «Kimki qoxnisining pasil texini yətkisə lənətkə qalsun», dəp jakarlisun. Andin həlqning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **18** «Kimki bir korni yoldin

azdursa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **19** «Kimki musapir, yetim-yesir wə tul hotun tooqrisidiki həkümni burmilisa, lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **20** «Kimki atisining hotuni bilən yatsa, atisining yotqinini aqқан boləqqa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **21** «Kimki haywan bilən munasiwət qilsa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **22** «Kimki atisining kızı yaki anisining kızı boləqan əz həmxirisi bilən yatsa lənətkə qalsun» — dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **23** «Kimki keynanisi bilən yatsa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **24** «Kimki qoxnisini paylap turup yoxurun əltürsə lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **25** «Kimki gunahsiz adəmnı əltürüp uning keni üqün hək əlsa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **26** «Kimki bu qanunning səzligə kəngül bəlməy, uningə əməl kılıxta qing turmisa, lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun.

28 Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning səzini anglap, Uning mən bügün sanga tapxuridioqan əmrlirigə əməl kılıxqa kəngül bəlsəng, Hudaying Pərwərdigar seni yər yüzidiki həmmə əllərnıng üstigə qong kılıdu; **2** Pərwərdigar Hudayingning səzini anglısang bu həmmə bəht-bərikətlər sanga əgixip üstünggə qüxıdu: — **3**

Sən xəhərdə bəht-bərikətlik bolisən, səhradimu bəht-bərikətlik bolisən. **4** Baliyatqungning mewisi bilən yeringning mewisi, qarpayliringning mewisi, yəni kalangning nəsilliri wə qoy padiliring tuoqkini bolsa, bəht-bərikətlik bolidu. **5** Sewiting bəht-bərikətlik bolidu, təngnəngmu bəht-bərikətlik bolidu. **6** Sən kirsəngmu bəht-bərikətlik bolisən, qiqsangmu bəht-bərikətlik bolisən. **7** Sanga qarxi qikqan düxmənliringni Pərwərdigar aldingda məqlup qilidu; ular bir yol bilən sanga hujuməyə kelip, yəttə yol bilən aldingdin qaqudu. **8** Sening ambarliringda wə qolung bilən qilidiqan barliq ixliringda Pərwərdigar üstünggə bəht-bərikət buyruydu; Pərwərdigar Hudaying sanga beridiqan zeminda U seni bərikətləydu. **9** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning əmrlirini tutup yollirida mangsang, Əzi kəsəm bilən sanga wədə qiloqandək Pərwərdigar seni tikləp Əzigə mukəddəs bir həlk qilidu. **10** Xuning bilən yər yuzidiki həmmə həklər sening Pərwərdigarning nami bilən atalojiningni kərüp səndin qorkidu. **11** Pərwərdigar seni yaxnitidu; sanga berixkə ata-bowiliringoqə kəsəm bilən wədə qiloqan zeminda seni öz bədiningning mewisi bilən qarpayliringning mewisi wə yeringning mewisini mol wə bərkətlik qilidu. **12** Pərwərdigar sening zemingoqə öz waqtida yamoqur berip kolliringning həmmə ixlirini bərikətləx üqün öz həzinisi boləqan asmanni sanga aqidu; əzüng heq kimdin kərz almaysən, bəlki kəp əllərgə kərz berisən. **13** Pərwərdigar seni quyruk əməs, bax qilidu; sən pəkət üsti bolup, asti bolmaysən. Əgər mən silərgə bügün tapilioqan Pərwərdigar Hudayingning

əmririgə qulak selip, ularni tutup əməl kılsang, **14** xundakla mən bugün silərgə buyruoqan həmmə səzlərninğ heq biridin ong yaki soloqa qətnəp kətmisəng, baxqa ilahlaroqa əgixip kullukioqa kirmisəng, xundak bolidu. **15** Lekin xundak boliduki, əgər Pərwərdigar Hudayingning awazioqa qulak salmay, mən bugün silərgə tapilioqan uning barliq əmrliri bilən bəlgilimilirini tutmisanglar həm ularoqa əməl kılmisanglar, bu lənətlərninğ həmmisi sanga əgixip üstünggə qüxidu: — **16** Sən xəhərdə lənətkə qalisən, səhradimu lənətkə qalisən. **17** Sewiting lənətkə qalidu, təngnəngmu lənətkə qalidu. **18** Baliyatqungning mewisi, yeringning mewisi, kalangning nəsiliri wə koy padiliringning tuoqini lənətkə qalidu. **19** Sən kirsəngmu lənətkə qalisən, qıksəngmu lənətkə qalisən. **20** Sening Pərwərdigarni taxlioqan rəzil kılmixliring üqün u sən yok kılinoquqə, tezdin həlak kılinoquqə, qolung kıloqan barliq ixliringda sening üstünggə lənət, parakəndilik wə dəxnəm qüxüridu. **21** Pərwərdigar sən igiləxkə kiridioqan zemindin seni yokatquqə sanga waba qaplaxturidu. **22** Pərwərdigar seni sil-waba kesili, kezik kesili, yalluqluk kesili wə bəzgək kesiligə giriptar kılip, quroqəqilik, qawirix apiti wə həl apitigə muptila kılidu. Bu apətlər sən yok kılinoquqə seni koqlaydu. **23** Bexingning üstidiki asman mistək, ayioqning astidiki yər təmürdək bolidu. **24** Pərwərdigar sening zeminingda yaoidioqan yamoqurni topa-qang wə qum kılidu; ular taki sən həlak boləquqə asmandin üstünggə qüxidu. **25** Pərwərdigar Əzi seni düxmənliringning aldida məqlup kılidu. Sən ularoqa qarxi bir yol bilən berip, ularning aldidin yəttə yol bilən qəqisən;

yər yüzidiki həmmə əllərnı dəkkə-dükkıgə salıdıoıan obyekt bolup qalısılər. **26** Əlüklırlınglar asmandıki barlık uıar-qanatlar bılən yər yüzıdıkı həywanlaroıa yəm bolıdu; ularnı həydıwetıdıoıan həqkım qıqımaydu. **27** Pərwərdıgar senı Misırdıki sakaymas yara-qaqılırı, qıqan-hürrəklər, təmrətkə, kıqıxkək bılən urıdu. **28** Pərwərdıgar senı saranglık, korluk wə parakəndıllık bılən urıdu. **29** Sən küpkündüzdə kor kixı qarangoıuda təmtılgəndək təmtıləp yürısən, barlık yollırlıng aqımaydu; sən kündın-küngə pəkət zulum bılən bulangqılıkka uırıoıuıı bolısən, senı kütqızıdıoıan həqkım qıqımaydu. **30** Sən bır hotun bılən wədıləxsəng baxka bır adəm unıng bılən yatıdu; əynı salsang unıngda olturalmaysən, tək tıkkən bolsang mewısını yeyəlməysən. **31** Kalang kəzlırlıngnıng aldıda soyulıdu, lekın gəxıdın yeyəlməysən; qarap turup exıng səndın bulap ketılıdu, sanga yenıp kəlməydu. Qoylırlıng düxmənlırlıngnıng koloıa qüxüp ketıdu, ularnı yandurup kelıxkə yərdəmgə həqkım qıqımaydu. **32** Oıul bılən kızlırlıng baxka bır əlnıng koloıa qüxüp, kəzlırlıng pütün kün ularoıa təlmürüx bılən qarqaydu; lekın kəlung ularnı kütqızuxka amalsız qalıdu. **33** Yerıngnıng məhsulatlırı bılən əmgıkingnıng barlık mewısını sən tonumaydıoıan bır əl yəp ketıdu; sən barlık künlırlıngdə ezılıp zulum tartısən; **34** Kəzlırlıng kərgən ıxlardın sən sarang bolup ketısən. **35** Pərwərdıgar senı tapınlıngdın qokkangoııqə, tızıng bılən paqak-putlırlıngoııqə sakaymas dəhxətlik yara-qaqıllar bılən urıdu. **36** Pərwərdıgar senı öz üstünggə tıklıgən padıxahıngoıa kəxup əzüng wə ata-bowılırlıng tonumıoıan bır əlgə tutup berıdu. Sən xu yərdə turup yaıaq wə taxtın

yasaloqan baxka ilahlaroqa qokunisən. **37** Sən Pərwərdigar seni elip baridioqan həmmə əllər arisida wəhimə, səz-qəqək wə tapa-təning obyektı bolup qalisən. **38** Sən etizlikka berip kəp uruk qaqsən, lekin qekətkilər ularni yəp ketip, uningdin az yiojip kelisən. **39** Tallarni tikip pərwix kilsangmu, ularni kurtlar yəp ketip, nə mewisini yioqalmaysən, nə xarab iqəlməysən. **40** Zeminingning hər yeridə zəytun baqliring bolsimu, uning meyi bilən bədingni məsihləp mayliyalmaysən; qünki dərəhlərdiki mewilər pixmayla qüxüp ketidu. **41** Ooqul wə kız pərzənt kərsəngmu, lekin ular yeningda turmaydu; qünki ular sürgün bolup ketidu. **42** Sening hər bir dərhiing bilən yeringning barlik məhsulatirini qekətkilər əzining kilidu. **43** Aranglarda turuwatqan musapir səndin baroqanseri üstün bolup, sən baroqanseri təwən bolup qalisən. **44** U sanga kərz bərgüqi bolidu, əmma sən uningqa kərz berəlməysən. U bax bolidu, sən kuyruk bolisən. **45** Sən Pərwərdigar Hudayingning awazioqa kulak salmay, U sanga tapilioqan əmr wə bəlgilimilərnı tutmioqining üqün bu lənətlərnıing həmmisi sən həlak kilinoquqə seni koqlap yetip, üstünggə qüxidu. **46** Bu lənətlər əzüng wə nəslingning üstigə mənggülik qüxidioqan məjzilik alamət wə karamət bolup qalidu. **47** Sən kəngriqiliktə xadlik wə kəngül huxlukı bilən Pərwərdigar Hudayingning qullukıda bolmioqqa, **48** buning ornioqa sən aqlik wə usuzluk, yalingaqlik wə hər nərsining kəmqilikidə bolup Pərwərdigar sanga qarxi əwətidioqan düxmənliringning qullukıda bolup qalisən; U seni həlak qiləquqə boynungoqa təmür boyunturukni salidu. **49** Pərwərdigar yiraqtin, yəni

yər yüzining qetidin sən tilini bilməydiyən, bürküttək xungəyup kelidiyən bir əlni sanga qarxi əwətidu. **50** U əlpazi əxəddiy, kərilarəya yüz-hatirə kilməydiyən wə yaxlarəya mehİR kərsətməydiyən bir əl bolidu. **51** U sən həlak boləyqə, qarwiliringning nəsli bilən yeringning məhsulatlırını yəp ketidu; qünki u seni yokitip bolmıyqə sanga nə axlık, nə yengi xarab, nə zəytun meyi, nə kalangning mozaylırı nə qoy padiliringning qozilıridin bir nemini koymaydu. **52** Sən tayanəyan pütkül zeminingdiki həmmə egiz, məhkəm sepilliring erülüp qüxküqə, u pütkül zeminingdiki barlık dərweziliring aldiyə kelip, seni qorxiwalidu; u Pərwərdigar Hudaying sanga bərgən zeminingning hər yeridiki həmmə dərweziliring aldiyə kelip, seni qorxiwalidu. **53** Xu wəqıttə düxmənliringning qıstap kelıxlıri bilən boləyan qamal-qıstangning azab-oqubətlıri iqidə, Pərwərdigar Hudaying sanga ata kıləyan, öz teningning mewisi boləyan oqulliringning gəxini wə kızliringning gəxini yəysən. **54** Wə xundak boliduki, aranglardiki nazuk, intayin silik-sipayə bir adəm kərındixi, kuqıqidiki ayalı, xundakla tehi tirik balilıridin kızıyınip, ularəya yaman kəzi bilən qaraydu; **55** xunga, düxmənliringning qamal-iskənjsidə sən öz dərweziliring iqidə kiyınaləyningda heqnemə qalmıyənlikı üqün, u əzi yəwatqan baliliringning gəxidın ularning heqkaysisıyə azraqmu bərməydu. **56** Aranglardiki əslidə nazuk wə silik-sipayə boləyan, silik-sipayılıkı wə nazuklukıdin puti bilən yərgə dəssəxnımu halımaydıyən ayal kuqıqidiki eri, oqul-kız pərzəntlıridin kızıyınip, ularəya yaman kəzi bilən qaraydu; qünki düxmənliringning qamal-

iskənjisi bilən sən öz dərważiliring iqidə kıynaloqiningda heqnərsə qalmioqqa, u öz puti arilikidin qikqan bala həmrəhi bilən əzi tuoqan balilirini yoxurunqə yəydu. **58** Sən bu kitabta pütülgən bu qanunning barlik səzlidirigə əməl kilixka kəngül bəlmisəng, Pərwərdigar Hudayingning uluoq wə həywətlik namidin kərkmişang, **59** Pərwərdigar sening üstünggə qüxüridioqan wabalar hən nəslingning üstigə qüxüridioqan wabalarni əjayib kilidu; U dəhxətlik, uzakqə sozulidioqan wabalarni wə eoqir, uzakqə sozulidioqan kesəllərnə üstünggə wə nəslinggə qüxüridu; **60** Pərwərdigar sən kərkidioqan, Misirdiki barlik kesəllərnə üstünggə qüxürüp, sanga qaplasturidu. **61** Xuningdək bu qanuniy kitabta pütülmigən həmmə kesəl wə həmmə wabanimu Pərwərdigar taki sən həlak boləyduqə üstünggə qüxüridu. **62** Xuning bilən əslidə asmandiki yultuzlardək nuroqun bolsanglarmu, əmdilikdə az bir türküm kixilər bolup qəlisilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulək salmidinqlar. **63** Wə xundək boliduki, Pərwərdigar ilgiri silərgə yahxilək kilip, silərnə awutqinidin səyüngəndək, U əmdi silərnə yəkitip həlak kilidioqinidin səyünidu; xuning bilən silər igiləxkə kiridioqan zemindin yulup taxlinisilər. **64** Pərwərdigar silərnə yər yüzining bu qetidin u qetigiqə boləqan həmmə əllərnə arisioqə tarkitidu; silər əzünglar yaki atabowiliringlar tonumioqan yəoqəq bilən taxtin yasaləqan ilahlarınə kulluqida bolisilər; **65** Silər u əllərnə arisida nə aram tapalmaysilər, nə tapininglar tirəp turoqudək heq məzmut jay bolmaydu; Pərwərdigar bəlki xu yərdə silərnə kənglünqlarnə oquwalaxturup titritip,

közüŋlarni karangöjülasturup jeninglarni solaxturidu. **66** Silər qarap turup jeninglar kılda esikliktek turidu; silər keqə-kündüz dəkkə-dükkidə bolup jenimdin ayrilip qalarmənmu? — dəp kəkisilər; **67** kəŋlünŋni başkan wəhimə wə parakəndiqilik wə kəzliring kərgən kərünüxlər tüpəylidin ətigini: «Kaxki kəq bolsidi!», kəqtə bolsa: «Kaxki ətigən bolsidi!» dəysən. **68** Pərwədigar silərgə wədə kılip: «Silər bu yolni ikkinqi yənə kərməysilər» degən xu yol bilən silərni kemigə qüxürüp Misiroğa yanduridu. Silər xu yərdə düxmənliringlaroğa kul-dedək boluxka özüŋlarni satisilər, lekin silərni alojili adəm qikmaydu.

29 Təwəndikilər Pərwədigar Israillar bilən əhdə baqlax üqün Moab zeminida Musaoğa tapiloğan sözlərdur. Bu əhdə Pərwədigar ular bilən Hərabdə kıloğan əhdidin baxka bir əhdə idi. **2** Musa pütkül Israilni qakirip ularoğa mundak dedi: «Silər Pərwədigarning Misir zeminida Pirəwngə, uning barlik hizmətkarliri wə zeminning həmmə yeridə kəz aldinglarda nemə ix kılojini kərdüŋlar, **3** yəni xu qong apətlər bilən uluoq məjizilik alamət wə karamətlərni öz kəzüŋlar bilən kərdüŋlar. **4** Lekin Pərwədigar silərgə bügüŋiqə qüxəngüdək kəŋül, kərgüdək kəz wə angliqudək kulak bərmidi. **5** Mən kırık yil silərni bayawanda yetəkləp yürdüm; xu waqitlarda üstüŋlardiki kiyimliringlar konirimidi, putunglardiki kəxinglarmu konirap kətmidi. **6** Huda Əzining silərning Pərwədigar Hudayinglar ikənlikini bilsun dəp, silərgə yeyixkə nan, iqixkə xarab yaki küqlük iqimlik nesip kılmidi. **7** Silər bu jayoğa yetip kəlgininglarda Həxbonning

padixahı Sihon bilən Baxanning padixahı Og biz bilən jəng kılqılı qıktı; əmma biz ularni urup məqlup kılduk; **8** biz ularning zeminlirini elip Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras kılıp bərduq. **9** Əmdi silər həmmə ixliringlarda rawaj təpıx üqün bu əhdining səzlrini tutup, ularqə əməl kilinglar. **10** Bögün həmminglar — kəbilə baxlıkliringlar, aqsqalliringlar, əməldarliringlar, xuningdək Israilning həmmə ərliri, **11** kiqik baliliringlar, ayalliringlar, qedirgahınglarda turuwatqan musapirlar, xundaqla otun kəsküqiliringlar wə su toxuquqiliringlarmu, həmminglar Pərwərdigarning aldidə hazır turuwatisilər; **12** məqsət xuki, Pərwərdigar Hudayinglarning əhdısıgə, yəni Pərwərdigar Hudayinglar bögün silərgə bərgən kəsimi bilən baqlıqan əhdıgə dahil boluxunglar üqündur, **13** Wə xuning bilən təng U silərni bögün Əzigə has bir həlk kılıp silərgə wədə kılqınidək, atabowiliringlarqə, yəni İbrahim, İshak wə Yakupqa kılqan kəsimi boyıqə əzi silərgə Huda boluxtur. **14** Lekin mən bu əhdə wə kəsəmni yalquz silər bilənla əməs, **15** bəlki bögün biz bilən bu yərdə Pərwərdigar Hudaıimizning aldidə turuwatqanlar, xundaqla bögün bu yərdə biz bilən birgə bolmioqan kixilərnıng həmmisi bilənmu tüzüximən. **16** (qünki silər bizning Misir zeminida kandaq turoqanlıqımız wə səpirimizdə əllərnıng otturısidin kandaq ətüp kəlginimizni obdan bilisilər; **17** Silər ularning arisidiki yirginqlıq nərsilərni, ularning arisidiki yaqıq, tax, altun wə kümüxtin yasaloqan butlarnı kərdünglar). **18** Əhdining məqsiti bolsa, silərnıng aranglardiki hər bir ər, hər bir ayal, hər bir ailə wə hər bir kəbililiringlardın bögün

kengli Pərwərdigar Hudayimizdin yenip, xu əllərnin
iləhlirinin qulluqıya kirip ketidıyan heq kixi bolmisun,
xundaqla aranglarda ət süyi wə əmən qıqiridıyan yiltiz
pəyda bolup qalmisun üqündur. **19** Dərwəkə xundak
boliduki, xu lənət səzlrini angliqanda əz kenglidə əz-
əzini bəht-bərikətlik sanap: «Mən qanqə baxbaxtaqlıq
bilən mangsammu, tinq-amanlıqta turiwerimən», degüqi
xundak bir kixi bolidu; nətijidə, nəm yərmu qangqak yərgə
ohxaxla wəyran qilinidu. **20** Pərwərdigar mundak kixini
əpu qilmaydu, bəlki Pərwərdigarning oşəzi bilən otluk
qəhri tütündək xu kixigə qüxidu; bu kitabta pütülgən
həmmə lənətlər uning bexioya qüxidu; Pərwərdigar
uning ismini asmannin tegidin əqüridu. **21** Pərwərdigar
bu qanun kitabida pütülgən əhdinin həmmə lənətliri
boyiqə Israilning barlıq qəbiliridin uni ayrip qıqip,
apətkə muptila qilidu. **22** Kəlgüsi dəwr bolsa, yəni
silərdin keyin qıqidıyan baliliringlar wə xundaqla yirak
yurttin kəlgən musapirlar Pərwərdigar xu zeminning
üstigə əwətkən balayi'apətlər bilən kesəllərnı kəridu; **23**
Pərwərdigar oşəzi wə qəhri bilən wəyran qiloğan Sodom,
Gomorra, Admah wə Zəboimlarning wəyranqilikidək
zeminning həmmə yeri günggürtlixip, xorlixip, keyüp
kətkinini, terikqilikmu, həsulmu bolmioşinini, ot-qəpmu
ünmigini kəridu; **24** buni kərgənlər, hətta həmmə
əl-yurt: «Nemixka Pərwərdigar bu zeminoya mundak
qiloşandu? Nemixka Uning oşəzi xunqə qattik, əxəddiy
boloşandu?» dəp soraydu; **25** andin ularoşəya jawab berilip:
«Ular ata-bowilirinin Hudasi Pərwərdigarning ularni
Misir zemnidin qutkuzup qıkaroşinida ular bilən bekitkən

əhdini taxlap, **26** berip ularning nesiwisi bolmioqan, özimu tonumioqan ilahlarıning kullukioqa kirip, ularoqa qokunioqini üqün xundak boldi. **27** Mana bu sawəbtin Pərwərdigarning oʻzəzi bu zeminoqa tutixip, bu kitabta pütülgən həmmə lənətni uning üstigə kəltürdi. **28** Xuning üqün Pərwərdigar oʻzəzəp, aqqiq wə zor kəhr bilən ularni yurtidin yulup, baxka bir yurtka taxlidi» — deyilidu. **29** Hərbir yoxurun sirlar bolsa Pərwərdigar Hudayimizningkidur; lekin hərəkandak axkarilanioqan wəhiylər bolsa bu qanunning səzligə əməl qiliximiz üqün əbədgiqə biz wə balilirimizningkidur.

30 Wə xundak boliduki, bu barliq ixlar, yəni mən sening aldingda qoyioqan bu bərikət bilən lənət bexingoqa qüxkinidə, Pərwərdigar Hudaying seni həydiwətkən əlləring arisida turup bularni esinggə elip kəngül bəlüp, **2** əzüng wə baliliring Pərwərdigar Hudayingning yenioqa yenip Uning awazioqa kulak selip, mən bügün sanga əmr qilioqan barliq ixlaroqa pütün kəlbəng wə pütün jening bilən itaət qilsang, **3** xu qaoqda Pərwərdigar Hudaying seni sürgünlüktin qayturup, sanga iqini aqrutip, Pərwərdigar Hudaying Əzi həydiwətkən əllərdin yioqip kelidu. **4** Gərqə aranglardin hətta asmanlarning qetigiqimu həydilip kətkənlər bolsimu, Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin yioqip jəm qilip kelidu. **5** Pərwərdigar Hudaying seni ata-bowiliringning təwəliki bolioqan zeminoqa kəltüridu wə sən uni igiləysən; U sanga yaxilik qilip ata-bowiliringning sanidin ziyadə kəp qilidu; **6** Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jening bilən səyüxkə Pərwərdigar Hudaying kəlbəngni wə

nəsiliringning kəlbini hətnə qilidu; xuning bilən silər həyat yaxaysilər. **7** Xundakla Pərwərdigar Hudayinglar bu həmmə lənətlərnə düxmənliringlarning üstigə, silərgə nəprətlinidəqanlarning üstigə, silərgə ziyankəxlik qiloqanlarning üstigə qüxüridu. **8** Silər bolsanglar yenip kelip Pərwərdigar Hudayinglarning awaziqə kulak selip, mən bügün silərgə tapilioqan həmmə əmrlirigə əməl qilisilər. **9** Xundak qilsanglar, Pərwərdigar Hudayinglar qolliringlarning həmmə ixida, bədinglarning mewisini, qarpay malliringlarning mewisini wə yeringning mewisinimu awutup silərnə zor yaxnitidu. Qünki Pərwərdigar silərnə ata-bowiliringlarqə yaxxilik qilixtin səyüngəndək, silərgə yaxxilik qilixtin səyünidu. **10** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning awaziqə kulak selip, bu qanun kitabida pütülgən əmrlər bilən bəgilimilərnə tutup, pütün kəblinglar, pütün jeninglar bilən Pərwərdigar Hudayinglarning tərripigə burulsanglarla, xundak bolidu. **11** Qünki mən bügün sanga tapilioqan bu əmr sən üqün karamət ix əməs yaki səndin yiraqmu əməs. **12** Bu əmr asmanning üstidə əməs, sening: «Bizning uningqə əməl qilmikimiz üqün kim asmanoqə qikip uni elip qüxüp bizgə anglitidu?» deyixingning həjiti bolmaydu. **13** Wə xuningdək bu əmr dengizning u tərripidimu əməstur, sening: «Bizning uningqə əməl qilmikimiz üqün kim dengizdin ötüp, uni elip kelip bizgə anglitidu» deyixingning həjiti bolmaydu. **14** Qünki bu söz bolsa uningqə əməl qilmiking üqün sanga bək yeqin, yəni aqzində wə kənglündə bardur. **15** Mana, mən bügün aldinglarda həyat bilən yaxxilik, ölüm bilən

yamanlikni qoydum; **16** qünki özüm sanga həküm berip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning yollirida mengip, əmrliri, bəlgilimiliri həm həkümlirigə əməl kılinglar, dəp bügün silərgə tapilidim; xundak kılsanglar silər yaxap awup, uni igiləxkə kiridiqan zeminoğa baroqininglarda Pərwərdigar Hudayinglar silərni bərikətləydu. **17** Lekin əgər kənglüngni tətür kılip, kulak salmay azdurulup, baxqa ilahlaroğa bax urup qokunoqili tursang, **18** mən xuni bügün silərgə agahlandurup eytip qoyayki, silər həlak bolmay qalmaysilər; silər uni igiləxkə Iordan dəryasidin ətüp baridiqan zeminoğa kirgininglarda uzun əmür kərməysilər. **19** Mən bügün həyat bilən əlümni, bərikət bilən lənətni aldingda qoyqinimoğa asman bilən zeminni üstünggə guwah boluxka qakirimən; əmdi özüng wə nəsling yaxay desənglar, həyatni talliwal; **20** Pərwərdigar Hudayingni səyüp, Uning awazioğa kulak selip, Uningoğa baqlanoqin; qünki U Əzi sening həyating wə əmrüngning uzunlukidur; qünki xundak kılsang Pərwərdigar ata-bowiliring boloqan İbrahim, İshak wə Yaqupka: «Mən silərgə uni berimən» dəp kəsəm kılip wədə kıloqan zeminda turisən».

31 Andin Musa berip həmmə Israiloğa səz kıldi; **2** u mundak dedi: «Mən bügün bir yüz yigirmə yaxka kirdim; əmdi silərgə sərdar yaki baxliouqi bolalmaymən. Pərwərdigar manga: Sən bu Iordan dəryasidin etməysən, degənidi. **3** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar Əzi silərni yetəkləp [dəryadin] ətüp, bu əllərni aldinglarda wəyran kılidu; xuning bilən ularning mal-mülkini igiləysilər; Pərwərdigarning eytkinidək, Yəxua silərnin aldinglarda

baxlap [daryadin] o'tidu. **4** Pərwərdigar Sihon bilən Og degən ikki Amoriy padixahi wə ularning zeminini həlak qiləndək, u bu əllərgimu xundək qilidu. **5** Əmma Pərwərdigar ularni qolunglarəja tapxurojinida, mən silərgə tapiliojan pütkül əmr boyiqə ularəja muamilə kilisilər. **6** Jür'ətlik wə kəysər bolunglar, ularning aldidə titrimənglar, ulardin heq qorqmanglar; qünki silər bilən birgə barəjuqi Pərwərdigar Hudayinglar Əzidur; U silərdin waz kəqməydu, silərni hərgiz taxliwətməydu!». **7** Andin Musa Yəxuani qakirip pütkül Israilning kəz aldidə uningəja səz kilip: «Sən jür'ətlik wə kəysər boləjin; qünki bu həlk Pərwərdigar ularning ata-bowiliriəja kəsəm kilip berixkə wədə qiləjan zeminəja kirgəndə sən ular bilən billə berixing kerək; sən ularəja uni igilitip miras kildurisən. **8** Mana, sening aldingdə mangojuqi Pərwərdigar Əzidur; U sən bilən billə bolup səndin waz kəqməydu, seni hərgiz taxliwətməydu! Sən qorqmiojin, parakəndə bolma!» — dedi. **9** Musa bu qanunni yezip bolup, uni Pərwərdigarning əhdə sandukini kətüridiəjan Lawiyning əwladı boləjan kahinlar bilən Israilning barlik aqsakalliriəja tapxurup bərđi. **10** Musa ularəja mundək buyrudi: — «Hər yəttə yilning ahirki yilida, yəni azadlik yili dəp bekitilgən wəqıtta, «kəpilər həyti» baxlanəjanda, **11** Israilning həmmisi kelip Pərwərdigar Hudayingning huzurida jəm bolux üqün u tallaydiəjan jayəja yiojiləjanda, uni anglisun dəp pütkül Israilning aldidə bu qanunni oqup berisən. **12** Xuning üqün [xu qaəjda] barlik həlkni, ər bolsun, ayal bolsun, bala bolsun, qowukliringning iqidə turuwatqan musapir bolsun, ularning həmmisi

anglap, o'ginip, Pərwərdigar Hudayinglardin k'orkup, bu kanunning barliq s'ozlirini tutup uning'oga əməl k'ilsun, dəp ularni yioq'kin. **13** Xundak bolsa, ularning bu kanunni tonumio'jan balilirimu uni anglap o'ginip, silər igiləxkə Iordan dəryasidin ətüp baridio'jan zeminda yaxio'jan barliq künliridə Pərwərdigar Hudayinglardin k'orkidio'jan bolidu». **14** Andin Pərwərdigar Musao'ja s'öz k'ilip: «Mana sening əlidio'jan wakting yek'inlixip k'aldi. Əmdi Yəxuani qaqiro'jin, ikkinglar jamaət qedirio'ja berip xu yərdə hazır bolunglar. Mən uning'oga wəzipə tapxurimən» dedi. Xuning bilən Musa bilən Yəxua ikkisi berip, jamaət qedirida hazır boldi. **15** Pərwərdigar bulut tüwrükining iqidə k'örüندی; bulut tüwrüki qedirning dərwazisining üstidə tohtidi. **16** Pərwərdigar Musao'ja mundak dedi: «Mana, sən ata-bowiliringning k'exida uhlax aldida turisən; andin bu həlk k'oz'ojilip, baridio'jan zemindiki yat ilahlar'oga əgixip buzukqilik k'ilip, Meni taxlap, Mən ular bilən ba'ojli'olan əhdini buzidu. **17** Xu wak'tta Mening o'əzipim ular'oga tutixip, Mən ularnimu taxlap, ularin yüzümni yoxurimən. Ular yutuwetilidu, k'ep balayi'apət wə külpətlər bexio'ja qüxidu wə ular xu wak'tta: «Xübhisizki, Hudayimiz arimizda bolmio'jini üqün, bu balalar beximizo'ja qüxti» — dəydu. **18** Lekin Mən ularning baxka ilahlar'oga mayil bolup əgixip, k'ilo'jan həmmə rəzillikliri üqün xu küni yüzümni pütünləy yoxurimən. **19** Əmdi silər əzünglar üqün bu o'əzəl'ni pütüp, uni Israillaro'ja o'gitinglar; bu o'əzəl'ning keyin Israillarning əyibigə Mən üqün guwahqi boluxi üqün uni ularning a'ozio'ja salojin. **20** Qünki Mən ularni

Mən ata-bowiliriya kəsəm bilən wədə kılolan, süt bilən həsəl ekıp turidiyan yurtka kirgüzimən; andin ular yəp toyup, səmrigəndə baxka ilahlaroya əgixip, ularning kullukioya kiridu wə Meni kəzgə ilmay əhdəmni buzidu. **21** Əmma xundak boliduki, kəp balayi'apətlər bilən külpətlər ularning bexioya qüxkinidə, bu oşəzəl ularni əyibləp guwah beridu; qünki bu oşəzəl ularning əwladlirining aozida untulmaydu. Qünki Mən ularni ularoya kəsəm bilən wədə kılolan zeminoya tehi kirgüzməyla ularning nemə hiyal kiliwatqinini obdan bilimən». **22** Xularni dəp, Musa xu küni bu oşəzəlni yezip, Israillaroya əgətti. **23** Andin [Pərwərdigar] Nunning oqlı Yəxuaoya: «Jür'ətlük wə kəysər boləjin, qünki sən Mən Israillaroya kəsəm bilən wədə kılolan zeminoya ularni baxlap kirisən wə Mən sən bilən billə bolimən» dəp əmr kildi. **24** Musa bu qanunning səzlrini bir kitabka pütünləy yezip boləjandin keyin **25** u Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp mangojan Lawiylaroya buyrup mundak dedi: **26** — Bu qanun kitabini silərnin əyibinglərgə guwahqi bolup turuxi üqün Pərwərdigar Hudayinglərnin əhdə sandukinin yenioya qoyunglar. **27** Qünki mən silərnin asiy wə boynunglar kattik ikənliklərnini bilimən. Mana, mən tehi aranglarda tirik tursam Pərwərdigaroya asiylik kılıp kəldinglar; əlümümdin keyin silər tehimu xundak kilisilər! **28** Mən ularning kulakliriya bu səzlərnin həmmisini anglitixim üqün, xundakla yər bilən asmanni ularning əyibigə guwahqi boluxka qakirixim üqün əmdi mening aldimoya kəbililiringlərnin həmmə aqsakalliri wə əmədarlirini yiojinglar. **29** Qünki əlümümdin keyin

silarning tüptin buzulup, mən silərgə əmr qiləjan yoldin qətnəp ketidiəninglarni bilimən. Xuning bilən künlərnin ahirida külpətlər bexinglarəqa qüxidu; qünki silər Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni qilip, qolliringlarning ixliri bilən uning qəzipini qozəyasilər». **30** Andin Musa Israillarning pütkül jamaiti aldidə bu qəzəlnin tekistini baxtin-ahiroqə oqup bərdi: —

32 «Quləq selinglar, əy asmanlar, mən səzləy; Aqzinning səzlrini angla, i yər-zemin! **2** Təlimim bolsa yamoqurdək yaqıdu, Səzlim xəbnəmdək tamidu, Yumran ot-qəp üstigə qüxkən sim-sim yamoqurdək, Kəkzarlikning üstigə qüxkən hasiyətlik yamoqurdək bolidu. **3** Qünki mən Pərwərdigarning namini bayan qilimən; Əmdi Hudayimizni uluq dəp jakarlanglar! **4** U qoram taxtur, Uning əməlliri mukəmməldur; Uning barlik yolliri həqqaniydur. U nahəqliki yok, wəpadar bir Huda, Adil wə diyanətlikdur. **5** Əmma [Əz həlki] uningə buzukluk kildi; Ularning qilmixliri Uning Əz baliliriningkidək bolmidi — mana bu ularning əyibidur! Ular əgri wə iplas bir nəsilidur! **6** Əy əhmək wə nadan həlk, Pərwərdigarning yaxxilikini xundək yanduramsən? U seni bədəl tələp hər qiləjan atang əməsmu? U seni yaritip, seni tikligən əməsmu? **7** Ətkən künlərnin esinggə aləjin, Dəwrdin-dəwrgiqə ətkən yillarni oyliəjin; Atangdin sora, u sanga dəp beridu; Aqsəqalliringəqa soal qoy, ular seni həwərləndüridu. **8** Həmmidin aliy boləquqi əllərnin uluxini ularəqa uləxtürgəndə, Adəm'atining pərzəntlirini bir-biridin bəlginidə, U həlklərnin qəgrilirini Israil balilirinin sanioqa qarap bekitkən. **9** Qünki Pərwərdigarning nesiwisi

bolsa uningõja has bolõjan hõlkidur; Yakup huddi qõk taxlinip qikkandõk, Uning mirasidur. **10** U uni qõl bir zeminda, Xamal hõwlaydiõjan dõhxõtlik bir bayawanda uni tapti; Uni orap õtrapida koõdap turdi, Uni kõz kariqukidõk saklidi; **11** Huddi bõrkõt õz qanggisini tõwritip, Balilirining õstidõ põrwaz kilipl, Kanatlrini yeyip ularni põylirining õstigõ elip kõtõrginidõk, **12** Põrwõdigarmu uningõja xundõk yaloõuz yetõkqilik kildi; Heqqandõk yat ilah uning bilõn billõ õmõs idi. **13** U uni yõr yõzining egiz jayliriõja mindõrdi, Wõ u etizlikning mõhsulatidin yedi, U uningõja kiya taxtin hõsõl xoritip, Qõkmaq texidin zõytun meyi xoratti; **14** Sanga kala qõymiki bilõn koy sõtini iqkõzõp, Kõzilarning yeõqini, Baxandiki koõqarlar wõ tekilõrning gõxini yegõzõp, Esil buõdayning esil danliridin yegõzdi, Sõn bolsang õzõm keni bolõjan sap xarabni iqting. **15** Lekin Yõxurun sõmrip tõpkõk bolup kaldi; Bõrhõk, sõn sõmrip kõtting, Bordilip kõtting, Toyunup kõtting! U õzini yaratqan Tõngrini taxlap, Õz nijatining Kõram Texini kõzgõ ilmidi. **16** Ular bolsa yat ilahlarõja õgixip Uning wapasislikqa bolõjan hõsitini kõzõqidi, Yirginqlik ixlar bilõn Uning õõzipini kõtõrdi. **17** Ular Igõ-Tõngrisi õmõs jinlarõja, Õzi bilmõydiõjan ilahlarõja, Ata-bowilirimu kõrkõmaydiõjan, Yengi põyda bolup qalõjan ilahlarõja kõurbanlik kildi. **18** Sõn õzõngni tõrõldõrgõn Kõram Taxni kõnglõngdin qikõrding, Seni apiridõ kilõjan Tõngrini untudung. **19** Põrwõdigar buni kõrõp, Oõqul-kizlrining Uning aqqikini kõtõrginidin, ulardin bizar bolup mundõk dedi: — **20** «Mõn ulardin yõzõmni yoxurimõn, Ularning aqiwitini

kөрүр бақай; Қўнки ular ирлас бир нәсильдур, Қәлбидә
wapadarлиқи yok balilardur. **21** Igә-tәngrisi әmәslәр bilән
hәsitimni kәltürdi, Әrzimәs mәbudliri bilән қәһrimni
қozқidi; Xunga «hәq hәlk әmәs» bolqan bir hәlk арқilik
ularning hәsitini қozқaymән, Nadan bir әl арқilik ularning
aqqiқini kәltürimән. **22** Қўнки Mening оқәzipimdin bir
ot tutaxti; U tәhtisaraning tegigiқә kәyүр baridu, U
yәр bilән uning mәhsulatini yәр ketidu, Wә taqlarning
ullirinimu tutaxturidu. (Sheol h7585) **23** Mән ularning үstigә
balay'apәtlәrni dәwilәymән; Ya-oқlirimni birni қoyмай
ularqә atimән. **24** Ular аqarқiliқtin yegilәp ketidu,
Tomuz issiқ wә wabaning nәxtәrliri tәripidin yәр ketilidu;
Ularqә қarxi yirtқuқ hәywanlarning қixlirini, Topida
әmiligüqilәrning zәhirini әwәtimән. **25** Taxқirida қiliq
ularni musibәtkә salidu, Iқkiridә wәhimә basidu; U yigit
bilән қizni, Әmqәktiki bala bilән ақ qaqlıқni hәmmisini
yоқitidu. **26** Mән: «Ularни qepiwetimән, Insanlarning
arisidin ularning namini әqürimән» — dәyttim, **27**
Biraқ düxmәnning mәshirә қilixidin қorқtum; Israilning
rәқibliri bu ixni hata қuxinip: — Bu ix bizning қolimizning
küqlüklükidin bolqan bolsa kerәk, Pәrwәrdigar buni
hәq қilmidi» demisun dәp, [bu ixni қilmidim]. **28** Israil
nәsihәttin mәhrum bolqan bir әl, Ularning hәq әқil-
pәmi yоқtur. **29** Ah, ular dana bolsidi! Xundaқ bolsa
buni қuxinip, Öz ақiwiti қandaқ bolidiқinini oylaytti!
30 Әgәр ularning Қoram Texi ularни setiwәtmigән bolsa,
Pәrwәrdigar ularни [düxmәnlirigә] taxlap bәrmigән bolsa,
Bir kixi қandaқmu ming kixini өз aldidin hәydiyәlәytti?,
Ikki kixi қandaқmu on ming kixini қақuralaytti? **31**

Qünki baxqılarning qoram texi bolsa bizning Qoram Teximizdək əməstur. Buningəja düxmənlirimiz əzliri guwahlıq bərsun! **32** Qünki ularning üzüm teli Sodomning üzüm telidin, Gomorraning etizlikliridin qıkkandır; Üzümliri zəhərlik üzümlərdur, Ularning hər bir sapıki aqqıktur, **33** Xarabi bolsa əjdihələarning zəhəridur, Kobralarning əjəllik zəhəridur. **34** [Pərwərdigar]: «Bularning [həmmisi] Meningkidə saklaklik əməsmu? Öz həzinilirimdə məhürləngən əməsmu? **35** Intikam Meningkidur, Yamanlıqni qayturuxmu xundak, Bular ular putlixidiqan waqitkiqə saklaklik turidu, Qünki ularning balayi'apətlik küni yeqinlaxmaqta, Ularning bexioja qüxidiqan ixlar bolsa tez keliwatidu. **36** Qünki Pərwərdigar ularning küqi tügəp kətkənlikini, ularning [aziyip], hətta ajiz yaki meyiplərningmu qalmioşinini kərgəndə, U Öz həlkining üstigə həküm qıqiridu, Öz bəndilirigə mehir-xəpət kərsitidu. **37** U waqıtta U mundaq dəydu: «Kəni, ularning ilahliri? Özigə tayanq qilojan qoram texi əmdi kəyərdidur? **38** Ularning etküzgən qurbanliklirining yeşini yegən, Ularning xarab hədiyəliridiki xarabini iqqənlər kəyərgə kətti? Əmdi ular ornidin turup silərgə yardım berip, panahınglar bolsun! **39** Əmdi Mən Özüm, pəkət Mənla «Xu»durmən, Manga həmrah heqqəndak ilahning yoklukini kərip bilinglar. Mən ɵltürüp tirildürimən, Zəhimləndürüp saqaytimən; Wə heqkim Mening qolumdin qutquzalmaydu. **40** Qünki Mən qolumni asmanlarəja kətürüp: — «Əbədgiqə həyatturmən» dəp eytip, **41** Qaknap turidiqan qiliqimni ittik qilimən, Mening qolum

adalətni qoral kılıp tutidu, Düxmənlirimdin intikəm alimən, Məndin nəprətləngüqilərnin qıləqlirini ularəqa yandurimən! **42** Mən ya oqlirimni qan iqqüzüp məst qilimən, Mening qiliqim gəx yəydu, Mən ularni əltürülgənlər bilən əsirlərnin qenini, Düxmənnin sərdarlırının baxlırını yəp-iqidiəqan qilimən». **43** Əy əllər, Uning həlqi bilən billə xadlınıqlar, Qünki U Əz bəndilirinin qeninin intikəmini alidu, Əz düxmənlirigə qisas yanduridu, Əz zemini bilən həlqi üqün kəqürüm-kafarət kəltürüp beridu». **44** Əmdi Musa bilən Nunning oqlı Yəxua kelip bu qəzəlnin barlıq səzlırını həlqnin aldidə oqup bərdi. **45** Andin Musa bu həmmə səzlərni barlıq İsrail aldidə ahirlaxturup **46** ularəqa səz kılıp: «Mən bügün otturəqlardə silərni aqaqlandurup guwaqlıq bərgən bu barlıq səzlərgə kəngül bəlünglər; silər bularni baliliringlərəqa tapılap: «Bu qanunın həmmə səzlırığə əməl qilixqa kəngül qoyunqlar» dəp buyruxunqlar kərək. **47** Qünki bu səz silərgə munasiwətsiz, kuruk səz əməs, bəlki silərnin həyatıqlardur! Silər u zeminni igiləxkə İordan dəryasidin ətisilər; ətəndin keyin u zemində bu səz arqılıq uzun ətür kərisilər» — dedi. **48** Yənə xu küni Pərwərdigar Musəqa səz kılıp mundaq dedi: — **49** Sən uxbu Abarim teqləqa, yəni Yerihonin utturidiki, Moabnin zeminidiki Nebo teqləqa qıqqın wə xu yərdə Mən İsrailəqrə əz təwəliki bolux üqün beridiəqan Qanaan zeminini kərgin. **50** Andin akang Hərun Hər teqlədə ətüp əz həqlirigə qoxuləqandək, sənmu qıqidiəqan xu taqlədə ətüp həqliringgə qoxuləqın; **51** qünki silər Zin qelidiki Məribəq-Qadəxnin sulirinin

yeni oʻlja bar oʻlajanda, ikkinglar Israillarning arisida Manga wapasizlik kersitip, Israillarning arisida Meni «mukaddas» d e p h e r m e t l i m i d i n g l a r . 52 Xunga s e n I s r a i l l a r o ʻ j a b e r i d i o ʻ j a n x u z e m i n n i u d u l u n g d a k e r i s e n , l e k i n u n i n g o ʻ j a k i r e l m e y s e n .

33 Hudaning adimi bol o ʻ j a n M u s a n i n g o ʻ l u m i d i n i l g i r i I s r a i l l a r n i b e r i k e t l e x k e t i l i g e n b e h t - t i l e k l i r i m u n u l a r : — 2 U m u n d a k d e d i : — « P e r w e r d i g a r O z i S i n a y t e o ʻ j i d i n k e l i p , S e i r d i n q i k i p [I s r a i l] u s t i g e p a r l i d i ; P a r a n t e o ʻ j i d i n p e y d a b o l u p q a k n i d i , U t u m e n l i g e n m u k a d d e s l e r n i n g o t t u r i s i d i n q i k i p k e l d i ; O n g k o l i d i n I s r a i l o ʻ j a a t a l o ʻ j a n o t l u k b i r k a n u n q i k t i . 3 D e r h e k i k e t , U h e l k n i s e y i d u ; S e n i n g b a r l i k m u k a d d e s b e n d i l i r i n g k o l u n g d i d u r ; U l a r n i n g h e r b i r i a y i o ʻ j i n g a l d i d a o l t u r u p , S e z l i r i n g g e m u y e s s e r b o l i d u . 4 M u s a b i z g e b i r k a n u n b u y r u p , B u n i Y a k u p n i n g j a m a i t i g e m i r a s k i l i p b e r d i ; 5 H e l k n i n g s e r d a r l i r i j e m b o l u p , I s r a i l n i n g k e b i l i l i r i b i r y e r g e y i o ʻ j i l o ʻ j a n d a , U Y e x u r u n n i n g o t t u r i s i d a p a d i x a h d e k b o l d i . 6 « R u b e n b o l s a , a d e m l i r i o ʻ l u p k e t m e y , h a y a t t u r s u n ; U n i n g a d e m l i r i a z b o l m i s u n » . 7 [M u s a] n i n g Y e h u d a t o ʻ j r i s i d a t i l i g e n b e h t i m u n d a k : — « Y e h u d a n i n g a w a z i n i a n g l i o ʻ j a y s e n , i P e r w e r d i g a r ; U n i e z h e l k i g e k o b u l k i d u r o ʻ j a y s e n ; U n i n g k o l l i r i u l a r u q u n k u r e x k i l s u n ; E m d i e z i n i e z g u q i l e r g e k a r x i t u r u x k a u n i n g o ʻ j a m e d e t b o l o ʻ j a y s e n » . 8 U L a w i y t o ʻ j r i s i d a m u n d a k d e d i : — « S e n i n g u r i m w e t u m m i m t a x l i r i n g S e n i n g b u m u k a d d e s b e n d e n g g e t a p x u r u l o ʻ j a n ; S e n u n i M a s s a h d a s i n i d i n g , M e r i b a h n i n g s u l i r i n i n g y e n i d a u n i n g b i l e n t a l a x t i n g . 9 U e z a t a - a n i s i t o ʻ j r i s i d a : « U l a r o ʻ j a y u z - h a t i r e k i l m a y m e n » , d e p e y t t i , O z k e r i n d a x l i r i n i n g

heq yuzini qilmay, Öz balilirimumu tonuxni halimay,
Balki Sening sezünggə əməl kilip, əhdəngni qing tutti.
10 Mana, [Lawiyalar] Yakupka həkümliringni ukturidu,
Ular Israiloqa qanununıni igitidu; Ular dimioqingoqa
huxbuyni sunidu, Qurbangahingoqa pütün köydürmə
qurbanliklarni kəltüridu. **11** I Pərwərdigar, uning
təllukatini bərikətligəysən, Uning kollirining əjri Seni
hux qilodək boloyay, Uningoqa qarxi qikqanlar wə
uningdin nəprətləngənlər bolsa, Ularni kopalmiojudək
həlda bəllirini sunduroqaysən!» **12** U Binyamin toqrisida
mundək dedi: — «Pərwərdigarning səygini bolsa, U
Uning yenida bihətər makan kilidu, Pərwərdigar sayə
bolup pütün kün uni saklaydu, U uni mürisi otturida
makanlaxturidu» **13** Yüsüp toqrisida u mundək dedi:
— «Uning zemini Pərwərdigar tərripidin bərikətlik
boloyay! Asmanlarning esil nemətliri bilən, Xəbnəm
bilən, Yər tegidiki nemətliri bilən, **14** Kündin hasil
bolidioqan esil məhsulatlıri bilən, Aydin hasil bolidioqan
esil nemətliri bilən, **15** Qədimki taqlarning aliy nemətliri
bilən, Mənggülük dəngləarning esil nemətliri bilən, **16**
Yərning esil nemətliri wə uningoqa toloqan həmmə
məwjudatlıri bilən, Azoqanlıqta turoquqi Zatning xapaiti
bilən bərikətlənsun! Bularning həmmisi Yüsüpning
bexioqa, Yəni öz qerindaxliridin ayriloqanning qokqisioqa
qüxsun. **17** Uning həywisi öz buqisining tunjisidəktur;
Uning münggüzliri yawa kalining münggüzliridəktur, Ular
bilən u əl-yurtlarning həmmisini birakla yər yuzining
qətlirigiqə üsidu. Mana Əfrayimning tümənligən adəmliri,
Manassəhning minglioqan adəmliri xundək bolidu». **18**

Zəbulun toʻqrisida u mundak dedi: — «Əy Zəbulun, sən qikqiningda xadlanoʻyin; Əy sən Issakar, öz qedirliringda hux boloʻjin! **19** Mana ular həkklərni taʻoʻka qaqiridu, Xu yərdə ular həkqaniylikning qurbanliklirini sunidu, Qünki ular dengizdiki mol dölətlərni, Quməʻa kəmülgən gəhərlərni sümürüp ularəʻa muyəssər bolidu». **20** Gad toʻqrisida u mundak dedi: — «Gadning zeminini kengəytküqigə bəht-bərikət boləʻay; Gad bolsa qixi xirdək olturaqlaxti; U bilək həm bax terisini titmatitma qiliwetidu; **21** Xu yərdə u əng esil nesiwini talliwaldi; Qünki xu yərdimu u həküm bekitküqining ülüxi boləʻan jay saklakliktur; U həkning sərdarliri bilən kelip, Israil bilən birgə Pərwərdigarning adaliti bilən həkümlirini yürgüzdi». **22** Dan toʻqrisida u mundak dedi: — «Dan bolsa yax bir xirdur; U Baxandin taklap ətidu». **23** Naftali toʻqrisida u mundak dedi: — «Əy Naftali, iltipatkə toyunoʻjansən, Pərwərdigar tərpidin kəlgən bəht-bərikətkə tolup, Məʻorip bilən jənubni əzünggə mülük qilip igiləysən». **24** Axir toʻqrisida u mundak dedi: — «Axir oʻqullar bilən bərikətlinidu; U qerindaxliri arisida iltipat kərsun; Puti mayəʻa qilansun. **25** Dərwaza baldaqliring təmür bilən mistin bolidu; Künliring kəndak bolsa, küqüngmu xuningəʻa muwapik təng bolidu». **26** «— Əy Yəxurun, Təngringdək baxka həkqim yoqtkur; U sanga yərdəmgə asmanlar üstigə, Zor həywisi bilən bulutlarning üstigə minip kelidu. **27** Əzəliy Huda sening baxpanahingdur, Astingda əbədiy biləklər turidu. U sening aldingdin düxmənni həydəp: — «Ularni hək qiləʻjin!» dəp [sanga] buyruydu. **28** Xuning bilən Israil axlik

bilən yengi xarab mol boləjan bir zeminda turup, Yaloquz aman-esən makan tutidu, Yakupning bulikı ohxaxla aman-esən bolidu; Uning asmanlirimu xəbnəm temitip turidu. **29** Bəhtliksən, i Israil! Səndək Pərwərdigarning Əzi kətkuzəjan həlktin yənə kim bar? U bolsa sening mədətkar kəlkining, Həywətlik kiliqingdur! Sening düxmənliring sanga zəiplixip boysunidu; Sən ularning egiz jaylirida dəssəp mangisən».

34 Andin Musa Moabning tüzlənglikliridin qikip Nebo teəjining üstigə, yəni Yerihoning utturisidiki Pisgah teəjining qokkisiəja qikti. Xu yərdə Pərwərdigar uningəja pütkül zeminni kərsətti; Gileadtin Danəjiqə, **2** pütkül Naftali bilən Əfraim wə Manassəhning zeminini, Yəhudaning pütkül zemini bilən kəxup məəjribtiki dengizəjiqə, **3** jənubtiki Nəgəw zeminini, «Horma xəhəri» dəp ataləjan Yeriho wadisidiki tüzlənglikni Zoar xəhərigə kədər, həmmiini uningəja kərsətti. **4** Andin Pərwərdigar uningəja səz kilip: «Mən kəsəm kilip: «Bu zeminni sening nəslinggə berimən» dəp İbrahım, İshak wə Yakupka wədə kiləjan zemin mana muxudur. Əmdi sanga uni əz kəzüng bilən kərüxkə nesip kildim, ləkin sən xu yərgə ətöp kirəlməysən» dedi. **5** Andin Pərwərdigarning eytkinidək, Pərwərdigarning kuli Musa xu yərdə, yəni Moabning zeminida wapat boldi. **6** U uni Moabning zeminidiki taəj jiləjisida, Bəyt-Peorning utturisida dəpnə kildi; uning kəbrisining kəyərdə ikənlikini bəgüngiqə həqkim bilməydu. **7** Musa wapat boləjan wəqıtta bir yüz yigirmə yaxka kirgənidi, ləkin kəzliri həq torlaxmiəjan wə məəjduridin həq kətmigənidi.

8 Israillar Musa üçün Moabdiki tüzlängliktə ottuz küngiqə matəm tutti. Xuning bilən Musa üçün matəm tutup yiqlaydiqan künlər tügigənidi. **9** Musa qollirini uning üstigə qoyoqça, Nunning oqlı Yəxua danalıq bərgüqi Roh bilən toloqanidi. Xuning bilən Israillar uningqə itaət qilip, Pərwərdigarning Musaqə buyruqinidək qildi. **10** Musadin keyin uningdək Pərwərdigar bilən yüz turanə sözləxkən ikkinqi bir pəyoqəmbər Israil iqidə qiqmidi; **11** Pərwərdigarning uni Misir zeminiqə əwətixi bilən u xu yərdə Pirəwngə, uning hizmətkarliri wə pütkül zeminidikilər aldida kərsətkən həmmə möjizilik alamət wə karamətlərgə, **12** ayan qilinqan xu barlıq uluq qudrətkə wə Musaning pütkül Israilning kəz aldida kərsətkən barlıq dəhxətlik həywisigə təng turoqudək heqkəndək adəm qiqmidi.

Yəxua

1 Wə Pərwərdigarning kuli boləjan Musa wapat boləjandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar Musaning hizmətkari, Nunning oqlı Yəxuağa səz kılıp mundak dedi: — **2** Mening kulum Musa wapat boldi. Əmdi sən kəzəjilip, bu həlkning həmmisini baxlap İordan dəryasidin ətüp, Mən ularəja, yəni İsrailarəja təkdim kılıdioran zeminoja kirgin. **3** Mən Musəja eytkinimdək, putunglarning tapini kəyərgə təkən bolsa, xu jayni silərgə bərdim; **4** qəgranglar qəl-bayawandin tartip Liwanəjiqə, Hittiylarning zeminini əz iqigə elip, Əfrat dəryasidin kün petixniki Ottura Dengizəjiqə bolidu. **5** Sening barlik həyat künliringdə həqkim sanga qarxi turalmaydu. Mən Əzüm Musa bilən billə boləjandək sening bilən billə bolup, seni hərgiz taxliwətməymən. **6** Sən jür'ətlik wə kəysər boləjin; qünki sən bu həlkni Mən ata-bowiliriəja berixkə kəsəm bilən wədə kıləjan zeminoja mirashor kılıp igilitisən. **7** Mening kulum Musa sanga buyruəjan barlik qanunoja əməl kılıxkə kəngül bəlüp, kət'iy jür'ətlik wə tolimu kəysər boləjin; sən kəyərgila barsang ixliring ələlibilik boluxi üqün uningdin ya ong ya soloja qətnəp kətmə; **8** bu qanun kitabini əz əqzəngdin neri kilmay, uning iqidə pütülgənnəng həmmisini tutup, uni keqə-kündüz zikir kılıp oyla; xundak kılısang yolliringdə ələlibilik bolup, əzüng ronak tapisən. **9** Mana sanga: — Jür'ətlik wə kəysər bol, dəp buyruəjanidimoqu? Xunga həq wəhimigə qüxmə, yürəksiz bolma; qünki kəyərgə barsang Pərwərdigar Hudaying sən bilən birgidur. **10** Xuning bilən Yəxua həlkning baxliriəja buyrup: — **11** Silər qədirgəhtin ətüp

həlkkə: — Əzünglər üçün ozuq-tülük təyyar qilinglar, çünki üç gün toxqanda silər İordan dəryasidin ötüp Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridiqan zeminni igiləx üçün kirisilər, — dənglər, dedi. **12** Yəxua Rubənlər bilən Gadlar və Manassəhning yerim kəbilisigə söz kilip: — **13** Hudaning kuli boləqan Musaning silərgə buyrup: — Pərwərdigar Hudayinglar silərgə aramlik ata kilip bu zeminni silərgə bərgən, dəp eytkinini esinglarda tutunglar. **14** Hotun bala-qaqanglar və qarpayliringlar Musa əzi silərgə təksim kiləqan, İordan dəryasining bu tərpidiki zeminda qalsun, ləkin aranglarda qanqilik batur palwan bolsanglar, silər öz kərindaxliringlarning aldida səptə turup ularəqə yardəm berip jəng qilinglar; taki Pərwərdigar Hudayinglar kərindaxliringlarəqə silərgə ata kiləqininqə ohxax aram ata kilip, kərindaxliringlarəqə u ularəqə miras kilip beridiqan zeminni igilətgüqə xundak qilinglar. Andin silər təwəlikinglar boləqan zeminni, yəni Hudaning kuli boləqan Musa silərgə təksim kiləqan, İordan dəryasining gün qikix tərpidiki bu zeminni igiləx üçün kaytip beringlar, — dedi. **16** Ular Yəxuaəqə jawab berip: — Sən bizgə əmr kiləqanning həmmisigə əməl kilimiz, sən bizni kəyərgə əwətsəng, xu yərgə barimiz. **17** Biz həmmə ixta Musaning səzigə kulak saləqinimizdək sanga kulak salimiz; birdinbir tilikimiz, Pərwərdigar Hudaying Musa bilən billə boləqandək sening bilənmu billə boləqay! **18** Kimki sening əmringgə itaətsizlik kilip, sən bizgə buyruəqan hərəkəndək səzliringgə kulak salmisa, əltürüdidu! Sən pəkətlə jür'ətlük və kəysər boləqin, — dedi.

2 Andin keyin Nunning oqli Yəxua ikki qarlıoquqini Xittimdin əwətip ularoqa: — Silər berip u zeminni, bolupmu Yeriho xəhırini qarlap kelinglar, dedi. Xuning bilən ular u yərgə berip, Raħab atlık bir pahixining öyigə kirip kəndi. **2** Lekin birsi kelip Yeriho padixahioqa: — Būgün keqə Israillardin birnəqqə kixi bu zeminni qarlıoqli kəptu, dəp həwər yətküzdi. **3** Xuning bilən Yeriho padixahı Raħabning kexioqa adəm əwətip: — Sening kexingəyə kelip, öyüggə kirgən xu kixiləni bizgə tapxurup bərgin, qünki ular bu zeminning hər yerini paylıoqli kəptu, — dedi. **4** Lekin u ayal u ikki kixini elip qikip yoxurup kəyoqanidi; u jawab berip: — Dərwəkə bu kixilər mening keximoqa kəldi, lekin mən ularning nədin kəlgənlikini bilmidim; **5** karangəyə qüxüp, kowukni etidioqan wakit kəlgəndə xundak boldiki, bu adəmlər qikip kətti. Mən ularning kəyergə kətkinini bilməymən. Ularni tezdin koqlisanglar, qokum yetixiwalisilər, — dedi. **6** Lekin u ayal ularni əgzigə elip qikip, əgzining üstidə rətləp yeyip kəyoqan zioqir pahallirining astioqa yoxurup kəyoqanidi. **7** U wakitə ularning kəynidin izdəp koqlioquqilar İordan dəyasining yoli bilən qikip dərya keqiklirigiqə koqlap bardı. Ularni koqlioquqilar xəhərdin qikixi bilənla, xəhərnin kowukı takaldi. **8** Xu wakitə, u ikkiylən tehi uhlaxka yatmioqanidi, Raħab əgzigə qikip ularning kexioqa berip **9** ularoqa: — Pərwərdigarning bu zeminni silərgə miras kilip bərgənlikini, xundakla silərdin boləqan wəhimənglar bizlərgə qüxüp, bu zemindikilərnin həmmisi aldinglarda həlidin ketəy deginini bilimən; **10** qünki biz silər Misirdin qikqininglarda Pərwərdigarning aldinglarda

Kizil Dengizni qorutqanlikini, xundaqla silarning Iordan deryasining u taripidiki Amoriylarning ikki padixahi Sihon bilan Ognii kandak qilqanliqlinglarni, ularni mutlak yokatqanliqlinglarni angliduk. **11** Buni anglap yurikimiz su bolup, silarning sawabinglardin harkaysimizning rohi qikip kattii. Qunki Parwardigar Hudayinglar bolsa yukirida, asmanlarning hamedo tewendoyarning Hudasi dur. **12** Em di silerdin etunimanki, men silergo korsatkon himmitim uqun silermu mening atamning jemotigoo himmet kilixka Parwardigarning nami bilan manga kasem kilinglar, xundaqla ata-anamni, aka-uka, aqa-singil kerindaxlirimni wo ularoqa tewo barliqioqa qekilmasliqlinglar, jenimizni tirik kaldurup, olumdin kutkuzuxunglar tooqrisida manga bir kapalot bqlgisini beringlar, — dedi. **14** Ikkiylen uningoo: — Agor sen bu iximizni axkarilap qoymisang, siler jeninglardin ayrilsanglar, bizmu jenimizdin ayriloqaymiz! Xuningdek xundaq boliduki, Parwardigar bizgo bu zeminni igoo qilozuqanda, biz jazmen silergo mehribanlarqoo wo semimiy muamilido bolimiz, dedi. **15** Xuning bilan ayal ularni panjiridin bir tana bilan quxurup koydi (qunki uning oyi xaharning sepilida bolup, u sepilning ustido olturatti). **16** Ayal u ikkisigoo: — Qoqliquqilar silergoo uqrap kalmasliki uqun, taqqa qikip, u yardo uq kun yoxurunup turunglar; qoqliquqilar xahergoo qaytip kalgandin keyin, andin siler oz yolunglaroqa mangsanglar bolidu, — dedi. **17** Ikkisi ayaloo: — Agor sen bizning deginimizdek kilmisang, sen bizgo qilozuqan kasemdin halas bolimiz: — **18** Mana, biz zeminoqa kirgen qaqda, sen bizni quxuruqkoo ixlatkon bu kizil

tanini pənjirigə baqlap qoyqin; andin ata-anangni, aka-uka qerindaxliringni, xundakla atangning barlik jəmətidikilərnə öyünggə, özünggə yiqip jəm kiləin. **19** Xundak boliduki, öyüngning ixikliridin taxqirioqa qiqқан һərkimining qeni öz bexida bolidu; biz uningqa məs'ul əməsmiz; lekin biraw öyüngdə sən bilən billə boləan birsining üstigə qol salsa, undaqta uning qeni bizning beximizə qüxkəy! **20** Əgər sən bu iximizni axkarilap qoyasang, sən bizgə qiləuzəlan bu qəsəmdin halas bolimiz, — dedi. **21** Raһab jawab berip: — Silərnin gəginin lərdək bolsun dəp, ularni yolə selip qoydi. Ular kətkəndin keyin, ayal pənjirigə u qizil tanini baqlap qoydi. **22** U ikkisi u yərdin ayrilip, taqqa qiqip, qoqluquqlar [xəhərgə] qaytip kətküqə u yərdə üq kün turdi. Qoqluquqlar yol boyidiki һəmmə yərnə izdəpmu ularni tapalmidi. **23** Andin bu ikkisi taqdin qüxüp, qaytip mangdi; ular dəryadin ötüp, Nunning oqlı Yəxuaning qexioqa kelip, bexidin kəqürgənlirinin gəmmisini uningə dəp bərdi. **24** Ular Yəxuaəqa: — Pərwərdigar dərwəkə barlik zeminni qolimizə tapxurdi; zeminda turuwatqanlarning gəmmisi bizning tüpəylimizdin rohi qiqip kətti, — dedi.

3 Yəxua ətisi tang səhərdə turup, pütkül Israil bilən Xittimdin ayrilip İordan dəryasioqa kəldi; ular dəryadin ötküqə xu yərdə bargah tikip turdi. **2** Üq kün toxup, sərdarlar qedirgahtin ötüp, **3** həlkəkə əmr qilip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarning əhdə sandukini, yəni Lawiylarning uni kətürüp mangəinini kərgən һaman, turoqan ornunqlardin qozəqilip, əhdə sandukinin gəynidin əgixip meninglar. **4** Lekin uning bilən silərnin

arilixinglarda ikki ming gəz arilik qalsun; qaysi yol bilən mangidioxinglarni bilixinglar üqün, uningoxa yeqinlaxmanglar; qünki silər ilgiri muxu yol bilən mengip bakmioqansilər, — dedi. **5** Yəxua həlqkə: — Əzünglarni pak-mukəddəs qilinglar, qünki ətə Pərwərdigar aranglarda məjizə-karamətlərnə kərsitidu, — dedi. **6** Andin Yəxua kahinlaroxa: — Əhdə sanduqini kətürüp həlqning aldida dəryadin ətünglar, dəp buyruwidi, ular əhdə sanduqini elip həlqning aldida mangdi. **7** Pərwərdigar Yəxuaoxa səz qilip: — Həmmə Israilning Mening Musa bilən billə boləqinimdək, sening bilənmu billə bolidioxanlikimni bilixi üqün bügündin etibarən seni ularning nəziridə qong qilimən. **8** Əmdi sən əhdə sanduqini kətürgən kahinlaroxa: — Silər Iordan dəryasining süyining boyioxə yetip kəlgəndə, Iordan dəryasi iqidə turunglar, — degin, — dedi. **9** Yəxua Israillaroxa: — Bu yaxqə kelinglar, Pərwərdigar Hudayinglarning səzini anglanglar, dedi. **10** Andin Yəxua: — Mana, silər xu ix arkilik mənggülük həyat Təngrining aranglarda ikənlikini, xundakla Uning silərnəng aldinglardin Hittiylar, Girgaxiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylar, Hiyiylar, Yəbusiylarni həydiwetidioxanlikini bilisilər — pütkül yər-zeminning igisining əhdə sanduqi silərnəng aldinglarda Iordan dəryasi iqidin ətküzülidu. **12** əmdi Israilning qəbililiridin on ikki adəmnə tallanglar, hərqaysi qəbilidin birdin bolsun; **13** xundak boliduki, pütkül yər-zeminning Igsi boləqən Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürgən kahinlarning tapini Iordan dəryasining süyigə təgkəndə, Iordan dəryasining süyi, yəni bax eqinidin eqip kəlgən

sular üzüp taxlinip, derya kêtürülüp dëng bolidu, — dedi. **14** Əmdi xundak boldiki, hək qediriridin qıqıp İordan deryasidin ətəkqi bolqanda, əhdə sanduqini kêtürgən kahınlar həkning aldidə mangdi; **15** əhdə sanduqini kêtürgüqilər İordan deryasioqa yetip kelip, putliri suqə tegixi bilənla (orma waqtida İordan deryasining süyi deryaning ikki kıroqıqıdin texip qıqıdu), **16** yuqiri ekındiki sular heli yiraqtila, Zarətaning yenidiki Adəm xəhirining yenidə tohtap, dëng boldi; Arabah tüzlängliki boyidiki dengizqə, yəni «Xor Dengizi»qə ekıp qüxüwatqan keyinki ekimi üzülüp qaldi; hək bolsa Yerihə xəhirining udulidin [deryadin] ətüp mangdi. **17** Pütkül İsrail quruk yərnə dəsəp, barlıq hək İordan deryasidin pütünləy ətüp boluquqilik, Pərwərdigarning əhdə sanduqini kêtürgən kahınlar İordan deryasining otturisida quruk yərdə məzmut turdi.

4 Pütkül hək İordan deryasidin tamamən ətüp bolqanda, Pərwərdigar Yəxuaqə səz qılıp: — **2** Həkning arisidin on ikki adəmnə tallıqın, hər kəbilidin birdin adəm bolsun, **3** ularqə: — Silər İordan deryasining otturisidin, kahınlarning putliri məzmut turoqan jaydin on ikki taxni elip, ularni kêtürüp kelip əzünglar bügün keqə bargah tikidiqan yərgə koyunglar, degin, dedi. **4** Xuning bilən Yəxua hər kəbilidin birdin adəmnə, yəni İsrailar arisidin tallıqan on ikki kixini qaqirdi; **5** andin Yəxua ularqə: — Silər İordan deryasining otturisioqa qüxüp Pərwərdigar Hodayinglarning əhdə sanduqining aldioqə berip, İsrailning on ikki kəbilisining sanioqə mas həlda birdin taxni elip mürənglərgə koyunglar. **6**

Qünki bu aranglarda bir əslətmə-bəlgə bolidu; kəlgüsida baliliringlar: — Bu taxlarning silərgə nemə əhmiyiti bar? — dəp sorap qalsa, silər ularoqa: — 7 İordan dəryasining suliri Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə üzüp qoyuldi; [əhdə sanduqi] İordan dəryasidin ötküzülgəndə İordan dəryasining suliri üzüp qoyuldi; xunga bu taxlar İsrailaroqa mənggülik bir əslətmə-bəlgə bolidu, — dəp jawap berisilər. 8 Xuning bilən İsrailar Yəxua ularoqa buyruoqandək qildi. Pərwərdigarning Yəxua oqa qiloqan əmri boyiqə İsrailning qəbililirining sanioqa muwapik İordan dəryasining otturididin on ikki taxni elip, qonidoqan jayoqa kətürüp berip, xu yərdə qoyup qoydi. 9 Buningdin baxka Yəxua İordan dəryasining otturidida əhdə sanduqini kətürgən kaqinlarning putliri mustəhkəm turoqan jayda on ikki taxni tikləp qoydi. Bu taxlar bolsa bügüngiqə xu yərdə turidu. 10 Pərwərdigar Yəxua oqa həlqkə eytixka tapiloqan barlik ixlar orunlanoquqilik, yəni Musa əslidə Yəxua oqa buyruoqanlirining həmmisi bəja kəltürülgüqə, əhdə sanduqini kətürgən kaqinlar İordan dəryasining otturidida tohtap turdi. Həlk xu yərdin tezdin ötüwatatti. 11 Xundak boldiki, barlik həlk tamamən ötöp bolqanda, Pərwərdigarning [əhdə] sanduqi bilən kaqinlar həlkning aldidin etti. 12 Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim qəbilisidikilərmu Musaning ularoqa buyruoqinidək səptə tüzüp İsrailarning aldidə dəryadin etti. 13 jəmiy bolup qirik mingqə qorallanoqan kixi Pərwərdigarning aldidin ötöp, Yeriho tüzləngliklirigə kelip, jəng qilixka təyyar turdi. 14 U küni Pərwərdigar Yəxuani pütkül İsrailning nəziridə qong qildi; ular

uning pütün ömridə Musadin qorqqandək uningdinmu qorqti. **15** Pərwərdigar Yəxuaşa səz qilip: — **16** Həküm-guwahlik sanduqini kətürgən kahinlarşa: — Iordan dəryasidin qiqinglar, dəp buyruşin, dedi. **17** Xunga Yəxua kahinlarşa: — Iordan dəryasidin qiqinglar, dəp buyrudi. **18** Xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürgən kahinlar Iordan dəryasining otturisdin qikip, putlirining tapini quruklukni dəssixi bilənla, Iordan dəryasining süyi yənə öz jayışa kaytip kelip, awwalkidək ikki kiroşiqişişə texip ekixka baxlidi. **19** Həlk bolsa birinşi ayninq oninşi küni Iordan dəryasidin ətüp, Yerihoning xərşining əng qət tərpidiki Gilgalşa kelip qedirgah tikti. **20** Ular Iordan dəryasidin aloşaq kəlgən on ikki taxni bolsa, Yəxua ularni Gilgaldə tikləp qoydi; **21** andin Israillarşa: — Keyin baliliringlar öz atiliridin: — Bu taxlarning əhmiyiti nemə, dəp sorisa, **22** silər baliliringlarşa mundaş ukturup qoyunglar: — «Israil ilgiri kuruk yərni dəssəp Iordan dəryasidin ətkenidi; **23** qünki Pərwərdigar Hudayinglar biz Kizil Dengizdin ətüküşə aldimizdə uning sulirini kurutup bərgəndək, Pərwərdigar Hudayinglar silər ətüküşə aldinglarda Iordan dəryasining süyini kurutup bərdi; **24** yər yüzidiki barlik əllər Pərwərdigarning qolining qanqilik küqlüklükini bilsun, xundakla silərninq Pərwərdigar Hudayinglardin həmixə qorquxunglar üqün U xundak qildi» — dedi.

5 Xundak boldiki, Iordan dəryasining oşərb tərpidiki Amoriylarning həmmə padixahliri bilən dengizning yenidiki Qanaaniylarning həmmə padixahliri Pərwərdigarning Israillar ətüp kətüküşə ularning aldidin

Iordan sulirini qandak qurutup bərginini angliqanda, yürəkliri su bolup, Israillarning səwəbidin ularning rohi qikay dəp qaldi. **2** U waqıtta Pərwərdigar Yəxuaşa səz kılıp: — Sən qakmaq taxliridin piqaklarni yasap, Israillarni ikkinqi ketim hətnə kıləin, dedi. **3** Xuning bilən Yəxua qakmaq taxliridin piqaklarni yasap, Israillarni «Hətnilik dənglükü»də hətnə kildi. **4** Yəxuaning ularni hətnə kılıxining səwəbi xu idiki, Misirdin qikқан jənggə yariqudək həmmə ərkəklər Misirdin qikқandın keyin qəllükning yolida əlöp tügigənidi. **5** Qünki Misirdin qikқан barlıq həlk hətnə kılinoqan bolsimu, lekin Misirdin qikqip qəllükning yolida yürgən waqıtta Israil arisida tuoquloqanlarning həmmisi hətnisiz qaloqanidi; **6** Qünki əslidə Pərwərdigarning awazişa kulak salmioqan, Misirdin qikқан həlk iqidiki jənggə yariqudək barlıq ərkəklər əlöp tügigüqə Israillar kirik yil qəldə yürgənidi; Pərwərdigar ularşa: — Silərni Mən ata-bowiliringlarşa berixə kəsəm bilən wədə kıləqan zeminni, yəni süt bilən həsəl akidioqan yurtni kərgüqilər kilmaymən, dəp kəsəm kıləqanidi. **7** Lekin Pərwərdigar ularning ornini basturoqan əwladliri bolsa, yolda hətnə kılınmioqaqqa, Yəxua əzi ularni hətnə kildi. **8** Barlıq həlk hətnə kılınıp, sakayoquqilik qedirliroda, əz orunliridin qikmay turdi. **9** U waqıtta Pərwərdigar Yəxuaşa: — Bügün Mən Misirning ar-nomusini üstünglardin yumilitiwəttim, dedi. Xuning bilən u jayoqa «Gilgal» dəp nam koyulup, taki bügüngiqə xundak atalmaqta. **10** Xuning bilən Israillar Gilgaldə qedir tikip turdi. Birinqi ayning on tətinqi küni ahximi Yeriho diyarining tüzlənglikliridə «ətüp ketix həyti»ni

etküzdi. **11** «Ötüp ketix heyti»ning etisi ular xu yarning axliq məhsulatliridin yedi, jümlidin xu küni petir nanlarni wə komaqlarni yedi. **12** Ular xu zeminning axliq məhsulatliridin yegəndin keyin, etisi «manna»ning qüxüxi tohtidi. Xu waqittin tartip Israillaroqa heq manna bolmidi; xu yilda ular Qanaan zeminining məhsulatliridin yedi. **13** Əmma Yəxua Yerihoqa yekin kəlgəndə, bexini kətürüp qariwidi, mana uning aldida suquruloqan qiliqni tutup turoqan bir adəm turatti. Yəxua uning kexioqa berip uningdin: — Sən biz tərəptimu, yaki düxmənlirimiz tərəptimu? — dəp soridi. **14** U jawab berip: — Yak, undak əməs, bəlki Mən Pərwərdigarning qoxunlirining Sərdari bolup kəldim» — dedi. Yəxua yərgə düm yikilip səjdə kəlip uningqa: — Rəbbimning kulioqa nemə tapxurukliri barkin? dəp soridi. **15** Pərwərdigarning qoxunining Sərdari Yəxuaqa: — Putungdiki kəxingni saləjin, qünki sən turoqan yər muqəddəs jaydur, dewidi, Yəxua xundak qildi.

6 Yeriho sepilining qowuq-dərwaziliri Israillarning səwəbidin məhkəm etilip, heqkim qıqalmaytti, heqkim kirəlməytti. **2** Pərwərdigar Yəxuaqa səz kəlip: — Mana, Mən Yeriho xəhərinini, padixahini həmdə batur jəngqilirini qolungoqa tapxurdum. **3** Əmdi silər, yəni barliq jəngqilər xəhərnini bir qətim aylinip menginglar; altə küngiqə hər küni xundak qilinglar. **4** Həmdə yəttə kahin əhdə sanduqining aldida qoqkar münggüzidini etilgən yəttə burqini kətürüp mangsun; yəttinqi künigə kəlgəndə silər xəhərnini yəttə qətim aylinisilər; kahinlar burqilarni qalsun. **5** Xundak boliduki, ular qoqkar burqiliri bilən

sozup bir awaz qıkaroşinida, barlık kixilər buroşining awazini anglap, kattik təntənə kılıp towlisun; buning bilən xəhərnin sepilliri tegidin ərülüp qüxidu, hər bir adəm aldioşa qarap etilip kiridu, — dedi. **6** Xuning bilən Nunning ooşli Yəxua kaşinlarni qakirip ularoşa: — Silər əhdə sanduqini kətürüp menginglar; yəttə kaşin Pərwədigarning əhdə sanduqining aldida yəttə qoşkar buroşisini kətürüp mangsun, dedi **7** U həlkə: — Qikip xəhərni aylininglar; qorallik ləxkərlər Pərwədigarning əhdə sanduqining aldida mangsun, dedi. **8** Yəxua buni həlkə buyruşandin keyin, Pərwədigarning aldida yəttə qoşkar buroşisini kətürgən yəttə kaşin aldioşa mengip buroşilarni qaldi; Pərwədigarning əhdə sanduqi bolsa ularning kəynidin elip mengildi. **9** Qorallik ləxkərlər buroşa qeliwatқан kaşinlarning aldida mangdi; əhdə sanduqining arkidin qoşdioşuqi qoxun əgixip mangdi. Kaşinlar mangoşaq buroşa qalatti. **10** Yəxua həlkə buyrup: — Mən silərgə: «Towlanglar» demigüqə nə towlimganglar, nə awazinglarni qikarmanglar, nə aozinglardin heqbir səzmu qikmisun; lekin silərgə «Towlanglar» degən künidə, xu qaoşda towanglar, — degənidi. **11** Xu tərکیدə ular Pərwədigarning əhdə sanduqini kətürüp xəhərni bir aylandi. Halayik qedirgahқа kaytip kelip, qedirgahda qondi. **12** Ətisi Yəxua tang səhərdə qoşti, kaşinlarmu Pərwədigarning əhdə sanduqini yənə kətürdi; **13** Pərwədigarning əhdə sanduqining aldida yəttə qoşkar buroşisini kətürgən yəttə kaşin aldioşa mengip tohtimay qelip mangatti; [kaşinlar] mangoşaq buroşa qaloşanda, qorallik ləxkərlər ularning aldida mangdi, arkidin

qoʻrdioʻquqi qoxun aʻgixip mangdi. **14** Ikkinchi künimu ular xəhərning ətrapini bir qetim aylinip, yənə qedirgahqa yenip kəldi. Ular altə küngiqə xundak qilip turdi. **15** Yəttinqi küni ular tang səhərdə qopup, ohxax haləttə yəttə qetim xəhərning ətrapini aylandi; pəkət xu künila ular xəhərning ətrapini yəttə qetim aylandi. **16** Yəttinqi qetim aylinip bolup, kaħinlar burəja qaləjanda Yəxua həlqkə: — Əmdi tovlanglar! Qünki Pərwərdigar xəhərni silərgə tapxurup bərdi! **17** Lekin xəhər wə uning iqidiki barliq nərsilər Pərwərdigarəja mutlək ataləjanliqi üqün [silərgə] «haram»dur; pəkət pahixə ayal Raħab bilən uning pütün əyidikilərla aman qalsun; qünki u biz əwətkən əlqilirimizni yoxurup qoyəjanidi. **18** Lekin silər qandakla bolmisun «haram» dəp bekitilgən nərsilərdin əzünqlarni tartinglar; bolmisa, «haram» qilinəjan nərsilərdin elixinglar bilən əzünqlarni haram qilip, Israilning qedirgahinimu haram qilip uning üstigə apət qüxürisilər. **19** Əmma barliq altun-kümüx, mis wə təmürdin boləjan nərsilər bolsa Pərwərdigarəja mukəddəs qilinsun; ular Pərwərdigarning həzinasigə kirgüzulsun, — dedi. **20** Xuning bilən həlq tovlixip, kaħinlar burəja qaldi. Xundak boldiki, həlq burəja awazini angliəjinida intayin qattiq tovliwidi, sepil tegidin ərülüp qüxti; həlq uning üstidin ətüp, hərbiri əz aldioja atlinip kirip, xəhərni ixəjal qildi. **21** Ular ər-ayal bolsun, kəri-yax bolsun, qoy-kala wə exəklər bolsun xəhər iqidiki həmmiini qiliqlap yoqatti. **22** Yəxua u zeminni qarlap kəlgən ikki adəmgə: — Silər u pahixə hotunning əyigə kirip, uningəja bərgən qəsiminglar boyiqə uni wə uningəja təwə boləjanlarning həmmisini

elip qiqinglar, dedi. **23** Xuning bilən ikki qarlioquqi yax yigit kirip, Raḥabni ata-anisi bilən kerindaxlirioḡa ḡoxup ḡəmmə nərsiliri bilən elip qiqti; ular uning barlik uruḡ-tuoḡkanlirini elip kelip, ularni Israilning qedirḡahining sirtioḡa orunlaxturup ḡoydi. **24** Halayik xəḡərnı wə xəḡər iqidiki ḡəmmə nərsilərnı ot yekip ḡəydürüwətti. Pəḡət altun-kümüx, mis wə təmürdin boləḡan ḡaḡa-ḡuḡa əswablarnı yioḡip, Pərwərdigarning əyining ḡəzınisigə əkirip ḡoydi. **25** Lekin Yəxua pəḡixə ayal Raḡabni, ata jəmətidikilərnı wə uningəḡa təwə boləḡanlirining ḡəmmisini tirik saḡlap ḡaldi; u bügüḡḡigə Israil arisida turuwatidu; ḡünki u Yəxua Yerihoni ḡarlaxḡa əwətkən əlqilərnı yoxurup ḡoyəḡanidi. **26** U ḡaḡda Yəxua aḡaḡ-bexarət berip: — Bu Yerihə xəḡirini ḡaytidin yasaxḡa ḡoḡḡan kixi Pərwərdigarning aldidə ḡaḡoḡix astida bolidu; u xəḡərnıḡ ulini saləḡanda tunji oḡḡidin ayrilidu, xəḡərnıḡ ḡowuḡlirini orunlaxturidioḡan ḡaḡda ḡiqik oḡḡidinmu ayrilidu, — dedi. **27** Pərwərdigar Yəxua bilən billə idi; uning nam-xəḡriti pütḡül zeminəḡa kəḡḡ tarkaldi.

7 Lekin Israil «ḡaram» nərsilər üstidə itaətsizlik ḡildi; ḡünki Yəḡuda ḡəbilisidin boləḡan Zərahning əwrisi, Zabdining nəwrisi, Karmining oḡḡli Aḡan degən kixi ḡaram dəp beḡitilḡən nərsilərdin aloḡanidi. Buning bilən Pərwərdigarning oḡəziḡi Israiləḡa ḡozəḡaldi. **2** Yəxua Yerihodin Bəyt-Əlnıḡ xərḡ tərıpidiki Bəyt-Awənnıḡ yenida boləḡan Ayi xəḡirigə birnəḡḡə adəm əwətip ularəḡa: — U yəḡḡə ḡiqip u zeminni ḡarlap kelıḡlar, dəp buyrudi. Xuning bilən u adəmlər ḡiqip Ayi zeminini

qarlap keldi. **3** Ular qaytip kelip, Yəxuaqqa: — Həmmə həlkning u yərgə berixining həjiti yok ikən, ikki-üq mingqə adəm bolsila ayioqə hujum kilip [uni igiliyələydu;] u yərdə olturuxluk kixilər az boləqqa, pütkül həlkni awarə kilip u yərgə əwətmigin, — dedi. **4** Xuning bilən həlkətin üq mingqə kixi u yərgə qikti; lekin bular Ayining adəmliri aldidin qeqip ketixti. **5** Ayining adəmliri ulardin ottuz altiqə kixini urup eltürdi; qaləqlarni sepil kowukining aldidin Xebariməjiqə qoqlap berip, u yərdiki dawanda ularni urup məqlup kildi. Andin həlkning yüriki su bolup, qattik sarasimgə qüxti. **6** Yəxua kiyimlirini yirtip, Israilning aqsakalliri Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidin yərgə düm yikilip, baxliriqə topilarni qeqip, u yərdə kəq kirgüqə yetip qaldi. **7** Yəxua: — Ah, Rəb Pərwərdigar, sən bizni Amoriylarning qolioqə tapxurup həlak kilix üqün, bu həlkni nemixka Iordan dəryasining bu tərripigə etküzgənsən? Biz Iordan dəryasining u tərripidə turuwərgən bolsak boptikən! **8** Əy Rəbbim! Israil öz düxmənlirining aldidin burulup qaqқан yərdə mən nemimu deyələymən? **9** Qanaaniylar, xundaqla zeminda barliq turuwatқанlar buni anglisa bizni qapsiwelip yər yüzidin namimizni üzüp taxlaydu; xu qaşda Sən uluq nam-xəhriting üqün nemilərnə kilisən?! — dedi. **10** Lekin Pərwərdigar Yəxuaqqa jawab berip mundaq dedi: — «Ornungdin qop! Nemixka xundaq düm yatisən? **11** Israil gunah kildi! Ular yənə Mən ularəqə tapilioqan əhdəmgə hilaplik kilip, haram dəp bekitilgən nərsilərdin elip, oşrilik kilip, aldamqilik kilip həm haram bekitilgənni öz mallirining arisioqə tikip koydi. **12**

Xunga Israillar düxmənlirining aldidā tik turalmaydu; ular əzlrini «haram» qilip bekitip, mutlək yoqitilixqa yūzləngəqkə, düxmənlirining aldidin burulup arqisiqə qəqidu. Əgər silər «haram» dəp bekitilgənni aranglardin tamamən yoq qilmisanglar, mundin keyin mən silər bilən billə bolmaymən. **13** Əmdi sən turup həlkni pak-mukəddəs qilip ularoqə: — «Ətə üqün əzünglarni pak qilinglar; qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar xundak dəydu: — Əy Israil, səndə «haram» dəp bekitilgən nərsə bardur; bu haram nərsini aranglardin yoq qilmioquqilik düxmənliringlarning aldidā tik turalmaysilər. **14** Ətə səhərdə silər kəbilə boyiqə hazır qilinisilər; xundak boliduki, Pərwərdigar bekitkən kəbilə jəmət-jəməti boyiqə birdin-birdin aldioqə kəlsun; Pərwərdigar bekitkən jəmət ailə-ailə boyiqə birdin-birdin hazır bolup aldioqə kəlsun; andin Pərwərdigar bekitkən ailidiki ərkəklər birdin-birdin aldioqə kelip hazır bolsun. **15** Xundak boliduki, haram dəp bekitilgən nərsini əz yenidā saqliqan kixi tepiloqanda, Pərwərdigarning əhdisiqə hilaplik qiloqanliqi üqün həm xundakla Israil iqidə rəzillik sadir qiloqini üqün u wə uningqə barliq təwə bolqanlar otta kəydürülsun, — dəydu», dəp eytkin». **16** Yəxua ətisi tang səhərdə turup Israilni aldioqə yioqip, kəbilə-kəbilini hazır qiliwidi, Yəhuda kəbilisi bekitildi; **17** u Yəhudaning jəmətlirini hazır qiliwidi, Zarhiylar jəməti bekitildi. U Zarhiylar jəmətini ailə-ailə boyiqə aldioqə kəltürüwidi, Zabdi degən kixi bekitildi. **18** Zabdi əz ailisidiki ərkəklərnī birdin-birdin hazır qiliwidi, Yəhuda kəbilisidin Zərəhning əwladi, Zabdining nəwrisi, Karmining oqli Aqan bekitildi. **19**

Xuning bilən Yəxua Aqanoqa: — Əy oqlum, Israilning Hudasi Pərwərdigarə xan-xərapni qayturup berip, [Uning hərmityi üqün] qiloqlanliringni ikrar qiləjin; məndin həqnemini yoxurmay, qiləjiningning həmmisini manga eytkin, dedi. **20** Aqan Yəxuaəqa jawab berip: — Mən dərwəkə Israilning Hudasi Pərwərdigar aldida gunah qilip, mundaq-mundaq kildim: **21** mən oljining arisidin Xinarda qikqan qirayliq bir tonəqa, ikki yüz xəkəl kümüx, əllik xəkəl eqirliktiki altun tahtioqa kəzüm kizirip ularni eliwaldim. Mana, bu nərsilərnı qedirimning otturisdiki yərgə kəməp koydum, kümüx ularning astida, — dedi. **22** Xularni dewidi, Yəxua əlqilərnı əwətti, ular qediroqa yügürüp bardı wə mana, nərsilər dərwəkə qedirda yoxurukluk bolup, kümüx bularning astida idi. **23** Ular bu nərsilərnı qedirdin elip qikip Yəxuaəqa, xundaqla barliq Israillarning kexioqa kəltürüp, Pərwərdigarning aldioqa koydi. **24** Andin Yəxua bilən pütkül Israil jamaiti qopup Zərahning oqli Aqanni, kümüx, ton wə altun tahta bilən qoxup, uning oqulliri bilən kizlirini, uyliri bilən exəkliri, koyliri, qediri bilən barliq təwəliklirini elip Aqor jilojisoqa kəltürdi. **25** Yəxua Aqanoqa: — Sən beximizoqa qanqilik apət kəltürdüng! Mana, bögün Pərwərdigar sening üstünggə apət kəltüridu, — dedi. Andin pütkül Israil jamaiti uni qalma-kesək qilip əltürdi. Ular ailisidikilərnımu qalma-kesək qilip əltürgəndin keyin, həmmini otta kəydürüwətti. **26** Andin halayik bir qong dəwə taxni uning üstigə dəwiləp koydi. Bögüngə kədər u u yərdə turmaqta. Buning bilən Pərwərdigarning qəzipi yandı. Xuning bilən xu yərgə «Apət jilojisi»

[«(Akor jilõjisi)»] dæp nam koyuldi wæ bu kungiqa xundak atalmakta.

8 Pærwærdigar Yæxuaõa: — Sæn heq kørkma, hæm hõdukmiõin. Turup, barlik jængqilærni özüing bilæn elip, Ayi xæhiringæ qikkin. Mana, Mæn Ayining padixahî, hælki, xæhiri wæ zeminini koxup sening qolungõa tapxurdum.

2 Sæn Yeriho bilæn uning padixahioõa kandak qilõjan bolsang Ayi xæhiri bilæn uning padixahioõimu xundak kilisæn. Pækæt silær bu kætüm xæhærdin olja wæ qarpaylærni alsanglar bolidu. Æmdi sæn xæhæring kæyni tæripigæ hujum kilixka pistirma koyõin, — dedi. **3** Xuning bilæn, Yæxua bilæn hæmmæ jængqilær kozõilip, ayioõa hujum kilixka qikti. Yæxua ottuz ming batur jængqini iloõap keqida ularni mangdurdi **4** wæ ularõa mundak tapilidi: — «Silær agah bolup, xæhærdin bæk neri kætmeý xæhæring kæynida mækünüp turup, hæmminglar bëktürmæ hujumõa tæyyar turunglar. **5** Mæn özüm bilæn qalõjan hæmmæ kixilærni elip xæhærgæ yekün barimæn; xundak boliduki, ular baldurkidæk aldimizõa qikip hujum qilõanda, biz ularning aldidin qaõimiz; **6** ular jæzmæn bizning kæynimizdin koõlaydu; ular: «Israillar baldurkidæk aldimizdin keqip kætti» dæp oylaydu, biz ularni azdurup xæhærdin yirak elip qikimiz. Xuning üqün biz ularning aldidin qaõimiz. **7** U wakitta silær bëktürmidin kopup qikip, xæhærni ixõal kilinglar; qünki Pærwærdigar Hudayinglar bu xæhærni silærning qolunglarõa tapxuridu. **8** Xæhærni ixõal qilõandin keyin Pærwærdigarning tapilioõini boyiqæ u xæhærni ot yekip køydüriwetinglar. Mana, mæn silærgæ æmr bærdim». **9** Yæxua ularni yoloõa saldi, ular berip Bæyt-æl bilæn

Ayining otturisida, Ayining oʻrbi tʻaripidʻ bʻktʻrma selip marap olturdi. Yʻxua bolsa u keqisi hʻlkning arisida kʻndi. **10** ʻtisi sʻhʻr Yʻxua kʻrup, hʻlkni yiqip tʻkʻrdi; andin u Israilning aqsakalliri bilʻn billʻ hʻlkning aldidʻ Ayioʻa kʻrxi mangdi. **11** Uning bilʻn billʻ bolʻan hʻmma jʻngqilʻrmu uning bilʻn qikip, xʻhʻrning aldioʻa yʻkin berip, Ayining ximal tʻaripidʻ qedir tikti. Ular qʻxkʻn jay bilʻn Ayining otturisida bir jiloʻa bar idi. **12** Yʻxua bʻx mingqʻ adʻmni tallap elip berip, Bʻyt-ʻl bilʻn Ayining otturisida, xʻhʻrning oʻrbi tʻaripidʻ bʻktʻrma turʻuzʻanidi. **13** Xundak kilip, barlik hʻlk, yʻni xʻhʻrning ximal tʻaripidiki bargʻhtiki kʻxun bilʻn oʻrbi tʻaripidiki pistirma kʻxun orunlaxturup bʻlʻndi. Xu keqisi Yʻxua ʻzi jiloʻining otturisoʻa qʻxti. **14** Ayining padixahʻ xu aʻwalni kʻrdi wʻ xʻhʻrdikilʻr aldirap sʻhʻr kʻruxti; padixah bilʻn barlik hʻlkʻ Israil bilʻn sokuxux ʻqʻn bʻgilʻngʻn waqʻtta Arabah tʻzlnglikigʻ qikti. Lekin padixahning xʻhʻrning kʻynidiki pistirma kʻxundin hʻwiri yʻk idi. **15** Yʻxua bilʻn barlik Israil bolsa ʻzlrini ulardin yʻngilʻngʻ selip, qʻl tʻrʻpkʻ kaqti. **16** Xʻhʻrdʻ bar hʻlkning hʻmmisi ularni kʻoqlaxka qakirildi; ular kelip Yʻxuani kʻoqliʻanda, ular azdurulup xʻhʻrdin yirak kilindi. **17** Ayi bilʻn Bʻyt-ʻlning iqidʻ Israilni kʻoqlaxka qikmioʻan hʻqbir ʻr kixi kʻalmidi; ular xʻhʻrni oquq kʻoyup, hʻmmisi Israilni kʻoqlap qikip kʻtti. **18** U waqʻtta Pʻrwardigar Yʻxuaʻa: — Kʻolungdiki nʻyzini ayioʻa karitip uzatkin; qʻnki Mʻn uni sening kʻolungʻa tapxurdum, — dewidi, Yʻxua kʻolidiki nʻyzini xʻhʻrgʻ karitip uzatti. **19** U kʻolidiki nʻyzini uzatkan hʻaman

pistirmida yatqanlar jayidin tezla qikip, yügürginigə xəhərgə etilip kirip, uni ixəjal kiliip xuan ot yekip keydürüwətti. **20** Ayining adəmliri burulup qariwidi, mana xəhərdin asman-pələk ərlewatkən tütünni kərđi, ya u yakka ya bu yakka kaqayli desə, heq hali kalmiojanidi; qəl tərəpkə kaqkan Israillar burulup əzlrini koqlap keliwatkanlaroqa hujum kildi. **21** Yəxua bilən barliq Israil pistirma koğunning xəhərnə elip boləjanliqini, xundakla xəhərdin tütünnig ərlep qikkini kərüp, yenip kelip, Ayining adəmlirini ɵltürgili turđi. **22** Xuning bilən bir waqıtta xəhərnə alojanlarmu xəhərdin qikip ularoqa hujum kildi. Xuning bilən ular Israillarning otturisida, bəziliri bu tərəptin, bəziliri u tərəptin kapsilip qaldi. Israillar ularning heqbirini koymay, həmmisini ɵltürüwətti. **23** Ular Ayining padixahini tirik tutup, Yəxuaning aldioqa elip bardı. **24** Israil dalada uqriojan barliq ayiliklarni, yəni əzlrini qelgiqə koqlap kəlgənlərnə kirip yoqatkəndin keyin (ularning həmmisi kiliqlinip yoqitilojanidi), barliq Israil Ayioqa yenip kelip, u yərdikilərnə kiliqlap ɵltürđi. **25** Xundak boldiki, xu künidə ɵltürülgən ər-ayallar, yəni ayiliklarning həmmisi on ikki ming adəm idi. **26** Qünki Yəxua Ayida turuwatkən həmmə adəm yoqitilmioquqə kolidiki uzutup turojan nəzisini yioqmiojanidi. **27** Halbuki, Pərwədigarning Yəxuaqa buyruojan səzi boyiqə Israillar xəhərdiki qarpay bilən oljini əzliri üqün alđi. **28** Andin Yəxua Ayi xəhirini keydürüp, uni əbədgiqə Harabilik dəwisigə aylanduruwətti; taki bügüngiqə u xundak turmaqta. **29** Ayining padixahini bolsa, u bir dərəhkə asturup, u yərdə kəqkiqə turoquzđi. Kün patkənda Yəxua

əmr kiliwidi, kixilər uning əlükini dərəhtin qüxürüp, uni xəhərning kowukñining aldioğa taxlap, üstigə qong bir dəwə taxni dəwiliwətti; bu tax dəwisi bögüngiqə turmaqta. **30** Andin Yəxua Ebal teoqida Israilning Hudasi Pərwərdigaroğa qurbangah yasidi. **31** Pərwərdigarning quli Musaning Israiloğa buyruoqini boyiqə, Musaoğa nazil qilinoğan kanun kitabida pütülgəndək, qurbangah heqbir təmür əswab təgküzülmigən pütün taxlardin yasaloğanidi. Uning üstidə həlk Pərwərdigaroğa atap keydürmə kurbanliklar wə inaklik kurbanlikliri sunup turdi. **32** Xu yərdə Yəxua uning taxlirining üstigə pütkül Israilning aldida Musa pütkün kanunni keqürüp pütüp koydi. **33** Andin pütkül Israil həlki, ularning aqsakalliri, əməldarliri bilən həkimliri, məyli musapirlar bolsun yaki ularning arisida tuoquloğanlar bolsun, həmmisi Pərwərdigarning əhdə sanduqining ikki tərpidə, əhdə sanduqini ketürgən kahinlar bolğan Lawiylarning aldida ərə turdi; Pərwərdigarning quli Musaning dəsəptə buyruoqini boyiqə, Israillarning bəht-bərikitini tiləxkə həlkning yerimi Gərizim teoqi aldida, yənə bir yerimi Ebal teoqi aldida turdi. **34** Andin Yəxua kanun kitabida pütülgənni həmmisigə muwapik kanundiki həmmə sözləni, jümlidin bəht-bərikət sözliri wə lənət sözlirini oqup bərdi. **35** Yəxua bularni pütkül Israil jamaitigə, jümlidin ayallar, balilar wə ularning arisida turuwatқан musapirlaroğa oqup bərdi; Musaning barlik buyruoqliridin heqbir səzni qaldurmidi.

9 Əmdi xundak boldiki, Iordan dəryasining oqəb tərpidiki, yəni taoqlik rayondiki, Xəfəlah oymanlikidiki, Uluoq Dengiz boyidiki, Liwanning uduloqiqə sozulğan

barlik yurtlardiki padixahlar wə xuningdək Hittiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylər, Hiyiylar, Yəbusiylarning padixahliri bu ixtin həwər tapqanda, **2** həmmisi bir bolup Yəxua bilən Israiloqa qarxi jəng qiləqili ittipaqlaxti. **3** Əmma Gibeon ahaliliri Yəxuaning Yeriho bilən Ayioqa nemə qiləqinini angliqanda, **4** ular hiylə-mikir ixlitip, əzlrini [uzun] səpərdə boləqandək kərsitip, exəklərgə kona taqar-hurjun bilən kona, yirtik-yamak xarab tulumlirini artip, **5** putliriqə yamak qüxkən kona kəxləni kiyip, kona jul-jul eginləni üstigə orioqan idi; ular səpərgə aloqan nanlarning həmmisi pahtilixip kurup kətkənidi. **6** Ular Gilgal qedirgahioqa berip Yəxuaning qəxioqa kirip uning bilən Israillaroqa: — Biz yiraq yurttin kəldük; biz bilən əhdə tüzənglar, dedi. **7** Ləkin Israillar Hiyiylaroqa jawab berip: — Silər bizning arimizda turuwatqan muxu yərləklər boluxunglar mumkin; undaqta biz silər bilən qandaqmu əhdə tüzimiz? — dedi. **8** Ular Yəxuaqə: — Biz sening qulliringmiz, dedi. Yəxua ulardin: — Silər kim, kəyərdin kədinglar? — dəp soridi. **9** Ular uningəqa jawab berip: — Sening qulliring bolsa Pərwərdigar Hudayingning namini angliqanliki üqün nahayiti yiraq yurttin kəldi. Qünki biz Uning nam-xəhritini wə Uning Misirda qiləqan həmmə ixlirini, **10** xundakla Uning Iordanning u təripidiki Amoriylarning ikki padixahi, yəni Həxbonning padixahi Sihon bilən Axtarotta turukluk, Baxanning padixahi Ogqa nemə qiləqinini anglidük. **11** Xunga aqsakallirimiz bilən yurtta turoquqi həmmə həlk bizgə səz qilip: — Qolunglarəqa səpərgə lazimlik ozuk-tülük elip, berip Israillar bilən

körüxüp ularoqa: «Biz silarning kullukunglarda bolimiz; xunga biz bilən əhdə tüzüinglar», dənglar, dəp bizni əwətti. **12** Silarning qexinglaroqa qarap yoləta qiqқан күnidə biz səpirimiz üqün öyimizdin aloqan nan issik idi, mana hazır u kurup, pahtilixip ketiptu. **13** Bu xarab tulumliri bolsa xarab қақילוqanda yengi idi, mana əmdi yirtilip ketiptu. Biz kiygən bu kiyimlər wə kəxlər səpəring intayin uzunluqidin konirap kətti, — dedi. **14** Xuning bilən Israillar ularning ozuk-tülükidin azrak aldi, lekin Pərwərdigardin yol sorimidi. **15** Xundak қилип, Yəxua ular bilən sülhə tüzüp, ularni tirik қoyuxқа ular bilən əhdə baqlidi; jamaət əmiririmu ularoqa қəсəм қилип бəрди. **16** Ular əhdə baqlixip üq күndin keyin, bu həlkning əzlrigə қoxna ikənlisini, əzlrining arisida olturuxluk ikənlisi ularoqa məlum boldi. **17** Israillar səpirini dawamlaxturup üqinqi күni ularning xəhərlirigə yetip kəldi; ularning xəhərliri Gibeon, Kəfirah, Bəərot bilən Kiriati-yearim idi. **18** Jamaətning əmiriliri ilgiri Israilning Hudasi Pərwərdigarning nami bilən ularoqa қəсəм қилоqan болоqаққа, Israillar ularoqa һужум қилмиди. Buning bilən pütkül jamaət əmirilər üstidin oqotuldaxқили турди. **19** Lekin əmirləarning һəmmisi pütkül jamaətkə: — Biz ularoqa Israilning Hudasi Pərwərdigarning [nami] bilən қəсəм қилип бəргəққə, ularoqa қол тəгкүзəlməyimiz. **20** Biz ularoqa қилоqan қəсəмimiz түпəylidin, üstimizgə oqəzəp қүixməслики üqün ularni tirik қалduruxmiz керək; ularoqa xundak қилmisəқ болmayду, dedi. **21** Andin əmirilər jamaətkə yənə: — Ularni tirik қoyunglar; һəlbuki, ular pütkül jamaət üqün otun yaroқuқи wə su

toxuquqilar bolidu, dedi. Bu ix əmirilər jamaətə degəndək boldi. **22** U waqıtta Yəxua ularni qaķirip ularəa: — Silər arimizdiki yərliklər turup, nemixka biz yiraķtin kəlduk, dəp bizni aldidinglar? **23** Buning üqün silər əmdi lənətkə kəlip, aranglarda Hudayimning əyi üqün otun yaridiojan wə su toxuydiojan kul boluxtin birər adəmmu mustəsna bolmaydu, — dedi. **24** Xuning bilən ular Yəxuaəa jawab berip: — Pərwədigar Hudayingning Əz kuli boləjan Musəaəa əmr kəlip, barlik zeminni silərgə berixkə, xundaķla zeminda turuwatķanlarning həmmisini aldinglardin yəkitixka wədə kəlojanliķi kulliring boləjan pəķirlarəa enik məlum kəlini; xunga biz silərninğ tūpəyilinglardin jənimizdin jəzmən ayrilip kəlimiz dəp wəħimigə qūxūp, bu ixni kəlip salduk. **25** Əmdi biz kəlungəa qūxtuk; nəziringgə nemə yahxi wə durus kərünsə xuni kəlojin, — dedi. **26** Yəxua ənə xundaķ kəlix bilən ularni Israilning kəlidin kətkuzdi; Israilar ularni əltürmidi. **27** Ləkin xu kəni Yəxua Pərwədigar tallaydiojan jayda jamaət üqün wə Pərwədigarning kərbangahı üqün ularni otun yarəuqilar wə su toxuquqilar dəp bəkitti. Ular bəgüngə kədər xundaķ kəlip kəlməktə.

10 Xundaķ boldiki, Yerusalemning padixahı Adonizədək Yəxuaning Ayi xəħirini ixəjal kəlip, uni mutlək yəkatķanliķini, Yeriho bilən uning padixahıəa kəlojinidək, Ayi bilən uning padixahıəimu xundaķ kəlojinini, Gibeonda olturoquqilarning Israil bilən sülh tüzüp, ularning arisida turuwatķanliķini anġlap, **2** u wə həlki kəttik kərkti; qūnki Gibeon bolsa Ayidin qong xəħər bolup, paytəht

xəhərliridək idi; uning həmmə adəmliri tolimu batur palwanlar idi. **3** Xuning bilən Yerusalemning padixahı Adoni-zədək Həbronning padixahı Həhəm, Yarmutning padixahı Piram, Lakixning padixahı Yafiya və Əglonning padixahı Dəbirgə həwər əwətip: — **4** Mening yeniməyə kelip Gibeonlarəyə hujum kəliximiz üqün manga mədət beringlar; qünki ular bolsa Yəxua və Israillar bilən süllü tüzüwalı, — dedi. **5** Xundak kəlip Amoriylarning bəx padixahı, yəni Yerusalemning padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı və Əglonning padixahı — ular əzliri barlıq kəxunliri bilən billə qikip, Gibeonning udulıda bargah tikip, uningəyə hujum kəldi. **6** Buning bilən Gibeonlıklar Gilgaldiki qedirgahkə, Yəxuaning kəxiəyə adəm əwətip: — Sən əz kəlliringni taxlıwətməy, dərhal kəximizəyə kelip mədət berip, bizni kətkuzəyin; qünki taəqlik rayonda olturuxluk Amoriylarning barlıq padixahliri birlixip bizgə hujum kəldi, — dedi. **7** Buni anglap Yəxua barlıq jəngqilərnı, jümlidin həmmə batur palwanlarnı elip Gilgaldin yoləyə qikti. **8** Pərwərdigar Yəxuaəyə: — Ulardin kərkmiəyin; qünki Mən ularnı sening kəlungəyə tapxurdum, ularning həqbiri aldingda put tirəp turalmaydu, — dedi. **9** Yəxua Gilgaldin qikip pütün keqə mengip ularning üstigə tuyuksiz qüxti. **10** Pərwərdigar ularnı Israilning alıdida tiripirən kəldi, Yəxua ularnı Gibeonda kattik məəşlup kəlip kərip, Bəyt-Həronəyə qikidioğan dawan yolıda kəşləp, Azikah bilən Makkədəhkiqə sürüp-tokay kəldi. **11** Ular Israildin kəqip, Bəyt-Həronning dawanidin qüxüwatkənda, Pərwərdigar taki ular Azikahkə yətküqə

asmandin ularning üstigə qong-qong möldür-taxlarni yaqdurdi. Ular öldi; muxu möldürlər bilən eltürülgənlər Israillar kiliqlap eltürgənlərdin kəp idi. **12** Andin Yəxua Pərwərdigarə səz kildi, — yəni Pərwərdigar Amoriylarni Israilning aldioğa tapxuroğan künidə u Israilning kəz aldida Pərwərdigarə mundak dedi: — «Əy kuyax, Gibeon üstidə tohtap tur! Əy ay, Ayjalon jilojisi üstidə tohtap tur!» **13** Xuni dewidi, həlk düxmənlərdin intikam elip boluquqilik kuyax mangmay tohtap turdi, aymu tohtap turdi. Bu wəkə Yaxarning kitabida pütülgən əməsmidi? Kuyax təhminən pütün bir kün asmanning otturisida tohtap olturuxkə aldirimidi. **14** Pərwərdigar bir insanning nidasioğa kulak saloğan xundak bir kün ilgiri bolup bakmioğan wə keyinmu bolup bakmidi; qünki Pərwərdigar Israil üçün jəng kildi. **15** Andin Yəxua bilən pütkül Israil Gilgaldiki qedirgahkə yenip kəldi. **16** Əmma u bəx padixah bolsa keqip Makkədahtiki oğaroğa yoxuruniwaldi. **17** Xuning bilən birsi Yəxuaəğa məlum kilip: — U bəx padixah tepildi; ular Makkədahtiki oğaroğa yoxuruniwaptu, dedi. **18** Yəxua: — Undak bolsa oğarning əozioğa qong-qong taxlarni yumilitip koyunglar, andin uning aldida adəmlərnə kəzətkə koyunglar. **19** Lekin silər tohtap qalmay düxmənliringlarni koqlap kəynidə qaloğanlarni qiringlar; ularni əz xəhərlirigə kirgüzmənglar, qünki Pərwərdigar Hudayinglar ularni qolunglarəğa tapxurup bərdi, — dedi. **20** Andin xundak boldiki, Yəxua bilən Israillar bularni kirip kattik məqlup kilip yokatti; lekin keqip kutuloğan bir qalduq mustəhkəm xəhərlirigə kiriwaldi. **21** Andin barlik həlk Makkədahtiki

qedirgahka, Yəxuaning kexioja tinq-salamət yenip kəldi. Heqkim Israillaroja karxi eoiz eqixka jür'ət kılalmidi.

22 Yəxua: — Ojarning aozini eqip, u bəx padixahni oardin qikirip mening keximoja elip kelinglar, — dedi. **23** Ular xundak kilip bəx padixahni, yəni Yerusalemning padixahi, Hebronning padixahi, Yarmutning padixahi, Lakixning padixahi wə Əglonning padixahini oardin qikirip uning kexioja elip kəldi. **24** U padixahlar Yəxuaning kexioja kəltürülgəndə, Yəxua Israilning həmmə adəmlirini qakirip, əzi bilən jənggə qikқан ləxkər sərdarlırioja: — Kelip putliringlarni bu padixahlarning gədinigə koyunglar, — dedi. Xundak dewidi, ular kelip putlirini ularning gədənligə koydi. **25** Andin Yəxua ularoja: — Korkmanglar wə heq hoduqmanglar, kəysər wə oəyrətlik bolunglar; qünki Pərwədigar silər hujum kiləjan barlik düxmənliringlaroja xundak ixni kilidu, — dedi. **26** Andin Yəxua padixahlarni kiliqlap əltürüp, jəsətlirini bəx dərəhkə esip koydi; ular dərəhlərləning üstidə kəqkiqə esiklik turdi. **27** Kün patkanda Yəxuaning buyruki bilən kixilər əlüklərləni dərəhlərdin qüxürüp, ular ilgiri yoxurunəjan oarəja taxlap, ojarning aozioja qong-qong taxlarni koyup koydi. Bu taxlar taki büküngə kədər xu yərdə turmaқта. **28** U küni Yəxua Makkədəhni ixəjal kilip, uning padixahi bilən xəhiridiki həmmə həlkning birinimu koymay kiliqlap mutlək yokatti; u Yerihoning padixahioja kiləjinidək Makkədəhning padixahiojimu xundak kildi. **29** Andin Yəxua bilən barlik Israillar Makkədəhtin qikip, Libnahka berip Libnah xəhirigə hujum kildi. **30** Pərwədigar unimu padixahi bilən koyup

Israilning qoliqqa tapxurup bardi; Yaxua uni qiliq bilan urup, xahiridiki hammahalkning birinimu qoymay qiliqlap olturdi; u Yerihoning padixahiqqa qiloinidak uning padixahiqimni xundak qildi. **31** Andin Yaxua bilan barliq Israil Libnahdin qikip, Lakixqa berip, uni kamal qilib uningqa hujum qildi. **32** Pervardigar Lakixni Israilning qoliqqa tapxurdi; ular ikkinchi kunila uni qiliq bilan elip, dal Libnahqa qiloinidak, xahiridiki halkning birinimu qoymay qiliqlap olturdi. **33** U wakitta Gazerning padixahiq Horam Lakix xahirigah madat berix uqun qikip kaldi; lekin Yaxua uni barliq adamliri bilan qoxup urup, ulardin heqkimni tirik qoymay olturdi. **34** Andin Yaxua bilan barliq Israil Lakixtin qikip, Aglonoga berip uni kamal qilib, u xahergah hujum qildi. **35** Ular xu kuni xaharni elip, uningdiki adamlarni qiliqlidi; xu kuni Yaxua xahardiki barliq kixilarni taltokus yokatti; u dal Lakixqa qiloinidak, ularoqimni xundak qildi. **36** Andin Yaxua bilan Israilning hammisi Aglondin qikip Hebronoga berip, u xahergah hujum qildi. **37** Ular uni elip, dal Aglonda qilohandak uning padixahiqini qiliqlap, uningqa qaraxliq hammah yeza-kentlirini elip, ularning iqida olturuxluk hammah adomning heqbirini qoymay qiliqlap yokatti. Yaxua xaharni wah iqidiki barliq adamlarni mutlak yokatti. **38** Andin Yaxua bilan barliq Israil Dabirgah berip, u xahergah hujum qildi. **39** U xaharni elip wah uningqa qaraxliq hammah yeza-kentlirini qiliq bilan urup, padixahiqini tutup, bulardiki barliq adamlarning heqbirini qoymay taltokus yokatti. Yaxua Hebronoga qiloinidak, Libnahqa wah uning padixahiqqa qiloinidak, Dabir bilan uning padixahiqimni

xundak kildi. **40** Bu tərīkidə Yəxua xu pütün yurtni, yəni taqlıq rayonni, jənubiy Nəgəw yurtini, Xəfəlah oymanlıqini, dawandiki yurtlarni hujum kilip elip, həmmə yurtni ixəjal kilip barlıq padixahliri bilən məqlup kildi. Israilning Hudasi Pərwərdigar buyruşinidək, u heqkimni qoymay, bəlki nəpəsi barlarning həmmisini mutlək yokatti. **41** Yəxua Qadax-Barneadin tartip Gazaşiqə boləjan yurtlarni, xuningdək Goxəning pütkül yurtini taki Gibeonşiqimu hujum bilən aldi. **42** Bu qetimki uruxta Yəxua bu padixahlarni məqlup kilip, ularning zeminini igilidi. Qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar Israil tərəptə turup jəng kildi. **43** Andin Yəxua bilən barlıq Israil Gilgaldiki qedirgahqa yenip kəldi.

11 Əmma Həzorning padixahi Yabin bularni anglap Madonning padixahi Yobab bilən Ximronning padixahi wə Akşafning padixahiə adəm əwətti, **2** xundakla ximaldiki taqlıq rayondiki padixahlarə, Kinnərotning jənubidiki tüzlənglik, oymanlıq wə şərbətiki Dor egizlikidiki həmmə padixahlarə əlqi əwətti; **3** U yənə xərək bilən şərb tərəptiki Qanaaniylar, Amoriylar, Hittiylar, Pərizziylər bilən taqlıq rayondiki Yəbusiylar wə Hərmon teşining etikidiki Mizpah yurtida turuwatqan Hiyiylarni qakirdi. **4** Ular, yəni padixahliri wə barlıq qoxunliri qıkti; ularning sani dengiz sahilidiki kumdək kəp idi, ularning nuroşun at wə jəng hərwiliri bar idi. **5** Bu həmmə padixahlar bir bolup yioşilip, Israil bilən jəng kilix üqün Mərom sulirining boyida qedirlarni tikti. **6** Lekin Pərwərdigar Yəxuaşə: — Sən ulardin heq qorkmişin; qünki Mən ətə muxu waqitlarda ularning həmmisini Israilning

aldida həlakətə tapxurimən. Sən ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta köydürüwetisən, — dedi.

7 Buni anglap Yəxua bilən uning həmmə jəngqiliri Mərom sulirining yenioğa berip, ularning üstigə tuyuksiz qüxüp hujum kildi. **8** Pərwərdigar ularni Israilning qolioğa tapxurdi; ularni urup Qong Zidon wə Misrəfot-Mayimoşiqə, xundakla xərk tərəptiki Mizpah wadisişiqə sürüp berip, ulardin heqbirini koymay kiliqlap öltürdi.

9 Yəxua Pərwərdigarning özigə buyruşinidək kilip, ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta köydürüwətti. **10** Xu qaşda Yəxua kaytip berip, Həzorni ixşal kilip, uning padixahini kiliqlap öltürdi. Həzor bolsa xu dəwrlərdə axu barlik əllərnin bexi idi. **11** [Israilar] xəhər iqidə olturuxluk həmmisini kiliqlap öltürüp, heq nəpəs igisini koymay həmmisini üzül-kesil yoqatti; Həzorni Yəxua otta köydürüwətti, **12** Xu padixahlarınin barlik paytəht xəhərlirini elip, ularning padixahirini məşlup kildi; Pərwərdigarning kuli bolşan Musa buyruşinidək, u ularni kiliqlap üzül-kesil yoqatti.

13 Lekin egizlikkə selinoşan xəhərlərnin bolsa, Israil köydürmidi; Yəxua ulardin pəkət Həzornila köydürüwətti.

14 Israilar bu xəhərlərdiki şəniymətlərnin wə qarpaylarnin əzlrigə olja kilip aldi, lekin iqidiki həmmə adəmlərnin kiliqlap yoqatti; ular birmu nəpəs igisini tirik koymidi. **15** Pərwərdigar Əz kuli bolşan Musaoğa nemə buyruşan bolsa, Musamu Yəxuaşan xuni buyruşanidi wə Yəxuanu xundak kildi. U Pərwərdigarning Musaoğa buyruşinidin heqnemini qaldurmay həmmini xu boyiqə ada kildi.

16 Xu tərşidə Yəxua xu zeminning həmmisini, yəni

taʼliq rayondiki zeminlarni, barliq jənubiy Nəgəw zeminini, barliq Goxən zeminini, oymanliqtiki zeminlarni, tüzlangliktiki zeminlarni wə Israilning taʼliq rayonlirini wə Xəfəlah oymanliqini, **17** Seir dawinioʻiqə sozuloʻan Həlak teʼjidin taki Hərmon teʼjining etikidiki Liwan jilʻoʻsiʻoʻja jaylaxqan Baal-Gadkiqə bolʻoʻan zeminni igilidi; u ularning həmmə padixahʻlirini tutup ularni ʻölümgə məhkum qildi. **18** Xu tərīkidə Yəxua bu həmmə padixahʻlar bilən uzun waqit jəng qildi. **19** Gibeonda olturaxʻlaxqan Hiyiylardin baxqə, heqbir xəhər Israil bilən sulh tüzmididi. Israil ularning həmmisini jəng arkiqlikla aldi. **20** Qünki ularning kənglining qattik qilinixi, Israil bilən jəng qilix niyitidə boluxi Pərwərdigardin idi; buning məqsiti, ularning üzül-kesil yokitilixi; yəni, ularoʻja heq rəhim qilinmay, əksiqə Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻojinidək ularning yokitilixi üqün idi. **21** U waqitta Yəxua kelip Anakiylarʻoʻja hujum qilip ularni taʼliq rayondin, Həbrondin, Dəbirdin, Anabdin, Yəhudaning həmmə taʼliq rayoni bilən Israilning həmmə taʼliq rayonidin yokatti; Yəxua ularni xəhərliri bilən qoxup üzül-kesil yokatti. **22** Xuning bilən Israillarning zeminida Anakiylardin heqbirimu qaldurulmididi; pəqət Gaza, Gat wə Axdodta birnəqqisila qaldi. **23** Xu tərīkidə Yəxua Pərwərdigar Musaoʻja wədə qiloʻqandək pütkül zeminni aldi; Yəxua uni Israiloʻja ularning qoxun-qəbilisi boyiqə miras qilip təqsim qildi. Andin zemin jəngdin aram tapti.

12 Israil Iordan dəryasining u tərīpidə, yəni kün qiqix tərīpidə [ikki] padixahʻni ʻöltürdi. Ular ularning zeminini, yəni Arnon dəryasidin tartip Hərmon taʼliqʻoʻja tutaxqan

zemin bilən xərək tərəptiki barlik Arabah tüzlänglikini igilidi. Xu [ikki] padixahlar bolsa: — **2** [birs] Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahi Sihon; u Aroər (Aroər Arnon dəryasining boyida) wə Arnon jilojsidiki xəhərdin tartip, Gileadning yerimini əz iqigə aloqan Yabbok dəryasioiqə (bu Ammoniylarning qegrisi idi) bolqan yərlərdə səltənət qilatti; **3** u səltənət qiloqan zemin yənə xərək tərəptiki Kinnərot dengizidin tartip Arabah dengizioiqə, yəni Xor dengizioiqə sozulqan Arabah tüzlänglikini, xundakla xərək tərəptiki Bəyt-Yəximotqa baridioqan yolni wə jənub tərpidə Pisgah teoqining dawanlirining qetigiqə sozulqan zeminni əz iqigə alatti. **4** Uningdin baxqa Israil Baxan padixahi Ogning zeminini aldi; u Rəfayiyalar [deyilidioqan gigantlarning] qaldukidin biri idi (ular Axtarot wə Ədrəydə turatti). **5** U Hərmon teqidiki yurtlarqə, Salkah wə pütkül Baxan zeminqə, yəni Gəxuriylar bilən Maakatiylarning qegrasioiqə, xuningdək Gileadning yerimioqə, taki Həxbonning padixahi Sihonning qegrasioiqə səltənət qilatti. **6** Pərwərdigarning quli bolqan Musa bilən Israillar bularqə hujum qilip məqlup qiloqanidi wə Pərwərdigarning quli Musa xu zeminni Rubənlərgə, Gadlarqə wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras qilip bərgənidi. **7** Təwəndikilər Yəxua bilən Israillar Iordan dəryasining oərb tərpidə hujum qilip məqlup qiloqan padixahlardur; ularning zeminliri Liwan jilojsidiki Baal-Gadtin tartip, Seirning dawanlirining yenidiki Həlak teoqiqə bolqan zeminlardin ibarət idi. Yəxua bu zeminlarni Israilning qoxun-qəbililiri boyiqə ularqə miras

qilip bardi, **8** jumlidin taqliq yurtni, Xafelah oymanlikini, Arabah tuzlenglikini, egizliktiki dawanlarni, qellukni wə jənubtiki Nəgəw zeminini, Hittiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylər, Hıwiylar wə Yəbusiylarning zeminlirini belüp bardi: — **9** Ularning padixahlırining biri Yerihoning padixahı, biri Bəyt-Əlning yenediki Ayining padixahı, **10** biri Yerusalemning padixahı, biri Həbronning padixahı, **11** biri Yarmutning padixahı, biri Laqixning padixahı, **12** biri Əglonning padixahı, biri Gəzərning padixahı, **13** biri Dəbirning padixahı, biri Gədərning padixahı, **14** biri Hormahning padixahı, biri Aradning padixahı, **15** biri Libnahning padixahı, biri Adullamning padixahı, **16** biri Makkədəhning padixahı, biri Bəyt-Əlning padixahı, **17** biri Tappuahning padixahı, biri Həfərning padixahı, **18** biri Afəkning padixahı, biri Laxaronning padixahı, **19** biri Madonning padixahı, biri Hazorning padixahı, **20** biri Ximron-Məronning padixahı, biri Akşafning padixahı, **21** biri Taanakning padixahı, biri Məgiddoning padixahı, **22** biri Kədəxning padixahı, biri Karməlning yenediki Yokneamning padixahı, **23** biri Dor egizlikidiki Dorning padixahı, biri Goyimning padixahı, **24** biri Tirzahning padixahı bolup, jəmiy ottuz bir padixah idi.

13 Əmma Yəxua yaxinip, yexi heli bir yərgə berip qalojanidi. Pərwərdigar uningəja mundaq dedi: — «Sən əmdi qerip qalding, yexingmu qongiyip qaldi, lekin yənə igilinixi kerək boləjan nurojun zemin bar. **2** Bu zeminlar bolsa munular: — Filistiyləarning wə Gəxuriylarning barliq yurtliri, **3** yəni Misirning xərək tərpididiki Xihor

dəryasidin tartip, ximal tərpidiki Əkron xəhiring qeğraliriojqə sozuləjan yərlər (xu yurt Qanaaniylarning zemini hesablinatti), jümlidin Gaza, Axdod, Axkelon, Gat wə Əkrondiki bəx Filistiy əmir baxquridiojan yurtlar bilən Awwiylarning jənub tərəptiki yurtliri; Zidoniylarəja təwə boləjan Məarahdin tartip Afək bilən Amoriylarning qeğrasiojqə boləjan Qanaaniylarning barliq zemini; **5** Gəbaliylarning zemini wə barliq Liwan zemini, yəni kün qikix tərəptiki Hərmon teoqining etikidiki Baal-gadtin tartip, Hamat rayonioja kirix eoqiziojqə boləjan zeminlar; **6** Liwandin tartip Misrəpot-Mayiməjqə sozuləjan taoliktə barliq olturuwatqanlarning, yəni Zidoniylarning zemini qatarliqlardin ibarəttur. Bu zemindiki həlkning həmmisini Mən Israil aldidin qoqliwetimən. Xunga sən qoqum Mening sanga buyruoqinim boyiqə buni qək taxlap Israiliklarəja miras kəlip təkəsim kəlip berixing kerək. **7** Sən əmdi bu zeminlarni tokkuz kəbilə bilən Manassəhning yerim kəbilisigə miras kəlip bəlgin». **8** Rubənlər bilən Gadlar bolsa, [Manassəhning yerim kəbilisi] bilən birliktə Iordan dəryasining u qeti, yəni xərk tərpidə Musaning ularəja bərgən mirasioja igə boldi; buni Pərwədigarning kuli boləjan Musa ularəja miras kəlip bərgənidi: — **9** Ularning zeminliri Arnon jiləjisining boyidiki Aroərdin tartip, jümlidin jiləjining otturisidiki xəhər wə Dibonojqə sozuləjan Mədəba tüzləngliki, **10** Həxbonda səltənət kəlojan, Amoriylarning padixahı Sihonning Ammoniylarning qeğrisiojqə boləjan həmmə xəhərliri; **11** Gilead bilən Gəxuriylar wə Maakatiylarning qət yurtliri, Hərmon teoqining həmmisi wə Salkahəjqə

sozuloqan barlik Baxan zemini; **12** [gigantlar boloqan] Rəfayiyarning qalduq nəsldin boloqan Axtarot bilən Ədrəydə səltənət qiloqan Ogning Baxandiki pütkül padixahlik zeminidin ibarət idi; muxu zemindikilərni Musa məqlup qilip, zeminlirioqa igə boldi. **13** Lekin Israillar Gəxuriylar bilən Maakatiylarni öz yurtliridin qoqliwətmidi; xunga Gəxuriylar bilən Maakatiylar bügüngiqə Israil arisida turmaqta. **14** Lekin [Musa] Lawiy qəbilisigə heq miras zeminni bərmigən; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularoqa eytkinidək, Pərwərdigaroqa atap otta sunulqan qurbanliqlar ularning mirasidur. **15** Musa Rubənlər qəbilisigə, jəmət-aililiri boyiqə yurtlarni miras qilip bərđi. **16** Ularning zemini bolsa Arnon jiloqisining yenidiki Aroərdin tartip, jiloqining otturisidiki xəhər wə Mədəbaning yenidiki pütkül tüzlänglik, **17** Həxbon wə uningqə qaraxlik tüzlängliktiki həmmə xəhərlər, Dibon, Bamot-Baal, Bəyt-Baal-Meon, **18** Yahaz, Kədəmot, Məfaat, **19** Kiriatayim, Sibmah, wə «Jiloqa teoqi»diki Zərət-Xahar, **20** Bəyt-Peor, Pisgah teqidiki dawanlar, Bəyt-Yəximot, **21** tüzlängliktiki barlik xəhərlər wə Həxbonda səltənət qiloqan, Amoriylarning padixahi boloqan Sihonning pütkül səltənitining zeminini öz iqigə aldi. Bu padixah wə uning bilən xu yurtta olturuxluk, [Sihonqə] beqinoqan sərdarlar Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba qatarlik Midiyan əmirliri bolsa Musa tərpidin əltürülgənidi. **22** Xu waqıtta Israillar əltürgənlər iqidə Beorning ooqli palqi Balaammu bar idi; unimu ular qiliqlap əltürgənidi. **23** Rubənlərnin zeminin qegrasi Iordan dəryasining əzi idi. Rubənlərnin jəmət-aililiri

boyiqə ularoqə bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlaqliri idi. **24** Musa yənə Gad kəbilisigə, yəni Gadlarning jəmət-aililiri boyiqə ularoqə miras bəlup bərgənidi. **25** Ularning zeminliri bolsa Yaazər bilən Gileadning barliq xəhərliri, Ammoniylarning zeminining yerimi taki Rabbah aldidiki Aroərgiqə, **26** Həxbondin tartip Ramat-Mizpəh wə Bətonimoqiqə, Maḥanayimdin tartip Dəbirning qəgrisoqiqə, **27** jiloqioqə jaylaxqan Bəyt-Haram, Bəyt-Nimrah, Sukkot wə Zafonlar, Həxbonning padixahı Siḥonning səltənitining İordan dəryasining xərkiy kətidiki qaloqan qismi, dəryani yaqilap Kinnərət Dəngizining u bexioqiqə idi. **28** Gadlarning jəmət-aililiri boyiqə ularoqə bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlaqliri idi. **29** Musa Manassəhning yerim kəbilisigimu miras bərgənidi; Manassəhning yerim kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə bu miras bəlup berilgənidi: — **30** zeminliri Maḥanayimdin tartip, pütkül Baxan zemini, Baxanning padixahı Ogning pütkül səltənitining zemini wə Yairning barliq yeza-kəntliri (bu yeza-kəntlər Baxanning əzigə jaylaxqan bolup, jəmiy atmix idi), **31** Gileadning yerimi bilən Baxan padixahı Ogning səltənitidiki Axtarot wə Ədrəy xəhərliri Manassəhning oqlı Makirning əwladioqə təwə qilinoqan bolup, Makirlarning yerim qismioqə jəmət-aililiri boyiqə miras qilip bəlup berilgənidi. **32** Musa İordan dəryasining xərk kətida, Yerihoning udulida, Moabning tüzlənglikliridə bolqan waqtida bəlup bərgən miraslar mana bu zeminlar idi. **33** Lekin Musa Lawiy kəbilisigə heq miras zeminni təqdim qilmidi; İsrailning

Hudasi Pərwərdigar ularoşa eytkinidək, U Əzi ularning mirasidur.

14 Israillarning Qanaan zeminidin aloşan mirasliri təwəndikidək; Əliazar kaşin bilən Nunning oşli Yəxua wə Israil kəbiliridiki jəmət-ailə baxlıqliri muxu miraslarni ularoşa bəlūp bərgən. **2** Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən tokkuz yerim kəbilə toşrisida buyruşinidək, ularning hər birining ūlūxi qək taxlax bilən bəlūp berildi. **3** Qünki qaloşan ikki kəbilə bilən Manassəhning yerim kəbilisining mirasini bolsa Musa İordan dəryasining u tərpidə ularoşa təkşim qiləşanidi; lekin u Lawiyloşa ularning arisida heq miras bərmigənidi **4** (Yūsūpning əwladliri Manassəh wə Əfraim degən ikki kəbiligə bəlūngənidi. Lawiyloşa bolsa, turuxqa bolidişan xəhərlər bekitilip, xundaqla xu xəhərlərgə təwə yaylaqlardin qarpaylirini baqidishan wə mal-mülūklirini orunlaxturidishan yərlərdin baxqa ularoşa heq ūlūxlərnə bərmigənidi). **5** Pərwərdigar Musoşa qandaq buyruşan bolsa, Israillar xundaq qilip zeminni bəlūxūwalidi. **6** Yəhūdalar Gilgaloşa, Yəxuaning kəxişə kəldi, Kənizziy Yəfunnəhning oşli Kaləb Yəxuaşə mundaq dedi: — «Pərwərdigar Əz adimi boləşan Musoşa mən bilən sening toşrangda Qadəx-Barneada nemə degənlikini bilisənəş; **7** Pərwərdigarning adimi Musa meni Qadəx-Barneadin zeminni qarlap kelixkə əwətkəndə, mən qirik yaxta idim; qin [etikadlik] kənglüm bilən uningəşa həwər yətküzgənidi. **8** Əmma mən bilən qikqan qerindaxlirim həlkning kənglini su qiliwətkənidi. Lekin mən bolsam pütün qəlbim bilən Pərwərdigar Hudayiməşa

əgəxtim. **9** U küni Musa kəsəm kılıp: — «Sən pütün kəlbəng bilən Pərwərdigar Hudayingoşa əgəxkining üqün, sening putung dəssigən zemin jəzmən əbədgiqə sening bilən nəslingning mirasi bolidu» — degənidi. **10** — Mana Israil qəldə sərgərdan bolup yürgəndə, Pərwərdigar Musaoşa xu sözləni degən künidin keyinki kırıq bəx yil iqidə Əzi eytkinidək meni tirik saklıdi. Mana mən bügün səksən bəx yaxqa kirdim. **11** Mən muxu kündimu Musa meni qarlxqa əwətkən kündikidək küqlükmən, məyli jəng kılıx bolsun yaki bir yərgə beripkelix bolsun, mening yənıla baldurkidək küq-dərmanim bardur. **12** Əmdi Pərwərdigar xu künidə wədə kıləjan bu taqlıq yurtni mənə miras kılıp bərgin; qünki u küni sənmu u yərdə Anakiylar turidiqanlikini, xundakla qong həm mustəhkəm xəhərlər barlikini anglidingoşa. Lekin Pərwərdigar mən bilən billə bolsila, Pərwərdigar eytkinidək mən ularni qoqliwetimən». **13** Buni anglap Yəxua Yəfunnəhning oqlı Kaləbkə bəht-bərikət tiləp, Həbronni uningə miras kılıp bərdi. **14** Xunga Həbron taki bügüngiqə Kənizziy Yəfunnəhning oqlı Kaləbning mirasi bolup turmaqta; qünki u pütün kəlbi bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarə əgəxkən **15** (ilgiri Həbron bolsa Kiriət-Arba dəp atilatti. Arba degən adəm Anakiylar arisida əng dangki qıqqan adəm idi). Xundak kılıp zemin jəngdin aram tapti.

15 Yəhudalar kəbilisining mirasi bolsa jəmət-aililiri boyiqə qək taxlinip erixkən zemin bolup, jənubiy tərəpning uqi Edomning qegrisiə wə Zin qəligə tutaxti; **2** jənubiy qegrisi «Xor dengizi»ning ayioqidin, yəni jənubiy

tərəpkə qoqıyıp qıqқан koltuktin baxlinip, **3** «Serik Exək dawini»ning jənub tərıpıdın ətüp, Zinoqa tutaxtı; andin Qadəx-Barneaning jənubını yakılap Həzronoqa ətüp, Addaroqa berıp, Karkaahqa burulup, **4** Azmonoqa ətüp Misir ekını bilən qıqıp, uqi dengizoqa taqıxattı. Bu ularning jənubiy qegrısı ıdı. **5** Xərkiy qegrısı bolsa Xor dengızıdın İordan dəryasınıng dengizoqa kuyulıdıoan eoqızıoıqə ıdı; ximaliy qegrısı bolsa dengızınıng İordan dəryasınıng dengizoqa kuyulıdıoan eoqızıdın baxlinip, **6** andin Bəyt-Hoqlahoqa berıp, Bəyt-Arabahınıng ximalıdın ətüp, Rubənnıng ooqlı Boħannıng texınıng kexıoıqə ıdı; **7** andin qegra Aqor jıloqısıdın Dəbirgə qarap ətüp, u yərdın ximal tərıpıgə burulup, jıloqınıng jənub tərıpıdıdı Adummımoqa qıkıdıoan dawannıng udulıdıdı Gilgaloqa yetıp berıp, andin Ən-Xəməx sulırıdın ətüp, Ən-Roqəl bulıqıoqa tutıxattı; **8** u yərdın «Bən-Hınnomning jıloqısı»oqa qıqıp, Yəbusıylar egızlıkıdın, yəni Yerusalemning jənub tərıpıdıdı dawandın ətüp, andın Hınnom jıloqısınıng aldıoqa, yəni oqərb tərəpkə, Rəfayıylarınıng jıloqısınıng ximaliy bexıdıdı taqınnıng qoqkısıoqa qıqtı; **9** qegra bu taqınnıng qoqkısıdın Nəftoah süyınıng bulıqıoqa berıp, andın Əfron teoqıdıdı xəhərlırınıng yenı bilən qıqıp, u yərdın Baalah (yəni Kiriət-Yearım)oqa yetıp berıp, **10** andın Baalahtın ətüp, oqərb tərıpıgə qayrılıp Seir teoqıoqa berıp, Yearım teoqı (yəni Kesalon)ning ximaliy baqırdın ətüp, Bəyt-Xəməxkə qıxüüp, Timnahtın ətı; **11** andın ximaloqa qarap Əkronning dawını bilən qıqıp Xıkronoqa ətüp, Baalah teoqınıng yenıoqa tutıxıp, Yabnəəlgə yetıp, andın uqi dengizoqa taqaxkanıdı. **12** Oqərb tərıpıdıdı

qegrisi bolsa dengiz boyliri idi. Yəhudalarning jəmət-aililiri boyiqə ularoşa tohtitiloqan tət tərripidiki qegra mana xu idi. **13** Yəfunnəhning oqli Kaləbgə bolsa, Pərwədigarning Yəxuaşa bərgən əmri boyiqə, uningoşa Yəhudalarning arisida bir ülūx, yəni Anakning atisi Arbaning xəhiri boləqan Həbron ata kılındi. **14** Kaləb xu yərdin Xexay, Aħıman wə Talmay degən üq Anakiyuni qoşliwətti; ular üqi Anakning əwladi idi. **15** Andin xu yərdin qikip, Dəbirdə turuwatqanlaroşa hujum kildi (ilgiri Dəbirning nami Kiriət-Səfər idi). **16** Kaləb: — Kimki Kiriət-Səfərgə hujum kiliq uni alsa, uningoşa kizim Aksahni hotunlukqa berimən, degənidi. **17** Kaləbning ukisi Kenazning oqli Otniyəl uni ixoşal kildi, Kaləb uningoşa kizi Aksahni hotunlukqa bərdi. **18** Xundak boldiki, kiz yatliq bolup uning kexioşa barar qaoşda, erini atisidin bir parqə yər soraxqa ündidi. Aksah exəktin qüxüxigə Kaləb uningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soridi. **19** U jawab berip: — Meni alahidə bir bərikətligəysən; sən manga Nəgəwdin [kaşjirak] yər bərgənəkənsən, manga birnəqqə bulaknimu bərgəysən, — dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningoşa üstün bulaklar bilən astin bulaklarni bərdi. **20** Təwəndikilər Yəhuda kəbilisigə ularning jəmət-aililiri boyiqə təgkən miras ülūxlərdur: — **21** Yəhuda kəbilisining əng jənubioşa jaylaxqan, Edom qegrisi tərəptiki xəhərlər: — Kabzəəl, Edər, Yagur, **22** Kinah, Dimonah, Adadah, **23** Kədəx, Həzor, Yitnan, **24** Zif, Tələm, Bealot, **25** Həzor-ħadattah, Keriot-Həzron (yəni Həzor), **26** Amam, Sema, Moladah, **27** Həzar-Gaddah, Həxmon, Bəyt-Pələt, **28** Həzar-Xual,

Bəər-Xeba, Biziotiya, **29** Baalah, Ijim, Ezəm, **30** Əltolad, Kesil, Hormah, **31** Ziklag, Madmannah, Sansannah, **32** Libaot, Xilhim, Ayin və Rimmon qatarliklar jəmiy yigirmə tokkuz xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **33** Xəfəlah oymanlikidiki xəhərlər bolsa Əxtaol, Zoreah, Axnah, **34** Zanoah, Ən-Gannim, Tappuah, Ənam, **35** Yarmut, Adullam, Sokoh, Azikah, **36** Xaarayim, Aditaim, Gədərah və Gədərotaim bolup, jəmiy on tət xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **37** Bulardin baxqa yənə Zinan, Hədashah, Migdal-Gad, **38** Dilean, Mizpah, Yoktəəl, **39** Lakix, Bozkat, Əglon, **40** Kabbon, Lahmas, Kıtlix, **41** Gədərot, Bəyt-Dagon, Naamah və Makkədəh bolup, jəmiy on altə xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **42** Buningdin baxqa yənə Libnah, Etər, Axan, **43** Yəftah, Axnah, Nəzib, **44** Keilah, Akzib və Marəxah bolup, jəmiy tokkuz xəhər və yənə ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklarmu bar idi; **45** yənə Əkron bilən uningoqa qaraxlik yeza-kəntlər, **46** xundakla Əkronning oqərb tərripidin tartip Axdodning yenediki həmmə xəhərlər bilən ularning kənt-kixlakliri qoxulup, **47** Axdod və uningoqa qaraxlik yezilar və kənt-kixlaklar, Gaza xəhiri və xundakla Misir ekiniyoqə və Uluoq Dengizning kiroqikoqə, uningoqa qaraxlik yezilar və kənt-kixlaklar bar idi. **48** Taolıq rayondiki xəhərlər: — Xamir, Yattir, Sokoh, **49** Dannah, Kiriati-Sannah (yəni Dəbir), **50** Anab, Əxtəmoq, Anim, **51** Goxən, Holon və Giloh bolup, jəmiy on bir xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **52** Buningdin baxqa yənə Arab, Dumah, Exan, **53** Yanim, Bəyt-Tappuah, Afikah, **54** Həmtah, Kiriati-Arba (yəni Həbron) və Zior

bolup, jəmiy tokkuz xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-ƣixlaƣlar bar idi. **55** Buningdin baxƣa yənə Maon, Karməl, Zif, Yuttaƣ, **56** Yizrəəl, Yokdeam, Zanoah, **57** Kayin, Gibeah wə Timnah bolup, jəmiy on xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-ƣixlaƣlar bar idi. **58** Buningdin baxƣa yənə Həlħul, Bəyt-Zur, Gədor, **59** Maarat, Bəyt-Anot wə Əltəkon bolup, jəmiy altə xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-ƣixlaƣlar bar idi. **60** Buningdin baxƣa yənə Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim) wə Rabbah degən ikki xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-ƣixlaƣlar bar idi. **61** Qəldiki xəhərlər bolsa: — Bəyt-Arabah, Middin, Səkah, **62** Nibxan, «Xor Xəhiri» wə Ən-Gədi, jəmiy altə xəhər wə ularoƣa ƣaraxliƣ kənt-ƣixlaƣlar idi. **63** Lekin Yerusalemda olturuƣluk Yəbusiylarni bolsa Yəhədalar ƣoƣliwetəlmigən; xunga ta bügüngiqə Yəbusiylar Yəhədalar bilən Yerusalemda billə turmaqta.

16 Yüsüpning əwladlirioƣa ƣək taxlinip ƣiqƣan miras zemin bolsa Yerihooƣa tutax bolƣan İordan dəryasidin tartip, Yerihoning xərƣ tərpidiki kəllərgiqə bolƣan yurtlar wə Yerihodin ƣiqip, qəldin ətüp Bəyt-Əlning taoƣliƣ rayonioƣa sozuloƣan yurtlar idi. **2** Qegrisi Bəyt-Əldin tartip Luzoƣa, andin Arkiylarning qegrividiki Atarotƣa yetip, **3** andin oƣərb tərpidigə berip, Yaflətiylərnin qegrisioƣa tutixup, Astin Bəyt-Horonning qetigə ƣüxüp, Gəzərgə berip dengizda ahirlixatti. **4** Yüsüpning əwladliri, yəni Manassəh bilən Əfraimlar erixkən miras ülüxi mana xu idi. **5** Əfraimlarning jəmət-ailiri boyiqə aloƣan zeminin qegrisi təwəndikidək: — miras zeminin xərƣ tərptiki qegrisi Atarot-Addardin tartip üstün Bəyt-Horonoƣiqə

yetip, **6** andin dengizga berip ximalga qarap Mikmitatka qikti; andin yəna xərk tərpidiki Taanat-Xilohka qayrilip, uningdin ətüp xərk tərəpkə qarap Yanoahka, **7** Yanoahdin qüxüp Atarot bilən Naaratka yetip, Yerihoga tutixip Iordan dəryasiga qikti. **8** Qegra Tappuahdin oərb tərəpkə qikip Kanah ekiniotiqə berip, dengizga yetip ayaqlaxti. Əfrayimning kəbilisigə, yəni ularning jəmət-aililirigə təgkən miras ülüxi xu idi. **9** Buningdin baxka Əfrayimlar üqün Manassəhning mirasining otturisida birnəqqə xəhərlər ayriloqanidi; bu ayriloqan xəhərlərləning həmmisi qaraxlik kənt-kixlakliri bilən qoxuloqanidi. **10** Əmma [Əfrayimlar] Gəzərdə olturuxluk Qanaaniylarni qoqliwətmigənid; xunga Qanaaniylar ta bügüngiqə Əfrayimning arisida turup, məhsus haxarqi mədikarlar bolup turmaqta.

17 Manassəh Yüsüpning tunji oqli boləqqa, uning kəbilisigimu qək taxlinip miras berilgən. Manassəhning tunji oqli Makirning [əwladliri] (Makir Gileadning atisi idi) batur palwan boləqqa, ularga Gilead bilən Baxan miras kilip berildi. **2** Manassəhning qaloqan əwladlirimu, jümlidin Abiezərlər, Hələklər, Asriəllər, Xəkəmlər, Həfərlər bilən Xemidalar əz jəmət-aililiri boyiqə miras ülüxini aldi. Bular bolsa Yüsüpning oqli Manassəhning ər jəmət aililiri idi. **3** Əmdi Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərlərləning oqli Zəlofihadning oqul pərzəntliri yok bolup, pəkət kizlirila bar idi. Uning kizlirining isimliri Mahlah, Noah, Həqlah, Milkah wə Tirzah idi. **4** Ular kahin Əliazar bilən Nunning oqli Yəxua wə əmirlərləning kexioqa

berip ularoqa: — Pərwərdigar Musoqa biz toqruluk
qerindaxlirimiz qatarida miras berixkə əmr qiloqanidi,
dedi. Xuni dewidi, [Yəxua] Pərwərdigarning əmri boyiqə
ularning atisining qerindaxliri qatarida ularoqa miras
bərdi. **5** Buning bilən Iordan dəryasining u tərpidiki
Gilead bilən Baxan zeminliridin baxqa, Manassəhkə yənə
on ülüx yər berildi. **6** Qünki Manassəhning qizliri uning
oqullirining qatarida miraska igə bolqanidi; Gilead
zemini Manassəhning qaloqan əwladlirioqa təgkənidi. **7**
Manassəhning zeminining qegrisi bolsa Axirdin tartip
Xəkəmnning utturidiki Mikmitatka berip, andin jənub
təripigə qayrilip, Ən-Tappuahda turoquqlarning jayioiqə
tutixatti. **8** Qünki Tappuahning zemini bolsa Manassəhgə
təgkənidi; lekin Manassəhning qegrisediki Tappuah xəhiri
Əfriamoqa təwə idi. **9** Qegrisi u yərdin Kanaq ekiniqə
qüxüp, jiloqining jənub təripi bilən qikti. U yərdiki xəhərlər
bolsa Manassəhning xəhərlirining arisida bolsimu,
Əfriamoqa təgdi. Manassəhning qegrisi jiloqining ximal
təripi bilən berip dengizoqa yetip ahirlixatti. **10** Jiloqining
jənub tərpidiki zemin Əfriamoqa, ximal tərpidiki zemin
Manassəhkə təwə idi; qərb təripining qegrisi dengiz
idi. Ularning zemini ximal tərpidə Axirning ülüxigiqə
yetip, xərk təripi Issakarning ülüxigə tutaxqanidi. **11**
Manassəhkimu Issakar bilən Axirning ülüxliri iqidin Bəyt-
Xean wə uningqə qaraxlik kəntlər, Ibleam bilən uningqə
qaraxlik kəntlər, Dor aqalisi bilən Dorqə qaraxlik kəntlər,
Ən-Dor aqalisi bilən Ən-Doroqa qaraxlik kəntlər, Taanaq
aqalisi bilən Taanaqqa qaraxlik kəntlər wə Megiddo aqalisi
bilən Megiddoqa qaraxlik kəntlər, yəni «Üq Egizlik»

degən yurt tægdi. **12** Lekin Manassəh bu xəhərdikilərnı kooqlıwıtəlmıdı; Kanaanıylar xu yurtlarda turuwerıxkə nıyət baqlıoqanıdı. **13** Israıllar baroqanseri küqəyqəqkə Kanaanıylarnı əzlırıgə haxarqı kılıp bekindurdı, lekin ularnı əz yərlırdın mutlək kooqlıwıtəlmıdı. **14** Yüsüplər bolsa Yəxuaoqa: — Bizlər Pərwərdıgar həzıroqıqə xundak bərikətləp kəlgən, qong bir həlk tursak, sən nemıxka qək taxlax bilən bizgə pəkət bir ülüx miras, bir parqə yərla bərdıng? — dedi. **15** Yəxua ularoqa jawab berıp: — Əgər silər qong bir həlk bolsanglar, Əfraymning taqlıq yurtı silərgə tar kəlgən bolsa, ormanoqa berıp u yərdıki Pərizziylər bilən [gıgant] Rəfayıylar yurtıda dərəhlərnı kesıp, əzünglar üqün bir jaynı qıqırıwelinglar, dedi. **16** Lekin Yüsüplər: — Taqlıq yurt bizgə yətməydu; xuning bilən bir waqıtta jıləjıda turuwatқанlar, məyli Bəyt-Xeanda wə unıngoqa qaraxlık kəntlərdə bolsun yaki Yızrəl jıləjisıda turuwatқан Kanaanıylar bolsun, həmmısınıng təmürdın jəng hərwilırı bar ikən, dedi. **17** Xundak dewıdı, Yəxua Yüsüp jəməti boləqan Əfraym bilən Manassəhgə səz kılıp: — Silər dərəkə qong bir həlksilər wə zor küqünglar bardur; xunga silərgə pəkət bir ülüxla miras berılsə bolmaydu; **18** axu pütkül taqlıq yurtmu silərgə berılıdu; gərqə u ormanlık bolsımu, silər unı kesıp boxıtısilər wə unıng ətraplırıoqımu igə bolısilər; Kanaanıylarınıng təmür jəng hərwilırı bar, xundakla küqlük bolsımu, silər ularnı həydəp qıqırıwıtələysilər, — dedi.

18 Pütkül Israıllar jamaitı Xılohqə yıqılıp, u yərdə ıbadət qedırı tikti. Gərqə zemin ularnıng aldıda boysunduruləqan bolsımu, **2** lekin Israıllar arısıda əz miras ülüxi tehi

təksim kilinmiqan yəttə kəbilə qaloqanidi. **3** Xunga Yəxua Israillaroqə mundaq dedi: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə bərgən bu zeminni qolunglaroqə elixkə susluq qilip qaqanoqiqə kəynigə sürisilər? **4** Silər özünglar üqün hər kəbilidin üq adəmnı tallanglar; mən ularni qozoqilip bu pütkül zeminni aylinip qikip, uni hərbir kəbilə öz miras ülüxigə muwapıq sizip-hatiriləxkə, andin qeximoqə yenip kelixkə əwətimən. **5** Ular zeminni yəttə ülüxkə bəlsun; lekin Yəhuda kəbilisi bolsa jənubtiki öz ülüx zeminida turiwərsun, Yüsüpning jəmətimu ximal tərəptiki öz ülüx zeminida turiwərsun. **6** Silər zeminni yəttə ülüxkə bəlöp, pasilini hatiriləp sizip yenimoqə kelinglar; andin mən Pərwərdigar Hodayimizning aldida bu yərdə silər üqün qək taxlaymən. **7** Əmma Lawiyarning bolsa, aranglarda ülüxi bolmaydu, qünki Pərwərdigarning kaqinliqi ularning mirasidur. Gad bilən Rubən wə Manassəh yerim kəbilisi bolsa Iordan dəryasining u qeti, xərk tərripidə Pərwərdigarning quli boloqan Musa ularoqə miras qilip bərgən yərlərnı allıqəqan aloqandur». **8** [Zeminni hatiriləxkə bekitkən] kixilər qozoqilip yoloqə qikqanda, Yəxua ularoqə kattıq jekiləp: — Silər berip zeminni aylinip, uni sizip-hatiriləp mening qeximoqə yenip kelinglar; andin mən muxu yərdə, Xiloqning əzidə Pərwərdigarning aldida silər üqün qək taxlaymən, dedi. **9** Xundaq dewidi, bu adəmlər berip zeminni aylinip, uni sizip-hatiriləp, xəhərlər boyiqə yəttə ülüxkə bəlöp, hatirigə sizip, Xiloqđiki qedirgəqə, Yəxuaning qexioqə yenip kəlđi. **10** Andin Yəxua Xiloqđda Pərwərdigarning aldida ular üqün qək taxlıdi wə xu

yərdə kəbilə-jəməti boyiqə zeminni Israillaroğa təksim kəlip bərdi. **11** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə qək tartildi; ular qək arkilik erixkən zemin Yəhudalar bilən Yüsüpləning zemini otturisdiki yurt boldi. **12** Ularning ximaliy qegrisi Iordan dəryasidin baxlap, Yerihoning ximal tərpidiki dawanni yandap, ərəb tərpiyə qarap taqlıq yurtka qikip wə Bəyt-Awəning qəligə tutixatti; **13** andin Luzoğa qikip, luz, yəni Bəyt-Əlning jənub tərpiyi yandap ətüp, astin Bəyt-Horəning jənubidiki taqlıq yekın Atarot-Addaroğa qüxti; **14** qegra xu yərdin ətüp ərəbtin jənubka kayrilip, Bəyt-Horəning jənubining udulidiki taqlıq Yəhudalarning xəhərliridin biri boləjan Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim)oğa tutaxti. Bu ərəb tərəpning qegrisi idi. **15** Jənub tərəpning qegrisi Kiriət-Yearimning qetidin baxlap ərəb tərpiyə mengip, Nəftoahtiki su mənbəsigə tutaxti; **16** qegra andin Rəfayiylarning jiləsining ximal tərpiyə jaylaxkan Bən-Hinnomning jiləsining udulidiki taqlıq bexioğa qüxüp, andin Hinnomning jiləsi bilən yənə qüxüp, Yəbusiylarning egizlikining jənub tərpiyi bilən mengip, andin Ən-Rogəl bulikioğa yətti; **17** andin ximal tərpiyə kayrilip Ən-Xəməx bulikidin ətüp, Adullam dawinining udulidiki Gəlilotka berip, Rubəning oqlı Boħanning texioğa qüxüp, **18** wə Arabah tüzənglikining ximal tərpidiki egizliktin ətüp, Arabah tüzənglikigə qüxti. **19** Andin qegra ximal tərpiyə qikip Bəyt-Həglahning dawinioğa tutixip, Iordan dəryasining jənubiy eoqizida, yəni Xor dengizining ximaliy kəltükida ahirlaxti. Bu jənub tərəpning qegrisi idi. **20** Xərək qegrisi bolsa Iordan

dəryasining əzi idi. Bu Binyaminlarning ülüxi bolup, ularoşa jəmət-ailiri boyiqə tohtitiloşan miras zeminining qeğrisi xu idi. **21** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə təgkən xəhərlər bolsa təwəndikilərdur: — Yeriho, Bəyt-Hoğlah, Emək-Kəziz, **22** Bəyt-Arabah, Zəmarayim, Bəyt-Əl, **23** Awwim, Parah, Ofrah, **24** Kəfar-Əaamonay, Ofni wə Geba bolup, jəmiy on ikki xəhər wə ularoşa qaraxlık kənt-kixlaqlar idi; **25** Buningdin baxqa Gibeon, Ramah, Bəərot, **26** Mizpah, Kəfirah, Mozah, **27** Rəkəm, Irpəəl, Taralah, **28** Zəlah, Əa-Ələf, Yəbusi (yəni Yerusalem), Gibeah wə Kiriət bolup, jəmiy on tət xəhər wə uningoşa qaraxlık kənt-kixlaqlarmu bar idi. Bu bolsa Binyaminlarning miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularoşa berilgənidi.

19 İkkinqi qək Ximeonoşa qıkti, yəni Ximeonlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; ularning mirasi bolsa Yəhədalarning miras ülüxining arisida idi. **2** Ularning erixkən mirasi iqidə Bəər-Xeba, Xeba, Moladah, **3** Həzar-Xual, Balah, Ezəm, **4** Əltolad, Bitul, Hormah, **5** Ziklag, Bəyt-Markabot, Həzar-Susah, **6** Bəyt-Libaot wə Xaruhən bolup, jəmiy on üç xəhər wə ularoşa qaraxlık kənt-kixlaqlar idi. **7** Buningdin baxqa yənə Ayin, Rimmon, Etər, Axan bolup, jəmiy tət xəhər wə ularoşa qaraxlık kənt-kixlaqlar **8** Həmdə jənub tərəptiki Baalat-Bəər (yəni jənubdiki Ramah)oşiqə boləşan bu [tət] xəhərnin ətrapidiki həmmə kənt-kixlaqlarmu bar idi. Bular Ximeonlar kəbilisining ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə erixkən mirasi idi. **9** Ximeonlarning miras ülüxi Yəhədalarning ülüxining iqidin elip berildi; qunki Yəhədalarning miras ülüxi əzlidirgə kəplük kəloşanidi, xunga Ximeonlarning miras

ülüxi ularning miras ülüxining iqidin berildi. **10** Üqinqi qək Zəbulunlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; ularning miras qegrisi Saridka baratti, **11** qegrisi oərb tərəptə Marealahka berip Dabbəxətkə yetip Yokneamning udulidiki ekinoğa tutixatti; **12** U Saridtin xərk tərīpigə qayrilip, kün qikixka burulup Kislot-Tabor yurtioğa tutixip, Dabiratka ətüp, Yafiyaoğa bardi; **13** andin xu yərdin u xərk tərīpigə kün qikixka [yənə] burulup, Gat-Həfər wə Ət-Kazinoğa kelip Neahka sozuləjan Rimmon yurtioğa yetip bardi. **14** Andin u yərdin ximal tərəpkə qayrilip, Hənnatonəğa yetip berip, Yiftah-Əlning jilojisida ahirlaxti. **15** Ularning ülüxi yənə Kattat, Nahalal, Ximron, Yidalah wə Bəyt-Ləhəmnimu orap, jəmiy on ikki xəhər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlarnimu əz iqigə alatti. **16** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlar Zəbulunlarning miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularəğa berilgənidi. **17** Tətinqi qək Issakarəğa qikti, yəni Issakarlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; **18** ularəğa berilgən yurtlar Yizrəlgigə bolup, Kəsullot, Xunəm, **19** Həfarayim, Xion, Anaharat, **20** Rabbit, Kixion, Ebəz, **21** Rəmət, Ən-Gannim, Ən-Haddah wə Bəyt-Pazzəzni əz iqigə aldi; **22** andin qegrisi Tabor, Xahəzimah wə Bəyt-Xəməxkə yetip, Iordan dəryasida ahirlaxti; ularning ülüxi jəmiy on altə xəhər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlar idi. **23** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlar Issakarlarning miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularəğa berilgənidi. **24** Bəxinqi qək Axirlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; **25** ularning zemini Həlkət, Həli, Bətən, Akşaf, **26** Allammələk, Ameid

wə Mixalni ez iqigə aldi; qegrisi oʻrəb tərəptə Karməl bilən Xihor-Libnatka tutixip, **27** andin xərķ tərəpkə kayrilip Bəyt-Dagonoʻya berip, Zəbulun [zemini] bilən Yiftah-Əl jiloʻisining ximal tərīpidin ətüp, Bəyt-Emək bilən Neialgə yetip berip Kabulning ximal tərīpigə qikti; **28** Ebron, Rəhob, Həmmon wə Kanahni ez iqigə elip Qong Zidonoʻya yetip bardi. **29** andin qegrisi Ramah tərīpigə kayrilip, Tur degən mustəhkəm xəhīrgə berip, Hosahka kayrilip, Akzib bilən Həbəlğə tutax boləjan dengizda ahirlaxti; **30** zemini Ummah, Afək wə Rəhobnīmu ez iqigə aloʻjan; jəmiy yigirmə ikki xəhər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklarni ez iqigə aloʻjanidi. **31** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklar Axirlarning miras ülūxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularoʻya berilgənidi. **32** Altinqi qək Naftalioʻya qikti, yəni Naftalilar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; **33** ularning qegrisi bolsa Hələftin qikip, Zaananimdiki dub dərīhidin ətüp, Adami-Nəkəb wə Yabnəəldin qikip, Lakkumoʻya yetip Iordan dəryasioʻya berip ahirlaxti. **34** Andin oʻrəb tərəpkə kayrilip Aznot-Taboroʻya berip, xu yərdin Hukkokka qikip, jənubta Zəbulunning ülūx zemīnioʻya tutixip, ximalda Axirning ülūx zemīnioʻya yetip, kün qikix tərīpidə Iordan dəryasining yenida, Yəhūdaning ülūx zemīnioʻya ulaxti. **35** Naftalining mustəhkəm xəhərliri Ziddim, Zər, Həmmat, Rakkat, Kinnərət, **36** Adamah, Ramah, Həzor, **37** Kədəx, Ədrəy, Ən-Həzor, **38** Yiron, Migdal-Əl, Həorəm, Bəyt-Anat wə Bəyt-Xəməxlər bolup, jəmiy on tokkuz xəhər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **39** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklar Naftalilar

kəbilisining miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularoqə berilgənidi. **40** Yəttinqi qək Danlarning kəbilisigə qikti; u ularning jəmət-aililiri boyiqə tartildi. **41** Ularning miras zemini bolsa Zoreah, Əxtəol, Ir-Xəməx, **42** Xaalabbin, Ayjalon, Yitlah, **43** Elon, Timnatah, Əkron, **44** Əl-təkəh, Gibbeton, Baalat, **45** Yəhəud, Bənə-Barak, Gat-Rimmon, **46** Mə-Yarkon, Rakkon wə Yafoning udulidiki yurtni öz iqigə aldi. **47** Lekin Danlarning zemini öz qolidin kətkən boləraqqa, Danlar qikip Ləxəmgə hujum kilip uni ixoqal kildi; ahəlisini kiliqlap yokitip, u yərnə özining kilip makanlaxti; andin ular Ləxəmgə atisi Danning ismini qoyup, uni Dan dəp atidi. **48** Mana bular, yəni bu xəhərlər wə ularoqə qaraxlik kənt-kixlaklar Danlar kəbilisigə, ularning jəmət-aililiri boyiqə miras kilip berilgənidi. **49** Bu tərəkədə [Israillar] zeminni qegra-qegra boyiqə bəlüp boldi; andin ular Nunning oqli Yəxuaqə öz arisidin miras bəlüp bərdi. **50** Pərwərdigarning buyrukə boyiqə Yəxua tiliginidək uningə Əfraim taqlik yurtidiki Timnat-Serah degən xəhərnə bərdi; buning bilən u xəhərnə qurup qikip, uningda turdi. **51** Mana bular Əliazar kahin bilən Nunning oqli Yəxua wə Israilning kəbilə-jəmətlirining kattabaxliri bir bolup Xiloqda, jamaət qedirining dərwasisining aldidə turup, Pərwərdigarning aldidə qək taxlap bəlüp təkşim kiləqan miraslardur. Bu tərəkədə ular zeminning təkşimatini tügətti.

20 Pərwərdigar Yəxuaqə səz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroqə mundak degin: — «Əzüm Musaning wasitisi bilən silərgə buyruoqəndək, əzünglər üqün «panahlik xəhərlər»ni tallap bekitinglar; **3** bilməy, tasadipiyliktin

adəm urup ɵltüröp koyoƷan hɵrkandak kixi u xɵhɵrlɵrgɵ keqip kɵtsun. Buning bilən bu xɵhɵrlər silɵrgɵ Ʒan intikamini aloƷuqidin panahƷah bolidu. **4** [Adəmni xundak ɵltürgən] kixi bu xɵhɵrlɵrning birigɵ keqip berip, xɵhɵrning kowuƷioƷa kelip, xu yɵrdə xɵhɵrning aƷsakallirioƷa ɵz əhƷwalini eytsun; ular uni ɵzigɵ Ʒobul Ʒilip xɵhɵrgɵ kirgüzöp, uning ɵzliri bilən billə turuxioƷa uningɵ jay bɵrsun. **5** Əmdi Ʒan Ʒisasini aloƷuqi uni Ʒoqlap kɵlsə, ular adəm ɵltürgən kixini Ʒisaskarning ƷolioƷa tapxurup bɵrmisun; Ʒünki xu kixining burundin ɵz ƷoxnisioƷa heq ɵq-adawiti bolmioƷan, bəlki tasadipiy urup ɵltüröp koyoƷan. **6** [Adəm ɵltürgən] kixi jamaət aldida sorak ƷilinoƷuqə xu xɵhɵrdə tursun; andin xu waƷittiki bax Ʒahin ɵlöp kɵtkəndə, u xu xɵhɵrdin ayrilip, ɵz xɵhirigɵ, yəni keqip ƷikƷan xɵhɵrdiki ɵyigɵ yenip kɵlsun. **7** Xuning bilən ular Naftali taolƷik yurtidiki Kədəxni, Əfrainning taolƷik yurtidiki Xəkəmni wə Yəhudadning taolƷik yurtidiki Kiriat-Arba, yəni Həbronni, **8** Yerihoning xərƷ tərupidiki, Iordan dəryasining u Ʒetidiki Rubən Ʒəbilisining zeminidin tüzlɵnglikning Ʒelidiki Bəzərni, Gad Ʒəbilisining zeminidin Gileadtiki Ramotni wə Manassəh Ʒəbilisining zeminidin Baxandiki Golanni tallap bekitti. **9** Mana bu xɵhɵrlər barƷik Israillar wə ularning arisida turuwatƷan musapirlar üqün panahƷah boluxƷa beƷitilgən xɵhɵrlɵrdur; kimki bilməy, tasadipiliktin adəm ɵltürgən bolsa, uning jamaət aldida sorak Ʒilinixidin burun, Ʒan Ʒisaskarning Ʒolida ɵlməsliki üqün xu xɵhɵrlɵrgɵ keqip ketixkə bu xɵhɵrlər beƷitilgən.

21 U waqitta Lawiy jəmətlirining kattiwaxliri kahin Əliazar, Nunning oqli Yəxua wə Israil kəbililirining kattiwaxlirining kexioqa berip, **2** Kanaan zeminidiki Xiloqda ularoqa: — Musaning wasitisi arkilik Pərwərdigar biz tooqruluk; «Ularoqa turuxqa xəhərləni, malliri üqün yaylaqlarni qoxup bərgin», dəp eytkan, dedi. **3** Xuni dewidi, Israillar Pərwərdigarning əmri boyiqə öz miras ülüxliridin munu xəhərlər bilən yaylaqlarni qoxup Lawiylaroqa bərdi: — **4** birinqi taxlanoqan qək Kohat jəmətlirigə qikti; qək taxlinip, Lawiyalar iqidiki kahin Hərunning əwladlirioqa Yəhuda kəbilisi, Ximeon kəbilisi wə Binyamin kəbilisining zeminliridin on üq xəhər bekitildi; **5** Andin Kohatning qaloqan əwladlirioqa qək taxlinip, Əfraim kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Dan kəbilisining zeminidin wə Manassəh yerim kəbilisining zeminliridin on xəhər bekitildi. **6** Gərxonning əwladlirioqa qək taxlinip, Issakar kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Axir kəbilisining zeminidin, Naftali kəbilisining zeminidin wə Manassəhning yənə bir yerim kəbilisining zeminidin on üq xəhər bekitildi. **7** Mərarining əwladlirioqa, jəmət-aililiri boyiqə qək taxlinip, Rubən kəbilisining zeminidin, Gad kəbilisining zeminidin wə Zəbulun kəbilisining zeminidin on ikki xəhər bekitildi. **8** Bu tərکیدə Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən buyruqinidək Israillar qək taxlap bu xəhərlər bilən yaylaqlirini qoxup, Lawiyalaroqa bərdi. **9** Ular Yəhudaning kəbilisi bilən Ximeonning kəbilisining zeminidin təwəndə tizimlanoqan munu xəhərləni bərdi: — **10** (qək taxlanoqanda, Lawiyaların nəsli boləqan Kohatlar jəmətidiki Hərunning əwladlirioqa birinqi qək

qikqacqa munu xəhərlər berildi): — **11** ularoşa Yəhudaning taqlıq rayonidiki Kiriya-Arba (Arba Anakning atisi idi), yəni Həbron bilən ətrapidiki yaylaqlarni qoxup bərdi. **12** Lekin xəhərgə təwə etizlar bilən kənt-qixlaqlarni Yəfunnəhning oqlı Kaləbkə miras qilip bərdi. **13** Xundak qilip ular Hərun kahinning əwladlirioşa adəm ɵltürgən kixilər panahlinidioşan xəhər Həbron wə yaylaqlirini, yənə ularoşa Libnah bilən yaylaqlirini, **14** Yattir bilən yaylaqlirini, Əxtəmoa bilən yaylaqlirini, **15** Həlon bilən yaylaqlirini, Dəbir bilən yaylaqlirini, **16** Ayin bilən yaylaqlirini, Yuttah bilən yaylaqlirini, Bəyt-Xəməx bilən yaylaqlirini bərdi; bu ikki kəbilining zeminliridin jəmiy tokkuz xəhərnə bərdi. **17** Mundin baxqa ularoşa Binyamin kəbilisining zeminidin Gibeon bilən yaylaqlirini, Geba bilən yaylaqlirini, **18** Anatot bilən yaylaqlirini, Almon bilən yaylaqlirini qoxup jəmiy tət xəhər bərdi. **19** Bu tərəkidə kahinlar, yəni Hərunning əwladlirioşa berilgən xəhərlər on üq boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **20** Ular yənə Lawiyaların nəsldin boləşan Kohatning qaloşan jəmətlirigimu xəhərlərnə bərdi. Qək taxlax bilən ularoşa bekitilgən xəhərlər munular: — ularoşa Əfraim kəbilisining zeminidin **21** Əfraimning taqlıq rayonidiki adəm ɵltürgən kixilər panahlinidioşan xəhər Xəkəm bilən yaylaqlirini, yənə Gəzər bilən yaylaqliri, **22** Kibzaim bilən yaylaqliri wə Bəyt-Həron bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərnə bərdi; **23** buningdin baxqa Dan kəbilisining zeminidin Əltəkəh bilən yaylaqliri, Gibbeton bilən yaylaqliri, **24** Ayjalon bilən yaylaqliri wə Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərnə bərdi. **25** Buningdin baxqa Manassəh

yerim kəbilisining zeminidin Taanak bilən yaylaqliri, Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy ikki xəhərni bərdi. **26** Bu tərīkidə Kohətlarning qaloqan jəmətlirigə berilgən xəhərlər on boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **27** Lawiylarning jəmətliridin boluqan Gərxonlaroqa bolsa ular Manassəhning yerim kəbilisining zeminidin adəm öltürgən kixilər panahlinidioqan xəhər Baxandiki Golan bilən yaylaqlirini, xundaqla Bəxterah bilən yaylaqlirini, jəmiy ikki xəhərni bərdi; **28** yənə Issakar kəbilisining zeminidin Kixion bilən yaylaqliri, Dabirat bilən yaylaqliri, **29** Yarmut bilən yaylaqliri wə Ən-Gannim bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi; **30** buningdin baxqa Axir kəbilisining zeminidin Mixal bilən yaylaqliri, Abdon bilən yaylaqliri, **31** Həlkat bilən yaylaqliri wə Rəhəb bilən yaylaqliri bolup, jəmiy bolup tət xəhərni bərdi; **32** buningdin baxqa Naftali kəbilisining zeminidin adəm öltürgən kixilər panahlinidioqan xəhər Galiliyədiki Kədəx bilən yaylaqlirini, yənə Həmmot-Dor bilən yaylaqliri wə Kartan bilən ətrapidiki yaylaqliri bolup, jəmiy üç xəhərni bərdi. **33** Bu tərīkidə Gərxonlaroqa berilgən xəhərlər on üç boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **34** Qaloqan Lawiylaroqa, yəni Mərarilar jəmətlirigə Zəbulun kəbilisining zeminidin Yokneam bilən yaylaqliri, Kartah bilən yaylaqliri, **35** Dimnah bilən yaylaqliri wə Naqalal bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **36** Buningdin baxqa Rubən kəbilisining zeminidin Bəzər bilən yaylaqliri, Yahəz bilən yaylaqliri, **37** Kədəmot bilən yaylaqliri wə Məfaat bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **38** Buningdin baxqa Gad kəbilisining

zeminidin adəm ɵltürgən kixilər panahlinidioqan xəhər Gileadtiki Ramot bilən yaylaqlirini, yənə Maḥanayim bilən yaylaqliri, **39** Həxbon bilən yaylaqliri wə Jaazər bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərđi. **40** Bular bolsa qaloqan Lawiylarning jəmətlirigə, yəni Mərarilar jəmətlirigə berilgən barliq xəhərlərdur; ularoqa qək taxlinix bilən berilgən ɵlüxi on ikki xəhər idi. **41** Israillarning zemini iqidin Lawiylaroqa bekitip berilgən xəhərlər jəmiy kirik səkkiz idi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **42** Bu xəhərlərnin hərbirininin ətrapida yaylaqliri bar idi; xəhərlərnin həmmisi xundaq idi. **43** Pərwərdigar xu tərıqıdə Israillarning ata-bowilirioqa berixkə kəsəm bilən wədə qıloqan pütkül zeminni ularoqa bərđi; ular kelip uni igiləp, u yərdə olturđi. **44** U waqıtta Pərwərdigar ilgiri ularnıng ata-bowilirioqa kəsəm bilən wədə qıloqınidək, ularoqa hər ətrapida tinq-aramliq bərđi; ularnıng düxmənliridin heqkandıki ularnıng aldida kəddini ruslap tik turalmaytti; bəlki Pərwərdigar həmmə düxmənlirini ularnıng qolıoqa tapxurđi. **45** Pərwərdigarnıng Israillnıng jəmətigə wədə qıloqan hımmətliridin heqbiri kaldurulmay əməlgə axurulđi.

22 U waqıtta Yəxua Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisidikilərnı qaqırıp ularoqa: — **2** Silər bolsanglar Pərwədigarnıng quli Musanınıng silərgə buyruoqıninıng həmmisigə əməl qıldinglar, menıng silərgə əmr qıloqan barliq səzlirıngımu kulak saldinglar; **3** silər bu nuroqun künlərdə taki bügüngə kədər qerındaxlırlınglarnı taxlıwətməy, bəlki Pərwərdigar

Hudayinglar [silərgə] əmr qiloqan wəzipini tutup kəldinglar; **4** əmdi Pərwərdigar Hudayinglar wədə qiloqinidək, qerindaxliringlaroqa aramlıq bərđi; xunga silər Pərwərdigarning quli Musa İordan dəryasining u tərpidə silərgə bərgən miras zemininglaroqa, əz qedirliringlaroqa qaytip beringlar. **5** Pəkətla Pərwərdigarning quli Musa silərgə buyrup tapxuroqan qanun-əmlərgə əməl kilixqa, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning barlıq yollirida mengip, əmlirini tutup uningoqa baqlinip, pütün qəlbınglar wə pütün jan-dilinglar bilən Uning hizmitidə boluxqa ihlas bilən kəngül bəlūnglar, — dedi. **6** Xuning bilən Yəxua ularni bəht-bərikət tiləp, yoloqa saldı; ular əz qedirlirioqa qaytip ketixti. **7** Manassəh yerim qəbilisigə bolsa Musa ularoqa Baxanni miras qilip bərgənidi; yənə bir yerim qəbiligə Yəxua İordan dəryasining bu qeti, yəni oqərb tərpidə ularning qerindaxlirining arisida miras bərđi. Yəxua ularni əz qedirlirioqa qaytix yolioqa saloqan waqtida, u ularoqimu bəht-bərikət tiləp, **8** ularoqa: — İntayin kəp baylıqlar, intayin kəp qarpaylarni, xundaqla kəp miqdarda kümüx, altun, mis, təmür wə kiyim-keqəklərnı elip, əz qediringlaroqa qaytip beringlar; düxmənliringlardın aloqan oljini qerindaxliringlaroqa üləxtürüp beringlar, dedi. **9** U waqıtta Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim qəbilisi Qanaan zemnidiki Xilohdıñ qıqıq İsrailardin ayrilip, Pərwərdigarning Musanın wasitisi bilən qiloqan əmri boyiqə ularning təəlluqati boloqan əz miras zemini Gilead yurtioqa qarap qaytip mangdı. **10** Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim qəbilisi Qanaan zemnidiki İordan dəryasining boyidiki Gəlilotqa

yetip kəlgəndə, u yərdə İordan dəryasining boyida bir qurbangahni yasidi; qurbangah nahayiti qong wə həywətlik yasalojanidi. **11** Israillaroja: «Mana Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki İordan dəryasining u kətidiki Gəlilotta, yəni Israillarning udulida bir qurbangahni yasaptu» degən həwər anglandi. **12** Israillar bu həwərnı anglijojan haman, ularning pütkül jamaiti ular bilən uruxux üqün Xiloħka toplandi. **13** U waqıtta Israillar kaħin Əliazarning oqlı Finiħasni Gilead zeminidiki Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə mangdurdı **14** wə xundaqla uning bilən on əmirni, İsrailning hər bir kəbilisidin jəmət baxlıkı bolojan birdin əmirni uningə həmrəh kılıp əwətti; hər bir əmir hər kəysi ata jəməttiki minglijojan Israillarning kattiwexi idi. **15** Bular əmdi Gilead zeminijoja, Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə kelip ularoja: — **16** Mana Pərwərdigarning pütkül jamaiti silərgə mundaq dəydu: «Silərnıng Pərwərdigaroja əgixixtin yenip, əzünqlaroja qurbangahni yasap, İsrailning Hudasidin yüz ərüp, Pərwərdigaroja asiylik kılıp ətküzgən bu rəzillikinglar zadi kandaq ix? **17** Peorda burun ətküzgən kəbiħlikimiz bizgə yetip axmasmu? Gərqə Pərwərdigarning jamaitining bexioja waba qüxkən bolsimu, biz tehi büğüngə kədər bu ixtin əzimizni paklandurmiduk. **18** Silər büğün Pərwərdigaroja əgixixtin yandinglar; xundaq boliduki, silər büğün Pərwərdigaroja asiylik kılıjojan boləraqqa, u jəzmən ətə İsrailning pütkül jamaitigə oqəzəplnidu. **19** Həlbuki, mubada silər miras kılıp alojan zemin napak bolup kəlojan bolsa, Pərwərdigarning təwəliki

bolqan zeminqqa, Uning qediri tiklqngqn yurtqa yenip kelip, arimizda miras elinglar. Pqkqt Pqrwrdigar Hudayimizning qurbangahidin baxqa ozunglar uqun qurbangah yasax bilqn Pqrwrdigarqqa wq bizlqrgq asiyliq qilmanglar. **20** Zerahning oqli Aqn haram bekitilqn narsilqrdin elip, itaetsizlik qilqan amasmu? Xu sawabtin kabihliki uqun yaloqz ular olturulup qalmaq, Pqrwrdigarning oqzipi yanq putkul Israil jamaitining ustiqg quxkqn amasmu?». **21** Xuning bilqn Rubqlnlr, Gadlar wq Manassqh yerim kabilisi mingliqan Israillarning kattiwaxliriqqa jawab berip mundaq dedi: — **22** «Ilaqlarning ilaql Pqrwrdigardur! Ilaqlarning ilaql bolqan Pqrwrdigar Ozi buni bilidu, Israilmu uni bilgay! Eqqr bu ix asiyliq bolsa yaki Pqrwrdigarqqa itaetsizlik bolsa, amdi bizlqni bugun olumdin ayimanglar! **23** Eqqr bizning ozimiz uqun qurbangahni yasiximiz Pqrwrdigarqqa eqixixtin yenix uqun bolqan bolsa, xundakla qurbangahning ustida keydurmq kurbanliq sunux, axliq hadiyqlirini sunux, inakliq kurbanliqlirini sunux uqun bolqan bolsa, undaqta Pqrwrdigar Ozi bu ix toqruluk bizdin hesab alsun; **24** eqsiqqa bu ixni qiliximizning sawabi haqlqqtqn xuki, kqlgusida silqning baliliringlar bizning balilirimizqqa: «Silqning Israilning Hudasi Pqrwrdigar bilqn qandaq munasiwitinglar bar? **25** Oyi Rubqlnlr wq Gadlar, Pqrwrdigar biz bilqn silqning otturimizda Iordan daryasini qegra qilip qoyqan amasmu? Xunga silqning Pqrwrdigardin heqqandaq nesiwnglar yoqtur!» deyixidin endiqx qilduk. **26** Xunga biz: «Qopup bir qurbangah yasayli; lekin bu keydurmq

qurbanliklar üqünmu əmäs, baxqa hil qurbanliklar üqünmu əmäs, **27** bəlki kəlgüsidə Pərwərdigarning aldida köydürmə qurbanliqlirimiz bilən baxqa hil qurbanliqlirimiz wə inaklik qurbanliqlirimiz bilən uning ibaditidə boluximiz üqün, silər wə bizning otturimizda, xundakla keyinki dəwrlirimizdə bir əslətmə guwahlik bolsun üqün uni yasiduk; baliliringlarning kəlgüsidə balilirimizə «Pərwərdigardin heqkandak nesiwənglar yok» deməsliki üqün xundak qilduk. **28** Əgər ular kəlgüsidə biz bilən əwladlirimizə xundak desə, biz jawab berip: «Mana, köydürmə qurbanlik sunux üqün yaki baxqa hil qurbanliqlarni sunux üqün yasaləjan əmäs, bəlki silər bilən bizning otturimizda bir guwahlik bolsun dəp yasaləjan, bu Pərwərdigarning ata-bowilirimiz yasiojan qurbangahining əndizisidur!» deyələymiz. **29** Pərwərdigarəja asiylik qilip, Pərwərdigarəja əgixixtin yenip, Pərwərdigar Hudayimizning qedirining aldida turojan qurbangahtin baxqa ikkinqi bir qurbangahni yasap, uning üstidə köydürmə qurbanlik, axlik hədiyələr wə baxqa hil qurbanliqlarni etküzüx niyiti bizdin neri boləjay!». **30** Kahin Finihəs wə uning bilən billə kəlgən jamaət əmirliri, yəni mingliəjan Israillarning kattiwaxliri Rubənlər, Gadlar wə Manassəhləarning eytkən səzlirini angliəjanda ular xuningdin hux boldi. **31** Əliazarning oqli kahin Finihəs Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərgə: — Silər Pərwərdigarəja bu itaətsizlikni qilmiojininglar üqün Pərwərdigarning otturimizda turuwatqanlikini əmdi bilduk; silər bu ix bilən Israillarni Pərwərdigarning qolidin qutkuzdunglar, dedi. **32** Andin Əliazar kahinning oqli

Finihas bilən əmirilər Rubənlər wə Gidlarning yenidin, Gilead zeminidin qikiq Kanaan zeminioqa Israillarning yenioqa yenip kelip bu həwəni ularoqa dəp bərdi. **33** Bu ix Israillarning nəziridə yahxi kəründi; Israillar Hudaqqa həmdusana eytip, Rubənlər bilən Gidlaroqa hujum kilip, ular bilən uruxup ularning turuwatqan zeminini wəyran kilayli, degən gəpni ikkinqi tiloqa almidi. **34** Rubənlər bilən Gidlər bu qurbangahqa «Guwahlik» dəp at koydi; qünki ular: — «U arimizda Pərwərdigarning Huda ikənlikigə guwahtur» dedi.

23 Pərwərdigar Israiloqa ətrapidiki düxmənliridin aram berip uzun zamanlar ətüp, xundakla Yəxua kərip, yeximu qongiyip qaloqanda, **2** Yəxua pütkül Israilni, ularning aqsakallirini, baxlikliri, hakim-soraqçiliri bilən bəg-əməldarlarini qakirip ularoqa mundak dedi: — «Mən kərip qaldim, yeximmu qongiyip qaldi. **3** Pərwərdigar Hudayinglarning silər üqün muxu yərdiki barlik taipilərgə qandak ixlarni qiləjinini əzünglər kərdünglər; qünki silər tərəptə turup jəng kiləuqi Pərwərdigar Hudayinglər Əzidur. **4** Mana, mən əzüm yokatqan həmmə əllərnin zeminliri bilən qaloqan bu taipilərnin zeminlirini koxup kəbilə-jəmətinglər boyiqə qək taxlap Iordan dəryasidin tartip kün petix tərəptiki Uluq Dengizoiqə, silərgə miras kilip təksim kilip bərdim. **5** Pərwərdigar Hudayinglər Əzi ularni aldinglardin koqlap qikirip, kəzünglardin neri kilip, Pərwərdigar Hudayinglər silərgə eytkinidək silər ularning zeminioqa igə bolisilər. **6** Xunga silər tolimu kəysər bolup Musaning qanun kitabida pütülgənnin həmmisini tutup, ong ya soloqa qətnəp kətməy, uningqə əməl kilixqə kəngül

bölümlər; 7 xundak qilip, aranglarda kelip qaloqan bu taipilər bilən bardi-kəldi qilmanglar; xuningdək ularning ilahlirining namlirini tiloqa almanglar yaki ularning nami bilən kəsəm qilmanglar; ularoqa ibadət qilmanglar, ularoqa bax urmanglar; 8 bəlkı bögüngiqə qiloqininglardək, Pərwərdigar Hudayinglaroqa baqlinip turunglar. 9 Qünki Pərwərdigar aldinglardin qong-qong wə küqlük əllərni qoqlap qikiriwətkəndur; bögüngiqə heqkandak adəm aldinglarda put tirəp turalmidi. 10 Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkini boyiqə silər tərəptə turup jəng qiloqini üqün silərdin bir adiminglar ularning ming adimini tiripirən qilidu. 11 Xunga Pərwərdigar Hudayinglarni səyüx üqün öz kənglünglaroqa kattik səgək bolunglar! 12 Qünki əgər silər Uningdin yüz erüp aranglarda qaloqan bu əllər bilən arilixip-baqlinip, ular bilən qoda-baja bolup, ular bilən berix-kelix qilsanglar, 13 undakta silərgə xu ix ayan bolsunki, Pərwərdigar Hudayinglar aldinglardin bu əllərni ikkinqi qoqlap qikarmaydu, bəlkı bular silərgə qapqan wə qiltak bolup, biqininglaroqa qamqa bolup qüxüp, kəzünglərgə tikən bolup sanjilidu; ahirda Pərwərdigar Hudayinglar silərgə bərgən bu yahxi zemindin məhrum bolup yokilisilər. 14 Mana, mən bögün barlik adəmlər muqərrər besip etidioqan yolni mangimən; silərnin pütün dilinglar wə wujudunglaroqa xu roxənki, Pərwərdigar Hudayinglarning silər toqruluk qiloqan mubarək wədilirining heqbiri əməlgə axurulmay qalmidi; həmmisi silər üqün bəja kəltürülüp, heqkaysisi yərdə qalmidi. 15 Lekin silər Pərwərdigar Hudayinglarning silərgə əmr qilip tohtatqan

əhdisini buzoqanda, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə wədə kıləjan həmmə bərikət üstünlərgə qüxürülgəndək, xundak boliduki, Pərwərdigar Hudayinglar siləni Əzi silərgə bərgən zemindin yoqatquqə barlıq agah kıləjan ixni qüxüridu; silər berip, [uning əhdisini buzup] baxqa ilahlarəja ibadət kılıp bax ursanglar, Pərwərdigarning oqəzi silərgə tutixip, siləni Əzi silərgə bərgən yahxi zemindin tezla yoq kılıdu».

24 Andin Yəxua Israilning həmmə kəbililirini Xəkəmgə yioqip, Israilning aqsakalliri, baxlikliri, hakim-sotqiliri bilən bəg-əməldarlırini qakirdi; ular əzlırini Hudaning huzuriəja hazır kıləqanda **2** Yəxua pütkül həlkəkə: Israilning Hudasi Pərwərdigar: — «Kədimki zamanda ata-bowiliringlar, jümlidin İbrahım bilən Nahorning atisi Tərah dəryaning u tərpidə olturatti; ular baxqa ilahlarıning kulluqida bolatti. **3** Lekin Mən atanglar İbrahımnı dəryaning u tərpidin elip kelip, uni baxlap pütkül Qanaan zeminini aylandurup, uning nəslini awutup uningəja İshakni bərdim. **4** Andin Mən İshakqə Yaqup bilən Əsawnı bərdim; Əsawəja Seir taqlıq rayonini təwəlik kılıp bərdim, Yaqup bilən oqulliri bolsa Misirəja qüxüp bardı. **5** Keyinrək Mən Musa bilən Hərunni əwətip, Misirliklər arisida əməllirim bilən ularəja dəhxətlik wabalarnı qüxürdum; andin siləni xu yərdin elip qıqtım. **6** Mən bu tərıqıdə ata-bowiliringlarnı Misirdin elip qıqıp, ular [Kızıl] Dengizəja yetip kəlginidə, misirliklər jəng hərwiliri wə atlik əskərliri bilən ata-bowiliringlarnı koqlap dengizəiqə kəldi. **7** Israillar xuan Pərwərdigarəja nida kılıwıdi, U silər bilən Misirliklərnıng arisioəja tum qarangoquluk

qūxūrdi; andin dengizni ularning ūstigə basturup
yapti. Silər Əz kəzliringlar bilən Mening Misirda nemə
kiloqinimni kərdūnglar; andin silər uzun waqitkiqə qəldə
turdunglar. **8** Keyinrək Mən silərni Iordan dəryasining u
təripidə turəqan Amoriylarning zeminiqə baxlap kəldim;
ular silər bilən sokuxkanda mən ularni qolunglarəqə
berip, silər ularning zeminini igilidinglar. Mən ularni
aldinglardin yoqitiwəttim. **9** U waqitta Moabning padixahı,
Zipporning oqlı Balak qərup, Israil bilən jənggə qūxti
wə silərni qarəqax ūqūn Beorning oqlı Balaamni qakirip
kəldi; **10** lekin Mən Balaamning səzigə kulak salmidim;
xuning bilən u silərgə qayta-qayta bəht-bərikət tilidi
wə Mən silərni [Balakning] kolidin kutkuzdum. **11**
Keyinrək silər Iordan dəryasidin ətūp Yerihooqə barəqanda
Yerihoning adəmliri Amoriylar, Pərizziylər, Qanaaniylar,
Hittiylar, Girgaxiylar, Hıwiylar wə Yəbusiylar silər
bilən uruxka qəpkini bilən Mən ularni qolunglarəqə
tapxurup bərdim; **12** Mən aldinglarəqə serik hərini
əwəttim, serik hərə Amoriylarning ikkila padixahini
həydiwətkəndək ularnimu həydiwətti; bu ix silərning
kiliqinglar yaki okyayinglar bilən bolmidi. **13** Mən silərgə
əz qolunglar bilən əmgək singdürmigən bir zeminni,
əzünglar yasimioqan xəhərlərni bərdim, wə silər xularda
makan kildinglar; əzünglar tikmigən üzümzarliqlar bilən
zəytunzarliqlardin mewilirini yəwatisilər» dəydu, —
dedi. **14** — Xunga əmdi silər Pərwərdigardin qərkup
ihlasmənlik wə həqikət iqidə uning ibaditidə bolunglar;
ata-bowiliringlar dəryaning u təripidə wə Misirda
qəkunoqan ilahlarni taxlap, pəkət Pərwərdigarning

kullukida bolunglar. **15** Lekin əgər Pərwərdigarning ibaditi silərgə yaman kərünsə, kimgə ibadət kılıdıoqinlarni talliwelinglar — məyli ata-bowiliringlar dəryaning u tərripdə turoqanda qoqunoqan ilahlar bolsun yaki silər turuwatqan zemindiki Amoriylarning ilahliri bolsun, ularni tallanglar; lekin mən bilən öyümdikilər bolsak Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **16** Həlkə jawab berip: — Pərwərdigarni tərək etip baxqə ilahlarning ibaditidə bolux bizdin neri bolsun! **17** Qünki biz bilən ata-bowilirimizni «kulluk makani» boləqan Misir zeminidin qikirip, kəzimizning aldida bu qong möjizilik alamətlərnə kərsitip, kəysi yolda mangmayli, kəysi həlkəning arisidin ətməyli, bizni saklıoquqi Pərwərdigar Hodayimiz Əzidur! **18** Pərwərdigar bu zeminda turoqan barlık taipilərnə, jümlidin Amoriylarnə aldimizdin kəoqliwətti; xunga bizmə Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz; qünki U bizning Təngrimizdur! — dedi. **19** Yəxua həlkəkə: — Silər Pərwərdigarning ibaditidə bolalməysilər, qünki U mukəddəs bir Hudadur; U wapəsizlikqə həsət kılıoquqi bir Təngri boləqəqə, itətsizlikliringlar bilən gunəhliringlarnə kəqürəlməydu. **20** Əgər silər Pərwərdigarnə taxlap, yat iləhləroqə qoqunoqan bolsanglar Umu silərdin yüz ərüp, silərgə yaxilik kılıp kəlgənnəing ornida silərgə bala kəltürüp yəkitidu, — dedi. **21** Lekin həlkə Yəxuaqə jawab berip: — Hərgiz undək bolmaydu! Biz Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **22** Buni anglap Yəxua həlkəkə: — Əzünglarning Pərwərdigarnə, Uning ibaditidə boluxni tallioqanlikinglarəqə əz-əzünglarəqə guwahqi boldunglar, dewidi, ular: — Əzimiz guwah! —

dəp jawab berixti. **23** U: — Undak bolsa əmdi aranglardiki yat ilahlarni qikirip taxliwetip, kənglünglarni Israilning Hudasi Pərwərdigarə intilidioqan kilinglar, dedi. **24** Həlk Yəxuaəja jawab berip: — Biz Pərwərdigar Hundayimizning ibaditidə bolup, uning awaziəjila kulak salidioqan bolimiz, dedi. **25** Xuning bilən Yəxua u küni həlk bilən əhdə baəjlixip, Xəkəmdə ular üqün həküm-bəlgilimilərnə tohtitip bərdi. **26** Andin Yəxua bu həmmə səzlərnə Pərwərdigarning qanun kitabioqan pütüp, yoqan bir taxni elip kelip, uni Pərwərdigarning mukəddəs jayining yenidiki dub dərihining astioqan tikləp qoydi. **27** Andin Yəxua həlkə: — Mana bu tax bolsa bizgə guwah bolup turidu; qünki u Pərwərdigarning bizgə kioqan həmmə səzlrini anglap turdi; u Pərwərdigar Hundayinglardin tanmasliqinglar üqün üstünglarda guwahqi bolup turidu, — dedi. **28** Yəxua xularni dəp həlkni yoloqan selip, hər birini öz miras yerigə yandurdi. **29** Bu ixlardin keyin Nunning oəjli, Pərwərdigarning kuli Yəxua bir yüz on yexida wapat boldi. **30** Ular uni elip berip, Əfrain taəjlik rayonida, Gaax teəjining ximal təripidiki öz miras ülüxi boləqan Timnat-Serah degən jayda dəpnə kildi. **31** Yəxuaning pütkül hayat künliridə, xundakla Yəxuadin keyin qaloqan, Pərwərdigarning Israil üqün kioqan həmmə məjizilik əməllirini obdan bilidioqan aqsakallarning pütkül hayat künliridimu Israil Pərwərdigarning ibaditidə bolup turdi. **32** Yüsüpning səngəklirini bolsa, Israillar ularni Misirdin elip kəlgənidi. Ular bularni Xəkəmgə elip berip, Yəqub Xəkəmnə atisi Həmorning oəjulliridin yüz kəsitaq kümüxkə setiwaloqan yərdə dəpnə kildi. Xu yər

Yüsüplarning miras ülüxi bolup qaldi. **33** Harning oqli Əliazarmu wapat boldi; ular uni oqli Finihaska miras kiliq berilgan Əfrayimning taqlik rayonidiki Gibeah degan jayda dərpnə kildi.

Batur Ҳакимлар

1 Wə Yəxua wapat boləandin keyin xundak boldiki, Israillar Pərwərdigardin: — Bizdin kim awwal qikip Qanaaniylar bilən soқuxsun? — dəp soridi. **2** Pərwərdigar səz kəlip: — Yəhuda qiqsun; mana, Mən zeminni uning kəliəja tapxurdum, — dedi. **3** U wakəttə Yəhuda akisi Ximeonəja: — Sən mening bilən billə Qanaaniylar bilən soқuxuxka, manga qək taxlinip miras kəlinəjan zeminoja qiqsang, mənmu sanga qək taxlinip miras kəlinəjan zeminoja sən bilən billə qikip [soқuximən], dewidi, Ximeon uning bilən billə qikti. **4** Yəhuda u yərgə qikqanda, Pərwərdigar Qanaaniylar wə Pərizziylərnəni ularning kəliəja tapxurdi. Xuning bilən ular Bezək degən jayda ularni urup kərip, on ming adimini əltürdi. **5** Ular Bezəktə Adoni-Bezək degən padixah bilən uqrixip kəlip, uning bilən soқuxup Qanaaniylar bilən Pərizziylərnəni urup kəirdi. **6** Adoni-bezək kaqti, ular koşlap berip, uni tutuwelip, kəllirining qong barmiki bilən putlirining qong barmikini kesiwətti. **7** Xuning bilən Adoni-Bezək: — Əyni qaşda kəllirining qong barmiki bilən putlirining qong barmiki kesiwetilgən yətmix padixah dastihinimning tegidiki uwaklarni terip yegənidi. Mana əmdi Huda mening kəliəjanlirimni əzümgə yandurdi, dedi. Andin ular uni Yerusalemoja elip bardi, keyin u xu yərdə əldi. **8** Yəhudalar Yerusalemoja hujum kəlip xəhərnəni ixəjal kəldi; ular u yərdə olturoquqlarni kəliqlap kərip, xəhərgə ot kojuwətti. **9** Andin Yəhudalar qüxüp, taşliq rayon, jənubdiki Nəgəw wə Xəfələh oymanlikida turuwatқан Qanaaniylar bilən soқuxti. **10** Andin Yəhudalar Ҳəbrondiki Qanaaniylarəja

hujum kilip, Xexay, Ahiman wə Talmaylarni urup kirdi (ilgiri Həbron «Kiriya-Arba» dəp atilatti). **11** Andin ular u yərdin qikip, Dəbirdə turuwatqanlaroqa hujum kildi (ilgiri Dəbir «Kiriya-Səfər» dəp atilatti). **12** Kaləb: — Kimki Kiriya-Səfərgə hujum kilip uni alsa, uningoqa kizim Aksahni hotunlukqa berimən, degənidi. **13** Kaləbning ukisi Kenazning oqli Otniyəl uni ixoqal kildi, Kaləb uningoqa kizi Aksahni hotunlukqa bərdi. **14** Wə xundak boldiki, kiz [yatlik bolup] uning kexioqa barar qaoqda, erini atisidin bir parqə yər soraxqa ündidi. Aksah exəktin qüxüxigə Kaləb uningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soridi. **15** U jawab berip: — Meni alahidə bir bərikətligəysən; sən manganə Nəgəwdin [kaqjirak] yər bərgənəkənsən, manganə birnəqqə bulaknimu bərgəysən, dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningoqa üstün bulaklar bilən astin bulaklarni bərdi. **16** Musaning keynatisining əwladliri boləqan Keniyələr Yəhudaqə koqulup «Hormilik Xəhər»din qikip Aradning jənub təripidiki Yəhuda qəligə berip, xu yərdiki həlk bilən billə turoqanidi. **17** Yəhuda bolsa akisi Ximeon bilən billə berip, Zəfat xəhəridə turuwatqan Qanaaniylarni urup kirip, xəhərnə mutlək wəyran kildi; xuning bilən xəhərnə ismi «Hormah» dəp ataləqan. **18** Andin Yəhudalar Gaza bilən uning ətrapini, Axkelon bilən uning ətrapini, Əkron bilən uning ətrapini igilidi. **19** Pərwərdigar Yəhuda bilən billə boləqəq, ular taqlik yurtni məqlup kilip aldi; lekin jiloqidikilərnə bolsa, ularning təmür jəng hərwiliri boləqəqqa, ularni zeminidin koqliwetəlmidi. **20** Ular Musaning buyruqinidək Həbronni Kaləbkə bərdi. Xuning bilən Kaləb Anakning üq oqlini u yərdin

qoʻliwatti. **21** Lekin Binyaminlar bolsa Yerusalemda olturuwatqan Yəbusiylarni qoʻqlap qikiriwetəlmidi; xunga ta bögüngiqə Yəbusiylar Binyaminlar bilən Yerusalemda billə turmakta. **22** Yüsüpning jəməti Bəyt-Əlgə hujum kildi; Pərwərdigar ular bilən billə idi. **23** Yüsüpning jəməti Bəyt-Əlning əhwalini bilip kelixkə qarliouqilarni əwətti (ilgiri xəhərning nami Luz idi). **24** Qarliouqilar xəhərdin bir kixining qikip keliwatqinini bayqap uningə: — Xəhərgə kiridiqan yolni bizgə kərsitip qoysang, sanga xapaət kərsitimiz, — dedi. **25** Xuning bilən xu kixi xəhərgə kiridiqan yolni ularə qərsitip qoydi. Ular berip xəhərdikilərnin urup kiliqlidi; lekin u adəm bilən ailisidikilərnin aman qoydi. **26** U adəm keyin Hittiylarning zeminiə qərsitip, xu yərdə bir xəhər bərpə kilip, namini Luz dəp atidi. Ta bögüngiqə uning nami xundəq atalməqta. **27** Lekin Manassəhlər bolsa Bəyt-Xeanni wə uningə qəraxliq kəntlərnin, Taanakni wə uningə qəraxliq kəntlərnin ixəqal kilmidi; ular Dor wə uningə qəraxliq kəntlərdiki həlkni, Ibleam wə uningə qəraxliq kəntlərdiki həlkni, Megiddo wə uningə qəraxliq kəntlərdiki həlkni qoʻqliwətmidi, zeminni almidi; Qanaaniylar xu zeminda turuwerixkə bəl baqliqanidi. **28** Israil barəanseri küqəyqəqkə Qanaaniylarnin əzliqigə haxarqi kilip bekindurdi, lekin ularnini əz yərliridin pütünləy qoʻqliwətmidi. **29** Əfraimlarmu Gəzərdə turuwatqan Qanaaniylarnin qoʻqliwətmidi; xuning bilən Qanaaniylar Gəzərdə ular bilən billə turiwərdi. **30** Zəbulun nə Qitronda turuwatqanlarnin nə Nahalolda turuwatqanlarnin

qoʻliwətmidi; xuning bilən Qanaaniylar ularning arisida olturaklixip, ularoʻja haxarqi mədikar boldi. **31** Axir bolsa nə Akkoda turuwatqanlarni nə Zidonda turuwatqanlarni qoʻliwətmidi, xundakla Ahlab, Akzib, Həlbah, Afək Rəhoblarda turuwatqanlarnimu qoʻliwətmidi. **32** Xuning bilən Axirlar xu zeminda turuwatqanlarning arisida, yəni Qanaaniylarning arisida olturaklixip qaldi; ular Qanaaniylarni əz yeridin qoʻliwətmidi. **33** Naftalilar nə Bəyt-Xəməxtə turuwatqanlarni nə Bəyt-Anatta turuwatqanlarni qoʻliwətmidi; xuning bilən ular xu zeminda turuwatqanlarning arisida, yəni Qanaaniylarning arisida olturaklixip qaldi; Bəyt-Xəməx wə Bəyt-Anattiki həlk ularoʻja haxarqi mədikar boldi. **34** Amoriylar Danlarni taʻollik rayonoʻja məjburiy həydəp qikiriwetip, ularni jiloʻja-tüzlənglikkə qüxüxkə yol qoymidi. **35** Amoriylar Hərəs teʻqi, Ayjalon wə Xaalbimda turuwerixkə niyət baʻliʻoʻjanidi; lekin Yüsüp jəmätining kəli küqəygəndə, Qanaaniylar ularoʻja haxarqi mədikar boldi. **36** Amoriylarning qegrəsi bolsa «Serik Exək dawini»din qoram texioʻja ətüp yukiri tərripigə baratti.

2 Pərwərdigarning Pərixtsi Gilgaldin Bokimoʻja kelip: — Mən siləni Misirdin qikirip, ata-bowiliringlaroʻja kəsəm kilip bərgən zeminoʻja elip kelip: «Mən silər bilən kiləʻjan əhdəmnə əbədgiqə bikar kilməymən; **2** Lekin silər bu zeminning həlki bilən heqkandak əhdə baʻlimanglar, bəlki ularning kurbangahʻlirini buzup taxlixinglar kerək» — degənidim; lekin silər Mening awazimoʻja kulak salmidinglar. Bu siləning nemə kiləʻjininglar?! **3** Xunga Mən [xu qaoʻda] silərgə: «[Xundak kilsanglar]

ularni silarning aldinglardin koʻqliwətməymən; ular bikininglaroʻya yantak bolup sanjilidu, ularning ilahliri silərgə tor-tuzak bolidu» — dəp agahlandurdum, — dedi. **4** Pərwərdigarning Pərixtsisi barlik Israillaroʻya bularni degəndə, ular ün selip yioʻlap ketixti. **5** Xuning bilən bu jayning nami «Bokim» dəp koyuldi; ular xu yərdə Pərwərdigaroʻya atap kurbanliklarni sundi. **6** Yəxua həlkni tarkitiwetiwidi, Israillar hərəkaysisi əzligə miras kılinoʻan zeminni igiləx üqün kaytip ketixti. **7** Yəxuaning pütkül həyat künliridə, xundaqla Yəxuadin keyin qaloʻan, Pərwərdigarning Israil üqün kılnoʻan həmmə karamət əməllirini obdan bilgən aqsakallarning pütkül həyat künliridimu [Israil] həlki Pərwərdigarning ibaditidə bolup turdi. **8** Əmdi Nunning oʻqli, Pərwərdigarning kuli Yəxua bir yüz on yexida wapat boldi. **9** Ular uni elip berip, Əfraim taʻollik rayonida, Gaax teʻonining ximal tərpidiki əz miras ülüxi boləan Timnat-Serah degən jayda dəpnə kildi. **10** Bu dəwrdikilərnin həmmisi [əlüp] əz ata-bowilirioʻya koxulup kətti; ulardin keyin Pərwərdigarnimu tonumaydioʻan, xundaqla uning Israil üqün kılnoʻan əməllirini bilmigən bir dəwr pəyda boldi. **11** Xuningdin tartip Israil Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləanni kılıp Baal-butlarning ibaditigə kirixti. **12** Ular əzlrini Misir zeminidin qikirip elip kəlgən ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarni taxlap, ətrapidiki taipilərnin ilahliridin boləan yat ilahlaroʻya əgixip, ularoʻya bax urup, Pərwərdigarning oʻəzipini kozoʻidi. **13** Ular Pərwərdigarni taxlap, Baal wə Axərahlarınin kullukioʻya kirixti. **14** Buning bilən Pərwərdigarning oʻəzipi

Israiloqa tutixip, harab qilinsun döp, u ularni talan-taraj qilouqilarning qolioqa taxlap bardi, yonə ətrapidiki düxmənlirining qolioqa tapxurup bardi; xuning bilən ular düxmənlirining aldidə bax kətürəlmidi. **15** Ular kəyərgə barmisun, Pərwərdigarning qoli ularni apət bilən urdi, huddi Pərwərdigarning deginidək, wə Pərwərdigarning ularoqa kəsəm qiləninidək, ular tolimu azabliq hələtkə qüxüp qaldı. **16** Andin Pərwərdigar [ularning arisidin] batur həkimlarni turoquzdi, ular [Israillarni] talan-taraj qilouqilarning kolidin kutkuzup qikti. **17** Xundaqtimu, ular öz həkimlirioqa kulək salmidi; əksiqə ular yat ilahlaroqa əgixip buzukluk kilip, ularoqa bax urup qokundi; ata-bowilirining mangoan yolidin, yəni Pərwərdigarning əmrlirigə itaət kilix yolidin tezla qikip kətti; ular heq itaət kilmidi. **18** Pərwərdigar kaqaniki ular üqün batur həkimlarni turoquzsa, Pərwərdigar haman xu batur həkim bilən billə bolatti, batur həkimning həyat künliridə ularni düxmənlirining kolidin kutkuzup qikatti; qünki ularni harlap əzgənlər tüpəylidin kətürülgən ah-zarlarni anglioqan Pərwərdigar ularoqa iqini aqritatti. **19** Ləkin batur həkim əlöp ketixi bilənla, ular arkisioqa yenip, yat ilahlaroqa əgixip, ularning kullukioqa kirip, ularoqa bax uruxup, əzlrini ata-bowiliridinmu ziyadə buləyaytti; ular nə xu kilmixliridin tohtimaytti, nə öz jahil yolidin heq yanmaytti. **20** Xuning bilən Pərwərdigarning oqəzipi Israiloqa kattik tutaxti, U: — «Bu həlk Mən ularning ata-bowilirioqa tapilioqan əhdəmnə buzup, awazimoqa kulək salmioqini üqün, **21** buningdin keyin Mən Yəxua əlgəndə bu yurtta qalduroqan taipilərdin heqbirini

ularning aldidin qoʻliwətməymən; 22 buningdiki məqsət, Mən xular arkilik Israilning ularning ata-bowiliri tutkandək, Mən Pərwərdigarning yolini tutup mangidioʻan-mangmaydioʻanlikini sinaymən» — dedi. 23 Xuning bilən Pərwərdigar xu taipilərnı qaldurup, ularni nə dərħalla zeminidin məħrum qilip qoʻliwətmidi nə Yəxuaning qoliojimu tapxurup bərmigənidı.

3 Təwəndikilər Pərwərdigar Qanaaniylar bilən boləjan jəngni bexidin ətküzmiğən Israilning [əwladlirini] sinax üqün qaldurup qoyəjan taipilər 2 (U Israillarning əwladlirini, bolupmu jəng-uruxlarnı kərip bəqmioʻanlarnı pəkət jəngni əgünsun dəp qalduroʻanidi): — 3 — ular Filistiylərnıng bəx əmirliki, barlik Qanaaniylar, Zidonluqlar wə Baal-Ĥərmon teoʻidin tartip Hamat eoʻizioʻiqə Liwan taʻolıqida turuwatqan Ĥiwiylar idi; 4 Ular ni qaldurup qoyuxtiki məqsiti Israilni sinax, yəni ularning Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən ata-bowilirioʻa buyruəjan əmlirini tutidioʻan-tutmaydioʻanlikini bilix üqün idi. 5 Xuning bilən Israillar Qanaaniylar, yəni Ĥittiylar, Amoriylar, Pərizziylər, Ĥiwiylar wə Yəbusiylar arisida turdi; 6 Israillar ularning qizlirioʻa əylinip, əz qizlirini ularning oʻqullirioʻa berip, ularning ilahlırining kullukioʻa kirdi. 7 Israillar Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni qilip, əz Hudasi Pərwərdigarnı untup, Baallar wə Axərahlarınıng kullukioʻa kirdi. 8 Xuning bilən Pərwərdigarning oʻəzipi Israiləja tutixip, ularni Aram-Naharaimning padixahı Quxan-Rixataimning qolioʻa tapxurdi. Bu tərıkidə Israillar səkkiz yiləiqə Quxan-Rixataimoʻa bekindi boldi. 9 Israillar

Pərwərdigarəyə pəryad kətürgəndə, Pərwərdigar ular üqün bir kütquzoquqini turoquzup, u ularni kütquzdi. U kixi Kaləbning inisi Kenazning oqli Otniyəl idi. **10** Pərwərdigarning Rohi uning üstigə qüxüp, u Israiləyə həkimlik kildi; u jənggə qikiwidi, Pərwərdigar Aramning padixahi Quxan-Rixataimni uning kəlioqə tapxurdi; buning bilən u Quxan-Rixataimning üstidin oqalib kəldi. **11** Xuningdin keyin zeminda kirik yiloqiqə amanlik boldi; Kenazning oqli Otniyəl aləmdin ətti. **12** Andin Israillar yənə Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləanni kildi; ular Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləanni kəlioqəqə, u Moabning padixahi Əglonni Israil bilən qarixilixixkə küqləndürdi. **13** U Ammoniylar wə Amaləkiylərnə əzigə tartip, jənggə qikip Israilni urup kirip, «Hormilik Xəhər»ni ixəqal kildi. **14** Buning bilən Israillar on səkkiz yiloqiqə Moabning padixahi Əglonəyə bekindi boldi. **15** Xuning bilən Israillar Pərwərdigarəyə pəryad kətürdi; Pərwərdigar ular üqün bir kütquzoquqi, yəni Binyamin kəbilisidin boləqan Gəraning oqli Əhudni turoquzdi; u solhay idi. Israil uning kəli bilən Moabning padixahi Əglonəyə sowəqət əwətti. **16** Əmdi Əhud əzigə bir gəz uzunlukta ikki bislik bir xəmxər yasatqanidi; uni kiyimining iqigə, ong yotisining üstigə kisturuwaldi; **17** U xu hələttə sowəqətni Moabning padixahi Əglonning aldioqə elip kəldi. Əglon tolimu semiz bir adəm idi. **18** Əhud sowəqətni təqdim kilip boləqandin keyin, sowəqətni kətürüp kəlgən kixilərnə kətküzüwətti; **19** andin əzi Gilgalning yenidiki tax oymilar bar jaydin yenip, padixahning kəxioqə kelip: — Əy padixah, məndə əzlrigə dəydiəqan bir məhpiyətlilik bar idi, — dewidi,

padixah: — Jim tur! — dedi. Xuning bilən ətrapidiki
hizmətkarlarning həmmisi sirtka qikip kətti. **20** Andin
Əhud padixahning aldiqə kəldi; padixah yalquz salkin
balihanida olturatti. Əhud: — Məndə sili üqün Hudadin
kəlgən bir səz bar, dewidi, padixah orunduktin kəpup ərə
turdi. **21** Xuning bilən Əhud sol kəlini uzitip ong yotisidin
xəmxərni suqurup elip, uning kərsikiqə tikti. **22** Xundak
kəlip xəmxərning dəstisimu tiqi bilən kəxulup kirip
kətti, semiz eti xəmxərni kəsiwaləqqa, Əhud xəmxərni
kərsikidin tartip qikiriwalmidi; üqəy-pokə arkidin qikti. **23**
Andin Əhud dalanqə qikip, balihanining ixiklirini iqidin
etip kuluplap kəydi. **24** U qikip kətkəndə, padixahning
hizmətqiliri kəlip kərisa, balihanining ixikliri kuluplaklik
idi. Ular: — Padixah salkin əydə qəng tərətkə olturoqan
bolsa kərək, dəp oylidi. **25** Ular uzun saklap kirmisək
sət bolarmu dəp oylaxti; u yənila balihanining ixiklirini
aqmiqəndin keyin, aqkuqni elip ixiklərni eqiwidi, mana,
hojisining yərdə əlük yatqinini kərdi. **26** Əmdi ular
ikkilini kərap turoqan waktida, Əhud kəqip qikkəndi; u
tax oymilar bar jaydin ətəp, Seirahqa kəqip kəlgənidi.
27 Xu yərgə yətkəndə, u Əfraim taqlik rayonida kanay
qeliwidi, Israillar uning bilən birgə taqlik rayondin qūxti,
u aldidə yol baxlap mangdi. **28** U ularqə: — Manga əgixip
yürənglar, qūnki Pərwərdigar dūxminənglar Moabiylarni
kəlunglarqə tapxurdi, — dewidi, ular uningqə əgixip
qūxūp, İordan dəryasining kəqiklirini tosəp, həqkimni
ətküzmididi. **29** U wəqitta ular Moabiylardin on mingqə
əskərni əltürdi; bularning həmmisi təmbəl palwanlar
idi; ulardin həqbir adəm kəqip kətulalmidi. **30** Xu kūni

Moab Israilning qolida besikturildi. Zemin saksən yiloqqa aman-tinqlikta turdi. **31** Əhuddin keyin Anatning oqli Xamgar hakim boldi; u altə yüz Filistiyalikni birakla kala sanjiouq bilən oltürdi; umu Israilni kutkuzdi.

4 Əmdi Əhud wapat bolqandin keyin Israillar Pərwədigarning nəziridə yənə rəzil bolqanni qilqili turdi. **2** Xuning bilən Pərwədigar ularni Qanaaniylarning padixahi Yabinning qoliga taxlap bərdi. Yabin Hazor xəhiridə səltənət qilatti; uning qoxun sərdarining ismi Sisera bolup, u Haroxət-Goyim degən xəhərdə turatti. **3** Israillar Pərwədigarqa nalə-pəryad kətürdi, qünki Yabinning tokkuz yüz təmür jəng hərwise bolup, Israillarqa yigirmə yildin buyan tolimu zulum kilip kəlgənidi. **4** U waqitta Lapidotning hotuni Dəborah degən ayal pəyoqəmbər Israilga hakim idi. **5** U Əfraim taqlidiki Ramah bilən Bəyt-Əlning otturisidiki «Dəborahning horma dərihi»ning tüwidə olturatti; barlik Israillar dəwaliri toqrisida həküm sorioqili uning kexioqa kelətti. **6** U adəm əwətip Naftali yurtidiki Kədəxtin Abinoamning oqli Barakni qakirtip kelip, uningqa: — Mana, Israilning Hudasi Pərwədigar [mundak] əmr qilqan əməsmu?! U: — Sən berip Naftalilar kəbilisi həm Zəbulun kəbilisidin on ming adəmni əzüng bilən billə elip Tabor teoqiga qikkin; **7** xuning bilən Mən Yabinning qoxun sərdari Siserani jəng hərwiliri wə qoxunliri bilən qoxup Kixon ekining boyioqa, sening kexingqa baroqusi niyətkə selip, uni qolungqa tapxurimən degən, — dedi. **8** Barak uningqa: — Əgər sən mən bilən billə barsang, mənmu barimən. Sən mən bilən barmisang, mənmu

barmaymən! — dedi. **9** Dəborah, jawabən: — Maqul, mən sən bilən barsam baray; halbuki, səpiring sanga heq xan-xərəp kəltürməydu; qünki Pərwərdigar Siserani bir ayal kixining qolıoqa tapxuridu, — dedi. Xuning bilən Dəborah qopup Baraq bilən billə Kədəxkə mangdi. **10** Baraq Zəbulunlar wə Naftalilarni Kədəxkə qaqırtti; xuning bilən on ming adəm uningoqa əgəxti; Dəborahmu uning bilən qıkti **11** (xu qaoqda keniyərdin boləjan Həbər əzini Musaning keynatisi Həbabning nəslidin boləjan keniyərdin ayrip qıqip, Kədəxning yenidiki Zaanaimning dub dərihining yenida qedir tikkənidi). **12** Əmdi Siseraoqa: — Abinoamning ooqli Baraq Tabor teoioqa qıkiptu, degən həwər yətküzüldi. **13** Xuni anglap Sisera barlik jəng hərwilirini, yəni tokkuz yüz təmür jəng hərwisini wə barlik əskərlirini yioqip, Həroxət-Goyimdin qıqip, Kixon ekininin yenida toplidi. **14** Dəborah Baraqqa: — Qopqin; bögün Pərwərdigar Siserani sening kolungoqa tapxuridiojan kündür. Mana, Pərwərdigar aldingda yol baxlioiili qıkti əməsmu?! — dedi. Xuni dewidi, Baraq wə on ming adəm uningoqa əgixip Tabor teoqidin qüixti. **15** Pərwərdigar Siserani, uning həmmə jəng hərwiliri wə barlik qoxunini qoxup Baraqning kiliqi aldidə tiripirən kildi; Sisera əzi jəng hərwisidin qüxüp, piyadə qeqip kətti. **16** Baraq jəng hərwilirini wə qoxunni Həroxət-Goyimgiqə qooqlap bardı; Siseraoning barlik qoxuni kiliq astida yikildi, birimu qalmidi. **17** Lekin Sisera piyadə qeqip, Keniyərdin boləjan Həbərning ayali Yaəlning qedirioqa bardı; qünki Həzorning padixahi Yabin bilən Keniyərdin boləjan Həbərning jəməti otturisida dostluq alakisi bar idi. **18**

Ya'el Sisera ni qarxi elixka qikip uningoga: — Əy hojam, kirginə! Qorkma, meningkigə kirgin, dedi. Xuning bilən Sisera uning qedirioqa kirdi, u uning üstigə yotқан yepip koydi. **19** U uningoga: — Mən ussap kəttim, manga bir otlam su bərginə, dewidi, ayal berip sūt tulumini eqip, uningoga iqxüzüp, andin yənə uni yepip koydi. **20** Andin Sisera uningoga: — Sən qedirning ixikidə saklap turəyin. Birkim kelip səndin: — Bu yərdə birərsi barmu, dəp sorisa, yok dəp jawab bərgin, — dedi. **21** Əmdi Həbərnin ayali Ya'el qorup, bir qedir qozukini elip, kolida bolqini tutqiniqə xəpə qikarmay uning qexioqa bardı; u hərıp kətkəqkə, qattik uhlap kətkənidi. Ya'el uning qekisigə qozukni xundak qaktiki, qozuk qekisidin ətüp yərgə kirip kətti. Buning bilən u əldi. **22** Xu qaqda, Barak Sisera ni qoqlap kəldi, Ya'el aldioqa qikip uningoga: — Kəlgin, sən izdəp kəlgən adəmni sanga kərsitəy, — dedi. U uning qedirioqa kirip qariwidi, mana Sisera əlük yatatti, qozuk tehiqə qekisigə kəkiklik turatti. **23** Xundak qilip, Huda xu küni Qanaan padixahı Yabinni Israillarning aldida təwən qildi. **24** Xu waqittin tartip Israillar baroqanseri küqiyip, Qanaan padixahı Yabindin üstünlükni igilidi; ahirda ular Qanaan padixahı Yabinni yoqatti.

5 Xu küni Dəborah wə Abinoamning oqli Barak mundak nəzmə okudi: — **2** Israilda yetəqilər yol baxliqini üqün, Həlk ihtiyarən əzlidirini pida qiləqini üqün, Pərwərdigarəqa təxəkkür-mədhıyə okunglar! **3** Əy padixahlar, anglanglar, Əy əmirlər, kulak selinglar! Mən, mən Pərwərdigarəqa atap nəzmə okuyman, Mən Israilning Hudasi Pərwərdigarəqa küy eytimən. **4** I Pərwərdigar, sən Seirdin qikqiningda,

Edomning yayliqidin qikip yürüx kilöiningda, Yər titrəp, asmanlardin sular tamqidi, Xundak, bulutlar yamoqurlirini yaoqdurdi; **5** Taqlar Pərwədigarning aldidə təwrəndi, Ənə Sinay teqimu təwrinip kətti, Israilning Hudasi Pərwədigarning aldidə. **6** Anatning oqlı Xamgarning künliridə, Həm Yaəlning künliridə, Qong yollar taxlinip kəlip, Yoluqilar əgri-tokay qioqir yollar bilən mangatti; **7** Israilda əzimətlər yoqap kətti, Taki mənki Dəborah qozojilip, Israilda bir ana süpitidə pəyda bolöjimoqıqə. **8** [Israilar] yengi ilahları tallidi; Uruş dərwazilirioqə yetip kəldi. Qırık mingqə Israilikning arisida, Ya bir qalkən ya bir nəyzə tepilisiqə?! **9** Qəlbim Israilning əmirlirigə qayildur, Ular həlk arisida əzlrini ihtiyarən pida qildi; Pərwədigarəqə təxəkkür-mədhıyə oqunglar! **10** I aq exəklərgə mingənlər, I nəpis zilqilərnıng üstidə olturoqanlar, I yolda yürğənlər, kəngül bəlunglar! **11** Su əkilidioqan jaylarda olja bəlxüwatqanlarning juxkən awazilirini anglanglar! Ular xu yərlərdə Pərwədigarning həkkanıy əməllirini mədhıyiləp, Uning Israildiki əzimətlirining həkkanıy əməllirini təriplixidu. Xu waqıtta Pərwədigarning həlki qüxüp dərwazilarəqə yetip kəlip: — **12** «I Dəborah, oyoqan, oyoqan! Oyoqan, oyoqan, oqəzəl eytkin! Ornungdin tur, i Baraq, Əsirliringni yalap mang, i Abinoamning oqlı!» — deyixidu. **13** Mana həlkning az bir qaldisi aliyjanablarəqə əgixix üqün qüxti, Pərwədigarning həlki yenimoqə palwan kəbi qüxüp kəldi. **14** Mana, Əfraimlardin Amaləktə yiltiz tartip qaloqanlar kəldi; Mana, Binyaminlarmu qowmliringəqə qoxulup əgixip

kaldi; Makirdin əmirilər qüxüp kaldi, Zəbulundin sərdarlik
həsisini tutqanlar yetip kaldi. **15** Issakarning əmiriliri
Dəborahə qoxuldi; Barak nemə kıləan bolsa Issakarmu
xundak kılıp, Uning kəynidin jiləyə tap basturup
etilip qüxti! Rubəning ailə-jəmətliridikiləning arisida
xunqə uluq niyətlər kəblirigə pükülgənidi! **16** Sən
nemixka qotanlarning iqidə turup, Qoylarə qelinəan
nəyning awazini anglaxni halap kəlding? Rubəning ailə-
jəmətliridikiləning arisida xunqə uluq niyətlər kəblirigə
pükülgənidi! **17** Gileadlar bolsa İordan dəyasining u
təripidə turup kaldi; Danlarmu nemixka kemiləning
yenida tohtap kaldi? Axirlar bolsa dengiz boyida [jim]
olturuwalidi, Dengiz koltuklirida turup kaldi. **18** Zəbulunlar
janlirini əlümgə təwəkkül kildi; Naftalilarmu jəng
məydanidiki yukiri jaylarda həm xundak kildi! **19**
Padixahlar həmmisi kelip, soxuxti, Qanaaniylarning
padixahlirimu uruxka qikti; Taanakta, Megiddoning su
boylirida uruxti. Lekin bir'azmu kümüx olja alalmidi!
20 Asmanlarda yultuzlarmu jəng kildi, Orbitiliridin
Siseraə qaxri jənggə atlandi. **21** Kixon dəyasining
ekini [düxmənni] ekitiپ kətti; Xu kədimiy dəya, u
Kixon dəyasidur! Əy mening jenim, pütün küqüng bilən
alə qə baskin! **22** Ularning atlirining tuwaqliri takirang-
takirang kilmakta, Tolparliri qapmakta, qapmakta. **23**
Mərozə lənət okunglar, dəydu Pərwədigarning Pərixlisi,
U yərdə olturoquqilarə lənət okunglar, Qattik lənət
okunglar; Qunki ular Pərwədigarə yardəmgə kəlmidi,
Zalimlarə qaxri Pərwədigarə yardəmgə kəlmidi.
24 Ayallar iqidə kəniylik Həbərning ayali Yaəl bəht-

bərikətlənsun, Qedir da turoqan ayallar iqidə u bəht-
bərikət tapsun! **25** Sisera su soriwidi, u uningə sūt
bər di, Esilzadilərgə layik bir qaqida qaymaq tutti; **26**
U sol qolini qedir qozukioqə, Ong qolini tēmürqining
bolkisioqə uzatti; Siserani urup, Bax səngükini qeqip,
Qekisidin yanjip ətüküzüwətti. **27** Sisera uning ikki putining
arilikioqə kıysaydi, U yikildi, u [өлüktək] yatti, U uning
ikki putining arilikioqə kıysaydi, u yikildi, Kıysayqan
yərdə u yikilip, jan bər di. **28** Siseraning anisi pənjiridin
sirtka səp saldi, U pənjirining rujikidin tovlap: — «Uning
jəng hər wisi nemixka xunqə uzakkiqə kəlməydu? Jəng
hər wilirining atlirining tuyak sadasi nemixka xunqə
həyal bolidu? — dedi. **29** Uning dedəkliri arisida danalar
jawab beridu, Xundakla, u dər wəkə öz-əzigə jawab beridu:
— **30** «Ular oljilirini yioqip bəlxüwatkan bolmisun
yənə?! Hər bir ərkəkkə [ayaq asti kilixka] bir-ikkidin kız
təgkəndu, Siseraoqə rəngdar kiyimlər, Gül kəxtiləngən
rəngdar kiyimlərdin olja təgkəndu, Bulangqining boynioqə
aldi-kəyni kəxtiləngən rəngdar kiyimlər təgkən bolsa
kerək! **31** I Pərwərdigar, Sening barlik duxmənlirine ənə
xundak yoxutuləy! Ləkin Seni səygənlər quyaxning
ərləwatqandiki kudritidək küqlük boləy!». Xuning bilən
zemin kirik yiloqə tinq-amanlik tapti.

6 Israillar Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni
kildi; xuning bilən Pərwərdigar ularni yəttə yiloqə
Midiyaniylarning qolioqə tapxurup bər di. **2** U waqitta
Midiyaniylar Israilning üstidin oqalib kelip, Israil
Midiyaniylarning səwəbidin əzliri üqün taqlardin,
əngkür lərdin wə qoram taxlardin panah jaylarni

yasidi. **3** Hər qetim Israillar uruk terioqanda xundak bolattiki, Midiyaniylar, Amaləkiylər və məxriktikilər kelip ularoqa hujum qilatti. **4** Ularoqa hujum qilixqa bargahları tikip, zemindiki hosulni wəyran kilip, Gazaqiqə Israiloqa heqkandak axlik kaldurmay, ularning koy, kala, exəklirinimu elip ketətti. **5** Qünki ular qekətkilərdək kəp bolup, öz mal-qarwiliri wə qedirlirini elip kelətti; ularning adəmliri wə təgiliri san-sanəksiz bolup, zeminni wəyran kilix üqün tajawuz qilatti. **6** Xuning bilən Israil Midiyaniylarning aldida tolimu har hələtkə qüxüp qaldı; andin Israillar Pərwərdigaroqa nalə-pəryad kətürdi. **7** Midiyaniylarning dəstidin Israil Pərwərdigaroqa pəryad kətürginidə xundak boldiki, **8** Pərwərdigar Israiloqa bir pəyoqəmbərnə əwətti. U kelip ularoqa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən silərnə Misirdin qikirip, «kulluk makani»din elip qikqanidim; **9** silərnə misirliklərnəng kolidin, xundakla silərgə barlik zulum kiləquqilərnəng kolidin kutquzup, ularni aldinglərdin kooqliwetip, ularning zeminini silərgə bərdim **10** wə silərgə: «Mana, Mən Pərwərdigar silərnəng Hudayinglərdurmən; silər Amoriylərnəng zeminida turoqininglar bilən ularning iləhliridin kərkəmənglar» degənidim. Ləkin silər Mening awazimoqa kulək salmidinglar», — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixtsi kelip Ofrah degən jayda Abiezər jəmətidiki Yoaxka təwə boləjan dub dərihining tüwidə olturdi. U wakitta [Yoaxning] oqli Gideon Midiyaniylərnəng [buləngqilikidin] saklinix üqün xarəb kəlqiki iqidə buqday tepiwatatti. **12** Pərwərdigarning Pərixtsi uningəqa

kөрүнүп: — Әй жасарәтлик palwan, Pәрwәrdigar sән bilән billidur! — dedi. **13** Gideon uningоја jawab berip: — I hojam, әgәр Pәрwәrdigar biz bilән billә bolоjan bolsa, bu kәrgүlүklәр nemixқа üstimizgә kәldi? Ata-bowilirimiz bizgә sөzlәp bәrgән uning barliқ möjziliri қeni? Bular тооrisida ata-bowilirimiz: «Mana, Pәрwәrdigar bizni Misirdin qikirip kәlmigәнmidi?» — dedi. Lekin бүgүnki күндә Pәрwәrdigar bizni taxlap, Midiyanning қolioја tapxurup bәrdi! — dedi. **14** Pәрwәrdigar uningоја қарap: — Sән muxu күqүnggә tayinip, berip Israilni Midiyanning қolidin қutқuzојin! Mana, Mән seni әwәtkән әmәsmu? — dedi. **15** Gideon Uningоја: — I Rәb, mән Israilni қандақ қutқuzalaymән? Mening ailәм bolsa Manassәh қәbilisi iqidә әng namriti, өзüm atamning jәмәtidә әng kiқikidurmән, — dedi. **16** Pәрwәrdigar uningоја: — Mән jәzmән sән bilән billә bolimән; xunga sән Midiyanlarni bir adәмni uroјandәk urup қirisән, — dedi. **17** Gideon Uningоја iltija қilip: — Mән nәziringdә iltipat tapқан bolsam, mән bilән sөzlәxküqining һәқikәtән Sән Özüng ikәнlikigә bir alamәt kәrsәtkәysән; **18** әtünimән, mән yenip kelip өз һәdiyә-қurbanlikimni aldingоја қoyоjuqә bu yәrdin kәtmigәysән, — dedi. U jawab berip: — Sән yenip kәlgүqә күtimән, dedi. **19** Gideon berip [өygә] kirip bir оoјlaқni täyyarlap, bir әfah esil undin petir nan pixurup, gәxni sewәtkә selip, xorpisini koriја usup bularni uning қexioја elip kelip, uningоја sundi (U tehiqә dub дәrihining tüwidә olturatti). **20** Andin Hudaning Pәrixтisi uningоја: — Bu gәx bilән petir nanlarni elip berip, muxu yәrdiki [қoram] taxning üstigә қoyup, xorpini tәkkin, — dewidi,

u xundak qildi. **21** Pərwərdigarning Pərixtsisi qolidiki hasini uzitip uqini gəx bilən petir nanlarəqa təkkuziwidi, [kəram] taxtin ot qikip, gəx bilən petir nanlarni yəp kətti. Xu haman Pərwərdigarning Pərixtsisimu uning kəzidin əjayib boldi. **22** Xuning bilən Gideon uning Pərwərdigarning Pərixtsisi ikənlikini bilip: — Apla, i Rəb Pərwərdigar! Qatak boldi, qünki mən Pərwərdigarning Pərixtsisi bilən yüzmuyüz kəruxüp qaldim...! — dedi. **23** Lekin Pərwərdigar uningəqa: — Hatirjəm boləjin! Kərkmiəjin, əlməysən, — dedi. **24** Xuning bilən Gideon Pərwərdigarəqa atap u yərdə bir qurbangah yasap, uning ismini «Yahwəh-xalom» dəp atidi. Bu qurbangah ta bəgüngiqə Abiezər jəmətining Ofrah degən jayida bar. **25** U keqisi Pərwərdigar uningəqa: — Sən atangning [qəng] buqisi wə yəttə yaxliq ikkinqi buqisini elip atangəqa təwə boləjan Baal qurbangahini ərüp, uning yenidiki Axərah butini kesiwətkin. **26** Andin muxu kəroqanning üstigə Pərwərdigar Hudayingəqa ataləjan, bəlgiləngən rəsim boyiqə bir qurbangah yasap, ikkinqi bir buqini elip, əzüng kesiwətkən Axərahning parqilirini otun qilip qalap, uni kəydürmə kurbanliq qiləjin, — dedi. **27** Xuning bilən Gideon əz hizmətqiliridin on adəmni elip berip, Pərwərdigarning əzigə eytkinidək qildi; lekin u atisining əyidikilərdin wə xəhər adəmliridin kərkqini üqün, u bu ixni kündüzi qilmay, keqisi qildi. **28** Ətisi səhərdə xəhər həlqi kəpup qarisa, mana, Baal qurbangahı ərüwetilgən, uning yenidiki Axərah buti kesiwetilgənidi wə yengi yasaləjan qurbangahning üstidə ikkinqi buqə kurbanliq qilinqənidi. **29** Buni kərüp ular bir-birigə: — Bu ixni kim

kilojandu? — deyixti. Ular sürüxtüriwidi, buni Yoaxning oqli Gideonning kilojanliki məlum boldi. **30** Xuning üçün xəhərnin adəmliri Yoaxqa: — Oqlungni qikirip bərgin! U Baal qurbangahini ərüp, uning yenidiki Axərahni kesiwətini üçün ɵltürölsun! — dedi. **31** Birəq Yoax ɵzigə qarxilixixqa turojan kəpqulikkə jawab berip: — Silər Baal üçün dəwalaxmaqimusalər? Silər uni kɵtkuzmaqqumu? Kimki uning toqrisida dəwalaxsa ətigə qalmay ɵlümgə məhkom kilinsun! Əgər Baal dərwəkə bir huda bolsa, undəqta uning qurbangahini birsi ɵröwətini üçün, u xu adəm bilən ɵzi dəwalaxsun! — dedi. **32** Bu səwəbtin [atisi] Gideonni «Yərubbaal» dəp atidi, qunki [atisi]: «U Baalning qurbangahini ɵröwətini üçün, Baal ɵzi uning bilən dəwalaxsun!» degənidi. **33** Əmma Midiyan, Amaləklər wə məxriktikilərnin həmmisi yioqilip, [Iordan] dəryasidin ɵtöp Yizrəəl jilojisida qedirlirini tikixti. **34** U wəqıtta Pərwərdigarning Rohi Gideonning üstigə qüxti; u kanay qeliwidi, Abiezər jəmətidikilər yioqilip uning kəynidin əgixip mangdi. **35** Andin u əlqilərnin Manassəhning zeminiqə berip, u yərni aylinip kelixkə əwətiwidi, Manassəhlər yioqilip uningqə əgixip kəldi. U Axirlarqə, Zəbulunlarqə wə Naftalilarqə əlqi əwətiwidi, ularmu uning aldiqə qiqixti. **36** Gideon Hudaqə: — Əgər Sən həqiqətən eytkiningdək mening qolum bilən Israilni kɵtkuzidiqan bolsang, **37** Undəqta mana, mən hamanoqə bir parqə koy terisi koyup koyimən; əgər pəkət terining üstigila xəbnəm qüxöp, qərisidiki yərlərnin həmmisi quruq tursa, mən ɵzünq eytkiningdək mening qolum arqilik Israilni kɵtkuzmaqqi bolqiningni bilimən,

— dedi. **38** Ix dərəkə xundak boldi. Ətisi səhərdə Gideon qorup, yungni sikiwidi, lik bir piyalə xəbnəm süyi qikti. **39** Andin Gideon Hudaəja yənə: Ojəzipingni manga qozojimiojaysən, mən pəkət muxu bir qetimla dəymən! Səndin ətünəy, mən pəkət yənə bu qetim bu terə bilən sinap bakay; iltija qilimənki, əmdi bu qetim pəkət terə kuruk bolup, qərisidiki yərning həmmisigə xəbnəm qüxkəy, — dedi. **40** Bu keqisimu Huda xundak kildi; dərəkə pəkət terila kuruk bolup, qərisidiki yərning həmmisigə xəbnəm qüxkənidi.

7 Yərubbaal (yəni Gideon) wə əzigə qoxulojan həmmə həlk ətisi səhər qorup, Hərod degən bulakning yenioja berip qedir tikti. Midiyaniylarning ləxkərgahı bolsa uning ximal tərpidə, Morəh egizlikining yenediki jilojida idi. **2** Əmdi Pərwərdigar Gideonəja: — Sanga əgəxkən həlkning sani intayin kəp, xunga Mən Midiyaniylarni ularning qolioja tapxuralmaymən. Bolmisa Israil: «Əzimizni əzimizning qoli qutkuzdi» dəp mahtinip ketixi mumkin. **3** Xuning üqün sən əmdi həlkə: «Kimlər qorkup titrək baskan bolsa, ular Gilead teqıidin yenip kətsun» dəp jakarliqin — dedi. Xuning bilən həlkning arisidin yigirmə ikki ming kixi qaytip ketip, pəkət on mingila qelip qaldi. **4** Pərwərdigar Gideonəja yənə: — Həlkning sani yənıla intayin kəp; əmdi sən bularni suning lewigə elip kəlgin. U yərdə Mən ularni sən üqün sinaktin ötküzəy; Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barsun desəm», u sən bilən barsun; lekin Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barmisun» desəm, u sən bilən barmisun, — dedi. **5** Xuning bilən Gideon həlkni suning lewigə elip kəldi. Pərwərdigar

uningoʻa: — Kimki it su iqkəndək tili bilən yalap su iqsə, ularni ayrim bir tərəptə turoʻuzoʻin; həm kimki tizlinip turup su iqsə, ularnimu ayrim bir tərəptə turoʻuzoʻin, — dedi. **6** Xundak boldiki, oqumini aozioʻa təgküzüp yalap su iqkənlərdin üq yüzi qikti. Qaloʻanlarning həmmisi tizlinip turup su iqti. **7** Andin Pərwərdigar Gideoʻoʻa: — Mən muxu suni yalap iqkən üq yüz adəmnin qoli bilən siləni kütquzup, Midiyanni sening qolungoʻa tapxurimən; lekin qaloʻan həlk bolsa həmmisi öz jayioʻa yenip kətsun, — dedi. **8** Xuning bilən bu [üq yüz adəm] ozuk-tülük wə kanaylirini qolioʻa elixti; Gideon Israilning qaloʻan barlik adəmlirini öz qediroʻa qayturuwetip, pəkət xu üq yüz adəmni elip qaldi. Əmdi Midiyaniylarning ləxkərgahı bolsa ularning təwən tərpidiki jiloʻida idi. **9** Xu keqisi xundak boldiki, Pərwərdigar uningoʻa: — Sən qopup ləxkərgahqa qüxkin, qünki Mən uni sening qolungoʻa tapxurdum; **10** əgər sən qüxüxtin kərksang, öz hizmətkaring Puraḥni billə elip ləxkərgahqa qüxkin. **11** Sən ularning nemə deyixiwatqinini anglaysən, andin sən ləxkərgahqa [hujum kilip] qüxüxkə jür’ət kilalaysən, dedi. Buni anglap u hizmətkari Puraḥni elip ləxkərgahning qetidiki əskərlərnin yenioʻa bardı. **12** Mana Midiyan, Amalək wə barlik məxriktikilər qekətkilərdək kəp bolup, jiloʻining boyioʻa yeyiloʻanidi; ularning təgiliri kəplikidin dengiz saḥilidiki qumdək həddi-həsabsiz idi. **13** Gideon baroʻanda, mana, u yərdə birsi həmraḥioʻa kərgən qüxini səzləp beriwatatti: — Mana, mən bir qüx kərdum, qüxümdə mana, bir arpa tokiqi Midiyanning ləxkərgahioʻa domulap qüxüptudək; u qediroʻa kelip soquluptidək,

xuning bilən qedir ərulüp, düm kəmtürülüp ketiptu — dawatatti. **14** Uning həmrəhi jawabən təbir berip: — Buning mənisi xuki, u toqəq Yoaxning oşli, Israillik adəm Gideonning kiliqidin baxqa nərsə əməstur; Huda Midiyan wə uning barlik qoxunini uning kolioqə tapxuruptu, dedi. **15** Xundak boldiki, Gideon bu qüxnəni wə uning berilgən təbirini anglap, səjdə kildi. Andin u Israilning ləxkərgahioqə yenip kelip: — Qopunglar, Pərwərdigar Midiyanning ləxkərgahini kolunglaroqə tapxurdi, — dedi. **16** Xuning bilən u bu üq yüz adəmnəni üq guruppioqə bəlüp, həmmisining kolioqə birdin kanay bilən birdin quruk komzəkni bərdi; hərbi komzək iqidə birdin məx'əl qoyuldi. **17** U ularoqə: — Silər manga qarap, mening kilənimdək kilinglar. Mana, mən ləxkərgahning kəxiqə baroqanda, nemə kilsam, silərmu xuni kilinglar; **18** mən wə mən bilən həmrəh bolup mangoqan barlik adəmlər kanay qalsak, silərmu ləxkərgahning qərisidə turup kanay qelinglar wə: «Pərwərdigar üqün həm Gideon üqün!» dəp towlanglar, — dedi. **19** Keyinki yerim keqilik kəzətning baxlinixida, kəzətqilər yengidin almaxqanda, Gideon wə uning bilən billə boləqan yüz adəm ləxkərgahning kəxiqə kəldi; andin ular kanay qelip kolliridiki komzəklərni qakti. **20** Xu haman üq guruppidikilərnəning həmmisi kanay qelip, komzəklərni qeqip, sol kollirida məx'əllərni tutup, ong kollirida kanaylarni elip: — Pərwərdigarəqə wə Gideonəqə ataloqan kiliq! — dəp towlaxkinqə, **21** ularning hərbi ləxkərgahning ətrapida, əz jayida turuxti; yaw qoxuni tərəp-tərəpkə petirap, warkirap-jarkirioqan peti qaqkili turdi. **22** Bu üq yüz adəm kanay qaloqanda,

Pərwərdigar pütkül ləxkərgahtiki yaw ləxkərlirini bir-birini qiliqlaxқа selip қoydi, xuning bilən yaw қoxuni Zerərahқа baridiqan yoldiki Bəyt-Xittah tərəpkə қақti; ular Tabbatning yenidiki Abəl-Məhəlahning qegrisiqə қақti. **23** Andin Naftali, Axir wə pütkül Manassəhning қəbiliridin Israillar қaqirip kelindi wə ular Midiyaniylarni қooqlidi. **24** Xuning bilən Gideon Əfrait pütkül taqliqini arilap kelixkə əqlərnə əwətip Əfraitlarqə: — «Silər qūxūp Midiyaniylarqə hujum қilinglar, Bəyt-Barahқiqə, xundakla Iordan dəryasiqə barliқ eqin keqiklirini igiləp, ularni tosuwelinglar», dedi. Xuning bilən Əfraitning həmmə adəmliri yioqilip, Bəyt-Barahқiqə wə Iordan dəryasiqə barliқ eqin keqiklirini igilidi. **25** Ular Midiyanning Orəb wə Zəəb degən ikki əmirini tutuwaldi; Orəbni ular «Orəb қoram texi» üstidə, Zəəbni «Zəəb xarab kəlqiki»də əltürdi, Midiyaniylarni қooqlap berip, Orəb wə Zəəbning baxlirini elip, Iordan dəryasining u tərəpigə Gideonning қexioqə kəldi.

8 (Keyin, Əfraitlar uningqə: — Sən nemixқа bizgə xundak muamilə қilisən, Midiyaniylar bilən soқuxқа қiqқanda, bizni қaqirmidingoqu, dəp uning bilən қattik deyixip kətti. **2** U ularqə jawabən: — Mening қiloqanlirimni қandakmu silərnəning қiloqininglarqə təngləxtürgili bolsun? Əfraitning üzümlərnə pasangdiqini, Abieəzərlərnəning üzüm üzginidin artuқ əməsmu? **3** Huda Midiyanning əmirliiri Orəb bilən Zəəbni қolunglarqə tapxuroqan yərdə, mening қolumdin kəlginini қandakmu silərnəning қiloqininglarqə təngləxtürgili bolsun? — dedi. Xundak dewidi, ularning

uningõja bolõjan aqqiqi yandi). **4** Əmdi Gideon Iordan deryasining boyioja yetip kaldi. U wə ezigə həmrəh bolõjan üq yüz adəm hərıp kətkən bolsimu, ular yənıla Midiyaniylarni qoõlap deryadin etti. **5** Gideon Sukkot xəhiridikilərgə: — Manga həmrəh bolup kəlgən kixilərgə nan bərsənglar, qünki ular hərıp-qarqap kətti. Biz Midiyanning ikki padixəhi Zəbah wə Zalmunnani qoõlap ketip barimiz, — dedi. **6** Lekin Sukkotning qongliri jawab berip: — Zəbah wə Zalmunna həzir sening qolungõja qüxtimu?! Biz sening muxu ləxkərliringgə nan berəmdük?! — dedi. **7** Gideon: — Həp! Xundək bolõjini üqün Pərwərdigar Zəbah wə Zalmunnani mening qolumõja tapxurojanda, ətliringlarni qəldiki yantək wə xoha bilən hamanda tepimən, — dedi. **8** Gideon u yərdin Pənuəlgə berip, u yərdiki adəmlərgimu xundək dewidi, Pənuəldiki kixilərmu uningõja Sukkottikilərdək jawab bərdi. **9** U Pənuəldikilərgə: — Mən oʻlibə bilən yenip kəlginimdə, bu munaringlarni oʻrūwetimən, — dedi. **10** U qaõjda Zəbah wə Zalmunna Karkor degən jayda idi; ular bilən mangojan qoxunda on bəx mingqə ləxkər bar idi. Bular bolsa məxriqlikləarning pütkül qoxunidin kəlip qalojanliri idi, qünki ulardın qiliq tutqanliridin bir yüz yigirmə mingi oltürülgənidi. **11** Gideon bolsa Nobah wə Yogbihahning xərkidiki kəqmənlər yoli bilən qikip Midiyanning ləxkərgəhõja hujum qilip, ularni tarmar kildi; qünki ləxkərgəhtikilər tolimu əndixsiz turojanidi. **12** Zəbah wə Zalmunna qeqip kətti; Gideon kəynidin qoõlap berip, Midiyanning bu ikki padixəhi Zəbah wə Zalmunnani tutuwaldi; u pütkül ləxkərgəhtikilərnı

alakzadə kılıp tiripirən kiliwətti. **13** Andin Yoaxning oqlı Gideon Hərəs dawinidin ətüp, jəngdin qayıp kəldi. **14** U Sukkotluk bir yax yigitni tutuwelip, uningdin sürüxtə kiliwidi, yigit uningqa Sukkotning qongliri wə aqsakallirining isimlerini yezip bərdi. Ular jəmiy bolup yətmix yəttə adəm idi. **15** Andin Gideon Sukkotning adəmlirining kexioqa yetip baroqanda: — Silər meni zanglik kılıp: «Zəbah wə Zalmunna hazır sening qolungqa qüxtimu? Biz sening bilən billə mangoqan muxu hərəjin adəmliringgə nan berəmdük?» degənidinglar! Mana, u Zəbah wə Zalmunna degənlər! — dedi. **16** Xuni dəp u xəhərning aqsakallirini tutup kelip, qəldiki yantək bilən xohilarni elip kelip, ular bilən Sukkotning adəmlirini urup ədipini bərdi. **17** Andin u Pənuəlning munarini ərüp, xəhərdiki adəmlərni əltürdi. **18** Gideon Zəbah wə Zalmunnani sorək kılıp: — Silər ikkinglar Taborda əltürgən adəmlər kəndək adəmlər idi? — dəp soriwidi, ular jawab berip: — Ular sanga intayin ohxaytti; ularning hərəbiri xahzadidək idi, — dedi. **19** U buni anglap: — Ular mening bir tuşqanlirimdur, biz bir anining oşullirimiz. Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilimənkı, silər əyni wəqıtta ularni tirik qoyoqan bolsanglar, mən silərni hərğiz əltürməyttim, — dedi; **20** xuning bilən u qong oqlı Yətərgə: — Sən qopup bularni əltürgin, — dedi. Ləkin oşul kiqik boləqqa kərkup, kiliqini suşurmidi. **21** Xuning bilən Zəbah wə Zalmunna: — Sən özüng qopup bizni əltürgin; qünki adəm kəndək bolsa küqimu xundək bolidu, — dedi. Xundək dewidi, Gideon qopup Zəbah wə Zalmunnani əltürdi. U

təgilirining boynidiki hilal ay xəkillik bezəklərni eliwaldi.

22 Andin Israillar Gideonə: — Sən bizni Midiyaning qolidin kütquzəjanikənsən, əzünig bizgə padixah boləjin; oqlung wə oqlungning oqlimu bizning üstimizgə həküm sürsun, — dedi. **23** Əmma Gideon ularəja jawab berip: — Mən üstünlərgə səltənət qilməymən, oqlummu üstünlərgə səltənət qilmaydu; bəlki Pərwərdigar Əzi üstünlərgə səltənət qilidu, dedi. **24** Andin Gideon ularəja yənə: — Silərgə pəkət birla iltimasim bar: — Hər biringlar öz oljənglərdin həkə-zərilərni manga beringlar, dedi (Midiyanlar Ismaillərdin boləjaqqa, hərbi altun zirə-həqilərnə takaytti). **25** Ular jawabən: — Berixkə razimiz, dəp yərgə bir yepinqini selip, hərbi uning üstigə oljisidin zirə-həqilərnə elip taxlidi. **26** U sorap yioqan altun zirələrnə eəjirliki bir ming yəttə yüz xəkəl altun idi, buningdin bəxkə Midiyan padixahliri əzigə askan hilal ay xəkillik buyumlar, zunnar, uqisiəja kiygən səsün eginlər wə təgilərnə boynioja askan altun zənjirlərmu bar idi. **27** Gideon bu nərsilərdin bir əfod yasitip, öz xəhiri Ofrahta koyup koydi. Nətijidə, pütkül Israil uni izdəp buzukqilik qildi. Buning bilən bu nərsə Gideon wə uning pütün ailisigə bir tor-tuzak boldi. **28** Midiyanilər xu tərikidə Israillərnə aldidə boysundurulup, ikkinji bax kətürəlmidi; zemin Gideonning künliridə kırık yiləiqə tinq-aramlik tapti. **29** Yoaxning oqli Yərubbaal qaytip berip, öz əyidə olturdi. **30** Gideonning ayalliri kəp boləjaqqa, uning puxtidin yətmix oqlul tərəldi. **31** Xəkəmdə uning bir kenizikimu bar idi; u uningəja bir oqlul tuəjup bərdi, Gideon uning ismini «Abimələk» dəp

qoydi. **32** Yoaxning oʻgʻli Gideon uzun oʻmür koʻrüb, qerip aləmdin oʻtti. U Abiezərlərgə təwə boləqan Ofrahda, əz atisi Yoaxning qəbrisigə dəpnə qilindi. **33** Gideon əlgəndin keyin Israillar kəynigə yenip, Baal butlirioqə əgixip buzukqilik qildi wə «Baal-Berit»ni əzlrining ilahı qilip bekitti. **34** Xundəq qilip Israillar əzlrini ətrapidiki barlıq duxmənlirining qolidin qutkuzəqan əz Hudasi Pərwədigarni untudi **35** wə xuningdək Gideonning Israiləqə qiləqan həmmə yahxiləqlirini həq əsliməy, Yərubbaal (yəni Gideon)ning jəmətigə həqbir meħribanlıq kərsətmidi.

9 Əmdi Yərubbaalning oʻgʻli Abimələk Xəkəmdiki anisining aka-ukilirining qexioqə berip, ular wə anisining atisining pütkül jəmətidikilərgə: — **2** Silər Xəkəmdiki barlıq adəmlərnin qulikioqə səz qilip ularəqə: «Silər üqün yətmix kixi, yəni Yərubbaalning oʻqulliri üstünlərgə həküm sürgini yahximu yaki birla adəmnin üstünlərdin həküm sürgini yahximu? Esinglarda bolsunki, mən silərnin qan-qerindixinglərmən» — degən gepimni yətküzünlər, — dedi. **3** Xuning bilən uning anisining aka-ukiliri u toʻqruluk bu gəplərnin həmmisini Xəkəmdikilərnin quləqlirioqə eytti. Ulərnin kəngli Abimələkkə mayil bolup: — U biznin qerindiximiz ikənəq, diyixip, **4** Baal-Beritning buthanisidin yətmix xəkəl kümüxnə elip, uningə bərdi. Bu pul bilən Abimələk birmunqə bikər tələp lükqəklərnə yalləp, ularəqə bax boldi. **5** Andin u Ofrahqə, atisining əyigə berip əzining aka-ukiliri, yəni Yərubbaalning oʻqulliri bolup jəmiy yətmix adəmnə bir taxning üstidə oltürüwətti. Lekin Yərubbaalning

kiqik oqli Yotam yoxuruniwalojaqqa, kutulup qaldi. **6** Andin pütkül Xəkəmdikilər wə Bəyt-Millodikilərninğ həmmisi yiojilixip berip Abimələkni Xəkəmdiki dub dərühininq tüwidə padixah qilip tiklidi. **7** Bu həwər Yotamoğa yətküzüldi; u berip Gərizim teoşining qokkisiöja qikiq, u yərdə turup yukiri awazda kəpqilikkə towlap: — Əy Xəkəm qongliri, mening sözümgə kulak selinqlar, andin Hudamu silərgə kulak salidu. **8** Künlərdin bir küni dərəhlər əzlrining üstigə həküm süridiöjan bir dərəhni məsihləp padixah tikləxkə izdəp qikiq, zəytun dərühigə: — Üstimizgə padixah bolup bərgin, dəptikən. **9** Zəytun dərühi ularoğa jawab berip: — Hudaöja wə insanlaroğa bolöjan hərmətini ipadiləydiöjan meyimni taxlap, baxka dərəhlərninğ üstidə turup pulanqlaxka ketəmdim? — dəptu. **10** Buni anqlap dərəhlər ənjür dərühininq kexioğa berip: — Sən kelip üstimizgə padixah bolöjin, dəp iltija qiliptu; **11** Ənjür dərühi ularoğa jawab berip: — Mən öz xirnam bilən yahxi mewəmmi taxlap, baxka dərəhlərninğ üstidə turup pulanqlaxka ketəmdim? — dəptu. **12** Xuning bilən dərəhlər üzüm talliqining kexioğa berip: — Sən kelip bizning üstimizgə padixah bolöjin, dəptu, **13** üzüm teli ularoğa jawab berip: — Mən Huda bilən adəmlərnini hux qilidiöjan yeni xarabni taxlap, baxka dərəhlərninğ üstidə turup pulanqlaxka ketəmdim? — dəptu. **14** Andin dərəhlərninğ həmmisi azoşanning kexioğa berip: — Sən kelip bizning üstimizgə padixah bolöjin, dəptu; **15** azoşan ularoğa jawab berip: — Əgər silər meni səmimiy niyitinglar bilən üstünqlərgə padixah qilixni halisanglar, kelip mening sayəmninq astida panahlininglar; bolmisa,

azoqandin bir ot qikidu wə Liwanning kedir dərəhlirini yəp ketidu! — dəptu. **16** Əgər silərnin Abimələkni padixah kıləninglar rast səmimiy wə durus niyət bilən boləan bolsa, Yərubbaal wə uning ailisidikilərgə yaxxilik kıləan, uning kıləan əməlliri boyiqə uningə qaytuəan bolsanglar — **17** (qünki atam silər üqün jəng kılıp, əz jənini hətərgə təwəkkul kılıp silərni Midiyanning kolidin kütquzdi! **18** Ləkin silər bügün atamning jəmətigə qarxi kəzəjilip, uning oqullirini, jəmiy yətmix adəmni bir taxning üstidə əltürüp, uning dedikining oqlı Abimələkni tuəqininglar boləini üqün Xəkəm həkəning üstigə padixah kılıp tikləsilər!) **19** — əmdi əgər silər Yərubbaal wə jəmətigə səmimiy wə durus muamilə kıləan bolsanglar, silər Abimələktin huxallıq tapqaysilər, umu silərdin huxallıq tapqay! **20** Ləkin bolmisa, Abimələktin ot qikip, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həkəni yəp kətsun; xundaqla, Xəkəmdikilər wə Bəyt-Milloning həkədin ot qikip, Abimələkni yəp kətsun! — dedi. **21** Yotam kərindixi Abimələktin kərkup, kəqip Bəər degən jayəa berip, u yərdə olturaklıxip qaldi. **22** Abimələk Israiləa üq yil səltənət kildi. **23** Huda Abimələk bilən Xəkəmnin adəmliri otturisiəa bir yaman roh əwətti; xuning bilən Xəkəmdikilər Abimələkkə asiylik kılıxqa kəzəjildi. **24** Buning məqsiti, Yərubbaalning yətmix oqlıəa kılınəan zorawanlıq wə kan kərzni ularni əltürgən kərindixi Abimələkning boynıəa qüxürüx, xundaqla əz aka-ukilirini əltürüxkə uni kollap-kıuwwətligən Xəkəmdiki kixilərnin bexiəa qüxürüxtin ibarət idi. **25** Xəkəmdiki kixilər Abimələkni tutmaqı bolup, taqlarınin qəkkiliriəa

paylakqilarni bəktürmə qilip turəuzdi; ular u yərdin
ətkən yoluqilarning həmmisini bulang-talang qildi. Bu ix
Abimələkkə yətküzüldi. **26** Əbədning oqlı Gaal öz aka-
ukiliri bilən Xəkəmgə kəqüp keliwidi, Xəkəmdiki kixilər
uningəya ixənq baqlap uni öz yar-yəliki qildi. **27** Xundak
qilip ular xəhərdin etizlikka qikip, üzümzarlarning
üzümlirini üzüp siqip, xarab yasap, xadlik qilip öz
butining ibadəthanisioya kirip, yəp-iqixip Abimələkning
üstidin lənət okuqlili turdi. **28** Əbədning oqlı Gaal: —
Abimələk degən kim idi? Xəkəm degən nemə idi, biz nemə
dəp uningəya hizmət qiləjudəkmiz?! U Yərubbaalning
oqlı əməsmu? Zəbul uning nazatətcisi əməsmu? Silər
Xəkəmnin atisi Həmorning adəmlirinin hizmitidə
bolsanglar bolidu! Biz nemixka Abimələkning hizmitidə
bolidikənmiz? **29** Kaxki bu həlk mening qol astimda
bolsa idi! U qaqlada mən Abimələkni həydiwtəttim! Mən
Abimələkkə: — Öz qoxuningni kəpəytip, jənggə qikkin! —
degən bolattim. **30** Əmdi xəhər baxliki Zəbul Əbədning
oqlı Gaalning bu səzlrini angliqlinida, aqqiki kelip, **31**
əlqiləni Abimələkning kəxiəya yoxurunqə əwətip: «Mana,
Gaalning oqlı kəindaxliri bilən Xəkəmgə keliwatidu;
mana, xəhəni siligə qarxi qikixka kutritiwatidu. **32**
Xunga sili adəmlirini elip bügün keqə [xəhər] ətrapidiki
etizlikka berip marap olturoqlayla; **33** ətə kün qikқан
həman qozqlilip xəhərgə hujum qiləqlayla; u wə uning
adəmliri siligə qarxi qikқanda, sili əhwaləya qarap
uningəya taqabil turoqlayla, — dedi. **34** Buni anglap,
Abimələk həmmə adəmlirini elip, keqisi qikip, tət topka
bəlünüp, yoxurunup Xəkəmgə hujum qilixka marap

olturdi. **35** Əbədning oqli Gaal sirtka qikip xəhərning dərwasisida ərə turoqanda, Abimələk öz adəmliri bilən yoxurunoqan jaydin qikti. **36** Gaal həlkni kərüp Zəbuloqa: — Mana taol qokkiloridin adəmlər qüxüwatidu, dedi. Lekin Zəbul uningqoqa jawabən: — Taolarning kələnggisi sanga adəmlərdək kərünidu, — dedi. **37** Gaal yənə səz kilip: Mana, bir top adəmlər dənglərdin qüxüp keliwatidu, yənə bir top adəmlər «Palqilarning dub dərhi»ning yoli bilən keliwatidu, — dedi. **38** Andin Zəbul uningqoqa: — Sening: «Abimələk degən kim idi, biz uning hizmitidə bolattukmu?» dəp qong gəp kiləqan aqzing həzir keni? Mana bular sən kəzgə ilmiəqan həlk əməsmu? Əmdi qikip ular bilən soquxup baqqin! — dedi. **39** Xuning bilən Gaal Xəkəmdikilər bilən qikip Abimələk bilən soquxuxqa baxlidi. **40** Lekin Abimələk uni məqlup kilip qoqlidi; u uning aldidin qaqtı, xundaqla nuroqun yarilanoqan adəmlər xəhərning dərwasisioqə yetixip kətkənidi. **41** Andin Abimələk Arumaqda turup qaldi. Zəbul bolsa Gaal wə uning qerindaxlirini qoqlap, ularning Xəkəmdə turuxioqa yol qoymidi. **42** Ətisi [Galdikilər] dalaqqa qikti; bu həwər Abimələkkə yətkəndə **43** u həlkini elip, ularni üq topqa bəlüp, dalada yoxurunup marap turdi; u qarap turuwidi, Xəkəm həlki xəhərdin qikti. U qopup ularoqa hujum qildi. **44** Abimələk wə uning bilən boləqan birinqi top atlinip xəhərning dərwasisining aldioqa besip berip, u yərdə turdi; qaloqan ikki top etilip berip dalada turoqan adəmlərgə hujum kilip ularni qiriwətti. **45** Xu tərکیدə Abimələk pütün bir kün xəhərgə hujum kilip, uni elip, uningda turuwatqan həlkni öltürüp, xəhərni

haniwəyran kīlip ūstīgə tuzlarni qeqiwətti. **46** Xəkəm munaridiki adəmlərnin ħəmmisi buni anglap, Berit degən butning ibadəthanisidiki qoroqanoqa kiriwaldi. **47** Xəkəm munaridiki adəmlər bir yərgə yiojiliwaptu, degən həwər Abimələkkə yətti. **48** Xuning bilən Abimələk adəmlirini elip Zalmon teoqioqa qikti; u qolioqa paltini elip dərəhning bir xehini kesip elip, əxnisigə qoyup, andin əzi bilən boləqan həlkqə: — Mening nemə kīlojinimni kərdünqlar, əmdi silərmu tezdin xundak qilinglar, — dedi. **49** Buni anglap həlkning hərbi Abimələktək birdin xahni kesip elip, uningə əgixip berip, xahlarni qoroqanning yenioqa dəwiləp, ot qoyup qoroqan wə uningda boləqanlarni kəydürüwətti. Buning bilən Xəkəmnin munaridiki ħəmmə adəmlər, jəmiy mingqə ər-ayal əldi. **50** Andin Abimələk Təbəzgə berip, u yərdə bargah qurup Təbəzkə qorxap, hujum kīlip uni ixəqal qildi. **51** Lekin xəhərnin otturisida mustəhkəm bir munar bar idi; barliq ər-ayal, jümlidin xəhərnin ħəmmə qongliri u yərgə qeqip berip, dərwezini iqidin takap, munarning ūstīgə qikiwaldi. **52** Abimələk munarəqa hujum kīlip, uningə ot qoyuxqa munarning dərwezisioqa yəkinlaxkanda, **53** bir ayal yarəqunqəknin ūstünki texini Abimələknin bexioqa etip uning bax süngikini sunduriwətti. **54** Andin Abimələk dərhal əz yarioqini kətürgüqi yigitni qaqirip uningə: — Qiliqingni suqurup meni əltürüwətkin; bolmisa, həlk mening toqramda: «Bir ayal kixi uni əltürüwetiptu» deyixidu, — dedi. Buni anglap yigit uni sanjip əltürüwətti. **55** Andin Israilning adəmliri Abimələknin əlginini kərüp, ularning ħəmmisi əz jaylirioqa qaytip ketixti. **56** Xundak

kilip Huda Abimələkning özining yətmix aka-ukisini eltürüp, atisioqa kilöjan rəzillikini uning öz bexioqa yandurdi; **57** xuningdək Huda Xəkəmming adəmliri kilöjan barlik yamanliklirininimu ularning bexioqa yandurup qüxürdi. Buning bilən Yərubbaalning oqli Yotam eytkan lənət ularning üstigə kəldi.

10 Abimələktin keyin Issakar kəbilisidin bolöjan Dodoning nəwrisi, Puaḥning oqli Tola degən kixi Israilni kutkuzuxka turdi; u Əfrainning taqliridiki Xamir degən jayda turatti; **2** u Israilöja yigirmə üq yil ḥakim bolup aləmdin etti wə Xamirda dəpnə kilindi. **3** Uningdin keyin Gileadlik Yair turdi; u Israilöja yigirmə ikki yil ḥakim boldi. **4** Uning ottuz oqli bolup, ular ottuz təhəygə minip yürətti. Ular ottuz xəḥərgə igidarqilik kilatti; bu xəḥərlər Gilead yurtida bolup, ta bügüngiqə «Yairning kəntliri» dəp atalmakta. **5** Yair wapat bolup, Kamonda dəpnə kilindi. **6** Lekin Israillar yənə Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolöjanni kilip, Baal bilən Axərah butlirioqa bax urup, xundakla Suriyəning ilahliri, Zidondikilərnəning ilahliri, Moabning ilahliri, Ammoniylarning ilahliri wə Filistiylərnəning ilahlirining ibaditigə kirip, Pərwərdigarni taxlap, uningöja ibadətə bolmidi. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning oqəzipi Israilöja kəzoqilip, ularni Filistiylərnəning wə Ammoniylarning kəlioqa taxlap bərđi. **8** Bular bolsa xu yili Israillarni kattik besip əzdi; andin ular Iordan dəryasining məxriq təripidə Amoriylarning zeminidiki Gileadta olturuxluk barlik Israil həlkigə on səkkiz yilöiqə zulum kildi. **9** Ammoniylar yənə Iordan dəryasidin ötüp, Yəḥuda,

Binyamin wə Əfrain jəmətigə qarxi hujum kildi: xuning bilən pütkül Israil qattiq azablandi. **10** Xuning bilən Israillar Pərwədigarə pəryad kilip: — Biz sanga gunah kilduk, öz Hudayimizni taxlap, Baal butlirining kullukioğa kirip kəttuk, dedi. **11** Pərwədigar Israillarə: — Mən siləni misirliklərdin, Amoriylərdin, Ammoniylərdin wə Filistiyələrdin qutkuzoğan əməsmidim? **12** Zidoniylar, Amaləklər wə Maonlar kelip silərgə zulum kiləninida, Manga pəryad kiləjininglərdə siləni ularning qolidin qutkuzoğan əməsmidim? **13** Xundaktimu, silər yənə Meni taxlap, yat ilahlarning kullukioğa kirdinglar. Mən siləni əmdi qutkuzmaymən! **14** Əmdi berip əzünglər tallioğan ilahlərə pəryad kilinglar, kiyinqilikka kaləjan qeəjinglərdə xular siləni qutkuzsun, — dedi. **15** Əmma Israillar Pərwədigarə yalwurup: — Biz gunah kilduk! Əmdi nəziringgə nemə yahxi kərünsə bizgə xundak kiləjin, bizni pəkət muxu bir kətimla qutkuzualəjaysən! — dedi. **16** Xuning bilən Israil yat ilahlarni öz arisidin qikirip taxlap, Pərwədigarning ibaditigə kirixti; [Pərwədigar] Israilning tartiwatqan azab-oqubətlirini kərüp, kəngli yerim boldi. **17** Xu wəqəttə Ammoniylar toplinip Gileadta qedirgah tikti; Israillarmu yiojilip kelip Mizpahə qəxüp qedirgah tikti. **18** Gileadtiki həlkning qongliri əzara: — Kim Ammoniylar bilən soquxuxka baxlamqi bolsa, u barliq Gileadttikilərgə bax bolidu, dedi.

11 Xu qəoqda Gileadliq Yəftah degən kixi batur palwan idi. U bir pahixə ayalning oquli bolup, Gileadtin tərəlgənidi. **2** Lekin Gileadning öz ayali uningə birnəqqə oqul bala tuərup bərgənidi; bu ayaldin tuəjuləjan oqulliri qong

bolqanda Yəftahni eydin qoqlap: — Sən baxka hotundin bolqan oqlul bolqacaqka, atimizning eyidin miraska igə bolmaysən, — dedi. **3** Xuning bilən Yəftah qerindaxliridin qeqip, Tob degən zeminda turup qaldi. Xu yərdə birmunqə bikar tələplər Yəftahning ətrapiqə bir-birləp yiqildi. Ular uning bilən kirip-qiqip yürətti. **4** Əmma birnəqqə wakit ətkəndə Ammoniyar Israil bilən soquxka qikti. **5** Ammoniyar Israilqə hujum qilqanda Gileadning aqsakalliri Yəftahni Tob zeminidin elip kəlməqci bolup uning yeniqə bardi. **6** Ular berip Yəftahka iltija qilip: — Bizning Ammoniyar bilən urux qiliximiz üqün sən kelip bizgə sərdar bolup bərgin, — dedi. **7** Yəftah Gileadning aqsakalliriqə jawabən: — Silər meni eq kərüp atamning jəmətidin həydiwətkənidinglarqə, əmdi bexinglarqə balayi'apət qüxkəndə kəndəksigə mening qeximqə kelip qaldinglar, — dedi. **8** Gileadning aqsakalliri Yəftahka: — Durus, lekin seni biz bilən billə berip Ammoniyarqə qarxi jəng qilip, Gileadta həmmə olturuwatqanlarqə bax bolsun dəp, qexingqə kəldük, — dedi. **9** Yəftah Gileadning aqsakalliridin: — Əgər silər meni Ammoniyar bilən soquxuxka yandurup barqininglarda, Pərwərdigar ularni mening qolumqə tapxursa, mən silərgə bax bolamdimən? — dəp soridi. **10** Gileadning aqsakalliri Yəftahka jawab berip: — Eytqiningdək qilmisak, Pərwərdigar Əzi arimizda guwah bolup həküüm qilqarsun! — dedi. **11** Buni anglap Yəftah Gileadning aqsakalliri bilən bardi; həlk uni əzlrigə həm bax həm sərdar qilip tiklidi. Yəftah Mizpahqə barqanda həmmə səzlrini Pərwərdigarning aldida bayan qildi. **12** Andin Yəftah Ammoniyarlarning padixahiqə

əlqilərnı əwətip, unıngdın: — Menıng zemınımoğa besıp kırıp, mən bılən soqıxuxkə məndə nemə həkķıng bar ıdı? — dəp sorıdı. **13** Ammonıylarınng padıxahı Yəftahınng əlqılırıgə jawab berıp: — Qünki Israıllar Misırdın qıķıp kəlgəndə ular Arnon dəryasıdın tartıp [xımaldıki] Yabbok ekınıoııqə wə [oıərbtə] İordan dəryasioııqə menıng zemınımni bulap ıgılıwaloıanıdı. Əmdi sən bu yərlərnı tınqlıķ bılən manga yandurup bər! — dedı. **14** Yəftah əlqilərnı Ammonıylarınng padıxahınng kexioğa yənə əwətip **15** unıngoğa: — Yəftah səz kılıp mundak dəydu: «İsrail nə Moabnıng zemınını nə Ammonnıng zemınını ıgılımıdı, **16** bəlki ular Misırdın qıķıp kəlgəndə qəl-bayawanda mengıp Kızıl dengızdın ətüp, andın Qadəx degən jayoğa yetıp kəlgənıdı; **17** xu qaoıda Israıllıķlar Edom padıxahınng kexioğa əlqılər əwətip: «Zemınlırıdın kesıp ətüwelıxkə ıjazət bərgəyla» dəp sorıwıdı, Edom padıxahı unımoıanıdı. Xunıng bılən ular Moab padıxahınng kexioğa [ıltıja bılən] əlqilərnı əwətsə, umu koxulmoıanıdı. Xu səwəbtın Israıllar Qadəxtə turup qaloıan; **18** andın ular qəl-bayawan bılən mengıp Edom zemını bılən Moab zemınını ayılınıp ətüp, Moab zemınınıng xərk tərıpidın kelıp, ahırıda Arnon dəryasınng xu kətıda qedır tıktı. Ular Moabnıng qegrısı ıqıgə kırmıdı; qünki Arnon dəryası Moabnıng qegrasıdur. **19** Andın İsrail Amoriylarınng padıxahı Sıhonoğa, yəni Həxbonnıng padıxahınng kexioğa əlqilərnı əwətip: «Biznıng zemınlırınıng ıqıdın ətüp öz jayımızoğa berıwelıxımızoğa ıjazət bərgəyla» — dedı. **20** Lekın Sıhın Israıloğa ıxənq kılalmay, yurtıdın ətklı qoymıdı; u bəlki həkķlırınıng həmmısını yıoııp, Jahzah

degən jayoğa qüxüp qedirgah tikip, Israil bilən uruxti. **21** Əmma Israilning Hudasi Pərwərdigar Sihonni barlik həlki bilən qoxup Israilning qolioğa tapxurdi, Israillar ularni urup kirdi. Andin Israil xu yərdə olturuxluk Amoriylarning həmmə zeminini igilidi. **22** Arnon dəryasidin tartip Yabbok ekiniyoqə, qəl-bayawandin tartip Iordan dəryasioqə Amoriylarning pütkül zeminini igilidi. **23** Israilning Hudasi Pərwərdigar Amoriylarni Öz həlki boloqan Israilning aldidin qoqlap qikardi, əmdi sən xu yurtka igə bolmaqquiməsən? **24** Sening ilahing Kəmox sanga igilətkən yərgə əzüng igə boldungoju? Xuningoğa ohxax Pərwərdigar Hodayimiz aldimizdin həydəp qikiriwətkən həlkning yerigə bolsa, bizmu xuningoğa igə bolimiz. **25** Əmdi sən dərwəkə Moabning padixahi boloqan Zipporning oqli Balaktinmu küqlükmu? U qağan Israil bilən tirkəxkən yaki Israil bilən jəng kilixka jür'ət kiləqan? **26** Yənə kelip, Israil Həxbon wə uningoğa qaraxlik yeza-qixlaklarda, Aroər wə uningoğa qaraxlik yeza-qixlaklarda həmdə Arnon dəryasining boyidiki barlik xəhərlərdə üq yüz yil makan tutup olturoqan waqitlarda, nemixka silər xu yərlərnə kayturuwalmidinglar? **27** Xunga mən sanga gunah kilmidim, bəlki manga tajawuz kilip, yamanlik kiloquqi sən əzüngdursən. Birdinbir adalət qikaroquqi Pərwərdigar Əzi bügün Israillar bilən Ammoniylarning otturisida həküm qikarsun!» — dedi. **28** Lekin Ammoniylarning padixahi Yəftahning əlqi əwətip eytkən səzlini tingximidi. **29** Xu waqitta Pərwərdigarning Rohi Yəftahning üstigə qüxüp, u [kuwwətlinip] Gilead bilən Manassəhlərnəning yurtidin ətüp Gileadtiki Mizpahka

berip, andin Gileadtiki Mizpahdin Ammoniylar tərəpkə mangdi. **30** Xu qaşda Yəftah Pərwərdigarə qəsəm iqip: — Əgər Sən dərwəkə Ammoniylarni qolumə tutup bərsəng, **31** undakta mən Ammoniylarning qexidin tinq-aman yenip kəlginimdə, öyümning ixikidin qikip manga tunji yolukqini Pərwərdigarə atalojan bolidu, mən uni köydürmə qurbanlıq kəlimən, — dedi. **32** Xuning bilən Yəftah qikip Ammoniylar bilən səkuxkili ular tərəpkə əttili; Pərwərdigar ularni uning qolioja tapxurdi. **33** Xuning bilən u Aroərdin tartip Minnitkiqə ularni qattik urup kirip, yigirmə xəhərnə elip, Abəl-Qeramiməqiqimu yetip bardi. Buning bilən Ammoniylar Israiləja boysunduruldi. **34** Andin Yəftah Mizpahka qaytip əyigə kəlgəndə öz kizi dap qelip ussul oynap uning aldioja kərukkili qikti. Bu uning yalojuz kizi bolup, uningdin baxka heq oşul-kizi yok idi. **35** U uni kərgəndə öz iginlirini yirtip: — Ah, ah, mening kizim! Sən meni intayin yaman haləja qüxürdung, meni dərdkə qüxürgüqilərdin biri bolup qalding; qünki mən Pərwərdigarəja aşzimni eqip, eytkən gepimdin yeniwalalmaymən, — dedi. **36** Kizi uningəja: — Əy ata, Pərwərdigarəja aşzingni eqip wədə kiləjan bolsang, aşzingdin qikqini boyiqə, manga xuni kiləjin; qünki Pərwərdigar sening düxmənliring boləjan Ammoniylardin intikamingni elip bərdi, — dedi. **37** Andin u atisioja yənə: — Mening xu iltimasimni qəbul kərginki, manga ikki aylıq məhlət bərsəng; mən kiz dostlirim bilən berip taşlarda yürüp, kizlikim üçün matəm tutuwalay, — dedi. **38** Atisi jawab berip: — Barəjin, dedi. Uningəja ikki aylıq məhlət berip dalaəja əwətti. U berip, kiz dostlirini elip taşlarəja

qikip, ikki ayoiqə əzining kiz peti qaloinioqa ah-zar kətürüp yioqlap yürdi. **39** Xundak boldiki, u ikki aydin keyin atisining kexioqa yenip kəlgəndə, atisi uning üstigə qiloqan kəsimini bəja kəltürdi. Bu kiz bolsa heq ər kixigə yekinxlaxmioqanidi. Xuning bilən Israilda xundak bir ərp-adət pəyda boldiki, **40** hər yili Israilning kizliri əydin qikip Yəftahning kizini tət kün əsləp hatiriləydiqan boldi.

12 Ləkin əfraimiyar bolsa toplixip Zafon tərəpkə ətüp Yəftahqa soal qoyup: — Sən Ammoniyar bilən jəng kילוili baroqiningda nemixka bizni billə berixka qakirmaysən? Əmdi biz əyüingni əzüing bilən koxup otta kəydürüwetimiz, — dedi. **2** Yəftah ularoqa jawab berip: — Mən bilən həlkim Ammoniyarəqa qarxi kattik jəng kiliwatqanda, silərni qakirsam, meni ularning kolidin kutkuzmidinqlar. **3** Silərnin kelip meni kutkuzmaydiqanliqinglarni kərüp, jenimni alkinimoqa elip qoyup, Ammoniyarəqa hujum kilixka atlandim, Pərwərdigar ularni qoluməqa tapxurdi. Əmdi silər nemixka bügün kelip manga hujum kilməqisilər? — dedi. **4** Ləkin əfraimlar Gileadlarni [həkarətləp]: — Silər i Gileadlar, əfraimning arisida wə Manassəhning arisida turuwatqan musapirlar, əfraimda turuwatqan qaqkunsilər, halas! — dedi. Xuning bilən Yəftah barlik Gileadtikilərni yioqip əfraim bilən sokuxti. Ular əfraimlarni urup kirip məqlup kildi. **5** Andin Gileadtikilər Iordan dəryasining keqiklirini tosüp, əfraimlarni ətküzmididi. Xundak boldiki, əfraimlik birər qaqqon keqikkə kelip: — Meni ətkili qoyqin, desə Gileadtikilər uningdin: — Sən əfraimiyumu? — dəp soraytti. U xixi «yak» desə, **6** ular uningəqa: — «Xibolət» degin!

— døytti. Əgər u kixi natoqra tələppuz kılıp «sibolət» dəp jawab berip qalsa, ular uni tutup Iordan dəryasining keqikining yenida ɵltürüwetətti. Xu tərıqıdə xu wəkıttə kırık ikki mingqə Əfrayimiy ɵltürüldi. 7 Yəftah altə yil Israiloqa həkım boldi. Andin Gileadlık Yəftah aləmdin ɵtöp, Gilead xəhərlirining biridə dəpnə kılındi. 8 Uningdin keyin Bəyt-Ləhəmlık İbzan Israiloqa həkım boldi. 9 Uning ottuz oqlı, ottuz kızı bolup, ottuz kızını sirtkə ərgə berip, sirttin ottuz kızını oqullırıoqa elip bərdi. U yəttə yiloıqə Israiloqa həkım boldi. 10 Andin İbzan ɵlöp, Bəyt-Ləhəmdə dəpnə kılındi. 11 Uningdin keyin Zəbulun kəbilisidin boləan Elon Israiloqa həkım bolup, on yil Israilda həküm sürdi. 12 Andin Zəbulun kəbilisidin boləan Elon ɵlöp, Zəbulun zeminidiki Ayjalon degən jayda dəpnə kılındi. 13 Uningdin keyin Piratonluk Hılləlning oqlı Abdon Israiloqa həkım boldi. 14 Uning kırık oqlı wə ottuz nəwrısı bar idi. Ular yətmix exəkkə minip mangatti. U Israiloqa səkkiz yil həkım boldi. 15 Andin Piratonluk Hılləlning oqlı Abdon ɵlöp, Əfrayim zeminida, Amaləklərnıng taqlık rayonidiki Piraton degən jayda dəpnə kılındi.

13 Ləkin Israıllar Pərwərdıgarnıng nəziridə yənə rəzil boləanni kıldı; xuning bilən Pərwərdıgar ularnı kırık yiloıqə Filistıylərnıng koloıqa taxlap koydı. 2 Xu qaoıda Zoreah degən jayda, Dan jəmətidin boləan, Manoah isimlik bir kixi bar idi. Uning ayalı tuoımas bolup, heq balısı yok idi. 3 Pərwərdıgarnıng Pərixtısi bu ayaloqa ayan bolup unıngoqa: — Mana, sən tuoımas boləıning üqün bala tuoımidıng; ləkin əmdi sən həmilidar bolup bir oqlul tuoıısən. 4 Əmma sən səgək bolup, xarab yaki küqlük

haraq iqmə, heq napak nərsinimu yemigin. **5** Qünki mana, sən hamilidar bolup bir oşul tuşisən. Bu bala anisining qorsikidiki qaşdin tartip Hudaşa ataloşan «nazariy» bolidioşini üqün, uning bexioşa hərgiz ustira selinmisun. U Israilni Filistiyələrnin qolidin kütquzux ixini baxlaydu, — dedi. **6** Ayal erining kexioşa berip, uningşa: — Mana, Hudaning bir adimi yenimoşa kəldi; uning turki Hudaning Pərixtisidək, intayin dəhxətlik ikən; lekin mən uningdin: «Nədin kəldin» dəp sorimidim, umu öz nam-xəripini manga dəp bərmidi. **7** U manga: — «Mana, sən hamilidar bolup bir oşul tuşisən; u bala anisining qorsikidiki qaşdin tartip əlidoşan künigiqə Hudaşa ataloşan bir nazariy bolidioşan boləşaqqa, əmdi sən xarab yaki küqlük haraq iqmə wə heq napak nərsinimu yemigin» dedi, — dedi. **8** Buni anglap Manoah Pərwərdigarşa dua kilip: — Ah Rəbbim, Sən bu yərgə əwətkən Hudaning adimi bizgə yənə kelip, tuşulidoşan balioşa nemə kiliximiz kerəklikini əgitip qoysun, dəp iltija kildi. **9** Huda Manoahning duasini anglidi; ayal etizlikta oltuşinida, Hudaning Pərixlisi yənə uning kexioşa kəldi. Əmma uning eri Manoah uning kexida yok idi. **10** Andin ayal dərhal yügürüp berip, erigə həwər berip: — Mana, həliki küni yenimoşa kəlgən adəm manga yənə kəründi, dewidi, **11** Manoah dərhal qopup ayalining kəynidin mengip, u adəmning kexioşa kelip: — Bu ayaloşa kelip söz kiləşan adəm sənmu? — dəp soriwidi, u jawabən: — Xundak, məndurmən, dedi. **12** Manoah uningşa: — Eytəkən səzliring bəşə kəltürülgəndə, bala qaysi tərəkidə qong kilinixi kerək, u nemə ixlarni kilidu? — dəp soridi. **13** Pərwərdigarşin Pərixlisi Manoahqa jawab berip: —

Mən bu ayaloğa eytkən nərsilərninğ həmmisidin u həzi bolup özini tartsun; **14** u üzüm telidin qıkkən heqkəndək nərsidin yemisun, xarab yaki küqlük hərəq iqmisun, heq napak nərsilərdin yemisun; mən uningə barlıq əmr kıləninimni tutsun, dedi. **15** Manoah Pərwərdigarning Pərixtisigə: — İltipət kılip, kətməy tursıla, əzlırigə bir oqlak təyyarlaylı, dewidi, **16** Pərwərdigarning Pərixlisi Manoahqa jawab berip: — Sən Meni tutup qalsangmu, Mən neningdin yeməymən; əgər sən birər köydürmə qurbanlıq sunmaqqi bolsang, uni Pərwərdigarəqə atap sunuxung kerək, dedi (uning xundək deyixining səwəbi, Manoah uning Pərwərdigarning Pərixlisi ikənlikini bilmigənidi). **17** Andin Manoah Pərwərdigarning Pərixlisidin: — Əzlırining nam-xəripə nemidu? Eytip bərgən bolsıla, səzliri əməlgə axurələjinida, siligə hərmitimizni bildürəttük, — dedi. **18** Pərwərdigarning Pərixlisi uningəqə jawabən: — Namimni sorap qaldingəqə? Mening namim karamət tilsimattur, — dedi. **19** Xuning bilən Manoah oqlak bilən axlık hədiyəsini elip berip uni qoram taxning üstidə Pərwərdigarəqə atap sundi. Pərwərdigarning Pərixlisi ularning kəz aldida əjayip karamət bir ixni kılip kərsətti; Manoah wə ayali qarap turdi. **20** Xundək boldiki, ot yalkuni qurbangahtin asmanoqə kətürülgəndə, Pərwərdigarning Pərixtisimu qurbangahtin qıkkən ot yalkuni iqidə yukirioqə qıkip kətti. Manoah bilən ayali buni kərip, əzlırini yərgə taxlap yuzlırini yərgə yekip düm yatti. **21** Xuningdin keyin Pərwərdigarning Pərixlisi Manoahqa wə uning ayalioqə qayta kərünmidi. Manoah xu wəqıtta uning Pərwərdigarning Pərixlisi ikənlikini bildi. **22** Andin

Manoah ayaloq: — Mana, biz qoqum elimiz, qünki biz Hudani kerdük! — dedi. **23** Lekin ayali uningqo jawab berip: — Əgər Pərwərdigar bizni ɵltürüxkə layik kergən bolsa, undaqtə u keydürmə kurbanlik bilən axlik hədiyəni qolimizdin qobul qilmioqan bolatti, bu ixnimu kərsətmigən bolatti wə xundaqla bundak səzləni bizgə eytmioqan bolatti, — dedi. **24** Xu ixtin keyin ayal bir oqul tuqdi, uning ismini Ximxon qoydi. Bu bala ɵsüp, qong boldi wə Pərwərdigar uni bərikətlidi. **25** Zoreah bilən əxtəolning otturisdiki Maħanəh-Danda Pərwərdigarning Rohi uningqo ɵz təsirini kərsitixkə baxlidi.

14 Bir waqıtta, Ximxon Timnahqa qüxüp, u yərdə bir qizni kərdi; u Filistiy qizliridin biri idi. **2** U xu yərdin qikip ata-anisining yenioqə qaytip: — Mən Timnahda Filistiy qizliridin birini kərdüm, uni manga hotunlukqa elip beringlar, — dedi. **3** Biraq ata-anisi uningqo: — Qerindaxliringning qizlirining iqidə yaki bizning pütkül qowmimizning arisidin sanga bir qiz qiqmasmu? Nemixqa hətnisiz boləqan Filistiyləarning qexioqə berip, ulardin hotun almakqi bolisən? — dedi; əmma Ximxon atisioqə: — Uni manga elip bərgin, qünki u manga bək yaqti, — dedi. **4** Uning ata-anisi bu ixning Pərwərdigar tərividin boləqinini bilmidi. Qünki Filistiylər xu qaoqda Israil üstidin həküm sürüp turoqan boləqəqə, U Filistiylərgə taqabil turuxqa pürsət yaratmaqqi idi. **5** Əmdi Ximxon ata-anisi bilən Timnahqa qüxti; ular Timnahdiki üzümzarliklarqə yetip kəlgəndə, mana bir yax xir hərkirigən peti uningqə etildi. **6** Xuan Pərwərdigarning Rohi uning üstigə qüxüp, u qolida heqnemə bolmioqan hələttə xirni tutup, uni

oqlakni yirtkandak yirtip titma-titma kiliwatti. Lekin u bu ixni ata-anisoqa demidi. **7** Andin u [Timnahqa] quxup, u kiz bilan paranglaxti, u kiz Ximxonqa bak yarap katti. **8** Birmazgildin keyin u kizni elip kelix uqun qayta baroqanda, xirning olukini korup bakay dap yoldin burulup kariwidi, mana xirning iskilitining iqida bir top hasel hariliri bilan hasel turatti. **9** U haseldin oqumioqa elip yap mangdi; ata-anisining yenioqa kalganda, ularoqimu bardi, ularmu yedi, lekin ozining haselni xirning iskilitining iqidin elip kalgini ularoqa demidi. **10** Uning atisi [uningoqa hamrah bolup] quxup kizning oyiga kaldi, u yarda Ximxon bir ziyarat bardi, qunki burundinla toy kilidioqan yigitlar xundak kilidioqan rasm-kaida bar idi. **11** Ular Ximxonni korup, uningoqa hamrah boluxqa ottuz yigitni tepip kaldi; ular uningoqa hamrah boldi. **12** Ximxon ularoqa: — Men silerdin bir tepixmak soray, agar siler ziyarat kilinidioqan yette kun iqida uning manisini manga dap beralisanglar, men silerga ottuz dane kanap keynak bilan ottuz yurux egin berimen; **13** agar uni yexip beralmisanglar, siler manga ottuz dane kanap keynak bilan ottuz yurux egin beringlar, — dedi. Ular uningoqa: — Maqul, undak bolsa tepixmikingni eytkin, keni anglayli, — dedi. **14** U ularoqa: — Yeyilidioqini yegüqining iqidin qikti; tatliq kütünggürning iqidin qikti, [bu nemə]? — dedi. Ular uq kungiqə bu tepixmakni tapalmidi. **15** Yettinchi kuni xundak boldiki, ular Ximxonning ayalining kexioqa berip: — Sen eringni aldap-siylap, tepixmakning manisini bizga eytip berixka maqul qiloin; bolmisa seni atangning oyi bilan qoxup keydürüwetimiz. Siler bizni yoxsul kilixqa bu yergə

qakiroqanmu?! — dedi. **16** Ximxonning ayali uning alvida yioqlap turup: — Sən manga oq, meni pəkət səyməysən; sən mening qowmimning baliliridin bir tepixmakni soriding, əmma manga mənisini eytip bərmiding, dəp yioqlioqli turdi. Ximxon uningəja jawabən: — Mana, mən uni atanaməjimə dəp bərmigən tursam, sanga dəp berəmdim? — dedi. **17** Ziyapət otküzülgən yəttə künidə u erining alvida yioqlapla yürdi. Xundak boldiki, yəttinqi küni boləjanda ayali uni qistap turuwaləjaqqa, uningəja tepixmakning mənisini eytip bərdi. Andin ayal berip öz həlqining adəmlirigə tepixmakning mənisini dəp bərdi. **18** Xuning bilən yəttinqi küni kün patmasta, xəhərning adəmliri uningəja jawab berip: — Həsəldinmu tatliki barmu? Xirdinmu küqtünggüri barmu? — dedi. U ularəja jawab berip: — Əgər silər mening inikim bilən yər aqdurmiəjan bolsanglar, tepixmikimni hərgiz tapalmayttinglar! — dedi. **19** U wəqittə Pərwərdigarning Rohi uning üstigə qüxti; u Axkelonəja qüxüp, Axkelondikilərdin ottuz kixini oltürüp, ulardin olja elip, oljidin iginləni elip kelip, tepixmakning mənisini yexip bərgənlərgə bərdi. Xuningdək Ximxonning əzəzi kelip, ata-anisining əyigə yenip kətti. **20** Andin Ximxonning ayali Ximxonning həmrahlıridin qoldax boləjan yigitkə təwə qilindi.

15 Əmma birnəqqə wəqit otip buəjday orux məzgili kəlgəndə xundak boldiki, Ximxon bir oqlakni elip öz ayalining əyigə berip: «Mən hotunumning kəxiəja uning həjrisiəja kirimən» dedi. Lekin ayalining atisi uni iqkirigə kirixigə yol qoymidi. **2** Kəynatisi uningəja: — Mən həkikətən sizni uningəja mutlək əq bolup kətti,

dəp oylidim; xunga mən uni sizning qoldixingizə
beriwətkənidim. Həlbuki, uning kiqik singlisi uningdin
tehimu qirayliqku? Uning orniəa xuni aloqan bolsingiz!
— dedi. **3** Əmma Ximxon ularəa: — Əmdi mən bu qetim
Filistiyəlgə ziyan yətküzsəm, mənə gunah bolmaydu!
— dedi. **4** Xuni dəp Ximxon berip üq yüz qilbərini
tutup kelip, otkaxlarni təyyarlap, qilbərini jüpləp
quyruqlirini bir-birigə qetip, ikki quyriqining otturisiəa
birdin otkaxni asti; **5** otkaxlarəa ot yekip qilbərini elip
berip, Filistiyələning etizdiki ormiəan ziraətlirigə qoyup
bərđi. Xuning bilən u dəwə-dəwə ənqiləni, orulmiəan
ziraətləni, xundakla zəytun baqlirininu keydürüwətti.
6 Filistiyələr buni kərüp: Buni kim kildi, — dəp sorisa,
həlk jawab berip: — Timnahlik adəmnin küy'ooli
Ximxon kildi; keynatisi uning ayalini uning qoldixiəa
beriwətkini üqün xundak kildi, — dedi. Xuning bilən
Filistiyələr qikip, u ayal bilən atisini otta keydürüwətti.
7 Ximxon ularəa: — Silər xundak qiloqininglar üqün,
mən silərdin intiqam almay boldi qilmaymən, — dedi. **8**
Xuning bilən Ximxon ularni qir-qap kilip kətl kiliwətti;
andin u berip Etam qoram texinin əngkiridə turdi. **9**
U waqıtta Filistiyələr qikip, Yəhuda yurtida qedir tikip,
Lehi degən jayda yeyildi. **10** Yəhudalar bolsa: — Nemixka
bizgə hujum qilməqi bolisilər? — dewidi, ular jawab
berip: — Biz Ximxonni tutup baqlap, u bizgə qandak
qiloqan bolsa, bizmu uningəa xundak qilimiz, dəp qiktuk,
— dedi. **11** Xuning bilən Yəhuda yurtdiki üq ming
kixi Etam qoram texinin əngkirigə qüxüp, Ximxonəa:
— Sən Filistiyələnin üstimizdin həküm sürüwatqinini

bilməmsən? Xuni bilip turup, sən nemixka bizgə xundak kilding? — dedi. U ularoşa: — Ular manga kiləndək, mənmu ularoşa kildim, dəp jawab bərdi. **12** Ular uningə: — Biz seni baqlap Filistylərnin qolışa tapxurup berix üçün kəldük, dewidi, Ximxon ularoşa: — «Biz özimiz sanga hujum kilip ɵltürməyimiz», dəp manga kəsəm kilinglar, dedi. **13** Ular uningə: — Seni ɵltürməyimiz; pəkət seni qing baqlap, ularning qolışa tapxurup berimiz; hərgiz ɵlümgə məhkum kilməyimiz, dəp jawab bərdi. Xuni dəp ular ikki yeni aroşamqa bilən uni baqlap, qoram taxning üstidin elip mangdi. **14** U Lehigə kəlgəndə, Filistylər warkiraxkinqə uning aldışa yügürüxüp kəldi. Əmma Pərwədigarning Rohi uning üstigə qüxüp, qollirini baqlışan aroşamqilar ot tutaxkan kəndir yiptək üzülüp, tügüqlər qolliridin yexilip kətti. **15** Andin u exəkning yeni bir engək səngikini kərüp, qolini uzitipla elip, uning bilən ming adəmni urup ɵltürdi. **16** Ximxon: — «Exəkning bir engək səngiki bilən adəmlərni ɵltürüp, Ularni dəwə-dəwə kiliwəttim, Exəkning bir engək səngiki bilən ming adəmni ɵltürdüm!» — dedi. **17** Bularni dəp exəkning engək səngikini taxliwətti. Xuningdək u xu jayoşa «Ramot-Lehi» dəp nam qoydi. **18** U intayin ussap Pərwədigarəşa pəryad kilip: — Sən Əz qulungning qoli bilən bunqə qong nusrətni barliqqa kəltürdüng, əmdi mən hazır ussuzluqtnin ɵlöp, hətisizlərnin qolışa qüxüp qalarmənmu? — dedi. **19** Xuning bilən Huda lehidiki azgalni yardi, su uningdin uroşup qikti. Ximxon iqip, rohi uroşup jan kirdi. Bu səwəbtin bu [bulakqa] «Ən-Həkkorə» dəp nam qoyuldi; ta bügüngiqə u Lehida bar. **20** Ximxon

Filistiyalarning dæwridæ yigirmæ yiløiqæ Israiløqa hækim boldi.

16 Andin Ximxon Gazaøqa bardi, u u yærdæ bir pahixæ ayalni kærøp, kirip uning bilæn yeqinqilik kildi. **2** Lekin Gazaliklar birsining: — Ximxon bu yærgæ kældi, deginini anglap, [xæhærni] kørxap, keqiqæ xæhærning kowukida ün qikarmay marap turdi wæ: Ətæ tang yoruøqanda uni øltürimiz, — deyixti. **3** Ximxon yerim keqigiqæ yatti; andin ornidin turup xæhær kowukining ikki kænitini tutup, uni ikki kexiki wæ baldaq-taqiki bilæn koxup, biraqla komurup, øxnisigæ artip Hebronning udulidiki taøqa elip qikip kætti. **4** Keyin u Soræk jiløisida olturuxluk Dililah isimlik bir ayalni kærøp, uningøqa axik bolup qaldi. **5** Buni bilip Filistiyalarning æmirliri u ayalning kexioqa berip uningøqa: — Sæn uni aldap, uning küqtünggürlükining zadi nædin boløanlikini kolap sorap, bizning kandaq kilsak uni yengæløydioanlikimizni, uni baølap boysunduralaydioanlikimizni eytip bærsæng, biz hærbirimiz sanga bir ming bir yüz kümüx tænggæ berimiz, — dedi. **6** Xuning bilæn Dililah Ximxondin: — Sæn küqtünggürlüküning zadi nædin boløanlikini, xundaqla kandaq kiløqanda seni baølap boysunduroqili bolidioanlikini eytip bærgin! — dedi. **7** Ximxon uningøqa jawabæn: — Adæmlær meni yættæ tal kurutulmioqan yengi ya kiriqi bilæn baølisa, mæn ajizlap baxqa adæmlærdæk bolup qalimæn, — dedi. **8** Xuning bilæn Filistiyalarning æmirliri yættæ tal kurutulmioqan yengi ya kiriqini elip kelip, bu ayaløqa beriwidi, u bu kiriqlær bilæn uni baølap koydi **9** (Dililah birnæqqæ adæmni hujrida paylap turuxqa yoxurup

qoyqanidi). U Ximxonqaja: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dedi. U qopup kiriqlərni qigə xoyna otta kəyüp üzülüp kətkəndək üzüwətti. Xuning bilən uning küqtünggürlükining siri axkarilanmidi. **10** Buni kərüp Dililah Ximxonqaja: — Mana, sən meni aldap, manga yaloqan eytipsən! Əmdi manga seni nemə bilən baqlisa bolidiqanliqini eytip bərgin, — dedi. **11** U jawap berip: — Adəmlər meni heq ixlətmigən yengi aroqamqa bilən baqlisa, mən ajizlap baxqa adəmlərdək bolup qalimən, — dedi. **12** Xuning bilən Dililah yengi aroqamqa elip kelip, uni baqlap: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dedi (əslidə birnəqqə adəm hujrida yoxurunup, uni paylap turuxqanidi). Lekin Ximxon öz qolidiki aroqamqilarni yipni üzgəndək üzüp taxlidi. **13** Buni kərüp Dililah Ximxonqaja: — Sən haziroqiqə meni aldapsən, manga yaloqan eytipsən; əmdi manga seni nemə bilən baqlisa bolidiqanliqini eytip bərgin, — dedi. U jawap berip: — Sən mening beximdiki yəttə erüm qaqni dukandiki erux yip bilən qoxup erüp qoysangla bolidu, — dedi. **14** Xuning bilən [Ximxon uhliqanda u uning bexidiki yəttə tal qaqni erux yip bilən qoxup erüp], qozukqa baqlap koyup uningqaja: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dedi. Ximxon uyqudin oyoqinip, erux yip bilən qozukni birakla tartip yuliwətti. **15** Andin ayal uningqaja: — Manga kənglüng yok turup, qandaxsigə sanga axik boldum, dəysən? Sən meni üq ketim aldap, küqtünggürlüküngning nədin boləqanliqini manga eytip bərmidingəu, — dedi. **16** Uning hərəküni səzliri bilən uni qistaxliri wə yalwuruxliri bilən Ximxonning əlgüdək iqi puxti wə xundak boldiki, **17**

u kenglidiki sirini qoymay uningqa axkara qilip: — Mən anamning qorsikidiki qaşdin tartip Hudaşqa atilip nazariy bolşinim üqün, beximşqa hşrgiz ustira selinip bakşioşan; əşer mening qeqim qüşürüwetilsə, küqüm məndin ketip, mən ajizlap baxqa adəmlərdək bolup qalimən, — dedi.

18 Dililah uning əzigə kenglidiki hşmmə sirini dşp bşrginini kşrşp, Filistiyələning əmiririni qarqirip kelixkə adəm mangdurup: — «Bu ketim silər yənə bir qiqinglar, qünki Ximxon kenglidiki hşmmə sirni manga axkara kildi» dedi. Xuning bilən Filistiyələning əmiriliri kollirioşqa kümüxlərni elip, uning kexioşqa qikti. **19** Andin Dililah uni əz yotioşqa yatquzup, uhlitip qoyup, bir adəmni qakirip kirip uning bexidiki yəttə ərüm qaqni qüşürüwətti; xundak qilip u Ximxonning bozək qilinixini baxlioşuqi boldi. Ximxon küqidin kətkənidi. **20** U: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dewidi, u uyqudin oyoşinip: — Mən ornumdin turup, ilgiriki birqanqə ketimkidək, boxinip ketimən, dşp oylidi. Lekin u Pərwərdigarning əzidin kətkinini bilməytti. **21** Xuning bilən, Filistiyələr uni tutuwelip, kəzlrini oyup, Gazaşqa elip qüşüp, uni mis zənjirlər bilən başlap, zindanda un tartixqa saldi. **22** Lekin bexidiki qüşürüwetilgən qeqi yənə əsüxkə baxlidi. **23** Keyin, Filistiyələning əmiriliri əz ilahş bolşan Dagon üqün qong bir qurbanliş, ötküzüxkə hşm təbrikləp xadlinixqa yioşildi. Qünki ular: — Mana, ilahşimiz dşxminimiz bolşan Ximxonni qolimizoşqa tapxurup bərđi, — deyixti. **24** Həlk Ximxonni kərgəndə, əz ilahşini danglap: — İlahşimiz bolsa, yurtimizni wəyran qilşuqini, adəmlirimizni kəp əltürgən dşxminimizni qolimizoşqa qüşürüp bərđi! —

deyixti. **25** Ular taza xad-huramlik kəypigə qəmüp: — Ximxon kəltürülsun, u bizgə bir oyun kərsitip bərsun, deyixti; ular Ximxonni zindandin elip qıkti. U ularning aldida oyun kərsətti. Əmdi ular uni ikki tüwrükning otturisida tohtitip kəyoqanidi. **26** Xuning bilən Ximxon qolini tutup turoqan yigitkə: — Meni kəyuwət, əyni kətürüp turoqan tüwrüklərni silap, ularoqə yəliniwaloqili kəyoqaysən, — dedi. **27** U qaoqda əy ər-ayallar bilən liq toloqanidi, Filistiyələning əmirlirining həmmisimu xu yərdə idi; əgzidimu Ximxonning kərsitiwatqan oyunini kərüwatqan təhminən üq mingqə ər-ayal bar idi. **28** Ximxon Pərwərdigaroqə nida qilip: — Əy Rəb Pərwərdigar, meni yad qilip pəkət muxu bir qətim mənqə küq ata qiloqaysən; i Huda, xuning bilən ikki kəzümning intiqamini Filistiyələrdin bir yolila aloquzoqaysən! — dedi. **29** Ximxon xularni dəp əyni kətürüp turoqan otturidiki ikki tüwrükni tutuwaldi; birini ong qoli bilən, yənə birini sol qoli bilən tutup, ularoqə tayinip turdi. **30** Andin: «Filistiyələr bilən birliktə əlöp kətsəm!» dəp bədinini egip küqini yioqip [ittiriwidi], əy ərülüp, u yərdiki əmirlər bilən barliq həlkning üstigə qüxti. Buning bilən əz əlümi bilən əltürgən adəmlər uning tirik waqtida əltürgənliridin kəp boldi. **31** Andin keyin uning qerindaxliri wə atisining barliq jəməti qüxüp, uni kətürüp, Zoreah bilən Əxtəolning otturisoqə elip berip, atisi Manoahning kəbrisidə dəpnə qildi. U yigirmə yil Israiloqə həkim boləqanidi.

17 Əfrayimning taolirida Mikah isimlik bir kixi bar idi. **2** U anisoqə: — Sening həliqi bir ming bir yüz kümüx tənggəng ooqrilap ketilgənidi; sən tənggilərni qarəqiding wə buni

manga dəp bərding. Mana, kümüx məndə, uni mən aloqandim, dewidi, anisi: — Əy oqlum, Pərwərdigar seni bərikətligəy!, — dedi. **3** Mikah bu bir ming bir yüz kümüx tənggini anisioğa yandurup bərdi. Anisi: — Mən əslidə bu pulni sən oqlumni dəp Pərwərdigarğa beoixlap, uning bilən oyma but wə quyuma but yasaxka atiwətkənidim; əmdi yənila sanga berəy, dedi. **4** Lekin Mikah kümüxni anisioğa qayturup bərdi; anisi uningdin ikki yüz kümüx tənggini elip bir zərgərgə berip, bir oyma but bilən bir quyuma but yasatti; ular Mikahning əyigə qoyup qoyuldi. **5** Mikah degən bu kixi əslidə bir buthana pəyda qiləjan, xuningdək əzigə bir əfod bilən birnəqqə «tərafim»ni yasiojanidi; andin əz oqulliridin birini kahinlikka məhsus təyinləp, uni əzigə kahin kildi. **6** Xu künlərdə Israilda heq padixah bolmidi; hərkim əz nəziridə yahxi kəringənni qilatti. **7** Yəhuda jəmətining təwəsidiki Bəyt-Ləhəmdə Lawiy qəbilisidin boləjan bir yigit bar idi; u xu yərdə musapir bolup turup qaləjanidi. **8** Bu yigit bir jay tepip turay dəp, Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəm xəhiridin qikti. U səpər kilip, Əfraim taqliqioğa, Mikahning əyigə kelip qüxti. **9** Mikah uningdin: — Kəyərdin kəlding, dəp soriwidi, u uningğa jawabən: — Mən Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir Lawiy mən, bir jay tepip turay dəp qiktim, — dedi. **10** Mikah uningğa: — Undak bolsa mən bilən turup, manga həm ata həm kahin bolup bərgin; mən sanga hər yili on kümüx tənggə, bir yürüx egin wə kündilik yemək-iqmikingni berəy, — dedi. Buni anglap Lawiy kixi uningkigə kirdi. **11** Lawiy u kixi bilən turuxka razi boldi; yigit xu kixigə əz oqulliridin biridək

bolup qaldi. **12** Andin Mikah bu Lawiy kixini [kahinlikka] mæhsus tæyinlidi. Xuning bilæn [Lawiy] yigit uningõa kahin bolup, Mikahning øyidæ turup qaldi. **13** Andin Mikah: — Bir Lawiy kixi manga kahin bolõjini üqün, Pærwærdigarning manga yahxilik kiliðõjini bilimæn, — dedi.

18 Xu künlærdæ Israilda heq padixah bolmidi; xundaqla xu künlærdæ Danlarning kæbilisi øzligigæ olturaklixix üqün jay izdæwatkanidi, qünki xu küngiqæ ular Israil kæbililiri arisida qæk taxlinip bekitilgæn miras zeminõa erixmigænidi. **2** Xuning bilæn Danlar pütkül jæmætidin Zoreah wæ æxtaolda olturuxluk bæx palwanni zeminni qarlap kelixkæ æwætti wæ ularõa tapilap: — Silær berip zeminni qarlap kelinglar, dedi. Ular sæpær kilið æfrait taõlik yurtioða kelip Mikahning øyigæ qüxüp u yærdæ kõi. **3** Ular Mikahning øyining yenida turojinida Lawiy yigitning awazini tonup, uning kexioða kirip uningdin: — Seni kim bu jayoða elip kældi? Bu yærdæ nemæ ix kilisæn? Bu jayda nemigæ erixting? — dæp soridi. **4** U ularõa jawabæn: — Mikah manga mundaq-mundaq kilið, meni yallap øzigæ kahin kildi, dedi. **5** Buni anglap ular uningõa: — Undaq bolsa bizning mangoðan sæpirimizning onguxluk bolidioðan-bolmaydioðanlikini bilmikimiz üqün, Hudadin sorap bærgin, — dedi. **6** Kahin ularõa: — Hatirjæm beriweringlar. Mangoðan yolunglar Pærwærdigarning aldididur, — dedi. **7** Xuning bilæn bu bæx adæm qikið, Laix degæn jayoða yetip kældi. Ular u yærdiki hælknings tinq-aman yaxawatkinini, turmuxining Zidoniylarning ørp-adætliroi boyiqæ ikænlikini, hatirjæmlik wæ rahæt iqidæ

туруватқинини кәрди; ху земинда ularni har қилоқуқи ҳеққандақ ҳоқуқдар yok idi; ular Zidoniylardin yirakta turatti, xundaқla baxқilar bilәнmu ҳеққандақ bardikәldi қилиxmaytti. **8** [Bәx palwan] Zoreah wә әxtaolоја өз қерindaxlirining қexioја қaytip кәldi. Қerindaxliri ularдин: — Nemә һәwәр elip кәldinglar? — дәp soridi. **9** Ular jawabән: — Biz қopup ularоја һujum қilayli! Qünki biz хu zeminni qarlap кәldük, mana, u intayin yahxi bir yurt ikән. Әmdi nemixқа қimir қilmay jim olturisiләр? Әmdi дәрһал берip, u yurtни elixқа әzmәnglәрni әzmәnglar, берip һujum қilip zeminni igilәnglar. **10** U yәrgә barојininglarda silәр tinq-aman turuwatқан bir һәlkni, һәр әtrapioја sozulоjan кәng-azadә bir zeminni кәrisilәр! Huda u yәrni silәrning қolunglarоја tapxuroјandur. U yurтта yәр yüzidә tepilidiоjan барliқ nәrsilәrdin һеқbiri кәм әmәs, dedi. **11** Xuning bilән Danlarning jәмәtidin altә yüz adәм jәnggә қorallinip, Zoreah wә әxtaoldin қikip mangdi. **12** Ular Yәһuda yurtidiki Kiriат-Yearim degән jayоја берip, qedir tikti (xunga bu jay taki бүgүngiqә «Danning lәxkәrgahı» дәp atalmakta; u Kiriат-Yearimning арқа тәripigә jaylaxқanidi). **13** Andin ular u yәrdin Әfraim таoјliқ rayoniоја берip, Mikahning әyigә yetip кәldi. **14** Laix yurtioја qarlap үqün barоjan bәx kixi өз қerindaxlirioја: — Bilәmsilәр? Bu әyдә bir әfod toni, birnәqqә тәrafim butliri, bir oyma мәbud wә қuyma мәbud bardur! Әmdi қандақ қilixinglar kerәklikini oylixinglar! — dedi. **15** Ular burulup Lawiy yigitning әyigә (Mikahқа tәwә әygә) kirip uningdin һал soridi. **16** Dan қәbilisidin bolоjan jәng қorallirini кәtүrgән altә yüz

kixi dərwaza aldida turup turdi. **17** U zeminni qarlxaxqa baroʻan bəx adəm [buthaniʻoʻa] kirip, oyma but, əfod toni, tərufim butliri wə quyima butni elip qiqti. Kahin jəng qorallirini kətürgən altə yüz kixi bilən billə dərwarzida turatti. **18** Bu bəx adəm Mikahning əyigə kirip oyma but, əfod tonini, tərufim butliri wə quyima butni elip qiqqanda kahin ulardin: — Bu nemə qiloʻininglar?! — dəp soridi. **19** Ular uningʻoʻa: — Ün qikarmay, aʻozingni qolung bilən etip, biz bilən mengip, bizgə həm ata həm kahin bolup bərgin. Sening pəkət bir adəmning əyidikilərgə kahin bolʻoʻining yaximu, yaki Israilning bir jəməti bolʻoʻan pütün bir kəbiligə kahin bolʻoʻining yaximu? — dedi. **20** Xundak dewidi, kahinning kəngli hux bolup, əfod, tərufim butliri wə oyma məbudni elip həlkning arisioʻa kirip turdi. **21** Andin ular burulup, u yərdin kətti; ular baliliri wə qarpaylarni wə yūktaklirining həmmisini aldida mangduruwətkənidi. **22** Mikahning əyidin heli yiraklioʻanda Mikahning əyining ətrapidiki həklər yioʻilip, Danlarʻoʻa qoʻqlap yetixti. **23** Ular Danlarni towlap qakirdi, Danlar burulup Mikahqə: — Sanga nemə boldi, bunqiwila kəp həlkni yioʻip kelip nemə qilmaqisən?! — dedi. **24** U jawab berip: — Silər mən yasatqan məbudlarni kahinim bilən qoxup aldinglar, andin kəttinglar! Manga yənə nemə qaldi?! Xundak turukluk silər tehi: «Sanga nemə boldi?» — dəwatisiləroʻu! — dedi. **25** Danlar uningʻoʻa: — Ünüingni qikarma, bolmisa aqqiqi yaman kixilər seni tutuwelip, seni wə ailəngdikilərnə janliridin juda qilmisun, yənə, — dedi. **26** Bularni dəp Danlar əz yolioʻa mangdi; Mikah

ularning özidin küqlük ikənlikini kərüp, yenip öz öyigə kətti. **27** Ular Mikah yasatquzoqan nərsilər wə uning kahinini elip, Laixka hujum kildi; u yərdiki həlk tinq-aman wə hatirjəm turuwatqanidi; ular ularni kiliqlap kīrip, xəhərni otta kəydürüwətti. **28** Xəhərni kutkuzoqudək heq adəm qikimidi; qünki bu xəhər Zidondin yirakta idi, həlki heqkim bilən bardi-kəldi kilixmaytti. Xəhər Bəyt-Rəhəbning yenidiki jiloqida idi. Danlar xəhərni qaytidin kurup, olturaqlaxti. **29** Ular bu xəhərgə Israilning ooqulliridin boləqan, öz atisi Danning ismini qoyup Dan dəp atidi. Ilgiri u xəhərning nami Laix idi. **30** Danlar xu yərdə bu oyma butni əzlirigə tiklidi; Musaning ooqli Gərxomning əwladi Yonatan wə uning ooqulliri bolsa xu zeminning həlki sürgün boluxka elip ketilgən künqigə Danlarning kəbilisigə kahin bolup turoqanidi. **31** Hudaning öyi Xilohda turoqan barlik waqitlarda, Danlar əzliri üqün tikligən, Mikah yasatquzoqan oyma məbud [Danda] turoquzuldi.

19 Israilda tehi padixah tiklənmiş xü künlərdə, Əfrayim taəqlik rayonining qət tərripidə olturuxluk bir Lawiy kixi bar idi; u Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir kizni kenizəklikkə aldi. **2** Lekin u kenizək erigə wapasizlik kilip, uning yenedin qikip, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə atisining öyigə berip, tət ayqə turdi. **3** U waqitta uning eri qopup kenizikigə yahxi gəplərni kilip, kənglini elip yandurup kelixkə kenizikining yenioqə kəldi. U bir hizmətkarini wə ikki exəkni elip bardi. Kenizək erini atisining öyigə elip kirdi; atisi uni kərüp hux bolup qarxi aldi. **4** Uning keynatisi, yəni kizning atisi uni

tutup qaldı, u u yərdə üq küngiqə yəp-iqip, uning bilən yetip qopti. **5** Tətinqi küni Lawiy kixi səhər qorup mangojili təyyarliniwidi, kenizikining atisi küy'oolioja: — Bir tooqram nan yəp yürikingni quwwətləndürüp andin mangojin, — dedi. **6** Xuning bilən ular ikkisi olturup billə yəp-iqip tamaklandı. Qizning atisi u kixigə: — Səndin ətünəy, bu keqimu qonojin, kənglüng eqilsun, dedi. **7** Bu kixi mangojili qoruwidi, lekin qeynatisi uni zorlap, yənə elip qaldı, u yənə bir kün qondi. **8** Bəxinqi küni u səhər qorup mangojili təyyarlandı, lekin qizning atisi uningəja: — [Awwal] yürikingni quwwətləndürgin, dedi. Xuning bilən ular ikkisi kün egilgüqə olturup, billə tamaklandı. **9** Andin bu kixi keniziki wə hizmətkarini elip mangojili təyyarliniwidi, qeynatisi, yəni qizning dadasi uningəja: — Mana, kəq kirəy dəwatidu, səndin ətünəy, bu yərdə yənə bir keqini ətüzüinglar; mana, kün məşriqkə egiliptu, bu yərdə qonojin, kənglüng eqilsun; andin ətə səhərdə yoloja qikip, ətüinglərgə ketinglar, — dedi. **10** Lekin u kixi əmdi yənə bir keqə qonuxka unimay, qorup yoloja qikip Yəbusning, yəni Yerusalemining udulioja kəldi. Uning bilən billə ikki toquqluq exək wə keniziki bar idi. **11** Ular Yəbuska yeqin kəlgəndə kün olturay dəp qalojaqqa, hizmətkari oqojioja: — Yəbusiylarning bu xəhərigə kirip, xu yərdə qonayli, dedi. **12** Lekin oqojisi uningəja jawab berip: — Biz Israillar turmaydiojan, yat əllər turidiojan xəhərgə kirməyli, bəlki Gibeahka ətüp ketəyli, dedi. **13** Andin u yənə hizmətkarioja: — Kəlgin, biz yeqindiki jaylardin birigə barayli, Gibeahda yaki Ramahda qonayli, dedi. **14** Xuning bilən ular mengip, Binyamin yurtidiki

Gibeahning yenoq̄a yetip baroq̄anda kün olturoq̄anidi. **15** Ular Gibeahqa kirip, u yerdä q̄onmaq̄i boldi; xähärning q̄ong mäydanoq̄a kirip olturuxti; lekin heqkim ularni q̄onduruxqa öyigä tækliq̄ q̄ilmidi. **16** Hälbuki, u keq̄isi q̄eri bir adäm ixini tügitip, etizliqtin yenip keliwatq̄anidi. U äslidä Əfraim taq̄liq̄ rayonilik adäm idi, u Gibeahda musapir bolup, olturaqlixip q̄aloq̄anidi; lekin u yördiki häqlär Binyaminlardin idi. **17** U bexini këtürüp qarap, bu yoluq̄ining xähärning mäydanida olturoq̄inini kërüp uningdin: — Q̄ayerdin kælding? Q̄ayärgä barisän? — döp soridi. **18** U jawab berip: — Biz Yähuda yurtidiki Bəyt-Lähəmdin Əfraim taq̄liq̄ining q̄ət yaq̄iliriq̄a ketip barimiz; män äsli xu jaydin bolup, Yähuda yurtidiki Bəyt-Lähəmgä baroq̄anidim; ixlirim Pərwədigarning öyigä munasiwätlik idi; lekin bu yerdä heq kim meni öyigä tækliq̄ q̄ilmidi. **19** Bizning exəklirimizgä beridiq̄an saman wə boq̄uzimiz bar, özüm, dedəkliri, xundaqla kəminiliring bilən bolq̄an yigitkimu nan wə xarablar bar, bizgä heq nemä kəm əməs, — dedi. **20** Buni anglap q̄eri kixi: — Tinq-aman bolq̄aysän; siləring mohtajliringlarning həmmisi mening üstümgä bolsun, əmma koq̄ida yatmanglar! — döp, **21** uni öz öyigä elip berip, exəklirigä yəm bərdi. Mehmanlar putlirini yuyup, yəp-iqip oq̄izalandi. **22** Ular kənglidä hux bolup turoq̄inida, mana, xähärning adəmliridin birnəqqəylən, yəni birq̄anqə lükqək kelip öyni q̄orxiwelip, ixikni urup-kəqip, öyning igisi bolq̄an q̄eri kixigä: — Sening öyüggə kəlgən xu kixini bizgä q̄iq̄irip bərgin, uning bilən yeq̄inq̄ilik q̄ilimiz, — dedi. **23** Buni anglap öy igisi ularning q̄exioq̄a q̄iq̄ip ularoq̄a: — Bolmaydu, öy

buradərlirim, silərdin ətünüp qalay, mundaq rəzillikni qilmanglar; bu kixi mening øyümgə mehman bolup kəlgənikən, silər bunda q iplasliq qilmanglar. **24** Mana, mening pak bir kizim bar, yənə u kixining keniziki bar. Mən ularni kexinglarə qaqirip berəy, silər ularni aya q asti qilsanglar məyli, nəziringlarə nemə hux yaxsa ularni xunda q kilinglar, lekin bu kixigə muxunda q iplasliq ixni qilmanglar, — dedi. **25** Lekin u adəmlər uningə qulak salmidi; yoluqi kenizikini ularning aldiə sərəp qiqirip bər di. Ular uning bilən billə bolup kəqtin ətigəngiqə aya q asti qildi; ular tang yoruəanda andin uni qoyup bər di. **26** Qokan tang səhərdə qaytip kelip, uning əojisi kənoqan əyning dər wazisining bosuəisioə kəlgəndə yiqilip kelip, tang atkuə xu yərdə yetip qaldi. **27** Ətigəndə uning əojisi kəpup əyning ixikini eqip, yoloə qiqmaqqi bolup texioə qiqiwidi, mana, uning keniziki bolə qan qokan əyning dər wazisi aldidə kolliri bosuəining üstigə koyukluk həlda yatatti. **28** U uningə: — Qəpkin, biz mangayli, dedi. Lekin qokan heqbir jawab bərmidi. Xuning bilən u qokanni exəkkə artip, kəzoqilip əz əyigə yürüp kətti. **29** Əz əyigə kəlgəndə, piqakni elip kenizikining jəsitini səngəkliri boyiqə on ikki parə qilip, pütkül Israil yurtining qət-yaqiliriəiqə əwətti. **30** Xunda q boldiki, buni kərgənlərnin qəmmisi: «Israil Misirdin qiqқан күндin tartip bügüngiqə bunda q ix bolup baqmioəanidi yaki kərülüp baqmioəanidi. Əmdi bu ixni obdan oylixip, qanda q qilix kərəklikini məslihətlixəyli» — deyixti.

20 Xuning bilən Israillarning həmmisi qikip, jamaət Dandin tartip Bəer-Xebaşiqa yiqilip Gilead zeminining həlki bilən koxulup Mizpaḥda, Pərwərdigarning aldiqə kelip bir adəmdək boldi. **2** Pütkül qowmning qongliri, yəni Israilning həmmə kəbilisining baxliqliri Hudaning həlkining jamaiti arisida ḥazir boldi. Jamaət jəmiy bolup tət yüz ming kiliq tutқан piyadə əskər idi **3** (Binyaminlar Israilning Mizpaḥda jəm boləjinidin əmdi həwər tapқанidi). Israillar sürüxtə kilip: «Bu rəzil ix қандақ yüz bərди?» — dəp soridi. **4** Əltürülgən qokanning eri Lawiy kixi jawab berip mundaқ dedi: — «Mən bolsam əz kenizikimni elip, Binyaminning Gibeah xəḥirigə qonəyli barəjanidim; **5** Gibeahning adəmliri keqidə manga ḥujum қилмаққи bolup, meni dəp əyni қorxiwaldi. Ular meni əltürüxnə kəstlidi, kenizikimni bolsa ular ayaq asti қилиp əltürüwətti. **6** Xuning bilən mən kenizikimning jəsitini parqə-parqə қилиp, kixilərgə kətürtküzüp Israilning mirasi boləjan zeminning ḥərbir yurtioqə əwəttim. Qünki ular Israil iqidə pasiklik wə iplaslik қildi. **7** Mana, əy barlik Israillar, silər ḥəmminglar oylinip, məsliḥət kərsitinglar». **8** Xuning bilən həmmə həlk bir adəmdək қorup: — Arimizdin nə ḥeqkim əz qedirigə barmisun nə ḥeqkim əz əyigə қaytmisun, **9** bəlki biz Gibeahқа xundaқ қилayliki: — Biz qək taxlap uningə ḥujum қилayli; **10** biz Israilning həmmə kəbilisidikilərdin yüzning iqidin onni, mingdin yüzni, on mingdin mingni tallap қikip, ularni həlk üqün ozuқ-talkan yətküzüxkə təyinləyli. Xundaқ қилиp həlk Binyamin yurtidiki Gibeah xəḥirigə berip, ularning Israil iqidə қiləjan barlik iplaslikini

ularning öz bexioğa yandursun, — deyixti. **11** Xuning bilən Israilning həmmə adəmliri bir adəmdək bolup, u xəhərgə hujum kixixğa toplandı. **12** Andin Israil kəbililiri Binyaminning barlik jəmətlirigə əlqi əwətip: — Aranglarda yüz bərgən bu rəzillik zadi nemə ix? **13** Əmdi Gibeahdiki bu lükqəklərnı bizgə tutup beringlar. Xuning bilən biz ularnı əlümgə məhkum kılıp, Israildin rəzillikni yok kilyli, — dedi. Ləkin Binyaminlar öz kərindaxliri boləqan Israillarning səzini tingximidi, **14** bəlki Binyaminlar Israilə qərxi jəng kixix üqün xəhər-xəhərlərdin kelip Gibeahda yiojildi. **15** U wəqıttə Binyaminlardin xəhər-xəhərlərdin tizimlanəqanlar yigirmə altə ming kiliq tutqan ərkək idi. Uningdin baxqə Gibeahdin hillanəqan yəttə yüz əskər bar idi. **16** Bu pütkül qoxun arisida hillanəqan yəttə yüz solhay əskər bolup, saləqəqə taxni selip nixanəqə atsa, kixiqimu keyip kətməytti. **17** Binyamin kəbilisidin baxqə, Israilning adəmliri sanəktin ətküzüliwidi, kiliq tutqanlar tət yüz ming ərkək qixti; bularning həmmisi jəngqilər idi. **18** Israil qəpup Bəyt-əlgə qixip Hudadin: — Bizning arimizdin kim əwwal qixip Binyaminlar bilən sokuxsun, dəp soriwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Yəhuda [əwwal] qixsun, dedi. **19** Xuning bilən Israillar ətisi səhər qəpup Gibeahning udulida qedirgəh tikti. **20** Andin Israilning adəmliri Binyamin bilən uruxuxqə qixip, Gibeahning yenida raslinip ularəqə qərxi səp tüzdi. **21** Xu küni Binyaminlar Gibeahdin qixip, Israildin yigirmə ikki ming kixini əltürüp, yərgə yəksan kiliwətti. **22** Ləkin Israilning adəmliri jasarətkə kelip, əwwalki küni səp tüzgən jayda ikkinqi küni yənə səp tüzdi. **23** [səp tüzüxtin

awwalki ahximi] Israil Pərwərdigarning aldiqə berip, kəq kirgüqə pəryad kəlip yioqlap, Pərwərdigardin yol sorap: — Biz əz kərindiximiz boləjan Binyamin nəsiliri bilən yənə uruxuxka qiqsak bolamdu, bolmamdu? — dəp soriwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Ularəja hujum kilinglar, dedi. **24** Xuning bilən Israillar ikkinqi küni Binyaminlarəja yekin kelip hujum kildi. **25** Binyaminmu ikkinqi küni Gibeahdin qikip Israillar bilən soquxup, ularning on səkkiz ming adimini ɵltürüp, yərgə yəksan kiliwətti; bularning həmmisi kiliq tutqanlardin idi. **26** Andin Israillarning həmmisi, yəni pütün qoxun qopup Bəyt-Əlgə qikip yioqlap, xu küni Pərwərdigarning aldidə kəqkiqə roza tutup, Pərwərdigarning aldidə kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliki ɵtküzdi. **27** Xu künlərdə Hudaning əhdə sanduqi xu yərdə bolup, Hərunning əwladi, Əliazarning oqlı Finihəs uning aldidə hizmət kəlattı; xuning bilən Israillar Pərwərdigardin yol sorap: — Biz əz kərindiximiz boləjan Binyaminning nəsiliri bilən yənə uruxuxka qikamduk yaki tohtap qalamduk? — dəp soridi; Pərwərdigar jawabən: — Qikinglar, qünki ətə Mən ularni sening qolungəja tapxurimən, dedi. **29** Buni anglap Israil həlki Gibeahning ətrapiəja əskərlərnı pistirma koydi; **30** üqinqi küni Israillar ilgiriki ikki qetimkidək Binyaminlarəja hujum kəlixka Gibeahning udulioəja kelip səp tüzdi. **31** Binyamin [Israil] həlkiqə qarxi jənggə qikiwidi, həlk ularni xəhərdin azdurup qikti. Ular Bəyt-Əlgə qikidiəjan yol wə Gibeahka baridiəjan yolning üstidə hən dalada həlkni ilgiriki ikki qetimkidək urup kiroqlı turdi. Israilning adəmliridin ottuzqə kixini

öltürdi. **32** Binyaminlar: — Ular yənıla awwalkidək məşlup boldi, — deyixti. Əmma İsrail: — Bizlər keqip ularni xəhərdin əgəxtürüp qikip, yollarğa elip qıqayli, dəp məslihətlixiwalojanidi. **33** Xuning bilən İsrailning həmmə adəmliri öz jayidin qopup Baal-Tamarğa berip səp tüzdi, pistirmida turojan İsrailarmu öz jayidin, yəni Gebadiki qiməndin qikip kəldi. **34** İsrailning arisidin sərhil on ming kixi Gibeahning udulidin uningğa hujum qildi, jəng qattik boldi. Ləkin Binyaminlar əzlrining üstigə bala yeqinlaxqinini bilməy qaldı. **35** Pərwərdigar Binyaminlarnı İsrailning aldida məşlup qiloqaqqa, ular u küni Binyaminlardin yigirmə bəx ming bir yüz kiliq tutqan adəmni öltürdi. **36** Əmdi Binyaminlar əzlrining məşlup boləjinini kərdi. İsrailning adəmliri əslidə Gibeahğa qoyoqan pistirmidiki kixilirigə ixənq kiliq, Binyaminlarnı aldap, aldida qekingənidi. **37** U wəqittə pistirmidikilər tezdin atlinip Gibeahğa hujum kiliq besip kirip, xəhərdikilərninğ həmmisini kiliqlap qirdi. **38** İsrailar əslidə pistirmidikilər bilən aldin'ala nixan üqün bəlgə bekitkənidi, yəni xəhərgə ot kuyup, kəlin tütün tüwrükining asmanğa kətürüluxini bəlgə kiliq kelixiwaləjanidi. **39** Xunga İsrailning adəmliri uruxtin wəqtinqə qekingəndə, Binyaminlar İsrailning adəmlirini urup sokup, ottuzqə kixini öltürüp: — Mana, İsrail awwalki jəngdikidək aldimizdə xəksiz tarmar bolidu, — deyixti. **40** Ləkin xəhərninğ iqidin tütün tüwrük ərləp qıqkanda, Binyaminlar kəynigə burulup qariwidi, mana, pütkül xəhər is-tütək bolup asmanlarğa kətürülüp ketiwatatti. **41** Xu həman İsrailning adəmliri burulup

yenip keldi, Binyaminning adamliri bolsa: Bizgə bala yeqinlaxti dəp, wəhimigə qüxti. **42** Ular Israillarning aldidin burulup qöllükkə mangidiqan yol bilən keqip kətti; lekin jəng ularning kəynidin iz besip mangdi; ətrapidiki hərqaysi xəhərlərdin adəmlər qikip ularni arioqa elip həlak kildi. **43** Xu tərīkidə ular Binyaminlarni qorxiwaldi, ularni kün qikix təripidiki Gebaning udulioiqə tohtimay qoqlap berip, qəyləp ɵltürdi. **44** Buning bilən Binyaminlardin on səkkiz ming kixi ɵldi, ularning həmmisi batur palwanlar idi. **45** Baxqiliri burulup qəl tərəpkə keqip, Rimmon qoram texioqa bardi; əmma Israillar yollarda huddi baxaq tərgəndək ulardin bəx ming adəmni ɵltürdi; andin ularning kəynidin Gidomojiqə qoqlap berip, yənə ikki ming adəmni ɵltürdi. **46** U küni Binyaminlardin ɵltürülgənlər yigirmə bəx ming adəm idi. Bularning həmmisi palwanlar bolup, qiliq tutqanlar idi. **47** Həlbuki, ulardin pəkət altə yüz adəm qaloqanidi, ular burulup qəl tərəpkə keqip, Rimmondiki tik yaroqa bardi. Ular Rimmondiki tik yarda tət ay turdi. **48** Israillar yənə Binyaminlarning zeminiqə yenip kelip, həmmə xəhərlərdiki adəmlərni, qarpaylarni həm uqriqanlarning həmmisini qiliq bilən kiriwətti, xundakla ot quyup, udul kəlgən xəhərlirining həmmisini kəydürüwətti.

21 Əslidə Israilning adamliri Mizpaqda kəsəm kilixip: — Bizning iqimizdin heqkim öz qizini Binyaminlarqə hotunluqqa bərmisun, — deyixkənidi. **2** Xuning üqün həlk Bəyt-Əlgə kelip, u yərdə kəq kirgüqə Hudaning aldidə pəryad kətürüp qattiq yioqlixip: — **3** Əy Israilning Hudasi Pərwərdigar, Israilda nemixqa xundak ix yüz beridu,

nemixka Israilning qabiliridin biri yoqap katsun? — deyixti. **4** Etisi halk sehər qopup, u yerdə kurbangah yasap, koydurmə kurbanliq wə inakliq kurbanlikliri sundi. **5** Israillar ezara: — Israilning harkaysi qabiliridin jamaətkə qoxulup Pərwərdigarning aldida hazir boluxka kəlmigən kimlər bar? — dəp soraxti, qünki ular kimki Mizpahka Pərwərdigarning aldida hazir bolmisa, u xəksiz ölümgə məhkum qilinsun, dəp kattik kəsəm qilixkanidi. **6** Israil öz qerindixi boləqan Binyamin toqruluk puxayman qilip: — Mana, əmdi Israil arisidin bir qəbilə üzüwetildi. **7** Biz Pərwərdigarning namida bizning iqimizdin heqkaysimiz öz qizimizni Binyaminlarəqə hotunluqka bərməymiz, — dəp kəsəm qiləqaniduk; əmdi qəndəq qilsaq ulardin qəloqanlirini hotunluq qilalaymiz — deyixti. **8** Ular yənə ezara: — Israil qəbiliridin qaysisi Mizpahka, Pərwərdigarning aldioqə qiqmidi? — dəp soraxti. Mana, Yabəx-Gileadliqlardin heqkaysisi qedirgahka, jamaətkə qoxuluxka kəlmigənidi. **9** Qünki halkni sanap kərgəndə Yabəx-Gileadning adəmliridin u yerdə heqkim yoq idi. **10** Xuning bilən jamaət on ikki ming palwanni u yərgə əwətip, ularəqə tapilar: — Yabəx-Gileadta turuwatqanlarni, jümlidin ayallar wə balilarni urup-qirip qiliqlap əltürüwetinglar; **11** xundəq qilinglarki, barliq ərkəklərnə wə ərlər bilən billə boləqan barliq ayallarni əltürüwetinglar, dedi. **12** Ular xundəq qilip Yabəx-Gileadtiki halkining iqidə tehi ərlər bilən billə bolup baqmioqan tət yüz qizni tepip, ularni tutup Qanaan zeminidiki Xilohka, qedirgahəqə elip kəldi. **13** Andin pütkül jamaət Rimmondiki tik

yardiki Binyaminlaroq̄a ad̄am ̄aw̄etip, ularoq̄a tinqlik salimini jakarlidi. **14** Xuning bil̄en Binyaminlar q̄aytip k̄aldi; Israillar Yab̄ex-Gileadtiki h̄ayat q̄aloq̄an q̄izlarni ularoq̄a hotunlukq̄a b̄ardi, lekin bular ularoq̄a yetixmidi. **15** W̄e h̄al̄k Binyamin tooq̄ruluk puxayman q̄ildi; q̄unki P̄erw̄ardigar Israilning q̄abilirining arisida k̄amt̄uk p̄ayda q̄ilip q̄oyoq̄anidi. **16** Bu waq̄itta jamāatning aqsakalliri: — Binyaminning q̄iz-ayalliri yoq̄utiwetildi, ̄amdi biz q̄andak q̄ilsak q̄aloq̄anlirini hotunluk q̄ilalaymiz, — dedi. **17** Andin ȳan̄e: — Binyamindin q̄eqip q̄utul̄oq̄an q̄aldisiq̄a miras saqlinixi ker̄akki, Israilning bir q̄abilisimu oq̄up k̄atm̄asliki ker̄ak. **18** P̄aq̄at bizla q̄izlirimizni ularoq̄a hotunlukq̄a b̄ars̄ak bolmaydu, q̄unki Israillar: «Oz q̄izini Binyaminlaroq̄a hotunlukq̄a b̄erḡan kixi l̄en̄atk̄a q̄alsun!» d̄ep q̄as̄em q̄ilixq̄an, — deyixti. **19** Ular ȳan̄e: — Mana, B̄eyt-Əlning ximal t̄eripidiki, B̄eyt-Əldin X̄ak̄amḡa q̄iq̄idioq̄an yolning x̄er̄k t̄eripidiki, Libonahning j̄anub t̄eripidiki Xiloh̄da h̄er yili P̄erw̄ardigarning bir h̄eyti bolup turidu, — dedi. **20** Andin Israillar Binyaminlaroq̄a buyrup: — Sil̄er berip, [xu ȳardiki] ̄uz̄umzarliklaroq̄a yoxuruniwelinglar. **21** K̄ezitip turunglar, q̄aq̄aniki Xiloh̄diki q̄izlarning ussul oynioq̄ili q̄ikq̄inini k̄ers̄anglar, ̄uz̄umzarliklardin q̄ikq̄ip h̄erbiringlar Xiloh̄ning q̄izliridin birini ̄ez̄unglaroq̄a hotunlukq̄a elip q̄eqinglar, andin Binyaminning zeminiq̄a ketinglar. **22** Xundak boliduki, ̄aḡar ularning atiliri ya aka-ukiliri kelip bizḡa p̄eryad k̄et̄urs̄e, biz ularoq̄a: «Bizḡa ȳuz-hatir̄e q̄ilip, ularoq̄a yol q̄oyunglar, q̄unki biz j̄engd̄e ularning h̄ammisiḡa hotunlukq̄a toluk birdin q̄iz alalmiduk; uning ̄ustiḡa sil̄er bu q̄etim q̄izliringlarni ̄ez

ihtiyarlıqlar bilən ularğa bərmidənglər; ihtiyarən bərgən bolsanglar, gunahğa tartilattinglar», dəymiz, — dedi. **23** Binyaminlar xundak qilip sani boyiqə ussul oynaydıqan qızların özliqə hotunluqğa elip qeqip, öz miras zeminiqə qayıp berip, xəhərləni yənə yasap u yərdə turdi. **24** U waqıtta Israil u yərdin ayrilip, hərbi öz qəbililiri wə jəmətiqə yenip bardı, andin hərbi öz miras zeminiqə kətti. **25** Xu künlərdə Israilda heq padixah bolmıdi; hərkim öz nəziridə yahxi kərüngənni qilatti.

Rut

1[Batur] Həkimlar həküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zeminda aqarqilik yüz bərdi. Xu waqıtta bir adəm ayali wə ikki oqlini elip Yəhuda zeminidiki Bəyt-Ləhəmdin qıqıp, Moabning səhralirida bir məzgil turup kelixkə bardı. **2** U kixining ismi Əlimələk, ayalining ismi Naomi, ikki oqlining ismi Maqlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturukluk, Əfrat jəmətidin idi. Ular Moabning səhrasioqa kelip xu yərdə olturaqlaxtı. **3** Keyin Naomining eri Əlimələk əldi; ayali ikki oqli bilən qaldı. **4** Ular Moab kızliridin əzlrigə hotun aldı. Birining eti Orpah, yənə birining eti Rut idi. Ular xu yərdə on yildək turdı. **5** Maqlon bilən Kilyon hər ikkisi əldi; xuning bilən apisi eri həm oqulliridin ayrılıp yaloquz qaldı. **6** Xuning bilən ayal ikki kelini bilən qopup Moabning səhrasidin qaytip kətməkqi boldi; qünki u Pərwərdigarning Əz həlkini yoqlap, axlik bərgənliki toqrisidiki həwərnı Moabning səhrasida turup anglioqanıdı. **7** Xuning bilən u ikki kelini bilən billə turoqan yeridin qıqıp, Yəhuda zeminioqa kaytixka yoloqa qıqıti. **8** Naomi ikki kelinigə: — hər ikkinglar qaytip öz ananglarning öyigə beringlar. Silərnıng mərhumlaroqa wə mangan mehrıbanlıq kərsətkinınglardək Pərwərdigarmu silərgə mehrıbanlıq kərsətkəy! **9** Pərwərdigar silər ikkinglarnı öz erınglarning öyidə aram tapkuzoqay! — dəp, ularnı səyüp koydı. Ular hərkirəp yioqlıxıp **10** uningoqa: — Yak, biz qoqum senıng bilən təng öz həlkingning yenioqa kaytimız, — deyixtı. **11** Lekin Naomi: — Yenip ketinglar, əy kızlirim! Nemixka menıng bilən barmakqisilər? Qorsıqimda silərgə ər bolıqudək oqullar barmu? **12** Yenip

ketinglar, ay qizlirim! Qünki mən kerip kətkəqkə, ərgə tegixkə yarimaymən. Dərəkəkətən bögün keqə bir ərlük boluxkə, xundakla oşulluk boluxkə ümid bar degəndimu, **13** ular yigit boluquqə səwr kilip turattinglarmu? Ularni dəp baxkə ərgə təgməy saklap turattinglarmu? Yak, bolmaydu, qizlirim! Qünki Pərwədigarning kəli manga qarxi bolup meni azablaydişini üqün, mən tartidişan dər-d-ələm silərningkidin tehimu eşir bolidu, — dedi. **14** Ular yənə hərkirəp yişlaxti. Orpah keynanisini səyüp hoxlaxti, lekin Rut uni qing kuşaklap turuwaldi. **15** Naomi uningə: — Mana, kelin singling əz həlki bilən iləşirining yenioşə yenip kətti! Sənmu kelin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi. **16** Ləkin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sanga əgixix niyitimdin yenixni ətünmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə kənsang mənmu xu yərdə kənimən; sening həlking meningmu həlkimdur wə sening Hudaying meningmu Hodayimdur. **17** Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yatimən; əlümdin baxkisi meni səndin ayriwətsə Pərwədigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun! — dedi. **18** Naomi uning əzigə əgixip berixkə kət'iy niyət kilşinini kəşüp, uningə yənə eşiz aqmidi. **19** İkkisi mengip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəşginidə pütkül xəhərdikilər ularni kəşüp zilziligə kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomimidu? — deyixti. **20** U ularə jawabən: — Meni Naomi deməy, bəlki «Mara» dənglar; qünki Həmmigə Qadir manga zərdab yutkuzdi. **21** Tokkuzum təl hələttə bu yərdin qixtim;

lekin Pərwərdigar meni quruk qaytkuzdi. Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi, Həmmigə Qadir meni harliqanikən, nemixka meni Naomi dəysilər? — dedi. **22** Xundak qilip Naomi bilən kelini Moab kizi Rut Moabning səhrasidin kaytip kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelixi bilən təng arpa ormisi baxlanqanidi.

2 Naomining erigə tuşqan kelidiqan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkning jəmətidin bolup, intayin bay adəm idi. **2** Moab kizi Rut Naomiqa: — Mən etizlikqa baray, birəkimning nəziridə iltipat tepip, uning kəynidin mengip arpa baxaklirini tərsəm? — dedi. U uningqa: — Barqin, əy kizim, dedi. **3** Xuning bilən u qikip etizliklarqa kelip, u yərdə ormiqilarning kəynidin baxak tərdi. Bəhtigə yarixa, dəl u kəlgən etizlik Əlimələkning jəməti bolqan Boazning etizlikliri idi. **4** Mana, u waqıtta Boaz Bəyt-Ləhəmdin qikip kelip, ormiqilar bilən salamlixip: — Pərwərdigar silər bilən billə bolqay! — dedi. Ular uningqa jawabən: — Pərwərdigar sanga bəht-bərikət ata qilqay! — dedi. **5** Boaz ormiqilarning üstigə nazarətkə qoyulqan hizmətkaridin: — Bu yax qokan kimning kizi bolidu? — dəp soridi. **6** Ormiqilarning üstigə qoyulqan hizmətkar jawab berip: — Bu Naomi bilən billə Moabning səhrasidin kaytip kəlgən Moabiy qokan bolidu. **7** U: «Ormiqilarning kəynidin ənqilərnin arisidiki qeqilip kətkən baxaklarni teriwalaymu?» dəp tələp kildi. Andin u kelip ətigəndin həziroqə ixləwatidu; u pəkət kəpidə bir'az dəm aldi, — dedi. **8** Boaz Rutqa: — Əy kizim, anglawatamsən?! Sən baxak tərgili baxka bir kimning etizlikqə barmiqin, bu yərdinmu kətmə, mening dedəklirim bilən birgə

muxu yərdə turoşin. **9** Dikqət qiləşin, kaysi etizda orma orəşan bolsa, [dedəklərgə] əgixip barəşin. Mən yigitlərgə: Uningə qəqilmanglar, dəp tapilap qoydum! Əgər ussap qalsang berip, idixlərdin yigitlirim [kuduqtin] tartqan sudin iqqin, — dedi. **10** Rut özini yərgə etip tizlinip, bəşini yərgə təgküzüp təzim qilip, uningə: — Mən bir biganə tursam, nemixka manga xunqə oşəmhorluk qiləşudək nəziringdə xunqilik iltipat tapqanmən? — dedi. **11** Boaz uningə jawabən: — Erişg əlöp kətkəndin keyin keynanangə qiləşanlirişingning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə öz wətişingdin kandaq ayrilip, sən burun tonumaydişan bir həlknişing arisişə kəlginişing manga pütünləy ayan boldi; **12** Pərwərdigar qiləşinişingə muwapik sangə yanduroşay, sən kənatlirişing tegidə panah izdişən İsrailnişing Hudasi Pərwərdigar təripidin sangə uning toluq in'ami berilgəy, dedi. **13** Rut jawabən: — Əy hoşam, nəziringdə iltipat tapqaymən; mən sening dedikişing boluxqimu yarimişammu, sən manga təşəlli berip, dedikişinggə meşribanə səzləşni kilişing, — dedi. **14** Tamak waqtida Boaz uningə: — Qeni, buyakka kəlgin, nandiş yə, nanni sirkigə təgürşin! — dedi. Rut ormiqilərişing yenioşə kelip olturdi; Boaz kəmaqtin elip uningə tutti. U uningdin toyoşuqə yedi wə yənə azrak axurup qoydi. **15** U baxak tərgili qəpkanda, Boaz yigitlirişingə buyrup: — Uni hətta ənqilərişing arisişida baxak tərgili qəyunglar, uni heq hijaləttə qaldurmaglar. **16** Hətta həm uning üqün azrak baxaklarışni ənqilərdin ətəy ayrip, uningə tərgili qüşürüp qəyunglar, uni heq əyiblişinglar, dedi. **17** Xundak qilip u kəqkişə etizlikta

baxak tərđi, teriwalođanlirini sođđanda, təhminən bir əfah arpa qikti. **18** Andin u arpisini elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən [arpisini] kərđi; u yənə u yəp toyunođandin keyin sađlap qoyođinini qikiqip uningođa bərđi. **19** Keynanisi uningođa: — Sən bügün nədə baxak tərđing, nədə ixliding? Sanga ođəmhərluk qilođan xu kixigə bəht-bərikət ata qilinođay! — dedi. U keynanisiođa kimningkidə ix qilođinini eytip: — Mən bügün ixligən etizning igisining ismi Boaz ikən, dedi. **20** Naomi kelinigə: — Tiriklərgimu, əlgənlərgimu meħribanlik qilixtin bax tartmiođan kixi Pərwədigardin bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningođa yənə: — U adəm bizning yekın tuođqinimizdur, u bizni qutquzalaydođan həmjəmətlərdin biridur, — dedi. **21** Moab kizi Rut yənə: — U manga yənə: «Mening yigitlirim pütün həsulumni yiođip boləuqə ular bilən birgə boləjin» dedi, — dedi. **22** Naomi kelini Rutqa: — Əy qizim, birsining sanga yamanlik qilmasliqi üqün baxqisining etizliqiođa barmay, uning dedəkliri bilən billə qikip ixlisəng yahxidur, dedi. **23** Xuning bilən arpa wə buođday həsuli yiođilip boləuqə, Rut Boazning dedəkliri bilən yürüp baxak tərđi. U keynanisi bilən billə turuwərđi.

3 Xu künlərdə, keynanisi Naomi uningođa: — Əy qizim, ھاł-əhwalıngning yahxi boluxi üqün, sening aram-bəhtingni izdiməymənmu? **2** Sən dedəkliri bilən ixligən Boaz bizgə tuođqan kelidu əməsmu? Mana, bügün ahxam u hamanda arpa soruydu. **3** Əmdi sən yuyunup-tarinip, əzünggə ətirlik may sürüp, [esil] kiyimliringni kiyip, hamanođa qüxkin; ləkin u ər kixi yəp-iqip bolmiođuqə,

özüngni uningõja kersætmingin. **4** U yatqanda uning uhlaydioqan yerini kerüwal. Andin sän kirip, ayaq tæripini eqip, xu yærdæ yetiwalõjin. Andin u sanga nemæ kilix keræklikini eytidu, — dedi. **5** Rut uningõja: — Sän nemæ desæng mæn xuni kilimæn, — dedi. **6** U hamanoqa qüxüp, qeynanisi uningõja tapilioqandæk kildi. **7** Boaz yæp-iqip, kõnglini hux kilip qæxning ayioqõja berip yatti. Andin Rut xæpæ qikarmay kelip, ayaq tæripini eqip, xu yærdæ yatti. **8** Yerim keqidæ Boaz qeqüp, aldioqa engixkændæ, mana bir ayal ayioqida yatatti! **9** Kim sän?! — dæp soridi u. Rut jawabæn: — Mæn hizmætkaring Rut bolimæn. Sän mening hæmjæmæt-nijatkarim bolõjining üqün hizmætkaringning üstigæ tonungning etikini yeyip qoyõqaysæn, — dedi. **10** U jawabæn: — Əy qizim, Pærwærdigardin bæht-bærikæt tapqaysæn! Sening keyin kersætkæn sadaqæt-mehribanliqing ilgiri kersætkiningdinmu artuqtur; qünki [seni izdigæn] yigitlær, mäyli kæmbæoqæl bolsun, bay bolsun, ularning kæynidin kætmidinq. **11** I qizim, æmdi qorkmioqin! Deginingning hæmmisini orundap berimæn; qünki pütkül xæhirimizdiki metiwærlær seni pæzilætlik ayal dæp bilidu. **12** Durus, sanga hæmjæmæt-nijatkar bolõjinim rast; lekin sening mændin yeqinrak yænæ bir hæmjæmætinq bar. **13** Əmdi keqiqæ bu yærdæ kalõjin; ætæ sæhærdæ ægær u hæmjæmætlik hõqukini ixlitip seni elixni halisa, u alsun; lekin hæmjæmætlik hõquki boyiqæ seni almisa, Pærwærdigarning hayati bilæn kæsæm kilimænki, mæn sanga hæmjæmætlik kilip seni alay. Tang atquqæ bu yærdæ yetip turoqin! — dedi. **14** U uning ayioqida tang atquqæ yetip, kixilær bir-birini tonuõjudæk boluxtin burun

qopti. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanoja kəlgini
heqkim bilmisun, dəp eytkanidi. **15** U yənə [Rutka]: — Sən
kiygən yepinqini eqip turojin, dedi. U uni eqip turuwidi,
Boaz arpidin altə kəmqən kəmləp berip, uning əxnisigə
artip qoydi. Andin u xəhərgə kirdi. **16** Rut keynanisining
yenioja kəldi. U: — Əy kizim, sən hazır kim?! — dəp soridi.
Xuning bilən u keynanisioja u kixining qilojanlirining
həmmisini dəp bərdi. **17** U: — U bu altə kəmqən arpini
manga bərdi, qünki u: «keynanangning yenioja quruk qol
qaytip barmiojin» dedi, — dedi. **18** Naomi: — Əy kizim, bu
ixning ahirining qandaq bolidiojinini bilgüqə muxu yərdə
təhir qilojin; qünki u adəm bügün muxu ixni pütküzməy
aram almaydu, dedi.

4 Boaz xəhər dərwazisioja qikip, xu yərdə olturdi. Mana,
u waqıtta Boaz eytkan heliki həmjəmətlik hokukioja
igə kixi keliwatatti. Boaz uningə: — Əy buradər,
kelip bu yərdə olturojin, dewidi, u kelip olturdi. **2**
Andin Boaz xəhərnin aqsakalliridin on adəmni qakirip,
ularoimu: — Bu yərdə olturunglar, dedi. Ular olturojanda
3 u həmjəmətlik hokukioja igə kixigə: — Moabning
səhrasidin yenip kəlgən Naomi qerindiximiz Əlimələkkə
təwə xu zeminni satmaqqi boluwatidu. **4** Xunga mən
muxu ixni sanga həwərləndürməkqi idim, xundaqla
muxu yərdə olturojanlarning aldida wə həlkimning
aqsakallirining aldida «Buni setiwalojin» deməqimən.
Sən əgər həmjəmətlik hokukioja asasən alay desəng,
alojin; həmjəmətlik qilmay, almaymən desəng, manga
eytkin, mən buni biləy; qünki səndin [awwal] baxqisining
həmjəmətlik hokukqi bolmaydu; andin səndin keyin

mening hokukum bar, dedi. U kixi: — Həmjəmətlik kılıp uni alimən, dedi. **5** Boaz uningə: — Undaқта yərni Naomining kolidin aloğan künidə mərhumning mirasiəja uning nami bilən ataloğan birər əvladi qalduruluxi üçün mərhumning ayali, Moab kizi Rutnimu elixing kerək, — dedi. **6** Həmjəmət kixi: — Undaқ bolsa həmjəmətlik hokukumni ixlitip [etizni] alsam bolmiojudək; alsam öz mirasimoəja ziyən yətküzgüdəkmən. Həmjəmətlik hokukini sən özünə ixlitip, yərni setivaloqin; mən ixlitəlməymən, dedi. **7** Qədimki waqıtlarda Israilda həmjəmətlik hokukioəja yaki almxturux-tegixix ixioəja munasiwətlik mundaқ bir rəsim-qaidə bar idi: — ixni kəsmək üçün bir tərəp öz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə berətti. Israilda soda-setikni bekitixtə mana muxundaқ bir usul bar idi. **8** Xunga həmjəmət hokukioəja igə kixi Boazə: — Sən uni aloqin, dəp, öz kəxini seliwətti. **9** Boaz aқsaқallaroəja wə kəpqiikkə: — Silər bügün mening əlimələk kə təwə boləjan həmmi, xundaқla Kilyon bilən Maqlonəja təwə boləjan həmmi Naomining kolidin aloqinimoəja guwahtursilər. **10** Uning üstigə mərhumning nami kerindaxliri arisidin wə xəhirining dərwasididin əqürülməsliki üçün mərhumning mirasiəja uning nami boləjan [birər əvladi] qaldurulsun üçün Maqlonning ayali, Moab kizi Rutni hotunlukқа aldim. Silər bügün buningəja guwahtursilər, dedi. **11** Dərwasida turəjan həmmə həlk bilən aқsaқallar: — Biz guwahturmiz. Pərwərdigar sening əyünggə kirgən ayalni Israilning jəmətini bərpa qiləjan Raqlilə bilən Leyah ikkisiyək qiləja; sən özünə Əfratah jəməti iqidə bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmdə

nam-izziting ziyadə boləy; **12** Pərwərdigar sanga bu yax qokandin tapkuzidiojan nəsling tūpəylidin sening jəməting Tamar Yəhudaəja tuəyup bərgən Pərazning jəmətidək boləy! — dedi. **13** Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningəja yəkinlik kildi. Pərwərdigar uningəja xapaət kəlip, u həmilidar bolup bir oəqul tuəydi. **14** Kiz-ayallar Naomiəja: — Israilning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəsline üzüp qoymiojan Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhiyə kəyturulsun! Xu nəslingning nami Israilda izzət-abruyluk boləy! **15** U sanga jeningni yengilioquqi həm kəriəjiningda seni əzizlioquqi bolidu; qünki seni səyidiojan, sanga yəttə oəquldin əwzəl boləjan kelining uni tuəydi, — dedi. **16** Naomi balini elip, baərioja basti wə uningəja bakkuqi ana boldi. **17** Uningəja kəoxna boləjan ayallar «Naomiəja bir bala tuəquldi» dəp, uningəja isim kəydi. Ular uningəja «Obəd» dəp at kəydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi. **18** Pərazning nəsəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərazdin Həzron tərəldi, **19** Həzrondin Ram tərəldi, Ramdin Amminadab tərəldi, **20** Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **21** Salməndin Boaz tərəldi, Boazdin Obəd tərəldi, **22** Obədtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

Samu'il 1

1 Əfraim taqlıqidiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqlı, Yəroham Elihuning oqlı, Elihu Tohuning oqlı, Tohu Zufning oqlı idi. **2** Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hənnah, yənə birsining ismi Pəninna idi. Pəninnañning baliliri bar idi, lekin Hənnahning balisi yok idi. **3** Bu adəm hər yili öz xəhıridin samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarqa səjdə qilip qurbanlik sunqili Xiloqqa baratti. U yərdə Əlining Hofniy wə Finihas degən ikki oqlı Pərwərdigarning kañinliri bolup ixləytti. **4** Hər qetim Əlkanah qurbanlik qiloqan künidə u [qurbanliqtin] ayali Pəninna wə uning hər bir oqlul-qizliriqqa öz ülüxini berətti. **5** Əmma Hənnahqa bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hənnahni tolimu səyəttili. Lekin Pərwərdigar uni tuqmas qiloqanidi. **6** Pərwərdigarning uni tuqmas qiloqanlikidin uning kündəx rəqibi [Pəninna Hənnahni] azablax üqün uning bilən kattıq qerixatti. **7** Wə hər yili, Hənnah hər qetim Pərwərdigarning öyigə qıqqanda, [Pəninna] uningqqa azar berətti. Pəninna xundax qiloqaqqa, u yioqlap heq nemə yeməytti. **8** Ahiri uning eri Əlkanah uningqqa: — I Hənnah, nemixqa yioqlaysən? Nemixqa birnərsə yeməysən? Nemixqa kənglüng azar yəydu? Mən özüm sanga on oqluldin əwzəl əməsmu?! — dedi. **9** Ular Xiloqda yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kañin xu qaqda Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta olturatti) Hənnah dastihandin turdi; **10** u kattıq azab iqidə Pərwərdigarqa dua qilip zarzar yioqlaytti. **11** U kəsəm iqip: — I samawi qoxunlarning

Sərdari bolqan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlki dedikinggə bir oqul bala ata kılsang, uni pütün əmrining künliridə Sən Pərwərdigarqə beqixlaymən; uning bexioqə ustira heqqaqan selinmaydu, dedi. **12** U Pərwərdigarning aldidə duasini dawam kıliwatqanda, Əli uning aqzioqə qarap turdi; **13** qünki Hənnah duani iqidə kıloqqa ləwliri midirlawatqini bilən awazi anglanmaytti. Xunga Əli uni məst bolup qaptu, dəp oylidi. **14** Əli uningqə: — Qaqanoqıqə məst yürisən? Xarabingni özüngdin neri kıil, dedi. **15** Ləkin Hənnah jawabən: — Undaq əməs, i oqjam! Kəngli sunuq bir məzlummən. Mən xarabmu, haraqmu iqmidim, bəlki jenim dərdini Pərwərdigarning aldidə təktüm; **16** dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla. Qünki mening zor dərdim wə azablırimdin bu küngiqə xundaq nida kıliwatimən, dedi. **17** Əli uningqə jawab berip: — Tinq-aman qaytkin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijayingni ijabət kıloqay, dedi. **18** Hənnah: — Dedəkliri kəz aldiridə iltipət tapqay, dedi. U xularni dəp qıqip, oqıza yedi wə xuningdin keyin qırayida ilqirikidək oqəmkinlik kərünmidi. **19** Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzurida səjdə kılip bolup, Ramahdiki əyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hənnahqə yeqinqilik kıldi; Pərwərdigar uni əsligənidi. **20** Hənnah həmidar bolup, waqti-saiti toxup, bir oqul tuqdi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil qoydi. **21** Uning eri Əlkanah əyidiki həmmisi bilən Pərwərdigarqə atidioqan hər yillik qurbanlıqni kıloqili wə kıloqan qəsimini ada kılix üqün Xilohqə qıqti. **22** Ləkin Hənnah billə

barmay erigə: — Bala əmqəktin ayriloqandila andin mən uning Pərwərdigarining aldidə hazır boluxi üqün uni elip barimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi. **23** Eri Əlkanah uningə: — Əzünggə nemə yahxi kərünsə, xuni kıləjin. Uni əmqəktin ayriəuqə turup turojin. Pərwərdigar Əz səz-kalamioqə əməl kıləyay, dedi. Ayali əydə kəlip balisi əmqəktin ayriloqə emitti. **24** Balisi əmqəktin ayriloqandin keyin u uni elip, xundakla üq buqə, bir əfah un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarining Xiləhdiki əyigə apardi. Bala bolsa tehi kiqik idi. **25** Ular bir buqini soyup balini əlining kəxiəqə elip kəldi. **26** Xuning bilən Hənnah [uningə]: — I əojam, əzliridə həyat rast boləninidək, bu yərdə silining kaxlirida turup Pərwərdigarəqə nida kıləjan məzlum mən bolimən, dedi. **27** Mən muxu oqul bala üqün dua kıldim wə mana, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijabət kildi. **28** Əmdi hazır mən uni Pərwərdigarəqə tapxurup bərdim. Əmrining həmmə künliridə u Pərwərdigarəqə beəixlanəjan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarəqə səjdə kildi.

2 Hənnah dua kəlip mundak dedi: — «Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi; Aəzjim düxmənlimning aldidə təntəniliklə eqildi; Qünki Sening nijatingdin xadlinimən. **2** Pərwərdigardək muqəddəs boləuqi yoqtur; Qünki Səndin baxqə həq kim yoq, Hundayimizdək həq uyultax yoqtur. **3** I insanlar, kibirlik səzliringlarni kəpəytiwərmənglar, Yoəjan gəplərnəni aəzginglardin qıqarmənglar; Qünki Pərwərdigar bilim-

hidayətkə igə Hudadur. Insanlarning əməlliri Uning tərīpidin tarazida tartilidu. **4** Palwanlarning oq-yaliri sundurildi; Lekin putlixip yikiləjanlarning beli bolsa kudrət bilən baqlandi. **5** Korsiki toq boləjanlar nan tepix üçün özini yallanmilikqə bərdi; Lekin aq qaləjanlar hazir aq qalmidi; Həтта tuşmas ayal yəttini tuşidi; Lekin kəp balilik boləjan solixip ketidu. **6** Pərwərdigar həmə ətüridu, həmə hayat beridu; U adəməni təhtisaraşqa qūxüridu, u yərdin yənə turəuzidu; **(Sheol h7585)** **7** Pərwərdigar adəməni həmə namrat kiliwetidu, həmə bay kilidu; U kixini həmə pəs kilidu, həmə egiz kətüridu. **8** U əzi miskinni topidin qopuridu, Qışliqtin yoxsulni kətüridu; Ularni esilzadilər arisida təng olturəuzidu; Ularni xan-xərəplik təhtigə miras kilduridu; Qünki yərninğ tüwrükliiri Pərwərdigarningkidur; U Əzi dunyani ularning üstigə saləjanidi. **9** Əz mukəddəs bəndilirining putlirini U məzmut kilidu; Əmma rəzillər bolsa, qarangoşuda xük kilinidu; Qünki heqkim öz kudriti bilən nusrət tapmaydu. **10** Pərwərdigar bilən qarxilaxqanlar parə-parə kiliwetilidu; U Əzi asmanlardin ularəja qarxi güdürləydu. Pərwərdigar yər yüzining qətlirigiqə həküm qikiridu; U Əzi tikligən padixahqə kudrət beridu, U Əzi məsihliginining münggüzini egiz kətüridu!». **11** Əlkanah bolsa Ramahdiki öz əyigə yenip bardi. Bala bolsa əlininğ qexida Pərwərdigarəja hizmət kilip qaldi. **12** Əmma əlininğ oşqulliri intayin yaman kixilərdin bolup, Pərwərdigarni tonumaytti. **13** Kaşinlarning həklərgə mundaq aditi boləjan: — Birsı qurbanlik kilip, gəx qaynap pixiwatqanda kaşinning hizmətkari kelip üq tillik

qanggakni qolida tutup **14** dax, qazan, dangkan yaki korining iqigə sanjip, qanggakka nemə elinoqan bolsa kahin xuni əzigə alatti. Ularning Xilohəya [qurbanlik qiloqili] kəlgən həmmə Israillaroqə xundak aditi boləjan. **15** Xundakla hətta yaqni keydurməstə kahinning hizmətkari kelip qurbanlik qiliwatқан adəmgə: — Kahinoqə kawap üqün gəx bərgin, qünki u səndin kaynap pixқан gəx qəbul qilmaydu, bəlki ham gəx lazim, dəytti. **16** Əgər qurbanlik qiloquqi uningəya: — Awwal yeqi keydürülüp bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin, desə, u: — Bolmaydu, mangan dərhal bər! Bolmisa məjburiy alimən, dəytti; **17** Xundak qilip bu ikki yaxning gunahı Pərwərdigarning aldida tolimu eojir boləjanidi; qünki uning səwəbidin hək Pərwərdigarəya atioqan qurbanliklər kəzgə ilinmaywatatti. **18** Əmma Samuil narəsidə bala bolup kanaptin toquloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət qilatti. **19** Buningdin baxқа uning anisi hər yilda uningəya bir kiqik ton tikip, hər yillik qurbanlikni qiloqili eri bilən barəyanda aloqəq kelətti. **20** Əli Əlkanah wə ayaliəya bəht tiləp dua qilip: — «Ayalingning Pərwərdigarəya beoqixlioqinining ornioqə sanga uningdin baxқа nəsil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi əz əyigə yandi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Hənnahni yoqlap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy üq oqul wə ikki qiz tuoqdi. Kiqik Samuil bolsa Pərwərdigarning aldida turup əsüwatatti. **22** Əli bək qerip kətkənidi. U oqullirining pütkül Israiləya həmmə qiloqanlirini anglidi həm jamaət qedirining ixikidə hizmət qilidioqan ayallar bilən yatqinimu anglidi. **23** U ularəya: — Silər nemə

üqün xundak ixlarni kilisilär? Qünki bu hælķning hëmmisidin silërnıng yamanlıķınglarnı anglawatımën, dedi. **24** Bolmaydu, i oqullirim! Mën angliqan bu hëwër yahxi әmäs, Përwërdigarning hælķini azdurupsilär. **25** Әgër bir adәм yәнә bir adәмgә gunah kılsa, baxķa birsi unıng üqün Hudadin rähim sorısa bolıdu; leķin әgër birsi Përwërdigarqә gunah kılsa, kim unıng gunahını tiliyäläydu? — dedi. Leķin ular atisıning sëzigә kulak salmidı; qünki Përwërdigar ularni öltürüxnı niyät kıloqanidi. **26** Әmma Samuil degән bala әsüwatatti, Përwërdigar hәм adëmlërnıng aldida iltıpat tapķanidi. **27** Hudaning bir adımı Әlining yenioqә kelip mundak dedi: — Përwërdigar xundak dëydu: «Misirda, Pirëwnningkidә turoqanda Әzümni atangning jәмätigә oquķ ayan kılmıdimmu? **28** Mën uni kaķınım bolux, Әz qurbangahımda qurbanlıķ kılix, huxbuy yekix wә Mening aldimda әfod tonini keyip hizmät kılixķa Israilning hәmmә kәbiliridin tallımioqanidimmu? Xuningdәk Mën Israilning otta köydürıdiqan hәmmә qurbanlıķlrını atangoqә tapxurup tәķdim kıloqan әmәsmu? **29** Nemixķa Mën buyruqan, turaloqu jayımdiki qurbanlıķım bilән axlıķ hәdiyälärni dәpsändә kilisilär? Nemixķa hælķim Israillar kәltürgән hәmmә hәdiyälërnıng esilidin ezliringlarnı sәмritip, өз oqulliringlarning hërmitini Meningkidin üstün kılisән?» **30** Uning üqün Israilning Hudasi Përwërdigar mundak dëydu: «Mән dәрhәķikät senıng wә atangning jәмätidikilär Mening aldimda hizmitımdә mәnggü mangıdu, dәp eytkәnidim; leķin әmdi Mән Përwërdigar xuni dәymәнki, bu ix hәzir

Məndin neri bolsun! Meni hərmət qılqanlarni Mən hərmət qilimən, lekin Meni kəmsitkənlər pəs qarilidu. **31** Mana xundak künlər keliduki, sening bilikingni wə atangning jəmätining bilikini təng kesiwetimən; xuning bilən jəmätində birmu qeriqan adəm tepilmaydu! **32** Sən turaloqu jayimda dərd-kayoqu kərisən; Israillar hərəkəndak huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmätində əbədgiqə birmu qeriqan adəm tepilmaydu. **33** Wə Mən kurbangahimning hizmitidin üzüp taxlimiqan adiming bar bolsa, u kəzliringning hirəlixixi bilən jeningning azablinixiqə səwəb bolidu. Jəmätində tuquloqanlarning həmmisi baləqəttin etməy əlidu. **34** Sanga bu ixlarni ispatlaxqa, ikki oqlung Hofniy bilən Finihəsnin bexiqə qüxidiqan mundak bir əlamət bexarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə əlidu. **35** Əmma Əzümgə Rohim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəridiqan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uningqə məzmut bir jəmət qurimən; u Mening məsih qiloqinimning aldidə mənggü mengip hizmət qilidu. **36** Xundak boliduki, sening jəmätindikilərdin hər bir tirik qaloqanlar bir sər kümüx wə bir qixləm nan tiləxkə uning aldiqə kelip uningqə təzim qilip: «Qahinlik hizmətliridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qixləm nan tapay dəp eytidioqan bolidu» dəydu.

3 Samuil degən bala bolsa əlining aldidə Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning səzi u künlərdə kəm idi; wəhiylik kərinüxlərmu kəp əməs idi. **2** Wə xundak boldiki, bir küni Əli ornida yatqanidi (uning kəzliri torlixip kərməs bolup qalay degənidi) **3** Hudaning

qirioji tehi oqmigən bolup, Samuil Pərwərdigarning ibadəthanisida, Hudaning əhdə sanduqioja yeqinla yərdə yatatti. **4** Pərwərdigar Samuilni qaqirdi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. **5** U Əlining kexioja yügürüp berip: — Mana mən, meni qaqirdingou, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qaqirmidim; kaytip berip yatkın, dedi. Xuning bilən u berip yatti. **6** Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qaqirdi. Samuil qorup əlining kexioja berip: Mana mən, meni qaqirdingou, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qaqirmidim i ooplum, yənə berip yatkın, dedi. **7** Samuil Pərwərdigarni tehi tonumiojanidi; Pərwərdigarning səzi uningəja tehi ayan kılınmiojanidi. **8** Lekin Pərwərdigar yənə üqinqi ketim: «Samuil!» dəp qaqirdi; u qorup əlining kexioja berip: — Mana mən; sən meni qaqirding, dedi. U waqıtta Əli Pərwərdigar balini qaqiriptu, dəp bilip yətti. **9** Xuning bilən Əli Samuiləja: — Berip yatkın. U əgər seni qaqirsa, sən: — I Pərwərdigar, səz kıləjin, qünki kılung anglaydu, dəp eytkın, dewidi, Samuil berip ornida yatti. **10** Wə Pərwərdigar kelip yeqin turup ilgirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qaqirdi. Samuil: — Səz kıləjin, qünki kılung anglaydu, dəp jawab bərdi. **11** Pərwərdigar Samuiləja: — Mana Mən angliəjanlarning ikki kılıkını zingildatqudək bir ixni Israilning arisida kılmaqımən. **12** Xu künidə Mən burun Əlining jəmätidikilər tooqrisida eytkınimning həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahioqıqə ada kılımən! **13** Qünki əzigə ayan boləjan kəbihlik tüpəylidin Mən uningəja, sening jəmätidingdin mənggülik həküm qıqarmaqımən, dəp eytkanmən: qünki u oqullirining iplaslıkını bilip turup ularni

tosmidi. **14** Uning üqün Əlining jəmätidikilərgə kəsəm kılğanmənki, Əlining jəmätidikilərninğ kəbihlik mēyli qurbanlıq bilən bolsun, mēyli hədiyə bilən bolsun kafarət kılınmay, əbədgiqə kəqürüm kılınmaydu, dedi. **15** Samuil ətisi tang atkuqə yetip, andin Pərwərdigarning öyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhıylık kərünüxnı Əligə eytixtin kərkti. **16** Ləkin Əli Samuilni qakirip: — I Samuil oqlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərđi. **17** U: — U sanga nemə söz kıldı? Səndin ətünəy, uni məndin yoxurmiqlin. Əgər Uning sanga eytkanlirining birini manga eytmay koysang, Huda deginini sening bexingqla qüxürsun wə uningdin artuq qüxürsun! — dedi. **18** Xuning bilən Samuil uningqla həqnemini kıldurmay həmmini dəp bərđi. Əli: — Mana, U Pərwərdigardur; U nemini layıq tapsa, xuni kılın, dedi. **19** Samuil əsüp qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytkan bexarətlık səzliridin həqkaysisini yərdə kıldurmaytti. **20** Xuning bilən pütkül Israil Dandin tartip Bəər-Xebaqlıqə Samuilning Pərwərdigarning pəyqləmbiri kılıp tikləngənlikini bilip yətti. **21** Xu waqıtta Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kıldı. Qünki Pərwərdigar Xilohda Əz səz-kalami arkilik Samuilqla Əzini ayan kıldı; wə Samuil Uning səzini pütkül Israilqla yətküzdi.

4 U waqıtta Israil Filistiyələr bilən jəng kılqlı qıqıp Əbən-Əzərgə yeqin jayda bargah-qedirlarnı tikti. Filistiyələr bolsa Afək degən jayda bargah-qedirlarnı tikti. **2** Filistiyələr Israillar bilən soquxkili səp tizip turdi. Jəng kengəyğəndə Israil Filistiyələr aldida tarmar boldi; Filistiyələr ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmni əltürdi. **3** Halayık

bargahqa yenip kalganda, Israilning aksakalliri: — Nemixka Pərwərdigar bugin bizni Filistiyələr tərripidin tarmar kildurdi? Biz Xiloħdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini keximizə elip keləyli; u arimizda bolsa, bizni duxminimizning qolidin kutkuzidu, dedi. **4** Xu gəptin keyin halayiq Xiloħə adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning otturisida olturoqan samawi qoxunlarning Sədari Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kətürüp kəldi. Xuningdək Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finiħasmu Hudaning əhdə sanduqi bilən billə kəldi. **5** Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqi ləxkərgahqa elip kelingəndə pütkül Israil yərnə təwrətküdək küqlük bir quqan kətürüxti. **6** Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — Ibraniylarning ləxkərgahidin anglanoqan bu küqlük quqan nemə wəjidin qikkəndu, dəp eytixti. Arkədinla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqining ularning ləxkərgahioqə kəltürülginini bilip yətti. **7** Xuning bilən Filistiyələr qorkup: — Ilaħlar ularning ləxkərgahioqə kəptu, həlimizə way! Mundak ix bu wəkitkiqə heq boləqan əməs, deyixti. **8** Həlimizə way! Bizni bu qudrətlik ilaħlarning qolidin kim kutkuzidu? Mana bayawanda misirliklarni türlük bala-wabalar bilən uroqan ilaħlar dəl xulardur! **9** I Filistiyələr, əzliringlarni jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizgə kul boləqandək biz ularəqə kul bolimiz; ərkəktək bolup jəng qilinglar! — dedi. **10** Xuning bilən Filistiyələr Israillar bilən jəng qildi. Israil tarmar qilinip, hərberi tərəp-tərəpkə əz qedirigə bədər qaqtı. Jəngdə kattik qirojinqilik bolup, Israildin ottuz ming piyadə əskər əltürüldi. **11**

Pərwərdigarning əhdə sanduqi olja bolup kətti wə Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihəsmu ɵltürɵldi. **12** Xu kɵni bir Binyaminlik jəng məydanidin keqip kiyim-keqəkliri yirtik, ɵstibexi topa-qang haldə Xiloħoqa yɵgɵrɵp kəldi. **13** U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qetidə ɵz orundukida olturup takiti-tak bolup kɵtɵwatatti; uning kɵngli Pərwərdigarning əhdə sanduqining ɵjemidə pərixan idi. U kixi həwərnı yətkɵzgili xəhərgə kirgəndə, pɵtkɵl xəhər pəryad-quqan kɵtɵrdi. **14** Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nemə warang-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kelip əligə həwər bərdi **15** (Əli tokəsan səkkiz yaxka kirgən, kəzliri kecip qaloqan bolup, kərməytti). **16** U kixi Əligə: — Mən jəngdin kaytip kəlgən kiximən, bɵgɵn jəng məydanidin keqip kəldim, dedi. Əli: — I oqlum, nemə ix yɵz bərdi? — dəp soridi. **17** Həwərqi jawab berip: — Israil Filistiylərnıng aldidin bədər kaqti. Həlk arisida kattik kiroqinqilik boldi! Sening ikki oqlung, Hofniy bilən Finihəsmu ɵldi həmdə Hudaning əhdə sanduqimu olja bolup kətti, dedi. **18** Wə xundak boldiki, həwərqi Hudaning əhdə sanduqini tiloqa aloqanda, Əli dərwezining yenidiki orunduktin kəynigə yikilip qɵxɵp, boyni sunup ɵldi; qɵnki u kecip, bədinimu eojirlixip kətkənidi. U kirik yil Israilning həkimi boloqanidi. **19** Uning kelini, yəni Finihəsning ayali həmilidar bolup tuoquxka az qaloqanidi. U Hudaning əhdə sanduqining olja bolup kətkənlikı wə kiyinatisi bilən eriningmu ɵlgənlik həwirini angliqanda, birdinla kattik toloqak tutup, pɵkɵlɵp balini tuoqdi. **20** U ɵləy dəp qaloqanda, qərisidə turoqan ayallar: — Korkmioqin, sən oqlul bala tuoqdung, dedi. Lekin u

buningoʻya jawabmu bərmidi həmə kəngül bəlmidi. **21** U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp baliʻoʻya «Ihabod» dəp isim kʻoydi; qünki Hudaning əhdə sanduʻki olja bolup kətkən həmə kəyinatisi bilən erimu əlgənidi. **22** U yənə: — Xan-xərəp Israildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduʻki olja bolup kətti! — dedi.

5 Filistiyələr Hudaning əhdə sanduʻkini olja elip, uni əbən-əzərdin elip Axdodkə bardi. **2** U yərdə Filistiyələr Hudaning əhdə sanduʻkini elip Dagon buthanisioʻya əkirip, Dagon degən butning yenioʻya kʻoydi. **3** Axdoddikilər ətisi səhər kʻopup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduʻkining aldida yikiloʻjiniqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yənə əz ornida turoʻuzup kʻoydi. **4** Lekin ətisi səhər kʻopup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduʻkining aldida yikiloʻjiniqə düm yatatti; Dagonning bexi həmə kʻolliri bosuʻoʻyida qəkilʻoʻyanidi; Dagonning pəkət beliksiman teni kəloʻyanidi. **5** Xunga bügüngə kədər Axdodta ya Dagonning kahinliri bolsun ya Dagonning buthanisioʻya kirgüqilər bolsun, Dagonning bosuʻoʻsioʻya dəssiməydu. **6** Andin Pərwərdigarning kʻoli Axdoddikilərnin üstigə kəttik qüxüp, ularni wəyran kilip, Axdod bilən ətrapidikilərnin hürək kesili bilən urdi. **7** Axdoddikilər bularni kərup: — Israilning Hudasing əhdə sanduʻki bizlərdə turmisun! Qünki uning kʻoli bizni wə ilahimiz Dagonni kəttik besiwaldi, deyixti. **8** Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyələrnin həmmə oʻojilirini qakirtip jəm kilip ulardin: — Israilning Hudasing əhdə sanduʻkini kəndək bir tərəp kilimiz? dəp soridi. Ular: — Israilning Hudasing əhdə sanduʻki Gatka qət yol

bilən yetkəlsun, dəp jawab berixti. Xuning bilən ular Israilning Hudasining əhdə sanduqini u yərgə qət yol bilən yetkidi. **9** Wə xundak boldiki, ular uni qət yol bilən yetkigəndin keyin Pərwərdigarning qoli u xəhərgə qüxüp kixiləni kattik sarasimigə qüxürdi. U kiqiklərdin tartip qonglaroqiqa xəhərdikiləni urdi, ular hürrek kesiligə griptar boldi. **10** Xuning bilən ular Hudaning əhdə sanduqini Əkronoqa əwətti. Lekin Hudaning əhdə sanduqi Əkronoqa yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad kəlip: — Biz bilən həlkimizni eltürəx üqün ular Israilning Hudasining əhdə sanduqini bizgə yetkidi! — dedi. **11** Ular adəm mangdurup Filistiyələning oqojilirini kiqkartip jəm kəlip ularoqa: — Biz bilən həlkimizni eltürməsliki üqün Israilning Hudasining əhdə sanduqini bu yərdin əz jayioqa kətküzüinglar, dedi; qünki kattik wəhimə xəhəni baskənidi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eoqir qüxkənidi. **12** Əlmigən adəmlər bolsa hürrek kesili bilən urulup, xəhəring pəryadi asmanoqa kətürüldi.

6 Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiyələning yurtida yəttə ay turdi. **2** Filistiyələr kaqinlar bilən palqilarni qakirip ularoqa: — Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəndak kəlimiz? Uni kəndak kəlip əz jayioqa əwətələymiz? Yol kərsitinglar, dedi. **3** Ular: — Əgər Israilning Hudasining əhdə sanduqini kəyturup əwətsənglar, kuruq əwətmənglar, heq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik kurbanliqi»ni birgə əwətxinglar zərürdur, dedi. Xundak kəloqanda xipa tapisilər, xundakla Uning kəlining nemə üqün silərdin ayrilmioqanliqini bilisilər, dedi. **4** Ular: — Biz nemini itaətsizlik kurbanliqi kəlip əwətimiz? —

dəp soridi. Ular: — Filistiyələrinin oyojilirinin sani bəx; xunga bəx altun hürrek və bəx altun qaxqan yasap əwətinglar; qünki silərgə və oyojanglaroqa ohxaxla bala- qaza qüxti. **5** Hürreklirolarning xəklini və zemininglarni wəyran kilidioqan qaxqanlarning xəklini nəkiq kilip yasap, Israilning Hudasioqa xan-xərəp kəltüringlar. Xuning bilən u bəkim silərnin, ilahlirimizning wə zemininglarning üstini basqan qolini yeniklitərmikin: — **6** Misirliklar bilən Pirəwn əz kəngüllirini kattik kiləndək silərmu nemixqə əz kənglünglarni kattik kilisilər? U misirliklaroqa zor kattik qolluq kərsətkəndin keyin, ular Israilarni qoyup bərmidimu, ular xuning bilən kaytip kəlmidimu? **7** Əmdi yəngi bir hərəwə yasap, tehi boyunturuqqa kəndürülmigən mozayliq ikki inəkni hərəwioqa qoxunglar; ulardin mozaylirini ayrip, əyde elip kəlinglar; **8** andin Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp hərəwioqa selinglar; wə uningə əwətidioqan itaətsizlik qurbanliqi kilidioqan altun buyumlarni bir qapqə selip sanduqqa yandap qoyunglar wə sanduqni xu peti mangdurunglar; **9** andin qarap turunglar. Əgər hərəwə Israil qəgrisidiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xu qong bala-qazani qüxürgüqining əzi Pərwərdigar bolidu. Undaq bolmisa, bizni urəqan Uning qoli əməs, bəki bizgə qüxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti. **10** Xuning bilən Filistiyələr xundaq kildi. Ular Mozayliq ikki inəkni hərəwioqa qoxup, mozaylirini əyde solap qoyup, **11** Pərwərdigarning əhdə sanduqini hərəwioqa selip, altun qaxqan wə quyma hürreklər qaqilanoqan qapni uningə yandap qoydi. **12** Inəklər Bəyt-Xəməxkə

baridoqan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürülgən yol bilən mangoq mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətmidi. Filistiylərninq oqojiliri ularning arqisidin Bəyt-Xəməxninq qegrısıoqə bardı. **13** Bəyt-Xəməxtikilər jiləjida buqday oruwatatti, ular baxlirini kətürüp əhdə sanduqini kərüp hux boluxti. **14** Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliqə kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldı. Ular hərwinı qeqip, ikki inəkni Pərwərdigarəqə atap kəydürmə kurbanlıq kildi. **15** Lawiyar Pərwərdigarning əhdə sanduqi bilən altun buyumlar bar qapni qüxürüp qong taxning üstigə qoydı. Xu küni Bəyt-Xəməxtikilər Pərwərdigarəqə kəydürmə kurbanlıqlar wə baxqa kurbanlıqlarnı kildi. **16** Filistiylərninq bəx oqojisi bularnı kərüp xu küni Əkronəqə qaytip kətti. **17** Filistiylərninq Pərwərdigarəqə itaətsizlik kurbanlıqı kilip bərgən altun hürriki: — Axdod üqün bir, Gaza üqün bir, Axkelon üqün bir, Gat üqün bir wə Əkron üqün bir idi. **18** Altun qaxqanlarning sani bolsa Filistiylərninq bəx oqojisioqə təwə barlıq xəhərninq sani bilən barawər idi. Bu xəhərlər sepillik xəhərlər wə ularəqə qaraxlıq səhrakəntlərnı, xundaqla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini qoyəqan qong qimənzaroqəqə həmmə jayni əz iqigə alatti. Bu qimənzar həzirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliqədə bar. **19** Əmma Bəyt-Xəməxtikilər əz məyliqə əhdə sanduqining iqigə qarəqini üqün Pərwərdigar ularđin yətmix adəmnı, jümlidin qonglardın əllikni urdı. Pərwərdigar həlkni mundaq qattıq uroqanlıqı üqün pütün həlk matəm tutti. **20** Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu muqəddəs Huda Pərwərdigarning alđida kim ərə turalaydu? Əhdə

sandukı bizning bu yərdin kimning kexioğa apirilixi kerək?
— dedi. **21** Andin ular Kiriati-Yearimdikilərgə əlqilərnı
əwıtip: — Filistiylər Pərwərdigarning əhdə sandukını
kayturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzünglaroğa elip
ketinglar, dedi.

7 Xuning bilən Kiriati-Yearimdiki adəmlər kelip
Pərwərdigarning əhdə sandukını elip qıqıp, dəngning
üstidiki Abinadabning əyidə koydi wə uning oqlı
Əliazarnı əhdə sandukioğa karaxka Pərwərdigaroğa atap
bekitti. **2** Əhdə sandukı Kiriati-Yearimda koyuloğandin
tartip uzun wakit, yəni yigirmə yil ətti. Israilning
pütkül jəməti Pərwərdigarnı seğindi. **3** Wə Samuil
Israilning pütkül jəmətiğə: — Əgər pütün kəlbınglar
bilən Pərwərdigarning yenioğa kaytip, yatların ilahliri
bilən Axtarotlarnı əz aranglardın yokitip, kənglünglarnı
Pərwərdigaroğa baqlap, has Uning ibaditidila bolsanglar
U silərnı Filistiylərnıng kolidin kutkuzidu, dedi. **4**
Xuning bilən Israil Baallar bilən Axtarotlarnı taxlap
has Pərwərdigarning ibaditidila boldi. **5** Andin Samuil:
— Pütkül Israilni Mizpah xəhırigə jəm kilsanglar, mən
silər üqün Pərwərdigarning aldida dua kıluy, dedi. **6**
Əmdi ular Mizpahka jəm bolup, u yərdə su tartip
uni Pərwərdigar aldioğa kuydi wə u küni roza tutup:
— Biz Pərwərdigarning aldida gunah sadır kılduk,
dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahda Israillarning ərz-
dəwaliri üstidin həküm qıqardi. **7** Filistiylər Israillarning
Mizpahda jəm bolıynını anglidi; Filistiylərnıng oqojiliri
Israil bilən jəng kılıqlı qıqti. Israillar bunı anglap
Filistiylərdin kərkti. **8** Israillar Samuilə: — Biz üqün

Pərwərdigar Hudayimiz bizni Filistiyələarning qolidin kütquzuxi üqün uningə nida qilixtin tohtimioqin, dedi. **9** Samuil anisini emiwatqan bir qozini elip toluk bir keydurmə qurbanlik qilip Pərwərdigarəqa sundi; Samuil Israilning həkqidə Pərwərdigarəqa pəryad kətürdi; Pərwərdigar duasini anglidi. **10** Samuil keydurmə qurbanlik qiliwatqanda Filistiyələr Israil bilən soquxqili yeqinlap kəldi. Lekin Pərwərdigar xu küni Filistiyələarning üstigə kattiq güldürmama güldürlitip ularni alakzadə qiliwətti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. **11** Israillar Mizpahtin qikip ularni Bəyt-Karning tüwigiqə qoqlap kirdi. **12** U waqıtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xənnig otturisida tikləp: — «Pərwərdigar bizgə haziroqiqə yardəm beriwatidu» — dəp uni əbən-əzər dəp atidi. **13** Xuning bilən Filistiyələr besikip Israilning zeminiəqa yənə tajawuz qilmidi; Samuil [həkim] boləqan barlik künlərdə Pərwərdigarning qoli Filistiyələarning üstigə qarxi boldi; **14** xundak qilip əkrondin tartip Gatqiqə Filistiyələr Israildin eliwaləqan xəhərləarning həmmisi Israiləqa yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələarning qolidin yandurup aldi. Buningdin baxqa Israil bilən Amoriylar otturisida tinqlik boldi. **15** Samuil bolsa pütün əmridə Israilni soridi. **16** Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahları aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürgüzətti. **17** Andin u Ramahqa yenip barətti; qünki uning əyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürgüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarəqa bir qurbangah yasioqanidi.

8 Xundak boldiki, Samuil kerioqanda oqullirini Israiloqa hakim kilip koydi. **2** Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi. **3** Lekin oqulliri uning yollirida yürməytti, bəlki mənprəətni kəzləp ezip, parilarni yəp, həq-nahəqni astin-üstün kildi. **4** U waqıtta Israilning həmmə aqsakalliri Ramahda jəm bolup Samuilning kexioqa kelip **5** uningoqa: — Mana sən keriding, oqulliring bolsa sening yolliringda yürməydu. Barlik əllərdə boləqandək üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin, dedi. **6** Ularning «Üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin» degini Samuilning kəngligə eojir kəldi. Samuil Pərwərdigarəqa dua kiliwidi, **7** Pərwərdigar Samuiləqa jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsa ularəqa kulak saləjin; qünki ular seni əməs, bəlki «Üstimizgə padixah bolmisun» dəp Meni taxlidi. **8** Mən ularni Misirdin qikəroqan kündin tartip bögünki küngiqə ular xundak ixlarni kilip, Meni taxlap baxqa ilahlarəqa ibadət kilip kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak kilidu. **9** Xuning üqün ularning səzigə uniəjin. Lekin ularni kattik əgahlandurup kəlgüsidə ularning üstidə səltənət kilidioqan padixahning ularni kəndak baxkuridioqanlikini bildürgin, dedi. **10** Samuil əzidin bir padixah sorioqan həlkqə, Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi. **11** U: — Üstünglarda səltənət kilidioqan padixahning tutidioqan yoli mundak bolidu: — U oqulliringlarni əz ixioqa koyup, jəng hərwilirini həydəxkə, atlik əskərliri boluxqa salidu; ular uning hərwilirining aldida yögüridu; **12** ularni əzi üqün ming bexi wə əllik bexi boluxqa, yerini həydəxkə, həsulini oruxqa, jəng

qoralliri bilən harwa əswablrini yasaxka salidu. **13** Kizliringlarni ətir yasaxka, tamak etixkə wə nan yeqixka salidu. **14** Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytunlukliringlarni tartiwelip öz hizmətkarlirioqa beridu. **15** U urukunglardin, üzümzarliringlarning hösulidin ondin bir ülüxini özining oqojidarliri wə hizmətkarlirioqa bөлüp beridu. **16** U kulliringlar, dedəkliringlar, əng kelixkən yigitliringlarni wə exəkliringlarni öz ixioqa salidu. **17** U qoyliringlardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning kul-hizmətkarliri bolisilər. **18** Silər u kündə özünglaroqa tallioqan padixah tüpəylidin pəryad kətürisilər; lekin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi. **19** Həlk bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəlki üstimizgə səltənət kildioqan bir padixah bolsun, dedi. **20** —Xundak kəlip biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikirip, bizni baxlaydu wə biz üçün jəng kilidu, dedi. **21** Samuil həlkning həmmə səzlrini anglap, ularni Pərwərdigaroqa yətküzdi. **22** Pərwərdigar əmdi Samuilə: — Sən ularning səzigə kulak selip, ularoqa bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israillaroqa: — Hərbiringlar öz xəhiringlaroqa kaytinglar, dedi.

9 Binyamin kəbilisidin Kix atliq bir kixi bar idi. U Abialning oqli, Abial Zerorning oqli, Zeror Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. **2** Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqli bar idi. Israillar arisida uningdin qiraylik adəm yok idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həlkning hər kəndiki uning mürisigimu kəlməytti. **3**

Saulning atisi kixning exakliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Sauloʻja: — Sən hizmətkarlardın birini özüng bilən billə elip, exaklarni tepip kəlgin, dedi. **4** Ular berip Əfrayim edirlikidin ətüp, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinmu ətти, exaklər u yərdimu yok idi. Andin Binyamin zeminini kezip ətти, ularni yənə tapalmidi. **5** Ular Zuf zeminiəja yətkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkariəja: — Bolə, əygə yanayli; bolmisa atam exaklərdin ənsirməy, əksiqə bizning ətəmimizni yəp ketərmiki, dedi. **6** Lekin u uningəja: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtərəm bir adəm, hər nemə desə əməlgə axmay qalmaydu. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə baridiəjan yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi. **7** Xunga Saul hizmətkariəja: — Lekin uning yeniəja barsaq u kixigə nemə berimiz? Qünki hurjunlirimizda nan tügəp qaldi, qolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowəjitimiz yok. Yenimizda yənə nemə bar? — dedi. **8** Hizmətkar Sauləja jawab berip: — Mana qolumda qarək xəkəl kümüx bar. Mangidiəjan yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni bəray, dedi **9** (burun Israilda bir adəm Hudadin yol sorimakqi bolsa: — Kelinglar, aldin kərgüqining kəxiəja barayli, dəytti. Həzir «pəyətəmbər» degənni ətken zamanda «aldin kərgüqi» dəytti). **10** Saul hizmətkariəja: — Məslihəting yahxi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turojan xəhərgə bardı. **11** Ular xəhərgə qikidiəjan yolda ketiwatkənda, su tartkili qikkən birnəqqə kizəja uqridi wə ularđın: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp soridi. **12** Ular jawab berip: — Xundak. Mana u aldinglarda turidu;

tez beringlar, qünki halayik bugün [xəhərning] yukiri jayida qurbanlik qilmaqçi, xunga u bugün xəhərgə kirdi. **13** U [qurbanliktin] yeyixkə tehi yukiri jayoğa qikmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrixisilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydu, qünki u awwal qurbanlikni bərikətləydu; andin qakiriləğan mehmanlar taamoğa eoiz tegidu. Həzir qikənglar, qünki bu dəl uni tapkili bolidolğan waqit, dedi. **14** Ular xəhərgə qikip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayoğa qikixkə ularoğa qarap keliwatatti. **15** Pərwərdigar Saul kelixtin bir kün ilgiri Samuilə: **16** — Ətə muxu waqitlarda Mən yeningoğa Binyamin zeminidin bir adəmnı əwətimən. Sən uni Mening həlkim Israilning üstigə əmir boluxkə məsih kəloğın. U Mening həlkimni Filistiylərninğ kəolidin kətkuzidu. Qünki Mening həlkimning pəryadi Manga yətkini üqün ularoğa iltipat bilən qaridim, — dedi. **17** Samuil Saulni kərgəndə Pərwərdigar uningə: — Mana, Mən sanga səz kəloğan adəm muxudur. Bu adəm Mening həlkimning üstidə səltənət kilidu, dəp izhər kildi. **18** Saul dərwarzida turoğan Samuilning kəxiəğa berip: Silidin soray, aldin kərgüqininq əyi nədə, dəp soridi. **19** Samuil Saulə: — Aldin kərgüqi mən əzüm xu. Məndin awwal yukiri jayoğa qikkin. Bugün silər mən bilən taam yəysilər; ətə seni uzutup qikqanda, kənglünğdiki hər bir ixlarni sanga dəp bəyə, — dəp jawab bərdi. **20** Əmma üq kün burun yitip kətkən exəklərdin bolsa, əndixə kilmioğın; ular tēpildi. Əmdi Israilning həmmə arzusi kimgə mayil? Sanga wə atangning pütkül jəmətigə əməsmu? — dedi. **21** Saul jawab berip: — Mən Israil kəbililiri iqidiki əng kiqik kəbilə

bolqan Binyamindin, jəmätimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kiqiki tursa? Nemə üqün bu sözlərni manga dəyla? — dedi. **22** Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarini baxlap, mehmanhana əyigə kirdi wə ularni qaqirilqanlarning arisida tərde olturoquzdi. Ular ottuzqə adəm idi. **23** Samuil axpəzqə: — Mən saqlap qoyqin dəp, sanga tapxuroqan həliki taamni elip kəlgin, dedi. **24** Xuning bilən axpəz saqlap qoyqan qong ajritilqan kəlmi elip Saulning aldiqə qoydi. Samuil: — Mana, [sanga] saqlap qoyulqini xudur! Uni aldingqə elip yegin; qünki u mən həlkni qaqiroqan qeşimda atayin sanga atap elip qoyqandin tartip bu bekitilgən waqitkiqə saqlandi, dedi. Xuning bilən u küni Saul bilən Samuil tamaqta billə boldi. **25** Ular yukiri jaydin qüxüp xəhərgə kirdi, [Samuil] əgzidə Saul bilən sözləxti. **26** Ətisi tang xəhərdə orundin turoqanda Samuil Saulni əgzidin qaqirip: — Ornungdin tur, mən seni uzutup qoyay, dedi. Saul orundin turdi wə ikkisi billə qiqti, — həm u Samuil bilən billə koqioqə qiqti. **27** Ular xəhərninq ayioqioqə ketiwatqanda, Samuil Saulqə: Hizmətkarqə aldimizda mangoqəq turoqin, dəp buyruqin, dedi. U xundəq kildi. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərwərdigarning səz-kalamini sanga yətküzəy, dedi.

10 Samuil bir may komzikini elip uninq bexioqə təküp uni səyüp mundəq dedi: — «Mana bu, Pərwərdigarning seni Əz mirasioqə əmir boluxqə məsih qilqini əməsmu? **2** Sən bügün məndin ayriloqandin keyin Binyamin zemininq qegrisediki Zəlzəhqə yetip barqiningda Raşiləning kəbrisining yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sən izdəp barqan exəklər tepildi, wə mana, atang

exaklærdin oʻam qilmay, bælki silær üqün: Ooqlumni kandaq kilip taparmæn, dæp ænsirimæktæ» dæp eytidu. **3** Sæn u yærdin mengip, Tabordiki dub dærihigæ yætkændæ Pærwærdigarning aldioʻa berix üqün Bæyt-ælgæ qikip ketiwatqan üq kixigæ uqraysæn. Ulardin biri üq ooqlak, biri üq nan wæ yænæ biri bir tulum xarabni kætürüp kelidu. **4** – Ular sanga salam kilip ikki nanni sunidu; sæn bærginini kollaridin aloqin. **5** Andin sæn «Hudaʻoʻa [ataloʻan] Gibeah xæhærigæ barisæn (u yærdæ Filistiylæarning bir læxkærgahæ bar); sæn xu xæhærgæ kælsæng qiltar, tæmbur, næy wæ lirilarni kætürüp yukiri jayidin qüxkæn bir bælæk pæyoʻæmbærlær sanga uqraydu. Ular bexarætlik sæzlærni kilidu. **6** Xuning bilæn Pærwærdigarning Rohi sening wujudungoʻa qüxidu, sæn ular bilæn birliktæ bexarætlik sæzlærni kilisæn wæ yengi bir adæm bolisæn. **7** Muxu alamætlær sanga kælgændæ, qolungdin nemæ kælsæ xuni qiløjin. Qünki Huda sæn bilæn billidur. **8** Andin mændin ilgiri Gilgaloʻa qüxüp barisæn. Mana, mæn hæm yeningoʻa qüxüp kæydürmæ qurbanliklar sunux wæ inak qurbanliklar kilix üqün kelimæn. Mæn yeningoʻa berip, nemæ kilixing keræklikini ukturmiøuqæ, meni yættæ kün saklap turøjin». **9** Wæ xundak boldiki, u burulup Samuildin ayriloʻanda Huda uningøa yengi bir kælb ata kildi; wæ bu alamætlæarning hæmmisi axu küni æmældæ kersitildi. **10** Ular Gibeahøa yetip kælgændæ mana, bir bælæk pæyoʻæmbærlær uningøa uqridi; Hudaning Rohi uning wujudioʻa qüxti, buning bilæn u ularning arisida bexaræt kilixqæ baxlidi. **11** Uni ilgiri tonuydioʻanlarning hæmmisi uning pæyoʻæmbærlæarning arisida bexaræt qiløjinini kærgændæ ular bir-birigæ: –

Kixning oqliqqa nemə boptu? Saulmu pəyoqəmbərlərdin biri boldimu nemə? — deyixti. **12** Əmma yərlik bir adəm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilən: «Saulmu pəyoqəmbərlərnin birimidu?» dəydiqan gəp pəyda boldi. **13** Əmdi Saul bexarətlik sözlərnin qilip bolup, yukiri jayqqa qikip kətti. **14** Saulning taqisi uningdin wə uning hizmətkaridin: — Nəgə berip kəldinglar? dəp soridi. U: — Exəklərnin izdigili qiktuk; lekin ularni tapalmay Samuilning qexiqqa barduk, dedi. **15** Saulning taqisi: — Samuilning silərgə nemə deginini mangan eytip bərginə, dedi. **16** Saul taqisiqqa: — U jəzm bilən bizgə exəklər tepildi, dəp həwər bərdi, dedi. Lekin Samuilning padixahlıq ixi toqruluk eytkən sözini uningqqa dəp bərmidi. **17** Samuil əmdi həlkni Pərwərdigarning aldiqqa jəm bolunglar dəp, Mizpahqa qaqirdi. **18** U Israilqqa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən silər Israilni Misirdin qikirip misirliklərnin qolidin azad qilip, silərgə zulum qiloqan həmmə padixahlıqlərnin qolidin qutkuzdum. **19** Lekin buginke kündə silərnin bexinglarqqa qüxkən barlıq balayı'apətlərdin wə barlıq muxəkkətlərdin qutkuzoquqi Hudayinglərdin waz keqip uningqqa: «Yaq. Üstimizgə bir padixah bekitip bərgəysən» — dedinglar. Əmdi əzünglərnin qəbilənglar boyiqə, jəmətinglar boyiqə Pərwərdigarning aldiqqa hazır qilinglar» — dedi. **20** Xuning bilən Samuil Israilning həmmə qəbililirini aldiqqa jəm qilip, qək taxliwidi, qək Binyamin qəbilisigə qikti. **21** U Binyamin qəbilisini jəmət-jəmətliri boyiqə əz aldiqqa kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrining jəmətigə qikti. Andin keyin yənə qək taxliwidi, Kixning oqli Saulqqa qikti.

Ular uni izdiwidi, ammo uni tapalmidi. **22** Xunga ular Pərwərdigardin yənə: — U kixi bu yərgə keləndu? — dəp soridi. Pərwərdigar jawabən: — Mana, u yük-taqlarning arisioğa yoxuruniwalı, dedi. **23** Xunga ular yügürüp berip uni xu yərdin elip kəldi. U həlkning otturısında turoğanda halayikning boyi uning mürisigimu kəlmidi. **24** Samuil barlıq həlkə: — Əmdi Pərwərdigar tallioğan kixigə qaranglar! Dərwəkə barlıq həlkning iqidə uningə yetidioğan birsi yoxtur, dedi. Wə həlkning həmmisi: — Padixah yaxısun! — dəp tovlaxtı. **25** Samuil həlkə padixahlıq hōquq-kanunlirini ukturdi wə uni oram yazma kılıp yezip qikip, Pərwərdigarning aldioğa koydı. Andin Samuil həmmə həlkni, hərəkaysisini öz öylirigə kayturdi. **26** Saulmu həm Gibeahdiki öyigə kaytti; kəngülliri Huda tərpidin təsirləndürülgən bir türkü batur kixi uning bilən billə bardı. **27** Ləkin birnəqqə rəzil kixi: — Bu kixi kandaqmu bizni kütquzalisun? — dəp uni kəmsitip uningə heq sowəat bərmidi; ammo u anglimaslıkka saldı.

11 Xu waqıtta Ammoniy Nahax qikip Yabəx-Gileadni muhasirigə aldı. Yabəxning həmmə adəmliri Nahaxka: — Əgər biz bilən əhdə tüzsəng, sanga boysunimiz, dedi. **2** Ləkin Ammoniy Nahax ularoğa: — Pütkül Israiloğa dəxnəm kılıx üqün hər biringlarning ong kəzini oyup andin silər bilən əhdə kılıy, dedi. **3** Yabəxning aqsakalliri uningə: — Bizgə yəttə kün məhlət bərgin; biz Israilning pütkül yurtioğa əlqiləni mangdurup andin keyin bizni kütquzidioğan adəm qikmisa, özimiz qikip sanga təslim bolimiz, dedi. **4** Əmdi əlqilər Saulning xəhəri Gibeahoğa

kelip muxu sözlərni həlkning kuliqioya yətküzdi; həmmə həlk pəryad kətürüp yiojildi. **5** Wə mana, Saul etizlikidin qikip kalilarni həydəp keliwatatti, u: — Həlk nemə dəp yiojlaydu, dəp soridi. Ular Yabəxtin kəlgən kixilərning səzlrini uningtoya dəp bərdi. **6** Saul bu sözlərni angliqanda Hudaning Rohi uning üstigə kelip, uning oşəzipi kattik qozojaldi. **7** U bir jüp uyni qepip parqilap, parqilirini əlqilərning kəli arkilik pütkül Israil zeminioya tarkitip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuiltoya əgəxmisə, ularning uylirimu muxuningtoya ohxax kəlinidu, dedi. Xuning bilən Pərwədigarning qorkunqi həlkning üstigə qüxti; xundak boldiki, ular ittipaklixip bir adəmdək jənggə qikti. **8** Saul ularni Bezək [degən jayda] sanioyanda Israillar üq yüz ming, Yəhudaning adəmliri bolsa ottuz ming qikti. **9** Ular kəlgən əlqilərgə: — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki, ətə kün qüx boloyanda nijat silərgə kelidu, dedi. Əlqilər berip xuni Gileadtiki Yabəxliklaroyə yətküzdi; ular intayin huxal boluxti. **10** Xuning bilən Yabəxtikilər: — Ətə biz kəxinglaroyə qikip [təslim bolimiz], silər bizni qandak kəlixkə layik kərsənglar, xundak kilinglar, dedi. **11** Ətisi xundak boldiki, Saul həlkni üq bələk kildi; ular keqə tətinqi jəsəktə ləxkərgətoya kirip Ammoniylarni kün qüx boloyuqə urup kirdi. Tirik qaloqanlar bolsa xundak parakəndə boldiki, ulardin ikki adəmmu bir yərgə keləlmidi. **12** Həlk əmdi Samuiltoya: — Bizning üstimizgə Saul padixah bolmisun dəp eytkanlar kimlər? Bu kixilərni kəltürüp, ularni əltürəyli, dedi. **13** Lekin Saul: — Bügün heqkim əltürülmisun. Qünki bügün Pərwədigar Israiloyə nusrət bərdi, dedi. **14** Samuil

həlkəkə: — Kəni, Gileadka berip u yərdə padixahlikni yengibaxtin tikləyli, dəp eytti. **15** Xuni dewidi, həmmə həlk Gileadka berip Gileadta Pərwərdigarning aldida Saulni padixah kildi; ular u yərdə Pərwərdigarning aldida inaklik qurbanliklirini kəltürdi. Saul həm xuningdək barlik Israil xu yərdə zor huxallikqa qəmdi.

12 Samuil pütkül Israilə: — Mana, mən siləring barlik eytkən səzliringlarni anglap üstüngləroja bir padixah qoydum; **2** Mana əmdi padixah siləring aldinglarda yürməktə, mən bolsam kərip bəxim aqardi; mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu. Yaxlikimdin tartip bu küngiqə siləring aldinglarda mengip kəldim. **3** Mana bu yərdə turuptimən. Pərwərdigarning aldida wə uning məsih kəlinəninə aldida mənə ərzənglər bolsa dəwəringlər; kimning uyini tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim? Kimning həkəkini yedim? Kimgə zulum kildim? Yaxi mən kəzümüni kor kəlix üqün kimdin para aldim? Xundək bolsa dənglər, wə mən uni silərgə tələp berimən, dedi. **4** Ular jawab berip: — Sən bizning həkəkimizni yemiding, həqkimgə zulum kəlmiding wə həq kixining kolidin birər nərsinimu eliwalmiding, dedi. **5** U ularə: — Məndə həq həkəkənglər kəlmiojanlikəja Pərwərdigar silərgə guwah bolup wə uning məsih kəlinəni həm bügün guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwah tur, dedi. **6** Samuil həlkəkə mundək dedi: «Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir zeminidin qikəroquqi bolsa Pərwərdigardur. **7** Əmdi ornunglərdin turunglər, mən Pərwərdigarning aldida Pərwərdigarning silərgə wə ata-bowiliringləroja yürgüzgən həkəkəniy əməllirini

silarning aldinglaroqa koyuxka sez qilay. **8** Yakup Misiroqa kirgandin keyin ata-bowiliringlar Pərwərdigar oqa pəryad qilonda, Pərwərdigar Musa bilən Harunni əwətti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yərdə olturaklaxturdi. **9** Əmma ular əz Hudasi Pərwərdigarni untudi; xunga u ularni Hazorning qoxunidiki sərdar Siseraning kolioqa, Filistiylarning kolioqa həm Moabning padixahining kolioqa tapxurup bərdi; bular ular bilən jəng kilixti. **10** Xuning bilən ular Pərwərdigar oqa pəryad kilip: «Biz gunah kilip Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk; əmma əmdi bizni düxmənlirimizning kolidin qutkuzoqin, biz sanga ibadət kilimiz» dedi. **11** Wə Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip, ətrapinglardiki düxmənliringlarning kolidin silərnəni qutkuzdi, xuning bilən tinq-aman turuwatqanidinglar. **12** Lekin Hudayinglar Pərwərdigar Əzi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahi Nahaxning silərgə qarxi qopqinini kərgininglarda silər: Yak! Bir padixah üstimizgə səltənət kilsun dəp mangan eytinglar. **13** Əmdi silər halap tallioqan, silər tiligən padixahqa karanglar; mana, Pərwərdigar silərnəning üstinglar oqa bir padixah koydi. **14** Əgər silər Pərwərdigardin kərkup, uning kullukida bolup, Uning awazioqa kulakliringlarni selip, Uning əmrigə asiylik kilmisanglar, silər həm üstinglarda səltənət qiləqan padixah Hudayinglar Pərwərdigar oqa əgəxsənglar, əmdi silərgə yahxi bolidu. **15** Lekin Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, bəlki Pərwərdigarning əmrigə asiylik kilsanglar, Pərwərdigarning koləni ata-bowiliringlar oqa qarxi

bolqandak silergimu qarxi bolidu. **16** Əmdi turunglar, Pərwərdigar kəzliringlarning aldidə kılıdioqan uluq karamətni kəringlar! **17** Būgün buqday oridioqan wəkit əməsmu? Mən Pərwərdigarqə nida qılay, U güldürmama bilən yamoqur yaqduridu. Xuning bilən silərnin bir padixah tiligininglarning Pərwərdigarning nəziridə zor rəzillik ikənlikini kərip yetisilər». **18** Andin Samuil Pərwərdigarqə nida qıldı; xuning bilən Pərwərdigar xu küni güldürmama bilən yamoqur yaqdurdi. Həlk Pərwərdigardin wə Samuıldin bək kərkəti. **19** Həlkning həmmisi Samuilqə: — Hudaying Pərwərdigarqə bizni əlmisun dəp kəminiliring üqün dua qıloqin; qünki həmmə gunahlırimizning üstigə yənə yamanlik axurup əzimizgə bir padixah tiliduk, dedi. **20** Samuil həlkqə mundak dedi: — Qərkənglar; silər dərwəqə bu həmmə rəzillikni qıloqansilər, lekin əmdi Pərwərdigarqə əgixixtin qətniməy, pütkül kəngülliringlar bilən Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar; **21** adəmgə payda yətküzməydioqan yaki adəmnı qutkuzalmaydioqan bihudə ixlarnı izdəp, yoldin ezip kətmənglar; qünki ularning tayini yəktur. **22** Qünki Pərwərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pərwərdigar silərnı Əz həlki qılixni layıq kərgəndur. **23** Manga nisbətən, silər üqün dua qılixtin tohtax bilən Pərwərdigarqə gunah qılix məndin neri bolsun; bəlki mən silərgə yahxi wə durus yolni əgitimən. **24** Pəqət silər Pərwərdigardin kərkəp pütkül kəngülliringlar wə həkikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün qıloqan uluq karamətlərgə qarənglar! **25** Ləkin

yamanlik qilsanglar, ham özünglar ham padixahinglar halak qilinisilar».

13 Saul [ottuz] yaxta padixah bolup Israilning üstida ikki yil saltanat qiloadin keyin **2** Özigä Israildin üq ming adömnini ilöap aldi. Ikki mingi Mikmaxta wä Bөyt-äl taqlirida Saulning qexida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonataning qexida idi. Emma u qalöan hөlkning hөrbirini öz öylirigä kөtküziwetti. **3** Yonatan bolsa Filistiylerning Gebadiki lөxkergahioqa hujum qildi, Filistiyler buningdin hөwөр tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar anglap oyoqansun dөp, kanay qaldurdi. **4** Pütkül Israil Saulning Filistiylerning lөxkergahioqa hujum qilöanlikidin hөmdä Israilning Filistiylergä nөprätlinidioqanlikidin hөwөр tapti. Hөlk Saulning köynidin Gilgalöa berip yioildi. **5** Filistiylerdin Israil bilөн jөng qilöili üq ming jөng harwisi, altө ming atlik lөxkөр wө dengiz sahüididiki kumdök көp piyadө lөxkөр yioildi. Ular kelip Bөyt-Awөnnings xөrk tөripidiki Mikmaxta bargah tikti. **6** Israilning adömliri özlirining kattik hiyim-hөtөrdө qalöanlikini көrөp oqarlaröa, qatqalliklaröa, qiya taxliklaröa, yukiri jaylaröa wө azgallaröa yoxuruniwelixti; **7** [bөzi] Ibraniylar Iordan dөryasidin ötөp, Gad wө Gileadning zeminoqa keqip bardı. Lekin Saul Gilgalda qaldi, adömlirining hөmmisi uningöa titrigөн halda әgөxti. **8** Әmdi Saul Samuil uningöa bekitkөн waqitkiqө yөttө kün kütөp turdi; lekin Samuil Gilgalöa kөlmidi, hөlk uningdin tarilip kөtkili turdi. **9** Saul: — Köydürmө kurbanlik bilөн inaklik kurbanliklerini bu yөrgө — yenimöa elip kelinglar, dedi. Andin u özi

kəydürmə qurbanlıq ötküzdi. **10** Wə xundak boldiki, u kəydürmə qurbanlıqni tügitixi bilənla, mana Samuil kəldi. Saul uningəja salam kıləjili aldioja qıkti. **11** Ləkin Samuil: — Nemə ixlarni kılding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, silining bekitkən wəqıtta kəlmigənliklirini, Filistiyələning Mikmaxta yiojlojınini kərdum, **12** mən iqimdə: Əmdi Filistiyələr Gilgaləja qüxüp mənğa hujum kılmaqı, mən bolsam tehi Pərwərdigarəja iltija kılmidim, dedim. Xunga kəydürmə qurbanlıq kılıxka özümni məjburlidim, dedi. **13** Samuil Sauləja: — Sən əhməklıq kılding; sən Hudaying Pərwərdigar sənğa buyruəjan əmrni tutmiding; xundak kıləjan bolsang Pərwərdigar İsrailning üstidiki səltəningni mənggü mustəhkəm kılatti, dedi. **14** Ləkin əmdi səltəning mustəhkəm turmaydu. Pərwərdigar Əz kənglidikidək muwəpıq bir adəmnı izdəp tapti. Pərwərdigar unı Əz həlkining baxlamqısı kıldı, qünki sən Pərwərdigar sənğa buyruəjanni tutmiding, dedi. **15** Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahəja bardi. Saul bolsa əz yenidiki adəmlərnı sanidi; ular altə yüzqə qıkti. **16** Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kəxida kıləjan həlk Binyamin zeminidiki Gebada kəlip kıldı, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tikkənidi. **17** Kırakqılar daim Filistiyələning bargahidin qıkip üq bələkkə bəlünətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahəja baridiojan yoloja atlinatti, **18** bir bələk Bəyt-Həronəja baridiojan yol bilən mangatti, yənə bir bələk qəlning qetidiki Zəboim jilojisoja kəraydiojan zemindiki yoloja mangatti. **19** Əmma pütkül İsrail zeminida həqbir təmürqi

tepilmaytti; qünki Filistiyələr: — Ibraniylar özligə kiliq yaki nəyzə yasiyalmişun, dəp oylaytti. **20** Bu səwəbtin Israillar həmmisi sapan qixliri, kətmənlirini, paltiririni wə oroqəqlirini bislax üqün Filistiyələrninğ kəxiəqə baratti. **21** Ular sapan qixliri wə kətmənlər üqün üqtin ikki xəkəl, jotu, palta wə zihlarni bislax üqün üqtin bir xəkəlni tələytti. **22** Xunga urux boləqanda Saul wə Yonatanning kəxidiki həlkning heqbiridə kiliq ya nəyzə yok idi; pəkət Saul bilən oqlı Yonatandila bar idi. **23** U wəqıtta Filistiyələrninğ bir qarawullar ətriti Mikmaxtikı dawanəqə qikqanidi.

14 Bir küni Saulning oqlı Yonatan yaraə ketürgüqisigə: — Kəlgın, udulimizdiki Filistiyələrninğ qarawullar ətritining yenioqə qikayli, dedi. Əmma u atisioqə heqnemə demidi. **2** Saul bolsa Gibeahning qetidiki Migrondiki anar dərihining tegidə qaldi. Uning kəxidiki həlk altə yüzqə idi **3** (u wəqıtta əfodni Ahitubning oqlı, Ihabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xilohda turuwatqan, Pərwərdigarning kahini idi. Ahitub Finihəsning oqlı, Finihəs Əlining oqlı idi). Həlk bolsa Yonatanning kətkinlikini bilmigənidi. **4** Yonatan Filistiyələrninğ qarawullar ətriti tərəpkə ətməkqi boləqan dawanning ikki tərıpidə tüwrüktək tik kıya taxlar bar idi. Birining nami Bozəz, yənə birining nami Sənəh idi. **5** Bir kıya tax ximaliy tərıpidə bolup, Mihmax bilən qarixip turatti, yənə biri jəbub tərıpidə Gebaning udulida idi. **6** Yonatan yaraə ketürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizlərninğ qarawullar ətrıtigə qikayli; Pərwərdigar biz üqün bir ix kılsa əjəb əməs, qünki Pərwərdigarning qutkuzuxı üqün adəmlərninğ kəp yaki az boluxı heq

tosaloju bolmaydu, dedi. **7** Uning yaroq ketürgüqisi uningoqa: — Kənglüngdə hər nemə bolsa xuni qılöjin; baröjin, mana, kənglüng nemini halisa mən sən bilən billimən, dedi. **8** Yonatan: — Mana, biz u adəmlər tərəpkə qikip özimizni ularoqa kərsitəyli; **9** əgər ular bizgə: — Biz silərnin gəxinglaroqa baroquqə turup turunglar, desə ularning kexioqa qikmay öz jayimizda turup turayli; **10** ləkin ular: — Bizning keximizoqa qikinglar, desə, qikayli. Qünki xundak bolsa Pərwərdigar ularni kolimizoqa beriptu, dəp bilimiz; muxundak ix bizgə bir bexarət bolidu, dedi. **11** İkkiylən özini Filistiyələrnin qarawullar ətritigə kərsətti. Filistiyələr: — Mana, İbraniylar özini yoxuroqan azgallardin qikiwatidu, dedi. **12** Ətrəttikilər Yonatan bilən yaroq ketürgüqisigə: — Bizgə qikinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip qoyimiz, dedi. Yonatan yaroq ketürgüqisigə: — Manga əgixip qikkin; qünki Pərwərdigar ularni İsrailning kolioqa bərdi, dedi. **13** Yonatan kol-putliri bilən əmüləp qikti, yaroq ketürgüqisi kəynidin uningoqa əgəxti. Filistiyələr Yonatanning aldida yikilixti; yaroq ketürgüqisi kəynidin kelip ularni kətl qildi. **14** Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaroq ketürgüqisi təhminən yerim qoxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. **15** Andin ləxkərgahdikikərnini, dalada turuwatqanlarni, barliq ətrətlərdikilərnini wə bulang-talang qiloquqilarni titrək basti. Ular həm titrəp qorkti, yərmu təwrinip kətti; qünki bu qong qorkunq Huda tərripidin kəlgənidi. **16** Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylaqqilar kərdiki, mana, ləxkər topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. **17** Saul kexidiki həlkkə: Adəmlirimizni

sanap kimning bu yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraş kətürgüqisi yok qikti. **18** Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sanduqini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqıtta Hudaning əhdə sanduqı Israilning arisida idi. **19** Saul kahinoqa söz kiliwatqanda Filistiylərnıng ləxkərgahıda boləjan oşəlwə barəşanseri küqiyip kətti. Saul kahinoqa: — Qolungni yioşkin, dedi. **20** Andin Saul wə uning bilən boləjan həmmə həlk yioşlip jənggə qikti; wə mana, Filistiylərnıng hərberi öz səpdixioqa qarxi kiliq kətürüp zor parakəndilik boldi. **21** U waqıttin ilgiri Filistiylərnıng arisida boləjan, ular bilən billə ləxkərgahning ətrapioqa qikқан Ibraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə boləjan Israillarəqa qoxuldi. **22** Xuningdək Əfraim taşlirida əzini yoxuroşan Israillar Filistiylərnıng qaşkinini anglioşanda soşuxqa qikşip ularni qoşlidi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar u küni Israiləqa nusrət bərdi. Soşux Bəyt-Awənnıng u təripigə ətti. **24** Lekin Israilning adəmliri u küni zor besim astida qaldi. Qünki Saul ularəqa kəsəm iqküzüp: — Mən düxmənlimdin intikam almioşuqə kəq boluxtin ilgiri taam yegən kixigə lənət bolsun, dəp eytkənidi. Xuning üqün həlktin həqkim taam yemidi. **25** Əmma barlik zemindiki qoxun bir ormanlikqa kirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi. **26** Həlk ormanlikqa kirgəndə, mana bu həsəl ekşip turatti; lekin həqkim kolini aşzioqa kətürmidi, qünki həlk kəsəmdin qorkatti. **27** Lekin Yonatan atisining həlkqə kəsəm iqküzgənlikini anglimioşanidi. Xunga u qolidiki həsini sunup uşini həsəl kənikigə tikşip qoli bilən aşzioqa saldi. Xundak qilip kəzliri nurlandi. **28**

Əmma həlktin biri: Sening atang həlkkə qing kəsəm ičküzüp: — Bütün taam yegən kixigə lənət bolsun! dəp eytkanidi. Xuning üçün həlk həlsizlinip kətti, dedi. **29** Yonatan: — Mening atam zeminə azar bərdi; qaranglar, bu həsəldin kiçikkinə tetixim bilənla kəzlirimning xunqə nurlanəninini kərmidinglarmu? **30** Həlk bütün düxmənlərdin tartiwələn oljidin haləninini yegən bolsa Filistiyələning arisidiki kərəinqilik tehimu zor bolmasmidi? — dedi. **31** Axu küni ular Mikmaxtin tartip Filistiyələni qoqlap Ayjalonəiqə urup kixixti; həlk tola hərıp kətkənidi. **32** Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, qoy, kala wə mozaylarni tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni qanni adaliwətməyla yedi. **33** Saulə həwər kelip: Mana, həlk qanni adaliwətməyla gəxni yəp Pərwərdigarə qunah kiliwatidu, dəp eytildi. U: Silər Pərwərdigarə asiylük kildinglar! Əmdi bu yərgə yenimə qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi. **34** Saul yənə: Silər həlkning arisə qikip ularə: Hərbiri öz kalisini, öz qoyini kəximə elip kelip bu yərdə soyup yesun; lekin gəxni qanni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarə qunah kilmanglar, dənglar, dedi. Bu keqə həlkning həmmisi hərbiri öz kalisini elip kelip u yərdə soydi. **35** Saul bolsa Pərwərdigarə bir qurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigarə yasioqan tunji qurbangahi idi. **36** Saul: — Bu keqədə Filistiyələning peyigə qüxüp, ətə tang atkuqə ularni talap heq birini tirik qoymayli, dedi. Həlk: — Nemə sanga yahxi kərənsə xuni kələn, dəp jawab bərdi. Lekin kahin səz kəlip: — Pərwərdigarning yenimə kirip [yolyoruk sorap] qikayli, dedi. **37** Saul Hudadin: — Ya

Filistiylarning keynidin qüxüymu? Sən ularni Israilning kolyoqa tapxuramsən? — dəp soridi. Lekin u küni U uningoya heq jawab bərmidi. **38** Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qiqinglar. Būgün kim gunah kilyoanlikini eniklap bekinglar. **39** Qünki Israiloya nusrət bərgən Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilyimənki, bu gunah hətta oolum Yonatanda tepilsimu u jəzmən ɵltürɵlsun, dedi. Lekin pɵtköl həlktin heqkim uningoya jawab bərmidi. **40** Andin u pɵtköl Israiloya: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oolum Yonatan yənə bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningoya: — Nemə sanga yahxi kɵrɵnsə, xuni kilyoan, dedi. **41** Saul Israilning Hudasi Pərwərdigaroya: — Bu qək bilən əyni əhwalni axkara kilyoaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kɵrsətti, həlk kutuldi. **42** Saul: — Mening bilən oolum Yonatanning otturisyoya qək taxlanglar, dedi. Xundək kilyiwidi, qək Yonatanoqa qikti. **43** Saul Yonatanoqa: — Kilyoaningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningoya: — Kolumdiki hasa bilən kiyikkinə həsəl elip tetip baktim wə mana, xuning ɵqün mən ɵlümgə məhkum boldum! — dəp jawab bərdi. **44** Saul: — Sən qoqum ɵlɵxɵng kerək, i Yonatan; undək kilyimisam, Huda manga sening bexingoya qɵxkəndinmu artuq qɵxɵrsun! — dedi. **45** Lekin həlk Sauloya: — Israilda bu uluoy nusrətni kəzənoqan Yonatan ɵltürɵləmdü? Bundək ix bizdin neri boloyay! Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilyimizki, uning bexidin bir tal qaq yərgə qɵxməydu; qünki bɵgɵnki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundək kilyip həlk Yonatanni ɵlɵmdin halas kildi. **46** Andin Saul Filistiylərnə kooqlaxtin

tohtidi; Filistiylər mu öz jayıoğa kaytip kətti. **47** Xundak kılıp Saul Israilning səltənitini özining kıldı; andin u qərisidiki düxmənlirigə, yəni Moablar, Ammoniyar, Edomiylar, Zobaqdiki padixahlar və Filistiylərgə hujum kıldı. U kaysi tərəpkə yüzlənsə ojalip kelətti. **48** U zor jasarət kərsitip Amaləklərnı urup Israilni bulang-talang kılıquqılardin kütquzdi. **49** Saulning oqulliri Yonatan, Yixwi və Malki-Xua idi; uning ikki kizining ismi bolsa — qongining Merab, kiqikining Mikal idi. **50** Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning kizi idi. Saulning koxunining sərdari Abnər idi; u Saulning taqisi Nərning oqlı idi. **51** Saulning atisi Kix və Abnərning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oqulliri idi. **52** Saul pütkül əmridə Filistiylər bilən kattik jəngdə bolup turdi. Saul əzi hərkaqan batur ya palwanlarnı kərsə, unı öz hizmitigə salatti.

15 Əmdi Samuil Sauloğa: — Pərwərdigar seni Əz həlki Israil üstigə padixah bolux üqün məsilh kılıjili meni əwətkənidi; əmdi Pərwərdigarning səzini angliqin. **2** Samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Amaləklərnıng Israiloğa kılıqan muamilisini, yəni Israil Misirdin qıkkanda ularning yolda ularoğa kandaq kərxilik kərsətkənlikini kənglümgə pükənmən. **3** Əmdi berip Amaləklərnı urup ularning həmmisini wəyran kılıp ularnı həq ayimayla, ər bolsun, ayal bolsun, əsmür bolsun, bowak bolsun, kala-koy, tögə və ixək həmmisini yokatqin, dedi. **4** Saul həlkni jəm kılıp ularnı Təlim xəhiridə saniwidi, ikki yüz ming piyadə əskər, Yəhuda kəbilisidin on ming adəm

qikti. **5** Saul Amaləklərnin xəhərigə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə koydi. **6** Andin Saul Keniyəlgə: — Qikip kətinglar, silərnə ular bilən koxup yokatmaslikim üqün Amaləklərnin arisidin qikip kətinglar; qünki Israil Misirdin qikkanda silə ularning həmmisigə məhrəbanlik kərsətkənsilə, dedi. Xuning bilən Keniyələr Amaləklərdin qikip kətti. **7** Əmdi Saul Amaləklərnə Həwiləhdin tartip Misirning udulidiki Xurojiqə koxlap urdi. **8** U Amaləklərnin padixəhi Agagni tirik tutti, əmma barlik həlkni kiliq bisi bilən pütünləy yokatti. **9** Ləkin Saul bilən həlk Agagni ayidi wə koy-kala, bordalojan mal wə koxilərdin əng esillərnin həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həlak kilixkə kəli bərmidi; ləkin nemə yarimas wə zəip bolsa xularning həmmisini ular yokatti. **10** Xuning bilən Pərwərdigərnin səzi Samuiləyə kəlip mundaq deyildi: — **11** «Saulni padixəh kəlojiniməyə puxayman kildim, qünki u mənəyə əgixixtin yenip Mənin səzüməyə əməl kilmidi». Samuil azar qəkip pütkül bir kəqə Pərwərdigəyə pəryad kətürdi. **12** Ətisi Samuil Saulning əldiyə qikix üqün tang səhərdilə ornidin turdi. Samuiləyə: — Saul Kərməlgə bərdi wə mənə, u əzigə bir əbidə turozup andin yenip Gilgaləyə quxüptu, dəgən həwər bərdi. **13** Samuil Saulning kəxiyə kəlgəndə Saul uniyəyə: — Pərwərdigə seni mubərkligəyə! Pərwərdigərnin səziligəyə əməl kildim, dedi. **14** Ləkin Samuil: — Undaq bolsa kulikiməyə əngəlanəyə kəyning mərixə bilən mən əngəwatkən kalining mərixə zədi nədin kəldi? — dedi. **15** Saul jəwəb bərip: — Ular Amaləklərdin əlip kəldi; qünki həlk Hədaying Pərwərdigəyə kərbənləy kilix üqün koy-

kalining esillirini ayap qaldurup qoydi; qalqinini bolsa pütünläy yokattuk, dedi. **16** Samuil Saulqa: — Qoy, bu gepingni! Män Pärwärdigarning bu keqə manga nemə deginini sanga eytip berəy, dedi. U uningqa: — Eytqin, dedi. **17** Samuil mundak dedi: — Öz nəziringdə kiiqik hesablanqan waqtingdila Pärwärdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məsih kilixi bilən sən Israil kəbililirining bexi bolqan əməsmiding? **18** Andin Pärwärdigar seni: — Sən berip gunahkar Amaləklərni həlak qilqin; ularni yokatquqə ular bilən soquxqin, dəp əwətkənidi. **19** Əmdi nemixqa Pärwärdigarning səzigə kulak salmay, bəlki olja üstigə düm qüxüp, Pärwärdigarning nəziridə yaman bolqanni kilding? **20** Saul Samuilqa: — Män həkikətən Pärwärdigarning səzigə kulak saldimoqu! Pärwärdigar meni əwətkən yol bilən mangdim wə Amaləklərning padixahi Agagni elip kelip Amaləklərning əzini pütünläy yokattim. **21** Əmma həlk bolsa oljidin qoy bilən kala, yəni yokitixqa bekitilgən nərsilərdin əng esilini elip Hudaying Pärwärdigarqa Gilgaldə qurbanlik qilix üqün elip kəldi, dedi. **22** Samuil: — Pärwärdigar köydürmə qurbanliklar bilən təxəkkür qurbanliklirini kəltürüxtin səyünəmdü, ya Pärwärdigarning səzigə itaət kilixtin süyünəmdü? Mana itaət qilmaqlik qurbanlik qilmaqliktin əwzəl, kəngül qoyux qoqkar yeqini sunuxtin əwzəldür. **23** Qünki asiylik bolsa jadugərlik gunahi bilən ohxaxtur, Baxpaxtaqlik kəbiqlik wə butpərəslikkə barawərdür. Sən Pärwärdigarning səzini taxliqining üqün, Pärwärdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, — dedi. **24** Saul Samuilqa: — Män gunah

sadir kildim, qünki mən Pərwərdigarning əmrinin wə sening səzüngdinmu qıktım; qünki mən həlktin kərkup ularning səzigə kirdim. **25** Əmdi gunahımni əpu kıləjin; mening Pərwərdigarə səjdə kılaxim üqün mening bilən kəytip barəjin, dedi. **26** Samuil Saulə: — Mən sening bilən kəytip barmaymən; qünki sən Pərwərdigarning səzini taxlıqansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahlıktin məhrum kildi, dedi. **27** Samuil ketixkə buruləjinida Saul uning tonining pexini tutuwaldi, u yirtlip kətti. **28** Samuil uningə: — Pərwərdigar bügün Israilning padixahlıqini səndin yirtip elip səndin əwzəl boləjan bir yeqiningə tapxurdi. **29** Israilning Janabiy Aliyisi Boləquqi yaləjan səzliməydu yaki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanəquqi əməstur, dedi. **30** Saul: — Mən gunah sadir kildim. Lekin həlqimning aqsakallirining wə Israilning aldida mənə izzət kılıp mening bilən yenip barəjin; xuning bilən Hodaying Pərwərdigarə səjdə kılalaymən, dedi. **31** Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigarə səjdə kildi. **32** Andin Samuil: — Amaləklərnin padixahi Agagni mening aldimoə elip kelinglar, dedi. Agag bolsa huxluk bilən uning kəxioə bardi. Agag kənglidə: — Xübhisizki, əlüm dəhxiti ətöp kətti, dedi. **33** Əmma Samuil: — Sening kiliqing hotunlarni balisiz kıləandək sening anangmu hotunlarning arisida balisiz bolidu, dewidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldida qanap parə-parə kildi. **34** Andin Samuil Ramahka bardi. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» degən jaydiki əyigə qikip kətti. **35** Samuil əlgən künigiqə Saul bilən kəyta kəruəxmidi. Əmma Samuil

Saul üqün qayoturdi. Pärwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kılöjanlıkıdin əpsuslandi.

16 Pärwərdigar Samuilöja: — Sən kaçanoııqə Saul üqün qayoturup yürisən? Mən uni Israilöja səltənət kılıxtin məhrum kılıp taxlıöjan əməsmu? Münggüzüingni zəytun meyi bilən toldurup baröjin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlık Yəssəning kexioja əwətimən. Uning oşulliridin padixah boluxka özümgə birni bekittim, dedi. **2** Samuil bolsa: — Mən kandaq barimən? Saul bu ixni anglisa meni əltürüwetidu! — dedi. Pärwərdigar: — Əzüing bilən bir inəkni alojaq berip Pärwərdigaröja kurbanlık kılıx üqün kəldim, degin. **3** Yəssəni kurbanlıkka qakırojin, andin Mən sanga kılıdiojiningni ayan kılımən; wə Mən sanga degən birsini Əzüm üqün məsih kılıöjin, dedi. **4** Samuil Pärwərdigarning deginini ada kılıp Bəyt-Ləhəmgə bardı. Yetip kəlgəndə xəhərning aksakalliri titrigən halda qikip: — Bizgə tinq-amanlık elip kəldingmu? — dəp sorıdı. **5** U: — Tinq-amanlık elip kəldim; Pärwərdigaröja kurbanlık sunuxka kəldim. Silər əzüinglarni haramdin paklap mən bilən billə kurbanlıkka kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oşullirini halal kılıp kurbanlıkka qakırdı. **6** Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərüp iqıdə: — Pärwərdigarning məsih kılıdiojini xübhisizki Əzining aldidə turıdı, dedi. **7** Lekin Pärwərdigar Samuilöja: — Uning təkı-turkıöja yaki boyıöja karımiojin. Mən uni xalliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtki kıyapıtıgə karaydu, lekin Pärwərdigar kəlbə karaydu, dedi. **8** Andin Yəssə Abinadabni qakırıp Samuilning aldidin ətküzdi. Əmma Samuil: — Pärwərdigar

buni həm tallimidi, dedi. **9** Andin Yəssə Xammahni uning aldidin etküzdü. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi. **10** Xuningəyə ohxax Yəssə oşullirining yəttisini Samuilning aldidin etküzdü. Lekin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularni həm tallimidi, dedi. **11** Samuil Yəssədin: — Barlıq yigitlər muxularmu? dəp sorıdı. U: — Həmmidin kiqiki qaldı. Lekin mana, u qoy bekiwatıdu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qakırtıp elip kəlgin, qünki u kəlmigüqə dastihanda olturmaymız, dedi. **12** [Yəssə] adəm mangdurup uni kəltürdi. U qirayıda qan yügürüp turıdıqan, kəzliri qiraylıq wə kelixkən yigit idi. Pərwərdigar: — Qopup uni məsih kılqin, qünki [Mening tallıqinim] xudur! dedi. **13** Samuil may münggüzini elip uni kərindaxlirining arisida məsih kıldı. U kündin tartıp Pərwərdigarning Rohi Dawutning wujudıya qüxti. Samuil bolsa qopup Ramahəyə kətti. **14** Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərıpidin bir yaman roh uni pərixan kıldı. **15** Saulning hizmətkarlıri uningəyə: — Mana Huda tərıpidin bir yaman roh seni pərixan kılıdu. **16** Əmdi oşojimiz əzliri aldiliridiki hizmətkarlırini dərhal buyruşaylıki, ular qiltar qelixka usta adəmni tapsun; wə xundak boliduki, Huda tərıpidin yaman roh üstlirigə kəlsə u qiltar qalsun, uning bilən həlliri obdan bolıdu, dedi. **17** Saul hizmətkarlırişəyə: — Mening üqün qiltar qelixka usta bir adəmni tepip kəximəyə elip kelinglar, dedi. **18** Oşulamlardin biri uningəyə: — Mana Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning qiltarşəyə usta bir oşlıni kərdüm. U əzi batur bir jəngqi, gəptə həşyar wə kelixkən adəm ikən, xundakla

Pärwərdigar uning bilən billə ikən, dedi. **19** Xuning bilən Saul Yəssəgə əlqilərnı mangdurup: — Koy bakıdıoıan oolung Dawutni manga əwətkin, dəp eytti. **20** Yəssə bir exəkni təyyarlap uningəıa nan bilən bir tulum xarab wə bir ooləknı artıp, bularnı oolı Dawutning kəli bilən Sauləıa əwətti. **21** Xuning bilən Dawut Saulning kəxioıa kelıp uning aldida turdi. Saul uningəıa tolimu amrak idi; u Saulning yaraş kətürgüqisi boldi. **22** Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut mening aldimda tursun; qünki u nəzirimgə yaqtı, dəp eytti. **23** Əmdi xundak boliduki, u [yaman] roı Huda tərıpidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltarnı elıp kəli bilən qaldı. Buning bilən Saul aram tepıp həli obdan bolup yaman roı uningdin qikıp kətti.

17 Əmma Filistiyələr jəng kılıx üqün kəoxunlirini yioıdı. Ular Yəhudaəıa təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikah otturısidiki Əfəs-Dammimda qedirlarnı tikti. **2** Saul bilən Israillarmu jəm bolup Elah jiloısida qedirlirini tikıp Filistiyələr bilən jəng kıləıli səp tüzdi. **3** Filistiyələr bir tərəptiki taoıda, Israillar yənə bir tərəptiki taoıda turatti; otturısidə jiloıa bar idi. **4** Xu waıtta Filistiyələarning ləxkəıgahıdin Gatlik Goliat isimlik bir qempiyon palwan qikıp kəldi. Uning egizliki altə gəz bir oıeriq idi. **5** Bexioıa mis dubuloıa, uqııoıa kəsiraklik sawut kiıgənidi. Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kelətti. **6** Paqaklırıoıa mistin tizlik baolıoıan, əxnisigə mis atma nəyzə kışturiwaləıanidi. **7** Uning nəyzisining sepi bolsa bapkarning hadisidək idi; nəyzisining bexi altə ming xəkəl kelətti; kəıkan kətürgüqisi uning aldida mangatti. **8**

U ornida turup Israilning qoxunlirioja mundak towlaytti:
— «Silər nemixka jəng qilix üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiy əməsmu? Silər bolsanglar Saulning qullirioju? Aranglardin bir adəmni tallap qikınglar, u mən bilən elixixka qüxsun! **9** U mən bilən elixip meni urup ɵltürəlsə, biz silərning qulliringlar bolimiz. Lekin mən uni məqlup qilip ɵltürsəm, silər bizning qullirimiz bolup bizning hizmitimizdə bolusilər». **10** Xu Filistiy yənə söz qilip: — Mən bügün Israilning qoxunioja haqarət kildimoju? Silər bir adəmni qikiringlar, biz elixayli! — dedi. **11** Saul bilən həmmə Israil bu Filistiyning sölirini anglap, alakzadə bolup bək qorkti. **12** Dawut Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degən Əfratlik adəmning oqlı idi. Yəssəning səkkiz oqlı bar idi. Saulning künliridə u heli yaxinip qalojanidi. **13** Yəssəning üq qong oqlı Saul bilən jənggə qikқанidi. Jənggə qikқан üq oqluning tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üqinqisining Xammah idi. **14** Dawut həmmidin kiqiki idi. Üq qong oqlı Sauloja əgixip qikқанidi. **15** Bəzidə Dawut Saulning qexidin öz atisining qoylirini bekix üqün kaytip kelətti. **16** Axu Filistiy bolsa kirik künqiqilik hər ətigən wə kəqtə qikqip turdi. **17** Yəssə oqlı Dawutqa: — Bu əfah qomaqni wə bu on nanni elip ləxkərgahoja tez berip akiliringoja bərgin, **18** bu on parqə kurutni ularning mingbexioja berip akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin, dedi. **19** Saul, xu [üq oqlul] wə Israilning həmmə adəmliri Elah jilojisida turup Filistiylergə qarxi jəng qilatti. **20** Dawut bolsa ətisi səhər qopup qoylarni bir bakquqining qolioja tapxurup, axlik-tülükni elip Yəssə

uningõja tapiliojandæk, qoxun istihkamioja yatkændæ, jænggæ qikidiojan læxkærlær sêræn kêtürüwatqanidi. **21** Israil wæ Filistiylær bir-birigæ udulmu'udul turup soquxka sêp tüzdi. **22** Dawut bolsa elip kælgæn nærsilærni yûk-taklarõja qarõjuqining qolioja tapxurup sêp arisioja yûgürüp berip akiliridin tinqlik soridi. **23** U ular bilæn sæzlixip turoqanda, Filistiylærdin boloqan Goliat degæn qempion palwan Filistiylærning sepidin qikip yænæ hêliki gæpni kildi; Dawut uni anglidi. **24** Israilning hæmmæ adæmliri bu adæmni kergændæ qeqip ketixti wæ bæk qorkti. **25** Israilning adæmliri bir-birigæ: — Qikiwatqan bu adæmni kerdünglarmu? U Israilõja hækæræt kilix üqün qikidu. Xundak boliduki, uni ältürgæn adæmgæ padixah kèp mal-mülük in'am kilidu, öz kizini uningõja hotunlukka beridu hæm atisining jæmætini Israil tæwæsida baj-alwandin halas kilidu, dedi. **26** Dawut öz yenida turoqan adæmlærdin: — Bu Filistiyni ältürüp Israilõja kilinoqan xu hækærætni yokatqan kixigæ nemæ kilinidu? Qünki bu hætнисiz Filistiy zadi kim? U kandaksigæ mænggü hayat bolõjuqi Hudaning qoxunlirioja hækæræt kilixka petinidu? — dedi. **27** halayik uningõja aldinkilarning degæn sæzi boyiqæ jawab berip: — Uni ältürgæn kixigæ mundaq-mundaq kilinidu, dedi. **28** Lekin uning qong akisi Eliab uning u adæmlær bilæn sæzlæxkinini anglap qaldi; Eliabning Dawutka aqqiki kelip: — Nemixka bu yærgæ kælding? Qeldiki u azõjinæ qoyini kimgæ taxlap qoydung? Mæn kibirlikingni wæ kænglüngning yamanlikini bilimæn. Sæn alayitæn jængni kergili kælding, dedi. **29** Dawut: — Mæn nemæ kildim? Pækæt bir sæz qilsam bolmamdikæn? —

dedi. **30** Dawut burulup baxqisidin aldinkidək soridi, hək aldidə eytkəndək uningəja jawab bərdi. **31** Əmma birsi Dawutning eytkən səzlrini anglap kəlip Sauləja yətküzdi; u Dawutni qakirtip kəldi. **32** Dawut Sauləja: — Bu kixining səwəbidin həkqimning yüriki su bolmisun. Silining kulliri bu Filistiy bilən sokuxkili qikidu, dedi. **33** Saul Dawutka: — Sən bu Filistiy bilən sokuxkili barsang bolmaydu! Sən tehi yax, əmma u yaxlıkidin tartiplə jəngqi idi, dedi. **34** Dawut Sauləja: — Kulliri öz atisining koylirini bekip kəldim. Bir xir yaki eyik kəlip padidin bir kəzini elip kətsə, **35** mən uning kəynidin kəoqlap uni urup kəzini aəzidin kətkuzup alattim. Əgər kərup mənə hujum kilsə mən uni yaylidin tutuwelip urup əltürəttim. **36** Kulliri həm xir həm eyikni əltürgən; bu hətisiz Filistiyu ularəja ohxax bolidu. Qünki u mənggü həyat boləuqi Hudaning kəoxuniəja həkərat kəltürdi — dedi. **37** Dawut səzini dawam kəlip: — Mən xirning qənggilidin wə eyikning qənggilidin kətkuzəjan Pərwərdigar ohxaxla bu Filistiyning kəolidin kətkuzidu, dedi. Saul Dawutka: — Barəjin, Pərwərdigar sening bilən billə boləy, dedi. **38** Andin Saul Dawutka öz jəng kiyimlirini kiygüzüp, bexiəja mis dubuləjini takap wə uningəja bir jəng sawutini kiygüzdi. **39** Dawut bolsa Saulning kiliqini kiyimning üstigə esip, mənəgip bakti; qünki u bularni kiyip bəkmiojanidi. Xuning bilən Dawut Sauləja: — Mən bularni kiyip mənəgəlməydikənmən; qünki burun kiyip bəkmiojan, dəp ularni seliwətti. **40** U kəliəja həsisini elip, eriktin bəx silik tax iləyap padiqi haltisining yanqukiəja saldi; u saləusini kəliəja elip Filistiygə yəkin bardi. **41** Filistiy bolsa qikip Dawutka

yek'inlaxti, kalkan k'et'ürgüqisimu uning aldidida mangdi.

42 Filistiy Dawutka birqur s'epselip qarap m'eshir'e kildi. Qünki u tehi yax, buoqday 'englük w'e kelixk'an yigit idi. **43** Filistiy Dawutka: — S'en hasa k'et'ürüp aldim'oja k'eps'en? S'en meni it d'ep oylap q'aldingmu? — d'ep 'öz butlirining namlirini til'oja elip Dawutni qar'ojidi. **44** Filistiy Dawutka y'än'e: — Bu yakka k'el, m'en g'oxüngni asmandiki uqar-qanatlar'oja w'e dalalardiki yirtkuqlar'oja y'am k'ilim'en, dedi. **45** Dawut Filistiyk'e: — S'en k'iliq, n'eyz'e w'e atma n'eyzini k'et'ürüp manga hujum k'il'ojili k'elding; lekin m'en s'en haqar'et k'il'ojan, Israilning k'oxunlirining Hudasi bol'ojan P'arw'ardigarning nami bil'en alding'oja hujum'oja q'iktim — dedi. **46** «D'el bügün P'arw'ardigar seni mening k'olum'oja tapxuridu. M'en seni 'elt'ürüp bexingni kesip alim'en; m'en l'axk'ergahdiki Filistiyl'arning j'as'at'irininimu asmandiki uqar-qanatlar'oja w'e dalalardiki yirtkuqlirio'ja y'am k'ilim'en. Buning bil'en p'ütkül jah'an Israilda bir Hudaning bar ik'änlikini bilidu **47** w'e bu p'ütkül jama'et P'arw'ardigarning nus'r'at berixining k'iliq, n'eyz'e bil'en 'äm'as ik'änlikini bilidu; qünki bu j'äng bolsa P'arw'ardigarningkidur, U seni k'olimizo'ja tapxuridu». **48** Filistiy Dawutka hujum k'il'ojili k'opup yek'in k'elg'änd'e Dawut uning'oja hujum k'il'ojili Filistiy k'oxunining sepig'e qarap yügürdi. **49** Dawut k'olini haltisio'ja tikip bir taxni q'ikirip sal'ojuo'ja selip Filistiyg'e karitip atti; tax Filistiyning p'exanisig'e t'egdi. Tax uning p'exanisig'e p'etip k'atti, u düm q'üxüp y'erg'e yikildi. **50** Xundak k'ilip Dawut Filistiyni sal'oju w'e tax bil'en m'eoqlup k'ilip uni urup 'eltürdi; Dawutning k'olida h'eq k'iliq yok idi. **51** Dawut

yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, qiliqini qinidin tartip elip uni eltürüp, uning bexini aldi. Filistiyler öz baturining elginini körüpla, bəder kaqti. **52** Israillar bilən Yəhudalar bolsa ornidin qopup sərən selixip Filistiylerni jilətiqə wə əkron dərweziliriqə kəynidin qoqlap kəldi; eltürülgən Filistiyler Xaaraimoqa baridoqan yolda Gat wə əkroniqə yetip kətkənidi. **53** Israil Filistiylerni qoqlaxtin yenip kelip ularning ləxkərgahini bulangtalang kildi. **54** Dawut Filistiyning bexini Yerusalemoqa elip bardı; uning yariqini bolsa öz qedirioqa qoydi. **55** Saul Dawutning Filistiyning aldiqə qikkinini kərgəndə qoxunning sədari Abnərdin: — I Abnər, bu yigit kimning oqlı? — dəp soridi. Abnər: — I padixah, həyating bilən kəsəm qilimənki, bilməymən, dedi. **56** Padixah: — Bu yigit kimning oqlı ikən dəp sorap baqqin, dedi. **57** Dawut Filistiyni kirip kaytip kəlgəndə Abnər uni padixahning qexioqa elip bardı; Filistiyning bexi tehiqə uning qolida turatti. **58** Saul uningdin: — I yigit, kimning oqlisən? dəp soridi. Dawut: — Mən silining qulliri Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning oqlimən, dəp jawab bərdi.

18 Dawut bilən Saulning səhbiti ayaqlaxqanda, Yonataning kəngli Dawutning kəngligə xundak baqlandiki, uni öz jenidək səydi. **2** Saul bolsa u küni uni öz yenida elip kelip, uni atisining əyigə kaytkili qoymidi. **3** Yonatan Dawut bilən əhdə qilixti; qünki u uni öz jenidək səyətti. **4** Yonatan uqisidiki tonni selip Dawutqa bərdi, yənə jəng kiyimlirini, jümlidin hətta qiliqi, okyasi wə kəmirinimu uningə bərdi. **5** Saul Dawutni nəgila əwətsə u xu yərgə baratti, xundakla

ixlarni jayida qilatti. Xuning üqün Saul uni ləxkərlərnin
üstigə koydi. Bu ix barlik həlkə wə həm Saulning
hizmətkarlırırımı yakti. **6** Dawut Filistiyni ɵltüröp
kəpqilik bilən yanında Israilning həmmə xəhərliridiki
kiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap qarxi aloqili
qikti; ular huxluk iqidə dap wə üqtar bilən nəqmə qelixti.
7 Kiz-ayallar nəqmə qaloqanda: — Saul minglap ɵltürdi,
wə Dawut on minglap ɵltürdi, dəp okuxatti. **8** Buni
anglap Saul nahayiti hapa boldi; bu söz uning kəngligə
təgdi. U: — Dawutka on minglap hesablandi, əmma
manga pəkət minglap hesablandi; əmdi padixahlıktin
baxka uningə heqnərsə kəm əməs, dedi. **9** Xu kündin
tartip Saul Dawutni kəzləp yürdi. **10** Ətisi Huda tərripidin
kəbahətlik bir roh Saulning üstigə qüxti wə u ɵyidə
qalaymıkan jəyligili turdi. Əmdi Dawut baxka wəqittikidək
qoli bilən qiltar qaldi; Saulning qolida nəyzə bar idi. **11**
Saul: — Dawutni taməqa nəyzə bilən qadiwetimən dəp,
nəyzini atti; ləkin Dawut ikki kətim ɵzini daldioqa aldı. **12**
Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, ɵzidin yiraqlap
kətkini üqün Saul Dawuttin qorqatti. **13** Xuning üqün
Saul Dawutni ɵz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi
qilip koydi; u ləxkərlərnı elip jənggə qikip turatti. **14**
Dawut bolsa həmmə ixlarnı pəm bilən qilatti; qünki
Pərwərdigar uning bilən billə idi. **15** Saul uning pəmlik
ikənlisini kərup uningdin bək qorqatti. **16** Əmma pütkül
Israil bilən Yəhuda həlqi Dawutni səyətti; qünki u ularni
yetəkləp jənggə qikatti. **17** Saul Dawutka: — Mana, qong
kizim Merab — mən uni sanga hotunlukqa bərgüm bar.
Sən pəkət hizmitimgə jan-pida bolup, Pərwərdigarning

jəngliridə kürəx kıləyin, dedi. Qünki Saul iqidə: — U mening qolum bilən əməs, bəlki Filistiyələning qoli bilən yökətilsun, dəp hiyal kıləjanidi. **18** Əmma Dawut Saulə: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi, mən qandakmu padixahning küy'ooli bolay? — dedi. **19** Ləkin Saulning qızı Merab Dawutqa berilidiəjan wakıtta, u Məhəlatlik Adriəlgə hotunluqqa berildi. **20** Əmma Saulning qızı Miqalning kəngli Dawutqa qüxkənidi. Baxqılar buni Saulə eytti, bu ixtin Saul hux boldi. **21** Saul: — Qızimni Dawutqa berəy, u uningə bir sirtmak bolup, Filistiyələning qolida yökətilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutqa: — Bügün ikkinqi ketim küy'oolum bolisən, dedi. **22** Saul öz oqlamliriə: — Dawutqa astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqlamliri sanga amraq. Xuning üçün padixahning küy'ooli boləyin, dəp eytinglar, dəp tapilidi. **23** Saulning oqlamliri bu səzləni Dawutning kulikiəyə yətküzdi. Ləkin Dawut: — Nəziringlarda padixahning küy'ooli bolux kiqik ixmu? Mən bolsam bir kəmbəəqəl wə ətiwarsiz adəmmən — dedi. **24** Saulning oqlamliri Saulə Dawutning degənlirini öz əyni yətküzdi. **25** Saul: — Silər Dawutqa: — Padixah sanga baxqa toyluq aloqumaydu, pəkət padixah düxmənliridin intiqam elix üçün yüz Filistiyəning hətnilikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məqsiti bolsa Dawutni Filistiyələning qolida yökətitix idi). **26** Oqlamlar bu səzləni Dawutqa yətküzdi; padixahning küy'ooli bolux Dawutqa yəqip qaldı. Əmdi bekitilgən məhlət toxmayla, **27** Dawut turup öz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyəni əltürdi. Dawut ularning hətnilikini kesip elip padixahning

küy'ooli bolux üqün bularning hëmmisini padixahqa tapxurdi. Saul kizi Mikalni uningoqa hotunlukqa bërdi. **28** Saul Përwërdigarning Dawut bilën billë ikënlisini wë öz kizi Mikalning uni sëyidiöanlikini kërüp **29** Dawuttin tehimu kërkti. Xuning bilën Saul üzlüksiz Dawutqa düxmën boldi. **30** Filistiylarning ëmiriliri daim sokuxqa qikatti; ëmma hër këtüm qiksila Dawutning ixliri Saulning hëmmë hizmëtkariliriningkidin muwëppëkiyëtlük bolatti; xuning bilën uning nami [halayik] tëripidin tolimu hërmëtkë sazawër bolatti.

19 Saul öz ooli Yonatan wë hëmmë hizmëtkarilirigë Dawutni ëltürükxë buyruk kildi. Lekin Saulning ooli Yonatan Dawutqa bæk amrak idi. **2** Yonatan Dawutqa: — Atam Saul seni ëltürmëkqi; ëmdi ëtë ëtigën kattik ehëtiyat kilöjin, bir mëhpiy jayni tepip özüngni yoxurojin; **3** mën özüm qikip sën yoxurunöjan etizlikqa berip atamning yenida turup atam bilën sening toqrangda sëlizixip bakay; ëhwalni enik bilgëndin keyin sanga hëwër kilay, dedi. **4** Yonatan atisi Saulöqa Dawutning yahxi gepini kilip: — Padixah öz hizmëtkariöqa, yëni Dawutqa yamanlik kilmioqay! Qünki u sanga gunah kilmioqan; bëlki uning ëmëlliri özüggë këp yahxiliklarni elip këlgën: — **5** u öz jenini alkinioqa elip kopup heliki Filistiyini ëltürdi wë xuning bilën Përwërdigar pütkül Israil üqün qong nusrët bërdi. Xu qaoqda sën özüng kërüp hux bolöjan ëmësmu? ëmdiliktë nemixqa Dawutni sëwëbsiz ëltürüp nahëk qan töküp gunahkar bolmaqqi bolisën? — dedi. **6** Saul Yonatanning sëzigë kirdi. U: — Përwërdigarning hayati bilën kësëm kilimënki, u ëlümgë mëhkum kilinmaydu,

dedi. **7** Andin Yonatan Dawutni qakirip, Dawutka bolqan ixlarning h mmisini d p b rdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kexioqa elip k ldi w  u ilgirikidək uning hizmitid  boldi. **8**  mma y n  j ng boldi; Dawut qikip Filistiy r bilən j ng kilip, ularni kattik kirip məoqlup kildi; ular uning aldidin b d r keqisti. **9**  mdi P rw rdigar t ripidin qabah tlik bir roh y n  Saulni basti. U  z  yid  qolida n yziini tutup olturatti; Dawut bolsa qoli bilən saz qelip turatti. **10** Saul n yz  bilən Dawutni sanjip tamoqa kadap koymaqqi boliwidi, lekin Dawut  zini qaqurowaldi, n yz  tamoqa kadilip kaldi. Dawut xu keqisi keqip kutuldi. **11** Saul birn qq  qaparm nl rni Dawutning  yig  əwətip uni paylap turup  tisi tang yoruqanda uni  lt r xk  mangdurdi.  mma Dawutning ayali Mik l uningoa: —  g r bu keq  jeningni elip kaqmisang,  t   lt r lis n, dedi. **12** Xunga Mik l Dawutni p njirdin q x r p koydi. Xundak kilip u keqip kutuldi. **13** Andin Mik l bir «t rafim» butni elip kariwatka yatkuzup, bexioqa  qk  yungidin kilinoqan bir yastukni koyup,  diyal bilən yepip koydi. **14** Saul Dawutni tutux  q n qaparm nl rni  w tk nd  Mik l: — U aqrup kaldi, dedi. **15** Saul qaparm nl rni [kaytidin]  w tip: — Uni kariwat bilən koqup elip kelinglar, uni  lt rim n, d p buyrudi. **16** Qaparm nl r kirg nd , mana kariwatta bu but yatatti, bexioqa  qk  yungidin kilinoqan yastuk koyuloqanidi. **17** Saul Mik loqa: — Nemixka meni bundak aldap, d xminimni qaqurowetis n? — dedi. Mik l Sauloqa jawab berip: — U: «Meni koyuw tkin; bolmisa seni  lt r wetim n» dedi, dedi. **18** Dawut keqip kutulup, Ramahka Samuilning kexioqa berip,

Saulning uningorja qilolanlirining hëmmisini dëp bërdi. Andin u Samuil bilën Nayotqa berip olturaklaxti. **19** Birsi Saulorja: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikën, dëp hëwër bërdi. **20** Saul Dawutni tutup kelixkë qaparmënlërnï mangdurdi. Èmma ular yetip barorjanda pëyojëmbërlërnïng bir jamaiti bexarët beriwatqanliqini wë Samuilningmu ularning arisida turup ularorja nazarëtgilik qiliwatqanliqini kërdi; xundak boldiki, Hudaning Rohi Saulning qaparmënlirining wujudiojimu qüxüp, ularmu hëm bexarët berixkë baxlidi. **21** Bu hëwër Saulorja eytildi; u yënë baxka qaparmënlërnï äwätti, lekin ularmu bexarët berixkë qüxti. Andin Saul üqinqi ketim yënë qaparmënlërnï mangdurdi. Ular mu hëm bexarët berixkë qüxti. **22** Andin Saul ëzi Ramahka berip, Sëkudiki qong kudukqa yetip këlgëndä, «Samuil bilën Dawut nädä?» — dëp soridi. Birsi: — Ular Ramahdiki Nayotta bar ikën, dëp jawab bërdi. **23** Xunga u Ramahdiki Nayotqa yetip kældi; Hudaning Rohi uning wujudiojimu qüxti; xuning bilën umu piyadä mengip Ramahdiki Nayotqa barorjuqä bexarët berip mangdi. **24** U hëtta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldida bexarët bërdi; pütün bir keqë wë pütün bir kündüz u yërdä yalingaq yatti. Buning bilën: — «Saulmu pëyojëmbërlërdinmu?» dëydiöjan gëp pëyda boldi.

20 Dawut Ramahdiki Nayottin keqip Yonatanning kexioja berip uningorja: — Mën nemä kiliptimën? Nemä këbihlik kiliptimën? Atang aldida nemä gunah kiliptimën, u mening jenimni almakqi boluwatidu? — dedi. **2** U uningorja: — Yoksu, bundak ix neri bolsun! Sën ölmäysän. Qong ix

bolsun, kiiqik ix bolsun atam manga deməy qoymaydu. Nemixqa atam bu ixni məndin yoxuridikina? Hərgiz undaql bolmaydu, dedi. **3** Lekin Dawut yəna kəsəm kilip: — Atang sening nəziringdə iltipat tapqinimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uningəja azar bolidu, degəndu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingda kəsəm kilimənki, manga əlümning arilikı bir kədəmla qaldi, dedi. **4** Yonatan Dawutqa: — Kənglüng nemini halisa xuni qılay, dedi. **5** Dawut Yonatanəja mundaq dedi: — Mana ətə «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisam bolmaydu. Lekin meni qoyup bərgin, mən üqinqi küni ahximiojiqə dalada məkünüwalay. **6** Atang mening sorunda yoklukimni kərüp sorisa, sən uningəja: «Dawut məndin əz xəhiri Bəyt-Ləhəmgə tezraq berip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik kurbanlik ötküzidikən», degin, dedi. **7** Əgər u: — Obdan boptu, desə, kulung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqıqlansa, uning manga yamanlik kilixni niyət qiləjanlikidin guman qilmiojin. **8** Sən kulungəja iltipat kərsətkin; qünki sən özüng bilən Pərwərdigarning aldida kulungni əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlik bolsa sən özüngla meni əltürgin; meni elip berip atangəja tapxuruxning nemə həjiti? — dedi. **9** Yonatan: — Undaq hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlik qilidiojan niyiti barlikini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi. **10** Dawut Yonatanəja: — Əgər atang sanga kattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi. **11** Yonatan

Dawutqa: — Kəlgin, dalaşa qıqaylı, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaşa qıqti. **12** Yonatan Dawutqa mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar manga [guwahki], mən ətə yaki əgünlükkə muxu wəqıtta atamning niyitini bilip, sanga iltipatlıq bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum kılmamdim? **13** Əgər atam sanga yamanlıq kılmakqi bolsa, mən seni tinq-aman yoloşa selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingoşa qüxkəndinmu artuk qüxürsun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləşandək sening bilən billə bolsun. **14** Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhrıbanlıqını manga kərsətkəysən. **15** Mən əlüp kətkən təkdirdimu, əydikilirimdin həm həq wəqıt məhrıbanlıqınıgıni üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə düxmənlirini yər yüzidin yəkətkəndin keyinmu xundak kıləşəysən». **16** Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kılixip: — Pərwərdigar Dawutning düxmənliridin hesab alsun, dedi. **17** Andin Yonatan yənə əzining Dawutqa boləşan muhəbbiti bilən uningoşa kəsəm kıldurdi; qünki u uni əz jenidək səyətti. **18** Yonatan Dawutqa mundak dedi: — Ətə yengı ay bolıdu. Mana sening ornung box qalıdu, kixilər sening yəklükıngəşa dıkkət kılıdu. **19** Üqinqi küni sən qüxüp aldınki kətim bu ıxka yolukqıningda əzüngni yoxuroşan jayoşa berip «Ezəl» degən taxning yenida turup turoşın. **20** Nən taxning yenidiki bir jayoşa huddi nıxanni qaralışandək üq pay ya okı atay. **21** Andin oşulamni mangdurup: — «Ya oklırini tepip kəlgin» — dəymən. Əgər mən oşulaməşa: — Ənə, oklar arka tərəptə turıdu,

ularni elip kəl, desəm, sən qikip yenimoğa kəlgin; xundak bolojanda, Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kəlimənki, sən üqün tinq-amanlik bolidu, heq ix bolmaydu. **22** Lekin oqulamogə: — Ənə, oklar aldingda turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu. **23** Əmdilikdə mən bilən sən səzləxkən ix toquruluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturimda guwahqidur. **24** Xuning bilən Dawut dalada məkünüwalidi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi. **25** Padixah bolsa burunkidəkla əz ornida tamning yenediki tərde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi. Lekin Dawutning orni box qaldi. **26** Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldi. U jəzmən napak bolup qaptu, dəp oylidi. **27** Lekin Dawutning orni yengi ayning ətisimu, yəni ayning ikkinqi künimu box idi. Saul oqli Yonatandin: — Nemixka Yəssəning oqli yaki tünügün yaki bügün tamakka kəlməydu, dəp soridi. **28** Yonatan Sauloğa jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə baroqli məndin jiddiy ruhsət sorap: — **29** Mening beriximoğa ruhsət kəlojin, ailimizning xəhərdə bir qurbanlik ixi boləraq akam mening beriximni eytiptu; əgər sening nəziringdə iltipət tapqan bolsam kəringaxlirim bilən kərixüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihiniogə kəlmidi, dedi. **30** Saulning Yonatanogə kattik oqəziptu kelip: — I buzuk, kaj hotunning oqli, nemixka Yəssəning oqlini əzünggə tallap, əzüngni xərməndə kəlip wə anangni nomuska qoyojiningni bilməmdimən? **31** Əgər Yəssəning oqli yər yuzidə tirik bolsila, sən həm

sening padixahliking mustahkam bolmaydu. Xunga amdi adəm əwətip uni mening keximoja elip kəlgin, qünki u əlümgə məhkəmdur! — dedi. **32** Yonatan atisi Sauloja jawab berip: — U nemixka əlümgə məhkum kilinixi kerək? U nemə kiptu? — dedi. **33** Andin Saul Yonatanoja sanjix üqün uningoja nəyzini atti; buning bilən Yonatan atisining Dawutni əltürməkqi boləlanlikini enik bilip yətti. **34** Yonatan bolsa kattik aqqiklap dastihandin kəpup kətti wə yengi ayning ikkinqi küni heq taam yemidi. Qünki atisining Dawutni xundak həkərətlixixi uningoja kattik azar boləlanidi. **35** Ətisi Yonatan dalaəja qikip Dawut bilən kelixkən jayoja bardı. Uning bilən bir kiqik əulam billə bardı. **36** U əulaməja: — Sən yügür, mən atқан ya oklirini tepip kəlgin, dedi. Əulam yügürdi, u bir okni uning aldi tərıpigə atti. **37** Əulam Yonatan atқан ok qüxkən jayoja kəlgəndə Yonatan əulamni qakirip: — Ok sening aldi tərıpıngdə turmamdu? — dedi. **38** Andin Yonatan əulamni yənə qakirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmiəjin! — dedi. Yonatanning əulami ya okni yiojip əojisioja elip kəldi. **39** Lekin əulamning boləlan ixtin həwiri uq idi. Buni yaləuz Yonatan bilən Dawutla bilətti. **40** Andin Yonatan əulamioja yaraqlirini berip uningəja: — Ularni xəhərgə elip kətkin, dedi. **41** Əulam kətkəndin keyin Dawut [taxning] jənub tərıpıdin qikip yərgə yikilip üq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyüxti, bir-birigə esilixip yioqlaxti, bolupmu Dawut kattik yioqlidi. **42** Yonatan Dawutka: — Səpiring tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pərwərdigar mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nəsling

otturida mænggügə guwah bolsun, dəp Pərwərdigarning nami bilən kəsəm iqixkən, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.

21 Dawut əmdi Nobka kelip Ahimələk kahinning kexioja bardi. Lekin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp kərkup uningəja: — Nemixka birimu sən bilən kəlməy yalojuz kəlding? — dedi. **2** Dawut Ahimələk kahinoja: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruoan ix yaki sanga tapiloan yolyoruk toqrisidin heqkim birnemə bilmisun, degənidi. Əz oqulamlimni bolsa məlum bir jayoja berixka bekitip kojdum. **3** Əmdi qolungda nemə bar? Bəx nan, yaki nemə bolsa, xuni manga bərgin, dedi. **4** Kahin Dawutka jawab berip: — Qolumda adəttiki nan yok, pəkət muqəddəs nan bar. Əgər oqulamlar ayallaroja yekinlaxmioan bolsa yesə rawa bolidu, dedi. **5** Dawut kahinoja jawab berip: — Bərhək, mən baxka waqitlarda qikkimioja ohxax, ayallar bizdin yirək bolojili üq kün boldi. Mən [hərketim] qikkanda, gərqə adəttiki səpər bolsimu, oqulamlarning kaqiliri pak bolidioan yərdə, bügün ular wə kaqiliri tehimu pak bolmamdu, dedi. **6** Xuning bilən kahin uningəja muqəddəs nandin bərdi, qünki bu yərdə «təqdim nan»din baxka heqkandak nan yok idi. Bu nan Pərwərdigarning huzurioja yengi issik nan koyuloan küni almaxturuloan nanlar idi **7** (lekin u küni Saulning hizmətkarlıridin məlum birsi u yərdə Pərwərdigarning huzurida qalduruloanidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirining qongi idi). **8** Dawut Ahimələkkə: — Qolungda nəyzə yaki kiliq yokmu? Padixah tapxuroan ix jiddiy boləjaq yaki kiliq yaki baxka

yaraqlirimni elip kelalmidim, dedi. **9** Kahin: — Sən Elah jiloşida  lt rg n Filistiy Goliatning kiliqi bu y rd  bar, u əfodning k ynid , bir parq  rəhtkə oraklik h lda turidu. Halisang aloşin, uningdin baxkisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga b rgin, dedi. **10** Dawut u k ni k pup Sauldin keqip Gatning padixahi Akixning kexioqa bardi. **11** Lekin Akixning hizm tkarliri uningoa: — Bu zeminning padixahi Dawut  m smu? Uning toşrisida kiz-ayallar bir-birig : — Saul minglap  lt rdi, W  Dawut on minglap öltürdi, — d p nahxa-üzül okuxup ussul oynioqan  m smu, dedi. **12** Dawut bu s zl rni k nglig  p k p Gatning padixahi Akixtin b k k rk ti. **13** Xuning  q n ularning k z aldida özining y r xturuxlirini  zg rtip, ularning k lida turoqan waqtida özini sarangd k k rs tti; u d rwazilarning ixiklig  jijip, t k r kini sakilioqa aqturatti. **14** Akix hizm tkarlirioqa: — Mana bu adəmning saranglikini k rm msil r? Uni nemixka mening aldimoqa elip k ldinglar? **15** Məndə saranglar k mqilmidi? Silər bu kixini aldimoqa saranglik kilioşili elip k ldinglarmu? Bu adəm mening  y mg  kirixi kerəkmu? — dedi.

22 Dawut u yərdin ketip Adullamdiki oşaroqa kaqti. Uning kerindaxliri bilən atisining pütkül jəməti buni anglap uning kexioqa bardi. **2** Ezilgən, k rzd r bolqan w  d rdm nl rning h mmisi yioşilip uning yenioqa k ldi w  u ularning s rdari boldi. Uningoa k xuloqan adəmlər bolsa t t y zq  idi. **3** Dawut u yərdin qikqip Moabdiki Mizpahka berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nem  kilioşioşinini bilgüqə, ata-anamning bu y rg 

kelip aranglarda turuxioqa yol qoyqayla, dæp tælæp kildi.

4 Dawut atisi wæ anisini Moabning padixahining kexioqa elip kældi. Dawut qoroqanda turoqan pütkül künlärdä ata-anisi uning bilæn billæ turdi. **5** Əmma Gad pəyoqəmbər Dawutqa: — Qoroqanda turmay, bu yərdin qikip, Yəhuda zeminiqə baroqin, dedi. Xuning bilæn Dawut u yərdin ayrilip, Hərət ormanliqioqa bardı. **6** Saul Dawutning nədə turuwatqanliqidin həwər taptı. Saul bu waqıtta Ramahdiki Gibeahda egiz bir jayda yuloqun dərihining tüwidə olturatti. Uning qolida nəyzisi bar idi, barliq hizmətkarliri qərisidə turatti. **7** Saul qərisidə turoqan hizmətkarlirioqa: — I Binyaminliqlar, kulak selinglar! Yəssəning oqlı hər biringlaroqa etizlar bilæn üzümzarlarnı təksim kilip berəmdü? Həmminglarnı ming bexi wə yüz bexi qilamdu?

8 Silər həmminglar manga kəst kildinglar, əz oqlumning Yəssəning oqlı bilæn əhdə qilixqinini heqkim manga ukturmidi. Heq kaysinglar manga iq aqritmidinglar yaki əz oqlumning mening hizmətkarimni manga yoxurun hujum kilixqa qutratqinidin manga həwər bərmidinglar, dedi. **9** Andin Saulning hizmətkarlirining iqigə kiriwaloqan Doəg: — «Mən Yəssəning oqlining Nobqa Ahitubning oqlı Ahimələkning kexioqa kəlginini kərdüm, **10** — Ahimələk uning üqün Pərwərdigardin yol soridi wə uningqə ozuk-tülük bilæn Filistiy Goliatning qiliqini bərdi» — dedi. **11** Padixah adəm əwətip Ahitubning oqlı kahin Ahimələkni, xundaqla uning atisining pütkül jəmətini, yəni Nobdiki kahinlarnimu qakirtip kældi. Ularning həmmisi padixahning kexioqa kældi. **12** Saul: — I Ahitubning oqlı angliqin, dedi. U: — I oqjam, mana

mən, dedi. **13** Saul uningõja: — Nemixka silər, sən bilən Yəssəning oõli, manga kəst kilisilər? Sən uningõja nan wə kiliq berip, uning üqün Hudadin yol soridingõju? Mana əmdi u bögünkidək manga hujum kilməqci bolup paylap yürməktə! — dedi. **14** Ahimələk padixahka jawab berip: — Silining barliq hizmətkarlırining arisida Dawutdək sadik kim bar? U padixahning küy'oõli, silining məhpiy məslihətlirigə ixtirak kılõuqi wə ordiliri iqidə izzətlik əməsmidi? **15** Mən pəkət uning üqün Hudadin yol soraxni bögünla baxlidimmu? [Asiylik] kiliq məndin neri bolsun! Padixah öz kulinini wə atamning pütkül jəmətini əyibkə buyrumiojaya, qünki kullirining bu ixtin kılqə həwiri yok, dedi. **16** Lekin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qoqum əlisilər, dedi. **17** Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahinlirini əltürünglar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqkinini bilip turup manga həwər bərmidi, dedi. Lekin padixahning qol astidikiliri Pərwərdigarning kahinlirini əltürüxkə qol kətürgili unimidi. **18** Əmdi padixah Doəgkə: — Sən berip kahinlarni əltürüwətkin, dedi. Edomluq Doəg berip kahinlarni əltürdi; bu küni u kanaptin tokulojan əfod kiygən səksən bəx adəmni əltürdi. **19** Andin u kahinlarning xəhiri Nobda olturojuqilarni kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowaqlar, kala, exək, qoylar — həmmisini kiliqlidi. **20** Əmma Ahitubning oõli Ahimələkning Abiyatar degən bir oõli kutulup Dawutning kexioja kəqip kəldi. **21** Abiyatar Dawutka Saul Pərwərdigarning kahinlirini əltürdi, dəp həwər bərdi. **22** Dawut Abiyatarõja: — U küni

Doəgning u yərdə ikənlikini kərüp, uning jəzmən Sauləja həwər beridioşinini bilgənidim. Mən atangning pütkül jəmätining öltürülüxigə zamin boldum, dedi. **23** Mən bilən billə turəşin, heq kərkmioşin. Qünki mening jənimni almaqçi boləşanlar sening jəningnimu həm almaqçi. Mening kəximda bihətər turisən, dedi.

23 Birsı Dawutka həwər berip: — Mana Filistiyələr Keilahəja hujum kəlip hamanlarnı bulap-talimaqta, dedi.

2 Dawut Pərwərdigardin: — Mən berip bu Filistiyəlgə zərbə berimənmü? — dəp soridi. Pərwərdigar Dawutka: — Berip Filistiyəlgə zərbə berip Keilahni azad kəloşin, dedi.

3 Lekin Dawutning adəmliri uningəja: — Mana biz Yəhuda zeminida turupmu kərkiwatkan yərdə, Keilahəja berip Filistiyələrnin qoxunlirioşja hujum kəlsək kəndək bolar? — dedi.

4 Xunga Dawut yənə bir kətim Pərwərdigardin soriwidi, Pərwərdigar uningəja jawab berip: — Sən ornungdin turup Keilahəja barəşin; qünki Mən Filistiyələrnı qolungəja tapxurimən, dedi. **5** Buning bilən Dawut öz adəmliri bilən Keilahəja berip Filistiyələr bilən soquxup, mallirini olja kəlip, ularni kəttik kirdi. Dawut xundək kəlip Keilahda turuwatkanlarnı kətkuzdi.

6 Əmdi Ahimələkning ooşli Abiyatar Keilahəja kəqip kəlip Dawutning kəxioşja kəlgəndə, uning qolida əfod bar idi. **7** Birsı Sauləja, Dawut Keilahəja kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni mening qoluməja taxlap tapxurdi. Qünki u dərwaziliri wə takəkliri bar xəhərgə kirgəqkə solunup kəldi, dedi.

8 Əmdi Saul Dawut bilən adəmlirini muhasirigə elix üqün həmmə həlkni Keilahəja berip jəng kəlixka qəkirdi. **9** Dawut Saulning özini kəstləydişanlikini bilip, Abiyatar

kahinõja: — Əfodni elip kəlgın, dedi. **10** Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening kʉlung Saulning bu xəhərnı menıng səwəbımdın harab kılıx üqün Keilahõja kelıxkə kəstləwatkanlıkını enıx anglıdı. **11** Keilahdikilər meni unıng kʉlıõja tutup berərmu? Saul əz bəndəng anglıõandək bu yərgə kelərmu? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndın ətünımənki, əz bəndənggə bildürgəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kelıdu, dedi. **12** Dawut yənə: — Keılahtikilər meni wə adəmlırimni Saulning kʉlıõja tutup berərmu, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərnı tutup berıdu, dedi. **13** Əmdi Dawut adəmlıri bilən (təhminən altə yüzqə) ornıdın turup Keilahdın qıkip, əzlıri baralaydıõan tərəpkə kərap kətti. Saulõja, Dawut Keılahtın kəqıptu dəp həwər berılgəndə u unı kʉõlaxkə qıkmıdı. **14** Dawut bolsa qəldıki kʉroõan-kıyalarda həmdə Zıf qəlıning taõlırıda turdı. Saul unı hər künü ızdəytti; ləkin Huda unı unıng kʉlıõja tapxurmıdı. **15** Əmdi Dawut Saulning əzını əltürgılı qıkıdıõanlıkını baykəp qaldı. Xu qaõda u Zıf qəlıdiki bir ormanlıkta turattı. **16** Saulning oõlı Yonatan bolsa ormanlıkka qıkip Dawutning kəxıõja berıp, unı Huda arkılık rıõbətəndürüp unıngõja: — **17** Kʉrkmiõın; qünki atam Saulning kʉlı seni tapalmaydu. Sən bəlki Israilning üstıdə padıxah bolısən, mən bolsam senıng wəzırıng bolımən, bunı atam Saulmu bilıdu, dedi. **18** Andın ular ikkiylən Pərwərdıgarnıng aldıda əhdə kılıxtı; Dawut bolsa, ormanlıkta turup qaldı, Yonatan əz ɵyigə yenıp kətti. **19** Xunıngdın keyın Zıftikilər Gıbeahta turuwatkan Saulning kəxıõja kelıp: — Mana, Dawut Haqılahnıng egızlıkidiki Yəximonning

jənubi tərīpigə jaylaxқан ormanlıqtiki қороқанlarda yoxuruniwaldi, bilməmdila? **20** Xunga, i padixah, қақан көңülliri tartsa xu qaоqda kəlsilə; bizning burqimiz uni padixahning қolioға tutup berixtur, dedi. **21** Saul: Manga iқ aоritқininglar үқün Pərwərdigar silərgə bəht ata қiloғay. **22** Əmdi silərdin өtünimənki, berip zadi қaysi yərdə turidioғinini jəzmləxtürüinglar, uning iz-derikini eniklap, wə kimning uni kərgənlіkini bilip kelinglar; қünki kixilər eytixiqə u intayin һiyliғər ikən, dedi. **23** Xunga berip, uning yoxurunоqan barlık məһpiy jaylirini enik kərip kelinglar, yenimoға yenip kelip manga əynini eytinglar. Andin mən silər bilən billə barimən; wə xundak boliduki, əgər u zeminda bolsila, mən Yəһudiylarning minglioqanlarning arisidin uni izdəp tapimən, dedi. **24** Ular қopup Sauldin ilgiri Zifқа bardi; lekin Dawut öz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximонning jənub tərīpidiki Arabah, түzlənglikidə turuwatatti. **25** Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bardi. Kixilər bu һəwəрни Dawutқа eytti; xuning bilən u қүxүp, қiyaoға berip Maon qəlidə turdi. Saul buni anglap Dawutning kəynidin қoqlap Maonning qəligə қiқti. **26** Saul taoғning bu tərīpidə mangdi, əmma Dawut adəmliri bilən taoғning u tərīpidə mangdi. Dawut Sauldin keqix үқün aldiriwatқanidi; lekin Saul adəmliri bilən Dawut wə uning adəmlirini tutimiz dəp ularni қorxiqili turdi. **27** Əmma bir һəwərqi Saulning qəxiqə kelip uningoға: — Filistiylər zeminimizning jənub tərīpigə kirip bulang-talang қiliwatidu, tezdin қaytsila, dedi. **28** Xuning bilən Saul yenip Dawutni қoqlaxtin tohtap Filistiylər bilən soқuxқili қiқti. Xunga u yər Sela-

Hammahlekot d p ataldi. **29** Dawut bolsa u yərdin qikip  n-G dining taq-qoroqanlikida turdi.

24 Saul Filistiy larni qoqlap qikirip yanqanda uningqa: — Mana, Dawut  n-G didiki qeld  turuwetiptu, deg n h w r berildi. **2** Saul  mdi pütkül Israildin hillanoqan  q ming ad mni elip Dawut bilən adəmlirini izdigili «Yawa tekilər» qoram taxliqoqa qikti. **3** U yolning yenediki qoy qotanlirioqa k lg nd , xu y rd  bir oqar bar idi. U t r t kilix  q n oqaroqa kirdi; Dawut bilən ad mliri oqarning iqkirisid  olturatti. **4** Dawutning ad mliri uningqa: — Mana P rw rdigarning sanga: —  z d xminingni sening qolungoqa berimən, nem  sanga layiq k r ns  xuni kilqin, deg n k ni d l muxu k n ik n, dedi. Dawut qopup Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. **5** Lekin Saulning tonining pexini k skini  q n Dawut k nglid  kattik  psuslandi. **6** U  z adəmlirigə: — P rw rdigar meni P rw rdigar  zi məsih kilqan oqojamoqa bundak qolumni uzartixtin saklisun, q nki u P rw rdigarning m sihliginidur, dedi. **7** Xu s z bilən Dawut  z adəmlirini tosup Sauloqa qeqiloqli koymidi. Saul bolsa qopup oqardin qikip  z yolioqa k tti. **8** Andin Dawutmu turup oqardin qikip Saulning kəynidin: — I oqojam padixah! — d p qakirdi. Saul kəynigə qarawidi, Dawut egilip yüzini y rg  yakqan h lda təzim kildi. **9** Dawut Sauloqa mundak dedi: — «Mana, Dawut seni k stl xk  pursət izd watidu, d ydioqan kixilərning s zig  nemixqa kulak salila? **10** Mana b g n  z k zliri bilən k rdiliki, P rw rdigar b g n oqarda silini  z qolumoqa bərgənidi. Bəzilər manga uni  lt r w tkin, dedi; lekin mən silini ayap: — Oqojamoqa qolumni

uzartmaymən, qünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedim. **11** Qarisila, i ata, qolumdiki tonlirining pexigə. Silini ɵltürməy tonlirining pexini kəskənlikimdin xuni bilsiləki, kənglümdə siligə ya yamanlıq ya asiylıq yok, siligə gunah qilojinim yok, lekin sili jenimni alojili paylimaktila. **12** Pərwərdigar mən bilən silining otturimizda həküm qilsun, mening hesabimni silidin Pərwərdigar alsun; lekin mening qolum siligə kətürülməydu. **13** Konilar: — «Rəzillik rəzillərdin qıqıdu» dəp eytkanikən, lekin öz qolum siligə kətürülməydu. **14** Israilning padixahı kimni tutqili qıkti? Kimni qoqlap yürıdu? Bir ɵlük itni, halas! Yalouz bir bürgini, halas! **15** Pərwərdigar soraqı bolup mən bilən silining otturimizda həküm qıqarsun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining qolliridin halas qilip, adalət yürgürgəy!» — dedi. **16** Dawut Sauloqa bu sözlərnı eytkanda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukiri awaz bilən yioqlap kətti. **17** U Dawutqa: — «Sən məndin adilsən, qünki sən manga yaxxilik qayturdung, lekin mən sanga yamanlıq qayturdum. **18** Sən bügün manga yaxxilik qiloanlıqingni obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni qolungoqa tapxuroqan bolsimu, sən meni ɵltürmiding. **19** Bırsi öz düxminini tapsa, uni aman-esən kətkili qoyamdu? Pərwərdigar sening manga bügün qiloqan yaxxilıqing üqün sanga yaxxilik yanduroqay. **20** Əmdi mana, xuni bildimki, sən jəzmən padixahı bolısən, Israilning padixahlıqı sening qolungda tiklinıdu. **21** Lekin hazır Pərwərdigar bilən manga qəsəm qiloqinki, məndin keyin mening nəslimni yokatmay, namimni atamning

jəmətidin əqürmigəysən», dedi. **22** Xuning bilən Dawut Sauloğa kəsəm kildi. Saul öz əyigə yenip kətti; Dawut adəmliri bilən qorəjan-kıyaəğa qikip xu yərdə turdi.

25 Samuil əldi. Pütkül Israil yiojilip uning üqün matəm tutti; ular uni uning Ramahdiki əyidə dəpnə kildi. Dawut bolsa qopup Paran qəligə bardi. **2** Əmdi tirikqiliki Karməldə boləjan, Maonda olturukluk bir adəm bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming qoy, bir ming əqkisi bar idi. U öz qoylirini Karməldə kırkıwatatti. **3** U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayali həm pəm-parasətlik həm əpt-turki qiraylik, lekin eri kattik qol wə rəzil idi; u Kaləbning əwladidin idi. **4** Dawut qəldə turup Nabalning öz qoylirini kırkıydiəjanlikini anglap **5** On yax yigitni u yərgə mangdurup ularoğa: — Silər Karməlgə qikip Nabalning kəxiəğa berip, məndin uningəğa salam eytinglar. **6** Uningəğa: — «Yaxioğaysən; sizgə tinq-amanlik boləyay, əyingizgə tinq-amanlik boləyay, həmmə barlikingizəğa tinq-amanlik boləyay! **7** Mən kırkıəqılarning sizdə ix baxliəjanlikini anglidim. Sizning padiqiliringiz biz tərəplərdə turoğanda ularəğa heq zəhmə yətküzmiduk; biz Karməldə turoğan wəqıtta ularning heq tərsisi yitip kətmidi. **8** Əz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz qutluk bir künidə kəlduk, xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipət tapsun; öz qolingizəğa nemə qiksa xuni kəminiliringizgə wə oqlingiz Dawutka nemə qiksa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi. **9** Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəpləning həmmisini Dawutning namida uningəğa eytip andin jim turup saklıdi. **10** Nabal Dawutning hizmətkarlırioğa jawab

berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oqlı degən kim? Bu künlərdə öz oqjilirini taxlap ketiwatqan hizmətkarlar tola. **11** Mən ezümning yemək-iqməklirimni wə yung kırkuoquqilirimə soyəqan gəxni kəlgən jayi namələm boləqan kixilərgə berəmdim? — dedi. **12** Dawutning yigitliri kəlgən yolioqə yenip kətti. Yenip kelip ular Dawutqə həmmə gəpni dəp bərdi. **13** Dawut öz adəmlirigə: — Hər biringlar öz qiliqinglarni esinglar, dedi. Xuning bilən hər biri öz qiliqini [tasmisioqə] asti, Dawutmu öz qiliqini asti. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qıqti, wə ikki yüz kixi jabduqlar bilən qaldı. **14** Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailə: — Dawut əlqilərnı qəldin oqjimizoqə salam berixkə əwətkənıkən; lekin u ularni tillap kayip kətti. **15** Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yaxilik qıləqan. Biz dalada ularning yenida yürgən wəqitlirimizda bizgə heq yamanlıq kəlmidi, bizning heq nərsimizmu yitip kətmigənidi. **16** Biz ularəqə yeqin jayda qoy baqqan wəqıtta ular keqə-kündüz bizgə sepildək boləqanidi. **17** Əmdi bu ixtin həwərdar boldila, qandək qilix kerəklıkını oylixip baqqayla. Bolmisa, oqjimizoqə wə pütkül əydikilirigə bir bala-qəza kəlməy qalmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningəqə səz qilixqə petinalmaydu, dedi. **18** Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixuruloqan qoy, bəx seah qomaq, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artip **19** öz yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglardin baray, dedi. Lekin u öz eri Nabaləqə bu ixni demidi. **20** U öz exikigə minip taqning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning

udulioqa qūxūp uning bilən uqraxti. **21** Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikardin bikar qoşdap, uning barlıqidin heqnemini yittürgüzmigənidim; lekin u yaxilikning ornida manga yamanlıq kildi. **22** Uning adəmliridin ətigiqə birər ərkəkni kaldurup koysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay, degənidi. **23** Abigail Dawutni kərūp, aldirap exəktin qūxūp, Dawutning aldida yikilip yüzini yərgə yekip təzim kildi; **24** uning putlirioqa esilip mundaq dedi: — «I oqjam, bu kəbihlik manga hesablanun; əmdi xuni ətünimənki, dedəklirining siligə səz kilixioqa ijazət kilip, dedəklirining səzigə kulak saloqayla: — **25** ətünimənki, oqjam bu rəzil adəm Nabaləqa pisənt kilmioqayla; qūnki uning mijəzi huddi ismioqa ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərwəkə uningda kajlik tolimu eoşirdur. Lekin mən dedəkliri bolsa oqjam əwətkən yigitlərnə kərmidim. **26** Əmdi i oqjam, Pərwərdigarning həyati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimənki, Pərwərdigar silini əz kolliri bilən kən təkūp intikəm elixtin saklıdi. Əmdi dūxmənlirimu, sili oqjaməqa yamanlıq kilmaqci boləqanlarmu Nabaləqa ohxax bolsun. **27** Əmdi dedəkliri oqjaməqa elip kəlgən bu sowəqat bolsa oqjaməqa əgəxkən yigitlərgə təksim kilinsun. **28** Silidin ətünimənki, dedəklirining səwənlikini kəqürgəyla; qūnki sili, i oqjam Pərwərdigarning jənglirini kilip kəlgənliri üqün, barlık künliridə silidə yamanlıq tepilmioqini üqün Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kilidu. **29** Birsə kopup silini qoşlap janlirini izdisə, sili oqjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltisi iqidə orilip saklinidu, lekin dūxmənlirining janlirini bolsa, u saloqəqa selip

qerüp taxlaydu. **30** Əmdi Pərwərdigar sili oqjam toqrisida eytkan barliq yahxi wədilirigə əməl kılıp, silini Israiloqa bax kılqanda xundak boliduki, **31** sili oqjamning nahək kan təkmiğənlikliri yaki öz intikamlirini almiqanlikliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oqjamqə nusrət bərginidə sili öz dedəklirini yad kılqayla». **32** Dawut Abigailoqa: — Seni bügün mening bilən uqrixixka əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhijə qayturuloqay! **33** Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bügün meni öz qolum bilən kan təküp intikam elixtin tostung. **34** Lekin meni sanga ziyən-zəhmət yətküzüxtin saqlıqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənki, sən mening aldimqə tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi, dedi. **35** Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini qolidin tapxurup elip uningqə: — Tinq-aman öyüggə barqin, mana söliringgə kulak selip, kənglüngni qobul kıldim, dedi. **36** Abigail Nabalning kexiqə kəldi; mana, u eyidə xahənə ziyapəttək bir ziyapət ətküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal idi wə intayin məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atquqə uningqə heq nemə demidi. **37** Lekin ətisi Nabal məstliktin yexilgəndə ayali uningqə bolqan wəqələri dəp beriwidi, uning yüriki əlgəndək bolup, əzi taxtək bolup qaldi. **38** Wə xundak boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u əldi. **39** Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərwərdigar mubarəktur. Qünki U mən Nabalnin tartqan haqarət üqün dəwayimni sorap Öz qulini yamanliktin saqlidi; əksiqə

Pərwərdigar Nabalning yamanlikini öz bexioğa yandurdi, dedi. Andin Abigailni öz əmrimgə alay dəp, uningoga söz qilojili əlqi mangdurdi. **40** Dawutning hizmətkarliri Karməlgə Abigailning kexioğa kelip uningoga: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga söz qilojili bizni əwətti, dedi. **41** Abigail bolsa qopup yüzini yərgə təgküdək təzim qilip: — Mana, dediking oqjamning hizmətkarlirining putlirini yuyuxka qul bolsun, dedi. **42** Andin Abigail xu haman əzigə həmrəh boləjan bəx qərisi bilən exəkkə minip Dawutning əqlilirining kəynidin berip, uning ayali boldi. **43** Dawut Yizrəəllik Ahinoamni həmə hotunlukka aləjanidi. Xuning bilən bu ikkisi uningoga hotun boldi. **44** Lekin Saul Dawutka hotun qilip bərgən kizi Mikalni Gallimdiki Laixning oqlı Faltioğa hotunlukka bərgənidi.

26 Əmdi Zifliqlar Gibeahoga Saulning kexioğa kelip: — Dawut Yəximonoğa yəqin Həqilah, egizlikigə yoxurunuwaptu əməsmu? — dedi. **2** Saul qopup Israildin hillanojan üq ming adəmnı elip, Zif qəlidə Dawutni izdigili u yərgə bardı. **3** Saul bolsa yol boyida, Yəximonoğa yəqin Həqilah egizlikidə qedir tikti. Dawut qəldə turuwatatti; u Saulning qəlgə öz kəynidin qıkkınidin həwər tapkanda **4** Dawut paylaqqilarnı mangdurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi. **5** Dawut qopup Saul qedir tikkən jayoga bardı; u Saul bilən qoxun sərdari, Nərnıng oqlı Abnər yatqan yərni kərđi. Saul bolsa qoxun istihkəmi iqidə uhlap yatqanidi, adəmliri qedirilirini uning ətrəpioğa tikkənidi. **6** Dawut əmdi Hıttiyıldin boləjan Ahimələk wə Yoabning inisi Zəruiyanıng oqlı Abixayoga: — Kim mən bilən ləxkərgahoga qüxüp, Saulning yenioğa baridu? — dəp

soridi. Abixay: — Mən sening bilən baray, dedi. **7** Xuning bilən Dawut wə Abixay keqidə qoxun bar yərgə beriwidi, mana Saul qoxun istihkami iqidə uhlap yatqanidi; uning nəyzisi təkiyisining yenida yərgə qadaklıq turatti; Abnər bilən adəmliri uning ətrapida yatatti. **8** Abixay Dawutqa: — Huda bugün duxminingni qolungoqa tapxurdi. Səndin ətünimənkı, manga nəyzə bilən birla sanjip uni yərgə qadap qoyuxqa ijasət bərgəysən! Ikki qetim sanjiximning lazimi yoxtur, dedi. **9** Dawut Abixayoqa: — Uni yokatmiqin. Kim Pərwərdigarning məsih qilqiniqoqa qol uzitip gunahqoqa tartilmiqan? — dedi. **10** Dawut yənə: — Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm qilimənkı], Pərwərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidiqan küni kelidu ya u jənggə qüxüp həlak bolidu. **11** Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsihliginigə qol uzitixidin saqlıqay! Əmma uning bexidiki nəyzə bilən su idixini alqin, andin ketəyli, dedi. **12** Xuning bilən Dawut nəyzə bilən idixni Saulning bexining yenedin elip, ikkisi qikip kətti. Əmma həqkim kərmidi, tuyupmu qalmidi həm oyoqinip kətmidi, bəlki həmmisi uhlawərđi; qünki Pərwərdigar bir qattıq uyquni ularning üstigə qüxürgənidi. **13** Dawut uduldiki tərəpkə ətüp yiraqrak bir dəngning təpisiđə turdi; ularning ariliqi yiraq idi. **14** Dawut qoxun bilən nərning oqlı Abnərgə tovlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padıxaqqa tovlıoquqi kim sən? — dedi. **15** Dawut Abnərgə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kelələydu? Nemixqa oqoqang padıxaqni qoqdimiding? Qünki həlktin bir kixi oqoqang padıxaqni həlak qiloqili kiriptu. **16** Sening bundak qilqining yahxi əməs! Pərwərdigarning

hayati bilən [kəsəm kilimənki], Pərwərdigar məsih kıləjan oqjanglarni qoşdimioqanliqinglar üqün ölümgə layik boldunglar. Əmdi padixahning nəyzisi wə bexining yenidiki su idixining kəyərdilikigə qarap beqinglar, dedi. **17** Saul Dawutning awazini tonup: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oqjam padixah, bu mening awazimdur, dedi. **18** U yənə: — Nemixka oqjam öz kulini mundak qoşlaydu? Mən nemə kiliptimən? Qolumda nemə yamanlik bar? **19** Əmdi oqjam padixah öz kulining səzigə kulak saləyay. Pərwərdigar silini manga qarxi qozətkən bolsa bir hədiyə-qurbanlik uning kənglini razi kıləyay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning aldida lənətkə qalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən boluxtin məhrum kılıp, meni baxka ilahlarəy ibadət kıl, degini bolidu. **20** Əmdi mening kənim Pərwərdigarning huzuridin yirək yərgə təkülmisun; qünki taqlarda bir kəklikni owləqandək Israilning padixahi bir yaləquz bürginini izdigili qikiptu, dedi. **21** Saul: — Mən gunah kildim; yenip kəlgin i oqlum Dawut; mening jenim bügün kəzliringdə əziz sanaləjini üqün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklik kildim, bək eziptimən, dedi. **22** Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyzisi, oqlamlardin biri kelip uni yandurup alsun. **23** Pərwərdigar hər adəmning həkkaniylik i bilən sadiklikəy qarap yanduroyay. Qünki bügün Pərwərdigar silini mening qoluməy tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məsihliginigə qol uzitixni halimidim. **24** Mana, bügün silining janliri mening kəzlimdə əziz boləqandək mening

jenim Pərwərdigarning kəzidə əziz boləjay, u meni həmmə awariqiliktin kütquzəjay, dedi. **25** Saul Dawutqa: — Əy oqlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluə ixlarni kəlisən, ixliring jəzmən rawajlik bolidu, dedi. Andin Dawut əz yoliə kətti, Saulmu əz jayioə yenip bardı.

27 Dawut kənglidə: — Həman bir küni Saulning kəlida həlak bolidioəan ohxaymən. Xunga Filistiyələarning zeminiəa tezdin kəqip ketiximdin baxka amal yok. Xundak kəlsam Saul Israil zemini iqidə meni tepixtin ümidsizlinip, izdəxtin kəl üzidu, wə mən uning kəlidin kətulimən, dəp oylidi. **2** Xuning bilən Dawut kərup uningəa əgəxkən altə yüz adəmni elip Gatning padixəhi Maokning oqli Akixning kəxioəa bardı. **3** Əmdi Dawut wə adəmliri, yəni hər biri əz ailisidikilər bilən billə Gatta Akix bilən turdi. Dawut ikki ayali, yəni Yizrəəllik Aħinoam wə Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi. **4** Saul: — Dawut Gatka kəqiptu, degən həwəni angliəanda, uni yənə izdəp yürmidi. **5** Dawut Akixqa: — Əgər kəzlrining aldida iltipət tapkan bolsam, olturuxum üqün səhradiki bir xəhərdin bizgə bir jay bərgəyla; kəlung kəndəkmə xəhanə xəhərdə silining kəxlirida tursun, dedi. **6** U küni Akix uningəa Ziklag xəhirini bərdi. Xuning üqün Ziklag bəgünki kəngiqə Yəhuda padixəhlirioəa təwə bolup kəlməktə. **7** Dawut Filistiyələarning zeminiəa turoəan wəqit bir yil tət ay boldi. **8** Dawut bolsa əz adəmliri bilən qikip Gəxuriyaroəa, Gəzriylərgə wə Amaləklərgə hujum kəlip, ularni bulangtalang kəlip turatti (qünki ular kədimdin tartip Xuriəa kirix yolidin tartip Misir zeminiəiqə boləjan xu yurtta

turatti). **9** Dawut [hərketim] zemindikilərnı kırıp ər yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti wə qoy, kala, exək, tögə wə kiyim-keqəklərnı elip Aqixning yenioğa yenip kelətti. **10** Aqix: — Bögün qaysi jaylarnı bulang-talang qildinglar, döp soraytti; Dawut: — Yəhuda zeminining jənub tərıpını, Yərahməəlliklərnıng jənub tərıpını wə Keniyələrnıng jənub tərıpını bulang-talang kilduk, dəytti. **11** Dawut ər yaki ayallarnıng birinimu Gatka tirik elip kəlməytti; qünki u: — Ular bizning toşrimizdin, «Dawut undak-mundak kildi» döp gəp kılıxi mumkin, dəytti. Dawut Filistiyələrnıng zeminida turoğan waqtida u daim xundak qılatti. **12** Xunga Aqix Dawutka ixəndi: — «Əmdi u həlqi Israilni əzidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü kul bolidu», döp oylidi.

28 U künlərdə Filistiyələr Israiloğa qarxi jəng qılıx üqün əz qoxunlirini yioqdi. Aqix Dawutka: — Bilixing kerəkki, adəmliringni elip mening bilən jəzmən jənggə qiqixing lazim, dedi. **2** Dawut Aqixka: — Undakta sili kullirining nemə qılalaydioğanlıqını bilip qalila — dedi. Aqix Dawutka: — Mana, seni əzümgə mənggülük pasiban qılay, dedi. **3** (Samuil əlgənidi wə pütkül Israil uning üqün matəm tutup uni əz xəhıri boləğan Ramahda dəpnə qıloğanidi. Saul bolsa jinkəxlər bilən palqılarnı zemindin qoqlap qıkardı). **4** Filistiyələr toplixip qikip Xunəmdə qedir tikti. Saulmu həm pütkül Israilni yioqıp, Gilboahda qedir tikti. **5** Saul əmdi Filistiyələrnıng qoxun bargahını kərgəndə qorkup, yüriki su bolup kətti. **6** Saul Pərwərdigardin yol soridi; lekin Pərwərdigar ya qüx bilən ya «urim» bilən ya pəyoşəmbərlər arqilik uningoğa jawab bərmidi. **7**

Xuning bilən Saul hizmətkarlıriqə: — Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar, mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarliri uningqə: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikən, dedi. **8** Saul niqablinip, baxqa kiyimlərni kiyip ikki adəmni həmrəh qilip bardı. Ular keqisi berip hotunning kexioqə kəldi. U hotunqə: — Manga jin qakirip pal eqip, mən degən birsini keximoqə kəltürgin, dedi. **9** Hotun uningqə: — Mana, Saulning qiloanlirini, yəni zemindin jinkəxlərni wə palqilarni yəkatkanlıqini özüng bilisən; nemixka meni ɵltürükə jenimoqə tuzak qoyisən, dedi. **10** Saul uningqə Pərwərdigar bilən kəsəm qilip: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, bu ix üçün sanga jaza bolmaydu, dedi. **11** Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qikərojin, dedi. **12** Hotun Samuilni kərgəndə kattik awaz bilən qirkiridi, andin Saulqə: — Nemixka meni gollaysən? Sən özüng Saulqə! — dedi. **13** Padixah uningqə: — Qorqmiojin! Nemini kərdüng? — dedi. U Saulqə: — Mən bir ilahning yərdin qikkinini kərdüm, dedi. **14** U: — Uning kiyapiti kəndak ikən? dedi. Hotun: — Keri bir boway qikiwatidu; u yepinqa kiygənikən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təzim kildi. **15** Samuil Saulqə: — Nemixka meni awarə qilip qikərding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyələr manga karxi jəng kiliwatidu, wə Huda məndin yiraqlap, manga yaki pəyoqəmbərlər arkilik yaki qüxlər arkilik həq jawab bərməywatidu. Xunga mening nemə kilixim kerəklikini manga bildürgəysən dəp, seni qakirdim, dedi. **16** Samuil: — Pərwərdigar səndin yiraqlap, düxmining

bolqandin keyin nemixka mändin məslihət soraysən? — dedi. **17** —Pərwərdigar Əzi üqün mən arqilik eytkinini qildi; Pərwərdigar padixahlıqni qolungdin yirtip elip, qoxnangoqa, yəni Dawutka bərdi. **18** Sən Pərwərdigarning səzigə qulak salmay, uning Amaləklərgə qaratkan qattiq oşəzipini yürgüzmiğining üqün Pərwərdigar bügün sanga xu ixni qildi. **19** Pərwərdigar özüng bilən Israilnımu Filistiyələning qolıoqa tapxuridu; ətə sən wə oşqulliring mening bilən billə bolisilər; wə Pərwərdigar Israilning qoxuninımu Filistiyələning qolıoqa tapxuridu, dedi. **20** Saul xuan yərgə düm yikildi, Samuilning səzliridin qattiq qorqup kətti; bir keqə-kündüz tamakmu yemigəqkə, maşdurımu qalmıdı. **21** Ayal əmdi Saulning kexioqa berip uning tolımu pərixan bolqinini kərüp, uningə: — Mana, dedəkliri jenini alqinioqa elip qoyup tapilioqanlirioqa binaən qildim. **22** Əmdi silidin ətünimən, dediklirining səzigə kirgəyla; meni silining aldilirioqa bir qıxləm nan kəltürüxkə unioqayla; xuning bilən sili yəp quwwət tepip andin əz yollirioqa ketələyla, dedi. **23** Ləkin u rət qilip: — Yeməymən, dəp unimıdı. Uning hizmətkarliri həm ayalmu yeyixni uningə dəwət qilixti; u yərdin qopup kariwatta olturdi. **24** Ayalning əyidə bir bordaq mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuqurup petir nan pixürüp bərdi. **25** U uni Saul bilən hizmətkarlirining aldioqa koydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

29 Filistiyələr həmmə qoxunlirini yioşip Afəktə jəm qildi; Israillar Yizrəəldiki bulaqning yenida qedir tikti. **2** Filistiyələning sərdarliri yüz yaki mingdin əskərnı baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut əz adəmlirini

baxlap Aqix bilən qikip səp tüzdi. **3** Filistiyələarning əmirli: — Bu İbraniylar bu yərdə nemə ix kılıdu? — dedi. Aqix Filistiyələarning əmirli: — Bu İsrailning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqqə kün, birnəqqə yillardin beri mən bilən turojan əməsmu? U manga kəlgən kündin tartip bu küngiqə uningdin heq əyib baykimidim, dedi. **4** Əmma Filistiyələarning əmirli uningə: — Uni qayturuwət! Bu kixi sən özüng uningə orunlaxturojan jayoqa kətsun; biz bilən billə soxuxka qüxmisun, bolmisa, u soxuxta bizgə rəqib bolup qəlixı mumkin. Bu adəm öz oqjisi bilən nemisi arqilik yarixidu? Bu adəmləarning baxlirini elix bilən bolmamdu? **5** Bu qiz-ayallar burun uning toqrisida ussul oynap qoxak qetip: — Saul minglap ɵltürdi, wə Dawut on minglap ɵltürdi, degən Dawut əməsmu? — dedi. **6** Aqix Dawutni qaqirip uningə: — Pərwərdigarning hayati bilən [kəsəm kılıp eytimənki], sən durus adəmsən, sening mening bilən ləxkərgahda hizməttə boluxung kəzlirimdə yahxi ixtur; qünki manga kəlgən künidin tartip bu küngiqə səndin heq yamanlik baykimidim. Lekin sən əmirlərgə yakmapsən. **7** Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyələarning əmirli narazi kılıp qoyisən, dedi. **8** Dawut Aqixka: — Mən nemə kildim? Silining qaxlirioqa kəlgən kündin tartip bu küngiqə kıləjan qaysi [yamanlikim] üqün meni oqjam padixahning düxmənliri bilən soxuxkili barəuzmayla? — dedi. **9** Aqix Dawutka jawab berip: — Kəzlirimdə Hudaning bir pərixtisidək manga yahxi ikənlikingni bilimən. Lekin Filistiyələarning əmirli seni biz bilən billə

jənggə qiqmisun dəwatidu, dedi. **10** Xunga ətə səhərdə qopunglar, əzüng wə billə kəlgənlər, yəni mən hojangning hizmətkarlırı; səhərdə qopunglar, tang yoruxi bilənla qikip ketinglar, dedi. **11** Xunga Dawut öz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyələrnin zeminioğa mangdi. Filistiyələr bolsa Yizrəəlgə qikti.

30 Xundak boldiki, Dawut wə adəmliri üqinqi küni Ziklagğa yetip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəpkə wə Ziklagğa hujum kəlip, Ziklagni wəyran kəlip ot qoyup kəydürgənidi. **2** Ular xəhərdiki qız-ayallarni, qong bolsun, kikiq bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldı. Ulardın həqkimni ɵltürməy, həmmisini elip, yolioğa qikqanıdi. **3** Dawut öz adəmliri bilən xəhərgə kəlgəndə, mana, xəhər allıkaqan kəyüp tügigənidi; ularning ayalliri wə oqul-qizliri əsirgə elinoqanıdi. **4** Əmdi Dawut wə uning bilən billə boləjan həlkə kattik yioğa-zar kətürüxti, taki maqdurı kəlmioquqə yioqlaxti. **5** Dawutning ikki ayalı, Yizrəəllik Ahinoam bilən Karməllik Nabaldın tul qəloqan Abigailmu əsirgə elinoqanıdi. **6** Dawut kattik azablandı; qünki barlık halayik, hərbiəri öz oqul-qizliri üqün qəyoqurup oqəzəpliniq uni qalma-kesək kəlip ɵltürəyli, deyixiwatatti. Əmma Dawut ɵzini Hudasi Pərwərdigardın küq-qıuwwətləndürdi. **7** Dawut Ahimələkning oqıli kəhın Abiyataroğa: — Əfodni yenimoğa elip kəlgin, dedi. **8** Dawut Pərwərdigardın: — Bu qoxunni qoqlaymu? Ularoğa yetixələrmənmu? — dəp soridi. U: — Qoqla; sən jəzmən ularoğa yetixiwəlisən həm həmmisini kayturup kələləysən, dedi. **9** Dawut wə uning bilən billə boləjan altə yüz adəm berip Besor wadisioğa yetip kəlgəndə, kəynidə sərülüp qəloqanlar xu yərdə qaldı.

10 Dawut ʻezi tət yüz adəm bilən dawamlıq qoşlap mangdi; ikki yüz adəm ʻalsirap kətkəqkə, Besor wadisidin ʻətləməy kəynidə qaloqanidi. **11** Ular dalada Misirlik bir adəmni uqratti. Ular uni Dawutning kexioqə elip kelip, uningqə nan berip yegüzdi, su iqqüzdi; **12** uningqə bir parqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu bərdi. U bularni yəp, uningqə kaytidin jan kirdi; qünki u üq keqə-kündüz nan yemigən, sumu iqmigənidi. **13** Dawut uningdin: — Sən kimgə təwə? Sən kəyərliksən? — dəp soridi. U: — Mən Misirlik yigit bolup, bir Amaləkning qulimən. Lekin mən üq kün ilgiri kesəl bolup qaloqəqə, oqjam meni taxliwətti. **14** Biz əsli Kərətiylərnin yurtining jənub tərripigə wə Yəhuda zeminiqə wə Kaləbning zeminining jənub tərripigə hujum qilip bulang-talang qilduk; xundakla Ziklagni kəydurüwətkəniduk, dedi. **15** Dawut uningdin: — Bizni u [düxmən] qoxuni tərəpkə baxlap baralamsən, dedi. U: — Hudaning nami bilən mən seni ʻəltürməymən, seni oqjangning qolioqimu tutup bərməymən dəp qəsəm qilsila, silini u qoxunning kexioqə baxlap baray, dedi. **16** Uni u yərgə baxlap barqanda, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiylərnin zeminidin həm Yəhuda zeminidin aloqan qong oljiliridin hux bolup ussul oynixiwatatti. **17** Əmma Dawut xu küni gugumdin tartip ikkinqi küni kəqkiqə ularni urup qirdi. Təgigə minip bədər qəqən tət yüz yigittin baxqə heqbir adəm keqip qutulmidi; **18** wə Dawut Amaləklər buluwaloqan həmmə nərsini yandurup aldi; ʻəzining ikki ayalinimu qutquzuwalidi. **19** Amaləklər elip kətkən oqul-qiz, mal-mülüklər wə baxqə həmmə nərsini Dawut ulardin qayturuwalidi. Heqnemə, qong

bolsun kīqīk bolsun qūxūp qālmīoqanīdī. **20** [Dawutning adāmlīdī] qāyturuwalōqan mallīrīnīng aldīoqā [oljā aloqan] baxqā koy wə kalā padīlārni selīp hāydəp ketīwatattī. [Uning adāmlīrī] ketīwetīp: — Bular Dawutning oljīsī, deyīxtī; Dawut ularnīng hāmmīsīnī oziqā aldi. **21** Dawut hālsīzlinīp ozi bilən billə baralmīoqan Besor wadisīnīng boyīdā qāldurup kətkən ikkī yūz adāmnīng kexīoqā yetīp kəldī; ular Dawut wə unīng bilən kəlgən adāmlārning aldīoqā qīqtī, Dawut həkīnīng kexīoqā berīp ularoqā salam qīldī. **22** Lekīn Dawut bilən baroqānlārning arīsīdīkī rəzil adāmlər wə ərzīməslārning hāmmīsī kōpup: — Bular biz bilən barmīoqāndīn keyīn biz yāndurup aloqan oljīdīn ularoqā hēq nemə bərməyīlī. Ular pəkət hərbīrī ozi hotun-balīlīrīnī elīp kətsun, dedī. **23** Əmma Dawut: — Yāq, i burādərlīrīm; Pərwərdīgār bizgə təkīm qīloqānnī [ularoqīmū təkīm] qīlmīsāq bolmaydu. Qūnki U biznī kōoqdap biznīngkīgə tajawuz qīloqānlārni qōlīmīzōqā tapxurdi. **24** Bu ixtā kīm silərgə maqul dəydu? Qūnki soqūxqā qūxkənnīng ūlūxī qāndāq bolsa yūk-tāqlārōqā qarīoquqīlārningmū ūlūxī xundāq bolīdu; hāmmə adəm təng bəlūxsun — dedī. **25** Xu kūndīn tartīp bu Isrāil ūqūn həkūm-bəlgīlīmə qīlīp bekitīldī. Būgūngīqə hām xundāq. **26** Dawut Zīklāgqā yetīp kəlgəndə, oljīdīn dostlīrī bolōqan Yəhūda aqsāqāllīrīoqā əwətip: — Mana, Pərwərdīgārning dūxmənlīrīdīn aloqan oljā silərgə bīr sowoqat bolsun, dedī. **27** U oljīdīn hām Bəyt-əldīkīlərgə, jənubīy Ramottīkīlərgə, Yattīrdīkīlərgə, **28** Aroərdīkīlərgə, Sīfmottīkīlərgə, Əxtəmoadīkīlərgə, **29** Rāqāldīkīlərgə, Yərahməəllīklārning xəhərlīrdīkīlərgə wə Kenīylārning

xəhərliridikilərgə, **30** Hormahtikilərgə, Qoraxandikilərgə, Ataktikilərgə, **31** Həbrondikilərgə wə Dawut wə adəmliri billə yürəgən həmmə yərdikilərgə sowoqat əwətti.

31 Əmdi Filistiyələr Israil bilən jəng qildi. Israilning adəmliri Filistiyələrnin aldidin qeqip, Gilboa teqida kirip yikitildi. **2** Filistiyələr Saul wə uning oqullirini tap besip qoqlawatatti. Filistiyələr bolsa Saulning oqulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup əltürdi. **3** Saulning ətrapini urux qaplıdi; okyaqılar Sauloqa yetixti; u ya oqi bilən eqir yarilanduruldi. **4** Andin Saul yaraq ketürgüqisigə: — Qiliqingni suqurup meni sanjip əltürüwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horlukqa qoyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraq ketürgüqisi intayin qorkup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul qiliqni elip üstigə əzini taxlıdi. **5** Yaraq ketürgüqisi Saulning əlgini kərip, umu ohxaxla əzini qiliqning üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, üq oqli, yaraq ketürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə birakla əldi. **7** Əmdi wadining u təripidiki həmdə Iordan dəryasining bu yekidiki Israillar əskərlirining qaqқанliqini wə Saul bilən oqullirining əlgini kərginidə, xəhərlərnə taxlap qaqti, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxti. **8** Əmdi xundaq boldiki, ətisi Filistiyələr əltürülgənlərnin kiyim-keqəklirini salduruwəlojili kəlgəndə Gilboa teqida Saul bilən oqullirining əlük yatқанliqini kərdi. **9** Ular uning bexini kesip sawut-yaraqqlirini saldurup bularni Filistiyələrnin zeminining həmmə yərlirigə apirip buthanilirida wə həlqning arisida bu hux həwərnə tarqatti. **10** Ular uning sawut-yaraqqlirini Axtarot buthanisida

qoyup  l kini B yt-Xan xəhiridiki sepiloqa esip qoydi. **11**
 mndi Yab x-Gileadta olturoquqilar Filistiylarning Sauloqa
nem  qil jinini angliqanda **12** ularning iqidiki h mm 
baturlar atlinip keqiq  mengip, Saul bilən oqullirining
 l klirini B yt-Xandiki sepildin q x r p, ularni Yab xk 
elip berip u y rd  k yd rdi. **13** Andin ularning səngəklirini
Yab xtiki yul junning t wig  d pn  qilip y tt  k n roza
tutti.

Samu'il 2

1 Saul elgəndin keyin, Dawut Amaləklərnı kırıqın kılıp yenip kəlgəndə, u Ziklagda ikki kün turdi. **2** Üqinqi küni xundak boldiki, mana Saulning ləxkərgahidin kiyimi yirtik wə bexioqa topa-qang qaqqan bir adəm kəldi. U Dawutning kexioqa kəlgəndə, yərgə yikilip bax urdi. **3** Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning ləxkərgahidin kəqip kəldim — dedi. **4** Dawut uningdin: İx kəndak boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin kaqti, həlktin bək jik kixi soquxta əldi. Saul bilən oqli Yonatanmu əldi, — dedi. **5** Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oqli Yonatanning əlgini kəndak bilding? — dəp soridi. **6** Uningoqa həwər bərgən yigit: Mən tasadiپی Gilboa teoioqa qikkənidim, mana Saul nəyzigə yəlinip turuptu; jəng hərwiliri wə atliklar uningoqa hujum kılıp uni kooqlawatatti. **7** U kəynigə qarap meni kərüp qaқirdi. Mən «Mana mən», dedim. **8** U: Əzüng kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim. **9** U yənə manga: Üstümdə turup meni əltürüwətkin; gərqə jenim məndə bolsimu, mən bək azaplinip ketiwatimən — dedi. **10** Xunga mən uning üstidə turup, uni əltürdüm, qünki, u xu həlda yikilsila, tirik qalmaydioqanlikini biləttim. Andin bexidiki tajni wə bilikidiki biləzükni elip muxu yərgə oqojamoqa elip kəldim, — dedi. **11** Xuan Dawut əz kiyimlirini yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boləqan barlik adəmlərmu həm xundak kildi. **12** Ular Saul bilən oqli Yonatan üqün, Pərwərdigarning həlki üqün, xundakla Israilning jəməti üqün matəm tutup ah-

zar k t r p kəqkiqə roza tutti; q nki ular kiliq astida yikilip qaza qil nani. **13** Dawut uning  ziga h w r bərgən yigittin: Kəyərdin sən? — d p soridi. U: Mən bir Amal k musapirning o lim n — dedi. **14** Dawut uningə: Sən kandaqmu P rw rdigarning məsih qil ninini həlak kilixka kolungni sozuxt n k rkmiding? — dedi. **15** Andin Dawut  z o lamliridin birini qaqirip uningə: Buyakka k l, uningə etilip berip, uni  lt rgin — d p buyrudi. Xuning bilən u uni uruwidi, [Amal k]  ldi. **16** Dawut uningə: Kan k rzing bexing  q xsun! Q nki  z a zing P rw rdigarning məsih qil ninini  lt rginingg  guwahlik berip  yiblidin, — dedi. **17** Xuning bilən Dawut Saul bilən o li Yonatan  q n matəm tutup mundak bir nəzmə o udi **18** (u «Okya» d p atal n bu n zmini pütkül Yəhuda həlkigə əgitinglar, d p buyrudi. D rw k  u «Yaxar» deg n kitabda p t lg nidi): — **19** — I Israil, sening g z l  zizing yukiri jayliringda kiro n bolup yatidu! Palwanlar xundak dəhxətlik yikildi u!? **20** Gat x hirid  bu h w rni bərmənglar, Axkelonning koqilirida uni elan kilm nglar, Filistiyining kizliri xadlanmisun, H tnisizl rning kizliri təntənə kilmisun! **21** I Gilboa ta liri,  st nglar  n  xəbnəm bolmisun, n  yamo ur q xm sun, N  sil rd  kətürülmə hədiyələr  q n h sul beridi n etizlar y n  k r nm sun! Q nki u y rd  palwanlarning kalkini bul andi; Saulning kalkini ya  bilən s r lm ydi n boldi. **22** Kirilidi narning kenini t km y, Palwanlarning tenidiki ye ini qapmay, Yonatanning okyasi heqqaqan [jəngdin] yano n  m s, Saulning kiliqi heqqaqan kinio a qaytkan  m s. **23** Saul bilən Yonatan həyat waqtida

söyümlük həm yekimlik idi, Ular ölümidimu bir-biridin ayrilmidi; Ular bürkütlərdin qakқан, xirlərdin küqlük idi. **24** I Israil kızliri, Saul üçün yioqlanglar, U silərnı bezəp kızoquq kiyimlərnı kiydürüp, Kiyimliringlərnı altun zibu-zinnət bilən zinnətligənidi. **25** Palwanlar kəskin jəngdə xundak dəhxətlik yikildioqu!? Yonatan yukiri jayliringda kirojin bolup yatidu! **26** Sən üçün həsrəttə qaldim, i inim Yonatan! Manga xunqə söyümlük iding! Manga boləjan muhəbbiting kaltis idi, Hətta kız-ayallarning muhəbbitidin artuq idi. **27** Palwanlar xundak dəhxətlik yikildioqu! Jəng qoralliri xundak dəhxətlik wəyran qilindioqu!»

2 Andin keyin Dawut Pərwərdigardın yol sorap: Yəhuda xəhərlirining birigə qıqaymu? dedi; Pərwərdigar uningə: — Qıqkın, dedi. Dawut, nəgə qıqay? — dəp soriwidi, U: Həbronə qıqkın — dedi. **2** Xuning bilən Dawut ikki ayali bilən, yəni Yizrəllik Ahinoam wə əsli Karməllik Nabalning ayali boləjan Abigail bilən u yərgə qıqti. **3** Dawut uning bilən birgə boləjan adəmlərnıng hər birini həm ularning hər biri öz eyidikilərnı u yərgə elip qıqti; ular Həbronning xəhərliridə olturaklaxti. **4** Yəhudaning adəmlirimu u yərgə kelip Dawutni Yəhuda jəmətigə padixah boluxқа məsilh kildi. Dawutқа Saulni dəpnə qiloqanlar Yabəx-Gileadtikilər, dəp həwər berildi; **5** Dawut Yabəx-Gileadtikilərgə əlqilər əwətip ularə: — «Olojanglar boləjan Saulə xundak yaxxilik qilip, uni dəpnə qiloqninglar üçün Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata qilojay. **6** Pərwərdigar silərgimu mehribanlik wə öz wəpalikini kərsətkəy; silər bundak qiloqninglar üçün

mənmu bu yaxılıqlarını silərgə qayturimən. 7 Əmdi hazır oğyərətlik bolunglar; qünki oğjanglar Saul əldi, Yəhuda jəməti meni məsih kəlip, əzlırigə padixah kildi» — dəp həwər yətküzdi. 8 Əmma Saulning qoxuning sərdari Nərning oğli Abnər Saulning uğli İxboxətni Mahanaimoğa elip berip, 9 uni Gileadqa, Gəxuriyaroğa, Yizrəəlgə, Əfraimoğa, Binyaminə wə xundakla pütkül İsrailə padixah kildi. 10 Saulning oğli İxboxət padixah boləanda kırık yaxqa kirgənidi. U İsrailning üstidə ikki yıl səltənət kildi. Həlbuki, Yəhuda jəməti Dawutqa əgixətti. 11 Dawutning Həbronda Yəhuda jəməti üstidə səltənət kələn wəktə yəttə yıl altə ay boldi. 12 [Bir kün] Nərning oğli Abnər Saulning oğli İxboxətning adəmliri bilən Mahanaimdin qikip Gibeonə bardı. 13 Xu qəşdə Zəruiyaning oğli Yoab bilən Dawutning adəmliri qikip ular bilən Gibeondiki kəlning yənida uqraxtı. Ulardın bir tərəp kəlning u yəkida, yənə bir tərəp kəlning bu yəkida olturdi. 14 Abnər Yoabqa: Yigitlər qəpup aldimizdə elixip oynisun — dedi. Yoab: Qəpsun — dedi. 15 Ular bəkitalgən san boyiqə Binyamin bilən Saulning oğli İxboxət tərəptin on ikki kixi wə Dawutning adəmliridin on ikki kixi qikip otturə otti. 16 Ular bir-birining bəxini qamallap tutup hərbi rəqibining bəqinioğa qiliqi bilən sanjixtı, həmmisi yikilip əldi. Xuning bilən u yər «Qiliq bislirining etizi» dəp ataldı; u Gibeondıdur. 17 U kündiki bolən səkuxux intayın əxəddiy boldı; Abnər bilən İsrailning adəmliri Dawutning adəmliri tərpidin məqlup qilindi. 18 Xu yərdə Zəruiyaning oğulliri Yoab, Abixay wə Asahəl degən üqəylən bar idi. Asahəl huddi daladiki jərəndək qakqan

idi. **19** Asahəl Abnərning kəyidin qoqlap yügürdi; Abnərgə əgixip ongoğa yaki soloğa burulmay tap besip qoqlidi. **20** Abnər kəynigə qarap: Sən Asahəlmusən? — dəp soridi. U: — Xundak, mən xu, dəp jawab bərdi. **21** Abnər uningoğa: Ya ongoğa ya soloğa burulup yigitlərnin birigə hujum kilip uning yarioqini özünggə tartiwalətin, dedi. Lekin Asahəl uni qoqlaxtin buruluxka unimidi. **22** Abnər Asahəlgə yənə: Meni əmdi qoqlimay burulup kətkin; mən seni nemə dəp urup yiqitkudəkmən? Undak qilsam akang Yoabning aldida kəndakmu yüzümni kətürüləymən? — dedi. **23** Lekin Asahəl yənila qoqlaxtin tohtimidi; xuning bilən Abnər nəyisining tutquqini uning korsikioğa tikiwətti. Nəyzə dümbisini tixip qikti; u xu yərdə yikilip əldi. Xundak boldiki, Asahəl yikilip əlgən yərgə hazır kelidolan hər bir kixilər u yərdə tohtap qalidu. **24** Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərni qoqlaxti. Kün patkanda ular Gibeonning qəligə mangidolan yolning boyioğa, Giah yezisining udulidiki Ammah edirlikioğa yetip kəldi; **25** Binyaminlar bolsa Abnərning kəynidə qoxundək səp bolup, bir dəng təpəsigə qikip turdi. **26** Abnər Yoabni qakirip: Qiliq daim adəmlərni yəp turuxi kerəkmü? Bu ixlarning aqiwiti pəkət əq-adawəttin ibarət bolidolanlikini bilməmsən? Sən kaqanoqigə həklərgə: «Qerindaxliringlarni qoqlaxtin tohtanglar» dəp buyrumay turiwerisən? **27** Yoab: Hudaning hayati bilən kəsəm kilimənki, əgər sən muxu səzni kilmioğan bolsang, kəpqilikning heqbiri qerindaxlirini qoqlaxtin ətigəngiqimu yanmaytti — dedi. **28** Buning bilən Yoab kanay qaldi; həmmə [Yəhudalar] xuan tohtidi wə qayta

Israilni qoʻlimidi, ular bilən qayta jəng qilixmidi. **29** Abnər bilən adəmliri bolsa keqiqə mengip, Arabah tüzənglikidin qikip, Iordan dəryasidin ətüp Bitron degən pütkül yurtni kezip ətüp, Maḥanayimoḡa yetip kəldi. **30** Yoab Abnərni qoʻlaxtin yenip barliq adəmlərni jəm kildi. Asahəldin baxqa Dawutning oʻqulamliridin on tokkuz adəm yoq qikti; **31** Lekin Dawutning adəmliri Binyaminlardan wə Abnərning adəmliridin üq yüz atmix kixini urup ältürgənidi. **32** Ular Asahəlni elip Bəyt-Ləhəmdə öz atisining kəbrisidə dəpnə kildi; andin Yoab bilən adəmliri keqiqə mengip, tang atqanda Həbronoḡa yetip kəldi.

3 Həlbuki, Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng uzun waqitkiqə dawamlaxti; Dawutning jəməti baroḡanseri küqəydi, lekin Saulning jəməti baroḡanseri ajizlaxmaqta idi. **2** Həbronda Dawut bir qanqə oʻqulluq boldi, uning tunjisi Amnon bolup, Yizrəəllik Aḡinoamdin tuoʻuldi; **3** ikkinqisi Kileab bolup Karməllik Nabalning ayali boloḡan Abigaldin tuoʻuldi. Üqinqisi Abxalom idi. U Gəxorning padixaḡi Talmayning qizi Maakaḡdin tuoʻuloḡanidi, **4** tətinqisi Adoniya bolup Həggittin tuoʻuloḡan idi. Bəxinqisi Xəfatiya bolup Abitaldin tuoʻuloḡan idi. **5** Altinqisi Yitriam bolup Dawutning ayali əglaḡdin tuoʻuldi. Dawutning bu altə oʻqlining həmmisi Həbronda tuoʻuldi. **6** Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti otturisdiki jəng dawamida, Abnər Saulning jəmətidə öz ḡoquqini küqəytti. **7** Əmdi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning qizi bolup, ismi Rizpaḡ idi. Bir küni Ixboxət Abnərgə: Nemixqa atamning keniziki bilən billə boldung? — dedi. **8** Abnər Ixboxətning

bu s zlidirg  intayin aqqiklinip mundak dedi: — «Mən b g nki kündimu atang Saulning j m tig , uning uruk-tu qanlirio a w  dostlirio a mehribanlik kərsitip, seni Dawutning k lio a tapxurmio an tursam, meni Y h dao a t w  bir itining bexidək k r p, b g n bu hotun  q n meni gunah ka buyrumakqimus n? **9** Mən P rw rdigarning Dawutka k s m bilən w d  kil jiniid k kilmisam Huda m nki Abnərni kattik ursun w  uningdin artuk ursun! **10** — yəni, padixahlikni Saulning j m tidin yətkəp, Dawutning təhtini Dandin B  r-Xeba iq  pütkül Israil bilən Y h daning  stig  tiklimis m!». **11** Ixboxət Abn rdin k rkup, uningo a jawab n bir eo iz s z kilixkimu j r’ t kilalmidi. **12** Abn r bolsa  zi  q n  lqil rni Dawutning k xio a mangdurup uningo a: Zemin kimningki? Mən bilən  hd  t zgin, mening kolum sening t ripingd  bolup, pütkül Israilni sanga mayil kilim n — dedi. **13** Dawut jawab berip: — Bolidu, mən sən bilən  hd  kilay. P k t birla ixni t l p kilay; mening k ximio a k lg nd  Saulning kizi Mikalni elip k lmis ng, y z mni k r lm ys n, dedi. **14** Andin Dawut Ixboxətning k xio a əlqilərni mangdurup: Mən bir yüz Filistiyning h tniliki bədili bilən alo an ayalim Mikalni manga kayturup b rgin — dedi. **15** Ixboxət adəm  w tip Mikalni uning eridin, yəni Laixning o qli Paltiy ldin elip k ldi. **16** Lekin uning eri Bahurimo iq  uning kəynidin yio lio an peti  gixip mangdi. Ahir berip Abn r uningo a: — Yenip k tkin, dewidi, u kaytip k tti. **17**  mdi Abn r Israilning a sakallirio a: Silər burun Dawut  stimizg  padixah bolsun, deg n arzu-ist kt  boldunglar. **18**  mdi hazir h rik t kilinglar; q nki P rw rdigar

Dawut tooqrisida: — Qul-bəndəm Dawutning qoli bilən Israil həkimi Filistiyələning qolidin, xundaqla barlik duxmənlirining qolidin kutkuzimən, — degənidi. **19** Abnər yənə Binyaminlarning kulikiojimu muxu səzlərni eytti. Andin Israil bilən Binyaminning pütkül jəmətining arzu-istəklirini Dawutning kulikioja eytixka Həbronəja bardi. **20** xundaq kəlip Abnər yigirmə adəmninğ həmrəhlikida Həbronəja Dawutning kəxioja kəlgəndə Dawut Abnər wə uning adəmlirigə bir ziyapət təyyarlidi. **21** Abnər Dawutka: Mən kəzoqilip pütkül Israilni oqjam padixahning aldioja jəm kəlay, ular sening bilən əhdə kəlixsun, andin sən əz kənglünğ haliojanning barliki üstidin səltənət kəlalaydiojan bolisən, dedi. Xuning bilən Dawut Abnərni yoloja selip kəydi, u aman-esən kəytip kətti. **22** Mana, xu əsnada Dawutning adəmliri bilən Yoab bir yərgə hujum kəlip nuroqun olja elip kəytip kəldi. Lekin Abnər xu qəoqda Həbronda Dawutning kəxida yok idi; qünki Dawutning uzitip kəyuxi bilən aman-esən kəytip kətkənidi. **23** Yoab wə uning bilən boləjan pütkül kəoxun yetip kəlgəndə, hək uningəja: Nərninğ ooqli Abnər padixahning kəxioja kəldi, padixah uni yoloja selip kəyuxi bilən u aman-esən kəytip kətti — dedi. **24** Andin Yoab padixahning kəxioja berip: Bu sening nemə kəlojining?! Mana, Abnər kəxingəja kəptu! Nemixka uni yoloja selip kəydung? U həzir ketiptu! **25** Sən Nərninğ ooqli Abnərni bilisənoqu! Uning kəlix jəzmən seni aldax üqün, sening qəkip-kiridiojan yolunğni, xundaqla barlik ix-paalitəytingni biliwelix üqündur, — dedi. **26** Yoab Dawutning kəxidən qəkixi bilən u həwərqilərni Abnərninğ kəynidin mangdurdi. Ular uni Sirah kəduqinənğ yenidin

yandurup elip keldi; lekin Dawut bu ixtin bihəwər idi.

27 Abnər Həbronəya yenip kəlgəndə Yoab uni xəhər qowukida uqritip, «Sanga dəydiəqan məhpiy səziim bar idi» dəp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlning qan kisasini elix üçün korsikioya piqaq saldi, xuning bilən u öldi. **28** Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlikim Pərwərdigarning aldidə Nərning oqli Abnərning akkan qeni üçün mənggü bigunahdurmiz;

29 [uning qenini akkuzux] gunahı Yoabning bexioya wə atisining jəmätining bexioya kaynam bolup qüxsun; Yoabning ailisidin akma yara kesili, yaki mahaw kesili, yaki hasioya tayanocuqi, qiliqtin elgüqi yaki ax-tülüksizlər əksümisun! — dedi. **30** Xundak kilip, Abnər Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni əltürgini üçün, Yoab bilən inisi Abixay uni əltürdi. **31** Dawut Yoabka wə uningəya əgəxkən barlik həlkqə: Kiyimliringlarni yirtinglar! Bəz kiyim kiyinglar! Abnərning [meyiti] aldidə matəm tutunglar! dedi. Dawut padixah [Abnərning] jinazisining kəynidin mangdi. **32** Ular Abnərni Həbronda dəpnə kildi, padixah Abnərning kəbrisining yenidə awazini kətürüp yiojlidi; həlkning həmmisimu yiojlaxti. **33** Padixah Abnər üçün mərsiyə oqur: — «Abnərning əhməktək elgini toqrimu? **34** Qolliring baqlaqlik bolmisimu, Putlurung ixkəllik bolmisimu, Lekin sən kixilərnin rəzillərnin qolida yikilərinidək, yikilip elgənsən!» — dedi. Xuning bilən həlkning həmmisi uning üçün yənə yiojlaxti. **35** Andin barlik həlk Dawutning yenioya kelip, uningəya kün patquqə tamak yeyixni etündi. Əmma Dawut kəsəm iqip: Mən kün patmasta ya nan ya baxka hərəkəndək

nərsini tetisam, Huda meni ursun yaki uningdin artuq jazalisun, — dedi. **36** Barliq h lk buni bayqap, bu ixtin razi boldi; əməliyəttə padixah qiloqan h rbir ix barliq həlkni razi qilatti. **37** Xuning bilən barliq h lk, xundaqla pütkül Israil xu k ni Nərning oqlı Abnərning  lt r lixining padixahning kərsətmisi əməslikini bilip y tti. **38** Padixah  z hizmətkarlıriqə: Bil msil r? B g n Israilda bir s rdar, uluql bir zat yikildi! **39** G rql mən Məsih qilinip padixah tikl ng n bolsammu, mən ajiz bir b ndim n. Bu adəmlər, yəni Zəruiyaning oqullirining w hxiyilikini mən k t r lmig d km n; P rw rdigar rəzillik qiloquqining r zillikini  z bexioql qaytursun! — dedi.

4 Saulning oqlı Abnərning Həbronda  lginini angliqlanda qoli boxixip k tti, barliq Israil d kk -dükkigə q xti. **2** Saulning oqlining qoxunining aldin y r r qismida ikki s rdari bolup, birining ismi Baanah, y n  birining ismi R kab idi. Ular Binyamin qəbilisidin bolqlan B  rotluq Rimmonning oqulliri idi (q nki B  rot Binyamin qəbilisigə t w  h sablınatti; **3** lekin B  rotluqlar Gittaimoql keqip berip u y rd  bu k ngiq  musapirdək yaxawatidu). **4** Saulning oqlı Yonatanning bir oqlı bolup, puti aqsak idi. Saul bilən Yonatanning  lg nliki toqruluk h w r Yizr elg  y tk nd , u b x yaxqa kirgən idi. Inik anisi uni elip qaqtı; lekin xundaq boldiki, u aldirap y g rg qk , bala q xup ketip, aqsak bolup qalqlanidi. Uning ismi Məfiboxət idi. **5**  mdi bir k ni B  rotluq Rimmonning oqulliri R kab bilən Baanah qingqi q x waqtida Ixboxətning  yig  bardı. Ixboxət

qüxlük uyquda uhlawatqanidi. **6** Ular buqday alimiz deganni bahana qilip, oyining iqkirigə kirip, Ixboxətning qorsiqioqa [piqak] sanjidi. Andin Rəkab wə Baanaḥ keqip kətti **7** (ular Ixboxət ḥujrisida kariwatta yatqinida, eygə kirip, uni ɵltürgənidi). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip keqiqə Arabaḥ tüzlənglikidin mengip ɵtti. **8** Ular Ixboxətning kallisini Ḥebroḥoqa, Dawutning kexioqa elip berip, padixaḥqa: Mana, bu janablrining jenini izdigən düxmənliri Saulning oqlı Ixboxətning kallisı! Bögün Pərwərdigar oqjam padixaḥni Saul bilən nəslidin intikaḥ elixka muyəssər kildi — dedi. **9** Dawut Bəərotluk Rimmonning oqulliri Rəkab bilən inisi Baanaḥoqa: Meni barlik kıyinqiliklardin kutkuzoqan Pərwərdigarning ḥayati bilən kəsəm kılimənki, **10** burun birsi Dawutka hux həwər elip kəldim, dəp oylap, manga: — Mana, Saul ɵldi, dəp kəlgəndə, mən uni elip Ziklagta ɵltürüwəttim. Bərhək, mana bu uning yətküzgən həwirining mukapati boləjanidi! **11** Əmdi mən xundak kıloqan yərdə, rəzil adəmlər əz ɵyidə orunda yatqan bir ḥəkkaniy kixini ɵltürgən bolsa, mən nemə kılay?! Uning aqқан қan қərzini silərnıng қolunqlardin elip, silərni yər yüzidin yoқatmamdim? — dedi. **12** Dawut oqulamliroqa buyruk kıliwidi, ular bularni қətl қildi. Ularning қol-putlirini kesip, ularni Ḥebrondiki kəlning yenida esip қoydi; lekin ular Ixboxətning bexini elip Ḥebronda Abnərnıng қəbrisidə dəpnə қildi.

5 Andin keyin Israilning barlik қəbililiri Ḥebroḥoqa Dawutning kexioqa kelip: Қarisila, biz ɵzlrining ət-səngəkliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət

qiloqandimu Israil h kig  j ngg  qiqip-kirixkə yolbaxqi bolqan  zliri idila; P rw rdigar siligə: Sən Mening h kim Israilning padiqisi bolup, ularni bakisən, Israilning əmiri bolis n, degənidi — dedi. **3** Xuning bilən Israilning h mm  aqsakalliri Hebronqa padixahning kexioqa k ldi; Dawut padixah Hebronda, P rw rdigarning aldidida ular bilən  hd  tüzüxti. Andin ular Dawutni Israilqa padixah boluxka məsih qildi. **4** Dawut padixah bolqanda ottuz yaxka kirgən bolup, kirik yil səltənət qildi. **5** U Hebronda Y hudaning  stid  y tt  yil alt  ay səltənət qilip, Yerusalemda pütkül Israil bilən Y hudaning  stid  ottuz  q yil səltənət qildi. **6** Padixah  z ad mliri bilən Yerusalemqqa qiqip, xu zeminda turoqan Yəbusiylar bilən j ng qiloqli bardi. Ular Dawutqa: Sən bu yerg  kirəlməysən, b lki hətta korlar bilən aqsaklar seni qekind ridu! — dedi. Q nki ular: «Dawut bu yerg  k t'iy kirəlməydu», d p oylaytti. **7** Lekin Dawut Zion qoroqinini aldi (bu y r Dawutning x hiri d p atilidu). **8** Dawut u k ni: Kimki Yəbusiylarni uray desə s ngg q bilən qiqixi ker k, andin u Dawut qin-qinidin  q kəridioqan bu kor, aqsaklar bilən [ esablخالaydu], dedi. Xuning bilən «Korlar ya aqsaklar  yg  kirmisun» d ydioqan maqal p yda boldi. **9** Xundak qilip Dawut qoroqanda turdi w  u y rni «Dawutning x hiri» d p atidi. Dawut x h rning  trapiqa Millodin tartip iq t r pkiq  imarət saldi. **10** Dawut baroqanseri qudrət tapti; samawiy qoxunlarning S rdari bolqan Huda P rw rdigar uning bilən bill  idi. **11** Turning padixahi Hiram Dawutning kexioqa əlqilərni  w tti w  ular bilən qoxup, kedir yaoqqliri, yaoqqqilar w  taxqilarni

əwətti; ular Dawut üçün bir orda yasap bərdi. **12** Dawut Pərwərdigarning əzini Israiloşa padixah tikləp, əz həlki Israil üçün əzining padixahlığını gülləndürgənlikini bilip yətti. **13** Dawut Həbrondin kəlgəndin keyin Yerusalemdin yənə ayallarnı wə kenizəklərnı aldı; xuning bilən Dawutka yənə kəp oşul-qızlar tuşuldi. **14** Yerusalemda uningdin tuşulşanlarning isimliri mana mundak idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman, **15** Ibhar, Elixua, Nəfəg, Yafiya, **16** Elixama, Eliada wə Elifələt. **17** Filistiyələr Dawutning Israiloşa padixah boluxka məsihlənginini anglişanda, ular həmmisi Dawutni tutkili qıkti, Dawut bunı anglapla, qoroşanoşa qüxti. **18** Filistiyələr kelip «Rəfayim jiləşisi»da yeyilip turdi; **19** Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Filistiyəlgə qarxi atlinaymu? Ularnı qolumoşa tapxurarsənmu? — dedi. Pərwərdigar Dawutka: Qikkin! Qünki, Mən Filistiyələrnı jəzmən qolungoşa tapxurimən — dedi. **20** U waqıtta Dawut Baal-Pərazimoşa bardı. U yərdə Dawut ularnı tarmar kildi. U: — «Pərwərdigar mening aldimda düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yarnı elip kətkəndək bəşüp kirdi» — dedi. Xuning bilən u yərnı «Baal-Pərazim» dəp atidi. **21** Filistiyələr u yərdə əz məbudlirini taxlap kətti; Dawut bilən adəmliri ularnı elip kətti. **22** Əmdi Filistiyələr yənə qikip «Rəfayim jiləşisi»da yeyilip turdi. **23** Dawut Pərwərdigardin yol soridi. Pərwərdigar: Sən u yərgə qikmay, bəlki ularning kəynidin aylinip ətüp üjmə dərəhlirining udulidin hujum kiləşin — dedi, **24** Xundak boliduki, sən üjmə dərəhlikining üstidin ayaoş tiwixini anglixing bilənla dərhal atlan; qünki xu tapta Pərwərdigar Filistiyələrnıng qoxunioşa hujumoşa

qikqan bolidu, — dedi. **25** Dawut Pərwərdigarning uningqə əmr qilətinidək qilip, Filistiylərnə Gibeondin Gəzərgiqə qoqlap kirdi.

6 Dawut Israilning arisidin barliq sərhil adəmlərnə yiqiwidi, bular ottuz ming qikti. **2** Andin Dawut wə uningqə əgəxkənlərnəng həmmisi Hudaning əhdə sanduqini yətkəp kelix üqün Yəhudadiki Baalahqə qikti; sanduq [mukəddəs] nam bilən, yəni kerublarning otturisida olturoquqı samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning nami bilən ataləjanidi. **3** Ular Hudaning əhdə sanduqini dəngdə olturuxluq Abinadabning əyidə yengı bir qarwioqə selip, uni xu yərdin elip qikti. Abinadabning oqulliri Uzzah bilən Ahıyo u yengı qarwini həydidi. **4** Ular qarwini Hudaning əhdə sanduqı bilən dəngdə olturuxluq Abinadabning əyidin elip qikti; Ahıyo əhdə sanduqining aldida mangdi. **5** Dawut bilən pütkül Israil jəmətidikilər Pərwərdigarning aldida təntənə qilip küy oqur qiltar, təmbur, dap, daqa-dumbaq wə qanglar qelip ussul oynidi. **6** Lekin ular Nakonning haminiqə kəlgəndə, kalilar aldiqə müdürəp kətkənliki üqün, Uzzah qolini sozur Hudaning əhdə sanduqini tutiwaldi. **7** Pərwərdigarning qəziqi Uzzahqə qozqaldi; u hata qilətinini üqün, uni Huda xu yərdə urdi. Xuning bilən Uzzah Hudaning əhdə sanduqining yenioqə yikilip əldi. **8** Lekin Dawut bolsa Pərwərdigarning Uzzahning tenini bəskənləkiqə aqqıqlandi wə u yərnə «Pəraz-Uzzah» dəp atidi; u yər bügünki künqiqə xundaq atilidu. **9** U küni Dawut Pərwərdigardın qorqur: Pərwərdigarning əhdə sanduqini əzümningkiqə qaysi yol bilən əkelərmən?

— dedi. **10** Xuning üqün Dawut Pərwərdigarning əhdə sanduqini «Dawut xəhəri»gə, əziningkigə yetkəxni halimidi; Dawut uni elip berip, Gatlik Obəd-Edomning əyidə qaldurdi. **11** Pərwərdigarning əhdə sanduqi Gatlik Obəd-Edomning əyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edom wə uning pütkül əyidikilərnə bərikətlidi. **12** Dawut padixahqa: — «Pərwərdigar Əz əhdə sanduqi wəjidin Obəd-Edom wə uning barini bərikətlidi» dəp eytilidi. Xunga Dawut Hudaning əhdə sanduqini Obəd-Edomning əyidin elip qikiq, huxluk bilən Dawutning xəhərigə elip kəldi. **13** Pərwərdigarning sanduqini kətürgənlər altə kədəm mengip, xundak boldiki, u bir buqa bilən bir bordak mozayni qurbanlik qildi. **14** Dawut bolsa kanap əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida küqining bariqə ussul oynaytti; **15** Dawut bilən Israilning pütkül jəməti təntənə qilip warkirixip, kanay qelixip Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip qikiwatatti. **16** Pərwərdigarning əhdə sanduqi Dawutning xəhərigə elip kirilginidə, Saulning qizi Mikal derizidin qarap, Dawut padixahning səkrəp Pərwərdigarning aldida ussul oynawatqanlikini kərüp, uni əz kənglidə mənəsitmidi. **17** Ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kirip, Dawut uning üqün tiktürgən qedirning ottursida qoydi. Andin Dawut Pərwərdigarning aldida kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini sundi. **18** Dawut kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini kəltürüp bolup, halayiqqa samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tilidi. **19** U pütkül Israil jamaitigə, ər bilən ayallarning hər birigə birdin qoturmaq, birdin horma

poxxili wə birdin üzüm poxxilini təksim qilip bərdi. Andin həlkning hər biri öz öyigə yenip kətti. **20** Dawut öz ailisidikilərnı mubarəkləx üqün yenip kəlgəndə, Saulning kızı Miqal uning aldioğa qikip: Bügün Israilning padixahı özini xunqə xərəplik kərsəttimu, qandax? U huddi pəs bir adəmning nomussizlaqə özini yalingaqliqiniyoğa ohxax, hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldida özini yalingaqlıdi! **21** Dawut Miqaloğa: Undax [xadlanənim] Pərwərdigar aldida idi. U atang wə uning pütkül jəmətini erüp, meni Pərwərdigarning həlki boləjan Israil üstigə baxlamqi qilip tiklidi. Xunga mən Pərwərdigarning aldida ussul oynaymən! **22** Əməliyəttə mən özümni tehimu ərziməs qilip, öz nəzirimdə özüm təwən boluxka razimən. Lekin sən eytkən u dedəklərnıng nəziridə bolsa, hərmətkə sazawər bolimən — dedi. **23** Saulning kızı Miqal bolsa, əlidioğan künigiqə bala tuoqmidi.

7 Padixah öz ordisida turatti, Pərwərdigar uningəğa ətrapidiki barlık düxmənliridin aram bərgəndin keyin, **2** padixah Natan pəyoğəmbərgə: Mana qara, mən kedir yaşıqıdin yasaloğan əyde olturimən, lekin Hudaning əhdə sanduqi bir qidirning iqidə turuwatidu — dedi. **3** Natan padixahqa jawap berip: Kənglüngdə nemə oyliqining bolsa, xuni qiloğın; qünki Pərwərdigar sening bilən billidur — dedi. **4** Lekin keqidə xundax boldiki, Pərwərdigarning səzi Natanoğa kelip mundax deyildi: **5** — Berip qulum Dawutka degin: «Pərwərdigar: — «Sən dərwəxə Manga turidioğanəğa əy salmaqquimusən?» — dəydu. **6** — «Mən Israillarnı Misirdin qıqaroğandin tartip, bu künigiqə bir əyde olturmidim, bəlki bir qedirni makan qilip, kezip

yürdüm. **7** Mən Əzüm barlik Israillar bilən yürgən həmmə yərlərdə, həlkim Israilni padiqi bolup bekixka əmr kiloanlaroqa, yəni Israilning hərəkəndə kəbilisining bir [yetəqisigə]: Nemixka Manga kedir yaşıqatın bir əy yasimaysilər? — dəp bakқанmu? **8** Əmdi kulum Dawutka mundak deyin: — Samawiy koxunlarning Sərdari boləjan Pərwədigar: — Seni həlkim Israiloqa baxlamqi kilip tikləx üçün seni yaylaklardın, kəy bekixtin elip kəldim, — dəydu, **9** — wə məyli kəyərgə barmioqin, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlik düxmənliringni yokitip kəldim; yər yuzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə boləjandək seni uluq nam-xəhrətkə sazawər kildim. **10** Mən həlkim boləjan Israiloqa bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip əstürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidiojan, parakəndiqilikə uqrimaydiojan bolidu. Rəzillər dəsləptididikək, xundakla Mən həlkim Israil üstigə həkümranlik kilixka hakimlarni təyinligən künlərdikidək, ularoqa kaytidin zulum salmaydu. Mən hazır sanga həmmə düxmənliringdin aram bərdim. Əmdi Mənki Pərwədigar sanga xuni eytip koyayki, Mən sening üçün bir əyni qurup berimən!» — dəydu. **12** «Künliring toxup, ata-bowiliring bilən [өлümdə] uhlioqiningda, Mən əz puxtingdin boləjan nəslingni sening ornungda turoquzup, padixahlikini məzmut kilimən. **13** Mening namim üçün bir əyni yasioquqi u bolidu, wə Mən uning padixahlik təhtini əbədgiqə mustəhkəm kilimən. **14** Mən uningə ata bolimən, u Manga oquq bolidu. Əgər u kəbihlik kilsa, uningə insanlarning tayiqi bilən wə adəm baliliringning sawak-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən. **15**

Əmma Mən sening aldingda ərüwətkən Sauldin mehİR-xəpkitimni juda qİlojİnimdək, unİngdin mehİR-xəpkitimni juda qİlmaymən. **16** Xuning bilən sening øyüŋ wə sening padixahlıqİng aldingda həmixə məzmut qİlinidu; təhtİng əbədgiqə məzmut turoquzulidu». **17** Natan bu barlıq səzlər wə barlıq wəhİyni həqnemə qaldurmay, Dawutqa eytip bərdi. **18** Andin Dawut padixah kirip, Pərwərdİgarning aldida olturup mundaq dedi: «I, Rəb Pərwərdİgar, mən zadi kim idim, mening øyüm nemə idi, Sən meni muxu dərijigə kəturgüdək? **19** Lekin, i Rəb Pərwərdİgar, [mening bu mərtiwəm] Sening nəziringdə kiqİkkinə bir ix hesablandi; qünki Sən mən qulungning øyining yirak kəlgüsi toqruluk səzİding; bu həmmila adəmgə daim bolidioqan ixmu, i, Rəb Pərwərdİgar? **20** Əmdi Dawut Sanga yənə nemə desun? Sən Əz qulungni tonuysən, i, Rəb Pərwərdİgar! **21** Sən səz-wədəŋ wəjidin, Əz kənglİngdikigə asasən bu uluq İxning həmmisini qulung bilsun dəp bekitip qİloqansən. **22** Xunga Sən uluqsən, i Pərwərdİgar; qulaklırimiz barlıq angliqİnidək, Sening təŋgdixing yok, Səndin baxqa həqkandəq ilah yoktur. **23** Həlkİng Israildək yənə baxqa bir əl barmu, ular jaqanda alahidə turidu? — Qünki [Sən] Huda ularni Misirdin qutquzup Əzüŋgə has bir həlk qİlix üqün, xundakla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, Əzüŋ barding; Sən Əzüŋ üqün Misirdin, əllərdin wə ularning ilahliridin qutquzup qİkqan həlkİng aldida zemining üqün uluq wə dəhxətlik ixlarni qİlding. **24** Sən həlkİng Israilni Əzüŋ üqün əbədgiqə bir həlk boluxqa bekitting; Sən, i Pərwərdİgar, ularning Hudasi boldung. **25** Əmdi hazır, i

Pärwərdigar Huda, Əz kʉlung wə uning əyi tooqrisida eytkən wədənggə əbədgiqə məzmut əməl kʉləin; Sən degənliring boyiqə ixni ada kʉləaysən! **26** Sening naming əbədgiqə uluqʉlinip: — Samawiy qoxunlarning Sərdari boləan Pärwərdigar Israilning üstidə turidiqan Hudadur, dəp eytilsun, xundakla Əz kʉlungning əy-sulalisi sening aldingda məzmut turəquzulsun. **27** Qʉnki Sən, i samawiy qoxunlarning Sərdari boləan Pärwərdigar, Israilning Hudasi Əz kʉlungəqə: Mən sanga bir əy-sulalə kurup berimən, dəp wəhʉiy kʉlding; xunga kʉlung bu duani sening aldingda kʉlixkə jʉr'ət kʉldi. **28** Əmdi sən, i Rəb Pärwərdigar, birdinbir Hudadursən, Sening səzliring həkʉkəttur wə Sən bu bəht-iltipatni Əz kʉlungəqə wədə kʉlding; **29** xunga kʉlungning əy-jəmətini Sening aldingda mənggʉ turuxkə nesip kʉlip bərikətligəysən; qʉnki Sən, i Rəb Pärwərdigar, buni wədə kʉləansən; bu bəht-iltipating bilən Əz kʉlungning əy-jəməti əbədgiqə bəht-iltipatqə nesip bolidu».

8 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyəlgə hʉjum kʉlip, ularni boysundurdi. Xundak kʉlip, Dawut Filistiyələrning kolidin mərkiziy xəhərning həkʉkʉini aldi. **2** U həm Moabiyəqə hʉjum kʉlip, ularnimu məqlup kʉldi. U ularni yərgə yatquzup, tana bilən əlqəp, ikki tana kəlgənlərni əltürdi, bir tana kəlgənlərni tirik qaldurdi. Moabiyəlar bolsa Dawutqə bekinip, uningəqə selik tapxurdi. **3** Andin Zobaḥning padixahʉ Rəḥəbning oqlʉ Hədad'ezər Əfrat dəryasiqə qʉkʉp, xu yərdiki həkimiyətini əzigə qaytidin tartiwalməqʉi boləanda, Dawut uningəqə hʉjum kʉlip, məqlup kʉldi. **4** Dawut

uning qoxunidin bir ming yəttə yüz atlıq əskərni wə yigirmə ming piyadə əskərni əsir qildi; Dawut hərwa atlirining piyini kəstürdi, lekin əzigə yüz hərwilik atni qaldurup qoydi. **5** Dəməxktiki Suriylər Zobaḥning padixahı Hədad'ezərgə yardım berix üqün qikti, lekin Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming adəmni ɵltürdi. **6** Andin Dawut birnəqqə bargah əskərlərni Dəməxktiki Suriylərning zeminida turoquzdi; xuning bilən Suriylər Dawutqa bekinip uningoqa selik tapxurdi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningoqa nusrət berətti. **7** Dawut Hədad'ezərning oqlamlirioqa təminləngən altun qalkanni tartiwelip, Yerusalemoqa kəltürdi **8** wə Hədad'ezərning xəhərliri boləqan Bitah bilən Birotay xəhərliridinmu intayin kəp misni qoloqa qüxürdi. **9** Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'ezərning pütün qoxunini məoqlup qilojinini anglap, **10** əz oqli Yoramni Dawutning qalini soraxqa wə Dawutning Hədad'ezər bilən jəng kilip uni məoqlup qilojiniəqa uni təbrikləxkə əwətti. Qünki Hədad'ezər daim Toy bilən jəng kilip keliwatatti. Yoram bolsa kümüx, altun wə mis qəqa-buyumlarni elip kəldi. **11** Dawut padixahı muxularni wə əzi bekinduroqan həmmə əllərdin, jümlidin Suriylərdin, Moabiyərdin, Ammoniyərdin, Filistiyərdin wə Amaləklərdin olja aləqan altun-kümüxlərni Pərwərdigarəqa atap beoqixlidi. Bular Zobaḥning padixahı Rəḥəbning oqli Hədad'ezərdin aləqan oljini əz iqigə alidu. **13** Dawut Suriylərni məoqlup kilip, yəni on səkkiz ming adəmni «Xor wadisi»da ɵltürüp yanəqanda, uning nam-dangqi heli qikqanidi. **14** U Edomda əskər bargahlrini turoquzdi; pütün Edomda bargahlarni

qurdi. Xuning bilən Edomiylarning həmmisi Dawutka beqindi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningə nusrət berətti. **15** Dawut pütkül Israil üstigə səltənət kildi; u pütkül həlkini sorap, adil həkümlər qikirip adalət yürüzətti. **16** Zəruiyaning oqlı Yoab qoxunning sərdari boldi; Ahiludning oqlı Yəhoxafat mirza boldi; **17** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Ahimələk kaqin boldi; Seraya diwan begi boldi. **18** Yəhoyadaning oqlı Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərnin yolbaxqisi boldi; Dawutning oqullirimu kaqin boldi.

9 Dawut: Saulning əyidin tirik qaloqan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonatanning hərmitidə uningə xapaət kərsitəy? — dedi. **2** Əmdi Saulning ailisidiki Ziba degən bir hizmətkar qaloqanidi. Ular uni Dawutning kəxiqə qaqirdi. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamu? dəp soridi. U: Pəqir mən xu! — dedi. **3** Padixah; Saulning ailisidin birərsi tirik qaldimu? Mən uningə Hudaning xapaitini kərsitəy dəwatimən, — dedi. Ziba padixahqa: Yonatanning bir oqlı tirik qaldi; uning ikki puti aqsaydu — dedi. **4** Padixah uningdin: U kəyərdə, dəp soridi. Ziba padixahqa: U Lo-Dibarda, Ammiəlning oqlı Makirning əyidə turidu — dedi. **5** Xunga Dawut padixah kixi əwətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqlı Makirning əyidin elip kəldi. **6** Saulning nəwrisi, Yonatanning oqlı Məfiboxət Dawutning aldiqə kəlgəndə, yüzini yərgə yiqip, təzim kildi. Dawut: [Sən] Məfiboxətmu? — dəp qaqiriwidi, u: Pəqir xu! — dəp jawap qayturdi. **7** Dawut uningə: Qorkmioqin, atang Yonatan üqün, sanga xapaət qilmay qalmaymən; bowang Saulning həmmə yər-zeminlirini sanga qayturup berəy,

sən həmixə mening dastihinimdin oʻizalinişən — dedi.

8 Məfiboxət təzim kʻilip: Ƙulung nemə idi, məndək bir əlük it aliyliri ƙədirligüdək nemə idim? — dedi. **9** Andin padixah Saulning hizmətkari Zibani qakirip uningə: Saulning wə pütkül ailisining həmmə təəllukatini mana mən oʻjjangning oʻqlining ƙoligə bərdim. **10** Sən bilən oʻqulliring wə hizmətkarliring uning üqün xu zeminda teriqilik kʻilip, qikƙan məhsulatlirini oʻjjangning oʻqligə yeyixə tapxurunglar. Oʻjjangning oʻqli Məfiboxət mən bilən həmixə həmdastihan bolup oʻizalidid, — dedi (Zibaning on bəx oʻqli wə yigirmə hizmətkari bar idi). **11** Ziba padixahƙa: Oʻjam padixah ƙullirigə buyruəjanning həmmisigə ƙəminiliri əməl kʻilidid, — dedi. Padixah Dawut [yənə]: Məfiboxət bolsa padixahning bir oʻqlidək dastihinimdin taam yesun — [dedi]. **12** Məfiboxətning Mika degən kʻiqik bir oʻqli bar idi. Zibaning əyidə turuwatƙanlarning həmmisi Məfiboxətning hizmətkarliri boldi. **13** Əmdi Məfiboxət Yerusalemda turatti; qünki u həmixə padixahning dastihinidin taam yəp turatti. Uning ikki puti aƙsaƙ idi.

10 Keyin xundək ix boldiki, Ammoniylarning padixahı əldi wə uning Hənun degən oʻqli ornida padixah boldi.

2 Dawut bolsa: Uning atisi manga iltipət ƙərsətkəndək mən Nahaxning oʻqli Hənunəgə iltipət ƙərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisining pətisigə [Hənunning] ƙənglini soraxƙa əz hizmətkarliridin birnəqqini mangdurdi. Dawutning hizmətkarliri Ammoniylarning zeminiəgə ƙəlgəndə, **3** Ammoniylarning əməldarliri oʻjgisi Hənunəgə: Sili Dawutni rastla atilirining hərəmiti üqün ƙaxlirigə

kəngül sorap adəm əwətiptu, dəp qaramla? Dawutning
hizmətkarlirini qaxliriqə əwətini xəhərni paylap
uningdin məlumat elix, andin bu xəhərni aqdurux üqün
əməsmu? — dedi. **4** Xuning bilən Hənanun Dawutning
hizmətkarlirini tutup, saqallirining yerimini qüxürüp,
kiyimlirining bəldin təwinini kəstürüp, kətini eqip
kətküzüwətti. **5** Bu həwər Dawutqa yətküzüldi; u
ularni kütüwelixqə aldiqə adəm mangdurdi; qünki ular
intayin nomus həs qiloqanidi. Padixah ularqə: Saqal-
burutunglar əskiqlik Yeriho xəhəridə turup, andin
yenip kelinglar, — dedi. **6** Ammoniyalar əzlirining
Dawutning nəpritigə uqrioqanlikini bilip, adəm əwətip
Bəyt-Rəhəbdiki Suriylər bilən Zobaqdiki Suriylərdin
yigirmə ming piyadə əskər, Maakahning padixahidin
bir ming adəm wə Tobdiki adəmlərdin on ikki ming
adəmni yallap kəldi. **7** Dawut buni anglap, Yoabning
pütkül jənggiwar qoxunini [ularning aldiqə] mangdurdi.
8 Ammoniyalar qikiq xəhərning dərwasisining aldida səp
tüzidi; Zobaq bilən Rəhəbdiki Suriylər wə Tob bilən
Maakahning adəmliri dalada səp tüzidi; **9** Yoab jəngning
aldi həm kəynidin bolidiqanlikiqə kəzi yetip, Israildin
bir qisim sərhil adəmlərnə ilqap, Suriyələrgə qarxi səp
tüzidi; **10** qaloqanlarni Ammoniyalarqə qarxi səp tizoqin
dəp inisi Abixayning qolioqə tapxurp, uningqə: **11** —
Əgər Suriylər mənə küqlük kəlsə, sən mənə yardım
bərgəysən; əmma Ammoniyalar sənə küqlük kəlsə, mən
berip sənə yardım bərey. **12** Jür'ətlik bolqin! Əz
həlkimiz üqün wə Hudayimizning xəhərliri üqün baturluk
qilayli. Pərwərdigar Əzigə layiq kəringinini qiloqay! —

dedi. **13** Əmdi Yoab wə uning bilən boləjan adəmlər Suriylərgə hujum kıləjili qıkti; Suriylər uning aldida qahti. **14** Ammoniyar Suriylərnin qaqkinini kərgəndə, ularmu Abixaydin keqip, xəhərgə kiriwaldi. Yoab bolsa Ammoniyar bilən jəng kılıxtin qekinip, Yerusalemoğa yenip kəldi. **15** Suriylər bolsa əzlrininin Israillarning aldida məolup boləjinini kərgəndə, yənə jəm boluxti. **16** Hədad'əzər adəmlərni əwətip, [Əfrat] dəryasining neri tərpidiki Suriylərni [yardəmgə] qakirip, ularni yətkəp kəldi; ular Helam xəhərigə kəlgəndə, Hədad'əzərnin qoxunining sərdari Xobak ularoğa baxqilik kildi. **17** Bu həwər Dawutqa yətkəndə, u pütkül Israilni yiojdurup, İordan dəryasidin ətüp, Helam xəhərigə bardı. Suriylər Dawutqa qarxi səp tizip, uningoğa hujum kildi. **18** Suriylər yənə Israildin qahti. Dawut bolsa yəttə yüz jəng hərwilikni, kırık ming atlık əskərni kirdi həm qoxunining sərdari Xobakni u yərdə əltürdi. **19** Hədad'əzərgə bekinəjan həmmə padixahlar əzlrininin Israil aldida yəngilginini kərgəndə, Israil bilən sülh kılıxip ularoğa bekindi. Xuningdin keyin Suriylər Ammoniyarəğa yənə yardəm birixkə jür'ət kılalmidi.

11 Xundak boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar jənggə atlanəjan wəqıtta Dawut Yoabni adəmliri bilən həmdə həmmə Israilni jənggə mangdurdi; ular Ammoniyarlarınin zeminini wəyran kılıp, Rabbah xəhərinini muhasirigə aldı. Ləkin Dawut Yerusalemda qaldı. **2** Bir küni kəqtə Dawut kariwattin kəpup, padixah ordisininin əgizisidə aylinip yürətti; əgzidin u munqida yuyuniwatқан bir ayalni kərdi. Bu ayal bək qiraylık idi. **3** Dawut adəm

əwətip, ayalning həwirini soridi; birsi uningə: — Bu Eliamning kızı, Hıttiy Uriyaning ayali Bat-Xeba əməsmu? — dedi. **4** Dawut kixi əwətip, uni kexioğa əkəltürdi (u waqıtta u adəttin pakliniwatқанidi). U uning kexioğa kəlgəndə, Dawut uning bilən billə boldi; andin u öz əyigə yenip kətti. **5** Xuning bilən u ayal hamilidar boldi, həm Dawutқа: Mening boyumda kaptu, dəp həwər əwətti. **6** Xuning bilən Dawut Yoabқа həwər yətküzüp: Hıttiy Uriyani mening keximəğa əwətinglar, dedi. Yoab Uriyani Dawutning kexioğa mangdurdy. **7** Uriya Dawutning kexioğa kəlgəndə, u Yoabning ھalini, həlkning ھalini wə jəng əھwalini soridi. **8** Andin Dawut Uriyağa: Əz əyüggə berip putliringni yuəjin, dedi. Uriya padixahning ordisidin qikқanda, padixah kəynidin uningə bir sowəğa əwətti. **9** Lekin Uriya öz əyigə barmay, padixahning ordisining dərwasisida, oqojisining baxқа kəl-hizmətkarlırining arisida yatti. **10** Ular Dawutқа: Uriya öz əyigə barmidi, dəp həwər bərdi. Dawut Uriyadin: Sən yirak səpərdin kəlding əməsmu? Nemixқа öz əyüggə kətmiding? — dəp soridi. **11** Uriya Dawutқа: Mana, əhdə sanduқи, Israillar wə Yəhūdalar bolsa kəpilərdə turup, oqjam Yoab bilən oqjamning hizmətkarliri oquқ dalada qedir tikip yetiwatsa, mən yəp-iqip, ayalim bilən yetixқа əyümgə baraymu? Sening jening bilən wə ھayating bilən kəsəm kəlimənki, mən undaқ ixni kəlməymən — dedi. **12** Dawut Uriyağa: Būgün bu yərdə kəloqin, ətə seni kətküzwetimən, — dedi. Uriya u küni wə ətisi Yerusalemda kəldi. **13** Dawut uni qakirip həmdastihan kəlip, yəp-iqküzüp məst kəldi. Lekin xu keqisi Uriya öz əyigə barmay, qikip oqojisining

qul-hizmatkarlirining arisida öz kariwitida uhlidi. **14** Ətisi Dawut Yoabka hət yezip, Uriyaning aloqə ketixigə bərđi. **15** Həttə u: Uriyani soqux əng kəskin bolidiqan aldinki səptə turozujin, andin uning ɵltürɵlɵxi ɵqün uningdin qekinip turunglar, dəp yazoqanidi. **16** Xuning bilən Yoab xəhərni kɵzutip, Uriyani palwanlar [kəskin soquxqan] yərgə mangdurdi. **17** Xəhərdiki adəmlər qikip, Yoab bilən soquxkanda həlktin, yəni Dawutning adəmliridin birnəqqisi yikildi; Uriyamu ɵldi. **18** Yoab adəm əwətip jəngning həmmə wəkəliridin Dawutka həwər bərđi. **19** U həwərqigə mundak tapilidi: Padixahka jəngning həmmə wəkəlirini dəp boləjiningda, **20** əgər padixah oqəzəplinip seningdin: Soquxkanda nemixka xəhər sepiloqə xundak yəkin bardinglar? Ularning sepilidin ya atidiqanlikini bilməmtinlar? **21** Yərubbəxətning oqli Abimələkni kim ɵltürginini bilməmsən? Bir hotun sepildin uningə bir parqə yarəjunqak texini etip, u Təbəz xəhiridə ɵlmidimu? Nemixka sepiloqə undak yəkin bardinglar? — Desə, sən: Silining qulliri Hittiy Uriyamu ɵldi, dəp eytkin — dedi. **22** Həwərqi berip Yoab uningə tapxurup əwətkən həwərnin həmmisini Dawutka dəp bərđi. **23** Həwərqi Dawutka: Duxmənlər bizdin küqlük kelip, dalada bizgə hujum kildi; lekin biz ularə zərbə berip qekindürüp, xəhərnin dərwasioqə qoqliduk. **24** Andin ya atquqilar sepildin qul-hizmatkarliringə ya etip, padixahning qul-hizmatkarliridin birnəqqini ɵltürdi. Qulliri Uriyamu ɵldi — dedi. **25** Dawut həwərqigə: Yoabka mundak degin: — Bu ix nəziringdə eoqir bolmisun, kiliq ya uni ya buni yəydu; xəhərgə boləjan hujuminglarni kattik kilip, uni

oʻqulitnglar, dāp eytip uni jūr'ātlāndūrgin — dedi. **26** Uriyaning ayali eri Uriyaning oʻlginini anglap, eri ūqūn matəm tutti. **27** Matəm künliri oʻtkəndə Dawut adəm əwətip uni ordisoʻja kəltürdi. Xuning bilən u Dawutning ayali bolup, uningəja bir oʻqul tuoʻdi. Lekin Dawutning qiloʻjan ixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil idi.

12 Pərwərdigar Natanni Dawutning kəxioʻja mangdurdi. U Dawutning kəxioʻja kelip uningəja mundak dedi: «Bir xəhərdə ikki adəm bar bolup, birsi bay, yənə birsi kəmbəoʻjal idi. **2** Bayning intayin tola qoy wə kala padiliri bar idi. **3** Lekin kəmbəoʻjalning əzi setiwelip baqqan kiquk bir saʻqlik qozidin baxqa bir nərsisi yok idi. Qoza kəmbəoʻjalning əyidə baliliri bilən təng əsüp qong boldi. Qoza uning yeginidin yəp, uning iqkinidin iqip, uning kuqikida uhlidi; uning nəziridə u əz kizidək idi. **4** Bir küni bir yoluqi bayningkigə kəldi. Əmma u əzigə kəlgən mehman ūqūn əzining qoy yaki kala padiliridin birini yegüzüxkə təyyarlaxqa kəzi kiymay, bəlki kəmbəoʻjalning qozisini tartiwelip soyup, kəlgən mehman ūqūn təyyarlidi». **5** Dawut buni anglap u kixigə qattik oʻzəpləndi. U Natanoʻja: Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm qilimənki], xuni qiloʻjan adəm oʻlümə layiqtur! **6** U həq rəhīmdillik kərsətməy bu ixni qiloʻjini ūqūn qozioʻja tət həssə tələm təlisun — dedi. **7** Natan Dawutqa: Sən dəl xu kixidursən! Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən seni Israilning ūstidə padixah bolqili məsih qildim wə Saulning qolidin kutquzdum; **8** Mən oʻjjangning jəmətini sanga berip, oʻjjangning ayallirini kuqikingəja yatquzup, Israilning jəməti bilən

Yəhudaning jəmətini sanga bərdim. Əgər sən buni az kərgən bolsang, Mən sanga yənə həssiləp berəttim; **9** Nemixka Pərwərdigarning səzini kəzgə ilmay, uning nəziridə rəzil boləjanni kilding? Sən Hittiy Uriyani kiliq bilən ɵltürgüzüp, uning ayalini ɵzünggə ayal kilding, sən uni Ammoniylarning kiliqi bilən kətl kilding. **10** Əmdi sən Meni kəzgə ilmay, Hittiy Uriyaning ayalini ɵzünggə ayal kiliqining üqün, kiliq sening ɵyüngdin ayrilmaydu». **11** Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana ɵz ɵyüngdin sanga yamanlik kəltürüp, kəzliringning aldida ayalliringni elip, sanga yəkin birsigə berimən, u bolsa küpkündüzdə ayalliring bilən yatidu. **12** Sən bolsang u ixni məhpiy kilding, lekin Mən bu ixni pütkül Israilning aldida kündüzdə kəlimən» — dedi. **13** Dawut Natanoja: — Mən Pərwərdigarning aldida gunah kildim — dedi. Natan Dawutka: Pərwərdigar həm gunahingdin ɵtti; sən ɵlməysən. **14** Həlbuki, bu ix bilən Pərwərdigarning düxmənlirigə kupurluk kəlixka pürsət bərgining üqün, seningdin tuqulojan oqul bala qoqum ɵlidu, — dedi. **15** Xuning bilən Natan ɵz ɵyigə kaytip kətti. Pərwərdigar Uriyaning ayalidin Dawutka tuqulojan balini xundaq urdiki, u kattik kesəl boldi. **16** Dawut bala həkkidə Hudaoja yelindi. U roza tutup, keqilərdə iqkirigə kirip yərdə düm yatatti. **17** Uning jəmətining aqsakəlliri qopup uning kəxiəja berip, uni yərdin qopurmakqi boldi; lekin u unimidi wə ular bilən tamak yeyixni rət kildi. **18** Yəttinqi küni bala ɵldi. Dawutning hizmətkarlıri bala ɵldi, degən həwəni uningoja berixtin qorkup: «Bala tirik waqitida padixah bizning səzlimizgə kulak salmidi, əmdi biz

qandakmu uningqa bala oldi, ddp hawar berimiz? U ezini zahimlonduruxi mumkin!» — deyixti. **19** Lekin Dawut hizmatkarlirining piqirlaxqinini korup, balining elginini ukti. Xunga Dawut hizmatkarliridin: Bala oldimu? ddp soridi. Ular: Oldi, — ddp jawab berdi. **20** Xuning bilan Dawut yerdin kopup, yuyunup, [huxbuy] may bilan meshlinip, kiyimlirini yengguxlap, Pärwärdigarning eyigä kirip ibadet qildi; andin öz eyigä kaytip ezigä tamak akältürüp yedi. **21** Hizmatkarliri uningqa: Silining bu nemä qilolanliri? Bala tirik qaoda roza tutup yiolidila, lekin bala elgandin keyin kopup tamak yedila, — dedi. **22** U: Män: «Kim bilsun, Pärwärdigar manga xapaat korsitip, balini tirik qaldurarmikin» ddp oylap, bala tirik wakitta roza tutup yiolidim. **23** Lekin amdi u elgandin keyin nemixqa roza tutay? Män uni yandurup alalaymanmu? Män uning yenioqa barimän, lekin u yenimoqa yenip kelalmaydu, — dedi **24** Dawut ayali Bat-Xebaqa täselli berdi. U uning qexioqa kirip uning bilan yatti; u bir oqul tuqiwidi, Dawut uni Sulayman ddp atidi. Pärwärdigar uni seydi, **25** wä Natan pəyqəmbər arkilik wəhiy yətküzüp, uningqa Pärwärdigar üqün «Yədidiya» ddp isim koydi. **26** Yoab Ammoniylarning xahanə paytähti Rabbahqa hujum kilip uni aldi. **27** Andin Yoab hawarqiləni Dawutning qexioqa mangdurup: Män Rabbahqa hujum kilip, xəhərninq su bar qismini aldim. **28** Hazir sən qaloqan əskərləni yioqip, xəhərni qamal kilip, uni ixoqal qiləin; bolmisa mən xəhərni alsam, mening ismim bilən atilixi mumkin — dedi. **29** Xunga Dawut həmmə həlkni jəm kilip, Rabbahqa hujum

qilip uni aldi. **30** U ularning padixahining tajini uning bexidin aldi. Uning üstidiki altunning eoqirliqi bir talant idi, wə uning kəzidə bir gəhər bar idi. Kixilər bu tajni Dawutning bexioqa kiygüzdi, Dawut bolsa u xəhərdin nuroqun olja aldi. **31** Əmma u yərdiki həlkni xəhərdin qikirip ularni hərə, haman tepidioqan tirnilar wə təmür paltılar bilən ixlətti yaki humdanda kattik əmgəkkə saldi; Dawut Ammoniylarning həmmə xəhərliridə xundak qildi; andin Dawut barliq həlk bilən Yerusalemoqa yenip kəldi.

13 Dawutning oqli Abxalomning Tamar degən qirayliq bir singlisi bar idi. Bu ixlərdin keyin, Dawutning oqli Amnon uningə axik bolup qaldi. **2** Amnon singlisi Tamarning ixqida xunqə dərd tarttiki, u kesəl bolup qaldi. Əmma Tamar tehi kiz idi; xuning bilən Amnonə uni bir ix qilix mumkin bolmaydiqandək kəründi. **3** Lekin Amnonning Yonadab isimlik bir dosti bar idi. U Dawutning akisi Ximeahning oqli idi. Bu Yonadab tolimu hiyliyər bir kixi idi. **4** U Amnonə: Sən padixahning oqli turup, nemixka kündin küngə bundak jüdəp ketisən? Qeni, manga eytip bər, dedi. Amnon uningə: Mən inim Abxalomning singlisi Tamarə axik boldum, dedi. **5** Yonadab uningə: Sən aqrip orun tutup, yetip qaloqan boluwal; atang seni kərgili kəlgəndə uningə: Singlim Tamar kelip manga tamak bərsun; uning tamak ətkinini kəruxüm üqün, aldimda tamak etip bərsun, mən uning qolidin tamak yəy, dəp eytkin, dedi. **6** Xuning bilən Amnon yetiwelip əzini kesəl kərsətti. Padixah uni kərgili kəlgəndə, Amnon padixahqa: Ətünimən, singlim Tamar bu yərgə kelip, manga ikki qoturmaq təyyar qilip bərsun,

andin mən uning qolidin elip yəy, dedi. **7** Xuning bilən Dawut ordisiya adəm əwətip Tamarəja: Səndin ətünimənki, akang Amnonning öyigə berip, uningəja yegüdək bir nemə təyyarlap bərgin, dəp eytti. **8** Tamar Amnonning öyigə bardı; u yatqanıdı. U un elip yuqurup, qoturmaqlarni kəz aldidə ətti. **9** Andin u qoturmaqni qazandin elip, uning aldiya qoydı. Lekin u yigili unimidi; u: — Həmmə adəm mening kəximdin qıqıp kətsun, dedi. Xuning bilən həmmə kixilər uning kəxidin qıqıp kətti. **10** Andin Amnon Tamarəja: Taamni iqkiriki hujriya elip kirgin, andin qolungdin elip yəymən, — dedi. Tamar əzi ətkən qoturmaqni iqkiriki hujriya, akisi Amnonning kəxiya elip kirdi. **11** Tamar ularni uningəja yegüzüp qoymaqçı boluwidi, u uni tutuwelip: I singlim, kəl! Mən bilən yatqın! dedi. **12** Lekin u uningəja jawab berip: Yaq, i aka, meni nomusqa qoymiojin! Israilda bundak ix yok! Sən bundak pəskəxlik qilmiojin! **13** Mən bu xərməndiqilikni qandakmu kətürüp yürələymən?! Sən bolsang Israilning arisidiki əhməklərdin bolup qalisən. Ətünüp qalay, pəkət padixahqa desəngla, u meni sanga təwə boluxtin tosimaydu, — dedi. **14** Lekin u uning səzigə kulak salmidi. U uningdin küqlük kelip, uni zorlap ayaq asti kilip uning bilən yatti. **15** Andin Amnon uningəja intayin kattik nəprətləndi; uning uningəja boləjan nəpriti uningəja boləjan əslidiki muhəbbitidin ziyadə boldi. Amnon uningəja: Qopup, yokal! — dedi. **16** Tamar uningəja: Yaq! Meni həydidə gənəning sən həli mənə qıləjan xu ixtin bəttərdur, dedi. Lekin Amnon uningəja kulak salmidi, **17** bəlki hizmitidiki yax yigitni qaqirip:

Bu [hotunni] manga qaplaxturmay, sirtka qikiriwət, andin ixikni taqap koy, dedi. **18** Tamar tolimu rəngdar bir kənglək kiygənidi; qünki padixahning tehi yatliq bolmioqan kizliri xundak kiyim kiyətti. Amnonning hizmətkari uni qoqlap qikirip, ixikni taqiwalidi. **19** Tamar bexioqa kül qeqip, kiygən rəngdar kənglikini yirtip, kolini bexioqa koyup yioqlioqan peti ketiwatatti. **20** Akisi Abxalom uningoa: Akang Amnon sən bilən yattimu? Həzirqə jim turoqin, singlim. U sening akang əməsmu? Bu ixni kənglüggə almiqin, — dedi. Tamar akisi Abxalomning əyidə kəngli sunuq halda turup qalidi. **21** Dawut padixahmu bolqan barliq ixlarni anglap intayin aqqiklandi. **22** Abxalom bolsa Amnonoa ya yahxi, ya yaman heq gəp qilmidi. Qünki Abxalom singlisi Tamarni Amnonning horlioqanlikidin uni eq kərətti. **23** Toluk ikki yil ətüp, Əfraimoqa yekın Baal-Həzorda Abxalomning kirkioquqiliri koylirini kirkiwatatti; u padixahning həmmə oqullirini təklip qildi. **24** Abxalom padixahning kexioqa kelip: Mana kulliri koylirini kirkitiwatidu, padixah wə hizmətkarlrining silining kulliri bilən billə berixini ətünimən, — dedi. **25** Padixah Abxalomoa: Yak, oqlum, biz həmmimiz barmayli, sanga eqirqilik qüxüp qalmisun, — dedi. Abxalom xunqə desimu, u baroqili unimidi, bəlki uningoa amət tilidi. **26** Lekin Abxalom: Əgər berixqa unimisila, akam Amnonni biz bilən baroqili koysila, — dedi. Padixah uningdin: Nemixqa u sening bilən baridu?» — dəp soridi. **27** Əmma Abxalom uni kəp zorlioqini üqün u Amnonning, xundakla padixahning həmmə oqullirining uning bilən billə berixioqa qoxuldi. **28** Abxalom öz

oʻqulamlirioʻya buyrup: Səgək turunglar, Amnon xarab
iqip hux kəyp bolojanda, mən silərgə Amnonni urunglar
desəm, uni dərhal ɵltüringlar. Ƙorkmanglar! Bularni
silərgə buyruoʻjuqi mən əməsmu? Jür'ətlik bolup baturluk
kərsitinglar — dedi. **29** Xuning bilən Abxalomning
oʻqulamliri Amnonoʻya Abxalom əzi buyruoʻjandək kildi.
Xuan padixahning həmmə oʻqulliri ƙopup, hər biri əz
ƙeqirioʻya minip ƙaqti. **30** Xundək boldiki, ular tehi yolda
ƙeqip ketiwatƙanda, «Abxalom padixahning həmmə
oʻqullirini ɵltürdi. Ularning hēq biri ƙalmidi» degən
həwər Dawutƙa yətküzüldi. **31** Padixah ƙopup kiyimlirini
yirtip yərdə düm yatti; uning həmmə ƙul-hizmətkarlıri
bolsa kiyimlıri yirtik haldə yenidə turatti. **32** Əmma
Dawutning akisi Ximeahning oʻqli Yonadab uningoʻya:
— Oʻojam, ular padixahning oʻqulliri bolojan həmmə
yigitlərni ɵltürdi, dəp hiyal ƙilmisila. Qünki pəƙət Amnon
ɵldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisi Tamarni har
ƙilojan ƙündin baxlap Abxalomning aʻozidin ƙiƙarmiojan
niyiti idi. **33** Əmdi oʻojam padixah «Padixahning həmmə
oʻqulliri ɵldi» degən oyda bolup ƙəngüllirini biaram
ƙilmisila. Qünki pəƙət Amnonla ɵldi — dedi. **34** Abxalom
bolsa ƙeqip ƙətkənidi. [Yerusalemdiki] ƙəzətqi oʻqulam
ƙariwidi, mana, oʻjərb tərripidin taʻoʻning yenidiki yol bilən
nuroʻjun adəmlər keliwatatti. **35** Yonadab padixahƙa: Mana,
padixahning oʻqulliri ƙəldi. Dəl ƙulliri degəndək boldi
— dedi. **36** Səzini tügitip turiwidi, padixahning oʻqulliri
ƙelip ƙattik yioʻja-zar kildi. Padixah bilən hizmətkarlırimu
ƙattik yioʻjlasti. **37** Lekin Abxalom bolsa Gəxurning
padixahı, Ammihudning oʻqli Talmayning ƙexioʻya bardı.

Dawut oqli üçün hər küni həza tutup kayoqurdi. **38**
Abxalom keqip, Gəxuroğa berip u yərdə üq yil turdi. **39**
Dawut padixahning kəlbi Abxalomning yenioğa berixka
intizar boldi; qünki u Amnonoğa nisbətən təsəlli tapkanidi,
qünki u əlgənidi.

14 Əmdi Zəruiyaning oqli Yoab padixah kəlbining
Abxalomoğa təlmüriwatқанlığını bayqidi. **2** Xuning üçün
Yoab Təkoəğa adəm əwətip u yərdin danixmən bir
hotunni əkəldürüp uningə: Səndin etünəy, özüngni
matəm tutқан kixidək kərsitip qarilik kiyimi kiyip,
özüngni etirlik may bilən yaqlımay, bəlki özüngni əlgüqi
üqün uzun wəkit həzidar boləjan ayaldək kəlip **3** [Dawut]
padixahning kəxioğa berip uningə mundaq degin, —
dedi. Xundaq kəlip, Yoab deməkqi boləjanlırini u ayaloğa
əgətti. **4** Xuning bilən Təkoalığ bu ayal padixahning
aldioğa berip, təzim kəlip, bax urup: I padixahim, meni
kütquziwəloqayla, — dedi. **5** Padixah uningdin: Nəmə
dərding bar? dəp soridi. U jawap berip: Mən dərwəkə bir
tul hotunmən! Erim əlöp kətti; **6** Dedəklirining ikki oqli
bar idi. İkkisi etizlikta uruxup kəlip, arioğa qüxidiəjan
adəm bolmioqəqqa, biri yənə birini urup əltürüp koydi. **7**
Mana, hazır pütün əydikilər dedəklirigə qarxi qopup,
inisini əltürginini bizgə tutup bərgin; inisining jenini elip,
kətl kəloqini üçün biz janəğa jan alimiz. Xuning bilənmu
miras əloquqini yokitimiz, dəwatidu. Ular xundaq kəlip
yaləuz qəloqan qoqumni əqürüp, erimgə nə nam nə
yər yüzidə əwladmu qəlduroqili koymaydu, — dedi. **8**
Padixah ayaloğa: Əyünggə barəjin, mən əhwaləğa qarap
sən toqruşluk həküm qikirimən, — dedi. **9** Təkoalığ

ayal padixahka: I, oqjam padixah, bu ixta gunah bolsa, hëmmisi mening bilën atamning jëmëti üstidë bolsun, padixah wë uning tãhti bilën munasiwëtsiz bolsun, — dedi. **10** Padixah: Birër kim sanga [bu tooqruluk] gëp kilsa, uni mening keximoqa elip këlgin, u seni yënë awarë kilmaydioqan bolidu, — dedi. **11** Ayal jawab berip: Undaqta padixah Përwërdigar Hudalirini yad qilqayla, kanqora kan intikam aloquqilarning oqlumni yokaemasliki üqün, ularning halak kilixioqa yol koymioqayla, — dedi. Padixah: Përwërdigarning hayati bilën kësëm kilimänki, Sening oqlungning bir tal qeqi yërgë qüxmëydu, — dedi. **12** Lekin ayal: Dedëkliri oqjam padixahka yënë bir sözni degili koqoyayla, dewidi, u: Eytqin — dedi. **13** Ayal yënë mundak dedi: Əmdi sili nemixka Hudaning hëlqigë xuningqora ohxax ziyanlik bir ixni niyät kildila? Padixah xu gepi bilën özini gunahkar kilip bekitiwatidu, qünki u őzi palioqan kixini kayturup əkəlmidi. **14** Dërwəkə hëmmimiz qokum elüp, yërgë təkülgän, kaytidin yioqiwaloqili bolmaydioqan sudak bolimiz. Lekin Huda adəmning jenini elixka əmäs, bəlki Əz palanoqinini Əzigë kayturup əkilixkə ilaj kilidu. **15** Əməliyättə, mening oqjam padixahka xu ix tooqrisidin söz qilqili keliximning səwəbi, hëlq meni qorqatti. Lekin dedëkliri: Bu gëpni padixahka eytay! Padixah bəlkim əz qərisining iltimasini bəja kəltürər, degən oyda boldi. **16** Qünki padixah anglixi mumkin, qərisini hëm oqlumni Hudaning mirasidin təng yokaemasqı bolqan kixining qolidin kutkuzup qalar. **17** Xunga dedëkliri, oqjam padixahning sözi manga aramlik berər, döp oylidim. Qünki oqjam padixah Hudaning bir pərixtisidək

yahxi-yamanni pərk ətküqidur. Pərwərdigar Hudaliri sili bilən billə boləyay! **18** Padixah ayaloğa jawab berip: Səndin etünimənki, mən səndin sorimakqi boləjan ixni məndin yoxurmiəaysən, dedi. Ayal: Ojojam padixah səz kilsila, dedi. **19** Padixah: Bu gəpliringning həmmisi Yoabning kərsətmisimu, kəndak? — dedi. Ayal jawab berip: I, ojojam padixah, silining janliri bilən kəsəm kəlimənki, ojojam padixah eytkənliri ongojimu, soləjimu kəymaydiəjan həkəkəttur. Dərwəkə silining kulliri Yoab mənə xuni tapilap, bu səzləni dedəklirining əozziəja saldi. **20** Yoabning bundak kəlix bu ixni həl kəlix üqün idi. Ojojamning danaliki Hudaning bir pərixtisiningkidək ikən, zeminda yüz beriwatқан həmmə ixlarni bilidikən, — dedi. **21** Xuning bilən padixah Yoabka: Maqul! Mana, bu ixka ijasət bərdim. Berip u yigit Abxalomni elip kəgin, dedi. **22** Yoab yərgə yikəlip bax urup, padixahka bəht-bərikət tilidi. Andin Yoab: I ojojam padixah, əz kəlungning təlipigə ijasət bərginingdin, əz kəlungning sening aldingda iltipət tapkinini bəgün bildim, — dedi. **23** Andin Yoab kəzəjilip, Gəxuroğa berip Abxalomni Yerusalemoğa elip kəldi. **24** Əmma padixah: — U mening yüzümni kərməy, əz əyigə barsun, degənidi. Xunga Abxalom padixahning yüzini kərməy, əz əyigə kətti. **25** Əmdi pütkül Israil təwəsida Abxalomdək qiraylık dəp mahtaləjan adəm yok idi. Tapinidin tartip qəkkusiəiqə uningda həq əyib yok idi. **26** Uning qeqini qüxürgəndə (u hər yilning ahirida qeqini qüxürətti; qeqi əoirlixip kətkəqkə, xunga uni qüxürətti), qeqini padixahning «ələqəm taraza»si bilən tartsa ikki yüz xəkəl qikətti. **27** Abxalomdin üq oşul wə Tamar isimlik

bir qiz tuquldi. Qizi tolimu qiraylik idi. **28** Abxalom padixahning yuzini kormay, Yerusalemda toptooqra ikki yil toxquq turdi; **29** Abxalom Yoabka adəm mangdurup, ezini padixahning qexioqa awetixini etundi, amma u kalgili unimidi. Abxalom ikkinqi ketim uning yenioqa adəm awetti, lekin Yoab kelixni halimidi. **30** Xuning bilən Abxalom ez hizmatkarlirioqa: — Yoabning meningkigə yandax arpa teriklik bir parqa etizliki bar. Berip uningqa ot koyunglar, dəp buyrudi. Xundak kilip, Abxalomning hizmatkarliri Yoabning bu bir parqa etizlikiqa ot koydi. **31** Andin Yoab kozqilip Abxalomning oyigə kirip uningdin: Nemixka hizmatkarliring etizlikimoqa ot koydi! — dəp soridi. **32** Abxalom Yoabka jawab berip: Mana, mən sanga adəm awetip: Qeximoqa kəsun, andin padixahning qexioqa manga wakalitən baroquzup uningqa: Mən nemixka Gəxurdin yenip kəlgəndimən? U yərdə qalsam, yahxi bolattikən, dəp eytkuzmaqci idim. Əmdi padixah bilən didarlaxsam dəymən; məndə kəbihlik bolsa, u meni ɵltürsun, — dedi. **33** Xuning bilən Yoab padixahning qexioqa berip, uningqa bu həwəni yətküzdi. Padixah Abxalomni qakirdi; u padixahning qexioqa kelip, padixahning aldidə təzim kilip bax urdi; padixah Abxalomni səydi.

15 Bu ixlardin keyin Abxalom əzigə jəng qarwisi bilən atlarni təyyarlatti həm əz aldidə yügüridioqan əllik əskərnə bekitti. **2** Abxalom tang səhərdə qopup, dərwasioqa baridioqan yolning yenidə turatti. Qaqan birsi dəwayimni kəssun dəp, padixahqa ərz tutqili kəlsə, Abxalom uni qakirip: Sən qaysi xəhərdin kəlding, — dəp soraytti. U

kixi: Qulung Israilning palanqi kəbilisidin kəldi, desə,
3 Abxalom uningoja: Mana, dəwayinglar durus wə hək
ikən, lekin padixah tərripidin əzigə wakalitən ərzingni
anglaxka qoyulojan adəm yok, dəytti. **4** Andin Abxalom
yənə: Kaxki, mən zeminda soraxqi kılinsam'idi, hər
kimning ərzi yaki dəwayi bolup, mening kəximoja kəlsə,
uningoja adalət kərsitəttim! — dəytti. **5** Birkim uningoja
təzim kılilojili aldioja barsa, Abxalom qolini uzutup, uni
tutup səyəttili. **6** Abxalom xundak kılıp padixahning
həkülüm qikirixioja kəlgən Israilning hərbi adəmlirining
kəngüllirini utuwalatti. **7** Tət yil ətkəndə, Abxalom
padixahka: Mening Həbronda Pərwərdigaroja iqnən
kəsimimni ada kılıxim üqün, xu yərgə berixka ijasət
bərsəng; **8** qünki qulung Suriyədiki Gəxurda turojinimda
kəsəm iqip: Əgər Pərwərdigar meni Yerusalemoja
kaytursa, mən Pərwərdigaroja ibadət kılıməni, dəp
eytkanidi, — dedi. **9** Padixah uningoja: Tinq-aman berip
kəlgin, dewidi, u kəzojilip Həbronoja kətti. **10** Lekin
Abxalom Israilning həmmə kəbililirigə məhpiy əlqiləni
mangdurup: Buroja awazini anglijojninglarda: «Abxalom
Həbronda padixah boldi!» dəp elan kilinglar, dedi. **11**
Əmdi ikki yüz adəm təklip bilən Abxalom bilən birgə
Yerusalemdin baroqanidi. Ular həkikiy əhwalidin bihəwər
boləqqa, saddilik bilən baroqanidi. **12** Abxalom qurbanlik
ətküzgəndə, u adəm əwətip Dawutning məslihətqisi
boləjan Gilohluk Ahitofəlni öz xəhəri Gilohdin elip kəldi.
Xuning bilən kəst baroqanseri küqəydi, Abxalomoja
əgəxkənlər baroqanseri kəpüyüwatatti. **13** Dawutka
bir həwərqi kelip: Israilning adəmlirining kəngülliri

Abxalomoğa mayil boldi, — dedi. **14** Xuning bilən Dawut Yerusalemda uning bilən boloğan həmmə qul-hizmətkarlıriğa: Qorup qaqayli! Bolmisa, Abxalomdin qutulalmaymiz. Ittik ketayli; bolmisa, u tuyuksiz üstimizgə besip kelip, bizgə bala kəltürüp xəhər həlkini kiliq bisi bilən uridu, dedi. **15** Padixahning qul-hizmətkarliri padixahqa: Oqjam padixah nemə bekitsə, xuni qilimiz, dedi. **16** Xuning bilən padixah pütün ailisidikiləni elip, qikqip kətti; əmma padixah kenizəkliridin onni ordioğa qaraxqa koydi. **17** Padixah qikqip kətkəndə həmmə həlk uningə əgəxti; ular Bəyt-Mərəkta turup qaldi. **18** Həmmə hizmətkarliri uning bilən billə [Kidron ekininin] ətüwatatti; barliq Kərətiylər, barliq Pələtiylər, barliq Gatliklər, yəni Gat xəhiridin qikqip uningə əgəxkən altə yüz adəm padixahning aldida mangatti. **19** Padixah Gatlik Ittayəğa: Sən nemixqa biz bilən barisən? Yenip berip padixahning kexida turojin; qünki sən öz yurtungdin musapir bolup palanojansən. **20** Sən pəkət tünügünla kəlding, mən bügün qandaksigə seni özüm bilən billə sərsan qilay? Mən bolsam, nəgə baralisam, xu yərgə barimən. Kerindaxliringni elip yenip kətkin; Hudaning rəhim-xəpkiti wə həkikiti sanga yar boləyay! — dedi. **21** Lekin Ittay padixahqa jawab berip: Pərwərdigarning həyati bilən wə oqjam padixahning həyati bilən kəsəm qilimənki, məyli həyat yaki mamat bolsun, oqjam padixah kəyərdə bolsa, qulung xu yərdimu bolidu! — dedi. **22** Dawut Ittayəğa: Əmdi sənmu berip [ekininin] ətkin, dedi. Xuning bilən Gatlik Ittay həmmə adəmliri wə uning bilən mangoğan barliq bala-qaqiliri ətüp kətti. **23** Həmmə həlk

ötüwatqanda, pütkül xu yurttikilär kattıq awaz bilän yioqlidi. Padixah özimu Kidron ekinidin ötkändä, barlıq hëlq qöllük tärıpıgä qarap yol aldi. **24** Wä mana, Zadok bilän Lawıylarmu Hudaning ähdä sandukını ketürüp billä kældi; ular Hudaning ähdä sandukını yärdä koydi. Barlıq hëlq xähärdin qıqip ötküqä Abiyatar bolsa, qurbanlıqlarnı sunup turatti. **25** Padixah Zadokqa: Hudaning ähdä sandukını xähärgä yandurup elip kirgin. Män ägär Pärwärdigarning közliridä iltipat tapsam, U qokum meni yandurup kelidu wä U manga ähdä sandukını wä Öz makanını yänä körgüzidu; **26** lekin U mening toqramda: Səndin hursənlikim yok, desə, mana mən; U meni qandaq qılixni layıq körsə, xundaq qılsun, — dedi. **27** Padixah kaqın Zadokqa: Sən aldın körgüqi əməsmu? Sən wə öz oqlung Ahimaaz wə Abiyatarning oqlı Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oqlunglar sanga həmrəh bolup tinq-aman xähärgä qaytkın. **28** Mana, mən silərdin həwər kəlgüqə qəldiki ötkəllərdə kütüp turay, — dedi. **29** Xuning bilän Zadok bilän Abiyatar Hudaning ähdä sandukını Yerusalemoqa qayturup berip, u yärdä qaldı. **30** Lekin Dawut Zəytun teoqıoqa qıqqanda, bexını yepip yalang ayaq bolup yioqlawatatti; uning bilän boləqan həmmə həkning hər biri bexını yepip yioqlap qıkiwatatti. **31** Birsı kelip Dawutqa: Ahıtofəlmü Abxalomning kəstıgə katnaxqanlar iqidə ikən, dedi. Xuning bilän Dawut dua qılıp: I Pärwərdigar, Ahıtofəlning məslıhətını əhməkənilikkə aylanduroqaysən, dedi. **32** Dawut taqning qokkısıoqa, yəni adəttə u məhsus Hudaqıa ibadət qılıdıoqan jayoqa yətkəndə, Arkilik Huxay tonı yırtıq, bexıoqa topa-qang

qeqiloqan haldada uning aldioqada keldi. **33** Dawut uning oqada: Mening bilan barsang, manga yuq bolup qalisən; **34** lekin xəhərgə qaytip berip Abxalom oqada: I padixah, mən bügüngə qədar atangning qul-hizmətkari boləqandək, əmdi sening qul-hizmətkaring bolay, disəng, sən mən üqün Ahitofəlning məslihətini bikar qiliwetələysən. **35** Mana Zadok wə Abiyatar degən kahinlarmu xu yərdə sən bilən billə bolidu əməsmu? Padixahning ordididən nemə anglisang, Zadok bilən Abiyatar kahinlar oqada eytkin. **36** mana, ularning ikki oqli, yəni Zadokning oqli Ahimaaz bilən Abiyatarning oqli Yonatanmu xu yərdə ularning yenida turidu. Hərnemə anglisang, ular arkilik manga həwər yətküzgin — dedi. **37** Xuning bilən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardı; Abxalommu dəl xu qaoqada Yerusalemoqada kirdi.

16 Dawut taqning qoqqisidən əmdila ətuxigə Məfiboxətning hizmətkari Ziba ikki yuz nan, bir yuz kixmix poxkili, yuz yazlıq mewə poxkili wə bir tulum xarabni ikki exəkkə artip uning aldioqada qiqti. **2** Padixah Zibaoqada: Bularni nemə üqün əkəlding? dedi. Ziba: Exəklərni padixahning ailisidikilər menixi üqün, nanlar bilən yazlıq miwilərni oqulamlarning yeyixi üqün, xarabni qəldə hərıp kətkənlərnin iqixi üqün əkəldim — dedi. **3** Padixah: Oqojangning oqli nədə? — dəp soridi. Ziba padixahqa jawab berip: U yənıla Yerusalemda qaldı, qünki u: Bügün Israil jəmətidikilər atamning padixahlıqini manga yandurup beridu, dəp olturidu — dedi. **4** Padixah Zibaoqada: Mana Məfiboxətning həmmisi sanga təwə bolsun, dewidi, Ziba: Mən siligə təzim

qilimən; silining aldirida iltipat tapsam, i oʻojam padixah, — dedi. **5** Dawut padixah Bahurimoja kalgəndə, mana Saulning jəmətidin boləjan, Geraning oqli Ximəy isimlik bir adəm xu yərdin uning aldioja qikti; u bu yakka kəlgəq kimdu birini qarəawatatti. **6** U Dawutning əzigə wə Dawut padixahning barlik hizmətkarlirioja qarap taxlarni atti; həmmə həlk bilən barlik palwanlar padixahning ong təripidə wə sol təripidə turatti. **7** Ximəy qarəap: Yokal, yokal, həy sən kanhor, iplas! **8** Sən Saulning ornida padixah boldung, lekin Pərwərdigar uning jəmətining kenini sening bexingəja kayturdi; əmdi Pərwərdigar padixahlikni oqlung Abxalomning kəlioja bərdi; mana, əzüngning rəzilliking sening üstünggə qüxti, qünki sən bir kanhorsən! — dedi. **9** Zəruiyaning oqli Abixay padixahka: Nemixka bu əlük it oʻojam padixahni qarəisun? U yərgə berip uning bexini kəskili manga ijazət bərgəysən! — dedi. **10** Lekin padixah: I Zəruiyaning oqulliri, mening bilən nemə karinglar? U qarəisa qarəisun! Əgər Pərwərdigar uningəja, Dawutni qarəiojin, dəp eytkən bolsa, undakta kim uningəja: Nemixka bundak kilisən? — deyəlisun? **11** Dawut Abixayəja wə barlik hizmətkarlirioja: Mana ez puxtumdin boləjan oqlum mening jenimni izdigən yərdə, bu Binyamin kixi uningdin artukrak qilmamdu? Uni qarəiojili koyəjin, qünki Pərwərdigar uningəja xundak buyruptu. **12** Pərwərdigar bəlkim mening dərdlirimni nəzirigə elip, bu adəmnig bügün meni qarəiojanlirining ornida manga yaxilik yandurar, dedi. **13** Xuning bilən Dawut ez adəmliri bilən yolda

mengiwardi. Ximəy bolsa Dawutning uduldiki taq
baqrida mangoʻaq qaroyaytti ham tax etip topa-qang
qaqatti. **14** Padixah wə uning bilən boloqan həkning
həmmisi herip, mənzilgə baroqanda u yərdə aram aldi. **15**
Əmdi Abxalom barliq Israillar bilən Yerusalemoqa kəldi;
Ahitofəl uning bilən billə idi. **16** Dawutning dosti arkilik
Huxay Abxalomning kexioqa kəlgəndə, u Abxalomoqa:
Padixah yaxisun! Padixah yaxisun! — dedi. **17** Abxalom
Huxayoqa: Bu sening dostungoqa kərsitidoqan
himmitingmu? Nemixka dostung bilən barmiding? —
dedi. **18** Huxay Abxalomoqa: Yak, undak əməs, bəlki
Pərwədigar wə bu hək həmdə Israillarning həmmisi
kimni tallisa, mən uningoqa təwə bolay wə uning yenida
turimən. **19** Xuningdin baxka kimning hizmitidə bolay?
Uning oqlining kexida hizmət qilmamdim? Sening
atangning kexida hizmət qiləndək, əmdi sening
kexingda hizmət qilay, — dedi. **20** Andin Abxalom
Ahitofəlgə: Məslihətlixip yol kərsitinglar; kəndak qilsak
bolar? — dedi. **21** Ahitofəl Abxalomoqa: Atangning
ordisoqa qaroyqili koyoqan kenizəkliri bilən billə yatqin;
xuning bilən pütkül Israil sening əzüngni atangoqa
nəprətlik qiləanliqingni anglaydu; xundak qilip sanga
əgəxkənləning kolliri küqləndürülidu, dedi. **22** Xuning
bilən ular Abxalom üqün ordining əgzisidə bir qedir tikti;
Abxalom həmmə Israilning kəzliri aldida əz atisining
kenizəkliri bilən billə boldi. **23** U künlərdə Ahitofəlning
bərgən məslihəti huddi kixi Hudadin sorap erixkən səz-
kalamdək həsablinatti. Uning Dawutka wə Abxalomoqa
bərgən həmmə məslihətimu hən xundak qarilatti.

17 Ahitofel Abxalomtoja: Manga on ikki ming adəmni talliwelixa ruhsat bərsəng, mən bügün keqə kəzojilip, Dawutni kəojlay; **2** Mən uning üstigə qüxkinimdə u hərip, kolliri ajiz bolidu; mən uni aləzadə kiliwetimən, xundakla uning bilən boləjan barlik həlkə kaqidu. Mən pəkət padixahnila urup ɵltürimən, **3** andin həmmə həlkəni sanga bekındurup kayturimən. Sən izdigən adəm yokalsa, həmmə həlkə sening kəxingəja kaytidu; xuning bilən həmmə həlkə aman-esən kalidu, dedi. **4** Bu məslihət Abxalomtoja wə Israilning barlik əksəkəllirioja yaqti, **5** lekin Abxalom: Arkilik Huxaynimu qəkiringlar; uning səzinimu anglayli, — dedi. **6** Huxay Abxalomning kəxioja kəlgəndə, Abxalom uningəja: Ahitofel mundak-mundak eytti; u degəndək kilaylimu? Bolmisa, sən bir məslihət bərgin, — dedi. **7** Huxay Abxalomtoja: Ahitofelning bu waqıtta bərgən məslihəti yahxi əməs, — dedi. **8** Huxay yənə mundak dedi: «Sən atəng bilən adəmlirini bilisənəju — ular palwanlardur, hazır daladiki baliliridin juda kilinəjan qixi eyiktək pəyli yaman. Atəng bolsa həkikijy jəngqidur, əz adəmliri bilən birgə kənməydu. **9** Mana u hazır bir əjarda ya bəxka bir yərdə məkünüwaləjan bolsa kərek. Mubada u əwwal həlkimiz üstigə qüxsə xuni angliəjan hərkim: Abxalomtoja əgəxkənlər kiəojinqilikka uqraptu, — dəydu. **10** U waqıtta hətta xir yürək palwanlarning yürəklirimu su bolup ketidu; qünki pütkül Israil atəngning batur ikənləkini, xundakla uningəja əgəxkənlərnəngmu palwan ikənləkini bilidu. **11** Xunga məslihətim xuki, pütkül Israil Dəndin tartip Bəər-Xəbaəiqə sening kəxingəja tez yiojilsun (ular

dengizdiki qumlardak kəptur!). Sən özüng ularni baxlap jənggə qikkin. **12** Biz uni kəyərdə tapsak, xəbnəm yərgə qüxkəndək uning üstigə qüxəyli. Xuning bilən uning əzi wə uning bilən boləjan kixilərdin heq kimmu qalmaydu. **13** Əgər u bir xəhərgə kiriwalsimu, pütkül Israil xu yərgə aroqamqilarni elip kelip, xəhərnə hətta uningdiki kiyik xeqil-taxlarnimu qaldurmay sərəp əkilip, dərya jiləjisiyə taxliwetimiz». **14** Abxalom bilən Israilning həmmə adəmliri: Arkilik Huxayning məslihəti Ahitofəlning məslihətidin yahxi ikən, deyixti. Qünki Pərwərdigar Abxalomning bexiyə bala kəlsun dəp, Ahitofəlning yahxi məslihətinin bikar qilinixini bekitkənidi. **15** Huxay Zadok bilən Abiyatar kaşinlarəya: Ahitofəlning Abxalom bilən Israilning aqsakalliriyə bərgən məslihəti mundak-mundak, əmma mening məslihətim bolsa mundak-mundak; **16** hazır silər dərhal adəm əwətip Dawutqa: Bu keqidə qəlning keqikliridə qonmay, bəlki tez ötüp ketinglar, bolmisa padixah wə uning bilən boləjan həmmə həlk həlak boluxi mumkin, dəp yətküzünglar — dedi. **17** U waqıtta Yonatan bilən Ahimaaz Ən-Rogəldə kütüp turatti; ular baxqilarning kərüp qalmasıliki üqün xəhərgə kirmidi; bir dedəkning qikip ularəya həwər berixi bekitildi. Ular berip Dawut padixahqa həwərnə yətküzdi. **18** Ləkin bir yax yigit ularni kərüp qelip, Abxalomyə dəp qoydi. Əmma bu ikkiylən ittik berip, Başurimdiki bir adəmning əyigə kirdi. Bu adəmning həyylisida kuduk bar idi; ular xuningəya qüxüp yoxurundi. **19** Uning ayali kudukning aşziyə yapkuqini yepip üstigə soquloqan buqdayni təküp qoydi; xuning bilən heq ix axkarılanmidi. **20**

Abxalomning hizmatkarliri oygə kirip ayalning kexioqa kelip: Ahimaaz bilən Yonatan kəyərdə? — dəp soridi. Ayal: Ular eriktin otüp kətti, dedi. Kəlgənlər ularni izdəp tapalmay, Yerusalemoqa kaytip kətti. **21** Ular kətkəndin keyin, bu ikkiylən kuduktin qikip, berip Dawut padixahqa həwər bərdi. Ular Dawutqa: Qopup, sudin etkin; qünki Ahitofəl seni tutux üqün xundak məslihət beriptu, — dedi. **22** Xuning bilən Dawut wə uning bilən boləjan barlik həlkə kəzoqilip Iordan dəryasidin etti; tang atkuqə Iordan dəryasidin etmigən heqkim kəlmidi. **23** Ahitofəl öz məslihətini qəbul kilmioqanlikini kərup exikini tokup, öz xəhəridiki oygə berip, oydikilərgə wəsiyət tapxuroqandin keyin, esilip oliwalidi. U öz atisining kəbrisidə dəpnə kəlindi. **24** Xu arilikta Dawut Maḥanaimoqa yetip kəlgənidi, Abxalom wə uning bilən boləjan Israilning həmmə adəmlirimu Iordan dəryasidin otüp boləjanidi. **25** Abxalom Yoabning ornida Amasani qoxunning üstigə sərdar kəlip qoydi. Amasa bolsa Yitra isimlik bir Israillik kixining oqlidi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilən yeqinqilik kəloqanidi. Nahax Yoabning anisi Zəruiya bilən aqasingil idi. **26** Israil bilən Abxalom Gileadning zeminida bargah tiktidi. **27** Dawut Maḥanaimoqa yetip kəlgəndə, Ammoniylarning Rabbah xəhəridin boləjan Nahaxning oqlidi Xobi bilən Lo-Dibarlik Ammiəlning oqlidi Makir wə Rogelimdin boləjan Gileadlik Barzillay degənlər **28** yotqan-kərpə, das, kaqa-kuqa, buqday, arpa, un, kəmaq, purqak, kizil max, kuruqan purqaklar, **29** həsəl, kaymaq wə koylarni kəltürüp, kala sütidə kəlinəjan kurut-irimqik qatarliklarni Dawut bilən həlkəyə yeyix üqün elip kəldi,

qünki ular: Xübhisizki, hək qəldə herip-eqip, ussap kətkəndu, dəp oyliqanidi.

18 Dawut əzi bilən bolqan həkni yiqip editlidi wə ularning üstigə mingbexi bilən yüzbexi qoydi. **2** Andin Dawut həkni üq bələkkə bөлüp jənggə qikardi; birinqi bələkni Yoabning qol astida, ikkinqi bələkni Zəruiyaning oqlı, Yoabning inisi Abixayning qol astida wə üqinqi bələkni Gatliq İttayning qol astida qoydi. Padixah həkəkə: Bərək, mənmu silər bilən jənggə qikimən, dedi. **3** Lekin hək: Sili qikmisila, əgər biz qaqsak düxmən bizgə pərwa qilmaydu; hətta yerimimiz ölüp kətsəkmu bizgə pərwa qilmaydu. Qünki əzliri bizning on mingimizgə barawər bolila. Yahxisi sili xəhərdə turup bizgə həmdəm boluxka təyyar turqayla, dedi. **4** Padixah ularqə: Silərgə nemə layıq kərünsə, xuni qilimən, — dedi. Xuning bilən hək yüzdin, mingdin bolup xəhərdin qikiwatqanda, padixah dərwezining yenida turdi. **5** Padixah Yoab bilən Abxay wə İttayqə: Mən üqün Abxalomqə yahxi muamilidə bolup ayanglar, dedi. Padixahning [həmmə sərdarlıriqə] Abxalom toqrisida xundak tapiliqinida, barlıq hək tapiliqinini anglidi. **6** Andin hək İsrail bilən soquxkili məydanqə qikti; soqux əfrainning ormanlıqida boldi. **7** U yərdə İsrail Dawutning adəmliridin məqlup boldi. U küni ular kattik kiroqin qilindi — yigirmə mingi əldi. **8** Soqux xu zeminqə yeyildi; ormanlıq yəwətkənlər qiliqta əlgənlərdin kəp boldi. **9** Abxalom Dawutning oqlamliri bilən tuyuksiz uqrixip qaldi; Abxalom öz qeqiriqə minip, qong dub dərühining qoyuk xahlirining tegidin ötkəndə, uning bexi dərəh xehiqə kəplixip qelip, u esilip qaldi; u

mingən keçir bolsa aldioğa ketip qaldi. **10** Birsı buni kərüp Yoabğa həwər berip: Mana, mən Abxalomning bir dub dərihidə sanggilap turoşinini kərdüm, dedi. **11** Yoab həwər bərgən adəmgə: Nemə! Sən uni kərüp turup, nemixğa uni urup ɵltürüp yərgə qüxürmiding? Xundak kıləjan bolsang, sanga on kümüx tənggə wə bir kəmər berəttim, — dedi. **12** U adəm Yoabğa: Qoluməğa ming kümüx tənggə təgsimu, kolumni padixahning oşliəğa uzatmayttim! Qünki padixahning həmmimiz aldida sanga, Abixayəğa wə Ittayəğa: Mening üqün hər biringlar Abxalomni ayanglar, dəp buyruşinini angliduk. **13** Əgər mən öz jenimni təwəkkul kılıp, xundak kıləjan bolsam (hərəkəndak ix padixahın yoxurun qalmaydu!) sən meni taxlap, düxmning katarida kərəttim, — dedi. **14** Yoab: Sening bilən bundak deyixixkə qolam yok! — dedi-də, kəliəğa üq nəyzini elip dərəhtə sanggilaklık həlda tirik turoşan Abxalomning yürikigə sanjidi. **15** Andin Yoabning yaraş kətürgüqisi boləjan on oşulam Abxalomning qərisigə yioşilip, uni urup ɵltürdi. **16** Andin Yoab kanay qaldi; həlk İsrailni koşlaxtin yandi; qünki Yoab koşunni qekinixkə qakirdi. **17** Ular Abxalomni ormanlıktiki qong bir azgaləğa taxlap üstigə nuroşun taxlarni dəwiləp koşdi. İsrailar bolsa keşip hərberi öz makaniəğa kətti. **18** Abxalom tirik waqtida padixah wadisida ɵzigə bir abidə turoşuzəjanidi. Qünki u: Mening namimni qaldurdiəjanəğa oşlum yok dəp, u tax abidini öz nami bilən atioşanidi. Xuning bilən bu tax bügüngə kədər «Abxalomning yadikari» dəp atilidu. **19** Zadəkning oşli Ahimaaz [Yoabğa]: Pərwərdigar seni düxmənlingdin kutkuzup sən üqün intikəm aldi, dəp

padixahqa hawer berixka meni dərhal mangozuzojin, — dedi. **20** Lekin Yoab uningqa: Sən bugün hawer bərməysən, bəlkə baxqa bir küni hawer berisən; padixahning oqli elgini tüpəylidin, bugün hawer bərməysən, dedi. **21** Xuning bilən Yoab Kuxiyqa: Berip padixahqa kərginingni dəp bərgin, dedi. Kuxiylik Yoabqa təzim qilip yügürüp kətti. **22** Lekin Zadokning oqli Ahimaaz Yoabqa yənə: Qandakla bolmisun bu Kuxiyning kəynidin yügürüxkə manga ijazət bərgin, — dedi. Yoab: I oqlum, sanga heqkandak səyünqi bərgüdək hawer bolmisa, nemixka yügürüxni halaysən? — dedi. **23** U yənə: Qandakla bolmisun, meni yügürgüzgin, dedi. Yoab uningqa: Mang, yügür, dewidi, Ahimaaz İordan dəryasidiki tüzlənglik bilən yügürüp Kuxiygə yetixip uningdin ətüp kətti. **24** Dawut iqi-taxki dərwezining otturisida olturatti. Kəzətqi dərwezining əgzisidin sepilning üstigə qikip, bəxini kətürüp qariwidi, mana bir adəmning yügürüp keliwatqinini kərđi. **25** Kəzətqi warkirap padixahqa hawer bərđi. Padixah: Əgər u yaloquz bolsa uningda qoqum hawer bar, dedi. Həwərqi bolsa yeqinlixip keliwatatti. **26** Andin kəzətqi yənə bir adəmning yügürüp kəlginini kərđi. Kəzətqi dərwezawəngə: Mana yənə bir adəm yaloquz yügürüp keliwatidu, — dedi. Padixah: Bumu həwərqi ikən, dedi. **27** Kəzətqi: Awwalkisining yügürüxi manga Zadokning oqli Ahimaazning yügürxidək kəründi, — dedi. Padixah: U yahxi adəm, hux hawer yətküzidu, — dedi. **28** Ahimaaz padixahqa towlap: Salam! dəp padixahqa yüzini yərgə təgküzüp təzim qilip: Oqjam padixahqa ziyan yətkürüxkə qollirini kətürgən adəmlərni

məşlubiyətkə muptila qiloqan Pərwərdigar Hudaliri mubarəktur! — dedi. **29** Padixah: Abxalom salamətmu? — dəp soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning quli wə peqirlirini mangduroqanda, peqir kixilərninq qong qalaymiqanqilikini kərdum, lekin nemə ix boləjanliqini bilmidim, — dedi. **30** Padixah: Boldi, buyaqta turup turoqin, dedi. U bir tərəpkə berip turdi. **31** Wə mana, Kuxiy yetip kəldi; Kuxiy: Olojam padixah hux həwərninq angliqayla. Pərwərdigar bəgün asiyliq qilip qozəloqan həmmisidin silini qutquzup, ulardin intiqam aldi, dedi. **32** Padixah Kuxiyə: Yigit Abxalom salamətmu? dəp soridi. Kuxiy: Olojam padixahning duxmənliri wə silini qəstləxkə qozəloqanlarning həmmisi u yigitkə ohxax bolsun! — dedi. **33** Padixah tolimu azablinip, dərwezining təpisdiki balihaniqə yiqliqan peti qiqti; u mangəraq: I oqlum Abxalom! I oqlum, oqlum Abxalom! Kaxki, mən sening ornungda əlsəm bolmasmidi! I Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! dedi.

19 Birsi Yoabqə: Padixah Abxalom üqün yiqlap matəm tutmaqta, dəp həwər bərdi. **2** Xuning bilən xu kündiki nusrət həlk üqün musibətkə aylandi; qünki həlk xu künidə: Padixah əz oqli üqün qayəu-həsərət tartiwatidu, dəp anglidi. **3** U küninq həlk soquxtin qeqip hijaləttə qaloqan adəmlərdək, oqrilıqə xəhərgə kirdi. **4** Padixah yüzini yepip: I, oqlum Abxalom, i Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! — dəp qattıq awaz bilən pəryad kətürdi. **5** Lekinq Yoab padixahning əyigə kirip, uninq qexiqə kelip: Əz jeningni, oqulliring bilən qizliringning jeningni, ayalliringning jeni bilən kenizəkliringning jeningni

qutkuzoqan h mm  hizmatkarlarning yuzini sən b g n
hijaləttə kaldurdung! **6** Sən  z ngg  n pr tlinidioqanlarni
s yis n, seni s yidioqanlaroqa n pr tlinidioqand k qilisən!
Q nki sən b g n s rdarliringni yaki hizmatkarliringni
nəziringdə heqnərsə  m s degəndək kilding! Q nki
b g n Abxalom tirik kelip, biz h mmimiz  lg n bolsak,
nəziringdə yahxi bolattik n, d p bilip yəttim. **7**  mdi
qikip hizmatkarliringning kəngligə t s lly b rgin; q nki
mən P rw rdigar bilən k s m kilim nki, əgər qikmisang,
b g n keq  heq adəm sening bilən q lmaydu. Bu bala
yaxliqingdin tartip b g nki k ngiq   st ngg  q xk n
h rk nd k baladin e jir bolidu,   dedi. **8** Xuning bilən
padixah qikip dərwazida olturdi, h mm  həlkəkə: Mana,
padixah dərwazida olturidu, deg n h w r y tk z lg nd ,
ularning h mmisi padixahning kəxioqa k ldi.  mma
Israillar bolsa h mmisi keqip,  z  yig  kaytip k tti. **9**
 mdi Israil kəbilisidiki h mm  h lk  uloqula kilixip:
Padixah bizni düxmənlirimizning kolidin azad qil n,
bizni Filistiyl rning kolidin qutkuzoqanidi.  mma, u
h zir Abxalom t p ylidin zemindin  zini q quruwatidu.
10 Lekin biz üstimizgə padixah boluxka məsih qil n
Abxalom bolsa jəngdə  ldi.  mdi nemixka padixahni
yandurup elip kelixk  g p qilmaysilər? deyixti. **11** Dawut
padixah Zadok bilən Abiyatar kahinlaroqa adəm  w tip:
Silər Y hudaning aqsakallirioqa: [Padixah mund k d ydu]:
  H mm  Israillarning padixahni ordioqa kayturup
keləyli, deyixk n t liplrining h mmisi padixahning
kulioqa y tk n y rd , nemixka silər bu ixta ulardin
keyin qəlisilər? **12** Silər mening kerindaxlirim, mening

ət-ustihanlirim turup, nemixqa padixahni elip kelixta hëmmisidin keyin qalisilər?! — dënglar. **13** Wə xundaqla yənə Amasaqimu: Padixah mundaq dəydu: — Sən mening ət-ustihanlirim əməsmusən? Əgər seni Yoabning ornida mening qeximda daim turidioqan qoxunning sərdari qilmisam, Huda meni ursun həm uningdin artuq jazalisun — dënglar, — dedi. **14** Buning bilən u Yəhudadiki adəmləning kəngüllirini bir adəmning kənglidək əzigə mayil kildi. Ular padixahqa adəm mangdurup: Sən əzüng bilən həmmə hizmətkarliring birgə yenip kelinglar, dəp həwər yətküzdi. **15** Xuning bilən padixah yenip İordan dəryasioiqə kəldi. Yəhudadiki adəmlər padixahni İordan dəryasidin ətküzimiz dəp, padixahning aldioqa Gilgalqa baroanidi. **16** Bahurimdin qiqqan Binyaminlik Geraning ooqli Ximəy aldirap kelip, Yəhudadiki adəmlər bilən qüxüp, padixahning aldioqa qiqkti. **17** Ximəygə Binyamin qəbilisidin ming adəm əgəxti; ular bilən Saulning jəmətidə hizmətkar bolqan Ziba, uning on bəx ooqli wə yigirmə hizmətkarimu uningqa qoxulup kəldi; bularning həmmisi İordan dəryasidin ətüp padixahning aldioqa qiqkti. **18** Bir kəmə padixahning ihtiyarioqa koyulup, ailə tawabiatlirini ətküzüx üqün uyan-buyan ətüp yürətti. Padixah İordan dəryasidin ətkəndə, Geraning ooqli Ximəy kelip uning aldida yiqilip turup **19** padixahqa: Oqjam qullirioqa qəbihlik sanimioqayla; oqjam padixah Yerusalemdin qiqqan kündə qullirining qiloqan qəbihlikini əslirigə kəltürmigəyła; u padixahning kəngligə kəlmisun. **20** Qünki qulliri əzining gunah qiloqinimni obdan bilidu; xunga mana, mən Yüsüpning jəmətidin həmmidin awwal

bügün oqjam padixahni qarxi elixka qiktimmən, — dedi. **21** Zəruiyaning oqlı Abixay buni anglap: Ximəy Pərwədigarning məsih kılqinini qarşioqan tursa, əlümgə məhkum kılınıx lazim bolmamdu? — dedi. **22** Lekin Dawut: I Zəruiyaning oqulliri, silərnin mening bilən nemə karinglar? Bügün silər manga qarxi qikmaqimusalər? Bügünki kündə Israilda adəmlər əlümgə məhkum kılınıxi kerəkmü? Bügün Israiloqa padixah ikənlikimni bilməymənmu? — dedi. **23** Andin padixah Ximəygə: Sən əlməysən, — dedi. Padixah uningoqa kəsəm kildi. **24** Əmdi Saulning nəwrisi Məfiboxət padixahni qarxi aloqlı kəldi. Padixah kətkən kündin tartip saq-salamət qaytip kəlgən künqığə, u ya putlirinin tirniqini almiqan ya saqilini yasimiqan wə yaki kiyimlirini yumioqanidi. **25** U padixahni qarxi aloqlı Yerusalemdin kəlgəndə, padixah uningdin: I Məfiboxət, nemixka mening bilən barmiding? — dəp soridi. **26** U: I, oqjam padixah, kulliri aqsak boləqqa, exikimni toqur, minip padixah bilən billə baray, dedim. Əmma hizmətkarim meni aldap qoyuptu; **27** u yənə oqjam padixahing aldida kullirinin oqəwitini kildi. Lekin oqjam padixah Hudaning bir pərixtisidəktur; xuning üqün siligə nemə layik kərünsə, xuni kıləqayla. **28** Qünki atamning jəmətining həmmisi oqjam padixahning aldida əlgən adəmlərdək idi; lekin sili əz kullirini əzliri bilən həmdastihan boləqanlar arisida qoydila; mening padixahning aldida pəryad kıləqlı nemə həkqim bar? — dedi. **29** Padixah uningoqa: Nemixka ixliring toqrisida səzliwerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərlərnı bəlüxiwelinglar, — dedi. **30**

Məfiboxət padixahğa: Ojojam padixah aman-esən öz öyigə kəlgəndin keyin, Ziba həmmisini alsimu razimən! — dedi.

31 Gileadlıq Barzillaymu Rogelimdin qüxüp padixahni İordan dəryasidin ötküzüp qoyuxğa kelip, padixah bilən billə İordan dəryasidin ötti. **32** Əmdi Barzillay heli yaxanoğan bir adəm bolup, səksən yaxğa kirgənidi. Padixah Mahanaimda turoğan waqıtta, uni qamdiğan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir kixi idi. **33** Padixah Barzillayoğa: Mening bilən baroğın, mən səndin Yerusalemda özümningkidə həwər alimən, dedi. **34** Lekin Barzillay padixahğa: Mening birnəqqə künlük ömrüm qaloğandu, padixah bilən birgə Yerusalemoğa baramdim? **35** Qulliri səksən yaxğa kirdim. Yahxi-yamanni yənə pərk etələymənmu? Yəp-iqkinimning təmini tetalamdim? Yigit nəoqmıqilər bilən kız nəoqmıqilərnin awazini angliyalamdim? Nemixğa qulliri ojojam padixaoğa yənə yük bolimən? **36** Qulliri pəkət padixahni İordan dəryasidin ötküzüp andin azraq uzitip qoyay degən; padixah buning üçün nemixğa manga xunqə xapaət kərsitidila? **37** Qullirinin ölgəndə öz xəhirimdə, atam bilən anamning kəbrisinin yenida yetixim üçün qaytip ketixigə ijasət bərgəyla. Əmdi mana, bu yərdə öz qulliri Kimham bar əməsmu? U ojojam padixah bilən ötüp barsun, uningə öz liriğə nemə layıq kərünsə xuni qiloğayla, — dedi. **38** Padixah: Kimham mening bilən ötüp barsun; sanga nemə layıq kərünsə uningə xuni qilay, xundakla sən məndin hər nemə sorisang, sanga qilimən, — dedi. **39** Andin həlkning həmmisi İordan dəryasidin ötti, padixahmu ötti. Andin padixah Barzillayni səyüp uningə bəht tilidi;

Barzillay öz yurtioqqa yenip k etti. **40** Padixah Gilgaloqqa qikti, Kimham uning bilən bardi. Yəhudadiki barlik adamlar bilən Israilning h lkining yerimi padixahni dəryadin  tk z p uzitip qoyqanidi. **41** Andin mana, Israilning barlik adamliri padixahning kexioqqa kelip: Nemixka qerindaxlirimiz Y hudaning adamliri oqrilikqa padixahni w  padixahning ailə-tawabiatlirini, xundaqla Dawutqa  g xk n h mm  adaml rni Iordan dəryasidin  tk z xk  muy ss r bolidu? — dedi. **42** Y hudaning h mm  adamliri Israilning adamlirig  jawab berip: Q nki padixah bilən bizning tuoqanqilikimiz bar, nemixka bu ix  q n bizdin hapa bolisilar? Biz padixahningkidin bir nemini yidukmu, yaki u bizg  bir in'am b rdimu? — dedi. **43** Israilning adamliri Y hudaning adamlirig  jawab berip: Qəbilə boyiqə aloqanda, padixahning [on ikki]  l xtin oni bizg  təwədur, silerg  nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongraq burad rqilikimiz bar. Nemixka bizni k zg  ilmaysilar? Padixahimizni yandurup elip kelixk  awwal t x bbus qilqanlar biz  m smiduk? — dedi.  mma Y hudaning adamlirining sözliri Israilning adamlirining s zliridin tehimu kattik idi.

20 W  xundaq boldiki, xu y rd  Binyamin q bilisidin, Bikrining oqlı Xeba isimlik bir iplas bar idi. U kanay qelip: — Bizning Dawutta heqkandaq ortak nesiwimiz yok; Y ss ning oqlidin heqkandaq mirasimiz yok! I Israil, h rbirliringlar öz  y ngl rg  yenip ketinglar, — dedi. **2** Xuning bilən Israilning h mm  adamliri Dawuttin yenip Bikrining oqlı Xebaqa  g xti. Lekin Y hudaning adamliri Iordan dəryasidin tartip Yerusalemoqıq   z padixahioqqa

qing baqlinip, uningoga agaxti. **3** Dawut Yerusalemoqa kelip ordisoqa kirdi. Padixah, ordioqa qaraxqa koyup katken axu on kenizakni bir eyga kamap koydi. U ularni bakti, lekin ularoga yeqinqilik kilmidi. Xuning bilan ular u yerdə tul ayallardək elgüqə kamaloqan peti turdi. **4** Andin padixah Amasoga: Üq kün iqidə Yəhudaning adamlirini qakirip, yioqip kəlgin; özüngmu bu yerdə hazir bolqin, dedi. **5** Xuning bilan Amasa Yəhudaning adamlirini qakirip yioqili bardi. Lekin uning undak qilixi padixah bekitken waqittin keyin qaldi, **6** u waqitta Dawut Abixayoga: Əmdi Bikrining oqli Xeba bizgə qüxüridioqan apət Abxalomning qüxürginidin tehimu yaman bolidu. Əmdi oqjangning hizmatkarlirini elip ularni qoqlap barqin. Bolmisa, u mustəhkəm xəhərlərni igiliwelip, bizdin özini qaquruxi mumkin, — dedi. **7** Xuning bilan Yoabning adamliri wə Kərətiylər, Pələtiylər, xundakla barlik palwanlar uningoga agixip qikti; ular Yerusalemdin qikip, Bikrining oqli Xebani qoqliqili bardi. **8** Ular Gibeondiki qoram taxqa yekin kəlgəndə Amasa ularning aldioqa qikti. Yoab üstibexioqa jəng libasini kiyip, beligə oqilaplik bir qiliqini askan kəmə bəqlioqanidi. U aldioqa mengiwidi, qiliq oqilaptin qüxüp kətti. **9** Yoab Amasadin: Tinqlikmu, inim? — dəp soridi. Yoab Amasani səyməkqi bolqandək ong qoli bilan uni saqilidin tutti. **10** Amasa Yoabning yənə bir qolida qiliq barlioqoga diqqət kilmidi. Yoab uning qorsikioqa xundak tiktiki, üqəyliri qikip yərgə qüxti. Ikkinqi ketim selixning həjiti qalmioqanidi; qünki u eldi. Andin Yoab bilan inisi Abixay Bikrining oqli Xebani qoqliqili kətti.

11 Yoabning oʻqulamliridin biri Amasaning yenido turup: Kim Yoab tərəptə turup Dawutni qollisa, Yoabka əgəxsun, dəytti. **12** Əmma Amasa öz kənida yumilinip, yolning ottursida yatatti; uni kərgən həlkning hərbi tohtaytti. U kixi həmmə həlkning tohtiəinini kərüp, Amasaning jəsitini yoldin etizlikka tartip qoydi həm bir kiyimni uning üstigə taxlidi. **13** Jəsət yoldin yətkəlgəndin keyin həlkning həmmisi Bikrining oʻqli Xebani qoʻqliəili Yoabka əgəxti. **14** Xeba bolsa Bəyt-Maakahdiki Abəlgiqə wə Beriylikləarning yurtining həmmə yərlirini kezip Israilning həmmə kəbiliridin ətti. [Beriyliklərmu] jəm bolup uningə əgixip bardi. **15** Xuning bilən Yoab wə adəmliri kelip, Bəyt-Maakahdiki Abəldə uni muhasirigə aldi. Ular xəhərnin qərisidiki sepilning udulida bir istihkam saldi; Yoabka əgəxkənləarning həmmisi kelip, sepilni ərüxkə bazəlanlawatkanda, **16** Danixmən bir hotun xəhərdin tovlap: Qulak selinglar! Qulak selinglar! Yoabni bu yərgə qakirip kelinglar, mening uning bilən səzləxməkqi boləinimni uningə eytinglar, — dedi. **17** U yekin kəlgəndə hotun uningdin: Sili Yoabmu? — dəp soridi. U: Xundak, mən xu, dedi. Hotun uningə: Dədəklirining səzini angliəayla, dedi. U: Anglawatimən, dedi. **18** Hotun: Konilarda Abəldə məslihət tapkin, andin məsililər həl kilinidu, degən gəp bar; **19** Israilning tinq wə məmin bəndiliridin birimən; sili hazır Israildiki ana kəbi qong bir xəhərnə harap kiliwatidila; nemixka Pərwərdigarning mirasini yəkatmakqi bolila? — dedi. **20** Yoab jawap berip: Undak ix məndin neri bolsun! Məndin neri bolsun! Mening heqnemini yutuwaləjum yaki yəkatkum yəktur;

21 ix undak əmäs, bəlki Əfraimdiki edirliktin Bikrining oqlı Xeba degən bir adəm Dawut padixahqa qarxi qolını kətürüptu. Pəqət uni tapxursanglar, andin xəhərdin ketimən, dedi. Hotun Yoabqa: Mana uning bexi sepildin siligə taxlinidu, — dedi. **22** Andin hotun öz danalığı bilən həmmə həlkkə məslihət saldi; ular Bikrining oqlı Xebaning bexini kesip, Yoabqa taxlap bərdi. Yoab kanay qaldi, uning adəmliri xuni anglap, xəhərdin ketip, hər biri öz öyigə qaytti. Yoab Yerusalemoqa padixahning kexioqa bardı. **23** Əmdi Yoab pütkül Israilning qoxunining sərdari idi; Yəhoyadaning oqlı Binaya bolsa Kərətiylər bilən Pələtiylərnin üstigə sərdar boldi. **24** Adoniram baj-alwanoqa bax boldi, Aşiludning oqlı Yəhoxafat bolsa diwan begi boldi; **25** Xewa katip, Zadok bilən Abiyatar kaşin idi; **26** Yairliq Ira bolsa Dawutqa has kaşin boldi.

21 Əmma Dawutning künliridə uda üq yil aqarqilik boldi. Dawut uning toqruluk Pərwərdigardin soridi. Pərwərdigar uningoa: Aqarqilik Saul wə uning qanhor jəmətidikilər səwəbidin, yəni uning Gibeonluklarni kiroşin qiləşinidin boldi, dedi. **2** Padixah Gibeonluklarni qaqirip, ular bilən səzləxti (Gibeonluklar Israilardin əmäs idi, bəlki Amoriylərnin bir qaldisi idi. Israil əslidə ular bilən əhdə qilip kəsəm iqqənidi; lekin Saul Israil wə Yəhudalaroqa boləşan qizəşinliki bilən ularni öltürüxkə intilgənidi). **3** Dawut Gibeonluklaroqa: Silərgə nemə qilip berəy? Mən kəndək qilip bu gənahni kafarət qilip yapsam, andin silər Pərwərdigarning mirasioqa bəht-bərikət tiliyələşilər? — dedi. **4** Gibeonluklar uningoa: Bizning Saul wə uning jəmətidikilərdin altun-kümüx

sorax həkķimiz yok, wə bizning səwəbimizdin Israildin bir adəmnimu əlümgə məhkum ķildurux həkķimiz yok, dedi. Dawut: Silər nemə desənglar, mən xundak ķilay, dedi. **5** Ular padixahķa: Burun bizni yokatmaqķi boləjan, bizni Israilning barlik pasilliri iqidə turəjudək yeri ķalmisun dəp, bizni hālak ķilixķa ķəstligən hēlikι kixining, **6** hāzir uning ərkək nəslidin yəttisi bizgə tapxurup berilsun, biz Pərwərdigarning tallioķini boləjan Saulning Gibeah xəhiridə, Pərwərdigarning aldida ularni əltürüp, esip ķoyayli, dedi. Padixah: — Mən silərgə qoķum tapxurup berimən, dedi. **7** Lekin Dawut bilən Saulning oqlι Yonatanning Pərwərdigar aldida iqixkən ķəsimi wəjiddin padixah Saulning nəwrisi, Yonatanning oqlι Məfiboxətni ayidi. **8** Padixah Ayahning ķizi Rizpahning Sauləja tuərup bərgən ikki oqlι Armoni wə Məfiboxətni wə Saulning ķizi Miķal Məhəolatlik Barzillayning oqlι Adriəl üqün beķiwəlojan bəx oqlulni tutup, **9** Gibeonluklarning ķolioķa tapxurdi. Bular ularni dəngdə Pərwərdigarning aldida esip ķoydi. Bu yəttəylən bir kündə əltürüldi; ular əltürülgəndə arpa ormisi aldidiki künlər idi. **10** Andin Ayahning ķizi Rizpah bəz rəhtni elip, ķoram üstigə yeyip saldi. U orma baxlanəjandin tartip asmandin yamoķur qüxkən wəķitķiqə, u yərdə olturup kündüzi ķuxlarning jəsətlərnin üstigə ķonuxioķa, keqisi yirtķuqlarning ularni dəsəp qəylixigə yol ķoymidi. **11** Birsι Saulning keniziki, Ayahning ķizi Rizpahning ķilojanlirini Dawutķa eytti. **12** Xuning bilən Dawut Yabəx-Gileadtikilərnin ķexioķa berip, u yərdin Saulning wə uning oqlι Yonatanning səngəklirini elip kəldi (Filistiyələr Gilboada Saulni əltürgən

künidə ularning jəsətlirini Bəyt-Xandiki məydanda esip
kəyoqanidi; Yabəx-Gileadtikilər əslidə bularni xu yərdin
oşrilikqə elip kətkənidi). **13** Dawut Saul bilən uning
oşli Yonatanning səngəklirini xu yərdin elip kəldi;
ular esip ɵltürɵlgən yəttəylənning səngəklirinimu yioşip
kəydi, **14** andin xularni Saul bilən oşli Yonatanning
səngəkliri bilən Binyamin zeminidiki Zelada, atisi kixning
kəbrisidə dəpnə kildi. Ular padixah əmr kuloşandək kildi.
Andin Huda [həlkning] zemin toşruluk dualirini ijabət
kildi. **15** Filistiyələr bilən Israilning ottursida yənə jəng
boldi, Dawut əz adəmliri bilən qüxüp, Filistiyələr bilən
soşuxti. Əmma Dawut tolimu qarqap kətti; **16** Rafahning
əwladliridin boləşan İxbi-Binob Dawutni ɵltürməkqi idi;
uning mis nəyisining eşirlikqi üq yüz xəkəl idi; uningəşə
yənə yeni sawut başlaklik idi. **17** Lekin Zəruiyaning
oşli Abixay uningəşə yərdəmgə kelip Filistiyeni kiliqlap
ɵltürdi. Xu küni Dawutning adəmliri uningəşə kəsəm kilip:
Sən yənə biz bilən jənggə qikmişin! Bolmisa Israilning
qirioşiqi əşüp qalidu, — dedi. **18** Bu ixtin keyin xundək
boldiki, Gobta Filistiyələr bilən yənə jəng boldi; u waşitta
Huxatlik Sibbikay Rafahning əwladidin boləşan Safni
ɵltürdi. **19** Gobta yənə bir kətim Filistiyələr bilən jəng
boldi; u qaoşda Bəyt-Ləhəmlilik Yairning oşli Əl-Hənan
Gatlik Goliyatning inisini ɵltürdi. Uning nəyisining sepi
bapkarning hadisidək idi. **20** Yənə bir jəng Gatta boldi; u
yərdə egiz boyluk bir adəm bar idi, kəllirining altidin
barmakliri, putlirining altidin barmakliri bolup jəmiy
yigirmə tət barmikqi bar idi. U həm Rafahning əwladi idi.
21 U Israillarning aldidə turup ularni mazək kildi; lekin

Dawutning akisi Ximiyaning oʻgʻli Yonatan uni oʻltürdi.
22 Bu töt kixi Gatlik Rafahning əwladi bolup, həmmisi Dawutning qolida yaki uning hizmətkarlrining qolida oʻltürüldi.

22 Pərwərdigar uni barlik düxmənliridin həm Saul padixahning qolidin qutkuzoʻan küni, u Pərwərdigaroʻa bu küyni eytti: — **2** U mundak dedi: — Pərwərdigar mening hada teoʻim, mening qoroʻinim, mening nijatkarimdur! **3** Huda mening qoram teximdur, mən Uningoʻa tayinimən — U mening qalkinim, mening qutkuzoʻuqi münggüzüm, Mening egiz munarim wə baxpanahim, mening qutkuzoʻuqimdur; Sən meni zorawanlardin qutkuzisən! **4** Mədhıylərgə layıq Pərwərdigaroʻa mən nida qilimən, Xundak qilip, mən düxmənlirimdin qutkuzulimən; **5** Qünki ölümning asarətliri meni qorxiwaldi, İhlassizlarning yamrap ketixi meni qorkitiwətti; **6** Təhtisaraning taniliri meni qirmiwaldi, Ölüm sirtmaqliri aldimoʻa kəldi. (Sheol h7585) **7** Kıynaloʻinimda mən Pərwərdigaroʻa nida qildim, Hudayimoʻa pəryad kətürdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadim Uning kulikioʻa kirdi. **8** Andin yər-zemin təwrəp silkinip kətti, Asmanlarning ulliri dəhxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oʻəzəpləndi. **9** Uning dimioʻidın is ərləp turatti, Aozidin qıkkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmür qoʻqliri qıkti; **10** U asmanlarni engixtürüp egip qüxti, Puti astida tum qarangoʻuluk idi. **11** U bir kerub üstidə pərwaz qildi, U xamalning kanatlrıda kərüندی. **12** U qarangoʻulukni, xundakla yioʻiloʻan sularni, Asmanlarning qoyuq bulutlrini, Əz ətrapıda

qediri kildi. **13** Uning aldida turoqan yorukluktin, Otluk qoqlar qikip etti; **14** Pərwərdigar asmanda güldürlidi; Həmmidin aliy Boloquqi awazini yangratti; **15** Bərək, U oklirini etip, [dūxmənlirimni] tarkitiwətti; Qakmaklarni qakturup, ularni kiykas-sürəngə saldi; **16** Xuning bilən dengizning təkti kərünüp qaldi, Aləmning ulliri axkarilandi, Pərwərdigarning tənbihi bilən, Dimiəning nəpisining zərbisi bilən. **17** U yukiridin kəlini uzitip, meni tutti; Meni uluq sulardin tartip aldi. **18** U meni küqlük dūxminimdin, Manga əqmənlərdin kutkuzdi; Qünki ular məndin küqlük idi. **19** Külpətkə uqrioqan künümdə, ular manga qarxi hujumə qətti; Birək Pərwərdigar mening tayanqim idi. **20** U meni kəngri-azadə bir jayə elip qikardi; U meni kutkuzdi, qünki U məndin hursən boldi. **21** Pərwərdigar həkkanıylikimə qarap manga iltipət kərsətti; Qolumning həlallikini U manga qayturdi; **22** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzillik kilip Hudayimdin ayrilip kətmidim; **23** Qünki uning barlik həkümliri aldimdidur; Mən Uning bəlgilimiliridin qətnəp kətmidim; **24** Mən Uning bilən oqubarsiz yürdüm, Əzümni gunahtin neri kildim. **25** Wə Pərwərdigar həkkanıylikimə qarap, Kəz aldida boləqan həlallikim boyiqə kəloqanlirimni qayturdi. **26** Wapadar-məhribanlarə Əzüngni wapadar-məhriban kərsitisən; Oqubarsizlarə Əzüngni oqubarsiz kərsitisən; **27** Sap dilliklarə Əzüngni sap dillik kərsitisən; Tətürlərgə Əzüngni tətür kərsitisən; **28** Qünki Sən ajiz məmin həlkni kutkuzisən; Birək kəzliringni təkəbbur üstigə tikip, Ularne xərməndə kilisən; **29** Qünki Sən Pərwərdigar mening

qiraojimdursən; Pərwərdigar meni baskan qarangojulukni nurlanduridu; **30** Qünki Sən arkilik düxmən qoxuni arisidin yügürüp ettüm; Sən Hodayim arkilik mən sepildin atlap ettüm. **31** Təngrim — Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanoqandur; U Əzigə tayanolanlarning həmmisigə kalkandur. **32** Qünki Pərwərdigardin baxqa yənə kim ilahtur? Bizning Hodayimizdin baxqa kim qoram taxtur? **33** Təngri mening mustəhkəm korojinimdur; U yolumni mukəmməl, tütütüz kılıdu; **34** U mening putlirimni keyikningkidək kılıdu; U meni yukiri jaylirimə turoquzidu; **35** Qollirimni urux kılıxqa əgitudu, Xunglaxqa biləklirim mis kamanni kerələydu; **36** Sən mənə nijatingdiki kalkanni bərding, Sening mulayim kəmtərliking meni uluq kildi. **37** Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng kilding, Mening putlirim teyilip kətmidi. **38** Mən düxmənlirimni qoqlap yoqattim, Ular həlak bolmioquqə heq yanmidim. **39** Qayta turalmioqudək kılıp, Ularni həlak kılıp yanjidim, Ular putlirim astida yikildi. **40** Sən jəng kılıxqa küq bilən belimni baqliding; Sən mənə hujum kılolanlarni putum astida egildürdüng; **41** Düxmənlirimni mənə arkini kılıp kaqkuzdung, Xuning bilən mən mənə əqmənlərnə yoqattim. **42** Ular təlmürdi, birək kutkuzidioqan heqkim yoq idi; Həttə Pərwərdigarə qariwidi, Umu ularəqə jawab bərmidi. **43** Mən ularni soqup yərdiki topidək kiliwəttim; Koqidiki patkaktək mən ularni qəyliwəttim; Ularning üstidin petikdiwəttim. **44** Sən meni həlkimning nizaliridin kutkuzoqansən; Sən meni əllərnəng bəxi boluxqa sakliding; Mənə yat boləqan bir həlkə hizmitimdə bolmaqta. **45** Yat

əldikilər manga zəiplixip təslim bolidu; Anglixi bilənla ular manga itaət qilidu; **46** Yat əldikilər qüxxünlixip ketidu; Ular öz istihkamliridin titrigən həlda qikip kelidu; **47** Pərwərdigar həyattur! Mening Qoram Texim mubarəklənsun; Nijatim boləjan qoram tax Huda aliydur, dəp mədhıyilənsun! **48** U, yəni mən üqün toluk kisas aloquqi Təngri, Həkləlni manga boysunduruquqidur; **49** U meni düxmənlirim arisidin qikarəjan; Bərhək, Sən meni manga hujum qilojanlardin yukiri kətürdüng; Zorawan adəmdin Sən meni kutuldurdung. **50** Muxu səwəblik mən əllər arisida sanga təxəkkür eytimən, i Pərwərdigar; Namingni uluəlap küyləni eytimən; **51** U bolsa Əzi tikligən padixahqa zor kutkuzuxlarni beəixlaydu; Əzi məsih qiləjiniəja, Yəni Dawutqa həm uning nəsligə mənggügə əzgərməs muhəbbətəni kərsitidu.

23 Təwəndikilər Dawutning ahirki səzliridur: — Yəssəning oqli Dawutning bexariti, Yukiri mərtiwigə kətürülgən, Yakupning Hudasi tərəpidin məsihləngən, Israilning səyümlük küyqisining bexarət səzliri mana: — **2** Pərwərdigarning Rohi mən arkilik səz kildi, Uning səzliri tilimdidur. **3** Israilning Hudasi səz kildi, Israilning Qoram Texi manga xundak dedi: — Kimki adəmlərnin arisida adalət bilən səltənət qilsa, Kimki Hudadin qorqux bilən səltənət qilsa, **4** U quyax qikqandiki tang nuridək, Bulutsiz səhərdək bolidu, Yamojurdin keyin asman süzük boluxi bilən, Yumran maysilar tupraqtin qikidu, mana u xundak bolidu. **5** Bərhək, mening əyüm Təngri aldidə xundak əməsmu? Qünki U mən bilən mənggümlük əhdə tüzdi, Bu əhdə həmmə ixlarda mupəssəl həm mustəhkəmdur; Qünki

mening barlik nijatlik ixlirimni, Həmmə intizarlikimni,
U bərk uroquzmamdu? **6** Lekin iplaslarning həmmisi
tikənlərdək, Heqkim kolida tutalmioqqa, qəriwetilidu. **7**
Ularoqa kol uzatkuqi əzini təmür koral wə nəyzə sepi
bilən korallandurmisa bolmaydu; Ular hamən turoqan
yeridə otta keydürüwetilidu! **8** Dawutning palwanlirining
isimliri təwəndikidək hatiriləngəndur: — Tahkimonluk
Yoxəb-Baxsəbət sərdarlarning bexi idi. U bir kətimlik
jəngdə nəyzə oynitip, səkkiz yüz adəmnə ɵltürgənidi. **9**
Keyinkisi Ahohiy Dodoning oqlı Əliazar idi; Filistiyələr
yiojilip jəng kilməqci boldi; xu wəqittə Dawut wə uningəqə
həmrəh bolup qikkən üç palwan ularni jənggə qəkirdi;
Əliazar xu üqtin biri idi. Lekin Israillar qekindi; **10** u
kəzojilip, taki beliki telip, kolı kiliqkə qəplixip kəloquqə
Filistiyəlni kirdi. U küni Pərwədigar Israillarni qong
nusrətkə erixtürdi. Həlk uning kəxiəqə kəytkəndə pəkət
oljə yiojix ixilə kəloqanidi. **11** Wə uningdin keyinkisi
Hərarlik Agiyning oqlı Xamməh idi. Bir küni Filistiyələr
kəxun bolup yiojiloqanidi; yekən ətrəptə kəyuk əskən
bir kizil məxlik bəridi. Kixilər Filistiyələrnin əldidin
kəqkənidi, **12** Xamməh bəlsə kizil məxlik otturisidə
məzmət turup, uni kəoqdəp Filistiyəlni kirdi; xuning bilən
Pərwədigar [Israilləroqə] oqəyət zor nusrət ətə kildi. **13**
Ormə wəktidə ottuz yəlbəxqi iqidin yənə üç Adulləmnin
oqərioqə qüxüq, Dawutning yənioqə kəldi. Filistiyələrnin
kəxuni Rəfəyim wədisioqə bərgəh kuroqanidi; **14** u qəoqdə
Dawut kəroqəndə idi, Filistiyələrnin kərawulgəhi bəlsə
Bəyt-Ləhəmdə idi. **15** Dawut ussəp: Ah, bərsi mənə
Bəyt-Ləhəmnin dərwezisining yənidiki kuduktin su

əkilip bərgən bolsa yahxi bolatti! — dewidi, **16** bu üq palwan Filistiylərnin ləxkərgahidin bəsüp ətüp, Bəyt-Ləhəmnin dərwasisining yenidiki kuduktin su tartti wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin iqkili unimidi, bəki suni Pərwərdigarəta atəp təküp: **17** — I Pərwərdigar, bundə ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmnin əz həyatıəta təwəkkul kəlip berip əkəlgən bu su ularning kənıəta ohxax əməsmu! — dedi. Xuning üqün u iqixkə unimidi. Bu üq palwan kəloqan ixlar dəl xular idi. **18** Zəruiyaning oqlı Yoabning inisi Abixay bu üqining bexi idi. U üq yüz adəm bilən kərxilixip nəyzisini pəkirıtıp ularni ətürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qikqanidi. **19** U bu üqəylənnin iqidə əng hərmətlikı idi, xunga ularning bexi idi; lekin u awwalkı üqəyləngə yətməytti. **20** Yəhoyadaning oqlı Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp kəltis ixlarni kəloqan. U Moabiy Ariəlnin ikki oqlını ətürgən. Yənə kəp yaqkan bir küni azgaləta qüxüp, bir xirni ətürgənidi. **21** U həm küqtünggür bir misirlikni ətürgənidi. Misirlikning kəlida bir nəyzə bar idi, lekin Binayanin kəlida bir həsila bar idi. U misirlikning kəlidin nəyzisini tartiwelip, əz nəyzisi bilən uni ətürdi. **22** Bu ixlarni Yəhoyadaning oqlı Binaya kəloqan bolup, u üq palwan arisida nam qikəroqanidi. **23** U ottuz yolbaxqi iqidə hərmətlikı idi. Lekin u awwalkı üq palwanəta yətməytti. Dawut uni əzining pasiban begi kəldi. **24** Ottuz yolbaxqi iqidə Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlik Dodonin oqlı Əl-Hənan bar idi. **25** [Buningdin bəxkə]: Hərodruk Xammah, Hərodruk Elikə, **26** Patlilik Hələz, Təkoalik İkkəxnin oqlı Ira,

27 Anatotluk Abiezər, Huxatlik Mibonnay, 28 Ahohluk Zalmon, Nitofatlik Maharay, 29 Nitofatlik Baanahning oqli Hələb, Binyaminlardin Gibeahlik Ribayning oqli Ittay, 30 Piratonluk Binaya, Gaax wadiliridin Hidday, 31 Arbatlik Abi-Albon, Barhumluk Azmawət, 32 Xaalbonluk Əliyahba, Yaxəning oqulliri, Hərarlik Xammahning [oqli] Yonatan, Hərarlik Xararning oqli Ahıyam, 34 Maakatiy Ahasbayning oqli Əlifələt, Gilonluk Ahitofəlning oqli Eliyam, 35 Karməllik Həzray, Arbilik Paaray, 36 Zobaħdin boloqan Natanning oqli Igal, Gadlik Banni, 37 Ammoniy Zələk, Bəerotluk Naharay (u Zəruiyaning oqli Yoabning yaraq kətürgüqisi idi), 38 Yitrilik Ira, Yitrilik Garəb 39 wə Hıttiy Uriya katarliklar bolup, ularning həmmisi ottuz yəttə kixi idi.

24 Pərwərdigarning oqəzipi Israiloqa yənə kozoqaldi. Xuning bilən U ularni jazalax üqün Dawutni kozoqiwidi, u adəm qikirip, ularoqa: — Israillar bilən Yəhədaliklarning sanini al, dedi. 2 Padixah öz yenida turoqan qoxun sərdari Yoabqa: Baroqin, Dandin tartip Bəər-Xebaşiqə Israilning həmmə kəbilirining yurtlirini kezip, həlkni sanap qikkin, mən həlkning sanini biləy, dedi. 3 Yoab padixahqa: Bu həlk hazır məyli qanqilik bolsun, Pərwərdigar Hudaying ularning sanini yüz həssə axuroqay. Buni oqjam padixah öz kəzi bilən kərgəy! Lekin oqjam padixah nemixka bu ixtin hux bolidikin? — dedi. 4 Əmma Yoab bilən qoxunning baxqa sərdarliri unimisimu, padixahning yarliqi ulardin küqlük idi; xuning bilən Yoab bilən qoxunning baxqa sərdarliri Israilning həlkini sanioqili padixahning qexidin qikti. 5 Ular Iordan

dəryasidin ətüp Yaazərgə yeqin Gad wadisida Aroərdə, yəni xəhərninğ jənub tərripidə bargah tiktı. **6** Andin ular Gileadka wə Tahtim-Hədxining yurtioğa kəldi. Andin Dan-Yaanəğa kelip aylinip Zidonəğa bardı. **7** Andin ular Tur degən qorəjanlıq xəhərgə, xundakla Hıwiylar bilən Qanaaniylarning həmmə xəhərlirigə kəldi; andin ular Yəhuda yurtining jənub tərripigə, xu yərdiki Bəər-Xebaəiqə bardı. **8** Xundak kılıp ular pütkül zeminni kezip, tokkuz ay yigirmə kün ətəkəndin keyin, Yerusaleməğa yenip kəldi. **9** Yoab padixahka həlkning sanini məlum kılıp: Israilda kiliq kətürələydiəan baturdin səkkiz yüz mingi, Yəhudada bəx yüz mingi bar ikən, dedi. **10** Dawut həlkning sanini aloqəndin keyin, wijdani azablandı wə Pərwədigarəğa: Bu kılıqinim eəjir gunah boluptu. I Pərwədigar, kulungning kəbihlilikini kətürüwətkəysən; qünki mən tolimu əhməkənilik kiptimən, dedi. **11** Dawut ətigəndə turoqanda Pərwədigarning səzi Dawutning aldin kərgüqisi boləan Gad pəyoqəmbərgə kelip: **12** — «Berip Dawutka eytkin, Pərwədigar: — Mən üq [bala-kazani] aldingəğa qoyimən, ularning birini talliwəloqin, mən xuni üstünggə qüxürimən, dəydu — degin» — deyildi. **13** Xuning bilən Gad Dawutning kəxiəğa kelip buni uningəğa dedi. U uningəğa: «Yəttə yiloqigə zeminingda aqarqilik sanga bolsunmu? Yaki düxmənliring üq ayoqigə seni qoqlap, sən ulardin kaqamsən? Wə yaki üq küngiqə zeminingda waba tarkalsunmu? Əmdi sən obdan oylap, bir nemə degin, mən meni əwətküqigə nemə dəp jawap berəy?» — dedi. **14** Dawut Gadka: Mən tolimu tənglikte kəldim! Səndin ətünəyki, biz Pərwədigarning qolioğa

qūxəyli; qūnki Uning rəhımdillikı zordur; insanning kōliōja pəkət qūxūp kalmiōjəymən! — dedi. **15** Xuning bilən Pərwərdigar ətigəndin tartip bekitilgən wakitkijə waba qūxūrdi. Dandin tartip Bəər-Xebaōiqə yətmix ming adəm əldi. **16** Əmdi pərixte kōlini Yerusalemōja uzutup xəhərnı hālak kılaj degəndə, Pərwərdigar eōjir həkūmidin puxayman kılıp, həkni hālak kiliwatkan Pərixtigə: Əmdi boldi kılōjin; kōlungni yioqin, — dedi. U wakitta Pərwərdigarning Pərixlisi Yəbusiy Arawnəning haminining yenida idi. **17** Dawut həkni yokitiwatkan pərixkini kərgəndə Pərwərdigarōja: Mana, gunah kılōjan mən, kəbihlik kılōjuqi məndurmən. Lekin bu kōylar bolsa nemə kildi? Sening kōlung mening üstūmgə wə atamning jəmätining üstigə qūxsun! — dedi. **18** Xu küni Gad Dawutning kexiōja kelip uningōja: Berip Yəbusiy Arawnəning haminioja Pərwərdigarōja atap bir kurbangah yasiojin, dedi. **19** Dawut Gadning səzi boyiqə Pərwərdigar buyruōjandək kildi. **20** Arawnə karap padixah bilən hizmətkarlarning əz tərıpigə keliwatkinini kərüp, aldioja qikip padixahning aldida yūzini yərgə təküzüüp, təzim kildi. **21** Arawnə: Ojōjam padixah nemə ix bilən kullirining aldioja kəldilikin? — dəp soridi. Dawut: Həkning arisida wabani tohtitix üqün, bu hamanni səndin setiwelip, bu yərdə Pərwərdigarōja bir kurbangah yasiojili kəldim, — dedi. **22** Arawnə Dawutka: Ojōjam padixah əzliri nemini halisila xuni elip kurbanlik kilsila. Mana bu yərdə kəydürmə kurbanlik üqün kalilar bar, otun kılıxka haman tepidiojan tirnilar bilən kalilarning boyunturukliri bar. **23** I padixah, buning həmmisini

mənki [Arawnah] padixahqa təqdim qılay, dedi. U yənə padixahqa: Pərwərdigar Hudaliri silini qəbul qılıp xəpəkət kərsətkəy, dedi. **24** Padixah Arawnahqə: Yaq, qandaqla bolmisun bularni səndin əz nərhidə setiwalmisam bolmaydu. Mən bədəl təliməy Pərwərdigar Hudayiməyə kəydürmə qurbanlıqlarni hərgiz sunmaymən, — dedi. Andin Dawut hamən bilən kalilarni əllik xəkəl kümüxkə setiwaldi. **25** Andin Dawut u yərdə Pərwərdigarəyə bir qurbangah yasap, kəydürmə qurbanlıqlar bilən inaklıq qurbanlıqliri qildi. Pərwərdigar zemin üqün qıləyan dualarni qəbul qılıp, waba Israilning arisida tohtidi.

Padixahlar 1

1 Dawut padixah heli yaxinip qalomanidi; uni yotqan-
adiyal bilən yapsimu, u issimaytti. **2** Hizmatkarliri
uningoqa: — Oqjam padixah ezliri uqün, aldilirida
turidioqan bir pak qiz tapquzayli; u padixahdin hawer
elip, silining kuqaklirida yatsun; xuning bilən oqjam
padixah issiyla — dedi. **3** Ular pütkül Israil zeminini kezip
güzäl bir qizni izdöp yürüp, ahiri Xunamlik Abixagni
teqip padixahning aldioqa elip kaldi. **4** Qiz intayin güzäl
idi; u padixahdin hawer elip uning hizmitida bolatti,
emma padixah uningoqa yeqinqilik qilmaytti. **5** Emma
Haggitning oqli Adoniya mertiwisini ketürmækqi bolup:
«Män padixah bolimän» dedi. U ezige jäng harwiliri
bilən atliklarni wä aldida yüridioqan ällik äskärni täyyar
kildi **6** (uning atisi heqqaqan: «Nemixka bundak kilisän?»
döp, uningoqa tänbih-tärbiyä beripmu bakmioqanidi häm
u nahayiti kelixkän yigit bolup, anisi uni Abxalomdin
keyin tuoqanidi). **7** U Zäruyaning oqli Yoab wä
kahin Abiyatar bilən mäslihät qilixip turdi. Ular bolsa
Adoniyaoqa ägixip uningoqa yadäm berätti. **8** Lekin kahin
Zadok wä Yähoyadaning oqli Binaya, Natan päyoqämbär,
Ximäy, Räy wä Dawutning ez palwanliri Adoniyaoqa
ägäxmidi. **9** Adoniya koy, kala wä bordioqan torpaqlarni
än-Rogälning yenidiki Zohälät degän taxta soydurup,
hämme aka-ukilirini, yäni padixahning oqulliri bilən
padixahning hizmitida bolöqan hämme Yähudalarni
qakirdi. **10** Lekin Natan päyoqämbär, Binaya, palwanlar
wä ez inisi Sulaymanni u qakirmidi. **11** Natan bolsa
Sulaymanning anisi Bat-Xebaoqa: — «Anglimidingmu?

Haggitning oqli Adoniya padixah boldi, lekin oqojimiz Dawut uningdin hawersiz. **12** Emdi mana, ez jening wə oqlung Sulaymanning jenini kutkuzuxka mening sanga bir maslihat beriximka ijasat bergaysen. **13** Dawut padixahning aldioqa berip uningoa: — Oqojam padixah ezliri kasem kilip ez kaminiliriga wada kilip: «Sening oqlung Sulayman mandin keyin padixah bolup taitimda olturidu» degan amasmidila? Xundak turukluk nemixka Adoniya padixah bolidu? — degin. **14** Mana, padixah bilən sezlixip turoqiningda, manmu sening kayningdin kirip sezüngni ispatlayman, — dedi. **15** Bat-Xeba iqkiri eyga padixahning kexioqa kirdi (padixah tolimu kerip katkanidi, Xunamlik Abixag padixahning hizmitida boluwatatti). **16** Bat-Xeba padixahka engixip tazim kildi. Padixah: — Nemə taliping bar? — dep soridi. **17** U uningoa: — I oqojam, sili Perwardigar Hudaliri bilən ez dedakliriga: «Sening oqlung Sulayman mandin keyin padixah bolup taitimda olturidu» dep kasem kilolanidila. **18** Emdi mana, Adoniya padixah boldi! Lekin i oqojam padixah, silining uningdin hawerliri yok. **19** U kep kalilarni, bordak torpaklar bilən koylarni soydurup, padixahning hammə oqullirini, Abiyatar kahinni wə koxunning sardari Yoabni qakirdi. Lekin kulliri Sulaymanni u qakirmidi. **20** Emdi, i oqojam padixah, putkul Israilning kezliri siliga tikilmakta, ular oqojam padixahning ezliridin keyin taitlirida kimning olturidioqanliki toqrisida ularoa hawer berixlirini kutixiwatidu; **21** bir qararoa kalmisila, oqojam padixah ez ata-bowiliri bilən billə uhlaqka katkəndin keyin, mən bilən oqlum Sulayman gunahkar

sanilip qalarmizmikini, — dedi. **22** Mana, u tehi padixah bilən sızlixip turoşinida Natan pəyşəmbərni kirip kəldi. **23** Ular padixahqa: — Natan pəyşəmbər kəldi, dər həwər bərđi. U padixahning aldioşa kiripla, yuzini yergə yekip turup padixahqa təzim kildi. **24** Natan: — I oşjam padixah, sili Adoniya məndin keyin padixah bolup mening təhtimdə olturidu, dər eytkanidilimu? **25** Qünki u bğün qixüp, kər buqa, bordioşan torpaqlar bilən qoylarni soydurup, padixahning həmmə oşullirini, qoxunning sərdarlarini, Abiyatar kahinni qakirdi; wə mana, ular uning aldida yəp-iqip: «Yaxisun padixah Adoniya!» — dər tovlaxmaqta. **26** Lekin qulliri bolşan meni, Zadok kahinni, Yəşoyadaning oşli Binayani wə qulliri bolşan Sulaymanni u qakirmidi. **27** Oşjam padixah kimning əzlidiridin keyin oşjam padixahning təhtidə olturidioşanlikini əz qullirioşa uqturmay u ixni buyrudilimu? — dedi. **28** Dawut padixah: — Bat-Xebani aldimoşa qiqiringlar, dedi. U padixahning aldioşa kirip, uning aldida turdi. **29** Padixah bolsa: — Jenimni həmmə kiyinqiliktin kutkuzşan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, **30** mən əslidə Israilning Hudasi Pərwərdigar bilən sanga kəsəm qilip: «Sening oşlung Sulayman məndin keyin padixah bolup ornumda mening təhtimdə olturidu» dər eytkinimdək, bğünki kündə mən bu ixni qoşum wujudqa qikirimən, — dedi. **31** Wə Bat-Xeba yuzini yergə yekip turup padixahqa təzim qilip: — Oşjam Dawut padixah əbədii yaxisun! — dedi. **32** Dawut padixah: — Zadok kahinni, Natan pəyşəmbərni, Yəşoyadaning oşli Binayani aldimoşa qakiringlar, dedi.

Ular padixahning aldioʻra keldi. **33** Padixah ularoʻra:
— Oʻojanglarning hizmatkarlarini ezunglaroʻra qoxup,
Sulaymanni oz keqirimgə mindürüp, Giʻhonora elip
beringlar; **34** u yərdə Zadok kaʻhin bilən Natan pəyoʻəmbər
uni Israilning üstigə padixah boluxka məsih kilsun. Andin
kanay qelip: — Sulayman padixah yaxisun! dəp tovlanlar.
35 Andin u təhtimdə olturuxka bu yərgə kəlgəndə, uningora
əgixip menginglar; u mening ornumda padixah bolidu;
qünki mən uni Israil bilən Yəʻhudaning üstigə padixah
boluxka təyinlidim, — dedi. **36** Yəʻhoyadaning oʻqli Binaya
padixahka jawab berip: — Amin! Oʻojam padixahning
Hudasi Pərwədigarmu xundaq buyrusun! **37** Pərwədigar
oʻjam padixah bilən billə boləandək, Sulayman bilən
billə bolup, uning təhtini oʻjam Dawut padixahningkidin
tehimu uluʻ qiloʻay! — dedi. **38** Zadok kaʻhin, Natan
pəyoʻəmbər, Yəʻhoyadaning oʻqli Binaya wə Kəratiyələr
bilən Pələtiylər qüxüp, Sulaymanni Dawut padixahning
keqirioʻra mindürüp, Giʻhonora elip bardı. **39** Zadok kaʻhin
ibadət qediridin may bilən toloʻan bir münggüzni elip,
Sulaymanni məsih kildi. Andin ular kanay qaldi. Həlkning
həmmisi: — Sulayman padixah yaxisun! — dəp tovlaxti.
40 Həlkning həmmisi uning kəynidin əgixip, sunay qelip
zor xadlik bilən yər yeriloʻudək təntənə kilixti. **41** Əmdi
Adoniya wə uning bilən jəm boləan mehmanlar oʻzalinip
qikqanda, xuni anglidi. Yoab kanay awazini angliʻanda:
— Nemixka xəʻərdə xunqə kiykas-sürən selinidu? —
dəp soridi. **42** U tehi səzini tügətməyla, mana Abiyatar
kaʻhinning oʻqli Yonatan keldi. Adoniya uningora: —
Kirgin, kəysər adəmsən, qokum bizgə hux həwər elip

kəlding, — dedi. **43** Yonatan Adoniyaga jawab berip: — Undak əməs! Oqojimiz Dawut padixah Sulaymanni padixah kildi! **44** Wə padixah əzi uningqa Zadok kahinni, Natan pəyoqəmbərnə, Yəhəyadaning oqlı Binayani wə Kərətiylər bilən Pələtiylərnə həmrəh kılıp əwitip, uni padixahning qeqiriqa mindürdi; **45** andin Zadok kahin bilən Natan pəyoqəmbər uni padixah boluxqa Gihonda məsih kildi. Ular u yərdin qikip xadlik kılıp, pütkül xəhərnə kiyqas-sürən bilən lərzigə saldi. Siz anglawatqan sada dəl xudur. **46** Uning üstigə Sulayman hazır padixahlik təhtidə olturiwatidu. **47** Yənə kelip padixahning hizmətkarliri kelip oqojimiz Dawut padixahqa: «Hudaliri Sulaymanning namini siliningkidin əwzəl kılıp, təhtini siliningkidin uluq kıləy!» dəp bəht tiləp mubarəkləxkə kelixti. Padixah əzi yatqan orunda səjdə kildi **48** wə padixah: — «Bügün mening təhtimgə olturoquqi birsini təyinligən, əz kəzlimgə xuni kərgüzgən Israilning Hudasi Pərwədigar mubarəklənsun!» — dedi — dedi. **49** Xuni anglap Adoniyaning barlik mehmanliri həduqup, ornidin qopup hər biri əz yoliqa kətti. **50** Adoniya bolsa Sulaymandin kərkup, ornidin qopup, [ibadət qediriqa] berip qurbangahning münggüzlirini tutti. **51** Sulaymanqa xundak həwər berilip: — «Adoniya Sulayman padixahtin kərkidu; qünki mana, u qurbangahning münggüzlirini tutup turup: — «Sulayman padixah бүgün manga xuni kəsəm kilsunki, u əz kulini kiliq bilən əltürməslikkə wədə kıləy» dedi», — deyildi. **52** Sulayman: — U durus adəm bolsa bexidin bir tal qaq yərgə qüxməydu. Ləkin uningda rəzillik tepilsə, əlidu, dedi. **53** Sulayman

padixah adəm əwitip uni kurbangahdin elip kəldi. U kelip Sulayman padixahning aldida engixip təzim qildi. Sulayman uningə: — Öz öyüggə kətkin, — dedi.

2 Dawutning əlidiqan waqti yeqinlaxkanda, oqli Sulaymanə tapilap mundak dedi: — **2** «Əmdi yər yuzidikilərnin həmmisi baridiqan yol bilən ketimən. Yürəklik bolup, ərkəktək boləyin! **3** Sən barlik qiliwatқан ixliringda həmdə barlik niyət qiloqan ixliringda rawaj tepixing üqün Musaqə qüxürülgən qanunda pütülgəndək, Pərwərdigar Hudayingning yollirida mengip, Uning bəlgilimiliri, Uning əmrliri, Uning həkümliri wə agah-guwahliqlirida qing turup, Uning tapxurukini qing tutkin. **4** Xundak qiloqanda Pərwərdigar manga: «Əgər əwladliring öz yoliqə kəngül bəlüp, Mening aldimda pütün qəlbi wə pütün jeni bilən həkikəttə mangsa, sanga əwladindin Israilning təhtidə olturuxqa bir zat kəm bolmaydu» dəp eytқан səzigə əməl qilidu. **5** Əmma Zəruiyaning oqli Yoabning manga qiloqinini, yəni uning əzi kəndak qilip Israilning qoxunidiki ikki sədarni, yəni Neriyaning oqli Abnər bilən Yətərnin oqli Amasani urup əltürüp, tinq məzgildə jəngdə təkülgəndək qan təküp, beligə baqliqan kəmərgə wə putiqə kiygən kəxigə jəngdə təkülgəndək qan qeqip, daq qiloqanliqini bilisən. **6** Sən uni danalikingə muwapik bir tərəp qilip, uning aq bexining gərgə salamət qüxüxigə yol qoymiqaysən. **(Sheol h7585)** **7** Ləkin Gileadliq Barzillayning oqulliriqə məhribanliq kərsitip, dastihiningdin nan yegüzgin; qünki mən akang Abxalomdin qaqqinimda, ular yenimə kelip manga xundak qiloqan. **8** Wə mana Bahurimdin kəlgən Binyamin

kəbilisidin Geraning oqli Ximəy yeningda turidu. U mən Maḥanaimoḡa baridioḡanda, əxəddiy lənət bilən meni qarḡidi. Keyin u Iordan dəryasioḡa berip mening aldimoḡa kəlgəndə, mən Pərwərdigarning [nami] bilən uningoḡa: «Seni kiliq bilən ɵltürməymən» dəp kəsəm kildim. **9** Əmma ḡazir uni gunahsiz dəp sanimioḡin. Əzüng dana kixi bolḡandin keyin uningoḡa kəndəḡ kiliḡni bilisən; ḡərḡalda uning aḡ bexini qanitip gərgə qüxürgin». (Sheol h7585) **10** Dawut əz ata-bowliri bilən bir yərdə uhlidi. U «Dawutning xəḡiri» [degən jayda] dəpnə kilindi. **11** Dawutning Israiloḡa səltənət kilḡan waḡti kirik yil idi; u Ḥəbronda yəttə yil səltənət kilip, Yerusalemda ottuz üq yil səltənət kildi. **12** Sulayman atisi Dawutning təhtidə olturdi; uning səltəniti heli mustəḡkəmləndi. **13** Əmma Ḥəḡḡitning oqli Adoniya Sulaymanning anisi Bat-Xebaning kəxioḡa bardı. U uningdin: — Tinqliḡ məḡsitidə kəldingmu? — dəp soridi. U: — Xundəḡ, tinqliḡ məḡsitidə, dedi. **14** U yənə: — Sangə bir səzüm bar idi, dedi. U: — Səzüngni eytkin, dedi. **15** U: — Bilisənki, padixahliḡ əslidə meningki idi, wə pütün Israil meni padixah bolidu dəp, mangə qaraytti. Lekin padixahliḡ məndin ketip, inimning ilkiḡə ɵtti; qünki Pərwərdigarning iradisi bilən u uningki boldi. **16** Əmdi sangə bir iltimasim bar. Meni yandurmioḡin, dedi. U: — Eytḡin, dedi. **17** U: — Səndin ɵtünimən, Sulayman padixahḡa mən üqün eytkinki — qünki u sangə yaḡ deməydu! — U Xunamliḡ Abixagni mangə hotunluḡḡa bərsun, dedi. **18** Bat-Xeba: — Maḡul; sən üqün padixahḡa səz kilay, dedi. **19** Bat-Xeba Adoniya üqün səz kilḡili Sulayman padixahning aldioḡa bardı. Padixah

qorup aldioq berip, anisioq təzim qildi. Andin t htig  berip olturup padixahning anisioq bir t htni k ltirdi. Xuning bilən u uning ong yenido olturup, uningoa: — **20** Sanga kiqukkina bir iltimasim bar. Meni yandurmiqing, dedi. Padixah uningoa: — I ana, soraw rgin, mən seni yandurmaymən, dedi. **21** U: — Akang Adoniyaoq Xunamlik Abixagni hotunlukqa b rg zgin, dedi. **22** Sulayman padixah jawab berip anisioq: — Nemixqa Adoniya  q n Xunamlik Abixagni soraysən? U akam bolqanik n, uning  q n, Abiyatar kahin  q n w  Zəruiyaning oqlı Yoab  q n padixahliknımu sorımams n! — dedi. **23** Sulayman padixah P rw rdigar bilən k s m kilip mundak dedi: — Adoniya xu s zni qilqini  q n  lmis , Huda meni ursun yaki uningdin artuk jazalisun! **24** Mening ornumni must hk m qilqan, atamning təhtidə olturoquzqan,  z wədisi boyiqə manga bir  yni quroqan P rw rdigarning hayati bilən k s m kilim nki, Adoniya b g n  l mg  m hk m qilınidu, dedi. **25** Xuning bilən Sulayman padixah Y hoypadaning oqlı Binayani bu ixqa  w tti; u uni qepip  ltirdi. **26** Padixah Abiyatar kahinqa: — Mang, Anatottiki  z etizliqingoa barqin. Sən  l mg  layıqs n, lekin sən R b P rw rdigarning  hd  sanduqini atam Dawutning aldida k t rg nliking t p ylidin, w  atamning tartqan h mm  azab- kub tlirid  uningoa həmdərd bolqining  q n, mən hazir seni  l mg  m hk m qilmaymən, dedi. **27** Andin Sulayman Abiyatarnı P rw rdigarqa kahin boluxtin juda kilip həydidi. Xuning bilən P rw rdigarning  lining jəməti toqruluk Xilohda eytkan s zi  m lg  axuruldi. **28** Buning həwiri Yoabqa y tk nd  (q nki Yoab

Abxalomtoja əgəxmigən bolsimu, Adoniyatoja əgəxkənidi) Yoab Pərwərdigarning qedirioja keqip kurbangahning münggüzlrini tutti. **29** Sulayman padixahqa: «Mana, Yoab Pərwərdigarning qedirioja keqip berip, kurbangahning yenida turidu» degən həwər yətküzüldi. Sulayman Yəhoyadaning oqlı Binayani xu yərgə əwətip: — Mang, uni ɵltürüwətkin, dedi. **30** Binaya Pərwərdigarning qedirioja berip uningtoja: — «Padixah seni buyaqqa qiksun!» dedi, dedi. U: — Yak, muxu yərdə ɵlimən, dedi. Binaya padixahning yenioja kaytip uningtoja həwər berip: — Yoab mundaq-mundaq dedi, manga xundaq jawab bərdi, dedi. **31** Padixah uningtoja: — U ɵzi degəndək kilip, uni qepip ɵltürgin wə uni dəpnə kiləyin. Xuning bilən Yoab təkkən nahək kan məndin wə atamning jəmətidin kɵtürölüp kətkəy. **32** Xundaq kilip atam Dawut bihəwər əhwalda u ɵzidin adil wə esil ikki adəmni, yəni Israilning koxunining sərdari nərning oqlı Abnər bilən Yəhudaning koxunining sərdari Yətərnin oqlı Amasani kiliqliəyini üqün, Pərwərdigar u təkkən kanni ɵz bexioja yanduridu. **33** Ularning keni Yoabning bexi wə nəslinin bexioja mənggü yanəyay; ləkin Dawut, uning nəslı, jəməti wə təhtigə əbədil'əbədgiqə Pərwərdigardin tinq-hatirjəmlik boləyay, dedi. **34** Yəhoyadaning oqlı Binaya qikip uni qepip, ɵlümgə məhkum kildi. Andin u qəldiki ɵz ɵyidə dəpnə kilindi. **35** Padixah Yəhoyadaning oqlı Binayani uning ornioja koxunning sərdari kildi; padixah Abiyatarning ornioja Zadokni kahin kilip təyinlidi. **36** Andin keyin padixah Ximəyni qakirip uningtoja: — Yerusalemda ɵzünggə bir ɵy selip u yərdə ɵlturoyin. Baxqa heq yərgə

qikma. **37** Əgər sən qikip Kidron jiləsidin ətsəng, xuni enik bilip qoyki, xu kündə sən xəksiz əlisən. Sening kəning əz bexingə qüxidu, dedi. **38** Ximəy padixahqa: — Olojamning səzi bərhəktur. Olojam padixah eytkəndək kulliri xundək kılıdu, dedi. Xuning bilən Ximəy uzun waqitkiqə Yerusalemda turdi. **39** Üq yildin keyin xundək boldiki, Ximəyning kulliridin ikkisi keqip Maakahning oqli, Gatning padixahi Akixning kexioqa bardı. Ximəygə: — Mana kulliring Gat xəhiridə turidu, degən həwər yətküzüldi. **40** Ximəy exikini toqup kullirini izdigili Gatqa, Akixning yenioqa bardı. Andin u yenip əz kullirini Gattin elip kəldi. **41** Sulaymanoqa: — Ximəy Yerusalemdin Gatqa berip kəldi, dəp həwər yətküzüldi. **42** Padixah Ximəy ni qakirtip uningə: — Mən seni Pərwərdigar bilən kəsəm kildurup: — Xuni enik bilip qoyki, sən kaysi küni qikip birər yərgə barəjan bolsang, sən xu künidə xəksiz əlisən, dəp agahlandurup eytmioqanmidim? Əzüngmu, mən anglioqan səz bərhək, degənidingə? **43** Xundək boləjanikən, nemixka əzüng Pərwərdigar aldida kıləjan kəsimingni buzup, mən sanga buyruəjan buyrukumnimu tutmiding? — dedi. **44** Padixah Ximəygə yənə: Sən atam Dawutqa kıləjan həmmə rəzillikni obdan bilisən, u kənglünggə ayandur. Mana Pərwərdigar rəzillikningni əz bexingə yanduridu. **45** Ləkin Sulayman padixah bolsa bərikətlinip, Dawutning təhti Pərwərdigarning aldida əbədil'əbəd mustəhkəm kılınıdu, dedi. **46** Andin padixahning buyruki bilən Yəhoyadaning oqli Binaya qikip uni qepip əltürdi. Padixahlik bolsa Sulaymanning kolidə mustəhkəm kılindi.

3 Sulayman Misirning padixahi Pirawn bilən ittipak tüzüp Pirawnning kızini hotunlukka aldi. Öz ordisi, Pərwərdigarning öyi wə Yerusalemning qərisidiki sepilni yasap pütüzgüqilik u uni «Dawutning xəhəri»gə apirip turozdi. **2** Xu waqitlarda Pərwərdigarning nami üçün bir ibadəthana yasalmioqini üçün həlk «yukiri jaylar»da qurbanliklerini kilatti. **3** Sulayman Pərwərdigarni səyüp, atisi Dawutning bəlgiligənliridə mangatti. Pəkət «yukiri jaylar»da qurbanlik kilip huxbuy yakatti. **4** Padixah qurbanlik kilojili Gibeonqa bardi; qünki u yər «uluq yukiri jay» idi. Sulayman u yərdiki qurbangahda bir ming keydurmə qurbanlik sundi. **5** Pərwərdigar Gibeonda Sulaymanqa keqisi qüxidə köründi. Huda uningqa: — Mening sanga nemə beriximni layik tapsang, xuni tiligin, dedi. **6** Sulayman jawabən mundak dedi: — Kulung atam Dawut Sening aldingda həkikət, həkkanıylik wə kənglining səmimiyligi bilən mangoqanliqi bilən Sən uningqa zor meħribanliqni kərsətkəniding; wə Sən xu zor meħribanliqni dawam kilip, bögünki kündikidək öz təhtidə olturoqili uningqa bir oqul bərding. **7** Əmdi i Pərwərdigar Hodayim, kulungni atam Dawutning ornida padixah kilding. Əmma mən pəkət bir gədək bala halas, qikix-kirixnimu bilməymən. **8** Öz kulung Sən tallioqan həlking, kəplükidin sanap bolmaydioqan həsabsiz uluq bir həlk arisida turidu. **9** Xunga Öz kulungqa həlkingning üstidə həküm kilixka yahxiyamanni pərək etidioqan oyoqak bir kəlbni bərgəysən; bolmisa, kim bu uluq həlking üstigə həküm kilalisun? — dedi. **10** Sulaymanning xuni tilikini Rəbni hux kildi.

11 Huda uningõa: — Sæn xuni tiligining üqün — Ya özüng üqün uzun õmür tilimæy, ya özüng üqün dõlõt-baylik tilimæy, ya düxmænliringning janlirini tilimæy, bælki toõra hæküm kילוili oyoqak boluxka özüng üqün æqil-parasætni tiligining üqün, **12** mana, sezüng boyiqe xundak kildim. Mana sanga xundak dana wæ yorutulõan kælbnî bærdimki, sændin ilgiri sanga ohxaydiõini bolmiõan, sændin keyinmu sanga ohxaydiõini bolmaydu. **13** Mæn sæn tilimigæn nærsinimu, yæni dõlõt-baylik wæ xan-xehrætni sanga bærdim. Xuning bilæn barlik künliringdæ padixahlarning arisida sanga ohxax bolidiõini qikmaydu. **14** Ægær atang Dawut mangoqandæk Mening yollirimda mengip, bægilimilirim wæ æmrlirimni tutsang künliringni uzartimæn, dedi. **15** Sulayman oyoqanoqanda, mana bu bir qüx idi. U Yerusalemoqa kelip Pærwædigarning æhdæ sandukining aldioqa kelip, øræ turup keydurmæ qurbanliklarni kilip, tæxækkür qurbanliklirini øtküzüp, hæmmæ hizmætkarlirioqa ziyapæt kilip bærdi. **16** Xuningdin keyin ikki pahixæ ayal padixahning kexioqa kelip uning aldida turdi. **17** Birinji ayal: — I oqjam! Mæn wæ bu hotun bir øydæ olturimiz; u mæn bilæn øydæ turojinida bir balini tuõdum. **18** Mæn balini tuõup üq kündin keyin u hotunmu bir bala tuõdi. Biz ikkiylæn u yærdæ olturduk; øydæ bizdin baxka heq yat adæm yok idi, yaloquz biz ikkiylæn øydæ iduk. **19** Xu keqidæ bu hotunning balisi øldi; qünki u balisini besip øltürüp qoyõanidi. **20** U yerim keqidæ kopup dedækliri uhlap qaloqanda, yenimdin oõlumni elip øz kuqikioqa selip, øzining ølgæn oõlîni mening kuqikimoqa selip koyuptu. **21** Ætisi kopup balamni

emitay desam mana oluk turidu. Lekin atiganda qarislam, u men tuoqan bala amas idi, dedi. **22** Ikkinchi ayal: — Yak, undak amas. Tirik qaloini mening oqlum, olgini sening oqlung, dedi. Lekin birinchi ayal: — Yak, olgini sening oqlung, tirik qaloini mening oqlum, dedi. Ular xu halatta padixahning aldida talixip turatti. **23** Padixah: — Biri: «Tirik qaloini mening oqlum, olgini sening oqlung» daydu. Emma yana biri: «Yak, olgini sening oqlung, tirik qaloini mening oqlum» daydu, dedi. **24** Padixah: Manga bir kiliq elip kelinglar, dedi. Ular kiliqni padixahka elip kalganda **25** padixah: Tirik balini otturidin kesip ikki parqa kilip yerimini biriga, yana bir yerimni ikkinchisiga beringlar, dedi. **26** U wakitta tirik balining anisi oz balisoqa iqini aqritip padixahka: — Ah oqjam! Tirik balini uningqa barsila, hargiz uni elturmigayla! — dep yalwurdi. Lekin ikkinchisi: — Uni na meningki na seningki kilmay, otturidin kesinglar, dedi. **27** Padixah jawabən: — Tirik balini uningqa beringlar, uni heq elturmanglar; qunki bu balining anisi xudur, dedi. **28** Pütkül Israil padixahning qilolan hekumi toqrisida anglidi wa ular padixahtin korqti, qunki ular Hudaning adil hekumlarni qikirix danaligining uningda barligini kerdi.

4 Sulayman padixah pütkül Israilqa padixah boldi. **2** Uning qong amaldarliri munular: — Zadokning oqli Azariya kahin idi; **3** Xixaning oqulliri Elihoraf wa Ahiyah katiplar idi; Ahiludning oqli Yehoxafat diwanbegi idi; **4** Yehoyadaning oqli Binaya qoxunning bax sardari idi. Zadok bilən Abiyatar kahinlar idi; **5** Natanning oqli Azariya nazarət begi, Natanning yana bir oqli Zabud ham

kahin wə padixahning məslihətqisi idi. **6** Ahixar ordining oqjidari, Abdaning oqli Adoniram baj-alwan begi idi. **7** Pütkül Israil zeminida Sulayman padixahning ezi üqün wə ordidikiliri üqün yemək-iqmək təminləydiqan, on ikki nazarətqi təyinlängənidi; ularning hər biri yilda bir aydin yemək-iqmək təminləxkə məs'ul idi. **8** Ularning ismi təwəndə hatiriləngən: Əfrait taqlıq rayoniqə Bən-Hur; **9** Makaz, Xaalbim, Bəyt-Xəməx wə Elon-Bəyt-Ĥananqə Bən-Dəkər; **10** Arubotqə Bən-Həsəd; u yənə Sokoh wə Həfər degən barlıq yurtkimu məs'ul idi; **11** yənə Nafat-Doroqə Bən-Abinadab (u Sulaymanning kızı Tafatni hotunlukqə aloqan); **12** Taanak, Məgiddo wə Yizrəəlning təwənki tərpidiki Zarətanning yenida bolqan pütkül Bəyt-Xanoqə, xundakla Bəyt-Xandin tartip Abəl-Məhəlahəqiqə, Jokneamdin ötküqə bolqan zeminlarqə Ahiludning oqli Baana; **13** Ramot-Gileadqə Bən-Gəbər; u yənə Gilead yurtioqə jaylaxqan, Manassəhning oqli Yairoqə təwə bolqan kəntlər wə həm Baxandiki yurt Argob, jümlidin u yərdiki sepili, mis baldaqlıq qowukliri bolqan atmix qong xəhərgimu məs'ul idi. **14** Mahənaimoqə Iddoning oqli Ahinadab; **15** Naftaliqə Ahimaaz (u Sulaymanning kızı Basimatni hotunlukqə aloqanidi). **16** Axir wə Alotqə Huxayning oqli Baana; **17** Issakarqə Paruahning oqli Yəhəxafat; **18** Binyamin zeminiqə Elaning oqli Ximəy; **19** Gilead zeminiqə (əslidə Amoriylarning padixahı Sihon wə Baxanning padixahı Ogning zemini idi) Urining oqli Gəbər. U xu yurtqə birdinbir nazarətqi idi. **20** Yəhuda bilən Israilning adəmliri dengiz sahilidiki qumdək nuroqun idi. Ular yəp-iqip, huxallıq qilatti. **21** Wə

Sulayman bolsa [Əfrat] daryasidin tartip Filistiylarning zeminiya wə Misirning qebralirioyiqə boləjan həmmə padixahlıqlarning üstidə səltənət kılatti. Ular ulpan kəltürüp Sulaymanning pütün ömridə uning hizmitidə bolatti. **22** Sulaymanning ordisiya ketidiyan künlük təminat üçün ottuz kor taskiyan aq un, atmix kor kara un, **23** on bordiyan uy, yaylaqtin kəltürülgən yigirmə uy, yüz koy ketətti; buningdin baxqa buoilar, jərənlər, kiyiklər wə bordiyan tohular lazim idi. **24** Qünki u Tifsahdin tartip Gazaoyiqə, [Əfrat] daryasining bu tərpidiki həmmə yurtlarning üstidə, yəni [Əfrat] daryasining bu tərpidiki barlıq padixahlarıning üstidə həküm sürətti; uning tət ətrapi tinq idi. **25** Sulaymanning pütkül künliridə Dandin tartip Bəər-Xebaoyiqə Yəhuda bilən Israil adəmlirining hərbi əz üzüm teli wə əz ənjür dərini tegidə aman-esən olturatti. **26** Sulaymanning jəng hərwilirining atliri üçün tət ming athanisi, on ikki ming qəwəndizi bar idi. **27** Məzkur nazarətiqlərninğ hərbi əzigə bekitilgən ayda Sulayman padixahqa wə uning dastihiniya kəlgənlərninğ həmmisining yemək-iqməklirini keməytməy təminləytti. **28** Həlk bolsa hərbi əzigə bekitilgən norma boyiqə at-keqirlar üçün arpa bilən samanlarni [nazarətiqilər bar] yərgə elip kələtti. **29** Huda Sulaymanoya dengiz sahilidiki kumdək danalik, intayin mol pəm-parasət ata kilip, uning kəlbini kəng kilip zor yorutti. **30** Xuning bilən Sulaymanning danaliki barlıq xərktikilərninğ danaligidin wə Misirdiki barlıq danaliktin axti. **31** Qünki u barlıq adəmlərdin, jümlidin əzrahlik Etan bilən Maholning ooyulliri Həman, Kalkol wə Darda

degənlərdin dana idi; wə uning xəhriti ətrapidiki həmmə əllər arisida yeyildi. **32** U eytkən pənd-nəsihət üq ming idi; uning xeir-küyliri bir ming bəx idi. **33** U Liwandiki kedir dərihidin tartip tamda əsidioğan lepəkgülgiqə dərəh-giyahlarıning həmmisini bayan kəlip hatiriligənidi; u yənə mal wə həywanlar, kuxlar, həxarət-əmiligüqilər wə beliklər toqrisida bayan kəlip hatiriligənidi. **34** Sulaymanning danalığını angliqili kixilər barlıq əllərdin kələtti, xundakla uning danalığı toqruqluq həwər tapqan yər yüzidiki həmmə padixahlərdin kixilər kəlməktə idi.

5 Turning padixahı Hiram Sulaymanni atisining orniqə padixah boluxqa məsih kəlinioğan dəp anglap, əz hizmətkarlırini uning kəxiqə əwətti; qünki Hiram Dawutni izqil səyğüqi idi. **2** Sulayman Hiramqə adəm əwitip mundaq uqurni yətküzdi: — **3** «Əzüng bilisənki, atam Dawutning düxmənlirini Pərwərdigar uning puti astioqə koyoquqə, u ətrapida hər tərəptə jəng kəlioğanlıki tūpəylidin Pərwərdigar Hudasing namioqə bir ibadəthana yasiyalmidi. **4** Əmdi hazır Pərwərdigar Hudayim manga həmmə tərəptin aram bərdi; həqbir düxminim yok, həqbir bala-kəza yok. **5** Mana, Pərwərdigarning atam Dawutka: «Mən sening ornungqə əz təhtinggə olturoquzoğan oqlung bolsa, u mening namioqə bir ibadəthana yasaydu» dəp eytkinidək, mən Pərwərdigar Hudayimning namioqə bir ibadəthana yasay dəp niyət kəldim; **6** əmdi mən üqün [adəmliringgə] Liwandin kedir dərəhlirini kesinglar, dəp yarlıq qüxürgin; mening hizmətkarlırim sening hizmətkarlıringqə həmdəmdə bolidu. Sening bekitkining boyiqə hizmətkarlıringqə berilidioğan ix

həqqini sanga tələymən; çünki özünggə ayanki, dərəh kesixtə arimizda heqkim Zidondikilərdək usta əməs». 7 Hıram Sulaymanning sözünü angliqanda intayin huxal bolup: — Būgün bu uluq hək üstigə həküm sürüxkə Dawutka xundak dana bir oqul bərgən Pərwərdigarəyə təxəkkür eytilsun! — dedi. 8 Hıram Sulaymanəyə adəm əwətip: — Sən mənəyə qoyəyan tələpliringni anglap qəbul qıldim. Mən sening kedir yaqıqı və arqə yaqıqı toqruluk arzu qıləyanliringning həmmisini ada qilimən; 9 Məning hizmətkarlırim xularni Liwandin dengizəyə apiridu; mən ularni sal qilip baqlap, dengiz bilən sən mənəyə bekitkən yərgə yətküzimən, andin xu yərdə ularni yəxküzimən. Xuning bilən sən ularni tapxuruwelip, elip ketisən. Buning hesabəyə sən tələplirim boyiqə ordidikilirim üqün yemək-iqmək təminligəysən, — dedi. 10 Xundak qilip, Hıram Sulaymanəyə barlıq təlipi boyiqə kedir yaqıqliri və arqə yaqıqlirini bərdi. 11 Sulayman Hıraməyə ordidikilirining yemək-iqmikigə yigirmə ming kor buqday və yigirmə bat sap zəytun meyini əwətip bərdi. Hər yili Sulayman Hıraməyə xundak berətti. 12 Pərwərdigar Sulaymanəyə wədə qıləyandək uningəyə danalıq bərgənidi. Hıram bilən Sulaymanning arisida inaklıq bolup, ikkisi əhdə tüzüxti. 13 Sulayman padixah pütün Israildin haxarəyə ixləmqilərnəni bekitti, ularning sani ottuz ming idi. 14 U bularnəni nəwət bilən hər ayda on mingdin Liwanəyə əwətətti; xundak qilip, ular bir ay Liwanda tursa, ikki ay əyidə turdi. Adoniram haxarqiləning üstidə turatti. 15 Sulaymanning yətmix ming həmmili, taqlarda ixləydiəyan səksən ming taxqisi bar idi. 16 Uningdin baxqə Sulaymanning

mənsəpdarlıridin ix üstigə qoyulğan üq ming üq yüz ix bexi bar idi; ular ixləmçiləni baxquratti. **17** Padixah yarlıq qüxürüxi bilən ular ibadəthanining ulini selixqa yonulğan, qong wə qimmətlik taxlarni kesip kəltürdi. **18** Wə Sulaymanning tamqiliri bilən Hıramning tamqiliri wə Gəballıqlar qoxulup taxlarni oyup, əyni yasax üqün yaşaq həm taxlarni təyyarlap qoydi.

6 Israillar Misirdin qıqkəndin keyinki tət yüz səksininqi yili, Sulaymanning Israilning üstidiki səltənitining tətinqi yilining ikkinqi eyida, yəni Zif eyida u Pərwərdigarning əyini yasaxqa baxlıdi. **2** Sulayman padixah Pərwərdigarğa yasıoğan ibadəthanining uzunluqi atmix gəz, kəngliki yigirmə gəz wə egizliki ottuz gəz idi. **3** Ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning aldidiki aywanning uzunluqi ibadəthanining kəngliki bilən barawər bolup, yigirmə gəz idi. Ibadəthanining aldidiki aywanning kəngliki on gəz idi. **4** U ibadəthanioğa rojəklik derizə-pənjiriləni ornatti. **5** Ibadəthana temioğa, yəni mukəddəs jay wə «kalamhana»ning temioğa yandax [üq kəwətlik] bir imarətəni saldi wə uning iqigə hujrilarni yasidi. **6** [Taxkiriqi imarətning] təwəni kəwitining kəngliki bəx gəz, ottura kəwitining kəngliki altə gəz, üqinqi kəwitining kəngliki yəttə gəz idi. Qünki ibadəthanining taxqi temida limlarni ornatqan təxüklər bolmasliqi üqün u tamoğa təkqə qıqiriləjanidi. **7** Ibadəthana pütünləy təyyar qilip elip kelingən taxlardin bina qilinəjanidi. Xundak qiloğanda, uni yasıoğan wakitta nə bolqa nə palta nə baxqa təmür əswablarning awazi u yərdə heq anglanmaytti. **8** Təwəni kəwətning hujrilirining kirix ixiki ibadəthanining ong

təripidə idi; bir aylanma pələmpəy ottura kəwətkə andin ottura kəwəttin üqinqi kəwətkə qıqatti. **9** Xundak kılıp [Sulayman] ibadəthanini yasap püttürdi. Ibadəthanining üstigə har-limlarni bekitip, uni kedir tahtaylar bilən kəplidi. **10** U ibadəthanioqa yandax imarətning kəwətlirining egizlikini bəx gəzdin kildi. Xu imarətning kəwətliri ibadəthanioqa kedir limliri arkilik tutuxukluk idi. **11** Pərwərdigarning səzi Sulaymanoqa kelip mundak deyildiki: — **12** «Sən Manga yasawatkan bu ibadəthanioqa kəlsək, əgər sən bəlgilimilirimdə mengip, həkümlirimgə riayə kılıp, barlik əmrlirimni tutup ularda mangsang, Mən atang Dawutka sən toqruluk eytkan səzümgə əməl kəlimən; **13** Mən Israillarning arisida makan kılıp öz həlkim Israilni əsla taxlimaymən». **14** Sulayman ibadəthanini yasap püttürdi. **15** Ibadəthanining tamlirining iq təripini u kedir tahtayliri bilən yasap, ibadəthanining tegidin tartip torusning limlirioqə yaqəq bilən kəplidi; wə arqa tahtayliri bilən ibadəthanioqa pol yatquzdi. **16** U ibadəthanining arqa temidin yigirmə gəz əlqəp ara tam yasap, iqqiriki hanini hasil kildi; u tegidin tartip torus limlirioqə kedir tahtayliri bilən kəplidi. Bu əng iqqiriki hana bolup, yəni «kalamhana», «əng mukəddəs jay» idi. **17** Uning aldidiki əy, yəni mukəddəs hanining uzunluqi kirik gəz idi. **18** Ibadəthanining iqqi tamlirioqa kəpak wə qeqəkning nushiliri nəqix kəlinoqanidi. Ibadəthana pütünləy kedir tahtaylar bilən kəplanoqanidi. Həq tax kərünməytti. **19** Pərwərdigarning əhdə sanduqini u yərdə qoyux üqün, u ibadəthanining iqqiridiki kalamhanini yasidi. **20** Kalamhanining uzunluqi

yigirmə gəz, tooqrisi yigirmə gəz, egizliki yigirmə gəz idi; u uni sap altundin qaplidi, xundakla uning aldidiki kedir yaoqqlik qurbangahnimu xundak qaplidi. **21** Sulayman ibadəthanining iqini sap altun bilən qaplidi; u iqki kalamhanining aldini altun zənjirlər bilən tosidi; kalamhanini altun bilən qaplidi. **22** Xu tərīkidə u pütkül ibadəthanini, yəni pütkül ibadəthanining iqini altun bilən toluq qapliqanidi. Kalamhaniqə təəlluq bolqan qurbangahnimu pütünləy altun bilən qapliqanidi. **23** Kalamhaniqə u zəytun yaoqiqidin ikki kerubning xəklini yasidi. Hər birining egizliki on gəz idi. **24** Bir kerubning bir qanitining uzunluqi bəx gəz wə yənə bir qanitining uzunluqi həm bəx gəz bolup, bir qanitining uqidin yənə bir qanitining uqioqiqə on gəz idi. **25** İkkinqi kerubning ikki qaniti qoxulup on gəz idi. İkki kerubning qongkiqiklikli wə xəkli ohxax idi. **26** Bir kerubning egizliki on gəz bolup, ikkinqi kerubningkimu həm xundak idi. **27** U kerublarni iqqiriki hanida qoydi. Kerublarning qanatli yeyilip turatti. Birsining bir qaniti bir tamqə tegip, ikkinqisining qaniti udulidiki tamqə tegip turatti; ikkisining iqidiki qanatli hanining otturisida bir-birigə tegixip turatti. **28** U kerublarni altun bilən qaplidi. **29** U ibadəthanining tamlirining pütkül iq qərsini, yəni iqqiriki hanining wə həm taxqiriki hanining qərsini kerub bilən horma dərəhlirining xəkilliri wə qeqək nushiliri bilən nəqix qildi. **30** Ibadəthanining polini, yəni iqqiriki hanining həm taxqiriki haniningkini altun bilən qaplidi. **31** Kalamhanining kirix eojiziqə u zəytun yaoqiqidin etilgən qox ixiklərni yasidi. Ixikləarning kexəkliri wə bexi oyniq

toʻqrisining bəxtin bir qismi idi. **32** Bu qox ixiklār zəytun yaʻoʻiqidin etilgənidi; u ixiklārning üstigə kerublar, horma dərəhliri wə qeqək nushiliri nəqix qilinip zinnətləngənidi; u ixiklārni, jümlidin kerub bilən horma dərəhlirining nəqixlirini altun bilən qaplidi. **33** Ibadəthanining taxqi hanisining ixikining kexəklirini zəytun yaʻoʻiqidin yasidi; ular əyning toʻqrisining tətтин bir qismi idi; **34** qox qanatlik ixik bolsa arqa yaʻoʻiqidin yasaldi. Bir qaniti yeyilip qatlinatti, ikkinqi qanitimu yeyilip qatlinatti. **35** U ularning üstigə kerublar, horma dərəhliri wə qeqək nushilirini nəqix kildi; andin ularning üstigə, jümlidin nəqixlār üstigə altun qaplidi. **36** Iqkiriki hōylining temini bolsa u üq qəwət yonuloqan tax bilən bir qəwət kedir yaʻoʻiqidin yasidi. **37** [Sulaymanning səltənitining] tətinqi yilining Zif eyida Pərwərdigarning ibadəthanisining uli selindi. **38** Wə on birinqi yilining Bul eyida, yəni səkkizinqi ayda ibadəthanining hēqyeri qaldurulmay, layihə boyiqə pütünləy tamam boldi. Xundak qilip uning əyni yasixioqə yəttə yil kətti.

7 Sulayman əz ordisini bolsa, on üq yilda yasap püttürdi. **2** U yasioqan bu «Liwan ormini sariyi»ning uzunluqini yüz gəz, kənglikini əllik gəz wə egizlikini ottuz gəz kildi. Kedir yaʻoʻiqi tüwrükidin tət qatar wə tüwrüklārning üstigə kedir limliri qoyuloqanidi. **3** Tüwrüklārning üstidiki lim kətürüp turoqan əgzisimu kedir yaʻoʻiqidin idi. Limlar jəmiy kirik bəx bolup hər qatarda on bəxtin idi. **4** Uning üq qəwət derizisi bar idi, üq qəwəttiki derizilār bir-birigə udulmuʻudul idi. **5** Barlik ixiklār wə kexəklār tət qasilik qilinoqandi; ixiklār üq kəznəklik bolup, ixiklār

bir-birigə udulmu'udul idi. **6** U uzunlukini əllik gəz, toqrisini ottuz gəz qilip, tüwrüklük bir dəhliz yasidi; uning aldida yənə bir dəhliz bar idi, wə uning aldida yənə tüwrüklük aywan bar idi. **7** Andin keyin u sorak soraydiqan təhti üçün «Sorak dəhlizi» dəp ataloqan yənə bir dəhlizni yasidi. U dəhlizning tegidin tartip torusning limliriqə kedir yaqiqi bilən qaplanoqanidi. **8** [Sulayman] əzi olturidiqan saray, yəni dəhlizning arqa hoylisoqə jaylaxaqan sarayning layihisi «[sorak] əyi»ningkigə ohxax idi. Sulayman əz əmrigə aloqan Pirəwnning kizi üçün xu dəhlizgə ohxax bir sarayni yasatti. **9** Bu imarətlərnin həmmisi iqqiriki tamliridin tartip qong hoylining tamliriqə, ulidin tartip əgzining pəwaziqə qimmət taxlardin, yəni əlqəm boyiqə oyulup andin iq-texi hərə bilən kesilgən taxlardin yasaloqanidi. **10** Ulliri bolsa qong wə qimmət taxlardin, uzunluqi on gəz wə səkkiz gəz boləqan taxlardin qilinoqanidi. **11** Ullarning üstigə yənə bekitilgən əlqəm boyiqə oyuloqan qimmət esil taxlar wə kedir limliri qoyuloqanidi. **12** Qong hoylining qərisidiki tam üq kəwət oyuloqan tax wə bir kəwət yonuloqan kedir limliridin yasaloqanidi. Pərwədigarning ibadəthanisining iqqiriki hoylisining temi wə yənə ordidiki dəhlizining temimu xundak yasaloqanidi. **13** Sulayman padixah adəm əwətip Hiramni turdin kəltürdi. **14** U kixi Naftali kəbilisidin boləqan bir tul hotunning oqli bolup, atisi turluk bir miskər idi. Hiram miskərqiliktə türlük ixlarni qilixqa tolimu usta, pəm-parasətlük wə bilimlik idi. U Sulayman padixahning qexioqə kelip, uning həmmə ixini qildi. **15** U əzi ikki

tüwrükni mistin yasidi. Hər bir tüwrükning egizliki on səkkiz gəz bolup, aylanmisi on ikki gəz idi. **16** Bu tüwrüklərnin üstigə koyux üqün mistin ikki tajni kuyup yasap, uning üstigə koydi. Bir tajning egizliki bəx gəz, ikkinji tajning egizlikimu bəx gəz idi. **17** Tüwrüklərnin təpisdiki tajlar torlaroşa ohxax zinnətlinip, zənjirlər wə torlanoşan həkilar bilən tokukluk idi. Bir tajning xundak yəttə qatar tor həkilibari bar idi, ikkinji tajningmu həm xundak yəttə qur tor həkilibari bar idi. **18** U yənə anarlarni, yəni tüwrüklərnin üstidiki hər bir tajni yepip turidoşan tor həkilarning üstigə ikki qatar anarni yasidi. U birinji wə ikkinji tajoşimu ohxaxla xundak kildi. **19** Aywandiki tüwrüklərnin üstidiki tajliri nilupər xəkillik bolup, egizliki tət gəzdin idi. **20** Ikki tüwrükning tajliridiki tor həkilibariyoşa yəkin tompiyip qikқан jayning üstidə kəwətmu-kəwət qəridigən ikki yüz anar nushisi bar idi. Ikkinji tajning qərisimu ohxax idi. **21** U tüwrüklərnin ibadəthanining aldidiki aywanoşa tiklidi. Ong tərapiyə birni tikləp namini «Yaqin», sol tərapiyə birni tikləp, namini «Boaz» atidi. **22** Tüwrüklərnin üsti nilupər xəklidə yasaləjanidi. Buning bilən tüwrüklərnin ixliri pütəkənid. **23** U mistin «dengiz» dəp ataloşan yoşan das yasidi. Uning bir girwikidin yənə bir girwikigiqə on gəz kelətti. Uning aylamisi ottuz gəz idi. **24** Dasning girwiki asti qəridəp kəpak nushiliri bilən zinnətləngənidi. Bular dasning qərisining hər bir gezigə undin, ikki qatar koyuloşan idi. Ular das bilən bir wakitta kuyup qikiriloşanidi. **25** Das on ikki buka xəkli üstidə turoşuzuloşanidi. Bularning üqi ximal tərəpkə, üqi oqərb tərəpkə, üqi jənub tərəpkə, üqi

xərək tərəpkə yüzləngənidi. «dengiz» bularning üstidə idi; ularning arkisi iq tərripidə idi. **26** Dasning kəlinliki alıqanning kənglikidək bolup, uning girwiki piyalining girwikidək, xəkli eqiloqan nilupərdək idi. Uningoqa ikki ming bat su siqatti. **27** Uningdin baxqa u mistin on təglikni yasidi. Hər bir təglikning uzunluqi tət gəz, kəngliki tət gəz bolup, egizliki üç gəz idi. **28** Bu təgliklər xundak yasaloqanidiki, ularning [rəsimlik] tahtiliri bar idi; tahtiliri ramkilar iqigə ornitiloqanidi. **29** Ramkilarning otturisidiki rəsim tahtaylirida wə ramkilarning əzidimu xirlar, buqilar wə kerublarning sürətlik zinnətliri bar idi; xirlar wə buqilarning asti wə üsti zənjirsiman gül qəmbirək xəkliyə zinnətləngənidi. **30** Hər bir təglikning mis oqliri bilən tət qaqi bar idi; təglikning dasni kətürüp turidioqan tət burjikidə jazisi bar idi; das astidiki putlirining hər tərripidə torlanoqan quyma gül xahliri ornitiloqanidi. **31** Hər təglikning iqidə qongqurluqi bir gəz kelidioqan «kiqik təglik» bolup, aqzi dügilək idi; kiqik təglikning uzunluqi bir yerim gəz idi; aqzining ətrapida nəxiylər bar idi; ularning ramkiliri dügilək əməs, bəlki tət qasilik idi. **32** Tət qaqi rəsimlik tahtayliri astida bolup, ularning oqliri təglikkə bekitilgənidi. Hər bir qaqning egizliki bir yerim gəz idi. **33** Qaqlarning qurulumisi jəng hərwilirining qaqiliridək idi. Ularning qazanliri, kəskənliri, qetikliri wə oqlirining həmmisi mistin quyuloqanidi. **34** Hər bir təglikning tət burjikidə birdin tət tutquqi bar idi; ular təgliktin qiqip turatti wə ular təglik bilən təng quyuloqan. **35** Hər bir təglikning təpəsidə egizliki yerim gəz kelidioqan bir yumilak jaza bar idi. Hər bir təglikning təpəsidə tirək wə

rəsimlik tahtaylar bar idi. Ular təglik bilən təng quyuləjan.

36 U muxu tirək wə rəsim tahtayliridiki box orunlarəja kerub, xir wə horma dərəhlirining nushilirini wə qərisigə torlanəjan gül xahlirini nəqix qildi. **37** Xu tərīkidə u muxu on təglikni yasap boldi. Həmmisi bir nushida quyulup, ohxax qongluqta wə xəkildə idi. **38** U mistin on das yasiojan bolup, hərbi daska kirik bat su siəatti; hərbi dasning tooqrisi tət gəz idi. On təglikning hərbirining təpisi də birdin das bar idi. **39** U bəx dasni ibadəthanining ong yenida wə bəxni ibadəthanining sol yenida qoydi; mis dengizni ibadəthanining ong tərīpigə, yəni xərkiy jənu b tərīpigə qoydi. **40** Hiram xularəja təəlluk das, kūrək wə qaqa-qūqilarnimu yasap təyyar qildi. Xundak qilip Hiram Sulayman padixah üqün Pərwərdigarning əyining barlik qurulus hizmitini pütküzdī: — **41** ikki tüwrük, ikki tüwrükning üstidiki apqursiman ikki bax wə bu ikki baxni yepip turidiəjan ikki torni yasitip pütürdi, **42** xu ikki tor üstigə qayqilaxturuləjan tət yüz anarni yasatti. Bir torda ikki qatar anar bolup, tüwrük üstidiki; apqursiman ikki baxni yepip turatti. **43** U on das təglikni wə das təglikigə qoyulidiəjan on «yuyux desi»ni, **44** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis buqini yasatkuzdi, **45** qazanlarni, kūrəklərnəni wə qaqa-qūqilarnimu təyyar qildi. Hiram Pərwərdigarning əyi üqün Sulayman padixahning əmri bilən yasiojan bu həmmə nərsilər parkiraydiəjan mistin idi. **46** Padixah ularni İordan tüzənglikidə, Sukkot bilən Zarətaning otturisida, [xu yərdiki] seqizlayda qəlip yasap, quydurup qikti. **47** Bu nərsilər xunqə kəp boləqqa, Sulayman ularning əqirlikini əlqimidi. Xuning

bilən misning eoirlıki məlum bolmıdı. **48** Sulayman yənə Pərwərdıgarning öyi iqıdiki barlık əswablarnı yasattı: — yəni altun huxbuygahıni, «təkdım nan» koyulıdıoıan altun xırəni, **49** Kalamhana aldıda turıdıoıan sap altun qıraoıdanlarnı (bəxni onı yənıda, bəxni sol yənıda) yasattı; wə xularnıng gülsıman zınnətlırını, qıraoılırını, qıraoı kışkuqlırını altundın yasattı; **50** das-pıyalılırını, pıqaqlırını, qaqlırını, təhsılırını wə küldanlarnıng həmmısını sap altundın yasattı; u iqırıki hanınıng, yəni əng mükəddəs jaynıng kətlınıdıoıan, kox kənatlık ıxıklərnıng gırəlırını wə öydiki mükəddəs jaynıng [ıxıklırınıng] gırəlırını altundın yasattı. **51** Sulayman padıxah Pərwərdıgarning öyi üqün kıldurıdıoıan həmmə quruluılar tamam boloıanda, u atısı Dawut [Hudaoıa] atıoıan nərsılərnı (yəni kümüı, altun wə türlük baxqa buyumlarnı) əkəltürüp Pərwərdıgarning öyınıng həzınılırıgə koydurdı.

8 Xu qaoıda Sulayman Pərwərdıgarning əhdə sanduqını «Dawut xəhırı»dın, yəni Zıondın yətkəp kelıx üqün İsrail aqsakallırını, kəbilə bəglırını wə İsrail jəmətlırınıng bəglırını Yerusalemoıa öz yənoıa yıoıılııxa qaqlırdı. **2** Buning üqün İsrailnıng həmmə adəmlırı Etanın eyıda, yəni yəttinqı aydıki bekitilgən həytta Sulayman padıxahnıng kəxıoıa yıoııldı. **3** İsrailnıng həmmə aqsakallırı yetıp kəlgəndə Lawıylar əhdə sanduqını kətürüp [mangdı]. **4** Ular Pərwərdıgarning əhdə sanduqını, jamaət qədırı bilən unıng iqıdiki barlık mükəddəs buyumlarnı kətürüp elıp qıktı. Kahınlar bilən Lawıylar muxularnı elıp qıktı. **5** Sulayman padıxah wə unıng aldıoıa yıoııloıan barlık İsrail jamaiti əhdə sanduqınıng

aldida mengip, koplilikdin sanini elip bolmaydigan san-sanaksiz koy bilan kalilarni kurbanlik qilixatti. **6** Kahinlar Pərwədigarning əhdə sandukini öz jayioğa, ibadəthanining iqi «kalamhana»sioğa, yəni əng mukəddəs jayioğa elip kirip, kerublarning qanatlirining astioğa koydi. **7** Qunki kerublarning yeyilip turoğan qaniti əhdə sandukining orni üstidə boləqqa, əhdə sanduki bilən uni kətürüp turidigan baldaklarni yepip turatti. **8** Bu baldaklar nahayiti uzun boləqqa, kalamhanining aldidiki mukəddəs jayda turup, əhdə sandukining yenediki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, biraq öyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki bügüngə kədər xu yərdə turmaqta. **9** Əhdə sandukining iqidə Musa pəyoğəmbər Həorəb teoğida turoğanda iqigə saloğan ikki tax tahtidin baxqa heqnərsə yok idi (Israililar Misir zeminidin qikqandin keyin Pərwədigar ular bilən həorəbdə əhdə tüzgənidi). **10** Wə xundak boldiki, kahinlar mukəddəs jaydin qikixioğila, bir bulut Pərwədigarning ibadəthanisini qapliwalidi. **11** Kahinlar bulut tūpəylidin öz wəzipilirini etəxkə orə turalmaytti; qunki Pərwədigarning julasi Pərwədigarning öyini tolduroğanidi. **12** Bu pəyttə Sulayman: — Pərwədigar tum qarangoçuluk iqidə turimən, dəp eytkanidi; **13** lekin, [i Pərwədigar], mən dərəkə Sening üqün bir həywətlik makan bolsun dəp, Sən mənggü turidigan bir öyni yasidim, dedi. **14** Andin padixah burulup barliq Israil jamaitigə bəht tilidi; Israilning barliq jamaiti uning aldida turatti. **15** U mundaq dedi: — «Israilning Hudasi Pərwədigarə təxəkkür-mədhiyə boləy! U

Өз аоғзи билән атам Давутқа wәdә қилоғаниди wә Өз қоли билән уни әмәлгә ахурди. U Давутқа yәнә: — **16** «Mән Өз һәлқим Исраилни Мисир земинидин еlip қикқан күндин buyan namim үқүн бу yәрдә bir өy salay дәр Исраилning һәрқaysи қәбилirining xәһәrliridin һеққaysisini tallimidim; бирәқ һәлқим болоған Исраилоға һәкүмranлиқ қилsun дәр Давутни tallidim» degәnidи. **17** Әmdi атам Давутning Исраилning Hudasi Pәrwәrdigarning namioға аtap bir өy selix arzu-niyiti bar idi. **18** Бирәқ Pәrwәrdigar атам Давутқа: «Kәnglүngdә Mening namimoға bir өy yasaxқа қилоған niyiting yahxidur; **19** әmma xu өynи sән yasimaysән, bәlki sening puxtungdin bolidioғan oоғlung, u Mening namimoға аtap xu өynи salidu», degәnidи. **20** Mana әmdi Pәrwәrdigar Өz sөzigә әmәl қildi. Mән Pәrwәrdigar wәdә қилоғинидәк, атамning ornini besip, Исраилning tähtigә olturdum; Исраилning Hudasi Pәrwәrdigarning namioға аtap bu өynи saldim. **21** Өydә әһdә sanduқи үқүн bir jayni rastlidim; әһdә sanduқи iqidә Pәrwәrdigarning ата-bowilirimizni Мисир земинидин еlip қикқанда, ular билән түзгән әһdә [tahtiliri] bardur». **22** Andin Sulayman Исраилning барлиқ jamaitigә yüzlinip, Pәrwәrdigarning қurbangahining aldidа turup, қollirini asmanoға қаритip kөtүrүp **23** mundaq dua қildi: — «I Исраилning Hudasi Pәrwәrdigar! Nә yukirikи asmanda nә төwәnki yәрдә sәndәk Huda yoktur; aldingda pütүн қәlbi билән mangidioғan қulliring үқүн әһdәngdә turup өзgәrmәs muһәbbingni kөrsәtkүqisән. **24** Qünki Sән Өz қulung атам Давутқа бәrgән wәdidә turdung; Sән Өz аоғzing билән eytқан sөzünggә mana бүgүnkidәк Өz

qolung bilən əməl kilding. **25** Əmdi hazır, i Israilning Hudasi Pərwərdigar, Əz qulung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring əz yollirioja səgək bolup sən Mening aldimda mangojandək mangidiojan bolsa, sanga əwladindin Israilning təhtidə olturidiojan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turojaysən. **26** Əmdi hazır, i Israilning Hudasi, Sən qulung Dawutka eytkan səzliring əməlgə axurulojay, dəp ətünimən! **27** Lekin Huda Əzi rastla yər yuzidə makan qilamdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini seni siqduralmiojan yərdə, mən yasiojan bu əy qandakmu Sening makaning bolalisun?! **28** Lekin i Pərwərdigar Hudayim, qulungning duasi bilən iltijasioja kulak selip, qulungning bügün Sanga kətürgən nidasi wə tilikini angliojaysən; **29** xuning bilən Əz kəzliringni keqə-kündüz bu əygə, yəni Sən: «Mening namim u yərdə ayan bolsun» dəp eytkan jayoja keqə-kündüz tikkəysən; Əz qulungning u jayoja qarap qilojan duasioja kulak salojaysən. **30** qulung wə həlking Israil bu jayoja qarap dua qilojan qaojda, ularning iltijisioja kulak selip, Əz makaning qilojan asmanlardin turup angliojaysən, angliojiningda ularni kəqürgəysən. **31** Əgər birsi əz qoxnisioja gunah qilsa wə xundakla ixning rast-yalojanlikini bekitix üqün kəsəm iqküzülsə, bu kəsəm bu əydiki qurbangahingning aldioja kəlsə, **32** Sən kəsəmni asmanda turup anglap, amal qilip əz bəndiliring otturisida həküm qikarojaysən; gunahı bar adəmnı gunahka tartip, əz yolini əz bexioja yandurup, gunahsiz adəmnı aqlap, əz adillikioja qarap uningoa həkqini bərgəysən. **33** Əz həlking Israil Sening aldingda gunah qilojini üqün düxməndin

yengilsə, Sanga kaytip bu öydə turup, namingni etirap kılıp, Sanga dua bilən iltija kılsa, **34** Sən asmanda anglap, Öz həlqıng İsrailning gunahını kəqürüp, ularni Sən atabowiliriya təkdım kılojan zeminoja kayturup kəlgəysən. **35** Ular Sanga gunah kılojini üqün asman etilip yamojur yaqmaydıoan kıliwetilgən bolsa, lekin ular bu jayoja qarap Sanga dua kılıp namingni etirap kılıp, Sening ularni kıyinqilikka saloqining tüpəylidin öz gunahidin yenip towa kılsa, **36** Sən asmanda turup kulak selip, kulliringning wə həlqıng İsrailning gunahını kəqürgəysən; qünki Sən ularoja mengix kerək bolojan yahxi yolni egitisən wə Öz həlqınggə miras kılıp bərgən zeminning üstigə yamojur yaqdurisən! **37** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər Dan almisa ya hal qüxsə ya uni qekətkilər yaki qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining kowukliriya hujum kılıp korxiwalsa, ya hərəkəndək apət ya kesəllik bolsa, **38** Sening həlqıng bolojan İsraildiki hərəkəndək kixi öz kənglidiki wabani bilip, ulardin hərəkəysi kixi kəllirini bu öygə sunup, hərəkəndək dua yaki iltija kılojan bolsa, **39** əmdi Sən turuwatқан makaning asmanda turup anglap, kəqürüm kılojaysən; Sən hərбір adəmnıng kəlbini bilgəqkə, amal kılıp özining yollirini özigə yandurojaysən (qünki Sənla, yalojuz Sənla həmmə insan balilirining kəblirini bilgüqidursən); **40** xundək kılıp, ular Sən atabowilirimizoja təkdım kılojan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə səndin korqidioan bolidu. **41** Öz həlqıng İsraildin bolmiojan, Sening uluq naming tüpəylidin yırağ-yıraqlardin kəlgən musapir bolsa **42** (qünki ular

Sening uluq naming, kudrätlik qolung wə sozojan biliking toqrisida angliylaydu), — undaq birsi kelip bu ey tərəpkə qarap dua qilsa, **43** Sən turuwatqan makaning bolojan asmanlarda uningoja kulak selip, u musapir Sanga nida kilip tiliginining həmmisigə muwapik qiləaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlik əllər namingni tonup yetip, Öz həlqing Israildək Səndin qorqidiojan bolup, mən yasiojan bu öyning Sening naming bilən atalojinini bilidu. **44** Əgər Sening həlqing Sening tapxurukung bilən düxmini bilən jəng kilixka qikkanda, Sən talliojan bu xəhərgə, xundakla mən namingoja atap yasiojan bu ey tərəpkə qarap Sən Pərwədigarəja dua qilsa, **45** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioja kulak selip, ularni nusrətə erixtürgəysən. **46** Əgər ular sanga gunah sadir qiləjan bolsa (qünki gunah kilmaydiojan heqixi yoktur) Sən ularəja oqəzəplinip, ularni düxmənlirining qolioja tapxurojan bolsang, bular ularni yirak-yekinoja, əzlrining zeminoja sürgün kilip elip barəjan bolsa, **47** lekin ular sürgün kiliojan yurttə əs-hoxini tepip towa kilip, əzi sürgün boləjan yurttə Sanga: — Biz gunah kilip, kəbihlikkə berilip Səndin yüz ərüp kəttuk, dəp yelinsa, **48** — əgər ularni sürgün qiləjan düxmənlirining zeminida pütün kəlbi wə pütün jenidin Sening tərpinggə yenip, Sən ularning ata-bowilirioja təkdin kiləjan zeminoja, Sən talliojan xəhər tərəpkə wə mən namingoja atap yasiojan bu ey tərəpkə yüzini kilip, Sanga qarap dua qilsa, **49** Sən turuwatqan makaning boləjan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijasini anglap ular üqün həküm qikirip, **50** Öz həlqingning Sanga sadir qiləjan gunahini, Sanga

etküzgən həmmə itaətsizliklərini kəqürüm kılqaysən wə ularni sürgün kılqanlarning aldida ularqə rəhim tapkuzoqaysənki, xular ularqə rəhim kilsun **51** (qünki ular Əzüng Misirdin, yəni təmür tawlax peqidin qıkarqan Əz həlqıng wə Əz mirasingdur); **52** Sening kəzliring Əz kılungning iltijasıqə wə Əz həlqıngning iltijasıqə oquq bolqay, ular hər ixta sanga nida kılıp tiliginidə ularqə kılak salqaysən; **53** qünki Sən ata-bowilirimizni Misirdin qıkarqıningda Əz kılung Musa arqılık eytkıningdək, Sən həlqıngni Əzünggə has mirasing bolsun dəp, yər yüzidiki həmmə əllər arisidin ularni ayrim elip talliding, i Rəb Pərwərdigar!». **54** Sulayman Pərwərdigarqə xu barlık dua wə iltijalirini kılıp bolqanda, kollarini asmanqə qarap kətürüp Pərwərdigarning qurbangahıning aldida tizlinip turqan yərdin qopup, **55** erə turup Israilning barlık jamaitigə yukiri awazda bəht tiləp mundak dedi: — **56** «Uning barlık wədə kılqini boyıqə Əz həlqi Israilqə aram bərgən Pərwərdigar mubarəktur! U Əz kılı Musaning wasitisi bilən kılqan həmmə mehrıbanə wədılərnıng heqbiri yərdə qalmidi! **57** Pərwərdigar Hudayimiz ata-bowilirimiz bilən bolqandək biz bilən billə bolqay; U nə bizdin waz kəqmısun nə bizni taxlimısun; **58** buning bilən U kəlbimizni Uning yollirida mengixqə, Əzi ata-bowilirimizqə buyruqan əmlər, bəlgilimilər wə həkümlərni tutuxqə Əzigə mayil kılqay; **59** mening Pərwərdigarning aldida iltija kılqan bu səzlim keqə-kündüz Pərwərdigar Hudayimizning yenida tursun; xuning bilən Əz kılung üqün toqra həküm kılıp, həlqıng Israil üqün toqra həküm kılıp,

hər kündiki dərdigə yətkəysən; **60** xuning bilən yər yüzidiki həmmə əllər Pərwərdigar Əzi Hudadur, Uningdin baxkisi heqkaysisi yoxtur dəp bilgəy, **61** xundaqla bögün qiloqninglaroqa ohxax Uning bəlgilimiliridə mengixka wə əmrlirini tutuxka kəlbinqlar Pərwərdigar Hudayimizoqa mukəmməl boləyay!». **62** Wə padixah pütün Israil bilən billə Pərwərdigarning aldidə qurbanliqlarni kildi. **63** Sulayman Pərwərdigaroqa inaklik qurbanliqi süpitidə yigirmə ikki ming kala wə bir yüz yigirmə ming koy qurbanlik kildi. Padixah bilən barlik Israillar xundaq kəlip Pərwərdigarning əyini uningə beoixlidi. **64** Xu küni padixah Pərwərdigarning əyining aldidiki hoylisining otturisini ayrip mukəddəs kəlip, u yərdə keydurmə qurbanliqlar, axlik hədiyəliri wə inaklik qurbanlikilirining yaqlirini sundi; qünki Pərwərdigarning aldidə turoqan mis qurbangah keydurmə qurbanliqlar, axlik hədiyəliri wə inaklik qurbanlikilirining yaqlirini kobul kəlixka kiqik kəldi. **65** Xuning bilən u waqıtta Sulayman wə uning bilən boləqan pütün Israil, yəni Hamat rayoniəqa kirix eoqizidin tartip Misir ekiniəqiqə həmmə yərlərdin kəlgən zor bir jamaət Pərwərdigar Hudayimizning aldidə yəttə kün wə yənə yəttə kün, jəmiy on tət künqilik həyt ətküzdi. **66** Səkkizinqi künidə u həlkni qayturdi; ular padixahning bəhtini tilidi; andin ular Pərwərdigarning Əz quli Dawutka wə həlqi Israiləqa qiloqan yahxilikliri üqün kəlbidə xad-huram bolup əz əy-qedirlirigə qaytip kətti.

9 Sulayman Pərwərdigarning əyi, padixah ordisi wə xundaqla quruxni arzu qiloqan baxka quruluqlarni kənglidikidək pütüzüp boləqanda, **2** Pərwərdigar

Sulaymanoʻja Gibeonda k r ng nd k  mdi ikkinji ketim uning ja k r ndi. **3** P rw rdigar uning ja mundak dedi: – «S n Mening aldimda qil jan dua w  iltijayingni anglidim; Mening namim uningda  b dgiq  ayan qilinixi  q n, s n yasiojan bu  yni  z mg  muk dd s kildim. Mening k zlim w  k ngl m xu y rd  h mix  bolidu. **4** S n bolsang, atang Dawutning aldimda mangojinid k, s nmu sanga buyruqinimning həmmisigə muwapik əməl qilix  q n, b gilimilirim w  həkümlirimni tutup, pak kəngül w  durusluk bilən aldimda mangsang, **5** Mən  mdi atang Dawutka: «Israilning təhtidə sanga əwladindin olturuxka bir zat k m bolmaydu» d p w d  qil jnimd k, Mən padixahlik t htingni Israilning  stid  əbədgiqə m hk m qilimən. **6** Lekin  z ng ya o qulliring Manga  gixixtin waz keqip Mən aldinglarda qoyojan əmrlirim bilən b gilimilirimni tutmay, b lki baxka ilahlarining kullukioja kirip ularoja s jd  kilsanglar, **7** xu qaoda Mən Israilni ularoja t kdim qil jan zeminidin  z p qikirimən; w   z namimni kərsitixkə  z mg  muk dd s qil jan bu  yni nəzirimdin taxlaymən w  Israil h mm  həklər arisida s z-q q k w  tapa-t nining obyekti bolidu; **8** Bu  y g rq  hazir kərkəm k r nsimu, xu zamanda uningdin  tk nl rning h mmisi zor həyran k lixip  xkirtip: «P rw rdigar bu zeminioja w  bu  yg  nemixka xundak kildi?» d p soraydu. **9** Kixilər: – Q nki [zemindiki həklər]  z ata-bowilirini Misir zeminidin qikarojan P rw rdigar Hudasini taxlap, əzlrini baxka ilahlaroja baolap, ularoja s jd  kilip kullukida bololanliki  q n, P rw rdigar bu pütkül külpətni ularning bexioja

qūxūrūptu, dəp jawab beridu. **10** Xundak boldiki, yigirmə yil ətüp, Sulayman u ikki ɵyni, yəni Pərwərdigarning ɵyi bilən padixah ɵyini yasap boləjandin keyin, **11** Turning padixahi Hiram Sulaymanəja barlik tələpliri boyiqə kedir dərəhliri, arqa dərəhliri wə altun təminligini üqün Sulayman padixah uningəja Galiliyə əlkisidin yigirmə xəhərni bərdi. **12** Hiram Sulayman uningəja bərgən xəhərlərnəni kərūxkə Turdin qikip kəldi; ləkin ular uningəja hēq yaqmidi. **13** U: — Həy buradirim, sən muxu manga bərgining zadi kəndak xəhərlər?! — dedi. U ularni «Kabulning yurti» dəp atidi, wə ular bügünki künigiqə xundak atilidu. **14** Hiram bolsa padixahqa bir yüz yigirmə talant altun əwətkənidi. **15** Sulayman padixah Pərwərdigarning ɵyini, ɵz ɵyini, Milloni, Yerusalemning sepilini, Həzorni, Məgiddoni wə Gəzər xəhərlirini yasax üqün haxarəja tutkan ixligüqilərnəning ixliri mundak: — **16** (Misirning padixahi Pirəwn qikip Gəzərgə hujum kilip elip, uni otta kəydürüp, xəhərdə turuwatkan Qanaaniylarni kirip, xəhərni toy sowəjisi süpitidə Sulaymanning hotuni boləjan ɵz kizioja bərgənidi) **17** Sulayman Gəzər bilən təwənkə Bəyt-Həronni bina kildi; **18** u Baalat bilən ɵz zeminidiki qəlgə jaylaxkan Tadmornimu yengidin yasidi, **19** xundakla ɵzigə has həmmə ambar xəhərlirini, «jəng hərəwisi xəhərliri»ni, «atliklər xəhərliri»ni wə Yerusalemda, Liwanda wə ɵzi soraydiojan barlik zeminda haliojinini bina kildi. **20** Israillardin bolmiojan Amoriylar, Hittiylar, Pərizziylər, Hiwiylar wə Yəbusiylardın [Israil] zeminida kəlip qəlojanlarning həmmisini bolsa, **21** Sulayman bularni, yəni Israillar pütünləy yokitalmiojan

əllərninǵ kalduǵ əwladlirini ǵulluǵ haxarǵa tutti. Ular buginǵi künǵiqə xundaǵ bolup kəldi. **22** Lekin Sulayman Israillardin heǵkimni ǵul ǵılmay, bəlki ularni ləxkər, hizmətkar, həkümdar-əməldar, hərəwə bilən atliǵlarınǵ sərdarliri ǵildi. **23** Bulardin Sulaymanning ixlirini baxǵuridiǵan, yəni ixligüqilərninǵ üstigə ǵoyulǵan ǵong nazarətkilər bəx yüz əllik idi. **24** Pirəwnning ǵizi Dawutning xəhəridin kəqüp Sulayman uning üqün yasıǵan əydə olturoǵinida, u Millo kəl'əsini yasidi. **25** Sulayman Pərwərdigarǵa yasıǵan ǵurbangahda yilda üq ǵetim kəydürmə ǵurbanliǵlar bilən inalıǵ ǵurbanliǵlirini sunatti wə Pərwərdigarninǵ aldidiki [huxbuyǵahda] huxbuy yaǵatti. Xu tərıǵidə u ibadəthaninǵ ixlirini pütküzdı. **26** Sulayman padıxah Ezion-Gəbərdə bir türküm kemilərnı yasidi. U yər bolsa Edom zeminida, ǵizil dengiz boyidiki Elatning yenida idi. **27** Hıram əz hizmətkarliri, yəni dengizqilıǵni obdan bilidıǵan nəqqə kemiqilərnı Sulaymanning hizmətkarliriǵa ǵoxulup kemilərdə ixləxkə əwətti. **28** Ular Ofiroǵa berip, u yərdin tət yüz yigirmə talant altunni elip kelip, Sulayman padıxahǵa apardı.

10 Xebaninǵ ayal padıxahı bolsa Sulaymanning Pərwərdigarninǵ nami bilən baǵlinixliǵ bolǵan dangǵ-xəhritini anǵlap, uni ǵiyin ǵigix-soallar bilən sinıǵılı kəldi. **2** U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yaǵut-gəhərlər artıǵan təǵilərnı elip, ǵong dəbdəbə bilən Yerusalemoǵa kəldi. Sulaymanning ǵexiǵa kəlgəndə əz kəngliǵə pükken həmmə ix toǵruluk uning bilən səzləxti. **3** Sulayman uning həmmə sorıǵanliriǵa jawab bərdi. Heǵnemə padıxahǵa ǵarangoǵu əməs idi,

balki həmmisidə uning ja jawab b rdi. **4** Xebaning ayal padixah  Sulaymanning danalixioja, yasiojan ordasarayoja, **5** dastihandiki taamlarolja, əməldarlarning qatar-qatar olturuxlirioja, xizmatkarlirining qatar-qatar turuxlirioja, ularning kiyg n kiyimlirigə, uning sakiyilirioja w  uning P rw rdigarning  yid  atap sunojan keyd rm  qurbanliklirioja qarap,  ni iqig  q x p k tti. **6** U padixahqa: — Mən  z yurtumda silining ixliri w  danalixliri to risida angliojan h w r rast ik n; **7**  mma mən kelip  z kəzlim bilən kərmigüqə bu s zlrg  ix nmig nidim; w  mana, mən yeriminimu anglimiojan ik nm n; silining danalixliri bilən b rik t-bayaxatlikliri mən angliojan həwərdin ziyadə ik n. **8** Silining ad mliri nemideg n b htlik-h ! Həmixə silining aldirida turup danalixlirini anglaydiojan bu xizmatkarlar nəkədər b htliktur! **9** Silidin s y ng n, silini Israilning t htig  olturozujojan P rw rdigar Hudaliri mubar ktur! P rw rdigar Israiloja m ngg l k baolijojan muh bbiti  q n, U silini to ra h k m w  adal t s rgili padixah kildi, dedi. **10** U padixahqa bir yüz yigirm  talant altun, intayin k p huxbuy buyumlar w  yakut-g h rl rni sowoja kildi. Xebaning ayal padixah  Sulayman padixahqa sunojan xunq  zor miqdardiki huxbuy buyumlar uningdin keyin heq k r ng n  m s **11** (H iramning Ofirdin altun  pkelidiojan kemilirimu Ofirdin y n  intayin zor miqdardiki s nd l yaoliqi w  yakut-g h rl rni elip k ldi. **12** Padixah s nd l yaoliqidin P rw rdigarning  yi  q n w  padixahning ordisi  q n p l mp y-salasanlar yasatti h m n oym -nawaqilar  q n qiltarlar w  sazlarni xuningdin

yasatti. Xu waqittin keyin xundak zor miqdardiki esil sändäl yaşiqi bu waqitkiqə heq kältürülmidi ya kərülüp bakmidi). **13** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioja öz xahənə sahawitidin bərgəndin baxka, ayal padixahning kəngli tartқан həmmi — nemə sorisa, xuni bərđi; andin u hizmətkarliri bilən yoloja qikip öz yurtioja kaytip kətti. **14** Sulaymanoja hər yili kältürülgən altuning əzi altə yüz atmix altə talant idi. **15** Bu kirimdin baxka, tijarətgilərdin, oqətgilərnin sodisidin, barlik Ərəbiyə padixahliridin wə öz zeminidiki əmədlərdin həm altun kältürüldi. **16** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni sokturdi wə hər siparoja altə yüz xəkəl altun kətti; **17** xundakla üq yüz kəkkanni yapilaklanoğan altundin yasidi; hər bir kəkkanni yasaxka üq mina altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»oja esip koydi. **18** Padixah pil qixliridin qong bir təhtni yasap, uni tawlanoğan altun bilən kaplattı. **19** Təhtning altə kəwətlik pələmpiyi bar idi. Təhtning bax yələnqiki yumilak bolup, orundukning ikki yenida tayanouqisi bar idi, hər bir tayanouqning yenida birdin erə turoğan xirning həykili bar idi. **20** Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə erə turoğan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxka heqkandak əldə uningoja ohxax yasalojini yok idi. **21** Sulayman padixahning barlik jam-piyaliliri altundin yasaloğan; «Liwan ormini sariyi»diki barlik kaqa-kuqilar tawlanoğan altundin yasaloğan; ularning heqkaysisi kümüxtin yasalmioğan; Sulaymanning künliridə kümüx heqnemigə ərziməytti. **22** Qünki padixahka karaxlik dengizda yüridioğan, Hiramning

kemilirigə qoxulup «Tarxix kemə» ətritimu bar idi; «Tarxix kemə ətriti» üq yilda bir qetim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelətti. **23** Sulayman padixah yər yuzidiki barliq padixahlardin bayliqta wə danalixta üstün idi. **24** Huda Sulaymanning kəngligə saloqan danalixni anglax üqün yər yuzidikilər həmmisi uning bilən didarlixix arzusi bilən kelətti. **25** Kəlgənlərnin həmmisi öz sowoqitini elip kelətti; yəni kümüx qaqa-kuqilar, altun qaqa-kuqilar, kiyim-keqəklər, dubuloqa-sawutlar, tetitkular, atlar wə qeqirlarni elip kelətti. Ular hər yili bəlgilik miqdarda xundaq qilatti. **26** Wə Sulayman jəng hərwiliri wə atliq əskərləni yioqdi; uning bir ming tət yüz jəng hərwisi, on ikki ming atliq əskiri bar idi; u ularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə wə əzi turuwatqan Yerusalemoqa orunlaxturdi. **27** Padixah Yerusalemda kümüxni taxtək kəp, kedir dərəhlirini jənubiy tüzləngliktiki üjmə dərəhlirigə ohxax nuroqun qildi. **28** Sulayman aloqan atlar Misirdin wə Kuwədin idi; padixahning tijarətiliri ularni Kuwədin bekitilgən baqada alatti. **29** Misirdin elip kəlgən bir jəng hərwisining baqasi altə yüz kümüx tənggə, hər at bolsa yüz əllik tənggə idi; wə ular yənə Hittiylarning padixahliri həm Suriyə padixahliri üqünmu ohxax baqada elip qikti.

11 Lekin Sulayman padixahning kəngli Pirəwnning qizidin baxqa kəp qətəllik ayallaroqa, jümlidin Moabiy, Ammoniy, Edomiy, Zidoniy, Hittiy ayallirioqa qüxkənidi. **2** Pərwərdigar əslidə muxu əllər toqruluk Israillaroqa: «Uların qizlirini izdəp barmanglar, wə ularni silərnin kilərgə kirgüzmənglar; qünki ular

kəngülliringlarni qokum öz məbudlirioja azduridu» dəp agahlandurojan. Birak, Sulaymanning kengli dəl xularoja baolandi. **3** Uning yettə yüz ayali, yəni hanixi wə üq yüz keniziki bar idi; ayalliri uning kenglini azdurup buriwətkənidi. **4** Xundak boldiki, Sulayman yaxanojanda, uning ayalliri uning kenglini baxqa ilahlaroja azdurup buruwətti; xuning üqün uning kengli atisi Dawutningkidək Pərwərdigar Hudasioja mutlək sadik bolmidi. **5** Xunga Sulayman Zidoniylarning məbudi Axtarotni, Ammoniylarning yirginqlik məbudi Milkomni izdidi; **6** Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kildi; u atisi Dawut Pərwərdigaroja əgəxkəndək izqillik bilən əgəxmidi. **7** Andin Sulayman Yerusalem aldidiki edirlikta Moabiylarning yirginqlik məbudi Kemox həm Ammoniylarning yirginqlik məbudi Milkom üqün bir «yukiri jay»ni yasidi; **8** xuningdək əzining məbudlirioja huxbuy yakidiojan wə kurbanlik kilidiojan hər bir yat əllik ayali üqünmu u xundak kildi; **9** Xunga Pərwərdigar Sulaymandin rənjidi; gərqə U uningoja ikki ketim kəringən bolsimu, xundakla uningoja dəl muxu ix toqruluk, yəni baxqa ilahlarni izdiməslikini tapiliojan bolsimu, uning kengli Israilning Hudasi Pərwərdigardin aynip kətti; u Pərwərdigarning tapiliojiniyoja əməl kilmidi. **11** Xuning üqün Pərwərdigar Sulaymanoja mundak dedi: — «Sən xundak kiliwerip, Mening sanga buyruoan əhdəm bilən bəlgilirimni tutmiojining üqün, Mən jəzmən padixahlikni səndin yirtiwetip hizmətkaringoja berimən. **12** Lekin atang Dawutning wəjidin sening öz künliringdə Mən xundak kilməymən, bəlkə oqlungning kolidin uni

yirtiwetimən. **13** Lekin pütün padixahlikni uningdin yirtiwətməymən, bəlki kulum Dawutning wəjidin wə Özüm tallioqan Yerusalem üqün oqlungoqa bir kəbilini qaldurup qoyimən». **14** Əmma Pərwərdigar Sulaymanoqa bir düxmən, yəni Edomluk Hədadni qozojidi, u kixi Edomning padixahining nəslidin idi. **15** Əslidə Dawut Edom bilən [jəng kiləan] wakitta, qoxunning sərdari Yoab Edomning həmmə ərlirini yoqatqanidi (qünki Edomdiki həmmə ərlərnı yoqatquqə, Yoab bilən barliq Israillar u yərdə altə ay turoqanidi); u əltürülgənlərnı kəmgili qikqanda **17** Hədad atisining birnəqqə Edomiy hizmətqiliri bilən Misiroqa keqip kətkənidi. Hədad u qaoqda kiyik bala idi. **18** Ular Midiyan zeminidin qikip Paranoqa kəldi. Ular Parandin birnəqqə adəmnı elip əzlrigə qoxup Misiroqa, yəni Misirning padixahi Pirəwnning kexioqa kəldi. Pirəwn uningoa bir əy təksim kilip, ozuk-tülükmu təminlidi həmdə bir parqə yərnımu uningoa təkdım kildi. **19** Hədad Pirəwnning nəziridə kəp iltipat tapqan bolup, u əz hotunining singlisini, yəni Tahpənəs hanixning singlisini uningoa hotun kilip bərdi. **20** Tahpənəsning singlisi uningoa bir oqlul, Genubatni tuqlup bərdi. Tahpənəs Pirəwnning ordısında uni əzi qong kildi. Andin Genubat Pirəwnning ailisi, yəni Pirəwnning oqlulliri arısında turdi. **21** Hədad Misirda: «Dawut ata-bowilirining arısında uhlap qaldi» wə «Qoxunning sərdari Yoabmu əldi» dəp angliqanda Pirəwngə: — Mening əz yurtumoqa beriximoqa ijazət kiləayla, dedi. **22** Pirəwn uningoa: — Sening əz yurtumoqa baray degining nemə degining, mening keximda sanga nemə kəmlik kilidu? — dedi. U

jawabən: — Həq nərsə kəm əməs, əmma nemila bolmisun meni kəttili koyoqayla, dedi. **23** Huda Sulaymanoğa yənə bir düxminini kozoqidi; u bolsa oqojisi, yəni Zobaḥning padixaḥi Hədad'ezərning yenidin keqir kətkən Eliadaning oqli Rəzon idi. **24** Dawut [Zobaḥliklarni] kətl kıloqanda Rəzon ulardın bir top adəmni əzigə toplaḥ ularning sərdari boldi. Andin keyin bular Dəməxkə berip u yərdə turup, Dəməxk üstidin həküm sürdi. **25** Xuning bilən Hədad Israiloğa awariqilik tuqduroqandin baxqa, Rəzon Sulaymanning barlik künliridə Israilning düxmini idi; u Israilni əq kərətti, əzi Suriyə üstidə padixaḥ idi. **26** Sulaymanning Yəroboam degən bir hizmətkari bar idi. U Zərədaḥdin kəlgən Əfraimiy Nibatning oqli bolup, anisi Zəruaḥ isimlik bir tul ayal idi. Yəroboammu padixaḥka qarxi qikti. **27** Uning padixaḥka qarxi qikixtiki səwəbi mundaḥ idi: Sulayman Millo kəl'əsini yasiloqanda, atisi Dawutning xəhiridiki sepilning bir bəsükini yasawatatti; **28** Yəroboam kəwul kəysər yigit idi; Sulayman yigitning ixqan wə qakқан ikənlikini kərüp, uni Yüsüpning jəmətigə buyruloqan ixning üstigə koydi. **29** Xu künlərdə Yəroboam Yerusalemdin qikiwatqanda, uni izdəwatқан Xilohluk Ahiyaḥ pəyoqəmbər uni yolda uqratti. Ahiyaḥ yipyengi bir tonni kiywaloqanidi. Ikkisi dalada yaloquz qaloqanda **30** Ahiyaḥ üstidiki tonni koloqə elip, uni yirtip on ikki parqə kılıp **31** Yəroboamoğa mundaḥ dedi: — «Əzünggə on parqini aloqin; qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaḥ dəydu: — «Mana, padixaḥlikni Sulaymanning kolidin yirtiwetip on kəbilini sanga berimən. **32** Birak Qulum Dawutning wəjidin wə Yerusalem, yəni Israilning həmmə

qabiliridin tallioqan xəhər üçün bir qəbilə uningqə
qalidu. **33** — Qünki ular Meni taxlap Zidoniylarning
ayal məbudi Axtarotqa, Moabiylarning məbudi Kemoxqa
wə Ammoniylarning məbudi Milkomoqə səjdə qilip,
uning atisi Dawutning qilinonidək qilmay, Mening
bəlgilimilirim bilən həkümlirimgə əməl qilmay, nəzirimdə
durus bolqanni qilmidi, Mening yollirimda mangmidi; **34**
lekin pütkül padixahlikni uning qolidin tartiwalmaymən;
qünki Mən tallioqan, Əz əmrlirim wə bəlgilimilirimni
tutqan qulum Dawutni dəp, uning əmrining barliq
künliridə uni həküm sürgüqi qilip qaldurimən. **35** Əmma
padixahlikni uning oqlining qolidin tartip elip, sanga
berimən, yəni on qəbilini berimən. **36** Lekin Mening
namimning xu yərdə boluxioqə Əzüm tallioqan xəhər
Yerusalemda, Mening aldimda qulum Dawut üçün həmixə
yoruq bir qiraq bolsun dəp, uning oqlioqə bir qəbilini
berəy. **37** Mən seni tallap, seni barliq halioqan yərlər
üstidə həküm sürgüzimən, sən Israiloqə padixah bolisən.
38 Wə xundak boliduki, əgər sən həmmə buyruoqanlirimni
anglap, Mening yollirimda mengip, nəzirimdə durus
bolqanni qilip, qulum Dawut qiloqandək Mening bəlgilirim
bilən əmrlirimni tutsang, əmdi Mən sən bilən billə
bolimən wə Dawutqa bir jəmət tikliginimdək, sangimu
mustəhkəm bir jəmət tikləymən wə Israilni sanga təqdim
qilimən. **39** Dawutning nəslini xu ixlar tüpəylidin harlap
pəs qilimən, lekin mənggülük əməs». **40** Xuning üçün
Sulayman Yəroboamni öltürüxkə pürsət izdəytti. Lekin
Yəroboam qeqip Misirning padixahı Xixakning qexioqə
bardi; Sulayman əlgüqə u Misirda turdi. **41** Sulaymanning

baxqa ixliri, uning həmmə qiloqan əməlliri wə uning danalığı bolsa «Sulaymanning Əməlliri» degən kitabqa pütülgən əməsmidi? **42** Sulaymanning Yerusalemda Israilning üstidə həküm sürgən waqti qirik yil boldi. **43** Sulayman ata-bowilirining arisida uhlidi wə atisi Dawutning xəhəridə dəpnə qilindi. Andin oqlı Rəhəboam ornida padixah boldi.

12 Rəhəboam Xəxəmgə bardı; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəxəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oqlı Yəroboam xu ixni angliqanda, xundak boldiki, u tehi Misirda idi (qünki Yəroboam Sulayman padixahtin keqip Misirda turuwatatti). **3** Əmdi ular adəm əwətip uni qaxirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil jamaiti kelip Rəhəboamoqa səz qilip: **4** — Silining atiliri boynimizə saləjan boyunturukini eqlir qildi. Sili əmdi atilirining bizgə qoyəjan qattik tələpliri bilən eqlir boyunturukini yeniklitip bərsilə, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularə: — Həzirqə qaytip üq kündin keyin andin keximoqa yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhəboam padixah əz atisi Sulayman həyat waqtida uning hizmitidə turəjan moysipitlardin məslihet sorap: — Bu həlkqə beridəjan jawabim toqlrisida nemə məslihet kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningə: — Əgər sili razilik bilən bəgün bu həlkning hizmitidə bolimən desilə, (wə dərwəxə ularning hizmitidə bolsila) ularəqa yaxxi səzlər bilən jawab qilsila, ular silining barlik künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitlarning kərsətkən məslihetini qayrip qoyup, əzi bilən qong boləjan, aldida hizmitidə boluwatqan

yaxlardin məslihət sorap **9** ularoşa: — Manga «Silining atiliri bizgə saloşan boyunturukni yeniklətkəyla» dəp tiligən bu həlkəyə jawab beriximiz toşruluk qandak məslihət berisilər? — dedi. **10** Uning bilən qong boloşan bu yaxlar uningoşa: — «Silining atiliri boyunturukimizni eoşir kildi, əmdi sili uni bizgə yenik kiloşayla» dəp eytkən bu həlkəyə söz kilip: — «Mening qimqilak barmikim atamning belidin tomraqtur. **11** Atam silərgə eoşir boyunturukni saloşan, lekin mən boyunturukunglarni tehimu eoşir kilimən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbihtərbiyə bərgən bolsa, mən silərgə «qayanlik kamqilar» bilən tənbihtərbiyə berimən», degəyla, — dedi. **12** Rəhoşoam padixaş ularoşa: «Ūq kündin keyin andin keximoşa yənə kelinglar» deginidək, Yəroşoam wə barlik həlk üqinqi küni uning kexioşa kəldi. **13** Padixaş moysipitlarning uningoşa bərgən məslihətini taxlap, həlkəyə kattiklik bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məslihəti boyiqə ularoşa: — Atam silərgə eoşir boyunturukni saloşan, lekin mən boyunturukunglarni tehimu eoşir kilimən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbihtərbiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanlik kamqilar» bilən tənbihtərbiyə berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixaş həlkning sözini anglimidi. Bu ix Pərwərdigar tərpidin bološan; qünki buning bilən Pərwərdigarning Xiloşluk Ahiyahning wasitisi də Nibatning ooşli Yəroşoamoşa eytkən səzi əməlgə axurulidoşan boldi. **16** Pütkül Israil padixaşning ularning səzigə kulak salmioşinini kərgəndə həlk padixaşka jawab berip: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssəning ooşlida bizning heq mirasimiz yoktur! Öz

øy-qedirliringlaroqa kaytinglar, i Israil! I Dawut, sən öz jəmätinggila igə bol, — dedi. Xuning bilən Israillar öz öy-qedirlirioqa kaytip ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoqan Israillaroqa bolsa, Yəroboam ularning üstigə həküm sürdi. **18** Rəhoboam padixah baj-alwan begi Adoramni Israillaroqa əwətti, lekin pütkül Israil uni qalma-kesək kilip eltürdi. U qaoqda Rəhoboam padixah aldirap, özining jəng hərwisioqa qikip, Yerusalemoqa tikiwətti. **19** Xu tərکیدə Israil Dawutning jəmätidin yüz örüp, bügüngə kədər uningə qarxi qikip kəldi. **20** Israilning həmmisi Yəroboamning yenip kəlgənlikini angliqanda, adəm əwətip uni həlkning jamaitigə qakirdi. Ular uni pütkül Israilning üstigə rəsmiy padixah kildi. Yəhuda kəbilisidin baxka heqkim Dawutning jəmätigə əgəxmidi. **21** Rəhoboam Yerusalemoqa kaytip kelip, Israilning jəməti bilən jəng kilip, padixahlikni Sulaymanning ooqli boləqan özigə kayturup əkilix üqün Yəhudaning pütkül jəmätidin wə Binyamin kəbilisidin bir yüz səksən ming hillanoqan jənggiwar əskərni toplidi. **22** Ləkin Hudaning səzi Hudaning adimi Xemayaqoqa kelip: — **23** «Yəhudaning padixahi, Sulaymanning ooqli Rəhoboamoqa, pütün Yəhuda bilən Binyaminning jəmätigə wə həlkning qaloqanlirioqa səz kilip: — **24** «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Hujumoqa qikmanglar, kərindaxliringlar Israillar bilən jəng kilmanglar; hərbinglar öz öyünglaroqa kaytip ketinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Ular Pərwərdigarning səzigə kulak saldi. Pərwərdigarning səzi boyiqə ular öylirigə kaytip kətti. **25** Yəroboam bolsa Əfraim taqlikidiki Xəkəm xəhirini yasap xu yərdə turdi;

keyin u yərdin qikip Pənuəlni yasidi. **26** Rəhoboam kənglidə öz-əzigə: — Əmdi padixahlik Dawutning jəmətigə yenixi mumkin. **27** Əgər bu həlk Pərwərdigarning əyidə qurbanlik kilişkə Yerusalemoğa qikşa, bu həlkning kəlbi öz oqjisi, yəni Yəhuda padixahi Rəhoboamoğa yənə mayil bolidu, andin ular meni əltürüp yənə Yəhuda padixahi Rəhoboamning tərripigə yanarmikin, dedi. **28** Padixah məslihət sorap, altundin ikki mozay həykilini yasitip həlkqə: — Yerusalemoğa qikix silərgə eqir kelidu. I Israil, mana silərnə Misir zeminidin qikarəjan ilahlar! — dedi. **29** Birini u Bəyt-Əldə, yənə birini Danda turoquzup koydi. **30** Bu ix gunahqə səwəb boldi, qünki həlk mozaylirining birining aldida bax urəjili hətta Danəqiqə baratti. **31** U həm «egiz jaylar»da [ibadət] əylirini yasidi wə həm Lawiydin bolmiojan adəmlərnə kahin kilip təyinləp koydi. **32** Yəroboam yənə səkkizinqi ayning on bəxinqi künini huddi Yəhudaning zeminidiki həytkə ohxax bir həyt kilip bekitti. U əzi qurbangah üstigə qurbanlik kilişili qikti. Xundak kilip u Bəyt-Əldə əzi atküzgən mozay məbudlirigə qurbanlik atküzdi. U yənə Bəyt-Əldə saldurojan xu «egiz jaylar» üçün kahinlarnə təyinlidi. **33** U Bəyt-Əldə yasiojan qurbangah üstigə səkkizinqi ayning on bəxinqi küni (bu ay-künni u öz məyliqə talliojanidi) qurbanliklarnə sunuxqə qikti; xu tərکیدə u Israillaroğa bir həyt yaratti; u əzi qurbangah üstigə qurbanliklarnə sundi wə huxbuy yakti.

13 Wə mana, Pərwərdigarning buyrukı bilən Hudaning bir adimi Yəhudadin qikip Bəyt-Əlgə kəldi; xu pəyttə Yəroboam huxbuy yekixqə qurbangahning yenida turatti;

2 xu adəm qurbangahōqa qarap Pərwərdigarning əmri bilən qakirip: — I qurbangah, i qurbangah! Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana Dawutning jəmətidə Yosiya isimlik bir oşul tuşulidu. U bolsa sening üstüngdə huxbuy yakқан «yukiri jaylar»diki kaħinlarni soyup qurbanlik qilidu; xundakla sening üstüngdə adəm səngəkliri keydürülidu! — dedi. 3 U küni u bir bexarətlik alamətni jakarlap: Pərwərdigarning muxu səzini ispatlaydişan alamət xu boliduki: — Mana, qurbangah yerilip, üstidiki küllər təkülüp ketidu, — dedi. 4 Wə xundak boldiki, Yəroboam padixah Hudaning adimining Bəyt-Əldiki qurbangahqa qarap jakarlioşan səzini anglioşanda, u qurbangahta turup qolini sozup: — Uni tutunglar, dedi. Lekin uningōqa qaritip sozoşan qoli xuning bilən xu peti kurup kətti, uni əzigə yənə yioqalmidi. 5 Andin Hudaning adimi Pərwərdigarning səzi bilən eytkan məjizilik alamət yüz berip, qurbangah həm yerilip üstidiki küllər təkülüp kətti. 6 Padixah Hudaning adimidin: — Pərwərdigar Hudayingdin mening haqqimdə ətüngəysənki, qolumni əsligə kəltürgəy, dəp yalwurdi. Hudaning adimi pərwərdigarning iltipatini ətüneginidə, padixahning qoli yənə əzigə yioqilip əsligə kəltürüldi. 7 Padixah Hudaning adimigə: — Mening bilən əyümgə berip əzüngni kutlanduroşin, mən sanga in'am berəy, dedi. 8 Lekin Hudaning adimi padixahqa jawab berip: — Sən manga ordangning yerimini bərsəngmu, sening bilən barmaymən yaki bu yərdə nan yəp su iqməymən. 9 Qünki Pərwərdigar Əz səzini yətküzüp manga buyrup: «Sən nə nan yemə nə su iqmə, baroşan yolung bilən qaytip kəlmə» degən, dedi. 10 Xuning

bilən u Bəyt-əlgə kəlgən yol bilən əməs, bəki baxqa bir yol bilən qayıp kətti. **11** Ləkin Bəyt-əldə yaxanojan bir pəyoqəmbər turatti. Uning oqulliri kelip Hudaning adimining u küni Bəyt-əldə qilojan barliq əməllirini uningə dəp bərđi, xundakla uning padixahqa qilojan səzlrinimu atisioja eytip bərđi. **12** Atisi ulardin, u qaysi yol bilən kətti, dəp soridi; qünki oqulliri Yəhudadin kəlgən Hudaning adimining qaysi yol bilən kətkinini kərgənidi. **13** U oqullirioja: — Manga exəkni toqup beringlar, dəp tapilidi. Ular uningə exəkni toqup bərgəndə u uningə minip **14** Hudaning adimining kəynidin qoqlap kətti. U uni bir dub dərihining astida olturojan yeridin tepip uningdin: — Yəhudadin kəlgən Hudaning adimi sənmu? — dəp soridi. U: — Mən xu, dəp jawab bərđi. **15** U uningəja: — Mening bilən əyümgə berip nan yegin, dedi. **16** U jawabən: — Mən nə sening bilən qaytalməymən, nə seningkiqə kirəlməymən; mən nə bu yərdə sening bilən nan yəp su iqləməymən; **17** qünki Pərwərdigar əz səzi bilən manga tapilap: «U yərdə nan yemə, su iqmigin; barojan yolung bilən qayıp kəlmigin» degən, dedi. **18** [Qeri pəyoqəmbər] uningəja: — Mən həm səndək bir pəyoqəmbərdurmən; wə bir pərixətə Pərwərdigarning səzini manga yətküzüp: — «Uningəja nan yegürüp, su iqlüzgili əzüng bilən əyünggə yandurup kəl» dedi, dəp eytti. Ləkin u xuni dəp uningəja yalojan eytiwatatti. **19** Xuning bilən [Hudaning adimi] uning bilən yenip əydə nan yəp su iqtı. **20** Ləkin ular dastihanda olturojinida, Pərwərdigarning səzi uni yandurup əkəlgən qeri pəyoqəmbərgə kəldi. **21** U Yəhudadin kəlgən Hudaning

adimini qakirip: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sən Pərwərdigarning sözigə itaətsizlik qilip, Pərwərdigar Hudayingning buyruoqan əmrini tutmay, **22** bəlki yenip, U sanga: — Nan yemə, su iqmə, dəp mən'i qiloqan yərdə nan yəp su iqqining tüpəylidin, jəsiting ata-bowiliringning qəbrisdə kəmülməydu», dəp towlidi. **23** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi nan yəp su iqip bolqanda, uningqə, yəni əzi yandurup əkəlgən pəyoqəmbərgə exəkni tokup bərdi. **24** U yoloqə qiqti. Ketiwatqinida, yolda uningqə bir xir uqrap, uni ɵltürüwətti. Xuning bilən uning ɵluki yolda taxlinip qaldi, exiki bolsa uning yenida turatti; xirmu jəsətning yenida turatti. **25** Mana birnəqqə adəm ɵtöp ketiwetip, yolda taxlinip qaloqan jəsət bilən jəsətning yenida turoqan xirni kɵrdi; ular qeri pəyoqəmbər turoqan xəhərgə kelip u yərdə xu həwərnə yətküzdi. **26** Uni yoldin yanduroqan pəyoqəmbər buni anglap: — U dəl Pərwərdigarning sözigə itaətsizlik qiloqan Hudaning adimidur. Xunga Pərwərdigar uni xiroqə tapxurdi; Pərwərdigar uningqə qiloqan səzi boyiqə xir uni titma-titma qilip ɵltürdi, dedi. **27** U ooqullirioqə: — Manga exəkni tokup beringlar, dedi; ular uni tokup bərdi. **28** U yolda taxlaklik jəsət bilən jəsətning yenida turoqan exək wə xirni tapti. Xir bolsa nə jəsətni yemigənidi nə exəknimu talimioqanidi. **29** Pəyoqəmbər Hudaning adimining jəsitini elip exəkkə artip yandi. Qeri pəyoqəmbər uning üqün matəm tutup uni dəpnə qiloqili xəhərgə kirdi. **30** U jəsətni əz qəbristanlikida qoydi. Ular uning üqün matəm tutup: — Aq buradirim! — dəp pəryad kɵtürdi. **31** Uni dəpnə qiloqandin keyin u əz ooqullirioqə: — Mən ɵlgəndə

meni Hudaning adimi dāpnā qilinōjan gōrgā dāpnā qilinglar; mening sēngāklirimni uning sēngāklirining yenida koyunglar; **32** qūnki u Pārwardigarning buyruqi bilən Bāyt-āldiki qurbangahqa qarōjan wə Samariyādiki xāhārlarning «yukiri jay»liridiki [ibadət] ōylirigā qarōjan, uning jar qilōjan sēzi āmālgā axurulmay qalmaydu, — dedi. **33** Lekin Yēroboam bu wāqādin keyinmu ōz rāzil yolidin yanmay, bālki «yukiri jaylar»ōqa hārhil hāktin kahīnlarni tēyinlidi; kim halisa, u xuni «mukāddās kīlip» [kahīnlik mānsipigā] beōixlaytti; xuning bilən ular «yukiri jaylar»da [qurbanlik kīlixqa] kahīn bolatti. **34** Xu ix tūpāylidin Yēroboam jāmātining hēsabiōqa gunah bolup, ularning yār yūzidin ōzūp elinip hālak boluxiōqa sēwāb boldi.

14 U waqıtta Yēroboamning oqlı Abiyah kesāl bolup qaldi. **2** Yēroboam ayaliōqa: — Ornungdin kōrup, heqkim sening Yēroboamning ayali ikānlikingni tonumioqūdāk kīlip ōz kīyapitingni ōzgārtip, Xilohqa barōjin. Mana manga: «Bu hāktning ōstidā padixah bolisān» dāp eytkān Ahiyah pāyōqāmbār u yārdā olturidu. **3** Qolungōqa on nan, birnāqqā poxkal, bir quta hēsālni elip uning kexiōqa barōjin. U yigitimizning nemā bolidiōjanlikini sanga dāp beridu, dedi. **4** Yēroboamning ayali xundāk kīlip, Xilohqa berip Ahiyahning ōyigā kaldi. Ahiyahning kēzliri qeriliktin kor bolup kērālmāytti. **5** Lekin Pārwardigar Ahiyahqa: — Mana, Yēroboamning ayali ōz oqlı toqrisida sēndin sorioqili kelidu, qūnki u kesāldur. Uningōqa mundāk-mundāk degin; qūnki u kālgēndā baxqa kīyapātka kiriwalōjan bolidu, dāp eytkānidi. **6** U ixiktin kirgēndā

Ahiyah ayaq tiwixini anglap mundak dedi: — «Həy, Yəroboamning ayali, kirgin; nemixka baxka kiyapətkə kiriwolding? Sanga bir xum həwəni berix manga buyruldi. 7 Berip Yəroboamoğa mundak degin: — «Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən seni həlkning arisidin elip kətürüp, öz həlkim Israiloğa həkümran kılıp 8 Padixahliqni Dawutning jəmətidin yirtiwetip, sanga bərdim; lekin sən Mening əmrlirimni tutup, nəzirimdə pəkət durus boləannila kılıxta pütün kəlbidin manga əgəxkən kulum Dawutka ohxax bolmidin, 9 Bəlki əzüngdin ilgiri kəlgənlərnin həmmisidin artuq rəzillik kılıp, mening oqəzipimni kəzoqap, Meni arqangoğa taxlap, berip əzünggə oqəyriy ilahlarni, kuyma məbudlarni yasatting. 10 Xuning üqün Mən Yəroboamning jəmətigə bala qüxürüp, Yəroboamning Israildiki handanidin həmmə ərkəkni, hətta ajiz yaki meyip bolsimu həmmisini üzüp taxlaymən, adəmlər pək-tezəklərnə süpürgəndək Yəroboamning jəmətidin kəloqinini yok boləuqə süpürimən. 11 Yəroboamdin boləqlərdin xəhərdə əlginini itlar yəydu; səhrada əlginini asmandiki kuxlar yəydu. Qünki Pərwərdigar xundak səz kılıqandur. 12 Əmdi sən bolsang, kəpup öz əyünggə barəin; ayioqin xəhərgə kirgən həman, bala əlidu. 13 Pütün Israil uning üqün matəm tutup uni dəpnə kılıdu. Qünki Yəroboamning jəmətidin kəbrigə koyulidiqan yaləuz xula bolidu; qünki Yəroboamning jəmətining arisida Israilning Hudasi Pərwərdigarning aldidə pəkət xuningdə pəzilət tepildi. 14 Əmdi Pərwərdigar Əzigə Yəroboamning jəmətini üzüp taxlaydiqan, Israilning üstigə həküm

süridiolan bir padixahni tiklâydu. Dərhəqikət, u pat arida bolidu! **15** Pərwərdigar Israilni urup, huddi suda lingxip qalolan kumuxtək kilip koyidu, ata-bowilirioja təkdim kilolan bu yahxi zemindin komurup, ularni [əfrat] dəryasining u tərripigə tarkitidu; qünki ular əzigə «Axərah butlar»ni yasap Pərwərdigarning oʻzzipini kozioidi. **16** Yəroboamning sadir kilolan gunahliri tüpəylidin, uning Israilni gunah kildurojini tüpəylidin, Huda Israilni taxlap beridu!»». **17** Xuning bilən Yəroboamning ayali qopup, yoloja qikip Tirzahka kaytip keldi. U eyining bosuojisidin atlixioja bala oldi. **18** Ular uni dəpnə kildi. Pərwərdigarning Əz kuli Ahiyah pəyojəmbər arkilik eytkan səzidək, pütün Israil uning üqün matəm tutti. **19** Əmdi Yəroboamning baxka ixliri, yəni jəngliri wə kandak səltənət kilolanliri toqrisida mana, «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **20** Yəroboamning səltənət kilolan wakti yigirmə ikki yil bolup, u əz ata-bowilirining arisida uhlidi. Oqli Nadab uning ornida həküm sürdi. **21** Wə Sulaymanning oqli Rəhoboam bolsa Yəhudaning üstigə həküm sürdi. Rəhoboam padixah bolojanda kirik bir yaxka kirgənidi; u Pərwərdigarning Əz namini ayan kilix üqün, Israilning həmmə kəbililiri arisidin talliojan Yerusalem xəhiridə on yəttə yil həküm sürdi; uning anisining ismi Naamah bolup, Ammoniy idi. **22** Yəhudalar bolsa Pərwərdigarning nəziridə yamanlik kildi; ular əz ata-bowiliri sadir kilolanliridin ziyadə gunahlarni kilip, uning həsətlik oʻzzipini koziolanidi. **23** Qünki ular «yukiri jaylar»ni, «but tüwrük»lərni wə həm hərbi egiz dənglar üstidə, hərbi kək dərəhlərnin astida «Axərah»

butlarni yasidi. **24** Wə zeminda kəspiy bəqqiwazlarmu bar idi. Ular Pərwərdigar əslidə Israillarning aldidin həydəp qıkarəjan əllərnin barlıq yirginlik haram ixlirini qılatti. **25** Rəhəboam padixahning səltənətinin bəxinqi yilida xundak boldiki, Misirning padixahi Xixak Yerusalemoğa hujum qildi. **26** U Pərwərdigarning əyidiki gəhər-baylıqlarni həm padixahning ordididiki gəhər-baylıqlarni elip kətti; u həmmisini, jümlidin Sulayman yasatқан altun siparlarnimu elip kətti. **27** Ularning ornida Rəhəboam padixah mistin birmunqə sipar-qalkanlar yasitip, ularni padixah ordisining kirix yolini saklaydiəjan pasiban bəglirining kəliəja tapxurdi. **28** Xundak kəlip, padixah hər kətim Pərwərdigarning əyigə kiridiəjan qaəda, pasibanlar u sipar-qalkanlarni kətürüp qıkatti, andin ularni yənə pasibanhanioğa əkirip kəyuxatti. **29** Əmma Rəhəboamning baxқа ixliri wə kəliəjinin həmmisi «Yəhuda padixahlrininin tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **30** Rəhəboam bilən Yəroboam barlıq künliridə bir-biri bilən jəng kəlixip turoqanidi. **31** Rəhəboam əz ata-bowilirinin arisida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»də dəpnə kəlini. Uning anisining ismi Naamah bolup, bir Ammoniy idi. Rəhəboamning oəli Abiyam atisining ornida padixah boldi.

15 Nibatning oəli Yəroboam padixahning səltənətinin on səkkizinqi yilida Abiyam Yəhudaning üstigə padixah bolup **2** Yerusalemda üç yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kəzi idi. **3** Abiyamning kəlbi bowisi Dawutning kənglidək Hudasi Pərwərdigarəja pütünləy beəixlanəjan əməs idi, bəki atisi Rəhəboamning

uningdin ilgiri qilqan barliq gunahlirida mangatti. **4** Xundaqtimu Dawutning sawabidin Hudasi Pərwərdigar Yerusalemda uningqa [yoruk] bir qiraqni qaldurux üqün, Dawutning əwladini uningdin keyinmu tikləp turoquzdi wə Yerusalemnı qoşdidi. **5** Qünki Dawut Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilip, Hıttiy Uriyaqa qilqanliridin baxqa əmrining həmmə künliridə Pərwərdigar uningqa əmr qilqanliridin qıqmidi. **6** Əmdi [Abiyamning] pütün əmridə Rəhəboam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng qilixip turdi. **7** Abiyamning baxqa ixliri wə qilqanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? Abiyam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng qilixip turatti. **8** Abiyam əz ata-bowilirining arisida uhlidi; ular uni «Dawutning xəhəri»də dəpnə qildi. Andin oqlı Asa ornida padixah boldi. **9** Israilning padixahı Yəroboam səltənətinin yigirminqi yilida Asa Yəhudaning üstigə padixah bolup **10** Yerusalemda qirik bir yil səltənət qildi. Uning qong anisining ismi Maqah bolup, Abixalomning qızı idi. **11** Asa atisi Dawut qilqandək Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qildi. **12** U kəspiy bəqqiwazlarni zemindin həydəp, ata-bowiliri yasatqan həmmə yirginqlik məbudlarni yoqitiwətti. **13** U yənə qong anisi Maqahni yirginqlik bir «Axərah» tüwrükni yasioqini üqün hanixlik mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa bu yirginqlik butni kesip Kidron jilqisida keydürüwətti. **14** «Yukiri jaylar» yoqitilmisimu, Asaning kəlbi əmrining barliq künliridə Pərwərdigarqa pütünləy beqixlanqanidi. **15** Həm atisi həm u əzi [Pərwərdigarqa] atap yasioqan nərsilərnı,

jümlidin kümüx bilən altunni wə türlük qaqa-kuqilarni Pərwədigarning öyigə kəltürdi. **16** Əmdi Asa wə Israilning padixahı Baaxa barlıq künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **17** Israilning padixahı Baaxa Yəhudaşa qarxi hujum kildi; heqkim Yəhudaning padixahı Asa bilən bardı-kəldi kilmisun dəp, Ramah xəhirini məhkəm kilip yasidi. **18** U waqıtta Asa Pərwədigarning öyidiki həzinilərdə qalojan barlıq altun-kümüx wə padixahning ordısidiki həzinilərdə qalojan altun-kümüxni elip hizmətkarlırining qolıoşa tapxurdi; andin Asa padixah ularni Dəməxktə turuxluk Suriyə padixahı Həzionning nəwrısı, Tabrimmonning oşlı Bən-Hadadqa əwətti wə xular bilən bu həwərnı yətküzüp: — **19** «Mening atam bilən silining atilirining arısında boləandək mən bilən silining arilirida bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüx bilən altundin hədiyə əwəttim; əmdi Israilning padixahı Baaxa bilən boləjan əhdiliridin qollirini üzsilə; xuning bilən u meni qamal kilixtin qol üzsun» — dedi. **20** Bən-Hadad Asa padixahning səzigə kirip, öz qoxunining sərdarlırını Israilning xəhərlirigə hujum kilixka əwətip, Ijon, Dan, Bəyt-Maakaqdiki Abəl, pütkül Kinnərət yurti bilən Naftalining pütkül zeminini beqındurdi. **21** Baaxa bu həwərnı anglap, Ramah istihkamini yasaxtin qolını yioşip, Tirzahqa berip turdi. **22** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini heqbirini qoymay qaqirip yioşdi; ular Baaxa Ramah xəhirini yasaxka ixlətkən taxlar bilən yaşlaqlarnı Ramahtin toxup elip kətti. Asa padixah muxularni ixlitip Binyamin zeminidiki Gebani wə Mizpahni məhkəm kilip yasidi. **23** Əmdi Asaning baxka ixliri, uning zor qudriti, uning qilojinining

həmmisi, xundakla yasioqan xəhərlər toqrisida «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? Lekin keriqanda, uning putida bir kesəl pəyda boldi. **24** Asa öz ata-bowiliri arisida uhlidi wə Dawutning xəhiridə dəpnə kılindi. Andin uning oqli Yəhoxafat ornida padixah boldi. **25** Yəhudaning padixahi Asaning səltənitiuning ikkinqi yilida Yəroboamning oqli Nadab Israil üstigə həküm sürüxkə baxlidi; u Israilqa ikki yil padixah boldi. **26** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kılıp atisining yolida mengip, atisining Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahlirida mangdi. **27** Lekin Issakar jəmətidin bolqan Ahiyahning oqli Baaxa uningqa kəst kılıp, uni Filistiyələarning təwəsidiki Gibbetonda ɵltürdi. Xu qaşda Nadab pütün Israillar bilən birliktə Gibbetonqa qorxap hujum kiliwatatti. **28** Yəhuda padixahi Asaning səltənitiuning üçinqi yilida Baaxa Nadabni ɵltürüp, ɵzi uning ornida padixah boldi. **29** Wə xundak boldiki, u padixah bolqanda Yəroboamning pütkül jəmətini qepip ɵltürdi; Pərwərdigarning kuli Xilohluk Ahiyahning wasitisi bilən eytkən səzi əməlgə axurulup, u Yəroboamning jəmətidin nəpisi barlarni birinimu koymay pütünləy yokatti. **30** Bu ix Yəroboamning sadir kılqan gunahliri həm uning Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahliri tüpəylidin boldi; u xular bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarning qəzipini kattik kozoqıqanıdi. **31** Nadabning baxka ixliri bilən kılqanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **32** Asa wə Israilning padixahi Baaxa barliq künliridə bir-biri bilən jəng kılıxip turdi. **33**

Yəhudaning padixahi Asaning səltənitining üqinqi yilida Ahiyahning oqli Baaxa pütün Israil üstigə Tirzahta həküm sürüxkə baxlidi; u yigirmə tət yil səltənət kildi.

34 U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kildi; u Yəroboamning yolida yürüp, Israilni gunahka patkuzəqan gunahida mangdi.

16 Pərwərdigarning səzi Hənanining oqli Yəhuəqə kelip Baaxani əyibləp mundak deyildi: — **2** «Mana, Mən seni topa-qang iqidin qikiri, həlkim Israiləqə həkümran kilip qoydum. Lekin sən Yəroboamning yolida yürüp həlkim Israilni gunahka putlaxturdung, ular gunahliri bilən əzəzipimni kəzəqidi. **3** Mana, Mən Baaxani əz jəməti bilən süpürüp yokitip, jəmətingni Nibatning oqli Yəroboamning jəmətigə ohxax kilimən. **4** Baaxadin boləqanlardin xəhərdə əlginini itlar yəydu; səhrada əlginini asmandiki kuxlar yəydu». **5** Baaxaning baxka ixliri wə uning kiləqanliri bilən kudriti toərisida «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **6** Baaxa əz ata-bowiliri arisida uhlidi wə Tirzahta dəpnə kilindi; andin uning oqli Elah ornida padixah boldi. **7** Baaxaning Pərwərdigarning nəziridə kiləqan barlik rəzilliki tūpəylidin, Pərwərdigarning Baaxaning bəxiəqə wə uning jəməting bəxiəqə qūxürgini toəruluk səzi Hənanining oqli Yəhu pəyətəmbər arkilik berilənid. Qünki u Yəroboamning jəməti kiləqiniəqə ohxax kilip əz kollirining ixliri (jümlidin Yəroboamning jəmətingni qəpip əltürgənlik) bilən Pərwərdigarning əzəzipini kəzəqidi. **8** Yəhuda padixahi Asaning səltənitining yigirmə altinqi yilida, Baaxaning oqli Elah Tirzahta

Israiloʻja padixah bolup, ikki yil sältənət kildi. **9** Lekin uning jəng hərwilirining yerimioʻja sərdar boləjan hizmətkari Zimri uningəja kəst kildi; [Elah] Tirzahta Tirzahtiki ordididiki oʻojidar Arzaning əyidə xarab iqip məst boləjanda **10** Zimri kirip uni qepip əltürdi. Bu waqit Yəhədaning padixahi Asaning sältənitining yigirmə yəttinchi yili idi. Zimri Elahning ornida padixah boldi. **11** U padixah bolup əz təhtidə olturuxi bilənla u Baaxaning barlik jəmətini qepip əltürdi; u uning uruk-tuəkanliri wə dostliridin bir ərkəknimu tirik qaldurmidi. **12** Xundak qilip Zimri Pərwərdigarning Yəhu pəyoqəmbər arkilik Baaxani əyibligən səzini əməlgə axurup, Baaxaning pütkül jəmətini yokatti. **13** Bu ix Baaxaning barlik gunahliri bilən uning oʻqli Elahning gunahliri, jumlidin ularning Israilni gunahka putlaxturoʻjan gunahliri, ərziməs butliri bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarning oʻəzipini kəzoqap, xundak boldi. **14** Elahning baxka ixliri wə qiloqanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **15** Yəhədaning padixahi Asaning sältənitining yigirmə yəttinchi yilida Zimri Tirzahta yəttə kün sältənət kildi. Həlk Filistiylərgə təwə boləjan Gibbetonni qorxiwelip bargah tikkənidi. **16** Bargahda turoʻjan halayik: — «Zimri kəst qilip padixahni əltürdi» dəp anglidi. Xuning bilən pütkül Israil xu küni bargahda qoxunning sərdari Omrini Israiloʻja padixah kildi. **17** Andin Omri Israilning həmmisini yetəkləp, Gibbetondin qikip, Tirzahni qorxidi. **18** Wə xundak boldiki, Zimri xəhərnig elinoqanlikini kərup, padixah ordididiki qoroqanoʻja kirip, ordioʻja ot qoyuwətti, əzi kəyüp əldi.

19 Bu ix özining gunahliri üqün, yəni Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kılıp, Yəroboamning yolida yürüp, Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahqa mangojini üqün xundak boldi. **20** Zimrining baxqa ixliri wə kəst kılqini toqrisida «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Əmma Israil həlki ikkigə bəlünüp, ularning yerimi Ginatning oqlı Tibnini padixah kılıxqa uningqa əgəxti; baxqa yerimi bolsa Omrigə əgəxti. **22** Əmdi Omrigə əgəxkən həlk Ginatning oqlı Tibnigə əgəxkən həlktin küqlük qıkti. Tibni əldi; Omri padixah boldi. **23** Yəhüdaning padixahi asaning ottuz birinqi yilida Omri Israilqa padixah bolup on ikki yil səltənət kildi. U Tirzahta altə yil səltənət kildi. **24** U Xəmərdin Samariyə egizlikini ikki talant kümüxkə setiwelip, xu egizlik üstigə quruluqlarni selip bir xəhər bina kılıp, uni egizlikning əsliy igisi Xəmərning nami bilən «Samariyə» dəp atidi. **25** Omri Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi, ezidin ilgiriki padixahlarning həmmisidin bəttər bolup yamanlık kildi. **26** U Nibatning oqlı Yəroboamning həmmə yollirida, xundakla jümlidin uning Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahi iqidə mangdi; ular ərziməs butliri bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarning oqəzipini kəzoqidi. **27** Omrining baxqa ixliri, uning kılqanlirining həmmisi, kərsətkən kudriti toqrisida «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **28** Omri ata-bowiliri arisida uhlidi wə Samariyədə dəpnə kılindi. Andin uning oqlı Ahab ornida padixah boldi. **29** Yəhüda padixahi Asaning səltənitining ottuz səkkizinqi yilida Omrining oqlı Ahab Israilqa

padixah boldi. Omrining oqli Ahab Samariyada yigirma ikki yil Israilning ustida saltanat qildi. **30** Emma Omrining oqli Ahab Pərwərdigarning nəziridə əzidin ilgirikilərninğ həmmisidin axurup yamanlıq qildi. **31** Wə xundak boldiki, u Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırida yürüx anqə eoır gunah əməstək, u Zidoniylarning padixahı Ətbaalning kizi Yizəbəlni hotunluqqa aldi wə xuning bilən u Baal degən butning kullukida bolup, uningəja səjdə kildi. **32** U Samariyada yasioğan Baalning buthanisi iqiğə Baaləja bir kurbangah yasidi. **33** Ahab həm bir «Axərah but»nimu yasatti; Ahab xundak kilip uningdin burun ətkən Israilning həmmə padixahlırining Israilning Hudasi Pərwərdigarning oşəzipini kəzoşioğan ixliridin axurup yamanlıq qildi. **34** Uning künliridə Bəyt-Əllik Hiəl Yeriho xəhirini yasidi; lekin u uning ulini saləqanda tunji oqli Abiram əldi; wə dərwasilirini saləqanda uning kənji oqli Səgub əldi; xuning bilən Pərwərdigarning nunning oqli Yəxua arkilik [Yeriho toşruluk] eytkən səzi əməlgə axuruldi.

17 Əmdi Gileadta turuwatqanlardin boləğan Tixbilik Iliyas Ahabka: — Mən hizmitidə turuwatqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, mening səzümsiz bu yillarda nə xəbnəm nə yamoşur qüxməydu, dedi. **2** Andin Pərwərdigarning səzi uningəja kelip: — **3** Bu yərdin ketip, məxriq tərəpkə berip, İordan dəryasining u tərpidiki kerit ekinining boyida özünğni yoxuroşin; **4** wə xundak boliduki, sən ekinning süyidin iqisən; mana, sanga u yərdə ozuk yətküzüp berixkə kəşəja-kəzoşunlarni buyrudum, deyildi. **5** Xuning bilən u

Pərwərdigar buyruşandək kılıp, İordan dəryasining u tərıpıdiki kərit ekınıoşa berıp, u yərdə turdı. **6** Kaşa-kuzoşunlar ətıgəndə nan bilən gəx, hər kəqtə yənə nan bilən gəx yətküzüp berətti. U əzi ekınıning süyıdın ıqətti. **7** Lekın zemında yamoşur yaoşmıoşını üqün birməzgıldın keyın ekın su kurup kətti. **8** U waqıtta Pərwərdıgarning səzi unınoşa kelıp: — **9** Ornungdın turup Zıdındıkı Zarəfatka berıp, u yərdə turoşın; mana, Mən u yərdıkı bır tul hotunrı seni bekıxka buyrudum, deyıldı. **10** U orndın turup Zarəfatka berıp, xəhərning dərwazısıoşa kəlgəndə, mana u yərdə bır tul hotun otun terıp turattı. U tul hotunrı qakırıp: — Ətünımən, kaqıda manga ıqkılı azrak su elıp kəlgəysən, dedı. **11** U su aloşılı mangoşanda, u yənə: — Ətünımən, manga kəlungda bır qıxləm nanmu aloşaq kəlgəysən, dedı. **12** Əmma u: — Pərwərdigar Hudayıngning həyatı bilən, sanga kəsəm kılımənkı, məndə həq nan yok, pəkət ıdıxta bır qanggal un, kozıda azoşınə may bar, mana ıkki tal otun terıwatımən; andın berıp özüm bilən ooşluməşa nan etıp, unı yəp əlimız, dedı. **13** İlıyas unınoşa: — Kərkımıoşın; berıp eytkınıngdək kılışın; lekin awwal bır kıkık tokaş etıp, manga elıp kəlgın; andın əzüng bilən ooşlungəşa nan ətkın. **14** Qünkı İsrailning Hudası Pərwərdigar mundak dəydu: — «Pərwərdigar yər yüzıgə yamoşur yaoşdurıdıoşan künğıqılık ıdıxtıkı un tügıməydu wə kozıdıkı may kəməyməydu», dedı. **15** Xuning bilən u berıp, ılıyasning eytkınıdək kıldı wə u, ılıyas wə ayalning əyıdıkılər helı künlərgıqə yedı. **16** Pərwərdıgarning İlıyas arkılık eytkən səzi boyıqə, ıdıxtıkı un tügımıdı wə kozıdıkı maymu kəməymıdı. **17** Xu ıxlardın keyın xundak boldıkı,

əyning igisi boləjan bu ayalning oəli kesəl boldi. Uning kesili xundak eəirlixip kəttiki, uningda nəpəs qalmidi.

18 Ayal Iliyaska: — I Hudaning adimi, mening sən bilən nemə alaqəm bar idi? Sən gunahimni yadka kəltürüp, oəlumning jeniəa zamin boluxka kəldingmu? — dedi.

19 U uningəa: — Oəlungni qoluməa bərgin, dəp uni uning kuqikidin elip əzi olturojan balihaniəa elip qikip əz ornioja koyup, **20** Pərwərdigarəa pəryad kilip: — I Hudayim Pərwərdigar, mən mehman boləjan bu tul hotunning oəlini əltürüx bilən uning bexiojimu bala qüxürdungmu? — dəp nida kildi. **21** U balining üstigə üq ketim əzini qaplap, Pərwərdigarəa pəryad kilip: — I Pərwərdigar Hudayim, bu balining jeni əzigə yənə yenip kirsun! — dəp nida kildi. **22** Pərwərdigar Iliyasning pəryadini anglidi; balining jeni uningəa yenip kirixi bilən u tirildi. **23** Iliyas balini balihanidin elip qüxüp, əygə kirip, anisioja tapxurup bərdi. Iliyas: — Mana oəlung tiriktur, dedi. **24** Ayal Iliyaska: — Mən xu ix arkilik əmdi sening Hudaning adimi ikənlikingni, aəzingdin qikqan Pərwərdigarning səzi həkikət ikənlikini bildim, dedi.

18 Uzun waqit ətüp, Pərwərdigarning səzi [kurojaqqilikning] üqinqi yilida Iliyaska kelip: — Sən berip əzüngni Ahabning aldida ayan qiləin, wə Mən yər yüzigə yamoqur yaədurimən, deyildi. **2** Xuning bilən Iliyas əzini Ahabning aldida ayan qiləili qikip kətti. Aqarqilik bolsa Samariyədə kəttik idi. **3** Ahab ordisidiki oəjidar Obadiyani qakirdi (Obadiya tolimu təkwardar kixi bolup Pərwərdigardin intayin kərkətti. **4** Yizəbəl Pərwərdigarning pəyoəmbərlirini əltürüp

yokitiwatqanda Obadiya yüz pəyoʻqəmbərnı elıp əllıktın-əllıktın ayrim-ayrim ikki ʻqarʻoʻya yoxurup, ularnı nan wə su bilən baqqanıdı). **5** Ahab Obadiyaʻoʻya: — Zeminni kezıp həmmə bulaq wə həmmə jılʻoʻjılaraʻya berıp baqqın; u yərlərdə at-keqırlarnı tirik saqlıʻoʻjudək ot-qəp tepıarmıknı? Xundak bolsa biznıng ulaʻoʻlirimıznıng bir kışmını soymay turalarmız, dedı. **6** Ular hərбірı jaylaraʻya bəlünüp mangdı; Ahab əz aldıʻoʻya mangdı, Obadiyamı əz aldıʻoʻya mangdı. **7** Obadiya əz yolıda ketıp barʻoʻlanda, mana, unıngʻoʻya İlıyas uqrıdı. U unı tonup yərgə yıkılıp düm yetıp: Bu rast sən, ʻoʻjam İlıyasmu? — dəp sorıdı. **8** U unıngʻoʻya: — Bu mən. Berıp əz ʻoʻjangʻoʻya: — İlıyas kaytıp kəldı! dəp eytkın, dedı. **9** U İlıyaska mundak dedı: — «Sən kandaqsıgə kəminəngnı ətürğılı Ahabnıng kʻoʻlıʻoʻya tapxurmakqı bolısən, mən zadı nemə gunah kıldım? **10** Əz Hudayıng Pərwərdıgarnıng həyadı bilən kəsəm kılımənkı, ʻoʻjam adəm əwətıp seni izdımgən heq əl wə məmlıkət kalmıdı. Xu əl, məmlıkətlər: «U bu yərdə yok» desə, padıxah ularʻoʻya seni tapalmıʻoʻqanoʻya kəsəm ıqküzdı. **11** Lekın sən manga hazır: — «Berıp ʻoʻjangʻoʻya: — İlıyas kaytıp kəldı! değın» — dəysən! **12** Mən kəxingdın kətkəndın keyın, Pərwərdıgarnıng Rohı seni mən bilmıgən yərgə elıp barıdı; xundakta mən Ahabka həwər yətküzüp, lekn u seni tapalmısa, menı ətürıdı. Əməlıyətə, kəminəng yaxlıkımdın tartıp Pərwərdıgardı kʻoʻrkup kəlgənmən. **13** Yızəbəl Pərwərdıgarnıng pəyoʻqəmbərlırını ətürgəndə menıng kandaq kılʻoʻjınım, yəni mən Pərwərdıgarnıng pəyoʻqəmbərlırıdın yüznı əllıktın-əllıktın ayrim-ayrim ikki ʻqarʻoʻya yoxurup, ularnı

nan wə su bilən təminləp baqqanlığim sən oqjaməja məlum qilinoqan əməsmu? **14** Əmdi sən hazır manga: — «Berip oqjangəja: — Mana Iliyas kəldi degin», — deding. Xundak qilsam u meni ɵltüridu!». **15** Ləkin Iliyas: — Mən hizmitidə turuwatqan samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, mən jəzmən bügün uning aldida ayan bolimən, dedi. **16** Xuning bilən Obadiya Ahabning qexioqə berip uningəja həwər bərdi. Ahab Iliyas bilən kərxkili bardı. **17** Ahab Iliyasni kərgəndə uningəja: — Bu sənmu, i Israiləja bala kəltürgüqi?! — dedi. **18** U jawab berip: — Israiləja bala kəltürgüqi mən əməs, bəlki sən bilən atangning jəmətidikilər! Qünki silər Pərwərdigarning əmrlirini taxlap Baal deqən butlarəja tayinip əgəxkənsilər. **19** Əmdi adəm əwətip Karməl teoqida pütkül Israilni yeniməja jəm qil, xundakla Yizəbəlning dastihinidin oqizalinidioqan Baalning tət yüz əllik pəyoqəmbiri bilən Axərahning tət yüz pəyoqəmbirini yioqdur, — dedi. **20** Xuning bilən Ahab Israillarning həmmisigə adəmlərni əwətip, pəyoqəmbərlərni Karməl teoqija yioqdurdi. **21** Iliyas barlıq həlkqə yeqin kelip: — Qaqanoqiqə ikki pikir arisida arisaldi turisilər? Əgər Pərwərdigar Huda bolsa, uningəja əgixinglar; Baal Huda bolsa, uningəja əgixinglar, dedi. Əmma həlk uningəja jawab bərməy, ün-tin qikarmidi. **22** Iliyas həlkqə: — Pərwərdigarning pəyoqəmbərliridin pəkət mən yaloquz qaldim. Əmma Baalning pəyoqəmbərliri tət yüz əllik kixidur. **23** Əmdi bizgə ikki buqə berilsun. Ular əzlirigə bir buqini tallap, soyup parqilap otunning üstigə qoysun, əmma ot

yakmisun. Mənmü baxқа bir buқini təyyar қилир от
yakmay otunning üstigə қoyay. **24** Silər bolsanglar, өз
ilahliringlarning namini qaqirip nida қilinglar. Mən
bolsam, Pərwərdigarning namini qaqirip nida қilimən.
Қaysi Huda ot bilən jawab bərsə, xu Huda bolsun, dedi.
Həmmə həlk: — Bu obdan gəp, dəp jawab bərdi. **25** Iliyas
Baalning pəyoqəmbərlirigə: Silər kəp boləq awwal
özünglar üçün bir buқini tallap təyyar қilinglar; andin
heq ot yakmay өз ilahinglarning namini қiqқirip nida
қilinglar, dedi. **26** Ular uning degini boyiqə əzlrigə
berilgən buқini elip uni təyyar қildi. Ətigəndin qüxkiqə
ular Baalning namini қiqқirip: — I Baal, bizgə jawab
bərgin! dəp nida қildi. Lekin heq awaz yaki heq jawab
bolmidi. Ular raslanəqan қurbangah қərisidə tohtimay
səkrəytti. **27** Qüx kirgəndə Iliyas ularni zangliқ қilip: —
Ünlükrəк қiqқiringlar; qünki u bir ilah əməsmü? Bəlkim
u qongқur hiyaləqə qəməp kətkəndü, yaki ix bilən qiqқip
kətkəndü, yaki bir səpərgə qiqқip kətkəndü? Yaki bolmisa
u uhlawatқan boluxi mumkin, uni oyəitixinglar kerək?!
— dedi. **28** Ular tehimu ünlük qaqirip өз қaidisi boyiqə
қanoqə milinip kətküqə əzlrini қiliq wə nəyzə bilən
tilatti. **29** Qüxtin keyin ular «bexarət beriwatқan» hələtkə
qüxüp kəqliк қurbanliқ waқtiəiqə xu hələttə turdi. Lekin
heq awaz anglanmidi, yaki jawab bərgüqi yaki ijabət
қiloquqi məlum bolmidi. **30** Iliyas həmmə həlkqə: —
Yenimoqə yeқin kelinglar, dedi. Həmmə həlk uningəqə
yeқin kəlgəndin keyin u Pərwərdigarning xu yərdiki
yikitiəqan қurbangahini қaytidin қurup қiқti. **31** Iliyas on
ikki taxni aldi. Bu taxlarning sani Pərwərdigarning

«Naming Israil bolsun» degən sözini tapxuruwaloğan Yaqupning oqulliridin qikkən kəbilələning sani bilən ohxax idi. **32** Xu taxlardin u Pərwədigarning nami bilən bir qurbangahni yasidi. U qurbangahning qərisidə ikki seah dan patkudək azgal kolidi. **33** Andin u otunni rastlap, bukini parqilap otunning təpisiğə koydi. **34** U: — Tət idixni suoğa toxkuzup uni keydürmə qurbanlik wə otunning üstigə təkünglar, — dedi. Andin: Yənə bir qetim qilinglar» — dewidi, ular xundak qildi. U yənə: — Üqinqi mərtiwə xundak qilinglar, dedi. Ular üqinqi mərtiwə xundak qiloğanda **35** su qurbangahning qərisidin ekip qüxüp, kolanoğan azgalnimu su bilən toldurdi. **36** Kəqlik qurbanlikning waqti kəlgəndə Iliyas pəyoğəmbər qurbanlikka yeqin kelip mundak dua qildi: — Əy Pərwədigar, Ibrahim bilən Ishak wə Israilning Hudasi, Əzüngning Israilda Huda boləjiningni axkara qiloğaysən, xundakla mening Sening qulung bolup bularning həmmisini buyrukung bilən qiloğanlikimni bügün bildürgəysən. **37** Manga ijabət qiloğaysən, əy Pərwədigar, ijabət qiloğaysən; xuning bilən bu həlkə sən Pərwədigarning Huda ikənlikingni həmdə ularning kəblirini toqra yoloğa yanduroquqi əzüng ikənlikingni bildürgəysən, dedi. **38** Xuning bilən Pərwədigarning oti qüxüp keydürmə qurbanlikni, otunni, taxlarni wə topini keydürüp azgaldiki sunimu yoqitiwətti. **39** Həklələning həmmisi buni kəripla, ular düm yikilip: — Pərwədigar, u Hudadur, Pərwədigar, u Hudadur, deyixti. **40** Iliyas həlkə buyrup: — Baalning pəyoğəmbərlirini tutunglar, heqkaysini koyup bərmənglar, — dedi. Ular ularni

tutqanda Iliyas ularni kixun jilqisioqa elip berip, u yərdə kətl kildurdi. **41** Iliyas Ahabka bolsa: — Qikip yəp-iqkin. Qünki kattik yamourning xaldirliqan awazi anglanmakta, — dedi. **42** Ahab kopup yəp-iqix üqün qikti. Əmma Iliyas Karməlning qokkisiqqa qikip yərgə engixip, bexini tizining otturisiqqa koyup tizlinip **43** hizmətkariqqa: — Qikip dengiz tərəpkə kariqin, dedi. U qikip səpselip qarap: — Heqnərsə kərünməydu, dedi. U jəmiy yəttə ketim: — Berip qarap bakkin, dəp buyrudi. **44** Yəttinqi ketim kəlgəndə u: — Mana, dengizdin qikiwatkan, adəm alikinidək kikiq bir bulutni kərdum — dedi. Iliyas uningqqa: — Qikip Ahabka: — «Harwini ketip təwəngə qixkin, bolmisa yamoqur seni tosuwalidu», dəp eytkin, — dedi. **45** Angoquqə asman bulut bilən tutulup, boran qikip kattik bir yamoqur yaqdi. Ahab harwiqqa qikip Yizrəəlgə kətti. **46** Pərwərdigarning qoli Iliyasning wujudida turoqqa, u belini baqlap Ahabning aldida Yizrəəlning kirix eqiziqliqə yügürüp mangdi.

19 Lekin Ahab Iliyasning həmmə qiloqinini, jümlidin həmmə pəyoqəmbərlərnə kiliqlap ɵltürqinini Yizəbəlqə eytip bərdi. **2** Yizəbəl bolsa Iliyaska bir həwərqə əwətip: — Əgər ətə muxu waqitkiqə sən xularning janliriqqa qiloqinidək mən sening jeningni ohxax qilmisam, ilahlar mangimu xundak qilsun həmdə uningdinmu ziyadə qilsun! — dəp eytkuzdi. **3** U buni bilgəndə, əz jenini qutkuzmaq üqün keqip Yəhuda təwəsidiqi Bəər-Xebaqqa bardi. U u yərdə əz hizmətkarini qaldurup koyup, **4** Əzi qəlning iqigə qarap bir kün yol mangdi. U u yərdiki bir xiwaqning kexiqqa kelip uning astida olturup, əzining

өлümigə tilək tiləp: — I Pərwərdigar əmdi boldi, jenimni alojin; nemila degənbilən mən ata-bowilirimdin artuq əməsmən, — dedi. **5** U xu xiwaq astida yetip uhlap qaldi. Mana bir pərixətə uni noqup uningəja: — Qopup, nan yegin, dedi. **6** U qarisa bexida kizik qoqlarda pixiwatqan bir poxkal wə bir koza su turatti. U yəp-iqip yənə uhliqili yatti. **7** Andin Pərwərdigarning pərixətisi yənə kelip ikkinqi kətim uni noqup uningəja: — Qopup nan yegin. Bolmisa yolungning eqirini kətürəlməysən, dedi. **8** U qopup yəp-iqti. Xu taamdin aloqan kuwwət bilən u kirik keqə-kündüz mengip Hudaning teqi Hərəbgə yetip bardı. **9** U u yərdiki oqaroqə kirip qondi. Wə mana, Pərwərdigarning səzi uningəja kelip mundaq deyildi: — I Iliyas, bu yərdə nemə kiliwatisən? **10** U jawab berip: — Samawi qoxunlarning Sədari bolqan Huda Pərwərdigar üqün zor otluq muhəbbət bilən həsət qildim. Qünki Israillar Sening əhdəngni taxlap kurbangahlıringni yiqitip, Sening pəyoqəmbərliringni kiliq bilən ətürdi. Mən, yaloquz mənla qaldim wə ular mening jenimni aloqili kəstləwatıdu, dedi. **11** U uningəja: — Qiqip, Pərwərdigarning aldida taqda turoqin, dedi. Mana, Pərwərdigar ətüp ketiwatatti; [uning aldida] zor küqlük bir xamal qiqip, taqlarni sundurup, qoram taxlarni parqilap qeqiwətti. Lekin Pərwərdigar xamalda əməs idi. Xamaldin keyin bir yər təwrəx boldi. Lekin Pərwərdigar yər təwrəxtə əməs idi. **12** Yər təwrəxtin keyin bir lawuldioqan ot kətürüldi. Lekin Pərwərdigar otta əməs idi. Ottin keyin boxqina, mulayim bir awaz anglandi. **13** Wə xundaq boldiki, Iliyas xuni anglap, yüzini yepinqisi bilən orap oqarning aqziqə berip turdi. Mana, bir awaz

qikip uningõa: — I Iliyas, sən bu yərdə nemə kiliwatisən?
— dedi. **14** U jawab berip: — Samawi qoxunlarning Sərdari bolõan Huda Pərwərdigar üqün zor otluk muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki Israillar Sening əhdəngni taxlap qurbangahlıringni yikitip, Sening pəyõəmbərliringni kiliq bilən ɵltürdi. Mən yalõuz mənla qaldim wə ular mening jenimni alojili kəstləwatidu, dedi. **15** Pərwərdigar uningõa mundak dedi: — Barõjin, kəlgən yolung bilən kaytip, andin Dəməxkning qəligə barõjin. U yərgə barõanda Həzaəlni Suriyə üstigə padixah boluxkə məsih kılõjin. **16** Andin Nimxining oõli Yəhuni Israilning üstigə padixah boluxkə məsih kılõjin; ɵz ornungõa pəyõəmbər boluxkə Abəl-Məholahlik Xafatning oõli Elixanimu məsih kılõjin. **17** Wə xundak boliduki, Həzaəlning kiliqidin keqip kutulojan hər birini Yəhu ɵltüridu; Yəhuning kiliqidin keqip kutulojan hər birini Elixə ɵltüridu. **18** Lekin Israilda yəttə ming kixini, yəni Baalning aldida tizlirini pükmiğən wə uningõa aõzini seygüzmiğən hər birini ɵzümğə saklap qaldurdum, — dedi. **19** U u yərdin qikip, Xafatning oõli Elixani tapti. U qaõda u yər həydəwatatti; uning aldida on ikki jüp uy bar idi, u on ikkinqisi bilən qox həydəwatatti. Iliyas kelip uning üstigə ɵz yepinqisini taxlap artip koydi. **20** U uylarni taxlap Iliyasning kəynidin yügürüp kelip: — Meni berip atam bilən anamni seygili koyõjin, andin mən kelip sanga əgixəy, — dedi. U uningõa: — Kaytkin; mən sanga nemə kildim? — dedi. **21** U uningdin ayrilip, ɵzi ixlətkən bir jüp uyni soyup, ularning jabdukini otun kilip, gəxini pixurup həlkqə beriwidi, ular yedi. Andin u ornidin qõpup Iliyasning kəynidin əgixip, uning hizmitidə boldi.

20 Suriyoning padixahi Bən-Ĥadad pütkül qoxunini jəm kildi; u ottuz ikki padixahni at wə jəng ĥarwiliri bilən elip qikip, Samariyəgə qorxap ĥujum kildi. **2** U əlqiləni xəĥərgə kirgüzüp Israilning padixahi Aĥabning qexioĥa əwətip uningöĥa: — **3** «Bən-Ĥadad mundak dəydu: — Sening kümüx bilən altunung, sening əng qirayliq hotunliring bilən baliliringmu meningkidur» dəp yətküzdi. **4** Israilning padixahi uningöĥa: — I oĥjam padixah, sili eytkanliridək mən özüm wə barliqim siliningkidur, dəp jawab bərdi. **5** Əlqilər yənə kelip: — «Bən-Ĥadad səz qilip mundak dəydu: — Sanga dər wəxə: — Sening kümüx bilən altunungni, sening hotunliring bilən baliliringni manga tapxurup berisən, degən ĥəwəni əwəttim. **6** Lekin ətə muxu waqitlarda ĥizmətkarlimni yeningöĥa əwətimən; ular ordang bilən ĥizmətkarliringning əylirini ahturup, sening kəzliringdə nemə əziz bolsa, ular xuni kəlioĥa elip kelidu» — dedi. **7** U waqitta Israilning padixahi zemindiki ĥəmmə aqsakallarni qakirip ularöĥa: — Bu kixining kəndak awariqilik qikarmaqi boləanliqini bilip qelinglar. U manga ĥəwər əwətip məndin hotunlirim bilən balilirim, kümüx bilən altunlirimni tələp qiləjinida mən uningöĥa yaq demidim, dedi. **8** Barliq aqsakallar bilən ĥəlkning ĥəmmisi uningöĥa: — Qulak salmiöĥin, uningöĥa maqul demigin, dedi. **9** Buning bilən u Bən-Ĥadadning əlqilirigə: — Oĥjam padixahqa, sili adəm əwətip, öz kəminiliridin dəsleptə sorioĥanning ĥəmmisini ada qilimən; lekin keyinkisigə maqul deyəlməymən, dəp beringlar, — dedi. Əlqilər yenip berip xu səzni yətküzdi. **10** Bən-Ĥadad

uningõja yənə həwər əwətip: — «Pütkül Samariyə xəhridə manga əgəxkənlərninǵ kollirioǵa oqumliõudək topa kəlip qalsa, ilahlar mangimu xundak qilsun wə uningdin axurup qilsun!» — dedi. **11** Ləkin Israilning padixahı jawab berip: — «Sawut-qorallar bilən jabdunoquqi sawut-qorallardin yexingüqidək mahtinip kətmisun!» dəp eytinglar, — dedi. **12** Bən-Hədad bu səzni angliõanda həkaysi padixahlar bilən qedirlirida xarab iqixiwatatti. U hizmətkarlırioǵa: — Səpkə tizilinglar, dedi. Xuni dewidi, ular xəhərgə hujum kəlixkə tizilixti. **13** U waqıtta bir pəyoǵəmbər Israilning padixahı Ahabning kexioǵa kəlip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu zor bir top adəmnı kərdüingmu? Mana, Mən bu küni ularnı seninǵ qolungõja tapxurimən; xuning bilən sən Meninǵ Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dedi. **14** Ahab: — Kimning wasitisi bilən bolıdu? dəp sorıdi. U: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Waliylarning oqulamliiri bilən bolıdu», dedi. U yənə: — Kim hujumni baxlaydu? — dəp sorıdi. U: — Sən özünǵ, dedi. **15** U waqıtta waliylarning oqulamliirini saniwidi, ularning sani ikki yüz ottuz ikki nəpər qıkti. Andin keyin u həmmə həlkni, yəni barlıq Israillarnı saniwidi, ularning sani yəttə ming nəpər qıkti. **16** Israillar xəhərdin qüx waqtida qıkti. Bən-Hədad bilən xu padixahlar, yəni yərdəmgə kəlgən ottuz ikki padixah bolsa qedirlirida xarab iqip məst boluxkanıdi. **17** Waliylarning oqulamliiri yürüxtə awwal mangdi. Bən-hədad adəm əwətiwidi, ular uningõja həwər berip: — «Samariyədin adəmlər keliwatıdu» — dedi. **18** U: — Əgər sülhı tüzüxkə qıkqan bolsa ularnı tirik tutunglar, əgər soquxkili qıkqan bolsimu ularnı

tirik tutunglar, dedi. **19** Əmdi waliylarning bu oʻtulamliri wə ularning kəynidiki qoxun xəhərdin qikip, **20** hər biri əzigə uqriqan adəmnı qəpip əltürdi. Suriylər qaqtı; Israil ularni qoqlidi. Suriyəning padixahi Bən-Hədad bolsa atqa minip atliqlar bilən keqip kutuldi. **21** Israilning padixahi qikip həm atliqlarni həm jəng hərwilirini bitqit kilip Suriylərnı kattik qir-qap kildi. **22** Pəyoqəmbər yənə Israilning padixahining kexioqa kelip uningə: — Əzüngni mustəhkəmləp, əzüngni obdan dəngsəp, nemə kilixing kerəklisini oylap baqqin. Qünki kelər yili ətiyazda Suriyəning padixahi sən bilən jəng qiləyli yənə qikidu, dedi. **23** Suriyəning padixahining hizmətkarliri uningə mundaq dedi: — «Ularning ilahi taol ilahi boləqqa, ular bizgə küqlük kəldi. Lekin biz tüzlənglikdə ular bilən soquxsak, jəzmən ularə qüqlük kelimiz. **24** Əmdi xundaq qiləyliki, padixahlarning hər birini əz mənsipidin qüxürüp, ularning ornida waliylarnı tikligəyla. **25** Andin sili məhrum boləqan qoxunliriə barawər boləqan yənə bir qoxunni, yəni atning ornioə at, hərwining ornioə hərwa təyyar qildurup əzligə yioəyla; biz tüzlənglikdə ular bilən soquxayli; xuning bilən ularə qüqlük kəlməmdük?». U ularning səzigə qulak selip xundaq kildi. **26** Keyinki yili ətiyazda Bən-Hədad Suriylərnı editlap toluk yioəp, Israil bilən jəng qiləyli Afək xəhirigə qikti. **27** Israillarmu əzlrini editlap, ozuk-tülük təyyarlap, ular bilən jəng kilixka qikti. Israillar ularning udulida bargah tikliwidi, Suriylərnıng aldida huddi ikki top kiiq oqlak padisidək kəründi. Lekin Suriylər pütkül zeminni qaplioənidı. **28** Əmma Hudaning

adimi Israilning padixahining kexioja kelip uningja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Suriylər: Pərwərdigar taq ilahidur, jiləjilarning ilahı əməs, dəp eytkini üqün, Mən bu zor bir top adəmning həmmisini sening qolungja tapxurimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər», dedi. **29** Ikki tərəp yəttə kün bir-birining udulida bargahlırida turdi. Yəttinqi küni soqux baxlandi. Israillar bir kündə Suriylərdin yüz ming piyadə əskərni ɵltürdi. **30** Qalojanlar Afək xəhırigə keqıp kiriwaldi; ləkin sepili ɵrölöp ulardin yigirmə yəttə ming adəmning üstigə qüxüp besip ɵltürdi. Bən-Hədad ɵzi bədər keqıp xəhərgə kirip iqkiridiki bir ɵygə məküwaldi. **31** Hizmətkarliri uningja: — Mana biz Israilning padixahılrini rəhımlıq padixahlar dəp angliduk; xuning üqün bəllirimizgə bəz baqlap baxlirimizja kula yəgəp Israilning padixahıja təslimgə qıqaylı. U silining janlılrini ayarmıkin? — dedi. **32** Xuning bilən ular bəllirigə bəz baqlap baxlırioja kula yəgəp Israilning padixahıning kexioja berip uningja: — Kəminiliri Bən-Hədad: «Jenimni ayiojayla», dəp iltija qildi, dedi. U bolsa: — U tehi həyatmu? U mening buradirim, dedi. **33** Bu adəmlər bu səzni yahxilıqning alamiti, dəp oylap, dərhallə uning bu səzini qing tutuwelip: — Bən-Hədad silining buradərliridur! — dedi. U: — Uni elip kelinglar, dəp buyrudi. Xuning bilən Bən-Hədad uning kexioja qıkti; xuning bilən u uni qolidin tartip jəng hərwisioja qıqardi. **34** Bən-Hədad uningja: — Mening atam silining atiliridin alojan xəhərlərnı siligə qayturup berəy. Atam Samariyədə rəstə-bazarlılrini tikligəndək sili ɵzliri üqün

Dəməxktə rəstə-bazarlarni tikləyla, — dedi. Ahab: — Bu xərt bilən seni qoyup berəy, dedi. Xuning bilən ikkisi əhdə qilixti wə u uni qoyup bərdi. **35** Pəyoqəmbərlərnin xagirtlirinin biri Pərwərdigarning buyruqi bilən yənə birigə: — Səndin ətünimən, meni uroqin, dedi. Lekin u adəm uni uroqili unimidi. **36** Xuning bilən u uningə: — Sən Pərwərdigarning səzini anglimioqining üqün mana bu yərdin kətkinəgdə bir xir seni boqup ətüridu, — dedi. U uning yenidin qikqanda, uningə bir xir uqrap uni ətürdi. **37** Andin keyin u yənə bir adəmni tepip uningə: — Səndin ətünimən, meni uroqin, dedi. U adəm uni kattik urup zəhimləndürdi. **38** Andin pəyoqəmbər berip öz kiyapitini əzgərtip, kəzlrini tengik bilən tengip yol boyida padixahni kütüp turdi. **39** Padixah xu yərdin ətəkəndə u padixahni qakirip: — Kəminiliri kəskin jəng məydaniqə qikqanidim, wə mana, bir adəm mənə burulup, bir kixini tapxurup: «Bu kixigə qing qarioqin, hərəkəndə səwəbtin u yəqap kətsə, sən əz jeningni uning jening ornioqə tələysən; bolmisa bir talant kümüx tələysən», dedi. **40** Lekin mən kəminiliri u-bu ix bilən bənd bolup ketip, uni yokitip koydum, dedi. Israilning padixahı uningə: — Əzüng bekitkinəgdə sənə həküm qilinidu! — dedi. **41** U dərhal kəzlidin tengikni eliwətti; Israilning padixahı uni tonup uning pəyoqəmbərlərdin biri ikənlikini kərđi. **42** Pəyoqəmbər uningə: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mən həlakətkə bekitkən adəmni qolungdin kutuloqili qoyqining üqün sening jening uning jening ornida elinidu; sening həlqin uning həlqining ornida elinidu», dedi. **43** Xuning bilən Israilning padixahı hapa bolup,

oʻxlikka qomgʻan ʻalda Samariyaga kaytip ordisoʻa kirdi.

21 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Yizrʻellik Nabotning Yizrʻaldʻ, Samariyʻaning padixahʻi Aʻhabning ordisining yenida bir uʻzumzarlikʻi bar idi. **2** Aʻhab Nabotka sʻz kilip: — Oz uʻzumzarlikʻingni manga bʻrgin, mening oʻyungʻa yekin bolʻoʻaq, uni bir sʻy-kʻektatlik baʻoʻ kilay. Uning ornida sanga obdanrak bir uʻzumzarlik berʻy yaki layik kʻersang bahʻasini nak berimʻn, dedi. **3** ʻmma Nabot Aʻhabka: — Pʻrwʻrdigar meni ata-bowilirimning mirasini sanga setixni mʻndin neri kʻilsun, dedi. **4** Aʻhab Yizrʻellik Nabotning: «Ata-bowilirimning mirasini sanga bʻrmʻymʻn» dʻp eytkʻan sʻzidin hapa bolup oʻxlikka qomgʻan ʻalda ordisoʻa kaytti; u kariwatta yetip yʻzini [tam] tʻrʻpkʻ oʻrʻp nanmu yemidi. **5** Hotuni Yizʻbʻl uning kʻexioʻa kelip: Rohiy kaypiyating nemixka xunqʻ tʻwʻn, nemixka nan yemʻysʻn? — dedi. **6** U uningʻa: — Mʻn Yizrʻellik Nabotka sʻz kilip: «Uʻzumzarlikʻingni manga pulʻa bʻrsang, yaki layik kʻersang uning ornioʻa baxka uʻzumzarlik berʻy» dedim. Lekin u: «Sanga uʻzumzarlikʻimni bʻrmʻymʻn» dedi, — dedi. **7** Hotuni Yizʻbʻl uningʻa: — Sʻn hazir Israilning uʻstiga sʻltʻnʻt kilʻuʻqi ʻmʻsmu? Kʻopup nan yʻp, kʻnglʻngni hux kilʻʻin; mʻn sanga Yizrʻellik Nabotning uʻzumzarlikʻini erixtʻrimʻn, dedi. **8** Andin u Aʻhabning namida bir hʻt yezip, uʻstiga uning mehʻirini besip, hʻtni Nabotning xʻhirida uning bilʻn turuwatkan akʻsakallar wʻ mʻtiwʻrlʻrgʻ ʻwʻtti. **9** Hʻttʻ u mundak yazʻanidi: — «Roza tutux kerʻk dʻp buyrup, hʻlkʻning arisida Nabotni tʻrdʻ olturoʻuzʻʻin;

10 ikki adəmnı, yəni Belıyalnıng balısını unıng udulıda olturozup, ularnı Nabotnıng üstıdın ərz qılouzup: «Sən Hudaəja wə padıxahqa lənət okudung» dəp guwahlık bərgüzınglar. Andın unı elıp qıqıp qalma-kesək kılıp ɵltürünglar». **11** Xəhərning adəmlırı, yəni unıng xəhırıdə turuwatqan aqsakalar bılən mətıwərlər Yızəbəlning ularəja əwətkən hetıdə pütülgəndək qıldı; **12** ular rozını buyrup, həlkning arısıda Nabotnı tərđə olturozudı. **13** Andın u ikki adəm, yəni Belıyalnıng balılırı həlkning aldıda Nabot üstıdın ərz kılıp: «Nabot Hudaəja wə padıxahqa dəxnəm qıldı» dəp guwahlık bərdı. Xuning bılən ular Nabotnı xəhərning taxkırioja sərəp elıp qıqıp, taxlar bılən qalma-kesək kılıp ɵltürdı. **14** Andın ular Yızəbəlgə adəm əwətıp: «Nabot qalma-kesək kılıp ɵltürüldı» dəp həwər bərdı. **15** Yızəbəl Nabotnıng qalma-kesək kılınıp ɵltürülgənlikını anglıəanda Ahabqa: Qopup, Yızrəəllık Nabotnıng sanga puləja bərgılı unımiojan üzümzarlıkını tapxurup alojin; qünki Nabot həyat əməs, bəlki ɵldı, dedı. **16** Xundək boldıkı, Ahab Nabotnıng ɵlgənlikını anglap, Yızrəəllık Nabotnıng üzümzarlıkını ıgiləx üqün xu yərgə bardı. **17** Ləkin Pərwərdıgarning səzi Tıxbılık İliyaska kelıp mundək deyıldı: — **18** «Qopup berıp, Samariyədə olturuxluk İsrail padıxahı Ahab bılən uqraxqın; mana u Nabotnıng üzümzarlıkıda turıdu; qünki unı ıgiliwelix üqün u yərgə bardı. **19** Unıngəja: — «Adəm ɵltürdüngmu, yerını ıgiliwaldıngmu?» — degin. Andın unıngəja yənə səz kılıp: — Pərwərdıgar mundək dəydu: — «Nabotnıng kənını itlar yalıəjan jayda senıng kəningnımu itlar yalaydu» — degin». **20** Ahab İliyaska: — I düxminim, menı taptıngmu?

— dedi. U jawabən mundak dedi: — Rast, mən seni taptim; qünki sən Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kılıx üqün özünəni setiwəttim. **21** Pərwərdigar: «Mana, Mən üstünggə bala qüxürüp nəslingni yokitip, sən Ahabning Israilda kaləjan jəmätidiki həmmə ərkəkni, hətta ajiz yaki meyip bolsun, həmmisini üzüp yokitimən; **22** wə sən Mening oşəzipimni kəzəp Israilni gunahka azduşəning üqün sening jəmätəngni Nibatning oşli Yəroboamning jəməti wə Ahiyahning oşli Baaxaning jəmätigə ohxax kəlimən» — dəydu, — dedi. **23** — Yizəbəl tooşrisidimu Pərwərdigar səz kəlip: «Yizəşləning sepiləning texida itlar Yizəbəlni yəydu. **24** Ahabning jəmätidikilərdin xəşərdə əlgənlərnəni itlar yəydu; səşrada əlgənlərnəni bolsa asmandiki kuxlar yəydu» dedi **25** (Bəşək, hotuni Yizəbəlning kutritixliri bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kəşlişli əzini satkan Ahabdək həşkim yok idi. **26** U Pərwərdigar Israilarning aldidin həydəp kəşliwətkən Amoriylarning kəşlişidək kəlip, yirginqlik butlarəşə tayinip əşixip, lənətlik ixlarnəni kəşlattı). **27** Ləkin Ahab bu səzlərnəni anglişəanda əz kiyimlirini yirtip bəşinigə bəz yəşəp, roza tutti. U bəz rəşttə yatattı, jimjit mangattı. **28** U wəşittə Pərwərdigarning səzi Tixbilik Iliyaska kəlip: — **29** «Ahabning Mening aldimda əzini kəndək təwən tutuwatkanlikini kərdüŋmu? U əzini Mening aldimda təwən tutuwatkanlikini tüşəylidin, bu balani uning künliridə kəltürməymən, bəlki uning oşlining künliridə uning jəmätigə kəltürimən» — dəyildi.

22 Üq yiləşiqə Suriyə bilən Israilning otturisida jəŋg bolmişəşqə, ular tinqlikta ətti. **2** Üşinqi yilda bolsa

Yəhudaning padixahi Yəhoxafat Israilning padixahini yoklap bardı. **3** Israilning padixahi öz hizmətkarlıriqə: — Gileadtiki Ramot bizningki ikənlikini bilisiləroju? Xundak ikən, nemixka biz jim olturup, tehiqə Suriyəning padixahining kolidin uni almaymiz? — dedi. **4** U Yəhoxafatka: — Jəng qiləjili mening bilən Gileadtiki Ramotka berixka maqul bolamdila? — dəp soridi. Yəhoxafat Israilning padixahiqə jawab berip: — Biz silining-mening dəp ayrimaymiz; mening həlkim əzlrining həlkidur, mening atlirim silining atliridur, dedi. **5** Lekin Yəhoxafat Israilning padixahiqə: — Ətünimənki, bügün awwal Pərwədigarning səzini sorap kərgəyla, dedi. **6** Xuning bilən Israilning padixahi pəyoqəmbərləni, yəni tət yüzqə adəmni yiojdurup ulardin: — Soquxkili Gileadtiki Ramotka qiqsam bolamdu, yok? — dəp soriwidi, ular: — Qiqqin, Rəb uni padixahning kolioqə beridu, deyixti. **7** Lekin Yəhoxafat bolsa: — Bulardin baxka, yol soriojudək Pərwədigarning birər pəyoqəmbiri yokmu? — dəp soridi. **8** Israilning padixahi Yəhoxafatka jawab berip: — Pərwədigardin yol soraydioqan yənə bir adəm bar; lekin u mening toqramda kutlukni əməs, bəlki balayi'apətni kərsitip bexarət bərgəqkə, mən uni əq kərimən. U bolsa Imlahning ooqli Mikayadur, dedi. Yəhoxafat: — I aliyliri, sili undak demigəyla, dedi. **9** Andin Israilning padixahi bir qakirini qakirip uningqə: — Qakqan berip, Imlahning ooqli Mikayani qakirtip kəl, dəp buyrudi. **10** Əmdi Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat xahanə kiyimlirini kiyixip, Samariyəning dərwasisining aldidiki hamanda hərbiəri öz təhtidə

olturuxti. Ularning aldidagi pəyoʻqəmbərləning həmmisi bexarət bərməktə idi. **11** Kənanahning oʻqli Zədəkiya bolsa əzi təmürdin münngüzləni yasap qikip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Muxu münngüzlər bilən Suriyləni yokatkuqə üsüp ursila», dedi. **12** Həmmə pəyoʻqəmbərlər xuningəya ohxax bexarət berip: «Gileadtiki Ramotqa qikip səzsiz muwəppəkiyət qazinila; qünki Pərwərdigar uni padixahning qoliqə tapxuridikən», deyixti. **13** Mikayani qiqkiriqili barəjan həwərqı uningəya: — Mana, həmmə pəyoʻqəmbərlər birdək padixahqa yahxi həwər bərməktə; əmdi ətünimən, sening səzüngmu ularning səzi bilən birdək bolup, yahxi bir həwərni bərgin, dedi. **14** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, Pərwərdigar manga nemə eytsa, mən xuni eytimən, dedi. **15** U padixahning aldiqə kəlgəndə padixah uningdin: I Mikaya, jəng qiloqili Gileadtiki Ramotqa qiqsak bolamdu, yok? — dəp soriwidi, u uningəya jawab berip: — Qikip muwəppəkiyət qazinisən; qünki Pərwərdigar xəhərni padixahning qoliqə beridu, dedi. **16** Lekin padixah uningəya: — Mən sanga qanqə qetim Pərwərdigarning namida rast gəptin baxkisini manga eytmaslikqa kəsəm iqküzüxüm kerək?! — dedi. **17** Mikaya: — Mən pütkül Israilning taqlarda padiqisiz qoylardək tarilip kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbi tinq-aman əz əyigə qaytsun», dedi, — dedi. **18** Israilning padixahı Yəhoxafatqa: — Mana, mən siligə «U mening toqramda qutlukni əməs, bəlki haman balayı’apətni kərsitip bexarət beridu», demigənmidim? — dedi. **19** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning səzini

angliotin; mən Pərwərdigarning öz təhtidə olturoqanlikini, asmanning pütkül qoxunliri uning yenida, ong wə sol tərripidə turoqanlikini kərdüm. **20** Pərwərdigar: «Kim Ahabni Gileadtiki Ramotqa qikip, xu yərdə həlak boluxqa aldaydu?» — dedi. Birsı undağ, birsi mundağ deyixti; **21** xu waqıtta bir roğ qikip Pərwərdigarning aldida turup: «Mən berip alday», dedi. Pərwərdigar uningdin: «Qandağ usul bilən aldaysən?» — dəp soriwidi, **22** u: — «Mən qikip uning həmmə pəyoqəmbərlirining aozıda yaloqanqi bir roğ bolimən», dedi. Pərwərdigar: — «Uni aldap ilkinggə alalaysən; berip xundağ kil» — dedi. **23** Mana əmdi Pərwərdigar sening bu həmmə pəyoqəmbərliringning aozioğa yaloqanqi bir roğni saldi; Pərwərdigar sening toqrangda balayi'apət kərsitip sözlidi» — dedi. **24** Xuni anglap Kənanahning oqli Zədəkiya kelip Mikayaning kaqitioğa birni selip: — Pərwərdigarning Rohi qaysi yol bilən məndin ətüp, sanga səz kilixqa bardı?! — dedi. **25** Mikaya jawab berip: — Əzüngni yoxurux üqün iqqiridiki əygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **26** Israilning padixahi əmdi: — Mikayani elip kayturup berip, xəhər hakimi Amon bilən padixahning oqli Yoaxqa tapxurup, **27** ularoğa tapilap: «Padixah mundağ dəydu: — Uni zindanoğa solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kıynap nan bilən suni az-az berip turunglar» — degin, dəp buyrudi. **28** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitəm bilən səz kılmioqan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **29** Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat Gileadtiki Ramotqa qikti. **30** Israilning

padixahı Yəhoxafatka: — Mən baxka kiyapətkə kirip jənggə qıqay; sili bolsila öz kiyimlirini kiyip qıqkayla, dedi. Israilning padixahı baxka kiyapət bilən jənggə qıkti.

31 Suriyəning padixahı jəng hərwiliri üstidiki ottuz ikki sərdaroqa: — Qongliri yaki kiqukliri bilən əməs, pəkət Israilning padixahı bilən soquxunglar, dəp buyrudi. **32** wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarliri Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qokum Israilning padixahı dəp, uningə hujum kiləyli buruldi. Lekin Yəhoxafat pəryad kətürdi.

33 jəng hərwilirining sərdarliri uning Israilning padixahı əməslikini kərgəndə uni qoqlimay, burulup ketip kəlixti.

34 Əmma birəylən qarisiqla bir okya etiwidi, oq Israilning padixahining sawutining mürisidin təwənki ulikidin etüp təgdi. U hərwikexigə: Hərwinini yandurup meni səptin qıkarəyin; qünki mən yaridar boldum, dedi. **35** U küni jəng barəanseri qattik boldi. Padixah bolsa Suriylərnin udulida öz jəng hərwisioqa yəlinip ərə turdi. Zəhmidin kəni hərwinin tegigiqə ekip, kəq kirgəndə u əldi. **36** Kün patarda qoxun arisida bir qattik sada anglinip: — Hər adəm öz xəhirigə yansun! Hərbiri öz yurtioqa yenip kətsun! — deyildi. **37** Padixah əldi, kixilər uni Samariyəgə elip kəldi; ular padixahni Samariyədə dəpnə kildi. **38** Birsi padixahning hərwisini Samariyəning kəlidə [yuoqanda] (bu kəl pahixə ayallar yuyunidiqan jay idi), Pərwərdigarning eytkən səzi əməlgə axurulup, itlar uning kəninini yalidi. **39** Ahabning baxka ixliri, qiloqanlirining həmmisi, jümlidin uning yasioqan «pil qix sariyi» wə bina qiloqan həmmə xəhərlər toqruluk «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta

pütülgән әmәsmidi? **40** Aḥab ata-bowiliri arisida uhlidi. Andin uning oqlı Aḥaziya ornida padixah boldi. **41** Asaning oqlı Yәḥoxafat Israilning padixahı Aḥabning sәltәnitining tәtinqi yilida Yәḥudaḥa padixah boldi. **42** Yәḥoxafat padixah bolqanda ottuz bәx yaxta idi, u Yerusalemda yigirmә bәx yil sәltәnәt kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhining kizi idi. **43** U ḥәр ixta atisi Asaning barlıq yollirida yürüp, ulardin qıkmay Pәrwәdigarning nәziridә durus bolqanni kilatti. Pәkәt «yukiri jaylar»la yokitilmioqanidi; halayık yәnila «yukiri jaylar»da qurbanlık kilip huxbuy yaqatti. **44** Wә Yәḥoxafat bilән Israilning padixahı otturisida tinqlik boldi. **45** Yәḥoxafatning baxqa ixliri, uning kәrsәtkән kudriti, kandaq jәng kilqanliri toqrisida «Yәḥuda padixahlırining tarih-tәzkiriliri» degән kitabta pütülgән әmәsmidi? **46** U atisi asaning künliridә zemindin koqliwetilmigән kәspi y bәqqiwazlarni zeminidin ḥәydәp qıqardi. **47** U waqıtta Edomning padixahı yok idi, bәlki bir waliy ḥәküm sürәtti. **48** Yәḥoxafat Ofirdin altun elip kelix üqün bir «Tarxix kemә» әtritini qurdi. Lekin kemilәр ḥeqyәrgә baralmidi; qünki ular Әzion-Gәbәrdә urulup wәyran bolqanidi. **49** U waqıtta Aḥabning oqlı Aḥaziya Yәḥoxafatqa: — Mening hizmәtkarlırim sening hizmәtkarlıring bilән kemilәrdә barsun, dedi. Lekin Yәḥoxafat unimidi. **50** Yәḥoxafat öz ata-bowiliri arisida uhlidi wә «Dawutning xәḥiri»dә ata-bowilirining kәbrisidә dәpnә kilindi. Andin oqlı Yәḥoram ornida padixah boldi. **51** Aḥabning oqlı Aḥaziya Yәḥudaning padixahı Yәḥoxafatning sәltәnitining on yәttinqi yilida Samariyәdә Israilning üstidә padixah bolup

ikki yil sältənət qildi. **52** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilip atisining yolida wə anisining yolida yürüp, xundaqla Israilni gunahqa putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning yolida mangdi; **53** u atisi qilqanning həmmisini qilip, Baalning kullukida bolup, uningqa səjdə qilip, Israilning Hudasi Pərwərdigarning oʻzqipini kəzqidi.

Padixahlar 2

1 **2** Ahaziya Samariyada turoqanda [ordisidiki] balihanining pənjirisidin yikilip qüxüp, kesəl bolup qaldi. U həwərqilərnı əwətip ularoqa: — Əkron xəhıridiki ilah Baal-Zəbubdin mening tooqramda, kesilidin sakıyamdu, dəp soranglar, dedi. **3** Lekin Pərwərdigarning Pərixıtsi bolsa Tixbilik İliyaska: — Ornungdin tur, Samariyə padixahning əqlirining aldioqa berip, ularoqa: — Israilda Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol sorioqili mangdinglarmu? **4** Xuning üqün Pərwərdigar hazir mundak dediki: «Sən qikqan kariwattin qüxəlməysən; sən qokum əlisən» degin, — dedi. Xuning bilən İliyas yoloqa qikti. **5** Həwərqilər padixahning yenioqa kaytip kaldi; u ulardin: Nemixka yenip kədinglar, dəp soridi. **6** Ular uningoqa: — Bir adəm bizgə uqrap bizgə: — Silərnı əwətkən padixahning yenioqa kaytip berip uningoqa: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilda Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol sorioqili adəmlərnı əwətingmu? Xuning üqün sən qikqan kariwattin qüxəlməysən; sən qokum əlisən!» dənglar, — dedi. **7** Padixah ulardin: Silərgə uqrap bu səzlərnı kiloqan adəm kəndak adəm ikən? — dəp soridi. **8** Ular uningoqa: U tüklük, beligə tasma baqlioqan adəm ikən, dedi. Padixah: U Tixbilik İliyas ikən, dedi. **9** Andin padixah bir əllikbexini qol astidiki əllik adimi bilən İliyasning kexioqa mangdurdi; bu kixi İliyasning kexioqa baroqanda, mana u bir dəngning üstidə olturatti. U uningoqa: I Hudaning adimi, padixah seni qüxüp kəlsun! dəydu, dedi. **10** Lekin İliyas əllikbexioqa: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qüxüp sən bilən əllik

adimingni keydursun, dər jawab bərđi. Xuan asmandin ot qüxüp, uning ezi bilən əllik adimini keydürüwətti.

11 Xuning bilən padixah yənə bir əllikbexini uning qol astidiki əllik adimi bilən uning kexioqa mangdurdi. U uningqa: I Hudaning adimi, padixah eytti: Seni dərhal qüxüp kəlsun! — dedi. **12** Lekin Iliyas əllikbexioqa: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qüxüp sən bilən əllik adimingni keydursun, dər jawab bərđi. Xuan Hudaning oti asmandin qüxüp uning ezi bilən əllik adimini keydürüwətti. **13** Padixah əmdi üqinqi bir əllikbexini qol astidiki əllik adimi bilən uning kexioqa mangdurdi; əllikbexi berip Iliyasning aldioqa qikip, tizlinip uningqa yalwurup: I Hudaning adimi, mening jenim bilən sening bu əllik kulungning janliri nəziringdə əziz bolsun! **14** Dər wəkə, asmandin ot qüxüp, ilgiriki ikki əllikbexini ularning qol astidiki əllik adimi bilən keydürüwətti. Lekin hazır mening jenim sening nəziringdə əziz bolsun, dedi. **15** Pərwərdigarning Pərixtsi Iliyaska: Sən qüxüp uning bilən baroqin; uningdin kərkmiqin, dedi. U ornidin turup uning bilən qüxüp padixahning kexioqa berip **16** padixahqa: Pərwərdigar səz kilip: «Israilda wəhiy sorioqili bolidioqan Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol sorioqili əlqilərnə əwətingoqu? Xuning üqün sən qikqan kariwattin qüxəlməysən; sən qokum əlisən!» dəydu, — dedi. **17** Xuning bilən Iliyas degəndək, Pərwərdigarning səzi boyiqə Ahaziya əldi. Uning oqli bolmioqaqqa, Yəhəoram uning ornida padixah boldi. Bu Yəhəoxafatning oqli, Yəhuda padixahi Yəhəoramning ikkinqi yili idi. **18** Əmdi Ahaziyaning baxqa ixliri, uning

qiloqan əməlliri bolsa, ular «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi?

2 Pərwərdigar İliyasni qara quyunda asmanəğa kətürməkqi boləqan waqıtta İliyas bilən Elixə Gilgaldin qikiq ketiwatatti. **2** İliyas Elixəqə: — Səndin ətünimən, bu yərdə qələqin; qünki Pərwərdigar meni Bəyt-əlgə mangoquzdi. Elixə: Pərwərdigarning həyati bilən, wə sening həyating bilən qəsəm qilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən! dedi. Xuning bilən ular Bəyt-əlgə qüxüp kəldi. **3** U waqıtta Bəyt-əldiki pəyqəmbər xagirtliri Elixaning kexiqə kelip uningəqə: Biləmsən, Pərwərdigar bügün oqjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **4** İliyas Elixəqə: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qələqin; qünki Pərwərdigar meni Yerihooqə mangoquzdi. Elixə: Pərwərdigarning həyati bilən, wə sening həyating bilən qəsəm qilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən, dedi. Xuning bilən ular ikkisi Yerihooqə bardı. **5** U waqıtta Yerihodiki pəyqəmbər xagirtliri Elixaning kexiqə kelip uningəqə: Biləmsən, Pərwərdigar bügün oqjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **6** İliyas Elixəqə: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qələqin; qünki Pərwərdigar meni İordan dəryasioqə mangoquzdi, dedi. Elixə: Pərwərdigarning həyati bilən, wə sening həyating bilən qəsəm qilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən, dedi, xuning bilən ular ikkisi mengiwərđi. **7** Əmdi pəyqəmbər xagirtliridin əllik kixi berip, ularning udulida yiraqtin qarap turatti. Əmma u ikkiylən İordan dəryasining boyida tohtap turđi. **8** İliyas yepinqisini qatlap, uning bilən suni uriwidi, su

ikkigə bəlünüp turdi; ular ikkisi quruk yoldin etti. **9** Өtöp bolojandin keyin Iliyas Elixaoqa: Mən səndin ayrılmasta, sening özüng üçün məndin nemə tiliking bolsa, dəwərgin, dedi. Elixə: Sening üstüngdə turoqan Rohning ikki həssisi üstümgə kənsun, — dedi. **10** U: Bu tilikinggə erixmək kiyindur; mən səndin elip ketilgən waqtimda, meni kərup tursang, sanga xundak berilidu; bolmisa, berilməydu, — dedi. **11** Wə xundak boldiki, ular səzlixip mangoqanda, mana, otluq bir jəng hərwise bilən otluq atlar namayan boldi; ular ikkisini ayriwətti wə Iliyas qara quyunda asmanoqa kətürölüp kətti. **12** Elixə buni kərup: I atam, i atam, Israilning jəng hərwise wə atlik əskərliri! — dəp wərkiridi. Andin u uni yənə kərəlmidi. U öz kiyimini tutup, ularni yirtip ikki parqə kiliwətti. **13** Andin u Iliyasning uqisidin qüxüp qalqan yepinqisini yərdin elip, Iordan dəryasining kirojkiqoqa kaytip kəldi. **14** U Iliyasning üstidin qüxüp qalqan yepinqisi bilən suni urup: «Iliyasning Hudasi Pərwərdigar nədidur?», dedi. Elixə suni xundak uroqanda su ikkigə bəlündi; Elixə sudin ətöp kətti. **15** Yerihodiki pəyoqəmbər Xagirtliri qarxi kiroqakta turup uni kərđi wə: «Iliyasning rohi Elixaning üstididur» dəp uning aldioqa berip, bax urup təzim kildi. **16** Ular uningoqa: Mana sening kəminiliring arisida əllik əzimət bar; ətünimiz, bular oqojangni izdigili barsun. Pərwərdigarning Rohi bəlkim uni kətürüp taqlarning bir yeridə yaki jiloqlarning bir tərpidə taxlap koydimiki, dedi. Lekin u: Silər heq adəmnə əwətmənglar, dedi. **17** Əmma ularning uni kistawerixi bilən u hijalət bolup: Adəmə əwətinglar, dedi. Xunga ular əllik kixini əwətti; bular üq

kün uni izdidi, lekin heq tapalmidi. **18** Ular Elixaning yenioqa kaytip kalgandə (u Yerihoda turuwatatti) u ularoqa: Mən dərwəkə silərgə «Izdəp barmanglar!» demidimmu? — dedi. **19** Xəhərdiki adəmlər Elixoqa: Ojoram kərgəndək, xəhər əzi obdan jaydidur, lekin su naqar wə tupraq tuomastur, dedi. **20** U: Yengi bir koza elip kelip, iqigə tuz koyup, manga beringlar, dedi. Ular uni elip kelip uningə bərdi. **21** U bulakning bexioqa berip uningə tuzni təkti wə: Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən bu sularni sakayttim; əmdi ulardin qayta ölüm bolmaydu wə yərnin tuomasliki bolmaydu» — dedi. **22** Huddi Elixaning eytқан bu səzidək, u su taki bəgüngə kədər pak bolup kəldi. **23** Elixə Yerihodin qikip Bəyt-əlgə bardi. U yolda ketip baroqanda, bəzi balilar xəhərdin qikip uni zanglik kilip: Qikip kət, i takir bax! Qikip kət, i takir bax! — dəp warkiraxti. **24** U burulup ularoqa qarap Pərwərdigarning nami bilən ularoqa lənət okudi; xuning bilən ormanliktin ikki qixi eyik qikip, balilardin kirik ikkini yirtiwətti. **25** U u yərdin ketip, Karməl teojoqa berip, u yərdin Samariyəgə yenip bardi.

3 Yəhuda padixahı Yəhoxafatning səltənitining on səkkizinqi yili, Ahabning oqlı Yəhoram Samariyədə Israiloqa padixah bolup, on ikki yil səltənət kildi. **2** U əzi Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kilatti, lekin atisi bilən anisi kiloqan dərijidə əməs idi. U atisi yasatқан «Baal tüwrüki»ni elip taxlidi. **3** Lekin u Israilni gunahqa putlaxturoqan Nibatning oqlı Yəroboamning gunahlırida qing turup, ulardin heq yanmidi. **4** Moabning padixahı Mexa nahayiti qong koyqi idi; u Israilning

padixahioja yüz ming koza ҳам yüz ming koqkarning yungini olpan qilatti. **5** Əmdi xundak boldiki, Ahab ölüp kətkəndin keyin Moabning padixahi Israilning padixahioja yüz ərüdi. **6** U wakitta Yəhoram padixah Samariyədin qikip həmmə Israilni [jəng üqün] editlidi. **7** U yənə adəm əwitip Yəhudaning padixahi Yəhoxafatka həwər berip: Moabning padixahi məndin yüz ərüdi; Moab bilən sokuxkili qikəmsən? — dedi. U: Qikimən; bizdə mening-sening dəydiqan gəp yoktur, mening həlkim sening həlkingdur, mening atlirim sening atliringdur, dedi. **8** U yənə: Qaysi yol bilən qikayli, dəp soridi. Yəhoram: Biz Edom qəlining yoli bilən qikayli, dəp jawab bərdi. **9** Andin Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Edomning padixahioja koxulup mangdi. Ular yəttə kün aylinip yürux kילוəndin keyin, koxun wə ular elip kəlgən at-ulaqlarəja su kəlmidi. **10** Israilning padixahi: Apla! Pərwərdigar biz üq padixahni Moabning kوليوə qüxsun dəp, bir yərgə jəm kילוəan ohxaydu, dedi. **11** Lekin Yəhoxafat: Pərwərdigardin yol soriximiz üqün bu yərdə Pərwərdigarning bir pəyoqəmbiri yokmu? — dedi. Israilning padixahining qakarliridin biri: Iliyasning kوليوə su quyup bərgən Xafatning oqli Elixə bu yərdə bar, dedi. **12** Yəhoxafat: Pərwərdigarning səz-kalami uningda bar, dedi. Xuning bilən Israilning padixahi bilən Yəhoxafat wə Edomning padixahi uning kexioə qüxüp bardı. **13** Elixə Israilning padixahioja: — Mening sening bilən nemə karim! Əz atangning pəyoqəmbərliri bilən anangning pəyoqəmbərlirining kexioə barəjin, dedi. Israilning padixahi: Undak demigin; qünki Pərwərdigar bu

üq padixahni Moabning kوليو tapxurux üqün jəm kوليو ohxaydu, — dedi. **14** Elix: Mən hizmitidə turuwatқан Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kوليوmənki, əgər Yəhudaning padixahi Yəhoxafatning hərmitini kوليوmən bolsam, seni közgə ilmioen yaki sanga karimioen bolattim. **15** Lekin əmdi berip bir sazqini manga elip kelinglar, — dedi. Sazqi saz qalonda, Pərwərdigarning kوليو uning üstigə qüxti. **16** U: Pərwərdigar söz kوليو: «Bu wadining həmmə yerigə ora kolanglar» dedi, — dedi andin yənə: **17** — Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər ya xamal ya yamoqur kermisənglarmu, bu wadi suqa tolup, əzinglar bilən at-ulaqliringlar həmmisi su iqisilər». **18** Lekin bu Pərwərdigarning nəziridə kiyik ix bolup, u Moabnimu silərnin kolliringlarqa tapxuridu. **19** Silər barlik mustəhkəm xəhərlərnə wə barlik esil xəhərlərnə bəsüp ötüp, barlik yahxi dərəhlərnə kesip taxlap, həmmə bulaklarnə tindurup, həmmə munbət ekinzarlikni taxlar bilən kaplap harab kulisilər» — dedi. **20** Wə ətisi ətigənlik kurbanlik sunuloan waqtida, mana, su EDOM zemini tərəptin ekip kelip, həmmə yərnə suqa toxkuzdi. **21** Əmma Moablarning həmmisi: Padixahlar biz bilən jəng kوليوili qikiptu, dəp anglioen bolup, sawut-kalkən kətürəligüdək qong-kiyik həmmisi qegrada tizilip səptə turdi. **22** Ular ətisi səhərdə kopup karisa, kün nuri ularning udulidiki su üstigə qüxkənidi; künning xolisida su ularqa kəndək kəründi. Ular: — **23** Bu kən ikən! Padixahlar uruxup bir-birini kوليوan ohxaydu. I Moablar! Dərhal oljining üstigə qüxüp bəlixiwalayli! dedi. **24** Lekin ular Israilning ləxkərgahioya yətkəndə, Israilar ornidin

qopup Moablaroqa hujum qilixi bilən ular bədar qaqti. Israillar ularni sürüp-toqay kiliwətti. **25** Ular xəhərlərni wəyran kilip, hər bir adəm tax elip, həmmə munbət ekinzarlıqni tolduruwətküqə tax taxlidi. Ular həmmə bulak-quduklarni tindurup, həmmə yahxi dərəhlərni kesiwətti. Ular Kir-Hərəsət xəhridiki taxlardin baxqa heq nemini qaldurmidi. Xu xəhərgə bolsa, saloqa atkuqilar uningə qərgiləp hujum kildi. **26** Moabning padixahı jəngning əzigə ziyadə kattik kəlgini kərüp əzi bilən yəttə yüz kiliqwazni elip Edomning padixahioqa hujum kilip bəsüp ətüxkə atlandi; lekin ular bəsüp ətəlmidi. **27** Xuning bilən təhtigə warislik kילוquqi tunji oqlini elip, sepilning təpisi də uni kəydürmə qurbanlik kildi. U waqıtta Israil Pərwədigarning kattik kəhrigə uqriqanidi. Xuning bilən bu üq padixah Moab padixahtin ayrilip, hər kəyisizi əz yurtioqa ketixti.

4 Pəyoqəmbər xagirtliridin birining tul qaloqan hotuni Elixoqa pəryad kilip: Sening kulung boləqan mening erim əlüptu. Bilisənki, sening kulung Pərwədigardin qorqқан adəm idi. Əmdi kərz igisi mening ikki oqlumni qullukqa aloqili kəldi. **2** Elixə uningdin: Sening üqün nemə kilay? Deginə, əyüngdə neməng bar? — dəp soridi. U: Dedikingning əyidə kiqik bir koza maydin baxqa heqnərsə yok, — dedi. **3** U: Berip həmmə qoxniliringdin qəgün-koza, yəni box qəgün-kozilarni ətne aloqin, ular az bolmisun. **4** Andin əzüng bilən oqulliring əygə kirgin, ixikni yepip həmmə qəgün-kozilaroqa may qaqilioqin. Toxqanlirini bir qətkə elip qoyoqin, — dedi. **5** Xuning bilən u u yərdin ayrilip oqulliri bilən əygə kirip ixikni yapti.

Ooqulliri qəgün-kozilarni uning aldioqa elip kəlgəndə, u may kuydi. **6** Wə xundak boldiki, qəgün-kozilarning həmmisi toloqanda u ooqlioqa: Yənə bir koza elip kəl, dedi. Əmma ooqli: Əmdi koza qalmidi, dedi. U waqitta may tohtap qaldi. **7** Əmdi u berip Hudaning adimigə həwər yətküzdi. U: Berip mayni setiwət, kərzingni tügətkin; andin qaloqan pul bilən özüng wə ooqulliringning jenini bekinglar, dedi. **8** Bir küni Elixə Xunəm xəhriyə bardi. U yərdə bir bay ayal bar idi wə u uni öz əyidə tamakqa tutup qaldi. Xuningdin keyin hərqaqan u yərdin etüp mangsa, u uning əyigə kirip oizalinatti. **9** Bir küni u öz erigə: Bu yərdin daim etidioqan kixi Hudaning bir muqəddəs adimi ikənlikini bilip yəttim. **10** Biz əgzidə uningə bir kiqukrək əy salayli. Uningə əydə kariwat, xirə, orunduk wə qiraqdan təyyarlap berəyli; wə xundak bolsunki, u qaqaqla yenimizəyə kəlsə xu əydə tursun, — dedi. **11** Əmdi pəyoqəmbər bir küni u yərgə kəlgəndə, xu balihanoqə kirip yetip qaldi. **12** U öz hizmətkari Gəhəzioqə: Sən u Xunəmlik ayalni qaqiroqin, dedi. U uni qaqiroqanda, ayal uning kəxioqə kəldi. **13** Pəyoqəmbər hizmətkarioqə: Sən uningə: «Sili bizning oqemimizni yəp muxundak əzlidirini kəp awarə kildila; mən sili üqün nemə kəlip berəy? Padixahqa yaki koxun sərdarioqə birər tələplirini yətküzəymu?» — degin, dedi. Ayal buningəyə jawab berip: — Mən öz həlkim arisida yaxawatimən, boldi! dedi. **14** Əmdi Elixə Gəhəzidin, uningəyə nemə kəlip berix kerək? — dəp soridi. Gəhəzi: Uning ooqul balisi yok ikən, wə erimu kəri ikən, dedi. **15** U: Uni qaqiroqin, dedi. Ayalni qaqiriwidi, ayal ixikkə kelip turdi. **16** Pəyoqəmbər uningəyə: Kelər yili

təhminən muxu wəqəttə kəqəqliridə bir oşulliri bolidu, dedi. U: Yəq, i oşəjam! I Hudaning adimi, dedikinggə yaləqan eytmioşin, dedi. **17** Əmdi Elixə uningəqə degəndək u ayal həmilidar bolup, ikkinqi yili bekitilgən wəqəttə oşul tuşqdi. **18** Bala əsüp qəng boldi. Bir küni xundək boldiki, u atisi bar yərgə, ormiqilarning kəxiəqə qikqip kətti. **19** U atisioşə: Way bəxim, way bəxim, dəp waysidi. U hizmətkarioşə, uni anisining kəxiəqə elip barəşin, dedi. **20** U uni kətürüp anisining yenioşə apirip kəydi. Bala anisining etikidə qüxkiqə olturdi, andin əlöp kəldi. **21** Andin anisi qikqip, uni Hudaning adimining əyidiki kariwatqə yatqəzup kəyup, ixikni yepip qikqip kətti. **22** U erini qəkirip uningəqə: Oşulamlardin birini mangdurəşin, u bir exəkni elip kəlsun; mən uni qəpturup, Hudaning adimining kəxiəqə dərhal berip kələy, dedi. **23** Eri uningəqə: Nemixkə uning kəxiəqə bügün barisən? Bügün ya yengi ay ya xabat küni bolmisa, dedi. Ayali uningəqə, Həmmə ix tinqlik — dedi. **24** U exəkni tokəzutup oşulamioşə: Ittik həydəp mang; mən demigüqə tohtimioşin, dedi. **25** Xuning bilən u Karməl teşioşə berip Hudaning adimi aldioşə kəldi. Wə xundək boldiki, Hudaning adimi uni yirəktinlə kərişip əz hizmətkari Gəhəzioşə: Mana Xunəmlik ayal keliwatidü; **26** Sən uning aldioşə yügürüp berip uningdin: Sili tinqlikmu? Ərliri tinqlikmu? Baliliri tinqlikmu?» — dəp sorioşin, dedi. — Həmmə ix tinqlik, dəp eytti ayal. **27** Əmdi təşqə qikqip Hudaning adimining kəxiəqə kəlgəndə, u uning putlirini kəqəqlidi. Gəhəzi uning yenioşə berip uni ittiriwətməkqi boldi; ləkin Hudaning adimi: — Uni əz ihtiyarioşə kəyoşin; qünki uning kəngli intayin sunuk wə

Pərwərdigar bu ixni manga deməy yoxuruptu, dedi. **28**
Ayal: Mən oqjamdin bir oqul tilidimmi? Manga yaloqan
söz kılmioqin, dəp səndin ətünmidimmi? — dedi. **29**
Pəyoqəmbər Gəhazioq: — Belingni qing baqlap, mening
hasamni elip mangioqin. Birsigə uqrisang, uningioq salam
kılmioqin, birsi sanga salam kılsa, sən uningioq jawab
bərmigin. Mening hasamni balining yüzigə koyioqin, dedi.
30 Balining anisi: Pərwərdigarning hayati bilən wə sening
hayating bilən kəsəm kılimənki, səndin ayrilmaymən,
dedi. Elixə ornidin turup uning kəynidin əgəxti. **31**
Gəhazi ulardin burun berip hasisini balining yüzigə
koyioqanidi. Əmma heq awaz yaki tiwix qikmidi. Xuning
bilən u yenip Elixaning aldioqə berip uningioq: Bala
oyoqanmidi, dedi. **32** Elixə ɔygə kelip qarisa, mana, bala
uning kariwitida ɔlük yatatti. **33** U bala bilən ɔzini ayrim
kaldurup, ixikni yepiwetip Pərwərdigarioqə dua kıldi. **34**
Andin u kariwatqə qikip balining ɔstigə ɔzini koyup
aɔzini uning aɔzioqə, kəzlirni uning kəzligə, kəllirini
uning kəllirioqə yekip yatti. Xuning bilən balining bədini
issixqə baxlıdi. **35** U qıxıq ɔydə u yak-bu yakqə mengip
andin yənə kariwatqə qikip yənə balining ɔstigə egildi. U
waqıtta bala yəttə kətim qıxkürdi, andin kəzlrini aqti. **36**
Pəyoqəmbər Gəhazini qakirip uningioq: Xunəmlik ayalni
qakiroqin, dedi. U uni qakirip koydi. U Elixaning yenioqə
kəlgəndə. U uningioq: Oqullirini kətürüp alsila, dedi.
37 U ɔyigə kiripla uning ayioqi aldioqə yikilip düm yatti,
bexi yərgə təgküdək təzim kıldi. Andin ɔz oqlini kətürüp
qikip kətti. **38** Elixə Gilgalioqə yenip bardi. Xu qaoqda
yurtta aqarqilik bolioqanidi. Pəyoqəmbərləarning xagirtliri

pəyoqəmbərnin gəxida bolsidi! U uni mahaw kesilidin saqaytatti, dedi. **4** Naaman berip hojisiqə: — Israilning yurtidin bolqan kizik qiz mundak-mundak eytti, dedi. **5** Suriyə padixahı: Yahxi! Sən barqin, mən Israilning padixahiqə bir məktup əwətimən, dedi. Naaman on talant kumux bilən altə ming xəkəl altun wə həm on kixilik kiyimni elip Israilqə bardı. **6** U məktupni Israilning padixahiqə apirip tapxurup bərdi. Məktupta: — «Bu məktup sanga yətkəndə bilgəysənki, mən öz hizmətkarim Naamanni sening gəxingqə mangdurdum. Sən uni mahaw kesilidin saqaytkəysən», dəp pütülgənidi. **7** Israilning padixahı hətəni oqup bolup, öz kiyimlirini yirtip-yirtiwətti wə: — Mən Hudamu? Kixini ɵltürüp həm tirildürəlmənmu? Nemixqə u kixi: — Bu adəmmi mahaw kesilidin saqaytkin, dəp hawalə qilidu? Qeni, oylinip kərünglar, u dər wəqə mən bilən jəng qilqili bahənə izdəydu, dedi. **8** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi Elixə Israilning padixahıning öz kiyimlirini yirtkinini angliqanda, padixahqə adəm əwitip: Nemixqə öz kiyimliringni yirtting? U kixi hazir bu yərgə kəlsun, andin u Israilda bir pəyoqəmbər bar ikən dəp bilidu, dedi. **9** Naaman atlıri wə jəng hərəwisi bilən kelip, Elixaning əyining ixiki aldida tohtidi. **10** Elixə bir həwərqini mangdurup Naamanqə: — Berip İordan dəryasida yəttə qətim yuyunup kəlgin; xundak qilsang ətliring əsligə kelip pakiz bolisən, dedi. **11** Lekin Naaman aqqiklinip yenip kelip: — Mana, u qoqum qikip, mening bilən kərixidu, ərə turup Hudasi Pərwərdigarning namiqə nida qilip, [yara] jayning üstidə qolini silkip, mahaw

kesilini saqaytidu, d p oylap kalg nidim. **12** Dəməxkning dəryaliri, yəni Abarna bilən Farpar [dəryasining suliri] Israilning h mm  suliridin yahxi  m smu? Mən ularda yuyunsam pakiz bolmamdim? — dedi. U kattik  z z plinip burulup yoləja qikti. **13** Lekin uning hizmatkarliri uning kəxiəja berip: — I atam, əgər p y j mb r siligə e jir bir ixni tapil jan bolsa, kilmasmidila? Undak boljan y rd , u siligə su ja q x p yuyunup, pakiz bolisila, deg n bolsa xundak kilmamla? — deyixti. **14** Xunga u q x p, Hudaning adimining s zig  bina n Iordan d ryasida y tt  ketim q m ldi. Xuning bil n uning eti paklinip, kiqik balining etid k bolup saqaydi. **15** Xuning bil n u barliq h mrahliri bil n Hudaning adimining k xi ja kaytip kelip, uning aldida turup: — Mana  mdi pütkül y r y zid  Israildin baxka y rd  Huda yok ik n, d p bilip y ttim;  mdi hazir, öz k min ngdin bir sow jatni qəbul qiləin, dedi. **16** Lekin Elix : Mən hizmitid  turuwatqan P rw rdigarning hayati bilən k s m kilmənki, heq nemini qəbul qilmasm n, dedi. [Naaman] tola qing turuwalsimu, heq qəbul kilmidi. **17** Andin Naaman mundak dedi: —  g r qəbul kilmisang, k min ngg  topidin ikki keqir y k berilsun; q nki kəminəng bundin keyin Pərwərdigardin baxka heqkandak ilahlar ja k yd rm  kurbanliq yaki inakliq kurbanliqini k lt m ydu. **18** Lekin P rw rdigar k min ngning xu bir ixini k q r m qil jay: oqjamning  zi Rimmonning buthanis ja s jd  qilmak  q n kirg nd , mening kolum ja yələnsə mən Rimmonning buthanisida tiz p ks m, muxu amalsiz tiz p kkinim  q n P rw rdigar mən k min ngni k q rg y,

dedi. **19** Elixaning uning: — Sən aman-hatirjəmlitkə kətkin, dedi. U uningdin ayrilip azoqinə yol mangdi. **20** Lekin Hudaning adimi Elixaning hizmətkari Gəhəzi kənglidə: — Mana, u Suriyəlik Naaman elip kəlgən nərsiliridin oqjam heqnemini almay, uni bikar kətküzüwetiptu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, mən uning kəynidin yügürüp berip, uningdin azrak bir nərsə alay, dəp oylidi. **21** Xuni dəp Gəhəzi Naamanning kəynidin bardı. Naaman bir kimning kəynidin yügürüp keliwatqinini kərüp, hərwisidin qüxüp uning aldioğa berip: Həmmə ix tinqlikmu? — dəp soridi. **22** U: — Tinqlik, — dedi, — əmma oqjam meni mangdurup: Mana əmdi Əfrayim taqlıqıdın pəyoqəmbərlərnin xagirtliridin ikki yigit kəximəyə kəldi. Bularəyə bir talant kümüx bilən ikki kixlik kiyim bərsilə, dəp eytti, — dedi. **23** Naaman: — Ikki talant kümüxni qəbul qiləqin, dəp uni zorlap ikki talant kümüxni ikki haltioğa qegip, ikki kixilik kiyimni qikirip bərdi. Bularni Naaman oqulamiridin ikki yigitkə yüdküzdi; ular Gəhəzining aldida bularni kətürüp mangdi. **24** U turoqan dənggə yətkəndə bularni ularning qolliridin elip əyigə tikip kəydi; andin bu adəmlərnı kətküzüwətti. **25** Andin u oqjisining aldioğa kirip turdi. Elixaningdin: — I Gəhəzi, nəgə berip kəlding? — dəp soridi. U jawab berip: Qulung heqyərgə barmidi, — dedi. **26** Elixaning: — Məlum bir kixi hərwisidin qüxüp, kəynigə yenip, sening aldingəyə kəlgəndə, mening roqim xu qəşdə sening bilən birgə barəqan əməsmu? Bu kixilə kümüx bilən kiyim, zəytun baqliri bilən üzümzarlar, qoy bilən kala, malaylar bilən kənzəklərnı qəbul qilidioqan wəqitmu? **27** Lekin

hazir Naamanning mahaw kesili sanga həm nəslinggə m ngg g  qarplixidu, — dedi. Xuning bilən u Elixaning k xidin qikkanda kardək aq bolup qaldi.

6 P yo amb rl rning xagirtliri Elixao a: — Mana bizg  sening aldingda turuwatqan yerimiz tar k ldi. **2** Iordan dəryasining boyio a berip, h rbirimiz birdin ya aq elip, xu y rd  turidio ano a bir turalo u  y yasayli, — dedi. — Beringlar, d p jawab b rdi u. **3** Ularning biri y n : — Iltipat kilip kəminiliring bilən birgə baroşin, dedi. U: — Bill  baray, dedi. **4** U ular bilən mangdi. Ular Iordan d ryasio a berip, d r h kesixkə baxlidi. **5** Lekin ularning biri d r h kesiwatqanda paltining bexi suo a q x p k tti. U warkirap: — Way o ojam, bu  tn  alo an palta idi, dedi. **6** Hudaning adimi: N g  q xti, d p soridi. U q xk n y rni kərsitip b rdi. U bir xahni kesip, uni suo a taxliwidi, Paltining bexi ləyləp qikti. **7** U: Uni qolungo a aloşin, dewidi, u kixi qolini uzutup uni tutuwaldi. **8** Suriy ning padixah  Israil bilən j ng kiliwatatti. U  z hizm tkarliri bilən məslihətlixip, palanqi-pokunqi y rd  bargah tikimən, d p bekit tti. **9** Hudaning adimi Israilning padixahio a h w r  witip: — Sən palanqi-pokunqi y rg  berixtin e tiyat kiloşin, q nki Suriyl r u y rg  q xm kqi, dedi. **10** U waqitlarda Israilning padixah  Hudaning adimi  zig  kərsətkən jayo a adəm əwətip u y rdiki adəmlirigə e tiyat kilixni agahlandurdi. Bundak ix birqanqə ketim boldi. **11** Buning səwəbidin Suriy ning padixah  k nglid  kattik aqqiklinip,  z hizmətkarlarini qakirip ulardin: — Arimizdin kimning Israilning padixah  t ripid  turidio anlikini manga kərsitip b rm msil r?! —

dəp soridi. **12** Lakin hizmətkarlırining biri: — I oʻojam padixah undak əməs; bəlki Israilda turidioʻan Elixə degən pəyoʻəmbər sən yatqan hujrangda qiləʻan səzliringni Israil padixahioʻa eytip beridu, — dedi. **13** U: Berip uning nədə ikənlikini paylap kelinglar, mən adəm mangdurup uni tutup keləy, dedi. Ular: — U Dotan xəhiridə ikən, dəp həwər qildi. **14** Xuning bilən u xu yərgə atliklar, jəng hərəwiliri wə zor bir qoxunni mangdurdi. Ular keqisi yetip kelip xəhərni qorxiwaldi. **15** Hudaning adimining maliyi səhərdə turup qiqsa, mana, bir atliklar wə jəng hərəwiliri qoxuni xəhərni qorxiwaləʻanidi. Malay uningəʻa: Apla, i oʻojam, qandak qilarmiz? — dedi. **16** Lakin u: Qorqmioʻin; mana biz bilən birgə boləʻanlar ular bilən birgə boləʻanlardin kəptur, dedi. **17** Əmdi Elixə dua qilip: I Pərwərdigar, malayimning kəzlrini kərələydiəʻan qilip aqkaysən, dedi. U waqitda Pərwərdigar yigitning kəzlrini aqti wə u əyni əhwalni kərdi; mana, pütkül taʻol Elixani qəridəp turoʻan yalkunluk at wə jəng hərəwiliri bilən toləʻanidi. **18** Suriylər qüxüp u tərəpkə kəlgəndə, Elixə Pərwərdigarəʻa dua qilip: Bu həlkni korluk bilən urəʻin, dedi. Xuning bilən U Elixaning tiliki boyiqə ularni korluk bilən urdi. **19** Elixə ularəʻa: Bu [silər izdigən] yol əməs wə [silər izdigən] xəhər əməs; mening kəynimdin əgixinglar, silərni silər izdigən adəmning qəxiəʻa baxlap baray, dəp ularni Samariyəgə baxlap bardı. **20** Wə xundak boldiki, ular Samariyəgə kirgəndə Elixə: I Pərwərdigar, ularning kəzlrini kərələydiəʻan qilip aqkaysən, dedi. Pərwərdigar ularning kəzlrini aqti; wə mana, ular Samariyəning otturisida turatti. **21**

Israilning padixahi ularni kergandə Elixadin: I atam, ularni ɵltürüwetəymu? Ular ni ɵltürüwetəymu? dəp soridi. **22** U: — Sən ularni ɵltürmə; hətta ɵzüng kiliq wə okyaying bilən əsir kılınliringni ɵltürməydiqan yərdə, bularni ɵltürüxkə bolamti? Əksiqa, ularning aldioqa nan, su koyoqin; xuning bilən ular yəp-iqip ɵz oqjisioqa yenip kətsun, dedi. **23** Xundak kılıp, u ularoqa qong ziyapət bərdi; ular yəp-iqip bolqandin keyin, andin ularni yoloqa saldi. Ular oqjisining yenioqa kaytti. Xuningdin keyin Suriyədin bulangqilar xaykiliri Israilning zeminiqoqa kayta besip kirmidi. **24** Keyin xundak boldiki, Suriyəning padixahi Bən-Hədad pütkül qoxunini yioqıp Samariyəni muhasirigə aldi. **25** Xuning bilən Samariyədə zor aqarqilik boldi. Ular uni xunqə uzun qamal kıldiki, bir exək bexi səksən xəkəl kümüxkə, wə kəptər mayıqining bir qinisining təttin biri bəx xəkəl kümüxkə yaraytti. **26** Israilning padixahi sepilning üstidin ɵtkəndə, bir ayal uningoqa: I oqjam padixah, yərdəm bərginə! dəp pəryad kətürdi. **27** U: Əgər Pərwərdigar sanga yərdəm bərmisə, mən sanga qandak yərdəm kılay? Ya hamandin ya üzüm kəlqikidin yərdəm tepilamdu?, — dedi. **28** Padixah əmdi uningdin yənə: Nəmə dərding bar? dəp soridi. U: Mana bu hotun manga: Oqlungni bərgin, biz uni bögün yəyli. Ətə bolsa mening oqlumni yəymiz, dedi. **29** U waqıtta biz mening oqlumni kaynitip pixurup yeduk. Ətisi mən uningoqa: Əmdi sən oqlungni bərgin, uni yəyli desəm, u ɵz oqlini yoxurup koydi, — dedi. **30** Padixah ayalning səzini anglap kiyimlirini yirtip-yirtiwətti. U sepilda ketiwatqanda, hək uning kiyimining iqigə, yəni

etigə bəz kiygənlikini kərüp qaldı. **31** [Padixah]: — Əgər Xafatning oqılı Elixaning bexi bügün tenidə qalsa, Huda mening beximni alsun wə uningdinmu artuq jazalisun! — dedi. **32** Əmma Elixə öz öyidə olturatti; aqsakallarmu uning bilən billə olturoqanidi. Padixah uning aldiqə bir adəmni mangduroqanidi. Lekin u həwərqi u yərgə yetip barmayla, Elixə aqsakallarqə: — Mana bu jallatning balisining beximni aloqili adəm mangduroqanliqini kərdünglarmu? Əmdi həwərqi kəlgəndə ixikni qing takap iqidin tiriwelinglar. Mana uning kəynidin kəlgən oqojisining kədimining awazi angliniwatmamdu? — dedi. **33** U ular bilən səzlixiwatqanda, mana həwərqi uning kəxiqə qüxüp kelip: «Padixah: «Mana bu balayi'apətning əzi Pərwərdigar tərripidin kəldi; mən zadi nemə dəp Pərwərdigarqə yənə ümid baqliyalarmən?» dəydu, dedi.

7 Elixə: Pərwərdigarning səzini anglanglar! Pərwərdigar mundak dəydu: — Ətə muxu wəqitlarda Samariyəning dərwasisida bir halta aq un bir xəkəlgə wə ikki halta arpa bir xəkəlgə setilidu, — dedi. **2** Əmma padixah belikini tutup mangoqan qoxun əməldari bolsa, Hudaning adimigə: Mana, hətta Pərwərdigar asmanqə tünqlük aqsimu, undak ixning boluxi mumkinmu?! dedi. U: — Sən öz kəzüng bilən kərisən, lekin xuningdin yeməysən, dedi. **3** Əmdi dərwasining tüwidə tət mahaw kesili bar adəm olturatti. Ular bir-birigə: Nemə üqün muxu yərdə əlümnü kütüp olturimiz? **4** Xəhərgə kirəyli desək, xəhərdə aqarqilik boləqaqqa, u yərdə əlimiz; bu yərdə oltursaqmu əlimiz. Qopup Suriylərnin ləxkərgahiqə ketəyli. Ular bizni ayisa tirik qalimiz; bizni əltürəyli

desə əlimiz, halas, — deyixti. **5** Xuni dəp ular kəqkurun Suriylərnin ləxkərgahioja baroili qopti. Ləxkərgahining kexioja yetip kəlgəndə, mana heq kixi yok idi. **6** Qünki Pərwədigar Suriylərnin ləxkərgahioja jəng hərwiliri, atlar wə zor qong koxunning sadasini anglatkanidi. Xuni anglap ular bir-birigə: Mana, Israilning padixahı bixək Hittiylərnin padixahlırini wə Misirliklərnin padixahlırini üstimizgə hujum kıləjili yalliwaptu, deyixti; **7** kəqkurun kəzəjilip qedirlirini, at bilən exəklirini taxlap ləxkərgahni xu peti kəyup, əz janlırini kətquzux üqün bədər kaqkanidi. **8** Mahaw kesili bar adəmlər ləxkərgahning yenioja kelip, bir qediroja kirip, yəp-iqip uningdin kümüx bilən altunni wə kiyimlərni elip yoxurup kəyuxti. Andin ular yenip kelip, yənə bir qediroja kirip u yərdiki oljinimu elip yoxurup kəyuxti. **9** Andin ular bir-birigə: Bizning bundak kıləjinimiz durus əməs. Bügün kutluk həwər bar kündür, lekin biz tinmay turuwatimiz. Səhərgiqə kalsak bu yamanlik beximizə qüxidu. Uning üqün əmdi berip padixahning ordididikilərgə bu həwərnı yətküzəyli, dedi. **10** Xuning bilən ular berip xəhərnin dərwasidiki pasibanlarnı qakirip ularəja: Biz Suriylərnin ləxkərgahioja qiksak, mana heqkim yok ikən, hətta adəmnin xəpəsimu yoktur; bəlki atlar baqlaklik, exəklər baqlaklik bolup, qedirlər əyni peti turidu, dedi. **11** Dərwasidiki pasibanlar xu həwərnı towlap elan kılıp, padixahning ordioja həwər yətküzdi. **12** Padixah keqisi kəpup hizmətkarlırioja: — Mən Suriylərnin bizgə nemə kılmaqı boləjinini silərgə dəp berəy. Ular bizning aqarqilikta kələjinimizni bilip,

ləxkərgahdin qikqip dalada məkünüwelip: — Israillar xəhərdin qiksa, biz ularni tirik tutup, andin xəhərgə kirələymiz, deyixkən gəp, dedi. **13** Hizmətkarlıridin biri jawab berip: — Birnəqə kixini xəhərdə qalojan atlardin bəxni elip (ularning aqiwiti bu yərdə qalojan Israilning barlıq kixiliriningkidin, hətta həlak boləjanlarningkidin bəttər bolmaydu!), ularni kərüp kelixkə əwətəyli, dedi. **14** Xuning bilən ular ikki jəng hərwise bilən ularəja qatidojan atlarni təyyar qildi. Padixah ularni Suriylərnin qoxunining kəynidin əwətip: — Berip əhwalni kərüp kelinglar, dəp buyrudi. **15** Bular ularning izidin İordan dəryasioiqə qoqlap bardı; wə mana, pütkül yol boyi Suriylər aldirap qaqqanda taxliwətkən kiyim-keqək wə hərhil əswab-üskünilər bilən tolojanidi. Əqlilər yenip kelip padixahqa xuni həwər qildi. **16** U wəqıtta həlk qikqip Suriylərnin ləxkərgahdin oljilarni talidi; xuning bilən Pərwədigarning eytkən səzidək, bir halta aq un bir xəkəlgə, ikki halta arpa bir xəkəlgə setildi. **17** Əmdi padixah bilikini tutup mangojan həliki əməldarni dərwazini baxkuruxka təyinləp qoyəjanidi. Əmdi halayiq dərwazidin [etilir qikqanda] uni dəsəp-qəyliwətti wə xuning bilən u əldi. Bu ix padixah Hudaning adimini tutmaqqi bolup, uning aldioja barəanda, dəl Elixa eytkəndək boldi. **18** Xuning bilən Hudaning adimi padixahqa eytkən xu səz əməlgə axuruldi: «Ətə muxu wəqıtlarda Samariyəning dərwazisida ikki halta arpa bir xəkəlgə wə bir halta aq un bir xəkəlgə setilidu». **19** Əmma həliki əməldar Hudaning adimigə: — «Mana, hətta Pərwədigar asmanəja tünqlük aqsimu, undaq bir ixning boluxi mumkinmu?!» degənidi.

U: — «Sən öz көzüng bilən көrisən, lekin xuningdin yeməysən», degənidi. **20** Uningoşa həm dəl xundak boldi; qünki həlk uni dərwarzida dəssəp ɵltürgənidi.

8 Elixə ɵzi oqlini tirildürgən ayaloşa nəsihət kilip: — Sən wə ɵz ɵydikiliring bilən berip, kəyərdə olturoşudək jay tapsang, u yərdə turoşin; qünki Pərwərdigar: — Aqarqilik bolsun, dəp bekitti. Bu aqarqilik zeminda yəttə yiloşiqə tügiməydu, dedi. **2** Xuning bilən u ayal Hudaning adimi eytkandək ɵz ɵydikiliri bilən berip, Filistiylərnin yurtida yəttə yiloşiqə turdi. **3** Wə xundak boldiki, yəttə yil ɵtkəndə, ayal Filistiylərnin yurtidin yenip kəldi; u padixahın ɵyi bilən zeminini ɵzigə kayturup berixni iltimas kiləşili bardı. **4** Xu waqıtta padixah Hudaning adiminin hizmətkari Gəhazi bilən sɵzlixip uningosa: — Elixə kiləşan həmmə uluş ɵməllərnı manga bayan kilip bərgin, dəwatatti. **5** Wə xundak boldiki, u padixahka Elixaning kəndək kilip bir ɵlükni tirildürgənlikini dəp beriwatqanda, Elixə oqlini tirildürgən xu ayal padixahın ɵz ɵyi wə zeminini kayturup berixni iltimas kiləşili kəldi. Gəhazi: — I padixah oşojam, mana, bular mən eytkən ayal wə Elixə ɵlümdin tirildürgən oşli dəl xu, dedi. **6** Padixah ayaldin soriwidi, u xu wəkəni uningosa dəp bərdi. Xuning bilən padixah bir aşwatni bəşgiləp: — Uning həmmə təllukatlırını yandurup bərgin wə xuningdək ɵz yurtidin kətkən kündin tartip bu waqıtkişiqə yeridin qikқан hşulning barlık kirimini uningosa bərgin, dedi. **7** Əmdi Elixə Suriyənin padixahı Bən-Hadad kesəl yatqınida Dəməşkkə kəldi. Padixahka: Hudaning adimi bu yərgə kəldi, dəp həwər berildi. **8** Padixah Həzaəlgə: — ɵzüng bir

sowōja elip, Hudaning adimining aldioja berip uning bilən kərüxüp, u arqılık Pərwərdigardin mening toqramda: «U bu kesəldin sakiyamdu, sakaymaydu» dəp soriojin, — dedi. **9** Xuning bilən Hazaəl uning bilən kərüxüxkə bardı. U əzi bilən Dəməxktiki hərhil esil mallardin kırık tögə sowōja elip, uning aldioja berip: «Ooqlung Suriyəning padixahı Bən-Hadad meni əwətip, bu kesəldin sakiyimənmü, sakaymaymənmü?» dəp soraydu, — dedi. **10** Elixə uningōja: — Berip uningōja: — Qoqum sakiyisən, dəp eytkin. Ləkin Pərwərdigar mənə qandakla bolmisun u qoqum əlidu, dəp wəhij kildi, dedi. **11** Hudaning adimi taki Hazaəl hijil bolup kətküqə uningōja tikilip qarap turdi, andin Hudaning adimi yioqlaxka baxlidi. **12** Hazaəl: — Ojojam nemixka yioqlayla! dəp soridi. U: — Mən sening Israillaroja kilidiojan yaman ixliringni bilimən; qünki sən ularning qorojanlirini kəydürüp, yigitlirini kiliq bilən əltürüp, uxxak balilirini qerüp taxlap, hamilidar ayallirining qarnini yeriwetisən, dedi. **13** Hazaəl: — Mənki ittək bir kulung nemə idim, undak uluq ixlarni kilalamtim? Elixə: — Pərwərdigar mənə sening Suriyəning padixahı bolidiojanliqingni məlum kildi, dedi. **14** U Elixəning kexidin qikip oqjisining yenioja bardı. Bən-hadad uningdin: — Elixə sənə nemə dedi, dəp soridi. U: — U mənə silining toqrilirida, qoqum sakiydu, dəp eytti, dedi. **15** Ətisi Hazaəl bir parqə bəzni elip, suqə qilap padixəning yuzini ətti. Xuning bilən u əldi; wə Hazaəl uning ornida padixə boldı. **16** Israilning padixahı, Ahabning oqli Yoramning səltənitining bəxinqi yilida, Yəhoxafat tehi Yəhudaning padixahı wəktida,

Yəhoxafatning oqli Yəhoram Yəhudaning padixahi boldi. **17** U padixah bolqanda ottuz ikki yaxta bolup, Yerusalemda səkkiz yil səltənət qildi. **18** U Ahabning jəməti qiloqandək Israil padixahlrining yolida yürdi (qünki uning ayali Ahabning qizi idi); u Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qildi. **19** Lekin Pərwərdigar Dawutqa: — Sening bilən oqulliringoqa «mənggü əqməydiqan qiraq» berimən degən wədisi tūpəylidin u Yəhudani harab qilixni halimidi. **20** Uning künliridə Edom Yəhudaning idarə qilixioqa isyan kətürüp, azad bolup əz aldioqa bir padixahlik tiklidi. **21** Xuning bilən Yoram həmmə jəng hərwiliri bilən yoloqa qikip Zair xəhirigə etti. U keqisi ornidin turup, özini wə jəng hərwilirining sərdarlrini qorxiwalqan Edomlaroqa hujum qilip, ularni məqlup qildi; lekin ahirida [Yəhuda] ləxkərliri əz öylirigə keqip kətti. **22** Xuning bilən Edomlar Yəhudaning həkümranlikidin bügüngiqə azad boldi. U waqıtta Libnahmu isyan kətürüp azad boldi. **23** Əmdi Yoramning baxqa ixliri həm qiloqlirining həmmisi bolsa «Yəhuda padixahlrining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **24** Yoram əz atabowilirini arisida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»də atabowilirining yenida dəpnə qilindi. Oqli Ahaziya uning ornida padixah boldi. **25** Israilning padixahi, Ahabning oqli Yoramning səltənitining on ikkinqi yili, Yəhuda padixahi Yəhoramning oqli Ahaziya Yəhudaqo padixah boldi. **26** Ahaziya padixah bolqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda bir yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Ataliya idi; u Israil padixahi Omrining qizi idi. **27** [Ahaziya] Ahabning jəmətining yolida yürüp Ahabning

jəməti kıləqandək, Hudaning nəziridə rəzil boləjanni kildi; qünki u Ahabning küy'ooli bolup uningəja həmjəmət idi. **28** Ahabning ooli Yoram Suriyəning padixahı Hazaəl bilən Gileadtiki Ramotta soxuxkanda Ahaziya uningəja həmdəmlixip soxuxka qıkkanidi. Suriylər Yoramni zəhimləndürdi. **29** Yoram padixah Ramahda Suriyə padixahı Hazaəl bilən soxuxkanda Suriylərdin yegən zəhimni dawalitix üqün, Yizrəlgə yenip kəldi. Ahabning ooli Yoram kesəl boləjaqqa, Yəhudaning padixahı, Yəhoramning ooli Ahaziya uni yokliqili Yizrəlgimu bardi.

9 Elixə pəyojəmbər pəyojəmbərlərnin xagirtliridin birini qakirip, uningəja: — «Belingni baqlap bu may qaqisini qolungəja elip, Gileadtiki Ramotka barəjin. **2** U yərgə barəjanda Nimxining nəwrisi, Yəhəxafatning ooli Yəhuni tepip, əyigə kirip, uni əz buradərliri arisidin ornidin turoquzup, iqqiriki əygə baxlap kir. **3** Andin qaqidiki mayni bexioja quyup: Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən seni Israiləja padixah boluxka məsih kildim, degin; xuni dəp bolupla ixikni eqip, keqip qıqqin, həyal bolma» — dedi. **4** Xuning bilən xu yax pəyojəmbər yigit Gileadtiki Ramotka bardi. **5** U yərgə kəlgəndə, mana, koxunning sərdarliri u yərdə olturatti. U: — I sərdar, sanga bir səzüm bar, dedi. Yəhu: — Qaysimizəja? — dəp soridi. U: — Sanga, i sərdar, dedi. **6** U qopup əygə kirdi. Yigit bexioja mayni quyup uningəja mundak dedi: Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən seni Pərwərdigarning həlkiyə, yəni Israiləja padixah boluxka məsih kildim. **7** Sən əz oqojang Ahabning

jəmətini yokitisən; çünki öz kullirim pəyoqəmbərlərləning keni üçün və Pərwərdigarning həmmə kullirining keni üçün Yizəbəldin intikam alay. **8** Ahabning pütkül jəməti yokilidu; Ahabning jəmətidin Israildiki həmmə ərkəklərnı hətta ajiz yaki meyip bolsun həmmisini həlak kəlimən. **9** Mən Ahabning jəmətini Nibatning oqlı Yəroboamning jəmətidək və Ahiyahning oqlı Baaxaning jəmətidək yok kəlimən. **10** İtlar Yizəbəlnı Yizrəldiki xu parqə yərdə yəydu. Həqkim uni dəpnə kəlmaydu». Xuni dəp bolupla yigit ixikni eqip kəqip kətti. **11** Yəhu öz oqjisining hizmətkərlirining kexioqə yenip qikqanda, ular uningdin: — Həmmə ix tinqlikmu? Bu təlwə seni nemə ix bilən izdəp kəptu? — dəp soridi. U ularoqə: Silər xu kixi və uning səpsətəlrini bilisilər, — dedi. **12** Ular: Yaloqan eytma! Bizgə dəp bərginə! dewidi, u: — U manga mundək-mundək dəp, Pərwərdigar mundək dəydu: — «Seni Israilning üstidə padixah boluxkə məsih kəldim» dəp eytti — dedi. **13** Xuning bilən ularning həmmisi tonlirini selip, pələmpəydə yeyip uningəqə payandaz kəldi. Ular kanay qelip: «Yəhu padixah boldi!» dəp jakarlaxti. **14** Xuning bilən Nimxining nəwrisi, Yəhəxafatning oqlı Yəhu Yoramni kəstliməkqi boldi. U waqıtta Yoram bilən barlik Israilar Gileadtiki Ramotta turup, u jayni Suriyəning padixahı Həzaəlning hujumidin muhəpizət kəliwatatti. **15** Əmdi Yoram padixah Suriyəning padixahı Həzaəl bilən soquxkənda Suriylərdin yegən zəhmidin sakiyix üçün Yizrəlgə yenip kəlgənidi. Yəhu bolsa [əzigə əgəxkənlərgə]: Silərgə layik kərünsə, Yizrəlgə berip həwər bərgüdək həqkimni xəhərdin kaqurmanglar, degənidi. **16** Yəhu bir jəng hərwisini

həydəp Yizrəəlgə bardi, qünki Yoram u yərdə kesəl bilən yatқанidi (Yəhudaning padixahı Ahaziya Yoramni yokliojili qüxüp kəlgənidi). **17** Əmdi kəzətqi Yizrəəlning munarida turup, Yəhu qatarlıq bir top adəmlərni kərđi. U: «Bir top adəmlərni kərdum» dedi. Yoram: Bir atlıq kixini ularning aldioja əwətinglar, u ulardin: — Həmmə ix tinqlikmu? — dəp sorisun, dedi. **18** Xuning bilən atlıq bir kixi ularning aldioja berip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhu: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilən nemə karing? Burulup mening kəynimdin mang, — dedi. Kəzətqi [padixahka] həwər berip: — Həwərqi ularning kexioja bardi, lekin kaytip kəlmidi» — dedi. **19** Xuning bilən u yənə bir atlıq kixini mangdurdı. U ularning aldioja berip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhu: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilən nemə karing? Burulup mening kəynimdin mang, dedi. **20** Kəzətqi [padixahka] həwər berip: — Həwərqi ularning kexioja bardi, lekin kaytip kəlmidi. Əmdi ularning hərwa həydixi Nimxining oqlı Yəhuning həydixidək ikən, qünki u təlwilərqə həydəydu, dedi. **21** Yoram: — Hərwi kətinglar, dəp buyruwidi, uning jəng hərwisini kətip təyyarlidi. Andin Israilning padixahı Yoram bilən Yəhudaning padixahı Ahaziya, hərbi öz jəng hərwisioja olturup, Yəhuning aldioja berixka qikti; ular uning bilən Yizrəəllik Nabotning etizlikida uqraxti. **22** Yoram Yəhuni kərgəndə, «I Yəhu, həmmə ix tinqlikmu? dəp soridi. U: — Anang Yizəbəlning kıləjan buzukqilikliri wə jadugərliki xunqə jik tursa, kəndakmu tinqlik bolidu?! — dedi. **23** Xuning bilən Yoram hərwi yandurup Ahaziyaqə: «I

Ahaziya, asiylik!» d p warkirap b d r kaqti. **24** Y hu okyasini kolioqa elip, ok selip Yoramning [k yni t ripidin] uning ikki m risining arilikidin atti. Ya oki uning y rikidin texip qikti w  u  z hərwisioqa yikilip q xti. **25** Y hu  z yenediki  m ldari Bidkaroqa: Uni elip Yizr ellik Nabotning etizlikioqa taxliojin. Yadingda bolsunki, mən bilən sən uning atisi Ahabning kəynidin bill  mangotanda, Pərwədigar uning tootrisida mundak bir h k m-wəhiyni eytkan: — **26** «Mən tünügün Nabotning k ni bilən uning ootullirining k nini k rd m, d ydu Pərwədigar: Mana bu [kan kərzini] d l bu etizlikta sanga yandurimən, d ydu Pərwədigar».  mdi Pərwədigarning xu s zi boyiqə, uni elip xu y rg  taxliojin, — dedi. **27** Y hudaning padixahi Ahaziya buni k rg nd  «Baotdiki rawak yoli» bilən kaqti. Lekin Y hu uning kəynidin kootlap: «Uni etinglar!» d p buyruwidi, ular uni Ibleamning yenida, Gur egizlikigə qikk n yolda atti. U M giddoosiq  keqip u y rd   ldi. **28** Xuning bilən uning hizm tkarliri uning jəsitini j ng hərwisioqa selip, Yerusalemoqa elip berip, «Dawutning x hiri»də ata-bowilirining yenioqa  z kəbrisidə d pn  kildi **29** (Ahabning ootli Yoramning s lt nitining on birinji yilida Ahaziya Y hudoqa padixah bolotanidi). **30** Y hu  mdi Yizr elg  k ldi, Yizəbəl xuni anglap k zlidirig  sürmə s r p, qaqlirini tarap, derizidin qarap turatti. **31** Y hu dərwazidin kirg nd  u uningotqa: I Zimri,  z ootjangning katili, h mm  ix tinqlikmu? — d p soridi. **32** Y hu bexini k t r p, derizig  qarap turup: — Mən tərəptə turidiotan kim bar? d p soriwidi, ikki- q aotwat derizidin uningotqa karidi. **33** U: Xu ayalni təwəngə taxlanglar,

deyxigila, ular uni təwəngə taxlidi. Xuning bilən uning keni həm tamo a həm atlaroğa qeqildi. U uni atlirio a d ssitip üstidin  t p k tti. **34** Andin u  yg  kirip y p-iqkəndin keyin: Bu ləniti ayalning jəsitini təkxürüp, uni d pn  kilinglar. Q nki nemila bolmisun u padixahning m likisidir, dedi. **35** Lekin ular uni d pn  kiliwet yli d p beriwidi, uning bax səngiki, ayaqliri w  k lining alkinidin baxka heq yerini tapalmidi. **36** Ular yenip kelip bu h w rni uningo a deg nd  u: — Bu ix P rw rdigar  z kuli Tixbilik Iliyas arkilik eytkan munu s zining  m lg  axuruluxidur: — «Itlar Yizr eldiki xu parq  y rd  Yizəbəlning g xini y ydu. **37** Yizəbəlning  l ki sirtta, Yizr eldiki xu parq  y rd  k o d k yeyilip ketidu w  xuning bilən heqkim: «U Yizəbəl ik n» deyəlməydu» — dedi.

10  mdi Samariy d  Ahabning yətmix o qli bar idi. Y hu hətlərni yezip Samariy g , yəni Yizr eldiki  m ldar-aksakallaro a w  Ahabning j m tidiki pasibanlaro a  w tti. H tl rd  mundaq deyildi: — **2** «Silər bilən bill  o janglarning o qulliri, j ng harwiliri bilən atlar, korolanlik x h r w  sawut-korallarmu bardur; xundaq bolo andin keyin bu h t sil rg  təgkəndə, **3**  z o janglarning o qulliridin  ng yahxisini tallap,  z atisining t htig  olturoquzup, o janglarning jəməti  q n soquxka qi inglar!». **4** Lekin ular d kk -dükkigə q x p intayin korquxup: Mana ikki padixah uning aldidida put tir p turalmio an y rd , biz kandaqmu put tir p turalaymiz? — deyixti. **5** Xuning bilən orda bexi, x h r baxliki, aksakallar bilən pasibanlar Yəhuoğa h w r

yatküzüp: Biz sening kulliringmiz; sən hərnemə buyrusang xuni kilingiz; heqkimni padixah kilmaymiz. Sanga nemə muwapik kərünsə xuni kıləjin, dəp eytti. **6** Yəhu ikkinji hətni yezip, həttə: — «Əgər mən tərəptə bolup, mening səzlirimgə kirixkə razi bolsanglar öz oyojaglarning oşullirining baxlirini elip, ətə muxu waqıtta Yizrəəlgə, mening keximoğa ularni kəltürünglar. Əmdi padixahning oşulliri yətmix kixi bolup, əzlrini baqqan xəhərning uluşlirining kexida turatti. **7** Hət ularoğa təgkəndə ular xahzadilərnı, yətmixəylənnıng həmmisini ɵltürüp, baxlirini sewətlərgə selip, Yizrəəlgə Yəhuoğa əwətti. **8** Bir həwərqi kelip Yəhuoğa: Ular xahzadilərnıng baxlirini elip kəldi, dəp həwər bərgəndə, u: Ularnı ikki dəwə kılıp, dərwazining aldidə ətə ətigəngiqə koyunglar, dedi. **9** Ətigəndə u qikip, u yərdə turup pütkül halayikqa: Silər bigunaşsilər; mana, mən əzüm oyojamoğa kəst kılıp unı ɵltürdüm; lekin bularnıng həmmisini kim qepip ɵltürdi? **10** Əmdi xuni bilinglarki, Pərwərdigarnıng heq səzi, yəni Pərwərdigar Ahabning jəməti tooqrisida eytkinidin heqbir səz yərdə kəlmaydu. Qünki Pərwərdigar Əz kuli Iliyas arkilik eytkinioğa əməl kildi, — dedi. **11** Andin keyin Yəhu Yizrəəldə Ahabning jəmətidin kəloqanlarning həmmisi, unıng tərıpidiki barlik ərbablar, dost-aşıniliri wə kahinlirini heq kimni kəldurməy ɵltürdi. **12** Andin u ornidin turup, Samariyəgə bardı. Yolda ketiwetip «padiqlaroğa təwə Bəyt-Əkəd»kə yətkəndə **13** Yəhu Yəhuda padixahi Ahaziyanıng kərindaxliri bilən uqraxtı. U ulardin: Silər kim? — dəp sorıdı. «Ahaziyanıng kərindaxliri, padixahning oşulliri wə

hanixning oqulliridin hal soriqili barimiz, dedi. **14** U: Ularni tirik tutunglar! döp buyrudi. Andin adamliri ularni tirik tutti, andin hëmmisini Bëyt-Əkädning kudukining yenida öltürüp, ularning heq birini qoymidi. Ular jëmiy kirik ikki adëm idi. **15** U u yërdin ketip baroqanda uning aldioqa qikqan Rëkabning oqli Yëhonadabqa yolukti. U uningqa salam kilip: Mening kënglüm sanga sadik boloqandëk, sening kënglüngmu manga sadikmu? — dedi. Sadik, dedi Yëhonadab. Yëhu: — Undak bolsa qolungni manga bërgin, dedi. U qolini beriwidi, Yëhu uni jëng harwisioqa elip qikip, öz yenida jay berip **16** uningqa: Mën bilën berip, Përwërdigarqa boloqan kizojinlikimni kërgin, dedi. Xuning bilën u uni jëng harwisioqa olturoquzup hëydöp mangdi. **17** U Samariyëgë këlgändë Ahabning jëmätidin Samariyädë qaloqlarning hëmmisini kirip tügätküqä öltürdi. Bu ix Përwërdigarning Iliyaska eytkän sëzining ëmëlgä axuruluxi idi. **18** Andin Yëhu hëmmë halayikni yioqdurup, ularqa mundak dedi: — Ahab Baalning hizmitini az qiloqan, lekin Yëhu uning hizmitini köp kilidu. **19** Buning üqün Baalning barliq pëyojëmbërlirini, uning kullukida boloqlarning hëmmisi bilën barliq kahinlirini manga qakiringlar; heqkim qalmisun, qünki Baaloqa qong kurbanliq sunoqum bar; hërkim hazir bolmisa jenidin mëhrum bolidu, dedi. Lekin Yëhu bu ixni baalpërsëslërnü yokitix üqün hiyliyërlük bilën kilidi. **20** Xuning bilën Yëhu: Baaloqa has bir heyte bekitinglar, dewidi, ular xundak elan kilidi. **21** Yëhu pütkül Israiloqa tækliq äwëtkändë, barliq baalpërsëslër kældi; ulardin heqbiri këm qalmay kældi. Ular Baalning

buthanisoğa kirdi; xuning bilən Baalning buthanisi bu bexidin yənə bir bexioiqə liq toldi. **22** U [murasim] kiyimi begigə: Həmmə Baalpərəslərgə [ibadət] kiyimlirini əqikip bər, dewidi, u kiyimləni ularoğa əqikip bərđi. **23** Yəhu bilən Rəkabning oqlı Yəhənadab Baalning buthanisoğa kirip baalpərəslərgə: Təxxürüp bekinglar, bu yərdə Pərwərdigarning bəndiliridin heqbiri bolmisun, bəlki pəkət baalpərəslər bolsun, dedi. **24** Ular təxəkkür qurbanliqliri bilən köydürmə qurbanliqlarni ötküzgili kirdi. Yəhu səksən adimini texida qoyup ularoğa: Mən silərnin ilkinglaroğa tapxuroğan bu adəmlərdin birsi qolunglardin qeqip kətsə, jenining ornida jan berisilər, dedi. **25** Ular köydürmə qurbanliqni ötküzüp boluxioqıla, Yəhu orda pasibanliri wə sərdarlaroğa: Kirip ularni kətl qilip, heqkimni qikqili qoymanqlar, dəp buyrudi. Xuning bilən orda pasibanliri bilən sərdarlar ularni qiliq bisi bilən kətl qilip, əlükləni xu yərgə taxliwətti. Andin Baalning buthanisining iqkirigə kirip **26** but tüwrükləni Baalning buthanisidin elip qikip köydürüwətti. **27** Ular yənə Baalning tüwrük-həykilini qeqip, Baalning buthanisini yikitip uni bügüngə kədər həjəthanoğa aylandurdi. **28** Yəhu xu yol bilən Baalni Israil iqidin yok qildi. **29** Yəhu Nibatning oqlı Yəroboamning Israilni gunahqa putlaxturoğan gunahlıridin, yəni Bəyt-Əl bilən Dandiki altun mozay butliridin əzini yioqmidi. **30** Pərwərdigar Yəhuoğa: Sən obdan qilding; Mening nəzirimgə muwapik kəringinini ada qilip, Ahabning jəmətigə kənglumdiki həmmə niyətəni bəja qilip pütüzgining üqün, senin oqulliring tətinqi nəsligiqə Israilning təhtidə olturidu,

dedi. **31** Lekin Yəhu pütün kəlbidin Israilning Hudasi Pərwərdigarning muqəddəs qanunida mengixka kəngül bəlmidi; u Israilni gunahka putlaxturoqan Yəroboamning gunahlıridin neri turmidi. **32** Xu künlərdə Pərwərdigar Israilning zeminini kesip-kesip azaytixka baxlidi. Qünki Hazaəl İordan dəryasining məxriq tərpidin baxlap Israilning qegraliridin bəsüp ətüp ularoqa hujum kildi; u barlıq Gilead yurtini, Arnon jiləsinin yenediki Aroərdin tartip Gileadtin ətüp Baxanəiqə, Gad, Rubən wə Manassəhning barlıq yurtlirini ixəqal kildi. **34** Əmdi Yəhuning baxka əməlliri həm qiləlanlirininin həmmisi, jümlidin səltənətinin həmmə kudriti «Israil padixahlirininin tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **35** Yəhu öz ata-bowiliri arisida uhlidi wə Samariyədə dəpnə qilindi. Andin oqli Yəhoahaz uning ornida padixah boldi. **36** Yəhuning Israilning üstidə Samariyədə səltənət qiləqan waqti yigirmə səkkiz yil idi.

11 Əmdi Ahaziyaning anisi Ataliya oqlininin əlgininin kərgəndə, barlıq xah nəslini ətürüxkə qozəqaldi. **2** Lekin Yoram padixahning qizi, yəni Ahaziyaning singlisi Yəhoxeba ətürülüx aldidə turoqan padixahning oqullirininin arisidin Ahaziyaning oqli Yoaxni oqriləqə elip qiqip, uni wə inik anisini yastuq-kirlik ambirioqa yoxurup qoydi. Yoax xu yol bilən Ataliyadin yoxurup qelinip ətürülmidi. **3** Andin keyin [inik anisi] bilən Pərwərdigarning əyidə altə yiləiqə yoxurunup turdi. Xu waqitlarda Ataliya zeminda səltənət kildi. **4** Yəttinqi yili Yəhojada adəm əwətip Kariylar həm orda pasibanlirininin yüzbexilirini Pərwərdigarning əyigə qaqirtip kelip, ular

bilən əhdə kilixti. U ularoşa Pərwərdigarning əyidə kəsəm iquzöp, padixahning oqlini kərsətti. **5** Andin ularoşa buyrup: Mana silər kilixinglar kerək boləjan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwiti kəlgən üqtin biri padixahning ordisida pasibanlik kəziti kilsun. **6** Üqtin biri Sür degən dərwazida tursun wə üqtin biri orda pasibanlar həylisining kəynidiki dərwazida tursun; xundak kəlip silər orda üqün pasibanlik kəlisilər. **7** Xabat künidə pasibanlik nəwitini kəlip boləjan üqtin ikki kismi Pərwərdigarning əyidə padixahning kexida pasibanlik kilsun. **8** Silər padixahning ətrapida turup, hərbinglar qolunglaroşa öz qoralinglarni elip, kimdəkim sepinglardin ətkili urunsa uni əltürünglar; padixah qikip-kirsə uning bilən billə yürünglar, dedi. **9** Yüzbexilar kahin Yəhoyada barlik tapiloqanlirini bəja kəltürüxti; hər bir yüzbexi öz adəmlirini, həm xabat künidə pasibanlik nəwitigə kəlgənlərnəni həm pasibanlik nəwitidin yanoqanlarni qaldurup qaldi; andin Yəhoyada kahinning kexioşa kəldi. **10** Kahin bolsa Dawut padixahning Pərwərdigarning əyidə saklaklik nəyzə wə qalkanlirini yüzbexilaroşa tarkitip bərdi. **11** Orda pasibanliri tizilip, hər biri öz qolida qoralini tutup, ibadəthanining ong tərpidin tartip sol tərpiqiqə qurbangah bilən ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turdi. **12** Yəhoyada xahzadini otturişa qikipirip uning bexioşa tajni kiygüzöp, uningəşa guwahnamilərnəni berip, padixah boluxka [huxbuy may bilən] məsih kildi. Həmməylən qawak qəlip: — «Padixah yaxsun!» dəp tovlaxti. **13** Ataliya orda pasibanliri bilən həlkning tovlaxlirini anglişanda, Pərwərdigarning

öyigə kirip, kəpçilikning arisioğa kəldi. **14** U qariwidi, mana padixah qaidə-rəsim boyiqə tüwrükning yenida turatti. Padixahning yenida əməldarlar bilən kanayqilar tiziloqanidi; barliq yurt həlki xadlinip, kanay qelixatti. Buni kərgən Ataliya kiyimlirini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **15** Əmma Yəhoyada kahin qoxunioğa məs'ul bolioğan yüzbexilaroğa: Uni səpliringlar otturisidin sirtka qikiriwetinglar; kimdəkim uningioğa əgəxsə qiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — U Pərwərdigarning öyidə əltürülmisun, dəp eytkanidi. **16** Xuning bilən ular uningioğa yol boxitip bərđi; wə u padixah ordisioğa kiridioğan at yolioğa yetip kəlgəndə, ular u yərdə uni əltürdi. **17** Yəhoyada: — «Pərwərdigarning həlki bolayli» dəp Pərwərdigarning wə padixah bilən həlkning otturisida bir əhdə tohtatti; padixah bilən həlkning otturisida həm bir əhdə baqlandi. **18** Andin barliq zemindiki həlk Baalning buthanisioğa berip uni buzup taxlidi; uning qurbangahliri bilən məbudlirini qekip parə-parə qilip, Baalning kahini Mattanni qurbangahlarning aldida əltürdi. Andin keyin [Yəhoyada] kahin Pərwərdigarning öyigə pasibanlarni təyinlidi. **19** Andin u yüzbexilar, Kariylar, orda pasibanliri wə yurtning həmmə həlkini əzi bilən elip kelip, padixahni Pərwərdigarning öyidin baxlap qüxüp, ordidiki «Pasibanlarning dərwazisi»din padixahning ordisioğa kirgüzdi; Yoax padixahliq təhtigə olturdi. **20** Yurtning barliq həlki xadlinatti; ular Ataliyani padixahning ordisining yenida qiliqlap əltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup qaldı. **21** Yəhoax yəttə yaxqa kirgəndə padixah boldi.

12 Yəhuning səltəniti yəttinçi yilida Yəhoax padixah boldi; u kırık yil Yerusalemda səltənət kildi. Uning anisi Bəər-Xebalik Zibiyah idi. **2** Yəhoax Yəhoyada kahin uningə nəsihət kılıp turojan barlik künlərdə, Pərwədigarning nəziridə durus boləjanni kildi. **3** Pəxət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənla «yukiri jaylar»ə qikip kurbanlik kılıp huxbuy yakatti. **4** Yəhoax kahinlarə: — Pərwədigarning əyigə Hudaəja ataləjan həmmə pul, jümlidin royhəttin ətküzülgən hər kixining baj puli, kəsəm iqqənlərnin puli wə hərkim ihtiyari bilən Pərwədigarning əyigə beəixlap əkəlgən həmmə pulni **5** kahinlar həziniqilərdin tapxuruwelip Pərwədigarning əyinin kaysi yeri buzuləjan bolsa, xu pulni ixlitip xularni onxisun, dedi. **6** Lekin Yəhoax padixahning səltəniti yigirmə üqinqi yiliəiqə, kahinlar ibadəthanining buzuləjan yərlirini tehiqə onglimiojanidi. **7** Andin Yəhoax padixah Yəhoyada kahin wə baxka kahinlarni qakirip ularəja: — Nemixka ibadəthanining buzuləjan yərlirini onximidinglar? Mundin keyin həziniqilərdin pul almanglar wə əzünglar ibadəthanining buzuləjan yərlirini onglatmanglar, dedi. **8** Xuning bilən kahinlar maqul boluxup: Biz buningdin keyin həlktin pul almaymiz həm əzimiz ibadəthanining buzuləjan yərlirini onximaymiz, dedi. **9** Əmdi Yəhoyada kahin bir sandukni elip qikip, yapquqidin bir təxük texip uni kurbangahning yenioja koydi; kixilər Pərwədigarning əyigə kirgəndə, u ong tərəptə turatti. Dərwəzioja qaraydiojan kahinlar Pərwədigarning əyigə kəltürülgən barlik pulni uningəja salatti. **10** Wə

xundak bolattiki, ular sandukta k p pul q xxk nlikini k rs , padixahning katipi bilən bax kahin ibad thani qa qikip, P rw rdigarning  yidiki pulni halti qa qigip, sanap qoyatti. **11** Andin ular P rw rdigarning  yini ongxaydioqan ix baxliri qa  lq p-hesablap ber tti. Ular bolsa uni P rw rdigarning  yini ongxaydioqan yao aqi bilən tamqilar, **12** taxqilar bilən taxtiraxlaro a ber tti. Ular muxu pulni P rw rdigarning  yining buzuloqan yərlirini ongxaxka lazim boloqan yao aq bilən oyuloqan taxlarni setiwelixka, xuningd k ibadəthanini ongxaxka w  h mm  baxka qikimo a ixlit tti. **13** Lekin P rw rdigarning  yig  k lt r lg n pul ibad thani qa atilidioqan k m x kaqa-kuqilar, piqaklar, piyalilər, kanaylar, ya altundin yaki kümüxtin yasaloqan baxka h rkandak n rsil rni yasitixka ixlitilm ytti. **14** Ular b lki xu pulni ix bexiliri qa berip, P rw rdigarning  yini ongxitatti. **15** Ular pulni ix bejirg qil rning ixl mqil rg  t ksim kilip berixi  q n tapxuratti; lekin uning hesawatini kilmaytti; q nki bular insap bil n ix kilatti. **16** Lekin ita tsizlik k rbanliki puli bil n gunah k rbanliki qa munasiw tlik pullar P rw rdigarning  yig  elip kelinm ytti; u kahinlaro a t w  idi. **17** U waqitta Suriy  padixahi H za l Gat x hirig  hujum kilip, uni ixo al kildi. Andin H za l Yerusalemo a hujum kilixka y zl ndi. **18** Xuning bil n Y hudaning padixahi Y hoax  z ata-bowiliri boloqan Yəhuda padixahliri Yəhoxafat, Yoram w  Ahaziya P rw rdigaro a t kdim kiloqan h mm  muk dd s buyumlarni, w   zi t kdim kiloqanlirini P rw rdigarning  yi həm padixahning ordising həziniliridin izd p

tapqan barlik altunoqa koxup, hëmmisini Suriyëning padixahï Hazaëlgë awëtti; andin Hazaël Yerusalemdin qekindi. **19** Yoaxning baxka ëmëlliri hëm kïloqanlirining hëmmisi «Yëhüda padixahïlirining tarih-tëzkiriliri» degën kitabta pütülgën ëmësmidi? **20** ëmdi [Yëhoaxning] hizmëtkarliri uningoqa këst kïlip Silla dawini tãripidiki Millo kël'ësidë uni ëltürdi. **21** Uning hizmëtkarlaridin Ximeatning oqlï Yozaqar wë Xomërnïng oqlï Yëhozabad uni zëhimplëndürdi, xuning bilën u ëldi. U ëz atabowilirining arisida «Dawutning xëhiri»dë dëpnë kïlindi. Oqlï Amaziya uning ornida padixah boldi.

13 Ahaziyaning oqlï, Yëhudaning padixahï Yoaxning sëltnitining yigirmë üqinqi yili, Yëhuning oqlï Yëhoahaz Samariyëdë Israiloqa padixah bolup, Samariyëdë on yëttë yil sëltnët kïldi. **2** U Përwërdigarning nëziridë rëzil bolqanni kïlip, Israilni gunahka putlaxturoqan Nibatning oqlï Yëroboamning gunahlirioqa ëgixip mangdi; u ulardin hëq qikmidi. **3** Buning üqün Përwërdigarning oqëzipi Israiloqa kozoqaldi; u ularni Suriyëning padixahï Hazaëlnïng wë Hazaëlnïng oqlï Bën-Hadadning kolioqa tapxurup bërdi. **4** Yëhoahaz Përwërdigardin rëhim tilidi; wë Përwërdigar Israilning kisilip kaloqanlikini kërüp duasioqa kulak saldi. Qünki Suriyëning padixahï ularoqa zulum kiliwatatti. **5** Përwërdigar Israiloqa bir kutkuzoquqi tëyinlidi; xuning bilën ular Suriylërnïng kolidin azad bolup kutuldi. Keyin Israil yënë burunkidëk ëz ëy-qediriridë makanlaxti. **6** Lekin ular Israilni gunahka putlaxturoqan Yëroboam jëmätinïng gunahliridin qikmidi; ular yënila xu yolda mangatti. Hëttä Samariyëdë bir «Axërah»

butmu kalõjanidi. 7 [Suriyæning padixahî] Yêhoahazõja pækæt ællik atlik læxkærni, on jæng hærwisi bilæn on ming piyadæ æskirinila kaldurojanidi. Qünki u Yêhoahazning [kõxunini] yokitip hamandiki topa-qangdæk kiliwætkænidi.

8 Æmdi Yêhoahazning baxka ixliri hæm kilõjanlirining hæmmisi, jümlidin sæltænitining hæmmæ kudriti «Israil padixahlirining tarih-tæzkiriliri» degæn kitabta pütülgæn æmæsmidi? 9 Yêhoahaz ata-bowilirining arisida uhlidi wæ Samariyadæ dæpnæ kilindi. Andin oõli Yoax ornida padixah boldi. 10 Yêhudaning padixahî Yoaxning sæltænitining ottuz yættinqi yilida Yêhoahazning oõli Yêhoax Samariyadæ Israilõja padixah bolup, on altæ yil sæltænæt kildi. 11 U Pærwærdigarning næziridæ ræzil bolõanni kildi; u Israilni gunahka putlaxturojan, Nibatning oõli Yæroboamning gunahlirining heqkaysisini taxlimidi; u xu yolda mangatti. 12 Æmdi Yoaxning baxka ixliri hæm kilõjanlirining hæmmisi, jümlidin uning Yêhudaning padixahî Amaziya bilæn jæng kilip kersætkæn kudriti «Israil padixahlirining tarih-tæzkiriliri» degæn kitabta pütülgæn æmæsmidi? 13 Yoax ata-bowilirining arisida uhlidi wæ Yæroboam uning tæhtigæ olturdi. Yoax Samariyadæ Israilning padixahliri arisida dæpnæ kilindi. 14 Elixæ öz æjilini yætküzidõjan kesæl bilæn yatti. Israilning padixahî Yoax uning kexioja kelip uning yüzigæ engixip yiojlap: I atam, i atam, Israilning jæng hærwisi hæm atlik æskærliri!» dæp pæryad kætürdi. 15 Elixæ uningõja: Bir ya bilæn ya oklirini kæltürgin, dedi. U ya bilæn ya oklirini kæltürgændæ 16 Elixæ Israilning padixahioja: Kõlungni yaõja selip tutkîn, dedi. U kõlini kõyoõjanda Elixamu

kollirini padixahning kollirining üstigə koyup, uningə:
17 — Məxrək tərəptiki derizini aqkın, dedi. U uni aqkanda Elixə: Atkın, dedi. U etiwidi, Elixə uningə: Mana bu Pərwərdigarning nusrət ya oki, yəni Suriyəning üstidin nusrət qazinidioğan ya okidur. Sən Suriylərnəni yəkatkuqə Afəktə ular bilən jəng kilisən, dedi. **18** Andin u: — Ya oklirini kəlungə a loqin, dedi. Ularnəni aloqanda, Elixə Israilning padixahioqə: Ular bilən yərgə uroqin, dedi. U üq kətim urup tohtidi. **19** Hudaning adimi uningə aqqiklinip: Sən bəx-altə kətim uruxungə toqra kelətti. Xundək kəloqan bolsang, sən Suriylərnəni urup yokitip üzül-kesil məqlup kəlatting; ləkin əmdi Suriylərnəni urup, pəkət üq kətimlə məqlup kəlalaysən, dedi. **20** Elixə əlup dəpnə kəlindi. Əmdi hər yili, yil bəxida Moablardin top-top bulangqilar yurtkə parakəndiqilik salatti. **21** Bir küni xundək boldiki, həlk bir əlgən adəmnəni yərləkiqə kəyowatkənda, mana, ular bir top bulangqilarnəni kərup kəldi, ular jəsətnə Elixəning gərigə taxlidi. Jəsət Elixəning ustihinioqə təgkəndə, u tirilip, kərup tik turdi. **22** Əmma Suriyəning padixəhi Həzəəl bolsa Yəhoəhəzning həmmə künliridə Israilə zalimlik kəlatti. **23** Ləkin Pərwərdigar ularəqə məhrəban bolup iq əqrəttəti; İbrəhim bilən İshək wə Yəkupkə bəqlioqan əhdisi tūpəylidin U ularəqə iltipət kəlip, ularnəni bəgüngə kədər həlak kəlməy, Əz huzuridin qikiriwetixni halimioqanidi. **24** Suriyəning padixəhi Həzəəl əldi wə oqlə Bən-Hədad uning ornida padixə boldi. **25** Andin keyin Yəhoəhəzning oqlə Yəhoəx Həzəəlning oqlə Bən-Hədadning kəlidin Həzəəl əz atisi Yəhoəhəzdin jəngdə tartiwəloqan xəhərlərnəni yənduruwaldi. Yəhoəx

uni urup, üq kətim məşlup kəlip, xuning bilən Israilning xəhərlirini yandurwaldi.

14 Israilning padixahı Yəhoahazning oşli Yoaxning səltənitining ikkinqi yilida [Yəhudadiki] Yoaxning oşli Amaziya Yəhudaşpa padixah boldi. **2** Padixah bolşanda u yigirmə bəx yaxka kirgənidi; u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisi Yerusalemlik Yəhoaddan idi. **3** Amaziya Pərwərdigarning nəziridə durus bolşanni kəlattı, lekin əjdadi Dawut kəloşandək əməs, bəlki atisi Yoaxning barlık kəloşanliri boyiqə ix kərətti. **4** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənıla «yukiri jaylar»şpa qikip kurbanlık kəlip huxbuy yakatti. **5** Wə xundak boldiki, səltəniti uning kəlida mukim bolşanda, u padixah atisini əltürgən hizmətkarlırini tutup əltürdi. **6** Lekin Musaşpa quxürülgən kanun kitabida Pərwərdigarning: «Atılarni oşulliri üqün əlümgə məhkum kəlixka bolmaydu ya oşullirini atiliri üqün əlümgə məhkum kəlixka bolmaydu, bəlki hərbi əz gunahı üqün əlümgə məhkum kəlinsun» dəp pütülgən əmri boyiqə, u əltürgüqilərnin balilirini əlümgə məhkum kəlmidi. **7** U «Xor wadisi»da Edomiylardin on ming əskərni əltürdi wə jəng kəlip Selani ixşal kəlip uni Yoktəəl dəp atidi; bögüngiqə u xundak atilip kəlməktə. **8** Andin keyin Amaziya Israilning padixahı Yəhuninğ nəwrisi, Yəhoahazning oşli Yəhoaxning aldışpa əlqilərnı mangdurup: «Kəni, [jəng məydanida] yüz turanə kəruxəyli» dedi. **9** Israilning padixahı Yəhoax Yəhudaning padixahı Amaziyaşpa əlqi əwətip mundak səzlərnı yətküzdi: — «Liwandiki tikən Liwandiki kedir dərihigə səz əwətip: Əz kizingni oşlumşpa hotunlukka bərgin, dedi.

Lekin Liwandiki bir yawayi haywan etüp ketiwetip, tikänni dæssiwätti. **10** Sän dәрwәkә Edomning üstidin oqәlibә kilding; kәnglүngdә ez-özүngdin mәoqrurlinip kәtting. Әmdi yayrap pәhirlән, birak әydә kәlәjin; nemixkә bexingәә külpәt kәltürүp, өзүngni wә өзүng bilән Yәhudani balaqә yikitisән?». **11** Әmma Amaziya kәlak salmidi. Israilning padixahı Yәhoax jәnggә qıktı; xuning bilән u Yәhudaning padixahı Amaziya bilән Yәhudadiki Bәyt-Xәмәxtә uqrixip soquxtı. **12** Yәhudaning adәmliri Israilning adәmliri tәripidin tiripirән kilingip, hәrbiri өз әyigә kәqip kәtti. **13** Wә Israilning padixahı Yәhoax Bәyt-Xәмәxtә Ahaziyaning nәwrisi, Yәhoaxning oqli, Yәhudaning padixahı Amaziyanı әsir kilingip, Yerusalemqә elip bardı; u Yerusalemning sepilining Әfraim dәрwazisidin tartip burjәk dәрwazisioiqә bolqan tәt yüz gәzlik bir bәlikini әrүwätti. **14** U Pәrwәrdigarning әyidin hәmdә padixahning ordisidiki hәzinidin tepilqan barlik altun-kümүx, hәmmә kәqә-kәqilarnı buliwaldi wә kepillik süpitidә birnәqqә tutkunni elip Samariyәgә yenip kәtti. **15** Әmma Yәhoaxning baxkә ixliri hәm kilinganlirining hәmmisi, jümlidin uning Yәhudaning padixahı Amaziya bilән jәng kilingip kәrsәtkән kudriti «Israil padixahlirining Tarih-tәzkiriliri» degән kitabta pütүlgән әmәsmidi? **16** Yәhoax өз ata-bowilirining arisida uhlidi wә Samariyәdә Israilning padixahlirining arisida dәpnә kilingi. Oqli Yәroboam uning ornioqә padixah boldı. **17** Israilning padixahı Yәhoahazning oqli Yәhoax әlgәndin keyin, Yәhoaxning oqli, Yәhudaning padixahı Amaziya on bәx yil әmür kәrdi. **18** Әmdi Amaziyaning baxkә әmәlliri

həm kıloanlirining h mmisi «Y huda padixahlirining tarih-t zkiriliri» deg n kitabta p t lg n  m smidi? **19** U Yerusalemda b zil r uni k stl xk  kirixk nidi, Lakix x hirig  keqir k tti; lekin k stlig qil r k ynidin Lakixka ad m  w tip u y rd  uni  lt rdi. **20** Andin ular uni atlaro a artip Yerusalemo a elip bardi. U Yerusalemda atabowilirining arisida «Dawutning x hiri»d  d pn  k lindi. **21** Y hudaning barlik h lk i uning on alt  yaxka kirg n o li Azariyani tikl p, uni atisi Amaziyaning ornida padixah k ldi **22** (padixah atisi atabowilirining arisida uhli and n keyin, Elat xəhirini kaytidin yasap, Y huda o a y n  t w  k loquqi d l Azariya idi). **23** Y hudaning padixah  Yoaxning o li Amaziyaning s lt nitining on bəxinqi yilida, Israilning padixah  Y hoaxning o li Y roboam h k m sürüxkə baxlap, Samariy d  kirik bir yil səltənət k ldi. **24** U P rw rdigarning nəziridə rəzil boləqanni k ldi; u Israilni gunahka putlaxturo an Nibatning o li Y roboamning gunahlirining heqbirini taxlimidi. **25** Israilning Hudasi P rw rdigarning  z k li Gat-H f rlik Amittayning o li Yunus [p yo  mb r] arkilik eytk n s zi  m lg  axurulup, u [ximalda] Hamat rayoni a kirix eo izidin tartip [j nubta] «Arabah dengizi»o iq  Israilning qebralirini kengəytip əsligə k lt rdi. **26** Q nki P rw rdigar Israilning tartk n azablrining intayin kattik ik nlikini k rdi; ajizlar həm meyiplard n baxka heqkim q lmidi, Israilo a m d tkar yok idi. **27** P rw rdigar: «Israilning namini asmanning astidin yokitimən» deg n  m s idi; xunga U Y hoaxning o li Y roboamning k li bilən ularni kutkuzdi. **28**  mdi Y roboamning

baxқа ixliri həm qil anlirining h mmisi, j umlidin uning s lt nitining kudriti w  kandak j ng kilip,  sli Y huda qa t w  bol an Dəməxk bilən Hamatni yanduruwal anlik  «Israil padixah lirining tarix-t zkiriliri» deg n kitabta p t lg n  m smidi? **29** Y roboam ata-bowiliri, yəni Israilning padixah lirining arisida uhlidi w  o li Zəkəriya uning ornida padixah boldi.

15 Israilning padixah  Y roboamning s lt nitining yigirm  y ttinqi yilida Amaziyaning o li Azariya Y hudaning padixah  boldi. **2** On alt  yaxk  kirg nd  padixah bolup Yerusalemda  lik ikki yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Y koliya bolup, u Yerusalemlik idi. **3** U atisi Amaziyaning barlik qil anlirid k P rw rdigarning nəziridə durus bol anni kilatti. **4** P k t «yukiri jaylar»la yokitilmidi; h lk yənila «yukiri jaylar» qa qikip kurbanlik kilip huxbuy yakatti. **5**  mma P rw rdigar padixahni urup, uning  l migiq  uni mahaw kesiligə muptila qil aq, u ayrim eyd  turatti w  padixahning o li Yotam ordini baxkurup yurtning h lkining  stig  h k m s r tti. **6** Azariyaning baxk   m lliri həm qil anlirining h mmisi «Yəhuda padixah lirining tarix-t zkiriliri» deg n kitabta p t lg n  m smidi? **7** Azariya ata-bowilirining arisida uhlidi; kixilər uni «Dawutning x hiri»də ata-bowilirining arisida d pn  kildi. O li Yotam uning ornida padixah boldi. **8** Yəhuda padixah  Azariyaning s lt nitining ottuz səkkizinqi yilida, Y roboamning o li Zəkəriya Samariy d  Israil qa padixah bolup, alt  ay səltənət kildi. **9** U ata-bowiliri qiləandək P rw rdigarning nəziridə rəzil bol anni kilatti; u Israilni gunahk  putlaxturo an

Nibatning oqli Yəroboamning gunahliridin qikmidi. **10** Yabəxning oqli Xallum uningoa kəst kilip, uni həkning aldida urup ɵltürdi wə uning ornida padixah boldi. **11** Zəkəriyaning baxka ixliri həm kiləlanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **12** [Uning ɵltürüluxi] Pərwədigarning Yəhuoa: — Sening oqulliring tətinqi nəsligiqə Israilning təhtidə olturidu, degən səzini əməlgə axurdi. Dərwəkə xundak boldi. **13** Yabəxning oqli Xallum Yəhuda padixahi Azariyaning səltənitining ottuz tokkuzinqi yilida padixah bolup, Samariyədə toluk bir ay səltənət kildi. **14** Gading oqli Mənahəm Tirzahdin qikip, Samariyəgə kelip, Yabəxning oqli Xallumni xu yərdə urup ɵltürdi wə uning ornida padixah boldi. **15** Xallumning baxka ixliri, jümlidin uning kəst kilixliri, mana «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **16** Xu qaəda Mənahəm Tipsah xəhorigə hujum kilip, u yərdə turuwatqanlarning həmmisini ɵltürdi; u yənə Tirzahdin tartip uningoa təwə barlik zeminlirini wəyran kildi. Ular tən berip dərwazini aqmioqini üqün xəhərgə xundak hujum kildiki, hətta uningdiki jimi həmilidar ayallarning karnini yirtip ɵltürdi. **17** Yəhuda padixahi Azariya səltənitining ottuz tokkuzinqi yilida, Gading oqli Mənahəm Israilə padixah bolup, Samariyədə on yil səltənət kildi. **18** U Pərwədigarning nəziridə rəzil boləanni kilip, pütün əmridə Israilni gunahka putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning gunahliridin qikmidi. **19** Asuriyəning padixahi Pul Israil zeminioqa tajawuz kildi; u wakitta

Mənahəm: «Padixahlikimning mustəhkəmliki üçün mənə yardım qılqayla» dəp uningqə ming talant kümüx bərdi. **20** Mənahəm Asuriyəning padixahiqə beridiqən xu pulni Israilning həmmə bay adəmlirigə baj selix bilən aldi; u hərberidin əllik xəkəl kümüx aldi. Xuning bilən Asuriyəning padixahiqə qaytip kətti wə bu zeminda turup qalmidi. **21** Mənahəmning baxqə ixliri həm qılqanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **22** Mənahəm ata-bowilirining arisida uhlidi wə oqlı Pəkahiyə ornida padixah boldi. **23** Yəhuda padixahiqə Azariyaning səltənitining əllikinqi yilida, Mənahəmning oqlı Pəkahiyə Samariyədə Israilqə padixah bolup, ikki yil səltənət qildi. **24** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilip, Israilni qunahqə putlaxturoqan Nibatning oqlı Yəroboamning qunahliridin qiqmidi. **25** Wə uning sərdari Rəmalıyaning oqlı Pıkah uningqə kəst qilip uni Samariyədə, padixah ordisidiki qəl'ədə ɵltürdi; xu ixta Argob bilən Ariyə wə əllik Gileadlıq kixi Pıkah tərəptə turdi; u Pəkahiyani ɵltürüp uning ornida padixah boldi. **26** Pəkahiyaning baxqə ixliri həm qılqanlirining həmmisi bolsa, mana «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **27** Yəhudaning padixahiqə Azariyaning səltənitining əllik ikkinqi yilida, Rəmalıyaning oqlı Pıkah Samariyədə Israilqə padixah bolup, yigirmə yil səltənət qildi. **28** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilip Israilni qunahqə putlaxturoqan Nibatning oqlı Yəroboamning qunahliridin qiqmidi. **29** Israilning padixahiqə Pıkahning künliridə Asuriyəning padixahiqə

Tiglat-Piləsər kelip Iyon, Abəl-Bəyt-Maakah, Yanoah, Kədəx, Həzor, Gilead, Galiliyə, jümlidin Naftalining pütkül zeminini ixəjal kılıp, xu yərdiki həlkni tutkun kılıp, Asuriyəgə elip bardi. **30** Əlahning oqli Həxiya Rəmaliyaning oqli Pikaḥoḡa kəst kılıp uni ɵltürdi. Uzziyaning oqli Yotamning səltənitining yigirminqi yilida, u Pikaḥning ornida padixah boldi. **31** Pikaḥning baxka ixliri həm kıləanlirining həmmisi bolsa, mana «İsrail padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **32** İsrailning padixahi Rəmaliyaning oqli Pikaḥning səltənitining ikkinqi yilida, Uzziyaning oqli Yotam Yəḥudaḡa padixah boldi. **33** U padixah boləanda yigirmə bəx yaxka kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yəruxa idi; u Zadokning kizi idi. **34** Yotam atisi Uzziyaning barliq kıləanliridək Pərwərdigarning nəziridə durus boləanni kılatti. **35** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənila «yukiri jaylar»oḡa qikip kurbanliq kılıp huxbuy yakatti. Pərwərdigarning əyining «Yukiriki dərwaza»sini yasioḡuqi xu idi. **36** Yotamning baxka ixliri həm kıləanlirining həmmisi «İsrail padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **37** Xu qəḡlarda Pərwərdigar Suriyəning padixahi Rəzin bilən Rəmaliyaning oqli Pikaḥni Yəḥudaḡa ḥujum kılıxka kəzoḡidi. **38** Yotam ata-bowiliri arisida uhlidi wə ata-bowilirining arisida atisi Dawutning xəḥiridə dəpnə kılındi. Oqli Aḥaz ornida padixah boldi.

16 Rəmaliyaning oqli Pikaḥning on yəttinqi yilida, Yotamning oqli Aḥaz Yəḥudaḡa padixah boldi. **2**

Ahaz padixah bolqanda yigirmə yaxqa kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət qiloqanidi. U atisi Dawut qiloqandək əməs, əksiqə Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilmidi. **3** U Israilning padixahlririning yolida mangatti, hətta Pərwərdigar Israilning aldidin həydəp qikarəqan əllərning yirginqlik gunahlririoqa əgixip, əz oqlini ottin ətküzüp kəydürdi. **4** U «yukiri jaylar»da, dənglərdə wə hər bir kək dərəhlərning astida kurbanlik qilip, küjə kəydürətti. **5** Xu waqıtta Suriyəning padixahı Rəzin bilən Israilning padixahı, Rəmalıyaning oqlı Pıkah Yerusalemoqa hujum qilip, [padixah] Ahazni muhasirigə elip qorxiwaləqini bilən, lekin uni məqlup qilalmidi. **6** Axu waqıtta Suriyəning padixahı Rəzin Elat xəhirini Suriyəgə kayturuwaldi wə xu yərdə turuwatqan Yəhudalarni həydiwətti. Andin Suriylər kelip u yərdə olturaklaxti; ular bəgüngiqə xu yərdə turmaqta. **7** Ahaz Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsərgə əlqilərnı əwətip: Mən silining kulliri, silining oqlulliri bolimən; manga hujum qiliwatqan Suriyəning padixahining qolidin wə Israilning padixahining qolidin qutkuzuxqa qıkkayla, dedi. **8** Xuni eytip Ahaz Pərwərdigarning əyi wə padixahning ordısidiki həzinilərdiki kümüx bilən altunni sowoqa qilip, Asuriyəning padixahioqa əwətti. **9** Asuriyəning padixahı uning təlipigə qoxuldi; xuning bilən Asuriyəning padixahı Dəməxkəkə hujum qilip uni ixəqal qildi; uningdiki ahalini tutqun qilip Kir xəhirigə elip bardi wə Rəzinni əltürdi. **10** Ahaz padixah əmdi Asuriyəning padixahı Tiglat-Piləsər bilən kərüxkili Dəməxkəkə bardi wə xundaqla Dəməxktiki qurbangahni

kordi. Andin Aħaz padixah xu qurbangahning räsimini, uning barliq yasilix tәpsilatirining layihisini sizip, uni Uriya kahinoqa yөtküzdi. **11** Xuning bilән Uriya kahin Aħaz padixah Dәмәxktin әwәtkән barliq tәpsilatlar boyiqә bir qurbangah yasidi. Aħaz padixah Dәмәxktin yenip kәlmәstә, Uriya kahin uni xundak tәyyar qilәanidi. **12** Padixah Dәмәxktin yenip kelip, qurbangahni kәrүp, qurbangahqa berip, uning üstigә qurbanliq sundi; **13** u qurbangahning üstigә kәydүrmә qurbanliq wә axliq hәdiyәsini kәydүrүp, «xarab hәdiyә»sini tәkүp, «inakliq qurbanliqi»ning qenini qaqtı. **14** Xundak qilip u Pәrwәrdigarning huzurining aldidiki mis qurbangahni elip uni Pәrwәrdigarning әyi bilән әzining qurbangahining otturisidin өtküzүp, өз qurbangahining ximal tәripigә kәyduardi. **15** Aħaz padixah Uriya kahinoqa buyruq qilip: Muxu qong qurbangah üstigә әtigәнlik kәydүrmә qurbanliq bilән kәqlik axliq hәdiyәsini, padixahning kәydүrmә qurbanliqi bilән axliq hәdiyәsini, hәmmә yurtning pütүн hәlqining kәydүrmә qurbanliqi, axliq hәdiyә wә xarab hәdiyәlerini kәydүrүp sunisән. Kәydүrmә qurbanliqlarning barliq qanliri wә baxqa qurbanliqlarning barliq qanlirini uxbu qurbanliqning üstigә tәkisән. Mis qurbangah bolsa mening yol sorixim üqün bolsun, dedi. **16** Xuning bilән Uriya kahin Aħaz padixah buyruqjanning hәmmisini ada qildi. **17** Aħaz padixah das tәglıklarigә bekitilgән tahtaylarni kesip ajritip, daslarni tәglıklaridin eliwәtti; u mis «dengiz»ni tegidiki mis uylarning üstidin kәtүrүp elip, uni tax tahtayliq bir mәydanqa kәyduardi. **18** U Asuriyә padixahini

razi qilix üqün Pərwərdigarning əyigə tutixidioqan «Xabat künidiki aywanlıq yol» bilən padixah taxkıriddin kiridioqan yolni etiwətti. **19** Aħazning baxqa ixliri həm qılqanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **20** Aħaz öz ata-bowiliri arisida uhlidi; u ata-bowilirining arisida «Dawutning xəhiri»də dəpnə qilindi; oqlı Həzəkiya ornida padixah boldi.

17 Yəhudaning padixahı Aħazning səltənitining on ikkinqi yilida, Elahning oqlı Hoxiya Samariyədə Israiloqa padixah bolup, tokkuz yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilatti; lekin uningdin ilgiri etkən Israilning padixahlıridək undak rəzillik qilmaytti. **3** Asuriyəning padixahı Xalmanəzər uningqa hujum qılqılı qıkkanda, Hoxiya uningqa bekinip sowoqa-salam bərdi. **4** Əmma Asuriyəning padixahı Hoxiyaning asiylik qılmakqi bolqinini baykidi; qünki Hoxiya burunkidək Asuriyəning padixahıoqa yillik sowoqa-salam yollımay, bəlki Misirning padixahı sooqa əlqilərnı mangduroqanidi. Uning üqün Asuriyəning padixahı uni tutup, baqlap zindanoqa soliwətti. **5** Andin Asuriyəning padixahı qıqip pütkül [Israil] zeminini talan-taraj qilip, Samariyəni üq yiloqiqə qamal kildi. **6** Hoxiyaning səltənitining tokkuzinqi yilida, Asuriyəning padixahı Samariyəni ixoqal qilip, Israillarnı Asuriyəgə sürgün qilip, ularni Halah xəhiri, Gozandiki Habor dəryasining boyliri wə Medialarning xəhərlirigə orunlaxturdi. **7** Mana, xundak iqlar boldi; qünki Israillar əzlrini Misirning padixahı Pirəwnning qolidin qutkuzup, Misir

zeminidin qikarotjan Pərwərdigar Hudasiotja gunah kilip baxka ilahlardin korkup 8 Pərwərdigar Israillarning aldidin haydiwatkən yat əlliklərnin kaidə-bəlgilimiliridə, xundakla Israilning padixahliri əzliri qikarotjan kaidə-bəlgilimiliridə mangotjanidi. 9 Wə Israillar əz Pərwərdigar Hudasiotja karxi qikip, yoxurunlarqə tootira bolmiojan ixlarni kildi; ular barlik xəhərliridə kəzət munaridin mustəhkəm korotjanotiqə «yukiri jaylar»ni yasidi. 10 Ular həmmə egiz denglərdə wə həmmə kək dərəhlərnin astida «but tüwrük» wə «Axərah» buti turotuzdi. 11 Pərwərdigar ularning aldidin haydəp qikarotjan [yat] əlliklər kilotandək, ular həmmə «yukiri jaylar»da huxbuy yakatti wə Pərwərdigarning otəzipini kəltüridiojan hərhil rəzil ixlarni kilatti. 12 Gərqə Pərwərdigar ularotja: — «Bu ixni kilmanglar!» degən bolsimu, ular butlarning kullukioja berilip kətkənidi. 13 Pərwərdigar həmmə pəyotəmbərlər bilən həmmə aldin kərgüqilərnin wasitisi bilən həm Israilni həm Yəhudani agahlandurup: Rəzil yolliringlardin yenip, ata-bowiliringlarotja tapilanojan wə kullirim bolotjan pəyotəmbərlər arkilik silərgə təstikliojan pütün kanunotja boysunup, Mening əmrlirim wə Mening bəlgilimilirimni tutunglar, degənidi. 14 Lekin ular kulak salmay, Pərwərdigar Hudasiotja ixənmigən ata-bowiliri kilotandək, boyunlirini kattik kildi. 15 Ular Uning bəlgilimilirini, xundakla U ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdini wə ularotja tapxurojan agah-guwahlarni qətkə kakkan; ular əzriməs nərsilərgə əgixip, əzliri əzriməs bolup qikti; Pərwərdigar ularotja: — Ətrapinglardiki əlliklərnin kilotinidək kilmanglar,

degan dal xu əllərgə əgixip, rəzillik qilatti. **16** Ular Hudasi boləjan Pərwərdigarning barlik əmrlirini taxlap, əzliri üqün kuyma məbudlarni, yəni ikki mozayni kuydurdi, bir «Axərah but» kildurdi, asmandiki nurojunliojan ay-yultuzlarəja bax urdi wə Baalning kulluqəja kirdi. **17** Ular əz oşulliri bilən qizlirini ottin etküzdi, palqilik wə jadugərlik ixlətti, xundakla Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kilix üqün, əzlrini setip Uning oşəzipini qozəjidi. **18** Xuning üqün Pərwərdigar Israiləja intayin aqqiklinip, ularni Əz nəziridin neri qildi; Yəhudaning qəbilisidin baxka heqkaysisi əz [zeminida] qaldurulmidi. **19** Lekin Yəhudamu əz Hudasi Pərwərdigarning əmrlirini tutmidi, bəlki Israil qikərojan qaidə-bəlgilimilər iqidə mangdi. **20** Uning üqün Pərwərdigar Israilning barlik nəslini qətkə qakti; ularni Əz nəziridin taxliojan künigiqə [zeminida] harlikqə qaldurup, bulangqilarning qolioja tapxurup bərđi. **21** U Israilni Dawutning jəmətidin tartiwəlojanidi. Ular Nibatning oşli Yəroboamni padixah qildi wə Yəroboam bolsa Israilni Pərwərdigarning yolidin yandurup, ularni eoşir bir gunahqə patkuzup azdurdi. **22** Israillar Yəroboamning qiojan həmmə gunahlirida yürüp, ulardin qikmidi. **23** Ahir berip Pərwərdigar Əz kulliri boləjan pəyoşəmbərlərnin wasitisi bilən eytkəndək, Israilni Əz nəziridin neri qildi; Israillar əz yurtidin Asuriyəgə elip ketilip, u yərdə bəgüngə kədər turup kəldi. **24** Əmma Asuriyəning padixahi Babil, Kuttah, Awwa, Hamat wə Səfarwaimdin həlkni yətkəp Israilning ornioja Samariyəning xəhərlirigə makanlaxturdi. Ular xuning bilən Samariyəgə igidarqilik qilip xəhərlərdə

olturdi. **25** Wə xundak boldiki, ular u yərdə dəsləptə olturoşinida Pərwərdigardin qorqmioşanidi; Pərwərdigar ularni qiyma-jiyma qilidişan birnəqqə xirlarni ularning arisioşa əwətti. **26** Xuning bilən Asuriyəning padixahioşa həwər yətküzülüp: — Sili yətkəp Samariyəning xəhərliridə makanlaxturoşan həklər xu yurtning ilahining qaidə-yosunlirini bilməydu; xunga U ularning arisioşa xirlarni əwətti; mana bular ularni əltürməktə, qünki həlk yurtning ilahining qaidə-yosunlirini bilməydu, deyildi. **27** Xuning bilən Asuriyəning padixahī əmr qilip: — Silər u yərdin elip kəlgən kahinlarning birini yənə u yərgə apiringlar; u u yərdə turup, ularoşa u yurtning ilahining qaidə-yosunlirini əgətsun, — dedi. **28** Uning buyruki bilən ular Samariyədin yətkigən kahinlarning biri kelip, Bəyt-Əldə turup Pərwərdigarning qorqunqini ularoşa əgətti. **29** Lekin xu həklərnin hər biri öz ilahlirining butlirini yasap, Samariyəliklər saloşan «yukiri jaylar»diki ibadətgaşlar iqigə turoşuzdi; hər bir həlk əzi turoşan xəhərdə xundak qildi. **30** Babildin kəlgənlər Suktot-Binot degən məbudni yasidi, Kuttin kəlgənlər Nərgal butni, Hamattin kəlgənlər Axima butni, **31** Awwiylar Nibhaz bilən Tartak butlarni yasidi; Səfarwiylar Səfarwaimdiki butliri boləşan Adrammələk bilən Anammələkkə öz balilirini atap otta keydürdi. **32** Ular əmdi muxundak hələttə Pərwərdigardin qorqup, öz arisidiki hər türlük adəmlərnin əzliri üçün «yukiri jaylar»diki buthanilarda qurbanliqlarni sunidişan kahin qilip bekitkən. **33** Ular Pərwərdigardin qorqatti wə xuning bilən təng qaysi əldin kəlgən bolsa, xu əlnin qaidə-yosunlirida öz ilahlirining

qulluqidimu bolatti. **34** Bügüngə kədər ular ilgiriki adətlər boyiqə mengip kəlməktə; ular Pərwərdigardin qorkmay, Pərwərdigar Israil dəp atioqan Yakupning əwladlirioqə tapilioqan bəlgilimilər wə həkümlər, qanun wə əmrlərgə muwapıq ix kərməydu. **35** Pərwərdigar ular bilən bir əhdə qilixip ularoqə buyrup: — «Baxqa ilahlardin qorkmay, ularoqə səjdə qilmay yaki ularoqə bax urmay wə ularoqə qurbanlik qilmanglar — **36** pəkət zor qudrət wə uzatqan biliki bilən siləni Misir zeminidin qıkaroqan Pərwərdigardinla qorkunglar, uningoqə səjdə qilinglar wə uningoqə qurbanlik sununglar. **37** U silər üqün pütküzgən bəlgilimilər, həkümlər, qanun wə əmrni bolsa, ularni əbədgiqə kəngül bəlüp tutunglar; baxqa ilahlardin qorkmanglar. **38** Mən silər bilən qiloqan əhdini untumanglar ya baxqa ilahlardin qorkmanglar, **39** bəlki Hudayinglar Pərwərdigardin qorkunglar; wə U siləni həmmə düxmənliringlarning qolidin kutkuzidu» — degənidi. **40** Lekin ular kulak salmay, ilgiriki qaidə-yosunlarni yürgüzətti. **41** Muxu əllər xu tərıqıdə Pərwərdigardin qorkətti həm oyma məbudlarning qulluqida bolatti; ularning baliliri bilən balilirining balilirimu xundak qilatti; öz ata-bowiliri qandak qiloqan bolsa, ularmu bügünki künigə xundak qilip kəldi.

18 Elahning oqli, Israilning padixahı Hoxiyaning səltənıtining üqinqi yilida, Yəhudaning [sabik] padixahı Ahazning oqli Həzəkiya Yəhudaqə padixahı boldi. **2** U padixahı bolqanda yigirmə bəx yaxta bolup, Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Abi idi; u Zəkəriyaning qizi idi. **3** Həzəkiya bolsa

atisi Dawutning barlik kiloʻinidak, Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni kilatti. **4** U «yukiri jaylar»ni yokitip, «but tüwrüklər»ni qekip «Axərah»larni kesip taxlap, Musa yasatқан mis yilanni qekip parə-parə kilip (qünki u qaoʻkiqə Israillar uningojə huxbuy yakatti), uningojə «Nəhuxtan!» dəp isim koydi. **5** Həzəkiya Israilning Hudasi Pərwərdigarojə tayandi. Bu jəhəttə nə uningdin keyin kəlgən nə uningdin ilgiri otkən Yəhuda padixahlirining arisidiki heqbiri uningojə yətməytti. **6** U Pərwərdigarojə qing baoljiniq uningojə əgixixtin qikmay, bəlki Pərwərdigar Musaojə buyruojan əmrlərnə tutatti. **7** Pərwərdigar uning bilən billə idi; u kaysila ixka qiksa xuningda rawajlik bolatti. U Asuriyə padixahining hakimiyitigə kərxi qikip uningojə bekindi boluxtin yandi. **8** U Filistiyəlgə hujum kilip ularni Gaza xəhiri wə uning ətrapidiki zeminliriojə, kəzət munaridin mustəhkəm korojanojə besip məoljup kildi. **9** Wə xundak boldiki, Həzəkiya padixahning səltənitining tətinqi yilida, yəni Israilning [sabik] padixahi Elahning oolji Hoxiyaning səltənitining yəttinqi yilida, Asuriyəning padixahi Xalmanəzər Samariyəgə hujum kilip uni kamal kildi. **10** Üq yildin keyin ular xəhərnə aldi; Həzəkiyaning səltənitining tokkuzinqi yili, yəni Israil padixahi Hoxiyaning səltənitining tokkuzinqi yilida, Samariyə ixoqal kilindi. **11** Andin Asuriyəning padixahi Israillarni Asuriyəgə elip ketip, ularni Halaħda, Gozandiki Habor dəryasining boylirida wə Medialarning xəhərliridə makanlaxturdi. **12** Qünki ular əz Hudasi Pərwərdigarning awaziojə itaət kilmidi, bəlki Uning

əhdisigə, yəni Pərwərdigarning kuli Musa buyruqanning həmmisigə hilaplik kildi; ular yaki kulak salmidi, yaki əməl kilmidi. **13** Həzəkiya padixahning səltənitining on tətinqi yili, Asuriyəning padixahi Sənnaherib Yəhüdaning barlik qorqanlik xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixoal kildi. **14** U waqıtta Yəhüdaning padixahi Həzəkiya Lakixka adəm əwətip, Asuriyəning padixahioja: Mən gunahkar! Məndin qekingəyla, üstümgə hərnemə qüxürsilə xuni [tələymən], — dedi. Asuriyəning padixahi Həzəkiyoja üç yüz talant kümük bilən ottuz talant altun tohtitip koydi. **15** Həzəkiya Pərwərdigarning əyidiki wə padixahning ordisininə həzinisidiki barlik kümükni elip bərdi. **16** Xuning bilən bir waqıtta Yəhüdaning padixahi Həzəkiya Pərwərdigarning əyining ixikliridin wə əzi əslidə qaplatқан ixik kexəkliridin altunni ajritip elip, Asuriyəning padixahioja bərdi. **17** Xu qaotda Asuriyə padixahi Sənnaherib Tartan, Rab-Saris wə Rab-Xakəhlirini qong qoxun bilən Lakix xəhiridin Yerusalemoja, Həzəkiyaning yenioja əwətti. Ular Yerusalemoja qikip kəldi. Qikqanda, ular kir yuquqilarning etizining boyidiki yolda, yukiri kəlqəkning norining bexioja kelip turdi. **18** Ular padixahni qakiroqanda, Hilkıyaning oqlı, ordini baxkuridiojan Eliakim, ordining diwanbegi Xəbna wə Asafning oqlı, orda mirzibegi Yoahlar ularning yenioja kəldi. **19** Wə Rab-Xakəh ularoja mundak dedi: — «Silər Həzəkiyoja: — «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahi sanga mundak dedi, dənglar: — Sening muxu ixəngən tayanqing zadi nemidi? **20** Sən: «Urux kilixka tədbir-məslihətimiz həm küqimiz bar, dəysən — bu pəkət bir kuruk gəp,

halas! — Sən zadi kimgə tayinip manga qarxi əkta kəpisen? **21** Mana əmdi sən yeriki bar axu komux hasa, yəni Misiroğa tayinisen. Birsı uningə yələnsə, uning kəliə sanjip kiridu; Misir padixahi Pirəwngə tayanənlarning həmmisi xundak bolidu! **22** Əgər silər manga: «Biz Hundayimiz boləan Pərwədigarə tayanimiz» — desənglar, Həzəkiya əzi Yəhudadikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətə aldidila ibadət kilixinglar kerək» dəp, uningə ataləan «yukiri jaylar»ni həm kurbangəhlarni yok kiliwəttiə? Ular axu Pərwədigarning yukiri jayliri əməsmidi? **23** Əmdi hazır hojayinim Asuriyə padixahi bilən bir tohtamə kelinglar: — «Əgər silərdə ularə minəligədək əskərlinglar bolsa, mən silərgə ikki ming atni bikarə berəy!» **24** Silərdə undaklar bolmisa, hojayinimning əmədarlirining əng kiqiki boləan bir ləxkər bəxini kəndəkmə qekindürələsilər?! Gərqə silər jəng hərwiliri wə atlarni elix üqün Misiroğa tayinilə! **25** Mən muxu yəni həlak kilix üqün Pərwədigarsiz kəldimmu? Qünki Pərwədigar manga: «Muxu zeminni həlak kilixkə qikkin» — dedi!». **26** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhgə: — Pəkirlirioğa aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibraniy tilida səzlimisilə, gəpliri sepilda turoənlarning kulikioğa kirmisun! — dedi. **27** Birak Rab-Xakəh; — Hojayinim meni muxu gəpni hojayininglarə wə silərgilə eytixkə əwətkənmu? Muxu gəpni silər bilən birliktə sepilda olturoənlarə deyixkə əwətkən əməsmu? Qünki ular əz pəkini yegüqi həm əz süydükini iquki bolidu!» — dedi. **28** Andin

Rab-Xakəh ibraniy tilida yukiri awaz bilən: «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahining sözlirini anglap qoyunglar!» — dəp warkiridi. **29** — «Padixah mundak dəydu: — Həzəkiya siləni aldap qoymisun! Qünki u siləni [padixahning] kolidin kutkuzalmaydu. **30** Uning siləni: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kutkuzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kolioqa qüxüp kətməydu» dəp Pərwərdigarəya tayanduruxioya yol qoymanglar! **31** Həzəkiyaəya kulak salmanglar; qünki Asuriyə padixahi mundak dəydu: — Mən bilən sülhəlixip, mən tərəpkə ətünglar; xundak kilsanglar hərbinglar ətünglarning üzüm baringidin həm ətünglarning ənjür dərihidin mewə yəysilər, hərbinglar ət su kəlqikinglardin su iqsilər; **32** ta mən kelip siləni buədaylik həm xarablik bir zeminoqa, neni, üzümzarliri wə zəytun dərəhliri bar, həsəl qikiridioyan bir zeminoqa, yəni zeminiglarəya ohxax bir zeminoqa apirip qoyuqə yəp-iqiweringlar! Xuning bilən silər tirik kəlip, əlməysilər! Həzəkiya silərgə: — «Pərwərdigar bizni kutkuzidu» desə uningəya kulak salmanglar! **33** Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri ət zeminini Asuriyə padixahining kolidin kutkuzəyanmu? **34** Hamat wə Arpad degən yurtlarning ilah-butliri kəni? Səfarwaim, Hena wə Iwwah xəhərlirining ilah-butliri kəni? Ular Samariyəni mening kolumdin kutkuzəyanmu?! **35** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin ət zeminini kutkuzəyan zadi kim bar? Xundak ikən, Pərwərdigar Yerusalemnini mening kolumdin kutkuzalamdu?» — dedi. **36** Əmma həlk süküt kəlip uningəya jawabən heqkandak bir sət kilmidi; qünki padixahning buyrukə xuki: —

«Uningoʻja javab bərmənglar». **37** Andin Hilkıyaning oʻqli, ordini baxkuridioʻan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning oʻqli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkiyaning yenioʻja kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningoʻja ukturdi.

19 Xundak boldiki, Həzəkiya buni angliʻoʻanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning ibadəthanisioʻja kirdi. **2** U Hilkıyaning oʻqli, ordini baxkuridioʻan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kahınlarning aqsakallirini bəz kaplanoʻan peti Amozning oʻqli Yəxaya pəyoʻəmbərgə əwətti. **3** Ular uningoʻja: — Həzəkiya mundak dəydu: — «Balilar tuʻoʻulay dəp qaloʻanda anining tuʻoʻkudək hali qalmioʻandək, muxu kün awariqilik, rəswa kilinidioʻan, mazak kilinidioʻan bir künidur. **4** Əz hojayini boləan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazak kilixka əwətkən Rab-Xakəhning muxu barlik gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularni angliʻoʻan Pərwərdigar Hudaying xu gəplər üqün uning dəkkisini berərmikin? Xunga kelip qaloʻan qaldisi üqün awazingni kətürüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkiyaning hizmətkarliri Yəxayaning aldioʻja kəldi. **6** Yəxaya ularoʻja: — «Hojayininglaroʻja: — Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahining qaparmənlirining sən angliʻoʻan axu Manga kupurluk kılıquqi gəpliridin kərkma; **7** Mana, Mən uningoʻja bir rohni kirgüzimən; xuning bilən u bir ioʻwani anglap, əz yurtioʻja kaytidu. Mən uni əz zeminida turoʻuzup kiliq bilən öltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh əzi kəlgən yoli bilən

qaytip mangoqanda, Asuriyā padixahining Lakix xəhiridin qekingənlikini anglap, Libnah xəhirigə qarxi jəng kiliwatqan padixahning yenioqə kəldi. **9** Qünki padixah; «Mana, Efiopiyə padixahi Tirhakah sizgə qarxi jəng kilməqci bolup yoloqə qikti» degən həwərnə angliqanidi. Lekin u yənə Həzəkiyaqə əlqilərnə mundəq hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahi Həzəkiyaqə mundəq dəngarisaldilar: — «Sən tayinidioqan Hundayingning sanga: «Yerusalem Asuriyə padixahining kolioqə tapxurulmaydu» deginigə aldanma; **11** mana, sən Asuriyə padixahlirining həmmə əl-yurtlarnə nemə kילוanlirini, ularnə öz ilah-butlirioqə atəp həlak kילוanlikini angliqansən; əmdi özüng kutkuzulamsən? **12** Ata-bowilirim həlak kילוan əllərnəng öz ilah-butliri ularnə kutkuzoqanmu? Gozan, Haran, Rəzəf xəhiridikilərnəniqə, Telassarda turoqan Edənlərnəniqə? **13** Hamat padixahi, Arpad padixahi, Səfarwaim, Hena həm Iwwah xəhərlirining padixahliri kəni?»». **14** Xuning bilən Həzəkiya hətnə əkəlgüqilərnəng qolidin elip oqup qikti. Andin u Pərwədigarning əyigə kirip, Pərwədigarning aldioqə hətnə yeyip qoydi. **15** Wə Həzəkiya Pərwədigarqə dua kiliqə mundəq dedi: — «I kerublar otturisida turoqan Pərwədigar, Israilning Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jahandiki barlik əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Əzüngdursən; asman-zeminni Yaratkuqisən. **16** I Pərwədigar, kulikingni təwən kiliqə angliqaysən; kəzüngni aqkaysən, i Pərwədigar, kərgəysən; Sənnaheribning adəm əwətip mənggü həyat Hudani həqarətləp eytkən gəplirini angliqaysən! **17** I Pərwədigar, Asuriyə padixahliri həqikətən həmmə

yurtlarni, xularoqa bekindi bololan yurtlarnimu haraba k'ilip, **18** ularning ilah-butlirini otka taxliwatkən; qünki ularning ilahliri ilah əmäs, bəlki insan k'oli bilən yasalolanliri, yaoljaq wə tax, halas; xunga asuriylar ularni halak k'ildi. **19** Əmdi, i Pərwərdigar Hudayimiz, jahandiki barlik əl-yurtlaroqa Sening, pəkət Seningla Pərwərdigar ikənlikingni bildürüx üqün, bizni uning k'olidin kutkuzojaysən!». **20** Xuning bilən Amozning oqli Yəxaya Həzəkioya söz əwətip mundak dedi: — — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sening Manga Sənnaherib tojruluk k'ilolan duayingni anglidim. **21** Pərwərdigarning uningoqa karita degən səzi xudurki: — «Pak k'iz, yəni Zionning k'izi seni kəmsitidu, Seni mazak k'ilip k'ilidu; Yerusalemning k'izi kəyninggə karap bexini qaykaydu; **22** sən kimni mazak k'ilip kupurluk k'ilding? Sən kimgə qarxi awazingni kətürüp, Nəziringni üstün k'ilding? Israildiki Mukəddəs Boluqujoqa qarxi! **23** Əlqiliring arkilik sən Rəbni mazak k'ilip; — «Mən nurojunliolan jəng hərwilirim bilən taol qokk'isioqa, Liwan taol baqrilirioqa yetip kəldimki, Uning egiz kedir dərəhlirini, esil qarioaylirini kesiwetimən; Mən uning əng qət turalojusioqa, Uning əng bük-baraksan ormanzarlikioqa kirip yetimən. **24** Əzüm kuduk kolap yaqa yurtning süyini iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barlik dərya-əstənglirini kurutiwəttim — deding. **25** — Sən xuni anglap bakmiojanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bekitkənmənki, Kədimdin tartip xəkilləndürgənmənki, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-korojanlik xəhərləni harabilərgə

aylandurdung; **26** Xuning bilən u yərdə turuwatqanlar küqsizlinip, Yərgə karitip qoyuldi, xərməndə qilindi; Ular əsiwatqan ot-qəptək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy qurup kətkəndək boldi. **27** Birak sening olturojiningni, ornungdin turojiningni, qikip-kirginingni wə Manga qarxi oqaljirlixip kətkiningni bilimən; **28** Sening Manga qarxi oqaljirlixip kətkənlikingning, həkawurlixip kətkənlikingning kulikimoqa yətkənliki tūpəylidin, Mən qarmikimni burningdin ətküzimən, Yüginimni aozingoqa salimən, Wə əzüng kəlgən yol bilən seni qayturimən. **29** I [Həzəkiya], xu ix sanga alamət bexarət boliduki, Muxu yili əzlükidin əskən, İkkinqi yili xulardin qikqanlarmu silərnin rizkinglar bolidu; Üqinqi yili bolsa teriysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardin qikqan mewilərnə yəysilər. **30** Yəhuda jəmätininq kəqip kutuloqan qaldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yukiriyoqa qarap mewə beridu; **31** Qünki Yerusalemdin bir qaldisi, Zion teoqidin kəqip kutuloqanlar qikidu; Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning otluq muhəbbiti muxuni ada qilidu. **32** Xunga, Pərwərdigar Asuriyə padixahı toqruq mundaq dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningə bir tal oqmu atmaydu; Nə qalkanni kətürüp aldioqa kəlməydu, Nə uningə qarita qaxalarnimu yasimaydu. **33** U qaysi yol bilən kəlgən bolsa, U yol bilən qaytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar, **34** — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün uni ətrapidiki sepildək qooqdap kutquzimən». **35** Xu keqə xundak boldiki, Pərwərdigarning Pərixlisi qikip, Asuriyəliklərninq

bargahida bir yüz saksən bəx ming əskərni urdi; mana, kixilər ətigəndə ornidin turoqanda, ularning həmmisining əlgənlikini kərđi! **36** Xunga Asuriyə padixahı Sənnaherib qekinip, yoloqa qikip, Ninəwə xəhərigə qaytip turdi. **37** Wə xundak boldiki, u əz buti Nisrokning buthanisida uningə qokunuwatqanda, oqulliri Adrəmmələk həm Xarezər uni kiliqlap əltürüwətti; andin ular bolsa Ararat degən yurtka keqip kətti. Uning oqlı Esarhəddon uning ornida padixah boldi.

20 Xu künlərdə Həzəkiya əjəl kəltürgüqi bir kesəlgə muptila boldi. Amozning oqlı Yəxaya pəyoqəmbər uning kəxiəqa berip, uningə: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — — Əyüing toqruluk wəsiyət kiləjin; qünki əjəl kəldi, yaximaysən» — dedi. **2** [Həzəkiya] bolsa yüzini tam tərəpkə kilip Pərwərdigarəqa dua kilip: — **3** I Pərwərdigar, Sening aldingda mening həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimni, nəziring aldingda durus boləjan ixlarni kiləjanlikimni əsləp koyəqaysən, — dedi. Wə Həzəkiya yioqlap ekip kətti. **4** Yəxaya qikip ordidiki ottura həylioqa yətməstə, Pərwərdigarning səzi uningəqa yetip mundak deyildi: — **5** Yenip berip həlkimning baxlamqisi Həzəkiyaəqa mundak degin: — «Pərwərdigar, atang Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayingni anglidim, kez yaxliringni kərdüm; mana, Mən seni sakaytimən. Üqinqi künidə Pərwərdigarning əyigə qikisən. **6** Künliringgə Mən yənə on bəx yil koximən; xuning bilən Mən seni wə bu xəhərni Asuriyə padixahining qolidin kutkuzimən; Əzüm üqün wə kulum Dawut üqün Mən bu xəhərni ətrapidiki sepildək koqdaymən. **7**

(Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlanglar, dedi. Ular uni elip kelip, yarisioğa qapliwidi, u sakaydi. **8** Həzəkiya Yəxayadin: Pərwərdigar meni sakaytip, üqinqi küni uning öyigə qikidioğanliqimni ispatlaydioğanoğa kandaq bexarətlik alamət bolidu? — dəp sorioğanidi. **9** Yəxaya: — Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzmən qilidioğanliqini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardin xundak bexarətlik alamət boliduki, sən kuyaxning pələmpəy üstigə qüxkən sayisining on baskuq aldioğa mengixi yaki on baskuq kəynigə yenixini halamsən? — dedi. **10** Həzəkiya: Kuyax sayisining on baskuq aldioğa mengixi asan; sayə on baxkuq kəynigə yansun, degənidi. **11** Xuning bilən Yəxaya pəyoğəmbər Pərwərdigaroğa nida kildi wə U kuyaxning Aħaz padixah kuroğan pələmpəy baskuqiliri üstigə qüxkən sayisini yandurup, on baskuq kəynigə mangdurdi). **12** Xu pəyttə Baladanning ooqli Babil padixahi Merodaq-Baladan, Həzəkiyani kesəl bolup yetip kaptu, dəp anglap, hətlər hədiyə bilən əwətti. **13** Həzəkiya bolsa əlqilərnin gəpini tingxap, ularoğa barliq həzinə-ambarlirini, kümüxni, altunni, dora-dərmanlarni, sərhil maylarni, sawut-qorallar ambiridiki həmmi wə bayliqlirining barliqini kərsətti; ordisi wə pütkül padixahliki iqidiki nərsilərdin Həzəkiya ularoğa kərsətmigən birimu qalmidi. **14** Andin Yəxaya pəyoğəmbər Həzəkiyaning aldioğa berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoqlaxka nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkiya: — «Ular yirak bir yurttin, yəni Babilin kəlgən» dedi. **15** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nemini kərdi?» dəp soridi. Həzəkiya: — «Ordamda

bar narsilarni ular kordi; bayliklirimning arisidin men ularoqa kersatmigən birimu qalmidi» — dedi. **16** Yəxaya Həzəkiyoqa: Pərwədigarning səzini anglap qoyojin: — **17** — Mana xundak künler keliduki, ordangda bar narsilər wə bügüngə kədər ata-bowiliring toplap, saklap qoyojan həmmə Babiloqa elip ketilidu; heqnərsə qalmaydu — dəydu Pərwədigar. **18** — Həmdə Babilliklar oqulliringni, yəni özüngdin bolojan əwladliringni elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixahining ordisida aqwat bolidu. **19** Həzəkiya əmdi əz-əzigə «Əz künlirimdə bolsa amantinqlik, Hudaning həkikət-wapaliki bolmamdu?», dəp Yəxayaqa: — «Siz eytkən Pərwədigarning muxu səzi yaxsi ikən» — dedi. **20** Həzəkiyaning baxqa əməlliri, jümlidin uning səltəniting kudriti, uning kəndak kilip xəhərgə su təminləx üqün kəl, xundakla su apiridojan nor yasiojanliki «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Həzəkiya ata-bowiliring arisida uhlidi; oqli Manassəh ornida padixah boldi.

21 Manassəh padixah bolojanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Həfzibah idi. **2** U Pərwədigar Israillarning aldidin həydəp qikiriwətkən yat əllikləarning yirginqlik adətlirigə ohxax ixlar bilən Pərwədigarning nəziridə rəzil bolojanni kildi. **3** U atisi Həzəkiya buzup yokatқан «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baaloqa atap qurbangahlarıni saldurup, Israilning padixahi Ahab kilojandək bir Axərah məbud yasidi; u asmandiki nurojunlojan ay-yultuzlaroqa bax urdi wə ularning kullukioqa kirdi. **4** U Pərwədigarning

oyidimu qurbangahlarni yasatti. Xu ibadathana toʻjruluk Pərwərdigar: Mən Yerusalemda Mening namimni qoyimən, degənidi. **5** U Pərwərdigarning oʻyining ikki hōylisida «asmanning qoxuni» oʻja qurbangahlarni atap yasatti. **6** Ɖz oʻqlini ottin oʻtkūzdi; jadugərqilik bilən palqilik ixlətti, oʻzigə jinkəxlər bilən əpsunqilarni bekitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanaksiz rəzillikni kīlip uning oʻəzipini kōzoʻjidi. **7** U yasatqan «Axərah» oʻyma məbudni [Hudaning] oʻyigə kōydi. Xu oʻy toʻjruluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oʻqli Sulaymanoʻja: — «Bu oʻydə, xundakla Israilning həmmə kəbililirining zeminliri arisidin Mən tallioʻjan Yerusalemda Ɖz namimni əbədgiqə kəldurimən; **8** əgər Israil pəkət Mən ularoʻja tapilioʻjan barlik əmrlərgə, yəni Ɖz kulum Musa ularoʻja buyruoʻjan barlik qanunoʻja muwapik əməl kīlixka kəngül kōysila, Mən ularning putlirini ata-bowilirioʻja təkəsim kīloʻjan bu zemindin kəytidin neri kīlmaymən», degənidi. **9** Lekin ular kulak salmaytti; xunglaxkimu, Manassəh ularni xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar Israillarning aldidin həlak kīloʻjan yat əlliklərdin axurup rəzillik kīlatti. **10** Xunga Pərwərdigar Ɖz kulliri boləjan pəyoʻəmbərlərninɡ wasitisi arkīlik mundak dedi: — **11** Yəhūdaninɡ padixahī Manassəh bu yirginlik ixlarni kīlip, hətta uningdin ilgiri oʻtkən Amoriylar kīloʻjan barlik rəzilliktin ziyadə rəzillik kīlip, uning butliri bilən Yəhūdanimu gunahka azduroʻjini üqün **12** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Yerusalemlə bilən Yəhūdaninɡ üstigə xundak balayi’apət kəltürimənki, kimki uni anglisila kulakliri zingildap ketidu. **13** Mən Samariyəni oʻlqigən

tana wə Ahabning jəmətini təxürgən tik əlqigüq yip bilən Yerusalemlə təxürtimən; kixi kaçını qayqap sürtkəndin keyin düm kömtürüp qoyqandək, Yerusalemlə qayqap ərüymən. **14** Mən mirasimning qaloqliridinmu waz keqip, düxmənlirining qolıqə tapxurimən; ularni həmmə düxmənlirigə bulang-talang obyektı wə olja qilip berimən; **15** Qünki ular Mening nəzirimdə rəzil bolqanni qilip, ularning ata-bowiliri Misirdin qıqqan kündin tartip bügüngiqə qəzipimni qozqap kəldi». **16** Manassəh əmdi pütkül Yerusalemlə bir qetidın yənə bir qetigiqə qanoqə toldurup, kəp nahək qan təküzdi wə ohxaxla əzi qiliwatqan gunahı bilən Yəhudalarnı azdurup, ularning Pərwərdigarning nəziridiki rəzillikni qilixiqə səwəb boldi. **17** Manassəhning baxqa ixliri həm qiloqlirining həmmisi, jümlidin u sadir qiloqlan gunah «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **18** Manassəh ata-bowilirining arisida uhlidi wə əz əyining beqida, yəni Uzzahning beqida dəpnə qilindi. Andin oqlı Amon uning ornida padixah boldi. **19** Amon padixah bolqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda ikki yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Məxulləmət idi; u Yotbahlıq Həruzning qizi idi. **20** Amon atisi Manassəh qiloqlandək Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilatti. **21** U atisi mangoqlan barlıq yollarda mangatti; u atisi qulluqida bolqan butlarning qulluqida bolup, ularqə səjdə qilip, **22** Pərwərdigarning yolida yürməy, əz ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarnı tərək qildi. **23** Əmdi Amonning hizmətkarliri padixahni qəstləp, uni əz ordisida əltürdi. **24** Lekin yurt həlqi Amon

padixahni kəstligənlərninğ həmmisini ɵltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqlı Yosiyani padixah kildi.

25 Amønning baxka ixliri həm kiləjanlirininğ həmmisi «Yəhuda padixahlirininğ tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **26** U Uzzañning beoqida öz kəbrisidə dəpnə kilindi. Andin oqlı Yosiya uning ornida padixah boldi.

22 Yosiya padixah boləanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənət kildi. Uning anisinin ismi Yədidah idi; u Bozkatlik Adayaning kizi idi. **2** Yosiya Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanni kilip, hər ixta atisi Dawutning barlik yolida yürüp, nə ongoqa nə soloqa qətnəp kətmidi. **3** Padixah Yosiya səltənitininğ on səkkizinqi yilida, padixah Məxullamning nəwrisi, Azaliyaning oqlı katip Xafanni Pərwərdigarning əyigə əwətip: **4** «Bax kañin Hilkianing kexioqa qikip xuni buyruoqinki, u Pərwərdigarning əyigə elip kelingən, dərwaziwənlər həlktin yioqan pulni sanisun. **5** Andin ular Pərwərdigarning əyini ongxaydioqan ixlarni nazarət kiləuqi ixqilaroqa tapxurup bərsun. Bular həm Pərwərdigarning əyidiki buzuloqan yərləni ongxaxka əyde ixligüqilərgə, yəni yaəjaqqilar, tamqilar wə taxtiraxlaroqa bərsun. Ular muxu pul bilən əyni ongxaxka lazim boləqan yaəjaq bilən oyuloqan taxlarni setiwalsun, degin» — dedi. **7** Lekin ularning kəlioqa tapxuruloqan pulning həsabi kilinmidi. Qünki ular insap bilən ix kilatti. **8** Bax kañin Hilkia katip Xafanoqa: — Mən Pərwərdigarning əyidə bir Təwrat kitabini taptim, dedi. Xuni eytip Hilkia kitabni Xafanoqa bərdi. U uni oqudi.

9 Andin keyin katip Xafan padixahning kexioja berip padixahka hawer berip: — Hizmetkarliri ibadethanidiki pulni yotip Pərwərdigarning eyini onxaydiotan ix bexilirining kollirioja tapxurup bərdi, dedi. **10** Andin katip Xafan padixahka: Hilkija manga bir kitabni bərdi, dedi. Andin Xafan padixahka uni okup bərdi. **11** Wə xundak boldiki, padixah Təwrat kitabining sezlirini angliojanda, əz kiyimlirini yirtti. **12** Padixah Hilkija kahin bilən Xafanning oqli Ahikamoja, Mikayaning oqli Akbor bilən Xafan katipka wə padixahning hizmetkari Asayaoja buyrup: — **13** Berip mən üqün wə həlk üqün, yəni pütkül Yəhudadikilər üqün bu tepilojan kitabning sezliri tooqrisida Pərwərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabning sezlirigə, uningdiki bizlərgə pütülgənlirigə əməl kilixka kulak salmiojanliki tüpəylidin Pərwərdigarning bizgə kozoqalojan ojezipi intayin dəhxətlik, dedi. **14** Xuning bilən Hilkija kahin, Ahikam, Akbor, Xafan wə Asayalar Harhasning nəwrisi, Tikwahning oqli kiyim-keqək begi Xallumning ayali ayal pəyojəmbər Huldahning kexioja berip, uning bilən sezləxti. U Yerusalem xəhirining ikkinqi məhəllisidə olturatti. **15** U ularoja mundaq dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Silərne əwətkən kixigə mundaq dənglar: — **16** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana Mən Yəhudaning padixahi okuotan kitabning həmmə sezlirini əməlgə axurup, bu jayoja wə bu yərdə turoquqilaroja balayi'apət qüxürimən. **17** Qünki ular Meni taxlap, baxka ilahlaroja huxbuy yekip, kollirining həmmə ixliri bilən Mening aqqikimni kəltürdi. Uning üqün

Mening kəhrim bu yərgə qarap yandi həm əqürülməydu.

18 Lekin silərnı Pərwərdigardın yol soriojili əwətkən Yəhüdaning padixahioja bolsa xundak dənglar: Sən angliojan səzlər toojrisida Israilning Hudasi Pərwərdigar xundak dəydu: — **19** Qünki kənglünğ yumxak bolup, muxu jay wə uningda turojuqılarning wəyranə wə lənətkə aylandurulidiojanlıki toojrisida ularni əyibləp eytkən səzlimni angliojiningda, Pərwərdigarning aldida əzüngni təwən kılıp, kiyimliringni yirtip, Mening aldında yiojliojining üqün, Mənmü duayingni anglidim, dəydu Pərwərdigar. **20** Buning üqün seni ata-bowiliring bilən yiojilixka, əz kəbrənggə aman-hatirjəmlik iqidə berixka nesip kılıməni; sening kəzliring Mən bu jay üstigə qüxüridiojan barlık külpətlərnı kərməydu». Ular yenip berip, bu həwərnı padixahka yətküzdi.

23 Padixah adəmlərnı əwətip, Yəhüda bilən Yerusalemining həmmə akşakallirini əz kexioja qakırtip kəldi. **2** Padixah Pərwərdigarning əyigə qıkti; barlık Yəhüdadiki ər kixilər wə Yerusalemda turuwatқанlarning həmmisi, kaşınlar bilən pəyoşəmbərlər, yəni barlık həlk, əng kiqikidin tartip qongiojiqə həmmisi uning bilən billə qıkti. Andin u Pərwərdigarning əyidə tepilojan əhdə kitabining həmmə səzlrini ularoja oқup bərdi. **3** Padixah tüwrükning yenida turup Pərwərdigarning aldida: — Pərwərdigaroja əgixip pütün kəlbim wə pütkül jenim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwahlıkliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kılıməni dəp əhdigə əzini baqlidi. Xuning bilən həlkning həmmisimu əhdə aldida turup uningoja əzini baqlidi. **4**

Andin keyin padixah bax kahin Hilkıya bilən orun basar kahinlarğa wə həm dərwaziwənlərgə: — Baaloğa, Axərah butioğa wə asmanning barlıq qoxunioğa atap yasaləjan barlıq əswab-üskünilərnı Pərwərdigarning əyidin qikiriwetinglar, dəp əmr kildi; u bularnı Yerusalemning sirtida, Kidron etizlikida köydürdi wə küllirini Bəyt-Əlgə elip bardi. **5** U Yəhuda padixahlirining Yəhuda xəhərliridiki «yukiri jaylar»da həmdə Yerusalemning ətrəpliridiki «yukiri jaylar»da huxbuy yanduruxqa tikligən but kahinlirini, xuningdək Baaloğa, quyaxqa, ayoğa, yultuz türkümlirigə həmdə asmanning barlıq qoxunioğa huxbuy yaqquqılarnı ixtin həydiwətti. **6** U Pərwərdigarning əyidin Axərah butni elip qikip Yerusalemning sirtioğa elip berip, Kidron jilojioğa apirip xu yərdə köydürüp kukum-talkan kılıp ezip, topisini addiy puqralarning kəbriliri üstigə qeqiwətti. **7** Andin u Pərwərdigarning əyigə jaylaxkan bəqqiwazlarning turaləjulirini qekip oqulatti; bu əylərdə yənə ayallar Axərah butka qedir tokuytti. **8** U Yəhuda xəhərliridin barlıq kahinlarnı qakirtip, əzigə yioqdi. Andin u Gəbadin tartip Bəər-Xəbaqiqə kahinlar huxbuy yakidioğan «yukiri jaylar»ni buzup buləjiwətti; u «dərwazilardiki yukiri jaylar»ni qekip buzdi; bular «Xəhər baxlıki Yəxuaning kuwiki»ning yenida, yəni xəhər kuwikioğa kirix yolining sol tərəpidə idi **9** (əmdi «yukiri jaylar»diki kahinlarning Yerusalemda Pərwərdigarning kurbangahioğa qikixi qəkləngənidi; lekin ular dawamlıq əz kərindaxliri bilən birgə pitir nandın yeyixigə muyəssər idi). **10** Yosiya həqkim əz oqlı yaki kizini Moləkkə atap ottin

etküzmisun dəp, Hinnomning oqlining jiləsidiki Tofətnimu buzup buləiwətti. **11** Pərwərdigarning əyigə kiridioqan yolning eozizida Yəhuda padixahliri kuyaxka təkdim kəlip qoyoqan atlarni xu yərdin yətkəp, «kuyax hərwiliri»ni otta kəydürdi (ular [ibadəthanining] həyilirioqa jaylaxkan, Natan-Mələk degən aqwatning əyining yenida turatti). **12** Padixah yənə Yəhuda padixahliri Aħazning balihanisining əgzisidə salduroqan qurbangahlarni wə Manassəh Pərwərdigarning əyining ikki həylisioqa yasatkan qurbangahlarni qeqip kukum-talkan kəliwətti; u ularning topisini u yərdin elip, Kidron jiləisioqa qeqiwətti. **13** Israilning padixahi Sulayman Yerusalemning məxriq təripigə wə «Halak teqi»ning jənubioqa Zidoniylarning yirginqlik buti Axtarot, Moabiylarning yirginqlik buti Kemox wə Ammonlarning yirginqlik buti Milkomoqa atap yasatkan «yukiri jaylar»nimu padixah buzup buləiwətti. **14** U but tüwrüklərnə parqilap, Axərah butlirini kesip yikətip, ular turoqan yərlərnə adəm səngəkliri bilən toldurdi. **15** U yənə Israilni gunahka putlaxturoqan, Nibatning oqli Yəroboam Bəyt-Əldə salduroqan qurbangah bilən «yukiri jay»ni, ularni buzup qaqti, andin keyin «yukiri jay»ni kəydürüp kukum-talkan kəliwətti, Axərah butinimu kəydürüwətti. **16** Yosiya burulup qarap, taqdiki kəbrilərnə kərup, adəm əwətip kəbrilərdiki səngəklərnə kolap qikirip, qurbangah üstidə kəydürdi, xu yol bilən uni buləiwətti. Bu ixlar Pərwərdigarning kalamini yətküzüp, dəl ularni aldin'ala bexarət kəlip jakarlioqan Hudaning adimining səzining əməlgə axuruluxi idi. **17**

Andin Yosiya: Kəz aldimdiki bu kəbrə texi kimning? — dəp soridi. Xəhərdikilər uningə: Bu Yəhudadin kəlgən, silining Bəyt-Əldiki qurbangahni buzoqan muxu ixlirini bexarət qiloqan Hudaning adimining kəbrisi ikən, dedi. **18** Yosiya: — Uni qoyunglar, heqkim uning səngəklirini midirlatmisun, dəp buyrudi. Xuning bilən ular uning səngəkliri bilən Samariyədin kəlgən pəyoqəmbərning səngəklirigə heqkimni təgküzmidi. **19** Andin Yosiya Israilning padixahliri Pərwərdigarning oqəzipini qozəjoqan, Samariyəning xəhərliridə yasatqan «yukiri jaylar»diki barliq əylərnə qakti; u ularni Bəyt-Əldə qiloqandək qilip, yoqatti. **20** U u yərlərdiki «yukiri jaylar»ə has boləqan həmmə kahinlarni qurbangahning üstidə əltürüp, qurbanliq qildi, andin ularning üstigə adəm səngəklirini kəydürdi; u ahirda Yerusaleməə yenip bardı. **21** Padixah barliq həlkkə yarliq qüxürüp: — Bu əhdə kitabida pütülgəndək, Hudayinglar Pərwərdigarəə «ətüp ketix heyti»ni ətküzüinglar, dəp buyrudi. **22** «Batur həkimlar» Israilning üstidin həküm sürgən künlərdin tartip, nə Israil padixahlirining waqitlirida nə Yəhuda padixahlirining waqitlirida undək bir «ətüp ketix heyti» ətküzülüp baqmioqanidi; **23** Yosiya padixahning səltənitining on səkkizinqi yilida, Pərwərdigarəə atap bu «ətüp ketix heyti» Yerusalemda ətküzüldi. **24** Xuningdək Yosiya Yəhuda yurtida wə Yerusalemda pəyda boləqan jinkəxlər wə palqilarni, tərəfim məbudliri, hərəkəndək butlar wə barliq baxqə lənətlik nərsilərnə zemindin yoqatti. Uning xundək qilixining məqsiti, Hilkəiya kahin Pərwərdigarning əyidin tapqan kitabta hatiriləngən

Təwrattiki sözlərgə əməl kılıxtin ibarət idi. **25** Uningdək Musaqə qüxürülgən kənunəqə intilip pütün kəlb, pütün jeni wə pütün küqi bilən Pərwərdigarəqə kaytip, özini beqixliqan bir padixah uningdin ilgiri bolmiqanidi wə uningdin keyinmu uningəqə ohxax birs, bolup baqmidi.

26 Lekin Pərwərdigarning aqqıki Manassəhning Özini rənjitkən barlık rəzillikliri tüpəylidin Yəhudaəqə tutaxkəndin keyin, Özining xiddətlik qəzipidin yanmidi.

27 Pərwərdigar: — Israilni taxliqəndək Yəhudənimu Öz kəzümədin neri kəlimən wə Özüm talliqan bu xəhər Yerusəlemni wə Mən: — «Mening namim xu yərdə bolidu» degən xu ibadəthanini tərək kəlimən, dedi. **28** Yosiyəning bəxkə əməlliri həm kəliqanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **29** Uning künliridə Misirning padixahı Pirəwn-Nəko Asuriyəning padixahıqə hujum kəliqili Əfrat dəryəsiqə bardi. U qəqəda Yosiyə padixah Pirəwn bilən soquxuxkə qıkti; lekin Pirəwn uni kəriip Məgiddoda uni ətürdi. **30** Hizmətkərliri uning ətükini jəng hərəwisiqə selip Məgiddodin Yerusəleməqə elip kelip, uni öz kəbrisidə dəpnə kildi. Yurt həkki Yosiyəning oqlı Yəhoəhəzni məsih kəlip, atisining ornida padixah kildi.

31 Yəhoəhəz padixah boləqanda yigirmə üq yaxta bolup, üq ay Yerusəlemdə səltənət kildi. Uning anisining ismi Həmutal idi; u Libnahlık Yərəmiyəning kizi idi. **32** Yəhoəhəz bowiliri barlık kəliqanliridək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kildi. **33** Əmdi Pirəwn-Nəko uning Yerusəlemdə səltənət kılmaslıki üqün, uni Hamat yurtidiki Riblahda solap koydi wə [Yəhuda] zeminiqə

yüz talant kümük bilən bir talant altun selik qüxürdi. **34** Andin Pirəwn-Nəko Yosiyanning oşli Eliakimni atisining ornida padixah kılıp, ismini Yəhoakimoşa əzgərtti. U Yəhoahazni ezi bilən Misiroşa elip kətti; Yəhoahaz Misiroşa kelip xu yərdə əldi. **35** Yəhoakim kümük bilən altunni Pirəwngə bərdi; lekin Pirəwnning xu buyruşini ijra kılıp pulni tapxurux üqün yurtka hər bir adəmning qamioşa qarap baj-alwan koyoşanidi; altun wə kümükni u yurtning həlkidin, hər birigə saloşan əlqəm boyiqə Pirəwn-Nəkoşa berixkə yioşkanidi. **36** Yəhoakim padixah bolqanda yigirmə bəx yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda səltənət kildi. Uning anisining ismi Zibidah idi; u Rumahlik Pədayaning kizi idi. **37** Yəhoakim bowiliri barlik kılqanliridək Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kılatti.

24 Uning künliridə Babilning padixahi Nebokadnəsar [Yəhudaşa] hujum kılıxka qıkti; Yəhoakim uningşa üq yiloiqə bekindi boldi, andin uningdin tenip uning həkümranlikioşa qarxi qıkti. **2** Xu waqıtlarda Pərwərdigar uningşa hujum kılıxka Kaldiylər bulangqılar xaykisi, Suriylər bulangqılar xaykisi, Moabiylar bulangqılar xaykisi, wə Ammoniylar bulangqılar xaykilirini kozoşidi; u ularni Yəhudani həlak kılıx üqün kozoşidi. Bu ixlar Pərwərdigar Əz kulliri bolqan pəyoşəmbərlər arkilik agah kılqan səz-kalamining əməlgə axuruluxi idi. **3** Dərwəkə Pərwərdigarning eytkinidək, Manassəhning gunahliri tüşpəylidin Yəhudani Əz kəzliridin neri kılıx üqün, bu ixlar ularning bexioşa qüxti. **4** Qünki [Manassəhning] nahək qan təküp, Yerusalemmi nahək qanlar bilən

tolduroqini tüpəylidin, Pərwərdigar [Yəhudadarni] əpu kılıxqa kəngli unimaytti. **5** Yəhoakimning baxqa ixliri həm kıloqanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **6** Yəhoakim ata-bowilirining arisida uhildi; oqlı Yəhoakin uning ornida padixah boldi. **7** Misirning padixahi bolsa öz yurtidin ikkinqi qıkmidi. Qünki Babilning padixahi «Misir ekini»din tartip Əfrat dəryasıoııqə boloqan Misir padixahioıa təwə zeminni tartıwaloqanidi. **8** Yəhoakin padixah boloqanda on səkkiz yaxta bolup, üq ay Yerusalemda səltənət kildi. Uning anisining ismi Nəhuxta idi; u Yerusalemlıq Əlnatanning kızı idi. **9** Yəhoakin atisining barlıq kıloqanliridək Pərwərdigarning nəziridə rəzil boloqanni kildi. **10** Babilning padixahi Nebokədnəsarning sərdarliri Yerusalemoıa jəng kılııli qıqip, xəhərni kəmal kildi. **11** Uning sərdarliri xəhərni kəmal kılıp turoıanda Nebokədnəsar əzimu xəhərning sirtioıa qıkti. **12** Andin Yəhudaning padixahi Yəhoakin bilən anisi, barlıq hizmətkarliri, əməldarliri wə aııwatlırı Babil padixahıning aldıoıa qıqip uningoa tən bərđi. Xundak kılıp Babilning padixahi öz səltənıtining səkkizinqi yilida uni əsir kılıp tutti. **13** Nebokədnəsar Pərwərdigarning əyidiki barlıq həzinilər bilən padixahning ordısidiki həzinilərni elip kətti; Pərwərdigar aııah bərginidək, u Israilning padixahi Sulayman Pərwərdigarning ibadəthanisi üqün yasatqan həmmə altun kaıa-əswablarni kesip səkti. **14** Yerusalemning barlıq aııalisini, jümlidin həmmə əməldarlar, həmmə batur palwanlar, jəmiy bolup on ming

əsirni wə barlıq hünər wənlər wə tēmürqilərnimu elip kətti; yurttiki həlktin əng namratlardin baxқа heqkim qalmidi. **15** U Yəhoakinni Babiloqa elip kətti wə xuningdək padixahning anisini, padixahning ayallirini, uning aqwatlıri wə yurttiki mətiwərlərni əsir kilip Yerusalemdin Babiloqa elip bardı. **16** U batur-palwanlarning həmmisini (yəttə ming idi), hünər wənlər wə tēmürqilərni (jəmiy bir ming idi) — bularning həmmisi jənggiwar adəmlər bolup, Babilning padixahı ularni əsir kilip, Babiloqa elip kətti. **17** Andin Babilning padixahı Yəhoakinning taqisi Mattaniyani uning ornida padixah kilip, uning ismini Zədəkiyaqa əzgərtti. **18** Zədəkiya padixah bolqanda yigirmə bir yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda səltənət kildi. Uning anisi Libnahlık Yərəmiyaning kizi bolup, ismi Hamutal idi. **19** Zədəkiya Yəhoakimning barlıq kiləjinidək, Pərwədigarning nəziridə rəzil bolqanni kilatti. **20** Pərwədigarning Yerusalemoqa həm Yəhudaqa karatқан oqəzi pi tūpəylidin, Pərwədigar ularni Əz huzuridin həydiwətküqə bolqan arilikta, təwəndiki ixlar yüz bərdi: — awwal, Zədəkiya Babil padixahıoqa isyan kətürdi.

25 Andin xundak boldiki, uning səltənitining tokquzinqi yili, oninqi ayning oninqi künidə Babil padixahı Nebokədnəsar pütkül qoxunioqa yetəqilik kilip Yerusalemoqa hujum kilixқа kəldi; həmdə uni qorxiwelip bargah qurup, uning ətrapida qaxa-potəylərni quruxti. **2** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinqi yilioiqə muhasiridə turdi. **3** Xu yili tətinqi ayning tokquzinqi küni xəhərdə eqir kəhətiqilik həmmi baskan wə zemindikilər üqünmu heq ax-ozuk qalmioqanidi. **4**

Xəhər sepili bəsüldi; barlıq jənggiwar ləxkərlər qaçmaqçı bolup, tün keqিদə bədər tikiwetixti. Ular padixahning baqçisioğa yeqin «ikki sepil» arilıqıdiki dərwezidin ketixti (kaldiyələr bolsa xəhərnıng həryenida turatti). Ular [İordan jilqisidiki] «Arabah tüzləngliki»ni boylap qeqixti. **5** Lekin kaldiyələrnıng qoxuni padixahni qoqlap Yeriho tüzlənglikidə Zədəkiyağa yetixti; unıng pütün qoxuni unıngdin tarkilip kətkənidi. **6** Wə ular padixahni tutup, Riblah xəhirigə, Babil padixahıning aldiğa apardı; ular xu yərdə unıng üstigə həküm qıqardı. **7** [Babil padixahı] Zədəkiyanıng oqullirini unıng kəz aldidə kətl qıldı; andin Zədəkiyanıng kəzlrini oyuwətti; u uni mis kixənlər bilən baqlap, Babilğa elip bardı. **8** Wə bəxinqi ayning yəttinqi künidə (bu Babil padixahı Nebokədnəsarnıng on tokquzinqi yili idi) Babil padixahıning hizmətkari, pasiban begi Nebozar-Adan Yerusalemqğa yetip kəldi. **9** U Pərwədigarnıng əyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barlıq əylərni kəydüriwətti; barlıq bəhəywət imarətlərgə u ot qoyup kəydüriwətti. **10** Wə pasiban begi yetəqilidiki kaldiyələrnıng pütkül qoxuni Yerusalemnıng ətrapidiki pütkül sepilini ərūwətti. **11** Pasiban begi Nebozar-Adan xəhərdə qaloğan baxqa kixilərni, Babil padixahı tərəpkə qeqip təslim boloğanlarnı wə qaloğan hünərwənlərni əsir qilip ularni elip kətti. **12** Lekin pasiban begi zemindiki əng namratlarnıng bir qismini üzümzarlıqlarnı pərwix qilixqa wə teriqqilik qilixqa qaldurdi. **13** Kaldiyələr Pərwədigarnıng əyidiki mistin yasaloğan ikki tüwrükni, das təglıklarini wə Pərwədigarnıng əyidiki mistin yasaloğan «dengiz»ni qeqip, barlıq mislrini Babilğa

elip kətti. **14** Ular yənə [ibadətə ixlitilidioqan] idixlar, gürrək-bəlgürjəklər, lahxigirlar, piyalə-təhsilər həm mistin yasaləqan barlıq əswablarni elip kətti; **15** huxbuydanlar wə qaqılarni bolsa, altundin yasaləqan bolsimu, kümüxtin yasaləqan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **16** Wə Sulayman [padixah] Pərwərdigarning öyi üqün mistin yasaləqan ikki tüwrük wə «dengiz»ni, xundakla das təglıklarini elip kətti; bu mis saymanlarning eqrirlikini əlqəx mumkin əməs idi. **17** Birinqi tüwrükning egizliki on səkkiz gəz, uning üstidiki taji bolsa mis bolup, egizliki üq gəz idi; uning pütün aylanmisi tor xəklidə həm anar nushisida bezəlgənidi, həmmisi mistin idi; ikkinqi tüwrükmu uningəya ohxax bolup, umu anar nushisida bezəlgənidi. **18** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orunbasar kahin Zəfaniya wə ibadəthanidiki üq nəpər ixikbəqarnimu əsirgə aldi. **19** U xəhərdin ləxkərləni baxquridioqan bir aqwat əməldarni, xəhərdin tapqan orda məslihətqiliridin bəxini, yərlik həlkni ləxkərlikkə tizimliəuqi, yəni qoxunning sərdarining katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlik kixini tutti. **20** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularni Babil padixahining aldioqan, Riblahəya elip bardi. **21** Babil padixahı Hamat zeminidiki Riblahda bu kixiləni kiliqlap əltürüwətti. Xu yol bilən Yəhuda əz zeminidin sürgün qilindi. **22** Yəhuda zeminida qaloqan kixiləni, yəni Babil padixahı Nebokədnəsar qalduroqan kixiləni bolsa, u ularni idarə qilix üqün, ularning üstigə Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədaliyani təyinlidi. **23** Dalada qaloqan Yəhudaning ləxkər baxlikliri həm ləxkərliri

Babil padixahining Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqli Gədaliyani zemin üstigə həkümranlik qılıxqa bəlgiligənlikini anglap qaldı; xuning bilən [bu ləxkər baxlıqliri adəmliri bilən] Mizpah xəhriyə, Gədaliyaning yenioğa kəldi; baxlıqlar bolsa Nətaniyaning oqli Ixmail, Kareahning oqli Yohanan, Nətofatlik Tanhumətning oqli Seraya wə Maakat jəmətidin birsining oqli Jaazaniya idi.

24 Gədaliya ular wə adəmlirigə: «Kaldiylərgə bekinixtin qorqmanglar; zeminda olturaqlixip Babil padixahioğa bekininglar, xundak qilsanglar silərgə yahxi bolidu» dəp kəsəm kildi. **25** Əmdi yəttinqi ayda xundak boldiki, xahzadə Əlixamaning nəwrisi, Nətaniyaning oqli Ixmail on adəm elip kelip, Gədaliyani həm Mizpahda uning yenida turoğan Yəhudiylar wə Kaldiylərnı urup əltürdi.

26 Xuning bilən barlik həlk, kiqik bolsun, qong bolsun, wə ləxkər baxlıqliri ornidin turup Misiroğa kirdi; qünki ular Kaldiylərdin qorqatti. **27** Wə xundak boldiki, Yəhuda padixahi Yəhoakin sürgün boləğan ottuz yəttinqi yili on ikkinqi ayning yigirmə yəttinqi küni munu ix yüz bərđi; Əwil-Merodak Babiləğa padixah boləğan birinqi yili, Yəhuda padixahi Yəhoakinning kəddini kətürüp, uni zindandin qıqardı; **28** U uningəğa mulayim səz qilip, uning ornini əzi bilən birgə Babilda turoğan baxqa padixahlarıning ornidin yukiri kildi; **29** Xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlirini seliwetip, əmrining qaləğan hər bir künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastihan boluxqa muyəssər boldi. **30** Uning nesiwisi bolsa, [Babil] padixahining uningəğa beqixlioğan daimlik

iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni uning ta  mrining
h rbir k ni muy ss r qılinoqan.

Tarih-təzkirə 1

1 Adəm'ata, Xet, Enox, **2** Kenan, Maḥalalel, Yarəd, **3** Hanoh, Mətuxələh, Ləmäh, **4** Nuḥ, Nuḥtin Xəm, Həm, Yafətlər tərəlgən. **5** Yafətning oşulliri Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **6** Gomərning oşulliri Axkinaz, Difat wə Togarmah idi. **7** Yawanning oşulliri Elixah, Tarxix idi, Kittiylar bilən Rodaniylar uning əwladliri idi. **8** Həmning oşulliri kux, Misir, Put wə Qanaan idi. **9** Kuxning oşulliri Seba, Həwilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamaning oşli Xeba wə Dedan idi. **10** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yüzidə nahayıti zəbərdəs bir adəm bolup çiqti. **11** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləhəbiylar, Naftuḥiylar, **12** Patrosiylar, Kasluḥiylar (Filistiylər Kasluḥiylardin çikқан) wə Kaftoriylar idi. **13** Qanaandin tunji oşul Zidon tərilib, keyin yənə Hət tərəlgən. **14** Uning əwladliri yənə Yəbusiylar, Amoriylar, Girgaxiylar, **15** Həwiylar, Arkiylar, Siniylar, **16** Arwadiylar, Zəmariylar wə Hamatiylar idi. **17** Xəmning oşulliri Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; [Aramning oşulliri] Uz, Həl, Gətər, Məxək idi. **18** Arfahxadtin Xelah tərəldi, Xelahtin Ebər tərəldi. **19** Ebərdin ikki oşul tərəlgən bolup, birining ismi Pələg idi, çünki u yaxioqan dəwrdə yər yüzi bəlünüp kətkənidi; Pələgning inisining ismi Yoqtan idi. **20** Yoqtandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **21** Hədoram, Uzal, Diklah, **22** Ebal, Abimaəl, Xeba, **23** Ofir, Həwilah, Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoqtanning oşulliri idi. **24** Xəm, Arfahxat, Xelah, **25** Ebər, Pələg, Rəu, **26** Serug, Nahor, Tərah, **27** andin Abram dunyaoqa kəldi (Abram

bolsa Ibrahımning  zi). **28** Ibrahımning o ulliri Ishak bilən Ismail idi. **29** T w ndikil r ularning  wladliri: Ismailning tunji o li Nebayot bolup,  aloqanliri Kedar, Adb el, Mibsam, **30** Mixma, Dumah, Massa, H dad, Tema, **31** Y tur, Nafix,  d mah; bularning h mmisi Ismailning o ulliri idi. **32** Ibrahımning tokili K tura din tərəlgən o ullar Zimran, Yok an, Medan, Midiyan, Ixbak w  Xuah idi. Yok anning o ulliri Xeba bilən Dedan idi. **33** Midiyanning o ulliri  fah, Ef r, H noh, Abida,  ldaah idi. Bularning h mmisi K tura ning  wladliri. **34** Ibrahımdin Ishak tərəldi. Ishakning o ulliri  saw bilən Israil idi. **35**  sawning o ulliri Elifaz, Reu l, Y ux, Yaalam w  Korah idi. **36** Elifazning o ulliri Teman, Omar, Z fi, Gatam, Kenaz, Timna w  Amal k idi. **37** Reu lning o ulliri Nahat, Z rah, Xammah bilən Mizzah idi. **38** Seirning o ulliri Lotan, Xobal, Zibion, Anah, Dixon, Ez r w  Dixan idi. **39** H ri bilən H mam Lotanning o ulliri idi (Timna Lotanning singlisi idi). **40** Xobalning o ulliri Alyan, Manahat,  bal, X fi bilən Onam idi. Zibionning o ulliri Ayah bilən Anah idi. **41** Anahning o li Dixon idi. Dixonning o ulliri H mran,  xban, Itran bilən Keran idi. **42** Ezərning o ulliri Bilhan, Zaawan, Yaakan idi. Dixanning o ulliri uz bilən Arran idi. **43** Israillaro a həkümranlik kildioqan padixah bolmioqan zamanlarda, Edom zeminoqə padixah bolqanlar munu kixilər: Beorning o li Bela; uning payt hti Dinhabah d p atilatti. **44** Bela  lg ndin keyin Bozrahlık Zərahning o li Yobab uning ornioq  padixah boldi. **45** Yobab  lg ndin keyin T manlarning yurtidin bolqan H xam uning ornioq  padixah boldi.

46 Huxam o'lgandin keyin Bedadning o'qli Hdadad uning orniqqa padixah boldi; Hdadad degan bu adom Moab dalasida Midiyanlarni tarmar qilqan, uning paytqhtining ismi Awit idi. **47** Hdadad o'lgandin keyin Masraqahlik Samlah uning orniqqa padixah boldi. **48** Samlah o'lgandin keyin derya boyidiki Raqobottin kalgan Saul uning orniqqa padixah boldi. **49** Saul o'lgandin keyin Akborning o'qli Baal-Hanan uning orniqqa padixah boldi. **50** Baal-Hanan o'lgandin keyin Hdadad uning orniqqa padixah boldi. Uning paytqhtining ismi Pay idi. Uning ayalining ismi MQhetabal bolup, MQy-Zahabning nawrisi, Matraddning kizi idi. **51** Andin Hdadad oldi. **52** Edomluqlarning qabilal baxliqliri: Qabilal baxliqi Timna, qabilal baxliqi Aliya, qabilal baxliqi Yatat, qabilal baxliqi Oholibamah, qabilal baxliqi Olah, qabilal baxliqi Pinon, **53** Qabilal baxliqi Kenaz, qabilal baxliqi Teman, qabilal baxliqi Mibzar, **54** Qabilal baxliqi Magdiyol, qabilal baxliqi Iram; bularning hammisi Edomdiki qabilal baxliqliridir.

2 Israilning o'qulliri Ruban, Ximeon, Lawiy, Yehuda, Issakar, Zebulun, **2** Dan, Yusup, Binyamin, Naftali, Gad wa Axirdin ibarat. **3** Yehudaning o'qli Er, Onan wa Xilah idi. Bu uqaylan Qanaanlik Xuyaning kizidin bolqan. Yehudaning tunji o'qli Er Parwardigarning nazirida razil bolqanlikidin Parwardigar uning jenini alqan. **4** Yehudaqqa kelini Tamardin Paraz bilan Zerah teralgan. Yehudaning jamiy bax o'qli bolqan. **5** Parazning o'qulliri Hazron bilan Hamul idi. **6** Zerahning o'qulliri Zimri, Etan, Heman, Kalkol bilan Dara qatarlik bax idi. **7** Karmining o'qli Akar idi. Akar bolsa Huda lonat

qiloqan narsini elip, «Israiloqa bala-qaza kältürgüqi» bolup qikti. **8** Etanning oqli Azariya idi. **9** Həzron din tərəlgən oqullar Yərahmiyə, Ram və Kaləb idi. **10** Amminadab Ramdin tərəlgən; Nahxon Amminadabtin tərəlgən; Nahxon Yəhuda kəbilisining baxliqi bolqan. **11** Salmon Nahxondin tərəlgən; Boaz Salmondin tərəlgən. **12** Obəd Boazdin tərəlgən; Yəssə Obəddin tərəlgən. **13** Yəssəning oqullirining tunjisi Eliab, ikkinqisi Abinadab, üqinqisi Ximiya, **14** tətinqisi Nətanəl, bəxinqisi Radday, **15** altinqisi Ozəm, yəttinqisi Dawut idi. **16** Zəruiya bilən Abigail ularning singlisi idi. Zəruiyaning Abixay, Yoab və Asahəl degən üq oqli bar idi. **17** Amasa Abigaldin tərəldi; Amasaning atisi Ismaillardin bolqan Yətər idi. **18** Kaləb Azubah (Yeriot dəpmu atilidu)tin oqul kərđi; [Azubahtin] bolqan oqulliri Yəxər, Xobab və Ardon idi. **19** Azubah əlgəndin keyin Kaləb yənə Əfratni aldi; Əfrat uningqqa Hurni tuqup bərđi. **20** Hurdin Uri tərəldi; Uridin Bəzaləl tərəldi. **21** Keyin Həzron Gileadning atisi Makirning qizini elip bir yastuqqa bax qoyuwidi (u atmix yaxqa kirgəndə uni aloqan), uningdin Səgub tərəldi. **22** Səgubtin Yair tərəldi; Yairning Gilead zeminida yigirmə üq xəhiri bar idi. **23** Gəxur bilən Aram xu yurttikilərdin «Yairning yeza-qixlaqliri»ni, Kinatni və uningqqa qaraxliq yezilar bolup jəmiy atmix yeza-xəhərni tartiwaldi. Yüqirikilarning həmmisi Gileadning atisi Makirning əwladliridur. **24** Həzron Kaləb-Əfratahda əlgəndin keyin, ayali Abiyah uningqqa Axhorni tuqđi; Axhor Təkoaning atisi idi. **25** Həzronning tunji oqli Yərahmiyəning oqulliri Ram, Bunah, Orən, Ozəm və Ahiyah idi. **26** Yərahmiyəning

Atarah degən yənə bir ayali bar idi, u Onamning anisi idi. **27** Yərahmiyəlning tunji oqli Ramning oqulliri Maaz, Yamin wə Ekər idi. **28** Onamning oqulliri Xammay bilən Yada idi; Xammayning oqulliri Nadab bilən Abixur idi. **29** Abixurning ayalining ismi Abihayil bolup, Abihayildin uningəja Ahban bilən Molid tərəldi. **30** Nadabning oqulliri Sələd bilən Appayim idi; Sələd ta əlgüqə oqul pərzənt kərmigən. **31** Yixi Appayimning oqli; Xexan Yixining oqli; Ahlay Xexanning oqli idi. **32** Xammayning inisi Yadaning oqulliri Yətər bilən Yonatan idi; Yətər taki əlgüqə oqul pərzənt kərmigən. **33** Pələt bilən Zaza Yonatanning oqulliri idi. Yukirikilarning həmmisi Yərahmiyəlning əwladliridur. **34** Xexan kiz pərzənt kərüp, oqul pərzənt kərmigənidi; Xexanning Misirlik Yarha dəydiəjan bir maliyi bar idi. **35** Xexan kizini maliyi Yarhaəja hotunlukqa bərgən, uningdin Yarhaəja Attay tərəlgən. **36** Attaydin Natan; Natandin Zabad tərəlgən. **37** Zabadtin Iflal; Iflaldin Obəd tərəlgən. **38** Obədtin Yəhu; Yəhudin Azariya tərəlgən. **39** Azariyadin Hələz; Hələzdin Əlasah tərəlgən. **40** Əlasahdin Sismay; Sismaydin Xallum tərəlgən. **41** Xallumdin Yəkamiya; Yəkamiyadin Əlixama tərəlgən. **42** Yərahmiyəlning inisi Kaləbning oqulliri təwəndikilər: Mixa uning tunji oqli bolup, Zifning atisi idi; Marixahmu uning oqli bolup, Həbronning atisi idi. **43** Həbronning oqulliri Korah, Tappuah, Rəkəm wə Xema idi. **44** Xemadin Rahəm tərəlgən; u Yorkeamning atisi idi; Xammay Rəkəmdin tərəlgən. **45** Maon Xammayning oqli; Maon Bəyt-Zurning atisi idi. **46** Kaləbning tokili Əfahdin Haran, Moza wə Gazəz tərəlgən. Harandin Gazəz tərəlgən.

47 Yahdayning oʻqulliri Rəgəm, Yotam, Gəxan, Pələt, Əfah wə Xaaf lar idi. 48 Kaləbning tokili Maakahdin Xebər bilən Tirhanah tərəlgən; 49 Uningdin yənə Madmannahning atisi Xaaf, Makbinaning atisi wə Gibeahning atisi Xiwa tərəlgən. Aksah Kaləbning kizi idi. 50 Yukirikilarning həmmisi Kaləbning əwladliri. Əfratahning tunji oʻqli Hurning oʻqulliri: Kiriya-Yearimning atisi Xobal, 51 Bəyt-Ləhəmmning atisi Salma, Bəyt-Gadərning atisi Harəf idi. 52 Kiriya-Yearimning atisi Xobalning əwladliri: Haroəh həmdə Manahatlarning yerimi idi. 53 Kiriya-Yearim jəmətliridikilər itriylər, putiylar, xumatiylar, mixraiylar bolup, bu jəmətlərdin yənə zoratiylar bilən əxtayoliylar ayrilip qikқан. 54 Salmanın əwladliri Bəyt-Ləhəmm bilən Nitofatlar, Atrot-Bəyt-Yoablar, Manahatlarning yerim kismi, zoriylar, 55 Yabəzdə olturaklixip kaləjan Təwrat həttatiri, yəni tiratiylar, ximyatiylar bilən sukatiylar idi. Bularning həmmisi keniylər bolup, Rəkab jəmətining bowisi Hamatning əwladliridin idi.

3 Dawutning Həbronda tuʻquləjan oʻqulliri: tunji oʻqli Amnon bolup, Yizrəəllik Ahinoamdin boləjan; ikkinji oʻqli Daniyal Karməllik Abigaildin boləjan; 2 üqinqi oʻqli Abxalom Gəxurning padixahi Talmayning kizi Maakahdin boləjan; tətinqi oʻqli Adoniya bolup, Həggittin boləjanidi; 3 bəxinji oʻqli Xəfatiya bolup, Abitaldin boləjanidi; altinqi oʻqli Itriyam bolup, uning ayali Əglahdin boləjanidi. 4 Bu altə oʻqul Dawuttin Həbronda tərəlgən; u Həbronda yəttə yil altə ay, Yerusalemda bolsa ottuz üq yil səltənət kələjan. 5 Yerusalemda uningəja Ammiyəlning kizi Bat-Xuadin bu tətəylən tərəlgən: ular Ximiya, Xobab, Natan

wə Sulayman idi. **6** Yənə Ibhar, Əlixama, Əlifələt, **7** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **8** Əlixama, Əliyada, Əlifələt qatarlik tokkuz oʻqul bolʻan. **9** Bularning həmmisi Dawutning oʻqulliri idi; uningdin baxka tokalliridin bolʻan oʻqullar bar idi; Tamar ularning singlisi idi. **10** Sulaymanning oʻqli Rəhoboam, Rəhoboamning oʻqli Abiya, Abiyaning oʻqli Asa, Asaning oʻqli Yəhoxafat, **11** Yəhoxafatning oʻqli Yoram, Yoramning oʻqli Ahaziya, Ahaziyaning oʻqli Yoax, **12** Yoaxning oʻqli Amaziya, Amaziyaning oʻqli Azariya, Azariyaning oʻqli Yotam, **13** Yotamning oʻqli Ahaz, Ahazning oʻqli Həzəkiya, Həzəkiyaning oʻqli Manassəh, **14** Manassəhning oʻqli Amon, Amonning oʻqli Yosiya idi. **15** Yosiyaning oʻqulliri: tunji oʻqli Yoħanan, ikkinji oʻqli Yəhoakim, uqinqi oʻqli Zədəkiya, tətinqi oʻqli Xallum idi. **16** Yəhoakimning oʻqulliri: oʻqli Yəkoniyaħ bilən oʻqli Zədəkiya. **17** Sürgün qilinoħan Yəkoniyaħning oʻqulliri: — Xealtial uning oʻqli idi; **18** yənə Malkiram, Pədayah, Xənazzar, Yəkamiya, Hoxama wə Nəbadiya idi. **19** Pədayahning oʻqulliri Zərubbabəl bilən Ximəy idi; Zərubbabəlning pərzəntliri: — Məxullam bilən Hənaniya wə ularning singlisi Xelomit idi; **20** Uning yənə Haxubah, Oħəl, Bərəkiya, Həsadiya, Yuxab-Həsəd qatarlik bəx oʻqli bar idi. **21** Hənaniyaning oʻqulliri Pilatiya wə Yəxaya idi; uning əwladliri yənə Refayaning oʻqulliri, Arnanning oʻqulliri, Obadiyaning oʻqulliri wə Xekaniyaning oʻqulliri idi. **22** Xekaniyaning əwladliri munular: uning oʻqli Xemaya; Xemayaning oʻqulliri Həttux, Yigeal, Bariya, Neariya, Xafat bolup jəmiy altə idi. **23** Neariyaning oʻqulliri Əlyoyinay, Həzəkiya, Azrikam bolup jəmiy uq

idi. **24** Əlyoyinayning oʻqulliri Hodawiya, Əliyaxib, Pəlaya, Akkub, Yohanan, Delaya, Anani bolup jəmiy yəttə idi.

4 Yəhədaning oʻqulliri Pərəz, Həzron, Karmi, Hur wə Xobal idi. **2** Xobalning oʻqli Reayadin Jahat tərəldi; Jahattin Ahumay bilən Lahad tərəldi. Bular Zoratiy jəmətidin idi. **3** Etamning oʻqulliri Yizrəəl, Ixma, Idbax idi; ularning singlisining ismi Həzililponi idi. **4** Gədorning atisi Pənuəl; Huxahning atisi Ezər idi; bularning həmmisi Bəyt-Ləhəmmning atisi boləqan Əfratahning tunji oʻqli Hurdin tərəlgən. **5** Təkoaning atisi Axhurning Hələh wə Naarah degən ikki ayali bar idi. **6** Naarah Axhuroja Ahuzzam, Həfər, Təməni, Ahaxtarini tuoqub bərđi; bularning həmmisi Naarahning oʻqulliri. **7** Hələhning oʻqulliri Zərət, Zoħar bilən Ətnan wə **8** Koz idi; Kozdin Anob, Həzzibiba bilən Harumning oʻqli Aharhəlning jəmətliri tərəldi. **9** Yabəz əz kərindaxliri iqidə həmmidin bək hərmətlik idi, anisi: «Tuoquti üstidə bək azaplandim» dəp uningəja Yabəz degən isimni kəyoqan. **10** Yabəz Israilning Hudasioja nida kəlip: «Meni nahəyiti kəp bərikətligən bolsang, zeminični kengəytsəng, kəlung bilən meni yələp, bala-kazadin saklap, manga azab-oqubətni kərsətmigəysən!» — dəp tilidi. Huda uning tiligini ijabət əylidi. **11** Xuhahning inisi Kelubtin Mehir tərəlgən; Mehir Extorning atisi idi. **12** Extondin Bəyt-Rafa, Paseah wə Ir-Nahaxning atisi Tehinnah tərəldi; bularning həmmisi Rikahliklar idi. **13** Kenazning oʻqli Otniyəl bilən Seraya idi; Otniyəlning oʻqli Hatat bilən Meonotay idi. **14** Meonotaydin Ofrah tərəldi. Serayadin «Hünərwənlər jiləjisi»dikilərnəg əjdadi boləqan Yoab tərəldi (ular əslidə

hünərwənlər idi). **15** Yəfunnəhning oğlu Kaləbning oğulları Iru, Elah bilən Naam idi; Elahning oğlu Kenaz idi. **16** Yəhəlliləhning oğulları Zif bilən Zifah, Tiriya bilən Asariyəli idi. **17** Əzraning oğulları: — Yətər, Merəd, Efər və Yalonlar; Merəd Pirəwning qızı Bitiyani aldi; u hamilidar bolup Məriyəm, Xamma bilən Extemoaning atisi İxbahni tuqdi. Bular Bitiyadin bolqan oğullar. Merədning Yəhudalardin bolqan ayali bolsa Gəorning atisi Yərədni, Sokohning atisi Həbər bilən Zanoahning atisi Yəkutiyəlni tuqdi. **19** Nahamning singlisi Hodiyaning ayalidin Garmilik Keilahning atisi bilən Maakat jəmətidin bolqan Extemoaning atisi tərəlgən. **20** Ximonning oğulları Amnon və Rinnah, Bən-Hənan bilən Tilon idi. Yixining oğulları Zohət bilən Bin-Zohət idi. **21** Xelah Yəhudaning oğlu idi; uningdin tərəlgən Lekahning atisi Er, Marəxahning atisi Laadah və Bəyt-Axbiyada olturaqlaxqan qəkmən tokuquqilarning jəmətliri **22** və yənə Yokim, Kozibaliklar, Yoax bilən Saraf (bular ikkisi Moab yurtioğa həkümranlik qiloqan) və Yaxubi-Ləhəmlərmu bar idi (bularning həmmisi qədimki hatirilərdur). **23** Bular Netayim və Gədərahda olturaqlaxqan bolup, kulalqilar idi; ular xu yərdə turup padixahning hizmitidə bolatti. **24** Nəmuəl və Yamin, Yarib, Zərah bilən Saul Ximeonning oğulları idi. **25** Xallom Saulning oğlu; Mibsam Xallomning oğlu, Mixma Mibsamning oğlu idi. **26** Mixmaning əwladliri təwəndikilər: — Mixmaning oğlu Hammuil; Hammuilning oğlu Zakkur; Zakkurning oğlu Ximəy idi. **27** Ximəyning on altə oğlu, altə qızı bar idi; uning aka-inilirining pərzənti kəp bolmioqaqqa, ularning hərqaysisining jəmətining

pərzəntliri Yəhuda jəmətiningkidək undak kəp bolmioqan. **28** Ular Bəər-xeba, Moladah, Həzar-Xual, **29** Billah, Ezəm, Tolad, **30** Betuəl, Hormah, Ziklag, **31** Bəyt-Markabot, Həzar-Susim, Bəyt-Biri wə Xaaraimoqa makanlaxqanidi. Taki Dawut padixahning dəwrigiqə bularning həmmisi ularning xəhərliri idi. **32** Ular olturaxqan jaylar Etam, Ayin, Rimmon, Tokən wə Axan katarlik bəx xəhərnimu ez iqigə aloqan. **33** Wə bu xəhərlərnin əpqrüsidiki barlik yeza-kəntlər taki Baaloqa kədər xularoqa qaraytti. Bular bolsa ular makanlaxqan jaylar bolup, ularning əz nəsəbnamilirimu bar idi. **34** [Ularınin jəmət baxliri] Mexobab, Yamlək, Amaziyaning oqlı Yoxah, **35** Yoel, Yosibyaning oqlı Yəhu (Yosibiya Serayaning oqlı, Seraya Asiəlning oqlı idi), **36** Əlyoyinay, Yaakobah, Yəxohaya, Asaya, Adial, Yəsimiəl, Binaya **37** wə Xifining oqlı Zizalar idi (Xifi Allonning oqlı, Allon Yədayaning oqlı, Yədaya Ximrining oqlı, Ximri Xəmayaning oqlı idi). **38** Yukirida hatiriləp ətülgən isimlarınin həmmisi hərəkaysi jəmət baxliri idi; bularning jəmətlirininin həmmisi nahayiti gülləngənidi. **39** Ular kəy padilirioqa otlak izləp taki Gədor eozizioqə, yəni jiloqining kün qikix tərigoqə baroqanidi. **40** Ular xu yərdə yapyexil, nahayiti munbət bir otlak tapqan; u yər tolimu kəng, həm taza həm tinq idi. Ilgiri xu yərdə olturaxqanlar Həmdikilərdin ikən. **41** Yukirida tiloqa elip ətülgən kixilər Yəhudaning padixahı Həzəkiyaning zamanida xu [Həmdikilərnin] qedirlirioqa wə u yərlərdə olturuxluk Mionluklaroqa hujum kilip ularni tamamən yoqatqanidi, taki bügüngə kədər; ular xularning yərlirigə makanlaxti, qünki u yərlərdə padilirini

baqqudək otlaq bar idi. **42** Xu qaqlarda Ximeonlardin yənə bəx yüz kixi Seir teqlıqə qarap mangdi, ularning yolbaxqiliri Yixining oqulliri Pilatiya, Neariya, Refaya bilən Uzriəl idi; **43** ular keqip tirik qaloqan Amaləklərnimu ɵltüröp, bügüngə kədər xu yərdə makanlixip ɵtöwatidu.

5 Israilning tunji oqli Rubəning oqulliri munular: — (Rubən gərqə tunji oqul bolöqini bilən, lekin [atisining tokili bilən] zina qilöqanliqi üqün, uning qong oqulluk hokuki Israilning oqli bolöqan Yüsöpning oqulliriqla ɵtküzüwetilgən. Xunga nəsəbnamə boyiqə u qong oqul hesablanmaydu. **2** Yəhuda kerindaxliri iqidə üstünlükkə igə bolöqan bolsimu wə idarə qilöquqi uningdin qikqan bolsimu, lekin qong oqulluk hokuki Yüsöpke təwə bolup kətkən): — **3** Israilning tunjisi Rubəning oqulliri munular: — Hənoh wə Pallu, Həzron wə Karmi. **4** Yoelning əwladliri munular: — [Yoelning] oqli Xemaya, Xemayaning oqli Gog, Gogning oqli Ximəy, **5** Ximəyning oqli Mikah, Mikahning oqli Reaya, Reayaning oqli Baal, **6** Baalning oqli Bəərah; Bəərah Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər tərpidin tutkun kilip ketilgən. U qaqla u Rubən kəbilisining baxliqi idi. **7** Uning iniliri nəsəbnamisidə hatiriləngəndək, jəmətlirining tarihi boyiqə yolbaxqi bolöqan Jəiyəl, Zəkəriya wə Bela dəp pütölgənidi **8** (Bela Azazning oqli, Azaz Xemaning oqli, Xema Yoelning oqli idi). Yoellar Aroərdə, Nebo wə Baal-Meonöiqə sozulöqan jaylarda turatti. **9** Ular yənə kün qikixqa qarap taki Əfrat dəryasining bu tərpidiki qəlning kirix eqliziqla kədər olturaklaxti; qünki ularning Gilead yurtidiki qarwa malliri kəpiyip kətkənidi. **10** Saulning səltənitining künliridə

ular Həgariylar bilən urux kılıxti; Həgariylar ularning kólida məşlup bolóandin keyin ular Gileadning kún qıkix tərıpıdiki pütün zemında Həgariylarning qedirlirida makanlaxtı. **11** Ularınq udulida Gadning əwladlırı taki Salıkaşóya kədər Baxan zemınıóya makanlaxkánıdı. **12** Baxanda makanlaxkánlardın kəbılə baxlıkı Yoel, muawın kəbılə baxlıkı Xafam bar ıdı; yənə Yanay bilən Xafatmu bar ıdı. **13** Ularınq uruk-tuşkánlırı jəmətnamılər boyıqə Mikail, Məxullam, Xeba, Yoray, Yakan, Ziya wə Ebər bolup, jəmiy yəttə ıdı. **14** Yukırıdıkılərning həmmisi Abıhəyılning oşullırı ıdı. Abıhəyıl Hurıning oşlı, Huri Yaroyahning oşlı, Yaroyah Gileadning oşlı, Gilead Mikailning oşlı, Mikail Yəxixayning oşlı, Yəxixay Yahdonıng oşlı, Yahdo buzning oşlı ıdı; **15** Gunıning nəwrısı, Abdılning oşlı Ahi ularning jəmət bexi ıdı. **16** Ular Gileadka, Baxanóya wə Baxanóya təwə yeza-kəntlərgə, xundakla pütkül Xaron yaylıkıóya, taki tət qetıgıqə makanlaxkánıdı. **17** Bularning həmmisi Yəhuda padıxahı Yotam wə Israil padıxahı Yəroboamning səltənıtıning kúnlırıdə nəsəbnamılərgə pütülgənıdı. **18** Rubən, Gad kəbılılırıning wə Manassəh yerim kəbılısıning batur, kalkan-kılıq tutalaydıóan, okya atalaydıóan həm jənggə mahır kırık tət ming yəttə yüz atmix jənggiwar adımı bar ıdı. **19** Ular Həgariylar, Yəturlar, Nafıxlar wə Nodablar bilən jəng kılóan. **20** Ular jəng kılóanda mədət tepıp, Həgariylar wə ular bilən ittıpaqdaxlarınq həmmisi ularning kólıóya tapxurulóan; qúnki ular jəng üstıdə Hudaóya nıda kılóan; ular Uningóya tayanóaqka, Huda ularning tilıgını ıjabət kılóan. **21** Ular yənə düxmənning qarwa-mallırını, jümlıdın əllik ming

təgə, ikki yüz əllik ming qoy, ikki ming exikini olja aləjan wə yüz ming janni əsir aləjan. **22** Bu urux Hudaning niyitidin boləjaqqa, düxməndin əlgənlər nahayiti kəp boləjan; sürgün qılinoquqə ular xularning yerini ixəjal qilip turəjan. **23** Manassəhning yerim kəbilisidikilər Baxandin Baal-hərmon, Senir, Hərmon teqiəja kədər boləjan zeminda yeyilip makanlaxti. Ular zor kəpəygən. **24** Ularning jəmət baxliqliri Efər, Ixi, Əliyəl, Azriəl, Yərimiya, Hodawiya wə Yahdiyəl idi; ularning həmmisi nahayiti batur jəngqilər, məxhür mətiwərlər, xundakla hərəkaysisi öz jəmətiyə jəmət bexi idi. **25** Ular ata-bowilirining Hudasidin yüz örüp, buzukluq qilip Huda əslidə əzliri aldidə yəkatqan xu yərdiki taipilərnin ilahliriəja əgixip kətti. **26** Xuning bilən Israilning Hudasi Asuriyə padixahı Pul (yəni Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər)ning rohinı qozəjixi bilən, u ularni, yəni Rubən kəbilisidikilərnı, Gad kəbilisidikilərnı wə Manassəh yerim kəbilisidikilərnı Halah, Habor wə Haraəja həm Gozan dəryasi boyiəja sürgün qilip elip kətti; ularning əwladliri taki bəgüngə kədər tehiqə xu yərdə makanlixip turmaqta.

6 Lawiynin oəqulliri Gərxon, Kohat wə Mərari. **2** Kohatning oəqli Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **3** Amramning pərzəntliri Hərun, Musa wə Məryəm idi. Hərunning oəqli Nadab, Abihə, Əliazar wə Itamar idi. **4** Əliazardin Finihəs, Finihəstin Abixua, **5** Abixuadin Bukki, Bukkidin Uzzi, **6** Uzzidin Zərahıya, Zərahıyadin Merayot, **7** Merayottin Amariya, Amariyadin Ahitub, **8** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Ahimaaz, **9** Ahimaazdin Azariya, Azariyadin Yoəhanan, **10** Yoəhanandin Azariya (bu

Azariya Yerusalemda Sulayman saloquzoqan mukəddəs
əydə kaqinliq hizmitidə boloqan), **11** Azariyadin
Amariya, Amariyadin Ahitub, **12** Ahitubtin Zadok,
Zadoktin Xallum, **13** Xallumdin Hilkqiya, Hilkqiya
Azariya, **14** Azariyadin Seraya, Serayadin Yəhozadak
tərəldi; **15** Pərwərdigar Nebokədnəsarning wastisi
bilən Yəhudadikilər bilən Yerusalemdikilərnə sürgün
qilidiloqan qaoqda, bu Yəhozadakmu sürgün qilinoqan.
16 Lawiyning oqli Gərxom, Kohat wə Mərari. **17**
Gərxomning oqullirining ismi Libni wə Ximəy idi. **18**
Kohatning oqulliri Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl
idi. **19** Mərarining oqulliri Mahli wə Muxi idi. Bular
Lawiyloqə mənəsup hərəkəysi jəmətlər iqidiki aililər idi.
20 Gərxomning əwladliri təwəndikiqə: Gərxomning oqli
Libni, Libnining oqli Jahat, Jahatning oqli Zimmah, **21**
Zimmahning oqli Yoah, Yoahning oqli Iddo, Iddoning
oqli Zərah, Zərahning oqli Yiyatiray idi. **22** Gohatning
əwladliri təwəndikiqə: Gohatning oqli Amminadab,
Amminadabning oqli Korah, Korahning oqli Assir,
23 Assirning oqli Əlkanah, Əlkanahning oqli Ebiasaf,
Ebiasafning oqli Assir, **24** Assirning oqli Tahat, Tahatning
oqli Uriəl, Uriəlning oqli Uzziya, Uzziyaning oqli Xaul
idi. **25** Əlkanahning oqulliri Amasay wə Ahimot, **26**
Ahimotning oqli Əlkanah, Əlkanahning oqli Zofay,
Zofayning oqli Nahat, **27** Nahatning oqli Eliab, Eliabning
oqli Yəroqam, Yəroqamning oqli Əlkanah idi. **28**
Samuilning oqulliri təwəndikiqə: tunji oqli Yoel, ikkinqi
oqli Abiya idi. **29** Mərarining əwladliri təwəndikiqə:
Mərarining oqli Mahli, Mahlining oqli Libni, Libnining

oqli Ximəy, Ximəyning oqli Uzza, **30** Uzzaning oqli Ximiya, Ximiyaning oqli Haggiya, Haggiyaning oqli Asaya idi. **31** Dawut əhdə sanduqi obdan orunlaxturuloqandin keyin Pərwərdigarning əyidə nəoqmıqilik ixlirioja məs'ul boluxqa təwəndiki kixiləni qoydi. **32** Ular taki Sulayman Yerusalemda Pərwərdigarning əyini yasatqanoja kədər, «jamaət qediri»ning aldidə küy eytix hizmitini ətəp kəldi. Ular wəzipisini bəlgiləngən tərtpi bilən ətigənidi. **33** Təwəndikilər wəzipə ətigən adəmlər wə ularning əwladliri: — Koħatning əwladliri iqidə: — nəoqmıqi Həman bar idi. Həman Yoelning oqli, Yoel Samuilning oqli idi. **34** Samuil Əlkanahning oqli, Əlkanah Yəroħamning oqli, Yəroħam Əliyəlning oqli, Əliyəl Toahning oqli, **35** Toah Zufning oqli, Zuf Əlkanahning oqli, Əlkanah Maħatning oqli, Maħat Amasayning oqli, **36** Amasay Əlkanahning oqli, Əlkanah Yoelning oqli, Yoel Azariyaning oqli, Azariya Zəfaniyaning oqli, **37** Zəfaniya Taħatning oqli, Taħat Assirning oqli, Assir Ebiasafning oqli, Ebiasaf Korahning oqli, **38** Korah Izħarning oqli, Izħar Koħatning oqli, Koħat Lawiyning oqli, Lawiy Israilning oqli idi. **39** [Həmanning] ong tərpidə hizməttə turoqan qerindixi Asaf idi. Asaf bolsa Bərekiyaning oqli, Bərekiya Ximiyaning oqli, **40** Ximiya Mikailning oqli, Mikail Baasiyaning oqli, Baasiya Malkiyaning oqli, **41** Malkiya Etnining oqli, Etni Zərəhning oqli, Zərəh Adayaning oqli, **42** Adaya Etanning oqli, Etan Zimmahning oqli, Zimmah Ximəyning oqli, **43** Ximəy Jaħatning oqli, Jaħat Gərxomning oqli, Gərxom Lawiyning oqli idi. **44** [Həman bilən Asafning] sol tərpidə hizməttə turoqan qerindaxliri

Mərarining əwladliridin Etanlar idi. Etan bolsa Kixining oʻqli idi, Kixi Abdining oʻqli, Abdi Mallukning oʻqli, **45** Malluk Haxabiyaning oʻqli, Haxabiya Amaziyaning oʻqli, Amaziya Hilkianing oʻqli, **46** Hilkia Amzining oʻqli, Amzi Banining oʻqli, Bani Xemərnining oʻqli, **47** Xemər Mahlining oʻqli, Mahli Muxining oʻqli, Muxi Mərarining oʻqli, Mərari Lawiyning oʻqli idi. **48** Ularning qalʻon Lawiy qerindaxliri bolsa həmmisi Hudaning ʻoyi, yəni ibadət qediridiki [baxqa] hizmətlərni bejirixkə ataloʻanidi. **49** Hərun wə uning əwladliri bolsa Hudaning hizmətkari Musaning tapiloʻinidək kəydürmə qurbanlik sunulidoʻan qurbangahta qurbanliklar sunup, huxbuygahda huxbuy yekip, mukəddəsgahdiki barlik hizmətlərni ada qilatti, xundakla Israillar üqün kəqürüm-kafarət ixlirini qilatti. **50** Hərunning əwladliri təwəndikiqə: Hərunning oʻqli Əliazar, Əliazarning oʻqli Finihəs, Finihəsning oʻqli Abixuya, **51** Abixuyaning oʻqli Bukki, Bukkining oʻqli Uzzi, Uzzining oʻqli Zərahya, **52** Zərahyaning oʻqli Merayot, Merayotning oʻqli Amariya, Amariyaning oʻqli Ahitub, **53** Ahitubning oʻqli Zadok, Zadokning oʻqli Ahimaaz idi. **54** Təwəndikilər Hərunning əwladlirining əz zemini iqidə makan tutup olturoʻan yərliri: — Kohat jəmətining yərliri bolsa (muxu yərlər qək taxlax arkilik ularoʻa təkxim qilinoʻan): — **55** Yəhuda zeminidiki Həbron wə Həbronning tət ətrapidiki etizlikliri ularoʻa təkxim qilinoʻan **56** (lekin bu xəhərnin ətrapidiki otluklar wə xəhərgə qaraxlik yeza-kəntlər bolsa Yəfunnəhning oʻqli Kaləbkə berildi). **57** Hərunning əwladlirioʻa «panahlik xəhiri» Həbron berildi; buningdin baxqa Libnah bilən uningə təwə etizliklar,

Yattir, Extemoa wə uningəja təwə etizliklar, **58** Hılən wə uningəja təwə etizliklar, Dəbir wə uningəja təwə etizliklar, **59** Axan wə uningəja təwə etizliklar, Bəyt-Xəməx wə uningəja təwə etizliklarmu təksim kılinojan; **60** Yənə Binyamin kəbilisidiki zemindin Geba wə uningəja təwə etizliklar, Alləmət wə uningəja təwə etizliklar, Anatot wə uningəja təwə etizliklar bəlöp berilgən. Ular jəmətliri boyiqə erixkən xəhər jəmiy on üq boldi. **61** Kohatning baxka əwladliriəja bolsa taxlanəjan qəkkə qikqini boyiqə, Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on xəhər bəlöp berildi. **62** Gərxomning əwladliriəja, jəmətigə qarap, Issakar kəbilisi, Axir kəbilisi, Naftali kəbilisi wə Baxan yurtidiki Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on üq xəhər bəlöp berildi. **63** Mərarining əwladliriəja, jəmətigə qarap, taxlanojan qəkkə qikqini boyiqə, Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Zəbulun kəbilisidin on ikki xəhər bəlöp berildi. **64** Israillar xundak kılıp bu xəhərləni wə ularəja təwə etizliklarning həmmisini Lawiyalarəja bəlöp bərdi. **65** Ular taxlanojan qəkkə qikqini boyiqə, yənə yukirida nami atalojan xəhərləni Yəhuda kəbilisidin, Ximeon kəbilisidin wə Binyamin kəbilisidin elip ularəja bərdi. **66** Kohatning əwladliridin bolojan bəzi jəmətlərgə Əfraim kəbilisining zemini təwəsidiki xəhərlərdin bəlöp berilgənlirimu boldi. **67** Israillar ularəja [yənə ikki] «panahlik xəhəri», yəni Əfraim taqlikiəja jaylaxkan Xəkəm wə uningəja təwə etizliklarni wə Gəzər wə uningəja təwə etizliklarni bərdi; **68** Yənə Yokmiyam wə uningəja təwə etizliklarni, Bəyt-Horon wə uningəja təwə etizliklarni, **69** Ayjalon wə uningəja təwə etizliklarni, Gat-Rimmon wə uningəja təwə

etizliklarni ularoʻja bardi. **70** [Israilar yənə] Manassəh yerim kəbilisidin Aner wə uningʻoʻja təwə etizliklarni, Bileam wə uningʻoʻja təwə etizliklarni Kohatning qalʻoʻjan jəmätlirigə bardi. **71** Gərxomning əwladlirioʻja Manassəh yerim kəbilisidiki jəmätlärning zeminidin Baxandiki Golan wə Golanʻoʻja təwə etizliklar, Axtarot wə uningʻoʻja təwə etizliklar berildi; **72** Issakar kəbilisidin Kədəx wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Dabirat wə uningʻoʻja təwə etizliklar, **73** Ramot wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Anəm wə uningʻoʻja təwə etizliklar berildi; **74** Axir kəbilisidin ularoʻja Maxal wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Abdon wə uningʻoʻja təwə etizliklar, **75** Hukok wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Rəhob wə uningʻoʻja təwə etizliklar berildi; **76** Naftali kəbilisidin Galiliyədiki Kədəx wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Hammon wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Kiriatayim wə uningʻoʻja təwə etizliklarmu berildi. **77** Mərarining qalʻoʻjan əwladlirioʻja bolsa Zəbulun kəbilisidin Rimmono wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Tabor wə uningʻoʻja təwə etizliklar berildi; **78** Yənə Rubən kəbilisiningkidin, Iordan dəryasining u tərpidin, Yerihoning xərkiy udulidiki, yəni Iordan dəryasining künqikix boyidiki yərlərdin qəldiki Bəzər wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Yahzah wə uningʻoʻja təwə etizliklar, **79** Kədəmot wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Mefaat wə uningʻoʻja təwə etizliklar berildi; **80** Gad kəbilisidinmu bolsa ularoʻja Gileadtiki Ramot wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Maḥanaim wə uningʻoʻja təwə etizliklar, **81** Həxbon wə uningʻoʻja təwə etizliklar, Yaazər wə uningʻoʻja təwə etizliklar berildi.

7 Issakarning oʻqulliri: — Tola, Puah, Yaxub wə Ximron degən tətəylən idi. **2** Tolaning oʻqulliri: — Uzzi, Refaya, Yeriya, Yahmay, Yibsam wə Samuiddin ibarət, bularning həmmisi jəmət bexi idi. Dawutning zamanida Tolaning adəm sani nəsəbnamilərdə yigirmə ikki ming altə yüz batur jəngqi dəp hatiriləngən. **3** Uzzining oʻqli Izraqiya idi, Izraqiyaning oʻqulliri Mikail, Obadiya, Yoel wə Ixiya idi. Bu bəxəyləning həmmisi jəmət bexi idi. **4** Nəsəbnamilər boyiqə ular bilən billə həsəblanəlanlardin jənggiwar ottuz altə ming adəm bar idi; qünki ularning hotun, bala-qaqiliri nahayiti kəp idi. **5** Bularning Issakarning barlik jəmətliri iqidiki batur jəngqi kərindaxliri bilən qoxulup, nəsəb boyiqə tizimoqə elinoqan jəmiy səksən yəttə ming adimi bar idi. **6** Binyaminning Bela, Bəkər wə Yədiyayəl degən üq oʻqli bar idi. **7** Belaning Ezbon, Uzzi, Uzziəl, Yərimot wə Iri degən bəx oʻqli bolup, həmmisi jəmət bexi idi; ularning nəsəbnamilirigə tizimoqə elinoqan jəmiy yigirmə ikki ming ottuz tət batur jəngqi bar idi. **8** Bəkərnin oʻqulliri Zemirah, Yoax, Əliezər, Əlyoyinay, Omri, Yərəmot, Abiya, Anatot wə Alamət idi. Bularning həmmisi Bəkərnin oʻqulliri bolup, **9** Jəmət baxliri idi; ularning nəsəbnamilirigə tizimoqə elinoqan jəmiy yigirmə ming ikki yüz batur jəngqi bar idi. **10** Yədiyayəlnin oʻqli Bilhan idi; Bilhanning oʻqulliri Yəux, Binyamin, Əhud, Kənaanah, Zetan, Tarxix wə Ahixahar idi; **11** Bularning həmmisi Yədiyayəlnin əwladliri, jəmət baxliri wə batur jəngqilər idi. Ularning nəsəbnamilirigə tizimlanəlanlarning jənggə qiqilaydioqanliri jəmiy on yəttə ming ikki yüz idi. **12** Xuppiylar wə Huppiylar

bolsa yənə İrning əwladliri idi; Huxiylar Ahərning əwladliri idi. **13** Naftalining oqulliri: Yahziəl, Guni, Yəzər, Xallom; bularning həmmisi Bilhahning oqulliri idi. **14** Manassəhning oqulliri: — Uning Suriyəlik tokilidin Asriəl tərəlgən; uningdin yənə Gileadning atisi Makir tuquləjan. **15** Makir Xuppiylar wə Huppiylar arisidinmu ayal aləjan (Makirning singlisining ismi Maakah idi). Makirning yənə bir əwladining ismi Zəlofihad idi, Zəlofihadning pəkət birnəqqə kizila boləjan. **16** Makirning ayali Maakah oqul tuqup, uningəja Pərəx dəp at kəyojan; Pərəxning inisining ismi Xərəx idi; Xərəxning oqli Ulam wə Rakəm idi. **17** Ulamning oqli Bedan idi. Bularning həmmisi Gileadning əwladliri; Gilead Makirning oqli, Makir Manassəhning oqli idi. **18** Gileadning singlisi Hammoləkəttin İxhod, Abiezər wə Mahalah tuquləjan. **19** Xemidaning oqulliri Ahiyan, Xəkəm, Likhi wə Aniam idi. **20** Əfrainning əwladliri: Uning oqli Xutilah, Xutilahning oqli Bərəd, Bərədning oqli Tahat, Tahatning oqli Eliadah, Eliadahning oqli Tahat, **21** Tahatning oqli Zabad, Zabadning oqli Xutilah idi (Ezər bilən Eliad Gatliklarning qarwa mallirini bulang-talang kiləjili qüxkəndə, xu yərlik Gatliklar tərripidin əltürəlgən. **22** Ularning atisi Əfrain bu baliliri üqün heli künlərgiqə matəm tutkaqqa, uning buradərliri uningəja təsəlli bərgili kəlgən. **23** Əfrain ayali bilən billə kayta bir yastukqa bax kəyojan. Ayali hamilidar bolup, bir oqul tuqkan; Əfrain uningəja ailəm bala-kazaəja yolukti dəp, Beriyah dəp isim kəyojan. **24** Uning kizi Üstün Bəyt-Həron bilən Təwən Bəyt-Həronni wə Uzzən-Xəərahni bina kiləjan). **25** Beriyahning oqli

Refah bilən Rəxəf idi; Rəxəfning oqli Telah, Telahning oqli Taħan, **26** Taħanning oqli Ladan, Ladanning oqli Ammiħud, Ammiħudning oqli Əlixama, **27** Əlixamaning oqli Nun, Nunning oqli Yəxua idi. **28** Əfraimlarning zemini wə makanlaxqan yərliri Bəyt-Əl wə uningqə təwə yeza-kəntlər bolup, künqikix tərripidə Naraan, künpetix tərripidə Gəzər bilən uningqə təwə yeza-kəntlər; Xəkəm wə uningqə təwə yeza-kəntlər, taki Gaza wə uningqə təwə yeza-kəntlərgiqə sozulatti. **29** Manassəh kəbilisining zeminiqə tutaxqan yənə Bəyt-Xean wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Taanak wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Məgiddo wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Dor wə uningqə təwə yeza-kəntlərmu bar idi. Israilning oqli Yüsüpning əwladliri mana muxu yərlərgə makanlaxqanidi. **30** Axirning oqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriyah; ularning Serah degən singlisimu bar idi. **31** Beriyahning oqli Həbər bilən Malkiəl bolup, Malkiəl Bierzawitning atisi idi. **32** Heberdin Yaflet, Xomər, Hotam wə ularning singlisi Xuya tərəlgən. **33** Yafletning oqulliri Pasak, Bimħal wə Axwat; bular Yafletning oqulliri idi. **34** Xəmərning oqulliri Ahi, Rohgah, Hubbah wə Aram idi. **35** [Xəmərning] inisi Hələmning oqli Zofah, Yimna, Xələx wə Amal idi; **36** Zofahning oqli Suah, Harnəfər, Xual, Beri, Imrah, **37** Bezər, Hod, Xamma, Xilxah, Itran wə Bəerah idi. **38** Yətərning oqulliri Yəfunnəh, Pispah wə Ara idi. **39** Ullaning oqulliri Arah, Hanniəl wə Riziya idi. **40** Bularning həmmisi Axirning əwladliri bolup, hər qaysisi jəmət baxliri, alamət batur jəngqilər, yolbaxqilar idi;

ularning jəmətliri boyiqə nəsəbnamigə tizimlanoqanda, jənggə qikilaydioqanliri jəmiy yigirmə altə ming idi.

8 Binyaminning tunji oqli Bela, ikkinji oqli Axbəl, üqinqi oqli Aharah, **2** tətinqi oqli Nohah, bəxinji oqli Rafa idi. **3** Belaning oqulliri Addar, Gera, Abihud, **4** Abixua, Naaman, Ahoah, **5** Gera, Xefufan wə Hıram idi. **6** Təwəndikilər Əhudning əwladliri: — Naaman, Ahiyah wə Gera (əslidə ular Gebaliklarning jəmət bexi idi. Gebaliklar Manahtatqa kəqürüwetilgənidi. Bularni kəqürüwətküqi bolsa Gera idi; uningdin Uzza bilən Ahihud tərəlgən). **8** Xaharaim Huxim bilən Baara degən ikki ayalini qoyuwətkəndin keyin Moab diyarida oqul pərzənt kərgən. **9** Uning Hodəx degən ayalidin Yobab, Zibiya, Mexa, Malkam, **10** Yəuz, Xaqiya, Mirmah degən oqullar tərəlgən; uning bu oqullirining həmmisi jəmət bexi boləjanidi. **11** Huximdinmu uningə Abitub, Əlpaal degən oqullar tərəlgən. **12** Əlpaalning oqulliri Ebər, Mixam wə Xeməd (Xeməd Ono bilən Lod degən ikki xəhərnə wə ularəqa təwə yeza-kəntlərnə bina qiloqan), **13** Beriyah wə Xema idi. U ikkisi Ayjalondikilər iqidə jəmət baxliri bolup, Gat ahalisini qoqliwətkənidi. **14** Ahiyo, Xaxak, Yərəmot, **15** Zəbadiya, Arad, Edər, **16** Mikail, Ixrah wə Yoha bolsa Beriyahning oqulliri idi. **17** Zəbadiya, Məxullam, Hizki, Hebər, **18** Ixmeray, Yezliya wə Yobablarning həmmisi Əlpaalning oqulliri idi. **19** Yakim, Zikri, Zabdi, **20** Əliyənay, Ziltay, Əliyəl, **21** Adaya, Beraya wə Ximratlar Ximəyning oqulliri idi. **22** Ixpan, Ebər, Əliyəl, **23** Abdon, Zikri, Hənan, **24** Hənaniya, Elam, Antotiya, **25** Efdeah wə Pənuəllər Xaxakning oqulliri idi. **26** Xamxiray, Xehariya,

Ataliya, 27 Yaarexiya, Əliya və Zikrilar Yərohamning oʻqulliri idi. 28 Yukirikilarning həmmisi nəsəbnamilərdə hatiriləngən jəmət bexi idi; bular həmmisi mətivərlər bolup, Yerusalemoğa makanlaxқанidi. 29 Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonoğa makanlaxқанidi; uning ayalining ismi Maakah idi. 30 Uning tunji oʻqli Abdon, qaloqan oʻqulliri Zur, Kix, Baal, Nadab, 31 Gedor, Ahiyo, Zekər və Miklot idi; 32 Miklottin Ximeya tərəlgən. Bularmu qerindaxliri bilən Yerusalemda qoxna olturuxatti. 33 Nərdin Kix tərəlgən; Kixtin Saul tərəlgən; Sauldin Yonatan, Malkixua, Abinadab və Ex-Baal tərəlgən. 34 Merib-Baal Yonatanning oʻqli idi; Mikah Merib-Baaldin tərəlgən. 35 Mikahning oʻqulliri Piton, Mələk, Tariya və Aqaz idi. 36 Aqazdin Yəhoaddah tərəlgən; Yəhoaddahdin Aləmət, Azmawət və Zimri tərəlgən; Zimridin Moza tərəlgən; 37 Mozadin Binea tərəlgən; Bineaning oʻqli Rafa, Rafaning oʻqli Eliasah, Eliasahning oʻqli Azəl idi. 38 Azəlning altə oʻqli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmail, Xeariya, Obadiya və Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oʻqulliri idi. 39 Azəlning inisi Yexəkning tunji oʻqlining ismi Ulam, ikkinqi oʻqlining ismi Yeux, üqinqi oʻqlining ismi Əlifələt idi. 40 Ulamning oʻqullirining həmmisi batur jəngqi, okyaqi idi; ularning oʻqulliri və nəwriliri nahayiti kəp bolup, jəmiy bir yüz əllik idi. Yukirikilarning həmmisi Binyamin əwladliridin idi.

9 Pütkül Israillar nəsəb boyiqə tizimoğa elinoqanidi. Mana, ular «Israil padixahlirining hatirisi» degən kitaboğa pütülgəndur. 2 Yəhudalar bolsa asiylik qiloqanlikidin Babiloğa sürgün qilinoqan. Həmmidin awwal qaytip kelip

öz zemini wə öz xəhərlirigə makanlaxқанlar bolsa bir қисim Israillar, қаһинлар, Lawiyлар wə ibadəthana хизмətkarlırı idi. **3** Yerusaleməja makanlaxқанlar bolsa Yəhuda қəbilisi, Binyamin қəbilisi, Əfraim қəbilisi wə Manassəh қəbilisidin bir қисimlırı idi. **4** Ularning iqidə Yəhudaning oqli Pərazning əwladlıridin Utay bar idi; Utay Ammihudning oqli, Ammihud Omrining oqli, Omri Imrining oqli, Imri Banining oqli idi. **5** Xilohning əwladlırı iqidə uning tunji oqli Asaya wə uning oqulları bar idi. **6** Zərahning əwladlıridin Yəuel wə ularning uruқ-tuоқanlırı bolup jəmiy altə yüz tokсан adəm bar idi. **7** Binyaminning əwladlırı iqidə Həssinuahning əwrisi, Hədawiyaning nəwrisi, Məxullamning oqli Sallu bar idi; **8** yənə Yərohamning oqli Yibniya, Mikrining nəwrisi, Uzzining oqli Elah wə Ibiniyaning əwrisi, Reuəlning nəwrisi, Xəfatiyaning oqli Məxullam **9** həmdə ularning uruқ-tuоқanlırı bar idi; ular nəsəbnamisi boyiqə tizimlanəjanda jəmiy tokқuz yüz əllik altə adəm idi. Yukirida tiləja elinəjanlar öz jəmətigə jəmət bexi idi. **10** Қаһинлар iqidə Yədəya, Yəhəyarib, Yaqin wə **11** Azariya bar idi. Azariya Hudaning əyini baxқuroquqi bolup, Hilkianing oqli, Hilkia Məxullamning oqli, Məxullam Zadokning oqli, Zadok Merayotning oqli, Merayot Ahitubning oqli idi. **12** Yənə Malkiyaning əwrisi, Paxhurning nəwrisi, Yərohamning oqli Adaya həmdə Adiyəlning oqli Maasay bar idi; Adiyəl Yahzərahning oqli, Yahzərah Məxullamning oqli, Məxullam Məxillemitning oqli, Məxillemit Immərnning oqli idi. **13** Ularning қerindaxlırı həmmisi jəmət baxlırı bolup, jəmiy bir ming

yəttə yüz atmix adəm idi; ularning həmmisi Hudaning
əyidiki hizmətlərni kılıxqa bekitilgən iktidarlıq kixilər
idi. **14** Lawiy kəbilisidin Mərarining əwladliri iqidə
Haxabiyaning əwrisi, Azrikamning nəwrisi, Haxxubning
oqli Xemaya bar idi; **15** Yənə Bakbakqar, Hərəx, Galal
wə Asafning əwrisi, Zikrining nəwrisi, Mikaning oqli
Mattaniya; **16** yənə Yədutunning əwrisi, Galalning
nəwrisi, Xemayaning oqli Obadiya həmdə Əlkanahning
nəwrisi, Asaning oqli Bərəkiya bar idi; bularning həmmisi
Nitofatlıqlarning yeza-kəntlirigə makanlaxkanıdi. **17**
Dərwaziwənlər Xallum, Akqub, Talmon, Ahiman wə
ularning kərindaxliri idi; Xallum ularning bexi idi. **18** Ular
taki həziroiqə xərk tərəptiki «padixahning dərwazisi»da
[dərwaziwənlilik] kılıp kəlməktə; ular ilgiri Lawiyularning
qedirgahıda dərwaziwənlilik kılıqanıdi. **19** Korəning
əwrisi, Ebiasafning nəwrisi, Korahning oqli Xallum
həmdə uning atisining jəmətidiki kərindaxliri bolqan
Korahiyılar [Hudaning əyining] hizmitini baxquratti,
qedirning ixiklirini baqatti; ularning ata-bowiliri əslidə
Pərwərdigarning qedirgahını baxquruxqa qoyuloqan,
[ibadət] qedirining ixikini baqqanıdi. **20** Ilgiri Əliazarning
oqli Finihəs ularning yolbaxqisi bolqan; Pərwərdigar
uning bilən billə bolqan. **21** Məxələmiyaning oqli
Zəkəriya bolsa jamaət qedirining dərwaziwəni bolqanıdi.
22 Dərwaziwənlikkə tallanoqan bu kixilər jəmiy ikki yüz
on ikki kixi idi; ular əz yeza-kəntliridə, nəsəbliri boyiqə
tizimlanoqan (əslidə Dawut wə aldin kərgüqi Samuil ularni
amanət kılinoqan wəzipilirigə bekitkəni di. **23** Ular wə
ularning əwladliri Pərwərdigarning əyi, yəni muqəddəs

qedirning ixik-dərwazilirini beqixka bekitilganidi). **24** Xarkiy, qarbiy, ximaliy wə jənubiy ixik-dərwazilirida dərwaziwənlər bekitilganidi. **25** Ularning yeza-kəntlərdə olturuxluk qerindaxliri bolsa hər yəttə kündə nəwət boyiqə kelip ular bilən birgə hizməttə bolatti. **26** Tət dərwaziwən begi Lawiylardin idi; ularoqa tapxuruləqini Pərwərdigarning əyidiki ambar-həzinilərnə beqix idi. **27** Beqix məs'uliyiti ularning üstidə boləqəqə, ular keqidə Pərwərdigarning əyining ətrapidiki orunlirida turatti həmdə hər küni ətigəndə ixik-dərwazilarnə eqixka məs'ul idi. **28** Ulardin bir qismi [ibadəthana] hizmitidə ixlilidioqan əswab-üskünilərgə məs'ul idi; ular sanap əpqiqip, sanap əpkirip qoyatti. **29** Ularning yənə bir qismi tapxuruləqini boyiqə qəqa-qūqilar wə mukəddəs jaydiki barliq əswab-üskünilər, xundakla aq un, xarab, zəytun meyi, məstiki wə huxbuy buyumlaroqa məs'ul idi. **30** Kaqinlarning oqulliridin bəzilər huxbuy buyumlardin ətir yasaytti. **31** Lawiylardin Mattitiyah, yəni Korahiyildin Xallumning tunji oqlining wəzipisi qazan neni etixkə məs'ul idi. **32** Ularning qerindaxliri, Koqatning əwladliri iqidə «təqdim nan»oqa məs'ul bolup, hər xabat küni tizidioqanoqa nanlarnə təyyarlaytti. **33** Lawiylarning jəmət baxliri boləqan nəoqmiquilər ibadəthanidiki əylərdə turup, baxka hizmətlərnə qilməy, keqə-kündüz əz xiliri bilənla bolatti. **34** Yukiridiki kixilərnə həmmisi Lawiylar iqidiki yolbaxqilar bolup, həmmisi əz nəsəbi boyiqə jəmət bexi idi; bularning həmmisi Yerusalemda turatti. **35** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonoqa makanlaxqanidi. Uning ayalining ismi Maakah idi. **36** Uning tunji oqli Abdon,

qalqan oqulliri Zur, Kix, Baal, Nər, Nadab, **37** Gedor, Ahiyo, Zəkəriya və Miklot idi. **38** Miklottin Ximeyam tərəlgən. Bularmu əzlrining qerindaxlirining yenida Yerusalemda qoxna olturuxatti. **39** Nərdin Kix tərəlgən, Kixtin Saul tərəlgən, Sauldin Yonatan, Malkixuya, Abinadab və Ex-Baal tərəlgən. **40** Merib-Baal Yonatanning oqli idi; Merib-Baldin Mikah tərəlgən. **41** Mikahning oqulliri Piton, Mələk, Tahriya və Ahaz idi. **42** Ahazdin Yarah tərəldi; Yarahdin Aləmət, Azmawət və Zimri tərəlgən. Zimridin Moza tərəlgən; **43** Mozadin Binea tərəlgən; Bineaning oqli Refaya, Refayaning oqli Eliasah, Eliasahning oqli Azəl idi. **44** Azəlning altə oqli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmail, Xeariya, Obadiya və Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oqulliri.

10 Filistiyələr Israillaroqa hujum qiliwidi, Israillar Filistiyələrnin aldidin qaqti, ular Gilboa teqida kirip yokitildi. **2** Filistiyələr Saul bilən uning oqullirini tap besip qoqlidi; ular ahiri Saulning oqulliridin Yonatan, Abinadab, malki-xualarni urup ɵltürdi. **3** Sauloqa qarxi jəng intayin xiddətlik boldi; okyaqilar Sauloqa yetixip okya etip uni yarilandurdi. **4** Andin Saul yaraq kɵtürgüqisigə: Qiliqingni suqurup meni sanjip ɵltürüwətkin; bolmisa bu hətisizlər kelip meni sanjip, meni horlukqa koyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraq kɵtürgüqisi intayin qorkup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul qiliqni elip üstigə ɵzini taxlidi. **5** Yaraq kɵtürgüqisi Saulning ɵginini kɵrüp, umu ohxaxla ɵzini qiliqning üstigə taxlap uning bilən təng ɵldi. **6** Xuning bilən Saul, üq oqli həm pütün ailisidikilər xu kündə birakla ɵldi. **7** Əmdi wadida

turoqan Israilar askarlarining qaqanlikini va Saul bilan oqullarining olginini kerginida, ular xaharlarini taxlap qahti, Filistiyalar kelip u jaylarda orunlaxti. **8** Amdi xundak boldiki, atisi Filistiyalar olturulganelarning kiyim-keqaklarini salduruwaloqili kalganda Gilboa teoqida Saul bilan oqullarining oluk yatqanlikini kordi-da, **9** kiyimlarini saldurup, kallisini va sawut-yaraqirini elip katti hamda bularni Filistiyalarning zeminining hamma yarligaga apirip, oz butlirioqa va halkka hux hawar yatkuzdi. **10** Ular Saulning sawut-yaraqirini ularning buthanisida koyup, kallisini Dagon buthanisioqa esip koydi. **11** Amdi Yabax-Gileadda olturoquqilar Filistiyalarning Sauloqa barlik qilolanlarini anglioqanda **12** ularning iqidiki hamma baturlar atlinip, Saul bilan oqullarining jasatlarini elip, ularni Yabaxka kayturup kelip, Yabaxniki dub darihining tuwigaga dapna kildi va yatta kun roza tutti. **13** Xuning bilan Saul Parwardigaroga qilolan wapaszlikni uqun oldi; u Parwardigarning sez-kalamioqa kirmay va hatta Parwardigardin yol sorimay, balki palqi jinkaxning yenioqa berip uningdin yol sorioqanidi. Xunga Parwardigar uni olturup, padixahlikini Yassaning oqli Dawutka otkuzup bardi.

11 U qaoda barlik Israil jamaiti Hebronoga kelip Dawutning kexioqa yioqilixip: «Qarisila, biz ozlarining at-sengakliridurmiz! **2** Burun Saul bizning ustimizda saltanat qiloadimu Israil halkigaga jengge qikip-kirixka yolbaxqi bololan ozliri idila. Ozlarining Hudaliri bololan Parwardigarmu ozliriga: — Sen Mening halkim Israilning padiqisi bolup ularni bakisen va Israilning amiri bolisen,

degənidi» — dedi. **3** Xuning bilən Israil aqsakallirining həmmisi Həbronğa kelip padixah Dawutning kexioğa kelixti; Dawut Həbronda Pərwərdigarning aldida ular bilən bir əhdə tüzüxti. Andin ular Pərwərdigarning Samuilning wastisi bilən eytkini boyiqə, Dawutni Məsih kəlip, Israilni idarə kəlixkə padixah kəlip tiklidi. **4** Dawut bilən barliq Israil həlki Yerusalemğa kəldi (Yerusalem xu qaşda «Yəbus» dəp atilatti, zemindiki ahalə boləyan Yəbusiyar xu yərdə turatti). **5** Yəbus ahalisi Dawutkə: «Sən bu yərgə heqqaqan kirəlməysən!» dedi. Biraq Dawut Zion degən qorəanni aldi (xu yər «Dawutning xəhiri» dəpmu atilidu). **6** Dawut: «Kim aldi bilən Yəbusiyarğa hujum kəlsa, xu kixi yolbaxqi wə sərdar bolidu» dedi. Zəruiyaning oqlı Yoab aldi bilən atlinip qikip, yolbaxqi boldi. **7** Dawut qorəanda turatti, xunga kixilər u qorəanni «Dawut xəhiri» dəp ataxti. **8** Dawut xəhərni Millodin baxlap tət ətrapidiki sepilişiqə yengiwaxtin yasatti; xəhərnin qaloqan kəsimini Yoab yasatti. **9** Dawut kəndin kəngə kudrət tapti, qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləyan Pərwərdigar uning bilən billə idi. **10** Təwəndikilər Dawutning palwanliri iqidə yolbaxqilar idi; ular Pərwərdigarning Israilğa eytkən səzi boyiqə pütkül Israil bilən birlixip, Dawutning padixahlıqini mustəhkəm kəlip, birliktə uni padixah kəlixkə küqidi. **11** Təwəndikilər Dawutning palwanlirinin tizimlikı boyiqə hatiriləngəndur: — Həqmoniyarlədin boləyan Yaxobiam yolbaxqilar iqidə bexi idi; u nəyisini pikiritip bir kətimdila üq yüz adəmnı əltürgən. **12** Uningdin qalsa Ahohiy Dodoning oqlı Əliazar bolup, u «üq palwan»ning biri idi; **13** Ilgiri Filistiyar Pas-

Dammimda jəng kilixka yiqiloqanda, u Dawut bilən u yərdə idi. U yərdə arpa əsüp kətkən bir etizlik bolup, həlk Filistiylərnin aldidin bədər kaqқанidi; **14** ular bolsa etizlikning otturisida turuwelip, həm etizlikni qoşdıoqan, həm Filistiylərnini tarmar qiloqan; Pərwərdigar ənə xu yol bilən ularni oqayət zor oqəlibigə erixtürgən. **15** Ottuz yolbaxqi iqidin [yənə] üqəylən Qoram taxliktiki Adullamning oqarioqə qüxüp Dawutning yenioqə kəldi. Filistiylərnin qoxuni bolsa «Rəfayim jiloqisi»da bargah quroqanidi. **16** Bu qaoqda Dawut qoroqanda, Filistiylərnin qarawulgaqi Bəyt-Ləhəmdə idi. **17** Dawut ussap: «Ah, birsi manga Bəyt-Ləhəmnin dərwasisining yenidiki kuduqtin su əkilip bərgən bolsa yahxi bolatti!» dewidi, **18** bu üq palwan Filistiylərnin ləxkərgahidin bəşüp ətüp, Bəyt-Ləhəmnin dərwasisining yenidiki kuduqtin su tartti wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin iqkili unimidi, bəlki suni Pərwərdigarəqə atap təküp: **19** «Hudayim bu ixni məndin neri qilsun! Mən həyatining həwptə qelixioqə qarimioqan bu kixilərnin qenini iqsəm kandaq bolidu? Qünki buni ular həyatining həwptə qelixioqə qarimay elip kəlgən!» dedi. Xunga Dawut bu suni iqkili unimidi. Bu üq palwan qiloqan ixlar dəl xular idi. **20** Yoabning inisi Abixay üqining bexi idi; u üq yüz adəm bilən qarxilixip nəyisini pikiritip ularni əltürdi. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qikқанidi. **21** U muxu «üq palwan» iqidə həmmidin bək hərəmtə sazawər boləqan bolsimu, lekin yənə awwalki üqəyləngə yətməytti. **22** Yəhoyadanin oqlı Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp qaltis ixlarni qiloqan. U Moabiy Ariəlnin ikki oqlini

öltürgən. Yənə qar yaqқан bir küni azgaloqa qüxüp, bir xirni öltürgənidi. **23** U yənə qolida bapkarning okidək bir nəyzisi bar, boyining egizliki bəx gəz kelidioqan bir Misirlikni kətl qildi; u bir hasa bilən uningoqa hujum qilip, uning nəyzisini qolidin tartiwelip öz nəyzisi bilən öltürdi. **24** Yəhoyadaning oqli Binaya mana bu ixlarni qiloqan. Xuning bilən üq palwan iqidə nam qikarqanidi. **25** Mana, u heliki ottuz palwandinmu bəkrək xəhrət qazanoqan bolsimu, lekin aldinki üq palwanoqa yətməytti. Dawut uni ezining pasiban begi qilip təyinligən. **26** Qoxundiki palwanlar bolsa: — Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlik Dodoning oqli Əlhanan, **27** Hərorluq Xammot, Pilonluq Hələz, **28** Təkoalik Ikkəxning oqli Ira, Anatotluq Abiezər, **29** Huxatlik Sibbəkay, Ahoqluq Ilay, **30** Nitofatlik Maharay, Nitofatlik Baanahning oqli Hələb, **31** Binyamin əwladliridin Gibəhlik Ribayning oqli Ittay, Piratonluq Binaya, **32** Gaax wadiliridin kəlgən Huray, Arbatlik Abiyəl, **33** Baharumluk Azmawət, Xalbonluq Elyahba, **34** Gizonluq Haxəmning oqulliri, Hərarlik Xagining oqli Yonatan, **35** Hərarlik Sakarning oqli Ahiyam, Urning oqli Elifal, **36** Məkəratlik Həfər, Pilonluq Ahiyah, **37** Karməllik Həzro, Əzbayning oqli Naaray, **38** Natanning inisi Yoel, Həgrining oqli Mibhar, **39** Ammonluq Zələk, Zəruiyaning oqli Yoabning yaraq ketürgüqisi bolqan Bəerotluq Naharay, **40** Itrilik Ira, Itrilik Garəb, **41** Hittiyy Uriya, Ahlayning oqli Zabad, **42** Rubən kəbilisidin Xizaning oqli, Rubənlər iqidə yobaxqi bolqan Adina wə uningoqa əgəxkən ottuz adəm, **43** Maakahning oqli Hənan, Mitnilik Yoxafat, **44** Axtaratlik Uzziya, Aroərlik Hotamning oqli Xama bilən

Jəiyəl, **45** Ximrining oqli Yediyayəl bilən uning inisi tizilik Yoha, **46** Maḥawilik Əliyəl, Əlnaamning oqulliri Yəribay bilən Yoxawiya, Moablik Yitma, **47** Əliyəl, Obəd wə Məzobalik Yaasiyəllərdin ibarət idi.

12 Dawut kixning oqli Saulning besimi səwəbidin Ziklagda yoxurunup yatқан qaqda munu kixilər Dawutning yenioḡa kelixti (ularning həmmisi Dawutқа jəng kilixta yardım bərgən baturlardin idi; **2** okya bilən qorallanoḡan bolup, ong qoli bilənmu, sol qoli bilənmu okya wə saloḡa atalaytti; ular Saulning Binyamin kəbilisidin boloḡan tuoḡanliri idi): **3** – ularning yolbaxqisi Ahiezər, andin qalsa Yoax bolup, ikkisi Gibeahlıq Xemaahning oqli idi; yənə Azmawətning oqli Yəziyə bilən Pələtmu; yənə Bərahah bilən Anatotluk Yəḡu, **4** Gibeonluk Yixmayamu bar idi. Yixmaya «ottuz palwan» iqidə batur bolup xu ottuzioḡa yetəkqilik kiləuqi idi; yənə Yərəmiya, Yahəziyə, Yoḡanan wə Gədəratlik Yozabad, **5** Əluzay, Yərimot, Bialiya, Xəmarıya, Harufluk Xəfatiya, **6** Korahlıqlardin boloḡan Əlkanah, Yixiya, Azarəl, Yoezər wə Yaxobiamlar; **7** yənə Gədorluk Yəroḡamning oqli Yoelah bilən Zəbadiya bar idi. **8** Gad kəbilisidin bəzilər qəldiki qoroḡanoḡa berip Dawutқа beḡindi. Ularning həmmisi jənggə mahir, qalkan wə nəyzə bilən qorallanoḡan batur jəngqilər idi; ularning turki bəəyni xiroḡa, qakḡanliḡi bəəyni taḡdiki bəkəngə ohxaytti. **9** Ularning birinqisi Ezər, ikkinqisi Obadiya, üqinqisi Eliab, **10** tətinqisi Mixmannah, bəxinqisi Yərəmiya, **11** altinqisi Attay, yəttinqisi Əliyəl, **12** səkkizinqisi Yoḡanan, tokḡuzinqisi Əlzabad, **13** oninqisi Yərəmiya, on birinqisi Makbannay idi. **14** Bularning

həmmisi Gad kəbilisidin, koxun iqidə sərdarlar idi; əng kiqiki yüz ləxkərgə, əng qongi ming ləxkərgə yetəkqi idi.

15 Birinqi ayda, Iordan dəryasi texip kiroqaktin axқан qaşda, dəryadin ətüp, xərkkə wə şərbkə qaraydioşan barliq jilşilardikilərnı tiripirən kılıp қақuroşanlar dəl muxu adəmlər idi. **16** Binyamin kəbilisi bilən Yəhuda kəbilisidinmu kixilər qoroşanoşa kelip Dawutқа beқinoşan.

17 Dawut qıqip ularni qarxi elip: «əgər silər tinqlik niyitidə manga yardım berixkə kəlgən bolsanglar, silər bilən bir jan bir dil bolimən, lekin қollirimda heq nahəқlik bolmioşan meni düxmənlirimgə setiwətməқqi bolsanglar, ata-bowilirimning Hudasi buni nəzirigə elip həküm qıkarşay!» — dedi. **18** Bu qaşda Hudaning Rohi həliqi ottuz palwanning yolbaxqisi Amasayşa qüxiwidi, u: «Aş Dawut, biz sanga beқindukmiz; Aş Yəssəning oşli, biz sən bilən billidurmiz; Əzünggə aman-tinqlik, aman-tinqlik bolşay! Sanga yardım bərgüqilərgimu aman-tinqlik bolşay! Qünki sening Hudaying sanga mədətkardur» Xuning bilən Dawut ularni elip kelip, «zərbidar ətrət baxliqliri» qildi. **19** Dawut ilgiri Filistiyələr bilən birliktə Saulşa qarxi uruxқа atlanşanda, Manassəh kəbilisidiki bəzilər Dawut tərəpkə ətти (lekin ular [Filistiyərgə] yardım bərmidi, qünki Filistiyələrnıng əmirliři: «Dawut əz şojisi Saul tərəpkə ətüp ketixi mumkin, undaқта beximiz kətməy қalmaydu!» dəp məslihətlixip ularni қayturup kətməқqi bolşanidi). **20** Dawut Ziklagқа қaytip barşanda, Manassəh kəbilisidiki Adnah, Yozabad, Yədiyayəl, Mikail, Yozabad, Elihu, Ziltaylar kelip unıngşa koxuldi. Bularning həmmisi Manassəh kəbilisining mingbexiliri idi. **21**

Ular Dawut qaraxqilaroqa qarxi jəng qiləanda uningəqa yardəmləxti; ularning həmmisi batur palwanlar, qəxundiki yolbaxqilar idi. **22** Qünki xu künlərdə Dawutqa yardəm berix üqün hər küni adəmlər kelip qəxulup, huddi Hudaning qəxunidək zor bir qəxun bolup kətkənidi. **23** Pərwərdigarning səz-kalami əməlgə axurulup, Saulning padixahlığını Dawutqa elip bərməqci boləan qəralloqan jəngqilər yolbaxqiliri bilən Həbronəqa, uning yenioqa kəldi. Ularning sani təwəndikiqə: — **24** Yəhudalardin kalkan wə nəyzə bilən qəralloqanlar jəmiy altə ming səkkiz yüz kixi bolup, həmmisi jənggə təyyarlanəanidi. **25** Ximeonlardin jənggə təyyarlanəan batur jəngqilər jəmiy yəttə ming bir yüz kixi, **26** Lawiylardin jəmiy tət ming altə yüz kixi; **27** Yəhəyada Hərunlarning jəmət bexi bolup, uningəqa əgəxkənlər jəmiy üq ming yəttə yüz kixi idi. **28** Yənə yax bir batur jəngqi Zadok wə uning jəmətidin yigirmə ikki yolbaxqi bar idi. **29** Binyaminlardin, Saulning uruq-tuəqanliridinmu üq ming kixi bar idi; xu qəoqka qədər bularning kəpinqisi Saul jəmətini qollap kəlməktə idi. **30** Əfrayimlardin, əz jəmətliridə yüz-abroy tapqan batur əzimətlər jəmiy yigirmə ming səkkiz yüz kixi idi. **31** Manassəh yerim kəbilisi iqidə nami pütülgən, Dawutni padixah qilip tikləxkə kəlgənlər jəmiy on səkkiz ming kixi idi. **32** Issakarlardin zaman-wəziyətni qüxinidioqan, Israilning qandaq qilixi kerəklikini bilidioqan yolbaxqilar jəmiy ikki yüz kixi idi; ularning həmmə qerindaxliri ularning əmrigə boysunatti. **33** Zəbulunlardin jənggə təyyarlanəan, hərhil qəral-yaraqlar bilən qəralloqan, ala kəngüllük qilmaydioqan, Dawutning yardimigə kəlgən

jəmiy əllik ming kixi idi. **34** Naftalilardin yolbaxqi boləjan ming kixi bar idi; ularəja əgixip qəliəja qalkən wə nəyzə aləjanlar jəmiy ottuz yəttə ming kixigə yetətti. **35** Danlardin jənggə təyyarlanəjan jəmiy yigirmə səkkiz ming altə yüz kixi idi. **36** Axirlardin jənggə qikip koxun səpigə atlinixka təyyar boləjan jəmiy kirik ming kixi idi. **37** Iordan dəryasining xərək tərpidiki Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim kəbilisidin qəliəja hərhil qoral-yaraş elip jənggə təyyarlanəjan jəmiy bir yüz yigirmə ming kixi idi. **38** Yukirida tiləja elinəjan bu əzimətlərnin hərbiy yürüxi təkxi bolup, Dawutni pütkül Israil üstigə padixah qilip tikləx üqün bir jan bir dil bolup, Həbronəja kelixkənidi; qələjan Israillarmu bir niyət bir məqsəttə Dawutni padixah qilip tikliməkqi boluxkənidi. **39** Ular xu yərdə Dawut bilən üq kün billə yəp-iqip oqizalandi, qünki ularning qerindaxliri ularəja təyyarlap qoyuxkənidi. **40** Ularning əpqrüsidiki həklər, həttə Issakar, Zəbulun wə Naftalilərnin zeminidikilər exək, təgə, keqir wə kaliləyəja artip ularəja nahayiti kəp ozukluk elip kəlgən; ular zor miqdarda un, ənjür poxkili, üzüm poxkili, xarab, zəytun meyi wə nuroqun qoy-kalilərnin yətküzüp berixkənidi; pütkül Israil xad-huramliqqa qəmgənidi.

13 Dawut mingbexi, yüzbexi wə barliq yolbaxqilar bilən məslihətləxti; **2** andin pütün Israil ammisioja: «əgər silər maqul kərsənglar, xundakla bu ixni Hudayimiz Pərwədigardin dəp bilsənglar, biz Israilning zeminlirinin hərqaysi jaylirioja xu yərdə qələjan qerindaxlirimioja həmdə ular bilən billə xəhərlərdə wə etizliklirida

turuwatqan kahin həm Lawiyalarqə muxu y rg  yiqilix to ruluk adəm  w t yli. **3** Biz Hudayimizning  hd  sanduqini m x g  yətkəp keləyli; q nki Saulning künliridə heq ksimiz [ hd  sanduqi] aldida Hudadin yol sorap baqmidx» dedi. **4** Bu ixni pütün amma to ra tapq q , həmməylən maqul boluxti. **5** Xunga Dawut Misirning Xihor dəryasidin tartip Hamat eqizoiq  bolqan pütkül Israil həlkini q kirtip kelip, Hudaning  hd  sanduqini Kiriati-Yearimdin yətkəp k lm q i boldi. **6** Andin Dawut bilən pütkül Israil Hudaning  hd  sanduqini yətkəp kelix  q n Baalahq , yəni Y hudaoq  t w  bolqan Kiriati-Yearimoq  k ldi; ikki kerubning otturisida olturoquqi P rw rdigar bu  hd  sanduqi  stig   z namini kəyoqanidi. **7** Ular Hudaning  hd  sanduqini Abinadabning  yidin elinqan yengi bir h rwioq  koydi; Uzzaq bilən Ahiyo h rwini həydidi. **8** Dawut bilən barliq Israil jamaiti Hudaning aldida h  d p nəoqmə-nawa kilip, qiltar, t mbur, dap, qanglar w  kanay-sunaylar qalatti. **9** Lekin ular Kidon haminioq  k lg nd  kalilar aldioqə m d r p ketip yikiloqanda Uzzaq  hd  sanduqini y liwalay d p kolini uningq  sozdi. **10** Uzzaqning  hd  sanduqioq  qoli t g k nliki  q n, Huda uningq  o z p linip uni urup  lt rdi. Xuning bilən Uzzaq xu y rd  Hudaning aldida  ldi. **11** Lekin Dawut P rw rdigarning Uzzaqning tenini b sk nlikig  aqqiqlandi w  u y rni «P r z-Uzzaq» d p atidi; u y r taki həziroiqə xu nam bilən atilip kəlməktə. **12** Xu k ni Dawut Hudadin k rkup: «Mən zadi qandaq kilip Hudaning  hd  sanduqini bu y rg  yətkəp kel l ym n?» dedi. **13** Xunga Dawut  hd  sanduqini  zi turuwatqan

«Dawut xəhiri»gə yetkəp kəlməy, Gatlik Obəd-Edomning öyigə apirip koydi. **14** Hudaning əhdə sanduqi Obəd-Edomning öyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edomning ailisini wə uning barlik təəllukatlrini bərikətlidi.

14 Tur padixahı Hıram Dawut bilən kərüxüxkə əlqilərnı, xundakla uning üqün orda selixkə kedir yaşıqı, taxqı wə yaşıqqılarnı əwətti. **2** Bu qaşda Dawut Pərwərdigarning əzini Israil üstigə həkümranlik kılıdioşan padixah boluxkə jəzmən tikləydioşanlikini kərüp yətti; qünki Pərwərdigar Öz həlki Israil üqün uning padixahlikini gülləndürgənidi. **3** Dawut Yerusalemda yənə birmunqə hotun aldi həmdə yənə oşul-kızlarnı kərđi. **4** Təwəndikilər uning Yerusalemda kərgən pərzəntlirining isimliri: Xammuya, Xobab, Natan, Sulayman, **5** İbhar, Əlixuya, Əlpələt, **6** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **7** Əlixama, Bəəliyada wə Əlifələt. **8** Dawutning məsih kılınip pütkül Israilning üstigə padixah kılinoşanlikini anglioşan Filistiyələrnıng həmmisi Dawut bilən qarxilixix pürsitini izləp kəldi; Dawut bunı anglap ularoşa qarxi jənggə atlandı. **9** Filistiyələr «Rəfayim jiloşisi»oşa bulang-talang kıliloşili kirdi. **10** Dawut Hudadin: «Mən Filistiyələrgə qarxi jənggə qıqsam bolamdu? Ularnı mening qolumoşa tapxuramsən?» dəp soriwidi, Pərwərdigar uningoşa: «Jənggə qik, Mən ularnı səzsiz qolungoşa tapxurimən» dedi. **11** Filistiyələr Baal-Pərazimoşa hujum kıliloşili kəlgəndə, Dawut ularnı xu yərdə məşlup kıldı wə: «Huda mening qolum arkilik düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yarnı elip kətkəndək bəşüp kirdi» dedi. Xunga u yər «Baal-Pərazim» dəp ataloşan. **12** Filistiyələr əzlrining butlirini xu yərgə taxlap

қаққанлықтан, Dawut адәмлirigә ularni көydürүwetixni тапилidi. **13** Filistiyләр yәнә һәлиқи jilәjiәә bulang-talang қилоли kiriwidi, **14** Dawut yәнә Hudadin yol soridi. Huda uningәә: «Ularni arkisidin қоқlimay, әgip әtүp, ularәә üjmilikning udulidin һujum қилоқin. **15** Sән üjmә дәрәһlirining üstidin ayaәә tiwixini anglixing bilәнla jәnggә atlan; қünki u qaoqda Huda sening aldingda Filistiyләрning қоxuniәә һujumәә қикқан болidu» dedi. **16** Xuning bilән Dawut Hudaning degini бойiqә ix tutup, Filistiyләрning қоxuniәә Gibeondin Gәzәrgiqә қоқlap zәrbә bәrdi. **17** Xu sәwәbtin Dawutning xәһriti барliқ yurt-zeminlarәә pur kәtti, Pәrwәdigar uning қorkunқini барliқ әllәrning üstigә saldi.

15 Dawut Dawut xәһridә өзigә әy-ordilar saldurdi, һәм Hudaning әһdә sanduқiәә jay һazirlidi wә uningәә qedir tiktürdi. **2** U qaoqda Dawut: «Hudaning әһdә sanduқini Lawiyлardin bәläk kixilәrning кәtүrүxigә болmaydu, қünki Pәrwәdigar uni кәtүrүxkә wә мәnggү өзining hizmitidә болuxқа xularni talliәәnidi» dedi. **3** Andin Dawut Pәrwәdigarning әһdә sanduқini һazirlap қоyoқan yәrgә yөtkәx үqün pүtkül Israillarni Yerusalemәә yiәdi. **4** Dawut yәнә Harunning әwladlirini wә Lawiyлarni yiәdi: **5** Kohatning әwladliri jәмәt bexi боләqan Uriyәl wә uning қerindaxliri bir yüz yigirmә kixi; **6** Mәrari әwladliridin jәмәt bexi боләqan Asaya wә uning қerindaxliridin ikki yüz yigirmә kixi; **7** Gәrxomning әwladliridin jәмәt bexi боләqan Yoel wә uning қerindaxliri bir yüz ottuz kixi; **8** Әlizafanning әwladliridin jәмәt bexi боләqan Xemaya wә uning қerindaxliri ikki yüz kixi;

9 Həbronning əwladliridin jəmət bexi boləqan Əliyəl wə uning qerindaxliri səksən kixi; **10** Uzziyəlning əwladliridin jəmət bexi boləqan Amminadab wə uning qerindaxliri bir yüz on ikki kixi idi. **11** Dawut kaqınlardin Zadok bilən Abiyatarni, xuningdək lawiliylardin Uriyəl, Asaya, Yoel, Xemaya, Əliyəl wə Amminadabni qaqirtip kelip ularəqə: **12** «Silər Lawiy jəmätining baxlirisilər; özünglarni wə silərning qerindaxlirlinglarni Israilning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini mən təyyarlap qoyəqan yərgə kətürüp kelix üqün pak qilinglar. **13** Qünki ilgiri silər xundak qilmay, bəlgiləngən tərtip boyiqə uningdin yol sorimioqinimizdin Hudayimiz Pərwərdigar bizgə zərbə bərgən» dedi. **14** Xuning bilən kaqınlar bilən Lawiylar Israilning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp mengix üqün əzlrini pak qildi. **15** Lawiylar əmdi Musaning Pərwərdigarning səz-kalami bilən tapilioqini boyiqə, Hudaning əhdə sanduqini baldaq bilən mürisigə elip kətürdi. **16** Dawut yənə Lawiylarning yolbaxqiliriəqə əzlrining qerindaxliridin nəoqmiiqlərni təyinləxni buyrudi; ular jümlidin təmbur, qiltar, janglar qatarliq hərhil sazarni qelip awazini yukiri kətürüp xad-huramlıq iqidə küy eytixqə təyinləndi. **17** Xunglaxqə, Lawiylar Yoelning oqlı Həmanni wə uning jəmätidiki Bərəkiyaning oqlı Asafni həm ularning qerindaxliridin boləqan Mərarilardin Kuxayahning oqlı Etanni bəlgilidi. **18** Ular bilən birliktə yənə qerindaxliridin Zəkəriya, Bin, Yaaziyəl, Xemiramot, Yəhiyəl, Unni, Eliab, Binayah, Maaseyah, Mattitiyah, Əlifələh, Mekniya həm dərwaziwən Obəd-Edom bilən Jəiyəlni ikkinqi dərjilik ətrət kilip

təxkillidi. **19** Nəoqmıqi Həman, Asaf və Etanlar mis qanglar qelip, yangrak awaz qikıiratti; **20** Zəkəriya, Yaaziyəl, Xemiramot, Yəhiyə, Unni, Eliab, Maaseyah və Binayalar təmbur qelip «Alamot uslubi»da təngkəx kılatti; **21** Mattitiyah, Əlifələh, Mekniya, Obəd-Edom, Jəiyəl və Azaziyalar qiltar qelip baxlamqilik kılıp, «Xəminıt uslubi»da təngkəx bolatti. **22** Lawiylarning yolbaxqisi Kənanıya muzikiya nahayiti pixxik boləaqqa, məhsus nəoqmə-nawaqilikka məs'ul bolup muzika əgıtətı. **23** Bərəkiya bilən Əlkanah əhdə sandukioya məs'ul ixikbaqarlar idi. **24** Xəbaniya, Yəhoxafat, Nətanəl, Amasay, Zəkəriya, Binaya və Əliezər qatarlik kahınlar Hudaning əhdə sandukı aldida kanay qalatti; Obəd-Edom bilən Yəhiyahımu əhdə sandukioya məs'ul ixikbaqar kılınıp qoyuləanıdi. **25** Xuning bilən Dawut İsrail əksəkalliri və mingbexi qatarliklar bilən birgə Obəd-Edomning əyidin huxallikka qəmgən halda Pərwədigarning əhdə sandukını kətürüp qikqili bardı. **26** Wə xundak boldiki, [Dawutlar] Huda Pərwədigarning əhdə sandukını kətürüp mangoan Lawiylarəya yardım bərgənlisini kərüp, yəttə buka və yəttə qoqkar qurbanlik kıldı. **27** Dawut və xundakla əhdə sandukını kətürıdiəan Lawiylar həmdə nəoqmıqilər həm nəoqmə-nawa bexi boləan Kənanıyalarınq həmmisi kanap libas kiyixkənıdi; Dawut uning üstigə yənə kanap əfod kiygənıdi. **28** Pütkül İsrail həlki əmdi xu tərıkidə təntənə kılıp, burəya, kanay, jangjang, təmbur, qiltar qatarlik türlük sazlar bilən yukiri awazda muzika qelip, Pərwədigarning əhdə sandukını kətürüp kelıxtı. **29** Pərwədigarning əhdə sandukı Dawut

xəhiringə yetip kəlgəndə Saulning kızı Mikəl pənjirdin təwəngə qarap turatti; u Dawutning səkrəp oynap-qelip təntənə kiliwatkinini kərüp iqidə uni zanglik qildi.

16 Ular Hudaning əhdə sandukini kətürüp kirip Dawut uningə qəyaz qədirning otturisiqə qoyup, andin Hudaning aldidə kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliki sundi. **2** Dawut kəydürmə qurbanliki bilən inaklik qurbanliki sunup boləqandin keyin Pərwərdigarning namida həlqə bəht tilidi. **3** U yənə ər-ayal deməy Israillarning hər birigə birdin nan, birdin horma poxkili, birdin üzüm poxkili üləxtürüp bərdi. **4** Dawut bir kəsim Lawiylarə Pərwərdigarning əhdə sanduki aldidə hizməttə bolux, yəni dua-tilawət okux, Israilning Hudasi Pərwərdigarə təxəkkür-rəhmət eytix wə küy-munajat okuxni buyrudi. **5** Ularning yolbaxqisi bolsa Asaf, andin Zəkəriya idi; baxkiliri bolsa Jəiyəl, Xemiramot, Yəhiyə, Mattitiyah, Eliab, Binaya, Obəd-Edom wə Jəiyəllər idi. Ular təmbur-qiltar qelixqə qoyuldi; Asaf bolsa qanglarni qalatti. **6** Binaya bilən Yəhəziyəldin ibarət ikki kaşin Hudaning əhdə sanduki aldidə hərdəim kanay qelixqə qoyuldi. **7** Xu küni Dawut Asaf wə qerindaxlirini Pərwərdigarə təxəkkür-rəhmət eytixqə bəlgiləp ularə birinqidin munu küyni tapxurdi: — **8** «Pərwərdigarə təxəkkür qilinglar, Uning namini qakirip nida qilinglar, Uning qiləqlirini əllər arisida ayan qilinglar! **9** Uningə nahxilar eytip, Uni küylənglar, Uning pütkül karamət məjziliri üstidə seqinip oylininglar. **10** Muxəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigüqiləning kəngli xadlansun! **11** Pərwərdigarni wə Uning qudritini

izdanglar, Uning yuz-huzurini tohtimay izdanglar. **12** Uning yaratqan mejjizilirini, Karamet alametlirini ham aozidin qikqan hekumlirini estə tutunglar, **13** I uning kuli Israilning nesli, Ōzi tallioqanliri, Yakupning oqulliri! **14** U, Pərwərdigar — Hodayimiz, Uning hekumliri pütkül yər yuzididur. **15** U Ōzi tüzgən əhdini əbədiy yadinglarda tutunglar — — Bu uning ming əwladkığə wədiləxkən səzidur — **16** İbrahim bilən tüzgən əhdisi, Yəni İshakqa iqqən kəsimidur. **17** U buni Yakupkimu nizam dəp jəzmləxtürdi, Israiloqa əbədiy əhdə kilip berip: — **18** «Sanga Qanaan zeminini berimən, Uni mirasing boləqan nesiwəng kilimən» — dedi. **19** U qaqda silər ajiz idinglar, adiminglar az ham u yərdə musapir idinglar; **20** Bu əldin u əlgə, bir kəbilidin yənə bir kəbiligə kəqüp yürgən. **21** Pərwərdigar hərəkəndə adəmning ularni bozək kilixioqa yol koymidi, Ularni dəp padixahlaroqimu tənbiħ berip: — **22** «Mən məsiħ kiləqanlaroqa təgmə, Pəyoqəmbərlirimgə yaman ix kilma!» — dedi. **23** Pütün jahən, Pərwərdigarni küylənglar, Nijatini hər küni elən kilinglar! **24** Uning julasini əllərdə bayan kilinglar, Uning mejjizilirini barlik həklər arisida jakarlanglar. **25** Qünki Pərwərdigarimiz uluqdur, Zor həmdusanaoqa layıqtur; U barlik ilahlərdin üstün, Uningdin qorkux kerəktur; **26** Qünki barlik əllərdin ilahliri — butlar halas, Birəq Pərwərdigar asman-pələkni yaratqandur. **27** Xanuxəwkət wə həywət Uning aldidə, Qudrət wə huxluk Uning jayididur. **28** Pərwərdigaroqa təəllukini bərgəysilər, i əl-kəbililər, Pərwərdigaroqa xan-xərap wə kudrətni bərgəysilər! **29** Pərwərdigarning namioqa layıq boləqan xan-xəhrətni Uningoqa bərgəysilər;

Sowoqa-salam elip Uning aldiqā kiringlar, Pərwərdigarqā pak-muqəddəslīkning gūzəllīkīdə səjdə qilinglar; **30** Pütkül yər-yūzi, Uning aldidā tītrənglar! Dunya məzmut qilinqān, u təwrənməs əsla. **31** Asmanlar xadlansun, wə yər-jahān hux bolsun, Əllər arisidā elān qilinsun: — «Pərwərdigar həkūm sūridul!». **32** Dengiz-okyan wə uningqā toloqān həmmə quqān selip jux ursun! Dalilar həm ulardiki həmmə yayrisun! **33** U qaqda ormandiki pütkül dərəhlər Pərwərdigar aldidā yangritip nahxa eytidu; Qūnki manā, U pütūn jahānni sorāq qilixqā kelidu! **34** Pərwərdigarqā təxəkkūr eytinglar! Qūnki U mehribandur, əbədiydur Uning mehīr-muhəbbiti. **35** Wə: Bizni qutquzqin, i nijatimiz bolqān Huda! Bizni [yeningqā] yiqiwaloqaysən, Muqəddəs nāmingqā təxəkkūr qilixqā, Yayrap Seni mədhīyiləxkə, Bizni əllərdin qutquzup qiqqaysən! — dənglar! **36** Israilning Hudasi bolqān Pərwərdigarqā, Əzəldin tā əbədgiqə təxəkkūr-mədhīyə qayturulsun! Pütkül həlq «Amin!» dedi həmdə Pərwərdigarqā həmdusana oquxti. **37** [Dawut] xu yərdə, yəni Pərwərdigarning əhdə sanduqi aldidā hər kündiki wəzipigə muwapik, əhdə sanduqi aldidiki hizməttə dawamlīq boluxqā Asaf bilən uning qerindaxlirini qaldurup qoydi; **38** Ularning iqidə Obəd-Edom bilən uning qerindaxliridin atmīx səkkiz kixi bar idi; xuningdək Yədutunning oqlī Obəd-Edom bilən Hosah dərwaziwənlīkkə qoyuldi. **39** Kahin Zadok bilən uning kahin qerindaxliri Gibeon egizlikidiki Pərwərdigarning qediri aldidā, **40** Pərwərdigarning Israilqā tapiloqān qānun-əhqamliridā barliq yeziloqini boyiqə, hər küni

ətisi-ahximi keydurmə qurbanlik qurbangahi üstidə Pərwərdigarə atəp keydurmə qurbanliklarni sunuxka qoyuldi. **41** Ular bilən billə boləqanlar, yəni Həman, Yədutun wə qaləqan tallanəqanlar, xundakla barlik ismi tiziloqanlar Pərwərdigarə təxəkkür-rəhmət eytixka qoyuldi (qünki Uning əzgərməs muhəbbiti əbədgiqidur!). **42** Həman wə Yədutun bolsa nəəmiqilikkə, jümlidin kanay, jang-jang wə barlik mədhiyə sazlrini qelixka məs'ul qilindi. Yədutunning oəqulliri dərwasioə qaraxka qoyuldi. **43** Bu ixlardin keyin barlik həlk əz əylirigə qaytixti; Dawutmu əz əyidikilərgə bəht tiləxkə qaytti.

17 Dawut əz əyidə turuwatқан qeəqida, Natan pəyəəmbərgə: «Qara, mən kedir yaəqiqidin yasaloqan əyde turuwatimən, Pərwərdigarning əhdə sanduqi bolsa qedir pərdiliri astida turuwatidu» dedi. **2** Natan Dawutka: «Kənglüngdə pükənliringgə əməl qiləqin; qünki Huda sən bilən billidur» — dedi. **3** Xu küni keqidə Hudaning səzi Natanoə kelip yətti: **4** «Sən berip qulum Dawutka mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: Sən Mən üqün turaləqə əy salsang bolmaydu. **5** Qünki mən Israillarni baxlap qikқан күndin tartip bögüngə kədər bir əyde turup bəqmioqanmən, pəkət bu qedirdin u qediroə, bir qedirgəhdin baxka birigə yətkilip yürdüm, halas. **6** Mən Israil həlki bilən billə məyli kəyərgə barmay, həqqaqan Israilning birər həkimioə, yəni Mening həlkimni beqixni tapiloqan birərsigə: Nemixka silər Manga kedir yaəqiqidin əy selip bərməysilər? — dedimmu? **7** Əmdi sən qulum Dawutka mundak degin: — Samawi qoxunlarning Sədari boləqan Pərwərdigar eytiduki, Mən seni əmdi yaylaqlardin,

qoylarning arkisidin elip, həlkim Israilning  stiga  mir bolux  qun qakirtip qiktim. **8** M yli k yerg  barmioin, Mən həman sening bilən bill  boldum w  sening aldingdin barlik düxmənliringni yokitip k ldim; y r yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə ig  bolqandək seni nam-xəhrətkə sazaw r kildim. **9** Mən həlkim bolqan Israilqa bir jayni bekitip, ularni xu y rd  tikip əstürimən; xuning bilən ular  z zeminida turidioan, parakəndiqilikkə uqrimaydioan bolidu. Rəzillər d sl ptididik k w  mən həlkim Israil  stiga həkümranlik k lixka həkimlarni təyinligən k nl rdidik k, ularqa kaytidin zulum salmaydu. Mən barlik düxmənliringni sanga bekind rdim n. W  m nki P rw rdigar sanga xuni eytip qoyayki, mən sening  qun bir  yni yasap berimən! **11** Sening k nliring toxup, ata-bowiliringning yenioqa kaytkan waktingda sening n slingdin, yəni oqulliringdin birini sening ornungni basidioan k lim n; Mən uning padixahlikini must hk m k lim n. **12** U Manga bir  y yasaydu, Mən uning padixahlik təhtini m ngg  must hk m k lim n. **13** Mən uningqa ata bolim n, u Manga oqul bolidu; mehri-xəpkitimni seningdin awwal  tk n [idarə k loquqidin] juda k loinimd k uningdin h rgiz juda k lmaym n; **14** uni Mening  y md  w  Mening padixahlikimda m ngg  turozuzim n; uning t hti m ngg  məzmut bolup turozuzulidu». **15** Natan bu barlik s zl r w  barlik wəhiyni heqnem  k ldurmay, Dawutka eytip b rdi. **16** Xuning bilən Dawut kirip P rw rdigarning aldida olturup mundaq dedi: «I Huda P rw rdigar, mən zadi kim idim, mening  y m nem  idi, Sən meni muxu

dərjigə kəturgüdək? **17** Lekin i Huda Pərwərdigar, [bu mərtiwigə kətürgining] sening nəziringdə kiqikkinə bir ix hesablandi; qünki Sən mən kұлungning öyining yirak kəlgüsi toqruluk səzliding wə meni uluq mərtiwilik zat dəp qariding, i Huda Pərwərdigar! **18** Sən kəminəng üstigə qüxürgən xundak xan-xərəp toqruluk Dawut Sanga nemə diyəlisun? Qünki Sən dərwəkə Öz kұлungni Özüng bilisən. **19** Ah Pərwərdigar, pekir kұлung üqün həmdə Öz kənglündiki niyiting boyiqə bu barlik uluqlukni kərsitip, bu qong ixlarning həmmisini ayan kilding. **20** Ah Pərwərdigar, kulikimiz toluq angliqini boyiqə Sanga təng kəlgüdək heqkim yok; Seningdin bələk heqbir ilah yoktur. **21** Dunyada kaysi bir əl həlking Israilə təng keləlisun? Ularni Özünggə has birdinbir həlk bolux üqün kutulduruxka barding həmdə Misirdin kutuldurup qikқан həlking aldidin yat əllərnə koqlap qikrip, uluqwar wə bəhəywət ixlər arkilik Öz nāmningni tikliding! **22** Sən həlking Israilni mənggü Özüngning həlking kilding; ah Pərwərdigar, Sənmə ularning Hudasi boldung. **23** Ah Pərwərdigar, əmdi pekir kұлung wə uning öyi toqruluk kıləjan wədəng mənggügə əməl kılinsun; Sən degənliring boyiqə ixni ada kıləjaysən! **24** Amin, wədəng əməl kılinsun, xundakla nāmning mənggü uluqlansun, kixilər: «Samawi koxunning Sərdari Pərwərdigar Israilning Hudasi, həkikətən Israilə Hudadır!» desun; wə xundak bolup, pekir kұлung Dawutning öy-jəməti Sening aldingda məzmut turozulsun. **25** Ah Hodayim, Sən pekir kұлungə sanga öy yasaymən, degən wəhiy kəltürdüng; xunga kұлung Sening aldingda muxundak dua kılixka jür'ət

kildi. **26** Ah Pərwərdigar, Sən birdinbir Hudadursən, Sən pekir kulumgə muxundak amətni berixni wədə kilding; **27** Əmdi pekir kulumgning əy-jəmətigə iltipət kilip, uning Sening aldingda mənggü turuxioğa sakliqaysən. Qünki Sən, ah Pərwərdigar, [pekirning əy-jəmətigə] iltipət kilding wə xuning bilən u mənggügə bəht-iltipətka nesip bolidu».

18 Xu ixtin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyərgə hujum kilip ularni boysundurup, ularning kolidin Gatni wə uningə təwə yeza-kəntləni tartiwaldi. **2** U yənə Moabiyarə hujum kildi; Moabiyar uningə bekinip, olpan tələydiqan boldi. **3** Zobaḥning padixahı Hədad'ezər öz təwəsini Əfrat dəryasioqıqə kəngəytixkə atlinip qikqanda, Dawut taki Hamatka kədər uningə hujum kildi. **4** Dawut uning ming jəng hərwisini olja aldi, yəttə ming atlık ləxkirini, yigirmə ming piyadə ləxkirini əsir aldi. Dawut barlık jəng hərwilirining atlirining peyini kırkitiwetip, pəkət yüz hərwiqə qoxkidək atnila elip kaldı. **5** Dəməxktiki Suriylər Zobaḥning padixahı Hədad'ezərgə yardım berixkə kəldi; Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming əskəni əltürdi. **6** Dawut Suriyədiki Dəməxk rayoniqə qarawul ətrətlirini turozuzuwidi, Suriylər Dawutka bekinip, uningə olpan tələydiqan boldi. Dawut kəyərgə [jənggə] qikmisun, Pərwərdigar uni qoqdap turdi. **7** Dawut Hədad'ezərninğ hizmətkarliri ixlitidiqan altun qalkanlarning həmmisini Yerusalemoğa elip kaytti. **8** U yənə Hədad'ezərgə təwə Tibḥat bilən kundin ibarət ikki xəhərdin nuroqun mis olja aldi; keyinki zamanlarda Sulayman muxu mislarni ixlitip mis kəl,

mis tüwrüklər wə baxqa barlik mis əswablarni yasatqan.

9 Hamat padixahı Tow Dawutning Zobah padixahı Hədad'ezərning pütün qoxunini məqlup qıoqanlikini anglap, **10** Əz oqlı Hədoramni Dawutqa salam berip, uning Hədad'ezər bilən jəng kilip, uni məqlup qıloqan oqlibisini təbrıkləxkə əwətti. Qünki Tow əslidə Hədad'ezər bilən daim uruxup turatti. Hədoram hərhil altun, kümüx, mis əswab-jabduqlarni sowoqa kilip əkəldi. **11** Dawut padixah bu əswab-jabduqlarni hərəkaysi əllərdin, jümlidin Edom, Moab, Ammonlardin, Filistiyələrdin wə Amaləklərdin olja aloqan altun-kümüxlər bilən qoxup həmmisini Pərwərdigarəqa beoqlıxıdi. **12** Zəruiyaning oqlı Abixay «Xor wadisi»da Edomiylərdin on səkkiz ming adəmni əltürdi. **13** Dawut Edomda qarawul ətrətlirini turoqluzdi; Edomlarning həmmisi Dawutqa beqindi. Dawut kəyərgə jənggə qıqmısun, Pərwərdigar uni qoqlap turdi. **14** Dawut padixah bolup pütün Israil üstigə həkümranlik kilip, barlik həlkigə adalət wə həkəkaniylik bilən muamilə kildi. **15** Zəruiyaning oqlı Yoab qoxunoqa sərdar, Ahiludning oqlı Yəhəoxafat mirza, **16** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Abimələk [bax] kahin, Xawxa katip, **17** Yəhəoyadaning oqlı Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərnin yolbaxqisi idi; Dawutning oqlulliri uning yenediki əmədarlar boldi.

19 Keyinki wəqitlarda xundak boldiki, Ammonlarning padixahı Nahax əldi; oqlı Hənun ornioqa padixah boldi. **2** Dawut: «Nahax manga iltipət kərsətini üqün, uning oqlı Hənunəqa iltipət kərsitimən» dəp, atisining pətisigə uning kənglini soraxqa Hənunin yenoqa əqlilərnəni əwətti.

Dawutning əlqiliri Ammonlarning zeminəyə yetip kelip, kənglini sorioyli Hənanun bilən kəruxməkqi boldi. **3** Ləkin Ammonlarning əməldarlıri Hənanunə: «Dawutni rastla atilirining izzət-hərmitini kəlip siligə kəngül sorioyli adəm əwətiptu, dəp kəramla? Uning hizmətkarlırining əzlırining aldilirioyə kelixi bu yəni küzitix, aşdurmiqilik kəlix, qarlıx üqün əməsmidu?» — dedi. **4** Xuning bilən Hənanun Dawutning hizmətkarlırini tutup, ularning saqalburutlırini qüxürgüziwetip həm kiyimlırining bəldin təwinini kəstürüwetip andin ularni kəyüwətti. **5** Bəzilər kelip Dawutka əlqilərnin əhwalini ukturdi; u ularni kütüwelixkə aldioyə adəm əwətti, qünki ular tolimu iza-ahənəttə kələnəndi. Xunga padixah ularə: «Saqalburutinglar əskiqlik Yeriho xəhiridə turup andin yenip kelinglar» dedi. **6** Ammonlar əzlırining Dawutning nəpritigə uqriəlanlıkını bildi, Hənanun wə Ammonlar Aram-Naharaim, Aram-Maakah wə Zobaħdin jəng hərwisi wə atlık ləxkər yallaxkə adəm əwətip ming talant kümüx bərdi. **7** Ular ottuz ikki ming jəng hərwisi, xundakla Maakah padixahi bilən uning kəxunini yalliwaldi; ular Mədəbaning aldioyə kelip bargah kərđi. Ammonlarmu jəng kəlix üqün hərkəysi xəhərliridin kelip jəm boluxti. **8** Dawut buni anglap Yoab bilən barlık əskər kəxunini [ularning aldioyə] qikərđi. **9** Ammonlar qikəp xəhər dərwazisining aldidə səp tüzüp turdi; jənggə atlinip qikəkan padixahlarmu dalada ayrim səp tüzüp turuxti. **10** Yoab əzining aldi-kəynidin hujuməyə uqraydioəlanlıkını kərup, pütün Israildin bir kəsim sərhil adəmlərnə tallap, Suriylər bilən jəng kəlixkə ularni səptə turəuzdi; **11** u kələn

adamlirini inisi Abixayotqa tapxurdi, xuningdök ular
ezlirini Ammonlar bilän jäng qilixqa säp kilip täyyarlidi.
12 Yoab Abixayotqa: «Ägär Suriylär manga küqlük kәlsә, sän
manga yardәм bәrgәysән; әmma Ammonlar sanga küqlük
kәlsә, mән berip sanga yardәм berәy. **13** Jür'әtlik bolojin!
Öz hәlkimiz üqün wә Hudayimizning xәhәrliri üqün
baturluq kilayli. Pәrwәrdigar Özigә layiқ kәrünginini
kilojay! — dedi. **14** Әmdi Yoab wә uning bilän bolojan
adamlär Suriylәrgә hujum kilojili qikti; Suriylär uning
aldidin kaqti. **15** Suriylәrning kaqқанlikini kәrgән
Ammonlarmu Yoabning inisi Abixayning aldidin keqip,
xәhәrgә kiriwaldi. Andin Yoab Yerusalemoqa kaytip kәldi.
16 Suriylär bolsa ezlirining Israillarning aldida mәojlup
bolojinini kәrgәndә, әlqi әwәtip, [Әfrat] dәryasining
u tәripidiki Suriylәrni qaқirtip kәldi. Hәdad'ezәrning
қoxunining särdari bolojan Xofaқ ularoqa yetәqci idi. **17**
Buningdin hәwәр tapқан Dawut pütkül Israil hәlkini yioqip
Iordan dәryasidin әtүp, Suriylәrning yenioqa kelip ularoqa
қarxi säp tüzüp turdi. Dawutning säp tüzgәнlikini kәrgән
Suriylär jәnggә atlandi. **18** Suriylär Israillarning aldidin
kaqti; Dawut Suriylәrdin yәttә ming jәng hәrwilikni wә
қirik ming piyadә lәxkәrni әltürdi wә yәнә Suriylәrning
särdari Xofaқni әltürdi. **19** Hәdad'ezәrning әmәldarliri
Israil aldida yengilginini kәrgәndә, Dawut bilän sülh
kilip uningoqa beқindi; xuningdin keyin Suriylär ikkinqi
Ammoniylaroqa yardәм berixni halimaydiojan boldi.

20 Xundaq boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar
jәnggә atlanojan waқitta, Yoab küqlük қisimni baxlap
kelip, Ammonlarning yәrlirini wәyran kilip, andin

Rabbahni muhasirigə aldi. U qaşda Dawut Yerusalemda turuwatatti. Yoab Rabbahşa hujum kılıp xəhərni wəyran kılıp taxlıdı. **2** Dawut ularning padixahining bexidin tajni eliwidi (altunining eşirliki bir talant qıkti, uningşa yaqutlar konduruloşanidi), kixilər bu tajni Dawutning bexişa kiydürüp kşydi. Dawut xəhərdin yənə nuroşun jəng şəniymətlirini elip kətti. **3** U yənə xəhərdiki həlkni elip qıkip hərə, jotu wə palta bilən ixləxkə saldı; Dawut Ammonning həkaysi xəhərliridiki həklərnimu xundak ixlətti; andin Dawut kəpqilik bilən Yerusalemoşa kşytti. **4** Xu wəkədin keyin [Israillar] Gəzərdə Filistiyələr bilən sokuxti; u qaşda Huxatlık Sibbikay Rəfayıylardin bolşan Sıppay isimlik birini ɵltürüwətti, Filistiyələr tiz pükti. **5** Keyinqə [Israillar] bilən Filistiyələr yənə sokuxti; Yairning oşli Əlhanən Gatlık Goliyatning inisi Lahmini ɵltürdi; bu adəmnıng nəyşisining dəstisi bapkarıng okıdək tom idi. **6** Keyinki waqıtlarda Gatta yənə sokux boldi; u yərdə nahayıti bəstlik bir adəm bar idi, unıng kolidimu, putidimu altidin barmak bolup, jəmiy yigirmə tət barmıki bar idi; umu Rəfayıylardin idi. **7** Bu adəm Israillarni tillioşli turuwidi, Dawutning akisi Ximiyanıng oşli Yonatan qıkip uni ɵltürüwətti. **8** Bular Gatlık Rafanıng əwladlıri bolup, həmmisi Dawut wə unıng hizmətkarlırınıng kşlida ɵldi.

21 Xəytan Israillarşa zərbə berix üqün, Dawutni Israillarni sanakın ɵtküzüxkə ezıkturdi. **2** Xunga Dawut Yoabşa wə həlkning yolbaxılırişa: «Silər Bəər-Xebadin Danşiqə arılap Israillarni sanakın ɵtküzüp kelip mening bilən kəruşunglar, ularning sanini biləy» dedi. **3** Lekin Yoab jawabən: —«Pərwərdigar Əz həlkini hazir məyli

қанқилик bolsun, yüz həssə axuruwətkəy. Lekin i hojam padixahim, ularning həmmisi özüngning hizmitingdə turuwatқанlar əməsmu? Hojam bu ixni zadi nemə dəp tələp қилidu? Hojam Israilni nemixқа gunahқа muptila қилidila?» — dedi. **4** Lekin padixahning səzi Yoabning səzini besip қuxti; xunga Yoab қikip pütүн Israil zeminini arilap Yerusalemoја қaytip кəldi. **5** Yoab sanaktin өtküzүlgән həlқning sanini Dawutқа məlum қildi; pütүн Israilda қolida қилиq kətürələydiоған adəmlər bir milyon bir yüz ming; Yəhudalardin қolida қилиq kətürələydiоған adəmlər tət yüz yətmix ming bolup қikti. **6** Birақ Lawiyar bilən Binyaminlarla sanаққа kirmidi; qünki padixahning bu buyruқi Yoabning nəziridə yirginqlik idi. **7** Huda bu ixni yaman kərgəqқа, Israilaroја zərbə bərdi. **8** Dawut Hudaоја: «Mən bu ixni қilip qong gunah өtküzüptimən; əmdi mənki қulungning bu қəbihlikini kəqürüxingni tiləymən, qünki mən tolimu əhmikənə ix қiptimən» — dedi. **9** Pərwərdigar Dawutning aldin kərgüqisi bolоған Gadқа: **10** Sən berip Dawutқа eytip: «Pərwərdigar mundақ dəyduki, Mən sanga üq bala-қazani aldingda қoyimən; xuningdin birini talliwal, Mən xuni bexinglarоја қuxürimən» degin, — dedi. **11** Xuning bilən Gad Dawutning yenioја kelip: «Pərwərdigar mundақ dəydu: **12** «Qeni tallioјin: Ya üq yil aқarқilikta қelixtin, ya üq ay düxmənlərnin aldidin keqip, yawliring təripidin қоoқlap қiliqlinixidin wə yaki üq күn Pərwərdigarning қiliqining uruxi — yəni waba kesilining zeminda tərқilixi, Pərwərdigarning Pərixtisining Israilning pütүн qegrisini harab қilixidin birini tallioјin». Əmdi oylinip kər, bir

nemə degin; mən meni əwətküqigə nemə dəp jawap berəy?» dedi. **13** Dawut Gadqa: «Mən bək kəttik tənglikdə qaldim; əmdi Pərwərdigarning qolıqə qüxəy dəymən, qünki U tolimu xəpkətliktur. Pəkət insanlarning qolıqə qüxmisəm, dəymən» dedi. **14** Xu səwəblik Pərwərdigar Israiloqə waba tarkətti; Israillardin yətmix ming adəm əldi. **15** Huda Yerusalemni wəyran qilip taxlax üqün bir Pərixtni əwətti; u wəyran qiliwatqanda, Pərwərdigar əhwalni kərüp əzi qüxürgən bu bala-qazadin puxayman qilip qaldi-də, wəyran qiloquqi Pərixtigə: «Bəs! Əmdi qolungni tart!» dedi. U qaoqda Pərwərdigarning Pərixtsi Yəbusiy Ornanning haminiyənida turatti. **16** Dawut bəxini kətürüp, Pərwərdigarning Pərixtsining asman bilən yərnin arilikida, kolidiki oqiləptin suqurəqan qiliqini Yerusalemoqə təngləp turəqanlikini kərđi. Dawut bilən aqsakəllarning həmmisi bəz rəhtkə oraləqan qalda yərgə düm yikildi. **17** Dawut Hudaqə: «Həlkning sanini elip qikixni buyruquqi mən əməsmu? Gunah qilip bu rəzillik ətküzgüqi məndurmən; bu bir pada qoylar bolsa, zadi nemə kildi? Ah, Pərwərdigar Hudayim, qolung Əz həlkinggə əməs, bəlki mənə wə mening jəmətimgə qüxkəy, wabani Əz həlkingning üstigə qüxürmigəysən!» dedi. **18** Pərwərdigarning Pərixtsi Gadqa: Sən berip Dawutqə eytkin, u Yəbusiy Ornanning haminiqə qikip Pərwərdigarəqə bir qurbangah salsun, dewidi, **19** Dawut Gadning Pərwərdigarning namida eytkini boyiqə xu yərgə qikti. **20** U qaoqda Ornan buqday tepiwatatti; Ornan burulup Pərixtni kərüp, əzi tət oqlı bilən məküwaləqanidi. **21** Dawut Ornanning yenioqə kəlgəndə,

u bexini k t r p Dawutni k r p, hamandin qikip k ldi-də, bexini y rg  təgküdək egip Dawutka təzim kildi. **22** Dawut Ornano a: «H lk iqid  taralo an wabani tosup k lix  q n, muxu hamanni w  ətrapidiki y rni mangan setip b rs ng, bu y rd  P rw rdigar a atap bir  urbangah salay dəymən. Sən tolu  ba a  oyup bu yeringni mangan setip b rs ng» dedi. **23** — Alsila, o jam padixahimning  and k  ilo usi k ls  xundək  ilo ay;  arisila,  urbanlik  ilix a kalilarni ber y, haman tepido an tirnilarni otun  ilip  alisila, buo dayni ax h diy sig  ixl tsil ; bularning h mmisini mən əzlidirigə tuttum, dedi Ornan Dawutka. **24** «Yak», — dedi Dawut Ornano a, — « and kla bolmisun mən tolu  ba asi boyiqə setiwalm n; q nki mən seningkini eliwelip P rw rdigar a atisam bolmaydu, bədəl təliməy keyd rm   urbanlikni h rgiz sunmaym n». **25** Xuning bilən Dawut alt  yüz x k l altunni  lq p Ornano a berip u y rni setiwaldi. **26** Dawut u y rg  P rw rdigar a atap bir  urbangah saldi w  keyd rm   urbanlik w  in k k  urbanliki sunup, P rw rdigar a nida kildi; P rw rdigar uning tiligini  obul k r p, jawab n asmandin keyd rm   urbanlik  urbangah o a ot q x rdi. **27** P rw rdigar Pərixtisini buyruwidi, U  iliqini  aytidin o ilipio a saldi. **28** U qao da, Dawut P rw rdigarning Y busiylardin bolo an Ornanning haminida uning tiligig  jawab b rg nlikini k r p, xu y rd   urbanlik sunux a baxlidi. **29** U qao da, Musa qold  yasat an P rw rdigarning qediri w  keyd rm   urbanlik  urbangah  Gibeonning egizlikidə idi; **30** lekin Dawut P rw rdigarning Pərixtisining  iliqidin

qorkup, u yarning aldioqa berip Hudadin yol soraxqa jür'ət qilalmaytti.

22 Xunga Dawut: «Mana bu Pərwərdigar Hudaning öyi bolidioqan jay, mana bu Israil üqün keydürmə qurbanliq sunidioqan qurbangah bolidu» — dedi. **2** Dawut Pərwərdigarning öyini saldurux üqün Israil zeminidiki yat əldikilərnı yiojixni buyrudi həm taxlarnı oyuxqa taxqılarnı təyinlidi. **3** Ixik-dərwazilaroqa ixlitixkə mik wə girə-baldak yasax üqün nuroqun təmür təyyarlidi; yənə nuroqun mis təyyarlidiki, uning eojirlikini tarazilap bolmaytti; **4** u yənə san-sanaksiz kedir yaojiqi təyyarlidi, qünki Zidonluqlar bilən Turluqlar Dawutka nuroqun kedir yaojiqi yətküzüp bərgənidi. **5** Dawut kənglidə: «Oqlum Sulayman tehi yax, bir yumran kəqət halas, Pərwərdigaroqa selinidioqan öy nahayıti bəhəywət wə katta boluxı, xan-xəhriti barliq yurtlaroqa yeyilixi kerək; xuning bilən bu öygə ketidioqan materiyallarnı hazirlap koyuxum kerək» dəp oylidi. Xunga Dawut əlüxtin ilgiri nuroqun materiyal hazirlap koydi. **6** Dawut oqli Sulaymannı kiqkirip uningoqa Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigaroqa öy selixni tapilidi. **7** Dawut Sulaymanoqa mundak dedi: «I oqlum, mən əslidə Pərwərdigar Hodayimning namioqa atap bir öy selixni oylioqan, **8** lekin Pərwərdigarning manga: «Sən nuroqun adəmning kənini təktüng, nuroqun qong jənglərnı qilding; sening Mening namimoqa atap öy selixingə bolmaydu, qünki sən Mening aldimda nuroqun adəmning kənini yərgə təktüng. **9** Kara, seningdin bir oqul tərülidu; u aram-tinqliq adimi bolidu, Mən uni hər tərəptiki düxmənliridin aram tapkuzimən; uning

ismi dərwəkə Sulayman atilidu, u təhttiki künliridə Mən
Israiloşa aram-tinqlik wə asayixlik ata qilimən. **10** U
Mening namimoşa atap öy salidu; u Manga oşul bolidu,
Mən uningoşa ata bolimən; Mən uning Israil üstidiki
padixahlik təhtini mənggü məzmut qilimən» degən söz-
kalami manga yətti. **11** I oşlum, əmdi Pərwərdigar sening
bilən billə boləşay! Xuning bilən yolung rawan bolup,
Uning sening toşruluk bərgən wədisi boyiqə Pərwərdigar
Hudayingning öyini salisən. **12** Pərwərdigar sanga pəm wə
əkil bərgəy wə Israilni idarə qilixka kərsətmə bərgəy, seni
Pərwərdigar Hudayingning mukəddəs qanunioşa əməl
qilidioşan qiloşay. **13** Xu waqıtta, Pərwərdigar Israillar
üqün Musoşa tapxuroşan bəlgilimə-həkümlərgə əməl
qilsang, yolung rawan bolidu. Kəysər, batur bol! Qorkma,
höduqupmu kətmə. **14** Kara, mən Pərwərdigarning öyi
üqün japa-müxəkkətlirim arkilik yüz ming talant altun,
ming ming talant kümüx wə intayin kəp, san-sanaksiz
mis, təmür təyyarlidim; yənə yaşaş wə tax təyyarlidim;
buningoşa yənə sən qoxsang bolidu. **15** Buningdin
baxka seningdə yənə tax kəsküqi, tamqi, yaşaşqi həm
hərhil hizmətlərni qilalaydioşan nuroşun ustilar bar; **16**
altun-kümüx, mis, təmür bolsa san-sanaksiz; sən ixka
tutuxuxka ornungdin tur, Pərwərdigarim sening bilən
billə boləşay!» **17** Dawut yənə Israildiki əməldarlaroşa oşli
Sulaymanoşa yardım berixni tapilap: **18** «Hudayinglar
boləşan Pərwərdigar silər bilən billə əməsmu? Hər
ətrapinglarda silərgə tinq-aramlik bərgən əməsmu?
Qünki U bu zemindiki aşalini qolumoşa tapxurdi; zemin
Pərwərdigarning aldida wə həkining aldida tizginləndi.

19 Əmdi silər pütün kəlbənglar, pütün jeninglar bilən kət'iy niyətkə kelip, Hudayinglar boləjan Pərwərdigarni izlənglar; Pərwərdigarning əhdə sanduqini wə Hudaning mukəddəshanisidiki қақа-əswablrini Uning namioğa atap selinoğan öyigə apirip қoyux üqün, Pərwərdigar Hudaning mukəddəshanisini selixқа ornunglardin қopunglar!» dedi.

23 Dawut қerip күnliri toxay дəp қалоғанда, ооли Sulaymanni Israil üstigə padixaһ қилиp tiklidi. **2** Dawut Israildiki əmədlarlarni, kaһinlarni wə Lawiyarlarni yiođdi. **3** Lawiyarlardin ottuz yaxtin axқanlarning һəmmisi sanaқtin өtküzüldi; tizimlanoқini boyiqə, ulardin ərlər jəmiy ottuz səkkiz ming kixi idi. **4** Dawut: «Bularning iqidə yigirmə tət ming kixi Pərwərdigarning öyini baxқurux hizmitigə, altə ming kixi əməldar wə sotқilikқа, **5** tət ming kixi dərwaziwənlikkə wə yənə tət ming kixi mən yasioğan sazlar bilən Pərwərdigarоға һəmdusana оқux ixioға қoyulsun» — dedi. **6** Dawut ularni Lawiyning ооли Gərxon, Kohat wə Mərari jəmətliri boyiqə guruppilarоға bəldi: — **7** Gərxoniylardin Ladan bilən Ximəy bar idi; **8** Ladanning ооли: tunji ооли Yəһiyəl, yənə Zitam bilən Yoeldin ibarət üq kixi idi; **9** Ximəyning ооlidin Xelomit, Һaziyəl wə Һarandin ibarət üq kixi idi; yukirikilar Ladanning jəmət baxliқliri idi. **10** Ximəyning ооulliri Jaһat, Zina, Yəux wə Beriyah, bu tətəylənniң һəmmisi Ximəyning ооли idi. **11** Jaһat tunji ооul, Ziza ikkinqi ооul idi; Yəux bilən Beriyahning əwladliri kəp bolmioғaqқа, bir [jəmət guruppisi] dəp һesablanоған. **12** Kohatning ооulliri Amram, Izһar, Һəbron wə Uzziyəldin ibarət tət kixi

idi. **13** Amramning oqli Hārun bilən Musa idi. Hārun bilən uning əwladliri əng muqəddəs buyumlarni paklax, Pərwərdigarning aldidā mənggügə [qurbanliklarni] sunux, uning hizmitini qilix, mənggü uning namidin bəht tiləp dua berixkə ayriloqanidi. **14** Hudaning adimi Musaqā kəlsək, uning əwladliri Lawiy kəbilisidin dəp həsəblinip pütülgən. **15** Musaning oqli Gərxom bilən Əliezər idi. **16** Gərxomning oqulliridin Xəbuyəl qong oqli idi. **17** Əliezərning oqli Rəhəbiya idi; Əliezərning baxqā oqli bolmioqan, ləkin Rəhəbiyaning oqulliri nahayiti kəp idi. **18** Izharning tunji oqli Xelomit idi. **19** Həbronning oqulliri: tunji oqli Yeriya, ikkinqi oqli Amariya, üqinqi oqli Yahəziyə, tətinqi oqli Jəkamiyam idi. **20** Uzziyəlning oqulliri: tunji oqli Mikah, ikkinqi oqli Yixiya idi. **21** Mərarining oqli Mahli bilən Muxi idi; Mahlining oqli Əliazar bilən Kix idi. **22** Əliazar əlgəndə oqli yok, qizlirila bar idi; ularning tuşqanliri, yəni Kixning oqulliri u qizlarni əmrigə aldi. **23** Muxining Mahli, Edər wə Yərəmot degən üqla oqli bar idi. **24** Yüqirikilarning həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliri boyiqə, yəni jəmət baxliri boyiqə yigirmə yaxtin axqan ərkəklər royhətkə elinoqan; ular Pərwərdigarning əyidiki wəzipilərnə ətəxkə ismiliri boyiqə tizimlanoqanidi. **25** Qünki Dawut: «Israilning Hudasi Pərwərdigar Əz həlqigə aram berip, Əzi mənggü Yerusalemda makan qilidu; **26** xuning bilən Lawiylarning muqəddəs qedirni wə uning iqidiki hərqaysi qaqā-əswablarni kətürüp yürüxning həjiti yok» degənidi. **27** Xunga Dawutning jan üzüx aldidiki wəsiyiti boyiqə, Lawiylarning yigirmə

yaxtin yukirilirining həmmisi sanaktin ötküzülgənidi.

28 Ularning wəzipisi bolsa Hərarning əwladlirining yenida turup, Pərwərdigarning öyining ixlirini kiliş idi; ular hōyla-aramlarni baxqurux, barliq muqəddəs buyumlarni pakiz tutux, kişisi, Pərwərdigarning öyining hizmət wəzipilirini bejirixkə məs'ul idi; **29** yənə «tiziloqan təkdin nan», ax hədiyə unliri, petir kōturmaqlar, kəzan nānliri wə mayliq nānlaroqə, xundaqla hərhil əlqəx əswāblirioqə məs'ul idi; **30** ular yənə hərküni ətigəndə ərə turup Pərwərdigaroqə təxəkkür eytip həmdusana oquytti, hərküni kəqlikimu xundaq kilişti. **31** Yənə xabat küni, hər yeni ayda, xuningdək bekitilgən həyt-bayramlarda sunulidiloqan barliq kəydürmə kurbanliklaroqə məs'ul idi. Əzliqə kəritiloqan bəlqilimə boyiqə, ular daim Pərwərdigarning aldioqə bekitilgən sani wə nəwiti bilən hizməttə turatti. **32** Ular jamaət qedirini həm muqəddəs jayni bəqatti, xundaqla əzliqəning Pərwərdigarning öyidiki hizməttə boluwatqan kəridaxliri, yəni Hərarning əwladlirioqə kəraytti.

24 Hər əwladlirining nəwətiqilikkə bəlünüxi təwəndikiqə: Hərarning oqlı Nadab, Abihu, Əliazar wə Itamar. **2** Nadab bilən Abihu atisidin burun əlöp kətkən həm pərzənt kərmigənidi; xunga Əliazar bilən Itamar kəhnilikni tutatti. **3** Dawut wə Əliazarning əwladliridin Zadok wə Itamarning əwladliridin Ahimələk ularning kəridaxlirini guruppilaroqə bəlöp, wəzipisi boyiqə ixkə kōydi; **4** Əliazarning əwladliridin jəmət bexi boləqlanlar Itamarning əwladliridin jəmət bexi boləqlanlardin kəp ikənlikini bilip, ularni xuningoqə əsasən ayrip nəwət-

guruppilaroqa beldi. Əliazarning əwladliridin jəmət bexi bololanlar on altə kixi idi, Itamarning əwladliridin jəmət bexi bololanlar səkkiz kixi idi; 5 ular qək taxlax yoli bilən tənqxəp nəwət-guruppilaroqa bəlündi. Xundak kəlip mukəddəshanidiki ixlaroqa məs'ul bololanlar wə Hudaning aldidiki ixlaroqa məs'ul bololanlar həm Əliazarning əwladliridinmu həm Itamarning əwladliridinmu boldi. 6 Lawiy Nətanəlning oqli Xemaya katip bolsa padixah, əməldarlar, kahin Zadok, Abiyatarning oqli Ahimələk, xundakla kahinlarning wə Lawiylarning jəmət baxlikliri aldidə ularning ismini pütüp koydi. Əliazarning əwladliri iqidin bir jəmət tallandi, andin Itamarning əwladliri iqidinmu bir jəmət tallandi. 7 Birinqi qək Yəhoyaribka, ikkinqi qək Yədayaoqa, 8 üçinqi qək Hərimoqa, tətinqi qək Seorimoqa, 9 bəxinqi qək Malkiyaoqa, altinqi qək Miyaminjoqa, 10 yəttinqi qək Həkkozjoqa, səkkizinqi qək Abiyaoqa, 11 tokkuzinqi qək Yəxuoqa, oninqi qək Xekaniyoqa, 12 on birinqi qək Əliyaxibka, on ikkinqi qək Yakimoqa, 13 on üçinqi qək Huppoqa, on tətinqi qək Yəxəbiabka, 14 on bəxinqi qək Bilgahka, on altinqi qək Immərgə, 15 on yəttinqi qək Həziroqa, on səkkizinqi qək Həppizəzgə, 16 on tokkuzinqi qək Pitahiyaoqa, yigirminqi qək Yəhəzkəlgə, 17 yigirmə birinqi qək Yəqinoqa, yigirmə ikkinqi qək Gamuloqa, 18 yigirmə üçinqi qək Delayaoqa, yigirmə tətinqi qək Maaziyaoqa qikti. 19 Mana bu ularning hizmət tərtpi; bu Israilning Hudasi Pərwərdigar ularning atisi Hərunning wastisi bilən buyruoqan nizam boyiqə, Pərwərdigarning əyigə kirix nəwiti idi. 20

Lawiyning qalqan aqladliri munular: Amramning aqladliridin Xubayal; Xubayalning aqladliri iqidal Yalhdeya bar idi. **21** Ralhabiyalqa kalsak, uning oqulliri, jumlidin tunji oqli Yixiya bar idi. **22** Izharning oqulliri iqidal Xelomot; Xelomotning oqulliri iqidal Jalhat bar idi. **23** Halbronning oqulliri: tunji oqli Yariya, ikkinqisi Amariya, uqinqisi Yalhaziyal, tetinqisi Jalkamiyam idi. **24** Uzziyalning oqulliri: Mikah; Mikahning oqulliridin Xamir bar idi. **25** Mikahning inisi Isxiya idi; Yisxiyaning oqulliri iqidal Zakaruya bar idi. **26** Mararining oqulliri: Mahli wal Muxi; Yaaziyaning oqli Beno idi. **27** Mararining oqli Yaaziyaadin bolqan aqladliri Beno, Xoham, Zakkur wal Ibri bar idi. **28** Mahlining oqli Aliazar idi; Aliazarning oqli yok idi. **29** Kixkal kalsak, uning oqulliri iqidal Yeralhmiyal bar idi. **30** Muxining oqulliri Mahli, Edar wal Yarimot idi. Yulqirikilarning hammissi Lawiyning aqladliri bolup, jamatliri boyiqal putulqanidi. **31** Ularmu ularning qerindaxliri Harunning aqladliriqal ohxax, Dawut padixah, Zadok, Ahimelak wal xuningdal kahinlar wal Lawiyularning jamat baxliqlirining aldidal qak tartti; harqaysi jamat baxliri wal ularning tuqkanliridin ang kiqlirimu ohxaxla qak tartti.

25 Dawut bilan qoxunning sardarliri Asaf, Heman wal Yadutunlarning oqulliriqimu walzipal yuklap, ularni qiltar, tambur wal jang-janglar qelip, bexarat berix hizmitigal koydi. Ulardin walzipigal qoyuloqanlarning sani towandikiqal: **2** Asafning oqulliridin Zakkur, Yusup, Nitaniya wal Axarilah bar idi; Asafning oqullirining hammissi Asafning kersatmisigal qaraytti; Asaf padixahning

kərsətmisi boyiqə bexarət berip səzləytti. **3** Yədutunəja kəlgəndə, uning Gədaliya, Zeri, Yəxaya, Ximəy, Həxabiya wə Mattitiah degən altə oqlı bolup, atisi Yədutunning kərsətmisigə qaraytti. Yədutun Pərwərdigarəja təxəkkür eytip mədhıyə okux üqün qiltar qelip bexarət berətti. **4** Həmanning bolsa, uning Bukkiya, Mattaniya, Uzziyə, Xəbuyəl, Yərimot, Hənanıya, Hənanı, Əliyata, Giddalti wə Romamti-Ezər, Yoxbikaxa, Malloti, Hətir wə Mahaziot degən oqulliri bar idi. **5** Bularning həmmisi Həmanning oqulliri bolup, Hudaəja boləjan mədhıyisini yangritix üqün qoyuləjan (Həman bolsa padixahqə Hudaning səz-kalamini yətküzidəjan əldin kərgüqi idi); Huda Həmanəja on tət oqlul, üq kız ata kıləjanidi. **6** Bularning həmmisi atilirining baxlamqılıkida bolup, Pərwərdigarning əyidə nəəmə-nawa kılıx üqün, jang-jang, təmbur wə qiltar qelip Hudaning əyidiki wəzıpisini ətəytti. Asaf, Yədutun wə Həman [bu ixlarda] padixahning kərsətmisigə qaraytti. **7** Ular wə ularning kərindaxlirining sani jəmiy ikki yüz səksən səkkiz idi (ular həmmisi Pərwərdigarnı mədhıyiləx nəəmə-nawalıkida əlahidə tərbıyə kərgən, küy eytixqə usta idi). **8** Bular qong-kıqıqıgə, ustaz-xagirtlikəja kərimay həmmisi birdək qək tartip guruppılarəja bəlungənidi. **9** Birinqi qək Asafning oqlı Yüsüpkə, ikkinqi qək Gədaliyaəja qıkti; u, uning iniliri wə oqulliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **10** üqinqi qək Zakkurəja qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **11** tətinqi qək Izriəja qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **12** bəxinqi qək Nətaniyaəja qıkti; u uning oqulliri wə iniliri bolup

jəmiy on ikki kixi idi; **13** altinqi qək Bukkiyaşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup on ikki kixi idi; **14** yəttinqi qək Yəxarilahka qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **15** səkkizinqi qək Yəxayaşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **16** tokkuzinqi qək Mattaniyaşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **17** oninqi qək Ximəygə qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **18** on birinqi qək Azarəlgə qıkti; u wə uning oşulliri, iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **19** on ikkinqi qək Həsabiyaşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **20** on üqinqi qək Xubayəlgə qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **21** on tətinqi qək Mattitiahka qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **22** on bəxinqi qək Yərimotka qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **23** on altinqi qək Hənanियाşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **24** on yəttinqi qək Yoxbikaxaşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **25** on səkkizinqi qək Hənanioşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **26** on tokkuzinqi qək Mallotioşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **27** yigirminqi qək Əliyataşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **28** yigirmə birinqi qək Hətiroşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **29** yigirmə ikkinqi qək Giddaltioşa qıkti; u, uning oşulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **30** yigirmə üqinqi qək Mahaziotka qıkti; u, uning oşulliri

wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **31** yigirmə tətinqi qək Romamti-Ezərgə qikti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi.

26 Dərwaziwənlərnin guruppilinixi təwəndikidək boldi: Korah jəmətidikilərdin Asafning əwladliri iqidə Korəning oqli Məxələmiya bar idi. **2** Məxələmiyaning birnəqqə oqli bolup, tunjisi Zəkəriya, ikkinqisi Yədiyayəl, üqinqisi Zəbadiya, tətinqisi Yatniyə, **3** bəxinqisi Elam, altinqisi Yəhəhanan, yəttinqisi Əlyoyinay idi. **4** Obəd-Edomning oqulliri: tunji oqli Xemaya, ikkinqisi Yəhəzabad, üqinqisi Yoah, tətinqisi Sakar, bəxinqisi Nətanəl, **5** altinqisi Ammiyə, yəttinqisi Issakar, səkkizinqisi Peultay; dərwəkə Huda Obəd-Edomqa bəht-saadət ata kıləjanidi. **6** Uning oqli Xemayamu birnəqqə oqul pərzənt kərgən bolup, həmmisi ata jəməti iqidə yolbaxqi idi, qünki ular batur əzimətlər idi. **7** Xemayaning oqulliri: Otni, Refayəl, Obəd wə Əzabad idi. Əzabadning iniliri Elihu bilən Səmakianing ikkisi batur idi. **8** Bularning həmmisi Obəd-Edomning əwladliri bolup, ular wə ularning oqulliri, kərindaxlirining həmmisi [Hudanin] hizmitidə kolidin ix kelidəğan adəmlər idi. Obəd-Edomning əwladı jəmiy atmix ikki adəm idi. **9** Məxələmiyaning oqulliri wə kərindaxliri bar idi; həmmisi batur bolup, jəmiy on səkkiz adəm idi. **10** Mərarining əwladı boləğan Hosahning birnəqqə oqli bar idi, qong oqli Ximri (Ximri əslidə tunji oqul bolmisimu, atisi uni qong oqul kılıp tikligən), **11** ikkinqi oqli Hılkiya, üqinqisi Təbaliya, tətinqisi Zəkəriya idi. Hosahning oqulliri wə kərindaxliri jəmiy bolup on üç adəm idi. **12** Yukirikilarning həmmisi jəmət baxliri boyiqə

dərwaziwənlərnin guruppilaroqa bəlünüxi idi; ularning həmmisigə kərindaxliri bilən billə Pərwərdigarning əyidiki hizmət wəzipisi tapxuruloqanidi. **13** Ular, məyli qong bolsun yaki kiqik bolsun, əz jəməti boyiqə qək tartip hər bir dərwazioqa bəlgiləndi. **14** Xərkiy dərwazida dərwaziwənlə kəlixkə qək qikqini Xələmiya boldi; andin ular uning oqlı Zəkəriya (akilanə məslihətqi idi) üqün qək tartti; uningə ximaliy dərwazining dərwaziwənlə qeki qikti. **15** Jənubiy dərwazining qeki Obəd-Edomoqa qikti. Uning oqulliri ambar-həzinilərgə məs'ul boldi. **16** Xuppim bilən Hosahqa oqərbiy dərwazining wə xuningdək dawan yolidiki Xalləkət dərwazisining qeki qikti; dərwaziwənlər yandixip turatti. **17** Xərkiy dərwazioqa hər küni altə Lawiy dərwaziwən məs'ul idi; ximaliy dərwazioqa hər küni tət adəm, jənubiy dərwazioqa hər küni tət adəm məs'ul idi; ambar-həzinilərnin hər birigə ikki adəm bir guruppa bolup qaraytti. **18** Oqərb tərəptiki dəhlizning aldidiki yolda tət kixi, dəhlizning əzidə ikki kixi pasibanlik qilatti. **19** Yoquridiki kixilər dərwaziwənlərnin guruppilini bolup, Korahning wə Mərarining əwladliridin idi. **20** Ular [baxkə] Lawiy kərindaxliridin Hudaning əyidiki həzinilərnə wə mukəddəs dəp beoqixlanə buyumlar həzini bolup baxkuruxkə Ahiyah qoyuldi. **21** Gərxon jəmətidiki Ladanning əwladliridin, Gərxoniy Ladan jəmətigə yolbaxqi boləqini: Jəhiyəli idi; **22** Jəhiyəlining oqulliri Zetam bilən uning inisi Yoel idi; ular Pərwərdigarning əyidiki həzinilərgə məs'ul idi. **23** Amram jəməti, Izhar jəməti, Həbron jəməti wə Uzziyəl jəmətidikilərmu [wəzipigə qoyuldi]: **24** Musaning nəwrəsi,

Gər xomning oqli Xibuəl bax həziniqi boldi. **25** Uning Əliezərdin boləjan qerindaxliri: Əliezərning oqli Rəhəbiya, Rəhəbiyaning oqli Yəxaya, Yəxayaning oqli Yoram, Yoramning oqli Zikri, Zikrining oqli Xelomit idi. **26** Muxu Xelomit bilən uning qerindaxliri muqəddəs dəp beoixlanəjan buyumlar saklinidiəjan barliq həzinilərnəni baxquratti; bu buyumlarnəni əslidə Dawut padixah, jəmət baxliqliri, mingbexilar, yüzbexilar wə qoxun sərdarliri beoixliəjanidi. **27** Ular jənggahlarda bulang-talang qilip kəlgən mal-mülüklərdin wə oljiddin Pərwərdigarning əyini puhta qilixkə beoixliəjanidi. **28** [Bularning iqidimu] aldin kərgüqi Samuil, Kixning oqli Saul, Nəring oqli Abnər wə Zəruiyaning oqli Yoablar muqəddəs dəp ayriəjan nərsilər bar idi; barliq muqəddəs dəp ayriəjan nərsilərnəni Xelomit bilən uning qerindaxliri baxquratti. **29** Izhar jəmətidin Kenaniya wə uning oqulliri [muqəddəs əyning] sirtida Israilda mənəspdar wə sotqilar qilip qoyuldi. **30** Həbron jəmətidin Həxabiya wə uning qerindaxliri, həmmisi batur bolup, İordan dəryasining oqərbiy təripidə Israilda mənəsp tutup, Pərwərdigarning hizmitigə wə padixahning ixliriəja məs'ul boluxkə qoyuləjan. Ular jəmiy birming yəttə yüz kixi idi. **31** Həbron jəməti iqidə, jəmətning nəəbnamisi boyiqə Yəriya jəmət bexi idi. Dawutning səltənitining qirikinqi yili [nəəbnamilərnəni] təqxürüx arkilik Gileadning Yaazər degən yeridə bu jəməttinmu batur əzimətlər tepildi. **32** Yəriyaning qerindaxliridin yənə jəmiy bolup ikki ming yəttə yüz kixi bar idi; ularning həmmisi batur bolup, xu jəmət baxliri idi; padixah Dawut ularnəni Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim

qabilisidiki Hudaoqa wə padixahning hizmitigə dair barliq ixlarni baxquruxqa qoydi.

27 Təwəndikilər Israillar iqidə padixahning hizmitidə hərbiy qisimlaroqa mäs'ul bolqan hərqaysi jəmət baxliri, mingbexi, yüzbexi wə barliq mənsəpdarlar idi. Ular sanioqa qarap qisimlaroqa bəlüngənidi. Ular hər yili ay boyiqə nəwətlixip turatti, hər qisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **2** Birinqi aydiki birinqi nəwətqi qoxunoqa Zabdiyəlning oqli Yaxobiam mäs'ul bolqan, uning axu qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **3** U Pəraz əwladliridin bolup, birinqi aydiki axu qoxun qismining sərdarlarini baxquratti. **4** Ikkinqi aydiki nəwətqi qoxunoqa mäs'ul kixi Ahoqluk Doday bolup, uning qoxunining orunbasar sərdari Miklot bar idi; bu qisimda yigirmə tət ming adəm bar idi. **5** Üqinqi aydiki üqinqi nəwətqi qoxunning sərdari kahin Yəhoqadaning oqli Binaya idi; u uning axu qoxunioqa bax bolup, uningda yigirmə tət ming adəm bar idi. **6** Bu Binaya «ottuz palwan»ning biri bolup, axu ottuz adəmni baxquratti; uning qismida yənə uning oqli Ammizabad bar idi. **7** Tətinqi aydiki tətinqi nəwətqi qoxunning sərdari Yoabning inisi Asahəl idi; uningdin keyin oqli Zəbadiya uning ornini basti. Uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **8** Bəxinqi aydiki bəxinqi nəwətqi qoxunning sərdari Izrahliq Xamhut idi, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **9** Altinqi aydiki altinqi nəwətqi qoxunning sərdari Təkoalik Ikkəxning oqli Ira idi, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **10** Yəttinqi aydiki yəttinqi nəwətqi qoxunning sərdari Əfraim əwladliri

iqidiki Pilonluk Hələz bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **11** Səkkizinqi aydiki səkkizinqi nəwətqi qoxunning sərdari Zərah jəmätidiki Huxatlik Sibbikay bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **12** Tokkuzinqi aydiki tokkuzinqi nəwətqi qoxunning sərdari Binyamin kəbilisidiki Anatotluk Abiazər bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **13** Oninqi aydiki oninqi nəwətqi qoxunning sərdari Zərah jəmätidiki Nitofatlik Maħaray bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **14** On birinqi aydiki on birinqi nəwətqi qoxunning sərdari Əfraim kəbilisidiki Piratonluk Binaya bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **15** On ikkinqi aydiki on ikkinqi nəwətqi qoxunning sərdari Otniyəl jəmätidiki Nitofatlik Həlday bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **16** Israilning hərqaysi kəbilirini idarə kilip kəlgənlər təwəndikilər: Rubəniylar üqün Zikrining oqli Əliezər kəbilə baxliki idi; Ximeoniylar üqün kəbilə baxliki Maakaħning oqli Xəfatiya; **17** Lawiy kəbilisi üqün Kəmuəlning oqli Həsabiya kəbilə baxliki idi; Həruniylar üqün jəmət bexi Zadok; **18** Yəhuda kəbilisi üqün Dawutning akisi Elihu kəbilə baxliki idi; Issakariylar üqün Mikailning oqli Omri kəbilə baxliki idi; **19** Zəbuluniylar üqün Obadiyaning oqli Yixmaya kəbilə baxliki idi; Naftali kəbilisi üqün Azriyəlning oqli Yərimot kəbilə baxliki idi; **20** Əfraimiylar üqün Azaziyaning oqli Hoxiya kəbilə baxliki idi; Manassəh yerim kəbilisi üqün Pidayaning oqli Yoel kəbilə baxliki idi; **21** Gileadta makanlaxқан Manassəh yerim kəbilisi üqün Zəkəriyaning oqli Iddo kəbilə baxliki idi; Binyamin

kəbilisi üçün Abnərnin oğlu Yaasiyə kəbilə baxlığı idi; **22** Dan kəbilisi üçün Yərohamning oğlu Azarəl kəbilə baxlığı idi. Yuxarıdakılar İsrail kəbililəri üçün kəbilə baxlığı idi. **23** Dawut İsrailar içində yigirmə yaxın təvənlərni tizimlimiş; çünki Pərvərdigar İsrailarning sanini asmandiki yultuzdək kəp kəlimən degənidi. **24** Zəruiyaning oğlu Yoab sanini elixkə kirixkən, ləkin tüğimigən; çünki muxu ix vəjidin [Hudaning] oğuzipi İsrailarning bexişə yaşıdurulmuş; xu səwəbtin İsrailarning sani «Dawut padixahning yilnamiləri» degən hatirigə kirgüzülmigən. **25** Padixahning ambar-həzinilərini baxkuroşuqi Adiyəlnin oğlu Azmawət idi; dala, xəhər, yeza-kənt və munarlardiki ambar-həzinilərni baxkuroşuqi Uzziyaning oğlu Yonatan idi. **26** Etiz-eriklarda terikçilik kəşuqiləri baxkuroşuqi Kelubning oğlu Əzri idi; **27** Üzümzarlıqləri baxkuroşuqi Ramahlık Ximəy; üzümzarlıqlardiki xarab ambarlirini baxkuroşuqi Xifmilik Zabdi; **28** Xəfələh tüzlənglikidiki zəytun və üjmə dərhilirini baxkuroşuqi Gədərlək Baal-Hanan idi; may ambarlirini baxkuroşuqi Yoax; **29** Xaronda bəkilidimüş kala padilirini baxkuroşuqi Xaronluk Sitray; jiləşilardiki kala padilirini baxkuroşuqi Adlayning oğlu Xafat; **30** təgilərni baxkuroşuqi İsmailardin Obil; exəklərni baxkuroşuqi Mironotluk Yəhdiya; **31** kəy padilirini baxkuroşuqi Hagarlık Yaziz idi. Bularning həmmisi Dawut padixahning mal-mülkini baxkuroşuqi əmədarlar idi. **32** Dawutning taşisi Yonatan məslihətçi bolup, danixmən həm Təwrat həttatçisi idi; Həkmənin oğlu Yəhiyə padixahning oşullirining ustazi idi. **33** Ahitofəlmə padixahning məslihətçisi idi; Arklik Huxay padixahning

jan dosti idi. **34** Ahitofəldin keyin Binayaning oqli Yəhoyada bilən Abiyatar uning ornioğa məslihətqi boldi; Yoab padixahning qoxun sərdari idi.

28 Dawut Israildiki barliq əməldarlarni, hərқaysi қəbilə baxliqliri, nəwətlixip padixahning hizmitini қilidiоqan qoxun bexi, mingbexi, yūzbexi, padixah wə xahzadilərnin barliq mal-mūlūk, qarwa mallirini baxқuridiоqan əməldarlarni, xuningdək məhrəm-оqoidarlar, palwanlar wə barliq batur jəngqilərnə Yerusalemoğa qaqirtip kəldi. **2** Padixah Dawut ornidin turup mundaq dedi: — I buradərlirim wə həkim, gepimgə қulak selinglar: Kənglūmdə Pərwərdigarning əhdə sanduқi ūqūn bir aramqah, Hudayimizning təhtipərisi bolidiоqan bir оy selix arzuуum bar idi həmdə uni selixқа təyyarliқmu kərip qoyоqanidim. **3** Lekin Huda mаngа: «Sən Mening namimoğa atаp оy salsang bolmaydu, qūnki Sən jəngqi, adəm оltūrip қan təkкənsən» dedi. **4** Israilning Hudasi bolоqan Pərwərdigar atamning pūtūn jəmətidin meni əbədil'əbəd Israilоға padixah boluxқа tallidi; qūnki U Yəhūdani yodbaxqi boluxқа talliоqan; U Yəhūda jəməti iqidə atamning jəmətinə talliоqan, atamning оqulliri iqidə məndin razi bolup, meni pūtūn Israilоға padixah қilip tikligən; **5** mening оqullirim iqidin (Pərwərdigar dərwəкə mаngа kəp оqul atа қilоqan) U yənə оqlum Sulaymanni Pərwərdigarning padixahliқining təhtigə olturup, Israilоға həkūmran boluxқа tallidi. **6** U mаngа: «Sening оqlung Sulayman bolsa Mening оyūm wə hoylilirimni saloқuqi bolidu; qūnki Mən uni Əzūmgə оqul boluxқа tallidim, Mənmu uningоға atа bolimən. **7** U Mening əmr-

bəlgilimilirimgə bəgünkidək qing turup riayə qilidiqan bolsa, uning padixahlikini mənggü mustəhkəm qilimən» degənidi. **8** Xunga bəgün Pərwədigarning jamaiti pütkül Israil həlqining, xundaqla Hudayimizning aldida [xuni eytimən]: — Bu yahxi yurtqa igidarqilik qilix üqün wə kəlgüsidə baliliringlaroqa mənggülik miras qilip qaldurux üqün, silər Hudayinglar Pərwədigarning barliq əmrlirini izdər tutunglar. **9** — I, sən oqlum Sulayman, atangning Hudasi bolqan Pərwədigarni bil, sap dil wə pidakarliq bilən Uning hizmitidə bolqin. Qünki Pərwədigar jimi adəmning kənglini kəzitiq turidu, barliq oy-niyətlirini pərək etidu. Sən Uni izdisəng, U Əzini sanga tapkuzidu; Uningdin tenip kətsəng, seni mənggü üzüp taxlaydu. **10** Əmdi sən kəngül kəyoqin, Pərwədigar muqəddəshana qilix üqün bir əyni selixka seni tallidi; batur bol, uni ada qill». **11** Dawut [muqəddəsgahning] dəhlizi, haniliri, həziniliri, balihaniliri, iqqi əyliri wə kafarət təhtidiki əyining layihisining həmmisini oqli Sulaymanoqa tapxurdi; **12** [Hudaning] Rohidin tapxuruwaləqini boyiqə u Pərwədigarning əyining həyliliri, tət ətrapidiki kiqik əylər, muqəddəshanidiki həzinlər, muqəddəs dəp beoqlanoqan buyumlar qoyulidiqan həzinilərnin layihilirini qaldurmay uningə kərsətti. **13** Yənə kahinlar bilən Lawiylarning guruppilinixi, Pərwədigarning əyidiki hərhil wəzipilər, xuningdək Pərwədigarning əyigə ehtiyajliq barliq əswablar toqrisidiki bəlgilimilərnə kərsətti; **14** wə hərhil ixlaroqa kerəklik altun əswablarni yasitixka ketidiqan altun, hərhil ixlaroqa kerəklik kümüx əswablarni yasitixka ketidiqan kümüx, **15** altun

qiraʻodanlarʻoʻja, ularʻoʻja taww altun qiraʻodlarʻoʻja, yʻani hʻarbir qiraʻodan wʻa qiraʻodlarʻoʻja ketidioʻan altun; kʻumʻux qiraʻodanlarʻoʻja, yʻani hʻarbir qiraʻodan wʻa xuningʻoʻja taww qiraʻodlar ʻuqʻun ketidioʻan kʻumʻuxni tapxurup bʻardi. U hʻarbir qiraʻodanʻoʻja ixlitix ornioʻja qarap kerʻaklikini bʻardi; **16** nan tizidioʻan altun xirʻalʻarni yasitixʻka, yʻani hʻarbir xirʻa ʻuqʻun kerʻaklik altun bʻardi; kʻumʻux xirʻalʻarni yasitixʻka kerʻaklik kʻumʻux bʻardi; **17** wilka-ilmʻaklar, tʻahsʻa-piyalʻa wʻa qʻogʻunlʻarni yasaxʻka, altun qinilʻar, yʻani hʻarhil qinini yasaxʻka kerʻaklik bolʻoʻan sap altun bʻardi; kʻumʻux qinilʻarni yasaxʻka, yʻani hʻarbir qinʻa ʻuqʻun kerʻaklik kʻumʻux bʻardi; **18** huxbuygah yasaxʻka kerʻaklik esil altun bʻardi. U yʻanʻa qanatli-rini kerip Pʻarwʻardigarning aʻhdʻa sanduʻqini yepip turidioʻan altun kerublar qaraydioʻan [kafarʻat] tʻahtining nushisini tapxurup bʻardi. **19** «Bularning hʻammisi, Pʻarwʻardigar ʻOz qolini ʻustʻumgʻa qoyʻoʻanda marga kʻersʻatkʻan barlik nusha-ʻandizilʻar bolʻoʻaqʻka, mʻan yezip qoydum» dedi Dawut. **20** Dawut yʻanʻa oʻqli Sulaymanʻoʻja: «Sʻen batur wʻa jasarʻatlik bol, buni ada qil; qorqma, alakzadimu bolup kʻatma; qʻunki Pʻarwʻardigar Huda, mening Hudayim sening bilʻan billʻa bolidu; taki Pʻarwʻardigarning ʻoyidiki keyinki ibadʻat hizmiti ʻuqʻun tʻayyarlik ixliri tʻugigʻangʻa kʻadʻar U sʻandʻin hʻeq ayrilmaydu yaki taxlapmu qoymaydu. **21** Qara, Hudaning ʻoyidiki barlik hizmitini bejiridioʻan kaʻhinlar wʻa Lawiylarning guruppiliri tʻayyar turidu; sening yeningda hʻarhil hʻunʻargʻa usta, hʻarbir hizmatkʻa tʻayyar turoʻan hʻunʻarwʻonlʻarmu razilik bilʻan turidu; uning ʻustigʻa ʻamʻeldarlar wʻa barlik hʻalʻk sening ʻamringni kʻutidu» dedi.

29 Dawut pütkül jamaətkə səz kilip mundak dedi:
— Huda Əzi tallioqan oqlum Sulayman tehi yax,
bir yumran kəqət, halas, bu quruluh bolsa tolimu
qong; qünki bu mukəddəs orda insan üqün əməs,
bəlki Pərwərdigar Huda üqün yasilidu. **2** Mən
Hudayimning əyi üqün pütün küqümni qikirip, altun bilən
yasilidioqanlirioqa altun, kümüx bilən yasilidioqanlirioqa
kümüx, mis bilən yasilidioqanlirioqa mis, tēmür bilən
yasilidioqanlirioqa tēmür, yaqraq bilən yasilidioqanlirioqa
yaqraq təyyarlap koydum; yənə ak həkik, kəzlük yaqut,
rənglik tax wə hərhil esil taxlarni, yənə nahayiti
kəp mərməni yioqip koydum. **3** Mən Hudayimning
əyidin səyünidioqanlikim üqün Hudayimning əyini
selixka təyyarlioqan barlik nərsilərdin baxka, əzümning
təəllukatidin altun-kümüxlərnə Hudayimning əyigə
atidim; **4** yəni əyning tamlirini qaplax üqün Ofir
altunidin üq ming talant, sap kümüxtin yəttə ming
talant təqdim kildim; **5** altundin yasilidioqanlirioqa altun,
kümüxtin yasilidioqanlirioqa kümüx wə hünərwənlərnə
qoli bilən hərhil yasilidioqanlirioqa kerək boləjinini
təqdim kildim. Bügün yənə kimlərnə Pərwərdigarə
birnemə atioqusi bar?». **6** Xuning bilən Israil qəbililiridiki
hərkəysi jəmət baxliri, qəbilə baxlikliri, mingbexi, yüzbexi
wə padixahning ixlirioqa məs’ul boləjan oqojdarlarmu
beoixlaxka kirixti. **7** Ular Hudaning əyidiki ibadət
hizmətliri üqün bəx ming talant altun wə on ming
darik altun, on ming talant kümüx, on səkkiz ming
talant mis wə bir yüz ming talant tēmür təqdim
kildi. **8** Yaquti barlar yaqutni Pərwərdigarnə əyining

həzinişigə, yəni Gərxoniy Yəhiyəlning kəliqə tapxurdi. **9** Halayiq kixilərnin mundak əz ihtiyarlıqı bilən təqdim qiloqanlıqliridin huxal bolup ketixti; qünki ular qin kəlbidin Pərwərdigarqə təqdim qilixqanıdi. Dawutmu alamət hux boldi. **10** Xunga Dawut pütkül jamaət aldida Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhiyə eytip mundak dedi: — «Aq Pərwərdigar, bowimiz Israilning Hudasi, Sən əbədil'əbədgiqə həmdusanaqə layiqsən. **11** I Pərwərdigar, uluqluk, küq-qudrət, xan-xərəp, xanu-xəwkət wə həywət Sanga mənsuptur; asmandiki wə yərdiki bar-yoqi Seningkidur; i Pərwərdigar, padixahlik Seningkidur, həmmidin üstün bolqan idarə qiloquqisən. **12** Dələt bilən izzət Seningdinla kelidu, Sən həmmiqə həkümdarsən. Küq bilən qudrət Sening qolungda; hərkimni uluql wə qudrətlik qilix pəqət qolungdindur. **13** Əmdi, aq Hodayimiz, biz Sanga təxəkkür oquymiz, xan-xərəplik naminqə mədhiyə oquymiz! **14** Mana muxundak əzlükümüzdin təqdim qilalaydiqan bolqan mən kim idim, həlqim nemə idi? Qünki barlıq nərsə Səndin kelidu, biz pəqət Əz qolungdin kəlgininin Əzünggə qayturduk, halas! **15** Biz Sening aldingda yaqə yurtluqlar, barlıq atabowilirimizqə ohxax musapirmiz, halas; yər yüzidiki künlirimiz goya bir sayə, ümidsiz ətküzüliđu. **16** I Hodayimiz Pərwərdigar, biz Sening naminqə atap əy selixka təyyarlap yioqan bu baylıq-dunyaning həmmisi Sening qolungdin kəlgən, əsli Seningkidur. **17** I Hodayim, xuni bilimənki, Sən insanning kəlbini sinap, durusluqtin hursən bolisən; mən bolsam durus kəlbimdin bularni ihtiyarən təqdim qildim; wə bu yərdə hazır turoqan

həlkingningmu Sanga təqdim qiləjinini huxal-huramlıq bilən kərdüm. **18** I Pərwərdigar, ata-bowilirimiz boləjan İbrahim, İshak və İsrailning Hudasi, Əz həlkingning kənglidiki bundak oy-niyətni mənggü mustəhkəm qiləjaysən, kənglini Əzünggə tartkuzəjaysən! **19** Oqlum Sulaymanoja Sening əmrliring, agah-guwahlikliring və bəlgilimiliringni tutup, həmmi ada kilip, mən hazirlap qoyənlirimni ixlitip ordini yasaxka durus bir kəlb bərgəysən». **20** Dawut pütün jamaətkə: «Silər Hudayinglar boləjan Pərwərdigaroja təxəkkür-həmdusana oqup mədhıyilənglar!» dewidi, pütün jamaət ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigaroja təxəkkür-mədhıyə oqup səjdə kildi; ular Pərwərdigar həm padixah aldida bax urdi. **21** Ətisi ular Pərwərdigaroja atap qurbanliklar və kəydürmə qurbanliklarni kəltürdi; xu küni ular ming buqa, ming qoqkar, ming qozini xarab hədiyəliri bilən koxup təqdim kildi, xundakla yənə pütün İsrail üçün nurojun qurbanliklarni təqdim kildi. **22** Ular xu küni Pərwərdigarning aldida alamət huxal bolup oqizalandi. Ular Dawutning oqli Sulaymanni ikkinqi kətim padixah tikləx murasimi ətküzdi; uni Pərwərdigarning aldida xah boluxka, Zadokni kahin boluxka məsih kildi. **23** Xuningdin keyin Sulayman Pərwərdigaroja təwə təhtkə olturup, atisi Dawutning ornioja padixah boldi və intayin rawaj tapti; pütkül İsrail həlki uningəja itaət kildi. **24** Barlik əməldarlar, palwanlar və xundakla padixah Dawutning oqullirining həmmisi Sulaymanoja bekinip boysundi. **25** Pərwərdigar Sulaymanni İsrail həlki aldida nahayiti uluəj kildi; U uningəja ata kiləjan xahanə həywət

xundak yukiriki, uningdin ilgiri etkən hərəkəndak İsrail padixahlirida heq bolup baqqan əməs. **26** Yəssəning oqlı Dawut pütün İsrailoqa xundak padixah bolqanidi. **27** Uning İsrailoqa həkümranlik qılqan waqti jəmiy kırık yil boldi; u Həbronda yəttə yil, Yerusalemda ottuz üç yil səltənət qıldı. **28** U uzun əmür, dələt-baylıq wə izzət-hərət kərüp, heli kəp yaxap, aləmdin etti; ornioqa uning oqlı Sulayman padixah boldi. **29** Padixah Dawutning barlıq ixliri, baxtin ahiriqiqə mana aldin kərgüqi Samuilning hatiriliri, Natan pəyoqəmbərning hatiriliri wə aldin kərgüqi Gadning hatiriliridə pütülgəndur. **30** Uning səltəniti, kərsətkən küq-kuwwiti, xundakla uning, İsrail wə hərəkaysi dələt-məmlikətlərnin bexidin etkən wəkəlmü xu hatirilərdə pütülgəndur.

Tarih-təzkirə 2

1 Dawutning oʻgʻli Sulaymanning həkümranliqi mustəhkəmləndi; qünki uning Hudasi Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uni bək bükük kildi. **2** Sulayman pütkül Israillarni, mingbexi, yüzbexi, sorəqci wə pütkül Israilning kəbilə-jəmət baxliqliri boləqan əməldarlarni qəkırtip ularəqə səz kildi. **3** Sulayman barliq jamaət bilən birliktə Gibeonning egizlikigə bardi; qünki u yərdə Hudaning «jamaət qediri», yəni Pərwərdigarning kuli Musa bayawanda yasatqan qedir bar idi. **4** Hudaning əhdə sanduqini bolsa Dawut Kiriət-Yearimdin elip qikip, əzi uningəqə təyyarlıəqan yərgə əkəlgənidi; qünki u Yerusalemda əhdə sanduqi üqün bir qedir tiktürgənidi. **5** Hurning nəwrisi, Urining oʻgʻli Bəzaləl yasıəqan mis kurbangah bolsa [Gibeonda], yəni Pərwərdigarning jamaət qediri aldidə idi; Sulayman jamaət bilən birliktə berip, xu yərdə [Pərwərdigardin] tilək tilidi. **6** Sulayman jamaət qedirining aldidiki mis kurbangahning yenıəqə, Pərwərdigarning aldıəqə kelip, kurbangahqə ming malni kəydürmə kurbanlık kildi. **7** Xu keqisi Huda Sulaymanəqə ayan bolup, uningəqə: — Sən nemini tilisəng, xuni berimən, dedi. **8** Sulayman Hudaəqə: — Sən atam Dawutqə zor mehır-muhəbbət ata kıləqan, meni uning ornıəqə padixah kilding. **9** I Pərwərdigar Huda, əmdi Sən atam Dawutqə bərgən wədəngni puhta orunlıəqaysən; qünki Sən meni yərdiki topidək nuroqun həlkkə həkümranlık kılidiəqan padixah kilding. **10** Əmdi Sən manganə bu həlkkə yetəkqilik kıləqudək danalık wə bilim bərgəysən; undək bolmisa Sening munqiwala qong bu həlkinggə kim

höküm sürəlisun? — dedi. **11** Huda Sulayman oja: — Mən seni həlqimə padixah qilip tiklidim. Əmdi sən muxundaq niyətkə kelip, nə baylıq, mal-mülük, nə izzət-hərmət və düxmənliringning janlirini tiliməy, nə uzun əmür kəruxni tiliməy, bəlkə bu həlqimə həküm sürüxkə danalıq və bilim tiligən ikənsən, **12** Danalıq və bilim sanga təkdım qilindi; və Mən sanga baylıq, mal-mülük və izzət-hərmətmu berəy; xundaq boliduki, seningdin ilgiri ötkən padixahlarning heqbiridə undaq bolmiojan, seningdin keyin boləjusi padixahlardimu undaq bolmaydu, dedi. **13** Bu ixtin keyin Sulayman Gibeon egizlikidiki «jamaət qediri»din Yerusalemoja qaytip kelip, Israil üstidə səltənət qildi. **14** Sulayman jəng hərwiliri bilən atlıq ləxkərləni toplidi: — uning bir ming tət yüz jəng hərwisi, on ikki ming atlıq ləxkiri bar idi; u bularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə həm padixahning yenida turux üqün Yerusalemoja orunlaxturdi. **15** Padixah Yerusalemda altun-kümüxləni taxlardək kəp, kedir dərəhlirini tüzlənqliktiki üjmə dərəhliridək kəp qildi. **16** Sulaymanning atliri Misirdin həm kuwədin kəltürülətti; padixahning sodigərliri kuwədin tohtitilojan bahasi boyiqə setiwalatti. **17** Ular Misirdin setiwaləjan hər bir hərwining bahasi altə yüz kümüx tənggə, hər bir atning bahasi bir yüz əllik kümüx tənggə idi; at-hər wilar yənə Hittiylarning padixahliri və Suriyə padixahliriojimu ənə xu [sodigərləning wastisi] bilən setiwelinatti.

2 Sulayman Pərwərdigarning namioja atap bir əy həm padixahlıqi üqün bir orda selix niyitigə kəldi. **2** Xuningdin keyin Sulayman yətmix ming adəmnə həmmallıqqa,

səksən ming adəmnı taqda tax kesıxkə, üq ming altə yüz kixını nazarətaqıllıkkə təyınlıdı. **3** Sulayman Tur padıxaıı Hıramoıa adəm əwətıp: «Əzlırı atam Dawutnıng turaloıusı bolsun dəp orda selıxoıa kedır yaqıqı yətküzüp bərgən ıdıloıu, mangımu xundak qıloıayla. **4** Mana, mən əmdi Pərwərdıgar Hıdayımınıng namıoıa atap bır əy salmaqımən; əy unıng aldıda hıxbuy yekıx, «təkdım nanlar»nıng üzülməy qoyuluxı, hərkıni ətə-ahxamlırıda, xabat künlırıda, yengı aynıng bırıncı künıda wə Pərwərdıgar Hıdayımız bekıtıp bərgən həyt-ayəmlərdə keydürmə qurbanlıqlarınıng sunuluxı üqün bolıdu. Bu ıxlar Israil həlqıgə mənggülük bır bəlgılımə bolıdu. **5** Mən salmaqı bolıqan əy əjayıp həywətlik bolıdu; qünkı bıznıng Hıdayımız həmmə ılaqların üstündır. **6** Lekın asmanlar wə asmanlarınıng üstıdıkı asmanmu Unı sıoıduralmaydıoıan tursa, kım Unıngoıa əy salalısun? Mən kım ıdı, qandakmu Unıngoıa əy saldıroıudək qıdrətkə ıgə bolay? Mən pəkət Unıng aldıda qurbanlıqlarını keydürgüdəkla adəmmən, halas! **7** Əmdi əzlırı manga atam Dawut Yəhıdada wə Yerusalemda təyyarlap qoyıqan ustılar bılən bılə ıxləx üqün, altunkümüxtə, mıs wə təmürdə ıxləxkə pıxxık, səsün, tok qızıl wə kək rənglık yıp ıxləxkə puhta həm nəqqaxlıkını bılıdıoıan bır ustamnı əwətkəyla. **8** Həm manga Liwandın kedır, arqa-qarıoıay wə səndəl dərəhlırını yətküzüp bərgən bolsıla; qünkı əzlırınıng hızmətkarlırınıng Liwanda yaqıaqını kesıxkə ustılıkını bılımə; mana, manga kəpləp yaqıaqlarını təyyarlap berıx üqün mənıng hızmətkarlırım əzlırınıng hızmətkarlırı bılən bılə ıxlısın; qünkı mən

salidoqan oy intayin haywotlik wə ajayib karamət bolidu.

10 Mana, mən əzlrining yaqraq kesidoqan hizmatkarlirioqa yigirmə ming kor buqday, yigirmə ming kor arpa, yigirmə ming bat xarab, yigirmə ming bat zəytun meyi berimən» — dedi. **11** Turning padixahi Hıram Sulaymanoqa jawabən məktup yollap: «Pərwərdigar Əz həlkini səyğəqkə U əzlrini ularning üstigə padixah kildi» — dedi. **12** Hıram yənə: «Asman-pələk bilən yər-zeminni yaratqan Israilning Hudasi Pərwərdigaroqa Həmdusana boləy! Qünki U padixah Dawutqa yorutuloqan, pəm-parasətlik, Pərwərdigar üqün bir oy, uning padixahlıki üqün bir orda salalaydioqan bir danixmən oqul bərdi. **13** Mana mən hazır əzlrigə hünərdə kamalətkə yətkən, əkil-parasət bilən yorutuloqan, Hıram-Abi degən bir adəmni əwətəy. **14** Uning anisi Dan kəbilisilik bir ayal, atisi Turluq ikən. U altun, kümüx, mis, təmür, taxlar, yaqraqqilik ixlirioqa mahir, səsün, tok kızil, aq wə kək rənglik yip ixləxkə puhta, hərhil nəkkaxlik ixlirioqimu usta, tapxuruloqan hərəkəndə layihigə amalini kılalaydu. Bu kixi əzlrining hünərwənliri bilən wə atiliri boləqan hojam Dawutning hünərwənliri bilən billə ixlisun. **15** Əmdi hojam tiləqə aloqan buqday, arpa, may wə xarab bolsa, bularni öz hizmatkarlirioqa yətküzüp bərgəyla. **16** Biz bolsaq siligə qanqə kerək bolsa Liwanda xunqə yaqraq kesip, sal kılıp baqlap, dengiz arkilik Yoppaoqa yətküzüp berimiz; andin sili u yərdin Yerusalemoqa toxup kətsilə bolidu» dedi. **17** Atisi Dawut Israil zeminida turuxluq yaqə yurtluqlarni sanəktin ətküzgəndək, Sulaymanmu ularni sanəktin ətküzdi. Ular jəmiy bir yüz əllik üq ming altə yüz adəm

qikti. **18** U ulardin yətmix ming kixini hammallikça, səksən ming kixini taqda tax kesixkə wə ix kıliwatqanlar üstidin nazarət kılip turuxça üq ming altə yüz kixini təyinlidi.

3 Sulayman Yerusalemda Pərwərdigar atisi Dawutka ayan boləqan Moriya teqida, yəni Yəbusiy Ornanning haminida, Dawut təyyar kılip qoyəqan yərdə, Pərwərdigarning əyini selix ixini baxlidi. **2** Sulaymanning səltəniti tətinqi yili, ikkinqi ayniq ikkinqi küni u quruluxni baxlidi. **3** Sulayman saləqan Hudaning əyining uli mundak: — uzunluqi (kədimki zamanda qollanoqan əlqəm boyiqə) atmix gəz, kəngliki yigirmə gəz idi. **4** Əyning aldidiki aywanning uzunluqi yigirmə gəz bolup, əyning kənglikigə toqra kelətti; egizliki yigirmə gəz idi; u iqini sap altun bilən qaplatti. **5** U əyning qong zəliniq tamlirini arqa-qarioqay tahtayliri bilən qaplatti, andin keyin sap altun qaplatti wə üstigə horma dərihinq xəkli bilən zənjir nəqixlirini oyduirdi. **6** U əyni alamət qirayliq kılip tamlirini yənə esil tax-yakutlar bilən zinnətlətti. U ixlətkən altunlar pütünləy parwayim altuni idi. **7** U pütün əyni, əyning limliri, ixik bosuqə-kexəkliri, barliq tamliri wə ixiklirini altun bilən qaplidi; u taməqə kerublarning nəqixlirini oyduirdi. **8** Sulayman yənə əng mukəddəs jayni yasatti; uning uzunluqi yigirmə gəz bolup (əyning kəngliki bilən təng idi), kənglikimu yigirmə gəz idi; u uning iqini pütünləy sap altun bilən qaplatti; altun jəmiy bolup altə yüz talant idi. **9** Altun miqning əqirliqi jəmiy əllik xəkəl boldi. Balihanilirinq iqimu altun bilən qapladi. **10** Əng mukəddəs jay iqidə u ikki kerubning həykilini yasap,

ularni pütünlöy altun bilən qaplidi. **11** Ikki kerubning qanitining uzunluqi jəmiy yigirmə gəz idi; bir kerubning bir qanitining uzunluqi bəx gəz bolup, öyning temioqa tegip turatti; ikkinqi tərəptiki qanitining uzunluqimu bəx gəz bolup, ikkinqi bir kerubning qanitoqa yetətti. **12** Yənə bir kerubning qanitining uzunluqimu bəx gəz bolup, umu öy temioqa tegip turatti; ikkinqi bir qanitining uzunluqimu bəx gəz bolup, aldinqi bir kerubning qanitoqa yetətti. **13** Bu ikki kerubning qanatlıri yeyilöjan haldə bolup, uzunluqi jəmiy yigirmə gəz kelətti; ikkila kerub öərə turoquzöljan bolup, yüzlıri öyning iqiğə qaraytti. **14** Sulayman yənə kək rənglik, səsün rənglik, tok kızıl wə aq rənglik yip toqulmiliridin wə nəpis kanəptin [öyning iqidiki] pərdisini yasatti, uning üstigə kerublarni kəxtə qilip toqutti. **15** Öyning aldiöqa yənə egizliki ottuz bəx gəz kelidöljan ikki tüwrük yasap koydurdı; hər tüwrükning bexining egizliki bəx gəz kelətti. **16** U yənə (iqki kalamhanidikidək) marjansiman zənjir yasitip, tüwrük baxlıri üstigə ornatti; u yüz danə anar yasitip ularni zənjirlərgə ornatti. **17** U bu ikki tüwrükni öyning aldiöqa, birsini ong tərəpidə, birsini sol tərəpidə turoquzdi; u ong tərəptikisini Yəqin, sol tərəptikisini Boaz dəp atidi.

4 Uzunluqi yigirmə gəz, kəngliki yigirmə gəz, egizliki on gəz kelidöljan bir mis qurbangah yasatti. **2** U mistin «dengiz» yasatti; uning xəkli dügilək bolup, u girwikidin bu girwikigiqə on gəz kelətti; egizliki bəx gəz, aylanmisi ottuz gəz idi. **3** «Dengiz»ning sirtqi asta qismi buqining xəkli bilən qөрüldürüp bezəlgən bolup, buqilar hər bir gəzğə ondin, ikki qatar qilinip, mis «dengiz» bilən təng

quyup qiqiloqanidi. **4** Mis «dengiz»ni on ikki mis buka ketürüp turatti; uning üqi ximaloqa, üqi oqərbkə, üqi jənubka, üqi xərkkə qarap turatti. «dengiz» buqining dümbisigə yatquzuloqan bolup, buqilarning kuyruqi iqi tərəptə idi. **5** Mis dengizning qelinliki bir alqan bolup, qerisi qinining girwikidək nilupər xəklidə qilinoqan, uningoqa üq ming bat su patatti. **6** U yənə on «yuyux desi» yasitip, bəxini mis dengizning ong tərīpigə, bəxini sol tərīpigə qoyoquzdi; köydürmə qurbanliqlaroqa ixlitidioqan buyum-əswablrining həmmisi xu daslarda yuyulatti; «dengiz» bolsa kaqinlarning yuyunuxi üqün ixlilitetti. **7** U yənə bəlgiləngən xəkildə on altun qiraqdan yasitip mukəddəs jayning iqiğə ornatti; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə qoydurdi. **8** Yənə on xirə yasitip mukəddəs jayning iqiğə qoyoquzdi; uning bəxini ong tərəpkə, bəxini sol tərəpkə qoyoquzdi. U yənə yüz danə altun qinə yasatti. **9** U yənə «kaqinlar həylisi», qong həyla wə qong həylining dərwezilirini yasatti wə dərwezilarning həmmisini mis bilən qaplatti. **10** U mis «dengiz»ni ibadəthanining ong tərīpigə, yəni xərkiy jənub tərīpigə qoyoquzdi. **11** Hıram yənə qazan, kürək wə qaq-qūqilarni ətküzdi. Hıram xu tərīqidə Sulayman padixah, üqün Hudaning əyining barliq quruluh hizmitini püttürdi, **12** Yəni ikki tüwrük, ikki tüwrükning üstidiki apqursiman ikki bax wə bu ikki baxni yepip turidioqan ikki torni yasitip püttürdi. **13** Xu ikki tor üstigə qayqilaxturuloqan tət yüz anarni yasatti; bir torda ikki qatar anar bolup, tüwrük üstidiki apqursiman ikki baxni yepip turatti. **14** U on das təqliki wə das təqlikiğə qoyulidioqan on

«yuyux desi»ni, **15** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis bukini yasatkuzdi. **16** Qazan, kürək, wilka-ilməklər, wə munasiwətlik barlik əswablarni Hıram-Abi Pərwərdigarning öyini dəp Sulayman padixahqa parkıraydıoğan mista yasitip bərdi. **17** Padixah bularni İordan tüzlənglikidə, Sukkot bilən Zərədatah otturısında, [xu yərdiki] seviz layda kəlip yasap, kuydurup qikti. **18** Sulayman yasatkuzoğan bu əswablarning sani intayin kəp idi; kətkən misning eojirlikini əlqəp bolmaytti. **19** Sulayman yənə Hudaning öyi iqidiki barlik əswablarni yasatti — yəni altun huxbuygahni, «təqdim nan» qoyulidıoğan xirələрни **20** wə sap altunda kılinoğan qıraođanlar bilən qıraođlirini yasatkuzdi; bu qıraođlar bəlgilimə boyiqə iqki «kalamhana» aldidə yandurux üçün boldi. **21** U yənə qıraođdanning gülliri, qıraođ wə pilik qayqilirining həmmisini altundin kıldurdi (ular sap altundin idi). **22** U yənə peqaklar, tawaqlar, piyaləkaqa wə küldanlarning həmmisini sap altundin kıldurdi. U öyning ixiklirini, yəni iqidiki əng mukəddəs jayođa kiridıoğan iqki katlima ixiklər wə öyning «mukəddəs jay»ining taxkırıki ixiklirini altundin kıldurdi.

5 Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning öyi üçün kılidıoğan barlik quruluşlar tamam bolıoğanda, u atisi Dawut [Hudaođa] atap beođixlıoğan nərsiləрни (yəni kümüx, altun wə həmmə baxqa buyumlarni) elip kəlip, Pərwərdigarning öyining həzinilirigə qoydurdi. **2** Xu qaođa Sulayman Pərwərdigarning əhdə sanduđını «Dawut xəhıri»din, yəni Zıondin yətkəp kəlix üçün İsrail aqsakallirini, kəbilə bəglirini wə İsrail jəmətlirining

bəglirini Yerusalemoğa yiqilixka qakirdi. **3** Buning üçün Israilning həmmə adəmliri Etanim eyida, yəni yəttinqi ayda, bekitilgən heyttə padixahning kexioğa yiqildi **4** Israilning həmmə aksakalliri yetip kəlgəndə Lawiylar əhdə sanduqini kətürüp [mangdi]. **5** Ular əhdə sanduqini, jamaət qediri bilən uning iqidiki barlik mukəddəs buyumlarni kətürüp elip qıkti. Kahinlar boləjan Lawiylar muxularni elip qıkti. **6** Sulayman padixah wə barlik Israil jamaiti əhdə sanduqining aldidə mengip, kəplikidin sanini elip bolmaydioğan san-sanaksiz qoy bilən kalini qurbanlik kiliwatatti. **7** Kahinlar Pərwədigarning əhdə sanduqini öz jayioğa, ibadəthanining iqki «kalamhana»sioğa, yəni əng mukəddəs jayoğa elip kirip kerublarning kanatlirining astioğa koydi. **8** Kerublarning yeyilip turoğan kaniti əhdə sanduqining orni üstidə boləraqqa, əhdə sanduqi bilən uni kətürüp turidioğan baldaklarni yepip turatti. **9** Bu baldaklar sanduqning tutquqliridin nahayiti uzun qikip turoraqqa, kalamhanining aldidə turup əhdə sanduqining yenidiki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, birak əyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki bügüngə kədər xu yərdə turmaqta. **10** Əhdə sanduqining iqidə Musa pəyoşəmbər Hərab teoşida turoğanda iqigə saləjan ikki tahtaydin baxka heqnərsə yok idi (Israillar Misir zeminidin qıkkəndin keyin Pərwədigar ular bilən Hərabdə əhdə tüzgənidi). **11** Kahinlar mukəddəs jaydin qikixti (xu yərdə hazır boləjan barlik kahinlar, öz nəwitigə qarimay əzlrini Hudağa atəp pakizliəjanidi; **12** nəşmə-nəwaqi barlik Lawiylar, jümlidin Asaf, Həman, Yədutun wə ularning oqulliri həm kərindaxliri qəkmən tonlirini

kiyixip, qurbangahning xærkidæ turup qang, tæmbur wæ qiltarlar qelixiwatqanidi; ular bilæn billæ kanay qeliwatqan yænæ bir yüz yigirmæ kahin bar idi) **13** wæ xundak bolduki, kanayqilar bilæn næqmæ-nawaqilar hæmmisi birdæk qelip, bir awaz bilæn Pærwærdigarqaja tæxækkür-hæmdusana eytiwatqanda, yæni kanaylar, janglar wæ hærhil sazlarini qelip, yukiri awaz bilæn «Pærwærdigar mehribandur, øzgærmæs muhæbbiti æbædil'æbædgiqidur» dæp Pærwærdigarni mædhijælæwatqanda — xu haman ibadæthana, yæni Pærwærdigarning øyi bir bulut bilæn tolduruldi; **14** kahinlar æxu bulut tûpæylidin wæzipilirini øtûxkæ turalmaytti, qûnki Pærwærdigarning julasi Hudaning øyini tolduroqanidi.

6 Bu pæyttæ Sulayman: — Pærwærdigar tum qarangojuluk iqidæ turimæn, dæp eytkanidi; **2** Lekin, [i Pærwærdigar], mæn Sening üqûn bir hæywætlik makan bolsun dæp, Sæn mænggü turidoqan bir øyni yasidim, dedi. **3** Andin padixah burulup barliq Israil jamaitigæ bæht tilidi; Israilning barliq jamaiti uning aldida turatti. **4** U mundak dedi: — Israilning Hudasi Pærwærdigarqaja tæxækkür-mædhijæ bolqay! U Øz aqzi bilæn atam Dawutka wædæ qilqanidi wæ Øz qoli bilæn uni æmælgæ axurdi. U æslidæ Dawutka: — **5** «Mæn Øz hælqim Israilni Misir zeminidin elip qikqan kûndin buyan namim üqûn bu yærdæ bir øy salay dæp Israilning hærqaysi kæbililirining xæhærliridin hærqaysisini tallimidim, yaki hælqim Israilqaja hækümræn boluxka hærqaysi adæmni tallimidim; **6** halbuki, Mæn namim xu yærdæ bolsun dæp Yerusalemni tallidim wæ hælqim bolqan Israilqaja hækümrænlik qilsun dæp Dawutni

tallidim» degənidi. **7** Əmdi atam Dawutning Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atap bir öy selix arzu-niyiti bar idi. **8** Birak Pərwərdigar atam Dawutka: «Kənglüngdə Mening namimoğa bir öy yasaxka qiloğan niyiting yahxidur; **9** əmma xu əyni sən yasimaysən, bəlki puxtungdin bolidioğan oqlung, u Mening namimoğa atap xu əyni salidu», degənidi. **10** Mana əmdi Pərwərdigar Öz səzigə əməl kildi. Mən Pərwərdigar wədə qiloğınidək, atamning ornini besip, Israilning təhtigə olturdum; Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atap bu əyni saldim. **11** Mən bu əyde əhdə sanduqini koydum; əhdə sanduqi iqidə Pərwərdigarning Israillar bilən tüzgən əhdə [tahtiliri] bardur» dedi. **12** Andin Sulayman Israilning barliq jamaitigə yüzlinip, Pərwərdigarning qurbangahining aldida turup kollirini kətürüp: — **13** (qünki baya Sulayman mistin uzunluqi bəx gəz, kəngliki bəx gəz, egizliki üq gəz kelidioğan bir pəxtak yasitip, taxkiriki həylining otturisiöğa jaylaxturoğanidi. U ənə xu pəxtak üstigə qikip turup, pütkül Israil jamaiti aldida yükünüp olturup, asmanoğa karap oquliqini yayoğanidi) **14** — u mundak dua kildi: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar! Nə asmanda nə zeminda Səndək Huda yoktur; Sening aldingda pütün kəlbi bilən mangidioğan Öz kulliring üqün əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitisən. **15** Qünki Sən Öz kulung atam Dawutka bərgən wədidə turdung; Sən Öz aozing bilən eytkən sözüngni mana bügünkidək Öz kolung bilən wujudka qikarding. **16** Əmdi həzir, i Israilning Hudasi Pərwərdigar, Öz kulung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring öz yollirioğa səgək

bolup sən Mening aldimda mangoʻandək, kanunumoga əməl qilib mangsila, sanga əwladindin Israilning təhtidə olturidigan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turoʻaysən. **17** Əmdi hazır, i Israilning Hudasi, Sən qulung Dawutka eytkan səzliring əməlgə axuruloʻay, dəp ətünimən! **18** Lekin Huda Əzi rastla yər yuzidə insanlar bilən makan qilamdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini Seni siʻduralmaydigan yərdə, mən yasigan bu ʻy kandaqmu Sening makaning bolalisun?! **19** Lekin i Pərwərdigar Hodayim, qulungning dua wə iltijasiʻga kulak selip, qulungning Sanga kətürgən nidası wə tilikini angliʻoʻaysən. **20** Xuning bilən Əz kəzliringni keqə-kündüz bu ʻygə, yəni Sən: «Mening namimni u yərdə ayan qilimən» dəp eytkan jayoʻga keqə-kündüz tikkəysən; Əz qulungning u jayoʻga qarap qiloʻan duasiʻga kulak saloʻaysən. **21** Qulung wə həlqing Israil bu jayoʻga qarap dua qiloʻan qaoʻda, ularning iltijaliriʻga kulak selip, Əz makaning qiloʻan asmanlardin turup angliʻoʻaysən, angliʻojiningda ularni kəqürgəysən. **22** Əgər birsi ʻz qoxnisiʻga gunah qilsa wə xundaqla ixning rast-yaloʻanlikini bekitix ʻqün kəsəm i qküzülsə, bu kəsəm bu ʻydiki qurbangahingning aldioʻga kəlsə, **23** Sən kəsəmni asmanda turup anglap, amal qilib Əz bəndiliring otturisida həküm qikarʻoʻaysən; gunahı bar adəmning gunahini ʻzigə kayturup, ʻz yolini ʻz bexiʻga yandurup, gunahsiz adəmni aqlap ʻz adillikioʻga qarap uningʻga həkkinı bərgəysən. **24** Əz həlqing Israil Sening aldingda gunah qiloʻini ʻqün düxməndin yengilsə, yamanlikidin kaytip bu ʻyde turup, namingni etirap qilib sanga dua

bilən iltija qilsa, **25** Sən asmanda anglap, Öz həlqıng Israilning gunahını kəqürüp, ularni Sən ata-bowilirioğa wə əzlırigə təkdım qılqan zeminoğa qayturup kəlgəysən.

26 Ular Sanga gunah qılqını üqün asman etilip yamoqur yaqmaydıoqan kiliwetilgən bolsa, lekin ular bu jayoğa qarap Sanga dua qilip namingni etirap qilip, Sening ularni qiyinqilikqa saloqining tüpəylidin öz gunahidin yenip towa qilsa, **27** Sən asmanda turup kulak selip, qulliringning wə həlqıng Israilning gunahını kəqürgəysən; qünki Sən ularoğa mengix kerək bolqan yahxi yolni əgıtısən wə Öz həlqınggə miras qilip bərgən zeminning üstigə yamoqur yaqdurısən! **28** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər dan almisa ya hal qüxsə ya uni qekətkilər yaqi qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining qowuqlirioğa hujum qilip qorxiwalsa, ya hərqandaq apət ya kesəllik bolsa, **29** undaqa barlıq həlqıng Israil bolsun, hərqandaq kixi bolsun, əzigə kəlgən apətni wə öz dərdini bilip, qollirini bu əygə sunup, məyli qandaq dua yaqi iltija qilsun, **30** əmdi Sən turuwatqan makaning asmanda turup anglap, kəqürüm qılqaysən, Sən hərbir adəmnıng qəlbini bilgəqkə, əzining yollirini əzigə yanduroqaysən (qünki Sənlə, pəkət Sənlə həmmə insan balilirining qəblirini bilgüqidursən); **31** xundaq qilip, ular Sən ata-bowilirimizioğa təkdım qılqan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə Səndin qorqup yolliringda mangidioqan bolidu. **32** Öz həlqıng Israildin bolmioqan, Sening uluq naming, kudrətlik qolung wə sozoqan biliking tüpəylidin yiraq-yiraqlardın kəlgən musapir bolsa, u kelip bu əy

tərəpkə qarap dua qilsa, **33** Sən turuwatқан makaning boloqan asmanlarda uningoqa kulak selip, u musapir Sanga nida kilip tiliginining həmmisigə muwapik qiləaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlık əllər namingni tonup yetip, Əz həlking İsraildək Səndin kərkidioqan bolup, mən yasioqan bu əyning Sening naming bilən ataloqinini bilidu. **34** Əgər Sening həlking Sening tapxurukung bilən düxmini bilən jəng kilixka qikkanda, Sən tallioqan bu xəhərgə, xundakla mən namingoqa atap yasioqan bu əy tərəpkə qarap Sən Pərwərdigarəqa dua qilsa, **35** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioqa kulak selip, ularni nusrətkə erixtürgəysən. **36** Əgər ular Sanga gunah sadir qiləqan bolsa (qünki gunah kilmaydioqan heqkixi yoktur) Sən ularəqa əzəplinip, ularni düxmənlirining qolioqa tapxuroqan bolsang, bular ularni yirak-yəqinoqa, əz zeminioqa sürgün kilip elip barəqan bolsa, **37** lekin ular sürgün kilinoqan yurtta əs-hoxini tepip towa kilip, əzi sürgün boləqan yurtta Sanga: — Biz gunah kilip, kəbihlikkə berilip Səndin yüz ərüp kəttuk, dəp yelinsa, **38** — əgər ularni sürgün qiləqanlarning zeminida pütün kəlbi wə pütün jenidin Sening təriringgə yenip, Sən ularning ata-bowilirioqa təkdin qiləqan zeminioqa, Sən tallioqan xəhər tərəpkə wə mən namingoqa atap yasioqan bu əy tərəpkə yüzini kilip dua qilsa, **39** Sən turuwatқан makaning boləqan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijalirini anglap ular üçün həküm qikirip, Əz həlkingning Sanga sadir qiləqan gunahini kəqürüm qiləaysən; **40** əmdi i Hudayim, Səndin ətünimən, bu yərdə qiləqan dualaroqa kəzüng oquq, kuliking ding boləqay! **41** Əmdi

orningdin turojin, i Pərwərdigar Huda, Sən qudritingning ipadisi boləjan əhdə sandukung bilən, Əz aramgahingəja kirkəysən! Kaħinliring həkkaniylik bilən kiydürülsun, Məmin bəndiliring yahxilikingdin xadlansun! 42 I Pərwərdigar Huda, Əzüng məsih qiləjiningning yüzini yandurmiojaysən; Qulung Dawutka kərsətkən əzgərməs muhəbbitingni esingdə tutkaysən!».

7 Sulayman duasini tūgitixigila, asmandin ot qūxüp keydürmə qurbanlik həmdə baxka qurbanliklarni qoymay keydürüwətti; Pərwərdigarning xan-xəripi əyni toldurdi. 2 Pərwərdigarning xan-xəripi əyni tolduruwətkəqkə, kaħinlar Pərwərdigarning əyigə kirəlmidi. 3 Ot qūxkənlikini wə Pərwərdigarning xan-xəripi əyning üstidə tohtiəanlikini kərüp, Israillarning həmmisi tax yatquzulojan məydanda yūkünüp bax urup: «Pərwərdigar meħribandur, Uning əzgərməs muhəbbiti mənggügiqə turidu!» dəp Pərwərdigarəja ibadət qilip təxəkkür-mədhijə oquxti. 4 Padixah wə pütkül həlk Pərwərdigarning aldidə qurbanliklirini sundi. 5 Sulayman padixah yigirmə ikki ming kala, bir yüz yigirmə ming qoyni qurbanlik qilip sundi. Xundak qilip padixah wə pütkül həlk Hudaning əyini [Hudaəja] beəixlidi. 6 Kaħinlar wə xundakla Pərwərdigarəja atiojan sazlarni tutqan Lawiylar əz orunlirida turatti (padixah Dawut bu sazlarni Pərwərdigarning mədhijisidə ixlətkili yasiojanidi, [u Pərwərdigarəja]: «Uning əzgərməs muhəbbiti əbədgiqidur» dəp mədhijə oquəjinida ularni ixlitətti); kaħinlar Lawiylarning udulida turup kanay qelixatti; Israillarning həmmisi xu yərdə ərə turuxkanidi.

7 Sulayman Pərwərdigarning ʔyining aldidiki ʔoylisining otturisini ayrip mukəddəs kīlip, u yərdə kəydürmə qurbanliklar wə inaklik qurbanlikilirining yaqlirini sundi; qūnki Sulayman yasatqan mis qurbangah, kəydürmə qurbanliklar, ax hədiyiliri wə qurbanliklarning yaqlirini qobul kīlixqā kiqik kəlidi. 8 Xuning bilən u waqıtta Sulayman wə uning bilən boləqan pütün Israil, yəni Hamat rayonioqā kirix eoizidin tartip Misir ekiniioqā həmmə yərlərdin kəlgən zor bir jamaət ʔeyt ətəküzdı. 9 Səkkizinqi kūni ular təntənilik bir ibadət yiojilixi ətəküzdı; ular yəttə kün qurbangahni Hudaqā atap beoixlioqanidi andin ular yənə yəttə kün ʔeyt ətəküzdı. 10 Yəttinqi ayning yigirmə üqinqi kūni padixah həlkni öz ʔy-qedirlirigə qayturdi; ular Pərwərdigarning Dawutqā, Sulaymanoqā wə ʔz həlki Israiloqā kīloqan yahxilikliri üqün kəlbidə xad-huram bolup qaytip kətti. 11 Xundak kīlip Sulayman Pərwərdigarning ʔyini wə padixahning ordisini yasap püttürdi. Sulaymanning kəngligə Pərwərdigarning ʔyidə wə ʔzining ordisida nemə kīlix kəlgən bolsa, xu ixlarning həmmisi onguxluk pütüti. 12 Andin Pərwərdigar keqidə Sulaymanoqā ayan bolup uningqā: «Mən sening duayingni anglidim wə ʔzümgimu bu jayni «qurbanlik ʔyi» boluxqā tallidim. 13 ʔgər Mən asmanni yamoqur yaqmaydioqan kīlip etiwətsəm yaki qekətkilərgə zemindiki məhsulatlarni yəp taxlaxni buyrusam wə yaki həlkim arisioqā waba tarkitiwətsəm, 14 [xu qaoqda] namim bilən ataloqan bu həlkim ʔzini kəmtər tutup, dua kīlip yüzümni izləp, rəzil yolliridin yansa, Mən asmanda turup anglap, ularning gunahini kəqürimən wə zeminini saqaytimən. 15 ʔmdi

bu yerdə qilinotan dualarotə Mening kəzlim oquq wə qulaklim ding bolidu. **16** Mən əmdi namim mənggü bu yerdə ayan qilinsun dəp bu əyni tallap, uni Özümgə mukəddəs qildim; kəzümmu, kəlbimmu həmixə xu yerdə bolidu. **17** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangotinidək sənmu sanga buyruotinimning həmmisigə muwapıq əməl qilix üqün bəlgilimilirim wə həkümlirimni tutup aldimda mangsang, **18** Mən əmdi atang Dawutqə: «İsrailning təhtidə sanga əwladingdin olturuxqə bir zat kəm bolmaydu» dəp əhdə qilotinimdək, Mən sening padixahlıq təhtingni İsrailning üstidə məhkəm qilimən. **19** Birəq əgər silər Meningdin yüz ətüp, Mən silərnin aldinglarda jakarlıotan bəlgilimilirim wə əmrlirimni taxlap, baxqə ilahlarning kullukıotə kirip qokunsanglar, **20** xu qəotdə Mən İsrailni ularotə təqdim qilotan zeminidin yulup taxlaymən; wə Öz namimni kərsitixkə Özümgə mukəddəs qilotan bu əyni nəzirimdin taxlaymən wə İsrailni həmmə həklər arisida səz-qəqək wə tapa-təninin obyektı qilimən; **21** bu əy gərqə hazır uluot bolsimu, xu zamanda uningdin ətkenlərnin həmmisi kattıq həyran qilixip: «Pərwərdigar bu zeminotə wə bu əygə nemixqə xundək qilotandu?» dəp soraydu. **22** Kixilər: — Qünki [zemindiki həklər] ata-bowilirinin Hudasi, yəni ularni Misir zeminidin qıkarotan Pərwərdigarni taxlap, ətzirini baxqə ilarhlərotə baotlap, ularotə səjdə qilip kullukıda bolotanlıqı üqün, U bu pütkül külpətni ularning bexıotə qüxürüptu, dəp jawab beridu.

8 Xundək boldiki, yigirmə yil ətüp, Sulayman Pərwərdigarning əyi bilən padixahning əyini yasap

bolqandin keyin, **2** u Hiram öziga sowa qilgan xaharlarni kaytidin kurup qikti; Israillar xu yerdə olturaklaxti. **3** Sulayman Hamat-Zobah xahiriga berip uni ixjal kildi. **4** U yanə qəldiki Tadmorni wə ezining Hamatta kurqan barlik hazinə xaharlrini yanə onxitip kurdi. **5** U yanə Üstünki Bəyt-Horon bilən Astınki Bəyt-Horonni sepil, baldaqlik kowukliri bolqan korqanlik xaharlərgə aylandurdi; **6** Baalatni, xundakla öziga has həmmə hazinə xaharlrini, «jəng harwisi xaharlrini»ni, atliklarni orunlaxturqan xaharlarni wə Yerusalemda, Liwanda wə əzi soraydiqan barlik zeminda halioqinini bina kildi. **7** Israildin bolmioqan Hittiylar, Amoriylar, Pərizziylər, Hiwiylar wə Yəbusiylardin [Israil] zeminida kəlip kalqanlarning həmmisini bolsa, **8** Sulayman bularni, yanə Israillar pütünləy yokatmioqan əllərnin kalqan əwladlrini kulluk haxaqa tutti. Ular bügünki küngiqə xundak bolup kəldi. **9** Lekin Israillardin Sulayman əz ixliri üqün heqkimni kul kilmay, bəki ularni ləxkər, həkümdar-əmədar, harwa bilən atliklarning sərdarliri kildi. **10** Bulardin padixah Sulaymannin ixligüqilərnin üstigə koyqan qong nazarətiliri bolup, ikki yüz əllik idi. **11** Sulayman Pirəwnninin kizini «Dawutnin xahiri»din əzi uningə salduroqan ordioqa əkəltürdi; qünki u: «Ayalimnin Israil padixahi Dawutnin ordisida turuxi muwapik əməs; qünki Pərwədigarning əhdə sanduqi barqanliki jaylarning həmmisi mukəddəstur», — dedi. **12** Sulayman bu qaqda Pərwədigarning kurbangahida, yanə [mukəddəs jaynin] aywaninin aldioqa salduroqan kurbangahda Pərwədigarəqa atap keydürmə kurbanlik

təqdim qilatti; **13** — yəni Musa pəyoqəmbərning tapxuruqi boyiqə, hər küni, xabat künliridə, ayniqə birinqi künliridə wə hər yilda üq ketim ətküzüliidiqan alahidə heyət künliridə — «petir nan heyti», «həptilər heyti» wə «kəpilər heyti»diki künlərdə bekitilgən burqluq qurbanliqlarni qilatti. **14** Sulayman yənə atisi Dawutning bəlgiləp bərgini boyiqə kahinlarning hizmətlirining wə Lawiylarning burqlirining ada qilinixi üqün nəwət-guruppilarni bekitti; Lawiylarning hər küni mədhiyə oxux wə kahinlarning aldidə hizmətlərnəni ada qilix burqi bar idi. Sulayman yənə dərwezivənlərnəni nəwiti boyiqə hər dərwezivəninəni hizmitini qilixqə bekitti; qünki Hudaning adimi Dawutning buyruqi xundəq idi. **15** [Kahin-lawiylar] padixahning kahinlarqə wə Lawiylarqə buyruqanliridin, məyli qandəq ix bolsun yaki həzinilərgə dair ix bolsun heq bax tartmaytti. **16** Pərwərdigarning əyini selixta, əy uli selinqə kündin tartip pütqüqə Sulaymanning barliq quruluq ixliri puhta tamamlandi. Xundəq qilip Pərwərdigarning əyi pütüti. **17** Andin Sulayman Edom zeminida [Qizil] dengiz boyidiki Əzion-Gəbərgə wə Elatqə qarəp mangdi. **18** Hıram [padixah] öz hizmətkərliri arqilik kemilər wə dengiz yolliriqə pixxiq adəmlirini Sulaymanning yeniqə əwətti. Ular Sulaymanning hizmətkərliri bilən billə Ofiroqə berip, u yərdin tət yüz əllik talant altun elip, uni padixah Sulaymanning kexiqə yətküzüp kəldi.

9 Xebaning ayal padixahı bolsa Sulaymanning dangk-xəhritini angləp, uni qiyin qigix-soallar bilən sinioqili Yerusalemoqə kəldi. U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yəqut-gəhərlər artiloqan təgilərnəni elip, qong

dəbdəbə bilən kəldi. Sulaymanning kəxiyəyə kəlgəndə öz kəngligə pükəkən həmmə ix toqruluk uning bilən səzləxti. **2** Sulayman uning həmmə soriyənliriyəyə jəwəb bərdi. Həqnemə Sulaymənəyə kərangəyü əməs idi, bəlki həmmisidə uningəyə jəwəb bərdi. **3** Xəbəning əyəl pədixəhi Sulaymanning danalikiyəyə, yəsiyəyən ordə-səryəyə, **4** dəstihəndiki təəmləryəyə, əmədlərləning kətərkətərkə olturuxliriyəyə, hizmətkərliriniyə kətərkətərkə turuxliriyəyə, ulərləning kiygən kiyimlirigə, uning səkiyliri wə ulərləning kiygən kiyimlirigə wə uning Pərwərdigərləning əyidə ətəp sunəyən kəydürmə kurbənliriyəyə kəyəp, üni iqigə qüxüpy kətti. **5** U pədixəhəyə: — Mən öz yurtdə siliniyə ixliri wə danalikiyə toqrisidə əngliyəyən həwəp rəst ikən; **6** əmmə mən kəlip öz kəzlim bilən kərmigüqə bu səzlərgə ixənmigənədim; wə mənə, mən həttə yeriminimə ənglimiyəyən ikən mən; siliniyə danalikiyə bilən bərikət-bəyaxətlikliri mən əngliyəyən həwərdin ziyadə ikən. **7** Siliniyə ədəmliri nəmidəgən bəhtlik-hə! Həmixə siliniyə əldiliridə turup danalikiyərlirini əngləydiyəyən bu hizmətkərliri nəkədər bəhtliktur! **8** Silidin səyüngən, silini əzi üqün İsrəilniyə təhtigə olturəyüzəyən Pərwərdigərlə Hudəliri mubərkətur! Hudəliri İsrəiləyə bəşliyəyən muhəbbiti üqün, ulərləni mənggü məzmüt tursun dəp U silini toqyrə həküm wə ədələt sürgili ulərlə üstigə pədixəh kildi, dēdi. **9** U pədixəhəyə bir yüz yigirmə tələnt əltun, intəyən kəp huxbuy buyumlar wə yəqüt-gəhərlərləni sowyəyə kildi. Xəbəning əyəl pədixəhi Sulaymən pədixəhəyə sunəyən xunqə zor miqdərdiki huxbuy buyumlar xuningdin keyin həq kəyüngən əməs **10** (Ofirdin əltunlərləni əpkəlidiyəyən

Huramning hizmatkarliri wə Sulaymanning hizmatkarliri yənə intayin zor miqdardiki səndəl yaşıqini wə yaqut-gəhərlərnimu elip kəldi. **11** Padixah səndəl yaşıqidin Pərwərdigarning əyi üqün wə padixahning ordisi üqün pələmpəylər yasap həm nəəmə-nawaqılar üqün qiltarlar wə sazları xuningdin yasatti. Xundak esil səndəl yaşıqi Yəhuda zeminida bu waqitkiqə heq kərülüp baqmioqanidi). **12** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioqə uning əzigə qiloqan sowoqiliridin axurup sowoqə tutti, ayal padixahning kəngli tartqan həmmi — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmatkarliri bilən yoloqə qikip öz yurtioqə qaytip kətti. **13** Sulaymanoqə hər yili kəltürülgən altunning əzi altə yüz atmix altə talant idi. **14** Bu kirimdin baxqə, oqətqi-tijarətgilər, barliq ərəb padixahlar wə öz zeminidiki əmədlarlar mu altun-kümüxlərnə elip Sulaymanoqə tapxuratti. **15** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soqturdi wə hər siparoqə altə yüz xəkəl altun kətti. **16** Xundakla üq yüz qalkanni yapilaklanoqan altundin yasidi; hər bir qalkanni yasaxqə üq yüz xəkəl altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»oqə esip koydi. **17** Padixah pil qixliridin qong bir təht yasap, uni sap altun bilən kaplattı. **18** Təhtning altə kəwətlik pələmpiyi bar idi, uning bir altun putpərisi təht bilən tutixip turatti; orundukning ikki yenida tayanəquqisi bar idi, hər bir tayanəquqning yenida birdin ərə turoqan xirning həykili bar idi. **19** Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərpidə ərə turoqan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərpidə birdin bar idi; baxqə heqkandak əldə uningə

ohxax yasaløjini yok idi. **20** Sulayman padixahning barlik jam-piyaliliri altundin yasaløjän; «Liwan ormini Sarayi»diki barlik қақа-қуқилар tawlanoqan altundin yasaløjän; Sulaymanning күnliridә күмүх һeqnemә һesablinatti. **21** Qünki padixahning kemiliri Hұramning hizmәtkarliri bilән billә Tarxixқа berip turatti; «Tarxix kemә»lәр һәр үq yilda bir қetim kelip altun-kүmүх, pil qixliri, maymunlar wә tozlarni әkelәtti. **22** Sulayman padixah yәр yүzidiki barlik padixahlardin bayliqta wә danaliqta үstүн idi. **23** Hudaning Sulaymanning көngligә saloqan danaligini anglax үqün yәр yүzidiki barlik padixahlar uning bilән didarlixix arzusi bilән kelәtti; **24** kәlgәnlәrning һәmmisi өз sowoqitini elip kelәtti; yәni күmүх қақа-қуқилар, altun қақа-қуқилар, kiyim-keqәklәр, dubuloqә-sawutlar, tetitkular, atlar wә keqirlarni elip kelәtti. Hәр yili ular bәlgilik miqdarda xundaq қilatti. **25** Wә Sulaymanning jәng һarwisoqә қatidioqan atliri үqün tәt ming eoqili bar idi, xuningdәk on ikki ming atliq әskiri bar idi; u ularni «jәng һarwisi xәһrliri»gә wә әzi turidioqan Yerusalemoqә orunlaxturdi. **26** Sulayman [Әfrat] dәryasidin Filistiyә zeminiqiqә taki Misirning qegrisoqә қәdәр boloqan barlik padixahlıqlar üstidin һökümranliq қildi. **27** Padixah Yerusalemda күmүхni taxtәk көp, kedir dәрәhlirini jәнubiy түzlәngliktiki üjmә dәрәhlirigә ohxax nuroqun қildi. **28** Kixilәр atlarni Misirdin wә һәрқaysi yurtlardin Sulaymanoqә yәtküzüp berip turatti. **29** Sulaymanning baxқа әmәlliri baxtin ahiriqiqә «Natan pәyoqәmbәrning bayanliri», «Xiloһluk Ahiyahning bixariti», xundaqла Nibatning ooqli Yәroboam toquruluq

«Aldin kergüqi Iddo kergün alamət kərünüxlər» degən kitablarğa pütülgən əməsmidi? **30** Sulayman Yerusalemda turup pütün Israilning üstidin kırık yıl səltənət kildi. **31** Sulayman ata-bowiliri arisida uhlidi; halayık uni atisi Dawutning xəhiridə dəpnə kildi; uning oşli Rəhoboam uning ornioğa padixah boldi.

10 Rəhoboam Xəkəmgə bardı; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəkəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oşli Yəroboam xu ixni angliqanda xundak boldiki, Misirdin qayıp kəldi (qünki u Sulayman padixahtin qeqip Misirda turuwatatti). **3** Əmdi halayık adəm əwətip uni qakirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil kelip Rəhoboamğa: — **4** Silining atiliri boynimizğa saloğan boyunturukini eoqir kildi. Sili əmdi atilirining bizgə koyoğan kattik təəpliri bilən eoqir boyunturukini yeniklitip bərsilə, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularğa: — Həzirqə qayıp üq kündin keyin andin qeximoğa yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhoboam padixah öz atisi Sulayman həyat waqtida uning hizmitidə turoğan moysipitlardin məsliħət sorap: — Bu həlkqə beridioğan jawabim toqrisida nemə məsliħət kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningğa: — Əgər sili razilik bilən bügün bu həlkni hux qilip ularğa meħriban muamilə kərsitip, ularğa yahxi səzlər bilən jawab qilsila, ular silining barlık künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitlarning kərsətkən məsliħətini qayrip koyup, əzi bilən qong boloğan, aldida hizmitidə boluwatqan yaxlardin məsliħət sorap **9** ularğa: — Manga «Silining atiliri bizgə saloğan boyunturukni yeniklətkəyla»

dəp tiligən bu həlqkə jawab beriximiz toqruluk kandaq məslihət berisilər? — dedi. **10** Uning bilən qong boləjan bu yaxlar uningəja: — «Silining atiliri boyunturukimizni eqir kildi, əmdi sili uni bizgə yenik kiloayla» dəp eytkən bu həlqkə söz kiliq: — «Mening qimqilak barmikim atamning belidin tomraqtur. **11** Atam silərgə eqir boyunturukni saləjan, lekin mən boyunturukunglarni tehimu eqir kiliqimən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbiq-tərbiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanliq kamqilar» bilən tənbiq-tərbiyə berimən», degəyla, — dedi. **12** Rəhəboam padixah ularəja: «Üq kündin keyin andin keximəja yənə kelinglar» deginidək, Yəroboam wə barliq həlq üqinqi küni uning keximəja kəldi. **13** Rəhəboam padixah moysipitlarning məslihətini taxlap kəpqilikkə kattikliq bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məslihəti boyiqə ularəja: — Atam silərgə eqir boyunturukni saləjan, lekin mən uni tehimu eqir kiliqimən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbiq bərgən bolsa mən silərgə «qayanliq kamqilar» bilən tənbiq-tərbiyə berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlqning səzini anglimidi. Bu ix Huda tərripidin boləjan; qünki buning bilən Pərwədigarning Xiləhlik Ahiyahning wasitidə Nibatning oqli Yəroboaməja eytkən səzi əməlgə axurulidəjan boldi. **16** Pütkül Israil padixahning ularning səzigə kulak salmioqinini kərgəndə həlq padixahqa jawab berip: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssəning oqlida bizning həq mirasimiz yəqtur! Hərbiringlar öz əy-qedirliringlarəja kaytinglar, i Israil! I Dawut, sən öz jəmətinggila igə bol — dedi. Xuning bilən Israilar öz əy-qedirliriəja kaytip ketixti. **17**

Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoqan Israillaroğa bolsa, Yəroboam ularning üstigə həküm sürdi. **18** Rəhoboam padixahə baj-alwan begi Adoramni Israillaroğa əwətti, lekin pütkül Israil uni qalma-kesək kəlip öltürdi. U qaoğda Rəhoboam padixahə aldirap, əzining jəng hərwisioğa qikiq, Yerusalemoğa tikiwətti. **19** Xu tərikiyə Israil Dawutning jəmətidin yüz ərüp, bügüngə kədər uningoğa qarxi qikiq kəldi.

11 Rəhoboam Yerusalemoğa kelip, Israil bilən jəng kəlip padixahlikni əzige qayturup əkilix üqün Yəhuda bilən Binyamin jəmətidin bir yüz səksən ming hillanoqan jənggiwar əskərnə toplidi. **2** Lekin Hudaning səzi Hudaning adimi Xemayaoğa kelip: — **3** «Yəhudaning padixahə, Sulaymanning oqli Rəhoboamoğa, Yəhuda bilən Binyamindiki Israillaroğa səz kəlip: — **4** «Pərwərdigar mundak dəydu: — Hujumoğa qikmanglar, kəringdaxliringlar bilən jəng kilmanglar; hərbinglar əz öyünglaroğa kaytip ketinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Wə ular Pərwərdigarning səzligə kəlak saldi, Yəroboamoğa hujum kəlixtin yandi. **5** Rəhoboam Yerusalemda turatti, wə Yəhudada qoroqanlik xəhərlərnə saloquzoqanidi. **6** U Bəyt-Ləhəm, Etam, Təkoa, **7** Bəyt-Zur, Sokoh, Adullam, **8** Gat, Marəxah, Zif, **9** Adorayim, Lakix, Azikah, **10** Zorah, Ayjalon, Həbronni yasatti; bularning həmmisi qoroqanlik xəhərlər bolup, Yəhuda wə Binyaminning zeminida idi. **11** U barlik kəl'ə-qoroqanlarnə mustəhkəmlidi wə ularda sərdarlarnə təyinlidi, zapas axlik, may wə xarablarnə təyyarlidi. **12** U yənə hərkaysi xəhərlərnə kəpligən qalkən wə nəyilər bilən qorallandurup, alamət

mustahkamliwatti. Yəhuda bilən Binyamin uning tərpidə turatti. **13** Pütkül Israilda turuwatқан kaһinlar bilən Lawiyalar qaysi yurtta bolmisun uning tərpidə turatti. **14** Qünki Yəroboam bilən uning oqullari Lawiyalarni qətkə qəqip, ularning Pərwərdigarning hizmitidə bolup kaһinlik ötküzüxini qəkligənligi üqün, ular əzlrining otlaklari wə mal-mülkini taxlap Yəhuda zeminoqa wə Yerusalemoqa kelixkənidi **15** (qünki Yəroboam «yukiri jaylar»diki hizmət üqün «tekə ilahlari» wə əzi yasioğan mozay məbudlirining kulluqida boluxqa əzi üqün kaһinlarni təyinligənidi). **16** Wə bu [Lawiyalaroqa] əgixip, Israilning həmmə qəbililiridin kənglidə Israilning Hudasi Pərwərdigarni seqinip-izdəxkə iradə tikligənlər ata-bowilirining Hudasi boloğan Pərwərdigaroqa qurbanlik qilix üqün Yerusalemoqa kelixti. **17** Xundak qilip ular Yəhuda padixahlığining küqini axurup, Sulaymanning oqli Rəhoboamni üq yil küqləndürdi; qünki [Yəhudadikilər] üq yil Dawutning wə Sulaymanning yolida mangoğanidi. **18** Rəhoboam Maqalatni əmrigə aldi. Maqalat Dawutning oqli Yərimotning qizi; uning anisi Yəssəning oqli Eliabning qizi Abihayil idi. **19** Maqalattin Rəhoboamoqa Yəux, Xəməriya wə Zahəm degən oqullar tərəldi. **20** Keyinki waqitlarda Rəhoboam yənə Abxalomning [nəwrə] qizi Maakaqni əmrigə aldi; u uningoqa Abiya, Attay, Ziza wə Xelomitlarni tuoqup bərđi. **21** Rəhoboam Abxalomning [nəwrə] qizi Maakaqni əmrigə aloğan barlik ayalliri wə kenizəkliridin bəkrək səyətti; qünki u jəmiy on səkkiz ayal wə atmix kenizəkni əmrigə aloğan; u jəmiy yigirmə səkkiz oqul, atmix qiz pərzənt kərgən. **22**

Rəhoboam Maakahdin boləjan oəqli Abiyani qerindaxliri iqidə həmmidin qong xahzadə kəlip tiklidi, qünki u uni padixahliqqa waris kəlməqəi idi. **23** Rəhoboam aqılanilik bilən ix kərüp, oəqullirini Yəhədaning barliq zeminliri wə Binyaminning barliq zeminliridiki barliq qorəjanliq xəhərlərgə orunlaxturup, ularni nahəyiti kəp zapas ozuk-tülük bilən təminlidi; u yənə ularəja nuroqun hotun elip bərdi.

12 Rəhoboamning padixahliqi mustəhkəm boləjanda, xundakla küqəygəndə, xundak boldiki, u Pərwərdigarning qanun-əhqamlirini tərək kəldi wə pütkül Israillarmu uningəja əgixip kətti. **2** Wə ularning Pərwərdigarəja wapasizliq kəliqini tüpəylidin, Rəhoboam səltənitiyining bəxinqi yilida xundak boldiki, Misirning padixahəi Xixak Yerusaleməja hujum kəzəjidi. **3** Xixak bir ming ikki yüz jəng hərəwisi, atmix ming atliq əskərni baxlap kəldi; u əzi bilən billə Misirdin elip qikqan ləxkərlər, jümlidin Liwiyəliklər, Sukkiyələr wə Efiopiylər san-sanaksiz idi. **4** U Yəhədaəja təwə boləjan qorəjanliq xəhərlərnəi ixəjal kəldi, andin Yerusaleməja hujum kəlixkə kəldi. **5** Bu qəjəda Xixak səwəbidin Yəhəda əməldarlıri Yerusaleməja yiqilixkanidi; Ximaya pəyqəmbər Rəhoboam wə əməldarlarıning yeniqəja kəlip ularəja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər meningdin waz kəqkininglar üqün, Mənmə silərdin waz kəqip Xixakning qəliqəja tapxurdum» dəydu, dedi. **6** Xuni anglap, Israil əməldarlıri bilən padixah əzlırini təwən kəlip: — Pərwərdigar adıldur, deyixti. **7** Pərwərdigar ularning əzlırini təwən kəliqəjanliqini kərüp Pərwərdigarning səzi Ximayaəja yetip kəlip: —«Ular

ezlirini t w n qiloqanik n, M n ularni  alak qilmay, b lki ularoqə azoqin  nijat k rsitim n w  Mening kaynap turoqan oq zipim Xixakning qoli bil n Yerusalemoqə t k lm ydu. **8**  albuki, ularning Manga beqinix bil n dunyadiki padixahliklaroq  beqinixning qandak p rqi barlikini bilip yetixi  q n, ular Xixakq  beqindi bolidu» – deyildi. **9** Xuning bil n Misir padixahi Xixak Yerusalemoqə  ujum qilip, P rw rdigarning  yidiki həzinə-bayliqlar bil n padixahning ordididiki həzinə-bayliqlarni elip k tti. U h mmisini, jümlidin Sulayman yasatqan altun sipar-qalk narni koymay elip k tti. **10** Ularning ornida R hoqoam padixah mistin birmunqə sipar-qalk nlar yasitip, ularni padixah ordidining kirix yolini saqlaydiqan pasiban bəglirining qolioqə tapxurdi. **11** Padixah  r ketim P rw rdigarning  yig  kiridiqan qaoqda, pasibanlar u qalk narni elip tutup turatti, andin ularni y n  pasibanhaniq  əkelip qoyuxatti. **12** Xuning bilən padixah  zini t w n qiloqandin keyin, P rw rdigarning oq zipi uningdin yenip, uni tamamən yokitiw tmidi; Y hqudadikilar iqidimu az-tola yahxi ixlar tepildi. **13** Padixah R hoqoam Yerusalemda asta-asta kudr t tepip,  z səltənitini s r tti. R hoqoam təhtkə qiqqan qeoqida kirik bir yaxta idi; u Yerusalemda, yəni P rw rdigar  z namini tikləx  q n pütkül Israil k bililiri iqidin tallioqan xəhərdə on y tt  yil səltənət kildi; R hoqoamning anisining ismi Naamah bolup, u Ammoniy idi. **14** R hoqoam k nglid  Pərwərdigarni izd xn  niy t qilmioqanliqi t p ylidin rəzillik kildi. **15** R hoqoamning barlik qiloqan ixliri baxtin-ahiriqiqə nəsəb hatiriliridiki «Ximaya pəyoqəmbərning

səzliri» wə «Aldin kərgüqi Iddoning səzliri»də pütülgən əməsmidi? Rəhəboam bilən Yəroboam otturisida uruxlar tohtimay bolup turatti. **16** Rəhəboam ata-bowiliri arisida uhlidi, «Dawutning xəhəri»gə dəpnə qilindi. Ooqli Abiya uning ornioqa padixah boldi.

13 Padixah Yəroboamning səltəniti on səkkizinqi yili Abiya Yəhədaning üstigə padixah boldi. **2** U Yerusalemda üq yil səltənət qildi; uning anisining ismi Mikaya bolup, u Gibeahlik Uriyəlning kızı idi. Abiya bilən Yəroboam otturisida urux boldi. **3** Abiya jəng qilix üqün hillanoqan jəngqilərdin tət yüz mingni baxlap qikti; Yəroboammu hillanoqan batur jəngqilərdin səkkiz yüz mingni baxlap qikip, Abiyəoqa qarxi səp tüzüp turdi. **4** Abiya Əfrayim təoqlik rayonidiki Zəmarayim təoqoqa qikip mundak dedi: — «I Yəroboam wə Israil həlqi, gepimgə kulak selinglar! **5** Bilməmsilər, Israilning Hudasi Pərwərdigar «tuzluk əhdə» qilip, Israilning üstidiki padixahlikni Dawutka wə uning əwladlirioqa mənggügə təkdim qiloqanoqu? **6** Lekin Dawutning ooqli Sulaymanning quli, Nibatning ooqli Yəroboam qozqilip əz oqjisidin yüz əridi. **7** Xuning bilən bəzi muttəhəmlər, «Beliyalning baliliri» uning yenioqa yioqilip, Sulaymanning ooqli Rəhəboam bilən qarxilixixka əzlrini küqləndürdi; Rəhəboam u qaşda tehi yax, səbiy balidək boləoqqa, ularəoqa təng keləlmidi. **8** Əmdi silər Pərwərdigarning Dawutning əwladlirining qolioqa tapxuroqan padixahlikioqa qarxi qikip «əzimizni kərsitimiz» dəysilər; silərnin adimnglar dərəkə kəptur; silərdə yənə Yəroboam silərgə yasap bərgən, ilahlar dəp qarilidioqan altun mozaylar bar. **9** Silər

Pərwərdigarning kaħinliri boləjan Һarunning əwladliri bilən Lawiylarni qoşliwetip, yər yüzidiki baxqa əllər qilojnidək əzliringlarə [haliojanqə] kaħin tikliwaləjan əməsmidinglar? Kimdəkim bir torpak wə yəttə qozini elip kelip əzümni [kaħinlikka] beoixlaymən desə, u Huda bolmiojan butlarə kaħin bolalaydu! **10** Lekin biz bolsak, Pərwərdigar bizning Hodayimizdur, biz uningdin waz kəqmidik; Pərwərdigarning hizmitidə boləjan kaħinlar bolsa Һarunning əwladliridur, Lawiylar ularning hizmitidə turmaqta. **11** Ular hər küni ətisi-ahximi Pərwərdigarə kəydürmə qurbanliklarni sunup, esil huxbuy yaqıdu. Pakiz xirəgə «təqdim nanlar»mu tizip qoyulıdu, hər küni kəqtə ular altun qıraşdan üstidiki qıraşlarni yandurulıdu; qünki biz Hodayimiz Pərwərdigarning tapxuruqıə əməl qilip keliwatimiz. Birə silər bolsanglar uningdin waz kəqtinglar. **12** Qaranglar, Huda bizni Baxlişuqi bolup biz bilən billidur; kollirişə kanay aləjan, silərgə Һujum qilixka signal qilixka təyyar turidişəjan uning kaħinlirimu biz bilən billidur. I Israil baliliri, atabowanglarning Hudasi boləjan Pərwərdigar bilən jəng qilmanglar; qünki silər Һərgiz oşəlibə qazinalmaysilər». **13** Lekin Yəroboam ularning arkisidin Һujum qilmaq üçün bəktürmə qoyəjanidi. Xundakki, Israillar Yəhudalarning aldi təripidə idi wə bəktürmə qoxun ularning arka təripidə saqlap turatti. **14** Yəhudalar burulup qarisa, mana əzliri aldi-arkidin Һujumə uqrawatatti; ular Pərwərdigarə pəryad kətürdi, kaħinlarmu kanaylarni qaldi. **15** Buning bilən Yəhudalar kattik qukan kətürüxti; wə xundak boldiki, Yəhudalar kattik qukan kətürüxüwatqanda,

Huda Yəroboam bilən barlik Israillarni Abiya bilən Yəhudadarning aldidin urup terə-pərəng qildi. **16** Israillar Yəhudadarning aldidin qaçti; Huda ularni Yəhudadarning qolioqa tapxurdi. **17** Abiya bilən uning adəmliri Israillarni kattik qirojin qildi; Israillardin hillanojan bəx yüz ming əskər qətl qilindi. **18** Bu qaoqda Israillar təwən qilindi; Yəhudadikilər ata-bowilirining Hudasi Pərwədigaroqa tayoqanliki üqün oqəlibə qazandi. **19** Abiya Yəroboamning kəynidin qooqlap mangdi; u uning ilkidin birqanqə xəhirini, yəni Bəyt-əl wə uningqə qaraxlik yeza-bazarlarni, Yexanaq wə uningqə qaraxlik yeza-bazarlarni, əfron wə uningqə qaraxlik yeza-bazarlarni tartiwaldi. **20** Yəroboam Abiyaning künliridə qaytidin küqlinəlmidi. Pərwədigarning uni uruxi bilən u əldi. **21** Abiya bolsa əzini kudrət tapkuzdi; u on tət hotun elip, yigirmə ikki oqul, on altə qiz pərzənt kərdi. **22** Abiyaning baxqə ixliri, uning mangoqan yolliri wə eytkən səzliri «Iddo pəyoqəmbərning təhlili»də pütülgəndur.

14 Abiya ata-bowiliri arisida uhlidi, kixilər uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə qildi. Oqli Asa uning ornioqə padixah boldi. Asa padixah boləjan künlərdə on yil tinq ətti. **2** Asa Hudasi Pərwədigarning nəziridə durus wə toqra boləjanni qildi. **3** U yat əllərdin kəlgən but qurbangahlrini wə «yukiri jaylar»ni yokitip, «but tüwrük»lərnə örüp qeqip, Axərah butlirini kisip taxlidi, **4** Yəhudalaroqa ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwədigarni izdəxni, muqəddəs qanun-əmlərnə tutuxni əmr qildi. **5** U yənə Yəhuda zeminidiki hərbi xəhərlərdin «yukiri jaylar»ni wə «kün tüwrükliri»ni yokatti. U qaoqda pütün padixahlik

uning hokümranlikida tinq-asayixlikta etti. **6** U yonə Yəhuda zeminida birnəqqə qorqanlik xəhərləni saldurdi, qünki yurt-zemin aramlıqta boldi; Pərwərdigar uningəya aramlıq bərgəqkə, xu yillarda heq urux bolmıdi. **7** U Yəhudalarəya: — Zemin aldimızda tinq turəyanda, bu xəhərləni sepil bilən qorxaloqan, munarlik, baldaqlik qowukliri boləyan xəhərlər kılıp kurayli; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarni izdiginimiz üqün U tinqlik bərdi; biz Uni izdəp kəlduk wə U bizning tət ətrapimizda bizgə aramlıq bərdi, dedi. Xuning bilən ular kuruluxni baxlıdi wə ixliri onguxluk boldi. **8** Asaning qoxuni bar idi; Yəhuda kəbilisidin qalkən wə nəyzə bilən qorallanoqan üq yüz ming əskiri, Binyamin kəbilisidin sipar wə okya bilən qorallanoqan ikki yüz səksən ming kixilik; ularning həmmisi batur əzimətlər idi. **9** U qaqda Zərah isimlik bir Efiopiy milyon kixilik qoxuni bilən üq yüz jəng hərwisini baxlap, [Asaq] hujum kozəyap Marəxahəya kəldi. **10** Asa uning bilən qarxilixıka atlandı; ular Marəxahəya yekin Zəfatah jiləjisiəya kelip, bir-birigə qarxi səp tüzüp turuxti. **11** Asa Hudasi Pərwərdigarəya nida kılıp: — I Pərwərdigar, Əz bəndənggə yardəm bərsəng, u küqlük bolsun, ajiz bolsun Sən üqün heqқанqə ix əməs. I Pərwərdigar Hudayimiz, bizgə yardəm kıləyəsən; qünki biz Sanga tayinimiz wə Sening namingda bu zor qoxunəya qarxi atlinip qıktuk. I Pərwərdigar, Sən bizning Hudayimizdursən, insanlar Seningdin əyalip kəlmisun! — dedi. **12** Xuning bilən Pərwərdigar Asa wə Yəhudalar aldidə Efiopiyəni urup tiripirən kiliwətti, Efiopiyələr qaqtı. **13** Asa öz adəmliri bilən birliktə ularni taki

Gərarəqiqə qoşlidi; Efiopiylər xundak yikiltidiki, ulardin bir adəmmu tirik qalmidi; qünki ular Pərwərdigarning aldidə wə uning qoxuni aldidə kukum-talkan qilindi. Yəhudalar oqayət zor jəng oqənimətlirini qolioqə elip kətti. **14** Ular yənə Gərar ətrapidiki barliq xəhərlərgə hujum qilip ixoqal qildi; qünki Pərwərdigardin zor bir qorqunq muxu xəhərlərdikilərnə baskanidi. Yəhudalar yənə həmmə xəhərnə birnimu qoymay bulang-talang qildi, qünki ularda tolimu kəp mal-mülük bar idi. **15** Ular yənə mal bakqan qarwiqilarning qedir-qotanlirioqimu zərb qilip, nahayiti kəp qoy wə təgilərnə elip Yerusalemoqə qaytti.

15 Hudaning Rohi Odədninq oqlı Azariyaning üstigə qüxti. **2** Xuning bilən u Asa bilən kərxüxkə qikip uningə: — I Asa, pütkül Yəhudalar wə Binyaminlar, mənə qulak selinglar! Silər Pərwərdigar bilən billə boləninglarda, Umu silər bilən billə bolidu. Silər Uni izlisənglar U silərgə tapquzulidu; lekin silər Uningdin waz kəqsənglar U silərdin waz keqidu. **3** Israillar uzun künlərgiqə həqiqiy Huda, təlim beridioqan kahin wə qanun-əhkamlardin juda bolup yürdi; **4** Lekin ular qiyinqilikta qaloqan waqitlarda Israilning Hudasi Pərwərdigarə qaytip, Uni izdidi wə U ularə qəzini tapquzdi. **5** U waqitlarda qikip-kirip turoqanlarə qəq aramlıq bolmioqan, qünki hərqaysi əl-yurtlar malimanqilik iqidə turatti. **6** Huda ularni hərhil qiyinqilik-malimanqilik iqidə qalduroqaqqa, məmlikət bilən məmlikət, xəhər bilən xəhər əzara sokuxup wəyran boldi. **7** Lekin silər bolsənglar, kəysər bolunglar, məzmut turup

qolliringlarni boxatmanglar, qünki əməlliringlarning əjir-inami bardur, dedi. **8** Asa bu gəplərnı wə Odəd pəyoqəmbər bərgən bexarətnı angliqanda u dadillixip, pütün Yəhuda wə Binyamin zeminlirida, xundakla Əfrainning taqlıq rayonlirida koloqa qüxürgən hərqaysı xəhərlərdiki yirginqlıq butlarnı yokatti wə yənə Pərwərdigarning əyidiki aywan aldida turəjan Pərwərdigar kurbangahını yengibaxtin yasatti. **9** U barlıq Yəhudalar wə Binyaminlarnı, xuningdək ularning arisida olturaklaxқан barlıq Əfrainiy, Manassəhiy, Ximeoniy musapirlirini yiqdi (qünki nurəjun Israillar Asaning Hudasi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlikini kərgən bolup, Israildin qıqıp Asa tərəpkə ötkənidi). **10** Asaning səltənitiuning on bəxinqi yili üqinqi ayda ular Yerusalemoqa yiqildi. **11** Xu küni ular elip kəlgən jəng oqanimətliridin yəttə yüz buqa wə yəttə ming koyni Pərwərdigarəja atap kurbanlıq kildi. **12** Ular yənə atabowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigarnı pütün kəlbi wə bütün jeni bilən izdəxkə bir əhdə tüzüxti; **13** əhdidə, Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigarnı izdimigən keriyax, ər-ayal deməy həmmisi ɵltürölsun, deyildi. **14** Ular yukiri awaz bilən warkırax wə kanay həm buroqa qelix bilən Pərwərdigarəja kəsəm berixti. **15** Pütkül Yəhuda jamaiti iqkən kəsimidin xadlandi; qünki ular pütün kəlbi bilən kəsəm iqkən bolup, Pərwərdigarnı tolimu təlmüröp izdidi; wə U ularəja Əzini tapkuzdi. Pərwərdigar ularəja tət ətrapida aramlıq ata kildi. **16** Asa padixah yənə qong anisi Maakahını yirginqlıq bir «axerah» tüwrükni yasioqini üqün hanixlıq mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa

bu yirginlik butni kesip, ayaq astida qaylidi wə Kidron jilosisida kəydürüwətti. **17** «Yükiri jaylar» yokitilmisimu, Asaning kəlbi [Pərwərdigarəja] pütünləy beoixlanəjanidi. **18** Həm atisi həm u əzi Pərwərdigarəja atap yasiojan nərsiləрни, jümlidin kümüx bilən altunni wə türlük қақа-қуқиларни Hudaning əyigə kəltürdi. **19** Xu waқittin tartip taki Asaning səltənitining ottuz bəxinqi yilioiqə urux bolup baқmidi.

16 Asaning səltənitining ottuz altinqi yili, Israilning padixahı Baaxa Yəhudaəja qarxi hujum kildi; heqkim Yəhudaning padixahı Asa bilən bardi-kəldi қilmisun dəp, Ramah xəhirini məhkəm қilip yasidi. **2** U waқitta Asa Pərwərdigarning əyidiki həzinilərdin wə padixahning ordididiki həzinilərdin altun-kümüxni elip ularni Dəməxktə turuxluq Suriyə padixahı Bən-Ҳadadқа əwətip wə bu həwəрни yətküzüп: — **3** «Mening atam bilən silining atilirining arisida boləqandək mən bilən silining arilirida bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüx bilən altun əwəttim; əmdi Israilning padixahı Baaxa bilən boləqan əhdiliridin қollirini üzsilə; xuning bilən u meni қamal қilixtin қol üzsun» — dedi. **4** Bən-Ҳadad Asa padixahning səzigə kirip, əz қoxunining sərdarlırini Israilning xəhərlirigə hujum қilixқа əwətip, Ijon, Dan, Abəlmayim, Naftalidiki barlıq ambar xəhərlirini beқindurdi. **5** Baaxa bu həwəрни anglap, Ramah istihkamini yasaxtin қolini yioqip, қuruluxlarning həmmisini tohtatti. **6** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini baxlap, Baaxa Ramah xəhirini yasaxқа ixlətkən taxlar bilən yaəjaqlarни Ramahtin toxup elip kətti. U muxularни

ixlitip Gebani wə Mizpahni məhkəm kilip yasidi. **7** U qaşda, aldin kərgüqi Hənanı Yəhuda padixahı asaning yenioqa kelip uningqa: — Əzüng Pərwərdigar Hudayingqa əməs, bəlkı Suriyə padixahioqa tayanıanlığing üqün Suriyə padixahining qoxuni öz qolungdin qutuldi. **8** Efiopiylər bilən Liwiyəliklər qong bir qoxun əməsmidi? Jəng hərwiliri wə atlık əskərliri intayin kəp əməsmidi? Ləkin sən pəqət Pərwərdigarqa tayanıanda, u ularni qolungqa tapxuroanıdi. **9** Qünki Pərwərdigar kəngli Manga tamamən sadıq bolıanlarqa yardəmdə bolup, Əzümni qudrətlik kərsitəy dəp, kəzlrini pütün yər yüzidə uyan-buyan yügürtidu. Sən bu ixta bək əhməklik kılding. Əmdi bunıngdin keyin uruxlardın halas bolalmaysən, dedi. **10** Buni anglapla Asa aldin kərgüqigə intayin qəzəplini, uni zindanoqa solap qoydi; uning bu səzigə kəhri qaynap kətti. U xu wəqıtlarda həlktin bəzilirigə zulum selixqa baxlıanıdi. **11** Mana, Asaning qıloqan ixliri baxtin ahiriqiqə «Yəhuda wə Israil padixahlırining tarihnəmisı»da pütülgəndur. **12** Asaning səltənitining ottuz tokquzinqi yilida putida bir kəsəl pəyda boldi; wə kəsili barqanseri eqirlixip kətti; ləkin u aqrıoqandimu Pərwərdigarni izdimidi, bəlkı pəqət tewiplardınla yardəm izdidi. **13** Asa səltənitining qirik birinqi yilida əldi, atabowiliri arisida uhlidi. **14** Həklər uni «Dawut xəhıri»də əzigə atap təyyarlitip kolıoqan kəbrigə dəpnə kildi. Ular uni əttarlarning usuli bilən təngxəlgən hərtürlük doradərmandın bolıan bir arilaxma pürkəlgən jinazioqa yatquzdi həmdə uningqa atap nuroqun huxbuy yandurdi.

17 Oqli Yəhoxafat Asaning ornioqa padixah boldi; u Israil padixahlikioqa takabil turux üqün özini küqəytti. **2** U hərbiy küqlirini Yəhudaning həmmə qorəjanlik xəhərlirigə orunlaxturdi həmdə Yəhuda zeminiəqa wə atisi Asa ixətal qiləjan Əfraidiki hərқaysi xəhərlərgə mudapiə küqlirini turoquzdi. **3** Pərwərdigar Yəhoxafat bilən billə boldi, qünki u atisi Dawutning baxta yürgüzgən yollirida mengip Baal butlirini izdimidi, **4** bəlki atisining Hudasinila izdəp, Uning əmrliridə mengip, Israillarning qilmixlirini dorimidi. **5** Xunga, Pərwərdigar uning padixahliktiki həkümranlikini mustəhkəmlidi; pütkül Yəhudadikilər uningəqa salam-sowəilarni sunup turdi; xuning bilən uning mal-mülki nahəyiti kəp, xan-xəhriti nahəyiti yukiri boldi. **6** U Pərwərdigarning yollirida mangoəqqa, qəyrətlik boldi; uning üstigə u Yəhuda zeminidin «yukiri jaylar»ni wə Axərah butlirini yoқatti. **7** Uning səltənitining üqinqi yili əzining əməldarliridin Bən-Həyil, Obadiya, Zəkəriya, Nətanəl, Mikayalarni Yəhudaning xəhərliridə həlқkə təlim berixkə əwətti. **8** Ular bilən billə barəjanlardin yənə Xemaya, Nətaniya, Zəbadiya, Asahəl, Xəmiramot, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tob-Adoniya qatarlik birқanqə Lawiyalar, xundakla yənə Əlixama bilən Yəhəoram degən ikki kahinmu bar idi. **9** Ular Pərwərdigarning Təwrat qanuni kitabini aloqəq berip, Yəhuda zeminidiki barlik xəhərlərnə arilap yürüp həlқ arisida təlim berətti. **10** Yəhudaning ətrapidiki məmlikətlərnəning həmmisini Pərwərdigarning qorқunqi basti wə ular Yəhoxafat bilən urux qilixqə petinalmaytti. **11** Filistiylərdin bəziliri Yəhoxafatqə sowəqa-salamlar

wə kümüx olpanlirini tapxurdi; Ərəblərmu padiliridin uningəya yəttə ming yəttə yüz qoqkar, yəttə ming yəttə yüz tekə sowəya kildi. **12** Yəhəoxafat barəanseri karamət kədrət tepip, Yəhəudada birnəqqə qoroqan wə ambar xəhiri bina kildi. **13** U Yəhəudaning hərəkaysi xəhərliridə nuroqun maddiy əxya zapisi təyyarlidi; Yerusalemdimu uning zəbərdəs batur jəngqiliri bar idi. **14** Jəmətliri boyiqə ularning sani təwəndikiqə: — Yəhəuda kəbilisidiki mingbaxliri iqidə Adnah sərdar bolup, batur jəngqilərdin üq yüz mingəya baxlamqilik kılatti; **15** Adnahning qol astida Yəhəohanan sərdar bolup, ikki yüz səksən ming adəmgə baxlamqilik kılatti; **16** Yəhəohananing qol astida Zikrining oqli Amasiya bar idi; u Pərwərdigarəya əzini atiwətkən adəm bolup, ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqilik kılatti. **17** Binyamin kəbilisi iqidə Eliyada degən batur bir jəngqi bolup, okya wə qalkən bilən qorallanoqan ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqilik kılatti; **18** Eliyadaning qol astida Yəhəzabad bolup, jənggə təyyar qoxundin bir yüz səksən ming adəmgə baxlamqilik kılatti. **19** Bularning həmmisi padixahning hizmitidə hazır turatti; padixahning yənə pütün Yəhəuda zeminidiki qoroqanlik xəhərlərgə orunlaxturuloqan adəmliri bolsa, ularning sirtida idi.

18 Yəhəoxafatning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldi; u Ahab bilən kudilixip ittipaklaxti. **2** Birnəqqə yildin keyin u Ahab bilən kərixüxkə Samariyəgə bardi. Ahab bolsa uningəya wə uning həmrahlirioqə atap nuroqun kala, qoy soydi; andin u uni Gileadtiki Ramotqa billə hujum kılıxqa unatti. **3** Israil padixahı

Ahab Yəhuda padixahi Yəhoxafattin: — Əzliri mening bilən billə Gileadtiki Ramotqa berixka maqul bolamdila? — dəp soriwidi, u: — Biz silining-mening dəp ayrimaymiz; mening həlkim əzlrining həlkidir. Mən əzliri bilən billə jəng kilixka barmay turmaymən, dəp jawap bərdi. **4** Lekin Yəhoxafat Israilning padixahioja: — Ətünimənki, bügün awwal Pərwərdigarning səzini sorap kərgəyla, dedi. **5** Xuning bilən Israilning padixahi pəyojəmbərləni, yəni tət yüz adəmi yioqdurup ulardin: — Biz jəng kiləjili Gileadtiki Ramotqa qixsak bolamdu, yok?» dəp soriwidi, ular: «Qikkın, Huda uni padixahning kəliqə beridu, deyixti. **6** Lekin Yəhoxafat bolsa: — Bulardin baxka yol soriojudək, Pərwərdigarning birər pəyojəmbiri yokmidu? — dəp soridi. **7** Israilning padixahi Yəhoxafatqa jawab berip: — Pərwərdigardin yol soraydiojan yənə bir adəm bar; lekin u mening toqramda kutlukni əməs, bəlki daim balayi'apətni kərsitip bexarət bərgəqkə, mən uni əq kərimən. U bolsa Imlahning oqlı Mikayadur, dedi. Yəhoxafat: — I aliyliri, sili undak demigəyla, dedi. **8** Andin Israilning padixahi bir qakirini kixkirip uningəja: — Qakkan berip, Imlahning oqlı Mikayani qakirtip kəl, dəp buyrudi. **9** Əmdi Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat xahanə kiyimlirini kiyixip, Samariyəning dərwasisining aldidiki hamanda hərbi öz təhtidə olturuxti; ularning aldidə pəyojəmbərləning həmmisi bexarət bərməktə idi. **10** Kənanahning oqlı Zədəkiya bolsa əzi təmürdin münggüzləni yasap: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Muxu münggüzlər bilən Suriyləni yokatkuqə üsüp ursila», dedi. **11** Həmmə pəyojəmbərlər

xuningoʻja ohxax bexarət berip: «Gileadtiki Ramotka qikip sōzsiz muwəppəkiyət qazinila; qūnki Pərwərdigar uni padixahning qoliʻoʻja tapxuridikən», deyixti. **12** Mikayani qiqkīroʻjili baroʻjan həwərqī uningʻoʻja: — Mana, həmmə pəyoʻəmbərlər birdək padixahka yahxi həwər bərməktə; əmdi ətūnimən, sening sōzūngmu ularningki bilən birdək bolup, yahxi bir həwərni bərgin, dedi. **13** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning hāyati bilən kəsəm qilimənki, Hodayim manga nemə eytsa, mən xuni eytimən, dedi. **14** U padixahning aldiʻoʻja kəlgəndə padixah uningdin: — I Mikaya, jəng qiloʻjili Gileadtiki Ramotka qiqsak bolamdu, yok? — dəp soriwidi, u uningʻoʻja jawab berip: — Qikip muwəppəkiyət qazinisilər; qūnki [dūxmininglar] qolliringlarʻoʻja tapxurulidu, dedi. **15** Lekin padixah uningʻoʻja: — Mən sanga qanqə qetim Pərwərdigarning namida rast gəptin baxkisini manga eytmaslikka kəsəm iqküzūxūm kerək?! — dedi. **16** Mikaya: — Mən pütkül Israilning taʻoʻlarda padiqisiz qoylardək tarilip kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbiri tinq-aman əz əyigə qaytsun» dedi, — dedi. **17** Israilning padixahi Yəhoxafatka: — Mana, mən siligə «U mening toʻqramda qutlukni əməs, bəlki haman balayi’apətni kərsitip bexarət beridu», demigənmidim? — dedi. **18** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning sēzini angliʻoʻjin; mən Pərwərdigarning Əz təhtidə olturoʻjanlikini, asmanning pütkül qoxunliri uning yenida, ong wə sol tərpidə turoʻjanlikini kərdüm. **19** Pərwərdigar: «Kim Ahabni Gileadtiki Ramotka qikip, xu yərdə hālak boluxka aldaydu?» — dedi. Birsī undak, birsi mundak deyixti; **20**

xu wakıtta bir roh qikıp Pərwərdigarning aldidida turup: «Mən berip alday» dedi. Pərwərdigar uningdin: «Kandak usul bilən aldaysən?» dəp soriwidi, **21** u: «Mən qikıp uning həmmə pəyojəmbərlirining aozida yalojanqi bir roh bolimən», dedi. Pərwərdigar: «Uni aldap ilkinggə alalaysən; berip xundak qil» — dedi. **22** Mana əmdi Pərwərdigar sening bu həmmə pəyojəmbərliringning aozioja bir yalojanqi rohni saldi; Pərwərdigar sening tootrangda balayi'apət kərsitip səzlidi» — dedi. **23** Xuni anglap Kənanahning oqli Zədəkiya kelip Mikayaning kaqitioja birni selip: — Pərwərdigarning Rohi kaysi yol bilən məndin otüp sanga səz qilixka bardit?! — dedi. **24** Mikaya jawab berip: Əzüngni yoxurux üqün iqkiridiki eygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **25** Israilning padixahi əmdi: — Mikayani elip kayturup berip, xəhər həkimi Amon bilən padixahning oqli Yoaxka tapxurup, **26** Ularoja tapilap: «Padixah mundak dəydu: — Uni zindanoja solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kiynap, nan bilən suni az-az berip turunglar» — dənglar, dəp buyrudi. **27** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitəm bilən səz qilmiojan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **28** Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat Gileadtiki Ramotka qikti. **29** Israilning padixahi Yəhoxafatka: — Mən baxka kiyapətkə kirip jənggə qikay; sili bolsila əz kiyimlirini kiyip qiksila, dedi. Israilning padixahi baxka kiyapət bilən jənggə qikti. **30** qünki xundak boldiki, Suriyəning padixahi jəng hərwisi sərdarlirioja: — Qongliri yaki kiqukliri bilən

əməs, pəkət İsrailning padixahı bilən soquxunglar, dəp buyrudi. **31** Wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarliri Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qoqum İsrailning padixahı dəp, uningə olixip hujum qilmakqi boldi; lekin Yəhoxafat pəryad kətürdi, Pərwərdigar uningə yardım bərdi. Huda ularni uningdin yiraqlaxturdi; **32** qünki xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarliri uning İsrailning padixahı əməslikini kərgəndə uni qoqlimay, burulup ketip kəlixti. **33** Əmma birəylən qarisiqla bir okya etiwidi, ok İsrailning padixahining sawutining mürisidin təwənkı ulıqıdin ətüp təgdi. U hərwikexigə: Hərwinı yandurup meni səptin qıkarəjin; qünki mən yaridar boldum, dedi. **34** U küni jəng barəanseri kattıq boldi. Padixah kəqkiqə Suriyləarning udulida əz jəng hərwisioqə yəlinip ərə turdi. Kün petixi bilən u əldi.

19 Yəhuda padixahı Yəhoxafat aman-esən Yerusalemdiki ordisiqə kaytip kəldi. **2** Aldin kərgüqi Hənanining ooqlı Yəhu padixah Yəhoxafatning aldioqə qıqip: — Sening rəzilləarning yardimidə bolup, Pərwərdigarəqə əq boləlanlarnı səygining durusmu? Xu səwəbtin Pərwərdigarning əzəzi bexingəqə qüxidioqan boldi. **3** Həlbuki, sən axərah butlirini zemindin yokitip taxliqining wə Hudani izdəxkə niyət kıləjining üqün səndimu yaxilik tepildi, dedi. **4** Yəhoxafat Yerusalemda olturatti; keyinki wəqıtlarda u həlk arisiqə qıqip, Bəər-Xebadin tartip Əfrayim taqlirioqə səpər kılıp, həlkni towa kıldurup ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarəqə yandurdi. **5** U yənə Yəhuda təwəsıdiki barlik qoroqanlik xəhərlərdə sorəqqlarnı təyinlidi; **6** u sorəqqlarəqə:

— Öz qiloqanliringlaroqa ehtiyatqan bolunglar; qünki silerning hoküm qikirixinglar insan üqün emäs, bälki Pärwərdigar üqündur; silər hoküm qikaröjininglarda u qoqum silər bilən billə bolidu. **7** Əmdi Pärwərdigarning wəhimisi kəz aldinglarda bolsun; öz qiloqanliringlaroqa ehtiyatqan bolunglar; qünki Pärwərdigar Hudayimizda nahəqlik yok, yüz-hatir kilix yok, para yeyixmu yoktur, dedi. **8** Yəhoxafat Lawiyardin, kaqinlardin wə Israil jəmətlirining baxliridin bəziləni Yerusalemoqa kayturup kelip, ularni Yerusalemdimu Pärwərdigarning hokümlirini qikirix wə həlkning ərz-dəwalirini bir tərəp kilixka təyinlidi. **9** Yəhoxafat ularoqa: — Silər bu ixlarni Pärwərdigarning qorqunqida bolup sadəqətlik bilən qin kənglünglardin bejiringlar. **10** Hərkaysi xəhərlərdə turidioqan kəringliringlarning aldinglaroqa elip kəlgən barlik ərz-dəwasi, məyli u hun dəwasi bolsun, qanun-əmr wə hoküm-bəlgilimilər toqrisidiki ərz-dəwa bolsun, ularning Pärwərdigar aldida gunahkar bolup qalmasıliki üqün, xundakla Pärwərdigarning oqəzipi öz bexinglaroqa wə kəringliringlarning bexioqa kelip qalmasıliki üqün, ularni haman aqahlandurup turunglar; xundak kilsanglar, gunahkar bolmaysilər. **11** Pärwərdigaroqa təəlluk ixlarda siləni bax kaqin Amariya baxquridu; padixahka dair ixlarda, siləni Yəhuda jəmətining yolbaxqisi Ismailning oqli Zəbadiya baxquridu; siləning hizmitinglarda turidioqan Lawiyalar bar. Jasarətlik bolup ixliringlarni qilinglar wə Pärwərdigar ixni durus qiloquqilar bilən billə bolidu! — dedi.

20 Keyinki waqitlarda xundak boldiki, Moabiylar, Ammoniylar wə Maoniylardin bəziliri birlixip kelip Yəhoxafatka hujum kilixka qikti. **2** [Qaparmənlər] kelip Yəhoxafatka: — [Əlük] dengizning u ketidin, yəni Edomdin siligə hujum kiləyli zor bir qoxun qikip kəldi; mana, ular Həzazon-Tamarda, dedi (Həzazon-Tamar yənə «Ən-Gədi» dəpmu atilidu). **3** Buni angliqan Yəhoxafat qorqup, Pərwərdigarni izdəxkə niyət baqlap, pütün Yəhuda təwəsida «roza tutuximiz kerək» dəp jakarlidi. **4** Yəhudalar əmdi Pərwərdigardin yardım tiligili yiqildi; həlk Yəhudaning hərəkəsi xəhərliridin qikip Pərwərdigardin yardım tiləxkə kelixti. **5** Yəhoxafat Yəhuda wə Yerusalemdiki jamaət arisiqə qikip, Pərwərdigar öyining yengi həylisining aldidə ərə turup **6** mundak dua kilip: — «I Pərwərdigar, ata-bowilirimizning Hudasi, Sən ərxətə turoquqi Huda, barliq əl-məmlikətlərnin üstidin həküm sürgüqi əməsmiding? Sening qolung küq-kudrətkə toloqandur, heqkim Seni tosalmaydu. **7** I Hudayimiz, Sən bu zemindiki ahalini Əz həlking Israillar aldidin qoqlap, uni Əz dostung İbrahimning nəsligə mənggülik miras kilip bərgən əməsmiding? **8** Ular xu yərdə turdi həm xu yərdə Sening nemiqəyə atəp bir məkəddəshana selip: **9** «Mubada beximizqə birər balayı'apət kəlsə, məyli u kiliq, jaza, waba, aqarqilik bolsun, kiyinqilikta qalqan waqtimizda, muxu öy, yəni Sening aldingda turup, Sanga murajiet kilsak (qünki Sening nemiqəyə muxu öydidur), Sən anglaysən wə qutkuzisən» degənidi. **10** Əmdi mana, bu yərgə Ammoniylar, Moabiylar wə Seir teqidikilər besip keliwatidu! İlgiri Israillar Misir

zeminidin qiqqan qaşda Sən Israillarning ularşja tajawuz kilişioşja yol qoymioşjaniding; u qaşda Israillar ularni yokatmay u yerdin aylinip otkən. **11** Əmdi kara, hazır ularning yahxilikimizni qandak yol bilən qayturmaqci boluwatkinişja! Ular bizni Sən bizgə miras kiliş qilip bərgən bu zemindin qoşlap qiqarmakci boluwatidu. **12** I Hudaşimiz, Sən ularning üstidin həküm qiqarmamsən? Qünki bizning bizgə hujum kilişka keliwatқан bu zor qoxun bilən qarxilaxqudək küqimiz yok; nemə kilişimiznimu bilməy qalduk; lekin bizning kəşimiz Sanga tikilip turmaqta» — dedi. **13** Bu qaşda pütün Yəhuda həkşi, ularning quqaktiki baliliri, hotun bala-qaqilirining həmmisi Pərwərdigarning aldidida turatti. **14** Wə xu pəyttə Pərwərdigarning Rohi jamaətning otturisida turoşan Lawiyıldin Asafning əwladi boluşan Mattanişaning qəwrishi, Jəiyəlning əwrishi, Binayaning nəwrishi, Zəkərişaning oşli Yahəzişyəlğə qüxti; **15** U: — I pütün Yəhuda həkşi, silər Yerusalemda turuwatқанlar wə padixah Yəhoxafat, kulak selinglar! Pərwərdigar silərgə mundak dəşdu: — «Silər bu zor qoxundin qorqup kətmənglar wə alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu jəng silərningki əməş, bəlki Hudaning Əziningkidur. **16** Ətə ularşja hujum kilişka qiqinglar; mana, ular Ziz dawanidin qiqip kelidu wə silər ularni Yəruəl qəlining aldidiki jiloşja eşjizida uqritisilər. **17** Silər bu dərəm jəngdə uruxuxunglarning həşjiti bolmaydu; pəkət səpkə tizilip turunglar, silər bilən billə boluşan Pərwərdigarning nijat-nusritini kərunglar! I Yəhuda, i Yerusalemdikilər, qorqmanglar, alakzadimu bolup kətmənglar; ətə ularşja hujum kilişka qiqinglar,

Pərwərdigar qoqum silər bilən billə bolidu!» — dedi.

18 Bu gəpni anglap Yəhoxafat bexini yərgə təgküzüp tizlandi wə barlıq Yəhuda həlki həm Yerusalemdikilər Pərwərdigar aldida düm yikilip Pərwərdigarə səjdə kildi. **19** Kohat əvladi wə Korah əvladi iqidiki Lawiylardin boloqanlar orunliridin turuxup intayin küqlük awaz bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarni mədhıyləxti. **20** Pütün həlk ətisi kak səhərdə turup Təkoa qəligə qarap atlandi; ular atlinip ketiwatqanda, Yəhoxafat ornidin turup ularə: — I Yəhuda həlki, i Yerusalemdikilər, gepimgə kulak selinglar! Hundayinglar Pərwərdigarə tayininglar, qoqum məzmət turozulisilər; Uning pəyoqəmbərlirigə ixininglar, yolunglar qoqum rawan bolidu! — dedi. **21** Andin u həlk bilən obdan məslihətlixip, Pərwərdigarning mukəddəs bəhəywətlikini mədhıyləp, Uningə atəp oqəzəl-küy eytidioqanlarni: «Silər Pərwərdigarə rəhmət-təxəkkür eytinglar, qünki Uning əzgərməs muhəbbiti mənggüliktur!» dəp oquxka təyinləp, qoxunning aldida mangdurdy. **22** Ular təntənə kilip həmdusana oquxi bilən, Pərwərdigar Yəhuda həlkiyə hujum kilixka qikqan Ammoniylar, Moabiylar wə Seir teqidikilərgə pistirma qoxunni əwətip, ularni tarmar kildurdy. **23** Xuning bilən Ammoniylar bilən Moabiylar Seir teqidikilərgə hujum kilixka etti, ularni birini qoymay kiriwətti; ular Seir teqidikilərnə kirip tügətkəndin keyin yənə əzliri bir-birini qiroqin kilixka qüxkənidi. **24** Yəhudalar qəldiki kəzətgahka kelip xu zor qoxun tərəpkə qarisa, mana qeqip kutuloqan birmu adəm yok bolup, həmmə yərnə əlük qaplap kətkənidi. **25** Yəhoxafat əzining adəmliri

bilən düxməndin olja bulang-talang qilixka kəlgəndə, ular əlüklər bilən billə nurojun mal-mülük wə kəp qimmətlik buyumlarni tapti. Ular salduwaləlanlirining tolilikidin elip kitəlməy qaldi; olja xunqə kəp boləraqqa, uni yioqiwelixka üq kün kətti. **26** Ular tətinqi küni Bərahah jilojisoja yioqilip, Pərwərdigarəja həmdusana oqup mubarəklidi; xunga u yər taki bügüngə kədər «Bərahah jilojisi» dəp atilip kəlməktə. **27** Andin barliq Yəhudadikilər wə Yerusalemdikilər Yəhoxafatning baxlamqilikida huxal-huram bolup Yerusaleməja qaytti; qünki Pərwərdigar ularni düxmənliri üstidin oqalib qilip huxallikqa qəmdürgənidi. **28** Ular Yerusaleməja təmbur, qiltar wə kanaylar qelip kelip, Pərwərdigarning öyigə kirdi. **29** Barliq əl-məmlikətlər Pərwərdigarning Israilning düxmənlirigə qarxi qikip jəng qiloqanlikini angliqanda, Hudaning wəhimisi ularning üstigə basti. **30** Xuning bilən Yəhoxafatning padixahlıki tinq-asayixlikta boldi; uning Hudasi uning tət ətrapini tinq qiloqanidi. **31** Xundak qilip Yəhoxafat Yəhuda üstigə həküm sürdi. U təhtkə qikqan qaşda ottuz bəx yaxta idi; u Yerusalemda yigirmə bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhining kizi idi. **32** Yəhoxafat qaymay atisi Asaning yolida mengip, Pərwərdigarning nəziridə durus boləanni kildi. **33** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmioqanidi; həlk tehıqə kəngüllirini ata-bowilirining Hudasioja mayil qilmioqanidi. **34** Yəhoxafatning qaloqan ixliri bolsa, mana baxtin ahirişiqə «Yəhuda wə Israil padixahlirining tarihnamisi»əja kirgüzülgən «Hananining oşli Yəhuning bayan səzliri»də pütülgəndur. **35** Bu ixlardin keyin Yəhuda

padixahi Yəhoxafat tola rəzil ixlarni kıloqan Israil padixahi Ahaziya bilən ittipak tüzdi. **36** Yəhoxafat Tarxixka baridiqan kemilərnı yasaxka uning bilən xirikləxti; xu kemilərnı ular Əzion-Gəbərdə yasatti. **37** U qaoqda Marəxahlıq Dodawaquning oqlı Əliezər Yəhoxafatni əyibləp uningə bexarət berip: — Ahaziya bilən ittipak tüzgining üqün Pərwərdigar sening yasioqanliringni buzuwetidu» dedi. Dərwəqə, keyinki waqıtlarda u kemilər buzoqunqilikka uqrap Tarxixka mangalmidi.

21 Yəhoxafat ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawut xəhiri»də dəpnə kılindi; oqlı Yəhəoram uning orniqə padixah boldi. **2** [Yəhəoramning] birnəqqə inisi, yəni Yəhoxafatning Azariya, Yəhiyə, Zəkəriya, Azariyaqı, Mikail wə Xəfatiya degən oqulliri bar idi; ularning həmmisi Israil padixahi Yəhoxafatning oqulliri idi. **3** Ularning atisi ularə nuroqun altun, kümüx wə kimmətlik buyumlarni, xundaqla Yəhuda zeminidiki birqanqə qoroqanlıq xəhərnı sowə qildi; pəqət padixahlıqni bolsa, Yəhəoram qong oqlı boləqəqka, uningə bərdi. **4** Yəhəoram atisining padixahlıq təhtigə qıqıqıp həqıqıni mustəhkəmlidi. Andin u barlıq inilirini, xundaqla Yəhudadiki birqanqə əməldarlarnı kılıqlap kətl qildi. **5** Yəhəoram təhtkə olturoqinida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət qildi. **6** U Ahəb jəmətidikilərgə ohxax, Israilning padixahliri mangoqan yolda mangdi, qünki u Ahəbning qızini əmrigə aloqanidi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni qildi. **7** Birəq Pərwərdigar Dawut bilən tüzgən əhdisi səwəblik, Dawutka wə uning əwladliriə mənngü əqməydiqan

bir qiraol kalduray dər, wədə kilolini boyiqə Dawutning jəmətini yok kilip taxlaxni halimidi. **8** [Yəhōramning] səltənitidiki künlərdə Edomlar Yəhudadin ayrilip qikip, əz aldioja əzlrigə həkümranlik kilidiojan bir padixah tiklidi. **9** Yəhōram, sərdarliri wə barlik jəng hərwiliri [İordan dəryasidin] ətüp, keqidə kəzojilip qikip, əzlrini kərxiwəlojan Edomiylarəja wə jəng hərwisi sərdarlirioja hujum kilip ojalib kəldi. **10** Həlbuki, Edomiylar xuningdin etiwərən Yəhudəja kərxə qikip, taki bügüngə kədər Yəhudəning həkümranlikidin ayrilip turdi. Yəhōram ata-bowilirining Hudasi Pərwədigarni taxliojini üqün Libnahliklərmu xu qəojdə uningəja kərxə qikip uning kəolidin ayrilip qikti. **11** Uning üstigə, Yəhōram yənə Yəhudəning təolirida «yukiri jəylər»ni yasitip, Yerusəlemdə turuwatqənlərnə buzukqilikqə putlaxturdi, Yəhudələrnimu xundək əzduardi. **12** Xu wəqitlərdə İliyas pəyojəmbər təripidin yeziləjan bir məktup Yəhōraməja təgdi, uningdə mundək deyildi: «Səning bowəng Dawutning Hudasi Pərwədigar mundək dəydu: «Sən atəng Yəhəxəfatning yollirida mənəm, xuningdək Yəhuda padixəhi Asəningmu yollirini tutmə, **13** bəlki İsrəil padixəhəlirining yollirida mənəm, Yəhudələrnə wə Yerusəlemdə turuwatqənlərnə huddi Əhəb jəmətidikilə buzukqiliklər kiləjəndək buzukqilikləroja putlaxturojanlikəng üqün, xundəklə atəngning jəmətidikilərnə, yəni əzüngdin yəxi boləjan iniliringni kətl kiləjəning üqün, **14** Pərwədigar səning həlqəngni, hotun bəla-qəkiliringni wə barlik məlmülkənggə əlamət zor zərb bilən uridu. **15** U sənimu əojir

wabalar bilən urup, üqəy-baqringni eqrir kesəlgə muptila kılıduki, kesiling kündin küngə eqrirlixip, üqəyliring ekıp qıqıdu»» deyilgənidi. **16** Keyinki waqıtlarda Pərwərdigar Filistiyələning wə Efiopiylələning yenidiki Ərəblələning rohını Yəhəramoqa karxi kəzoqatti. **17** Xuning bilən ular Yəhuda zeminiəga zərb kılıp besip etti wə padixah ordisidiki barlık mal-mülükni bulang-talang kılıp, oqulliri bilən hotunlirini tutkun kılıp elip kətti; ular kənji oqli Yəhoahazdin bələk oqulliridin birinimu kəldurmidi. **18** Bu wəkədin keyin Pərwərdigar Yəhəramni urup, üqəylirini sakaymas eqrir kesəlgə gıriptar kıldı. **19** Wə xundaq boldiki, uning kesili kündin-küngə eqrirlixip, ikki yil waqit etüxkə az kəloqanda, kesəllik tıpəylidin üqəyliri texilip qüxti, u tolimu azablinip əldi; uning həlki ata-bowilirini izzətləp ularəga huxbuy yakqandək, uningəga həqkəndək huxbuy yekıp olturmidi. **20** Yəhəram təhtkə qıqkan qeəjida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kıldı wə u dunyadin kətkəndə həqkim uningəga kayəju-həsərət qəkmidi. Halayık uni «Dawut xəhəri»gə dəpnə kıldı, lekin padixahlar kəbristanliqəga dəpnə kilmidi.

22 Yerusalemda turuwtkanlar Yəhəramning kənji oqli Ahaziyanı uning ornioqa padixah kılıp tiklidi; qünki Ərəblər bilən billə bargahka besip kirgən karakqılar Ahaziyaning akilirini koymay əltürüwətkənidi. Xuning bilən Yəhuda padixahı Yəhəramning oqli Ahaziya səltənət kıldı. **2** Ahaziya təhtkə qıqkan qeəjida yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda bir yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Ataliya bolup, Omrining [nəwrə]

ķizi idi. **3** Ahaziyamu Ahab jəmətining yollirioja mangdi; qünki uning anisi uni rəzillikkə ündəytti. **4** U Ahab jəməti ķiləjnidək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni ķildi; qünki uning atisi əlgəndin keyin Ahab jəmətidikilər uni həlakətkə elip baridiojan rəzil nəsihətlərnı berətti. **5** U ularning nəsihətigə əgixip, Israil padixahı Ahabning oqlı Yəhəoram bilən birliktə Gileadtiki Ramotķa berip Suriyə padixahı Hazaəl bilən soķuxti; xu qaoķda Suriylər Yəhəoramni zəhimləndürdi. **6** Andin Yəhəoram Ramahda Suriyə padixahı bilən soķuxķan qaoķdiki jarahətlirini dawalitix üqün Yizrəəlgə kaytti. Andin Yəhəoramning oqlı Yəhuda padixahı Azariya Ahabning oqlı Yəhəoramning kesəl bolup ķalojanliķi səwəbidin uni yokliqili Yizrəəlgə bardı. **7** Həlbuki, Ahaziyaning Yəhəoramni yokliqili barojini dəl əzini həlakətkə elip baridiojan, Huda bekitkən ix idi. Qünki u barojandin keyin Yəhəoram bilən birliktə Nimxining oqlı Yəhəoroja ķarxi soķuxuxķa qıkti. Muxu Yəhə əslidə Pərwərdigar tərıpidin Ahabning jəmətini yokitix üqün məsihə kilinojanıdı. **8** Wə xundak boldiki, Yəhə Huda bekitkən həkümnı Ahab jəmətining üstigə yürgüzgən waktıda, u Yəhudadiki əməldarlarnı wə Ahaziyaning hizmitidə bolojan ķerındaxlirining oqullirini uqritip, ularnı qoymay əltürüwətti. **9** Yəhə Ahaziyanimu izdidi; kixilər uni tutuwaldi (u Samariyəgə yoxurunuwalojanıdı). Ular uni Yəhəuning aldioja apirip əltürdi. Ular uni dəpnə ķildi, qünki kixilər: «Bu degən Pərwərdigarnı qin kənglidin izdigən Yəhəoxafatning nəwrisidur» degənıdı. Ahaziyaning jəmətidə padixahliķni qolioja alojudək

birer adəm qalmidi. **10** Əmdi Aħaziyaning anisi Ataliya oqlining əlginini kərgəndə, Yəhuda jəmətidiki barlik xah nəslini ɵltürüxkə kəzoqladi. **11** Lekin padixahning kizi Yəhoxebiyat ɵltürülüx aldida turoqan padixahning oqullirining arisidin Aħaziyaning oqli Yoaxni oqrilikqə elip qikip, uni wə inik anisini yastuq-kirlik ambirioqə yoxurup koydi. Xundak kilip padixah Yəhoramning kizi, (yənı Aħaziyaning singlisi), [bax] kahin Yəhuyadaning hotuni Yəhoxebiyat Yoaxni Ataliya ɵltürüwətmisun dəp Ataliyadin yoxurup koydi. **12** Andin keyin Yoax ular bilən Pərwədigarning ɵyidə altə yil yoxurunup turdi; u qaqlada Ataliya Yəhuda zeminida səltənət kilatti.

23 Yəttinqi yili, Yəhoyada jasarətkə kelip, Yəroħamning oqli Azariya, Yəhohənananning oqli Ismail, Obədning oqli Azariya, Adayaning oqli Maaseyah wə Zikrining oqli Əlixafat katarlik birkanqə yüzbexini qakirip ular bilən əhdə tüzdi. **2** Ular Yəhuda zeminini arilap, Yəhudadiki hərəkaysi xəhərlərdin Lawiylarni wə Israildiki qong yolbaxqilarni yioqdi; ular Yerusalemoqə kelixti. **3** Pütkül jamaət Hudaning ɵyidə padixah bilən əhdiləxti. Yəhoyada ularoqə: — Padixahning oqli Pərwədigarning Dawutning əwladliri toqruluk wədə kiləqinidək qoqum səltənət kilidu. **4** Mana silər kilixinglar kerək boləqan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwiti kəlgən kahinlar bilən Lawiylarning üqtin biri hərəkaysi dərwezilarni muħapizət kilsun; **5** üqtin biri padixah ordisini, üqtin biri «Ul dərwezisi»ni muħapizət kilsun; baxqilarning həmmisi Pərwədigar ɵyining həylilirida bolsun. **6** Lekin kahinlar həm wəzipə ɵyədioqan Lawiylardin bələk həqkimni

Pərwərdigarning öyigə kirgüzmisun (kahin-lawiyalar pak-mukəddəs dəp hesablanoçaqqa kirixigə bolidu). Baxqa həlkning hərbi Pərwərdigar özigə bekitkən jaylarni kəzət kılsun. **7** Lawiylarning hərbi qolıoça qorallirini elip padixahni orap tursun; öz məyliqə mukəddəs öygə kirixkə urunoçan hərkim öltürülsun; silər padixah kirip-qikiş yürginidə uning yenidin ayrilmanglar, — dedi. **8** Lawiyalar bilən Yəhudalarning həmmisi kahin Yəhoyadaning barlik tapilıoçanlirini bəja kəltürüxti. Lawiylarning hərbi xabat küni nəwətkilik kə kirgən wə nəwətkiliktin qüxkənlərnə öz yenida kəldurup kəldi; qünki kahin Yəhoyada həqkimni nəwətkiliktin qüxüxkə kəymidi. **9** Andin Yəhoyada kahin Dawut padixahning Pərwərdigarning öyidə saklaklik nəyzə wə kəlkən-siparlırını yüzbexilaroça tarkitip bərdi. **10** U yənə kəpqilikni, hərbi qolıoça öz nəyzisini tutқан həlda, ibadəthanining ong tərpidin tartip sol tərpiqigə, qurbangah bilən ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turoşuzdi. **11** Andin ular xahzadini elip qikiş, uning bexioça tajni kiygüzüp, uningoça guwahnamilərnə berip, uni padixah kildi; Yəhoyada wə uning oşulliri [huxbuy may bilən] uni məsih kildi wə «Padixah yaxısun!» dəp tovlaxti. **12** Ataliya həklərnəning qepixip yürgənlikini wə padixahni tərpləwatқанlikini anglap, Pərwərdigarning öyigə kirip, kəpqilikning arisioça kəldi. **13** U qarisa, mana padixah öyning dərwasısında, tüwrükning yenida turatti; padixahning yenida əmədarlar bilən kanayqılar tiziloçanidi, barlik yurtning həlki xadlinip kanay qelixatti, nəoçmiqilər hərhil sazlarni qelip, jamaətni baxlap mədhıyə oçutuwatatti. Buni kərgən

Ataliya kiyimlarini yirtip: — Asiylik, asiylik! — d p warkirdi. **14**  mma Y hoyada kahin  oxuno a m s’ul bololan y zbexilarni qakirtip ularo a: — Uni s pliringlar otturisdin sirt a qikiriwetinglar; kimdəkim uning a  g xs  kiliqlansun, d p buyrudi. Q nki kahin: — Uni P rw rdigarning  yi iqid   lt rm nglar, d p eytkanidi. **15** Xuning bilən ular uning a yol boxitip b rdi; u ordining «At d rwazisi» bilən padixahning ordiso a kirg nd  [l xk rl r] uni xu y rd   lt rdi. **16** Yəhoyada, pütkül jamaət w  padixah birlikt : «P rw rdigarning h lk  bolayli» deg n bir  hdini tüzüxti. **17** Andin barlik h lk  Baalning buthanisoğa berip uni buzup taxlidi; uning k rbangahliri bilən məbudlirini qekip par par  k lip, Baalning kahini Mattanni k rbangahlarining aldida  lt rdi. **18** Andin keyin Yəhoyada kahin P rw rdigarning  yidiki barlik m s’uliy tl rni Lawiy kəbilisining kahinlirining k lio a tapxurdi. Kahinlarni bolsa,  slid  P rw rdigarning  y ixlirioşa n w t bilən qaraxk , P rw rdigar a atap keyd rm  k rbanlik sunuxkə Dawut təyinligənidi. Ular k rbanliklarni Dawutning kərsətmiliri boyiqə, huxal-huramlik iqid  n o m -nawa o u an  alda Muso a tapxurulo an T wrat-qanunida pütülginidək sunuxkə m s’ul idi. **19** [Yəhoyada] y n  P rw rdigar  yining h rkaysi d rwazilirio a d rwaziw nl rni t yinlidiki, h rkandak ixlardin napak k lino an adəmlər kirg z lm ytti. **20** U y n  y zbexiliri, aks ng kl r, h lk  iqidiki yolbaxqilar w  yurtning h mm  h lk ni baxlap kelip, padixahni P rw rdigar  yidin elip q x p, «Yukiriki d rwaza» ar ilik

ordioqə əkirip, padixahlik təhtigə olturoquzdi. **21** Yurtning barlik həlki xadlinatti; ular Ataliyani qiliqlap öltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup qaldi.

24 Yoax təhtkə qikqan qeoqida yəttə yaxta idi, u Yerusalemda kirik yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Zibiyah bolup, Bəər-Xebalik idi. **2** Yəhoyada kahin həyat künliridə Yoax Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni qilatti. **3** Yəhoyada uningə ikki hotun elip bərdi, u birqanqə oqul-qiz pərzənt kərdi. **4** Xuningdin keyin Yoax Pərwərdigarning əyini qayta yasitix niyitigə kəldi, **5** u kahinlarni wə Lawiylarni yioqip ularəqə: — Hudayinglarning əyini onglitip turux üqün Yəhuda xəhərlirigə berip, barlik Israillardin yillik ianə toplanglar; bu ixni tezdin bejiringlar! — dedi. Lekin Lawiylar bu ixni bejirixkə anqə aldirap kətmidi. **6** Buni uqқан padixah bax kahin Yəhoyadani qakirtip uningəqə: — Əzliri nemixka Lawiylarəqə Pərwərdigarning quli Musa Israil jamaitigə Hudaning guwahlikə saklaklik qedir üqün bəlgiligən bajni Yəhuda wə Yerusalemdin elip kelixkə buyrumidila? — dedi **7** (qünki əslidə rəzil hotun Ataliya wə uning oqulliri Hudaning əyigə bəsüp kirip, Pərwərdigarning əyidiki barlik mukəddəs buyumlarni elip Baal butlirioqə atap təkdim kiliwətkənidi). **8** Xuning bilən padixah buyruk qüxürüp, bir sanduk yasitip Pərwərdigar əyining dərwasisining sirtioqə koyoquzdi; **9** andin: «Hudaning quli Musa qəldə Israillarning üstigə bekitkən bajni yioqip əkilip Pərwərdigarəqə tapxurunglar» degən bir uqturux Yəhuda bilən Yerusalem təwəsidə qikirildi. **10** Barlik əməldarlar wə barlik həlk huxal həlda bajni

əkilip sanduq tolojuqə uningə taxlidi. **11** Lawiyalar pul sanduqini padixah bu ixka məs'ul kıloan kixining aldioğa əkəlgəndə, ular baj pulining kəp qüxkənlikini kərsə, andin padixahning katipi bilən Bax kahinning adimi kelip pul sanduqini əngtürüp qurukdioğandin keyin, yənə əsli orniğa apirip qoyatti. Hərküni xundak bolup turdi; nahayiti kəp pul yioildi. **12** Padixah bilən Yəhoyada pulni Pərwərdigar öyidiki ix bejirgüqilərgə tapxurdi; ular [buning bilən] Pərwərdigarning öyini ongxax wə əsligə kəltürüx üqün taxqilar bilən yaqaqilarni, təmürqilər bilən miskərlərnə yallidi. **13** Ixləmqilər tohtimay ixlidi, ongxax ixı ularning qolida onguxluk elip berildi; xundak kılıp ular Pərwərdigarning öyini əslidiki əlqəm-lahiyəsi boyiqə yasidi, xundakla uni tolimu puhta kılıp yasap qikti. **14** Ular ixni püttürgəndin keyin exip qaloan pulni padixah bilən Yəhoyadaning aldioğa əkilip tapxurdi. Ular buning bilən Pərwərdigarning öyi üqün hərhil əswab-buyumlarni, jümlidin ibadət hizmitidiki hərhil buyumlar, kəydürmə qurbanlikləroğa munasiwətlik qaqa-kuqa, qazan-təhsilər wə hərhil altun-kümüx baxqa buyumlarni yasatti. Yəhoyadaning barlik künliridə, ular Pərwərdigarning öyidə kəydürmə qurbanlikni daim sunup turdi. **15** Yəhoyada qerip, yaxaydioğan yexi toxup əldi; u əlgən qaşda bir yüz ottuz yaxta idi. **16** Ular uni «Dawut xəhəri»də padixahlar qatarida dəpnə kildi, qünki u Israiloğa həm Hudaşoğa wə uning öyigə nisbətən nahayiti qong təhpə kərsətkənidi. **17** Yəhoyada əlgəndin keyin Yəhudadiki yobaxqilar padixahning aldioğa kelip uningə bax urdi; padixah ular kərsətkən

məslihətəni məqul kərđi. **18** Ular ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning öyidin waz keqip, Axərah wə butlarning kulluqioja kirixti. Ularning bu gunahı səwəblik Hudaning oşəziyi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərnin bexioja kəldi. **19** Xundak bolsimu, Pərwərdigar ularni Əzigə yandurux üqün yənila ularning arisioja pəyoşəmbərlərnə əwətti; bu pəyoşəmbərlər gərqə ularni agahlandırojan bolsimu, ləkin ular yənila kulak salmidi. **20** U qəşda Hudaning Rohi bax kahin Yəhoyadaning oşli Zəkəriyoşə qüxti, u həlkning aldidə ərə turup ularoşə: — Huda mundak dəydu: «Silər nemixka Pərwərdigarning əmirliğə hilaplik kılısilər? Silər həq rawajlik kərməysilər, qünki silər Pərwərdigardin waz kəqtinglar wə Umu silərdin waz kəqti», — dedi. **21** Halayik [Zəkəriyani] ətürüxkə kəstlidi; ahir ular uni padixahning əmri boyiqə Pərwərdigar öyining həylisida qalma-kesək kılıp ətürüwətti. **22** Padixah Yoax Zəkəriyaning atisi Yəhoyadaning əzigə kərsətkən xəpkitini yad ətmək tügül, əksişə uning oşlini ətürüwətti. Zəkəriya jan üzüx aldidə: — Pərwərdigar bu ixni nəzirigə elip, uning həsabini alsun! — dedi. **23** Xu yilning ahirida Suriyənin qoxuni Yoaxka həjum kılıp kəldi; ular Yəhudoşə wə Yerusalemoşə tajawuz kılıp kirip, həlk iqidiki yolbaxqılarni ətürüp, ulardin aloşan pütün urux oşniymətlirini Dəməxk padixahning aldioşə elip bardı. **24** Dərwəkə Suriyə qoxunidin pəkət az bir kışim əskərlər kəlgən bolsimu, ləkin Yəhudalar ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigardin waz kəqkənlikə üqün Pərwərdigar qong bir qoxunni ularning qolioşə tapxurdi; ular Yoaxka jaza ijra kildi. **25** Suriylər Yoaxni taxlap kətkən qəşda

(qünki u kattik aqrip qalqanidi) uning öz hizmätkarliri bax kahin Yəhöyadaning oqlining qeni üqün intiqam elix keräk döp uni kəstlidi; ular uni kariwitidila öltürüwätti. U xu yol bilən öldi; kixilər uni Dawut xəhiridə döpne qilqini bilən, biraq padixahlarning kəbristanliqioqa döpne qilmidi. **26** Uni kəstligənlər munular: — Ammoniy ayal Ximiyatning oqli Zabad bilən Moabiy ayal Simritning oqli Yəhözabad idi. **27** Yoaxning oqulliri, uningqqa qaritilqan kattik wə nuroqun agah bexarətlər, xundakla uning Hudaning öyini yengibaxtin selixqa dair ixliri «padixahlarning təzkiriliri» degən kitabning izahliroqqa pütülgəndur. Yoaxning oqli Amaziya uning orniqqa padixah boldi.

25 Amaziya təhtkə qikqan qeoqida yigirmə bəx yaxta idi, u Yerusalemda yigirmə tokquz yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Yəhöaddan bolup, Yerusalemlik idi. **2** Amaziya Pərwərdigarning nəziridə toqra bolqan ixlarni qildi, lekin pütün kəngli bilən qilmidi. **3** Wə xundak boldiki, u padixahliqini mustəhkəmliwalqandin keyin padixah atisini öltürgən hizmätkarlirini tutup öltürdi. **4** Lekin Musaqqa qüxürülgən qanun kitabida Pərwərdigarning: «Nə atilarni oqulliri üqün ölümgə məhqum qilixqa bolmaydu nə oqullirini atiliri üqün ölümgə məhqum qilixqa bolmaydu, bəlki hərberi öz gunahi üqün ölümgə məhqum qilinsun» döp pütülgən əmri boyiqə, u öltürgiqilərninq balilirini ölümgə məhqum qilmidi. **5** Amaziya Yəhudalarni yioqip, jəmətlirigə qarap pütün Yəhudalarni wə Binyaminlarni mingbexi wə yüzbexilar astioqqa bekitti; u ulardin yigirmə yaxtin

axqanlarning sanini eliwidi, jənggə qıqalaydıoqan, qolıoqə nəyzə wə qalkən alalaydıoqan hil ləxkərdin üq yüz ming adəm qıkti. **6** U yənə bir yüz talant kümüx sərp kılıp Israildin yüz ming batur jəngqi yalliwalı. **7** Lekin Hudaning bir adimi uning alıoqə kelip: — I padixahım, Israil qoxunini əzliri bilən billə baroquzmioqayla; qünki Pərwərdigar Israillar yaki Əfraimiylarning heqkaysisi bilən billə əməs. **8** Hətta sili qoqum xundak qilimən, baturanə kürəx qilimən desilimu, Huda əzlrini düxmən alıdida yıqıtıdu, qünki Huda insanoqə yardəm berixkimu qadırdur, insanni yıqıtıxkimu qadırdur, dedi. **9** Amaziya Hudaning adimigə: — Əmisə mən Israilning yallanma qoxunioqə bərgən yüz talant kümüxni qandak qilsam bolıdu? — dəp sorıwıdı, Hudaning adimi uningə: — Pərwərdigar əzlırigə buningdinmu ziyadə kəp berixkə qadırdur, dəp jawab bərdi. **10** Xuning bilən Amaziya Əfraimdin əzigə kəltürülgən yallanma qoxunni ayrip qıqıp, əylirigə qayturuwətti; xu səwəbtin ular Yəhudalaroqə bək oqəzəplinip, qattıq kəhr iqidə əylirigə qaytıp ketıxti. **11** Amaziya jasaritini uroqutup, əzining həlkini baxlap «Xor wadisi»oqə berip Seirlardin on ming adəmni yoqattı. **12** Yəhudalar yənə on ming adəmni tirik tutuwelip, tik yarning lewioqə apirip, yardin ittiriwıdı, ularning həmmisi parə-parə qilinip taxlandı. **13** Həlbuki, Amaziya əzi bilən billə jəng qilixqə ruhsət qilmay qayturuwətkən yallanma əskərlər Samariyədin Bəyt-Horunoqıqə bolıoqan Yəhudaning hərqaysi xəhərlirigə hujum kılıp kirip üq ming adəmni kirip taxlıdı həm nuroqun mal-mülükni bulap kətti. **14** Lekin xundak boldiki,

Amaziya Edomiylarni mæslup kīlip qaytip kəlgən qaşda u Seirlarning butlirini elip kelip, ularni ezi üqün mæbud kīlip, ularşa bax urdi wə ularşa huxbuy yakti. **15** Xu səwəbtin Pərwərdigarning şəzi Amaziyaş kəzşaldi, U uning aldişa bir pəyşəmbərni əwətti. Pəyşəmbər uningşa: — Əz həkini sening kəlungdin kutkuzalmişan bu həkning iləhşirini zadi nemə dəp izdəysən? — dedi. **16** Wə xundak boldiki, u padixahşa tehi səz kīliwatşanda, padixahş uningşa: — Biz seni padixahşning məslihətşisi kīlip tikligənmu? Koy, bu gepingni! Əlgüng kəldimu nemə? — dedi. Xuning bilən pəyşəmbər gəptin tohtidi-də, yənə: — Bu ixni kīleşining həm nəsihətimgə kulak salmişşining üqün Pərwərdigar seni yokitixni karar kildi, dəp bilimən, — dedi. **17** Xuningdin keyin Amaziya məslihətlixip, Israilning padixahş Yəşuning nəwrishi, Yəşoahşazning oşli Yoaxning aldişa əlqilərnini mangdurup: «Keni, [şəng məydanida] yüz turanə kərixəyli» dedi. **18** Israilning padixahş Yoax Yəşudaning padixahş Amaziyaş əlqi əwətip mundak səzlərnini yətküzdi: «Liwandiki tikən Liwandiki kedir dərihigə səz əwətip: «Əz kizingni oşlumşa hotunlukşa bərgin!» — dedi. Lekin Liwandiki bir yawayi haywan ətup ketiwetip, tikənni dəssiwətti. **19** Sən dərwəkə Edomning üstidin şəlibə kilding; kənglündə əz-əzüngdin məşrurlinip yayrap kəttin. Əmdi əyüngdə kəleşining yahxi; nemixşa bexingşa külşət kəltürüp, əzüngni wə əzüng bilən Yəşudani balaşa yikitisən?». **20** Əmma Amaziya kulak salmidi. Bu ix Hudadin kəldi; qünki ular Edomning iləhşirini izdigənidi, Huda ularni [Yoaxning] kəleşa qüxsun dəp

ənə xundak orunlaxturojanidi. **21** Xuning bilən Israil padixahı Yoax jənggə atlinip qıkti; ikki tərəp, yəni u Yəhuda padixahı Amaziya bilən Bəyt-Xəməxtə, jəng məydanida yüz turanə uqraxti. **22** Yəhüdaning adəmliri Israilning adəmliri tərıpidin tirıpirən kılınip, hər biri öz öyigə keqip kətti. **23** Israil padixahı Yoax Bəyt-Xəməxtə Yəhoahazning nəwrısı, Yoaxning oqlı Yəhuda padixahı Amaziyanı əsir kılıp Yerusalemoğa elip bardı; wə u Yerusalemnıng sepilining Əfrayim dər wazisidin tartıp burjək dər wazisioıiqə bolıqan tət yüz gəzlik bir bəlikini ərüwətti. **24** U Hudaning öyidə, Obəd-Edom məs'ul bolup saklawatqan wə padixahning ordısidiki həzinidin tepiloqan barlık altun-kümüx, qaqa-kuqılarnı buliwaldi wə kepillik süpitidə birnəqqə tutkunni elip Samariyəgə yenip kətti. **25** Israil padixahı Yəhoahazning oqlı Yoax əlgəndin keyin, Yoaxning oqlı, Yəhüdaning padixahı Amaziya on bəx yil əmür kərđi. **26** Amaziyaning qaloqan əməlliri bolsa, mana ularning həmmisi baxtin ahırioıiqə «Yəhuda wə Israil padixahlırınıning tarihnamısı»da pütülgən əməsmidi? **27** Amaziya Pərwərdigardın waz kəqkəndin baxlapla Yerusalemda bəzilər uni kəstləxkə kirixkənidi; xuning bilən u Lakıx xəhırigə keqip kətti; ləkin kəstligüqilər kəynidin Lakıxka adəm əwətip, u yərdə uni öltürđi. **28** Andin ular uni atlaroğa artıp Yerusalemoğa elip bardı. U Yerusalemda ata-bowilirinining arisida «Yəhüdaning xəhıri»də dəpnə kılindi.

26 Yəhüdaning barlık həlki uning on altə yaxka kirkən oqlı Uzziyanı tikləp, uni atisi Amaziyaning ornida padixah kıldı **2** (padixah atisi ata-bowilirinining arisida

uhliqandin keyin, Elat xəhirini qaytidin yasap, Yəhudaşa yənə təwə kiloquci dəl Uzziya idi). **3** Uzziya təhtkə qikқан qeşida on altə yax idi; u Yerusalemda jəmiy əllik ikki yil padixahlik kildi. Uning anisining ismi Yəkoliya bolup, Yerusalemlik idi. **4** U atisi Amaziyaning barlik kiloqlanliridək Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni kildi. **5** Huda bərgən alamət kərünüxlər bilən yorutulqan Zəkəriya Uzziyaşa təlim bərgəqkə, u həyat waqtida Uzziya Hudani izdidi; wə u Pərwərdigarni izdigən künlərdə Huda uning ixlirini rawan kildi. **6** U qikqip Filistiyərgə hujum kildi wə Gatning sepilini, Jabnəhning sepilini wə Axdodning sepilini qakturuwətti. Yənə Axdod ətrapida, xundakla Filistiyələr arisida birnəqqə xəhər bərpa kildi. **7** Huda uning Filistiyələr wə Gur-baalda turuwatқан Ərəblər bilən Maonlarşa qarxi uruxioşa yardəm bərđi. **8** Ammoniyələr Uzziyaşa olpan təlidi; Uzziya tolimu kudrətlik bolup, nam-xəhriti taki Misirning qegrishioşiqə tarkaldi. **9** Uzziya Yerusalemdiki «Burjək dərwasisi»da, «Jilqə dərwasisi»da wə sepilning kayrilidioşan yeridə munarlar saldi wə ularni ajayip mustəhkəm kildi. **10** U yənə qəllərdə birmunqə kəzət munarlirini salquzdi wə kəp kuduklarni kolatti; qünki uning Xəfəlah tüzlenglikidə wə egizliktə nuroşun qarwisi bar idi; u yənə terikqilikka amraq bolqaqka, taqlarda wə etiz-baqlarda [nuroşun] başwənlərnəni wə üzümqilərnəni yallap ixlətti. **11** Uzziyaning yənə uruxka mahir qoxuni bar idi. Qoxun katip Jəiyəl wə əməldar Maaseyah eniklioşan sanqə asasen kəsim-kəsimlər boyiqə bəlünüp, padixahning sərdarliridin biri bolqan Hananiyaning yetəkqiliki astida səp bolup jənggə qikatti.

12 Bu batur jəngqilər iqidiki hərəkaysi jəmət baxliri jəmiy ikki ming altə yüz kixi idi. **13** Ularning yetəkqiliki astidiki qoxun jəmiy üç yüz yətmix yəttə ming bəx yüz bolup, həmmisi ixta qabil, jəngdə mahir idi, ular padixahqa yərdəmlixip düxməngə hujum qilalaytti. **14** Uzziya pütkül qoxunidiki ləxkərlirini qalkən, nəyzə, dobuloqa, sawut, okya wə saloqilar bilənmu qorallanduroqanidi. **15** U yənə Yerusalemda ustilar ijad qiloqan oq bexi wə yooqan taxlarni atquqi üskünilərnə yəsitiq, ularni sepil munarlırioqa wə burjəklirigə orunlaxturoqanidi. Uning nam-xəhriti yirəq-yirəqlərioqa kətkənidi, qünki u alamət yərdəmlərgə erixkəqkə, karamət qudrət tapqanidi. **16** Lekin u küqəygəndin keyin, məqrurlinip kətti wə bu ix uni həlakətkə elip bardı. U Hudasi Pərwərdigarəqa itaətsizlik qilip, huxbuygah üstidə huxbuy yəkimən dəp Pərwərdigarning öyigə kirdi. **17** Kahin Azariya bilən Pərwərdigarning baxqa kahinliridin səksən əzimət uning arqidin kirdi; **18** Ular padixah Uzziyani tosüp: — I Uzziya, Pərwərdigarəqa huxbuy yekix sangə təwə ix əməs, bəlki huxbuy yekixqə mukəddəs hizmətkə ataloqan kahinlar boləqan, Hərurning əwladlırioqa mənsuptur; mukəddəshanidin qikkən, qünki itaətsizlik qilip qoydung; sən Huda Pərwərdigardin izzət tapalmaydıoqan bolup qalisən, dedi. **19** Uzziya qattıq oqəzəpləndi; u huxbuy yəkkili turoqan hələttə, qolida bir huxbuydanni tutup turatti; u Pərwərdigarning öyidiki huxbuygahning yenida turup kahinlarəqa oqəzəpliniwatqan qaoqda, kahinlarning aldidila uning pixanısioqa mahaw ərləp qikti. **20** Bax kahin Azariya bilən baxqa kahinlar qarisa, mana, birdinla

uning pixanisiya mahaw eryləp qikqanidi; ular dərhal uni qikiriwetixkə ittərđi; u özimu qikip ketixkə aldiridi, qünki Pərwərdigar uni uroqanidi. **21** Padixah Uzziyani taki elgüqə mahaw kesili qirmiwalđi; u mahaw kesili boləqəqqa, ayrim bir əyđə turđi; xuning bilən u Pərwərdigarning əyigə kirixtin məhrum qilindi. Uning oqlı Yotam ordining ixlirini baxkurup, yurt soridi. **22** Uzziyaning baxqa əməlliri bolsa baxtin ahiriqlə Amozning oqlı Yəxaya pəyqəmbər tərpidin yezip qalduruloqandur. **23** Uzziya əzining ata-bowiliri arisida uhlidi; bəzilər: — «U mahaw boləqan adəm» degəqkə, u ata-bowiliri qatarida yatquzuloqan bolsimu, padixahlar kəbristanliqlə təwə [qətrək] bir yərlikkə dəpnə qilindi. Andin oqlı Yotam uning ornioqə padixah boldi.

27 Yotam təhtkə qikqan qeoqida yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət qildi; uning anisining ismi Yəruxa bolup, Zadokning kizi idi. **2** U atisi Uzziyaning barliq qiloqanliridək Pərwərdigarning nəziridə durus boləqanni qildi (lekin u Pərwərdigarning muqəddəshanisiya kirmidi). Lekin həlk yənəla buzuk ixlarni qiliwərđi. **3** Pərwərdigar əyining yukiriki dərwasisini yasatquqi Yotam idi; u yənə Ofəldiki sepildimu nuroqun quruluqlarni qildi. **4** U Yəhudaning taqlıq rayonida xəhərlərnə bina qildi, ormanliqlarđimu qəl'ə-qoroqanlar wə kəzət munarlirini yasatti. **5** U Ammoniylarning padixahi bilən urux qilip ularni yəngđi; xu yili Ammoniylar uningəy qə talant kümüx, ming tonna buqđay, ming tonna arpa olpan bərđi; Ammoniylar ikkinqi wə üqinqi yilimu uningəy ohxax olpan elip

kaldi. **6** Yotam Hudasi Pərwərdigar aldida yollirini toqra qilqini üqün kudrət tapti. **7** Yotamning qaloqan ixliri, jümlidin qilqan jəngliri wə tutqan yollirining həmmisi mana «Yəhuda wə Israil padixəlririning tarihnəmisida» pütülgəndur. **8** U təhtkə qikqan qeşida yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət qildi. **9** Yotam atabowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»gə dəpnə qilindi; oşli Aqaz uning ornioqa padixə boldi.

28 Aqaz təhtkə qikqan qeşida yigirmə yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət qildi. U atisi Dawutqa ohxax Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilmay, **2** Bəlki Israilning padixəlririning yolioqa kirip mangdi; u hətta Baallarqata atəp məbudlarni quyduydi; **3** Pərwərdigar Israilar zeminidin həydəp qikarqan əllərnin yirginqlik gunəhririni dorəp, Hinnom jiloşisida küjə köydürdi, əzining pərzəntlirini ottin ötküzüp köydürdi; **4** Yənə «yukiri jaylar»da, dənglərdə wə hərqaysi kəkərgən dərəh astida köydürmə kurbanlik qildi wə küjə köydürdi. **5** Xunga, uning Hudasi Pərwərdigar uni Suriyə padixəlinin qolioqa tapxurdi; Suriylər uni tarmar kəltürüp, Yəhudadin nuroşun həlkni tutqun qilip Dəməxkqə elip kətti. Huda yənə uni Israil padixəlinin qolioqa tapxurdi, Israil padixəli [Yəhudadada] qong kiroşinqilik elip bardı. **6** Rəmalıyanın oşli Pikaş Yəhudadada bir kün iqidə bir yüz yigirmə ming adəmnı əltürdi, ularınin həmmisi əzimətlər idi; bunin səwəbi, ular atabowilirinin Hudasi Pərwərdigardin waz kəqkənidi. **7** Zikri isimlik bir Əfraimiy əzimət bar idi; u padixəlinin oşli Maasiyahani, ordinin bax oşjidari

Azrikam wə padixahning bax wəziri Əlkanahni kətl kildi. **8** Israillar öz kərindaxliridin ikki yüz ming ayal, oşul-kiz balilarni tutkun kılıp elip kətti; ular yənə Yəhudadin nuroşun urux şəniymətlirini bulang-talang kılıp Samariyəgə əkətti. **9** Lekin u yərdə Pərwərdigarning Odəd isimlik bir pəyoşəmbiri bar idi; u Samariyəgə kaytip kəlgən koxunning aldişə qikiş ularşə: — Karanglar, ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigar Yəhudalarni aqqikiş silərnin kolunglarşə tapxurdi wə silər pələkkə yətkən kəşri-şəzəp bilən ularni ətürdünglar. **10** Əmdi silər yənə Yəhudalar bilən Yerusalemliklarni məjburiy əzünglarşə kul-didək kilməkqi boluwatisilər. Lekin silər əzünglarmu Hudayinglar Pərwərdigar aldidə gunah-itaətsizliklər ətüzdünglarşə? **11** Əmdi gepimgə kulak selinglar! Kərindaxliringlardin tutkun kılıp kəlgənlərnə kayturuwetinglar, qünki Pərwərdigarning kattik şəzişə bexinglarşə qüşəy dəp kaldi, dedi. **12** Xuning bilən Əfraimlarning birkanqə yobaxqiliri, yəni Yoşananning oşli Azariya, Məşillimotning oşli Bərəkiya, Xallumning oşli Həzəkiya wə Hədlayning oşli Amasa kozoşilip qikiş jəngdin kaytip kəlgən koxunni tosuwelip **13** ularşə: — Bu tutkunlarni bu yərgə elip kirsənglar bolmaydu; bizning Pərwərdigarning aldidə gunahimiz turup, yənə tehimu kəp gunahlar wə itaətsizliklərnə aynitmaq qimusilər? Qünki bizning itaətsizlikimiz həlimu intayin eşirdur, Israilning bexişə otluk kəşri-şəzəp qüşəy dəp kaldi, dedi. **14** Xuning bilən ləxkərlər tutkunlar bilən urux şəniymətlirini yobaxqilar wə pütkül jamaət aldidə kəldurup koydi. **15** Yukiridə ismi tilşə

elinoqan kixilər qozqilip, tutkunlarni baxlap qikti, urux oqoniyatliqi iqidin kiyim-keqak wə ayaqlarni ularning arisidiki barliq yalingaq, yalang ayaq turoqanlaroqa kiyguzup, həmmisini yemək-iqmək bilən oqizalandurdi, üstibaxlirini maylidi, barliq ajzlarni exaklergə mindürüp, həmmisini «Horma dərəhliri xəhiri» dəp atilidoqan Yerihoqa, öz kerindaxlirining kexioqa apirip koydi, andin Samariyəgə kaytti. **16** Bu qaqda Ahaz padixah Asuriyəning padixahlirioqa yardəm tiləp adəm əwətti, **17** qünki Edomiylar yənə Yəhudaqa hujum kilip nuroqun adəmni tutkun kilip kətkənidi. **18** Filistiyərmu Xəfəlah tüzənglikidiki wə Yəhudaning jənubidiki xəhərlərgə tajawuz kilip kirip, Bəyt-Xəməx, Ayjalon, Gədərot, Sokoh wə Sokohqa təwə yeza-kixlaklarni, Timnah wə Timnahqa təwə yeza-kixlaklarni, Gimzo wə Gimzoqa təwə yeza-kixlaklarni ixoqal kilip, xu yərlərgə jaylaxkanidi. **19** Pərwərdigar Yəhudaning padixahi Ahaz tüpəylidin Yəhudani horlukqa kaldurdi; qünki Ahaz Yəhudani itaətsilikə ezikturdi wə əzi Pərwərdigarqa eoqir asiylik kildi. **20** Asuriyəning padixahi Tiglat-Pilnəsər dərəkə uning yenioqa kəldi, lekin yardəm berixning ornioqa, uningqa kəp awariqiliklərnə kəltürdi. **21** Qünki Ahaz Pərwərdigarning əyidin, padixahning ordisidin, xundakla əmədarlarning əyliridin kəp mal-dunyani qikirip, Asuriyə padixahioqa bərgən bolsimu, lekin uningqa həq paydisi bolmidi. **22** Muxundak intayin müxkül pəyttə bu padixah Ahaz Pərwərdigar aldida tehimu eoqir kəbihlikə qəküp kətti. **23** U əzini məoqlup kiləqan Dəməxkning ilahlirioqa qurbanlik sundi,

qünki u: «Suriyəning padixahlirining ilahliri ularoşa yardım kildi, xunga mənmu ularoşa kurbanlıq sunup, ularni mangimu yardım beridioğan kilmən» dedi. Lekin əksiqə bu butlar uning özini, xundakla barlıq Israillarni həlakətkə elip bardi. **24** Aħaz Pərwərdigarning öyidiki əswab-buyumlarni yiojip elip qikip, ularni kesip-ezip parə-parə kiliwətti; wə Pərwərdigarning öyining dərwazilirini peqətliwətti. Həm əzi üqün Yerusalemining hərbi dokmoxida kurbangahlarni saloşuzdi. **25** U yənə Yəhudaning hərəkəysi xəhərliridə baxka ilahləroşa huxbuy yekix üqün «yukiri jaylar»ni saloşuzdi, xundak kiliwətti, xundak kiliwətti ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning oşəzi kəzoşaldi. **26** Mana, uning kəloğan ixliri, jümlidin barlıq tutқан yolliri baxtin-ahirişiqə «Yəhuda wə Israil padixahlirining tarihnəmisidə pütülgəndur. **27** Aħaz ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni Yerusalemdə xəhərigə dəpnə kildi, lekin uni Israil padixahlirining kəbristanlıqioşa dəpnə kilmidi. Oşli Həzəkəiya uning ornişiqə padixah boldi.

29 Həzəkəiya təhtkə qikkən qeşiqəda yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemdə yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Abiya bolup, Zəkəriyaning kizi idi. **2** [Həzəkəiya] atisi Dawut barlıq kəloğanlıridək, Pərwərdigarning nəziridə durus bolşanni kildi. **3** U təhtkə qikkən birinqi yilining birinqi eyida Pərwərdigar öyining dərwazilirini aqturup, yengibaxtin yasatti. **4** U kahinlar bilən Lawiylarni [Hudaning öyigə] qakirip kelip, [aldinkı] həyilşinining məydanining xərk təripigə yiojip, **5** ularoşa: — I Lawiylar, gəpimə kulak selinglar; özünglarni Hudəoşa atap pakizlanglar wə ata-bowanglarning

Hudasi Pərwərdigarning öyini uningəşa mukəddəs kılıp pakizlanglar, mukəddəshanidin barlıq paskina nərsilərnı qıqırıp taxlanglar. **6** Qünki bizning ata-bowilirimiz asiylik kılıp, Hudayimiz Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləanni kılıp, Uningdin waz kəqti, Pərwərdigarning turaləşusidin yüzini ərüp, Uningəşa arkinı kıldı. **7** Ular aywanning ixiklirini etiwətkən, qıraşlarnı eqüriwətkən, huxbuy yakmioşanidi wə mukəddəshanida Israilning Hudasioşa heq keydürmə kurbanlıqlarnı sunmaydıoşan bolup kətkənidi; **8** Xu səwəbtin Pərwərdigarning oşəzipi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərnıng üstigə qüxüp, huddi öz kəzünglar bilən kərüp turoşininglardək, ularnı dəhxətkə selip, wəhimə boluxka həm zanglik kılıp ux-ux kılınıdıoşan obyektə aylandurup koydi. **9** Xu səwəbtin ata-bowilirimiz kiliq astida kaldi; oşul-kizlirimiz wə hotunlirimizmu tutkun kılindi. **10** Əmdi mən Israilning Hudasi boləşan Pərwərdigarning oşəzipining bizdin yanduruluxi üqün, Uning bilən əhdilixix niyitigə kəldim. **11** I balilirim, oşapil bolmanglar; qünki Pərwərdigar silərnı Öz aldida turup hizmitidə boluxka, Uning hizmətkari bolup huxbuy yekixka tallioşan, dedi. **12** Xuning bilən Lawiyıldin təwəndikilər ornidin turup otturioşa qikti: — Koşatlardı biləşan Amasayning oşli Maşat wə Azariyaning oşli Yoel, Mərarilardı Abdining oşli Kix, Yəhəllələlning oşli Azariya, Gərxonlardin Zimmahning oşli Yoah, Yoahning oşli Edən, **13** Əlizafanning əwladlıridin Ximri bilən Jəiyəl, Asafning əwladlıridin Zəkəriya bilən Mattaniya; **14** Həmannıng əwladlıridin Yəhəiyəl bilən Ximəy, Yədutunıng əwladlıridin Xemaya bilən Uzziyəllər.

15 Ular qerindaxlirini yiqip, ezlirini [Hudaq] atap paklidi, padixahning tapxuruki, Pərwərdigarning əmri boyiqə Pərwərdigarning əyini pakizlaxka kirdi. 16 Kahinlar Pərwərdigarning əyining iqkirisigə pakizlaxka kirdi; ular Pərwərdigarning mukəddəs jayidin tapqan barlik napak-nijis nərsiləni Pərwərdigar əyining həylisioqə toxup qikti; andin ularni Lawiyalar elip qikip, [xəhər sirtidiki] Kidron jiləsisioqə apirip təkti. 17 Ular birinqi ayniq birinqi künidin baxlap, əyni kaytidin Hudaq atap pakizlaxka kirixip, səkkizinqi kün Pərwərdigar əyining aywinioqə qikti; ular [yənə] səkkiz kün waqit sərp kilip Pərwərdigar əyini pakizlap, birinqi ayniq on altinqi künigə kəlgəndə ixni tügətti. 18 Andin ular Həzəkiya padixahning aldioqə kirip: — Biz Pərwərdigarning pütkül əyini, jümlidin köydürmə qurbanlik qurbangahini wə uningdiki barlik qaqa-kuqa, əswablarni, «təqdim nan» tizilidioqan xirəni wə xirə üstidiki barlik qaqa-kuqa, əswablarni pakizliwəttuk; 19 Ahaz padixah təhttiki qeşida asiqlik kilip taxliwətkən barlik qaqa-kuqa, əswablarni təyyarlap təh kilip, pakizlap koyduk; mana, ular hazır Pərwərdigarning qurbangahiqə aldioqə koyuldi, dedi. 20 Həzəkiya padixah ətigəndə tang səhər ornidin turup xəhərdiki əməldarlarni yiqip Pərwərdigarning əyigə qikti. 21 Ular padixahlik üqün, mukəddəshana wə pütün Yəhudalar üqün gunah qurbanliqi kilixka yəttə buqa, yəttə qoqkar, yəttə koza wə yəttə tekə elip kəldi; [padixah] Hərun əwladliri boləqan kahinlarəqə bularni Pərwərdigarning qurbangahioqə sunuxni buyrudi. 22 Ular buqilarni boşuzlidi, kahinlar kəninini elip, qurbangahqa

səpti; andin ular qoʻqarlarnimu boʻquzlap, qenini qurbangahqa səpti; qozilarnimu boʻquzlap, ularning qeninimu qurbangahqa səpti. **23** Ahirida gunah qurbanliki qilinidigan tekilarni padixah wə jamaət aldiga yetiləp keliwidi, [padixah wə jamaət] kollirini tekilər üstigə qoyuxti. **24** Kaqinlar tekilarni boʻquzlap, qenini barliq Israillarning gunahi uqun kəqürüm-kafarət süpitidə qurbangahqa səpti; qünki padixah: «Kəydürmə qurbanlik wə gunah qurbanliki barliq Israillar uqun sunulsun» degənidi. **25** Padixah yənə Lawiylarni Pərwərdigar öyidə Dawutning, [Dawut] padixahning aldin kərgüqisi gadning wə Natan pəyoqəmbərnin buyruqinidək jangjang, təmbur wə qiltar qatarlik sazlarni tutup, səp bolup turuxqa təyinlidi (qünki əslidə bu əmr Pərwərdigardin, öz pəyoqəmbərlirining wastisi bilən tapilənənidi). **26** Xuning bilən Lawiylar Dawutning sazlirini, kaqinlar kanaylarni tutqan qalda turuxti. **27** Həzəkiya kəydürmə qurbanlik qurbangah üstigə sunulsun, dəp buyrudi. Kəydürmə qurbanlik sunuloqan qaman, Pərwərdigaroqə ataloqan nəoqmə-nawa qilinixqa, kanaylar qelinixqa wə Israilning padixahi Dawutning sazliri təngkəx qilinixqa baxlidi. **28** Pütkül kəydürmə qurbanlik ötküzülüp boluqə, pütkül jamaət səjdigə olturuxti, nəoqmə-nawaqilar nəoqmə-nawa qilixti, kanayqilar kanay qelip turdi. **29** Kəydürmə qurbanlik ötküzülüp bolqanda, padixah wə uning bilən qazir bolqanlarning qəmmisi tizlinip səjdə qilixti. **30** Həzəkiya padixah wə əməldarlar yənə Lawiylaroqə Dawutning wə aldin kərgüqi Asafning xeiliri bilən Pərwərdigaroqə Həmdusana

o'quxni buyrudi; xuning bilən ular huxal-huramlik bilən Pərwərdigarəja həmdusana o'quxup, bax egip səjdə qilixti.

31 Həzəkija: — Silər əmdi əzünglarni Pərwərdigarəja mukəddəs boluxka beo'ixliəjanikənsilər, aldioja kelinglar, qurbanliklar, təxəkkür qurbanliklirini Rəbning əyigə kəltürüp sununglar, dewidi, jamaət qurbanliklar wə təxəkkür qurbanliklirini kəltürüxti; haliojanlar keydurmə qurbanlikini kəltürüxti. **32** Jamaət elip kəlgən keydurmə qurbanliklar təwəndikiqə: — yətmix buka, yüz qoqkar, ikki yüz qoza; bularning həmmisi Pərwərdigarəja atap keydurmə qurbanlikka əkilingənidi. **33** Bulardin baxka Pərwərdigarəja atalojan altə yüz buka, üq ming qoymu bar idi. **34** Kaşinlar bək az boləaqka, keydurmə qurbanlik mallirining terisini soyuxka ülgürəlməytti; xunga Lawiy qerindaxliri taki mallar soyulup boləuqə həm baxka kaşinlar əzlrini [Hudaəja] atap paklap boləuqə yardəmləxti (qünki Lawiyar əzlrini [Hudaəja] atap paklax ixida kaşinlarəja nisbətən bəkrək ihlasmən idi). **35** Uning üstigə keydurmə qurbanliklar nahayiti kəp idi, xundakla inaklik qurbanliklirining meyi wə keydurmə qurbanliklarəja qoxulojan xarab hədiyilirimu nahayiti kəp idi. Xundak qilip Pərwərdigar əyidiki ibadət hizmətliri yengibaxtin əsligə kəltürüldi. **36** Huda Əz həlqigə bu ixlarni orunlaxturojanliki üqün Həzəkija wə pütkül hək tolimu huxal boluxti; qünki bu ixlar bək tezla bejirilip boləjanidi.

30 Həzəkija pütün Israiləja wə Yəhudaəja adəm əwətip həmdə Əfraimlar bilən Manassəhlərgə hət yezip, ularni Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigarni seəjinip

«ötüp ketix heyti»ni ötküzüx üçün Yerusalemoğa, Pərwərdigarning öyigə yiojilixni qakirdi 2 (Padixah, əməldarliri wə Yerusalemdiki barlik jamaət bilən billə məslihətlixip, ikkinqi ayda ötüp ketix heytni ötküzəyli dəp qararoğa kelixti. 3 Lekin paklanoğan kaşınlar yetixmigəqkə, həlkmu Yerusalemoğa yiojilip bolmioğaqqə, heytni waqtida ötküzəlmidi). 4 Padixah wə pütkül jamaət bu pilanni nahayiti yahxi boptu, dəp qaridi. 5 Xuning bilən ular pütkül Israilning Bəər-Xebadin Danojiqə barlik həlkini Yerusalemoğa kelip, Israilning Hudasi Pərwərdigarni seojinip ötüp ketix heytni ötküzüxkə qakiriknamə əwətəyli, dəp bekitti; qünki ular heytni uzun waqitlardin buyan pütülgən bəlgilimə boyiqə ötküzülmigənidi. 6 Qaparmənlər padixah bilən əməldarlarning hətlirini elip, pütün Israil wə Yəhuda yurtini kezip, padixahning yarliqi boyiqə mundak həwəni jakarlidi: «I Israillar, Ibrahim, Ishaq wə Israilning Hudasi boləoğan Pərwərdigarəoğa yenip kelinglar, xundak kilsanglar U Asuriyə padixahlirining qanggilidin kutuloğan qaldinglarning yenioğa yenip kelidu. 7 Ata-bowanglar wə qerindixinglarəoğa ohxax bolmanglar; ular öz ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarəoğa asiylik kילוğaqqə, U huddi silər kərgəndək ularni harabiqilikkə tapxuroğan. 8 Ata-bowanglarəoğa ohxax boynunglarni qattik kilmanglar; Pərwərdigarning otluk oşəzipining silərdin kətürülüp ketixi üçün, əmdi silər Pərwərdigarəoğa beqininglar, U mənggügə Əzigə has dəp atioğan muqəddəshaniəoğa kelip, Hudayinglar boləoğan Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar. 9 Əgər silər Pərwərdigarəoğa kaytsanglar,

qerindaxliringlar wə bala-qaqiliringlar əzlrini tutqun
kiloqlarning aldida rəhim-iltipatqa erixip, bu yurtqa
qaytip kelidu; qünki Hudayinglar bololan Pərwədigar
xapaətlik wə rəhimliktur; silər Uning tərripigə ətsənglar,
U silərdin yüz örüməydu». **10** Qaparmənlər xəhərmu-
xəhər berip, taki Zəbulunəqiqə Əfrim wə Manassəhning
yurtlirini kezip qıkti; lekin u yərdikilər ularni zangliq
kılıp məshirə kılatti. **11** Həlbuki, Axir, Manassəh wə
Zəbulunlardin bəziliri əzlrini təwən tutup Yerusaleməyə
kəldi. **12** Uning üstigə, Hudaning qoli Yəhudalarning üstidə
bolup, ularni bir niyəttə padixahning wə əməldarlarıning
Pərwədigarning səzigə əsasən qıqarolan əmrini ixqa
axuruxqa bir jan bir dil kıldı. **13** Xuning bilən ikkinqi
ayda nuroqun kixilər petir nan həytini ətküzüx üçün
Yerusaleməyə yioqilolanidi; toplanolan həlk zor bir
türküm adəm idi. **14** Ular qozqilip Yerusalemə xəhridiki
qurbangahlarıni buzup yokitip, isriqgahlarınimu elip
qıqip, Kidron jiləqisioya apirip taxlıdi. **15** Ular ikkinqi
ayning on tətinqi küni ətöp ketix həytiqə atalolan
[qozilarni] soydi. Kahinlar bilən Lawiylar buningoya
qarap hijil bolup, əzlrini [Hudaoya] mukəddəs boluxqa
paklap, köydürmə qurbanlıqlarıni Pərwədigarning əyigə
elip kelixti. **16** Ular Hudaning adimi bololan Musaoya
quxürülgən Təwrat kanunioya əsasən, bəlgilimə boyiqə əz
orunlirioya kelip turuxti. Kahinlar Lawiylarning qolidin
qanni elip [qurbangahqa] səpti. **17** Jamaət iqidə paklinip
bolmioqlar heli boloaqqa, Lawiylar paklanmioqlan barliq
kixilərninğ ornida ətöp ketix həytiqə beqixlanolan
qozilarni Pərwədigaroya atax üçün soyuxqa məs'ul idi.

18 Qünki Əfraim wə Manassəh, Issakar wə Zəbulundin kəlgən kəpinqisi, heli kəp bir türküm kixilər paklanmay turupla, Təwrat bəlgilimisigə hilap həlda ətüp ketix həytiqə atəp soyuloqan qəza gəxlirini yeyixkə kirixti; birəq Həzəkuya ular həkqidə dua kilip: — Kimki əz atəbowisining Hudasi boləqan Pərwərdigarni qin kənglidin izləx niyitigə kəlgən bolsa, gərqə ular muqəddəshaniqə ait paklinix bəlgilimisigə muwapik pak kilinmisimu, məhrəban Pərwərdigar ularni əpu kiləqay, dedi. **20** Pərwərdigar Həzəkuyaning duasiqə kulək selip həlkni əpu kildi. **21** Yerusalemda turuwatqan Israillar petir nan həytini yəttə kün xundək huxallik iqidə ətəküzdi; Lawiyar bilən kahinlar hər küni Pərwərdigarqə atəloqan mədhiyə saziri bilən Pərwərdigarqə həmdusana oquxti. **22** Həzəkuya Pərwərdigarning wəhiylirini qüxəndürüxkə məhrir Lawiyarqə ilham berip turdi; həlk yəttə kün həyt kurbənləklirini yedi; ular inəklik kurbənləklirini sunup, atəbowilirining Hudasi boləqan Pərwərdigarni mədhiyilidi. **23** Barlik jamaət yənə yəttə kün həyt ətəküzix toqruluk məsləhətlixip, yənə huxal-hurəmləkkə qəmgən həlda yəttə kün həyt ətəküzdi. **24** Qünki Yəhədaning padixəhi Həzəkuya jamaətkə ming buqə wə yəttə ming qoy hədiyə kildi; əməldarlar mu jamaətkə ming buqə, on ming qoy hədiyə kildi. Nuroqun kahinlar əzlrini [Hudaqə] atəp paklidi. **25** Pütkül Yəhəda jamaiti, kahinlar, Lawiyar, Israildin qikqan barlik jamaət, jümlidin Israilda turuwatqan musapirlar həmdə Yəhədadə turuwatqan musapirlarning həmmisi əlamət huxal boluxti. **26** Yerusalemnə oqayət zor huxallik kəypiyat kaplidi; qünki

Israilning padixahi Dawutning oqli Sulaymanning zamanidin buyan, Yerusalemda mundak tãntãnã bolup baqmioqanidi. 27 Ahirida Lawiylardin bolõqan kaqinlar ornidin qõrup, hãlqkã bãht-bãrikãt tilidi; ularning sadasi Hudaoqa anglandi, duasi asmanlarõqa, Uning muqãddãs turalõqusiõqa yãtti.

31 Bu ixlarning hãmmisi tũgigãndin keyin, bu yãrdã hazir bolõqan Israillarning hãmmisi Yãhudaning hãrkaysi xãhãrlirigã berip, u yãrlãrdiki «but tũwrũk»lãrni qeqip, Axãrah butlirini kesip taxliwãtti; yãnã Yãhuda wã Binyamin zeminda, xundakla ãfraim wã Manassãh zeminining hãrkaysi yãrliridiki «yukiri jaylar» wã qurbangãhlarni, hãmmisini buzup yokãtkuqã sãkũp taxlidi. Xuningdin keyin Israil hãlqining hãrkaysisi õz tãwãlikigã, õz xãhãrlirigã qaytip ketixti. 2 Hãzãkiya kaqinlar bilãn Lawiylarni nãwãt-guruppilarõqa bølũp, kaqinlar bilãn Lawiylarning hãrkaysisini õzigã has hizmitigã bekitip, kãydũrmã qurbanlik wã inãqlik qurbanlikliri sunup, Pãrwãrdigar õyining hoylilirida, ixik-dãrwaziliri iqidã wãzipã õtãp, Pãrwãrdigarõqa tãxãkkũr-mãdhijã okuydiõqan kildi. 3 Padixah yãnã õz melidin bir õlũxni elip kãydũrmã qurbanliklar õqũn ixlitixkã buyrudi; bular Pãrwãrdigarning Tãwrat qãnunida pũtũlgini boyiqã õtigãnlik wã kãqlik kãydũrmã qurbanliklar, xabat kũni, yengi ay wã heyãt-bayram kũnliridiki kãydũrmã qurbanliklar õqũn ayrildi. 4 Padixah yãnã kaqinlar bilãn Lawiylarning Pãrwãrdigarning Tãwrat qãnunini qing ijra qilixi õqũn, tãqdim qilixkã tegixlik õlũxini ularõqa beringlar, dãp Yerusalemda turuxluk hãlqkã

buyrudi. **5** Bu buyruk qikirilixi bilənla, Israillar hösul-məhsulatlirining dəslepki elinoqan qismi axlik, yengi xarab, [zəytun] meyi wə həsəllərni həmdə etizliktin qikqan hərhil məhsulatlarning hösulliridin əkilixti, yənə hərhil nərsilirining ondin birini əxrigə türkümləp əkilixti. **6** Yəhudaning hərqaysi xəhərliridə turuwatqan Israillar bilən Yəhudalarmu qoy-kalilirining ondin birini əxrigə wə Pərwərdigar Hudasioqa ataloqan muqəddəs buyumlarning ondin birini əxrigə əkilip, dəwə-dəwə dəwiliwətti. **7** Üqinqi aydin baxlap dəwilinip, yəttinqi ayoqa kəlgəndə tohtidi. **8** Həzəkiya əməldarlar bilən billə kelip, dəwə-dəwə boləqan bu məhsulatlarni kərüp Pərwərdigaroqa təxəkkür-mədhiyə oqudi wə Uning həlki boləqan Israillaroqa bəht-saadət tilidi. **9** Həzəkiya kahinlar bilən Lawiylardin bu dəwə-dəwə məhsulatlər toqruluk soriwidi, **10** Zadok jəmətidin boləqan bax kahin Azariya uningə jawap berip: — Həlk Pərwərdigarning əyigə hədiyə kəltürgili baxliqəndin buyan toyoqudək yeduk, yənə nuroqun exip qaldi. Qünki Pərwərdigar Öz həlkini bərikətligən, xunga exip qaloqinimu xunqə kəp, dedi. **11** Həzəkiya Pərwərdigarning əyidə ambarlarni təyyarlxni buyruwidi, ular xundak qildi. **12** Ular səmimiy-sadakətlük bilən hədiyələri, ondin bir əxrə wə Hudaqə alahidə ataloqan nərsiləri ambarlarqə əkirdi. Lawiylardin boləqan Kononiya bax ambarqı, inisi Ximəy muawin bax ambarqı boldi. **13** Kononiya wə inisi Ximəyning qol astida Yəhiyə, Azariya, Nahat, Asahəl, Yərimot, Yozabad, Əliyəl, Yisməkiya, Maqat wə Binayalar nazarət qilix hizmitigə məs'ul boldi; bularning həmmisini Həzəkiya padixah bilən

Hudaning öyining baxkuroquqisi Azariyaning kərsətmisi bilən ixləytti. **14** Xərkiy dərważining dərważiwini Lawiy Yimnahning oqli Korə Hudaqə halis qilinon hədiyə-sowəqatlarqə məs'ul idi; u Pərwərdigarqə sunuloqan wə «əng muqəddəs» bolon nərsilərnə təksim qilatti. **15** Edən, Minyamin, Yəxua, Xemaya, Amariya wə Xekaniyalar uning qol astida bolup, ular kahinlarning hərqaysi xəhərliridə, qong-kiqiklikigə qaralmay, nəwət boyiqə öz kəringdaxlirioqə bularnə üləxtürüp berixkə təyinləndi; **16** Buningdin baxqə, ular nəsəbnamigə tizimlanon üq yaxtin yukiri ərkəklərdin, hər küni nəwiti boyiqə Pərwərdigarning öyigə kirip, yükləngən wəzipisini orunlaydioqanlarning həmmisigimu təksim qilip berətti. **17** Ular nəsəbi tizimlanon jəmətliri boyiqə kahinlarqəimu həmdə yigirmə yaxtin axqan Lawiyalarqə nəwiti wə wəzipisigə qarap təksim qilip berətti; **18** nəsəbnamidə «[Lawiy jamaiti]» [dəp], pütülginigə qarap bularning barliq kiqik balilirioqə, hotunliri wə oqul-qiz pərzəntlirigimu təksim qilip berətti; qünki ular sadəqətlik bilən əzlrini Hudaqə atəp pəklinip, muqəddəs boluxqə beoqixliqanidi. **19** Hərqaysi xəhərlərnin ətrəpliridə olturəqləxqan, Hərunning əwladliri bolon kahinlarqə bolsa, hərbi xəhərdə məhsus tizimlanon adəm qoyuloqanidi; ular kahinlar iqidiki barliq ərkəklərgə wə xundəqlə nəsəbnamidə pütülgən barliq Lawiyalarqə tegixlik ülüxlirini berətti. **20** Həzəkiya pütün Yəhuda zeminidə xundəq kildi; u öz Hudasi bolon Pərwərdigar aldidə yaxsi, durus wə həq bolonni kildi. **21** Məyli Pərwərdigarning öyidiki hizmətlərgə ait ixta bolsun,

məyli Təvrat qanunioqa həm əmrlirigə əməl kilix niyitidə Hudasini izdəxtə bolsun, u pütün qəlbi bilən kildi wə ronak tapti.

32 Bu barlik ixlarni wə sadakətlik əməllərni bejirgəndin keyin, Asuriyə padixahı Sənnaherib Yəhudaqə tajawuz kilip, qorqanlik xəhərlirigə hujum kilip bəsüp kirip, ularni ixqal kilix üçün ularni qorxiwalidi. **2** Həzəkiya Sənnaheribning kəlgənlikini kərüp, uning Yerusalemoqa hujum kilix niyitining barlikini bilgəndə, **3** əməldarliri wə batur əzimətliri bilən xəhər sirtidiki bulak-eriklarni tosuwetix toqruluk məslihətləxti; ular uni qollidi. **4** Xuning bilən nuroqun kixilər yioqilip: «Nemə üçün Asuriyə padixahlirioqa mol su mənbəsini tepiwelixioqa qalduridikənmiz?» dəp barlik bulak kəzlirini etiwətti wə u yurt otturisdin ekip etidioqan erikni tosuwətti. **5** Həzəkiya özini oqəyrətləndürüp, buzulup kətkən sepillarni yengibaxtin onqlatti, üstigə qarawulhanilarni saldurdi, yənə bir taxkı sepillmu yasatti həmdə Dawut xəhiridiki «Millo» qəl'əsini mustəhkəmlidi; u yənə nuroqun qoral-yaraq wə qalkanlarni yasatti. **6** U həlkning üstigə sərdarlarni təyinlidi andin ularni xəhər dərwazisidiki məydanqə, əz aldioqa yioqdurup, ularqə ilham-riqəbət berip: **7** — Iradənglarni qing kilip batur bolunglar, Asuriyə padixahidin wə uningqə əgəxkən zor qoxundin qorkmanglar yaki alaqzadə bolup kətmənglar; qünki biz bilən birgə boluquqilar ular bilən birgə boluquqilardin kəptur. **8** Uning bilən birgə boluqini nahayiti bir insaniy ətlik bilək, halas; lekin biz bilən billə boluquqi bolsa bizgə mədətqar bolup, biz üçün jəng qiloquqi

Hudayimiz Pərwərdigar bardur! — dedi. Həlk Yəhudaning padixahi Həzəkiyaning səzligə ixinip tayandi. **9** Xuningdin keyin Asuriyə padixahi Sənnaherib pütkül küq-koşuni bilən Lakix xəhirini muhasirigə aldi; xu qaşda u hizmətkarlarini Yerusalemoğa, Yəhudaning padixahi Həzəkiyoğa, xundakla Yerusalemda turuwatқан barliq Yəhudaloroğa əwətip, ularoğa mundak səzlərni yətküzüp: — **10** «Asuriyə padixahi Sənnaherib: «Yerusalem muhasirə iqidə turuqluk, silər zadi nemigə tayinip uningda tehiqə turuwatisilər? **11** Həzəkiya silərgə: «Pərwərdigar Hudayimiz bizni Asuriyə padixahining qanggilidin kutulduridu», dəp ixəndürüp, silərni aqlik wə ussuzluqtin ölümgə tapxurmakqi boluwatmamdu? **12** Xu Həzəkiya Pərwərdigaroğa ataloğan «yukiri jaylar»ni həm kurbangahlarini yok kiliwəttioqu? Andin Yəhudadiki wə Yerusalemdikilərgə: — «Silər birla kurbangah aldida səjdə kilisilər wə xuning üstigila huxbuy yakisilər» dəp əmr kילוğan əməsmidi? **13** Mening wə mening ata-bowilirimning barliq əl həklirigə nemə kילוğanlikini bilməmsilər? Əl-yurtlarning ilah-butliri öz zeminini mening qolumdin kutkuzuxқа birər amal kילוğanmu? **14** Mening ata-bowilirim üzül-kesil yokatқан əxu əl-yurtlarning but-ilahlrining kaysibiri öz həlkini mening qolumdin kutkuzalioğan? Undakta siləring Hudayinglar silərni mening qolumdin kutkuzalamti? **15** Silər əmdi Həzəkiyoğa aldanmanglar, silərni xundak kayil kilixioğa yol koymanglar yaki uningoğa ixinipmu olturmanglar; qünki məyli kaysi əlning, kaysi padixahlikning ilahi bolsun, heqkaysisi öz həlkini mening

qolumdin yaki mening ata-bowilirimning qolidin heq kutkuzup qikalimidi; silarning Hudayinglar silarni mening qanggilimdin tehimu kutulduruwalalmaydu emasmu? — deydu» — dedi. **16** [Sannaheribning] hizmatkarliri dawamlıq yene Pərwərdigar Hudani wə Uning hizmatkari Həzəkiyani haqarətləydiqan gəplərnimu kildi. **17** Andin Sannaherib tehi hət yezip, Israilning Hudasi bolqan Pərwərdigarni haqarətləp, zanglik kılıp: «Huddi hərəkaysi əl-yurtlarning ilahliri öz həlkini mening qanggilimdin kutkuzalmıoqandək, Həzəkiyaning Hudasimu Uning həlkini mening qanggilimdin kutkuzalmaydu» dedi. **18** Ular xəhərnı elix qərizidə Yerusalem sepilidə turuwatqan həlkni kərkutup, patiparaqqilikka qəmdürüx üqün Yəhüdiy tilida ünlik towlap turdi. **19** Ular Yerusalemning Hudasini huddi yər yüzidiki yat həklərnıng insanning qolida yasaloqan ilahlirioqa ohxitip səzlidi. **20** Xuning tıpəylidin Həzəkiya padixah wə Amozning oqlı Yəxaya pəyoqəmbər dua kılıp asmanoqa karap nida kiliwidi, **21** Pərwərdigar bir Pərixte əwətti, u Asuriyə padixahi koxunıng ləxkərgahioqa kirip, pütkül batur jəngqilərnı, əməldalar wə sərdarlarnı koymay kırıwətti. Xuning bilən Asuriyə padixahi xərməndə bolup öz yurtioqa kaytip kətti. Özıning buthanisioqa kirgən qeoqida öz puxtidin bolqan oqulliri uni kiliq bilən qepip əltürdi. **22** Ənə xu tərıkidə, Pərwərdigar Həzəkiyani wə Yerusalem aqalisini Asuriyə padixahi Sannaheribning wə baxka barlik düxmənlərnıng qanggilidin kutkuzup kaldı wə ularni hər tərəptə koqdidi. **23** Nuroqun kixilər hədiyələrnı Pərwərdigaroqa atax üqün Yerusalemoqa əkəldi, xundaqla nuroqun esil nərsilərnı

əkilib Yəhuda padixahi Həzəkiyaşa sündi; xuningdin etiwərən Həzəkiya barlıq əl-yurtlarning izzət-hərmitigə sazawər boldi. **24** Xu künlərdə Həzəkiya kesəl bolup sakratka qüxüp qaldı; u Pərwərdigarşa tilawət kildi wə Pərwərdigar söz kilip, uningşa bir möjizilik alamət kərsətti. **25** Ləkin Həzəkiya əzigə kərsitilgən iltipatka muwapıq təxəkkür eytmidi; u kənglidə təkəbburlixip kətti. Xunga Hudaning oşəzi uningşa wə xuningdək Yəhuda wə Yerusalemdikilərgə kəzəşəydi. **26** Ləkin Həzəkiya wə Yerusalemdikilər təkəbburlikidin yenip əzlirini təwən tutup yürgəşə, Pərwərdigarning oşəzi Həzəkiyaning künliridə ularşa qüxmidi. **27** Həzəkiyaning dunyasi tolimu kəp, izzət-hərmiti kəwətlə yukiri idi; u əzigə altun, kümüx, gəhər-yakut, huxbuy dora-dərmək, kalkan wə hərhil kimmətlik buyumlarni saklaydişan həziniləрни saldurdi; **28** u yənə axlik, yengi xarab wə zəytun meyi saklaydişan ambarlarni, yənə hər türlük mallar wə padiliri üqün eşil-kətanlarni saldurdi. **29** U əzigə xəşərlər bina kildurdi wə nuroşun kəy-kalilarşa igə boldi, qünki Huda uningşa oşayət kəp dəpinə-dunya ata kiləşanidi. **30** Həzəkiyadin ibarət bu kixi Gihon ekinining yukiri ekimidiki suni toşup, suni toptošra Dawut xəşirining künpetix təripigə ekip kelidişan kiləşanidi. Həzəkiya barlıq kiləşan əməlliridə ronək tapti. **31** Həlbuki, Babil əmiririning əqliliri kelip Həzəkiya bilən kəşüxüp, Yəhuda zeminida yüz bərgən bu möjizilik alamət toşrulək gəp sorioşan qəşda, uning kənglidə nemə barlikini məlum kilixka sinimakqi, Huda uni yəşüz kaldurup, uningdin kətti. **32** Həzəkiyaning kəşəşan ixliri wə yahxi əməlliri

bolsa, mana ular «Yəhuda wə Israil padixahlrining tarihnamisi»da, Amozning oqli Yəxaya pəyoʻambərnig kərgən wəhiylik hatirisidə pütülgəndur. **33** Həzəkiya ata-bowiliri arisida uhlidi; ular uni Dawut əwladliri kəbristanliki egizlikidə dəpnə kildi; u əlgən qaoqda barlik Yəhuda həlki bilən Yerusalemdikilər uningəja hərmət bildürdi. Uning orniəja oqli Manassəh padixah boldi.

33 Manassəh padixah boləjanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigar Israillarning aldidin həydəp qikiriwətkən yat əlliklərnig yirginqlik adətlirigə ohxax ixlar bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi. **3** U atisi Həzəkiya qekip taxliəjan «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baallarəja atap kurbangahlarıni saldurup, axərah məbudlarıni yasidi; u asmandiki nuroʻunliəjan ay-yultuzlarəja bax urdi wə ularning kullukioja kirdi. **4** U Pərwərdigarning əyidimu kurbangahlarıni yasatti. Xu ibadəthana toʻjruluk Pərwərdigar: «Yerusalemda Mening namim mənggü kəlidu» degənidi. **5** U Pərwərdigarning əyining ikki həyilisida «asmanning kəoxuni»əja kurbangahlarıni atap yasatti. **6** U Bən-Hinnomning jiləjisida əz balilirini ottin ətküzdi; jadugərqilik, palqilik wə dəmidiqilik ixlətti, əzigə jinkəxlər bilən əpsunqilarni bekitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanaksiz rəzillikni kəlip Uning oʻzəzipini kəzoʻjidi. **7** U yasatқан oyma məbudni Hudaning əyigə tiklidi. Xu əy toʻjruluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oqli Sulaymanoja: — «Bu əyde, xundakla Israilning həmmə kəbililirining zeminliri arisidin Mən talliəjan Yerusalemda Əz namimni əbədgiqə kəldurimən; **8** əgər

Israil pəqət Mən Musaning wasitisi bilən ularoşa tapiljoan barliq əmrlərgə, yəni barliq qanun, bəlgilimilər wə həkümlərgə muwapiq əməl qilixka kəngül koysila, Mən ularning putlirini ata-bowilirioşa bekitkən bu zemindin qaytidin neri qilmaymən» — degənidi. **9** Ləkin Manassəh Yəhūdalarıni wə Yerusalemdikilərnini xundaq azdurdiki, ular Pərwərdigar Israillarning aldidin həlak qiljoan yat əlliklərnin qiljoanidimni axurup rəzillik qilatti. **10** Pərwərdigar Manassəh wə uning həlqigə aqahlandırurup səzligən bolsimu, ləkin ular kulak salmidi. **11** Xu səwəbtin Pərwərdigar Asuriyə padixahining qoxunidiki sərdarlarni ularning üstigə hujuməşa saldurdi. Ular Manassəhni ilmək bilən elip, mis zənjir bilən baqlap Babiləşa əkəldi. **12** Manassəh muxundaq azabka qüxkəndə Hudasi Pərwərdigarəşa yalwurup, ata-bowilirinining Hudasi aldida əzini bək təwən tutti. **13** U dua qiliwidi, [Pərwərdigar] uning duasioşa kulak selip, tilikini qəbul qilip, uni Yerusaleməşa qayturup, padixahliqioşa qaytidin igə qildi. Manassəh xu qaoqdila Pərwərdigarningla Huda ikənlikini bilip yətti. **14** Bu ixlardin keyin Manassəh «Dawut xəhiri»ning sirtioşa, jiləşa otturidiki Giħonning künpetix tərpidin taki Belik dərwasisi aqzioşiqə, Ofəlni qəridəp sepil yasatti wə uni nahayiti egiz qildi; Yəhudaning hərqaysi qoroşanliq xəhərliridə qoxun sərdarlarini təyinlidi. **15** U yənə Pərwərdigar əyidin yat əlliklərnin məbudliri bilən [əzi qoyjoan] butni, əzi Pərwərdigar əyining teqi bilən Yerusalemda yasatkuzjoan barliq qurbangahlarıni eliwetip, xəhər sirtioşa taxlatkuziwətti. **16** [Manassəh] Pərwərdigar qurbangahini yengibaxtin

tiklitip, qurbangahqa inaklik qurbanliki bilən təxəkkür qurbanliklirini sundi wə Yəhūdalarəja Israilning Hudasi Pərwərdigarning hizmitigə kirixni buyrudi. **17** Xundaqtimu, həlk qurbanlikni yənila «yukiri jaylar»da ötküzətti; lekin ularning qurbanlikliri əzlrining Hudasi Pərwərdigarəjila sunulatti. **18** Manassəhning qaloqan ixliri, jümlidin uning Hudasiəja qiloqan duasi wə aldin kərgüqilərnin Israilning Hudasi Pərwərdigarning namida uningəja eytkən gəpliri bolsa, mana ular «Israilning padixahlrining hatiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **19** Uning duasi, Hudaning uning tiləklirini kandaq ijabət qiloqanliki, uning əzini təwən qilixidin ilgiri qiloqan barlik gunahı wə wapasizliki, xundaqla uning kəyərdə «yukiri jaylar» salduroqanliki, Axərah məbudliri həm oyma məbudlarni tikligənliki bolsa, mana həmmisi «Aldin kərgüqilərnin hatiriliridə» pütülgəndur. **20** Manassəh ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni öz ordisiəja dəpnə kildi; oqlı Amon orniəja padixah boldi. **21** Amon təhtkə qikqan qeəjida yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda ikki yil səltənət kildi. **22** U atisi Manassəh qiloqinidək Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi. U atisi Manassəh yasatqan barlik oyma məbudlarəja qurbanlik sundi wə ularning kullukəjəja kirdi. **23** U əzini Pərwərdigar aldida atisi Manassəh əzini təwən tutkandək təwən tutmidi; bu Amonning bolsa gunah-kəbihlikliri barəjanserı exip bardı. **24** Keyin uning hizmətkarlıri uni kəstləp öz ordisida əltürüwətti. **25** Ləkin Yəhuda zeminidikilər Amon padixahni kəstligənlərnin

həmmisini oltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqli Yosiyanı padixah qildi.

34 Yosiya padixah bolqanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənət qildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilip, hər ixta atisi Dawutning yollirida yürüp, nə ongoqa nə soloqa qətnəp kətmidi. **3** Uning səltənitining səkkizinçi yili, u tehi güdək qeşidila, atisi Dawutning Hudasini izləxkə baxlidi; səltənitining on ikkinçi yiliqə kəlgəndə Yəhuda bilən Yerusalemdiki «yukiri jaylar», axərah məbudliri, oyma butlar wə kuyma butlarni yokitip, zeminni pakizlaxqa kirixti. **4** Həlki uning kəz aldidila «Baallar»ning qurbangahlrini qekip taxlidi; u qurbangahlarıning üstigə egiz qilip orunlaxturuloqan «kün tüwrükliri»larni kesip taxlidi; u yənə Axərah məbudliri, oyma-kuyma butlarni qekip, uning topisini bu məbudlarqə qurbanlik sunoqlarıning kəbrilirigə qeqiwətti. **5** [But] kahinlirining ustihanlirini qurbangahlrining üstidə köydürüwətti; xundak qilip, u Yəhuda bilən Yerusalemdiki pakizlidi. **6** U Manassəh, Əfrayim, Ximeon hətta Naftaliyoqə ularning hərqaysi xəhərliridə wə ətrapidiki harabilərdə xundak qildi; **7** U qurbangahlarni qekip, axərah məbudliri wə oyma butlarni kokum-talkan qiliwətti, pütün Israildiki «kün tüwrükliri»ning həmmisini kesip taxlap, Yerusalemoqa qaytti. **8** Uning səltənitining on səkkizinçi yili Yəhuda zeminini wə muqəddəshanini pakizlap bolqandin keyin, Azaliyaning oqli Xafan, xəhər baxliki Maaseyah wə Yoahazning oqli təzkiriqi Yoahni Hudasi bolqan Pərwərdigarning öyini onglaxqa

əwətti. **9** Xuning bilən ular bax kaħin Hilkıyaning aldiəja kelip, uningəja Pərwərdigarning əyigə beəjıxlap əkəlgən pulni tapxurdi. Bu pulni əslidə dərwaziwən Lawiyılar Manassəh, Əfraim wə Israilning qaldısidin, xuningdək Yəhuda wə Binyamin zeminidikilər wə Yerusalemdikilərdin yioqanıdi. **10** Ular Pərwərdigarning əyini ongxaydioqan ixlarni nazarət qıloquqi ixqılarəja tapxurup bərdi. Bular həm pulni Pərwərdigarning əyini ongxax wə mustəhkəmləxkə ixligüqilərgə bərdi; **11** ular bolsa pulni Yəhuda padixahliri harabiləxtürgən əy-imarətlərgə lazımlıq kesip-oyuloqan taxlarni wə tüwrük-limlarəja yaəjaq setıwalıxkə yaəjaqqılar bilən tamqılarəja tapxurup bərdi. **12** Bu adəmlər sadakətlik bilən ixlidi. Ularni baxqurıdioqan, nazarətkə məs'ul Lawiy Mərarining əwladlıridin Jaħat bilən Obadiya, Koħatning əwladlıridin Zəkəriya bilən Məxullam bar idi; bu Lawıylarning həmmisi hərhil sazlarəjimu mahir idi; **13** ular yənə həmmallar wə hərhil ixlər üstidiki nazarətqılərnı baxquratti; Lawıylardın pütükqılərmu, əmədarlarmu, dərwaziwənlərmu bar idi. **14** Ular Pərwərdigar əyigə beəjıxlap əkəlgən pullarnı elip qıkidioqan qaəda, Hilkıya kaħin Pərwərdigarning Musanıning wastisi bilən bərgən Təwrat qanuni kitabını tepiwaldi. **15** Hilkıya katip Xafanoja: — Mən Pərwərdigarning əyidə Təwrat-qanuni kitabını tepiwaldım, dedi. Xuni eytip, Hilkıya kitabını Xafanoja bərdi. **16** Xafan unı padixahning yenioja apardı wə uningəja: «Hızmətkarliri tapxuruloqan ixlarnı bolsa, həmmisini ada qiliwatıdu. **17** Ular Pərwərdigar əyigə [beəjıxlanəjan] pullarnı təküp, unı nazarətqılər

wə ixqilarning qolioqa tapxurup bərdi» dəp məlumat bərdi. **18** Xafan katip yənə padixahqa: — Hilkıya kahın yənə manga bir oram kitab bərdi dəp uni padixah aldida oqıdı. **19** Wə xundak boldiki, padixah Təwrat qanunidiki sözləni anglap, öz kiyimlirini yırttı. **20** Padixah Hilkıya bilən Xafanning oqlı Ahıkamoqa, Mikahning oqlı Abdon bilən Xafan katıpkə wə padixahning hizmətkari Asayaqa buyrup: — **21** Berip mən üqün wə Israilda həm Yəhudada qalduruloqan həlk üqün bu tepiloqan kitabning sözliri toqrisida Pərwərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabta barlık pütülgənlərgə əməl qılmay, Pərwərdigarning sözini tutmioqanlıki tıpəylidin, Pərwərdigarning bizgə təküliديوqan oqəzipi intayin dəhxətlik boldi, dedi. **22** Xuning bilən Hilkıya wə padixah təyinligən kixilər ayal pəyoqəmbər Huldahning kexioqa bardı; Huldah Hasrahning nəwrısı, Tokihətning oqlı kiyim-keqək begi Xallumning ayali idi; u əzi Yerusalem xəhırining ikkinqi məhəllisidə olturatti. Ular uning bilən bu ixlar toqruqluk sözləxti. **23** U ularoqa mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Siləni əwətkən kixigə mundak dənglar: — **24** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana Mən Yəhudaning padixahı aldida oquloqan bu kitabtiki barlık lənətləni əməlgə axurup, bu jayoqa wə bu yərdə turoquqilaroqa balayi'apət qüxürimən. **25** Qünki ular Meni taxlap, baxqa ilahlaroqa huxbuy yekip, kollirining həmmə ixliri bilən Mening aqqiqimni kəltürdi. Uning üqün Mening kəhrim bu yərgə təküliđu, əqürülməydu. **26** Lekin siləni Pərwərdigardin yol sorioqlı əwətkən Yəhudaning padixahioqa bolsa, mundak dənglar:

— Sən angliqan səzlər toqrisida Israilning Hudasi Pərwədigar mundak dəydu: — **27** Qünki kənglüng yumxak bolup, Hudaning muxu jay wə uningda turoquqilarni əyibləp eytkan səzlirini angliqiningda, Uning aldida əzüngni təwən kilding, xuningdək əzüngni xundak təwən kıləningda, kiyimliringni yirtip, Mening aldimda yioqliqining üqün, Mənmə duayingni anglidim, dəydu Pərwədigar. **28** Mana, seni ata-bowiliring bilən yioqilixka, əz kəbrənggə aman-hatirjəmlək iqidə berixka nesip kilmən; sening kəzliring Mən bu jay üstigə qüxüridioqan barliq külpətlərnə kərməydu». Ular yenip berip, bu həwərnə padixahka yətküzdi. **29** Padixah adəm əwətip, Yəhuda bilən Yerusalemining həmmə aqsakallirini qakirtip kəldi. **30** Padixah Pərwədigarning əyigə qikti; barliq Yəhudadiki ər kixilə wə Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisi, kahinlar bilən Lawiyalar, xundakla barliq həlk, əng kiqikidin tartip qongioiqə həmmisi uning bilən billə qikti. Andin Pərwədigarning əyidə tepiloqan əhdə kitabining həmmə səzlirini ularoqa oqup bərdi. **31** Padixah əz ornida turup Pərwədigarning aldida: — Pərwədigaroqa əgixip pütün kəlbim wə pütkül jənim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwahliqliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kilmən dəp əzini əhdigə baqlidi. **32** Xuning bilən həlkning həmmisimə əhdə aldida turup uningə əzini baqlidi. U yənə Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisini wə Binyamindiki həlkənimə bu əhdə aldida turozup uningə əzini baqlatti. Xuning bilən Yerusalemda turuwatqanlar Hudaning, yəni ata-bowiliringning Hudasing əhdisi boyiqə ix kildioqan boldi.

33 Yosiya Israillarğa qaraxlıq yurtlardın barlıq yirginlik nәrsilәrni qıqırıp taxlap, Israilda turuwatqanlarning hәmmisini Pәrwәrdigar Hudasing hizmitigә kiridiğan kildi. [Yosiyaning] barlıq künliridә hәlk ata-bowilirining Hudasi bolğan Pәrwәrdigarğa әgixitin hәq yanmidi.

35 Yosiya Pәrwәrdigarni seşinip әtüp ketix heytni Yerusalemda әtküzmaqı boldi; birinçi ayning on tәtinçi küni ular әtüp ketix heytiğa ataloğan qozilarni soydi.

2 Padixah kahınlarning wәzipilirini bәlgilidi, ularni Pәrwәrdigarning әyidiki hizmәtni kilixqa riqbәtlәndürdi.

3 U yәnә pütkül Israil hәlkiğә әzlrini Pәrwәrdigarğa atap pak-muqәddәs boluxqa tәlim bәrgüqi Lawiyarğa: — Silәr muqәddәs әhdә sanduqini Israil padixahı Dawutning oqlı Sulayman salduroğan oygә әkirip orunlaxturunglar; әmdi uni mürәnglәrdә kәtürüp yürux wәzipisi qalmidi. Әmdi silәr Hudayinglar Pәrwәrdigarning hizmitidә, xundakla Uning hәlki Israilning hizmitidә bolunglar. **4** Xuning üqün jәmitinglar wә nәwәt-guruppanglar boyiqә, Israilning padixahı Dawutning yazoqini wә uning oqlı Sulaymanning yazoqiniğa asasән, әzünglarni obdan tәyyarlanglar. **5** Silәr әz ata jәmәtliringlarning nәwәt-guruppa tәrtipi boyiqә qerindaxliringlardın ibarәt xu addiy hәlk-puqralar jәmәt-jәmәtlirigә wәkil bolup, muqәddәsgahta turisilәr; hәrbir guruppida Lawiy jәmәtidin birnәqqә adәм bolsun. **6** Silәr әtüp ketix heytiğa ataloğan qozilarni soyusilәr, әzünglarni paklanglar, [Israildiki] qerindaxliringlar üqün, yәni ularning Pәrwәrdigar Musaning wastisi bilән tapilioğan sәz-kalamioğa bekinixi üqün, hәmmә ixni tәyyar qilinglar, dedi. **7** Yosiya xu yәrdә hәzir bolğan barlıq hәlk-

pukralarning otüp ketix heytiqja atioqan kurbanliki bolsun döp, jəmiy ottuz ming qoza wə oqlak, wə yənə üq ming buqa hədiyə kildi; bu mallarning həmmisi padixahning melidin qikiriloqanidi. **8** Uning əmədarlirimu öz ihtiyarliki bilən həlkkə wə kahinlar bilən Lawiylaroqa kurbanlik meli «kötürmə hədiyə» kildi; Pərwədigarning əyini baxquruqilardın Hilkija, Zəkəriya wə Yəhiyəlmü ikki ming altə yüz qoza-əqkə bilən üq yüz buqini kahinlaroqa otüp ketix heytiqja atap kurbanlik kilix üqün hədiyə kilip tapxurdi. **9** Lawiylarning yolbaxqiliri bolqan Konaniya wə uning qerindaxliridin Xemaya bilən Nətanəl, xundakla Haxabiya, Jəiyəl wə Yozabadmü bəx ming qoza bilən bəx yüz buqini Lawiylarning heytkə atap kurbanlik kilixioqa «kötürmə hədiyə» kildi. **10** Xundak kilip, otulidiqan wəzipilər orunlaxturup bolunqandın keyin, padixahning tapiloiqini boyiqə, kahinlar öz ornida turdi, Lawiylarmü əzlidirining nəwət-guruppa tərtpi boyiqə turuxti. **11** Lawiylar otüp ketix heytiqja ataloqan qozilarni boquzliidi; kahinlar ularning qolidin qanni elip qurbangahqa səpti wə xuning bilən bir wəqıtta Lawiylar kurbanlik malning terisini soydi. **12** Köydürmə kurbanlikqa sunulidiqan mallarni bolsa, ular həlkkə-pukralaroqa wəkil bolqan jəmətlər boyiqə həlkkə bəlüp berip, ularni Musaning kitabida yeziloiqinoqa muwapik, Pərwədigaroqa sunuxqa təyyarlidi. Sunulidiqan buqilarnimu xundak kildi. **13** Andin bəlgilimə boyiqə ular otüp ketix heytiqja ataloqan qoza-əqkilərnı otka qaklap kawap kildi; baxqa kurbanliklardın qaloqan, yəni Hudaqja ataloqan kisimlarni qazanda, dangqanda yaki dasta pixurup tezdin həlkk-

pukralaroqa üləxtürüp bərdi; **14** xuningdin keyin əzlidirə wə kahinlaroqa qurbanliqlardin təyyarlidi, qünki kahinlar, yəni Hərunning əwladliri kəq kirgüqə köydürmə qurbanliq kiliş wə maylarni köydürüş bilən aldirax bolup kətkənidi; xunga Lawiylar əzlidirə wə kahinlar boləqan Hərunning əwladliriojimu qurbanliqlardin [gəx] təyyarlap qoyuxti. **15** Nawa-nəoqmiiqlər, yəni Asafning əwladliri Dawut, Asaf, Həman wə [Dawut] padixahning aldin kərgüqisi Yədutunning tapxuruqi boyiqə əz orunlirida turuxti; dərwaziwənlər hərqaysisi əz dərwazisi aldidə turdi; ularning ix ornidin ajrixining həjiti bolmidi, qünki ularning kərindaxliri boləqan Lawiylar qurbanliqlardin təyyarlap qoyatti. **16** Xundak kiliş, xu bir kün iqidə Yosiyə padixahning tapxuruqi boyiqə, ətüp ketix həyti ətüzülüp, Pərwərdigarning qurbangahioqa köydürmə qurbanliqlar sunuluxi bilən Pərwərdigarəqa beoşixlap ətüzülgən ibadət toluq orunlandi. **17** Xu qəoşda həzir boləqan Israillar ətüp ketix həytini ətüzüp boləqandin keyin, yəttə kün petir nan həytini ətüzdi. **18** Samuil pəyoşəmbərning zamanidin buyan Israilda ətüp ketix həyti mundak ətüzülüp bəqmioqanidi; Israil padixahlrining həqkaysisimu Yosiyə, kahinlar, Lawiylar wə xu yərdə həzir boləqan Yəhüdalar bilən Israillar wə Yerusalemdə turuwatqanlar ətüzgəndək mundak ətüp ketix həyti ətüzüp bəqmioqanidi. **19** Bu kətimki ətüp ketix həyti Yosiyəning səltənitiyining on səkkizinqi yili ətüzüldi. **20** Yosiyə [mukəddəs] əyning həmmə ixini muxundak tərtpkə selip boləqandin keyin, Misir padixahi Nəqə Əfrat dəryasining boyidiki Karkemix xəhəridə uruxqə qikti,

Yosiya uning aldini toskili qikti. **21** Nəko Yosiyaning aldioğa əlqilərnı əwətip uningəğa: «I Yəhuda padixahı, əzlirining mening bilən nemə karlırı bar? Bütün mən sili bilən uruxkili əməs, bəlki mening bilən urux kiliwatқан jəmət bilən uruxkili qikқанmən; yənə kelip, Huda meni tez hujum kıl, dedi; Hudaning silini həlak kiliwətməsliki üçün, Uning ixioğa kaxila kılmisila, qünki U mening bilən billidur» dedi. **22** Lekin Yosiya uning bilən qarxilixixitin yanmıdı, əksiqə özini niqablap uningəğa jəng kılqılı qikti; u Hudaning Nəkonıng wastisi bilən eytkən gepigə kulak salmay, Məgıddo tüzlənglikigə kelip Nəko bilən tutuxti. **23** Okyaqılar Yosiya padixahқа oқ etip uningəğa [təgküzdı]; padixah hizmətkarlırioğa: — Mən eoır yarilandim, meni elip ketınglar, dedi. **24** Uning hizmətkarlırı uni jəng hərwisidin yələp qüxürüp, uning ikkinqi jəng hərwisioğa yatқuzup Yerusalemoğa elip mengiwıdı, u xu yərdə öldi. U ata-bowilirining kəbrıstanlıkioğa dəpnə kılindi; barlıq Yəhuda wə Yerusalemdikilər Yosiyəoğa təziyə tutuxti. **25** Yərimiya [pəyoqəmbər] Yosiya üçün mərsiyə oқıdı; nəoqmə-nawaqi ər-ayallarning həmmisi taki bügüngiqə Yosiyani təripləp mərsiyə oқup kəlməktə; u ix Israilda bəlgilimigə aylandı. Mana bular «mərsiyələr» degən kitabқа pütülgəndur. **26** Yosiyaning qaloğan ixlırı, uning Pərwədigarning Təwrat kitabıda yeziloğanlırioğa əgəxkən yahxi əməlliri, **27** qıloğanlırı baxtin-ahirioiqə həmmisi «Yəhuda wə Israil padixahlırining Tarih-Təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur.

36 [Yəhuda] zeminidiki həlk Yosiyaning oqlı Yəhoahazni tallap, Yerusalemda atisining ornioğa padixah kılıp tiklıdı.

2 Yəhoahaz təhtkə qikқан qeқida yigirmə üq yaxta idi; u Yerusalemda üq ay səltənət kildi. 3 Misir padixahı uni Yerusalemda padixahlıqtin bikar kildi wə Yəhuda zeminiqə bir yüz talant kümüx, bir talant altun jərimanə koydi. 4 Andin Misir padixahı Yəhoahazning ornioqə uning inisi Eliakimni Yəhuda bilən Yerusalem üstigə padixah kiliр, uning ismini Yəhoakimoqə əzgərtti; andin Nəko inisi Yəhoahazni Misiroqə elip kətti. 5 Yəhoakim təhtkə qikқан qeқida yigirmə bəx yaxta bolup, u Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; u Pərwərdigar Hudasining nəziridə rəzil bolqanni kildi. 6 Babil padixahı Nebokadnəsar uningqə hujum kiloqili qikqip, uni mis zənjir bilən baqlap Babiloqə elip kətti. 7 Nebukadnəsar yənə Pərwərdigar əyidiki bir kəsim əswab-buyumlarni Babiloqə apirip, əzining Babildiki buthanisioqə koydi. 8 Yəhoakimning qəloqan ixliri, uning yirginqlik ixliri, uningdiki əyiblər bolsa mana, «Israil wə Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. Uning oqlı Yəhoakin uning ornioqə padixah boldi. 9 Yəhoakin təhtkə qikқан qeқida on səkkiz yaxta bolup, u Yerusalemda üq ay on kün səltənət kildi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi. 10 Yengi yil etkəndə, Nebokadnəsar adəm əwətip Yəhoakinni Pərwərdigar əyidiki esil buyumlar bilən birliktə Babiloqə əkəldürüp, Yəhoakinning taqisi Zədəkiyani Yəhuda wə Yerusalem üstigə padixah kiliр tiklidi. 11 Zədəkiya təhtkə qikқан qeқida yigirmə bir yaxta bolup, Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; 12 u Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi; Yərəmiya pəyoqəmbər uningqə Pərwərdigarning səzlrini

yatküzgән bolsimu, u Yərəmiyanıng aldida ɵzini tɵwən kilmidi; **13** u ɵzini Hudaning namida [bekinix] kəsimini ičküzgән Nebokadnəsardin yüz ɵridi; boynini kattıq kılıp, Israilning Hudasi Pərwardigarǝa towa kılıp yenixka kɵnglini jahil kildi. **14** Uning ɵstigə, kahınlarning barlık baxlırı bilən həkning həmmisi yat əlliklərnıng həmmə yirginqlık ixlırini dorap, asiyliklırini axurdi; ular Pərwardigar Yerusalemda ɵzigə atap mukəddəs kılıǝan ɵyni bulǝiwətti. **15** Ularning ata-bowilirining Hudasi bolǝan Pərwardigar ɵz həkıgə wə turalǝusioǝa iǝini aǝritkaǝka, tang səhərdə ornidin turup əlqilirini əwətip ularni izqil agahlandırup turdi. **16** Birak ular Hudaning əlqilirini mazak kılıp, söz-kalamlırini mənıtməytti, pəyǝəmbərlirini zanglik kılatti; ahir berip Pərwardigarning kəhri ɵrləp, kütquzǝyli bolmaydıǝan dərıjıdə həkning ɵstigə qıxtı. **17** Pərwardigar xuning bilən kaldıylərnıng padıxahını ularǝa hujumǝa seliwidi, padıxah ularning mukəddəs ɵyidə yaxlırini kılıqlidi; kiz-yigitlər, kerilar, bexi aǝarǝanlarǝa heq iq aǝritip olturmay, həmmını ɵltürüwətti; [Huda] bularning həmmısını [Kaldıyə] padıxahıning kılıǝa tapxurdi. **18** Kaldıyə padıxahı Hudaning ɵyidiki qong-kıqik deməy, barlık ǝaqa-buyumlarnı, xundakla Pərwardigar ɵyidiki həzinilərnı, xuningdək padıxahning wə əmədarlırining həzinilirini koymay, Babilǝa elip kətti. **19** Kaldıylər Hudaning ɵyini keydürüwətti, Yerusalemnıng sepilini qekıwətti, xəhərdiki həmmə orda-korǝanlarǝa ot koyup keydürüp, Yerusalemdiki barlık kimmətlik ǝaqa-buyumlarnı qekıp kukum-talkan kildi. **20** Kılıqtin aman

qalʻonlarning h mmisini [Kaldiy  padixah ] Babil ga tutkun qilib  k tti; ular taki Pars padixahlikining s lt nitikiq  Babil padixah  w   wladirining qullukida bolup turdi. 21 Bularning h mmisi P rw rdigarning Y r miyaning wastisi bil n [aldin] eytk n [agah] s zi ixka axurulux  q n boldi. Xuning bil n zemin  zig  tegixlik xabat k nlirig  muy ss r boldi; q nki zemin y tmix yil toxquq  harabilikt  turup  xabat tutup  d m elip rah tl ndi.

Əzra

1 Pars padixahi Qorəxning birinchi yili, Pərwərdigarning Yərəmiyaning aqizi arkilik eytkan səzi əməlgə axurulup, Pərwərdigarning Pars padixahi Qorəxning rohini kəzoqixi bilən pütün padixahlıki təwəsədə u mundak bir jakarnamə qikardi, xundakla uni yazma kilip püküp: — **2** «Pars padixahi Qorəx mundak dəydu: — Asmanlarning Hudasi Pərwərdigar yər yuzidiki barlik padixahlıqlarning igidarqilikini manga bərđi; u xundakla meni Yəhuda zeminiqə jaylaxkan Yerusalemda Əzigə bir ey selixka buyrudi. **3** Xuning üqün aranglarda Hudaning həlki boləanlardin hərəkaysinglarəqə bolsa, uning Hudasi [Pərwərdigar] uning bilən billə boləqay, u Yəhuda zeminidiki Yerusalemqə qiqsun, Israilning Hudasi Pərwərdigarning əyini salsun! U bolsa Hudatur, makani Yerusalemdidur! **4** [Sürgünlüktə] qələqan həlkə kəyərlərdə makanlaxkan bolsa, [u Yerusalemqə qiqsun]; xu yərdiki adəmlər ularəqə altun, kümüx, mal-mülük, qarpaylarni təminləp yərdəm bərsun wə xuningdək Yerusalemda jaylaxkan Hudaning xu eyi üqün halis hədiyələrini təkdım kilsun» — dedi. **5** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki kəbilə baxlıqliri, kaqinlar, Lawiyalar, xundakla Huda tərpidin rohi kəzoqitiləqan barlik həlkə orunliridin kopup Yerusalemdiki Pərwərdigarning əyini [yengiwaxtin] selixka berixka təyyarlandi. **6** Ətraptiki kixilərninğ həmmisi kümüx qaqa-kuqa, altun, mal-mülük, qarpaylar wə kimmət bahalıq buyumlar bilən ularni kollap kuwwətlidi, buningdin baxka sunulidiləqan hərhil ihtiyariy hədiyə-qurbanlik süpitidə hərhil sowəqatlarni təkdım

qildi. **7** Padixah Qorax Pərwərdigarning əyidiki qaqa-kuqilirinimu, yəni ilgiri Nebokədnəsar Yerusalemdin əkilip öz ilahining buthanisiqə koyup koyoqan qaqa-kuqilarnimu elip qikti. **8** Pars padixahi Qorax həzinə begi Mitrədatni buyrup bu qaqa-kuqilarni aldurup qikti; Mitrədat xularni Yəhudaning əmiri Xəxbazarəqa sani boyiqə sanap tapxurup bərdi. **9** Qaqa-kuqilarning sani mundak: — altun das ottuz, kümüx das ming, piqak yigirmə tokquz, **10** altun piyalə ottuz, bir-birigə ohxax boləqan kümüx piyalə tət yüz on; baxqa qaqa-kuqilar bir ming. **11** Barliq altun-kümüx qaqa-kuqa, bəx ming tət yüz. Sürgün qilinəqan həlk Babilin Yerusalemqə elip kelingən qaoqda, Xəxbazar bu qaqa-kuqilarning həmmisini elip kəlgənidi.

2 Təwəndikilər Nebokədnəsar tərpidin Babiləqa sürgün qilinəqan [Yəhudiya] əlkisidikilərdin, ularning əwladliri qaytip kelip, Yerusalem wə Yəhudiyaqə qikip, hərbiəri öz xəhirlirigə kətkənlər: — **2** — ular Zərubbabəl, Yəxua, Nəhəmiya, Seraya, Rəilaya, Mordikay, Bilxan, Mispar, Bigway, Rəhum wə Baanaqlar bilən billə qaytip kəldi. Əmdi Israil həlqining iqidiki ərkəklərnin sani təwəndikiqə: — **3** Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **4** Xəfatiyaning əwladliri üq yüz yətmix ikki kixi; **5** Arahnin əwladliri yəttə yüz yətmix bəx kixi; **6** Paqat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on ikki kixi; **7** Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **8** Zattuning əwladliri tokquz yüz qirik bəx kixi; **9** Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; **10** Banining əwladliri altə yüz qirik ikki kixi; **11** Bibayning

əwladliri altə yüz yigirmə üq kixi; **12** Azgadning əwladliri bir ming ikki yüz yigirmə ikki kixi; **13** Adonikamning əwladliri altə yüz atmix altə kixi; **14** Bigwayning əwladliri ikki ming əllik altə kixi; **15** Adinning əwladliri tət yüz əllik tət kixi; **16** Həzəkiyaning jəmətidin boləjan Aterning əwladliri tokşan səkkiz kixi; **17** Bizayning əwladliri üq yüz yigirmə üq kixi; **18** Yoraḥning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **19** Haxumning əwladliri ikki yüz yigirmə üq kixi; **20** Gibbarning əwladliri tokşan bəx kixi; **21** Bəyt-Ləhəmlilər bir yüz yigirmə üq kixi; **22** Nitofalilər əllik altə kixi; **23** Anatotluqlar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **24** Azmawətlilər kırık ikki kixi; **25** Kiriət-Arimliklər, Kəfirahliklər wə Bəərotluqlar bolup jəmiy yəttə yüz kırık üq kixi; **26** Ramaḥliklər bilən Gebalilər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **27** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **28** Bəyt-Əllilər bilən ayiliklər jəmiy ikki yüz yigirmə üq kixi; **29** Nebolilər əllik ikki kixi; **30** Magbixning əwladliri bir yüz əllik altə kixi; **31** ikkinqi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **32** Hərimning əwladliri üq yüz yigirmə kixi; **33** Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bəx kixi; **34** Yeriholuklər üq yüz kırık bəx kixi; **35** Sinaahning əwladliri üq ming altə yüz ottuz kixi. **36** Kaḥinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri tokşuz yüz yətmix üq kixi; **37** Immərnin əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **38** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kırık yəttə kixi; **39** Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi. **40** Lawiylarning sani təwəndikiqə: — Hodawiyaning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəlnin əwladliri

yətmix tət kixi; **41** Oʻzəlkəxlərdin: — Asafning əvladliri bir yüz yigirmə səkkiz kixi. **42** Dərwaziwənlərnin nəsəlidin: — Xallumning əvladliri, Aternin əvladliri, Talmənnin əvladliri, Akkubning əvladliri, Hatitanin əvladliri bilən Xobayning əvladliri jəmiy bir yüz ottuz tokkuz kixi. **43** İbadəthana hizmətkarliri təwəndikiqə: — Zihanin əvladliri, Hasufaning əvladliri, Tabbaotning əvladliri, **44** Kirostning əvladliri, Siyahaning əvladliri, Padonning əvladliri, **45** Libanahning əvladliri, Həgabahning əvladliri, Akkubning əvladliri, **46** Həgabning əvladliri, Xamlayning əvladliri, Hənaning əvladliri, **47** Giddəlnin əvladliri, Gəhərnin əvladliri, Reayahning əvladliri, **48** Rəzinning əvladliri, Nikodanin əvladliri, Gazzamning əvladliri, **49** Uzzaning əvladliri, Pasiyanin əvladliri, Bisayning əvladliri, **50** Asnahning əvladliri, Məunimning əvladliri, Nəfussimning əvladliri, **51** Bakkubning əvladliri, Hakufaning əvladliri, Harhurnin əvladliri, **52** Bazlutning əvladliri, Məhidanin əvladliri, Harxanin əvladliri, **53** Barkosning əvladliri, Siseraning əvladliri, Temahning əvladliri, **54** Nəziyanin əvladliri bilən Hatifaning əvladliri. **55** Sulaymanning hizmətkarlirinin əvladlirinin sani təwəndikiqə: — Sotayning əvladliri, Sofəratning əvladliri, Pirudanin əvladliri, **56** Yaalahning əvladliri, Darkonning əvladliri, Giddəlnin əvladliri, **57** Xəfətiyanin əvladliri, Hattilning əvladliri, Pəkərat-Həzzibaimning əvladliri bilən aminin əvladliri. **58** İbadəthana hizmətkarliri wə Sulaymanning hizmətkari boləqlarınin əvladliri jəmiy üç yüz toksan ikki kixi. **59** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addan

wə Immərdin kəlgən bolsimu, lekin ular əzlrining ata jəmətining yaki nəsəbining Israil adimi ikənlikini ispatlap berəlmidi. **60** Bular Delayaning əwladliri, Tobiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz əllik ikki kixi; **61** kaħinlarning əwladliri iqidə Habyaning əwladliri, Kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileadlik Barzillayning bir kizini aloqaqqa ularning eti bilən ataloqanidi. **62** Bular jəmətining nəsəbnəmisini izdəp tapalmidi; xunga ular «napak» həsəblinip kaħinliktin qalduruldi. **63** Waliy ularoqa: — Urim wə tummimni kətürgüqi kaħin arimizda hizməttə boləuqə «əng muqəddəs yiməklilər»gə eoiz təgküzməysilər, dedi. **64** Pütün jamaət jəmiy kırık ikki ming üq yüz atmix kixi; **65** buningdin baxqa ularning yənə yəttə ming üq yüz ottuz yəttə qul-dediki bar idi; yənə ikki yüz ər-ayal oqəzəlqisi bar idi. **66** Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz kırık bəx keqiri, **67** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **68** Jəmət kattiwaxliridin bəziliri Yerusalemoqa wə Pərwərdigarning əyigə kəlgən qaoqda, Hudaning xu əyi əsli ornioqa yengiwaxtin selinixi üqün qin kənglidin sowoqatlarni təqdim kildi. **69** Ular əzlrining qurbioqa qarap quruluş həzinasigə atmix bir ming darik altun, bəx ming mina kümüx wə yüz qur kaħin toni təqdim kildi. **70** Xuningdin keyin kaħinlar, Lawiyalar wə bir kəsim həlk qoxulup, oqəzəlkəxlər, dərwezivənlər, ibadəthana hizmətkarlıri öz xəhərlirigə makanlaxti; qaloqan Israil həlkining həmmisi öz xəhərlirigə makanlaxti.

3 Israil h lki h r aysisi  z x h rlirid  makanlaxkanidi; y ttingi ayoqa k lg nd , h lk bir adəmdək bolup Yerusalemoqa yiojildi. **2** Yozadakning oqli Y xua bilən uning kahin kerindaxliri, Xealtialning oqli Z rubab l w  uning kerindaxlirining h mmisi orunliridin qopup, Hudaning adimi Musa p tk n kanun kitabida pütülginidək Pərwərdigaroqa keyd rm  qurbanlik sunux  q n Israilning Hudasing qurbangahini selixka kirixti. **3** G r q  ular xu yərlik həlklərdin qorqsimu, lekin qurbangahni əslidiki uli  stig  selip, uningda Pərwərdigaroqa atap  tig nlik w  k qlik keyd rm  qurbanlik  tk z xk  kirixti. **4** Ular y n  [muk dd s kanunda] p t lginini boyiqə «kəpilər heyti»ni  tk z p, hər k ni bəlgiləngən t l pk  muwapik san boyiqə k nl k keyd rm  qurbanlikni sunuxatti. **5** Xuningdin keyin ular y n  hər k nl k keyd rm  qurbanliklar, yengi ay qurbanliki w  P rw rdigarning barlik muk dd s d p bekitilg n heytliri  q n t kdim kilinidioqan keyd rm  qurbanliklarni, xuningd k h rbir kixining kənglidin Pərwərdigaroqa atap sunidioqan ihtiyariy qurbanliklirini sunup turatti. **6** Xundak kilip ular y ttingi aying birinchi k nidin baxlap, keyd rm  qurbanliklarni Pərwərdigaroqa atap sunuxka baxlidi; lekin P rw rdigarning  yining uli tehi selinmidi. **7** Ular taxqilar bil n yaojqilaroqa pul tapxurdi w  xundakla Pars padixahi Qorəxning ijaziti bil n Zidonluklar bil n Turluklaroqa kedir yaojqini Liwandin [Ottura] dengiz arkilik Yoppoqa  k ld r x  q n ularoqa yim k-iqm k w  z ytun meyini təminlidi. **8** Jamaət Yerusalemdiki Hudaning  yig  kəlgəndin keyin ikkinchi yili ikkinchi

ayda Xealtiyəlning oqli Zərubbabəl, Yozadakning oqli Yəxua wə ularning kaħin wə Lawiy qerindaxlirining qaldisi, xuningdək sürgünlüktin qaytip Yerusalemoqa kəlgənlərnin ħəmmisi quruluxta ix baxlidi; ular yənə yigirmə yaxtin axqan Lawiylarni Pərwərdigarning öyini selix quruluxoqa nazarətqilikkə qoydi. **9** Yəxua wə uning oqulliri ħəm qerindaxliri, Kadmiyə bilən uning oqulliri, yəni Yəħudaning əwladliri Hudaning öyidə ixləydiqan ixqilarni nazarət qilixqa bir niyəttə atlandi; ħenadadning oqulliri, ularning oqullirimu wə qerindax Lawiylar ularoqa yardəmləxti. **10** Tamqilar Pərwərdigarning öyigə ul salidiqan qaoqda kaħinlar has kiyimlirini kiyip, kanaylirini qelip, Asafning əwladliri bolqan Lawiylar jangjang qelip, ħəmmisi qatar-qatar səp bolup turoquzuldi; ular Dawut bəlgiligən kərsətmilər boyiqə Pərwərdigaroqa ħəmdusana oqxuti. **11** Ular Pərwərdigaroqa atap əzara: — «Pərwərdigar məħribandur, uning Israiloqa bolqan məħir-muħəbbiti mənngülüktur» dəp ħəmdusana wə rəħmət-təxəkkür eytixti. Bu qaoqda Pərwərdigarning öyining uli selinip bolqoqqa, halayik Pərwərdigarni mədħiyiləp towap təntənə qilixti. **12** Lekin kaħinlardin, Lawiylardin wə jəmət baxliqliridin nuroqunliri, yəni əslidə ilgiriki öyni kərgən nuroqun qeri adəmlər kəz aldida selinqan bu öyning ulioqa qarap, ün selip yioqlap ketixti; nuroqun baxqa kixilər huxal bolup təntənə qilip towlaxti; **13** wə həlk həttə kimlərnin təntənə qilixiwatqanliqi bilən kimlərnin yioqlawatqanliqini ayriwalalmay qaldi; qünki jamaət təntənə qilip qattiq towlaxatti; wə bu awaz yiraq-yiraqlaroqa anglinatti.

4 Yəhuda və Binyamindiki rəqiblər sürgünlüktin kaytip kəlgənlər Israilning Hudasi Pərwərdigarəya atap əyni yengiwaxtin salmaqçikən, degən gəpni anglap, **2** Zərubbabəl və jəmət baxliqliri bilən kəruxüp: — Biz silər bilən billə salayli; qünki bizmu silərgə ohxaxla silərning Hudayinglarni izləp, bizni bu yərgə əkəlgən Asuriyə padixahı Esar-Haddonning künliridin tartip uningəya qurbanliq sunup keliwatimiz, deyixti. **3** Lekin Zərubbabəl, Yəxua bilən Israilning baxka jəmət baxliqliri ularəya: — Hudayimizəya əy selixta silərning biz bilən heqkandak alakənglar yok; bəlki Pars padixahı Qorəx bizgə buyruəyandək, pəkət biz əzimizla Israilning Hudasi boləyan Pərwərdigarəya əy salimiz, deyixti. **4** Xuningdin keyin xu yərdiki ahalə Yəhudalarning qolini ajiz qilip, ularning qurulus qilixəya kaxila tuəydirup turdi. **5** Ular yənə Pars padixahı Qorəxning barliq künliridin taki Pars padixahı Darius təhtkə olturoyan waqitqiqə, daim məslihətqilərnə setiwelip, Yəhudalar bilən qerixip, qurulus nixanini buzuxka urunup turdi. **6** Ahaxwerox təhtkə qikqan dəsləpki waqitlarda ular uningəya Yəhudiyə və Yerusalem ahalisi üstidin bir ərznamə yazdi. **7** Xuningdək Artahxaxta künliridə Bixlam, Mitridat, Tabəəl və ularning qaləyan xeriklirimu Pars padixahı Artahxaxtaəya aramiy tilida bir ərz hetini yazdi; hət aramiy tilidin tərjimə qilindi. **8** Waliy Rəhum bilən diwan begi Ximxay padixah Artahxaxtaəya Yerusalem üstidin təwəndikidək ərznamə yazdi: — **9** «Məzkur məktupni yazəyanlardin, waliy Rəhum, katip begi Ximxay və ularning baxka həmrahliri boləyan soraqqilar, mupəttixlər, mənəpdarlar, katiplar,

arqiwiliklar, Babilliklar, Xuxanliklar, yəni Elamiylar **10** wə uluq janabiy Osnappar Samariyə xəhriyə wə [Əfrat] dəryaning muxu tərpidiki baxqa yərlərgə orunlaxturəjan ahalimu bar **11** (mana bu ularning padixahqa yazəjan hetining kəqürülmisi) – əzlrining dəryaning muxu tərpidiki hizmətkarlıridin padixah aliliri Artahxaxtaəja salam! **12** Padixah aliylirigə məlum bolsunki, əzliri tərəptin biz tərəpkə kəlgən Yəhudiylar Yerusaleməja kelixti; ular axu asiy wə sesik xəhərni kuruwatidu, ulini yasap püttürdi, sepilni yasap qikti wə sepilning ullirini bir-birigə ulap yasawatidu. **13** Əmdi uluq padixah aliylirigə xu məlum boləjayki, mubada bu xəhər onglansa, sepil pütüzülsə, ular baj tapxurmaydiəjan, olpan təliməydiəjan wə parak tapxurmaydiəjan boluwalidu, bundak ketiwərsə padixahlarning həzinasigə səzsiz ziyan bolidu. **14** Biz ordining tuzini yəp turup, padixahimizning bundak bihərmət kəlinixiəja qarap turuximizəja kət'iy toəra kəlməydu, xu səwəbtin padixahimizəja məlum kəlixka jür'ət kilduk. **15** Xuning üqün [aliylirining] atəbowilirining tarihnamisini sürüxtə kəlixlirini təxəbbus kəlimiz; sili tarihnamidin bu xəhərning əhwalini bilip, uning padixahlarəjimu, hərəkəysi əlkilərgimu ziyan yətküzüp kəlgən asiy bir xəhər ikənlikini, kədimdin tartip bu xəhərdikilər əqdurməqilik tərəjanlikini bilgəyla; dəl xu səwəbtin bu xəhər wəyran kəlinəjanidi. **16** Xunga biz aliyliriəja xuni ukturməqimizki, əgər bu xəhər qurulsa, sepilliri pütüzülsə, undakta silining dəryaning muxu tərpidiki yərlərgə həqkəndak igidarqilikliri bolmay kəlidu». **17** Padixah mundaq jawab yollidi: –

«Waliy Rəhım, diwan begi Ximxayə wə Samariyə həm Dəryaning xu tərıpidiki baxka yərlərdə turuxluk həmrəhliringlarə salam! **18** Siləning bizgə yazəjan ərz hetinglar mening aldimda enik kılıp oqup berildi. **19** Təxürüp kərixni buyruwidim, bu xəhəning dər wəkə kədimdin tartip padixahlarə qarxi qikip isyan kəzərijəjan, xəhərdə daim asiylik-kəzərijəjan kətürüxtək ixlarning bolup kəlgənliki məlum boldi. **20** Ilgiriki waqıtlarda kədrətlik padixahlar Yerusaleməyə həkümranlik kılıp, Dəryaning xu tərıpidiki pütün yərləni idarə kılıp kəlgən, ular xularəyə bekinip baj, olpan wə parikini tapxurup kəlgənlikən. **21** Əmdi silər buyruk qüxürüp u həlkni ixtin tohtitinglar, məndin baxka yarlik qüxürülmigüqə, bu xəhəni yengiwaxtin kurup qikixka bolmaydıəjanliki ukturunglar. **22** Bu ixni ada kilmay kəlixtin pəhəs bolunglar; padixahlarəyə ziyən kəltüridiəjan apət nemixka küqiyiwəridikən?» **23** Padixah Artahxaxtaning yarlikining kəqürülmisi Rəhıməyə, diwan begi Ximxay həm ularning həmrəhliriəyə oqup berilixi bilənla, ular alman-talman Yerusalemdiki Yəhudalarning kəxiəyə qikip, hərbiy küq ixlitip, ularni ixni tohtitixka məjbur kildi. **24** Xuning bilən Yerusalemdiki Hudaning əyidiki ixlar tohtidi; ix taki Pars padixahı Darius təhtkə qikip ikkinqi yiləiqə tohtaqlıq kəldi.

5 Bu qəşda pəyətəmbərlər, yəni Həgəy pəyətəmbər bilən Iddoning oqlı Zəkəriyə pəyətəmbər Yəhudiyə wə Yerusalemdiki Yəhudiyələrə bəxərət berixkə baxlıdi; ular İsrailning Hudasining namida ularəyə bəxərət berixti. **2** Xuning bilən Xəaltiyəlning oqlı Zərubbabəl

wə Yozadakning oqli Yəxua qopup Yerusalemdiki Hudaning oyini yengiwaxtin selixka baxlidi; Hudaning pəyoəmbərliri ular bilən billə bolup ularoqa yardəm bərdi. **3** Xu qaoqda Dəryaning oqərb təripining bax waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhliri ularning yenioqa kelip: «Kim silərgə bu əyni yengiwaxtin selixka, bu quruluhni püttürüxkə buyruk bərdi?» dəp soridi. **4** Ular yənə: «Bu quruluhka məs'ul boluquqilarning ismi nemə?» dəp soridi. **5** Ləkin Hudaning nəziri Yəhuda aqsakallirining üstidə idi, xunga bax waliy qatarliklar padixah Dariuska məlum qiləuqə, xundakla uningdin bu həkta birər jawab yarliq kəlgüqə ularning quruluh ixini tosmidi. **6** Dəryaning oqərb təripining waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrəhliri, yəni Dəryaning oqərb təripidiki afarsakliklar padixah Dariuska hət əwətti; hətning kəqürülmisi mana təwəndikidək: **7** Ular padixahka əwətkən məlumatta mundaq deyilgən: «Darius aliylirioqa qongkur aman-esənlik boləyay! **8** Padixahimizəyoxu xu ix yetip məlum bolsunki, biz Yəhədiyəgə, uluq Hudaning əyigə berip kərduqki, xu əy yooqan taxlar bilən yasiliwatidu, tamlirioqa limlar ətküzülüp selinmaqta; bu quruluh tez sürəttə onguxluk elip beriliwetiptu. **9** Andin biz u yərdiki aqsakallardin: — Kim silərgə bu əyni selixka, bu quruluhni püttürüxkə buyruk bərdi? — dəp soriduk. **10** Wə aliylirioqa məlum bolsun üqün ularning isimlirini soriduk, xuningdək ularning baxliklirining ismilirini pütüp hatirilməqki iduk. **11** Ular bizgə: «Biz asman-zeminning Hudasining qulliri, biz həzır buningdin uzun yillar ilgiri selinoqan

əyni yengiwaxtin seliwatimiz. Muxu əyni əslidə Israilning uluq bir padixahı saldurojanidi. **12** Lekin ata-bowilirimiz asmandiki Hudaning oʻzini kəltürüp qoyoqqa, Huda ularni Kaldiyəlik Babil padixahı Nebokadnəsarning qoligə tapxurojan; u bu əyni qakturuwetip, həkni Babiloqə tutqun kəlip əkətkən. **13** Lekin Babil padixahı Qorəxning birinqi yili padixah Qorəx Hudaning bu əyni yengiwaxtin selixqə yarliq qūxūrgən. **14** Wə Nebokadnəsar Yerusalemdiki bu ibadəthanidin elip Babil buthanisioqə apirip qoyoqan Hudaning əyidiki altun-kūmūx qəqə-qūqilarnimu padixah Qorəx ularni Babil buthanisidin əpqikturup, Xəxbazar isimlik bir kixigə tapxurojan; u uni bax waliy kəlip təyinligənidi **15** həm uningqə: — Bu qəqə-qūqilarni elip ularni Yerusalemdiki ibadəthaniqə apirip qoyoqin; Hudaning əyi əsli jayiqə yengiwaxtin selinsun, dəp buyruqan. **16** Andin xu Xəxbazar degən kixi kəlip, Yerusalemdiki Hudaning əyigə ul saloqan; ənə xu waqittin baxlap haziroqə yasiliwatidu, tehi pūtmidi» dəp jawap bərdi. **17** Əmdi aliylirioqə layiq kərünsə, padixahimizning xu yərdə, yəni Babildiki həzinini ahturup beqixini, u yərdə padixah Qorəxning Yerusalemdiki Hudaning əyni yengiwaxtin selix toqrisida qūxūrgən yarliqining bar-yokluqini təxürüp beqixini soraymiz həm padixahimizning bu ix toqrisida əz iradisini bizgə bildürüp qoyuxini ətünimiz».

6 Andin padixah Darius Babildiki dələt-bayliqlar saklanoqan «Arhiplar əyi»ni təxürüp qiqixqə yarliqlarni qūxürdi. **2** Media əlkisidiki Ahmeta kəl'əsidin bir oram kəoqəz tepildi, uningda mundəq bir hatirə pūtūlgən:

3 «Padixah, Qoraxning birinchi yili, padixah, Qorax Yerusalemdiki Hudaning oyigə dair mundak bir yarlik qüxüridu: — «Kurbanlik sunulidioqan orun bolux üqün bu oy yengiwaxtin selinsun; uli puhta selinsun, oynig igizliki atmix gəz, kəngliki atmix gəz bolsun. 4 Üq kəwət yoqan tax, bir kəwət yengi yaqraq bilən selinsun, barlik hirajət padixahlik həzinasidin qikim kilinsun. 5 Əslidə Nebokadnəsar Yerusalemdiki ibadəthanidin elip Babiloqa apirip qoyoqan, Hudaning oyidiki altun-kümüx qaqa-kuqilarning həmmisi qayturup kelinip, Yerusalemdiki ibadəthanoqa kaytidin yətküzülüp, hər biri öz jayioqa qoyulsun; ular Hudaning oyigə quyulsun!». 6 [Dariustin yarlik qüxürülüp]: «— Xunga, i dəryanig xu tərripining bax waliysi Tattinay wə Xetar-Boznay həm siləning həmrəhliriglar, yəni Dəryanig xu tərripidiki afarsakliklar, əmdi silər u yərdin neri ketiglar! 7 Hudaning oynig quruluhi bilən karinglar bolmisun; Yəhudiylarning bax waliysi bilən Yəhudiylarning aqsakallirining Hudaning bu oyni əslidiki ornioqa selixioqa yol qoyunglar. 8 Xuningdək mən Hudaning bu oynig selinixi üqün Yəhudalarning aqsakalliri toqruluk silərgə buyruk qüxürdumki: — Dəryanig oqərb tərripidin, padixahlik həzinasigə tapxuruloqan baj kirimidin silər keqiktürməy xu adəmlərgə toluq hirajət ajritip beringlar, quruluh heq tohtap qalmisun. 9 Ularoqa nemə kerək bolsa, jümlidin asmandiki Hudaqoqa keydürmə qurbanlik sunuxqa, məyli ərkək torpaq bolsun, qoqkar yaki qozilar bolsimu, xular berilsun; yənə Yerusalemdiki kahinlarning bəlgiligini boyiqə buqday, tuz, xarab yaki

zəytun maylar bolsun xularning birimu kəm kilinmay, hər küni təmin etip turulsun. **10** Xuning bilən ular asmandiki Hudağa huxbuy qurbanlıqlarni kəltürüp, padixahğa wə padixahning əwladlıriğa uzun ömür tilisun. **11** Mən yənə buyruymənki, kimki bu yarlıqni əzgərtsə, xu kixining öyining bir tal limi suquruwelinip tikləngəndin keyin, xu kixi uningğa esip mihlap qoyulsun, öyi əhləthaniğa aylanduruwetilsun! **12** Wə Əzining namini xu yərdə qalduroğan Huda muxu Yerusalemdiki öyini əzgərtixkə yaki buzuxğa qol uzartқан hərқандақ padixah yaki həlkni həlak qilsun! Mən Darius muxu yarlıqni qüxürdum, əstayidillik bilən bəja kəltürülsun!» deyildi. **13** Andin Dəryaning qarəb tərripining bax waliysi Tattinay, Xetar-Boznay wə ularning həmrahliri padixah Dariusning əwətkən yolyorukı boyiqə əstayidillik bilən xu ixni bəja kəltürdi. **14** Yəhudiylarning aqsakalliri quruluşni dawamlaxturup, Həgay pəyoqəmbər wə Iddoning oqlı Zəkəriyaning bexarət berixliri bilən xu ixta ronak tapti. Ular Israilning Hudasing əmri boyiqə, xundakla Qorəx, Darius wə Artahxaxta qatarlıq Pars padixahlirining əmri boyiqə ixləp, öyni yengiwaxtin qurup qiqix ixini püttürdi. **15** Bu öy Darius padixahi səltənitiuning altinqi yili, Adar eyining üqinqi küni pütküzüldi. **16** Israillar — kahinlar, Lawiylar wə qaloğan sürgünlüktin qaytip kəlgən həklərləning həmmisi Hudaning bu öyini uningğa atax murasimini huxal-huramlik bilən ötküzdi. **17** Öyni Hudaning Əzigə atax murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz qoqkar wə tət yüz qoza sundi həm Israil qəbiliriniing sani boyiqə barlıq Israil üqün gunah qurbanlıqi süpitidə on ikki

tekini sundi. **18** Ular yənə Yerusalemdiki Hudaning ibadət-hizmitini ətəxkə, Musaning kitabida yezilojini boyiqə, kaħinlarni öz nəwiti boyiqə, Lawiylarni guruppiliri boyiqə turoquzdi. **19** Birinqi ayniq on tətinqi küni sürgünlüktin qaytip kəlgənlər «ətüp ketix həyti»ni ətüküzdü. **20** Qünki kaħinlar wə Lawiylar bir niyət bilən birliktə paklinix rəsimplirini ətüküzüp, həmmisi paklandi; andin ular barliq sürgünlüktin qaytip kəlgənlər wə ularning qerindixi boləan kaħinlar wə həm özleri üqün ətüp ketix həytiqə atiqəan [kəzilirini] soydi. **21** Sürgünlüktin [yengila] qaytip kəlgən Israillar wə xuningdək Israilning Hudasi Pərwərdigarni izdəp, özlerini zemindiki yat əlliklərninq buləaxliridin ayrip qıqқан barliq kixilər qəza gəxlirini birliktə yeyixti. **22** Ular petir nan həytini huxal-huramlıq iqidə yəttə kün ətüküzdü; qünki Pərwərdigar ularni huxallıqqa qəmdürdi həm Asuriyə padixəhinq kənglini ularqə mayil qilip, Өzinq Өyini — Israilning Hudasing Өyini quruxqa ularning qolini mustəhkəmlidi.

7 Xu ixlardin keyin Pars padixəhi Artaxaxta səltənət sürgən məzgildə Əzra degən kixi [Babildin Yerusalemqə qıqti]. U Serayaning oqlı, Seraya Azariyaning oqlı, Azariya Hılqiyaning oqlı, **2** Hılqiya Xallumning oqlı, Xallum Zadokning oqlı, Zadok Ahitubning oqlı, **3** Ahitub Amariyaning oqlı, Amariya Azariyaning oqlı, Azariya Merayotning oqlı, **4** Merayot Zərəhiyahning oqlı, Zərəhiyah Uzzinq oqlı, Uzzi Bukking oqlı, **5** Bukki Abixuaning oqlı, Abixua Finihasning oqlı, Finihas Əliazarning oqlı, Əliazar bolsa bax kaħin Hərunning oqlı idi; **6** — Əzra degən bu kixi Babildin qaytip qıqti.

U Israilning Hudasi Pərwərdigar Musoʻja nazil qilʻan Təwrat qanunioʻja pixqan təwratxunas idi; uning Hudasi bolʻan Pərwərdigarning qoli uningda bolʻoʻaqqa, u nemini tələp qilsa padixah xuni bərgənidi. **7** Padixah Artahxaxtaning yəttinqi yili bir qisim Israillar, kahinlar, Lawiyalar, oʻzəlkəxlər, dərwaziwənlər wə ibadəthana hizmətkarliri uning bilən birliktə Yerusalemoʻja qaytip qikti. **8** [Əzra] əmdi padixahning səltənitining yəttinqi yili bəxinqi ayda Yerusalemoʻja yetip kəldi. **9** Birinqi ayning birinqi kuni u Babildin qikixqə təyyarlandi; Hudaning xəpəkətlik qoli uningda bolʻoʻaqqa, u bəxinqi ayning birinqi kuni Yerusalemoʻja yetip kəldi. **10** Qünki Əzra kəngül qoyup Pərwərdigarning Təwrat-qanunini qüxinip təhsil qilixqə həm uningəja əməl qilixqə wə xuningdək Israil iqidə uningdiki həküm-bəlgilimilərnə oğitixkə niyət qilʻanidi. **11** Mana bu padixah Artahxaxta kahin həm Təwratxunas Əzraoʻja tapxuroʻjan yarlik hetining kəqürülmisi: — (Əzra Pərwərdigarning əmrlirigə ait ixlarəja həm Uning Israilləroʻja tapxuroʻjan bəlgilimilirigə pixqan təwratxunas idi): — **12** «Mənki padixahlarning padixahı Artahxaxtadin asmanlardiki Hudaning mukəmməl Təwrat-qanunioʻja pixqan təwratxunas kahin Əzraoʻja salam! **13** Əmdi mən xundəq yarlik qüxürimənki, padixahlikimda turuwatqan Israillardin, xundəqla ularning kahin wə Lawiyliridin kimlər Yerusalemoʻja berixni halisa, həmmisi sening bilən billə barsa bolidu. **14** Qünki sən padixah wə uning yəttə məslihətqisi tərpidin təyinləngən ikənsən, qolungdiki Hudaning qanun kitabida eytilʻanliri boyiqə, Yəhudiyə wə Yerusalemoʻja təkxürüx-həl soraxqə əwətilgənsən. **15**

Sən padixah və uning məslihətqiliri öz ihtiyari bilən İsrailning Hudasiya sunoqan altun-kümüxlərni kətürüp berip uningqə təqdim qil (uning makani Yerusalemdidur);

16 Xuningdək qolung pütkül Babil elkisidə qanqilik altun-kümüxlərni tapalisa, xuni həlk və kahinlar Yerusalemdiki Hudaning öyigə təqdim qilixka öz ihtiyari bilən bərgən sowoqatlarqə qoxup aparqin. **17** Sən bu pullarqə ehtiyatqanlik bilən qurbanliklar üqün torpaq, qoqkar, qoza və qoxumqə axliq hədiyəliri həm xarab hədiyəliri setiwelip, bularni Yerusalemdiki Hudayinglarning öyidiki qurbangahqə sunoqin. **18** Qalqan altun-kümüxlərni sən və jəmətingdikilərgə qandaq qilix muwapiq kərünsə, Hudayinglarning iradisi boyiqə xundaq qilinglar. **19** Sening Hudayingning öyidiki ixlarqə ixlitixkə sanga bərgən qaq-quqilarni Yerusalemdiki Hudaning aldiqə qoy. **20** Əgər xuningdək sanga Hudayingning öyidiki qalqan ixlarqə qiqim qilidiqanoqə nemə hirajət kerək bolsa, sən padixah həzinsidin elip ixlətkin. **21** Xuning bilən mənki padixah Artahxaxtadin dəryaning xu oqərb tərpidiki barliq həzinə bəglirigə xundaq buyruq qüxürimənki, asmandiki Hudaning Təwrat-qanunining alimi bolqan kahin Əzra silərdin nemini tələp qilsa, silər əstayidillik bilən uning deginidək bejiringlar. **22** Uning alidiqini kümüx yüz talantqiqə, buqday yüz korqiqə, xarab yüz batqiqə, zəytun meyi yüz batqiqə bolsun, tuzqə qək qoyulmisun. **23** Asmanlardiki Huda nemini əmr qilsa, xu asmanlardiki Hudaning öyi üqün əstayidillik bilən bejirilsun; nemixka [Hudaning] oqəzipini padixah və oqullirining padixahliqioqə qüxürgüdəkmiz? **24** Biz xunimu silərgə

məlum kilimizki, omumən kahinlar, Lawiyalar, oʻzəlkəxlər, dərwaziwənlər, ibadəthana hizmətkarliri wə Hudaning bu oʻyidə hizmət kilidioqanlarning hēqkaysisidin baj, olpən wə parək elixkə bolmaydu. **25** Əmdi sən əy Əzra, Hudayingning səndə boləqan həkmitigə asasən, Dəryaning xu oʻqərb tərripidə Hudayingning Təwrat-kanunini bilgən, barlik həkning dəwasini soraydioqan, ularni idarə kilidioqan sorəqqi wə həkimlarni təyinligin; wə Təwrat-kanunini bilməydioqanlarəqə bolsa, ularəqə bularni oʻgitinglar. **26** Hudayingning kanunioqə wə padixahlikning kanunioqə riayə qilmaydioqanlar bolsa, uning üstidin adalətlik bilən həküm qikirilsun; u əlümgə, yaki sürgüngə yaki mal-mülkini musadirə kilixkə wə yaki zindanoqə taxlaxkə həküm kilinsun». **27** [Əzra mundək dedi] — Ata-bowilirimizning Hudasi boləqan Pərwərdigarəqə Həmdusana boləqay! Qünki U padixahning kəngligə, Yerusalemdiki Pərwərdigarning oʻyini xundək kərkəm bezəx niyitini saldi, **28** yənə meni padixah wə məslihətgiliri aldida həm padixahning məhtərəm əmiriliri aldida iltipatkə erixtürdi. Pərwərdigar Hudayimning qoli məndə bolup, U meni oʻəyrətləndürgəqkə, əzüm bilən billə [Yerusalemoqə] qikixkə Israillar iqidin birnəqəqə mətiwərləni yioqdim.

8 Padixah Artahxaxta səltənət sürüp turoqan waqıtta, Babildin mening bilən billə qaytkanlarning ata jəmət baxlikliri wə ularning nəsəbnamiliri təwəndikiqə: — **2** Finihəshning əwladliridin Gərxon, Itamarning əwladliridin Daniyal, Dawutning əwladliridin Həttux, **3** Xekaniyaning əwladliridin, yəni Paroxning əwladliridin Zəkəriya wə

uning bilən nəsəbnamidə tizimlanoqan erkəklər jəmiy bir yüz əllik kixi; **4** Paqat-Moabning əwladliridin Zərahıyahning oqlı Əlyoyınay wə uning bilən billə qaytqan erkəklər ikki yüz kixi; **5** Xekaniyaning əwladliridin boləqan Yəhəziyəlning oqlı wə uning bilən billə qaytqan erkəklər üç yüz kixi; **6** Adinning əwladliridin Yonatanning oqlı Əbəd wə uning bilən billə qaytqan erkəklər əllik kixi; **7** Elamning əwladliridin Ataliyaning oqlı Yəxaya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər yətmix kixi; **8** Xəfatiyaning əwladliridin Mikailning oqlı Zəbadiya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər səksən kixi; **9** Yoabning əwladliridin Yəhiyəlning oqlı Obadiya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər ikki yüz on səkkiz kixi; **10** Xelomitning əwladliridin Yosifiyaning oqlı wə uning bilən billə qaytqan erkəklər bir yüz atmix kixi; **11** Bibayning əwladliridin Bibayning oqlı Zəkəriya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər yigirmə səkkiz kixi; **12** Azgadning əwladliridin Həkkatanning oqlı Yoqanan wə uning bilən billə qaytqan erkəklər bir yüz on kixi; **13** Adonikamning əwladliridin əng ahirida qaytqanlarning isimliri Əlifələt, Jəiyəl wə Xemaya bolup, ular bilən billə qaytqan erkəklər atmix kixi; **14** Bigwayning əwladliridin Utay bilən Zabbud wə ular bilən billə qaytqan erkəklər yətmix kixi. **15** — Mən ularni Ahawaoqə aqıdıoqan Dəryaning boyıoqə yioqdim; biz u yərdə qedir tikip üç kün turduq. Həlkni wə kaqinlarni arilap qarısam u yərdə Lawiylar yok ikən. **16** Xunga mən baxlıqlardın Əliezər, Ariyəl, Xemaya, Əlnatan, Yarib, Əlnatan, Natan, Zəkəriya bilən Məxullamlarni wə ularoqə qoxup oqumuxluk alimlardın Yoarib bilən Əlnatanni

qakirtip kelip, **17** ularoqa hawalə kilip Kasifiya degən yərgə, Iddo degən Ataman bilən kəruxükə əwəttim. Mən Kasifiya degən yərdə Iddoqa wə uning ibadəthana hizmətkarliri boləjan kərindaxlirioqa dəydiəjan gəplərni aəzioqa selip, ularning bu yərgə Hodayimizning əyi üqün hizmət kəlidiojan hizmətqilərni bizgə əkelixni ətündum. **18** Hodayimizning xapaətlik kəli bizdə boləjaqqa, ular bizgə Israilning əwrisi, Lawiyning nəwrisi Maqlining əwladliri iqidin oqumuxluk bir adəmni, yəni Xərəbiyani wə uning ooqulliri həm kərindaxliri bolup jəmiy on səkkiz kixini baxlap kəldi. **19** Ular yənə Həxabiya wə uning bilən billə Mərarining əwladliridin Yəxaya həm uning kərindaxliri həm ularning ooqulliri bolup, jəmiy yigirmə kixini, **20** Yənə ilgiri Dawut wə uning əmirliri Lawiyarning hizmitidə boluxka təyinligən «Nətiniylar»din ikki yüz yigirmə kixini baxlap kəldi, bularning həmmisi isimliri bilən tizimlandi. **21** Xu qaəda Ahawa dəryasi boyida mən Hodayimizning aldidə əzümüzni təwən kilip, əzimiz wə kiqik balilirimiz həm barlik mal-mülkimiz üqün Hodayimizdin aq yol tiləxkə roza tutayli, dəp jakarlidim. **22** Qünki biz əslidə padixahqa: «Hodayimizning kəli Uni barlik izdigənlərnin üstigə iltipət kərsitixkə qoyulidu; ləkin Uning kudriti bilən oqəzipi Əzini taxliəjanlaroqa zərbə berixkə təyyardur» degəniduk, əmdi yənə uningdin yoldiki düxmənlərgə takəbil turuxka piyadə wə atlik ləxkərlər təyinləp berixni tələp kəloqanlikimdin hijil bolup qaldim. **23** Xuning bilən biz roza tutup Hodayimizdin xu ix toəqruluk ətünduk, u duayimizni ijabət kildi. **24** Mən kaqin baxliri iqidin on ikki adəmni wə Xərəbiya,

Haxabiya wə ular bilən billə boloqan aka-ukiliridin on adəmni tallap, **25** ularoqa altun, kümüx wə qaqa-kuqilarni, yəni padixah, uning məslihətqiliri, əmiriliri wə xuningdək xu yərdə turuwatqan barliq Israillar «kəydürmə hədiyə» süpitidə Hundayimizning əyigə hədiyə qiloqan sowoqatlarni tapxurdum. **26** Mən kümüxtin altə yüz əllik talant, yüz talant eoqirliktiki kümüx qaqa-kuqa, yüz talant altunni ularning qolioqa əlqəp tapxurdum. **27** Ularoqa tapxuroqanlirimdin yənə altun das yigirmə bolup, kimmiti ming darik, süpətlik wə walildap parkiraydioqan mis qong das ikki bolup, altundək qimmətlik idi. **28** Mən ularoqa: — Silər Pərwərdigaroqa mukəddəstursilər, qaqa-kuqilarmu mukəddəstur, altun-kümüxlər ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigaroqa ihtiyariy hədiyə qilinoqan sowoqattur. **29** Taki Yerusalemdiki Pərwərdigarning əyidiki ambar-həzinilərgə yətküzüp, kahinlar wə Lawiylarning baxliri wə Israillarning qəbilə-jəmət baxliqlirining aldida tarazidin ətküzgüqə bularni obdan qarap qooqdanglar, dedim. **30** Xuning bilən kahinlar bilən Lawiylar Yerusalemdiki Hundayimizning əyigə apiridioqan, tarazidin ətküzülgən xu altun-kümüx wə qaqa-kuqilarni tapxuruwalidi. **31** Xuning bilən birinqi ayniq on ikkinqi küni biz Ahawa dəyasining boyidin qozojilip Yerusalemoqa qiqixqa mangduk, Hundayimizning qoli üstimizdə boloqaqqa, u bizni düxmənlimizdin wə yolda paylap turoqan qarəqilardinmu kutquzdi. **32** Biz Yerusalemoqa kelip u yərdə üq kün turduk; **33** tətinqi küni Hundayimizning əyidə altun-kümüx wə qaqa-kuqilar tarazida əlqinip kahin Uriyaning ooqli Məramotning qolioqa tapxuruldi;

uning yenida Finihasing oqli Əliazar, yənə Lawiylardin Yəxuaning oqli Yozabad bilən Binnuiyning oqli Noadiyahlar bar idi. **34** Həmmə nərsə sani boyiqə wə eoirlıki boyiqə əlqəndi wə xuning bilən billə hər birining eoirlıki pütüp qoyuldi. **35** Xu qaşda əsli elip ketilgənlərnıng əwladlıri, yəni sürgünlüktin qaytqanlar Israillarning Hudasioqa «kəydürmə qurbanlık» süpitidə pütkül Israil üqün on ikki torpaq, tokşan altə qoqkar, yətmix yəttə qoza sundi, yənə gunah qurbanlıki süpitidə on ikki tekə sundi; bularning həmmisi Pərwədigaroqa ataloqan kəydürmə qurbanlık idi. **36** Ular padixahning yarlık hətlirini padixahning waliylirioqa wə Dəryaning bu oqərb tərıpidiki həkümdarlaroqa tapxuruwidi, ular həlkqə wə Hudaning eyining ixlirioqa izqıl yardəm bərdi.

9 Bu ixlar pütkəndin keyin əmirlər mening bilən kərüxkili yenimoqa kelip: — Israillar, kahınlar wə Lawiylar əzlrini muxu zeminlardiki taipilərdin, yəni ularning yirginqlik adətliridin ayrip turmidi, — demək, ular Qanaaniylar, Hıttiyar, Pərizziylər, Yəbusiylar, Ammoniylar, Moabiylar, Misirliklər wə Amoriylaroqa əgixip mangdi. **2** Qünki ular bu yat taipilərdin əzlrigə wə oqullirioqa hotun elip berip, [Hudaşoqa] has muqəddəs nəsilni muxu zeminlardiki taipilər bilən arilaxturuwətti; uning üstigə, əmirlər bilən əməldarlar bu sadəqətsizlikning baxlamqiliridur, — deyixti. **3** Mən bu ixni anglapla kənglək bilən tonumni yirtip, qaq-saqallirimni yulup oqəm-qayoqoqa qüxüp olturup kəttim. **4** Wə Israilning Hudasining səzlridin qorqup titrigənlərnıng hər biri sürgünlüktin qaytip kəlgənlərnıng sadəqətsizliki tüpəylidin yenimoqa

kəldi. Mən taki kəqlik kurbanlik sunuloquqə oqəm-
kayouoqa qəməp olturdum. **5** Kəqlik kurbanlik waqtida
mən özümni təwən kiləjan hələttin turup, kənglək wə
tonum yirtik həlda Hodayim Pərwərdigarəja yüzlinip
tizlinip olturup, kollirimni yeyip, **6** dua kilip: —
«Aq Hodayim, xərməndilikdə yüzümni sanga kəritixtin
iza tartmaqtimən, i Hodayim; qünki kəbihliklerimiz
tolilikidin baxlirimizdin axti, asiqlik-itaətsizlikimiz
asmanlarəja taqaxti. **7** Ata-bowilirimizning künliridin
tartip bəgüngə kədər zor itaətsizlikdə yürüp kəldük, xunga
kəbihliklerimiz tüpəylidin biz, bizning padixahlirimiz
wə kaşinlirimiz huddi bəgünki kündikidək hərəkəysi
yurtlardiki padixahlarning qəlioqa qüxüp, kiliqqa,
sürgünlükkə, bulang-talangəja, nomuska tapxurulduq.
8 Əmdi hazır azəjinə waqt Hodayimiz kəzlimizni
nurlandurup, qulluqimizda bizgə azəjina aram berilsun
dəp, keqip kutulojan bir qaldini saqlap kəlip, bizgə
əzining muqəddəs jayidin huddi kaqqan qozuqtək
muqim orun berip, bizgə Hodayimiz Pərwərdigardin
iltipət kərsitildi. **9** Qünki biz hazır qullarmiz; həlbuki,
Hodayimiz muxu qulluqimizda yənə bizni taxliwətməy,
bəlki Pars padixahlirining aldidə rəhimgə erixtürüp,
Hodayimizning əyini selip, harabiləxkən jaylirini
yengiwaxtin onglaxka bizni rohləndurdi, xundakla bizni
Yəhudiyə wə Yerusalemdə sepillik qildi. **10** I Huda, biz bu
[iltipatlar] aldidə yənə nemə deyələymiz? Qünki biz yənə
Sening məmin bəndiliring boləjan pəyoqəmbərlər arqilik
tapilojan əmrliringni taxliwəttük; Sən [ular arqilik]: «Silər
kirip miras kilip igiləydiəjan zemin bolsa, xu zemindiki

taipilarning nijisliki bilən buloqanoqan bir zemin; qünki ular türlük napakliklarni kılıp, yirginqlik adətliri bilən bu zeminni bu qəttin u qetioqə tolduruwətti. **12** Xunga silər kizliringlarni ularning oqullirioqə bərmənglar, oqulliringlaroqə ularning kizlirini elip bərmənglar; silər küqiyip, zeminning nazu-nemətliridin yeyixkə, zeminni əbədil'əbəd əwladliringlaroqə miras kılıp kaldurux üqün mənggü ularning aman-tinqliki yaki mənəpəitini hərgiz izdimənglar» — degəniding. **13** Bizning rəzil kilmixlirimiz wə nahəyiti eoqir itaətsizlikimiz tüpəylidin bu həmmə bala-қaza beximizoqə kəlgənidi wə Sən, i Hudayimiz, kəbiqliklirimizgə tegixlik boləqan jazayimizni yeniklitip, bizgə bügünkidək nijatlik iltipatni kərsətkən turukluk, **14** biz қандақmu yənə əmrliringgə hilaplik kılıp, bundak yirginqlik kaidilərni tutqan bu taipilər bilən nikahliniwerimiz? Mubada xundak kildioqan bolsak, Sən bizgə oqəzəplinip, bizgə bir қaldi yaki қutuləjudək birsinimu қaldurmay yoқatmay қalamsən? **15** I Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigar, Sən həққaniydursən! Xu səwəbtin biz bügünkidək қutulup қaləqan bir қaldimiz. Қара, biz Sening aldingda itaətsizliklirimizdə turuwatimiz, xunga Sening aldingda həqқaysimiz tik turalmay қalduk» — dedim.

10 Əzra dua kılıp, gunahini tonup yioqlap Hudaning əyi aldidə yikilip düm yatqan qaoqda, Israillardin nahəyiti qong bir jamaət, ər-ayallar wə balilar uning yenioqə kelip yioqildi; kəpqilikmu қattik yioqlap ketixti. **2** Elamning əwladliridin, Yəhiyəlning oqli Xekaniya əzraoqə: — Biz Hudayimizoqə sadəқətsizlik kılıp bu zemindiki yat

taipilərdin hotun aptuk. Həlbuki, İsrail üçün yənə ümid bar; **3** biz əmdi Huda yimiz bilən əhdilixəyli, hojamning wə Huda yimizning əmrliridin qorqup titrigənlərnin nəsihətiğə əsasən bu hotunlarni wə ulardin tərəlgən pərzəntlərnin yoloğa selip koyayli. Həmmə ix Təwrat qanuni boyiqə qilinsun. **4** Tur! Bu ix sanga baqlıktur, biz seni qollaymiz; jür'ətlik bolup ixni ada qiləyin, — dedi. **5** Xuning bilən Əzra ornidin qorup, kahinlarning Lawiy larning wə pütkül İsrail jamaitining baxlıqlirini xu səz boyiqə ix qilimiz, dəp kəsəm iqixkə ündidi, ular kəsəm iqtı. **6** Andin Əzra Hudaning əyi aldidin qorup Əliyaxibning oqlı Yəhəhananning əyigə kirdi; u u yərgə kəlgəndə oqizamu yemidi, sumu iqmidi, qünki u sürgünlüktin kaytip kəlgənlərnin sadakətsizliki üçün eqinatti. **7** Xuning bilən Yəhudiyə wə Yerusalemda sürgünlüktin kaytip kəlgənlərnin həmmisigə jakarlinip, Yerusalemoğa yioqilinglar, **8** əmirlər wə aksakallarning nəsihəti boyiqə, kimki üq kün iqidə yetip kəlmisə, uning pütün mal-mülki musadirə qilinidu, sürgündin kaytip kəlgənlərnin jamaitidinmu ayrilidu, dəp, jakarnamə qikirildi. **9** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki barlıq ərlər üq künigiqə Yerusalemoğa yioqilip boldi. U tokkuzinqi aynin yigirminqi küni idi; barlıq həlk Hudaning əyining həy lisi diki məydanəğa kelip olturdi, kəp qilik bu ixtin qorkaqqa, xuningdək kattıq yaşqan yamoqur tüpəylidin, titrəp ketixti. **10** Kahin Əzra ornidin qorup ularəğa: — Silər Hudaəğa sadakətsizlik qilip yat taipilərnin qizlirini hotunluqqa elip İsrail larning itaətsizlikini axurdunglar. **11** Əmdi silər ata-bowang larning Hudasi boləğan Pərwərdigar

aldida gunahinglarni tonup, uning nəziridə durus bolojanni kilip, ezünglarni bu zemindiki taipilərdin wə bu yat əllik hotunliringlardin arini oquq kilinglar, dedi.

12 Pütün jamaət yukiri awazda jawap berip: — Maqul, biz əzlrining xu gəpliri boyiqə ix kərimiz. **13** Birəq adəmlər bək kəp, yənə kelip yamoqur pəsli boləqəqqa talada turalmaymiz; uning üstigə bu degən bir-ikki kündə pütidiqan ix əməs, qünki bizdə bu ixta itaətsizlik kiləqanlar nahayiti kəptur! **14** Hudaning muxu ix tüpəyli kəlgən kəttik əzəzipining bizdin kətküqə, baxliklirimiz pütkül jamaətkə wəkil bolup Pərwərdigarning aldida tursun; bizning hərəkəysi xəhərlirimizdə yat əllərdin hotun aloqanlarmu bəlgiləngən wəqıtta xu xəhərninğ aqsəqəl wə həkimliri bilən birliktə kelip bu ixni bir tərəp kilsun, — dedi. **15** Bu ixka pəkət Asəhəlning oqlı Yonatan bilən Tikwəhning oqlı Yahziya qarxi qikti, Məxullam bilən Lawiy Xabbıtay ularni qollidi. **16** Xuning bilən sürgündin kaytip kəlgənlər ənə xundəq kildi. Kahin Əzra wə ata jəmətlirining baxlikliri boləqanlar jəməti boyiqə bu ixka ayrildi; ularning həmmisi ismiliri boyiqə tizimlandi. Ular oninqi ayning birinqi küni bu ixni təkxürüp bir tərəp kilixka kirixti. **17** Ular yat əllik hotunlarni aloqan ərlərninğ sorikini birinqi ayning birinqi küni tügətti. **18** Kahinlarning əwladliri iqidə yat əllik hotunlarni aloqanlardin muxular qikti: — Yozadəkning oqlı Yəxuəning wə uning qerindaxlirining əwladliridin: — Maaseyah, Əliezər, Yarib, Gədaliya. **19** Ular hotunlirimizni yoləqə selip qoyimiz dəp [kəsəm kilip] qol berixti wə gunahı üqün itaətsizlik qurbanliki süpitidə qoy

padisidin bir qoʻqarni sundi. **20** Imməning əwladliridin Hənanı bilən Zəbadiya; **21** Hərimning əwladliri iqidə Maaseyah, Eliyah, Xemaya, Yəhiyəl wə Uzziya; **22** Paxhurning əwladliridin Əlyoyinay, Maaseyah, Ismail, Nətanəl, Yozabad wə Əlasah. **23** Lawiyalar iqidə Yozabad, Ximəy, Kelaya (Kelita»mu deyilidu), Pitahiya, Yəhuda bilən Əliezər; **24** oʻrəkəklər iqidə Əliyaxib; dərwaziwənlər iqidə Xallum, Tələm, Uri. **25** Israillardin: — Paroxning əwladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Miyamin, Əliazar, Malkiya, Binaya; **26** Elamning əwladliridin Mattaniya, Zəkəriya, Yəhiyəl, Abdi, Yərimot bilən Eliyah; **27** Zattuning əwladliridin Əlyoyinay, Əliyaxib, Mattaniya, Yərimot, Zabad bilən Aziza; **28** Bibayning əwladliridin Yoħohanan, Hənanıya, Zabbay bilən Atlay; **29** Banining əwladliridin Məxullam, Malluk, Adaya, Yaxub, Xəal bilən Ramot; **30** Paħat-Moabning əwladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maaseyah, Mattaniya, Bəzaləl, Binnuiy bilən Manassəh; **31** Hərimning əwladliridin Əliezər, Yixiya, Malkiya, Xemaya, Ximeon, **32** Binyamin, Malluk wə Xəmariya; **33** Haxumning əwladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Əlifələt, Yərəmay, Manassəh wə Ximəy; **34** Banining əwladliridin Maday, Amram, Uəl, **35** Binaya, Bədiya, Keluhay, **36** Waniya, Mərəmot, Əliyaxib, **37** Mattaniyah, Mattinay, Yaasu, **38** Bani, Binnuiy, Ximəy, **39** Xələmiya, Natan, Adaya, **40** Maknadibay, Xaxay, Xaray, **41** Azarəl, Xələmiya, Xəmariya, **42** Xallum, Amariya, Yüsüp; **43** Neboning əwladliridin Jəiyəl, Mattitiah, Zabad, Zebina, Yadday, Yoel wə Binaya. **44** Bularning həmmisi yat əllik hotunlarni aloqanlar idi,

wə xuningdək ulardin bəzilərnin hotunliri pərzəntmu
kərgənidi.

Nəhəmiya

1 Həqəliyaning oğlu Nəhəmiya xundaq bayan kildiki:
— Yigirminqi yili Kisləw eyida, mən Xuxan kəl'əsidə turattim, **2** Əz kərindaxlirimdin biri boləjan Hənanı bilən birnəqqə kixi Yəhədiyədin qikip kəldi; mən ulardin sürgünlüktin kutulup qalojan Yəhəudalar wə Yerusalemlə toşrisida soridim. **3** Ular manga: — Sürgünlüktin kutulojan həlkəning qaldisi [Yəhədiyə] əlkisidə kattik jəpə-muxəkkət astida wə ahanət iqidə qaldı. Yerusalemləning sepili bolsa ərūwetildi, qowuqlirimi kəydürūwetildi, dəp eytip bərdi. **4** Mən bu gəplərnı anglap olturup yioqlap kəttim, birnəqqə küngiqə nalə-pəryad kətürüp, asmanlardiki Huda aldida roza tutup, dua kilip **5** mundak dedim: — «I asmandiki Huda Pərwərdigar, Əzini səyüp, əmrlirini tutkanlarə qəzğərməs mehir kərsitip əhdəsidə turoşuqi uluə wə dəhxətlik Təngri, **6** əmdi Sening aldingda muxu pəyttə kulliring Israillar üqün pəkir qulungning keqə-kündüz kilawatkan bu duasioqə kuliking selinoşay, kəzüng oquq boləşay! Mən biz Israillarning Sening aldingda sadir kiləjan gunahlırimizni etirap kilimən; mənmu, atamning jəmətimu gunah kilduk! **7** Biz Sening yolungə qə tətür ix kilip, Sən qulung Musəşə tapilioşan əmrliring, bəlgilimiliring wə həkūmliringni həq tutmiduk. **8** Sening Əz qulung Musəşə tapilap: «Əgər silər wəpasizlik kilsanglar, silərnı pütün taipilərnıng arisioşə tarkitiwetimən; lekin Manga yenip kelip, Mening əmrlirimni tutup əməl kilsanglar, gərqə aranglardın həttə asmanlarning əng qetigə qoşliwetilganlər bolsimu, Mən ularnı xu yərdin yioşip, Mening namimni tikləxə

tallioqan jayoqa elip kelimən» degən sözüngni yad qiloyaysən, dəp ötünimən. **10** Bularning həmmisi Sening qulliring wə Sening həlqing, Özüngning zor kudriting wə küqlük qolung bilən hərlükkə qutkuzdung. **11** I Rəbbim, qulungning duasioqa həm Sening namingdin əyminixtin söyüngən qulliringningmu duasini quliking tingxiqay; bügün qulungning ixlirini onguxluk qiloyaysən, uni xu kixining aldida iltipatqa erixtürgəysən». Xu waqıtta mən padixahning saqiysi idim.

2 Wə xundaq boldiki, padixah Artahxaxtaning yigirminqi yili Nisan eyi, padixahning aldioqa xarab kəltürülgənidi; mən xarabni elip padixahqa sundum. Buningdin ilgiri mən padixahning aldida heqqaqan oqəmkin kərüngən əməs idim. **2** Xuning bilən padixah meningdin: — Birər kesiling bolmisa, qiraying nemixka xunqə oqəmkin kərünidu? Kənglüngdə qokum bir dərd bar, dewidi, mən intayin qorkup kəttim. **3** Mən padixahqa: — Padixahim mənggü yaxioqayla! Ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkan xəhər harabilikkə aylanoqan, dərwaza-qowuqliri kəydürüwetilgən tursa, mən qandaqmu oqəmkin kərünməy? — dedim. **4** Padixah meningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soriwidi, mən asmandiki Hudaqoqa dua qilip, **5** andin padixahqa: — Əgər padixahimning kəngligə muwapik kərünsə, qulliri əzlrining aldida iltipatqa erixkən bolsa, meni Yəhədiyəgə əwətkən bolsila, ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkan xəhərgə berip, uni yengiwaxtin qurup qiqsam, dedim. **6** Padixah (xu qaoqda hanix padixahning yenida olturatti) məndin: — Səpiringgə qanqilik waqıt ketidu?

Қақан қайтип келісән? — дәр сориди. Хунинг билән падиһаһ мені әвәтихни мувапик кәрди; мәнму унингә қайтип келидиған бир вақитни бекиттим. **7** Мән янә падиһаһтин: — Алиһиріә мувапик кәрүнсә, мана [Әфрат] дәрйасининг у қетидики валиһарәә мені таки Үәһудийәгә барәуқә әткили қәуух тоғрулуқ ярилиқ һәтһирини пүтүп бәргән болсила; **8** Вә янә падиһаһлиқ орманлиқәә қарайдиған Асафқа муқәддәс әйгә тәвә болоған қәл'әнинг дәрвазиліри, хунингдәк хәһәрнинг сепили вә әзүм туридиған әйгә кетидиған һимләрни ясаққа керәклиқ яәәәләрни мана берих тоғрулуқму бир ярилиқни пүтүп бәргән болсила, дедим. Һудайимнинг хәпкәтлик қәли үстүмдә болоаққа, падиһаһ илтипат қилип буларнинг һәммисини мана бәрди. **9** Хунинг билән мән дәрйанин у қетидики валиһарнинг яниәә берип падиһаһнинг ярилиқһирини тапхурдум. Падиһаһ янә бирнәәқә қәхун сәрдарһирини билән атлиқ ләхкәрләрниму мана һәмраһ болуққа орунлақтурәәниди. **10** Һәронлуқ Санбаллат билән Аммоний Тобийа дегән әмәлдар Исраилларнинг мәнпәәтини издәп адәм кәпту, дегән һәвәрни аңлап интайин нарази болди. **11** Мән Үерусалемәә келип үә күн турдум. **12** Андин кеқиси мән вә мана һәмраһ болоған бирнәәқә адәм орнимиздин турдуқ (мән Һудайимнинг кәңләүмгә Үерусалем үәүн нәмә иләрни қилихни саләәнлиқә тоғрисидә һәққимгә бирәр нәмә демигәнидим). Әзүм мингән улаәдин баққа һәққандақ улаәму алмай, **13** кеқиси «Үиләә қәууқи»дин қикип «Әјдиһа булиқи»әә қарәп мәнгип, «Тезәк қәууқи»әә келип, Үерусалемнинг бузувәтилгән сепилһирини вә кәйдүрүвәтилгән қәууқ-дәрвазилһирини

kəzdin kəqürdum. **14** Yənə aldiya mengip «Bulak qowuqi» bilən «Xaħanə kəl»gə kəldim; lekin xu yərdə mən mingən ulaqning ətüxikə yol bək tar kəlgəqkə, **15** keqidə mən jiloqa bilən qikip sepilni kəzdin kəqürüp qiktim. Andin yenip «Jiloqa kowuqi»din xəhərgə kirip, ɵygə qayttim. **16** Əməldarlarning heqkaysisi mening nəgə barəjanliqimni wə nemə kıləjanliqimni bilməy kəlixti, qünki mən ya Yəhudiylarəqa, kaħinlarəqa, ya əmir-ħakimlarəqa wə yaki baxqa hizmət kılidiəjanlarəqa heqnemə eytmiojanidim. **17** Keyin mən ularəqa: — Silər beximizəqa kəlgən balayi'apətni, Yerusalemning harabigə aylanojanliqini, sepil qowuqlirining keydürüwetilgənlilikini kərdüinglar; kelinglar, həmmimiz haqarətkə kəliwərməslikimiz üçün Yerusalemning sepilini qaytidin yasap qikayli, — dedim. **18** Mən yənə ularəqa Hudayimning xəpkətlilik kolining mening üstümdə boləjanliqini wə padixahning manga kıləjan gəplirini eytiwidim, ular: — Ornumizdin turup uni yasayli! — deyixip, bu yahxi ixni kılixqa əz kollirini quwwətləndürdi. **19** Lekin Ĥoronluk Sanballat, hizmətkar Ammoniy Tobiya həm ərəb boləjan Gəxəm bu ixni anglap bizni zanglik kilip mənəsitməy: — Silərnin bu kıləjininglar nemə ix? Silər padixahqa asiylik kılmaq qimusilər? — deyixti. **20** Mən ularəqa jawab berip: — Asmanlardiki Huda bolsa bizni ələlibigə erixtüridu wə Uning kulliri boləjan bizlər qopup qurimiz. Lekin silərnin Yerusalemda heqkəndə nesiwənglar, həkukunglar yaki yadnamənglar yok, — dedim.

3 Xu qaşda bax kaħin Əliyaxib wə uning kaħin qerindaxliri qopup «Qoy qowuqi»ni yengiwaxtin yasap

qikti; ular qowukning qanatlarini ornitip, uni [Hudaqqa] atap muqaddas darp bekitti; ular «Yuzning munari» bilan «Hananiyalning munari»oqiq bololan ariliktiki sepilni onxap, uni muqaddas darp bekitti; **2** Uningqa tutax kismini Yeriholuklar yasidi; yone uningqa tutax kismini Imrining oqli Zakkur yasidi. **3** «Belik qowuki»ni Sanaahning oqullari yasidi; ular uning lim-kexaklarini selip, qanatlarini, taqaklarini wa baldaqlarini ornatti. **4** Uningqa tutax kismini Hakoarning nawrisi, Uriyaning oqli Maramat yasidi; uningqa tutax kismini Maxazabalnning nawrisi, Barakiyaning oqli Maxullam yasidi. Uningqa tutax kismini Baanaarning oqli Zadok yasidi. **5** Uningqa tutax kismini Təkoaliklar yasidi; lekin ularning qonglari ez hojisinining ixini zimmisiga ilixka unimidi. **6** «Kona qowuk»ni Pasiyaning oqli Yəhoda bilan Besodiyanning oqli Maxullam yasidi; ular uning lim-kexaklarini selip, qanatlarini, taqaklarini wa baldaqlarini ornatti. **7** Ularning yenediki tutax kismini Gibeonluk, Məlatiya, Meronotluk, Yadon hamda Dəryaning bu qarbiy taripidiki waliylarning baxkuruxi astidiki Gibeonluklar bilan Mizpahliklar yasidi. **8** Ularning yenediki tutax kismini zərgərlərdin bololan Harhayaning oqli Uzziyal yasidi. Uningqa tutax kismini huxbuy buyum yasaydiolan atirqilərdin Hananiya yasidi. Ular Yerusalem [sepilini] taki «Kelin tam»oqiq onxap yasidi. **9** Ularning yenediki tutax kismini Yerusalemining yerimining hakimi bololan Hurning oqli Refaya yasidi. **10** Ularning yenedi, Harumafning oqli Yədaya əzining əyining udulidiki kismini yasidi. Ularning yenediki kismini Haxabniyaning oqli Hattux yasidi. **11**

Hərimning oqli Malkiya bilən Paḥat-Moabning oqli Həxxub sepilning baxқа bir bəliki bilən «Humdanlar munari»ni yasidi. **12** Ularning yenidiki tutax qismini Yerusalemning yerimining həkimi Hallohəxning oqli Xallom əzi wə uning qizliri yasidi. **13** «Jiloqa qowuqi»ni Hənun bilən Zanoah xəhirining aḥalisi yasidi. Ular uni yasap, uning qanatlıri, taqəqliri wə baldaqlırini ornatti wə yənə «Tezək qowuqi»oqiqa ming gəz sepilnimu yasidi. **14** «Tezək qowuqi»ni Bəyt-Həkkərəm yurtining baxlıqi Rəkabning oqli Malkiya yasidi; ular uni yasap, uning qanatlıri, taqəqliri wə baldaqlırini ornatti. **15** «Bulaq qowuqi»ni Mizpah yurtining baxlıqi Kol-Həzəhning oqli Xallum yasidi. U uni yasap, əgzisini yepip, uning qanatlıri, taqəqliri wə baldaqlırini ornatti wə yənə xahənə baqning yenidiki Siloam kəlining sepilini «Dawutning xəhiri»din qüxidioqan pələmpəygiqa yengiwaxtin yasidi. **16** Uningdin keyinki tutax qismini Dawutning kəbrilirining udulidiki wə uningdin keyinki sün'iy kəlgə həm uning kəynidiki «Palwanlarning əyi»gə kədər Bəyt-Zur yurtining yerimining həkimi, Azbukning oqli Nəhəmiya yasidi. **17** Uningdin keyinki tutax qismini Lawiyalar — Yəni Banining oqli Rəhəm yasidi, uning yenidiki tutax qismini Keilahning yerim yurtining həkimi Həxabiya əz yurtioqa wakalitən yasap qikti. **18** Uning yenidiki tutax qismini ularning kərindaxlıri — Keilahning ikkinqi yerimining həkimi, Hənədadning oqli Baway yasidi. **19** Uning yenida, Mizpahning həkimi Yəxuyaning oqli Ezər qoral-yaraq ambirioqa qikix yolining udulida, sepilning doqmuxidiki yənə bir bəlikini yasidi. **20** Zabbayning

oqli Baruk uningdin keyinki yənə bir bəlikini, yəni sepilning dokmuxidin taki bax kaħin Əliyaxibning əyining dərwasioiqə boləjan bəlikini kəngül koyup yasidi.

21 Uning yenida Həkozning nəwrisi, Uriyaning oqli Mərəmot sepilning Əliyaxibning əyining dərwasisidin taki Əliyaxibning həyolisining ahirioiqə boləjan yənə bir bəlikini yasidi. **22** Bulardin keyinki bir qismini İordan tüzlənglikidikilər, kaħinlar yasidi. **23** Bularning yenida, Binyamin bilən Həxxub öz əyining udulidiki bəlikini yasidi. Ulardin keyin Ananiyaning nəwrisi, Maaseyahning oqli Azariya öz əyining yenidiki qismini yasidi. **24** Uning yenida, Azariyaning əyidin taki sepilning dokmuxioiqə boləjan yənə bir bəlikini Hənədadning oqli Binnuiy yasidi. **25** [Uning yenida], Uzayning oqli Palal padixah ordisinin dokmuxi, xuningdək ordidiki qoqçiyip turojan, zindan həyolisining yenidiki egiz munarning udulidiki bəlikini yasidi. Uningdin keyinki bir bəlikini Paroxning oqli Pidaya yasidi. **26** Əmdi Ofəldə turidojan ibadəthana hizmətkarliri künqikix tərəptiki «Su kowuqi»ning udulidiki wə qoqçiyip turojan munarning udulidiki sepilni yasidi. **27** Qoqçiyip turojan qong munarning udulida Təkoalıklar taki Ofəl sepilioiqə boləjan ikkinqi bir bəlikini yasidi. **28** «At kowuqi»ning yukiri bir bəlikini kaħinlar hərberi öz əyining udulidiki qismini yasidi. **29** Immərning oqli Zadok ularning yenida, keyinki qismini, öz əyining udulidiki bir bəlikini yasidi. Uning yenidiki tutax qismini «xərkiy dərwaza»ning dərwasiwəni Xekaniyaning oqli Xemaya yasidi. **30** Uning yenida, Xələmiyaning oqli Hənanিয়া bilən Zalafning

altinchi oqli Hanun ikkinchi bir belikini yasidi; ularning yenida, Bərekiyaning oqli Məxullam öz korusining udulidiki bir beləkni yasidi. **31** Uning yenida, xu yərdin tartip ibadəthana hizmətkarliri bilən sodigərlərnin qoruliridin etüp, «Təxürüx qowuqi»ning udulidiki sepil dokmuxining balihanisioqiə boləjan belikini zərgərlərdin boləjan Malkiya yasidi. **32** Dokmuxning balihanisi bilən «Qoy qowuqi»ning ariligidiki beləkni zərgərlər bilən sodigərlər yasidi.

4 Xundak boldiki, Sanballat bizning sepilni yengiwaxtin ongxawatqanlikimizni anglap oqəzəplinip, kəhri bilən Yəhudalarni məshirə qildi. **2** U öz qerindaxliri wə Samariyə qoxuni aldida: — Bu zəip Yəhudalar nemə kiliwatidu? Ular əzlrini xundak mustəhkəmliməqimu? Ular qurbanliklarni sunmaqqu? Ular bir kün iqidə püttürüxməqqu? Topa dəwiliri iqidin keyüp kətkən taxlarni kolap qikirip ularoqa jan kirgüzəmdikən? — dedi. **3** Uning yenida turuwatqan Ammoniy Tobiya: — Ular hərqanqə yasisimu, bir tülkə sepilning üstigə yamixip qiqsa, ularning tax temini örüwetidu! — dedi. **4** — I Hudayimiz, kulak selip angliqaysən, kəmsitilməktimiz, ularning qilojan haqarətlirini öz bexioqa yanduroqaysun; ularni tutqun kilip elip berilojan yaqa yurtta həqning oljioqa aylanduroqaysun! **5** Ularining qəbihlikini yapmioqaysən, gunahliri aldingdinmu əqürüwetilmisun; qünki ular sepilni ongxawatqanlarning kəngligə azar bərdi! **6** Xundaktimu sepilni yengiwaxtin ongxawərduq; uni ulap, egizlikini yerimioqa yətküzduq; qünki kəpqilik kəngül qoyup ixlidi. **7** Xundak boldiki, Sanballat,

Tobiya, Ərəblər, Ammoniyar, Axdodluqlar Yerusalem sepillirini yengiwaxtin ongxax quruluşuning yənla elip beriliwatқанlığını, sepil bəsüklirining etiwetilgənlikini anglap kattıq oğazəpkə kelixti-də, **8** birlıktə Yerusaleməğa hujum kilip uningda qalaymıqanqilik tuqduruxni qəstləxti. **9** Xunga biz Hundayimizəğa iltija qılduq həm ularning səwəbidin keqə-kündüz kəzətqi qoyup, əzlimiz uların mudapiələnduq. **10** Bu qaqda Yəhudiyədikilər: — İxqi-hammallar halidin kətti, xuningdək qalma-kesək əhlətlər yənla nahayiti kəp, biz sepilni ongxaxqa hətta sepilojimu yekınlixalmiduk! — deyixti. **11** Xuning bilən bir waqıtta düxmənlimiz: — Ular səzməstə, ular kərməstə, ularning arisioğa kiriwelip ularni ɵltüröp, quruluşni tohtitiwetimiz! — deyixti. **12** Wə xundak boldiki, ularning ətrapida turuwatқан Yəhudalarmu yenimizəğa on ketim kelip: — Qaysi tərəpkə qarisanqlar, ular xu tərəptin kelip silərgə hujum qilməqci! — dəp həwər yətküzüxti. **13** Xunga mən həlkni jəmət-jəmət boyiqə, qolioğa kiliq, nəyzə wə okyalirini elip, sepili pəs boləqan yaki hujuməğa oquq turoqan yərlərdə sepilning arkisida qarawulluqta turuxqa qoydum. **14** Kəzdin kəqüröp qıqqandin keyin ornumdin qopup mətiwərlər bilən əmədarlar wə baxqa həlkkə: — Ulardin kərkənglər; uluq wə dəhxətlik Rəbni esinglarda tutunglar, əz kəringliringlar, oqul-qizliringlar, ayalliringlar wə əy-makaninglar üqün jəng qilinglar, dedim. **15** Xundak boldiki, əzlimizning suyikəstini bilip qaloqanlikimiz düxmənləring qulikioğa yetip barəq, xuningdək Huda ularning suyikəstini bitqit qiloq, biz həmmimiz sepiloğa kaytip, hər birimiz əsli ix

ornimizda ixni dawamlaxturiwərduq. **16** Ənə xu qaşdin baxlap hizmətkarlırimning yerimi ix bilən boldi, yerimi qolişğa nəyzə, kalkan, okya tutқан, dobulşğa-sawut kiygən halda yürüxti. Sərdar-əməldarlar sepilni ongxawatқан barlıq Yəhuda jəmətidikilərnıng arkısında turdi. Həm yüklərnı toxuwatқанlar həm ularşğa yük artıwatқанlarmu bir qolida ixləp, bir qolida yaraşlırını qıng tutuxқанidi. **18** Tamqılarnıng hər biri bəllirigə qiliq-hənjərlirini aşқан halda [sepilni] yasawatatti; kanayqi bolsa yenimda turatti. **19** Mən mətiwərlər, əməldarlar wə baxқа həlkkə: — Bu quruluş nahayıti qong, dairisi kəng; biz həmmimiz sepilda bələk-bələklər boyiqə tarkilip ixləp, bir-birimizdin yıraқ turuwatimiz. **20** Xunga məyli kəyərdə bolunglar, kanay awazini anglisanglarla, biz bar xu yərgə kelip yioilinglar; Hudayimiz biz üqün jəng kilidu, — dedim. **21** Biz ənə xu tərıkidə ixliduk; həlqning yerimi tang atқandın tartip yultuz qıkkuqə nəyzilirini qıng tutup turuxti. **22** U qaşda mən yənə həlkkə: — Həmməylən öz hizmətkari bilən keqini Yerusalemoğa kirip ətküzsun, xundaқ bolsa ular keqisi bizning muhəpizətqilikimizni qilidu, kündüzi ixləydu, dedim. **23** Xundaқ qilip ya mən, nə qerındaxlırim, ya hizmətkarlırim yaki manga əgəxkən muhəpizətqilərnıng heqkaysisi kiyimlirini selixmidi; hər biri hətta suşğa barşandimu özining yaraşlırını eliwalatti.

5 U qaşda halayık wə ularning hotunliri öz qerındaxlıri bolşan Yəhudalar üstidin xıkayət qilip qattıq dad-pəryad kətürüxti. **2** Bəzilər: — Biz wə oşul-qizlırimizning jan sanimiz kəp, kün kəqüriximiz üqün toyşudək

axliq almisak bolmaydu, deyixti. **3** Yənə bəzilər: — Biz aqarqilikta qaloqan waqtimizda axliq elip yəymiz dəp etizlirimiz, üzümzarliqlirimizni wə əylirimizni rənigə berixkə məjbur bolduk, deyixti. **4** Wə yənə bəzilər: — Padixahning etizlirimiz wə üzümzarliqlirimiz üstigə saloqan baj-selikni tapxuruxka pul kərz alduk. **5** Gərqə bədənlirimiz kərindaxlirimizning bədənlirigə, pərzəntlirimiz ularning pərzəntlirigə ohxax bolsimu, lekin oqul-qizlirimizni kul-dedək boluxka tapxurmay amalimiz bolmidi; əməliyəttə qizlirimizdin bəziliri allikaqan dedək bolupmu kətti; ularni bədəl tələp hərlükkə qikrixka kurbimiz yətmidi, qünki bizning etizlar wə üzümzarliqlirimiz hazır baxqilarning qolididur, — deyixti. **6** Mən ularning dad-pəryadlirini wə eytkən bu gəplirini angliqandin keyin kattik oqəzəpləndim. **7** Kənglümədə birər qur oyliniwalqandin keyin, mətiwərlər bilən əmədarlarni əyibləp: — Silər öz kərindaxliringlaroqa kərz berip ulardin əsüm alidikənsilər-hə! — dəp tənbiq bərdim. Andin ularning səwəbidin qong bir yiqin eqip **8** ularni: — Biz küqimizning yetixiqə yat taipilərgə setiwetilgən kərindiximiz Yəhudalarni qayturup setiwalduk, lekin silər bizni ularni qayturup setiwalsun dəp kərindaxliringlarni yənə setiwətməkqi boluwatamsilər? — dəp əyibliwidim, ular dəydiqan gəp tapalmay, xük turup qaldi. **9** Andin mən ularoqa yənə: — Silərnin bu qilqininglar kamlaxmaptu. Silər düxmənlirimiz bolqan taipilər aldida bizni aqanətkə qaldurmay, Hudaqimizning qorqunqida mangsanglar bolmasmidi? **10** Mənmu, kərindaxlirim wə hizmətkarlim ularoqa pul wə axliq ətnə berip turup əsüm alsak alattuk!

Silərdin ətünimən, mundak əsüm elixtin waz keqəyli!

11 Өtünüp qalay, silər däl bügün ularning etizlirini, üzümzarlik, zəytunzarlik wə ɵylirini qayturup beringlar, wə xuningdək silər ulardin ündürüwaləjan pul, axlik, yengi məy-xarab wə yengi zəytun maylirining əsümini ularəja qayturup beringlar, dedim. **12** Ular: — Qayturup berimiz, əmdi ulardin heq əsüm almaymiz; sili nemə desilə, biz xundak qilimiz, deyixti. Mən kahinlarni qakirtip kelip, ularni bu wədə boyiqə xundak ijra qilixka kəsəm iqküzdüm. **13** Mən tonumning pexini kekip turup: — Kim muxu wədini ada qilmisa, Huda xu yol bilən uning ɵzini ɵz ɵyidin wə mal-mülkidin məhrum qilip kekiwətsun! Xu yol bilən uning həmmə nemisi qurukdilib qaləjuqə kekiwetilsun! — dedim. Pütkül jamaət birdək: «Amin!» deyixti həm Pərwərdigarəja Həmdusana oquxti. Andin kəpçilik xu wədisi boyiqə deginidək qilixti. **14** Xuningdək, Yəhudiyə zeminida ularəja waliy boluxka tikləngən kündin buyan, yəni padixah Artahxaxtaning yigirminqi yilidin ottuz ikkinqi yilioiqə boləjan on ikki yil iqidə nə mən, nə mening uruk-tuqanlirim waliylik nenini heq yemiduk. **15** Məndin ilgiri waliy boləjanlar həlkə eəjirçilik selip, ulardin [kündilik] axlik, məy-xarab wə xuningdək qirik xəkəl kümüx elip kəlgənikən; hətta ularning hizmətkarlimu həlkning üstidin həkukwazlik qilip kəlgənikən. Lekin mən Hudadin qorkidioçinim üçün undak qilmidim. **16** Mən dərəkə sepilning quruluçioçila beriləqkə, biz hətta birər etiznimu setiwalmiduk; mening barlik hizmətkarlimmu quruluçta ixləxkə xu yərgə yioçilatti. **17** Ətrapimizdiki yat

əllərdin bizning yenimizə kəlgənlərdin bələk, mening bilən bir dastihanda oʻza yəydiolanlar Yəhudiylar wə əməldarlərdin bir yüz əllik kixi idi. **18** Hərküni bir kala, hillanəlan altə koy təyyarlinatti, yənə manga bəzi uqar kuxlar təyyarlinatti; hər on kündə bir kətim hərhil mol məy-xarab bilən təminlinətti. Xundak bolsimu mən yənila «waliy neni»ni tələp kilmidim; qünki quruluh İxi həlkning üstidiki eoʻir yük idi. **19** — Ah Hudaıim, mən muxu həlk üçün kılolan barlik iximni yad ətkəysən, manga xapaət kərsətkəysən!

6 Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, ərəb bololan Gəxəm wə düxmənlirimizning qalolan kismi mening sepilni yengiwaxtin ongxab qikқанlikimni, sepilning əmdi bəsüklirining qalmioanlikini anglap (lekin u qaşda mən tehi sepil kowuklirining kanatlırini ornatişioanidim), **2** Sanballat bilən Gəxəm manga: — Kəlsila, biz Ono tüzlanglikidiki Kəfirim kəntidə kərxəyli! — dəp adəm əwətipu. Əməliyəttə ular manga kəst kılmaqı ikən. **3** Xunglaxka mən əqlilərnı əwətip: — Mən uluş bir ix bilən xuşulliniwatқанlikimdin silər tərəpkə qüxməymən. Mən kandaqmı silərnıng kəxinglarə barimən dəp, ixni taxlap uni tohtitip koyay? — dedim. **4** Ular uda tət kətim muxu tərıkidə adəm əwətti, mən hər kətim xundak jawap bərdim. **5** Andin Sanballat bəxinqi kətim xu tərıkidə əz hizmətkarişə pəqətlənmigən hətni kolişə tutkuzup əwətipu. **6** Həttə: «Hərkaysi əllər arisida mundak bir gəp tarkilip yüridu, wə Gəxəmmu xundak dəydu: — Sən wə Yəhudalar birgə isyan kətürməkqi ikənsilər; xunga sən sepilnimu yengiwaxtin ongxab

kirixipsən; eytixlaroşa qarışanda sən özünгни ularoşa padixah qılmıqçikənsən. **7** Sən yənə Yerusalemda özünг tooşrulıq; «Mana, Yəhüdiyədə özimizning bir padixahimiz bar!» dəp jar selip təxwıq qılıxqa birnəqqə pəyoşəmbər qoyupsən. Əmdi bu gəplər səzsiz padixahning qulıqioşa yetip bayan qilinidu. Xunga, kəlgin, biz birliktə məslıhətlixıwalaylı» deyilgənikən. **8** Mən uningoşa: «Sən eytkən ixlar heqqaqan qilinoşan əməs; bular bəlki öz kənglünğdin oyduşup qıqarışining, halas» dəp jawap qayturdum. **9** Əməliyəttə, ular: «Muxundak qılsak ularning qoli maşdırsızlinip, quruluş xı ada qilinmay qalidu!» dəp oylap bizni qorqatmaqçı idi. — «Əmdi mening qolumni ixta tehımu küqləndürgəysən!». **10** Məhətabəlning nəwrısı, Delayaning ooşlı Xemaya ezini öz öyigə qamiwaloşanidi; mən uning öyigə kəlsəm u: — Biz Hudaning öyidə, ibadəthanining iqidə kəşüxəyli wə ibadəthanining dərwaza qanatlırını etip qoyaylı; qünki ular seni öltürgili kelidu; xübşisizki, keqisi kelip seni öltürməkçı boldi! — dedi. **11** Mən: — Manga ohxax bir adəm qandaqmu keqip kəşsun? Məndək bir adəm jenimni qutkuzimən dəp qandaqmu ibadəthanişoşa kiriwaloşudəkmən? Mən hərgiz u yərgə kiriwalmaymən! — dəp jawap bərdim. **12** Qünki mən qarışam, uning Huda təripidin əwətilgən əməs, bəlki Tobiya bilən Sanballat təripidin setiwelinip, manga zeyan yətküzməkçı bolup bu bexarət bərgənlikigə kəşüm yətti. **13** Uni setiwelixidiki məqsət, meni qorqutup, xularning deginidək qıloşuzup gunah qılduruxtin ibarət idi. Xundak qıloşan bolsam, namimni buloşap meni qarılaxqa xıkayət qılalaydışan

bolatti. **14** — «Ah Huda, Tobiya bilən Sanballatni esingda tutup, ularning qiloqlanlirioqa yarixa ez bexioqa yanduroqaysən, xundakla meni qorqatmaqqi bololan ayal pəyoqəmbər Noadiya bilən baxqa pəyoqəmbərlərləningmu qiloqlanlirini ez bexioqa yanduroqaysən!». **15** Elul eyining yigirmə bəxinqi küni sepil pütüti, pütün kuruluxka əllik ikki kün waqit kətti. **16** Xundak boldiki, düxmənlirimiz buningdin həwər tapti wə ətrapimizdiki barliq əllər qorqup ketixiti; öz nəziridə həywiti bək qüxüp kətti wə bu [kuruluxni] Hudayimizning Əzi elip barolan ix ikənlikini bilip yətti. **17** Xu künlərdə Yəhədiyədiki mətiwərlər Tobiyaoqa nuroqun hət yazdi, Tobiyamu ularoqa jawabən daim hət yezip turdi. **18** Qünki Yəhədiyədə Tobiyaoqa baqlinip kəlip, kəsəm iqlən nuroqun kixilər bar idi; qünki u Arahning oqlı, Xekaniyaning küy'oqlı idi, həmdə uning oqlı Yoqanan Bəraqiyaning oqlı Məxullamning qizini hotunlukqa aloqanidi. **19** Xuningdək ular yənə mening aldimda pat-pat Tobiyaning yahxi iqlirini tiloqa elip qoyuxatti həm mening gəplirimnimu uningqoqa yətküzüp turuxatti; Tobiya bolsa manga pat-pat təhdit selip hət yezip turatti.

7 Sepil onqxilip bolup, mən dərwazilarni ornitip, dərwaziwənlərnı, oqəzəlkəxlərnı wə Lawiylarni bekitip təyinligəndin keyin xundak boldiki, **2** Mən inim Hənanı bilən kəl'ə sərdari Hənanıyani Yerusalemni baxquruxqa qoydum; qünki Hənanıya ixənqlik adəm bolup, Hudadin qorqxuta kəp adəmlərdin exip ketətti. **3** Mən ularoqa: — Kün issioquqə Yerusalemning qowuqliri eqilmisun; qowuqlarning qanatlıri etilgəndə, baldaklar taqaloqan

wakıtliridimu dərwaziwənlər yenida turup kəzət kılısun; xuningdək Yerusalemda turuwatqanlardın qarawullar kəzət nəwətlirigə qoyulup bekitilsun; hər bir adəm özining bir kəzitiğə məs'ul bolsun, xundakla hər birining kəziti öz öyining udulida bolsun, dəp tapilidim. **4** Xəhər qong həm kəngri bolıqini bilən aqalə az, öylər tehi selinmioqanidi. **5** Hundayim kənglümgə mətiwərlər, əmədarlar wə həlkning hər birini nə səbnamisi boyiqə royhətkə elixqa ularni yioqix niyitini saldi. Mən awwal birinqi kətim qaytip kəlgən adəmlərninğ nə səbnamisini taptim, uningda mundak pütülgənidi: — **6** Təwəndikilər Yəhudiyə əlkisidikilərdin, əsli Babil padixaqi Nebokədnəsar tərıpidin sürgün qilinıqanlardın, Yerusalem wə Yəhudiyəgə qikip, hər biri öz xəhirlirigə kətti: — **7** Ular Zərubbabəl, Yəxua, Nəhəmiya, Azariya, Raamiya, Nahamani, Mordikay, Bilxan, Mispərət, Bigway, Nəhum wə Baanaqlar billə qaytip kəldi. Əmdi Israil həlkning iqidiki ərkəklərninğ sani təwəndikiqə: — **8** Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **9** Xəfatıyaning əwladliri üq yüz yətmix ikki kixi; **10** Araqlning əwladliri altə yüz yətmix bəx kixi; **11** Paqlat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on səkkiz kixi; **12** Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **13** Zattuning əwladliri səkkiz yüz qirik bəx kixi; **14** Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; **15** Binnuiyning əwladliri altə yüz qirik səkkiz kixi; **16** Bibayning əwladliri altə yüz yigirmə səkkiz kixi; **17** Azgadning əwladliri ikki ming üq yüz yigirmə ikki kixi; **18** Adonikamning əwladliri altə yüz atmix yəttə kixi; **19** Bigwayning əwladliri ikki ming

atmix yettə kixi; **20** Adinning əwladliri altə yüz əllik bəx kixi; **21** Həzəkiyaning jəmätidin boləqan Aterning əwladliri tokşan səkkiz kixi; **22** Həxumning əwladliri üq yüz yigirmə səkkiz kixi; **23** Bizayning əwladliri üq yüz yigirmə tət kixi; **24** Hərifning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **25** Gibeonning əwladliri tokşan bəx kixi; **26** Bəyt-Ləhəmlilər bilən Nitofalilər jəmiy bir yüz səksən səkkiz kixi; **27** Anatotluklar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **28** Bəyt-Azmawətliklər kirik ikki kixi. **29** Kiriat-yearimliklər, Kəfirahliklər wə Bəərotluklar bolup jəmiy yettə yüz kirik üq kixi; **30** Ramahliklər bilən Gebalilər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **31** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **32** Bəyt-əlliklər bilən ayiliklər jəmiy bir yüz yigirmə üq kixi; **33** ikkinqi bir Nebodikilər əllik ikki kixi; **34** ikkinqi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **35** Hərimning əwladliri üq yüz yigirmə kixi; **36** Yeriholuklar üq yüz kirik bəx kixi; **37** Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yettə yüz yigirmə bir kixi; **38** Sinaahning əwladliri üq ming tokşuz yüz ottuz kixi. **39** Kahinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmätidiki Yədayaning əwladliri tokşuz yüz yetmix üq kixi; **40** Immərnin əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **41** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kirik yettə kixi; **42** Hərimning əwladliri bir ming on yettə kixi. **43** Lawiylarning sani təwəndikiqə: — Hodwahning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəlnin əwladliri yetmix tət kixi. **44** O]əzəlkəxlərdin: — Asafning əwladliri bir yüz kirik səkkiz kixi. **45** Dərwaziwənlərnin nəslidin: — Xallumning əwladliri, Aterning əwladliri, Talmənnin

əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitaning əwladliri bilən Xobayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz səkkiz kixi. **46** İbadəthana hizmətkarliri təwəndikiqə: — Zihaning əwladliri, Hasufaning əwladliri, Tabbəotning əwladliri. **47** Kiroşning əwladliri, Siyaning əwladliri, Padonning əwladliri, **48** Libanahning əwladliri, Həgabahning əwladliri, Xalmayning əwladliri, **49** Hənaning əwladliri, Giddəlning əwladliri, Gəhəarning əwladliri, **50** Reayahning əwladliri, Rəzinning əwladliri, Nikodaning əwladliri, **51** Gazzamning əwladliri, Uzzaning əwladliri, Pasiyaning əwladliri, **52** Bisayning əwladliri, Məunimning əwladliri, Nəfussəsəimning əwladliri, **53** Bəkbukning əwladliri, Həkufaning əwladliri, Hərhurning əwladliri, **54** Bəzlitning əwladliri, Məhədaning əwladliri, Hərxaning əwladliri, **55** Bərkosning əwladliri, Siseraning əwladliri, Təmahning əwladliri, **56** Nəziyaning əwladliri bilən Hatifaning əwladliridin ibarət. **57** Sulaymanning hizmətkarlirining əwladlirining sani təwəndikiqə: — Sotayning əwladliri, Sofərətning əwladliri, Peridaning əwladliri, **58** Yaalaning əwladliri, Darkonning əwladliri, Giddəlning əwladliri, **59** Xəfətiyaning əwladliri, Həttilning əwladliri, Pəkərət-Həzzibaimning əwladliri bilən Amonning əwladliridin ibarət. **60** İbadəthana hizmətkarliri wə Sulaymanning hizmətkari boləqanlarning əwladliri jəmiy üç yüz tokşan ikki kixi. **61** Təwəndiki kixilər Təl-Məlah, Təl-Hərxə, Kerub, Addon, İmmərdin kəlgən bolsimu, ləkin ular əzlrining ata jəmətining yəki nəşəbining İsrail adimi ikənlikini ispatlap bərləmidi. **62** Bular Dəlayaning əwladliri, Təbiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz

qirik ikki kixi; **63** Kaqinlardin Habayaning awladliri, kozning awladliri bilən Barzillayning awladliri bar idi; Barzillay Gileadliq Barzillayning bir qizini aloqaqa ularning eti bilən ataloqanidi. **64** Bular jamətining nəsəbnamisini izdər tapalmidi; xunga ular «napak» hesablinip kaqinliqtin qalduruldi. **65** Waliy ularoqa: – Urim wə tummimni kətürgüqi kaqin arimizda hizməttə boluquqə «əng muqəddəs yiməklilər»gə eoqiz təgküzməysilər, dedi. **66** Pütün jamaət jəmiy qirik ikki ming üq yüz atmix kixi; **67** Buningdin baxqa ularning yənə yəttə ming üq yüz ottuz yəttə qul-dediki bar idi; yənə ikki yüz qirik bəx ər-ayal oqəzəlqisi bar idi. Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz qirik bəx qeqiri, **69** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **70** Jəmət kattiwaxliridin bəziliri [ibadəthana] quruluxi üqün hədiyələrini təqdim qildi; waliy həzinigə ming darik altun, əllik das wə bəx yüz ottuz qur kaqin toni təqdim qildi; **71** jəmət kattiwaxliridin bəziliri qurulux həzinisigə yigirmə ming darik altun, ikki ming ikki yüz mina kümüx; **72** həlqning qaloqini yigirmə ming darik altun, ikki ming ikki yüz mina kümüx, atmix yəttə qur kaqin tonini təqdim qildi. **73** Xuningdin keyin kaqinlar, Lawiyalar, dərwaziwənlər, oqəzəlkəxlər wə bir qisim həlq qoxulup, ibadəthana hizmətkarliri, xundakla qaloqan Israil həlqining həmmisi öz xəhərlirigə makanlaxti.

8 Yəttinqi ayoqa kəlgəndə, Israillarning həmmisi öz xəhərlirigə kelip orunlixip boldi. Bu qaoqda pütün halayiq huddi bir adəmdək bolup «Su qowuqi» aldidiki məydanəqa yioqilip, təwratxunas Əzradin Pərwərdigarning Musaning

wastisi bilən Israiloşa tapילוan Təwrat-қанun kitabini kəltürüxni tələp kildi. **2** Yəttinqi ayning birinqi küni kaşin Əzra Təwrat-қанun kitabini jamaətkə, yəni ər-ayallar, xundakla anglap qüxinələydişan barlik kixilərninğ aldioşa elip qikti; **3** «Su kowuqi»ning aldidiki məydanda, ətigəndin qüxkiqə, ər-ayallaroşa, xundakla anglap qüxinələydişan kixilərgə oşup bərdi. Pütkül jamaətninğ kulaklıri Təwrat-қанun kitabidiki səzlərdə idi. **4** Təwratxunas Əzra məhsus muxu ixka hazirlanoşan yaşaşq munbərgə qikiş turdi; uning onğ təripidə turoşini Mattitiya, Xema, Anayah, Uriya, Hilkıya bilən Maaseyahlar idi; sol təripidə turoşini Pidaya, Mixael, Malkiya, Haxom, Haxbaddana, Zəkəriya bilən Məxullam idi. **5** Əzra pütkül halayikning kəz aldida kitabni aqti, qünki u pütün halayiktin egizdə turatti; u kitabni aşqanda, barlik halayik ornidin koşti. **6** Əzra uluş Huda boluşan Pərwərdigarşa mədhıyələr oşuwidi, barlik halayik koşirini kətürüp jawabən: «Amin! Amin!» deyixti; andin tizlinip, pixanisini yərgə yekip, Pərwərdigarşa səjdə kildi. **7** Andin keyin Lawiylardin Yəxuya, Bani, Xərəbiya, Yamin, Akkub, Xabbitay, Hodiya, Maaseyah, Kelita, Azariya, Yozabad, Hənan wə Pelayalar halayikşa Təwrat қанunini qüxəndürdi; jamaət ərə turatti. **8** Ular jamaətkə kitabtin Hudaning Təwrat-қанunini jaranglik oşup bərdi wə oşuloşanni qüxinıwelixi üqün uning mənisi wə əhmiyiti toşrisida enik təbir bərdi. **9** Waliy Nəhəmiya bilən təwratxunas kaşin Əzra wə həlkəşə қанunning mənisini əğitidişan Lawiylar pütkül jamaətkə: — Büğün Hudayinglar boluşan Pərwərdigarşa ataloşan muşəddəs kündur, yoşa-zar kilmanglar! — dedi. Qünki halayikning

həmmisi Təvrat qanunidiki sözlərni anglap yioqa-zar qilip ketixkənidi. **10** Andin [Nəhəmiya] ularoqa: — Silər berip nazu-nemətlərni yəp, xərbətlərni iqinglar, əzigə [yimək-iqmək] təyyarliyalmioqanlaroqa yemək-iqmək bəlüp beringlar; qünki bügün Rəbbimizgə ataloqan muqəddəs bir kündür. Oqəmkin bolmanglar; qünki Pərwərdigarning xadliqi silərning küqünglardur, dedi. **11** Lawiylarmu: — Bügün muqəddəs kün boləqqa, tinqlininglar, oqəmkin bolmanglar! — dəp jamaətni tinqlandurdi. **12** Jamaət qaytip berip, yəp-iqixti, baxqilaroqimu yimək-iqmək üləxtürüp bərđi, xad-huramliqqa qəmdi; qünki ular berilgən təlim sözlirini qüxəngənidi. **13** Ətisi halayiq iqidiki qəbilə kattiwaxliri, kaqinlar wə Lawiylar təwratxunas əzraning yenioqa yioqilip, Təvrat qanunidiki sözlərni tehimu qüxinip pəm-parasətkə erixməqqi boldi. **14** Ular Təvrat qanunida Pərwərdigar Musaning wastisi bilən Israillaroqa yəttinqi aydiki heyttə kəpilərdə turuxi kerəklili pütülgənlikini ukti, **15** xundakla əzliri turuwatqan barliq xəhərlərdə wə Yerusalemda: «Silər taoqqa qikip, zəytun xehi bilən yawa zəytun xahlirini, hadas əjmə xahlirini, horma dərəhlirining xahlirini wə yopurmaqliri baraqsan dərəh xahlirini əkilip, Təwratta yezilətinidək kəpilərni yasanglar» degənlikini tarkitip jarkalaxni buyruoqanliqini ukti. **16** Xuning bilən halayiq qikip xah əkilip əzliri üqün, hərbi oylirining əgziliridə, hoylilirida, Hudaning əyidiki hoylilarda, «Su qowuqi»ning qong məydanida wə «Əfrayim dərwezisi»ning qong məydanida kəpilərni yasap tikti. **17** Sürgünlüktin qaytip kəlgən pütkül jamaət kəpilərni yasap tikti wə xundakla

kəpirlərgə jaylaxti; Nunning oqli Yəxuaning künliridin tartip xu künqiqə Israillar undak qilip bakmioqanidi. Həmməylən kattik huxal boluxti. **18** Birinqi kündin ahirki künqiqə [əzra] hər küni Hudaning Təwrat-kanun kitabini oqudi. Ular yəttə kün həyt ötküzdi; səkkizinqi küni bəlgilimə boyiqə təntənilik ibadət yioqilixi ötküzüldi.

9 Xu ayniqə yigirmə tətinqi küni Israillar roza tutup, boz kiyip, üsti-bexioqə topa qaqqan həlda yioqildi; **2** Israil nəsli əzlrini barliq yat taipilərdin ayrip qiqti, andin erə turup əzlrining gunahlrini wə ata-bowilirining ötküzgən kəbihliklrini etirap qildi. **3** Ular xu künning təttin biridə öz yeridə turup əzlrining Hudasi boləqan Pərwərdigarning Təwrat-kanun kitabini oqudi; künning yənə təttin biridə əzlrining gunahlrini tonudi wə Hudasi boləqan Pərwərdigarə səjdə qildi. **4** Lawiyərdin Yəxua, Bani, Kadmiyə, Xəbaniya, Bunni, Xərəbiya, Bani wə Kenanilar pələmpəylərdə turup əzlrining Hudasi boləqan Pərwərdigarə ünlük awaz bilən nida qildi. **5** Lawiy Yəxua, Kadmiyə, Bani, Həxabiniya, Xərəbiya, Hodiya, Xəbaniya wə Pitahiyalar: «Ornunglərdin qopup Hudayinglar boləqan Pərwərdigarə əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhiyə qayturunglar» — dedi wə mundak [dua-həmdusana uqudi]: — «[I Huda], insanlar Sening xanu-xəwkətlik namingni uluqlisun! Bərək, barliq təxəkkür-mədhiyə namingə yetixməydu! **6** Sən, pəkət Sənla Pərwərdigardursən; asmanlarni, asmanlarning asminini wə ularning barliq qoxunlrini, yər wə yər üstidiki həmmi, dengizlar wə ular iqidiki həmmi yaratquqidursən; Sən bularning həmmisigə həyatlik

bərgüqisən, asmanlarning barlik qoxunliri Sanga səjdə
kiloquqidur. **7** Sən bərhək Pərwərdigar Hudadursən, Sən
Abramni talliding, uni Kaldiyəning Ur xəhiridin elip
qikting, uningə İbrahım degən namni ata kilding. **8** Sən
uning kəlbining Əzünggə sadıq-ixənqilik ikənlikini kərüp,
uning bilən əhdə tüzüp Qanaaniylarning, Hıttiyarning,
Amoriylarning, Pərizziyləning, Yəbusiylarning wə
Girgaxiylarning zeminini uning əwladlırioğa təkdim kılıp
berixni wədə kilding; Sən həkkəniy boləqanlıkingdin,
səzliringni ixkə axurdung. **9** Sən ata-bowilirimizning
Misirda jəbir-zulum qekiwatqanlıkini kərüp, ularning
Kızıl dengiz boyidiki nalisioğa kulək salding. **10** Sən
Misirliklarning ularəğa kəndək yoqanqilik bilən muamilə
kiloqanlıkini bilginəngdin keyin Pırəwn, uning barlik
hizmətqiliri wə uning zeminidiki barlik həlkkə məjizilik
alamət wə karamətləni kərsitip, Əzüng üqün bögüngə
kədər saklinip keliwatqan uluoq bir nam-xəhrətəni
tikliding. **11** Sən yənə [ata-bowilirimiz] aldida dengizni
bölüp, ular dengizning otturisdin kuruq yər üstidin
məngip ətti; ularni qoqlap kəlgənləni qoqkür dengiz
tegiğə taxlap oqərk kiliwəttəng, huddi juxkunluk dengizə
taxlanəqan taxtək oqərk kilding. **12** Sən ularni kündüzi
bulut tüwrüki bilən, keqisi ot tüwrüki bilən yetəkliding,
bular arkilik ularning mangidioqan yolini yorutup bərding.
13 Sən Sinay teoioğa qüxüp, asmanda turup ular bilən
səzlixip, ularəğa toqra həküm, həkikiy ixənqlik qanunlar,
yahxi bəlgilimilər wə əmrləni ata kilding. **14** Sən ularəğa
Əzüngning muqəddəs xabat küningni tonuttung, qulung
Musaning wastisi bilən ularəğa əmrlər, bəlgilimilər wə

Təvrat qanunini tapiliding. **15** Sən ularoşa aq qaloqanda yesun dəp asmandin nan, ussiqanda iqsun dəp qoram taxtin su qikirip bərding; Sən ularoşa berixkə qolungni kətürüp kəsəm kılqan əxu zeminni kirip igilənglar, deding. **16** Lekin ular, yəni ata-bowilirimiz məqrulini, boyni qattiklik kılıp əmrliringgə kulak salmidi. **17** Ular itaət kılıxni rət kildi, Sening ularning otturisida yaratqan karamət məjiziliringni yad ətmidi, bəlki boyni qattiklik kildi, asiylük kılıp, kul kılinoşan jayoşa kətməqci bolup, öz aldioşa yobaxqi tiklidi. Lekin Sən əpuqan, mehır-xəpkətlik həm rəhimdil, asan oşəzəplənməydişan, zor mehır-muhəbbətlik Təngridursən; xunga Sən ularni taxliwətmiding. **18** Ular hətta tehi əzligə bir quyma mozayni yasap: «Mana bu siləni Misirdin elip qikqan ilah!» degən waqtida həm qattik kupurluk kılqinida, **19** Sən tolimu rəhimdil bolşanliqing üqün ularni yənla bayawanda taxlap qoymiding; kündüzi bulut tüwrüki ularning üstidin neri kətməy, ularoşa yol baxlidi; keqisi ot tüwrükimu ulardin neri kətməy, ularoşa nur berip, mangidişan yolini kərsətti. **20** Sən Əzüngning mehribanə Rohingni qüxürüp ularoşa təlim bərding; Sən ularning yeyixi üqün «manna»ni ayimiding, ussuzluqini qandurux üqün suni bərding. **21** Sən ularni bayawanda kirik yil qamdap kəlding; heqnemisi kəm bolmidi, kiyimliri konirimidi, putlirimu ixximidi. **22** Sən padixahlıqlar wə taipiləni ularning kılışoşa bərding, bularni ularning zeminişoşa qegrular kılıp bərding. Xuning bilən ular Sişon padixahning zeminini, Həxbonning padixahning zeminini wə Baxan padixahni Ogning

zeminini igilidi. **23** Sən ularning pərzənt-əwladlirini asmandiki yultuzlardək awuttung; Sən ularni atabowilirioja: «Silər bu zeminni igiləxkə uningoja kiringlar» dəp təkdīm qilojan zeminoja baxlap kirding. **24** Ularning əwladliri kirip u zeminni igilidi; Sən u zeminda turuwatқан Қанаан аһалисини ularoja beқindurdung һәм zemindiki padixahlarni wə ularning kəbilə-qowmlirini: «Silər ularoja haliojanqə muamilə қilinglar» dəp ularning қolioja tapxurdung. **25** Ular mustəһkəm xəһərləрни, munbət yərləрни ixoјal қilip, һərhil esil buyumlaroja tolojan əylərgə, kolap қoyulojan қuduklaroja, üzümzarlıқlar, zəytunluқlar wə intayin kəp mewilik dərəһlərgə igə boldi; yəp-iqip səmrıp, Sening zor meһribanlıқingdin səyünüxti! **26** Lekin ular gədənəkəlik қilip Seningdin yüz ərүp, Təwrat қanunungni arқisioja taxlidi, ularni yeningoja yandurmak üqün aғah-guwahlıқ yətküzgən pəyoјəmbərliringni əltürүp əxəddiy kupurluқ қildi. **27** Xunga Sən ularni jəbir-zulum salojuqilarning қolioja tapxurdung, dərwekə ular ularni қiynidi; ular қiyналojan waқitlirida Sanga yalwuruxқanidi, Sən asmanlarda turup ularoja қulak salding, zor rəһimdillіқing boyiqə ularoja қutқuzojuqilarni əwətəting, ular bularni əzgüqilərninг қolidin қutқuzatti. **28** Lekin ular aramliққа erixəndin keyin yənə Sening aldingda rəzillik қilixқа baxliwidi, Sən ularni yənə düxmənlirininг қolioja tapxurdung, ular ularning üstidin һəkümranlıқ қildi; ular yənə Sening aldingda nalə-pəryat қilixiwidi, Sən asmanlarda turup қulak selip, rəһimdillіқliring boyiqə ularni yenix-yenixlap қutқuzdung. **29** Sən ularni Əzüngning Təwrat-

qanunungoqa kaytixqa agahlandurdung; lekin ular maoturlinip, amrliringgə kulak salmidi, həkümliring aldidə gunah kildi (insan həkümliringgə əməl kilsa, ular xu səwəbtin hayatta bolidu). Ular jahillik bilən boynini toloqap, gədənəkəxlik qilip sanga kulak selixni rət kildi. **30** Ularoqa uzun yil səwr-taqət kilding, Rohing pəyoqəmbərliringning wastisi bilən agah-guwahlik bərgən bolsimu, ular yənila kulak salmidi; xunga Sən ularni hərəkaysi əl-yurtlardiki taipilərnin qolioqa tapxurdung. **31** Həlbuki, Sən zor rəhimdillikliring tüpəylidin ularning nəslini pütünləy qurutuwətmiding həm ularni taxliwətmiding; qünki Sən mehır-xəpəkətlik həm rəhimdil Təngridursən. **32** Əmdi ah Hundayimiz, əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitidioqan uluoq, qudrətlik wə dəhxətlik Təngri, əmdi Seningdin bizning, padixahlimizning wə əmirlirimizning, kahinlimizning, pəyoqəmbərlirimizning, ata-bowilirimizning xundaqla Əzüngning barlik həlqinoning Asuriyə padixahining zamanidin buyan bügüngiqə beximizoqa qüxkən barlik azab-oqubətlərnə kiqik ix dəp qarimasliqinonə ötünimiz. **33** Beximizoqa kəlgən barlik ixta Sən adilsən; qünki Sening qiloqinoning həqiqət boyiqə boldi, bizning qiloqinimiz rəzilliktur. **34** Padixahlimiz, əmirlirimiz, kahinlimiz bilən ata-bowilirimizning həmmisi Sening Təwrat qanunungoqa əməl qilmay, amrliringgə wə Sening ularoqa ispatlap bərgən agah-guwahlikliringoqa həq kulak salmidi. **35** Ular Sən ularoqa muyəssər qiloqan padixahlikta turuxtın, ularoqa ata qiloqan zor məmurqiliktin wə xuningdək ularning aldioqa yayoqan bu kəng munbət

zemindiki turmuxtin bəhrimən boluwatқан bolsimu, lekin ular Sening ibadət-hizmitingdə bolmidi yaki əzlrining rəzil qilmixliridin yanmidi. **36** Mana, biz bügün kullarmiz! Sən mewisi bilən nazu-nemətliridin yeyixkə ata-bowilirimizə təqdim kilip bərgən zeminda tursaqmu, biz mana uningda kul bolup qalduk! **37** [Zemin] Sən bizning gunahlimiz üçün bizni idarə qilixkə bekitkən padixahlarəqa mol məhsulatlrini berip turidu; ular bədnlirimizni həm qarwa mallirimizni öz məyliqə baxqurup keliwatidu; biz zor dərd-ələmdə bolduk». **38** «— Biz mana muxu barliq ixlar tüpəyli muqim bir əhdini tüzüp yezip qiktuk; əmirlerimiz, Lawiylirimiz bilən kaşinlerimiz buningəqa öz məhürlirini basti».

10 Buningəqa birinqi bolup məhür baskanlar Haqaliyaning oqli, waliy Nəhəmiya bilən Zədəkiya idi; **2** Andin [kaşinlardin] Seraya, Azariya, Yərəmiya, **3** Paxhur, Amariya, Malkiya, **4** Hattux, Xəbaniya, Malluk, **5** Hərim, Mərəmot, Obadiya, **6** Daniyal, Ginniton, Baruk, **7** Məxullam, Abiya, Miyamin, **8** Maaziyah, Bilgay, Xemayalar; ular kaşinlar idi. **9** Lawiylardin: — Azaniyaning oqli Yəxua, Hənadadning əwladliridin Binnui bilən Kadmiyəl **10** wə ularning qerindaxliridin Xəbaniya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Hənan, **11** Mika, Rəhob, Həxabiya, **12** Zakkor, Xərəbiya, Xəbaniya, **13** Hodiya, Bani, Beninu idi. **14** Jamaət baxliqliridin: Parox, Paqat-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Bibay, **16** Adoniya, Bigway, Adin, **17** Ater, Həzəkiya, Azzur, **18** Hodiya, Həxum, Bizay, **19** Hərif, Anatot, Nebay, **20** Magpiyax, Məxullam, Həzir, **21** Məxəzabəl, Zadok, Yaddua, **22**

Pilatiya, Hānan, Anaya, **23** Hoxiya, Hānaniya, Haxxub, **24** Hāllohəx, Pilha, Xobək, **25** Rəhum, Haxabnah, Maaseyah, **26** Ahiyah, Hānan, Anan, **27** Malluk, Hərim, Baanahlar idi. **28** Qaloqan həlk; — Kaħinlar, Lawiyalar, dərwaziwənlər, oqəzəlkəxlər, ibadəthanining hizmətkarliri wə xuningdək əzlrini zeminlardiki taipilərdin ayrip qikip, Hudaning Təwrat qanunioqə qaytqanlarning hərbi wə ularning ayalliri wə oqul-qiz pərzəntliri qatarlik hıdayət tepip yorutulqanlarning həmmisi **29** əz qerindaxliri bolqan mətiwərlər bilən qoxulup: «Əzimizni qarqix qəsimi bilən əhdigə baqlap, Hudaning quli Musa arqilik jakarlioqan Təwrat qanunida mengip, Rəbbimiz Pərwərdigarning barlik əmiriliri, həküm-bəlgilimilirini tutup əməl qilimiz; **30** qizlirimizni bu yurttiki yat əlliklərgə yatlıq qilmaymiz həm oqullirimizqimu ularning qizlirini elip bərməymiz; **31** bu yurttiki yat əlliklər xabat künidə mal-tawar wə axliqlirini əkilip satmaqqi bolsa, xabat künliri yaki hərqaysi baxqa muqəddəs künlərdimu ulardin qət'iy həqnemə setiwalmaymiz; hər yəttinqi yili yərnə teriksiz aq qaldurimiz həm barlik qəzrləni kəqürüm qilimiz» — deyixti. **32** Biz yənə əzimizgə hərbi adəm hər yili Hodayimizning əyining hizmət hirajiti üqün üqtin bir xəkəl kümüx berixkə bəlgilimiləni bekittuk; **33** bu pul «tizilidioqan təqdim nan»lar, daimiy axlıq hədiyələr, daimiy kəydürmə qurbanlıqlar, xabat küni bilən yengi aylardiki kəydürmə qurbanlıqlar, qərəli bekitilgən həytlarda qilinidioqan kəydürmə qurbanlıqlar üqün, hərhil muqəddəs buyumlar üqün, Israiloqə kafarət kəltüridioqan gunah qurbanlıqliri üqün, xuningdək

Hudayimizning oyidiki barlik hizmatlarning hirajiti uqun ixltilsun ddp bdlgilendi. **34** Biz ydn d ata jdmatlirimiz boyiqd kahinlar, Lawiyalar w hdk arisida qdk taxlap, hr yili bdlgilngdn krdd Hdudayimizning oygd Tdwrat qanunida ptdlginiddk Pdrwrdigar Hdudayimizning qurbangahida qalax uqun otun ytkdzp berix nwdtlirini bekittuk; **35** ydn hr yili etizimizdiki tunji pixkan hdsulni, hdmmd mewilik ddrhlarning tunji pixkan mewilirini Pdrwrdigarning oygd ytkdzp berixni, **36** xundakla Tdwrat qanunida ptdlginiddk, tunji oqlimizni w kala, koy-oqlak, padiliridin tunji qarpiyimizni Hudaning oygd apirip, u eydd wdzpd dtwatkan kahinlaroqa apkelixni, **37** hrbr yengi hemirning dslp pixkan nanliridin birni, xundakla barlik «ktdrmd hddiy»lirimizni tkdim qilixni, hrhil ddrhldin dslpki pixkan mewilrni, yengi xarab, yengi zdytun meyini Hdudayimizning oying hzdinambarlirioqa apirip berixni, ydni kahinlaroqa ytkdzp berixni, xuningdk etizlirimizdin qikkan hdsulning ondin biri bolqan dxrini Lawiyalaroqa berixni bekittuk; Lawiyalar bizning terikqilikqa tayinidigan xahrilirimizdin qikkan hdsulning ondin biri bolqan dxrini tapxuruwalsun ddp bekittuk; **38** xuningdk, Lawiyalar qikkan hdsulning ondin birini tapxuruwalqan qaqda Harunning awladliridin kahin bolqan birsi ular biln billd bolsun, Lawiyalar dxu ondin bir ulxnning ydn ondin bir ulxini ayrip Hudaning oygd, uning hzdinambarlirioqa saklaxqa tapxursun ddp bdlgiduk. **39** Israillar biln Lawiyalar axliktin, yengi xarabtin, yengi zdytun meyidin «ktdrmd

hədiyə» kılıp muqəddəs jaydiki əswab-üskünilər saklinidioqan həzinə-ambarlaroqə, yəni wəzipə ətəydioqan kahin, dərwaziwən wə ətəzəlkəxlər turidioqan jayoqə tapxuruxi kerək. Biz Hudaýminizning ətəyining həjətiridin hərgiz ətəzimizni tartmaymiz!

11 U qəoqda həlk iqidiki əmirlər Yerusalemda turatti; qəloqan puqrələr qək taxlinix bilən ondin biri muqəddəs xəhər Yerusalemda olturəqlixip, qəloqan ondin tokkuzi bəxqə xəhərlərdə olturəqlaxti. **2** Əz ihtiyari bilən Yerusalemda olturəqlixixqə otturiqə qikqanlaroqə bolsa, jəməət ularoqə bəht-bərikət tilidi. **3** Yəhədiyə əlkisidin, Yerusalemoqə məkanlixip qəloqan bəg-əmirlər təwəndikidək (Israillar, kahinlar, Lawiyar, ibadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkarlırining əwladlıri Yəhədiyə xəhərliridə, hər biri ətəwəlikidə məkanlaxqan bolsimu, Yəhədalardin wə Binyaminlardin bəziliri Yerusalemda məkanlaxti): — Bularning iqidə, Yəhədalardin: — Pərazning əwladidin boləqan Uzziyaning oqlı Ataya; Uzziya Zəkəriyaning oqlı, Zəkəriya Amariyaning oqlı, Amariya Xəfatiyaning oqlı, Xəfatiya Məhəlaləlning oqlı idi. **5** Yənə Barukning oqlı Maaseyah; Baruk Kol-Həzəhning oqlı, Kol-Həzəh Həzayaning oqlı, Həzaya Adayaning oqlı, Adaya Yoaribning oqlı, Yoarib Zəkəriyaning oqlı, Zəkəriya Xilonining oqlı. **6** Yerusalemoqə məkanlaxqan barlıq Pəraz jəmətidikilər jəmiy tət yüz atmix səkkiz kixi bolup, həmmisi əzimətlər idi. **7** Binyaminning əwladlıridin: — Məxullamning oqlı Sallu; Məxullam Yoədning oqlı, Yoəd Pidayaning oqlı, Pidaya Kolayaning oqlı, Kolaya Maaseyahning oqlı,

Maaseyah, Itiyəlning oqli, Itiyəl Yəxayaning oqli. **8** Uningoşa əgəxkənlər, Gabbay wə Sallay idi; xularoşa munasiwətlik jəmiy tokqüz yüz yigirmə səkkiz kixi idi. **9** Zikrining oqli Yoel ularni baxquridişan əməldar idi; Sinuahning oqli Yəhuda xəhərning muawin həkimi idi. **10** Kahinlardin: — Yoaribning oqli Yədaya bilən Yəqin, **11** xundakla Hudaning əyining bax oşjidari Seraya; Seraya Hilkıyaning oqli, Hilkıya Məxullamning oqli, Məxullam Zadokning oqli, Zadok Merayotning oqli, Merayot Ahitubning oqli idi; **12** yənə uning kərindaxliridin ibadəthanidiki hizməttə bolşanlardin jəmiy səkkiz yüz yigirmə ikki kixi bar idi; yənə Yərohamning oqli Adaya bar idi; Yəroham Pelaliyaning oqli, Pelaliya Amzining oqli, Amzi Zəkəriyaning oqli, Zəkəriya Paxhurning oqli, Paxhur Malkiyaning oqli idi; **13** uning kərindaxlirining həmmisi jəmət baxlıkə bolup, jəmiy ikki yüz kirik ikki kixi idi; yənə Azarəlning oqli Amaxsay bar idi; Azarəl Ahzayning oqli, Ahzay Məxillimotning oqli, Məxillimot Immərning oqli idi; **14** yənə ularning kərindaxliridin, palwan-əzimətlərdin, jəmiy bir yüz yigirmə səkkiz kixi bar idi; Gedolimning oqli Zabdiyəl ularni baxquridişan əməldar idi. **15** Lawiylardin: — Həxhubning oqli Xemaya bar idi; Həxhub Azrikamning oqli, Azrikam Həxabiyaning oqli, Həxabiya Bunnining oqli idi; **16** yənə Lawiylarning kəbilə baxlıkliri bolşan Xabbıtay bilən Yozabad bolup, Hudaning əyining texidiki ixlaroşa məs’ul idi. **17** Yənə Mikaning oqli Mattaniya dua wəqitlirida təxəkkür-rəhmətlər eytikşa yetəkqilik kılatti; Mika Zabdining oqli, Zabdi Asafning oqli idi; Bakbukıya kərindaxliri iqidə

muawinlik wəzipisini ətəytti; yənə Xammuaning oqli Abda bar idi; Xammua Galalning oqli, Galal Yədutunning oqli idi. **18** Mukəddəs xəhərdə turuwatqan Lawiylarning həmmisi ikki yüz səksən tət kixi idi. **19** Dərwaziwənlərdin: — dərwazilarda kəzəttə turidiqan Akkub bilən Talmon wə ularning kərindaxliri bar idi; ular jəmiy bir yüz yətmix ikki kixi idi. **20** Qaloqan Israillar, kahinlar, Lawiylar Yəhədiyə xəhərliridə, hərbiri öz mirasida makanlaxti. **21** İbadəthanining hizmətkarliri bolsa Ofəl dəngigə makanlaxti; ibadəthanining hizmətkarlirini Ziha bilən Gixpa baxqurdi. **22** Yerusalemda Lawiylarni baxquruquci Banining oqli Uzzi idi; Bani Həxabiyaning oqli, Həxabiya Mattaniyaning oqli, Mattaniya Mikaning oqli idi — demək, Uzza Asafning əwladliridin, yəni Hudaning əyidiki hizmətkə məs'ul bolqan qəzəlkəxlərdin idi. **23** Qünki padixah ular toqruluk yarlık qüxürgən bolup, qəzəlkəxlərnin hər künlük ozuk-tülükini, xundakla ətəydiqan wəzipisini bekitkənidi. **24** Yəhudaning oqli Zərəhning əwladliridin Məxəzabəlnin oqli Pitahiya puqralarning barlık ixlirida padixahning məslihətqisi idi. **25** Yeza-kixlarklar wə ularqə təwə ətrapidiki jaylarda Yəhudalardin bəziliri turatti; Kiriya-Arba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Dibon wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Yəkabziyə wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **26** xundakla Yəxua, Moladah, Bəyt-Pələt, **27** Həzar-Xual, Bəer-Xeba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **28** Ziklag, Mikona wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **29** Ən-Rimmon, Zorah, Yarmut, **30** Zanoah, Adullam wə bu ikki yərgə təwə kixlaklarda, Lakix

wə uningota təwə yərlərdə, Azikah wə uningota təwə yeza-kəntlərdə makanlaxti; ular makanlaxқан yərlər Bəər-Xebadin taki Hinnom jilojisiota kədər sozuldi. **31** Binyaminlar bolsa Geba, Mikmax, Ayja, Bəyt-Əl wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **32** bəziliri Anatot, Nob, Ananiya, **33** Həzor, Ramah, Gittaim, **34** Hədid, Zəboim, Niballat, **35** Lod, Ono, xundaqla Hünərwənlər jilojisida makanlaxқанidi. **36** Əslidə Yəhədiyəgə təyinləngən Lawiylar kişimliridin bəziliri Binyamin kəbilisining zeminiota makanlaxti.

12 Xealtiyəlning oqlı Zərubbabəl wə Yəxua bilən birliktə [sürgünlüktin] qıkkan kahin wə Lawiylar təwəndikilər: — [kahinlar] Seraya, Yərəmiya, Əzra, **2** Amariya, Malluk, Həttux, **3** Xekaniya, Rəhəm, Mərəmot, **4** Iddo, Ginnitoy, Abiya, **5** Miyamin, Maadiya, Bilgah, **6** Xemaya, Yoarib, Yədəya, **7** Sallo, Amok, Hilkıya wə Yədəya. Bular bolsa Yəxuening künliridə kahin boləjanlar wə ularning kərindaxlirining jəmət baxlıqliri idi. **8** Lawiylardin bolsa Yəxua, Binnuiy, Kadmiyəl, Xərəbiya, Yəhuda, Mattaniyalər; Mattaniya wə uning kərindaxliri təxəkkür-rəhmətlər eytixka məs’ul boldi. **9** Ularning kərindaxliri Bakbukiya bilən Unni nəwiti boyiqə ular bilən udulmu’udul hizməttə turatti. **10** Yəxuadin Yoyakim tərəldi, Yoyakimdin Əliyaxib tərəldi, Əliyaxibtin Yoyada tərəldi, **11** Yoyadadin Yonatan tərəldi, Yonatandin Yaddua tərəldi. **12** Yoyakimning künliridə kahinlardin jəmət baxlıqi boləjanlar munular: — Seraya jəmətigə Meraya; Yərəmiya jəmətigə Hənananiya; **13** Əzra jəmətigə Məxullam; Amariya jəmətigə Yəhəhənan; **14** Meliku

jəmətigə Yonatan; Xəbaniya jəmətigə Yüsüp; **15** Hərim jəmətigə Adna; Merayot jəmətigə Həlkay; **16** Iddo jəmətigə Zəkəriya; Ginniton jəmətigə Məxullam; **17** Abiya jəmətigə Zikri; Minyamin bilən Moadiyalarning jəmətigə Piltay; **18** Bilgah jəmətigə Xammua; Xemaya jəmətigə Yəhəonatan; **19** Yoarib jəmətigə Mattinay; Yədaya jəmətigə Uzzi; **20** Sallay jəmətigə Kallay; Amok jəmətigə Ebər; **21** Hilkəiya jəmətigə Həsabiya; Yədaya jəmətigə Nətanəl. **22** Əliyaxib, Yoyada, Yoəanan və Yadduaning künliridə Lawiylarning jəmət baxlıqliri tizimlanəqan və ohxaxla, Pars padixahə Darius təhttiki qaoqlarəqiqə kahinlarmu tizimlinip kəlgən. **23** Jəmət baxlıqə boləqan Lawiylar taki Əliyaxibning nəwrisi Yoəananing waqtioqiqə təzkirinamidə tizimlinip kəlgən. **24** Lawiylarning jəmət baxlıqə boləqan Həsabiya, Xərəbiya, Kadmiyəlning ooqlı Yəxualar kərindaxliri bilən udulmu'udul turup, Hudaning adimi Dawutning əmri boyiqə nəwətlixip mədhiyə-munajat, təxəkkür-rəhmətlər eytip turatti. **25** Mattaniya, Bakbukiya, Obadiya, Məxullam, Talmon bilən Akkublar dərwaziwənlər bolup, sepil kəwuklirining ambarlirioqa karaytti. **26** Bu kixilər Yozadakning nəwrisi, Yəxuaning ooqlı Yoyakimning künliridə, xuningdək waliy Nəhəmiya bilən təwratxunas kahin Əzraning künliridə wəzipigə təyinləngən. **27** Yerusalem sepilini [Hudaəqa] atap tapxurux murasimi ətküzüldioqan qaoqda, jamaət Lawiylarni turoqan hərəkəysi jaylardin izdəp tepip, ularni təxəkkür-rəhmətlər eytix, oqəzəl okux, qang, təmbur və qiltarlarni qelixqa, huxal-huramlıq bilən atap tapxurulux murasimi ətküzüxkə Yerusalemoqa elip kəldi.

28 Oʻzalkaxlar Yerusalemning atrofidiki tuzlengliktin, Nitofatliklarning yeza-kentliridin, **29** Bayt-Gilgaldin, Geba bilən Azmawət etizlikliridin yiqiloqanidi; qünki oʻzalkaxlar Yerusalemning tet atrapioqa oʻzligə məhəllə-kixlaklar kuruwalqanidi. **30** Kahinlar bilən Lawiylar oʻzlrini paklidi, andin həlkni wə sepil dərwazilirini həm sepilning oʻzinimu paklidi. **31** Mən [Nəhəmiya] Yəhudaning əmirilirini baxlap sepiloqa qikip, təxəkkür-həmdusana oʻquydioqan ikki qong ətrət adəmnı uyuxturdum, bir ətrət sepilning ong tərpidə «Tezək kowuki»oqa karap mangdi, **32** ularning arkisidin Hoxaya bilən Yəhudaning əmirilirining yerimi mangdi; **33** yənə Azariya, Əzra, Məxullam, **34** Yəhuda, Binyamin, Xemaya, Yərəmiyamu mangdi; **35** xuningdək kahinlarning oʻqulliridin bəziliri qollirioqa kanay aloqan haldə mangdi: — Ulardin Yonatanning oʻqli Zəkəriya bar idi (Yonatan Xemayaning oʻqli, Xemaya Mattaniyaning oʻqli, Mattaniya Mikayaning oʻqli, Mikaya Zakkurning oʻqli, Zakkur Asafning oʻqli idi). **36** Uning kerindaxliridin Xemaya, Azarəl, Milalay, Jilalay, Maayi, Nətanəl, Yəhuda, Hənaniyalar bar idi; ular qollirioqa Hudaning adimi Dawutning sazlirini elixqanidi; təwratxunas Əzra ularning bexidə mangoqanidi. **37** Ular «Bulək kowuki»oqa kelip «Dawutning xəhiri»ning pələmpiyigə qikip, «Dawutning ordisi»din oʻtup, künqikix tərəptiki «Su kowuki»oqa kəldi. **38** Təxəkkür-həmdusana oʻquydioqan ikkinqi ətrət sol tərəp bilən mangdi, mən wə jamaətning yerimi ularning arkidin mengip, sepil üstidə «Humdanlar munari»din oʻtup, udul «Kəng sepil»oqiqə mengip, **39** «Əfraim kowuki», «Kona kowuk», «Belik

qowuqi» üstidin otüp, «Hananiyäl munari» wä «Yüzning munari»din otüp, udul «Qoy qowuqi»oqa kelip, andin «Karawullar qowuqi»da tohtiduk. **40** Andin tæxækkür-hæmdusana oquydioqan ikki ætræt adәм Hudaning öyidä öz orunlirida turdi; mæn bilæn әmәldarlarning yerimimu xu yärdä turduk; **41** kahinlardin Eliakim, Maaseyah, Minyamin, Migaya, Әlyoyinay, Zækariya bilæn Hananiyalar karnaylirini elip turuxti; **42** yәнә Maaseyah, Xemaya, Әliazar, Uzzi, Yәhohanan, Malkiya, Elam bilæn Ezәrmu turuxti; oqәzәlkәxlәр Yizraqiyaning yetәkqilikidä jarangliq oqәzәl oquxti. **43** Xu küni jamaät nahayiti qong kәlәmlik qurbanliqlarni sundi hәм bәk huxal bolup ketixti, qünki Huda ularni zor xadliq bilæn xadlanduroqanidi; ayallar bilæn balilarmu xundak xadlandi; Yerusalemdiki bu huxalliq sadaliri yirak-yiraklaroqa anglandi. **44** U qaoqda bir qisim kixilär kәtürmә qurbanliqlar, dәslәpki pixqan hosullar wә әxrilәrni saqlaydioqan hәzinә-ambarlaroqa mäs'ul boluxqa tәyinlәndi; hәrkaysi xәhәrlәrdiki etizliqlardin, Tәwrat qanunida kahinlaroqa wә Lawiylaroqa berixkә bәlgilәngән ülüxlәр xu yärdä saqlinatti. Qünki Yәhuda hәlki öz hizmitidә turuwatqan kahinlar bilæn Lawiylardin huxal idi. **45** [Kahinlar bilæn Lawiylar], oqәzәlkәxlәр bilæn dәрwaziwәnlәrmu, өз Hudasing tapilioqan wәzipisini wә xuningdәk paklax wәzipisining hәmmisini Dawutning wә uning oqli Sulaymanning әmri boyiqә әtәytti. **46** Qünki kәdimdә, Dawutning wә Asafning künliridә, oqәzәlkәxlәrgә yetәkqilik qilixqa hәм Hudaоqa tәxækkür-hæmdusana küylirini oquxqa yetәkqilәр bolojanidi. **47**

Zərubbabəlning künliridə və Nəhəmiyaning künliridə oqəzəlkəxlərnin və dərwaziwənlərnin ülüxlirini, hər künlük təminatini pütkül İsrail həlki berətti; ular yənə Lawiyalar üqün muqəddəs hesablanoqan nərsilərnin üləxtürüp berətti; Lawiyalar muqəddəs hesablanoqan nərsilərdin Hərunning əwladlirioqə berip turatti.

13 Xu kündə Musaning kitabi jamaət aldida oqup berildi, kitabta: Ammoniylar bilən Moabiylar mənggü Hudaning jamaitigə kirmisun, **2** Qünki ular İsrailarnin ozuqluk və su əkilip qarxi almay, əksiqə ularni qaroxaxqa Balaamni yalliwaloqan; hərbuki, Hudaayimiz u qaroxaxlarnin bəht-bərikətkə aylanduriwətkən, dəp yeziloqan səzlər qiqti. **3** Xundak boldiki, jamaət bu qanun səzlinin anglap barlik xalotut kixilərnin iloqap qiqiriwətti. **4** Bu ixtin awwal, Hudaayimizning əyininin həzinişini baxkuruxqa məs'ul kaqin Əliyaxib Tobiyaning tuşqini bolup, **5** uningioqə kəngri bir əyni təyyarlap bərgənidi. Xu əyde ilgiri axlik hədiyələr, məstiki, qaqa-kuqa, xuningdək Lawiyalar, oqəzəlkəxlər və dərwaziwənlərgə berixkə buyruloqan axlik əxrilər, yengi xarab və yengi zəytun meyi, xundakla kaqinlaroqə ataloqan «kətürmə qurbanlik»lar saqlinatti. **6** Bu waqitlarda mən Yerusalemda əməs idim; qünki Babil padixaqi Artaxxaxtaning ottuz ikkinqi yili mən padixaqning yenioqə kaytip kətkənidim; bir məzgildin keyin mən yənə padixaqtin ruhsət elip **7** Yerusalemoqə kaytip barsam, Əliyaxibning Hudaning əyidiki hoylilarda Tobiyaoqə əy hazirlap bərgənlikidək rəzil ixni uqtum. **8** Bu ix meni qattik azablidi, mən Tobiyaning əyidiki barlik əy jaqazlirini qoymay talaoqə taxlatquziwəttim.

9 Mən yənə əmr kılıp, u öylərni paklatkuzup, andin Hudaning öyidiki kaqa-kuqa, axlık hədiyələr bilən məstikni u yərgə əkirgüzüp koydum. **10** Mən yənə həklərləning Lawiylarining elixka tegixlik ülüxlirini bərmigənlirini, hətta wəzipigə koyulğan Lawiylar bilən oçəzəlkəxlərləning hər birining öz yər-etizlikioğa keqip kətkənlikini baykidim; **11** xunga mən əməldarlar bilən sokuxup, ularni əyibləp: — Nemixka Hudaning öyi xundak taxliwetildi?! — dəp, [Lawiylarini] yioqip ularni ilgiriki ornioga yengiwaxtin turoquzdum. **12** Andin barlık Yəhudiyə həlki axlık əxrisini, yengi xarab wə yengi zəytun meyini həzinə-ambarlirioğa elip kelip tapxurdi. **13** Mən həzinə-ambarlaroga məs'ul boluxka həziniqi-ambarqilarni təyinlidim; ular kahin Xələmiya, təwratxunas Zadok bilən Lawiylardin bolğan Pidaya idi; ularning qol astida Mattaniyaning nəwrisi, Zakkurning oqqli Hənan bar idi; qünki bularning həmmisi sadıq, ixənqlik dəp həsəblinatti; ularning wəzipisi kərindaxlirioğa tegixlik ülüxlərni üləxtürüp berix idi. **14** — «Ağ Hodayim, muxu ix yüzisidin meni yad əyligəysən, Hodayimning öyi wə uningoga ait hizmətlər üqün kərsətkən məhrimni əqürüwətmigəysən!» **15** Xu künlərdimu mən Yəhudiyədə bəzilərləning xabat künliridə xarab kəlqəklirini qəyləwatqinini, ənqilərləni baqlap, bularni wə xuningdək xarab, üzüm, ənjür wə hərhil yüklərləni exəklərgə artip, toxup yürgənlikini kərdüm; ular bularni Yerusalemoğa xabat künidə elip kirdi; ularning muxu ax-tülüklərləni setip yürgən küni mən ularni guwahlık berip ağahlandurup koydum. **16** Yənə Yəhudiyədə turuwatқан

bəzi Turluqlar belik wə hərhil mal-tawarlarni toxup kelip xabat küni Yəhüdiyəlklərgə satidikən, yənə kelip bularni Yerusalemda satidikən! **17** Xu səwəbtin mən Yəhüdiyə əmirliri bilən soquxup, ularni əyibləp: — Silərnin xabat künini buloqap, rəzil ix kılqininglar nemisi? **18** Ilgiri ata-bowanglar ohxax ixni kılqan əməsmu, xuning bilən Hundayimiz bizning beximizoqə wə bu xəhərgə hazırkı bu balayi'apətni yaqduroqan əməsmu? Əmdi silər xabat künini buloqap, Israilning bexioqə Hudaning oqəzipini tehimu yaqduridioqan boldunglar, dedim. **19** Xunga, xundaq boldiki, xabat künidin ilgiri, gugum sayisi Yerusalemlə qowuklirioqə qüxkən waqtida, mən xəhər qowuklirini etixni buyrudum wə xuningdək xabat küni etüp kətküqə qowuklarni aqmaslik toqrisida buyruk qüxürdum. Mən yənə heqkandaq yükning toxulup qowuklardin kirgüzülməsliki üqün hizmətkarlimning bəzilirini xəhər qowuklirioqə kəzətqi kılıp turuquzup qoydum. **20** Xundaq bolsimu sodigərlər wə hərhil mal-tawar satidioqanlar bir-ikki kətim Yerusalemləning sirtida tünidi. **21** Mən ularni agahlandurup: — Silər nemixka sepilning aldida tünəysilər? Yənə xundaq kılıdioqan bolsanglar, mən üstünglaroqə qol salimən, dewidim, ular xuningdin baxlap xabat künidə kəlmidi. **22** Andin xabat künining muqəddəslikini saqlax üqün, mən Lawiylarə: — Əzünglarni paklanglar; andin kelip sepil dərwazilirini bekinglar, dedim. — «I Hundayim, muxu ix yüzisidinmu meni yad əyliyəsən, Əzüngning zor əzgərməs muhəbbiting bilən meni ayioqaysən!» **23** Xu künlərdə mən yənə Axdod, Ammon wə Moab

kizlirini hotunlukka alojan bazi Yehudalarni baykidim. **24** Ularning perzantlirining yerimi Axdodqa sozlaydikən (wə yaki yukiriki əllərnin birininin tilida sozləydiyən) wə Yəhudiy tilida xəzliyəlməydiyən. **25** Mən ularni [soquxup] əyibliyim, ularni qarəydim, bir nəqqisini urup qaq-saqallirini yuldum, Hudaning nami bilən kəsəm iqküzüp: — Silərnin kizliringlarni ularning oqullirioja bərməysilər, oqulliringlarəyimu, əzünglarəyimu ularin kiz alməysilər! **26** Israil padixahı Sulayman muxundak ixlarda gunah sadir kiləjan əməsmu? Nuroqun əllər arisida unioja ohxax heqkandak padixah yok idi; u əz Hudasi təripidin səyülgən, Huda uni pütkül Israil üstigə padixah kilip tikligən bolsimu, lekin hətta unimu yat əllik ayallar azdurup gunahka patkuzəjan. **27** Əmdi silərnin gepinglarəja kirip bundak qong rəzillik kilip, yat əllik kizlarni elip Hodayimioja wapəsizlik kilimizmu? — dedim. **28** Bax kahin Əliyaxibninin nəwrisi, Yoyadaning oqulliridin biri Həronluk Sanballatning küy'əqli idi; mən uni yenimdin koqliwəttim. **29** — «I Hodayim, Sən ularni yadingda tutkəysən, qünki ular kahinlikka daə təgkügüqilər, kahinlik həm Lawiyolarəja təwə əhdinimu buləiojuqilardur!». **30** Xuning bilən mən ularni yat əlliklərnin buləoxliridin neri kilip paklandurdum wə kahinlar bilən Lawiyolarning wəzipilirinimu [yengiwaxtin] bəgiləp, hərkimni əzining ixioja igə kildim. **31** Mən yənə əz waktida otun-yəoqəq elip kelinixi wə dəsəpki həsulni yətküzüp turuxkimu adəm orunlaxturdum. «Ah Hodayim, meni yadingda tutup, manga xapəət kərsətkəysən!».

Əstər

1 Aħaxwerox (Hindistandin Həbəxistanəyiqə bir yüz yigirmə yəttə əlkigə həkümranlik qılğan Aħaxwerox)ning təhttiki künliridə xundak bir wəqə boldi: — **2** Xu künlərdə, u padixah Aħaxwerox Xuxan kəl'əsidiki xahənə təhtidə olturoşinida, **3** u səltənət sürüp üqinqi yili barlik əmirliri wə bəg-hakimliriqə ziyapət bərdi; Pars wə Medianing qoxuni, xuningdək hərqaysi əlkişəning esilzadiliri wə bəglirining həmmisi uning huzuriqə hazır boldi. **4** U səltənətinin bayliqəning xanu-xəwkiti wə həywitining katta julasini kəp künlər, yəni bir yüz səksən kün kərgəzmə qildi. **5** Bu künlər ətüp kətkəndin keyin padixah yənə Xuxan kəl'əsidiki barlik həlkkə qong-kiqik deməy, ordininə qarbəşidiki həylidə yəttə kün ziyapət bərdi. **6** U yər aq wə kək kəndir yiptin tokuloğan pərdilər bilən bezəlgən bolup, bu pərdilər mərmər tax tüwrüklərgə bekitilgən kümüx həlqiləroqə aq rənglik kəndir yip wə səsün yungluq xoynilar bilən esiloğanidi; aq qaxtax wə aq mərmər taxlar, sədəp wə qara mərmər taxlar yatquzuloğan məydan üstigə altun-kümüxtin yasaloğan diwanlar qoyuloğanidi. **7** Iqimliklər altun jamlarda tutup iqilətti; jamlar bir-birigə ohximaytti; xahənə məy-xarablar padixahning səltənətiqə yarixə mol idi. **8** Xarab iqix kaidisi boyiqə, zorlaxqə ruhsət qilinmaytti; qünki padixah ordidiki barlik oşjidarlarqə, hərkişəning iqixi əz həhixi boyiqə bolsun, dəp bekitip bərgənidi. **9** Hanix Waxtimu padixah Aħaxweroxning ordisida ayallar üqün ziyapət bərdi. **10** Yəttinqi küni Aħaxwerox padixah xarabtin kəyppi qaoş boləşinida, aldidə hizmitidə turəşan

Məhüman, Bizta, Hərbona, Bigta, Abagta, Zetar, Karkas degən yəttə hərəm'əşisini **11** hanix Waxtining pukralar wə əmirlərlənin aldidə güzəllikini kərsətsun dəp, uni hanixlik təjini kiyip kelixkə qarqiroşili əwətti; qünki u tolimu qiraylik idi. **12** Ləkin hərəm'əşiliri hanix Waxtişə padixahning əmrini yətküzgəndə, u kelixni rət kildi; xuning bilən padixah intayin oşəzəplinip, uning kəşri ərlidi. **13** Xu waqitlarda padixahning ixliri toşruluk qanun-əşkamlarni pixxik bilgənlərdin məslihət sorax aditi bar idi; xunga padixah wəziyətini pixxik qüxinidişən danixmənlərdin soridi **14** (u qaoşda danixmənlərdin uning yenida Karxina, Xetar, Admata, Tarxix, Mərəs, Marsena, Məmunan qatarlik yəttə Pars bilən Medianing əmiriliri bar idi; ular daim padixah bilən kərixüp turatti, padixahlikta ular aldinke qatarla turatti). **15** Padixah ulardin: — Hanix Waxti mənki padixah Aşaxweroxning hərəm'əşilər arkilik yətküzgən əmrin boyiqə ix kilmioşini üqün uni qanun boyiqə kandaq bir tərəp kiliş kərək? — dəp soridi. **16** Məmunan padixah wə əmirlərlənin aldidə jawap berip: — Hanix Waxti aliylirining zitişə tegipla qalmay, bəlki padixahimiz Aşaxweroxning hərqaysi əlkilliridiki barlik əmirlər wə barlik pukralarınimu zitişə təgdi. **17** Qünki hanixning xu qilşini barlik ayallarning kulikioşə yətsə, ular «Padixah Aşaxwerox: «Hanix Waxtini yenimoşə elip kelinglar» dəp əmr kilsa, u kəlməptu!» dəp əz ərlirini mənsitməydişən kilip qoyidu. **18** Pars wə Mediadiki məlikə-hanilər hanixning bu ixini anşlap, bügünla padixahning barlik bəg-əmirilirişə xuningoşə ohxax dəydişən bolidu, xuning bilən mənsitməslik wə hapilik

üzülməydu. **19** Padixahıməja muwapıq kərünsə, aliyliridin mundak bir yarlıq qüxürülsun, xuningdək u Parslar wə Medialarning mənggü əzgətilməydiəjan kanun-bəlgilimiliri iqiğə pütülgəyki, Waxti ikkinqi padixah Ahaxweroxning huzuriəja kəlmigəy; uning hanixlik mərtiwisi uningdin yahxi birsigə berilgəy. **20** Aliylirining jakarlıəjan yarlıki pütün səltənitigə yetip anglanəjan həman (uning səltənitining zemini bipayan bolsimu), ayallarning hərbiəri öz erigə, məyli qong bolsun kiqik bolsun ularəja hərət kılıdiəjan bolidu, — dedi. **21** Məmurkanning bu gepi padixah bilən əmirilirini hux kildi; padixah uning gepi boyiqə ix kərđi. **22** U padixahning barlık əlkillirigə, hərbiəri əlgigə öz yeziki bilən, hərkəysi əl-millətkə öz tili bilən hətlərni əwətip: «Hərbiəri ər kixi öz ailisi iqidə hojayin bolsun, xundakla öz ana tili bilən səzlisun» degən əmrni qüxürđi.

2 Bu ixlar ətəp, padixah Ahaxweroxning əzəzi besiləanda, u Waxtini seəjinip, uning kılıəinini həm uning üstidin qikiriləjan yarlıki həkkidə əsləp oylinip kaldi. **2** Xu səwəbtin padixahning hizmitidə turojan əojidarlar uningəja: — Aliyliri üqün səhibjamal yax kizlarni izdəp tepip kəltürgəyla; **3** aliyliri padixahlıkidiki hərkəysi əlkillərdə barlık güzəl kizlarni yiojip, Xuxan kəl'əsidi ki hərəmsarayəja kəltürükə əmədarlarni təyingəyla; kizlar ordidiki kiz-ayallarəja məs'ul boləjan hərəm'aəjisi Həgayning kılıəja tapxuruləjay; ularəja kerəklik upa-əngliklər təminləngəy. **4** Aliylirini səyündürgən kiz Waxtining ornini besip hanix bolsun, dedi. Bu gəp padixahni hux kildi wə u xundak kildi. **5** Xuxan

qəl'əsida Binyamin kəbilisidin, Kixning əwrisi, Ximəyning nəwrisi, Yairning oqli Mordikay isimlik bir Yəhudi bar idi **6** (Kix bolsa Babil padixahı Neboqadnəsar Yəhuda padixahı Yəkoniyah bilən bir top kixilərnı tutkun qilip Yerusalemdin əkətkəndə, ular bilən billə əsir qilinip ketilgənidi). **7** Mordikay əzining taqisining kizi Hədasahni (yəni Əstər) beqip qong qiloqanidi, qünki uning ata-anisi yok idi. Bu kiz güzəl, təkı-turkı kelixkən idi; ata-anisi əlöp kətkən boləqəqə Mordikay uni əz kizi qatarida beqip qong qiloqanidi. **8** Padixahning əmri wə yarlıkı jakarlanəqəndin keyin nuroqun qizlar Xuxan qəl'əsigə kəltürölüp Həgayning qolıqə tapxuruldi; xundak boldiki, Əstərmu ordıqə kəltürölüp ordidiki kiz-ayallarəqə məs'ul boləqan Həgayning qolıqə tapxuruldi. **9** Əstər Həgayə yaxkən bolup, u uningəqə iltipət kərsətti; u tezla uningəqə upa-ənglik wə tegixlik yeməklıklərnı təminlidi həm ordidin uningəqə tallanəqan yəttə kenizəkni bərdi; andin uni kenizəkliri bilən hərəmsarayning əng esil jayidin orun bərdi. **10** Əstər əzining milliti wə tegitəktini heqkimgə eytmidi, qünki Mordikay uningəqə buni axkarilimaslikni tapilioqanidi. **11** Mordikay Əstərnıng hal-əhwalidin həwər tepix wə uningəqə kəndak muamilə qilinidıqanlikini bilix üqün, hərəküni hərəmsarayning həylisi aldida aylinip yürətti. **12** Kizlarəqə ait rəsmiyət boyıqə, hər bir kizning ordıqə kirip padixah Aħaxwərox bilən billə bolux nəwitidin əwwal, on ikki ay bədinini tazilixi kerək idi, qünki kizlarning «tazilix künliri» mundaq yol bilən ada qilinatti: — altə ay murməkki meyi bilən, altə ay ətir-ənglik wə xundakla kizlarning

bədinini pakizlaydigan baxka buyumlar bilən pərdaz kəlinixi kerək idi. **13** Kiz padixahning huzuriya kiridigan qaşda mundaq kaidə bar idi: — Ordioya kirgəndə uning nemə təlipi bolsa, xular hərəmsaraydin uningoya berilətti. **14** Kiz ahximi kirip ketip, ətisi ətigəndə qaytip qikkanda hərəmsarayning «ikkinqi bəlum»igə qayturulup, toqal-kenizəklərgə məs’ul boləjan padixahning hərəm’əşisi Xaaxoqazning kəlioqa tapxurulatti; padixah u kizəya amrak bolup kəlip, ismini atəp qəqirmioquqə, u ikkinqi ordioya kirip padixah bilən billə bolmaytti. **15** Mordikayning taşisi Abihailning kizi Əstər, yəni Mordikay öz kizi kəlip bekiwaləjan kizning padixah bilən billə boluxka kirix nəwiti kəlgəndə, u kizlarəya məs’ul boləjan padixahning hərəm’əşisi Həgay əzigə təyyarlap bərgən nərsilərdin baxka həqnərsini tələp kilmidi. Əstərni kərgənlərdin həmmisi uni yaqturup qalatti. **16** Padixah Ahaxwerox səltənət sürüp yəttinqi yilining oninqi eyioqa, yəni Təbət eyioqa kəlgəndə, Əstər uning bilən billə boluxka xahənə ordioya baxlap kirildi. **17** Padixah Əstərni baxka barliq kizlərdin yahxi kərip qəloqəqə, xundaqla Əstər uning iltipati həm amraklikiəya erixkən boləqəqə, padixah hanix tajini uning bexioqa kiydürüp, uni Waxtining orniəya hanix kəlip tiklidi. **18** Andin padixah əzining barliq əmirliiri wə bəg-həkimliiriəya Əstərning izzət-hərmiti üqün katta ziyapət bərdi; u yənə hərəkəysi əlkiərgə baj-alwəndin azad məzgil bolsun dəp elan qikardi həmdə xahənə bayliqliridin sehiylik bilən in’əmlərdi bərdi. **19** İkkinqi kətim kizlar xundaq yioqiləjan waqıtta Mordikayning orda dərwasisida olturidigan orni bar boləjanidi **20** (Əstər Mordikayning

tapilishini boyiqə, özining milliti wə tegi-təktini yənila baxqilaroşa eytmioşanidi; qünki Əstər Mordikayning gepini ilgiri bakқан waqtida anglioşandək anglaytti).

21 U künlərdə, Mordikay orda dərwasidiki ornida olturoşan waqtida, padixahning Bigtan wə Tərəx degən ikki dərwasiwən hərəm'aşisi padixah Aħaxweroşka oşəzəplinip, unioşa kol selixni kəstləwatқанidi. **22** Bu suyikəstni Mordikay sezip kelip, uni hanix Əstərgə eytti; Əstər bu ixni Mordikayning namida padixahka səzləp bərdi. **23** Bu ix sürüxtə qiliniwidi, rast bolup qikti wə u ikkisi daroşa esildi. Bu wəkə padixahning kəz aldida tarix-təzkirə kitabida pütüldi.

3 Bu ixlərdin keyin padixah Aħaxweroş Agagiylərdin boluşan Həmmidataning oşli Həmanning mənsipini oştürdi; padixah uning ornini oştürüp, əzi bilən billə ixləydişan barlik əmirlərninğkidin yukiri qildi. **2** Padixah uning həkqidə əmr qiləşaqqa, orda dərwasidə turoşan padixahning barlik əmədlərliri Həmanning aldida təzim qilip bax uratti; ləkin Mordikay bolsa Həmanoşa nə təzim qilmidi, nə bax urmidi. **3** Orda dərwasidə turoşan padixahning hizmətkərliri Mordikaydin: — Sili nemixka padixahning əmrigə hiləplik qilidila? — dəp soraytti. **4** Xundək boldiki, ular hər küni nəsihət qilixқан bolsimu, u kulək salmioşandin keyin, ular: — Qeni, Mordikayning qiləşan bu ixioşa yol qoyulamdu-yok, bir kəşəyliqu, dəp buni Həmanoşa eytti; qünki u ularoşa özining Yəhudiy ikənlikini eytkənidi. **5** Həman Mordikayning əzigə bax urup təzim qilmioşanlikini kəşüp kattik oşəzəpləndi. **6** Ləkin u «Mordikayning

üstigə qol selixni kiqikkinə bir ix» dəp həsablidi; çünki ular Mordikayning millitini uningə dəp qoyqanidi; xunga Həman Aħaxweroxning pütkül padixahlikidiki Yəhudiylarni, yəni Mordikayning həlkini birakla yökıtix yolini izdəp yürdi. **7** Padixah Aħaxweroxning on ikkinqi yili birinqi ayda, yəni Nisan eyida, birsi Həmanın aldida [qutluk] ay-künni bekitix üqün hər kün, hər ay boyiqə «pur», yəni qək taxliwidi, on ikkinqi ayqə, yəni «Adar eyi»qə qıkti. **8** Həman padixah Aħaxweroxqa: — Padixahliklirining hərqaysi əlkiliridiki əl-millətlər arisida qeqilip yaxawatqan bir həlk bar; ularning qanun-bəlgilimiliri baxqa həlkələrninqigə ohximaydu, ular aliylirining qanun-bəlgilimilirigimu boysunmaydu; xunga ularning yaxixiqə yol qoyux aliyliriqə həq payda yətküzməydu. **9** Əgər padixahiqə layik kərünsə, ularni yökıtix toqruluk yarlık pütüp qüxürgəyla; mana mən öz yenimdin on ming talant kümüxni aliylirining həzinilirigə selix üqün padixahliqning ixlirini baxquridiqan hadimlarning qolioqə tapxurimən, dedi. **10** Xuning bilən padixah özining barmiqidin üzükni siyrip qıkirip, Yəhudiylarning rəqibi, Agagiy Həmmidataning oqlı Həmanoqə berip: **11** — Xu kümüxlərni özünggə in'am kıldim, u həlkənimu sanga tapxurdum, ularni qandak kılixni halisang, xundak kıil! — dedi. **12** Andin birinqi ayning on üqinqi küni padixahning mirziliri qakirilip, yarlık Həmanın barlık tapilicini boyiqə pütüldi; u hərqaysi əlkilərgə öz yezikida, hərqaysi əl-millətkə öz tilida yazdurulup, hər bir əlkilərninq waliyliriqə, hər bir əl-millətninq əmirlicigə əwətildi;

yarliq padixah Ahaxweroxning namida pütülgän bolup, uning üzük mehüri bilän peqätlendi. **13** Yarliq mäktupliri qaparmänlärning koli bilän padixahliqning hærkäysi elkilirigä yätküzüldi; uningda bir kün iqidä — On ikkinçi ayning, yäni Adar eyining on üqinçi küni qeri-yax, balilar wä ayallar demäy, barliq Yähudiylarni qoymay kirip, eltürüp, näsli qurutuwetilsun, ularning mal-mülki olja qilinsun, deyilgänidi. **14** Xu yarliq hær bir elkidä jakarlinix üqün, xundaqla xu küni hær bir hælq xundaq kilixkä täyyar bolup turuxi üqün, mäktupning keqürmä nushiliri hær bir әl-millәtkә elan qilinmaqçi boldi. **15** Qaparmänlär padixahning әmri boyiqә dәрhal yoloqa qikti; yarliq Xuxan qәl'әsining özidimu elan qilindi. Bu qaoqda padixah Hәman bilän xarab iqixkä olturoqanidi. Lekin Xuxan xәhiridikilär dәkkә-dükkigә qemüp ketixti.

4 Mordikay boluwatqan ixlardin hәwәр tapqandin keyin eginlirini yirtip, üstigә böz artip, wә usti-bexioqa kül qeqip, xәhәrning otturisiqә qikip nahayiti qattiq wә әlәmlik pәryad kәtürdi. **2** U orda dәрwazisi aldiqә kelip tohtap qaldi; qünki boz yepinoqan hærkandaq adәmning orda dәрwazisidin kirixigә ruhsәt yoq idi. **3** Padixahning әmri wә yarliqi yätküzülgän hærkäysi elkilärdә Yähudiylar arisida qattiq nalә-pәryad kәtürüldi; ular roza tutup, kәz yexi qilip, yioqa-zar qildi; nuroqun kixilär boz yepinip küldә eoqinap yetixti. **4** Әstәrning hizmitidә boloqan dedәkliri wә hәрәm'aoqiliri bu ixni uningqә eytiwidi, hanixning kәngli intayin eoqir boldi; Mordikayning bozni taxlap, kiyiwelixioqa kiyim-keqәk qikartip bәrdi, lekin Mordikay qobul qilmidi. **5** Xuning

bilən Əstər özining hizmitidə boluxқа padixah təyinləp əwətkən hərəm'aşiliridin Hatak isimlik birini qaqirip, uni Mordikayning kexioğa berip, bu ixning zadi қандақ ix ikənlikini, nemə səwəbtin boluwatқанlikini tingtinglap kelixkə əwətti. **6** Xuning bilən Hatak orda dərwasisi aldidiki məydanоға kelip Mordikay bilən kərüxti. **7** Mordikay bexioğa kəlgən həmmə ixni, Həman Yəhudiylarning nəslini қurutuwetix üqün padixahning həzinilirigə tapxuruxқа wədə қilоған күmүxning sanini қaldurmay eytip bərdi. **8** Mordikay yənə Hatakқа Xuxanda jakarlanoğan, Yəhudiylarni yokitix toqrisidiki yarlikning kəqürmisini Əstərnig kərüp bekixioğa yətküzüp berixkə tapxurdi həmdə uningоға Əstərgə əhwalni қүxəndürüp, ordioğa kirip padixah bilən kərүxüp öz həlқи üqün padixahтин өtүнүp iltija қilip bekixқа ündəxni tapilidi. **9** Hatak қaytip kelip Mordikayning gəplirini Əstərgə yətküzdi. **10** Əstər Hatakқа Mordikayоға eytidioğan gəplərnı tapxurup, uni Mordikayning yenioğa yənə əwətti: — **11** «Padixahning barlıқ hizmətkarlırı wə hərқaysı өlkə həlқlırı, məyli ər bolsun ayal bolsun, qaqirtilmay turup iqki hойlioğa, padixahning huzurioğa öz məyliqə kirsə, padixah uningоға iltipat kərsitip altun hāsisini təngləp өlümdim kəqürüm қilmisa, undaқта u kixigə nisbətən bexioğa қүxidioğan birla қanun-bəlgilimə bardur: — u өlüm jazasını tartidu. Həzir mening padixah bilən kərүxүxkə qaqirtilmioқinimoğa ottuz күn boldi». **12** Əstərnig sөzliri Mordikayоға yətküzүlүwidi, **13** Mordikay munu gəplərnı Əstərgə yətküzүxni həwalə қildi: — «Sən kənglүngdə mən ordida yaxawatimən, xunga barlıқ baxқа

Yəhudiylardin bihətər bolup qutulimən, dəp hiyal əylimə. **14** Əgər bu qaşda sən jim turuwalsang, Yəhudiylaroğa baxka tərəptin mədət wə nijat qıqixi mumkin; ləkin u qaşda sən öz ata jəməting bilən qoxulup yoxitilisen. Kim bilsun, sening hanixlik mərtiwisigə erixkinig dəl bügünki muxundak pəyt üçün boləjanmu?». **15** Əstər Mordikayoğa mundak dəp jawab qayturdi: — **16** «Sən berip, Xuxandiki barlik Yəhudiylarni yioşkin; mening üçün roza tutup, üq keqə-kündüz heq yemənglar, heq iqmənglar; mən həm dedəklirimmu xundak roza tutimiz. Andin keyin mən qanunoğa hilaplik qilip padixahning huzurioğa kirimən, manga ölüm kəlsə, ələy!». **17** Xuning bilən Mordikay u yərdin ketip, Əstərning tapilioşinidək qildi.

5 Üqinqi küni Əstər xağanə kiyimlirini kiyip, ordining iqqiriki həylisioğa kirip, padixahning əylirining udulida turdi; padixah bolsa öz xağanə əyidiki təhtidə, əydin dərwasioğa qarap olturatti. **2** Padixah hanix Əstərning həylida turoşinini kərđi; hanix uning nəziridə iltipat tapkaq, u qolidiki altun həsisini uningə tənglidi. Əstər aldioğa kelip xağanə həsining uqioğa qolini təgküzdi. **3** Padixah uningdin: — I hanixim Əstər, birər ixing barmidi? Nemə təliping bar? Hətta padixahlikimning yerimini tələp qilsangmu xu sanga berilidu, dedi. **4** — Əgər aliylirioğa layik kərünsə, padixahimning Həmanni elip əzligə təyyarlioğan ziyapitimgə dahil bolup kədəm təxrip qilixlirini ətünimən, — dedi Əstər. **5** Padixah: — Tez berip Həmanni qıqqirip kelinglar, Əstərning deginidək qilinsun, — dedi. Xuning bilən padixah

Hamanni elip Əstər təyyarlıoqan ziyapətkə bardı. **6** Dastihan üstidə xarab iqiliwatqanda padixah Əstərgə: — Nemə təliping bar? U sanga berilidu; nemə iltijaying bar? Həttə padixahlikimning yerimini tələp kılsangmu xundak kılinidu, dedi. **7** Əstər uningəja jawab berip: — Mening təlipim wə iltijayim bolsa, — **8** Mubada mən aliylirining nəziridə iltipatka erixkən bolsam, xundakla padixahimoja mening təlimni ijabət kılix həm iltijayimni orundax muwapıq kərünsə, aliylirining Hamanni birgə elip ətə silərgə təyyarlaydioqan ziyapitimgə yənə bir qetim dahil boluxlirini ətünimən; ətə mən qokum padixahimning əmri boyiqə ix kılimən, — dedi. **9** Xu küni Haman kənglidə yayrap, huxal-huram kaytip qikti; lekin Mordikayning orda dərwasisida uning aldidə nə ornidin qopmay nə midirlimay olturoqanlikini kərgəndə, kəngli uningəja kattik kəhr-əzəpkə toldi. **10** Lekin Haman əzəzipini besiwelip, əyigə kəldi-də, dost-aqinilirini wə hotuni Zərəxni qakirtip, **11** əzining bayliklirining xan-xəripi, pərzəntlirining kəplüki, xundakla padixahning əzini kəndak ətürüp barlik hərmət-izzətkə sazawər kıloqanliki, əzini kəndak kılip padixahning həmmə əmirliri wə əməldarlıridin üstün mərtiwigə igə kıloqanliki toqrisida bir-birləp səzləp kətti. **12** Haman yənə: — Silərgə desəm, hanix Əstər meningdin baxka mehman qillimay, pəkət padixah bilən ikkimiznilə əzi təyyarlıoqan ziyapətkə qillioqanidi, ətimu meni padixah bilən billə əzi [təyyarləydioqan ziyapətkə] qillidi. **13** Xuqinisi, orda dərwasisida olturoqan həliki Mordikay degən Yəhudiyni kərginimdə, bularning həmmisi mənə tolimu

mənisiz tuyulidu, dedi. **14** Andin ayali Zərək wə barliq dost-aşiniliri uningoğa jawab berip: — Əllik gəz egizliktiki dardin birni təyyarlap, ətə ətigəndə padixahtin Mordikayni daroğa esixni tələp kilsila bolmidimu, xuningdin keyin huxal yayrioğan həlda padixaḥ bilən billə ziyapətkə baridila, deyixti. Bu gəp Həmani hux kiliwətti, xuning bilən u dar yasitip qoydi.

6 Xu küni keqisi padixaḥning uyqusi keqip, tarihtəzkirinamini əkəldürdi wə bular uning aldidə oqup berildi. **2** Bir yərdə: «Padixaḥning Bigtana, Tərək dəydiqan orda dərwasisini baqidiqan ikki hərəm'aşisi bar idi, ular padixaḥ Aḥaxwəroxka qol selixka kəstligəndə, Mordikay bu ixni pax kilip həwər yətküzgən, dəp pütülgənidi. **3** Padixaḥ: — Bu ix üqün Mordikayoğa kandaq nam-xəhrət wə izzət-ikram nail kilindi? — dəp soridi. — U heq nemigə erixmidi, — dəp jawap berixti padixaḥning yenidiki hizməttə bolqan oqulamliri. **4** — Orda həylisida kim bar? — dəp soridi padixaḥ. Bu qaoqda Həman padixahtin Mordikayni əzi təyyarlap qoyoğan daroğa esixni tələp kilqili kelip, ordining taxkiriqi həylisioğa kirgənidi. **5** — Mana, Həman həylida turidu, — deyixti padixaḥning oqulamliri uningoğa. — Kirsun, — dedi padixaḥ. **6** Həman kiriwidi, padixaḥ uningdin: — Padixaḥ izzət-hərmitini kilixni yahxi kərgən kixigə nemə ixlarni kilixi kerək? — dəp soriwidi, Həman kənglidə: «Padixaḥ izzət-hərmitini kilixni yahxi kərgən kixi meningdin baxka yənə kim bolatti?» — dəp oylidi-də **7** padixaḥka: — Padixaḥ izzət-hərmitini kilixni yahxi kərgən kixigə **8** padixaḥim daim kiyidiqan xəhanə kiyim-keqək wə

daim minidiqan aroqimak, yəni bexioqa xahənə taj-
bəlğə taqaloqan aroqimak elip kelinip, **9** xahənə kiyim
bilən aroqimakni padixahning əng muhtərəm əmiriridin
birigə tutkuzsun, u kiyimni padixahim izzət-hərmitini
qilixni yahxi kərgən kixigə kiygüzüp wə uni aroqimakqa
mindürüp xəhər məydan-koqilirini aylandursun wə
uning aldida: «Karanglar! Padixah izzət-hərmitini qilixni
yahxi kərgən kixigə muxundak muamilə qilinidu!» dəp
jakarlap mangsun, — dedi. **10** Xuning bilən padixah
Hamanoja: — Tez berip deginingdək xahənə kiyim bilən
aroqimakni əpkəl, orda dərwasisining aldida olturoqan
awu Yəhədiy Mordikayoja dəl səzüngdək qiloqin; sening
degənliringning birəsimu kəm bolup qalmisun! — dedi.
11 Xundak qilip Haman xahənə kiyim bilən aroqimakni
əkəlip, aldi bilən Mordikayoja xahənə kiyimni kiygüzdi,
andin uni aroqimakqa mindürüp, xəhər məydan-koqilirini
aylandurdi wə uning aldida: — «Mana, padixah izzət-
hərmitini qilixni yahxi kərgən kixigə muxundak muamilə
qilinidu!» dəp jakarlap mangdi. **12** Mordikay yənila orda
dərwasisining aldiqə qaytip bardı; Haman bolsa oqəm-
qayqoqə petip, bexini qümkiqən haldə aldirap-tenəp
əz əyigə qaytip kətti. **13** Haman hotuni Zərəxkə wə
barliq dost-aqinilirigə bexioqa kəlgənlirining həmmisini
eytip bərdi. Andin uning danixmənliri bilən hotuni
Zərəx buni anglap uningqə: — Mordikayning aldida
yengilixkə baxlaptıla; u əgər Yəhədiylarning nəslidin
bolsa, uni yengəlməyła, əksiqə səzsiz uning aldida məqlup
bolidila, deyixti. **14** Ular tehi Haman bilən səzlixwatqan

qeʻrida, padixahning hərəm'aoʻiliri kelip Həmani Əstər tayyarliqan ziyarətkə berixka aldiratti.

7 Xuning bilən padixah bilən Həman hanix Əstərnin ziyarətiyə dahil boluxka kəldi. **2** Padixah ikkinqi kətimlik ziyarət üstidə xarab iqiliwatqanda Əstərdin: — I hanix Əstər, nemə təliping bar? U sanga ijabət kəlinidu. Nemə iltimasing bar? Həttə padixahlikimning yerimini iltimas kəlsangmu xundak kəlinidu, — dedi. **3** — Əgər nəzərliridə iltipatkə erixkən bolsam, i aliyliri, wə padixahimoya muwariq kəruinsə, mening iltimasim əz jenimni ayioqayla, xuningdək mening təlipim əz həlkimni saqlioqayla; **4** qünki biz, yəni mən wə mening həlkim birgə yokitilip, kərilip, nəslimizdin qurutuluxka setiwetilduk, əgər biz kul wə dedəklikkə setiwetilgən bolsak, süküt kəliqan bolattim; lekin padixahimning tartidioqan ziyininimu düxmən tələp berəlməytti, — dəp jawap bərdi Əstər. **5** Padixah Aħaxwerox hanix Əstərdin: — Bunday kəlixka petinoqan kixi kim ikən? U kəyərdə?! — dəp soridi. Əstər jawabən: — **6** Bu düxmən wə zəhərhəndə mana muxu rəzil Həman! — dewidi, Həman padixah bilən hanix aldida xu zamatla dəkkə-dükkigə qüxti. **7** Xuning bilən padixah kəhri-əzəpəkə kelip ziyarət-xarab üstidin turdi-də, qaribaşka qikip kətti; Həman bolsa hanix Əstərdin jenini tiləxkə kəldi; qünki u padixahning əzigə jaza bərməy qoymaydioqan niyətkə kəlgənlikini kərüp yətkənidi. **8** Padixah qaribaşdin ziyarət-xarab dastihiniqə kaytip kəlginidə Həmannin əzini Əstər yələngən diwanoya taxliqiniqə turoqinini kərdi-də: — — Kəra, uning ordida mening aldimdila hanixka zorluk kəliqiliwatqinini?! —

dewidi, bu söz padixahning aqzidin qiqixi bilənla adəmlər Hamanning bax-kəzini qümkəp qoydi. **9** Padixahning aldida turuwatqan hərəm'aqjiliridin Hərbona isimlik birsi: — Yənə bir ix bar, mana, Həman aliylirining həyati üqün gəp qiloqan Mordikayni esix üqün, əllik gəz igizlikdə yasatqan dar təyyar turidu, u dar hazır muxu Hamanning həylisida, dewidi, padixah: — Həmanni uningəja esinglar! — dedi. **10** Xuning bilən ular Həmanni u Mordikayəja təyyarlap qoyqan darəja asti; xuning bilən padixahning əzəzi besildi.

8 Padixah Ahaxwerox xu küni Yəhudiylarning duxmini Hamanning əy-zeminini iltipət qilip hanix Əstərgə bərdi; Mordikaymu padixahning həzuriəja kəltürüldi, qünki Əstər əzining Mordikay bilən tuşqan ikənlikini padixahqə dəp bərgənidi. **2** Padixah əzining Həmandin qayturuwaləjan üzükini qiqirip Mordikayəja bərdi, Əstərmu Mordikayni Hamanning əy-jayini baxquruxqə qoydi. **3** Əstər yənə padixahning aldioja kelip ayiojioja yikilip, kəzigə yax aləjan həlda padixahtin Agagiylardin boləjan Həman kəltürüp qiqqan balayı'apətni həm uning Yəhudiylarni yokitix suyikəstini bikar qilixni yelinip ətündi. **4** Padixah altun həsisini Əstərgə təngliwidi, Əstər ornidin qopup padixahning aldida turdi. **5** — Əgər aliyliri maqul kərsə, əgər mən padixahning aldida iltipatqə erixkən bolsam, əgər padixahim bu ixni toqra dəp qarisa, xuningdək məndin məmnun bolsa, yarliq quxürüp Agagiylardin Həmmidataning oşli Həman yazəjan məktuplarni, yəni padixahimning hərqaysi əlkisidiki Yəhudiylarni yokitix toqrisidiki

məktuplarni bika r qilidioqan bir yarliq yezilixini tiləymən.

6 Qünki mən öz həlqim gə qüxidioqan bu balayi'apətkə qandakmu qidap qarap turalaymən? Öz tuoqanlirimning yoxitilixioqə qandakmu qidap qarap turalaymən? — dedi Əstər padixahqə.

7 Padixah Ahaxwerox hanix Əstər bilən Yəhüdiy Mordikayoqə: — Mana, Həman Yəhüdiyoqə ziyankəxlik qilməqci boləoqəqə, mən uning əy-zemini Əstərgə bərdim wə uning əzini ular darəqə asti.

8 Əmdi silər əzünglarning tooqra tapqini boyiqə mening namimda Yəhüdiylar üqün bir yarliq yezip, mening üzük məhürümni besinglar; qünki padixahning namida yeziloqan, padixahning üzük məhürü besiloqan yarliqni həqkim bika r qilalmaydu, dedi.

9 Xu qaoqəda, üqinqi ayda, yəni Siwan eyining yigirmə üqinqi küni, padixahning mirzilirining həmmisi qəkirip kelindi. Ular Mordikayning barliq buyruoqini boyiqə yarliq yazdi; yarliq Yəhüdalarning ixi tooqruluk Hındistandin Həbəxstanəyoqə bir yüz yigirmə yəttə əlkining waliylirioqə, əlkə baxliqi wə bəglirigə yeziloqan bolup, məktuplar hərəaysi əlkigə öz yeziki bilən, hərəaysi əl-millətlərgə öz tili bilən, xundakla Yəhüdiyoqə öz yeziki bilən, öz tilida pütülgənidi.

10 Mordikay yarliqni padixah Ahaxweroxning namida yezip, uningə padixahning üzük məhürüni basti; yarliq məktuplirini padixahliqning atliqliri bilən, yəni tolparlarəqə, at qeqirlarəqə wə təgilərgə mingən qəwəndazlar arkilik hərəaysi jaylarəqə yollidi.

11 Yarliqta: «Padixah hərəaysi xəhərlərdiki Yəhüdiylarning uyuxup, öz həyatini qooqədioqə, xundakla əzlrigə düxmənlik qilidioqan hər millət wə hər qaysi əlkiyərdiki küqlərnə,

jümlidin ularning bala-qakilirini koymay yokitixioqa, kirixioqa, nəslini kurutuxioqa, xundakla mal-mülkini olja kilixioqa ijazət berildi; **12** bu ix bir künde, yəni on ikkinqi ayning, yəni Adar eyining on üqinqi küni padixah Ahaxweroxning hərəkaysi əlkilliridə ijra kilinsun» dəp pütülgənidi. **13** Yarlık hərəkaysi əlkigə əwətilip, pərman süpitidə elan kilinsun, Yəhudiylarning əxu küni düxmənliridin intikam elixka təyyarlinip qoyuxi üqün yarlıkning kəqürülmisi hərəkaysi əl-millətlərgə ukturulsun, dəp bekitildi. **14** Xuning bilən qəwəndazlar tolparlaroqa wə qeqirlaroqa minip padixahning buyruki boyiqə jiddiy yoloqa atlandi; yarlık Xuxan kəl'əsidimu jakarlandi. **15** Mordikay kək wə aq rənglik xahənə kiyim kiyip, bexioqa katta altun tajni takap, səsün rəng kəndir yepinqini yepinip, padixahning huzuridin qikti; Xuxan xəhərdiki həlk huxallıqqa qəmüp təntənə kilixti. **16** Yəhudiylar yorukluk, xad-huramlik wə izzət-ikramoqa muyəssər boldi. **17** Hərəkaysi əlkə, hərəkaysi xəhərlərdə, padixahning əmr-yarlıqi yetip baroqanliki yərlərdə, Yəhudiylar xad-huramlikqa qəmüp, ziyapət kilip mubarək bir künni ətküzüxti; nuroqun yərlək ahalilər əzlrini Yəhudiyy deyixiwaldi; qünki Yəhudiylardin qorkux wəhimisi ularni besiwaloqanidi.

9 On ikkinqi ay, yəni Adar eyining on üqinqi küni, padixahning əmri bilən yarlıqi ijra kilinixka az qaloqan qaoqda, yəni Yəhudiylarning düxmənliri ularning üstidin oqalib kelixkə ümid kilip kütken küni, əksiqə Yəhudiylarning öz düxmənlirining üstidin oqalib kelidioqan küniyə aylinip kətti. **2** Yəhudiylar

padixah Ahaxweroxning h rkaysi  lkiliridiki  zliri turuxluk x h rl rd  ularo a k st kilmakqi bololanlaro a hujum kilix  q n yioilixka baxlidi; heqkim ularning aldida turalmaytti; ulardin bololan qorkunq h rbir  l-mill tni baskanidi. **3** H rkaysi  lkil rdiki bəglər, waliylar,  lk  baxliqliri, xundakla padixahning ixlirini ijra qilouqilarning h mmisi Y hudiylarni kollidi; q nki Mordikaydin bololan qorkunq ularni baskanidi. **4** Q nki Mordikay deg n kixi ordida intayin nopuzluk bolup, nam-xəhriti h mm  əlkilərgə tarkalolanidi; uning h kuqi baro anseri qongiyip ketiwatatti. **5** Xuning bil n Yəhudiylar  zlrining h mm  düxmənlirini kiliqlap, kirojin kilip yokatti; əzlrigə  q bololanlaro a kandak kilixni halisa xundak kildi. **6** Xuxan k l' sidila Yəhudiylar b x yüz ad mni k tl kilip yokatti. **7** Ular y n  Parxandata, Dalfon, Aspata, **8** Porata, Adaliya, Aridata, **9** Parmaxta, Arisay, Ariday w  Wayizatani k tl kildi; **10** bu on adəm Həmmidataning nəwrisi, Yəhudiylarning düxmini bololan Həmanning ooqli idi; lekin ular ularning mal-mülkini olja kilixka qol salmidi. **11** Xu k ni Xuxan k l' sid  k tl kilinoqan adəm sani padixahka məlum qilindi. **12** Padixah hanix  st rg : — Yəhudiylar Xuxan k l' sid  b x yüz ad mni k tl kilip yokitiptu, y n  Həmanning on ooqlini k tl kiptu; ular padixahning baxka  lkilirid  nem  kildikin?  mdi nem  iltimasing bar? U sanga berilidu. Y n  nem  təliping bar? Umu b ja əylinidu, — dedi. **13** — Aliylirio a muwapik k r ns , Xuxandiki Yəhudiylarning  timu b g nki yarlikta deyilgəndək ix kilixio a həmdə Həmanning on ooqlining [j s tlirini] daro a esip koyuxka

ijazət bərgəyla, dedi Əstər. **14** Padixah xundak qilixka buyruk qüxürdi; yarlik Xuxan kəl'əsidə qikiriləanda, kixilər Həmanın on oqlini darəa esip qoyuxti. **15** Adar eyining on tətinqi küni Xuxandiki Yəhudiylar yənə yioqilip üq yüz adəmni ɵltürdi; lekin ularning mal-mülkini olja qilixka qol salmidi. **16** Padixahning hərəaysi baxka ɵlkiliridiki qaloqan Yəhudiylar yioqilip ɵz janlirini saqlaxka səptə turup ɵzlrigə ɵq boləanlardin jəmiy yətmix bəx ming adəmni ɵltürdi, əmma ularning mal-mülkini olja qilixka qol salmidi. Xuning bilən ular düxmənliridin qutulup aramlıqqa muyəssər boldi. **17** Bu Adar eyining on üqinqi künidiki ix idi; on tətinqi küni ular aram aldi, xu künni ziyapət berip xadlinidioqan kün qilip bekitti. **18** Lekin Xuxandiki Yəhudiylar bolsa on üqinqi, on tətinqi künliri toplixip jəng qildi; on bəxinqi küni ular aram aldi, xu künni ziyapət berip xadlinidioqan kün qilip bekitti. **19** Xu səwəbtin səhradiki Yəhudiylar, yəni yeza-qixlaqlarda turuwatqan Yəhudiylar Adar eyining on tətinqi künni ziyapət berip xadlinidioqan mubarək kün bekitip, bir-birigə sowəa-salam berixidioqan boldi. **20** Mordikay bu wəkələri hatiriləp həmdə Ahaxweroxning hərəaysi ɵlkilirining yirak-yekın jaylirida turuwatqan barlıq Yəhudiylarəa məktuplarni yollidi. **21** Xundak qilip u ularning arisida hərəyli Adar eyining on tət, on bəxinqi künni bayram qilip ɵtküzülsun dəp bekitti; **22** u bu ikki künni Yəhudiylarning düxməndin qutulup aramlıqqa erixkən küni süpitidə, xu ayni ularning qayoqu-həsriti xadlıqqa, yioqə-zarliri mubarək küngə aylanoqan ay süpitidə əsləp, bu ikki künni ziyapət qilip

xadlinidioqan, kəpçilik bir-birigə salam-sowqə beridioqan, kəmbəoqəllərgə həyr-ehsan kılıdioqan kün kılıxka buyrudi.

23 Xu səwəbtin Yəhudiylar dəslep baxlıoqan xu [heytni] dawamlaxturuxka wə xuningdək Mordikayning ularoqə yazoqanlirininu orunlaydioqanoqə wədə berixti. **24** Qünki əslidə barlıq Yəhudiylarning küxəndisi boləqan Agagiy Hammidataning ooqli Həman Yəhudiylarni həlak kılıxni kəstligən, xundakla ularni nəslidin kurutup yoqatmaqçi bolup «pur», yəni qək taxlıoqanidi. **25** Lekin bu ix padixahning kulıqioqə yətkəndə, padixah məktuplarni yezip, Həman kəstligən rəzil ix, yəni uning Yəhudiylarni kəst kılıoqan ixı uning əz bexioqə yansun, dəp yarlıq qüxürdi; həm kixilər uni wə uning ooqullirini daroqə asti.

26 Xunglaxka, kixilər «pur» (qək) degən isim boyiqə bu ikki künni «Purim bayrimi» dəp atidi; xunga Yəhudiylar əxu həttə pütülgənliri boyiqə, həm kərgən, həm baxtin ətküzgənlirigə asasən, **27** əzliri, əwladliri həmdə əzliri bilən birləxkən barlıq kixilərnin pütülgən əhqamni tutup, bəlgiləngən waqıtta əxu ikki künni hər yili mənggü üzöldürməy bayram kılıxini qarar kildi, **28** xundakla bu ikki kün hər bir dəwrdə, hər bir jəmət-ailidə, hər kaysi əlkə, hər kaysi xəhərdə hatirilini pəbriklini tursun wə «Purim bayrimi» bolidioqan muxu künlərnin pəbriklini Yəhudiyların həlki iqidə mənggü üzölüp qalmisun, hatiriləx paaliyətleri ularning uruq-nəsli arisidinmu yoqap kətmisun, dəp qarar kildi. **29** Andin Abihailning kizi, hanix əstər wə Yəhudiyların Mordikay Yəhudiylarəqə yazoqan «Purim bayrimi» toqrisidiki xu ikkinçi hətni toluk həkuki bilən təkitlep, yənə bir hətni yollidi. **30** Mordikay hatirjəmlilik

wə həqiqətning sözlirini yatküzidioqan məktuplarni Aħaxweroxning padixahlikidiki bir yüz yigirmə yəttə əlkidiki barliq Yəhudiylarəqə əwətip, **31** Xu «Purim» künliri bəlgiləngən waqitlirida etküzülsun, xuningdək Yəhüdiy Mordikay wə hanix Əstərning tapiloqanliri boyiqə, xundakla ularning əz-əzigə wə nəsligə bekitkənliri boyiqə əyni waqittiki tutuloqan rozilar wə kətürülgən nida-pəryadlar əsləp hatirilənsun, dəp təkitlidi. **32** Əstərning yarliqi «Purim bayrimi»diki xu ixlarni bekitip bərdi; bu ix tarihnamiqimu pütüldi.

10 Padixah Aħaxwerox kuruqluq wə dengiz aralliridiki aħalilərninğ həmmisigə alwan təligüzətti. **2** Uning nopuz-həywiti wə kudritini ayan qiloqan barliq qiloqan-ətkənliri, xundakla Mordikayning padixahning əstürüxi bilən erixkən katta xəhriti toqrisidiki təpsilatlar Media wə Pars padixahlrining tarix-təzkiriliridə pütülgən əməsmu? **3** Qünki Yəhüdiy Mordikayning mərtiwisi padixah Aħaxweroxtin keyinla ikkinqi orunda turatti; u daim əz həlq-millitining bəhtini kəzləp, barliq nəslidikilərgə aman-esənlik tilək sözlirini qilatti, Yəhudiylarning arisida zor izzət-hərmət tepip, qerindaxlrining qədirlixigə erixkənidi.

Ayup

1 «Uz» degən yurtta, Ayup isimlik bir adəm yaxıoıanıdı. Bu adəm bolsa kúsursız, durus, Hudadin kórkıdıoıan, yamanlıqtin özini yırak tutıdıoıan adəm idi. **2** Uningdin yəttə oıul wə üq kız tuıuldı. **3** Uning yəttə ming koy, üq ming tögə, bəx yüz jüp kala, bəx yüz mada exək katarlık mal-mülki bar idi. Uning malayliri bək kəp idi; u xərklıklar iqidə həmmidin uluıı idi. **4** Uning oıulliri nəwət boyiqə bekitkən kündə öz öyidə baxkılar üqün dastihan selip ziyapət kılatti. Bu künlərdə ular adəm əwətip üq singlisini ular bilən billə tamaklinixka qakiritatti. **5** Ularning xu ziyapət künliri ayaıılixı bilən Ayup adəm əwətip ularni Huda aldida paklinixka orunlaxturatti. U tang səhərdə ornidin turup ularning sanioıa asasən keydürmə kurbanlıqlarni kılatti. Qünki Ayup: «Balirim gunah kılıp koyup, kənglidə Hudaoıa bihərmətlik kılıp koyamdikin» dəp oylaytti. Ayup hərədaim ənə xundak kılıp turatti. **6** Bir küni, Hudaning oıulliri Pərwərdigarning huzurioıa hazir boldi. Xəytanmu ularning arııoıa kiriwaldi. **7** Pərwərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərwərdigarıoıa jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyaklarni aylinip qərgiləp kəldim, dedi. **8** Pərwərdigar uningıoıa: — Mening kulum Ayupka dikqət kılıoıansən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin kórkıdıoıan həm yamanlıqtin yırak turıdıoıan adəm yok, — dedi. **9** Xəytan Pərwərdigarıoıa jawabən: — Ayup Hudadin bikardin bikar kórkmıoıandu? **10** Özüng uning əzi, aılısidikiliri həm uning həmmə nərsisining ətrapiıoıa kaxa koyıoıan əməsmu? Sən uning kılıoıa

bərikət ata kilding, xuning bilən uning təəllukati tərəptərtin güllinip awumakta. **11** Əgər Sən qolungni sozup, uning həmmə nərsilirigə tegip koysang, u Səndin yüz ərüp, Seni tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **12** Pərwərdigar Xəytanoğa: — Mana, uning həmmə nərsisini sening qolungoğa tutkuzdum! Biraq uning əzigə təgküqi bolma! — dedi. Xundak qilip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip kətti. **13** Bir küni, Ayupning oqul-qizliri qong akisining əyidə tamak yəp, xarab iqip olturatti. **14** Bir həwərqi Ayupning yenioğa kelip uningoğa: — Kalilar bilən yər həydəwatattuk, exəklər ətrapta otlawatatti; **15** Xebaliklar hujum qilip kala-exəklərnı bulap kətti. Ixləwatқан yaxlarnı qiliqlap ɵltüriwətti. Yaloquz mənla qutulup qelip, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldi, — dedi. **16** Bu adəmnıng gepi tehi tügiməy turupla, yənə birsi yügürüp kelip Ayupqa: — Asmandin Hudaning oti qüxüp qoylar wə ixləwatқан yaxlarnı köydüriwətti; yaloquz mənla qutulup qaldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldum, — dedi. **17** Bu adəmnıng gepi tehi tügiməy turupla, yənə birsi yügürüp kelip Ayupqa: — Kaldiylər üq tərəptin hujum qilip təgilərnı bulap elip kətti, ixləwatқан yaxlarnı qiliqlap ɵltüriwətti; yaloquz mənla qutulup qaldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldum, — dedi. **18** Bu adəmnıng gepi tehi tügiməy turupla, yənə birsi yügürüp kelip Ayupqa: — Oqulliri wə qizliri qong akisining əyidə tamak yəp, xarab iqip olturoqinida, **19** tuyuksiz, qəldin kattıq bir boran qikip əyning tət bulungini kattıq soqup, əy oqulap qüxüp yaxlarnı ɵltüriwətti; yaloquz mənla qutulup qaldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip

boldum, — dedi. **20** Ayup bolsa buni anglap ornidin dəs turup, tonini yirtip, qeqini qüxüriwetip, ezini yərgə taxlap Hudaoqa ibadət kildi: — **21** Mən apamning qorsikidin yalingaq qüxkən, u yərgimu yalingaq kaytimən; həmmi Pərwərdigar [manga] bərgən, əmdi Pərwərdigar [məndin] elip kətti; Pərwərdigarning namioqa təxəkkür-mədhıya qayturulsun! — dedi. **22** Bularning həmmisidə Ayup gunah kılmidi wə yaki Hudani heqkandak nalayiklik bilən əyiblimidi.

2 Yənə bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdigarning huzuriqə hazır boluxka kəldi. Xəytanmu ularning arisioqa kiriwaldi. **2** Pərwərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyaklarni aylinip qərgiləp kəldim, — dedi. **3** Pərwərdigar uningqə: — Mening kulum Ayupka dikqət kılojansən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin qorkıdiqan həm yamanliqtin yirək turidiqan adəm yok. Məyli sən Meni uni bikardin-bikar yutuwetixkə dəwət kılojan bolsangmu, u yənıla sadakətlikidə qing turuwatidu, — dedi. **4** Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Hər adəm öz jenini dəp terisini berixkimu razi bolidu, hətta həmmə nemisinimu berixkə təyyardur; **5** Birək Sən hazır qolungni sozup uning səngək-ətlirigə təgsəng, u Səndin yüz ərüp tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **6** Pərwərdigar Xəytanqə: — Mana, u hazır sening qolungda turuwatidu! Birək uning jeniqə təgmə! — dedi. **7** Xundak kılip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip, Ayupning bədinini tapinidin bexioiqə intayin azablik hürək-hürək yarilar bilən toxkuziwətti. **8** Ayup bolsa

bədinini tatilax-qiřdax üqün bir sapal parqisini qoliqıa elip, küllükkə kirip olturdi. **9** Ayali uningıa: — Əjəba sən tehiqə öz sadakətlikıngdə qıng turuwatamsən? Hudani qarıa, ölüpla tügəx! — dedi. **10** Lekin Ayup uningıa: — Sən hamakət ayallardək gəp kıliwatisən. Biz Hudanıng yahxilıqını qobul kıloqanıkmiz, əjəba uningdin kəlgən külpətnimu qobul kıliximiz kerək əməsmu? — dedi. İxlarda Ayup eıqızda heqkəndək gunah etküzmidı. **11** Ayupning dostlıridin üqəylən uningıa qüxkən külpəttin həwərdar boldı. Ular, yəni Temanlıq Elifaz, Xuhalıq Bildad wə Naamatlıq Zofar degən kixilər bolup, öz yurtlıridin qıqıp, Ayupka həsdaxlıq bildürüx həm təsəlli berix üqün uning yenıqıa berixka billə kelixkənıdi. **12** Ular kelip yıraqtınla uningıa qarıwıdi, uni toniyalmay kəldı-də, awazlırını kətürüp yıqlap taxlıdi. Hərbiri öz tonlırını yırtıwetip, topa-qanglarnı asmanıa etip öz baxlırıqıa qeqıxtı. **13** Ular uning bilən billə daq yərdə yəttə keqə-kündüz olturdi, uningıa heqkim gəp kılmıdi; qünki ular uning dərd-əlimıning intayın azablıq ikənlikını kərüp yətkənıdi.

3 [Yəttə künden] keyin, Ayup eıqız eqıp [əhwalıqıa qarita] əzıning kərüwatqan künıgə lənət oqıp mundak dedi: — **3** «Mən tuqıuloqan axu kün bolmıqıan bolsa boptikən! «Oqul bala apırıdə boldı!» deyilgən xu keqə bolmıqıan bolsa boptikən! **4** Xu künni zulmət qarlıqıan bolsa boptikən! Ərxətə turıqan Təngri kəz aldidin xu künni yökıtiwətkən bolsa boptikən, Qıuyax nuri uning üstıgə qüxürülmısə boptikən! **5** Xu künni qarangoqıuluk həm ölümning kələnggısı öz qoynıqıa alsa boptikən! Bulutlar uni yutup

kətsə boptikən, Xu künni kün qarangoʻulatkuqilar qorkitip
kətküziwətkən bolsa boptikən! **6** Xu kəqni — Zulmət
tutup kətsə boptikən; Xu kün yil iqidiki [baxqa] künlər
bilən billə xatlanmisa boptikən! Xu kün ayniq bir küni
bolup sanalmisa boptikən! **7** Mana, xu keqidə tuoʻut
bolmisa boptikən! U keqidə heqkandəq xad-huramliq
awaz yangrimisa boptikən! **8** Künlərgə lənət kiloʻuqilar
xu küngə lənət qilsa boptikən! Lewiatanni qozoʻaxqa
petinalaydioʻanlar xu küngə lənət qilsa boptikən! **9** Xu kün
tang səhərdiki yultuzlar qarangoʻulaxsa boptikən! U kün
quyax nurini bihədə kütsə boptikən! Xu kün sübhining
qapəqlirining eqilixini bihədə kütsə boptikən! **10** Qünki
xu kün meni kətürgən baliyatquning ixiklirini ətmigən,
Mening kəzlimni dərd-ələmni kərəlməs qilmioʻan.
11 Ah, nemixqa anamning qorsikidin qüxüpla əlöp
kətmigəndimən?! Nemixqa qorsəktin qikkəndila nəpəstin
qəlmioʻandimən? **12** Nemixqa meni qəbul qilidioʻan
ətklər boləqandu? Nemixqa meni emitidioʻan əmqəklər
boləqandu? **13** Muxular bolmioʻan bolsa, undəqta mən
mənggü tinq yetip qalattim, Mənggülik uyquəqa kətkən
bolattim, xu qəoʻda aram tapqan bolattim. **14** Xu qəoʻda
əzliri üqünla hilwət jaylarəqa mazar saləqan yər yüzidiki
padixəhlar həm məslihətqilər bilən, **15** Yəki altun yioʻqan,
Əyliri kümüxkə toləqan bəg-xəhəzadilər bilən bolattim;
16 Qorsəktin məzgilsiz qüxüp kətkən yoxurun balidək,
Nurni kərməy qəqrəp kətkən balidək həyat kəqürmigən
bolattim. **17** Axu yərdə rəzillər awariqiliktin haliy bolidu,
Axu yərdə həliddin kətkənlər aram tapidu; **18** Axu yərdə
əsirlər rahəttə jəm bolidu, Ular əzgüqilərninq awazini

anglimaydu; **19** Ojeriblar mu ham uluqlar mu axu yerdə turidu, Kul bolsa hojayinidin azad bolidu. **20** Japa tartquqioqa nemə dəp nur berilidu? Nemixka dərd-ələmgə qəmgənlərgə həyat berilidu? **21** Ular təxnalik bilən əlümni kütidu, Birak u kəlməydu; Ular əlümni yoxurun gəhərni kezip izdigəndin mu əwzəl bilidu, **22** Ular gərni tapkanda zor huxal bolup, Xad-huramlikka qəmidu. **23** Öz yoli enixsiz adəmgə, Yəni Təngrining tosiki selinoqan adəmgə nemixka [nur wə həyat] berilidu? **24** Xunga tamikimning orniqə nalilirim kelidu; Mening kattik pəryadlirim xarkiratmidək xarkiraydu. **25** Qünki mən dəl qorqqan wəhxət öz beximoqə qüxti; Mən dəl qorqidioqan ix mangu kəldi. **26** Məndə heq aramlik yoxtur! Həm heq hatirjəm əməsmən! Heq tinq-amanlikim yoxtur! Birak parakəndiqilik haman üstümgə qüxməktə!».

4 Temanlik Elifaz jawabən mundak dedi: — **2** «Birsi sən bilən səzləxməkqi bolsa, eqir alamsən? Birak kim aqzioqə kəlgən gəpni yutuwalaydu? **3** Kara, sən kəp adəmlərgə təlim-tərbiyə bərgən adəmsən, Sən jansiz qollaroqə küq bərgənsən, **4** Səzliring dəldəngxip aran mangidioqanlarni rioqətləndürgən, Tizliri pükülgənlərnə yəligənsən. **5** Birak hazır nəwət sanga kəldi, Xuninglik bilən həlingdin kəttinq, Balayi'apət sanga tegixi bilən, Sən ələkzadə bolup kəttinq. **6** İhlasmənliking tayanqing bolup kəlmigənmə? Yolliringdiki durusluq ümidinqning əsasi əməsmidi? **7** Esinggə əl, kim bigunah turup wəyran bolup bakqan? Duruslarning həyati nədə üzülüp qəloqan? **8** Mən kərginimdək, gunah bilən yər aqdurup awariqilik terioqanlar, Ohxaxla həsul alidu. **9** Təngrining bir nəpisi

bilənla ular gumran bolidu, Uning oʻzippingining partlixi bilən ular yoʻqilip ketidu. **10** Xirning həkirəxliri, Həm əxəddiy xirning awazi [bar bolsimu], Xir arslanlirining qixliri sundurulidu; **11** Batur xir bolsa ow tapalmay yoʻqilixka yuzlinidu, Qixi xirning küqükliri qeqilip ketidu. **12** — Mana, manga bir səz oʻyayibanə kəldi, Kulikimoʻja bir xiwirlioʻan awaz kirdi, **13** Tün keqidiki oʻyayibanə kərünüxlərdin qikqan oylarda, Adəmlərni qongkur uyku baskanda, **14** Korkunq wə titrəkmü meni basti, Səngək-səngəklirimni titritiwətti; **15** Kəz aldimdin bir roh, ətüp kətti; Bədinimdiki tüklim hürpiyip kətti. **16** U roh ornida midirlimay turdi, birak turqini kərəlmidim; Kəz aldimda bir gəwdə turuptu; Xiwirlioʻan bir awaz anglandi: — **17** «Insan balisi Təngridin həkqaniy bolalamdu? Adəm əz Yaratquqisidin pak bolalamdu? **18** Mana, U Əz kullirioʻja ixənmigən, Həтта pərixtilirininimu «Nadanlik qiloʻan!» dəp əyibligən yərdə, **19** Uli topilardin boləʻan insanlar, Laydin yasaloʻan əylərdə turoquqilar kandaq bolar!? Ular pərwanidinmu asanla yanjilidu! **20** Ular tang bilən kəq arilikida kukum-talkan bolidu; Ular həkqim nəzirigə almiəʻan halda mənggügə yoʻqilidu. **21** Ularning qedir tanisi yulup taxlanoʻanoʻu? Ular həkq danalikka tehi erixməyla əlöp ketidu!».

5 Kəni, iltija kilip bak, sanga jawab kiləʻuqi barmikin? Mukəddəslərnin qaysisidin panah tiləysən? **2** Qünki əhməkning aqqiqi əzini əltüridu, Kəhri nadanning jeniəʻa zamin bolidu. **3** Mən əz kəzüm bilən əhməkning yiltiz tartqanlikini kərgənmən; Lekin xu haman uning makanini «Lənətkə uqraydu!» dəp bildim, **4** Uning

baliliri amanliqtin yiraktur; Ular xəhər dərwazisida sot kılinoqanda basturuldi; Ularoqa heqkim himayiqi bolmaydu. **5** Uning hosulini aqlar yəp tügitudu; Ular hətta tikən arisida qaloqanlirininimu elip tügitudu; Kiltəqquimu uning mal-mülüklerini yutuwelixka təyyar turidu. **6** Qünki awariqilik əzəldin topidin ünüp qıqmaydu, Külpətmu yərdin əsüp qıqқанmu əməs. **7** Birəq uqқun yukirioqa uqidioqandək, Insan külpət tartixka tuşuləqandur. **8** Ornungda mən bolsam, Təngriəqila murajiet kılattim, Mən iximni Hudayimoqila tapxuriwetəttim. **9** U hesabsiz karamətlərni, San-sanəqsiz məjizilərni yaritudu. **10** U yərgə yamoqur təқdim kılidu; U dala üstigə su əwətip beridu. **11** U pəs orunda turidioqanlarning mərtiwisini üstün kılidu; Matəm tutқanlar amanliқka kətürüldu. **12** U hiyliyərləarning niyətlirini bikar kiliwetidu, Nətijidə ular ixini püttürəlməydu. **13** U məkkarlarni öz hiyliyərləlikidin tuzəқka alidu; Əgriləarning nəyrəngliri ekitip ketilidu. **14** Kündüzdə ular қarangəjulukқа uqraydu; Qüxtə tün keqidək silaxturup mangidu. **15** Birəq u miskinlərni məkkarlarning kılıqi wə əşzidin қutқuzidu, Ularni küqlükləarning qənggilidin kudrətlik қoli bilən қutқuzidu. **16** Xunga, əjizlar üqün ümid tuşulidu, Қəbihlik əşzini yumidu. **17** Қara, Təngri ibrət bərgən adəm bəhtliktur, Xunga, Həmmigə Қadirning tərbiyisigə səl қarima jumu! **18** Qünki U adəmni yarilanduridu, andin yarini tangidu; U sanjiydu, birəq Uning қolliri yənə saқaytidu. **19** U seni altə қiyinqiliktin қutқuzidu; Hətta yəttə külpəttə heqқandəқ yamanliқ sanga təgməydu. **20** Aqarқilikta U sening ülüminggə, Uruxta U sanga uruloqan қiliq zərbisigə

nijatkar bolidu. **21** Sən zəhərlik tillarning zərbisidimu baxpanahlik iqigə yoxurunisən, Wəyranqilik kəlgəndə uningdin heq qorqmaydiqan bolisən. **22** Wəyranqilik wə kəhətqilik aldidə külüpla qoyisən; Yər yuzidiki haywanlardinmu heq qorqmaysən. **23** Sən daladiki taxlar bilən əhdidax bolisən; Yawayi haywanlarmu sən bilən inək etidu. **24** Sən qediringning tinq-amanlikta bolidioanlikini bilip yetisən; Mal-mülküngni editlisəng, həmmə neməngning təl ikənlikini baykaysən. **25** Nəsling kəp bolidioanlikini, Pərzəntliringning ot-qəptək kəp ikənlikini bilisən. **26** Sən öz waqtidila yetilip yioqiloqan bir baq buoqdaydək, Pəkət waqit-saiting pixip yetilgəndila yərlikənggə kirisən. **27** Biz əzimiz buni təkxürüp kərgənmiz — ular həkikətən xundaqtur. Xunga əzüng anglap bil, bularni əzünggə tətbiqlap oylap baq».

6 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** «Ah, mening dərdlik zarlirim tarazida əlqənsə! Ah, beximəqa qüxkən barlik bala-qaqa bular bilən billə tarazilansa! **3** Xundaq qilinsa u hazır dengizdiki qumdin eoqir bolup qikidu; Xuning üqün səzlirim təlwilərqə boluwatidu. **4** Qünki Həmmigə Qadirning oqliri manga sanjilip iqimdə turuwatidu, Ularning zəhəririni rohim iqməktə, Təngrining wəhimiliri manga qarxi səp tüzüp hujum qiliwatidu. **5** Yawa exək ot-qəp tapqanda hangramdu? Kala bolsa yəm-həxək üstidə mərəmdu? **6** Tuz bolmisa təmsiz nərsini yegili bolamdu? Ham tuhumning eqining təmi barmu? **7** Jenim ularəqa təgsimu səskinip ketidu, Ular manga yirginqlik tamak bolup tuyulidu. **8** Ah, mening təxna boləqinim kəlsidi! Təngri intizarimni

ijabət kilsidi! **9** Ah, Təngri meni yanjip taxlisun!
U qolini qoyuwetip jenimni üzüp taxlaxqa muwapik
kərsidi! **10** Xundak bolsa, manga təsəlli bolatti, Həтта
rəhimsiz acriqlarda qiynalsammu, xadlinattim; Qünki
Mukəddəs Boluquqining səzliridin tanmioqan bolattim! **11**
Məndə ölümni kütküdək yənə qanqilik maqdur qaldi?
Mening səwr-takətlik bolup hayatimni uzartiximning
nemə nətijisi bolar? **12** Mening küqüm taxtək qingmu?
Mening ətlirim mistin yasaloqanmidi? **13** Özümgə yardım
bərgüdək maqdurum qalmidi əməsmu? Hərқandak əkil-
tədbir məndin qoqliwetilgən əməsmu? **14** Ümidsizlinip
ketiwatqan kixigə dosti mehribanlik kərsətmiki zərürdur;
Bolmisa u Həmmigə qadirdin qorқuxtin waz keqixi
mumkin. **15** Birəқ buradərlirim waқitlik «aldamqi erik»
süyidək, Manga heligərlik bilən muamilə qilməqta; Ular
suliri ekip tügigən erikқа ohxaydu. **16** Eriqən muz suliri
erikқа kirgəndə ular qaridap ketidu, Qarlar ularning
iqidə yoқilip ketidu, **17** Ular pəsilning illixi bilən qurup
ketidu; Həwa issip kətkəndə, izidin yoқilip ketidu. **18**
Səpərdaxlar mangoqan yolidin qiqip, erikқа burulidu;
Ular erikni boylap mengip, qəldə ezip əlidu. **19** Temalik
karwanlarmu erik izdəp mangdi; Xəbalik sodigərlərmu
ularoqa ümid bilən qaridi; **20** Birəқ ular ixənginidin
ümidsizlinip nomusta qaldi; Ular axu yərgə kelixi bilən
parakəndiqilikkə uqridi. **21** Mana silər ularoqa ohxax
[manga tayini] yoқ bolup qaldinglar; Silər qorқunqluk bir
wəhimini kərüpla qorқup ketiwatisilər. **22** Mən silərgə:
«Manga beringlar», Yaki: «Manga mal-mülükliringlardin
hədiyə qilinglar?» — degənni qaqan dəp baқqan? **23**

Yaki: «Meni ezitquqining qolidin kutkuzunglar!» Yaki
«Zorawanlarning qolidin gërugë pul bërsënglar!» dëp
bakqanmu? **24** Manga ëgitip koyunglar, süküt qilimën;
Nëdë yoldin qikqanlikimni manga kërsitip beringlar. **25**
Tooqra sëzlër nemidegën ëtkür-hë! Birakq ayibliringlar
zadi nemini ispatliyalaydu?! **26** Ümidsizlëngën kixining
gëpliri ëtüp ketidioqan xamaldëk tursa, Pëqät sëzlërnila
ayiblimëkqimusilër? **27** Silër yetim-yesirlarning üstidë
qëk taxlixisilër! Dost-buradiringlar üstidë sodilixisilër! **28**
ëmdi manga yüz turanë qarap bekinglar; Aldinglardila
yaloqan sëz qilalamdim? **29** Ötünimën, boldi qilinglar,
gunah bolmisun; Rast, qaytidin oylap bekinglar, Qünki
özümning tooqrilikim [tarazida] turidu. **30** Tilimda hatalik
barmu? Tilim yamanlikni zadi tetiyalmasmu?

7 Insanöqa zeminda jëwrë-japa qekidioqan turmux
bekitilgën ëmësmu? Uning künliri bir mëdikarningkigë
ohxax ëmësmu? **2** Qul këqkurunning sayisigë tëxna
boloqandëk, Mëdikar öz ëmgikining hëqqini kütkëndëk, **3**
Mana bihudë aylar manga bekitilgën, Oqëxlikkë toloqan
keqilër manga nesip qilinoqan. **4** Mën yatqinimda: «Qaqan
qoparmën?» dëp oylaymën, Birakq këq uzundin uzun
bolidu, Tang atkuqë pütün bir keqë mën toloqinip yatimën.
5 ëtlirim qurtlar hëm topa-qanglar bilën qaplandi,
Terilirim yerilip, yiringlap këtti. **6** Künlirim bapkarning
mokisidinmu ittik ëtidu, Ular ümidsizlik bilën ayaqlixay
dëp qaldi. **7** [Ah Huda], mening jenim bir nëpësla halas.
Këzüm yahxilikni qaytidin kërmëydioqanliki esingdë
bolsun; **8** Meni Kërgüqining këzi ikkinqi qëtim manga
qarimaydu, Sën nëziringni üstümgë qüxürginingdë,

mən yoqaloqan bolimən. **9** Bulut oqayib bolup, qayta kərünmigəndək, Ohxaxla təhtisaraoqa qüxkən adəm qaytidin qıqmaydu. (Sheol h7585) **10** U yənə öz öyigə qaytmaydu, Öz yurti uni qayta tonumaydu. **11** Xunga mən aqzimni yummay, Rohimning dərd-əlimi bilən səz qılay, Jenimning azabidin zarlaymən. **12** Nemixka Sən üstümdin kəzət kılisən? Mən [hətərlik] bir dengizmu-ya? Yaki dengizdiki bir əjdihəmmən? **13** Mən: «Ah, yatqan ornum manga rahət beridu, Kərpəm nalə-pəryadimoqa dərman bolidu» — desəm, **14** Əmdi Sən qüxlər bilən meni kərkutiwatisən, Oqayibanə alamətlər bilən manga wəhımə salisən. **15** Xuning üqün boquluxumni, elümni, Bu səngəklirimgə qarap olturuxtin artuq bilimən. **16** Mən öz jenimdin toydum; Mening mənggügə yaxioqum yok, Meni məylimgə koyiwətkin, Mening künlirim bihudidur. **17** İnsan balisi nemidi? Sən nemixka uni qong bilisən, Nemə dəp uningoqa kəngül berisən? **18** Hər ətigəndə uni sürüxtürüp kelisən, Hər nəpəs uni sinaysən! **19** Qaqanoqiqə meningdin nəziringni almaysən, Manga qaqanoqiqə aqzimdiki serik suni yutuwaləqudək aram bərməysən? **20** Mən gunah qıloqan bolsammu, i insaniyətni kəzətküqi, Sanga nemə kıliptimən?! Mən Sanga yük bolup qaldimmu? Buning bilən meni Əzünggə zərbə nixani qıloqansənmu? **21** Sən nemixka mening itaətsizlikimni kəqürüm kılip, Gunahımni saqit kılmaysən? Qünki mən pat arida topining iqidə uhlaymən; Sən meni izdəp kelisən, lekin mən məwjut bolmaymən».

8 Andin Xuhalik Bildad jawabən mundak dedi: — **2** «Sən qaqanoqiqə muxularni səzləysən? Aqzingdiki səzlər

küqlük xamaldək qağanıqə qıqıdu? **3** Təngri adalətni burmıloquqımu? Həmmigə Qadir adıllıqni burmilamdu?

4 Sening baliliring Uning aldida gunah kıləjan bolsa, U ularnımu itaətsizlikining jazasıya tapxurojan, halas.

5 Birak əgər özüng hazır qın kənglüngdin Təngrini izdisəngla, Həmmigə Qadiroja iltija kılsangla, **6** Əgər sən sap dil həm durus boləjan bolsang, Xübhisizki, U sən üqün oyöjınıdu, Qoqum sening həkkaniylikingəja toləjan turaləungni gülləndürıdu. **7** Sən dəsləptə etibarsız qaraləjan bolsangmu, Birak sən ahırıda qoqum tehimu güllinisən. **8** Xunga səndin ötünəyki, ötkənki dəwrlərdin sorap bakkın, Ularıning ata-bowilirining izdinixlirigımu kəngül qoyöjin **9** (Qünki biz bolsak tünügünla tuəjuləjanmız; Künlirimiz pəkət bir sayə boləjaqqa, həqnemini bilməymız). **10** Sanga kərsətmə berip əgətələyđiojan ular əməsmu? Ular öz kənglidikini sanga səzliməmdu? **11** Latka bolmisa yekənlər egiz əsələmdu? Qomuxluktiki ot-qəplər susız əsələmdu?

12 Ular yexil peti bolup, tehiqə orulmiojan bolsımu, Hərəkəndək ot-qəptin tez tozup ketıdu. **13** Təngrini untuəjan kixilərnıng həmmisining aqıwətliri mana xundaktur; İplaslarning ümidi mana xundak yokqa ketər.

14 Qünki uning tayanöjını qürük bir nərsə, halas; Uning ixəngini bolsa əmüqükning torıdur, halas. **15** U öz uwısıəja yəlinıdu, birak u məzmut turmaydu; U unı qıng tutuwaləjan bolsımu, birak u bərdaxlık berəlməydu.

16 U kuyax astıda kəklıgən bolsımu, Uning pıləkliri öz beöjını kaplıəjan bolsımu, **17** Uning yiltizliri tax dəwisigə qırmixip kətkən bolsımu, U taxlar arısında orun izdigən

bolsimu, **18** Lekin [Huda] uni ornidin yuliwətsə, Axu yər uningdin tenip: «Mən seni kərmigən!» — dəydu. **19** Mana uning yolining xadliqi! Uningdin keyin ornioqa baxkʻiliri tupraktin ünidu. **20** Kara, Huda durus adəmmi taxlimaydu, Yaki yamanlik kʻiloquqilarning kʻolini tutup ularni yəliməydu. **21** U yənə sening aqzinqni külkə bilən, Ləwliringni xadlik awazliri bilən tolduridu, **22** Sanga nəprətləngənlərgə xərməndilik qaplinidu, Əskilərninq qediri yəkitilidu».

9 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** Way, seningla toqra, [dunyani] həkikətən sən degəndək dəp bilimən! Biraq insan balisi kəndak kʻilip Təngri aldidə həkkanıy bolalisun? **3** Hətta əgər birsi uning bilən dəwalixixka petinalisa, Xu [kixi] məsilələrninq mingdin birigimu jawab berəlməydu. **4** Uning kəlbidə qongkur danalik bardur, U zor küq-kudrətkə igidur; Kimmu Uningoqa kərxı qıkip, yürükini tom kʻilip, Keyin tinq-aman kəloqan? **5** U taoqlarni oqəzipidə oqulatqanda, Ularoqa həq bildürməytilə ularni yulup taxlaydu. **6** U yər-zeminni təwritip öz ornidin kəzoqitidu, Xuning bilən uning tüwrükliri titrəp ketidu. **7** U kuyaxka kətürülmə dəp səz kʻilsila, u kəpmaydu; U [halisa] yultuzlarningmu nurini pəqətləp kəyalaydu. **8** Asmanlarni kəng yayoquqi pəkət udur, U dengiz dolqunliri üstigə dəssəp yürüdu. **9** U yəttə kəraqqi yultuz, Orion yultuz türkümi wə kəlb yultuz topini, Jənubiy yultuz türkümlirininimu yaratqan. **10** U hesabliqisiz uluq ixlarni, Sanap tügitəlməydiqan karamət ixlarni kʻilidu. **11** Kara, U yenimdin etidu, biraq mən Uni kərməymən; U etüp ketidu, biraq Uni baykʻiyalmaymən. **12** Mana, U elip

ketidu, kim Uni Öz yolidin yanduralisun? Kim Uningdin: «Nemə kıliwatisən» dəp soraxka petinalisun? **13** Təngri ətəzipini kayturuwalmaydu; Rahabning yardəmqiliri Uning ayioqioğa bax egidu. **14** Xundak turukluk, mən kandaqmu uningoga jawab berələyttim. Mən munazirə kilodək kandaq sözlərni talliyalayttim? **15** Mubada mən həkkaniy bolsammu, Mən yənila Uningoga jawab berəlməyttim; Mən pəkət sotqimoğa iltijala kilalayttim. **16** Mən Uningoga iltija kilogan wə U manga jawab bərgən bolsimu, Mən tehi Uning sadayimni anglioganlikioğa ixənq kilalmioğan bolattim; **17** U boran-qapqunlar bilən meni ezidu, U yarilirimni səwəbsiz awutmakta. **18** U manga hətta nəpəs elixkimu ruhsət bərməydu, Əksiqa U manga dərd-ələmni yükliwətti. **19** Küq-kudrət toqrisida gəp kilsak, mana, Uningdin küqlük [yənə baxka kim] bar? Adalətkə kəlsək, kim Uni sotka qakiralisun?! **20** Mən özümni aqlimakqi bolsam, öz aqzim özümni gunahka paturar, Qosursiz bologan bolsam, U yənila meni əgri dəp bekitər. **21** Birak mən əslidə eyibsiz idim. Məyli, özümning kandaq bolidioğanlikim bilən pərwayim pələk! Əz jenimdin toydum! **22** Həmmə ix ohxax ikən; xunga mən dəymənki, U duruslarnimu, yamanlarnimu ohxaxla yokitidu. **23** Tuyuksiz bexioğa kaza kelip əlsə, U bigunahlaroga kilinogan bu sinakka qarap külidu. **24** Yər yuzi yamanlarning qolioğa tapxuruldi; Birak U sotqilarning kəzlidirini bu adalətsizlikni kərəlməydiagan kilip koyidu; Muxundak kilouqi U bolmay, yənə kim bolsun? **25** Mening künlirim yəltapaning yügürüxidinmu tez ətidu; Ular məndin qeqip ketidu, Ularning heqkandaq yahxiliki yoktur. **26**

Ular qomux kemilərdək qapsan ətüp ketidu; Aloqur bürküt owni tutqili xungoqoqandək tez mangidu. **27** Əgər: «Nalə-pəryadtin tohtap, Qirayimni tutuldurmay hux qiray bolay» desəmmu, **28** Mən yənila azablimning həmmisidin kərkup yürimən; Qünki Seni meni bigunah həsablidaydu dəp bilimən. **29** Mən həman əyiblik adəm bolsam, Mən bihudə japa tartip nemə kılay? **30** Hətta qar süyi bilən yuyunup, Kolumni xunqə pakizliqan bolsammu, **31** Sən yənila meni əwrəzgə qəmüldürisənki, Əz kiyimimmu məndin nəprətlidioqan bolidu! **32** Qünki U mən Uningoqa jawab berəligüdək, manga ohxax adəm əməs. Mening Uning bilən sotta dəwalaxquqilikim yoxtur. **33** Otturimizda hər ikkimizni əz kəli bilən təng tutidioqan kelixtürgüqi bolsidi! **34** U Əzining tayiqini məndin yirək kılsun, Uning wəhimisi meni kərkətmisun; **35** Xundila mən Uningdin kərkəmay səzliyələyttim; Biraq əhwalim undaq əməstur!

10 Mən əz jenimdin nəprətlinimən; Əz dərdimni təküwalay; Kəlbimdiki aq-zarimni səzliwalay. **2** Mən Təngrigə: «Mening gunahimni bekitmə; manga kərsətkinki, Sən zadi nemə üqün mən bilən dəwalixisən? **3** Adəmni əzgining, Əz kəlung bilən yaratqiningni qətkə kəqkining Sanga paydilikmu? Yamanlarning suyikəstige nur qəqkining yahximu? **4** Sening kəzüng insanningkidək ajizmu? Sən adəmlər kərgəndək hirə kərəmsən? **5** Sening künliring əlidiqan insanning künliridək qəklikmu? Sening yilliring insanning yilliridək kışkimu? **6** Sən mening rəzil adəm əməslikimni bilip turup, Sening kəlungdin kutulduroqudək həqkimning yəqlukini bilip

turup, Nemixka mening hatalikimni sorap yürisən?
Nemixka mening gunahimni sürüxtürisən?» — dəymən.

8 — Sən Öz kolliring bilən meni xəkilləndürüp, bir gəwdə
kəlip yaratqansən; Biraq Sən meni yokatmaqisən! **9** Sən
layni yasioqandək meni yasioqiningni esingdə tutkaysən,
dəp yelinimən; Sən meni yənə tupraqka qayturamsən?

10 Sən [ustilik bilən] meni süttək quyup qayqap, Meni
irimqiktək uyutqan əməsmu? **11** Sən terə həm ət bilən
meni kiyindürgənsən, Ustihan həm pəy bilən birləxtürüp
meni tokuqansən. **12** Sən manga həyat həm mehır-xəpkət
təkdım kılqansən, Sən səygüng bilən rohimdin həwər
alding. **13** Biraq bu ixlar Sening kəlbıngdə yoxurukluk
idi; Bularning əslidə kəlbıngdə püküklikini bilimən. **14**
Gunah kılqan bolsam, Sən meni kəzıtip yürgən bolatting;
Sən mening kəbihlikimni jazalimay qoymaytting. **15**
Rəzil hesablanqan bolsam, manga bala kelətti! Həm
yaki həkkanıy hesablanımmu, kattik nomuska qəmüp,
azabka qəmgınimdə, Beximni yənıla kətürüxkə jür'ət
kılalmayttım; **16** Hətta [beximni] kətürüxkə jür'ət
kılımmu, Sən əxəddiy xirdək mening peyimgə qüxəttıng;
Sən manga karamət küqüngni arka-arkıdin kərsıtəttıng.

17 Sən meni əyıbləydıqan guwahqıliringni kaytidin
aldımqa kəltürisən; Manga karıtilqan qəzıpingni zor
kılısən; Küqliring manga qarxi dolqunlap kəlməktə. **18** Sən
əslidə nemixka meni baliyatqudin qıkarqansən? Kaxki,
mən qaqrıp kətkən bolsam, heq adəm meni kərməs idi! **19**
Mən heqqaqan bolmıqan bolattım! Baliyatqudin biwasıtə
gərgə apırılqan bolattım! **20** Mening azoqınə künlirim
tügəy degən əməsmu? Xunga mən barsa kəlməs yərgə

barojuqə, — Qarangotuluk, əlüm sayə boləjan zeminoja, — Zulmət bir zeminoja, yəni qarangotulukning əzining zeminoja, Əlüm sayisining zeminoja, Tərtipsiz, hətta öz nuri qapqarangotu qilinojan xu zeminoja barojuqə, Manga azraq jan kirix üqün, İxingni bir dəqiqə tohtat, məndin neri boll!».

11 Andin Naamatlik Zofar jawabən mundak dedi: —
2 «Gəp mundak kəp tursa, uni jawabsiz qaldurojili bolmas? Səzmən kixi əzini aqlisa bolamdu? **3** Sening səpsətəling kəpqilikning aqzini tuwaqlisa bolamdu? Sən mazak qilip səzligəndin keyin, heqkim bu ixni yüzünggə salmisunmu? **4** Qünki sən: «Mening əqidilirim saptur, Mən sən [Hudaning] aldida pakmən» — deding. **5** Ah, Təngri gəp qilsidi! Aqzini eqip seni əyiblisidi! **6** Xundak qilip U danalikning sirlirini sanga eqip bərsidi! Qünki danalik ikki tərəpliktur! Təngrining gunahingning heli bir qismini kətüriwetip, ulardin etidojanlikini obdan bilip koy! **7** Sən Təngrini izdigən təkdirdimu Uni tüptin tonuyalamsən?! Həmmigə Qadirning qəksizlikini qüxinip yetələmsən? **8** [Bundak danalik] asmandin egizdur, [uningəja erixixkə] nemə amaling bar? U təhtisaradin qongkurdur, sən nemini bilələysən? (Sheol h7585) **9** Uning uzunluqi yərzemindin uzundur, Kəngliki dengiz-okyanlardin kəngdur. **10** U etüp ketiwetip, adəmni kəmissa, uni sorakqa qakirsa, kimmu Uni tosalisun? **11** Qünki U sahta adəmlərnə obdan bilidu, U təkxürməy turupla aldamqilikni allıqəjan kərüp boləjan. **12** «İnsan tuotulup bir yawa exəkning təhiyigə aylanojuqə, Nadan adəm dana bolur!». **13** Birak sən bolsang, əgər kəlbəngni toqrilatsang, Qolungni Hudaəja

qarap sozsang, **14** Qolungdiki qəbihlikni özüngdin neri
kilsang, Qedirliringda heq yamanlikni turozumisangla,
15 Sən u qaqda yüzüingni kusursiz kətürüp yürisən,
Təwrənməs, qorkunqsiz bolisən; **16** Japayingni untuysən,
Hətta ekip ötüp kətkən suni oyliqandək ularni əsləysən;
17 Künliring qüxtiki nurdin yoruk bolidu, Seni hazır
qarangoluluk baskini bilən, tangdək parlak bolisən. **18**
Ümiding bar boləqqa, sən himayigə igə bolisən, Sən
ətrapingoqa hatirjəm qarap aram elip olturisən. **19** Rast,
sən yatqiningda, heqkimning wəswəsis bolmaydu, Əksiqa
nurojunliqan kixilər sening himmitingni izdəp kelidu. **20**
Biraq rəzilləarning kəzliri nuridin ketidu, Ularoqa qeqixqa
heq yol qalmaydu, Ularning ümidi nəpisi tohtaxtin ibarət
bolidu, halas».

12 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** Silər bərhək əl-
əhlisilər! Əlsənglar hekmətmu silər bilən billə ketidu!
3 Meningmu silərdək öz əqlim bar, Əqildə silərdin
qalmaymən; Bunqilik ixlarni kim bilməydu?! **4** Mən öz
dostliriməqa mazaq obyektı boldum; Məndək Təngrigə
iltija qilip, duasi ijabət boləqan kixi, Həqkanıy, durus bir
adəm mazaq qilindi! **5** Raqəttə olturoqan kixilər kənglidə
hərqandək külpətni nəzirigə almaydu; Ular: «Külpətlər
putliri teyilix aldida turoqan kixigila təyyar turidu» dəp
oylaydu. **6** Qaraqqilarning qedirliri awatlixidu; Təngrigə
haqarət kəltüridioqanlar aman turidu; Ular özining ilahini
öz alqinida kətüridu. **7** Əmdi haywanlardinmu sorap
bak, Ular sanga əgitidu, Asmandiki uqar-qanatlarmu
sanga dəydu; **8** Wə yaki yər-zeminəqa gəp kilsangqu, Umu
sanga əgitidu; Dengizdiki beliklar sanga səz qilidu. **9**

Bularning hëmmisini Përwërdigarning kòli kùlòjanlikini kim bilmëydu? **10** Barlik jan igiliri, barlik ët igiliri, Jümlidin barlik insanning nëpisi uning kùlolidur. **11** Eòjzda taamni tetioqandëk, Kùlakmu sëzining toòrilikini sinap bakidu ëmësmu? **12** Yaxanoqanlarda danalik rast tepilamdu? Kùnlirining kòp boluxi bilën yorutulux kelëmdu? **13** Uningdila danalik hëm kùdrët bar; Uningdila yolyoruk hëm yorutux bardur. **14** Mana, U harab kùlsa, hëqkim kaytidin kùrup qùkalmaydu; U kamap koyoqan adëmni hëqkim koyuwetëlmëydu. **15** Mana, U sularni tohtitiwalsa, sular kùrup ketidu, U ularni koyup bërsë, ular yër-zeminni besip wëyran kùlidu. **16** Uningda kùq-kùdrët, qin hëkmëtmu bar; Aldioquqi, aldanoquqimu uningòqa tawëdur. **17** U mëslihëtqilëрни yalingaq kùldurup, yalap elip ketidu, Sorakqilarni rëswa kùlidu. **18** U padixahlar [ël-ëhligë] saloqan kixënlëрни yexidu, Andin xu padixahlarni yalingaqlap, qatraqilirini lata bilënla kùldurup [xërmëndë kùlidu]. **19** U kahinlarni yalingayaoq mangdurup elip ketidu; U kùq-hòkukdarlarni aòduridu. **20** U ixënqlik qaraloqan zatlarning aozini etidu; Aqsakallarning ëklini elip ketidu. **21** U aksëngëklëarning üstigë hëkarët tøkidu, U palwanlarning bëlweoqini yexip [ularni kùqsiz kùlidu]. **22** U qarangojuluktiki qongkùr sirlarni axkarilaydu; U ëlümning sayisini yorutidu. **23** U ël-yurtlarni uluòlaxturidu hëm andin ularni gumran kùlidu; ël-yurtlarni kengëytidu, ularni tarkitidu. **24** U zemindiki ël-jamaëtning kattiwaxlirining ëklini elip ketidu; U ularni yolsiz dëxt-bayawanda sërsan kùlip azduridu. **25** Ular nursizlandurulup qarangojulukta yolni

silaxturidu, U ularni məst bolup qaloqan kixidək galdiguldung mangduridu.

13 Mana, mening közüm bularning həmmisini körüp qıqқан; Mening kulikim bularni anglap qüxəngən. **2** Silərnin bilgənliringle mənmu bilimən; Mening silərdin kəlixkuqilikim yok. **3** Birək mening arzuyum Həmmigə qadir bilən səzlixixtur, Mening Huda bilən munazirə kılqum kelidu. **4** Silər bolsanglar təhmət qarlıoquqılar, Həmminglar yaramsiz tewipsilər. **5** Silər pəkətlə süküttə turoqan bolsanglar'idi! Bu silər üqün danalığ bolatti! **6** Mening munazirəmgə kulak selinglar, Ləwlirimdiki muhakimilərnin anglap bekinglar. **7** Silər Hudaning wakalətqisi süpitidə boluwelip biadil səz kılamsilər? Uning üqün hıylə-mikirlik gəp kılmaqquimusilər? **8** Uningoqa yüz-hatirə kılıp [huxamət] kılmaqquimusilər?! Uningoqa wakalitən dəwa sorimaqquimusilər? **9** U iq-baoqringlarnin ahturup qıqsa, silər üqün yahxi bolattimu? İnsan balisini aldioqandək un aldimaqquimusilər? **10** Silər yüz-hatirə kılıp yoxurunqə huxamət kılısanglar, U qoqum silərnin əyibləydu. **11** Buningdin kərə Uning həywisining silərnin kərkətkini, Uning wəhəmisining silərgə qüxkini tüzük əməsmu? **12** Pənd-nəsihətinglar pəkət külgə ohxax səzlər, halas; Silər [ixənq baoqlioqan] istihkaminglar pəkət lay istihkamlar, halas. **13** Meni ihtiyarimoqa koyuwetip zuwan sürmənglar, meni gəp kılqılı koyunglar. Beximoqa hərnemə kəlsə kəlsun! **14** Qandaqla bolmisun, jenim bilən təwəkkul kılımən, Mən jenimni alqinimoqa elip koyimən! **15** U jenimni alsimu mən yənila Uni kütimən,

Uningoʻja tayinimən; Birak, kandaqla bolmisun mən tutqan yollirimni Uning aldida aqlimakqimən; **16** Bunday qilixim manga nijatlik bolidu; Qünki iplas bir adəm uning aldioʻja baralmaydu. **17** Sözlirimni diqqət bilən anglanglar, Bayanlirimoʻja obdan kulak selinglar. **18** Mana, mən öz dəwayimni tartiplik qilip təyyar kildim; Mən özümning həqiqətən aqlinidioʻjanlikimni bilimən. **19** Mən bilən bəs-munazirə qilidioʻjan qeni kim barkin? Həzir süküti qilöjan bolsam, tiniktin tohtioʻjan bolattim! **20** [Ah Huda!] Manga pəqət ikki ixnila qilip bərgin; Xunday bolöandila, mən özümni Səndin qaquрмаymən: **21** — Qolungni məndin yirak qilöjin; — Wəhiməng meni qorkatmisun. **22** Andin meni sot qilixka qaqir, mən sanga jawab berimən; Yaki mən Sanga [dəwayimdin] söz qilsam, Sənmü manga jawab berisən. **23** Mening qəbihliklirim həm gunahlikirim zadi qanqilik? Itaətsizlikim həm gunahimni manga kərsitip bər! **24** Nemixka didaringni məndin yoxurisən? Nemixka meni Öz düxmining dəp bilding? **25** Uyak-buyakka uquruwetilidioʻjan anqiki bir yopurmakni wəhimigə salmaqquimusən? Qurup kətkən pahalni qoqlimakquimusən? **26** Qünki Sən mening üstümdin zəhərdək əzrləni yazisən, Sən yaxliqidiki qəbihliklirimni manga qayturuwatisən. **27** Mən qirip kətkən bir nərsə, Mən pəqət küyə yegən bir kiyimla bolöjinim bilən, Lekin Sən mening putlirimni kixənləysən, Həmmə yollirimni kəzitip yürisən; Tapanlirimoʻja mangmaslik üqün qək sizip qoyöjansən.

14 Anidin tuquloʻjanlarning künliri azdur, Palakət uningöja yardur. **2** U güldək dunyaoʻja kelip andin

tozuydu, U [kuyax aldidin] sayigə ohxax keçip ketidu.

3 Birak Sən tehi xundak bir ajiz boluquqoqa kezüingni tikip, Meni Öz aldingoqa sorakqa tartiwatamsən? **4** Kim napak nərsilərdin pak nərsini qikiralaydu? — heqkim! **5** [Insanning] künliri bekitilgəndikin, Uning aylirining sani Sening ilkingdə boluqandikin, Sən uning etsə bolmaydiqan qəklirini bekitkəndikin, **6** Uning bir'az dəm elixi üqün uningdin kezüingni elip kaqkin, Xuning bilən mədikardək uningə öz künliridin səyünüx nesip bolsun! **7** Qünki dərəh kesiwetilgəndin keyin, qayta əsüxtin ümid bar; Buninglik bilən uning yumran bihliri tügəp kətməydu; **8** Uning yiltizi yərdə kurup kətkən bolsimu, Uning kətiki topida əlüp kətkən bolsimu, **9** Birak suning puriki bilənla u yənə kəkiridu, Yumran ot-qəptək yeni bihlarni qikiridu. **10** Birak adəm bolsa əlidu, ilajsiz ongda yatidu, bərhək, İnsan nəpəstin qalidu, andin nədə bolidu? **11** Dengizdiki sular parəqa aylinip tügəp kətkəndək, Dəryalar kaşjirap kurup kətkəndək, **12** Ohxaxla adəm yetip qalsila qaytidin turmaydu; Asmanlar yokimioquqə, ular oyoqanmaydu, uyqudin turmaydu. **13** Ah, təhtisaraqa meni yoxurup koysang idi, Qəziping etüp kətküqə meni məhpiy saklap koysang idi, Meni esinggə alidiqan bir wakit-sətni manga bekitip bərsəng idi! **(Sheol h7585)** **14** Adəm əlsə, qayta yaxamdu? Xundak bolsa manga xundak əzgirix wakti kəlgüqə, Muxu japaqa toluqan künlirim etküqə, səwr-takət bilən kütəttim! **15** Xundak bolsa Sən meni qakırsang, jawab berəttim; Sən Öz qolung bilən yaratqiningoqa ümid-arzuyung bolatti. **16** Birak Sən hazır hər bir dəssigən kədəmlirimni sanap,

Gunahimni kəzitiwatisənoju! **17** Itaətsizlikim haltioja selinip peqətləndi, Gunahlırimni dəwə-dəwə kılıp saklap qoydung. **18** Dərwəkə taojmu yimirilip yokaləjandək, Tax əz ornidin təwrinip kətkəndək, **19** Sular tax-xeoqillarni upritip yokatqandək, Topanlar zemindiki topini süpürüp kətkəndək, Sən adəmning ümidini yok kılısən. **20** Sən mənggügə uning üstidin oqalib kelisən, Xunga u dunyadin ketidu; uning qirayini tutuldurisən, Uni Əz yeningdin yırağ kılısən. **21** Uning ooqulliri hərmətkə erixidu, birağ u buni bilməydu; Ular pəs kılınsimu, Birağ uning bulardinmu həwiri bolmaydu. **22** U [pəkət] əz tenidiki aqriqidinla azablinidu, U kənglidə əzi üqünla həsrət-nadamət qekidu.

15 Temanlıq Elifaz buningəja jawabən mundak dedi: — **2** Danixmən kixining kuruk xamaldək səpsətə bilən jawab berixi toqrimu? [Danixmən] kərsikini issik məxriq xamili bilən toyəuzsa bolamdu? **3** Paydisiz səzlər bilən, Tayini yok gəplər bilən munazirilixixi muwapıqmu? **4** Bərhək, sən iman-ihlasni yok kiliwətməkqisən, Hudaning aldida dua-istikamətkə tosaləju bolisən. **5** Qünki kəbihliking aqzinqəja səz salidu, Sən məkkarlarning tilini tallap qollinisən. **6** Mən əməs, bəlki əz aqzing əzüngning gunahıngni bekitidu, Əz ləwliring sanga qarxi guwahlık beridu. **7** Sən insanlar iqidə tunji bolup tuəjulojanmu? Sən taoj-dawanlardin awwal apiridə boləjanmu? **8** Təngrining məhpiy kengixini anglap kəlgənmusən? Danalıq sən bilənla qəklinəmdu? **9** Sən bilgənlərnı bizning bilməydiəjanlirimiz barmu? Sən qüxəngənnı bizning qüxənməydiəjinimiz barmu? **10** Aqsakallar həm kərilar

bizning tərripimizdə turidu, Ular sening atangdinmu yaxta qongdur. **11** Təngrining təsəlliliri, Yəni sanga mulayimlik bilən eytkən muxu sən üqün azlıq qılamdu? **12** Nemixka kəngülning kəynigə kirip ketisən? Kəzüngni nemigə parkiritisən? **13** Xundak qilip sən rohıngni Təngrigə qarxi turoquzdung, Eoqizingdin xundak səzlərnıng qıqıxiqə yol qoyuwatisən! **14** İnsan nemə idi? Əz-əzini pakliyalıqudək? Anidin tuqulıqan adəm balisi nemə idi? Həkkanıy bolalıqudək? **15** Qara, [Huda] Əz mukəddəsırlıgımu ixənmıgən yərdə, Asmanlarmu unıng nəziridə pak bolmıqan yərdə, **16** Yırgınlıq bolıqan, sesip kətkən, Qəbihlikni su iqqəndək iqidıqan insan balisi zadı qandak bolar? **17** Mən sanga kərsıtəy, manga qılak sal; Kəzüm kərgənni bayan qılmakqımən. **18** Danıxmənlər ata-bowilıridin bularnı anglıqan, Yoxurmay bularnı bayan qıloqan: — **19** (Pəkət xularoqıla, [yəni ata-bowilıriqıla] yər-zemin tapxuruloqanıdı, Ularnıng arısidin yat adəm ətüxkə petinalmaytti) **20** — Rəzil adəm barlık künlıridə azablınidu, Zalim kixigə yıllar sanaklıqla bekitilgəndur. **21** Unıng kulıqıqə wəhımılərnıng awazi kiridu, Bayaxatlıqıda bulangqı unıng ustıgə besip qüxıdu. **22** Qarangıquluktin qıtuluxka unıng kəzi yətməydu, U qılıq bilən qepılıxka saklıanoqandur. **23** U ax ızdəp: «Zadı nədin tepılar?» dəp yolda tenəp yürıdu, U zulmət künıning unıngıqə yeqınıaxqanlıqını bilıdu. **24** Dərd-ələm həm azab unıngıqə wəhımə qılıdu, Hıjumıqə təyyar bolıqan padıxahtək unıng üstıdin oqəlibə qılıdu. **25** Qünki u Təngrigə qarxi qolını kətürgən, Həmmıgə qadıroqə küq kərsətməkqı bolıqan, **26** Xunga u boynını qattıq qilip, Kəp kəwətlik

qalkanni ketürüp uningqa qarap etilidu. **27** Yüzini yaq baskan bolsimu, Bekinliri samröp kätken bolsimu, **28** U harabä xähärlärdä, Adäm könöusi kälmäydiöän, Kesäk düwiliri boluxkä bekitilgän öylärdä yaxaydu; **29** U heq beyimaydu, Uning mal-mülki bolsa üzülüp qalidu, Uning täälluqatliri zemin üstidä kengäymäydu. **30** U qarangojuluktin keqip kutulalmaydu, Yalkun uning xahlirini köydürüp kurutidu, [Hudaning] bir näpisi bilän u [dunyadin] ketidu. **31** U sahtilikqa tayanmisun! U aldini kätken, xunga sahtilikning özi uning in'ami bolidu; **32** Uning küni tehi toxmay turupla, Uning xehi tehi kökirip bolmayla, bu ixlar ämälgä axurulidu. **33** Üzüm teli silkinip, tong üzümlär qüxürüwetilgändäk, Zäytun därihining qeqiki eqilipla tökülüp kätkändäk bolidu. **34** Qünki iplaslarning jämäti tuömas bolidu, Ot para yegänläarning qedirlirini köydüriwetidu. **35** [Birak] ular [härdaim] yamanliqni oylap, käbihlik tuöduridu, Könglidä häman hiylä-mikir täyyarlaydu.

16 Andin Ayup jawabän mundak dedi: — **2** Män muxundak gäplärni köp angliöänmän; Silär hämminglar azab yätküziöän äjayib täsälli bärögüqi ikänsilər-hä! **3** Mundak watildap qilöän gäpliringläarning qeki barmu? Silärgä mundak jawab berixkä zadi nemä kutratkuluk qildi? **4** Halisamla özüm silärgä öhxax söz qilalayttim; Silär mening ornumda bolidiöän bolsanglar, Mänmu sözlärni baqlaxturup eytip, silärgä zärbä qilalaytim, Beximnimu silärgä karitip qayqiyalayttim! **5** Halbuki, män äksiqa aozim bilän silärni riqbätländürättim, Läwlirimning täsällisi silärgä dora-därman bolatti. **6** Lekin mening

sözlixim bilən azabim azaymaydu; Yaxı gəpimni iquimgə yutuwalisammu, manga nemə aramqılıq bolsun? **7** Bırak U meni həlsizləndürüwətti; Xundak, Sən pütkül ailəmnı wəyran kiliwəttıng! **8** Sən meni qamalliding! Xuning bilən [əhwalim manga] guwahlıq kilmakta; Mening oruq-qaqxal [bədinim] ornidin turup özümni əyibləp guwahlıq kılıdu! **9** Uning oqəzipi meni titma kılıp, Meni ow oljisi kılıdu; U manga qarap qixini oququrlitidu; Mening düxminimdək kəzini alayitip manga tikidu. **10** [Adəmlər] manga qarap [mazaq kılıxip] aqzini aqıdu; Ular nəprət bilən məngzimgə kaqatlaydu; Manga hujum kılray dəp səp tüzidu. **11** Huda meni əskilərgə tapxuroqan; Meni rəzillərnıng kəlioqa taxliwətkənikən. **12** Əslidə mən tinq-amanlıqta turattım, bırak u meni paqaklıdi; U boynumdın silkip bitqit kiliwətti, Meni Əz nixani kıləjanikən. **13** Uning okyaqiliri meni kapsiwaldi; Həq ayımay U üqəy-baqrımnı yırtip, Ətümni yərgə təküwətti. **14** U u yər-bu yerimgə üsti-üstiləp zəhim kılıp bəsüp kiridu; U palwandək manga qarap etilidu. **15** Terəmnıng üstigə bəz rəht tikip kəydum; Əz izzət-hərmitimni topa-qangəqa selip kəydum. **16** Gərqə kolumda həqkəndak zorawanlıq bolmisimu, Duayım qın dilimdın boləjan bolsimu, Yüzüm yioqa-zaridin kizirip kətti; Qapaklırimni əlüm sayisi bastı. **18** Ah, yər-zemin, kənimni yapmioqın! Nalə-pəryadım tohtaydioqanoqa jay bolmioqay! **19** Bırak mana, asmanlarda həzırmu manga xahit Boləquqi bar! Ərxlərdə manga kapalət Boləquqi bar! **20** Əz dostlırim meni mazaq kıləjini bilən, Bırak kəzüm tehiqə Təngrigə yax təkəməktə. **21** Ah, insan balisi dostı üqün kelixtürgüqi boləqəndək, Təngri

bilən adəm otturidimu kelixtürgüqi bolsidi! **22** Qünki yənə birnəqqə yil etüxi bilənla, Mən barsa qaytmas yolda mengip qalimən.

17 Mening rohim sunuk, Künlirim tügəy dəydu, Gərlər meni kütməktə. **2** Ətrapimda aldamqi mazak qiloquqilar bar əməsmu? Kəzümning ularning eqitkulukioja tikilip turuxtin baxqa amali yoktur. **3** Ah, jenim üqün Əzüng haliojan kapalətni elip Əzüngning aldida manga borun boləajsən; Səndin baxqa kim meni qollap borun bolsun? **4** Qünki Sən [dostlirimning] kənglini yorukluktin qaldurojansən; Xunga Sən ularni oəlibidinmu məhrum kilisən! **5** Oəniymət alay dəp dostlirioja pəxwa atқан kixining bolsa, Həttə balilirining kəzlimu kor bolidu. **6** U meni əl-yurtlarning aldida səz-qəqəkkə koydi; Mən kixilər yüzümgə tüküridiojan adəm bolup qaldim. **7** Dərd-ələmdin kəzüm torlixip kətti, Barlik əzalirim kələnggidək bolup qaldi. **8** Bu ixlarni kərüp duruslar həyranuhəs bolidu; Bigunahlar iplaslarəja qarxi turuxqa kozəjilidu. **9** Birak həqkanıy adəm öz yolida qing turidu, Qoli pak yüridiojan adəmning küqi tohtawsiz uləjiyidu. **10** Əmdi qeni, həmminglar, yənə kelinglar; Aranglardin birmu dana adəm tapalmaymən. **11** Künlirim ahirlixay dəp qaptu, Muddialirim, kənglümdiki intizarlar üzüldi. **12** Bu adəmlər keqini kündüzgə aylandurmakqi; Ular qarangojulukqa qarap: «Nur yekinlixiwatidu» deyixiwatidu. **13** Əgər kütsəm, öyüm təhtisara bolidu; Mən qarangojulukqa ornumni raslaymən. **(Sheol h7585)** **14** «Qirip ketixni: «Sən mening atam!», Qurtlarni: «Apa! Aqa!» dəp qaqirimən! **15** Undakta ümidim nədə? Xundak, ümidimni kim kərəlisun?

16 Ümidim təhtisaraning tēmür pənjiriliri iqiğə qüxüp ketidu! Biz birliktə topioğa kirip ketimiz! (Sheol h7585)

18 Xuhalik Bildad jawabən mundak dedi: — **2** Səndək adəmlər qağanəqiqə mundak səzləni tohtatmaysilər? Silər obdan oylap bekinglar, andin biz söz kəlimiz. **3** Biz nemixka siləring aldinglarda həywanlar hesablinimiz? Nemixka aldinglarda əhmək tonulimiz? **4** Həy əzüngning əzəripdə əzüngni yirtkuqi, seni dəpla yər-zemin taxliwetiləmdü?! Taq-taxlar əz ornidin kətürülüp kətəmdü?! **5** Qandakla bolmisun, yaman adəmnin qirioji əqürülidu, Uning ot-uqkunliri yalkunlimaydu. **6** Qediridiki nur qarangojulukka aylinidu, Uning üstigə askan qirioji əqürülidu. **7** Uning məzmut kədəmliri kişilidu, Əzining nəsihətliri əzini mollak atkuzidu. **8** Qünki əz putliri əzini torəğa əwətidu, U dəl torning üstigə dəssəydiyən bolidu. **9** Kiltak uni tapinidin ilivalidu, Tuzak uni tutuwalidu. **10** Yərdə uni kütidiyən yoxurun aroqamqa bar, Yolida uni tutmaqci bolən bir qapqan bar. **11** Uni hər tərəptin wəhimilər besip qorkitiwatidu, Həm ular uni iz koqlap koqlawatidu. **12** Maqdurini aqarqilik yəp tügətti; Palakət uning yenida paylap yüridu. **13** Əlümning qong balisi uning terisini yəwatidu; Uning əzalirini xoraydu. **14** U əz qediridiki amanliktin yulup taxlinidu, [Əlümning tunjisi] uni «wəhimilərnin padixahı»ning aldioğa yalap apiridu. **15** Əyidikilər əməs, bəlki baxqılar uning qedirida turidu; Turaloqusinin üstigə günggürt yaqdurulidu. **16** Uning yiltizi tegidin qurutulidu; Üstidiki xahliri kesilidu. **17** Uning əslimisimu yər yüzidikilərnin esidin kətürülüp ketidu, Sirtlarda uning nam-abruyi qalmaydu.

18 U yorukluktin qarangoʻlulukka qoʻliwetilgan bolup, Bu dunyadin haydiwetilidu. **19** Əl-yurtta heqkandak pərzəntliri yaki əwladliri qalmaydu, U musapir bolup turoqan yərlərdimu nəsli qalmaydu. **20** Uningdin keyinkilər uning künigə qarap alakzadə bolidu, Huddi aldinkilarmu qəqüp kətkəndək. **21** Mana, kəbih adəmninɡ makanliri xübhısiz xundak, Təngrini tonumaydiqan kixiningmu orni qoqum xundaqtur.

19 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Silər qaqanoqıqə jenimni azablimakqisilər, Qaqanoqıqə meni söz bilən əzməkqisilər? **3** Silər meni on kətim harlidinglar; Manga uwal kılıxka nomus kılmaysilər. **4** Əgər mening səwənlikim bolsa, Mən əmdi uning [dərdini] tartimən. **5** Əgər silər meningdin üstünlük talaxmaqıi bolsanglar, Yüzüm aldida xərm-hayani kərsitip meni əyibliməkqi bolsanglar, **6** Əmdi bilip qoyunglarki, manga uwal kıloqan Təngri ikən, U tori bilən meni qirmaxturup tartti; **7** Qara, mən nalə-pəryad kətürüp «Zorawanlıq!» dəp warqıraymən, Birak heqkim anglimaydu; Mən warqıraymən, birak manga adalət kəlməydu. **8** U yolumni meni ətüwalmisun dəp qit bilən tosüp koydi, Qədəmlirimgə qarangoʻluluk saldi. **9** U məndin xan-xəripimni məhrum kıldi, Beximdin tajni tartiwaldi. **10** U manga hər tərəptin buzoqunqilik kıliwatidu, mən tügəxtim; Ümidimni U dərəhni yuloqandək yuluwaldi. **11** Əzıpini manga karitip qozoqıdi, Meni Əz düxmənlıridin hesablıdi. **12** Uning qoxunliri səp tüzüp atlandı, Pələmpəylirini yasap manga hujum kıldi, Ular qedirimni qorxawoqa elip bargah tikiwaldi. **13** U qerindaxlırimni məndin neri kıldi, Tonuxlırimning

mehrinini mändin üzdi. **14** Tuoqanlirim mändin yatlixip kätti, Dost-buradärlirim meni unutti. **15** Öyümdä turoqan musapirlar, hətta dedäklirimmu meni yat adəm döp hesablaydu; Ularning nəziridə mən musapir bolup qaldim. **16** Mən qakirimni qakirsam, u manga jawab bərməydu; Xunga mən uningoqa aozim bilən yelinixim kerək. **17** Tinikimdin ayalimning kuskusi kelidu, Aka-ukilirim sesiklikimdin bizar. **18** Hətta kiqik balilar meni kəmsitidu; Ornumdin turmaqçı bolsam, ular meni haqarətləydu. **19** Mening sirdax dostlirimning həmmisi mändin nəprətlinidu, Mən səyğənlər mändin yüz əridi. **20** Ət-terilirim ustihanlirimoqa qaplixip turidu, Jenim kil üstidə qaldi. **21** Ah, dostlirim, manga iqinglar aozrisun, iqinglar aozrisun! Qünki Təngrining qoli manga kelip təgdi. **22** Silər nemixka Təngridək manga ziyankəxlik kilisilər? Silər nemixka ətlirimgə xunqə toymaysilər! **23** Ah, mening sözlirim yezilsidi! Ular bir yazmioqa pütüklük boləqan bolatti! **24** Ular təmür kələm bilən qoquxun iqigə yezilsidi! Əbədil'əbəd tax üstigə oyup pütülgən bolatti! **25** Birək mən xuni bilimənki, özümning Həmjəmət-Qutkuzoquqim hayattur, U ahirət künidə yər yüzidə turup turidu! **26** Həm mening bu terə-ətlirim buzuloqandin keyin, Mən yənila tenimdə turup Təngrini kərimən! **27** Uni özümə əyni halda kərimən, Baxka adəmnin əməs, bəlki özümning kəzi bilən karaymən; Ah, kəlbim buningoqa xunqə intizardur! **28** Əgər silər: «Ixning yiltizi uningdidur, Uni kandaq kilip qıstap qoqliwetələymiz?!» — desənglar, **29** Əmdi özünglar qiliqtin qorqkininglar tüzük! Qünki

[Hudaning] oʻzipsi qiliq jazasini elip kelidu, Xuning bilən silər [Hudaning] sotining quruk gəp əməslikini bilisilər».

20 Andin Naamatlik Zofar jawabən mundak dedi: — **2** «Meni biaram qiloqan hiyallar jawab berixkə ündəwatidu, Qünki qəlbim biaramlikta ertənməktə. **3** Mən manga haqarət kəltürüp, meni əyibləydiqan sözlərni anglidim, Xunga mening roh-zehnim meni jawab berixkə qistidi. **4** Sən xuni bilməmsənki, Yər yüzidə Adəm'atimiz apiridə boləqandin beri, **5** Rəzillərnin oqalibə təntənisi kiskidur, Iplaslarning huxalliqi birdəmliktur. **6** Undak kixining xan-xəripi asmanoqa yətkən bolsimu, Bexi bulutlaroqa taqaxsimu, **7** Yənilə əzining poqidək yoqap ketidu; Uni kərgənlər: «U nədidur?» dəydu. **8** U qüxtək uqup ketidu, Qayta tapqili bolmaydu; Keqidiki oqayibanə alaməttək u həydiwetilidu. **9** Uni kərgən kəz ikkinqi uni kərməydu, Uning turoqan jayi uni qayta uqratmaydu. **10** Uning oqulliri miskinlərgə xəpkət qilixka məjburlinidu; Xuningdək u hətta əz qoli bilən bayliqlirini qayturup beridu. **11** Uning ustihanliri yaxlik maqdurioqa toloqan bolsimu, Birak [uning maqduuri] uning bilən billə topaqangda yetip qalidu. **12** Gərqə rəzillik uning aqzida tatliq tetioqan bolsimu, U uni til astioqa yoxuroqan bolsimu, **13** U uni yutqusi kəlməy mehrini üzəlmisimu, U uni aqzida qaldursimu, **14** Birak uning qarnidiki tamiki əzgirip, Kobra yilanning zəhərigə aylinidu. **15** U bayliqlarni yutuwetidu, birak ularni yanduridu; Huda ularni axqazinidin qiqiriwetidu. **16** U kobra yilanning zəhəri xaraydu, Qar yilanning nəxtiri uni öltüridu. **17** U qaytidin erik-əstənglərgə həwəs bilən qariyalmaydu, Bal wə

serik may bilən aqidiqan dəryalardin huzurlinalmaydu. **18** U erixkənni yutalmay kayturidu, Tjarət qiloqan paydisidin u heq huzurlinalmaydu. **19** Qünki u miskinlərni ezip, ularni taxliwətkən; U əzi salmioqan əyni igiliwalqan. **20** U aqkəzlüktin əsla zerikməydu, U arzulioqan nərsiliridin heqkaysisini saklap qalalmaydu. **21** Uningoqa yutuwalqudək heqnərsə qalmaydu, Xunga uning bayaxatliki mənggülik bolmaydu. **22** Uning tokkuzi təl bolqanda, tuyuksiz kisilqilikqa uqraydu; Hərbir ezilgüqining qoli uningqoqa qarxi qikidu. **23** U qorsiqini toyquziwatqinida, Huda dəhxətlik qəzipini uningqoqa qüxüridu; U qizaliniwatqanda [qəzipini] uning üstigə yaqduridu. **24** U təmür qoraldin keqip kutulsimu, Birak mis okya uni sanjiydu. **25** Təgkən ok kəynidin tartip qikiriwelginidə, Yaltirak ok uqi əttin qikiriwelginidə, Wəhimilər uni basidu. **26** Zulmət qarangoquluk uning bayliqlirini yutuwetixkə təyyar turidu, Insan püwlimigən ot uni yutuwalidu, Uning qedirida kelip qaloqanlirininimu yutuwetidu. **27** Asmanlar uning kəbihlikini axkarilaydu; Yər-zeminmu uningqoqa qarxi qozqilidu. **28** Uning mal-dunyasi elip ketilidu, [Hudaning] qəzəplik künidə kəlkün ulqiyip əy-bisatini qulitidu. **29** Hudaning rəzil adəmgə bəlgiligən nesiwisi mana xundaqtur, Bu Huda uningqoqa bekitkən mirastur».

21 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** «Gəplirmgə kulak selinglar, Bu silərninq manga bərgən «təsəlliliringlar»ning ornida bolsun! **3** Səz qiliximoqa yol qoysanglar; Səz qilqinimdin keyin, yənə mazak qiliweringlar! **4** Mening xikayitim bolsa, insanqoqa qaritiliwatamdu? Rohim

qandakmu bitaqat bolmisun? **5** Manga obdan qaranglarqu? Silər qoqum həyran qalisilər, Qolunglar bilən aqzınglarni etiwalisilər. **6** Mən bu ixlar üstidə oylansamla, wəhimigə qənimən, Pütün ətlirimni titrək basidu. **7** Nemixqa yamanlar yaxiweridu, Uzun ömür kəridu, Hətta zor küq-hoquqluk bolidu? **8** Ularning nəsli öz aldida, Pərzəntliri kəz aldida məzmut əsidu, **9** Ularning öyliri wəhimidin aman turidu, Təngrining tayiqi ularning üstigə təgməydu. **10** Ularning kaliliri jüplənsə uruqlimay qalmaydu, Iniki mozaylaydu, Moziyininu taxlimaydu. **11** [Rəzillər] kiqik balilirini koy padisidək talaqə qiqiriweridu, Ularning pərzəntliri taklap-səkrəp ussul oynap yüridu. **12** Ular dap həm qiltaroqə təngkəx qilidu, Ular nəyning awazidin xadlinidu. **13** Ular künlirini awatqilik iqidə ötküzidu, Andin kəzni yumup aqquqila təhtisaraqə qüxüp ketidu. (Sheol h7585) **14** Həm ular Təngrigə: «Bizdin neri bol, Bizning yolliring bilən tonuxkimiz yoktur!» — dəydu, **15** — «Həmmigə Qadirning hizmitidə boluxning ərzigüdək nəri bardu? Uningoqə dua qilsak bizgə nemə payda bolsun?!». **16** Qaranglar, ularning bəhti öz qolida əməsmu? Birak yamanlarning nəsihiti məndin neri bolsun! **17** Yamanlarning qiriqə qanqə kətim əqidu? Ularni əzligə layiq külpət basamdu? [Huda] qəzipidin ularoqə dərdlərni bəlup bəramdu? **18** Ular xamal aldidiki engizoqə ohxax, Kara kuyun uqurup ketidioqan pahaləqə ohxaxla yokamdu? **19** Təngri uning kəbihlikini baliliriqə qüxürüxkə kəlduramdu? [Huda] bu jazani uning əzigə bərsun, uning əzi buni tetisun! **20** Əzining həlakitini öz kəzi bilən kərsun; Əzi Həmmigə Qadirning kəhrini tetisun!

21 Qünki uning bekitilgən yil-ayliri tügigəndin keyin, U qandaqmu yənə öz eydikiliridin huzur-çalawət alalisun?
22 Təngri kattilarning üstidinmu həküm qılqandin keyin, Uningoşa bilim əgitələydioğan adəm barmidur?! **23** Birsı sak-salamət, pütünləy oşəm-əndixsiz, azadilikdə yilliri toxqanda əlidu; **24** Beqinliri süt bilən semiz bolidu, Ustihanlirining yilki heli nəm turidu. **25** Yənə birsi bolsa aqqıq armanda tügəp ketidu; U heqkandaq rahət-paraşət kərmigən. **26** Ular bilən billə topa-qangda təng yatidu, Qurutlar ularoşa qaplixidu. **27** — Mana, silərnin nemini oylawatqanliqinglarni, Meni qarilax niyətliringlearni bilimən. **28** Qünki silər məndin: «Esilzadining əyi nəgə kətkən? Rəzilərnin turoşan qedirliri nədidur?» dəp sorawatisilər. **29** Silər yoluqılardin xuni sorimidinglarmu? Ularning xu bayanlirioşa kəngül qoymidinglarmu? **30** [Demək], «Yaman adəm palakət künidin saqlinip qalidu, Ular oşəzəp künidin qutulup qalidu!» — [dəydu]. **31** Kim [rəzilning] tutqan yolini yüz turanə əyibləydu? Kim uningəşa öz qilmixi üqün tegixlik jazasını yegüzidu? **32** Əksiqə, u həywət bilən yərlikigə kətürüp mengilidu, Uning kəbrisi kəzət astida turidu. **33** Jiləşinin qalmiliri uningəşa tatliq bilinidu; Uning aldidimu sansiz adəmlər kətkəndək, Uning kəynidinmu bərlik adəmlər əgixip baridu. **34** Silər nemixqa manga quruk gəp bilən təşəlli bərməkqi? Silərnin jawabliringlearda pəkət sahtiliklə tepilidu!

22 Andin Temanliq Elifaz mundak dedi: — **2** Adəm Hudaşəşa qandaqmu payda kəltürəlisun? Dana adəmlərmu Uningəşa nemə payda kəltürəlisun? **3**

Sən həkkəniy bolsangmu, Həmmigə Qadiroğa nemə bəhrə berələytting? Yolliring əyibsiz boləjan təkirdimu, sən Uningoğa nemə oəniymətləni elip kelələysən?

4 Uning seni əyibləydiəjanliki, Wə Uning sanga xikayətlər yətküzidiəini sening ihlasmən boləjining üqünmu-ya? **5** Sening rəzilliking zor əməsmu? Sening gunəhliring həsabsiz əməsmu? **6** Sən kərindaxliringdin səwəbsiz kepillik aləjansən; Sən yalangtūxləni kiyim-keqəkliridin məhrum kiliwətkənsən.

7 Həlsizlanəjanlaroğa su bərmiding, Aq kəlojanlaroğa axnimu ayap bərmiding, **8** Gərqə sən yər-zeminlik boləjan kəli uzun adəm bolsangmu, Yər-zemin tutup hərmətlinip kəlgən adəm bolsangmu, **9** Sən tul hotunlarnimu kuruq kəl yandurojansən, Yetim-yesirlarning kəlinimu yanjitiwətkənsən. **10** Mana xu səwəbtin ətrapingda tuzaklar yatidu, Uxtumtut pəyda boləjan wəhimimu seni basidu. **11** Xu səwəbtinmu seni kərangəjuluk besip kəralməs kildi, Bir kəlkün kelip seni oərk kildi. **12** Təngri ərxaləning qəkkisida turidu əməsmu? Əng egiz yultuzlarning nəkədər aliy ikənlikigə kərap bak! **13** Birək sən: «Təngri nemini bilidu? U rast xunqə zulumət kərangəjulukta birnemini pərk etələmdu?!» dəwətisən.

14 Yənə: «Kəyuk bulutlar uni tosiwalidu, Xunga U pələk üstidə aylinip mangəjinida bizni kərməydu!» — dəysən. **15** Yaman adəmlər mangəjan kona yolni sənmu tutiwərəmsən? **16** Ular wəkti toxmay turupla elip ketilgən, Ularning ulliri kəlkün tərpidin ekətilip ketilgən. **17** Ular Təngrigə: «Bizdin neri bol!» Həmmigə Qadir bizni nemə kəlalisun?» — dəytti. **18** Birək ularning

öylirini esil nərsilər bilən tolduroqan dəl Uning Əzidur,
Mən bolsam yamanlarning nəsihətidin yiraklaşqanmən!
19 Həkkaniylar ularning bərbat boləqanliqini kərüp
xadlinidu; Bigunaqlar ularni mazak qilip: — **20** «Bizgə
qarxi qikkuqilar xübhisiz wəyran bolidu, Ot ularning
bayliqlirini yutuwməmdu?» — dəydu. **21** [Xunga]
Hudaqə boysunup Uni tonusang, Xu qaoqdila sən aman
bolisən; Xuning bilən sanga amət kelidu. **22** Uning aqzidin
kəlgən nəsihətnimu qəbul qil, Uning səzlidirini kənglünggə
püküp koy. **23** Sən Həmmigə Qadirning yenioqə qaytip
kəlsəng, muqərrərki, Qaytidin quruluq qikalaysən; Əgər
sən kəbihlikni qədirliringdin yiraklaxtursang, **24** Əgər
sən altunungni topa-qang üstigə taxliyalisang, Ofirdiki
altunungni xiddətlik ekinning taxlirioqə qoxuwətsəng,
25 Undaqta Həmmigə Qadirning Əzi sanga altun bolidu.
Sening üqün sərhil kümüxmu bolidu. **26** U qaoqda
sən Həmmigə Qadirdin səyünisən, Yüzüngni Təngrigə
qarap kətürələysən. **27** Sən Uningoqə dua qilsang, U
qulak salidu, Xundakla sənmu iqqən kəsəmliringgə
əməl qilisən. **28** Sən qarar qiləqan ix əməlgə axidu,
Yolliring üstigə nur qüxidu. **29** Adəmlər pəs qilinəqanda,
sən ularoqə: «Ornunglardin turunglar!» dəysən, Xuning
bilən [Huda] qirayi sunəqanlarni kutkuzidu. **30** U hətta
gunahı bar adəmnimu kutkuzidu, U qolungdiki həlalliqtin
kütquzulidu.

23 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Bügünmu xikayitim
aqqıqtur; Uning meni basqan qoli aq-zarlirimdinmu
eoqirdur! **3** Ah, Uni nədin tapalaydioqanliqimni bilgən
bolsam'idi, Undaqta Uning olturidioqan jayioqə barar idim!

4 Xunda mən Uning aldida dəwayimni bayan kılattım, Aozimni munazirilər bilən toldurattım, 5 Mən Uning manga bərməkqi boləjan jawabini bilələyttim, Uning manga nemini deməkqi boləjanlıqini qüxinələyttim. 6 U manga qarxi turup zor küqi bilən mening bilən talixamti? Yak! U qoqum manga kulak salatti. 7 Uning huzurida həkkaniy bir adəm uning bilən dəwalixalaytti; Xundak bolsa, mən öz Sotqim aldida mənggügiqə aqlanəjan bolattım. 8 Əpsus, mən aləja qarap mangsammu, lekin U u yərdə yok; Kəynimgə yansammu, Uning sayisininu kərləməymən. 9 U sol tərəptə ix kiliwatqanda, mən Uni baykıyalmaymən; U ong tərəptə yoxurunəjan, mən Uni kərləməymən; 10 Birak U mening mangidiojan yolumni bilip turidu; U meni tawlioəjan keyin, altundək sap bolimən. 11 Mening putlirim uning kədəmlirigə qing əgəxkən; Uning yolini qing tutup, heq qətnimidim. 12 Mən yənə Uning ləwlirining buyrukidin bax tartmidim; Mən Uning aozidiki sezləni öz kəngüldikilirimdin kimmətlik bilip kədirləp kəldim. 13 Birak Uning bolsa birla muddiasi bardur, kimmu Uni yolidin buruyalisun? U kənglidə nemini arzu kilojan bolsa, xuni kilidu. 14 Qünki U manga nemini iradə kilojan bolsa, xuni bərhək wujudqa qikiridu; Mana muxu hildiki ixlar Uningda yənə nurojundur. 15 Xunga mən Uning aldida dəkkə-dükkigə qüximən; Bularni oylisamla, mən Uningdin qorkup ketimən. 16 Qünki Təngri kənglümni ajiz kilojan, Həmmigə Qadir meni sarasimigə salidu. 17 Həlbuki, mən qarangojuluk iqidə ujuqturulmidim, Wə yaki yüzümni oriwaləjan zulmət-karangojulukkimu heq süküt kilmidim.

24 — Nemixka Həmmigə Qadir [sorak] künlirini bekitməydu? Nemixka Uni tonuqanlar Uning xu künlirini bikardin-bikar kütidu? **2** Mana, adəmlər pasil qilinqan taxlarni yetkiwetidu; Ular zorawanlıq bilən baxqılarning padilirini bulap-talap əzliri [oquq-axkara] baqıdu; **3** Ular yetim-yesirlarning exikini bulap həydəp ketidu; Ular tul hotunning kalisini kepillik üçün eliwalidu. **4** Ular miskinlərnı yoldın neri ittiriwetidu; Xuning bilən zemindiki ezilgənlərnıng həmmisi məküxüwalidu. **5** Mana, ular dəxt-bayawandiki yawayı exəklərdək, Tang səhərdə olja izdəx «hizmiti»gə qıqıdu; Janggal ular wə ularnıng baliliri üçün yeməklik təminləydu. **6** Ular yamanning [kaliliri] üçün dalada ot-qəp oridu, Uning üçün axqan-taxqan üzümlirini teriydu; **7** Ular keqini kiyimsiz yalang ətküzidu, Soquqta bolsa yepinöjudək kiyimi yoxtur. **8** Ular taşqa yaşqan yamoqurlar bilən süzmə bolup ketidu, Panahsızlıqıdın taxni kuqaklıxidu. **9** Adəmlər atısız balılarnı əmqəktin bulap ketidu, Ular miskinlərdin [bowaklarnı] kepillikkə alidu. **10** [Miskinlər bolsa] kiyimsiz, yeling ətıdu, Baxqılar üçün buqday baqlirini kətürsimu, yənıla aq qalidu; **11** Ular baxqılarnıng əyidə zəytunlarnı qəyləp yaş qıqarqan bolsimu, Höylilirida xarab kəlqikini qəyliyən bolsimu, Yənıla usuzluqta qalidu. **12** Xəhərdin adəmlərnıng aq-zarliri qıqıp turidu, Qiliq yegənlərnıng janliri nalə-pəryad kətüridu; Birak Təngri heqkimning iplaslıqını əyibliməydu. **13** — Nuroqa qarxi isyan kətüridoqanlarmu bar; Ular nurnıng yollirini bilməydu, Uning tərıqiliridə turmaydu. **14** Qatil tang nuri kelixi bilən ornidin turup,

Kəmbəoəllər wə miskinlərnı ɵltürıdu; Kəqıdə u oərıdək yürıdu. **15** Zınahormu «Menı hək kɵz kɵrməydu» döp zawal waktını kütıdu, Baxkılar menı tonumısun döp ayalning qümbılını yüzıgə tartıwalıdu. **16** Qarangöulukta [oərilar] öyning tamlırını kolap texıdu; Kündüzdə ular əzlırını öz öyigə kəmap kəyıdu; Ular nurnı tonumaydu. **17** Ular üqün tang səhər əlüm sayısıdək tuyulıdu; Ular kəp-kərangöulukning wəhımılırını dost tutıdu. **18** Ular sularning yüzıdıkı kəpüklərdək yəkəp kətsun! Ularning yər-zemındıkı nesıwısı lənət kılınəankı, Xunga ulardın həkım üzümzarlıkka yənə mangmısun! **19** Kuroqəqılık həm tomuz ıssık kər sulırınımı yəp tügıtıdu; Təhtısaramu ohxaxla gunah kıləjanlarnı yəp tügətsun! **(Sheol h7585)** **20** Unı, tuşkan anısımı untusun! Kurt xəlgəylırını ekıtıp unı yesun! Əskə hək elınmısun! Xuning bilən həkkanıysızlık dərəhtək kesılsun! **21** U balısı yək tuşmaslardın olja alıdu, U tul hotunlarəqımı hək xəpkət kərsətməydu. **22** Bırək [Huda] Əz kudrıtı bilən mundək küq-həkuqi barlarning [künını] uzartıdu; Ular hətta həyatıdın ümıdsızlınsımı kəytıdın ornıdın turıdu. **23** [Huda] yənıla ularnı amanlıkta mukımlaxturıdu, Xunga ular hatırjəm bolıdu; U ularning yollırını kəzdə tutkan əməsmü? **24** Ularning mərtıwısı bırdəmlık əstürölıdu, Andın ular yək bolıdu; Ular ongda kəldurulıdu, andın baxka adəmlərgə ohxaxla yıəp elıp kətılıdu; Ular pəkətlə pıxkan sərhıl buəday baxaklırıdək kesılıp kətıdu. **25** Bu ıxlar mundək bolmısa, kəni kim menı yaləjanqı döp ıspatlıyalaydu. Menıng gəplırımını kim kuruq gəp dəyələydu?».

25 Xuhalik Bildad jawabən mundak dedi: — **2** «Uningda həkümranlik həm həywət bardur; U asmanlarning kəridiki ixlarnimu tərtpkə salidu. **3** Uning qoxunlirini sanap tügətkili bolamdu? Uning nuri kimning üstigə qüxməy qalar? **4** Əmdi insan balisi kəndakmu Təngrining aldidə həkqaniy bolalisun? Ayal zatidin tuşulojanlar kəndakmu pak bolalisun? **5** Mana, Uning nəziridə hətta aymu yoruk bolmiojan yərdə, Yultuzlarmu pak bolmiojan yərdə, **6** Kurt boləjan insan, Sazang boləjan adəm balisi [uning aldidə] kəndak bolar?».

26 Ayup [Bildadka] jawabən mundak dedi: — **2** «Maşdursiz kixigə kaltis yardəmləni beriwəttin! Biləkliri küqsiz adəmni karamət kutkuzuwəttin! **3** Əqli yok kixigə kaltis nəsihətləni kiliwəttin! Wə uningəja alamət bilimləni namayan kiliwəttin! **4** Sən zadi kimning məditi bilən bu səzləni kilding? Səndin qikiwatkini kimning rohi? **5** — «Ərwahlar, yəni su astidikilər, Xundakla u yərdə barlik turuwatқанlar tolojinip ketidu; **6** Bərhək, [Hudaning] aldidə təhtisaramu yepinqisiz kərinidu, Həlakətningmu yapkuqi yoktur. (Sheol h7585) **7** U [yərning] ximaliy [kutupini] aləm boxlukioja sozojan, U yər [xarini] boxluk iqidə muəllək kiojan; **8** U sularni qoyuk bulutliri iqigə yiojidu, Bulut ularning eoşirliki bilənmə yirtilip kətməydu. **9** U ayning yuzini yapidu, U bulutliri bilən uni tosidu. **10** U sularning üstigə qəmbər sizip qoyəjan, Buning bilən U yorukluk həm karangoşulukning qeğrasini bekitkən. **11** Asmanlarning tüwrükliri təwrəp ketidu, Uning əyibini anglapla aləzadə bolup ketidu. **12** U dengizni kudriti bilən tinqlanduridu;

Öz həkmiti bilən Rahabni parə-parə kılıp yanjiwetidu.

13 Uning Roği bilən asmanlar bezəlgən, Uning qoli tez qaqqan əjdihani sanjiydu. **14** Mana, bu ixlar pəkət uning kılğanlirining kiqikkinə bir kismidur, halas; Uning sөz-kalamidin anglawatkinimiz nahayiti pəs bir xiwirlax, halas! Uning pütkül zor kudritining güldürmamisini bolsa kimmu qüxinəlisun?!».

27 Ayup bayanini dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Mening həkqimni tartiwaləjan Təngrining hayati bilən, Jenimni aqrıtqan Həmmigə Qadirning həkqi bilən kəsəm kılımənki, **3** Tenimdə nəpəs bolsila, Təngrining bərgən Roği dimioqimda tursila, **4** Ləwlirimdin həkqaniysiz sөzlər qikmaydu, Tilim aldamqilik bilən heq xiwirlimaydu! **5** Siləringkini toqra deyix məndin yiraq tursun! Jenim qikqanoqa kədər duruslukumni özümdin ayrimaymən! **6** Adillikimni qing tutuwerimən, uni qoyup bərməymən, Wijdanım yaxioqan heqbir künümdə meni əyiblimisun! **7** Mening düxminim rəzillərgə ohxax bolsun, Manga qarxi qikqanlar həkqaniysiz dəp qaralsun. **8** Qünki Təngri iplas adəmni üzüp taxlioqanda, Uning jenini aloqanda, Uning yənə nemə ümidi qalar? **9** Balayi'apət uni besip qüxkəndə, Təngri uning nalə-pəryadini anglamdu? **10** U Həmmigə Qadirdin sөyünəmdü? U hərdaim Təngrigə iltija kılalamdu? **11** Mən Təngrining qolining kılğanliri toqrisida silərgə məlumat berəy; Həmmigə Qadirda nemə barlikini yoxurup yürməymən. **12** Mana silər alliburun bularni kərüp qiktinglar; Silər nemixka axundak pütünləy quruk hiyallik bolup qaldinglar? **13** Rəzil adəmlərnin Təngri bekitkən aqiwiti xundakki, Zorawanlarning

Həmmigə Qadirdin alidiqan nesiwisi xundakki: — **14** Uning baliliri kəpəysə, kiliqlinix üçünla kəpiyidu; Uning pərzəntlirining neni yetixməydu. **15** Uning əzidin keyin qaloqan adəmliri əlüm bilən biwasitə dəpnə kəlinidu, Buning bilən qaloqan tul hotunliri matəm tutmaydu. **16** U kümüxləрни topa-qangdək yiojip dəwilisimu, Kiyim-keqəkləрни laydək kəp yiojsimu, **17** Bularning həmmisini təyyarlisimu, Birak kiyimləрни həkqaniylar kiyidu; Bigunahlar mu kümüxləрни bəlüxidü. **18** Uning yasioqan əyi pərwanining ozozisidək, Üzümzarning kəzətqisi əzigə saloqan kəpidək box bolidu. **19** U bay bolup yetip dəm aloqini bilən, Birak əng ahirki kətim keliduki, Kəzini aqkanda, əmdi tügəxtim dəydu. **20** Wəhimilər kəlkündək bexioqə kelidu; Kəqtə kəra kuyun uni qanggilioqə alidu. **21** Xərk xamili uni uqurup ketidu; Xiddət bilən uni ornidin elip yirakqə etip taxlaydu. **22** Boran uni həq ayimay, bexioqə urulidu; U uning qanggilidin qutulux üçün hə dəp urunidu; **23** Birak [xamal] uningə qarap qawak qalidu, Uni ornidin «ux-ux» kəlip kəoqliwetidu».

28 — «Xübhisizki, kümüx tepilidiqan kanlar bar, Altunning tawlinidiqan əz orni bardur; **2** Təmür bolsa yər astidin kəziwelinidu, Mis bolsa taxtin eritilip elinidu. **3** İnsanlar [yər astidiki] qarangoqulukqə qək koyidu; U yər kərigiqə qarlap yürüp, Qarangoqulukqə təwə, əlümning sayisidə turoqan taxlarni izdəydu. **4** U yər yüzidikilərdin yirak jayda tik boləqan kudukni kolaydu; Mana xundak adəm ayaq basmaydiqan, untuloqan yərlərdə ular aroqamqini tutup boxlukta pulanglap yüridu, Kixilərdin yirakta esilip turidu. **5** Axlik qikidiqan

yər, Təkti kolanoqanda bolsayalkundək kərünüdu; **6** Yərdiki taxlar arisidin kək yaqutlar qıqıdu, Uningda altun rudisimu bardur. **7** U yolni heqkandək aloqur kux bilməydu, Həтта sarning kəzimu uningəya yətmigən. **8** Həkawur yirtkuqlarmu u yərni heq dəssəp bəkmioqan, Əxəddiy xirmu u jaydin heqqaqan ətüp bəkmioqan. **9** İnsan balisi kəlini qakmaq texining üstigə təgküzidu, U taoqlarni yiltizidin kəmuriwetidu. **10** Taxlar arisidin u qanallarni qapıdu; Xundək kılıp uning kəzi hərhil kimmətlik nərsilərnı kəridu; **11** Yər astidiki ekınlarnı texip kətmisun dəp ularni tosuwalıdu; Yoxurun nərsilərnı u axkarılaydu. **12** Bırək danalıq nədin tepılar? Yorutuluxning makani nədidu? **13** İnsan baliliri uning kimmətliklikini heq bilməs, U tiriklərnıng zeminidin tepılmas. **14** [Yər] tegi: «Məndə əməs» dəydu, Dengiz bolsa: «Mən bilənmu billə əməstur» dəydu. **15** Danalıqni sap altun bilən setıwaləqili bolmaydu, Kümüxnımu uning bilən bir tarazıda tartkili bolmas. **16** Həтта Ofırda qıqidioqan altun, aq heqıq yaqi kək yaqut bilənmu bir tarazıda tartkili bolmaydu. **17** Altun wə hrustalnımu uning bilən selıxturoqili bolmaydu, Esil altun kaqa-kuqılar uning bilən heq almıxturulmas. **18** U ünqə-marjan, hrustalni adəmning esidin qıqırıdu; Danalıqni elix kızil yaqutlarnı elıxtın əwzəldur. **19** Efiopiyədəki serik yaqut uningəya yətməs, Serik altunmu uning bilən bəslıxəlməydu. **20** Undəkta, danalıq nədin tepııdu? Yorutuluxning makani nədidu? **21** Qünki u barlıq həyat igilirıning kəzidin yoxuruləqan, Asmandiki uqar-qanatlırdınmu yoxurun turıdu. **22** Həlakət wə ətüm pəkətla: «Unıng xəhritidin həwər alduk» dəydu.

23 Uning mangoʻlan yolini qūxinidioʻlan, Turidioʻlan yerini bilidioʻlan pəxətla bir Hudadur. **24** Qūnki Uning kəzi yərninḡ kərigiqə yetidu, U asmanning astidiki barliḡ nərsilərnəi kəridu. **25** U xamallarning küqini tarazioʻla saloʻlanda, [Dunyaning] sulirini əlqigəndə, **26** Yamoʻurlaroʻla qanuniyət qūxūrginidə, Güldürmaming qaqmikiʻoʻla yolini bekitkinidə, **27** U qaoʻda U danaliḡka qarap uni bayan kīloʻlan; Uni nəmunə kīlip bəlgiligən; Xundak, U uning bax-ayioʻioʻla qarap qikīp, **28** Insoʻla: «Mana, Rəbdin qorḡux danaliḡtur; Yamanliḡtin yiraklixix yorutuluxtur» – degən».

29 Ayup bayanini dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Aḡ, əḡwalim ilḡiriki aylardikidək bolsidi, Təngri məndin həwər aloʻlan künlərdikidək bolsidi! **3** U qaoʻda Uning qirioʻi beximoʻla nur qaqḡan, Uning yorukluḡi bilən qarangoʻluluktin ətūp kətkən bolattim! **4** Bu ixlar mən kīran waḡtimda, Yəni Təngri qedirimda manga sirdax [dost] boləlan waḡtitta boləlanidi! **5** Həmmigə Qadir mən bilən billə boləlan, Mening yax balilirim ətrapimda boləlan; **6** Mening baskan kədəmlirim serik mayoʻla qəmūlgən; Yenimdiki tax mən üqūn zəytun may dəryasi bolup aḡḡan; **7** Xəḡər dərwasioʻla qikḡan waḡtimda, Kəng məydanda ornum təyyarlanoʻlanda, **8** Yaxlar meni kərüpla əyminip əzlrini qətkə alatti, Qerilar bolsa ornidin turatti, **9** Xahzadilərmu gəptin tohtap, Qoli bilən aqzini etiwalatti. **10** Aḡsəngəklərmu tinḡlinip, Tilini tangliyioʻla qapliwalatti. **11** Qulak səzūmni anglisila, manga bəht tiləytti, Kəz meni kərsila manga yaxi guwaḡliḡ berətti. **12** Qūnki mən manga ḡimayə bol dəp yelinoʻlan ezilḡüqilərnəi, Panaḡsiz

qaloqan yetim-yesirlarnimu qutkuzup turattim. **13** Halak bolay degan xixi manga baht tilaytti; Men tul hotunning konglini xadlandurup nahxa yangratkuzattim. **14** Men haqqaniylikni ton kilip kiyiwaldim, U meni oz gawdisi kildi. Adalatlirim manga yepinqa ham sellə bolqan. **15** Men koroqa kez bolattim, Tokuroqa put bolattim. **16** Yoksullaroqa ata bolattim, Manga natonux kixining dawasinimu taxkurup qikattim. **17** Men adalatsizning hinggayoqan qixlirini qeqip taxlayttim, Oljisini qixliridin elip ketattim. **18** Ham: «Mening kunlirim kumdak kep bolup, Oz uwamda rahət iqidə elimən» dayttim; **19** Ham: «Yiltizim sularoqə tartilip baridu, Xəbnəm pütün keqiqə xehimoqa qaplixip yatidu; **20** Xəhritim hərdaim məndə yengilinip turidu, Qolumdiki okyayim hərdaim yeni bolup turidu» dayttim. **21** Adəmlər manga kulak salatti, kütup turatti; Nəsihətlirini anglay dəp süküt iqidə turatti. **22** Men gəp qiləqandin keyin ular kayta gəp qilmaytti, Səzlim ularning üstigə xəbnəm bolup qüxətti. **23** Ular yamoqurlarni kütəkəndək meni kütətti, Kixilər [waqtida yaoqan] «keyinki yamoqur»ni qarxi aloqandək səzlimni aozini eqip iqətti! **24** Ümidsizlənginidə mən ularoqa qarap külümsirəyttim, Yüzümdiki nurni ular yərgə qüxurməytti. **25** Mən ularoqa yolini tallap kərsitip berəttim, Ularning arisida kattiwax bolup olturattim, Qoxunliri arisida turoqan padixahdək yaxayttim, Birak buning bilən matəm tutidioqanlaroqa təsəlli yətküzgüqimu bolattim».

30 — «Birak hazır bolsa, yaxlar meni mazak qilidu, Ularning dadilirini hətta padamni baqidioqan itlar

bilən billə ixləxkə yol qoyuxnimu yaman kərəttim.
2 Ularning maqdurı kətkəndin keyin, Qolidiki küq
manga nemə payda yətküzəlisun? 3 Yoksuzluk həm
aqliqtin yigləp kətkən, Ular uzundin buyan qəldərəp
kətkən dəxt-bayawanda kuruq yərni oʻajaydu. 4 Ular
əmənx-xiwəqni qatqallar arisidin yulidu, Xumbuyining
yiltizlirini terip əzlrigə nan qilidu. 5 Ular əl-yurtlardin
həydiwetilgən bolidu, Kixilər ularni kərüpla oqirini
kərgəndək warkirap tillaydu. 6 Xuning bilən ular sürlük
jiloqlarda qonup, Taxlar arisida, oqarlar iqidə yaxaxqa
məjbur bolidu. 7 Qatqallıq arisida ular hangrap ketidu,
Tikənlər astida ular dügdiyip olturixidu; 8 Nadanlarning,
nam-abruyisizlarning baliliri, Ular zemindin sürtokay
həydiwetilgən. 9 Mən hazır bolsam bularning həjwi
nahxisi, Hətta səz-qəqikining dəstiki bolup qaldim! 10
Ular məndin nəprətlinip, Məndin yirək turup, Yüzümgə
tükürüxtinmu yanmaydu. 11 Qünki [Huda] mening
hayat rixtimni üzüp, meni japaqə qəmdürgən, Xuning
bilən xu adəmlər aldimda tizginlirini eliwətkən. 12
Ong yenimda bir top qüprəndə yaxlar ornidin turup,
Ular putumni turəqan yeridin ittiriwətməkqi, Ular
sepilimoqə hujum pələmpəylirini kətürüp turidu; 13 Ular
yolumni buzuwetidu, Ularning heq yələnqüki bolmisimu,
Həlakitimni ilgiri sürməktə. 14 Ular sepilning kəng
bəsük jayidin bəsüp kirgəndək kirixidu; Wəyranilikimdin
paydilini qong taxlardək domilap kirixidu. 15 Wəhimilər
burulup meni əz nixani qiloqan; Xuning bilən hərmitim
xamal ətüp yok boləqandək həydiwetildi, Awatqilikimmu
bulut ətüp kətkəndək ətüp kətti. 16 Həzir bolsa

jenim қақидин төкүлүп көткөндөк; Azablık күнлөр meni tutuwaldi. **17** Keqilər bolsa, manga sөngәklirimgiqә sanjimaқта; Aqriqlirim meni qixlәp dәм almaydu. **18** [Aqriqlar] zor küqi bilән manga kiyim-keqikimdәk boldi; Ular көnglikimning yaқisidәk manga qaplixiwaldi. **19** Huda meni sazlıqқа taxliwәtkән, Mән topa-qangoqa wә külgә ohxax bolup қaldim. **20** Mән Sanga nalә-pәryad көtürmәktimән, Biraқ Sән manga jawab bәrmәysән; Mән ornumdin tursam, Sән pәkәtla manga қараpla қoyisән. **21** Sән өзgirip manga bir zalim boldung; Қолungning küqi bilән manga zәrbә kiliwatisән; **22** Sән meni көтүрүp Xamaloqa mindürgәnsән; Boran-qapқunda tәәllukatimni yoқ kiliwәtkәnsән. **23** Qünki Sән meni ahirida әlümgә, Yәni barlıq ҳayat igilirining «yioqilix әyi»gә көltүrүwatisән. **24** U ҳalak қiloqan waқtida kixilәр nalә-pәryad көтүrsimu, U қolini uzatқanda, duaning dәrwәкә һeqқandaқ nәtijisi yoқ; **25** Mән күnliri tәs kixi үqün yioqlap [dua қiloqan] әmәsmu? Namratlar үqün jenim azablanmidimu? **26** Mән өзüm yahxilik күtүp yүrginim bilән, yamanlıq kelip қaldi; Nur күtkinim bilән, қarangоquluk kәldi. **27** Iqim қazandәk қaynap, aramlıq tapmaywatidu; Azablık күнлөр manga yүzlәndi. **28** Mән қuyax nurini көrmәymu қaridap yүrmәktimән; Halayıқ arisida mән ornumdin turup, nalә-pәryad көтүrimән. **29** Mән қilberilәrgә қerindax bolup қaldim, Hуwқuxlarning һәмraһi boldum. **30** Terәм қariyip mәndin ajrap ketiwatidu, Sөngәklirim қizıқtin көyүp ketiwatidu. **31** Qiltarimdin matәм mәrsiyәsi қıқidu, Neyimning awazi һaza tutқuқilarning yioqisioqa aylinip қaldi».

31 «Mən kəzüm bilən əhdiləxkən; Xuning üçün mən kəndəkmə kızlarəyə həwəs kəlip kəz taxlap yürəy? **2** Undə kəlsəm üstümdiki Təngridin alidiəyan nesiwəm nemə bolar? Həmmigə kədirdin alidiəyan mirasim nemə bolar? **3** Bu gunahning nətijisi həkkaniysizlarəyə balakəzə əməsmə? Kəbihlik kəloəyanlarəyə külpət əməsmə? **4** U mening yollirimni kərup turidu əməsmə? Hərbir kədəmlirimni sanap turidu əməsmə? **5** Əgər sahtilikəyə həmrəh bolup mangəyan bolsam'idi! Əgər putum aldamqilik bilən billə boluxkə aldirioəyan bolsa, **6** (Mən adillik mizaniəyə koyuloəyan bolsam'idi! Undəktə Təngri əyibsizlikimdin həwər alalaytti!) **7** Əgər kədənim yoldin qikəyan bolsa, kənglüm kəzüməyə əgixip mangəyan bolsa, Əgər koluməyə hərəkəndə kə dəyə qapləxkəyan bolsa, **8** Undəktə mən terioəyanni bəxkə birsi yesun! Bihlirim yulunup taxliwetilsun! **9** Əgər kəlbim məlum bir ayaldin əzduruloəyan bolsa, Xu niyəttə koxnamning ixik aldidə paylap turoəyan bolsam, **10** Əz ayalim bəxkəlarıning tügminini tartidiəyan kəngə kəlsun, Bəxkəlar uni ayə kə asti kəlsun. **11** Qünki bu əxəddiy nomusluk gunahətur; U sorəkəqilar tərpidin jazalinixi kərəktur. **12** [Bu gunah] bolsa adəməni həlak kəloəyiqi ottur; U mening bərlək tapkənlirimni yulup aloəyan bolatti. **13** Əgər kulumning yəki dedikimning mənəyə kəritə ərzi boləyan bolsa, Ularning dəwasini kəzüməyə ilmiəyan bolsam, **14** Undəktə Təngri mənə sorəkkə tartixkə ornidin turoəyandə kəndə kəlimən? Əgər U məndin soəl-sorə kəlimən dəp kəlsə, Mən Uningəyə kəndə kəwəb bərimən? **15** Mənə bəliyətkədə apiridə kəloəyiqi ulərnimə apiridə kəloəyan əməsmə.

Mən bilən u ikkimizni anilirimizning baliyatqusida tərəldürgüqi bir əməsmu? **16** Əgər miskinlərnı öz arzu-ümidliridin tosqan bolsam, Əgər tul hotunning kəz nurini qarangoqulaxturoqan bolsam, **17** Yaki özümning bir qixləm nenimni yaloquz yegən bolsam, Uni yetim-yesir bilən billə yemigən bolsam **18** (Əməliyəttə yax waqtimdin tartip oqlı ata bilən billə boləqandək umu mən bilən billə turoqanidi, Apamning qorsiqidin qıqqandin tartipla tul hotunning yələnqüki bolup kəldim), **19** Əgər kiyim-keqək kəmlikidin həlak bolay degən birigə, Yaki qapansız bir yoksuloqə qarap olturoqan bolsam, **20** Əgər uning bəlliri [kiyimsiz kəlip] manga bəht tilimigən bolsa, Əgər u qozilirimning yungida issinmioqan bolsa, **21** Əgər xəhər dərwezisi aldida «[Həküm qıqaroqanlar arisida] mening yələnqüküm bar» dəp, Yetim-yesirlaroqə ziyankəxlik kılıxka qol kətürgən bolsam, **22** Undaqta mürəm taşiqidin ajrilip qüxsun! Bilikim ügisidin sunup kətsun! **23** Qünki Təngri qüxürgən balayi'apət meni kərkunqka salmaqta idi, Uning həywitidin undaq ixlarnı kət'iy kılalmayttim. **24** Əgər altunoqə ixinip uni öz tayanqim kıləqan bolsam, Yaki sap altunoqə: «Yələnqükümsən!» degən bolsam, **25** Əgər baylıqlirim zor boləqanlikidin, Yaki qolum aloqan oqəniyməttin xadlinip kətkən bolsam, **26** Əgər mən kuyaxning julasini qaqqanlikini kərüp, Yaki ayning aydingda mangoqanlikini kərüp, **27** Kənglüm astirtin azduruloqan bolsa, Xundakla [bularoqə qəkunup] aqzım qolumni səygən bolsa, **28** Bumu soraqqi aldida gunah dəp həsəblinatti, Qünki xundak kıləqan bolsam mən yukirida turoquqi Təngrigə wapəsizlik kıləqan bolattim. **29** Əgər

manga nəprətləngən kixining həlakitigə qarışınimda xadlinip kətkən bolsam, Bexioja külpət qüixkənlikidin huxal bolojan bolsam — **30** (Əməliyəttə u tügəxsun dəp qarışap, uning əlümini tiləp aşızımni gunah etküzüxkə yol koymiojanmən) **31** Əgər qedirimdikilər mən toşruluk; «Hojayinimizning dastihinidin yəp toyunmiojan keni kim bar?» demigən bolsa, **32** (Musapirlardin koqida qalşini əzəldin yoktur; Qünki ixikimni hərdaim yoluqilaroja eqip kəlgənmən) **33** Əgər Adəm'atimizdək itaətsizliklirimni yapқан, Qəbihlikimni kənglümgə yoxurojan bolsam, **34** Həmdə xuning üqün pütkül halayık aldidə uning axkarilixididən kərkup yürgən bolsam, jəmiyətning kəmsitixliri mənə wəhimə qiləjan bolsa, Xuning bilən mən taləoja qikmay yürgən bolsam, ... **35** — Ah, mənə qulak saləuqi birsi bolsidi! Mana, imzayimni koyup berəy; Həmmigə Qadir mənə jawab bərsun! Rəqibim mening üstümdin ərz yazsun! **36** Xu ərzni zimməmgə artattim əməsmu? Qoqum tajlardək beximoja kiyiwəlattim. **37** Mən Uningəja kədəmlirimning pütün sanini hesablap berəttim; Xəhzadidək mən Uning aldioja barəttim. **38** Əgər öz etizlirim mənə qarxi guwah bolup qukan kətürsə, Uning qünəkliri bilən birgə yioqlaxsa, **39** Qünki qikərojan mewisini hək təliməy yegən bolsam, Həddigərləni həlsizlandurup nəpisini tohtatқан bolsam, **40** Undəktə buoqdayning ornida xumbuya əssun! Arpining ornida məstək əssun. Mana xuning bilən [mən] Ayupning səzliri tamam wəssalam!»

32 Xuning bilən bu üq kixi Ayupқа jawab berixtin tohtidi; qünki ular Ayupning qarixida özini həkkanıy dəp

tonuydiqanlikini bildi. **2** Andin Buzilik Ramning ailisidin bolqan Barahelning oqli Elihu isimlik yigitning qezipi qozqaldi; uning qezipi Ayupqa qarita qozqaldi, qunki u Hudani amas, balki ezini toqra hesabliqanidi; **3** Uning qezipi Ayupning uq dostliriqimu qaritildi, qunki ular Ayupqa raddiyə bərgüdək səz tapalmay turup, yənila uni gunahkar dəp bekitkənidi. **4** Birəq Elihu bolsa Ayupqa jawab berixni kütəkənidi, qunki bu tətəylənning kərgən künliri ezidin kəp idi. **5** Elihu bu uq dostning aqzida heqkandəq jawabi yoklukini kərgəndin keyin, uning qezipi qozqaldi. **6** Xuning bilən Buzilik Barahelning oqli Elihu eqiz eqip jawabən mundəq dedi: — «Mən bolsam yax, silər bolsanglar yaxanoqansilər; Xundəq bolqaqqa mən tartinip, bilgənlirimni silərgə ayan qilixtin kərkup kəldim. **7** Mən: «Yexi qong bolqanlar [awwal] səzlix kerək; Yillar kəpəysə, adəmgə danalixni eqitidu», dəp qarayttim; **8** Birəq hər bir insanda roh bar; Həmmigə Qadirning nəpisi uni əkil-idraklik qilip yorutidu. **9** Lekin qonglarning dana boluxi natayin; Qerilarning toqra həküm qiqaraliximu natayin. **10** Xunga mən: «Manga kuləq selinglar» dəymən, Mənmu əz bilginimni bayan əyləy. **11** Mana, silər toqra səzlərni izdəp yürgininglarda, Mən səzliringlarni kütəkənmən; Siləring munazirənglarəq kuləq salattim; **12** Xundəq, silərgə qin kənglumdin kuləq saldim; Birəq silərdin heqkaysinglar Ayupqa raddiyə bərmidinglar, Heqkaysinglar uning səzligə jawab bərləmidinglarki, **13** Silər: «Həqiqətən danalix taptuq!» deyəlməysilər; İnsan amas, balki Təngri uningəqə raddiyə qilidu. **14** Uning jənggə tizilqan hujum səzliri manga qaritilqan amas;

Həm mən bolsam silərnin gəplirinqlar boyiqə uninqəja
jawab bərməymən **15** (Bu üqəylən həyranuhəs bolup,
qayta jawab berixmidi; Həmmə səz ulardin uqup kətti.
16 Mən kütüp turattim, qünki ular gəp qilmidi, bəlki
jimjit ərə turup qayta jawab bərmidi); **17** Əmdi əzümning
nəwitidə mən jawab berəy, Mənmü bilginimni kərsitip
berəy. **18** Qünki dəydiqan səzlim liq toldi; Iqimdiki
Roh manga türtkə boldi; **19** Mana, kərsikim eqilmioqan
xarab tulumioqə ohxaydu; Yengi xarab tulumliri partlap
ketidioqandək partlaydioqan boldi. **20** Xunga mən səz
qilip iqimni boxitay; Mən ləwlirimni eqip jawab berəy.
21 Mən həqkimgə yüz-hatirə qilmaymən; Wə yaki həq
adəmgə huxamət qilmaymən. **22** Mən huxamət qilixni
əgənmigənmən; undaq bolidioqan bolsa, Yaratququm
qoqum tezla meni elip ketidu».

33 «Əmdilikdə, i Ayup, bayanlirimioqə kulak saloqaysən,
Səzlimning həmmisini anglap qikkaysən. **2** Mana
həzir ləwlirimni aqtim, Aqzimda tilim gəp qilidu.
3 Səzlim kənglümdək durus bolidu, Ləwlirim sap
boloqan təlimni bayan qilidu. **4** Təngrining Rohi meni
yaratqan; Həmmigə Qadirning nəpisi meni janlanduridu.
5 Jawabing bolsa, manga rəddiyə bərgin; Səzliringni
aldimoqə səpkə koyup jənggə təyyar turoqin! **6** Mana,
Təngri aldida mən sanga ohxax bəndimən; Mənmü
laydin xəkilləndürülüp yasalqanmən. **7** Bərhək, mən
sanga həq wəhimə salmaqqi əməsmən, Wə yaki mən
salqan yük sanga besim bolmaydu. **8** Sən dərwəkə
qulikimoqə gəp qildingki, Əz awazing bilən: — **9** «Mən
həq itaətsiz bolmay pak bolimən; Mən sap, məndə

heq gunah yok... **10** Mana, Huda mändin səwəb tepip hujum kilidu, U meni Əz düxmini dəp qaraydu; **11** U putlirimni kixənlərgə salidu, Həmmə yollirimni kəzitip yüridu» — degənlikingni anglidim. **12** Mana, mən sanga jawab berəyki, Bu ixta geping toqra əməs; Qünki Təngri insandin uluodur. **13** Sən nemixka uning bilən dəwalixip: — U Əzi kiləjan ixliri toqruluk heq qüxəncə bərməydu» dəp yürisən? **14** Qünki Təngri həkikətən gəp kilidu; Bir kətim, ikki kətim, Lekin insan buni səzməydu; **15** Qüx kərgəndə, keqidiki oqayibanə alaməttə, — (Kattik uyqu insanlarni baskanda, Yaki orun-kərpiliridə ügdək baskanda) — **16** — Xu qaoqlarda U insanlarning kuliqini aqidu, U ularəja bərgən nəsihətni [ularning yürükigə] məhürləydu. **17** Uning məqsiti adəmlərnə [yaman] yolidin yanduruxtur, Insanni təkəbburluktin saklaxtur; **18** Buning bilən [Huda] adəmning jəninə kəz yətməs hangdin yandurup, saklaydu, uning həyatini kiliqlinixtin kəşədaydu. **19** Yaki bolmisa, u orun tutup yetip qaləjinida aşriq bilən, Səngəklirini əz-ara soquxturup biaram kilix bilən, Tərbiyə kəlinidu. **20** Xuning bilən uning pütün wujudi taamdin nəprətlinidu, Uning jəni hərhil nazunemətlərdin kaqidu. **21** Uning eti kəzdin yokilip ketidu, Əslidə kərünməydiyən səngəkliri bərtüp qikidu. **22** Buning bilən jəni kəz yətməs hangəja yəkin kelidu, Həyati həlak kiləquqi pərixtilərgə yəkinlixidu; **23** Birak, əgər uning bilən bir tərəptə turidiyən kelixtürgüqi bir pərixte bolsa, Yəni mingining iqidə birsi bolsa, — Insan balisəja toqra yolni kərsitip beridiyən kelixtürgüqi bolsa, **24** Undakta [Huda] uningəja xəpkət kərsitip: «Uni

hangdin qüxüp ketixtin kütquzup qoyojin, Qünki Mən nijat-kutuluxka kapalət aldim» — dəydu. **25** Buning bilən uning ətliri balilik waqtidikidin yumran bolidu; U yaxliqioja qaytidu. **26** U Təngriyə dua kilidu, U xəpəkət kilip uni qobul kilidu, U huxal-huram təntənə kilip Uning didarini kəridu, Həmdə [Huda] uning həkəkəniylikini əzigə qayturidu. **27** U adəmlər aldida küy eytip: — «Mən gunah kildim, Toqra yolni burmilioqanmən, Birək tegixlik jaza manga berilmidi! **28** U rohimni hangoqa qüxüxtin kütquzdi, Jenim nurni huzurlinip kəridu» — dəydu. **29** Mana, bu əməllərninğ həmmisini Təngri adəmnə dəp, İkki hətta üq mərtəm ayan kilidu, **30** Məksiti uning jenini hangdin yandurup kütquzuxtur, Uni həyatlik nuri bilən yorutux üqündur. **31** İ Ayup, manga kulak saloqaysən; Ünüingni qikarma, mən yənə söz kilay. **32** Əgər səzliring bolsa, manga jawab kiliwərgin; Səzligin! Qünki imkaniyət bolsila mening seni aqliqum bar. **33** Bolmisa, meningkini anglap oltur; Süküt kilojin, mən sanga danalığınə əgitip qoyay».

34 Elihu yənə jawabən mundak dedi: — **2** «İ danixmənlər, səzlimni anglanglar, İ təjribə-sawaqlik adəmlər, manga kulak selinglar. **3** Eoqiz taam tetip bakqandək, Kulak səzning təmini sinap bakidu. **4** Əzimiz üqün nemining toqra bolidioqanlığını bayqap tallayli; Arimizda nemining yahxi bolidioqanlığını biləyli! **5** Qünki Ayup: «Mən həkəkəniydurmən», Wə: «Təngri mening həkəkəimni bulap kətkən» — dəydu. **6** Yənə u: «Həkəkəimə ziyan yətküzidioqan, yaloqan gəpni kilixim toqrimu? Həq asiyləkim bolmioqini bilən, manga sanjiloqan oq zəhmigə

dawa yok» — d ydu, 7 Keni, Ayupka ohxaydiqan kim bar?! Uningoqa nisbətən baxkilarini haqar tl x su i k nd k addiy ixtur. 8 U k bihlik qilouqilaroqa həmrah bolup y ridu, U rəzillər bilən bill  mangidu. 9 Q nki u: «Adəm Hudadin səyünsə, Bu uningoqa heqkandak paydisi yok» dedi. 10 Xunga, i danixmənlər, manga kulak selinglar; Rəzillik Təngridin yirakta tursun! Yamanlik H mmig  Qadirdin neri bolsun! 11 Q nki U adəmning qilouanlirini  zig  kayturidu, Hər bir adəmgə  z yoli boyiqə tegixlik nesiwə tapkuzidu. 12 D rh kik t, Təngri heq əskilik qilmaydu, H mmig  Qadir həkümni h rgiz burmilimaydu. 13 Kim Uningoqa y r-zeminni aman t qilouan? Kim Uni pütkül jahanni baxkuruxka t yinlidi? 14 U p k t k nglid  xu niyətni kilsila,  zining Rohini həm n pisini  zig  kayturuwalsila, 15 Xuan barlik  t igiliri birgə nəpəstin qalidu, Ad ml r topa-qangoqa kaytidu. 16 Sən danixmən bolsang, buni angla! S zlirimning sadasioqa kulak sal! 17 Adal tk   q bolouqi h k m s r l mdu? Sən «Həmmidin Adil Bolouqi»ni gunahkar bekit ms n?! 18 U bolsa padixahni: «Yarimas!», M tiw rl rni: «R zill r» deg qidur. 19 U n   mirl rg  heq yüz-hatir  qilmaydu, N  baylarni k mb o ll rdin yukiri k rm ydu; Q nki ularning h mmisini U  z k li bil n yaratkandur. 20 K zni yumup aqquq  ular  t p ketidu, T n yerimida h lk l rmu t wrinip dunyadin ketidu; Ad mning k lisiz uloular elip ketilidu. 21 Q nki Uning n z ri ad mning yollirining  stid  turidu; U insanning bar kədəmlirini k r p y ridu. 22 Xunga k bihlik qilouqilaroqa yoxurunoudu k heq karangoquluk yoktur, Hətta  l mning sayisidimu ular

yoxurunalmaydu. **23** Qünki Təngri adəmlərni aldioğa həküm kılıxqa kəltürüx üçün, Ularni uzunöiqə kəzitiپ yürüxining həjiti yoxtur. **24** U küqlüklərni təkxürüp olturmayla parə-parə kiliwetidu, Həm baxkılarni ularning ornioğa koyidu; **25** Qünki ularning kılöqanliri uningöğa enik turidu; U ularni keqidə ərıwetidu, xuning bilən ular yanjilidu. **26** U yamanlarni halayik aldidə kaqatlıoqandək ularni uridu, **27** Qünki ular uningöğa əgixixtin bax tartқан, Uning yolliridin heqbirini heq ətiwarlimioğan. **28** Ular xundak kılıp miskinlərnıng nalə-pəryadini Uning aldioğa kirgüzidu, Xuning bilən U ezilgüqilərnıng yalwuruxini anglaydu. **29** U süküttə tursa, kim aqrinip kaqxısun. Məyli əldin, məyli xəhstin bolsun, əgər U [xəpkitini kərsətməy] yüzini yoxuruwalsa, kim Uni kərəlısun? **30** Uning məqsiti ıplasar həkümranlık kılımsun, Ular əl-əhlını damioğa qüxürmisun degənliktur. **31** Qünki buning bilən uların birsi Təngrigə: «Mən təkəbburluk kılöqanmən; Mən toqrını yənə burmilimaymən; **32** Əzüm bilmiginimni manga əgıtıپ koyoqaysən; Mən yamanlık kılöqan bolsam, mən kayta kılmaymən» — desə, **33** Sən Uning bekitkinini rət kılöqanlıkıng üçün, U pəkət senıng pikrıng boyıqıla insanning kılöqanlirını Əzıgə kayturuxı kerəkmu. Mən əməs, sən qarar kılıxıng kerəktur; Əmdi bılgənlırıngnı bayan kılsangqu! **34** Əklı bar adəmlər bolsa, Gepimni anglıoqan dana kixi bolsa: — **35** «Ayup sawatsızdək gəp kıldı; Uning səzlıridə əkil-parasəttin əsər yok» — dəydu. **36** Ayup rəzil adəmlərdək jawab bərgənlikidin, Ahıroqıqə sinalsun! **37** Qünki u öz gunahıning üstıgə yənə asıyılıkını

qoxidu; U arimizda [aħanət bilən] qawak qelip, Təngrigə qarxi sözlərni kəpəytməktə».

35 Elihu yənila jawab berip mundak dedi: — **2** «Sən muxu gepingni, yəni «Həkkaniylikim Təngriningkidin üstündür» deginingni toqra dəp qaramsən? **3** Xundak bolqanliki üçün sən: «Həkkaniylikning manga nemə paydisi bolsun? Gunah qilmiojinimning gunah qilqinimoqa qariloqanda artuqqiliki nədə?» dəp soriding. **4** Özüm sözlər bilən sanga [jawab berəy], Sanga həm sən bilən billə bolqan ülpətliringgə jawab berəy; **5** Asmanlaroqa qarap bakqin; Pələktiki bulutlaroqa səpsaloqin; Ular səndin yukiridur. **6** Əgər gunah qilqan bolsang, undaқта Təngrigə qaysi ziyankəxlikni qilalaytting? Jinayətliring kəpəysimu, undaқта uningqoqa kandaқ ziyanlarni salalar iding? **7** Sən həkkaniy bolqan təkdirdimu, Uningqoqa nemə berələytting? U sening qolungdin nemimu alar-hə? **8** Sening əskilikliring pəkət səndək bir insanoqila, Həkkaniyliking bolsa pəkət insan balilirioqila təsir qilidu, halas. **9** Adəmlər zulum kəpiyip kətkənlikidin yalwuridu; Küqlüklərnin besimi tūpəylidin ular nalə-pəryad kətüridu. **10** Birak heqkim: «Keqilərdə insanlaroqa nahxa ata qilouqi yaratququm Təngrini nədin izdixim kerək?» deməydu. **11** Uning bizgə əgitedioqini yər-zemindiki həywanlaroqa əgitedioqinidin kəp, Həm asmandiki uqar-qanatlaroqa əgitedioqinidin artuq əməsmu? **12** Ular nalə-pəryad kətüridu, birak rəzil adəmlərnin həkawurluqining təsiri tūpəylidin, Uni Huda ijabət qilmaydu. **13** Bərhək, Təngri quruq duaqoqa kulak salmioqan yərdə, Həmmigə Qadir muxularoqa əħmiyət

bərmigən yərdə, **14** Sən: «Mən Uni kərəlməymən» desəng, [U kəndək kulaq salsun]? Dəwaying tehi Uning aldida turidu, Xunga Uni kütüp turojin. **15** Biraq U hazır [towa kəlix pirsiti berip], Əz oqəzipini tehi təkmiğən əhwalda, Ayup özining təkəbburlukini bilməmdioqandu? **16** Qünki Ayup quruk gəp üqün aqzini aqқан, U tuturuqsiz sözlərni kəpəytkən».

36 Elihu səzini dawamlaxturup mundaq dedi: — **2** «Meni birdəm səzligili qoysang, Mən yənə Təngriğə wakalitən kilidioqan səzümning barlikini sanga ayan kəlimən. **3** Bilimni yiraqlardin elip kəltürimən, Adəmlərni Yaratquqimni həqkanıy dəp həsablaidioqan kəlimən. **4** Mening gepim həqikətən yaloqan əməstur; Bilimi mukəmməl birsi sən bilən billə bolidu. **5** Mana, Təngri degən uluqdur, Biraq U həqkimni kəmsitməydu; Uning qüxinixi qoŋqurdur, məksitidə qing turidu. **6** U yamanlarni həyat saklimaydu; Biraq ezilgənlər üqün adalət yürgüzidu. **7** U həqkanıylardin kəzini elip kətməydu, Bəlki ularni mənggügə padixahlar bilən təhttə olturozuidu, Xundaq kəlip ularning mərtiwisi üstün bolidu. **8** Wə əgər ular kixənləngən bolsa, Japanning asaritigə tutuloqan bolsa, **9** Undaқта U ularoqa kəloqanlirini, Ularining itaətsizliklirini, Yəni ularning kərəngləp kətkənlikini əzligigə kərsətkən bolidu. **10** Xuning bilən U kulaqlirini tərbiyigə eqip koyidu, Ularini yamanliqtin kaytixқа buyruydu. **11** Ular kulaq selip Uningoqa boysunsila Ular [kəloqan] künlirini awatqilikta, Yillirini huxlukta ətküzidu. **12** Biraq ular kulaq salmisa, kəliqlinip dunyadin ketidu, Bilimsiz həlda nəpəstin tohtap

qalidu. **13** Birak kengligə iplaslikni pükkenlər yənıla adawət saklaydu; U ularoğa asarət qüxürgəndimu ular yənıla tilawət kılmaydu. **14** Ular yax turupla jan üzidu, Ularning hayati bəqqiwazlar arisida tügəydu. **15** Birak U azab tartkuqilarni azablardin boləjan tərbiyə arkilik kutkuzidu, U ular har boləjan waqtida ularning kulikini aqidu. **16** U xundak kilip senimu azarning aqzidin kıstangqiligi yok kəng bir yərgə jəlp kiləjan bolatti; Undakta dastihining mayoğa tolduruləjan bolatti. **17** Birak sən hazır yamanlaroğa qaritiləjan tegixlik jazalaroğa tolduruləjansən; Xunga [Hudaning] həkümi həm adaliti seni tutuwaldi. **18** Oʻazipingning kaynap ketixining seni mazakka baxlap qoyuxidin huxyar bol; Undakta hətta zor kapalətmu seni kutkuzalmaydu. **19** Yaki baylikliring, Yaki küqüngning zor tirixixliri, Özüngni azab-okubəttin neri kilalamdu? **20** Keqigə ümid baqlima, Qünki u qaşda həlk öz ornidin yokilip ketidu. **21** Huxyar bol, əskilikkə burulup kətmə; Qünki sən [kəbihlikni] dərdkə [səwr boluxning] ornida talliojansən. **22** Mana, Təngri küq-kudriti tüpəylidin üstündur; Uningdək əgətküqi barmu? **23** Kim Uningoğa mangidiojan yolni bekitip bərgənidi? Wə yaki Uningoğa: «Yaman kilding?» deyixkə petinalaydu? **24** İnsanlar təbrikləydiojan Hudaning əməllirini uluqlaxni untuma! **25** Həmmə adəm ularni kərgəndur; İnsan baliliri yiraqtin ularoğa qarap turidu». **26** « — Bərhək, Təngri uluqdur, biz Uni qüxinəlməymiz, Uning yillirining sanini təxürüp enikliqili bolmaydu. **27** Qünki U suni tamqilardin xümürüp qikiridu; Ular parəğa aylinip andin yamoqur bolup yaşidu. **28** Xundak kilip asmanlar [yaməurlarni]

quyup berip, Insan baliliri üstigə molqilik yaqduridu.
29 Birak kim bulutlarning tokuluxini, Uning [samawi] qedirining gümbür-gümbür kilidioanlikini qüxinəlisun?
30 Mana, U qakmiki bilən ətrapini yoruk kilidu, Həтта dengiz təktinimu yoruk kilidu. **31** U bular arkilik həklər üstidin həküm qikiridu; Həm ular [arkilikmu] mol axlik beridu. **32** U kollirini qakmaq bilən tolduridu, Uningoşa uridioşan nixanni buyruydu. **33** [Hudaning] güldürmamisi uning kelidioanlikini elan kilidu; Həтта kalilarmu sezir, uni elan kilidu.

37 Xundaq, yürikimmu buni anglap təwrinip ketiwatidu, Yürikim kəpidin qikip ketəy, dedi. **2** Mana anglişina! Uning hərkirigən awazini, Uning aqzidin qikiwatқан güldürmama awazini angla! **3** U awazini asman astidiki pütkül yərgə, Qakmikini yərning kərigiqə yətküzidu. **4** Qakmaqtin keyin bir awaz hərkirəydu; Öz həywitining awazi bilən u güldürləydu, Awazi anglinixi bilənla heq ayanmay qakmaqlirininimu koyuwetidu. **5** Təngri awazi bilən karamət güldürləydu, Biz qüxinəlməydişan nuroşun qaltis ixlarni kilidu. **6** Qünki u qarşa: «Yərgə yaş!» Həm həl-yeşinşa: «Küqlük yamoşur bol!» dəydu. **7** U barlik insanni əzining yaratқанlikini bilsun dəp, Həmmə adəmninğ kolini bular bilən tosup koyidu; **8** Yawayi həywanlar öz uwisioşa kirip ketidu, Öz qonalosida turoşuzulidu. **9** Boran-qapқun koşikaptin kelidu, Həm soşuқ-zimistan taratқuqi xamallardin kelidu. **10** Təngrining nəpisi bilən muz hasil bolidu; Bipayan sular kətip қalidu. **11** U yənə koyuқ bulutlaroşa mol nəmlik yükləydu, U qakmaq kətüridioşan bulutni

kəng yeyip qoyidu. **12** Ular pütkül yər-zemin yüzidə U buyruoqan ixni ijra qilix üqün, Uning yolyorukliri bilən həryakğa burulidu. **13** Yaki tərbiyə tayiqi boluxi üqün, Yaki Əz dunyasi üqün, Yaki Əz rəhimdillikini kərsitix üqün U [bulutlirini] kəltüridu. **14** I Ayup, buni anglap qoy, Təngrining karamət əməllirini tonup yetip xük tur. **15** Təngrining bulutlarni qandak səptə turoquzoqanlikini biləmsən? Uning bulutining qakmiqini qandak qakturidoqanlikinimu biləmsən? **16** Bulutlarning qandak qilip boxlukta muəllək turidoqanlikini, Bilimi mukəmməl Boluquqining karamətlirini biləmsən? **17** Həy, Uning qandak qilip yər-zeminni jənubdiki xamal bilən tinqlandurup, Seni kiyim-keqikingning ottək issitkinini biləmsən? **18** Sən Uningoqa həmrah bolup asmanni huddi kuyup qikarəqan əynəktək, Mustəhkəm qilip yayəqanmidinq?! **19** Uningoqa nemini deyiximiz kerəklikini bizgə əgitip qoyəqin! Qarangoqulukimiz tūpəylidin biz dəwayimizni jayida səpkə qoyalmaymiz. **20** Uningoqa «Mening Sanga gepim bar» deyix yahximu? Undak degüqi adəm yutulmay qalmaydu! **21** Əmdi xamallar kelip bulutlarni tarkitiwetidu, Birak bulutlar arisidiki kuyax nuriəq adəmlər biwasitə qarap turalmaydu. Quyaxning altun rənggi ximal tərəptinmu pəyda bolidu; Təngrining huzurida dəhxətlik həywət bardur. Həmmigə Qadirni bolsa, biz Uni məlqərliyəlməymiz; Qudriti qaltistur, Uning adaliti uluəq, həqkaniyliqi qongkur, Xunga U adəmlərgə zulum qilmaydu. **24** Xunga adəmlər Uningdin qorkidu; Kənglidə özini dana qaqəlaydioqanlarəqə U həq etibar qilmaydu».

38 Andin Pərwərdigar qara kuyun iqidin Ayupka jawab berip mundak dedi: — **2** «Nəsihətni tuturuqsiz sözlər bilən hirələxtürgən zadi kim? **3** Ərkəktək belingni qing baqla; Xunda Mən səndin soray, Andin sən Meni həwərdar qıl! **4** Mən yər-zeminni apiridə kılqinimda, sən zadi nədə iding? Bularni qüxəngən bolsang, bayan kiliwər. **5** Kim yər-zeminning əlqimini bekitkən? — Sən buni bilməmsən? Kim uning üstigə tana tartip əlqigən? **6** Tang səhərdiki yultuzlar billə küy eytixqan waqtida, Hudaning oqulliri huxallıqtin təntənə kılıxqan waqtida, Yər-zeminning ulliri nəgə paturuloqan? Kim uning burjək texini saloqan? **8** Baliyatqudin qıkkandək, dengiz süyi besüp qıkkanda, Kim uni dərwezilar iqiğə bənd kılqan? **9** Mən bulutni dengizning kiyimi kılqanda, Wə qap-qarangoquni uning zakisi kılqanda, **10** Mən uning üqün pasil kəskən waqıtta, Uni qəkləp baldaqlarni həm dərwezilarni saloqanda, **11** Yəni uningə: «Muxu yərgiqə barisən, pasildin etmə, Sening təkəbbur dolqunliring muxu yərdə tohtisun» degəndə, sən nədə iding? **12** Sən tuquloqandin beri səhərnə «Qıq» dəp buyrup baqqanmusən? Sən tang səhərgə əzi qıqidioqan jayini kərsətkənmusən? **13** Sən xundak kılıp səhərgə yər yüzining kərinimu yorutkuzup həküm sürgüzüp, Xundakla rəzillərnə titritip yər-zemindin qoqlatquzoqanmusən? **14** Xuning bilən yər-zemin seqiz layoqa besiloqan məhür izliridək əzgərtididü; Kiygən kiyimdək həmmə enik bolidü; **15** Həm xuning bilən rəzillərnə «nur»i ulardin elip ketididü; Kötürülgən biləklər sundurulidü. **16** Dengizdiki bulaklaroqa səpər kılıp yətkənmusən? Okyanlarning

qaridə mengip bakkanmusən? **17** Өlümning dərwaziliri sanga axkarilanoqanmu? Өlüm sayisining dərwazilirini kərgənmusən? **18** Əqiling yər-zeminning qongluqioqə yətkənmu? Həmmisini bilgən bolsang enik bayan kil! **19** Nur turuxluk jayoqə baridioqan yol nədə? Qarangoqulukning bolsa, əsliy orni nədə? **20** Sən [buni bilip] ularni öz qegrasioqə apiralamsən? Ularning əyigə mangidioqan yollarni bilip yetələmsən? **21** Həə, rast, sən bilisən, qünki sən ularning qaoqliridin ilgiri tuquloqansən, Künliringning sani dərəkəqət kəptin kəptur! **22** Qar qaqilanəqan həzinilərgə kirip kərdüingmu. Məldür ambirlirini kərip baktingmu? **23** Bularni azab-oqubətlik zamanəqə qaldurdum, Jəng wə urux küni üqün təyyarlap qoydum. **24** Qaqmaq degən kəndəq yol bilən yerilidu? Xərk xamili yər yüzidə kəndəq yol bilən tarkitilidu? **25** Yamoqur kəlkünining qüxidioqan qanilini qepip təyyarlioqan kimdu? Güldürməmining qaqmiki üqün yol təyyarlioqan kimdu? **26** Xundəq kilip yamoqur heq adəm yok boləqan yər yüzigə, Heq adəmzatsiz dəxt-bayawanəqə yaqdurulmamdu? **27** Xuning bilən qəlləxkən, kuroqəq tupraqlar qəndurulidu, Ot-qəp bih urup kəkləp qikmamdu? **28** Yamoqurning atisi barmu? Xəbnəmnini kim tuqkəndu? **29** Muz bolsa kimning baliyatqusidin qikidu? Asmandiki aq kirawni bolsa kim dunyaoqə kəltüridu? **30** Xu qaoqda su qətip taxtək bolidu, Qongkur dengizlarning yüzi qətip tutaxturulidu. **31** «Qəlb yultuzlar topi»ning baqqlimini baqqliyalamsən? Orionning rixtilirini boxitalamsən? **32** «On ikki Zodiak yultuz türkümliri»ni öz pəslidə

elip qiqiralamsən? «Qong Eyik türkümi»ni Küqükliri bilən yetəklüyələmsən? **33** Asmanning qanuniyətlini bilip yətkənmusən? Asmanning yər üstigə süridiqan həkümlirini sən bəlgiləp qoyqanmu? **34** Sən awazingni kətürüp bulutlaroıqə yətküzüp, Yamoqur yaqıdurup əzüngni kıyan-taxkınlaroıqə basturalamsən? **35** Sən qaqmaqlarni buyrup əz yolioıqə mangduralamsən? Uning bilən ular: «Mana biz!» dəp sanga jawab berəmdü? **36** Adəmning iq-baıroıqə danalıq beıoxlap kirgüzgən kimdü? Əkilgə qüxinix kabiliyitini bərgən kimdü? **37** Bulutlarni danalıq bilən sanioıqan kim? Asmanlardiki su tulumlirini təkidiqan kim? **38** Buning bilən topa-qanglarni katurup uyul kılduroıqan, Qalmilarni bir-birigə qaplasturoıqozıqan zadı kim? **39** «Qixi xir üqün ow owlap yürəmsən, Xir küqüklirining ixtihasini kənduramsən? **40** Ular uwilirida zongziyip yürgən waktida, Qatqallıq iqidə turup tuzak kıoyup, [sən ularoıqə olja berələmsən]? **41** Yemi kəmqil bolup, ezip ketip yirakka ketip qaloıqanda, Baliliri Təngrigə iltija kılip nalə-pəryad kətürgəndə, Taıq kəıqiliri həm baliliri üqün yəmni təminligən kimdü?

39 Sən taıqdiki yawa əqkilərnin qəqan tuıqidiqanlıkıni biləmsən? Jərənlərnin baliliqanlıkıni kəzitip bakkanımsən? **2** Ularning boıqaz bolıqili nəqqə ay bolıqanlıkıni saniyalamsən? Ularning balilaydiqan waktidin həwiring barmu? **3** Ular kəddini püküp, yetip balilirini tuıqıdu, Ular əzidiki toloqakni qıqirip taxlaydu; **4** Ularning baliliri küqlinip yetilidu, Ular dalada əsüp, [anisining] yenidin qıqıp kaytip kəlməydu. **5** Yawa exəkni dalaoıqə kıoyuwetip ərkinlikkə qıqaroıqan kim? Xax

exəkning nohtilirini yexiwətkən kim? **6** Qəl-bayawanni uning əyi kıləqanmən, Xorluknimu uning turaləqusi kıləqanmən. **7** U xəhərning kiyqas-sürənliridin yirək turup uni mazək kılidu; U exəkqining warkirixinimu anglimaydu. **8** U taoqlarni öz yaylıqim dəp kezidu, Xu yərdiki həmmə gül-giyahni izdəp yüridu. **9** Yawa kala bolsa hizmitinggə kirixkə razi bolamdu? Sening oqurungning yenida turuxkə unamdu? **10** Yawa kalini tana bilən baqlap, tapkə qüxürələmsən?! U sanga əgixip jiləqalarda mengip tirna tartamdu? **11** Uning küqi zor boləqanlıki üqün uningəqə tayinamsən? Əmgikingni uningəqə amanət kılamsən? **12** Danliringni əygə kətürüp əkilixni uningəqə tapxuramsən? «[Danlirimni] haminiməqə yiqixturidu» dəp uningəqə ixənəmsən? **13** Təgikux kənatlirini xadlık bilən kəkıdu, Biraq bular ləyləkning kənat uqliri həm pəylirigə yetəmdu? **14** U tuhumlirini yərgə taxlap koyidu, Tuhumlirim topida issitilsun, dəydu. **15** Ularning tasadipiy dəssilip yanjilidiəqanlıkini, Dalidiki birər həywanning asanla ularni dəssəp-qəyləydiəqanlıkini untuydu. **16** Balilirini əzining əməstək baqlrini kəttik kılidu; Uning tuəqutining əjri bikarəqə ketidu, Biraq u pisənt kilmioəqandək turidu. **17** Qünki Təngri uni kəm əkil kıləqan, Uningəqə danalıknı bərmigən. **18** Həlbuki, u yügürux aldidə məydisini yukirioəqə kətürginidə, At həm atlıqlarni kəmsitip mazək kılidu. **19** Sən atkə küq beəqixliəqanmiding? Sən uning boynioəqə yəlpünüp turidiəqan yaylini kiygüzgənmididing? **20** Sən uni həywətlik purkuxliri bilən adəmnı kərkutidiəqan, Qekətkidək səkrəydiəqan kılalamsən? **21** U

əxəddiylik bilən yər tatilap-zohqur, Əz küqidin xadlinip ketidu, Qorallıq koxun bilən jəng kılıxka atlinidu. **22** U qorkunqka nisbətən külüpla koyidu, Heqnemidin qorkmaydu; Qiliqning bisidin u yanmaydu. **23** Oqdan, julalik nəyzə, Gərzimu uning yenida xarakxiydu, **24** U yərni aqqıq həm oşəzəp bilən yutuwetidu, [Jəng] kanayini bir anglapla həyajanlinip qin-qiniqqa patmay ketidu. **25** Kanaylarning awazi bilənla u: «Ayhəy!» dəydu, U jəngni yiraqtin purap bolidu. U sərkərdilərnin towlaxlirini, jəngqilərnin warkiraxlirini huxallıq bilən anglaydu. **26** Sar sening əkling bilən uqamdu, Qanatlırini jənubka qarap kerəmdü? **27** Bürküt buyrukung bilən yukiriqqa pərwaz kılıp kətürüləmdü, Uwisini yukiriqqa salamdu? **28** U qoram taxning üstidə makanlixidu, U taqning qokkisiqqa qonidu, Tik kıyanimu turaloşusi kılıdu. **29** Xu yərdin u owni paylap baykiwalidu, Kəzliri yiraq-yiraqlarni kəzitudü. **30** Uning baliliri qan xoraydu; Əltürülənlər nədə bolsa, u xu yərdə bolidu».

40 Pərwərdigar Ayupqa yənə jawabən: — **2** «Həmmigə Qadir bilən dəwalaxidiqan kixi uningqqa tərbiyə kilməqqu? Təngrini əyibligüqi kixi jawab bərsun!» — dedi. **3** Ayup bolsa Pərwərdigarqqa jawabən: — **4** «Mana, mən heqnemigə yariməymən; Sanga qandək jawab berələymən? Qolum bilən aqzımni etip gəptin qalay; **5** Bir qetim dedim, mən yənə jawab bərməymən; Xundək, ikki qetim desəm mən qayta səzliməymən» — dedi. **6** Andin Pərwərdigar qara quyun iqidin Ayupqa jawab berip mundək dedi: — **7** «Ərkəktək belingni qing baqla, Andin Mən səndin soray; Sən Meni həwərdar

qilqin. **8** Sən dərəcə Məning həkümimni pütünləy
bikarqə kətüzmqiməsən? Sən özünqni həkqaniy
qilimən dəp, Məni natoqra dəp əyibliməqiməsən? **9**
Səning Təngrining bilikidək [kūqlük] bir biliking barmu?
Sən Uningdək awaz bilən güldürliyələmsən? **10** Qeni,
həzir özünqni xan-xərəp həm salapət bilən beziwal!
Həywət həm kerkəmlik bilən özünqni kiyindürüp, **11**
Qəzipingning kəhrini qeqip taxliqin, Xuning bilən hər bir
təkəbburning kəzigə tikilip qarap, Andin uni pəsləxtürqin.
12 Rast, hər bir təkəbburning kəzigə tikilip qarap, Andin
uni boysunduroqin, Rəzillərnəi öz ornida dəssəp yər bilən
yəksan qil! **13** Ularnəi birgə topiqə kəmüp qoy, Yoxurun
jayda ularning yūzlrini kəpən bilən etip qoyqin; **14**
Xundək qilalisang, Mən seni etirap qilip mahtaymənki,
«Ong qolung özünqni qutkuzidu!». **15** Mən səning bilən
təng yaratqan begemotni kərüp qoy; U kalidək ot-
qəp yəydu. **16** Mana, uning belidiki kūqini, Qorsaq
muskulliridiki qudritini həzir kərüp qoy! **17** U quyruqini
kədir dərilihidək egidu, Uning yotiliridiki singirliri bir-
birigə qing toqup qoyuloqan. **18** Uning səngəkliri mis
turubidəktur, Put-qolliri tēmür qoqmaqloqə ohxaydu.
19 U Təngri yaratqan janiwarlarning bexidur, Pəqət uning
Yaratqusila uningqəi Öz qiliqini yeqinlaxturalaydu. **20**
Taoqlar uningqəi yeməklilik təminləydu; U yərdə uning
yenida daladiki hər bir həywanlar oynaydu. **21** U sədəpgül
dərəhlikining astida yatidu, Qomuxluk həm sazliqning
salkinida yatidu. **22** Sədəpgüllüklər öz sayisi bilən uni
yapidu; Əstəngdiki tallar uni orap turidu. **23** Qara, dərya
texip ketidu, birək u hēq hoduqmaydu; Hətta İordandək

bir daryamu uning aozioqa erkaxlap urulsimu, yonila hatirjam turiweridu. **24** Uning aldioqa berip uni tutkili bolamdu? Uni tutup, andin burnini texip quluk etkuzgili bolamdu?

41 Lewiatanni qarmak bilan tartalamsen? Uning tilini aroqamqa bilan [baqlap] basalamsen? **2** Uning burnioqa qomux qulukni kirguzelamsen? Uning engikini temur nayza bilan texelamsen? **3** U sanga arqa-arkidin iltija qilamdu? Yaki sanga yawaxlik bilan soz qilamdu? **4** U sen bilan ahda tuzup, Xuning bilan sen uni manggü malay supitida qobul qilalamsen? **5** Sen uni quxqaqni oynatqandak oynitamsen? Dedakliringning huzuri uqun uni baqlap qoyamsen? **6** Tijaratqilar uning ustida sodilixamdu? Uni sodigarlarga beluxturup beramdu? **7** Sen uning putkul terisiga atarnayzini sanjyalamsen? Uning bexioqa qanggak bilan sanjyalamsen?! **8** Qolungni uningoga birla tagkuzgandin keyin, Bu jangni eslap ikkinqi undak qilouqi bolmaysen! **9** Mana, «[uni boysundurimän]» degän harkandak ümid bihudiliktur; Hetta uni bir kerüpla, ümidsizlinip yergä qarap kalidu amasmu? **10** Uning jenioga tegixkä petinalaydioqan heqkim yoktur; Undakta Mening aldimda turmaqci bolqan kimdur? **11** Asman astidiki hamma narsä Mening tursa, Mening aldimoqa kim kelip «manga tegixlikini barginä» döp bakqan ikän, Män uningoga qayturuxka tegixlikmu? **12** [Lewiatanning] ezaliri, Uning zor küqi, Uning tuzuluxining guzälliki tooqruluk, Män sükut qilip turalmaymän. **13** Kim uning sawutluk tonini salduruwetalisun? Kim uning qox engiki iqigä kiriwalalisun? **14** Kim uning yuz derwazilirini

aqalalisun? Uning qixliri ətrapida wəhimə yatidu. **15** Kəsirəklirining səpliri uning pəhridir, Ular bir-birigə qing qaplasturuləanki, **16** Bir-birigə xamal kirməs yekın turidu. **17** Ularning hər biri öz həmrəhlirioğa qaplastıqandur; Bir-birigə ziq yepixturuləan, heq ayrilmastur. **18** Uning qüxkürüxliridin nur qaknayıdu, Uning kəzliri səhərdiki kəpəktəktur. **19** Uning əozidin otlar qikip turidu; Ot uqkūnliri səkrəp qikidu. **20** Kəmux güllənoğa kəoyəan kəynəwətkəan kəzəndin qikəkən hordək, Uning burun təkükidın tütün qikip turidu; **21** Uning nəpisi kəmərləni tutəxturidu, Uning əozidin bir yəlkun qikidu. **22** Boynida zor kük yətidu, Wəhimə uning əldida səkrixip oynayıdu. **23** Uning ətliri kət-kət birləxtürülüp qing turidu; Üstidiki [kəsirəkliri] yepixturulup, midirlimay turidu. **24** Uning yüriki bəəyni təkək mustəhkəm turidu, Hətta tükmənniğ əsti təkək məzmət turidu. **25** U ornidin kəzoğəlsə, pəlwənlərmu kəkəkup kəlidu; Uning toloğınip xəwkūnlixidin ələkzədə bolup kətidu. **26** Birsı kəliqni unioğə təküküzsımu, heq ünümi yok; Nəyzə, ətərnəyzə wə yəki qəngək bolsımu bəribir ünümsızdur. **27** U təmürni səməndək, Misni pəor yəoəəqtək qəoğlaydu. **28** Okyə bolsə unı kəkəkıtıp kəkəkuzəlməydu; Səloğə təkxliri uning əldida pəhəloğə əylinidu. **29** Tokməklərmu pəhəldək heqnemə heşəblənməydu; U nəyzə-xəxbərning tənglinixigə kərap külüp kəoyidu. **30** Uning əsti kəismi bolsə ətkür səpəl pərqiliridur; U ləy üstigə qəng tırnə bilən tətilioğəndək iz kəlduridu. **31** U dənğiz-okyənənləni kəzəndək kəynitiwetidu; U dənğizni kəzəndiki məlhəmədək wərakxıtidu; **32** U mənğsə mənğəyən yəli pərkirəydu;

Adəm [buzoʻunlarni kərüp] qongkur dengizni ap'ak qaqlik boway dəp oylap qalidu. **33** Yər yuzidə uning təngdixi yoktur, U heq kərkməs yaritiloʻan. **34** U bũyũklərning həkəndikioʻa [jũr'ət bilən] nəzər selip, kərkmaydu; U barlik məoʻrur haywanlarning padixahidur».

42 Ayup Pərwərdigaroʻa jawab berip mundak dedi:

— **2** «Həmmə ixni kılalaydioʻiningni, Həkəndak muddiayingni tosiwaloʻjili bolmaydioʻinini bildim! **3** «Nəsihətəni tuturukšiz səzlər bilən hirələxtürgən kim?» Bərək, mən özüm qũxənmigən ixlarni dedim, Mən əklim yətməydioʻan tilsimat ixlarni eyttim. **4** Anglap bakqaysən, səzləp berəy; Mən Səndin soray, Sən meni həwərdar kıləyəsən. **5** Mən kulikim arkilik həwiringni angliəanmən, Birək hazır kəzüm Seni kəriwatidu. **6** Xuning ũqũn mən əz-özũmdin nəprətlinimən, Xuning bilən topa-qanglar wə küllər arisida towa kıldim». **7** Pərwərdigar Ayupka bu səzlərni kıləandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar Temanlik Elifazoʻa mundak dedi: — «Mening oʻəzipim sanga həm ikki dostungoʻa kərap kəzoʻajdi; qũnki silər Mening toʻqramda Əz kulum Ayup toʻqra səzligəndək səzlimidinglar. **8** Birək hazır əzũnglar ũqũn yəttə torpak həm yəttə kəqkərnə elip, kulum Ayupning yenioʻa berip, əz-əzũnglar ũqũn kəydürmə kurbanlik sununglar; kulum Ayup silər ũqũn dua kılıdu; qũnki Mən uni kəbul kılımən; bolmisa, Mən əz nadanlikliringlarni əzũnglaroʻa kayturup berəy; qũnki silər Mening toʻqramda kulum Ayup toʻqra səzligəndək toʻqra səzlimidinglar». **9** Xuning bilən Temanlik Elifaz, Xuhalik Bildad wə Naamatlik Zofar ũqəylən berip

Pərwərdigar ularoşa deginidək kildi; həmdə Pərwərdigar Ayupning duasini qəbul kildi. **10** Xuning bilən Ayup dostliri üqün dua kiliwidi, Pərwərdigar uni azab-qiynqilikliridin qayturup, əsligə kəltürdi; Pərwərdigar Ayupqa burunqidin ikki həssə kəp bərdi. **11** Xuning bilən uning barliq aka-uka, aqa-singil wə uningoşa ilgiri dost-aşinə boləlanlarning həmmisi uning yenioşa kəldi. Ular uning əyidə olturup uning bilən billə tamaklandı; uningoşa həsdaxliq kiliqip, Pərwərdigar uningoşa kəltürgən barliq azab-əqubətlər toşrisida təsəlli berixti; həmdə hər bir adəm uningoşa bir tənqqidin kümüx, birdin altun həlqə berixti. **12** Pərwərdigar Ayupqa keyinki künliridə burunqidin kəprək bəht-bərikət ata kildi; uning on tət ming qoyi, altə ming təgisi, bir ming qoxluq kalisi, bir ming mada exiki bar boldi. **13** Uningdin yənə yəttə oşul, üq qiz tuşuldi. **14** U qizlirining birinqisining ismini «Yemimah», ikkinqisining ismini «Kəziyə», üqinqisining ismini «Kərən-hapuk» dəp qoydi. **15** Pütkül zeminda Ayupning qizliridək xunqə güzəl qizlarni tapqili bolmaytti; atisi ularni aka-ukiliri bilən ohxax mirashor kildi. **16** Bu ixlardin keyin Ayup bir yüz kirik yil yaxap, öz oşullirini, oşullirining oşullirini, həttə tətinqi əwladqiqə, yəni əwrlirininimu kərgən. **17** Xuning bilən Ayup yaxinip, künliridin qanaət təpip aləmdin ətti.

Zəbur

1 Rəzillərnin gəpi boyiqə mangmaydioğan, Gunahkarlarning yolida turmaydioğan, Məshirə kילוquqining ornida olturmaydioğan adəm bəht tapur! **2** Uning hursənliki pəkət Pərwərdigarning təwrat-kanunidilidur; U Pərwərdigarning kanunini keqə-kündüz seşinip oylaydu. **3** U huddi erik boyiqə tikilgən, Öz pəslidə mewisini beridioğan, Yopurmaklıri solaxmaydioğan dərəhtəktur; U nemila qılsa ronak tapıdu. **4** Rəzil adəmlər bolsa undak bolmas; Ular huddi xamal uquriwətkən tozandəktur. **5** Xuning üqün rəzillər sorak künidə tik turalmaydu, Gunahkarlar həkkaniylarning jamaitidə heq bexini kətürüp turalmaydu. **6** Qünki Pərwərdigar həkkaniylarning yolini kəngligə pükkan; Rəzillərnin yoli bolsa yokilidu.

2 Əllər nemixka qukan salıdu? Nemə üqün həklər bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **2** Duniyadiki padixahlar səpkə tizilip, Əmədarlar qara niyət əylixip, Pərwərdigar wə Uning Məsihi bilən qarxilixip: — **3** «Ularning qəklimilirini qerüwetəyli, Ularning asarətlirini buzup taxlayli!» — deyixidu. **4** Asmanda olturoquqi külidu, Rəb ularni mazak kilidu; **5** Həm aqqikida ularoşa səzləp, Kəhri bilən ularni wəhimigə selip: — **6** «Əzüm bolsam Zionda, yəni mukəddəs teoqimda, Əzüm məsih kiləğan padixahni tiklidim». **7** «Mən [ərxniki] pərmanni jakarlaymənki, Pərwərdigar manga: — «Sən Mening oqlum; Əzüm seni bügünki kündə tuoquldurdum; **8** Məndin sora, Mən sanga miras boluxka əllərni, Təəllukung boluxka yər yüzini qət-qətlirigiqə berimən; **9** Sən təmür tayak bilən ularni

bitqit kiliwetisən; Sapal qinini kukum-talkan qiləandək, sən ularni parə-parə kiliwetisən» — dedi». **10** Əmdi, həy padixahlar, əkildar bolunglar! Jahandiki sorəqilar sawə elinglar; **11** Pərwərdigardin kərkux bilən uning hizmitidə bolunglar; Titrək iqidə huxallininglar! **12** Ooqulning əzəzipining kəzoqalmasliki üqün, Uni səyünglar; Qünki uning əzəzi səlla kaynisa, Yolunglardila həlak bolisilər; Uningəya tayanəanlar nəkədər bəhtliktur!

3 Dawut əz ooqli Abxalomdin kəqip yürgən künlərdə yazəjan küy: — I Pərwərdigar, meni kistawatkanlar nəkədər kəpiyip kətkən, Mən bilən kərxilixiwatkanlar nemidegən kəp! **2** Nuroqunlar mən toqruluk; — «Hudadin uningəya həq nijat yəktur!» deyixiwatidu. (Selah) **3** Birək Sən, i Pərwərdigar, ətrapimdiki kəlkəndursən; Xan-xəripim həm bəximni yəligüqidursən! **4** Awazim bilən mən Pərwərdigarəya nida kəlimən, U mukəddəs teoqidin ijabət beridu. (Selah) **5** Mən bolsam yattim, uhlidim; Oyəandim, qünki Pərwərdigar manga yar-yələk bolidu. **6** Meni kərxap səp tüzgən tümənligən adəmlər bolsimu, Mən ulardin kərkəymən! **7** I Pərwərdigar, ornungdin tur! Meni kətkuz, i Hudayim! Mening barlik düxmənlirimning təstikigə saləqaysən; Rəzilləarning qixlirini qəkiwətkəysən! **8** Nijatlik bolsa Pərwərdigardindir; Bərikiting Əz həlkingdə bolsun! (Selah)

4 Nəoqmiquiləarning bəxiəya tapxurulup, tarlik sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazəjan küy. — Mən nida kəloqinimda, manga jawab bərgəysən, I manga həkəkəniylikim ata kəloquqi Huda! Bəsim astida kəloqanda Sən meni

kəngriqilikkə qiqarding; Manga mehır-xəpkət kərsitip, duayimni angla! **2** I insan baliliri, silər mening xan-xəripimni qaqañiqə ahanətkə qaldurisir? Qaqañiqə bihudilikni səyüp, Yaloqanni izdəp yürisir? (Selah) **3** Birak xuni bilip qoyunglarki, Pərwədigar ihlasmənlərnı Əzigə has qıloqan; Mən Uningoqa nida qıloqinimda, Pərwədigar anglaydu. **4** Aqqıqlarəqa berilip, gunah qılmanglar; Əz ornunglarda yetip, qəlbınglarda qongkur oylinip, Süküt qilinglar. (Selah) **5** Həqkaniylik bilən qurbanlıqlarnı qilinglar, Wə Pərwədigarəqa tayininglar. **6** Kəp həlk; — «Kim bizgə yahxilik kərsitəlisun?» — dəp sorimaqta; Jamalingning nuri üstimizgə qüxsun, i Pərwədigar! **7** Axlik wə yengi xarabliri molqilik bolənlarning huxallıqıdinmu, Mening qəlbimni bəkrək huxallıqqa toldurdung. **8** Mən yatay, həm hatirjəmlıktə uhliwalay; Qünki meni bihətərlikdə yaxatquqi pəkətlə Sən, i Pərwədigar!

5 Nəqmiqılərnıng bexioqa tapxurulup, nəylər bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Mening səzlirimgə qulak saləqaysən, i Pərwədigar, Mening aqliriməqa kəngül bəlgəysən. **2** Kətürgən pəryadlırimni angla, mening Padixahim, mening Hudayim, Qünki sangila dua qilimən. **3** I Pərwədigar, səhərdə Sən awazimni anglaysən; Mən səhərdə əzümni Sanga qaritimən, Yüqirioqa kəz tikimən. **4** Qünki Sən rəzillıktin huzur aloquqi ilah əmədsürsən; Yamanlık hərgiz Sən bilən billə turmaydu. **5** Poqi-təkəbburlar kəzüng aldida turalmaydu; Qəbihlik qıloquqılərnıng həmmisi Sanga yirginqlıktur. **6** Yaloqan səzligüqılərnıng həmmisini həlak qilisən;

Pərwərdigar qanhor, aldamqi kixilərgə nəprət kilur. **7** Birak mən bolsam, mehri-xəpkitingning kəngriqilikidin öyünggə kirimən; Sanga boləjan əyminixtin muqəddəs ibadəthanangoşa karap səjdə qilimən; **8** Meni eq kərgənlər tūpəylidin Əz həkqaniyliking bilən meni yetəkligəysən, i Pərwərdigar; Yolungni aldimda tüz qiləjin. **9** Qünki ularning aqzida heqkandak səmimiyylik yoktur; Ularning iqqi dunyasi bolsa pasikliktur, Ularning galliri eqiləjan kəbridək sesiktur, Ular tili bilən huxamət qiliwatidu. **10** Ularning gunahini bekitkəysən, i Huda; Ular öz pilanliri bilən əzliri mollak atsun; Ularni əzlrining nuroqunliəjan itaətsizlikliri bilən həydəp qikarəaysən; Qünki ular Sanga asiylik qildi. **11** Xundak qiləjanda Sanga tayanəjanlarning həmmisi xadlinidu; Ular mənggü xadlik bilən təntənə qilidu; Sən ularni qoşdaysən; Sening namingni səygənlər seningdin yayraydu. **12** Qünki Sən, i Pərwərdigar, həkqaniy adəmgə bəht ata qilisən; Uni xapaiting bilən kalkəjan kəbi oraysən.

6 Nəqmiiqlərnin bexioşa tapxurulup, tarlik sazlar həm səkkiz tarlik arfa bilən oqulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Pərwərdigar, oşəziping tutkanda meni əyiblimə; Qəhring kəlgəndə meni ədəplimə. **2** Manga xapaət qiləjin, i Pərwərdigar, qünki mən zəiplixip kəttim; I Pərwərdigar, meni sakaytkin, qünki mening ustihanlirim wəhimigə qüxti. **3** Mening jenim dəhxətlik dəkkə-dükkigə qüxti; I Pərwərdigar, qaqanoşiqə xundak bolidu? **4** Yenimoşa kayt, i Pərwərdigar, jenimni azad qiləjaysən, Əzgərməs muhəbbiting üqün meni qutquzəjin. **5** Qünki əlümdə bolsa Sanga seşinixlar yok; Təhtisarada kim

Sanga taxakkürlärni eytsun? (Sheol h7585) 6 Mening ulı tartixlirimdin maqdurum qalmidi; Tün boyi orunkörpəmni kəlqək qilimən; Yaxlirim bilən kariwitimni qəktürimən. 7 Dərdlərdin kəzüm hirəlixip kətti; Barlıq küxəndilirim tüpəylidin kəzüm kardın qıkiwatidu. 8 I kəbihlik kılouqılar, həmminglar məndin neri bolunglar; Qünki Pərwərdigar yioja awazimni anglidi. 9 Pərwərdigar tilawitimni anglidi; Pərwərdigar duayimni ijabət qilidu; 10 Düxmənlirimning həmmisi yərgə qarap qalidu, ular zor parakəndiqilikkə duqar bolidu; Tuyuksiz kəynigə yenip hijaləttə qalidu.

7 Dawutning «Xiggaon»: — Kux isimlik bir Binyaminlikning səzliri toqruluk eytkən küyi: — I Pərwərdigar, mening Hudayim, mən Sanga tayandim; Ulardin biri xirdək meni titma-titma qiliwətmisun, Qutkuzojuqi yoklukidin paydilinip meni eziwətmisun, Meni barlıq koqliojuqılardin kutkuzojuqin, Ulardin halas qilojuqin; 3 I Pərwərdigar Hudayim, əgər qolumda kəbihlik qilojan bolsam, əgər xundak qilojan bolsam: — 4 əgər mən bilən inək ötküqigə yamanlıq kayturojan bolsam, — (əksiqə mən bilən bikardin-bikar düxmənləxkənnimu kutkuzdum) — 5 — Undaқта, düxmən meni koqlap tutuwalsun, U jenimni qəyləp yər bilən yəksan qilsun, Xəhritimni tupraqqa kəmsun! 6 I Pərwərdigar, oqəziping bilən ornungdin turojuqin, Meni əzgənlərnin kəhrigə takabil turuxqa kəddingni rusliojuqin, Wə mening üqün oyoqanojuqin; Sən sot wə həkümüni bekitkənidingoju! 7 Həlqlərdin boləjan jamaət ətirapingoja olixidu; Sən ular üqün pələktiki ornungoja kaytip baroqaysən. 8

Pərwərdigar həklərninğ üstidin həküm qikiridu; I Pərwərdigar, öz həkkanıylikim boyiqə, Wə özümdə boləan duruslikim boyiqə, Manga həküm qikarəjaysən. **9** Ah, rəzillərninğ yamanliki ahirlaxsun! Həkkanıy adəmnin qinğ turəjuzəjaysən; I, adəm kəlbirini həm iqlirini sinioquqi həkkanıy Huda! **10** Meninğ kəlkənim bolsa, Durus niyətlıklərni kətquzəjuzə Hudadidur; **11** Huda adil sotqidur, U kün boyi gunahətin rənjiydiəjan İlahətur; **12** Birsin [yaman] yolidin yanmisa, U kiliqini biləydu, Ya oqini tartip bətləp kəyidu. **13** Xundək adəmlər üqün U əlüm qorallirini təyyarlıdi; U oqlirini kəydürgüqi oq kildi. **14** Mana, muxundək kixilər toləqəktə kəbihlik tuəmaqqi, Uning boyida kələjini yamanliktur; Uning tuəqini bolsa sahtilikətur. **15** U bir orini kolap, unı qonğkür kildi; U əzi kolioqan orioqə yikilip qüxti. **16** Əzining yamanliki bexioqə kəytip kelidu, Əz zorawanliki bolsa öz üstigə kəytip qüxidu. **17** Mən Pərwərdigarnin həkkanıyliki bilən mədhijələymən, Həmmidin yukiri turəquqi Pərwərdigarninğ namini yangritip, küy kilip eytimən.

8 Nəoqmiquqlərninğ bexioqə tapxurulup, «Gittif»ta orunlansun dəp, Dawut yazəjan küy: — I, Əz həywəngni asmanlardinmu yukiri tikligən Pərwərdigar Rəbbimiz, Pütkül yər yüzidə naminğ xunqə xərəplikətur! **2** Əz rəkiqliriniğ tüpəylidin, Duxmən wə kisasqilərninğ aəzini etixkə, Bowəqlər wə əmgüqilərninğ aəzidin küq tiklidingsən. **3** Mən barməkliriniğninğ yasioqini boləan asmanliriniğə, Sən məzmut bekitkən ay-yultuzlarəqə qarioqinimda, **4** Sən insanni seəjiniidikənsən, Əmdi adəm degən nemə idi? Sən uning yenioqə kelip

yoklaydikənsən, Insan balisi qanqilik nemə idi? **5** Qünki Sən uning ornini pərixtilərnin kidin azoşinə təwən bekittingsən, Sən uningə xan-xərəp wə xəhrətlərni taj kəlip bərding. **6** Uni qolungning yasioanlirini idarə kəlixkə tikliding; Sən barlik nərsilərni uning puti astioğa qoyənsən, **7** Jümlidin barlik qoy-kalilar, Daladiki barlik janiwarlar, **8** Asmandiki uqar-qanatlar, Dengizdiki beliklar, Dengizlarning yolliridin ətküqilərnin barliqini puti astioğa koydung. **9** I Pərwərdigar Rəbbimiz, pütkül yər yüzidə naming nemidegən xərəplik-hə!

9 Nəoşmiqilərnin bexioğa tapxurulup, «Mut-Labbən» degən ahangda oqulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Mən Sən Pərwərdigarni pütün kəlbim bilən mədhiyələymən; Mən Səning qiloğan barlik karamətliringni bayan kəlay; **2** Mən Səndin huxal bolup xadlinimən; Səning namingni nahxa kəlip eytimən, i Həmmidin Aliy! **3** Mening düxmənlirimning kəynigə yenixliri bolsa, Dəl ularning sening didaring aldida yikəlip, yokəlixidin ibarət bolidu. **4** Qünki Sən mening həkqim həm dəwayimni soriding; Sən təhtkə olturup, həkqaniylarqə sotliding. **5** Sən əllərgə tənbiş berip, rəzillərni həlak kəlding; Sən ularning namini mənggügə əqürüwətkənsən. **6** I düxminim! Həlakətliring mənggülük boldi! Sən xəhərlirini yulup taxliwəttin, Hətta ularning namlirimu yokəp kətti; **7** Birəq Pərwərdigar mənggügə olturup [həküm süridu]; U Əz təhtini sot kəlixkə təyyarlap bekitkən; **8** Aləmni həkqaniylik bilən sot kəloquqi Udur; Həklərnin üstidin U adillik bilən həküm qikəridu; **9** Həm U Pərwərdigar ezilgüqilərgə egiz panah, Xundakla azablik künlərdə egiz panahdur. **10** Namingni bilgənlər

bolsa Sanga tayinidu; Qünki Sən, i Pərwərdigar, Өzüngni izdigənləрни һərgiz taxlioqan əməssən. **11** Zionda turoquqi Pərwərdigaroqa küyləрни yangritinglar! Uning kuloqanlirini həlklər arisida bayan kilinglar; **12** Qünki [təkülgən] kanning sorikini kuloquqi udur, U dəl xundak kixiləрни əsləydu, Har kilinoqanlarning nalə-pəryadlirini U untuoqan əməs. **13** Manga xəpkət kərsətkin, i Pərwərdigar, Mening eqmənlərdin kərgən horlukliriməqa nəzər saləqinki, Meni əlüm dərwaziliri aldidin kətürgəysən; **14** Xundak kuloqanda mən Zion kizining dərwazilirida turup, Sanga təəlluk barlik mədhiyiləрни jakarlaymən; Mən nijatlik-kutkuzuxungda xadlinimən. **15** Əllər bolsa əzliri kوليوqan orioqa əzliri qüxüp kətti, Өzliri yoxurup koyoqan torəqa puti kapsilip kaldi. **16** Pərwərdigar qikaroqan həkūmi bilən tonular; Rəzil adəmlər əz kolida yasioqini bilən ilinip kaldi. Higgaon (Selah) **17** Rəzillər, Yəni Hudani untuoqan barlik əllər, Yandurulup, təhtisaraəqa taxlinidu. (Sheol h7585) **18** Qünki namratlar mənggügə əstin qikirilmaydu; Məminləarning ümidi mənggü eqməy, turiweridu. **19** I Pərwərdigar, ornungdin turoqin; Adəm balilirining əqəlibə klixioqa yol koymioqin; Huzurung aldida barlik əllər sotlansun. **20** Ularni dəkkə-dükkigə qüxür, i Pərwərdigar; Əllər əzlirini biz pəkət adəm baliliri halas, dəp bilsun! (Selah)

10 Nemixqa, i Pərwərdigar, yirakta turisən? Nemixqa azablik künlərdə əzüngni yoxurisən? **2** Rəzil adəmlər təkəbburluqi bilən ajiz məminləрни tap basturup koqlap yüridu; Ular əzliri tapқан һiyililər bilən ilinip, bablinidu. **3** Qünki rəzillər əz arzu-һəwəsliri bilən mahtinidu; Aq kəzlər

üqün bəht tiləydu; Pərwərdigarni bolsa kəzigə ilmaydu. **4** Ular qirayidin həkawurluq yaqdurup, Hudani izdiməydu; Ular barlıq hiyallirida: «Həqbir Huda yoxtur!» dəydu. **5** Ularning yolliri həmixə rawan bolidu; Sening həkümliring ularning nəziridin yirak wə üstün turidu; Ularning rəqibləri bolsa, ularoşa qarap «tüfi!» dəp mazak qilidu. **6** [Rəzil adəm] kənglidə: «Mən həq təwrənməy turiwerimən! Dəwrdin-dəwrgə həq muxəkkətkə uqrimaymən» — dəydu. **7** Uning aqzi qarəax, aldamqilik həm zuluməşa toloqan; Tili astida əskilik wə kəbihlik yatidu. **8** U məhəllilərdə yoxurunqə marap olturidu; U pinhan jaylarda gunahsızlarni ɵltürüwetidu; Kəzliri yoxsullarni kəzləydu; **9** U qatqallıqida yatqan xirdək yoxurunqə paylap yatidu; U məminlərni tutuwelıx üqün yoxurunqə marap yatidu; Məminlərni tutuwelip, ularni ɵz torioşa qüxüridu. **10** [Yoxsullar] ezilidu, pükülidu; Dərdmənler uning yawuzluqliri bilən yikilidu. **11** U kənglidə: «Təngri buni untup qaldi, U yüzini yepiwelip, qarimaydu; Buni hərgiz kərməydu» — dəydu. **12** Ornungdin turəjin, i Pərwərdigar; I Təngrim, qolungni kətürgin; Ezilgən məminlərni untuma! **13** Rəzil adəm nemixka [Sən] Hudani kəzigə ilmaydu? U kənglidə: «[Huda] buni sürüxtürməydu!» — dəydu. **14** Sən buni kərgənsən; Sən ɵz qolung bilən yamanlıq həm zulumni ɵzlırigə qayturux üqün, ɵzüng bularni kəzləp yürısən; Dərdmənler ɵzlırini Sanga amanət qilidu; Qünki Sən yetim-yesirlərgə yar-yələk bolup kəlgənsən; **15** Rəzil, yaman adəmning bilikini sunduruwətkəysən; Uning rəzillikini birmubir sürüxtürüp, üzül-kesil yokatqaysən. **16** Pərwərdigar

əbədil'əbədgiqə padixahdur; [Imansiz] əllər bolsa [Pərwərdigarning] zeminidin yokilar. **17** Pərwərdigar, Sən ajiz məminlərnin armanlirini anglaysən; Ularning dilini tok kilisən; **18** Yetim-yesirlar wə ezilgüqilər üqün adalətni yaklap, Yər yuzidiki insanlarning [ajiz-məminlərgə] kaytidin wəhimə saloquqi bolmasliqi üqün, Qulikingni ding tutisən.

11 Nəoqmiqilərnin bexioqa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarni baxpanahim kildim; Əmdi silər kandakmu manga: «Kuxtək öz teoqingoqa uqup kaq! **2** Qünki mana, rəzillər kamanni tartip, Qarangoluluktin kəngli duruslaroqa karitip atmaqci bolup, Ular okni kiriqqa selip koydi; **3** «Ullar halak kilinsa, Əmdi həkkanıylar nemimu kilar?»» — dəwatisilər? **4** Pərwərdigar Əzining mukəddəs ibadəthanisididur, Pərwərdigarning təhti asmanlardidur; U nəzər salidu, Uning səzgür közliri insan balilirini kəzitip, sinaydu. **5** Pərwərdigar həkkanıy adəmni sinaydu; Rəzillərgə wə zorawanlikka huxtarlaroqa u iq-iqidin nəprətlidur. **6** U rəzillərgə kapkanlar, ot wə günggürtni yaoduridu; Pizojirim kizik xamal ularning kədəhidiki nesiwisi bolidu. **7** Qünki Pərwərdigar həkkanıydur; Həkkanıylik Uning amriqidur; Kəngli duruslar Uning didarini kəridu.

12 Nəoqmiqilərnin bexioqa tapxurulup, xeminit bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Kutkuzoqaysən, Pərwərdigar, qünki ihlasmən adəm tügəp kətti; Adəmlər arisidin sadik məminlər oqayip boldi. **2** Hərbirsi öz yəkinlirioqa yaloqan eytidu; Huxamətiq ləwlərdə, alikəngüllük bilən səzlixidu. **3** Pərwərdigar barlik

huxamətqi ləwlərni, Həkawurlarqə səzləydiqan tilni kesiwətkəy! 4 Ular: «Tilimiz bilən oqəlibə qilimiz; Ləwlimiz bolsa əzimizningkidur; Kim bizgə Rəb bolalisun?» — dəydu. 5 «Ezilgüqi ajizlarni baskan zulum wəjidin, Miskinləarning ahuzarliri wəjidin, Hazirla ornumdin turay» — dəydu Pərwərdigar, «Mən ularoqa, ular zariqip kütəkən azadliqni yətküzimən». 6 Pərwərdigarning səzliri bolsa sap səzlərdur; Ular yəttə ketim saplaxturuloqan, Sapal qazanda tawlanoqan kümüxtəktur. 7 Sən Pərwərdigar, ularni saqlaysən; Sən [məminlərni] muxu dəwrdin mənggügə qoşdaysən; 8 [Qünki] rəzil adəmlər həryanda oqadiyip yürüxidu, Pəskəxlik insan baliliri arisida aliyjanabliq dəp mahtalmaқта!

13 Nəoqmiquiləarning bexioqa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — I Pərwərdigar, qaqañoqiqə? Sən meni mənggügə untumsən? Qaqañoqiqə didaringni məndin yoxurisən? 2 Qaqañoqiqə hərəküni qayoqurup, qəlbimdə? Qaqañoqiqə duxminim məndin xadlinip oqalib yürüdu? 3 Manga qara, manga jawab bərgin, i Pərwərdigar Hodayim! Əlüm uyqusi meni besip kəlgüqə, Kəzümni yorutqaysən, 4 Duxminimning: «Mən küqiyip uning üstidin oqəlibə qildim» deməsliki üqün, Rəqiblimin səntürülgənlikimni kərip xadlanmasliqi üqün, [kəzümni yorutqaysən]! 5 Biraq mən bolsam Sening əzgərməs muhəbbitinggə əzümni tapxurdum; Yürükim Sening nijatliqingdin xadlinidu; 6 Mən Pərwərdigaroqa nahxa eytimən; Qünki U manga zor məhribanliqni kərsətti.

14 Nəşmiqilərnin bexioşa tapxurulup okulsun dəp, Dawut yazoşan küy: — Əhmək kixi kənglidə: «Həqbir Huda yok» — dəydu. Ular qiriklixip, Yirginqlik kəbihlikni kixixti; Ularning iqidə mehribanlik kışoşuqi yoktur; **2** Pərwərdigar ərxətə turup, adəm balilirini kəzitip: «Bu insanlarning arisida insapni qüxinidioşan birərsi barmidu? Hudani izdəyidioşanlar barmidu? **3** Həmmə adəm yoldin qikti, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Mehribanlik kışoşuqi yok, həttə birimu yoktur. **4** Nanni yegəndək Mening həlkimni yutuwaləşan bu kəbihlik kışoşuqilar həqnemini bilməmdü?» — dəydu. Ular Pərwərdigarəşə həqbir iltija kışmaydu. **5** Mana ularni oşayət zor kərkunq basti; Qünki Huda həkşaniylarning dəwrididur. **6** «Silər ezilgənlərnin kəngligə pükken ümidini yok kışmakqi bolisilər; Birək Pərwərdigar uning baxpanahidur!» **7** Ah, Israilning nijatliki Ziondin qikip kəlgən bolsa idi! Pərwərdigar Əz həlkini asarəttin qikşirip, Azadlikkə erixtürgən qaoşda, Yəşup xadlinidu, Israil huxallinidu!

15 Dawut yazoşan küy: — Pərwərdigar, kim qediringda turalaydu? Kim pak-mukəddəs teoşingda makanlixidu? **2** Kimki tamamən duruslukta mangsa, Həkşaniylikni yürgüşsə, Kənglidə həkşikətni səzlisə; **3** Tili bilən gəp toxumisa, Əz yekiniəşə yamanlik kışmisa, Kəşnisining əyibini kolap aqmisa, **4** Pəs adəmni kəzğə ilmisa, Pərwərdigardin əyminidioşanlarni hərmətlisə, Əzigə ziyanlik boləşan təkdirdimu iqqən kəşimini əzgərtmisə, **5** Pulni həkşərgə əşümgə bərmisə, Bigunəşlarning ziyiniəşə para almisa; Kimki muxularni kışlsa, Mənggügə təwrənməs.

16 Dawut yazoqan «Mihtam» küyi: Meni saqlıoqin, i Təngri, Qünki mən Sanga tayinimən. **2** Mening jenim Pərwərdigaroqa: «Sən mening Rəbbimdursən; Səndin baxqa mening bəht-saaditim yoxtur» — dedi. **3** Yər yuzidiki mukəddəs bəndiliring bolsa, Ular aliyjanablardur, Ular mening həmmə huxallıqımdur. **4** Kim baxqa ilahni izdəxkə aldirisa, Ularning dərđliri kəpiyip ketidu. Oqəyriy ilahlaroqa atap hədiyə qanlirini təkməymən, Ularning namlirini tilimoqimu almaymən. **5** Pərwərdigar bolsa mening mirasim həm kədəhımdiki nesiwəmdur; Qək taxlinip erixkən nesiwəmnı özüng saqlaysən; **6** [Nesiwəmnı bəlgiligən] siziklar manga güzəl yərlərnı bekitkəndur; Bərək, mening güzəl mirasim bardur! **7** Manga nəsihət bərgən Pərwərdigaroqa təxəkkür-mədhiyə qayturimən; Həttə keqilərdimu wijdanım manga əgıtidu. **8** Mən Pərwərdigarnı hərdaim kəz aldımdın kətküzməymən; U ong yenimda boləqaqqa, Mən hərgiz təwrənməymən. **9** Xunga mening kəlbim xadlandı, Mening roqim tehimu kətürülıdu, Mening tenim aman-esənlikdə turıdu; **10** Qünki jenimni təhtisarada qaldurmaysən, Xundaqla Sening Mukəddəs Boləquqingni qirixtin saqlaysən. **(Sheol h7585)** **11** Sən manga həyat yolını kərsıtisən; Huzurungda tolup taxqan xad-huramlik bardur; Ong qolungda mənggülık bəhrə-ləzzətlərmu bardur.

17 Dawutning duasi: — Həkkəniy tələpni angla, i Pərwərdigar, mening nıdayımoqa kəngül koyoqin; Mening duayımoqa kulak saloqin, U yaloqanqi ləwlərdin qıqqan əməs. **2** Huzurungdin həkümüm qıqırıləy! Kəzüng nemə durus ikənlikini pərk ətkəy! **3** Sən mening

qəlbimni sinoqansən, Sən keqidimu manga yəqinlixip
kəzəttin; Sən meni tawlap kəzüngdin kəqürdingsən,
Meningdin heqbir səwənlik tapalmiding; Kənglümde:
Aqzım itaətsizlik qilmisun! — dəp niyət qildim. **4**
Adəm balilirining həyattiki ixlirida, Ləwliringdin qıqқан
səzlər bilən zorawanlarning yolliridin əzümni neri
qildim. **5** Mening kədəmlirim yolliringdin qıqmioqan,
Putlirim teyilip kətmigən. **6** Mən Sanga iltija qildim,
Qünki tiləklirimni ijabət kilisən, i Təngrim; Manga kulak
saləjin, Səzlimni angliəjin. **7** I, Əzünggə tayanoqanlarni
qarxi qıqquqılardin ong qolung bilən Qutkuzoquqi,
Karamətliringni kərsitip, əzgərməs muhəbbitingni ayan
qiloqaysən! **8** Meni kəz qarıqukungdək sakliəqaysən;
Qanatliring sayisidə meni yoxuroqaysən; **9** Meni bulıməqqi
boləqan rəzil adəmlərdin, Meni qorxiwəloqan əxəddiy
küxəndilirimdin yoxuroqin; **10** Ularning baəqrini may
qaplap, kətip kətkən; Ularning eqizliri təkəbburlarqə
səzləydu; **11** Ular yolimizni toriwelip, Bizni yərgə uruxqa
kəzini alaytip, **12** Oljiəqə aq kəzlük bilən tikilgən xirdək,
Yoxurun jaylarda marap yüridiəqan yax xirdəktur. **13**
Ornungdin turəqaysən, i Pərwərdigar, Uning yolini tosup,
yəz bilən yəksən qiloqaysən, Jenimni rəzil adəmdin
qutkuzoqin, kiliqing bilən; **14** [Meni] Əz qolung bilən
kixilərdin, Yəni muxu dəwrdiki kixilərdin qutkuzoqin;
Ularning nesiwisi bolsa muxu dunyadiladur; Sən ularning
qarnini nemətliring bilən toldurisən; Ularning kəngli
pərzəntliri bilən qəndi, Baliliriəqə bayliqlirini qalduridu.
15 Mən bolsam, həqkanıylikta yüzünggə qarıoquqi bolimən;
Oyoqanoqinimda, Səning didaringdin səyünimən!

18 Nəoqmiqilərnin bexioja tapxurulup oqulsun dəp,
Pərwərdigarınin quli Dawut yazojan küy; Pərwərdigar
uni barlıq düxmənliridin həm Saul padixahning kolidin
kütquzojan küni, u Pərwərdigarja munu küyning
səzlrini eytti: — Ah, Pərwərdigarim, mening küq-
kudritim, Mən seni səyimən! **2** Pərwərdigar mening
hada teoqim, mening qoroqimim, mening nijatkarimdur!
Mening Təngrim, mening qoram texim, mən Uningdin
himayə tapimən; U mening kəlkimim, mening kütquzojuqi
münggüzüm, mening egiz munarimdur! **3** Mədhijilərgə
layıq Pərwərdigarja nida kəlimən, Xunda düxmənlirimdin
kütquzulimən; **4** Əlümning asarətliri meni qorxiwalidi,
Ihlassizlarning yamrap ketixi meni qorkitiwətti; **5**
Təhtisaraning taniliri meni qirmiwaldi, Əlüm sirtmaqliri
aldimoja kəldi. (Sheol h7585) **6** Kıynaloqimimda mən
Pərwərdigarja nida kildim, Hudayimoja pəryad
kətürdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening
pəryadim Uning huzurjoja kəldi, Uning kulikjoja kirdi. **7**
Xu qaoj yər-zemin təwrəp, silkinip kətti, Taoqlarning ulliri
dəhxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oqəzəpləndi.
8 Uning dimioqidin is ərləp turatti, Aozidin qikqan
ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmür qooqliri
qikti; **9** U asmanlarni təzim kildurup qüxti, Puti asti
tum karangojuluk idi. **10** Bir kerubni minip pərwaz
kildi, Xamalning kanatlririda oquyuldap uqup kəldi. **11**
U karangojulukni özining yoxurunidiojan jayi kildi,
Sularning karangojusini, Asmanlarning koyuq bulutlririni,
Əz ətrapida qediri kildi. **12** Uning aldidiki yorukluqtin,
Koyuq bulutlar, məldür, otluk qooqlar qikqip ətti; **13**

Pərwərdigar asmanda güldürlidi; Həmmidin Aliy Boluqu awazini yangratti, Məldür wə otluk qoqlar bilən. **14** Bərhək, U oklirini etip, [düşmənlirimni] tarqitiwətti; Qaqlarni qakturup, ularni kiykas-quqanoqa saldi; **15** Xuning bilən dengizlarning takti kərünüp kaldi, Aləmning ulliri axkarilandi, Tənbihing bilən, Dimioqingdin qikқан nəpəsning zərbisi bilən, i Pərwərdigar. **16** U yukiridin qolini uzitip, meni tutti; Meni uluq sulardin tartip aldi. **17** U meni küqlük düşminimdin, Həm manga əqmənlik qiloquqilardin kutquzdi; Qünki ular məndin küqlük idi. **18** Külpətkə uqrioqan künümdə, ular manga qarxi hujumoqa ətti; Birak Pərwərdigar mening tayanqim idi. **19** U meni kəngri-azadə bir jayqa elip qikardi; U meni kutquzdi, qünki U məndin hursən boldi. **20** Pərwərdigar həkkaniylikimoqa qarap manga iltipat kərsətti; Kolumning halalliqini U manga qayturdi; **21** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzillik kilip Hudayimdin ayrilip kətmidim; **22** Qünki Uning barlik həkümliri aldimdidur; Mən Uning bəgilimilirini əzümədin neri qilmidim; **23** Mən Uning bilən qubarsiz yürdüm, Əzümni gunahtin neri qildim; **24** Xuning üçün Pərwərdigar həkkaniylikimoqa qarap, Kəz aldidiki qolumning halalliqioqa qarap, qiloqanlirimni qayturdi. **25** Wapadar-məhribanlarqa Əzüngni wapadar-məhriban kərsitisən; Qubarsizlarqa Əzüngni qubarsiz kərsitisən; **26** Sap dilliklarqa Əzüngni sap dillik kərsitisən; Tətürlərgə Əzüngni tətür kərsitisən; **27** Qünki ajiz məmin həlkni kutkuzoquqi Əzüngdursən; Birak təkəbbur kəzləni xərməndə kilisən; **28** Qirioqimni julalik qiloqan Səndursən; Pərwərdigar Hudayim meni

baskan karangʻolulukni nurlanduridu; **29** Qunki Sən arķilik [dūxmən] qoxuni arisidin yūgürüp ettüm; Sən Hodayim arķilik mən sepildin atlap ettüm. **30** Təngrim – Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanoqandur; U Əzigə tayanolanlarning həmmisigə kalkandur. **31** Qunki Pərwərdigardin baxqa yənə kim ilahtur? Bizning Hodayimizdin baxqa kimmu qoram taxtur? **32** Yəni belimni küq-qūwwət bilən orioquqi Təngri, Yolumni tüptüz, mukəmməl qiləuqi Təngridur; **33** U mening putlirimni keyikningkidək [uqkur] kilidu, Xuning bilən meni egiz jaylirimda turozuzidu; **34** Qollirimni urux qilixka əgitudu, Xunglaxka biləklirim mis kamanni kerələydu; **35** Sən mənə nıjatlıķing boləjan kalkanni ata kilding, Nening ong qolung meni yelidi; Sening mulayim kəmtərliking meni uluq kildi. **36** Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng kilding, Mening putlirim teyilip kətmidi. **37** Mən dūxmənlirimni qoqlap yəttim; Ular həlak bolmioquqə həq yanmidim. **38** Qaytidin ornidin turalmas kilip ularni yanjiwəttim, Ular putlirim astida yikildi. **39** Sən jəng qilixka küq bilən belimni baqliding; Sən mənə hujum qiləjanlarni putum astida egildürdüng; **40** Dūxmənlirimni kəz aldimda arķisioqa yandurup qaqquzdung, Xuning bilən mənə əqmənlərnı yokəttim. **41** Ular pəryad kətürdi, birək qutkuzidiojan həqkim yok idi; Hətta Pərwərdigarəqa nida kildi, Umu ularəqa jawab bərmidi. **42** Mən ularəqa sokka berip, xamal uqurojan topidək kiliwəttim; Koqidiki patkəktək, ularni təküwəttim. **43** Sən meni həlķning nızaliridin qutkuzəjansən; Sən meni əllərnıng bexi qiləjansən; Mənə

yat bolqan bir h lk hizmitimdə bolmaqta. **44** S z mni anglapla ular manga itaət qilidu; Yat  dikil r manga biqaril rq  təslim bolidu; **45** Yat  dikil r q xxk nlixip ketidu; Ular  z istih kamliridin titrigən h lda qikip kelidu; **46** P rw rdigar həyattur! Mening Qoram Texim mubarəklənsun! Nijatliqim bolqan Huda [həmmidin] aliydur, d p mədhıyilənsun! **47** U, mən  q n toluk kisas aloquqi Təngri, H kl rni manga boysunduroqan [Hudadur]; **48** U meni d xm nlirimdin kutkuzoqan; B rh k, S n meni manga h jum qil nlardin yukiri k t rd ng; Zorawan ad mdin S n meni kutuldurdung. **49** Xuning  q n m n  ll r arisida Sanga r hm t eytim n, i P rw rdigar; Namingni uluqlap k yl rni eytim n; **50** [P rw rdigar]  zi tiklig n padixah qa zor nusr tl rni beoixlaydu;  zi m sih  qil jiniq , Y ni Dawutqa h m uning n slig  m ngg g   zg rm s muh bbitini kərsitidu.

19 Dawut yazoqan k y: –  rxl r Təngrining uluqlukini jakarlaydu, Asman g mbizi Uning qoli yasioqanlirini namayan qilidu; **2** Ularning s zliri k n-k nl r dəryadək  kiwatidu; Keq -keqiləp ular bilimni ayan qiliwatidu. **3** Tilsiz h m awazsiz bolsimu, ularning sadasi [al mg ] anglanmaqta. **4** Ularning  lq m tanisi y r yüzidə tartilmaqta; Ularning s zliri aləmning qetigiqə y tm kt . Ularning iqid  [Huda] kuyax  q n qedir tikk n, **5** [Kuyax] hujrisidin toyoqa qikqan yigitt k qikidu, B ygig  q xidioqan palwand k xadlinidu; **6** Asmanlarning bir qetid n  rl ydu, Jahanning u qetigiq  q rgil ydu, Uning h raritidin heqkandak m hlukat yoxurunalmaydu. **7** P rw rdigarning t wrat-qanuni muk mm ldur, U

insan wujudini yengilaydu; Pərwərdigar bərgən həküm-
guwahlar mukim-ixənqlik, U nadanlarni dana qilidu.
8 Pərwərdigarning kərsətmiliri durus, U kəlbni
xadlanduridu; Pərwərdigarning pərmanliri yorukluktur,
U kəzlərnı nurlanduridu. **9** Pərwərdigardin əyminix pak
ixtur, u mənggü dawamlıxidu; Pərwərdigarning həkümliri
həktur, Hərbiri tamamən həkkanıyəttur. **10** Ular altundin,
bərək kəp sap altundin kimmətliktur; Həsəldin, həsəl
jəwhıridin xerındur; **11** Ular bilən kulung oyoıtılıdu;
Insan ularəqa riayə kılıxta qing tursa qong mukapat
bardur. **12** Kim öz hatalıqlırını bilip yetəlisun? Meni bilip-
bilməy kıləqan gunahlırimdin sakıt kıləqaysən; **13** Öz
kul-qakaringni baxbaxtaq gunahlırdin tartkaysən; Bu
gunahlarıni manganı hojayın kıldurmıəqaysən; Xuning bilən
mən kusursız bolımən, Eoıır gunahın haliy boləqaymən.
14 I Pərwərdigar, mening Qoram Texim wə Həmjamət-
Nıjatkarım, Aoızimdiki səzlər, kəlbimdiki oylınıxlar
nəzırında məkbul boləqay!

20 Nəoımiqılərnıng bexıəqa tapxuruluq oqulsun dəp,
Dawut yazəqan küy: — Kıləpətlik künde Pərwərdigar
sanganı ıjabət kıləqay! Yaqupning Hudasınıng nami seni
egızdə aman saklıəqay! **2** U Öz mukəddəs jayıdin sanganı
mədət əwətkəy, Zıondın sanganı küq-kıuwwət bərgəy; **3**
Barlık «axlık hədıyə»lırıngni yad kıləqay, Kəydürmə
qurbanlıkıngni qəbul kıləqay! (Selah) **4** Kənglündıki
təxnalıqlarıni sanganı ata kıləqay, Kənglünggə pükkanı barlık
arzulırıngni əməlgə axurəqay. **5** Bizlər ələlıbəngni təbrıkləp
təntənə kılımız, Hudaıymızning namıda tuəqlırımızni
tıkləymız; Pərwərdigar barlık tələplırıngni əməlgə

axuroqay! **6** Hazir bildimki, Pərwərdigar Əzi məsih
qiloqinini kutkuzidu; Muqəddəs ərxliridin uningqo
qudrətlik kutkuzoquqi qolini uzartip jawab beridu. **7**
Bəzilər jəng hərwilirioqa, Bəzilər atlarqo [tayinidu]; Birak
biz bolsak Pərwərdigar Hudayimizning namini yad etimiz;
8 Ular tizi püklinip yikildi; Birak biz bolsak, qəddimizni
ruslap tik turimiz. **9** I Pərwərdigar, padixahqa oqolibə
bərgəysən; Nida qiloqinimizda bizgə ijabət qiloqaysən!

21 Nəoqmiqilərnin bexioqa tapxurulup oqulsun dəp,
Dawut yazoqan küy: — Padixah qudritingdin xadlinidu,
i Pərwərdigar; Oqolibə-nijatliqingdin u nəqədər hursən
bolidu! **2** Sən uning kəngül tilikini uningqo ata
qilding, Ləwlirining təlipini rət qiloqan əməssən. (Selah)
3 Qünki Sən esil bərikətlər bilən uni qarxi alding;
Uning bexioqa sap altun taj kiydüdüng. **4** U Səndin
əmür tilisə, Sən uningqo bərding, Yəni uzun künlərni,
taki əbədil'əbədgıqə bərding. **5** U Səning bərgən
oqolibə-nijatliqingdin zor xərəp kuqti; Sən uningqo
izzət-həywət həm xanu-xəwkət qondurdung. **6** Sən
uning əzini mənggülük bərikətlər qilding; Didaringning
xadliqi bilən uni zor hursən qilding; **7** Qünki padixah
Pərwərdigarqo tayinidu; Həmmidin Aliy Boləquqining
əzgərməs muhəbbiti bilən u heq təwrənməydu. **8** Səning
qolung barliq düxmənliringni tepip, axkarə qilidu; Ong
qolung Sanga əqmənlik qiloqanlarni tepip axkarə qilidu;
9 Səning didaring kəringən kündə, ularni yalkunluk
humdanqo saloqandək köydürisən; Pərwərdigar dəroqəzəp
bilən ularni yutuwetidu; Ot ularni köydürüp tügitidu. **10**
Ularning tuhumini jaqandin, Nəsillirini kixilik dunyadin

quritisan; **11** Qünki ular Sanga yamanlik qilixka urundi; Ular rəzil bir nəyrəngni oylap qıkkini bilən, Əmma oqəlibə qılalmidi. **12** Qünki Sən ularni kəynigə buruluxka məjbur qilding; Sən ularning yuzigə qarap okyayingni qənləysən. **13** I Pərwərdigar, Əz küqüing bilən uluqlukungni namayan qiloqaysən; Xuning bilən biz nahxa eytip qudritingni mədhıyiləymiz.

22 Nəoqmiqilərnıng bexioqa tapxurulup, «Ayjələt-haxxaqar» (tang səhərdə kəlgən mədət) degən ahangda oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — «Ah İlahim, İlahim, nemixka məndin waz kəqting? Sən nemixka meni qutkuzuxtin xunqə yirəksən? Nemixka qattik pəryadlırimdin xunqə yirəq turisən, **2** Hodayim, kündüzdə nida qıldim, lekin Sən heq jawab qılmaysən; Keqidimu mən xundak pəryad qilixtin aram alalmaymən. **3** Biraq i İsrailning mədhıyilirini əz makaning qiloquqi, Sən degən pak-muqəddəstursən! **4** Ata-bowilirimiz seni tayanqi qiloqan, Ular sanga tayanqan, sən ularni qutkuzoqan. **5** Ular Sanga nida qilixliri bilən qutuloqan; Sanga tayinix bilən ularning ümidi heq yərdə qaloqan əməs. **6** Biraq mən bolsam adəm əməs, bir qurtmən, İnsan tərıpidin [təhmət bilən] rəswayialəm qilinoqanmən, Halayik tərıpidin kəmsitilgənmən. **7** Meni kərgənlərnıng həmmisi mazak qilip külidu, Baxlırini silkixip aqzilirini pürüxtürüp: **8** «U Pərwərdigarqa əzini tapxuroqan əməsmu?! Əmdi Pərwərdigar uni qutkuzsun! Pərwərdigar unıngdin hursən bolsa əgər, Uni qutulduşsun!» — deyixidu. **9** Biraq meni apamning qorsıqıdin qıqaroquqi əzüngduşsən; Hətta əmqəktiki waqtimdimu meni əzünggə tayanduroqansən;

10 Tuquloqinimdin tartipla, mən özümni qoynungoşa taxlioqanmən; Anamning baliyatkusidiki waqtimdila, Sən mening Təngrim bolup kəlgənsən. **11** Məndin yiraqlaxma; Qünki riyazət meni qıstap kəldi; Manga yardəmdə boluquqi yoqtur. **12** Nuroqun buqilar meni qorxiwaldi; Baxanning küqlük buqiliri meni oriwaldi; **13** Ular adəmni titma qiləuqi hərkirəwatқан xirdək, Aqzilirni qong eqip manga tikilip turidu. **14** Mən təkülgən sudək boldum, Həmmə səngəklirim izidin qikip kətti; Yürikim momdək erip kətti, Iq-baoqrimda zəiplixip erip kətti. **15** Qəojirap kətkən sapal parqisidək maqdurum qalmidi, Tilim tangliyimoşa qaplixip kətti, Sən [Pərwərdigar] meni əlümning topa-qanglirioşa qoyoqansən. **16** Qaljir itlar manga olaxti, Bir top rəzillər meni qıstap kelip, Mening qolum wə putumni sanjip təxti. **17** Səngəklirimning həmmisini saniyalaymən, [Ustihanlirim] manga tikilip qarap turoqandək qilidu. **18** Ular kiyimlirimni öz arisida üləxtürüwatidu, Kənglikimgə erixix üqün qək taxlixiwatidu. **19** Birək, i Pərwərdigar, məndin yiraqlaxma! I Küq-Qudritim boluquqim, yardəmgə tez kəlgəysən! **20** Jenimni qiliqtin kutkuzoqin, Mening yaloquz jenimni itning qanggilidin kutulduroqin. **21** Meni xirning aqzidin kutkuzoqin; Xundək, Sən iltjalirimni ijabət qilip yawa kalilarning münggüzliridin kutkuzoqansən! **22** Mən Sening namingni qerindaxlirimoşa elan qilimən; Qong jamaət iqidə turup Sanga boləqan mədhıyilirimni jakarlaymən; **23** Pərwərdigardin əyməngüqilər, Uni mədhıyilənglar! Yakupning barlıq nəsiliri, Uningoşa xan-xərap kəltürənglar! Israilning pütün əwladliri,

Uningdin əymininglar. **24** Qünki U ezilgüqining axu harlinixlirini nəziridin sakit kıloqan əməs, Yaki Uningdin heq yirgəngən əməs; Uningdin Əz wisalini heq yoxuroqan əməs; Bəlki U iltija kılıp awazini kətürginidə, Uningoqa kılak selip angliqan. **25** Qong jamaət iqidə manga okuloqan mədhıylər Əzüngdındur, Hudadin əyməngüqilərnin aldida iqqən kəsəmlirimni ixka axurimən; **26** Ajiz məminlər kərsiki toyoquqə tamaklinidu; Pərwərdigarni izdigənlər Uni mədhıyələydu; Silərnin kəlbinqlar mənggü yaxnaydu! **27** Zeminning əng qetidikilərmu bu ixni kəlbidə tutup, towa kılıp Pərwərdigarnin aldiqə kelidu; Əl-millətlərnin barlıq jəmətliri aldingda ibadət kılıdu; **28** Qünki padixahlıq Pərwərdigarqıla təwədur; U əl-millətlər arisida həküm sürgüqidur. **29** Jaqandiki baylarmu Uning aldidin yəp-iqip, ibadət kılıdu; Tuprakqa kirəy dəp qaloqanlarmu, hətta əz jenini sakliyalmaydiqanlarmu Uningoqa səjdə kılıdu; **30** Kəlgüsidiki bir əwlad Uning hizmitidə bolidu; Bu əwlad Rəb üqün Əz pərzəntliri hesablinidu. **31** Keyin ular kelip, xu qaoqda tuşulidiqan bir qowmoqa Uning həkkanıylikini jakarlap xuni elan kılıduki, «U buni əməlgə axurdi!»

23 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar meni baqqıuqi Padiqimdur, Mohtaj əməsmən heq nərsigə; **2** U meni yumran qəplərdə yatquzup dəm aldurar; Tinq akidiqan sularni boylitip baqıdu; **3** U wujudumni yengilaydu; U həkkanıylik yolida Əz nami üqün yetəkləydu; **4** Hətta mən əlüm sayisi boləqan jiləqidin ətsəmmu, Heq yamanlıqtin qorqmaymən; Qünki Sən mən bilən billidursən; Sening hasang həm tayiqing manga təsəllidur. **5** Meni har

qiloquqilarning k z aldida manga k ng dastihan salisən;
Mening beximni may bilən məsih qilisən; K d him taxidu;
6 B rh k, barlik künlirimdə yahxilik w   zg rm s xəpkət
manga  gixip həmrah bolidu; M ngg din-m ngg g 
P rw rdigarning d rgahida yaxaymən!

24 Dawut yazoqan k y: — Pərwərdigaroqə m ns ptur,
jah n w  uningq  toloqan h mm  məwjudatlar; Uningq 
t lluktur y r y zi w  uningda turiwatqanlarmu; **2** Q nki
jah nning ulini qongqur dengizlar  stig  orunlaxturup,
Y rni sular  stig  ornatqan Udur. **3** P rw rdigarning
teoioq  kim qikalaydu? Uning muqəddəs jayioq  kim kirip
turalaydu? **4** — Qolliri gunahtin pakiz, dili sap, Quruk
n rsilerg  t lm r p qarimioqan, Yaloqan k s m qilmioqan
kixi kir laydu. **5** Bundaq kixi bolsa Pərwərdigardın bəhtni,
 z nijatliki bolouqi Hudadin h kqaniyliqni tapxuruwalidu
w  [uni] k t r p y ridu; **6** Bu d wr Uni izdigüqi d wrdir,
Yəni Sening didaringni izdigüqilər, i Yakupning [Hudasi]!
(Selah) **7** I qowuqlar, bexinglarni kətürünglar! [K ng
eqilinglar]! I m ngg l k ixikl r, k t r l nglar! Xuning
bilən xan-x r p igisi Padixah kiridu! **8** Xan-x r p igisi
Padixah deg n kim? U Pərwərdigardur, u küqlük w 
qüdrətliktur! P rw rdigar, j ng m ydanida qüdrətliktur!
9 I qowuqlar, bexinglarni kətürünglar! K ng eqilinglar!
I m ngg l k ixikl r, bexinglarni kətürünglar! Xuning
bilən xan-x r p igisi Padixah kiridu! **10** Xan-x r p igisi
Padixah deg n kim? Samawiy qoxunlarning S rdari
boloqan P rw rdigar bolsa, xan-x r p igisi Padixah tur!
(Selah)

25 Dawut yazoqan küy. Pərwərdigar, jenim Sanga təlmürüp qaraydu; **2** Sanga tayinimən, i Hodayim; Meni yərgə karitip hijaləttə qaldurmioqaysən; Wə yaki düxmənlirimni üstümdin oqalib qilip xadlandurmioqaysən; **3** Bərhək, Seni kütküqilərdin heqkaysisi xərməndə bolmas; Birəq heqbir səwəbsiz hainlik qiloquqilar xərməndə bolidu. **4** Meni Sening izliringni bilidioqan qiloqaysən, i Pərwərdigar; Yolliringni manga əgitip koyoqaysən. **5** Meni həqiqitingdə mangdurup, manga əgətkəysən; Qünki özüng mening nijatlikim boləqan Hodayimdursən; Mən kün boyi Sanga qarap təlmürimən; **6** Əz rəhimdillikliringni, əzgərməs mehirliringni yadingoqə kəltürgəysən, i Pərwərdigar! Qünki ular əzəldin tartip bar bolup kəlgəndur; **7** Mening yaxliqimdiki gunahlimni, Xundakla itaətsizliklimni esinggə kəltürmigəysən; Əzgərməs muhəbbiting, mehribanliqing bilən, meni esinggə kəltürgəysən, i Pərwərdigar; **8** Pərwərdigar mehriban wə durustur; Xunga U gunahkarlarni durus yoloqə salidu. **9** Məminlərnə yahxi-yamanni pərk etixkə U yetəkləydu; Məminlərgə Əz yolini əgitidu. **10** Uning əhdisi wə həküm-guwahlirini tutqanlarning həmmisigə nisbətən, Pərwərdigarning barlik yolliri əzgərməs muhəbbət wə həqiqəttur. **11** Əz naming üqün, i Pərwərdigar, Qəbihlikim intayin eoqir bolsimu, Sən uni kəqüriwətkənsən. **12** Kimki Pərwərdigardın əymənsə, Huda Əzi tallioqan yolda uningə [həqiqətəni] əgitidu; **13** Uning jeni azadə-yaxilikta yaxaydu, Uning nəslə yər yüzigə miras bolidu. **14** Pərwərdigar Əzidin əyminidioqanlar bilən sirdaxtur; U ularəqə Əz əhdisini kərsitip beridu.

15 Mening kəzlirim həmixə Pərwərdigarəyə tikilip
qaraydu; Qünki U putlirimni tordin qıqiriwetidu. 16
Manga qarap mehır-xəpkət kərsətkəysən; Qünki mən
şeribanə, dərdməndurmən. 17 Kənglümning azarliri
kəpiyip kətti; Meni başqan qışmaqlardın qıqarəşənsən.
18 Dərdirimni, azablırimni nəziringgə aləşin, Barlıq
gunahlırimni kəqürgəşənsən! 19 Mening düxmənlırimni
nəziringgə aləşin, Qünki ular kəptur; Ular manga qongkur
əqmənlik bilən nəprətlinidu. 20 Jenimni saqlıəşənsən, meni
qutkuzəşənsən; Meni xərməndilikdə kaldurmıəşənsən;
Qünki mən Seni baxpanahım kildim. 21 Kəngül saplıkə wə
durusluq meni qoşdıəşənsən; Qünki mən Sanga ümid başlap
kütüwatimən. 22 I Huda, Israilni barlıq külpətliridin
qutkuzup hərlükkə qıqarəşənsən!

26 Dawut yazəşən küy: — Mən üqün həküm qıqarəşənsən,
i Pərwərdigar; Qünki mən öz durusluqumda turup
mangdim; Mən Pərwərdigarəyə tayinip kəlgənmən;
Mən teyilip kətməymən. 2 Meni sinap başqəşənsən,
i Pərwərdigar, meni təkxürüp başqın; Wijdanimni,
kəlbimni tawlıəşənsən; 3 Qünki əzgərməs muhəbbitingni
kəz aldimda tutqanmən; Mən həkikitingni özümgə
yetəkqi qilip mangdimmən. 4 Mən yaləşanqılar bilən
həmdastihan olturmidim; Sahtipəzlərgə həmrah boluxqə
kirməymən. 5 Yamanlıq qıləşuqılar jamaitidin yirginimən;
Rəzillər bilənmu olturmaymən. 6 Kollirimni gunahsızlıqta
yuyimən; Xunda, qurbangahıngni aylinip yürələymən. 7
Wə həm təxəkkürləni anglitimən; Barlıq karamətliringni
jakarlaymən. 8 I Pərwərdigar, makaning boləşən əyni,
Xan-xəriping turoşən jayni səyüp kəldim; 9 Jenimni

gunahkarlar bilən, Həyatimni qanhorlar bilən billə elip kətmigəysən; **10** Ularning qolida suyikəstlər bardur, Ong qoli parilərgə toldi. **11** Mən bolsam, duruslukumda mengip yūriwerimən; Meni hərlükkə qikirip kutkuzoqaysən, Manga mehīr-xəpkət kərsətkəysən. **12** Putum bolsa tüptüz jayda turidu; Jamaətlər arisida turup Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhīyilər qayturimən.

27 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar mening nurum wə nijatlikimdur; Mən yənə kimdin qorqay? Pərwərdigar həyatimning qoroqinidur; Mən kimning aldida titrəy?
2 Yamanlik qiloquqilar «Uning ətlirini yəyli» dəp manga hujum qiləqanda, Rəqiblim, düxmənlirim manga yeqinlaxqanda, Putlixip, yikildi ular. **3** Zor qoxun bargah kurup meni qorxawəja alsimu, Qəlbimdə heq qorqunq yok; Manga urux kozoqisimu, yənila hatirjəm turiwerimən. **4** Pərwərdigardin birla nərsini tiləp kəldim; Mən xuningəja intiliməktimənki: — Əmür boyi Pərwərdigarning əyidə bolsam, Pərwərdigarning güzəllikigə qarap yürsəm, Uning ibadəthanasida turup, yetəklixigə muyəssər bolsam, dəymən. **5** Beximoqə kün qüxkəndə, U meni sayiwini astioqə alidu; Meni qedirining iqidə aman saklap yoxuruwalidu. U meni uyultax üstigə muqim turoquzidu. **6** Xunga hazır ətrapimdiki düxmənlirim aldida bexim yukiri kətürülidu. Uning muqəddəs qedirida təntənə qilip kurbanliklər sunimən; Nahxa-küylər eytimən, munajatlarni eytimən Pərwərdigarəja! **7** Nida qiləqinimda awazimni anglioqaysən, i Pərwərdigar; Manga mehīr-xəpkət kərsitip, ijabət qiləqaysən. **8** Əz kənglüm: «Uning didarini izdənglar!» dəydu; Didaringni, i Pərwərdigar,

özüm izdəymən. **9** Məndin Əzüngni qaqurmioşaysən!
Oşəzəpləngəndə kulumni neri qoşlimioşaysən; Sən
meningdin yardimingni ayimay kəlding; Sən məndin
ayrilmioşaysən, meni taxliwətmigəysən, i Nijatkarim
Huda! **10** Ata-anam meni taxliwətsimu, Pərwərdigar
meni kuqikioşa alidu. **11** Manga Əz yolungni egətkəysən,
i Pərwərdigar; Kuxəndilirim [paylap yürməktə], Meni
tüz yoloşa baxlişaysən. **12** Meni rəqiblimning məyligə
tapxurmioşaysən, Qünki manga qara qaplxmakqi
boloşan yaloşanqilar heli kəptur, Ularning nəpəslirimu
zorawanliktur. **13** Ah, Pərwərdigarning meşribanlişini
tirikləarning zeminidə kərxəkə kəzüm yətmigən bolsa...!
14 Pərwərdigarni təlmürüp kütkin! Jigərlik bol, kəlbinq
mərdanə bolsun! Xundak qil, Pərwərdigarni təlmürüp
kütkin!

28 Dawut yazoşan küy: — I Pərwərdigar, Sanga
nida qilimən; I mening Qoram Texim, manga süküt
qilmioşaysən; Qünki Sən jimjit turuwalişang, Mən qongkur
hangşa quxidioşanlarşa ohxaxla bolimən. **2** Sanga
pəryad kətürginimdə, Sening mukəddəs kalamhanangşa
qolumni kətürginimdə, Mening iltijalirimning sadasini
anglişaysən! **3** Meni rəzillər wə kəbişlik qiloşuqilar
bilən billə taxliwətmigəysən; Ular aqzida yeqinliri
bilən dostanə sezləxsimu, Kənglidə eqmənlik bardur.
4 Ularning qilmixlirişa qarap, Ixlirining yamanlişioşa
qarap ix tutqaysən; Qolining qiloşanliri boyiqə əzligə
yanduroşaysən; Tegixlik jazani əzligə qayturoşaysən. **5**
Qünki ular nə Pərwərdigarning qiloşanlirini, Nə kollirining
ixligənlirini heq nəzirigə almaydu, [Pərwərdigar] ularni

oqulitip, kaytidin bax ketürgüzmäydu. **6** Pärwärdigarğa tæxækkür-mædhiyæ kayturulsun; Qünki U mening iltijalirimning sadasini angliğan. **7** Pärwärdigar mening küqüm, mening qalkinimdur; Mening kænglüm uningğa ixændi, Xuning bilæn yardäm taptim; Xunga kænglüm zor xadlinidu, Öz küyüm bilæn mæn Uni mædhiyilæymæn. **8** Pärwärdigar Öz [hælkining] küqidur, Xundakla mæsih qilöiniğa kutkuzoquqi qoroqandur. **9** Öz hælkningni kutkuzoqaysæn, Mirasingni bærικætlik qilöaysæn; Ularни padiqidæk beqip ozuklanduroqaysæn, Mænggügæ ularни ketürüp yürgæysæn.

29 Dawut yazoğan küy: — Pärwärdigarğa bærgæysilær, i Kudrætlik Bolöquqining pærzæntliri, Pärwärdigarğa xanu-xæwkæt, küq bærgæysilær! **2** Pärwärdigarğa Öz namioğa layik xanu-xæwkæt bærgæysilær; Pärwärdigarğa pak-mukæddæslükning güzællikidæ sæjdæ qilinglar! **3** Pärwärdigarning sadasi qongqur sular üstidæ hæküm süridu; Xan-xæræp igisi bolöğan Tængri güldürmamilarni yangritidu; Pärwärdigar büyük dengizlar üstidæ hæküm süridu. **4** Pärwärdigarning sadasi küqlüktur; Pärwärdigarning sadasi hæywætkæ toloqandur; **5** Pärwärdigarning sadasi kedir dæræhlirini sunduriwetidu; Bærhæk, Pärwärdigar Liwandiki kedirlarni sunduriwetidu. **6** U ularни mozay oynaklawatkandæk oynaklitidu; Yawa kalining balisi oynaklawatkandæk, U Liwan wæ Sirion teqini oynaklitidu. **7** Pärwärdigarning sadasi qaqmaqларning yalkunlirini xahlitiwetidu; **8** Pärwärdigarning sadasi qel-jæzirini zilziligæ salidu; Pärwärdigar Qædæxtiki qel-jæzirini zilziligæ salidu;

9 Pərwərdigarning sadasi dub dərəhlirini həryan tolojitidu, Ormanlıqlarni yalingaqlaydu; Uning muqəddəs ibadəthanisida boləjan həmmisi «xanu-xəwkət!» dəp təntənə qilidu. 10 Pərwərdigar topan üstigə həkümranlik qilip olturidu; Bərhək, Pərwərdigar mənggügə padixah bolup həküm sürüp olturidu. 11 Pərwərdigar Öz həlqigə qüdrətəni bəhx etidu; Öz həlqini aman-hatirjəmlik bilən bərikətləydu.

30 Muqəddəs ibadəthanini Hudaəğa ataxni təbrikləp, Dawut yazəjan küy: — Mən Seni aliy dəp uluəlaymən, i Pərwərdigar, Qünki Sən meni pəstin yukiri kətürdüng, Düxmənlirimni üstümdin huxallandurmiding. 2 I Pərwərdigar Hudayim, mən Sanga nalə kətürdüüm, Sən meni sakaytting. 3 I Pərwərdigar, Sən təhtisaradin jenimni elip qıqting, Həngəğa qüxidioəjanlar arisidin manga həyat berip saklıding. (Sheol h7585) 4 Pərwərdigarəğa küy eytinglar, i Uning ihlasmən bəndiliri, Uning pak-muqəddəslikini yad etip təxəkkür eytinglar. 5 Qünki Uning əzəzi pi dəkikidə ətüp ketidu, Xapaiti bolsa əmürwayət bolidu; Yioə-zar keqiqə qonup qalsimu, Huxallıq tang səhər bilən təng kelidu. 6 Mən bolsam öz rahət-paraəjitimdə: «Mənggügə təwrənməy muqim turimən» — dedim. 7 Pərwərdigar, xapaiting bilən, mening teəjimni mustəhkəm turoəuzəjaniding; Əmma Sən didaringni qaqurup yoxurdung; Mən alakzadə bolup kəttim; 8 Mən Sanga nalə-pəryad kətürdüüm, i Pərwərdigar; Mən [Sən] Rəbkə iltija qildim: — 9 — Mening kənim təkülüp, həngəğa kirsəm nemə paydisi bardur? Topa-qang Seni mədhıyiləmdü? U həkikitingni jakarliyalamdu? 10

Angliyoaysən, i Pərwərdigar, manga xəpkət kərsətkəysən;
I Pərwərdigar, manga yardəmdə boləyəsən! **11** Sən matəm
kəyətəyəsən, [Həzilik] bəz
kiyimimni salduriwetip, Manga huxallıqni bəlwəyət kəlip
bəyətəyəsən; **12** Xunga mening rohim süküt kəlməy, Sanga
küylər okusun! I Pərwərdigar, mening Hudayim, Sanga
əbədil'əbədgəqə təxəkkürlərnə eytimən!

31 Nəymiqilərnəng bəxiyə tapxurulup okulsun dəp,
Dawut yazəyən küy: — Sən Pərwərdigarni, mən baxpanah
kəldim; Meni həqəqəyən yərgə kəritip kəyməyəsən; Əz
həqəqəyən bilən meni azad kəlip kətkuzəyəsən; **2**
Manga kulək saləyəsən, meni tezrək kətkuzəwəyəsən;
Manga qorəm təx, Əzümni kəyətəyəsən qorəyənlik
kə'ə boləyəsən. **3** Qünki Sən mening uyultəxim,
mening qorəyənimsən; Xunga Əz nəyən üqün
meni yetəkləyəsən, meni bəxliyəyəsən. **4** Manga
yoxurun selinəyən tuzəktin kədəmlirəmni tartkəyəsən;
Qünki Sən mening baxpanahimsən. **5** Mən rohimni
kəlungəyən tapxurdum; Sən manga niyətləyən kəlip hərlükə
qəyətəyəsən, i Pərwərdigar, həqə Təngri. **6** Yəyən
iləhəyən qəyənimsən yirginip kəldim; Mən bəyən
Pərwərdigəyən etəkəyən kəlimən. **7** Əzğəyən muhəbbəyən
bilən huxəl bolup xədlimən; Qünki mening hərləyən
kərdəyəsən; Jənimning əzəp-əyənimsən həwəyən təyən.
8 Meni dūxmənlirəmning kəyən qəyənimsən, Bəyən
yənimsən kəngri jəyən turoyən. **9** I Pərwərdigar,
manga rəyən-xəpkət kərsətkəyən, Qünki bəyən
kəyənimsən; Dəyən-əyənimsən kəyən tūyənimsən dəp kəldi,
Jənim, wujudummu xundək. **10** Həyətəyən kəyənimsən-həyən

bilən, Yillirim oqəm-otussə bilən uprawatidu. Gunahim tūpəylidin maodurum ketəy dəp qaldi, Ustihanlirim sizip kətti. **11** Mən rəqiblərimning iza-aqanitigə qaldim, Yeqinlirim aldida tehimu xundak; Tonuxlirimojimu bir wəhimə boldum; Koqida meni kərgənlərmu məndin dajip kaqidu. **12** Həmməylən meni əlgən adəmdək, kənglidin qikirip taxlaxti; Puquk qinidək bolup qaldim. **13** Qünki nuroqunlarning təhmətlirini anglidim, Wəhimə tərəp-tərəplərdə turidu; Ular manga hujum kilixka məslihətlixiwatidu, Jenimni elixka kəst kilixiwatidu. **14** Birak mən Sanga tayinimən, i Pərwərdigar; «Sən mening Hudayim!» — dedim. **15** Mening künlirim Sening qolungdidur; Meni düxmənlirimning qolidin həm manga ziyankəxlik kiləquqilardin kutkuzəqaysən. **16** Qulungə didaringning jilwisini qüxürgəysən; Əzgərməs muhəbbiting bilən manga nijatlik ata kiləqaysən. **17** I Pərwərdigar, meni yərgə karitip koymioqaysən; Qünki mən Sanga iltija kildim; Rəzillər yərgə qarap qalsun; Ularning təhtisarada zuwani tutulsun; **(Sheol h7585)** **18** Yaləqan ləwlər zuwandin qalsun! Ular həkkəniyləni halioqanqə mazak kilip təkəbburluk bilən səzliməktə! **19** Əzüngni baxpanah kiləqanlar üqün insan balilirining kəz aldida kərsətkən iltipatliring, Yəni Əzüngdin qorkidioqanlar üqün, saklioqan iltipat-nemətliring nəkədər moldur! **20** Sən ularni insanlarning suyikəstliridin Əz huzurungdiki yoxurun dalda jayəqə alisən; Sən ularni til-aqanətlərdin sayiwiningdə yoxurup koyisən. **21** Pərwərdigarəqə təxəkkür-mədhiyələr yollansun! Qünki U əzgərməs muhəbbitini zulmətlik bir xəhərdə əjayib nimayən kildi!

22 Qünki mən dəkkə-dükkidə həduqup: — Seni, meni kəzidin qikirip qoydimikin, dəp kərkənidim; Həlbuki, mən nalə kətürüp yelinoqinimda, pəryadimoqə kulaq salding. **23** Pərwərdigarni səyünglər, i Uning barlik məmin bəndiliri! Pərwərdigar Əzigə sadıqlarni qoşdaydu, Həm təkəbburluk bilən ix kıləquqılarnıng kilmixlirini öz bexioqə həssiləp qayturidu! **24** I Pərwərdigarni təlmürüp kütənlər, Jigərlük bol, kəlbıng mərdanə kılinsun!

32 Dawut yazoqan «Maskil»: — Itaətsizlikliri kəqürüm kılinoqan, Gunahlıri yepiloqan kixi bəhtliktur! **2** Pərwərdigar rəzillikliri bilən həsablaxmaydioqan, Rohıda həqkəndəq hıylilik yox kixi bəhtliktur! **3** Mən [gunahımni ikrar kilmay], süküttə turuwaloqanidim, Kün boyi ahu-pioqan iqidə, Səngəklirim qirip kətti; **4** Qünki meni basqan qolung manga keqə-kündüz eoqır boldi; Yazdiki kuroqəqiliktək yilikim kəoqjirap kətti. (Selah) **5** Əmdi gunahımni Sening aldingda etirap kildim, Kəbihlikimni Səndin yoxuriwərməydioqan boldum; Mən: «Pərwərdigarəqə asiyliklirimni etirap kilmən» — dedim, Xuning bilən Sən mening rəzil gunahımni kəqürüm kilding. (Selah) **6** Xunga Seni tapalaydioqan pəyttə, Hərbir ihlasmən Sanga dua bilən iltija kilsun! Qong topanlar ərləp, texip kətkəndə, [Sular] xu kixigə hərgiz yekınlaxmaydu. **7** Sən mening dalda jayimdursən; Sən meni zulumdin saklıysən; Ətrapımni nijatlik nahxiliri bilən qaplıysən! (Selah) **8** — «Mən sən mengixqə tegixlik yolda seni yetəkləymən həm tərbiyləymən; Mening kəzüm üstüngdə boluxi bilən sanga nəsihət kilmən. **9** Əqli yox boləqan at yaki exəktək bolma; Ularni qəkləxkə

tizginləydiyən yügən bolmisa, Ular hərgiz sanga yekin kəlməydu». **10** Rəzillərgə qüxüdiyən qayoqu-həsərlər kəptur, Birəq mehır-xəpkətlər Pərwərdigarəya tayanəjan kixini qeridəydu; **11** I həkqaniylar, Pərwərdigar bilən xadlinip hursən bolunglar; Kəngli duruslar, huxallıqtin təntənə kilinglar!

33 Əy həkqaniylar, Pərwərdigar üqün təntənə kilinglar! Mədhıyıləx duruslar üqün güzəl ixtur. **2** Rawab bilən Pərwərdigarni mədhıyılənglar; Ontarəya təngkəx bolup, uningəya küyləni eytinglar. **3** Uningəya atəp yəngi bir munajət-nəhxini eytinglar; Məhırlıq bilən qelip, awazinglarni yukiri yangritinglar. **4** Qünki Pərwərdigarning səzi bərhəktur; Uning barlıq ixliri wədilirigə sadəkətlıktur. **5** U həkqaniyəət həm adalətni yaxxi kərgüqidur; Yər-zemin Pərwərdigarning məhribanlıqı bilən toloqandur. **6** Pərwərdigarning səzi bilən asmanlar yaritiloqan, Uning aqzidiki nəpəs bilən ularning barlıq qoxunlirimuyaritiloqandur; **7** U dengzidiki sularni bir yərgə yioqıp dəwiləydu; U okyanlarni ambarlar iqidə saklap turidu; **8** Pütkül yər yüzidikilər Pərwərdigardin əymənsun; Duniyadiki pütün jan igiliri Uningdin qorkup, hərmətlisun; **9** Qünki Uning bir səzi bilənla ix pütürülgənidi; Uning bir əmri bilənla degənliri bərpa kılinoqanidi. **10** Pərwərdigar əllərnin pılanini tosiwetidu; U qowmlarning hiyallirini bikar kiliwetidu. **11** Pərwərdigarning nəsihəti mənggügə turidu; Qəlbidiki oyliri dəwrdin-dəwrgə ixka axurulidu. **12** «Pərwərdigar bizning Hundayimizdur» dəydiyən qowm bəhtlıktur! Yəni Əz mirasi boluxka tallioqan həlk bəhtlıktur! **13** Pərwərdigar

ərxin yərgə nəzər salidu, U pütkül insanlarni kərüp turidu. **14** Turaloşusidin yər yüzidikilərninğ həmmisigə qaraydu; **15** U ularning hər birininğ kəlbirini Yasioşuqidur; Ularning barlıq ixlirini dəngsəp qıkkıquidur. **16** Padixah bolsa qoxunlirininğ kəplüki bilən oqalib bolalmaydu; Palwan əzining zor küqi bilən əzini kütquzalmaydu; **17** Tolparoşa tayinip həwp-hətərdin kütquzulux bihudiliktur, U zor küqi bilən həqkimni kütquzalmaydu; **18** Mana, ularning jenini əlümdin kütquzux üqün, Kəhətqilikdə ularni həyat saxlax üqün, Pərwərdigarning kəzi Əzidin əyminidioşanlarning üstidə turidu, Əzining əzgərməs muhəbbitigə ümid başlıoşanlarning üstidə turidu. **20** Bizning jenimiz Pərwərdigaroşa təlmüridu; Bizning yardımqimiz, Bizning qalkinimiz U bolidu. **21** Xunga Uning bilən kəlbimiz xadlinip ketidu; Qünki Uning mukəddəs namioşa tayinip ixəndük. **22** I Pərwərdigar, biz Sangila ümid başlıoşinimizdək, Sening əzgərməs muhəbbitingmu üstimizdə boləyay!

34 Dawut yazoşan küy: – (Dawut Abimələk [padixahning] aldidə yürüx-turuxini baxkiqə kiliwaləşanda, [Abimələk] uni həydiwətkən waqıtta yazoşan) Mən hər kəndə waqıtlarda Pərwərdigaroşa təxəkkür-mədhıyə qayturımən; Uni mədhıyiləx aqzımdin qüxməydu. **2** Kəlbim Pərwərdigarni iptiharlinip mədhıyələydu, Məminlər buni anglap xadlıqta bolidu. **3** Mən bilən billə Pərwərdigarni uluşlanglar, Birliktə Uning namioşa mədhıyilər yangritayli. **4** Pərwərdigarni izdidim, U mening duayimni ijabət kildi, Meni başqan barlıq wəhimə-qorkunqlirimdin kütquzdi. **5** [Məminlər]

Uningoʻja talmürüp nurlandi; Yüzliri yergə qaritilmidi. **6**
[Mən] pekir-biqarə [Uningoʻja] nida kildi, Pərwərdigar
anglap, meni həmmə awariqiliklərdin kütquzdi. **7**
Pərwərdigarning Pərixtsi Uningdin əyminidioʻanlarni
koʻqdap ətrapioʻja qedirini tikidu, Ularni kütquzidu. **8**
Pərwərdigarning mehribanlikini tetip, bilgin, Uningoʻja
ixinip tayanioʻan adəm nemidegən bəhtliktur! **9** I Uning
mukəddəs bəndiliri, Pərwərdigardin əymininglar! Qünki
Uningdin əyminidioʻanlarning heq nərsisi kəm bolmas.
10 Küqlük arslanlar ozuksiz kelip aq kalsimu, Əmma
Pərwərdigarni izdigüqilərnin heqbir yahxi nərsisi kəm
bolmas. **11** Kelinglar balirim, manga kulak selinglar;
Mən silərgə Pərwərdigardin əyminixni əgitip koyay.
12 Həyatni ətiwarlaydioʻan kixi kim? Kimning uzun
wə yahxi künlərnin kərgüsi bar? **13** Undakta tilingni
yamanliktin tartip yür, Ləwliring məkkarliktin neri
bolsun; **14** Yamanliktin ayrilip yirək bolup, güzəl
əməllərnin kilip yür; Aman-hatirjəmlikni izdəp, uni koʻqlap
yür. **15** Pərwərdigarning kəzi həkəkaniylarning üstidə
turidu, Uning kuliki ularning iltijalirioʻja oquq turidu;
16 Pərwərdigarning qirayi rəzillik kəloquqilaroʻja qarxi
qikar, Ularning hərəkəndək nam-hatirilirini yər yüzidin
elip taxlar; **17** Həkəkaniylar iltija kilidu, Pərwərdigar
anglaydu, ularni barlik azab-muxəkətliRIDIN kütquzidu;
18 Pərwərdigar kəngli sunuqlaroʻja yekindur, Rohi
ezilgənlərnin kütquzidu. **19** Həkəkaniylar duq kəlgən
awariqiliklər kəptur; Birək Pərwərdigar ularni bularning
həmmisidin kütquzidu. **20** [U həkəkaniyning] səngəklirini
sak kəlduridu, Ulardin birsimu sunup kətməydu. **21**

Yamanlikning ozi razillarni olturidu; Hakkaniylaroga nopratinidiojanlar gunahda kalidu. **22** Pərwərdigar Öz kullirining janlirini bədəl tələp hərlükkə qikiridu; Uningoga tayanolanlardin heqkimgə gunah bekitilməydu.

35 Dawut yazoqan küy: — I Pərwərdigar, mən bilən elixkanlar bilən elixkaysən; Manga jəng kilolanlaroga jəng kilojaysən! **2** Kolungoga sipar wə kalkan alojin; Manga yardəmgə ornungdin turujaysən; **3** Nəyzini suojurup, meni qoqlawatkanlarning yolini toskaysən; Mening jenimoja: «Mən sening nijatlikingdurmən!» — degəysən! **4** Mening həyatimoja qang salmaqci bololanlar yərgə karitilip xərməndə bolojay; Manga kəst əyliyənələr kəynigə yandurulup rəsua bolojay. **5** Ular goya xamalda uqkan samandək tozup kətkəy; Pərwərdigarning Pərixlisi ularni tarkitiwətkəy! **6** Ularning yoli karangoju wə teyiloqak bolojay, Pərwərdigarning Pərixlisi ularni qoqliwətkəy! **7** Qünki ular manga orunsiz ora-tuzak təyyarlidi; Jenimni səwəbsiz elixka ular uni kolidi. **8** Həlakət tuydurmastin ularning bexioja qüxkəy, Əzi yoxurun kurojan toroja ozi qüxkəy, Həlakətkə yikiləy. **9** U qaoqda jenim Pərwərdigardin səyünidu, Uning nijatlik-kutkuzuxidin xadlinidu! **10** Mening həmmə ustihanlirim: — «I Pərwərdigar, kimmu Sanga təngdax keləlisun?» — dəydu, — «Sən ezilgən məminləni küqlüklərnin qanggilidin, Ezilgənlər həm yoxsullarni ularni buliojuqildin tartiwelip kutkuzisən». **11** Yawuz, yalojan guwahqilar kopup, Həwirim bolmiojan gunahlar bilən üstümdin xikayət kilmaqta. **12** Ular mening yaxilikimoja yamanlik kilip, Meni panahsiz yetim kilip

qoyqanidi! **13** Lekin mən bolsam, ular kesəl bolqanda, Bəzni yəgəp kiyiwaldim; Ularni dəp roza tutup, əzümni təwən kildim; Əmdi duayim bolsa hazır baqrimoqa yenip kəldi! **14** Mən bu ixlardin dost yaki qerindiximning bexioqa qüxkən ixka ohxax məyüslinip yürdüm, Mən əz anisioqa həza tutqandək, beximni selip yürdüm. **15** Birək mən putlixip kətkinimdə, Ular huxal boluxup kətkənidi, Bir yərgə jəm boldi; Dərwəkə jəm boluxup muxu zorawanlar manga qarxi qikixiti, Birək həwirim yok idi. Ular meni parə-parə kilix üqün tohtimay zərbə berixiti. **16** Huddi bir qixləm poxkal üstidə qaqqak wə talax kiləqan hudasizlardək, Ular manga qixlirini ojuqurlitip hiris kilixti. **17** I Rəb, qaqanoqiqə pərwa kilməysən? Jenimni ularning həlakitidin kütquzoqaysən, Mening birdinbir həyatimni [muxu] yirtkuq xirlarning aqzidin tartiwaloqaysən! **18** Zor jamaət arisida mən Sanga təxəkkür eytimən; Nuroqunlioqan həlk arisida Seni mədhıyiləymən. **19** Yaloqan səwəb bilən manga rəqib boləqanlarni üstümdin xadlandurmioqaysən; Məndin səwəbsiz nəprətləngənlərnı əzara kəz kışixturmioqaysən! **20** Ular dostanə səz kilmaydu, Zemindiki tinqliqpərwərlərgə pitnə-ioqwa tokumaqta. **21** Ular manga qarap eqizini yooqan eqip: «Way-way! Kütkünimizni əz kəzimiz bilən kəriwawduq!» — deyixidu. **22** I Pərwərdigar, Sən bularni kəriup qikting, süküt kilmioqaysən; I Rəb, məndin Əzüngni yirəqlaxturmioqaysən; **23** Qozqaloqaysən, Mən üqün həküm qikirixka oyoqanoqaysən, I mening Hodayim — Rəbbim! **24** Mening ixim üstidə əz həkqaniyliking boyiqə həküm qikəroqaysən, i Pərwərdigar Hodayim; Ularni

mening [onguxsizlikimdin] xadlandurmioqaysən! **25** Ular kənglidə: «Wah! Wah! Əjəb obdan boldi!» — deyixmisun; Yaki: «Uni yutuwəttuk!» — deyixmisun. **26** Mening ziyinimdin huxal boləanlar yərgə qaritilip xərməndə boləay; Meningdin əzlrini üstün tutquqilarning kiyim-keqiki hijalət wə nomussuzluk bolsun! **27** Mening həkkaniylikimdin səyüngənlər təntənə kəlip xadlansun! Ular həmixə: «Əz qulining aman-esənlikigə səyüngən Pərwərdigar uluqlansun!» — degəy. **28** Xu qaşda mening tilim kün boyi həkkaniyliking toşruluk səzləydu, mədhıylərnı yangritidu.

36 Nəşmiqilərnıng bexiəşə tapxurulup oqulsun dəp, Pərwərdigarning quli Dawut yazəşən küy: — Rəzil adəşnıng əşyilikı mening kəlbimdə bir bexarətnı pəyda kılıdu: — «Uning nəşiridə Hudadin kərkidışən ix yoktur!».

2 Qünki u əz-əşini mahtayduki, U əz-əşigə: — «Məndə gunah tepilmas, kıləşinim yirginqlık ix əməştur!» — dəydu.

3 Aşzidiki səşlər kəbıhlik wə hıyiləşrliktur; Pəşiləşlik ix kılış parasitidin u allıburun məşrumdur. **4** U ornıda yatqandımu gunahni kəşləydu; U durus bolmışən yoləşə mengıxni iradə kılıdu; Yamanlıktın həş nəprəşlənməydu.

5 I Pərwərdigar, əşgəşməş muhəşbbıting əşxləşgə takışıdu; Həşkıkət-sadıklikıng bulutlarəşə yetıdu! **6** Həşkaniylikıng büyüš taşşlardək, Həşkümlıring tılışmatlık qongqur dengızlardəktur. I Pərwərdigar, Şən adəşmlər wə hıywanlarnı saklışuquşıdursən; **7** Şenıng əşgəşməş muhəşbbıting nəşkədər kıməşşliktur, i Huda! Xungə inşan balışiri kənatlıring sayışidə panahlınidu. **8** Ular əşyüngdiki mol dastıhandın toyşuquşə bəşşrimən bolıdu; Şən

ularoqə huzur-halawətliringning dəryasidin iqküzisən. **9** Qünki Səndila bardur həyatlik buliği; Nurungda bolup nurni kərimiz. **10** Ah, Əzüngni tonup, bilgənlərgə muhəbbitingni, Kəngli duruslaroqimu həkəkaniylikingni kərsitixni dawamlaxturoqaysən. **11** Təkəbburlarning putining manga hujum kilixioqə yol qoymioqaysən; Rəzilləning qoli meni ornumdin qoşliwətmisun; **12** Mana, yamanlik kiloquqilar yikildi! Oqulitiwetildi, ornidin qayta turalmaydu!

37 Dawut yazoqan küy: — Yamanlik kiloquqilar tūpəylidin əzüngni kəydürmə, Nakəslərgə həsət kilma. **2** Qünki ular ot-qəplərdək tezla üzüp taxlinidu, Yumran əsümlüklərgə ohxax tozup ketidu. **3** Pərwərdigaroqə tayan, tirixip yaxilik qil, Zeminda makanlixip yaxap, Uning wapa-həqikitini ozuk bilip huzurlan. **4** «Pərwərdigarni hursənlikim» dəp bilgin, U arzu-tiləkliringgə yətküzidu. **5** Yolungni Pərwərdigaroqə amanət qil; Uningoqə tayan, U qoqum [tilikingni] ijabət qilidu. **6** U həkəkaniylikingni nurdək, Adalitingni qüxtiki quyaxtək qaqnitidu. **7** Pərwərdigarning aldida tinq bolup, Uni səwrqanlik bilən küt; Həramdin ronak tapqan adəm tūpəylidin, Yaman niyətliri ixka axidioqan xixi tūpəylidin əzüngni kəydürmə. **8** Aqqiқingdin yan, oqəzəptin qayt, Əzüngni kəydürmə; U pəkət seni yamanlikqə elip baridu. **9** Qünki yamanlik kiloquqilar zemindin üzüp taxlinidu; Pərwərdigaroqə təlmürüp kütkenlər bolsa, Zeminoqə igidarqilik qilidu. **10** : Kəzni yumup aqquqila, rəzil adəm həlak bolidu; Uning makanoqə səpselip qarisanq, u yoқ bolidu. **11** Birəқ yawax-məminlər zeminoqə

miraslik kilidu, Wə qəksiz arambəhxlıktin huzurlinidu. **12** Rəzil adəm həkkanıyoğa kəst kilidu; Uningoğa qixlirini oququrlitip hiris kilidu; **13** Lekin Rəb uningoğa qarap külidu; Qünki [Rəb] uning bexioğa kelidioğan künni kəridu. **14** Yawaxlar wə yoqsullarni yikitix üqün, Yoli duruslarni kirip taxlax üqün, Rəzillər kıliqini oqilipidin suqurup elip, Okyasining kiriqini tartip təyyarlidi. **15** Lekin kıliqi bolsa əz yürikigə sanjilidu, Okyaliri sunduruwetilidu. **16** Həkkanıylardiki «az», Kəpligən yamanlarning baylıqliridin əwzəldur. **17** Qünki rəzillərnin biləkliri sundurulidu; Lekin Pərwərdigar həkkanıylarni yələydu; **18** Pərwərdigar kəngli duruslarning künlirini bilidu; Ularning mirasi mənggügə bolidu. **19** Ular eoqir künlərdə yərgə qarap qalmaydu; Kəhətqiliktimu ular tok yüridu. **20** Birək rəzillər həlak bolidu; Pərwərdigar bilən qarxilaxquqilar qimənzardiki gül-giyahdək tozup ketidu; Ular tügəydu; Is-tütündək tarkilip tügəydu. **21** Rəzil adəm etnə elip qayturmaydu; Əmma həkkanıy adəm meħribanlik bilən etnə beridu; **22** Qünki [Pərwərdigar] rəhmət kıloğanlar zeminoğa igə bolidu, Birək uning lənitigə uqrioğanlar üzüp taxlinidu; **23** Mərdanə adəmning kədəmliri Pərwərdigar tərıpıdındur; [Rəb] uning yolidin hursən bolidu. **24** U teyilip kətsimu, yikilip qüxməydu; Qünki Pərwərdigar uning qolını tutup yələp turidu. **25** Mən yax idim, hazır kərip kəldim; Lekin həkkanıylarning taxliwetilgənlikini, Yaki pərzəntlirininan nan tiligənlikini əsla kərgən əməsmən; **26** U kün boyi mərd-məħriban bolup etnə beridu; Uning əwladlirimu həlkə bərikət yətküzidu. **27** Yamanlikni taxlanglar, yaxilik kılinglar,

Mənggü yaxaysilər! **28** Qünki Pərwərdigar adalətni səyidu, U Əz məmin bəndilirini taxlimaydu; Ular mənggügə saklinidu; Ləkin rəzillərnin əwladliri üzüp taxlinidu. **29** Həkkaniylar yər-jahanoğa igə bolidu, Əbədil'əbədgiqə uningda makan tutup yaxaydu. **30** Həkkaniy adəmning aozzi danalix jakarlaydu; Uning tili adil həkümlərni səzləydu; **31** Kəlbidə Hudaning [mukəddəs] kanuni turidu; Uning kədəmliri teyilip kətməs. **32** Rəzillər həkkaniy adəmni paylap yüridu; Ular uni öltürgüdək pəytini izdəp yüridu. **33** Ləkin Pərwərdigar uni düxmənnin qanggiliqə qüxürməydu; Yaxi həkümdə uni gunahqa pütməydu. **34** Pərwərdigarni təlmürüp küt, Uning yolini qing tutqin; U sening mərtiwəngni kətürüp, zəminoğa igə kəlidu, Rəzillər həlak kəlinoqanda, Sən buni kərisən. **35** Mən rəzil adəmning zomigərlik kəliwatqinini kərdüm, U huddi aynioqan baraksan yapyexil dərəhtək ronak tapqan. **36** Biraq u ətüp kətti, Mana, u yok boldi; Mən uni izdisəmmu, u tepilmaydu. **37** Mukəmməl adəmgə nəzər sal, Durus insanoğa qara! Qünki bundak adəmning ahir kəridioqini arambəhx hatirjəmlik bolidu. **38** Itaətsizlər bolsa birlikdə həlak bolixidu; Ularning kələqiki üzülidu; **39** Biraq həkkaniylarning nijatliki Pərwərdigardindur; U eoqir künlərdə ularning küqlük panahidur. **40** Pərwərdigar yardım kəlip ularni saklaydu; U ularni rəzillərdin saklap kətkuzidu; Qünki ular Uni baxpanahə kəlidu.

38 Dawut yazoqan küy: — (əslimə üqün) I Pərwərdigar, oqəzipingdə tənbiq bərmigəysən, Kəhringdə meni jazalimioqaysən! **2** Qünki okliring meni zəhimləndürüp sanjidi, Qolung üstümdin kəttik basti. **3** Kəttik oqəziping

tüpəylidin ətlirimdə heq saqlıq yok, Gunahım tüpəylidin ustihanlirimda aram yoktur. **4** Qünki gunahlırim boyumdin taxti; Ular kətürəlmigüsiz eoqir yüktək meni besiwaldi. **5** Əhməklıkimdin jarahtlırim sesip, xəlwərap kətti. **6** Azabtin bəllirim tolimu pükülüp kətti, Kün boyi oqəmgə petip yürimən! **7** Qatiraqlirim otqa toldi, Ətlirimning saq yeri yoktur. **8** Mən tolimu həlsirap, ezilip kəttim; Qəlbimdiki azab-qayoqu tüpəylidin hərkirəymən. **9** Rəb, barlıq arzuyum kəz aldingdidur; Uq tartıxlirim Səndin yoxurun əməs; **10** Yürikim jioqildap, həlimdin kəttim; Kəzlırimning nuri oqti. **11** Yar-buradərlirimmu meni uroqan waba tüpəylidin, əzlırini məndin tartti; Yeqinlırimmu məndin yiraq kaqti. **12** Jenimni almaqqi boləqanlar tuzaq quridu; Manga ziyanni kəstlıgənlər zəhırlıni qaqqmaqta; Ular kün boyi hıylə-mıqırlərləni oylımaqta. **13** Lekin mən gas adəmdək anglımaymən, Gaqa adəmdək aozımnı aqqmaymən; **14** Bərhək, mən anglıyalmaydıoqan gaslardək bolup qaldim; Aozımda qıldioqan rəddiyə-tənbıh yok. **15** Qünki ümidimni Sən Pərwərdigarəqa baqlıdim; Rəb Hıdayım, Sən iltıjayımoqa ıjabət qılısən. **16** Qünki mən: — «Ular mening üstümgə qıqıp mahtanmioqay; Bolmısa, putlırim teyilip kətkəndə, ular xadlınidu» — dedim mən. **17** Qünki mən dəldəngxıp, tügıxəy dəp qaldim, Azabım kəz aldimdin kətməydu. **18** Qünki mən öz yamanlıqımnı ıkrar qılımənlər; Gunahım üstıdə qayoqurımən. **19** Lekin düxmənlirim juxkun həm küqlüktur; Qara qaplap, manga nəprətləngənlərləning sani nuroqundur. **20** Wapaəqa japa qıldioqanlar bolsa, mən bilən qarxılıxıdu; Qünki mən yahxılıqıni kəzləp, ıntilımən.

21 I Pərwərdigar, məndin waz kəqmigəysən! I Hudayim, məndin yiraklaşmıoşaysən! 22 I Rəb, mening nijatlığım, Manga qapsan yardım kıləşaysən!

39 Nəşmiqilərnıng bexi Yədutunəşə tapxuruloşan, Dawut yazəşan küy: — «Tilim gunah kilmisun dəp, Yolliriməşə diqqət kilmən; Rəzillər kəz aldimda bolsa, mən aəzıməşə bir kəxək salimən» — degənıdim. 2 Mən süküt kılıp, zuwan sürmidim, Hətta yaxxilik toşrisidiki səzlərnımu aəzımıdin qıqarmıdim; Bırək dil azabım tehımu kəzəşəldi. 3 Kənglümde zərdəm kəynıdi, Oylanoşanseri ot bolup yandı; Andin tilim ihtiyarsız səzləp kətti. 4 I Pərwərdigar, əz əjilimni, Künlirimning kəşqilik ikənlikini manga ayan kıləşin; Ajiz insan balisi ikənlikimni manga bildürşin. 5 Mana, Sən künlirimni pəkət nəqqə şeriqlə kılding, Sening aldingda əmrüm yok hesabıdidur. Bərək, barlık insanlar tik tursımu, pəkət bir tiniklə, halas. (Selah) 6 Bərək, hər bir insanning həyati huddi bir kələnggidur, Ularning aldirap-saldiraxlıri bihudə awariqılıktur; Ular baylıqlarni toplaydu, ləkin keyin bu baylıqlarni kimning kəlişəşə juşlinidəşanlikini bilməydu. 7 I Rəb, əmdi mən nemini kütimən? Mening ümidim sangila başlıktur. 8 Meni barlık asiyliklirimdin kütəzəşəşən, Meni həkəşətlərnıng məşhırisigə kəldürmıoşaysən. 9 Süküt kılıp zuwan sürmidim; Qünki mana, muxu [jazani] Əzıng yürgüzgənsən. 10 Meni saləşan wabayıngni məndin neri kıləşaysən; Qünki kəlungning zərbisi bilən tügıxəy dəp kəldim. 11 Sən tənbişliring bilən kixini əz yamanlıkı üqün tərbıyiliginəşə, Sən huddi nərsilərgə küyə kurti qüxkəndək, uning izzət-şururini yok kılıwetısən; Bərək,

hər bir adəm bir tiniklə, halas. (Selah) **12** I Pərwərdigar, duayimni angliqaysən, Pəryadimoğa kulaq saloqaysən! Kəz yaxlirimə süküt qilmioqaysən! Qünki mən pütkül atabowilirimdək, Sening aldingda yaqa yurtluk, musapirmən, halas! **13** Manga tikkən kəzüngni məndin neri qiloqaysənki, Mən barsa kəlməs jayoğa kətküqə, Meni bir'az bolsimu rahəttin bəhrimən qiloqaysən.

40 Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigarə təlmürüp, küttüm, küttüm; U manga egilip pəryadimni anglidi. **2** U meni həlakət orikidin, Xundakla patkaq laydin tartiwaldi, Putlirimni uyultax üstigə turoquzup, Kədəmlirimni mustəhkəm qildi. **3** U aozimoğa yengi nahxa-munajatni, Yəni Hodayimizni mədhiyiləxlərnı saldı; Nuroqun həlkə buni kərüp, qorkıdu, Həm Pərwərdigarəə tayinidu. **4** Təkəbburlardin yardım izdiməydiəğan, Yaloqanqilikqə ezip kətməydiəğan, Bəlki Pərwərdigarnı öz tayanqisi qiloğan kixi bəhtliktur! **5** I Pərwərdigar Hodayim, Sening biz üqün qiloğan karamətliring wə oy-niyətliringni baroqanseri kəpəytip, san-sanaksiz qiloqansən, Kimmu ularni bir-birləp hesablap Əzünggə [rəhmət kayturup] bolalisun! Ularni səzləp baxtin-ahir bayan qılay desəm, Ularni sanap tügıtix mumkin əməs. **6** Nə qurbanlik, nə ax hədiyələr Sening tələp-arzuyung əməs, Biraq Sən manga [səzgür] kulaklarıni ata qilding; Nə kəydürmə qurbanlik, nə gunah qurbanlikini tələp qilmiding; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mana mən kəldim!» — dedim. Oram yazma dəsturda mən toqruluk pütülgən: — **8** «Hodayim, Sening kənglüngdiki iradəng mening hursənlikimdur; Sening Təwrat kanunung kəlbimgə pütüklüktur». **9**

Büyük jamaət arisida turup mən həkqaniylikni jakarlidim; Mana bularni özümdə kılqə elip qalqum yoqtur, I Pərwərdigar, Özüng bilisən. **10** Həkqaniylikingni kəlbimdə yoxurup yürmidim; Wapadarlikingni wə nijatlikingni jakarlidim; Özgərməs muhəbbiting wə həkikitingni büyük jamaətkə heq yoxurmastin bayan kildim. **11** I Pərwərdigar, mehribanlikliringni məndin ayimioqaysən; Özgərməs muhəbbiting wə həkikiting hərdaim meni saklioqay! **12** Qünki sansiz külpətlər meni oriwaldi; Qəbihliklirim meni besiwelip, kərməydiqan boldum; Ular beximdiki qeqimdin kəp, Jasaritim tügixip kətti. **13** Meni kutkuzuxni toqra tapqaysən, i Pərwərdigar! I Pərwərdigar, tez kelip, manganə yardəm kילוqaysən! **14** Mening hayatimoqa qang salmaqci bolqanlar birakla yərgə qaritilip rəsua kılinsun; Mening ziyinimdin hursən bolqanlar kəynigə yandurulup xərməndə bolqay. **15** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məshirə kילוqanlar öz xərməndilikidin alakzadə bolup kətsun! **16** Birak Seni izdigüqilərninğ həmmisi Səndə xadlinip huxal bolqay! Nijatlikingni səygənlər həmixə: «Pərwərdigar uluqlansun» deyixkəy! **17** Mən ezilgən həm yoqsul bolsammu, Birak Rəb yənila meni yad etidu; Sən mening Yardəmqim, mening azad kילוquqim; I Hudayim, keqikməy kəlgəysən!

41 Nəoqmiquqlərninğ bexioqa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Oqerib-ajizlaroqa oqəmhorluk kילוqan kixi nəkədar bəhtlik-hə! Eqir künlərdə Pərwərdigar uningə panah bolidu. **2** Pərwərdigar uni koqdaq, uni aman saklaydu; U zeminda turup bəhtiyar yaxaydu; Sən uni düxmənlirininğ ihtiyarioqa qüxürməysən! **3**

Orun tutup zəiplixip yatqinida, Pərwərdigar uningəja dərman bolidu; Sən uning yatqan orun-kərpilirini raslap tüzəxtürüp turisən. **4** Mən iltija kilip: — «I Pərwərdigar, manga mehribanlik kərsətkəysən, Jenimoja xipalik bərgəysən; Qünki mən aldingda gunah kildim» — dedim. **5** Düxmənlirim mən toşruluk: — «U qağanmu ölüp, naminəsli qurup ketər?» — dəp manga yamanlik tiləydu. **6** Birsı meni kərgili kəlgən bolsa, U aldəmqi səzləni kilidu; Ular kəynimdin kənglidə xumluk toplaş, Andin sirtlarəja qikiş xu ixlarni tarkiştir po atidu; **7** Manga əq boləjanlarning həmmisi manga qarita əzara kusurlixidu, Ular manga ziyankəxlik kəstidə bolidu. **8** Ular: «Uning bexioja jinxəytandin bir kesəl qaplaxti; Əmdi u orun tutup yetip qaldı; U kaytidin turalmaydu» — deyixidu. **9** Həttə sirdixim dəp ixəngən kədinəs dostum, Mən bilən həmdastihan bolup tuzumni yegənmu manga put atti. **10** Biraq Sən Pərwərdigar, manga rəhim kiləjaysən; Düxmənlirimdin intikəm elixka, Meni turojuzəjaysən; **11** Düxminimning üstümdin oşlibə kilip xadlanmioşinidin, Seni məndin səyünidu, dəp bilimən. **12** Biraq manga kəlsək, durus boləjanlikimdin, sən meni yələysən; Sən meni mənggü Əz huzurungda kəd kətürütüzüp turojuzisən. **13** Israilning Hudasi Pərwərdigarəja əbədil'əbədgigə təxəkkür-mədhiyə kayturulojay! Amin! Amin!

42 Nəşmiqilərnin bexioja tapxurulup oşulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilojan «Maskil»: — Keyik eriklardiki suəja təxna boləjandək, Jenim sanga təxnadur, i Huda. **2** Mening jenim Hudaəja, həyat Təngrigə intizardur; Ah, mən qağanmu Hudaning huzurida

kөрүнүккә мүйәссәр болимән? **3** Mening keqә-kündüz yeginim көz yaxlirim bolup kәlgән; Hәklәр күn boyi мәndin: «Hudaying kәyәrdә?» dәp soraydu. **4** Ötkән күnlәrni әslәp, Jenimning dәrdlirini tәküwatimән (Mән көpqilik bilән ketiwetip, Hudaning öyigә tәntәнә kilip mengip, Huxalliqta Hәmdusana okup, nahxa eytip, Heytni tәbrikligән top-top koxundәk, jamaät bilән billә barattim!). **5** — I jenim, Sән tenimdә nemixka bundak kayojurisән? Nemixka iqimdә bundak mäyüslinip kәtting? Hudaqә ümid baqla; Qünki Uning jamalidin qikkән nijatliktin, Mән Uni yәнila uluqlaymән, — Mening Hudayimni! **6** Jenim iqimdә mäyüslinip kәtti; Xunga mән Seni seojinimән; Hәtta musapirliqta Iordan dәryasi boyidiki wadilarda, Hәrmon taqlirida, Mizar teqidimu Seni seojinimән. **7** Sening xarkiratmiliringning awazliriqә, Qongkur hang bilән qongkur hang maslixip hәrkirimәktә. Sening hәmmә dolqunliring hәм kaynamtaxqinliring meni oqrk kildi. **8** Kündüzi Pәrwәrdigar өзgәrmәs muhәbbitini [manga] buyruydu, Keqiliri Uning nahxisi, Wә hәм һayatim bolqan Tәngrigә qilqan dua manga hәmrah bolidu. **9** Mән Qoram Texim bolqan Hudaqә: — «Meni nemixka untup kalding? Mән nemixka düxmәnning zulumiqә uqrap, Hәmixә azab qekip yürüwatimән?» — dәymән. **10** Sengәklirimni әzgәndәk rәqiblim menі mәshirә kilip әyiblәydu; Ular күn boyi мәndin: «Hudaying kәyәrdә?» — dәp sorimaqta. **11** I jenim, tenimdә nemixka bundak kayojurisән? Nemixka iqimdә bundak mäyüslinip kәtting? Hudaqә ümid baqla; Qünki mән Uni yәнila mәdhijilaymән, Yәni

qirayimoqa salamətlik, nijatlik, ata qiloquqi Hudayimni
mədhiyiləymən! U mening Hudayimdur!

43 I Pərwərdigar, mən toqruluk həküm qiqarəaysən,
Dəwayimni əkidisiz bir həlk aldidə sorioqaysən; Meni
hiyiləgər həm kəbih, adəmdin kutulduroqaysən. **2** Qünki
Sən panahgəhim boləjan Hudadursən; Nemixka meni
taxlawətkənsən? Nemixka düxmənni zulumioqa uqrap,
Həmixə azab qekip yüriwatimən?» — dəymən. **3** Öz
həqikiting wə nurungni əwətkin, Ular meni yetəkligəy!
Meni muqəddəs teoqingə, Makaningə elip kəlgəy! **4**
Xuning bilən mən Hudaning kurbangəhi aldioqa baray,
Yəni mening qəksiz huxlukum boləjan Təngrining yenioqa
baray; Bərhək, qiltar qelip Seni mədhiyiləymən, i Huda,
mening Hudayim! **5** I jenim, sən nemixka bundak
qayəurisən? Nemixka iqimdə bundak biaram bolup
ketisən? Hudaəqa ümid baqla! Qünki mən Uni yənila
mədhiyiləymən, Yəni qirayimoqa salamətlik, nijatlik, ata
qiloquqi Hudayimni mədhiyiləymən!

44 Nəoqimiqilərnin bexioqa tapxurulup oqulsun dəp,
Korəhning oqulliri üqün yeziloqan «Maskil»: — I Huda, öz
qulaqlirimiz bilən angliduk, Atilirimiz bizgə bayan qilip,
Öz künliridə, yəni kədimki zamanlarda Sening qiloqan
zor ixliringni uqturoqanidi; **2** Sən [ata-bowilirimizning
aldidə] Öz qolung bilən yat əllərnə koqliwetip, Ularning
[zeminioqa ata-bowilirimizni] orunlaxturdung; Yat
qowmlarəqa apət qüxürüp, ularni tarkitiwəting. **3**
Bərhək, bowilirimiz zeminni öz qiliqi bilən aloqini yok, Öz
biliki bilən əzlrini kutkuzəjinimu yok; Bu bəlki Sening
ong qolung, Sening biliking wə jamalingning nurining

qiloinidur; Qünki Sən ulardin hursənlik taptıng. **4** Sən Özüng mening padixahımdursən, i Huda, Sən Yakup üqün oşelibilər buyruoşuqidursən. **5** Sən arkilik biz rəqiblerimizni həydiwetimiz; Naming bilən özimizgə qarxi turoşanlarni qəyləymiz; **6** Qünki öz okyayimoşa tayanmaymən, Qiliqimmu meni qutkuzalmaydu. **7** Qünki Sən bizni rəqiblerimizdin qutkuzdung, Bizgə oşq bološanlarni yərgə qarattıng. **8** Hudani kün boyi iptiharlinip mahtaymiz; Namingni əbədil'əbədgiqə mədhıyləymiz. (Selah) **9** Birak Sən [hazir] bizni taxlawetip ašanətkə qaldurdung; Qoxunlirimiz bilən jənggə billə qıqmaysən. **10** Sən rəqiblerimiz aldida bizni qekindürdüng; Bizni oşqmənlərgə halioşanqə talan-taraj qıldurdung. **11** Soyuxka tapxuruloşan qoylardək, bizni ularoşa tapxurdung, Əllər arisoşa bizni tarkitiwəttıng. **12** Sən Öz həlkingni bikaroşa setiwəttıng, Uning qimmitidin Özüng heq beyip kətmiding; **13** Sən bizni qoxna əllərnin məshirisigə qalduroşansən; Ətrapimizdikilərgə ašanət, zanglik obyektı qıldingsən. **14** Sən bizni əllər arisida səz-qəqəkkə qoydungsən, Yat qowmlar bizgə bax qayqixip qaraxmaqta. **15** Məshirə həm kupurluq eytkuqılarnin awazi tüpəylidin, Düxmənlər wə oşq aloşuqılar tüpəylidin, Kün boyi uyatim aldimdin kətməydu, Yüzümning nomusi meni qirmiwaldi. **17** Mana bularnin həmmisi beximizəşa qüxti; Birak biz Seni untumiduk, Yaki əhdənggə heq asiylik qilmiduk; **18** Qəlbimiz heq yanmidi, Sanga sadəştsizlik qilmiduk, Qədəmlirimiz yolungdin heq ezip kətmidi. **19** Birak Sən bizni qilbərilər makanida əzding, Bizgə əlüm sayisini qaplasturdung. **20** Əgər biz Hodayimizning

namini untuqan bolsak, Yaki yat bir ilahqa kol keturgan bolsak, **21** Huda Sen qoqum buni suruxtə qilmas idingmu, Qalbtiki sirlarni bilip turidiqan tursang? **22** Birak Sen tupaqli biz kun boyi qirilmaktimiz; Boquzlinixni kutup turoqan qoqlar kabi hesablanmaktimiz. **23** Oyoqan, i rab! Nemixka uhlap yatisen? Ornungdin tur, bizni mængguga taxlawatmigaysen! **24** Nemixka yuzingni bizdin yoxurisen? Nemixka kulpatlirimizga, uqriqan zulumlirimizqa pisent qilmayesen? **25** Qariqina, jenimiz tuprakta beqirlap yuridu; Tenimiz yerga qaplasti; **26** Ornungdin turup bizga yardəmdə bolqaysen! Özüngning ezgərməs muhəbbiting səwəbidin, Bizlarni hərlükke qikarqaysen!

45 Nəoqimiqilərnin bexiqə tapxurulup, «Nilupərlər» degən ahangda oqulsun dəp, Korahning oqulliriqə tapxuruloqan, «səyümlük yar üqün» degən «Maskil» munajat-nahxa: — Qəlbimdin güzəl ix toqrisida səzlər uroqup qikmakta; Padixahqa beqixliqan munajitimni eytimən; Tilim goya mahir xairning qəlimidur; **2** İnsan baliliri iqidə sən əng güzəldursən; Ləwliring xapaət bilən tolduruloqandur; Xunga Huda sanga mængguga rəhmət qildi. **3** I büyük boluquq, Qiliqingni askin yeningoqa, Həywiting wə xanu-xəwkiting bilən! **4** Həqiqət, kəmtərlik həm adalətni aloqa sürüxkə atlanoqiningda, Xanu-xəwkət iqidə oqəlibə bilən aloqa bas! Xuning bilən ong qolung özüggə karamət qorqunqluk ixlarni kərsitidu! **5** Sening oqliring ötkürdur, Ular padixahning düxmənlirinin yurikigə sanjilidu; Pütün əllər ayioqingoqa yiktilidu. **6** Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədliktur;

Padixahliqindiki Xahanə hasang, adalətning hasisidur. **7** Sən həkkəniyliqni səyüp, rəzillikkə nəprətlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni sening Hudaying, seni həmrahliringdin üstün qilip xadliq meyi bilən məsih qildi. **8** Sening kiyimliringdin murməkki, muəttər wə darqin hidi kelidu; Pil qixi sarayliridiki sazəndilərnin tarliq sazliiri seni hursən qilidu. **9** Padixahlarning məlikiliri hərmətlik kenizəkliringning qatarididur; Hanixing Ofirdiki sap altun [zibu-zinətlərni] takap ong qolungda turidu; **10** «Angliqin, i qizim, kərgin, səzliməgə kulak saləqin; Öz qəbiləng wə ata jəmətingni untup qal! **11** Xuning bilən padixah güzəl jamalingoqa məptun bolidu; U sening hojang, sən uningoqa səjdə qil». **12** Tur xəhirining qizi [aldingda] sowoqa bilən hazır bolidu; Halayik arisidiki baylar sening xapaitingni kütidu; **13** Xahanə qizning iqki dunyasi pütünləy parlaktur, Uning kiyimlirimu zər bilən kəxtiləngən; **14** U kəxtilik kiyimlər bilən padixahning huzurioqa kəltürülidu; Kəynidin uningoqa qoldax kenizəklərmu billə yeningoqa elip kelinidu; **15** Ular huxal-huram, xadliq iqidə baxlap kelinidu; Ular birliktə padixahning ordisioqa kirixidu. **16** «Ata-bowiliringning ornioqa oqulliring qikidu; Sən ularni pütkül jahanəqa həkim qilisən. **17** Mən sening namingni əwladdin-əwladqə yad ətküzimən; Xunglaxqə barliq qowmlar seni əbədil'əbədgiqə mədhəyiləydu».

46 Nəqmiiqlərnin bexioqa tapxurulup, «Pak qizlar üqün» degən ahangda oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy: — Huda panahqahimiz wə qudritimizdur; Külpətlər qüxkən həman hazır bolidiqan

bir yordamqidur. **2** Xunga yər-zemin ɔngtūrülüp, taɔlar gümürülüp dengiz təglirigə qüxüp kətsimu, Uning dolqunliri xawkunlinip qaynam bolsimu, Өrkəxliri bilən taɔlar silkinip kətsimu, Korkmaymiz. (Selah) **4** Hudaning xəhirini — Yəni Həmmidin Aliy Boloquqi makanlaxkan mukəddəs jayni, Hursən kildioqan eqinliri xahlioqan bir dərya bardur. **5** Huda uning otturididur; U yər hərgiz təwriməydu; Huda tang etix bilənla uningoqa yordəmgə kelidu. **6** [Barliq] əllər qaynap, padixahliklar titrəp kətti; U awazini qoyuwətkən haman, Yər erip ketidu. **7** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar biz bilən billə; Yakupning Hudasi egiz qoroqinimizdur! (Selah) **8** Kelinglar, Pərwərdigarning qiloqanlirini kərünglar! U yər yuzidə qiloqan karamət wəyranqiliklarni kərünglar! **9** U, jahanning u qetigiqə boləqan uruxlarni tohtitidu; U okyalarni sunduridu, Nəzilərnə oxtuwetidu, Jəng hərwilirini otta keydüriwetidu. **10** U: «Tohtax, mening Huda ikənlikimni bilip qoyux! Mən pütkül əllər arisida uluqlinimən; Mən yər yuzidə “büyük” dəp qarilimən» — dəydu. **11** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar biz bilən billə, Yakupning Hudasi bizning egiz qoroqinimizdur!

47 Nəoqmiqilərnə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Korahning ooqulliri üqün yeziloqan küy: — Barliq qowmlar, Hudani alkixlanglar! Uningoqa yukiri awazinglar bilən huxalliq təntənisini yangritinglar! **2** Qünki Həmmidin Aliy Boloquqi, Pərwərdigar, dəhxətlik wə həywətliktur, Pütkül jahanni sorioquqi büyük Padixahtur. **3** U bizgə həlqlərnə boysundurup, Bizni əl-millətlər üstigə həkim

qilidu. **4** U biz üqün mirasimizni tallap, Yəni Əzi səyğən Yaqubning pəhri boləjan zeminni bekitip bərdi. (Selah) **5** Huda təntənə sadasi iqidə, Pərwərdigar sunay sadasi iqidə yukirioja kətürüldi; **6** Hudaəja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! Padixahimizəja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! **7** Huda pütkül jahanning padixahidur; Zehninglar bilən uningəja nahxa-küy eytinglar! **8** Huda əllər üstidə həküm süridu; U Əzining pak-mukəddəslikining təhtidə olturidu. **9** Əlyurtlarning kattiliri jəm bolup, İbrahimning Hudasining həlkigə qoxuldi; Qünki jahandiki barlik qalkanlar Hudaəja təwədur; U nəkədər aliydur!

48 Nəoqmiquilərnin bexioja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — Uluəjdur Pərwərdigar, Hudayimizning xəhiridə, Uning mukəddəsliki turojan taəda, U zor mədhiyələrgə layıktur! **2** Egizlikidin kərkəm, Zion teəji, Pütkül jahanning hursənlikidur; Ximaliy tərəpliri güzəldur, Büyük padixahning xəhiridur! **3** Huda qorojanlirida turidu, Bu yərdə U egiz panahgah dəp tonulidu; **4** Mana, padixahlar yioildi, Ular xəhərnə besip ətöp, jəm boldi. **5** [Xəhərnə] kərüpla ular alakzadə boldi; Dəkkə-dükkigə qüxüp bədər qeqixti. **6** U yərdə ularni titrək basti, Toloqak yegən ayaldək ular azablandi; **7** Sən Tarxixitiki kemilərnə xərək xamili bilən wəyran kiləwəttin. **8** Quləkimiz angliəjanni, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning xəhiridə, Hudayimizning xəhiridə, Biz hazır əz kəzimiz bilən xundək kərduq; Huda mənngügə uni mustəhkəm qilidu. (Selah) **9** Biz sening

mukəddəs ibadəthanang iqidə turup, i Huda, Özgərməs muhəbbitingni seʻinduk. **10** Namingoʻya layiktur, Jahanning qət-qətlirigiqə yətküzülgən mədhıyiliring, i Huda; Sening ong qolung həkkanıylik bilən toloqan. **11** Sening adil həkümliringdin, Zion teʻi xadlanoʻay! Yəhuda kizliri huxal boləy! **12** Zion teʻini aylinip mengip, ətrapida səyli kilinglar; Uning munarlrini sanap bekinglar; **13** Keyinki əwladka uni bayan kilix üqün, Sepil-istihkamlirini kəngül koyup kəzitinglar, Qorəjanlrini kəzdin kəqüringlar. **14** Qünki bu Huda əbədil'əbəd bizning Hodayimizdur; U əmürwayət bizning yetəkqimiz bolidu!

49 Nəʻoimiqlərnıng bexioʻya tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oʻqulliri üqün yeziloqan küy: — I barlik həkklər, kəngül koyup anglanglar! Yər yüzidə turuwatqanlar, kulak selinglar! **2** Məyli addiy puqra, ya esilzadilər, Ya bay, ya gadaylar bolsun, həmminglar anglanglar! **3** Aʻozim danalikni səzləydu, Dilim əkilgə uyoqun ixlarni oylap qikidu. **4** Kulikim həkmetlik təmsilni zən koyup anglaydu, Qiltar qelip sirlik səzni eqip berimən. **5** Eʻqir künlərdə, meni kiltakka qüxürməkqi boləjanlarning kəbihlikliri ətrapimda bolsimu, Mən nemixka qorqidikənmən? **6** Ular bayliklirioʻya tayinidu, Mal-mülüklrining zorluqi bilən qongqilik kilidu; **7** Insan mənggügə yaxap, Gər-hangni kərməsliki üqün, Həqkim əz buradərining həyatini pul bilən kayturuwalalmaydu; Wə yaki Hudaʻoʻya uning jenini kutulduroʻjudək bahani berəlməydu; (Qünki uning jenining bahasi intayin kimmət, Wə bu baħa boyiqə boləanda, mənggügə kərz tapxuruxi kerəktur) **10** Həmmigə ayanki, danixmən adəmlərmu əlidu; Həmmə

adəm bilən təng, nadan wə hamakətlər billə həlak bolidu, Xundakla ular mal-dunyasini əzgilərgə qaldurup ketidu. **11** Ularning kənglidiki oy-pikirlər xundakki: «Əy-imaritimiz mənggügə, Makan-turaloqulirimiz dəwrđin-dəwrgiqə bolidu»; Ular əz yərlirigə isimlirini nam qilip qoyidu. **12** Birəq insan əzining nam-izzitidə turiwərməydu, U həlak boləqan həywanlardək ketidu. **13** Ularning muxu yoli dəl ularning nadanliqidur; Lekin ularning kəynidin dunyaəqə kəlgənlər, yənila ularning eytkən səzlrigə apirin okuydu. (Selah) **14** Ular qoylardək təhtisaraəqə yatquzulidu; Əlüm ularni əz ozuqi qilidu; Ətisi səhərdə duruslar ularning üstidin həküm yürgüzidu; Ularning güzəlliki qiritilixqə tapxurulidu; Təhtisara bolsa ularning həywətlik makanidur! (Sheol h7585) **15** Birəq Huda jenimni təhtisaraning ilkidin qutquzidu; Qünki U meni qəbul qilidu. (Selah) (Sheol h7585) **16** Birsı beyip ketip, ailə-jəmätining abruyi əsüp kətsimu, Qorqma; **17** Qünki u əlgəndə həqnərsisini elip ketəlməydu; Uning xəhriti uning bilən billə [gərgə] qüxməydu. **18** Gərqə u əmür boyi əzini bəhtlik qaqliəqan bolsimu, (Bərhək, kixilər ronak tapqiningda, əlwəttə seni haman mahtaydu) **19** Ahiri berip, u yənila ata-bowilirining yenioqə ketidu; Ular mənggügə yoruklukni kərləməydu. **20** İnsan izzət-abruyda bolup, lekin yorutulmisa, Həlak bolidioqan həywanlarəqə ohxax bolidu, halas.

50 Asaf yazəqan küy: — Qadir Huda, yəni Pərwərdigar əqiz eqip, Künqikixtin künpetixkiqə yər yüzidikilərgə murajət qildi. **2** Güzəllikning jəwhiri boləqan Zion teəqidin, Huda julalidi. **3** Hudayimiz kelidu, U hərgizmu

süküt iqidə turmaydu; Uning aldidə yəwətküqi ot kelidu; Uning ətrapida zor boran-qapqun kaynaydu. **4** Öz həlkini sorəq kəlix üqün, U yukiridin asmanlarni, Yərnimu guwahlikka qəkiridu: — **5** «Mening məmin bəndilirimni, Yəni Mən bilən qurbanlik arkilik əhdə tüzgüqilərnə huzurumoqə qəkirip yioqinglar!» **6** Asmanlar uning həkkəniylikini elan kilidu, Qünki Huda Əzi sorəq kəloquqidur! (Selah) **7** «Anglanglar, i həlkim, Mən səz kəlay; I Israil, Mən sanga həkəkətəni eytip koyayki, Mənki Huda, sening Hudayingdurmən. **8** Həzir əyibliginim sening qurbanlikliring səwəbidin, Yəki həmixə aldimda sunulidioqən kəydürmə qurbanlikliring səwəbidin əməs; **9** Mən sening eoqilingdin həqbir əküzni, Qətanliringdin həqbir tekini almaqqi əməsmən. **10** Qünki ormanliklardiki barlik həywanatlar Manga mənsuptur, Minglioqən taqdiki mal-waranlarmu Meningkidur; **11** Taqlardiki pütün uqar-qanatları bilimən, Daladiki barlik janiwarlar Meningkidur. **12** Qənim aqsimu sanga eytməymən; Qünki aləm wə uningə toloqən həmmə nərsilər Meningkidur. **13** Əjəbə, Mən əküzning gəxini yəmdimən? Tekining qənini iqəmdimən? **14** Qurbanlik süpitidə Hudaqə təxəkkürlərnə eyt; Həmmidin Aliy Boləquqioqə kəloqən wədənggə wəpa kəil. **15** Bəxingə kün qüxkəndə Manga murajət kəil; Mən seni kutuldurimən, Sən bolsəng Meni uluqlioqaysən». **16** Ləkin rəzillərgə Huda xundəq dəydu: — «Mening əmiririmni bəyan kəlixkə nemə həkəkəng bar? Əhdəmni tiləqə aloqudək sən kim iding? **17** Sən Mening təlimlimindin yirgənding, Səzlimni rət kəilding əməsmu? **18** Ooqrini kərsəng, sən uningdin zoq əlding, Zinahorlar bilən xərik

boldung; **19** Aozingdin yaman gəp qüxməydu; Tiling yaloqanqilikni tokuydu. **20** Öz kerindixingning yaman gepini kilip olturisən, Anangning oqlioqa təhmət kilisən. **21** Sən bu ixlarni qiləjiningda, Mən ün qilərmidim; Dər wəxə, sən Meni özünggə ohxax dəp oyliding; Lekin Mən seni əyibləp, Bu ixlarni kəz aldingda əyni boyiqə sanga kərsitimən. **22** — I, Təngrini untuoqanlar, buni kəngül qoyup anglanglar! Bolmisa, silərnə parə-parə kiliwetimən; Həqkim silərnə kutkuzalmaydu. **23** Birəq qurbanlik süpitidə rəhmət eytkənlarning hərəkəyisi Manga xərəp kəltüridu; Xundəq kilip, uningəyə Öz nijatlikimni kərsitiximgə yol təyyarlioqan bolidu.

51 Nəqməqilərnə bexioqə tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy. Bu [küy] Natan pəyətəmbər uning yenioqə kelip, uni Bat-Xeba bilən boləqan zinahorlukə toqruluk əyibligəndin keyin yeziloqan: — Əzgərməs muhəbbiting bilən, i Huda, manga mehİR-xəpkət kərsətkəysən! Rəhimdillikliringning kəplüki bilən asiyliklirimni əqürüwətkəysən! **2** Meni kəbihlikimdin yiltiziməyiqə yuwətkəysən, Gunahimdin meni tazilioqaysən. **3** Qünki mən asiyliklirimni tonup ikrar kildim; Gunahim həmixə kəz aldimda turidu. **4** Sening aldingda, pəkət Sening aldingdila gunah, ətküzüp, Nəziringdə rəzil boləqan ixni sadir kildim; Xu wəjidin, Sən [meni əyibləp] səzlisəng, adillikəng ispatlinidu; [Meni] sorəq qiləjiningda, Əzüngning paklikə ispatlinidu. **5** Mana, mən tuəquloqinimdila, yamanlikta idim, Anamning kərnida pəyda boləqinimdila mən gunahəta boldum. **6** Bər hək, Sən adəmlərnəng qin

kəlbidin səmimiyyət tələp qilisən; İqimdiki yoxurun jaylirimda Sən manga danalığıni bildürisən. **7** Meni [gunahlırimdin] zofa bilən taziliqaysən, Həm mən pak bolimən; Meni pakpakiz yuqaysən, mən kardınmu aq bolimən. **8** Manga xad-huram awazlarını anglatqaysən; Xuning bilən Sən əzgən ustihanlırim yənə xadlınidu. **9** Gunahlırimdin qirayingni yoxurup, Yamanlıqlirimni əqüriwətkəysən. **10** Məndə pak kəlb yaratqaysən, i Huda; Wujumdiki sadıq rohimni yengiliqaysən. **11** Meni huzurungdin qikiriwətmigəysən; Meningdin Mukəddəs Rohingni qayturuwalmiqaysən. **12** Ah, niyatlıqingdiki xadlıqni manga yengibaxtin hes kilduroqaysən; İtaətmən roh arqilik meni yeligəysən. **13** Bunun bilən mən itaətsizlərgə yolliringni əgitəy, Wə gunahkarlar yeningoqa qaytidu. **14** Qan təküx gunahıdin meni kutulduroqaysən, I Huda, manga niyatlıq bərgüqi Huda, Xuning bilən tilim həqqaniyliğingni yangritip küyləydu. **15** I Rəbbim, ləwlırimni aqkaysən, Aqzim mədhıyliringni bayan qilidu. **16** Qünki Sən qurbanlıqni hux kərməysən; Bolmisa sunar idim; Keydurmə qurbanlıqlardınmu hursənlik tapmaysən. **17** Huda qəbul qilidoqan qurbanlıqlar sunuq bir rohtur; Sunuq wə ezilgən kəlbni Sən kəmsitməysən, i Huda; **18** Xapaiting bilən Zionoqa məhrıbanlıqni kərsətkəysən; Yerusalemning sepillirini yengibaxtin bina qiloqaysən! **19** U qaoqda Sən həqqaniyliğtin boləqan qurbanlıqlardın, keydurmə qurbanlıqlardın, Pütünləy keydürülgən keydurmə qurbanlıqlardın hursənlik tapisən; U qaoqda adəmlər qurbangahıngə buqa-əküzlərnı təqdim qilixidu.

52 Nəoʻmiqilarning bexiʻoʻja tapxurulup oʻqulsun dər,
Dawut yazoʻjan «Maskil»; Edomluk Doəg Saul padixahning
yeniʻoʻja berip: «Dawut Ahimələkning əyigə kirdi» dər
ayoʻjaqʻilik qʻiloʻandin keyin yeziloʻjan: — I noʻqi batur,
Nemə üqün rəzillikingdin mahtinisən? Təngrining
əzgərməs muhəbbiti mənngülüktur. **2** Ətkür ustira kəbi,
Tiling zəhər qaʻmaqʻi, U yaloʻjanqʻilik toʻkuwatidu. **3**
Sən yaxʻilikning ornida yamanlikni, Həʻk səzləxning
ornida yaloʻjanqʻilikni yaxʻi kərisən; **4** Həman adəmnı
nabut qʻilidiʻoʻjan səzlərnı yaxʻi kərisən, i aldəmʻi til! **5**
Bərʻhək, Təngri ohxaxla seni mənngügə yoʻkitidu; U seni
tutuwalidu, yəni əz qediringdin tartip qʻikidu; Tiriklərnıng
zeminidin seni yiltizingdin kəmurup taxlaydu. (Selah) **6**
Həʻkʻaniylar buni kərüp kərkuxidu, Wə uni məshirə qʻilip
külüp: — **7** «Kəranglar, Hudani əz yələnqʻisi qʻilmioʻjan
adəm, Pəʻət əz bayliklirining kəplükigə tayanəjan adəm;
U aq kəzlükı bilən küqləndi» — dəydu. **8** Mən bolsam
Hudaning əyidə əskən barəksən zəytun dərəhtəkmən, Mən
Hudaning əzgərməs muhəbbitigə mənngügə tayinimən. **9**
Mən Səngə əbədil’əbəd təxəkkür eytimən; Qünki Sən bu
ixlarnı kildingsən; Məmin bəndiliring aldidə nəmıngəʻja
təlmürüp kütimən; Muxundəʻk qʻilix əladur.

53 Nəoʻmiqilarning bexiʻoʻja tapxurulup oʻqulsun dər,
Mahalat ahangida Dawut yazoʻjan «Maskil»: Əhmək kixi
kənglidə: «Həqbir Huda yoʻk» — dəydu. Ular qiriklixip,
Nəprətlik kəbiʻh ixlarnı qʻilixti; Ularning iqidə məhrıbanlik
qʻiloʻjuqi yoʻktur. **2** Huda ərxətə turup, insan balilirini kəzitip:
«Bu insənlarning arisida, insəpnı qüxinidiʻoʻjan birərsi
barmidu? Hudani izdəydiʻoʻjanlar barmidu? **3** Həmmə adəm

yoldin qikhti, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Mehribanlik
kiloquqi yoktur, hətta birimu. **4** Nanni yegəndək Mening
həlkimni yutuwaləjan, Kəbihlik kiloquqilarning bilimi
yokmidu?» — dəydu. Ular Pərwərdigarəja heqbir iltija
kilmaydu. **5** Korkkudək heq ix bolmisimu, Mana ularni
əjayət zor korkunq basti; Qünki Huda seni kərxawəja
aləjanlarning ustihanlirini parqilap qeqiwətti; Sən ularni
hijillikəja koydung; Qünki Huda ularni nəziridin saqit
kildi. **6** Ah, Israilning nijatliki Ziondin qikip kəlgən
bolsa idi! Huda Əz həlkini asaritidin qikirip, azadlikəja
erixtürgən qaoqda, Yəqub xadlinidu, Israil huxal bolidu!

54 Nəoqmiqilərnin bexioqə tapxurulup, tarlik sazlar
bilən oqulsun dəp, Dawut yazəjan «Maskil» (Zif
xəhiridikilər Saul padixahning yenioqə berip: «Dawut
bizning muxu yurtimizəja məküwaləjan, sili bilməmdila?»
dəp ayəqəqilik kiloqəndin keyin yeziləjan): I Huda,
Əz naming bilən meni kətkuzəjaysən; Zor kudriting
bilən dəwayimni sorioqəjaysən. **2** I Huda, duayimni
anglioqəjaysən; Aozimdiki səzlərgə kulak saləjaysən.
3 Qünki yat adəmlər mənəja hujum kilixkə ornidin
turdi; Zomigərlər mening jenimni owləməktə; Ular
Hudani nəzirigə heq ilmaydu. (Selah) **4** Kəra, Huda
mənəja yərdəm kiloquqidur; Rəb jenimni yələydiəjanlar
arisididur. (Selah) **5** U duxmənlirimning yamanlikini
əzigə qayturidu; [I Huda], Əz həkikiting bilən ularni üzüp
taxlioqəjaysən. **6** Mən Sənə halis kəurbanliklər sunimən;
Namingni mədhioqəjaysən, i Pərwərdigar; Xundək kilix
ələdur. **7** Qünki U meni barlik bala-kəzalərdin kətkuzdi;
Duxmənlirimning məəjlubiyitini əz kəzum bilən kərdüm.

55 Nəşiqilərnin bexioğa tapxurulup, tarliq sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazoğan «Maskil»: — I Huda, duayimni angliotaysən; Tilikimdin özünin kaqurmioğaysən, **2** Manga kulak selip, jawab bərgəysən; Mən dad-pəryad iqidə kezip, Ah-zar qekip yürimən; **3** Səwəbi düxmənin təhditliri, rəzillərinin zulumliri; Ular bexioğa awariqilikləni təkidi; Ular qəzəplinip manga adawət saqlaydu. **4** Iqimdə yürükim toloğinip kətti; Ölüm wəhxətliri wujudumni kaplidi. **5** Qorğunq wə titrək bexioğa qüxti, Dəhxət meni qəmküwalidi. **6** Mən: — «Kəptərdək kanitim bolsiqu kaxki, Uqup berip aramgağ tapar idim» — dedim. **7** — «Yirək jaylaroğa keqip, Qəl-bayawarlarda makanlixar idim; (Selah) **8** Boran-qapqunlardin, Qara quyundin keqip, panahgağoğa aldirar idim!». **9** Ularni yutuwətkəysən, i Rəb; Tillirini bəlüwətkəysən; Qünki xəhər iqidə zorawanlik həm jedəhorlukni kərdüm. **10** Ular keqə-kündüz sepillər üstidə oqadiyip yürməktə; Xəhər iqini kəbahət wə xumluk kaplidi. **11** Haram arzu-həwəslər uning iqidə turidu, Sahtilik wə hiylə-mikirlik, koqilardin kətməydu. **12** Əgər düxmən meni məshirə qiloğan bolsa, uningə səwr qilattim; Birək meni kəmsitip, özini mahtioğan adəm manga əqmənlərdin əməs idi; Əgər xundək bolğan bolsa, uningdin özümni kaqurattim; **13** Ləkin buni qiloğan sən ikənlikin — Mening buradirim, sirdixim, əziz dostum bolup qikixingni oyliaptimən! **14** Halayikqə ketilip, Hudaning əyigə ikkimiz billə mangoğaniduk, Əzara xerin paranglarda bolğaniduk; **15** Muxundək [satqunlarni] əlüm tuyuksiz qəqitiwətsun! Ular təhtisarağa tirik qüxkəy!

Qünki ularning makanlirida, ularning arisida rəzillik turmaqta. (Sheol h7585) **16** Lekin mən bolsam, Hudaşa nida qilimən; Pərwədigar meni kütquzidu. **17** Ətigini, ahximi wə qüxtə, Dərdimni təküp pəryad kətürimən; U jəzmən sadayimoşa kulak salidu. **18** U manga qarxi qilinöjan jəngdin meni aman qilidu; Gərqə kəp adəmlər meni qorxawoşa alojan bolsimu. **19** Təngri — əzəldin təhtə olturup kəlgüqi! [U naləmni] anglap ularni bir tərəp qilidu; (Selah) Qünki ularda heq əzgirixlər bolmidi; Ular Hudadin heq qorkmaydu. **20** [Həliki buradirim] əzi bilən dost bolöjanlaroşa muxt kətürdi; Əz əhdisini buzup taxlidi. **21** Aozı serik maydinmu yumxak, Birak kəngli jəngdur uning; Uning səzliri yaşdinmu silik, Əməliyəttə suoşurup alojan qiliqlardur. **22** Yükingni Pərwədigaroşa taxlap qoy, U seni yələydu; U həkkanıylarni hərgiz təwrətməydu. **23** Birak, sən Huda axu rəzillərnəni həlakət həngioşa qüxürisən; Qanhorlar wə hiyligərlər ömrining yeriminimu kərməydu; Birak mən bolsam, sanga tayinimən.

56 Nəşmiqilərnəning bexioşa tapşurulup, «Hilwəttiki dub dərəhliridiki pahtək» degən ahangda oşulsun dəp, Dawut yazoşan «Mihtam» küy (Filistiyələr Gat xəşiridə uni əsirgə aloşanda yeziloşan): — I Huda, manga xəpkət kərsətkəysən, Qünki insanlarnəning nəpsi yoşinap meni qoşlimaqta; Kün boyi ular mən bilən jəng qilip meni basmaqta; **2** Meni kəzligən rəqiblimning nəpsi yoşinap kün boyi meni qoşlimaqta; Manga həywə qilip jəng qiloşuqilar intayin kəptur! **3** Mən qorkқан künümdə, Mən Sanga tayinimən. **4** Mən səz-kalamini uluoş dəp mədhiyələydişan Hudaşa, Hudaşila tayinimən; Mən

korkmaymən; Nahayiti bir ət igisi meni nemə qılalisun?
5 Ular kün boyi səzlirimni burmilaydu, Ularning barlik
oyi manga ziyankəxlik qilixtur; **6** Ular top bolup adəmni
kəstilixip, yoxurunidu; Peyimgə qüxüp, jenimni elixni
kütidu. **7** [Gunah] bilən gunahni yepip qaqsə bolamdu?
Oʻaziping bilən əllərnə yərgə uroqaysən, i Huda! **8**
Mening sərsanliqlirimni özüng sanap kəlgən; Kəzdin
akқан yaxlirimni tulumungoqa toplaп sakliqaysən; Bular
dəptiringdə pütüklük əməsmu? **9** Xuning bilən mən
Sanga nida qiloqan kündə, Düxmənlirim qekinidu; Mən
xuni bildimki — Huda mən tərəptidur! **10** Hudani —
Uning səz-kalamini uluqlaymən! Pərwərdigarni — Uning
səz-kalamini uluqlaymən! **11** Hudanila tayanqim qildim
— Mən korkmaymən, nahayiti xu bir insan meni nemə
qılalisun? **12** Sanga qiloqan wədilirimgə wəpa qilimən, i
Huda; Sanga təxəkkür qurbanliqlirini sunimən. **13** Qünki
Sən jenimni əlümdin qutulduroqansən; Sən putlirimni
putlixixtin saklimamsən? Xuning bilən mən Hudaning
huzurida, tiriklər turidioqan yoruklukta mangimən.

57 Nəoqimiqilərnəng bexioqa tapxurulup, «Həlak
qilmioqaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut
yazoqan «Mihtam» küyi, (u Saul padixahtin keqip,
əngkürdə yoxurunuwaloqan qaoqda yeziloqan): — I Huda,
manga xəpkət kərsətkəysən, Manga xəpkət kərsətkəysən,
Qünki jenim Seni panahim qildi. Muxu balayi'apət etüp
kətküqə, kanatliring sayisidə panah tapimən. **2** Hudaqə,
yəni Həmmidin Aliy Boluqioqə, Əzüm üqün həmmi
orunlaydioqan Təngrigə nida qilimən; **3** U ərxin yardəm
əwətip meni kutkuzidu; Manga qarap nəpsi yoqinap,

meni qoʻshilganlarni U rəswa qilidu; (Selah) Huda Öz mehīr-xəpkiti wə həkikītinī əwətidu! **4** Jenim xirlar arisida qaldī; Mən nəpisi yalkun kəbi bolōqanlar arisida yatimən! Adəm baliliri — Ularning qixliri nəyzə-oklardur, Ularning tili — ətəkür qiliqtur! **5** I Huda, ərxlərdin yukiri uluqlanoqaysən, Xan-xəriping yər yüzini qapliqay! **6** Ular qədəmlirimgə tor kurdi; Jenim egilip kətti; Ular mening yolumoqa orək kolioqanidi, Lekin əzliri iqigə qūxūp kətti. **7** Iradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhīyə nahxilarni eytip, Bərhək Seni küyləymən! **8** Oyoqan, i rohim! I nəqmə-sazlirim, oyoqan! Mən səhər quyaxinimu oyoqitimən! **9** Mən həlk-millətlər arisida seni uluqlaymən, i Rəb; Əllər arisida Seni küyləymən! **10** Qūnki əzgərməs muhəbbiting ərxlərgə yətküdək uluqdur; Həkikiting bulutlaroqa taqaxti. **11** I Huda, ərxlərdin yukiri uluqlanoqaysən, Xan-xəriping yər yüzini qapliqay!

58 Nəqmīqilərnīng bexioqa tapxurulup, «Həlak qilmioqaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoqan «Mihtam» küyi: — I kudrət igiliri, silər həkikətən adalətni səzləwatamsilər? I insan baliliri, adil həküm qikīramsilər? **2** Yak, silər kənglūnglərdə yamanlik təyyarlaysilər; Yər yüzidə əz qolunglar bilən qilidioqan zorawanlikni əlqəwatisilər. **3** Rəzillər anisining qorsikidila ezip ketidu; Ular tuoqulupla yoldin adixip, yaloqan səzləydu. **4** Ularning zəhīri yilanning zəhīridur; Ular əz qulikini pütük qiloqan gas kobra yilandək, **5** Məyli yilanqilar xunqə qiraylik səhīrlisimu, U nəy awazioqa kət'iy qulak salmaydu. **6** I Huda, ularning aqzidiki

qixlirini sunduruwatkəysən! Muxu yax xirlarning tongkay qixlirini qeqiwatkəysən, i Pərwərdigar! **7** Ular ekip kətkən sulardek ətüp kətkəy; Ular oklarni qənləp atqanda, Okliri uqsiz bolup kətkəy! **8** Kululə yol mangoqanda izi yokilip kətkəndək, Ular yoqap kətsun; Ayalning qüxüp kətkən hamilisidək, Ular kün kərmisun! **9** Kazan yantaklarning issikini səzgülə, (Məyli ular yumran peti, yaki ot tutaxqan bolsun) U ularni tozutiwetidu. **10** Həkkəniy adəm [Hudaning] intikamini kərgəndə huxal bolidu; Öz izlirini rəzilləarning kənida yuyidu. **11** Xunga adəmlər: «Dərwəkə, həkkəniylar üçün in'am bardur; Dərwəkə yər yüzidə həküm yürgüzgüqi bir Huda bardur» — dəydu.

59 Nəoqmiqiləarning bexioqə tapxurulup, «Həlak kilmioqaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoqan «Mihtam» küyi; (bu [küy] Saul padixah Dawutning əyini kəzləxkə paylakqilarni əwətip, uni əltürüwətməkqi boləqan qaoqda yeziloqan): — I Hodayim, düxmənlirimning qanggilidin kətkuzoqaysən; Manga qarxi turoqanlardin meni egizdə aman sakliqoqaysən. **2** Meni yamanlik kiləuqilar qanggilidin kətkuzuwaləqaysən, Qanhor adəmlərdin meni kətkuzoqaysən. **3** Qünki mana, ular jenimni elix üçün paylimakta, Zorawanlar manga qarxi top boluxup kəstləxməktə; Bu [kiləqini] məndə boləqan birər asiqlik üçün əməs, Yaki gunahim üçün əməs, i Pərwərdigar; **4** Məndə heq səwənlilik bolmisimu, ular yügürüp manga qarxi səp salidu; Mening yardimimgə kelixkə oyoqan, [Həlimni] nəziringgə aloqaysən. **5** I Pərwərdigar, samawiy

qoxunlarning Sərdari bolqan Huda, Israilning Hudasi, Barliq əl-yurtlarni sotlap-jazalaxqa ornungdin turoqaysən; Kəstləxni niyət kilöüqilarning heqkaysisioqa rəhim kilmioqaysən. (Selah) **6** Ular keqisi kaytip kelip, oqaljir ittək oqaz-oquz kilip, Xəhərnə aylinip laqaylap yürməktə. **7** Kara, ularning aqzidin ekawatqan xəlgəylirini! Ləwliridin kililqlar qikip turidu; Ular: «Kim angliyalaydu?» — dəydu. **8** Lekin Sən Pərwərdigar ularni məshirə kilisən; Barliq əllərnə mazak kilisən! **9** I mening küqüm Bolöuqi! Mən Sanga təlmürüp qarap yürimən; Qünki Huda mening yukiri panahgahimdur. **10** Manga əzgərməs muhəbbitini kərsətküqi Huda mening aldimda mangidu; Huda manga düxmənlərnəng məqlubiyitini kərsitidu. **11** Birak, [i Huda], bularnə kətli kilməy turoqay; Bolmisa mening həlkim Seni untuydu. Öz küqüng bilən ularni sərsən kilöqaysən, Ularng bəxini əqirlaxturoqaysən; I Rəb, bizngə kəlkənimiz! **12** Ularng aqzng bəzuklukə tüpəylidin, Ləwlirng səzliri tüpəylidin, Ulardn qikiwatqan qarəqlar həm aldamqiliklər tüpəylidin, Ular əz təkəbburlukə iqidə tuzakqə qüxkəy! **13** Qəzipng bilən bu ixlarəqə hatimə bərgəysən, Hatimə bərgəysən! Xung bilən ular yok bolidu; Xung bilən yər yüznng qət-qətlirigiqə Hudang həkikətən Yakupqə həkūmdarlik kilidioqanliqi ayan boləqay! (Selah) **14** Dərwəkə, ular həziroiqə keqisi kaytip kelip, oqaljir ittək oqaz-oquz kilip, Xəhərnə aylinip laqaylap yüridu. **15** Itlardək ular ozuk izdəp hər yərdə katraydu; Qarni toymioquqə huwlap yürməktə; **16** Lekin mən bolsam kudritngni küyləymən, Bərhək, səhərlərdə

əzgərməs muhəbbitingni nahxa kılıp yangritimən; Qünki Sən mən üqün yukiri qorojan, Eoqir künlirimdə panahgah bolup kəlgənsən. **17** I mening küqüm Boloquqi, Sanga küylərnı eytimən; Qünki Huda mening yukiri qorojinımdur, Manga əzgərməs muhəbbət kərsətküqi Hudayımdur.

60 Nəoımiqılərnıng bexioja tapxurulup, «Guwahlik nilupəri» degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazojan «Mihtam» küyi: — (Dawut Aram-Naharaim wə Aram-Zobahdiki Suriyəliklər bilən jəng kılqanda, [uning sərdari bolqan] Yoab jənggə kayta berip, «Xor wadisi»da Edomdikilərdin on ikki ming əskərnı kılıqlıoqan qaoqda yezilojan) I Huda, Sən bizni qətkə kaqting; Bizni parə-parə kiliwəting, Sən bizdin rənjiding; Əmdi bizni yeningoja kayturojin! **2** Sən zeminni təwritip yeriwətkəniding; Əmdi uning bəsüklirini sakaytkaysən; Qünki u dəldəngxip kətti! **3** Sən Əz həlqınggə külpət-harliklərnı kərgüzdüng; Sən bizgə aləqzadilikning xarabini iqqüzdüng. **4** Sən Əzüngdin əyminidojanlaroja tuq tikləp bərgənsən; U həqıqətne ayan kılıxka kətürülıdu. (Selah) **5** Əz səygənliring nijatlıq tepixi üqün, Ong qolung bilən kutkuzoqaysən, [Duayimni] ijabət kılqaysən. **6** Huda Əz pak-mukəddəslikidə xundaq degən: — «Mən təntənə kılımən, Mən Xəkəm diyarini bəlıp berimən, Sukkot wadisini [təksim kılıxka] əlqəymən. **7** Gilead Manga mənsuptur, Manassəhmu Manga mənsuptur; Əfraim bolsa beximdiki dubuloqımdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qıqaroquqımdur; **8** Moab Mening yuyunux jawurımdur; Edomoja qorukumni taxlaymən; Filistiyə,

Mening səwəbimdin təntənə qilinglar!» **9** Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə baxlap kirəlisun? Kim Meni Edomoğa elip baralisun? **10** I Huda, Sən bizni rasttinla qətkə kəktinqmu? Qoxunlirimiz bilən billə jənggə qikmamsən? **11** Bizni zulumlardin kutuluxka yardəmləxkəysən, Qünki insanning yardimi bikardur! **12** Huda arkilik biz qoqum baturluq kərsitimiz; Bizgə zulum kילוquqilarni qəyligüqi dəl U Əzidur!

61 Nəoqmiqilərnin bexioğa tapxurulup, tarliq sazlar bilən oqulsun dəp Dawut yazoğan küy: — I Huda, pəryadimni angliqaysən; Duayimoğa kulak salqaysən! **2** Yərnin qət-qətliridə turup, Yürükim zəiplixip kətkəndə, Mən Sanga murajət qilimən: — Sən meni özümdin yukiri Qoram Taxka yetəkləysən! **3** Qünki Sən manga panahgah, Duxminim aldida mustəhkəm munar bolup kəlgənsən. **4** Mən qediringni mənggülük turaloqum qilimən; Kanatliring sayisidə panah tapimən. (Selah) **5** Qünki Sən, i Huda, kəsəmlirimni angliding; Əzüngdin əyminidioqanlaroğa təwə mirasni mangimu bərdingsən. **6** Padixahning künlirigə kün qoxup uzartisən; Uning yilliri dəwrdin-dəwrgiqə bolidu. **7** U Hudaning aldida mənggü həküm süridu; Uni aman saklaxka muhəbbət wə həkikətni bekitip təminligəysən; **8** Xuning bilən aldingda iqkən kəsəmlirimgə hər küni əməl qilimən; Mən namingni mənggü küyləymən!

62 Nəoqmiqilərnin bexi Yədutunoğa tapxuruloqan, Dawut yazoğan küy: — Jenim Hudaqila qarap süküttə kütidu; Mening nijatlikim uningdindur. **2** Pəqət Ula mening qoram texim wə mening nijatlikim, Mening

yukiri qorqinimdur; Mən unqilik təwrinip kətməymən.
3 Silər qağanəqiqə xu ajiz bir insanoğa hujum kilisilər?
Həmminglar qingəiyip qalojan tamni, İrojanqlap qalojan
qaxani oqulatqandək, uni oqulatmaqçisilər? **4** Uni xəhrət-
həywididin qüxürüwetixtin baxqa, ularning heq məslihəti
yoqtur; Yalojanqiliklərdin hursən ular; Aozıda bəht
tiligini bilən, Ular iqidə lənət okuydu. (Selah) **5** İ jenim,
Hudaşila qarap süküttə kütkin; Qünki mening ümidim
Uningdindur. **6** Pəkət U mening qoram texim həm mening
nijatlikim, Mening yukiri qorqinimdur; Mən təwrinip
kətməymən. **7** Nijatlikim həm xan-xəhritim Hudaşoğa
başliqtur; Mening küqüm boləjan qoram tax, mening
panahgəhim Hudadidur. **8** İ halayik, Uningəğa hərdaim
tayininglar! Uning aldida iq-başringlarni təkünglar; Huda
bizning panahgəhimizdur! (Selah) **9** Addiy bəndilər pəkət
bir tinik, Esilzadilərmu bir aldam söz halas; Tarazişoğa
selinsa ularning qilqə salmiki yok, Bir tiniktinmu yeniktur.
10 Zomigərlikkə tayanmanglar; Bulangqiliktin ham hiyal
qilmanglar, Bayliklar awusimu, bularəğa kənglünglarni
qoymanglar; **11** Huda bir qetim eytkanki, Mundak
deginini ikki qetim anglidimki: — «Küq-qudrət Hudaşoğa
mənsuptur». **12** Həm i Rəb, Sanga əzgərməs muhəbbətmu
mənsuptur; Qünki Sən hər bir kixigə öz əmiligə yarixa
qaytursən.

63 Dawut yazəjan küy (u Yəhədadiki qəl-bayawanda
boləjan qaoşda yezilojan): — İ Huda, Sən mening
iləhimdursən, Təxnalik bilən Seni izdidim! Mən quroşak,
qangqak, susiz zeminda turup, Jenim Sanga intizar, ətlirim
təlmürüp intilarki — **2** Mukəddəs jayingda Sanga kəz tikip

qariqinimdak, Mən yənə zor kudriting wə uluqlukungni kərsəm! **3** Əzgərməs muhəbbiting həyattinmu əzizdur; Ləwlim Seni mədhıyləydu; **4** Xu səwəbtin tirik bolsamla, Sanga təxəkkür-mədhıyə oquymən, Sening namingda qollirimni kətürimən. **5** Jenim nazunemətlərdin həm maylik gəxlərdin qanaətləngəndək qanaətləndi; Aqzım eqilip hux ləwlim Sanga mədhıylərnı yangritidu; **6** Ornumda yetip Seni əsliginimdə, Tün keqilərdə Seni seqinip oylinimən. **7** Qünki Sən mənə yardımə bolup kəlgənsən; Sening qaniting sayisidə xad-huramliqta nahxilarnı yangritimən. **8** Mening jenim Sanga qing qaplixip mangidu, Sening ong qolung meni yəliməktə. **9** Birəq jenimni yökıtixqə izdəwatqanlar yər təktilirigə qüxüp ketidu. **10** Ularning keni kiliq tıoqıdə təkülıdu, Ular qılberilərgə yəm bolıdu. **11** Ləkin padixah Hudadin xadlinidu; Uning nami bilən kəsəm qılqanlarning həmmisi roqlinip xadlinidu; Qünki yalqan səzligüqılərnıng zuwani tuwəqlinidu.

64 Nəoqmıqılərnıng bexıoqa tapxurulup oqılsun dəp, Dawut yazqan küy: — I Huda, aqlirimni kətürgəndə, meni angliqaysən! Həyatimni düxmənning wəhıilikidin kuşdıqaysən! **2** Qara niyətlərnıng yoxurun suyikəstlıridin, Yamanlıq əyliyüqi qəoqa-quzoqların aman qılqaysən. **3** Ular tillirini kiliqtək ətkür bilidi; Mukəmməl adəmni yoxurun jaydin etix üqün, Ular oqını bətligəndək zəhərlik səzini təyyarlıdi. Ular qılqə əymənməy tuyuksiz oq qıqıridu. **5** Ular bətniyəttə bir-birini riqbətləndürüp, Yoxurun tuzəq quruxni məslıhətlıxıp, «Bizni kim kərələytti?» — deyixməktə.

6 Ular kəbihiyyəyə intilip: — «Biz izdinip, ətraplıq bir tədbir tepip qıktuk!» — dəydu; İnsanning iq-baəri wə kəbi dər wə kə qongkur wə [bilip bolmas] bir nərsidur! **7** Lekin Huda ularə qə atidu; Ular tuyuksiz zəhimlinidu. **8** Ular öz tili bilən putlixidu; Ularni kərgənlərnin həmmisi əzini neri tartidu. **9** Həmmə adəmnə kərkunq basidu; Ular Hudaning ixlini bayan kilidu, Bərhək, ular uning kilənlirini oylinip sawak alidu. **10** Həkkəniylər Pərwədigarda huxal bolup, Uningə tayinidu; Kəngli durus adəmlər roqlinip xadlinidu.

65 Nəqməqilərnin bəxiyə tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazə qə küy-nahxa: — Zionda, mədhiyə süküt iqidə Seni kütidu, i Huda; Sanga kilə qə wə əməlgə axurulidu. **2** I, dua Angliə qə, Sening aldingə barlıq ət igiliri kelidu. **3** Gunəlik ixlar, asiylikirimiz, [Kəlkün baskandək] məndin əqəlip kelidu; Lekin Sən ularni yepip kəqürüm kilisən; **4** Sən tallap Əzəngə yəqinlaxturə qə xixi nemidegən bəhtlik! U həylilərnin da məkanlixidu; Bizlər Sening məkaningning, yəni muqəddəs ibadətaningning bərikətidin qənaət tapimiz; **5** Sən həkkəniyəni namayan kilidə qə kəramət wə dəhət ixlar bilən bizgə jawab, I niyatlikimiz bolə qə Huda, Pütkül yə-dengizlərnin qə qətliridə kilərgi qə tayanqə Bolə qə! **6** Beling qədrət bilən baqlə qə bolup, Küqəng bilən taqləni bərpə kilənsən; **7** Dengizlərnin ərkəxlə qə xawqunlirini, Dolqunlərnin xawqunlirini, Həmdə əllərnin qə qənlirini tinjitqə qənsən! **8** Jəhənnin qə qətliridə turuwatqənlər kəramətlərnin qə qəkidu; Sən künqə qə xixlikə qəni, künqə xixlikə qəni xadlandurisən; **9** Yə yəzəning [qə qəni yəp] yəqləp kelip, uni suqərisən, Uni

tolimu munbätlæxtürisən. Hudaning dərya-erikliri suoqa toloqandur; Xundak qilip sularni täyyarlap, Kixilärni axlik bilän tæminläysən. **10** Teriloqu etizlarning qөнäklirini suoqa qандurisən, Qirlirini taraxlaysən, Tuprakni mol yeoqlar bilän yumxitisən; Uningda üngänläрни bärikätläysən. **11** Sən nemätliringni yilning hösulioqa taj qilip qoxup berisən; Qädämliringdin bayaxatlik həryanoqa tamidu; **12** Daladiki yaylaqlaroqimu tamidu; Taoq-dawanlar xat-horamlikni ezlirigə bəlwaoq qilidu; **13** Kəkləmlər qoy padiliri bilän kiyingən, Jiloqlar maysilaroqa qaplinidu; Ular huxallik bilän täntənə qilidu, Bərhək, ular nahxilarni yangritixidu!

66 Nəoqmiquilärning bexioqa tapxurulup, tarlik sazlar bilän oqulsun dəp, küy-nahxa: — Pütkül jaqan, huxallik bilän Hudaqa täntənə qilinglar! **2** Uning namining uluolukini nahxa qilip jakarlanglar, Uning mədhijilirini xərəplik qilinglar! **3** Hudaqa: «Sening qilolanliring nəkədər qorqunqluqtur! Qudriting zor boloaq, Düxmənliring aldingda zəiplixip təslim bolidu; **4** Barlik yər yüzidikilər Sanga səjdə qilip, Seni küyləp, nahxa eytidu; Ular namingni küyləp nahxa qilip eytidu» — dənglar! (Selah) **5** Kelinglar, Hudaning qilolanlirini kərünglar; İnsan baliliri aldidə qilolan karamətliri qorqunqluqtur. **6** U dengizni quruklukqa aylandurdi; [Əjdadlirimiz] dəryadinmu piyadə ötti; Biz u yərdə uningdin hursən bolduq. **7** U kudriti bilän mənggü həküm süridu; Uning kəzliri əllərni kəzitiپ turidu; Asiylik qilouqilar məoqrurlanmisun! (Selah) **8** I qowmlar, Hudaqimizoqa təxəkkür-mədhijə

eytinglar; Uningoʻya bolon mædhÿyæ-hæmdusanalarni yangritinglar! **9** U jenimizni hayatlik iqigæ tikkæn, Putlirimizni teyilduruxlaroʻya yol qoymaydu. **10** Qünki Sæn, i Huda, bizni siniding; Kümüxnï otta tawliqandæk bizni tawliding. **11** Sæn bizni toroʻya qüxürdung; Belimizgæ eoqir yükni yükliding. **12** Hæklærni beximizoʻya mindürdüng; Biz ot wæ kælkünni besip ettuk; Sæn ahir bizni kængriqilikkæ qikarding. **13** Mæn keydürmæ kurbanliklarni elip öyüggæ kiræy; Sanga qilöjan kæsæmlirimgæ æmæl qilimæn; **14** Bærhæk, beximoʻya kün qüxkændæ læwlirim qikæroʻjan, Eoqizim eytkæn wædilirimni æmælgæ axurimæn. **15** Mæn Sanga bordæk mallarni keydürmæ kurbanlik qilip sunimæn, Qoqqarlarning yeoqini hux puritip keydürimæn; Öküz wæ eoqilærni ækilip sunimæn. (Selah) **16** Hudadin æymingüqi hæmminglar, kelinglar, kulak selinglar! Uning mæn üqün qilöjan karamætlirini bayan qilimæn; **17** Aoqzim eqip uningoʻya pæryad ketürdüm, Uning uluöluqini jakarliöjan mædhÿyilær tilimda boldi. **18** Kænglümde gunahni kæzlæp yürgæn bolsam, Ræb [duayimni] anglimioʻjan bolatti. **19** Biræk Huda anglidi; U duayimoʻya kulak saldi. **20** Hudaöya tæxækkür-mædhÿyæ yoqdurulsun! U mening duayimni yandurmidi, Hæm mændin özgærmæs muhæbbitini elip kætmiidi!

67 Næoqmiqilærning bexioʻya tapxurulup, tarlik sazlar bilæn qelinsun, dæp yeziloʻjan küy-nahxa: — Huda bizgæ mehÿr-xæpkæt kærstitip, bizni bærikætlæp, Öz jamalining nurini üstimizgæ qaqqay! (Selah) **2** Xundæk qilöjanda yolung pütkül jahanda, Qutuldurux-nijatliqing barlik ællær arisida ayan bolidu. **3** Barlik qowmlar Seni mædhÿyiligæy,

i Huda; Barlik qowmlar Seni madhiyiligay! 4 Jimi qowmlar huxallik bilan tantana kilip kuyiligay, Qunki San halk-millatlarga adillik bilan hukum qikirisən, Yer yuzidiki taipilarni, San yetakleysən; (Selah) 5 Barlik qowmlar Seni madhiyiligay, i Huda; Barlik qowmlar Seni madhiyiligay! 6 Wa yer-zemin keklirini unduridu; Huda, bizning Hudayimiz, bizni beriketlaydu; 7 Huda bizni beriketlaydu; Xuning bilan yer yuzndikiler qet-yakilaroqigə uningdin ayminixidu!

68 Nəomiqilarning bexioja tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan kuy-nahxa: — Huda ornidin turdi, duxmənlinirini tiripirən kiliwetidu! Uningoja eqmənlar Uning aldidin bədar kaqidu! 2 Is-tütək uqurulojandək, ularni uqurup yokitisən, Mom otta eritilgəndək, Rəzillər Hudaning aldida həlak bolidu. 3 Birak həkqaniylar huxallinidu, Ular Huda aldida rohlinip, Təntənə kilip xadlinidu. 4 Hudaqoja kuylər eytinglar, Uning namini nahxa kilip yangritinglar; Qəl-bayawanlarqoja Mingüqigə bir yolni kətürüp yasanglar; Uning nami «Yah»dur; Uning aldida xadlininglar. 5 Yetimlarqoja ata boluquqi, Tul hotunlarning dəwasini sorioquqi, Əz mukəddəs makanida turoqan Hudadur. 6 Huda qeriblarni ey-oqaklik kilidu; U məhbuslarni awatlikka qikiridu; Lekin asiylarni kaqjirak yərdə qalduridu. 7 I Huda, Əz həlqingning aldida mangojiningda, Qəl-bayawandin otüp səpər qilojiningda, (Selah) 8 Hudaning huzuri aldida, Yəni Israilning Hudasining huzuri aldida, Yər-jahan təwrinip, Asmanlarmu yeqin yaqdurdi; Awu Sinay teqimu təwrinip kətti. 9 Sən, i Huda, Əz mirasing [bolqan

zemin-həlk] üstigə hasiyətlik bir yamoqur yaqurdung;
Ular həlsizlanqanda ularni küqləndürdüq. **10** Sening
baqqan padang u yərgə makanlaxti; Mehribanliqing
bilən məminlər üqün təyyarlıq kılding, i Huda! **11** Rəb
əmr kildi; Uni jakarliqıuqi kız-ayallar nemidegən zor
bir qoxundur! **12** «Padixahlar həm qoxunliri bədar
qeqixti, bədar qeqixti!» – [deyixti]; Qyda olturoqan kız-
ayallar bolsa oljilarni bəlixivalidu; **13** Silər qoy baqqanda
padilar arisida yatqan bolsanglarmu, Zemininglar əmdi
qanatlırioqa kümüx səpkən, Pəyliri parkirax altun bilən
bezəlgən pahtəktək bolidu; **14** Həmmigə Qadir Huda
padixahlarni zeminda tiripirən qiliwətkəndə, Yər Zalmon
teqidiki qardək aqirip kətti. **15** Baxan teqi qudrətlik
bir taq, Baxan teqi egiz qoqqiliri kəp bir taqdur; **16**
Qy egiz qoqqilik taqlar, Nemə üqün Huda Qz makani
qilixni halioqan taqqa həsət bilən qaraysilər? Dərwəqə,
Pərwədigar xu taqda mənggü turidu! **17** Hudaning
jəng hərwiliri tümən-tümən, Milyon-milyondur; Rəb ular
arisida turidu; Sinay teqidiki muqəddəs jayda turidu. **18**
Sən yukirioqa kətürüldung, Insanlarni tutqun qiloquqilarni
Qzüng əsir kilip elip kəttinq; Yah Huda ularning arisida
turuxi üqün, Hətta asiqlik qiloqanlar [arisida turuxi]
üqünmu, Sən insan arisida turup iltipatlarni qobul kılding.
19 Rəb mədhıyilənsun; Qünki U hər küni yüklirimizni
kətürməktə; Yəni nijatlikimiz boləqan Təngri! (Selah) **20**
Bizning Təngrimiz birdinbir nijatkar Təngridur; Rəbgə,
yəni Pərwədigarqıla, ölümgə baqlıq ixlar təwədur.
21 Bərək, Huda Qz düxmənlirining bexini yaridu,
Qz gunahlırida dawamlıq ketiwəridioqanlarning qaqlik

kallisini U qaқıdu. **22** Rəb mundaқ dedi: «[Əz həlқimni] Baxan diyaridinmu, Dengizlarning qongқur jayliridinmu qayturup kelimən; **23** Xundaқ қilip [sən həlқim]ning puti қаnоја, Yəni dūxmənliringning қenioја milinidu, Itliringning tili buningdinmu nesiwisini [yalaydu]». **24** Ular Sening mangojanliringni kərди, i Huda; Yəni mening Ilaһim, mening Padixaһimning muқəddəs jayioја kirip mangojanlirini kərди; **25** Aldingda munajatqilar, kəyningdə qaloquqilar mangdi, Otturisida dapqi қizlar bar idi: **26** «Jamaətlərdə Huda Rəbgə təxəkkür-mədhiyə eytinglar, — I Israil bulakliridin қikқanlar!» — deyixti. **27** U yərdə ularning baxlamqisi bolojan kiқik Binyamin қəbilisi mangidu; Yəһuda əmirliri, zor bir top adəmlər, Zəbulunning əmirliri, Naftalining əmirlirimu bar. **28** Sening Hudaying küqüngni buyrup bekitkən; Əzüng biz üqün қilојiningni mustəһkəmligəysən, i Huda! **29** Yerusalemdiki muқəddəs ibadəthanang wəјidin, Padixaһlar Sanga atap hədiyələri elip kelidu; **30** Ah, həliki қomuxluқtiki [yirtқuq] janiwarni, Küqlükləarning topini, Taipilərdiki torpaqlarnimu əyibligəysən; Andin ularning hər biri күmүx tənggiləni əkilip Sanga tiz pükүxidü; Uruxhumar həlқləni tiripirən қiliwətkəysən! **31** Mətiwər əlқilər Misirdin kelidu, Efiopiyə bolsa Hudaоја қarap қollirini tezdin kəturidu. **32** I yər yүzidiki əl-yurtlar, Hudani nahxa bilən mədhiyilənglar; Rəbni mədhiyiləp küyləni eytinglar! (Selah) **33** Asmanlarning üstigə, Qədimdin bar bolojan asmanlarning üstigə Mingüqi tooqruluk küy eytinglar! Mana, U awazini anglitidu, Uning awazi küqlүktur! **34** Hudani küqlүk dəp bilip jakarlanglar,

Uning həywisi Israil üstidə, Uning küqi bulutlarda turidu;
35 I Huda, mukəddəs jayliringdin sürlük kərünisən!
Israilning birdinbir Təngrisi! Həlkə küq-kudrət bərgüqi
bolsa, Udur! Hudaəja təxəkkür-mədhijə okulsun!

69 Nəəmiqilərnin bexioja tapxurulup, «Nilupərlər»
degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoan küy:
— Meni kətquzoaysən, i Huda! Sular jenimdin etti;
2 Turəjudək jay yok qongkur patkəkləkkə qəküp
kəttim; Suning qongkur yerigə qüxüp kəttim, Kəlkün
meni ojarq kildi. **3** Pəryadlirimdin həlimdin kəttim;
Gallirim qurup kətti; Hudaəjoja təlmürüp, kəzüm
ketəy dəp qaldim; **4** Səwəbsiz mənə əq boləjanlar
qəqlirimdinmu kəptur; Meni yokətməqci boləjanlar,
Qara qaplap mən bilən duxmənləxidiəjanlar küqləktur;
Xu qəoqda əzüm bulimiojan nərsini qəyturimən. **5**
I Huda, mening nadanlikim əzünggə ayan; Mening
kəbihliklirim Səndin yoxurun əməstur. **6** Mening
səwəbimdin, i Rəb, samawiy qəoxunların Sərdari boləjan
Pərwədigar, Əzünggə umid baəlap kütənlər yərgə
qərap qəlmiojay; I Israilning Hudasi, Əzüngni izdigüqilər
mening səwəbimdin xərməndə bolmiojay; **7** Qünki Seni
dəp mən rəswəqilikə uqridim; Xərməndilik yüzümgə
qaplandi. **8** Mən əz kərinəxlirimioja yat, Anamning
balilirioja yəka yurtluk boldum. **9** Qünki meni [mukəddəs]
əyünggə boləjan otluk muhəbbət quloquwəlojanidi;
Səngə həqərat kəlojanların həqəratlirimu mening
üstümgə qüxti; **10** Mən yioqlidim, jenim roza tutti,
Bumu mənə əyib dəp qəraldi. **11** Mən bəzni kiyimim
qəlip kiysəm, Xuning bilən ularning səz-qəqikigə

qaldim. **12** Xəhər qowukida olturoqanlarning tənə gepigə qaldim, Məyhorlarning nahxisining temisi boldum. **13** Birak mən xəpkitingni kərsətkən waqtingda duayimni sanga nixanlidim, i Pərwərdigar; I Huda, əzgərməs muhəbbitingning zorlukidin, Nijatlik ixənqidə manga jawab bərgəysən; **14** Meni patkəklıktin kutkuzuwaloqaysən, Meni qəktürmigəysən; Manga əqmən boləqanlardın, Suning qongqur yeridin kutuldurəqaysən; **15** Kəlkün sulirioqə meni oqərk kıldurmiəqaysən; Dengiz təglirigimu meni yutkuzmiəqaysən; [Tegi] yok haqning meni haq etip aozini yumuwelixioqə yol qoymiəqaysən! **16** Duayimni ijabət qiləqaysən, i Pərwərdigar, Qünki əzgərməs muhəbbiting yahxidur; Mol rəhimdillikıng bilən manga yüzləngəysən; **17** Jamilingni kulungdin yoxurmiəqaysən; Qünki beximoqə kün qüxti; Tezdin manga jawab bərgəysən. **18** Jenimoqə yekınlaxqaysən, Uningoqə həmjəmət-kutkuzoquqi boləqaysən; Düxmənlirim aldidə meni hərlükkə qıkarəqaysən; **19** Əzüng mening rəswalıktə həm hərmətsizlıktə qəloqinimni, Qəndəq haqarətlənginimni bilisən; Rəqıblirimning həmmisi Əzünggə ayandur. **20** Haqarət qəlbimni parə kildi; Mən qəyoquqə qəməp kəttim; Azoqinə həsdaxlıkqə təlmürgən bolsammu, yok boldi; Təsəlli bərgüqilərnimu izdidim, lekin birsinimu uqritalmidim. **21** Bərhək, ular ozukumoqə ət süyi, Ussuzlukumoqə sirkini bərdi. **22** Ularning dastihini əzlırigə kıltak, Ularning həlawiti qəpқан boləqay. **23** Kəzliri torlixip kərməydioqə bolup kətkəy; Bəl-putlirini titrəkkə saləqaysən; **24** Qəhringni ularning üstigə qüxürgəysən, Oqəzipingning otlıri ularoqə tutaxqay; **25** Ularning

makani harabə boləjay, Qedirliri qəldərəp qaləjay; **26**
Qünki ular Sən urojanəja tehimu ziyankəxlik qilməktə;
Sən zəhimləndürgənlərnin azabioja gəp bilən azab
qoxməktə. **27** Ularning gunahioja gunah qoxqaysən,
Həkkaniylikinonin nesiwisigə ularni erixtürmigəysən.
28 Ular həyatlik dəptiridin eqürülgəy; Həkkaniylarning
qatarioja pütülmigəy. **29** Birəq mən bolsam bir ezilgən
dərdmən; Nijatlikinonin, i Huda, meni yukirioja kətürüp
qutkuzəjay; **30** Mən munəjat okup Hudaning namini
mədhəyiləymən; Təxəkkürlər bilən uni uluəlaymən;
31 Bu bolsa Pərwədigarni hursən kilix üqün, Əküz
təkdin kiləandin əwzəldur; Münggüz-tuyəkliri sak torpak
bərgəndinmu artuqtur. **32** Yəwax məminlər buni kərüp
huxal bolidu; Hudani izdigənlər — Qəlbinqlar yengilinidu.
33 Qünki Pərwədigar yoxsullarning iltijasini anglaydu,
Əzigə təwə əsir qilinəjanlarni u kəmsitməydu; **34** Asman-
zemin Uni mədhəyilisun! Dengiz-okyanlar həm ularda
yürgüqi barlik janıwarlar Uni mədhəyiligəy! **35** Qünki
Huda Zionni qutkuzidu; Yəhudaning xəhərlirini qayta
bina kilidu; Ular axu yərdə olturəkləxip, igilik tikləydu. **36**
Uning kullirininonin nəsilliri uningəja miras bolidu, Uning
namini səygənlər u yərlərdə məkənləxidu.

70 Nəəmiqilərninonin bəxioja tapxurulup, «əslitix üqün»
okulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Pərwədigar, meni
qutkuzuxkə aldiriojaysən! Pərwədigar, tez kelip mənə
yərdəm kiləjaysən! **2** Məninonin jenimni izdəwatqənlər
yərgə karitilip rəsəwə kilinsun; Məninonin ziyinimdin hursən
boləjanlar kəynigə yəndurulup xərməndə boləjay. **3** Məni:
— «Wəh! Wəh!» dəp məshirə kiləjanlar əz xərməndilikidin

kəynigə yanaşay! **4** Birak Seni izdigüqilərninğ həmmissi Səndə xadlinip huxal boləşay! Nijatliğinəni səygənlər həmixə: «Huda uluqlansun» deyixkəy. **5** Birak mən ezilgənmən, həm yoksulmən; Yenimoşa tezdin kəl, i Huda! Sən mening yardımşim, mening azad kילוquşim; I Pərwərdigar, keşiməy kəlgəşən!

71 Səndin, Pərwərdigardin panah tapimən; Meni hərgiz yərgə qaratmioşəsən. **2** Əz həşkəniylişinğda meni kütuldurəşəsən; Manga kulak saləşəsən, Meni kütküzoşəsən! **3** Manga əzüm daim panahlinidioşan turaləşu qoram tax boləşəsən; Sən meni kütküzuşə buyruk qüxürgəşən; Qünki Sən egiz texim, qorəşinimdursən. **4** Hudaşim, meni rəzillərning qolidin, Həşkəniyətsiz, rəşimsiz adəmdin azad kילוşəsən; **5** Qünki Sən mening ümidimdursən, i Rəb Pərwərdigar, Yaxlişimdin tartipla mening tayanqimdursən; **6** Baliyatşudiki wəşittin baxlap mən Sanga tayinip kəldim, Əzüng meni anamning kərnidin qikəşuqisən; Mədhiyəşninğ temisi bolsa hərdaim Sən toşruluktur. **7** Mən nuroşunlarəşə şəyriş yaki kəramət sanaldim; Qünki Sən mening mustəşkəm panahşəşimdursən. **8** Aşşim kün boyi mədhiyiliring həm xan-xərişinğə tolidu; **9** Əmdi kərişinimda meni taxlimioşəsən; Maşşdurum kətkinidə, məşdin waz kəşmigəşən. **10** Qünki dūxmənlirim manga qarxi səzlixidu; Jenimni elixşə kəzləwatşanlar kəştlisip: — **11** «Huda uningdin waz kəşti; Uni qoşlap tutuwelinglar, Qünki kütuldurudioşanlar yoktur» — deyixidu. **12** I Huda, məşdin yirakşaxmioşəsən; I Hudaşim, manga yardımşə

tez kəlgəysən! **13** Jenimoqa küxəndə boləjanlar xərməndə bolup yokitilisun; Ziyinimoqa intilgənlər rəsvalik həm xərməndiqilik bilən qaplansun; **14** Birəq mən bolsam, izqil ümidtə bolimən, Seni tehimu mədhıyləymən. **15** Həqkaniyliking, nijatliking aqzımında kün boyi bayan kılınıdu; Bular san-sanəksızdur, bilginimdin kəp artuqtur. **16** Mən Rəb Pərwərdigarning bükük ixlirini jakarlıoqan həlda kelimən; Sening həqkaniylikingni yad etip jakarlaymən — Pəqət Seningkinila! **17** I Huda, Sən yaxlıqımdin tartip manga əgitip kəlgənsən; Büküngə kədər Sening kıləjan karamət ixliringni jakarlap keliwatimən. **18** Əmdi hazır mən kərip, aq qaqlıq boləjinimda, i Huda, Mən bu dəwrgə [kükük] bilikingni [jakarlıoquqə], Kelər əwladning həmmisigə kudritingni ayan kıləjuqə, [Meni taxlıwətmigəysən]! **19** I uluq karamət ixlarni kıləjan Huda, Həqkaniyliking pələkkə takaxti; Sanga kimmu ohxax bolalisun! **20** Sən manga kəp həm eoqır külətlərnı kərsətkənəkənsən, Meni kaytidin yengilaysən, yər təgliridin kayturup elip qıqısən; **21** Sən mening izzət-hərmitimni tehimu yukiri kılıp, Hər tərəptin manga təsəlli berisən. **22** Mən Seni rawab qelip mədhıyləymən, Sening həqkitingni mədhıyləymən, i Hodayim; Qiltar qelip Seni küyləymən, i Sən, Israilning Mukəddisi! **23** Sanga küylər eytkinimda, ləwlirim təntənə kılıdu, Əzüng hərükəkə qıkarəjan jenimmu xundəq roqlinip eytidu; **24** Tilim kün boyi həqkaniyliking toqrisida səzləydu; Qünki manga yamanlıq kılmaqı boləjanlar yərgə qaritilip rəsua kılınıdu.

72 Sulayman üçün: — I Huda, padixahqa həkümliringni tapxurojaysən; Padixahning oşlişya Öz həkkanıylikingni bərgəysən. **2** Xundak bolşanda u Öz həkking üçün həkkanıylik bilən, Sanga təwə ezilgən məminlər üçün adillik bilən həküm qikiridu; **3** Taşlar həkəkə tinq-amanlik elip kelidu, Edirliklarmu həkkanıylik bilən xundak kilidu. **4** Padixah hək arisidiki ezilgənlərgə adil həkümlərni qikiridu; U namratlarning balilirini kütquzidu, Zalimlarni bitqit kilidu. **5** Xundak bolşanda kün wə ay yok bolup kətmisila, Əwladtin-əwladka hək Səndin əyminidu. **6** U bolsa goya yengidin oroşan otlakka yaşkan yamşurdək, Yər suşiridioşan həl-yeşinlardək qüşidu. **7** Uning künliridə həkkanıylar ronak tapidu; Ay yok bolşuqə tinq-amanlik texip turidu. **8** U dengizdin-dengizlarşiqə, [əfrat] dəryasidin yər yüzining qətlirigiqə həküm süridu. **9** Qəl-bayawanda yaxawatkanlar uning aldidə bax kşyidu; Uning dūxmənliri topilarni yalaydu. **10** Tarxixning wə arallarning padixahliri uningşya hədiyələr təkdim kilidu, Xeba wə Sebaning padixahlirimu sowşatlar sunidu. **11** Dərwəkə, barlik padixahlar uning aldidə səjdə kilidu; Pütkül əllər uning hizmitidə bolidu; **12** Qünki u pəryad kəşrgən yokşullarni, Panahşiz ezilgənlərni kütulduridu; **13** U yokşul-ajizlarşya iqini aşritidu, Yokşullarning jenini kütquzidu; **14** Ularning jenini zulum-zomigərliktin hərlükəkə qikiridu, Ularning keni uning nəziridə kimmətliktur. **15** [Padixah] yaxisun! Xebaning altunliridin uningşya sunulidu; Uning üçün dua tohtawsiz kilinidu; Uningşya kün boyi bəht tilinidu; **16** Yər yüzidiki hşsul mol bolidu, Hətta taş qokkiliridimu xundak bolidu.

[Mi᠔-mi᠔] qüxkən mewilər Liwandiki ormanlardək təwrinidu; Xəhərdikilər bolsa daladiki ot-yexilliktək güllinidu; **17** Uning nami mənggügə əqməydu, Uning nami kuyax yoqaloquqə turidu; Adəmlər uning bilən əzlrigə bəht tiləydu, Barlik əllər uni bəhtlik dəp atixidu. **18** Israilning Hudasi, Pərwərdigar Huda᠔a təxəkkür-mədhiyə boləy! Karamət ixlarni Yaratkuqi yaloquz Udur! **19** Uning xərəplik namio᠔a mənggügə təxəkkür-mədhiyə oqulsun! Uning xan-xəhriti pütkül dunyani kapli᠔ay! Amin! Wə amin! **20** Yəssəning o᠔li Dawutning dualiri xuning bilən tamam boldi.

73 Asaf yazo᠔an küy: — Dərwəxə Huda Israil᠔a, Kəlbi sap bolə᠔nlar᠔a meħribandur; **2** Ləkin əzüm bolsam, putlixip yikilip qüxüxkə tasla qaldim; Aya᠔lirim teyilip kəttili kıl qaldı; **3** Qünki rəzillərnin ronak tapqanli᠔ini kərüp, Həkawurlar᠔a həsət kıldim; **4** Qünki ular əlümidə azablar tartmaydu, Əksi᠔ə teni məzmut wə sa᠔lam turidu. **5** Ular insano᠔a has japoni kərməydu, Yaki həklərdək balayi'apətkə uqrimaydu. **6** Xunga mə᠔rurluk marjandək ular᠔a esilidu, Zorluk-zomigərlik tondək ular᠔a qaplixidu. **7** Ular səmrip kətkənlikidin kəzliri tompiyip qikti; Ularning kəlbidiki hiyalətlər həddidin exip ketidu. **8** Baxqilarni məshirə kılıp zəhərlik səzləydu; Həlini üstün kılıp diwinip, do᠔ kılıdu. **9** Ular a᠔zini pələkkə koyidu, Ularning tilliri yər yüzini kezip yürüdü. **10** Xunga [Hudaning] həlki muxular᠔a mayil bolup, Ularning degənirini su i᠔kəndək ahiri᠔i᠔ə i᠔ip: — **11** «Təngri qandək biləlytti?», «Həmmidin Aliy Boləqu᠔ida bilim barmu?» — dəydu. **12** Mana

bular rəzillərdir; Ular bu dünyada rahat-paraqətəni kəridu, Baylıqlarni topalaydu. **13** «Ah, həqiqətən bikardin-bikar kənglümni paklanduruptimən, Gunahsız turup qolumni artuqqa yuyup kəptimən; **14** Bikarəja kün boyi japa qekiptimən; Xundimu hər səhərdə [wijdanning] əyibigə uqrap kəldim!». **15** Birak mən: — «Bundak [desəm], Bu dəwrdiki pərzəntliringgə asiylük qıləjan bolmamdimən?» — dedim. **16** Ularni kallamdin ötküzəy desəm, Kəzümgə xundak eəjir kəründi. **17** Təngrining mukəddəs jaylıriəja kirgüqə xundak oylidim; Kirgəndila [yamanlarning] aqiwitini qüxəndim. **18** Dərwəqə Sən ularni teyiləqak yərlərgə orunlaxturisən, Ularni yikitip parə-parə kiliwetisən. **19** Ular kəzni yumup aqquqila xunqə parakəndə bolidu, Dəhəxtlər ularni besip yokitidu! **20** Sən i Rəb, qüxtin oyoqanoqandək oyoqinip, Ornungdin turup ularning siyaqini kəzgə ilmaysən. **21** Yürəklirim kaynap, Iqlirim sanjiləqandək boləjan qaəqda, **22** Özümni həqnemə bilməydiəjan bir həmaqət, Aldingda bir haywan ikənlikimni bilip yəttim. **23** Həlbuki, mən həmixə Sən bilən billə; Sən meni ong qolumdin tutup yəliding; **24** Öz nəsihəting bilən meni yetəkləysən, Xan-xəripngni namayan qiləqandin keyin, Ahirida Sən meni özünggə qəbul qilisən. **25** Ərxətə Səndin baxqa mening kimim bar? Yər yüzidə bolsa Səndin baxqa həqkimgə intizar əməsmən. **26** Ətlirim həm kəlbim zəiplixidu, Lekin Huda kəlbimdiki qoram tax həm mənggülük nesiwəmdur! **27** Qünki mana, Səndin yirək turoqanlar həlak bolidu; Wapasizlik qiləjan pahixə ayaldək Səndin waz kəqkənləning hər birini yokitisən. **28** Birak mən üqün, Hudaəja yəqinlixix

əwzəldur! Uning barlik qiloqan ixlirini jakarlax üqün, Rəb Pərwərdigarni tayanqim qildim.

74 Asaf yazoqan «Maskil»: — I Huda, Sən nemixka mənggügə bizni taxliwəttin? Nemixka oʻzəpingni tütün qikarəandək ʻz yayliqingdiki qoyliringoʻa qikirisən? **2** ʻzünq rənə tələr azad qiloqan jamaitingni, Yəni ʻz mirasing boluxka qədimdə ularoʻa həmjəmət bolup qutkuzoqan kəbilini, ʻzünq makan qiloqan Zion teoqini yadingoʻa kəltürgəysən! **3** Qədəmliringni muxu mənggülik harabliqlarəoʻa qarətkəysən, Duxmənlər mukəddəs jayingda gumran qiloqan barlik nərsilərgə [kariəoʻaysən]; **4** Rəqibliring jamaətgahingning otturisida hər-pər qilidu; Məjizatlar saklanoqan orunoʻa ular əz tuqlirini tikti. **5** Hərbiri əzlrini kərsitixip, palta oynitip orman kəsküqidək, **6** Ular hazır [mukəddəs jayingdiki] nəqixlərnə ala qoymay, palta-bolqilar bilən qeqiwətti; **7** Ular mukəddəs jayingoʻa ot qoydi; ʻz nadingdiki makanni buləp, yər bilən təng qiliwətti. **8** Ular kənglidə: «Biz bularning həmmisini yoqitayli» dəp, Təngrining zemindiki jamaətgahlirining hərbirini kəydürüwətti. **9** Bizgə əslətmə boləqan məjizatlarnə heq kərləməymiz; Pəyoʻəmbərlərmu kəlməskə kətti; Arimizdimu bu ixlarning qaqanoqiqə bolidioʻanlikini bilidioʻan birsi yoqitur. **10** Qaqanoqiqə, i Huda, rəqibing Seni məshirə qilidu? Duxmən nadingni mənggügə həkərləmdu? **11** Sən qolungni, yəni ong qolungni nemixka tartiwəlisən? Qolungni qoynungdin elip, ularni yoqətkəysən! **12** Birəq Huda qədimdin padixahim bolup kəlgən, Yər yüzining otturisida qutkuzuxlarnə elip barəuqi Udur. **13** Sən dengiz süyini

küqüng bilən bəldung, Sulardiki əjdihəlarning baxlirini yarding. **14** Dengizdiki lewiatanning baxlirini qeqip, Uning gəxini ozuk qilip qəldiki yawayilaroşa bəlüp bərding. **15** Yərni yerip bulaklarni, eriklarni akqzudung, Sən tohtimay ekıwatқан dəryalarni qurutuwətting. **16** Kün Sening, tünmu Seningkidur; Ay bilən quyaxni orunlaxturdung. **17** Yər yüzining qegralirini bəlgiliding; Yaz bilən qixni — Sən xəkilləndürdüng. **18** Xuni esingdə tutkaysən, i Pərwərdigar: — Bir düxmən Seni məshirə kildi, Həmakət bir həlk namingni haqarətlidi. **19** Pahtikingni yirtkuq haywanlaroşa tutup bərmigəysən; Ezilgən məminliringning hayatini mənggü untumioşaysən. **20** Əz əhdənggə qarışaysən, Qünki zemindiki qarangoşu bulung-puqkaklar zorluk-zumbulukning turaloşuliri bilən toldi. **21** Ezilgüqilərnı nomus bilən yandurmioşaysən; Ezilgənlər, yoksullar namingni mədhıyiligəy. **22** Ornungdin turəşin, i Huda, Əz dəwayingni sorioşaysən; Həmakət kixining Əzüngni kün boyi məshirə qiliwatqinini esingdə tutkaysən. **23** Düxmənliringning quqanlirini untumioşaysən; Sanga qarxi qozəloşanlarning dawrangliri tohtimay kətürülməktə.

75 Nəoşmiqilərnıng bexioşa «Həlak qilmioşaysən» degən ahangda okulsun dəp tapxuruloşan, Asafning küy-nahxisi: — Sanga təxəkkür eytimiz, i Huda, təxəkkür eytimiz! Qünki naming bizgə yekındur; Buni, qiloşan karamətliring ispatlap jakarlaydu. **2** [Mənki Pərwərdigar]: — «Mən bekitkən waqitni ihtiyarimoşa aloşinimda, Adalət bilən soraq qilimən; **3** Yər həm yərning üstidə turuwatқанlar

təwrinip tursimu, Uning tüwrüklirini turəuzoquqi
Əzimdurmən» — dedi. (Selah) **4** Mahtanojanlarəja:
— «Mahtanmanglar», Həm rəzillərgə «Münggüzüingni
kətürmə» — dedim; **5** «Münggüzüingni yukiri kətürmə;
Boynungni kattik qilip əadiyip səzlimə!» **6** Qünki
kətürülük xərktin yaki əərbtin əməs, Yaki jənubtinmu
kəlməydu; **7** Qünki Huda sotqidur; U birsini kətüridu,
birsini qüxüridu. **8** Qünki Pərwərdigarning qolida bir
kədəh turidu; Uningdiki xarab kəpüklxiwatidu; U əbjəx
xarab bilən toldi; Huda uningdin təkidu; Dərwəkə yər
yüzidiki barlik rəzillər uning duəjini qoymay iqiwetidu; **9**
Mən bolsam, mənggügə guwahlik berimən: — Yakupning
Hudasioja küylərni eytimən. **10** «Mən rəzilləarning
münggüzlirining həmmisini kesip taxlaymən; Birək
həkkaniylarning münggüzliri kətürülidu!».

76 Nəəmiqiləarning bexioja, tarlik sazlarda qelinsun
dəp tapxurulojan, Asafning küy-nahxisi: — Yəhudada
Huda tonuloqandur; Uning nami Israilda uluqdur. **2**
Uning panahiy jayi Salemda, Zion teoqida Uning makani
bar. **3** U yərdə U otluq oklarni, Qalkən, qiliq həm
jəng qorallirini qeqip taxlidi. (Selah) **4** Əzüng ow-
olja taqliridin nəkədər xərəplik, nəkədər əlasən! **5**
Baturlar bulandi; Ular uzun uyquəja kətti; Palwanlarning
heqkaysisi əz qolini kətürəlmidi. **6** Sening əyiblixing
bilən, i Yakupning Hudasi, Jəng hərwisi həm atlar
əlüktək uhlitildi. **7** Səndin, Səndin qorqux kerəktur;
Ojəzəplənginingdə kim aldingda turalisun? **8** Yər yüzidiki
barlik yawax məminlərne kütquzux üqün, Sən Huda sorək
qilixqə ornungdin turəjan waqtingda, Asmandin həkümni

qikirip anglatkuzdung; Yər bolsa wəhimigə qüxüp, süküt kildi. (Selah) **10** Qünki insanlarning kəhri Sanga xəhrət kəltüridu; Ularning qaləjan kəhri Sanga bəlwaoı bolidu. **11** Pərwərdigar Hudayinglarəqa kəsəm kılıp, əməl kilinglar; Uning ətrapidiki yurttikilər qorkuxi kerək boləuqioqa hədiyələr sunsun; **12** U əmirləningmu rohini sunduridu; U yər yüzidiki padixahlarəqa dəhxətliktur.

77 Nəoımiqiləning beıi Yədutunoqa tapxurulojan, Asaf yazəjan küy: — Awazim Hudaəqa kətürüldi, mən pəryad kılımən; Awazim Hudaəqa kətürüldi, U manga kulak salidu. **2** Beximoqa kün qüxkəndə, mən Rəbni izdidim; Keqiqə qolumni [duaəqa] kətürüp, box qoymidim; Jenim təsəllini halimay rət kildi. **3** Mən Hudani əsləp seəjindim, aq-zar kildim; Seəjini oylinip, rohim parakəndə boldi. (Selah) **4** Sən mening kəzümni yumdurmidim; Qongkur əxlik ilkidə boləjanlıqımdin səzliyəlməyttim. **5** Mən: «Kona zamandiki künlərnı, Qədimki yillərnı hiyal kılımən; **6** Keqilərdə eytkən nahxamni əsləymən; Kənglümde qongkur hiyal sürimən» — [dedim]; Rohim intilip izdiməktə idi; **7** — «Rəb mənggüə taxliwetəmdü? U qaytidin iltipət kərsətməmdü? **8** Uning əzgərməs muhəbbiti əmdi mənggüə tügəp kəttimü? Uning wədisi əwladtin-əwladkiqə inawətsiz boləmdü? **9** Təngri mehir-xəpkitini kərsitixni üntudimü? U əzəplini Əz rəhimdillikini tohtitiwəttimü?». (Selah) **10** Andin mən mundaq dedim: — «Bundaq desəm bolmaydu, bu [etiqadimning] əjizlikı əməsmü! Həmmidin Aliy Boləuqining onq qolining yillirini, Yəni Yahning qiləjanlırini — yad etimən;

Qədimdin buyanqi karamətliringni əsləymən. **12** Sening barliq ixligənliring üstidə seşinip oylinimən; Sening qiloqanliring üstidə istiqamət qilimən; **13** I Huda, yolung bolsa pak-muqəddəsliktidir; Hudadək uluq bir ilah barmidir? **14** Məjizilər Yaratquqi ilahdursən; Əl-millətlər ara Sən küqüngni namayan qilding. **15** Öz biliking bilən Öz həlqingni, Yəni Yəqub wə Yüsüpninq pərzəntlirini hərlükkə qiqarəqansən; (Selah) **16** Sular Seni kərđi, i Huda, sular Seni kərđi; Titrək ularni basti, Dengiz təgliri patiparaq boldi. **17** Qara bulutlar sularni təküwətti; Asmanlar zor sadasini anglatti; Bərhək, Sening oqliring tərəp-tərəpkə etildi. **18** Güldürməməngning awazi qara quyunda idi, Qaqmaqılar jaħanni yorutti; Yər yüzi alaqzadə bolup təwrəndi. **19** Sening yolung okyan-dengizlarda, Qədəmliring qongqur sularđidir, Ayaoq izliringni tapqili bolmaydu. **20** Sən qoy padisini baqqandək, Musa wə Harunning qoli bilən Öz həlqingni yetəkliding».

78 Asaf yazoqan «Maskil»: — I Mening həlqim, təlimimni anglanglar, Aqzimdiki səzlərgə qulak selinglar. **2** Mən aqzimni bir təmsil bilən aqimən, Qədimki tepixmaqılarni elan qilimən. **3** Biz bularni anglioqan, bilgən, Atabowilirimiz ularni bizgə eytip bərgən. **4** Biz bularni ularning əwladliridin yoxurmaymiz, Kelidioqan dəwrgə Pərwərdigarning mədhıyilirini, Uning küq-qudritini, Uning qiloqan karamət ixlirini bayan qilimiz. **5** Qünki U Yəqupta bir aqah-guwahni bekitkən, Israilda bir qanunni ornatqan; U atabowilirimizoqə bularni öz pərzəntlirigə əgitixni buyruoqan; **6** Xundak qilip kelər dəwr, Yəni tuoqulidioqan balilarmu bularni bilsun, Ularmu ornidin

turup öz baliliriqqa bularni oğatsun; **7** Pərzəntliri ümidini Hudaqqa baqlisun, Təngrining qiloqlirini untumisun, Bəlki Uning əmrlirigə kirsun; **8** Ular ata-bowiliriqqa ohximisun dəp, Yəni jahil həm asiy bir dəwr, Öz qəlbini durus qilmioqlan, Rohi Təngrigə wəpalikta turmioqlan bir dəwrgə ohximisun dəp, U xundak [buyruoqlandur]. **9** Mana Əfraymning əwladliri, Qorallanoqlan okyaqlar bolsimu, Jəng künidə səptin yandı. **10** Ular Hudaning əhdisini tutmidi, Bəlki Uning Təwrat-qanunida mengixni rət qildi. **11** Ular Uning qiloqlirini, Əzlrigə kərsətkən karamətlirini untudi. **12** U Misirning zeminida, Zoanning dalasida, Ularning ata-bowilirining kəz aldida məjizilərnə kərsətkənidi; **13** U dengizni bəlüwətip, Ularnə otturidəin ətküzgən; Sularni dəwə-dəwə qilip tiklidi. **14** U kündüzdə bulut bilən, Keqidə ot nuri bilən ularnə yetəklidi. **15** Qəlbəyawanda taxlarnə yeriwətti, Qongqur surlardəin urəqlup qikkəndək iqimlikni mol qildi; **16** U hada taxtin əstəng-əkinlarnə hasil qildi, Suni dəryalardək aqquzdi. **17** Birəql ular yənə Uning aldida gunəh qiliwərdi, Qəldə Həmmidin Aliy Boləqluqioqla asiylik qildi. **18** Ular kənglidə Təngrini sinidi, Nəpsini qənduruxqə yeməklikni tələp qildi. **19** Ular Hudani həkərləp: — «Təngri qəldəxttə dastihan salalamdu? **20** Mana U qorəmlə taxni uruwidi, Sular urəqlup, Əkinlar buləqltək texip qikti; Əmdi U bizgə nanmu bərləmədu? Əz həlqini gəx bilən təminliyələmədu?» — deyixti. **21** Xuning bilən Pərwərdigərlə angləp, oqəzəpləndi; Yəqlupqə ot tutaxti, Israiləqla aqqiqi kətürüldi; **22** Qünki ular Hudaqqa ixənmidi, Uning niqətləqliqəqla ular tayanmidi, **23** U ərxtin bulutlarnə buyrup, Asmən dərwəzilirini aqqənidə;

24 U ular üstigə «manna»ni yaqdurup, Ularoşa ərxniki axlıqni bərgənidi; **25** Xuning bilən insanlar küq igilirining nenini yegənidi; U ularoşa qanoquqə ozukni əwətkənidi. **26** Əmdi U asmanda xərk xamili qikirip, Küqi bilən jənub xamilinimu elip kəldi; **27** U gəxni qang-tozandək ular üstigə qüxürdi, Dengizlar sahilidiki kumlardək uqar-qanatlarıni yaqdurdi. **28** U bularıni ularning bargahining otturisiqə, Qedirlirining ətrapiqə qüxürdi. **29** Ular boluxiqə yəp toyuxti, Qünki ularning nəpsi tartkinini [Huda] ularoşa kəltürgənidi. **30** Lekin ular nəpsi tartkinidin tehi zerikməyla, Gəxni eoqizlirida tehi qaynawatkinidila, **31** Hudaning oşəzipi ularoşa qarita kəzoşaldi; U uların əng kamətlıklarini kiriwətti, Israilning sərhil yaxlirini yərgə uruwətti. **32** Mana, xundək bolsimu, Ular yənila dawamlıq gunah kiliwərđi, Uning məjzilirigə tehiqila ixənmidi; **33** Xunga U ularning künlirini bihudilikdə, Yillirini dəkkə-dükkilik iqidə tügətküzdi. **34** U ularni əltürgili turoşanda, Andin ular Uni izdidi; Ular yolidin yenip, intilip Təngrini izdidi; **35** Ular Hudaning ularning uyultexi ikənlikini, Həmmidin Aliy Boloquqi Təngrining ularning həmjəmət-kutkuzoquqisi ikənlikini esigə kəltürdi. **36** Birək ular aşzi bilən Uningoşa huxamət kildi, Tili bilən Uningoşa yaloşan səz kildi; **37** Qünki ularning kəngli Uningoşa sadıq bolmidi, Ular Uning əhdisini qing tutmidi. **38** Birək U yənila rəhimdil idi; Kəbihlikini kəqürüp, ularni yokətmidi; U kayta-kayta Əz oşəzipidin yandı, U kəhrini kəzoşiqini bilən həmmiini təkmedi. **39** U ularning pəkət ət igiliri, Kətsə kaytip kəlməs bir nəpəs ikənlikini yad ətti. **40** Ular qəl-dəxttə xunqə kəp kətim

Uning aqqiqini kältürdi. Xunqə kəp kətim bayawanda kəngligə azar bərđi! **41** Bərħək, ular qaytidin yoldin qətnəp Təngrini sinidi, Israildiki Muqəddəs Boləuqining yürikini zedə qildi. **42** Ular Uning qolını [əslimidi]; Ularını zomigərning qanggilidin hərəlükkə kütquzoqan künini, Qandak qilip Misirda karamətlərni yaritip, Zoan dalasida məjizilərni kərsətkinini esidin qıqardı. **44** U [Misirliklərnin] dəryalirini, ekınlirini qanoqə aylandurup, Ularını iqəlməs qilip qoydı; **45** Ularning arisiqə nəxtərlik qiwinlarni top-topı bilən əwətti, Həlak qılar paqılarni mangdurdy; **46** Ularning ziraətlirini kepinək qurtliriqə tutup berip, Məhsulatlirini qekətkilərgə bərđi; **47** Üzüm tallirini məldür bilən urdurup, Ənjürlirini qiraw bilən üxxütiwətti. **48** U kalilirini məldürgə soqturup, Mallirini qaqmaq otlirida [kəydüriwətti]. **49** U ularqə qəzipining dəhxətlikini — Qəhrini, aqqiqini həm eoqır külpətlərni, Balayı’apət elip kelidiqan bir türküm pərixtilərnimu qüxürdi. **50** U Əz qəzipi üqün bir yolni tüzləp qoydı; Ularning jenini əlümdin ayımay, Bəlki həyatini wabaqə tapxurdi; **51** U Misirda barlıq tunji tuşuloqan balilarni, Hamning qedirlirida ularning oqururi boləqan tunji oşul balilirini qiriwətti. **52** U padiqidək Əz həlqini Misirdin səpərgə atlandurup, Qəl-bayawandin ularni qoy padisidək baxlap mangdı; **53** Ularını aman-esən yetəkligəqkə, Ular qorkunqtin haliy bolup mangdı; Duxmənlirini bolsa, dengiz yutup kətti. **54** U ularni Əz muqəddəs zeminining qegrasioqə, Ong kəli igiliwəloqan bu taolıqkə elip kəldi. **55** U əllərni ularning aldidin qoşliwetip, Zemin üstigə tana tartquzup əlqəp, ularqə təksim qildi; Israil qəbililirini

ularning qedirliroqqa olturaklaxturdi. **56** Birak ular Hudani, Həmmidin Aliy Boluquqini sinap aqqiklandurdi, Uning tapxuroqan guwah-agahlorini tutmidi; **57** Bəlki atabowliridək yoldin teyip asiylik kildi, Hain okyadək keyip kətti. **58** Ular egizliktə kuroqan ibadətgaqlar bilən Uning oqəzipini kozoqidi, Oyma butliri bilən Uning yurikini ertidi. **59** Huda ularni anglap oqəzəpləndi, Israildin intayin yirgəndi. **60** U Xiloqdiki makanini, Yəni U insan arisida turoqan qedirni taxlap kətti, **61** Əzining kudrət bəlgisini bulap ketixkə, Xan-xəripini ixoqaliyətqilərninq kolioqqa bərdi; **62** Əz həlqini kiliqqa tapxurdi, Əzining mirasi boləqanlardin intayin oqəzəpləndi. **63** Ot ularning yigitlorini yalmidi, Kizliri toy nahxilirida mahtalmaytti. **64** Ularinq kaqlinliri kiliq astida yikildi, Lekin tul hotunliri həza tutmidi. **65** Andin Rəb birsi uyqudin oyoqandək oyoqandi, Xarabtin jasarətləngən palwandək tovlidi. **66** U rəqiblorini urup qekindürüp, Ularini tügiməs rəswoqqa kəldurdi. **67** Yüsüpning qedirini xallap, rət kildi; Əfraitm kəbilisini tallimidi; **68** Bəlki Yəhuda kəbilisini, Yahxi kərgən Zion teoqini tallidi. **69** [Xu yərdə] muqəddəs jayini taoq qokqiliridək, Yər-zeminni əbədiy ornatqandək məzmut bina kildi; **70** U Əz quli Dawutni tallap, Uni koy kotanliridin qakiriwaldi; **71** Kozilirini emitidioqan soqliklarni əgixip beqixtin ayrip, Uni Əz həlqi Yakupni, mirasi boləqan Israilni beqixkə qikardi. **72** Dawut ularni kəlbidiki durusluqi bilən baqti, Qolinq əpqilliki bilən ularni yetəklidi.

79 Asaf yazoqan küy: — I Huda, əllər Əz mirasingoqqa bəsüp kirdi; Ular Sening muqəddəs ibadəthanangni

buloʻidi; Yerusalemni dawa-dawa harabilerga aylandurdi.

2 Ular kulliringning jasetlirini asmandiki uqar-qanatlaroga yam kilip, Momin bændiliringning atlirini daladiki haywanatlaroga taxlap berdi. **3** Ular halqingning qanlirini Yerusalem atrapida sudak akkuzdi, Jasetlirini kengili birer adammu kaldurmidi. **4** Qoxnilirimiz aldida raswatoqa kalduk, atrapimizdikilerga meshira wa mazak obykti bolduk. **5** Qaqanoʻiqe, i Perwardigar? Sen mængguge oʻezaplinamsen? Sening yuriking ot bolup ertiniweremdu? **6** Kahringni Seni tonumioqan aller ustiga, Namingni bilmigən padixahliklar ustiga tekkaysen! **7** Qunki ular Yakupni yalmap, Uning makanini harabilikka aylanduruwetti. **8** Ata-bowilirimizning kabihliklirini bizga hesablimioqaysen; Rahimdillikliring bizning yenimizoga qapsan kalgay! Qunki biz intayin pas ahwaloga quxurilduk. **9** Oz namingning xehriti uqun bizga yadəm kilqaysen, i nijatlikimizning Hudasi, Naming uqun bizni kutkuzoqaysen, gunahlirimizni kafaret kilip kaqurgaysen; **10** Aller nemixka: «Ularning Hudasi kayerdə?» dep mazak kilixidu? Qulliring tekkən qan kərzining hesabi allər arisida, kez aldimizda kilinsun. **11** Əsirlərnin ah-zarliri aldingoga kalgay; Bilikningning uluqluqi bilən, olumga buyruloqanlarni saklioqaysen. **12** I Rəb, yat qoxnilirimizning Sanga qilqan zor haqaritinı yəttə həsə qoxup əzlirigə, Yəni ularning iqi-baoʻrioga kayturoqaysen; **13** Xundak kilip, Sening halqing – Əzüng baqqan koyliring bolqan bizlər, Sanga mængguge təxəkkürlər eytimiz, əwladtin əwladkiqe Sening mədhiyiliringni ayan qilimiz.

80 «Nilupərlər» degən ahangda; bir guwahlik; Asaf yazojan küy: — Kulak saloʻaysən, i Israilning padiqisi, Yüsüpni koy padisidək bekip yetəkligüqi; I kerublar otturisida Olturoʻuqi, Nurlanoʻaysən! **2** Əfraim, Binyamin, Manassəhlərnin aldidə kudritingni qozojoyaysən, Bizləni kutkuzojili kəlgəysən! **3** I Huda, bizni Əz yeningoʻja qayturoʻaysən! Jamalingning nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **4** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Həlkəningning dualirioʻja boləjan oʻaziping qaqanoʻiqə yalkunlap turidu? **5** Sən kəz yaxlirini ularoʻja ozuk ornida qilding, Kəz yaxlirini qaqaqaqilap ularoʻja iqukdung. **6** Bizni qoxnilirimizə talaxka qoydung; Duxmənlimiz bizni məshirə qilixidu. **7** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Bizni Əz yeningoʻja qayturoʻaysən! Jamalingning nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **8** Sən Misirdin bir tūp üzüm kəqitini elip kəlding; Yat əlləni həydiwetip, ornioʻja uni tikting. **9** Uning aldidə yərnə kəng aqting; U qongkur yiltiz tartip, pütün zeminə yeyildi. **10** Uning sayisi taolarni qapliidi; Oʻolliri kudrətlik kedir dərəhliridək əsti; **11** U xahlirini dengizoʻiqə, Piləklirini [Əfrat] dəryasi boylirioʻiqə uzartti. **12** Sən nemixka uning qaxalirini buzup, Mewisini ətup ketiwatqanlarning üzup elixioʻja yol qoydung? **13** Mana ormanliktiki yawa tongguzlar uni yeriwatidu, Daladiki haywanatlar uningdin ozuklinidu. **14** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Səndin ətünimizki, Yenimizəja qaytkaysən! Ərxin həlimizəja nəzər saloʻaysən, Kelip bu üzüm telidin həwər aloʻaysən! **15** Yəni ong qolung tikkən bu yiltizdin, Əzüng üqün

məzmut yetixtürgən bu oqlungdin həwər aloqaysən! **16** Mana u otta keydürüldi, Kesiwetildi; Yüzüngdiki tənbihiy qarixingni körüp ular həlak bolmaqta; **17** Qolungni ong qolungdiki adəmgə, Yəni Əzüng üqün məzmut yetixtürgən İnsan oqlioqə kənduroqaysən; **18** Xundəq kiloqanda biz Səndin hərgiz qekinməymiz; Bizni yengilioqaysən, xunda biz namingni qəkirip Sanga iltija qilimiz. **19** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, Bizni Əz yeningoqə kayturoqaysən! Jamalingning nurini qaqqaysən, xunda biz kütquzulimiz!

81 Nəoqmiquilərnin bexioqə tapxurulup «Gittif»ta qelinsun dəp, Asaf yazoqan küy: — Küq-quwwitimiz boləqan Hudaqə küy eytip yangritinglar, Yakupning Hudasioqə xadlinip təntənə qilinglar! **2** Nahxini yangritip, dapni elip, Yeqimlik qiltar həm rawabni qelinglar! **3** Yengi ayda, bəlgiləngən wəqitta, Bayram-həyt künimizdə naqra-sunay qelinglar! **4** Qünki bu Israil üqün bekitilgən bəlgilimə, Yakupning Hudasing bir pərmanidur. **5** U Misir zeminida yürüx qiloqanlirida, (Xu yərdə biz qüxənməydoqan bir tilni anglap yürəttük) U buni Yüsüpkə guwah qilip bərdi; **6** — «Uning mürisini yüktin səkit qildim, Uning qoli sewət kətürüxtin azad boldi; **7** Qistəqilikta nida qilding, Mən seni azad qildim; Güldürmama qikqan məhpiy jaydin sanga jawab bərdim; «Məribah» suliri boyida seni sinidim». (Selah) **8** — «Tingxa, həlqim, Mən seni guwahlar bilən aqahlandurmən; I Israil, Manga qulək salsang idi! **9** Arangda yat ilah bolmisun, Yat əldiki ilahqə bax əgmigin! **10** Seni Misirdin elip qikqan Pərwərdigar Hudayingdurmən; Aqzingni yooqan aq,

Mən uni toldurimən. **11** — Birak həlkim sadayiməğa kulaq salmidi, Israilning Manga baqlanoqusi yok idi; **12** Xunga Mən ularni öz tərsalixəğa koyuwəttim; Ular öz məslihətliri bilən mengiwerətti. **13** — Ah, Mening həlkim Manga kulaq salsa idi! Israil Mening yollirimda yürsə idi! **14** Ularning düxmənlirini tezla egildürər idim, Qolumni rəqiblirigə burap, ularni basar idim. **15** Pərwərdigarəğa nəprətləngüqilər Uning aldidə zəiplixip boysunar idi; Ularning xu ahiriti mənggügə bolatti; **16** Sanga ax-buqdayning əng esilini yegüzər idim, Bərək, qoram taxtin həsəl aqkuzup seni qandurar idim».

82 Asaf yazoqan küy: — Huda Öz ilahiy məjlisidə turup riyasətgilik qilidu, U ilahlar arisida həküm qikiridu; **2** — Qaqanoqigə silər nahək həküm qikirisilər, Qaqanoqigə rəzillərgə yüz-hatirə qilisilər? (Selah) **3** Gadaylar wə yetim-yesirlarning dəwasini soranglar, Ezilgənlər həm həjətmənlərgə adalətni kərsitinglar; **4** Miskinlər həm namratlarni qutkuzunglar, Ularni rəzilləarning qanggilidin azad qilinglar! **5** Ular bularni bilməy wə qüxənməy zulməttə kezip yürməktə, Xunga yərning ulliri təwrənməktə. **6** Mən eyttim: — «Silər ilahlarsilər, Həmminglar Həmmidin Aliy Boloquqining oqulliri silər; **7** Xundak bolsimu silər insanəğa ohxax əlisilər, Hərəkandək əmir-bəgkə ohxaxla yikilisilər». **8** — Turəjin, i Huda, yəryüzini sorak qiloqaysən! Qünki Sən barlik əllərgə waris boləquqisən!

83 Asafning küy-nahxisi: — I Huda, ün qiqarmay turuwalma, Jim turuwalma, süküt qilip turuwalma, i Təngrim! **2** Qünki mana, Sening düxmənliring dawrang

kilmaқта, Sanga oqmənlər bax kətürməktə. **3** Ular kuwluk bilən Sening həkınggə suyikəst kılıdu, Sening himayə kılıp kədirligənliring bilən kərxilixixni məslihətlixidu. **4** Ular: — «Yürüinglar, ularni millət kətaridin yok kılıyli! Israilning nami ikkinqi tiloqa elinmisun!» — deməktə. **5** Ular həmnəpəs, həmdil məslihətləxti; Ular Sanga kərxı ittipək tüzdi. **6** Mana, Edom wə Ismaillarning qədirliri, Moab həm Həgriylar; **7** Gəbal, Ammon, wə Amalək; Filistiya həmdə Tur ahaliliri, **8** Asuriyəmu ularoqa koxuldi; Ular Lut oqullirioqa yar-yələk bolup kəlgən. (Selah) **9** Sən Kixon dəryasida Midiyaniylarəqa, Siseraəqa wə Yabinəqa kəndək takəbil turoqan bolsang, Ularəjimu xundək kıləjaysən; **10** Bular Ən-Dor yezisida kırıloqanidi, Yər üqün tizək-oqutka aylanoqanidi. **11** Ularning əmirlirini Orəb wə Zeəbkə, Ularning dahiyirini Zəbah həm Zalmunnaəqa ohxax kıləjaysən; **12** Qünki ular: «Hudaning qimən-yaylaklirini əzimizgə mülük kılıwalayli!» — dəp eytkən. **13** I Hudayim, ularni domiliniəqan kəmoqəktək, Xamalda uquruloqan saman kəbi soruwətkəysən. **14** Ot ormanlikka tutaxkənoqa ohxax, Yalkun taqlarni kəydürgəngə ohxax, **15** Sən yənə ularni borining bilən kəoqliəjaysən, Kara kuyuning bilən wəhimigə saləjaysən; **16** Ularning Sening namingni izdixi üqün, Ularning yüzlirini xərm-haya bilən qəmdürgəysən, i Pərwərdigar! **17** Ular nomustin əbədiy xərməndə bolsun, Jahənoqa rəsua bolup yokitilsun. **18** Ular bilsunki, Naming Pərwərdigar boləqan Sənla pütkül jahəndiki Əng Aliy Boləjuqidursən.

84 Nəoqimiqilərnıng bexioqa tapxurulup, «Gittif»ta qelinsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy:

— Makanliring nəkədər əzizdur, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar! **2** Jenim Pərwərdigarning həyliliriə təxna bolup, Seoqinip hətta həlidin ketidu, Dilim wə ətlirim həyat Təngrigə təlmürüp nida qilidu; **3** Mana, hətta mubarək kuqqaqmu bir makanni tapqan, Qarlioqamu əzigə həm bala tuəjidioqan uwa yasaydioqan jayni tapqan, — Yəni Sening qurbangahlingdin, I samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — Mening Padixahim, mening Hudayim! **4** Sening əyüngdə turuwatqanlar bəhtliktur! Ular üzüksiz Seni mədhıyləydu. (Selah) **5** Küq-qudriti Səndin boləjan kixi bəhtliktur — Qəlbidə kətürülmə yollar boləjanlar; **6** Yiə wadisidin ətkəndə, Ular uni bulaklıkqa aylandurar; Bərhək, küz yamoqurliri uni bərikətlərgə tolduridu. **7** Ular küqigə-küq ulap mengiweridu; Hərbiri Zionə yetip kelip, Hudaning huzurida hazır bolidu. **8** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, duayimni angliəaysən; I Yakupning Hudasi, kulak saləaysən! (Selah) **9** Qara, i kalkinimiz boləjan Huda, Əzüng məsih qiloqiningning yuzigə iltipət bilən qarioqin! **10** Qünki Sening həyliliringda ətkən bir kün Baxqa yərdə ətkən ming kündin əladur; Rəzilləning qədirliridə yaxioqandin kərə, Hudayimning əyining bosuoqisida turoqinim yaxidur. **11** Pərwərdigar Huda kuyax wə kalkandur, Pərwərdigar xapaət wə xan-xəhrət bəhx etidu; Durus mangoqanlardin U hərəkəndə iltipatni heq ayimaydu; **12** Samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Bəhtliktur Sanga tayanoqan insan!

85 Nəomiqilərnin bexioja tapxurulup okulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — Sən Öz zeminioja iltipat kərsitip, Yakupni sürgünlüktin kayturojaniding, i Pərwərdigar. **2** Həlkingning kəbihlikini kəqürüm kılıp, Barlıq gunahlırini yapkaniding. (Selah) **3** Sən pütün kəhringni iqinggə kayturuwelip, Ojəzipingning əxəddiylikidin yanojanidingsən. **4** Əmdi bizni Öz yeningoja kayturojaysən, i nijatlikimiz boləjan Huda! Bizgə boləjan aqqikingoja həy bərgəysən! **5** Sən bizgə əbədiy ojəzəplinəmsən? Əwladtin-əwladkiqə ojəzipingni sozamsən? **6** Həlking Əzüngdin xadlinixi üqün, Bizni kaytidin yengilimamsən? **7** Bizgə əzgərməs muhəbbitingni kərsətkəysən, i Pərwərdigar, Bizgə nijatlikingni ata kılıojaysən! **8** Təngri Pərwərdigarning nemilərnə dəydiojanlikioja kulak salay; Qünki U Öz həlkiqə, Öz məmin bəndilirigə aman-hatirjəmlikni səzləydu; Ular yənə həmakətlikkə kaytmisun! **9** Zeminimizda xan-xəhrətning turuxi üqün, Dərhəkiqət, Uningdin əyminidiojanlaroja Uning nijatliki yekindur; **10** Əzgərməs muhəbbət wə həkiqət əzərə kəruxti; Həkkəniyə wə aman-hatirjəmlik bir-birini səyüxti; **11** Həkiqət yərdin ünüp qikmaqta, Həkkəniyət ərlərdin karaydu. **12** Pərwərdigar bərikət beridu, Zeminimiz həsulini beridu; **13** Həkkəniyət Uning aldidə mangidu, Uning kədəmlirigə yol həzirlaydu!

86 Dawutning duasi: Kulikingni mən tərəpkə tutqin, i Pərwərdigar, mənə jawab bərgəysən; Qünki mən ezilgən wə həjətməndurmən. **2** Jenimni saklıojaysən, Qünki mən Səngə məmindurmən; I Sən Hodayim, Səngə tayanəjan kulungni kutkuzojaysən; **3** Məngə

mehir-xəpkət kərsətkəysən, i Rəb, Qünki mən kün boyi Sanga nida qilimən. **4** Qulungning jenini xad qiləyin, Qünki jenim Sanga təlmürüp qaraydu; **5** Qünki Sən Rəb, mehriban, kəqürümqan Sən! Əzənggə iltija qiləyanlarning həmmisigə zor mehir-muhəbbət kərsətküqidursən! **6** Mening duayimoğa kulak saləyin, i Pərwərdigar, Yelinixlirimning sadasini angliəjaysən; **7** Beximoğa kün qüxkəndə, Mən Sanga iltija qilimən, Qünki Sən manga jawab berisən. **8** İlahlar arisida Sening təngdixing yoxtur, i Rəb; Qiləyan ixliringningmu təngdixi yoxtur. **9** Sən yaratqan barlik əllər kelip sening aldingda səjdə qilidu, i Rəb, Namingni uluəlaydu. **10** Qünki Sən nahəyiti büyüksən, Məjiziləрни Yaratkuqidursən; Sən Hudadursən, yaləquz Sənla. **11** Əz yolungni manga əgətkəysən, i Pərwərdigar, Wə Sening həkikitingdə yürimən; Namingoğa hərmət-əyminixtə boluxum üqün, kəlbimni pütün qiləjaysən. **12** Ya Rəbbim Huda, pütün kəlbim bilən Seni mədhəyiləymən, Əbədil'əbəd namingni uluəlaymən. **13** Qünki manga boləyan mehir-muhəbbəting zordur, Sən təhtisarəning təgliridin jenimni kütquzisən; **(Sheol h7585)** **14** I Huda, təkəbburlar manga qarxi kətürüldi, Əxəddiyələarning jamaiti jenimni izdiməktə, Ular Seni nəzirigə alməydu! **15** Əmma Sən, Rəb, rəhimdil wə xəpkətlik İlahsən, Asanlikqə aqqiklanmaysən, Mehir-muhəbbət həm həkikət-sadiklikəng texip turidu. **16** Mən tərəpkə burulup, xəpkət kərsətkəysən; Əz kulungoğa küqüngni bərgəysən, Dedikingning oəlini kütquzəjaysən! **17** Manga əqmənləarning uni kərüp hijil boluxi üqün, İltipatingni kərsitidəyan bir alamətni manga kərsətkin;

Qünki Sən Pərwərdigar, manga yardəm kilding, Manga təsəlli berip kəlgənsən.

87 Korahning oşulliri üqün yeziloşan küy-nahxa: — Uning uli bolsa mukəddəs taşlardidur. **2** Pərwərdigar Zionning dərważilirini söyidu, Yaşupning barliş makan-jayliridinmu əwzəl kəridu; **3** Sening xəripinggə uluş ixlar eytilməşta, i Hudaning xəşiri! (Selah) **4** «Meni tonup bilgənlər arisida Raşab bilən Babilni tiləşə alimən; Mana Filistiyə, Tur bilən Efiopiyə; Mana bu adəm xu yərdə tuşuloşan» — dəymən. **5** Bərşək, Zion toşruluk xundaş eytilidu: — «Bu adəm, palanqi-pokunqi uningda tuşuloşan, Həmmidin Aliy Boluşuqining Əzi uni mustəşkəmləydu». **6** Həlk-şowmlarni hatiriliginidə Pərwərdigar: — «Bu kixi bu yərdə tuşuloşan» — dəp alahidə hatirigə yezip şoyidu. (Selah) **7** Nahşiqilar, usşulşilar xuni təng eytidu: — «Mening barliş bulak-mənbəlim seningdidur!»

88 Korahning oşulliri üqün yeziloşan küy-nahxa: — Nəşmişilərnin bexişə tapşuruluş, «Mahalat-leanot» ahangida okuluşun dəp, Əzraliş Həman yazuşan «Maskil»: — I Pərwərdigar, nişatlişim boluşan Huda, Keşə-kündüz Sanga nalə şilip kəldim. **2** Duayim Sening aldişuşə kirip işabət bolsun; Nişayimuşə şulak şaləşşən; **3** Qünki dərşlərdin şenim toşuşan, Həyatim təhtişarəuşə yekinlaşşan, (Sheol h7585) **4** Həşuşə şüşüşwatşanlar şatarida həşablinimən; Küş-madari şuruuşan adəmdək boluş şaldim. **5** Əlüklər arişuşə taxlanuşanmən, Şirilip kəşridə yatşanlardək; Sən ularni yənə əşliməşşən, Ular şolungdin üşüş elinip yirak şilinoşan. **6** Sən meni

hangning əng tegigə, Zulmətlik jaylaroqa, dengizning qongkur yərlirigə qəmdürdüng. **7** Kəhring üstümgə eoqir yüktək basti, Barliq dolqunliring bilən meni kiyning. **8** Məndin dost-buradərlirimni yiraqlaxturdung; Ularni məndin yirgəndürdüng; Mən kamaloqanmən, heq qikalmaymən. **9** Kəzlirim azab-oqubəttin hirələxti; Hər küni Sanga nida qilimən, i Pərwərdigar, Qollirimni Sanga kətürüp kəldim. **10** Əlüklərgə məjizə kərsitərsənmu? Mərhumlar ornidin turup Sanga təxəkkür eytarmu? **11** Əzgərməs muhəbbiting kəbridə bayan qilinarmu? Həlakət diyarida sadıqlıq-həqiqiting mahtilarmu? **12** Karamətliring zülməttə tonularmu? Həqqəniyliking «untulux zemini»də bilinərmu? **13** Birəq mən bolsam, Pərwərdigar, Sanga pəryad kətürimən, Tang səhərdə duayim aldingoqa kiridu. **14** I Pərwərdigar, nemigə jenimni taxliwəttin? Nemigə jamalingni məndin yoxurdung? **15** Yaxliqimdin tartip mən ezilgən, bimardurmən; Wəhxətliringni kəruwerip heq həlim qalmidi. **16** Kəhring üstümdin etti; Wəhimiliring meni nabut qildi. **17** Ular kün boyi taxqin suliridək meni orawaldi, Tamamən meni qəmdürdi. **18** Jan dostlirimni, aqinilirimni meningdin yiraqlaxturdung, Mening əziz dostum bolsa qarangojuluktur!

89 Əzrahliq Etan yazoqan «Maskil»: — Pərwərdigarning əzgərməs muhəbbitini əbədiy küyləymən, Aqzimda dəwrdin-dəwrgiqə həqiqət-sadaqitingni ayan qilimən. **2** Qünki mən: Əzgərməs muhəbbət mənggügə tiklinip mangidu, Sən həqiqət-sadaqitingni ərxialada mustəhkəmləwətisən — dəp bildim; **3** Sən dedingki: — «Mən talliwəloqinim bilən əhdə tüzgənmən; Qulum

Dawutka kəsəm kildim: — **4** Sening əwladıngni mənggü dawam kildurimən, Təhtingni əwladtin-əwladka qurup qikimən». (Selah) **5** Həm asmanlarmu Sening məjiziliringni təbrikləydu, i Pərwərdigar, Mukəddəslərnıng jamaitidə ular həkikət-sadaqitingni mədhıyləydu; **6** Qünki asmanlarda Pərwərdigarning təngdixi barmu? Qudrət İgisining oqulliri arisida Pərwərdigarğa ohxaydıqan kim bar? **7** Təngrining həywisi mukəddəslərnıng məjlisidikilərnı qattıq titritidu, Uning ətrapidikilərnıng həmmisi üqün U qorkunqluktur. **8** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Huda, Qudrətlik Yah, Sanga ohxaydıqan kim bar? Ətrapingda həkikət-sadaqiting turuqluktur. **9** Dengizning məqrurluqi üstidin həküm sürisən, Dolqunliri erkəxligəndə, sən ularni tinqlandurisən; **10** Raħabni elgüdək yanjidingsən, Küqlük biliking bilən düxmənliringni tiripirən kilip tarkitiwəttıng. **11** Asmanlar seningki, yərmu Seningkidur, Jaħan həm unıngğa toloqan həmmini bərpa kilding. **12** Ximal wə jənubni, ularni yaratqansən, Tabor wə Hərmon qokqiliri namingni yangritip küylər. **13** Qudrətlik bilək seningkidur; Küqluktur Sening qolung, ong qolung həm kətürükluktur. **14** Təhtingning uli həkqaniylik həm adaləttur, Muħəbbət həm həkikət-sadaqət daim didaring aldida mangidu. **15** Təntənə sadasini bilgən həlk bəhtliktur; Ular Sening jamalingning nurida mangidu, i Pərwərdigar! **16** Ular namingda kün boyi xad bolar, Həkqaniylikıngda ular kətürüldi. **17** Qünki ularning küqining xan-xəripi özüngdursən, Sening iltipating bilən münggüzimiz

kötürüldü. **18** Qünki Pərwərdigar bizning kəlkünimiz, Israildiki Muqəddəs Boluquqi Xəhimizdur. **19** Sən burun Əz məmin bəndənggə oqayibanə alaməttə kərünüp söz kılıp xuni degənidingəsən: — «Mən bir əzimət üstigə yardımimni qondurdum, Əl arisidin mən talliwəlqan birsini kətürdüm; **20** Qulum Dawutni taptim, Muqəddəs meyim bilən Mən uni məsih kılıp tiklidim. **21** Qolum uningqə yar boluxqə bekitilgən, Bilikim uni küqləndürüdü. **22** Duxmən uningdin heq alwan-selik almaydu, Pəskəx adəm uni qəstimaydu; **23** Bəlki Mən rəqiblərini uning aldida yanjiymən, Uni eq kərgənlərni yər bilən yəksan qilimən; **24** Əz həqikət-sadaqitim həm mehİR-muhəbbitim uningqə yar bolar, Həm Mening namim bilən uning münggüzi kətürüldü. **25** Mən uning qolini dengiz üstidə, Ong qolini dəryalar üstidə qoyimən. **26** U Meni qəkirip dəyduki: — «Sən mening Atam, mening Təngrim, Nijatlikim bolqan qoram teximdursən!». **27** Mən yənə uni Mening tunji oqlum dəp, Dunya padixəhliridin əng yukurisi qilimən. **28** Mening muhəbbitimni uning üqün əbədiy qaldurimən, Mening əhdəm uning bilən məhkəm turidu; **29** Mən uning nəslini əbədiyləxtürimən, Uning təhtini asmanın künliridək dawam qildurimən. **30** Mubada oqulliri Təwrat-qanunumdin qikip, Həkülirim boyiqə yürmisə, **31** Bəlgilimilirimni buzsa, Əmrlirimgə itaət qilmisa, **32** — U wəqittə itaətsizlikini tayaq bilən, Gunahini yara-jarahət bilən jazalaymən. **33** Ləkin muhəbbitimni uningdin üzüp qoymaymən, Həqikət-sadaqitimgə hiyanət qilmaymən; **34** Mən tüzgən əhdəmni əsla buzmaymən, Ləwlimdin qikqanlirini heq əzgərtməymən. **35** Mən bir qətim pak-

mukəddəslirimgə kəsəm iqtim — Dawutka kəti yalojan
səzliməymən: — **36** «Uning əwladi əbədiy dawamlıxar;
Uning təhti kəz aldimdiki kuyax kəbi turar; **37** U ay
kəbi mənggülik mustəhkəmlinər, Asmandiki turojun
guwahqidək məzmut turar». (Selah) **38** Biraq Sən bularni
qətkə kəkıp, tenip kəttin; Sən məsih kıləjan padixahka
kəttik qəzəpləndin. **39** Kılunq bilən tüzgən əhdidin waz
kəqtin, Uning tajini yərgə taxlap daq təgküzduq. **40**
Uning barlıq tam-pasillirini yikıtıp, Kəl'əlini harabilikkə
aylandurdunq. **41** Yoldin ətüwatkanlarning həmmisi
uni bulımakta, U barlıq koxniliri aldidə rəsua boldi.
42 Uni əzgənlərnin onq kəlini yukiri kətürdüq,
Pütkül düxmənlirini huxal kıldin. **43** Bərək, Sən
uning kiliqinin bisini kəyriwəttin, Jəngdə uni tik
turojumidin. **44** Uning julalikinı yokıtıp, Uning təhtini
yərgə əriwəttin. **45** Yaxlıq künlirini Sən kışkərttin,
Uni hijalətkə qəmdürdüq. (Selah) **46** Kəqanəiqə, i
Pərwədigar? Əzüngni əbədiy yoxuriwəmsən? Kəhrin
ot kəbi mənggü yanarmu? **47** Manga nisbətən, əmürnin
kış ikənlikinı əstə tutqın! Nəmixkimu barlıq insan balilirini
bihudiliklə yaratqansən? **48** Kəni, kəysi adəm yaxap
əlümni kərməydikən? U jəninı təhtisərinin qəngilidin
kətquzalamdikən? (Selah) **(Sheol h7585)** **49** Sən həkikət-
sədaqitində Dawutka kəsəm iqkən, Awwalki məhir-
muhəbbətlər kəyərdə kəldi, ya Rəbbim? **50** Kullirin
uqrawatqan məshirilərnı yad ətkəysən, i Rəb — Mən
iqimdə pütkül küqlük əllərinin mazaqlirini kətürüp
yürimən — **51** Düxmənlirinin Əzüng məsih kıləjanın
kədəmlirini kəngilik məshiriliginini, i Pərwədigar, yad

ətkəysən! **52** Pərwərdigarə mənggügə təxəkkür-mədhiyə
kayturulsun! Amin! Amin!

90 Hudaning adimi boləjan Musaning duasi: — Ya
Rəbbim, Sən barlıq dəwrdə bizgə makan bolup keliwatisən;
2 Taoqlar wujudka kəlməstin burun, Sən yər wə aləmni
xəkilləndürməstin burun, Əzəldin əbədgiqə Təngridursən.
3 Sən insanni tupraqka aylandurup: — «Həy, insan baliliri,
kaytinglar!» — dəysən. **4** Mana, Sening nəziringdə ming
yil — Ətüp kətkən tünügünki bir kün, Tündiki bir jesəktur,
halas. **5** Sən adəmlərnı su taxkınıdək elip ketisən, Ular
ətüp kətkən bir uyqudək, Tang səhərdə ünüp qıkkən ot-
qəpkə ohxaydu — **6** Ətigəndə ular kəkirip ünıdu, Keqisi
bolsa kesilip, solixip ketər. **7** Qünki biz şəzipping bilən
yokəymiz, Kəhring bilən dəkkə-dükkidə qalimiz. **8** Sən
kəbihliklirimizni kəz aldingə, Yoxurun kilmixlirimizni
jamalingning nuri aldiə qoydung. **9** Barlıq künlirimiz
dəşəzipping astida ətüp ketıdu, Yillirimizni bir uş tartix
bilənla tügıtimiz. **10** Əmrimizning yilliri yətmix yil,
Maşdurimiz bar bolsa səksən yil; Birak ularning pəhri
japa wə bihudiliktur; Həyat tezlik bilən üzər, Mana, biz
uqur kəttuk. **11** Sanga boləjan hərmət-əyminixning az-
kəplükigə qarap hesablinidiəjan, Aqqıkingning xidditini
kim bilsun? **12** Xunga kənglimizni danalıqka qoyuximiz
üqün, Künlirimizni sanaxni bizgə əgətkəysən! **13**
Yenimizə qaytkəysən, i Pərwərdigar, Seni qaqanoşiqə...?!
Qulliringə rəhim kıləysən! **14** Bizni ətigəndə
əzgərməs muhəbbiting bilən kanduroşaysən; Undakta
barlıq künlirimizdə küylərnı yangritip xadlinimiz. **15**
Sən bizni japaə qəmgən künlərgə asasən, Külpətni

kərgən yillirimizəja اساسən yənə hursən kıləjin! **16**
Uluəj ixliring kulliringəja kərüngəy, Xanu-xəwkiting
ularning oəjulliriojimu axkara boləjay! **17** Pərwədigar
Hudayimizning xerin mərhəmiti üstimizdə boləjay,
Qolimizning ixlirini üstimizgə bərikətlik kıləjaysən,
Bərhək, qolimizning ixlirini bərikətlik kıləjaysən!

91 Əng Aliy Boləjuqining məhpiy jayida turəjuqi,
Həmmigə qadirning sayisidə aramhuda yaxaydu. **2**
Mən Pərwədigarni: — «Mening baxpanahim, Mening
qorojinim; Mening Hudayim, Uningəja tayinimən»
— dəymən. **3** Bərhək, U kiltəqjining tozikedin seni
qutuldu ridu, Xum waba-qazadin həm halas etidu. **4** U
pəyliri bilən seni yapidu; Qanatlıri astida panah tapisən;
Uning həkikiti sanga qalkən həm istihkamdur. **5** Sən
nə keqidiki wəhimidin, Nə kündüzi uquwatqən oqtin,
6 Nə qarəngəjulukta kəzgüqi wabadin, Nə qüx waqtida
wəyranqilik kıləjuqi həlakəttin qorqmaysən. **7** Sening
yeningda mingi yikilip, Ong yekingda on mingi əjulap
qüxsimu, Ləkin bala-qaza sanga yekinlaxmaydu. **8** Sən
pəkət kəzliring bilən bekip, Pasiklarəja berilgən jazani
kərisən. **9** Pərwədigarni panahim dəp bilgining üqün,
Həmmidin Aliy Boləjuqini makan kıləjining üqün, **10**
Bexingəja həq palakət qüxməydu, Həq waba qediringəja
yekinlaxmaydu. **11** U Əz pərixtilirigə sening həkkingdə
əmr kılidu, Xuning bilən ular pütkül yolliringda seni
saklaydu. **12** Ayiojing taxka urulup kətməsliki üqün, Ular
seni qollirida kətürüp yüridu. **13** Xir wə kobra yılan
üstidin besip etisən, Arslan wə əjdihani dəssəp-qəyləysən.
14 «U Manga muhəbbitini baəjliəjanlıki üqün, Mən uni

qutuldurimən; U namimni tən aloqini üqün yukirida saklaymən. **15** U Manga nida qilidu, Mən uningöja jawab berimən; Eöjir kün uni baskanda uning bilən billə bolimən; Mən uni halas qilip, izzət-hörmətkə sazawər qilimən. **16** Uzak ömür bilən uni qandurimən, Həm nijatlikimni uningöja körsitimən».

92 Xabat küni üqün bir küy-nahxa: — Pərwərdigaröja təxəkkür eytix, Namingni küyləx əladur, i Həmmidin Aliy Boluquqi! **2** Özgərməs muhəbbitingni səhərdə, Keqilərdə bolsa, həqiqət-sadaqitingni jakarlax, **3** On tarliq saz wə rawabni qelip, Qiltar bilən mungluk ahangda qelix əladur! **4** Qünki Sən Pərwərdigar, Öz qiloqining arkilik meni hursən qilding, Qolliringning qiloqanliri bilən mən rohlinip nahxa eytimən. **5** Pərwərdigar, qiloqan ixliring nemidegən uluqdur! Oyliring nahayiti qongkurdur! **6** Bioqəm kixi buni bilməs, Həmakət buni qüxənməs, **7** Rəzillər ot-qəptək aynioqanda, Qəbihlik qiloquqilarning həmmisi gülləngəndə, Mənggü həlak bolup ketidioqanlar xulardur! **8** Lekin Sən, i Pərwərdigar, əbədil'əbəd üstün turisən. **9** Qünki mana düxmənliring, i Pərwərdigar, Mana düxmənliring yokilidu; Barliq qəbihlik qiloquqilar tiripirən kiliwetilidu! **10** Münggüzümni yawayi buqiningkidək kətürisən; Bexim yengi may sürkəp, məsih qilinidu. **11** Meni kəst qiloqanlarning [məqlubiyitini] öz kəzum kəridu; Manga qarxilixxə qozqaloqan rəzillik qiloquqilarning [tən bərgənlikinimu] kulikim anglaydu. **12** Həqkanıy adəm horma dərihi kəbi gülləp-yaxnaydu; U Liwandiki kedr dərihidək əsidu. **13** Pərwərdigarning öyigə tikilgənlər, Hodayimizning hoylilirida güllinidu; **14** Ular qerioqandimu

yənə mewə beridu, Suluk həm yexil ular; **15** Xuning bilən ular Pərwərdigar durustur, dəp ispatlaydu; U mening qoram teximdur, Uningda heq nahəklilik yoxtur!

93 Pərwərdigar həküm süridu! U həywətəni kiyim kılıp kiygən; Pərwərdigar kiyingən, U belini qüdrət bilən baqlıoqan; Bərhək, xunga dunya məzmut kılinoqan, U təwrənməs əsla. **2** Sening təhting qədimdila bərpa kılinoqan; Sən əzəldin bar boluquqisən! **3** Kəlkün-taxqinlar öz sadasini kətürdi, i Pərwərdigar, Kəlkün-taxqinlar öz sadasini kətürdi! Kəlkün-taxqinlar uruquqi dolqunlirini yukiri kətürdi! **4** Kəp sularning xawqunliridin, Dengiz-okyandiki qüdrətlik dolqunlardin, Üstün turoqan Pərwərdigar qüdrətliktur! **5** Sening agah-guwahlıqliring nemidegən ixənqlıktur! Künlər yok boluquqə, i Pərwərdigar, Öyünggə pak-muqəddəslik əbədil'əbəd rawadur.

94 I itıqamlar aloquqi Təngri, Pərwərdigar! I intıqamlar aloquqi Təngri, parlıoqaysən! **2** Kətürülgin, Özüngni kətürgin, i jahanni Sorak Kılıquqi, Məqrurlaroqa jazasini bərgin! **3** Qaqanoqıqə rəzillər, i Pərwərdigar, Qaqanoqıqə rəzillər təntənə kılıp yürıweridu? **4** Qaqanoqıqə həkawurlarqə səzləp walaxıydu, Qəbihlik kılıquqılarning həmmisi yooqan gəp kılıp yürıdu? **5** Ular həlqıngni ezıdu, i Pərwərdigar, Sening mirasingoqa jəbir-japa salmaqta. **6** Tul ayal wə ojerıp-musapırlarnı kırıp, Yetim-yesırlərnı ətürüp: — **7** «Yah kərməydu», «Yaqupning Hudasi kəngül bəlməydu», — dəydu. **8** Silər kəngül qoyunglar, i əlnıng həkəkətlıri! Əhməqlər, qaqan dana bolısilər? **9** Kulakni tiklıgüqıning Əzi anglımamdu? Kəzni Yasıoquqıning Əzi

kərməmdü? **10** Əllərnı tərbiyilıgüqı, İnsanoğa əkil-bilim
əgətküqıning Əzi adəmnı əyibliməmdü? **11** Pərwərdigar
insanning oy-hiyallirining tutamı yoqlıqını bilidü. **12**
Sən tərbiyilıgən adəm bəhtlıktur, i Yah, Yəni Sən
Təwrat-kanunungdin əkil əgıtidioğan kixi bəhtlıktur!
13 Xundak kılıp, taki pasıqlar üqün orək kolanoquqə
– Sən uni yaman künlərdin hatırjəm saqlaysən. **14**
Qünki Pərwərdigar Əz həlkını tərək ətməydu, Yaki Əz
mirasidin waz kəqməydu. **15** Qünki həküm-pərman
həquki haman adalətkə qaytidü, Barlık dili duruslar
bolsa, uning kəynidin mangıdu. **16** Mən üqün yamanlar
bilən qarxilixıka kim ornidin turıdu? Mən üqün kəbihlik
kiloquqılar bilən qarxilixıka kim məydanıqa qıqıdu?
17 Əgər Pərwərdigar manga yardəmdə bolmioğan bolsa,
Jenim baldur qıqıp süküt diyarida yatar idi. **18** Ayioqim
putlixay deginidə, Əzgərməs muhəbbiting, i Pərwərdigar,
meni yelidi. **19** İqimdiki kəplıgən oqəm-əndixilər arisida,
Sening təsəlliliring jenimni səyündürdi. **20** İnsapsızlıqını
kanunoğa aylandurıdioğan, Aq kəz olturoğan bir təht,
Sən bilən alakidə bolamdu? **21** Ular həkkanıylarning
jenıqa hujum kılıxka yioqilidü, Bigunah kanni təkıdioğan
həkümlərnı qıqarmakta. **22** Bırak Pərwərdigar mening
egiz qorəjinim bolıdu; Hə, mening Hodayim panah Qoram
Teximdur. **23** U ularning kəbihlikini əz bexıoqa salıdu,
Ularınq əz yawuzluklıri bilən ularnı üzüp taxlaydu,
Bərək, Pərwərdigar Hodayimiz ularnı üzüp taxlar.

95 Kelinglar, Pərwərdigarnı yangritip küyləyli,
Nıjatlıqımız bolıoğan Qoram Teximizıqa təntənə kılaylı! **2**
Təxəkkürlər bilən uning aldioğa keləyli, Uningıqa küylər

bilən təntənə qılayli! **3** Qünki Pərwərdigar — büyük bir ilahtur, Pütkül ilahlar üstidiki büyük bir Padixahtur. **4** Yərning təgliri Uning qolididur, Taoqlarning qoqqilirimu Uningkidur. **5** Dengiz Uningki, U uni yaratqan; Quruqlukni Uning kolliri xəkilləndürdi. **6** Kelinglar, Uningoqa bax urup səjdə qılayli, Pərwərdigar Yaratquqimiz aldida tiz pükəyli! **7** Qünki U bizning Hudayimizdur, Biz bolsaq Uning yayliqidiki həlk, Uning qoli baqidioqan qoylarmiz. Bügün, əgər Uning awazini anglisanglar, **8** Əyni qaoqlarda Məribahda boləandək, qəl-bayawandiki Massahda boləan kündək, Yürikinglarni jahil qilmanglar! **9** Mana xu yərdə ata-bowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm qiləjinimni kərđi. **10** Mən kırık yil xu dəwrdin bizar bolup: — «Bular kənglidə adaxqan bir həlktur, Mening yollirimni heq bilip yətmigən» — dedim. **11** Xunga Mən oşəzəplinip kəsəm iqip: — «Ular hərgiz Mening aramgaqiməqa kirməydu» — dedim.

96 Pərwərdigarəqa atap yengi nahxa eytinglar! Pütkül yər yüzi, Pərwərdigarni küylənglar! **2** Pərwərdigarəqa nahxa eytinglar, namioqa təxəkkür-mədhijə qayturunglar, Nijatliqini hər küni elan qilinglar! **3** Uning xan-xəhritini əllər arisida, Uning məjzilirini barliq həqlər arisida jakarlanglar! **4** Qünki Pərwərdigar uluoq, zor mədhijəyəlgə layıqtur! U barliq ilahlardin üstün, Uningdin kərkux kerəktur; **5** Qünki barliq həqlərnin ilahliri — Butlar halas, Birəq Pərwərdigar asman-pələkni yaratqandur. **6** Xanu-xəwkət wə həywət Uning aldida, Muqəddəs jayida qudrət wə güzəllik kərinidu. **7** Pərwərdigarəqa [təəllukini] bərgəysilər, i əl-kəbililər, Pərwərdigarəqa

xan-xəhrət wə kədrətəni bərgəysilər! **8** Pərwərdigarəyə
Əz namioyə layiq xan-xəhrətəni bərgəysilər; Sowəqə-
salam elip həyliliriyə kiringlar! **9** Pərwərdigarəyə pak-
mukəddəslikning güzəllikidə səjdə kilinglar; Pütkül yər-
yüzi, Uning aldidə titrənglar! **10** Əllər arisidə elan
kilinglar: — «Pərwərdigar həküm süridu! Xunga mana,
dunya məzmut kilinəyan, u təwrənməs əsla. U adillik bilən
həklər üstidə həküm qikiridu. **11** Asmanlar xadlansun,
yər-jahən hux bolsun, Dengiz-okyan wə uningəyə toləyan
həmmə quqan selip jux ursun! **12** Dalalar həm ulardiki
həmmə yayrisun! U qaqda ormandiki pütkül dərəhlər
Pərwərdigar aldidə yangritip nahxa eytidu; **13** Qünki
mana, U kelidu! U jahənni sorəq kilixqə kelidu; U aləmnə
adillik bilən, Həklərnəni Əz həkikət-sadaqitidə sorəq kilidu.

97 Pərwərdigar həküm süridu! Yər-zemin hux bolsun,
Kəpligən arallar xadlansun! **2** Bulutlar wə qarangoquluk
Uning ətrapididur, Həkkəniyə wə adalət təhtining ulidur;
3 Uning aldidə ot yəlkuni yüridu, Ətraptiki düxmənlirini
kəydürüp taxlaydu; **4** Uning qəkməkliri jahənni yorutti,
Yər bunəni kərup titrəp kətti; **5** Pərwərdigarning aldidə,
Pütkül zeminning igisining aldidə, Taqlar momdək erip
ketidu. **6** Asmanlar Uning həkkəniyətinəni jakarlaydu, Barliq
həklər Uning xan-xəripini kəridu. **7** Oymə həykəllərgə
qokunəyanlar, Butlar bilən mahtinip yürüqilərnəning
həmmisi uyatta qalidu. Barliq iləhlər, Uningəyə səjdə
kilinglar! **8** Səning həkümliring səwəbidin, i Pərwərdigar,
Zion anglap xadlandi, Yəhuda qizliri hux boldi. **9**
Qünki Sən Pərwərdigar pütkül yər yüzi üstidiki əng
aliysidursən; Sən barliq iləhlərdin nəkədər yukiridursən!

10 Pərwərdigarni səygənlər, yamanlıqtin nəprətlininglar!
U məmin bəndilirining jenidin həwər alidu, Rəzillərnin
qanggilidin halas qilidu. **11** Həkkaniylar üqün nur, Dili
duruslar üqün xadlıq teriloğandur; **12** Pərwərdigardin
xadlininglar, i həkkaniylar, Uning pak-mukəddəslikini
yad etip təxəkkür eytinglar!

98 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarğa atap yengi
nahxa eytinglar; Qünki U karamət möjzilərnini yaratti;
Uning ong qoli həm mukəddəs biliki Əzigə zəpər-
nijat kəltürdi. **2** Pərwərdigar Əz nijatlıqini ayan qildi;
Həkkaniyitini əllərnin göz aldida axkara kərsətti.
3 U İsrail jəmətigə boləqan mehir-muhəbbitini həm
həqiqət-sadaqitini esigə aldi, Zeminning qət-yakilirimu
Hudayimizning nijatlıqini kərđi. **4** Pərwərdigarğa
awazinglarni kətürümlar, pütkül yər yüzi; Təntənə
qilip awazinglarni kətürümlar, nahxa eytinglar! **5**
Pərwərdigarğa qiltar qelip nahxa eytinglar, Qiltar bilən,
küyning sadasi bilən! **6** Kanay həm sunay awazliri bilən,
Padixah boləqan Pərwərdigar aldida təntənə qilinglar; **7**
Dengiz-okyan həm uningğa toləqan həmmə jux urup,
Jağan həm uningda yaxawatqanlar xawqunlisun! **8**
Kəlkün-taxqinlar qawak qalsun; Pərwərdigar aldida taqlar
qoxulup təntənə qilip nahxa eytsun; **9** Qünki mana, U
yərnini soraq qilixqa kelidu; U aləmnini adillik bilən, Həklərnini
Əz həqiqət-sadaqitidə soraq qilidu.

99 Pərwərdigar həküm süridu! Həklər titrisun! U
kerublar otturidə olturidu; Yər-jağan zilziligə kəlsun! **2**
Pərwərdigar Zionda büyükür, U barlıq həklər üstidə
turidəqan aliydur. **3** Ular uluq wə sürlük naminəni

mədhıyləydu; U pak-mukəddəstur! **4** Padixahning qudriti adalətkə beoixlanoqandur; Özüing duruslukni məhkəm ornatkansən; Sən Yakup arisida adalət wə həkkanıyət yürüzgən. **5** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Təhtipəri aldida egilip səjdə kılinglar — U mukəddəstur! **6** Uning kahınliri arisida Musa wə Hərun bar idi, Namini qakıroqanlar iqidə Samuilmu hazır idi; Ular Pərwərdigaroqa iltija kılip, qakirdi, U ularoqa jawab bərdi. **7** Huda bulut tüwrükidə ularoqa səzlıdi; Ular U tapxuroqan agah-guwahlıklarəqa həm nizam-bəlgilimigə əməl kılixatti. **8** I Pərwərdigar Hudayimiz, Sən ularəqa jawab bərding; Yaman kılmıxlirioqa yarixa jaza bərgən bolsangmu, Sən ularni kəqürgüqi İlah iding. **9** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Uning mukəddəs teoqida egilip səjdə kılinglar! Qünki Pərwərdigar Hudayimiz mukəddəstur!

100 Təxəkkür eytix üqün yeziloqan küy: — I pütkül yər-jahan, Pərwərdigarəqa awazinglarni kətürüinglar! **2** Huxallıq bilən Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar, Huzurioqa təntənə-nahxilar bilən yekınlıxinglar! **3** Bilip koyunglarki, Pərwərdigar hək Hudadur; Bizni yaratqan Uning Özıdur, biz əməs! Biz uning həlkıdurmuz, Öz yaylıkida bakqan koylıridurmiz. **4** Dərwazilirioqa təxəkkür eytixlar bilən, Hoylilirioqa mədhıyələr bilən kiringlar; Uni mədhıyləp, namioqa təxəkkür-mədhıyə kıyturunglar! **5** Qünki Pərwərdigar meħribandur; Uning meħır-muħəbbiti əbədil'əbədgiqə, Uning həkıkət-sadakıti əwladtin-əwladkıqidur!

101 Dawut yazoʻjan küy: — Mən özgərməs muhəbbət həm adalət tooqruluk nahxa eytimən, Seni, i Pərwərdigar, nahxilar bilən küyləymən. **2** Mən mukəmməl yolda ehtiyat bilən ix kərimən; Sən qağanmu yeniməyə kelisən!? Əz əy-ordamda sap kəngül bilən yürimən. **3** Həq pasıq nərsini kəz aldiməyə kəltürməymən, Yoldin qətnigənlərnin qilmixliriyə nəprətlinimən; Bundaklar mənə həq yepixmas əsla. **4** Əgri kəngül meningdin yırağ ketidu, Həq rəzillikni tonuqum yoxtur. **5** Kimki əz yeqinining kəynidin təhmət qiloğan bolsa, Mən uni yoxitimən; Nəziri üstün, dili təkəbbur adəmni mən sioqdurmaymən; **6** Kəzlirim zemindiki məminlərdidur, Ular ordamda mən bilən billə tursun! Kim mukəmməl yolda mangsa, u mening hizmitimdə bolidu. **7** Aldamqilik yürüzgənlərnin əy-ordamda orni bolmaydu, Yaloğan səzligənlər kəz aldimda turmaydu. **8** Pərwərdigarning xəhiridin yamanlıq qiloquqilarni üzüp taxlax üqün, Hər səhərdə zemindiki barlıq rəzil adəmlərnəni yoxitimən.

102 Ezilgənnin duasi: U həlidin kətkəndə, dad-pəryadini Pərwərdigar aldiyə təkkəndə: — Duayimni angliqaysən, i Pərwərdigar; Pəryadim aldingəyə yetip kirsun! **2** Yüzüingni məndin qaqurmioqaysən; Qisiloğan künümdə mənə kulak saloqaysən; Mən nida qiloğan kündə, mənə tez jawab bərgin! **3** Mana, künlirim is-tütəktək tüzgəp ketidu, Ustihanlirim otun-qoqlarəyə ohxax keydi! **4** Yürükim zəhmə yəp qəplər hazan boləqandək qurup kətti, Həttə nənimni yeyixni untudum. **5** Mən ahu-zar tartqanlıqimdin, Ətlirim süngəklirimgə qaplixip qaldi. **6** Qəl-bayawandiki saqiykuxtək, Wəyranqilikdə qonup

yürgən huwquxka ohxaymən. 7 Uhlımay səgək turup
kəzəttimən; Əgzidə yalquz qaloqan quxqaq kəbimən. 8
Düxmənlirim kün boyi meni məshirə qılmakta, Meni
həqarətligənlər ismimni lənət ornida ixlətməktə. 9
Kəhring həm aqqıqıng tüpəylidin, Külni nan dəp
yəwatimən, İqimlikimni kəz yexim bilən arilaxturimən;
Qünki Sən meni kətürüp, andin yərgə urdung. 11 Künlirim
quyax uzartqan kələnggidək yəqulay dəp qaldı, Əzüm
bolsam qəplər hazan boləqandək qurup kəttim. 12 Ləkin
Sən, Pərwərdigar, əbədiy turisən, Sening nam-xəhriting
dəwrđin-dəwrgiqidur. 13 Sən ornungdin turisən, Zionəqə
rəhım kılısən; Qünki uningəqə xəpkət kərsitix wəkti
kəldi, Hə, wəqit-saiti yetip kəldi! 14 Qünki qulliring
uning taxlıridin hursənlik tapıdu, Həm tuprikiəqimu
iqini əqrıtıdu; 15 Əllər Pərwərdigarning namidin, Yər
yüzidiki xəqlər xən-xəripingdin əyminidu. 16 Mana,
Pərwərdigar Zionni kəytidin qurəqanda, U Əz xən-
xəripidə kərünidu! 17 U əqerib-miskinning duasiəqə
etibar beridu; Ularınq duasini hərgiz kəmsitməydu. 18
Bular kəlgüsü bir əwlad üqün hatirilinidu; Xuning bilən
kəlgüsədə yaritilidiəqan bir həlk Yəhni mədhıyələydu;
19 Qünki U əsirlərninq aq-zarlırini anglay dəp, Əlümgə
buyruloqanlarni azad qılay dəp, Egizdiki muqəddəs
jayidin engixip nəzər saldı, Ərxlərdin Pərwərdigar
yərgə qaridi; 21 Xundəq qılıp, ular Pərwərdigarning
hizmitidə bolaylı degəndə, Yəni əl-məmlikətlər jəm
yiqiloqan wəqtida — Pərwərdigarning nami Zionda,
Uning xərepliri Yerusalemda jakarlinidu! 23 Bırəq U meni
yolda məəqdursizlandurup, Künlirimni qışkarttı. 24 Mən:

«Təngrim, ömrümning yerimida meni elip kətmə!» — dedim. — «Sening yilliring dəwrdin dəwrgiqidur, **25** Sən yərnə əlmisəktinlə bərpə kəloqansən, Asmanlarni həm kəlliring yasioqandur; **26** Ular yəq bolup ketidu, Birəq Sən dawamlıq turiwerisən; Ularning həmmisi kiyimdək konirap ketidu; Ularni kona ton kəbi almaxtursang, Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. **27** Birəq Sən əzgərmigüqidursən, Yilliringning tamami yəqtur. **28** Kulliringning balilirimu turiweridu, Ularning əwladı huzuringda məzmut yaxaydu!».

103 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarəqə təxəkkür kəytur, i jenim; I pütün wujudum, Uning mukəddəs namioqə təxəkkür kəytur! **2** Pərwərdigarəqə təxəkkür kəytur, i jenim, Untuma uning barlıq məhrimbanlıq-bərikətlirini; **3** U pütkül kəbihlikliringni kəqüridu, Barlıq kesəlliringgə dawa kəlidu; **4** Həyatingni hangdin hərlükkə kutkuzidu, Bexingəqə məhir-muhəbbət həm rəhimdilliklarni taj kəlip kiygüzidu. **5** Kənglüngni nazunemətlər bilən kənduridu; Yaxlıqıng bürkütningkidək yəngilinidu. **6** Pərwərdigar barlıq ezilgənlər üqün həqkaniylik həm adalətni yürgüzidu; **7** U Əz yollirini Musaoqə, Kəloqanlirini Israillaroqə namayan kəloqan. **8** Pərwərdigar rəhimdil wə xəpəkətlıktur, U asanlıqə aqqıqlanmaydu, Uning məhir-muhəbbiti texip turidu. **9** U uzunəqiqə əyibləwərməydu, Yaki ta mənggügə oqəzipidə turıwərməydu. **10** U bizgə gunəhlirimizoqə kərita muamilidə boləqan əməs, Bizgə kəbihliklirimizgə kərita tegixlikini yanduroqan əməs. **11** Asman yərdin kənqilik egiz bolsa, Uningdin kərkədioqanlarəqə boləqan

muhəbbitimu xunqilik zordür. **12** Xərək qərbin qanqilik yirəktə bolsa, Bizdiki asyılıqlarnimu xunqə yirəklaxturdi. **13** Ata baliliriqə qandaq köyüngən bolsa, Pərwərdigarmu Əzidin qorkidioqanlarqə xundak mehribandur. **14** Qünki U Əzi bizning jismimizni bilidu, Tupraqtin ikənləkimizni U esigə alidu. **15** İnsan bolsa — uning künliri ot-qəpkə ohxaydu, Daladiki güldək ünüp qikip qeqəkləydu; **16** Uning üstidin xamal uqur ətidu, U yok bolidu, əsliy makanimu uni qayta tonumaydu. **17** Lekin Əzidin qorkidioqanlarqə, Əz əhdisigə wapa qiloqanlarqə, Kərsətmilirini orunlax üçün ularni esidə tutqanlarqə, Pərwərdigarning mehır-muhəbbiti əzəldin əbədgiqə, Həqkəniyiti əwladtin əwladlirigiqidur. **19** Pərwərdigar təhtini əxtə quroqan, Uning səltəniti həmmening üstidin həküm süridu; **20** I səzigə kulək saloquqi, Kalamini ijra qiloquqi, kudriti zor bolqan Uning pərixtiliri, Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhıyə qayturunglar! **21** I silər, Uning barlıq qoxunliri, Iradisini ada qiloquqi hizmətkarliri, Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhıyə qayturunglar! **22** I, Uning barlıq yasioqanliri, Həkümranlıki astidiki barlıq jaylarda Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhıyə qayturunglar! I mening jenim, Pərwərdigarqə təxəkkür qaytur!

104 Pərwərdigarqə təxəkkür-mədhıyə qaytur, i jenim! I Pərwərdigar Hudayim, intayin uluoqsən; Xanu-xəwkət wə həywət bilən kiyingənsən; **2** Libas bilən pürkəngəndək yoruklukqə pürkəngənsən, Asmanlarni qedir pərdisi kəbi yayoqansən. **3** U yukiriki rawaklirining limlirini sularqə ornatqan, Bulutlarni jəng hərvisi qilip, Xamal qanatlıri üstidə mangidu; **4** U pərixtilirini xamallar, Hizmətkarlirini

ot yalquni qilidu. **5** Yərni U ulliri üstigə ornatqan;
U əsla təwrinip kətməydu. **6** Libas bilən oraləyandək,
uni qongqur dengizlar bilən orioqansən, Sular taqlar
qoqqiliri üstidə turdi. **7** Sening tənbihiŋ bilən sular
bədər qaqtı, Güldürmamangning sadasidin ular tezdin
yandi; **8** Taqlar ərlep qıkti, Wadilar qüxüp kətti, [Sular]
Sən bekitkən jayoqa qüxüp kətti. **9** Ular texip, yərni yənə
qaplimisun dəp, Sən ularəqa qəklimə qoyəqansən. **10**
[Təngri] wadilarda bulaklarni eqip urəutidu, Suliri taqlar
arisida aqıdu. **11** Daladiki hərbi janiwarəqa ussuluk beridu,
Yawayi exəklər ussuzlukini qanduridu. **12** Kəktiki quxlar
ularning boyida qonidu, Dərəh xahliri arisida sayraydu.
13 U yukiridiki rawakliridin taqlarni suqiridu; Yər Sening
yasəqanliringning mewiliridin qandurulidu! **14** U mallar
üqün ot-qəplərni, İnsanlar üqün kəktatlarni ətüridu,
Xundaqla nanni yərdin qıqiridu; **15** Adəmninŋ kənglini
hux qilidioqan xarabni, İnsan yüzini parqiritidioqan mayni
qıqiridu; İnsanning yürükigə nan bilən quwwət beridu;
16 Pərwədigarning dərəhliri, Yəni Əzi tikkən Liwan
kədir dərəhliri [su iqip] qanaətlinidu. **17** Ənə axular
arisəqa quxlar uwa yasaydu, Ləylək bolsa, arqa dərəhlirini
makan qilidu. **18** Egiz qoqqılar taq əqkilirining, Tik
yarlar suqurlarning panahı bolidu. **19** Pəsillərni bekitmək
üqün U ayni yaratti, Quyax bolsa petixini bilidu. **20**
Sən qarangoquluk qüxürisən, tün bolidu; Ormandiki
janiwarlarning həmmisi uningda xipir-xipir kezip yüridu.
21 Arslanlar olja izdəp hərkiyəydu, Təngridin ozuk-tülük
sorixidu; **22** Quyax qıkipla, ular qekinidu, Qaytip kirip
uwilirida yatidu. **23** İnsan bolsa öz ixioqa qıkidu, Ta

kəqkiqə mehnəttə bolidu. **24** I Pərwərdigar, yasioqan hərhil nərsiliring nəkədər kəptur! Həmmisini həkmət bilən yaratqansən, Yər yüzi ijat-bayliqliring bilən toldi. **25** Ənə bütük bipayan dengiz turidu! Uningda san-sanəksiz oquz-oquz janiwarlar, Qong wə kiqik haywanlar bar. **26** Xu yərdə kemilər kətnaydu, Uningda oynəklisun dəp sən yasioqan lewiatanmu bar; **27** Wəktida ozuk-tülük bərgin dəp, Bularning həmmisi Sanga kəraydu. **28** Ularoqə bərginingdə, teriwalidu, Kəlungni aqkiningdila, ular nazunemətlərgə toyidu. **29** Yüzüingni yoxursang, ular dəkkə-dükkigə qüxidu, Rohlirini alsang, ular jan üzüp, Yənə tuprakqə kaytidu. **30** Rohingni əwətkiningdə, ular yaritilidu, Yər-yüzi yengi [bir dəwr bilən] almixidu. **31** Pərwərdigarning xan-xəhriti əbədiydu, Pərwərdigar Əz yaratqanliridin hursən bolidu. **32** U yərgə bəqkinida, yər titrəydu, Taoqlaroqə təgkinidə, ular tütün qikiridu. **33** Hayatla bolidikənmən, Pərwərdigaroqə nahxa eytimən; Wujudum bolsila Hudayimni küyləymən. **34** U sürgən oy-hiyallirimdin səyünsə! Pərwərdigarda huxallinimən! **35** Gunəhkarlar yər yuzidin tügətilidu, Rəzillər yok bolidu. I jenim, Pərwərdigaroqə təxəkkür-mədhiyə kaytur! Həmdusana!

105 Pərwərdigaroqə təxəkkür eytinglar, Uning namini qəkirip iltija kilinglar, Uning kəloqanlirini həklər arisida ayan kilinglar! **2** Uningoqə nahxilar eytip, Uni küylənglar; Uning pütkül karamət məjziliri üstidə seqinip oylininglar. **3** Muxəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigüqilərnəng kəngli xadlansun! **4** Pərwərdigarni həmdə Uning küqini

izdānglar, Didar-hūzurini tohtimay izdānglar. **5** Uning yaratqan mējizilirini, Karamət-alamətlirini hām aq̄zidin qikqan hēkūmlirini əstə tutunglar, **6** I Uning quli Ibrahīm nəsli, Өzi tallioqanliri, Yakupning oq̄ulliri! **7** U, Pərwərdigar — Hudayimiz, Uning hēkūmliri pūtkül yər yüzididur. **8** Өzi tūzgən əhdisini əbədiy yadida tutidu — — Bu Uning ming əwladqiqə wədixləxkən sēzidur, — **9** Yəni Ibrahīm bilən tūzgən əhdisi, Ishāqqa iqqən kəsimidur. **10** U buni Yakupqimu nizam dēp jəzmləxtürdi, Israiloqa əbədiy əhdə qilip berip: — **11** «Sanga Qanaan zeminini berimən, Uni mirasing boləjan nesiwəng qilimən», — dedi, **12** — Gərqə xu qaoqda ularning sani az, Etiwaroqa elinmioqan, xu yərdiki musapirlar bolsimu. **13** Ular u yurttin bu yurtqa, Bu əldin u kəbiligə kezip yürdi; **14** U hēqkimning ularni ezixigə yol qoymidi, Ular ni dēp padixahlaroqimu tənbiḥ berip: — **15** Mən məsiḥ qiloqanliriməqa təgmə, Pəyoqəmbərlirimgə yaman ix qilma! — dedi. **16** U axu yurtqa aqarqilikni buyrudi, Tirək boləjan ax-nanni qurutuwətti. **17** U ulardin burun bir adəmnə əwətkənidi, Yūsüp kul qilip setiloqanidi. **18** Uning putliri zənjirdə aqridi, Uning jeni tēmürgə kirip qisildi; **19** Xundakla ta əzigə eytiləjan wəḥiy əməlgə axuruloquqə, Pərwərdigarning sēz-kalami uni sinap tawliidi; **20** Pirəwn adəmlirini əwətip uni boxatkuzdi, Qowmlarning hēkūmdari uni hərəlükkə qikardi. **21** Uni əz ordisoqa oqojidar qilip qoydi, Pütün mal-mülkigə baxlik qilip təyinləp, **22** Өz wəzirlirini uning ihtiyarida bolup tərbiyilinixkə, Aqsakallirioqa danalix əgitixkə tapxurdi. **23** Xuning bilən Israil Misiroqa kəldi, Yakuplar Həmming

zeminida musafir bolup yaxidi. **24** [Pərwərdigar] Öz həlqini kəp nəsillik qilip, Əzgüqiliridin küqlük qildi. **25** U [Misirliklarning] kəlbidə Öz həlqigə nəprət hasil qildi, Ularni Öz kullirioğa hıylə-mikirlik boluxqa mayil qildi. **26** U Öz kuli boləjan Musani, Əzining tallioqini Hərunni yollidi. **27** Ular [Misirda] ilahiy alamətlərnə ayan qilip, Həam zeminida uning məjizilirini ornatti. **28** Pərwərdigar kərangəqulukni əwətip, [Zeminni] zulmətkə kəplitiwətti; [Misirliklər] Uning əmrigə kərxə turəjan əməsmu? **29** U ularning sulirini kənoğa aylandurdi, Beliklirini kurutiwətti. **30** Ularning yərlirini miz-miz pakilar basti, Xəh-əmiriririning hujrilirioqimu ular tolup kətti. **31** U bir səz bilənla, oquz-oquz qiwinlar besip kəldi; Həmmə bulung-puqkəklərdə oqing-oqing uqar qümülilə. **32** U yamoqurning ornioğa məldür yəqdurup, Bu zeminəğa yəlkunluk ot qüxürdi. **33** U üzüm tallirini, ənjur dərəhlirini urdi, Zemindiki dərəhlərnə sunduruwətti. **34** U bir səz kəlixə bilənla, qəkətkilə kəldi, Sansiz yutkür haxarətlə mizildap, **35** Zeminida bar boləjan giyahlərnə yutuwətti, Etizlərnəg barlik həsullirini yəp tügətti. **36** [Ahirda] zeminidiki barlik tunji tuəquləjanlərnə, Ularning oqururi boləjan birinqi oqul balilirini kəriwətti. **37** Öz həlqini bolsa, altun-kümüxlərnə kətürgüzüp qikardi, Kəbiliridə birsimu yikilip qüxüp kəloqini yok. **38** Ularning qikqinioğa Misir huxal boldi, Qünki ularning wəhimisi [Misirlikləroğa] qüxti. **39** U ularəğa bulutni sayiwən boluxqa, Otni tündə nur boluxqa bərdi. **40** Ular soridi, U bədinilərnə qikardi, Ularni samawiy nan bilən kəndurdi. **41** U taxni yardi, sular bulduklap qikti; Kəkaslikta dəryadək akti. **42** Qünki

U bərgən mukəddəs sözini, Əz kuli İbrahimni əstə tutti.
43 U həlkini xad-huramlıq bilən, Əz tallioqinini xadiyanə
təntənilər bilən [azadlıqqa] qıqardı. 44 U ularoşa əllərnin
zeminlirini berip, Ular ni həklərnin əjir-məhnətlirigə
muyəssər kildi, 45 Bu, ularning Uning bəlgilimilirini
tutup, Qanunlirioşa itaət kilişi üçün idi! Həmdusana!

106 Həmdusana! Pərwərdigar oşa təxəkkür eytinglar!
Qünki U məhribandur, əbədiydir Uning məhri-
muhəbbiti. 2 Pərwərdigarning qüdrətlik qılqanlirini
kim səzləp berələydu? Uning bar xan-xəhritini kim
jakarlap berələydu? 3 Bəhtlikur adalətni tutqan,
Daim həkqaniylikni yürgüzgən kixi! 4 Həlkinqgə
boloqan himmiting bilən meni əsligəysən, i Pərwərdigar;
Nijatliking bilən yenimoşa kelip həwər aloşin! 5 Xuning
bilən, Sən tallioqanliringning bərikitini kərəy, Əz elingning
xadliki bilən xad bolay, Əz mirasing [boloqan həlking]
bilən pəhirlinip, yayrap yürəy! 6 Biz ata-bowilirimiz
qatarida gunah, ötküzduk, Qəbihlik kilduk, yamanlik
əyliduk. 7 Misirda turoqan ata-bowilirimiz məjziliringni
nəzirigə almay, Kəp məhribanlikliringni esigə almidi;
Bəlki dengizda, Qizil Dengiz boyida isyan kətürdi. 8 Birak
U qüdritimni namayan qılay dəp, Əz nami üçün ularni
qutquzdi. 9 Uning Qizil Dengizoşa tənbiş berixi bilən,
U qupquruk boldi; Huddi kaşjirak qəllüktin yetəkləp
mangoşandək, U ularni dengiz təgliridin [quruk] ötküzdi.
10 Ular ni əq kərgənlərnin qolidin hərlükkə qıqardı,
Ular oşa həmjəmət bolup düxmən qanggilidin qutquzdi.
11 Yawlar ni sular basti, Ular ning həqbirsi sak qalmidi.
12 Xundila ular Uning səzlidirigə ixənq kildi; Ular Uni

küylidi. **13** Ular Uning qiloqanlirini xunqə tez untudi, Nəsihətini kütmidi; **14** Bəlki dalada aq kəzlükkə baladək berildi, Qəl-bayawanda Təngrini sinidi. **15** Xunga U sorioqinini ularoqa bərdi, Birak jüdətküqi bir kesəlni janlirioqa təgküzdi. **16** Ular bargahda Musoqa həsət kildi, Hudaning mukəddəs bəndisi Hərunnimu kərəlmidi. **17** Yər eqilip Datanni yutuwətti, Abiramni adəmliri bilən qəpsiwaldi. **18** Əgəxküqiliri arisida ot yəkildi; Yalkun rəzillərni köydüriwətti. **19** Ular Hərəb teqida mozay butni yasidi, Quyma həykəlgə səjdə qilip, **20** Əzlrining pəhir-xəhriti bolouqining ornioqa, Ot-qəp yəydiqan əküznig süritini almxturdi. **21** Misirda uluq ixlarni kərsətkən Nijatkarı Təngrini ular untudi. **22** Dərwəkə, Həm diyarida məjizilər yaratqan, Qizil Dengiz boyida qorqunqluq ixlarni kərsətkən Hudani [untudi]. **23** U ularni həlak qilimən degənidi — Əz tallioqini Musa kəhrini yandurux üqün Uning aldidə ariqi bolup tik turmioqan bolsa, — Dərwəkə xundək qiloqan bolar idi. **24** Ular yənə güzəl zeminni kəmsitip rət kildi, Uning wədisigə ixənmidi; **25** Bəlki qədirlirida qəqxap yürüp, Pərwədigarning awazioqa qulək salmidi. **26** Xunga U ularoqa kəsəm qilip qol kətürüp: — Silərni qəldə yikitip tügəxtürimən — **27** Əwladliringlarnimu əllər arisida yikitip tügəxtürüp, Yəqə yurtlar ara tarkitiwetimən» — dedi. **28** Ular Baal-Peor butqə özini etip qokunup, Əlüklərgə atioqan qurbanliqlarni yedi. **29** Ular qilmixliri bilən Uning aqqiqini kəltürdi, Ular arisida wəba qozoqaldi; **30** Finihəs turdi-də, həküm yürgüzdi, Xuning bilən wəba tosuldi; **31** Bu ix [Finihəskə] həqkəniyəət dəp həsəbləndi,

Uning nəsliğimu əwladidin əwladioşiqə, əbədiy xundak
hesablandi. **32** Ular yənə [Pərwərdigarni] meribah suliri
boyida oşəzəpkə kəltürdi, Ularning səwəbidin Musaşijimu
zərər yətti; **33** Qünki ular uning roşini teriktürdi, Uning
ləwliri bihəstilikdə gəp kilip saldi. **34** Ular Pərwərdigarning
əmrigə hiləplik kilip, [Xu] yərdiki kowmlarni yoşatmidi;
35 Bəlki yat əllər bilən arilixip, Ularning kiliklirini əgəndi;
36 Ularning butlirioşə qoşundi, Bular əzlirigə bir tuzak
bolup qikti; **37** Qünki ular əz oşul-kizlirini soyup, jinlaroşə
qurbanlikşə beşixlidi. **38** Xundak kilip ular bigunah
şanni, Yəni Şanaandiki butlaroşə atap qurbanlik kilip, əz
oşul-kizlirining şenini təkdi; Zemini şanoşə bulşinip
kətti. **39** Ular əz kilmixliri bilən bulşandi; Kilikliri bilən
pahixə ayaldək buzuldi. **40** Xunga Pərwərdigar Əz həlkidin
şattik oşəzəpləndi, U Əz mirasidin yirgəndi; **41** Ularni yat
əllərninşə kolioşə bərdi, Ularoşə əqmənlər ular üstidin
həşümranlik şildi. **42** Düşmənliri ularni əzdi, Ular yaw koli
astida egilip püküldi. **43** Kəp şetim [Pərwərdigar] ularni
şutşuzdi; Birak ular bolsa, əz haşixliri bilən Uningoşə
asiylik şildi, Ular əz kəbişliki bilən pəs şaloşə qüxti.
44 Xundaktimu U ularning nalə-pəryadini anglişanda,
Ularning jəbir-jəpalirioşə etibar bərdi; **45** Həm ular
bilən tüzgən əşdisini əslidi, Zor meşir-xəşkiti bilən,
oşəzipidin yandi, **46** U ularni sürgün şiloşanlarning kəlbidə
rəşim oyoşatti. **47** Bizni şutşuzoşaysən, i Pərwərdigar
Hudayimiz! Muşəddəs naminşəşə təşəkkür eytişka,
Təntənə kilip Seni məşhiyiləşkə, Bizni əllər arisidin
yeningoşə yioşiwəloşaysən! **48** Israilning Hudasi bolşan

Pərwərdigarə, Əzəldin ta əbədgiqə təxəkkür-mədhiyə
kayturulsun! Pütkül həlk «Amin» desun! Həmdusana!

107 Ah, Pərwərdigarə təxəkkür eytinglar! Qünki U
məhribandur, əbədiydir Uning məhir-muhəbbiti! **2**
Pərwərdigar yaw qolidin kütquzoqanlar, U həmjəmət
bolup kütquzoqan həlki buni dawamlıq bayan kılsun
— **3** Yəni U xərək bilən oqərbtin, ximal bilən jənubtin,
Hərəkəysi yurtlardin yiojiwelinəoqanlar buni eytsun! **4**
Ular qəl-bayawanni kezip pinhan yolda adaxti, Adəm
makanlaxkan heqbir xəhərni tapalmastin. **5** Aq həmdə
ussuz bolup, Jeni qıqay dəp qaldi. **6** Andin Pərwərdigarə
pəryad kildi, U ularni muxəkkətliridin azad kildi. **7**
Makanlaxkudək xəhərgə yətküqə, U ularni tüz yolda
baxlidi. **8** Ular Pərwərdigarə təxəkkür eytsun! Uning
əzgərməs muhəbbiti üqün, İnsan baliliriə qərsətkən
məjziliri üqün! **9** Qünki U qangkiəoqan kəngülni qandurdi,
Aq qaloqan janni esil nemətlər bilən toldurdi. **10** Zülməttə,
ölüm kələnggisidə yaxioqanlar, Təmür kixən selinip, azab
qəkkənlərni bolsa, **11** (Qünki ular Təngrining əmirlirigə
qarxilik kildi, Həmmidin Aliy Boloquqining nəsihətini
kəmsitti) **12** — U ularni japa-muxəkkət tartkuzup kəmtər
kildi, Ular putlixip yikildi, ularəoqə yardəmgə birsimu yok
idi. **13** Andin Pərwərdigarə yelinip pəryad kildi, U ularni
muxəkkətliridin azad kildi. **14** Ular zülmət həm ölüm
sayisidin qikirip, Ularining zənjir-asarətlirini sundurup
taxlidi. **15** Ular Pərwərdigarə təxəkkür eytsun! Uning
əzgərməs muhəbbiti üqün, İnsan baliliriə qərsətkən
məjziliri üqün! **16** Mana U mis dərwezilarni parə-parə
kilip, Təmür taqaklarni kesip taxlidi. **17** Həmakətlər öz

itaatsizlik yolliridin, Qəbihlikliridin azablaroşa uqraydu; **18** Kenglidə hərhil ozuk-tülükün bizar bolup, Ölümlər waziliriyoşa yeklinlixidu. **19** Andin Pərwərdigaroşa yelinip pəryad kılıdu, U ularni muxəkkətliridin azad kılıdu. **20** U səz-kalamini əwətip, ularni sakaytidu, U ularni zawallikliridin kütquzidu. **21** Ular Pərwərdigaroşa təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muhəbbiti üqün, Adəm baliliriyoşa kərsətkən məjziliri üqün! **22** Qurbanlik süpitidə təxəkkürlər eytsun, Uning kıləjanlirini təntənilik nahxılar bilən bayan kılısun! **23** Kemilərdə dengizoşa qüxüp kətniyoşular, Uluş sularda tirikqilik kıləyoşular, **24** Bular Pərwərdigarning ixliriyoşa guwahqıdur, Qongkur okyanda kərsətkən karamətlərnı kərgüqidur. **25** Qünki U bir səz bilənla xiddətlilik xamalni qıkirip, Dolqunlirini ərəkəlxitidu; **26** Kemiqilər asman-pələk ərəydu, Sularning təhtilirigə qüxidu, Dəhxəttin ularning jeni erip ketidu. **27** Ular məst adəmdək ələng-sələng irəngəlaydu, Hərəkəndək əkil-qarisi tügəydu; **28** Andin Pərwərdigaroşa yelinip pəryad kılıdu, U ularni muxəkkətliridin azad kılıdu. **29** U boranni tinqitidu, Su dolqunlirimu jim bolidu. **30** Xuning bilən ular tinqilikidin xadlinidu; U ularni təxna boləjan aramgahioşa yetəkləp baridu. **31** Ular Pərwərdigaroşa təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muhəbbiti üqün, İnsan baliliriyoşa kərsətkən məjziliri üqün! **32** Ular həlkning jamaitidimu Uni uluşlisun, Aqsakallar məjlisidə Uni mədhıyilisun. **33** U dəryalarnı qəlgə, Bulaklarnı kəkəslıkkə aylanduridu. **34** Ahalisining yamanlıki tıpəylidin, Həsulluk yərnı xorluk kılıdu. **35** U yənə qəl-bayawanni kəlgə, Qangqak yərnı bulaklaroşa aylanduridu; **36** Aqlarnı xu yərgə jaylaxturup,

Ular olturaqlaxkan bir xəhərni bərpa kilidu; **37** Ular etizlarni həydəp-terip, üzümzarlarni bərpa kilidu; Bular həsul-məhsulatni mol beridu. **38** U ularoqa bərikət beridu, Xuning bilən ularning sani helila exip baridu, U ularning mal-waranlirini heq azaytmaydu. **39** Ular yənə jəbir-zulum, bala-qaqa həm dərd-ələmgə yolukup, Sani aziyip, pükülidu. **40** U esilzadilər üstigə kəmsitixlirini təkidu, Yolsiz dəxt-səhrada ularni sərgərdan kilidu; **41** Ləkin miskin adəmnə jəbir-zulumdin yukiri kətürüp saklaydu, Uning ailə-tawabatini qoy padisidək kəp kilidu. **42** Buni kəngli duruslar kərüp xadlinidu; Pasıqlarning aqzi etilidu. **43** Kimki dana bolsa, bularni bayqisun, Pərwərdigarning mehir-xəpkətlirini qüxənsun!

108 Dawutning küy-nahxisi: — İradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhıyə nahxilirini eytip, Bərhək, Seni küyləymən, pütün rohim bilən! **2** İ nəqmə-sazlirim, oyoqan! Mən səhər quyaxinimu oyoqitimən! **3** Həlk-millətlər arisida Seni uluqlaymən, i Pərwərdigar; Əllər arisida Seni küyləymən! **4** Qünki əzgərməs muhəbbiting ərxlərgə yətküdək uluqtur; Həqikiting bulutlaroqa taqaxti. **5** İ Huda, xan-xəhriting ərxlərdin yukiri uluqlanoqay, Xan-xəriping yər yüzini qarlıoqay! **6** Əz səygənliringning nijatlıq tepixi üqün, Ong qolung bilən kutkuzoqaysən, Duayimni ijabət qiləoqaysən. **7** Huda Əz pak-muqəddəslikidə xundək degən: — «Mən təntənə qilimən, Mən Xəkəm diyarini bəlüp berimən, Sukkot wadisini [təksim qilixqa] əlqəymən. **8** Gilead Manga mənəsuqtur, Manassəhmu Manga mənəsuqtur; Əfraim bolsa beximdiki dubuloqamdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qıkarəuqimdur; **9** Moab

Mening yuyunux jawurumdur; Edomoja qoruqumni taxlayman; Men Filistiyə üstidin təntənə kəlimən!». **10** Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə baxlap kirəlisun? Kim Meni Edomoja elip baralisun? **11** I Huda, Sən bizni rasttinla qətkə kəktingmu? Qoxunlirimiz bilən billə jənggə qikmamsən? **12** Bizni zulumlardin qutuluxka yardəmləxkəysən, Qünki insanning yardimi bikardur! **13** Huda arkilik biz qoqum baturluk kərsitimiz; Bizgə zulum kəloquqlarni qəyliyüqi dəl U Əzidur!

109 Nəomiqilərnin bexioja tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — I mədhijəmning Igisi Hudayim, jim turma! **2** Mana rəzillərnin aqzi, məkkarlarınin aqzi kəz aldimda yooqan eqildi; Ular yaloqanqi til bilən manganə qarxi səzlidi. **3** Nəprətlik səzlər bilən meni quloqap, Ular bikardin-bikar manganə zərbə bərməktə. **4** Muħəbbitim üqün ular manganə qarxi xikayətqi boldi, Mən bolsam — duaqa berildim. **5** Yahxilikim üqün yamanlik, Səyqüm üqün nəprət kayturdi. **6** Hərbirininin üstidə rəzil bir adəm təyinligəysən, Uning ong yenida bir dəwagər tursun. **7** U sorak kəlinoqanda əyibdar bolup qiqsun, Duasi gunah dəp həsablansun. **8** Künliri kışka bolsun, Mənsipini baxkisi igilisun. **9** Baliliri yetim kəlsun, Hotuni tul bolsun. **10** Ooqulliri sərgərdan tiləmqi bolsun, Turoqan harabilikliridin nan izdəp. **11** Jazanihor uning igiliki üstigə tor taxlisun, Məhnət əjrini yatlar bulap-talisun. **12** Uningoja məhribanlik kərsitidoqan birsi bolmisun, Yetim kəloqan balilirioja iltipət kəloquqi bolmisun. **13** Uning nəslı kərutulsun; Kələr əwladida namliri əqürülsun. **14** Ata-bowilirininin kəbiħlikininin

əyibli Pərwərdigarning yadida qalsun, Anisining gunahı
əqürülmisun. **15** Bularning əyibli daim Pərwərdigarning
kəz aldida bolsun, Xuning bilən U ularning nam-əmilini
yər yuzidin əqürüp taxlaydu. **16** Qünki [rəzil kixi]
mehribanlik kərsitixni heq esigə kəltürmidi, Bəlki ezilgən,
yoxsul həm dili sunuqlarni əltürməkkə qoşlap kəldi. **17**
U lənət okuxka amrak idi, Xunga lənət uning bexioqa
kelidu; Bəht tiləxkə rayi yok idi, Xunga bəht uningdin
yirak bolidu. **18** U lənətlərnə əzigə kiyim kilip kiygən;
Xunga bular akkan sudək uning iq-baotrioqa, Maydək,
səngəklirigə kiridu; **19** Bular uningə yepinoqan tonidək,
Hərdaim baqlanoqan bəlwəojidək qaplansun. **20** Bular
bolsa meni əyibliqilərgə Pərwərdigarning bekitkən
mukapati bolsun! Mening yaman gepimni kilənlarning
in'ami bolsun! **21** Birak Sən, Pərwərdigar Rəbbim,
Əz naming üqün mening təripimdə bir ix kiləjaysən,
Məhir-muhəbbiting əla boləjaqka, Meni kutkuzəjaysən;
22 Qünki mən ezilgən həm həjətməndurmən, Kəlbim
həstə boldi. **23** Mən kuyax uzartkan kələnggidək
yokilay dəp qaldim, Qekətkə kəkiwetilgəndək qətkə
kəkiwetildim. **24** Roza tutkinimdin tizirim ketidu, Ətlirim
sizip ketidu. **25** Xunglaxka mən ular aldida rəsua
boldum; Ular mənə qaraxkanda, bəxini silkixməktə.
26 Mənə yardəmləxkəjaysən, i Pərwərdigar Hudayim,
Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni kutkuzəjaysən; **27**
Xuning bilən ular buning Sening qolungdiki ix ikənləkini,
Buni kiləjuqining Sən Pərwərdigar ikənləkini bilsun.
28 Ular lənət okuwərsun, Sən bəht ata kiləjaysən;
Ular hujum kilixka turoqanda, hijaləttə qalsun, Birak

qulung xadlansun! **29** Meni ayibligüqilər hijalət bilən
kiyinsun, Ular öz xərməndilikini əzlidirigə ton qilip
yepinsun. **30** Aqzimdə Pərwərdigarğa zor təxəkkür-
mədhiyə qaytirimən; Bərhək, kəpçilik arisida turup Uni
mədhiyiləymən; **31** Qünki həjətmənniğ jenini gunahqa
bekitməqçi bolənlərdin qutquzux üqün, [Pərwərdigar]
uning ong yenida turidu.

110 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar mening
Rəbbimğə: — «Mən sening düxmənliriniğni təhtipəring
qiloquqə, Ong yenimda olturoqin» — dedi. **2** Pərwərdigar
qudritingni kərsitidiqan xahənə hasangni Ziondin
uzitidu; Düxmənliriniğ arisida həküm sürgin! **3** Küqünğni
kərsitidiqan kündə, Öz həlqiniğ halis qurbanliq kəbi pida
bolidu; Muxəddəs həywitingdə, Xu yaxliq dəwringdikidək,
Sanga hazirmu xəbnəmlər səhəring baliyatqusidin yengi
qikqandək qüxidu; **4** Pərwərdigar xundək qəsəm iqtı,
Həm buningdin yanmaydu: — «Sən əbədil'əbədgiqə
Məlkizədəkning tipidiki bir kahindursən». **5** Ong
təripingdə bolənlər Rəb oqəzipini kərsətkən kündə
padixahlarni urup parə-parə qiliwetidu; **6** U əllər arisida
sotlaydu; Jay-jaylarni jəsətlər bilən tolduridu; Kəng
zeminning bexini yaridu; **7** U yolda eriktin su iqidu; U
xunga kixining bexini yəligüqi bolidu.

111 Həmdusana! Kəngli duruslarning məxripidə, Həm
jamaəttə turup, Pərwərdigarğa pütün qəlbim bilən
təxəkkür eytimən. **2** Pərwərdigarning yasioqanliri
uluqdur; Bulardın hursən bolənlər izdinip ularni
sürüxtürməktə. **3** Uning əjri xərəp wə həywəttur, Uning
həqqaniyliqi mənggüqə turidu. **4** U Öz məjzilirini yad

atküzidu; Pərwərdigar muhəbbətlik həm rəhimdilliktur.
5 U Əzidin əyminidioqlarni ax bilən təminləydu; Əz əhdisini həmixə yad etidu. 6 U əməlliridiki qudritini Əz həlqigə kərsitip, Baxqa əlləning miras-zeminini ularoqa təkdin kildi. 7 Uning kəli kəloqlanliri həkikət-sadakət wə adilliktur; Uning barlik kərsətmiliri ixənqliktur. 8 Bular əbədil'əbədgiqə inawətliktur; Həkikəttə həm duruslukta qikiriloqlandur. 9 U Əz həlqigə nijatlik əwətti; Əz əhdisini əmr kilip mənngügə bekitti; Muqəddəs həm sürlüktur Uning nami. 10 Pərwərdigardin kərkux danalığın baxlinixidu; Uning həkümlirini tutqanlarning həmmisi yorutuləqan adəmlərdur; Uning mədhəyisi mənngü turidu.

112 Həmdusana! Pərwərdigardin əyminidioqlan, Uning əmrlirini zor hursənlik dəp bilidioqlan adəm bəhtliktur!
2 Uning nəslə zeminda turup küq-kudrətlik bolidu; Duruslarning dəwri bəhtlik bolidu. 3 Uning əyidə dələt həm bayliqlar bolidu; Həkkanəylikə mənngügə turidu. 4 Qarangoqlulukta turoqlan durus adəmgə nur pəyda bolidu; U xəpkətlik, rəhimdil həm həkkanəydu. 5 Həyrhah, ətnə berip turidioqlan adəmning bəhti bolidu; U əz ixlirini adillik bilən yürgüzidu. 6 Bərhək, u əbədii təwritilməydu; Həkkanəy adəm mənngügə əslinidu. 7 U xum həwərdin kərkəmaydu; Uning kəngli tok həlda, Pərwərdigaroqa tayanəqlan. 8 Dili məhkəm kilinoqlan, u kərkəmaydu; Ahirida u rəqiblrining məqlubiyitini kəridu. 9 U əziningkini mərdlərqə tarqatqan, Yoksullaroqa beridu; Uning həkkanəylikə mənngügə turidu; Uning mənngüzi izzət-xəhrət bilən kətürülidu. 10 Rəzil adəm

buni kerüp qidimaydu, Qixlirini o'ujurlitidu, u erip ketidu;
Rəzillərnin arzu-həwisi yoqitilidu.

113 Həmdusana! Mədhīylənglar, i Pərwərdigarning
kulliri, Pərwərdigarning namini mədhīylənglar! **2**
Həzirdin baxlap, əbədil'əbədgiqə, Pərwərdigarning
namiqə təxəkkür-mədhīyə qayturulsun! **3** Kün qiqərdin
kün patarqə, Pərwərdigarning nami mədhīyilinixkə
layıqtur! **4** Pərwərdigar əllərdin yuqiri kətürüldi; Xan-
xəripi ərxlərdin yuqiridur. **5** Kimmu Pərwərdigar
Hudayimizqə təng bolalisun — Əz makani yuqirida
bolsimu, **6** Asmanlarqə həm yərgə qarax üqün,
Əzini təwən qiləuqiqə? **7** Namrat kixini U topa-
qangdin kətüridu; Qıqlıqtin yoqsulni yuqirilitidu; **8** Uni
esilzadilər qatarıqə, Yəni Əz həlqining esilzadiliri arisıqə
olturoquzidu; **9** U tuqmas ayalni eygə orunlaxturup, Uni
oqullarning huxal anisi qilidu. Həmdusana!

114 Israil Misirdin, Yaqup jəməti yat tillik əllərdin
qıqqanda, **2** Xu qaqda Yəhuda [Hudaning] muqəddəs
jayi, Israil uning səltiniti boldi, **3** Dengiz buni kerüp
bədər qaqtı, İordan dəryasi kəynigə yandı; **4** Taqlar
qoqarlardək, Dənglər qozilardək oynaklıdi. **5** Əy dengiz,
sən nemə boldung, qaqqili? İordan dəryasi, yolungdin
yanqili? **6** Taqlar qoqarlardək, Dənglər qozilardək
oynaklıqili? **7** I yər yüzi, Rəbning jamalidin, Yaqupning
Hudasining jamalidin təwrən; **8** U qoram taxni kəlqəkkə,
Qaqmaq texini mol bulak suliriqə aylanduridu.

115 Bizgə əməs, i Pərwərdigar, bizgə əməs —
Əzgərməs muhəbbiting üqün, həkikət-sadaqiting üqün,
Əz namiqə xan-xərəp kəltürgəysən. **2** Əllər nemixqa

«Ularning Hudasi kəyərdə?» dəp [mazaq] kılıxidu? **3** Birak Hudayimiz bolsa ərxlərdidur; Nemini halisa, U xuni kılıqandur. **4** Ularning butliri bolsa pəkət kümüx-altundin ibarət, Insanning kolliri yasioqinidur, halas. **5** Ularning aozı bar, birak səzliyəlməydu; Kəzliri bar, kərməydu; **6** Kulaklıri bar, anglımaydu, Burni bar, puriyalmaydu; **7** Kolliri bar, siliyalmaydu; Putliri bar, mangalmaydu; Kaniyidin heqbir sada qıqarmaydu. **8** Uları yasioqanlar ularoqa ohxaxtur, Ularoqa tayanqanlarmu xundaxtur. **9** I Israil, Pərwərdigarqoqa tayininglar; U silərgə yardəm kılıquqinglar həm kəlkininglardur. **10** I Hərun jəməti, Pərwərdigarqoqa tayininglar; U silərgə yardəm kılıquqi həm silərnıng kəlkininglardur. **11** Pərdərdigardın əyminidıoqanlar, Pərwərdigarqoqa tayininglar; U silərgə yardəm kılıquqi həm kəlkininglardur. **12** Pərwərdigar bizni əsləp kəldi; U bəht ata kılıdu; U Israil jəmətiqə bəht ata kılıdu; U Hərun jəmətiqə bəht ata kılıdu; **13** Pərwərdigardın əyminidıoqanlaroqa, Qonglıri həm kıkıqlirigimu bəht ata kılıdu. **14** Pərwərdigar silərgə qoxlap beridu, Silərgə həm pərzəntliringlaroqa; **15** Silərgə Pərwərdigar tərıpidın bəht ata kılınoqan, Asman-zeminni Yaratkuqidın bərikətləngən! **16** Asmanlar bolsa Pərwərdigarnıng asmanlıridur; Birak zeminni bolsa insan balilıroqa tapxuroqandur. **17** Əlüklər Yahni mədhıyılıyəlməydu, Süküt diyarıoqa qıxüp kətkənlərmu xundak; **18** Birak bizlər həzırdın baxlap Yahqa əbədıl'əbədıqə təxəkkür-mədhıyə qayturımız! Həmdusana!

116 Mən Pərwərdigarnı səyımən, Qünki U menıng awazımni, yelınlırimni anglıoqan. **2** Qünki U kılıqını

manga saldi, Xunga mən barlik künlirimdə Uningoşa iltija qilib qaqirimən. **3** Əlüm asarətliri meni qirmiwaldi; Təhtisaraning dərdliri meni tutuwaldi; Mən pexkəllikkə yoluktum, ələm tarttim; **(Sheol h7585)** **4** Xuning bilən mən Pərwərdigarning namioşa tohtimay nida qildim: — «Səndin ətünimən, i Pərwərdigar, Jenimni kutuldurəşəsən! **5** Xəpəkətlitkur Pərwərdigar, həqkəniydur; Hudayimiz rəhəmdildur. **6** Pərwərdigar nadanni saklaydu; Mən harab əhwaləşa qüxürüldum, U meni kutkuzdi. **7** Həy jenim, kaytidin hatirjəm bol; Qünki Pərwərdigar sehiylik, məhribanlik kərsətti; **8** Qünki Sən jenimni əlümdin, kəzlimni yaxlardin, Ayaqlirimni putlixixitin kutkuzəşəsən. **9** Mən Pərwərdigar aldida tirikləarning zeminida mangimən; **10** İxənginim üqün mundak səz qiloşanmən: — «Mən kattik har qilinoşanmən». **11** Jiddiyəlxkinimdin: — «adəmləarning həmmisi yaloşanqi!» — Degənmən. **12** Manga kərsətkən barlik yaxxiləklirini mən nemə bilən Pərwərdigarəşa kayturimən? **13** — Nijatlik kədəhini qoluməşa alimən, Wə Pərwərdigarning namini qaqirip iltija qilimən; **14** Mən qiloşan kəsəmlirimni Pərwərdigar aldida ada qilimən; Bərhək, Uning barlik həlqi aldida ularni ada qilimən. **15** Pərwərdigarning nəziridə, Əz məmin bəndilirining əlümi qimmətlik ixtur! **16** Ah Pərwərdigar, mən bərhək Sening qulungdurmən; Mən Sening qulungdurmən, dedikingning oşli ikənmən; Sən mening asarətlirimni yəxkənsən; **17** Mən Sanga təxəkkür qurbanləklirini sunimən, Pərwərdigarning namini qaqirip iltija qilimən; **18** Mən qiloşan kəsəmlirimni Pərwərdigar aldida ada

kilimən; Bərək, Uning barlik həlki aldidə ularni ada kilimən; **19** Pərwərdigarning öyining həylilirida, Sening otturungda turup, i Yerusalem, [Kəsəmlirimni ada kilimən]! Həmdusana!

117 Pərwədigarni mədhiyənglar, barlik əllər; Həmmə həklər, Uni mahtanglar! **2** Qünki bizgə baqlıoqan özgərməs muhəbbiti oqilibiliktur; Həm Pərwədigarning həkikət-sadaqiti mənggüliktur! Həmdusana!

118 Pərwədigaroqə təxəkkür eytinglar, qünki U məhribandur; Uning məhir-muhəbbiti mənggüdur! **2** Israil: «Uning məhir-muhəbbiti mənggüdur» — desun! **3** Hərun jəməti: «Uning məhir-muhəbbiti mənggüdur» — desun! **4** Pərwədigardin qorkidioqanlar: «Uning məhir-muhəbbiti mənggüdur» — desun! **5** Qistakta qelip Yahəqə nida kildim; Yahəqə jawab berip, meni kəngri-azadilikdə turoquzdi. **6** Pərwədigar mən tərəptidur, mən qorkmaymən; İnsan meni nemə qilalisun? **7** Pərwədigar mənə yardım qiloquqilar arisida bolup, mening tərəptidur; Oqmənlirimning məqlubiyitini kərimən. **8** Pərwədigarni baxpanəhim qilix, İnsanəqə tayinixtin əwzəldur; **9** Pərwədigarni baxpanəhim qilix, Əmirlərgə tayinixtin əwzəldur. **10** Barlik əllər meni qorxiwaldi; Biraq Pərwədigarning nami bilən ularni həlak kilimən; **11** Ular meni qorxiwaldi; bərək, qorxiwaldi; Biraq Pərwədigarning nami bilən mən ularni həlak kilimən; **12** Ular hərildək meni qorxiwaldi; Ular yeqiloqan yantək otidək tezla əqürüliidu; Qünki Pərwədigarning nami bilən mən ularni həlak kilimən. **13** Sən [düxmən] meni zərb bilən ittərding, Yeqiloqili tas qaldim; Biraq

Pərwərdigar manga yardəmdə boldi. **14** Küqüm wə nahxam bolsa Yahdur; U mening nijatlikim boldi!
15 Həkkaniylarning qedirlirida xadlik wə nijatlikning təntəniliri yangritilmakta; Pərwərdigarning ong qoli zəpər quqmakta! **16** Pərwərdigarning ong qoli egiz kətürülgən! Pərwərdigarning ong qoli zəpər quqmakta!
17 Mən əlməymən, bəlki yaxaymən, Yahning kiloqlirini jakarlaymən. **18** Pərwərdigar manga kattik tərbiyə bərgən bolsimu, Biraq U meni ölümgə tapxurmidi. **19** Həkkaniyə dərwezilirini manga eqip beringlar; Mən kirimən, Yahni mədhəyiləymən. **20** Bu Pərwərdigarning dərwezisidir; Həkkaniylar buningdin kiridu! **21** Mən sanga təxəkkür eytimən; Qünki Sən manga jawab qayturdung, Həm mening nijatlikim boldung. **22** Tamqilar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. **23** Bu ix Pərwərdigardindur, Bu kəzimiz aldida karamət boldi. **24** Bu Pərwərdigar yaratqan kündur; Biz uningda xadlinip hursən bolimiz. **25** Qutkuzoqaysən, i Pərwərdigar, Səndin ətünimən; Səndin ətünimən, bizni yaxnatqaysən! **26** Pərwərdigarning namida Kəlgüqigə mubarək bolsun! Biz Pərwərdigarning əyidə turup sanga «Mubarək!» dəp tovliduk. **27** Pərwərdigar Təngridur; U üstimizgə nur bərgən; Həytlik qurbanlikni tanilar bilən baqlanglar, — Qurbangahning münggüzlirigə ilip baqlanglar. **28** Sən mening İlahimdursən, Mən Sanga təxəkkür eytimən; Mening Hudayim, mən Seni uluqlaymən. **29** Pərwərdigarə təxəkkür eytinglar; Qünki U mehribandur; Uning mehİR-muhəbbiti mənggüdur!

119 (Aləf) Yolda mukəmməl boləjanlar, Pərwərdigar Təwrat-kanunida mangidiojanlar bəhtlikdur! **2** Uning agah-guwahlrini tutkanlar, Uni qin kəlbi bilən izdigənlər, **3** Həqbir həqsizlikni kilmiojanlar bəhtlikdur! Ular uning yollirida mangidu. **4** Kərsətmiliringgə əstayidil əməl kəliximiz üqün, Əzüng ularni bekitkənsən. **5** Ah, yollirimning yənilixi bəgilimiliringgə əməl kəlixkə bekitilgəy! **6** Xuning bilən barlıq əmr-pərmanliringni ətiwarlisam, Mən yərgə karap qalmaymən. **7** Sening həkkəniy həkümliringni əginip, Durus kəngüldin Sanga təxəkkür eytimən. **8** Mən bəgilimiliringni qoqum tutimən; Meni pütünləy taxliwətmigəysən! **9** (Bət) Yax bir yigit kəndək kəlip əz yolini pak tatalaydu? Sening səz-kalamingni anglap əməl kəlix bilənla. **10** Pütün kəlbim bilən mən Seni izdidim; Meni əmrliringdin adaxturmioqaysən; **11** Gunah kəlip Sanga qarxi qikmaslikim üqün, Səzüngni kənglümgə məhkəm püküwaldim. **12** Mubarəkdursən Pərwərdigar, Manga Əz bəgilimiliringni əgətkəysən. **13** Ləwlim bilən mən bayan kəlimən, Aqzindiki barlıq həkümliringni. **14** Türlük baylıqlardın xadlanəndək, Agah-guwahlıqliringoqə əgəxkən yolda xadlandim. **15** Mən kərsətmiliring üstidə seəjinip oylinimən; Izliringoqə karap oylinimən. **16** Bəgilimiliringni hursənlik dəp bilimən; Səz-kalamingni untumaymən. **17** (Giməl) Kəlungoqə məhribanlıqni kərsətkəysən, xuning bilən mən yaxaymən, Kalamingoqə boysunimən. **18** Təwrat-kanunungdin karamət sirləni kərüxüm üqün, Kəzlimni aqkəysən! **19** Mən bu dunyada musapirmən; Əmrliringni məndin yoxurmioqaysən. **20** Həkümliringgə hərəkəqan

intizar bolup, Yürikim ezilip ketay döp kaldi. **21** Sən lənətkə buyruloğan təkəbburlarğa tənbiḥ berisən, Ular əmrliringdin adixip ketidu. **22** Məndin aḥanət ḥəm məshirini yirakḳa kətküzgəysən; Qünki aḡaḡ-guwahlikliringni tutimən. **23** Əmirlər olturup yaman gepimni kılıxmakta; Sening kılung bolsa bəlgilimiliring üstidə seḡinip oylaydu. **24** Sening aḡaḡ-guwahlikliring mening hursənlikim, Mening məslihətqilirimdur. **25** (Dələt) Mening jenim tuprakḳa yepixḳan; Səz-kalaming boyiqə meni yengilanduroḡaysən. **26** Əz yollirimni aldingda oquḳ bayan kıldim, Sən manga jawab bərding; Manga bəlgilimiliringni əḡətkəysən. **27** Meni kərsətmiliringning yolini qūxinidioğan kılḡaysən, Andin mən karamətliring üstidə seḡinip oylinimən. **28** Jenim kayoḡu bilən erip ketidu; Səz-kalaming boyiqə meni küqləndürgəysən. **29** Məndin aldamqi yolni neri kılḡaysən; Xəpkət kılıp manga Təwrat-ḳanununḡni beḡixliḡaysən; **30** Mən ḥəḳikət-sadakət yolini talliwaldim; Ḥəkümliringni aldimda koydum. **31** Aḡaḡ-guwahlikliringni qing tutimən; Pərwərdigar, meni uyatḳa ḳaldurmioḡaysən. **32** Sən mening kəlbimni kəng-azadə kılıxing bilən, Əmrliring yolioḡa əḡixip yügürimən. **33** (He) I Pərwərdigar, bəlgilimiliringning yolini manga ayan kılḡaysən; Mən uni ahioḡiqə tutimən. **34** Meni yorutḳaysən, mən Təwrat-ḳanununḡni tutimən, Xundakla pütün kəlbim bilən unioḡa əməl kılıimən. **35** Meni əmrliringning yolida mangidioğan kılḡaysən; Qünki ularni hursənlik döp bilimən. **36** Mening kəlbimni xəhsiy mənəpətkə əməs, Bəlki aḡaḡ-guwahlikliringoḡa mayil kılḡaysən.

37 Kəzlimni sahtini kərüxtin yanduroşaysən; Meni yolungda janlanduroşaysən; 38 Sən qulungoşa bolon wədəngni əməlgə axuroşaysən; Xuning bilən həklər Səndin əyminidu. 39 Mən qorqqan xərməndilikni neri kətküzgəysən; Qünki Sening həkümliring əladur. 40 Mana, mən kərsətmiliringgə təxna bolup kəldim; Əz həkqaniyitingdə meni janlanduroşaysən; 41 : (Waw) Wə mehİR-muhəbbətliring yenimoşa kəlsun, i Pərwərdigar; Wədəng boyiqə nijatliqing yenimoşa kəlsun; 42 Xunda məndə meni məshirə qıloşuqoşa bərgüdək jawab bolidu; Qünki səzünggə tayinimən. 43 Wə aozimdin həkikətning səzini elip taxlimioşaysən; Qünki həkümliringgə ümid baqlidim; 44 Xunda mən Sening Təwrat-şanonungni hər qaqan tutimən, Bərhək, əbədil'əbədgiqə tutimən; 45 Xunda mən azadilikdə mangimən; Qünki kərsətmiliringni izdidim. 46 Xunda mən padixahlar aldidə aqah-guwahliqliring toşruluk səzləymən, Bu ixlarda mən yərgə qarap qalmaymən. 47 Wə əmliringni hursənlik dəp bilimən, Qünki ularni səyüp kəldim; 48 Mən səyüp kəlgən əmliringgə qollirimni sozup intilimən, Wə bəlgilimiliring üstidə seşinip oylinimən. 49 (Zain) Sən qulungoşa bərgən səzüngni, Yəni mənə ümid beşixlişon kalamingni əşligəysən. 50 U bolsa dərdimgə bolon təşəllidur; Qünki səz-wədəng meni janlandurdi. 51 Təkəbburlar əxəddiy həkarətligini bilən, Lekin Təwrat-şanonungdin həq qətnimidim. 52 Kədimdə bekitilgən həkümliringni yadimoşa kəltürdüm, i Pərwərdigar, Xundaq kilip özümgə təşəlli bərdim. 53 Təwrat-şanonungni taxliwətkən rəzillər wəjidin, Otluk oşəzəp məndə qaynap taxti. 54 Musapir

bolup turoqan jayimda, Kersatmiliring mening nahxilirim boldi. **55** Keqidā, i Pərwərdigar, namingni əsləp yürdum, Təwrat-kanunungni tutup kəldim. **56** Mən buningoqə nesip boldum, Qünki mən kersatmiliringkə itaət qilip kəldim. **57** (Hət) Əzüng mening nesiwəmdursən, i Pərwərdigar; «Sening səz-kalamingni tutay» — dedim. **58** Mən pütün qəlbim bilən didaringoqə intilip yelindim; Wədəng boyiqə mənə xapaət kersatkəysən. **59** Mən yolliring üstidə oylandim, Ayaqlirimni agah-guwaqlikliringoqə karitip buridim. **60** Mən aldiridim, heq keqikmidim, Sening əmrliringgə əməl qilixqa. **61** Rəzilləarning asarətliri meni qirmiwaloqini bilən, Mən Təwrat-kanunungni heq untumidim. **62** Həkkəniy həkümliring üqün, Tün keqidə təxəkkür eytkili kəpimən. **63** Mən Səndin kərkidiqanlarning, Kersatmiliringgə əgəxkənləarning həmmisining ülpitidurmən. **64** Jaqan, i Pərwərdigar, Sening əzgərməs muhəbbiting bilən toldi; Mənə bəlgilimiliringni əgətkəysən. **65** (Tət) Səz-kalaming boyiqə, i Pərwərdigar, Əz kulungoqə meqribanlikni kersitip kəlgənsən. **66** Mənə obdan pərk etixni wə bilimni əgətkəysən; Qünki mən əmrliringgə ixəndim. **67** Mən azabqə uqraxtin burun yoldin azoqan, Biraq hazir səzüngni tutimən. **68** Sən meqribandursən, meqribanlik kilisən, Mənə bəlgilimiliringni əgətkəysən. **69** Təkəbburlar mənə qara qaplaxti; Biraq kersatmiliringgə pütün qəlbim bilən itaət qilimən. **70** Ularning qəlbi tuymas bolup kətti; Biraq mən bolsam Təwrat-kanunungni hursənlik dəp bilimən. **71** Azabqə uqriqinim yahxi boldi, Xuning bilən bəlgilimiliringni əgəndim. **72**

Mən üçün aqzindiki qanun-təlim, Mingliqan altun-
kümüx tənggidin əwzəldur. **73** (Yod) Sening qolliring
meni yasioqan, meni mustəhkəmlidi; Meni yorutqaysən,
əmliringni əginimən. **74** Səndin əyminidioqanlar
meni kərüp xadlinidu; Qünki mən söz-kalamingoqa
ümid baqlap kəldim. **75** I Pərwərdigar, Sening
hökümliringning həkqaniy ikənlikini, Wapadarliqingdin
meni azabqa saloqiningni bilimən. **76** Ah, qulungoqa
bərgən wədəng boyiqə, Əzgərməs muhəbbiting təsəliyim
bolsun. **77** Mening yaxixim üqün, Rəhimdillikliring
yenimoqa kəlsun; Qünki Təwrat-qanunung mening
hursənlikimdur. **78** Təkəbburlar hijaləttə qalsun; Qünki
ular mənə yaloqanqilik bilən tətürlük qiloqan; Mən
bolsam, kərsətmiliring üstidə seoqinip oylinimən. **79**
Səndin əyminidioqanlar mən tərəpkə burulup kəlsun;
Agah-guwahlikliringni bilgənlərmu xundəq bolsun. **80**
Kənglüm bəlgilimiliringdə mukəmməl bolsun; Xuning
bilən yərgə qarap qalmaymən. **81** (Kaf) Jenim nijatliqingoqa
təlmürüp həlidin ketəy dəwatidu; Mən söz-kalamingoqa
ümid baqlidim. **82** Kəzüm söz-wədənggə təlmürüp tügixəy
dedi, «Sən qaqanmu mənə təsəlli bəerərsən» — dəp. **83**
Qünki mən islinip qurup kətkən tulumdək boldum, Biraq
bəlgilimiliringni untumaymən. **84** Qulungning künliri
qaqə bolidu? Mənə ziyankəxlik qiloqanlarni qaqan
jazalaysən? **85** Təkəbburlar mənə orilarni kوليوqan; Bu
ixlar Təwratingoqa muhaliptur; **86** Sening barliq əmliring
ixənqliktur; Ular yolsizlik bilən meni qistimakta; Mənə
yardəm qiloqaysən! **87** Ular meni yər yüzidin yəkatqili qil
qaldi; Biraq mən bolsam, kərsətmiliringdin wəz kəqmidim.

88 Өzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqaysən,
Wə aqşingdiki agah-guwahlikliringni tutimən. 89
(Laməd) Mənggügə, i Pərwərdigar, Səz-kalaming
ərxlərdə bekitilgəndur. 90 Sening sadakiting dəwrdin-
dəwrgiqidur; Sən yər-zeminni muqim bekitkənsən, u
məwjut bolup turidu. 91 Sening həküm-kanuniyatliring
bilən bular bügünki kündimu turidu; Qünki barliq
məwjudatlar Sening hizmitingdidur. 92 Sening Təwrat-
kanunung hursənlikim bolmioqan bolsa, Azabimda
yoqap ketər idim. 93 Mən Sening kərsətmiliringni
hərgiz untumaymən; Qünki muxular arkilik manga
hayatlik bərding; 94 Mən Seningkidurmən, meni
kətkuzoqaysən; Qünki mən kərsətmiliringni izdəp kəldim.
95 Rəzillər meni həlak kəlixni kütməktə; Birəq mən agah-
guwahliringni kənglümdə tutup oylaymən. 96 Mən
həmmə mukəmməllikning qəki bar dəp bilip yəttim;
Birəq Sening əmr-kalaming qəksiz kəngdur! 97 (Məm)
Ah, mening Təwrat-kanunungoqə boləqan muhəbbitim
nəqədər qongkurdur! Kün boyi u mening seqinip
oylaydioqinimdur. 98 Əmrliring hərdaim mən bilən
billə turoqəqə, Meni düxmənlirimdin dana kəlidu; 99
Barliq ustazlirimdin kəp yorutuləqanmən, Qünki agah-
guwahliring seqiniximdur. 100 Mən kərilardin kəprək
qüxinimən, Qünki kərsətmiliringgə itaət kəlip kəldim.
101 Səz-kalamingoqə əməl kəlixim üqün, Ayəqlirimni
həmmə yaman yoldin tarttim. 102 Həkümliringdin həq
qikmidim; Qünki manga əgətkən Sən əzüngdursən.
103 Səzliring tilimoqə xunqə xərin tetiydu! Aqşimda
həsəldin tatliktur! 104 Kərsətmiliringdin mən yorutuldu;

Xunga barlik sahta yolni oq kərimən. **105** (Nun) Səz-kalaming ayioqim aldidiki qiraot, Yolumoqa nurdur. **106** Kəsəm iqtim, əməl qilimənki, Mən həkəkaniy həkümliringni tutimən. **107** Zor azab-oqubətlərnəni qəktim, i Pərwərdigar; Səz-kalaming boyiqə meni janlanduroqaysən. **108** Qobul qiloqaysən, i Pərwərdigar, aqzimdiki halis qurbanliqlərnəni, Manga həkümliringni oğətkəysən. **109** Jenimni aliknimda daim elip yürimən, Birak Təwrat-qanunungni pəkət untumaymən. **110** Rəzillər mən üqün kiltak qurdi; Birak kərsətmiliringdin adaxmidim. **111** Aqah-guwaḥliqliringni miras qilip mənggügə qobul qildim; Qünki ular kənglümning xadliqidur. **112** Mən kənglümni bəlgilimiliringgə mənggügə [əməl qilixka], Yəni ahioqiqə əməl qilixka mayil qildim. **113** (Samək) Ala kəngüllərnəni oq kərüp kəldim; Səyginim bolsa, Təwrat-qanunungdur. **114** Sən mening dalda jayim, mening qalkanimdursən; Səz-kalamingoqa ümid baqlidim. **115** Mən Hudayimning əmrlirigə əməl qilixim üqün, Məndin neri bolunglar, i rəzillik qiloquqilar! **116** Yaxixim üqün, Wədəng boyiqə meni yəligəysən; Ümidimning aldidə meni yərgə qarətmioqaysən. **117** Meni kollap kuwwətligəysən, xunda mən aman-esən yürimən; Wə bəlgilimiliringni hərdaim kədirləymən. **118** Bəlgilimiliringdin azoqlərnəning həmmisini nəziringdin saqit qilding; Qünki ularning aldamqiləni quruktur. **119** Sən yər yuzidiki barliq rəzillərnəni daxkaldək xallap tazilaysən; Xunga mən aqah-guwaḥliqliringni səyimən. **120** Ətlirim Seningdin boləqan əyminixtin titrəydu; Həkümliringdin qorqup yürimən. **121** (Ayin) Mən durus həkümlərnəni wə adalətnəni

yürgüzdum; Meni əzgüqilərgə taxlap qoymioqaysən;
122 Əz qulung üçün yaxilikka kapalət bolqaysən;
Təkəbburlarqə meni əzgüzmigəysən. **123** Kəzüm
nijatliqingoqə təxna bolup, Həm həkkanıyiting toqruluk
wədənggə təlmürüp tügixəy dəp qaldı; **124** Əzgərməs
muhəbbiting bilən kulungoqə muamilə qiloqaysən;
Bəlgilimiliringni manga əgətkəysən. **125** Mən Sening
qulungdurmən; Agah-guwahlikliringni bilip yetixim
üqün meni yorutqaysən. **126** Pərwərdigar hərikətkə
kelix wakti kəldi! Qünki ular Təwrat-qanunungni bikar
qiliwetidu. **127** Xu səwəbtin əmrliringni altundin artuq
səyimən, Sap altundin artuq səyimən; **128** Xunga həmmə
ixlarni baxquridiqan barlik kərsətmiliringni toqra
dəp bilimən; Barlik sahta yolni əq kərimən. **129** (Pe)
Agah-guwahlikliring karaməttur; Xunga jenim ularoqə
əgixidu. **130** Səzliringning yeximi nur elip kelidu;
Nadanlarnimu yorutidu. **131** Aqzimni eqip hasirap kəttim,
Qünki əmrliringgə təxna bolup kəldim. **132** Namingni
səygənlərgə bolqan aditing boyiqə, Jamalingni mən
tərpəkə qaritip xəpkət kərsətkəysən. **133** Kədəmlirimni
səziing bilən toqrilioqaysən; Üstümgə heq kəbihlikni
həküm sürgüzmigəysən. **134** Meni insanning zulumidin
qutuldurqaysən, Xuning bilən Sening kərsətmiliringgə
itaət qilimən. **135** Jamalingning nurini kulungning üstigə
qaqturqaysən; Manga bəlgilimiliringni əgətkəysən. **136**
Kəzlimdin yax erikliri aqıdu, Qünki insanlar Təwrat-
qanunungoqə boysunmaydu. **137** (Tsadə) Həkkanıydursən,
i Pərwərdigar; Həkümliring toqridur. **138** Sən agah-
guwahlikliringni həkkanıylikta buyruqan; Ular tolimu

ixənqliktur! **139** Otluk, muhəbbitim özümni yokitidu, Qünki meni har kılouqular səzliringgə pisənt kılmaydu. **140** Səzüng toluk sinap ispatlanoqandur; Xunga kulung uni səyidu. **141** Mən teriktəkturmən, kəmsitilgənmən, Birak kərsətmiliringni untumaymən. **142** Səning həkkanıyiting əbədiy bir həkkanıyəttur, Təwrat-kanunung həkqəttur. **143** Pəxkəllik wə azab mənə qirmixiwaldi; Birak əmrliring məning hursənliklirimdur. **144** Səning əgah-guwahlikliringning həkkanıyliki əbəyidur; Yaxiqin dəp, meni yorutkaysən. **145** (Kof) Mən pütin kəlbim bilən Səngə nida kıldim, i Pərwərdigar; Məngə jawab bərgəysən; Mən bəlgilimiliringni tutimən. **146** Mən Səngə nida kılıməng; Məngə kutkuzoqaysən; əgah-guwahlikliringoqə əgiximən. **147** Mən tang atmay ornumdin turup pəryad kətürimən; Səz-kalamingə ümid baqlidim. **148** Wədiliring üstidə seqinip oylinix üqün, Tündiki jəsəklər almaxmay turup kəzüm eqilidu. **149** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə awazimni angliqaysən; I Pərwərdigar, həkümliring boyiqə məngə janlanduroqaysən. **150** Kəbih niyətkə əgəxkənlər mənə yəqinlaxti, Ular Təwrat-kanunungdin yiraqtur. **151** I Pərwərdigar, Səngə mənə yəqin turisən; Barlik əmrliring həkqəttur. **152** Uzundin bəri əgah-guwahlikliringdin əgəndimki, Ularni mənggügə inawətlik kılqansən. **153** (Rəx) Məngə har bolqinimni kərgəysən, məngə kutulduroqaysən; Qünki Təwrat-kanunungni untumidim. **154** Məngə dəwayimni sorioqaysən, həmjəmət bolup məngə kutkuzoqaysən; Wədəng boyiqə məngə janlanduroqaysən. **155** Nijatlik rəzillərdin yiraqtur; Qünki ular bəlgilimiliringni izdiməydu. **156** Rəhimdillikliring

køptur, i Pərwərdigar; Həkümliring boyiqə meni janlanduroqaysən. **157** Manga ziyankəxlik kıløuqılar həm meni har kıløuqılar køptur; Birak agah-guwahlikliringdin heq qətnimidim. **158** Mən asiylik kıløuqılarə qarap yirgəndim, Qünki ular səzüngni tutmaydu. **159** Sening kərsətmiliringni xunqə səygənlikimni kərgəysən; Özgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqaysən, i Pərwərdigar. **160** Səz-kalamingni mujəssəmligəndə andin həkikət bolur; Sening hər bir adil həkümüng əbədiydu. **161** (Xiyn) Əmirlər bikardin-bikar manga ziyankəxlik kılidu; Birak yürükim kalaming aldidila titrəydu. **162** Birsizor olja tapkəndək, Wədəngdin huxallinimən. **163** Sahtiliktin nəprətlinip yirginimən; Səyginim Təwrat-kanunungdur. **164** Həkkəniy həkümliring tüpəylidin, Kündə yəttə kətim Seni mədhiləymən. **165** Təwratingni səygənləring zor hatirjəmliki bar; Heq nərsə ularni putliyalmas. **166** Mən nijatlikingə ümid baqlap küttüm, i Pərwərdigar, Əmrliringgə əməl kilip. **167** Jenim agah-guwahlikliringə əgixidu, Ularni intayin səyimən. **168** Barlik yollirim aldingda boləq, Kərsətmiliring həm agah-guwahlikliringə əgiximən. **169** (Taw) Mening pəryadim aldingə yekün kəlsun, i Pərwərdigar; Kalaming boyiqə meni yorutkəysən. **170** Yelinixim aldingə kəlsun; Wədəng boyiqə meni kutulduroqaysən. **171** Manga bəlgilimiliringni əgitixing üqün, Ləwlimdin mədhilələr urəp qikidu. **172** Tilim səzüngni küyləp nahxa eytidu, Qünki əmrliringning həmmisi həkkəniydu. **173** Kəlung manga yardəmgə təyyar bolsun; Qünki mən kərsətmiliringni talliwaldim. **174** Mən nijatlikingə təlmürüp təxna bolup kəldim, i Pərwərdigar;

Sening Təwrating mening hursənlikimdur. **175** Jenim yaxısun, u Seni mədhıyləydu, Sening həkümliring manga yardəm kılsun. **176** Mən yoldin adaxkən qoydək təmtirəp qaldım; Kılungni izdigəysən; Qünki əmrliringni untup qalojinim yok.

120 «Yukirioqa qikix nahxisi» Beximoqa kün qüxkəndə mən Pərwərdigarəqa nida kıldım; U manga jawab bərdi. **2** I Pərwərdigar, jenimni yaloqan səzləydiqan ləwlərdin, Aldamqi tildin kutulduroqaysən. **3** Sanga nemə berilidu, Sanga nemə qoxuluxi kerək, Əy aldamqi til? **4** — Palwan atkən ötkür oklar, Arqa qoqliri sanga təgsun! **5** Məxək diyarida musapir bolup yaxiojinimoqa, Kedar qedirliri arisida turojinimoqa həlimoqa way! **6** Mən tinqlikqa əqlər arisida uzundin buyan turuwatimən; **7** Mən tinqlikpərwərmən; Birək gəp kılsam, ular uruximizla, dəydu.

121 «Yukirioqa qikix nahxisi» Kəzlimni taqlar tərəpkə kətürüp karaymən; Mening yardimim kəyərdin kelur? **2** Mening yardimim Pərwərdigardındur; Asman-zeminni Yaratkuqidındur. **3** U putungni heq teyildurmaydu; Seni sakliouqi heq mügdiməydu! **4** Mana, qara, Israilni sakliouqi həm mügdiməydu, həm uhlımaydu! **5** Pərwərdigar sening sakliouqingdur; Pərwərdigar ong yeningdiki sayiwəndur. **6** Quyax kündüzdə, ay keqidə sanga zərər yətküzməydu; **7** Pərwərdigar barlik yamanliktin seni saklaydu; U jeningni saklaydu; **8** Pərwərdigar qikixingni, kirixingni, Buningdin keyin əbədil'əbədgıqə saklaydu.

122 «Yukirioja qikix nahxisi» Ular manga:
 «Pərwədigarning öyigə qikayli» — deginidə, Xadlandim.
 2 Putlirimiz dərwarziliring iqidə turuxka nesip boldi, i
 Yerusalem! 3 I Yerusalem, sən jipsilaxturulup rətlük
 selinojan bir xəhərdursən; 4 Kəbililər u yərgə qikidu,
 Yahning kəbililiri qikidu; Israiloja berilgən kərsətmə
 boyiqə, Pərwədigarning namioja təxəkkür eytix üçün
 qikidu. 5 Qünki u yərdə həküm qikirixka təhtlər
 selindi, Dawutning jəmətidikilərgə təhtlər selindi. 6
 Yerusalemning aman-hatirjəmlikini izdəp dua qilinglar;
 Seni səyğənlər ronak tapidu. 7 Istihkamliring iqidə
 aman-hatirjəmlük bolsun, Ordiliring iqidə awat-aramlik
 bolsun! 8 Kəriindaxlirim həm yar-buradərlirim üçün,
 Mən: «Aman-hatirjəmlük iqingdə bolsun» — dəymən. 9
 Pərwədigar Hudayimizning öyi üçün, Sening ronak
 təpixingoja intilimən!

123 «Yukirioja qikix nahxisi» I ərxlərdə Turoquqisən,
 Sanga beximni kətürüp qaraymən; 2 Mana, kulliringning
 kəzi öz hojayinining kollirioja kəndək kariojan bolsa,
 Dedəklərnin kəzi öz sahəbəsining kollirioja kəndək
 kariojan bolsa, Bizning kəzimiz Pərwədigar Hudayimizoja
 xundək qaraydu. Ta bizgə xəpkət kərsətküqə qaraydu. 3
 Bizgə xəpkət kərgüzgəysən, i Pərwədigar, Bizgə xəpkət
 kərgüzgəysən; Qünki biz yətküqə horluk tartkanmiz.
 4 Jenimiz ojojamlarning mazaqlirini, Həkawurlarning
 horluqlirini yətküqə tartkəndur.

124 «Yukirioja qikix nahxisi» Əgər biz tərəptə turojini
 Pərwədigar bolmiojan bolsa, — Ah, Israil xundək desun —
 2 Biz tərəptə turojini Pərwədigar bolmiojan bolsa, Kixilər

bizgə hujuməyə kəzoqələndə, **3** Ularning əzəzi bizgə tutaxkəndə, — Xu qəşdə ular bizni tirik yutuwetətti; **4** [Xu qəşdə] sular bizni əşək kiliwetətti; Kəlkün bəximizdin ətətti; **5** Dawələşən sular bəximizdin ətətti! **6** Pərwərdigərəyə təxəkkür-mədhiyə boləyay! Ularning qixliriyə ow boluxkə bizni kəyup bərmidi. **7** Jenimiz tutkuqilarning basmikidin kəqip qikkən kuxtək kəqti; Basmək sundurulup, biz kəqtuk! **8** Erixkən yardimimiz Pərwərdigəning namididur, Asman-zemin Yarətkuqining namididur!

125 «Yukiriyə qikix nahxisi» Pərwərdigərəyə tayənənlar Zion təşidəktur; Uni təwrəkili bolmaydu, U mənngülük turidu. **2** Yerusalem! Təşlar uning ətrapini oruən, Həm Pərwərdigər həzirdin tə əbədgiyə Əz həlkinin ətrapini oraydu. **3** Qünki rəzillərinin həkək həşisi həkkəniylərinin nəsivisini bəxkurməydu; Bolmisa həkkəniylərimu kəllirini kəbihlikkə uzartixi mumkin. **4** Pərwərdigər, məhrəbanləyə məhrəbanlik kələyəsən; Kəngli durusləşərimu xundək bolsun. **5** Biraq əgri yollərəyə burulup kətkənləri bolşə, Pərwərdigər ularni kəbihlik kələşqilər bilən təng xəlləydu. İsrailərəyə amənatirjəmlilik boləyay!

126 «Yukiriyə qikix nahxisi» Pərwərdigər Ziondin sürgün bolənənləri kəyturup kəlgəndə, Biz qix kərgəndəkla bolduk; **2** Aşimiz külkigə, Tilimiz xədlinixkə toldi; Xu tapta əllər ərisida ular: — «Pərwərdigər ularəyə zor ixləri kəlip bərdi» — dəyixti. **3** Pərwərdigər dərwəkə biz üqün zor ixləri kəldi, Biz bulərdin xədlinimiz. **4** Jənuəbtiki kəruk əriklər [xə-xəş sularəyə]

aylandurulojandək, Biz tutkunlarnimu  z  rkimizg 
kayturojays n, i P rw rdigar; 5 K z yaxlirini ekutip
teriojanlar xadlik bilən orar; 6 Yioqlap y r p qaqidiojan
urukni k t rg n kixi, B rh k, xadlik-təntənə bilən oriojan
baqlirini k t r p kaytip kelidu.

127 «Yukirioja qikix nahxisi»; Sulayman yazojan
k y: — P rw rdigar  zi  y salmisa, Salojuqlar
bikardin-bikar uningoa  jir singd ridu; P rw rdigar
x h rni saklimisa, K z tqilar bikardin-bikar oyotak
turidu. 2 Sil rning s h rd  ornunglardin k puxunglar,
K q bolojanda yetixinglar, Japa-mux kk tni nand k
yegininglar bikardin-bikardur; Q nki U  z s yginig 
uykuni beridu. 3 Mana, balilar Pərwərdigardin bolojan
mirastur, Baliyatkuning mewisi Uning mukapatidur; 4
Yaxlikta tapkan balilar, Baturdaying kolidiki oqlard k bolidu.
5 Okdeni muxular bil n tolojan adəm bəhtliktur; [X h r]
dərwazisida turup düxmənlər bil n s zlixiwatkinida, Ular
y rg  karap qalmaydu.

128 «Yukirioja qikix nahxisi» Pərwərdigardin
k rkidiojanlar, Uning yollirida mangidiojanlarning
h rbiri b htliktur! 2 Q nki s n  z k lungning  jrini
y ys n; B htlik bolis n, ronak tapis n; 3 Ayaling bolsa
 y ng iqid  mewilik  z m telid k bolidu; Baliliring
dastihaningni q rid p, z ytun d r hlirid k tizilip
olturidu; 4 Mana, P rw rdigardin k rkidiojan kixi
xundak b htni k ridu. 5 P rw rdigar sanga Zion teqidin
b ht ata kiloyay; S n  mr ng boyiq  Yerusalemning
awatlikini k rg ys n; 6 P rz ntliringning p rz ntlirini
k rg ys n; Israiloja aram-tinqlik boloyay!

129 «Yukirioja qikix nahxisi» «Yaxlikimdin tartip ular k p ketim meni har kilip k ldi» — — Ah, Israil hazir buni desun — **2** «Ular yaxlikimdin tartip k p ketim meni har kilip k ldi, Birak  st mdin o lib  kilolan  m s. **3** Kox h ydig qil r d mb md  h ydig n, Q n klirini intayin uzun tartkan». **4** P rw rdigar h kkaniydur; U r zill rning asarətlirini sunduruwətti; **5** Ular x rm nd  bolup arkisioja yandurulsun, Ziondin n pr tlinidioqanlarning h mmisi! **6** Ular  gzid   n p qikkan qəptək bolsun; üzülməy turupla solixip ketidioqan; **7** Ot-q p orioquqioja uningdin bir tutammu qikmaydu; Baol baolioquqioja bir kuqakmu qikmaydu; **8**  t p ketiwatkanlarmu: «P rw rdigarning b rikiti üstünglarda boloyay; P rw rdigarning nami bilən sil rg  b ht til ymiz!» — deg n salamni h q bərməydu.

130 «Yukirioja qikix nahxisi» Qongkur yərlərdin Sanga pəryad k t rim n, i P rw rdigar; **2** I R b, awazimni anglioyas n; Kulakliringni yelinix sadayimoja saloyas n; **3**  g r Sən Yah, k bihlikl rni sürüxtürüp sanisang,  mdi R b, kim tik turalaydu? **4** Birak Səndə m o pir t-k q r m bardur; Xunga Səndin  yminixk  bolidu. **5** Pərwərdigarni k t watim n; Jenim k t watidu; Uning s zig  ümid baolidim. **6** T n jes kqilirining səhərgə bololan t xnasidin artuk, B rh k, t n jes kqilirining səhərgə bololan t xnasidin artuk, Jenim R bk  t xna bolup k tm kt . **7** I Israil, P rw rdigarolja  mid baolanglar; Q nki P rw rdigarda  zg rm s muhəbbət bardur; Uningda zor nijatliklarmu bar; **8** U Israilni barlik k bihlikliridin bədəl t l p kutkuzidu.

131 «Yukirioja qikix nahxisi»; Dawut yazoqan küy: — I Pərwərdigar, kənglüm təkəbbur əməs, Nəzirimmu üstün əməs; Mən qong ixlar bilənmü, Yaki qamim yətməydiqan karamət ixlar bilənmü məxoqul bolmaymən; **2** Bərħək, anisining kuqıqıda yatqan əmqəktin ayriloqan balidək, Əz jenimni besiwelip tinqlandurdum; Kənglüm iqimdə əmqəktin ayriloqan balidəktur. **3** Israil Pərwərdigarəja ümid baqlisun; Həzirdin baxlap, əbədil'əbədgiqə!

132 «Yukirioja qikix nahxisi» I Pərwərdigar, Dawut üqün u tartqan barlıq jəbir-japalarni yad ətkəysən; **2** U Pərwərdigarəja kəndək kəsəm iqqən, Yakuptiki kədrət Igisigə kəndək wədə kıləjan: — **3** «Pərwərdigarəja turar jayni, Yakuqning kədrətlik Igisigə makanni tapmioquqə, Əyümdiki hujrioja kirməymən, Kariwattiki kərpəmgə qikmaymən, Kəzümgə uyquni, Kəpaqlirimoja mügdəxni bərməymən». **6** Mana, biz uning həwirini Əfratahda angliduk; Uni ormanlıq etizlardin taptuk; **7** Uning turar jaylirioja berip kirəyli, Uning təhtipəri aldida səjdə kılayli; **8** Ornungdin turoqin, i Pərwərdigar, Sən kudritingning ipadisi əhdə sandukung bilən, Əz aramgəhingoja kirgin! **9** Kəhınliring həkəkəniylik bilən kiyindürülsun, Məmin bəndiliring təntənilik awazni yangratsun! **10** Kulung Dawut üqün, Əzüng məsih kıləjiningning yüzini yandurmioqaysən; **11** Pərwərdigar Əz həkəkiyti bilən Dawutka xu kəsəmni kildi, U uningdin heq yanmaydu: — U: — «Əz puxtingdin qikqan mewidin birsini təhtingdə olturoquzimən; **12** Pərzəntliring Mening əhdəmni, Həm Mən ularəja əgitidiojan əgəh-guwahlırimni tutsa, Ularning pərzəntliri mənggügə təhtingdə olturidu»

— degən. **13** Qünki Pərwərdigar Zionni tallioqan; U Öz makani üçün uni halioqan. **14** Mana U: — «Bu mənggügə bolidioqan aramgahımdur; Muxu yərdə turimən; Qünki Mən uni halaymən. **15** Mən uning rizkini intayin zor bərikətləymən; Uning yoksullirini nan bilən kəndurimən; **16** Uning kahinlirioqə nijatlikni kiygüzimən, Uning məmin bəndiliri xadliktin təntənilik awazni yangritidu. **17** Mən bu yərdə Dawutning münggüzini bihləndurimən; Özümning məsih kəloqinim üçün yoruk bir qiraq bekətkənmən; **18** Uning düxmənligigə xərməndilikni kiygüzimən; Əmma uning kiygən taji bexida ronək tapidu» — dedi.

133 «Yükirioqə qikix nahxisi»; Dawut yazoqan küy: — Kəra, mana, kərindaxlar birliktə turux nemidegən yahxi, nemidegən xerindur! **2** U Hərurning bexioqə təkülüp, saqilidin aqқан awu kimmətlik maydək, U Hərurning saqilidin ekip, Kiyim-keqəkning yakisioqə qüxkən kimmətlik mayoqə ohxaydu; **3** U yənə Hərmon teqidiki xəbnəmning Zion taqlirioqə qüxüxigə ohxaydu; Qünki xu yərdə Pərwərdigar bərikətni — Yəni mənggülik həyatni buyruoqan!

134 «Yükirioqə qikix nahxisi» Mana, Pərwərdigaroqə təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar, I, keqiqə Pərwərdigarning əyidə turidioqan, Pərwərdigarning barlik kulliri! **2** Mükəddəs jayda turup kəlliringlarni kətürüp Pərwərdigaroqə təxəkkür-mədhiyə kəyturunglar! **3** Asman-zeminni Yaratkuqi Pərwərdigar silərnəni Ziondin bərikətligəy!

135 Həmdusana! Pərwərdigarning namini mədhiyilənglar, Uni mədhiyilənglar, Pərwərdigarning

qulliri! **2** Uni mædhiyilənglar, Pərwərdigarning əyidə turoqanlar, Hudayimizning həylilirida turoqanlar! **3** Yahni mædhiyilənglar, qünki Pərwərdigar mehribandur; Uning namioğa küy eytinglar; Qünki muxundak qilix xerindur; **4** Qünki Yah Yakupni Əziningki boluxqa, Israilni Əz mirasi boluxqa talliwaldi. **5** Qünki əzüm bilimənki, Pərwərdigar uluqdur; Rəbbimiz barlik ilahlardin üstündur. **6** Pərwərdigar nemə ixni muwapik kərgən bolsa, U asmanlarda, Zeminda, Dengizlarda həm uning barlik təgliridimu xuni qiləndur. **7** U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; Yaməurlarəğa qaqmaqlarni həmrəh qilidu; Xamalni Əz həziniliridin qikiridu. **8** U Misirdiki tunji oqullarni həlak qildi, İnsanlarning bolsun, həywanlarning bolsun həmmi urup həlak qildi. **9** U alamətlərnə, məjizilərnə aranglarəğa əwətti, i Misir; Pirəwn wə uning həmmə qulliri üstigə əwətti. **10** U uluq əllərnə uruwətti, Qudrətlik padixahlarni əltürüwətti; **11** Amoriylarning padixahi Siħonni, Baxanning padixahi Ognə, Qanaandiki barlik padixahləklarnə uruwətti. **12** Ularning zeminini miras qilip, Əz həlki Israiləğa miras boluxqa təkdə qildi. **13** Sening naming, Pərwərdigar, mənggügə, Xəhrət-hatirəng dəwrdin-dəwrgiqidur. **14** Qünki Pərwərdigar Əz həlkinəng dəwasini soraydu; Əz qullirioğa rəhim qilidu. **15** Əllərnəng butliri bolsa pəkətla kümüx-altundin ibarəttur, Ularnə insanning qolliri yasioqandur, halas. **16** Ularning aqzi bar, birək səzliməydu; Kəzliri bar, birək kərməydu; **17** Quləkliri bar, birək anglimaydu, Aqzida həq nəpəs yoqtur. **18** Ularnə yasioqanlar ularəğa ohxap qalidu, Ularəğa tayanəqanlarmu

xundaqtur. **19** Israil jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar; Hərun jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar; **20** Lawiy jəməti, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar; Pərwərdigardın qorkidioqanlar, Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhijə qayturunglar! **21** Yerusalemda makanlaxqan Pərwərdigarəja Ziondin təxəkkür-mədhijə eytilsun! Həmdusana!

136 Pərwərdigarəja təxəkkür eytinglar, U mehribandur; Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **2** İlahlarning ilahioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **3** Rəblərnin Rəbbigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **4** Zor karamətlərnı birdinbir Yürgüzguqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **5** Əqil-parasət arqilik asmanlarnı Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **6** Zeminni sular üstidə sozup Turəuzəuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **7** Uluq nur jisimlirini Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **8** Kündüzni baxquridioqan quyaxni Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **9** Keqini baxquridioqan ay həm yultuzlarnı Yasioquqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **10** Ularning tunjilirini urup, Misiroja zərb bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **11** Israilni ular arisidin qıqarəuqioja təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggülüktur; **12** Küqlük qol həm uzatqan bilək

bilən ularni Qiqarouqioqa taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **13** Kizil dengizni belək-belək Belgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **14** Həm Israilni uning otturisdin Ötküzgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **15** Kizil dengizda Pirəwnni qoxunliri bilən süpürüp taxliouqioqa taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **16** Öz həlkini qəl-bayawandin Yetəkligüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **17** Büyük padixahlarni Uruwətküqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **18** Həm məxhur padixahlarni Öltürgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **19** Jümlidin Amoriylarning padixahı Sihonni Öltürgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **20** – Həm Baxan padixahı Ognı Öltürgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **21** Ularning zeminini miras üqün Bərgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **22** Buni bəndisi Israiloqa miras kilip bərgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **23** Həlimiz harab əhwalda, bizlərnı Əsligüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **24** Bizni əzgənlərdin kutulduroqioqa taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **25** Barlıq ət igilirigə ozuk Bərgüqigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur; **26** Ərxlərdiki Təngrigə taxakkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mænggölüktur!

137 Babildiki derya-eriklar boyida biz olturduk; Zionni əsliginimizdə, bərhək yioqa kətürduk; **2** Qiltarimizni arisidiki səgətlərgə esip qoyduk. **3** Qünki bizni sürgün kılolanlar bizdin nahxa tələp kildi; Bizni zarlatkuqilar bizdin tamaxa tələp kilipl: — «Həy, Zion nahxiliridin birni bizgə eytkina» — deyixti. **4** Yaka yurttā turup Pərwərdigarning nahxisini qandaqmu eytayli? **5** Əy Yerusalem, mən seni untusam, Ong qolum [maħaritinil] untusun! **6** Seni əslimisəm, — Yerusalemni əng qong hursənlikimdin əwzəl kərmisəm — Tilim tanglayimoqa qaplixip qalsun! **7** I Pərwərdigar, Edom baliliridin hesab aloqanda, Yerusalemning bexioqa qüxkən künini yadingoqa kəltürgəysən; Qünki ular: «Uni yər bilən yəksan kilinglar, Ulioqə yər bilən yəksan kilinglar!» deyixti. **8** I bulinix aldida turoqan Babil kizi, Bizgə kılolan kilmixliringni əzünggə qayturoquqi bəhtliktur! **9** Bowakliringni elip taxka atkuqi kixi bəhtliktur!

138 Dawut yazoqan küy: — Pütün kəlbim bilən Sanga təxəkkür eytimən; Barliq ilahlar aldida Seni küyləymən. **2** Pak-muqəddəslikingning ibadəthanisioqa qarap bax urimən, Əzgərməs muhəbbiting həm həkikət-sadaqiting üçün namingni təbrikləymən; Qünki Sən pütün nam-xəhritingdinmu bəkrək, wədəngdə turidioqiningni uluoq kılqansən. **3** Sanga nida kılolan künidə, manga jawab bərgənsən; Jenimoqa küq kirgüzüp, meni rioqətləndürgənsən. **4** Aozingdiki sözlərnı angliqanda, i Pərwərdigar, Jaħandiki barliq xahlar Seni mədhıyiləydu; **5** Ular Pərwərdigarning yollirida yürüp nahxa eytidu, Qünki uluoqdur Pərwərdigarning xan-xəripi. **6** Qünki

Pərwərdigar aliyydur; Birak U həli boxlarəja nəzər salidu; Təkəbbularni bolsa U yiraqtin tonup yetidu. **7** Zulmət-muxəkətələr arisida mangojan bolsammu, Sən meni janlandurisən; Duxmənlirimning oşəzipini tosuxka qolungni uzartisən, Ong qolung meni kutkuzidu. **8** Pərwərdigar manga təwə ixlarni pütküzüdu; Mehirmuhəbbiting, i Pərwərdigar, mənggülyüktur; Öz kolliring yasioşanni taxlap kətmigəysən!

139 Nəşmiqilərnin bexioşə tapxurulup oşulsun dəp, Dawut yazoşan küy: — I Pərwərdigar, Sən meni təkşürüp qikting, Həmə meni bilip yəting; **2** Əzüng olturoşinimni, turoşinimnimu bilisən; Yiraқта turukluk kənglümdikini bilisən. **3** Baskan kədəmlirimni, yatqanlirimni ətkəməngdin ətküzdung; Barlik yollirim Sanga ayandur. **4** Bərhək, tilimoşə bir söz kelə-kəlməstinla, i Pərwərdigar, Mana Sən buni əyni boyiqə bilməy qalmaysən. **5** Sən meni aldi-kəynimdin orap turisən, Qolungni mening üstümgə konduroşansən. **6** Bundak bilim manga xunqilik tilsimat bilinidu! Xundak yüksəkki, mən uni bilip yetəlməydikənmən. **7** Rohingdin neri boluxka nələrgimu baralayttim? Huzurungdin özümni qaqurup nələrgə baralayttim? **8** Asmanlarəja qiqsam, mana Sən axu yərdə; Təhtisarada orun salsammu, mana Sən xu yərdə; **(Sheol h7585)** **9** Səhərning qanatlirini elip uqup, Dengizning əng qət yərliridə tursam, **10** Həttə axu jayda qolung meni yetəkləydu, Ong qolung meni yələydu. **11** Mən: «Qarangoşuluk meni yapsa, Ətrapimdiki yorukluk qoşum keqə bolidu» — desəm, **12** Qarangoşulukmu Səndin yoxurunalmaydu, Keqimu Sanga kündüzdək

aydingdur, Karangʻolukmu [Sanga] yoruktaktur. **13**
Bərḥək, Sən mening iqlirimni yasioʻansən; Anamning
qorsikida meni toʻquʻansən; **14** Mən Seni mādhiyləymən,
Qünki mən sürlük wə karamət yasalʻanmən; Sening
qiloʻanliring karamət tilsimattur; Buni jenim obdan
bilidu. **15** Mən yoxurun jayda yasalʻinimda, Yər
təgliridə əpquillik bilən toʻkulup xəkilləndürülginimda,
Ustihanlirim Səndin yoxurun əməs idi. **16** Əzalirim tehi
apiridə bolmioʻan künlərdə, Ular yasiliwatqan künlərdə,
Kəzüng tehi xəkillənmiş jismimni kərüp yətkənidi;
Ularning həmmisi alliburun dəptiringdə yeziloʻanidi.
17 Ah Təngrim, oyliring manga nəkədər qimmətliktur!
Ularning yioʻindisi xunqə zordur! **18** Ularni sanay
desəm, ular dengizdiki qumlardinmu kəptur; Uykudin
kəzümni aqşam, mən yənila Sən bilən billidurmən! **19**
Ah, Sən rəzillərnı öltürüwətsəng iding, i Huda! Qanhor
kixilər, məndin yirək bolux! **20** Qünki ular Sening
toʻqruluk ḥiyililik bilən səzləydu; Sening xəḥərliring ular
təripidin azduruldi. **21** Sanga əqmən bolʻanlaroʻa, i
Pərwərdigar, mənmu əqqu? Sanga qarxi qikkənlaroʻa
mənmu yirginimənoʻu? **22** Ularoʻa qix-tirniqimoʻiqə
əqturmən; Ularni əz düxmənlirim dəp ḥesablaymən. **23**
Meni kəzitip təkxürgəysən, i Təngrim! Mening kəlbimni
bilip yətkəysən! Meni sinap, oʻəmlık oylirimni bilgəysən;
24 Məndə [Əzünggə] azar bərgüdək yolning bar-yoklukini
kərgəysən; Wə meni mənggülik yolungda yetəkligəysən!

140 Nəoʻmiqilərnıng bexioʻa tapxurulup oʻqulsun dəp,
Dawut yazoʻan küy: — Rəzil adəmdin, i Pərwərdigar, meni
azad qiloʻaysən; Zorawan kixidin meni saqlioʻaysən. **2**

Ular kenglidə yamanliklarni oylimakta; Ular hər küni jəm boluxup urux qikarmakqi. **3** Tilini yilanningkidək ittik qilidu; Kobra yilanning zəhiri ləwliri astida turidu; (Selah) **4** Rəzil adəmning kolliridin meni aman qilioʻaysən, i Pərwərdigar; Putlirimni putlaxni kəstləydiʻoan zorawan kixidin saklioʻaysən. **5** Təkəbburlar mən üqün kiltak, tanilarni yoxurup təyyarlidi; Yol boyida tor yaydi, Mən üqün tuzaklarni saldi; (Selah) **6** Mən Pərwərdigarʻo: «Sən mening Təngrimdursən» — dedim; Yelinixlirim sadasioʻa kulak saloʻaysən, i Pərwərdigar; **7** Pərwərdigar Rəb nijatlikimning küqidur; Sən jəng künidə beximni yepip koʻoʻdiʻoansən. **8** Rəzil adəmning ümidini ijabət qilmioʻaysən, i Pərwərdigar; Ularning hiylilirini akkuzmioʻaysən; Bolmisa əzlrini qong tutuwalidu. (Selah) **9** Meni korxiwaloʻanlarning bolsa, Ləwliridin qikқан xumluk ularning əz bexioʻa qüxsun; **10** Üstigə qoʻoʻlar yaʻoʻdurulsun; Ular otқа, Qaytidin qikalmoʻudək hanglarʻo taxliwetilsun; **11** Tili qeqimqi adəmning yər yüzidə orni bolmisun; Balayiʻapət zorawanlarni tügəkküqə owlaydu; **12** Mən bilimənki, Pərwərdigar ezilgənlərnin dəwasini soraydu, Yoksulning həkқini elip beridu; **13** Bərhək, həkқaniylar naminioʻa təxəkkür eytidu; Kəngli duruslar huzurungda yaxaydu.

141 Dawut yazʻoan küy: — Pərwərdigar, mən Sanga nida qildim; Yenimoʻa tezdin kəlgəysən; Sanga nida qiloinimda awazimni anglioʻaysən. **2** Duayimni anglioʻiningda, Sanga sunuloʻan huxbuydək yeqimlik bolsun, Qolumning kətürülüxi sunuloʻan kəqlik qurbanliktək qobul bolsun. **3** Aʻozim aldidə kəzətqi turoʻuzoʻaysən, i Pərwərdigar;

Ləwlirim dərwasisini sakliqaysən; **4** Kənglümni heqkandaq yaman ixka, Qəbihlik kילוquqilaroqa xerik bolup, rəzillik kίlixka mayil kίlmiqaysən. Meni ularning nemətliridin heq yegüzmiqaysən! **5** Həkkəniy adəm meni ursun – Bu manga mehribanliktur; Manga tənbiq bərsun – Bu bolsa, bexim rət kίlmaydiqan, kuyuloqan esil maydək bolidu. Qünki mening duayim yənila xularning rəzilliklirigə qarxi bolidu. **6** Ularning həkimliri tik yarlaridin taxliwetilgəndə, [Həlk] mening səzlirimni anglaydu; Qünki bu səzlər xerindur. **7** Birsı otun yarqanda yərgə qeqiloqan yerindilardək, Mana, ustihanlirimiz təhtisara ixiki aldidə qeqiwetildi; (Sheol h7585) **8** Bərək, kəzlirim Sangila tikilip qaraydu, Pərwərdigar Rəbbim; Sanga tayinimən; Jenimni harab kίlip taxliwətmigəysən. **9** Ularning manga saloqan kίltikidin, Qəbihlik kילוquqularning tuzakliridin meni sakliqaysən; **10** Rəzillər əzining torlirioqa yikilsun, Mən bolsam – ətüp ketimən.

142 Dawut oqarda yoxurunup turoqan waqıtta yazoqan «Maskil»: — Mən Pərwərdigaroqa awazimni anglitip nalə-pəryad kətürimən; Pərwərdigaroqa awazim bilən yelinimən; **2** Uning aldidə dad-zarlirimni təkimən; Uningoqa awariqilikimni eytimən. **3** Rohim iqimdə tügixəy dəp qaloqanda, Xu qaoqda baskan yolumni bilgənsən; Mən mangoqan yolda ular manga kίltak saldi. **4** Ong yenimoqa qarap bakqaysən; Ətrapimda meni tonuydiqan adəm yoktur; Panahqah yokap kətti; Heq adəm jenimoqa keyünməydu. **5** Mən Sanga pəryad kətürdüm, i Pərwərdigar; Sanga: «Sən mening Baxpanahimsən, Tiriklərninq zeminida boloqan Nesiwəmdursən» – dedim.

6 Mening pəryadimoğa kulaq saloşaysən; Qünki mən intayin harab əhwaloğa qüxürüldüm; Meni qoşlioşuqilirimdin kutulduroşaysən; Qünki ular məndin küqlüktür. 7 Sening namingni təbrikləxim üqün, Jenimni türmidin qikarəşaysən; Həkkaniylar ətrapimda olixidu; Qünki Sən manga zor mehrəbanlıq kərsitisən.

143 Dawut yazoşan küy: — Pərwərdigar, duayimni anglioşaysən; Yelinxlirimə kulaq saloşaysən; Həkkəkət-sadaķitingdə həm həkkəniyitingdə manga jawab bərgəşən. 2 Əz kəlungni sorakķa tartixķa turmioşaysən; Qünki nəziringdə tiriklərning heqbirini həkkəniy ispatlanmaydu. 3 Qünki düxmən jenimoğa ziyankəxlik kilmakķa, U həyatimni dəpsəndə kildi; Meni huddi əlgili uzun boləşanlardək, Karəngəşu jaylarda turuxķa məjbur kildu. 4 Xunga rohim iqimdə tügixəy dəp kəldi; Iqimdə kəlbim sundi. 5 Mən kədimki künlərni əsləymən; Sening barlıq kəloşanliring üstidə seşinip oylinimən; Kəlliring ixligənlirini hiyalimdin ətküzimən. 6 Kəllirimni Səngə kərap soşup intilimən; Jenim qəngkəşəşan zemində k Səngə təxnədur. (Seləh) 7 Manga teşdin jawab bərgəşən, i Pərwərdigar; Rohim həlidin ketidu; Didəringni məndin yoxurmioşaysən; Bolmisa mən həngəşə qüxidişəşanlardək bolimən. 8 Mehir-muħəbbitingni tang səhərdə anglatķaysən; Qünki tayəşinim Sən; Mengixim kərek boləşan yolni manga bildürgəşən; Qünki jenim Səngə təlmürüp kəraydu; 9 Meni kutulduroşaysən, i Pərwərdigar, düxmənlirimdin; Bəxpanəh izdəp Sening yeningəşə kəqimən. 10 Əz irədənggə əməl kəliximķa meni əgətkəşən; Qünki Sən

mening Hudayimdursən; Sening mehriban Rohing meni tüptüz zeminda yetəkligəy; **11** Öz nam-xəhriting üçün meni janlanduroşaysən, i Pərwərdigar; Öz həkkaniyitingdə jenimni awariqiliktin azad qiləşaysən. **12** Həm mehri-xəpkitingdə düxmənlirimni üzüp taxliwətkəşən; Jenimni har qiləşanlarning həmmisini həlak qiləşaysən; Qünki mən Sening kulungdurmən.

144 Dawut yazəşan küy: — Qolliriməşə jəng qilixni, Barməkliriməşə uruxni əgitiđioşan, Mening Qoram Texim Pərwərdigarəşə təxəkkür-məđhiyə qəyturulsun! **2** Mening əzgərməs xəpkitim wə mening qorəşinim, Mening egiz munarim wə nijatkarim, Mening qəlqinim wə tayanəşinim, mən Uningdin həimayə tapimən; U Öz həlqimni qol astimda boysunduroşuqidur! **3** I Pərwərdigar, Sən uningdin həwər alidikənsən, adəm degən zadi nemə? Uning toşrulux oylaydikənsən, insan balisi degən nemə? **4** Adəm bolsa bir nəpəsturla, halas; Uning künliri etüp ketiwatqan bir kələnggidur, halas. **5** I Pərwərdigar, asmanlarni egildürüp qüxkəşən; Taşlarəşə tegip ulardin is-tütək qikəroşaysən; **6** Qəkməqlarni qəkkuzup ularni tarkitiwətkəşən; Okliringni etip ularni qiyqas-sürəngə saləşaysən; **7** Yukiridin qolliringni uzitip, Meni azad qiləşaysən; Meni uluq sularin, Yəqə yurttikiləarning qənggilidin qikəroşaysən. **8** Ularning aqzi qurux gəp səzləydu, Ong qoli əldəmqi qoldur. **9** I Huda, mən Səngə atap yəngi nəhxa eytimən; Ontarəşə təngkəx bolup Səngə küylərnə eytimən. **10** Sən padixəşlarəşə nijatlik-əşəlibə beşəixləşaysən; Kulung Dawutni əşəllik qiliqtin kutuldurisən. **11** Meni kutulduroşaysən, yat

yurttikilarning qolidin azad qilqaysən; Ularning aqzi
quruk gəp səzləydu, Ong qoli aldamqi qoldur. **12**
Xundak qilip oqullirimiz yaxlikida puhta yetilgən
kəqətlərgə ohxaydu, Qizlirimiz ordiqə nəqixlängən
tüwrüklərdək bolidu; **13** Axlik ambarlirimiz toldurulup,
Türlük-türlük ozuklar bilən təminləydiyən, Qoylirimiz
otlaklirimizda minglap, tümənləp qozilaydiyən; **14**
Kalilirimiz boqaz bolidiyən; Heqkim besip kirməydiyən,
heqkim [jənggə] qikmaydiyən; Koqilirimizda heq jedəl-
oqowqa bolmaydiyən; **15** Əhwali xundak bolqan həlk
nemidegən bəhtliktur! Hudasi Pərwədigar bolqan həlk
bəhtliktur!

145 Mədhīyə: Dawut yazqan küy: — Mən Seni
mədhīyiləp uluqlaymən, Hodayim, i Padixah; Namingoqa
əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhīyə qayturimən. **2**
Hərküni Sanga təxəkkür-mədhīyə qayturimən, Namingoqa
əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhīyə qayturimən! **3**
Uluqdur Pərwədigar, zor mədhīyilərgə layıqtur! Uning
uluqluqini sürüxtürüp bolqili bolmas; **4** Bir dəwr
yengi bir dəwrgə Sening qilqanliringni mahtaydu; Ular
qudrətlik qilqanliringni jakarlaydu; **5** Mən həywitingning
xərəplik julalığını, Wə karamət məjziliringni seqinip
səzləymən; **6** : Xuning bilən ular qorkunqluk ixliringning
qudritini bayan qilidu; Mənmü uluql əməlliringni
jakarlaymən! **7** Ular zor məhribanliqini əsləp, uni
mubarəkləp tarkitidu, Həkkənliyliking toqruluk yukiri
awazda küyləydu. **8** Pərwədigar məhīr-xəpətlük həm
rəhīmdildur; Asan oqəzəplənməydu, U zor məhīr-
muhəbbətliktur; **9** Pərwədigar həmmigə məhīribandur;

Uning rəhimdillikliri barqə yaratqanlirining üstididur;
10 Sening barlıq yasioqanliring Seni mədhıyləydu, i
Pərwərdigar, Sening məmin bəndiliring Sanga təxəkkür-
mədhıyə qayturidu. **11** Ular padixahlıqingning xəripidin
həwər yətküzidu, Küq-kudritingni səzləydu; **12** Xundak
kılıp insan balilirioqə kudrətlik ixliring, Padixahlıqingning
xərəplik həywisi ayan kılınidu. **13** Sening padixahlıqing
əbədiy padixahlıqtur, Səltənitinq əwladtın-əwladkıqidur.
14 Pərwərdigar yikilay degənlərninq həmmisini yələydu,
Egılıp qaloqanlarning həmmisini turoquzidu. **15**
Həmməylənninq kəzliri Sanga tikilip kütidu; Ularoqə öz
waqtida rizkini təksim kılıp berisən; **16** Qolungni eqixing
bilənla, Barlıq jan igilirining arzusini qandurisən. **17**
Pərwərdigar barlıq yollirida həkqaniydur, Yasioqanlirining
həmmisigə muhəbbətliktur. **18** Pərwərdigar Əzigə nida
kiloqanlarning həmmisigə yekındur, Əzigə həkqikəttə
nida kiloqanlarning həmmisigə yekındur; **19** U Əzidin
əyminidioqanlarning arzusini əməlgə axuridu; Ularning
pəryadini anglap ularni kütquzidu. **20** Pərwərdigar Əzini
səygənlərninq həmmisidin həwər alidu; Rəzillərninq
həmmisini yokitidu. **21** Aozim Pərwərdigarning
mədhıyisini eytidu; Barlıq ət igiliri əbədil'əbəd uning
mukəddəs namioqə təxəkkür-mədhıyə qayturoqay!

146 Həmdusana! I jenim, Pərwərdigarni mədhıyilə!
2 Mən həyat bolsamla, Pərwərdigarni mədhıyiləymən;
Wujudum bar bolsila Hudayimoqə küy eytimən. **3**
Esilzadilərgimu, İnsan balisioqimu tayanmanglar, Ularda
heq mədət-nijatlıq yoktur. **4** Mana, uning nəpisi ketidu,
U öz tupriqioqə qaytip ketidu; Xu kündila arzu-niyətliri

yokap ketidu. **5** Yakupning Təngrisi mədətkari boləjan adəm, Pərwərdigar Hudasini öz ümidi kıləjan adəm bəhtliktur! **6** U asmanlarni, zeminni, Dengizni həm uningda bar məwjudatlarni yaratqandur; U həkikət-sadakəttə mənggü turidu; **7** Ezilgüqilər üqün U həküm süridu; Aq kələjanlarəja nan beridu. Pərwərdigar məhbuslarni azad kılidu; **8** Pərwərdigar korlarning kəzlrini aqıdu; Pərwərdigar egilip kələjanlarni turoquzidu; Pərwərdigar həkkanıylarni səyidu. **9** Pərwərdigar musapirlardin həwər alidu; Yetim-yesirləni, tul hotunni yələydu; Biraq rəzilləning yolini əgri-bügri kılidu. **10** Pərwərdigar mənggügə həküm süridu; I Zion, sening Hudaying dəwrdin-dəwrgiqə həküm süridu! Həmdusana!

147 Həmdusana! Yahni mədhıylənglar! Bərək, bundak kılax xerındur; Hodayimizni küylənglar! Mədhıyə okux insanoja yarixidu. **2** Pərwərdigar Yerusalemnı bına kılmaқта; İsrailning sürgün kılınəjanlırını U yiojip kelidu; **3** U kəngli sunuqlarnı dawalaydu; Ularning yarılırını tangıdu. **4** U yultuzlarning sanını sanaydu; Ularning həmmisigə bir-birləp isim koyıdu. **5** Uluqdur Rəbbimiz, zor qüdrətliktur; Uning qüxinixi qəksizdur. **6** Pərwərdigar yawax məminləni yələp kətürıdu; Rəzilləni yərgiqə təwən kılidu. **7** Pərwərdigarəja təxəkkürlər bilən nahxa eytinglar; Küyləni qıltarəja təngxəp eytinglar! **8** U asmanni bulutlar bilən kaplıtıdu, Zeminoja yamojurnı bekitıdu, Taqlarda ot-qəpləni ətürıdu; **9** Mallarəja ozuk, Taql kəqisining qüjiliri zarlıoqanda, ularəja ozuk berıdu; **10** At küqidin U zok almaydu; Adəmning qəbdəs putlırını hursənlik dəp bilməydu; **11** Pərwərdigar bəlki Əzidin

əyminidöjanlarni, Özining əzgərməs muhəbbitigə ümid
baqlıoanlarni hursənlik dəp bilidu. **12** Pərwərdigarni
mahtanglar, i Yerusalem; Hudayingni mədhıyılə, i Zion.
13 Qünki U dərważiliringning takaklırini məhkəm kılıdu;
Seningdə turuwatқан pərzəntliringgə bəht-bərikət bərdi.
14 U qət-qegraliringda aram-tinqlik yürgüzidu, Seni
buoqdayning esili bilən qanaətləndüridu. **15** U Öz əmr-
bexarətlirini yər yüzigə əwətidu; Uning səz-kalami intayin
tez yügüridu. **16** U aq qarni yungdək beridu, Qırawni
küllərdək tarkıtidu. **17** Uning muzini nan uwaklıridək
kılıp parqılıwetidu; Uning sooquki aldida kim turalisun?
18 U səzini əwətip, ularni eritidu; Uning xamilini
qikırip, sularni aqquzidu. **19** U Öz səz-kalamini Yaqupqa,
Bəlgilimilirini həm həkümlirini Israiloqa ayan kılıdu; **20** U
baxqa heqbir əlgə mundaq muamilə kilmioqandur; Uning
həkümlirini bolsa, ular bilip bakқан əməs. Həmdusana!

148 Həmdusana! Pərwərdigarni asmanlardin
mədhıyılənglar; Yukıri jaylarda Uni mədhıyılənglar; **2**
Uni mədhıyılənglar, barlıq pərixtiliri; Uni mədhıyılənglar,
barlıq qoxunliri! **3** Uni mədhıyılənglar, i quyax həm ay,
Uni mədhıyılənglar, həmmə parlak yultuzlar; **4** Uni
mədhıyılənglar, asmanlarning asmanliri, Asmandin
yukıri jaylaxқан sular! **5** Bular Pərwərdigarning namini
mədhıyılisun; Qünki U buyruoan haman, ular
yaratiloqandur; **6** U ularni əbədil'əbədgiqə turoquzdi; Ular
üqün waqti etməydiöjan bəlgilimini buyruoan. **7**
Pərwərdigarni zemindin mədhıyılənglar, Dengizdiki
barlıq əjdihalar, dengizning barlıq təgliri; **8** Ot, möldüz,
qar, tuman, Uning səzigə əməl kılıdioan judunluk xamal;

9 Taolr həm barlik dənglər, Mewilik d r hl r, barlik kedir dərəhliri, 10 Yawayi haywanlar, barlik mal-waranlar,  milig qil r həm uqar-qanatlar; 11 Jah n padixahliri w  barlik k wmlar,  mirl r həm y r yüzidiki barlik h kim-sotqilar; 12 Həm yigitl r həm kizlar, Bowaylar w  yaxlar, — 13 Həmmisi P rw rdigarning namini m dh yilisun; Q nki pəkətla Uning nami aliydur; Uning həywiti y r həm asmandin üstün turidu. 14 Həm U  z h lk ning münggüzini, Yəni barlik muk dd s bəndilirining mədhıyisini egiz k t rg zg n; Ular Israil baliliri,  zig  yeqin bir həlktur! Həmdusana!

149 Həmdusana! P rw rdigar ja atap yengi bir nahxini oqunglar; M min b ndil rning jamaitidə Uning mədhıyisini eytinglar! 2 Israil  z Yaratkuqisidin xadlansun; Zion o qulliri  z Padixahidin hux bol jay! 3 Ular Uning namini ussul bilən m dh yilisun; Uning ja k yl rni dap həm qiltar ja t ngx p eytsun! 4 Q nki P rw rdigar  z h lkidin s y n r; U yawax m minl rni nijatlik bilən bez ydu; 5 Uning m min bəndiliri xan-xərəptə rohlinip xad bol jay, Orunlirida yetip xad awazini yangratqay! 6 Aqzida Təngrigə yüksək m dh yiliri bolsun, Qollirida kox bislik qiliq tutulsun; 7 Xuning bilən ular əllər üstidin kisas, H lk lg  jaza b ja yürgüzidu; 8  ll rning padixahlirini zənjirlər bilən, Aqs ng klirini t m r kix nliri bilən baqlaydu; 9 Ularning  stig  p t lg n həkümni b ja k lt ridu — Uning barlik m min bəndiliri muxu x r pk  nesip bolidu! Həmdusana!

150 Həmdusana! T ngrini Uning muk dd s jayida mədhıyilənglar; Kudriti parlap turidioqan

ərxlərdə Uni mədhıylənglar; **2** Uni kədrətlik ixliri
üqün mədhıylənglar; Olayət uluqluqi üqün Uni
mədhıylənglar; **3** Uni buruqa sadasi bilən mədhıylənglar;
Uni rawab həm qiltar bilən mədhıylənglar; **4** Uni dap
həm ussul bilən mədhıylənglar; Uni tarliq sazlar həm
nəy bilən mədhıylənglar; **5** Uni jaranglik qanglar həm
yangrak qanglar bilən mədhıylənglar; **6** Barlik nəpəs
igiliri Yahni mədhıylisun! Həmdusana!

Pənd-nəsihətlər

1 Israil padixahi Dawutning ooqli Sulaymanning pənd-nəsihətliri: — **2** Bu pənd-nəsihətlər sanga əkil-parasət, ədəp-əhlakni əgitip, seni ibrətlik sözlərni qüxinidiqan kılıdu; **3** sanga danalığ, həkqaniylik, pəm-parasət wə durusluğuning yolyoruk-tərbiyisini qəbul kılduridu. **4** Bu [pənd-nəsihətlər] nadanlarni zerək kılıp, yaxlarni bilimlik wə səzgür kılıdu; **5** bularoqa kulaq selixi bilən danalar bilimini axuridu, yorutuloqan kixilər tehimu dana məslihətkə erixidu, **6** xundakla pənd-nəsihətlər həm təmsillərnin mənisini, danixmənlərnin həkmətliri həm tilsim sözlirini qüxinidiqan kılınıdu. **7** Pərwərdigardin qorqux bilimning baxlinixidur; Əhməklər danalığni wə tərbiyini közgə ilmaydu. **8** I ooqlum, atangning tərbiyisigə kulaq sal, anangning sız-nəsihətidin ayrılma; **9** qünki ular sening bexingəta takaloqan gül qəmbirək, boynungəta esiloqan marjan bolıdu. **10** I ooqlum, yamanlar seni azdursa, ularoqa əgəxmigin. **11** Əgər ular: — Yür, tuzak qurup adəm öltürəyli; Yoxuruniwelip, birər bigunah kəlgəndə urayli! **12** Təhtisaradək ularni yutuwetəyli, Sak bolsimu, hangəta qüxkənlərdək ularni yikıtayli; **(Sheol h7585)** **13** Ulardin hilmuhil qimmətlik mal-dunyaəta igə bolup, Öylirimizni olja bilən toldurimiz. **14** Biz bilən xerik bol, Həmyanimiz bir bolsun, desə, — **15** I ooqlum, ularəta yoldax bolma, Özüngni ularning izidin neri kıl! **16** Qünki ularning putliri rəzillikkə yügürıdu, Qolını kan kılıx üqün aldiraydu. **17** Hərқandaқ uqar қanat tuyup қaloqanda tuzak қoyux bikar awariqiliktur; **18** Lekin bular dəl öz qenini təküx üqün saқlaydu; Öz janlirioqa zamin boluxni kütıdu. **19** Nəpsi

yoqinap kətkən hər bir adəmnin yollirinin əkiwiti mana xundak; [Haram mal-dunya] öz igilirinin jeni alidu. **20** [Büyük] danalığ koqida oquq-axkara hitab kilmakta, Qong məydanlarda sadasini anglatmakta. **21** Koqa dokmuxlirida adəmləni qakirmakta, Xəhər dərwazilirida səzilirini jakarlimakta: — **22** I saddilar, kaqanoqığə muxundak nadanliqqa berilisiyə? Məshirə kילוquqilar kaqanoqığə məshiriliktin huzur alsun? Əhməklər kaqanoqığə bilimdin nəprətlənsun?! **23** Tənbihlirimgə kulak selip mangojan yolunglardin yojan bolsanglar idi! Rohimni silərgə təküp berəttim, Səzlimni silərgə bildürgən bolattim. **24** Lekin qakirsam, anglimidinglar; Kolumni uzartsam, həqkaysinglar karimidinglar. **25** Nəsihətlirimning həmmisigə pərwa kilmidinglar, Tənbihimni anglaxni kilqə halimidinglar. **26** Xunga, bexinglaroqa bala-kaza kəlgəndə külimən, Wəhimə silərgə yetixi bilən məshirə kiliyə. **27** Həlakət elip kəlgən wəhimə üstünlərgə qüxkəndə, Wəyranqilik silərgə kuyuntazdək kəlgəndə, Silər eoqir kayoqoqa wə azabka muptila bolojininglarda — **28** U qaoqda muxu kixilər məndin etünüp qakiridu, Mən pərwa kilməyən, Meni təlmürüp izdisimu, tapalmaydu. **29** Ular bilimgə nəprətlənginidin, Pərwərdigardın əyminixni tallimioqinidin, **30** Mening nəsihətimni kilqə qobul kילוusi yoklukidin, Tənbihimgimu pərwa kilmioqininglardın, **31** Ular öz bexini yəydu, Öz kəstliridin toluq azab tartidu; **32** Qünki saddilarning yoldin qikixi öz jeniya zamin bolidu; Əhməklər rahətlik turmuxidin əzilirini həlak kilidu. **33** Lekin manga kulak saloqanlar aman-esən yaxaydu,

Bala-kazalardin, oʻtam-əndixlərdin haliy bolup, hatirjəm turidu.

2 I ooplum, əgər səzlirimni qobul kılsang, Nəsihətlirimni kəlbingsgə püksəng, **2** Əgərdə danalığğa kulaq salsang, Yoruklukğa erixixkə kəngül bərsəng, **3** Əgər əkil-parasətkə təxna bolup iltija kılsang, Yoruklukğa erixix üçün yukiri awazda yelinsang, **4** Əgər kümüxkə intilgəndək intilsəng, Yoxurun gəhərnə izdigəndək izdisəng, **5** Undaқта Pərwərdigardin [həkiqiy] qorquxni bilidioğan bolisən, Wə sanga Hudani tonux nesip bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar danalığ bərgüqidur; Uning aqzidin bilim bilən yorukluk qikidu. **7** U durus yaxawatқанlar üçün mol həkmət təyyarlap qoyoqandur, U wijdanlik adəmlər üçün kəlkəndur. **8** U adillik kiləuqilarning yollirini asraydu, Ihlasmən bəndilirining yolini qoşdaydu. **9** U qaşda həkkanıylik, adillik wə duruslukni, Xundaqla hərəkəndək güzəl yolni qüxinidioğan bolisən. **10** Danalığ kəlbingsgə kirixi bilənla, Bilim kənglünggə yekixi bilənla, **11** Pəm-parasət seni qoşdaydu, Yorukluk seni saklaydu. **12** Ular seni yaman yoldin, Tili zəhər adəmlərdin kütquzidu; **13** Yəni toşra yoldin qətnigənlərdin, Qarangoşu yollarda mangidioğanlardin, **14** Rəzillik kilixni huzur kəridioğanlardin, Yamanlikning ziyalirini huxallik dəp bilidioğanlardin, **15** Yəni əgri yollarda mangidioğanlardin, Qingəşir yolda mangidioğanlardin kütquzidu. **16** [Danalığ] seni buzuk ayaldin, Yəni xirin səzlər bilən azdurmaqqi boləğan naməhrəm ayallardin kütquzidu. **17** [Bundaқ ayallar] yax waқtida təgkən jorisini taxlap, Huda aldidiki nikah kəsimini untuoğan wapasizlardindur. **18** Uning

əyigə baridioqan yol өлümgə apiridioqan yoldur, Uning mangidioqan yolliri adəmni ərwaqlar makanoqə baxlaydu.

19 Uning kexioqə baroqanlarning birimu kaytip kəlgini yok, Ulardin birimu hayatlik yollirioqə erixkini yok,

20 [Xularni qüxənsəng] yahxilarning yolida mangisən, Həkkaniylarning yollirini tutisən. **21** Qünki durus adəm zeminda yaxap qalalaydu, Mukəmməl kixi bu yərdə makanlaxalaydu. **22** Ləkin rəzillər zemindin üzüp taxlinidu, Wapasizlar uningdin yuluwetilidu.

3 I oqlum, təlimimni untuma, Dəgənlirimni həmixə kənglündə qing tut. **2** Qünki u sanga bərikətlik künlər, uzun əmür wə hatirjəmlik koxup beridu. **3** Məhriban wə həq-səmimiy boluxtin waz kəqmə, Bularni boynungoqə esiwal, Qəlbingsə pütiwal. **4** Xundak qiloqanda Huda wə bəndilərnin nəziridə iltipatqə layiq bolisən, danixmən hesablinisən. **5** Əz əqlingsə tayanmay, Pərwərdigaroqə qin kəlbinq bilən tayanqin; **6** Qandakla ix qilsang, Pərwərdigarni tonuxqə intil; U sanga toqra yollarni kərsitidu. **7** Əzüngni əkillik sanima; Pərwərdigardin əyminip, yamanliqtin yirak bol. **8** Xundak qiloqiningda, bu ixlar dərdingsə dərman, Ustihanliringoqə yilik bolidu. **9** Pərwərdigarning hərmitini qilip mal-dunyayingdin hədiyələrnə sunoqin, Etizingdin tunji qikqan məhsulatliringdin Uningoqə atioqin; **10** Xundak qiloqiningda, ambarliring axliqkə tolup taxidu, Xarab kəlqəkliringdə yengi xarab exip-texip turidu. **11** I oqlum, Pərwərdigarning tərbiyisigə bipərwalik qilma, Uning tənbihidin bəzmə. **12** Qünki, ata əziz kərgən oqlioqə tənbiq-tərbiyə bərgəndək, Pərwərdigar

kimni sɔyɡən bolsa uningɔa tənbiħ-tərbiyə beridu.

13 Danalıqka muyəssər bolɔan kixi, Yoruklukka igə bolɔan kixi nemidegən bəhtlik-hə! **14** Qünki danalıqning paydisi kümüxning paydisidin kəptur, Qimmiti sap altunningkidinmu ziyadidur. **15** U ləəl-yaqutlardin qimmətliktur, Intizar bolɔan hərəkandək nərsəngdin heqbirimu uningɔa təng kəlməstur. **16** Danalıqning ong qolida uzun ɔmür, Sol qolida baylık wə xəhrət bardur. **17** Uning yolliri sanga hux purak tuyulur, Uning barlık tərkiłiri seni aram tapkuzur. **18** U ɔzini tapqan adəmgə «ħayatlık dərihi»dur, Uni qing tutqan kixi nemidegən bəhtlik! **19** Pərwərdigar danalıq bilən yərzeminni bərpa kildi, Həkmət bilən asmanni ornatti. **20** Uning bilimi bilən yərning qongkur katlamliri yerildi, Həmdə bulutlardin xəbnəm qüxti. **21** I ɔqlum! [Danalıq bilən bilimni] kəzüngdin qikarma, Pixqan həkmət wə pəm-parasətni qing tut. **22** Xuning bilən ular jeningɔa jan qoxidu, Boynungɔa esilɔan esil marjandək sanga güzəllik qoxidu. **23** Xu qaɔda yolungda aman-esən mangalaysən, Yolda putlaxmaysən. **24** Yatqanda heq nemidin qorkmaysən, Yetixing bilənla tatlık uhlaysən. **25** Bexingɔa dəhxətlik wəħimə qüxkəndə qorkmioqin, Rəzillərning wəyranqilikidin ɔəm kilmioqin! **26** Qünki Pərwərdigar sening tayanqingdur, U putungni qapqanlardin neri kılıdu. **27** Pəkət qolungdin kəlsila, həjətmənlərdin yaxilikni ayimioqin. **28** Qolum-qoxniliring seningdin ɔtnə sorap kirsə, «Qaytip ketip, ətə kəlgin, ətə berəy» — demigin. **29** Qoxnangɔa ziyankəxlik niyitidə bolma, Qünki u sanga ixinip yeningda hatirjəm yaxaydu. **30** Birsi

sanga ziyān yatküzmiğän bolsa, Uning bilän säwäbsiz majiralaxma. **31** Zulumor kixigä häsät qılma, Uning yoltädbirliridin heqnemini tallima. **32** Qünki qingöjir yollarni mangidioqanlar Pärwərdigarning nəziridə yirginqlıktur, Lekin Uning sirdax dostluqı durus yaxawatқан adəmgə təallıktur. **33** Pärwərdigarning ləniti rəzillik qıloquqining öyididur, Lekin U həkkanıy adəmnıng öyigə bəht ata qıdur. **34** Bərək, məshirə qıloquqlarni U məshirə qılidu, Lekin kikiq peil kixilərgə xəpkət kərsitidu. **35** Danalar xəhrətkə warislik qılidu, Lekin hamakətlər rəsua qılinidu.

4 I oqullar, atanglarning nəsihətlirini anglanglar, Kəngül qoysanglar, Yoruklukqa erixisilər. **2** Qünki silərgə ögitidioqanlirim yahxi bilimdur, Kərsətmilirimdin waz kəqmənglar. **3** Qünki mənmu atamning yumran balisi idim, Anamning arzulıq yaləuz oqlı idim, **4** Atam manga ögitip mundak dedi: — Səzlirimni esingdə tut; Kərsətmilirimgə riayə qıl, Xuning bilän yaxnaysən. **5** Danalıqni aləqin, əkil tap, Eytқан səzlirimni untuma, ulardin qıqma. **6** [Danalıqtin] waz kəqmə, u seni saqlaydu; Uni səygin, u seni qoqdaydu. **7** Danalıq həmmə ixning bexidur; Xunga danalıqni aləqin; Barlıqingni sərp qilip bolsangmu, əkil tapqin. **8** [Danalıqni] əzizligin, u seni kətüridu, Uni qing quqaklıoqanda, seni hərmətkə sazawər qılidu. **9** Bexingəta taqaloqan gül qəmbirəktək [sanga güzəllik elip kelidu], Sanga xəhrətlik taj in'am qılidu. **10** I oqlum, kulak saləqin, səzlirimni qobul qıloqin, Xunda əmrüngning yilliri kəp bolidu. **11** Mən sanga danalıq yolini ögitəy, Seni durusluq yollirioqa baxlay. **12** Mangojiningda qədəmliring qəklənməydu, Yügürsəng yikilip qüxməysən.

13 Aloqan tərbiyəngni qing tut, Qolungdin kətküzmingin;
Obdan sakliqin uni, Qünki u sening həyatingdur. 14
Yaman adəmlər mangoqan yoləja kirmə, Rəzilləring izini
basma. 15 Ularning [yolidin] əzüngni qaqur, [Yoliqə]
yekin yolima; Uningdin yandap ətüp kət, Neri kətkin. 16
Qünki [yamanlar] birər rəzillik qilmioquqə uhliyalmas,
Birərsini yikitmioquqə uyqusi kəlməs. 17 Yamanliq
ularning ozukidur, Zorawanliq ularning xarabidur. 18
Lekin həkqaniylarning yoli goya tang nuridur, Kün
qüx boləquqə barəjanseri yoruydu. 19 Yamanlarning
yoli zulmət keqidək kapqarangəju, Ular yikilip, nemigə
putlixip kətkinini bilməydu. 20 I oqlum, səzlirimni kəngül
qoyub angla, Gəplirimgə kulak sal. 21 Ularni kəzüngdə
tutqin, Yürikingning kətida kədirləp sakliqin. 22 Qünki
səzlim tapqanlar üçün həyattur, Ularning pütün tenigə
salamətliktur. 23 Qəlbəngni «həmmidin əziz» dəp sap tut,
Qünki barliq həyat ixliri qəlbətin baxlinidu. 24 Aqzingni
əgri gəptin yirak tart, Ləwliring ezitkuluktin neri bolsun.
25 Kəzüngni aldingəja tüz tikkin, Nəziringni aldingəja
toqra taxla; 26 Mangidiqan yolungni obdan oylanəjin,
Xundak kilsang ixliring puhta bolidu. 27 Ongəja, soləja
qaymioqin; Kədəmliringni yamanliq yolidin neri tart.

5 I oqlum, danalikiqiməja kəngül koyəjin, Idraklik
səzlimgə kulak saləjin. 2 Xundak qiləjiningda ixqa
səzgürlük bilən qaraydiqan bolisən, Ləwliring pəm-
parasəttin ayrilmaydu. 3 Qünki buzuk hotunning
aqlidən həsəl tamidu, Ləwliri zəytun yeqidin siliktur; 4
Lekin uning aqiwiti kəkridək aqqik, Ikki bislik qiliqtək
ətkür. 5 Uning kədəmliri əlüm girdawioqə elip baridu,

Tutqan yoli gergə baxlaydu. (Sheol h7585) **6** Hayatlik yolini qilqə bilgüm yok dəp, Baskan kədəmliri turaksiz bolidu, Nəgə baridoqanlikini heq bilməydu. **7** Xunga, i oqullirim, sezlirimni kengül koyup anglanglar, Mening degənlirimdin qikmanglar. **8** Undak hotundin yirak kaq! Ixiki aldiojimu yekin yolima! **9** Bolmisa, izzət-abruyungni baxkilaroqa tutkuzup koyisən, [Yaxlik] yilliringni rəhimsizlərnin gəlioqa tapxurisən! **10** Yat adəmlər baylikliring bilən əzini tolduridu, Japalik əjirliringning mewisi yaka yurtlukning əyigə ətüp ketidu; **11** Əjilingdə nalə-pəryad kətürginingdə, Əzayi-bədinin yəm bolqanda, **12** Xu qaoqda sən: — «Ah, nəsihətlərdin nemanqə nəprətləngəndimən! Kənglümdə tənbihlərnin nemanqə kəmsitkəndimən! **13** Nemixka ustazlirimning sezinin anglimioqandimən? Manga tərbiyə bərgənlərgə kulak salmioqandimən? **14** jəmiyəttimu, jamaət aldidimu hərhil nomuska qaloqandək boldum!» — dəp qalisən. **15** Əzüngning kəliqindiki suni iqkin, Əz buliқingdin ekıwatqan sudin huzurlan. **16** Bulakliring uruqup hər yərgə tarkilip kətsə [bolamdu]? Eriqliringdiki sular koqilarda ekıp yürsə bolamdu? **17** Bular sangila has bolsun, Yat kixilərgə təgmisun! **18** Buliқing bəht-bərikətlik bolqay! Yaxliқingda aloqan hotunung bilən huzurlan. **19** U qixi keyiktək qirayliқ! Jərəndək səyümlük! Uning baqridin həmixə kənaəttə bolqaysən, Uning kəynək muhəbbitidin daim huxallıqka patkaysən. **20** I oqlum, nemixka yat ayaloqa xəyda bolisən? Nemixka yat hotunning koynioqa əzüngni atisən? **21** Qünki insanning həmmə kılqanliri Pərwədigarning kəz aldida axkaridur, U uning həmmə

mangoʻan yollirini tarazioqa selip turidu. **22** Yaman adəmning öz kəbihlikliri özini tuzakka qüxüridu, U öz gunahı bilən sirtmakka elinidu. **23** U yolyoruktin məhrum boləanlikidin jenidin ayrilidu, Qekidin axqan hamakətliki tüpəylidin yoldin ezip ketidu.

6 I oqlum, əgər dostungəya borun boləan bolsang, Yat kixining kərzini tələxkə qol berixip wədə bərgən bolsang, **2** Əgər öz səzüngdin ilinoʻan bolsang, Əz wədəng bilən baqlinip qalsang, **3** U yeqiningning qolioya qüxkənliking üqün, Amal kilip əzüngni uningdin kutkuz — Dərhal yeqiningning yenioʻya berip, əzüngni kəmtər tutup [xu ixtin] haliy kilixini ətünüp sora. **4** Jərən xikarqining qolidin kutuluxka tirixkandək, Qux owqining qolidin qikixka tirixkandək, Kutulmioquqə uhlap yatma, Hətta ügdəp arammu alma. **6** I hurun, qəmülining yenioʻya berip [uningdin əgən], Uning tirikqilik yollirioʻya karap dana bol. **7** Ularning baxliki, əməldari, həkümdari yok bolsimu, **8** Lekin ular yazda yilning ehtiyaji üqün ax topliwalidu, Həsul pəslidə ozuk təyyarliwalidu. **9** I hurun, qaqaqoʻiqə uhlap yatisən? Qaqaq ornungdin turisən? **10** Sən: — Birdəm kəz yumuwalay, birdəm uhliwalay, Birdəm qolumni koxturup yetiwalay, — dəysən. **11** Lekin uhlap yatqanda, miskinlik qarəqidək kelip seni basidu, Yoksulluk huddi qorallik bulangqidək hujumoʻya ətidu. **12** Ərziməs, pəyli buzuk adəm həmmila yərdə yaloʻan eytip, pəslikni səzləydu. **13** U kəz kisip, Putliri bilən ixarə kilip, Barmakliri bilən kərsitidu; **14** Kənglidə aldamqilikla yatidu, U daim rəzillikning koyida bolidu, Həmmila yərdə jedəl-majira teriydu.

15 Xunga uningõja bekitilgән bala-қaza uni tuyuksiz basidu, U birakla dawaliqusiz yanjilidu. 16 Pәрwәrdigar nәprәtlinidiojan altә nәrsә bar, Bәrhәk, yәttә nәrsә Uningõja yirginqliktur. 17 Ular bolsa, Tәkәbburluқ bilән қaraydiojan kәz, Yalõjan sәzlәydiojan til, Bigunahlarning қenini tәküzidiojan қol, 18 Suyikәst oylaydiojan kәngül, Yamanliқ kiliхқа tez yügürәydiojan putlar, 19 Yalõjan sәzlәydiojan sahta guwahқи, Buradәр-қerindaxliri arisioja bәlgünqilik salojuqi kixidur. 20 I oqlum, atangning әmrigә әmәl қil; Anangning kәrsәtmisidin қikma. 21 Ularning sәzini қәlbinggә tengip, Ularni boynungõja marjandәk қilip esiwal. 22 Yoloja қikқiningda ular seni yetәklәydu, Uhliojiningda ular seni saқlaydu, Uykudin oyojanõjiningda ular seni hәwәrlәndüridu. 23 Qünki [Hudaning] pәрmani yoruқ qiraõj, Uning muқәddәs қanuni nurdur; Tәrbiyәning tәnbihliri bolsa ҳayatliқ yolidur. 24 Ular seni buzuқ hotundin saқliõjuqi, Yat hotunning xerin sәzliridin yirақ қilojuqidur. 25 Uning guzәllikigә kәnglүngni baqlimiojin, Uning қax-kәz oynitixi seni әsirgә almisan. 26 Qünki buzuқ ayallar tüpәylidin adәmlәр bir parqә nanojimu zar bolidu, Yat adәmning [zinahor] ayali bolsa kixining қimmәtlik jenini әzigә ow қiliwalidu. 27 Otni қoynungõja salsang, Öz kiyimingni kәydürmәmsән? 28 Qoõning üstidә dәssәp mangsang putungni kәydürmәmsән? 29 Baxқilarning ayali bilән bir orunda yatidiojan kixi xundәk bolidu; Kim uningõja tegip kәtsә ақiwitidin қutulalmaydu. 30 Aq қaloqanda қorsiqini toyojuzux üqün oqriliқ қilojan kixini baxқilar kәmsitmәydu; 31 Xundәk turuқluқ u tutulup

qalsa, Iqisigə yəttini töləxkə toqra kelidu; U öz əyidiki həmmə nərsisini tapxuridu. **32** Həlbuki, baxqilarning hotuni bilən zina qiloquqi uningdinmu [bəttər bolup], tolimu oqəplətlıktur; Undaq qiloquqi öz-özini həlak qilidu. **33** U zəhmət yəydu, xərməndə bolidu, Uning rəsvasi həq əqürülməydu. **34** Qünki künləx oti ərni dəroqəzəpkə kəltüridu, Intıqam aloqan künidə u həq rəhım qılmaydu. **35** Tələm puli berəy desəngmu u qobul qılmaydu, Hərkanqə sowoqə-salam bərsəngmu uni besıkturoqili bolmaydu.

7 I oqlum, səzlırimgə əməl qıl, Tapxuruklırimni yürıkingdə sakla. **2** Tapxuruklırimoqə əməl qılsang, yaxnaysən; Təlimlırimni kəz qarıqukungni asrıoqandək asra. **3** Ularni barmaklıringoqə tengıp qoy, Qəlb tahtangoqə yeziwal. **4** Danalıqni, sən hədə-singlim, degin, Pəmparasətni «tuşqinim» dəp qaqır. **5** Xundaq qılsang, ular seni yat hotundin yıraqlaxturidu, Aşızidin silik səz qıqıdıoqan yoqun ayaldin neri qilidu. **6** [Bir qetım] əyning derizə kəznəklıridin taxqırıoqə qarıoqinimda, **7** Bırnəqqə yax, sadda yıgıtlərni kərdüm, Ularning iqidin bir əqilsizni kərüp qaldım, **8** U koqa boylap buzuk [hotun turuxluk] doqmuxtın ətüp, Andin uning əyi tərəpkə qarap mangdı. **9** Kəqkurun qarangoqu qüxkəndə, Zulmət keqə, ay qarangoqusida [ixiki aldidin ətı]. **10** Mana, əydin bir hotun qıqıp uni kütüwaldı; Kiyimi pahıxə ayallarningkidək bolup, Niyiti hıylə-mıkir idi. **11** Aşızı bixəm-hayasız, nəhayıti jahıl bir hotun, U əyidə turmaydu, **12** Bırdə məhəllidə, bırdə məydanlarda, U koqılardiki hər doqmuxta paylap yürıdu. **13** Həlıkə yax yıgıtıni tartıp, uni səyüp, Nomussızlarqə uningoqə: —

14 «Öyümdə «inaklik kurbanliki» gəxi bar, Mən bugün Hudağa kəsəm kılğan kurbanliqni kıldim, 15 Xunga mən sizni qakıroqili qıqtım, Didaringizoga təlpünüp izdidim. Əmdi sizni tepiwaldım! 16 Karwitimoğa Misirning kəxtilik, yolluq libas yapkuqlirini yaptım. 17 Orun-kərpilirimgə hux puraq murməkki, muəttər wə kowzak darqinlarni qaqtım. 18 Keling, tang atkuqə muhəbbətlixəyli, oynap huzurlinayli, Kənglimiz kanoquqə ezara əyx-ixrət kılayli, 19 Erim əydə yok, yirak səpərgə qıqip kətti. 20 U bir həmyan pul elip kətti, Ay toloquqə u əygə kəlməydu» — dedi. 21 Ayal kəp xerin səzliri bilən rasa kızıkturdi, Qirayliq gəpliri bilən uni əsir kiliwalı. 22 Soyuxka elip mangoqan əküzdək, Hamakət kixi kixən bilən jazaoğa mangoqandək, Kiltakka qüxkən kuxtək, Yigit uning kəynidin mangı. Jigirini oq texip ətmiguqə, U bu ixning həyatioğa zamin bolıdıoqanlıqini həq bilməydu. 24 I oqullirim, səzlimni kəngül koyup anglanglar, Dəgənlirimgə kulak selinglar, 25 Kəlbınglarni bundak hotunning yolioğa kətküzmənglar, Uning aldım haltisioğa qüxüp kətmənglar. 26 Bundak ayal nuroqun kixiləni yıqıtıp yarilanduroqan, Uning boquzlıoqan adəmliri tolimu kəptur, 27 Uning əyi bolsa təhtisaraning kirix eoqızidur, Adəmnı «həlakət mehmənanı»oğa qüxürüx yolıdur. (Sheol h7585)

8 [Kulak sal,] danalıq qakıriwatmamdu? Yorukluk sada qakıriwatmamdu? 2 Yollarning egiz jaylıridin, Dokmuxlardin u orun alıdu, 3 Xəhərgə kirıdıoqan kowuqlarning yenıda, Hərəkəndək dərwaza eoqızlırida u murajət kılmaqta: — 4 «I mətiwərlər, silərgə murajət kılımən, Həy, adəm baliliri, sadanı silər üqün kılımən,

5 Gədək boləjanlar, zerəklikni əginiwelinglar, Əhmək
boləjanlar, yoruklukğa erixinglar! 6 Manga kulaq selinglar,
Qünki güzəl nərsilərnı dəp berimən, Aqzımni eqip, durus
ixlarnı [silərgə] yətküzimən. 7 Eytqanlirim həkikəttur,
Aqzim rəzilliktin nəprətlinidu; 8 Səzlirimning həmmisi
hək, Ularda heqkəndək hiyligərlik yaki əgıtmilik yəktur.
9 Ularning həmmisi qüxəngənlər üqün enik, Bilim
aləjanlar üqün durus-tooqrıdur. 10 Kümüxkə erixəndin
kərə, nəsihətlirimni qəbul qilinglar, Sap altunni elixtin
kərə bilimni elinglar. 11 Qünki danalıq ləəl-yaqutlardın
əwzəl, Hərəkəndək ətiwarlıq nərsəngmu uningəja təng
kəlməstur. 12 Mən bolsam danalıqmən, Zerəklik bilən billə
turimən, İstikaməttin kelip qıqқан bilimni ayan qilimən.
13 Pərwərdigardın əyminix — Yamanlıqğa nəprətlinix
deməktur; Təkəbburluk, məqrurluk, yaman yol həm xum
eşizni eq kərimən. 14 Məndə obdan məslihetlər, pixқан
həkmət bar; Mən degən yorukluk, kudrət məndidur. 15
Padixahlar mən arqilik həküm sürıdu, Mənsiz həkımlar
adil həküm qıqarmas. 16 Mən arqiliklə əmirilər idarə qilidu,
Aliyjanablar, yər yüzidiki barlıq soraqqılar [tooqra] həküm
qilidu. 17 Kimki meni səysə, mənmu uni səyimən, Meni
təlmürüp izdigənlər meni tapalaydu; 18 Məndə baylıq,
xəhrət, Hətta konirimas, kəqməs dələt wə həkkanıyətmu
bar. 19 Məndin qıqқан mewə altundin, Hətta sap altundin
qımmətliktur, Məndin alidiqan daramət sap kümüxtinmu
üstündur. 20 Mən həkkanıyət yolioja mangimən; Adalət
yolining otturisida yürimənki, 21 Meni səygənlərnı
əməliy nərsilərgə miras qıldurimən; Ularning həzinilirini
toldurimən. 22 Pərwərdigar ixlirini baxlıxidila, Qədimdə

yasioqanliridin burunla, Mən uningqoşa tawədurməni.
Əzəldin tartipla — muqəddəmdə, Yər-zemin yaritilmastila,
Mən tiklängənmən. **24** Qongkur hanglar, dengiz-okyanlar
apiridə boluxtin awwal, Mən məydanqoşa qikiriləqanməni;
Mol su urəqup turidiqan bulaklar bolmastinla, **25**
Egiz taqlar əz orunliriqoşa qoyulmastinla, təpiliklər
xəkillənməstinla, [Pərwərdigar] bipayan zemin, kəng
dalalarni, Aləmning əsliyidiki topa-qanglirininu tehi
yaratmastinla, Mən məydanqoşa qikiriləqanməni. **27** U
asmanlarni bina kiliwatqinida, Dengiz yüzigə upuq siziqini
siziwatqinida, Ərxətə bulutlarni orunlaxturup, Qongkur
dengizdiki bulaq-mənbələrini mustəhkəmləwatqinida,
Dengiz sulirini bekitkən dairidin exip kətmisun dəp
pərman qüxüriwatqinida, Bipayan zeminning ullirini
quruwatqinida, Mən u yərdə idim; **30** Xu qaşda goya usta
bir hünərwəndək Uning yenida turoqanidim, Mən hərdaim
Uning aldidə xadlinattim, mən Uning kündilik dil'arami
idim; **31** Mən Uning alimidin, yər-zeminidin xadlinip,
Dunyadiki insannardin hursənlik tepip yürəttim, **32** Xunga
i balilar, əmdi mənə qulak selinglar; Qünki yollirimni
qing tutqanlar nəqədər bəht tapar! **33** Aloqan nəsihətkə
əməl qilip, Dana boləqin, uni rət qilma. **34** Səzümgə qulak
selip, Hərküni dərwazilirim aldidin kətməy, İxiklirim
aldidə meni kütidiqan kixi nəqədər bəhtliktur! **35** Kimki
meni tapsa həyatni tapidu, Pərwərdigarning xəpkitigə
nesip bolidu. **36** Ləkin mənə gunah qiloqan hərkim əz
jeniqoşa ziyən kəltüridu, Meni yaman kərgənlər ölümni
dost tutqan bolidu».

9 Danalix, özige bir oy selip, Uning yettə tüwrükini ornatti. **2** U mallirini soyup, Esil xarablrini arilaxturup təyyarlap, Ziyapət dastihinini yaydi; **3** Dedəklirini [mehman qakirixka] əwətti, Əzi xəhərning əng egiz jaylirida turup: **4** «I saddilar, bu yərgə kelinglar, — dəp qakiriwatidu; Nadanlarəja: **5** Keni, nanlirimdin eoiz tegip, Mən arilaxturup təyyarlioqan xarablardin iqinglar; **6** Nadanlar kataridin qikip, həyatka erixinglar, Yorukluk yolida menginglar», — dəwatidu. **7** Həkawurlarəja tənbiħ bərgüqi aħanətkə uqraydu, Kəbiħlərni əyibligüqi özige daq kəltüridu. **8** Həkawurlarni əyiblimə, qünki u sanga əq bolup qalidu; Həlbuki, dana kixini əyiblisəng, u seni səyidu. **9** Dana adəmgə dəwət qilsang, əkli tehimu toluq bolidu; Həkkəniy adəmgə durus yol kərsətsəng, Bilimi tehimu axidu. **10** Pərwərdigardin əyminix danalixning baxlinixidur, Mukəddəs boləuqini tonux yorukluktur. **11** Mən [danalix] səndə bolsam, künliringni uzartimən, Əmrüingning yilliri kəpiyə. **12** Səndə danalix bolsa, paydini kəridioqan əzüngsən, Danalixni mazaq qilsang ziyən tartidioqanmu əzüngsən. **13** Nadan hotun aqzi bisəramjan, əkilsizdur, Həqnemə bilməstur. **14** U ixik aldida olturup, Xəhərning əng egiz jaylirida orun elip, **15** Udul ətöp ketiwatqanlarəja: **16** «Kimki sadda bolsa, bu yərgə kəlsun!» — dəwatidu, Wə əkilsizlərni: **17** «Oqriləqə iqqən su tatlik bolidu, Oqriləp yegən nan təmlik bolidu!» — dəp qarqiwatidu. **18** Lekin qakiriləuqi əlükləarning uning əyidə yatqanlikidin bihəwərdur, Uning [burunkı] mehmanlirining allıqəqan təhtisarəning təglirigə qüxüp kətkənlirini u səzməs. (Sheol h7585)

10 Padixah Sulaymanning pənd-nəsihətliri: — Dana oşul atisini xad kilar; Əkilsiz oşul anisini qayou-həsərəkə salar. **2** Haram bayliqlarning heq paydisi bolmas; Həkkaniyə insanni elümdin kutuldurar. **3** Pərwədigar həkkaniy adəmning jenini aq koymas; Lekin u kəbihlərnin nəpsini boşup koyar. **4** Hürunluk kixini gaday kilar; Ixqanlik bolsa bayaxat kilar. **5** Yazda həsulni yiojwalouqi — dana oşuldur; Lekin orma waqtida uhlap yatkuqi — hijalətkə qalduridiojan oşuldur. **6** Bərikət həkkaniy adəmning bexioja qüxər; Əmma zorawanlik yamanlarning aşzioja urar. **7** Həkkaniy adəmning yadikari mubarəktur; Yamanlarning nami bolsa, sesik qalar. **8** Dana adəm yolyoruk-nəsihətlərnə kobul kilar; Kot-kot, nadan kixi əz ayioji bilən putlixar. **9** Oubarsiz yürgən kixining yürüx-turuxi turakliktur, Yollirini əgri kiloqanning kiri ahiri axkarilnidu. **10** Kəz ixaritini kilip yüridiojanlar adəmni daşda qaldurar; Kot-kot, nadan kixi əz ayioji bilən putlixar. **11** Həkkaniy adəmning aşzi həyatlik bulikidur, Əmma zorawanlik yamanning aşzioja urar. **12** Əqmənlik jedəl kozoyar; Mehir-muhəbbət həmmə gunahları yapar. **13** Əkil-idraklik adəmning aşzidin danalik tepilar; Əkilsizning dümbisigə palak tegər. **14** Dana adəmlər bilimlərnə ziyadə toplar; Lekin əhməkning aşzi uni həlakətkə yekinlaxturar. **15** Mal-dunyaliri goya məzmut xəhərdək bayning kapalitidur; Miskinni həlak kilidiojan ix dəl uning namratlikidur. **16** Həkkaniylarning əjirliri janəja jan koyar, Kəbihlərnin həsulni gunahnila kəpəytixtur. **17** Nəsihətnə anglap uni sakliouqi həyatlik yolioja mangar; Tənbihlərnə rət kiloqan kixi yoldin

azoʻnlardur. **18** Adawət saqlioʻn kixi yaloʻn sɛzlimɔy kalmas; Tɔhmət qarplioʻnlar əhməktur. **19** Gəp kəp bolup kətsə, gunahtin haliy bolmas, Lekin aozzioʻa igə bolioʻn əkilliktur. **20** Həkkaniy adəmning sɛzi huddi sap kümüx; Yamanning oyliri tolimu ərziməstur. **21** Həkkaniy adəmning sɛzliri nuroʻun kixini kuwwətlər; Əhməklər əkli kəmlikidin ələr. **22** Pərwərdigarning ata kioʻn bərikiti adəmni dɛlətmən kilar; U bərikitigə hɛqbir japa-muxəkkət koxmas. **23** Əhmək kəbihlikni tamaxa dəp bilər; Əmma danalik yorutulioʻn kixining [hursənlikidur]. **24** Yaman kixi nemidin koxksa xuningoʻa uqrar; Həkkaniy adəmning arzusi əməlgə axurular. **25** Yaman adəm kuyundək ətüp yokar; Lekin həkkaniy adəm mənggülik uldəktur. **26** Adəm aqqik su yutuwalioʻandək, Kəzigə istütək kirip kətkəndək, Hırun adəmni ixka əwətkənmu xundək bolar. **27** Pərwərdigardin əyminix ɔmürni uzun kilar, Yamanning ɔmri kışkartilar. **28** Həkkaniy adəmning ümidi hursənlik elip kələr; Lekin rəzilning kütkini yokka qikar. **29** Pərwərdigarning yoli durus yaxawatkanlaroʻa baxpanahdur; Kəbihlik kioʻuqilaroʻa bolsa halakəttur. **30** Həkkaniylarning orni mustəhkəmdur; Yamanlar zeminda uzun turmas. **31** Həkkaniy adəmning aozzidin danalik qikar; Lekin xumluk til kesip taxlinar. **32** Həkkaniy adəmning sɛzi kixigə mok huxyakar; Yaman adəmning aozzidin xumluk qikar.

11 Yaloʻn taraza Pərwərdigaroʻa yirginqliktur; Adil jing texi Uni hursən kilar. **2** Təkəbburluk bilən birgə xərməndiqilik əgixip kələr; Lekin danalik kiqik peillaroʻa həmrəh bolar. **3** Toʻqrilarning səmimiylikni əzini yetəklər;

Lekin kazzaplarning əgriligi özini wəyran qilar. **4** Hudaning oqəzəp künidə mal-dunyaning paydisi bolmas; Lekin həqqaniyət adəmnı əlümədin qutkuzar. **5** Kamil adəmnıng həqqaniyəliki özini tüz yoloqa baxlar; Yaman adəm öz yamanliqidin yiqilar. **6** Durus adəmlərnıng həqqaniyəliki əzlrini qutkuzar; Lekin kazzaplar öz hiylə-nəyringidin tutular. **7** Rəzil adəm əlsə, uning ümidi yokqa qıkar; Gunahkarnıng ümidi ahiri quruk qalar. **8** Həqqaniy adəm kıyinqiliktin haliy qilinar; Rəzil adəm uning ornioqa tutular. **9** Munapıqlar öz əozzi bilən yeqinini buzar; Lekin həqqaniylar bilimi bilən qutkuzular. **10** Həqqaniy adəm ronak tapsa, xəhər hux bolar; Rəzil adəm həlak bolsa, həlk təntənə qilar. **11** Toqrılarnıng bərikət tiləxliri bilən xəhər güllinər; Lekin rəzillərnıng tili bilən wəyran bolar. **12** Əz yeqinini səkidioqan kixi — əkilsizdur; Əmma yorutulioqan adəm əozzini yioqar. **13** Gəp toxuoquqi məhpiyətlərnı axkarilar; Sadıq adəm amanətkə hiyanət qılmas. **14** Yolyoruk kəm bolsa, əl-yurt yiqilar; Uluq bir məslihətqi bolsa, əl nijat tapar. **15** Yatqa borun bolioqan kixi ziyan tartmay qalmas; Qol berixip kepil boluxni yaman kərgən kixining kuliki tinq bolar. **16** Xapaətlik ayal izzət-hərmətni qoldin bərməs; Zorawanlar bayliqni qoldin bərməs. **17** Rəhimdil öz-əzigə bəht yaritar; Rəhimsiz öz tenini əozritar. **18** Yaman adəmlərnıng aloqan ix həqqi ularni aldar, bərikətsiz bolar; Əmma həqqaniyət terioquqi adəm əməliy in'am alar. **19** Həqqaniyət adəmgə həyatlik tapkuzar; Yamanliqni kəzləp yüridioqan kixi əlüməgə yüz tutar. **20** Niyiti buzuk kixi Pərwərdigarəqa yirginqlıktur; Əmma yoli diyanətlik kixilər uning hursənlikidur. **21** Qol

tutuxup birləxsimu, yamanlar jazağa tartılmay qalması; Ləkin həkkaniyların nəsli niyat tapar. **22** Qiraylıq əmma tətiksiz hotun, Qoxkıning tumxukioğa altun halka saloqandəktur. **23** Həkkaniyların arzusi pəkət yahxi mewə elip kelər; Yamanların kütkini oğəzəp-nəprəttur. **24** Biraw mərdlərqə tarkatsimu, güllinər; Yənə biraw berixkə tegixlikini ayisimu, pəkət namratlixar. **25** Mərd adəm ətlinər; Baxkılarni suoğaroquqi əzimu suoğirilar. **26** Axlikni satmay besiwaloğan kixi əlning lənitigə uqraydu; Ləkin axlikni setip bərgüqigə bərikət tilinər. **27** Yahxilikni izdəp intilgən adəm xapaət tapar; Yamanlikni izdigən adəm əzi yamanlik kərər. **28** Əz mal-duniyasioğa tayanouqi yikilar; Həkkaniy kixi yopurmaktək kəkirər. **29** Əz oygə azarqilik saloğan kixi xamaləğa miras bolar; Əkilsiz adəm aqılanining kuli bolup qalar. **30** Həkkaniyning beridioğan mewisi «hayatlık dərihi»dur; Dana kixi kəngüllərn [hayatlıkka] mayil kilar. **31** Qaranglar, həkkaniy adəm bu dunyada [səwənliki üqün] bədəl təligən yərdə, Rəzillər bilən gunahkarların aqiwiti kəndək bolar?

12 Kimki tərbiyini kədirlisə, bilimnimu səygüqidur; Ləkin tənbihkə nəprətləngən nadan-hamakəttur. **2** Yahxi niyətlək adəm Pərwərdigarning iltipatioğa erixər; Əmma Pərwərdigar hıylə-mikirlik adəmning gunahini bekitər. **3** Adəmlər yamanlik kilip amanlik tapalmas; Ləkin həkkaniyların yiltizi təwrənməs. **4** Pəzilətlək ayal erining tajjidur; Əmma uni uyatka saloquqi hotun uning ustihinini qiritər. **5** Həkkaniy adəmning oy-pikri durus həküm qikirar; Yamanların nəsihətliri məkkarlıktur. **6** Yamanların səzliri qan təkidioğan kiltaktur; Ləkin

durusing sözi adəmnı kiltaktin kütuldurar. **7** Yamanlar aşdurulup, yoxılar; Lekin həkkaniylarning öyi məzmut turar. **8** Adəm öz zeriklikı bilən mahtaxqa sazawər bolar; Əgri niyətlık kixi közgə ilınmas. **9** Peķir turup hizmətkari bar kixi, Өzini qong tutup aq yürgən kixidin yahxidur. **10** Həkkaniy adəm öz uliojinimu asrar; Əmma rəzil adəmning bolsa hətta rəhimdillikimu zalimlıktur. **11** Tirixip terikqilik kılolan dehqanning qorsiki tok bolar; Əmma ham hiyallaroqa berilgən kixining əqli yoxtur. **12** Yaman adəm yamanlık kiltikini közlöp olturar; Əmma həkkaniy adəmning yiltizi mewə berip turar. **13** Yaman adəm öz aozining gunahidin tutular; Həkkaniy adəm muxəkkət-kiyinqiliktin kütular. **14** Adəm öz aozining mewisidin kanaət tapar; Öz kılı bilən kılolanliridin uningora yandurular. **15** Əhmək öz yolini tooqra dəp bilər; Əmma dəwətkə kulak saloqan kixi aqılanidur. **16** Əhməkning aqqiki kəlsə, tezla bilinər; Zerək kixi həkərətkə səwr kılar, sətqilikni axkarilimas. **17** Həkkətəni eytkən kixidin adalət bilinər; Yaloqan guwahlik kılouqidin aldamqilik bilinər. **18** Bəzilərnıng yeniklik bilən eytkən gepi adəmgə sanjiloqan kiliqqa ohxar; Bırak aqılanining tili dərdkə dərmandur. **19** Rastqil mənggü turoquzulidu; Ləwzi yaloqan bolsa birdəmlıktur. **20** Yamanlıkning koyida yürgüqining kənglidə hiylə saklanoqandur; Amanlıkni dəwət kılouqılar huxallıqqa qəmər. **21** Həkkaniy adəmning bexioqa heq külpət qüxməs; Kəbihlər bala-qazaqa qəmülər. **22** Yaloqan səzləydiqanınıng ləwliri Pərwərdigarora yirginqlıktur; Lekin ləwzidə turoqanlarora U apirin eytar. **23** Pəmlık adəm bilimini yoxurar; Bırak əhmək nadanlıkını jakarlar.

24 Tirixqan qol hokuk tutar; Hurun qol alwanoga tutular.

25 Kengulning oqam-ændixisi kixini mukqaytar; Lekin mehribanə bir söz kixini rohlandurar. 26 Həkkaniy kixi öz dosti bilən birgə yol izdər; Birak yamanlarning yoli ozlirini adaxturar. 27 Hurun əzi tutqan owni pixurup yeyəlməs; Birak ətiwarlik bayliqlar tirixqanoga mənsoptur. 28 Həkkaniylikning yolida hayat tepilar; Xu yolda ölüm kərünməstur.

13 Dana oqul atisining tərbiyisigə kengül qoyar; Məshirə qiloquqi tənbihkə kulak salmas. 2 Adəm durus eqizining mewisidin huzurlinar; Tuzkorlar zorawanlikka həwəs qilip zorawanlikka uqrar. 3 Səzdə ehtiyatqan kixi jenini saklap qalar; Aqzi ittik halakətkə uqrar. 4 Hurunning arzu-tiliki bar, lekin erixəlməs; Lekin tirixqan ətlinər. 5 Həkkaniy adəm yaloqanqiliktin yirginər; Qəbih bolsa sesip, xərməndə bolar. 6 Yoli durusni həkkaniyət qoqdar; Lekin gunahkarni rəzillik yiqitar. 7 Bəzilər özini bay kərsətkini bilən əməliyəttə quruk sələttur; Bəzilər özini yoqsul kərsətkini bilən zor bayliqliri bardur. 8 Öz bayliqi gərugə tutuloqan bayning jenioga ara turar; Birak yoqsullar heq wəhimini anglimas. 9 Həkkaniy adəmnning nuri xadlinip parlar; Birak yaman adəmnning qiriqi eqürülər. 10 Kibirliktin pəkət jedəl-majirala qiqar; Danalik bolsa nəsihətni angliqanlar bilən billidur. 11 Ixliməy tapqan haram bayliq bərikətsizdur; Tər təküp halal tapqan güllinər. 12 Təlmürginigə kütüp erixəlməslik kengülni sunuk qilar, Lekin təxnalikta erixkini «hayatlik dərihi»dur. 13 [Hudaning] kalam-səzigə pisənt qilmiqan adəm gunahning təlimigə qərzdar bolar; Lekin pərmanni

qadirliqan adom yahxilix korar. **14** Aqilanining talimi hayatliq bərgüqi bulaktur, U seni olüm tuzakliridin kutuldurar. **15** Aqilanilik adomni iltipatqa erixtürar; Birak tuzkorlarning yoli əgri-bügri, jपालिक bolar. **16** Pəm-parasətlik adom bilimi bilən ix korar; Hamakət öz nandanliqini axkarilar. **17** Rəzil alaqiqi bala-qazaqa uqrar; Sadik əlqi bolsa dərkdə dərmandur. **18** Tərbiyəni rət qiləjan adom namratlixip uyatqa qalar; Əmma tənbiqni qəbul qiləjan hərmətkə erixər. **19** Əməlgə axqan arzu kixigə xerin tuyular; Lekin əhməqlər yamanliqni taxlaxni yaman korar. **20** Aqilanilər bilən billə yürgən Dan. bolar; Birak əhməqlərgə həmrah boləjan nalə-pəryadta qalar. **21** Bala-qaza gunahkarlarning kəynidin besip mangar; Lekin həkqaniylar yahxilixning əjrini tapar. **22** Yahxi adom pərzəntlirining pərzəntlirigə miras qaldurar; Gunahkarlarning yioqan mal-dunyaliri həkqaniylar üqün toplinar. **23** Yoksulning taxlanduq yeri mol həsul berər, Lekin adalətsizliktin u wəyran bolar. **24** Tayaqni ayioqan kixi ooqlini yahxi kərməs; Balini səyqən kixi uni əstayidil tərbiyiləp jazalar. **25** Həkqaniy adom kəngli qanaət tapquqə ozuq yər; Yamanning qorsiqi aq qalar.

14 Hər bir dana ayal öz ailisini awat qilar; Əhmək ayal ailisini öz qoli bilən wəyran qilar. **2** Durusluq yolida mangidioqan kixi Pərwərdigardin qorkar; Qingəyir yolda mangəjan kixi [Hudani] kəzgə ilmas. **3** Əhməkning təkəbbur aqzi əzigə tayaq bolar; Aqilanining ləwliri əzini qooqdar. **4** Ulaq bolmisa, eoqil pak-pakiz turar; Birak əküzning küqi boləqandila [sangəqa] axliq tolar. **5** Ixənqlik guwahqi yaloqan eytmas; Sahta guwahqi

yaloqan gəpni nəpəstək tinar. **6** Həkawurlar danalığ izdəp tapalmas; Birak yorutuloqan adəmgə bilim elix asanoqa qüxər. **7** Birawning aqzida bilim yoqluqini bilip yətkəndə, Uningdin əzüngni neri tart. **8** Əqil-parasətlik kixining danalığı öz yolini oylinixtidur; Əhməklərnin əqilsizliki bolsa əzlirinin aldinixidur. **9** Əhməklər bolsa «itaətsizlik qurbanliki»ni kəzgə ilmaydu, Həkqaniylar arisida bolsa iltipət tepilar. **10** Kəngüldiki dərdni pəkət əzila kətürələr; Kəngüldiki huxlukqimu baxqilar xerik bolalmas. **11** Yamanning əyi ərülüp qüxər; Həkqaniy adəmnin qediri güllinip ketər. **12** Adəm balisioqa toqridək kərünidioqan bir yol bar, Lekin aqiwiti həlakətkə baridioqan yollardur. **13** Oyun-külkə bolsa kəlbətiki oqəm-qayoquni yapar, Huxallıq ətüp kətkəndə, oqəm-qayoqu yənıla kalar. **14** Toqra yoldin burulup yanqan adəm həman öz yolidin toyar; Yahxi adəm öz ixidin qanaətlinər. **15** Saddilar həmmə gəpkə ixinip ketər; Lekin pəm-parasətlik kixi hər bir kədəmni awaylap basar. **16** Dana adəm ehtiyatqan bolup awariqiliktin neri ketər; Əhmək həkawurluq kılıp, əzigə ixinip aldioqa mangar. **17** Terikkək əhməklik qılar; Nəyrəngwaz adəm nəprətkə uqrar. **18** Saddilar əhməklikqa warislik qılar; Pəm-parasətlilər bilimni öz taji qılar. **19** Yamanlar yahxilarning aldida igilər; Kəbihlər həkqaniyning dərwaziliri aldida [bax urar]. **20** Namrat kixi hətta öz yeqinioqimu yaman kərünər. Bayning dosti bolsa kəptur. **21** Yeqinini pəs kərgən gunahkardur; Lekin miskinlərgə rəhim qiloqan bərikət tapar. **22** Yamanlıq oylioqanlar yoldin adaxqanlardin əməsmu? Birak yahxilik oylioqanlar rəhim-xəpkət,

həqiqət-sadiklikka muyəssər bolar. **23** Həmmə mehnəttin payda qıkar; Bırak kuruq paranglar adəmnı mohtajlikta qaldurar. **24** Aqılanilər üqün bayliklar bir tajdur; Əhməklərnıng nadanlikidin pəkət yənə xu nadanlikla qıkar. **25** Həkkanıy guwahlik bərgüqi kixilərnıng həyatını kütquzar; Yaloqan-yawidak səzləydiyən [guwahqi] yaloqan gəpni nəpəstək tınar. **26** Pərwərdigardin kəkıdiyənning küqlük yələnqüki bar, Uning balilirimu hımayigə igə bolar. **27** Pərwərdigardin kəkux həyatning bulikidur; U kixini əjəllik tuzaklardin kütquzar. **28** Padixahning xan-xəripi puqrasining kəplikidındur; Puqrasining kəmliki əmirning həlakitidur. **29** Eoqir-besik kixi intayin aqıl kixidur; Qeqiloqak əhməklikni uluqlar. **30** Hatirjəm kəngül tənning saklikidur; Həsərət qekix bolsa səngəklərnı qiritar. **31** Miskinni bozək kılouqi — Pərwərdigarəqa həkarət kılouqidur; Həjətmənlərgə xapaət kılıx Uni hərmətligənliktur. **32** Yaman öz yamanliqi iqidə yikıtilar; Həkkanıy adəm hətta səkratta yatqandımu hatirjəm bolar. **33** Yorutuloqan kixining kənglidə danalıq yatar; Bırak əhməkning kənglidikisi axkara bolmay qalmas. **34** Həkkanıyət hərəkaysi əlni yukiri kətürər; Gunah hərəkəndək millətni nomusqa qaldurar. **35** Padixahning iltipati əkillik hizmətkarning bexioqa qüxər; Bırak uning oqəzipi nomusta qalduroquqi uyatsız hizmətkarining bexioqa qüxər.

15 Mulayim jawab oqəzəpni basar; Qopal söz aqqıqni kəzoqar. **2** Aqılanilərnıng tili bilimni jari kılar; Əhməkning aqzi kuruq gəp təkər. **3** Pərwərdigarning kəzi hər yərdə yürər; Yahxi-yamanlarnı kərüp turar. **4** Xipa yətküzgüqi til huddi bir «həyatlik dərihi»dur; Tili əgrilik kixining

rohini sundurar. **5** Əhmək atisining tərbiyisigə pisənt
kılmas; Lekin atisining tənbihiyə kulaq saloqan zerək
bolar. **6** Həkkaniyning öyidə gəhərlər kəptur; Birək
yamanning tapawiti özige awariqilik tapar. **7** Dananing
ləwliri bilim tarkitar; Əhməkning kənglidin heq bilim
qikmas. **8** Yamanlarning qurbanliki Pərwədigaroqə
yirginliktur; Duruslarning duasi Uning hursənlikidur. **9**
Yamanlarning yoli Pərwədigaroqə yirginliktur; Lekin
həkkaniyətni intilip izdigüqini U yahxi kərər. **10** Toqra
yoldin qikqanlar azabliq tərbiyini kərər; Tənbihgə eq
boloquqi elər. **11** Təhtisara wə halakət Pərwədigarning
kəz aldida oquq turoqan yərdə, Insan kənglidiki oy-
pikirni kandaqmu Uningdin yoxuralisun?! (Sheol h7585) **12**
Həkawur tənbih bərgüqini yaqturmas; U aqilanilərdin
nəsihət elixqa barmas. **13** Kəngül xad bolsa, hux qiray
bolar; Dərd-ələm tartsa, rohi sunar. **14** Yorutuloqan kəngül
bilimni izdər; Əkilsizning aqzi nadanliqni ozuk qilar.
15 Ezilgənlərnin həmmə künliri təstə etər; Birək xad
kəngül hərkünini heyttək etküzər. **16** Zor bayliq bilən
biaramliq tapqandin, Azoqə xükür qilip, Pərwədigardin
əyməngən əwzəl. **17** Nəprət iqidə yegən bordaq gəxtə
qilinoqan katta ziyapəttin, Mehir-muhəbbət iqidə yegən
kəktat əwzəl. **18** Terikkək kixi jedəl qikirar; Eoqir-
besik talax-tartixlarni tinqlandurar. **19** Hürunning yoli
tikənlik qaxadur, Durus adəmnin yoli kətürülgən yoldək
daoqdamdur. **20** Dana oqul atisini xad qilar; Əkilsiz adəm
anisini kəmsitər. **21** Əqli yok kixi əhməkliki bilən huxtur;
Yorutuloqan kixi yolini toqrilap mangar. **22** Məslihətsiz
ix qiloqanda nixanlar əməlgə axmas; Məslihətqi kəp

bolqanda muddialar amalgə axurular. **23** Kixigə jayida bərgən jawabidin hux bolar, Dəl waqtida qilojan səz nəkədər yahxidur! **24** Hayatlik yoli əkillik kixini yukirioja baxlayduki, Uni qongqur təhtisaradin kutquzar. (Sheol h7585) **25** Pərwədigar təkəbburning əyini yuluwetər; Birak U tul hotunlaroja pasillarni turojuzar. **26** Yamanlarning oy-pikri Pərwədigaroja yirginliktur; Birak sap dilning səzliri səyümlüktur. **27** Aq kəz kixi əz ailisigə awariqilik kəltürər; Para elixka nəprətləngən kixi kün kərər. **28** Həkkəniy adəm kəndək jawab berixtə kayta-kayta oylinar; Yaman adəmnig əozidini xumluk təkülər. **29** Pərwədigar yaman adəmdin yiraktur; Birak U həkkəniyning duasini anglar. **30** Hux kəzlər kəngülni xadlandurar; Hux həwər ustihanlaroja gəx-may kondurar. **31** Hayatlikka elip baridiojan tənbihkə kulak salojan kixi danalarning kataridin orun alar. **32** Tərbiyəni rət qilojan əz jenini har kilar; Tənbihgə kulak salojan yorutular. **33** Pərwədigardin qorkux adəmgə danalik əgitər; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kelər.

16 Kəngüldiki niyətlər insanoja təwədur; Birak tilning jawabi Pərwədigarning ilkididur. **2** Insan əzining həmmə qilojan ixini pak dəp bilər; Lekin kəlbdeki niyətlərnə Pərwədigar tarazioja selip tartip kərər. **3** Niyət qilojan ixliringni Pərwədigaroja tapxurojin, Xundak qilojanda pilanliring pixip qikar. **4** Pərwədigar barlik məwjudiyətnig hər birini məlum məksət bilən apiridə qilojan; Hətta yamanlarnimu balayi'apət küni üqün yaratqandur. **5** Təkəbburlukka tolojan kəngüllərnig hər biri Pərwədigaroja yirginliktur; Qol tutuxup

birləxsimu, jzasiz qalmas. **6** Muhəbbət-xəpkət wə həkikət bilən gunahlar kafarət qilinip yepilar; Pərwərdigardin əyminix adəmlərni yamanliqtin haliy qilar. **7** Adəmning ixliri Pərwərdigarni hursən qilsa, U hətta düxmənlirininimu uning bilən inaqłaxturar. **8** Həlal aloqan az, Haram aloqan kəptin əwzəldur. **9** İnsan kənglidə öz yolini tohtitar; Əmma kədəmlirini toqrilaydioqan Pərwərdigardur. **10** Hətta padixahning ləwlirigə qaritip əpsun oqulsimu, Uning aqzi toqra həkūmdin qətniməs. **11** Adil taraza-mizanlar Pərwərdigarəja hastur; Taraza taxlirining həmmisini U yasioqandur. **12** Padixah rəzillik qilsa yirginqliktur, Qünki təht həkqaniyət bilənla məhkəm turar. **13** Həkqaniy səzligən ləwələr padixahlarning hursənlikidur; Ular durus səzligüqilərni yahxi kərər. **14** Padixahning kəhri goya əlümning əlqisidur; Biraq dana kixi [uning şəzipini] tinqlandurar. **15** Padixahning qirayining nuri kixigə jan kirgüzər; Uning xəpkiti waqtida yaşqan «keyinki yamoqur»dur. **16** Danalik elix altun elixtin nəkədər əwzəldur; Yorutuluxni tallax kümüxni tallaxtin xunqə üstündur! **17** Durus adəmning egiz kətürülgən yoli yamanliqtin ayrilixtur; Öz yolioqa ehtiyat qiloqan kixi jenini saqlap qalar. **18** Məşqrurluq həlak boluxtin awwal kelər, Təkəbburluq yikilixtin awwal kelər. **19** Kəmtər bolup miskinlər bilən bardi-kəldidə bolux, Təkəbburlar bilən haram mal bəlüxkəndin əwzəldur. **20** Kimki ixni pəm-parasət bilən qilsa payda tapar; Pərwərdigarəja tayoqan bolsa, bəht-saadət kərər. **21** Kəngli dana kixi səgək atilar; Yeqimlik səzlər adəmlərnin bilimini axurar. **22** Pəm-parasət əzigə igə boləjanlarəja həyatlikning

bulikidur; Əkilsizlarga təlim bərməkning əzi əkilsizlikdur.

23 Aqilanə kixining kəlbi aqzidin əkil qikirar; Uning ləwzigə bilimni ziyadə kilar. **24** Yekimlik səzlər goya həsəldur; Kəngüllərnə hux kəlip təngə dawadur. **25** Adəm balisioqa toqridək kərünidioqan bir yol bar, Lekin aqiwiti həlakətkə baridioqan yollardur. **26** Ixligüqining ixtiyi uni ixka salar; Uning karni uningqə həydəkqilik kilar.

27 Muttəhəm kixi yaman gəpni kolap yürər; Uning ləwliri lawuldap turoqan otka ohxar. **28** Əgri adəm jedəl-majira tuqduroquqidur; Ojəywətqi yekən dostlarni ayriwetər. **29** Zorawan kixi yekən adimini azdurar; Uni yaman yoloqa baxlap kirər. **30** Kəzini yumuwaloqan kixi yaman niyətni oylar; Lewini qixligən kixi yamanlikqa təyyardur. **31** Həkkaniyət yolida aqaroqan qaq, Adəmning xəhrət tajidur. **32** Asan aqqiklimaydioqan kixi palwandin əwzəldur; Əzini tutuwaloqan xəhər aloqandinmu üstündur.

33 Qək etəkkə taxlanoqini bilən, Lekin nətijisi pütünləy Pərwərdigardindur.

17 Kurbanlik gəxlirigə toloqan jedəllik əydin, Bir qixləm kuruq nan yəp, kəngül tinqlikta boləqan əwzəl. **2** Hizmətkar qewər bolsa, hojisining nomusta koyoquqi oqlini baxkurar; Kəlgüsidə u hojining oqli katarida turup uning mirasni təksim kilar. **3** Sapal kəzan kümüxnə tawlar, qanak altunni tawlar, Birək adəmning kəlbini Pərwərdigar sinar. **4** Kəbih kixi yaman səzlərgə ixinər; Yaloqanqi pitniqilərnəng səzigə kulak salar. **5** Miskinlərnə məshirə kəloquqi, əzini Yaratquqini həqarətligüqidur; Baxkılarnəng bəhtsizlikidin huxal boləqan kixi jazasiz kəlmas. **6** Kərilarnəng nəwrliri ularnəng tajidur; Pərzəntlərnəng

pəhri ularning atiliridur. **7** Əhmək yarixıq gəp kılsa uningəya yaraxmas; Mətiwər yaloqan səzlisə uningəya tehimu yaraxmas. **8** Para — uni bərgüqining nəziridə esil bir gəhərdur; Goya uni nəgila ixlətsə muwəppəkiyətkə erixidioqandək. **9** Baxkılarning hatalıqini yoputup kəqürgən kixi mehir-muhəbbətne kəzlər; Kona hamanni sorioqan kixi yekın dostlarni düxmən kılar. **10** Aqılanigə singgən bir eoiz tənbi, Əhməkke uruloqan yüz dərridin ünümlüktur. **11** Yamanlar pəkət asiqlikni kəzlər; Uni jazalaxka rəhimsiz bir əlqi əwətilər. **12** Əhmikanə ix kıliwatkan nadan kixigə uqrap qaloqandin kərə, Baliliridin ayriloqan eyikqa yoluqur qaloqan yahxi. **13** Kimki yahxilikqa yamanlik kılsa, İxikidin bala-qaza neri kətməs. **14** Jedəlning baxlinixi tosmine su elip kətkəngə ohxaydu; Xunga jedəl partlaxtin awwal talax-tartixtin qol üzgin. **15** Yamanni aqlioqan, Həkkaniyoqa kara qarlioqan, Ohxaxla Pərwədigarəya yirginqlıktur. **16** Əhməkning kəngli danalixni ətiwarlimisa, Qandakmu uning qolida danalixni setiwalojudək puli bolsun? **17** [Həkkikiy] dost hərdaim sanga muhəbbət kərsitər, [Həkkikiy] kərindax yaman kününg üqün yardəmgə dunyaəya kəlgəndur. **18** Əkilsiz kixi qol berip, Yekini üqün kepil bolidu. **19** Jedəlgə amraq gunahqa amraqtur; Bosuoqini egiz qiləqan həlakətne izdər. **20** Niyiti buzuloqan yahxilik kərməs; Tilida hək-nahəkne astin-üstün qiləquqi balaəya yoluqar. **21** Bala əhmək bolsa, ata oqəm-kayoquəya patar; Həmakətning atisi huxallik kərməs. **22** Xad kəngül xipalik doridək təngə dawadur; Sunuq roq-dil adəmnin yilixini qurutar. **23** Qirik adəm yəng iqidə parini qobul kılar; U adalətning

yolini burmilar. **24** Danalik yorutuloqan kixining kez aldidida turar; Birak ekilsizning kezi hiyalkexlik kilip kutupta yurer. **25** Galwang bala atini azaboqa salar; Uni tuoqquqiningmu dardi bolar. **26** Hekqaniylaroqa jermane koyuxka ket'iy bolmas; Emirlarni adaletni kollioqini uqun dumbalaxka bolmas. **27** Bilimi bar kixi kam sezluik bolar; Yorutuloqan adem kaltis eoqir-besik bolar. **28** Hetta ehmaqmu az sezlisə dana hesablinar; Tilini tizginligən kixi danixmən sanilar.

18 Kerpqiliktin ayrilip yaloquz yurgən kixi haman ez nepsigə qooq tartar; Herkandaq qin hekmatke haman jan-jehli bilən qarxi qikar. **2** Ehmaq yorutuluxka kizikmas; Kizikididoini pekət ez oylioqanlirini korsitixla, halas. **3** Yaman kixi kelsə, neprətmu pəyda bolar; Nomussiz ix iza-aqanəttin ayrilmas. **4** Adəmning sezliri qongkur sularoqa ohxar; Danalik buliki erik süyidək erkəxləp aqar. **5** Yamoqa yan besixka, Sorakta hekqaniyoqa uwal kilixka ket'iy bolmas. **6** Ehmaqning ləwliri uni jedəlgə baxlar; Uning aqzi «Meni dumbala» dəp təklip qilar. **7** Ehmaqning aqzi ez bexioqa halakəttur; Uning ləwliri ez jenioqa kapqandur. **8** Oqəywəthorning sezliri hərhil nazunemətlərdək, Kixining kəlbige qongkur singdürülər. **9** Ixida hurun boləqan kiximu, Buzəqunqi bilən ülpedax bolidu. **10** Pərwərdigarning nami məzmut munardur; Hekqaniylar uning iqigə yügürüp kirip yukirida aman bolar. **11** Bay adəm mal-dunyasini «mustəhkəm xəhirim» dəp bilər; Nəziridə ezini saklaydioqan egiz sepildək turar. **12** Bitqit boluxtin awwal, kəngülgə təkəbburluk kelər; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kelər. **13**

Sözni anglimay turup, aldirap jawab bərgən, Əhməklığını kərsitip özini hijaləttə qaldurur. **14** Təndiki aqrıq azabioqa adəmnıng öz rohı bərdaxlıq bərgüzər; Birak rohı sunoqan bolsa uni kim kətürər? **15** Yorutulonıng qəlbi bilimgə erixməktə, Aqılanıng kulaklıri bilimni izdiməktə. **16** Sowotat öz igisigə ixikni daqdam eqip berər; Uni qong ərbablar aldioqa yətküzər. **17** Dəwa qıloqanda, awwal səzligüqıning səzliri orunluq kərünər; Lekin qarxi tərəp soal qoyup ixni sürüxtürər. **18** Qək taxlax jedəllərni tügitər; Oqojılarning arisidiki ixnimu həl qılar. **19** Rənjigən qerındaxning kənglini elix mustəhkəm xəhərni elixtinmu təs; Jedəl-majira qoroqanınıng taqak-baldaqlırioqa ohxaxtur. **20** Adəm [durus] səzligənlikidin qorsıki tok bolar; Öz kənglidin qıqqan səzlıridin mol həsul alar. **21** Həyat-mamat tilning ilkididur; Kimki unıng təsirini ətiwarlısa unıng mewisidin yər. **22** Hotunni tallap aloqan kixi yaxıliq tapıdu, U Pərwərdigarning mərhimitigə erixkən bolıdu. **23** Miskinlər pəs awazda yelinip səzlər; Bay bolsa qopallıq bilən jawab berər. **24** Dostni kəp tutqan kixi harab bolar; Lekin qerındaxtinmu yeqin baqlanoqan bir dost bardur.

19 Pəzilətlik yolda mangoqan kəmbəoqəl, Hıyligər səzlik əhməktin yaxıdur. **2** Yənə, oqəyriti bar kixi bilimsiz bolsa bolmas; Aldirangoqu yoldin qıkar. **3** Kixining əhməklıki öz yolini astin-üstın kiliwetər; Xundak turuqluk u kənglidə Pərwərdigardın rənjip aqrınar. **4** Baylıq dostni kəp qılar; Miskinlər bar dostidinmu ayrılıp qalar. **5** Yaloqan guwahlık qıloqan jazalanmay qalmas; Yaloqan eytkuqımu jazadin qutulalmas. **6** Tola adəm sehiydin

iltipat kezlər; Sowəjat berip turoşuqioğa həmmə kixi dosttur. **7** Namratlaxqandin kerindaxlirimu zerikər; Uning dostliri tehimu yirak qaqar; Yalwurup qoşlisimu, ular tepilmas. **8** Pəm-parasətkə erixküqi əzigə keyünər; Nurni saklıoğan kixining bəhti bolar. **9** Yaloğan guwahlik kילוğan jazalanmay qalmas; Yaloğan eytkuqimu həlak bolar. **10** Həxəmətlik turmux əhməkə yaraxmas; Qulning əməldarlar üstidin həküm sürüxi tehimu qamlaxmas. **11** Danixmənlük igisini asanliqə aqqıqlanmaydioğan kilar; Hatalikni yoputup kəqürüx uning xəhritidur. **12** Padixahning oşəzi xirning huwluxioğa ohxax dəhxətlik bolar; Uning xəpkiti yumran ot-qəpkə qüxkən xəbnəmdək xerindur. **13** Əhmək oşul atisi üqün bala-qazadur; Urukək hotunning zarlaxliri tohtimay temip qüxkən tamqə-tamqə yeşinoğa ohxaxtur. **14** Əy bilən mal-mülük ata-bowilardin mirastur; Birək pəm-parasətlik hotun Pərwərdigarning iltipatidindur. **15** Hurunluk kixini oşəplət uykuşoğa oşərk kilar; Bikar tələp aqarqilikning dərdini tartar. **16** [Pərwərdigarning] əmrigə əməl kילוğan kixi əz jenini saklar; Əz yolliridin həzi bolmioğan kixi ələr. **17** Kəmbəşəllərgə rəhəmdillik kילוğan, Pərwərdigaroğa kərz bərgən bilən barawərdur; Uning xəpkitini [Pərwərdigar] qayturar. **18** Pərzəntingning tərbiyini qəbul kிலixioğa ümidwar bolup, Uni jazalap tərbiyə berip turoşin; Lekin uni əlgüqə har bolsun degüqi bolma. **19** Qəhrlik kixi jaza tartar; Uni kutkuzmakqi bolsang, qayta-qayta kutkuzuxung kerək. **20** Nəsihətəni anglişin, tərbiyəni qəbul kילוşin, Undək kילוşanda keyinki künliringdə dana bolisən. **21** Kixining kənglidə nuroşun niyətlər

bar; Ahirida pəkət Pərwərdigarning dalalət-hidayitidin qikқан ix aқar. **22** Kixining yekimlikі uning mehіr-muhəbbitidindur; Miskin bolux yaloqanqiliktin yahxidur. **23** Pərwərdigardin əyminix kixini həyatқа erixtūrər; U kixi hatirjəm, tok yaxap, bala-қaza qūxūrūlūxidın haliy bolar. **24** Hūrun қolini sunup қақиқа tikқini bilən, Oқizani aқziқа selixқimu hūrunluk қilar. **25** Həkawuroқа қilinoqan tayaq jazasi saddioқа қilinoqan ibrəttur; Yorutuloqan kixigə berilgən tənbih, Uning bilimini tehimu ziyadə қilar. **26** Atisining melini bulioqan, Anisini əyidin həydəp qikəroqan, Rəswalik, iza-aqanət қalduroquqi oоquldur. **27** I oоqul, nəsihətkə қulikingni yupuruwalsang, Əқilning təlimliridin yiraқlaxқiningdur. **28** Pəskəx guwahqi adalətni mazaq қiloquqidur; Yaman adəmnining aқzi rəzillikni yutar. **29** Həkawurlar üqün jazalar təyyardur, Əhməklərninг dümbisigə uridioqan қamqa təyyardur.

20 Xarab kixini rəswa қilar, Həraq kixini oқaljirlaxturar; Kimki uningқа berilip ezip kətsə, əқilsizdur. **2** Padixahning oқəzipi xirning həkirixigə ohxax қorkunqluktur; Uning aқqikini kəltürgən, əz jenioқа jaza qūxūrər. **3** Əzini majiradin neri қilix kixining izzitidur; Biraқ hərbi əhməқ əzini basalmas. **4** Hūrun adəm қixta yər həydiməs; Yioqim waқtida yoklukta қelip axliқ tilər. **5** Kixining kənglidiki oy-niyətliri qongқur suoқа ohxaxtur; Yorutuloqan adəm ularni tartip alalaydu. **6** Əzini sadıқ dəydioqanlar kəptur; Biraқ ixənqlik bir adəmni kim tapalisun? **7** Həққaniy adəm diyanətlіk yolda mangar; Uning pərzəntlirigə bəht-bərikət қaldurular! **8** Padixah adalət təhtidə olturoqanda, Həmmə yamanliқni kəzi bilən

qoqalaydu. **9** Kim özini gunahdin tazilandim, Wijdanim paklandi, deyäläydu? **10** Ikki hil taraza texi, Ikki hil kürä ixlitix, Ohxaxla Pärwərdigarğa yirginliktur. **11** Həttə bala öz hisliti bilən bilinər; Uning qiloanlirining pak, durus yaki əməsliki hərəkətliridin kərünüp turar. **12** Kəridioğan kəzni, anlaydioğan qulakni, Hər ikkisini Pärwərdigar yaratti. **13** Uyquğa amrak bolma, namratliqqa uqraysən; Kəzüngni eqip oyoqak bol, nening mol bolar. **14** Heridar mal aloqanda: «Naqar ikən, naqar ikən!» dəp qaxxaydu; Elip kətkəndin keyin [«Esil nərsə, ərzan aldim» dəp] mahtinidu. **15** Altun bar, ləəl-yakutlarmu kəptur; Birak bilimni beoixlioğan ləwlər nemidegən qimmətlik gəhərdur! **16** Yatqa kepil bolğan kixidin kərzgə tonini tutup alojin; Yat hotunoğa kapalət bərgən kixidin kapalət puli al. **17** Aldap erixkən tamak tatliktur; Keyin, uning yegini xeqil bolar. **18** Pilanlar məslihet bilən bekitilər; Pixqan kərsətmə bilən jəng qilojin. **19** Gəp toxuquqi sirlarni axkarilar; Xunga waləqtəkkür bilən arilaxma. **20** Kimki atanisini haqarət qilsa, Uning qiriqi zulmət karangorusida eqər! **21** Tez erixkən miras haman bərikətlik bolmas. **22** Yamanliqqa yamanlik qayturay demə; Pärwərdigarğa tayinip küt, U dərdinggə yetər. **23** Ikki hil taraza texi Pärwərdigarğa yirginliktur; Sahta əlqəm kət'iy yarimas. **24** Insanning hayatlik qədəmlirini Pärwərdigar bəlgiləydu; Undaқта insan öz musapisini nədin bilsun? **25** Bir nərsisini yeniklik bilən «[Hudağa] ataloğan!» dəp wədə berix, Kəsəmlərdin keyin ikkilinip qayta oylinix, Öz jenini qiltakqa qüxürgəngə barawər. **26** Dana padixah yamanlarni topanni soruqandək soruwetidu, Haman

təpkəndək tuluk bilən yanjiwetər. **27** Adəmning rohwijdani — Pərwərdigarning qirioidur, U kəlbning hər bir təglirini təxürüp pərk etər. **28** MehİR-xəpkət wə həkikət padixahni saklaydu; U mehİR-xəpkət bilənla öz təhtini mustəhkəmləydu. **29** Yax yigitlərnin qawulluqi ularning pəhridir; Qerilarning izziti aq qaqiridir. **30** Tərbiyə yariliri yamanlikni tazilap qikirar, Tayaq izliri iq-baoirni taza qilal.

21 Padixahning kəngli eriklardiki sudək Pərwərdigarning kolididur; [Pərwərdigar] kəyərgə tooirilisa, xu tərəpkə mangidu. **2** Insan əzining həmmə kiləjan ixini tooira dəp bilər; Lekin Pərwərdigar kəlbdeki niyətləni taraziya selip tartip kərər. **3** Pərwərdigarning nəziridə, Həkkəniyəlik bilən adalət yürgüzüx kurbanlik kilixtin əwzəldur. **4** Təkəbbur kəzlər, məqrur kəlb, yamanlarning qirioidi — həmmisi gunahdur. **5** Əstayidil kixilərnin oyliri ularni pəkət bayaxatlikka yetəklər; Qeqilangoqlarınin oyliri bolsa, ularni pəkət yoxsuzlukqila yetəklər. **6** Yaqlima til bilən erixkən bayliklar, Əlümni izdəp yürgənlər qooqlap yürgən bir tütünla, halas. **7** Yamanlarning zalimlik i əzlrini qirmiwalar; Qünki ular adalət yolida mengixni rət kiləjan. **8** Jinayətkar mangidijan yol nahayiti əgridur; Sap dil adəmning hər ikiti tüptüzdur. **9** Sokuxqak hotun bilən [azadə] əydə billə turoqandin kərə, Əgzinin bir bulungida [yaləquz] yetip kəpkan yahxi. **10** Yaman kixinin kəngli yamanlikqila hərisməndur; U yekiniəjimu xapaət kərsətməs. **11** Həkawurnin jazaqa tartilixi, bilimsizgə ibrət bolar; Dana kixi kəbul kiləjan

nəsihətlərdin tehimu kəp bilim alar. **12** Həkkəniy Boluquci yamanning öyini kəzlər; U həman yamanlarni yamanliqqa koyup yikitar. **13** Miskinləarning nalisioja kulikini yoputup kari bolmioquci, Ahiri ezi pəryad kətürər, Birak heqkim pərwa qilmas. **14** Yoxurun sowoqat oğəzəpni basar; Yəng iqidə berilgən para kəhr-oğəzəpni pəsəytər. **15** Adalətni bəja kəltürüx həkkəniylarning huxallikidur, Birak yamanlik qiloquqilaroja wəhimidur. **16** Həkmət yolidin ezip kətkən kixi, Ərwahlarning jamaiti iqidikilərdin bolup qalar. **17** Tamaxoja berilgən kixi namrat qalar; Yaoj qaynaxka, xarab iqixkə amraq beyimas. **18** Yaman adəm həkkəniy adəm üqün gerü pulining ornida qalar; [Ezilgən] duruslarning ornioja iplaslar qalar. **19** Sokuxkak wə terikkək ayal bilən ortak turojandin, Qəl-bayawanda yalojuz yaxiojan yahxidur. **20** Aqilanining öyidə baylik bar, zəytun may bar; Birak əhməklər tapqinini utturluk buzup-qaqar. **21** Həkkəniyə, mehribanlikni izdigüci adəm, Həyat, həkkəniyə wə izzət-hərmətkə erixər. **22** Dana kixi küqlüklər xəhirining sepilioja yamixar, Ularning tayanqi boləjan qorojinini oqulitar. **23** Əz tilioja, aozioja igə boləjan kixi, Jenini awariqiliklərdin saklap qalar. **24** Qongqilik qilojanlar, «Hakawur», «həli qong», «mazakqi» atilar. **25** Hürun kixi əz nəpsidin həlak bolar, Qünki uning qoli ixka barmas; **26** Nəpsi yaman bolup u kün boyi təmə kilip yürər; Birak həkkəniy adəm heqnemini ayimay sədikə qilar. **27** Yaman adəmning qurbanliqi Pərwərdigaroja yirginliktur; Rəzil oğəzdə əpkelingən bolsa tehimu xundaktur! **28** Yalojan guwahlik qiloquci həlak bolar; Əyni əhwalni anglap

sözligən kixining sözi əbədgiqə aqar. **29** Yaman adəm yüzini qelin qilar; Durus kixi yolini oylap puhta basar. **30** Pərwərdigarğa qarxi turalaydioğan heqkandak danalığ, əkil-parasət yaki tədbir yoqtur. **31** Atlar jəng küni üçün təyyar qilinoğan bolsimu, Birak oqəlibə-nijat pəkət Pərwərdigardindur.

22 Yahxi nam zor baylıqqa igə boluxtin əwzəl; Kədir-qimmət altun-kümüxtin üstündur. **2** Gaday bilən bay bir zeminda yaxar; Hər ikkisini yaratqan Pərwərdigardur. **3** Zerək kixi bala-qazani aldin kərüp qaqar; Saddilar aldioğa berip ziyan tartar. **4** Özini təwən tutup, Pərwərdigardin əyminixning bərikiti — bayaxatlıq, izzət-hərmət wə həyattur. **5** Hiyliqərlərnin yolida tikənlər, tuzaklar yatar; Öz yolioğa həzi boləğan kixi ulardin yirək bolar. **6** Baliqə kiqikidə mijəzigə qarap durus tərbiyə bərsəng, Qong boləanda u xu yoldin qıqmas. **7** Baylar miskinlərni baxkurur; Kərzdar kərz igisining kulidur. **8** Nahəqlik urukini qaqqanning alidioğan həsuli balayi'apəttur; Uning oqəzəp-həywisi qüxər. **9** Sehiy adəm bərikət tapar; Qünki u miskinlərgə öz nenidin belüp bərgüqidur. **10** Həqawurni qoqliwətsəng, jedəl-majira besilar; Kelixməslilər wə xərməndiqiliklər tügər. **11** Pak niyətni kədirləydioğan kixining sözliri güzəldur; Xunga padixah uning bilən dost bolar. **12** Pərwərdigarning kəzi ilim-həqikətne saqlar; U iplaslarning sözlirini eqip taxlap bikar qilar. **13** Hırun adəm: «Taxqirida bir xir turidu, Koqioğa qıqsam əltürülimən!» — dəydu. **14** Zinahor ayalning aqzi qongkur bir oridur; Pərwərdigar narazi boləğan kixi uningə qüxüp ketər. **15** Nadanlıq səbiy balilarning kəlbige baqlaqlıqtur;

Birak tərbiyə tayiği buni uningdin yirak qilar. **16** Miskinlärni ezix bilän bay bolğan, Wə baylarğa sowqat sunidiğan kixi, Ahiri pəkət yoksulluqta qalar. **17** Qulak sal, sanga aqılanilärning sözlirini ögitäy; Kəngül qoyup bilimimni ögəngin. **18** Ularni kəlbəngdə qing tutsang, Ular sanga xerin bolar, Ləwliringdə səp bolup təyyar turidu. **19** Qin kəlbəng bilän Pərwədigarğa tayinixing üqün, Bүgün [bu həkmətlik sözlärni] baxqa birsigə əməs, Bəlki sanga yətküzdüm. **20** Uningdin mana ottuzni yazdim, Buning iqidə nəsihətlər həm bilim bar. **21** Bular bilän həkikətning sözlirining dərəkə həkikət ikənlikini bilələysən, Wə xundak qilip seni əwətküqilərgə həkikətning sözliri bilän jawab qayturalaysən. **22** Yoksuldin bulap alma, u kəmbəqəl tursa, Ajiz məminlärni sorak ornida bozək qilma. **23** Qünki Pərwədigar ularning dəwasini kətürər, Ulardin bulap aloqanlardin bulap alar. **24** Mijəzi ittik adəm bilän dost bolma, Qəhrlik adəm bilän arilaxma, **25** Bolmisa, uning yaman yolini öginip qelip, qiltakqa qüxisən. **26** Baxqilarğa [kepil bolup] qol bərgüqilərdin bolma, Qərzlärni tələkkə kapalət bərgüqilərdin bolma; **27** Sening qayturaliğudək nərsəng bolğan bolsa, Ular orun-kərpiliringni bikardin-bikar astingdin elip kətmigən bolatti! **28** Ata-bowiliring pasilni bəlgiləp bərgən kona qegra taxlirini yətkimə. **29** İxni əstayidil wə qakqan bejiridiğan kixini kərgənmidig? U pəs adəmlärning hizmitidə bolmas; Padixahlarning aldidə turar.

23 Katta ərbab bilän həmdastihan bolsang, Aldingdiki kim ikənlikini obdan oylan. **2** İxtiyig yaman bolsa, Gelingğa piqak təngləp turoqandək özüngni tart. **3** Uning

nazunemətlirini tama qılma, Ular adəm aldaydioğan
tamaqlardur. **4** Bay bolimən dəp özüngni upratma;
Özüngning zehningni bu ixka qaratma. **5** [Bayliqlaroqa]
kəz tikixing bilənla, ular yok bolidu; Pul-mal dərwekə
özige qanat yasap, Huddi bürküttək asmanoqa uqur ketər.
6 Aq kəzning nenini yemə, Uning esil nazunemətlirini
tama qılma; **7** Qünki uning kəngli qandaq boləandək,
özimu xundak. U aqzida: — Kəni, alsila, iqsilə! —
desimu, Biraq kənglidə seni oyliqini yok. **8** Yegən bir
yutum taamnimu kusuwetisən, Uningoqa qiloğan qiraylik
səzliringmu bikaroqa kətkən bolidu. **9** Əhməkkə yol
kərsitip salma, Qünki u əkil səzliringni kəzge ilmas.
10 Qədimdə bekitkən yərning pasil taxlirini yətkimə,
Yetimlarning etizliriqimu ayaq basma; **11** Qünki ularning
Həmjəmət-Qutkuzoquqisi intayin küqlüktur; U Əzi ular
üqün üstüngdin dəwa qılar. **12** Nəsihətkə kəngül koy, Ilim-
bilimlərgə kulak sal. **13** Balangoqa tərbiyə berixtin erinmə;
Əgər tayak bilən ursang, u əlöp kətməydu; **14** Sən uni tayak
bilən ursang, Bəlkim uni təhtisaradin qutkuziwalisən.
(Sheol h7585) **15** I oqlum, dana bolsang, Mening kəlbim
qanqə hux bolar idi! **16** Aqzingda orunluk səzlər bolsa,
iq-iqimdin xadlinimən. **17** Gunah sadir qiloquqilaroqa rəxk
qılma, Hərdaim Pərwərdigardin əyminixtə turoqin; **18**
Xundak qiloqiningda jəzmən kəridioğan yahxi kününg
bolidu, Arzu-ümidning bikaroqa kətməs. **19** I oqlum,
səzümgə kulak selip dana bol, Kəlbingni [Hudaning]
yoliqə baxliqin. **20** Məyhorlaroqa arilaxma, Nəpsi yaman
gəxhorlar bilən bardi-kəldi qılma; **21** Qünki hərəkkəx
bilən nəpsi yaman ahirida yoksullukta qalar, Qəplət

uykusiyoqa patkanlaroqa jəndə kiyimni kiygüzər. **22** Seni tapkan atangning səzini angla, Anang kərioqanda uningyoqa hərmətsizlik qılma. **23** Həqiqətəni setiwal, Uni hərgiz setiwətmə. Danalığ, tərbiyə wə yorutuluxnimu al. **24** Həkkaniy balining atisi qong huxallıq tapar; Dana oşulni tapkan atisi uningdin hursən bolar. **25** Ata-anangni səyündürüp, Seni tuşkan anangni hux qıl. **26** I oşlum, qəlbəngni manga tapxur; Kəzliringmu həyatlıq yollirimyoqa tikilsun! **27** Qünki pəhixə ayal qongqur oridur, Buzuk yat ayal tar zindandur; **28** Ular qarəqidək məküwelip, İnsaniyət arisidiki wapasizlarni kəpəytər. **29** Kimdə azab bar? Kimdə dərd-ələm? Kim jedəl iqidə qalar? Kim nalə-pəryad kətürər? Kim səwəbsiz yarilinar? Kimning kəzi kizirip ketər? **30** Dəl xarab üstidə uzun olturoqan, Əbjəx xarəbtin tetixqa aldirioqan məyhorlar! **31** Xarəbning əjayib kizillikioqa, uning jamdiki julalikiyoqa, Kixining gelidin xundəq silik ötkənlikigə məptun bolup qalma! **32** Ahirida u zəhərlik yilandək qəkiwalidu, Oq yilandək nəxtirini sanjiydu. **33** Kəz aldingda oşəlitə mənzirilər kərünidu, Aşzingdin qalaymıqan səzlər qıkidu. **34** Huddi dengiz-okyanlarda ləyləp qaloqandək, Yəlkənlik kemining moma yaşiqi üstidə yatqandək bolisən. **35** Sən qoqum: — Birsı meni urdi, ləkin mən yarilanmidim! Birsı meni tayak bilən urdi, birək aşriqini səzmidim!» — dəysən. Birək sən yənə: «Hoxumyoqa kəlsəmla, mən yənıla xarəbni izdəymən! — dəysən.

24 Yamanlaroqa rəxk qılma, Ular bilən bardi-kəldi qilixni arzu qılma; **2** Qünki ularning kəngli zorəwanlıqnila oylar; Ularining aşzi azar yətküzüxni səzlər. **3** ailə bolsa danalığ

asasida bərpa qilinar; Qüxinix bilən mustəhkəmlinər.

4 Bilim bilən əyning haniliri hərhil qimmətlik, esil gəhərlərgə toldurular. **5** Dana adəm zor küqkə igidur; Bilimi bar adəm kudritini axurar. **6** Puhta nəsihətlər bilən jəng qiləyin; Ojəlibə bolsa Birdinbir Uluq Məslihətqi bilən bolar. **7** Danalıq əqilsiz adəmgə nisbətən tolimu egiz, qüxiniksizdur; [Qonglar] xəhər dərwezisi aldiqə yiojiloqanda u zuwan aqalmas. **8** Əskilikni niyətligən adəm «suyikəstqi» atilar. **9** Əhməqliktin boləjan niyət gunahdur; Həkawur kixi adəmlərgə yirginqliktur. **10** Bexingəqə eojir kün qüxkəndə jasarətsiz bolsang, Küqsiz hesablinisən. **11** [Səwəbsiz] əlümgə tartiloqanlarni qutkuzojin; Boquzlinix həwpidə turoqanlardin yardəm kolungni tartma; **12** Əgər sən: «Bu ixtin həwirimiz yoqtur» desəng, Hər adəmning kənglini taraziqə Saləquqi buni kərməsmu? Jeningni həyat Saklioquqi uni bilməsmu? U hərbir insan balsining öz qiləjanliri boyiqə ularning əzigə yandurmasmu? **13** I oqlum, həsəl [tapsang] istimal qil, u yahxidur. Hərə kənikidin aləjan həsəl bolsa tatlik tetiydu; **14** Danalıq bilən tonuxsang, umu kənglünggə xuningdək bolar; Uni tapqiningda jəzmən yahxi kəridioqan kününg bolidu, Arzu-ümiding bikaroqə kətməs. **15** I rəzil adəm, həkqaniyning əyigə yoxurun hujum qilixni kütmə, Uning turaləqusini bulioquqi bolma! **16** Qünki həkqaniy yəttə kətim yikilip qüxər, Birək ahiri yənə ornidin turar. Lekin rəzil kixi külpət iqigə putlixip qüxər. **17** Rəqibing yikilip kətsə hux bolup kətmə, Duxmining putlixip qüxsə xadlanma; **18** Pərwədigar buni kərgəndə, Bu qilikingni yahxi kərməy, Bəlkim oqəzipini rəqibinggə qüxürməsliki mumkin. **19**

Yamanlar [rawaj tapsa], biaram bolup kətmə; Rəzillərgə rəxk kılma. **20** Qünki yamanlarning keləqiki yoktur, Uning qiriqimü eqürülər. **21** I oqlum, Pərwərdigardin qorkqin, padixahnimü hərəmət kıl. Qutratkuqilar bilən arilaxma. **22** Bundak kixilərgə kelidioqan balayi'apət uxtumtut bolar, [Pərwərdigar bilən padixahning] ularni qandak yokitidioqanliqini biləmsən? **23** Bularmu aqilanilərnin söliridur: — Sot qiloqanda bir tərəpkə yan besix kət'iy bolmas. **24** Jinayətgigə: «Əyibsiz sən» dəp həküm qikarəqan kixigə, Həklər lənət eytar; Əl-yurtlar uningdin nəprətlinər. **25** Birak ular jinayətgining gunahini eqip taxlioqan kixidin hursən bolar, Ular uningə bəht-saadət tilixər. **26** Durus jawab bərgüqi, Goyaki kixining ləwlirigə səyüqidur. **27** Awwal sirtta ixliringning yolini hazirlap, Etiz-erikliringni təyyarla, Andin əyüingni saləjin. **28** Yeqiningə qarxi asassiz guwahlik kılma; Aqzingdin həq yaləqanqilik qikarma. **29** «U manga qandak qiloqan bolsa, mənmu uningə xundak qilimən, Uning manga qiloqinini əzigə yandurimən», degüqi bolma. **30** Mən hurunin etizlikidin əttim, Əqilsizning üzümzarliqi yenidin mangdim, **31** Mana, hər yeridin tikənlər əsüp qikqan, Hohilar yər yüzini besip kətkən, Qoruk temi ərülüp kətkən! **32** Ular ni kərgəq, obdan oylandim; Kərginimdin sawak aldim: — **33** Sən: «Yənə birdəm kəzümni yumuwalay, Yənə birdəm uhliwalay, Yənə birdəm put-qolumni almap yetiwalay» — desəng, **34** Namratlik bulangqidək seni besip kələr, Həjətmənlik qalkanlik əskərdək sanga hujum qilar.

25 Təwəndə bayan kılınıdionlirimu Sulaymanning pənd-nəsihətli; bularni Yəhudaning padixahı Həzəkiyaning ordisidikilər kəqürüp hatiriligən: — **2** Pərwərdigarning uluqluqi — Əzining kılınan ixini axkarilimiqinida; Padixahlarning uluqluqi — bir ixning sirini yexəliginidə. **3** Ərxning egizlikini, Zeminning qongkurluqini, Wə padixahlarning kənglidikini mələqləp bilgili bolmas. **4** Awwal kümüşning pəki ayrilip tawlansa, Andin zərgər nəpis bir kaqa yasap qıkar. **5** Awwal padixahning aldidiki rəzil hizmətkarliri kəqliwetilsə, Andin uning təhti adalət üstigə kurular. **6** Padixahning aldida əzüngni həmmening aldi kılıp kərsətmə, [Uning aldidiki] ərbablarning ornida turuwalma; **7** Ornungni əzüngdin yukiri janabka berip, uning aldida pəgahka quxürülginingdin kərə, Əzgilərninğ seni tərgə təklip kılınıni yaxxidur. **8** Aldirap dəwaqə barmiqin, Mubada berip, yekining [üstün qıqip] seni lət kılisa, kəndək kılisen? **9** Yekining bilən munaziriləxsəng, Baxkılarning sirini aqma. **10** Bolmisa, buni bilgüqilər seni əyibləydu, Sesik namdin kütulalmaysən. **11** Waqti-jayida kılinoqan səz, Kümüş ramkılaraqə tiziloqan altun almilardur. **12** [Kulakka] altun halka, nəpis altundin yasaləqan zinnət buyumi yaraxkəndək, Akılanining agahlandıruxi kəngül kəyoqanning kulikioqə yarixar. **13** Huddi orma waqtidiki tomuzda [iqkən] qar süyidək, İxənqlik əlqi əzini əwətküqilərgə xundək bolar; U hojayinlirining kəksikərnini yaxartar. **14** Yaməquri yok bulut-xamal, Yaləqan sowəqatni wədə kılıp mahtanoquqioqə ohxaxtur. **15**

Uzunoiqə səwr-takət kılinsa, həkümdarmu qayıllı kılınar,
Yumxak til səngəklərdinmu ətər. **16** Sən həsəl
tepiwaldingmu? Uni pəkət toyuquqıla yə, Kəp yesəng
yanduruwetisən. **17** Koxnangning bosuoişioğa az dəsə,
Ular səndin toyup, əq bolup qalmisun. **18** Yaloğan
guwahlik bilən yekinioğa kara qapliouqi, Huddi gürzə,
kiliq wə ətür okqa ohxatur. **19** Sunuq qix bilən qaynax,
Tokur put [bilən mengix], Külpət künidə wapasiz kixigə
ümid baqlioqandəktur. **20** Qix künidə kixiləning kiyimini
salduruwetix, Yaki suda üstigə aqqıq su quyux, Qayouluq
kixining aldida nahxa eytkandəktur. **21** Duxminingning
qorsiki aq bolsa, Nan bər; Uşioğan bolsa su bər; **22**
Xundak kılsang, bexioğa kəmür qoşini toplap saloğan
bolisən, Wə Pərwərdigar bu ixni sanga yanduridu. **23**
Ximal tərəptin qikқан xamal kattik yamoşur elip
kəlgəndək, Qeqimqi xum qirayni kəltürər. **24** Sokuxkak
hotun bilən [azadə] eydə billə turoqandin kərə, Əgzining
bir bulungida [yalouuz] yetip-qopқан yahxi. **25** Uşap
kətkən kixigə muzdək su berilgəndək, Yirak yurttin
kəlgən hux həwərmu ənə xundak bolar. **26** Petikdilip süyi
leyip kətkən bulak, Süyi buloiwetilgən kuduk, Rəzillərgə
yol qoyoğan həkkanıy adəmgə ohxatur. **27** Həsəlni
həddidin ziyadə yeyix yahxi bolmas; Birak ulouluqni
izdəxning əzi ulou ixtur. **28** Əzini tutalmaydioğan kixi,
Wəyran boloğan, sepilsiz qaloğan xəhərgə ohxaydu.

26 Yazda qar yeşix, Orma waktida yamoşur yeşix
qamlaxmioqandək, İzzət-hərmət əhməkkə layik əməstur.
2 Ləyləp uqup yürgən kuqqaqtək, Uqқан qarlioşaq yərgə
qonmioqandək, Səwəbsiz qarşix kixigə ziyan kəltürəlməs.

3 Atka qamqa, exakkə nohta lazim boləjnidək, əhməkning dümbisigə tayaq layıktur. 4 Əhməkning əhmikanə gepi boyiqə uningəja jawab bərmigin, Jawab bərsəng əzüng uningəja ohxap kəlixing mumkin. 5 Əhməkning əhmikanə gepi boyiqə uningəja jawab bərgin, Jawab bərmisəng u əzining əhməklikini əkillik dəp qaqlar. 6 Əz putini kesiwətkəndək, Əz bexiəja zulmət tiligəndək, Əhməktin həwər yollaxmu xundək bir ixtur. 7 Tokurning karəja kəlmigən putliridək, Əhməkning aəziəja selinəjan pənd-nəsihətmu bikar bolur. 8 Saləjiəja taxni baəlap atqəndək, Əhməkqə hərmət bildürüxmu əhmikanə ixtur. 9 Əhməkning aəziəja selinəjan pənd-nəsihət, Məstning kəliəja sanjiləjan tikəndəktur. 10 Əz yəqinlirini qarisiəja zəhimləndürgən okyaqidək, Əhməkni yaki udul kəlgən adəmmi yallap ixlətkən hojayinmu ohxaxla zəhimləndürgüqidur. 11 It aylinip kelip əz kəsükini yaliəjəndək, Əhmək əhməklikini qaytilar. 12 Əzini dana qaqlap məmnun boləjan kixini kərdüngmu? Uningəja ümid baəliməktin əhməkqə ümid baəlimək əwzəldur. 13 Hürun adəm: — «Taxkirida dəhxətlik bir xir turidu, Koqida bir xir yüridu!» — dəp [əydin qıqmas]. 14 Əz mujukida eqilip-yepilip turojan ixikkə ohxax, Hürun kariwatta yetip u yak-bu yakqə ərölməktə. 15 Hürun kəlini sunup kaqioja tikkini bilən, Əizani aəziəja selixtinmu erinər. 16 Hürun əzini pəm bilən jawab bərgüqi yəttə kixidinmu dana sanar. 17 Koqida keliwetip, əzigə munasiwətsiz majiraəja arilaxqan kixi, Itning kulikini tutup sozəjanəja ohxax hətərgə duqar bolar. 18 Əz yəqinlirini aldap «Pəkət qaqqak kilip qoydum!» dəydiəjan kixi, Otkaxlarni, oqlarni,

hərhil əjəllik qorallarni atқан təlwigə ohxaydu. **20** Otun bolmisa ot eqər; Oļəywət bolmisa, jedəl besilar. **21** Qoqlar üstigə qaqqan kəmürdək, Ot üstigə koyoqan otundək, jedəlqi jedəlni uloqaytar. **22** Oļəywəthorning səzliri hərhil nazunemətlərdək, Kixining kəlbigə qongqur singdürülər. **23** Yalkunluk ləwlər rəzil kəngüllərgə qoxuloqanda, Sapal qaqiqa kümüx həl bərgəngə ohxaxtur. **24** Adawət saklaydiqan adəm eqini gəpliri bilən yapsimu, Kənglidə kat-kat suyikəst saklaydu. **25** Uning səzi qiraylik bolsimu, ixinip kətmigin; Kəlbidə yəttə kat iplaslik bardur. **26** U eqmənlikini qiraylik gəp bilən yapsimu, Lekin rəzilliki jamaətning aldida axkarilinar. **27** Kixigə ora kolioqan əzi qüxər; Taxni domilatқан kixini tax dumilap qaytip kelip uni yanjar. **28** Sahta til əzi ziyankəxlik qiləqan kixilərgə nəprətlinər; Huxamət qiləuqi eqiz adəmni həlakətkə ittirər.

27 Ətiki kününg toqruluk mahtanma, Qünki bir küni nemə bolidioqiningnimu bilməysən. **2** Seni baxqilar mahtisun, əz aqzing mundak qilmisun, Yat adəm seni mahtisun, əz ləwliring undak qilmisun. **3** Tax eqir, qum heli jing basar, Biraq əhmək kəltüridioqan hapiqilik ikkisinin tehimu eqirdur. **4** Oļəzəp rəhimsizdur, Kəhr bolsa kəlkündək adəmni eqitip ketər, Biraq kim həsəthorluk aldida taqabil turalisun? **5** Axkara əyibləx yoxurun muhəbbəttin əladur. **6** Dostning qolidin yegən zəhimlər sadikliktin bolidu; Biraq düxmənning səyüxliri hiyligərlikdur. **7** Tok kixi həsəl kənikidinmu bizardur, Aq kixigə hərқandaq aqqiq nərsimu tatlik bilinər. **8** Yurt makanidin ayriloqan kixi, Uwisidin ayrilip yürgən

qaxqa ohxar. **9** Ətir wə huxbuy kəngülni aqar, Jan kəyər dostning səməmiy məslihəti kixini riqbətləndürər. Jan kəyər dostning səməmiy, huxhuy məslihəti kixini hux qilur. **10** Əz dostungni, atangning dostinimu untuma; Bexingə kün qüxkəndə qerindixingning əyigə kirip yelinma; Yekindiki dost, yiraktiki qerindaxtin əla. **11** I oqlum, dana bol, kənglümni hux qil, Xundak qilojiningda meni məshirə qilidioxanlarəja jawab berələymən. **12** Zerək kixi bala-qazani aldin kərüp qaxar; Saddilar aldioja berip ziyar tartar. **13** Yatqa kepil boləjan kixidin kərzgə tonini tutup alojin; Yat hotunəja kapalət bərgən kixidin kapalət puli al. **14** Qax səhərdə turup, yukiri awazda dostioja bəht tiligənlək, Əzini qarəjax hesablinar. **15** Yaməjurluk kündiki tohtimay qüxkən tamqə-tamqə yeəjin, Wə sokuxqax hotun bir-birigə ohxaxtur. **16** Uni tizgənləx boranni tosqanoja, Yaxi yaəjni ong qol bilən qanggalliojanəja ohxaxtur. **17** Təmürni təmürgə bilisə ətkürləxkəndək, Dostlarmu bir-birini ətkürləxtürər. **18** Ənjür kəqitini pərwix qilojuqi uningdin ənjür yəydu; Hojayinini asrap kütken qul izzət tapidu. **19** Suda adəmnin yuzi əks ətkəndək, Insanning kəlbining qandakliqi əz yenidiki kixi arkilik bilinər. **20** Təhtisara wə həlakət hərgiz toymiojandək, Adəmnin [aq] kəzliri qanaət tapmas. (Sheol h7585) **21** Sapal qazan kümüxni, qanak altunni tawlar, Adəm bolsa mahtaloqanda sinilar. **22** Əhməkni buəday bilən birgə səndəldə talkan qilip soksangmu, Əhməkliqi yənila uningda turar. **23** Padiliringning əhwalini obdan bilip tur, Mal-waranliringdin yaxi həwər al; **24** Qünki bayliqning mənggü kapaliti bolmas, Taj-təhtmu dəwrdin-

dəwrgiqə turamdu? **25** Quruoqan qəplər oruloqandin keyin, Yumran qəplər əsüp qikqanda, Taoq baotridinmu yawayi qəplər yioqiləqanda, **26** Xu qaoqda qozilarning yungliri kirkilip kiyiming bolar; Əqkilərnı satqan puləqa bir etiz kelər, **27** Həmdə əqkilərnıng sütłiri senıng həm ailidikiliringning ozuqluqını, Dedəkliringning qorsıqını təminləxkimu yetər.

28 Yamanlar heqkim qoqlimisimu qaqa; Biraq həqqaniylar xir yürək batur kelər. **2** Yurtta gunahlar kəpəysə, unıng əmirliri kəp almıxar, Lekin uni sorioquqi yorutuləqan wə bilimlik bolsa, yurt aman-muqim uzun turar. **3** Miskinlərgə zulum seliwatqan bir kəmbəoqəl, Huddi [ziraətlərnı] yatquzup denini koymaydioqan qara yamoquroqa ohxaydu. **4** Təwrat qanunidin waz kəqkənlər yamanlarnı yahxi dəp mahtar; Biraq qanunni tutquqılar ularəqa qarxi kürəx qılar. **5** Rəzillər adalətnı qüxənməs; Biraq Pərwərdigarnı izdigüqilər həmmə ixni qüxinər. **6** Pəzilətlık yolda mangoqan miskin kixi, Sahta, ikki yüzlımə bay adəmdin yahxidur. **7** Təwrat-qanunioqa itaət qiloqan yigit əkillik oquldur; Biraq nan kəpilarəqa həmrah boləquqi atisini nomusqa qaldurar. **8** Jazanihorluk qilip yukiri əsüm arkilik baylıqlar tapqan kixi, Ahirida bularnı miskinlərgə həyrihaqlık qiloquqining qolioqa ətküzüx üqün toplioqandur. **9** Kimki Təwrat-qanunini anglimaymən dəp kulıqını yopursa, Hətta dualirimu ləniti bolup qalar. **10** Kimki duruslarnı yaman yoloqa azdursa, Əzi kolioqan orisioqa əzi qüxər; Biraq pak-dıyanətlık adəm yahxilikqa mirashor bolar. **11** Bay dərwəqə əzini dana sanar; Biraq yorutuləqan miskin uni hamən kərüp yetər.

12 Həkkaniylar oqalibiyətlik bolsa, Jahanni təntənə qaplar; Birak yamanlar mərtiwigə qıksa, halayiq əzlidirini qaqurar.

13 Öz gunahlırını yoxuroqan kixi ronak tapmas; Birak ularni tonup ikrar qilip, ulardin waz kəqkən kixi rəhim-xəpəkətkə erixər. **14** [Pərwərdigardin] hərdaim kərkup yürgən kixi xunqə bəhtliktur! Birak kənglini tax qiloqan balayi'apətkə qalar. **15** Hərkirəp turoqan xir, Yaki [owni izdəp] keziwatqan eyik qandaq bolsa, Yoksul pukralarning üstidiki rəzil həkimmu xundaqtur. **16** Yorutulmioqan əmir həman zor bir zalim bolup qıkar, Birak həman bayliqlaroqə nəprətlənsə, təhtidə uzun olturar. **17** Qan təkən kixi kərz bilən hangoqə qarap yügürər; Uni həqkim tosmisun! **18** Səmimiy, diyanətlik yolda mangoqan qutular; Ikki yolda mangoqan sahta kixi ularning biridə həman yikilip qüxər. **19** Öz yerigə tirixip ixligən dehqanning neni yetip axar; Birak bikar yürüp ham hiyallarni qooqlioqan kixining yoksulluqi mol bolar! **20** Rastqil kixining bəhti kəpiyər; Birak bay boluxqə aldirioqan kixi jazadin keqip qutulalmas. **21** Birigə yan besix kət'iy bolmas; Qünki bəzilər hətta bir burda nan üqünmu gunah ötküzər. **22** Nəpsi toymas kixi bayliqlarni kəzləp aldiraydu, U namratliqning öz bexioqə qüxidioqinidin bihəwərdur. **23** Baxqilarning hataliqini oquq əyibliqən kixi, Həman huxamət qiloquqioqə qarioqanda kəprək iltipət tapar. **24** Ata-anisining təəllukatini ooqrilap, «Bu həqkandaq gunah əməs» degən kixi, Həlak qiloquqining xerikidur. **25** Nəpsi toymioqur kixi jedəl-majira teriydu; Birak Pərwərdigarəqə tayoqan kixi ətlinər. **26** Əzining kəngligə ixəngən kixi əhməktur; Birak danaliqu bilən mangoqan nijat tapar.

27 Namratlaroqə həyrhəhlik qilidiqan kixi mohtajlik tartmas; Lekin həjətmənni kərsimu kərməskə saloqan kixi kəpligən qarəixka uqrar. 28 Yamanlar mərtiwigə qiqsa, halayik əzlrini qaqurar; Lekin ular zawal tapsa, həkqaniylar rawaj tapar.

29 Qayta-qayta əyiblinip turup yənə boyni kattiklik qiloqan kixi, Tuyuqsizdin dawaliqusiz yanjilar. 2 Həkqaniylar güllənsə, pukraliri xadlinar, Qəbihlər həkuk tutsa pukra nalə-pəryad kətürər. 3 Danalığın səygən oqul atisini hux qilar; Birak pahixilərgə həmrah boləqan uning mal-mülkini buzup-qaqar. 4 Padixah adalət bilən yurtini tinq qilar; Birak baj-selik saləqan bolsa, uni wəyran qilar. 5 Əz yeqinioqə huxamət qiloqan kixi, Uning putlirioqə tor təyyarlap qoyəqandur. 6 Rəzil adəmnin gūnahi əzigə qapqan yasap qurar; Birak həkqaniy kixi nahxilar bilən xadlinar. 7 Həkqaniy kixi miskininq dəwasioqə kəngül bəlür; Birak yamanlar bolsa bu ixni qüxənməs. 8 Həkawur kixilər xəhərnə kutritip dawaloqutar; Birak aqilanilər aqqik oqəzəplərnə yandurar. 9 Dana kixi əhmək bilən dəwalaxsa, Əhmək hürpiyidu yaki külidu, nətijisi həman tinqlik bolmas. 10 Qanhorlar pak-diyənətləklərgə nəprətlinər; Duruslarning jənni bolsa, ular kəstlər. 11 Əhmək hərdaim iqidiki həmmi axkara qilar; Birak dana əzini besiwalar. 12 Həkümdar yaloqan səzlərgə kulak salsa, Uning barlik hizmətkarlıri yaman əgənməy qalmas. 13 Gaday bilən uni əzgüqi kixi bir zeminda yaxar; Hər ikkisining kəzini nurlanduroquqi Pərwərdigardur. 14 Yoksullarni diyənət bilən sorioqan padixahning bolsa, Təhti mənggügə məhkəm turar. 15 Tayak bilən tənbiq-nəsihət balilaroqə

danalix yatküzär; Birax öz mäyligä koyup berilgän bala anisini hijalätkä qaldurar. **16** Yamanlar güllinip kätse, nahäklük köpiyär; Lekin häqqaniylar ularning yikilöjini körer. **17** Ooqlungni tärbiyälisäng, u seni aram tapkuzar; U könglüngni söyündürär. **18** [Pärwärdigarning] wähiysi bolmioqan äning pukraliri yoldin qikip baxpanahsiz qalar; Lekin Təwrat-qanunioqa əməl kilidioqan kixi bəhtliktur. **19** Qulni söz bilənla tüzətgili bolmas; U sözüngni qüxəngən bolsimu, etibar qilmas. **20** Aqzini basalmaydioqan kixini körgənmu? Uningdin ümid kütəkəndin, əhməktin ümid kütüx əwzəldur. **21** Kimki öz qulini kikiqidin tartip öz mäyligä koyup bərsə, Künlärning biridə uning bexioqa qikar. **22** Terikkək kixi jedəl-majira qozqap turar; Asan aqqiklinidioqan kixining gunahliri köptur. **23** Məqrurluk kixini pəs qilar, Birax kəmtərlik kixini hərmətkə erixtürär. **24** Oqri bilən xerik bolqan kixi öz jenioqa düxməndur; U soraqqining [guwah berixkə] aqahlanduruxini anglisimu, lekin rast gəp kilixkə petinalmas. **25** İnsan balisidin qorkux adəmnı tuzakka qüxüridu; Birax kimki Pärwərdigarqə tayanqan bolsa, u bihətər kətürülär. **26** Kəp kixilər həkümdardın iltipət izdəp yürär; Birax adəmnıng häk-rizki pəkət Pärwərdigarningla qolididur. **27** Nahəklər häqqaniylarqə yirginqlıktur; Durus yolda mangqan kixilər yamanlarqə yirginqlıktur.

30 Təwəndikilər Yakəhning ooqli Aguroqa wəhiy bilən kəlgən sözlərdur: Bu adəm İtiyəlgə, yəni İtiyəl bilən Ukalqə mundak sözlərni degən: — **2** Mən dərwəkə insanlar arisidiki əng nadini, həywanqə ohxaxturməni; Məndə insan əkli yok. **3** Danalixni heq əgənmidim; Əng

Pak-Mukəddəs Boləuqi həkəkidimu sawatim yəktur. **4**
Kim ərxkə kətürülgən, yaki ərxtin qüxkən? Kim xamalni
qollirida tutқан? Kim sularni Öz tonioğa yəgəp koyoğan?
Kim yər-zeminning qebralirini bəlgiligən? Uning ismi
nemə? Uning Ooqlining ismi nemə? Biləmsən-yok? **5**
Təngrining hər bir səzi sinilip ispatlinip kəlgəndur; U Əzigə
tayoğanlarning həmmisini koqdaydioğan kəlgəndur.
6 Uning səzligə heq nərsə koqma; Undak kilsang,
U seni əyibləydu, Sening yaloğanqiliking axkarilidur.
7 I [Hudayim], Səndin ikki nərsini tiləymən; Mən
əlgüqə bularni məndin ayimioğaysən: — **8** Sahtilik wə
yaloğanqilikni məndin yirak kioğaysən; Meni gadaymu
kilmay, baymu kilmay, bəlki ehtiyajioğa layikla rizik
bərgəysən. **9** Qünki ziyadə toyup kətsəm, Səndin yenip:
«Pərwərdigar degən kim?» — dəp kəlixim mumkin. Yaki
gaday bolup qalsam, ooqrilik kəlip, Sən Hudayimning
namioğa daq kəltürüxim mumkin. **10** Hojayinining
aldida uning kuli üstidin xikayət kılma, Bolmisa u
seni qarəp lənət kılıdu, əyibkar bolisən. **11** Əz atisini
karəydiyogən, Əz anisioğa bəht tiliməydiyogən bir dəwr bar,
12 Əzini pak qaoqlaydiyogən, əməliyəttə məynətqilikidin
heq yuyulmioğan bir dəwr bar, **13** Bir dəwr bar — ah,
kibirlikidin nəziri nemidegən üstün, Həkawurlukidin həli
nemidegən qong! **14** Uning ajizlar wə yoksullarni yalmap
yutuwetidyogən qixliri kiliqtək, Ezik qixliri piqaktək
boləğan bir dəwr bar! **15** Zülükning ikki kizi bar,
ular hərdaim: «Bərgin, bərgin» dəp towlixar. Hərgiz
toyunmaydiyogən üq nərsə bar, hərgiz kənaətlənməydiyogən
tət nərsə bar, ular bolsimu: — **16** Gər, tuoqmas hotunning

qarni, Suoqa toyunmioqan kuroqak Yər. Wə hərgiz «boldi, toydum» deməydioqan ottin ibarət. (Sheol h7585) **17** Atisini məshirə qilidioqan, Anisini kəmsitidioqan kəzni bolsa, Qaşa-quzoqlar qoqlar, Bürkütning balirimu uni yər. **18** Mən üqün intayin tilsimat üq nərsə bar; Xundak, mən qüxinəlməydioqan tət ix bar: — **19** Bürkütning asmandiki uqux yoli, Yilanning taxta beşirlap mangidioqan yoli, Kemining dengizdiki yoli wə yigitning kizəqa axiq boluxtiki yoludur. **20** Zinahor hotunning yolimu xundaktur; U bir nemini yəp bolup aozini sürtiwətkən kixidək: «Mən heqkandak yamanliqni qilmidim!» — dəydu. **21** Yər-zemin üq nərsə astida biaram bolar; U kətürəlməydioqan tət ix bar: — **22** Padixah boləjan kul, Tamakqa toyəjan hamakət, **23** Nəprətkə patqan, ərgə təgkən hotun, Əz hanimining ornini baskan dedək. **24** Yər yüzidə teni kiyik, lekin intayin əkillik tət hil janiwar bar: — **25** Qəmülilər küqlük həlk bolmisimu, biraq yazda ozuk təyyarliwelixni bilidu; **26** Suoqlar əzi ajiz bir qowm bolsimu, hada taxlarning arisoqa uwa salidu; **27** Qekətkilərnin padixahi bolmisimu, lekin qatar tizilip rətlilik mangidu; **28** Kəslənqükni qol bilən tutuwaləqili bolidu, Lekin han ordilirida yaxaydu. **29** Qədəmliri həywətlik üq janiwar bar, Kixigə zoq berip mangidioqan tət nərsə bar: — **30** Həywanatlar iqidə əng küqlük, heq nemidin qorqmas xir, **31** Zilwa bəygə iti, Tekə, Wə puqraliri kollaydioqan padixahdur. **32** Əgər sən əhməklik qilip əzüngni bək yukiri orunoqa koyuwaləjan bolsang, Wə yaki təlwə bir oyda boləjan bolsang, Qolung bilən aozingni yum! **33** Kala süti qoqlsa serik may qiqar;

Birining burni mijilsa, kan qiqar; Adawət qozqap intikam oylisa jedəl-majira qiqar.

31 Təwəndikilər, padixah Ləmuəlgə uning anisi arqilik wəhij bilən kəlgən sözlərdur; anisi bu sözlərni uningqə əgətkən: **2** I oqlum, i mening amrikim, kəsəmlər bilən tiligən arzulukum, mən sanga nemə dəy? **3** Küq-kuwwitingni ayal-hotunlar tərripigə sərp qilmioqin; Yaki padixahlarnimu wəyran qilidioqan ixlarqə berilgüqi bolma! **4** I Ləmuəl, xarab iqix padixahlarqə layiq əməs, Əmirlərgimu həraqqa humar bolux yaraxmas. **5** Bolmisa ular xarab iqip, [muqəddəs] bəlgilimilərnə untup, Bozək bəndilərnəng həqqini astin-üstün qiliwetixi mumkin. **6** Küqlük həraq əlgüsi kəlgənlərgə, həsrətkə qəmgənlərgə berilsun! **7** Ular xarabni iqip, miskinlikini untup, Qaytidin dərd-əlimini esigə kəltürmisun! **8** Əzliri üqün gəp qilalmaydioqanlarqə aqzinqni aqkin, Həlak bolay degənlərnəng dəwasidə gəp qil. **9** Süküt qilma, ular üqün lilla həküm qil, Ezilənlərnəng wə miskinlərnəng dərdigə dərman bol. **10** Pəzilətlik ayalni kim tapalaydu? Uning qimmiti ləəl-yakutlardinmu zor exip qüxidu. **11** Erining kəngli uningqə tayinip hatirjəm turidu, U boləraqqa erining aloqan oljisi kəm əməstur! **12** U əmür boyi erigə wapadar bolup yaxxilik qilidu, Uni ziyanqə uqratmaydu. **13** U qoy yungi wə kəndir tepip, Əz qoli bilən jan dəp əjir qilidu. **14** U soda kemilirigə ohxax, [ailini beqixitiki] ozuq-tülüklərnə yiraq jaylardin toxuydu. **15** Tang yorumasta u ornidin turidu, ailisidikilərgə yeməklik təyyarlaydu, Hizmətkar-dedəklərgə nesiwisini təksim qilidu. **16** U bir parqə etizni əzi kərüp alidu; Qoli bilən

yiqqan daraməttin u bir üzümzar bina qilidu. **17** [Ixqa qarap] u belini küq bilən baqlar, Biləklirini küqləndürər; **18** Öz ixining paydiliklikioqa kəzi yetər, Keqiqə qiriqini eqürməy ix qilar. **19** U kolliri bilən qakni qərər, Barmakliri yip urquqini tutar. **20** Ajizlaroqa yardəm kolini uzitar; Hajətmənlərgə kollirini sozar. **21** Qar yaqlkanda u ailisi tooqruluk əndixə qilmaydu, Əyidikilərninğ həmmisigə qizil kiyimlər kiydürülgən. **22** Kariwat yapquqlirini əzi tokuydu; Əzining kiyim-keqəkliri kanap wə səsün rəhttindir. **23** Erining xəhər dərwazilirida abruyi bar; Xu yərdə u yurttiki aqsakallar qataridin orun alidu. **24** U nəpis kanaptin kiyim-keqək tikip uni satidu; Bəlwəqlarni tikip sodigərlərnə təminləydu. **25** Kiyimi küq-qudrət wə izzət-hərməttur; U keləqəkkə ümid bilən külüp qaraydu. **26** Aqlzini aqsila, dana söz qilidu, Tilida mehrəbanə nəsihətlər bar. **27** ailisidiki ixlardın daim həwər alidu, Bikarəqa nan yeməydu. **28** Pərzəntliri ornidin turup uningəqa bəht-bərikət tiləydu; Erimu mubarəkləp uni mahtap: — **29** «Pəzilət bilən yaxioqan ayallar kəptur, Birəq sən ularning həmmisidinmu exip qüxisən» — dəydu. **30** Güzəllik sehrə aldəmqidur, Həsn-jaməlmə pəkət bir kəpük, halas, Pəkət Pərwərdigərdin qorkidioqan ayalla mahtilidu! **31** U əz mehnitining mewiliridin bəhrimən bolsun! Əjirliri uni dərwazilarda hərmət-xəhrətkə erixtərsun!

Həkmət toplioquqi

1 Yerusalemda padixah boləjan, Dawutning oəqli «Həkmət toplioquqi»ning səzliri: — **2** «Bimənilik üstigə bimənilik!» — dəydu «Həkmət toplioquqi» — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmmə ix biməniliktur!» **3** Kuyax astida tartқан jəpaliridin insan nemə paydioqa erixər? **4** Bir dəwr ətidu, yənə bir dəwr kelidu; Birəq yər-zemin mənggügə dawam kəlidu; **5** Kün qikidu, kün patidu; Wə qikidiojan jayoqa kərap yənə aldirap mangidu. **6** Xamal jənubka kərap soqidu; Andin burulup ximaloqa kərap soqidu; U aylinip-aylinip, Hərdaim əz aylanma yolioqa kəytidu. **7** Barlik dəryalar dengizoqa kərap akidu, birəq dengiz tolmaydu; Dəryalar kəysi jayoqa akқан bolsa, Ular yənə xu yərgə kəytidu. **8** Barlik ixlar jəpaəja toloqandur; Uni eytip tügətküqi adəm yoqtur; Kəz kəruxtin, Kulaq anglaxtin hərgiz toymaydu. **9** Boləjan ixlar yənə bolidiojan ixlardur; Kəlojan ixlar yənə kəlinidu; Kuyax astida həqkəndəq yəngilik yoqtur. **10** «Mana, bu yəngi ix» degili bolidiojan ix barmu? U bəribir bizdin burunkə dəwrlərdə allikaqan bolup ətkən ixlardur. **11** Burunkə ixlar həzir həq əslənməydu; Wə kəlgüsidə bolidiojan ixlarmu ulardin keyin yaxaydiojanlarning esigə həq kəlməydu. **12** Mənki həkmət toplioquqi Yerusalemda Israiloqa padixah boləjanmən; **13** Mən danəlik bilən asmanlar astida barlik kəlinəjan ixlarni kətirkinip izdəxkə kəngül koydum — Hulasəm xuki, Huda insan balilirining əz-əzini bənd kəlip upritix üqün, ularoqa bu eoqir jəpani təkdim kəlojan! **14** Mən kuyax astidiki barlik kəlinəjan ixlarni kərup qiktim, — Mana, həmmisi bimənilik wə

xamalni qoʻliqandak ixtin ibarattur. **15** Əgrini tüz kılıqili bolmas; Kəmnı toluk dəp sanıqili bolmas. **16** Mən öz kənglümde oylinip: «Mana, mən uluqlinip, məndin ilgiri Yerusalem üstigə barlık həküm sürgənlərdin kəp danalıqqa erixtim; mening kənglüm nuroqun danalıq wə bilimgə erixti» — dedim. **17** Xuning bilən danalıqni bilixkə, xuningdək təwilik wə əhmikanilikni bilip yetixkə kəngül koydum; muxu ixnimu xamal qoʻliqandak ix dəp bilip yəttim. **18** Qünki danalıqning kəp boluxi bilən azab-oqubətmu kəp bolidu; bilimini kəpəytküqining dər-dəlimimu kəpiydu.

2 Mən kənglümde: «Kəni, mən özümgə tamaxining təmini tetioquzup baqimən; kənglüm eqilsun!» — dedim. Birak mana, bumu biməniliktur. **2** Mən külkə-qakqakqa «Təwilik!» wə tamaxioqa «Uning zadi nemə paydisi?» — dedim. **3** Kənglümde öz bədinimni xarab bilən qandak rohlاندuroqili bolidioanlikini (danalıq bilən özümni yetəkligən halda) bilixkə berilip izdəndim, xuningdək «sanaqlıq künliridə insan balilirioqa yaxxilik yətküzidioan nemə paydilik ixlar bar?» degən tügünni yəxsəm dəp əhmikanilikni qandak tutup yetixim kerəklikini intilip izdidim. **4** Mən uluq quruluşlaroqa kirixtim; özüm üqün öylərnı saldim; özüm üqün üzümzarlarnı tiktım; **5** Özüm üqün xahənə baq-baqılarnı yasidim; ularda hərhil mewə beridioan dərəhlərnı tiktım; **6** Özüm üqün ormandiki baraksan dərəhlərnı obdan suqirix üqün, kəlqəklərnı yasap qıqtım; **7** Kullaroqa wə dedəklərgə igə boldum; öyümdə ulardın tuquloqanlarmu meningki idi; Yerusalemda məndin ilgiri boləqanlarning

həmmisiningkidin kəp mal-waranlar, kəy wə kala padilirim bar boldi. **8** Əz-əzümgə altun-kümüxlərni, padixahlarning həm hərkaysi əlkilərning hərhil ətiwarlıq alahidə gəhərlirini yiojdim; kiz-yigit nahxiqilaroşa həmdə adəm balilirining dilkəyərlirigə, yəni kəpligən güzəl kenizəklərgə igə boldum. **9** Uluoş boldum, Yerusalemda məndin ilgiri boləqanlarning həmmisidin ziyadə ronak taptim; xundak boləqini bilən danalıqim məndin kətmidi. **10** Kəzlirimgə nemə yakқан bolsa, mən xuni uningdin ayimidim; əz kənglümgə heqқandak huxallıqni yak demidim; qünki kənglüm barlıq əjrimdin xadlandi; mana, bular əz əjrimdin boləqan nesiwəm idi. **11** Andin əz qolum yasioqanlirining həmmisigə, xundakla singdürgən əjrimning nətijisigə qarısam, mana, həmmisi bimənilik wə xamalni qoşlıoqandək ix idi; bular quyax astidiki heq paydisi yok ixlardur. **12** Andin zehnimni yiojip uni danalıqқа, təwilik wə əhmikanilikкə qaraxқа koydum; qünki padixahtin keyin turidioqan adəm nemə kılalaydu? — kilsimu allıqaqan kılinoqan ixlardin ibarət bolidu, halas! **13** Xuning bilən nur qarangoşuluktin əwzəl boləqandək, danalıqning bioşərəzliktin əwzəllikini kərip yəttim. **14** Dana kixining kəzliri bexididur, əhmək bolsa qarangoşulukta mangidu; birak ularoşa ohxax birla ixning bolidioqanlikini qüxinip yəttim. **15** Kənglümdə: «əhməkкə bolidioqan ix mangimu ohxax bolidu; əmdi mening xundak dana boluxumning zadi nemə paydisi?!» — dedim. Andin mən kənglümdə: «Bu ixmu ohxaxla biməniliktur!» — dedim. **16** Qünki mənggügə dana kixi əhməkкə nisbətən heq artuқ əslənməydu; qünki kəlgüsidiki künlərdə həmmə

ix allıkaqan untulup ketidu; əmdi dana kixi qandaq əlidu?
— Əhmək kixi bilən billə! **17** Xunga mən həyatqa əq boldum; qünki quyax astida qilinoqan ixlar manga əqir kelətti; həmmisi bimənilik wə xamalni qoqlıoqandək ix idi. **18** Xuningdək mən quyax astidiki barlıq əjrimgə əq boldum; qünki buni məndin keyin kəlgən kixigə qaldurmaslıqqa amalim yox idi. **19** Uning dana yaki əhmək ikənlikini kim bilidu? U bəribir mən japalıq bilən singdürgən həmdə danalıq bilən ada qiloqan quyax astidiki barlıq əjrim üstigə həküm süridu. Bumu biməniliktur. **20** Andin mən rayimdin yandim, kənglüm quyax astidiki japa tartqan barlıq əjrimdin ümidsizlinip kətti. **21** Qünki əjri ni danalıq, bilim wə əp bilən qiloqan bir adəm bar; birək u əjri ni uningə qə heq ixlimigən baxqə birsining nesiwisi boluxqə qalduruxi kerək. Bumu bimənilik wə intayin aqqıq külpəttur. **22** Qünki insan quyax astida əzini upritip, əzining barlıq əmgikidin wə kənglining intilixliridin nemigə igə bolidu? **23** Qünki uning barlıq künliri azablıqtur, uning əjri oşəxlıktur; həttə keqidə uning kəngli heq aram tapmaydu. Bumu biməniliktur. **24** İnsan üqün xuningdin baxqə yahxi ix yokki, u yeyixi, iqixi, əz jenini əz əjridin huzur alduruxidin ibarəttur; buni Hudaning qolidindur, dəp kərüp yəttim. **25** Qünki uningsiz kim yeyəlisun yaki besip ixliyəlisun? **26** Qünki u əz nəzirigə yaki diqan adəmgə danalıq, bilim wə xadlıqni ata qilidu; birək gunahkar adəmgə u mal-mülük yiojip-toplaxqə japalıq əmgəkni beridu, xuningdək u yiojip-toplioqinini Hudaning nəziridə yahxi boləqanoqə tapxuridıoqan qilidu. Bumu bimənilik wə xamalni qoqlıoqandək ixtin ibarəttur.

3 Hər bir ixning muvafiq pəsli bar, asmanlar astidiki həmmə arzuning öz waqtimu bar; **2** Tuquluxning bir waqti bar, eluxningmu bir waqti bar; Tikix waqti bar, tikilgənni səküx waqti bar; **3** Öltürüx waqti bar, sakaytix waqti bar; Buzux waqti bar, qurux waqti bar; **4** Yioqlax waqti bar, külüx waqti bar; Matəm tutux waqti bar, ussul oynax waqti bar; **5** Taxlarni qeriwetix waqti bar, taxlarni yiojip-toplax waqti bar; Quqaklax waqti bar, quqaklaxtin özini tartix waqti bar; **6** Izdax waqti bar, yoqaldi dəp waz keqix waqtimu bar; **7** Yirtix waqti bar, tikix waqti bar; Süküt kəlix waqti bar, söz kəlix waqti bar; **8** Səyüx waqti bar, nəprətlinix waqti bar; Uruş waqti bar, tinqlik waqti bar. **9** Ixligən öz ixliginidin nemə payda alidu? **10** Mən Huda insan baliliriqə yükligən, ixləp japa tartix kerək boləjan ixni kərgənmən. **11** U hər bir ixning waqti kəlgəndə güzəl bolidioqanlikini bekitkən; u yənə mənggülikni insanlarning kəngligə saləjan; xunga, insan Hudaning öz həyatioqə baxtin ahiriqəqə nemini bekitkənlikini bilip yətməstur. **12** Insanlarəqə həyatida xadlinix wə yahxilik kəlixtin baxqə əwzəl ix yoq ikən dəp bilip yəttim. **13** Xundakla yənə, hər bir kixining yeyix-iqixi, özining barlik əjridin huzur elixi, mana bu Hudaning sowəjisidur. **14** Hudaning kəlioqanlirining həmmisi bolsa, mənggülik bolidu, dəp bilimən; uningəqə həqnərsini qoxuxqə wə uningdin həqnərsini eliwetixkə bolmaydu; Hudaning ularni kəlioqanlirining səwəbi insanni Özidin əymindürüxtur. **15** Həzir boləjanliri ətkəndimu boləqandur; kəlgüsidə bolidioqan ix allikaqan boləqandur; Huda ətkən ixlarni soraydu. **16** Mən quyax astida

yənə xu ixni kərdümki — sorax ornida, xu yərdə həlihəm rəzillik turidu; həkəkaniylik turux kerək boləjan jayda, mana rəzillik turidu! **17** Mən kənglümdə: «Huda həkəkaniy həm rəzil adəmni soraxqa tartidu; qünki hər bir arzu-məxsət wə hər bir ixning öz waqti bar» — dedim. **18** Mən kənglümdə: — Bundak boluxi insan balilirining səwəbidindur; Huda ularni sinimakqi, [bu ixlar] ular əzlrining pəkət həywanlarəja ohxax ikənlikini kəruxi üçün boləjan, dəp oylidim. **19** Qünki insan balilirining bexiəja kelidiəini həywanlarəjimu kelidu, ularning kəridiəini ohxax bolidu. Ulardin aldinkisi qandak əlgən bolsa, keyinkisimu xundak əlidu, ularda ohxaxla birlə nəpəs bardur. Insanning həywanlardin heq artuqiliki yok; qünki həmmə ix biməniliktur. **20** Ularning həmmisi bir jayəja baridu; həmmisi topa-qangdin qikқан, həmmisi topa-qangəja qaytidu. **21** Kim adəm balilirining rohini bilidu? U yukiriəja qikamdu, buni kim bilidu? Həywanlarning rohi, u yər tegigə qüxəmdu, kim bilidu? **22** Xuning bilən mən insanning öz əjridin huzurlinixidin artuq ix yoktur, dəp kərdum; qünki mana, bu uning nesiwisidur; qünki uni əzidin keyin bolidiəjan ixlarni kəruxkə kim elip kelidu?

4 Andin mən qaytidin zəhnimni yiqip kuyax astida daim boluwatқан barlik zorluk-zumbulukni kərdüm; mana, ezilgənlərnin göz yaxliri! Ularəja heq təsəlli bərgüqi yok idi; ularni əzgənlərnin küqlük yələnqüki bar idi, birak ezilgənlərgə heq təsəlli bərgüqi yok idi. **2** Xunga mən allıqəjan əlöp kətkən əlgüqilərnə tehi həyat boləjan tiriklərdin üstün dəp təriplidim; **3** xundakla bu ikki

hil kixilərdin bəhtliki tehi apiridə bolmioqan kixidur; qünki u kuyax astida qilinoqan yamanliqlarni heq kərip baqmioqan. **4** Andin mən barliq əjir wə barliq hizmətning utuqliridin xuni kərip yəttimki, u insanning yeqinini kərəlməslikidin bolidu. Bumu bimənilik wə Xamalni qoşliqandək ixtur. **5** Əhmək qol koxturup, əz gəxini yəydu. **6** Japa qekip xamalni qoşlap oqumini toxkuzimən degəndin, qanggilini toxkuzup hatirjəmliktə bolux əladur. **7** Mən yənə zəhnimni yioqip, kuyax astidiki bir bimənilikni kərdum; **8** birsi yaloquz, tikəndək bolsimu, xundakla nə oqli nə aka-ukisi bolmisimu — birək uning japasining ahiri bolmaydu, uning kəzi bayliqlaroqə toymaydu. U: «Mən bundək jəpalik ixləp, jənimdin zadi kimgə yaxxilik qaldurimən?» — degənni sorimaydu. Bumu bimənilik wə eoqir jəpədin ibarəttur. **9** Ikki birdin yaxxidur; qünki ikki bolsa əmgikidin yaxxi in'am alidu. **10** Yikilip kətsə, birsi həmrəhini yələp kətüridu; birək yaloquz hələttə yikilip kətsə, yəligüdək baxqə birsi yoq bolsa, bu kixining həlioqə way! **11** Yənə, ikkisi billə yatsə, bir-birini illitidu; ləkin birsi yaloquz yatsə qandək illitilsun? **12** Yənə, biraw yaloquz bir adəmnə yengiwəloqan bolsa, ikkisi uningəqə takəbil turalaydu; xuningdək üq qat aroqəmqa asan üzülməs. **13** Kəmbəoqəl əmma aqil yigit yənə nəsihətning ətiwarini qilmaydioqan kəri əhmək padixəhtin yaxxidur; **14** Qünki gərqə u bu padixəhning padixəhlikida kəmbəoqəl bolup tuşuloqan bolsimu, u zindandin təhtkə olturuxqə qikti. **15** Mən kuyax astidiki barliq tirikləarning axu ikkinqini, yəni [padixəhning] ornini bəşuqini, xu yigitni qollaydioqanliqini kərdum. **16** Barliq həlk, yəni ularning

aldida turoqan barliq puqrular sanaksiz bolsimu, birak ulardin keyinkilar yigittinmu razi bolmaydu; bumu bimənilik wə xamalni qoqliqandək ixtur.

5 Hudaning oyigə baroqanda, awaylap yürgin; əhməklərqə qurbanliqlarni sunux üqün əməs, bəlki anglap boysunux üqün yekinlaxqin; qünki əhməqlər rəzillik qiliwatqini bilməydu. **2** Aozingni yeniklik bilən aqma; kənglüng Huda aldida birnemini eytixqa aldirmisun; qünki Huda əxlərdə, sən yər yüzididursən; xunga səzliring az bolsun. **3** Qünki ix kəp bolsa qüxmu kəp boləqandək, gəp kəp bolsa, əhməqning gepi bolup qalidu. **4** Hudaəja kəsəm iqsəng, uni ada qilixni keqiktürmə; qünki U əhməqlərdin huzur almaydu; xunga kəsimingni ada qiləqin. **5** Kəsəm iqip ada qilmioqandin kərə, kəsəm iqməsliking tüzüktur. **6** Aozing teningni gunahning ihtiyariəja koyuwətmisun; pərixətə aldida: «Hata səzləp saldim» demə; nemixqa Huda gepingdin əzəpəlinip kolliring yasioqanni halak qilidu? **7** Qünki qüx kəp bolsa bimənilikmu kəp bolidu; gəp kəp bolsimu ohxaxtur; xunga, Hudadin qorqqin! **8** Sən namratlarning ezilgənlikini yaki yərlik mənəspdarlarning hək-adalətni zorawanlarqə qayrip koyəqanliqini kərsəng, bu ixlardin həyran qalma; qünki mənəspdardin yukiri yənə birsi kəzliməktə; wə ulardinmu yukirisimu bardur. **9** Birak nemila bolmisun yər-tupraq həmmə adəmgə paydiliktur; hətta padixahning əzimu yər-tupraqqa tayinidu. **10** Kümüxkə amraq kümüxkə qanmas, bayliqlarəja amraq əz kirimigə qanmas; bumu biməniliktur. **11** Mal-mülük kəpəysə, ularni yegüqilərmu kəpiyidu; mal igisigə ularni kəzləp, ulardin huzur elixtin

baxқа nemə paydisi bolsun? **12** Az yesun, көp yesun, әmgәkqining uyқusi tatlıқtur; biraқ bayning toқluқi uni uhatmas. **13** Mән қuyax astida zor bir күlpәtni көrdüm — u bolsimu, igisi әzigә ziyan yәtküzidioқan baylıқlarni toplaxtur; **14** xuningdәk, uning baylıқliri balayi’apәt түpәylidin yoқilixidin ibarәttur. Undaқ adәmning bir oоli bolsa, [oоlining] қоlioқа қalduroқudәk һeqnemisi yoқ bolidu. **15** U apisining қоrsıқidin yalingaқ qıqıp, kәtkәndimu yalingaқ peti ketidu; u әzining japalıқ әmgikidin қоlioқа aloқudәk һeqnemini epkәtәlmәydu. **16** Mana bumu eoјir әlәmlik ix; qünki u қandaқ kәlgән bolsa, yәнә xundaқ ketidu; әmdi uning xamalоқа erixix üqün әmgәk қiloјinining nemә paydisi? **17** Uning barlıқ күnliridә yәp-iқkini қarangојulukta bolup, oјәxliki, kesәlliki wә hapilıқi көp bolidu. **18** Mana nemining yaramlıқ wә güzәl ikәnlikini көrdüm — u bolsimu, insanning Huda uningоқа tәқdim қiloјan әmrining һәрbir күnliridә yeyix, iқix wә қuyax astidiki barlıқ mehnitidin һuzur elixtur; qünki bu uning nesiwisidur. **19** Huda һәрbirdsini baylıқlarоқа, mal-dunyoқа igә boluxқа, xuningdәk ulardin yeyixkә, әz rizқini қоbul қilixқа, әz әmgikidin һuzur elixқа muyәssәр қiloјan bolsa — mana bular Hudaning sowoјitidur. **20** Qünki u әmridiki tez әtidioјan күnliri üstidә көp oylanmaydu; qünki Huda uni көnglining xadlıқi bilән bәnd қilidu.

6 Қuyax astida bir yaman ixni көrdüm; u ix adәmlәр arisida көp көrүlidu — **2** Huda birsigә baylıқlar, mal-dunya wә izzәt-һәrmәt tәқsim қildi, xuning bilән uning әz көngli haloјinidin һeqnәrsisi kәм bolmidi; biraқ Huda

uningõja bulardin huzur elixka muyæssar qilmidi, bälki yat bir adäm ulardin huzur alidu; mana bu bimänilik wä eoïr azabtur. **3** Birsi yüz bala körüp көp yil yaxixi mumkin; biraq uning yil-künliri xunqilik көp bolsimu, uning jeni bəhtni көrmisə, hətta gərni көrmigən bolsimu, tuoïulup qaqrıp kətkən bowak uningdin əwzəldur dəymən. **4** Qünki qaqrıoïan bala bimänilik bilən kelidu, qarangoïulukta ketidu, qarangoïuluk uning ismini qarplaydu; **5** U künnimu көrmigən, bilmigən; biraq heq bolmioïanda u birinqisigə nisbətən aram tapqandır. **6** Bərħək, heliki kixi hətta ikki həssə ming yil yaxioïan bolsimu, biraq bəhtni көrmisə, əhwali ohxatur — hərbir kixi ohxax bir jayoïa baridu əməsmu? **7** Adəmning tartқан barlıq japasi öz aoïzi üqündur; biraq uning ixtihasi hərgiz qanmaydu. **8** Xundaқта dana kixining əhməktin nemə artuqçiliki bolsun? Namrat kixi baxqılar aldidə qandaқ mengixni bilgən bolsimu, uning nemə paydisi bolsun? **9** Kəzning көrüxi arzu-həwəsning uyan-buyan yürüxidin əwzəldur. Bundaқ қilixmu bimänilik wä xamalni қоïlioïandəк ixtur. **10** Ətüp kətkən ixlarning bolsa allıqaoïan nami bekitilip ataloïan; insanning nemə ikənlikimu ayan bolaoïan; xunga insanning əzidin қudrətlіk bolouqi bilən qarxilixioïa bolmaydu. **11** Qünki gəp qanqə көp bolsa, bimänilik xunqə көp bolidu; buning insanoïa nemə paydisi? **12** Qünki insanning əmridə, yəni uning sayidəк tezla ətidioïan mənısız əmridiki barlıq күnliridə uningõja nemining paydilіk ikənlikini kim bilsun? Qünki insanoïa u kətkəndin keyin қuyax astidə nemə ixning bolidioïanlıқini kim dəp berəlisun?

7 Yahxi nam-abroy qimmətlik tutiyadin əwzəl; adəmning əlüx küni tuoqulux künidin əwzəldur. **2** Matəm tutux öyigə berix ziyapət-toy öyigə berixtin əwzəl; qünki axu yərdə insanning aqiwiti ayan qilinidu; tirik boləlanlar buni kəngligə püküxi kerək. **3** Oqəxlik külkidin əwzəldur; qünki qirayning pərixanliqi bilən qəlb yahxilidur. **4** Dana kixining qəlb matəm tutux öyidə, birək əhməkning qəlb tamaxining öyididur. **5** Əhməklərnin nahxisini angliqəndin kərə, dana kixining tənbiqini angliqin; **6** Qünki əhməkning külkisi qazan astidiki yantəqlərnin paraslixidək, halas; bumu bimənilitur. **7** Jəbir-zulum dana adəmni nadanoqə aylanduridu, Para bolsa qəlbni həlak qilidu. **8** İxning ayioqi bexidin əwzəl; Səwr-təkətlik roq təkəbbur roqtin əwzəldur. **9** Rohinqda hapa boluxqə aldirima; Qünki hapilik əhməklərnin baqrida qonup yatidu. **10** «Nemixqə burunqi künlər həzirqi künlərdin əwzəl?» — demə; qünki seninq bundək sorioqininq danaliktin əməs. **11** Danalix mirasqə ohxax yahxi ix, quyax nuri kərgüqilərgə paydiliktur. **12** Qünki danalix pul panah boləandək, panah bolidu; birək danalixning əwzəlliki xuki, u öz igilirini həyatqə erixtüridu. **13** Hudaning qiloqlirini oylap kər; qünki U əgri qiloqanni kim tüz qilalisun? **14** Awat künidə həzur al; wə yaman künidimu xuni oylap kər: — Huda ularning birini, xundəqlə yənə birinimu təng yaratqəndur; xuning bilən insan əzi kətkəndin keyin bolidoqlan ixlarni bilip yetəlməydu. **15** Mən buning həmmisini bimənə künlirimdə kərüp yəttim; həqkəniy bir adəmning öz həqkəniyliqi bilən yoqilip kətkənlikini

kərdüm, xuningdək rəzil bir adəmnin öz rəzilliki bilən
əmrini uzaratqanlikini kərdüm. **16** Əzüngni dəp həddidin
ziyadə həkkanıy bolma; wə əzüngni dəp həddidin ziyadə
dana bolma; sən öz-əzüngni alaqzadə qilməqimusən? **17**
Əzüngni dəp həddidin ziyadə rəzil bolma, yaki əhmək
bolma; öz əjiling toxmay turup əlməqimusən? **18**
Xunga, bu [agahni] qing tut, xuningdin u [agahnimu]
qolungdin bərmigining yahxi; qünki Hudadin kərkidiqan
kixi hər ikkisi bilən utuqluk bolidu. **19** Danalix dana
kixini bir xəhərni baxquridiqan on həkümrandin ziyadə
küqlük qilidu. **20** Bərhək, yər yüzidə daim mehribanlik
yürgüzidiqan, gunah sadir qilmaydiqan həkkanıy adəm
yoktur. **21** Yənə, həklərninğ həmmila gəp-səzlrigə
anqə dikqət qilip kətmə; bolmisa, öz hizmətkaringning
sanga lənət okuqanlikini anglap qelixing mumkin.
22 Qünki kənglüngdə, əzüngningmu xuningoqa ohxax
baxqilaroqa kəp qetim lənət qiloqanlikingni obdan bilisən.
23 Bularning həmmisini danalix bilən sinap baqtim;
mən: «Dana bolimən» desəmmu, əmma u məndin
yiraq idi. **24** Barlik yüz bərgən ixlar bolsa əqlimizdin
yiraq, xuningdək intayin sirliktur; kim uni izdəp bilip
yetəlisun? **25** Mən qin kənglüməndin danalix wə əqliy
bilimni bilixkə, sürüxtürüxkə wə izdəxkə, xundaqla
rəzillikning əhməqlikini, əhməqlikning təwilik ikənlikini
bilip yetixkə zəhnimni yioqdim. **26** Xuning bilən kəngli
tor wə qiltak, qolliri asarət bolqan ayalning əlümdin
aqqiq ikənlikini bayqidim; Hudani hursən qilidiqan
kixi uningdin özini qaquridu, biraq gunahkar adəm
uningoqa tutulup qalidu. **27** Bu bayqioqanliriməqa kara, —

dəydu həkmət toplioquqi — pakitlarni bir-birigə baqlap selixturup, əkil izdidim; **28** mening kəlbim uni yənila izdiməktə, birəq tehi tapalmidim! — Ming kixi arisida bir durus ərkəkni taptim — birəq xu ming kixi arisidin birmu durus ayalni tapalmidim. **29** Mana kərgin, mening bayqioanlirim pəqət muxu birla — Huda adəmnı əsli durus yaratqan; birəq adəmlər bolsa nurojunlioqan hıylə-mikirlərnı izdəydu.

8 Kim dana kixigə təng kelələydu? Kim ixlarnı qüxəndürüxnı bilidu? Kixining danalıqı qirayini nurluq kılidu, yüzining sürini yorutidu. **2** Padixahning pərmanioqa kuləq selixingni dəwət kılımən; bolupmu Huda aldida iqqən kəsəm tüpəylidin xundəq kıləjin. **3** Uning aldidin qıqıp ketixkə aldirima; yaman bir dəwani kollaxta qing turma; qünki padixah nemini halisa xuni kılidu. **4** Qünki padixahning səzi hokuktur; kim uningəqa: «Əzliri nemə kılila?» — deyəlisun? **5** Kim [padixahning] pərmanini tutqan bolsa heq yamanlıqni kərməydu; dana kixining kəngli həm pəytıni həm yolni pəmliyələydu. **6** Qünki hər bir ix-arzuning pəyti wə yoli bar; insan keyinki ixlarnı bilmigəqkə, uning dərd-əlimi əzini qattik basidu. Kim uningəqa qandəq bolidioanlıqini eytəlisun? **8** Heqkim əz rohiəqa igə bolalmas, yəni heqkimning əz rohinı əzidə qaldurux hokukı yəqtur; heqkimning əlüx künini əz qolida tutux hokukı yəqtur; xu jəngdin keqixqə ruhsət yəqtur; rəzillik rəzillikkə berilgüqilərnı kutquzmas. **9** Bularning həmmisini kərup qıqtim, xundəqla quyax astida kılinoqan hər bir ixqə, adəmnıng adəm üstigə hokuk tutqanlıqı bilən ularəqa ziyan yətküzidioqan muxu

wakitka kengül koydum. **10** Xuningdäk rəzillərninǵ dəpnə kılinoǵanlıǵını kərdüm; ular əslidə muǵəddəs jayoǵa kirip-qikip yürətti; ular [muǵəddəs jaydin] qikipla, rəzil ixlarni kıloǵan xu xəhər iǵidə mahtilidu tehi! Bumu biməniliktur!

11 Rəzillik üstidin həküm tezdin bəja kəltürülmigəqkə, xunga insan balilirining kəngli rəzillikni yürgüzüxkə pütünləy berilip ketidu. **12** Gunahkar yüz kətim rəzillik kılıp, künlirini uzartsimu, Hudadin qorǵıdıoǵanlarninǵ əhwali ulardin yahxi bolidu dəp bilimən; qünki ular uning aldida qorǵıdu. **13** Birəq rəzillərninǵ əhwali yahxi bolmaydu, uning künliri sayidək tezla ətüp, künliri uzartilmaydu, qünki u Huda aldida qorǵmaydu. **14** Yər yüzidə yürgüzülgən bir bimənilik bar; bexioǵa rəzillərninǵ kıloǵını boyiqə kün qüxıdıoǵan həkkanıy adəmlər bar; bexioǵa həkkanıy adəmlərninǵ kıloǵını boyiqə yaxhilik qüxıdıoǵan rəzil adəmlərmu bar. Mən bu ixnimu bimənilik dedim. **15** Xunga mən tamaxını təriplidim; qünki insan üqün kuyax astida yeyix, iqix wə huzur elixtin yahsi ix yoxtur; xundəq kılıp uning əmgikidin boloǵan mewə Huda təqdim kıloǵan kuyax astidiki ɵmrininǵ barlıq künliridə ɵzigə həmrəh bolidu. **16** Kənglümni danalıǵını wə yər yüzidə kılinoǵan ixlarni bilip yetix üqün koyoǵanda, xundəqla Huda kıloǵan barlıq ixlarni kərginimdə xuni baykıdim: — İnsan hətta keqə-kündüz kəzlırigə uyquni kərsətmisimu, kuyax astidiki barlıq ixni bilip yetəlməydu; u uni qüxinixkə qanqə intilsə, u xunqə bilip yetəlməydu. Hətta dana kixi «Buni bilip yəttim» desimu, əməliyəttə u uni bilip yətməydu.

9 Mən xularning həmmisini eniklax üqün kəngül qoydum; xuni baykədimki, məyli həkəkəniy kixi yaki dana kixi bolsun, xundəklə ularning barlik kəloənliri Hudaning kəlididur, dəp baykədim; insan əzigə muhəbbət yaki nəprətning kəlidioənləini həq bilməydu. Uning aldidə hərəkəndəq ix boluxi mumkin. **2** Həmmə adəmgə ohxax ixlar ohxax peti kəlidu; həkəkəniy wə rəzil kixigə, mēhrəban kixigə, pak wə nəpak, kəurbanlik kəloəuqi wə kəurbanlik kəlmioəuqioəimu ohxax kəismət bolidu; yahxi adəmgə kəndəq bolsa, gunəhkəroəə xundəq bolidu; kəsəm iqkəuqigə wə kəsəm iqixtin kərkəkəuqioəimu ohxax bolidu. **3** Mana həmmigə ohxaxlə bu ixning kəlidioənləikəi kuyax astidiki ixlar arisidə külpətlik ixtur; uning üstigə, insan balilirining kəngülliri yamanlikkəə toloəan, pütün həyatidə kənglidə təlwilik turidu; andin ular əlgənlərgə kəoxulidu. **4** Qünki tiriklərgə kəoxuloəan kixi üqün bolsa ümid bar; qünki, tirik it əlgən xirdin ələ. **5** Tiriklər bolsa əzlrining əlidioənləikəini bilidu; birəq əlgənlər bolsa həqnemini bilməydu; ularning həq in'ami yənə bolmaydu; ular həttə adəmnəing esidin kətürülüp kətidu, kəyta kəəlməydu. **6** Ularning muhəbbiti, nəpriti wə həsəthorlukəimu allikəəəan yəkəloəan; kuyax astidə kəlinoəan ixlarning həqkəyisidəin ularning mənggügə kəyta nəsiwisi yəktur. **7** Barəjin, neningni huxəllik bilən yəp, xarəbingni huxhuyluk bilən iqkin; qünki Huda allikəəəan mundəq kəlixingdin rəzi boləan. **8** Kiyim-kəqəkliring hərəəim ap'ək bolsun, huxbuy may bəxingdin kətmisun. **9** Huda səngə kuyax astidə təksim kəloəan bimənə əmrüngning barlik künliridə, yəni biməniliktə ətküzgən barlik künliringdə, səyümlük

ayaling bilən billə həyattin huzur aloqin; qünki bu sening həyatingdiki nesiwəng wə kuyax astidiki barlik tartқан japayingning əjridur. **10** Qolung tutқanni barlik küqüing bilən қiləqin; qünki sən baridoqan təhtisarada heq hizmət, məqsət-pilan, bilim yaki hekmət bolmaydu. (**Sheol h7585**) **11** Mən zehnimni yioqip, kuyax astida kərdumki, musabiqidə oqəlibə yəltapanoqə bolmas, ya jəngdə oqəlibə palwanoqə bolmas, ya nan dana kixigə kəlməs, ya bayliqlar yorutuləqanlaroqə kəlməs, ya iltipət bilimliklərgə bolmas — qünki pəyt wə tasadipiylik ularning həmmisigə kelidu. **12** Bərһək, insanmu əz waқti-saitini bilməydu; beliklar rəһimsiz toroqə elinoqandək, kuxlar tapan-tuzaqқа ilinoqandək, bularoqə ohxax insan baliliri yaman bir күndə tuzaqқа ilinidu, tuzaq bexioqə qüxidu. **13** Mən yənə kuyax astida danalığın bu misalini kərdum, u meni qongқur təsirləndürdi; **14** Kiqik bir xəһər bar idi; uningə qarxi bүйük bir padixah qikip, uni qorxap, uningə hujum қilidoqan yooqan potəyləрни қurdi. **15** Biraқ xəһərdin namrat bir dana kixi tepilip қaldi; u uni əz danalığı bilən қutuldurdi; biraқ keyin, heqkim bu namrat kixini esigə kəltürmidi. **16** Xuning bilən mən: «Danalığın küq-қudrəttin əwzəl» — dedim; biraқ xu namrat kixining danalığı keyin kəzгə ilinmaydu, uning səzliri anglanmaydu. **17** Dana kixining jimjitliқta eytқан səzliri əhməqlər üstidin һoқuқ sürgüqining warқiraxliridin eniқ anglinar. **18** Danalığın urux qoralliridin əwzəldur; biraқ bir gunahқar zor yahxilіқni һalak қilidu.

10 Huddi əlük qiwinlər əttarning ətirini sesitiwetidoqandək, azraqқinə əhməqliқ tarazida danalığın

wə izzət-hərməttinmu eoʻir tohtaydu. **2** Danalikning kəngli ongoʻa mayil, əhməkningki soloʻa. **3** Əhmək kixi hətta yolda mengiwatqandimu, uning əkli kəm boləʻaqqa, u əhmək ikənlikini həmmigə ayan qilidu. **4** Həkümdarning sanga aqqiqi kəlsə, ornungdin istepa bərmə; qünki tinq-səwriqanlik hata-səwənliktin boləʻan zor hapilikni tinqitidu. **5** Quyax astida yaman bir ixni kərdumki, u həkümdardin qikqan bir hata ixtur — **6** əhməklər yukiri mənsepta, xuning bilən təng baylar pəs orunda olturidu; **7** mən qullarning atqa mingənlikini, əmirləarning kullardək piyadə mangəʻanlikini kərdum. **8** Orini kolioʻan kixi uningəʻa yikilixi mumkin; tamni buzəʻan kixini yilan qeqixi mumkin; **9** taxlarni yetkigən kixi tax tərpidin yarilinixi mumkin; otun yaridioʻan kixi həwpkə uqraydu. **10** Palta gal bolsa, birsi tioʻini bilimisə, paltini küqəp qepixka tooʻra kelidu; biraq danalik adəmmi utuq-muwəppəkəyətka erixtüridu. **11** Yilan oynitilmay turup, yilanqini qaksa, yilanqioʻa nemə payda? **12** Dana kixining səzliri xəpkətlaktur; biraq əhməkning ləwliri əzini yutidu. **13** Səzlrining bexi əhməklik, ayioʻi rəzil təlwilaktur; **14** əmma əhmək yənila gəpni kəpəytidu. Biraq heqkim kəlgüsini bilməydu; uningdin keyinki ixlarni kim uningəʻa eytalisun? **15** Əhməklər japasi bilən əzlrini upritidu; qünki ular hətta xəhərgə baridioʻan yolnimu bilməydu. **16** I zemin, padixahing bala bolsa, əmirliring səhərdə ziyapət ətküzsə, həlingəʻa way! **17** I zemin, padixahing mətiwəarning ooʻli bolsa wə əmirliring kəyp üqün əməs, bəlki əzini quwwətləx üqün muwapik waqtida ziyapət ətküzsə, bu sening bəhting! **18**

Hurunluktin o'ying torusi o'ulay d'ep qalidu; kollarning boxlukidin o'ydin yamo'ur o'tidu. **19** Ziyap'et k'ulka u'qun t'ayyarlinar, xarab hayatni hux q'ilar; lekin pul h'amm'ə ixni h'el q'ilar! **20** Padixah'qa l'en'et q'ilma, h'atta oyungdimu tillima; hujrangdimu baylarni tillima; q'unki asmandiki bir q'ux awazingni taritidu, bir q'anat igisi bu ixni ayan q'ilidu.

11 Nanliringni sularo'qa o'w'et; k'ep k'unl'erdin keyin uni q'aytidin tapis'en. **2** Bir u'l'uxni y'ott'ə k'ixig'ə, s'akkizigimu b'ergin; q'unki y'ər y'uzid'ə nem'ə yamanlik bolidio'qanlikini bilm'əys'en. **3** Bulutlar yamo'uro'qa tolo'qan bolsa, o'zlrini zemin u'stig'ə boxitidu; d'ər'əh ximal t'ər'əpk'ə o'r'uls'ə, yaki j'ənub t'ər'əpk'ə o'r'uls'ə, q'aysi t'ər'əpk'ə q'üxk'an bolsa, xu y'ərd'ə qalidu. **4** Xamalni k'ozitidio'qanlar teriq'qilik q'ilmaydu; bulutlaro'qa q'araydio'qanlar orma ormaydu. **5** S'en xamalning yolini bilmiginingd'ək yaki boyida barning h'amilisining ustihanlirining baliyatq'uda q'and'ək o'sidio'qanlikini bilmiginingd'ək, s'en h'əmm'ini yasio'quqi Hudaning q'ilo'qinini bilm'əys'en. **6** S'əh'ərd'ə urukungni terio'qin, k'əq'timu q'olungni ixtin q'aldurma; q'unki nem'ə ixning, u yaki bu ixning paydilik bolidio'qanlikini w'ə yaki h'ər ikkisining ohxaxla yahxi bolidio'qanlikini bilm'əys'en. **7** Nur xerin bolidu, aptapni k'ər'uxmu h'uzurluq ixtur. **8** Xunga birsi k'ep yil yaxio'qan bolsa, bularning h'əmm'isidin h'uzur alsun. H'albuki, u y'ən'ə q'arang'o'quluk k'unlirini esid'ə tutsun, q'unki ular k'ep bolidu; k'əlg'üs'idiki ixlarning h'əmm'isi bim'ən'iliktur! **9** Yaxliq'ingdin h'uzur al, i yigit; yaxliq'ing k'unlirid'ə k'englüng o'z'üngg'ə huxalliq'ni y'ətk'üzg'əy; k'englüng halio'qini boyiq'ə w'ə k'əzliring k'ergini

boyiqə yürigin; biraq xuni bilginki, bularning həmmisi
üqün Huda seni sorakka tartidu. **10** Əmdi kənglündin
oşxlikni elip taxla, teningdin yamanlikni neri qil; qünki
balilik wə yaxliqmu biməniliktur.

12 Əmdi yaman künlər bexingə qüxmigüqə, xundaqla
sən: «Bulardin heq huzurum yoktur» degən yillar
yekinlaxmioşuqə yaxliqingda Yaratkuqingni esingdə qing
tut; **2** kuyax, yorukluk, ay wə yultuzlar karangəşulixip,
yamoşurdin keyin bulutlar kaytip kəlmigüqə uni esingdə
tutkin. **3** Xu küni «əyning kəzətqiliri» titrəp ketidu;
palwanlar egilidu, əzgüqilər azlikidin tohtap qalidu,
derizilərdin sirtka qarap turoşuqilər oşwalixip ketidu; **4**
koşiqə qaraydioşan ixiklər etilidu; tügəməning awazi
pəsiydu, kixilər kuxlarning awazini anglisila qəşüp ketidu,
«nahxiqi kızlar»ning sayraxliri sus anglinidu; **5** kixilər
egizdin kərkidu, koşilarda wəşimilər bar dəp kərkup
yüridu; badam dərihi qiqəkləydu; qekətkə adəmgə yük
bolidu, xindir mewisi solixidu; qünki insan mənggülik
makanişə ketidu wə xuning bilən təng, matəm tutkuşilar
koşida aylinip yüridu; **6** kümüx tana üzülğüqə, altun
qinə qəşiloşuqə, aptuwa bulak yenida parə-parə boluşuqə,
kuduştki qak kardın qikkuşə, **7** topa-qang əşli tuprakka
kaytkuşə, roş özini bərgən Hudaşə kaytkuşə — Uni
esingdə tutkin! **8** Bimənilik üstigə bimənilik!» — dəydu
həkmət toplioşuqi — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmmə
ix biməniliktur!» **9** Xuningdək, həkmət toplioşuqi dana
bolupla qalmastin, u yənə həlkkə bilim əşitətti; u
oylinip, kəp pənd-nəşihətləni tarazişə selip, rətləp
qikti. **10** Həkmət toplioşuqi yekimlik səzləni tepixə

intilgən; uxbu yeziləjini bolsa durus, həqiqət səzliridin ibarəttur. **11** Dana kixining səzliri zihkə ohxaydu, ularning yiqindisi qing bekitilgən mihtəktur. Ular Birlə Padiqi tərpidin berilgəndur. **12** Uning üstigə, i oqlum, bulardin sirt hərəkəndə, yezilənlərdin pəhəs bol; qünki kəp kitablarning yezilixining ayiqi yok, xuningdək kəp əginix tənni upritidu. **13** Biz pütün ixkə dikqət kılaylı; Hudadin qorqqin wə uning əmr-pərmanlıriqə əməl kıləjin; qünki bu insanning toluq məjburiyitidur; **14** qünki adəm kıləjan hər bir ix, jümlidin barlıq məhpiy ixlar, yahxi bolsun, yaman bolsun, Huda ularning sorıqini kılidu.

Küylarning küyi

1 «Küylarning küyi» — Sulaymanning küyi. **2** «U otluk aqzi bilən meni sөysun; Qünki sening muhəbbiting xarabtin xerindur. **3** Huxpuraktur sening ətirliring; Quyuloqan puraklik may sening namingdur; Xunglaxqa kizlar seni sөyidu. Kənglümni özüggə məhliya qiloqaysən — Biz sanga əgixip yügürəyli! — Padixah meni öz hujrilirioqa əkirgəy!» **4** «Biz səndin huxal bolup xadlinimiz; Sening muhəbbətliringni xarabtin artuq əsləp tərirləymiz». **5** «Ular seni durusluq bilən sөyidu». — «Qara tənlik bolənim bilən qiraylikmən, i Yerusalem kizliri! Bərək, Kedarliklarning qedirliridək, Sulaymanning pərdiliridək qərimən. **6** Manga tikilip qərimanglar, Qünki qəridurmən, Qünki aptap meni köydürdi; Anamning oqulliri məndin rənjigən; Xunga ular meni üzümzarlarni baqquqi kildi; Xunga öz üzümzarimni baqalmioqanmən». **7** «Həy, jenim sөyginim, deginə, Padangni kəyərdə bakisən? Uni kün kiyamida kəyərdə aram aloquzisən? Həmrəhliringning padiliri yenida qümpərdilik ayallardək yürüxümning nemə həjiti?» **8** «I kiz-ayallar arisidiki əng güzili, əgər sən buni bilmisəng, Padamning başkan izlirini besip mengip, Padiqining qediri yenida öz oqlakliringni ozuqlanduroqin». **9** «I sөyümlüküm, mən seni Pirəwnning jəng hərwilirioqa ketiloqan bir baytaloqa ohxattim; **10** Sening məngziliring tiziloqan munqaqlar bilən, Boynung marjanlar bilən güzəldur. **11** Biz sanga kümüx kəzlər quyuloqan, Altundin zibu-zinnətlərnəni yasap berimiz». **12** «Padixah toy dastihinida olturoqinida, sumbul məlhənim purak qaqidu; **13** Mening sөyümlüküm,

u munga bir monək murmækkidur, U kœkslirim arisida
kœnup kǎlidu; **14** Mening sœyümlüküm munga œn-Gædidiki
üzümzarlarda œskæn bir œunqœ henæ gülidæktur». **15**
«Mana, sæn güzæl, amrikim! Mana, sæn xundak güzæl!
Kœzliring pahtæklærningkidæktur!» **16** «Mana, sæn güzæl,
sœyümlüküm; Bærhæk, yekimlik ikænsæn; Bizning orun-
kœrpimiz yexildur; **17** œyimizdiki limlar kedir dærihidin,
Wasilirimiz arqilardindur.

2 Mæn bolsam Xarun otlikidiki zæpiran, halas; Jilœjilarda
œskæn bir nilupær, halas!» **2** «Tikæn-jioanlar arisidiki
nilupærdæk, Mana insan kizliri arisida mening amrikim
xundæktur!». **3** «Ormandiki dæræhlær arisida œskæn alma
dærihidæk, Oœul balilar arisididur mening amrikim. Uning
sayisi astida dilim alæmqœ sœyünüp olturdum; Uning
mewisi munga xerin tetidi; **4** U meni xarabhanioœa elip
kirdi; Uning üstümdæ kœtürgæn tuœji muhæbbættur. **5**
Meni kixmix poxkallar bilæn kuwwætlænglar; Almalar bilæn
meni yengilandurunglar; Qünki muhæbbættin zæiplixip
kættim; **6** Uning sol kœli bexim astida, Uning ong kœli
meni silawatidu. **7** I Yerusalem kizliri, Jærænlær wæ
daladiki marallarning hœrmiti bilæn, Silærgæ tapilaymænki,
Muhæbbætning waqit-saiti bolmioquqœ, Uni oyœatmanglar,
kœzoœimanglar!» **8** «Sœyümlükümning awazi! Mana,
u keliwatidu! Taœlardin sækræp, Edirlardin oynaklap
keliwatidu! **9** Mening sœyümlüküm jæræn yaki yax
buœjidæktur; Mana, u bizning œyning temining kœynidæ
turidu; U derizilærdin kæraydu, U pænji-ræ-pænji-rilærdin
marap bakidu». **10** «Mening sœyümlüküm munga
söz kiliip mundak dedi: — «Ornungdin tur, amrikim,

mening güzilim, mən bilən kətkin; **11** Qünki mana, kix ətüp kətti, Yamoqur yeoqip tügidi, u ketip qaldı; **12** Yər yüzidə güllər kərüندی; Nahxilar sayrax waqti kəldi, Zeminimizda pahtəkning sadasi anglanmaqta; **13** Ənjür dərihi kixlik ənjürlirini pixurmaqta, Üzüm talliri qeqəkləp öz purikini qaqmaqta; Ornungdin tur, mening amrikim, mening güzilim, mən bilən kətkin! **14** Ah mening pahtikim, Qoram tax yeriki iqidə, Qiya daldisida, Manga awazingni anglatkaysən, Qünki awazing xerin, jamaling yekimliktur!» **15** «Tülkilərni tutuwalayli, Yəni üzümzarlarni buzoquqi kixik tülkilərni tutuwalayli; Qünki üzümzarlirimiz qeqəkliməktə». **16** «Söyümlüküm meningkidur, mən uningkidurmən; U nilupərlər arisida padisini bekiwatidu». **17** «Tang atkuqa, Kəlanggilər keqip yoqioquqa, Manga qarap burulup kəlgin, i söyümlüküm, Hijranlik taqliri üstidin səkrəp kelidioqan jərən yaki buoqidək boləjin!».

3 «Orun-kərpəmdə yetip, keqə-keqilərdə, Jenimning səyginini izdəp təlmürüp yattim; Izdidim, birak tapalmayttim; **2** Mən hazır turup, xəhərni aylinay; Koqilarda, məydanlarda, Jenimning səyginini izdəymən» — dedim; Izdidim, birak tapalmayttim; **3** Xəhərni qarlioquqi jesəqilər manga uqrıdı, mən ulardin: — «Jenimning səyginini kərdünglarmu?» — dəp sorıdım. **4** — Ulardin ayrılıpla jenimning səyginini taptım; Uni anamning öyigə, Öz kərsikida meni hamilidar boləqanning hujrisioqa elip kirmigüqə, Uni tutuwelip kət'iy koyup bərməyttim». **5** «I Yerusalem kizliri, Jərənlər wə daladiki marallarning hərmiti bilən, Silərgə

tapilaymanki, Muhəbbətning waqit-saiti bolmioquqə, Uni oyoqatmanglar, qozojimanglar». 6 «Bu zadi kim, qəl-bayawandin keliwatqan? Is-tütək tüwrükliRIDək, Mürməkki həm məstiki bilən puritiloqan, Ətirpuruxning hərhil ipar-ənbərliri bilən puritiloqan?» 7 «Mana, uning təhtirawani, U Sulaymanning əziningdur; Ətrapida atmix palwan yürüdu, Ular Israildiki baturlardindur. 8 Ularning həmmisi öz kıliqi tutukluk, Jəng kılixqa tərbiyiləngənlərdur; Tünlərdiki wəswəsilərgə təyyar turup, Həmmisi öz kıliqini yanpixioqa asidu». 9 «Sulayman padixah əzi üçün alahidə bir xahənə sayiwənlik kariwat yasioqan; Liwandiki yaoqaqlardın yasioqan. 10 Uning tüwrükliri kümüxtin, Yələnqüki altundın, Selinqisi bolsa səsün rəhttin; Iqi muhəbbət bilən bezəlgən, Yerusalem kızliri təripidin. 11 Qiqinglar, i Zion kızliri, Sulayman padixahqa qarap bekinglar, Toy boləqan künidə, Kəngli huxal boləqan künidə, Anisi uningoqa tajni kiygüzgən kıyapəttə uningoqa qarap bekinglar!»

4 «Mana, sən güzəl, səyümlüküm! Mana, sən güzəl! Qümpərdəng kəynidə kəzliring pahtəklərdək ikən, Qaqliring Gilead teqi baqrida yatqan bir top əqkilərdəktur. 2 Qixliring yengila yuyuluxtin qiqqan kırkiloqan bir top qoylardək; Ularning həmmisi qoxkezək tuoqanlardın, Ular arisida heqbiri kəm əməstur. 3 Ləwliring pərəng tal yiptək, Gəpliring yekimliktur; Qümbiling kəynidə qekiliring parqə anardur. 4 Boynung bolsa, Qoralhana boluxqa təyyarlioqan Dawutning munaridəktur, Uning üstigə ming qalkən esikliktur; Ularning həmmisi palwanlarning siparliridur. 5

Ikki kəksüing huddi ikki maraldur, Nilupər arisida ozukliniwatқан jərənning qoxkezəkliridəktur; **6** Tang atquqə, Kələnggilər keqip yokişuqə, Mən özümni murməkkə teşiqə, Məstiki dəngigə elip ketimən. **7** Sən pütünləy güzəl, i səyümlüküm, Səndə heq daş yoktur». **8** «Liwandin mən bilən kəlgin, i jərəm, Mən bilən Liwandin kəlgin – Amanah qokşisidin qara, Senir həm Hərmon qokşiliridin, Yəni xirlar uwiliridin, Yilpizlarning taşliridin qara!» **9** «Sən kənglümni alamət səyündürdüng, i singlim, i jərəm, Kəzüngning bir ləp kəlip qarixi bilən, Boynungdiki marjanning bir tal həlkisi bilən, Kənglümni səyündürdüng. **10** Səning muhəbbiting nemidegən güzəl, I singlim, i jərəm! Səning muhəbbətliring xarabtin xunqə xerin! Səning ətirilingning puriki hərқandaқ tetitқudin pəyzidur! **11** Ləwliring, i jərəm, hərə kənikidəк temitidu, Tiling astida bal wə süt bar; Kiyim-keqəkliringning puriki Liwanning purikidur; **12** Sən peqətləngən bir başdursən, i singlim, i jərəm! Etiklik bir bulak, yepiklik bir fontandursən. **13** Xahliring bolsa bir anarlik «Erən başqisi»dur; Uningda қimmətlik mewilər, Henə sumbul əsümlükliri bilən, **14** Sumbullar wə iparlar, Kalamus wə qowzaқdarqin, Hərhil məstiki dərəhliri, Murməkkə, muəttər bilən həmmə esil tetitқular bar. **15** Başlarda bir fontan sən, Həyatlik sulirini beridəşən, Liwandin aқidəşən bir bulaқsən». **16** «Oyşən, ximaldiki xamal; Kəlgin, i jənutiki xamal! Mening beşim üstidin uqur ətkəy; Xuning bilən tetitқuliri sirtқа puraқ qaқidu! Səyümlüküm əz beşiqə kirsun! Əzining қimmətlik mewilirini yesun!»

5 «Mən öz beşimoğa kirdim, Mening singlim, mening jərəm; Murməkkəmni tetitkülirim bilən yioqdim, Hərə kənikimni həsilim bilən yedim; Xarabimni sütlim bilən iqtim». «Dostlirim, yənglar! Iqinglar, kənglünglər halioqanqə iqinglar, i axik-məxuklar!» **2** «Mən uhawatattim, biraq kənglüm oyoqak idi: — — Səyümlükümning awazi! Mana, u ixikni qəkiwatidu: — — «Manga eqip bər, i singlim, i amrikim; Mening pahtikim, mening oqubarsizim; Qünki bexim xəbnəm bilən, Qaqlirim keqidiki nəmlik bilən həl-həl bolup kətti!» **3** «Mən təkəkiyimnimni seliwətkən, Qandakmu uni yənə kiyiwalay? Mən putlirimni yudum, Qandakmu ularni yənə buloqay?» **4** Səyümlüküm qolini ixik təkükidin tikti; Mening iq-baqrilirim uningoğa təlmürüp kətti; **5** Səyümlükümgə eqixka qoptum; Qollirimdin murməkki, Barmaklirimdin suyuq murməkki temidi, Taqakning tutkuqliri üstigə temidi; **6** Səyümlükümgə aqtim; Biraq səyümlüküm burulup, ketip qaloqanidi. U səz qiloqanda rohim qikip kətkənidi; Uni izdidim, biraq tapalmidim; Uni qakirdim, biraq u jawab bərmidi; **7** Xəhərni aylinidoqan jesəkqilər meni uqritip meni urdi, meni yarilandurdi; Sepillardiki kəzətqilər qümpərdəmni məndin tartiwaldi. **8** I Yerusalem qizliri, səyümlükümni tapsanglar, Uningoğa nemə dəysilər? Uningoğa, səygining: «Mən muhəbbəttin zəiplixip kəttim! — dedi, dənglar». **9** «Sening səyümlüküngning baxqa bir səyümlüktin qandak artuq yeri bar, I, ayallar arisidiki əng güzili? Sening səyümlüküngning baxqa bir səyümlüktin qandak artuq yeri bar? — Sən bizgə xundak tapilioqanoju?» **10** «Mening

söyümlüküm ap'ak wə parkirak, yürəklik əzimət, On ming arisida tuşdək kərünərliktur; **11** Uning bexi sap altundundur, Budur qaqliri atning yaylidək, Taoş kəşisidək kara. **12** Uning kəzliri ekinlar boyidiki pahtəklərdək, Süt bilən yuyuloşan, Yarixikida kəyuloşan; **13** Uning mənşiliri bir təxtək puraklik əsümlüktəktur; Aynioşan yekimlik güllüktək; Uning ləwliri nilupər, Ular suyuş murməkkini temitidu; **14** Uning kolliri altun turubilar, Iqigə beril yaqutlar kuyuloşan. Kərsiki nəşixlik pil qixliridin yasaloşan, Kək yaqutlar bilən bezəlgən. **15** Uning putliri mərmər tüwrüklər, Altun üstigə tikləngən. Uning salapiti Liwanningkidək, Kedir dərəhliridək kərkəm-həywətliktur. **16** Uning aşzi bəkmə xerindur; Bərək, u pütünləy güzəldur; Bu mening söyümlüküm, — Bərək, bu mening amrikim, I Yerusalem kizliri!»

6 «Sening söyümlüküng nəgə kətkəndu, Kiz-ayallar arisida əng güzəl boluquqi? Sening söyümlüküng kəyərgə burulup kətti? Biz sən bilən billə uni izdəyli!» **2** «Mening söyümlüküm öz beşioşə qüxti, Tetitku otyaxliklaroşə qüxti. Başlarda ozuklinixka, Nilupərləni yioşixka qüxti. **3** Mən mening söyümlükümningkidurmən, Wə söyümlüküm meningkidur; U öz padisini nilupərlər arisida bəkidu» **4** «Sən güzəl, i söyümlüküm, Tirzah xəşiridək güzəl; Yerusalemdək yekimlik, Tuşlarni kətürgən bir kəşundək həywətliktersən; **5** Ah, kəzliringni məndin kətküzgin! Qünki ular mening üstümdin oşalib keliwatidu; Qaqliring Gilead teşə başrida yatқан bir top əqkilərdəktur. **6** Qixliring yengila yuyuluxtin qikқан kirkiloşan bir top kəşlərdək; Ularning həmmisi kəşkezək

tuşqanlardindur; Ular arisida heqbiri kəm əməstur; 7 Qümbiling kəynidə qekiliring parqə anardur. 8 Atmix hanix, səksən kenizəkmü bar; Qızlar sanaksız; 9 Birak mening pahtikim, oqubarsizim bolsa birdinbirdur; Anisidin tuşuloşanlar iqidə təngdaxsiz boluqu, Əzini tuşquqining tallioşnidur. Qızlar uni kərüp, uni bəhtlik dəp ataxti, Hanixlar wə kenizəklərmü kərüp uni mahtaxti». 10 «Tang səhər jahanoşa qarışandək, Aydək güzəl, aydingdək roxən, Illik kuyaxtək yoruk, Tuşlarni kətürgən qoxunlardək həywətlik boluqu kimdur?» 11 «Meoşizlar beoşioşa qüxtüm, Jiloidiki gül-giyahlarni kərüxkə, Üzüm telining bihlioşan-bihlimioşanlikini kərüxkə, Anarlarning qeqəkligən-qeqəklimigənlikini kərüxkə; 12 Birak bilə-bilməy, Jenim meni kətürüp, Esil həlkimning jəng hərwiliri üstigə qoyoşanikən». 13 «Kaytkin, kaytkin, i Xulamit — Kaytkin, kaytkin, bizning sanga qarışumiz bardur!» «Silər Xulamitning nemisigə qarışunglar bar?» «“Ikki bargah” usşuloşa qüxkən waqtidikidək uningoşa qaraymiz!»

7 «I xahzadining kızı, Kəxliringdə sening kədəmliring nemidegən güzəl! Toluşioşan yampaxliring gəhərlərdək, Qewər hünərwən qolining hüniridur. 2 Kindiking yumulak bir kədəhtur; Uning əbjəx xarabi kəm əməs; Qorsikıng buşday dəwisidur, Ətrapişa nilupərlər olixidu. 3 Ikki kəksüng ikki maraldək, jərənning qoxkezikidur; 4 Boynung pil qixliridin yasaloşan munardur; Kəzliring Bat-Rabbim qowuqi boyidiki Həxbon kəlqəkliridək, Burnung Dəməxkəkə qaraydioşan Liwan munaridəktur; 5 Üstügdə bexing Karməl teşidək turidu; Bexingdiki ərümə qaqliring səsün rəngliktur, Padixah büdür

qaqliringning mähbusidir. **6** I söyginim, huzurlar üçün xunqə güzəl, xunqə yeqimliktorsən! **7** Sening boyung palma dərihidək, Kəksüng üzüm oqunqiliridəktur. **8** Mən: — «Palma dərihi üstigə qikimən, Xahlirini tutup yamiximən; Kəksiliring dərwəkə üzüm tal oqunqiliridək, Burnungning purikı almilardək, tanglayliringning təmi əng esil xarabdəktur...». **9** «...mening söyümlükümning gelidin silik ətüp, Ləwlər, qixlardin teyilip qüxsun...! **10** Mən mening söyümlükümningkidurmən, Uning təkəzzasi manga karitilidu». **11** «I söyümlüküm, keləyli, Etizlaroqa qikayli; Yezilarda tünəp keləyli, **12** Üzümzarlıqqa qikixka baldur orundin turayli, Üzüm tallirining bihlioqan-bihlimioqanlikini, Qeqəklərnin eqiloqan-eqilmioqanlikini, Anarlarning bərk uroqan-urmioqanlikini kərəyli; Axu yərdə muhəbbətlirimni sanga beoqixlaymən. **13** Muhəbbətgüllər axu yərdə öz purikini puritidu; İxiklirimiz üstidə hərhil esil mewə-qiwilər bardur, Yengi həm konimu bardur; Sən üçün ularni topla təyyarlidim, i söyümlüküm!»

8 «Ah, apamning kəksini xoriqan inimdək bolsang'idi! Seni talada uqritar bolsam, söyəttim, Wə heqkim meni kəmsitməytti. **2** Mən seni yetəkləyttim, Apangning öyigə elip kirəttim; Sən manga təlim berəttin; Mən sanga tetitku xarabidin iquzəttim; Anarlirimning xərbitidin iquzəttim. **3** Uning sol qoli bexim astida bolatti, Uning ong qoli meni silaytti!». **4** «Silərgə tapilaymənki, i Yerusalem kızliri — «Uning wakit-saiti bolmioquqə, Silər muhəbbətni oyoqatmanglar, qozojimanglar!» **5** «Daladin qikiwatқан bu zadi kim? Öz söyümlükigə yəlinip?» «Mən alma dərihi astida seni oyoqatқанidim; Axu yərdə

apang toloqak yəp seni dunyaşa qıqarəanidi; Axu yərdə seni tuoşquqi toloqak yəp seni qıqarəanidi». **6** «Meni kənglünggə məhürdək, Bilikinggə məhürdək baskaysən; Qünki muhəbbət əlümdək küqlüktur; Muhəbbətning qizəinixi təhtisaradək rəhimsiz; Uningdin qıqқан ot uqқunliri, — Yaһning dəhхətlik bir yalkunidir! (Sheol h7585)

7 Kəp sular muhəbbətni eqürəlməydu; Kəlkünlər uni oşərk qılalmaydu; Birsı: «Əy-təəllukatlırimning həmmisini berip muhəbbətkə eriximən» desə, Undaқta u adəm kixining nəziridin pütünləy qüxüp ketidu». **8** «Bizning kiqik singlimiz bardur, Biraқ uning kəksi yoқtur; Singlimizəşə əlqilər kəlgən күnidə biz uning üqün nemə qilimiz?» **9** «Əgər u sepil bolsa, Biz uningəşə күmüx munar salimiz; Əgər u ixik bolsa, Biz uni kedir tahtaylar bilən qaplaymiz».

10 «Əzüm bir sepildurmən, Həm mening kəksilirim munarlardəktur; Xunga mən uning kəz aldida hatirjəmlik tapқан birsidək boldum». **11** «Sulaymanning Baal-Hamonda üzümzari bar idi, Üzümzarini başwənlərgə ijarigə bərdi; Ularning həmmisi mewisi üqün ming tənggə apirip berixi kərek idi; **12** Əzümning üzümzarim mana mening aldimda turidu; Uning ming tənggisi sanga bolsun, i Sulayman, Xuningdək ikki yüz tənggə mewisini baққuqılaşəşə bolsun». **13** «Həy başlarda turoşquqi, Həmrəhlar awazingni anglişusi bar; Mangimu uni anglatқuzəşəşən». **14** «I səyümlüküm, tez bolə, Jəşən yaki yax buşidək bol, Tetitқular taşlıri üstidə yügürüp!»

Yəxaya

1 Uzziya, Yotam, Aħaz wə Həzəkiyalar Yəhudaşja padixah boləjan waqıtlarda, Yerusalem wə Yəhuda toşrisida, Amozning oşli Yəxaya kərgən oşayibanə wəhıy-alamətlər: — **2** «I asmanlar, anglanglar! I yər-zemin, kulaq sal! Qünki Pərwədigar səz eytti: — «Mən balilarni bekip qong kildim, Birak ular Manga asiylik kildi. **3** Kala bolsa igisini tonuydu, Exəkmu hojayinining okurişja [mangidişjan yolni] bilidu, Birak Israil bilməydu, Öz həlkim heq yorutuləjan əməs. **4** Ah, gunahkar «yat əl», Kəbihlikni toplap əzigə yūkligən həlk, Rəzillərnin bir nəslı, Nijis bolup kətkən balılar! Ular Pərwədigardin yiraklixip, «Israildiki Mukəddəs Boləşuqi»ni kəzigə ilmidi, Ular kəynigə yandi. **5** Nemixka yənə dumbalanəşunglar kelidu? Nemixka asiylik kiliwerisilər? Pütün baxliringlar aşrip, Yürikinglar pütünləy zəiplixip kətti, **6** Bexinglardin ayişinglarəşiqə sak yeringlar kəlmidi, Pəkət yara-jarahət, ixxik wə yiring bilən toldi, Ular tazilanmişjan, tengilmişjan yaki ularəşja heq məlhəm sürülmigən. **7** Wətininglar qəlləxti; Xəhərliringlar keyüp wəyranə boldi; Yər-zemininglarni bolsa, yatlar kəz aldinglardila yutuweliatidu; U yatlar tərıpidin dəpsəndə kəlinip qəllixip kətti. **8** Əmdi üzümzarəşja selinəşjan qəllidək, Tərhəməklikkə selinəşjan kəpidək, Muhasirigə qūxkən xəhərdək, Zionning kizi zəip kəlduruldi. **9** Samawi kəşunlarning Sərdari boləjan Pərwədigar bizgə azəşinə «kəldisi»ni kəldurmışjan bolsa, Biz Sodom xəşirigə ohxap kəlattuk, Gomorra xəşirining həlişja qūşup kəlattuk. **10** I Sodomning həkümranliri, Pərwədigarning səzini anglap kəşunglar, «I Gomorraning

həlki, Hodayimizning qanun-nəsihitigə kulak selinglar!

11 Silər zadi nemə dəp Manga atap nuroqunliqan qurbanliqlarni sunisilər?» — dəydu Pərwərdigar. — «Mən keydurmə qoqkar qurbanliqlinglardin, Bordak malning yaqliridin toyup kəttim, Bukilar, paklanlar, tekilərnin qanliridin heq hursən əməsmən. **12** Silər Mening aldiməja kirip kəlgininglarda, Silərdin həyola-aywanlirimni xundak dəssəp-qəyləxni kim tələp qiloqan? **13** Bihudə «axliq hədiyə»lərnə elip kelixni boldi qilinglar, Huxbuy bolsa Manga yirginqlik bolup qaldi. «Yengi ay» həytliri wə «xabat kün»lirigə, Jamaət ibadət sorunlirioja qaqirilixlarəja — Kiskisi, kəbihliktə ətküzülgən daşduşilik yiojilixlarəja qidişuqilikim qalmidi. **14** «Yengi ay» həytinglardin, bekitilgən həytbayriminglardin kəlbim nəprətlidid; Ular manga yük bolup qaldi; Ularni kətürüp yürüxtin qarqap kəttim. **15** Qolunglarni kətürüp duaəja yayəjininglarda, Kəzümni silərdin elip kaqimən; Bərhək, kəpləp dualarni qilojininglarda, anglimaymən; Qünki kolliringlar qanoja boyaldi. **16** Əzünglarni yuyup, paklininglar; Qilmixliringlarning rəzillikini kəz aldimdin neri qilinglar, Rəzillikni qilixtin qolunglarni üzünglar; **17** Yahxilik qilixni əgininglar; Adillikni izdənglar, Zomigərlərgə tənbiq beringlar, Yetim-yesirlərnə nahəqliktin halas qilinglar, Tul hotunlarning dəwasini soranglar. **18** Əmdi kelinglar, biz munazirə qilixayli, dəydu Pərwərdigar, Silərnin gunahinglar qip-qizil bolsimu, Yənəla qarəkək aqiridid; Ular qizil quruttək tok qizil bolsimu, Yungdək ap'aq bolidid. **19** Əgər itaətmən bolup, anglisanglar,

Zemindiki esil məhsulattin bəhrimən bolisilər; **20** Birak rət kılıp yüz ərısənglar, Kılıq bilən ujukturulisilər» — Qünki Pərwərdigar Əz əqzi bilən xundak degən. **21** Sadik xəhər qandakmu pəhixə bolup qaldı!? Əslidə u adalət bilən toloqanidi, Həkkaniylik uni makan kılqanidi, Birak hazır qatillar uningda turuwatidu. **22** Kümüxüing bolsa daxqaloqa aylinip qaldi, Xarabingqoqa su arilixip qaldi; **23** Əmiriliring asiylıq kılqıuqılar, Oqırılaraqı ulpət boldi; Ularning hərberi parıoqa amrak bolup, Soqısalamlarni közləp yürməktə; Ular yetim-yesirlər üqün adalət izdiməydu; Tul hotunlarning dəwasi ularning aldiqoqa yətməydu. **24** Xunga — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Rəb Pərwərdigar — Yəni Israildiki qudrət İgisi eytidu: — Mən kuxəndilirimni [jazalap] puhadin qikimən, Duxmənlimdin kisas alimən; **25** Qolumni üstünggə təgküzüp, Seni tawlap, səndiki daxqalni təltəküs tazılaymən, Səndiki barlıq arılaxmilarni elip taxlaymən. **26** Həkümran-soraqıliringlarni awwalkidək, Məslihətgiliringlarni dəsləptikidək haloqa kəltürimən. Keyin sən «Həkkaniylikning Makani», «Sadik Xəhər» — dəp atilisən. **27** Əmdi Zion adillik bilən, Wə uningqoqa kaytip kəlgənlər həkkaniylik bilən kutquzulup hər kılınıdu. **28** Birak asiylar wə gunahkarlar birdək ujukturulidu, Pərwərdigardin yüz ərıgüqilər bolsa halak bolidu. **29** Xu qaşqda silər təxna bolqan dub dərəhliridin nomus kılisilər, Tallıqan başlardin hijil bolisilər. **30** Qünki özüinglar huddi yopurmaklıri qurup kətkən dub dərıhidək, Susız quruq bir başqək bolisilər. **31** Xu küni küqi barlar otqa xam piliki, Ularning əjri bolsa, uqkun bolidu; Bular

hər ikkisi təngla kəyüp ketidu, Ularni əqürüxkə heqkim qıkmaydu.

2 Bular Amozning oqlı Yəxaya Yerusalem wə Yəhuda toqrisida kərgən kalamdur: — **2** Ahir zamanlarda, Pərwərdigarning öyi jaylaxkan taql taqlarning bexi bolup bekitilidu, Həmmə dəng-egizlktin üstün kılıp kətürülidu; Barlıq əllər uningqa qarap ekıp kelixidu. **3** Nuroqun həlk-millətlər qıqıp bir-birigə: — «Kelinglar, biz Pərwərdigarning teqlə, Yaqupning Hudasing öyigə qıkkaylı; U Əz yolliridin bizgə əgitudu, Biz Uning tərakiliridə mangimiz» — deyixidu. — Qünki qanun-yolyoruk Ziondin, Pərwərdigarning səz-kalami Yerusalemdin qıkidioqan bolidu. **4** U əllər arisida həküm qıqiridu, Nuroqun həklərnıng hək-nahəklirigə kesim kılıdu; Buning bilən ular kılıqlirini sapan qıxliri, Nəzilirini oroqak kılıp soquxidu; Bir əl yənə bir əlgə kılıq kətürməydu, Ular həm yənə uruxni əgənməydu. **5** — «I Yaqup jəmətidikilər, Kelinglar, Pərwərdigarning nurida mangaylı!». **6** — Sən Əz həlqıng boləqan Yaqup jəmətini taxlap qoydung; Qünki ular xərktiki hurapatlar bilən tolduruldi; Ular Filistiyələdək pal salidu; Ular qətəlliklər bilən qol tutuxidu; **7** Zemini bolsa altun-kümüxkə tolup kətti; Baylıqliri tügiməs; Yər-zemini atlarəjimu tolup kətti, Jəng hərwiliri həm tügiməs; **8** Zemini butlar bilənmu liq bolup kətti; Ular əz kolliri bilən yasioqanlirioq, Barmaklıri bilən xəkilləndürgənlirigə səjdə kılıxidu. **9** Xuning bilən pıqralar egildürülidu, Mətiwərlərmu təwən kılınidu; Sən ularning kəddini ruslimaysən həm heq kəqürüm qılmaysən. **10** Əmdi Pərwərdigarning

wəhxitidin, Həywisining xan-xəripidin özünəni qaçur,
[Hada] taxlar iqiğə kiriwal, Topa-qanqlar iqiğə məküwal!
11 Qünki adəmninğ təkəbbur kəzliri yərgə qarıtilidu,
İnsanlarınğ həkawurluqi pəs qilinidu; Xu künidə yaloquz
Pərwərdigarla üstün dəp mədhıyilinidu. **12** Qünki samawi
qoxunlarınğ Sərdari boləqan Pərwərdigarning xundak
bir küni təyyar turidu: — Xu küni hərbi təkəbbur wə
məmədanlarınğ üstigə, Əzini yukiri sanioqanlarınğ
üstigə qüxidu (Xuning bilən ularnıñ həmmisi pəs
qilinidu!), **13** Xuningdək Liwanning egiz, pələkkə
yetidioqan barlıq kedir dərəhlirininğ üstigə, Baxandiki
barlıq dub dərəhlirininğ üstigə, **14** Egiz taqlarınğ
həmmisiğə, Yukiri kətürülgən barlıq dənqlərnıñ üstigə,
15 Hərbi həywətlik munarning üstigə, Hərbi mustəhkəm
sepilnıñ üstigə, **16** Tarxıxtiki hərbi soda kemisininğ
üstigə, Xundakla barlıq güzəl kemə gəwdisininğ üstigə xu
küni qüxüxkə təyyar turidu. **17** Adəmlərnıñ kərəngliki
təwən qilinip qüxürülüp, İnsanlarınğ təkəbburliqi pəs
qilinidu, Xu künidə yaloquz Pərwərdigarla üstün dəp
mədhıyilinidu. **18** Butlar bolsa həmmisi kəzdin yokilidu.
19 Pərwərdigar yərni dəhxətlik silkindürüxkə ornidin
turidioqan qaoqda, Ular əzlirini Uning wəhxitidin, Uning
həywisining xan-xəripidin qaçurup, Hada tax qarlırininğ
iqiğə, Yər yüzidiki engkürlərgə kiriwalidu; **20** Xu künidə
kixilər əziğə qokunuxqa yasioqan kümüx butliri wə altun
butlirini qarlıq qaxqanlarəqə wə xəpərənglərgə taxlap
beridu; **21** Pərwərdigar yərni dəhxətlik silkindürüxkə
ornidin turidioqan qaoqda, Ular əzlirini Uning wəhxitidin,
Uning həywisining xan-xəripidin qaçurup, Hada tax

qaklirining iqigə, Yarlarning yeriklirioğa kiriwalidu;
22 Ümidinglarni nəpisi dimioqidila turidioğan insandin
üzünglar, Qünki insan zadi nemə idi?!

3 Qünki, qara! Samawi qoxunlarning Sərdari boloğan
Rəb Pərwərdigar, Yerusalem wə Yəhudağa qıwwət
wə yələnqük boloğan [barlıq nərsilərnı yok qılıdu], —
Yəni qıwwət boloğan pütkül ax-nan, Yələnqük boloğan
həmmə su, **2** Palwan wə ləxkər, Sotqi wə pəyoğəmbər,
Palqi wə aqsakal, **3** Əllik bexi, mətiwər wə məslihətqi,
Hünərwən ustılar wə jadu qıloquqılarnı yok qılıdu. **4** —
«[Ularınq ornioğa] yaxlarnı əməldar qılimən, Bəthuy
balılar ularnıq üstıdin idarə qılıdu. **5** Puqralar bir-
birini ezıdu, Hərbiri qoxnısi tərıpidin ezılıdu; Balılar
qerılaroğa, Muttəhəmlər mətiwərlərgə ədəpsızlıq qılıdu;
6 Xu küni bırsı ata jəmətıdiki qerındixını tutuwelıp,
unıqoğa: — «Sıznıq kiyim-keqıkingız bar; bızgə yetəkqi
bolung, bu harabilər qolingız astıda bolsun», — dəydu;
U jawabən qolını kətürüp [kəsəm iqıp]: «Dərdınglaroğa
dərman bolalmaymən; Öyümdımu ya ax-nan ya kiyim-
keqək yok; Meni həlkkə yetəkqi qılmanglar!» — dəydu. **8**
Qünki Yerusalem putlıxıdu-qüxkünlıxıdu, Yəhuda bolsa
yıkılıdu; Səwəbi, ularnıq tılı wə illətliri Pərwərdigaroğa
qarxi qıqıp, Xərəp İgisinıq kəzliri aldidə isyankarlıq
qıldı. **9** Ularınq qırayı əzlırigə qarxi guwahlıq berıdu;
Ular Sodom xəhıridək gunahını heq yoxurmay, Oquq-
axkara jakarlaydu. Ularınq jenioğa way! Ular yamanlıqını
öz bexioğa qüxürgən! **10** Həkkaniylaroğa eytkinki, Ular
aman-esənlikte turıdu, Ular öz əmlirininq mewisini
yəydu; **11** Rəzillərgə way! Bexioğa yamanlıq qüxıdu,

Qünki öz kəli bilən kəloqanliri özigə yanidu. **12** Mening həlkimdə bolsa, balilar ularni har kəlidu, Ayallar ularni idarə kəlidu; I həlkim! Siləni yetəkləwatqanlar siləni azduridu, Ular mangidioqan yolliringlarni yok kəlidu. **13** Pərwədigar Əz dəwasini soraxqa orun alidu, Həlk-millətlər üstidin həküm qəkirixqa ərə turidu; **14** Pərwədigar Əz həlkining aqsakalliri wə əmirliri bilən dəwalixip, ularoqa: — Üzümzarni yəp tügətkənlər silər əzünglər, Ajiz məminlərdin aloqan olja əyünglərdə yatidu, dəydu. **15** — Siləning həlkimni axundak əzip, Ajiz məminləarning yüzlirigə dəssəp zadi nemə kəloqininglər? — dəydu samawi qəxunlarning Sərdari boləqan Rəb Pərwədigar. **16** Pərwədigar yənə mundak dedi: — «Zion qiz-ayalliri təkəbburluk kəlip, Qax-kirpiklirini süzəp, Kəzlirini oynitip, naz kəlip taytanglixip, Putlirini jildirlitip mengip yürixidu; **17** Xunga Rəb Zion qiz-ayallirining bax qəkkilirini taz kəlidu, Pərwədigar ularning uyat yərlirini eqiwetidu». **18** Axu küni Rəb ularni güzəllikidin məhrum kəlidu; — Ularning oxuk jildiraklirini, Bax jiyəklirini, ay xəkillik marjanlirini, **19** Həlkilirini, biləzükilirini, qümpərdə-qaqwanlirini, **20** Romallirini, oxuk zənjirlirini, potilirini, ətirdanlirini, tiltumarlirini, **21** Üzüklirini, burun həlkilirini, **22** Heytlik tonlirini, yəpuklirini, pürkənjilirini, həmyanlirini, **23** Əynəklirini, ap'aq iq kəynəklirini, səllilirini wə tor pərdilirining həmmisini elip taxlaydu. **24** Əmdi xundak boliduki, Ətir purikining ornioqa bətbuyluk; Potining ornida aroqamqa, Qiraylik yasioqan qəqlirining ornida taz bexi, Kelixkən tonning ornida bəz rəhtlər, Güzəllikining ornida daqmal taməqisi bolidu. **25** Sening

yigitliring kiliqlinip, Baturliring jəngdə yikilidu. **26**
[Zionning] kowukliri zar kətürüp matəm tutidu; U
yalingaqlanəjan həlda yərgə olturup qalidu.

4 Xu küni yəttə ayal bir ərni tutuwelip, uningdin:
— «Biz öz nenimizni yəymiz, öz kiyim-keqəklirimizni
kiyimiz; pəkət bizni rəswalıqtin halas kılıx üqün, bizni
namingizə təwə kılıxingizni ətünimiz!» — dəydu.

2 Xu küni «Pərwərdigarning xehi» uning güzəlliki
həm xəripini kərsətküqi bolidu, Zemin bərgən mewə
bolsa, Keqip kutulojan Israildikilərgə xəhrət wə güzəllik
kəltüridu. **3** Həm xundak ix boliduki, Zionda qalojanlar,
Yerusalemde tohtitilojanlar, Yəni Yerusalemde həyat
dəp tizimlanəjanlarning həmmisi pak-mukəddəs dəp
atilidu. **4** Xu qaoqda Rəb adalət yürgüzgüqi roq həm
kəydürgüqi roq bilən, Zion kizlirining pasiklikini yuyup,
Yerusalemning qan daqlirini tazilaydu. **5** Xu qaoqda
Pərwərdigar kündüzdə Zion teqidiki hər bir əy, Xundakla
barlik ibadət sorunlarning üstigə is-tütək wə bulut,
Kəqtə bolsa ot yalkunining julasini yaritidu; Qünki xan-
xərəpning üstidə sayiwən bar bolidu. **6** Xu küni, kündüzdə
tomuz issikqa sayə qilidojan, Hətərdin panahlinidojan,
boran-yamoqurlaroja dalda bolidojan bir sayiwənlik kəpə
bolidu».

5 Mən öz səygən yarimoja, Mening səyümlüküm üqün öz
üzümzari toqruluk bir küy eytip berəy; Səyümlükümning
munbət bir dəng üstidə üzümzari bar idi; **2** U həmmə
yerini kolap taxlarni elip taxlidi, Əng esil üzüm teli tikti;
U üzümzar otturisoja kəzitix munari saldi, Üzümzar
iqidimu xarap kəqiki kazdi, Andin üzümdin yahxi həsul

kütti; Birak buning ornioqa, üzümzar aqqiq üzümlərnila bərdi. **3** Kəni, i Yerusalemdikilər wə Yəhüdaning adəmliri, Mən bilən üzümzarimning otturisdin həküm qikiringlar! **4** Mening üzümzarimda kilojudək yənə nemə ixim qaldi? Yahxi üzümlərni kütkinimdə, Nemixka pəkət aqqiq üzümnila qikirip bərdi? **5** Əmdi hazır Əz üzümzarimni nemə qilidiqinimni silərgə eytip berəy: — Uning qitlaklirini elip taxlaymən, u yutuwetilidu; Uning tamlirini qeqip oqulitimən, u qəylinidu. **6** Mən uni qəllükkə aylandurimən; Həqkim uni qatap-putap, pərwix qilmaydu; Jiqaqlar wə tikənlər uningda əsüp qikidu; Bulutlaroqa uning üstigə həq yamoqur yaoqdurmanqlar dəp buyruymən. **7** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolqaqlan Pərwərdigarning üzümzari — Israil jəməti, Uning huxallıqi bolqaqlan əsümlük bolsa — Yəhüdadikilərdur; U adalət mewisini kütəkən, Birak mana əmdi zulum kərđi; Həqkanıylikni kütəkən, Birak mana əmdi nalə-pəryad boldi! **8** Həqlərgə həq orun qaldurməy əyni-əygə, etizni-etizoqa uliqaqlaroroqa way! Əzünglarni yaloquz zeminda qaldurmaqimusalər? **9** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqaqlan Pərwərdigar mening kulikimoqa mundak dedi: — «Kəpligən əylər, Dərwəkə həywətlük, həxəmətlük əylər adəmsiz, harab bolidu. **10** Bərhək, kirik moluk üzümzar pəkət altə küp xarab beridu, Ottuz kürə dan bolsa pəkət üq kürə həsul beridu. **11** Məy iqixkə aldirap tang atqanda ornidin turoqaqlaroroqa, Qarangoqu qüxixigə qariməy, xarabtin kəyp boluqə besip olturoqaqlaroroqa way! **12** Ularning ziyapətliridə qiltar wə lira, təmbur wə nəy, xarabmu bar; Birak ular Pərwərdigarning kiloqaqlirioqa wə

qol ixlirioqə heq etiwar kılmaydu. **13** Xu səwəbtin öz həlqim bilimdin həwərsiz boləqanlıki tūpəylidin sürgün bolup ketidu; Esilzadiliri eqirqixip, Pukraliri usuzluqtin kurup ketidu. **14** Xunga təhtisara nəpsini yoqınitip, Aqzini hang aqidu; Ularning xəhrətliri, top-top adəmliri, kıqas-sürən kətürgüqiliri wə nəqmə oynioquqiliri birakla iqigə qıxüp ketidu. **(Sheol h7585)** **15** Pukralar egildürülidu, Mətiwərlərmu təwən kılinidu, Təkəbburlarning kəzliri yərgə qaritilidu; **16** Birak samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar adalət yürgüzginidə üstün dəp mədhıyilinidu, Pak-mukəddəs boləquqi Təngri həkqaniylikidin pak-mukəddəs dəp bilinidu. **17** Xu qaqda kəzilar öz yaylaklırida turoqandək otlaydu, Musapirlarmu baylarning wəyrənə əyliridə ozuklinidu. **18** Kəbihlikni aldamqilikning yipliri bilən, Gunahni hərwa arəqamqisi bilən tartqanlarəqə way! **19** Yəni: «[Huda] aldirisun! Ixlirini Əzi ittikrək ada kılsun, Xuning bilən biz uni kərələymiz! «İsraildiki Mukəddəs Boləquqi»ning niyət kıloqini yekınlixip ixka axuruloqay, Biz uni biliwalayli!» – degənlərgə way! **20** Yamanni yahxi, yahxini yaman degüqilərgə, Qarangoqulukni nurning, nurni qarangoqulukning ornioqə koyəquqilarəqə, Aqqıqni tatlikning, tatlikni aqqıqning ornioqə koyəquqilarəqə way! **21** Əzlrini dana dəp qaqliəqanlarəqə, Əz nəziridə əzlrini əkillik dəp qarioqanlarəqə way! **22** Xarab iqixkə batur boləqanlarəqə, Haraqni əbjəx kılixta kəhriman boləqanlarəqə, **23** Yəni para üqün rəzilləni aqlap, Xuning bilən həkqaniylarning adalitini rət kıloquqilarəqə way! **24** Xunga, ot yalkunliri samanlarni yutuwətkəndək, Yalkunlarda mənggənlər solixip yokaləqandək, Ularning

yiltizliri qirip ketidu, Gül-qeqəkliri qang-tozangdək tozup ketidu; Qünki ular samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning yolyoruk-kanunini qətkə qakqan, Israildiki Mukəddəs Boluquqining səz-kalamini kəzgə ilmiqanidi. **25** Xunga Pərwərdigarning oʻzəzi Oz həlkiqə qarap qaynaydu, U ularoʻqa qarap qolini kətürüp, ularni urup yikididu. Taqlar təwrinip ketidu; Əlüklər əhlətlərdək koqilar otturisida dəwə-dəwə bolidu. Muxundak ixlar bolsimu, Uning oʻzəzi yənila yanmaydu, Sozoqan qoli yənila qayturulmay turidu. **26** U yiraqtiki əllərnə qakirip tuoqni kətüridu, U yər yüzining qət yaqisidin bir əlni üxkirtip qakiridu; Mana ular tezdin aldirap kelidu! **27** Ulardin heqbiri qarqap kətməydu, Putlixipmu kətməydu. Heqbiri mügdiməydu, uhlamaydu, Baqlioqan bəlwəqliridin heqbiri boximaydu, Qoruklirining boqkuqliridin heqbiri üzülməydu; **28** Ularning oqliri ittik, Barliq okyalirining kiriqliri tartilip təyyar turidu, Atlirining tuyakliri qakmak, texidək bolidu, [Jəng hərwilirining] qakliri qoyuntəzdək aylinidu; **29** Ularning hərkirəxliri xirningkidək bolidu, Ular arslanlardək hərkirixidu, Dərwəqə, ular owoqə erixkəndə oqaz-oquz kilip hərpiyixidu; Owni kutkuzoqudək heqkim bolmay, Ular uni elip ketidu. **30** Xu küni ular dengizlar hərkiqigəndək owoqə hərkirixidu; Əgər birərsi yər-zeminəqə qarəoqudək bolsa, Pəkət karangəquluk, dərd-ələmnəla kəridu! Hərqandək nur bulut-tuman tərəpidin oquwalixidu.

6 Uzziya padixah ələmdin otkən yili mən Rəbni kərdüm; U intayin yukiri kətürülgən bir təhtə olturatti; Uning

toni mukəddəs ibadəthanioğa bir kəlgənidi. **2** Uning üstidə saraflar pərwaz qilip turatti; Hərbirining altə tal qaniti bar idi; Ikki qaniti bilən u yüzini yapatti, Ikki qaniti bilən u putini yapatti, Wə ikki qaniti bilən u pərwaz qilip turatti. **3** Ulardin biri baxqa birsigə: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur! Barlik yər yüzi uning xan-xəripigə tolojan!» — dəp tolawatatti. **4** Towliqunin awazidin dərważining kexəkliri təwrinip kətti, Əy istütək bilən qaplandi. **5** Xuning bilən mən: — «Əzümgə way! Mən tügəxtim! Qünki mən ləwliri napak adəmmən həm napak ləwlik həlk bilən arilixip turup, əz kəzüm bilən Padixahqa, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarə qaridim!» — dedim. **6** Xuning bilən saraflardin biri qolida qurbangahtin bir qoqni lahxiqiroğa kisiq elip, yenimoğa uqup kəldi; **7** u uni aozimoğa təgküzüp: — «Mana, bu ləwliringgə təgdi; sening kəbihliking elip taxlandi, gunahing kafarət bilən kəqürüm qilindi» — dedi. **8** Andin mən Rəbning: — «Mən kimni əwətimən? Kim Bizgə wəkil bolup baridu?» degən awazini anglidim. Xuning bilən mən: — «Mana mən! Meni əwətkəysən» — dedim. **9** Wə U: «Barəjin; muxu həlkqə mundaq dəp eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, biraq qüxənməysilər; Kərüxni kərüsilər, biraq bilip yətməysilər. **10** Muxu həlkning yürükini tax qiloqin; Ularning kulaklirini eoqir, Kəzlirini kor qiloqin; Bolmisa, ular kəzliri bilən kəraləydiqan, Quliki bilən angliyalaydiqan, Kəngli bilən qüxinəydiqan qilinip, Yolidin yandurulup sakaytiləjan bolatti». **11** Andin mən:

— «Rəb, bu əhwal kaçanoşiqə dawamlixidu?» — dəp soriwidim, U jawabən: — «Ta xəhərlər harab kəlinip ahalisiz, Əylər adənzatsiz, Zemin pütünləy qəlgə aylinip boləuqə, **12** Pərwərdigar adəmlirini yiraklarəyə yətkəp, Zemindiki taxliwetilgən yərlər kəp boləuqə bolidu» — dedi. **13** «Həlbuki, zeminda adəmlərnin ondin birila qalidu; Ular [zeminəy] kaytip kelip yənə yutuwetilidu, Kesilgən bir dub yaki arar dərihinin gətikidək bolidu; Kətək bolsa «mukəddəs nəsil» bolur.

7 Yəhuda padixahı Aħaz (Uzziyaning nəwrisi, Yotamning oşli) təhtkə olturoşan künliridə, mundak ix boldi: — Suriyəning padixahı Rəzin wə Israil padixahı Rəmalıyaning oşli Pikaħ Yerusaleməyə qarxi jəng kildi, lekin üstünlükkə erixəlmidi. **2** Dawutning jəmətigə: — «Suriyə Əfraim bilən ittipaklixip birləxmə qoxun qurdi» — degən həwər kəldi. Xuning bilən padixah jəmətidikilərnin kəngli wə həlkəninin kəngli ormanlar xamalda silkinip kətəkəndək silkinip kətti. **3** Andin Pərwərdigar Yəxayaşəyə mundak dedi: — «Sən wə oşlung Xear-Jaxub qikişip, kir yuəşuqilərnin etizininin boyidiki yoləy, yukiri kəlgək norininin bexiəyə berip, axu yərdə Aħaz bilən kərişkin. **4** Sən uningəy: — «Sən ehtiyat bilən kənglünin tok tut! Bu ikki kəyməs otkaxninin gətikidin, yəni Rəzin həm Suriyəning wə Rəmalıyaning oşlinin dəxti-əzəşpliridin qorqma, yürəkzadi bolup kətmə! **5** Qünki Suriyə, Əfraim wə Rəmalıyaning oşli seni kəştləp: — **6** «Biz Yəhudaşəyə besip kirip, parakəndiqilik tuşdurup, əzimiz üqün talan-taraj kilişip, uningəy bir padixahni, yəni Tabəəlning oşlini tikləyli!» degənidi. **7** Xunga

Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu söz aqmaydu, heq əməlgə axmaydu; **8** Qünki Suriyəning bexi Dəməxk xəhiri wə Dəməxk xəhirining bexi Rəzindur, halas; Wə atmix bəx yil iqidə Əfraim xundak bitqit boliduki, ularni «bir həlk» degili bolmaydu; **9** Wə Əfraimning bexi Samariyə xəhiridur, Samariyə xəhirining bexi Rəmalıyaning oqlidur, halas; Silər bularoşa ixənmisənglar, mustəhkəmlənməysilər» — degin». **10** Pərwərdigar yənə Ahəzoşa sez kilip: — **11** «Əzüng üqün bexarət sora; məyli yərning tegidə yaki pələkning kəridə bolsun sorawər» — dedi. **(Sheol h7585)** **12** Birak Ahəz jawabən: «Mən həm sorımaymən həm Pərwərdigarni sinakta qoymaymən» — dedi. **13** Andin [Yəxaya]: — Əmdi i Dawut jəmətidikilər, anglap qoyunglar, adəmləning səwr-takitini qoymioşinglarni az dəp, silər Hudaıymning səwr-takitini qoymioşiliwatamsilər? **14** Xunga Rəb Əzi silərgə bir bexarət beridu: — Mana, pak kız hamilidar bolup bir oşul tuşidu; u uning ismini «Immanuel» dəp ataydu. **15** Yahxilikni tallap, yamanlikni rət kilixni bilgüqə u pixlak wə bal yəydu. **16** Qünki bu yax bala yahxilikni tallap, yamanlikni rət kilixni bilgüqə, sən nəprətlinidoşan bu ikki padixahning yər-zeminliri taxlinip qalidu. **17** Qünki Pərwərdigar sening wə atangning jəmətigə Əfraim Yəhudadin ayriloşan kündin buyan bolup baqmioşan kattik künləni qüxüridu. U künlər bolsa Asuriyəning padixahidin ibarəttur! **18** Xu küni Pərwərdigar Misirning pinhan erikliridiki paxılarni wə Asuriyədiki həriləni üxkirtip qaşiridu; **19** ularning həmmisi kelip hər bir hilwət jiloşilaroşa, taxlarning hər bir araqlirioşa, həmmə

yantaklaroqa wə həmmə yaylaklaroqa oʻuzzidə konuxidu. **20** Axu küni, Rəb Əfrat dəryasining nerisidin ijarigə aloqan bir ustira bilən, yəni Asuriyə padixahı bilən qaq qüxüridu; muxu ustira baxning qeqini, putning tüklerini wə sakalnimu qüxürüp oʻirdaydu; **21** xu künlərdə bir kixi yax bir siyir wə ikki qoy baqıdu, **22** ularning xunqə kəp süt bərginidin u serik may yəydu; dər wə kə, zeminda qaloqanlarning həmmisi serik may wə bal yəydu. **23** Wə xundak boliduki, hər teli bir kümüx tənggigə yaraydiqan, ming teli bar üzümzarlik bolqan hər bir jay jioqanlikka wə tikkənlikka aylinip ketidu; **24** Axu yərgə adəmlər pəkət okya kətürüp kelidu, qünki pütkül zemin jioqanlikka wə tikənlikka aylinip ketidu. **25** Ilgiri kətmən qepiloqan hər bir taolıq jiloqilaroqa bolsa, — ular u yərlərgə jioqanlardin wə tikənlərdin qorkup barmaydu; Bu yərlər pəkət kalilarni otlitidioqan, Qoylar dəssəp-qəyləydiqan jaylar bolup qalidu, halas.

8 Pərwərdigar manga: — «Qong bir tahtayni qolungoqa elip, enik hərplər bilən: — «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp yazoqin» — dedi. **2** Mən xundak qilip özümgə «ixənqlik guwahqilar» süpitidə muxuni hatiriləxkə kahin bolqan Uriya wə Yərabəkiyaning oqli Zəkəriyani qakiriwaldim. **3** Andin mən ayal pəyoqəmbər bilən billə yattim. Xundak qilip u hamilidar bolup, bir oqul tuqdi. Xuning bilən Pərwərdigar manga: — «Uning ismini «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp atioqin; **4** qünki bala «Dada, apa» dəp qakirixni bilgüqə, Dəməxk bayliqliri wə Samariyədiki olja Asuriyə padixahı tərripidin bulap elip ketilidu» — dedi. **5** Pərwərdigar yənə manga səz qilip mundak dedi: — **6**

«Muxu h lk Xiloah  stingidiki l rzan ekiwatqan sularni r t k lip, Ularning ornida R zin w  Rəmaliyaning o lidin hursən bolo aqqa, **7** Xunga mana, R b ularning  stiga dolqunlap akidioqan,  lw k  frat dəryasining sulirini, — Y ni Asuriy ning padixahini toluq h yw -x hriti bil n elip kelidu; U d ryad k barlik erik- st ngliridin texip ketidu, H mm  k roq klirini b s p taxlaydu; **8** U taki Y huda iq  xidd t bil n texip, h tta boynio iq  kelidu; U qanatlirini yayoqanda p tk l zeminingo a say  bolup q xidu, i Immanuel! **9** — O z pliniweringlar, i  ll r, birak sundurulisil r! Jahanning barlik q t jayliri k lak selinglar! [J ng  q n] belinglarni ba laweringlar, sundurulisil r! [J ng  q n] belinglarni ba laweringlar, sundurulisil r! **10** Pilaninglarni t ziweringlar, u bikaro a ketidu; M slih tinglarni kiliweringlar, umu akmaydu; Səwəbi — Immanuel!». **11** Q nki P rw rdigar küqlük qolini manga təgküzüp, Mening bu h lkning yolida mangmaslikimo a yolyoruk berip, mundaq s z kildi: — **12** «Muxu kixilər k p ixlarda «suyikəst bar» desə, silər bolsanglar «suyikəst bar» d p yürmənglar; Ularning k rk ninin silər k rk manglar, Yaki heq w himiga qüxmənglar; **13** P k t samawi kəoxunlarning S rdari boloqan P rw rdigarnila həmmidin üstün d p bilinglar; U sil rning K rkidioqininglar bolsun, Sil rning w him nglar bolsun! **14** U bir muk dd s panahgah bolidu, Həmdə Israildiki ikki j m t  q n putlikaxang tax, ad mni yikitidioqan koram tax, Yerusalemdikil r  q nmu kiltak w  tapantuzak bolidu; **15** Ulardin küplər [Uningo a] putlixip, yikilip, yanjilip, kiltakqa q x p,  sirg  elinidu».

16 — «Bu guvahnaminini yögəp, Təwrat qanunini mening muhlisirim arisida peqətləp qoyojin. 17 Mən bolsam, yüzini Yakup jəmətidin yoxuruwatқан Pərwərdigarni kütimən; Wə mən Uni təlmürüp saklaymən. 18 Qaranglar, manga wə Pərwərdigar manga bərgən balilaroqa, Biz Zion teojini Əz makani qiloqan samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar Israilda namayan qiloqan bexarət wə karamətlərləning süpitidurmiz». 19 — Baxqilar silərgə: — «Biz wiqir-wiqir, gudung-gudung kilidioqan «ərwahlarni qaqiroquqi»lar wə dahanlardin yol sorayli» — desə, silər jawab berip: — «Bir həlkning öz Hudasini izdəp yol sorixi kerək əməsmu? Tiriklərləning əlüklərdin yol sorixi toqrimu?!» — dənglar. 20 — Təwrat qanuni wə guvahnamə asas qilinsun! Muxularni asas qilip səz qilmisa, ularoqa tang nuri qüxməydu! 21 Əksiqa, ular kisiloqan, aq həlda zeminni kezip yürixidu; aq qaloqan qaşda, ular oşəzəpliniq asmanoqa qarap, padixahini həm Hudasini qarop tillaydu; 22 ular yərgə qarisa, mana, japa-muxəkkət, qarangoşu-zulmət, həsrət-nadamət wə parakəndiqilik turidu; Ular qar-qarangoşulukqa həydiwetilidu.

9 Birak, həsrət-nadamətkə qaloqanlaroqa zulmət boliwərməydu; U otkən zamanlarda Zəbulun zeminini wə Naftali zeminini har kilduroqan; Birak kəlgüsidə U muxu yərnə, yəni «yat əllərləning makani» Galiliyəgə, jümlidin «dengiz yoli» boyidiki jaylar wə Iordan dəryasining qarxi qiroşaklırioqa xan-xəhrət kəltüridu; 2 Qarangoşulukta mengip yürgən kixilər zor bir nurni kərđi; Əlüm sayisining yurtida turoşuqilaroqa bolsa, Dəl ularning

üstigə nur parlidi. **3** — Sən əlni awuttung, Ularning xadlikini ziyadə kilding; Həklər həsul waqtida xadlanoqandək, Jəng oljisini üləxtürgən waqitta huxallıqqa qəmgəndək, Ular aldingda xadlinip ketidu. **4** Qünki Midiyaning [üstidin oqəlibə qiloqan] küngə ohxax, Sən uningqə selinoqan boyunturukni, Mürisigə qüxkən əpkəxni, Ularni əzgüqining tayikini sundurup taxliwəttung. **5** Qünki [ləxkərləarning] uruxta kiygən hərbi otükliri, Qanoqə miləngən hərbi tonliri bolsa pəkətla ot üqün yeqiloq bolidu. **6** Qünki biz üqün bir bala tuquldi; Bizgə bir oqul ata qilindi; Həkümranlik bolsa uning zimmisigə qoyuldu; Uning nami: — «Karamət Məslihətqi, Qudrətlik Təngri, Mənggülük Ata, amanhatirjəmlilik Igisi Xahzadə» dəp atilidu. **7** U Dawutning təhtigə olturoqanda wə padixahlıqioqə həkümranlik qiləqanda, Xu qaoqdin baxlap ta əbədil'əbədgiqə, Uni adalət həm həkqaniylik bilən tikləydu, xundaqla məzmut saklaydu, Uningdin kelidoqan həkümranlik wə amanhatirjəmlilikning exixi pütməs-tügiməs bolidu. Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning otluk muhəbbiti muxularni ada qilidu. **8** Rəb Yəqub jəmətigə bir səz əwətti, U pat arida Israiləqə qüxidu, **9** Barlik həlk, yəni Əfraim wə Samariyədikilər xu [səzning] toqrilikini bilgən bolsimu, Lekin kənglidə təkəbburlixip yooqanlik qilip, ular: — **10** — «Hixlar qüxüp kətti, Birəq ularning ornioqə yonuloqan taxlar bilən qayta yasaymiz; Erən dərəhliri kesilip boldi, Birəq ularning ornida kedir dərəhlirini ixlitimiz» — deyixidu; **11** Xunga Pərwərdigar Rəzinning küxəndilirini [Israiləqə] qarxi küqləndürdi,

[Yakubning] duxmənlinini kozoqidi. **12** Xərktin Suriyəliklər, qarəbtə Filistiyələr, Ular aqzini hangdək eqip Israilni yutuwalidu. Ixlar xundak deyilgəndək bolsimu, Uning qarəziyi yənila yanmaydu, Sozoqan qoli yənila qayturulmay turidu. **13** Birak həlk əzlinini Urəuqining yenioqa tehi yenip kəlmidi, Ular samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwədigarni izdiməywatidu. **14** Xunga Pərwədigar bir kün iqidə Israilning bexi wə quyruqini, Palma xehi wə qomuxini kesip taxlaydu; **15** Moysipit wə məhtərəmlər bolsa baxtur; Yaləqanqilik əgitudioqan pəyoqəmbər – quyruktur. **16** Qünki muxu həlkning yetəqiliri ularni azduridu, Yetəkləngüqilər bolsa yutuweliniq yokilidu. **17** Xunga Rəb ularning yigitliridin hursənlik tapmaydu, Yetim-yesirliri wə tul hotunlirioqa rəhim qilmaydu; Qünki hərbi iplas wə rəzillik qiloquqi, Həmmə eoqizdin qikkini pasikliktur. Həmmisi xundak bolsimu, Uning qarəziyi yənila yanmaydu, Sozoqan qoli yənila qayturulmay turidu. **18** Qünki rəzillik ottək keyidu, U jioqan wə tikənlərnəni yutuwalidu; U ormanniq barəqsan jayliri arisida tutixidu, Ular is-tütəklilik tüwrük bolup purqirap yukirioqa ərləydu; **19** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwədigarning dəroqəziyi bilən zemin kəydürüp taxlinidu, Həlk bolsa otning yeqiloqusi bolidu, halas; Həqkim əz qerindixini ayap rəhim qilmaydu. **20** Birsə ong tərəptə gəx kesip yəp, toymaydu, Sol tərəptin yalmaq yəpmu, qanaətlənməydu; Hərkim əz bilikini yəydu; **21** Mənasəhə Əfraimni, Əfraim bolsa mənasəhəni yəydu; Uning üstigə ikkisimu Yəhudaqə qarxi turidu.

Həmmisi xundak bolsimu, Uning oʻzəzi yənila yanmaydu, Sozoʻan qoli yənila qayturulmay turidu.

10 Qəbihlik qanunlirini tüzgüqilərgə, Azablik pərman-həkümlərnə yazoquqilaroʻa way! **2** Tul hotunlarnə oljiməz qilayli, Yetim-yesirlarnə bulap-talayli dəp, Ular miskinlərgə adalətnə bərməy, Həlkimdikə ajiz-beqarilərdin həkuknə bulap ketidu. **3** Həsab alidiʻoʻan künidə, Yəni yiraktin kəlgən tuyuksiz balayə'apət künidə, Nemə kəlisiləp? Kimdin baxpanahlik izdəp yürisiləp? Baylik-xəhritinglarnə nəgə amanət koyisiləp? **4** Ularoʻa əsirlər arisidə zongziyip olturuxtə, Yaki ɵltürülgənlər arisidə yikilixtin baxkə heqnemə qalmidi! Həmmisi xundak bolsimu, Uning oʻzəzi yənila yanmaydu, Sozoʻan qoli yənila qayturulmay turidu. **5** Qolitoʻa oʻzəzipimning tokmikə tutkuzuloʻan, ɵzümning dəroʻzəzipimning tayikə boləʻan Asuriyəlikkə way! **6** Mən uni hudəsiz bir «yat əl»gə, Dəroʻzəzipim qaritiloʻan həlkimgə zərbə berixkə əwətimən; Uningoʻa oljə tutuwelixkə, Oʻəniymətnə bulaxkə, [Həlkimni] koqilardikə lay-patqaklarnə dəssigəndək dəssəxkə buyruymən. **7** Bəraq [Asuriyəlikning] kəzdə tutkəni muxu əməs, U xundak heq oylioʻan əməs. Uning oylioʻəni wəyran kilix, Kəp dələtlərnə yokitixtin ibarəttur. **8** U: — «Məning sədarlirimningmu həmmisi padixahləroʻa barawər əməsmu? **9** Kalno xəhəri Karkemix xəhərigə, Hamat xəhəri Arpad xəhərigə, Samariyə xəhəri Dəməxk xəhərigə ohxax əməsmu? **10** Məbudliri Samariyəning wə Yərusəlemningkidin uluoʻ boləʻəni bilən, Məning qolum muxu məbudkə təwə boləʻan padixahlikləroʻa igə boluxkə yətküdək tursa, **11** Samariyə wə uning

məbudlirini kandaq qiloqan bolsam, Yerusalem wə uning məbudlirini ohxaxla xundak qilmamdimən?» — dəydu. **12** Birak Rəb Zion teqi wə Yerusalemda pütkül jaza ixini pütküzüp boləandin keyin, U: — «Mən Asuriyə padixəhining kənglidiki baxbaxtaklikning aqiwitini [uningə qüxürimən], Uning kəzliridiki kibirlik nəzərlirini jazalaymən» dəydu. **13** Qünki u: — «Bu ixlarni öz qolumning küqi bilən, Öz danalığım bilən mən qiloqanmən; Qünki mən əkillikturmən; Mən əllərnin pasillirini yoqattim, Ularning həzinilirini buliwaldim, Təhtkə olturoqanlarni batur kəbi qüxürüp taxlidimmən; **14** Mən qolumni bir qux uwisioğa uzatqandək əllərnin bayliqlirioğa uzattim, Birsi taxliwetilgən tuhumlarni tərgəndək mən pütkül dunyani yioqanmən; Ulardin heqbirimu kanatlirini palaklatmidi, Tumxuqini aqmidi, Yaki quq-quq qilip awaz qiqarmidi» — dəydu. **15** Palta əzini ixlətküqisigə lap atsa bolamdu? Hərə hərədigüqigə poqilik qilsa bolamdu? Xundak ix ikən, huddi tayaq əzini kətürgüqisini oynitalisa bolidiqandək, Huddi həsa yaoqəq əməs boluqini kətürgəndək bolatti əməsmu?! **16** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Rəb Pərwərdigar xu [Asuriyəlkning] palwanliri arisioğa oruqlitix kesilini əwətidu, Uning xan-xəripining astida lawuldap yalkunlaydiqəqan bir otni yaqıdu. **17** «Israilning Nuri»ning Əzi ot, Uningdiki Mukəddəs Boluquqı yalkun bolidu, U bir kün iqidə uning jioqanliri wə tikənlirini kəydürüp, yutuwalidu. **18** Həm uning ormanzarlik wə baq-etizlirining xan-xəripini, jan wə tenini kəydürüp kül qiliwetidu; Ular bəəyni jüdəp ketiwatqan kesəl

adəmdək bolup qalidu. **19** Buning bilən ormanzarliktiki dərəhlərning kəp qaloqini xunqə az boliduki, Kiqik bala ularni sanap hatiriliyələydu. **20** Xu küni xundak boliduki, Israilning qaldi həkki, yəni Yakupning jəmätidin kəqip kəytkanlar əzlrini uroquqoqa ikkinqi tayanmaydu; bəlki ular həkkiqətən Pərwərdigar, yəni «Israildiki Muqəddəs Boloquq»oqa tayinidu. **21** Bərək, bir «qaldi» kəytip kelidu, Yəni Yakupning «qaldisi» kudrətlik Təngrining yenioqa kəytip kelidu. **22** I Israil, həkking dengizdiki kumdək kəp bolqini bilən, Pəkət bir qaldisi kəytidu; [Qünki] həkkanilylik bilən yürgüzülgən, bir həlakətning texip üstünglaroqa qüxüxi bekitilgəndur; **23** Qünki bir həlakətni — bekitilgən bir həlakətni samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar pütkül yər yüzidə əməlgə axuridu. **24** Xunga samawi koxunlarning Sərdari bolqan Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — « — I Zion teqida turoqan həkki, Asuriyədin kərkma! U seni tayak bilən uridioqan, Wə Misirliklardək sanga kərap həsisini kətüridioqan bolsimu, **25** Pəkət azoqinə waqit ətüxi bilənla, Silərgə kəratqan muxu dərəqəzipim tügəp, Oqəzipimni ularoqa həlakət qüxsun dəp kəritimən. **26** Samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar bolsa, ularoqa kəmqa bilən hujum kəzoqaydu; Ularning həli «Orəbning kəoram texi»da bolqan Midiyan kiroqinqilikidək hələttə bolidu; U həsisini dengizoqa kəritip, Uni Misirliklarning üstigə kətürgəndək kətüridu; **27** Andin xu künidə xundak boliduki, Uning yüki mürəngdin, Boyunturuki boynungdin elip taxlinidu; Mayliring səwəbidin, Boyunturuk sundurup yəkitilidu. **28** Mana, ular Ayatka yetip, Migrondin ətkən, Mihmaxta yük-

taqlirini koyup koyidu; **29** Ular bosuqqa-dawandin etkən, Gebada konup qalidu; Ramah titrəp ketidu; Saulning yurti Gibeahdikilər bolsa keqip kətkən; **30** I Gallimning kızı, pəryadingni kətür! Həy Laix, anglap koy! I biqarə Anatot! **31** Madmənah bolsa kaqti; Gebimdikilər bədar kaqti; **32** Xu kün etmigüqə ular Nob dəngidə tohtap qalidu; Axu yərdə u Zion kızining teoqiqa, Yəni Yerusalemdiki dənggə qarap muxtini oynitidu. **33** Mana, samawi qoxunlarning Sədari boləqan Rəb Pərwərdigar qong xahlarni xiddət bilən kesiwetidu; Xuning bilən egiz əskənlər kesip yiqitilidu; Həli üstünlər pəsləxtürülidu. **34** U təmür [qorallar] bilən ormanlıqning Baraksan yərlirini kesip qaqaslıq kıliwetidu; Liwan bolsa uluq birsi tərpidin yiqitilidu.

11 Wə bir tal nota Yəssəning dərihining kətikidin ünüp qikidu; Uning yiltizidin ünüp qikқан bir xah kəp mewə beridu. **2** Wə Pərwərdigarning Rohi, Yəni danalıqning wə yorutuxning Rohi, Nəsihət wə küq-qudrətning Rohi, Bilim wə Pərwərdigardin əyminixning Rohi uning üstigə qüxüp turidu; **3** Uning hursənliki bolsa Pərwərdigardin əyminix ibarət bolidu; U kəzi bilən kərginigə asasən həküm qikarmaydu, Yaki kulıki bilən angliqiniqqa asasən kesim kılmaydu. **4** U namratlarqqa həkқaniylik bilən həküm qikiridu, Yər yüzidiki miskin-məminlər üqün adalət bilən kesim kılidu. U jaқanni aqzidiki zakon tayıki bilən uridu, Rəzillərnı ləwliridin qikқан nəpəsi bilən əltüridu. **5** Uning bəlwəqi həkқaniylik, Qatraklıki bolsa sadıqlıq bolidu. **6** Bərə bolsa qoza bilən billə turidu, Yilpiz oqlaq bilən billə, Mozay, arslan wə bordaq kala bilən billə yatidu; Ularnı yetiligüqi kiqik bir bala bolidu. **7** Kala eyik

bilən billə ozuklinidu, Ularning baliliri billə yetixidu, Xir bolsa kalidək saman yəydu. **8** Əmməydiqan bala kobra yilanning təkükigə yeqin oynaydu, Əmqəktin ayriloqan bala qolini zəhərlik yilanning owisoqə tikidu; **9** Mening mukəddəs teqimning həmmə yeridə heq ziyankəxlik bolmaydu; Heq buzoqunqilik bolmaydu; Qünki huddi sular dengizni qaplioqandək, Pütkül jaqan Pərwədigarni bilix-tonux bilən qaplinidu. **10** Xu künidə «Yəssəning Yiltizi» hərəkəysi əl-millətlər üqün tuoq süpitidə kətürülüp turidu; Barliq əllər Uni izdəp kelip yioqilidu; Wə U aramqahqa tallioqan jay xan-xərpəkə tolidu. **11** Xu küni Rəb ikkinqi kətim Əz həlqining saklanoqan qaldisini qayturux üqün, yəni Asuriyə, Misir, Patros, Kux, Elam, Xinar, Hamat wə dengizdiki yiraq arallardin qayturux üqün Əz qolini yənə uzartidu. **12** U əllərnə qəkirix üqün bir tuoq kətüridu; xundək qilip U yər yüzining qət-qətliridin Israilning qeriblrini jəm qilip, Yəhudadin tarqilip kətkənlərnə yioqidu. **13** Xuning bilən Əfrimoqə bolioqan həsəthorluk yoqaydu, Yəhudani harlioqanlarmu üzüp taxlinidu; Əfrim Yəhudaoqə həsət qilmaydu, Yəhuda bolsa Əfrimni horlimaydu. **14** Birək ular qərb tərəptə Filistiyələrnə mürisigə uqup qüxidu; Ular birliktə xərktiki həlqlərdin olja alidu; Ular Edom wə Moab üstigə qollirini uzartidu; Ammoniyələrnə ularoqə beqinidu. **15** Pərwədigar Misirdiki dengizning «tili»ni yoq qilidu; U küqlük pizojirin xamal bilən [Əfrat] dəryasining üstigə qolini beqirlitip uquridu, Uni adəm ayioqi quruk halda mengip ötküdək yəttə erik qilip uridu; **16** Xuning bilən Əz həlqining qaldisi üqün, Misirdin qikqan künidə Israil üqün təyyarlioqan yoloqə

ohxax, Asuriyədə qaləjanlar üqün axu yərdin kelidiəjan bir kətürülgən egiz yol bolidu.

12 — Wə xu küni sən: — — I Pərwərdigar, mən Seni mədhıyləymən; Sən mangu oğəzəpləngining bilən, Oğəziping məndin yetkilip kətti, Wə sən mangu təsəlli bərding. **2** Mana, Təngri mening nijatimdur; Mən Uningoğa tayinimən, qorqmaymən, Yah Pərwərdigar mening küqüm wə nahxamdur; U yənə mening nijatim boldi, — dəysən. **3** — Xadliq bilən silər nijatliq kudukliridin su tartisilər. **4** Xu künidə silər: — «Pərwərdigaroğa rəhmət eytinglar, Uning namini qakirip nida qilinglar; Uning əməllirini həklər arisida ayan qilinglar, Uning namining zor abruy tapqanliqini jakarlanglar. **5** Pərwərdigaroğa küylər eytinglar, Qünki U uluq ixlarni qilojan; Mana bu pütkül jahanoğa ayan qilinsun! **6** Ziondikilər, təntənə qilip jar selinglar; Qünki aranglarda turojan Israildiki Mukəddəs Boloquqi büyüktur!» — dəysilər.

13 Amozning ooqli Yəxaya kərgən, xundakla uningoğa yükləngən Babil toqrisidiki wəhiy: — **2** [Babil] aqsəngəklirining kowuklardin ətüp kirixi üqün, Qakas taq üstidə tuq kətürüinglar, Ularni yukiri awazda qakiringlar, Qolunglarni pulanglitip ixarət qilinglar. **3** Mən bolsam, məhsus talliojanlirimoğa buyruk qüxürgənmən, Əz palwanlirimni, yəni təkəbburluktin yayrap kətkən adəmlirimni oğəzipimni bəja kəltürüxkə qakirdim. **4** Anglanglar, büyük bir əlning adəmliridək top-top adəmlərnin taqlarda yangratqan qiyqas-sürənlirini, Həmmə əl-yurtlar wə padixahliqlar [jənggə] yioqilip dolqunlatqan qaynam-taxqinlikni! Samawi qoxunlarning

Sərdari boləjan Pərwərdigar qoxunlarni jənggə yiojidi. **5** Ular, yəni Pərwərdigar wə Əz oʻzəzipining qoralliri, Yirak yurttin, hətta asmanlarning kəridinmu pütkül jahanni hālak qilixka kəlgən. **6** Pəryad qekip hūwlanglar! Qünki Pərwərdigarning küni yekinlaxti; U Həmmigə qadirdin kelidiojan hālakəttək kelidu. **7** Buningdin hər bir qol boxixip ketidu, Həmmə adəmnig yüriki erip ketidu. **8** Ular wəhimigə qūxidu; Azab-oqubət wə kayoju-həsrət ularni qaplaydu, Toləiqi tutkan ayaldək ular toləjinip ketidu, Ular bir-birigə wəhimə iqidə tikilip qarixidu; Yüzliri bolsa yalkundək kizirip ketidu. **9** Mana Pərwərdigarning küni kelidu, Xu kün jimi yər-jahanni wəyran qilixka, Rəhimsiz bolup, oʻzəp wə kəhr bilən toləandur; U gunahkarlarni jahandin yokitidu. **10** Qünki asmandiki yultuzlar həm yultuz türkümliri nurini bərməydu; Kuyax bolsa qikipla qarangoqulixidu, Aymu heq yorumaydu. **11** Mən dunyani rəzilliki üqün, Qəbihlərni gunahliri üqün jazalaymən; Həkawurlarning təkəbburlukini tügəl yokitimən; Zorawanlarning kibirlirini pəs qilimən. **12** Mən insnlarni sap altundin az qilimən, Adəmni hətta Ofirdiki altundin az qilimən. **13** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning oʻzəzipidə, Uning qayniojan kəhrlik künidə, Mən [Huda] asmanlarni təwritimən, Yər bolsa əz ornidin yətkilidu; **14** Xunga owlanəjan bir jərəndək, Həqkim yiojmaydiojan bir padidək, Hərbirsi əz əl-jamaitini izdəp kətməkqi bolidu, Hərbiri əz yurt-makanioja qaqmaqqi bolidu; **15** Qeqip tutulojanlarning həmmisi sanjip əltürülidu; Əsirgə qūxkənlərmu qiliqlinidu. **16** Ularning balilirimu kəz aldida

parə-parə kilinidu; Ularning öyliri bulang-talang kilinidu, Ayallirimu ayaq asti kilinidu. **17** Mana, Mən ularoqa qarxi turuxka Medialiklarni qozojaymən, Ular kümüxlərgə heq karimaydu, Altundin bolsa ular zoq almaydu. **18** Ularning okyaliri yigitləni etmə-təxük kiliwetidu, Ular baliyatquning mewisigə heq rəhim kilmaydu, Kəzliri balilarni heq ayimaydu. **19** Padixahliklarning gəhəri, Kaldiyləning pəhirlinidioqan güzəlliki boləqan Babil bolsa, Hudaning Sodom wə Gomorra xəhərlirini örüwətkinigə ohxax bolidu. **20** U yərdə heqkim hərgiz turmaydu, Dəwrdin-dəwrgiqə u adəməzsiz qalidu. Ərəblər bolsa xu yərdə qedir tikməydu, Malqilar padilirini xu yərdə yatquzmaydu. **21** Birəq qəl-bayawandiki janiwarlar xu yərdə qonidu, Ularning [harab] öylirigə hıwlaydioqan məhluklar tolidu, Hıwquxlar xu yərdə makanlixidu, «Əqkə jin»lar səkrəp oynəklixidu. **22** Yawayi itlar kəl'ə-qorəqanlarda, Qilbərilər uning həxəmətlik ordilirida hıwlixidu, Bərhək, uning wəkti toxuxka az qaldi, Uning künliri uzunoqa barmaydu.

14 Qünki Pərwərdigar Yəqubqa rəhimdillik kərsitidu, Yənə Israilni tallaydu; U ularni öz yurt-zeminida makanlaxturidu. Xuning bilən yat adəmlər ular bilən birlixip, Yəqub jəmətigə qoxulidu. **2** Hərəkaysi əl-millətlər ularni elip öz yurtioqa apiridu; Israil jəməti bolsa Pərwərdigarning zeminida ularoqa qul wə dedək süpitidə igidarqilik kilidu; Ular əzlrini tutqun qiloqanlarni tutidu; Əzlrini əzgənləning üstidin idarə kilidu. **3** Wə xundəq boliduki, Pərwərdigar silərgə azəbtin, sarasimidin wə əsir bolup məjburlənoqan muxəkəkətlik kulluktin aramlıq

bərgən künidə, **4** Silər Babil padixahı toqrisida mundak maqal-təmsilni eytisilər: — «Qara, bu jazanihor kəndak həlak boldi, Talan-taraj kəlip altun toplioquqi kəndak yokaldi! **5** Pərwərdigar rəzillərninğ həsisini, Həkimlarning zakon tayikini, **6** Yəni həlq-millətlərnəni aqqiki bilən üzüksiz uroqanni, Əllərgə oqəzəp kəlip tizginsiz ziyankəxlik kəiloqanni sunduruwətti. **7** Pütkül yər yūzi aram tēpip tinqlinidu; Ular nahxa eytip təntənə kəlidu. **8** Kərioqaylar bolsa həlingdin xadlinidu, Liwandiki kedirlarmu: — «Sən gərüngdə yatquzuloqandin keyin, Həqbir kəsküqi bizni kərkətmaydu!» — dəydu. **9** Sən qūxūxūng bilən təhtisaradikilər seni kərxə elixkə sarasimə bolup ketidu; Sən üqün əlüklərninğ rohliri, Jəhəndiki jimiki «əqkə jinlar» kəzoqilidu; Əllərninğ həmmə padixahliri təhtliridin turoquzulidu; **(Sheol h7585)** **10** Ularning həmmisi sanga kərap mundak dəydu: — «Səninğ həlingmu bizlərninğkidək boxap kəttimu? Bizgə ohxax bolup kəldinğmusən?!» **11** Səninğ xanu-həywiting qiltariliringning awazliri bilən billə təhtisaraqə qūxürülüp tūgidi; Astinğda qiwin kurti mizildap ketidu, Üstünğni sazanglar kəplap ketidu. **(Sheol h7585)** **12** I Qolpan, Səhər balisi, Sən kəndak kəlip asmandin yikəlip qūxkənsən! I tehi ətkəndila əllərnəni yərgə yikətkuqi, Sən yər yūzigə taxliwetilding! **13** Sən əslidə kənglünğdə: — «Mən asmanlarqə qikimən, Təhtimni Hudaning yultuzliridin üstün kəlimən; Mən jamaətninğ teqida, Yəni ximal tərəplərdimu olturimən; **14** Mən bulutlarning egiz jayliridin yukirioqə ərləymən; Həmmidin Aliy bilən təng bolimən!» — dedinğ. **15** Həlbuki sən təhtisaraqə, Qongqur hənğning tegilirigə

qūxūrūdung». (Sheol h7585) **16** Seni kərgənlər sanga yekindən sinqilap qarap: — «Jaḥanni zilziligə kəltürgən, padixahliqlarni titrətkən adəm muxumidu? **17** Yər yüzini qəl-bayawan kīlip, Uningdiki xəhərləni oqulatqan, Tutqan əsirləni öz yurtioqa heq koyup bərmigən muxumidu?» — deyixidu. **18** Mana əllərnin xahliri birimu qalmaq «xan-xərap»tə, [karangoʻuluktiki] öz əyidə yetixidu, **19** Biraq sən kəmsitilgən [qirigən] bir xah kəbi, Əltürülgənlərnin dəwisi astida, Kiliq bilən sanjiloqan, ḥangning təḥtigə qūxidioqanlaroqa ohxax, Ayaq astida dəssəp-qəyləngən əlüktək, Əz gərüngdin məḥrum bolup taxliwetilding. **20** Sən axu padixahlar bilən birgə dəpnə kīlinmaysən, Qünki öz yurtungni wəyran kīloqansən, Əz həlkingni əltürüwətkənsən; Rəzillik kīloquqlarnin nəsli ḥərgiz yənə tiloqa elinmaydu. **21** Ata-bowilirinin kəbihlikliri tūpəylidin, Uning oqullirini kətl kīlixka təyyar kīlinglar; Xundak kīloqanda, ular ornidin turup yər-jahanni ixoʻjal kīlmaydu, Yər yüzini xəhərgə toxkuzuwetəlməydu. **22** Qünki Mən ularoqa qarxi qikimən, — dəydu samawi koqunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — Mən Babildin uning namini wə uning qalduklirini, nəsil-pərzəntlirini üzup taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **23** — Wə uni ḥuwkuxning makaniqə, sazliqlaroqa aylandurimən; Ḥalakət süpürgisi bilən uni süpürüp taxlaymən, — dəydu samawi koqunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar. **24** Samawi koqunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak kəsəm iqqənki, — Mən qandak oylisam, xundak bolidu; Qandak məqsətini kənglümgə püksəm, xu tiklinidu, **25** Məqsitim Əz

zeminimda Asuriyalikni qiyma-qiyma qilixtin ibarət; Öz taqlirimda uni dässəp-qəyləymən; U saloqan boyunturuk həlkimning boynidin, U artqan yük mürisidin elip taxlinidu. **26** Mana bu pütkül yər yüzi toqruluk iradə qilinöqan məxsəttur, Mana bu barlik əllərnin üstigə uzartilöqan qoldur. **27** Pərwərdigar mundak məxsətini pükəkənəkən, Kim uni tosalisun? Uning qoli uzartilöqanikən, kim uni yanduralisun? **28** Aqaz padixah ölgən yilida mundak wəhiy yükləndi: — **29** I Filistiyə, həmminglar, «Bizni uroqan tayak sundi» dəp xadlanmanglar; Qünki yilanning yiltizidin zəhərlik bir yilan qikidu, Uning nəslə bolsa dəhxətlik uqar yilan bolidu. **30** Xuning bilən yoxsullarning tunji baliliri ozuklinidu, Məminlər bolsa tinq-amanlikta yatidu; Birak Mən yiltizingni aqarqilik bilən yoxitimən Qaloqan qismingmu u tərəptin öltürüldü. **31** Xunga i qowuk, nalə kətürgin, I xəhər, pəryad qəkkini! I Filistiyə, sən bolsang erip kətkənsən! Qünki ximal tərəptin is-tütəklik bir tüwrük örləydu; Uning yioqilöqan qoxunlirida heqkim səpsiz qalmaydu. **32** Əmdi bu əlnin əqlilirigə qandak jawab berix kerək? — «Zionni tikligüqi Pərwərdigardur; Uning həlki iqidiki ezilgüqilər uningdin baxpanah tapidu» — degin!»

15 Moab toqrisida yükləngən wəhiy; Həlakətlik bir kəqtila, Moabtiki Ar xəhəri wəyran qilinidu; Həlakətlik bir kəqtila, Moabtiki Kir xəhəri yox qilinidu; **2** Yioqazlar kətürük üqün, Mana u buthanisioqa, Dibonoqa, xundakla [barlik] egizliklirigə qikti; Moab Nebo wə Mədəba xəhərliri üqün pəryad kətüridu; Həmmə baxlar takir kərünidu, Jimiki saqallar kesilip qüxürüldi. **3** Koqilarda

ular bəz kiyidu; Əgziliridə, məydanlirida, hər bir adəm kəz yaxlirini yaqdurup pəryad kətüridu. **4** Həxbonoqa, Elealah xəhərlirigə yioqa olixidu, Awazliri Yahəz xəhərigimu yetip baridu. Xunga Moabning əskərlirimu nida qilidu; Uning wujud-baoqrini titrək basidu. **5** Mening kəlbimmu Moab üqün yioqa-zar kətüridu; Ularning qaqqunliri Zoarqa həm Əglat-Xeli-Xijaqa bədər qaqudu; Mana ular toplixip, yioqlioqan peti Luhitqa qikidioqan dawan yoli bilən yukirioqa mangidu, Həronaimoqa qüxidioqan yolda turup həlakəttin nalə-zar kətüridu. **6** Qünki Nimrimdiki sular qurup ketidu, Ot-qəplər solixip, Gülgiyah tügəp ketidu; Həq yap-yexillik qalmaydu. **7** Xunga ular baylikliri, tapqan-tərginini yioqip «Tərək wadisi»din ətməkqi bolidu; **8** Ularning kətürgən yioqisi Moabning qəgrasioqa, Ahu-zarliri əglaimoqa, Pioqanliri Bəər-elimoqa yetidu. **9** Dimonning suliri qanoqa tolup ketidu, Qünki Dimonning üstigə tehimu kəp balayi'apətni toplaymən; Qünki Moabning qaqqunliri həm zeminida qaloqanliriningmu üstigə bir xirni əwətimən.

16 «Əmdi [oqəllə-parak] qozisini Sela [rayondin] elip, Qəl-bayawandin ətöp zeminlarning həkümranioqa, Yəni Zion qizining teoqioqa əwətkin!» **2** Uwisidin quwulup patiparaq bolup kətkən kuxlardək, Moab qizliri Arnon dəryasining keqikliridə [alakzadə] yüridu. **3** «Parasət bilən həküm qilinglar!» **4** «[I Zion qizi], sayingizni qüxürüp qüxtiki yorukluqni tün qarangoqusidək qiling, Xu qeriblarni yoxurup koyoqaysiz; Qoqlanoqanlarni axkarilap qoymioqaysiz! Mening Moabdiki musapirlirimni əzingiz bilən billə turoquzoqaysiz, Ular üqün wəyran qiloquqining

aldida baxpanah boloyaysiz!». 5 «[Ətünüxünglar tooqra],
qünki əzgüqi yokilidu, Həlakət yok bolidu, Əzgüqilərnin
həmmisi zemindin yokilidu. Əzgərməs mehır-xəpkət bilən
bir təht tiklinidu; «Dawutning qediri» iqidiki xu təht üstidə
birsı olturidu. U bolsa, həkikətən adalət yürüzidioyan,
xundakla adalətni izdəydiyən, Həkkaniylikni ilgiri
süridyən bolidu. 6 — Biz Moabning həkawurluqi
toqrisida angliduk (u intayin həkawur!), Yəni uning
həkawurluqi, təkəbburluqi, noqilik kilidyənliqi toqrisida
angliduk; Birak uning qong gəpliri bikar bolidu! 7 Xunga
Moab Moab üqün zar yioqlaydu; Ularning həmmisi zar-
zar yioqlaydu; Qayoyu-həsətkə qəmüp Kir-Hərəsətning
«kixmix poxkalliri» üqün zar-zar yioqlanglar! 8 Həxbon
rayonidiki etizlar, Sibmahdiki üzüm tallirimu yigləp
ketidu; Əllərnin əmirliri uning sərhil əsümlüklerini buzup
qəyləydu; Ular əslidə Yaazərgiqə yetip, qəl-dalalarni
kəzgenidi; Peləkliri sozulup, «[Əlük] Dengiz»ning nerisioya
yətti. 9 Xunga Mən Yaazərning zar-yioqisi bilən billə
Sibmahning üzüm teli üqün yioqlaymən; I Həxbon,
Elealah, Əz kəz yaxlirim bilən silərnı suqirimən! Qünki
yazlik mewiliringgə, həsulung üstigə təntənə bir sada
yangritilidu. 10 Huxallik mewilik baqlardin məhrum
qilinip, Xadlikmu yok qilinidu; Üzümzarliklarda nə
nahxa awazliri anglanmaydu, Nə təntənə qilinmaydu;
Dəssigüqilər üzüm kəlkəklirini qəyliməydu. Qünki Mən
üzüm kəlkəkliridiki huxal warkiraxlarnı tohtattim. 11
Xunga iq-baqlirilirim Moab üqün qaloyan qiltardək aqlrip
münglük yangraydu, Iqim Kir-Hərəsdikilər üqünmu
xundak; 12 Xundak boliduki, Moab əzini upritip dua

kiløjili özining «yukiri orni»oqa qikip kəlgəndə, Yaki dua kiløjili «mukəddəs eyi»gə kirgəndə, U muwəppəkiyətkə erixəlməydu. **13** Mana muxu səzləрни Pərwərdigar Moab toqruluk burun eytkan. **14** Birak hazir Pərwərdigar xundak dəydu: — «Üq yil iqidə mədikar hesabliqandək, Moabning kəpligən qoxun-aħalisi bolojini bilən, Uning pəhirləngən xəhriti yəksan bolidu; Ularning kəldukliri bolsa intayin az wə həlsiz bolidu».

17 Dəməxk toqruluk yūkləngən wəhiy: — Mana, Dəməxk xəhər bolup turuwərməy, nahayiti bir dəwə harabilikqa ayləndurulidu. **2** Aroərdiki xəhərlər adəmzatsiz bolup, Qoy padiliriqə kəldurulidu, Ular tinq-aman yatidu, Ularni kərkutkudək həqbir adəmmu kərinməydu. **3** Əfrayimda bolsa, kəroqanlik xəhərlər yokilidu, Dəməxkning xəhanə həkuki, Suriyəning kəldukliri yokilidu; Ular «Israilning xəhriti»dək yok bolidu. — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **4** Xu küni xundak boliduki, Yakupning xəhriti suslixip, Tenidiki semiz ətlər sizip ketidu. **5** Ularning həli bolsa ormiqi buqday orqandin keyin, Yəni biliki bilən yiqip orqandin keyin, Həttə Rəfayim jiləjisida adəmlər baxaklarni tərgəndin keyinki hələtkə ohxax, [qələjini yok deyərlik bolidu]; **6** Həlbuki, yənə azrak tərgüdək baxak, Zəytun dərihi silkingəndin keyin, Əng uqida ikki-üq tal mewə, Kəp mewiligən xahlirida tət-bəx tal mewə kəldurulidu, — dəydu Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigar. **7** — Xu küni insan bolsa Yaratkuqisiqə nəzirini tikidu, Kəzi Israildiki Mukəddəs Boləjuqida bolidu. **8** Ular əz qurbangəhliriqə, yəni əz qoli bilən yasioqanliriqə, Yaki barmakliri bilən

xəkilləndürgənligigə heq qərimaydu, Nə «Axərah»larəja nə «kün tüwrükliri»gə heq ümid baqlimaydu. **9** Xu künidə uning qoroqanlik xəhərliri, Əslidiki Israillarning aldidə qatqallıqqa wə taqir taqlarəja aylanduruloqan harabə xəhərlərdək, Həmmisi wəyran bolup ketidu. **10** Qünki nijating boləjan Hudani untup qalding, Kūqüng boləjan «Qoram Tax Boloquqi»ni əslimiding; Xunga sən «sərhil» əsümlüklərnı tikip qoyəjining bilən, Wə yaqa yurttiki üzüm tallirini tikkining bilən, **11** Ularnı tikkən künilə yaxartqining bilən, Tikkən ətisilə ularnı qeqəklətkining bilən, Həsulioja erixkən künidə, u pəkət bir patman dawaliəjusiz qayəju-həsərət bolidu, halas! **12** Həy! Kəp həlklərnıng quqan-sürənliri! Ular dengiz-okyanlarnı uroqutup dolqunlardək xawqunlarnı kətüridu, Ah, əllərnıng qaynam-taxqinliri! Dolqunlanəjan küqlük sulardək ular qaynam-taxqinlarnı kətüridu. **13** Əllər uluəj sularnıng qaynam-taxqinliridək dolqunlinip ketidu; Birəq U ularnıng dəkkisini berixi bilənla, ular yirəqqa bədər qeqip ketidu. Ular taəjdiki ot-qəplərnıng topa-topanliri xamalda yirəqlarəja uquruwetilgəndək, Qara quyun aldidə qang-tozanglar quyun boləjandək həydiwetilidu! **14** Kəqtə — wəhimə! Tang səhərdə — yəq birəq! Mana bizni bulap kətənlərnıng nesiwisi, Bizdin olja-qəniymət eliwaləjanlarnıng əkiwitidur!

18 Ah, Efiopiyə dəryalirining boyliridiki qanatlarınıng wizildioqan awazliri bilən qaplanəjan yər-zemin! — Sən qomux kemilər üstidə əlqilərnı dengizdin ətküzüp əwətisən; — I yəl tapan həwərqilər, Egiz boyluq həm silik terilik bir əlgə, Yirəq-yeqinlarəja qorkunq bolidioqan bir

millətkə, Zemini dəryalar tərpidin bəlungən, Küqlük, tajawuzqi bir əlgə [kaytip] beringlar! 3 Jahanda turuwatqanlarning həmmisi, Jimiki yər yuzidikilər! Taqlarda bir tuql ketürülgəndila, Kərünglar! Kanay qelinoqandila, Anglanglar! 4 Qünki Pərwərdigar manga mundak dedi: — Mən tinqlikta turimən, Nur üstidə yalildap turoqan issiktək, Issik həsul məzgilidiki xəbnəmlik buluttək, Əz turaloqumda kəzitimən; 5 Qünki həsul elix aldida, Üzüm qeqəkligəndin keyin, Qeqəklər üzüm bolqanda, U putioquqi piqaklar bilən bihlarni kesip, Həm xahlirini kesip taxlaydu. 6 Ular yiojixturulup taqdiki aloqur quxlaroqa, Yər yuzidiki haywanlaroqa qaldurulidu. Aloqur quxlar ulardin ozuklinip yazni etküzidu, Yər yuzidiki haywanlar ular bilən qixni etküzidu. 7 Xu künidə samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigaroqa bir sowoqat elip kelinidu; Yəni egiz boyluk həm silik terilik bir milləttin, Yiraq-yeqinlaroqa qorkunq bolidioqan bir əldin, Zemini dəryalar tərpidin bəlungən, Küqlük, tajawuzqi bir milləttin berilidu; Samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigarining nami bolqan jayoqa, Yəni Zion teoioqa elip kelinidu.

19 Misir toqruluk yükləngən wəhiy: — Mana, Pərwərdigar tez uqidioqan bulut üstigə minip, Misiroqa yetip kelidu; Misirdiki butlar uning aldida təwrinip ketidu, Misirning yüriki bolsa iqidin erip ketidu. 2 — «Wə Mən Misirliqlarni bir-birigə qarxi qutritimən; Ularning həmmisi öz qerindaxlirioqa qarxi turixidu, Əz qoxniliri bilənmu soqixidu; Xəhər bilən xəhər, Padixahlıq bilən padixahlıq bir-birigə qarxi urixidu;

3 Wə Misirning rohi öz iqidin yoqap ketidu; Mən ularni məslihətsiz qaldurimən; Xunga ular butlarni wə ərwahlarni, Ərwahlarni qakirəuqilarni həm palqilarni izdəp məslihət soraydu; **4** Mən Misirliklarni rəhimsiz bir həkümraning kolioqa tapxurimən; Əxəddiy bir padixah ularning üstidin həkümranlik qilidu» — dəp jakarlaydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar; **5** Həm sular «dengiz»din yoqaydu, Dəryasi qəojirap pütünləy qurup ketidu; **6** Dəryalarni sesiqilik qaplaydu, Misirning ətəng-kanalliri qəojirap tügəydu; Qomuxlar həm yekənlər solixidu; **7** Nil dəryasi boyidiki yərlər, Nil dəryasining quyulux aqzidiki yərlər giyahsiz qalidu, Nil dəryasi boyidiki ziraətlərninğ həmmisi qurup, tozup, yoqilidu. **8** Beliqqilar bolsa zar qakxaydu; Nil dəryasiəqa qarmak taxliəuqilarninğ həmmisi nalə kətüridu; Sularning üstigə tor yayəuqilarninğ bexi sanggilap ketidu. **9** Ziəirqilar həm libas tokəuqular hijalətiqiliktə qalidu, **10** jəmiyətninğ «tüwrük»liri parə-parə bolup, Mədikarlarninğ kənglimu yerim bolidu. **11** Tolimu əhmək Zoan xəhərininğ əmədarliri! Pirəwnninğ əng dana məslihətiqiliridin əhmikənə məslihətlər qikidu! Silər qandakmu Pirəwngə: — «Mən bolsam danalarninğ əwladi, Qədimki padixahlarninğ nəslidurmən!» — dəwatqansilər tehi? **12** [Misir], seninğ danixmənlirinğ hazır qeni? Ular danixmən bolsa, samawi qoxunlarninğ Sərdari boləjan Pərwərdigarninğ Misir toquruluk nemilərnə kəngligə pükəkənlərninğ sanga ayan qilsun! **13** Zoan xəhərininğ əmədarliri nadanlaxti, Məmfis xəhərininğ əmədarliri aldinip kətti; Misir qəbililərninğ «burjək tax»liri bolsa

ularni ezikturup qoydi. **14** Pərwərdigar ularning arisiqja bir qaymuktuquqi rohni arilaxturiwatti; Xunga birsi mast bolup oz kusukida teyilip ələng-sələng bolojandək, Ular Misirdikiləni hər bir ixida ələng-sələng kiliwatti. **15** Xuning bilən Misiroja, Bax, quyruk, palma xehi yaki qomuxlar qilaliqudək heqkandək amal qalmaydu. **16** Xu küni Misirdikilər qiz-ayallaroja ohxap qalidu, Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar qolini ularning üstigə tənglix bilən titrəp qorkidu, **17** Həmdə Yəhuda zemini bolsa Misiroja wəhimə bolup qalidu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigarning bekitkən iradisi tūpəylidin, Yəni Uning əzligigə qaritilojan iradisi tūpəylidin, Kimgə Yəhudaning gepi qilinsila xu qeqüydu. **18** Xu küni Qanaanning tili səzləydiyən, Wə samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigarjoja bekinip sadiklik kəsimi qilidijən Misirning bəx xəhiri bolidu; Ulardin biri «Həlak xəhiri» dəp atilidu. **19** Xu küni Misirning zemini otturisida Pərwərdigarjoja atalojan bir qurbangah, Həm qegrasida Pərwərdigarjoja atalojan bir tüwrük bolidu. **20** Bular bolsa samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigarjoja həm bəlgə həm xəhit bolidu; Qünki əzgüqilər tūpəylidin ular Pərwərdigarjoja nalə kətürgən bolidu; U ularni ərkinlikkə qikiridijən bir kütquzoquqi həm qoqdioquqini əwətidu. **21** Pərwərdigar Misirliklarjoja tonutulup ayan qilinidu; Xu küni Misir Pərwərdigarni tonuydu; Ular uningjoja qurbanlik axlik hədiyəliri bilən ibadət qilidu; Ular Pərwərdigarjoja kəsəm iqidu wə uningjoja əməl qilidu. **22** Pərwərdigar Misirni uridu; U ularni uridu həm sakaytidu; Xuning bilən

ular Pərwərdigarning yenioʻla qaytidu, U ularning dualawitini qobul kilip ularni saqaytidu. **23** Xu küni Misirdin Asuriyogə mangidoʻlan, egiz ketürülgən tüz yol eqilidu; Asuriyälklär Misiroʻla kiridu, Misirliklar Asuriyogə kiridu; Misir Asuriyə bilən billə [Hudaning] hizmət-ibaditidə bolidu. **24** Xu küni Israil Misir wə Asuriyə bilən bir bolup, Üqisi, yər yüzidikilərgə bəht yətküzgüqilər bolidu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləlan Pərwərdigar ularoʻla bəht ata kilip: — «Həlkim boləlan Misiroʻla, Əz qolumning ijadi boləlan Asuriyogə Wə Əz mirasim boləlan Israiloʻla bəht yar bolsun!» — dəydu.

20 Asuriyəning [sərdari boləlan] «Tartan» Axdod xəhriyə kelip muhasirə qiləlan yili Asuriyə padixahı Sargon uni əwətkən (u Axdodqa qarxi jəng kilip uni ixoʻjal kildi): — **2** — Xu qaoʻlda Pərwərdigar Amozning oʻqli Yəxaya arkilik səz qiləlanidi. U uningə: — «Qatrikingdin bəz iq tambilingni seliwət, putungdiki kəxingni seliwət» — degənidi; U xundak kildi; yalingaq wə yalang ayaq mengip yürdi. **3** Wə Pərwərdigar ahirida mundak dedi: — «Mening kulum Yəxaya Misir wə Efiopiyə toʻqruluk həwər beridoʻlan bexarət həm karamət süpitidə bolux üqün yalingaq həm yalang ayaq üq yil mengip yürgəndək, **4** Ohxaxla Misirlik əsirlər wə Efiopiyəlik sürgünlər yax bolsun, kəri bolsun, yalingaq həm yalang ayaq, kasisi oquq həlda Asuriyə padixahı tərripidin Misirni xərməndiliktə qaldurup, yalap epketilidu. **5** Ular bolsa qorkuxup, əz tayanqisi boləlan Efiopiyədin wə pəhri boləlan Misirdin ümidsizlinip ketidu. **6** Xuning bilən bu dengiz boyidikilər: — «Mana bu Asuriyə padixahining wəswəsidin qorkup

baxpanahlik izdop baroan tayanqimizoqu, bizlar amdi kandakmu kutulalaymiz?» — deyixidu»».

21 «Dengizning qel-bayawini» toqrisida yuklangan bir wahiy: — «Jenub tarapta koyuntazlar otup ketiwatkandak, Daxhatlik zemindin bir nemilar keliwatidu!». **2** — Azablik bir wahiy-korunux manga ayan qilindi; Hain hainlik kiliwatidu, Bulangqi bulangqilik kiliwatidu. «I Elam, ornungdin tur, qik! Media, muhasira kilip xorxiwal!» Uning sawebidin koturulgän hamma nalä-peryadlarni tugitiwattim. **3** — Xunga iq-baqrim aqriq-azab bilan toldi, Toloqiki tutkan ayalning azablidak, Kergänlirimdin toloqinip kattim, Angliqinimdin parakända boldum. **4** Xunga kenglum parakända bolup hasirap kattim, Meni daxhat korkunq basti; U män zoq alidioan keqini sarasima bolidioan keqiga aylandurdi. **5** Ular dastihan wa gilam-korpilarnimu salidu; Ular yeyixidu, iqixidu; «Hay esilzadilar, ornunglardin turup kalkanni maylanglar!» **6** Qunki Rab manga: — «Baroqin, kergänlirini ayni boyiqe eytidioan bir kezatqini tahlap koyoqin» — degänidi. **7** — «U jeng harwilirini, jup-jup atlik askerlerni, Jeng harwilirini exaklar bilan, Jeng harwilirini tegilar bilan kergända, U dikkat bilan, nahayiti dikkat bilan kezatsun!» **8** U jawabän xirdak tovlidi: — «Rab, män kezat munarida uzlüksiz kün boyi turimän, Her keqida kezatta turimän; **9** — Wa mana, u jeng harwiliri jup-jup atlik askerlar bilan keliwatidu!» Wa yanä jawab berip xundak degän: — Babil bolsa yikildi, yikilip quxti, Wa U ularning ilahlrining harbir oyma mabudlirini yergä taxlap parä-parä kiliwatti!». **10** — I Mening tepilgän danlirim, Mening

haminimdiki buoqdaylirim, Israilning Hudasi, samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigardin angliqanni silərgə eytip bərdim! **11** «Dumah» tooqruluk yükləngən wəhiy; Birsı Seirdin kelip məndin: — «I kəzətqi, keqining qanqilıki ətı? I kəzətqi, keqining qanqilıki ətı?» — dəp soraydu. **12** Kəzətqi jawabən mundaq dəydu: — «Səhər kelıdu, keqımu kelıdu; Yənə sorıqıng bolsa, yənə kelip sora; Yolungdin qaytip manga yeqın kəl!» **13** Ərəbiyəning keqisi tooqruluk yükləngən wəhiy: — «I Dedanlıqlarning karwanlırı, silər Ərəbiyədiki janggaldə qonup qalısılər; **14** Ussap kətkənlərgə su apirip beringlar! I Temadikilər, nanlırlıqları elip qaqqanları kütüwelinglar! **15** Qünki ular kılıqlardın, Qılaptın elinoqan kılıqtın, Kerilgən okyadın, Uruşning azabıdın qaqudu. **16** Qünki Rəb manga xundaq degən: — Bir yıl ıqıdə mədikar hesablıqandək, Andın Kedarıng bar xəripi yoqılıdu, **17** Okyaqılarning qaldıqlırı, Yəni Kedarıng palwan-batur boloqan oqullırı az qalıdu; Qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi xundaq səz qılqan».

22 Alamət kərünüx berilgən jılqə tooqrisıdə yükləngən wəhiy: — Silər həmmınglar əgzılərnıng üstıgə qıqıwalıqıninglar zadı nemə qılqıninglar? **2** Silər huxallıq dəbdəbisını kətürıdıqan, Warang-qurungqə toloqan yurt, Xadlınidıqan xəhər; Silərdın ətürülgənlər kılıq bilən qepılqan əməs, Yaki jənglərdə əlgən əməs; **3** Əmırlırlınglarınıng həmmısı bıraqla keqıxtı; Ular okyasız əsir boldı; Yırakqa qaqqan bolsımu, Silərdın tepıwelinıqanlarınıng həmmısı bırlıktə əsir boldı. **4** Xunga mən: — «Nəzırlıqları menıngdın elınglar; Menı kattıq

yioʻlaxka qoyunglar; Halkimning bulinip ketixi toʻjruluk
manga tāsəlli berixkə aldirap əzünglarni upratmanglar»
— dedim. **5** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan
Rəb Pərwərdigardin «Alamət kərünüx berilgən jiləja»ning
bexioja bir kün qüxidu, U bolsa awariqilik bolidiojan, Ayaq
asti qilinip petikdilidiojan, Adəmlər qaymukturulidiojan,
Sepil soqulup qeqilidiojan, Taoqlarəja qarap yalwurup
qirkiraydiojan bir küni bolidu. **6** Elam jəng hərwiliri
wə adəmliri bilən, atliq əskərliri bilən oqdanni kətürüp
kelidu, Kir bolsa qalkanni eqip təyyar qilidu. **7** Wə xundak
boliduki, Əng güzəl jiləjiliring jəng hərwiliri bilən tolup
ketidu, Atliq əskərlər dərwarzang aldida səp tartip turidu.
8 Ular Yəhədaning üstidiki qalkanni elip taxlaydu; Birak
sən [Zion] xu künidə «Orman sarayi»diki qorallarəja ümid
baqliojansən; **9** Silər Dawutning xəhirining bəsülgən
jaylirining kəp ikənlisini kərüp, Pəstiki kəlqək sulirini bir
yərgə yiojip su ambiri qildinglar; **10** Yerusalemdiki əylərnə
sanap, ulardin bəzilirini buzup sepilni mustəhkəmləx
üqün ixləttinqlar, **11** Xundakla kona kəlqəktiki sularni
ikki sepil otturisoja yiojip ambar qildinglar; Birak
muxularni Yaratquqioja heq qarimidinglar, Burundin
burun bularni Xəkilləndürüp Bekitküqigə heq ümid
baqlimidinglar! **12** Xu küni samawi qoxunlarning Sərdari
boləjan Rəb Pərwərdigar silərnə yiojlap matəm tutuxka,
Qaqni qüxürüp paynəkbax boluxka, Bəz kiyim kiyixkə
murajjət qildi. **13** Birak bularning ornida, mana huxallik
wə xadlik, Kalilarni soyux, qoylarni boquzlax, Gəxlərnə
yeyix, xarablarni iqix, «yəyli, iqəyli, qünki ətə dunyadin
ketimiz» — deyixlər boldi! **14** Samawi qoxunlarning

Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar tərripidin kəlükiməyə ayan kılindiki, «Bərək, muxu gunah, silər əlmigüqə kəqürülməydu» — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar. **15** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar mana xundak dəydu: — «Barəjin, muxu oqojidar, Ordini baxkuridiojan muxu Xəbnaning yenioja kirgin, uningə: — **16** Sanga muxu yərdə nemə bar? Yaki muxu yərdə kiming bar? Birsi egizlikə əzi üqün bir gər kəzoqandək, Əzi kəram taxtin bir kənaləquni yənuoqandək, Əzüng üqün bir gər kolidingmu? **17** Mana həy palwan, Pərwərdigar seni əz qənggilioja elip, qing siqimdap, **18** Andin pomdaqtək seni bipayan, yirək bir zeminoja taxliwetidu. Sən axu yərdə əlisən, Həm axu yərdə həywətlik jəng hərwiliringmu kəlidu, I oqəjangning jəmətigə xərməndilik kəltürgüqi! **19** Mən seni mənsipəngdin eliwetimən, Xuning bilən seni ornəngdin qüxüriwetimən. **20** Xu künimu xundak boliduki, Mən Hilkıyaning oqlı Əz kulum boləjan Eliakimni qəkirimən; **21** Sening tonəngni kiydürimən, Sening potəng bilən uning belini qing kəlimən; Həkümranlikəngni uning kəlioja tapxurimən; Xuning bilən u Yerusalemdikilərgə wə Yəhuda jəmətigə ata bolidu. **22** Dawut jəmətining aqkuqini mən uning mürisidə kəyimən; U aqsa, həqkim etəlməydu, ətsə, həqkim aqalmaydu. **23** Mən uni muqim bir jəyoja kəzuk kəlip bekitimən; U bolsa atisining jəməti üqün xərəplik həkuk-təht bolidu; **24** Həlk uning üstigə atisining jəmətining barlik xəhrətlirini yükləydu; Yəni barlik uruk-nəsillirini, Barlik kiqik kəqa-kəqılarni, Piyalə-jamlardin tartip barlik küp-idixlarəqiqə asidu. **25** Xu

künidə — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar: — mukim jayoqa bekitilgən qozuk bolsa, egilip ketidu wə kesip taxlinidu; Uning üstigə esiloqan yüklər üzüp taxlinidu», — Qünki Pərwərdigar xundak degənidi.

23 Tur tooqruluk yükləngən wəhiy: — — I Tarxixniki kemilər, aq-zar kətürüqlar! Qünki u harab qilindi, Xu yərdə əy yok, portmu yok. Seprus arilidin bu həwər [kemidikilər]gə ayan qilinidu. **2** Zidondiki sodigərlər dengizdin ətöp siləni təminləp kəldi, i araldikilər, əmdi xük boluqlar! **3** Xiqordiki bipayan sular üstidin yətkigən danlar, Yəni Nil dəryasining qosuli Turning daramiti bolqanidi; U əllərninq baziri bolqanidi! **4** I Zidon, hijalət bol, Qünki dengiz — yəni Turqə qoroqan bolqan dengiz dəyduki: — «Məndə heq toloqak bolmidi, heq tuqmidim, Yigitləni yaki qizləni heq baqmioqandəkmən!» **5** Muxu həwər Misiroqə yətkəndə, Ularmu bu həwər huddi turoqə kəlgəndək kattiq azablinidu. **6** — Silər dengizdin ətöp Tarxixqə kətinglar! I dengiz boyidikilər, aq-zar kətürüqlar! **7** Silərninq kədim əyyamdin bar bolqan, Xad-huramliqqə toloqan xəqiringlar muxumu?! Mana ularning putliri əzlrini musapir qilixqə yiraqlaroqə kətüröp baridu! **8** Tajlarni iltipət qiloquqi bolqan, Sodigərliri əmirlər bolqan, Dəllalliri jahanda abruyluqlar hesablanoqan turning bu təoqdirini kim bekitkən? **9** — Bularni bekitküqi samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigardur! Məqsiti bolsa xan-xəqrəttin kelip qiqqan jimmi təkəbburluqni rəswa qilix, Jahandiki jimiki yüz-abruyluqlarni pəsləxtürüxtin ibarət! **10** Tarxixning

qizi, Nil daryasidək öz zeminida erkin-azadə yayra!
Qünki [Turdin] kəlgən tizgin hazır yok. **11** Qünki
Pərwərdigar qolini dengiz üstigə uzitip, Dələtləрни
təwritidu. U Qanaan toqruquq əmr qiloqan, Uningdiki
qəl'ə-qoroqanlarni yokutulsun dəp pərman qüxürgən.
12 Wə: — «I baskunqilikqa uqriqan Zidon qizi, Sən
ikkinqi heq təntənə qilmaysən, Ornungdin turup, Seprus
arilioqa etüp kətkin, Həтта xu yərdə sən heq aram
tapmaysən» — dedi. **13** Qaranglar, Babil-kaldiyləarning
zeminini! Bu yəarning həlqi bolup baqmioqandək qilidu;
Asuriyə uni qəl-bayawan janiwarliri üqün makan qiloqan;
Potəyləрни yasap, ularning saray-ordilirini wəyran qilip,
harabilikkə aylanduruwətkən. **14** I Tarxixniki kemilər, ah-
zar kətürünglar! Qünki qoroqininglar harab qilindi. **15** Wə
xu küni boliduki, Padixahning künləрни hesabliqinidək,
Tur yətmix yil untulidu. Yətmix yil etkəndin keyin,
Turning əhwali pahixə ayalning nahxisidək bolidu; **16**
Qiltarni elip, xəhəрни aylinip yür, I untuloqan pahixə ayal!
Özünggə yənə həkning dikqitini tartay desəng, Yekimlik
bir pədə qelip, kəprək nahxilarni eyt! **17** Əmdi xundak
boliduki, Yətmix yilning etüxi bilən, Pərwərdigar Turni
yoklaydu; Xuning bilən u yənə özini ijarigə berip, Yər
yüzidiki həmmə padixahliklar bilən yənə buzukqilik
qilidu; **18** Xuning bilən uning malliri wə özini setip,
tapqan puli bolsa Pərwərdigarqa atilip mukəddəs bolidu;
U həzinigə selinmaydu yaki toplanmaydu, Qünki uning
muxu sodisi bolsa Pərwərdigarning aldida turoqanlar
üqün ayrim qilinidu; U ularqa qanoquqə yəp-iqixkə,
xundakla ularning esil kiyim-keqəkliri üqün ixlitilidu.

24 Mana, Pərwərdigar yər yüzini bərbat, wəyran kılıp, Uni astin-üstün kiliwetip, Uningda turuwatqanlarni tərəp-tərəpkə tarkitidu; **2** Xu waqıtta xundak boliduki, Həlklər qandak bolsa, kahın xundak bolidu; Kul qandak bolsa, hojayini xundak bolidu; Dedək qandak bolsa, ayal hojayini xundak bolidu; Setiwəluquı qandak bolsa, setiwətküqi xundak bolidu; Ətnə aloquı qandak bolsa, ətnə bərgüqi xundak bolidu; Əsüm aloquı qandak bolsa, əsüm bərgüqi xundak bolidu. **3** Yər yüzi pütünləy bərbat kılınıdu, Pütünləy bulang-talang kılınıdu; Qünki Pərwərdigar muxu səzni kıldı. **4** Yər yüzi matəm tutidu, u zəiplixidu, Jahən həlsizlinip zəiplixidu, Yər yüzidiki bəg-tərilərmu həlidin ketidu. **5** Yər-zemin əzidə turuwatqanlar tərıpıdın buloınıdu; Qünki ular kərsətmə-qanundın qətlıgən; [Təbiətning] qanunıyət-tərtıpını əzgərtiwətkən, Mənggülik əhdinimu yökka qıqırıwətkən. **6** Xunga lənət yər yüzini yutuwalıdu, Uningda turuwatqanlar «gnaħı bar» dəp həsablınıdu, Xunga yər yüzidikilər yutuwelınıdu, İnsanlar az qalıdu. **7** Yengi xarab tügəy dəp qaldı, Üzüm tallırı bolsa solıxıp ketidu; Kəyplıktın kəngli hux adəmlərmu uħ tartıxıdu; **8** Daplarning xoh sadalırı tohtaydu, Kəngül eqıwatqanlarning warang-qurunglırimu tügəydu, Qıltarning xadlıq munglırimu tohtaydu. **9** Xarab ıqkənlərnıngmu nahxısı yökaydu; Həraq ıqkənlərgə həraq aqqıq tuyulıdu. **10** Tərtıpsız, mənisız xəhər buzulıdu; Həqkim kirmısın dəp həmmə öylər etilıdu; **11** Koqılarda xarab üqün nalə-pəryad kətürülıdu; Bar xad-huramlıq tütəkkə aylınıdu; Yər-zemındıki xadlıq yökaydu. **12** Xəhərdə pəkət wəyranqılıqla qalıdu, Dərwaza

bolsa qeqilöjan, Həmmisi — harab bolidu! **13** Qünki həlk-millətlərləning arisida, Yər-jahanning otturisida xundak boliduki, Zəytun dərihini kəkəkəndin keyin kəp kəlöjan zəytunlardək, Üzüm həsulini yiojwalöjəndin keyin tərğüdək birnəqqila üzüm kəlöjəndək, bir kəldisi kəldurulidu. **14** [Kəldilar] bolsa awazlirini yukiri kətüridu; Pərwərdigərləning həywisigə kərap təntənə kəlidu; Ular dengiz tərəptin sürən salidu. **15** Xunga Pərwərdigərləni xərktimu, Israilning Hudasi Pərwərdigərləning namini oərbətiki yirak arallardimu uluöjənglər; **16** Jahanning qət-qətliridin biz nahxilərləni angliduk: — «Həkəkəniy Bolöjuqioja xan-xərəp bolsun!» Biraq mən xundak dedim: — «Ah, mening yadəngöjölüküm! Mening yadəngöjölüküm! Həlimöja way! Qünki hainlar hainlik kəliwatidu; Bərək, hainlar nomussizlərqə hainlik kəliwatidu! **17** I yər yüzidə turuwatқан insanlar! Wəhimə, ora wə tuzak bexingöja qüxidu; **18** Wə xundak boliduki, Wəhimə sadasidin kəqқанlar orioja qüxidu, Oridin qikқан bolsa tuzakқа tutulidu. Qünki asmandiki derizilər eqilidu, Yər ulliri təwrəp ketidu. **19** Yər mutlək dəzlinip ketidu, Yər pütünləy parə-parə bolup ketidu, Yər dəhətlik təwrinidu. **20** Yər məst adəmdək iləng-siləng mangidu; Huddi lapastək iröjəngxip kəlidu. Qünki uningdiki asiylik gunahı özini kəttik basidu, U yikilip, ikkinqi turalmaydu. **21** Xu künidə xundak boliduki, Pərwərdigərlə yukirida turojan kəxunlərləni yukirida, Wə yər yüzidiki padixahlərləni yər yüzidə jazalaydu. **22** Ular orəkkə yiojilidiojan bir top əsirlərdək yiojwelinidu, Gundihənioja solap kəyulidu. Nurojun künlərdin keyin ular jazalinidu. **23** Ay uyatlikta

qalidu; Künmu hijil bolup körünməydu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar Zion teqida, yəni Yerusalemda səltənitini yürgüzidu; Uning xan-xəripi Öz aqsakalliri aldida parlaydu!

25 Pərwərdigar, Sən mening Hudayim; Mən Seni üstün dəp mədhiyələymən, Mən Sening namingni mubarəkləymən, Qünki Sən karamət ixlarni, Sadıqlıq və həqiqət iqidə kədimdin buyan kəlbınggə pükənliringni bəja kəltürgənsən. **2** Qünki Sən xəhərnı harabilik, Kəl'ə-qorqanlık yurtni harab, Yatlarning ordisini xəhər bolalmas qılqansən, U ikkinqi hərgiz qurulmaydu. **3** Xunga həliqi küqlük həlk Seni uluqlaydu, Əxəddiy əllərnıng həliqi xəhiri Səndin qorqıdu; **4** Qünki Sən miskinlərgə qorqan, Yoqsullarning dərdi-hajitigə qorqan, Boranoqa dalda, Issıqqa sayə bolqansən; Qünki əxəddiyələrnıng zərbə dolquni tamoqa uruloqan borandək, Qaojirak yərnı baskan issik həwadək boldi. Birak issik həwa bulut sayisi bilən tosuloqandək, Sən yatlarning qukan-sürənlirini pəsəytisən; Əxəddiyələrnıng oqəlibə nahxisi pəs qilinidu. **6** Wə muxu taqda samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar barlık qowmlar üqün ziyapət qilidu — Maylık yeməklıqlər, Süzdürülgən kona xarablar, Yiliki tok maylık yeməklıqlər, Süzdürülgən, yaxhi saqlanoqan kona xarablardin bolqan ziyapət bolıdu; **7** Wə U muxu taqda həmmə qowmlarnı yapıdıoqan qümpərdini, Barlık əllərnı yapıdıoqan yapquqni yoqıtidu; **8** U əlümni mənggügə yutup yoqıtidu! Rəb Pərwərdigar hər bir yüzdiki yaxlarnı sürtiwetidu; Pütkül yər-zemin aldida Öz həlqıning xərməndilikini elip taxlaydu; Qünki

Pərwərdigar xundak eytkan. **9** Wə xu künidə deyiliduki: — «Mana, Hodayimiz muxu, biz Uningoşa təlmürüp kəlgən, U bizni kütquzidu; Mana, muxu Pərwərdigardur, biz Uningoşa təlmürüp kəlgən, Biz xadlinip Uning nijat-kütulduruxidin hursən bolimiz». **10** Qünki muxu taşka Pərwərdigarning kəli kəonup turidu; Wə saman azgalda tezək bilən qəyləngəndək, Moab Uning putliri astida qəylinidu; **11** [Moab] axu [tezəklik] azgaldin üzüp qikix üçün kəlini keridu, Birək uning kəli qewər boləşini bilən, [Rəb] uning təkəbburlukini pəs kəlidu. **12** U sepilliringning egiz mudapəlik kəroşanlirini oşulitip, Yər bilən yəksan kəlip, Topa-qangoşa aylanduridu.

26 Xu künidə Yəhədaning zeminida munu nahxa eytilidu: — «Mustəhkəm bir xəhirimiz bar; U nijatlikni uningəşa sepil wə tirəklər kəlip bekitip kəyidu. **2** Wapadarlikta qing turoşan həkkaney əlning kirixi üçün, Dərwazilarni eqip beringlar! **3** Kim əzining əkidə, oy-hiyali Sanga başlişan bolsa, Sən uni mutlək hatirjəmliktə sakləysən; Qünki u Sanga ixənq-etikad başlişandur. **4** Mənggügə Pərwərdigarəşa tayininglar; Qünki Yah Pərwərdigar həkikətən əbədil'əbədlik bir kəoram taxtur. **5** Qünki U yukirida turoşanlarni pəskə qüxüridu; Axu aliy xəhərnə, U pəs kəlidu; Uni yərgə qüxürüp, Topa-qangoşa aylanduridu. **6** U put bilən qəylinidu; U məminləarning putliri, Miskinləarning kədəmliri bilən qəylinidu! **7** Həkkaneyning yoli bolsa tüzdur; I Əng Tüz Yolluk Boləşuqi, Sən həkkaney adəm üçün uning yolini ong kəlisən. **8** I Pərwərdigar, biz dərhəkikət Sening həkümliringning yolida mengip, Seni kütüp

kəlduk; Jenimizning təxnalikı xudurki, naming wə xəhriting axsun! **9** Wujudum bilən keqilərdə Sanga təxna boldummən; Bərhək, tang səhərlərdimu rohim bilən iq-iqimdin Seni izdidim; Qünki həkümliring yər yüzidə kərüngən bolsa, Yər yüzidikilər həkkanıylikni əginidu. **10** Rəzil adəmgə rəhim kərsitilsimu, U yənıla həkkanıylikni əgənməydu; Həttə durusluk turoqan zemindimu u yənıla adilsizlik kiliweridu, Pərwərdigarning xanu-xəwkitini kərməydu. **11** I Pərwərdigar, kolung kətürüldi, Birak ular kərməydu. Həlbuki, Əz həlkinggə boləqan otluk muhəbbitingni ular kəridu həm hijil bolidu; Kükəndiliring üqün [təyyarlanəqan] ot ularni bərhək yutuwetidu. **12** I Pərwərdigar, Sən bizgə hatirjəmlilik nesip kilisən; Qünki bizning əməllirimizning həmmisini əzüng wujuka qikarəqansən. **13** Dərwəkə, i Pərwərdigar Hudayimiz, ilgiri Səndin baxka «rəblər» üstimizdin həkümranlik kילוqan; Əmdiliktə pəkət Sanga tayinipla namingni əsləp tiləqə alimiz. **14** Ular bolsa əldi, kaytidin yaximaydu; Ərwah bolup kətti, kayta tirilməydu; Qünki Sən ularni jazalap yokatting, Ular ni adəmlərnin esidimu kilqə kaldurmiding. **15** Sən əlni uləyatkənsən, i Pərwərdigar; Əlni uləyatkənsən, Əzünggə xan-xərap kəltürgənsən; Zeminning qəqralirini hərtərəpkə uzartkənsən. **16** I Pərwərdigar, ular dərd-ələm iqidə qaləqanda, Seni izdidi; Tərbiyilik jazalixing ularning bexioqə qüxkəndə, Ular ah urup, piqirlap bir duani kildi: — **17** «Boxinix aldida turoqan, toloqiki tutup, aqriktin warkirioqan bir hamilidar ayaldək, Biz Sening aldingda xundak bolduk, i Pərwərdigar. **18** Biz ikki kat bolup, Toloqakka

qüxtük, Birak pəkət yəlla qıqarduk; Yər yüzidikilər
üqün heq nijat-қutқuzuxni yətküzmiduk; Duniyadiki
adəmlər heq tuoqlmidi». **19** «Sanga təwə əlgən
adəmlər yaxaydu; Mening jəsitimning [tirilixi bilən təng]
ularmu tirilidu. I topa-qangda yatқанlar, oyojinip nahxa
yangritinglar! Xəbniming tang səhərning xəbnimidəktur;
Yər-zemin əzidə əlgənlərni tuoqur beridu. **20** I həlқim,
kelinglar, Əyünglaroqa kirip, kəyninglardin ixiklərni etip
қoyunglar; Mening dərəzəzipim ətküqə, əzüngni bir
dəmlik yoxuruwal. **21** Qünki қara, Pərwərdigar Əz jayidin
qıqip, Yər yüzidikilərnin gunahini əzlrigə қayturmaqqi;
Yər bolsa üstigə təkülgən қanlarni axkarilaydu, Əzidə
əltürülgənlərni һaman yepiwərməydu.

27 Xu күnidə Pərwərdigar Əzining dəһxətlik, büyük
wə küqlük xəmxiri bilən uққur yilan lewiatanni, Yəni
toloqanoquqi yilan lewiatanni jazalaydu; U yənə dengizda
turoqan əjdihani əltüridu. **2** Xu күni sap xarab beridioqan
bir üzümzar bolidu! U tooqruluk nahxa eytinglar! **3**
Əzüm Pərwərdigar uni saқlaymən; Mən һər dəqiqə uni
suoјirimən; Birsi uningoqa ziyan yətküzmisun dəp keqə-
kündüz saқlaymən. **4** Oјəzəp Məndə қalmidi; Ah, Manga
қarxi jəng қilidioqan tikənlər yaki jioqanlar bolsaidi! Undaқ
bolsa Mən ularoqa қarxi yürүx қilattim, Ularni yioјixturup
kəydürüwetəttim! **5** Bolmisa u Meni baxpanahlik қilip
tutsun; U Mən bilən birliktə hatirjəmliktə bolsun,
Dərһəқikət, u Mən bilən birliktə hatirjəmliktə bolsun!
6 Kəlgüsi күnlərdə, Yaqup yiltiz tartidu; Israil bihlinip,
qeқəkləydu, Ular pütkül yər yüzini mewə-qewə bilən
қaplaydu. **7** [Pərwərdigar Israilni] uroqanlarni uroqanqilik

[Israilni] urup bakkanmu? U qiroqanlardak [Israil] kirilip bakkanmu? **8** Sən ularni əyibligəndə əlqəmdin təwən jazalap ularni paliwətkənsən; Xərək xamili qikқан künidə U Uning zərblik xamili bilən ularni qoqliwətkən. **9** Əmdi xu yol bilən Yaqupning kəbihliki kəqürüm kiliniduki, — Uning gunahining elip taxlanoqanliqining pixқан mewisi xu boliduki: — U qurbangahtiki həmmə taxlarni kukumtalkan kilidu, «Axərah»larni wə «kün tüwrükliri»ni zadila turoqumaydu. **10** Qünki mustəhkəmləngən xəhər oqrib bolup qalidu, Adəmsizs makən həm taxliwətilgən bayawandək bolidu; Xu yərdə mozay ozuklinidu, Xu yərdə yetip, uning xahlirini yəydu. **11** Uning xahliri solixix bilən üzülidu; Ayallar kelip ularni otun kilip kəydüriwətidu. Qünki bu bir yorutulmioqan həlk; Xunga ularni Yaratkuqi ularoqa rəhim kilmaydu; Ularini Xəkilləndürgüqi ularoqa xəpkət kərsətməydu. **12** Wə xu küni xundak boliduki, Pərwərdigar Əfrat dəryasining ekimliridin tartip Misir wadisiyoqə hər yərnə silkiydu, Wə silər bir-birləp terip yioqiwelinisilər, I Israil baliliri! **13** Wə xu küni xundak boliduki, Büyük kanay qelinidu; Xuning bilən Asuriyə zeminida tügixəy dəp qaloqanlar, Wə Misir zeminida musapir boləqanlar kelidu; Ular Yerusalemda muqəddəs taq üstidə Pərwərdigarəqə ibadət kilidu.

28 Əfraindikini məyhorlarning bexidiki təkəbburluq bilən taqiwaləqan güllük tajiyoqa way! Munbət jiloqining bexioqa taqiwaləqan, Yəni ularning solixip qaloqan «pəhri» boləqan güligə way! I xarabning əsiri boləqanlar! **2** Mana, Rəb bir küq wə kudrət igisini hazirlidi; U bolsa, möldürlük judun həm wəyran qiloquqi borandək, Dəhxət bilən taxқан

kəlkün suliridək, Əxəddiylərqə [tajni] yərgə uridu. **3** Əfraimdiki məyhorlarning bexidiki təkəbburluq bilən taqiwaləjan güllük taji ayaq astida qəylinidu; **4** Wə munbət jiləjining bexida taqiwaləjan, Ularning «pəhri» boləjan solixip qaləjan güli bolsa, Baldur pixqan ənjürdək bolidu; Uni kərgən kixi kərüpla, Qolioqa elip kap etip yutuwalidu. **5** Xu künidə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz həlqining qaldisi üqün xərəplik bir taj, Xundakla kərkəm bir qəmbirək bolidu. **6** U yənə həküm qikirixka olturoqanlarəja toşra həküm qikəroquqi Roh, Wə dərwazida jəngni qekindürgüqigə küq bolidu. **7** Birəq bularmu xarab arkilik hatalaxti, Həraq bilən ezikip kətti: — Həm kahin həm pəyoqəmbər həraq arkilik ezikip kətti; Ular xarab tərripidin yutuwelinoqan; Ular həraq tüpəylidin ələng-sələng bolup ezikip kətti; Ular aldin kərüxtin adaxti, Həküm kilixta ezikixti; **8** Qünki həmmə dastihan box orun qalmay qusuk wə nijasət bilən toldi. **9** «U kimgə bilim əgətməqqudu? U zadi kimni muxu həwərnə qüxinidioqan qilməqqudu?» **10** Eşizlanduruloqanlarəja əməsmu?! Əmqəktin ayriloqan bowəqlarəja əməsmu?! Qünki həwər bolsa wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Qurmukur, qurmukurdur, Bu yərdə azraq, Xu yərdə azraq bolidu... **11** Qünki duduklaydioqan ləwlər wə yat bir til bilən U muxu həlkqə səz qilidu. **12** U ularəja: — «Mana, aram muxu yərdə, Həli yoqlarni aram aldurunglar; Yəngilinix muxudur» — degən, Birəq ular həqnemini anglaxni halimioqan. **13** Xunga Pərwərdigarning səzi ularəja: — «Wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Qurmukur, qurmukurdur. Muxu yərgə azraq, Xu yərgə azraq bolidu; Xuning

bilən ular aldiqə ketiwetip, Putlixip, onгда qüxidu, Sundurulup, Tuzakqa qüxüp tutulup qalidu. **14** — Xunga həy silər mazak kılquqılar, Yerusalemda turoqan muxu həlkni idarə kılquqılar, Pərwərdigarning səzini anglap qoyunglar! **15** Qünki silər: — «Biz əlüm bilən əhdə tüzduk, Təhtisara bilən billə bir kelixim bekittuk; Qamqa taxkindək ətüp kətkəndə, U bizgə təgməydu; Qünki yaloqanqilikni baxpanahimiz kilduk, Yaloqan səzlər astida məkünüwalduk» — dedinglar, **(Sheol h7585)** **16** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Zionda ul bolux üçün bir Tax, Sinaktin ətüzülgən bir tax, Qimmətlik bir burjek texi, İxənqlik həm muqim ul texini saloquqi Mən bolimən. Uningoqa ixinip tayanqan kixi heq hədukmaydu, aldirimaydu. **17** Wə Mən adalətni əlqəm tanisi kılımən, Həqkaniylikni bolsa tik əlqigüq yip kılımən; Məldür baxpanahı bolqan yaloqanqilikni süpürüp taxlaydu, Wə kəlkün məküwaloqan jayini texip əpketidu. **18** Xuning bilən əlüm bilən tüzgən əhdənglar bikar kılıwetilidu; Siləning təhtisara bilən bekitkən keliximinglar aqmaydu; Qamqa taxkindək ətüp kətkəndə, Silər uning bilən qəyliwetilisilər. **(Sheol h7585)** **19** U ətüp ketixi bilənla siləni tutidu; Həm səhər-səhərlərdə, Həm keqə-kündüzlərdimu u ətüp turidu, Bu həwəni pəkət anglap qüxinixning əzila wəhimigə qüxüx bolidu. **20** Qünki kariwat sozulup yetixka kişkilik kılıdu, Yotqan bolsa adəm tügülüp yatsimu tarlik kılıdu. **21** Qünki Pərwərdigar Əz ixini, Yəni Əzining oqəyriy əmilini yürgüzüx üçün, Əzigə yat bolqan ixni wujudka qikixirix üçün, Pərazim teqida turoqinidək ornidin turidu, U Gibeon jiloqisida oqəzəplənginidək oqəzəplinidu; **22** Xunga

mazak qilouqilar bolmanglar; Bolmisa, kixenliringlar qing bolidu; Qünki mən samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigardin bir həlakət tooqrisida, Yəni pütkül yər yüzigə kət'iylik bilən bekitkən bir həlakət tooqrisidiki həwəzni anglioqanmən. **23** – Kulak selinglar, awazimni anglanglar; Tingxanglar, səzlirimni anglanglar. **24** Yər həydidüqi dehqan terix üqün yərni kün boyi həydəmdü? U pütün kün yərni aqdurup, Qalmilarni ezəmdü? **25** U yərning yüzini təxiligəndin keyin, Qarakəz bədiyanni taxlap, Zirini qeqip, Buqdayni taplarda selip, Arpini terixka bekitilgən jayqə, Qara buqdayni etiz qirlirioqə terimamdu? **26** Qünki uning Hudasi uni tooqra həküm qilixka nəsihət kilidu, U uningqə əgitidu. **27** Bərək, karakəz bədiyan qixlik tirna bilən tepilməydu; Tuluk zirə üstidə həydəlməydu; Bəlki karakəz bədiyan bolsa qamqa bilən sokulidu, Zirə bolsa təmür-tayak bilən urulup dan ajritilidu. **28** Un tartixka dannı ezix kerək, əmma [dehqan] uni mənggügə tepewərməydu; U qarwa qakliri yaki at tuyakliri bilən uni mənggügə tepewərməydu; **29** Muxu ixmu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin kelidu; U nəsihət berixtə karamət, Danalixta uluqdur.

29 Ariəlgə, Dawut əz makani qiləjan Ariəlgə way! Yənə bir yil yillaroqə qoxulsun, Həyt-bayramlar yənə aylinip kəlsun; **2** Birək Mən dərd-ələmni Ariəlgə kəltürimən; Dad-pəryadlar kətürülüp anglinidu; U Manga həqiqətən bir «Ariəl» bolidu. **3** Qünki Mən seni qapsap qedirlar tiktürüp, Seni qamal qilip muhasirə istihkamlirini salimən, Potəyliri bilən seni qorxiwalimən. **4** Xuning bilən

pəs kilinisən, Sən yər tegidin səzləydiqan, Gəpliring pəstin, yəni topa-qangdin kelidioqan, Awazing ərwahlarni qaqiroyuqiningkidək yər tegidin qikidu, Səzliring topa-qangdin xiwirlap qikkəndək bolidu; **5** Xu qaşda düxmənliringning topi huddi yumxak topa-qanglardək, Yawuzlarning topi xamal uqurup taxlaydiqan topandək tozup ketidu. Bu ix birdinla, tuyuksiz bolidu! **6** Əmdi samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar sening yeningoşa kelidu; Güldürmama, yər təwrəx, küqlük xawqun, quyuntaz, boran wə yutuwaloyuqi ot yalkunlar bilən səndin hesab alidu. **7** Xundak kilip Ariəlgə qarxi jəng kilidioqan, Yəni uningoya wə kəl'ə-qoroqanlik mudapiəlgə jəng kiliwatqan barlik əllərnin nuroqunliqan qoxunliri keqisi kərgən qüxtiki kərünüxtək yoqap ketidu. **8** Aq qaloqan birsi qüx kərgəndə, Qüxidə bir nemə yəydu; Birak oyoqansa, mana qorsikı kuruk turidu; Qangkiqan birsi qüx kərgəndə, Qüxidə su iqudu; Birak oyoqansa, mana u halidin ketidu, U yənila ussuzlukqa təxna bolidu; Mana Zion teoioşa qarxi jəng kiliwatqan əllərnin nuroqunliqan qoxunliri dəl xundak bolidu. **9** Əmdi arisaldi boliverip, Qaymukup ketinglar! Əzünglarni qaroyu kilip, qaroyu bolunglar! Ular məst boldi, birak xarabtin əməs! Ular ilənglixip qaldi, birak qaraktin əməs! **10** Qünki Pərwərdigar silərgə oşəplət uyqusi baskuqi bir rohni təküp, Kəzünglarni etiwətti; U pəyoşəmbərlər wə bax-kəzünglar bolqan aldin kərgüqilərnimu qümkiwətti. **11** Muxu kərgən pütkül wəhiy bolsa, silər üqün peqətliwetilgən bir yəgimə kitabdək bolup qaldi; Hək kitabni sawatlik birsigə berip: — «Okup berixingizni etünimən» — desə,

u: — «O'quyalmaymən, qünki peqiti bar ikən» — dəydu.

12 Kitab sawatsiz birsigə berilip: — «O'qup berixingizni ətünimən» — deyilsə, u: — «Mən sawatsiz» — dəydu.

13 Wə Rəb mundaq dəydu: — «Muxu həlk aqzi bilən Manga yəqinlaxkanda, Tili bilən Meni hərmətligəndə, Birəq kəlbi bolsa Məndin yirəq turoqəqqa, Məndin boləqan qorqxuxi bolsa, pəqət insan balisining pətiwaliridinla bolidu, halas; **14** Xunga mana, Mən muxu həlk arisida yənə bir karamət kərsitimən; Karamət bir ixni karamət bilən qilimən; Xuning bilən ularning danixmənlirining danalığı yəqilidu; Ularning aqillirining əqilliri yoxurunuwaləqan bolidu». **15** Əzining pükən niyətlirini Pərwərdigardin yoxurux üqün astin yərgə kiriwaləqan, Əz ixlirini qarəngəjulukta qilidioqan, Wə «Bizni kim kəridu» wə «Kim bizni bilgən» degənlərgə way! **16** Ah, silərnin tətürlükünqlar! Sapalqini seqiz layəqə ohxatkili bolamdu? Xundaqla ix əzini Ixligüqigə: «U meni ixlimigən», Yaki xəkilləndürülgən əzini Xəkilləndürgüqigə: «Uning əqli yəq» desə bolamdu?! **17** Qünki kışka wakıt iqidila, Liwan mewilik baqəqə aylandurulmamdu? Mewilik baqəqə bolsa orman həsəblanmamdu? **18** Xu künidə gaslar xu yəgimə kitabning sezlirini anglaydioqan, Qariqular zulmət həm qarəngəjuluktin qiqip kəzliri kəridioqan bolidu; **19** Məminlər bolsa Pərwərdigardin tehimu hursən bolidu; İnsanlar arisidiki miskinlər Israildiki Mukəddəs Boləquqidin xadlinidu. **20** Rəhimsiz boləquqi yəqaydu, Mazəq qiloquqi oqayib bolidu; Qəbihlik pursitini kütidioqanlarning həmmisi həlak qilinidu; **21** Mana [muxundaq adəmlər] adəmnı bir səz üqünla jinayətqi

qilidu, Dərwazida turup rəzillikkə tənbiḥ bərgüqi üqün tuzak təyyarlap qoyidu, Həkkəniy adəmninḡ dəwasini səwəbsiz bikar qiliwetidu. **22** Xunga İbraḥim üqün bədəl təlöp qutkuzoḡan Pərwərdigar Yaḡupning jəməti toḡruluk mundak dəydu: — «Həzir bolsa Yaḡup hijillikkə qalmaydu, Həzir bolsa u tit-tit bolup qirayi tatirip kətməydu; **23** Qünki [Yaḡup] qolumning ixligən əmili bolḡan, əz arisida turoḡan əwladlirini kərgən waḡtida, Ular namimni muḡəddəs dəp uluḡlaydiḡan, Yaḡupning Muḡəddəs Boluḡuqisini pak-muḡəddəs dəp bilidiḡan, İsrailning Hudasiḡin kərkidiḡan bolidu. **24** Rohi ezip kətkənlər yorutulidiḡan, Qəḡxap yürgənlər nəsiḡət-bilim qəbul qilidiḡan bolidu.

30 «Asiy ooḡullarning əḡwəliḡa way!» — dəydu Pərwərdigar, — «Ular pılanlarni tüzməqci, birək Məndin almaydu; Ular mudapiə tosuḡini bərpa qilidu, Birək u Meninḡ Rohim əməs; Xundak qilip ular ḡunəḡi üstigə ḡunəḡ qəxuwalidu. **2** Ular Məndin ḡeq sorimayla Misiroḡa yol aldi; Pirəwnning qənitidin panəḡ izdəp, Misirning sayisiḡə ixinip tayinidu yənə! **3** Qünki Pirəwnning qənitidin bolsa silərnəni yərgə taxlap lət qilidu. Misirning sayisiḡə ixinip tayinix silərgə bax qətimqilik bolidu. **4** Pirəwnning əmirliḡi Zoan xəḡiridə bolsimu, Uning əlqiliri Hənəs xəḡirigə ḡərdəim kelip tursimu, **5** Awam ḡəmmisi əziḡə paydisi bolmaydiḡan, ḡeq yardimi wə paydisi təḡməydiḡan, Bəlki lət qilip yərgə taxlaydiḡan, ḡəttə rəsua qilidiḡan bir ḡəḡtin nomus qilidiḡan bolidu. **6** Nəḡəwdiki uləḡlar toḡrisida yükləngən wəḡiy: — Ular jəpalik, dərd-ələmlik zemindin ətidu; Xu yərdin

qixi xirlar wə ərkək xirlar, Qar yilan wə wəhxiy uqar yilanmu qikidu; Ular bayliqlirini exəklərninğ dümbisigə, Gəhərlirini tögə lokkilirioğa yükləp, Əzlrigə heq payda yətküzməydiöjan bir həlkning yenioğa kətürüp baridu.

7 Misir!? Ularning yardimi bikar həm quruktur! Xunga Mən uni: «Heqnemini kilip bərməydiöjan Raħab» dəp atiojanmən. **8** — Əmdi bu səzning kəlgüsi zamanlar üqün, Guwahliq süpitidə əbədil'əbədgə turuwerixi üqün, Həzir berip buni həm tax tahtioğa həm yөгimə kitabқа yezip koyojin. **9** Qünki bular bolsa asiy bir həlk, Naəhli ooqullar, Pərwərdigarning Təwrat-tərbiyisini anglaxni halimaydiöjan ooqullardur. **10** Ular aldin kərgüqilərgə: — «Wəhijni kərmənglar!», Wə pəyoqəmbərlərgə: «Bizgə tooqra bexarətlərnini kərsətmənglar; Bizgə adəmnini azadə kilidiojan, yalojan bexarətlərnini kərsitinglar; **11** Sənlər [durus] yoldin qikix, Tooqra tərıqidin ayrilix! Israildiki Mukəddəs Bolöquqini aldimizdin yok kilix!» — dəydu. **12** — Əmdi Israildiki Mukəddəs Bolöquqi mundaq dəydu: — «Qünki silər muxu həwərnini qətkə kəqip, Zulumnini yələnqük kilip, burmilanojan yoloğa tayanöjininglar tüpəylidin, **13** Xunga muxu kəbihlik silərgə egiz tamning bir yerikidək bolidu, Tam pultiyip qaloqanda, u birakla uni qeqiwetidu; **14** Huddi sapal qinə heq ayimay qeqiwetilgəndək U uni qeqiwetidu; Uningdin hətta oqaktin qooq alojudək, Baktin su uskudək birər parqisimu qalmaydu». **15** Xunga Rəb Pərwərdigar, Israildiki Mukəddəs Bolöquqi mundaq dəydu: — «Yenimoğa towa bilən kaytip kelip aram tapisilər, qutquzulisilər; Hatirjəmlıktə həm aman-esənlikte küq alisilər!», — Birak silər rət kilöqansilər. **16** Silər: — «Yak,

biz atlaroʻja minip qaʻqimiz» — dedinglar, Xunga silər rast qaʻqisilər! Wə «Biz qaʻpkur ulaʻqlaroʻja minip ketimiz» — dedinglar; — Xunga silərni qoʻshliʻuqilarmu qaʻpkur bolidu. **17** Minginglar birining wəʻhimisidin qaʻqisilər; Bəxining wəʻhimisidə [həmminglar] qaʻqisilər; Qeqip, taoʻl üstidiki yeganə bayraq hadisidək, Dəng üstidiki tuʻoʻdək qəlisilər. **18** Wə xunga silərgə mehīr-xəpkət kərsitimən dəp, Pərwərdigar kütidu; Xunga U silərgə rəhīm qilimən dəp ornidin qozʻoʻlidi; Qünki Pərwərdigar həküm-həqīkət qīqaroʻuqi Hudadur; Uni kütənlərning həmmisi bəhtliktur! **19** Qünki halayīq yənila Zionda, yəni Yerusalemda turidu; Xu qaʻoʻda silər yənə heq yioʻlimaysilər; Kətürgən naləngdə U Əzini sanga intayin xəpkətlik kərsitidu; U naləngni anglisila, jawab beridu. **20** Rəb silərgə nan üqün müxküllükni, Su üqün azab-oqubətəni bərsimu, Xu qaʻoʻda sening Ustazing yənə yoxuruniwərməydu, Bəlki kəzüng Ustazingni kəridu; **21** Silər ong tərəpkə burulsanglar, Yaki sol tərəpkə burulsanglar, Qulikīng kəyningdin: — «Yol mana muxu, uningda menginglar!» degən bir awazni anglaysən. **22** Xu qaʻoʻda silər oyuloʻjan məbudliringlaroʻja berilgən kümüx həlgə, Quyma məbudliringlaroʻja berilgən altun həlgimu daoʻl təgküzisilər; Silər ularni adət latisini taxliʻoʻandək taxliwetip: — «Neri tur» — dəysilər. **23** U sən teriydioʻjan urukung üqün yamoʻjur əwətidu; Yərdin qīkīdioʻjan axlik-məhsulat həm kūq-qūwwətlik həm mol bolidu; Xu küni malliring kəng-azadə yaylaqlarda yaylaydu; **24** Yər həydidgən kala wə exəklər bolsa, Gürjək wə ara bilən soruoʻjan, tuzlanoʻjan hələp yəydu. **25**

Qong kirojinqilik boloqan küni, Yəni munarlar ərülgən küni, Hərbir uluq taqda wə hər bir egiz dəngdə bolsa, Ənharlar wə eriklar bolidu. **26** Pərwərdigar Əz həlqining jarəhitini tangidioqan, Ularning qamqa yarisini saqaytqan xu künidə, Ay xolisi quyax nuridək bolidu, Quyax nuri bolsa yəttə həssə küqlük bolidu, Yəni yəttə kündiki nuroqə barawər bolidu. **27** Mana, Pərwərdigarning nami yirəktin kelidu, Uning kəhri yalkunlinip, Qoyuq is-tütəkliri kətürüldü; Ləwliri qəzəpkə tolup, Tili yutuwaluquqı yanqin ottək bolidu. **28** Uning nəpəsi huddi texip boyunoqə yetidioqan kəlkündək bolidu, Xuning bilən U əllərni bimənilikni yəkatquqı qəlwir bilən taskaydu, Xundakla həlq-millətlərninq aqziqə ularni azduridioqan yügən salidu. **29** Muqəddəs bir həyt ətüzülgən keqidikidək, kənglünqlardin nahxa uroqup qikidu, Israiloqə uyultax boloqan Pərwərdigarning teqioqə nəy nawasi bilən qikqan birsining huxallikidək, kənglünqlar huxal bolidu. **30** Pərwərdigar həywətlik awazini yangritidu; U kaynioqan kəhri, yutuwaluquqı yalkunluk ot, güldürmamilik yamoqur, boran-xawqun, möldürlər bilən Əz bilikini sozup kərsitidu. **31** Qünki Pərwərdigarning awazi bilən Asuriyə yanjilidu, — Baxqilarni urux tayiqi [boloqan Asuriyə] yanjilidu! **32** Wə Pərwərdigar təyyarlioqan kaltək bilən hər kətim uni uroqanda, Buningoqə daplar həm qiltarlar təngkəx qilinidu; U qolini oynitip zərb qilip uning bilən kürəx qilidu. **33** Qünki Tofət kədimdin tartip təyyar turoqanidi; Bərhək, padixah üqün təyyarlanoqan; [Pərwərdigar] uni qongqur həm kəng qiloqan; Otunliri kəp yalkunluk bir

gülhan bar, Pərwərdigarning nəpəsi bolsa günggürt ekimidək uni tutaxturidu.

31 — Yardəm izdəp Misiroğa baroqanlarning həlioğa way! Ular atlaroğa tayinip, Kəp boləqanliqidin jəng hərwilirioğa, Intayin küqlük boləqanliqidin atliq əskərlərgə ixinip kətti! Biraq Israildiki Mukəddəs Boləquqioğa qarimaydu, Pərwərdigarni izdiməydu. **2** Biraq Umu danadur! U külpət elip kelidu, Degənlirini qayturuwalmaydu; U buzuklarning jəmətigə, Xundaqla kəbihlik kəloquqilaroğa yardəmdə boləqanlaroğa qarxi ornidin kəzoqilidu. **3** Misirliklər Təngri əməs, adəmlər halas; Ularning atliri bolsa rohtin əməs, əttin halas; Pərwərdigar bolsa kəlini uzartidu, Yardəm bərgüqi bolsa putlixidu; Yardəm berilgüqi bolsa yikilidu; Ular həmmisi biraqla yokilidu. **4** Qünki Pərwərdigar manga mundak degən: — «Owni tutuwaləqan xir yaki arslanni bir tərəp kəlixkə top-top padiqilar qakiriloğanda, Xir yaki arslan ularning awazliridin heq kərkəmay, Xawkənliridin heq həduqəmay, Bəlki owni astioğa besiwelip oğar-oğur talioğinidək, Samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarmu ohxaxla Zion teoqi wə egizlikliri üqün qüxüp jəng kəlidu. **5** Üstidə pərwəz kəlidioğan kəuxlardək samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Əz kəniti astioğa Yerusalemnə alidu; Kəniti astioğa elip, Zionni kətkuzidu; Uning «ətüp ketixi» bilən Zion niyatliqkə erixidu. **6** Silər dəhəxtlik asiylik kəloğan Igənglarning yenioğa towa kəlip kəytinglar, I Israil baliliri! **7** Qünki xu künidə insanlar hərbiəri əzi üqün əz kəli bilən yasioğan kəümüx butlarni wə altun butlarni: — «Gunahtur!» dəp taxliwetidu». **8** «Xu qaoğda Asuriyə

kiliq bilən yikilidu, Birak baturning kiliqi bilən əməs;
Bir kiliq uni yutuwalidu, birak kiliq adəttiki adəmnıngki
bolmaydu; U jenini elip kiliqtin kaqmaqqi bolidu, Arisidiki
yigitliri alwanəja selinidu. **9** Wəhimidin uning «ul texi»
yokaydu; Uning sərdarliri jəng tuəjidin alakzadilixidu»
— dəp jakarlaydu Zionda oti keyiwatқан, Yerusalemda
humdeni yalkunlawatқан Pərwədigar.

32 Mana, həkkanıylik bilən həkümranlik kıləuqi bir
padixah qikidu; Əmirələr bolsa toəra həküm qikirip
idarə kilidu. **2** Həm xamaləja dalda boləudək, Boranəja
panah boləudək, Kaşjirak jayəja erik-sulardək, Qangkar
kətkən zeminəja koram taxning sayisidək boləjan bir
adəm qikidu. **3** Xuning bilən kərgüqilərnıng kəzliri
heq torlaxmaydu, Anglaydioənlarnıng kuliki enik
tingxaydu; **4** Bəngbaxning kəngli bilimni tonup yetidu,
Kekəqning tili tez həm enik səzləydu. **5** Pəsəndilər əmdi
pəzilətlık dəp atalmaydu, Pıksik iplaslar əmdi mərd dəp
atalmaydu, **6** Qünki pəsəndə adəm pəslikni səzləydu,
Uning kəngli buzukqilik təyyarlaydu, Iplaslik kilixka,
Pərwədigarəja daş kəltürükə, Aqlarnıng korsikini aq
qalduruxka, Qangkiənlarnıng iqimlikini yokitiwetixkə
niyətlinidu. **7** Bərhək, iplas adəmnıng tədbirliri kəbihtur;
U kəstlərnı pəmləp olturidu, Məminlərnı yaləjan gəp bilən,
Yoksulning dəwasida gəp kilip uni wəyran kilixni pəmləp
olturidu. **8** Pəzilətlık adəmnıng kıləjan niyətliri bərhək
pəzilətlıktur; U pəziləttə mukim turidu. **9** Ornunglardın
turup, i hatirjəm ayallar, awazimni anglanglar! I əndixisiz
kızlar, səzlimgə kulak selinglar! **10** Bir yil ətə-ətməyla, i
biəjəm ayallar, Parakəndə kilinislər! Qünki üzüm hosuli

bikaroğa ketidu, Mewə yioix yok bolidu. **11** I hatirjəm ayallar, titrənglar! I əndixisiz kızlar, patiparak bolunglar! Kiyiminglarni seliwetinglar, özünglarni yalang kilinglar, qatrikinglaroğa bəz baqlanglar! **12** Güzəl etiz-baqlar üçün, Mewilik üzüm talliri üçün məydənglaroğa urup həsrət qekinglar! **13** Üstidə tikən-yantaklar əsidioğan öz həlkimning zemini üçün, Xad-huram öylər, warang-qurung kilip oynaydioğan bu xəhər üçün qayoturunglar! **14** Qünki orda taxlinidu, Adəmlər bilən liq toloğan xəhər adəmzatsiz bolidu, Istihkam wə kəzət munarlıri uzun zamanoiqə pəkətla yawayi exəklər zoq alidioğan, Qoy padiliri ozuklinidioğan boz yərlər bolidu. **15** Taki Roh bizgə yukiridin təkülgüqə, Dalalar mewilik baql-etizlar bolouqə, Mewilik baql-etizlar ormanzar dəp hesablanouqə xu peti bolidu. **16** Xu qaoqda adalət dalani, Həkkaniylik mewilik baql-etizlarni makan kilidu. **17** Həkkaniyliktin qikidioqini hatirjəmlik bolidu, Hatirjəmlikning nətijisi bolsa mənggügə bolidioğan aram-tinqlik wə amanesənlik bolidu. **18** Xuning bilən mening həlkim hatirjəm makanlarda, İxənqlik turaloularda wə tinq aramgahlarda turidu. **19** Orman kesilip yikituloqanda məldür yaqsimu, Xəhər pütünləy yər bilən yəksan kiliwetilsimu, **20** Su boyida uruq terioquqilar, Kala wə exəklərnı kəng dalaqə qoyuwetidioğanlar bəhtliktur!

33 I özüng bulang-talang kilinmioğan, baxqılarnı bulang-talang kilouqi, Baxqılar sanga asiylik kilmioğan, Özüng asiylik kilouqi, Sening həlingoğa way! Sən bulang-talangni boldi kilixing bilən, Özüng bulang-talang kilinisən; Sən asiylikni boldi kilixing bilən, Özüng

asiylikka uqraysən; **2** I Pərwərdigar, bizgə mehīr-xəpkət kərsətkəysən; Biz Seni ümid bilən kütüp kəldük; Ətünimizki, Sən hər səhər [Israilə] küqlük bilək-kol, Kiyinqilik pəytliridə nijatimiz boləysən. **3** Top-top adəmlərnin ətəwə-qəkanliridin həklər bədər kaqıdu; Sən [Huda] kəddingni tik kəlixing bilən əllər pitirap ketidu; **4** Qekətkə liqinkiliri ot-kəklərni yətəp yəwələndək, Silərgə bekitip berilgən olja yətəwəlinidu; Qekətkilər uyan-buyan yügürgəndək adəmlər olja üstidə uyan-buyan yügürüxidu. **5** Pərwərdigar üstün turidu, Bərhək, Uning turaləusi yukirididur; U Zionə adalət wə həkkaniylik toldurdi; **6** U bolsa künliringlearning tinq-amanliki, nijatlik, danalik wə bilimning baylikliri bolidu; Pərwərdigardin kərkux Uning üqün gəhərdur. **7** Mana, ularning palwanliri sirtta turup nalə-pəryad kətüridu; Sülh-əhdə tüzgən əqlilər kattik yətəwəlixidu; **8** Yollar adəmsiz qaldı; Ətkünqi yolqılar yok boldi; U əhdini buzup taxlidi; Xəhərlərni kəzigə ilmaydu, Adəmlərni heq ətiwarlimaydu. **9** Zemin matəm tutidu, zəiplixidu; Liwan hijaləttin solixidu; Xaron qəl-bayawənə aylandı; Baxan wə Karməl bolsa kərip taxlandı. **10** Mana hazır ornumdin turimən, — dəydu Pərwərdigar, — Hazır Əzümni üstün kərsitimən, Hazır kəddimni kətürimən. **11** — Silərnin boyunglarda kuruk ot-qəpla bar, Pahal tuətisilər; Əz nəpəsliringle ot bolup əzünglarni yutuwetidu; **12** Əllər bolsa hək kəydürülgəndək kəydürilidu; Oruləan jioqantikənlərdək otta kəydürüwetilidu. **13** — I yirəktikilər, Mening kəloqanlirimni anglanglar; Yəkindikilər, Mening küq-kudritimni tonup yetinglar. **14** Ziondiki gunəhkarlar

qorkidu; Wəhimə iplaslarni besivalidu. [Ular]: «Arimizdiki kim mənggülik yutqur Ot bilən billə turidu? Kim əbədil'əbəd yalkunlar bilən bir makanda bolidu?» — dəydu. **15** — «Həkkaniylik yolida mangidioğan, Durus-lilla gəp qilidioğan, Zalimliktin kəlgən haram paydioğa nəprətlinidioğan, Parilarni sunoquqilarni qolini pulangxitip rət qilidioğan, Qanning gepi bolsila qulikini yopurup anglimaydioğan, Pəslik-rəzillikkə qaraxni rət qilip, kəzini qaquridioğan; **16** U yukirini makan qilidu; Qoram taxlar uning qoroqini bolup, Yukiri uning baxpanahı bolidu; Öz riski uningə berilidu, Uning süyi kapalətlık bolidu». **17** — «Kəzliring Padixahni güzəllikidə kəridu; Kəzliring uzunoğa sozuləğan zeminəğa nəzər salidu. **18** Kənglüng wəhimə tooqrisida qongkur oyoğa patidu; Royhətqi bəg kəni? Oljini əlqəydioğan taraziqi bəg kəni? Istihkam-munarlarni sanioquqi bəg kəni? **19** Qaytidin əxəddiy həlkni kərməysən, — Sən angqiralmaydioğan, boquzida səzləydioğan, Duduklap gəp qilidioğan, gepini qüxinəlməydioğan bir həlkni ikkinqi kərməysən. **20** İbadət həytlirimiz ətküzüldioğan xəhər Zionəğa qara; Sening kəzüng Yerusalemning tinq-aman makan boləğanlikini, Qozuqliri hərgiz yulunmaydioğan, Taniliri hərgiz üzülməydioğan, İkkinqi yətkəlməydioğan qedir boləğanlikini kəridu; **21** Xu yərdə Pərwərdigarning xan-xəripi bizgə kərünidu, — U Əzi dəryalar, kəng əstənglər ekip turidioğan bir jay bolidu; Palaklar bilən həydəlgən heqkəndəq kəmə u jayda katnimaydu, Wə yaki heq həywətlık kəmə u jaydin ətməydu; **22** Qünki Pərwərdigar bizning nijatkar-hakimimiz,

Pərwərdigar bizgə kənan Bərgüqidur, Pərwərdigar — bizning Padixahimiz, U bizni kütquzidu! **23** Sening tana-arəjamqiliring boxioqan bolsimu, [Israil] yəlkən hadisining turumini mustəhkəm kılalmisimu, Yəlkənni yeyip qikıralmisimu, U qaşda zor bir olja üləxtürüldü; Həttə aqsak-tokurlarmu oljini alidu. **24** Xu qaşda xu yərdə turoşuqi: «Mən kesəl» deməydu; Xu jayni makan kıləqan həlkning gunahliri kəqürüm kılınıdu.

34 Yəkin kelinglar, i əllər, anglanglar! I kəwm-həklər, kılak selinglar! Yər-zemin wə uningdiki barlik məwjudatlar, Jimi aləm wə uning iqidin qıkkən həmmə məwjudatlar, Tingxanglar! **2** Qünki Pərwərdigarning barlik əllərgə kərita şəziqi bar, Uning dəroşəziqi ularning barlik kəxunlirioşə kərxı turidu; U ularni həlakətə pütüp kəyoşan, Ularıni kiroşinqilikka tapxuruwətkən; **3** Ulardin əltürülgənlər sirtka taxliwətilidu, Jəsətliridin sesikqilik puraydu, Taşlar ularning kəni bilən eritilidu; **4** Asmanlardiki jimiki jisim-kəxunlar qirip yok bolidu, Asmanlar yəgimə kitabdək türüldü; Üzüm telining yopurmaqliri hazan bolup, solixip qüxkəndək, Yigləp kətkən ənjür xehidin qüxkəndək, Ularıning jimiki jisim-kəxunliri yikilidu; **5** Qünki xəmxirim asmanlarda [kən bilən] suşuruldi; Kəranglar, xəmxirim Mening həlakət lənitimgə uqrişan həlkə, Yəni Edom üstigə jazalax üqün qüxidu; **6** Pərwərdigarning bir xəmxiri bar; U kənoşə boyaldi; U yaşlık nərsilərnin yəşi bilən, Əqkə-kəzilarning kəni bilən, Kəqkar bərikining yəşi bilən ozuklanduruloşan; Qünki Pərwərdigarning Bozrah xəhiridə bir kəurbanlıqi, Edomda zor bir kiroşinqiliki bar.

7 Muxu kirojinqiliklar bilən yawayi kalilar, Torpaqlar wə küqlük buqilarmu yikilidu. Ularning zemini qanoqa qəmülidu, Topa-qangliri yaq bilən maylixip ketidu. 8 Qünki Pərwərdigarning kisas alidiqan bir küni, Zion dəwasidiki hesab alidiqan yili bar. 9 [Edomdiki] ekinlar qarimayqə, Uning topiliri günggürtkə aylandurulidu; Zemini bolsa keyüwatqan qarimay bolidu. 10 Uning oti keqə-kündüz eqürülməydu; Is-tütəkliri mənggügə ərլəydu; U dəwrdin-dəwrgiqə harabiliktə turidu; Heqkim ikkinqi u yərgə ayaq basmaydu. 11 Qəl hıwquxi wə qirkirioquqi hıwquxlar uni igiliwalidu; Qong hıwqux wə qəqə-quzoqlar xu yərdə uwilaydu; Huda uningqə «tərtipsizlik-bimənilikni əlqəydiqan tana»ni, Wə «kır-kırıklıqni əlqəydiqan tik əlqigüq»ni tartidu. 12 Birsı kelip [Edomning] esilzadilirini padixahlıqini [idarə kılıxqa] qakırsa, Ulardin heqkim bolmaydu; Uning əmirliri yök kiliwetilgən bolidu. 13 Ordilirida tikənlər, Qəl'ə-qoroqlirida qakqak-jioqlar əsüp qıqıdu; U qılberiləarning makani, «Hıwquxlarning ordisi» bolidu. 14 Xu yərdə qəl-bayawandiki janiwarlar, yawayi itlar jəm bolidu; Hərbir «əqkə jin» əz kərindixiqə towlaydu; Tün məhlıqliri xu yərdə makanlıxıdu, Uni əzigə aramgah qılıp turidu. 15 «Ok yılan» xu yərdə uwilaydu, Uning sayisidə tuhumlaydu, Balilirini yioqıp baqıdu. Qorultaz-tapquxlar hər biri əz jüpi bilən xu yərdə toqlinidu; 16 Pərwərdigarning yəgimə kitabidin izdəp okup baqqın; Ulardin heqbiri qüxüp qalmaydu; Heqkaysisining əz jorisi kəm bolmaydu; Qünki Əzining əqzi ularqə buyruqan; Uning Əz Rohi ularni toqliqan. 17 Qünki [Pərwərdigar] Əzi

ular üqün qək taxlap, Өz kəli bilən zeminoqa tana tartip ularoqa təkşim kəlip bərgən; Ular uningoqa mənggügə igidarlik kəlidu, Dəwrđin-dəwrgiqə xu yərnə makan kəlidu.

35 — Dala həm kaşjirap kətkən jaylar ular üqün huxal bolidu; Qəl-bayawan xadlinip zəpirandək qeqəkləydu; **2** U bərk urup qeqəkləydu, Xadlikqa xadlik kəxulup təntənə kəlidu; Liwanning xan-xəripə, Karməl wə Xarondiki güzəllik wə sür uningoqa berilidu; Ular Pərwərdigarning xan-xəripini, Hudayimizning güzəlliki wə həywitini kəridu. **3** Ajiz kəllarni küqləndürüŋlar, Egilip mangidioğan tizlarni qingitinglar, **4** Yüriki aşqanlaroqa: — «Qing turunglar! Kərkənglar! Mana, Hudayinglaroqa kərap bekinglar; Kəsas kəlidu — Hudaning həsab elix küni kəlidu! U Өzi kəlidu, silərnə kətkuzidu!» — dəng! **5** Andin kərioquning kəzi eqilidu, Gasning kəlakliri oquq kəlinidu, **6** Andin aqsak-tokurlar keyiktək oynaklap səkrəydu; Gaqining tili nahxa eytidu; Qünki dalada sular, Qəl-bayawanlarda dərya-ekənlər uroqup taxidu; **7** Pizəqirin qəl-jəzirə kəlkəkkə, Qəngkəioğan yərlər bulaklaroqa aylinidu; Qilbərilərnəng makani — ular yatqan jay, Kəmux wə yekənlər əsüp, qimənlikkə aylinidu. **8** Xu yərdə egiz kətürülgən bir yol, Tüptüz bir yol bolidu; U «pək-mukəddəslikning yoli» dəp atilidu; Napaklar uningdin ətüxkə bolmaydu, Xu yol məhsus xular üqün bekitilip yasaloqanki, — Həttə nadanlarmu uningda ezip kətməydu; **9** Xu yərdə xir bolmaydu, Uning üstigə həq yirtkuq həywan qikmaydu; (Ular xu yərdə həq tepilməydu) — Nijat arkilik hərəlükkə qikqanlar xu yərdə mangidu! **10** Pərwərdigarning bədəl tələp

qutkuzoqanliri qaytip kelidu, Küylərni eytip Zionoqa yetip kelidu; Ularning baxlirioqa mænggülük xad-huramlıq qonidu; Ular huxallıq wə xadlıqqa qəmgən bolidu; Kayoqu-həsərət həm ulı-nadamətlər bədar kaqıdu.

36 Həzəkıyanıng on tətinqi yili xundak boldiki, Asuriyə padıxahı Sənnaherib Yəhüdanıng barlıq qəl'ə-qoroqanlıq xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixoqal kıldi. **2** Andin Asuriyə padıxahı «Rab-Xakəh» [degən sərdarni] qong bir qoxun bilən Lakix xəhıridin Yerusalemoqa əwətti. U Kir yuquqılarning etizining boyidiki yolda, yukiri kəlqəkning norining bexioqa kelip turdi. **3** Xuning bilən Hılkiyanıng oqlı, ordini baxkuridioqan Eliakim, ordining diwanbegi boləqan Xəbna wə Asafning oqlı, orda mirzibegi boləqan Yoahlar uning yenioqa kəldi **4** wə Rab-Xakəh ularoqa mundak dedi: — Silər Həzəkıyoqa: — «Uluoq padıxah, yəni Asuriyə padıxahı sanga mundak dedi, dənglar: — «Sening muxu ixəngən tayanqing zadi nemiti? Sən: (u pəkət gəpla, halas!) — «Urux kilix tədbir-məslihətimiz həm küqimiz bar» — dəysən; sən zadi kimgə tayinip manga qarxi əktə kopisən? **6** Mana, sən yeriki bar axu qomux hasa, yəni Misiroqa tayinisən! Birsi uningoqa yələnsə, uning qolioqa sanjip kiridu; mana Misir padıxahı Pirəwngə tayoqanlarning həmmisi xundak bolidu! **7** Əgər sən manga: «Biz Hudayimiz boləqan Pərwərdigaroqa tayinimiz» — desəng, Həzəkıya əzi Yəhüdadikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətgaq aldidila Pərwərdigaroqa ibadət kilixinglar kerək» dəp, xu [Pərwərdigaroqa] ataloqan «yukiri jaylar»ni həm qurbangahlarıni yoq kiliwəttioqu?

Ular axu Pərwərdigarning yukiri jayliri əməsmidi? **8** Əmdi hojam Asuriyə padixahı bilən bir tohtamoqa kəl: — «Əgər səndə atqa minəligüdək əskərliring bolsa, mən sanga ikki ming atni bikaroqa berəy!» **9** Səndə undaqlar bolmisa, hojamning əmədarlirining əng kiqiki boloqan bir ləxkər bexini qandaqmu qekindürələysilər?! Sən jəng hərwiliri wə atlarni elix üçün Misiroqa tayinisən tehi! **10** Mən əmdi muxu zeminni həlak kəlix üçün Pərwərdigarsiz kəldimmu? Pərwərdigar dər wəkə mangan: «Muxu zeminni həlak kəlixkə qikkin!» — dedi!» **11** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhgə: — «Pəkirlirioqa aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibraniy tilida səzlimisilə, gəpliri sepilda turoqanlarning kəlikioqa kirmisun!» — dedi. **12** Biraq Rab-Xakəh: — «Hojam meni muxu gəpni hojanglaroqa wə silərgila eytixkə əwətkənmu? Muxu gəpni silər bilən birliktə sepilda olturoqanlaroqa deyixkə əwətkən əməsmu? Qünki ular silər bilən birliktə öz pəkini yegüqi həm öz süydükini iqqüqi bolidu!» — dedi. **13** Andin Rab-Xakəh ibraniy tilida yukiri awaz bilən: — «Uluoq padixah, yəni Asuriyə padixahining səzlrini anglap qoyunglar!» — dər warkiridi. **14** «Padixah mundaq dəydu: — «Həzəkia siləni aldap qoymisun! Qünki u siləni kətquzalmaydu. **15** Uning siləni: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kətquzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kəlioqa qüxüp kətməydu» dər Pərwərdigaroqa tayanduruxioqa yol qoymanglar!». **16** Həzəkia oqa kəlak salmanglar; qünki Asuriyə padixahı mundaq dəydu: — «Mən bilən sülhəlixip, mən tərəkə ətunglar; xundaq kəlsanglar hər biringlar ətunglarning üzüm baringidin həm ətunglarning ənjür dər hidin mewa

yəysilər, hər biringlar öz su kəlqikinglardin su iqisilər; 17 ta mən kelip siləni buoqdaylik həm xarablik bir zeminə, neni bar həm üzümzarliri bar bir zeminə, — zeminəlarə oħxax bir zeminə apirip qoyuqə yəp-iqiweringlar! 18 Həzəkiyaning silərgə: — «Pərwərdigar bizni kətquzidu» dəp ixəndürüxigə yol qoymanqlar! Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri öz zeminini Asuriyə padixahning qolidin kətquzəanmu? 19 Hamat wə Arpad degən yurtlarning ilah-butliri kəni? Səfarwaim xəhiring ilah-butliri kəni? Ular Samariyəni mening qolumdin kətquzəanmu?! 20 Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin öz zeminini kətquzəan zadi kim bar? Xundək ikən, Pərwərdigar Yerusalemni mening qolumdin kətquzalamdu?». 21 Angliəuqilar süküt kilip uningə jawabən heqkəndək bir söz kilmidi; qünki padixahning buyruki xuki: — «Uningə jawab bərmənglar». 22 Andin Hilkianing oqli, ordini baxkuridioan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning oqli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkiyaning yenioğa kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningə ukturdi.

37 Xundək boldiki, Həzəkiya buni angliəanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning əyigə kirdi. 2 U Hilkianing oqli, ordini baxkuridioan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kahinlarning aqsakallirini bəz yepinqakliəan peti Amozning oqli Yəxaya pəyətəmbərgə əwətti. 3 Ular uningə: — «Həzəkiya mundaq dəydu: — «Balilar tuəulay dəp qəloğanda anining tuəqudək həli qəlmioğandək, muxu kün külpət qüxidioan, rəsua wə mazək kilinidioan

bir kündür. **4** Öz hojisi bolqan Asuriyə padixahi tirik Hudani mazak qilixqa awatkən Rab-Xakəhning gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularni angliqan Pərwərdigar Hudaying xu gəplər üqün uning dəkkisini berərmikin? Xunga kəp qaloqan qaldilar üqün awazingni kətürüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkiyaning hizmətkarliri Yəxayaning aldioqa kəldi. **6** Yəxaya ularoqa: — «Hojayininglaroqa: — «Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahining qaparmənlirining sən angliqan axu manga kupurluk qilouqi gəpliridin kərkma; **7** Mana, Mən uningqə bir rohni kirgüzimən; xuning bilən u ioqwanı anglap, əz yurtioqa kaytidu. U əz zeminida turoqanda uni kiliq bilən əltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh kəlgən yoli bilən kaytip mangoqanda, Asuriyə padixahining Lakix xəhiridin qekingənlikini anglap, uning yenioqa kəldi; Asuriyə padixahi Libnah xəhirigə qarxi jəng kiliwatqanidi. **9** Andin padixah: «Efiopiyə padixahi Tirhakah sizgə qarxi jəng kilmakqi bolup yoloqa qikti» degən həwərnı angliidi. Xu həwərnı angliqanda u yənə Həzəkiyaoqa əlqilərnı mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahi Həzəkiyaoqa mundak dənglar: — «Sən tayinidioqan Hudayingning sanga: «Yerusalem Asuriyə padixahining kolioqa tapxurulmaydu» deginigə aldanma; **11** Mana, sən Asuriyə padixahlirining həmmə əl-yurtlarnı nemə qilənlirini, ularnı ilah-butlirioqa atap həlak qilənlirikini angliqansən; əmdi əzüng kəndakmu kətkuzulisən? **12** Ata-bowilirim həlak qiləqan əllərnı bolsa, ularning ilah-butliri kətkuzoqanmu? Gozan, Həran, Rəzəf

xəhīridikilərnīqu? Telassarda turoqan Edənlərnīqu? **13** Hamat padixahī, Arpad padixahī, Səfarwaim, Hena həm Iwwah xəhərlirining padixahliri kəni?»». **14** Həzəkiya hətni əkəlgüqilərnīng qolidin elip oqup qıkti. Andin u Pərwərdigarning əyigə kirip, Pərwərdigarning aldiqə hətni yeyip qoydi. **15** Həzəkiya Pərwərdigarə qə dua qilip mundə dēdi: — **16** «I kerublar otturisida turoqan, samawi qoxunlarning Sədari bolə qan Pərwərdigar, Israilning Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jahəndiki barliq əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Əzüngdursən; asman-zeminni Yaratquqisən. **17** I Pərwərdigar, kulikingni təwən qilip angliqaysən; kəzüngni aqkaysən, i Pərwərdigar, kərgəysən; Sənaheribning adəm əwətip mənggü həyat Hudani həkərləp eytkən həmmə gəplirini angliqaysən! **18** I Pərwərdigar, Asuriyə padixahliri həkikətən həmmə yurtlarni wə xularə qə beqindi bolə qan yurtlarnimu harabə qilip, **19** Ularning ilah-butlirini otqə taxliwətkən; qünki ularning ilahliri ilah əməs, bəlki insan qoli bilən yasaloqanlar, yəqə wə tax, halas; xunga Asuriyəliklər ularni həlak qildi. **20** Əmdi, i Pərwərdigar Hudayimiz, jahəndiki barliq əl-yurtlarə qə Səning, pəkət Səninglə Pərwərdigar ikənlikingni bildürüx üqün, bizni uning qolidin qutkuzə qaysən!». **21** Xuning bilən Amozning oqlı Yəxaya Həzəkiyə qə səz əwətip mundə dēdi: — — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundə dəydu: — «Sən Manga Sənaherib toqruluq dua qilixing bilən, **22** Pərwərdigarning uningə qəritə dēgən səzi xudurki: — «Pək qiz, yəni Zionning qizi seni kəmsitidu, Seni mazək qilip külidu; Yerusəlemning qizi kəyninggə qarap

bexini qayqaydu; **23** Sən kimni mazak qilip kupurluk kilding? Sən kimgə qarxi awazingni kətürüp, Nəziringni üstün kilding? Israildiki Mukəddəs Boluquqoqa qarxi!

24 Qulliring arkilik sən Rəbni mazak qilip: — «Mən nuroqunliqan jəng hərwilirim bilən taq qokkilirioqa, Liwan taq baqirlirioqa yetip kəldimki, Uning egiz kedir dərəhlirini, esil qarioqaylirini kesiwetimən; Mən uning əng yukiri egizlikigə yamixip qikip, Uning əng bük-baraxsan ormanzarlikioqa kirip yetimən. **25** Özüm kuduk kolap su iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barliq dərya-əstənglirini qurutuwəttim — deding. **26** — Sən xuni anglap bakmioqanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bekitkənmənki, Kədimdin tartip xəkilləndürgənmənki, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-koroqanlik xəhərləni harabilərgə aylandurdung; **27** Xuning bilən u yərdə turuwatqanlar küqsizlinip, Yərgə qaritip qoyuldi, xərməndə qilindi; Ular etizdiki ottək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy qurup kətkəndək boldi. **28** Birək sening olturoqiningni, ornungdin turoqiningni, qikip-kirginingni wə Manga qarxi oqaljirlixip kətkiningni bilimən; **29** Manga qarxi oqaljirlixip kətkənlikingning, həkawurlixip kətkənlikingning qulikimoqa yətkini tüpəylidin, Mən qarmikimni burningdin ətküzimən, Yüginimni aqzinqoqa salimən, Əzüng kəlgən yol bilən seni qayturimən. **30** I [Həzəkiya], xu ix sanga alamət bexarət boliduki, — Muxu yili əzlükidin əskən, İkkinqi yili xulardın qikqanlarmu rizqinglar bolidu; Üqinqi yili bolsa teriysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardın qikqan mewiləni

yəysilər. **31** Yəhuda jəmətidiki kütulojan kəldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yukirioja qarap mewə beridu; **32** Qünki Yerusalemədin bir kəldisi, Zion teoşidin keqip kütulojanlar qıqıdu; Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning otluq muhəbbiti muxuni ada kılıdu. **33** Xunga Pərwərdigar Asuriyə padixahı toşruluk mundak dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningəja bir tal okmu atmaydu; Nə kəlkənni kətürüp aldiəja kəlməydu, Nə uningəja karita kaxalarnimu yasimaydu. **34** U kaysi yol bilən kəlgən bolsa, Xu yol bilən kaytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu, — dəydu Pərwərdigar. **35** — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün bu xəhərnə ətrapidiki sepildək kooşdap kutkuzimən». **36** Xuning bilən Pərwərdigarning Pərixtişi qıqip, Asuriyəliklərnin bargahıda bir yüz səksən bəx ming əskərnə urdi. Mana, kixilər ətigəndə ornidin turoqanda, ularning həmmisining əlgənlikini kərdi! **37** Xunga Asuriyə padixahı Sənnaherib qekinip, yoləja qıqip, Ninəwə xəhirigə kaytip turdi. **38** Xundak boldiki, u əz buti Nisroqning buthanisida uningəja qokunuwatqanda, oşulliri Adrammələk həm Xarezər uni kiliqlap əltürüwətti; andin ular Ararat degən yurtka keqip kətti. Uning oşli Esarhaddon uning ornida padixah boldi.

38 Xu künlərdə Həzəkəiya əjəl kəltürgüqi bir kesəlgə muptila boldi. Amozning oşli Yəxaya pəyoşəmbər uning kəxiəja berip, uningəja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — — Əyüing toşruluk wəsiyət kılıqin; qünki əjəl kəldi, yaximaysən, — dedi. **2** Həzəkəiya yüzini tam tərəpkə kılıp

Pərwərdigarəja dua kılıp: **3** — I Pərwərdigar, Sening aldingda həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimni, nəziring aldingda durus boləjan ixlarni kıləjanlikimni əsləp kəyoqaysən, — dedi. Wə Həzəkija yiqlap ekıp kətti. **4** Andin Pərwərdigarning səzi Yəxayaəja yetip mundak deyildi: — **5** Berip Həzəkijaəja mundak degin: — Pərwərdigar, atang Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayingni anglidim, kəz yaxliringni kərdüm; mana, künliringgə yənə on bəx yil kəximən; **6** Xuning bilən Mən seni wə bu xəhəni Asuriyə padixəning kəlidin kətkuzimən; Mən sepil bolup bu xəhəni kəşdaymən. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzmən kəlidəjanlikini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardin mundak bexarətlik alamət boliduki, **8** Mana, Mən kuyaxning Ahaz padixə kurojan pələmpəy üstigə qüxkən sayisini on kədəm kəynigə yandurimən». Xuning bilən kuyaxning qüxkən sayisi on bəşuq kəynigə yandi. **9** Yəhuda padixə Həzəkija kesəl bolup, andin kesilidin əsligə kəlgəndin keyin mundak hatiriləni yazdi: **10** — «Mən: «Əmrümning otturisida təhtisaraning dərwaziliriəja beriwatimən, Kəlojan yillirimdin məhrum boldum» — dedim. (Sheol h7585) **11** Mən: — «Tirikləarning zeminida turup Hodayim Yahni, Yahni kəəlməydiəjan, Xundakla «həmmə nərsə yok boləjan» jayda turojanlar bilən billə turup, insannimu kəəlməydiəjan boldum» — dedim. **12** Mening turaləjum qarwiqining qediridək əzümədin yətkilip kətti; Mən bəpkar əz tokuəqinini türüwətkinidək həyatimni türiwəttim; U meni tokux dəstigəhidin kesiwətti; Tang bilən kəq arilikida Sən

[Huda] jenimni alisən; **13** Tang atquqə mən kütüp, özümni tinqlandurup yürimən, Biraq U xiroqa ohxax həmmə səngəklirimni sunduroqandək qilidu; Tang bilən kəq ariliqida Sən [Huda] jenimni alisən. **14** Mən qarlioq yaki turnidək wiqirlap yürimən; Pahtəktək ah-uh urimən; Kəzlim yukirioqa qarax bilən ajizlixip ketidu; I rəb, meni zulum basti! Jenimoqa kepil boloqin! **15** Nemə desəm bolar? Qünki U manga səz qildi wə Əzi muxu ixni qildi! Jenim tartqan azab tūpəylidin mən bar yillirimda kədəmlirimni sanap besip awaylap mangimən. **16** I Rəb, adəmlər muxundək sawaqlar bilən yaxixi kerək; Rohim muxu sawaqlardin hayatini tapidu; Sən meni əslimgə kəltürüp, meni hayat qilding! **17** Mana, özümning bəht-tinqliqim üqün azab üstigə azab tarttim; Manga boloqan səygüng tūpəylidin jenimni həlakət hangidin qikardingsən; Sən həmmə gunahlimni kəyninggə qerüwəttingsən. **18** Qünki təhtisara Sanga rəhmət eytalmaydu; Ölüm Seni mədhilyilməydu; Hangoqa qüxiwatqanlar Sening həqiqət-wapalikingoqa ümid baqliyalmaydu. **(Sheol h7585)** **19** Özüm bügün qilənimdək Sanga rəhmət eytidioqanlar tiriklər, tiriklərdur; Ata boləuqi oqullirioqa həqiqət-wapalikingni bildüridu. **20** Pərwərdigar meni kutkuzuxka niyət baqlioqandur; Biz bolsak, qaloqan əmrimizdə hər küni Pərwərdigarning əyidə saz qelip mədhiyə nahxirimni eytimiz!». **21** (Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlap, yarisioqa qaplanglar, u əsligə kelidu», degənidi **22** wə Həzəkiya: — «Mening Pərwərdigarning əyigə qikidioqanliqimni ispatlaydioqan kandaq bexarətlik alamət berilidu?» dəp sorioqanidi).

39 Xu pəyttə Baladanning oqli Babil padixahi Merodak-Baladan Həzəkiyaning kesəl bolup yetip qaloqanlikini həm əsligə kəlgənlikini angliqaqqa, Həzəkiyaqqa hətlərni hədiyə bilən əwətti. **2** Həzəkiya əlqilərni huxallıq bilən kütüp, uning həzinə-ambarlirida saqlanqan nərsilirini kərsətti; yəni kümüxnı, altunni, dora-dərmanlarnı, sərhil maylarnı, sawut-qorallarnı saqlaydiqan əyning həmmisini wə bayliqlirining barliqini kərsətti; uning ordisi wə yaki pütkül padixahliki iqidiki nərsilərdin Həzəkiya ularqqa kərsətmigən birimu qalmidi. **3** Andin Yəxaya pəyoqəmbər Həzəkiyaning aldiqqa berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoqlaxqa nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkiya: — «Ular yirək bir yurttin, yəni Babilin kəlgən», dedi. **4** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nemini kərđi?» dəp soridi. Həzəkiya: — «Ordamda bar nərsilərni ular kərđi; bayliqlirimning arisidin ularqqa kərsətmigən birimu qalmidi» — dedi. **5** Yəxaya Həzəkiyaqqa mundak dedi: — Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning səzini anglap qoyqin: — **6** — Mana xundak künlər keliduki, ordangda bar nərsilər wə bügüngə qədər atabowiliring toplap, saqlap qoyqan həmmə nərsə Babilqqa elip ketilidu; heqnərsə qalmaydu — dəydu Pərwərdigar, **7** — həmdə [Babilliklar] oqulliringni, yəni əzüngdin bolqan əwladliringni elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixahining ordisida aqwat bolidu. **8** Xuning bilən Həzəkiya əz-əzigə: «Əz künlirimdə bolsa amantinqlik, [Hudaning] həkikət-wapaliki bolidikənoqu» dəp,

Yəxayaşa: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu səzi yahxi ikən» — dedi.

40 Həlqimğə təsəlli beringlar, təsəlli beringlar, dəpla yüridu Hudayinglar; **2** Yerusalemning kəlbigə səz kəlip uningoşa jakarlanglarki, Uning jəbir-japalik waqti ahirlaxti, Uning kəbihliki kəqürüm kəlinidi; Qünki u Pərwərdigarning kəolidin barlik gunahlırining ornioşa ikki həssiləp [məhir-xəpkitini] aldi. **3** Anglanglar, dalada birsining towlioşan awazini! «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Qəl-bayawanda Hudayimiz üqün bir yolni kətürüp tüptüz kilinglar! **4** Barlik jiloşilar kətürülidu, Barlik taş-dənglər pəs kəlinidu; Əgri-toşaylar tüzlinidu, Ongəşul-dongəşul yərlər təkxilinidu. **5** Pərwərdigarning xan-xəripi kərünidu, Wə barlik tən igiliri uni təng kəridu; Qünki Pərwərdigarning Əz aşızi xundək səz kəlioşan!». **6** — Anglanglar, bir awaz «jakarla» dəydu; Jakarlioşuqi bolsa mundək sorap: — «Mən nemini jakarlaymən?» — dedi. [jawab bolsa: —] «Barlik tən igiliri ot-qəptur, halas; Wə ularning barlik wapalıki daladiki gülgə ohxax; **7** Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu, Qünki Pərwərdigarning Rohi üstigə püwləydu; Bərhək, [barlik] həlkmu ot-qəptur! **8** Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu; Birək Hudayimizning kalam-səzi mənggügə turidu!» **9** — I Zioşoşa hux həwər elip kəlgüqi, yukiri bir taşka qikkın; Yerusalemşa hux həwərni elip kəlgüqi, Awazingni küqəp kətürgin! Uni kətürgin, kərkmişin! Yəhudaning xəhərlirigə: — «Mana, Hudayinglarşa kəranglar» degin! **10** Mana, Rəb Pərwərdigar küq-kudritidə kəliwatidu, Uning biliki Əzi üqün həquk yürgüzidu; Mana, Uning aloşan mukapati Əzi

bilən billə, Uning Əzining in'ami Əzigə həmrah bolidu.

11 Koyqidək U Əz padisini bakidu; U kəzilarni bilək-kəliəyə yəidü, ularni kuqaklap mangidu, Emitkükülərnü U mulayimlik bilən yetəkləydu. **12** Kim dərya-okyanlarning sulirini oqumida əlqəp bəlgiligən, Asmanlarni qeriqlap bekitkən, Jahanning topa-qanglirini miskallap saləjan, Taoqlarni tarazida tarazilap, Dənglərnü jingda tartip ornatkən? **13** Kim Pərwədigarning Rohiəyə yolyoruk bərgən? Kim Uningəyə məslihətqi bolup əgətkən? **14** U kim bilən məslihətləxkən, Kim Uni əkillik kəlip tərbiyəligən? Uningəyə həküm-həkikət qikirix yolida kim yetəkligən, Yaki Uningəyə bilim əgətkən, Yaki Uningəyə yorutulux yolini kim kərsətkən? **15** Mana, Uning aldidə əl-yurtlar Uningəyə nisbətən qeləktə kələjan bir tamqə sudək, Tarazida kələjan topa-qangdək həsəblinidu; Mana, U arallarni zərriqə nərsidək kəliəyə alidu; **16** Pütkül Liwan bolsa [kurbangah] otioqə, Uning həywanliri bolsa bir kəydürmə kurbanlikkəyə yətməydu. **17** Əl-yurtlar uning aldidə həqnərsə əməstur; Uningəyə nisbətən ular yokning arilikida, Kuruq-mənisiz dəp həsəblinidu. **18** Əmdi silər Təngrini kimgə ohxatmaqisilər? Uni nemigə ohxitip selixturisilər? **19** [Bir butkəimu?!] Uni hünərwən kəlipkə kuyup yasaydu; Zərgər uningəyə altun həl beridu, Uningəyə kümüx zənjirlərnü soqup yasaydu. **20** Yoksullarning beəixliəyudək undək hədiyiliri bolmisa, qiriməydiyəjan bir dərəhni tallaydu; U lingxip kəlmioyudək bir butni oyup yasaxkə usta bir hünərwən izdəp qəkiridu. **21** Silər bilməmsilər? Silər anglap bəkmioqanmusilər? Silərgə əzəldin eytilmioqanmidu? Yər-

zemin apiridə boləqandin tartip qüxənməywatamsilər?

22 U yər-zeminning qəmbirikining üstidə olturidu, Uningda turuwatқанlar uning aldida qaqqıqırlardək turidu; U asmanlarni pərdidək tartidu, Ularni huddi makan kilidioqan qedirdək yayidu; **23** U əmirlərni yokqa qıqıridu; Jaḥandiki sotqi-bəglərni artuqqa kilidu. **24** Ular tikildimu? Ular terildimu? Ularning oqoli yiltiz tarttimu? — Birak U üstigila püwləp, ular solixip ketidu, Quyun ularni topandək elip taxlaydu. **25** Əmdi Meni kimgə ohxatmaqçisilər? Manga kim təngdax bolalisun?» — dəydu Muqəddəs Boləuqi. **26** Kəzliringlarni yukirioqa kətürüp, qaranglar! Muxu məwjudatlarni kim yaratqandu? Ularni kim türküm-türküm qoxunlar kilip tərтіplik əpqıqıdu? U həmmisini nami bilən bir-birləp qaqıridu; Uning küqining uluqluqi, kudritining zorluqi bilən, Ulardin birimu kəm qalmaydu. **27** — Nemixqa xuni dəwerisən, i Yakup? Nemixqa mundaq səzləwerisən, i Israil: — «Mening yolum Pərwərdigardin yoxurundur, Hodayim mening dəwayimoqa erən qılmay etiweridu!»?

28 Silər bilmigənmusilər? Anglap baqmioqanmusilər? Pərwərdigar — Əbədil'əbədlik Huda, Jaḥanning kərilirini Yaratquqidur! U ya həlsizlanmaydu, ya qarqımaydu; Uning oy-biliminin tegigə hərgiz yətkili bolmaydu. **29** U həlidin kətkənlərgə kudrət beridu; Maşdursizlaroqa U bərdaxlikni həssiləp awutidu. **30** Hətta yigitlər həlidin ketip qarqap kətsimu, Baturalar bolsa putlixip yikilsimu, **31** Birak Pərwərdigaroqa təlmürüp kütkenlərnin küqi yengilinidu; Ular bürkütərdək qanat kerip ərləydu; Ular yügürüp, qarqımaydu; Yolda mengip, həlidin kətməydu!

41 — «I arallar, süküt kilip Mening aldimoja kelinglar; Həklərmu küqini yengilisun! Ular yeqin kəlsun, səz kilsun; Toojra həküm kilix üqün əzara yeqinlixayli!» **2** «Kim xərkətiki birsini oyojıtıp, Uni həkəkaniylik bilən Əz hizmitigə qakirdi? U əllərnı uning kəliqə tapxuridu, Uni padixahlar üstidin həkümranlik kılduridu; Ularnı uning kiliqioja tapxurup topa-qangəja aylanduridu, Ularnı uning okyasi aldida xamal uqurojan pahal-topandək kilidu. **3** U ularnı qəşliwetip, Putini yərgə təgküzməy degüdək mangidu, aman-esənlik iqidə ətiweridu; **4** Əlmisəktin tartip dəwrlərnı «Barlikka kəl» dəp qakirip, Bularnı bekitip ada kıləjan kim? Mən Pərwərdigar Awwal Boləjuqidurmən, Ahiri boləjanlar bilənmu billə Boləjuqidurmən; Mən degən «U»durmən. **5** Arallar xu ixlarnı kərüp qərkixidu; Jahəning qət-qetidikilər titrəp ketidu; Ular bir-birigə yeqinlixip, aldioja kelidu; **6** Ularning hərbi əz kəxnisioja yardım kilip, Əz kərinđixioja: «Yürəklik bol!» — dəydu. **7** Xuning bilən nəkkəxqi zərgərnı rişbətəndüridu, Metalni yapiləkləp bolka oynatkuqi səndəlni bazəjan bilən soqkuqini rişbətəndürüp: «Kəpxərligini yahxi!» dəydu; Xuning bilən uni lingxip kəlmisun dəp butning putini mihtar bilən bekitidu. **8** Birəq sən, i kulum Israil, I Əzüm talliojan Yəkup, İbrahım Mening dostunning əwladı: — **9** Mən jahəning kəridin elip kəlgən, Yərnıng əng qətliridin qakirişinim sən ikənsən; Mən sanga «Sən mening kulumdursən, Mən seni talliojan, Seni hərgiz qətkə kəkməymən» — degənıdim. **10** — Qərkma; qünki Mən sən bilən billidurmən; Uyan-buyan kərap həduqmənglar; Qünki Mən sening Hudaıngdurmən; Mən

seni küqəytimən, Bərək, Mən sanga yardəmdə bolimən!
Bərək, Mən Əzümning həkqaniylikimni bildürgüqi
ong kolum bilən seni yələymən. **11** Mana, sanga qarap
oqaljirlixip kətkənlərninğ həmmisi hijil bolup xərməndə
bolidu; Sanga xikayət kiləuqilar yoq dəyərlik bolidu,
həlak bolidu. **12** Sən ularni izdisəng, həq tapalmaysən; Sən
bilən dəwalaxkuqilar — Sanga qarxi urux kiləuqilar yoq
dəyərlik, həq bolup bəkmioqandək turidu. **13** Qünki Mən
Pərwədigar Hudaying ong kəlungni tutup turup, sanga:
— «Qorqma, Mən sanga yardəmdə bolimən!» dəymən. **14**
Qorqma, sən qurt boləjan Yəqub, Israilning baliliri! Mən
sanga yardəmdə bolimən!» — dəydu Pərwədigar, yəni
seninğ Həmjəmət-Qutkuzəuqinğ, Israildiki Məqəddəs
Boləuqi. **15** Mana, Mən seni kəp həm ətkür qixlik
yengi bir dan ayrəuqı tirna kilimən; Sən təqlərnı
yanjip, ularni parə-parə kiləwetisən, Dənglərnimə kəküm-
talkənoqə aylanduruwetisən. **16** Sən ularni soruysən,
Xamal ularni uqurup ketidu, Quyun ularni tarkitəwetidu;
Wə sən Pərwədigar bilən xadlinisən, Israildiki Məqəddəs
Boləuqini iptiharlinip mədhiyələysən. **17** Bozəklər wə
yoqsullar su izdəydu, ləkin su yoq; Ularning tili ussuzluqinğ
kəojirap ketidu; Mən Pərwədigar ularni anglaymən;
Mən Israilning Hudasi ulardin wəz kəqməymən. **18** Mən
kəkəs egizliklərdə dəryalərnı, Jiləqilar iqidə buləklərnı
aqimən; Dalani kəlqəkkə aylandurimən, Tatirang yərdin
sulərnı urəqutup su bilən kəpləp bərimən. **19** Dalada kədir,
akətsiyə, hadas wə zəytun dərəhlirini əstürəp bərimən;
Qəl-bayawanda arqə, qarəqay wə bəksus dərəhlirini birgə
tikimən; **20** Xundək kilip ular bulərnı kərup, bilip, oylinip:

— «Pərwərdigarning qoli muxularni qiloqan, Israildiki Mukəddəs Boluquq uni yaratqan!» dəp təng qüxinixidu.

21 — Muħakimiliringlarni otturiqə koyunglar, dəydu Pərwərdigar; — Küqlük səwəbliringlarni qıķiringlar, dəydu Yakupning Padixahı. **22** — [Butliringlar] elip kirilsun, Bizgə nemiləning yüz beridiqanliķini eytsun; Ilgiriki ixlarni, ularning üjür-büjürlirigiqə kəz aldimizda kərsətsun, Xundaqla bulardin qıķidiqan nətijiləni bizgə bildürüx üqün eytip bərsun; — Yaki bolmisa, kəlgüsidiki ixlarni anglap biləyli; **23** Siləning ilahliķ ikənliķinglarni biliximiz üqün, Keyinki yüz beridiqan ixlarni bizgə bayan qilinglar; Qandaqla bolmisun, Bizni ħang-tang qilip uni təng kəridiqan qilix üqün, Birər yahxi ix yaki yaman bir ixni qilinglar! **24** Mana, silər yəķning ariliķida, Ixligininglarmu yəķ ixtur; Siləni tallioquq bir lənitidur. **25** Birsini ximal tərəptin qozoidim, u kelidu; U künqıķixitin Mening namimni jakarlap kelidu; U birsı ħak layni dəssigəndək, sapalqi lay qəyliyəndək əməldarlarning üstigə ħujum qilidu; **26** Bizgə uķturux üqün, kim mukəddəmdin buyan buni eytkan? Yaki Bizni «U ħəķikəttur» degüzüp bu ixtin burun uni aldin'ala eytkan? Yak, ħeqkim eytmaydu; Bərhək, ħeqkim bayan qilmaydu; Səzünglarni angliyaliqquq bərhək yəķtur! **27** Mən dəsləptə Zionqə: — «Muxu ixlarqə kəz tikip turunglar! Kəz tikip turunglar!» dedim, Yerusalemqə hux həwəni yətküzgüqini əwətip bərdim. **28** Mən qarısam, xular arisida ħeqkim yəķ — Məslıhət bərgüdək ħeqkim yəķ, Xulardin sorısam, jawab bərgüdək ħeqkimmu yəķ.

29 Karanglar, ular həmmisi quruk; Ularning yasioqanliri
yok ixtur, Kuyma məbudliri quruk xamaldək mənisizdur.

42 Karanglar, mana Mən yələydiyən Əz qulumo! Jenimning huxallığı boləqan Mening tallioqinim; Mən Əz Rohimni uning wujudioqə qondurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həqikətəni yətküzüp beridu. **2** U nə warkirap-jarkirimaydu, nə quqan kətürməydu nə awazini koqilarda anglatmaydu. **3** Taki u oqəlibə bilən tooqra həkümləni qiqəroquqə, Yanjiloqan qomuxni sundurmaydu, Tütəp əqəy dəp qəloqan pilikni əqürməydu; **4** Həküm-həqikətəni yər yüzidə tiklimigüqə, U həlsizlanmaydu, kəngli yanmaydu; Arallarmu uning pərman-qənunini təlmürüp kutidu. **5** Asmanlarni yaritip ularni kərgən, Yər-zeminni həm uningdin qiqqənlarni yayoqan, Uningda turuwatqən həlqkə nəpəs, Uning üstidə mengiwatqənlaroqə roh bərgüqi Təngri Pərwərdigar mundəq dəydu: — **6** Mənki Pərwərdigar seni həqkəniylik bilən xuningoqə qəqiroqənəmənki, — Səning qolungni tutimən, Seni qooqdap səqləymən, Həm seni həlqkə əhdə süpitidə, Əllərgə bir nur qilip berimən; **7** Qərioqu kəzləni eqixqə, Zindandin məhbuslarni, Türmidə qərangəquluk iqidə olturoqənlarni qutquzuxqə seni [əwətimən]. **8** Mən Pərwərdigardurmən; Mening namim xudur; Xən-xəripimni bəxqə birsigə, Məngə təwə boləqan mədhəiyini oyma məbudlaroqə bərməymən. **9** Mana, əldinqi iqlar bolsa əməlgə axuruloqən; Silərgə yəngi iqlarni jakərləymən; Ular tehi yüz bərmigüqə, Mən ularni silərgə bəyan qilimən. **10** — Pərwərdigaroqə yəngi nəxə eytinglar, I dengizdə yürgənlər həm uning iqidiki

həmmə məvjudatlar, Arallar həm ularda turojanlarmu,
Jahanning qət-qətliridin Uni mədhıylənglar! **11** Dala
həm uningdiki xəhərlər, Kedar kəbilisidikilər turojan
kəntlər awazini kətürsun, Seladikilər yukiri awazda
nahxa eytsun, Taojlarning qokkiliridin təntənə kilsun!
12 Ular Pərwərdigarni uluqlisun, Uning mədhıyliri
arallardimu jakarlansun. **13** Pərwərdigar pəlwandək
qikidu, Batur ləxkərdək otluq muhəbbitini kəzojaydu;
U warqiraydu, bərhək xirdək hərkirəydu; Düxmənliri
üstigə zor küq-kudritini kərsitidu. **14** – «Mən əbədil'əbəd
süküttə turup kəldim; Jim turup özümni besiwelip
kəldim; Birək hazır tolojiki tutқан ayaldək inqıqlap
towlaymən; Həm hasiraymən həm ingraymən! **15**
Mən taojlarni həm dəngləрни qəldəritimən, Ularning
həmmə yexilliklirini kurutiwetimən; Dəryalarni arallarəja
aylanduruwetimən; Kəlqəklərnimu kəojjiritimən. **16**
Kərioqlarni əzi bilmigən bir yol bilən apirip kəoyimən,
Ulni ular bilmigən yollarda yetəkləymən; Ularning
aldida kərangəjulukni nur, Əgri-toqay yərləрни tüptüz
kəlimən. Mən muxu ixlarni kəlməy kəlməymən, Ulardin
heq waz kəqməymən. **17** Oyma məbudlarəja tayanəjanlar,
Kuyma məbudlarəja: «Silər ilahlirimizdur» degənlər bolsa,
Ular yoldin yandurulmay kəlməydu, Kəttik xərməndə
kəlinidu. **18** – «Anglanglar, i gaslar! Kərioqlar, kərüx
üqün kəranglar! **19** Mening kəlumdin bəxkə yənə kim
kərioqu? Mening əwətkən «əlqim»din bəxkə yənə kim
gas? Kim Mən bilən əhdiləxkəndək xunqə kərioqudu?
Kim Pərwərdigarning kəlidək xunqə kərioqudu? **20** Sən
nuroqun ixlarni kərgining bilən, Birək nəziringgə heq

almaysən; Uning kuliki eqilojini bilən, U anglimaydu». **21** Pərwərdigar Əz həkkəniyliki üqün layik kərdiki, Təwrat-kanunini uluq həm xan-xərəplik dəp kərsətti. **22** Birak xular bolsa olja elinoqan həm bulang-talang kilingan bir həlktur; Ularning həmmisi ora-tuzakta tutuloqan, Gündihanilarda kamilip oqayib bolidu; Ular oqəniymət bolidu, Həqkim kutkuzmaydu; Ular olja bolidu, Həqkim: «Qayturup berix!» deməydu. **23** Birak aranglarda kim buningoqa kulak salsun? Kim bularni anglap kəlgüsi zamanlaroqa kəngül qoysun? **24** Əmdi kim Yakupni olja kilingan? Kim Israilni bulangqilaroqa tapxurup bərgən? Buni kilingini bolsa, biz gunah kilip kəmsitkən Pərwərdigar əməsmu? Qünki ular Uning yollirida mengixni halimaytti; Yaki Uning kanunioqa itaət kilmaytti. **25** Xunga U ular üstigə oqəzəp-kəhrini, Uruqning zorawanlikini təküp qüxürdi; Bular uning ətrapijoqa ot tutaxturdi; Birak u tonup yətmidi; Bular uni kəydürdi, birak u həq sawak almidi.

43 Birak həzir i Yakup, seni Yaratkuqi Pərwərdigar, I Israil, seni Xəkilləndürgüqi mundaq dəydu: — «Qorkma; qünki Mən sanga həmjəmət bolup seni kutkuzoqan; Seni Əz namim bilən atioqanmən; Sən Meningkidursən! **2** Sən sulardin etkingdə, Mən sən bilən billə bolimən; Dəryalardin etkingdə, ular seni oqərk kilmaydu; Sən otta mengip yürginingdə, sən kəyməysən; Yalkunlar üstüngdə ot almaydu. **3** Qünki Mən bolsam Hudaying Pərwərdigar, Israildiki Mukəddəs Boluquqi, Kutkuzoquqingdurmən; Seni kutuldurux üqün Misirni bədəl kilip bərdim, Ornungoqa Efiopiyə həm Sebani almaxturdum. **4** Sən nəzirimdə

qimmətlik boləraqqa, Mən sanga izzət-hərmət kəltürgən
həm seni səygən; Xunga Mən yənə ornungə adəmlərni,
Jeningə həklərni tutup berimən; **5** Qorqma, qünki
Mən sən bilən billədurmən; Mən nəslingni xərktin, Seni
qərbtin yiqip əpkelimən; **6** Mən ximalə: — «Tapxur
ularni!» Wə jənobka: — «Ular ni tutup qalma! Oqullirimni
yiraqtin, qizlirimni jahanning qət-qətliridin əpkelip
bər; **7** Mening namim bilən ataloqan hər birsini, Mən Əz
xan-xəripim üçün yaratqan hər birsini əpkelip bər!» —
dəymən, «Mən uni xəkilləndürdüm, Mən uni apiridə
qildim!»». **8** U «kəzi bar» qarışu həlkni, Yəni «kuliki
bar» gaslarni aldioqə elip kəldi. **9** — «Barlik əllər yiqilsun,
Həklər jəm bolsun! Ulardin kimmu mundak ixlarni
jarkarlisun? Yəni kim muxundak «ilgiri ixlər»ni
[aldin'ala] bizgə anglitip bakqan? Bar bolsa, əzlini
ispatlaxka guwahqilirini aldioqə kəltürsun; Bolmisa, ular
bu ixlarni angliqandin keyin: — «Bu bolsa həqiqət!» dəp
etirap qilsun! **10** Silər [həlkim] Mening guwahqilirim, Həm
Mən tallioqan qulum [mən üçün] guwahqidur, Xundak
ikən, silər Meni tonup, Manga ixinip, Həm qüxinip
yətkəysilərki: — «Mən degən «U»durmən, Məndin ilgiri
heq ilah xəkillənmigən, Həm Məndin keyinmu heq
xəkillənməydu; **11** Mən, Mən Pərwərdigardurmən; Məndin
baxka Qutkuzoquqi yoktur». **12** — Aranglarda «yat ilah»
bolmioqan wakitta, Mən [məksitimni] jarkarlioqan, Mən
qutkuzoqan həm xu ixlarning dangkini qikaroqanmən;
Xunga silər Mening Təngri ikənlikimgə guwahqisilər,
— dəydu Pərwərdigar. **13** «Bərək, əzəldin buyan
Mən degən «U»durmən, Mening qolumdin heqkim

heqkimni kutkuzalmaydu; Mən ix kılsam, kim tosalisun?

14 Həmjəmət-ƘutkuzoƘuqlar boloƘan Pərwərdigar, Israildiki MuƘəddəs BoloƘuqi mundak dəydu: — Silərni dəp Mən Babilni jazalatƘuzup, Ularning həmmisini, jümlidin kaldıylərni, ƘaqƘun süpitidə əzliri huxallıƘ bilən pəhirləngən kemilərgə olturuxƘa qüxüriwetimən. **15** Mən bolsam Pərwərdigar, silərgə MuƘəddəs BoloƘuqi, Israilni YaratƘuqi, silərnin Padixahinglardurmən. **16** Dengizdin yolni qıƘaroƘuqi, DawaloƘuƘan sulardin yol aƘƘuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — **17** (U jəng hərwisini wə atni, Ƙoxun-küqlərni qıƘaroƘuqidur: — Ular birakla yikilidu, turalmaydu; Ular əqüp ƘaloƘan, qıraoƘ pilikidək əqürülgən) **18** — Muxu ətkən ixlarni əslimənglar, Ƙədimki ixlar tooƘrulukmu oylanmanglar; **19** Qünki mana Mən yeni bir ixni Ƙilimən; U hazırda barlıƘƘa kelidu; Silər uni kərməy Ƙalamsilər?! Mən həttə dalalardimu yol aqimən, Qəl-bayawanda dəryalarni barlıƘƘa kəltürimən! **20** Daladiki həywanlar, qılberilər həm huƘƘuxlar Meni uluƘlaydu; Qünki Mən Əz həlƘim, yəni Əz tallioƘinimoƘa iqimlik təminləxkə, Dalalarda sularni, Qəl-bayawanalarda dəryalarni qıƘirip berimən. **21** Mən muxu həlƘni Əzüm üqün xəkilləndürgənmən; Ular Manga boloƘan mədhıylərni eytip ayan Ƙilidu. **22** Birak, i Yakup, sən namimni qaqıroƘining bilən Əzümni izdimiding, I Israil, əsiqə sən Məndin kənglünq yenip hərsinding; **23** Sən elip kəlgən «kəydürmə ƘurbanlıƘ» Ƙoyliringni Manga ƘiloƘan əməs, «Inak ƘurbanlıƘ»liring bilən Meni hərmətligən əməssən; Mən «axlıƘ hədiyə»ni Ƙilix bilən seni «ƘulluƘ»Ƙa ƘoymaqƘi əməsmən, Huxbuy

yekip seni harsindurmakqi bololan amasmən! **24** Sən pulni həjləp Manga heq egir elip kəlmigənsən, Sən «Inak qurbanlik»liringning yeqi bilən Meni razi kilip kənaətləndürgən aməssən; Əksiqa sən gunahliring bilən Meni kullukqa koymakqi bolənsən, Itaətsizliking bilən Meni harsindurdung. **25** Mən, Mən Özüm üqünla sening asiylikliringni əqüriwətküqimən, Mən sening gunahliringni esimgə kəltürməymən. **26** Əmdi etmüxüng toqruluk Meni əslitip koyəyin, Munazirə kilixayli, Özüngni aqliəjudək geping bolsa dəwərgin! **27** Birinqi atang gunah kəloqan; Sening xərəqiliring bolsa Manga asiylik kildi. **28** Xunga Mən ibadəthanamdiki yetəkligüqilərnə napak kəlimən, Həmdə Yakupni həlak lənitigə uqraqqa, Israilni rəswaqilikta kəlduruxqa bekittim.

44 Birak həzir, i Yakup Mening kulum, I Mening tallioqinim Israil, angla! — **2** Seni yasioqan, baliyatküdin tartipla seni xəkilləndürgən, sanga yərdəmdə boləuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Korkma, i Mening kulum Yakup, I Mening tallioqinim «Yəxurun», korkma! **3** Qünki Mən ussap kətkənnəng üstigə suni, Kəşjirək yərnəng üstigə kəlkünlərnə kuyup berimən; Nəsləng üstigə Rohimni, Pərzəntliring üstigə bərikitimni kuyimən; **4** Ular yumran qəplər arisidin, Erik-əstənglər boyidiki məjnun tallardək əsidu; **5** Birsə: «Mən Pərwərdigarəqa təwəmə» — dəydu, Yənə birsi bolsa Yakupning ismi bilən əzini ataydu; Yənə baxqa birsi kəli bilən: «Mən Pərwərdigarəqa təwəmə» dəp yazidu, Xundakla Israilning ismini əzining ismigə yandax kəxidu. **6** Israilning padixahə Pərwərdigar, Yəni Israilning həmjəmət-

qutkuzoquqisi, samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mən bolsam Tunji həm Ahiridurmən; Məndin baxqa heq ilah yoxtur. 7 Keni, kim Mening kədimki həlqimni tikləp bekitkinimdək bir ixni jakarlap, aldin'ala bayan qilip, andin uni Mening aldimoqa Məndək tikləp qoyalaydu? Keni, kim keyinki ixlarni, kəlgüsidə bolidioqan ixlarni aldin'ala bayan qilalisun! 8 Qorqmanglar, sarasimigə qüxüp kətmənglər! Mən ilgiri muxularni silərgə anglitip, aldin bayan qiloqan əməsmu? Muxu tooqruluk silər Mening guwahqilirimdursilər. Məndin baxqa ilah barmu? Bərək, baxqa Qoram Tax yox; heqbiridin həwirim yoxtur. 9 Oyuloqan məbudni xəkilləndürgənlərninğ həmmisining əhmiyiti yox; Ularninğ ətiwarlioqan nəsilirininğ heq paydisi yoxtur; Muxularoqa bolqan «guwahqilar» bolsa, əzliri qarioqu, heqnemini bilməs; Dərwəkə nətijisi ularninğ əzlrinğə xərməndiliktur. 10 Kim bir «ilah»ni xəkilləndürgən bolsa, Heq paydisi yox, bir məbudni quyoqan, halas! 11 [Məbudning] bərlinğ həmrahliri xərməndə bolidu; Məbudni yasioquqilar bolsa adəmdur, halas; Ularninğ həmmisi yioqilip, ornidin turup kərsun, Ular qorqxup, xərməndiqilikdə qalidu. 12 Mana təmürqi saymanlirini [kolioqa elip], Qooqlar üstidə [muxu nərsini] bazoqanliri bilən soqup xəkilləndüridu; Andin u küqlük qoli bilən uninqoqa ixləydu; Biraq uninq korsiki eqip maqduridin qalidu; Su iqməy u həlsizlinip ketidu. 13 Yaqaqqi bolsa yaqaq üstigə əlqəx yipini tartidu; U qələm bilən üstigə əndizə sizidu; Uni rəndə bilən rəndiləydu; U yənə pərka bilən sizip jijaydu; Ahirda u uni adəmninğ

güzəllikigə ohxitip insan tək-i-turkini xəkilləndüridu;
Xuning bilən u əydə turuxka təyyar kəlinidu. **14** Mana u
bir küni əzi üqün kedir dərəhlirini kesixkə qıqıdu! (U
əslidə arqa wə dub dərəhlirini elip əzi üqün ormanlik
arisoğa tikip qong kəloqanidi; U kərioqaymu tikkənidi,
yamoqur uni ündürdi). **15** Muxu yaoqəqlardin otun elinidu;
Birsi uningdin elip, issinidu; Mana, u ot yekip, nan
yekiwatidu; U yənə uningdin elip bir ilahni yasaydu həm
uningoğa ibadət kəlidu; Uni oyuloqan məbud kəlip uningoğa
bax uridu. **16** Demək, yerimini otta kəydüriwetidu; Yerimi
bilən gəx yəydu; U kawab kəlip kənoquqə yəydu; Bərək, u
issinip, əz-əzigə: — «Ah, rahətlinip issindimmən, otni
kəriwatimən!» — dəydu. **17** Biraq kəloqini bilən u bir ilahni
yasaydu; Bu uning məbudi bolidu; U uning aldioğa yikəlip
ibadət kəlidu; U uningoğa dua kəlip: «Meni kətkuzoqaysən;
Qünki sən mening ilahimdursən» — dəydu. **18** Bu [kixilər]
heq bilməydu, heq qüxənməydu; Qünki u ularni kərmisun
dəp kəzlrini, Ular ni qüxənmisun dəp kənglini suwak bilən
suwiwətkən. **19** Ulardin heqbiridə muxularni kəngligə
kəltürüp: — «Yaoqəqning yerimini mən otta kəydürdüm,
Yeriminin qoqliri üstidə mən nan yaktim; Mən kawabmu
kəlip yəwaldim; Kəloqinini bir lənətlik nərsə kəlamtim?
Mən bir parqə yaoqəqka bax uramtim!» — degudək heq
bilim yaki yorutulux yoktur. **20** Uning yegini küllərdur!
Uning kəngli ezikturuloqan! U əz-əzini azdurdy! Xuning
bilən u əzining jenini kətkuzalmazdu, Yaki: «Mening
ong kolumda bir sahtilik bar əməsmu?» — deyəlməydu.
21 Muxu ixlarni esingdə tut, i Yakup, I Israil, qünki sən
Mening kulumdursən; Mən seni yasap xəkilləndürdüm;

Sən Mening kulumdursən, i Israil, Sən Mening esimdin heq qikmaysən! **22** Itaətsizlikliringni bulutni eqürüwatkəndək, Gunahlıringni tumanni eqürüwatkəndək eqürüwəttim; Mening yenimoğa kaytip kəl; Qünki Mən seni həmjəmətlik kılıp hərlükkə setiwaldim. **23** I asmanlar, nahxa eytinglar, qünki Pərwərdigar xu ixni kıləjan! I yərning tegiliri, xadlinip, yangranglar! I taqlar, ormanlar wə ulardiki hər bir dərəhlər, Yangritip nahxilar eytinglar! Qünki Pərwərdigar Yakupni həmjəmətlik kılıp hərlükkə setiwaldi, U Israil arkilik güzəllikini kərsitidu!». **24** «Səning Həmjəmət-Kutkuzoquqing boləjan, seni baliyatquda yasap xəkilləndürgən Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bolsam həmmi Yaratquqi, Asmanlarni yaloğuz kərgənmən, Əz-əzümdinla yəzəminni yayoğan Pərwərdigardurmən; **25** (U bolsa yaloğan [pəyoğəmbərləning] bexarətlirini bikar kıləquqi, Palqılarni kaymukturoquqi, Danalarni yolidin yanduroquqi, Ularning bilimlirini nadanlikka aylanduroquqi; **26** Əz kulinəning səzini əməlgə axuroquqi, Rosul-əlqilirining nəsihətlirini muwəppəkiyətləlik kıləquqi, Yerusalemoğa: «Sən ahalilik bolisən», Yəhuda xəhərlirigə: «Kaytidin kuralisilər; harabənglarni əsligə kəltürimən» — degüqi; **27** Qongqur dengizoğa: «Kuruğ bol, Dəryaliringni kurutimən» — degüqi; **28** Həm Korəx toşrisida: «U Mening koy padiqim, u Mening kənglümdikigə toluğ əməl kılıp, Yerusalemoğa: «Kuralisən», Həm ibadəthanoğa: «Səning ulung selinidu» dəydu» — degüqidur): —

45 Pərwərdigar Əzi «məsih kıləjini»oğa, Yəni əllərnəning bekiundurux üqün Əzi ong kolidin tutup yəligən

Qorəxkə mundak dəydu: — (Bərək, Mən uning aldida padixahlarning tambilini yəxtürüp yalingaqlitimən, «Qox qanatlıq dərwezilar»ni uning aldida eqip berimən, Xuning bilən qowuqlar ikkinqi etilməydu) — **2** «Mən sening aldingda mengip egizliklärni tüz qilimən; Mis dərwezilarni qeqip taxlaymən, Təmür taqaklırini sunduruwetimən; **3** Wə sanga qarangoşuluktiki gəhərlärni, Məhpiy jaylarda saklanoşan yoxurun baylıqlarni berimən; Xuning bilən özünggə isim koyup seni qaqiroşuqini, Yəni Mən Pərwərdigarni Israilning Hudasi dəp bilip yetisən. **4** Mən Öz qulum Yakup, Yəni Öz tallioşinim Israil üqün, Ismingni özüm koyoşan; Sən Meni bilmigining bilən, Mən yənila sanga isim koydum. **5** Mən bolsam Pərwərdigar, Məndin baxqa biri yok; Məndin baxqa Huda yoktur; Sən Meni tonumioşining bilən, Mən belingni başlap qingittimki, **6** Künqikixtin künpetixkiqə boləşanlarning həmmisi Məndin baxqa heqkandak birining yokluşini bilip yetidu; Mən bolsam Pərwərdigar, baxqa biri yoktur. **7** Nurni xəkilləndürgüqi, qarangoşulukni Yaratquqidurmən, Bəht-hatirjəmlilikni Yasioşuqi, balayi'apətni Yaratquqidurmən; Muxularning həmmisini qiloşuqi Mən Pərwərdigardurmən». **8** — «I asmanlar, yukiridin yaoşdurup beringlar, Bulutlarmu həqqaniylik təküp bərsun; Yər-zemin eqilsun; Nijat həm həqqaniylik mewə bərsun; Zemin ikkisini təng əstürsun! Mən, Pərwərdigar, buni yaratmay qoymaymən». **9** — «Öz Yaratquşisining üstidin ərz qilməşqi boləşanoşay! U yər-zemindiki qinə parqiliri arisidiki bir parqisi, halas! Şeoşiz lay özini xəkilləndürgüqi şapalqioşay: — «Sən

nemə yasawatisən?» desə, Yaki yasiojining sanga: «Sening qolung yok» desə bolamdu? **10** Öz atisioja: «Sən nemə tuqdurmaqçi?» Yaki bir ayaloja: — «Seni nemining toløjiki tutti?» — dəp soriojana way! **11** Israildiki Mukəddəs Boluqi, yəni uni Yasiojuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — Əmdi kəlgüsi ixlar toqruluk sorimakqimusilər yənə? Öz oqullirim toqruluk, Öz qolumda ixliginim toqruluk Manga buyruk bərməkqimusilər!? **12** Mən pəkətla yərzeminni yasiojan, uningəja insanni Yaratquqidurmən, halas! Öz qolum bolsa asmanlarni kərgən; Ularning samawi qoxunlirininim səpkə saləjanmən. **13** Mən uni həkəkaniylik bilən turoquzojan, Uning barlik yollirini tüz kildim; U bolsa xəhirimni quridu, Nə hək nə in'am sorimay u Manga təwə boləjan əsirləni qoyup beridu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **14** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Misirning məhsulatliri, Efiopiyəning wə egiz boyluqlar boləjan Sabiyliklarning malliri sanga ətidu; Ular əzliri seningki bolidu, Sanga əgixip mangidu; Əzliri kixən-zənjirləngən peti sən tərəpkə ətidu, Ular sanga bax urup səndin iltija bilən ətünüp: — «Bərhək, Təngri səndə turidu, baxka biri yok, baxka heqkandak Huda yoktur» dəp etirap kilidu. **15** «I Israilning Hudasi, Nijatkar, dərhəqikət Əzini yoxuruwaləjuqi bir Təngridursən!». **16** Ular həmmisi istisnasiz hijil bolup, xərməndə bolidu; Məbudni yasiojanlar xərməndə bolup, birliktə ketip qalidu; **17** Israil bolsa Pərwərdigar tərpidin mənggülik nijat-qutulux bilən kətquzulidu; Əbədil'əbədgiqə hijil bolmaysilər, Heq xərməndiqilikni kərməysilər. **18** Qünki asmanlarni yaratqan, yərzeminni

xəkilləndürüp yasioqan, uni məzmut qiloqan Huda bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — (U uni kuruk-mənisiz boluxka əməs, bəlki adəmzatning turaloqusi boluxka yaratqanidi) «Mən bolsam Pərwərdigar, baxka biri yoqtur; **19** — Mən məhpiy haldə yaki zemindiki birər qarangoqı jayda səz qiloqan əməsmən; Mən Yaqupka: «Meni izdixinglar bihudilik» degən əməsmən; Mən Pərwərdigar hək səzləymən, Tüz gəp qilimən; **20** Yioqilinglar, kelinglar; I əllərdin kaqқанlar, jəm bolup Manga yekinlixinglar; Əzi oyoqan butni kətürüp, heq kutkuzalmaydioqan bir «ilah»ka dua qilip yüridioqanlarning bolsa heq bilimi yoqtur. **21** Əmdi ular əz gəplirini bayan qilix üqün yekin kəlsun; Məyli, ular məslihətlixip baxsun! Kim muxu ixni kədimdinla jakarlioqanidi? Kim uzundin beri uni bayan qiloqan? U Mən Pərwərdigar əməsmu? Dərwəkə, Məndin baxka heq ilah yoqtur; Həm adil Huda həm Kutkuzoquqidurmən; Məndin baxka biri yoqtur. **22** I yər-zeminning qət-yakiliridikilər, Manga təlpünüp kutkuzulunglar! Qünki Mən Təngridurmən, baxka heqbiri yoqtur; **23** Mən Əzüm bilən kəsəm iqkənmən, Muxu səz həkkanıylik bilən əozimdin qikti, hərgiz kaytmaydu: — «Manga barlik tizlar pükülidu, Barlik tillar Manga [itaət iqidə] kəsəm iqidu». **24** Xu qaşda: «Həkkanıylik wə küq bolsa pəkət Pərwərdigardidur» — deyilidu, Kixilər dəl Uningla kexioqa kelidu; Qaljirlixip, uningqa əzəpləngənlərninğ həmmisi xərməndə bolidu. **25** Israilning əwladlirininğ həmmisi Pərwərdigar tərpidin həkkanıy qilinidu, Wə ular Uni danglixidu.

46 Bəl bolsa tiz pükti, Nebo engixiwatidu; Ular
məbudliri ulaqlarning zemmisigə, kalilarning zimmisigə
qüxti; Silər kətürgən nəsiliringlar əmdi ulaqlarə
artiləjan bolup, Həlsiz ulaqlarə eəqir yük bolidu!
2 Ular engixidu, birliktə tiz pükixidu; Ular muxu
yükni kütquzalmaydu, Bəlki əzliri əsirgə qüxidu.
3 I Yakupning jəməti, Xundaqla Israil jəmətinin
qaldisi, Ananglarning kərsikidiki qaədin tartip üstümgə
artiləjanlar, Baliyatqudiki qaədin tartip kətürülüp
kəlgənlər, — Manga kulak selinglar! **4** Silər kəriəuqimu
Mən yənila xundaqturmən, Qeqinglar akəroquqimu Mən
silərnə yüdüp yürimən; Silərnə yasiojan Məndurmən,
silərnə kətürimən; Silərnə yüdüp kütquzimən. **5** Əmdi
Meni kimgə ohxatmaqqi, Yaki kimni Manga təng
qilməqquisilər? Uni Manga ohxax dəp, Silər kimni Mən
bilən selixturməqquisilər? **6** Ular bolsa həmyanidin altunni
qeqip berip, Kümüxnimu taraziəə salidu, Bir zərgərnə
yalliwalidu, U bir məbudni yasap beridu; Ular yikilidu,
dərwəqə qokunidu! **7** Ular uni mürisigə artidu, Uni
kətürüp, əz ornioə qoyidu; Andin u axu yərdə ərə
turidu; U ornidin kəzoqilalmaydu; Birsə uningəə yelinip
tiləydu, Lekin u jawab bərməydu; U kixini awariqilikidin
kütquzmaydu. **8** Muxu ixlarnə esinglarda tutunglar;
Xundaqla əzünglarnə həqikiy ərkəklərdək kərsitinglar; I,
itaətsizlər, Buni esinglarəə kəltürünglar; **9** Ilgiriki ixlarnə,
yəni kədimdin boləjan ixlarnə esinglarəə kəltürünglar;
Qünki Mən Təngridurmən, baxqə biri yoqtur; Mən
Hudadurmən, Manga ohxaxlar yoqtur; **10** Mən: «Məning
bekitkinim orunlinidu, Kənglümgə barliq pükənlərnə

əməlgə axurmay qoymaymən» dəp, İxning nətijsini baxtila, Aldin'ala tehi qilinmioğan ixlarni ayan qilip eytkuqidurmən; **11** Künqikixtin yirtkuq bir kuxni, Yəni kənglüməgə pükkinimni ada qiloquqi bir adəmni yirak yurttin qaqiroquqidurmən. Bərək, Mən söz qiloğan, Bərək, Mən uni qoqum əməlgə axurimən; Buni niyə qiloğanmən, Bərək, Mən uni wujudka qikirimən. **12** I həkqaniyliktin yirak kətkən jahillar, Manga kulak selinglar: — **13** Mən həkqaniylikimni yekin qilimən, U yiraklaşmaydu; Xuningdək Mening nijatim həm keqiməydu; Mən Zionəja nijat yətküzüp, Israiləja julalığüzəllikimni tikləp berimən».

47 «I Babilning pak kizi, kelip topa-qangoja oltur; I kaldiyələning kizi, təhtsiz bolup yərgə oltur! Qünki sən «latapətlik wə nazuk» dəp ikkinqi atalmaysən. **2** «Tügmən texini qerüp, un tart əmdi, Qümpərdəngni eqip taxla, Kənglikingni seliwət, Paqikingni yalingaqla, Dəryalardin su keqip öt; **3** Uyatliking eqilidu; Bərək, nomusungəja tegilidu; Mən intikam alimən, Həqkimni ayap qoymaymən. **4** Bizning Həmjəmət-Qutkuzəjuqimiz bolsa, «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar» Uning nami; U Israildiki Mukəddəs Boləjuqidur. **5** I kaldiyələning kizi, süküt kelip jim oltur, Qarangojulukka kirip kət; Qünki buningdin keyin ikkinqi «səltənətləning hanixi» dəp atalmaysən. **6** Mən Əz həlkimdin oşəzəpləndim, Xunga Əzümning mirasimni buləiwəttim, Xuning bilən ularni qolungəja tapxurup bərdim; Sən bolsang ularəja həqkandak rəhim kərsətmiding; Yaxanojanlarning üstigimu boyunturuklarni intayin eqir qilip salding; **7**

Xuning bilən sən: — «Mən mənggügə hanix bolimən» dəp, Muxu ixlarni kənglündin heq etküzmiding; Ularning aqiwitini heq oylap bakmidingsən. **8** Əmdi hazır, i əndixisiz yaxap kəlgüqi, Əz-əzigə: «Mənla bardurmən, məndin baxqa heqkim yoktur, Mən hərgiz tul ayalning japasini yaki balilardin məhrum boluxning japasini tartmaymən» — degüqi, I sən əyx-ixrətkə berilgüqisən, Xuni anglap qoy: — **9** «Dəl muxu ikki ix, — Balilardin məhrum bolux wə tulluq — Bir dəqiqidə, bir kün iqidila bexingəyə təng qüxidu; Nurojunlioqan jadugərlikliring tüpəylidin, Bək kəp əpsunliring üqün ular toluq bexingəyə kelidu. **10** Qünki sən əzüngning rəzillikinggə tayanəqansən, Sən «Heqkim meni kərməydu» — deding; Sening danalığın wə biliming əzüngni ezikturup, Sən kənglündə: — «Mənla bardurmən, məndin baxqa biri yoktur» — deding. **11** Birək balayi'apət seni besip kelidu; Sən uning kelip qikixini bilməysən; Həlakət bexingəyə qüxidu; Sən heqkəndək «həmiy puli» bilən uni tosalmaysən; Sən heq kütmiğən wəyranqilik tuyuksiz seni besip qüxidu. **12** Əmdi kəni, yaxlığindin tartip əzüngni upritip kəlgən əpsunliringni, Xundakla nurojunlioqan jadugərlikliringni hazır oqur turiwər; Kim bilsun, sən ulardin payda kərüp qalamsən? Birər nemini təwritip qoyalarsən hərqaqan?! **13** Sən əloqan məslihətliring bilən həlsizlinip kətting; Əmdi asmanlarəyə qarap təbir bərgüqilər, Yultuzlarəyə qarap palqilik kילוquqilar, Yengi aylarni kəzitip munəjjimlik kılıp ixlarni «aldin'ala eytkuqilar» ornidin təng turup bexingəyə qüxidioqanlardin seni kutkuzsun! **14** Mana, ular pahaldək bolup ketidu; Ot ularni kəydüriwetidu; Ular

əzlrini yalqunning qolidin kutkuzalmaydu; Birak ularda adəmni issitkudək heq kəmür, Yaki adəm issinojudək heq gülhan yoktur! **15** Seni awarə kılöjan, Yaxlikingdin tartip səndə soda kılöjanlar sanga muxundak paydisiz bolidu; Hərbiri öz yolini izdöp ketip qalidu; Seni kutkuzöjudək heqkim yoktur.

48 I Yakupning jəməti, «Israil»ning ismi bilən atalojanlar, «Yəhuda bulaklıri»din qıkkansilər, Pərwərdigarning namini ixlitip kəsəm kılöquqisilər, Israilning Hudasini tilöja aloquqisilər, Birak bular həqiqət həm həkkaniyliktin əməs! Munularni anglap koyunglar: — **2** (Qünki ular «mukəddəs xəhər»ning namini ixlitip əzlrigə isim kılıdu, Tehi Israilning Hudasioja «tayinar»mix! Uning nami bolsa samawi qoxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigardur!) **3** Mən burunla «ilgiriki ixlar»ni aldin'ala bayan kildim; Ular Öz əozimdin qıkkən, Mən ularni anglattim; Mən bularni tuyuksiz wujudka qikirip, Ular əməlgə axuruldi; **4** Qünki Mən sening jahillikini, boynungning pəylirining təmür, Yüzüngning daptək ikənlikini bildim; **5** Sening: «Mening butum muxularni kildi», Yaki «Oyma məbudum, quyma məbudum bularni buyrudi» — deməsliking üqün, Xunga Mən baldur muxularni sanga bayan kildim; Ix yüz bərgüqə ularni sanga anglitip turdum. **6** Sən bularni angliöjansən; Əmdi ularning həmmisini kərüp bak! Buni rast döp etirap kilmamsilər? Mən bayatin «yengi ixlar»ni, yəni saklinip yoxurunojan ixlarni bayan kildim, Sən bularni bilgən əməssən. **7** Sening: «Dərwəqə, mening ulardin baldur həwirim bar idi» deməsliking üqün, Ular burun əməs, həzirla yaritilidu; Muxu kündin ilgiri

sən ularni anglap bakmıoıansən. **8** Bərħək, sən kulanı salmıdıng, Bərħək, sən həwərmu almıdıng, Bərħək, sening kulanıng helı burunla eqılmay etıklık kıldı; Qünki Mən sening wapasızlık kılıwerıdıoıanlıkıngni, Baliyatkudıki qeoııngdıng tartıp «asıy» dəp atılıdıoıanlıkıngni bildim. **9** Öz namım üqün oıezıpımni keqıktürımən, Xəhritim üqün seni üzüp taxlımaymən dəp oıezıpımni besıwaldım; **10** Kəra, Mən seni tawlıdım, Bırak kümüxnı tawlıoıandək tawlandırmıdım; Mən azab-oıubətning humdanıda seni tallıwaldım; **11** Öz səwəbımdın, Öz səwəbımdın Mən muxunı kılımən; Menıng namımıoıa daoı təgsə kandaı bolıdu? Mən Özümning xan-xəhritımni baxıa bırıgə otküzüp bərməymən. **12** I Yakup, I qakıroıınım Israil! Manga kulanı saloıın; Mən «U»durmən; Mən Tunjidurmən, bərħək həm Ahırkıdurmən; **13** Menıng kolum yər-zemınnıng ulını saloıan, Ong kolum asmanları kərgən; Mən ularnı qakırsamla, ular jəm bolup ornıdın turıdu. **14** Həmınglar, jəm bolup yıoıılınklar, anglap koyunklar; [Butlar] arısıda kaysısı muxundək ıxlarnı bayan kılıoıan? Pərwərdıgar yahı kərgən kırı bolsa unıng kənglıdıki ıxlarnı Babilıda ada kılıdu, Unıng bilək-kılı kaldıylərnıng üstıgə zərb bilən qüxıdu; **15** Mən, Mən səz kılıoıanmən; Dərħəkıqət, Mən unı qakırdım; Mən unı aldıoıa qıkırıwaldım; Unıng yalı muwəppəkıyətlik bolıdu. **16** — Manga yekın kelinglar, muxunı anglap koyunklar; Mən əzəldın səzümni yoxurun kılıoıan əməs; [Səzüm] əməlgə axuruloıınıdım yənıla xu yərdə bolıoıanmən; Hızır bolsa Rəb Pərwərdıgar wə Unıng Roıı Menı əwəttı! **17** Həmıjəmət-nıjatkarıng Pərwərdıgar, Israildıki Mukəddəs

Bolojuqi mundak deydu: — «Özünggə payda bolsun dəp sanga Əgətküqi, Sanga tegixlik boləjan yolda seni yetəkligüqi Mən Pərwərdigar Hudayingdurmən; **18** Sən Mening pərmanliriməja kulaq saləjan bolsang'idi! Undak boləjanda bəht-hatirjəmliking dəryadək, Həkkaniyliking dengiz dolkunliridək bolatti! **19** Sening nəsling bolsa uning kumliridək, Iq-karningdin qikқан pərzəntliring kum danqiliridək sansiz bolatti! Ularning ismi Mening aldimda hərgiz əqürüwetilməydiəjan yaki yəkitiwetilməydiəjan bolatti! **20** Babilin qikinglar, kaldiyərdin keqip ketinglar! Nahxa awazlirini yangritip muxuni jakarlanglar, Bu həwərnə anglitinglar, Jaħanning qət-yəkiliriojqə uni yətküzüp mundak dənglar: — «Pərwərdigar Əz kuli Yəqupunə həmjəmətlik kilip kətquzdi! **21** Ular qəlbəyawanlardin ətkəndə heq ussap kəlmidi; U sularnə taxtin əkquzup bərdi; Bərhək, U taxni yarəjuzdi, sular uningdin urəjup qikti!». **22** «Rəzillər üqün» — deydu Pərwərdigar, «bəht-hatirjəmlik yəktur».

49 «I arallar, mening gepimni anglanglar, Yirəktiki əlyurtlar, mənə kulaq selinglar! Baliyatqudiki qeəjimdin tartip Pərwərdigar mənə qəkirdi; Apamning kərsikidiki qeəjimdin tartip U mening ismimni tiləja aldi; **2** U aəzimni ətkür kiliqtək kildi; Əz kəlining sayisi astida mənə yoxurup kəldi, Mənə siliklənəjan bir oq kildi; U mənə oqdenioja selip saklidi, **3** Wə mənə: «Sən bolsang əzüngdə Mening güzəllik-juləlikim ayan kəlinidəjan Əz kulum Israildursən» — dedi». **4** Əmma mən: — «Mening əjrim bikəroja kətti, Həqnemigə erixməy küqmaəjdurumni kuruq sərp kildim; Xundəktimu bəħəlinixim

bolsa Pərwərdigardindur, Mening əjrinnimu Hudayiməja tapxurdum» — dedim; **5** Əmdi meni Əz kuli boluxka, Yakupni towa kilip uning yenioja kayturuxka meni baliyatquda xəkilləndürgən Pərwərdigar mundak dəydu: — (Israil kayturulup yenioja toplanmiojan bolsimu, Mən yənila Pərwərdigarning nəziridə xan-xərəpkə igə boldum, Xuningdək Hudayim mening küqümdur) **6** — U mundak dəydu: — «Sening Yakup kəbilirini [gunahtin kutkuzup] turoquzuxka, Həmdə Israildiki «saklanəjan sadiklar»ni bəhtkə kayturuxka kulum boluxung sən üçün zərriqilik bir ixtur; Mən tehi seni əllərgə nur boluxka, Yər yüzining qət-yakiliriojqə nijatim boluxung üçün seni atidim». **7** Əmdi Israilning həmjəmət-kutkuzoquqisi, uningdiki Mukəddəs Boləuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — Adəmlər iq-iqidin nəprətlinidəjan kixigə, Yəni kəpqilik lənitiy dəp kariojan, Əmədarlarəja kul kilinəjan kixigə mundak dəydu: — «Səzidə turoquqi Pərwərdigar, Yəni seni talliojan Israildiki Mukəddəs Boləuqining səwəbidin, Padixahlar kəzlrini eqip kərup ornidin turidu, əmədarlarmu bax uridu; **8** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Xapaət kərsitilidəjan bir pəyttə duayingni ijabət kilixni bekitkənmən, Nijat-kutkuzulux yətküzülidəjan bir künidə Mən sanga yadəmdə boluxumni bekitkənmən; Mən seni kəoqdaymən, Seni həlkiməgə əhdə süpitidə berimən; Xundak kilip sən zeminni əsligə kəltürisən, [Həlkimni] harabə bolup kətkən miraslirioja warislik kildurisən, **9** Sən məhbəslarəja: «Buyakka kelinglar», Qarangəjulukta olturojanlarəja: «Nuroja qikinglar» — dəysən; Ular yollar boyidimu otlap yüridu, Həttə hər bir

taqir taoqlardin ozukluk tapidu; **10** Ular aq qalmaydu, ussap ketmaydu; Tomuz issikmu, quyax taptimu ularni urmaydu; Qünki ularoqa rəhim Kiloquqi ularni yetəkləydu, U ularoqa bulaklarni boylitip yol baxlaydu. **11** Xuningdək Mən barliq taoqlirimni yol kilimən, Mening yollirim bolsa egiz ketürüldü. **12** Mana, muxu kixilər yiraqtin keliwatidu, Mana, bular bolsa ximaldin wə ərəbtin keliwatidu, Həm muxular Sinim zeminidinmu keliwatidu. **13** Huxallıqtin towanglar, i asmanlar; I yər-zemin, xadlan; Nahıxlarni yangritinglar, i taoqlar; Qünki Pərwərdigar Əz həlkiyə təsəlli bərdi, Əzining har boləqan pəkir-məminlirigə rəhim kilidu. **14** Biraq Zion bolsa: — «Pərwərdigar məndin waz kəqti, Rəbbim meni untup kətti!» — dəydu. **15** Ana əzi emitiwatqan bowıqini untuyalamdu? Əz kərsikidin tuoqan oqlioqa rəhim kilmay turalamdu? Həttə ular untuoqan bolsimu, Mən seni untuyalmaymən. **16** Mana, Mən seni Əz alkanlirimə oyup pütəkənmən; [Harabə] tamliring hərdəim kəz aldimdidur. **17** Oqul baliliring [kaytixka] aldiriwatidu; Əslidə seni wəyran kiləqanlar, harab kiləqanlar seningdin yiraq ketiwatidu; **18** Bexingni egiz ketürüp ətrapingə qarap baq! Ularning həmmisi jəm bolup kəxingəqa kaytip keliwatidu! Əz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Pərwərdigar, Sən ularni əzünggə zibu-zinnətlər kilip kiyisən; Toyi bolidəqan kizdək sən ularni taqaysən; **19** Qünki harabə həm qəldərap kətkən jayliring, Wəyran kilinəqan zemining, Həzir kelip, turmaqı boləqanlar tūpəylidin sanga tarqilik kilidu; Əslidə seni yutuwaləqanlar yiraqlap kətkən bolidu. **20** Seningdin juda kilinəqan baliliring bolsa sanga: — «Muxu jay

turuxumğa bək tarqılıq kılıdu; Manga turojudək bir jayni boxitip bərsəng!» — dəydu; **21** Sən kənglündə: — «Mən balilirimdin ayrılıp qaloğan, Ojerib-musapir wə sürgün bolup, uyan-buyan həydiwetilgən tursam, Kim muxularni manga tuoqup bərdi? Kim ularni bekip qong kildi? Mana, mən ojerib-yaloquz qalduruloğanmən; Əmdi muxular zadi nədin kəlgəndur?» — dəysən. **22** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən əllərgə qolumni kətürüp ixarət kilimən, Əl-millətlərgə kərinidiğan bir tuoqni tikləymən; Ular oqulliringni kuqıqıda elip kelixidu; Ular qızliringni hapax kilip kelidu. **23** Padixahlar bolsa, «Atak dadiliring, » Hanixlar bolsa inik'aniliring bolidu; Ular sanga bexini yərgə təgküzüp təzim kilip, Putliring aldidiki qang-topinimu yalaydu; Xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisən; Qünki Manga ümid baqlap kütkenlər hərgiz yərgə qarap qalmaydu. **24** Oljini baturlardin eliwaloqili bolamdu? Həkkəniyət jazasi səwəbidin tutqun kilinoğan bolsa kutuldurəqili bolamdu? **25** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Hətta baturlardin əsirlərnimu qayturuwaləqili, Əxəddiylərdin oljini kutkuziwaləqili bolidu; Wə sən bilən dəwalaxkanlar bilən Mənmü dəwaliximən, Xuning bilən baliliringni kutkuzup azad kilimən. **26** Seni əzgüqilərnə öz gəxi bilən əzini ozuklandırımən; Ular yengi xarab iqkəndək əz keni bilən məst bolup ketidu; Xundak kilip barlıq ət igiliri Mən Pərwərdigarning sening Kutkuzəquqing həm Həmjəmət-Nijatkarıng, Yəquptiki kudrət Igisi ikənlikimni bilip yetidu.

50 Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən koyuwətkən ananglarning talak hetı keni? Manga kərz bərgüqılərnıng kaysısıoıa silərnı setıwətkənmən? Mana, silər öz gunahlırlınglar arkılık öz-özünglarnı setıwətkənsılər; Silərnıng asıylıqlırlınglar tıpəylıdın ananglar koyuwetılğənıdı. **2** Mən silərdınmu soraymən: Mən kəlgınımdə, nemıxka heq adəm qıkmıdı? Mən qakıroqınımdə, nemıxka heqkim «Mana mən» dəp jawab bərmıdı? Hərlükkə qıqırıxka qolum kışkılık qılamdu? Qutkuzoıudək küqüm yokmıdı? Mana, Mən bir əyıbləpla dengıznı qurutup, Dəryalarnı qəlgə aylanduruwetımən; Su bolmıoıaqıa ularnıng belıqlırlı sesıp ketıdu, Ussuzluktınl əlıdu; **3** Asmanlarnı qarılık bilən kıydürımən, Ularınđ kıyım-keqəklırlınl [kara] bəzdın qılımən». **4** «Rəb Pərwərdigar menıng japa qəkkənlərnıng kənglınlı yasaxnl bılıxım üqün manga təlım-tərbıyə aloıuqılarnıng tılını təkđım kıldı; U menı hər səhər oyoııtıp turıdu, Tərbıyləngənlərnıng qatarıdə menıng kulıqımnl oyoııtıdu. **5** Rəb Pərwərdigar kulıqımnl aqtı; Mən bolsam itaətsizlık kılmıdım, Yakı yolıdın bax tartmıdım. **6** Dübəmənl sawıoıuqıləroıa, Məngzlırlımnı tük yuloıuqıləroıa tutup bərdım; Horluk həm tükürüxlərdın yüzümnl kaqurmıdım; **7** Bırak Rəb Pərwərdigar yardımındə bolıdu; Xunga mən yərgə qarap qalmaymən; Xunga mən [niyıtımnl kət'ıy kılıp] yüzümnl almastək qıng kıldım; Hıjıllıqka kəldurulmaydıoıanlıkımnl bılımən. **8** Menı Aklıoıuqı yenımdıdu; Kım manga ərz-xıkayət kılalısun? Bar bolsa bırlıktə dəwalıxaylı; Kım menıng üstümdın əyıblıməkqı bolsa, Aldıməıa kəlsun! **9** Manga

yardəmdə boluquci Pərwərdigardur; Əmdi meni ərz kılalaydioqan kimkən? Ularning həmmisi bir tal kiyimdək əskirəp ketidu; Pərwənilər ularni yutuwetidu». **10** — «Aranglarda Pərwərdigardin kərkidioqan, Uning kılining səzigə itaət kılidioqan kim bar? Qarangotulukta mangidioqan, yoruklukı bolmioqan kixi bolsa, Pərwərdigarning namioqa ixinip hatirjəmlənsun, Hudasioqa yələnsun! **11** Mana, əzliri üqün ot yakidioqan, Ətrapinglarni məx'əllər bilən oraydioqan həmminglar! Kəni, əz otunglarning nurida, Əzünglar yakқан məx'əllər arisida mēnginglar; Birak silər xuni kolumdin alisilərki: — «Azab-həsərət iqidə yatisilər!».

51 «I həkkanıylikka intilgüqilər, Pərwərdigarni izdigüqilər, Manga kulak selinglar: — Silərni yonup qıkaroqan taxқа, Silərni kolap qıkaroqan orəkkə nəzər selinglar; **2** Atanglar İbrahimoqa, silərni tuotup bərgən Sarahқа nəzər selinglar; Qünki Mən uni yaloquz qeoqida qakirdim, Uningoqa bəht ata kıldim, Həm uni awundurdum. **3** Qünki Pərwərdigar Zionoqa təsəlli bərməy koymaydu; Uning barlik harabə yərlirigə qokum təsəlli beridu; U qokum uning janggallirini Erən baotqisidək, Uning qəl-bayawanlirini Pərwərdigarning beotidək kılidu; Uningdin huxallik həm xad-huramlik, Rəhmətlər həm nahxa awazliri tepilidu. **4** Mening həlkim, gepimni anglanglar, Əz elim, manga kulak selinglar; Qünki Məndin bir qanun-təlim kelidu, Wə Mən həküm-həkikitimni əl-yurtlar üqün bir nur kılıp tikləymən. **5** Mening həkkanıylikim silərgə yeqin, Mening nijatim yoloqa qikti; Mening biləklirim əl-yurtlaroqa həküm-

həqiqətni elip kelidu; Arallar Meni kütüp umid baqlaydu, Ular Mening bilikimgə tayinidu. **6** Bexinglarni kətürüp asmanlaroqa, Astinglarda turoqan yər-zeminöjimu qarap bekinglar; Qünki asmanlar is-tütəktək oqayib bolidu, Yər-zemin bolsa bir tal kiyimdək konirap ketidu; Uningda turuwatqanlarmu ohxaxla əlidu; Birak, nijatim bolsa əbədil'əbədgiqidur, Mening həkqaniylikim hərgiz yanjilmaydu. **7** I həkqaniylikimni bilgənlər, Kəngligə qanun-təlimimni pükəkən həlk, Manga kulak selinglar; İnsanlarning həkarətliridin qorkmanglar, Ulardiki kupurluk wə oqljirlaxlardin patiparak bolup kətmənglar; **8** Qünki küyə ularni kiyimni yəwaləandək yəwalidu, Kurt yung yəwaləandək yəwalidu; Birak, həkqaniylikim əbədil'əbədgiqidur, Mening nijatim dəwrdin-dəwrgiqidur. **9** Oyoqan, oyoqan, küqni özünggə kiyim kilip kiygəysən, i Pərwədigarning Biliki! Qədimki waqitlarda, Ətkən zamanlardiki dəwrlərdə oyoqanoqiningdək oyoqan! Raqabni qiyma-qiyma kilip qepiwətkən, Əjdihani sanjip zəhimləndürgən əsli Sən əməsmu? **10** Dengizni, dəhxətlik qanglardiki sularni kurutiwetip, Dengizning tegilirini Sən həmjəmətlik kilip kutkuzoqlarning ətux yoli kiləqan Əzüng əməsmu? **11** Xunga Pərwədigar bədəl tələp kutkuzoqlar kaytip kelidu, Ular nahxilarni eytip Zionoqa yetip kelidu; Ularning baxlirioqa mənggülik xad-huramlik qonidu; Ular huxallik wə xadlikqa erixidu; Qayoqu-həsərət həm uq-nadamətlər bədər kaqidu. **12** Silərgə təsəlli bərgüqi Əzüm, Əzümdurmən; Əlüx aldida turoqan bir insandin, Teni ot-qəplərgə aylinip ketidoqan insan balisidin qorkup kətkining nemisi? **13** Asmanlarni

kərgən, Yər-zeminning ulini saloqan Yasioquqing Pərwərdigarni untup yürisən, Xundakla kün boyi həlakət yürüzməkqi boloqan zalimning kəhridin tohtawsiz kərkup yürisən; Əmdi zalimning kəhri keni? **14** Bax əgkən əsir bolsa tezdin boxitilidu; U hangəja qüxməydu, xuning bilən əlməydu, Uning riskimu tügəp qalmaydu. **15** Mən bolsam dengizni kəzoqap, dolqunlarni hərkirətküqi Pərwərdigar Hudayingdurməni; «Samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar» Mening namimdur; **16** Wə asmanlarni tikləxkə, Yər-zeminning ulini selixkə, Wə Zionəja: «Sən Mening həlkimdur» deyixkə, Mən səzümni aozingəja kuyəqanməni, Sən [kulumni] kolumning sayisi bilən yapqanməni. **17** I Pərwərdigarning kolidiki kəhrlik kədəhni iqiwətkən Yerusalem, Oyəjan, oyəjan, ornungdin tur; Adəmmi wəhimigə saləjuqi jam-kədəhni sən iqtinq, birakla kətüriwəttinq; **18** Uning tuəjuq bərgən barlik baliliri arisida uni yetəkligüdək həqkim yok, Uning bekip qong kəloqan barlik baliliridin uning kəlini tutup yəligüdək həqbirimu yok. **19** Bu ikki ix bəxingəja qüxti — (Kim sən üqün iq əqritip yioqlar?!) — Bulangqilik həm wəyranqilik, Aqarqilik həm kəliq; Mənmu sanga təsəlli bərləymənmikin? **20** Səning baliliring həlsizlinip həxidin kətti, Torəja qüxkən jərəndək hərbi kəqining dokmuxida yatidu; Ular Pərwərdigarning kəhri bilən, Hudayingning tənbihi bilən tolduruldi; **21** Xunga həzir buni anglap kəy, i har boləqan, — Məst boləqan, birak xarab bilən əməs: — **22** Əz həlkəning dəwasini yürüzgüqi Rəbbing Pərwərdigar, Yəni səning Hudaying mundak dəydu: — «Mana, Mən kəlungdin adəmmi wəhimigə

salidoqan jam-kədəhni, Yəni kəhrimgə toloqan kədəhni
eliwaldim; Sən ikkinqi uningdin heq iqməysən; **23** Mən
uni seni harliwatqanlarning qolioqa tutkuzimən; Ular
sanga: «Biz üstüngdin dəssəp ətimiz, egilip tur» dedi;
Xuning bilən sən teningni yər bilən təng qilip, Üstüngdin
ətküqilər üqün özüngni koqidiki yol qilding».

52 — Oyoqan, oyoqan, i Zion, küqüngni kiyiwal, I
Yerusalem, mukəddəs xəhər, güzəl kiyim-keqəkliringni
kiyiwal; Qünki bundin baxlap sünnət qilinmioqanlar yaki
napaklar iqinggə ikkinqi kirməydu. **2** Topa-qangdin qikip
özüngni silkiwət; Ornungdin tur, olturuwal, i Yerusalem;
Özüngni boynungdiki zənjirlərdin boxitiwətkin, i tutkun
boloqan Zion kizi! **3** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: —
«Silər özünglarni pulsiz setiwətkənsilər; Pulsiz qayturup
setiwelinisilər». **4** Qünki mundaq dəydu Rəb Pərwərdigar:
— Həlqim dəsleptə Misiroqa musapir süpitidə qüxkənikən,
Xundaqla yeqında Asuriyə ularni əzgən yərdə, **5** (Əmdi
həzir həlqim pulsiz elip kelinginidə, — dəydu Pərwərdigar)
Mening karim bolmamdikən? Ular üstidin həkümranlik
qiloquqilar ularni zar qakxatqan, — dəydu Pərwərdigar, —
Xundaqla namim bolsa kün boyi tohtawsiz haqarətləngən
tursa, Mening karim bolmamdikən?!» **6** Xunga Öz
həlqim Mening namimni bilidu; Xunga xu küni ular
Mening «U» ikənlikimni, xundaqla ularqa: «Kər, Meni!»
dəydiqanlikimni bilidu. **7** Taqlar üstidə hux həwər
elip kəlgüqining ayaqliri nemidegən güzəl-hə! U aram-
hatirjəmlikni jakarlaydu, Bəhtlik hux həwərnə elip
kelidu, Nijat-qutuluxni elan qilidu, U Zionqa: «Hudaying
həmmigə həküm süridu!» **8** Kəzətqiliringning awazini

angla! Ular awazini k t ridu, Nahxilarni yangritip towaydu; Q nki P rw rdigar Zionni elip qaytkanda, ular  z k zi bil n k ridu! **9** I Yerusalemning harabiliri, nahxilarni yangritip t nt n  qilinglar! Q nki P rw rdigar  z h lkig  t s lli b rg n, U Yerusalemni h mj m tlik qilip kutkuzoqan! **10** P rw rdigar  ll rning h mmisining aldida  z muq dd s Bilikini eqip ayan qil qan; Xuning bil n y r-zeminning barlik q t-yaqiliri Hudayimizning nijat-kutuluxini k ridu. **11** Qikip ketinglar, qikip ketinglar; Heq napak n rsig  t gm y xu y rdin qikip ketinglar; Uning otturisdin qikip ketinglar; P rw rdigarning muq dd s qaqa-kuqilirini k t rg qil r,  z nglarni pak tutunglar; **12** Q nki sil r aldirioqan peti  m s, Patiparak qaqqan peti  m s qikip ketisil r; Q nki P rw rdigar aldinglarda mangidu, Israilning Hudasi arka muhapiz tqinglar bolidu. **13** ‹ – K r nglarki, Mening qulum danalik bilən ix kəridu, U [aləm aldida] k t r lidu, yukiri orunoqa qikirilidu, nahayiti aliy orunoqa erixt r lidu. **14** Lekin nuroqun kixilər seni k r p, intayin həyran kelixidu, – Q nki uning qirayi baxka h rkandikiningkidin k p z himl ng n, [Qulning] kiyapiti xu d rijid  buzuwetilg nki, uningda hətta adəm siyakimu qalmioqan! **15** U xu yol bilən nuroqun  ll rning  stig  [qan] qaqidu. Hətta xah-padixahlarmu uning karamitidin aqzini tutupla qalidu; Q nki  zlig  əzəldin eytilmioqanni ular kərələydu, Ular  z ldin anglap bakmioqanni q xin l ydu.

53 Bizning h wirimizg  kimmu ixəngən? Həm ‹P rw rdigarning Biliki› boluqki kimgimu ayan qilinoqan? **2** U bolsa [P rw rdigarning] aldida huddi

yumran maysidək, Yaki huddi kaşjirak tuprakta tartkan bir yiltizdək əsidi; Uningda jəzbidarlıq yaki həywə yok bolidu, Biz uni kərginimizdə, uning bizni jəlb kıləudək tək-turkımı yok bolidu. **3** U kixilər tərripidin kəmsitilidu, ular uningdin yiraqlixidu; U kəp dərd-ələmlik adəm bolup, Uningoşa azab-oqubət yar bolidu; Xuning bilən uningdin yüzlər kaqurulidu; U kəmsitilidu, biz uni heq nərsigə ərziməs dəp hesabliduk. **4** Birak əməliyətə bolsa, U bizning kayoqu-həsritimizni kətürdi, Azab-oqubətlirimizni əz üstigə aldi. Biz bolsak, bu ixlarni u wabaşə uqrişanlikidin, Huda tərripidin jazalinip uruloşanlikidin, Xundakla kiyin-kistakka elinoşanlikidin dəp kariduk! **5** Lekin u bizning asiyliklirimiz tūpəylidin yarilandi, Bizning gunahlirimiz üçün zəhimləndi; Uning jazalinix bədiligə, biz aram-hatirjəmlilik taptuk, Həm kamqidin boləşan yariliri arkilik biz xipamu taptuk. **6** Həmmimiz huddi kəylardək yoldin ezip, Hərbirimiz əzimiz halioşan yoloşa mangoşaniduk; Birak Pərwərdigar həmmimizning kəbihlikini uning üstigə yioşip yūklidi. **7** U kiyinilip, azab qəkkən bolsimu eoşiz aqmidi; U huddi boşuzlaxka yetiləp mengiloşan paklandək boşuzlaxka elip mengildi, Xundakla yung kırkioşuqilar aldida koy ün-tinsiz yatqandək, u zadila eoşiz aqmidi. **8** U kamap koyulup, hək soraktin məhrum bolup elip ketildi, Əmdi uning əwladini kimmu bayan kılalisun?! Qünki u tiriklərnin zeminidin elip ketildi, Mening həlkimning asiyliki üçün u waba bilən uruldi. **9** Kixilər uni rəzillər bilən ortak bir gərgə bekitkən bolsimu, Lekin u ölümidə bir bay bilən billə boldi, Qünki u heqkaşan zorawanlik

kilip bakmioqan, Uning aozidini birer eozizmu hiylə-
mikirlik sez tepilmas. **10** Birak uni ezixni layik kergən
Pərwərdigardur; U uni azabka qemüldürgüzdi. Gərqə u ez
jenini gunahni yuyidioqan qurbanlik qilqan bolsimu, Lekin
u ezining uruk-əwladlirini qokum kərüp turidu, Xundaqla
uning kəridioqan künliri uzartilidu; Wə Pərwərdigarning
kəngli səyünidioqan ixlar uning ilkidə bolup, rawaj
tepip əməlgə axurulidu. **11** U ezi tartqan jəpaning
mewisini kərüp məmnun bolidu; Həkkəniy boluquq
Mening kulum ezining bilimliri bilən nuroqun kixilərgə
həkkəniyliqni yətküzidu. Qünki u ularning kəbihliklirini
ezigə yüklialidu. **12** Bu ixliri üqün Mən xu «nuroqun
kixilər»ni uningqə hədiyə kilip nesiwisi qilimən, Xuning
bilən u ezi küqlüklərni qənimət süpitidə üləxtürüp
beridioqan bolidu; Qünki u ta əlüxkə kədər «[xarab
hədiyə]»ni təkkəndək, ez jenini tutup bərdi, Xundaqla
ezining asiylik qilquqilarning qatarida sanilixioqə yol
qoydi. Xuning bilən u nuroqun kixilərnin gunahini ez
üstigə aldi, Əzini asiylik qilquqilarning ornioqə qoyup
ular üqün dua qildi».

54 – Təntənə qil, i pərzənt kərmigən tuqmas ayal!
Nahxilarni yangrat, xadlinip tovla, i toloqak tutup
bakimioqan ayal! – Qünki qerib ayalning baliliri eri
bar ayalningkidin kəptur! – dəydu Pərwərdigar, –
2 Qediringning ornini kəngəytip, Turaloquliringning
etiklirini ular yaysun; Küqüngni həq ayimay qedir
taniliringni uzartqin, Kozuqliringni qingaytqin; **3** Qünki
sən ong wə sol tərəpkə kəngiyisən; Səning əwladin
baxka əllərni igələydu; Ular qerib xəhərlərni aqalilik

qilidu. **4** Qorqma, qünki sən heq hijaləttə bolmaysən, Heq uyatka qaldurulmaysən, Qünki yərgə heq qaritilip qalmaysən, Qünki yaxliqingdiki hijilqanlikni untuysən, Tullukungning ahanitini heq esinggə kəltürəlməysən. **5** Qünki seni yaritip Xəkilləndürgüqing bolsa sening ering, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Uning nami; Həmjəmət-Qutkuzəruqing bolsa Israildiki Muqəddəs Boləquqi, U barliq yər-zeminning Hudasi dəp atilidu. **6** Qünki Pərwərdigar seni qakirdi, — Huddi eri əzidin waz kəqkən, kəngli sunuq bir ayaldək, Yaxliqida yatliq bolup andin taxliwətilgən bir ayalni qakiroqandək qakirdi» — dəydu sening Hudaying; **7** Mən bir dəqiqə səndin ayrilip kəttim, Birəq zor kəyümqanlik bilən seni yeniməja yiojimən; **8** Ojəzipimning texixi bilən Mən bir dəqiqila yüzümni səndin yoxurup qoydum; Birəq mənggülük mehır-muhəbbitim bilən sanga kəyümqanlik kərsitimən» — dəydu Həmjəmət-Qutkuzəruqing Pərwərdigar. **9** Muxu ixlar huddi Nuh [pəyojəmbər] dəwridiki topan suliridək bolidu — Mən Nuh dəwridiki sular ikkinqi yər yüzini besip ətməydu dəp kəsəm iqkinimdək, — Mən xundaq kəsəm iqkənəmənki, Səndin ikkinqi oqəzəplənməymən, Sanga ikkinqi tənbiq bərməymən. **10** Qünki taqlar yəqilidu, Dənglərmu yətkilip ketidu, Birəq mehır-muhəbbitim səndin hərgiz kətməydu, Sanga aram-hatirjəmlilik bərgən əhdəmmu səndin neri bolmaydu» — dəydu sanga kəyümqanlik qiloquqi Pərwərdigar. **11** I har boləjan, boranda uyan-buyan qayqaləjan, heq təsəlli qilinmioqan [kiz], Mana, Mən taxliringni rəngdar semont lay bilən qirləymən, Kək yəqutlar bilən ulungni salimən; **12**

Parkirak munarliringni ləllərdin, Dərwaziliringni qaknak
yakutlardin, Barlik sepilliringni jawahiralardin kilip
yasaymən. **13** Sening baliliringning həmmisi Pərwədigar
təripidin əgitalidu; Baliliringning aram-hatirjəmliki zor
bolidu! **14** Sən həkəkaniylik bilən tiklinisən; Sən zulumdin
yirak, (Qünki sən heq kərkəmsən) Wəhəttinmu yirak
turoquqi bolisən, Qünki u sanga heq yekinlaxmaydu. **15**
Mana, birərsi həman yioqilip sanga hujum kilsa, (Birak
bu ix Mening ihtiyarimda boləjan əməs), Kimki yioqilip
sanga hujum kilsa sening səwəbingdin yikilidu. **16**
Mana, kəmir otini yəlpütüp, Əzigə muwəpik bir kəralni
yasioquqi təmürqini Mən yaratkanmən, Həm har kilix
üqün həlak kiləuqinimu Mən yaratkanmən; **17** Sanga
karxi yasaləjan heqkəndak kəral karəja kəlməydu; Sanga
ərz-xikəyət kiləuquqi hərbi tilni sən mat kilisən. Mana
xular Pərwədigarning kullirining alidəjan mirasidur!
Ularning həkəkaniylikə bolsa məndindur!

55 Həy! Barlik ussap kətkənlər, Suəja kelinglar! Puli
yoklar, kelinglar, ax-nan setiwelip yənglar; Mana
kelinglar, nə pul nə bədəl təliməyla xarab həm süt
setiwelinglar; **2** Nemixka həkəkiy ax-nan bolmaydiojan
nərsigə pul həjləysilər? Əjiringlarni adəmni heq
kənaətləndürməydiojan nərsilər üqün sərp kilisilər?
Gepimni kəngül koyup anglanglar, yahxisidin yənglar,
Kənglünglar molqiliktin kənaətlinidu; **3** Manga kulak
selinglar, yenimoəja kelinglar; Anglanglar, jeninglar
həyatka erixidu; Wə Mən silər üqün mənggülük bir
əhdə tüzüp berimən: — Xu əhdə — Dawutka wədə
kilinoəjan mehir-xəpkətlərdur! **4** Mana, Mən uni əl-

yurtlaroʻga guvahqi süpitida, Əl-yurtlaroʻga yetəkqi həm sərkerdə süpitida təkdim kıldim — 5 — «Mana, sən özünggə yat bir əlni qakirisən, Seni bilmigən bir əl yeningoʻga yügürüp kelidu; Səwəbi bolsa Pərwərdigar Hudaying, Israildiki Mukəddəs Boluquqining Əzidur; Qünki U seni uluolap sanga güzəllik-julalikni yar kildi».

6 — Izdənglar Pərwərdigarni, U Əzini tapkuzmakqi boləan pəyttə; U yekın turoʻan waqtida uningə nida kilinglar! 7 Rəzil adəm öz yolini, Nahək adəm öz oyhiyallirini taxlisun, Pərwərdigarning yenioʻga kaytip kəlsun, U uningə rəhimdillik kərsitidu; Hudayimizning yenioʻga kaytip kəlsun, U zor kəqürüm kildu. 8 Qünki Mening oyliəanlirim siləning oyliəanliringlar əməs, Mening yollirim bolsa siləning yolliringlar əməstur; 9 Qünki asman yərdin kanqə yukiri boləinidək, Mana Əz yollirim siləning yolliringlardin, Mening oyliəanlirim siləning oyliəanliringlardin xunqə yukiridur. 10 Yamoqur həm qar asmandin qüxüp, Yər yüzini suqirip uni kəkərtip, qeqəklitip, Terioʻquqoʻga urukni, yegüqigə ax-nanni təminligüqə kaytmaydioʻandək, 11 Mana Mening aozimdin qikқан səz-kalamim xundaqtur; Əz kənglümdikini əməlgə axurmioʻquqə, Uni əwətit məksitimgə toluq yətmigüqə, U Əzümgə bikardin-bikar kaytmaydu. 12 Qünki silər xad-huram halda qikқisilər; Aram-hatirjəmliktə yetəklinip qikқisilər; Taqlar həm dənglər siləning aldinglarda nahxa yangritidu, Dalalardiki barliq dəl-dərəhlər qawak qelixip təntənə kildu; 13 Yantakliqning ornida qarioʻqay, Jiəanliqning

ornida hadas dərhi əsidu; Muxular bolsa Pərwərdigarəja bir nam kəltüridu, Mənggügə üzülməs karamət bolidu.

56 Pərwərdigar mundak dəydu: — Adalət həm hıdayəttə qing turunglar, Həkkaniylikni yürgüziweringlar; Qünki Mening nijatim yeqinlaxti, Həkkaniylikim ayan qilinay dəwatidu, **2** Muxularni qıləuqi kixi, Muxularda qing turoquqi insan balisi — Xabat künini buləjımay pak-mukəddəs saklıəuqi, Qolını hərəkəndək rəzilliktin tartkuqi kixi nemidegən bəhtliktur! **3** Əzini Pərwərdigarəja baqlıəjan yat yurtluk adəm: — «Pərwərdigar qokum meni əz həlkəidin ayriwetidu!», Yaki əqwat boləjan kixi: — «Mana, kəkxal bir dərəhmən!» degüqi bolmisun. **4** Qünki Pərwərdigar: — Mən Əz «xabat künlirim»ni saklaydıəjan, Kənglümdiki ixlarni tallıəjan, Əhdəmdə qing turıdıəjan əqwatlarəja mundak dəymənki: — **5** Mən ularəja Əz əyümdə, Yəni Əz tamlirim iqidə orun həm nam-ataq ata qilimən; Muxu nam-ataq oqul-kizliri barlarningkidin əwzəldur; Mən ularəja üzülməs, mənggülik namni berimən. **6** Pərwərdigarning hizmitidə boluxka, Uning namıəja seqinixka, Uning qulliri boluxka Pərwərdigarəja əzini baqlıəjan, Xabat künini buləjımay pak-mukəddəs saklıəjan, Əhdəmni qing tutқан yat yurtlukning pərzəntlirini bolsa, **7** Ularnımu Əz mukəddəs teqiməja elip kelimən, Mening duagah boləjan əyümdə ularni huxal qilimən; Ularning kəydürmə qurbanlıqliri həm təxəkkür qurnanlıqliri Mening qurbangahım üstidə qəbul qilinidu; Qünki Mening əyüm «Barlıq əl-yurtlar üçün dua qilinıdıəjan əy» dəp atilidu. **8** Israildin tarkilip kətkən əqerıblarni yıəip qayturıdıəjan Rəb Pərwərdigar: —

Mən yənə uningə baxqilarni, Yəni yiqilip boləjanlarə baxqilarnimu qoxup yiqimən! — dəydu. **9** — I dalalardiki barliq haywanlar, kelip ozuqtin elinglar, Ormanliqtiki barliq haywanlar, kelinglar! **10** [Israilning] kəzətqiliri həmmisi qarəu; Ular həq bilməydu; Həmmisi qawaxni bilməydiəjan gaqa itlar, Qüxəkəp yatidiəjan, uyquə amraqlar! **11** Muxu itlar bolsa nəpsi yaman, toyəjanni bilməydu, Ular bolsa [həlkimni] «baqquqi»larmix tehi! Ular yorutuluxni həq bilməydu, Ularning həmmisi halioəjanqə yol tallap keyip kətkən, Birsimu qalmay hərbi öz mənəitini kəzləp yürgüqilər! **12** Ular: «Kəni, xarab kəltürimən, Həraqni qarəuqə iqəyli; Ətimu bolsa bügüncidək bolidu, Tehimu molqilik bolidu yənə!» — dəweridu.

57 Həqqaniy adəm aləmdin ətidu, Həqkim buningə kəngül bəlməydu; Mehriban adəmlər yiqip elip ketilidu, Birəq həqkim oylap qüxinəlməyduki, Həqqaniy adəmlər yaman künləni kərmisun dəp yiqip elip ketilidu. **2** U bolsa aram-hatirjəmlilik iqigə kiridu; Yəni əzlrining durus yolida mangoəjan hərbi kixi, Əz ornida yetip aram alidu. **3** Birəq sənələr, i jadugər ayalning baliliri, Zinahor bilən pahixə ayalning nəsl; Buyakqa yəkin kelinglar; **4** Silər kimni mazək qiliwatisilər? Yaki kimgə qarxi əozinglarni kalqaytip, Tilinglarni uzun qikirisilər? Silər bolsanglar asiyliqtin tərəlgən balilar, Aldamqilikning nəsl əməsmusilər? **5** Hərbi qong dərəh astida, Hərbi yexil dərəh astida xəhwaniylik bilən kəyüp kətküqi, Kiqik balilarni jiləjarə hən hada taxlarning yeriklirioə elip soyəquqisilər! **6** Eriktiki

siliklanoqan taxlar arisida sening nesiwəng bardur; Xular, xularla sening təkşimatingdur; Xundak, sən ularoqa atap «xarab hədiyəsi»ni quyup, Ularoqa «axlik hədiyə»nimu sunup bərdingotu; Əmdi muxularoqa razi bolup Özümni besiwalsam bolamti? **7** Sən yukiri, egiz bir taq üstidə orun-kərpə selip koydung, Sən axu yərdimu kurbanliklarni kilixka qikting. **8** Ixiklarning kəynigə wə kəyni kexəklirigə «əslətmiliring»ni bekitip koydung, Qünki sən Məndin ayrilding, Sən yalingaqlinip ornungoqa qikting; Orun-kərpəngni kengəytip [heridarliring] bilən özüng üçün əhdiləxting; Ularning orun-kərpisigə kənglüng qüxti, Sən ularda küq-ħokukni kərip qalding. **9** Sən zəytun meyi hədiyisini elip, Ətirliringni üstibexinggə boluxioqa qeqip, Padixahning aldioqa barding; Əlqiliringni yirakka əwətip, Həttə təhtisaraqa yətküqə özüngni pəs kilding. **(Sheol h7585)** **10** Sən besip mangoqan barlik yolliringda qarqioqining bilən, Yənə: «Pək yəptimən, boldi bəs!» dəp qoymiding tehi, Ezip yürüxkə yənila küqüngni yioqding, Heq jak toymiding. **11** Sən zadi kimdin yürəkzadə bolup, qorkup yürisən, Yaloqan gəp kilip, Meni esinggə heq kəltürməy, Kənglüngdin heq ötküzmiding. Mən uzunoqə süküttə turup kəldim əməsmu? Sən yənila Məndin heq qorkup bakmiding! **12** Sening «həkkaniyliking»ni həm «təhpiliring»ni bayan kilimən: — Ularning sanga heq paydisi yoktur! **13** Qirkirioqanliringda sən yioqip toplioqan [butlar] kelip seni kutkuzsun! Birak xamal püw kilip ularning həmmisini uqurup ketidu, Bir nəpəsla ularni elip ketidu; Birak Manga tayanotuqi zeminəqə miraslik kilidu, Mening muqəddəs teoqimoqa igidarqilik

kilidu. **14** [Xu qashda]: — «Yolni ketüringlar, ketüringlar, uni tayyarlanglar, Halkimning yolini boxitip barlik putlikaxanglarni elip taxlanglar» deyilidu. **15** Qünki nami «Mukəddəs» Bolouqi, Yukiri həm Aliy Bolouqi, Əbədil'əbədgiqə hayat Bolouqi mundak dəydu: — «Mən yukiri həmdə mukəddəs jayda, Həm xundakla rohi sunuk həm kiqik peil adəm bilən billə turimənki, Kiqik peil adəmning rohini yengilaymən, Dili sunukning kənglini yengilaymən. **16** Qünki Mən hərgiz mənggügə ərz kilip əyibliməymən, Həm əbədil'əbədgiqə oqəzəplənməymən; Xundak kilsam insanning rohi Mening aldimda suslixip yokaydu, Əzüm yaratқан nəpəs igiliri tügixidu. **17** Uning öz nəpsaniyətlik kəbihlikidə Mən uningdin oqəzəplinip, uni uroqanmən; Mən uningdin yoxurun turup, uningqə oqəzəpləngənlikim bilən, U yənila arkisioqə qekinginiqə öz yolini mengiwərdi; **18** Mən uning yollirini kərüp yətkən təkdirdimu, Mən uni saqaytimən; Mən uni yetəkləymən, Mən ləwlərnin mewisini yaritimən, Uningqə wə uningdiki həsrət qəkküqilərgə yənə təsəlli berimən; Yirak turuwatqanoqə, yəkin turuwatqanoqimu mutlək aram-hatirjəmlilik bolsun! Wə Mən uni saqaytimən! **20** Birak rəzillər bolsa tinqilinixni heq bilməydiqan, Dolqunliri laylatqilarni uroqutuwatқан, Dawaloqutwatқан dengizdəktur. **21** Rəzillərgə, — dəydu Hodayim — heq aram-hatirjəmlilik bolmas.

58 — Nida kilip jakarliqin, Awazingni qoyup berip boluxiqə towla, Awazingni kanaydək kətür, Mening həlkimgə ularning asiylikini, Yakupning jəmətigə gunahlrini bayan qiləjin. **2** Birak ular Meni hər

küni izdäydioqan, Həkkaniylikni yürgüzidioqan, Mening yollirimni bilixni huxallik dəp bilidioqan, Hudasing həküm-pərmanlirini taxliwətməydioqan bir əlgə ohxaydu; Ular Məndin həkkaniylikni bekitidioqan həküm-pərmanlarni soraydu; Ular Hudaqa yəqinlixixni hursənlik dəp bilidu. **3** [Andin ular]: — «Biz roza tuttuk, əmdi nemixka sən közünggə ilmiding? Biz jenimizni kiyniduk, əmdi nemixka buningdin həwiring yok?» — [dəp soraydu]. — Qaranglar, roza küni öz kənglünglardikini kiliwerisilər, Hizmətqiliringlarni kattik ixlitisilər; **4** Siləning roza tutuxliringlar jənggi-jedəl qikirix üçünmu? Qəbih kolliringlar muxt bilən adəm uruxni məxsət qiləjan ohximamdu? Həzirki roza tutuxliringlarning məxsiti awazinglarni ərxlərdə anglitix əməstur! **5** Mən tallioqan xu roza tutux küni — Adəmləning jenini kiynaydioqan künmu? Bəxini qomuxtək egip, Astioqa bəz wə külləni yeyix kerək boləjan künmu? Silər muxundak ixlarni «roza», «Pərwərdigar qəbul qiləjudək bir kün» dəwatamsilər? **6** Mana, Mən tallioqan roza muxuki: — Rəzillik-zulumning asarətlirini boxitix, Boyunturukning tasmilirini yexix, Ezilgənləni boxitip hər kilix, Hərqandak boyunturukni qeqip taxlax əməsmidi? **7** Ax-neningni aqlaroqa üləxtürüxüng, Həjətmən musapirlarni himayə kilip əyünggə apirixing, Yalingaqlarni kərginingdə, uni kiydürüxüng, Əzüngni əzüng bilən bir jan bir tən boləjanlardin qaqurmasliqingdin ibarət əməsmu? **8** Xundak qiləjanda nurung tang səhərdək wallidə eqilidu, Salamətliqing tezdin əsligə kelip yaxnaysən; Həkkaniyliqing aldingda mangidu, Arqangdiki

muharizatchiqing bolsa Pärwərdigarning xan-xəripi bolidu.

9 Sən qaqırsang, Pärwərdigar jawab beridu; Nida kılisən, U: «Mana Mən!» dəydu. Əgər aranglardın boyunturukni, Təngləydiöjan barmakni, Həm təhmət gəplirini yok kılsang, **10** Jeningni aqlar üqün pida kılsang, Ezilgənlərnıng həjətliridin qıksang, Xu qaşda nurung qarangojulukta kətürülıdu; Zulmitıng qüxtək bolidu; **11** Həm Pärwərdigar senıng daimlik yetəklıgüqing bolidu, Jeningni kuroşakqilik bolöjan waqtıdimu kamdaydu, Ustihanliringni küqəytıdu; Sən suqırilıdıöjan bir baş, Suliri uroşup tügıməydiöjan, adəmni aldimaydıöjan bir bulak bolısən; **12** Səndın tərəlgənlər kona harabilərni qaytıdın kurup qıkıdu; Nuroşun dəwrlər kəlduroşan ullarnı qaytıdın kətürısən, Xuning bilən «Bəsülgən tamlarnı qaytıdın yasıoşuqi, Koqa-yol wə turaloşularnı əslıgə kəltürgüqi» dəp atılısən. **13** Əgər sən xabat künidə kədəmliringni sanap mangsang, Yəni Menıng muqəddəs künümdə əzüngningki kənglündikilərni kılmay, Xabatni «huxallıq», Pärwərdigarning muqəddəs künini «hərmətlik kün» dəp bilsəng, Həm Uni hərmətləp, Əz yolliringda mangmay, Əz bilginingni izdiməy, Quruk parang salmisang, **14** Undaқта Pärwərdigarnı kənglüngning huxallıqi dəp bilısən, Həm Mən seni yər yüzidiki yukiri jaylaröja mingüzöp mangdurımən; Atang Yakupning mirasi bilən seni ozuklandurımən — Qünki Pärwərdigar Əz aşzi bilən xundaқ söz kıldı.

59 — Qaranglar, Pärwərdigarning qoli kutkuzalmıoşudək küqsız bolup qaloşan əməs; Yaki Uning kulıqi anglimıoşudək eoşir bolup qaloşan əməs; **2** Bıraқ silərning

kəbihlikinglar silərnı Hıdayinglardın yıraklaxturdı, Gunahınglar Uning yüzını silərdın qaxurup Uningoqa tilikinglarnı anglatkuzmıdı. **3** Qünki kolliringlar qan bilən, Barmakliringlar kəbihlik bilən miləngən, Ləwliringlar yaloqan gəp eytkan, Tilinglar kaldirlap kərixip səzligən; **4** Həkkaniylik tərəptə səzligüqi yoxtur, Həkkət tərəptə turıdoqan həküm sorıoquqi yoxtur; Ular yox bir nərsigə tayınıp, aldamqilik qılmakta, Ularınq kərsikıdikisi ziyandax, Ularınq tuoıwatqını kəbihlik; **5** Ular qar yılannıq tuhumlirını tərəldürıdı, Əmüqükning torını torlaydu, Kim unıq tuhumlirını yesə əlıdı; Ulardın biri qeqılsa zəhərlik yılan qıqıdı. **6** Ularınq torlırı kıyım bolalmaydu; Əzlırı ıxlıgənlırı bilən əzlırını yapalmaydu; Ixlıgənlırı bolsa kəbih ıxlardur; Ularınq qolıda zorawanlıq turıdı; **7** Kədəmlırı yamanlıq tərəpkə yügürıdı, Gunahsız qanni təküxkə aldiraydu, Ularınq oylırı kəbihlik toşrisidiki oylardur; Baroqanla yərdə wəyranqilik wə həlakət tepıladı. **8** Tınqlıq-aramlıq yolını ular həq tonumaydu; Yürüxlıridə həq həkkət-adalet yoxtur; Ular yollırını əgri-toqay kılıwaldı; Kim bularda mangəqan bolsa tınq-aramlıqını kərməydu. **9** – Xunga həkkət-adalet bızdın yırak turıdı; Həkkaniylik yetip bızını qümkıgən əməs; Nurnı kütımız, bıraq yənila qarangoıuluk! Bırla oıl-pal parlıoqan yorukluknımu kütımız, Yənila zulməttə mangımız. **10** Qarıoıulardək bız tamnı silaxturup ızdəymız, Kəzsız boləqandək silaxturımız; Gugumda turəqandək qüxtımu putlıxıp ketımız, Qət yaqılarda əlüklərdək yürımız. **11** Eyıqlardək nəərə tartımız, Pahtəklərdək kattıq aı urımız; Bız həküm-həkkətını

kütüp qaraymiz, biraq u yok; Nijat-kutuluxni kütimiz, biraq u bizdin yiraqtur; **12** Qünki itaətsizliklerimiz aldingda köpiyip kətti, Gunahlarımız bizni əyibləp guwahlik beridu; Qünki itaətsizliklerimiz hərdaim biz bilən billidur; Qəbihliklerimiz bolsa, bizgə roxəndur: — **13** Qünki Pərwərdigarə itaətsizlik qilməktimiz, wapasizlik qilməktimiz, Uningdin yüz əriməktimiz, Zulumni həm asiylikni tərəp qilməktimiz, Yaloqan sözləni oydurop, iq-iqimizdin səzliməktimiz; **14** Adalət-halislik bolsa yoldin yenip kətti; Həkkaniylik yiraqta turidu; Qünki həqiqət koqida putlixip ketidu; Durus-diyənətningmu kirgüdək yeri yoktur. **15** Xuning bilən həqiqət yokay dəp qaldi; Əzümni yamanliqtn neri qilay degən adəm həkning olja nixani bolup qaldi! **16** Həm Pərwədigar kərđi; Həküm-həqiqətning yokluğu Uning nəziridə intayin yaman bilindi. Wə U [amal qiloqudək] birmu adəmninğ yokluğu kərđi; [Gunahkarlarə] wəkil bolup dua qiloquqi həqkimning yokluğu kərüp, azablinip kəngli parakəndə boldi. Xunga Uning Əz Biliki əzigə nijat kəltürđi; Uning Əz həkkaniylikni Əzini qollap qidamlıq qildi; **17** U həkkaniylikni qalkən-sawut qildi, Bexiəqə nijatlıq dubuloqisini kiydi; Qisas libasini kiyim qildi, Muhəbbətlik kizəqinlikni ton qilip kiydi. **18** Adəmlərninğ qiloqanliri boyiqə, u ularəqə qayturidu; Rəqiblrigə qəhr qüxüridu, Düşmənlrigə ixlirini qayturidu, Qət arallardikilərgimu u ixlirini qayturidu. **19** Xuning bilən ular qərbtə Pərwədigarning namidin, Künqikixta Uning xan-xəripidin qorqidu; Düşmən kəlkündək besip kirginidə, Əmdi Pərwədigarning Rohi uningəqə qarxi

bir tuoʻni ketürüp beridu; **20** Xuning bilän Hämjämät-
Kutkuzoquqi Zionoʻja kelidu, U Yakup jämätidikilär arisidin
itaetsizliktin yenip towa kiloʻanlaroʻja yekinlixidu, —
däydu Pärwärdigar. **21** Män bolsam, mana, Mening
ular bilän bolöjan ähdäm xuki, — däydu Pärwärdigar
— «sening üstünggä könup turoʻjan Mening Rohim,
xundaqla Män sening aozingöja kuyöjan söz-kalamim
bolsa, Buningdin baxlap äbädil'äbädgiqä öz aozingdin,
näslingning aozidin yaki näslingning näslining aozidin
härgiz qüxmäydu! — däydu Pärwärdigar.

60 — Ornungdin tur, nur qaq! Qünki nurung yetip
keldi, Pärwärdigarning xan-xäripi üstüngdä ketürüldi!
2 Qünki qarangoʻluluk yär-zeminni, Karqara zulmät ä-
yurtlarni basidu; Birak Pärwärdigar üstüngdä ketürüldi,
Uning xan-xäripi seningdä körünidu; **3** Häm ällär
nurung bilän, Padixahlar sening ketürülgän yoruklukung
bilän mangidu. **4** Bexingni ketür, ätrapingöja qarap
bak; Ularning hämmisi jäm bolup yioʻjilidu; Ular
yeningöja kelidu, — Ooʻjulliring yiraktin kelidu, Qizliring
yanpaxlaröja artilip ketürüp kelinidu. **5** Xu qaoʻda
körösän, Közliring qaqnap ketidu, Yüräkliring tipqäkläp,
iq-iqinggä patmay qalisän; Qünki dengizdiki bayliklar
sän täräpkä burulup kelidu, Ällärning mal-dunyaliri
yeningöja kelidu. **6** Top-top bolup kätkän tögilär,
Häm Midiyan häm äfahdiki taylaklar seni kaplaydu;
Xebadikilärning hämmisi kelidu; Ular altun häm huxbuy
elip kelidu, Pärwärdigarning mädhüyilirini jakarlaydu.
7 Kedarning barlik köy padiliri yeningöja yioʻjilidu;
Nebayotning köqkarliri hizmitingdä bolidu; Ular Mening

qobul qiliximoq̄a erixip qurbangahimoq̄a qikirilidu;
Xuning bilən güzəllik-julalikiḡni ayan qilidioq̄an öyüḡni
güzəlləxtürimən. **8** Kəptərhaniliriq̄a q̄aytip kəlgən
kəptərlərdək, Uq̄up keliwatq̄an buluttək keliwatq̄an
kimdu? **9** Q̄ünki arallar Meni kütidu; Xular arisidin
oşulliringni yiraqtin elip kelixkə, Öz altun-kümüxlirini
billə elip kelixkə, Tarxixtiki kemilər birinqi bolidu.
Ular Hudaying Pərwərdigarning namioq̄a, Israildiki
Mukəddəs Boluquqining yenioq̄a kelidu; Q̄ünki U sanga
güzəllik-julalik kəltürdi. **10** Yat adəmlərning baliliri
sepilliringni quridu, Ularning padixahliri hizmitingdə
bolidu; Q̄ünki oşəzipimdə Mən seni urdum; Birək
xapaitim bilən sanga rəḡim-məḡribanlik kərsəttim. **11**
Dərwaziliring ḡərdaim oquq̄ turidu; (Ular keqə-kündüz
etilməydu) Xundək q̄ilq̄anda əllərning bayliqlirini sanga
elip kəlgili, Ularning padixahlirini aldingoq̄a yetəkləp
kəlgili bolidu. **12** Q̄ünki sanga hizməttə boluxni rət
q̄ilidioq̄an əl yaki padixahlilik bolsa yokilidu; Muxundək
əllər pütünləy bərbat bolidu. **13** Mening mukəddəs
jayimni güzəlləxtürüxkə, Liwanning xəripi, — Arqa,
q̄arioq̄ay wə boksus dərəhlirining ḡəmmisi sanga kelidu;
Xundək q̄ilip ayioq̄im turoq̄an yərnə xərəplik q̄ilimən. **14**
Seni ḡarlioq̄anlarning baliliri bolsa aldingoq̄a egilginiq̄ə
kelidu; Seni kəmsitkənlərning ḡəmmisi ayioq̄ingə bax
uridu; Ular seni «Pərwərdigarning xəḡiri», «Israildiki
Mukəddəs Boluquqining Zioni» dəp ataydu. **15** Sən
taxliwetilgən ḡəm nəprətkə uq̄riq̄anliq̄ing üq̄ün, ḡeq̄kim
zeminingdin ötmigən; Əmdilikdə Mən seni mənggülük bir
xan-xəḡrət, Əwlad-əwladlarning bir ḡursənliki q̄ilimən.

16 Əllərnin sütüni emisən, Padixahlarning əmqikidin əmgəndək [mehir-xəpkitigə] erixsən; Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarni özünin Nijatkaring həm Həmjəmət-Kutkuzoquqin, «Yakuptiki kudrət Iğisi» dəp bilisən. **17** Misning ornioğa altunni, Təmürning ornioğa kümüxnə əpkelip almakturimən; Yaoğaqning ornioğa misni, Taxlarning ornioğa təmürni əpkelip almakturimən; Sening həkimliringni bolsa tinq-aramlik, Bəgliringni həkkaniylik qilimən. **18** Zeminingda zorawanlikning heq sadasi bolmaydu, Qegraliring iqidə wəyranqilik wə həlakətmu yok bolidu; Sən sepilliringni «nijat», Dərwaziliringni «mədhijə» dəp ataysən. **19** Nə kuyax kündüzdə sanga nur bolmaydu, Nə ayninğ julasi sanga yorukluk bərməydu; Bəlki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Sening Hudaying güzəl julalikinğ bolidu. **20** Sening kuyaxinğ ikkinqi patmaydu, Eying tolunlukidin yanmaydu; Qünki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Həsərət-kayotuluk künliringgə hatimə berilidu. **21** Sening həlkinğning həmmisi həkkaniy bolidu; Yər-zeminə mənggügə igitarqilik qilidu; Ularning Mening güzəl julalikinmi ayan qilixi üqün, Ular Əz qolum bilən tikkən maysa, Əz qolum bilən ixliginim bolidu. **22** Səbiy bala bolsa mingəğa, Əng kiqiki bolsa uluq əlgə aylinidu, Mənki Pərwərdigar bularni əz waktida tezdin əməlgə axurimən.

61 «Rəb Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki Pərwərdigar meni ajiz ezilgənlərgə hux həwərlər yətküzüxkə məsihligən. U meni sunuq kəngüllərnə yasap sakaytixqa, Tutkunlarəğa azadlikni, Qüxəp koyuloğanlarəğa

zindanning eqiwetilidioʻanlikini jakarlaxka əwətti;
2 Pərwərdigarning xapaət kərsitidioʻan yilini, Həm
Hudayimizning kisaslik künini jakarlaxka, Barlik kayoqu-
həsərət qəkkənlərgə təsəlli berixkə meni əwətti. 3
Ziondiki həsərət-kayoqu qəkkənlərgə, Külləning orniəja
güzəllikni, Həsərət-kayoquning orniəja sürkilidioʻan xad-
huramlik meyini, Oʻxəlik-məyüslük rohining orniəja,
Mədhiyə tonini kiydürüxkə meni əwətti; Xundak kilip
ular «həqkaniylikning qong dərəhliri», «Pərwərdigarning
tikkən maysiliri» dəp atilidu, Ular arqilik uning güzəllik-
julaliki ayan kilinidu. 4 Ular kədimki harabzarliklarni
kaytidin kuridu, Əslidə wəyran kilinoʻan jaylarni kaytidin
tikləydu, Harabə xəhərlərnə, dəwrdin-dəwrgə wəyranlikta
yatқан jaylarni yengibaxtin kuridu; 5 Yaka yurtluklar
turozuzulup, padiliringni bakidu; Yatlarning baliliri
koʻxqiliringlar, üzümqiliringlar bolidu. 6 Birak silər
bolsanglar, «Pərwərdigarning kahinliri» dəp atilisilər;
Silər toʻqraglarda: «Ular Hudayimizning hizmətkarliri»
deyilidu; Ozukliringlar əlləning baylikliri bolidu, Silər
ularning xan-xəraplirigə ortak bolisilər. 7 Horlinip,
xərməndilikdə qaləninglarning orniəja ikki həsə
nesiwənglər berilidu; Rəsua kilinoʻanlikning orniəja
ular təksimatida xadlinip təntənə kilidu; Xuning
bilən ular zemiəja ikki həsəsiləp igidarqilik kilidu;
Mənggülik xad-huramlik ularningki bolidu. 8 Qünki
Mən Pərwərdigar toʻqra həküm, həqikətəni əzizləymən;
Kəydürmə kurbanlik kilixta hərқandak bulangqilik wə
aldamqilikka nəprətlinimən; Mən ularəja həqikət bilən
tegixlikini kayturup berimən; Mən ular bilən mənggülik

bir əhdini tüzimən. **9** Xundak qilip ularning nəslining dangki əllər arisida, Pərzəntlirining dangki həlki-ələm arisida qikidu; Ular ni kərgənlərninğ həmmisi ularni tonup etirap qiliduki, «Ular bolsa Pərwərdigar bəht ata qiloqan nəsildur». **10** — «Mən Pərwərdigarni zor xad-huramliq dəp bilip xadlinimən, Jenim Hodayim tūpəylidin huxallinidu; Qünki toy qilidioqan yigit əzigə «kahinliq səllə» kiyiwələndək, Toy qilidioqan qiz ləəl-yakutlar bilən əzini pərdazliqandək, U nijatliqning kiyim-keqikini manga kiydürdi, Həkkəniyliq toni bilən meni pürkəndürdi. **11** Qünki zemin əzining bihini qikəroqinidək, Baq əzidə teriloqanlarni ündürginidək, Rəb Pərwərdigar ohxaxla barliq əllərninğ aldidə həkkəniyliqni həm mədhəiyini ündüridu».

62 — «Taki Zionning həkkəniyliqi julalinip qaknap qikkuqə, Uning nijati lawuldawatqan məx'əldək qikkuqə, Zion üqün həq aram almaymən, Yerusalem üqün hərgiz süküt qilmaymən; **2** Həm əllər sening həkkəniyliqingni, Barliq padixahlar xan-xəripingni kəridu; Həm sən Pərwərdigar Əz aqzi bilən sanga koyidioqan yengi bir isim bilən atilisən, **3** Xundakla sən Pərwərdigarninğ qolida turoqan güzəl bir taj, Hodayingning qolidiki xahanə bax qəmbiriki bolisən. **4** Sən ikkinqi: «Ajraxqan, taxliwetilgən» dəp atalmaysən, Zemining ikkinqi: «Wəyran qilip taxliwetilgən» dəp atalmaydu; Bəlki sən: «Mening huxalliqim dəl uningda!», dəp atilisən, Həm zemining: «Nikahlanəqan» dəp atilidu; Qünki Pərwərdigar səndin huxalliq alidu, Zemining bolsa yatliq bolidu. **5** Qünki yigit qizəqə baqlanəqandək, Ooqulliring sanga baqlinidu;

Toy yigiti kizdin xadlanoqandək, Hudaying seningdin xadlinidu. **6** Mən sepilliringda kəzətqilərnı bekitip qoydum, i Yerusalem, Ular kündüzmu həm keqisimu aram almaydu; I Pərwərdigarnı əslətküqi boləqanlar, süküüt qilmanglar! **7** U Yerusalemni tikligüqə, Uni yər-jahanning otturisida rəhmət-mədhıyılərnıng səwəbi qıləuqə, Uningəqa heq aram bərmənglar!». **8** Pərwərdigar ong qolı həm Əz küqi boləqan biliki bilən mundaq kəsəm iqtı: — «Mən ziraətliringni düxmənliringgə ozuq boluxka ikkinqi bərməymən; Japa tartip ixligən yengi xarabnimu yatlarınq pərzəntlırı ikkinqi iqməydu; **9** Ziraətlərnı orup yioqanlar əzlırıla uni yəp Pərwərdigarnı mədhıyıləydu; [Üzümlərnı] üzgənlər muqəddəs əyümnıng səynalırida ulardın iqidu». **10** — Ətünglar, dərwazılardın ətünglar! Həlkning yolını tüz qilip təyyarlanglar! Yolnı kətürünglar, kətürünglar; Taxlarnı elip taxlıwetinglar; Həlk-millətlər üqün [yol kərsitidioqan] bir tuəqni kətürünglar. **11** Mana, Pərwərdigar jahanning qət-yakılırioqa mundaq dəp jakarlidi: — Zion kızıoqa mundaq dəp eytkin: — «Qara, senıng nıjat-qutuluxung keliwatidu! Qara, Uning Əzi aloqan muqapiti Əzi bilən billə, Uning Əzıning in'ami Əzigə həmrağ bolidu. **12** Wə həqlər ularnı: «Pak-muqəddəs həlk», «Pərwərdigar həmjəmətlik qilip qutkuzoqanlar» dəydu; Sən bolsang: «Intilip izdəlgən», «Heq taxlıwetilmigən xəhər» dəp atilisən.

63 «Bozrağ xəhıridın qıqqan, üstıbexı kənıq kızııl rənglik, Kiyim-keqəkliri kaltis-karamət, Zor küq bilən qol selip mengiwatqan, Edomdın muxu yərgə keliwatquqi kim?» «Həkkaniylik bilən səzligüqi Mən, Qutkuzuxka küq-

қудратқа Iгә Bolоquqidurmән». 2 «Ўstibexingdikisi nemixқа kızil, Қandақsigә kiyim-keqәkliring xarab kәlqikini qәyliyüqiningkigә ohxap қaldi?». 3 «Mән yalоuz xarab kәlqikini qәylidim; Bar әl-yurtlardin һeqkim Mән bilән billә bolоqini yok; Mән ularni оәzipimdә qәylidim, Қәһrimdә ularni dәssiwәttim; Ularning қanliri kiyim-keqәklirim üstigә qaqridi; Mening pütün üstibexim boyaldi; 4 Qünki қәlbimgә қisas күni pükүlgәnidi, Xundақla Mән һәмjәмәtlirimni қutқuzidiоan yil kәldi; 5 Mән қarisam, yardәм қilоjudәk һeqkim yok idi; Heqkimning қollimaydiоanlikini kәrүp azablinip kenglüm parakәndә boldi; Xunga Öz bilikim Özүmgә nijat kәltürdi; Öz қәһrim bolsa, Meni қollap Manga қidam bәrdi; 6 Xuning bilән әl-yurtlarni оәzipimdә dәssiwәtkәнmән, Қәһrimdә ularni мәst қiliwәttim, Қanlirini yәrgә tәküwәttim». 7 «Mән Pәrwәdigarning xәpқәtliri toqruluk әslitip sәzlәymән; Pәrwәdigarning mәdhiyәgә layıq қilоqanliri, Uning rәһimdillikliriоa asasән, Uning nurоjunliоan xәpқәtlirigә asasән, Pәrwәdigarning bizgә қilоqan iltipatliri, Israil jәмәtigә iltipat қilоqan zor yahxilikliri toqruluk әslitip sәzlәymән; 8 U ularni: — «Ular Mening һәlkim, Aldamқilik қilmaydiоan balilar» dәp, Ularning Қutқuzоquqisi boldi. 9 Ularning barliқ dәrdlirigә Umu dәrddax idi; «Uning yүzidiki Pәrixтisi» bolsa ularni қutқuzоqan, U Öz muһәbbiti һәм rәһimdillik bilән ularni һәмjәмәtlik қilip қutқuzоqan; Axu қәdimki barliқ күnlәrdә ularni Özigә artip kәtүrgән; 10 Birақ ular asiylik қilip Uning Muқәddәs Rohiоa azar bәrdi; Xunga ulardin yүz әrүp U ularning dүxminigә aylinip, Ularоa

qarxi jəng kildi. **11** Biraq U: — «Musa pəyoəmbirim! Mening həlqim!» dəp əyni künlərnə əsləp tohtidi. Əmdi Əz [padisi boləjanlarni] padiqiliri bilən dengizdin qikiriwaləuqi kəni? Əzining Mukəddəs Rohini ularning arisəqə turozuzup koyəuqi kəni? **12** Uning güzəl xərəplik biliki Musaning ong kəli arkilik ularni yetəkligüqi boldi, Əzi üqün mənggülik bir namni tikləp, Ular aldida sularni bəlüwətküqi, **13** Ular ni dalada ərkin kezip yüridiəjan attək, Həq putlaxturmay ularni dengizning qongkur yərliridin ətküzgüqi kəni? **14** Mallar jiləqə otlaxkə qüxkəndək, Pərwədigarning Rohi ularəqə aram bərdi; Sən Əzüng güzəl-xərəplik bir naməqə erixix üqün, Sən muxu yollar bilən həlqingni yetəkliding. **15** Ah, asmanlardin nəziringni qüxürgin, Sening pak-mukəddəsliking, güzəllik-xəriping turojan makaningdin [həlimizəqə] qarap bəq! Kəni otluk muhəbbiting wə küq-kudriting!? Iqingni əqritixliring, rəhimdillikliring kəni? Ular mənqə kəlgəndə besilip qəldimu? **16** Qünki gərqə İbrahım bizni tonumisimu, Yəki İsrail gərqə bizni etirap qilmisimu, Sən həman bizning Atimiz; Sən Pərwədigar bizning Atimizdursən; Əzəldin tartip «Həmjəmət-Qutkuzəuqimiz» Sening namingdur. **17** I Pərwədigar, nemixkə bizni yolliringdin əzdurəjansən? Nemixkə Əzüngdin qorkuxtin yandurup kənglimizni tax qiləjansən?! Qulliring üqün, Əz mirasing boləjan qəbililər üqün, Yenimizəqə yenip kəlgəysən! **18** Mukəddəs həlqing pəkət əzəjinə wəqitlə [təwəlikigə] igə boləliəjan; Düxmənlirimiz mukəddəs jayingni ayəqə asti kildi; **19** Xuning bilən biz uzundin buyan Sən idarə qilip bəqmiojan,

Sening naming bilən atilip bakmioğan bir həlktək bolup
qalduk!

64 Ah, Sən asmanlarni yirtiwetip, Yərgə qüxkən
bolsang'idi! Taqlar bolsa yüzüñg aldidə erip ketətti!
Mana muxundak bolojanda tuturukqa ot yakqandək,
Ot suni qaynatqandək, Sən namingni düxmənliringgə
ayan qilojan bolatting, Əllər yüzüñgdinla titrəp ketətti! **3**
Sən biz kütmiğən dəhxətlik ixlarni qilojan waqtingda,
Sən qüxkəniding; Yüzüñgdin taqlar rastla erip kətti! **4**
Səndin baxqa Əzigə təlmürüp kütkenlər üqün ixligüqi
bir Hudani, Adəmlər əzəldin anqlap bakmioğan, Qulakqa
yetip bakmioğan, Kəz kərüp bakmioğandur! **5** Sən
həkkaniylikni yürgüzüxni hursənlik dəp bilgən adəmning,
Yəni yolliringda mengip, Seni seojinonlarning həjritidin
qikkuqi həmrəhdursən; Birak mana, Sən oşəzəptə boldung,
Biz bolsak gunəhta bolduk; Undak ixlər uzun boliwərdi;
Əmdi biz qutkuzulamduk? **6** Əmdi biz napak bir nərsigə
ohxax bolduk, Qiliwatқан barlik «həkkaniyətlirimiz»
bolsa bir əwrət latisiojila ohxaydu, halas; Həmmimiz
yopurmaqtək hazan bolup kəttuk, Qəbihliklirimiz
xamaldək bizni uqurup taxliwətti. **7** Sening namingni
qakirip nida qiləuqi, Iltipatingni tutuxqa kozəlojuqi heq
yoqtur; Qünki Sən yüzüñgni bizdin qaqurup yoxurdung,
Qəbihliklirimizdin bizni solaxturojuzdung. **8** Birak hazır,
i Pərwərdigar, Sən bizning Atimizdursən; Biz seojiz
lay, Sən bizning sapalqimizdursən; Həmmimiz bolsak
qolungda yasaloğandurmiz; **9** I Pərwərdigar, bizgə qaratkan
oşəzipingni zor qilmioğaysən, Qəbihlikni mənggügiqə
əsləp yürmigin; Mana, qariojin, həmmimiz Sening

həlkingdurmiz! **10** Mukəddəs xəhərliring janggal, Zionmu janggal bolup qaldı; Yerusalem wəyran boldı; **11** Atabowimiz Seni mədhiyiləgən jay, Pak-mukəddəslik, güzəlpərləklək turaloqusi boləjan əyimiz bolsa ot bilən keyüp kül boldı; Kədir-kimmətlik nərsilirimizning həmmisi wəyran qiliwetildi. **12** Muxu ixlar aldida Əzüngni qətkə alamsən, i Pərwərdigar? Süküt qilip turamsən? Bizni boluxiqə har qilip uriwərsən?»

65 Əzəldin Meni izdimigənlərgə Meni sorax yolini aqtim; Mən Əzümgə intilmigənlərgə Əzümnü tapquzdum. Mening namim bilən atalmioqan yat bir əlgə Mən: — «Manga qara, Manga qara» — dedim. **2** Birək yaman yolda mangidioqan, Əzining pikir-hiyalioqə əgixip mangidioqan, Asiylik qiloquqi bir həlqkə bolsa Mən kün boyi qolumni uzitip intilip kəldim. **3** Yəni baqlarda qurbanlik qilip, Ularni hixlik supilar üstidimu köydürüp, Kəz aldimdila zərdəmgə tegidioqan bir həlk; **4** Ular kəbrilə arisida olturidu, Məhpiy jaylardimu tünəp olturidu; Ular qoxka gəxini yəydu, Qazan-qaqilirida hərəkəndək yirginqlik nərsilərnin xorpsi bar. **5** Ular: «Əzüng bilən bol, Manga yəqinlaxkuqi bolma; Qünki mən səndin pakmən» — dəydu; Muxular dimioqimoqə kirgən is-tütək, Kün boyi əqməy turidioqan ottur! **6** Mana, Mening aldimda pütüklük turiduki: — Mən süküt qilip turmaymən — dəydu Pərwərdigar — Bəlki həm silərnin kəbihlikliringlarni, Xundakla taql qokqilirida isriq yakqan, Dənglər üstidimu Meni həkəratligə atabowiliringlarning kəbihliklirini birliktə qayturimən, — Xularni əz kuqaklirioqə qayturimən; Bərhək, Mən ilgiriki qiloqanlirini əz kuqaklirioqə əlqəp qayturimən. **8**

Pərwərdigar mundak dəydu: — Sapaq üzümning «sarkindi xirna»si kəringəndə, Həklərnin: «Uni qəyliwetip wəyran qilmisun, qünki uningda bərikət turidu» deginidək, Mən Əz qullirinning səwəbidinla xundak qilimənki, Ularning həmmisini wəyran qilmaymən. **9** Xundak qilip Mən Yakuptin bir nəsilni, Yəhudadinmu taqlirimoqa bir igidarni qikirimən; Xuning bilən Mening tallioqanlirim [zeminə] igə bolidu, Mening qullirim xu yərdə makanlixidu. **10** Meni izdigən həlkim üçün, Xaron bolsa yənə koy padiliriəqa kətan, Ahor bolsa kala padiliriəqa kənaləu bolidu. **11** Birak Pərwərdigarni taxlap, Muqəddəs teqimni untuəuqi, «Tələy» [degən but] üçün dastihan saləuqi, «Təkdir» [degən but] üçünmu əbjəx xarabni kuyup kaqilarni toldurəuqisilər, **12** Mən silərnə kiliqka «təkdir» kildim, Silərnin həmminglar kiroqinqilikta bax egisilər; Qünki Mən qaqidim, silər jawab bərmidinglar; Mən səz kildim, silər kulak salmidinglar; əksiə nəzirimdə yaman boləanni kiliwatisilər, Mən yaqturmaydiəanni tallioqansilər. **13** Xunga, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mening qullirim yəydu, Silər aq kalisilər; Mana, Mening qullirim iqudu, Birak silər ussuz kalisilər; Mana, Mening qullirim xadlinidu, Silər xərməndilikta kalisilər; **14** Mana, kənglidiki xad-huramliktin qullirim nahxa eytidu, Silər kəngüldiki azabtin zar-zar yioqlaysilər, Roh-kəlb sunuklukidin nalə-pəryad kətürisilər. **15** Isminglarni Mening tallioqanlirimoqa lənət boluxka kaldurisilər. Rəb Pərwərdigar seni əltüridu, Həm uning qulliriəqa baxka bir isimni koyup beridu. **16** Xuning üçün kimki əzigə bir bəhətni tilisə, «Amin» degüqi Hudaning nami bilən

axu bəhtni tiləydu; Kimki kəsəm iqməkqi bolsa, Əmdi «Amin» degüqi Hudaning nami bilən kəsəm iqudu; Qünki burunqi dərd-ələmlər untuloqan bolidu, Qünki ularni kəzüm din yoxurdum. **17** Qünki qaranglar, Mən yengi asmanlarni wə yengi zeminni yaritimən; Ilgiriki iqlar həq əslənməydu, Həttə əskə kəlməydu. **18** Əksi qə silər Mening yaritidioqanliqimdin huxallininglar; Mənggügə xad-huramliqta bolunglar, Qünki Mən Yerusalemni xad-huramliq, Uning həlqini huxalliq bərgüqi qilip yaritimən. **19** Əzüm mu Yerusalemdin xad-huramliqta bolimən, Xundakla Əz həlqimdin huxallinimən; Uningda nə yioq awazi, Nə nalə-pəryadlar ikkinqi anglanmaydu; **20** Uningda yənə birnəqqə künlük qaqrıp kətkən bowaq bolmaydu, Yaki waqti toxmay waqitsiz kətkən boway bolmaydu; Yüz yaxqa kirgən bolsa «yigit» sanilidu, Xuningdək gunahkar yüz yaxqa kirip əlgən bolsa «Hudaning lənitigə uqrioqan» dəp hesablinidu. **21** Ular öylərnə salidu, ularda turidu; Ular üzümzarlarni bərpa qilidu, ulardin mewə yəydu; **22** Ular yasioqan öylərdə, baxqa birsi turmaydu; Tikilgən üzümzarlardin, baxqa birsi mewə elip yeməydu; Qünki həlqimning künliri dərəhning əmridək bolidu; Mening tallioqanlirim əzliri əz qoli bilən yasioqanliridin əz əmridə toluq bəhrimən bolidu. **23** Ularning qiloqan əmgiki bikarəqə kətməydu; Yaki ularning baliliri tuoquloqanda keləqiki toqruluk wəhimə məwjut bolmaydu; Qünki ular Pərwərdigar bəht ata qiloqan nəsil dur, Ularning pərzəntlirimu xundak. **24** Wə xundak boliduki, Ular nida qilip qaqirmastinla, Mən ijabət qilimən; Ular dua qilip səzləwatqinidila, Mən ularni anglaymən.

25 Bərə həm paklan bilən billə ozuklinidu; Xir bolsa kalidək saman yəydu; Yilanning rizki bolsa topa-qangla bolidu. Mening mukəddəs teoqimning həmmə yeridə həq ziyankəlik bolmaydu; Həq buzoqunqilik bolmaydu, dəydu Pərwərdigar.

66 «Pərwərdigar mundak dəydu: — «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaqlirimoğa təhtipərimdur, Əmdi Manga kəndak əy-imarət yasimakqisilər? Manga kəndak yər aramgah bolalaydu? 2 Bularning həmmisini Mening qolum yaratqan, ular xundak boləqkila barlikka kəlgən əməsmidi? — dəydu Pərwərdigar, — Lekin Mən nəzirimni xundak bir adəmgə salimən: — Məmin-kəmtər, rohi sunuk, Səzlimni anglioqanda qorqup titrək basidioqan bir adəmgə nəzirimni salimən. 3 Kala soyqan kixi adəmnimu əltüridu, Qozini qurbanlik qiləqan kixi itning boynini sundurup əltüridu; Manga hədiyə tutquqi qoxka qənimu tutup bərməqkidur; Duasini əslitixkə huxbuy yakquqi məbudkimu mədhiyə okuydu; Bərhək, ular əzi yakturidioqan yollirini tallioqan, Kəngli yirginqlik nərsiliridin hursən bolidu. 4 Xunga Mənmu ularning külətlirini tallaymən; Ular dəl qorkidioqan wəhimilərnə bexioğa qüxürimən; Qünki Mən qakiroqinimda, ular jawab bərmidi; Mən səz qiləqinimda, ular kulak salmidi; Əksiqə nəzirimdə yaman boləqanni kildi, Mən yakturmaydioqanni tallidi». 5 «I Pərwərdigarning səzi aldida qorqup titrəyidioqanlar, Uning deginini anglanglar: — «Silərnə namimoğa [sədik boləqanlikinglar] tūpəylidin qətkə qakqanlar bolsa, Yəni silərdin nəprətlinidioqan qerindaxliringlar silərgə: — «Kəni Pərwərdigarning

uluşlukı ayan kılinsun, Xuning bilən xadliqlarını
kərəldioğan bolimiz!» — dedi; Birak xərməndilikdə
qalğanlar əzliri bolidu. **6** Anglanglar! — xəhərdin kəlgən
quqan-sürənlər! Anglanglar! — ibadəthanidin qıqқан
awazni! Anglanglar! — Pərwərdigar Əz düxmənlirigə
[yamanliqlirini] qayturuwatidu!» **7** — Tolıqı tutmayla u
boxinidu; Aqrıki tutmayla, oşul bala tuşidu! **8** Kimning
muxundak ix toşruluk həwiri bardu? Kim muxundak
ixlarni kərip bakқан? Zemin bir həlkni bir kün iqidila
tuşidioğan ix barmu? Dəqiqə iqidila bir əlning tuşuluxi
mumkinmu? Qünki Zionning əmdila tolıqı tutuxioğa, u
oşul balilirini tuşidi! **9** Birsini boxinix həlitigə kəltürgən
bolsam, Mən balini qıqarotuzmay qalamtim? — dəydu
Pərwərdigar, Mən Əzüm tuşduruşuqi tursam, baliyatқuni
etiwetəmdimən? — dəydu Hudaying. **10** Yerusalem
bilən billə xad-huramliqta bolunglar; Uni səygüqilər,
uning üqün huxallininglar! Uning üqün kayoşu-həsərət
qəkkənlər, Uning bilən billə xadliq bilən xadlininglar!
11 Qünki silər uning təşəlli beridioğan əmqəkliridin
emip qanaətlinisilər; Qünki silər qanoşuqə iqip qıqisilər,
Uning xan-xəripining zorluqidin kənglünglar hursən
bolidu». **12** Qünki Pərwərdigar mundaқ dəydu: — Mən
uningoğa taxқан dəryadək aram-hatirjəmlikni, Texip
kətkən ekimdək əllərnin xan-xəreplirini sunup berimən;
Silər emisilər, Silər yanpaxқа elinip kətürüsilər, Etəktə
əkilitilililər. **13** Huddi ana balisioğa təşəlli bərgəndək, Mən
xundaқ silərgə təşəlli berimən; Silər Yerusalemda təşəlligə
igə bolisilər. **14** Silər bularni kərgəndə kənglünglar
xadlinidu, Səngəkliringlar yumran ot-qəptək yaxnap

ketidu; Xuning bilən Pərwərdigarning kəli Əz kullirioğa ayan kəlinidu, U düxmənlirigə kəhrini kərsitidu. **15** Qünki oşəzipini kəhr bilən, Tənbihihini ot yalkunliri bilən qüxürüxi üqün, Mana, Pərwərdigar ot bilən kelidu, U jəng hərwiliri bilən kuyundək kelidu. **16** Qünki ot bilən həm kəliq bilən Pərwərdigar barlik ət igilirini sorak kəlip jazalaydu; Pərwərdigar əltürgənlər nuroşun bolidu. **17** «Başqılar»oğa kirix üqün pakizlinip, Əzlrini ayrim tutup, Otturida turoşuqining gəpigə kirgənlər, Xundakla qoxka gəxini, yirginqlik bolşanni, jümlidin qaxkanlarni yəydişanlar bolsa jimisi təng tügixidu — dəydu Pərwərdigar. **18** Qünki ularning kəloşanliri həm oylişanliri Mening aldimdidur; Birak barlik əllər, həmmə tilda səzləydişanlarning yioşilidişan waqti kelidu; Xuning bilən ular kelip Mening xan-xəripimni kəridu; **19** Wə Mən ularning arisida bir karamət bəlgini tikləymən; Həm ulardin kəqip kətuləşanlarni əllərgə əwətimən; Nam-xəhritimni anglimioşan, xan-xəripimni kərip bəkmioşan Tarxixka, Liwiyəgə, okyaqilikta dangki qikқан Ludka, Tubal, Gretsiyəgə həm yirak qətlərdiki arallaroğa ularni əwətimən; Ular əllər arisida Mening xan-xəripimni jakarlaydu. **20** Xuning bilən Israillar «axlik hədiyə»ni pakiz kaqilaroğa koyup Pərwərdigarning əyigə elip kəlgəndək, Xular bolsa, Pərwərdigaroğa atəp beşixlişan hədiyə süpitidə kəringdaxliringlearning həmmisini əllərdin elip kelidu; Ular atlaroğa, jəng hərwilirioğa, sayiwənlilik hərwa-zəmbillərgə, kəqirlaroğa həm nar təgilərgə mindürüp mukəddəs teşimioğa, yəni Yerusalemoğa elip kelidu, — dəydu Pərwərdigar. **21**

Həm Mən ulardin bəzilirini kahinlar həm Lawiylar boluxqa tallaymən — dəydu Pərwərdigar. **22** Qünki Mən yaritidoqan yengi asmanlar həm yengi zemin Özümning aldidə daim turoqandək, Sening nəsling həm isming turup saqlinidu. **23** Həm xundək boliduki, yengi aymu yengi ayda, Xabat künimu xabat künidə, Barliq ət igiliri Mening aldiməqə ibadət kıləqili kelidu — dəydu Pərwərdigar. **24** — Xuning bilən ular sirtka qikip, Manga asiylıq kıləqan adəmlərnıng jəsətlirigə qaraydu; Qünki ularni yəwatqan qurtlar əlməydu; Ular ni keydürüwatqan ot əqməydu; Ular barliq ət igilirigə yirginqlik bilinidu.

Yərəmiya

1 Binyamin kəbilisi zeminidiki Anatot yezisida turuwatqan kahinlardin bolqan Hilkıyaning oqlı Yərəmiyaning səzliri [təwəndə hatirilinidu]: — **2** Yəhuda padixahı, Amonning oqlı Yosıyaning künliridə, yəni u təhtkə olturoqan on üqinqi yilida [Yərəmiyaqla] Pərwərdigarning səzi kəldi; **3** Yəhuda padixahı Yosıyaning oqlı Yəhoakimning künliridə həmde Yəhuda padixahı Yosıyaning oqlı Zədəkiyaning on birinqi yilining ahiriqlıqə, yəni xu yilning bəxinqlı eyida Yerusalemdikilər sürgün kılinoqlıqə uningqla Pərwərdigarning səzi yənə kelip turdi. **4** Pərwərdigarning səzi mangu kelip: **5** — Anangning kərsikida seni apiridə kılıxtin ilgirila Mən seni biləttim; sən baliyatqudin qıqıxtin burun seni Əzümgə ataq, əllərgə pəyoqləmbər boluxqa tiklidim, — deyildi. **6** Mən bolsam: — Aqla, Pərwərdigar! Mən gəp kılıxni bilməymən; qünki mən gədək balidurmən, dedim. **7** Lekin Pərwərdigar mangu: — Əzüngni gədək bala, demə; qünki Mən seni kimgə əwətsəm, sən xularqla barisən; wə Mən seni nemə də dəp buyrusam, sən xuni dəysən. **8** Ulardin kərkma; qünki seni kütquzux üqün Mən sən bilən billidurmən, — dedi. **9** Wə Pərwərdigar kəlini sozup aqlzimoqla təgküzdi; Pərwərdigar mangu: Mana, Əz səzlimni aqlzingqla kəoydum; **10** Kəra, muxu küni Mən seni yulux, səküx, həlak kılıx wə ərüx, kurux wə terip əstürüx üqün əllər wə padixahlıqlar üstigə tiklidim, — dedi. **11** Wə Pərwərdigarning səzi mangu kelip: «Yərəmiya, nemini kərüwatisən?» — deyildi. Mən: «Badam dərihining xehini kərüwatimən» — dedim. **12** Pərwərdigar

manga: «Kørgining yahxi boldi; qünki Mən sözümning əməliylaxixi üqün sözümni kəzitim turimən» — dedi. **13** Wə Pərwərdigarning sözi manga ikkinqi kətim kelip: «Nemini kərüwatisən?» — deyildi. Mən: «Poruk-poruk kəynawatқан, aozı ximal tərıpidin kıysayojan bir kəzanni kərdüm» — dedim. **14** Pərwərdigar manga: — Külpət ximal tərəptin kelip bu zeminda turuwatқанlarning həmmisi üstigə bəsüp kelidu — dedi. **15** — Qünki mana, Mən ximaliy padixahlıqlarning barlıq jəmətlirini qəkirimən, — dəydu Pərwərdigar; — ular kelidu, padixahlar hərbi öz təhtini Yerusalem kowuqliri aldiqə selip, həmmə sepillaroqə wə Yəhudaning barlıq xəhərlirigə hujuməqə təyyarlinidu; **16** xuning bilən Mən [Yəhudadikilərnıng] barlıq rəzillikliri üqün ularning üstidin həkümlərnı jakarlaymən; qünki ular Məndin wəz keqıp, baxqə ilahlarəqə huxbuy yeqıp, öz qolliri yasıojanlirioqə qokundi. **17** Sən əmdi belingni baqlap ornungdin turup, sanga buyruojanlirimning həmmisini ularəqə eyt; ular aldida həduqup kətmigin; bolmisa Mən seni ular aldida hədukturimən. **18** Qara, Mən bügün seni Yəhudaning padixahlirioqə, əmiririgə, kahinlirioqə həm pütkül zemin həlqigə qarxi turoquqi mustəhkəm xəhər, təmür tüwrük wə mis sepillardək tiklidim. **19** Ular sanga qarxi jəng kilidu, lekin sening üstüngdin oqlibə qılalmaydu — Qünki Mən seni qutkuzux üqün sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar.

2 Əmdi Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** Berip Yerusalemdikilərnıng kulaklirioqə mundak jar salojın: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən sening yax wəqtingdiki wapadarlıqingni, yəni

kizning axiqioja bolojan muhobbitidak sening qel-bayawanda, yeni terilmiojan yarlərdə Manga əgixip yürgənliringni sening üqün əsləymən. **3** Xu qaoida Israil həlki Pərwərdigarəja pak, alahidə atalojan, ular uning əz hosulining tunji mewisi dəp qaralojanidi; ularni yəwalməqəji bolojanlarning həmmisi gunahkar dəp hesablanojanidi həm ularning baxlirioja balayi'apət qüxkənidi, — dəydu Pərwərdigar. **4** Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Yakupning jəməti, Israil jəmətinəng barlik ailə-tawabiatliri: — **5** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Ata-bowiliringlar Məndə zadi kəndə adalətsizliklərnə bayqəptu, ular Məndin xunqə yirəqlixidu? Ular nemixka bimənə butlarəja bax urup, əzliri bimənə bolup kətti? **6** Ular həqəqəjan: «Bizni Misir zeminidin kətkuzup qikiri, bayawandin, yəni qel-dəxt wə tik azgallar bilən kaplanəjan jaylardin, kurojakqilik wə əlüm sayisi orap turojan yərlərdin, adəmzat ətməydiəjan həmdə insan turmaydiəjan xu bayawandin bizni ətküzgən Pərwərdigar kəni?» dəp sorap koyuxməptioju? **7** Mən silərnə mewisi həm molqilikidin huzurlinix üqün munbət bir zeminəja elip kəlgənmən; silər kelip zeminimni buləjidinglar, Mening mirasimni yirginqlik bir nərsigə aylandurup koydunglar. **8** Kahinlar: «Pərwərdigar kəni?» dəp həq sorap koymidi; Təwrat-kənun ijqəqiliri meni həq tonumidi; həlk padiqiliri manga asiqlik kildi; pəyojəmbərlər bolsa Baalning namida bəxərət bərdi, ularning həmmisi həq paydisiz bimənə nərsilərgə əgixip kətti. **9** Xunga silər bilən dəwaləxməqimən, baliliringlar həm baliliringlarning baliliri bilən dəwaliximən, — dəydu

Pərwərdigar; **10** — silər Sipurstiki dengiz boyliroqə
ətüp beqınglar, Kedaroqə təkxürüxkə adəm əwətip
beqınglar — muxundək bir ix zadi bolup baqqanmu-
yok dəp kərüp beqınglar — **11** Qaysi bir əl əz ilahlirini
(ular heq ilah əməs, əlwəttə) əzgərtkənmu? Lekin
Mening həlkim əzlrining xan-xəripi Boluquqisini bolsa
paydisiz-bimənə bir nərsigə almaxturoqan. **12** Buningoqə
əjəblineqlar, i asmanlar; hang-tang bolunglar! Sarasimigə
qüxünglar! Qəqünglar! — dəydu Pərwərdigar, **13** — qünki
Mening həlkim ikki rəzil ixni kıldi; ular həyatlik su
mənbəsi boluqan Məndin waz kəqti; andin əzliri üqün
su azgallirini, yəni su turmaydioqan yerik su azgallirini
yonup qıkti. **14** Israil əsli kulmidi? U hojayinning
əyidə tuoquloqan kulmidi? Nemixka əmdi u oljiqə
aylinip qaldi? **15** Yax xirlar uni olja kilip hərkiridi;
ular awazini qoyuwətti; ular [Israil] zeminini wəyranə
kıldi; xəhərliri kəydürüldi, adəmzatsiz qaldi. **16** Uning
üstigə hətta Nof wə Tahpanəs xəhiridikilərmu qoqqangni
yeriwətti. **17** Bu ixlarni əzüng kəltürüp qıqaroqan
əməsmu? — Qünki sanga yol baxlawatqinida Pərwərdigar
Hudayingdin waz kəqkəniding. **18** Əmdi bügünki kündə
yənə Xihor dəryasining süyini iqix üqün Misirning yolini
baskining nemisi? [Əfrat] dəryasining süyini iqix üqün
Asuriyəning yolini baskining nemisi? **19** Əz rəzilliking
əzünggə sawək elip kelidu, əzüngning yenimdin qətnəp
kətkining əzünggə tənbiħ bolidu; əmdi sening Pərwərdigar
Hudayingdin waz kəqkining wə Mening qorkunqumning
səndə bolmasliqining intayin rəzil həmdə zərdapka
toloqan ix ikənlikini bilip qoy, — dəydu Rəb, samawi

qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar. **20** Qünki sən kədimdinla Mən sanga saloqan boyunturukni buzup, uning rixtini üzüp taxliwətkənsən; sən: «Qullukungda bolmaymən!» deding. Qünki barliq dəng-egizliktə wə barliq yexil dərəh astida sən pahixə ayaldək kerilip yatqansən. **21** Lekin Mən bolsam seni əsli esil sortluk üzüm telidin, sərhil uruqtin tikkənidim; sən Manga nisbətən qandaqmu yat wə yawa bir sesik üzüm telioqə aylinip qalding? **22** Qünki sən xulta bilən yuyunsangmu, kəp aqartkuq sopun ixlətsəngmu sening kəbihliking Mening aldimda tehi daoq bolup turidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **23** Sən qandaqmu: «Mən heq buloqanoqan əməsmən, mən «Baallar»oqə heq əgəxmədim!» deyələysən? Jiloqida mangoqan yolungni kərüp bak, kilmixliringni ikrar kil — sən əz yollirida uyan-buyan katrap yüridioqan qakqak hingandursən! **24** Sən qəl-bayawanoqə adətləngən, həwisi qozqaloqanda xamalni purap yüridioqan bir yawayi mada exəksən! Küyliyəndə kim uni tosalisun? Uni izdigən hanggilar əzlrini heq upratmaydu; xu waqitlarda uni izdəp tapmaq asandur. **25** [I Israil], [bikar yügürüp], putungni ayaqsiz, gelingni ussuluksiz kilip qoyma! Lekin sən buningoqə: «Yak! Ham hiyal kilma! Qünki mən bu yat [ilahlarni] yahxi kərüp qaldim, ularning kəynidin mangimən!» — deding. **26** Ooqri tutulup kəlip hijalətkə qaloqandək, Israil jəmətimu hijalətkə qalidu — yəni əzliri wə ularning padixahliri, kahinliri wə pəyoqəmbərliri — **27** ular yaqoqə kətikigə: «Atam!» wə taxqə: «Sən meni tuqduqduq!» dəydu; qünki ular yüzini Manga qarətmay, əksiqə Manga arqisini kildi; lekin külpət bexioqə qüxkəndə

ular: «Ornungdin turup, bizni kutkuzoʻaysən!» dāydu. **28** Əmdi əzūnggə yasioʻan ilāhliring keni!? Kūlpət bexingōʻa qūxkəndə seni kutkuzalaydiōʻan bolsa, ular ornidin tursun! — Qūnki xəhərliring kənqə kəp bolsa butliringmu xunqə kəptur, i Yəhūda! **29** Nemixka silər Mən bilən dəwaoʻa qūxməkqisilər? Silər həmminglar Manga asiylik kīlōʻansilər, — dāydu Pərwərdigar. **30** Baliliringni bikardin bikar urup koydum; ular hēq tərbiyini qəbul kīlmidi. Əz kīliqing yirtkuq xirdək pəyoʻəmbərliringni yəwətti. **31** I bu dəwr kixiliri! Pərwərdigarning səzigə kəngūl qoyunglar! Mən Israilōʻa qəl-bayawan yaki kəpkərangōʻuluk bəskən zemin bolup bəkkənmu? Mening həkīm nemixka: «Nəgila barsaq əz ərkimiz; əmdi yeningōʻa yənə kəlməymiz!» — dāydu? **32** Kiz zibu-zinnətlirini untuyalamdu? Toy kīlidioʻan kiz toy kiyimlirini untuyalamdu? Lekin əz həkīm san-sanəksiz kīnliridə Meni untudi. **33** Sən ixk izdəp baridioʻan yollarōʻa xunqə mahir bolup kəttig! Bərhək, hətta əng buzuk ayallarōʻa yolliringni kərsəttig. **34** Uning ūstigə tonungning pəxliridə gunəhsiz namratlarning keni bar! Sən ularni temingni texip oʻqirilikka kirgini ūqūn oltūrdingmu?! Ixlarning həmmisi xundək tursimu, **35** sən tehi: «Məndə gunəh yok; [Rəb] məndin rənjiwərməydu!» dāysən. Bilip koy! Mən ūstūngdin həkūm qikirimən, qūnki sən: «Mən gunəh sadir kīlmidim!» — dəwerisən. **36** Sən nemixka bunqiwala uyan-buyan kətrap ala kəngūlluk kīlisən? Sən Asuriyə tərīpidin yərgə kəritilōʻandək Misir tərīpidinmu yərgə kəritilisən. **37** Bərhək, sən Misirdin qolliringni bexingōʻa aloʻan peti

qikisən; qünki Pərwərdigar sən yөлənqük qiloqanlarni qətkə kakti; sən ulardin heq payda kərməysən.

3 Xundak deyiliduki, birsi ayalini qoyuwətsə, ayal uningdin ajraxsa wə keyin u baxqa ərgə yatlik bolqan bolsa, birinqi eri uning bilən qayta yarixiwalsa bolamdu? Bundak ix bu zeminni mutlək buloqimamdu? Lekin sən xunqə kəp axniliring bilən buzukluk qilip turup yənə yenimoqa qaytay dəwatamsən tehi? **2** Bexingni kətürüp yuqirioqa qarap bak; — Sən zadi nədə yat ilahlar bilən buzukluk ötküzmigənsən?! — Sən qəlbayawanda kütüp olturoqan ərəbdək ularni yollar boyi kütüp olturoqansən; zeminni buzuklukliring wə rəzilliking bilən buloqioqansən. **3** Xuning üqün qattik yamoqurlar tutup kəlinip sanga berilmidi həmdə «keyinki yamoqurlar» yaqimidi. Lekin səndə tehi pahixə ayalning kəlin yüzi bar, iza tartixni heq bilgüng yoktur. **4** Həтта sən bayatin Manga: «I Atam, yaxlikimdin baxlap manga yetəkqi həmrəh bolup kəlding!» — dəysən, wə: — **5** «U hərdaim oqəzipini saklamdu? U oqəzipini ahioqiqə tutamdu?» — dəysən. Mana, sən xundak degining bilən, lekin sən qolungdin kelixiqə rəzillik qilqansən. **6** Yosiya padixahning künliridə Pərwərdigar manga: «Wapasiz Israilning nemə qilqanlikini kərdüngmu? U barlik egiz taoqka qikip həm barlik yexil dərəh astioqa kirip xu yərlərdə pahixidək buzukluk qilqan» — dedi. **7** — «Mən: U bularning həmmisini qilqandin keyin, qoqum yenimoqa qaytip kelidu, — dedim; lekin u qaytip kəlmidi. Uning asiy singlisi, yəni Yəhuda buni kərdi; **8** lekin wapasiz Israilning barlik zina qilqanliri tüpəylidin uningqə talak

hetini berip uni qoyuwatkinimni k r p, asiy singlisi Yehuda korkmidi, balki  zimu berip pahixilik kildi. **9** Xundak boldiki,  z buzukqilikini xunq  kiqik ix d p qarisoqqa, u hətta yaoq  w  tax bilən zina kilip zeminni bulo iw tti. **10** Bularning həmmisigə qarimay Israilning asiy singlisi Yehuda tehi pütün k ngli bilən  m s, p k t sahtilik bilən yenimo a kaytip kəlgəndək boluwaldi, — d ydu P rw rdigar. **11** P rw rdigar manga mundak dedi: — «Wapasiz Israil  zini asiy Yehudadin həkkaniy k rs tti. **12** Baro in, ximalo a qarap bu s zl rni jakarlap mundak degin: — «Kaytip k l, i yoldin qikkuqi Israil, — d ydu P rw rdigar — w  Mən sanga kapikimni kayta t rm ym n; q nki Mən rəhimdil, — d ydu P rw rdigar — Mən o zirimni m ngg g  saklap turmaymən. **13** P k t sening k bihlikingni, — P rw rdigar Hudayingoşa asiylik kilo anlikingni, uyan-buyan katrap y r p  z ngni h rbir yexil d r h astida yat ilahlaro a beo ixlio anlikingni, xuningd k awazimo a heq kulak salmio anlikingni ikrar kilsangla [M ndin rəhim-xəpkət kərisən] — d ydu P rw rdigar. **14** Kaytip kelinglar, i yoldin qikkuqi balilar, — d ydu P rw rdigar — q nki M n sil rni həkikiy s yg qidurm n; [silər xundak kilsanglarla] M n sil rdin tallio anlarni, yəni h rkaysi x h rdin birdin, h rkaysi jəməttin ikkidin puqrani Ziono a kayturup kelim n. **15** Mən sil rg  k ngl mdikid k h lk padiqilirini t ksim kilim n; ular sil rni danalik-bilim,  kil-parasət bilən bekip ozuklanduridu. **16** Xundak boliduki, xu k nl rd  silər zeminda kopiyip, k p pərzəntlik bolo ininglarda, — d ydu P rw rdigar, — silər: «P rw rdigarning  hd  sanduqi!»

dəp yənə tiloqa almaysilər; u heq esinglaroqa kəlməydu, uni heq əsliməysilər wə uni heq seəqiniməysilər; silər baxqa bir sanduqmu yasiməysilər. **17** Xu tapta ular Yerusalemnı «Pərwərdigarning təhti» dəp ataydu; barlıq əllər uningə yioqilidu, — yəni Pərwərdigarning namioqa, Yerusalemoqa yioqilidu; ular kəlbidiki rəzil jahillikioqa qaytidin heq əgixip mangmaydu. **18** Xu künlərdə Yəhuda jəməti Israil jəməti bilən birlıktə mangidu; ular ximal zeminidin billə qikip Mən ata-bowilirioqa miras boluxqa təqdim qiloqan zeminə kelidu. **19** Mən: «Mən seni balilirim qatirioqa qoyup, sanga güzəl zeminni, yəni kəpligən əllərnıng zeminliri arısidiki əng kərkəm jayni miras qilip ata qilixni xunqilik halayttim!» — dedim, wə: «Sən Meni «mening atam» dəysən, wə Məndin yüz ərüməysən!» — dedim. **20** Lekin bərhək, asiqlik qiloqan ayal əz jərisidin ayriloqandək, silər Manga asiqlik qiloqansilər, i Israil jəməti, — dəydu Pərwərdigar. **21** Yukiri jaylardin bir awaz anglinidu! U bolsa Israil jəmətidikilərnıng yioqa-pəryadlıri; qünki ular əz yolını burmilioqan, Pərwərdigar Hudasini untuoqan. **22** — Qaytip kelinglar, əy yoldin qikkuqi balilar; Mən silərnıng yoldin qikip ketixinglarəqa xipa bolimən. — «Mana, biz yeningə barimiz; qünki Sən Pərwərdigar Hodayimizdursən» — dənglar! **23** — Bərhək, egizliklərdə həm taqlarda anglitiloqan [butpərəslikning] kiykas-sürənliri bihudə ixtur! Bərhək, Israilning kutkuzux-nijati Pərwərdigar Hodayimizdinladur. **24** Lekin yaxlıkimizdin tartipla, ata-bowilirimizning əjrini, yəni ularning kala-qoy padilirini, qız-ooqullirini axu uyat-nomus yəp kətkən; **25** Nətijidə biz uyat-hijillik iqidə yattuk, qalaymıqanqilik

wə alaqzadilik bizni qapliwaldi; qünki yaxliqimizdin tartip bögünki küngə kədər biz wə ata-bowilirimiz həmmimiz Pərwərdigar Hudayimiz aldida gunah sadir kəlip kəldük, Pərwərdigar Hudayimizning awaziya heq kulak salmidük.

4 — «Bu yollirimdin burulay!» desəng, i Israil — dəydu Pərwərdigar — Əmdi Mening yenimoja burulup kaytip kəl! Əgər bu yirginlikliringni kəzümdin neri kilsang, wə xundakla yoldin yənə tenəp kətmisəng, **2** — əgər sən: «Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kəsəm iqkiningdə, u kəsəm həkikət, adalət wə həkqaniylik bilən bolsa, undakta yat əllərmu Uning namida əzligə bəht tilixidu wə Uni əzining pəhir-xəhriti kilidu. **3** Qünki Pərwərdigar Yəhudadikilər wə Yerusalemdikilərgə mundaq dəydu: — «Boz yeringlarni qepip aqdurunglar; tikənlik arisiya uruk qaqmanglar! **4** Əzliringlarni Pərwərdigarning yolida sünnət kilinglar; kəlbənglarni sünnət kilinglar, i Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlar! — Bolmisa, Mening kəhrim partlap ot bolup siləni kəydüriwetidu; kilmixliringlarning rəzilliki tükəylidin uni əqürələydiyan heqkim qiqmaydu. **5** — Yəhudadada muxularni elan kəlip, Yerusalemda: — «Zemin-zeminda kanay qelinglar!» — dəp jakarlanglar; «Yiojilinglar! Mustəhkəm xəhərlərgə keqip kirəyli!» — dəp nida kilinglar! **6** Zionni kərsitidiyan bir tuqni tiklənglar; dərhal keqinglar, keqikip qalmanglar! Qünki Mən külpət, yəni zor bir həlakətni ximaldin elip kelimən. **7** Xir əz qatqalliqidin qikti, «əlləni yokatquqi» yoloja qikti; u əz jayidin qikip zeminəni wəyran kəlixka kelidu; xəhərliring wəyran kəlinip, adəmzatsiz bolidu.

8 Bu səwəbtin əzliringlaroşa bəz kiyim oranglar, dad-pəryad kətürüp nalə qilinglar! Qünki Pərwərdigarning qattik oşəzi bizdin yanmidi! **9** Xu küni xundak boliduki, — dəydu Pərwərdigar, — padixahning yüriki, əmirlərnin yürikimu su bolup ketidu, kaşinlar alaşzadə bolup, pəyoşəmbərlər təəjjüplinidu. **10** — Andin mən: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Bərhək Sən bu həlkni, jümlidin Yerusalemi: «Silər aman-tinq bolisilər» dəp aldidin; əməliyətə bolsa kiliq janoşa yetip kəldi, dedim. **11** — Xu qaoşda bu həlkə wə Yerusalemoşa mundak deyilidu: «Qəl-bayawandiki egizliklərdin qikқан issik bir xamal həlkimning kizining yolioşa qarap qüxidu; lekin u haman soruxka yaki dan ayrixka muwapik kəlməydu! **12** — Buningdin əxəddiy bir xamal Məndin qikқidu; mana, Mən hazır ularoşa jaza həkümlirini jakarlaymən. **13** Mana, u top bulutlardək kelidu, uning jəng hərwiliri kara kuyundəktur, uning atliri bürkütlərdin tezdur! — «Həlimizoşa way! Qünki biz nabut bolduq!» **14** — «I Yerusalem, öz kütuluxung üçün kəlbini rəzilliktin yuyuwət; kaşanoşiqə kənglünge bihudə oy-hiyallarni püküp turisən? **15** Qünki Dan diyaridin, əfraymdiki egizliklərdinmu azab-külpətni elan kilidioşan bir awaz anglitilidu: — **16** Ular: Əllərgə elan qilinglar, Yerusalemoşimu anglitinglar: — Mana, kərxawoşa aloşuqilar yiraş yurttin keliwatidu! Ular Yəhuda xəhərlirigə karxi jəng quқанlirini kətürüxkə təyyar! — dəydu. **17** Etizlikni mudapiə kiliwatқанlardək, ular Yerusalemi kərxiwəlidu; qünki u Manga asiylik kiləşan, — dəydu Pərwərdigar. **18** Sening yolung wə kilmixliring muxularni öz bexingoşa qüxürdi; bu rəzillikning

aķiwitidur; bərhək, u azabliktur, yürikinggimu sanjiydu!».

19 — [Mən]: «Ah, iq-baoqrim! Iq-baoqrim! Toloqakça qüxtüm! Ah, kənglüm azablandi! Yürikim düpüldəwatidu, süküt kılıp turalmaymən; qünki mən kanayning awazini anglyamən; jəng quқанliri jenimoqa sanjidi. **20** Apət üstigə apət qüxti! Pütkül zemin wəyran boldi; qedirlirim dəkiqidə bərbat kilindi, pərdilirim həyt-һuytning iqidə yirtip taxlandi! **21** Қақаноқiqə tuoqça қарар turuxum, jəng awazlirini anglixim kerək?» — [dedim]. **22** — «Qünki Mening həlqim nadandur; ular Meni həq tonumioqan; ular əkli yok balilar, ular həq yorutulmioqan; rəzillikkə nisbətən ular danadur, əmma yahxilikkə nisbətən ular bilimsizdur». **23** — «Mən yər yüzigə қаридим; mana, u xəkilsiz wə қурқуруқ boldi; asmanlaroqimu қаридим, u nursiz қалди; **24** taoqlaroqa қаридим, mana, ular zilziligə kəldi, barliқ dənglər əxəddiy silkinip kətti. **25** Қарар turuwərdim, wə mana, insan yok idi, asmandiki barliқ uqar-қанатlarmu əzlrini daldioqa aldi. **26** Mən қаридим, mana, baoq-etizlar qəl-bayawanoqa aylandi, barliқ xəһərlər Pərwərdigar aldida, yəni uning қattiq oqəzipi aldida wəyran boldi. **27** Qünki Pərwərdigar mundaқ dəydu: — «Pütkül zemin wəyran bolidu; əmma Mən uni pütünləy yoқatmaymən. **28** Buning түpəylidin pütkül yər yüzi matəm tutidu, yukirida asman қарilik bilən қарlinidu; qünki Mən xundaқ səz қildim, Mən xundaқ niyətkə kəlgənmən; Mən uningdin əkünməymən, uningdin həq yanmaymən; **29** atliқlar wə oқyaliklarning xawқun-sürəni bilən һərbir xəһərdikilər qeqip ketidu; ular қatқalliklaroqa kirip meküwalidu, taxlar üstigə qikiwalidu; barliқ xəһərlər taxlinip adəmzatsiz

qalidu. **30** — Sən, i həlak boluqı, nemə qılmaqçısən? Gərqə sən pərəng kiyimlərnı kiygən bolsangmu, altun zıbu-zınnətlərnı taqıoqan bolsangmu, kəz-qaxlırıngnı osma bilən pərdazlıoqan bolsangmu, əzüngnı yasıoqıning bıqardur; senıng axıqlırıng seni kəmsıtıdu; ular jeningnı ızdəwatıdu. **31** Qünki mən toloqakqa qüxkən ayalningkidək bir awaznı, tunji balını tuoqandıkidək azabda bolıoqan Zion qızıning awazını anglawatımən; u qollırını sozup: «Həlımoqa way! Bu qatıllar tüpəylıdın həlımdın kəttım!» dəp həsırımakta.

5 [Pərwərdıgar]: — Yerusalemning rəstə-koqılırıda uyan-buyan ayılınıp yügürünglar, obdan kərüp bılıwelinglar; məydanlırıdın ızdəp kərünglar; adalət bilən ıx kərıdıoqan, wədısidə turuxqa ıntılıdıoqan bırla adəmni tapsanglar, xunda mən bu [xəhərni] kəqürımən! **2** Gərqə ular: «Pərwərdıgarıng həyadı bilən!» dəp kəsəm ıqkən bolsımu, ular yaloqandıın səzləydu, [dedı]. **3** — I Pərwərdıgar, kəzüng adalət-bitərəplıknı ızdəp yürıdu əməsmu? Sən bularnı urdung, leknı ular azablanmaydu; Sən ularnı nabut qılıp tügəxtürdüng, leknı ular tərbiyə qəbul qılıxni rət qılıp kəldı; ular yüzlırını taxtıın qattıq qıldı, ular yolıdın yenıxni rət qılıdu» **4** — mən: «Xübhisızki, bundak qıloqanlar pəkət namratlar, ular nadanlar; qünki ular Pərwərdıgarıng yolını, Hudasıning həküm-kərsətmılrını bılməydu» — dedım. **5** — «Mən mətiwərlərnıng yenıoqa berıp ularoqa səzləymən; qünki ular Pərwərdıgarıng yolını, Hudasıning həküm-kərsətmılrını bılıdu». Bırak ularmu boyunturukni üzül-kesıl buzup, rıxtılırını üzüp taxlıoqan. **6** — Xunga ormandın qıqqan bır xır ularnı əltürıdu,

bayawandin qikқан bir bərə ularni wəyran kilidu; yilpiz xəhərlərgə qarap paylaydu; xəhərlərdin qikқан hər biri titma-titma kilinidu; qünki ularning asiylikliri kəpiyip, wapasizlikliri awuydu. **7** Mən zadi nemigə اساسən seni kəqürimən? Sening baliliring Məndin waz keqip, Huda əməslərgə kəsəm iqməktə; Mən həmmə həjətliridin qikқан bolsammu, lekin ular zinahorluk kilip, pahixilərnin əyigə top-top bolup mengiwatidu. **8** Ular səmrigən ixkwaz ayoyirlar, ular hər biri öz yəkinining ayaliqə həwəs kilip kixnəwatidu. **9** Bu ixlar tūpəylidin ularni jazalimay qoyamdim? — dəydu Pərwərdigar, — Mening jenim muxundaq bir əldin kisas almay qoyamdu? **10** Uning üzüm qünəkliridin ətūp, tallirini wəyran kilinglar; lekin ularni pütünləy nabut kilmanglar; xahlirini kirip taxlanglar, qünki ular Pərwərdigarqə təwə əməstur; **11** qünki Israil jəməti wə Yəhuda jəməti Manga mutlək wapasizlik kildi, — dəydu Pərwərdigar. **12** Ular: «U heqnemə kilmaydu! Bizgə heq apət qüxməydu; nə kiliq nə kəhətqilikni kərməymiz!» — dəp Pərwərdigardin tenip kətti. **13** Pəyqəmbərlər bolsa pəkət bir xamaldin ibarət bolidu, halas; [Pərwərdigarning] səz-kalami ularda yoktur; ularning səzliri öz bexiqə yansun! **14** Xunga Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sədari bolqan Huda manga mundaq dəydu: — Bu həlk muxu səzni kiləjini üqün, mana, Mən aqzinqə salqan səzlimni ot, bu həlkni otun kilimənki, ot ularni kəydürüp taxlaydu. **15** — Mana, Mən yiraqtin bir əlni elip kelimən, i Israil jəməti, — dəydu Pərwərdigar, — U küqlük bir əl, kədimiy bir əl, tilini sən bilməydiyən wə gəplirini sən heq qüxənməydiyən bir əl bolidu; **16** ularning

oqdeni yooqan eqiloqan bir gerdur; ularning hëmmisi batur palwanlardur. **17** Ular hösulingni wë neningni yëp ketidu, oqul-kizliringni yëp ketidu, kala-qoy padiliringni yëp ketidu, üzüm talliringni wë änjur dërëhliringni yëp ketidu; ular sën tayanöqan mustähkäm xähërliringni kiliq bilën wëyran kilidu. **18** Hälbuki, — dëydu Përwërdigar, — xu künlërdimu silërnü pütünlëy tügëxtürmëymän. **19** Xu qaöqda [hëlkëng]: «Përwërdigar Hudayimiz nemixka muxu ixlarning hëmmisini beximizöqä qüxürgän?» — dëp sorisa, ämdi sën [Yërëmiya] ularöqä: «Silër Mëndin yüz örüp, öz zemininglarda yat ilahlarning kullukida bolöqininglardäk, silër öz wätininglar bolmioqan bir zeminda yat bolöqanlarning kullukida bolisilër» — degin. **20** — Yakupning jëmätidä xuni jakarliöqinki wë Yëhüda arisida xuni elan kilöqinki, **21** «Buni anglanglar, i nadan wë äkli yok, közi turup kërëmëydiöqan, kuliki turup anglimaydiöqan bir hëlk; — **22** Mëndin körkmamsilër? — dëydu Përwërdigar, — Dengiz süyi üqün sahilni mænggülik qëklimë kilip, «Bu yërdin ötme» dëp bekitkän Mening aldimda tëwrimëmsilër? Mana, dolqunliri erkëxligini bilën ular sahil üstidin heq öqëlibë kilmaydu; xawqunliöqini bilën bu qäktin hërgiz hëlkëp ötëlmëydu. **23** Lekin bu hëlkning jahil wë asiylik këngli bardur; ular yoldin qikëp öz beximqilik kilip kätti. **24** Ular kënglidä: «Öz waqtida yamoqurlarni, yëni awwalki hëm keyinki yamoqurlarni Bërgüqi, bizgë hösul pëslini bekitip aman-esën Sakliöquqi Përwërdigar Hudayimizdin äyminäyli» degänni heq demëydu. **25** Silërnëng këbihlikliringlar muxu ixlarni silërgë nesip kilmioqan; silërnëng gunahliringlar silërdin

bərikətəni məhrum qıləjan. **26** Qünki həlkim arisida rəzillər bardur; ular pistirmida yatqan kıltaqılardək paylap yürüdü; ular tuzaq selip, adəmlərni tutuwalidu. **27** Tutqan kuxlarəja toləjan kəpəstək, ularning öyliri aldamqılıqtin erixkən mallar bilən toləjan; ular xu yol bilən büyük həm bay bolup kətti. **28** Ular səmrip, parkirap kətti; bərhək, ular rəzil ixlarni kılixka mahir bolup kətti; ular öz mənəpəətini kəzləp həklərning dəwasini, yetim-yesirlərning dəwasini sorimaydu; namratlarning həkukini qoşdaydıəjan həkümni ular qıqarmaydu. **29** Bu ixlar tüpəylidin ularni jazalimay qoyamdim?! — dəydu Pərwərdigar, — Mening jenim muxundak bir əldin kisas almay qoyamdu? **30** Zeminda intayin qorqunqluk wə yirginqlik bir ix sadir qilinəjan — **31** Pəyətəmbərlər yaləjan-sahta bexarətlərni bərməktə; kahinlar bolsa öz həkuk dairisini kengəytip həkümranlik qilməktə; Mening həlkimmu bu ixlarni yaqturidu. Lekin bularning aqiwitidə kəndak kılisilər?

6 Jeninglarni kutkuzux üçün Yerusalem xəhiridin qeqinglar, i Binyamin jəmətidikilər! Təkoa yezisida kanay qelinglar! Bəyt-Həkkərəmdə is signalini kətürünglar! Qünki balayi'apət, yəni dəhxətlik həlakət ximal tərəptin pəyda bolidu. **2** Zion kizi, yəni nazinin sahıbjamalni, mən nabut kılimən. **3** Yerusaleməja qarxi qıkiwatqan pada bakquqılarmu öz padilirini epkelidu; ular Yerusalemni qorxawəja elip qedirlirini tikidu; ularning həmmisi əzi igiligən jayda pada bakıdu. **4** [Ular]: «Uningəja qarxi jənggə təyyarlininglar! Turunglar, qüx waqtidin paydilini hujum kılayli!», «Apla! Kün patay dəp qaptu, kəqtiki

sayilər uzirawatidu!» — [dəydu], [andin]: **5** «Xunga, keqiqə hujum kəlip qəkayli, uning mustəhkəm ordilirini yəkitayli!» — dəydu. **6** — Qünki samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ularəja mundak dəydu: — Dərəhlərni kesip, ular bilən Yerusalem ətrapida dəng-potəylərni yasanglar; qünki u jazalanmisa bolmaydiojan xəhərdur; uningda barlik ixlar zulum-zomigərlikdur. **7** Kəduk əz sulirini uroqutup qəkarəjandək, umu rəzilliklirini uroqutup qəkarmakta; uningdin zulmət-zorawanlik wə həkəkət sadaliri anglanmakta; mening kəz aldimda həmixə aəriq-kəsəllər həəm yarilənojanlar pəyda bolmakta. **8** I Yerusalem, təlim-tərbiyə kəbul kəil; bolmisa jenim səndin waz keqidu, — bolmisa, Mən seni harabilik, adəmzatsiz bir zemin kəliwetimən. **9** Samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mənə mundak dəydu: — Ular üzüm telini pasangdioquqilardək Israilning kəldisini pasangdaydu; xunga sən üzüm üzgüqidək üzüm telidiki xahlar üstidin yənə bir kətim kəlungni ətküzgin! **10** [Mən]: — Mən hazir kimgə səz kəlip aghəlanduray? Ulardin angliəjudək zadi kim bar? Mana, ularning kəlakliri sünnət kəlinmiojan, ular həq angliyalmaydu. Mana, Pərwərdigarning səzi ularəja əqir kelidu; ularəja həq huxyakmaydu, — [dedim]. **11** — Kəlbim Pərwərdigarning əzəzəp otliri bilən tolup taxti; uni iqimgə siəduruxtin həlsirap kəttim; uni koqidiki balilar, yigitləarning məxrəp sorunlirioja təkəkəysən. Ər-ayallar, kərilər həəm yaxənojanlarmu buningdin mustəsna bolmisun! **12** — Ularning əyliri, etizliri ayalliri bilən billə əzgilərgə tapxurulidu; qünki Mən kəolumni

zemandikilərgə sozimən, — dəydu Pərwərdigar. **13** — Qünki əng kiqikidin qongioiqə ularning həmmisi aqkəzlükkə berilgən; pəyoəmbərdin kaħinoiqə həmmisi ohxaxla aldamqilik kılıdu; **14** ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp həlkimning kızining yarisini susluq bilən qol uqida qala tengip qoydi. Lekin aman-esənlik yoktur! **15** Ular yirginqlik ixlarni sadir kılöinidin hijil boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmidi, hətta kızirixnimu ular heq bilməydu. Xunga ular yikilip əlgənlər iqidə yikilip əlidu; ularni jazalaxka kəlginimdə ular putlixip ketidu, — dəydu Pərwərdigar. **16** Xunga Pərwərdigar [Əz həlkigə] mundak dəydu: — Silər tət aqa yolda turuwatisilər; xunga yolunglarni obdan kərüp qoyunglar, kədimki, yaxilikka elip barəjan yollarni sorap, ularda menginglar; xundak kılöjanda jeninglar obdan aram tapidu. Lekin ular: «Biz xularda mangmaymiz!» — dəydu. **17** Mən: Silərgə «Kanayning agah sadasioqa kulak selinglar!» dəydiəjan agah bərgüqi kəzətqilərnə tiklidim; lekin silər: «Kulak salmaymiz» dedinglar. **18** Xunga i əllər, anglanglar; guwahqilar bolup ular arisida bolidiəjan ixlarni bilip qoyunglar! **19** Angla, i yər-zemin! Kara, Mən bu həlkning bexioqa külpət, yəni ularning oy-hiyallirining aqiwitini qüxürimən; qünki ular səzlirimgə kulak salmiojan; Mening Təwrat-qanunumni bolsa, ular qətkə kakқан. **20** — Əmdi zadi nemə məqsəttə Xebadin qikқан huxbuy, yirak yurttin elip kelingən egir Manga sunulidu? Kəydürmə qurbanliqliringlar qobul kilarlik əməs, silərnəng «təxəkkür qurnanlik»liringlar Meni hursən kilmaydu. **21** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu həlk aldiəja

putlikaxanglarni salimən; xuning bilən həm atilar həm ooqullar billə putlixidu; qoxnilar wə dostlar ohxaxla nabut bolidu. **22** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Qara, ximaliy zemindin bir həlk kelidu, yər yüzining əng kəriliridin uluq bir əl qozoqilidu; **23** ular okya wə qiliq bilən qorallinidu; ular zalim, heq rəhim qilmaydu; ularning awazi dengiz dolkunidək xawqunlaydu; ular atlaroqa minidu, jənggiwar adəmlərdək səp-səp bolup turidu; ular sanga qarxi jəng qilixka kelidu, i Zion kizi! **24** «Biz ular tooqruluk həwər angliduk; qolimiz boxixip kətti; oqəxlik, toloqakta qaloqan ayaldək azab bizni tutti» — [dedim]. **25** «Dalaqə qikmanglar, yollar bilən mangmanglar, qünki düxməning qiliqi bar, tərəp-tərəplərnə wəhimə basidu. **26** I həlkimning kizi, sən əzünggə bəz kiyim kiyiwal, küllər iqidə eqinap yat; əzüngning bir tal oqlungdin juda boləandək kattik yioqlap matəm tut; qünki bulang-talang qiloquqi bizgə qarap tuyuksiz kelidu». **27** [Pərwərdigar manga]: — Mən seni roda sinioquqi qilip tiklidim, həlkim bolsa huddi təxürülidioqan rodidək bolidu; seni ularning yollirini kəzitip sinaxka tiklidim, — [dedi]. **28** — Ularning hərbi asiyning asiysi, ular təhmət qaplap uyan-buyan qatrap yürməktə; ular mis wə təmürning ezidur, həmmisi qirip kətkəndur; **29** təmürqining kərükimu kəyüp kətti, qooquxun bolsa otta yəm boldi; rodini eritip tawlox bikar boldi; həlkim yamanlardin haliy bolmidi. **30** Ular «daxqal kümüx» dəp atilidu; qünki Pərwərdigar ularni rət qildi.

7 Pərwərdigardin Yərəmiyaqə mundaq bir səz kəldi: — **2** Pərwərdigarning əyidiki dərwezida turup muxu səzni jakarlap: «Pərwərdigarning səzini anglanglar, i

Pərwərdigarəja ibadət qilix üqün muxu dərwazilardin kiriatqan barliq Yəhūdalar!» — degin. **3** — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Yolliringlar həm qilmixliringlarni tüzitinglar; xundaq boləjanda Mən siləni muxu yərdə muqim turozümən. **4** «Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi dəl muxudur!» dəp aldamqi səzlərgə tayinip kətmənglar. **5** Əgər silər həqiqətən yolliring həm qilmixliringlarni tüzətsənglar, — əgər kixilər wə qoxnanglar arisida adalət yürgüzsənglar, **6** — əgər silər musapir, yetim-yesir həm tul hotunlarni bozək qilixtin, muxu yərdə gunahsiz qanlarni təküxtin, — xundakla əzünglarəja ziyan yətküzüp, baxqa ilahlarəja əgixip ketixtin qol üzsənglar, — **7** xundaq qilojininglarda Mən siləni muxu yərdə, yəni Mən ata-bowiliringlarəja qədimdin tartip mənggügiqə təqdim qilojan bu zeminda muqim turidiojan qilimən. **8** Lekin mana, silər heqkandaq payda yətküzməydiəjan aldamqi səzlərgə tayinip kətkənsilər. **9** Əmdi nemə degülük?! Oqrilik, qatillik, zinahorluk qilip, sahta kəsəm iqip, Baaləja isriq yekip wə silər heq tonumiojan yat ilahlarəja əgixip, **10** andin Mening namimda ataləjan muxu əygə kirip Mening aldimda turup: «Biz qutquzulojan!» dəmsilər?! Muxu lənətlik ixlarda turuwerix üqün qutquzulojanmusilər?! **11** Mening namimda ataləjan muxu əy siləning nəziringlarda bulangqilarning uwisimu?! Mana, Mən Əzüm bu ixlarni kərgənmən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xunga, Mən əslidə

Öz namimda turaloqı qıloqan Xiloq degän jayoqa berip, hælqim İsrailning ræzilliki tÛpæylidin uni nemæ qiliwætkenlikimni körüp bekinglar! **13** Əmdi hazir, siler muxundak qilmixlarni sadir qiloqininglar tÛpæylidin, — dæydu Pærwærdigar, — Mæn silergæ tang sæhærdæ ornumdin turup söz qilip kældim, lekin siler heq kulak salmidinglar; Mæn silærni qaqirdim, lekin siler Manga jawab bærmidinglar — **14** əmdi Mæn Xiloqdiki əyni qandak qiloqan bolsam, siler tayanoqan, xundakla namim koyuloqan bu əyni wæ Mæn silergæ hæv ata-bowiliringlaroqa tæqdim qiloqan bu zeminnimu xundak qilimæn; **15** Mæn silærning barliq qerindaxliringlar, yæni Əfraimning barliq næslini hævdiwætkinimdæk silærnimu kævümdin yirak hævdaymæn. **16** Əmdi sæn, [Yæramiya], bu hælq üqün dua qilma, ular üqün nalæ-pæryad kævürmæ yaki tilæk tilimæ, Mening aldimda turup ularning [gunahqirini] heq tilimæ, qünki Mæn sanga kulak salmaymæn. **17** Ularning Yæhuda xæhærliridæ wæ Yerusalem koqilirida nemæ qiloqanlirini kævüwatmamsæn? **18** Balilar otun teridu, atilar ot qalaydu, ayallar qæstæn Meni rænjitixkæ «Asmanning Hanixi» üqün poxkallarni selixqæ hemirni yuquridu, xuningdæk yat ilahlaroqa «xarab hævdiyæ»lærni quyidu. **19** Azablinip oqæzæplinidioqini Mænmu? — dæydu Pærwærdigar; — Öz yüzlirigæ xærm qaplap, azablinidioqini øzliri æmæsmu? **20** Xunga Ræb Pærwærdigar mundak dæydu: — Mana, Mening oqæzipim wæ kæhrim muxu jayoqa tækülidu; insan üstigæ, haywan üstigæ, daladiki dærhælær üstigæ, tupraktiki mewilær üstigæ tækülidu; u hævmini kævüridu, uni heq oqürælmæydu.

21 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Beriweringlar, kəydürmə qurbanliqliringlarni baxqa qurbanliqlarəja qoxup qoyunglar, barliq gəxlirini yəwelinglar! **22** Qünki Mən ularni Misir zeminidin kutkuzup qikarəjan künidə ata-bowiliringlarəja «kəydürmə qurbanliq»lar yaki baxqa qurbanliqlar toqrisida gəp qilmioqan wə yaki əmr bərmigənidim; **23** bəlki Mən ularəja mundaq əmr qilip: «Awazimoqan kulak selinglar, xundaq qilip Mən silərnin Hudayinglar bolimən, silər Mening həlqim bolisilər; Mən özünglarəja yaxxilik bolsun dəp buyruəjan barliq yolda menginglar» — dəp buyruəjanidim. **24** Lekin ular heq anglimioqan, Manga heq kulak salmioqan, bəlki ez rəzil kənglidiki jahilliki bilən ez hiyal-hahixlirioqan əgixip mengiwərgən; ular aldioqan əməs, bəlki kəynigə mangoqan. **25** Ata-bowiliringlar Misir zeminidin qikkəndin tartip bügünki küngə kədər Mən qullirim boləjan pəyoqəmbərlərnəni yeninglarəja əwətip kəldim; Mən hər küni tang səhərdə ornumdin turup ularni əwətip kəldim. **26** Lekin həlqim anglimioqan, heq kulak salmioqan; ular boynini kattiq qiləjan; rəzilliktə ata-bowiliridin exip kətkən. **27** Sən bu səzlərnəni ularəja eytisən; lekin ular sanga kulak salmaydu; sən ularni [towa qilixqa] qaqirisən, lekin ular jawab bərməydu. **28** — Sən ularəja: — «Pərwərdigar Hudasing awazini anglimioqan wə heq tüzitixni qəbul qilmioqan həlq dəl muxu!» — dəysən. Ulardin həqiqət-wapaliq yoqap kətti; bu ularning eoqizidinmu üzülüp kətti. **29** Qeqingni qüxürüp uni taxliwət; yukiri jaylarda bir mərsiyə oquəjin; qünki

Pərwərdigar Əz oşəzipini qüxürməkqi boləjan bu dəwrni rət kəlip, uningdin waz kəqti. **30** Qünki Yəhudadikilər kəz aldimda rəzillik kəiləjan, — dəydu Pərwərdigar, — ular Mening namimda ataləjan əygə yirginqlik nərsilərnə əkirip uni buləiləjan; **31** wə əz oşul-kizlirini otta kəurbanlik kəlip kəydürüx üqün «Hinnomning oşli»ning jiləisidiki Tofətning yukiridiki jaylarnə kurojan; bundak ixni Mən həq buyrumioşanmən, u oyumoşə həq kirip bakmioşandur. **32** Xunga, mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Tofət» yaki «Ibn-Hinnomning jiləisi» əmdi həq tiləjan elinmaydu, bəlki «Kətl jiləisi» deyilidu; qünki ular Tofəttə jəsətlərnə yər kəlmioşuqə kəmidu. **33** Bu həkning jəsətliri asmandiki uqar-kənatlarning wə zemindiki janiwarlarning taami bolidu; ularni əlüklərdin kərkəutup həydəydiəjan həkkin bolmaydu. **34** Mən Yəhuda xəhərliridin həm Yerusalem xəhərliridin oyun-tamaxining sadasini, xad-huramlıq sadasini wə toyi boluwatқан yigit-kizining awazini məhrum kəlimən; qünki zemin wəyranə bolidu.

8 Xu qaoşda, — dəydu Pərwərdigar, — ular Yəhudanəning padixəhlirining ustihanlirini, ularning əmirilirining ustihanlirini, kəhənlarning ustihanlirini, pəyoşəmbərlərnəning ustihanlirini wə Yerusalemda turoşanlarning ustihanlirini gərliridin elip qikiridu; **2** xundak kəlip ular bularnə kuyax, ay wə asmanlardiki barlik jisimlar astida yayidu; qünki ular bularnə səygən, bularning kullukida boləjan, bularoşə əgəxkən, bularnə izdigən, bularoşə qokunoşan; ularning jəsətliri bir yərgə həq yioşilmaydu, həq kəməlməydu; ular zemin yüzidə

oqut bolup yatidu. **3** Mən bulardin qaloqanlirini həydidən jaylarda, bu rəzil jəməttin barlıq tirik qaloqanlar həyatning ornioqa mamatni tallaydu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar. **4** Əmdi sən ularoqa mundak degin: Pərwərdigar mundak dəydu: — Adəmlər yikilsa qaytidin turmamdu? Birsı yoldin qikip kətsə qaytip kəlməmdü? **5** Nemixqa Yerusalemdiki bu həlk həmixə yoldin qikix bilənla yenimdin yıraqlap ketidu? Ular aldamqilikni qing tutidu, yenimoqa qaytip kelixni rət kilidu. **6** Mən kəngül koyup anglidim; lekin ular duruslukni səzliməydu; ularning rəzillikliridin: «Mən zadi nemiləni kilip koydum?!» dəp towa kilidioqan heqkim yok; at jənggə burulup etiloqandək hər birsi öz yolioqa burulup etilidu. **7** Hətta asmandiki ləyləkmü əzigə bekitilgən waqtilirini bilidu; pahtək, qarlioqaq wə turnilarmü kəqüp kelidioqan waqtilirini esidə tutidu; lekim Mening həlkim Mən Pərwərdigarning ularoqa bekitkənlirimni heq bilməydu. **8** Silər qandakmü: «Biz danadurmiz, Pərwərdigarning Təwrat-qanuni bizdə bardur!» dəysilər? Mana, bərhək, əlima-kəqürgüqilərnin yaloqanqi kəlimi uni burmilioqan. **9** Danixmənlər hijil bolidu, ular yərgə qarap qaldı; mana, ular Pərwərdigarning səzini qətkə kakqandin keyin, ularda zadi nemə danalığ qalidu? **10** Xunga Mən ularning ayallirini baxqilaroqa, ularning etizlirini yengi igilirigə tapxurup berimən; qünki əng kiqikidin qongioqə ularning həmmisi aqkəzlikkə berilgən; pəyoqəmbərdin kahinoqiqə həmmisi sahta ix kəridü. **11** Ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp həlkimning qizining yarisini susluk bilən qol uqida

qala tengip qoydi. Lekin aman-esənlik yoqtur! **12** Ular yirginqlik ixlarni sadir qilōinidin hijil boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmidi, hətta qizirixnimu ular heq bilməydu. Xunga ular yikilip olgənlər iqidə yikilip olidu; ularni jazalaxka kəlginimdə ular putlixip ketidu, — dəydu Pərwərdigar. **13** Mən ularning hōsulini elip taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar; üzüm telida üzümlər, ənjür dərihidə ənjürlər heq qalmidi; yopurmakliri solixip kətti; Mən ularoqa nemə beoixlioqan bolsam, əmdi xular ulardın etküzüwelinidu. **14** «Biz nemixka muxu yərdə bikar olturuwerimiz? Yioqilayli, mustəhkəm xəhərlərgə kirip xu yərlərdə [kürəx kilip] tügixəyli! Qünki Pərwərdigar Hodayimiz bizni tügəxtürüp, bizgə ot süyini bərdi; qünki biz Pərwərdigar aldida gunah sadir kilduk. **15** Aman-tinqlikni ümid kilip kütüp kəlduk, lekin heq yaxilik bolmidi; xipa waqtini kütük, lekin mana, wəhimə basti! **16** Düxmən atlirining hartildaxliri Dan zeminidin tartip anglanmaqta; ayoqirlirining kixnəxliri pütkül zeminni qorqitip təwrətməktə. Ular zemin wə uningda turuwatqan həmmiini, xəhərnə wə uningda turuwatqanlarning həmmisini yokitixka kelidu!». **17** — Mana, Mən aranglaroqa yilanlarni, yəni heqkim sehirliyəlməydioqan zəhərlik yilanlarni əwətimən, ular silərnə qaqidu» — dəydu Pərwərdigar. **18** [Mən]: «Mening dərd-əlimim dawalioqusiz! Yürikim zəyiplixip kətti!» — [dedim]. **19** «Mana, həlkimning qizining intayin yirak yurttin kətürülgən pəryadining sadasi! [Ular] — «Pərwərdigar Zionda əməsmu? Zionning padixahə u yərdə turmamdu?!» — [dəydu]». «Nemixka əmdi ular

Meni oyma məbudliri bilən, ərziməs yat nərsilər bilən
oçəzəpləndüridu?!» 20 — «Orma waqti ətüp kətti, yaz
tügidi, lekin biz bolsaq yənıla kütquzulmiduk!» 21
«Həlqimning kızining sunuk yarisi tüpəylidin özüm
sunukmən; matəm tutimən; Dəkkə-dükkə meni besiwaldi,
— 22 Gileadta tutiya tepilmamdikən? U yərdə tewip
yokmikən? Nemixka əmdi mening həlqimning kızioğa
dawa tepilmaydu?!».

9 Ah, mening bexim suning bexi, Kəzüm yaxning
buliki bolsiidi! Undaқта həlqimning kızı arisidiki
əltürülgənlər üqün keqə-kündüz yioçlayttim! 2 Ah,
mən üqün qəl-bayawanda yoluqılar qüxkidək bir
turaloğu bolsiidi! Undaқта həlqimni taxlap, ulardin
ayriloğan bolattim! Qünki ularning həmmisi zinahorlar,
Munapıqlarning bir jamaitidur!» 3 — Ular okyaqi ləxkərlər
okyaqini egildürgəndək tilini yaloğanqilikka egildürüxkə
təyyarlıoğan; ular zeminda üstünlük kəzənoğan, biraq bu
səmimiylük bilən boləoğan əməs; ular rəzillik üstigə rəzillik
kiloğan, Meni heq tonup bilmigən» — dəydu Pərwərdigar.
4 — Hərbiringlar öz yekininglardin hezi bolunglar,
kəringdaxliringlaroğa heq tayanmanglar; qünki hər bir
kəringdax pəkətlə aldioquqi, halas, hər bir yekinliring bolsa
təhməthorlukta yürməktə. 5 Ular hər biri öz yekinlirioğa
aldamqilik kilməktə, heqkim həkikətəni səzliməydu; ular
öz tilini yaloğan səzləxkə əgitidu, ular kəbihlikte əzlrini
upritidu. 6 Ular jəbir-zulum üstigə jəbir-zulum kilməktə,
aldamqiliqtin yənə bir aldamqilikka ətməktə; ular Meni
tonuxni rət kildidu, — dəydu Pərwərdigar. 7 Xunga samawi
koxunlarning Sərdari boləoğan Pərwərdigar mundaq dəydu:

— Mana, Mən ularni eritip tawlap sinaymən; həlqimning
kizining rəzillikigə Manga baxqa yol qalimidimu? **8**
Ularning tili əjəl okidur; u aldamlıqlıqni səzləydu; hər bir
eşiz sözidə yekini bilən tinq-amanlıqlıqni səzləydu, ləkin
kənglidə kiltak təyyarlaydu. **9** Bu ixlər tūpəylidin
ularni jazalimay qoyamdim? — dəydu Pərwərdigar, —
Mening jenim muxundak bir əldin kisas almay qoyamdu?
10 «Taoqlardiki yaylaqlar üqün yioqa wə nalə-pəryad
kətürimən, Daladiki otlaklar üqün mərsiyə okuymən;
Qünki ular kəyüp kəttiki, həqkim u yərdin etməydu;
Kalilarning hər kirəxliri anglanmaydu; Həm asmandiki
uqar-qanatlar həm haywanatlar mu kəqip, Xu yərdin
kətti!». **11** — Mən Yerusalemni harablaxқан top-top dəwə,
qilbərılərnıng bir turaloqusi qilimən; Yəhuda xəhərlirini
adəm turmaydioqan dərıjıdə wayranə qilimən. **12** — Kim bu
ixlarnı qüxinıxkə danıxmən bolıdu? Kim Pərwərdıgarnıng
aşzıdın səz elıp bularnı qüxəndürələydu? Nemıxka
zemin wəyranə, həqkim etməıgüdək, kəyüp qəl-
bayawandək bolup kətti? **13** Pərwərdigar dəydu, —
Qünki ular Mən ular aldıoqa koyoqan Təwrat-qanunni
taxlıwətkən, Mening awazımoqa kulak salmıoqan wə
uningda mangmıoqan, **14** Bəlki əz kəlbıdiki jahıllıqka
əgəxkən, ata-bowıliri ularoqa əgətkəndək Baallarnıng
kəynıgə əgıxıp kətkən, **15** Xunga samawı koxunlarnıng
Sərdarı boloqan Pərwərdigar, Israilnıng Hudası mundak
dəydu: — Mana, Mən bu həlkkə kəkrını yegüzımən,
ularoqa ət süyını ıqküzımən, **16** ularnı ular yaki ata-
bowıliri ılgırı həq tonumaydioqan əllər arısoqa tarkıtımən;
Mən ularnı yokatkuqə ularnıng kəynıdın kooqlaxka

qiliqni əwətimən. **17** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Kəngül qoyunqlar, matəmqi ayallarni kelixkə qaqiringlar, yioqlaxqa əng usta bolqan qiz-ayallarni qaqirip kelixkə adəm əwətinglar!

18 — Bərhək, ular tez kəlsun, biz üqün zor yioqa kətürsunki, bizning kəzlirimizdinmu yaxlar taramlap təkülsun, qanaklirimizdinmu yax tamqiliri aqsun — **19** qünki Ziondin yioqa awazi anglinip: — «Biz qanqilik bulang-talang qilinduk! Qanqilik xərməndə bolduk! Ular turaloqlurimizni ərüwətti, biz zeminimizni taxliduk!» — deyilidu.

20 Pərwərdigarning səzini anglanglar, i ayallar, Uning aqzidiki səzgə kulak selinglar; Qizinglaroqa yioqlaxni əgitinglar, Hərbiringlar yekininglaroqa mərsiyə oqutunglar; **21** Qünki ölüm bolsa derizilirimizdin yamixip kirgən, Orda-istihkamlirimizojimu kirgən; U balilarni koqilardin, Yigitlarni rəstə-məydanlardin yulup taxlioqan.

22 [Yekinliringlaroqa] ukturup: «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bərhək, jəsətlər dalada tezəktək yikilidu; Ular ormiqining oroqikining astioqa yikiloqan, Lekin heqkim yioqmaydioqan baxəktək yərgə qeqilidu!» — dənglar!

23 Pərwərdigar mundaq dəydu: — Dana kixi danaliki bilən, küqlük kixi küqlükliki bilən, bay bayliqliri bilən pəhirlinip mahtanmisun; **24** pəhirlinip mahtioquqi bolsa xuningdin, yəni Meni, yər yüzidə mehİR-muhəbbət, adalət wə həqkaniylikni yürgüzgüqi Mən Pərwərdigarni tonup yətkənligidin pəhirlinip mahtansun; qünki Mening hursənlikim dəl muxu ixlardindur, — dəydu Pərwərdigar.

25 Mana, xundaq künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən hətnə qilmioqanlarni hətnə qilinoqanlar bilən billə

jazalaymən; **26** yəni Misir, Yəhuda, Edom, Ammoniylar wə Moabiylar, jümlidin qəl-bayawanda turuwatqan, qekə qaqlirini qüxürüwətkən əllərni jazalaymən; qünki bu əllərninğ həmmisi hətnisizdur; Israilning barlıq jəmätimu kənglidə hətnisizdur.

10 Pərwərdigarning silərgə eytkən sözigə kulaq selinglar, i Israil jəməti: — **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Əllərninğ yollirini əgənmənglar; gərqə əllər asmandiki hədisə-alamətlərdin qorkup dəkkə-dükkigə qəmgən bolsimu, silər bulardin heq qəqüp kətmənglar. **3** Qünki əllərninğ kaidə-yosunliri biməniliktur; həmmisi ormanlıqtin kesilgən dərəhtin, yəqəqqininq iskinisi bilən oyuloqan nərsigə asaslanoqandur. **4** Ular buni altun-kümüx bilən həlləydu; uni yikilmisun dəp ular bolqa, mihlar bilən bekitidu. **5** Bundak butlar tərhaməklikte turidioqan bir qaranquktur, halas; ular heq sözliyəlməydu; ular baxqilar tərripidin kətürülüxi kerək, qünki ular mangalmaydu. Ulardin qorkmənglar; qünki ular rəzillik qilalmaydu, ularning qolidin yahxilik qilixmu kəlməydu. **6** — Sanga ohxaydioqan heqkim yok, i Pərwərdigar; Sən uluq, küq-qudriting bilən naming uluqdur. **7** Kim Səndin qorkmay turalisun, i barlıq əllər üstigə həkümran padixah!? Qünki bu Sanga tegixliktur; qünki əllərdiki danixmənlər arisida wə barlıq padixahlıqlar arisida Sanga ohxax heqkim yoktur. **8** [əllərninğ] həmmisi istisnasiz əqli yok, nadanlardur; bu ərziməslər yəqəqtur, halas! Ular təlim berələmdu!? **9** Səqup yalpaqlanoqan kümüx Tarxixtin elip kelinidu; altunmu Ufazdin elip kelinidu; andin hünərwən wə zərgərlərninğ qoli bu

yasioqiniqqa kek wə sesün rəht bilən kiyim kiygüzidu — bularning həmmisi xübhısizki, danixmən ustilarning əjridur! **10** Lekin Pərwədigar Hudaning Əzi həkikəttur; U həyat Hudadır, mənggülikning Padixahidur; Uning oəziپی aldida yər-zemin titrəydu; əllər Uning kəhrini kətürəlməydu. **11** Ularoqa mundak deyin: «Asman bilən zeminni yaratmioqan ilahlar, ular zemin yuzidin wə asman astidin yoqaydu!». **12** [Pərwədigar bolsa] yər-zeminni küq-kudriti bilən yasioqan, Aləmni danaliki bilən bərpa kiləqan, Asmanlarni əkil-parasiti bilən yayoquqidur. **13** U awazini koyuwətsə, asmanlarda sular xawkūnlaydu; U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; U yaməqurlaroqa qaqmaqlarni həmrəh kilip bekitidu, Wə xamalni öz həziniliridin qikiridu. **14** Muxu kixilərninğ hərbi əkilsiz, bilimdin məhrumlardur; Zərgərlərninğ hərbi əzliri oyoqan but tərpidin xərməndigə qalidu; Qünki uning quyma həykili yaloqanqilik, ularda heq tinik yoqtur. **15** Ular bimənilərdur, mazak obyektidur; Jazalinix waqti ularning üstigə kəlgəndə, ular yoqitilidu. **16** Yakupning Nesiwisi Boloquqi bulardək əməstur, Qünki barlik məwjudatni yasioquqi Xudur; Israil bolsa Uning Əz mirasi boləqan kəbilidur; Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwədigar Uning namidur. **17** Zemindin qikixka yūktakingni yioqixturup al, i muhasirigə elinoquqi kız; **18** qünki Pərwədigar mundak dəydu: — «Mana, Mən bu waqitta zemindikilərnin elip u yərdin qəriwetimən wə ularning kəngli tonup yətküqə azar berimən!». **19** Jarahtim üqün həlimoqa way! Mening yaram dawalioqusizdur! Birak əslidə mən: «Bu pəkət bir kesəllik, halas, uningəqa

qidiojudəkmən» — dəptikənmən. **20** Mening qedirim həlak boldi, barlıq tanilirim üzüldi; balilirim məndin juda bolup, ular yok boldi; qedirimni qaytidin sozup tikküdək, qedir pərdilirini askudək həqkim qalmidi. **21** Qünki həlk padiqiliri əkilsiz bolup, Pərwərdigarni izdəp yol sorimaydu; xunga ular danixmənlərdək ix kərəlməydu, ularning barlıq padisi tarkilip kətti. **22** Anglanglar! Bir gəpning xəpisi! Mana, u kelidu, ximaliy zemindin qikkən zor bir quqan-sürən! Yəhudaning xəhərlirini bir wəyrənə, qilbərilərnin turaloşuşiya aylanduroşuqi keliwatidu! **23** Bilimənki, i Pərwərdigar, insanning öz yolini bekitixi öz qolida əməstur; mengiwatqan adəmnin özidə kədəmlirini halioşanqə taxlax qudriti bolmastur; **24** Pərwərdigar, meni tüzigəysən, lekin oşəziping bilən əməs, adil həküming bilən tüzigəysən; bolmisa Sən meni yokqa barawər kilisən. **25** Qəhringni Seni tonumaydioşan əllər həmdə namişoşu nida qilmaydioşan jəmətlər üstigə təkəysən; qünki ular Yəqubni yəp kətkən; bərhək, ular uni yutup tügəxtürüp, turoşan jayini mutlək wəyrən qiləşan.

11 Yərəmiyaşu Pərwərdigardin kəlgən söz mundak idi: **2** — Bu əhdinin sölirigə kulak selinglar; xundakla Yəhuda kixilirigə, Yerusalemda turuwatqanlarəşu ularni yətküzüinglar, **3** — sən Yərəmiya ularəşu mundak eytkin: — — Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Bu əhdinin sölirigə kim boysunmisa u lənəttə qalidu; **4** Mən bu əhdini ata-bowiliringlarni Misir zeminidin, yəni təmür tawlaydioşan humdandin kutquzup qikəroşan künidə ularəşu tapiləp: «Awaziməşu kulak selip, bu sölərgə, yəni

Mən silərgə tapxuroqan barlik əmrlərgə əməl qilinglar; xundak qilojninglarda, silər Mening həlkim bolisilər, Mən silərnin Hudainglar bolimən; **5** xundak bolojnida Mən ata-bowiliringlaroq: «Silərgə sūt həm bal ekip turidioqan bir zemin təqdim qilimən» dəp iqkən kəsəmni əməlgə axurimən» — degənidim. Silər bögünki kündə dəl xu zeminda turuwatisilər! Mən bolsam jawabən «Amin, Pərwərdigar!» — dedim. **6** Pərwərdigar manga mundak dedi: — Yəhudaning xəhərliridə, Yerusaleminin koqilirida bu sözləni jakarla: — Bu əhdininin barlik sözlirigə kulak selip əməlgə axurunglar! **7** Qünki Mən ata-bowiliringlaroq Misir zeminidin kutkuzup qiqaroqan künidin bögünki künigiqə «Mening awazimoq kulak selinglar!» dəp jekiləp agahlandurup keliwatimən; Mən tang səhərdə ornumdin turup ularni agahlandurup kəldim. **8** Lekin ular heq anglimioqan yaki kulak salmioqan; ularning hər biri rəzil kəngülliridiki jahillikqə əgixip mangoqan; xuning bilən Mən bu əhdidiki barlik sözləni ularning bexioq qüxürdüm; Mən bularning həmmisini ularoq tapilioqanmən, lekin ular heq əməlgə axurmioqan. **9** Pərwərdigar manga mundak dedi: — Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlarning arisida bir suyikəst baykaldi; **10** ular sözlirimni anglaxni rət qiloqan ata-bowilirining kəbihliklirigə kaytip kətti; ularning ibaditidə bolayli dəp baxqə ilahlaroqə əgixip kətti. Israil jəməti həm Yəhuda jəməti ata-bowiliri bilən tüzgən əhdəmni buzdi. **11** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularning üstigə heq kutulalmas apət qüxürimən; ular Manga pəryad kətüridu, lekin Mən ularni anglimaymən. **12** Andin

Yəhudaning xəhərliri wə Yerusalemda turuwatқанlar isriq yekip qoқunoқan butlarni izdəp ularoқa pəryad kətüridu; lekin apət qüixkən waқtida ular bularni heq kutқuzmaydu.

13 Qünki xəhərliring қanqə көp boloқanseri, butliring xunqə көp boldi, i Yəhuda; Yerusalemning koқiliri қanqə көp boloқanseri, silər «yirginqlik boloқuqi»oқa xunqə қurbangahlarıni қurdunglar, yəni Baaloқa isriq yekix üqün қurbangahlarıni bərpa қildinglar. **14** Əmdi sən, [i Yərəmiya], bu həlk üqün dua қilma, ular üqün heq pəryad yaki tilawət қilma; qünki apət bexioқa qüixüxi bilən ular Manga nida қiloқan waқtida Mən ularni anglimaymən. **15** — Mening səyümlük həlkimning öyümdə turuxioқa nemə həkқи? Qünki көpinqinglar özünglarning rəzil məqsətlirigə yetixkə orunisilər; silər rəzillikinglar əməlgə axқanda hursən bolsanglar, undaқta «mukəddəs gəxlər» muxu asiyliқinglarıni silərdin elip taxliyalamdu? **16** Pərwərdigar ismingni «Yapyexil, mol mewilik, baraqsan zəytun dərihi» dəp atioқanidi; lekin [Pərwərdigar] dərəhkə xawқunlaydioқan zor bir otni salidu wə xahliri yok қilinidu. **17** Qünki seni tikkən samawi қoxunlarning Sərdari boloқan Pərwərdigar sanga қarap külpət bekitip jakarlioқan; səwəbi, Israil jəməti wə Yəhuda jəməti özining mənпəətini көzləp rəzillik қilip, Baaloқa isriq yekip, Mening oқəzipimni kəltürdi.

18 «Pərwərdigar manga həwər yətküzdi, xuning bilən mən qüixəndim; U manga ularning қilmixlirini ayan қildi; **19** mən bolsam huddi booқuzlaxқа yetiləp mangəoқan көnük paқlandək idim; mən əsli ularning manga қarap: «Dərəhni mewisi bilən yokitayli, uning ismi қayta əskə

heq kältürülmisun, uni tiriklär zeminidin üzüp taxlayli» degän kəstlirini heq bilməyttim; **20** lekin Sən, i adil həküm Qıkaroquqi, adəmning wijdan-kəlbini Siniöuqi, samawi qoxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar, Sening ularning üstigə qüxüridiöjan kisasıngni öz kəzüm bilən kərüxkə nesip qıloqaysən; qünki dəwayimni Sangila ayan qılıp tapxurdum». **21** Xuning bilən Pərwərdigar [manga] mundaq dedi: — «Pərwərdigarning namida bexarət bərmə, bolmisa jening qolimizda tügixidu» — dəp sanga dok qılıp yürgän Anatottiki adəmlər jeningni izdəp yüridu. Əmdi ular toörisida mundaq sözüm bar: — **22** — bu ixka qarap samawi qoxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar mundaq dedi: — Mana, Mən ularni jazalaymən; yigitlər qiliq bilən ölidu, oöul-qizliri bolsa kəhətqilik bilən ölidu. **23** Ulardin heqbir qaldisi qalmaydu; qünki Mən ular jazalinidiöjan yilida, xu Anatottiki adəmlər üstigə apət qüxürimən.

12 Mən dəwayimni aldingöja elip kəlsəm, adil bolup kəlding, i Pərwərdigar; lekin Sən bilən Öz həkümliring toörlük sözləxməqimən; nemixka rəzilləarning yoli ronak tapidu? Asiylik qıloquqılarning həmmisi nemixka kəngri-azadilikdə turidu? **2** Sən ularni yər yüzigə tikkənsən, ularmu yiltiz tartқан; ular ösüp güllinidu, ular mewiləydu; Sən ularning aözziöja yekin ohxaysən, lekin wijdanidin yirakşən; **3** lekin Sən, i Pərwərdigar, meni bilisən; Sən meni kərüp kəlgənsən, Özünggə bolöjan sadıqlıqimni siniöqansən. Ular ni boöuzlaxka bekitilgän qoylardək ayrip sərəp qıkkaysən, ularni kətl künigə ayriöqaysən. **4** Zemin qaqanoqıqə kaöjiraydu, etizdiki

ot-qəplər qaqanoqıqə kuroqan hələttə turidu? Zeminda turuwaqanlarning rəzilliki tüpəylidin həywanlar həm uqar-kanatlar qaqanoqıqə yoqap tügəydu? Qünki bu həlk; «[Huda] aqıwıtimizni heq kərməydu» dəwatıdu.

5 — Sən yügürgən ləxkərlər bilən bəsləxkəndə, ular seni həlsiratqan bolsa, əmdi sən atlar bilən bəsləxsəng qandak bolar? Sən pəkət aman-tinqliqta turoqan zemindila hatırjəm bolup [Manga] ixinisən, əmdi İordan dəryasi boyidiki qoyuk qatqallıqlarda qandak yürisən? **6** Qünki hətta öz kərındaxliring, atangning jəmətimu sanga asiylıq qıloqan. Ular mu seni yoqıtix üçün awazini koyup bərgən. Gərqə ular sanga mehqırlıq səzlərnı qıloqan bolsımu, ularoqa ixənmə!»

7 — Əzüm ailəmdin waz keqımən, mirasimni taxlıwetımən, jan-jıgirimni düxmənlirining qolıoqa tapxurımən. **8** Mening mirasim [boloqan həlk] bolsa Manga ormanlıqtiki bir xırgə ohxax bolup qaldı; ular Manga qarxi awazini kətürdi; xunga Mən ularni yaman kərimən. **9** Mening mirasim Manga sar-bürküt yaki qılberıdək bolup qaldı əməsmu? Lekin uning ətrarıoqa baxqa sar-bürkütlər olaxmaqta! Beringlar, ularni yəwetıxkə barlıq daladiki həywanlarnı yıoqıp kelinglar!

10 Nuroqunlıoqan həlk padiqiliri üzümzarımni həlak qılıdu, ular Mening nesıwəmnı ayaq astı qılıdu, ular Mening yeqımlıq nesıwəmnı oqerib bir qəl-bayawanoqa aylandurıdu; **11** ular unı oqerib qılıwetıdu; u Mening aldimda oqerib həm qaşjıraq turıdu; pütkül zemin oqerib qalıdu; əmma heq adəm bununoqa kənglinı bəlməydu. **12** Qəl-bayawandiki barlıq egızlıklər üstıgə həlak qıloquqılar oquzuldap qıqıp kelıdu; qünki Pərwərdıgarning qılıqı

zeminning bir qetidin yənə bir qetigiqə həmmi yutidu; heq ət igisining tinq-hatirjəmliki bolmaydu. **13** [Həlqim] buoqdayni terioqan bolsimu, lekin tekənlərni oriydu; ular əzlrini upratqini bilən, payda kərməydu; xunga [naqar] məhsulatliringlar tüpəylidin, Pərwədigarning kəttik oqəziپی түpəylidin, yərgə qarap qalisilər. **14** Mənki Pərwədigar Əz həlqim Israilni waris qiloqan miraska qanggal saloqan, zeminimning həmmə rəzil qoxniliri toqruluk mundak dəymən: — Mana, Mən ularni əz zeminidin yulup alimən, xuningdək Yəhuda jəmətini ular arisidin yuluwalimən; **15** lekin xundak boliduki, ularni yuluwaloqandin keyin Mən bu yoldin yenip, ularoqə iqimni aqririmən, ularning hərbirini əz mirasioqə, hərbirini əz zeminoqə kayturimən. **16** Xundak qilip, əgər (ular ətkəndə həlqimgə Baalning ismioqə kəsəm iqixni əgətkəndək) kəngül qoyup həlqimning yollirini əgənsə, jümlidin Mening namimoqə kəsəm iqixni əgənsə, — əmdi ularoqə həlqim arisidin [mukim] orun berilip, ular gülləndürüliđu. **17** Birak ular anglimisa, Mən xu əlni mutlək yulup taxlaymən, — dəydu Pərwədigar.

13 Pərwədigar munga mundak dedi: — Baroqin, kanap iq tambalni al, belinggə baqla; lekin uni suqə qilima. **2** Xunga Pərwədigar munga degəndək mən bir iq tambalni aldim wə belimgə baqlap qoydum. **3** Əmdi Pərwədigarning səzi ikkinqi qetim munga kelip mundak deyildi: — **4** «Sən puloqə aloqan, belinggə baqlanoqan iq tambalni elip, ornungdin tur, Fratqə berip xu yərdə taxning yeriqoqə yoxurup qoy». **5** Xunga mən bardim wə Pərwədigar munga buyruoqəndək uni Fratqə yoxurup

qoydum. **6** Kəp künlər ötkəndin keyin, Pərwərdigar manga: «Ornungdin tur, Fratqa berip, Mən sanga xu yərgə yoxuruxka buyruoan iq tambalni qolungoşa al» — dedi. **7** Xunga mən Fratqa bardim; mən yoxuroşan yərdin iq tambalni kolap qikirip qolumoşa aldim; mana, iq tambal sesip qirip kətkənidi, pütünləy kiygüsiz bolənanidi. **8** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Yəhudaning pəhrini wə Yerusalemining qong pəhrini muxu həlda yokitimən; **10** Mening səzlimni anglaxni rət kiloşan, kənglidiki jahillikida mangidoşan, baxka ilahlarıning kullukida bolup, ularoşa ibadət kilixka intilidoşan bu rəzil həlk pütünləy kardin qikқан bu iq tambaloşa ohxax bolidu. **11** Qünki huddi iq tambal adəmning qatirikoşa qing başlanoşandək, ularmu Manga [yekin] bir həlk bolsun, Manga nam-abruy, mədhiyə wə xan-xərap kəltürsun dəp, Mən Israilning pütkül jəmətini wə Yəhudaning pütkül jəmətini Əzümgə qing başlanduroşanmən — dəydu Pərwərdigar, — lekin ular heq kulak salmidi. **12** Ularoşa muxu səzni degin: — Israilning Hudasi boləşan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerək». Ular sanga: «Əjəba, həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerəklisini obdan bilməmdük?» — dəydu; **13** Sən ularoşa mundak dəysən: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, mən bu zeminda barliq turuwatқанlarni, Dawutқа wəkil bolup uning təhtigə olturoşan padixahlarni, kaşinlarni wə pəyoşəmbərlərnəni həmdə Yerusalemda barliq turuwatқанlarni məstlik-biħoxluk bilən toldurimən. **14**

Mən ularni bir-birigə, yəni ata bilən oqullirininu ohxaxla bir-birigə soquxka salimən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən ularoqa iqimni aqritymaymən, ularni ayimaymən, ularoqa rəhim qilmaymən; ularni nabut qilixka heqnərsə meni tosumaydu. **15** Anglanglar, kulak selinglar, həli qong bolmanglar; qünki Pərwərdigar səz qiləjan. **16** Əmdi U bexinglaroqa zulmət qüxürgiqə, putunglar zawal qüxkən taqlarda putlaxkəndək putlaxkuqə, U silər izdigən nurni əlüm sayisioqa, kəpkərangətulukka aylanduroquqə, Pərwərdigar Hudayinglaroqa layik xaxərap qayturunglar! **17** Buni anglimisanglar, silərninğ həkawurlukunglar tūpəylidin jənim yoxurunqə yioqlaydu; aqqik yioqlap kəz yaxlirim ekip taxidu; qünki silər, i Pərwərdigarning padisi, sürgün qilinisilər. **18** Padixah wə hanixka: «Təhtinglardin qüxüp yərgə olturunglar; qünki kərkəm tajliringlar bexinglardin qüxürülidu» — degin. **19** Jənubdiki xəhərlər kərxiwelnip takilidu; ularni aqidioqan heqkim bolmaydu; pütkül Yəhuda sürgün bolidu; ularning həmmisi əsirgə qüxüp sürgün bolidu. **20** Bexingni kətür, [i Zion], ximaldin qikqanlaroqa kəra; sanga tapxuruloqan pada, yəni yekimlik padang nəgə kətkəndü? **21** [Pərwərdigar] seni baxkuruxka dostliringni bekitkinidə sən nemə deyələytting? Əsli əzüng ularoqa baxkuruxni əgətkən tursang! Xu tapta toloqak tutqan ayaldək azab-oqubətlər seni tutmamdu? **22** Sən əgər kənglündə: Bu ixlar nemixka beximoqa qüxti? — dəp sorisang, bu ixlar kəbihlikinğ intayin eoqir boləjanlikidin boldi — kəyniking saldurup taxlandi, yotiliring zorawanlikta axkarilandi. **23** Efiopiyəlik kəra terisini əzgərtələmdü? Yəki yilpiz

qipar tenggilirini özgärtələmdu? Undak bolqanda silər rəzillikni kılıxka kəngənlərmu yaxılıqni kılalaydıoan bolisilər! **24** Əmdi qəl-bayawandiki xamal həydiwətkən samandək Mən silərnı həydəp qaqımən. **25** Bu sening aqıwıting bolıdu, Mən sanga bekitkən nesıwəng, — dəydu Pərwərdıgar; qünki sən Menı untuoqansən, yaloqanqılıkka tayoqansən. **26** Xunga Mən kəynıkingning pəxlırını yüzüng üstıgə kətürüp taxlaymən, nomusung kərülıdu. **27** Ah, sening zınalırıng, ayoırningkidək pohur kixnəxlırıng, egızlıklərdə wə etızlarda bolqan buzukqılıklırıngning pəskəxlıki! — Barlıq yırgınqılıklırıngnı kərdum! Həlıngoıa way, i Yerusaleml! Sən pak kılınıxni qaqanoııqə rət kılmaqıısən?!

14 Yərəmiyaıoıa qüıxkən, Pərwərdıgarıng kuroıaqılıklar toıruıuk səzi: — **2** Yəhuda matəm tutıdu, unıng dərwazılırı zawaloıa yüz tutmaqta, həlk yərgə qaplıxıp qarılık tutıdu; Yerusalemdın nalə-pəryad kətürülməktə. **3** Mətiwərlırı qararmənlırını su əkilıxkə əwətıdu; ular su azgallırıoıa barıdu, lekin heq su tapalmaydu; ularıng küplırı kuruık qaytıp kelıdu; ular yərgə qarap qalıdu, sarasımıgə qüıxıdu; ular bexını yepıp təwən sanggılıtıdu. **4** Heq yamoıur bolmıoıaqka yər yüzi yerılıp kətti; yər həydgüqılər yərgə qarap bexını yepıp təwən sanggılıtıdu. **5** Maral bolsa dalada bala kızılaydu, andın kızısidın waz keqıdu; qünki ot-qəp yok. **6** Yawa exəklər egızlıklərdə turup qılberılərdək hasırıp ketıdu; ozuk ızdəp kəzlırı qarangoıulıxıp ketıdu, qünki ozuk yok. **7** — I Pərwərdıgar, kəbihlıklırımız bizni əyıbləp guwahlık bərgını bilən, Özüngning namıng üqün bir ıxni kıləıaysən! Qünki bizning

yolungdin qikip ketiximiz intayin kəptur; biz Sening aldingda gunah sadir kilduk. **8** I Israilning Arzusi, külpət qüxkəndə ularning kutkuzojuqisi Boləjuqi, Sən nemixka bizgə zeminimizdiki musapirdək, bir keqila qonmaqqi boləjan bir yoluqidək bolisən? **9** Nemixka heq amalsiz kixidək, heqkimni kutkuzalmazdiəjan bir palwanəja ohxax bolisən? Lekin Sən, i Pərwərdigar, arimizda turisən, biz Sening naming bilən ataləjandurmiz; bizdin waz keqip kətmə! **10** Pərwərdigar muxu həlkkə mundak dəydu: — Ular dərəkəqət [məndin] tezip, kezixkə amraktur; ular kədəmlirini [yaman yoldin] heq tizginliməydu; Pərwərdigarning ulardin heqkəndak hursənliki yok; əmdi hazır ularning kəbiqlikəni esigə kəltürüp ularning gunahlırini jazalaydu. **11** Andin Pərwərdigar manga: — Bu həlknəng bəht-bərikiti üçün dua qilma — dedi. **12** — Ular roza tutkənda, pəryadini angliməymən; ular kəydürmə qurbanlıqlarni axlik hədiyələr bilən sunəjanda, Mən ularni qəbul qilməymən; Mən ularni kiliq, kəhətqilik wə wabalar arkilik yəkitimən. **13** Mən bolsam: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Mana, pəyoqəmbərlər ularəja: «Silər qiliqni heq kərməysilər, kəhətqilikkimu duq kəlməysilər; qünki Mən bu yərdə silərnəng aman-esənlikənglarəja kapalətləik qilimən» dəydu, — dedim. **14** Əmdi Pərwərdigar manga mundak dedi: — Pəyoqəmbərlər Mening namimda yaləjan bəxarətlər beridu; Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruəjan əməsmən, wə ularəja gəp qiləjinim yok. Ular silərgə sahta kərünüx, pəlqilik, ərziməs nərsilər toqruluk öz kənglidiki ham hiyallarni eytip bəxarət bərməktə. **15** Xunga Pərwərdigar: — Mening namimda bəxarət

beriwatqan, Mən əwətmigən, yəni: «Kiliq wə kəhətqilik bu zeminoqa heq kəlməydu» dəydiqan pəyoqəmbərlər toqruluk: — bu pəyoqəmbərlər kiliq wə kəhətqilik bilən yokitilidu; **16** ular bexarət bərgən həlkning bolsa, kiliq wə kəhətqilik tüpəylidin jəsətliri Yerusalem koqilirioqa taxliwetilidu; ularning əzlrini, ayallirini, kiz-ooqullirini kəmgüdək heqkim qalmaydu; Mən ularning rəzillikini əz bexioqa təkimən. **17** Sən ularoqa xu səzni eytisən: — «Kəzlimdin keqə-kündüz yax tohtimisun; qünki mening pak kizim bolqan həlkim yarisi bəsülgəndək qattik bir zərb yəp, intayin eoqir yarilandi», — dəydu. **18** Mən dalaqqa qiqsam, mana kiliqtin ɵltürülgənlər; xəhərgə kirsəm, mana kəhətqiliktin solixip kətkənlər! Qünki pəyoqəmbər həm kahin hər ikkisi bilimsiz-nadan bolup, ular zeminda əz sodisi bilənla bolup kətti. **19** Sən Yəhudadin nemixka waz kəqting? Jening Ziondin Zeriktimu? Sən nemixka bizni xunqə dawalioqusiz dərijidə urqaniding? Biz aram-tinqlikni küttük, lekin heq kutluk künlər yoktur; xipalik bir wəqitni küttük, lekin mana dəkkə-dükkə iqididurmiz! **20** I Pərwədigar, rəzillikimizni, ata-bowilirimizning kəbihlikini tonup ikrar kilimiz; qünki Sening aldingda gunah sadir kilduk. **21** Əzüng naming üqün [Yerusalemi] kəzünggə ilmay koymioqaysən; xan-xəpəplik təhting bolqan jayni rəsua kilmioqaysən; əhdəngni esinggə kəltürgəysən, uni buzmioqaysən! **22** Əllər qokunidioqan «ərziməslər» arisida yamoqur yaqduroquqi barmidu? Yeoqinni asmanlar əzlrila berəmdü? [Bularni əməldə kərsətküqi] Sən əməsmu, i Pərwədigar Hudayimiz!

Xunga Seni təlpünüp kütimiz; qünki Sənla bularni kילוquidursən.

15 Pərwərdigar manga mundak dedi: — «Musa yaki Samuil [pəyojəmbərlər] aldimda turəjan bolsimu, kənglüm bu həlqkə heq qarimaytti. Ularni kəz aldimdin kətküzüwət! Ular Məndin neri qikip kətsun! **2** Əgər ular səndin: «Biz nəgə qikip ketimiz?» desə, sən ularəja: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Ölümgə bekitilgənlər ölümgə, kiliqka bekitilgənlər kiliqka, kəhətqilikkə bekitilgənlər kəhətqilikkə, sürgün boluxka bekitilgənlər sürgün boluxka ketidu» — dəysən. **3** Qünki Mən tət hil jaza bilən ularning üstigə qüximən, — dəydu Pərwərdigar, — öltürüx üqün kiliq, titma-titma kilix üqün itlar, yutux wə həlak kilix üqün asmandiki uqar-kanatlar wə yər-zemindiki həywanatlarni jaza boluxka bekittim; **4** Yəhuda padixahı Həzəkiyaning oqlı Manassəhning Yerusalemda kילוənliri tüpəylidin Mən ularni yər yüzidiki barlıq padixahlıqlar arisida wəhimigə saloquqi bir obyekt kılımən. **5** Qünki kim sanga iqini aqrıtıdu, i Yerusalem? Kim sən üqün ah-zar urıdu? Kim əhwalingni soraxka yolda tohtap yeningəja barıdu? **6** Sən Meni taxliwətkənsən, — dəydu Pərwərdigar, — sən qekinip kəttin; Mən üstünggə qolumni sozup seni nabut kilixka turdum; Mən [sanga] iqimni aqrıtıxtin həlsirap kəttim. **7** Xunga Mən ularni zemindiki xəhər kowuklirida yəlpügüq bilən sorıwetimən; Mən ularni balilardin juda kılımən wə həlqimni nabut kılımən; ular öz yolliridin heq yanmıdı. **8** Kəz aldimda ularning tul hotunliri dengiz kumliridin kəpiyip ketıdu; qüx waqtıda Mən ularəja, yəni yigitləarning

anisoqə bir həlak qiloquqini elip kelimən; Mən uxtumtut ularning bexioqə dərd wə wəhimə qüxürimən. **9** Yəttə balini tuoqan ana solixip tinikidin qalay dəp qalidu; küpkündüzdə bu anining quyaxi tuyuksiz [məoqripkə] patidu; u xərməndə bolup horluq-həqarətlərgə uqraydu. Ulardin qaloqanlarni bolsa Mən düxmənlər aldidə qiliqqa tapxurimən, — dəydu Pərwərdigar. **10** Ah, ana, həlimoqə way, qünki sən meni pütkül zemin bilən qarixilixidioqan bir adəm, ular bilən elixidioqan bir adəm süpitidə tuoqansən! Mən ularoqə əsümgə qərzmu bərmidim, yaki ulardin əsümgə qərzmu almidim; lekin ularning hər biri meni qaroyaydu! **11** Pərwərdigar mundaq dedi: — Bərək, Mən bəhtingə seni azad qilimən; külpət wə balayı'apət bolqan künidə Mən sanga düxmənni qiraylıq uqraxturimən. **12** Təmür sunamdu? Ximaldin qikqan təmür, yaki mis sunamdu? **13** Bəlki qiloqan barlıq gunahlıring tüpəylidin, u qetingdin bu qetinggiqə Mən baylıqliring həm həziniliringni olja boluxqa həqsiz tapxurimən; **14** Mən seni düxmənliring bilən billə sən heq bilməydiyən bir zeminoqə etküzimən; qünki oqəzipimdə bir ot qozqaldi, u üstüngə qüxüp seni köydüridu. **15** I Pərwərdigar, Sən həlimni bilisən; meni esingdə tutqaysən, manga yəqin kelip məndin həwər aloqaysən wə manga ziyankəxlik qiloquqilardin intikamimni aloqaysən; Sən ularoqə səwr-taqət kərsətküng bolsimu, meni yokatmioqaysən! Mening Seni dəp horliniwəqanlıqimni bilgəysən. **16** Səzliringgə erixip, ularni yəwaldim; səzliring həm meni xadlanduroquqi wə qəlbimning huxallıqi bolqan; qünki mən Sening naming bilən ataloqanmən, i

Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Huda!
17 Mən bəzmə qiloquqilarning sorunida oynap-külüp olturmidim; Sening meni tutqan qolung tüpəylidin yaloquz olturdum; qünki Sən meni [ularning qiloqanliri bilən] qattiq oqəzəpləndürdüng. **18** Mening azabim nemixqa tohtimaydu, mening yaramning dawasi yok, nemixqa xipa tapmaydu? Sən manga huddi «aldamqi erik» wə tuyuksiz oqayib bolidioqan sulardək bolmaqisən? **19** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən hāzirki hālitəngdin yenip yenimoqə kaytsang, Mən kaytidin seni aldimdiki hizməttə turuxqa yandurup kelimən; sən qimmətlik [səzlər] bilən ərziməs [səzlərni] pərqləndürəlisəng, sən yənə aqzimdək bolisən; bu həlk sən tərəpkə kaytip kəlsun, lekin sən ularning tərripigə hərgiz kaytmasliqəng kerək; **20** Wə Mən seni bu həlkqə nisbətən mistin kopuruloqan, mustəhkəm bir sepil qilimən; ular sanga hujum qilidu, lekin ular üstüngdin oqəlibə qilalmaydu; qünki Mən seni qutkuzuxqa, ulardin halas qilixqa sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar. **21** — Bərhək, Mən seni rəzilləarning qanggilidin qutkuzimən; əxəddiyələarning qanggilidin qutkuzidioqan nijatkaring bolimən.

16 Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi:
— **2** Sən ayal zatini əmringgə almaysən, xundakla muxu zeminda oqul-qiz pərzənt tapmaysən. **3** Qünki Pərwərdigar bu yərdə tuquloqan oqul-qizlar, bu zeminda ularni tuqəkan anilar wə ularni tuqduroqan atilar toqrisida mundak dəydu: — **4** Ular ələmlik kesəllər bilən əlidu; ular üqün həq matəm tutulmaydu, ular kəmülməydu; əlükliri tezəktək tupraq yuzidə yatidu, ular

qiliq, kəhətqilik bilən yəp ketilidu; jəsətliri asmandiki uqar-qanatlar wə zemindiki həywanatlar üçün ozuk bolidu. **5** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən [Yərəmiya], həza boluwatqan heqbir eygə kirmə, yaki əlgənlər üçün aḥ-zar kətürüx yaki ökünüxkə barma; qünki Mən bu həlktin hatirjəmlikimni, mehİR-muhəbbitimni wə rəhİmdillikirimni elip taxlidim, — dəydu Pərwərdigar. **6** Uluqlardin tartip pəslərgiqə bu zeminda əlidu; ular yərgə kəmülməydu; heqkim ular üçün aḥ-zar kətürməydu, yaki ularni dəp, ya ətlirini tilmaydu, ya qaqlirini qüxürüwətməydu; **7** ular qarilik tutqanlarni yoqlap, nan oxtumaydu, əlgənlər üçün kəngül sorimaydu; ata-anisi əlgənlər üçün heqkim təsəlli kədəhİni sunmaydu. **8** Sən bolsang əl-yurt bilən billə yəp-iqixkə toy-bəzmə boləjan eygimu kirmə; **9** qünki samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən öz künliringlarda wə öz kəz aldinglarda, bu yərdin tamaxining sadasini, xad-huramlik sadasini wə toyi boluwatqan yigit-kizning awazlirini tohtitimən. **10** Xundak boliduki, sən bu həlkqə bu səzləarning həmmisini eytkiningda, ular səndin: «Nemixka Pərwərdigar muxundak zor bir külpətni beximizəja qüxürüxkə bekitkən? Bizning kəbihlikimiz zadi nemə? Pərwərdigar Hudayimiz aldida zadi sadir qiləjan nemə gunahimiz bardu?» — dəp soraydu. **11** Əmdi sən ularəja mundak dəysən: — Qünki ata-bowiliringlar Məndin waz kəqkən, — dəydu Pərwərdigar, — həmdə baxka ilahlarəja əgixip ularning qullukida boləjan, ularəja qəqunəjan; ular Məndin waz kəqkən, Təwrat-qanunumni

heq tutmioqan; **12** silər bolsanglar, ata-bowiliringlardin tehimu bəttər qiloqansilər; mana, hərbinglar öz rəzil kənglidiki jahillikning kəynigə kirip, Manga heq kulak salmioqansilər; **13** Xunga Mən silərni bu zemindin elip, silər yaki ata-bowiliringlar heq bilməydioqan baxqa bir zeminə taxlaymən; silər xu yərdə keqə-kündüz baxqa ilahlarıning kullukida bolisilər; qünki Mən silərgə heq mehırni kərsətməymən. **14** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Israillarni Misir zeminidin kutkuzup qiqaroqan Pərwərdigarning hayati bilən!» degən kəsəm kaytidin ixlitilməydu, **15** bəlki [xu künlərdə] «Israillarni ximaliy zeminidin wə Əzi ularni həydigən barliq zeminlərdin kutkuzup qiqaroqan Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kəsəm iqilidu. Qünki Mən ularni ata-bowiliriqə təkdin qiloqan zeminioqə kayturimən. **16** Həlbuki, mana hazır bolsa, Mən nuroqun beliqqilarni əwətip ularni tutkuzuxka qaqirimən, — dəydu Pərwərdigar; — andin nuroqun owqilarni əwətip ularni qooqlap owlaxka qaqirimən; ular ularni hərbi taqdin, hərbi egizlikdin, qiya taxlarning oqar-qisilqakliridin tepiwalidu. **17** Qünki kəzlim ularning barliq yolliri üstidə turidu; ular aldimda heq sukunalmidi, ularning kəbihlik kəzlimdin heq yoxurulmidi. **18** Lekin Mən awwal ularning kəbihlikini wə gunahini bexioqə həssiləp kayturimən; qünki ular zeminimni yirginqlik nərsilərnin əlükliri bilən buloqioqan, Mening mirasimni lənətlik nərsiliri bilən tolduroqan. **19** — I Pərwərdigar, Sən mening küqüm wə qoroqinimsən, azab-oqubət künidə baxpanahimsən. Əllər bolsa yər yüzining qət-qətliridin

yeningoʻja kelidu wə: «Bərhək, ata-bowilirimiz yaloʻjanqilik
həm bimənilikka mirashorluk qiloʻjan; bu nərsilərdə
heq payda yoktur. **20** İnsanlar öz-əzigə hudalarni
yasiyalamdu?! Lekin yasioʻjini Huda əməstur!» — dəydu.
21 — Xunga, mana, Mən bu qetim [bu rəzil həlqkə] xuni
obdan bildürimən, — ularoʻja Mening qolum wə küq-
qudritimni obdan bildürimən; xuning bilən ular Mening
namimning Pərwərdigar ikənlikini bilidu!

17 Yəhüdaning gunahı almas uqluk təmür kələm
bilən taxtahtay kəbi yürəklirigə wə qurbangahlıridiki
müנגgüzlərgə oyuloʻjan; **2** balilirimu yexil dərəhlər boyida
tikləngən, egiz dənglər üstidə yasioʻjan [butlirining]
qurbangahlırini wə «Axərah»lırini hərdaim seʻojinidu. **3**
Mən taoʻqliringlarda wə etizliringlarda, həm baylıqliringni
həm həziniliringni, — sening «yukiri jaylar»ingmu
buning sirtida əməs — bu qetingdin u qetinggiqə
boloʻjan gunahıng tüpəylidin olja boluxqa tapxurimən;
4 Əzüngning xori, Mən sanga təkdım qiloʻjan mirasing
qolungdin ketidu; Mən sən tonumaydioʻjan bir zeminda
seni düxmənliringning kulluqioʻja tapxurimən; qünki
silər oʻəzipimgə ot yekip uni qozoʻjioʻjansilər; u mənggügə
kəyidu. **5** Pərwərdigar mundaq dəydu: — — Adəmgə
tayanəjan, adəmnıng ət-küqini tayanqi qiloʻjan, qəlbi
Pərwərdigardin qətnigən adəmnıng həlioʻja lənət bolsun!
6 U qəl-bayawanda əskən qara arqa qatqilidək bolidu;
bəht-yahxilıq kəlsimu u buni kərməydu; u bəlki qəldiki
qaoʻjjırak yərlərdə, adənzatsız xorluk bir zeminda turidu.
7 Pərwərdigarəja tayanəjan, Pərwərdigarni tayanq qiloʻjan
adəm bəht-bərikətlik bolidu! **8** U sular boyida tikləngən,

erik boyida kəng yiltiz tartқан dərəhdək; pizojirim
issiktin u kərkmaydu; uning yopurmaklıri həmixə
yexildur; kuroqakqilik yili u solaxmaydu wə mewə berixtin
qalmaydu. **9** Qəlb həmmidin aldamqi, uning dawasi
yoktur. Kimmu uni qüxinəlisun? **10** Mənki Pərwərdigar
insan qəlbini kəzitiptə xürimən; hər birsigə öz yolliri
boyiqə, qiloqan əməllirining mewisi boyiqə təksim qilix
üqün, insan wijdanini sinaymən. **11** Huddi əzi tuqmioqan
tuhumlarni besiwaloqan kəklitək, haramdin bayliqlarəqə
erixkən kiximu xundaq bolidu; künlirining yerimi etməyla
erixkinidin ayrilidu, u ahirida əhmək bolup qikidu. **12** Xan-
xərəplik bir təht, əzəldin yukirioqə tikləngən, dəl bizning
baxpanahimiz boləqan jaydur; **13** i Pərwərdigar, Sən
Israilning ümidisən! Səndin waz kəqkən həmməylən yərgə
qarap qalidu; Səndin yiraqlaxqanlar tupraqta yatqanlar
arisida tizimlinidu; qünki ular həyatlik sulirining mənəsi
boləqan Pərwərdigardin waz kəqkən. **14** Meni saqaytkin,
i Pərwərdigar, mən xuning bilən jəzmən saqaytilimən!
Meni kutkuzoqin, xuning bilən jəzmən kutkuzulimən! —
Qünki Əzüng mening mədhijəmdursən! **15** Mana, ular
manga: — Pərwərdigarning səz-bexariti keni?! Keni, u
əməlgə axurulsun!» — dəydu. **16** Lekin mən bolsam,
Sanga əgəxkinimdə «pada baqquqi» boluxtin heq qaqqan
əməsmən, wə əjəl künini heq arzu qilmioqanmən, — Sən
bilisən! Aozimdin barliq qikqanlar Sening yüz aldingda
boləqan. **17** Manga wəhimə bolmioqaysən; külpətlik
künidə Sən mening baxpanahimdursən. **18** Manga
ziyankəxlik qiloquqilar yərgə qarap qalsun, lekin meni
yərgə qaratiomioqaysən! Ular dəkkə-dükkigə qüxsun, lekin

meni dakkə-dükkigə qüxürmigəysən; ularning bexioğa külpət künini qüxürgəysən; ularni ikki həssilik həlakət bilən üzül-kesil paqaklap taxlioğaysən! **19** Pərwərdigar manga mundaq degən: — Baroğın, Yəhuda padixahliri xəhərgə kiridioğan wə qikidioğan «Həlkning baliliri» degən dərwarzida, həmdə Yerusalemning barlıq dərwarzilirida turoğın, ularoğa mundaq deyin: — **20** Pərwərdigarning sözini anglanglar, i muxu dərwarzilardin kiridioğan Yəhudaning padixahliri, barlıq Yəhuda wə Yerusalemda turuwatқан halayıq! **21** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Öz jeninglaroğa həzi bolunglar! «xabat» künidə heqқandak yükni kətürmənglar, Yerusalemning dərwarziliridin heqnərsini epkirmənglar; **22** xabat künliridə öyliringlardin heq yükni kətürüp elip qıqmanglar, wə heqқandak əmgək kılmanglar; bəlki Mən ata-bowiliringlaroğa buyruoğınimdək, xabat künini Özümgə ataloğan muқəddəs bir kün dəp қaranglar. **23** Lekin ular heq anglimioğan yaki kulak salmioğan, bəlki anglimaslıққа həm tərbiyini qəbul kılmaslıққа boynini қattıq қiloğan. **24** Xundak boliduki, silər awazimni kəngül qoyup anglisanglar, — dəydu Pərwərdigar, — yəni xabat künidə xəhər dərwarziliridin heq yükni elip kirmisənglar wə heq əmgək kılmaslıq arқilik xabat künini Manga pak-muқəddəs bir kün hesablisanglar, **25** bu xəhər dərwarziliridin Dawutning təhtigə olturidioğan padixahliri wə əmirliri jəng hərwilirioğa olturup wə atlaroğa minip kiridu; ular, ularning əmirliri, Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatқanlarmu kirip-qıqixidu; bu xəhər mənggü awat bolidu. **26** Xundak kılsanglar, həlқlər Yəhuda xəhərliridin,

Yerusalem ətrapidiki yezilardin, Binyaminning zeminidin, [oʻrəbtiki] «Xəfəlah» egizlikidin, jənubtiki [taoʻliktin], Yəhudadiki jənubiy bayawanlardin Pərwərdigarning öyigə «kəydürmə kurbanlik»lar, «inaklik kurbanlikliri», «axlik hədiyə»lər wə huxbuylarni tutup, [Pərwərdigarə bəloʻan] rəhmətlirini eytixka kiridioʻan bolidu. **27** Lekin silər Manga kulak salmisanglar, yəni xabat künini Əzümgə pak-muqəddəs həsablımay, xabat künidə Yerusalemning dərweziliridin yük kətürüp kirsənglar, əmdi Mən dərwezilarə bir ot yaqimən, u Yerusalemdeki ordilarni yəwetidu, uni həq əqürəlməydu.

18 Bu söz Pərwərdigardin Yərəmiyaə kelip, mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, sapalqining öyigə qüxkin, Mən sanga səzlimni anglitimən». **3** Xunga mən sapalqining öyigə qüxtum; wə mana, sapalqi oʻaltək üstidə bir nərsini yasawatkanidi. **4** U seəiz laydin yasawatkan kaqa turup-turup kəli astida buzulatti. Xu qaəda sapalqi xu laydin əzi layik kərgən baxka bir kaqini yasaytti. **5** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **6** «I Israil jəməti, bu sapalqi kəloʻandək Mən sanga kəlalmandim? — dəydu Pərwərdigar. — Mana, seəiz layning sapalqining kəlidə boləjiniə oʻhxax, silər Mening kəlumdisilər, i Israil jəməti. **7** Bəzidə Mən məlum bir əl, məlum bir məmlikət toəruluk, yəni uning yulunuxi, buzuluxi wə həlak kəlinixi toəruluk səzləymən; **8** xu qaə Mən agahlandıroʻan xu əl yamanlikidin towa kəlip yansa, Mən ularə kəlməkqi boləan yamanliktin yanimən. **9** Mən yənə bəzidə məlum bir əl, məlum bir məmlikət toəruluk, yəni uning kəuruluxi wə tikip əstürüluxi toəruluk

sözləymən; **10** xu qaoj xu əl kəz aldimda yamanlıq kılıp awazimni anglimisa, Mən yənə ularoşa wədə kıləjan, ularni bərikətliməkqi boləjan yahxiliktin yanimən. **11** Əmdi hazır Yəhudadikilərgə wə Yerusalemda turuwatqanlaroşa mundak degin: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə yamanlıq təyyarlawatimən, silərgə qarxi bir pılan tüzawatimən; xunga hərbinglar rəzil yolunglardin yeninglar, yolliringlarni wə kilmixliringlarni tüzitinglar. **12** — Lekin ular: «Yaq! Ham hiyal kılma! Biz əz pilanlirimizoşa əgixiwerimiz, əz rəzil kənglimizdiki jahillikimiz boyiqə kiliwerimiz» — dəydu. **13** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Əllər arisidin: «Kim muxundak ixni anglap bakqan?!» dəp soranglar. «Pak kiz» Israil dəhxətlik yirginqlik ixni kıləjan! **14** Liwan qarlıri aydaladiki kıyalıktin yoqap ketəmdu? Uning yiraqtin qüxkən muzdək suliri qurup ketəmdu? **15** Lekin Mening həlkim bolsa Meni untuoşan; ular yoq bir nərsilərgə huxbuy yaqıdu; mana, bular ularni yaxawatqan yolidin, yəni kədimdin boləjan yollardin putlaxturup, kətürölüp tüz kılınmioşan bir yolda mangduroşan. **16** Xuning bilən ularning zeminini dəhxət basidioşan həm daim kixilər ux-ux kılıdioşan obyekt kılıdu; uningdin ətüwatqanlarning həmmisini dəhxət besip, bexini qaykixidu. **17** Mən huddi xərktin qikqan xamaldək ularni düxmən aldida tarkitiwetimən; Mən balayı'apət künidə ularoşa yüzümni əməs, bəlki arqamni kılımən». **18** Kixilər: «Kelinglar, Yərəmiyaşa qəst kılmalı; qünki ya kaşinlardin qanun-tərbiyə, ya danixmənlərdin əkil-nəsihət ya pəyoqəmbərlərdin səz-bexarət kəmlik

qilmaydu. Kelinglar, tilimizni bir qilib uning ustidin xikayat qilayli, uning sozlidiridin heqkaysisiya kulak salmayli» — deyixti. **19** — I Pərwərdigar, manga kulak saloqaysən; manga qarxilixidioqanlarning dawatkanlirini angliqoqaysən. **20** Yahxilikka yamanlik qilix bolamdu? Qunki ular jenim uqun ora kوليوان; men ularoqa yahxi bolsun dap, oezipingni ulardin yandurux uqun Sening aldingda [dua qilib] turoqanlikimni esingda tutqaysən. **21** Xunga baliliringni kahetqilikka tapxuroqaysən, qiliqning bisioqa elip bergaysən; ayalliri baliliridin juda qilinip tul qalsun; arliri waba-olum bilən yokalsun, yigitlər jengde qiliqlansun. **22** Ularning ustiga basmiqilarni elip kalginingde ayliridin nalə-pəryad anglansun; qunki ular meni tutuxka ora kوليوان, putlirim uqun qismaklarni yoxurun saloqan. **23** Əmdi Sən, i Pərwərdigar, ularning meni ketl qilixka boloqan kestlirining həmmisini obdan bilisən; ularning kabihliklirini kəqurmigaysən, ularning gunahlirini kezung aldidin yumioqaysən; balki ular Sening aldingda yikitilsun; oeziping quxkən künide ularni bir tərəp qiləqaysən.

19 Pərwərdigar mundak dəydu: — Baroqin, sapalqidin bir sapal kozini aloqin; andin əlning aqsakalliridin wə kahinlarning aqsakalliridin birnəqqini apirip, **2** «Sapal parqiliri» dərwazisiya yekin boləqan «Hinnomning oqlining jiləyisi»oqa berip xu yərdə Mən sanga eytidioqan sozlərni jakarlioqin. **3** Mundak degin: — Pərwərdigarning sozini anglanglar, i Yəhudaning padixahliri wə Yerusalemdikilər! Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana,

Mən muxu yərgə balayi'apətni qüxürimənki, kimki uni anglisila kulaklıri zingildap ketidu. **4** Qünki bu həlk Məndin waz keqip, bu yərni Manga «yat» kıloqan, uningda nə əzliri, nə ata-bowiliri, nə Yəhuda padixahliri heq tonumioqan baxka ilahlaroqa huxbuy yakqan; ular bu yərni gunahsizlarning kanlıri bilən tolduroqan. **5** Ular Baaloqa öz balilirini keydürmə qurbanlıklar süpitidə keydürüx üqün Baalning «yukiri jaylar»ini kuroqan; Mən bundak bir ixni heqqaqan buyrup bakmioqan, heq eytmioqan, u hərgiz oyumoqa kirip bakmioqan. **6** Xunga mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — bu yər kəlgüsida «Tofət», yaki «Hinnomning oqqlining jilojisi» dəp atalmaydu, bəlki «Kətl jilojisi» dəp atilidu. **7** Mən bu yərdə Yəhuda həm Yerusalemining pilan-tədbirlirini quruk kiliwetimən; Mən ularni düxmənlirining kiliqi bilən, yəni janlırini izdigüqilərnin qolida yikitimən; Mən jəsətlirini asmandiki uqar-kanatlaroqa wə yərzemindiki haywanatlaroqa ozuk boluxka beriwetimən. **8** Mən bu xəhərni dəhxət basidioqan həm kixilər ux-ux kilidioqan obyekt kilimən; uningdin etüwatqanlarning həmmisi uning barlıq yara-wabaliri tüpəylidin dəhxət besip üxkırtidu. **9** Mən ularni düxmənlirinin həm janlırini izdigüqilərnin kattik kıstaydioqan kərxawinin besimi astida oqullirinin gəxini həm kızlırinin gəxini yəydioqan kilimən, ularnin hərbi öz yekininin gəxini yəydu. **10** Əmdi sən özünq bilən billə aparoqan həmrəhlirininqninq kəz aldida həliqi kozini qeqiwətkin; **11** xundak kilip ularoqa mundak degin: — Samawi qəxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar mundak dəydu:

— Birsı sapalqining kozisini kaytidin heq yasiyalmioudek dærijidæ qeqiwetkinidæk Mænmu bu hælkwæ bu xæhærni xundak qeqiwetimen. Ular jæsætlirini Tofættæ komidu, hættæ kængüdek yær qalmiouqæ. **12** Mæn bu yærni wæ buningda turuwatqanlarnimu muxundak qilimen, — dæydu Pærwærdigar, — bu xæhærni Tofætkæ ohxax qilimen. **13** Yerusalemdeki øylær wæ Yæhüda padixahlırining øyliri, — yæni ularning øgziliridæ turup asmandiki barlık yultuz-sæyyarilærgæ huxbuy yakqan wæ Mændin baxqa yat ilahlarøqa «xarab hædiyæ»lærni tækkæn barlık øyliri huddi Tofæt degæn jaydek buløqanøqan jaylar bolidu. **14** Wæ Yæræmiya Pærwærdigar uni bexaræt berixkæ æwætkæn Tofættin kaytip kelip, Pærwærdigarning øyining høylisioqa kirip turup barlık hælkkæ mundak dedi: **15** — Samawi qoxunlarning Særdari boloqan Pærwærdigar, Israilning Hudasi mundak dæydu: — Mana, Mæn bu xæhær wæ uning barlık xæhærlirigæ qarap eytkæn balayi'apætning hæmmisini ularning bexioqa qüxürimæn; qünki ular boynini qattik qilip Mening sæzlimni heqqaqan anglimioqan.

20 æmdi Immærning oqlı, kahın Paxhur — u Pærwærdigarning øyidæ «amanlık saxlax begi»mu idi, Yæræmiyaning bu bexarætlærni bærgænlikini anglidi. **2** Paxhur Yæræmiya pæyoqæmbærni urøuzdi wæ uning putini Pærwærdigarning øyidiki «Binyaminning yukiri dærwazisi»ning yenidiki taqakqa saldi. **3** İkkinqi küni, Paxhur Yæræmiyani taqaktin boxatti; Yæræmiya uningøqa: — Pærwærdigar ismingni Paxhur æmæs, bælki «Magor-missabib» dæp atidi, dedi. **4** — Qünki Pærwærdigar mundak dæydu: — Mana, Mæn seni øzünggæ wæ barlık

aşiniliringgə wəhimə salojuqi obyekt qilimən; ular düxmənlirining qiliqi bilən yikilidu; sən öz kəzüng bilən buni kərisən; Mən barliq Yəhūdani Babil padixahining qolişə tapxurimən; u ularni Babilə sürgün qilip elip ketidu həmdə ularni qiliq bilən uridu. **5** Mən bu xəhərninğ həmmə bayliqliri — barliq məhsulatliri, barliq qimmət nərsiliri wə Yəhuda padixahirining barliq həzinilirini düxmənlirining qolişə tapxurimən; ular ularni olja qilip buliwelip Babilə elip ketidu. **6** Sən bolsang, i Paxhur, həmmə eydikiliring birgə sürgün bolup ketisilər; sən Babilə kelisən; sən xu yərdə dunyadin ketisən, xu yərgə kəmülisən; sən həm sening yaloşan bexarətliringgə kulak saloşan aşiniliringmu xundak bolidu. **7** I Pərwərdigar, Sən meni qayil qilip [pəyoşəmbərlikkə] kəndürdüng, mən xundakla kəndürüldüm; Sən məndin zor kəlding, xundakla oşəlibə kilding; mən pütün kün tapa-tənininğ obyekt bolimən; həmmə kixi meni mazak qilidu. **8** Mən qaqanla səz qilsam, «Zorawanlik həm bulangqilik kelidu» dəp jakarlixim kerək; xunga Pərwərdigarning səzi meni pütün kün ahanət wə məshirining obyekt qilidu. **9** Lekin mən: «Mən uni tiləşə almaymən, wə yaki Uning nami bilən ikkinqi səz qilmaymən» desəm, Uning səzi qəlbimdə lawuldap ot bolup, səngəkliringə qapsaloşan bir yalkun bolidu; iqimgə sişduruxqə həlim qalmay, eytmay qidap turalmaymən. **10** Xundak, qiliwerimən, gərqə mən nuroşun kixilərninğ piqirlaxqan qəstlirini anglisammu; tərəp-tərəplərnə wəhimə basidu! «Uning üstidin ərz qilinglar! Uning üstidin ərz qilayli!» dəp, barliq ülpət-həmrahlim putlixip ketiximni paylap yürməktə;

ular «U bəlkim aldinar, xundak bolqanda biz uning üstidin oʻqolibə qilimiz, uningdin intikam alalaymiz» deyixiwatidu. **11** Lekin Pərwərdigar bolsa kudrətlik wə dəlxətlik bir palwandək mən bilən billidur; xunga manga ziyankəxlik qiləuqilar putlixip oʻqolibə kilalmaydu; ular muwəppəkiyət qazanmioʻqəqə, qattik hijil bolup yərgə qarap kalidu; ularning bu rəswaqiliki mənggülük bolup, hərgiz untulmaydu. **12** Əmdi Sən, i həkqaniylarni sinaydiqan, insanning wijdani wə kəlbini kəridiqan samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, ularning üstigə bolqan qisasingni manga kərgüzgəysən; qünki mən dəwayimni aldingoʻya qoyoqanmən. **13** Pərwərdigarni küy eytip mahtanglar, Uni mədhəiyilənglər; qünki U namrat kixini rəzillik qiləuqilardın kutkuzoqan. **14** Mening tuoquloqan künümgə lənət bolsun; apam meni tuoqkan küni mubarək bolmisun! **15** Atamoʻqa həwər elip: «sanga oʻqul bala tuoquldi!» dəp uni alamət xadlanduroqan adəmgə lənət bolsun! **16** Bu adəm Pərwərdigar rəhim qilmay oqulatqan xəhərlərdək bolsun; u ətigəndə nalə, qüxtə əlakzadilik quqanlirini anglisun — **17** qünki u meni baliyatqudin qüxkinimdila əltürüwətmigən; apam mening gərüm bolsiidi, uning qorsiki mən bilən təng həmixə qong bolsiidi! **18** Nemixqə mən japa-muxəkqət, əzab-oqubətni kərüxkə, künlirimni hijalət-ahənət iqidə ətküzüxkə baliyatqudin qikqandimən?

21 Padixah Zədəkiya Malkiyaning oʻqli Paxhurni həm Maaseyahning oʻqli, kahin Zəfaniyani əwətkəndə, Yərəmiyoʻqa Pərwərdigardın təwəndiki munu bir səz kəldi: — **2** ([Ular]: «Biz üqün Pərwərdigardın yərdəm

sorioqin; qünki Babil padixahi Nebokadnəsar bizgə hujum kilidu; Pərwərdigar Əzining [ətkənki] karamət qiləjan ixliri boyiqə, bizgimu ohxax muamilə kilip, uni yenimizdin yandurarmikin?» — [dəp soridi]. **3** Yərəmiya ularəja: — Zədəkiyaəja mundak dənglar, — dedi) **4** — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kolliringlar tutkan, siləni qorxiwaləjan Babil padixahi həm kaldiyərgə sepil sirtida jəng kilixka ixlitidiəjan, jəng qoralliringlarni qayriwetimən wə bularni bu xəhərnin otturisida yiojiwalimən; **5** Mən Əzümму sozuləjan kolum wə küqlük bilikim bilən, oqəzipim bilən, kəhrim bilən wə həssiləngən aqqikim bilən silərgə jəng kilimən! **6** Mən bu xəhərdə turuwatkanlarni, insan bolsun, haywan bolsun urimən; ular dəhxətlik bir waba bilən əlidu. **7** Andin keyin, — dəydu Pərwərdigar, — Yəhuda padixahi Zədəkiyani, hizmətkarlarini, həlkni, yəni bu xəhərdə wabadin, qiliqtin wə kəhətqiliktin kəlip qaləjanlar bolsa, Mən ularni Babil padixahi Nebokadnəsarning qolioja, ularning düxmənlirining qolioja wə jenini izdigüqilərnin qolioja tapxurimən; Nebokadnəsar ularni qiliq tioji bilən uridu; u nə ularni ayimaydu, nə ularəja iqini heq aqritmaydu, nə rəhim qilmaydu. **8** Ləkin sən bu həlkə mundak deyixing kərak: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən aldinglarda hayat yoli wə mamat yolini salimən; **9** kim bu xəhərdə qalmaqci bolsa, qiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ləkin kim xəhərdin qikip, siləni qorxiwaləjan kaldiyərgə təslim bolsa, u hayat qalidu; uning jeni əzigə aləjan oljidək bolidu. **10** Qünki Mən bu xəhərgə yaxilik üçün

əməs, balki yamanlik kilix üçün yüzümnı karatkuzdum,
— dəydu Pərwərdigar; u Babil padixahining qolioqa
tapxurulidu, u uni ot selip köydüriwetidu. **11** Wə Yəhuda
padixahining jəməti tooqruluk Pərwərdigarning səzini
anglanglar: — **12** I Dawutning jəməti, Pərwərdigar mundak
dəydu: — hər ətigəndə adalət bilən həküm qikiringlar,
bulanəqan kixini əzgüqining qolidin qutkuzunglar;
bolmisa, qiloqlanliringlarning rəzilliki tüpəylidin, kəhrim
partlap, ottək həmmiini köydüridu; uni eqürələydiəqan
heqkim bolmaydu; **13** Mana, Mən sanga qarxidurmən,
i jiloqa üstidə, tüzlənqliktiki kiyada olturoquqi, yəni
«Kim üstimizgə qüxüp hujum qilalisun, kim əylirimizgə
besip kirəlisun?!» degüqi, — dəydu Pərwərdigar. **14**
Mən silərnin qilmixinglarning mewisi boyiqə silərgə
yekinlixip jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar; wə Mən
uning ormanlikida bir ot yakimən, u bolsa uning ətrapidiki
həmmiini köydürüp tügitudu.

22 Pərwərdigar manga mundak dedi: «Barəjin, Yəhuda
padixahining ordisiəqa qüxüp bu səzni xu yərdə
qiloqin: — **2** Pərwərdigarning səzini angla, i Dawutning
təhtigə olturoquqi, Yəhuda padixahi — Sən, ələmdar-
hizmətkarliring wə muxu dərwazilardin kirip-qikidiəqan
həlqing, — **3** Pərwərdigar mundak dəydu: Adalət wə
həkkaniylik yürgüzüinglar; bulanəqan kixini əzgüqining
qolidin qutkuzunglar; musapirlarni, yetim-yesirlərnı wə
tul hotunlarni heq harlimanglar yaki bozək qilmanglar,
gunahsiz qanlarni bu yərdə təkmənglar. **4** Silər bu
əmlərgə həqiqətən əməl qilsanglar, əmdi Dawutning
təhtigə olturoqan padixahlar, yəni ular, ularning əməldar-

hizmatkarliri wə həlki jəng hərwilirioğa olturup wə atlaroğa minip bu əyning dərweziliridin kirip qikixidu. **5** Birak silər bu sözlərni anglimisanglar, Mən Öz namim bilən kəsəm iqkənki, — dəydu Pərwərdigar, — bu orda bir harabə bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Yəhuda padixəhining əyi toqruluk mundak dəydu: — Sən Manga huddi Gilead, Liwanning qokkəsidək boləjining bilən, bərhək Mən seni bir qəl-bayawan, adəmlər waz kəqkən xəhərlərdək kəlimən. **7** Mən hərbiyəni yaxsi qorallanəjan wəyran kəloquqilarni sanga qarxi əwətimən; ular «esil kedirlirəngni» kesiwetip, otka taxlaydu. **8** Nuroqun əllər bu xəhərdin etüp, hərbiyəni yekənidin: «Nemixka Pərwərdigar bu uluq xəhərdin bundak kəloqanduz?» dəp soraydu. **9** Wə ular jawabən: «Qünki ular Pərwərdigar Hudasing əhdisidin waz keqip, baxka ilahlaroğa qokunup ularning kullukioğa kirgən» — dəydu. **10** Əlginigə yioqlimanglar, uning üqün əh-zarlimanglar; bəlkə sürgün boləjini üqün kattik yioqlanglar, qünki u öz yurtioğa həqqaqan kaytip kəlməydu. **11** Qünki Yəhuda padixəhi Yosiyaning oqlu, yəni atisi Yosiyaning orniəğa təhtigə olturoqan, bu yərdin sürgün boləjan Xallum toqruluk Pərwərdigar mundak dəydu: U hərgiz bu yərgə kaytmaydu; **12** qünki u əsir kəlinip apiriloqan yurtta əlidu, u bu zeminni ikkinqi kərməydu. **13** Əyini adilsizlik bilən, balihana-rawaklirini adalətsizlik bilən kuroqanning həlioğa way! U kəoxnisini bikar ixlitip, əmgikigə həqkandak hək bərməydu; **14** u: «Əzümgə kəngtaxa bir ordini, azadə rawaklar bilən kəoxup salimən; tamlirioğa derizilərdin kəng qikirimən; tamlirini kedir tahtaylar bilən bezəymən, əylirini pəreng

sir laymən» — dāydu. [Uning ḥalioḡa way]! **15** Sən kedir ya oḡiqidin yasaloḡan tahtaylarni qaplap, [ata-bowiliring] bilən bəsləxsəng kandaḡmu padixah boluxḡa layiḡ bolisən? Sening atang yəp-iqixḡə təxəkkür eytip, adalət wə durus ixlarni yürgüzgən əməsmu? Xunga u buning yaxhiliḡini kərgən. **16** U məminlərninḡ wə namratlarning dəwasini tooḡra sorioḡan; xunga həlḡning əḡwali yahxi idi. Bundaḡ ix Meni tonuxtin ibarət əməsmu?» — dāydu Pərwərdigar. **17** — Birəḡ kəzüng wə kənglüng bolsa pəkət əz jazanə-mənpəətinggə erixix, gunahsizlarning kəninini təküx, zorluḡ-zumbuluḡ wə bulangqilik ḡilix pəytini kəzləp tikilgəndur. **18** Xunga Pərwərdigar Yəḡuda padixahḡi Yosiyaning ooḡli Yəḡoakim tooḡruluḡ mundaḡ dāydu: — Həlḡ uning əlümidə: «Ah, akam! Ah, singlim!» dəp aḡ-zarlar kətürməydu; yaki uning üqün: «Ah, begim! Ah, uning ḡəywisi!» dəp aḡ-zarlar kətürməydu; **19** u exəkning dəpnisidək kəmülidu, jəsiti Yerusalem dərwazilirininḡ sirtioḡa qərüp taxlinidu. **20** Liwanḡa ḡiḡip pəryad ḡil, Baxanda awazingni kətür, Abarimning qoḡḡiliridinmu nalə kətür; ḡünki sening «axniliring»ning ḡəmmisi nabut ḡilindi. **21** Mən aman-esən turoḡiningda sanga aḡahlandurdum; ləkin sən: «Anglimaymən!» — deding. Yaxliḡingdin tartipla bundaḡ ḡilip Mening awazimoḡa ḡuləḡ salmasliḡ dəl sening yolung bolup kəlgən. **22** Xamal barliḡ «baḡḡuḡi»liringḡa «baḡḡuḡi» bolup ularni uqurup ketidu, xuning bilən axniliring sürgün boluxḡa ḡiḡidu; bərhək, sən xu qaoḡda barliḡ rəzilliking tüpəylidin hijil bolup rəsua bolisən. **23** I «Liwan»da turoḡuḡi, kedir dərəhliri üstigə uwilioḡuḡi, sən toloḡaq tutḡan ayalning

azablidirdek, dærd-ælämlær bexingöja qüxkændæ kanqilik ingrap ketärsæn! **24** Öz hayatim bilæn kæsäm iqimænki, — dæydu Pærwærdigar, — sæn Yæhoakimning oşli Koniya hætta ong qolumdiki mæhürlük üzük bolsangmu, Mæn seni xu yærdin yulup taxlaymæn; **25** Mæn seni jeningni izdigüqilærning koliöja wæ sæn kørkқан adæmlærning koliöja, yæni Babil padixahi Nebokadnæsarning koliöja wæ kaldiyلærning koliöja tapxurimæn. **26** Mæn seni hæm seni tuşқан anang ikkinglarni özünglar tuşulmioşan yat bir yurtқа qeriwetimæn; silær xu yærdæ elisilær. **27** Jeninglar қaytip kelixkæ xunqæ tæxna bolöşan bu zeminöja bolsa, silær hærgiz қaytip kelælmæysilær. **28** Koniya degæn bu kixi qeqilöşan, næzærgæ elinmaydioşan sapal kozimu? Heqkim қarimaydioşan bir қақimu? Әmdi nemixқа ular, yæni u wæ uning næsli bolöşanlar qeriwetilgæn, ular tonumaydioşan bir yurtқа taxliwetilidu? **29** I zemin, zemin, zemin, Pærwærdigarning sözini anglal! **30** Pærwærdigar mundak dæydu: — Bu adæm «pærzæntsiz, öz künidæ heq şalibæ қilalmioşan bir adæm» dæp yazöşin; qünki uning næslidin heqқandak adæm şalibæ қilip, Dawutning tæhtigæ olturup Yæhuda arisida hæküim sürmæydu.

23 Mening yayliқimdiki қoylarni ҳalak қiloқuqi wæ tarkitiwætküqi pada baққuқilarning ҳalioşa way! — dæydu Pærwærdigar. **2** Xunga Israilning Hudasi bolöşan Pærwærdigar Öz hælkini xundak beқiwatқан baққuқilaröja mundak dæydu: «Silær Mening padamni tarkitiwætkænsilær, ularni hæydiwætkænsilær wæ ularni izdimigænsilær wæ ulardin heq hæwær almioşansilær; mana, Mæn silærning қilmixliringlarning ræzillikini öz bexinglaröja qüxürimæn,

— dæydu Pærwærdigar — **3** wə padamning kəldisini bolsa, Mən ularni həydiwətkən barlik padixahliklardin yiqimən, ularni öz yaylaklirioğa qayturimən; ular awup kəpiyidu. **4** Mən ularning üstigə ularni həkikiy baqidioğan baqquqilarni tikləymən; xuning bilən ular ikkinqi qorqmaydu yaki parakəndə bolmaydu, ulardin heqkaysisi kəm bolmaydu, — dæydu Pærwærdigar. **5** Mana, xu künlər keliduki, — dæydu Pærwærdigar, — Mən Dawut üqün bir «Həkkaniy Xah»ni ətürüp tikləymən; u padixah bolup danalik bilən həküm sürüp, zeminda adalət wə həkkaniylik yürgüzidu. **6** Uning künliridə Yəhuda kütquzulidu, Israil aman-tinqliqta turidu; u xu nami bilən atiliduki — «Pærwærdigar Həkkaniylikimiz». **7** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dæydu Pærwærdigar, — «Israillarni Misir zeminidin kütquzup qikarəğan Pærwærdigarning həyati bilən!» degən kəsəm kaytidin ixliltiməydu, **8** bəlki xu künlərdə «Israillarni ximaldiki zemindin wə Əzi ularni həydidən barlik padixahliklardin kütquzup qikarəğan Pærwærdigarning həyati bilən!» dəp kəsəm iqilidu. Andin ular öz yurtida turidu. **9** Pəyoəmbərlər toqruluk; — Mening kənglüm iqbaorimda sunuqtur; səngəklirimning həmmisi titrəydu; mən məst boləğan adəm, xarab tərpidin yengilgən adəmgə ohxaymən; bundak boluxum Pærwærdigar wə Uning pak-mukəddəs səzliri tüpəylidindur; **10** qünki zemin bolsa zinahorlarəğa toləğan; ularning yügürüxliri toqra yolda əməs; ularning hokuki həkkaniylik yolida əməs. Xunga [Pærwærdigarning] ləniti tüpəylidin zemin qəojiraydu; daladiki ot-qəp solixidu; **11** qünki həm

pəyoʻəmbər həm kahin haram boldi; hətta Əz öyümdimu ularning rəzil qilmixlirini baykidim, — dəydu Pərwərdigar.

12 — Xunga ularning yoli əzlrigə qarangoʻlulukta mangidioʻan, teyiloʻaq yollardək bolidu; ular bu yollarda putlixip, yikilidu; qünki ular jazalinidioʻan yilida Mən ularning bexioʻa yamanlik qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar. **13** Mən awwal Samariyediki pəyoʻəmbərlərdə əhməqlikni kərgənmən; ular Baalning namida bexarət berip, həlkim Israilni azduroʻan; **14** birak Yerusalemdiki pəyoʻəmbərlərdimu yirginqlik bir ixni kərdum; ular zinahorluk kilidu, yaloʻanlikta mangidu, rəzillik kiləuqularning kolini küqəytiduki, nətijidə heqkaysisi rəzillikidin yanmaydu; ularning həmmisi Manga Sodomdək, [Yerusalemda] turuwatqanlar Manga Gomorradək boldi. **15** Xunga samawi qoxunlarning Sədari boloʻan Pərwərdigar pəyoʻəmbərlər toʻqruluk mundak dəydu: — Mana, Mən ularni əmən bilən ozuklandurimən, ularoʻa öt süyini iquzimən; qünki Yerusalemdiki pəyoʻəmbərlər haramlikning mənbəsi bolup, haramlik ulardin pütkül zeminə tarkilip kətti. **16** Samawi qoxunlarning Sədari boloʻan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərgə bexarət beriwatqan pəyoʻəmbərlərləning səzlrigə qulak salmanglar; ular siləрни bimənilikkə yetəkləydu; ularning səzliri Pərwərdigarning aʻozidid qikkən əməs, bəlki əz kənglidə təsəwwur kiləan bir kərünüxnə səzləwatidu. **17** Ular Pərwərdigarning səzini kəzigə ilmaydioʻanlaroʻa: «Silər aman-tinqlikta turisilər» dəydu wə əz kənglining jahillikida mangidioʻanlarning hər birigə: «Heqkandak yamanlik bexinglaroʻa qüxməydu» — dəydu.

18 Birak ulardin kaysi birsi Pərwərdigarning kengixidə Uning səz-kalamini baykap qüxinix wə anglax üqün turoqan? Ulardin kim Uning səzini kulak selip anglioqan?

19 Mana, Pərwərdigardin qiqқан bir boran-qapқun! Uningdin kəhr qikti; bərhək, dəhxətlik bir қara қuyun qikip kəldi; u pirkirap rəzillərninг bexioqa qüxidu. **20** Uning kənglidiki niyətlirini ada қilip toluқ əməl қiləuqə, Pərwərdigarning oşəzipi yanmaydu; ahirki күnlərdə silər buni obdan qüxinip yetisilər. **21** Mən bu pəyoşəmbərlərni əwətmigənmən, lekin ular həwərnə jar қilixқа қatrioqan; Mən ularoqa səz қilmidim, lekin ular bexarət bərgən.

22 Həlbuki, ular Mening kengiximdə turoqan bolsa, Mening həlқimгə səzlirimni anglatқuzoqan bolsa, əmdi həlқimni rəzil yolidin wə қilmixlirininг rəzillikidin yanduroqan bolatti. **23** Mən pəқət bir yərdila turidioqan Hudamu? — dəydu Pərwərdigar, — Mən yirak-yiraklardiki hərjayda turidioqan Huda əməsmu? **24** Birsi yoxurun jaylarda məküwalsa Mən uni kərləməmdimən? — dəydu Pərwərdigar; — asman-zemin Mən bilən tolduruləqan əməsmu? — dəydu Pərwərdigar. **25** Mən Mening namimda yaləqan bexarətlər beridioqan pəyoşəmbərlərninг: «Bir qüx kərdüm! Bir qüx kərdüm!» degənlirini anglidim; **26** bundaq pəyoşəmbərlər yaləqan bexarətlərni beridu, ular əzining kənglidiki ezitқu təsəwwurliridin pəyoşəmbərlər boluxiwəloqan. Əmdi ular bundaq ixlərni қaqanoşiqə kəngligə pükidu? **27** Ular hərbiри қaqanoşiqə əz yekiniəqə eytқан qüxliri arkilik (huddi ata-bowilirininг Baaloqa qoқunup namimni untuəşiniəqə ohxax) həlқimгə namimni untulduruxni pəmləydu? **28** Qüxni kərgən pəyoşəmbər,

qūxni eytip bərsun; Mening səzūmni angliōjan kixi bu səzūmni əstayidillik bilən səzlisun; pahalning buōday bilən selixturōquqilik nemisi bardu? — dāydu Pərwərdigar. **29** — Mening səzūm huddi kəydürgūqi bir ot wə taxni qakidiōjan bazojan əməsmu? — dāydu Pərwərdigar. **30** Xunga mana, Mən pəyoqəmbərlərgə qarxidurmən, — dāydu Pərwərdigar, — ularning hər biri öz yəkinidin «Mening səzirim»ni oqrilap doramqilik qilidu. **31** Mana, Mən pəyoqəmbərlərgə qarxidurmən, — dāydu Pərwərdigar, — ular öz tillirini qaynap: «[Pərwərdigar] dāydu...» dəp bexarət beridu. **32** Mana, yalojan qūxləрни bexarət qilip bularni yətküzüp, yalojanqiliki wə baxbaxtakliki bilən Mening həlkimni azdurojanlarōja qarxidurmən, — dāydu Pərwərdigar; — Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruojan əməsmən; ular bu həlkə heqkandak payda yətküzməydu, — dāydu Pərwərdigar. **33** Əmdi yaki bu həlk, yaki pəyoqəmbər, yaki kahin səndin: «Pərwərdigarning sanga yūkligən səzi nemə?» dəp sorisa, sən ularōja: «Kaysi yūk?! Mən siləрни Əzūmdin yirak taxlaymən, — dāydu Pərwərdigar. **34** «Pərwərdigarning yūkligən səzi» dāydiōjan hər kaysi pəyoqəmbər, kahin yaki həlk bolsa, Mən bu kixini əyidikilər bilən təng jazalaymən. **35** Əmdi siləarning hər biringlar öz yəkinidin wə hər biringlar öz qerindixidin muxundak; «Pərwərdigar nemə jawab bərdi?» wə «Pərwərdigar nemə dedi?» dəp sorixinglar kerək. **36** Silər «Pərwərdigarning yūkligən səzi» degənni qaytidin aozinglarōja almaysilər; qūnki hər biringlarning öz səzi əzigə yūk bolidu; qūnki silər Hudayimiz, samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar, tirik

Hudaning sōzlrini burmilioqansilār. **37** Hārbiringlar pəyoqəmbərdin muxundak; «Pərwərdigar sanga nemə dəp jawab bərdi?» wə «Pərwərdigar nemə dedi?» dəp sorixing kerək. **38** Lekin silər: «Pərwərdigarning yūkligən sōzi» dəwərgininglar tūpəylidin, mana Pərwərdigar mundak dəydu: — Qūnki silər: «Pərwərdigarning yūkligən sōzi» dəwerisilār wə Mən silərgə: ««Pərwərdigarning yūkligən sōzi» demənglər» dəp həwər əwətkənəmən, **39** xunga mana, Mən silərni pūtūnləy untuymən, Mən silərni silərgə wə ata-bowiliringlaroqə təkdim qiloqan xəhər bilən təng yūzūmdin yirak taxlaymən; **40** Mən üstūnglaroqə mənggū rəswaqilik wə hərgiz untulmaydioqan mənggūlik xərməndilikni qūxūrimən!

24 Babil padixahī Neboqadnəsar Yerusalemdin Yəhoakimning oqlī, Yəhuda padixahī Yəkoniyaq, Yəhuda əmir-xahzadiliri, hūnərwənlər wə tēmūrqilərni əsirgə elip Babiloqə sürgūn qiloqandin keyin, Pərwərdigar manganə Əz ibadəthanisi aldidiki ikki sewət ənjūrni «mana kər» dəp kərsətkən. **2** Bir sewəttə dəslepki pixqan ənjürdək intayin yahxi ənjūrlər bar idi; ikkinqi sewəttə yegili bolmaydioqan, intayin naqar ənjūrlər bar idi. **3** Andin Pərwərdigar manganə: «Nemə kərdūng, Yərəmiya?» — dəp soridi. Mən: «Ənjūrlərni kərdüm; yahxiliri bolsa intayin yahxikən; naqarliri yegili bolmaydioqan, intayin naqar ikən» — dedim. **4** Pərwərdigarning sōzi manganə kelip mundak deyildi: — **5** Israilning Hudasi bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Yəhudadin sürgūn bolqanlarni, yəni Mening bu yərdin kaldiyləarning zeminiqə əwətkənlirimni bu yahxi ənjūrlərdək yahxi dəp

qaraymən; **6** Mən ularoqə yahxi bolsun dəp kəzümni ularoqə tikimən wə ularni bu zeminoqə qayturimən; Mən ularni oqulitip taxlimaymən, bəlki ularni qurimən; ularni yulup taxlimaymən, bəlki tikip ətürimən. **7** Mən ularoqə Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilidioqan, Meni tonuydioqan bir kəlbni təqdim qilimən; xuning bilən ular Mening həlqim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən; qünki ular pütün kəlbi bilən yenimoqə qaytidu. **8** Lekin naqar ənjürlər, yəni yegili bolmaydioqan, intayin naqar ənjürlər kəndəq boləqan bolsa, — dəydu Pərwərdigar, — Bərħək, Mən Yəhuda padixahı Zədəkiyani, əmir-xahzadilirini wə Yerusalemdikilərnin qaləqan qismini, bu zeminda qaləqanlarni wə Misirda turuwatqanlarni xuningoqə ohxax qilimən; **9** Mən ularni yər yüzidiki barliq padixahlıqlaroqə wəhımə saləquqi bir obyekt boluxqə, külpətkə qüxüxkə tapxurimən; mən ularni həydiwətkən barliq jaylarda ularni rəswaqilikning obyektı, səz-qəqək, tapa-təninin obyektı wə lənət səzliri boluxqə tapxurimən. **10** Mən ularoqə həm ata-bowilirioqə təqdim qiləqan zemindin yəqitiloquqə ular arisioqə qiliq, qəhətqilik wə wabani əwətimən.

25 Yosiyaning oqlı, Yəhuda padixahı Yəhoakimning tətinqi yilida (yəni Babil padixahı Nebəqadnəsarning birinqi yilida) Yəhudaning barliq həlqi toqruluk Yərəmiyaqə kəlgən səz, — **2** Bu səzni Yərəmiya pəyoqəmbər Yəhudaning barliq həlqi wə Yerusalemda barliq turuwatqanlaroqə eytip mundəq dedi: — **3** Amonning oqlı, Yəhuda padixahı Yosiyaning on üqinqi yilidin baxlap bügünki künqiqə, bu yigirmə üq yil

Pərwərdigarning səzi manga kelip turoqan wə mən tang səhərdə ornumdin turup uni silərgə səzləp kəldim, lekin silər heq kulak salmidinglar; **4** wə Pərwərdigar silərgə barlik hizmətkarliri boləqan pəyoqəmbərlərnəni əwətip kəlgən; U tang səhərdə ornidin turup ularni əwətip kəlgən; lekin silər kulak salmay heq anglimidinglar. **5** Ular: «Silər hərbinglar yaman yolunglardin wə qilmixliringlarning rəzillikidin towa qilip yansanglar, Mən Pərwərdigar silərgə wə ata-bowiliringlarəqə kədimdin tartip mənggügiqə təqdim qiləqan zeminda turuwerisilər. **6** Baxqə ilahlarəqə əgixip ularning kullukida bolup qəqunmanglar; Meni qolliringlar yasioqanlar bilən qəzəpləndürmənglar; Mən silərgə heq yamanlik kəltürməymən» — dəp jakarlioqan. **7** Lekin silər Manga kulak salmidinglar, Meni qolliringlar yasioqanlar bilən qəzəpləndürüp əzünglarəqə ziyan kəltürdünglar, — dəydu Pərwərdigar. **8** Xunga samawi qəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Silər Mening səzliringə kulak salmioqan boləqəqə, **9** mana, Mən ximaldiki həmmə jəmətlərnəni wə Mening qulumni, yəni Babil padixahə Nebəqədnəsarni qəqirtimən, ularni bu zeminoqə, uningda barlik turuwatqanlarəqə həmdə ətraptiki həmmə əllərgə qərxilixixqə elip kelimən; Mən [muxu zemindikilər wə ətraptiki əllərnəni] pütünləy wəyran qilip, ularni tolimu wəhəmilik qilimən həm ux-ux obykti, daimlik bir harabilik qilimən; **10** Mən ulardin tamaxining sadasini, xad-huramlıq sadasini, toyi boluwatqan yigit-qizining awazini, tügmən texining sadasini wə qiraəq nurini məhrum qilimən; **11** bu pütkül zemin wəyranə wə dəhxət saləquqi obykt bolidu,

wə bu əllər Babil padixahining yətmix yil qulluqida bolidu. **12** Wə xundak boliduki, yətmix yil toxqanda, mən Babil padixahining wə uning elining bexioqa, xundakla Kaldiylarning zemini üstigə öz kəbihlikini qüxürüp, uni mənggügə harabilik qilimən. **13** Xuning bilən Mən xu zemin üstigə Mən uni əyibligən barlik səzlirimni, jümlidin bu kitabta yeziloqlarni, yəni Yərəmiyaning barlik əlləni əyibligən bexarətlirini qüxürimən. **14** Qünki kəp əllər həm uluq padixahlar [bu padixah həm qowmlirininimu] kul qilidu; Mən ularning qiloqlan ixliri wə qolliri yasiloqlanliri boyiqə ularni jazalaymən. **15** Qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar manga [alamət kərünüxtə] mundak dedi: — Mening qolumdiki oqəzipimgə toloqlan kədəhni elip, Mən seni əwətkən barlik əllərgə iqqüzgin; **16** ular iqudu, uyan-buyan iroqlanglaydu wə Mən ular arisioqa əwətkən qiliq tüpəylidin sarang bolidu. **17** Xunga mən bu kədəhni Pərwərdigarning qolidin aldim wə Pərwərdigar meni əwətkən barlik əllərgə iqqüzdüm, **18** — yəni Yerusalemoqa, Yəhudaning xəhərlirigə, uning padixahlirioqa wə əmir-xahzadilirigə, yəni ularni bügünki kündikidək bir harabə, wəhimə, ux-ux obyekt boluxqa həm lənət səzliri boluxqa kədəhni iqqüzdüm; **19** Misir padixahi Pirəwngə, hizmətkarlırioqa, əmir-xahzadilirioqa həm həlqigə iqqüzdüm; **20** barlik xaloqlar əllər, uz zeminidiki barlik padixahlar, Filistiyələning zeminidiki barlik padixahlar, Axkelondikilər, Gazadikilər, Əkrondikilərgə wə Axdodning qalduqlirioqa iqqüzdüm; **21** Edomdikilər, Moabdikilər wə Ammoniyalar, **22** Turning barlik padixahliri həm Zidonning barlik padixahliri,

dengiz boyidiki barlik padixahlar, **23** Dedandikilər, Temadikilər, Buzdikilər wə qekə qaqlirini qüxürüwətkən əllər, **24** Ərəbiyədiki barlik padixahlar wə qəl-bayawanda turuwatқан xalojut əllərnin barlik padixahliri, **25** Zimridiki barlik padixahlar, Elamdiki barlik padixahlar, Medialiklarning barlik padixahliri, **26** ximaldiki barlik padixahlarğa, yiraqtiki bolsun, yekindiki bolsun, bir-birləp iқküzdum; jaһandiki barlik padixahliliklarğa iқküzdüm; ularning arkidin Xexaқning padixahimu [kədəһni] iқidu. **27** Andin sən ularğa: «Israilning Hudasi, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Iqinglar, məst bolunglar, qusunglar, Mən aranglarğa əwətkən kiliq tüpəylidin yikilip kaytidin dəs turmanglar» — degin. **28** Wə xundak boliduki, ular qolungdin elip iқixni rət kilsa, sən ularğa: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər qoқum iқisilər!» — degin. **29** Qünki mana, Mən Əz namim bilən ataləjan xəһər üstigə apət qüxürgili turojan yərdə, silər jazalanmay qalamsilər? Silər jazalanmay qalmaysilər; qünki Mən yər yüzidə barlik turuwatқanlarning üstigə kiliqni qüxüxkə qaqirimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **30** Əmdi sən [Yərəmiya], ularğa muxu bexarətning səzlirining həmmisini jakarlioқin: — Pərwərdigar yukiridin xirdək һərkirəydu, Əz muқəddəs turaləjusidin U awazini qoyuwetidu; U Əzi turuwatқan jayi üstigə һərkirəydu; U üzüm qəyliyüqilər towlioқandək yər yüzidə barlik turuwatқanlarni əyibləp towlaydu. **31** Sadasi yər yüzining qətlirigiqə yetidu; Qünki Pərwərdigarning barlik əllər

bilən dəwasi bar; U ət igilirining həmmisi üstigə həküm qikiridu; Rəzillərni bolsa, ularni kiliqqa tapxuridu; — Pərwərdigar xundak dəydu. **32** Samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, balayi'apət əldin əlgə həmmisi üstigə qikip tarkilidu; Yər yüzining qət-qətliridin dəhxətlik buran-qapqun qikidu. **33** Pərwərdigar əltürgənlər yərning bir qetidin yənə bir qetigiqə yatidu; ularoşa matəm tutulmaydu, ular bir yərgə yioqilmaydu, heq kəmülməydu; ular yər yüzidə tezəktək yatidu. **34** I bakquqilar, zarlanglar, nalə kətürünglar! Topa-qang iqidə eoqininglar, i pada yetəkqiliri! Qünki kiroqin kilinix künliringlar yetip kəldi, Mən silərni tarkitiwetimən; Silər örülgən esil qinidək parqə-parqə qeqilisilər. **35** Pada bakquqilirining baxpanahı, Pada yetəkqilirining qaqar yoli yoqap ketidu. **36** Bakquqilarning azabliq pəryadi, Pada yetəkqilirining zarlaxliri anglinidu; Qünki Pərwərdigar ularning yaylaklirini wəyran kılay dəwatidu; **37** Pərwərdigarning dəhxətlik oşəziپی түpəylidin, Tinqlik qotanliri harabə bolidu. **38** Pərwərdigar Öz uwisini taxlap qikqan xirdəktur; əzguqining wəhxiyliliği түpəylidin, Wə [Pərwərdigarning] dəhxətlik oşəziپی түpəylidin, Ularning zemini wəyranə bolmay qalmaydu.

26 Yəhuda padixahı Yosiyaning ooqli Yəhoakim təhtkə olturoqan məzgilning bexida xu səz Pərwərdigardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən Pərwərdigarning əyining həyylisida turup ibadət kılax üçün Pərwərdigarning əyigə kirgən Yəhudaning barliq xəhərliridikilərgə Mən sanga buyruoqan hər bir səzlərni jakarlioqin; əynən eytkin! **3** Ular bəlkim

anglap qoyar, hərbiri öz rəzil yolidin yanar; xundak
kilsa, Mən qilmixlirining rəzilliki tüpəylidin bexioja
külpət qüxürməkqi boləjan niyitimdin yanimən. **4** Sən
ularoja mundak degin: — «Pərwərdigar mundak dəydu:
— Manga kulak salmay, Mən silərnin aldinglaroja
qoyəjan Təwrat-kanunumda mangmisanglar, **5** Mən
tang səhərdə ornumdin turup əwətkən hizmətkarlim
boləjan pəyojəmbərlərnin səzlirini anglimisanglar (silər
ularoja heq kulak salmay kəlgənsilər!), **6** undakta,
Mən Xilohni kəndak qiləjan bolsam, əmdi bu əynimu
xuningoja ohxax qilimən, bu xəhərnəni yər yüzidiki barlik
əllərgə lənət səzi qilimən». **7** Xuning bilən kaşinlar,
pəyojəmbərlər wə barlik həlk Yərəmiyaning bu səzlirini
Pərwərdigarning əyidə jakarliojanlikini anglidi. **8** Xundak
boldiki, Yərəmiya barlik həlkə Pərwərdigar uningoja
tapiliojan bu səzlərnin həmmisini eytip bərgəndin
keyin, kaşinlar wə pəyojəmbərlər wə barlik həlk uni
tutuwelip: «Sən qokum əlüxüng kerək! **9** Sən nemixka
Pərwərdigarning namida bexarət berip: «Bu əy Xilohdək
bolidu, bu xəhər harabə, adəmzatsiz bolidu!» — deding?»
— dedi. Xuning bilən Pərwərdigarning əyidiki barlik
həlk Yərəmiyaoja dok qilip uni oriwelixti. **10** Yəhuda
əmirli bu ixlarni anglidi; ular padixahlik ordisidin
qikip Pərwərdigarning əyigə kirdi, Pərwərdigarning
əyidiki «Yengi dərwaza»da sotka olturdi. **11** Kaşinlar
wə pəyojəmbərlər əmirlərgə wə həlkə səzləp: «Bu
adəm əlümgə layik, qünki silər öz kulakliringlar bilən
anglioqandək u muxu xəhərnəni əyibləp bexarət bərdi»
— dedi. **12** Andin Yərəmiya barlik əmirlərgə wə barlik

həlkə sөzləp mundak dedi: — «Pərwərdigar meni bu əyni əyibləp, bu xəhərnə əyibləp, silər angliqan bu barlik sөzlər bilən bexarət berixkə əwətkən. **13** Həzir yolliringlarnə wə qilmixinglarnə tüzitinglar, Pərwərdigar Hundayinglarning awazini anglanglar! Xundak boləanda, Pərwərdigar silərgə jakarliqan külpəttin yanidu. **14** Ləkin mən bolsam, mana, qolliringlardimən; manganə kəzünglərgə nemə yahxi wə durus kərülsə xundak qilinglar; **15** pəkət xuni bilip qoyunglarki, meni əltürüwətsənglər gunahsiz qanning jazasini əz bexinglarəqə, bu xəhərgə wə uningda turuwatqanlarning bexiəqə qüxürisilər; qünki deginim hək, Pərwərdigar həkikətən bu sөzləarning həmmisini kulakliringlarəqə deyixkə meni əwətkən». **16** Əmirlər wə barlik həlkə kahinlarəqə wə pəyqəmbərlərgə: «Bu adəm əlümgə layik əməs; qünki u Pərwərdigar Hundayimizning namida bizgə sөzlidi» — dedi. **17** Andin zemindiki bəzi aqsakallar ornidin turup həlkə kengixigə mundak dedi: — **18** «Morəxətlik Mikah Yəhuda padixahə Həzəkiyaning künliridə barlik Yəhuda həlkigə bexarət berip: — «Samawi qoxunlarning Sədari boləqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Zion teqi etizdək aşdurulidu, Yerusalem dəng-təpilər bolup qalidu, «Əy jaylaxqan taqi» bolsa, Ormanliqning otturidiki yukiri jaylarla bolidu, halas» — degənidi. **19** Yəhuda padixahə Həzəkiya wə barlik Yəhuda həlkə Mikahni əlümgə məhkum qiləqanmu? Həzəkiya Pərwərdigardin qorkup, Pərwərdigardin ətüngən əməsmu? Wə Pərwərdigar ularəqə qilməqə bolup jakarliqan külpəttin yanəqan əməsmu? Biz [bu yoldin yanmisak] əz jenimiz üstigə zor bir

külpətni qüxürgən bolmamdimiz?»). **20** (Pərwərdigarning namida Yəremaniyaning barlik degənliRIDƏK bu xəhərnI wə bu zeminni əyibləp bexarət bərgən, KiriAT-Yearimlik Xəmayaning oqlI Uriya isimlik yənə bir adəm bar idi. **21** Padixah Yəhoakim wə barlik palwanliri, barlik əmirliri uning səzlirini angliOjanda, padixah uni ɵltürüxkə intilgən; ləkin Uriya buni angliOjanda kɵrkup, Misiroja kaqti. **22** Ləkin Yəhoakim qaparmənlərnI, yəni Akborning oqlI Əlnatan wə baxkılarnI Misiroja əwətkən; **23** ular Uriyani Misirdin elip qikip padixah Yəhoakimning aldiOja aparOjan; u uni kiliqlap, jəsitini pukralarning gərlükigə taxliwətkən.) **24** — Həlbuki, xu qaojda Xafanning oqlI Ahikam ularning YəremaniyanI ɵlümgə məhkum kilip həlkning kəliOja tapxurmaslikI üqün, uni kəllidi.

27 Yəhuda padixahi Yosiyaning oqlI Zədəkiyaning təhtkə ɵlturojan dəsləpki məzgilidə, xu səz Yəremaniyoja Pərwərdigardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərwərdigar mangu mundak dedi: — Asarətlər wə boyunturuklarnI yasap əz boynungOja sal; **3** bu boyunturuklarnI Edomning padixahioja, Moabning padixahioja, Ammoniylarning padixahioja, Turning padixahioja wə Zidonning padixahioja Yerusalemoja, Yəhuda padixahining aldiOja kəlgən ularning əz əlqilirining kəli arkilik əwətkin; **4** hər birini əz hojayinlirioja xundak bir həwərnI yətküzüxkə buyruojin: — Samawi kəxunlarning Sərdari bolOjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Əz hojayinliringlarOja mundak dənglar: — **5** Mən zemin wə zemin yüzidə turuwatқан adəmlər wə haywanlarnI zor kudritim wə sozulOjan bilikim bilən

yaratqanmən; wə kim kəzümgə layıq kərünsə, bularni xularoqa təkdim kılimən. **6** Həzir Mən bu zeminlarning həmmisini Babil padixahi, Mening qulum boləjan Nebokadnəsarning qolioqa tapxurdum; hətta daladiki haywanlarnimu uning kullukida boluxka təkdim kıldim. **7** Barlıq əllər uning, oqlining həm nəwrisining kullukida bolidu; andin öz zeminining waqti-saiti toxkanda, kəp əllər wə uluq padixahlar unimu kullukqa salidu. **8** Xundak boliduki, kaysi əl yaki padixahlik Babil padixahi Nebokadnəsarning kullukida boluxni, yəni boynini Babil padixahining boyunturuqi astioqa koyuxni rət kılsa, Mən xu əlni Nebokadnəsarning kəli arkilik yəkatkuzojuqə kiliq, kəhətqilik wə waba bilən jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** — Silər bolsanglar, «Babil padixahining kullukida heq bolmaysilər» degən pəyoqəmbərliringlaroqa, palqiliringlaroqa, qux kərgüqiliringlaroqa, rəm aqquqiliringlaroqa yaki jadugərliringlaroqa kulak salmanglar; **10** qünki ular silərgə yaloqanqilik kilip bexarət beridu; [gəplirigə kirsənglar], silərnə öz yurtunglardin sürgün kılidu; qünki Əzüm silərnə yurtunglardin həydəymən, silər nabut bolisilər. **11** Ləkin kaysi əl boynini Babil padixahining boyunturuqi astioqa koyup kullukioqa kirsə, xu əlnə öz yurtida turozuzimən, ular uningda terikqilik kilip yaxaydu. **12** — Mən Yəhuda padixahi Zədəkiyoqimu xu səzlər boyiqə mundak dedim: «Boynunglarni Babil padixahining boyunturuqi astioqa koyup uning wə uning həlkining kullukida bolsanglar, hayat qalisilər. **13** Əmdi nemixka Pərwərdigarning Babil padixahining kullukioqa

boysunmioqan h rkaysi əllər toqrisida deginid k, sən w  həlqing kiliq, kəhətqilik w  waba bilən  lm kqi bolisil r?

14 P yoq mb rl rning: «Babilning kullukida bolmaysil r» deg n səzlidirigə kulak salmanglar; q nki ular sil rg  yaloqanqiliktin bexar t kilidu. **15** Mən ularni əwətkən  m s, — d ydu P rw rdigar, — lekin ular Mening namimda yaloqandin bexar t beridu; bu s zl rning aqiwiti xuki, M n sil rni yurtunglardin h ydiwetim n, xuningdök nabut bolisil r; sil r w  sil rg  bexar t b rg n p yoq mb rl r nabut bolisil r». **16** Andin M n kahinlaroq  w  bu barliq h lk k  mundak dedim: — P rw rdigar mundak d ydu: — Sil rg  bexar t beridoqan p yoq mb rl rning: «Mana, P rw rdigarning  yidiki qimm tlik qaqa-kuqilar pat arida Babildin kayturulidu» deg n s zlidirig  kulak salmanglar; q nki ular sil rg  yaloqanqiliktin bexar t kilidu. **17** Ularoqə kulak salmanglar; Babil padixahining kullukida bolsanglar, hayat qalisilər; bu x h r nemixka wəyran bolsun? **18**  g r bular h kik t n pəyoqəmbərlər bolsa həm P rw rdigarning s zi ularda bolsa, ular h zir P rw rdigarning  yida, Yəhuda padixahining ordisida w  Yerusalemning  zida qaloqan qimmətlik qaqa-kuqilar Babiloqə elip ketilmisun d p samawi qoxunlarning S rdari boloqan Pərwərdigaroqə dua-tilawət kilsun! **19** Q nki samawi qoxunlarning S rdari boloqan P rw rdigar ikki [mis] t wr k, [mis] «dengiz», das harwiliri w  bu xəhərdə qaloqan [qimmətlik] qaqa-kuqilar toqruluk mundak d ydu: — **20** (bularni bolsa Babil padixahi Nebokadnəsar Y hoakimning oqli Yəhuda padixahi

Yəkoniyahni Yəhudadiki wə Yerusalemdiki barliq esilzadəmirilər bilən təng Yerusalemdin Babiloğa sürgün qiloqanda u elip kətmigənidi) **21** Bərək, Israilning Hudasi Pərwərdigarning öyidə, Yəhuda padixahining ordisida wə Yerusalemda qaloqan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruq samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — **22** ularmu Babiloğa elip ketilidu; ular Mən ulardin qaytidin həwər alidioqan künqiqə xu yərdə turidu, — dəydu Pərwərdigar: — xu wəqit kəlgəndə, Mən ularni elip bu yərgə qayturup berimən.

28 Xu yilda, Yəhuda padixahı Zəkəriya təhtkə olturoqan dəslepki məzgildə, yəni tətinqi yili, bəxinqi ayda, Azzurning oqlı, Gibeon xəhıridiki Hənanıya pəyoqəmbər, kahınlar wə barliq halayiq aldida Pərwərdigarning öyidə mənqa: — **2** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — «Mən Babil padixahining boyunturuqini sunduriwəttim! **3** Babil padixahı Neboqadnəsar muxu yərdin epkətkən, Babiloğa aparəqan, Pərwərdigarning öyidiki qaqa-kuqılarning həmmisini bolsa, ikki yil ətməyla Mən muxu yərgə qayturup epkelimən; **4** wə Mən Yəhuda padixahı, Yəhoakimning oqlı Yəkoniyahni Yəhudadin Babiloğa sürgün qilinoqanlarning həmmisi bilən təng muxu yərgə qayturup berimən, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən Babil padixahining boyunturuqini sundiriwəttim!» — dedi. **5** Andin Yərəmiya pəyoqəmbər kahınlar wə Pərwərdigarning öyidə turoqan barliq halayiq aldida Hənanıya pəyoqəmbərgə səz qildi. **6** Yərəmiya pəyoqəmbər mundaq dedi: «Amin! Pərwərdigar xundaq

qilsun! Pərwərdigar sening bexarət bərgən səzliringni əməlgə axursunki, U Əzining əyidiki qaqa-kuqilar wə Yəhudadin Babilə sürgün qilinolanlarning həmmisini muxu yərgə qaytursun! **7** Lekin öz kulikingə wə barlik həlkning kulikigə selip koyulidigan mening bu sezümni angla! **8** — Mening wə seningdin burun, qədimdin tartip bololan pəyoqəmbərlərmu nuroqun padixahliklar wə uluq dələtlər toqruq, urux, apət wə wabalar toqruq bexarət berip kəlgən; **9** tinqlik-awatlik toqruq bexarət bərgən pəyoqəmbər bolsa, xu pəyoqəmbərnin səzi əməlgə axuruloqanda, u həkikətən Pərwərdigar əwətkən pəyoqəmbər dəp tonuloqandur!». **10** Andin Hənanিয়া pəyoqəmbər Yəramiya pəyoqəmbərnin boynidiki boyunturuqni elip uni sunduriwətti. **11** Hənanিয়া həlk aldidə səz qilip: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən xuningə ohxax, ikki yil ətməyla Babil padixahi Nebokadnəsarnin boyunturuqini barlik əllərnin boynidin elip sunduriwetimən!» — dedi. Xuning bilən Yəramiya pəyoqəmbər qikip kətti. **12** Hənanিয়া pəyoqəmbər Yəramiya pəyoqəmbərnin boynidiki boyunturuqni elip uni sunduriwətkəndin bir'az keyin, Pərwərdigarnin səzi Yəramiyəyə kelip mundak deyildi: — **13** Barəqin, Hənaniyəyə mundak deyin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən yaqəqtin yasaloqan boyunturuqni sunduroqining bilən, lekin uning orniyə təmürdin bololan boyunturuqni selip koydung! **14** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bololan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən xuningə bu barlik əllərnin boyniyə

təmürdin yasalöjan boyunturukni salimänki, ular Babil padixahı Nebokadnəsarning kullukida bolidu; bərhək, ular uning kullukida bolidu; Mən uningöja hətta daladiki həywanlarnimu təkdım kılöjanmən». **15** Andin Yərəmiya pəyöjəmbər Hənanıya pəyöjəmbərgə: «Kulak sal, Hənanıya! Pərwərdigar seni əwətkən əməs! Sən bu həlkni yalöjanqilikka ixəndürgənsən! **16** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: Mana, Mən seni yər yüzidin əwətiwetimən! Sən dəl muxu yilda əlisən, qünki sən adəmlərnı Pərwərdigaröja asiylık kılıxka dəwət kılöjənsən». **17** Hənanıya pəyöjəmbər dəl xu yili yəttinqi ayda əldi.

29 Yərəmiyaning Yerusalemdin sürgün bolöjanlar arısidiki həyat kälöjan aksakallaröja, kahınlaröja, pəyöjəmbərlərgə wə Nebokadnəsar əsir kılıp Babilöja elip kətkən barlık həlkə Yerusalemdin yollıöjan hetı: — **2** (hət padixah Yəkonıyah, hanix, wəzirlər, Yəhuda wə Yerusalemdiki xahzadə-əmirlər wə hünərwənlər Yerusalemdin kətkəndin keyin, **3** Xafanning oqlı Əlasahning wə Hılkiyaning oqlı Gəmarıyaning kılı bilən yollanöjan — Yəhuda padixahı Zədəkiya bu kixilərnı Babil padixahı Nebokadnəsarning aldıöja yollıöjan). Yollıöjan hət mundak: — **4** Samawi koxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi Yerusalemdin Babilöja sürgüngə əwətkənlərnıng həmmisigə mundak dəydu: — **5** Öylərnı kurlınglar, ularda turınglar; baqlarnı bərpa kilinglar, ularning mewisini yənglar; **6** öylıninglar, oqlukızlık bolınglar; oqlulırlınglar üqün kızlarnı elip beringlar, kızlırlınglarnı ərlərgə yatlık kilinglar; ularmu oqlukızlık

bolsun; xu yərdə kəpiyinglarki, aziyip kətmənglar; **7** Mən siləni sürgüngə əwətkən xəhərning tinq-awatlıqini izdənglar, uning üqün Pərwərdigarə dua qilinglar; qünki uning tinq-awatlıqi bolsa, silərmu tinq-awat bolisilər. **8** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Aranglardiki pəyoqəmbərlər wə silərnin palqiliringlar siləni aldap qoymisun; silər ularə kərgüzgən qüxlərgə qulak salmanglar; **9** qünki ular Mening namimda yaləandin bexarət beridu; Mən ularni əwətkən əməsmən, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Babilə bekitilgən yətmix yil toxkanda, Mən silərnin yeninglarə kelip silərgə iltipət kərsitimənki, siləni muxu yurtkə qayturuxum bilən silərgə qiləjan xapaətlik wədəmnə ada qilimən; **11** Qünki Əzümning silər toqruluk pilanlirimni, apət elip kelidiojan əməs, tinq-awatlıq elip kelidiojan, ahirda silərgə ümidwar keləqəkni ata qilidiojan pilanlirimni obdan bilimən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xuning bilən ilər Manga nida qilip, yenimoə kelip Manga dua qilisilər wə Mən siləni anlaymən. **13** Silər Meni izdəysilər wə Meni tapisilər, qünki silər pütün kəlbinglar bilən Manga intilidiojan bolisilər. **14** Mən Əzümni silərgə tapkuzimən, — dəydu Pərwərdigar — wə Mən siləni sürgünlüktin qayturup əsligə kəltürimən, Mən siləni həydiwətkən barlıq əllərdin wə həydiwətkən barlıq jaylardin yiojimən, — dəydu Pərwərdigar, — Mən siləni elip, əslə sürgün qilip ayriojan yurtkə qayturimən. **15** Silər: «Pərwərdigar bizgə Babilda pəyoqəmbərləni tiklidi» desənglar, **16** əmdi Pərwərdigar

Dawutning təhtigə olturoqan padixah wə bu xəhərdə turuwatqan barlik həlk, yəni silər bilən billə sürgün qilinmiqan kerindaxliringlar toqruqluk xuni dəydu: —

17 Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularni azablaydiqan kiliq, qəhətqilik wə waba əwətimən; xuning bilən ularni huddi sesiqan, yegili bolmaydiqan naqar ənjürlərdək qilimən;

18 ularni kiliq, qəhətqilik wə waba bilən qoqlaymən, ularni yər yüzidiki barlik padixahliklarqa həydəp apirimən; ularni xu əllərgə wəhimə, lənət, dəhxət, ux-ux qilinidiqan wə rəsua qilinidiqan obyekt qilimən. **19** qünki Mən tang səhərdə ornumdin turup, hizmətkarlim bolqan pəyqəmbərlərnə əwətip səzlimni ularqa eytkinim bilən, ular kulak salmiqan; silər [sürgün bolqanlarmu] heq kulak salmiqansilər, — dəydu Pərwərdigar. **20** Lekin i silər sürgün bolqanlar, Mən Yerusalemdin Babilqa əwətkənlər, Pərwərdigarning səzini anglanglar: —

21 Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mening namimda silərgə yaloqandin bexarət beridiqan Kolayaning oqlı Ahab toqruqluk wə Maaseyahning oqlı Zədəkiya toqruqluk mundak dəydu: — Mana, Mən ularni Babil padixahi Nebokadnəsarning qoligə tapxurimən, u ularni kəz aldinglarda əlümgə məhküm qilidu; **22** xuning bilən ular misal qilinip Babilda turoqan Yəhudadiki barlik sürgün qilinoqanlarning aqzida: «Pərwərdigar seni Babil padixahi Nebokadnəsar otta kawab qiloqan Zədəkiya wə Ahabdək qilsun!» degən lənət səzi bolidu; **23** qünki ular Israil iqidə iplaslik qiloqan, qoxnilarning ayalliri bilən

zina qilgan wə Mening namimda yaloqan sozlarni, Mən ularoqa heq tapilmioqan sozlarni qilgan; Mən bularni Bilgüqi wə guwah Boluquqidurmən, — dæydu Pərwərdigar.

24 «Sən Yərəmiya Nəhələmlik Xemayaoqa mundak degin: — **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dæydu: — Qünki sən öz namingda Yerusalemdiki barlik həlkə, kahin boləqan Maaseyahning oqli Zəfaniyaoqa wə barlik kahinlaroqa hətlər yollioqining tūpəylidin, — **26** ([sən Zəfaniyaoqa mundak yazoqan]: «Pərwərdigar seni kahin Yəhuyadaning ornioqa kahin tikligən əməsmu? U seni Pərwərdigarning əyidə xuningoqa nazarətqi qiləanki, bexarət beridoqan pəyoqəmbər boluwəloqan hər bir təlwinə besix üqün puti wə boynioqa takək selixing kerək. **27** Əmdi sən nemixka silərgə əzini pəyoqəmbər qiliwəloqan Anatotluk Yərəmiyani əyiblimiding? **28** Qünki u hətta Babilda turuwatqan bizlərgimu: «Xu yərdə boləqan wəktinqlər uzun bolidu; xunga əyləni selinqlər, ularda turunqlər, baqlarni bərpa qilinglər, ularning mewisini yənglər» dəp hət yollidi!») **29** — Zəfaniya muxu hətni Yərəmiya pəyoqəmbər aldida oqudi. **30** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaoqa kelip mundak deyildi: — **31** Barlik sürgün boləqanlaroqa hət yollap mundak degin: — Pərwərdigar Nəhələmlik Xəmaya toqruluk munak dæydu: Qünki Mən uni əwətmigən bolsammu, Xəmayaning silərgə bexarət berip, siləni yaloqanqilikka ixəndürgənliki tūpəylidin, **32** Xunga Pərwərdigar mundak dæydu: — Mana, Nəhələmlik Xəmayani nəslə bilən billə jazalaymən; muxu həlkə arisida uning heqkandak nəslə tepilmaydu; u Mən Öz həlkim

üqün qilmakqi boloqan yahxilikni heq kormaydu, —
daydu Pərwərdigar: — qünki u adəmlərni Manga asiylikqa
kuttratti.

30 Pərwərdigardin Yəremitiyaqa kəlgən səz: — **2**
Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak daydu: — Mən
sanga hazır dəydiqan muxu barlik səzlirimni yazmioqa
yazqin; **3** Qünki mana, xundak künlər keliduki, —
daydu Pərwərdigar, — Mən həlqim Israil həm Yəhudani
sürgünlüktin qayturup əsligə kəltürimən, ularni ata-
bowiliriqqa təkdin qiloqan zeminioqa qayturimən, ular
uningoqa igə bolidu. **4** Pərwərdigarning Israil toqruluk wə
Yəhuda toqruluk degən səzliri təwəndikidək: — **5** Qünki
Pərwərdigar mundak daydu: — Anglitolidu aləzadilik
həm qorqunqlukning awazi, Bolsun nədə aman-tinqlik!
6 Soranglar, xuni kərip bekinglarki, ər bala tuqamdu?
Mən nemixqa əmdi toloqakqa qüxkən ayaldək hər bir
ər kixining qatiriki qoli bilən tutqanlikini kərimən?
Nemixqa yuzliri tatirip kətkəndu? **7** Ayhay, xu küni
dəhxətliktur! Uningoqa heqkandak kün ohximaydu;
u Yakupning azab-oqubət künidur; lekin u uningdin
kutquzulidu. **8** Xu künidə əməlgə axuruliduki, — daydu
samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar, — Mən
uning boyunturukini boynungdin elip sunduruwetimən,
asarətliringni buzup taxlaymən, yat adəmlər uni ikkinqi
kullukqa qüxürməydu. **9** Xuning ornida ular Pərwərdigar
Hudasining həmdə Mən ular üqün qaytidin tikləydiqan
Dawut padixahining kullukida bolidu. **10** Əmdi sən, i
qulum Yakup, qorqma, — daydu Pərwərdigar; — aləzadə
bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yirək yərlərdin,

sening nəslingni sürgün bolqan zemindin qutquzimən;
Yaqub qaytip kelidu, aram tepip azadə turidu wə heqkim
uni qorqutmaydu. **11** Qünki Mən seni qutquzux üqün
sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən
seni tarkitiwətkən əlləning həmmisini tügəxtürsəmmu,
lekin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstüngdin
höküm qikirip tərbiyə-sawak berimən; seni jazalimay
qoyup qoymaymən. **12** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu:
Sening zedəng dawalıqusiz, sening yarang bolsa intayin
eoqirdur. **13** Sening dəwayingni soraydıqan heqkim yok,
yarangni tangəuqi yoktur, sanga xipalik dorilar yoktur;
14 sening barlık axniliring seni untuqan; ular sening
halingni heq sorimaydu. Qünki Mən seni düxməndək
zərb bilən uroqanmən, rəhimsiz bir zalimdək sanga
sawak bolsun dəp uroqanmən; qünki sening kəbihliking
həddi-hesabsiz, gunahliring həddidin ziyadə bolqan. **15**
Nemixka zedəng tüpəylidin, dərd-əliming dawalıqusiz
bolqanliki tüpəylidin pəryad kətürisən? Kəbihlikingning
həddi-hesabsiz bolqanlikidin, gunahliring həddidin
ziyadə bolqanlikidin, Mən xularni sanga qiloqanmən. **16**
Leikin seni yutuwaləqanlarning həmmisi yutuwelinidu;
sening barlık küxəndiliring bolsa sürgün bolidu; seni
bulioqanlarning həmmisi bulang-talang qilinidu; seni
ow qiloqanlarning həmmisini owlidioqan qilimən. **17**
Qünki Mən sanga tengik tengip qoyimən wə yariliringni
saqaytimən — dəydu Pərwərdigar; — qünki ular seni:
«Ojerib-biqarə, heqkim halini sorimaydıqan Zion dəl
muxudur» dəp haqarətligən. **18** Pərwərdigar mundak
dəydu: — Mana, Mən Yaqubning qedirlirini sürgünlüktin

qayturup əsligə kəltürimən, Uning turaloquliri üstigə rəhim kəlimən; Xəhər harabiliri ul kəlinip kaytidin qurulidu, Orda-kəl'ə öz jayida yənə adəmzatlik bolidu. **19** Xu jaylardin təxəkkür küyliri wə xad-huramlıq sadaliri anglinidu; Mən ularni kəpəytimənki, ular əmdi azaymaydu; Mən ularning hərmitini axurimən, ular heq pəs bolmaydu. **20** Ularning baliliri kədimdikidək bolidu; ularning jamaiti aldimda məzmut turoquzulidu; Ularni horliqanlarning həmmisini jazalaymən. **21** Ularning bexi əzliridin bolidu, Ularning həküm sürgüqisi əzliri otturisdin qikidu; Mən uni öz yeniməja kəltürimən, xuning bilən u Manga yəkin kelidu; Qünki yeniməja kəlgüqi [jenini] təwəkkül kəloquqi əməsmu? — dəydu Pərwərdigar. **22** — Xuning bilən silər Mening həlkim bolisilər, Mən silərnin Hudayinglar bolimən. **23** Mana, Pərwərdigardin qikқан bir boran-qapқun! Uningdin kəhr qikti; Bərhək, dəhхətlik bir қara қuyun qikip kəldi; U pirkirap rəzillərnin bexioja qüxidu. **24** Kənglidiki niyətirini ada kəlip toluk əməl kəloquqə, Pərwərdigarning kattik oјəzi pi yanmaydu; Ahirki künlərdə silər buni qüxinip yetisilər.

31 Xu waқıtta, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israilning jəmətlirinin Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Kəliqtin aman kəlojan həlk, yəni Israil, qəl-bayawanda iltipatқа igə boləjan; Mən kelip ularni aram tapқuzimən. **3** Pərwərdigar yirak yurтта bizgə kərinüp: «Mən seni mənggü bir muhəbbət bilən səyüp kəldim; xunga Mən əzgərməs mehrəbanlik bilən seni Əzümgə tartip kəlgənmən. **4** Mən seni kaytidin qurimən,

xuning bilən sən qurulisən, i Israil kızı! Sən kaytidin dapliringni elip xad-huram qiloqlarning usullirioqa qikisən. **5** Sən kaytidin Samariyaning taqliri üstigə üzümzarlar tikisən; ularni tikküqilər əzliri tikip, mewisini əzliri yəydu. **6** Qünki Əfrayimning egizlikidə turoqlan kəzətqilər: «Turunglar, Pərwərdigar Hudayimizioqa ibadət qilixka Zionioqa qikayli!» — dəp nida kətüridioqlan küni kelidu. **7** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Yaqup üçün xad-huramlik bilən nahxa eytinglar, Əlləning bexi boluquqi üçün ayhəy kətürüinglar; Jakarlanglar, mədhəiyə oqup: «I Pərwərdigar, Sening həlkingni, Yəni Israilning qaldisini kutkuzoqaysən!» — dənglar! **8** Mana, Mən ularni ximaliy yurtlardin epkelimən, Yər yüzining qət-qətliridin yioqimən; Ular arisida əmalar wə tokurlar bolidu; Hamilidar wə tuoqay degənlər billə bolidu; Ular uluql bir jamaət bolup kaytip kelidu. **9** Ular yioqa-zarlar kətürüp kelidu, Ular dua-tilawət qiloqlanda ularni yetəkləymən; Mən ularni erik-əstənglər boyida, həq putlaxmaydioqlan tüz yol bilən yetəkləymən; Qünki Mən Israilioqa ata bolimən, Əfrayim bolsa Mening tunji oqlumdur. **10** Pərwərdigarning səzini anglanglar, i əllər, Dengiz boyidiki yirəq yurtlarioqa: — «Israilni tarkatquqi uni kaytidin yioqidu, Pada bakquqi padisini bakqandək U ularni bakidu; **11** Qünki Pərwərdigar Yaqupni bədəl tələp kutulduroqlan, Uningioqa Həmjəmət bolup əzidin zor küqlük boluquqining qanggilidin kutkuzoqlan!» — dəp jakarlanglar. **12** Ular kelip Ziondiki egizliklərdə xad-huramlikta towlaydu, Pərwərdigarning iltipatidin, yəni yengi xarabtin, zəytun meyidin, mal-waranning kəziliridin bərk uridu; Ularning

jeni huddi mol suqiriloqan baqdaq bolidu, Ular ikkinchi heq solaxmaydu. **13** Xu qaqda kizlar ussulda xadlinidu, Yigitlar wa moysipitlarmu tang xundak bolidu; Qunki Men ularning ah-zarlirini xad-huramlikqa aylandurimən; Men ularoqa taselli berip, dard-elimining ornioqa ularni xadlikqa qemdurimən. **14** Men kahinlarni molqilik bilən toyozumən, Halkim iltipatioqa kanaat kilidu, — daydu Pərwərdigar. **15** Pərwərdigar mundak daydu: — Ramah xəhiridə bir sada, Aqqiq yioqa-zarning pioqani anglinidu, — Bu Rahiləning əz baliliri uqun keturgən ah-zarliri; Qunki u baliliri bolmioqaqqa, tasellini kobul kilmay pioqan keturidu. **16** Pərwərdigar [uningoqa] mundak daydu: — Yioqa-zaringni tohtat, kəzliringni yaxlardin tart; qunki munu tartkan japayingdin mewə bolidu, — daydu Pərwərdigar; — ular duxmənning zeminidin kaytidu; **17** bərhək, keləqiking ümidlik bolidu, — daydu Pərwərdigar; — wə sening baliliring yənə əz qegrisedin kirip kelidu. **18** Men dərəkə Əfrainning əzi toqruluk ökünüp: «Sən bizgə xax torpakqa tərbiyə bərgəndək sawaq-tərbiyə bərding; Əmdi bizni towa kilduroqaysən, Biz xuning bilən towa kilip kaytip kelimiz, Qunki Sən Pərwərdigar Hundayimizdursən; **19** Qunki biz towa kilduruluximiz bilən həkikətən towa kilduk; Biz əzimizni tonup yətkəndin keyin, yotimizni urduk; Biz yaxlikimizdiki [kilmixning] xərm-hayasi tüpəylidin nomus kilip, hijaləttə kalduk!» — degənlikini anglidim. **20** — Əfrain Manga nisbətən jan-jigər balam əməsmu? Qunki Men uni əyibliğən təkdirdimu, uni hərdaim kənglümdə seqinimən; Xunga iq-baqrım uningoqa aqrıwatidu; Men uningoqa rəhim

kilmisam bolmaydu, — dæydu Pærwærdigar. **21** — Xunga özünggæ yol bəlgilirini bekitip koyoyin; Sən sürgüngæ mangʻan yoloʻa, xu kətürülgæn yoloʻa kəngül koyup dikʻkət kiloyin; Həzir xu yol bilən kaytip kəl, i jan-jigirim Israil kizi, Muxu xəhərliringgæ qarap kaytip kəl! **22** Sən qağanoyiqə tenəp yürisən, i yoldin qikʻkuqi kizim? Qünki Pærwærdigar yər yüzidə yengi ix yaritidu: — Ayal kixi baturning ətrapida yepixip həwər alidu! **23** Samawi qoxunlarning Sərdari bolʻan Pærwærdigar — Israilning Hudasi mundaq dæydu: — Mən ularni sürgünlüktin kayturup əsligə kəltürginimdə Yəhüdaning zeminida wə xəhərliridə həklər yənə [Yerusalem toʻruluk]: «Pærwærdigar seni bəhtlik kiloyay, i həkkaniylik turʻan jay, pak-muqəddəslikning toʻqi!» dæydiyʻan bolidu. **24** Xu yərdə Yəhüda — xəhərliridikilər, dehqanlar wə pada bakʻkuqi kəqmən qarwiqilar həmmisi billə turidu. **25** Qünki Mən hərıp kətkən jan igilirining həjritidin qikimən, hər bir həliddin kətkən jan igilirini yengilandurimən. **26** — Mən [Yərəmiya] buni anglap oyoqandim, ətrapka qaridim, nahayiti tatlik uhlaptimən. **27** Mana, xu künlər keliduki, — dæydu Pærwærdigar, — Mən Israil jəmätidə wə Yəhüda jəmätidə insan nəslini wə haywanlarning nəslini terip əstürimən. **28** Xundaq boliduki, Mən ularni yulux, səküx, həlak kilix, aʻjdurux üqün, ularoʻa nəzirimni saloʻandək, Mən ularni qurux wə tikip əstürüx üqünmu ularoʻa nəzirimni salimən, — dæydu Pærwærdigar. **29** Xu künlərdə ular yənə: «Atilar aqqiq-qüqük üzümlərni yegən, xunga balilarning qixi qerik sezilidu» degən muxu maqalni heq ixlətməydu. **30** Qünki hər birsi öz gunahı üqün əlidu;

aqqıq-qüqük üzümlərni yegənlərning bolsa, özining qixi keriş sezilidu. **31** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən İsrail jəməti wə Yəhuda jəməti bilən yengi əhdə tüzimən; **32** bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini kolidin tutup Misirdin kütquzup yetəkliginimdə ular bilən tüzgəniddim; gərqə Mən ularning yoldixi boləjan bolsammu, Mening ular bilən tüzüxkən əhdəmni buzojan, — dəydu Pərwərdigar. **33** Qünki xu künlərdin keyin, Mening İsrail jəməti bilən tüzidiəjan əhdəm mana xuki: — Mən Əz Təwrat-kanunlirimni ularning iqiğə salimən, Həmdə ularning kəlbəgimu yazimən. Mən ularning İlahi bolimən, Ular mu Mening həlkim bolidu. **34** Xundin baxlap həqkim öz yeqiniəja yaki öz kərindixiəja: — «Pərwərdigarni tonuəjin» dəp əgitip yürməydu; qünki ularning əng kiqikidin qongiojiqə həmmisi Meni tonup boləjan bolidu; qünki Mən ularning kəbihləlikini kəqürimən həmdə ularning gunahini hərgiz esigə kəltürməymən, — dəydu Pərwərdigar. **35** Kuyaxni kündüzdə nur bolsun dəp bərgən, ay-yultuzlarni keqidə nur bolsun dəp bəlgiligən, dolkunlirini xarkiritip dengizni kəzoəydiəjan Pərwərdigar mundaq dəydu (samawi kəoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Uning namidur): — **36** — Muxu bəlgiligənlirim Mening aldimdin yokəp kətsə, — dəydu Pərwərdigar, — əmdi İsrailning əwladlirimu Mening aldimdin bir əl boluxtin mənggügə kəlixə mumkin. **37** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Yukirida asmanlar məlqərlənsə, təwəndə yər ulliri təkxürülüp bilinsə, əmdi Mən İsrailning barliq əwladlirining kəiləjan həmmə

qilmixliri tüpəylidin ulardin waz keqip taxliuquqi bolimən,
— dəydu Pərwərdigar. **38** Mana, xu künlər keliduki,
— dəydu Pərwərdigar, — xəhər məhsus Manga atilip
«Hənanıyəlning munari»din «Dokmux dərwezasi»oqiqa
kaytidin qurulidu; **39** əlqəm tanisi kaytidin əlqəx üçün
xu yərdin «Garəb dəngi»giqa, andin Goatqa burulup
sozulidu; **40** jəsətlər wə [qurbanlıq] külliri taxlinidiqan
pütkül jiləqa, xundakla Kidron dəryasioqiqa həm xərkə
qaraydiqan «At dərwezasi»ning dokmuxioqiqa yatqan
etizlarning həmmisi Pərwərdigarəqa pak-mukəddəs dəp
həsəblinidu; xəhər kaytidin heq yulup taxlanmaydu,
hərgiz kaytidin əqdurup taxlanmaydu.

32 Yəhuda padixahı Zədəkiyaning oninqi yili,
Yərəmiyaəqa Pərwərdigardin kəlgən səz təwəndə
hatiriləngən (xu yil Nebəqadnəsarning on səkkizinqi yili
idi; **2** Xu qaoqda Babil padixahining qoxuni Yerusalemmi
qorxuwaləjanidi; Yərəmiya pəyoqəmbər bolsa Yəhuda
padixahining ordisidiki qarawullarning həylisida qamap
qoyuləjanidi. **3** Qünki Yəhuda padixahı Zədəkiya uni
əyibləp: «Nemixka sən: «Mana, Mən bu xəhərnı Babil
padixahining qolıəqa tapxurimən; u uni ixəqal kilidu;
Yəhuda padixahı Zədəkiya kaldiyələarning qolidin keqip
qutulalmaydu; qünki u Babil padixahining qolıəqa
tapxurulmay qalmaydu; u uning bilən yüz turanə
səzlixidu, əz kəzi bilən uning kəzigə qaraydu. U Zədəkiyani
Babiləqa apiridu, u mən uningəqa yəqinlixip toluk bir
tərap kiləquqə xu yərdə turidu, dəydu Pərwərdigar; silər
kaldiyələr bilən qarxiləxsanglarmu əqəlibə qilalməsilər!
— dəydu Pərwərdigar» — dəp bəxərət berisən?» — dəp

uni qamap koyoqanidi). **6** Yərəmiya: — Pərwərdigarning sözi manga kelip mundaq deyildi — dedi: — **7** Mana, taqang Xallurning oqli Hənaməəl yeningoqa kelip: «Əzüng üqün Anatottiki etizimni setiwal; qünki uni setiwelixka sening həmjəmətlik hokukung bar» — dəydiqan bolidu. **8** Andin Pərwərdigarning deginidək taqamning oqli Hənaməəl, qarawullarning hoylisida yenimoqa kelip manga: «Binyaminning zeminidiki mening Anatottiki etizimni setiwaləaysən; qünki həmjəmət hokuki seningkidur; əzüng üqün setiwal» — dedi; andin mən buning həkikətən Pərwərdigarning sözi ikənlikini bilip yəttim. **9** Xunga mən taqamning oqli Hənaməəldin Anatottiki bu etizni setiwaldim; pulni, yəni on yəttə xəkəl kümüxni girgə selip əlqidim. **10** Mən tohtam hetigə imza koyup, üstigə məhürni besip peqətlidim; buningoqa guwahqilarni guwah bərgüzdum, kümüxni tarazioqa saldim; **11** tohtam hetini qolumoqa aldim, — birsidə soda tüzümi wə xətliri hatirilinip peqətləngən, yənə birsi peqətlənmigənidi — **12** wə mən taqamning oqli Hənaməəlning kəz aldida, bu soda hetigə imza koyoqan guwahqilar wə qarawullarning hoylisida olturoqan Yəhudiylarning həmmisi aldida hətlərnə Maaseyahning nəwrəsi, Neriyaning oqli boləqan Barukqa tapxurdum. **13** Ularning aldida mən Barukqa mundaq tapilap dedim: — **14** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Bu hətlərnə, yəni peqətləngən wə peqətlənmigən bu tohtam hətlirini elip, bular uzun waqitkiqə saqlansun dəp sapal idix iqigə saləqin; **15** Qünki samawi qoxunlarning

Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Kəlgüsidə bu zeminda həm öylər, həm etizlar, həm üzümzarlar qaytidin setiwelinidu. **16** Mən tohtam hetini Neriyaning oqlı boləjan Barukka tapxuroqandin keyin, Pərwərdigarəja dua kilip mundak dedim: — **17** «Ah, Rəb Pərwərdigar! Mana, Sən asman-zeminni Özüngning zor kudriting wə sozuləjan biliking bilən yasioqansən; Sanga heqkandak ix təs əməstur; **18** Sən mingliəjan kixilərgə rəhim-xəpkət kərsitisən həmdə atilarning kəbihlikining jazasinimu keyin balilirining qoynioja qayturusən; ah Sən uluə, Kudrət Igisi Təngridursən — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Sening namingdur; **19** oy-nixanliringda uluə, qilojan ixliringda kudrətliksən; kəzliring bilən insan balilirining əz yolliri wə qilojanlirining mewisi boyiqə hər birigə [inam yaki jaza] qayturux üqün, ularning barlik yollirini kəzligüqidursən; **20** — Sən bügünki küngiqə Misir zeminida, Israil iqidə həm barlik insanlar arisida məjizilik alamətlərni həm karamətlərni ayan kilip kəlgənsən; xunglaxka bügüngiqə Sening naming eəizdin-eəizəja tarkilip kəlməktə. **21** Sən məjizilik alamətlər, karamətlər kudrətlik qolung, sozuləjan biliking wə dəhxətlik wəhxət arkilik Öz həlking Israilni Misir zeminidin qıkarəqansən; **22** Sən ularəja ata-bowilirioja təkdım qilimən dəp kəsəm qilojan, süt həm bal ekıp turidiojan bu zeminni təkdım qiləqansən. **23** Ular dərwəkə zeminoja kirip uningəja igə boləjan; lekin ular Sening awazingəja kulak salmiojan, Təwrat-qanunungda mangmiojan; ularəja əmr qilojanlarning heqkaysisioja əməl qilmiojan; xunga Sən bu külpətlərnin

həmmisini ularning bexioja qüxürgənsən. **24** Mana, xəhərni besip kirix üqün sepiloja selip qikiriləjan dönglük-potəylərgə qariojaysən! Kiliq, kəhətqilik wə waba tüpəylidin xəhər hujum kiliwatқан kaldiyələning qolioja tapxurulmay qalmaydu; Sən aldin'ala eytkining hazır əməlgə axuruldi; mana, Əzüng kərisən. **25** Ləkin Sən, i Rəb Pərwərdigar, gərqə xəhər kaldiyələning qolioja tapxurulidiojan bolsimu, manga: «Əzüng üqün etizni kümüxkə setiwal wə buni guwahqilaroja kərgüzgin!?» — deding». **26** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiyoja kelip mundaq deyildi: — **27** Mana, Mən Pərwərdigar, barlıq ət igilirining Hudasidurmən; Manga təs qüxidiojan birər ix barmidu? **28** Xunga Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən bu xəhərni kaldiyələning qolioja wə Babil padixahi Nebokədnəsarning qolioja tapxurimən; ular uni igiliwalidu. **29** Bu xəhərgə hujum kiliwatқан kaldiyələr uningəja besip kirip ot koyup uni kəydüriwetidu; ular xəhərdikilələning əylirininu kəydüriwetidu; ular bu əylələning əgziliri üstidə Meni əzəzəpləndürüp Baaloja isriq yakқан, yat ilahləroja «xarab hədiyə»lərnə kuyojan. **30** Qünki Israillar wə Yəhudalar yaxlıkidin tartip kəz aldimda pəkət rəzilliklə kilip kəlməktə; Israillar pəkətlə əz kolliri yasiojanlar bilən əzəzipimni kəzoqiojandin baxқа ix qilmiojan, — dəydu Pərwərdigar. **31** Qünki bu xəhər qurulojan künidin tartip bügünki künqiqə Mening əzəzipim wə kəhrimni xundaq kəzoqiojuqi bolup kəldiki, Mən uni Əz yüzüm aldidin yokətmisam bolmaydu. **32** Israillar wə Yəhudalar — ular wə ularning padixahliri, əmiriliri kahinliri, pəyojəmbərliri, Yəhuda

adamliri wə Yerusalemda turuwatqanlarning meni oʻzəpləndürgən barlik rəzilliki tūpəylidin [xəhərni yokitimən]. **33** Ular Manga yüzini qaratqan əməs, bəlki Manga arkisini qilip tətür qarıoqan; gərqə Mən tang səhərdə ornumdin turup ularoqə əgətkən bolsammu, ular anglimay təlim-tərbiyini qobul qilixni rət qiloqan. **34** Ular Əz namim bilən ataloqan əydə yirginqlik butlirini selip uni buloqıoqan; **35** ular əz oqul-qizlirini ottin ətküzüp «Molək»kə atap qurbanlik qilix üqün «Hinnomning oqlining jilqisi»diki, Baaloqə beoqıxlanoqan «yukiri jaylar»ni kurup qikqan; Mən ularning bundak ix qilixini zadi buyrup baqmioqanmən; ularning Yəhūdani gunahqa patkuzup, muxundak lənətlik ix qilsun degən oy-niyəttə heqqaqan bolup baqmioqanmən. **36** Silər muxu xəhər toqruluk: «Dərəkəqət, u kiliq, kəhətqilik wə waba arkilik Babil padixahining qolioqə tapxurulidu!» — dəwatisilər; lekin Pərwərdigar — Israilning Hudasi muxu xəhər toqruluk həzir mundak dəydu: — **37** Mana Mən, Mən ularni oqəzipim, kəhrim wə zor aqqikim bilən həydiwətkən barlik padixahliklardin yioqimən; Mən ularni kaytidin muxu yərgə epkelimən, ularni amantinqlikta turoquzimən. **38** Ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **39** Mən ular wə ulardin keyin boləqan balilirini barlik künliridə Məndin əyminip yaxilik kərsun dəp, ularoqə bir qəlb, bir yolni ata qilimən. **40** Mən ularoqə iltipət qilixtin qolumni ikkinqi üzməslikim üqün ular bilən mənggülik bir əhdə tüzimən; ularning kaytidin yenimdin qətliməsliki üqün Mən qəlbigə qorqunqumni salimən. **41** Mən ularoqə yaxilik ata

kilixtin huzur elip xadlinimən wə pütün kəlbim, pütün jenim bilən ularni muxu zeminoğa tikip turoquzimən!
42 Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən huddi bu həlkning bexioğa bu dəhxətlik külpətning həmmisini qüxürginimdək, Mən ular toqruluk wədə kiləjan barliq bəht-bərikətlərnı ularning üstigə qüxürimən; **43** Silər muxu zemin toqruluk: «U wəyranə, adəmzatsız wə haywanatsızdur; kaldıylərnıng kəlioğa tapxurulojan!» dəysilər. Lekin kəlgüsidə unıngda etızlar kaytidin setiwelınidu! **44** Bınyamınnıng yurtıda, Yerusalemnıng ətrapıdiki yezilırıda, Yəhüdanıng xəhərlırıda, [jənubtiki] taqlıq xəhərlırıda, qərbtki «Xəfələh» egızlıkidiki xəhərlərdə, [Yəhüdanıng] jənubiy bayawanlıridiki xəhərlərdımu kixilər kaytidin kümüxkə etızlarnı setıwalıdu, tohtam hətlırıgə imza koyıdu, məhürləp, guwahqılarnı guwahqə hazır kılıdu; qünki Mən ularni sürgünlüktin kayturup əslıgə kəltürimən — dəydu Pərwərdigar.

33 Yərəmiya tehi qarawullarnıng həylısıda kamap koyulojan waqtıda, Pərwərdıgarınıng səzi unıngoğa ikkıncı kətim kelıp mundaq deyıldı: — **2** İxni kıləquqi Mən Pərwərdigar, ixni xəkilləndürgüqi həm unı bekitküqi Mənki Pərwərdigar mundaq dəymən — Pərwərdigar Menıng namımdur — **3** Manga iltıja kıl, Mən sanga jawab kayturımən, xundakla sən bılməydiəjan, bütük həm tılsimat ixlarnı sanga ayan kılımə. **4** Qünki [düxmənnıng] dəng-potəylırıgə həm kılıqıoğa taqabil turuxqə istıhkamlar kılıx üqün qekılojan bu xəhərdiki əylər wə Yəhüda padıxahlırınıng ordılrı toqruluk İsrailnıng Hudası

Pərwərdigar mundak dəydu: — **5** «Kaldiylər bilən qarxiliximən» dəp xəhərgə kirgənlərləning həmmisi, pəkət Mən oqəzipim wə kəhərimdə uriwətkənlərləning jəsətliri bilən bu öylərləni toldurux üqün kəlgənlər, halas. Qünki Mən ularning barlik rəzilliki tūpəylidin yüzümni bu xəhərdin erüp yoxuroqanmən. **6** Həlbuki mana, Mən bu xəhərgə xipa kəlip dərdirgə dərman bolimən; Mən ularni sakaytimən, ularoqə qəksiz arambəhx həm həkəqətəni yexip ayan kəlimən. **7** Mən Yəhəudani həm Israilni sürgündin qayturup əsligə kəltürimən; ularni awwalkidək kurup qikimən. **8** Mən ularni Mən bilən qarxilixip gunahqə petip sadir kəloqan barlik kəbiqlikidin paklandurimən, Mening aldimda gunahqə petip, Manga asiqlik kəloqan barlik kəbiqliklirini kəqürimən; **9** yər yüzidiki barlik əllər Mən ularoqə yətküzgən barlik iltipatni anglaydu, xuning bilən bu [xəhər] kixini xadlandurup, Özümgə mədhiyələrləni kəzoqap, xan-xəpər kəltürüp nam-xəhrət hasil kəlidu; əllər Mən ularoqə yətküzgən barlik iltipat wə arambəhxliktin [Məndin] kərkup titrəydiyən bolidu. **10** Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər muxu yər toqruluk: «U bir harabilik, adəmzatsiz wə həywanatsiz boldi!» dəysilər — durus. Lekin harabə bolən, adəmzatsiz, ahalisiz, həywanatsiz bolən Yəhəudaning xəhərliridə wə Yerusalem koqilirida **11** yənə tamaxining sadasi, xad-huramlik sadasi wə toyi boluwatqan yigit-kizning awazi anglinidu, xundakla Pərwərdigarning öyigə «təxəkkür kurbanliqliri»ni aparəqlərləning «Samawi kəoxunlarning Sərdari bolən Pərwərdigaroqə təxəkkür eytinglar, qünki Pərwərdigar məhribandur, uning

muhəbbiti mənggülyüktür» dəydiqan awazliri qaytidin anglinidu; qünki Mən sürgün bolqanlarni qayturup zemindiki awatliqni əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Harabə bolqan adəmzatsiz wə haywanatsiz bolqan bu yərdə wə uning barliq xəhərliridə qoy baqquqilarning öz padilirini yatquzidioqan qotanliri qaytidin bar bolidu. **13** [Jənubiy] taoqliktiki xəhərlərdə, [qərbtki] Yəhüdaning «Xəfələh» egizlikidiki xəhərlərdə, jənubiy bayawarlardiki xəhərlərdə, Binyaminning yurtida, Yerusalemining ətrapidiki yezilirida wə Yəhüdaning xəhərliridimu qoy padiliri ularni sanioquqining qoli astidin qaytidin ətidu, — dəydu Pərwərdigar. **14** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəmətigə həm Yəhüda jəmətigə eytkən xəpətklik wədəmgə əməl qilimən. **15** Xu künlər wə u qaoqda Mən Dawut nəslidin «Həkkəniy Xah»ni zeminda əstürüp qikirimən; U zeminda toqra həküm wə həkkəniylik yürgüzidu. **16** Xu künlərdə Yəhüda qutquzulidu, Yerusalemlə arambəhxtə turidu; [xu qaoqda] Yerusalemlə: «Pərwərdigar həkkəniylikimizdur» degən nam bilən atilidu. **17** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Dawutning Israil jəmətining təhtigə olturuxqa layiq nəslə üzülüp qalmaqdu, **18** yaki Lawiylərdin bolqan kahinlərdin, «kəydürmə qurbanliq», «axliq hədiyə» wə baxqa qurbanliqlarni Mening aldimda daim sunidioqan adəm üzülüp qalmaqdu. **19** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundaq deyildi: — **20** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Silər Mening kündüz bilən tüzgən əhdəmni wə keqə bilən

tüzgən əhdəmni buzup, kündüz wə keqini öz waqtida kəlməydiqan kılıp qoysanglar, **21** xu qaşda Mening Kulum Dawut bilən tüzgən əhdəm buzulup, uningqa: «Əz təhtinggə həküm süridiqan bir oqlung daim bolidu» deginim əməlgə axurulmaydu wə hizmətkarlırim, kaşınlar bolqan Lawıylar bilən tüzgən əhdəm buzuloqan bolidu. **22** Asmanlardiki qoxunlar bolqan yultuzlarni sanap bolqili bolmiqandək, dengizdiki kumlarni əlqəp bolqili bolmiqandək, mən kulum Dawutning nəslini wə Əzümgə hizmət kılıdiqan Lawıylarni kəpəytimən. **23** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqa kelip mundak deyildi: — **24** Bu həlkning: «Pərwərdigar Əzi talliqan bu ikki jəməttin waz keqip, ularni taxlıdi» deginini baykımidingmu? Xunga ular Mening həlkimni: «Kəlgüsidə heq bir əl-dələt bolmaydu» dəp kəzgə ilmaydu. **25** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening kündüz wə keqini bekitkən əhdəm əzgirip kətsə, yaki asman-zemindiki qanuniyətlərnı bekitmigən bolsam, **26** Mən Yakupning nəslidin wə Dawutning nəslidin waz keqip ularni taxlaydiqan bolimən, xuningdək İbrahım, İshak wə Yakupning nəslı üstigə həküm sürüx üqün [Dawutning] nəslidin adəm tallımaydiqan bolimən! Qünki bərhək, Mən ularni sürgünlüktin kayturup ularni əsligə kəltürimən, ularqa rəhimdillik kərsitimən.

34 Babil padıxaşı Nebokadnəsar, pütün qoxuni wə həkümranlıqıqa bekiqan barlık padıxaşlıklar wə əllərnıng həmmisi Yerusalemoqa wə unıng ətrapidiki barlık xəhərlərgə jəng kılıqan waqtida, Pərwərdigardin Yərəmiyaqa kəlgən sız: — **2** İsrailning Hudasi Pərwərdigar

mundaq d ydu: — Zədəkiyaning yenioqə berip uning q  mundaq degin: — P rw rdigar mundaq d ydu: — Mana, bu x h rni Babil padixahining qolioqə tapxurimən, u uning q  ot qoyup keydüriwetidu. **3** Sən bolsang, uning qolidin qaqalmaysən; b lki sən tutulup uning qolioqə tapxurulis n; sening k zliring Babil padixahining k zlidirig  karaydu, uning bilən yüz turan  s zlixis n w  sən Babiloqə s rg n bolup ketisən. **4** Lekin, i Yəhuda padixahi Z d kiya, P rw rdigarning s zini angla; P rw rdigar sening tuoqrangda mundaq d ydu: — Sən qiliq bilən  lm ys n; **5** sən aman-tinqliqta  lis n; atabowiliring boloqan  z ngdin ilgiriki padixahlar  q n matəm tutup huxbuy yakqandək ular ohxaxla sən üqünmu [huxbuy] yakidu; ular sən  q n: «Ah, xahim!» d p matəm tutidu; q nki Mən xundaq w d  qiloqanmən, — d ydu P rw rdigar. **6** Andin Y r miya pəyoqəmbər bu s zlarning h mmisini Yəhuda padixahi Z d kiyoq  Yerusalemda eytti. **7** Xu qaoqda Babil padixahining qoxuni Yerusalemda w  Yəhudadiki qaloqan x h rl rd , yəni Lakixta w  Azikaqta j ng qiliwatatti; q nki Yəhudadiki must hk m x h rl r arisidin p k t bularla ixoqal bolmioqanidi. **8** Padixah Z d kiya [qullirimizoq ] azadliq jakarlayli d p Yerusalemdikil rning h mmisi bilən  hdini kesip t zg ndin keyin, Pərwərdigardin t w ndiki bu söz Y r miyoq  k ldi **9** ( hd  boyiqə hərbiri  z ibraniy qullirini,  r bolsun, qiz-ayal bolsun, qoyuwetixi ker k idi; heqqsisi  z kerindixi boloqan Y hudiyni kullukta qaldurmasliqi ker k idi. **10**  hdig  qoxuloqan barliq  mirler w  barliq h lk xuningəqə, yəni h rqaysimiz

öz quli yaki dedikini qoyuwetayli, ularni kullukta qalduruwärmayli degän sezigä boysundi. Ular boysunup ularni qoyuwatti. **11** Lekin uningdin keyin ular bu yoldin yenip qoyuwatkän qul-dedäklärni özigä qayturuwalidi. Ular bularni qaytidin mäjburiy qul-dedäk kiliwalidi). **12** — Xu qaşda Pärwärdigarning sözi Yärämiyaş kelip mundak deyildi: — **13** Israilning Hudasi Pärwärdigar mundak döydu: — Män ata-bowiliringlarni Misirning zeminidin, yäni «kulluk öyi»din qıkarşinimda, ular bilän ähdä tüzgänidim; **14** [xu ähdä boyiqä] hərbiringlar yättinqi yilida silergä özini satқан härkäysi kerindixinglar bolşan ibraniy kixilirini qoyuwetixinglar keräk; u kullukungda altä yil bolşandin keyin, sän uni azadlıkka qoyuwetixing keräk, degänidim. Lekin ata-bowiliringlar buni anglimay heq kulak salmişan. **15** Lekin silär bolsanglar, [xu yaman yoldin] yenip, kez aldında durus ixni körüp, hərbiringlar öz yekinişä «azad bol» döp jakarlidinglar, xuningdök Öz namim bilän atalşan öydä ähdä tüzüdinglar; **16** lekin silär yänä yenip Mening namimşä daş kältürüp, hərbiringlar öz rayişä qoyuwatkän kulni häm ihtiyarişä qoyuwatkän dedäkni qayturuwelip qaytidin özüinglarşä kul-dedäk boluxka mäjburlidinglar. **17** Xunga Pärwärdigar mundak döydu: — Silär manga kulak salmidinglar, hərbiringlar öz kerindixinglarşä, hərbiringlar öz yekininglarşä azad bolunglar döp heq jakarlimidinglar; mana, Män silergä bir hil azadlıkni — yäni kiliqka, wabaşä wä kähätqilikkä bolşan bir azadlıkni jakarlaymän; silärni yär yüzidiki barlıq padixahlıqlarşä bir wähxät baskuqi kilimän. **18** Xuning bilän Män ähdämni buşan, kez aldında kesip

tüzgən əhdining səzlrigə əməl qilmioqan kixilərnı bolsa, ular əzliri soyup ikki parqə qilip, otturısidin ətkən həliki mozaydək qilimən; **19** Yəhüdaning əmirliri wə Yerusalemning əmirliri, ordidiki ələmdarlar, kaqınlar, xuningdək mozayning ikki parqisining otturısidin ətkən barlıq həlkni bolsa, **20** Mən ularni düxmənlirining qolioqə, jenini izdigüqilərnıng qolioqə tapxurimən; xuning bilən jəsətliri asmandiki uqar-qanatlaroqə wə zemindiki haywanlaroqə ozuk bolidu; **21** Yəhüda padixahı Zədəkiya wə uning əmirlirininu düxmənlirining qolioqə, jenini izdigüqilərnıng qolioqə, xundaqla silərgə hujum qilixtin qikinip turoqan Babil padixahıning qoxunining qolioqə tapxurimən. **22** Mana, Mən əmr qilimən, — dəydu Pərwərdigar, wə ular bu xəhər aldioqə yənə kelidu; ular uningoqə hujum qilip ot koyup keydüriwetidu; wə Mən Yəhüdaning xəhərlirini wəyrənə, heq adəmzatsız qilimən.

35 Yəhüda padixahı Yosiyaning oqlı Yəhoakimning künliridə, Pərwərdigardin Yərəmiyaqə səz kelip: — **2** «Rəkabning jəmətidikilərnıng yenioqə berip ular bilən səzlixip ularni Pərwərdigarning əyigə apirip, uning kiqik əylirining birigə təklip qilip ularning aldioqə xarab tutqın» — deyildi. **3** Xuning bilən mən Habazziniyaning nəwrısı, Yərəmiyaning oqlı Jaazaniyani, uning ukilirini wə barlıq bala-qaqilirini, xuningdək Rəkabning pütkül jəmətini elip kelixkə qıqtım; **4** Mən ularni Pərwərdigarning əyigə, Igdaliyaning oqlı, Hudaning adimi bolioqan Hənanıning oqullirioqə təwəlik əygə apardım; bu əy əmirlərnıng əyining yenida, Xallumning oqlı, ixıbaqar Maaseyahning

öyining üstidə idi; **5** mən Rəkabning jəmətidikilərnin
aldioğa xarabka liq toloğan piyalilər və kədəhlərnəni koyup
ularoğa: «Xarabka eoiz teqinglar!» — dedim. **6** Ular
manga mundak dedi: «Biz xarabni iqməymiz; qünki
əjdadimiz Rəkabning ooqli Yonadab bizgə: «Silər və
ooqul-əwladliringlar zadi xarab iqmənglar; **7** yənə kelip
öylərnəni kurmanglar, nə uruk terimanglar, nə üzümzarlarnəni
tikmənglar, nə bulardın heqkaysisioğa zadi igə bolmanglar;
barlik künliringlarda qedirlarda turunglar; xuning bilən
silər turuwatқан zeminda uzun künlərnəni kərisilər» —
dəp əmr qalduroğan. **8** Xuning bilən bizning əjdadimiz
Rəkabning ooqli Yonadabning: «Barlik kününglərdə zadi
xarab iqmənglar» degən awazioğa kulak selip, biz və
bizning ayallirimiz həm ooqul-qizlirimiz uning əmrigə
toluk əməl kilip kəlgənmiz; **9** biz yənə turojudək öylərnəni
salmioğan; bizdə heq üzümzar, etiz, uruk degənlər yok; **10**
bəlki biz qedirlarda turup kəlduk, əjdadimiz Yonadabning
bizgə barlik əmr kilənlirioğa əməl kilip kəlduk. **11** Lekin
Babil padixahı Nebokadnəsar zeminioğa besip kirgəndə,
xundak ix boldiki, biz: «Barayli, Kaldiylərnin qoxuni həm
Suriyənin qoxunidin keqip Yerusalem xəhirigə kirəyli»
— deduk. Mana xu səwəbtin Yerusalemda turuwatimiz». **12**
Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiyoğa kelip mundak
deyildi: — **13** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləğan
Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: —
Baroqin, Yəhudadikilər və Yerusalemda turuwatқанlaroğa
mundak degin: — Buningdin tərbiyə almamsilər,
xuningdək Mening səzlimgə kulak salmamsilər? — dəydu
Pərwərdigar. **14** — Mana, Rəkabning ooqli Yonadabning

oʻqul-pərzəntlirigə «xarab iqmənglar» dəp tapiloʻan
səzlirigə əməl qilinip kəlgən; bəgünki künigiqə ular
heq xarab iqip bakmioʻan, qünki ular atisining əmrigə
itaət qiloʻan. Lekin Mən tang səhərdə ornumdin turup
silərgə səz qilip kəlgən bolsammu, silər Manga heq kulak
salmioʻansilər. **15** Mən tang səhərdə ornumdin turup
qullirim boləan pəyoʻəmbərlərnəi əwətip: «Hərbiringlar
həzir əz rəzil yolunglardin yenip, qilmixinglarni
tüzitinglar, baxka ilahlarəya əgixip qəkunmanglar; xundak
qilsanglar Mən ata-bowiliringlarəya təkdəim qiloʻan
zeminda turuwərisilər» dəp kəlgənmən; lekin silər Manga
kulak salmay heq anglimioʻansilər. **16** Bərhək, Rəkabning
oʻqli Yonadabning əwladliri atisining ularəya tapiloʻan
əmrigə əməl qiloʻan; lekin bu həlk Manga heq kulak
salmioʻandur. **17** Xunga samawi qəxunlarning Sərdari
boləan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: —
Mana, Mən Yəhudaning üstigə həm Yerusalemning üstigə
Mən aldin’ala eytkən barlik balayi’apətnəi qüxürimən;
qünki Mən ularəya səz qiloʻan, lekin ular anglimioʻan;
Mən ularni qaqiroʻan, lekin ular jawab bərmigən».

18 Andin Yərəmiya Rəkab jəmətigə mundak dedi: —
Samawi qəxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar —
Israilning Hudasi mundak dəydu: — Qünki silər atanglar
Yonadabning əmrigə itaət qilip, barlik yolyoruklirini
tutup, silərgə tapiloʻanlirining həmmisi boyiqə ix kərip
kəlgənsilər, — **19** əmdi samawi qəxunlarning Sərdari
boləan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu:
— Rəkabning oʻqli Yonadabning nəslidin aldimda hizmət
qiloʻuqi hərgiz üzülüp qalmaydu.

36 Yəhuda padixahi Yosiyaning oqli Yəhoakimning tötinqi yili, Yərəmiya oqa Pərwərdigardin təwəndiki səz kəldi: — 2 Əzünggə oram kəşəz aloqin; uning oqa Yosiyaning künliridə sanga səz qiləqinimdin tartip bəgünki künqigə Mən İsrailni əyibligən, Yəhudani əyibligən həm barlıq əllərni əyibligən, sanga eytkən səzlərninğ həmmisini yazoqin. 3 Yəhudaning jəməti bəlkim Mən bexioqa qüxürməqci boləqan barlıq balayi’apətni anglap, hər biri əzlrininğ rəzil yolidin yanarmikin; ular xundək qilsa, Mən ularninğ kəbihlikini wə gunahini kəqürüm qilimən. 4 Xuning bilən Yərəmiya Neriyaninğ oqli Barukni qakirdi; Baruk Yərəmiyaninğ əşzidin qikqanlirini anglap Pərwərdigarinğ uning oqa eytkən səzlirininğ həmmisini bir oram kəşəz gə yezip bərdi. 5 Yərəmiya Barukqa tapilap mundək dedi: — Əzüm qamap koyuloqanmən; Pərwərdigarinğ əyigə kirixim gə ruhsət yok; ləkin əzüng berip kirgin; 6 Pərwərdigarinğ əyidə roza tutqan bir künidə, sən əşzimdin qikqanlirini anglap yazoqan, Pərwərdigarinğ bu oram yazmida hatiriləngən səzlrini həlqning kulaklirioqa yətküzgin; həmmə xəhərlərdin kəlgən Yəhudadikilərninğ kulikioqimu yətküzgin. 7 Ular bəlkim Pərwərdigar aldioqa dua-tilawitini qilip hər biri əzlrininğ rəzil yolidin yanarmikin; qünki Pərwərdigarinğ bu həlqkə agahlandıroqan əşzipi wə kəhri dəhşətliktur. 8 Neriyaninğ oqli Baruk Yərəmiya pəyoqəmbər uning oqa tapilioqinininğ həmmisini ada qilip, Pərwərdigarinğ əyidə Pərwərdigarinğ səzlrini oqup jakarlıdi. 9 Yəhuda padixahi Yosiyaning oqli Yəhoakim təhtkə olturoqan bəxinqi yili tokquzinqi ayda

xundak boldiki, barlik Yerusalemdikilär hãmdã Yãhuda xãhãrliridin qikip Yerusalemoja kãlgãn barlik hãlk üqün, Pãrwãrdigar aldida bir mãzgil roza tutuximiz kerãk dãp elan kilindi. **10** Xu waqit Baruk Pãrwãrdigarning øyigã kirip, pütükqi Xafanning oqli Gãmariyaning øyidã turup, Yãrãmiyaning sãzlirini barlik hãlkning kulikioja yãtküzüp okudi; bu øy Pãrwãrdigarning øyining yukirikì hõylisidiki «Yengi dãrwaza»oja jaylaxkanidi. **11** Xafanning nãwrìsi, Gãmariyaning oqli Mikah bolsa yazmidin Pãrwãrdigarning sãzlirining hãmmisigã kulak saldi. **12** Andin u padixahning ordisioja qüxüp pütükqining øyigã kiriwidi, mana, ãmirlerning hãmmisi xu yãrdã olturatti; pütükqi ãlixama, Xemayaning oqli Delaya, Akborning oqli ãlnatan, Xafanning oqli Gãmariya wã Hananiyaning oqli Zãdãkiya katarlik barlik ãmirler xu yãrdã olturatti. **13** Xuning bilãn Mikah Barukning sãzligãnlirini hãlkning kulikioja yãtküzüp okuotanda øzi angliotãn barlik sãzlãrni ularoja bayan kildi. **14** Xuning bilãn barlik ãmirler Kuxining ãwrìsi, Xãlãmiyaning nãwrìsi, Nãtaniyaning oqli Yãhudiyni Barukning yenioja ãwãtip uningoja: «Sãn hãlkning kulikioja yãtküzüp okuotãn oram yazmini kolungoja elip yenimizoja kãl» — dedi. Xuning bilãn Neriyaning oqli Baruk oram yazmini kolioja elip ularning yenioja kãldi. **15** Ular uningoja: «Oltur, uni kulikimizoja yãtküzüp okup bãr» — dedi. Baruk uni ularoja anglitip okudi. **16** Xundak boldiki, ular barlik sãzlãrni angliotanda, alãzadã bolup birbirigã qarixip: «Bu sãzlãrning hãmmisini padixahqa yãtküzmisãk bolmaydu» — dedi. **17** Andin Baruktin: «Bizgã

degin əmdi, sən bu sözlərnin həmmisini kəndək yazding?
Ularri Yərəmiyanin öz əşzidin anglidingmu?» — dəp
soridi. **18** Baruk ularə: «U bu sözlərnin həmmisini
öz əşzi bilən manga eytti, mən oram kəşəzgə siyah
bilən yazdim» — dedi. **19** Əmirələr Barukka: «Barəin,
sən wə Yərəmiya məküwelinglar. Kəyərdə bolsanglar
həqkimgə bildürmənglar» — dedi. **20** Xuning bilən ular
oram yazmini pütükqi Əlixamanin əyigə tikip kəyup,
ordioə kirip padixahning yenioə kelip, bu barlik sözlərni
uning kulikioə yətküzdi. **21** Padixah Yəhüdiyini yazmini
elip kelixkə əwətti, u uni Əlixamanin əyidin epkəldi.
Yəhüdiy uni padixahning kulikioə wə padixahning yenida
turoəan barlik əmirələrnin kulaklirioə yətküzüp okudi.
22 Xu qəş tokkuzinqi ay bolup, padixah «kixlik əy»idə
olturatti; uning aldidiki oqakta ot kəlaklik idi. **23** Xundək
boldiki, Yəhüdiy uningdin üq-tət səhipini okuəanda,
padixah kələmtiraxi bilən bu kışmini kesip, yazminin
həmmisini bir-birləp otta kəyüp yokioəuqə oqaktiki otka
taxlidi. **24** Lekin bu barlik sözlərni anglioəan padixah
yaki hizmətkarlrininin həqkəşisi kərkəmidi, ulardin
kiyim-keqəklirini yirtkəanlar yok idi. **25** Unin üstigə
Əlnatan, Delaya wə Gəmariyalar padixahın oram yazmini
kəydürməslirini ətünğənidi, lekin u ularə kəlak salmidi.
26 Padixah bolsa xahzadə Yerahməəl, Azriəlning oşli
Seraya wə Abdəəlning oşli Xələmiyani pütükqi Barukni
wə Yərəmiya pəyşəmbərni kəloə elixkə əwətti; lekin
Pərwədigar ularri yoxurup saklidi. **27** Padixah Baruk
Yərəmiyanin əşzidin anglap yazəan sözlərni hatiriləən
oram yazmini kəydürüwətkəndin keyin, Pərwədigarning

sözi Yərəmiyaşa kelip mundak deyildi: — **28** Yənə bir oram kəşəznə elip, uningaşa Yəhuda padixahı Yəhoakim keydürüwətkən birinçi oram yazmida hatiriləngən barlıq sözlərnə yazojin. **29** Wə Yəhuda padixahı Yəhoakimşa mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən bu oram yazmini keydürüwəttin wə Mening toqruluk; Sən buningşa: «Babil padixahı qoqum kelip bu zeminni wəyran kilidu, uningdin həm insanni həm haywanni yokitidu» — dəp yezixka kandaqmu petinding?» — deding. **30** Xunga Pərwərdigar Yəhuda padixahı Yəhoakim toqruluk mundak dəydu: — Uning nəslidin Dawutning təhtigə olturuxka heq adəm bolmaydu; uning jəsiti sirtka taxliwetilip kündüzdə issikta, keqidə kışawda oquq yatidu. **31** Mən uning wə nəslining bexioşa, hizmətkarlırining bexioşa kəbihlikining jazasını qüxürimən; Mən ularning üstigə, Yerusalemda turuwatqanlarınin üstigə həm Yəhudaning adəmliri üstigə Mən ularşa aghlandıroşan barlıq külpətlərnə qüxürimən; qünki ular Manga heq kulak salmioşan. **32** Xuning bilən Yərəmiya baxka bir oram kəşəznə elip Neriyaning oşlı Barukka bərdi; u Yərəmiyaning aşzioşa karap Yəhuda padixahı Yəhoakim otta keydürüwətkən oram yazmida hatiriləngən həmmə sözlərnə yazdi; ular bu sözlərgə ohxaydioşan baxka kəp sözlərnimə qoxup yazdi.

37 Babil padixahı Neboqadnəsar Zədəkiyani Yəhudaning zeminişa padixah kilidi; xuning bilən u Yosiyaning oşlı Yəhoakimning oşlı Koniyaning ornişa həküm süridi. **2** U, yaki hizmətkarlıri, yaki zemindiki həlk Pərwərdigarning Yərəmiya pəyoşəmbər arkilik eytkən sözlirigə heq kulak

salmidi. **3** Padixah Zədəkiya Xələmiyaning oʻgʻli Yəhukalni
həm kahin Maaseyahning oʻgʻli Zəfaniyani Yərəmiya
pəyoʻlambərnig yəni oʻlga əwətip uning oʻlga: «Pərwərdigar
Hudayimiz oʻlga biz üqün dua qil oʻlga» — degüzdi
4 (xu qə oʻlga Yərəmiya zindanda kəmaklik əməs idi;
u həlk aris oʻlga qikip-kirixkə ərkin idi. **5** Pirəwnning
qoxuni Misirdin qikqanidi; Yerusalemnig qorxiwal oʻlga
Kaldiylər bularning həwirini anglap Yerusalemdin qekinip
kətkənidi). **6** Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiya
pəyoʻlambərgə kelip mundak deyilidi: — **7** Israilning
Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərni manga
iltija kildurup izdəxkə əwətkən Yəhuda padixah oʻlga
mundak dənglar: — Mana, silərgə yərdəm berimiz dəp
qikip kəlgən Pirəwnning qoxuni bolsa, əz zemini oʻlga, yəni
Misiroʻlga qəytip ketidu. **8** Andin Kaldiylər bu xəhərgə
qəytip kelip jəng qilip uni ix oʻlga qilidu, uni ot qoyup
kəydürüwetidu. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz-
əzünglarni aldap: «Kaldiylər bizdin qekinip kətkən»
— demənglar; ular kətkən əməs! **10** Qünki gərgə
silər əzünglar oʻlga jəng qilid oʻlga Kaldiylərnig toluk
qoxunini uruwətkən bolsanglarmu wə ularningkidin pəkət
yarilə oʻlga qə oʻlga bolsimu, ularning hər biri yənilə
əz qediridin turup bu xəhərnig ot qoyup kəydürüwətkən
bolatti. **11** Pirəwnning qoxuni tüpəylidin Kaldiylərnig
qoxuni Yerusalemdin qekinip turoʻlga wakitta, xu wəkə
yüz bərdi: — **12** Yərəmiya Binyamindiki zemini oʻlga yol elip,
xu yərdiki yurtdaxliri arisidin əz nesiwisini igiləx üqün
Yerusalemdin qikqanda, **13** u «Binyamin dərwazisi» oʻlga
yətkəndə, Hənanianing nəwrisi, Xələmiyaning oʻgʻli kəzət

begi Iriya xu yərdə turatti; u: «Sən Kaldiylərgə qekinip təslim bolmaqçisən!» dəp uni tutuwaldi. **14** Yərəmiya: «Yalojan! Mən Kaldiylər tərəpkə keqip təslim bolmaqçi əməsmən!» — dedi. Ləkin u uningə qulaq salmidi; Iriya Yərəmiyani qoloğa elip uni əmirlər aldioğa apardi. **15** Əmirlər bolsa Yərəmiyadin oqəzəplinip uni uroquzup, uni diwanbegi Yonatanning əyidiki kamaqhanoğa solidi; qünki ular xu əyni zindanoğa aylandurojanidi. **16** Yərəmiya zindandiki bir gundihanoğa kamilip, xu yərdə uzun künlər yatqandin keyin, **17** Zədəkiya padixah adəm əwətip xu yərdin ordioğa elip kəldi. U xu yərdə astirtin uningdin: «Pərwərdigardin səz barmu?» dəp soridi. Yərəmiya: «Bar; sən Babil padixahining qolioğa tapxurulisən» — dedi. **18** Yərəmiya Zədəkiya padixahқа iltija qilip: — «Mən sanga yaki hizmətkarliringoğa yaki bu həlkqə nemə gunah qilənimoğa, bu zindanoğa qamap qoydunglar? **19** Silərgə bexarət berip: «Babil padixahi sanga yaki bu zeminə jəng qilixқа qiqmaydu!» degən pəyoqəmbərliringlar qeni?» — dedi **20** — «Əmdi i padixah təqsir, səzliringə qulaq selixingni ətünimən; iltijayim aldingda ijabət bolsun, dəp ətünimən; diwanbegi Yonatanning əyigə meni qaytkuzmioqaysən; sən undaq qilsang, xu yərdə əlimən». **21** Zədəkiya padixah pərman qüxürüp, Yərəmiyani qarawullarning həyylisida turoquzuxni, xuningdək xəhərdiki həmmə nan tügəp kətmisila, uningə hər küni «Naway koqisi»din bir nan berilixni tapilidi; xuning bilən Yərəmiya qarawullarning həyylisida turdi.

38 Mattanning oqli Səfatiya, Paxurning oqli Gədaliya, Xəməliyaning oqli Jukal və Malkiyaning oqli Paxhurlar bolsa Yərəmiyaning həlkkə: — **2** «Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu xəhərdə kəlip kəloqan adəmlər bolsa kiliq, kəhətqilik və waba bilən əlidu; ləkin kimki qikip Kaldiylərgə təslim bolsa həyat kəlidu; jeni əzigə oljidək kəlidu; u həyat kəlidu. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu xəhər qokum Babil padixahining koxunining kəlioqə tapxurulidu, u uni ixəjal kəlidu» — dəwatқан səzlrini anglidi. **4** Əmirlər padixahka: «Silidin ətünimiz, bu adəm əlümgə məhkum kəlinsun; qünki nemixka uning bu xəhərdə kəlip kəloqan jənggiwar ləxkərlərnin kəllirini və həlkning kəllirini əjiz kəlixioqə yol kəyulsun? Qünki bu adəm həlkning mənpəətini əməs, bəlki ziyinini izdəydu» — dedi. **5** Zədəkiya padixah: «Mana, u silərnin kəllirinqləroqə tapxuruldi; silərnin yolunglərni toskudək mən padixah kəncilik bir adəm idim?» — dedi. **6** Xuning bilən ular Yərəmiyani tutup kərawullarning həyisidiki xəhzadə Malkiyaning su əzgilioqə taxliwətti; ular Yərəmiyani aroqamqilar bilən uningə qəxərdi; əzgaldə bolsa su bolmay, pəkət patkəkəla bar idi; Yərəmiya patkəkəla petip kətti. **7** Əmma padixahning ordididiki bir aqwat Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaning su əzgilioqə kəmap kəyuloqanlikini anglidi (xu qəoqda padixah bolsa «Binyamin dərwezisi»da olturatti). **8** Əbəd-Mələk ordidin qikip padixahning yenioqə berip uningə: **9** «I padixahi'aləm, bu adəmlərnin Yərəmiya pəyoqəmbərgə barlik kəloqini, uni su əzgilioqə taxliwətkini intayin əsəbiy rəzilliktur; u axu yərdə kəhətqiliktin əlöp

qalidu; qünki xəhərdə ozuq-tülük qalmidi» — dedi. **10** Padixah Efiopiyəlik Əbəd-Mələkkə buyruk berip: «Muxu yərdin ottuz adəmni əzüng bilən elip berip, Yərəmiya pəyoqəmbərni əlüp kətməsliki üqün su azgilidin elip qıkarəjin» — dedi. **11** Xuning bilən Əbəd-Mələk adəmlərni elip ularəqa yetəkqilik kəlip, padixahning ordisidiki həzinining astidiki əygə kirip xu yərdin lata-puta wə jul-jul kiyimlərni elip, xularni tanılar bilən azgaləqa, Yərəmiyaning yenioqa qüxürüp bərđi. **12** Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaəqa: — Bu lata-puta wə jondak kiyimlərni koltuqliring həm tanılar arisioqa tikip koyəjin — dedi. Yərəmiya xundak kildi. **13** Xuning bilən ular Yərəmiyani tanılar bilən tartip, su azgilidin qıkardı; Yərəmiya yənıla qarawullarning həyylisida turđi. **14** Padixah Zədəkiya adəm əwətip Yərəmiya pəyoqəmbərni Pərwərdigarning əyidiki üqinqi kirix ixikigə, əz yenioqa aparəquzđi. Padixah Yərəmiyaəqa: — Mən səndin bir ixni sorimakqimən; uni məndin yoxurmioqaysən — dedi. **15** Yərəmiya Zədəkiyaəqa: «Mən uni sanga ayan kilsam, sən meni jəzmən əlümgə məhkum kilmamsən? Mən sanga məslihət bərsəm, sən anglimaysən!» — dedi. **16** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaəqa astirtin kəsəm iqip uningəqa: «Bizgə jan-tinik ata kəloqan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm iqimənki, mən seni əlümgə məhkum kilmaymən, yaki seni jeningni izdigüqi kixilərnin kəlioqa tapxurmaymən» — dedi. **17** Yərəmiya Zədəkiyaəqa: Samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Sən ihtiyarən Babil padixahning əmirlirining yenioqa qıkip təslim bolsang,

jening hayat qalidu wə bu xəhər otta köydürüwetilməydu; sən wə eydikiliring hayat qalisilər. **18** Lekin sən qikip Babil padixahining əmirlirigə təslim bolmisang, bu xəhər kaldiyələrnin qolioğa tapxurulidu, ular uningə ot koyup köydürüwetidu, sən ularning qolidin qaqalmaysən — dedi. **19** Padixah Zədəkiya Yərəmiyağa: «Mən Kaldiyələrgə qikip təslim bolğan Yəhudiylardin qorkimən; Kaldiyələr bəlkim meni ularning qolioğa tapxuruxi, ular meni kiyin-kistak qilixi mumkin» — dedi. **20** Yərəmiya mundak dedi: — Ular seni tapxurmaydu. Səndin ötünimənki, gepimgə kirip Pərwərdigarning awazioğa itaət qiləjaysən; xundak qilsang sanga yahxi bolidu, jening hayat qalidu. **21** Lekin sən qikip təslim boluxni rət qilsang, Pərwərdigar manga ayan qiləjan ix mundak: — **22** mana, Yəhuda padixahining ordisida qaləjan barliq qiz-ayallar Babil padixahining əmirlirining aldioğa elip ketilidu. Xuning bilən bu [qiz-ayallar] sanga [tənə qilip]: «Sening jan dostliring seni ezikturdi; ular sening üstüngdin oqəlibə qildi; əmdi hazır putliring patqakqə pitip kətkəndə, ular yüz erüp sanga arqisini qildi!» — dəydu. **23** Sening barliq ayalliring həm baliliring kaldiyələrgə elip ketilidu. Sən özüng ularning qolidin qaqalmaysən; qünki sən Babil padixahining qoli bilən tutuwelinisən, xundakla sən bu xəhərnin otta köydürüwetilixigə səwəbqi bolisən. **24** Zədəkiya Yərəmiyağa mundak dedi: — Sən bu səhbitimizni baxqə həqkimgə qandurmioqin, xundila sən əlməysən. **25** Əmirlər mening sən bilən səzləxkinimni anglap yeningə kelip səndin: «Sening padixahqə nemə degənliringni, xundakla uning sanga qandak səzlərnəni qiləjanliqini bizgə eyt; uni

bizdin yoxurma; xundak kılsang biz seni ɵltürməymiz» desə, **26** undakta sən ularođa: «Mən padixahning aldiođa: «Meni Yonatanning ɵyigə kaytkuzmiođaysən, bolmisa, mən xu yərdə ɵlimən» — degən iltijayimni koyođanmən» — dəysən. **27** Dərwəkə əmirlərninđ həmmisi Yərəmiyaninđ yeniođa kelip xuni soridi; u ularođa padixah buyruođan bu barlik səzlər boyiqə jawab bərdi. Xuning bilən ular jimip ketip uning yenidin qikip kətti; qünki bu ix heqkingə qandurulmiođanidi. **28** Xundak kılıp Yerusalem ixođal kılinođuqə Yərəmiya qarawullarinđ həylisida turdi.

39 Yerusalem ixođal kılinođanda təwəndiki ixlar yüz bərdi: — Yəhuda padixahi Zədəkiyaninđ tokkuzinđi yili oninđi ayda, Babil padixahi Nebokadnəsar wə barlik koxuni Yerusalemođa jəng kılıxka kelip uni muhasirigə aldi; **2** Zədəkiyaninđ on birinđi yili, tətinqi ayninđ tokkuzinđi künidə, ular xəhər sepilidin bəsüp kirdi. **3** Xuning bilən Babil padixahininđ əmiririninđ həmmisi, yəni Samgarlik Nərgal-Xarəzər, bax həzininđi Nebu-Sarsekim, bax sehırgər Nərgal-xarəzər wə Babil padixahlikininđ baxka əməldarliri kirip «Ottura dərwaza»da olturdi. **4** Yəhuda padixahi Zədəkiya wə barlik jənggiwar ləxkərlər ularni kərüp qaçmaqci bolup, tün keqidə xəhərdin bədər tikiwetixti; u padixahninđ baođqisi arkilik, «ikki sepil» arilikidiki dərwazidin qikip [İordan jilojisidiki] «Arabah tüzləngliki»gə qarap keqixti. **5** Kaldiylərninđ koxuni ularni kođlap Yeriho tüzlənglikidə Zədəkiyođa yetixip uni kolođa elip Hamat zeminidiki Riblah xəhirigə, Babil padixahi Nebokadnəsarinđ aldiođa apardi; u xu yərdə uning üstidin həküm qikardı. **6** Babil

padixahı Riblah xəhiridə Zədəkiyaning oqullirini kəz aldidə ɵltürüwətti; Babil padixahı Yəhudadiki barlık mətiwərlərnimu ɵltürüwətti. **7** U Zədəkiyaning kəzlrini oyup, uni Babiloğa apirix üqün mis kixənlər bilən kixənlər kəydi. **8** Kaldiylər padixahning ordisini wə puqralarning ɵylirini ot kəyup kəydürüp Yerusalemning sepillirini kəmürüp taxlıdi. **9** Xahənə kərawul begi Nebuzar-Adan xəhərdə kəlip kəloğan baxkə həkni, ɵzigə təslim bolup qikqanlarni, yəni kəloğan həkning həmmisini kəloğa elip, Babiloğa sürgün kildi. **10** Həlbuki, kərawul begi Nebuzar-Adan Yəhuda zeminida hək təwəliki bolmioğan bəzi namratlarni kəldurdi; xu qəşda u ularoğa üzümzarlar wə ətizlarni təksimləp bərdi. **11** Babil padixahı Nebokədnəsar Yərəmiya toqruluk kərawul begi Nebuzar-Adan arkilik; «Uni tepip uningdin həwər al; uningə hək ziyan yətküzmə; u nemini halisa xuni uningə kəlip bər» — dəp pərman qüxürgənidi. **13** Xunga kərawul begi Nebuzar-Adan, xundakla bax həziniqi Nebuxazban, bax sehırgər Nərgal-Xarəzər wə Babil padixahning baxkə bax əməldarlırining həmmisi adəm əwətip **14** Yərəmiyani «Kərawullarning həylisi»din elip Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədalıyaning ɵz ɵyigə apirixi üqün uning kəlioğa tapxuroşuzdi. Lekin Yərəmiya puqralar arisida turdi. **15** Yərəmiya «Kərawullarning həylisi»da kəmap kəyuloğan wəktida, Pərwərdigarning səzi uningə kəlip mundak deyilgənidi: — **16** Barəjin, Efiopiyəlik Əbəd-Mələkkə mundak degin: «Samawi kəoxunlarning Sərdari boləğan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydi: — Mana, Mən ɵz səzlimni muxu xəhər üstigə qüxürimən;

awat-halawət əmäs, bəlki balayi'apət qüxürimən; xu küni bu ixlar öz közüng aldida yüz beridu. **17** Lekin xu küni Mən seni kütquzimən, — dəydu Pərwərdigar; — Sən qorqıdıoğan adəmlərnıng kəlioğa tapxurulmaysən; **18** qünki Mən qokum seni kütquzimən; sən kılıqlanmaysən, bəlki öz jening özünggə oljidək qalidu; qünki sən Manga tayinip kəlgənsən — dəydu Pərwərdigar».

40 Qarawul begi Nebuzar-Adan uni Ramah xəhıridin qoyuwətkəndə, Pərwərdigar Yərəmiyağa söz kildi. U qaşda Nebuzar-Adan Yerusalem həm Yəhüdadiki barlık əsirlərnı elip Babiloğa sürgün kilməqı idi; Yərəmiyamu ularnıng arisida zənjir bilən başlanoğan həlda elip mengiloğanıdı. **2** Qarawul begi Yərəmiyani bir qətkə tartip uningəğa mundaq dedi: «Pərwərdigar Hudaying muxu yərgə balayi'apət qüxürimən dəp aqahlandırdi; **3** Mana, Pərwərdigar Öz degini boyiqə xundaq kılıp uni kəltürdi; qünki silər Pərwərdigar aldida gunah sadir kılıqansilər wə uning awazioğa kulak salmioqansilər; xunga bu ix bexinglaroğa qüxti. **4** Lekin mən qolungni ixkəlləngən zənjirlərdin yexip seni qoyuwetimən; mən bilən billə Babiloğa berix sanga muwapıq kərünsə, qeni kəl, mən səndin həwər alimən; əmma mən bilən billə Babiloğa berixni muwapıq əmäs dəp qarısang, kerək yok. Mana, pütkül zemin aldingda turidu; kəyərgə berix sanga layıq, durus kərünsə xu yərgə baroşin». **5** Yərəmiya tehi yenidin mangmay turup, Nebuzar-Adan uningəğa: «Boldi, Xafanning nəwrısı, Aşıkamning ooşlı Gədəliyaning yenioğa qayt; Babil padixahı uni Yəhüdadiki xəhərlərgə həkümranlıq kılıxqa bəlgiligən;

həlk arisida uning bilən billə turiwər, yaki hərəkəndək baxqa yərgə baray desəng xu yərgə barəjin» — dedi. Xuning bilən karawul begi uningoğa ozuq-tülük həmdə bir sowəjat berip uni qoyuwətti. **6** Xuning bilən Yərəmiya Mizpah xəhriyə, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqli Gədalıyaning yenioğa kəldi; u uning bilən billə, puqralar arisida turdi. **7** Dalada qaləjan Yəhədaning ləxkər baxliqliri həm ləxkərliri Babil padixahıning Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqli Gədalıyani zemin üstigə həkümranlik kılıxqa bəlgiligənlisini, xuningdək uningoğa Babiloğa sürgün bolmioğan zemindiki yoksul ər-ayallar bala-qaqiliri bilən tapxuruloğanliqini anglap qaldı; **8** xuning bilən bu ləxkər baxliqliri adəmliri bilən Mizpah xəhriyə, Gədalıyaning yenioğa kəldi; baxliqliri bolsa Nətaniyaning oqli İxmail, Kareahning oqulliri Yohanan həm Yonatan, Tanhumətning oqli Seraya, Nətofatlik Əfayning oqulliri wə Maakatlik birsining oqli Yəzaniya idi. **9** Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqli Gədalıya ular wə adəmlirigə: «Kaldiylərgə bekinixtin qorqmanglar; zeminda olturaklıxip Babil padixahioğa bekininglar, xundək qilsanglar silərgə yahxi bolidu. **10** Mən bolsam Kaldiylər zeminoğa kəlgəndə [silərgə] wəkil bolup ularning aldidə turux üqün Mizpah xəhridə turimən; silər bolsanglar, xarab, ənjür-hormilar wə zəytun meyi məhsulatlirini elip küp-idixinglaroğa koyunglar, əzünglar tutqan xəhərlərdə turiweringlar» — dəp kəsəm iqtı. **11** Ohxaxla Moabda, Ammoniyalar arisida, Edomda həm baxqa hər bir yurtlarda turoğan Yəhədiylərmu Babil padixahi Yəhədadada həlkning bir qaldisini qalduroğan

wə ular üstigə həkümranlik qılıxqa Xafanning nəwrisi, Aħikamning oqlı Gədaliyani bəlgiligən dəp anglidi; **12** xuning bilən barlıq Yəhudiylar həydəp tarkitiwetilgən həmmə jay-yurtlardın qayıp, Yəhuda zeminiyə, Mizpah xəhriyə, Gədaliyaning yeniyə kəldi. Ular xarab, ənjür-hormilarning məhsulatlirini zor kəngriqiliktə aldı. **13** Kareahning oqlı Yoħanan wə dalada qaloğan ləxkərlərnin barlıq baxlıqliri Mizpah xəhriyə, Gədaliyaning yeniyə kelip uningə: **14** «Sən Ammoniyar padixahı Baalis Nətanianing oqlı İxmailni seni ɵltürüxkə əwətkənlikini bilməmsən?» – deyixti. Lekin Aħikamning oqlı Gədaliya ularning gepigə ixənmidi. **15** Kareahning oqlı Yoħanan Mizpahda Gədaliyağa astirtin söz qilip: «Manga ruhsət qiloqaysən, baxqılar uningdin həwər tapquqə mən berip Nətanianing oqlı İxmailni ɵltürəy; heqkim buni bilməydu. Uning seni ɵltürüp, xuning bilən ətrapingəyə yiqiloğan Yəhudadikilərnin həmmisi tarkitiwetilip, Yəhudaning qaldisi yəqitiwetilixinin nemə həjiti bar? – dedi. **16** Birəq Gədaliya Kareahning oqlı Yoħananə: «Sən undəq qılma; qünki sən İxmail toqruluq yaloğan eytiwatisən» – dedi.

41 Əmdi yəttinqi ayda xundəq boldiki, xahzadə, xundəqlə padixahning bax əmədarliridin biri boləğan Əlixamaning nəwrisi, Nətanianing oqlı İxmail on adəm elip Mizpahəyə, Aħikamning oqlı Gədaliyaning yeniyə kəldi; ular xu yərdə, yəni Mizpahda nan oxtup qizalanoqanda, **2** Nətanianing oqlı İxmail həm u epkəlgən on adəm ornidin turup, Aħikamning oqlı Gədaliyağa qiliq qapti; ularning xundəq qilixi Babil padixahı Yəhuda zemini

üstigə həkümranlikka bəlgiligənni ɵltürüxtin ibarət idi. **3** Ixmail Mizpahda Gədaliyaqa həmrah boləjan barlik Yəhudiylar wə xu yərdə turuwatқан barlik Kaldiy jənggiwar ləxkərlərnı ɵltürüwətti. **4** Xundak boldiki, Gədaliyani ɵltürüwətkəndin keyin, ikkinqi künigiqə həqkim tehi uningdin həwər tapmiojanidi, **5** mana Xəkəm, Xiloh həm Samariyədin səksən adəm yetip kəldi. Ular saқilini qüxürgən, kiyimlirini yirtқан, ətlirini tiləjan, Pərwədigarning ɵyigə sunuxқа қolida hədiyələrnı həm huxbuynı tutқан haldə kəlgənidı. **6** Nətaniyaning oqlı Ixmail ularnı qarxi elixқа mangəliniqə yioqliojanə selip Mizpahdin qıkti; ularəqa: «Mərhəmət, Ahikamning oqlı Gədaliya bilən kərüxüxkə apirimən» — dedi. **7** Xundak boldiki, ular xəhər otturisoqa yətkəndə, Nətaniyaning oqlı Ixmail wə uning bilən billə boləjan adəmlər ularnı ɵltürüp jəsətlirini su azgilioqa taxliwətti. **8** Həlbuki, ular arisidin on adəm Ixmailəqa: «Bizni ɵltürüwətmə, qünki dalada bizning yoxurup қoyəjan buəday, arpa, zəytun meyi wə həsəl қatarlik ozuқ-tülükimiz bar» — dedi. Xunga u қolini yioqip, buradərliri arisidin ularnı ɵltürmidı. **9** Ixmail ɵltürgən adəmlərnıng jəsətlirini taxliwətkən bu azgal bolsa, intayin қong idi; uni əsli padixah Asa Israil padixahi Baaxadin қorқup kolap yasiojanidi. Nətaniyaning oqlı Ixmail bu azgalnı jəsətlər bilən toldurdi. **10** Ixmail Mizpahda turəjan həlkning қaldisining həmmisini, jümlidin қarawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning oqlı Gədaliyaqa tapxurojan padixahning қizliri wə Mizpahda қaləjan barlik kixilərnı əsirgə elip kətti; Nətaniyaning oqlı Ixmail ularnı əsirgə elip Ammoniylarning kexioqa

ötüxkə yol aldi. **11** Kareahning oqli Yoḥanan wə uning kexidiki həmmə ləxkər baxlıqliri Nətaniyaning oqli Ixmail sadir kıloqan barlıq rəzilliktin həwər tapti; **12** xuning bilən ular barlıq adəmlirini elip Nətaniyaning oqli Ixmailoqa jəng kılıxka qıkti; ular Gibeondiki qong kəl boyida uning bilən uqraxti. **13** Ixmailning qolida turoqan barlıq həlk Kareahning oqli Yoḥanan həm uning həmrahliri boləqan barlıq ləxkər baxlıqlirini kərgəndə huxal boldi. **14** Ixmail Mizpahdin elip kətkən barlıq həlk yoldin yenip, Kareahning oqli Yoḥananning yenioqa kəldi. **15** Lekin Nətaniyaning oqli Ixmail səkkiz adimi bilən Yoḥanandin keqip, Ammoniyar tərripigə ötüp kətti. **16** Andin Kareahning oqli Yoḥanan həm uning həmrahliri boləqan barlıq ləxkər baxlıqliri Nətaniyaning oqli Ixmail Ahikamning oqli Gədaliyani eltürgəndin keyin Mizpahdin elip kətkən həlkning kəldisining həmmisini ez kexioqa aldi; u ularni, yəni jənggiwar ləxkərlər, kız-ayallar, balilar wə orda əməldarlırini Gibeondin elip kətti. **17** Ular Kaldiyıldin əzlırini kaqurux üqün Misiroqa qarap yol elip Bəyt-Ləhəmgə yekın boləqan Gerut-Çimhamda tohtap turdi. **18** Səwəbi bolsa, ular Kaldiyıldin kərkətti; qünki Babil padixahı zemin üstigə həkümranlıkka bəlgiligən Ahikamning oqli Gədaliyani Nətaniyaning oqli Ixmail eltürüwətkənidi.

42 Barlıq ləxkər baxlıqliri, jümlidin Kareahning oqli Yoḥanan həm Hoxayaning oqli Yəzaniya wə əng kiqikidin qongioqıqə barlıq həlk **2** Yərəmiya pəyoqəmbərning yenioqa kelip uningdin: «Təlipimizni ijabət kıləqaysən, Pərwərdigar Hudayingoqa həlkning kəldisi boləqan bizlər üqün dua

kilojaysenki (kəzüng kərginidək burun kəp bolıjan bizlər hazır intayin az kalduk), **3** Pərwərdigar Hodaying bizgə mangidojan yol, kilidiojan ixni kərsətkəy» — dəp iltija kildi. **4** Yərəmiya pəyojəmbər ularoja: «Maqull! Mana, mən Pərwərdigar Hodayinglaroja səzliringlar boyiqə dua kilimən; xundək boliduki, Pərwərdigar silərgə kəndək jawab bərsə, mən uni silərgə heqnemisini kaldurmay toluqi bilən bayan kilimən» — dedi. **5** Ular Yərəmiyaoja: «Pərwərdigar Hodaying seni əwətip bizgə yətküzidiojan səzning həmmisigə əməl kilmisək, Pərwərdigar bizgə həqiqiy, gepidə turudiojan guwahqi bolup əyiblisun!» — dedi. **6** «Biz seni Pərwərdigar Hodayimizning yenioja əwətimiz; jawab yahxi bolsun yaman bolsun, uning awazioja itaət kilimiz; biz Hodayimizning awazioja itaət kilojanda, bizgə yahxi bolidu». **7** Xundək boldiki, on kündin keyin, Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaoja kəldi. **8** U Kareahning oqlı Yoħanan, ləxkər baxliqlirining həmmisi wə əng kiqikidin qongiojqə barliq həlkni qakirip **9** ularoja mundək dedi: — «Silər meni təlipinglarni Israilning Hudasi Pərwərdigarning aldioja yətküzüxkə əwətkənsilər. U mundək dedi: — **10** «Silər yənıla muxu zeminda turiwərsənglarla, Mən silərnı qurup qikimən; silərnı oqlatmaymən; Mən silərnı tikip əstürimən, silərnı yulmaymən; qünki Mən bexinglaroja qüxürgən balayi'apətkə ökünimən. **11** Silər qorqidiojan Babil padixahidin qorqmanglar; uningdin qorqmanglar, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən silərnı qutkuzux üqün, uning kolidin qutuldurux üqün silər bilən billə bolimən. **12** Mən silərgə xundək rəhimdillikni

kərsitimənki, u silərgə rəhim kılıdu, xuning bilən silərni öz zeminlariğa qaytixqa yol qoyidu. **13** Birak silər Pərwərdigar Hudayinglarning awaziğa kulak salmay «Bu zeminda kət'iy turmaymiz» — desənglar **14** wə: «Yaq, biz Misir zeminioğa barayli; xu yərdə nə uruxni kərməymiz, nə kanay-agah signalini anglimaymiz, nə nanoğa zar bolmaymiz; xu yərdə yaxaymiz» — desənglar, **15** əmdi Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Yəhudaning bu kaldisi boləjan silər: Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — «Silər Misiroğa kirip, xu yərdə olturaqlixixqa kət'iy niyətkə kəlgən bolsanglar, **16** əmdi xundak boliduki, silər qorkidioğan kiliq Misirda silərgə yetixwalidu, silər qorkidioğan kəhətqilik Misirda silərgə əgixip qoqlap baridu; xu yərdə silər əlisilər. **17** Xundak boliduki, Misiroğa kirip xu yərdə turayli dəp kət'iy niyət qiloğan adəmləarning həmmisi kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ularning heqkaysisi tirik qalmaydu wə yaki Mən bexioğa qüxüridioğan balayi'apəttin kutulalmaydu. **18** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Əzəzim wə kəhrim Yerusalemdikiləarning bexioğa qüxürülgəndək, silər Misiroğa kirgininglarda, kəhrim bexinglarğa qüxürülidu; silər lənətkə qalidioğan wə dəhxət basidioğan obyekt, lənət səzi həm rəsəwəqilikning obyektu bolisilər wə silər bu zeminni qaytidin heq kərməysilər. **19** Pərwərdigar silər, yəni Yəhudaning kaldisi toqruluk: «Misiroğa barmanglar!» — degən. — Əmdi xuni bilip qoyunglarki, mən bügünki künidə silərni agahlandurdum!». **20** —

Silərnin meni Pərwərdigar Hudayinglarning yenioğa əwətkinilərlər «Pərwərdigar Hudayimizioğa biz üqün dua qiloğaysən; Pərwərdigar Hudayimiz bizgə nemə desə, bizgə yətküzüp bərsəng biz xuning həmmisigə əməl qilimiz» degüzgininglərlər özünqlərnə aldap jeningləroğa zamin boluxtin ibarət boldi, halas. **21** Mən bügünki künde silərgə Uning deginini eytip bərdim; ləkin silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioğa wə yaki Uning meni silərnin yeningləroğa əwətkən heqkaysi ixta Uningioğa itaət qilmidilərlər. **22** Əmdi həzir xuni bilip qoyunqlarki, silər olturəqlixayli dəp baridioğan jayda qiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlisilərlər».

43 Xundəql boldiki, Yərəmiya ularning Hudasi Pərwərdigarning həmmə səzlirini barliq həlqkə eytip tügətti (Hudasi Pərwərdigar Yərəmiyani ularioğa bu barliq səzlərnə eytix üqün əwətkən), — **2** xuning bilən Hoxiyaning oqlil Azariya wə Kareahning oqlil Yoğanən wə xundəqlə barliq həli qong adəmlər Yərəmiyioğa mundəql dedi: — «Sən yaloğan eytiwətisən! Hudayimiz Pərwərdigar seni bizgə: «Silər Misirdə olturəqlixix üqün barmənglərlər!» deyixkə əwətkən əməs; **3** bəlki Neriyaning oqlil Baruq qoqum seni bizgə qarxiləxturup, bizni Kaldiylərnin qolioğa tapxuruxqə küxkürtməktə; xuning bilən ular bizni əlümgə məhkum qilidu yaki bizni Babilioğa sürgün qilidu». **4** Xuning bilən Kareahning oqlil Yoğanən, ləxkər bəxlilqirininin həmmisi wə barliq həlq Pərwərdigarning: «Yəhuda zeminidə turup qəlinglərlər» degən awazioğa kuləql salmidil; **5** bəlki Kareahning oqlil Yoğanən wə barliq ləxkər bəxlilqliri həydiwətilgən barliq əllərdin Yəhuda

zeminida olturaklixiikka kaytip kalgan Yehudaning pütün kaldisini, **6** yani arlar, kiz-ayallar, balilar wa padixahning kizlirini, jumlidin karawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning oqli Gadalioya tapxurojan harbir kixini hamda Yeramiya poyotambor ham Neriyaning oqli Barukni elip, **7** Misir zeminioja kirip kaldi; ular Perwardigarning amriga itaet kilmidi. Ular Tahpanas xahiriga yetip kaldi. **8** Perwardigarning sezi Yeramiyoja Tahpanasta kelip mundak deyildi: — **9** Yehudiylarning kez aldidila, qolungoja birnaqqo qong taxlarni elip Pirawnning Tahpanastiki ordising kirix yolining yendidiki hixlik yoldiki seviz layoja komup yoxurup, **10** ularoja mundak degin: — Samawi koxunlarning Sardari bolojan Perwardigar — Israilning Hudasi mundak daydu: — Mana, Men Mening kulum bolojan Babil padixahi Neboqadnəsarni qakirip epkelimen, u men komup yoxurojan bu taxlar ustiga oz tahtini salidu; ularning ustiga xahanə qedirini yeyip tikidu. **11** U kelip Misir zeminida jeng kilidu; olumga bekitilganlar elidu; sürgün boluxka bekitilganlar sürgün bolidu; kiliqqa bekitilganlar kiliqlinidu. **12** Men Misirdiki butlarning eyliriga ot yakturozimen; u ularni keydürüp, butlirini elip sürgün kilidu; koy padiqisi oz tonini kiygəndək Neboqadnəsmu Misir zeminini ezigə kiywalidu; u xu yərdin aman-esən qikidu. **13** U Misir zeminidiki «Kuyax ibadəthanisi»diki tüwrüklərnə qekiwetidu; u Misirdiki butlirining eyliriga ot koyup keydüriwetidu.

44 Misirda turojan, yani Migdolda, Tahpanasta, Nofta wa [Misirning janubiy taripi] Patros zeminida turojan

barlik Yəhudiylar toqiruluk bu söz Yərəmiyağa kelip mundak deyildi: — **2** «Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwədigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən Yerusalem həm Yəhudadiki həmmə xəhərlər üstigə qüxürgən barlik balayi'apətni kərgənsilər; mana, ularning sadir qiloqan rəzilliki tūpəylidin bügünki kündə ular harabilik bolup, adənzatsiz qaldi; qünki ular nə əzliri, nə silər, nə ata-bowiliringlar bilməydiqan yat ilahlarqə qokunuxka, huxbuy yekixka berip, Meni oqəzəpləndürgən. **4** Mən tang səhərdə ornumdin turup qullirim bolqan pəyoqəmbərlərnə silərgə əwətip: «Mən nəprətlididqan bu yirginxlik ixni qiloquqi bolmanglar!» — dəp agahlandıroqanmən. **5** Lekin ular itaət qilmioqan, heq kulak salmioqan; ular rəzillikidin, yat ilahlarqə huxbuy yekixtin qolini zadi üzmiqən. **6** Xuning bilən kəhrim həm oqəzipim [ularqə] təkülgən, Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda yekiloqan, kəygən; ular bügünki kündə wəyanə wə harabilik bolup qaldi. **7** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Huda Pərwədigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Silər nemixka əz-əzünglarqə zor külpət kəltürməqqsilər, əzünglarqə heqkandak qaldi qaldurmay əzünglardin, yəni Yəhudaning iqidin ər-ayal, bala-bowaklarni üzməqqsilər!? **8** Nemixka əz qolliringlarning yasioqini bilən, silər olturaxlan Misir zeminida yat ilahlarqə huxbuy yekip Meni oqəzəpləndürisilər? Xundak qilip silər halak bolup yər yuzidiki barlik əllər arisida lənət sözi wə rəsua qilinididqan bir obyekt bolisilər. **9** Silər Yəhuda zeminida həm Yerusalemning rəstə-koqilirida

sadir qilinoqan rəzillikni, yəni ata-bowiliringlarning rəzillikini, Yəhuda padixahlirining rəzillikini wə ularning ayallirining rəzillikini, silərninɡ öz rəzillikini hərn ayalliriniɡlarning rəzillikini untup qaldinglarmu? **10** Būgünki künɡə kədər həkinqlar özini heq təwən tutmidi, Məndin heq qorkmidi, ular Mən silərninɡ aldinglaroqə hərn ata-bowiliringlarning aldioqə koqoqan Təwrat-qanunumda yaki bəlgilimilirimdə heq mangoqan əməs. **11** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundək dəydu: — Mana, Mən bexinglaroqə külpət qüxürüp, barliq Yəhudani həkək kילוqə silərgə yüzümni qaritimən; **12** Mən Misir zeminioqə xu yərdə olturaklixayli dəp kət'iy niyət kiləqan Yəhudaning qaldisioqə qol salimən, ularning həmmisi Misir zeminida tügixidu; Misir zeminida yikilidu; ularning əng kiqikidin qongioqə kiliq bilən, kəhətqilik bilən əlidu; ular kiliq bilən wə kəhətqilik bilən əlidu, ular lənət okulidioqan wə dəhxət baskuqi obyekt, lənət səzi hərn rəsua qilinidioqan bir obyekt bolidu. **13** Mən Misir zeminida turuwatqanlarni Yerusalemni jazalioqandək kiliq bilən, kəhətqilik bilən wə waba bilən jazalaymən; **14** xuning bilən Misir zeminida olturaklixayli dəp xu yərgə kirgən Yəhudaning qaldisidin Yəhuda zeminioqə kaytixka heqkaysisi qaqalmaydu yaki heqkim qalmaydu; xu yərgə kaytip olturaklixixka intizar bolsimu, qaqalioqan az bir kismidin baxkiliqi heqkaysisi kaytmaydu». **15** Andin öz ayallirining yat ilahlaroqə huxbuy yakidioqanlikini bilgən barliq ərlər, wə yenida turoqan barliq ayallar, — zor bir top adəmlər, yəni Misirning [ximaliy tərifi wə

jənubiy tərifi] Patrostin kəlgən barlik həlk Yərəmiyağa mundak jawab bərdi: — **16** «Sən Pərwərdigarning namida bizgə eytkən sözgə kəlsək, biz sanga heq kulak salmaymiz! **17** Əksiqa biz qokum öz aqzimizdin qikqan barlik sözlərgə əməl qilimiz; əzimiz, ata-bowilirimiz, padixahlirimiz wə əmirlirimiz Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda qiloqinidək bizlər «Asmanlarning hanixi»ğa huxbuy yeqiwerimiz wə uningğa «xarab hədiyə»ləni quyuwərimiz; qünki əyni qaşda bizning nenimiz pütün bolup, tokquzimiz təl, heq külpətni kərməy ətkən. **18** Əmma «Asmanlarning hanixi»ğa huxbuy yeqixni wə uningğa «xarab hədiyə»ləni quyuxni tohtatqinimizdin baxlap, bizning həmmə nərsimiz kəm bolup, qiliq bilən həm kəhətqilik bilən həlak bolup kəldük. **19** Biz ayallar «Asmanlarning hanixi»ğa huxbuy yaqqinimizda wə uningğa «xarab hədiyə»ləni quyqinimizda, bizning uningğa ohxitip poxkallarni etiximizni həm uningğa «xarab hədiyə»ləni quyuximizni ərlirimiz qollimioqanmu?». **20** Yərəmiya barlik həlkqə, həm ərlər həm ayallarğa, muxundak jawabni bərgənləarning həmmisigə mundak dedi: — **21** — «Pərwərdigarning esidə qelip kəngligə təgkən ix dəl silər, ata-bowiliringlar, padixahliringlar, əmirliringlar xundakla zemindiki həlkning Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda yaqqan huxbuyi əməsmu? **22** Ahirida Pərwərdigar siləring qilmixinglarning rəzillikigə həm sadir qiloqan yirginqlik ixliringlarğa qidap turalmioqan; xunga zemininglar bəgünki kündikidək harabilik, adəmni dəhxət baskuqi, lənət obykti

wə adəmzatsiz boləjan. **23** Səwəbi, silər huxbuy yakqansilər, Pərwərdigarning aldidə gunah, sadir kīlip, Uning awaziə qulak salmay, Uning nə Təwrat-kanunida, nə bəlgilimiliridə nə agah-guwahliklirida heq mangmioqansilər; xunga bügünki kündikidək bu balayi'apət bexinglarəja qüxti». **24** Yərəmiya barlik həlkəkə, bolupmu barlik ayallarəja mundak dedi: — «İ Misirda turojan barlik Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Silər ayallar əz aozinglar bilən: «Biz «Asmanlarning hanixi»əja huxbuy yekix, uningəja «xarab hədiyə»lərnə kuyux üqün iqkən kəsəmlirimizgə qoqum əməl kīlimiz» degənsilər wə uningəja əz kolliringlar bilən əməl kīləqansilər. Əmdi kəsiminglarda qing turiweringlar! Kəsiminglarəja toluq əməl kīliweringlar! **26** Lekin xundak boləjanda, i Misirda turojan barlik Yəhuda Pərwərdigarning səzini anglanglar! Mana, Mən Əzümning uluə namim bilən kəsəm kīləqanmənki, — dəydu Pərwərdigar, — Misirning barlik zeminida turuwatқан Yəhudalik heqkaysi kixi Mening namimni tiləja elip: «Rəb Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kaytidin kəsəm iqməydu. **27** Mana, Mən ularning üstigə awat-halawət əməs, bəlki balayi'apət qüxürüx üqün ularni kəzləwatimən; xunga Misirda turuwatқан Yəhudadiki barlik kixilərnəng həmmisi tügigüqə kiliq wə kəhətqilik bilən həlak bolidu. **28** Kiliqtin qutulup qaqqanlar bolsa intayin az bir top adəmlər bolup, Misir zeminidin Yəhuda zeminiəja kaytip kelidu; xuning bilən Misir zeminiəja olturaqlixayli dəp

kəlgən Yəhüdaning kəldisi kimning sөzining, Meningki yaki ularning inawətlik boləjanlikini ispatlap bilip yetidu. **29** Mening silərni bu yərdə jazalaydiojanlikiməja, Mening sөzlimning qoqum silərgə külpət kəltürməy qoymaydiojanlikini bilixinglar üqun silərgə xu aldin'ala bexarət boliduki, — dəydu Pərwərdigar, **30** — Mana, Mening Yəhüda padixahı Zədəkiyani uning düxmini, jenini qoşlap izdigən Babil padixahı Neboqadnəsarning qolioja tapxuroqinimdək Mən ohxaxla Misir padixahı Pirəwn Hofrani öz düxmənlirining qolioja həmdə jenini izdigən kixilərnin qolioja tapxurimən — dəydu Pərwərdigar».

45 Yəhüda padixahı Yəhoakimning tətinqi yili, Neriyaning oşli Baruk Yərəmiyaning aqzioja qarap bu sөzlərni oram kəşəzğə yazəjinida, Yərəmiya pəyşəmbər uningəja bu sөzni eytkan: — **2** «Israilning Hudasi Pərwərdigar sən Baruk toşruluk mundak dəydu: — **3** Sən: «Həliməja way! Qünki Pərwərdigar qayəjuməja dərd-ələm qoxup qoydi; mən ah-zarlar kilixtin qarqidim, zadila aram tapalmidim!» — deding. **4** — [Yərəmiya], sən uningəja mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kurup qikqanlirimni hazır şulitimən, Mən tikkənlirimni, yəni bu pütkül jahanni hazır yulup taxlaymən. **5** Mən bundak qilojan yərdə sən əzüng üqün uluq ixlarni izdixingə toşra keləmdü? Bularni izdimə; qünki mana, Mən barlik ət igiliri üstigə balayi'apət qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar, — lekin jeningni sən baridiojan barlik yərlərdə əzüngə olja qilip berimən».

46 Yərəmiya pəyoqəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning əllər tooqruluk səzi təwəndə: — **2** Misir tooqruluk; Əfrat dəryasi boyidiki Karkemix xəhirining yenida turuwatqan, Pirəwn-Nəqoning qoxuni tooqruluk (bu qoxunni Babil padixahi Nebokadnəsar Yəhuda padixahi Yəhoakimning tətinqi yili bitqit kıloan): — **3** «Kalkan-siparlarni elip səpkə qüxünglar! Jənggə qikixka təyyarlininglar! **4** Atlarni hərwilaroqa kətinglar! Atliringlaroqa mininglar! Bəxinglaroqa dubuloqa selip səptə turunglar! Nəziliringlarni biləp ittiklitinglar! Sawut-quyaklarni kiyiwelinglar! **5** Ləkin Mən nemini kərimən?! — dəydu Pərwərdigar; — Mana, muxu [ləxkərlər] dəkkə-dükkigə qüxüp qekinidu; batur-palwanliri bitqit kılınıp kəynigə qarimay bədər kaqıdu! Tərəp-tərəplərnə wəhimə basıdu! — dəydu Pərwərdigar. **6** — Əmdi əng qakqanlarmu kaqalmaydu, batur-palwanlarmu aman-esən qutulup qalmaydu; mana, ximal tərıpidə, Əfrat dəryasi boyıda ular putlixip yikılıdu! **7** Suliri dəryalardək əzlrini dolqunlitip, Nil dəryasi [kəlkün kəbi] kətürülgəndək əzini kətürgən kimdur!? **8** Suliri dəryalardək əzlrini dolqunlitip, Nil dəryasidək əzini kətürgən dəl Misir əzıdu; u: «Mən əzümni kətürüp pütkül yər yüzini qaplaymən; mən xəhərlər həm ularda turuwatqanlarni yokıtimən!» — dəydu. **9** Etilinglar, i atlar! Hə dəp aloqa besip qepinglar, i jəng hərwiliri! Kalkan kətürgən Efiopiya həm Liwiyədikilər, okyalirini egildürgən Lidiyədikilər, palwan-baturlar jənggə qıksun! **10** Ləkin bu kün bolsa samawi qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigarning künıdu; u kisaslik bir kün, yəni Əz yawliridin kisas

alidoʻlan küni bolidu; Uning kiliqi kixilærni toyoʻuqə yutidu; u xanoʻuqə ularning xanlirini iqidu; qünki samawi xoxunlarning Sərdari boləlan Rəb Pərwərdigarning ximaliy zeminda, Əfrat dəryasi boyida qilməqçi boləlan bir xurbanliqi bar! **11** Gileadka qikip tutiya izdəp tap, i Misirning kizi! Lekin sən əzünggə nuroʻun dorilarni alsangmu bikar; sən üqün heq xipalik yoxtur! **12** Əllər hijaliting toʻqruluk anglaydu, sening pəryadliring pütkül yər yüzigə pur ketidu; palwan palwanəja putlixidu, ikkisi təng məoʻlup bolup yikilidu! **13** Pərwərdigarning Babil padixahi Nebokədnəsarning Misir zeminioja tajawuz kiliq kirixi toʻqruluk Yərəmiya pəyoʻəmbərgə eytkan səzi: — **14** Misirda jakarla, Migdolda elan kil, Nofta wə Tahpanəstimu elan kil: Qing tur, jənggə bəl baqla; qünki kiliq ətrapingdikilærni yutuwatidu; **15** Sening baturliring nemixka süpürüp taxlinidu? Ular qing turalmaydu; qünki Pərwərdigar ularni səptin ittirip yikitiwetidu. **16** U ulardin kəplirini putlaxturidu; bərhək, ular kaqkanda bir-birigə putlixip yikilidu; xuning bilən ular: «Bolə, turayli, zomigərnin giliqidin keqip öz həlkimizgə wə ana yurtimizoja kaytip ketəyli!» — dəydu; **17** Xu yərgə [kaytkanda] ular: «Misir padixahi Pirəwn pəkət bir kiykas-sürən, halas! U pəytni bilməy ətküziwətti!» — dəydu. **18** Əz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Padixah, nami samawi xoxunlarning Sərdari boləlan Pərwərdigar, — taqlar arisida Tabor teqi boləlandək, Karməl teqi dengiz boyida [asmanoja takixip] turoʻandək birsi kelidu. **19** Əmdi sən, i Misirda turuwatkan kiz, sürgün boluxka layiq yük-taklarni təyyarlap koy; qünki

Nof harabə bolup köydürüldü, heq adəmzatsiz bolidu. **20** Misir bolsa qiraylıq bir inəktur; lekin uni nixan qılqan bir köküyün keliwatidu, ximaldin keliwatidu! **21** Uning arisidiki yallanma ləxkərlər bolsa bordaq torpaqlardək bolidu; ularmu arqioqa burulup, birliktə qeqixidu; ular qing turuwalmaydu; qünki külpətlik kün, yəni jazalinix küni ularning bexioqa qüxkən bolidu. **22** [Misirning] awazi yilanningkidək «kux-kux» qilip anglinidu; qünki [düxmən] qoxunliri bilən atlinip, otun kəsküqilərdək uningqa qarxi paltılarni kətürüp kelidu. **23** Ormanlıqı qoyuqlıqıdin kirgüsiz bolsimu, ular uni kesip yiqitidu, — dəydu Pərwərdigar, — qünki kəsküqilər qeqətkə topidin kəp, san-sanaksiz bolidu. **24** Misirning kızi hijaləttə qaldurulidu; u ximaliy əlning qolioqa tapxurulidu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən No xəhiridiki but Amonni, Pirəwnni, xundaqla Misir wə uning ilahliri bilən padixahlirini jazalaymən; bərhək, Pirəwn wə uningqa tayanqanlarning həmmisini jazalaymən; **26** Mən ularni ularning jenini izdigüqilər, yəni Babil padixahı Nebokadnəsarning qolioqa həm hizmətkarlırining qolioqa tapxurimən. Birak keyin, [Misir] qədimki zamanlardək qaytidin ahalilik bolidu — dəydu Pərwərdigar. **27** Lekin sən, i qulum Yakup, qorkma, alaqzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yiraq yurttin, nəslingni sürgün bolqan zemindin qutquzup qikirimən; xuning bilən Yakup qaytip, hatirjəmlik wə arambəhtə turidu, heqkim uni qorkutmaydu. **28** Qorkma, i qulum Yakup, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən sən bilən billidurmən; Mən

seni tarkitiwatkən əllərninğ həmmisini tügəxtürsəmmu, lekin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstüngdin həküm qikiriپ tərbiyə-sawaq berimən; seni jazalimay qoymaymən.

47 Pirəwn Gaza xəhriğə zərbə berixtin ilgiri, Yərəmiya pəyoqəmbərgə kəlgən, Pərwərdigarning Filistiyələr toqrisidiki səzi: — **2** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, ximaldin [dolqunluq] sular ərլəydu; ular texip bir kəlkün bolidu; u zemin wə uningda turəjan həmmining üstidin, xəhər wə uningda turuwatqanlarning üstidin taxqin bolup basidu; xuning bilən uning adəmliri nalə-pəryad kətüridu, zeminda barliq turuwatqanlar [azabtin] nalə-zar qilidu; **3** tolparlirining tuyəqlirining tarəxixlirini, jəng hərwilirining tarəqlaxlirini, qəqlirining güldürləxlirini anglap, atilar öz baliliridin həwər elixkimu kolliri boxap, arqioqimu qarimaydu. **4** Qünki barliq Filistiyəlni nabut qilidioqan kün, həm Tur wə Zidonni ularəja yardəmdə boləudək barliq qəloqan adəmlərdin məhrum qilidioqan kün yetip kəldi; qünki Pərwərdigar Filistiyəlni, yəni Kret arilidin qikip kəlgənlərninğ qəlduqini nabut qilidu. **5** Gazaning üsti taqirliq bolidu; Axkelon xəhridikilər dang qetip qalidu; qəqanoqiqə ətliringlarni tilisilər, i Filistiyə küqliridin aman qəloqanlar? **6** Apla, i Pərwərdigarning qiliqi, sən qəqanoqiqə tinmaysən? Öz qiningəja qəytkin, aram elip tinqlanoqin! **7** Lekin u qəndəkmə tohtiyalisun? Qünki Pərwərdigar uningəja pərman qüxürgən; Axkelon xəhriğə həm dengiz boyidikilərgə zərb qilixqə uni bekitkəndur!

48 Moab toʻqirulub; Samawi qoʻxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Neboning halioqa way! Qūnki u harabə qilinidu; Kiriatayim hijalətkə qaldurulup, ixqal qilinidu; yukiri qoroqan bolsa hijalətkə qaldurulup alakzadə bolup kətti. **2** Moab yənə heq mahtalmaydu; Həxbonda kixilər uningqaja: «Uni əl qataridin yokitayli» dəp suyikəst qilidu; sənmu, i Madmən, tūgəxtürülisən; qiliq seni qoqlaydu. **3** Horonaimdin ah-zarlar kətürülide: — «Ah, wəyranqilik, dəhxətlik patiparaqqilik!» **4** Moab bitqit qilindi! Uning kiqukliridin pəryadliri anglinidu. **5** Bərhək, Luhitqa qikidioqan dawan yolidin tohtimay yioqlar kətürülide; Horonaimqaja qūxidioqan yolda halakəttin azablik nalə-pəryadlar anglinidu. **6** Keqinglar, jeninglarni elip yūgürünglar! Qəldiki bir qatqal bolunglar! **7** Qūnki sən əz qilqanliringqaja wə bayliqliringqaja tayanqanliqning tūpəylidin, sənmu əsirgə qūxisən; [butung] Kemox, uning kahinliri həm əmirliri bilən billə sürgün bolidu. **8** Wəyran qilquqi hərbi xəhərgə jəng qilidu; xəhərlərdin heqkaysi keqip qutulalmaydu; Pərwərdigar degəndək jilqimu harabə bolidu, tūzlənglikmu halakətkə yūzlinidu. **9** Daldioqa berip keqix üqün Moabqa qanatlarni beringlar! Qūnki uning xəhərliri harabilik, adəmzatsiz bolidu **10** (Pərwərdigarning hizmitini kəngül qoyup qilmioqan kixi lənətkə qalsun! Qiliqini qan təküxtin qalduroqan kixi lənətkə qalsun!). **11** Moab yaxliqidin tartip kəng-kuxadə yaxap arzangliri üstidə tinoqan xarabək əndixisiz bolup kəlgən; u heqqaqan küptin küpkə quyuloqan əməs, yaki heq sürgün bolqan əməs; xunga uning

təmi birhil bolup, puriki heq əzgərmigən. **12** Xunga, — dəydu Pərwərdigar, — Mən uning yenioqa ularni əz küpidin təkidiqan tökküqiləni əwətimən; ular uning küplirini kurukdaydu, uning qəgünlirini qeqiwetidu. **13** Ətkəndə Israil jəməti əz tayanqisi bolqan Bəyt-Əl tūpəylidin yərgə qarap qaloqandək Moabmu Kemox tūpəylidin yərgə qarap qalidu. **14** Silər kandaqmu: «Biz batur, jənggiwar palwanmiz!» — deyələysilər? **15** Moabning zemini harabə qilinidu; [dūxmən] ularning xəhərlirining [sepillirioqa] qikidu; uning esil yigitliri kətl qilinixka qüxidu, — dəydu padixah, yəni nami samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar. **16** — Moabning həlakiti yeqinlaxti, uning külpiti bexioqa qüxüxkə aldiraydu. **17** Uning ətrapidiki həmməylən uning üqün aḥ-zar kətürünglər; uning nam-xəhritini bilgənlər: «Küqlük xahənə həsisi, güzəl tayikimu xunqə sunduruldiqul!» — dənglər. **18** Xan-xəhritingdin qüxüp qəojirap kətkən yərdə oltur, i Dibonda turuwatqan qiz; qünki Moabni həlak qiloquqi sanga jəng kilixka yetip kəldi; u istihkam-qoroqanliringni bərbat qilidu. **19** Yol boyida kəzət qil, i Aroərdə turuwatqan qiz; bədər tikiwatqan ərdin wə qeqiwatqan qizdin: «Nemə boldi?» dəp sora; **20** «Moab hijalətkə qaldi, qünki u bitqit qilindi!» [dəp jawab berilidu]. Aḥ-zar tartip nalə-pəryad kətürünglər; Arnonda: «Moab həlak qilindi» — dəp jakarlanglar. **21** Jaza həkūmi tüzlənglik jayliri üstigə qikirildi; Həlon, Yahəz wə Məfaat üstigə, **22** Dibon, Nebo həm Bəyt-Diblataim üstigə, **23** Kiriatayim, Bəyt-Gamul həm Bəyt-Meon üstigə, **24** Keriot, Bozrah həm Moabdiki yirak-

yekın barlık xəhərlərnıng üstıgə qıqırılıdu. **25** Moabnıng Münggüzi kesiwetilidu, unıng biliki sundurulidu, — dəydu Pərwərdıgar. **26** — Uni məst kılinglar, qünki u Pərwərdıgarəja aldıda həkawurluq kılojan; Moab əz kusunıgıda eoınap yatsun, xuning bilən rəsua kılinsun. **27** Qünki sən [Moab] İsrailni mazak kılojan əməsmu? U ooqrılar qatarıda tutuwelinojanmu, sən uni tiləja alsangla bexıngni qaykaysən?! **28** Xəhərlərdin qıqip taxkıyalar arisini turaləju kılinglar, i Moabda turuwatqanlar; əjar əozıda uwiliojan pahtəktək bolunglar! **29** Biz Moabnıng həkawurluqi (u intayın həkawur!), yəni unıng təkəbburluqi, həkawurluqi, kənglidiki məqrur-kərəngliki toqrısıda anglıduq. **30** Mən unıng noqilik kılidiojanlıqini bilimən, — dəydu Pərwərdıgar, — birək [noqilıqi] karəja yarımaydu; unıng qoıg gəpliri bikar bolıdu. **31** Xunga Mən Moab üqün zar yioqlaymən, Moabnıng həmmisi üqün zar-zar kətürimən; Kir-Harəsəttikilər üqün aq-piojan anglinidu. **32** I Sibmahtiki üzüm teli, Mən Yaazərning zar-yioqisi bilən təıg sən üqün yioqlaymən; senıng peləkliring sozulup, əslidə «Əlük dengiz»ning nerioja yətkənidi; ular əslidə Yaazər xəhırigiqimu yətkənidi. Lekin senıng yazlık mewiliringgə, üzüm həsulung üstıgə buzəjuqi besip kelidu. **33** Xuning bilən xadlık wə huxallıq Moabnıng baq-etizliridin wə zeminidin məhrum kılinidu; Mən üzüm kəlkəklərdin xarabni yokitimən; üzüm qəyliyüqilərnıng təntənə awazlıri qaytidin yangrimaydu; awazlar bolsa təntənə awazlıri əməs, jəıg awazlıri bolıdu. **34** Qünki nalə-pəryadlar Həxbəndin kətürölüp, Yahəzoqıqə wə Elealahəqıqə yetidu; nalə awazlıri Zoardin

kötürülüp, Həronaimoşiya və Əglat-Xelixiyaşiya yetidu; hətta Nimrimdiki sularmu qurup ketidu. **35** Mən Moabta «yukiri jaylar»da qurbanlıq kılouqılarnı və yat ilahlaroşa huxbuy yakkuqılarnı yokitimən, — dəydu Pərwərdigar. **36** — Xunga Mening kəlbim Moab üçün nəydək mungluk mərsiyə kötüridu; Mening kəlbim Kir-Hərəstikilər üçünmu nəydək mungluk mərsiyə kötüridu; qünki u igiliwaloşan baylıq-həzinilər yoqap ketidu. **37** Həmmə bax takir kılduruloşan, həmmə sakal qüxürülgən; həmmə kol titma-titma kesilgən, həmmə qatırakça bəz kiyilgən. **38** Moabning barlıq öy əgziliri üstidə və məydanlarda matəm tutuxtın baxça ix bolmaydu; qünki Mən Moabni heqkimgə yakmaydioşan bir kaqidək qekip taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **39** — ular pişandin zarlixidu; [Moab] xunqilik parə-parə kiliwetiliduki, u hijaləttin kəpqilikkə arkisini kılıdu; Moab ətrapidiki həmmə tərpidin rəsua kilinidioşan, wəhimə saloquqi obyekt bolidu. **40** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, birsi bürküttək kanatlırini kerip [pərwaz kılıp], Moab üstigə xungoşup qüxidu. **41** Xəhərliri ixoşal bolidu, istihkamlar igiliwelinidu; xu küni Moabdiki palwanlarning yüriki toloşakça qüxkən ayalning yürikidək bolidu. **42** Moab əl qataridin yokitilidu; qünki u Pərwərdigar aldida həkawurluk kılışan; **43** wəhxət, ora və kiltak bexinglaroşa qüxüxnı kütməktə, i Moabda turuwatқанlar, — dəydu Pərwərdigar. **44** — wəhxəttin kaqқан orioşa yikilidu; oridin qikқан kiltakça tutulidu; qünki uning üstigə, yəni Moab üstigə jazalinix yilini qüxürimən — dəydu Pərwərdigar. **45** Kaqқанlar Həxbon [sepilining] daldisida

turup amalsiz qalidu; qünki Həxbondin ot, həm [məhrum] Sihon [padixah]ning zemini otturisdin bir yalkun partlap qikidu wə Moabning qekilirini, soxuxkak həlkning bax qokqilirini yutuwalidu. **46** Həlingoşa way, i Moab! Kemoxka təwə boləjan əl nabut boldi; oqulliring əsirgə qüxidu, qizliring sürgün bolidu. **47** Lekin, ahirki zamanlarda Moabni sürgünlükidin qayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. Moab üstigə qikiridəjan həküm muxu yərgiqə.

49 Ammoniyar tooşruluk, Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilning pərzəntliri yokmikən? Uning mirashorliri yokmidu? Əmdi nemixka Milkom Gadning zeminiəja warislik qildi, Milkoməja təwə boləjan həlk nemixka Gadning xəhərliridə turidu? **2** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Ammoniyarning Rabbah xəhəridə jəng sadalirini anglitimən; u harabilik dəng bolidu; təwə xəhərliri ot qoyup küydürülidu; Israil qaytidin əzlrini igiliwəloşanlarəja igidarqilik qilidu, — dəydu Pərwərdigar. **3** — Zarlanglar, i Həxbon! Qünki Ayi xəhiri harabə qilinəjan! Rabbah qizliri, əzünglarəja bəz rəhtni baqlap matəm tutunglar; sepil iqidə uyan-buyan patiparak yügürünglar; qünki Milkom wə uning kaşinliri, uningəja təwəlik əmirliri sürgün bolidu. **4** Nemixka küq-həywitingni danglaysən? Sening küqüng ekip ketiwatidu, i: «Kim mənə yəkinlixixka petinalisun?» dəp əz bayliqliringəja tayanəjan, asiylik qiloşuqi qiz! **5** Mana, Mən barlik ətrapingdikilərdin wəhxət qikirip üstünggə qüxürimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən silər

hərbiringlar həydiwetilisilər, aldi-kəybinggə qarimay
kaqisilər; kaqkanlarni yənə yioqıuqi həqkim bolmaydu.
6 Lekin keyinki künlərdə, Ammoniylarni sürgünlükidin
kayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. **7**
Edom toqruluk: Samawi koxunlarning Sərdari boləjan
Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: —
Temanda hazır danalığ tepilmamdu? Danixmənliridin
nəsihət yokaş kəttimu? Ularning danalığını dat besip
kaləjanmu?! **8** Burulup keqinglar, pınhan jaylardin
turaləju tepip turunglar, i Dedanda turuwatқанlar!
Qünki Mən Əsawəja tegixlik balayi'apətni, yəni uni
jazalaydiojan küni bexioja qüxürimən. **9** Üzüm üzgüqilər
yeningəja kəsimu, ular azrak wasanglarni kalduridu
əməsmu? Oqrilar keqiləp yeningəja kirsimu, ular əzlrigə
quxlukla buzup, oqrilaydu əməsmu? **10** Mən Əsawni
yalingaqliwetimən, u yoxurunəjudək jay kalmiojuqə dalda
jaylirini eqip taxlaymən; uning nəslı, kerindaxlırı həm
koxniliri yokaydu; u əzi yok bolidu. **11** Lekin yetim-
yesirliringni kaldur, Mən ularning həyatini saklaymən;
tul hotuninglar Manga tayansun. **12** Qünki Pərwərdigar
mundak dəydu: — Mana, [əzipimning] kədəhidin
iqixkə tegixlik bolmiojanlar qokum uningdin iqməy
kalmaydiojan yərdə, sən jazalanmay kalamsən? Sən
jazalanmay kalmaysən; sən qokum uningdin iqisən. **13**
Qünki Əz namim bilən kəsəm iqkənmənki, — dəydu
Pərwərdigar, — Bozrah dəhxət basidiojan həm rəsua
kilinidiojan bir obykti, harabilik wə lənət səzi bolidu;
uning ətrapidiki xəhərliri daimlik harabilik bolidu. **14**
Mən Pərwərdigardin xu bir həwərnı anglaxka muyəssər

boldum, — wə bir əlqi əllər arisioğa əwətilgənidi — U:
«Uningoğa hujum kilişkə yiojilinglar! Uningoğa jəng kilişkə
ornunglardin turunglar!» — dəp həwər beridu. **15** Mana,
Mən seni əllər arisida kiqik, İnsanlar arisida kəmsitilgən
kilişmən. **16** Sening əzgilərgə dəhətə salidişanlişik,
Kənglündiki təkəbburluşik əzüngni aldap qoydi;
Həy tik kiyaning yerikliri iqidə turoşuqi, Turaloşung
egizlikning yukiri təripidə boluşuqi, Gərqə sən qanggangni
bürkütningkidək yukiri yasisangmu, Mən xu yərdin
seni qüxüriwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **17** — Wə
Edom tolimu wəhimilik bolidu; Edomdin etidişanlarning
həmmisi uning barlik yara-wabaliri tüpəylidin wəhimigə
qüxüp, ux-ux kilişu. **18** Sodom, Gomorra wə ularning
ətrapidiki xəhərliri bilən birgə ərüwetilgəndək Edommu
xundək bolidu, — dəydu Pərwərdigar, — heqkim xu
yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturaklaşmaydu.
19 Mana, Iordan dəryasidiki qawar-qatkalliktin qikişip,
daim ekip turidişan xu sular boyidiki yaylaştiki
[koylarni] tarkatқан bir xirdək Mən [Edomdikilərni] bədar
kaqkuzimən. Əmdi kimni halisam Mən uni Edomning
üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng kelələydu?
Kim Meningdin hesab elixka Meni qaşiralaydu? Mening
aldimda turalaydişan pada baqquqi barmu? **20** Xunga
Pərwərdigarning Edomni jazalaxniki məksitini, xuningdək
Temandikilərni jazalax niyitini anşlanglar: ularning
kiqiklirimu tartip epketilidu; bərhək, kilmixliri tüpəylidin
Pərwərdigar uning yaylişini wəyranə kilişu. **21** Ularning
yikilip kətkən sadasini anşlap yər yüzidikilər təwrinip
ketidu; nalə-pəryadliri «Kizil dengiz»oşiqə anşlinidu. **22**

Mana, birsi bürküttək qanat yeyip pərwaz kılıp, Bozrah üstigə xungəyup qüxidu. Xu küni Edomdiki palwanlarning yüriki toloqakça qüxkən ayalning yürikidək bolidu. **23** Dəməxk toquruluk: — Hamat, Arpad xəhridikilər hijalətkə qaldurulidu; qünki ular xum həwər anglaydu; ularning yüriki su bolup ketidu; dawuloqup kətkən dengizdək ular heq tinqlinalmaydu. **24** Dəməxk zəipləxti, qeqixka burulidu; uni wəhimə basidu; azablar toloqakça qüxkən ayalni tutkandək, azab wə dərd-qayoqu uni tutidu. **25** Namdangki qikkən yurt, Mən huzur aloqan xəhər xu dərijidə taxliwetilgən bolidu! **26** Xunga uning yigitliri koqilirida yikilidu, jənggiwar palwanlar xu küni yoqitilidu, — dəydu samawi koqunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar; **27** — həm Mən Dəməxkning sepiligə bir ot yaqimən, u Bən-Hədadning ordilirini yutuwalidu. **28** Babil padixahı Neboqadnəsar yənggən Kedar toquruluk həm Həzorning padixahlikliri tuquluk səz: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ornungdin tur, Kedarəqa hujum kılıp, xərktiki adəmləрни bulang-talang kıl!» — deyilidu; **29** Hujum kıləqanlar ularning qedirliri həm padilirini elip ketidu; ularning qedir pərdiliri, barlik qaqa-kuqa, təgilirini bulap ketidu; hək ularəqa: «Tərap-tərapləрни wəhimə basidu!» dəp warkiraydu. **30** Qeqip ketinglar, bədər tikip pinhan jaylardin turaləqu tepip turunglar, i Həzordikilər, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Babil padixahı Neboqadnəsar silərgə jəng kılıxka kəst kıləqan, silərgə qarap niyiti buzuloqan. **31** — Ornungdin tur, sepil-dərwazilarəqa igə bolmiəqan aramhuda yaxap, tinq-aman turoqan əlgə jəng kılıxka qik; ular yaləyuz turidu — dəydu Pərwərdigar, **32** — ularning

təgiliri olja, top-top mal-waranliri oʻaniymət bolidu; Mən qekə qaqlirini qüxürgənlərnı tət xamaləja tarkitimən, ularning bexioja hər ətrapidin külpət qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar; **33** — Həzor bolsa qılberilərnıng turaləjusi, mənggügə wəyranə bolidu. Həqkim xu yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturaklaxmaydu. **34** Yəhuda padixahı Zədəkiya təhtkə olturojan dəslepki waqitlirida, Yərəmiya pəyojəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning səzi mundak idi: — **35** Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Elamning oqolluk küqi boləjan okyasini sundurimən. **36** Asmanlarning tət qetidın tət xamalni qikirip Elamning üstigə qüxürimən; Mən ularni bu tət xamaləja tarkitimən; xuning bilən Elamdin həydəlgənlərnıng barmaydiojan əl-məmləkətlər kəlmaydu. **37** Mən Elamni düxmənliri aldida həm jenini izdigüqilərnıng aldida dəkkə-dükkigə qüxürimən; dəhətlik oʻəzipimni bexioja təküp, külpətlərnı qüxürimən; ularni bərbat kıləjuqə Mən kiliqni ularning kəynidin koqlaxka əwətimən. **38** Mən Öz təhtimni Elamda tikləymən, xu yərdin padixahı wə xahzadilirini yok kılımən, — dəydu Pərwərdigar. **39** — Lekin ahırki zamanlarda, Mən Elamni sürgünlükidin qayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar.

50 Pərwərdigar Yərəmiya pəyojəmbər arkilik Babil toqruluk, yəni Kaldiylərnıng zemini toqruluk eytkən səz: — **2** Əllər arisida xu həwərnı elan kılıp jakarlanglar, tüq kətürüinglar; jakarlanglar, uni yoxurmanglar! — «Babil ixəjal kılındi; Bəl bolsa hijalətkə kəlduruldi, Marduk patiparak bolup kətti; Babilning oyma butliri hijalətkə

qaldurildi, yirginqlik narsiliri patiparaxqilikka quxti!» —
danglar. **3** Qunki ximaldin uningoga jang qilmaqchi bolqan
bir al kelidu; u uning zeminini wayran qilidu, heqkim xu
yerdə turmaydu; insan ham haywanmu keqip ketidu,
ular yok bolidu. **4** Xu kunlarda, xu qaqda, — daydu
Pərwədigar, — Israil halki kelidu, ular ham Yəhuda halki
bilən billə kelidu, ular yiqliqan halda mengip Pərwədigar
Hudasini izdaxkə kelidu. **5** Ular Zionning yolini soraydu,
yuzlirini uningoga qaritip: «Hərgiz untulmas mənggülük
bir əhdə bilən əzimizni Pərwədigaroga baqlayli» —
daydu. **6** — Mening həlkim azoqan qoylardur; ularning
baqquqiliri ularni azduroqan, ularni taqlarda tenitip
yurgən; ular taqdin denggə kezip yurüp, əz aramgahini
untuqandur. **7** Ular ni uqratqanlarning həmmisi ularni
yep kətkən, kuxəndiliri ular toqruluk; «Bizdə [bu
ixlarda] heq gunah yok, qunki ular ata-bowilirining
umidi bolqan Pərwədigar, yəni həkkaniylikning yaylak-
turaloqusi bolqan Pərwədigarning aldidə gunah sadir
qiloqan!» — degən. **8** [I həlkim], Babil otturisdin
keqinglar, kaldiyələning zeminini taxlap qiqinglar, padini
yetəkligüqi tekilərdək bolunglar. **9** — Qunki mana, ximaliy
zemindin Babiloga hujum qilmaqchi bolqan zor bir top
uluq əllərni qozqaymən; ular əzlrini uningoga qarxi
səpkə qoxidu; xuning bilən Babil xu yərdin qiqqanlar
təripidin əsirgə quxidu. Ular ning oqlirining həmmisi
batur mərgənlərnin gkidək bolidu; ular ning heqkaysisi
jəngdin quruk qol kəlməydu. **10** Kaldiyə bolsa olja bolidu;
olja aloqan barliq bulioquqilar uningdin qanaətlinidu, —
daydu Pərwədigar; **11** — Qunki silər xadlanoqansilər,

silər yayrap kətkənsilər, i mirasim boləjan [həlkimni]
bulang-talang kəloquqilar! Qünki silər qeməndə turojan
mozaylardək səkrigənsilər, ayəqirlardək huxallıktin
kixnigənsilər! **12** Əmdi ana [yurtung] zor hijalətkə
qaldurulidu; rəsuaqilik seni tuətuquqini qaplaydu; mana,
u əlləning daxkili, — bir janggal, qəşjirək yər wə
qəl-bayawan bolup qalidu. **13** Pərwərdigarning əzəzi
tüpəylidin, uning heq ahalisi bolmaydu, bəlki toluk
taxliwetilgən bolidu; Babildin ətidəjanlarning həmmisi
uning barlik yara-wabaliri түpəylidin wəhimigə qüxüp ux-
ux kilidu. **14** Babiləja jəng kilix üçün uning ətrapida səpkə
tizilinglar, barlik okyaqilar; uningəja etinglar, oklarni
heq ayimanglar; qünki u Pərwərdigar aldida gunah sadir
kiləjan. **15** Uning ətrapida jəng qukanlirini kətürünglar;
u təslim bolup kol kətüridu; munarlıri ərülidu, sepilliri
əqulitilidu; qünki bu Pərwərdigarning aləjan kisasidur.
Uningdin kisas elinglar; u baxkilarəja nemə kiləjan bolsa
uningəjimu xuni kilinglar. **16** Babildin uruk terioquqi
həm həsul waqtidiki orəqək saləquqilarni yok kilinglar;
zulumkarning kiliqining kərkunqi түpəylidin bularning
hərbiri əz eligə kaytip, hərbiri əz ana yurtioja qəqsun!
17 Israil tarkitiwetilgən koy padisidur; xirlar ularni
həydiwətkən; dəsəptə Asuriyəning padixahı ularni
yəp kətkən, ahirida bu Babil padixahı Nebəqadnəsar
uning ustihanlirini ezip əajiliəjan. **18** Xunga samawi
kəxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning
Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Asuriyəning
padixahining yenioja kelip, uni jazaliəjinimdək, mən
Babil padixahini həm zeminini jazalaymən. **19** Mən

Israilni kaytidin öz yayliqioja kayturimən, u Karməl teoqida, Baxan zeminida ozuklinidu, uning jeni Əfraim teoqi üstidə həm Gilead zeminida kanaətlinidu. **20** Xu künlərdə, xu qaoqda, — dəydu Pərwərdigar, — Israilning kəbihliki izdəlsə, heq tepilmaydu; Yəhədaning gunəhliri izdəlsə, heq tepilmaydu; qünki Mən qalduroqan qaldisini kəqürüm qilimən. **21** — Merataimning zeminiqja zərb bilən jəng qilixqa, Pekodta turuwatqanlarqimu jəng qilixqa qiqinglar; ularni wəyran qilinglar, qaldukinimu qaləq qilinglar, — dəydu Pərwərdigar, — Mən nemini sanga buyruqan bolsam xuni ada qilinglar. **22** Jəng sadaliri [Babil] zeminida anglinidu; u zor qaləqətning sadasidur! **23** Əslidə pütkül yər yüzini uroqan bazoqan xu dərjiddə sundurup qeqiwetildiyo! Babil əllər arisida xunqə bir dəhxət baskuqi bolup qikkantio! **24** Mən sanga tuzəq qurdum; sən, i Babil, heq bilməyla uningqja tutuldung; Pərwərdigar bilən qarxilixixing tüpəylidin sən tepilip tutuldung. **25** Pərwərdigar qoral ambirini eqip, qəzipidiki qorallirini elip qiqardi; qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Rəb Pərwərdigar kaldiyələning zeminida qilidioqan ixi bardur. **26** Uning hər qət-qətliridin kelip uningqja hujum qilinglar, ambarlirini eqiwetinglar; ənqilərnə dəwiligəndəq uni harabə-harabə qilip dəwiləp wəyran qilinglar; uning heqnemisini qaldurmanglar! **27** Uning barliq torpaqlirini əltürüwetinglar! Ular soyuluxqa qüxsun! Ularning qalioqja way! Qünki ularning küni, yəni jazalinix waqti yetip kəldi. **28** Anglanglar! Zionoqja kelip, Pərwərdigar Hudayimizning qisasini, yəni ibadəthanisi üqün aloqan qisasini jakarlaydioqan, Babil zeminidin

қаққан панаһ издигүқиләрning awazini anglanglar! **29** Babilоја һужum қилих үқүн оқуақиларни, уәни барлиқ каманни әгкүқиләрни қақiringлар; Babilning әtrapida bargah қurup қorxiwelingлар; һеқkimни қаққuzmangлар; өз қилmixini өз bexiоја қүхүрүngлар; u nemilәрни қилоған bolsa, uningојimu xuni қilingлар; қүнki u Pәрwәrdigarоја — Israildiki Muқәddәs Bolоjuқиоја қarxi kәрәnglәp кәtkәnididi. **30** Xunga uning yigitliri koқilirida yikilidu; xu күnidә uning барлиқ jәngqi palwanliri yoқitilidu, — дәydu Pәрwәrdigar. **31** Mana, Mән sanga қarxidurmән, i kәрәnglәp кәtkuqi, — дәydu samawi қоxunlarning Sәrdari bolоған Pәрwәrdigar, — қүнki sening күnүng, уәни Mән yeningоја yeқin kelip jazalaydioған күn yetip kәldi; **32** kәрәnglәp кәtkuqi putlixip yikilidu, һеқkim uni қaytidin yөләp turoқuzmaydu; bәrhәk, Mән uning xәһәrlirigә ot yaқimән, u uning әtrapidikilәrning һәmmisini kөydürüp yutup ketidu. **33** Samawi қоxunlarning Sәrdari bolоған Pәрwәrdigar — Israilning Hudasi mundaq dәydu: — Israilar Yәһudalar bilән billә ezilip horlukni kәrgән; ularni әsir қилоғанlar ularni қattiq қamar tutқanidi; ularni қоyuwetixni rәt қилоған. **34** Lekin ularning Hәmjәмәt-Қutқuzоjuқisi күqlүktur; samawi қоxunlarning Sәrdari bolоған Pәрwәrdigar ularning dәwasini әstayidillik bilән soraydu, xuning bilән U ularning zeminiоја aramlıq beridu, Babildikilәrgә aramsizlik yәtküzidu. **35** Kaldiylәr üstigә, Babilda turuwatқanlar üstigә һәmdә Babilning әmiriliri wә danixmәnliri üstigә қiliq қүxidü, — дәydu Pәрwәrdigar; **36** қiliq palқilar üstigә қүxkәndә, ular һamaқәt-әһmәklәrdәk kәрünidu; қiliq ularning palwanliri

üstigə qüxüp, ular patiparak bolup ketidu; **37** kiliq ularning atliri üstigə, jəng hərwiliri üstigə, ularning səpliridə turoqan barliq yat ləxkərlər üstigə qüxidu, ular ayallardək bolidu; kiliq həziniliri üstigə qüxidu, ular bulang-talang kilinidu. **38** Kuroqəqilik ularning suliri üstigə qüxüp, ular kurup ketidu; bularning səwəbi zemini oyma butlaroqə tolup, ular kərkunqluk məbudlar tüpəylidin təlwixip kətkən. **39** Xunga qəldiki janiwarlar wə qilbərilər birliktə xu yərdə turidu; xu yərdə hıwquxlar makanlixidu; u mənggügə adəmzatsiz bolidu, dəwrđin-dəwrgə heq əhalilik bolmaydu. **40** Huda Sodom wə Gomorrani ətrapidiki xəhərliri bilən billə ərüwətkinidək, heqkim xu yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturəqlaxmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **41** — Mana, ximaldin bir həlq, uluq bir əl qikip kelidu; yər yüzining qət-qətliridin nuroqun padixəhlar kəzoqilidu. **42** Ular okya həm nəyzini tutup kəorallinidu; ular wəhxiy, heq rəhim kərsətməydiqə bolidu; atliriqə mingəndə ularning awəzliri dengizdək xawqunlaydu; ular jənggə atlatqan adəmlərdək səp-səp bolup, sanga hujum kilməqə, i Babil kizi! **43** Babil padixəhi ularning həwirini ənglapla kəlliri titrəp boxap ketidu; oqəm-kəyoqu uni tutidu, toloqəqə qüxkən ayaldək əzəblar uni besiwəlidu. **44** Mana, İordan dəryəsi boyidiki qəwar-qətkəlliktin qikip, daim ekip turidiqən xu sular boyidiki yayləktiki kəylərnə tərəkətkən bir xirdək Mən Bəbildikilərnə bədər kəqkuzimən. Əmdi kimni halisəm Mən uni uning üstigə tikləymən; qünki Məngə kim təng kələləydu? Kim Məningdin həsəb elixkə Məni qəkirəlaydu? Məning əldimda turaləydiqən pəda

baqquqi barmu? **45** Xunga Pərwərdigarning Babilni jazalaxniki məqsitini, xuningdək kaldiyələning zeminini jazalax niyitini anglanglar: Ularning kiquklirimu tartip epketilidu; bərhək, qilmixliri tüpəylidin [Pərwərdigar] uning yayliqini wəyrənə qilidu. **46** Babilning ixoqal qilinonlanliqini anglap yər yuzi təwrinip ketidu; uning nalə-pəryadi barlik əllərgiqə anglinidu.

51 Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən Babilni soqidioqan həm «Ləb-kamay»da turuwatqanlarni soqidioqan bitqit qiloquqi xamalni qozoqap qikirimən; **2** Mən Babiloqa yat adəmlərni əwətimən; ular uni soruwetidu, zeminini yər bilən yəksan qiliwetidu; uning bexioqa külpət qüxkən künidə ular uningəqa tərəp-tərəptin qarxilixixka kelidu. **3** Uning okyaqiliriqə kiriqni tartkudək, ornidin turoquqilaroqa dubuloqasawut kiygüdək pirsət bərmənglar; uning yigitlirining heqkaysisini ayap qoymanglar; uning pütkül qoxunini bitqit qilinglar. **4** Kaldiyələning zeminida sanjiloqanlar, koqilirida qiliqlanoqanlar yikilsun! **5** Qünki Israil yaki Yəhədamu əz Hudasi tərripidin, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar tərripidin taxliwetilgən əməs; qünki [Babilning] zemini Israildiki Muqəddəs Boloquqi aldidə sadir qiloqan gunah bilən toloqandur. **6** [Barlik əllər], Babil iqidin keqinglar, əz jeninglarni elip bədər keqinglar! Uning kəbihlikigə qetilip kelip halak bolmanglar; qünki bu Pərwərdigarning qisas alidioqan waqtidur; U qilmixini əz bexioqa kayturidu. **7** Babil Pərwərdigarning qolidiki pütkül jahanni məst qiloquqi altun kədəh boloqan; əllər uning xaribidin iqkən; əllər xuning bilən sarang bolup kətkən.

8 Babil tuyuksiz yikilip bitqit bolidu; uningõja ah-zar ketüringlar! Uning azabliri üçün tutiya elinglar; u bəlkim sakaytilarmikin? **9** — «Biz Babilni sakaytmaqduq, lekin u sakaymidi; uningdin waz keqirp həmmimiz öz yurtimizõja kaytayli; qünki uning üstigə qikirilidionan həküm jazasi asmanoja takixip, kökkə yetidu». **10** — «Pərwərdigar həkkaniylikimizni barliqqa kəltürgəndur; keləyli, Zionda Pərwərdigar Hudayimizning qilõjan ixini jakarlayli!» **11** — Oqlarni uqlanglar! Qalkanlarni tutunglar! Pərwərdigar Medianing padixahlirining rohini urõutti; qünki Uning niyiti Babilõja qarxidur, uni bərbat qilix üçündür; bu Pərwərdigarning kisasidur, yəni Uning ibadəthanisi üçün alojan kisasidur. **12** Babilning sepillirioja karitip jəng tuõjini ketüringlar; kəzətni tehimu qingraq qilinglar, kəzətkilərnə [Babilni qeriditip] səptə turoquzunglar; bəktürmə koyunglar; qünki Pərwərdigar Babildikilərnəng jazasi toqiruluk nemilərnə degən bolsa, U xuni kənglidə pəmləp, uni ada qilidu. **13** — I əlwək sular üstidə turoquqi, bayliqliri nuroqun boluquqi, əjiling yetip kəldi, jening əlqinip üzülux waqti toxti. **14** Samawi qoxunlarning Sərdari bolõjan Pərwərdigar Əzi bilən kəsəm qilip: «Top-top qekətkilərdək Mən seni adəmlər bilən toldurimən; ular sening üstüngdin oqəlibə təntənilirini ketüridu» dedi. **15** — U bolsa yər-zeminni küq-qudriti bilən yasap, Aləmni danaliqu bilən bərpa qilip, Asmanlarni əqil-parasiti bilən yayõquqidur; **16** U awazini qoyuwətsə, asmanlarda sular xawkunlaydu; U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; U yamõqurlarõja qaqmaqlarni həmrah qilip bekitidu, Xamalni Əz həziniliridin qikiridu. **17** Bu [butpərəslərnəng]

hərbiri əkilsiz, bilimdin məhrumlardur; Hər bir zərgər
əzi oyojan but tərpidin xərməndigə qalidu; Qünki uning
qayma həykili yalojanqilik, Ularda heq tinik yoxtur. **18** Ular
bimənilərdur, mazaq obyektidur; Ularning üstigə jazalinix
waqti kəlgəndə, ular yokitilidu. **19** Yaqubning nesiwisi
Bolojuqi bulardək əməstur; Qünki həmmi yasiojuqi
Xudur; Israil bolsa Uning Əz mirasi boləjan kəbilisidur;
Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Uning
namidur. **20** Sən [Israil] Mening gərzəm, Mening jəng
qoralimdursən; Sening bilən Mən əlləni bitqit qilimən,
Sening bilən padixahliklarni tarmar qilimən; **21** Sening
bilən həm at həm at mingüqini bitqit qilimən; Sening
bilən həm jəng hər wisi həm həy digüqisini bitqit qilimən;
22 Sening bilən həm ər həm ayalni bitqit qilimən; Sening
bilən həm kəri həm yaxlarni bitqit qilimən; Sening bilən
həm yigit həm kızni bitqit qilimən; **23** Sening bilən həm
padiqi həm qoy padisini bitqit qilimən; Sening bilən
həm dehqan həm boyunturukqa ketiləjan kalilirini bitqit
qilimən; Sening bilən həm waliylar həm həkümranlarni
bitqit qilimən. **24** — Mən kəz aldintlarda Babilning həm
barlik kaldiyələning Zionda qiləjan barlik rəzillikini əz
bexioqa qüxürüp yandurimən, — dəydu Pərwərdigar. **25** —
Mana, Mən sən [Babiləja] qarximən, i pütkül yər yüzini
həlak qilojuqi taq; Mən qolumni üstünggə sozup, Seni tik
yarlardın oqulitip, Domilitip qüxürüp, seni kəyüp tügigən
bir yanar taq qilimən, — dəydu Pərwərdigar. **26** Xuning
bilən ular səndin bürjək qikirix üqünmu tax tapalmaydu,
Yaki ul üqünmu heqyərdin tax tapalmaydu; Qünki sən
mənggügə bir wəyranə bolisən, — dəydu Pərwərdigar. **27**

— Zeminda jəng tuoqini kətürüŋlar, əllər arisida kanay qelinglar; Babiloqa jəng kəlixka əllərnə təyyarlanglar; Ararat, minni wə Axkinaz padixahliklirini qakirip yioqinglar; Uningoqa hujum kəloquqi koxunlaroqa bir sərdar bekitinglar; Atlarnə top-top qekətkə leqinkiliridək zeminoqa türkümləp qikiringlar; **28** Uningoqa jəng kəlixka əllərnə təyyarlanglar, — Medialiklarning padixahliri, waliyliri wə barlik həkümdarlirini, xundakla u həküm sürgən zeminlarning barlik adəmlirini təyyarlanglar! **29** Xuning bilən yər yüzi təwrinip azablinidu; qünki Pərwədigarning Babiloqa qarxi baqlioqan niyətliri, yəni Babilning zeminini heq adəm turmaydioqan qəl-bayawan kəliwetix niyəti əməlgə axmay qəlmaydu. **30** Babildiki palwanlar uruxtin qol üzidu; Ular qoroqanlirida amalsiz olturidu; Ularning dərmani qəlmaydu, Ular ayallardək bolup qəlidu; Uning turaloqulirioqa ot qoyulidu; Dərwaza salasunliri sundurulidu. **31** Yügürüp keliwatqan bir qaparmən yənə bir qaparməngə, bir həwərqi yənə bir həwərqiğə Babil padixahining aldidila uqrixip kəlip uningoqa: — «Silining pütkül xəhərliri u qəttin bu qətkiqə ixoqal kilindi; **32** Dərya keqikliri igiliwelindi, Komuxluklar otta kəydürüldi, Palwanliri dəkkə-dükkigə qüxüxti!» — dəp jakarlixidu. **33** Qünki samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwədigar — Israilning Hudasi mundək dəydu: — Babilning kizi təkxilinip qingdilidioqan waqti boləqan hamandək besilidu; Birdəmdila, uning hösuli orulidioqan waqti yetip bolidu! **34** Zionda turoquqi kiz: — «Babil padixahə Nebokədnəsar meni yutup, Meni oqajilap əzgən; U iqimni boxitiloqan kaqidək kəlip qoyoqan;

U əjdihadək meni yutup, Əzini nazu-nemətlirim bilən toyuuzoqan, Meni kurukdap pak-pakiz kiliwətkən. Manga, mening teningə kiloqan zorawanliqi Babilning bexioqa qüxürilsun» — dəydu, Wə Yerusalem: «Mening qanlirim Kaldiyədə turuquqilarning bexioqa təkülsun» — dəydu.

36 Xunga Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən sening dəwayingni soraymən, Sən üqün kisas alimən; Mən uning dengizini kurutimən, bulikini qəşjiritimən.

37 Babil bolsa dəwə-dəwə harabilər, Qilbəriləarning turaloqusi bolidu; Zemini adəmni dəhxət basidioqan həm daim ux-ux qilinidioqan obyekt bolidu, Heq adəm xu yərdə turmaydu. **38** Ularning həmmisi yax xirlərdək hıwlixidu, Arslanlardək bir-birigə hiris qilixidu; **39** Ularning kəypiyati kizip kətkəndə, Mən ularoqa bir ziyapət təyyarlap qoyimənki, ularni məst kiliwetimən; xuning bilən ular yayrap-yaxnap ketidu, — andin mənggügə uyquoqa oqərk bolup, qaytidin heq oyoqanmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **40** Boquzlxaxka yetiligən qozilərdək wə billə yetiləngən qoqkarlar həm tekilərdək Mən ularni boquzlxaxka qüxürimən. **41** Xexakning ixoqal qilinjoqanliqioqa kara! Pütkül yər yüzining pəhrining tutuloqanliqioqa kara! Babilning əllər arisida adəmni dəhxət basidioqan obyektı boljoqanliqioqa kara! **42** Dengiz Babil üstidin ərləp kətti; U nuroqunlioqan dolqunlar bilən oqərk boldi. **43** Uning xəhərliri adəmni dəhxət basidioqan obyekt, Qəşjirək yər, bir qəl, heqkim turmaydioqan zemin boldi; Heqkəndək insan balisi qaytidin xu yərlərdin ətməydu. **44** Mən Babilda Bəlni jazalaymən; Mən uning əşzidin yutuwaljoqinini yanduriwalimən; Əllər

qaytidin uningqa karap ekip kelixmaydu; Bərhək, Babilning sepili oqulap ketidu. **45** Uning otturisdin qiqinglar, i həlkim! Hərbiringlar Pərwədigarning kattik oəzipidin öz jeninglarni elip bədər keqinglar! **46** Silər zeminda angliniwatқан pitnə-ioqwadin yürikinglarni su kılmanglar wə qorqmanglar; Bu yil bir pitnə-ioqwa, kelər yili yənə bir pitnə-ioqwa qıqıdu; Zeminda zulum-zorawanlıq partlaydu, həkūmdarlar həkūmdarlarqa qarxi qıqıdu. **47** Xunga mana, xu künlər keliduki, Mən Babildiki oyma məbudlarni jazalaymən; Xuning bilən uning pütkül zemini hijalətkə qaldurulıdu, Uningda ɵltürɵlgənlər uning iqidə yikilıdu; **48** Xuning bilən asman wə zemin wə ularda bar boləqanlar Babil üstidin xadlıqtin yangraydu; Qünki ximaldin həlak kıloquqılar uningqa jəng kılixqa kelıdu — dəydu Pərwədigar. **49** Babil tıpəylidin pütkül yər yüzidiki ɵltürɵlgənlər yikiləndək, Babil Israilda ɵltürɵlgənlər tıpəylidin Babil yikilməy qalmaydu. **50** Kıliqtin qaqqanlar, yırak ketinglar, həyal bolmanglar; Qət yərlərdin Pərwədigarni seəjininglar, Yerusalemini esinglarqa kəltüringlar. **51** «Biz hijalətkə qalduk, qünki həkarətkə uqriduk; Xərməndiqiliktin yüzimiz təküldi; Qünki yat adəmlər Pərwədigarning ɵyidiki muqəddəs jaylarqa besip kirdi!». **52** Xunga xu künlər keliduki, — dəydu Pərwədigar, — Mən uningdiki oyma məbudlarni jazalaymən; Uning pütkül zemini boyıda yarilinip jan həlkumida ingrixidu. **53** Babil asmanlarqa kətürɵlgən bolsımu, Uning yukiri istihkam-qorəjini mustəhkəmləngən bolsımu, Ləkin Meningdin uningqa həlak kıloquqılar yetip barıdıqan

boldi, — d ydu P rw rdigar. **54** Babilin nal -p ryadning awazi, Kaldiyl rning zeminidin zor  alakatning sadasi k t r lidi. **55** Q nki P rw rdigar Babilni  alak qilmaq i bolidi; U uningdin warang-qurunglirini yokitidi; Sularning dolqunliri  rk xl watkan sulardek xarkiraydu, Ularning awazi xawkunlap kelidi. **56** Q nki  alak qilouqi uningoua, yəni Babiloua j ng kilixka kelidi, Xuning bil n uning palwanliri  sirg  q xidi; Ularning okyaliri sundurulidi; Q nki P rw rdigar — kisaslar aloquqi Təngridur; U yamanliqni yandurmay qalmaydu. **57** — M n uning  mirliri, danixmənliri, waliyliri, h k mdarliri w  palwanlirini məst qilimən; Ular m ngg g  uhlaydu w  kaytidin heq oyouanmaydu — d ydu Padixah, — Nami samawi koxunlarning S rdari bolouan P rw rdigar. **58** Samawi koxunlarning S rdari bolouan P rw rdigar mundak d ydu: — Babilning k ng sepilliri y r bil n yəksan qilinidi, Uning egiz d rwaziliri p t nl y k yd r lidi; Xuning bilən  ll rning jan tikip tapkan meh niti bi ud  bolidi,  l-yurtlarning əzlrining japalik  jiri p k t otka yekilou bolidi. **59** Yəhuda padixah i Z d kiya təhtkə olturoan tətinqi yili, Babiloua barouinida Mahseyahning nəwrisi, Neriyaning oouli Seraya Z d kiyaua həmrah bolup barouan (Seraya bax oujidar idi). Y r miya p y  mb r uningoua s z tapilouan. **60** Y r miya oram k ou zg  Babilning bexioua q xidouan barlik külpətlərni, — yəni Babil tooqruluk pütüklük bu barlik s zl rni yazouanidi; **61** w  Y r miya Serayaua mundak dedi: — Sən Babiloua yetip barouanda, bu s zl rning h mmisini ouqup qikip w : — **62** «P rw rdigar, Sən bu jay tooqruluk;

— Mən uni yəksan kəlimənki, uningda heqkim, nə insan nə haywan turmaydiyan, mənggügə bir wəyranə bolidu — degənsən» — dəysən; **63** xundak kəlip bu yazmini okup qikkəndin keyin, uningə tax tengip, Əfrat dəryasining otturisiya qəriwət, **64** wə: «Mən uning üstigə qüxürməkqi boləyan külpətlər tüpəylidin, Babil [xu taxka] ohxaxla oşərk bolup kaytidin ərliməydu; ular həlidin ketidu» — dəysən. Yərəmiyaning səzliri muxu yərdə tügidi.

52 Zədəkiya Yəhudaşə padixah boləyanda yigirmə bir yexida idi; u Yerusalemda on bir yil həküm sürdi. Uning anisi Libnahlik Yərəmiyaning kizi bolup, ismi Həmutal idi. **2** U [padixah] Yəhoakimning kəloşinidək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil ixlarni kildi. **3** Pərwərdigarning Yerusaleməyə həm Yəhudaşəyə kəratқан oşəzipti tüpəylidin, Pərwərdigar ularni Əz həzuridin həydiwətküqə boləyan arilikta, təwəndiki ixlər yüz bərdi. Birinqidin, Zədəkiya Babil padixahşəyə isyan kətürdi. **4** Xundak boldiki, uning səltənitining tokkuzinqi yili oninqi ayning oninqi künidə Babil padixahşə Nebokədnəsar pütkül kəxunişəyə yətkəqilik kəlip Yerusaleməyə həjüm kəlixkə kəldi; ular uni kərxiwəlip bargah kərup, uning ətrapida kəxa-potəylərnə kəruxti. **5** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinqi yilişəyə muhasiridə turdi. **6** Xu yili tətinqi ayning tokkuzinqi küni xəhərdə əşir kəhətqilik həmmi bəşkan wə zemindikilər üqünmu heq ax-ozuk kəlməşəyanidi. **7** Xəhər şəpili bəsüldi; bərlək jənggiwar ləxkərlər kəqmaqqi bolup, tün kəqidə xəhərdin bədər tikiwətxti. Ular padixah bəşqisişəyə yəşin «ikki şəpil» arilikidiki dərwəzidin kətxti (Kəldiyələr bolsa xəhərnəning

həmmə tərripidə bar idi). Ular [İordan jiloşidiki] «Arabah tüzlängliki»ni boylap keqixti. **8** Lekin Kaldiylərninğ qoxuni padixahni qoşlap Yeriho tüzlänglikidə Zədəkiyaşa yetixti; uning pütün qoxuni uningdin tarkilip kətkənidi. **9** Wə ular padixahni tutup, Hamat zeminidiki Riblah xəhriğə, Babil padixahning aldioşa apardı; u [xu yərdə] uning üstidin həküm qıqardı. **10** Babil padixahı Zədəkiyaning oşullirini uning kəz aldida kətl kildi; u Yəhudaning barliq əmiririninu Riblah xəhridə kətl kildi; **11** andin Zədəkiyaning kəzlrini oyuwətti; Babil padixahı uni mis kixənlər bilən başlap Babiloşa elip kelip, əlgüqə zindanoşa qamar qoydi. **12** Bəxinqi ayning oninqi künidə (bu Babil padixahı Nebokadnəsarning on tokkuzinqi yili idi) Babil padixahning hizmitidə boləan, pasiban begi Nebuzar-Adan Yerusalemoşa yetip kəldi. **13** U Pərwədigarning öyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barliq öyləni kəydüriwətti; barliq bəhəywət imarətlərgə u ot qoyup kəydüriwətti. **14** Wə pasiban begi yetəqilidiki Kaldiylərninğ pütkül qoxuni Yerusalemninğ ətrapidiki pütkül sepilini ərūwətti. **15** Pasiban begi Nebuzar-Adan zemindiki əng namrat kixilərdin bir qismini, xəhərdə qaloşan baxqa kixiləni, Babil padixahı tərəpkə keqip təslim boləanlarni wə qaloşan hünərwənləni əsir kilip ularni elip kətti. **16** Lekin pasiban begi Nebuzar-Adan zemindiki əng namratlarning bir qismini üzümzarliqlarni pərwix kilixqa wə teriqqilik kilixqa qaldurdi. **17** Kaldiylər Pərwədigarning öyidiki mistin yasaləan ikki tüwrükni, das təglilirini wə Pərwədigarning öyidiki mistin yasaləan «dengiz»ni qeqip, barliq mislrini Babiloşa elip

kətti. **18** Ular yənə [ibadətə ixlitilidioqan] idixlar, gürcək-bəlgürjəklər, lahxiqirlar, qaqilar, piyalə-təhsilər həm mistin yasaloqan barliq əswablarni elip kətti; **19** daslar, huxbuydanlar, qaqilar, küldanlar, qiraqdanlar, piyalilər və jam-kədəhlərnə bolsa, altundin yasaloqan bolsimu, kümüxtin yasaloqan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **20** Sulayman padixah Pərwədigarning öyi üçün mistin yasatqan ikki tüvrük və «dengiz», xundakla uning təgiliki bolqan on ikki bukini u elip kətti; çünki bu mis saymanlarning eçirlikini əlqəx mumkin əməs idi. **21** Ikki tüvrük bolsa, hər birining egizliki on səkkiz gəz, aylanmisi on ikki gəz kəlatti; hər birining iqi kawak bolup, misning kəlinliki tət barmak idi. **22** Tüvrükning üstidiki bexi bolsa mis bolup, egizliki bəx gəz idi; uning pütün aylanmisi tor xəklidə həm anar nushisi bilən bezəlgənidi, həmmisi mistin idi; ikkinqi tüvrükmu uningqə ohxax bolup, umu anar nushisi bilən bezəlgənidi. **23** Hər bir tüvrükning bexining yanlirida toqsan altə anar nushisi bar idi; torda jəmiy bolup yüz anar nushisi bar idi. **24** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kaqin Seraya, orunbasar kaqin Zəfaniya və ibadəthanidiki üç nəpər ixikbaqarnimu əsirgə aldi. **25** U xəhərdin ləxkərlərnə baxquridioqan bir aqwat əməldarnə, xəhərdin tapqan orda məslihətqiliridin yəttini, yərlik həlkni ləxkərlikkə tizimlioquqi, yəni qoxunning sərdarining katipini və xəhərdin atmix nəpər yərlik kixini tutti. **26** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularnə Babil padixahining aldioqə, Riblahqə elip bardı. **27** Babil padixahı Hamat zeminidiki Riblahda bu kixilərnə qiliqlap əltürüwətti. Xu yol bilən

Yəhuda öz zeminidin sürgün qilindi. **28** Nebokadnəsar sürgün qiləjan kixilərninɡ sani mundaq idi: — yəttinqi yili üq ming yigirmə üq Yəhüdiy; **29** Nebokadnəsarninɡ on səkkizinqi yili u Yerusalemdin səkkiz yüz ottuz ikki kixini sürgün kildi; **30** Nebokadnəsarninɡ yigirmə üqinqi yili pasiban begi Nebuzar-Adan Yəhüdiylardin yəttə yüz kırık bəx kixini sürgün kildi; jəmiy bolup sürgün qilinoqanlarninɡ sani tət ming altə yüz kixi idi. **31** Xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhoakin sürgün boləjan ottuz yəttinqi yili on ikkinqi ayninɡ yigirmə bəxinqi küni xu ix yüz bərdi: Əwil-Merodaq Babiləja padixah boləjan birinqi yili, u Yəhuda padixahı Yəhoakininɡ kəddini kətürüp, uni zindandin qıkardi; **32** u uninqəja mulayim səz kılıp, uninq ornini Babilda uninq bilən birgə turoqan baxqa padixahlarınɡ ornidin yukiri kildi; **33** xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlirini seliwetip, əmrininq kəloqan hərbi künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastihan boluxqa muyəssər boldi. **34** Uninq nesiwisi bolsa, Babil padixahıninq uninqəja beqixliəjan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni u uninqəja taki aləmdin ətkiqə əmrininq hərbi künü muyəssər qilinoqan.

Yərəmiyaning yioqa-zarliri

1 (Aləf) Ah! Ilgiri adəmlər bilən liq toloqan xəhər, Həzir xunqə yiganə olturidu! Əllər arisida katta boləuqi, Həzir tul hotundək boldi! Əlkilər üstidin həküm sürgən məlikə, Haxarəta tutuldi! **2** (Bət) U keqiqə aqqiq yioqa kətürməktə; Məngzidə kez yaxliri taramliməktə; Axniliri arisidin, Uningəta təsəlli beridoqan heqbiri yoxtur; Barliq dostliri uningəta satkənlük kildi, Ular uningəta düxmən bolup kətti. **3** (Giməl) Yəhuda jəbir-japa həm eoqir kulluk astida, Sürgünlükə qikti; U əllər arisida musapir boldi, Həq aram tapmaydu; Uni koqlioquqilarning həmmisi, Uningəta yetixiwəlip, uni tar yolda kistaydu; **4** (Dalət) Həqkim heytlarəta kəlmigənliki tüpəylidin, Zionəta baridoqan yollar matəm tutmaqta. Barliq kəwukliri qəldərəp kaldi, Kahinliri ah-zar kətürməktə, Kizliri dərd-ələm iqididur; Əzi bolsa, Kattik azablanmaqta. **5** (He) Kuxəndiliri uningəta hojayin boldi, Düxmənliri ronək tapmaqta; Qünki uning kəpligən asiylıkliri tüpəylidin, Pərwərdigar uni jəbir-japaəta koydi. Uning baliliri kəlməskə kətti, Kuxəndisigə əsir bolup sürgün boldi. **6** (Waw) Barliq hərmət-xəhriti Zionning kizidin kətti; Əmirliri yaylakni tapalmioqan kiyiklərdək boldi; Ularning owqidin əzini qaquroqudək heq dərmani qalmidi. **7** (Zain) Harlanətan, sərgərdan bolətan künliridə, Həlki kuxəndisining qolioqa qüxkən, Həqkim yardım kəlini sozmioqan qaəda, Yerusalem kədimdə əzigə təwə bolətanlirini, Kimmətlik bayliklirini yadioqa kəltürməktə; Kuxəndiliri uningəta məshirilik qaraytti; Kuxəndiliri uning nabut bolətanliqini məshirə kilixti. **8** (Hət) Yerusalem əxəddiy eoqir gunah sadir

qilqan; Xuning bilən u haram boldi; Uning yalingaqligini kergəqkə, Uni hərmətligənlər hazır uni kəmsitidu; Uyatta, uq tartqiniqə u kəynigə buruldi. **9** (Tət) Uning öz həyzliri etəklirini buloıwətti; U aqıwitini heq oylimioqandur; Uning yikilixi ajayib boldi; Uningoqa təsəlli bərgüqi yoktur; — «Aq Pərwərdigar, harlanoqinimoqa kara! Qünki düxmən [qalimdin] mahtinip kətti!» **10** (Yod) Kūxəndisi qolini uning qimmətlik nərsiliri üstigə sozdi; Əzining mukəddəs jayioqa əllərninq besip kirgənlikini kərđi; Sən əsli ularni ibadət jamaitinggə «kirixkə bolmaydu» dəp mən'i qilqanoqu! **11** (Kaf) Bir qixləm nan izdəp, Uning həlqininq həmmisi uq tartmaqta; Jenini saqlap kəlix üqünla, Ular qimmətlik nərsilirini axliqqa tegixti. «Aq Pərwərdigar, kara! Mən ərziməs sanaldim. **12** (Laməd) Əy etüp ketiwatqanlar, Bu silər üqün heq ix əməsmu? Qarap bak, mening dərd-əlimimdək baxqa dərd-ələm barmidu? Pərwərdigar otluq oqəzipini qüxürgən künidə, Uni mening üstümgə yüklidi. **13** (Məm) U yukiridin ot yaqđurđi, ot səngəklirimdin etüp kəydürđi. U ularninq üstidin oqəlibə qildi. U putlirim üqün tor-tuzaqni qoyup qoyđi, Meni kəynimgə yandurđi, U meni nabut qildi, Kün boyi U meni zəipləxtürđi. **14** (Nun) Asiyliqlirim boyunturuk bolup boynumoqa baqlandı; Qolliri tanini qing qigip qəmbərqas qiliwətti; Asiyliqlirim boynumoqa artildi; U dərmanimni məndin kətküzđi; Rəb meni mən qarxilik kərsitəlməyđioqanlarninq qollirioqa tapxurđi. **15** (Samək) Rəb barliq baturlirimni otturumdila yərgə uruwətti; U mening hil yigitlirimni ezixkə, Üstümdin həküm qiqirixqa kengəx qaqirđi. Rəb goya üzüm kəlqikidiki üzümlərni

qəyliyandək, Yəhudaning pak kızini qəyliyetti. **16** (Ayin) Muxular tüpəylidin taramlap yioqlimaktimən; Mening közlirim, mening közlirimdin su eqiwatidu; Manga təsəlli bərgüqi, jenimni əsligə kəltürgüqi məndin yiraktur; Balilirimning kəngli sunuktur, Qünki düxmən oqəlibə kıldi. **17** (Pe) Zion qolini sozmaqta, Lekin uningqə təsəlli bərgüqi yok; Pərwərdigar Yaqup toqruluk pərman qüxürdi – Qoxniliri uning küxəndiliri bolsun! Yerusalem ular arisida nijis nərsə dəp qaraldi. **18** (Tsədə) Pərwərdigar həkkanıydur; Qünki mən Uning əmrigə hiləplik kıldim! Əy, barlik həklər, anglanglar! Dərdlirimgə qaranglar! Pak kızlirim, yax yigitlirim sürgün boldi! **19** (Kof) Axnilirimni qakırdim, Lekin ular meni aldioqanidi; Jan saqliqıudək ozuk-tülük izdəp yürüp, Kahınlirim həm aksakallirim xəhərdə nəpəstin qaldi. **20** (Rəx) Qara, i Pərwərdigar, qünki azar qekiwatimən! Həddidin ziyadə asiylik kıloqinim tüpəylidin, Iq-baqrım kıyniliwatidu, Yürikim ərtilip kətti. Sirtta kıliq [anisini balisidin] juda kıldi, Əylirimdə bolsa əlüm-waba həküm sürməktə! **21** (Xiyn) [Həklər] ah-zarlırimni anglidi; Lekin təsəlli bərgüqim yoktur; Düxmənlirimning həmmisi külpitimdin həwərdar bolup, Bu kıloqiningdin huxal boldi; Sən jakarlıqan künni ularning bexioqə qüxürgəysən, Xu qaqda ularning həli meningkidək bolidu. **22** (Taw) Ularning barlik rəzillikini kəz aldingqə kəltürgəysən, Barlik asiyliklirim üqün meni qandaq kıloqan bolsang, Ularqımu xundak kıloqaysən; Qünki ah-zarlırim nurqındur, Qəlbim azəbtin zəiplixip kətti!

2 (Aləf) Rəb ətəzəp buluti bilən Zion kızini xundak
kəplidi! U Israilning xəzəp-julasini asmandin yərgə
qerüwətti, Əzəzi qüxkən künidə Əz təhtipərini heq esidə
kaldurmidi. **2** (Bət) Rəb Yəqubning barlıq turaloqulirini
yutuwətti, heq ayimidi; U kəhri bilən Yəhüdaning
kızining kəl'ə-koroqanlirining həmmisini oqulatti; U
padixahlikni əmirli bilən nomuska qoyup, Yər bilən
yəksan kiliwətti. **3** (Giməl) U kattik ətəzəptə Israilning
həmmə münggüzlirini kesiwətti; Düxmənni tosuqan
ong qolini Uning aldidin tartiwaldi; Lawuldap keygən əz
ətrapini yəp kətküqi ottək, U Yəqubni keydürüwətti. **4**
(Dalət) Düxməndək U okyasini kərđi; Uning ong qoli etixka
təyyarlanoqanidi; Kəzigə issik kərüngənlərnin həmmisini
küxəndisi kəbi kirdi; Zion kızining qediri iqidə, Kəhrini
ottək yaoqdurđi; **5** (He) Rəb düxməndək boldi; U Israilni
yutuwalđi, Ordilirining həmmisini yutuwalđi; Uning
kəl'ə-koroqanlirini yokatti, Yəhüdaning kızida matəm
wə yioqa-zarlarni kəpəytti. **6** (Waw) U Uning kəpisini
başqini paqaklatkəndək paqaklattı; U ibadət sorunlirini
yokitiwətti; Pərwərdigar Zionda həyt-bayramlar həm
xabatlarni [həlkinin] esidin qikiriwətti; Əzəzəp oti
bilən padixah həm kahinni qətkə kəkiwətti. **7** (Zain)
Rəb qurbangahini taxliwətti, Mukəddəs jayidin waz
kəqti; U Ziondiki ordilarning sepillirini düxmənnin
kolioqa tapxurđi; Həttə Pərwərdigarning əyidə, Ular həyt-
ayəm künidikidək təntənə kilixti! **8** (Hət) Pərwərdigar
Zion kızining sepilini qəkiwetixni qarar kiloqan; U
uningoqa [həlak] əlqəm tanisini tartip koyoqan; U qolini
qəkixtin heq üzmidı; U həm istihkamlarni həm sepilni

zarlatt; Ikkisi teng halsirap qayoqurmakta. **9** (Tət) Uning dərważiliri yər tegigə oʻrək bolup kətti; U uning tēmür-taqāqlirini parə-parə qiliwətti. Padixaḥi hām əmiriliri əllər arisioḡa palandi; Təwrattiki tərbiyə-yolyoruk yoḡap kətti, Pəyoḡəmbərliri Pərwərdigardin wəḥiy-kərunüxlərni izdəp tapalmaydu. **10** (Yod) Zion qizining aḡsaḡalliri, Yərdə zuwan sürməy olturmakta; Ular baxlirioḡa topa-qang qeqixti; Ular beligə bəz yoḡiwelixti; Yerusalemning pak qizlirining baxliri yərgə kirip kətküdək boldi. **11** (Kaf) Mening kəzlim taramlioḡan yaxlirimdin ḡalidin kətti; Iqi-baoḡrilirim zərdapoḡa toldi; Jigirim yər yūzigə təkülüp parə-parə boldi, Qünki həlḡimning qizi nabut qilindi, Qünki xəḡər koqilirida narsidilər hām bowaḡlar ḡoxsiz yatmakta. **12** (Laməd) Ular xəḡər koqilirida yarilanoḡanlardək ḡalidin kətkəndə, Anilirining kuḡiqida yetip jan talaxḡanda, Anilirioḡa: «Yemək-iḡmək nədə?» dəp yalwuruxmakta. **13** (Məm) Mən dərdingḡə guwaḡqi bolup, seni nemigə ohxitarman? Seni nemigə selixturarmən, i Yerusalem qizi? Sanga təsəlli berixtə, nemini sanga teng qilarmən, i Zionning pak qizi? Qünki sening yarang dengizdək qəksizdur; Kim seni saḡaytalisun? **14** (Nun) Pəyoḡəmbərliringning sən üḡün kərgənliri bimənilik hām əhməḡliḡtur; Ular sening kəbiḡliḡingni ḡeq axkarə qilmidi, Xundək qilip ular sürgün boluxungning aldini almidi. Əsioḡə ularning sən üḡün kərgənliri yaloḡan bexarətlər hām ezitḡuluklardur. **15** (Samək) Yeningdin ətūwatḡanlarning ḡəmmisi sanga qarap qawaklixidu; Ular üḡḡirtip Yerusalemning qizioḡa bax qayḡaxmakta: — «Güzəllikning jəwhiri, pütḡül jaḡanning hursənliḡi» dəp

ataloqan xəhər muxumidu?» **16** (Pe) Barlik düxmənliring sanga qarap aozini yoqan eqip [mazaq qilmakta], Ux-ux kilixip, qixlirini oququrlatmakta; Ular: «Biz uni yutuwalduk! Bu bərhək biz kütəkən kündür! Biz buni öz kəzimiz bilən kərukə muyəssər bolduk!» – deməktə. **17** (Ayin) Pərwərdigar Öz niyətlirini ixqa axurdi; Qədimdin tartip Əzining bekitkən səzigə əməl kildi; U heq rəhim qilmay oqulatti; U düxmənni üstüngdin xadlandurdi; Kuxəndiliringning münggüzini yukiri kətürdi. **18** (Tsadə) Ularning kəngli Rəbgə nida qilmakta! I Zion kızining sepili! Yaxliring dəryadək keqə-kündüz aqsun! Əzünggə aram bərmə; Yax tamqiliring taramlaxtin aram almisan! **19** (Kof) Tün keqidə ornungdin tur, Kəqtə jesək baxlinixi bilən nida kil! Kənglüngni Rəbning aldioqa sudək tək; Narsidiliringning həyati üqün uningə qolliringni kətür! Ular barlik koqiliring doqmuxida kəhətqiliktin həlidin kətməktə. **20** (Rəx) Qara, i Pərwərdigar, oylap bakqaysən, Sən kimgə muxundak muamilə kilip bakqan?! Ayallar öz mewiliri – ərkə bowaklirini yeyixkə bolamdu? Kahin həm pəyoqəmbərnə Rəbning muqəddəs jayida əltürüxkə bolamdu?! **21** (Xiyn) Yaxlar həm kərilər koqilarda yetixmakta; Pak kızlirim wə yax yigitlirim kiliqlinip yikildi; Ularni oəziping qüxkən künidə kirdingsən; Ularni heq ayimay soydungsən. **22** (Taw) Sən həyt-bayram künidə jamaətni qaqiroqandək, Meni tərəp-tərəplərdin besixka wəhimilərnə qakirding; Pərwərdigarning oəzəp künidə qaqqanlar yaki tirik qaloqanlar yoq idi; Əzüm ərkilitip qong qiloqanlarni düxminim yəp kətti.

3 (Aləf) Mən uning oʻzəp tayikini yəp jəbir-zulum kərgən adəmdurmən. **2** Meni U həydiwətti, Nuroʻa əməs, bəlki qarangoʻulukka mangdurdı; **3** Bərhək, U kün boyi qolini manga kayta-kayta hujum kıldurdı; **4** (Bət) Ətlirimni wə terilirimni kakxal kiliwətti, Səngəklirimni sunduruwətti. **5** U manga muhasirə kurdı, Ət süyi wə japa bilən meni kapsiwaldi. **6** U meni əlgili uzun bolənlardək kapkarangoʻu jaylarda turuxka məjbur kildi. **7** (Giməl) U meni qıqalmaydioʻan kili qitlap qorxiwaldi; Zənjirimni eoʻir kildi. **8** Mən warkirap nida kilsammu, U duayimni heq ixtimidi. **9** U yollirimni jipsilaxkan tax tam bilən tosuwaldi, Qiʻoʻir yollirimni əgri-toʻkay kiliwətti. **10** (Dalət) U manga paylap yatkan eyiktək, Pistirmida yatkan xirdəktur. **11** Meni yollirimdin burap tetma-titma kildi; Meni tügəxtürdi. **12** U okyasini kerip, Meni okning qarisi kildi. **13** (He) Okdenidiki oklarni bəraklirimgə sanjitkuzdi. **14** Mən əz həlkingə rəswa obykti, Kün boyi ularning məshirə nahxisining nixani boldum. **15** U manga zərdabni toyoʻuqə yutkuzup, Kəkrə süyini toyoʻuqə iqküzdi. **16** (Waw) U qixlirimni xoʻqil taxlar bilən qeqiwətti, Meni küllərdə tügüldürdi; **17** Jenim tinq-hatirjəmliktin yiraklaxturuldi; Arambəhxning nemə ikənlikini untup kəttim. **18** Mən: «Dərmanim qalmidi, Pərwədigardin ümidim qalmidi» — dedim. **19** (Zain) Mening har kilinoʻanlirimni, sərgədan bolənlirimni, əmən wə ət süyini [yəp-iqkinimni] esinggə kəltürgəysən! **20** Jenim bularni hərdaim əsləwatidu, Yərgə kirip kətküdək bolmaqta. **21** Lekin xuni kənglümgə kəltürüp əsləymənki, Xuning bilən ümid kaytidin yanidu, — **22**

(Hət) Mana, Pərwərdigarning əzgərməs mehribanlikliri!
Xunga biz tügəxmiduk; Qünki Uning rəhımdilliklirining
ayıoıı yoktur; **23** Ular hər səhərdə yengilinidu; Sening
həqıqət-sadıqlıqıng tolımu moldur! **24** Əz-əzümgə:
«Pərwərdigar mening nesiwəmdur; Xunga mən Uningoıa
ümid baılaymən» — dəymən. **25** (Tət) Pərwərdigar Əzini
kütkenlərgə, Əzini izdigən jan igisigə mehribandur; **26**
Pərwərdigarning nijatini kütüx, Uni süküt iqidə kütüx
yahxidur. **27** Adəmning yax waqtida boyunturukni
kötürüxi yahxidur. **28** (Yod) U yeganə bolup süküt kılıp
oltursun; Qünki Rəb buni uningoıa yüklidi. **29** Yüzini
topa-tupraqqa təgküzsun, — Ehtimal, ümid bolup qalar?
30 Məngzini urıuqıoıa tutup bərsun; Til-aıanətlərnı
toyoıuqə ixitsun! **31** (Kaf) Qünki Rəb əbədil-əbəd insandin
waz kəqməydu; **32** Azar bərgən bolsimu, Əzgərməs
mehribanliklirining molluııı bilən iqini aıritidu; **33** Qünki
U insan balilirini har kılıxni yaki azablaxni halıoıan
əməstur. **34** (Laməd) Yər yüzidiki barlıq əsirlərnı ayaıı
astida yanjixka, **35** Həmmidin Aliy Boloıuqıning aldida
adəmni əz həkqidin məhrum kılıxka, **36** İnsanoıa əz
dəwasida uwal kılıxka, — Rəb bularning həmmisigə
guwahııı əməsmu? **37** (Məm) Rəb uni buyrumıoıan bolsa,
Kim deginini əməlgə axuralisun? **38** Külpətlər bolsun,
bəht-saadət bolsun, həmmisi Həmmidin Aliy Boloıuqıning
aıızidin kəlgən əməsmu? **39** Əmdi tirik bir insan nemə dəp
aıırinidu, Adəm balisi gunahlırining jazasidin nemə dəp
waysaydu? **40** (Nun) Yollirimizni təkxürüp sinap biləyli,
Pərwərdigarning yenıoıa yənə kaytayli; **41** Qollirimizni
kənglimiz bilən billə ərxtiki Təngrigə kötürəyli! **42** Biz

itaʼtsizlik kilip sʼendin yʼuz ʼeriduk; Sʼen kʼaqʼurʼum kʼilmiding.

43 (Samək) Sʼen ʼezʼüngni ʼqʼəzəp bilʼən kʼaplap, bizni kʼooqliding; Sʼen ʼəltʼürdüng, hʼəq rʼəhim kʼilmiding. **44** Sʼen ʼƏzʼüngni bulut bilʼən kʼapliʼoʼansʼənki, Dua-tilawət uningdin hʼəq ʼətʼəlməs. **45** Sʼen bizni hʼəklʼər arisida daxkal wə nijasət kʼilding. **46** (Pe) Barlik dʼüxmʼənlirimiz bizgə kʼarap aʼoʼzini yooʼan eqip [mazak kʼildi]; **47** ʼÜstimizgə qʼüxti alakzadilik wə ora-tuzak, Wəyranqilik hʼəm hʼalakət. **48** Hʼəlkʼimning kʼizi nabut bolʼoʼini ʼüqʼün, Kʼəzʼümdin yaxlar ʼəstəng bolup aʼkʼmaqta. **49** (Ayin) Kʼəzʼüm yaxlarni ʼüzʼülməy tʼəkʼüwatidu, Ular hʼəq tohtiyalmaydu, **50** Taki Pʼərwərdigar asmanlardin tʼəwəngə nəzər selip [hʼəlimizʼoʼa] kʼarioʼuqə. **51** Mening kʼəzʼüm Rohʼimoʼa azab yʼətkʼüzməktə, Xəhʼirimning barlik kʼizlirining Hʼali tʼüpəylidin. **52** (Tsadə) Manga səwəbsiz dʼüxmʼən bolʼoʼanlar, Meni kʼuxtək hʼədəp owlap kʼəldi. **53** Ular orida jenimni ʼüzʼməkqi bolup, ʼÜstümgə taxni qʼəridi. **54** Sular beximdin texip aʼkti; Mən: «ʼÜzʼüp taxlandim!» — dedim. **55** (Kof) Hʼangning tʼüwliridin namingni qʼakʼirip nida kʼildim, i Pʼərwərdigar; **56** Sʼen awazimni angliding; Kʼutulduruxka nidayimoʼa kulikʼingni yupuruwalmioʼin! **57** Sanga nida kʼiloʼan kʼünidə manga yekin kʼəlding, «Kʼorkma» — deding. **58** (Rəx) I rəb, jenimning dʼəwasini ʼəzʼüng soriding; Sʼen manga hʼəmjəmət bolup hʼayatimni kʼutkʼuzdung. **59** I Pʼərwərdigar, manga bolʼoʼan uwallikʼni kʼərdüngsən; Mən ʼüqʼün hʼəküm qʼikʼarʼoʼaysən; **60** Sʼen ularning manga kʼiloʼan barlik ʼəqmʼənlirini, Barlik kʼəstlirini kʼərdüngsən. **61** (Xiyn) I Pʼərwərdigar, ularning aʼhanətlirini, Meni barlik kʼəstligʼənlirini anglidingsən, **62** Manga kʼarxi turoʼanlarning xiwirlaxlirini, Ularning kʼün

boyi kəynimdin kusur-kusur qilixqanlirini anglidingsən.
63 Olturoqanlirida, turoqanlirida ularoqa qariorqaysən! Mən ularning [məshirə] nahxisi boldum. **64** (Taw) Ularning qolliri qilqanliri boyiqə, i Pərwərdigar, bexioqa jaza yanduroqaysən; **65** Ularning kəngüllirini kaj qilqaysən! Bu sening ularoqa qüxidioqan lənitinq bolidu! **66** Oqəzəp bilən ularni qoqlioqaysən, Ular ni Pərwərdigarning asmanliri astidin yoqatqaysən!

4 (Aləf) Ah! Altun xunqə julasiz bolup kətti! Sap altun xunqə tutuq bolup kətti! Muqəddəs eydiki taxlar hər bir koqining bexioqa təkülüp qeqildi! **2** (Bət) Zionning oqulliri xunqə qimmətlik, Sap altunoqa tegixküsiz idi, Həzir sapal kozilardək, Sapalqining qoli yasioqanliriqilikmu [qimmiti yok] dəp qariliwatidu! **3** (Giməl) Hətta qilbərilər əmqikini tutup berip balilirini emitidu; Lekin mening həlqim qəldiki tögikuxlaroqa ohxax rəhimsiz boldi. **4** (Dalət) Bowaqning tili usuzluqtn tangliyioqa qaplixiwatidu; Kiqik balilar nan tiliməktə, Həqkim ularoqa oxtup bərməywatidu. **5** (He) Nazunemətlərni yəp kəngənlər koqilarda sarqiyip yüridu; Səsün kiyim kiydürülüp qong qilinoqanlar tezəklikni quqaklap yetiwatidu. **6** (Waw) Həlqimning qizining kəbihlikigə qüxkən jaza Sodomning gunahining jazasidin eoqirdur; Qünki Sodom birakla örüwetilgənidi, heq adəmninq qoli uni qiyimioqanidi. **7** (Zain) Həlqimning «Nazariy»liri bolsa qardin sap, süttin ak, teni qizil yaqutlardin parkirak idi, Təqi-turqi kək yaquttək idi. **8** (Hət) Həzir qirayliri qurumdin qara; Koqilarda kixilər toniyalmioqudək bolup qaldi; Bir terə-bir ustihan bolup qaldi; U qaqxallixip yaqoqtək

bolup kətti. **9** (Tət) Qiliqta ɵltürɵlgənlər kəhətqilikta ɵlgənlərdin bəhtliktur; Qünki ular kəxəxal bolup kətməktə, Tuprakning mewiliri bolmioəaqqa yikətilməktə. **10** (Yod) Baəri yumxək ayallar ɵz kolliri bilən balilirini kəynitip pixurdi; Həlkimning kizi nabut kəlinətinida balilar ularning gəxi bolup kəldi. **11** (Kaf) Pərwərdigar kəhrini qūxüröp piəəandin qikti, Otluk əzəzipini təkti; Zionda bir ot yəkəp, Uning ullirini yutuwətti. **12** (Laməd) Yər yūzidiki padixahlar wə jahənda barlik turuwatқанlar bolsa, Nə kūxəndə nə dūxmənning Yerusalemning kəwukliridin bəsüp kiridiəanlikəiəə ixənməytti. **13** (Məm) Həlbuki, pəyəəəmbərlirining gunahliri tūpəylidin, Kəhnlirining kəbihlikliri tūpəylidin, Ularning [Zionda] həkəkaniylarning kənlirini təkəkənlik tūpəylidin, — Bu ix [bexiəə] qūxti! **14** (Nun) Həzir ular kəroqlardək koqilarda tenəp yūrməktə, Ular kənoəə buləənoəanki, Həqkim kiyimlirigə təgkūqi bolmaydu. **15** (Samək) Hək ularəə: «Yəkulux! Napaklar! Yəkulux! Yəkulux, bizgə təgkūqi boluxma!» dəp warkirixməktə. Ular kəqip tərəp-tərəkə sərgərdan bolup kətti; Lekin əllər: «ularning arimizda turuxiəə bolmaydu!» — dəwatidu. **16** (Pe) Pərwərdigar Əzi ularni tarkitiwətti; U ularni kəyta nəzirigə almaydu; Kəhinlarning hərəmiti kəlinmidi, Yaxənoəanlarmu hək məhrəbanlik kərmidi. **17** (Ayin) Kəzimiz yardəmni bihudə kütöp həlidin kətti; Dərwəkə bizni kətəkuzəlmioəan bir əlni kütöp kəzət munarlirimizda turup kəlduk. **18** (Tsadə) Dūxmənlirimiz izimizdin kəoəlap yūrdi; Xunga koqilarda yūrəlməyttuk; Əjilimiz yəkənlaxti, kūnlirimiz toxti; Qünki əjilimiz kəldi! **19** (Kof) Peyimizgə qūxkənlər

asmandiki bürkütlərdin ittik; Taoqlardimu bizni qoqlap yügürdi, Bayawandimu bizni bəktürmidə paylaxti. **20** (Rəx) Jenimizning nəpisi boləjan, Pərwərdigarning Məsih qiloqini ularning ora-tuzaklirida tutuldi; Biz u tooqrisida: «uning sayisidə əllər arisida yaxaymiz» dəp oyliduk! **21** (Xiyn) I uz zeminida turoquqi, Edomning qizi, huxal-huram yayriəjin! Lekin bu [jaza] kədəhi sangimu etidu; Sənmü məst bolisən, yalingaqlinisən! **22** (Taw) Qəbihlikingning jazasioqa Hatimə berilidu, i Zion qizi; U seni sürgünlükkə qayta elip kətməydu; Lekin, i Edom qizi, u sening qəbihlikingni jazalaydu; U gunahlingni eqip taxlaydu!

5 Beximizə qüxkənlərnü esinggə kəltürgəysən, i Pərwərdigar; Qara, bizning rəswaqilikta qaloqinimizni nəziringgə aloqaysən! **2** Mirasimiz yatlarəqa, Əylirimiz yaqa yurtluqlarəqa tapxuruldi. **3** Biz yetim-yesirlər, atisizlar bolup qalduq; Anilirimizmu tul qaldi. **4** Iqidoqan suni setiweliximiz kerək; Otunni pəkət puləqa aloqili bolidu. **5** Bizni qoqliquqilar tap basturup keliwatidu; Həlsirap, həq aram tapalmaymiz. **6** Jan saqliəqudək bir qixləm nanni dəp, Misir həm Asuriyəgə qol berip boysunoqanmiz. **7** Ata-bowilirimiz gunah sadir qilip dunyadin kətti; Biz bolsaq, ularning qəbihlikining jazasini kətürüxkə qalduq. **8** Üstimizdin həküm sürgüqilər qullardur; Bizni ularning qolidin azad qiloquqi yoxtur. **9** Dalada qiliq tüpəylidin, Nenimizni tepixka jenimizni təwəkkul qilməqtimiz. **10** Terimiz tonurdək kizik, Aqlik tüpəylidin qizitma bizni basmaqta. **11** Zionda ayallar, Yəhuda xəhərliridə pak qizlar ayaq asti qilindi. **12** Əmirlər qolidin darəqa esip qoyuldi; Aqsakallarning

hərmiti heq kilinmidi. **13** Yax yigitlər yarəjunqakta japa tartmaqta, Ooqul balilirimiz otun yüklərni yüdüp dəldəngxip mangmaqta. **14** Aksakallar xəhər dərwazisida olturmas boldi; Yigitlər nəoqmə-nawadin qaldi. **15** Xadhuramliq kənglimizdin kətti, Ussul oyniximiz matəmgə aylandi. **16** Beximizdin taj yikildi; Həlimizə way! Qünki biz gunah sadir kilduk! **17** Buning tüpəylidin yürəklirimiz mujuldi; Bular tüpəylidin kəzlimiz qarangoqulaxti — **18** — Zion teoqə qarap kəzlimiz qarangoqulaxti, Qünki u qəldərap kətti, Qilberə uningda paylap yürməktə. **19** Sən, i Pərwərdigar, mənggügə həküm sürisən; Təhting dəwrdin-dəwrgə dawamlixidu. **20** Sən nemixka bizni daim untuysən? Nemixka xunqə uzunəiqə bizdin waz keqisən? **21** Bizni yeningə qayturoqaysən, i Pərwərdigar! Xundak boləanda biz kaytalaymiz! Künlirimizni kədimkidək əsligə kəltürgəysən, **22** — əgər sən bizni mutlək qətkə kəqmioqan bolsang, əgər bizdin qəksiz oqəzəplənmigən bolsang!

Əzakiyal

1 Ottuzinçi yili, tətinqi aynıng bəxinçi künidə, mən Kewar dəryasioğa sürgün qılinoqanlar arisida turoqan məzgildə, mana asmanlar eqilip, mən Hudaning alamət kərünüxlirini kərdüm. **2** Tətinqi aynıng bəxinçi küni — Yəhoakinıng sürgün boləqanlıqınıng bəxinçi yili idi — **3** Kaldiylərnıng zeminida, Kewar dəryasi boyida, Buzining ooqlı Əzakiyal kaqınoqə Pərwərdigarning səzi kəldi — xu yərdə Pərwərdigarning qoli unıng wujudioqə qondi. **4** Mən kərdüm, mana! Ximaldin boran-qapqun kətürüldi; yooqan bir bulut wə uni orap turoqan bir ot, unıng ətrapida bir yorukluk julalinip turatti; otturisidin, yəni xu ot iqidin, issiktin julalanoqan parkirak mistək bir kərünux kəründi. **5** Yənə unıng otturisidin, tət həyat məhluk kəründi; ularning kərünuxi xundak idiki: — ular da insanning qiyapiti bar idi; **6** ularning hər birinıng tət tin yüzi bar idi; hər birinıng tət tin qaniti bar idi. **7** Ular nıng tüptüz putliri bar idi; tapanliri bolsa mozayning tuyakliri oqə ohxaytti; ular parkiritiloqan mistək parlap turatti. **8** Tət yenida, qanatlıri astida insanningkidək birdin qoli bar idi; tət isinıng hər birinıng tət tin yüzi wə tət tin qaniti bar idi; **9** ular nıng qanatlıri bir-birigə tutax idi; ular yürgəndə heqyakqa burulmaytti; ular həmmisi udul aldioqə yürətti. **10** Ular nıng yüz kərünüxliri insanningkidək idi; u tət isinıng ong tərpidə xirningkidək yüzi bar idi; tət isinıng sol tərpidə buqiningkidək yüzi bar idi; tət isinıng bürkütningkidək yüzimu bar idi. **11** Ular nıng yüzlıri ənə xundak idi. Qanatlıri yukirida kerilip turatti; hər birinıng ikki qaniti ikki tərpidiki

məhlukning kanitioqa tutixatti; yənə ikki kaniti öz tenini yepip turatti. **12** Ularning hər biri uduloqa qarap mangatti; ularda boloqan roh nəgə barimən desə, ular xu yərgə mangatti; ular mangoqanda heqkaysi tərəkə burulmaytti. **13** Həyat məhluklarning kiyapiti bolsa, keyüp yalkunlap turoqan otning qoşidək, məx'əllərdək idi; muxu ot uyan-buyan aylinip məhluklar arisida yürətti; ot intayin yalkunluk idi, ottin qakmaklar qekip turatti; **14** həyat məhluklar qakmaktək pal-pul kilip uyaktin-buyakka yügürüp turatti. **15** Mən həyat məhluklaroqa qaridim, mana həyat məhluklarning hər birining yenida yərdə turidoqan, ularning yuzigə udullanqan birdin qak turatti; **16** qaklarning xəkli wə yasilixi beril yakutning kərünuxidə idi; tətisining birhilla kərünuxi bar idi; ularning xəkli wə yasilixi bolsa, qakning iqidə qak bardək idi. **17** Məhluklar mangoqanda, ular yüzləngən tət tərripining həmmisigə udul mangatti; mangoqanda ular heq burulmaytti. **18** Qaklarning ultangliri bolsa, intayin egiz həm dəhxətlik idi; ular tətisining ultanglirining pütün ətrapi kəzlər bilən toloqanidi. **19** Həyat məhluklar mangoqanda, qaklar ularoqa yandixip mangatti; həyat məhluklar yərdin kətürülgəndə, qaklarmu kətürülətti. **20** Roh nəgə mang desə, ular xu yərgə mangatti — demək, ularning rohi [Rohka] əgixip mangatti. Qaklar ular bilən təng kətürülətti; qünki məhluklarning rohi qaklirida idi. **21** Məhluklar mangoqanda, qaklarmu mangatti; məhluklar tohtioqanda, qaklarmu tohtaytti; ular yərdin kətürülginidə, qaklarmu ularoqa qoxulup təng kətürülətti; qünki həyat məhluklarning rohi qaklarda idi. **22** Həyat

məhluklarning baxliri üstidə bir yooqan kəz yətküsiz gümbəzɡə ohxaydioqan bir nərsə turatti; u hrustaldək dəhxətlik parkirap, ularning bexi üstidə yeyilip turatti. **23** Bu gümbəzdek nərsining astida ularning qanatliri kerilip, bir-birigə tegixip turatti; hər bir məhlukning öz tenining ikki yenini yapidioqan ikkidin qaniti bar idi. **24** Ular mangoqanda, mən qanatlirining sadasini anglidim — u uluq sularning xarkirioqan sadasidək, Həmmigə Qadirning awazidək — qoxunning yürux qiliwatqan qaoqdiki sürən-xawkunlirining sadasidək idi; ular tohtap turoqan qaoqlarda, ular qanatlirini təwəngə qüxürətti. **25** Wə ularning bexi üstidiki gümbəzdek nərsə üstidin bir awaz anglandi. Ular tohtap turoqan qaoqlarda, ular qanatlirini təwəngə qüxürətti. **26** Ularning bexi üstidiki gümbəzdek nərsə üstidə, kək yakut kəbi bir təhtning siymasi turatti; bu təht siymasining üstidə, tolimu yukirida, insan kiyapitidə kərüngən bir zat turatti. **27** Wə mən bu zatni belining üsti tərripining turki mistək parkiroqan, ətrapini ot orap turoqan kiyapəttiki bir kərünüxtə kərdüm; wə belining asti tərripining turki, otning kiyapitidə idi, uning ətrapida küqlük yorukluk turatti. **28** Bu ətrapida turoqan küqlük yoruklukning kərünüxi bolsa, yaməurluk künidiki bulutta pəyda boləqan həsən-həsənni kərünüxidək idi. Bu bolsa Pərwərdigarning xan-xəripining kiyapitining kərünüxi idi. Buni kərüpla mən düm yikildim; wə mən səzləwatqan birsining awazini anglidim.

2 Wə U manga: I insan oqli, ornungdin dəs tur, wə Mən sanga söz kilimən, — dedi. **2** U manga söz kiloqanda, Roh

manga kirip, meni dəs turoquzdi; wə mən manga söz
Kiloquqining awazini anglap turdum. **3** Wə U manga: — «I
insan oqli, Mən seni Israil baliliriya, yəni Manga asiylik
kiloqan asiy «yat əllər»gə əwətimən; bügüngə kədər həm
ular həm ularning ata-bowliri Manga yüz ərüp asiylik
kilib kəlməktə», — dedi. **4** — «Bu balilar bolsa nomussiz
wə kəngli kattiktur; Mən seni ularoqa əwətimən; sən
ularoqa: «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu!» — degin — **5**
xuning bilən ular məyli kulak salsun, salmisun (qünki
ular asiylik kilidiqan bir jəmət) — əzliri arisida həkikiy
bir pəyoqəmbərnin turoqanlikini tonup yetidu. **6** Əmdi
sən, i insan oqli, gərqə sanga tikən-jioqanlar həmrah
bolsimu, wə sən qayanlarning arisida tursangmu, ulardin
korkma, wə səzliridinmu korkma; xundak, ularning
səzliridin korkma, wə zərdilik qaraxliridin dəkkə-dükkigə
qüxmə; qünki ular asiy bir jəməttur. **7** Sən ular tingxisun,
tingximisun Mening səzlimni ularoqa yətküz; qünki ular
asiylik kiloquqilardur. **8** Wə sən, i insan oqli, sanga eytkən
səzlimgə kulak sal; bu asiy jəməttək tətür bolmioqin;
aözingni eqip, Mən sanga bərginimni yegin». **9** — Mən
qarisam, mana manga sozulqan bir kol turuptu; wə
mana, uningda bir oram yazma turuptu. **10** U kəz aldimda
uni eqip yeyip qoydi; uning aldi-kəynining həmmə yerigə
hət yeziloqanidi; uningqə yeziloqanliri mərsiyə, matəm
səzliri wə dərd-ələmlərdin ibarət idi.

3 Wə U manga: — I insan oqli, erixiningni yegin; bu
yazmini yəp, berip Israil jəmətigə söz kiloqin, dedi. **2**
Xuning bilən mən aözimni aqtim, U manga yazmini
yegüzdi. **3** U manga: — I insan oqli, korsikingni tok kilip,

iqi-baʼoringni Mən sanga bərgən bu oram yazma bilən tolduroʻin, — dedi. Xuning bilən mən yedim, aʼozimda u həsəldək tatliq idi. **4** Wə U munga mundak dedi: «I insan oʻqli, baroʻin, Israil jəmətigə baroʻin, Mening səzlimni ularoʻa yetküzgin. **5** Qünki sən oʻyriy yeziktiki yaki tili təs bir əlgə əməs, bəlki Israil jəmətigə əwətilding; **6** — oʻyriy yeziktiki həm tili təs, səzlini qüxəngili bolmaydioʻan kəp əllərgə əwətilmiding; Mən seni xularoʻa ətətkən bolsam, ular sanga kulak salatti! **7** Birak Israil jəməti sanga kulak salmaydu, qünki ularning həcq biri Manga kulak selixni halimaydu; qünki pütün Israil jəmətining kəpiki tong wə kəngli kəttiktur. **8** Mana, Mən yüzüingni ularning yüzlirigə kərxı taxtək, wə sening pəxanəingni ularning pəxaniliriʻoʻa kərxı taxtək kıldim. **9** Bərhək, sening pəxanəingni qəkmək texidin kəttik, hətta almastək kıldim. Ulardın kərkəma, wə ular tüpəylidin dəkkə-dükkigə qüxmə; qünki ular asiy bir jəməttur». **10** Wə U munga: — I insan oʻqli, Mening sanga eytməkqi boləan həmmə səzlimni kənglünggə püküp koyoʻin, ularni kəngül koyup angliʻoʻin. **11** Wə həzir baroʻin, sürgün boləanlaroʻa, yəni əz elingdikilərgə səz kıl, ular anglisun, anglimisun ularoʻa: «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu!» — degin! — dedi. **12** Xuning bilən Roh meni kətürdi, mən arqamdin zor xarkiriʻoʻan bir awazni anglidim — «Pərwərdigarning xan-xəripigə təxəkkür-mədhiyə əz jaylirida oʻkulsun!» — **13** — Həyat məhluklarıning kənatlirining bir-birigə tegixkən awazi, wə ularning yenidiki qəklarning awazliri bəhəywət xarkirak bir sada idi. **14** Wə Roh meni kətürüp, yirakka apardi; wə mən kəttik azab, rohimdiki oʻzəp bilən bardim,

wə Pərwərdigarning qoli mening wujudumda küqlük idi.

15 Xuning bilən mən Təl-Abib xəhridə sürgün boləlanlar, yəni Kewar dəryasi boyida turoqanlarning yenioqa yetip kəldim; mən ular turoqan jayda olturdum; ularning arisida yəttə kün hang-tang ketip olturdum. **16** Mana yəttə kün toxup, Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **17** «I insan oqli, Mən seni Israil jəməti üçün kəzətqi kəlip tiklidim; sən Mening aqzimdin səzni anglap, ularoqa Məndin boləlan agahni yətküzgin. **18** Mən rəzillərgə: «Sən jəzmən əlisən» — desəm, biraq sən uni agahlandurmisanq — yəni bu rəzil adəmnəni həyatqə erixsun dəp rəzil yolidin yandurup, uni həyatqə erixsun dəp agahlandurmisanq, xu rəzil adəm əz kəbihlikidə əlidu; biraq Mən uning kəni üçün səndin hesab alimən. **19** Biraq sən axu rəzil adəmnəni agahlandursangmu, u rəzillikidin, yəni əz rəzil yolidin yanmisa, u əz kəbihlikidə əlidu; ləkin sən əz jeningni kətkuzup qəlisən. **20** Yəki bolmisa bir həkəkəniy adəm əz həkəkəniylikidin yenip, kəbihlik kəlidioqan bolsa, uning əldioqə qomək salsam, u əlidu; qünki sən uni agahlandurmiding, u əz gunahida əlidu, wə u kəloqan həkəkəniy ixlar əslənməydu; biraq uning kəni üçün səndin hesab alimən. **21** Wə əgər sən həkəkəniy adəmnəni gunah sadir kəlima dəp agahlandurup tursang, wə u gunah sadir kəlmisa, u qəoqda u jəzmən həyat qəlidu, qünki u agahqə kəngül kəydi; xuning bilən sən əz jeningni kətkuzup qəlisən». **22** Wə Pərwərdigarning qoli mening wujudumda turatti; U manga: — Ornungdin tur, tüzlənglikkə barəjin, Mən xu yərdə sən bilən səzliximən, — dedi. **23** Xuning bilən mən ornumdin turup, tüzlənglikkə qəktim; wə

mana, mən Kewar dəryasi boyida turup kərgən xan-xərəptək, Pərwərdigarning xan-xəripi xu yərdə turatti; kərüpla mən düm yikildim. **24** Wə Roh iqimgə kirip meni tik turozuzdi; U manga səz kəlip mundak dedi: — «Barəjin, əygə kirip əzüngni bənd kəlojin. **25** Wə sən, i insan oəli, mana, ular aroəamqilarni üstünggə selip, ular bilən seni baəlaydu; buning bilən sən talaəa qikəlməy, əl-yurt iqigə həq kirəlməysən. **26** Xundakla ularəa tənbiə bərgüqi bolmasliking üqün, Mən seni gaqa kəlip, tilingni tangliyinqə qaplasturimən; qünki ular asiy bir jəməttur. **27** Wə Mən sən bilən səzləxkinimdə, aəzingni eqip, sən ularəa: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəysən; kim angəlaymən desə anglisun, kim angəlimaymən desə angəlimisun; qünki ular asiy bir jəməttur.

4 Əmdi sən, i insan oəli, bir kesəkni elip əz əldinqə kəyoəjin; uning üstigə bir xəhərnə — yəni Yerusalemni oyup kəyoəjin. **2** Andin uni muəasirigə elip, uningə potəylərnə kurup, sepilə qikidioəan bir dənglük yasap, uning ətrəpioə bargəhlarnə tikip wə sepilni bəsküqi bazəanlarnə tikləp kəyoəjin. **3** Bir təmür tahtini elip, uni əzüng bilən xəhərnəning arisioə tiklə; yüzüngni uningə kəritip tiklə; u muəasirigə elinidu, sən əzüng uni muəasirigə əlisən; bu ixning əzi Israil jəmətigə bəxəət bolidu. **4** Wə sən, sol yeningə yanpəxəlap yatqin; Israil jəmətinəning kəbiəlikini əz üstünggə kəy; solə yanpəxəlap kənqə kün yatsəng, sən xunqə kün ularning kəbiəlikini kətürisən. **5** Mən səngə yetix kəək boləan künlərnə ularning kəbiəlik kəloəan yilliri boyiqə, yəni üq yüz tokəsan kün kəlip bəkitkənmən; xuning bilən sən Israil

jəmətining kəbihlikini kətürisən. **6** Bu künlər tügigəndin keyin, sən yənə ong yanpaxlap yetip, Yəhuda jəmətining kəbihlikini kətürisən; sanga kırık künni bəkitkənmən, hər bir kün bir yılını ipadiləydu. **7** Wə sən yüzüingni Yerusalemining muhasirisigə karitip, yengingni türgən halda, uni əyibləp bexarət berisən; **8** wə mana, Mən üstüinggə arəqamqılarnı salimənki, sən muhasirining künlirini tügətmigüqə uyan-buyanoğa heq erülməysən. **9** Wə sən özüinggə buoqday, arpa, purqak, kızıl max terik wə qara buoqdaylarnı elip bir idix iqiğə sal; wə buningdin özüing üqün tamak təyyarlaysən; sən bunı yanpaxlap yatqan künlərdə, yəni üq yüz toqsan kündə yəysən; **10** sən yəydiqan tamak bolsa miqdari boyiqə hər küni yigirmə xəkəldin boluxi kerək; sən uni bəlgiləngən waqitlarda yəysən; **11** wə [hər küni] sunimu norma boyiqə, yəni altidin bir hın iqişən; [hər kündiki] bəlgiləngən waqitlarda iqişən. **12** Sən uni arpa kəmiqi xəkliyə qilip yəysən; sən uni ularning kəz aldida insan nijasiti üstidə pixurisən». **13** Pərwərdigar: «Israillar Mən ularni həydəp qikiridiqan əllər arisida turup xu haram yolda öz nenini haram yəydu» — dedi. **14** Andin mən: «I Pərwərdigar! Mən özümni heqqaqan buloqap qoymidim, wə yaxliqimdin tartip bügüingə kədər mən əzi əlgəndin, yaki yirtkuqlar booqup qoyqan nərsidin heq yemigənmən; heqkandak yirginqlik gəxkə aqzım tegip bəkmioqan!» — dedim. **15** Wə U mənə: «Mana, Mən sanga insanning nijasitining ornioğa kalining tezikini bərdim; sən neningni xuning üstidə pixurisən» — dedi. **16** Wə U mənə: «I insan oqlı, mana Mən Yerusalemda ularoğa yələngük bolqan nanni

qurutiwetimən; ular nanni tarazioqa selip, uni təxwix iqidə yəydu, suni əlqəm bilən alakzidilik iqidə iqudu; 17 Qünki nan wə su ulardin qalidu; ular bir-birigə qarixip dəhxət basidu, öz kəbihlikidin qurup ketidu».

5 «Wə sən, i insan oşli, özüng ötkür bir qiliqni al; uni ustira süpitidə ixlitip, qeqing wə sakilingoqa sürtüp qoy; andin tarazini elip aloqan qaqlarni təng bəlgin. 2 Muhəsirə künliri tügigəndə, üqtin birini xəhər iqidə keydürgin; yənə üqtin birini elip xəhər ətrapiqqa qepiwətkin; yənə üqtin birini xamaloqa soriwətkin; Mən bir qiliqni suqurup ularni qoşlaymən. 3 Sən yənə ulardin birnəqqə talni elip tonungning pexigə tikip qoyqin; 4 bulardin yənə nəqqə talni elip ot iqidə taxlap keydüriwətkin; bulardin pütün Israil jəmətigə ot tutixip ketidu». 5 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu Yerusalem; Mən uni əllərnin dəl otturisiqqa orunlaxturdum; baxqa məmlikətlər uning əpqrəsidə turidu; 6 Birak u Mening həkümlirimgə qarxilixip rəzilliktə əllərdinmu axuruwətti, bəlgilimilirimgə qarxilixixta əpqrəsidiki məmlikətlərdinmu axuruwətti; qünki Mening həkümlirimni ular rət kildi, Mening bəlgilimilirim bolsa, ularda aqmaydu. 7 Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki silər əpqrənglərdiki əllərdinmu bəkrək baxbaxtaqlik qiloqanliqinglardin, Mening bəlgilimilirimdə mangmasliqinglardin wə həkümlirimni tutmasliqinglardin, hətta əpqrənglərdiki əllərnin həkümliridimu mangmasliqinglar tüpəylidin, 8 Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Özümki sanga qarximən, [i Yerusalem]; sening arangoqa

əllərnin kəz alidila jazalarni yürgüzimən; **9** Wə senin barlıq yirginlikliring tüpəylidin arangda Əzüm kılıp bakmıoğan həmdə kəlgüsi ikkinqi kilmaydıoğan ixni kılımən. **10** Xuning bilən atılar öz balilirini yəydiögan bolidu, balılar öz atilirini yəydiögan bolidu; wə Mən sanga jazalarni yürgüzimən, wə senin barlıq qaloanliringning həmmisini hər tərəptin qıqқан xamalöqa soriwetimən. **11** Xunga, Mən hayatim bilən kəsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — qünki sən Menin muqəddəs jayimni əzüngning barlıq lənətlik nərsiliring həm barlıq yirginlikliring bilən buloioqining tüpəylidin, bərhək, Mən silərnı kiroqin kılımən; kəzüm sanga rəhim kilmaydu, iqimnimu sanga aqrıtmaymən. **12** Xəhərdikilərdin üqtin bir kismi waba kesili bilən əlidu həmdə aranglarda bolidoğan aqarqılıqtin bəxini yəydu; üqtin bir kismi əpqrənglərdə kiliqlinidu; wə Mən üqtin bir kismini hər tərəptin qıqқан xamalöqa soriwetimən, andin bir kiliqni oqilaptin suqurup ularni koqılaymən. **13** Xuning bilən Menin oqəzipim besikidu, Menin kəhrimni ularning üstigə quxürüp konoquzup, piöandin qikimən; Mən Əz kəhrimni ular üstigə təküp tügətkəndin keyin, ular Mən Pərwərdigarning rəzillikkə qidimaydıoğan otumdin səz kılöanlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən senin əpqrəngdiki əllər arisida həmdə ötüp ketiwatqanlarning kəz aldida seni wəyrənə kılımən wə məshirə obykti kılımən; **15** senin üstünggə oqəzəp həm kəhr wə kəhrlik əyiblər bilən jazalarni yürgüzginimdə sən əpqrəngdiki əllərgə horluq wə tapa-tənining obykti, bir ibrət həm aləzadilik qıkaröquqi bolisən; qünki Mən Pərwərdigar

xundak söz kildim! **16** Mən ularoşa həlakət elip kəlgüqi, aqarqilik zəhərlik oqlirini yaşduroşnimda, silərning üstünglardiki aqarqilikni küqəytimən, wə yələnqük bolşan neningni kurutiwetimən. **17** Wə üstünglaroşa ez baliliringlarni ezünglardin juda kildioşan aqarqilik həm yirtkuq haywanlarni əwətimən; waba kesilliri wə qan təkkuqilər aranglaroşa yamrap ketidu; üstünglaroşa kiliq qüxürimən; Mənki Pərwərdigar söz kildim!».

6 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oşli, Israilning taqlirioşa yüzüngni karitip ularni əyibləp mundak dəp bexarət bərgin: — **3** «Israilning taqliri, Rəb Pərwərdigarning sözini anglap qoyunglar: Rəb Pərwərdigar taqlar wə egizliklərgə, wadilar wə jiləşlaroşa mundak dəydu: — Mana, Mən üstünglaroşa bir kiliqni qüxürüp, «yukiri jay»liringlarni wəyran kiliimən. **4** Xuning bilən silərning qurbangahliringlar wəyranə bolidu, «kün tüwrük»liringlar buzulidu; silərdin əltürülgənlərnə butliringlarning aldioşa taxlaymən. **5** Israilardin bolşan əlüklərnə ez butliri aldioşa yatquzimən; qurbangahliringlar ətrapişa ustihanlirini qeqiwetimən. **6** Silər turoşan barlik jaylarda xəhərlər yər bilən yəksan kilinidu, «yukiri jaylar» wəyranə bolidu; xuning bilən qurbangahliringlar həlak bolidu, butliringlar qeqilip yokilidu, «kün tüwrük»liringlar kesilip oqulitilidu, wə həmmə yasioşininglar yok kiliwetilidu; **7** Wə əltürülgənlər aranglarda yikilixi bilən, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Birak Mən silərdin bir qaldini qaldurimən; qünki yat məmlikətlərgə tarqitiwetilgininglarda, silərdin əllər

arisida kiliqtin kutulup qalolanlar bolidu. **9** Wə silərdin [kiliqtin] kutulup qalolanlar sürgün qilinolan məmlikətlərdə Məndin yanolan wapəsiz kəbliri wə butliriola pahixiwazlardək həwəs qilolan kəzliri bilən baqrimni parə-parə qilolanlikini esigə kəltüridu; xuning bilən ular qilolan rəzillikliri həm yirginqlik qilmixliri tūpəylidin öz-özlidiridin nəprətlinidu. **10** Wə ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; Mən muxu külpətni silərnin bexinglarola qüxürimən degənlikim bikardin-bikar əməs». **11** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Aliqiningni-alikiningola urup, putung bilən yərnə təpkin: «Israil jəmətinin barlik kəbih, yirginqlik qilmixliri üqün way! Qünki ular kiliq, aqarqiliq wə waba kesili bilən yikilidu» — degin! **12** Yiraqta turojan wabadin əlidu; yeqinda turojan kiliq bilən yikilidu; həm tirik qalolan, yəni muhasirigə qüxkən kixi aqarqiliqtin əlidu; xuning bilən mening ularola bololan kəhrimni qüxürüp piolandin qikimən. **13** Əmdi ulardin əltürülgənlər öz butliri arisida, ularning qurbangahliri ətrapida, öz butliriola huxbuy yakqan hər bir egiz dəng üstidə, taol qoqqilirida, barlik yexil dərəh wə baraksan dub astida yatqan qaoqda, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən Öz kolumni ularning üstigə sozimən, ular hər turojan jaylirida zeminni Diblattiki qəl-bayawandin bəttər wəyran qiliwetimən. Andin ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

7 Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **2** «Sən angla, i insan oqli, Rəb Pərwərdigar Israil zeminiola mundaq dedi: Hatimə! Zeminin tət bulungioqda hatimə

berilidu! **3** Sanga hazır hatimə berilidu! Öz oʻzimizni bexingʻoʻja qūxūrimən, öz yolliring boyiqə üstūnggə həkūm qikīrip jazalap, özūngning barlik yirginqlik ixliringni öz bexingʻoʻja yandurimən. **4** Mening kəzūm sanga rəhīm qilmaydu həm iqimnīmu sanga aʻqritmaymən; əksiqə öz yolliringni bexingʻoʻja yandurimən, öz yirginqlikliring öz arangda bolidu; andin silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər». **5** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Balayiʻapət! Həq bolup baqmioʻqan balayiʻapət kelidu! Mana, u kəldi! **6** Hatimə, hatimə! U sanga qarxi qozʻoʻldi! Mana, u keliwatidu! **7** Həlakət yeningʻoʻja kəldi, i zeminda turoʻuqi; waqit-saiti toxti, axu kün yeqinlaxti; huxallik warkiraxliri əməs, bəlki dawaloʻluluk bir kiyqas-sürən taʻoʻlarda anglinidu. **8** Mən tezla kəhrimni üstūnggə təkūp, sanga qaratkən oʻzimiz bilən piʻoʻandin qikimən; Mən öz yolliring boyiqə üstūnggə həkūm qikīrip jazalap, özūngning barlik yirginqlikliringni bexingʻoʻja qayturup qūxūrimən. **9** Mening kəzūm sanga rəhīm qilmaydu həm iqimnīmu sanga aʻqritmaymən; Mən öz yolliringni bexingʻoʻja yandurimən, wə öz yirginqlik ixliring öz arangʻoʻja qūxidu; xuning bilən silər özūnglarni uroʻuqining Mən Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** Mana, axu kün! Mana u kəldi! Həlakət qikīp yūriwatidu! — tayaq bihlandi, həkawurluk qeqəklidi! **11** Zorawanlik yetilip rəzillik tayiqi bolup qikti; ularningkidin həqnərsə qalmaydu — ularning adəmlər topidin, dələt-baylikliridin yaki həywisidin həqnemə qalmaydu. **12** Waqit-saiti kəldi, kün yeqinlaxti; aloʻuqi huxal bolup kətmisun, satkuqi matəm tutmisun; qūnki kattik oʻzəp muxu bir

top kixilarning hammaisining ustiga quxidu. **13** Qunki garaq aloquqi bilan satquqi tirik qalsimu, satquqi ozi setiwatkiniga kaytidin igə bolmaydu; qunki bu top kixilər toqruluk kərüngən bexarət inawətsiz bolmaydu; ulardin heqkaysisi kabihliki bilan əz hayatini sakliyalmaydu. **14** Ular kanayni qelip həmmiini təyyarlidi, birak heqkim jənggə qikmaydu; qunki Mening oəzipim muxu bir top kixilarning hammaisigə qaritiloqan. **15** Talada kiliq, iqidə waba wə aqarqilik turidu; dalada boləqan kixini kiliq, xəhərdə boləqan kixini bolsa, waba wə aqarqilik uni yutuwetidu. **16** Wə ulardin kutulup kelip bulardin kaqkanlar taqlarda yürüp hərbiəri əz kabihliki üqün jilədidiki pahtəklərdək bukuldap matəm tutidu. **17** Hərbirining kəli dərmansizlinidu, tizliri süydük bilan qilik-qilik həl bolup ketidu; **18** Ular əzigə bəz kiyimini baqlaydu, wəhxət ularni basidu; hərkaysining yuzidə hijalət, baxliri taqir kərünidu. **19** Ular əz kümüxlirini koqilarəqə taxlaydu, ularning altunliri buləqanoqan nərsidək bolidu; ularning altun-kümüxliri Pərwərdigar oəzipini kərsətkən künidə ularni kutkuzmaydu; ular bulardin aqlikini qanduralmaydu, qərsikini tolduralmaydu, qunki bu nərsilər ularəqə adəmlərni putlaxturidioqan kabihlik boldi. **20** U Uning güzəl bezəkini həywə bilan tiklidi; birak ular uning iqidə yirginqlik məbudlarni həmdə lənətlik nərsilirini yasidi; xunga Mən uni ular üqün paskinqilikqə aylandurimən. **21** Mən uni olja süpitidə yat adəmlərnin gəliəqə, oənimət kilip yər yuzidiki rəzillərgə tapxurimən; ular buni buləqaydu. **22** Mən yuzümni ulardin ərüymən, wə kixilər Mening əziz jayimni buləqaydu; zorawanlar kirip u

yərni buloqaydu. **23** Zənjirni təyyarlanglar; qünki zemin kənlük jinayətlərgə, xəhər zorawanlıkka toloqan. **24** Xunga Mən əllər iqidiki əng rəzilini kəltürimən, ular ularning əylirigə igə bolidu; Mən zomigərləning həkawurlukini yokitimən; ularning «mukəddəs jayliri» buloqinidu. **25** Wəhəxət keliwatidu! Ular tinq-amanlıkni izdəydiqan bolidu, biraq heq tapalmaydu. **26** Apət üstigə apət, xum həwər üstigə xum həwər kelidu; ular pəyoqəmbərdin bexarət soraydu, biraq kahinlardin Təwratning bilimi, aqsakallardin, moysipitlərdin nəsihət yokap ketidu. **27** Padixah matəm tutidu, xahzadə ümidsizlikkə qəmülidu, zemindiki həlkləning qolliri titrəp ketidu; Mən ularni öz yolliri boyiqə bir tərəp qilimən, öz həkümliri boyiqə ularoqa həküm qikiriş jazalaymən; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu.

8 Altinqi yili, altinqi ayning bəxinqi künidə xundak əməlgə axuruldiki, mən öz əyümdə olturoqinimda, Israilning aqsakallirimu mening aldimda olturoqinida, Rəb Pərwərdigarning qoli wujudumoqa qüxti. **2** Mən qaridim, mana, otning qiyapitidə bir zatning kərünüxi turatti; belining təwini ot turqida turatti; belining üsti bolsa julaliqan yorukluk, qizitiloqan mis parkiriqandək kərünüx turatti. **3** U qolning kərünüxidək bir xəkilni sozup, beximdiki bir tutam qaqni tutti; Roh meni asman bilən zemin otturisiqə kətürüp, Hudaning alamət kərünüxliridə Yerusalemoqa, yəni ibadəthanining ximaloqa qaraydiqan iqki dərwasising bosuqisiqə apardi. Axu yər «pak-mukəddəslikkə qarxlaxqan məbud», yəni Hudaning pak-mukəddəs oqəzipini qozoydiqan məbud

turoqan jay idi. **4** Mana, mən tüzlənglikdə kərgən alamət kərinüxtək, Israilning Hudasining xan-xəripi xu yərdə turatti. **5** U manga: — I insan oqli, bexingni kətürüp ximal tərəpkə qarap bak, dedi. Mən beximni kətürüp ximal tərəpkə qaridim, mana, kurbangahning dərwasisining ximaliy tərpidə, bosuqida xu «pak-muqəddəslikkə qarxilaxkan məbud» turatti. **6** Wə u manga: — I insan oqli, ularning bundak qilmixlirini — Israil jəmətining Meni muqəddəs jayimdin yirak kətküzidioqan, muxu yərdə qiloqan intayin yirginqlik ixlirini kərdüngsən? Birak sən tehimu yirginqlik ixlarni kərisən, — dedi. **7** Wə U meni ibadəthana hoylisining kirix eoqizioqa apardi, mən qaridim, mana, tamda bir təxük turatti. **8** U manga: — I insan oqli, tamni kolap təxkin, dedi. Mən tamni kolap təxtim, mana, bir ixik turatti. **9** U manga: — Kirgin, ularning muxu yərdə qiloqan rəzil yirginqlik ixlirini kərip bak, dedi. **10** Mən kirip qaridim, mana, ətrapidiki tamlaroqa nəxix qilinoqan hərhil əmiligüqi həm yirginqlik haywanlarni, Israil jəmətining həmmə butlirini kərdüm. **11** Wə bularning aldida Israil jəmətining yətmix aqsakili turatti. Ularining otturisida Xafanning oqli Jaazaniya turatti; ularning hərberi qolida öz huxbuydenini tutup turatti; huxbuy quyuk buluttək ərləp qikti. **12** Wə U manga: — I insan oqli, Israil jəmətidiki aqsakallarning qarangoqulukta, yəni hərbirining öz məbud nəxix qilinoqan hujrisida nemə qiloqanlikini kərdüngmu? Qünki ular: «Pərwərdigar bizni kərməydu; Pərwərdigar zeminni taxlap kətti» — dəydu, — dedi. **13** Wə U manga: — Birak sən ularning tehimu yirginqlik qilmixlirini kərisən, dedi.

14 U meni Pərwərdigarning öyining ximaliy dərwasisining bosuōisioja apardi; mana, xu yərdə «Tammuz üqün matəm tutup» yioqlawatқан ayallar olturatti. **15** Wə U manga: — I insan ooqli, sən muxularni kərdungmu? Birak sən tehimu yirginqlik ixlarni kərisən, — dedi. **16** Wə U meni Pərwərdigarning öyining iqki hōylisioja apardi. Mana, Pərwərdigarning ibadəthanisining kirix yolida, pexaywan wə qurbangahning otturisida, yigirmə bəx adəm, Pərwərdigarning ibadəthanisioja arkisini kilip xərkkə qarap kuyaxka qokuniwatatti. **17** Wə U manga: — I insan ooqli, sən muxularni kərdungmu? Yəhuda jəməti əzi muxu yərdə kılōjan yirginqlik kilmixlirini yenik dəp, ular yənə buning üstigə zeminni jəbir-zulum bilən toldurup mening aqqikimni kayta-kayta kozoqatsa bolamdu? Wə mana, ularning yənə xahni burnioja tutiwatқinioja kara! **18** Xunga Mən kəhr bilən ularni bir tərəp kilimən; Mening kəzüm ularoja rəhim kilmaydu, iqimnimu ularoja aqritmaymən; ular kulikimoja yukiri awazda nida kilsimu, ularni anglimaymən, — dedi.

9 U kulikimoja küqlük bir awazda towap: — Yekın kelinglar, xəhərgə məs'ul boluquqilar, hərbinglar öz həlakət qoralinglarni qolunglaroja tutunglar, — dedi. **2** Wə mana, altə kixining [ibadəthanining] ximalioja qaraydiojan «Yukiri dərwaза» tərəptin keliwatқinini kərdüm. Hərbirisi qolida bitqit kılōjuqi qoralini tutқан; ularning otturisida yenioja pütükqining siyahđeni esiklik turojan, kanap kiyimlərni kiygən birsi bar idi; wə ular [ibadəthanioja] kirip, mis qurbangahning yenida turdi. **3** Xu qaōda Israilning Hudasining xan-xəripi əsli turojan

kerubtin k t r l p  yning bosu isida turdi. P rw rdigar yenio a pütükqining siyah deni esiklik turo an, kanap kiyiml rni kiyg n kixini qaqirip uning a: — **4** X h rning otturisdin, yəni Yerusalemning otturisdin  t p, x h r iqida  tk z lg n barlik yirginqlik ixlar t p ylidin ah-nadamət q kk n kixilərning pexanlirig  bir b lg  saləjin, — dedi. **5** W  munga anglitip bax a kixilərgə: — Bu kixining kəynidin x h rni kezip, ad ml rni kiringlar; k z nglar rəhim kilmisun, ular a iqinglarni a ritmanglar! **6** Birnimu qoymay h mmi — kerilar, yax yigit-kizlar, bowaq-balilar w  ayallarni qoymay  lt r wetinglar; p k t b lg  qoyulo an kixilərgə yek nlaxmanglar; bu ixni  z muk dd s jayimdin baxlanglar, — dedi. Xunga ular Hudaning  yi aldidada turo an həliki aqsakallardin baxli an. **7** W  U ular a: —  yni bul anglar, h ylilirini  lt r lg nl r bilən toldurunglar;  mdi beringlar! — dedi. Xuning bilən ular qikip x h r boyiqə ad ml rni kirix a baxlidi. **8** W  xundak boldiki, ular ad ml rni kiro inida, mən yal uz kaldim;  z mni y rg  d m taxlidim w : — Ah, R b P rw rdigar! Sən Yerusalemo a karitilo an k hringni t kk nd  Israilning barlik qaldisini həlak qilamsən? — dedim. **9** W  U munga: — Israil w  Y h da j m tining kəbihliki intayin rəzil; q nki ular: «P rw rdigar zeminni taxlap k tti; P rw rdigar bizni k rm ydu» — d ydu. **10** «Mən bolsam, Mening k z m ular a rəhim kilmaydu, iqimmimu ular a a ritmaym n; Mən ularning yolini  z bexio a q x rim n, — dedi. **11** W  mana, yenio a pütükqining siyah denini asqan, kanap kiyiml rni kiyg n

kixi qiloqan ixni mälum kilip: «Manga Sän buyruoqan ixni orundidim» — dedi.

10 Män qaridim, mana, kerublarning bexi üstidiki gümbüz üstidä, kök yaqutning kiyapitidäk bir tähtning körünüxi turatti; **2** Wə [tähtkə Olturoquqi] kanap kiyimlärni kiygän kixigä: «Kerublarning astidiki qaqqlarning arisioqa kir, qolliringni kerublar arisida köyüwatқан qoqlarqa toldurup, ularni xähär üstigä qeqiwät» — dedi. Män qaridim, u xundak kilixka baxlidi. **3** Bu kixi kirgändä kerublar öyning ong täripidä turatti; [xan-xäräplik] bulut öyning iqki höylisini toldurdi. **4** Wə Pärwärdigarning xan-xäripi kerub üstidin qikiq, öyning bosuqisioqa kälgänidi; öy bulutka toldi, höyla bolsa Pärwärdigarning xan-xäripining julalikioqa qömгән. **5** Kerublarning қанатlirining sadasi һәмmidin қадirning sözligän qaoqdiki awazidäk bolup, sirttiki höyliqqa anglinip turatti. **6** Wə xundak boldiki, [Rəb] kanap kiyimlärni kiygän kixigä: «Qaqqlar arisidin, yäni kerublar arisidin ot aloqin» — döp buyruoqinida, u kirip bir qaqning yenida turdi. **7** Wə kerublardin biri öz қolini kerublar otturisidiki otқа sozup uningdin ot elip, kanap kiyimlärni kiygän kixining қollirioqa saldi; u buni elip qikiq kätti **8** (kerublarning қанатliri astida, adәмning қollirining kiyapiti körünüp turatti). **9** Män qaridim, mana, kerublarning yenida töt qaq bar idi, bir kerubning yenida bir qaq, yänä bir kerubning yenida yänä bir qaq turatti; qaqqlarning kiyapiti bolsa beril yaqutning körünüxidä idi. **10** Ularning xäkli bolsa, töttilisining ohxax idi, yäni qaq iqidä qaq bardäk körünätti. **11**

Kerublar mangoʻanda, ular yuzlangan tətıla tərəpkə udul qarap mangatti; mangoʻanda ular heq burulmaytti, bəlki bexi qaysi tərəpkə qarioʻan bolsa, ular xu tərəpkə mangatti; ular mangoʻanda heq burulmaytti. **12** Ularning pütün teni, dümbiliri, qolliri, qanatlıri wə ularning qaklırimu, yəni tətisigə təwə qaklarınig ətrapi kəzlər bilən toloʻanidi. **13** Qaklarıni bolsa: «pirkıraydioʻan qaklar!» — dəp atioʻinini əz kulikim bilən anglidim. **14** Hər bir kerubning tət yūzi bar idi; birinqisi kerubning yūzi, ikkinqisi adəmnig yūzi, üqinqisi xirning yūzi, tətinqisi bürkütning yūzi idi. **15** Kerublar yukırioʻa ərlidi. Bular dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən həyat məhluklar idi. **16** Kerublar mangoʻanda, qaklarmu ularoʻa yandixip mangatti; kerublar yərdin ərləxkə qanatlırini kətürginidə, qaklarmu ularning yenidin burulup kətməytti. **17** Ular turoʻanda, qaklarmu turatti; ular kətürülgəndə, qaklarmu ular bilən kətürülətti; qünki həyat məhluklarınig rohi qaklarda idi. **18** Wə Pərwərdigarning xan-xəripi əyning bosuʻisi üstidin qikip, kerublar üstidə turdi; **19** Kerublar qanatlırini kerip, kəz aldimda yərdin kətürüldi; ular əydin qikqanda, qaklarmu ularning yenida idi; ular Pərwərdigarning əyining xərkiy dərwasisida turatti; Israilning Hudasining xan-xəripi ularning üstidə yukiri turatti. **20** Bular bolsa dəl mən Kewar dəryasi boyida kərgən, Israil Hudasining astida turoʻan məhluklar idi; ularning kerublar ikənlikini bildim. **21** Ularning hər birining təttin yūzi, hər birining təttin qaniti, qanatlıri astida insan qoli siyakidiki qolliri bar idi. **22** Ularning yūzlirining kıyapiti bolsa, ular mən Kewar dəryasi boyida

kərgən yüzlər idi; ularning turki wə yüzleri mən kərgəngə ohxax idi; ularning hərbi öz udulioja qarap mangatti.

11 Roh meni kətürüp, Pərwərdigarning öyining xərkiy, yəni xərkkə qaraydiojan dərwasioja apardi; wə mana, dərwasining bosuojisida yigirmə bəx adəm turatti; mən ularning otturisida awamning aqsakili bolojan, Azzurning oqli Jaazaniya həm Bənananing oqli Pilatiyani kərdüm. **2** Wə U manga: — I insan oqli, kəbihlikni oylap qikkuqi, muxu xəhərdə rəzil məslihət bərgüqi adəmlər dəl bulardur. **3** Ular: «Öyləni selix waqti yəqinlaxti əməsmu? Bu xəhər bolsa qazan, biz bolsaq, iqidiki gəx» — dəydu. **4** Xunga ularni əyibləp bəxarət bərgin; — Bəxarət bərgin, i insan oqli! — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi wujudumoja urulup qüxüp, manga səz qilojan: «Pərwərdigar mundak dəydu» — degin. «Siləning xundak degininglarni, i Israil jəməti; kənglünlərgə pükkən oy-pikringlarni, Mən bilimən. **6** Silər muxu xəhərdə adəm öltürüxnə kəpəytkənsilər; silər rəstə-koqilarni öltürülgənlər bilən tolduroqansilər». **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər öltürgən kixilər bolsa, dəl xu gəxtur, xəhər bolsa qazandur; birak siləni bolsa uningdin tartiwalimən. **8** Silər qiliqtin qorqup kəlgənsilər, wə Mən üstünglaroja bir qiliq qüxürimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** «Xuning bilən Mən siləni xəhərdin tartiwelip, yat adəmləning qolioja tapxurimən, siləning üstünglardin həküm qikirip jazalaymən. **10** Silər qiliqlinip yikilisilər; Israil qegralirida üstünglaroja həküm qikirip jazalaymən; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni

tonup yetisilär. **11** Bu xəhər silər üçün «kazan» bolmaydu, həm silərmu uningki «gəx»i bolmaysilär; Mən Israil qebralirida üstünglardin həküm qikirip jazalaymən. **12** Wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilär; silər Mening bəlgilimilirimdə yürmigən, həkümlirim boyiqə mangmioqansilär, bəlki əpqərənglardiki əllərninğ həkümliri boyiqə mangqansilär». **13** Xundəq boldiki, Mən bexarət beriwatqinimda, Bənyaning oqlı Pilatiya jan üzdi. Mən düm yikildim: «Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Israilning qaldisini pütünləy yoqatmaq qimusən?» — dəp kattıq awazda nida qildim. **14** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundəq deyildi: — **15** I insan oqlı, Yerusalemda turuwatqanlarning: «Pərwərdigardin yirəq ketinglar! Qünki muxu zemin bizgila miras qilip təkdim qilinqan!» degən gepi, sening qerindaxliring, yəni sening qerindaxliring bolqan sürgünlərgə həm Israilning pütkül jəmätigə qaritip eytilqan. **16** Xunga ularqə mundəq degin: «Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: Gərqə Mən ularni yirəq yərlərgə, əllər arisioqə yətkiwətkən həm məmlikətlər iqigə tarkitiwətkən bolsammu, ular barqan yərlərdimu Mən Əzüm ularqə kiqikkinə bir pak-muqəddəs baxpanah bolimən». **17** Xunga mundəq degin: «Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: «Mən silərni əllərdin yioqimən, tarkitiwetilgən məmlikətlərdin silərni jəm qilimən, andin Israil zeminini silərgə qayturup təkdim qilimən. **18** Xuning bilən ular u yərgə qaytip kelidu, ular barlıq lənətlik nərsilərni həm barlıq yirginqlik ixlirini u yərdin yoq qilidu. **19** Mən ularqə bir qəlbni berimən, iqinglarqə yengi bir roqni salimən; Mən

ularning tenidin taxtək kəlbni elip taxlaymən, ularoşa mehrlik bir kəlbni berimən. **20** Xuning bilən ular Mening bəlgilimilirimdə yüridu, Mening həkümlirimni qing tutup ularoşa əməl kəlidu. Ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **21** Birək kəngülliri lənətlik nərsilərgə wə yirginqlik kilmixlirioşa beoşxlanoşanlar bolsa, Mən ularning yollirini öz bexioşa qüxürimən», — dəydu Rəb Pərwərdigar». **22** Kerublar kənatlirini yaydi, ularning qəkliri öz yenida turatti; Israilning Hudasing xan-xəripi ular üstidə yukiri turatti; **23** wə Pərwərdigarning xan-xəripi xəhərning otturisdin qikqip, xəhərning xək təripidiki taoş üstidə tohtidi. **24** Xuning bilən Roh meni kətürüp, Hudaning Rohi bərgən bu kərünüxtə meni Kaldiyəgə, yəni sürgün boləşanlaroşa apardi; xuan mən kərgən bu kərünüx məndin kətti. **25** Xuning bilən mən sürgün boləşanlaroşa Pərwərdigar mənə kərsətkən barlik ixlarni səzləp bərdim.

12 Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundaq deyildi: — **2** I insan oşli, sən asiy bir jəmət arisida turisən; ularning kərüxkə kəzi bar əmma kərməydu, anglaxka kuliki bar, əmma anglimaydu, qünki ular asiy bir jəməttur. **3** Wə sən, i insan oşli, sürgün boləşuqining yük-təklirini təyyarlap kəyoşin; wə kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boləşuqidək öz jayingdin baxka jayəşə barəşin. Gərqə ular asiy bir jəmət bolsimu, ehtimalliki yok əməski, ular qüxinip yetidu. **4** Kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boluxka təyyarlioşan yük-təklərdək yük-təkliringni elip qik; andin kəş kirəş degəndə ularning kəz aldida sürgün bolidioşan kixilərdək jayingdin qikqip kətkin; **5** tamni kolap

texip, yük-taqliringni elip qikkin; **6** ularning kez aldida buni mürüנגgә elip, gugumda kәtürүp qikip kәtkin; yәrni kәrәlmәsliking үqün yüzüנגni yapkin; qünki Mән seni Israil jәmәtigә bexarәt kildim. **7** Wә mән buyruloqan boyiqә xundak kildim; күndүzdә mән sürgün boluqı kixidәk yük-taqlirimni elip qıktim; wә kәq kirgәndә qolum bilән tamni kolap texip, yül-taqlirimni qıqirip, gügүmdә ularning kez aldida mürәmgә elip kәtürүp mangdim. **8** Әtigәndә Pәrwәrdigarning sözi manga kelip mundak deyilidi: — **9** «I insan oqlı, Israil jәmәti, yәni asiy bir jәmәt, sәndin: «Bu nemә qilöning» dәp sorioqan әmәsmu? **10** Ularoqa: «Rәb Pәrwәrdigar mundak dәydu: Bu yüklәngән wәhiy Yerusalemdiki xahzadә hәм xu yәrdiki barlıq Israil jәmәtidikilәр toqruluktur» — degin. **11** Ularoqa: «Mән silәр үqün bexarәt. Mән kәndak qilöqan bolsam, әmdi ularoqımu xundak ixlar kildurulidu; ular әsir bolup sürgün bolidu» — degin. **12** Ular arisidiki xahzadә өз yük-taqlirini gugumda mürisidә kәtürүp qıkidu; ular tamni kolap texip tәxüktin nәrsilirini qıqiridu; u өз yüzini yepip zeminni kәrәlmәydiöqan bolidu. **13** Xuning bilән Öz torumni uning üstigә yayimән, u Mening kiltikimda tutulidu; Mән uni Kaldiylәrning zemini bolöqan Babiloqa apirimән, birak u u yәrni өз kez bilән kәrmәydu; u xu yәrdә әlidu. **14** Uningoqa yadәmlәxkән әpqrәsidikilәrning hәmmisini hәм barlıq qoxunlirini Mән barlıq xamaloqa tarkitiwetimән; Mән kiliqni oqlaptin suöqurup ularni qoqlaymән. **15** Mән ularni әllәр arisioqa tarkitiwәtkinimda, mәmlikәtlәр iqigә taratqinimda ular Mening Pәrwәrdigar ikәnlikimni tonup yetidu. **16** Birak

ularning iqidiki az bir qismini, qiliq, aqarqilik ham waba kesilidin halas qilimən; məqsitim xuki, ularoşa əzliri baridoğan əllərdə əzlidirigə yirginqlik qilmixlirini etirap qilduruxtin ibarət; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **17** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **18** «Insan oqlı, öz neningni titrigən halda yegin, süyüingni dir-dir qilip ənsirigən halda iqqin; **19** həm xu zemindiki kixilərgə mundak dəp eytkin: «Rəb Pərwərdigar Yerusalemdikilər wə Israil zeminidə turuwatqanlar tooqruluk mundak dəydu: «Ular öz nenini ənsirəx iqidə yəydu, süyini dəkkə-dükkidə iqidu; qünki zemində turuwatqanlarning jəbir-zulumi tüpəylidin, u yər həmmisi yəksan qilinidu. **20** Aqalilik xəhərlər harabə bolup, zemin wəyrənə bolidu; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər». **21** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **22** «I insan oqlı, Israil zeminidə: «Künlər uzartilidu, hər bir alamət kərünüx bikaroşa ketidu» degən məqalni eytkini nemisi? **23** Əmdi ularoşa: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən bu məqalni yok qilimən; Israilda bu məqal ikkinqi ixlitilməydu; sən əksiqə ularoşa: «Künlər yeqinlaxti, hər bir alamət kərünüxning əməlgə axuruluximu yeqinlaxti» — degin. **24** Qünki Israil jəmətində yaloğan «alamət kərünüx» yaki adəmni uqurudioğan palqiliklər qayta bolmaydu. **25** Qünki Mən Pərwərdigardurmən; Mən səz qilimən, həm qiloğan səzüm qoqum əməlgə axurulidu, yənə keqiktürülməydu. Qünki siləring künliringlarda, i asiy jəmət, Mən səz qilimən həm uni əməlgə axurimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar».

26 Pərwərdigarning sözi munga kelip mundak deyildi:

— **27** «I insan oqli, mana, Israil jəmətidikilər sening toqruluk; «U kərgən alamət kərünüxlər uzun künlərdin keyinki waqitlarni kərsitidu, u bizgə yirak kəlgüsi toqruluk bexarət beridu» — dəydu. **28** Xunga ularoqa: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mening səzlimdin heqkaysisi yənə keqiktürülməydu, bəlki kıləqan səzüm əməlgə axurulidu, dəydu Rəb Pərwərdigar» — degin».

13 Pərwərdigarning sözi munga kelip mundak deyildi:

— **2** «I insan oqli, sən Israilning bexarət bərgüqi pəyoqəmbərliri, yəni əz təsəwwuri bilən bexarət bərgüqilərnə əyibləp bexarət berip: «Pərwərdigarning səzini anglanglar!» — degin. **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz rohiqə əgixip mangidiqan, heq wəhiyni kərmigən hamakət pəyoqəmbərlərnə haliqə way! **4** I Israil, sening pəyoqəmbərliring huddi harabilər arisida yürüwatqan tülkilərdək boldi. **5** Silər bəsülgən jaylaroqa qikmioqansilər, uning Pərwərdigarning künidə bolidiqan jəngdə puhta turuxi üqün Israil jəmətining buzuloqan temini heq yasimidinglar. **6** «Pərwərdigar mundak dəydu» degüqilər bolsa pəkət sahta bir kərünüxnə wə yaloqan palni kərgənlərdin ibarəttur; Pərwərdigar ularni əwətmigən; birak ular əz səzining əməlgə axuruluxini ümid kılidu. **7** Silər «Pərwərdigar mundak dəydu» degininglarda, Mən heq səz kilmioqan tursam, silər sahta bir «alamət kərünüx»ni kərgən, yaloqan palni eytkən əməsmu? **8** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər oydurma səzligininglar, yaloqan «alamət kərünüx»lərnə kərgeninglar tüpəylidin, əmdi mana, Mən

silərgə qarximən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, **9** — Mening kolum sahta «alamət kərünüx»ni kərgən wə yalojan palni eytkən pəyojəmbərlər bilən qarxilixidu; ular öz həlkimning kengixidə olturmaydu, ular Israil jəmətinə nəsəbnamisi də hatirilənməydu; ular Israilning zemini oja heq kirgüzülməydu; xuning bilən silər Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** Bər hək, ular tinq-amanlik bolmiojandimu «tinq-amanlik!» dəp jar selip, həlkimni ezikturojanliki üqün, birsi nepiz ara tamni kəpursa, ular kelip pəkət uni hək suwak bilən akartip kəyojanliki üqün — **11** Tamni hək suwak bilən akartiwatkanlar oja: «Bu tam yikilidu!» degin! Kəlkündək bir yamojur yaojidu! I yojan məldürlər, silər qüxisilər! Dəhxətlik bir xamal qikidu; **12** wə mana, tam örülüp qüxkəndə, hək silərdin: «Silər bu tamni suwiojan hək suwak keni!» dəp sorimamdu? **13** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Əz kəhrim bilən dəhxətlik bir xamal partlitip qikirimən; Mening aqqikimdin kəlkündək bir yamojur wə həmmi hək kilidiojan kəhrlik məldürlər yaojidu. **14** Xuning bilən Mən silər hək suwak bilən akartkan tamni oqulitip, uning ulini axkarə kilip, uni yər bilən yəksan kilimən; u oqulap qüxkəndə, silər uning arisida hək bolisilər; wə Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **15** Xundak kilip Mən kəhrimni tam həm uni hək suwak bilən akartkanlarning üstigə qüxürüp piojandin qikimən; wə: «Tam yok boldi, xundakla uni hək suwak bilən akartkanlar, yəni Yerusalem toqruluk bexarət bərgüqi, heq tinq-amanlik bolmiojandimu u toqruluk tinq-amanlikni kərsətkən «alamət kərünüx»ni kərgən

Israilning pəyojəmbərlirimu yok boldi» — dəymən». **17** «Əmdi sən, i insan oqlı, öz təsəwwuri boyiqə bexarət bərgüqi öz həlkingning kizliriqə yüzüingni qaritip, ularni əyibləp bexarət berip mundak degin: — **18** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Əz beqixlirining hər birigə [sehirlilik] biləzükəlni qadap, janlarni tuzakka elix üqün hər qandak egiz-pakar adəmlərnin bexiqə pərənqini yasiqanlarqə way! Əmdi silər öz həlqimning janlirini tuzakka qüxürüp, janliringlarni sak qaldurimiz dəwatamsilər? **19** Nəqqə tutam arpa, nəqqə qixləm nanni dəp silər Manga kupurluk qilip, yaloqan səzgə kulak salidiqan Mening həlqimgə yaloqanqilikinglar arkilik əlməskə tegixliklirini öltürüp, tirik qalmaslikka tegixliklirini həyat qaldurməqimusalər? **20** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən silərnin quxlarni tuzakka qüxürgəndək kixilərnin tuzakka qüxürgüqi sehirlilik «tengik»liringlarqə qarximən, Mən ularni bilikinglardin yirtip taxlaymən; xuning bilən silər quxlarni tuzakka qüxürgəndək tutqan kixilərnin ərkinlikkə uquriwetimən. **21** Mən silərnin pərənqiliringlarnimu yirtip taxliwetip, həlqimni qolunglardin qutquzimən; ular yənə qolunglarda olja bolup turmaydu; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **22** Silər yaloqanqilik bilən, Əzüm azar bərmigən həqkəniy adəmlərnin kəngligə azar bərgənlikinglar üqün, xundakla rəzil adəmlərnin həyatini saklap qutquzuxka ularni rəzil yolidin yandurmay, əksiqə ularning qolini küqəytkininglar üqün, **23** silər quruk «alamət kəzünüx»lərnin ikkinqi bolup kərməysilər, yaki yaloqan palqilik qilməysilər; Mən Əz həlqimni qolunglardin

qutquzimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər».

14 Israil aqsakallirining bəziliri Mening yeniməja kelip aldimda olturuxti. **2** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **3** «I insan oqli, muxu adəmlər öz butlirini kəngligə tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan öz kəbihlikini kəz aldioja qoyojanidi. Əmdi ularning Meni izdəp Məndin yol sorixini qəbul qilamdimən? **4** Əmdi ularəja səz qilip mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Israil jəmətidiki kənglidə öz butlirini tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan öz kəbihlikini kəz aldioja qoyup, andin pəyojəmbər aldioja kelidiojan hər bir adəmni bolsa, Mənki Pərwərdigar uningəja butlirining kəplüki boyiqə jawab qayturimən. **5** Xundaq qilip Mən Israil jəmätining kənglini Əzümgə igildurimən; qünki ular barliq butliri bilən Manga yat bolup kətti». **6** — Xunga Israil jəmätigə mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Towa qilinglar! Butliringlardin yenip [yeniməja] qaytip kelinglar! Barliq yirginqlik qilmixinglardin yüzünlarni ərünglar! **7** Qünki Israil jəmätidiki əzlrini Məndin ayrip, öz butlirini kənglidə tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan öz kəbihlikini kəz aldioja qoyup, andin Məndin sorax üqün pəyojəmbərning aldioja kelidiojan hər kəysi adəm yaki xuningəja ohxax Israilda turuwatqan hər kəysi musapirlar bolsa, Mənki Pərwərdigar Əzüm ularəja jawab qayturimən; **8** Mən muxu kixini bir agah bexariti qilip uni səz-qeqəkkə qalduruxqə yüzümni uningəja qarxi qilimən; Mən həlqimning arisidin uni üzüp taxlaymən;

xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **9** Birak pəyoqəmbər əzi ezikturulup, bir bexarətlik səz qıləjan bolsa, u qaoqda Əzüm Pərwərdigar xu pəyoqəmbərni ezitkuoqa uqratqanmən; Mən uningəja qarxi qolumni uzartip, uni həlqim arisidin həlak qilimən. **10** Ular kəbihlikining jazasini tartidu; pəyoqəmbərgə berilidiəjan jaza bilən sorioquqioqa berilidiəjan jaza ohxax bolidu. **11** Xuning bilən Israil jəməti yənə Məndin qətnəp kətməydu, yaki yənə asiyliqliri bilən əzlrini buləjimaydu; ular Mening həlqim, wə Mən ularning Hudasi bolimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar». **12** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **13** «I insan ooqli, məlum bir zemin Manga asiylik qilip gunah qiloqanda, Mən xuning bilən qolumni uningəja qarxi uzartip, ularning yələnqūki boləjan nenini qurutuwetip, uning üstigə aqarqilikni əwətimən həm insan wə həywanlarni uningdin üzimən; **14** əmdi u qaoqda Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üç həzrət uningda turuwatqan bolsimu, ular öz həkqəniylikə tūpəylidin pəkət öz janlirinila sakliyaləjan bolatti — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Əgər Mən zemindin yirtkuq həywanlarni otküzsəm, ular uni baliliridin juda kilsa, həywanlar tūpəylidin uningdin otküqi həqbir adəm bolmay, u wəyranə bolsa, **16** əmdi Mən öz həyatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — muxu üç həzrət uningda turuwatqan bolsimu, ular nə öz ooqulliri nə kizlrini kutkuzalmaytti; ular pəkət öz janlirini kutkuzalaytti, zeminning əzi wəyranə peti qalatti. **17** Yaki bolmisa Mən xu zeminoqa qiliqni qüxürup, uningdin insan həm həywannı üzüwətkən bolsam, **18** əmdi həyatim

bilən kəsəm kilmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — muxu üq həzrət uningda turuwatқан bolsimu, ular nə öz oşulliri nə kızlirini saklap qutқuzalmaytti; ular pəқət öz janlirini qutқuzalaytti. **19** Yaki bolmisa Mən xu zeminəğa waba kesilini qüxürup, Əz kəhrimni қan təktürulüxi bilən üstigə təksəm, uningdin insan həm һaywannı üzüwətkən bolsam, **20** əmdi һayatim bilən kəsəm kilmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üq həzrət uningda turuwatқан bolsimu, ular nə öz oşlini nə kızini qutқuzalmaytti; ular pəқət һəққaniyliқi bilən öz janlirini qutқuzalaytti. **21** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əmdi xundaq boləandin keyin, insan həm һaywannı üzüwetix üqün Yerusaleməğa tət jazayimni, yəni қiliq, aqarқilik, yirtқuq һaywan wə waba kesilini qüxürsəm қандақ bolar? **22** Biraq mana, uningda қelip қaloқanlar bolidu, yəni oşul-qızlar uningdin қikirilip qutқuzulidu; mana, ular silərninq yeninglarəğa қikip, silər ularninq yolliri həm қilmixlirini kərüp yetisilər; xuning bilən silər Mən Yerusaleməğa qüxürgən külpət, yəni uningəğa qüxürülgən barliқ ixlar toqruluk təsəlli alisilər; **23** əmdi silər ularninq yolliri həm қilmixlirini kərgininqlarda, ular silərgə təsəlli epkelidu; silər Mening uningda barliқ қiloқan ixlirimni bikardin-bikar қilmioқanliқimni tonup yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar».

15 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **2** «I insan oşli, üzüm teli yaəiqining baxқа dərəһ yaəaqliridin nemə artuққiliқi bar, uning xehining ormandiki dərəһlər arisida nemə alahidiliki bar? **3**

Uningdin birər jabdukni yasaxka materiyal aloqanning paydisi barmu? Uningdin qinilərnı askudək qozukni yasiojili bolamdu? **4** Mana, u otka yekiloqu bolqanda, ot uning ikki uqini keydurgəndə, otturisimu yerim keygəndə, əmdi uni birər ixka ixlətkili bolamdu? **5** Mana, u sak bolqanda, heqkəndək ixka ixlətkili bolmioqan yərdə, əmdi ot uni keydürüp yəp kətkəndə, uni birər ixka ixlətkili bolamdu? **6** Xunga Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: «Mən ormandiki dərəhlər arisidiki üzüm telining yaşiqini otka tapxurojinimdək, Yerusalemda turuwatqanlarnı otka tapxurimən. **7** Yüzümni ularqə qarxi qilip qaritimən; ular bir ottin qiksa, baxka bir ot ularni yəwetidu. Öz yüzümni ularqə qarxi bolup qaratkəndə, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Ularning qiloqan wapasizlikliri tüpəylidin mən zeminni wəyrənə qilimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar».

16 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundək deyildi: — **2** I insan ooqli, ezining yirginqlik qilmixlirini Yerusalemning yüzigə selip mundək degin: — **3** Rəb Pərwərdigar Yerusalemqə mundək dəydu: «Sening əsliy zating wə tuquluxung Qanaaniylarning zeminida bolqan; sening atang Amoriy, apang Hittiy qiz idi. **4** Sening tuquluxuqə kəlsək, sən tuquloqan kününgdə kindiking kesilmigən, sən suda yuyulup pakiz qilinmioqan; heqkim sanga tuz sürkmigən yaki seni zakilimioqan. **5** Heqkimning kəzi muxu ixlar üqün sanga rəhim qilmioqan yaki iqini sanga aşritmioqan; əksiqə sən dalaqə taxliwetilgənsən, qünki tuquloqan kününgdə kəmsitilgənsən. **6** Xu qaoqda Mən yeningdin etüp ketiwetip, seni öz qeningda eoqinap

yatqiningni kergan; wə Mən öz keningda yatqan halitingdə sanga: «Yaxiojin!» — dedim. Bərək, sən öz keningda yatqan halitingdə Mən sanga: «Yaxiojin!» — dedim. **7** Mən seni daladiki ot-qəplərdək aynittim; sən əsüp heli boy tartip qiraylik bezilip wayioğa yəttim; kəksiliring xəkilləndi, qaqliring üzün əsti; birək sən tehi tuoyma-yalinqaq iding. **8** Mən yənə yeningdin otüwetip sanga qaridim; mana, ixk-muhabbat məzgiling yetip kəldi; Mən tonumning pexini üstünggə yeyip qoyup, yalinqaqlikingni əttim; Mən sanga kəsəm iqip, sən bilən bir əhdə tüzdum, dəydu Rəb Pərwərdigar, wə sən Meningki boldung. **9** Mən seni su bilən yuyup, keningni teningdin yuyuwetip, sanga puraklik mayni sürttüm. **10** Mən sanga kəxtilik kəngləkni kiygüzüp, ayioqingoğa dəlfən terisidin tikkən kəxləni saptim; seni nepis kanap bilən orap, yipək bilən yepip qoydum. **11** Seni zibu-zinnətlər bilən pərdazlidim, qolliringoğa biləzükləni, boynungoğa marjanni taqap qoydum; **12** burnungoğa halkini, kulakliringoğa ziriləni, bexingoğa gözəl tajni kiygüzdum. **13** Xundak qilip sən altun-kümüx bilən pərdazlanding; kiyim-keqəkliring nepis kapap, yipək wə kəxtilik rəhtin idi. Yegining aq un, bal həm zəytun meyi idi; sən intayin gözəl bolup, hanix mərtiwisigə kətürüldung. **14** Güzəlliking tüpəylidin əllərdə dangking qikti; qünki Mən sanga kərkəmlikimni beoixlixim bilən güzəlliking kamalətkə yətti, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Birək sən güzəllikinggə tayinip, dangkingdin paydilinip pahixə boldung; sən hər bir ötküqi kixigə pahixə muhabbatliringni təktüng; güzəlliking uning boldi! **16** Sən kiyim-keqəkliringdin elip özüng

üqün rənggarəng bezəlgən «yükiri jaylar»ni yasap, andin ularning üstidə buzukluk kıləansən. Bundaq ixlar yüz berip baqmioqan, wə ikkinqi yüz bərməydu! **17** Sən Mən sanga beoixlioqan güzəl zibu-zinnətlirim wə altun-kümüxüm bilən ərkək məbudlarni yasap ular bilən buzukluk kıləansən. **18** Sən öz kəxtilik kiyimliringni elip ularəja kiygüzdüng; Mening meyim wə Mening huxbuyumni ularəja sunup beoixliding; **19** Mən özünggə bərgən nenimni, Mən sanga ozukqa bərgən aq an, zəytun meyi wə balni bolsa, sən ularning aldioja huxpurak hədiyə süpitidə atap sundung: ixlar dəl xundaq idi! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **20** — Uning üstigə sən Özümgə tuərup bərgən kız-ooqulliringni elip, məbudlarning ozuki bolsun dəp ularni kurbanlik kılding. Sening buzuklukung azlik kıləandək, **21** sən Mening balilirimni soyup ularni ottin ətküzüp məbudlarəja atap koydungəju? **22** Sening barlik yirginqlik kilmixliring həm pahixə buzuklukliringda, sən yaxliqingda tuəma-yalingaq bolup öz qeningda eoqnap yatқан күnliringni heqqaqan esinggə kəltürmiding. **23** Əmdi sening bu rəzillikliringdin keyin — (Way, həlingəja way! — dəydu Rəb Pərwərdigar) **24** sən yənə özüng üqün bir pəxtak kurup, hər bir məydanoja bir «yükiri jay»ni yasiding; **25** sən hər bir koqining bexida «yükiri jay»ingni salding; sən öz güzəllikingni yirginqlik kılıp, teningni hər bir ətküqigə tutup, putungni eqip özüngni berip pahixə buzuklukungni kəpəytting. **26** Sən ixkwaz ərliki qong koxnang boləjan Misirliklar bilən buzukluk ətküzdüng; Mening aqqikimni kozoqap, pahixə buzuklukungni kəpəytting. **27** Wə mana, Mən Öz kolumni

üstüנגgə uzartip, sening nesiwəngni azaytip qoydum. Mən seningdin nəprətlidioqan, buzuk yolungdin nomus qilip qeqigənlərnin, yəni Filistiylərnin qizlirinin qolioq tapxurdum. **28** Sən yənə qanmay yənə Asuriyliklər bilən buzukluk ötküzdung; buzukluk ötküzgəndin keyin yənə qanaət qilmiding. **29** Xunga sən sodigərning zemini, yəni Kaldiya bilən boloqan buzuklukungni kəpəytip, buningdin yənə qanaət qilmiding. **30** Muxundak barlik ixlarni, yəni nomussiz pahixə ayalning ixlirini kilisən, nemanqə suyuq sening qəlbinq! — dəydu Rəb Pərwərdigar, **31** Özüngning pəxtiqingni hər koqining bexida quridioqan, hər bir məydanda «yukiri jay»ingni yasaydioqan! Uning üstigə sən pahixə ayaldək əməs iding, qünki sən həqni nəzirənggə almaytting! **32** I wapasiz ayal, erining ornida yat adəmlərgə kəngül beridioqan! **33** Həklər pahixə ayaloqə həmixə həq beridu; birak sən axniliringni buzukluk muhəbbətliridin huzur elixqə həryandin yeningoqə kəlsun dəp ularning həmmisigə üstək berip in'am kilisən; **34** buzuklukta sən baxqə ayallarning əksisən, qünki həqkim sening buzuk muhəbbitingni izdəp kəlmidi; sən üstək bərding, həq həq sanga berilmidi — sən həqikətən ularning əksisən! **35** Xunga, i pahixə ayal, Pərwərdigarning səzini angla! **36** — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Sening tənggiliring təkülüp, axniliring bilən boloqan buzuklukliring bilən sening uyat yering axkarilanoqanliqi tüpəylidin, barlik yirginqlik məbudliring tüpəylidin, ularoqə atap sunoqan baliliringning kəni tüpəylidin — **37** xunga mana, Mən sening özüנגgə əyx-ixrət mənbəsi qiloqan, barlik səygən həm barlik

nəprətləngən axniliringni yiojimən — Mən ularni sanga qarxi qikirip ətirapingdin yiojip, sening uyat yeringni ularoqa axkarə kilimən, ular sening barlik uyat yeringni kəridu. **38** Xuning bilən seni buzukluk kiləjan həm qan təkən ayallarni jazaliqandək jazalaymən; Mən kəhr bilən, ottək oşəzipimning təlipi bilən üstünggə qanlik jazani qüxürimən; **39** Wə Mən seni ularning qolioqa tapxurimən; ular sening pəxtakliringni oqulitidu, sening «yukiri jay»liringni qeqip taxlaydu; ular kiyim-keqikingni üstüngdin saldurup taxlap, güzəl zibu-zinnətliringni bulap-talap, seni tuşma-yalingaq qalduridu. **40** Ular sanga qarxi bir top kixiləni yiojip epkelidu, ular seni qalma-kesək kilidu həm seni kiliqliri bilən qepiwetidu. **41** Ular öyliringni ot bilən kəydüridu, kəp ayallarning kəz aldida üstünggə jazalarni qüxüridu; xuning bilən Mən seni pahixə ayal boluxtin qaldurimən; sən yənə heqkandək «muhəbbət həkki»ni bərməysən. **42** Xuning bilən Mən sanga qaratkən kəhrimni tohtitimən, Mening mukəddəslikimdin qikqən oşəzəp səndin ketidu; Mən tinqlinip qayta aqqiklanmaymən. **43** Sən yaxlik künliringni esinggə kəltürmiding, əksiqə muxu qilmixliring bilən Meni oşəzəpləndürdüng; xunga mana, öz yolungni öz bexingə qayturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən bu buzuklukni baxqə yirginqlik qilmixliring üstigə qoxup ikkinqi qilməysən. **44** Mana, maqəllarni ixlitidioqanlarning həmmisi sən toşruluk; «Anisi qandək bolsa, qizi xundək bolar» degən bir maqəlni tilə qalidu. **45** Sən öz eri həm baliliridin nəprətləngən anangning qizidursən; həm öz ərliri həm baliliridin nəprətləngən aqa-singilliringning

arilikidikisən; sening anang bolsa Ҳittiy, sening atang Amoriy idi. **46** Sening aqang bolsa sol təriringdə turoqan Samariyə, yəni u wə uning qizliri; singling bolsa ong təriringdə turoqan Sodom wə uning qizliri. **47** Sən nə ularning yolliridida mangmioqan, nə ularning yirginqlik qilmixliri boyiqə ix qilmioqansən; Yaq! Bəlki kiskioqinə bir waqit iqidə sən barliq yolliringda ulardin buzuk bolup kəttig. **48** Əz hayatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — singling Sodom, yəni u yaki qizliri sən yaki sening qizliringning qilmixliridək qilmidi; **49** Mana, muxu singling Sodomning kəbihliki — u wə qizlirining təkəbbuluki, nanliri mol, əndixisiz azadilik künliridə ajiz-namratlarning kolini heq küqəytmigənliki idi. **50** Ular təkəbburlixip, Mening aldimda yirginqlik ixlarni qildi; Mən buni kərginimdə, ularni yokattim. **51** Samariyə bolsa sening gunahlingning yerimidəkmü gunah sadir qilmidi; həlbuki, sən bolsang yirginqlik qilmixliringni ularningkidin kəp awutup qilding; xundak qilip sən yirginqlik qilmixliring tūpəylidin aqa-singlingni huddi həkkaniydək kəründürgəniding. **52** Sən əslidə öz aqa-singlingning üstidin həküm qiləuqi iding; əmdi sənmu, öz xərməndilikingni kətürüp yür! Sening ularningkidin tehimu nəprətlik gunahling tūpəylidin ular səndin həkkaniy kərünüdu; xunga sənmu aqa-singlingni həkkaniy kərsətkining tūpəylidin hijalətkə kelip xərməndilikingni kətürüp yür! **53** Wə mən ularni sürgündin, yəni Sodom həm qizlirini sürgündin, Samariyə həm qizlirini sürgündin qikirip, xundakla ularning arisoqə sürgün boləanliringni qikirip sürgünlüktin əsligə kəltürimən; **54** xuning bilən

ularoqə təsəlli bərginingdə, sən öz xərməndilikingni kətürisən, sening barlıq qilmixliring tüpəylidin hijalətkə qəlisən. **55** Sening aqa-singling, Sodom həm qizliri əsli həlioqə, Samariyə həm qizlirimu əsli həlioqə kelidu; sənmu wə sening qizliring əsliy həlinglaroqə kelisilər. **56** Sening rəzilliking pax qilinmay, təkəbburlukta yürgən kününgdə, singling Sodom aqzində səz-qəqək bolqan əməsmidi? Əmdi hazır sən özüng Suriyə qizliri wə uning ətrapidikilərninğ həmmisi həmdə Filistiyə qizliri, yəni seni kəzğə ilmaydioqan ətrapingdikilərninğ mazək obykti bolup qəldinğ. **58** Sən buzuklukung, yirginqlik qilmixliringning jazasini kətürisən, dəydu Pərwərdigar. **59** Qünki Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Öz qiloqanliring, yəni iqqən kəsəmingni kəmsitip, əhdini buzoqanliqinğ boyiqə seni bir tərəp qilimən; **60** Həlbuki, Mən sening bilən yaxliq künliringdə tüzgən əhdəmni əsləymən, həm sən bilən mənggülük bir əhdə tüzimən. **61** Xuning bilən sən özüngdin qonğ aqiliring həmdə seningdin kiqik singilliringni tapxuruwaləqiningdə, sən yolliringni esinggə kəltürüp hijalətkə qəlisən; qünki muxu [aqa-singilliringni] sanga qizlar süpitidə tapxurimən; birak bu ixlar seningdiki əhdə tüpəylidin bolmaydu. **62** Mən Öz əhdəmni sən bilən tüzimən, sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən; **63** xuning bilən seni kəqürüm qiloqinimda, sən qilmixliringni esinggə kəltürüp hijil bolup, xərməndiliking tüpəylidin qəytidin aqzində heq aqmaysən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

17 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundak deyildi:
— **2** I insan oşli, bir tepixmakni otturiqə koyup, Israil

jəmətigə bir təmsilni səzləp berip mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Kəng kənatlik, ziq rənggarəng uzun pəylik qong bir bürküt Liwanoğa kelip, xu yərdiki egiz kedir dərihining uqidiki xahni aldi; **4** U əng yukiri yumran bihini üzüwelip, uni sodigərning zeminiğa apirip, tijarətqilərnin xəhərigə tikti. **5** U yənə zemindin baxka urukni elip baqlıq bir etizoğa tikti; uni mol sular boyida selip, sügət telidək tiklidi. **6** U əsüp, kəng yeyilip, pəs boyluq üzüm teli bolup qıkti; uning xahliri [bürküt] tərəpkə qarap əsti, yiltizirimu uning astioğa sozuldi. Xu yol bilən u üzüm teli bolup, xahlendi, bihlendi. **7** Əmdi kəng kənatlik, ziq pəylik yənə bir qong bürküt pəyda boldi; wə mana, bu üzüm teli «U meni suqarsun» dəp, tikilgən qənəkliridin yiltizirini uningğa qarap tartti, xahlirini uningğa qarap sozdi; **8** Mana, u obdan xahlap mewə bərsun, esil üzüm teli bolsun dəp munbət etizda, mol sular boyioğa tikilgənidi». **9** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «U ronak tapamdu? Uni kəqxal qiliwetix üçün [bürküt] yiltizirini yulup, mewisini kesiwətməmdu? Uning yumran yopurmaqliri hazan bolidu; xu qaşda uni yiltizliridin yuluwelixka küqlük bir bilək yaki nuroşun həklərnin heq keriki bolmaydu. **10** Əmdi hətta qaytidin tikilgən bolsa, ronak tapamdu? Xərk xamili uningğa təgkəndila taza qəşjirap kətməmdu? U tikilip əskən qənəkliridə qəşjirap ketidu». **11** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **12** «Asiy jəməttin: «Muxu ixlarning mənisini biləmsilər?» dəp sorap, ularğa mundak degin: «Mana, Babil padixahi Yerusalemoğa kelip, uning padixahi həm xahzadilirini elip əzi bilən Babiloğa

qayturup apardi. **13** Xu waqıtta u padixahning nəslidin bir kixini elip uning bilən əhdə tüzüp uningoğa kəsəm ičküzdi. U yənə zemindiki esil-mətiwər bololanlarni uning bilən elip kətti; **14** məxsət, padixahlikning təwən ajiz hələttə bolup, kəddini rusliyalmay, pəkət uning əhdisini tutuxi bilən jenini jan ətküzix üqün idi. **15** Biraq u Misir bizgə atlar həm qong qoxunni təminlisun dəp əlqilirini xu yərgə əwətip, uningoğa asiylıq kildi. Əmdi u ronak tapamdu? Mundaq ixlarni kılouqi tirik qalamdu? U əhdini buzup tirik qalamdu? **16** Mən həyatim bilən kəsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — bərhək u özini padixah kılouan padixahning zeminidə, — yəni uning kəsimini kəmsitkən, əhdisini buzojan həliki padixahning zeminidə, — uning yenida, Babilning otturisida əlidu. **17** Bolidiojan jəngdə, ular kelip nurojun kixiləni kiritix üqün [sepiloğa] qikidiojan dənglüləni selip, potəyləni qurojanda, Pirəwn küqlük qoxun həm nurojunliojan əskərləni baxlap kəsimu, uning üqün həqnemə kılıp berəlməydu. **18** U kəsəmni kəmsitip, əhdini buzdi; mana, u qol elixip səz bərdi, biraq u muxu ixlarni kildi; xunga u tirik keqip kutulalmaydu». **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm kılımənki, bərhək, u kəmsitkən kəsimum həmdə buzojan əhdəmni bolsa, bularni öz bexioğa kiygüzimən. **20** Mən Əz torumni üstigə yeyip taxlaymən, u Mening kiltikimda tutulidu; Mən uni Babiloğa apirimən həmdə xu yərdə Manga kılouan mutlək wapəsizliki üqün uning üstigə həküm qikiritip jazalaymən. **21** Uning bilən billə barliq qaqqanlar, barliq qoxunliri kiliq bilən yikilidu;

bulardin qaloqlar harbir xamaloqa tarkitilidu; xuning bilan siler Menki Perwardigarning sez qilolanlikini tonup yetisiler». **22** Rab Perwardigar mundak daydu: «Menmu egiz kedirning uqidin bih elip tikimen; uning yapyax xahqilirining uqidin yumran birsini uzup, egiz haywätlik taoj üstige tikimen; **23** Israil egizlikidiki taojqa Men uni tikimen; u obdan xahlap, mewä berip, esil kedir derihi bolidu; uning astioqa herkandak uqar-qanatlar konidu; uning xahlirining sayisida ular konup turidu; **24** xuning bilan daladiki barlik derahlär biliduki, Menki Perwardigar egiz derähni päs kildim, päs derähni egiz kildim, yexil derähni kaojirattim, kaxxal derähni kekertip baraxsan kildim; Menki Perwardigar mundak sez kildim wä xuni ada qilimen».

18 Wä Perwardigarning sezi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Israil zemini toqruluk siler: «Atilar aqqik-qüqük üzümlärni yesä, balilarning qixi kerik sezilidu» degän muxu maqalni ixlitidioqan kixiler zadi nemä demäqisiler? **3** Men hayatim bilan käsäm qilimänki, daydu Rab Perwardigar, siler Israil iqidä muxu maqalni qaytidin ixlätmäysiler. **4** Mana, barlik janlar Meningkidur; atining jeni Meningkidäk, balining jenimu Meningkidur; gunah sadir qilouqi jan igisi bolsa, u elidu. **5** Birsini haqqaniy bolsa, adillik wä adalät yürgüzidioqan bolsa, **6** — u nä taoqlar üstidä butqa ataloqan taamni yemigän, nä Israil jämätidiki butlaroqa bax kötürüp ulardin tilimigän, nä qoxnisining ayalini heq buzmiqan, nä ay körgändä ayaloqa yekin kalmigän **7** nä heqbirigä zulüm-zumbuluk ixlätmigän, bälki

kərdardin kapalət aloqanni qayturidioqan, bulangqilik
qilmioqan, öz nenini aq qaloqanlaroqa təksim kilip
bərgən, yeling-yalingaqqa kiyim kiygüzgən; **8** pulni
əsümgə bərməydioqan, jazanə almaydioqan, bəlki qolini
qəbihlikdin tartip, ikki adəm arisida durus həküm
qikiridioqan; **9** Mening bəlgilimilirimdə mangidioqan,
baxqilaroqa adil muamilə kilix üçün həkümlirimni
tutidioqan bolsa — mana muxu kixi həkqaniy, u jəzmən
hayat bolidu, dəydu Rəb Pərwərdigar. **10** Əgərdə öz puxti
boloqan, zorawanlik qiloquqi, qan təkkuqi boloqan, xundak
yamanliqlarning birini öz kerindixioqa qiloqan, həmdə
yukirikqi yaxxilikning heqkaysisini qilmioqan, bir oqli
bolsa, — yəni taqlar üstidə butqa ataloqan taamni yegən,
qoxnisining ayalini buzoqan, **12** ajiz-namratlaroqa zulum-
zumbuluk ixlətkən, bulangqilik qiloqan, kərdardin kapalət
aloqanni qayturmioqan, butlaroqa bax kətürüp ulardin
tiligən, yirginlik ixlarni qiloqan, **13** pulni əsümgə bərgən,
jazanə aloqan bir oqli bolsa — əmdi u hayat qalamdu?
U hayat qalmaydu; u muxundak yirginlik qilmixlarni
qiloqini üçün u jəzmən əlidu; uning öz qeni öz bexi üstigə
quxidu. **14** Biraq mana, muxu kiximu bir oqlul tapsa, u
atisining sadir qiloqan barlik gunahqirini kərgən bolsimu,
həm kərgini bilən xundak qilmisa **15** — yəni taqlar üstidə
butqa ataloqan taamni yemigən, Israil jəmətidiki butlaroqa
bax kətürüp ulardin tilimigən, qoxnisining ayalini
buzmioqan, **16** heqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən,
kərdardin kapalət elixni heq əzigə tutmioqan, bulangqilik
qilmioqan, öz nenini aq qaloqanlaroqa təksim kilip
bərgən, yeling-yalingaqqa kiyim kiygüzgən, **17** öz qolini

kəbihlikdin tartidioqan, pulni əsümgə bərmigən, əsüm-
jazanə almioqan, bəlki Mening həkümlirimgə əməl
kildioqan, bəlgilimilirimdə mangidioqan bolsa — u öz
atisining kəbihliki tüpəylidin əlməydu, u jəzmən həyat
bolidu. **18** Uning atisi bolsa, zulum-zumbuluk ixlətkən, öz
kərindixioqa bulangqilik kילוqan, öz həlki arisida natoqra
ixlarni kילוqanliki tüpəylidin, mana u öz kəbihliki iqidə
əlidu. **19** Silər: «Nemixqa oqul atisining kəbihlikining
jzasini kətürməydu?» dəp soraysilər; birak oqul adillik
həm adalətni yürgüzgən, Mening barlik bəlgilimilirimni
tutup ularoqa əməl kילוqan; u jəzmən həyat bolidu; **20** gunah
sadir kילוquqi jan igisi əlidu. Oqul atisining kəbihlikining
jzasini kətürməydu, wə yaki ata oqlining kəbihlikining
jzasini kətürməydu; həkkanıy kixining həkkanıyliki öz
üstidə turidu, rəzil kixining rəzilliki öz üstidə turidu; **21** wə
rəzil kixi barlik sadir kילוqan gunahlıridin yenip towa kilip,
Mening barlik bəlgilimilirimni tutup, adillik həm adalətni
yürgüzidioqan bolsa, u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu.
22 Uning sadir kילוqan barlik itaətsizlikliri uning hesabioqa
əslənməydu; u kילוqan həkkanıyliki bilən həyat bolidu. **23**
Mən rəzil adəmninğ əlümidin huzur alamdimən? — dəydu
Rəb Pərwərdigar. Əksiqa, məndiki huzur uning öz yolidin
yenip towa kילוqanlikidən əməsmu? **24** Həkkanıy kixi öz
həkkanıylikidən yenip, kəbihlik kילוqan, rəzil adəmlərninğ
yirginqlik kilmixliri boyiqə ix kילוqan bolsa, u həyat
qalamdu? Uning kילוqan həkkanıylikliridin həqkaysisi
əslənməydu; ətküzgən asiyliki, sadir kילוqan gunah iqidə,
u əlidu. **25** Əmma silər: «Rəbning yoli adil əməs» dəysilər;
əmdi, i Israil jəməti, anglanglar; Mening yolum adil

əməsmu? Silərnin yolliringlar adilsizlik əməsmu? **26** Həkkəniy kixi həkkəniylikidin yenip, kəbihlikni ötküzgən bolsa, u əlidu; ötküzgən kəbihlik bilən u əlidu. **27** Həm rəzil adəm ötküzgən rəzillikidin yenip towa kəlip, adillik həm adalət yürgüzidioğan bolsa, u öz jenini həyat saklaydu. **28** Qünki u oylinip, barlik ötküzgən itaətsizlikliridin yandı; u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. **29** Ləkin İsrail jəməti «Rəbning yoli adil əməs» dəydu; i İsrail jəməti, Məning yollirim adil əməsmu? Adil bolmioqini silərnin yolliringlar əməsmu? **30** Xunga Mən üstüngləroğa, yəni hərbinglarni öz yolliringlar boyiqə həküm qikərip jazalaymən, i İsrail jəməti, dəydu Rəb Pərwərdigar. Kəytip yenimoğa kəlinglar, barlik itaətsizlikliringlardin yenip towa kəlinglar; xuning bilən kəbihlik silərgə kiltək bolmaydu. **31** Əzünglardin barlik ötküzgən itaətsizlikliringlarni taxliwətinglar, əzüngləroğa yəngi kəlb wə yəngi rohni tiklənglar; nemixka əlməkqisilər, i İsrail jəməti? **32** Qünki əlidioğan kixining əlümidin mənəgə huzur yoxtur, dəydu Rəb Pərwərdigar; xunga yolunglardin yenip towa kəlip həyat bolunglar!».

19 – «Əmdi sən, İsrail xəzadilərigə bir mərsiyəni aozingə elip mundaq dəp oquqin: — **2** «Xirlar arisida anang kəndək bir qixi xir idi! U yax xirlar arisida yatqan, u arslanlirini bekip kuwwətlidi. **3** U arslanliridin birini qong kildi, u yax xir bolup qikti; U owni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yəwətətti. **4** Əllər uningdin həwər anglidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi; Ular uning burnioğa ilməkni selip, Misir zeminiyə epkətti. **5** Qix xir əzining arminini bikar kütkinini, Ümidning

yokaloqanlikini k r p, U baxqa bir arslinini elip, Uni bekiq yax xir qildi; **6** U xirlar arisida uyan-buyan k zdi; U yax xir bolup, Owni tutup yirtixni  g ndi; U ad ml rnimu y wet tti. **7** U ularning istihkamlirini buzup, Ularining x h rlirini harab  qiliw tti; Zemin w  uning  stidiki h mmisi uning h rkirig n awazi bil n d kk -d kkig  q xti. **8** Andin  ll r uning  trapidiki rayonlardin kelip uningoa qarxi qikti; Ular uning  stig  torini yeyip taxlidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi. **9** Ular burnioqa ilmək selip k p sk  solidi; Uni Babilning padixahioqa apardi; Ular uni torlirioqa eliwaldi; Xuning bilən uning awazi Israil taoqlirida kaytidin anglanmaydu. **10** Sening anang  z mzaringda bir  z m teli idi; U su boyida tikl ng nidi; Sularning molluqidin, U intayin mewilik, k p xahlik boldi. **11** Uning küqlük xahliri bar idi, H k m s rg qil rning xahanə hasilirioqa layik idi; Uning boyi bulutlardinmu egiz k kk  takaxti, U egizliki w  xahlirining nuroqunliki bilən kərünərlik idi; **12** Biraq u k hr bilən yulundi, U yerg  taxlandi, X rk xamili mewisini qurutiw tti; Uning küqlük xahliri sunduruldi, kaqjirap k tti; Ot ularni yutuwaldi. **13** Hazir u q l-bayawanda, Qangq k, susiz bir y rd  tikildi; **14** Uning xahlirining birsidin ot qikip, Uning bihliri həm mewisini yutuwaldi; Xuning bilən uningda həkümdarning xahanə hasisi boloudu k küqlük xehi qalmidi. Bu s zl r m rsiy dur, bular p k t mərsiyə üqünla ixlitilidu».

20 Y ttingi yili, bəxinqi ayning oninqi k ni xundak boldiki, Israilning bəzi aqsakalliri Pərwərdigarni izd p uningdin sorioqili mening aldimoa kelip olturdi. **2** W  P rw rdigarning s zi manga kelip mundaq deyildi: — **3**

I insan oqli, Israilning aksakallirioja sez kilip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər Məndin soriojili kəldinglar? Əz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mən silərnin Məndin sorixinglaroja yoloja koymaymən. 4 Əmdi ularning üstigə həküm qikiramşən, i adəm balisi, həküm qikiramşən? Ularoja ata-bowilirining yirginqlik kilmixlirini ayan kilip ularoja mundak degin: — 5 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Israilni talliojan künidə, Yakup jəmətinin nəsligə qol kətürüp kəsəm kilip, Misir zeminida Əzümni ularoja ayan kiliojinimda, yəni ularoja qol kətürüp kəsəm kilip ularoja: «Mən Pərwərdigar sening Hudayingdurmən» deginimdə 6 — xu küni Mən ularni Misir zeminidin qikirip ular üqün alahidə izdəp tapqan süt həm bal ekip turidiojan, həmmə zemin arisidiki əng güzəl zeminning güli boliojan zeminioja kirgüzüx üqün, qol kətürüp kəsəm kildim; 7 Mən ularoja: «Hərbiringlar əz kəzünglar aldidiki nəprətlik nərsilərnə taxliwetinglar, Misirning butliri bilən əzünglarnə buloqimanglar; Mən Pərwərdigar Hudaynglardurmən» — dedim. 8 Lekin ular Manga asiylük kilip Manga kulak selixni halimaytti; heqkaysisi nə əz kəzi aldidiki nəprətlik nərsilərnə taxliwətmidi, nə Misirning butliridin heq ayrilmidi. Andin Mən kəhrimni Misir zemini iqidə ularoja təküp, ularoja karatqan aqqikimni basimən, dedim — 9 halbuki, namimning ular turojan əllər arisida buloqanmaslikə üqün, Əz namim üqün hərəkət kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz aldida ularni Misirdin qikirixim bilən Əzümni ayan kiliojanidim; 10 xunga Mən ularni Misir zeminidin [toluk] qikirip, qəl-

bayawanoja apardim. **11** Wə Mən bəlgilimilirimni berip, Öz həkümlirimni ularoja ayan kildim — ularoja əməl qilidiojan kixi ularning səwəbidin həyatka erixidu. **12** Əzüm həm ular arisidiki bexarət bolsun dəp, Mening ularni pak-muqəddəs qilidiojan Pərwərdigar ikənlikimni bilixi üçün «xabat kün»lirimni ularoja beoixlidim; **13** lekin Israil jəməti qəl-bayawanda Manga asiylik qildi; qünki ular Mening bəlgilimilirimdə mangmidi, Mening həkümlirimni qətkə kaqti (əgər adəmlər bu əmrlərgə əməl qilsa, u ularning səwəbidin həyatka erixidu) wə Mening «xabat kün»lirimni qattiq buloçidi; Mən ularning üstigə qəl-bayawanda ular həlak qilinojuqə qəhrimni təkimən dedim — **14** həlbuki, namimning əllər arisida buloçanmasliqi üçün, Öz namim üçün hərəkət kildim; qünki Mən bu əllərnin köz aldida ularni Misirdin qutkuzup qiqaroçanmən. **15** Mən yənə qəl-bayawanda ularoja süt həm bal ekip turidiojan, həmmə zeminning güli boloçan zeminoja kirgüzməymən dəp, qolumni kətürüp kəsəm qilimən dedim **16** (qünki ularning qəlbi butlirioja əgixip kətkəqkə, Mening bəlgilimilirimni qətkə kaqқан, Mening həkümlirimdə mangmioçan, Mening «xabat kün»lirimni buzoçan); — **17** həlbuki, közüm ularoja rəhim qilip ularni həlak qilmidim yaki ularni qəl-bayawanda tügəxtürmidim. **18** Mən qəl-bayawanda ularning balilirioja mundaq dedim: «Ata-bowiliringlarning bəlgimiliridə mangmanglar, nə ularning həkümlirini tutmanglar nə butliri bilən özünqlarni buloçimanglar. **19** Mən Pərwərdigar Hudayinglardurmən; Mening bəlgilimilirimdə mengip, Mening həkümlirimni

tutup ularoqa əməl qilinglar; **20** Mening «xabat kün»lirimni pak-muqəddəs dəp ətiwarlanglar; u silərnin Mening Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikimni bilixinglar üçün Mən wə silər otturimizdiki bir bexarəttur. **21** Ləkin balilirimu Manga asiylik qildi; ular nə Mening bəlgilimilirimdə mangmioqan nə Mening həkümlirimni tutmioqan (birsə ularoqa əməl qilsə, u ular bilən həyatqa erixidu) ular Mening «xabat kün»lirimni buloqoqan; xunga Mən qəhrimni ular üstigə təküp ularoqa qaratqan aqqiqimni qüxürüp pioqandin qikimən, dedim; **22** ləkin jazadin qolumni tartip, namimni əllərnin kəz aldida buloqanmisun dəp Əz namim üçün hərəkət qildim; Mən bu əllərnin kəz aldida ularni Misirdin qutkuzup qiqaroqanmən. **23** Qəl-bayawanda Mən qolumni kətürüp ularoqa silərni əllər arisioqa tarkitimən, məmlikətlər iqigə taritimən dəp qəsəm qilimən, dedim; **24** qünki ular Mening həkümlirimni ada qilmioqan, bəlgilimilirimni qətkə qakqan, Mening «xabat kün»lirimni buzoqan; ular kəzlrini ata-bowilirinin butlirioqa tikməktə idi; **25** xunga Mən ularoqa yaxhi bolmioqan bəlgilimilərni, ularni həyatqa elip barmaydioqan həkümlərni beoqixlidim; **26** wə ularni əz-əzidin səskəndürüp, Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetixi üçün, Mən ularni əz hədiyəliri arqilik buloqidim, qünki ular hədiyə süpitidə barlik tunji balilirini atap qoyatti. **27** Xunga, i insan oqlı, Israil jəmətigə səz qilip mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Ata-bowiliringlar xu ixtimu Manga kupurluq qiloqanki, ular Manga wapəsizlik qiloqan; **28** ular Mən Əz qolumni kətürüp: «Muxu zeminni silərgə berimən» dəp qəsəm qiloqan

yərgə kirgəndə, ular xu yərdiki udul kəlgən hər bir yukiri dəng həm baraxsan dərəhni kərüpla xu jaylarda ular qurbanliklərini kəlip, Meni aqqıqlandırdoğan hədiyələri kəlattı; ular xu yərdimu «huxpurak hədiyə»lərini puritip, «xarab hədiyə»lərini təkətti; **29** xuning bilən Mən ulardin: «Silər qıqıdoğan bu yukiri jay degən nemə?» dəp soridim; xunga bügüngə kədər uning ismi «Bamah»dur. **30** Xunga Israil jəmətiyə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər ata-bowiliringlarning yolida əzliringlarnimu buləjimakqimusilər? Ularning nəprətlik kəlmixlirioğa əgixip buzukluk kəlmakqimusilər? **31** Əmdi silər hədiyəliringlarni sunup, əz oşulliringlarni ottin ətküzgəndə, silər yənıla bügüngə kədər əzünglarni barlik butliringlar bilən buləjawatisilər; əmdi Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroğa yol koyamdimən, i Israil jəməti?! Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroğa yol koymaymən! **32** Xuningdək silərnin kənglünglərdiki «Biz yat əllərdək, baxka yurtlardiki jəmətlərdək yaşıq həm tax məbudlaroğa qokunimiz» degən koyunglar əməlgə axurulmaydu! **33** Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Mən bərəkət küqlük qol, uzartқан bilikim həm təküp yaqduroğan kəhrim bilən üstünglərdin həkümranlik kəlimən. **34** Mən küqlük qol, uzartқан bilikim həm təküp yaqduruloğan kəhr bilən silərnin əllərdin qıqirip epkelimən, tarkitiloğan məmlikətlərdin silərnin yiojımən; **35** silərnin əllərgə təwə bolğan qəl-bayawanoğa kirgüzüp, xu yərdə üstünglərdin yüz turanə həküm qıqirip jazalaymən;

36 ata-bowiliringlarning üstidin Misir zeminidiki qəlbayawanoğa həküm qikirip jazalojinimdək, silərnin üstüinglardin yüz turanə həküm qikirip jazalaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **37** Mən silərnə hasa astidin etküzüp, əhdinin rixtisigə baqlandurimən. **38** Mən aranglardin Manga wapaszlik kıləjan asiylarni xallap qikirimən; ularni turuwatqan jaylardin qikirimən, biraq ular Israil zeminiəğa kirməydu; xuning bilən silər Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **39** — Əmdi silər bolsanglar, i Israil jəməti, Rəb Pərwərdigar silərgə mundaq dəydu: — Manga kulaq salmaymiz desənglar, beriweringlar, hərbinglar öz butliringlarəğa qokuniweringlar! Biraq silər yənə hədiyəliringlar həm məbudliringlar bilən Mening namimni ikkinqi buləjimaysilər! **40** Qünki Mening muqəddəs teəjimda, yəni Israilning egizlikidiki taəda, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — barlik Israil jəməti, ularning həmmisi Manga zemində turup hizmət kilidu; Mən u yərdə ularni qəbul kılımən wə u yərdə Mən silərdin «kətürmə hədiyə»liringlarni, tunji həsul boləjan kəktat-mewiliringlarni, xundaqla barlik muqəddəs dəp ayrip beəixliəjan nəsriliringlarni tələp kılımən. **41** Mən silərnə əllər arisidin qikirip, məmlikətlərdin elip yiqənimda, esil huxbuydək silərnə qəbul kılımən; xuning bilən əllərnin kəz aldida aranglarda Əzümning pak-muqəddəs ikənlikimni kərsitimən. **42** Ata-bowiliringlarəğa qolumni kətürüp: «Muxu zeminni silərgə berimən» dəp kəsəm kıləjan Israil zeminiəğa silərnə kirgüzginimdə, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **43** Silər u yərdə öz yolliringlarni wə əzüinglarni buləjiəjan

barlik qilmixliringlarni əsləysilər; xuning bilən ötküzgən rəzil ixliringlar tüpəylidin silər öz-özünqlarni kəzgə ilməysilər, öz-özünqlardin nəprətlinisilər. **44** Mən rəzil yolliringlaroşa əsasən əməs, yəki buzuk qilmixliringlaroşa əsasən əməs, bəki Əz namim üçün silərgə xəpəkətlik muamilə kıləndin keyin, i İsrail jəməti, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **45** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **46** I insan oqlı, yüzünqlni Teman xəhərigə kəritip, jənubtikilərnə əyibləp, Nəgəw ormanlik dalasini əyibləydiəşən bəxərət bərip, — **47** Yəni Nəgəw ormanlik dalasioşa mundak deşin: — Pərwərdigarning səzini angla; Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mənə, Mən sənə bir ot yəkimən; u sənədi kə həmmə yəxil dərəhni həmdə həmmə kəxəxal dərəhni yəwətidu; yəlkunluk ot həq əqməydu, jənubtin ximaləşiqə pütkül yər yüzü uning bilən kəyüp ketidu; **48** barlik ət igiliri Mənki Pərwərdigar uni yəkkənlikimni kərip yetidu; u həqkəşən əqürülməydu!». **49** Wə mən: — Ah, Pərwərdigar! Ular mən toşruluk: «U pəkət təmsillərnə sələwətidu» dəydu! — dedim.

21 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, yüzünqlni Yerusələmoşa kəritip, «mukəddəs jəylar»ni əyibləp, İsrail zeminini əyibləp bəxərət bərip, **3** Yəni İsrail zeminioşa mundak deşin: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Mənə, Mən sənə kərxidurmən; kiliqimni oşiləptin suşurup, sənədin həmə həkəkəniylar həmə rəzillərnə üzüp təxləymən. **4** Mən sənədin həmə həkəkəniylar həmə rəzillərnə üzüp təxləməkqi boləşinim üçün, kiliqim barlik ət igiliri, yəni jənubtin ximaləşiqə

bolojan h mmayl n bilən qarxilixixoqa oʻilaptin qikidu; **5** xuning bilən barlik  t igiliri M nki P rw rdigarning  z kiliqimni oʻilaptin suojurojanlikimni tonup yetidu; kiliq oʻilapka kaytidin yenip kirmaydu. **6**  mdi u  tartkin, i insan oʻqli; iq-baoʻring eqixkud k dərd- l m bilən ularning kez aldida u -zar kil. **7** W  xundak boliduki, ular s ndin: «Nemixka u  tartis n?» d p soriojanda, sən ularoqa: «Bolojan xum h w r t p ylidin! Mana, u kelidu! Barlik y r kl r erip, barlik kollar boxap ketidu, barlik rohlar z iplixip, barlik tizlar s yd k bilən qilik-qilik h l bolup ketidu; mana u keliwatidu! U yetip k ldi! — d ydu R b P rw rdigar» — degin. **8** W  P rw rdigarning s zi manga kelip xundak deyildi: — **9** I insan oʻqli, bexar t berip mundak degin: — R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, bir kiliq, bir kiliq, bislanojan, parkiritilojan! **10** U zor kirojinqilik  q n bislanojan, uni yaltiraxka parkiratkan;  z oʻlumning xahanə h sisi h rkandak addiy tayakni k msitk nliki t p ylidin, huxal bolup ketiximizg  toogra kel mdu? **11** U kiliqni parkiritilixka, kol bilən tutuxka bekitkən; Kiliq bil ng n, parkiritilojan, K tl kiluqining kolioqa tutkuzuxka t yyarlanojandur! **12** Nalə-pəryad k t r p piojan q kk n, i insan oʻqli, Q nki [kiliq] Mening h lking  qarxi qikkan; U Israilning barlik xahzadilirig  qarxi qikkan; Ular  z həlkim bilən təng kiliqka tapxurulojan; Xunga yanpixingoqa kattik urup koyojin! **13** Q nki sinak k ldi;  mdi bu «xahanə h sa » baxka yaoqqlarni k msitkini bilən, u bəribir tügixidu  m smu?! — d ydu R b P rw rdigar. **14** —  mdi sən, i insan oʻqli, bexar t b rgin, qawak qalojin! Kiliq ikki ketim,

üq ketim urup kırsun! U kıroquqi kıliq, ularni hər tərəptin
koxriwaloqan zor kətl kıloquqi kıliqtur! **15** Ular
yürəklirini erisun dəp, ulardin nuroqunliri putlixip kətsun
dəp, Mən ularning barlıq dərweziliriqə təhdit saloquqi
kıliqni karitip koydum. Way! U qakmaktək parkiritiloqan,
u kirixka suquruloqan; **16** i kıliq, ong tərəpkə ətür bol!
Sol tərəpkə burulup qar! Bisingni kəyərgə karatқан bolsa
xu yərgə qar! **17** Mənki Pərwədigar Əz kolum bilən qawak
qalimən, Əz kəhrimni təkür piqandin qikimən; Mənki
Pərwədigar xundak səz kıldim. **18** Wə Pərwədigarning
səzi manga kelip xundak deyildi: — **19** Sən i insan oqlı,
Babil padixahning kıliqining mengixiqə təyyarlanoqan
ikki yolni bekitip koyoqin; ikkilisi bir zemindin qikidioqan
bolsun; [Yerusalem] xəhirigə mangidioqan yolning bexida
bir yol bəlgisini tikləp koyoqin; **20** yəni kıliqning yetip
kelixi üqün Ammoniylarning Rabbah xəhirigə bir yol
həmdə Yəhudaqə, yəni istihkami məstəhkəm Yerusalem
xəhirigə yənə bir yolni bekitip koyoqin; **21** qünki Babilning
padixahı aqa yolda, yəni ikki yolning bexida pal aqkuzidu;
u oqlarni silkiydu, «kəqmə məbudlar»din soraydu,
jigəni təküridu. **22** Əmdi sepilni bəsküqi bazoqlarni
tikləxni, qan təküxkə pərman kılixni, jəng elan kılip
towlaxni, dərwezilarqə uruloquqi bazoqlarni tikləxni,
sepiloqə qikidioqan dənglülərnı yasaxni, potəylərnı
quruxni, Yerusalemni [muhasirigə elixni] kərsitidioqan
pal uning ong kəlioqə qüxidu; **23** gərqə bu pal ularqə
yaloqan kəringini bilən, ular iqkən kəsəmlər tüpəylidin,
Yəhudadikilərnı qənggilioqə alsun dəp padixah ularning
kəbihlikini esigə kəltüridu. **24** — Xunga Rəb Pərwədigar

mundak d ydu: Sil rning asiyliqlar axkarilini, barlik qilmixliringlarda gunahliringlar kerung qk , k bihliklarni  sk  k lturgininglar t p ylidin – yəni  z nglar pax qilinip  sk  elinqininglar t p ylidin, silər qolqa elinisl r. **25**  mdi sən, i Israilning munapiq həm rəzil xahzadisi, kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxkinida, kəridiqan k ning kelidu! **26** R b P rw rdigar mundak d ydu: – S llini uningdin eliwət, tajni eliwət; ixlar  z petida turiwərməydu; p s turoqanni egiz qil, egiz turoqanni p s qil; **27** uning [təhtini]  r w t,  r w t,  r w t! Uning h kukining Igisi kəlmigüqə, u y n  m wjut bolmaydu; Mən uni Uningqa t kdim qilimən. **28**  mdi i insan oqli, bexar t berip mundak degin: – R b P rw rdigar Ammoniylar w  ularning mazakliri toqrisida mundak d ydu: «Bir qiliq, bir qiliq k tl qilixka suquruloqan; u ad mni y wetixk , qaqmakt k yaltiraxka parkiritiloqan!» – degin! **29** Q nki palqilar sən qiliq toqrunqda qurux alamət k r n xl rni k r p, sən  q n yaloqandin bir pal salidu; r zill rning kəridiqan k ni k lg nd , kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxkanda, bular seni xu kiriloqan r zill rning boyunliri  stig  qoxup yatquzidu! **30** Bu qiliqni  z oqlapioqa kayturup sal! Mən sening  st ngg   z ng yaritiloqan jayda, yəni sən tərəlgən jayda h k m qikiriq jazalaymən. **31** Xuning bilən Mən  st ngg  kəhrimni t k p yaqdurup, O zipimning oti qilip p wlaym n; Mən seni qatillikqa mahir yawuz ad ml rning qolioqa tapxurup berimən; **32** Sən otqa yekiloq bolis n; Sening qening  z zeminingd  t k lidu;

Sən qaytidin əslənməysən; Qünki Mənki Pərwərdigar sən kıloğan.

22 Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi:

— **2** Əmdi sən, i insan oqlı, kanlık xəhər üstigə həküm qıqarmamsən? Həküm qıqarmamsən? Əmdi uning yirginqlik kılmıxlirini yüzigə selip mundak degin: —

3 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Əz jaza künining kelixi üqün əz iqidə kan təkkuqi xəhər, özini buloqax üqün özigə məbudlarni yasioğan xəhər — **4** Sən təkkan

kan tüpəylidin gunahkar boldung, yasioğan məbudlar tüpəylidin özüngni buloqiding; sən əz jaza künliringni yekınlaxtung, yilliringni toxturdung; xunga Mən seni

əllərgə rəsua, barlık məmləkətlərgə mazakning obyektı kıldim. **5** Sanga yekındikilər həmdə səndin yiraktikilər seni mazak kılıdu, i kıya-qıyoqa toloğan bətnamlik xəhər!

6 Israilning xahzadiliri, hər birining hokukidin paydiliniq iqingdə kandaq kan təkkanlıkigə kara! **7** Sening iqingdə ular ata-anisini közgə ilmiogan; aranglarda

musapirlaroqa zulum-zumbuluk kıloğan, yetim-yesirlər həm tul hotunlaroqa uwal kıloğan; **8** Mening pak-mukəddəs nəsilirimni sən kəmsitkən, Mening «xabat kün»lirimni

buloqap buzoğansən; **9** sening iqingdə kanoqa təxna təhməthor adəmlər bologan; ular taoqlar üstidə butpərəslik exini yegən; sening iqingdə ular buzukluk pəsəndilik

kıloğan; **10** səndə əz atisining nomusioqa təgkənlər bar; ay körgən kız-ayallarni ayaoq asti kıloğanlarmu bar. **11** Birsı koxnisining ayali bilən yirginqlik buzukluk kıloğan;

yənə birsi əz kelinini buzup xəhwaniyət kıloğan; səndə bologan yənə birsi əz singlisioqa, yənə atisining kizioqa

baskunqilik qilgan. **12** Ular kan tøküx üqün arangda «sowqatlar»ni qobul qilgan; sən əsüm-jazanə aloğan; sən öz qoxniliringdin haramni məjburiy yuluwelip, Meni untuqansən — dəydu Rəb Pərwərdigar. **13** Wə mana, Mən haramni məjburiy yuluwelixingqə wə sən öz arangda tökkən qanlarqə qarap qolumni-qolumqə urdum! **14** Mən seni bir tərəp qilidiqan künlərdimu yüriking yənila tok, qolliring qing turiwerəmdü? Mənki Pərwərdigar söz qildim, Əzüm uni ada qilimən. **15** Mən seni əllər arisioqə tarkitimən, məmlikətlər iqigə taritimən, otturangda bolqan pəsəndilikinggə hatimə berimən. **16** Əmdi sən əzüng arkilik əllərnin kəz aldida bulqinisən, andin Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. **17** Pərwərdigarning sözi mənqə kelip xundək deyildi: — **18** I insan oqli, Israil jəməti Mənqə huddi daxqal bolup qikti; ularning həmmisi humdanda qalqan mis, qələy, təmür wə qooqunlardur; ular kümüxnin poki bolup qikti. **19** Xunqə Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Həmminglar daxqal bolup qiqqəqə, mənqə əmdi Mən silərnə Yerusalem otturisiqə yioqimən; **20** kixilər üstiqə ot püwləp, ularni eritip tawlox üqün kümüx, mis, təmür, qooqun wə qələyni humdan iqigə yioqandək, Mən oqəzipim wə qəhrim bilən silərnə yioqip [xəhər] iqigə selip silərnə eritimən. **21** Xundək, Mən silərnə yioqip, oqəzipimnin otini üstünlərgə püwləymən, silər uning otturisiqə erip ketisilər; **22** kümüx humdanda eritiləndək, silər xəhər otturisiqə eritilisilər; wə silər Mənki Pərwərdigarning Əz qəhrimni üstünlərgə tökkənlikimni tonup yetisilər. **23** Pərwərdigarning sözi mənqə kelip xundək deyildi: — **24** I

insan oqli, xahergə mundak degin: — Oʻzəp qūxkən kündə sən paklandurulmioʻan, yamoʻur qūxmigən bir zeminsən. **25** Oʻz oljisini titma kilidioʻan, həkirəydiʻoʻan xirdək ularning pəyoʻəmbərliri uningda suyikəst ixlitidu; ular janlarni yəwetidu; həzinilərnə, kimmətlik nərsilirini buliwalidu; ular uning otturidiki tul hotunlarni kəpəytməktə. **26** Uning kahinliri Təwrat-kanunumni buzup taxlap, pak-mukəddəs nərsilirimni buloʻioʻan; ular pak-mukəddəs bilən addiy nərsilərnə pərk kilmaydu; ular «xabat kün»lirimgə kəzini yumup yūridu; xuning bilən ular arisida Manga bətnam qaplinidu. **27** Uning iqidiki xahzadilər huddi oljisini titma kilidioʻan bərilərdək; ular kan təkūxidu, janlarni nabut kilixidu, haram mənəpətni bulixidu. **28** Uning pəyoʻəmbərliri ularning [kilmixlirini] «hak suwak» bilən akartkan, «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəp sahta kərinūxlərnə kəruwelip, pal selip yaloʻanqilik yətküzidu; lekin Pərwərdigar ularoʻa səz kilioʻan əməs. **29** Zemindiki addiy pukralarmu jəbir-zulum kilixip, bulang-talang kilidu; ular ajiz-namratlarni bozək kilip, musapirlaroʻa zulum selip uwal kilidu. **30** Mən ular arisidin tamni kaytidin yasitip beridioʻan, Meni ularning zeminini wəyran kiliximdin yanduridioʻan, uning yerikini ətküdək, Mening aldimda turidioʻan ariqi bir əzimətni izdəp kəldim; birak heqbirni tapalmidim. **31** Xunga Mən kəhrimni üstigə təkimən; oʻəzipimning oti bilən Mən ularni həkək kilimən; Mən ularning yollirini əz bəxioʻa kayturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

23 Pərwərdigarning səzi munga kelip xundak deyildi:
— **2** I insan oqli, bir anidin tuoʻuloʻan ikki ayal bar

ikən; **3** ular Misir zeminidə pəhixilik kıləjan; ular yaxlıqta pəhixilik kıləjan; xu yərdə ularning kəksiliri mijiklinip, kizlik əmqək topqiliri silənojan. **4** Ularning isimliri bolsa, qongining Oholah, kiqikining Oholibah idi; ular Meningki idi; ular oqul-kizlarni tuqkan. Samariyə bolsa Oholah, Yerusalem Oholibahdur. **5** Oholah Meningki boləjan təkirdimu yənə buzukluk kıləjan – u axikliriə, yəni qoxniliri boləjan Asuriylərgə pəs arzu-həwəslərdə boləjan; **6** kək kiyim kiygən, əməldar-həkümdarlar, həmmisi kelixkən yigitlər, atqa mingən qəwəndazlar idi. **7** U öz buzuklukini ularning üstigə beqixliəjan; ularning həmmisi Asuriyəning esilzadiliri idi; öz arzu-həwəslirini barlik qozoqatqanlar bilən wə ularning barlik məbudliri bilən u əzini buləqəjan. **8** U yənila Misirda boləjan pəhixilikliridin waz kəqmidi; qünki uning yaxlıqida axu yərdikilər uning bilən billə yatti, kizlik kəksilirini silap, öz buzukluklirini uning üstigə təkkti. **9** Xunga Mən uni öz axnilirining, yəni uning arzu-həwəslirini qozoqatqan Asuriylərnin qoliə tapxurdum; **10** ular uning nomusini axkarilap, uning oqul-kizlirini elip ketip, uni kiliqlap əltürüwətti; u ayallar arisida [yaman] atakqa qaldı; uning üstigə həküm qikirilip jazalandı. **11** Uning singlisi Oholibah buni kərüp turupmu, arzu-həwəsliridə hədisidin tehimu buzuk, pəhixilikliri hədisiningkidin kəp bolup kətti. **12** U öz qoxniliri boləjan Asuriylərgə pəs arzu-həwəslərnə qozoqatqan; ular əməldar-həkümdarlar, həxəmətlik sawut, formilarni kiygən, atqa mingən qəwəndazlar, ularning həmmisi kelixkən yigitlər idi. **13** Mən uning buləqinip kətkənlikini kərdum; ular

ikkilisi bir yolluk idi. **14** U uning pahixiliklirini axurdi; qünki u tamda pərəng bilən sürətləngən adəmlərni, yəni Kaldiylərning rəsimlirini kərđi; **15** ularning bəlliri potilar bilən oraləjan, bexioqa quyruqluk səllilər kiyilgən; ularning həmmisi ləxkər bexidək, yəni tuəjuləjan yurti Kaldiyədiki Babilliklarning kiyapitidə idi. **16** U xuan ularəja qarap ularning xəhwaniy həwsini kəzoəjuləjan, xuning bilən ularni izdəp Kaldiyəgə əlqilərni əwətkən. **17** Xuning bilən Babilliklar uningəja, yəni uning axnilik orun-kərpilirigə yekın kelip, uni əz zinaliri bilən buləjuləjan; u əzini ular bilən billə buləjuləjandin keyin ulardin bizar boldi. **18** U əz buzukluklirini oquk kılıp, nomusini axkarilixi bilən, jenim hədisidin yirgəngəndək uningdinmu yirgəndi. **19** Biraq u yənə əzining yaxlik künlirini, yəni Misir zeminida buzukluk pahixilik kıləjan künlirini esigə kəltürüp əz buzukluklirini tehimu kəpəytti. **20** Uning ərliki exək mədəkliridək, mənisi atlarningkidək boləjan Babilning pahixiwaz ərkəklirigə qarap həwəsliri kəzoəjaldi. **21** Sən yaxliqındiki buzuklukliringəja, yəni yaxliqında Misirliklarning əmqəkliringni siləjiniəja yənə təxna bolup təlmürdung. **22** Xunga, i Oholibah, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mana, Mən jening həzir bizar boləjan axniliringni əzünggə qarxi kəzoəjitimən, ularni sən bilən qarxilixixka həmmə təriringdin elip kelimən; **23** Babilliklar, barlik Kaldiylər, Pekodlar, Xoalar, Koallar həmdə Asuriylərning həmmisini ular bilən təng kəzoəjəymən; ularning həmmisi kelixkən yigitlər, əməldar-həkümdarlar, uluəj bəglər wə janablar, həmmisi atqa mingən qəwəndazlardur; **24** ular kəral-yaraqlar, jəng

h arwiliri, y k h arwiliri həm zor bir top həklər bilən sanga k rxi qikidu; ular əzlrini h mm  t ripingd  sipar-kalk nlar w  dubulojalarni kiyip sanga k rxi s pras bolidu; bexing ja q xidiojan tegixlik jazani ularo ja tapxurimən, ular  z h k mliri boyiqə jazalaydu. **25** Mən muk dd slikimdin qikəkan o z pni sanga karitim n; xuning bilən ular k hr bilən seni bir t r p kilidu. Ular sening burnung w  kulakliringni kesiwetidu; s ndin ahirkı qalojanlar kiliqlinidu; ular o qul-kizliringni elip ketidu, s ndin yənila qalojanlar otta yutuwetilidu. **26** Ular s ndin kiyim-keq kliringni eliwelip, g z l zibuzinn tliringni bulaydu. **27** Xuning bilən Mən səndə Misir zeminida baxlano jan buzuklukliringni w  pahixilikliringni tohtitimən; sən bu ixlaro ja y n  t lm rm ys n, Misirni qayta  slim ys n. **28** — Q nki R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, Mən seni  z ng n pr tl ng nl rning kolio ja, yəni jening yirg ng nl rning kolio ja tapxurimən; **29** ular seni  qm nlik bilən bir t r p kilip, barlik  jirliringni elip ketip, seni tuo ma-yalingaq kaldurup, pahixilikliringning nomusini axkarilaydu. Sən əllər bilən pahixilik kiojanliking, ularning məbudliri bilən  z ngni bulo iojanliking t p ylidin, sening buzuklukliring həm pahixilikliring bularni bexing ja q x rdi. **31** H d ngning yolida  z ng mango ans n; xunga Mən uningdiki k d hni sening kolungo jimu tutkuzdum. **32** — R b P rw rdigar mundak d ydu: — H d ngning k d hni, qongkur w  qong bir k d hni s nmu iqisən; sən r swa bolup mazak kilinisən, q nki uning h jimi qongdur; **33** sən dəhxətlik w  həlakət kədəhi, yəni h d ng Samariyəning kədəhi

bilən məstlik həm dərd-ələmgə toldurulisən; **34** sən uni iqiwetip yənə yalaysən, hətta uning parqilirinimu oqajilaysən, andin kəksiliringnimu yulup taxlaysən; qünki Mən xundak söz kıldim, dəydu Rəb Pərwərdigar. **35** Xuning üçün Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Meni untup arqangəta taxliwətkənliking üçün, xunga öz buzuklukung həm pəhixilikliringning jazasini kətürisən. **36** Wə Pərwərdigar manga mundak dedi: — I insan oqlı, sən Ohəlah wə Ohəlibamah üstigə həküm qikıramsən? Əmdi ularəta öz yirginqlık kilmixlirini ayan kılıp kərsətkin. **37** Qünki ular buzukluk kıldi; kəlliri qan boldi; ular öz butliri bilən buzukluk kılıp, uning üstigə Manga tuşqan öz balilirini ularning ozukı süpitədə qurbanlık kılıp ötküzüp beşixlidi. **38** Uning üstigə ular Manga xundak ix kıləanki, ohxax bir kündə ular Mening mukəddəs jayimni buləp, «xabat kün»lirimni buzojan. **39** Qünki ular öz balilirimni butliriəta soyəjan qaqda, ular ohxax bir kündə mukəddəs jayimni buləpaxka kirdi; mana, ular Mening əyüm otturisida xundak kıləan. **40** Uning üstigə adəmləni yiraqtin qakirdi, ularni elip kelixkə əlqi əwətti; mana, ular kəldi; sən ularni dəp yuyunup, kəz-kaxliringəta osma qoyup, əzüngni zibu-zinnətlər bilən pərdazliding; **41** həxəmətlik bir diwanda olturdung, uning aldiəta üstigə Mening huxbuyum həm zəytun meyim koyuləjan dastihanni koydung; **42** şəmsiz yürgən bir top kixiləarning awazi uningda anglandı; qüprəndə adəmlər bilən billə qəl-bayawandin Sebaiylarmu elip kelindi; ular [hədə-singilning] kəlliriəta biləzükələr, bexiəta qiraylık tajlarni saldi. **43** Əmdi Mən zina-buzukluklar

bilən uprap keriojan pahixə toşruluk; «Ular əmdi uning bilən buzukluk kiliwərsun; qünki u həkikətən [pahixə]» – dedim. **44** – Xuning bilən ular pahixə ayaləja yekinlaxkəndək uningəja yekin berip billə yatti; ular xundak kəlip Oholah wə Oholibamah bu ikki buzuk ayaləja yekinlixip billə yatti. **45** Birak həkkaniy adəmlər ularni zinahor ayallarni wə kan təkkuqi ayallarni jazaliəjanəja ohxax, ularning üstigə həküm qikirip jazalaydu; qünki ular zinahor ayallar, ularning kəlliri kəndur. **46** Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: – Bir top adəmlərni ularəja kərxə qikirip elip kelimən, ularni həryanəja həydiwetixə wə bulangqilik kəlixkə tapxurimən. **47** Bu top kixilər ularni taxlar bilən qalma-kesək kəlip, kəliqliri bilən qəpip soyidu; ular ularning oşul-kizlirini öltüridu, əylirini ot bilən kəydüriwetidu. **48** Xuning bilən Mən zemində buzuklukka hatimə berimən; xuning bilən barlik ayallar silərdin sawak elip silərnin buzuklukliringni dorimaydu. **49** Ular buzuklukungni əz bexingəja kəyturup qüxüridu, wə silər məbudliringlarəja qetixlik boləjan gunahlarıni kətürisilər; silər Məning Rəb Pərwərdigar ikənləkimni tonup yetisilər.

24 Tokkuzinqi yili, oninqi ayning oninqi künidə, Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: – **2** I insan oşli, bu künni, dəl muxu künnin qislasini yeziwaləjin; qünki dəl muxu kündə Babilning padixahı Yerusalemnə muhasirigə aldi. **3** Asiy jəmətnin aldiəja bir təmsilni koyup mundak degin: – Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: – «Kəzanni otning üstigə koyunglar, ot üstigə koyunglar, uningəja su koyunglar; **4** gəx pərqiliri,

hərbir esil gəx parqilirini, put wə qolini uningəya yiqip selinglar; esil ustihanlarnimu qoxunglar; 5 qoy padisidin əng esillirini elinglar; ustihanlarni pixuruxka uning astioya otun topla qoyunglar; uni kattik qaynitinglar, uningdiki ustihanlar obdan kaynisun. 6 — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qanhor xəhərning həliyə, yəni dat baskan qazanoya, heq deti kətməydiyan qazanoya way! Uningdiki həmmiini birdin-birdin al; uningəya nesiwə qeki taxlanmisun! 7 Qünki u təkən kan uning otturisida turidu; u kanni topa bilən kəmgili boləudək yərgə əməs, bəlki takir tax üstigə təkti. 8 Kəhrimni qozəax, intikam elix üqün, u təkən kanning yepilmasliki üqün takir tax üstigə qaldurdum. 9 Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qanhor xəhərning həliyə way! Mənmə uning otun dəwisini yooan qilimən! 10 Otunni dəwilənglar, otni yikip quhqulanglar, gəx obdan pixsun, dora-dərməklərnə qoxunglar, ustihanlar kəyüp kətsun! 11 Andin qazanni kizitip, uningdiki misni kipkizil qilinglar, iqidiki daq-kirlar eritilip, uning deti qikiriwetilix üqün uni quruk peti qoqlar üstigə qoyunglar! 12 Uning qiloan awariqilikliri Meni upratti; Lekin uning qelin deti uningdin kətmidi; Xunga uning deti otta turiwərsun! 13 Sening paskiniqilikingdə buzuk pahixilik bardur; Mən seni pakizlimaqqi boldum, lekin sən paskiniqiliktin pakizlandurulmaymən deding; əmdi kəhrimni üstünggə təküp tohtatmioquqə sən paskiniqiliktin pakizlandurulmaysən. 14 Mənki Pərwərdigar xundak səz qildim; u əməlgə axurulidu, Mən uni ada qilimən; Mən nə buningdin yanmaymən, nə heq

sanga iqimni aqritymaymən, nə uningdin ökünməymən;
ular sening yolliring wə kılmixliring boyiqə üstünggə
höküm qikirip jazalaydu — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15**
Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: —
16 «I insan ooqli, Mən sening səyümlük kəz qariqukungni
bir urux bilən səndin elip ketimən; birak sən heq
matəm tutma, heq yioqlima, heq kəz yexi kılma; **17**
süküt iqidə uq-zar tartisən; ölgüqi üqün heq həza
tutma; səlləngni bexingə orap, kəxliringni putungə
baqliojin; yüzüingning təwinini yepiwətmə, adəmlər
epbərgən nandin yemə». **18** Xuning bilən Mən ətigəndə
həlkə səz kıldim; kəqkurunda ayalim əldi. Ikkinqi
küni ətigəndə mən buyruloqini boyiqə ix kıldim. **19**
Əmdi halayik manga: «Sening bu kıloqan ixliringning
nemini kərsətkənlikini deməmsən?» dedi. **20** Mən
ularəqə mundak dedim: — Pərwərdigarning səzi manga
kelip xundak deyildi: — **21** Israil jəmətigə mundak
degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən Əz
mukəddəs jayimni, yəni sən pəhirləngən küq-tayanqingni,
kəzünglarni huxal kıloquqi, jeninglar təxna boləqan
nərsini buləqay dəwatimən; siləring kəyninglarda
qaləqan kız-ooqullar kıliq bilən yokilidu. **22** Xu tapta
silər Mən [Əzakiyal] həzir kıloqinimdək kılisilər; silər
yüzüinglarning təwinini yapmaysilər, adəmlər epbərgən
nandin yeməysilər; **23** səllənglar bexinglarda, kəxinglar
ayaqliringda boliveridu; silər heq matəm tutmaysilər
yaki heq yioqlimaysilər; silər kəbiqliringlar iqidə
solixip, bir-biringlarəqə qarixip uq-zar tartisilər. **24**
Xundak kılip Əzakiyalning əzi silərgə bexarət bolidu;

u қандақ қилоан болса, силәр хундақ қилисиләр; бу их әмәлгә ахуролоанда, силәр Мениг Рәб Пәрвәрдигар икәнликимни тонуп yetisilәр. **25** — Wә сән, i insan ооли, Mән ulardin күq-istihkamini, ular пәhrilәngән гүзәк гәһрини, сөyümlük көz қariquқlirini, jan-jegiri болoан қiz-ооqullirini ulardin мәһrum қilidiоан күnidә, **26** — yәni xu күnidә, sanga bu һәwәrni қulikingoа yәtküzüх üqün bir қаққun yeningoа кәlmәmdu? **27** Xu күnidә аoqing eqiloан болidu, сән bu қаққun билән сөzlixisән, yәнә һеқ гаqa болmaysән; хундақ қilip ular Мениг Пәрвәрдигар икәнликимни тонуп yetidu».

25 Пәрвәрдигарнинг сөzi mаngа kelip mundaq deyildi: — **2** I insan ооли, yüzüingni Ammoniylaroа қaritip, ularni әyiblәp bexarәt berip mundaq degin: — **3** — Ammoniylaroа mundaq degin — Rәb Пәрвәрдигарнинг sөzini anglanglar! Rәb Пәрвәрдигар mundaq дәydu: — Mениг муқәddәs jayim buloanoanda, Israil zemini wәyran қilinoanda, Yәһuda jәмәti sürgün қilinoanda сән ularoа қarap: «Wah! Yahxi boldi!» degining түpәylidin, **4** әmdi mana, Mән seni xәrқtiki әllәrning игidarқilikoа tapxurimән; ular sening arangda bargah қurup, arangda qedirlirini tikidu; ular mewiliringni yәp, sütüingni iqidu. **5** Mән Rabbah xәһirini төgilәр üqün otlak, Ammoniylarning yerini қoy padiliri üqün aramgah қilimән; xuning билән силәр Мениг Пәрвәрдигар икәнликимни тонуп yetisilәр. **6** — Qünki Rәb Пәрвәрдигар mundaq дәydu: — Qünki сән Israil zeminoа қarap qawak qelip, putungni tepqәklitip, қәlbingdiki pütün әqmәнlik билән hux болoanliқing түpәylidin, **7** әmdi mana, Mән üstüinggә қolumni uzartip,

seni əllərgə olja boluxka tapxurimən; Mən seni həklər
iqidin üzimən, məmlikətlər iqidin yokitimən; Mən seni
həlak qilimən; xuning bilən sən Mening Pərwərdigar
ikənlikimni tonup yetisən. **8** Rəb Pərwərdigar mundak
dəydu: — Qünki Moab wə Seirning: «Yəhuda pəkət
barlik baxka əllər bilən ohxax, halas» degini tüpəylidin,
9 xunga mana, Mən Moabning yenini — qebrasidiki
xəhərləni, zeminining pəhri boləqan Bəyt-Yəximot, Baal-
Meon wə Kiriatayim xəhərliridin baxlap yerip aqimən; **10**
ularni Ammoniylarning zemini bilən billə xərktiki əllərgə
tapxurimən; Mən Ammoniylarning yənə əllər arisida
əslənməsliki üqün, ularning igidarliqə tapxurimən; **11**
wə Moab üstigə həküm qikirip jazalaymən; ular Mening
Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **12** Rəb Pərwərdigar
mundak dəydu: — qünki Edom Yəhuda jəmätidin əq
elip yamanlik qilip, xuningdək eşir gunahkar boləqini
tüpəylidin, intikam aləqini tüpəylidin, **13** — əmdi Rəb
Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Edomə qolumni
sozimən; xuning bilən uni zeminidin adəmlər həm
həywanlardin məhrum qilimən; Mən uni Teman xəhiridin
tartip wəyran qilimən; ular Dedan xəhirigiqə qiliq
bilən yikilidu. **14** Xuning bilən Mən həlkim Israilning
qoli arqilik Edom üstidin Əz intikamimni alimən; ular
Mening aqqikim həm kəhrim boyiqə Edomda ix qilidu;
Edomiylar Mening intikamimning nemə ikənlikini bilip
yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar
mundak dəydu: — Filistiyələr intikam niyiti bilən hərikət
qilip, kona əqmənliki bilən Yəhudani yokitayli dəp iq-
iqidin əq aləqini tüpəylidin, **16** Xunga Rəb Pərwərdigar

mundak d ydu: — Mana, Mən Filistiyəning  stiga  olumni uzartim n; Mən K r tiyl rni  iriwetim n, dengiz boyidikil rning  aldu lrinimu wəyran  ilim n. **17** Mən ularning  stiga   hrilik t nbihl rni q x r p  attik intik m alim n; ularning  stidin intik m alo inimda ular Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetidu.

26 On birin i yili, ayning birin i k nid  xundak boldiki, P rw rdigarning s zi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan o li, Turning Yerusalem to ruluk; «Wah! Yahxi boldi!  ll rning d rwazisi bolouqi w yran boldi! U manga  arap  ayrilip eqildi; uning w yran  ilinixi bil n  z mni toyoquzim n!» degini t p ylidin, **3** — Xunga R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, i Tur, M n sanga  arxim n, dengiz dol unlarni  ozouqand k, k p  ll rni s n bil n  arxilix a  ozouaym n; **4** ular Turning sepillirini b rbat  ilip, uning munarlrini q qip yokitidu. Uning  stidiki topilirini  irip taxlap, uni takir tax  ilip  oyim n. **5** U p k t dengiz otturisdiki torlar yeyilidouan jay bolidu; q nki M n xundak söz  ildim, d ydu R b P rw rdigar; u  ll r  q n olja bolup  alidu. **6** Uning  uruklukta  alouan  izliri  iliq bil n  irilidu; xuning bil n ular Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetidu. **7** — Q nki R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, M n Tur bil n  arxilixix a Babil padixah  Nebouadn sar, y ni «padixahlarning padixah »ni, atlar, j ng harwiliri bil n, atlik q w ndazlar,  oxun w  zor bir top adəmlər bilən ximal t ripidin  iqirip epkelimən. **8** U  uruklukta  alouan  izlrini  iliq bilən soyidu, sanga muhasir  pot ylirini  uridu, sepiloua  iqidouan

dönglükni yasaydu, sanga qarap kalkanlirini ketüridu. **9**
U sepilliringoqa böküqi bazoqanlarni qaritip tikläydu,
qoral-paltiliri bilän munarliringni qeqip oqulitidu. **10**
Uning atlirining köplükidin ularning kötürgän qang-
topisi seni qaplaydu; sepilliri bösülgän bir xähərgə bösüp
kirkändək u sening qowuqliringdin kirkändə, sepilliring
atlik əskərləning, qaklarınig həm jəng hərwilirining
sadası bilän təwrinip ketidu. **11** Atlirining tuyaqlıri bilän
u barlıq rəstə-koqiliringni qəyləydu; u pıkraliringni kiliq
bilän kiridu, küqlük tüwrükliring yərgə yikilidu. **12** Ular
baylıqliringni olja, mal-tawarliringni ojanimət kilidu;
ular sepilliringni buzup oqulitip, həxəmətlik əyliringni
harabə kilidu; ular sening taxliring, yaoq-qangliring
wə topa-qangliringni dengiz suliri iqigə taxlaydu. **13**
Mən nahxliringning sadasini tügitimən; qiltarliringning
awazi qaytidin anglanmaydu. **14** Mən seni takir tax
kilimən; sən torlar yeyilidiqan bir jay bolisən, halas; sən
qaytidin kurulmaysən; qünki Mənki Pərwərdigar xundak
degənmən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar
Turoqa mundak dəydu: — Sən oqulap kətkiningdə,
yarilanoqanlar ah-zarlıqinida, otturungda kiroqin-qapqun
kilinoqanda, dengizning qət yaqiliri təwrinip kətməmdü?
16 Dengizdiki xahzadilər təhtliridin qüxüp, tonlirini
biryakqa taxlap, kəxtilik kiyim-keqəklirini seliwetidu; ular
əzlirini kərkunq-titrək bilän pürkəydu; ular yərgə olturup,
heq tohtawsiz titrəp, sanga qarap sarasimigə qüxidu. **17**
Ular sən üqün bir mərsiyəni oqup sanga mundak dəydu:
— «I ahaləng dengizdikilərdin boləqan, dangki qikqan,
Dengiz üstidin küqlük həküm sürgən, Öz wəhxətliringni

barlik dengizda turuwatqanlaroqa saloqan xəhər! Sən wə sənda turuwatqanlar nəkədər həlak bolqan! **18** Hazir sening oqulap kətkən kününgdə, Dengiz boyidikilər titrəp ketidu; Dengizdiki arallar wə kiroqaktikilər sening yok bolup kətkiningdin dəkkə-dükkigə qüxüp qaldi». **19** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən seni adəmzatsiz xəhərlərdək, harabə xəhər kılöjinimda, Mən üstünggə dengiz qongkurluqlirini qikirip seni qökürginimdə, Uluoq sular seni besip yapqanda, **20** Xu taptə Mən seni hangoqa qüxkənlər bilən billə qüxürimən, Qədimki zamandikilərnin qatarioqa qüxürimən; Seni yərnin tegiliridə turoquzimən; Seningdə kaytidin adəmzat bolmasliki üqün, Seni qədimki harabilər arisioqa, Hangoqa qüxkənlər bilən billə boluxka qüxürimən; Birak tiriklərnin zeminida bolsa güzəllik tikləp koyimən; **21** Mən seni baxqilaroqa bir aqahı-wəhxət kılımən; Sən kaytidin heq bolmaysən; Ular seni izdəydu, birak sən məngügə tepilmaysən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

27 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** Sən, i insan ooqli, Tur tooqruluk bir mərsiyəni aozingqoqa elip uningqoqa mundak deyin: — **3** I dengizlarning kirix aozida turukluk, dengiz boyliridiki kəp əllər bilən sodilaxkuqi, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «I Tur, sən «Mening güzəllikim kamalətkə yətti!» deding. **4** Sening qegraliring bolsa dengizlarning otturisida idi; Seni yasioqanlar güzəllikini kamalətkə yətküzdi. **5** Ular barlik tahtayliringni Senirdiki qarioqaylardin yasioqan; Sanga moma üqün ular Liwandin kedir dərihini epkəlgən; **6** Palakliringni Baxandiki dub dərəhliridin yasioqan;

Palubangni səmxit dərəhliridin yasap, Kupros dengiz boyidiki pil qixi bilən nəxiqligən. **7** Yəlkining Misirdin kəltürülgən kəxtilik libastin yasaloqan, u sanga tuq bolqan; Sayiwining bolsa dengiz boyidiki Elixahdiki kək wə səsün rəhtlərdin idi; **8** Zidondikilər həm Arwadtikilər sening palak uruquqiliring idi; Səndə bolqan danixmənlər, i Tur, sening yol baxliuquqiliring idi. **9** Gəbaldiki aqsakallar wə uning danixmənliri səndə bolup, kawakliringni etətti; Dengiz-okyandiki barlik kemilər wə ularning dengizqiliri mal almaxturuxka yeningoqa kelətti. **10** Parslar, Ludtikilər, Liwiyədikilər qoxunqoqa tizimlinip, sening ləxkərliring bolqan; Ular qalkān-dubuloqilirini üstünggə esip, seni həywətlik qilqan; **11** Arwadtikilər qoxuning bilən hər təriringdə sepilliringda turup kəzəttə bolqan; Gammadtikilərmu munarliringda turoqan; Ular qalkān-qorallirini ətrapingoqa, sepilliringoqa esip koyoqan; Ular güzəllikingni kamalətkə yətküzgən; **12** Tawarliringning mol bolqanliqidin Tarxix sanga heridar bolqan; Məhsulatliringoqa ular kümüx, tēmür, kələy, qoquxun tegixip bərgən. **13** Jawan, Tubal wə Məxək sən bilən soda qilqan; Ular tawarliringoqa adəmləning janliri, mis qaqa-qazanlarni tegixkən. **14** Torgamah jəmətidikilər məhsulatliring üçün atlar, jəng atliri wə qeqirlarni tegixip bərgən. **15** Dedandikilər sən bilən sodilaxqan; Dengiz boyliridiki kəp həlk sanga heridar bolqan; Ular sanga dəndan, əbnus yaqiqini təligən; **16** Suriyə qol hünərliringning mol bolqanliqidin sanga heridar bolqan; Ular məhsulatliringoqa mawi yaqutlar, səsün rəhtlərni, kəxtilərni, nəpis kanap rəhtlərni, marjanlarni,

kizil yakutlarni tegixip bərgən. **17** Yəhuda və Israil zeminidikilərdinmu sən bilən sodilaxquqilar boləqan; Tawarliringoqa ular Minnitning buoqdayliri, peqinilər, həsəl, zəytun meyi, məlhəm dorilarni tegixip bərgən. **18** Dəməxk qol hünərliringning mol boləqanlikidin, Hərhil bayliqliring tüpəylidin sanga heridar bolup sanga Həlbəning xarablrini, aq yunglarni tegixip bərgən. **19** Wedan və Uzaldin qikqan Jawandikilər məhsulatliringoqa sokuloqan təmür, kowzakdarqin, egirni tegixkənidi. **20** Dedan sanga at tokumlirini tegixip bərgən; **21** Ərəbistan və Kedardiki barliq xahzadilər sanga heridar boldi; Sanga pahlanlar, koqkarlar və əqkilərnəni tegixip bərgən. **22** Xeba həm Raamahdiki sodigərlər sən bilən tijarət kiləqan; Məhsulatliringoqa ular hərhil sərhil tetitkular, kimmətlik jawahiratlar və altun almaturup bərgən. **23** Həran, Kannəh, Edəndikilər və Xeba, Axur, Hilmadtiki sodigərlər sən bilən tijarət kiləqan; **24** Ular sanga həxəmətlik kiyim-keqək, səsün rəhtlər və kəxtilər, rəngmurəng giləmlərnəni tegixip bərgən; Bularning həmmisi tügünqəklinip tana-arəqamqilar bilən qing baqlinip, bazaringoqa kirdi. **25** Tarxitektiki kemilər tawarliringni kətürgən karwanlardək boləqan; Xuning bilən sən dengiz-okyanning baqrıda mal bilən toldurulup, intayin eəjirlixip kətkənsən; **26** Sening palak orəquqiliring seni uluq sularəqa apardi; Xərk xamili seni dengiz-okyanning baqrıda parə-parə kiliwətti; **27** Sening mal-mülükliring, bazarliring, dengizqiliring və yol baxliəquqiliring, Kawakliringni ətküqilər, sən bilən sodilaxqan sodigərlər, səndə boləqan barliq ləxkərliring, Jümlidin arangda toplənoqan adəmlərnəning həmmisi

sən ərülüp kətkən kününgdə ərülüp dengiz-okyaning
koyniqa oʻrək bolup ketidu. **28** Yol baxliyuqiliringning
ah-zariridin daladikilər təwrəp ketidu. **29** Palak
oroquqilarning həmmisi, Dengizqilar, dengizda barlik
yol baxliyuqilar öz kemiliridin qūxidu; Ular kuruklukta
turidu; **30** Ular sanga qarap awazini anglitip, Kattik ah-
zar kətüridu; Ular topa-qang qikirip bexiqa qaqudu;
Ular küllər iqidə eoīnaydu. **31** Ular seni dəp qaqlirini
qūxürüp əzlrini taz kilip, bəz kiyimlərgə oraydu; Ular
kattik matəm tutup sən üqün zor dərd-ələm iqidə
yioīlaydu. **32** Ular ah-zaririni kətürginidə sən üqün bir
mərsiyəni oqup, sən toqruluk həza kilip mundaq dəydu:
— «Tur dengiz-okyanlar otturisida, hazır jimjit kilinoan!
Əsli kim uningqa təng kelələytti? **33** Məhsulatliring
dengiz-okyanlardan otüp kətkəndə, Sən kəp həklərn
kənaətləndürgən; Baylikliring wə tawarliringning molluqi
bilən yər yuzidiki padixahlarni beyitkənsən. **34** Sən
sularning qongkur tegidə dengiz-okyanlar tərripidin parə-
parə kilinoqanda, Tawarliring həm arangda boləqan top-
top adəmliringmu ərülüp oʻrək bolup kətti. **35** Barlik
dengiz boyidikilər sanga qarap alakzadə boləqan; Ularning
padixahliri dəhxət kərkup, ularning yuzlrini sur bəskən.
36 Həklər arisidiki sodigərlər sanga qarap «ux-ux» kildi;
Sən əzüng bir wəhxət iding, əmdi kaytidin bolməysən».

28 Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi:
— **2** I insan oʻqli, turning xahzadisigə mundaq degin:
— Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sening əzüngni
qong tutup: «Mən bir ilahturmən; Mən Hudaning təhtigə,
yəni dengiz-okyanlarning baqrida olturimən», degənsən;

(Biraq sən insan, Huda əməssən!) Sən öz kənglünгни Hudaning kəngli dəp oylap qalding. **3** Mana, sən Daniyaldin danasən; Heqkandak sir səndin yoxurun əməs; **4** Danalıqning wə əqling bilən sən baylıqlarğa igə boldung, Altun-kümüxni həziniliringgə toplap koydung; **5** Tjarəttə boləjan zor danalıqning bilən baylıqliringni awuttung; Baylıqliring tüpəylidin özünгни qong tuttung: — **6** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən öz kənglünğini Hudaning kəngli dəp oylap kətkənlikingdin, **7** Əmdi mana, Mən yat adəmlər, Yəni əllərninğ dəhxitini üstünggə epkelimən; Ular danalıqningning parlaklıqini yokitixka kiliqlirini suqurup, Xan-xəripingni buləydu; **8** Ular seni hangəja qüxüridu; Xuning bilən sən dengiz-okyanlarning qəynida ɵltürülgənlərninğ ɵlümidə ɵlisən. **9** Əmdi seni ɵltürgüqining aldida: «Mən Huda» — dəmsən? Biraq sən özünğini sanjip ɵltüridəqanning qəli astida Təngri əməs, insan bolup qikisən. **10** Sən yat adəmlərninğ qəlida hətnə kilinmiojanlarğa layik boləjan ɵlüm bilən ɵlisən; Qünki Mən xundak söz kiləjan», — dəydu Rəb Pərwərdigar. **11** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **12** I insan oqlı, Turning padixahı toqruluk awazingni kətürüp bu mərsiyəni aqzinqəja elip uninqəja mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən, kamalətninğ jəwhiri boləjan, Danalıqka toləjan, güzəlliktə kamalətkə yətkəniding; **13** Sən Erəm baqıqisi, yəni Hudaning baqıqisida boləjansən; Hərbir kimmətlik taxlar, yəni kızil yaqut, serik gəhər wə almas, beril yaqut, aq həkik, anartax, kək yaqut, zumrət wə kək qaxtax sanga yəgək boləjan; Yaqut kəzliring wə nəkkaxliring altun iqiğə

yasaloqan; Sən yaritiloqan kününgdə ular təyyarlanoqanidi.

14 Sən bolsang məsihləngən muhəpizətqi kerub idingsən, Qünki Mən seni xundak bekitkənidim; Sən Hudaning mukəddəs teoqida boləqansən; Sən otluk taxlar arisida yürəttin; **15** Sən yaritiloqan kündin beri, səndə kəbihlik pəyda boləquqə, yolliringda mukəmməl bolup kəlgəniding.

16 Qiloqan sodiliringning kəp boləqanlikidin sən zorluk-zumbuluk bilən tolup, gunah sadir qiloqan; Xunga Mən seni Hudaning teoqidin haram nərsə dəp taxliwətkənmən; Mən seni, i muhəpizətqi kerub, otluk taxlar arisidin həydəp yəkatqanmən; **17** Sening kənglünq güzəlliking bilən təkəbburlixip kətti; Parlakliqinq tūpəylidin sən danalikingni buləqənsən; Mən seni yərgə taxliwəttim; Padixahlar seni kərup yetixi üqün Mən seni ular aldida yatkuzdum. **18** Sening kəbihlikliringning kəplüki tūpəylidin, Qiloqan sodangning adilsizliqi tūpəylidin, Əz mukəddəs jayliringni buləqənsən; Mən özüngdin bir otni qikardim, U seni kəydürüp yəwətti; Xuning bilən sanga qarap turəqanlarning həmmisining kəz aldida, Mən seni yərdə qəloqan küllərgə aylanduruwəttim. **19** Seni tonuəqanlarning həmmisi sanga qarap sarasimidə qalidu; Sən özünq bir wəhxət bolup qaldinq, əmdi qaytidin bolməysən». **20** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **21** I insan oqlı, yüzünqni Zidonəqə qaritip uni əyibləp bəxarət berip mundaq deqin: — **22** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana, Mən sanga qarxi, i Zidon; Əzüm arangda uluqlinimən; Mən uning üstiqə həküm qikirip jazaliəqinimda, Əzümni uningda pak-mukəddəs ikənlimni kərsətkinimdə, Ular Mening

Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **23** Mən ularoşa wabani əwitip, rəstə-koqilirida qan aqquzimən; Uningoşa qarxi qikkən kiliqning hər ətrapida boləjanlikidin otturisida əltürülgənlər yikilidu; Xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; **24** Ular yənə Israil jəmətini kəzgə ilmioşan ətrapidikilər arisida, Israil üqün adəmni sanjioşuqi jioşan yaki dərd-ələmlik tikən bolmaydu; Xuning bilən ular Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **25** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən ular tarkitiloşan əllər arisidin Israil jəmətini qaytidin yioşkinimda, ularda əllərninğ kəz aldida Əzümning pak-mukəddəs ikənlikimni kərsətkinimda, əmdi ular Mən Əz kulum boləjan Yakupka təkdin kioşan, əzining zeminida olturidu; **26** ular uningda tinq-amanlik iqidə yaxap, əylərnə selip üzümzarlarnə tikidu; Mən ularnə kəzgə ilmaydioşan ətrapidikilərninğ həmmisining üstigə həküm qikirip jazalioşinimda, ular tinq-amanlik iqidə turidu; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar, ularning Hudasi ikənlikimni bilip yetidu».

29 Oninqi yili, oninqi ayninğ on ikkinqi künidə Pərwərdigarninğ səzi manga kelip mundaq deyildi: — **2** I insan ooqli, yüzünğni Misir padixahə Pirəwngə qaritip uni wə Misirning barlik əhlini əyibləp bexarət berip munu səzlərnə degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «I əz-əzigə: «Bu dərya əzümningki, mən uni əzüm üqün yaratqanmən» degüqi boləjan, əz dəryaliri otturisida yatqan yooşan əjdiha Misir padixahə Pirəwn, mana, Mən sanga qarximən! **4** Mən qarmaqlarnə engəkliringgə selip, dəryaliringdiki beliklarnə əz qasirakliringoşa qaplasturup

seni deryaliring otturisdin qikirimən; deryaliringdiki barliq beliklar kasirakliringoqa qaplixidu. **5** Mən seni, yəni sən wə deryaliringdiki barliq beliklarni qəlbayawanoqa taxlaymən; sən dalaqa qüxüp yikilisən. Heqkim seni yioymaydu, dəpnə kılmaydu; Mən seni yər yuzidiki haywanlar, asmandiki uqar-qanatlarıning ozuki boluxka təkdım kılimən. **6** Xuning bilən Misirda barliq turuwatqanlar Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; qünki ular Israil jəmätigə «komux hasa» boləan. **7** Ular seni qol bilən tutqanda, sən yerilip, ularning pütkül mürilirini tiliwəttig; ular sanga tayanqanda, sən sunup, pütkül bəllirini mitkut kıliwəttig». **8** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mana, Mən üstünggə bir kıliq qikirip, səndiki insan wə haywanlarni kiriwetimən. **9** Misir zemini wəyrənə wə harabilər bolup qalidu; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; qünki Pirəwn: «Nil deryasi meningki, mən uni yaratqanmən» degənidi. **10** Xunga mana, Mən sanga həm sening deryaliringoqa qarximən; Mən Misir zeminini Migdoldin Səwəngiqə, yəni Efiopiyəning qegrasiqiqə pütünləy harabə-wəyrənə kıliwetimən. **11** Kıriq yil iqidə, insanning yaki haywanning ayioqi uni besip ətməydu wə uningda heq adəm turmaydu. **12** Mən Misir zeminini wəyran kılinəan zeminlar arisida wəyran kılimən; wə uning xəhərliri harabə kılinəan xəhərlər arisida kıriq yil wəyran bolidu; Mən Misirliklarni əllər arisioqa tarkitiwetimən, ularni məmlikətlər arisioqa taritimən». **13** Birə Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Kıriq yilning ahirida Mən Misirliklarni tarkitiləan

əllərdin yiqip qayturimən; **14** Mən Misirni sürgündin əsligə kəltürüp, ularni Patros zeminioğa, yəni tuoquloğan zeminioğa qayturimən; ular xu yərdə təwən dərijilik bir məmlikət bolidu. **15** U məmlikətlər arisida əng təwən turidu; u qaytidin özini baxqa əllər üstigə kətürməydu; Mən ularni pəsəytimənki, ular qaytidin baxqa əllər üstidin həküm sürməydu. **16** [Misir] qaytidin Israil jəmätining tayanqisi bolmaydu; əksiqə ular daim Israil üçün uningdin panah izdax gunahining əslətmisi bolidu; andin ular Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu». **17** Yigirmə yəttinçi yili, birinçi aynıng birinçi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **18** I insan ooqli, Babil padixahı Nebokadnəsar Turəja jəng kılıxta qoxunini qattik japalik əmgəkkə saldi; xuning bilən hər bir bax takir bolup kətti, hər bir müre sürkilip yeqir bolup kətti; birak nə u nə qoxuni Tur bilən qarxilaxkan əmgəktə heqkandak hək almidi; **19** xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Misir zeminini Babil padixahı Nebokadnəsarəja təqdim qilimən; u uning bayliqlirini elip, oljisini bulap, oqanimitini tutup elip ketidu; bular uning qoxuni üçün ix həkki bolidu. **20** Mən uningəja [Turəja] jəng qiloqanning ix həkki üçün Misir zeminini təqdim kildim; qünki ular Meni dəp əjir qildi, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **21** — Mən xu kündə Israil jəməti üçün bir münggüz əstürüp qikirimən, wə sən [Əzakiyalning] aqzingni ular arisida aqimən; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu.

30 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooqli, bexarət berip: — Rəb Pərwərdigar

mundak dəydu: — «Silər dad-pəryad selip: «Way xu küni!» — dənglar!» — degin. **3** Qünki kün yeqinlaxti; bərħək, Pərwərdigarning küni, bulutlar qaplanoqan kün yeqinlaxti; u əllərnin bexioqə qüxidioqan kündür. **4** Xuning bilən bir kıliq Misir üstigə qüxidu; ɵltürɵlgənlər Misirda yikiloqanda, uning zor baylikliri bulinip kətkəndə, uning ulliri ɵrölöp qüxkəndə, Efiopiyəliklər dərd-ələm tartidu. **5** Efiopiyə, Put, Lud, barlik Ərəbiyə, Liwiyə wə əhdə kılinoqan zemindikilərmu Misir bilən billə kıliqlinidu. **6** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Misirni kollaydioqanlar yikilidu; uning küqidin boləqan pəhri yərgə qüxidu; Migdoldin Səwəngiqə boləqan həlk kıliqlinidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **7** — Ular wəyran kılinoqan zeminlar arisida wəyran kılinidu; uning xəhərliri harabə kılinoqan xəhərlər arisida yatidu. **8** Xuning bilən, Mən Misiroqə ot saloqinimda, uning yardimidə boləqanlar sunduruloqanda, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; **9** Xu küni əqlilər Efiopiyəni qorkitix üqün kemilərdə olturup məndin qikidu; Misirning bexioqə qüxkən kündək ularoqimu azab-oqubət qüxidu; mana, u keliwatidu! **10** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən yənə Misirning top-top adəmlirini Babil padixəji Nebokadnəsarning qoli bilən tügitemən. **11** U wə uning bilən kəlgən həlki, yəni əllərnin arisidiki əng dəhətliki zeminni həlak kılixqə elip kelinidu; ular Misir bilən qarxilixqə kıliqlarni suoqurup, zeminni ɵltürɵlgənlər bilən tolduridu. **12** Mən Nil dəryalirini qurutimən, Wə zeminni rəzil adəmlərnin qolioqə setiwetimən; Zemin wə uningda turoqan həmmiini yat adəmlərnin qolida

wəyrənə kəlimən; Mənki Pərwərdigar xundak səz kəlojan».

13 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Nof xəhəridin butlarni yəkətimən, oyojan məbudlarnimu yəkətimən; Misir zeminidin qəytidin xəhzadə bolmas; Mən Misir zeminini qərkunqka qüxürimən. **14** Mən Patros xəhəriini wəyrənə kəlip, Zoan xəhəridə ot salimən, No xəhəri üstidin həküm qəkirip jazalaymən. **15** Misirning istihkəmi boləjan Sin xəhəriining üstigə kəhrimni təkəimən; No xəhəriining top-top adəmlirini qəriwetimən. **16** Mən Misirda bir ot salimən; Sin azablardin tolojinip ketidu; No xəhəri bəsülidu, Nof xəhəri hər küni yawlarəja yüzlinidu. **17** Awən wə Pibəsət xəhərliridiki yigitlər kəliqlinidu; bu xəhərlər sürgün kəlinidu. **18** Mening xu yərdə Misirning boyunturuklirini sundurojinimda, Tahpanəs xəhəridə kün qarəngəqulixidu; uningda öz küqidin boləjan pəhri yəkəlidu; bir bulut uni qəplaydu; uning qəzliri sürgün kəlinidu. **19** Mən xundak kəlip Misir üstidin həküm qəkirip jazalaymən; wə xular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **20** On birinji yili, birinji ayning yəttinji künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqlı, Mən Misir padixəhi Pirəwnning bilikini sundurdum; wə mana, u dawalinixka tengilmidi, yəki kəliq tutuxka tengik bilən küqəytilmidi. **22** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Misir padixəhi Pirəwngə qarximən; Mən uning biləklirini, həm küqlük boləjinini həm sunduruləjan bilikini üzüwetimən; xuning bilən kəliqini qəlidin qüxürmən; **23** Misirliklarni əllərgə tarkətiwetimən, məmləkətlər arisəja taritimən. **24** Mən

Babil padixahining qolini kükəytip, qiliqimni uning qoligə tutkuzimən; Mən Pirəwnning biləklirini sundurimənki, u Babil padixahı aldida əjili toxqan yarilanoqan adəmdək ah-zarlar bilən ingraydu. **25** Mən Babil padixahining biləklirini kükəytimən, wə Pirəwnning biləkliri sanggilap qalidu; Mən Əz qiliqimni Babil padixahining qoligə tutkuzojinimda, u uni Misir zemini üstigə sozojinida, ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu; **26** wə Mən Misirliklarni əllər arisioqə tarkitimən, məmlikətlər iqigə taritimən; wə ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu».

31 On birinqi yili, üqinqi ayniq birinqi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, Misir padixahı Pirəwngə wə uning top-top adəmlirigə mundak degin: — Əmdi sən büyüklüküngdə kim sən bilən təng bolalaydu? **3** Mana, Asuriyəmu Liwandiki bir kedir dərihi idi; uning ormanliqqa sayə bərgən güzəl xahliri bolup, u intayin egiz boyluk idi; uning uqi bulutlaroqə takaxkanidi; **4** Sular uni yoqan kilip, qongkur bulaklar uni egiz kilip əstürgəndi; erikliri uning tüwidin, ətrapidin ekip ətətti, ular öz əstənglirini daladiki barliq dərəhlərgiqə əwətkənidi. **5** Xuning bilən, u bihlanoqan wəqəttə, mol sular bilən egizliki barliq dərəhlərdin egiz boləqan, uning xahliri kəpəygən wə xahqiliri uzun boləqan; **6** asmandiki barliq uqar-qanatlar uning xahlirida uwilioqan, xahqiliri astida daladiki barliq janiwarlar balilioqan; uning sayisi astida barliq uluq əllər yaxioqan. **7** Xundak bolup uning xahliri kengiyip, u büyüklükidə güzəlləxkən;

qünki uning yiltizliri mol sularoqa yatkän. **8** Hudaning baŋqisidiki kedir dərəhlərmu uni tosalmaytti; qarışaylar uning xahliridək, qinar dərəhliri uning xahqiliridəkmü kəlməytti; Hudaning baŋqisidiki heqkandək dərəh güzəlliktə uningoqa ohximaytti. **9** Mən uni xahlirining kəplüki bilən güzəl qıloqanmən; Hudaning baŋqisida boləqan barlıq dərəhlər, yəni Erəmdiki dərəhlər uningdin həsət qıloqanidi. **10** Xunga Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Qünki u özini egiz kətürüp, uqini bulutlaroqa taqaxturup uzartqanlıqı, egizlikidin kənglining təkəbburlaxqanlıqı tüpəylidin, **11** əmdi Mən uni üzül-kesil bir tərəp qılixqa uni əllərnin arisidiki mustəbitning qolıoqa tapxurdum; Mən uni rəzilliki tüpəylidin həydəp qətkə kəkqanidim. **12** Yat adəmlər, yəni əllər arisidiki əng wəhxilər uni kesip taxlıdi. Xahliri taqlar wə barlıq jiləqalaroqa yikilip, uning xahqiliri zemindiki barlıq jiraloroqa sundurulup yatıdu; yər yüzidiki həqlər uning sayisidin qıkip uningdin neri kətti. **13** Uning yikiləqan oqoli üstigə asmandiki barlıq uqar-qanatlar qonup yaxaydu; daladiki barlıq janiwarlar xahliri üstidə turıdu. **14** Buning məqsiti, sulardin suqirilidiqan dərəhlərnin heqbiri özini egiz kətürmisun, yaki uqini bulutlaroqa taqaxturmisun, yaxı suqirilidiqan dərəhlərnin heqbiri undək egizlikkə kətürülmisun üqündur; qünki ularning həmmisi əlümgə bekitilgən — yərnin tegilirigə qüxüxkə bekitilgənlərnin, əlidioqan adəm balilirinin, həngəqa qüxidioqanlarnin qatarididur. **15** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — U təhtisaroqa qüxkən künidə, Mən üning üqün bir matəm tutkuzoqanmən; qongqur sularni etiwetip

uning bulaq-eriklirini tosuwatkənmən; xuning bilən uning uluq suliri tizginləngən. Mən Liwanni uning üqün qarilik kiygüzdüm; uning üqün daladiki barlik dərəhlər solixip kətti. (Sheol h7585) 16 Mən uni hangoqa qüxidioqanlar bilən billə təhtisaraoqa taxliwətkinimdə, uning yikiloqan qaoqdiki sadasi bilən əllərni təwritiwəttim; xuning bilən Erəm baqqsidiki barlik dərəhlər, Liwandiki sərhil wə əng esil dərəhlər, yahxi suqiriloqan həmmə dərəhlər yər tegiliridə turup təsəlli tapqan. (Sheol h7585) 17 Uning sayisidə turoqanlar wə əllər arisida uni qollaydioqanlar uning bilən təng təhtisaraoqa, kiliq bilən əltürülgənlərnin yəniqə qüxkən. (Sheol h7585) 18 Kəni eytə, Erəm baqqsidiki dərəhlərnin kaysisi xan-xərəp wə güzəlliktə sən [Misiroqa] təng keləlytti? Biraq sənmu Erəm baqqsidiki dərəhlər bilən təng yər tegilirigə qüxürülisən; sən hətnə qilinmioqanlar arisida, kiliq bilən əltürülgənlər bilən billə yatisən; mana bu Pirəwn wə uning top-top adəmlirininin həmmisining nesiwisidur, dəydu Rəb Pərwərdigar.

32 On ikkinqi yili, on ikkinqi ayning birinqi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — 2 I insan oqlı, Misir padixaqi Pirəwn üqün bir mərsiyəni aqzinqoqa elip uningqə mundak deyin: — Sən əzüngni əllər arisida bir xiroqa ohxatqansən, biraq sən dengiz-okyanlar arisidiki bir əjdihəsən, halas; sən palaklixip eriklirini exip taxturup, sulirini ayaoqliring bilən qaloqitip, dəryalirini leyitip koydung. 3 — Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Kəp əllərnin top-top adəmliri aldida Əz torumni üstünggə yeyip

taxlaymən; ular seni torumda tutup tartixidu. **4** Mən seni kuruklukta qaldurup, dalaqqa taxlaymən; asmandiki barliq uqar-qanatlarni üstünggə kondurup, yər yüzidiki janiwarlarni seningdin toyundurimən; **5** gəxüingni taqlar üstigə qoyimən, jiloqlarni pütkül əzaying bilən toldurimən; **6** Mən qeningning ekixliri bilən zeminni hətta taqlarəqiqimu suqirimən; jiralar sən bilən toxup ketidu. **7** Nurungni eqürginimdə, Mən asmanlarni tosuwetimən, yultuzlarni kara qilimən; kuyaxni bulut bilən kaplaymən, ay nur bərməydu. **8** Asmanlardiki barliq parlaydioqan nurlarni üstüngdə kara kilip, zemininggə qarangojulukni kaplaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Mən əllər arisioq, yəni sən tonumioqan məmlikətlər arisioqə sening halaktin [qaloqan adəmliringni] elip kətkinimdə, kəp əlləring yürikini biaram qilimən; **10** Mən kəp əllərnəni sən bilən alakzadə qilimən, ularning padixahliri sanga qarap dəhxətlik qorkixidu; Mən qiliqimni ularning kəz aldida oynatqinimda, yəni sening yikiloqan küningdə ularning hərbiəri ez jan qayqusida hər dəqiqə təwrinidu. **11** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Babil padixahining qiliqi üstünggə qikidu. **12** Palwanlarning qiliqliri bilən Mən sening top-top adəmliringni yikitimən; ularning həmmisi əllər arisidiki mustəbitlərdur; ular Misirning pəhrini yokitidu, uning top-top adəmliri kurutuwetilidu. **13** Mən zor sular boyidin barliq haywanlirinimu halak qilimən; insan ayioqi qaytidin ularni qaloqatmaydu, haywanlarning tuyakliri qaytidin ularni leyitmaydu. **14** Xuning bilən Mən ularning sulirini tindurimən; ularning eriklirini süpsüzük maydək aqturimən, dəydu Rəb Pərwərdigar.

15 — Mən Misir zeminini wəyrənə kılənimda, zemin əzining barlıqıdin məhrum boləninida, Mən uningdiki barlıq turuwatqanlarni uruwətkinimdə, əmdi ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **16** — Bu bir mərsiyə; ular uni oquydu — Əlləning kizliri matəm kılıp uni oquydu; mərsiyəni ular Misir wə uning barlıq top-top adəmlirigə oquydu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **17** On ikkinqi yili, ayning on bəxinqi künidə [yənə] xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **18** I insan oqlı, Misirning top-top adəmliri üqün ah-zar qəkkın; xuningdək ularni, yəni uni küqlük əlləning kizliri bilən billə təwəngə, hangə qüxidioqanlarə qəmərah boluxka yər tegilirigə qüxürüp taxliwət; **19** güzəlliktə sən kimdin artuq iding? Əmdi qüxüp, hətnə kılınmioqan bilən billə yat! **20** Ular kiliq bilən əltürülgənlər arisioqə yikilidu; kiliq suquruldi; u wə uning top-top adəmlirining həmmisi sərəp apiriwetilsun! **21** Əmdi palwanlarning arisidiki batur-əzimətlər təhtisaraning otturisida turup [Misir] wə uni kəllioqanlarə qəz kılıdu: —«Mana, ular qüxti, ular jim yatidu — hətnə kılınmioqanlar, kiliq bilən əltürülgənlər!». (Sheol h7585) **22** — Mana, xu yərdidur Asuriyə wə uning yioqilə qəxuni; uning gərliri əz ətrapididur; mana ularning həmmisi əltürülgən, kiliqlənoqan. **23** Ularning gərliri qongqur hangning tegididur; uning yioqilə qəxuni əz gəri ətrapida turidu; ular tiriklərnin zeminida adəmlərgə wəhxət saləqanlar — bularning həmmisi əltürülgən, kiliqlənoqan. **24** Mana Elam wə uning gərinin ətrapida turoqan uning barlıq top-top adəmliri; ularning həmmisi əltürülgən,

qiliqlanoqan, ular hətne qilinmioqan peti yər tegilirigə
qüxkənlər — yəni tirikləarning zeminida adəmlərgə öz
wəhxitini saloqanlar! Birəq hāzir ular hangoqə qüxkənlər
bilən billə iza-aqanətkə qəmidu. **25** Kixilər uning üqün
əltürülgənlər arisida, top-top adəmliri arisida bir orun
raslioqan; həkining gərliri uning ətrapididur; ularning
həmmisi hətne qilinmioqanlar, qiliqlanoqanlar; xunga ular
hangoqə qüxkənlər bilən billə iza-aqanətkə qalidu; ular
əltürülgənlər arisioqə yatquzulidu — gərqə tirikləarning
zeminida ularning wəhxiti adəmlərgə selioqan bolsimu!
26 Mana xu yərdə Məxək bilən Tubal barliq top-top
adəmliri bilən turidu; ularning gərliri öz ətrapididur;
ularning həmmisi hətne qilinmioqanlar, qiliqlanoqanlar
— gərqə ular tirik turuwatqanlarning zeminida öz
wəhxitini adəmlərgə saloqan bolsimu! **27** Ular jəng
qoralliri bilən təhtisaraoqə qüxkən, qiliqliri öz bexi astioqə
qoyuloqan, hətne qilinmay turup yikiloqan palwanlar
arisida yatmaydu; ularning kəbihlikliri öz ustihanliri
üstidə bolidu — gərqə ular tirikləarning zeminida
baturlarqimu wəhxət saloqan bolsimu! (Sheol h7585) **28** Sən
[Pirəwnmu] hətne qilinmioqanlar arisida tarmar bolup,
qiliq bilən əltürülgənlər arisida yatisən. **29** Mana xu yərdə
Edom, uning padixahliri, barliq xahzadilirimu; ular küqlük
bolsimu, qiliqlanoqanlar bilən billə yatquzulidu; ular hətne
qilinmioqanlar arisida, hangoqə qüxidiqanlar bilən billə
yatidu. **30** Mana ximaldiki xahzadilər, həmmisi; mana
barliq Zidondikilər, əltürülgənlər bilən billə qüxkən; gərqə
öz küqi bilən wəhxət saloqan bolsimu, ular hāzir hijaləttə
qaldi; ular hətne qilinmioqan bolup, qiliqlanoqanlar arisida

yetip, hangoqa qüxidioqanlar bilən billə hijalətkə qalidu.

31 Pirəwn bularni kəridu, xuningdək əzining qiliqlanoqan top-top adəmliri toqruluk, yəni əzi wə qoxuni toqruluk ulardin təsəlli alidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **32** — Gərqə Mən uning wəhxitini tirik turuwatqanlarning zeminiqə salduroqan bolsammu, birak u hətnə qilinmioqanlar arisioqə, qiliq bilən ɵltürɵlgənlər arisioqə yatquzulidu, — yəni Pirəwn wə uning barliq top-top adəmliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

33 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, əl-yurtungdikilərgə söz yətküzüp ularoqə mundak degin: — Mən qiliqni məlum bir zemin üstigə qıkaroqinimda, zemindiki həlk əz arisidin bir adəmni tepip uni kəzətqi beketsə, — **3** u qiliqning zemin üstigə qıqkanlıqini kɵröp, kanay qelip həlkni agahlandursa, **4** kimdikim kanay awazini anglap, agahni almisa, qiliq kelip uni elip kətsə, əmdi uning qeni əz bexi üstigə bolidu. **5** U kanay awazini anglap, agahni almioqan; xunga uning qeni əzigə bolidu; u agah aloqan bolsa, jenini kutquzoqan bolatti. **6** Birak kəzətqi qiliqning keliwatqinini kɵröp, kanay qalmay, həlkni agahlandurmisa, əmdi qiliq kelip ular arisidin birawni elip kətsə, undakta u əz kəbihlikidə elip ketilidu; birak uning qeni ɵqün Mən kəzətqidin hesab alimən. **7** Əmdi, i insan oqlı, Mən seni Israil jəməti ɵqün kəzətqi dəp bekitkənmən; sən Mening aqzimdin həwər anglap, ularoqə Məndin agah yətküzisən. **8** Mən rəzil adəmgə: «I rəzil adəm, sən qoqum ɵlisən» desəm, wə ɵzüng bu rəzilni yolidin yanduruxka söz qılmay uni agahlandurmisang, u rəzil əz kəbihlikidə ɵlidu;

birak uning qeni üqün sændin hesab alimæn. **9** Birak sæn ræzilni yolidin yenix tooqruluk agahlandursang, u yolidin yanmisa, u öz kəbihlikidə ølidu; birak øzüng öz jeningni kutkuzup qalisæn. **10** Əmdi sæn, i insan ooqli, Israil jəmətigə söz kilip: — Silər: «Bizning itaətsizliklerimiz wə gunahlerimiz beximizdidur, biz ular bilən zəiplixip ketiwatimiz; əmdi biz qandakmu hayatka eriximiz?» dəysilər. **11** Ularoqa səzümni yətküzüp: «Mæn hayatim bilən kəsəm qilimænki, — dəydu Rəb Pərwədigar, — Mæn rəzil adəmning ølümidin heq hursənlikim yoktur; pəkət ularni rəzil yolidin yenip hayatka erixsun dəymæn; rəzil yolliringlardin yeninglar, yeninglar! Nemixka ølgünglar kelidu, i Israil jəməti?!» — degin. **12** Wə sæn, i insan ooqli, əl-yurtungdikilərgə mundaq degin: — Həkkaniy adəmning həkkaniyliki asiylik qiloqan künidə uni kutkuzmaydu; həm rəzil adəm bolsa, u öz rəzillikidin yanoqan künidə rəzillikidin yikilmaydu; həkkaniy adəm gunah sadir qiloqan künidə, u əslidiki həkkaniyliki bilən hayatta turiwərməydu. **13** Mæn həkkaniyoqa: «Sæn bərhək hayatka erixsæn» deginimdə, u öz həkkaniylikioqa tayinip kəbihlik sadir qilsa, əmdi uning həkkaniy ixliridin heqkaysisi əslənməydu; əksiqa u øtküzgən kəbihliki tūpəylidin ølidu. **14** Əmdi mæn rəzilgə: «Sæn qoqum ølisæn» desəm, birak u gunahidin yenip, kəz aldimda adalət wə həkkaniylikni yürgürsə — **15** Rəzil adəm kərzgə kapalətkə aloqan nərsini qayturup bərsə, — bulangqilikta aloqanni qayturup bərsə — kəbihlik sadir qilmay, hayat bəlgilimiliridə mangsa — əmdi u bərhək hayatka igə bolidu, u ølməydu. **16** Uning sadir qiloqan gunahliridin heqkaysisi əslənməydu; u adalət wə

həkkaniylikni yürgürgan — u bərhək həyatka igə bolidu. **17** Birak əl-yurtungdikilər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəydu; əməliyəttə ularning yoli bolsa həmmigə barawər əməs. **18** Həkkaniy adəm öz həkkaniylikidin yenip, kəbihlikni sadir kilsa, u buningda əlidu. **19** Rəzil adəm öz rəzillikidin yenip, adalət wə həkkaniylik yürgürsə, bu ixlardin həyatka igə bolidu. **20** Ləkin silər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəysilər; i Israil jəməti, Mən hərəkaysinglarəğa öz yolliringlar boyiqə üstünlərgə həküm qikirimən! **21** Wə xundak boldiki, sürgün boləğan on ikkinqi yili, oninqi ayning bəxinqi künidə, Yerusalemdin kaqқан birsi yeniməğa kelip: «Xəhər bəsüldi!» — dedi. **22** Əmdi kaqқан adəmning yetip kelixining aldinki ahximida Pərwərdigarning kəli mening wujuduməğa kənoqanidi; xuning bilən U aqzimni eqip koydi; aqzim eqilip, mən yənə gaqa bolmidim. **23** Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqlı, Israil zeminidiki harabə jaylarda turuwatқанlar: «Ibrahim pəkət bir adəm turupmu bu zeminəğa miras boləqanidi; birak biz kəp adəmmiz; əmdi zemin bəribir bizgə təkdin kəlindi» — dəp eytiwatidu. **25** Xunga ularəğa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər gəxni kən bilən yəysilər; silər öz məbudliringlarni bax kətürüp izdəysilər; silər kən təküwətsilər; əmdi silər zeminəğa miras bolamsilər? **26** Silər kəliqinglarəğa tayinisilər, silər yirginqlik ixlarni qikirisilər, hərbinglar öz kəoxnisining ayaliəğa buzukqilik kəlidu. Əmdi silər zeminəğa miras bolamsilər?». **27** Ularəğa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak

dəydu: Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, bərhək, harabə jaylarda turuwatqanlar kəliqlinip yikilidu; dalada qalqanni yawayi həywanlarning yəwetixkə tapxurimən; istihkamlar wə oqarlarda turoqanlarmu waba kesilidin əlidu. **28** Mən zeminni wəyranə wə qəl-bayawan kəlimən; uning küküqin boləqan pəhri yokilidu; Israilning taqliri wəyranə boliduki, ulardin ətküqi həqbir adəm bolmaydu. **29** Ularning yürgüzgən yirginqlik kəlmixliri tükəylidin Mən zeminni wəyranə wə qəl-bayawan kələqinimda ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **30** — Əmdi sən bolsang, i insan oqlı, əl-yurtungdikilər hərdaim seni aqlıqə elip əylirining tamlirining yenida wə dərwezilarda səzləp bir-birigə həm hərbi əz kərinclıqə sən toqlıruklıq: «Kəni berip, Pərwərdigardin nemə səz barkin, anglap kələyli!» — dəydu. **31** Ular jamaət süpitidə yeningəqə kelip, Mening həlkimning süpitidə aldingda olturidu; ular səzliringni anglaydu, biraq ularəqə əməl kəlmaydu; ular aqlı bilən sangə muhəbbət kərsitidu, biraq kəngli haram mənəpətkə tartidu; **32** mana, sən ular üqün pəqət yekimlik awaz bilən, sazlıri obdan təngxilip eytiləqan muhəbbət nahxisisən, halas; ular səzliringni anglaydu, biraq ularəqə əməl kəlmaydu. **33** Əmdi buning həmmisi əməlgə axuruləqinida (u bərhək əməlgə axurulidu!) ular bir pəyəqəmbərnıng ularning arisida boləqanlıqini tonup yetidu».

34 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, bexarət berip Israilni baqqıqı padıqılarnı əyibləp mundak deqin: — Padıqılaraqə mundak deqin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: —

Əzlininla bekiwatkan Israilning padiqirining halioqa way!
Padiqilarning padisini ozuklandurux kerak əməsmu?
3 Silər yeoqini əzünglər yəysilər, yungini əzünglər
kiysilər; bordaloqan esil malni soyusilər; lekin qoylarni
bakmaysilər. **4** Ajizlarni küqəytmidinglar, kesəllərn
sakaytmidinglar, zəhimləngənlərn tengip qoymidinglar,
tarkilip kətkənlərn kayturup əkəlmidinglar, ezip
kətkənlərn izdəp barmidinglar; əksiqa silər zorluk-
zumbuluk wə rəhimsizlik bilən ular üstidin həküm
sürüp kəlgənsilər. **5** Ular padiqisiz bolup tarkilip kətti;
ular tarkilip ketip daladiki barlik haywanlaroqa ozuk
bolup kətti. **6** Mening qoylirim barlik taoqlar arisidin,
hər yukiri egizlik üstidə tenəp kətti; Mening qoylirim
pütkül yər yüzigə tarkip kətti, biraq ularni tepixka
tirixkuqi yaki izdigüqi yok idi. **7** Xunga, i padiqilar,
Pərwədigarning səzini anglanglar: — **8** Mən hayatim
bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwədigar, —
Qoylirimning padiqisi bolmioqaqqa, ular ow bolup qaldi,
daladiki hərbiir haywanoqa ozuk boldi; qünki Mening
padiqilirim Əz padamni izdiməydu, ular pəkət əzlini
baqıdu, Mening qoylirimni bakmaydu. **9** — Xunga, i
padiqilar, Pərwədigarning səzini anglanglar! **10** Rəb
Pərwədigar mundaq dəydu: — Mana, Mən padiqilaroqa
karximən; Mən Əz qoylirimning hesabini ulardin alimən,
wə ularni padini bekixtin tohtitimən; xuning bilən
padiqilar əzlinimu bakmaydu; wə Mən qoylirimni
ularoqa yənə ozuk bolmisun üqün ularning aqzidin
kutuldurimən. **11** Qünki Rəb Pərwədigar mundaq dəydu:
— Mana, Mən Əzüm əz qoylirimni izdəp ularning halini

soraymən; **12** padiqi özining qoyliri arisida, tarap kətkən qoylarni tepip baqqandək, Mənmü qoylirimni izdəp baqimən; ular bulutluk qarangoju kündə tarilip kətkən hərbi jaylardin Mən ularni qutuldurimən. **13** Mən ularni həklərdin epkelimən, ularni məmlikətlərdin yiojimən, öz zeminiyoğa apirimən; Mən ularni Israil taqliri üstidə, erik-üstənglər boyida wə zemindiki barlik turaloju jaylarda baqimən; **14** Mən ularni esil qimənzarda baqimən; Israil taqliri ularning yayliqi bolidu; ular xu yərdə obdan yaylakta yatidu; Israil taqliri üstidə, mumbət qimənzarda ozuklinidu. **15** Mən Əzüm Əz padamni baqimən, ularni yatquzimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** — Mən yoldin tenəp kətkənlərnə izdəymən, tarkilip kətkənlərnə qayturimən; zəhimləngənlərnə tengip koyimən, ajzlarni küqəytimən; birək səmrigənlər wə küqlüklərnə yokitimən; padamni adalət bilən baqimən. **17** Əmdi silərgə kəlsəm, i Mening padam, Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən koy wə koy arisida, qoqkarlar wə tekilər arisida həküm qikirimən. **18** Əmdi silərnəng yahxi qimənzarnə yegininglar azlik kilip, qiməndiki qaloqan ot-qəplərnə ayaqliringlar bilən qəyliwetixinglar kerəkmü? Silər süpsüzük sulardın i qəndin keyin, qaloqinini ayaqliringlar bilən leyitiwetixinglar kerəkmü? **19** Xunga Mening qoylirimyoğa silərnəng ayaqliringlar qəyliwətkənni yeyixtin, ayaqliringlar dəssəp leyitiwətkənni iqixtin baxqa amal yok. **20** Xunga Rəb Pərwərdigar ularoğa mundaq dəydu: — Mana Mən, Mən Əzüm səmrigən qoylar wə oruk qoylar arisida həküm qikirimən. **21** Qünki silər mürə-yanpaxliringlar bilən ittirip, münggüzliringlar

bilən ularni tərəp-tərəpkə tarkitiwətküqə üsisilər, **22**
— Mən ularni yənə ow obyektı bolmisun dəp Əz
padamni qutkuzimən; wə Mən qoy wə qoy arisida
həkim qikirimən. **23** Mən ularning üstigə bir padiqini
tikləymən, u ularni baqıdu; u bolsa Mening qulum Dawut;
u ularni bekip, ularqa padiqi bolıdu; **24** wə Mənki
Pərwədigar ularning Hudasi bolimən, Mening qulum
Dawut ular arisida əmir bolıdu; Mənki Pərwədigar
xundaq söz qildim. **25** Mən ular bilən aman-hatırjəmlik
beqıxlaydıqan əhdini tüzüp, yirtkuq haywanlarni
zemindin tügitimən; ular bihətər bolup janggalda turıdu,
ormanlıqlarda qonup uhlaydu. **26** Mən ularni həm
egizlikim ətrapidiki jaylarni bərikətlik qilimən; yamoqur-
yeqinlarni əz pəslidə yaqdurimən; bular bərikətlik
yamoqurlar bolıdu. **27** Daladiki dərəhlər mewilirini,
tupraq ündürmilirini berıdu; ular əz zeminida bihətər
turıdu; Mən ularning boyunturuq-asarətlirini sundurup,
ularni qulluqqa tutqanlarning qolidin kutulduqinimda,
ular Mening Pərwədigar ikənlikimni bilip yetıdu. **28**
Ular yənə əllərgə ow bolmaydu, yər yuzidiki haywanlar
yənə ularni yəwətməydu; ular bihətər turıdu, heqkim
ularni qorqatmaydu. **29** Mən ular üqün dangki qikqan
alahidə bir bostanlık jayni təminləymən; ular qaytidin
zeminda aqarqilikta yıqləp qalmaydu, yaki qaytidin
əllərnin mazaq obyektı bolmaydu. **30** Andin ular Mənki
Pərwədigar Hudasing ular bilən billə bolidioqanlıkimni
wə əzlrining, yəni Israil jəmətining Mening həlkim
bolidioqanlıkini bilip yetıdu, — dəydu Rəb Pərwədigar.
31 — Əmdi silər bolsanglar, i Mening koylirim, Mening

qimənzarimdiki qoylirim, insnlardursilər, halas; Mən bolsam silərnıng Hudayinglardurmən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

35 Wə Pərwərdigarnıng səzi mangan kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, yüzüngni Seir teoqıqa karitip, bexarət berip uni əyibləp mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, i Seir teoqi, Mən sanga qarximən; Mən qolumni üstünggə uzartip, seni bir wəyrənə wə qəl-bayawan qilimən. **4** Mən xəhərliringni harabə qiliwetimən, wə sən wəyrənə bolisən; andin sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. **5** Qünki sən mənggügə eqmənlik saklap kəlgənsən, Israillarning bexioqa külpət qüxkən künidə, kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxqanda, ularni qiliq küqigə tapxurup bərgənliking tüpəylidin, **6** Xunga Mən həyatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sanga qan təkülüxnı bekittim; qan seni qoqlaydu. Sən qan təküxtin nəprətlənmigənliking tüpəylidin, əmdi qan seni qoqlap yüridu. **7** Mən Seir teoqini wəyrənə wə qəl-bayawan qilip, unıngdin besip ötküqi həm unıngoqa qaytquqini üzüp taxlaymən. **8** Mən unıng taqlirini öltürülgənliri bilən toldurimən; sening egizlikliringdə, sening jiləjiliringda, sening barlıq jiraliringda qiliq bilən öltürülgənlər yikilidu. **9** Mən seni mənggügə wəyrənə qilimən; sening xəhərliring adəmzatsız bolidu; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** — Qünki sən: «Bu ikki əl, ikki məmlikət Meningki bolidu, biz ularoqa igə bolimiz» degining tüpəylidin — gərqə Mən Pərwərdigar xu yərdə boləqan bolsammu —, **11**

əmdi Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sening nəpritingdin qıqқан aqqıqıng boyıqə wə həsiting boyıqə sanga muamilə kəlimən; Mən üstünggə həküm qıqırıp jazalixim bilən, Mən ular arisida Əzümni kərsitimən. **12** Xuning bilən sening İsrail taqliriqa qarap: «Ular wəyran boldi, ular bizgə yəm boluxқа təkdım kəlini» degən barlıq həqarətliringni Mən Pərwərdigarning angliqinimni sənlər tonup yetisilər. **13** Uning üstigə aqlinglarda silər Manga qarxi qıqıp əzünglarni qong kərsitip, Manga kupurluq kəloqan səzünglərnə kəpəytkənsilər; Mən ularni anglidim. **14** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Pütkül yər yüzi xadlinip kətkinidə, Mən seni wəyranə kəlimən. **15** İsrail jəmätining mirasi wəyran kəlinoqanda buningdin sən xadlanoqiningdək, Mənmu sanga xundak kəlimən; sənmu, i Seir teqlə wə barlıq Edom — silərnəng barlıqinglar wəyranə bolidu; wə [Edomiylar] Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

36 Əmdi sən, i insan oqlə, İsrail taqliriqa bexarət berip mundaq degin: — İsrail taqliri, Pərwərdigarning səzini anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Düxmənnəng silərgə qarap: «Wah! Mənggü yukiri jaylar bizgə təəlluq boldi!» degini tüpəylidin, **3** xunga bexarət berip mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bərək, qünki ular silərnə wəyranə kəlip, əllərdin kəloqanliriqa təwə kəlixқа həryəndin silərnə əzgənliki tüpəylidin, wə silər əllər arisida səz-qəqək wə təhmət obyektə bolup kəloqanliqinglardin, **4** əmdi xunga, i İsrail taqliri, Rəb Pərwərdigarning səzini anglanglar: — Rəb

Pərwərdigar əllərdin qaloqanlirioqa olja həm mazak obyektı bolup qaloqan taoqlar, egizliklər, jiralar və jiloqlaroqa, wəyran boləqan harabilər wə taxliwetilgən xəhərlərgə mundak dəydu: — **5** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Huxal boluxup kəlbidiki pütün eqmənliki bilən Mening zeminimni əzlırigə təəlluk boluxka bekitip, uni bulang-talang kiliwalayli degən əllərdin qaloqanlirioqa wə Edomdikilərninğ həmmissigə bərhək, Mən [Əz həlqimğə] boləqan kizəqinlikimdin qıqқан aqqıq otida səz kildim: — **6** Israil zemini toqruqluk bexarət berip, taoqlar, egizliklər, jiralar wə jiloqlaroqa səz kiliq mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əz [həlqimğə boləqan] kizəqinlikimdin kəhrim bilən səz kildim — qünki silər əllərninğ mazak-ağanətlirini yegənsilər. **7** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən kolumni kətürüp xundak kəsəm iqkənki, bərhək, ətrapinglardiki əllər əzining mazak-ağanətlirini əzi ixitidu. **8** Lekin silər, i Israil taoqliri, xahlinisilər, həlqim Israiloqa mewə berisilər; qünki ular pat arida qaytip kelidu. **9** Qünki mana, Mən silər təriringlardidurmən; Mən silərgə qaraymən, silər yumxitisilər həm terilisilər. **10** Wə Mən üstünlərdə adəmlərnı, yəni Israilning pütkül jəmətini, ularning barlıqini kəpəyımən; xəhərlər aqalilik bolidu, harabilər qaytidin qurulidu. **11** Mən üstünlərdə adəm həm haywanlarnı kəpəyımən, ular awup nəsil kəridu; Mən ətkən zamanlardikidək silərnı olturaqlıq qilimən; bərhək, qalinqlarnı əslidikidin əwzəl qilimən; silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **12** Mən üstünlərgə adəmlərnı, yəni həlqim

Israilni mangdurimən; ular silərgə igidarqilik qilidu, silər ularning mirasi bolisilər; silər yənə ularni baliliridin juda qilmaysilər. **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki ularning silərgə: «Silər adəmlərni yəysilər, əz elinglarni balilardin juda qilənsilər!» degini tüpəylidin, **14** əmdi silər yənə adəmlərni yeməysilər, əz elinglarni baliliridin yənə juda qilmaysilər, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Mən silərgə yənə əllərnin mazak-aħanətlirini anglatquzmaymən; silər əllərnin tapa-tənisini yənə kətürməysilər, silər əz elinglarni qaytidin yikitmaysilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **17** I insan oqlı, Israil jəməti əz zeminida turoqan qaqlarda, ular əz yoli həm qilmixliri bilən uni buləjoqan; Mening aldimda ularning yoli ay kərgən ayalning napaklikəja ohxax. **18** Xunga zeminəja təkən qan üqün, zeminni məbudliri bilən buləjoqanlikə üqün, Mən kəħrimni ular üstigə təktum; **19** Mən ularni əllər arisəja tarkitiwəttim, ular məmlikətlər iqigə tarilip kətti; Mən ularning yolliri həm qilmixliri boyiqə ularning üstigə həküm qikardim. **20** Ular baridəjan həkəysi əllərgə kəlgəndə, ular toqrısında: «Bular Pərwərdigarning həkə, birak ular Uning zeminidin qikqan!» — deyilgəndə, ular yənəla Mening pak-mukəddəs namimni buləjoqan; **21** Birak Mən Israil jəməti barəjan həkəysi əllər arisida buləjoqan pak-mukəddəs namim üqün kəngül bəldüm. **22** Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bu ixni silərni dəp əməs, i Israil jəməti, bəlki silər barəjan həkəysi əllər arisida silər buləjoqan əz pak-mukəddəs namim üqün qilimən. **23**

Mən əllər arisida buloqanoqan, Əzümning büyük namimni pak-muqəddəs dəp kərsitimən; namimni dəl silər ular arisida buloqanoqan; ularning kəz aldida Mən Əzümni silərnin aranglarda pak-muqəddəs kərsətkinimdə, əllər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **24** Mən silərnə əllər arisidin elip, məmlikətlər iqidin yiqip, silərnə öz zəminlariqə qayturimən. **25** — Mən süpsüzük suni üstünlariqə qaqimən, buning bilən silər pak bolisilər. Silərnə həmmə paskiniliklariqə wə butlirlariqə paklaymən. **26** Mən silərgə yengi kəlb berimən, iqinglariqə yengi bir roh salimən; teninglardiki tax yürəkni elip taxlap, mehrlik bir kəlbni ata qilimən. **27** Mening Rohimni iqinglariqə kirgüzüp, silərnə əmr-pərmanlirim boyiqə mangoquzimən, həkümlirimni tutquzimən, xuning bilən ularqə əməl qilisilər; **28** silər Mən ata-bowilirlariqə təqdim qiloqan zeminda yaxaysilər; Mening qowmim bolisilər, Mən silərnin Hudayinglar bolimən. **29** Mən silərnə barlik paskiniqiliktin qutquzimən; Mən buqdayni awun boluxqə buyruymən; üstünlərgə heq aqarqilikni qoymaymən; **30** Mən dərəhlərnin mewisini wə etizdiki məhsulatlarni awutimənki, silər aqarqilik tūpəyldin əllər arisida xərməndə bolmaysilər. **31** Silər rəzil yollirlar wə naqar qilmixlirlarni əsləp, kəbiqlirlar wə yirginlik qiloqanlirlar üçün öz-özünlariqə yirginisilər. **32** Silərgə məlum bolsunki, bu ixni qilixim silər üçün əməs, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — öz yollirlar üçün hijil bolup xərməndə bolunglar, i Israil jəməti. **33** — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən kəbiqliklariqə

pakliqan künidə, Mən xəhərlərnı aħalilik qilimən, harabə qaloqan jaylarmu qaytidin qurulidu. **34** Wəyran qilinoqan zemin ətüp ketiwatqan hərbirining kəz aldida wəyrənə kərünsimu, u qaytidin terilidu. **35** Xuning bilən ular: «Bu wəyran qilinoqan zemin huddi Erəm baqısidək boldi; harabə, wəyran qilinoqan xəhərlər hazır mustəhkəmləndi, aħalilik boldi» — dəydu. **36** Wə ətrapida qaloqan əllər Mənki Pərwərdigarning buzuloqan jaylarnı quruquı həm wəyrənə qilinoqan yərlərnı qaytidin terioquı ikənlikimni bilip yetidu; Mənki Pərwərdigar səz qildim, buningoqa əməl qilimən. **37** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən yənıla İsrailning jəmətining bu ixlarnı tiləydiqan dua-tilawətlirigə ijabət qiloquı bolimən; Mən qoy padisidək ularning adəmlirini awutimən; **38** Mukəddəs dəp ayriloqan qurbanlıq qoy padisidək, bekitilgən həyt-bayramlırioqa beoıxlanoqan qoy padisi Yerusalemoqa tolduruloqandək, harabə boluqan xəhərlər qaytidin adəm padiliri bilən toldurulidu; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu.

37 Pərwərdigarning qoli wujudumoqa qondi; Pərwərdigar meni Rohi bilən kətürüp qıqıp, bir jiloqining otturisiyoqa turoquzdi; u yər səngəklərgə toldi. **2** U meni səngəklər ətrapidin uyak-buyakqa ətüzdi; mana, bu oquq jiloqida [səngəklər] intayin nuroqun idi; wə mana, ular intayin qurup kətkənidi. **3** U məndin: — I insan ooqli, bu səngəklər qaytidin yaxnamdu? — dəp soridi. Mən: — I Rəb Pərwərdigar, sən bilisən, — dedim. **4** U manga: I insan ooqli, bu səngəklər üstigə bexarət berip mundak degin: «I quruk səngəklər, Pərwərdigarning səzini anglanglar! **5**

Rəb Pərwərdigar bu səngəklərgə mundaq dəydu: — Mana, Mən silərgə bir roḥ-nəpəs kirgüzimən, wə silər ḥəyat bolisilər. **6** Mən üstünglərgə pəy-singirlərni salimən, silərni terə bilən yapimən, silərgə roḥ-nəpəs kirgüzimən; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər». **7** Xunga mən buyruləḡini boyiqə bexarət bərdim; mən bexarət beriximgə, bir xawqun kətürüldi, mana jalak-julak bir awaz anglandi, səngəklər jipsilixip, bir-birigə qoxuldi. **8** Mən kərdum, mana, pəy-singirlər wə ət ularning üstigə kelip ularni qaplidi; birak ularda heq roḥ-nəpəs bolmidi. **9** U manga: — I insan oḡli, roḥ-nəpəskə bexarət berip mundaq degin: «Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: Tət tərəptin xamal kəlgəysilər, i roḥ-nəpəs, wə muxu eltürülgənlər tirilsun üqün ularning üstigə püwənglər» — dedi. **10** Xunga mən buyruləḡandək bexarət beriwidim, roḥ-nəpəs ularəḡa kirdi-də, ular ḥəyat bolup tik turdi — bütük bir qoxunəḡa aylandi. **11** Wə U manga: — I insan oḡli, bu səngəklər bolsa Israilning pütün jəmətidur. Mana, ular: «Bizning səngəklirimiz kurup kətti, ümidimiz üzüldi; biz tügəxtuk!» — dəydu. **12** Xunga bexarət berip ularəḡa mundaq degin: «Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən gərünglərni eqip, silərni gərünglərdin qikirimən, i Mening həlqim, silərni Israil zeminiəḡa elip kirimən; **13** Mən gərünglərni aqkinimda, silərni gərünglərdin qiqarəḡinimda, i Mening həlqim, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **14** Wə Mən Əz Rohimni silərgə kirgüzimən, silər ḥəyat bolisilər; wə Mən silərni əz zeminəḡlarda turoquzimən; silər Mənki Pərwərdigarni xundaq səzni qilip, xuni ada qildi, dəp bilip

yetisilər». **15** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **16** I insan oqli, bir tayakni elip, uning ustiga «Yəhuda wə uning həmrəhliri boləjan Israillar üçün» dəp yazəjin; yənə bir tayakni elip, uning ustiga «Əfraim wə uning həmrəhliri boləjan pütün Israil jəmətidikilər üçün» dəp yazəjin; **17** wə ularni bir-biriga ulap koy; ular qolungda bir bolsun. **18** Həlkimdikilər səndin: «Bu ixlar bilən nemini qüxəndürməqci bizgə dəp bərməmsən?» dəp sorisa, **19** ularəja: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Əfraimning wə uningəja həmrəh boləjan Israil kəbililirining qoli tutqan Yüsüpning tayikini elip, uni Yəhudaning tayiqəja qoxup ulap, ularni birlə tayak qilimən; ular Mening qolumda bir tayak bolidu. **20** Sən yazəjan tayaklarni ularning kəz aldida qolungda tutup ularəja xundak degin: — **21** «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: «Mana, Mən Israil balilirini barəjan əllər arisidin elip, ularni həryəndin yiqip əz zeminiəja epkelimən. **22** Mən ularni Israil taqlirining üstidə bir əl qilimən; bir padixah ularning həmmisigə padixah bolidu; ular qaytidin ikki əl bolmaydu, yaki qaytidin ikki padixahliqqa heq bəlünməydu. **23** Ular əzlrini qaytidin ularning məbudliri, lənətlik ixliri yaki asiyliririning heqkayisisi bilən heq buləyimaydu; Mən ularni gunah ətküzgən olturəqləxqan jayliridin qutkuzup, ularni paklandurimən; ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **24** Wə mening qulum Dawut ularəja padixah bolidu; ularning həmmisining birlə padiqisi bolidu; ular Mening həkümlirimdə mengip, Mening bəlgilimilirimni tutup ularəja əməl qilidu. **25** Ular Mening qulum Yakupqa

təqdim qiləjan, ata-bowiliringlar turup kəlgən zeminda turidu; ular uningda turidu — ular, ularning baliliri, wə balilarning baliliri mənggü turidu — Mening qulum Dawut ularning xahzadisi bolidu. **26** Mən ular bilən aman-hatirjəmlik beqixlaydiəjan bir əhdə tüzimən; bu ular bilən mənggülik bir əhdə bolidu; Mən ularni jayida makanlaxturup awutimən; wə Mening muqəddəs jayimni ular arisioə mənggügə tikləymən. **27** Mening turaləju jayim ularda bolidu; Mən ularning Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **28** Mening pak-muqəddəs jayim ular arisida mənggügə tikləngəndə, əmdi əllər Əzüm Pərwədigarning Israilni pak-muqəddəs qiloquqi ikənlikimni bilip yetidu».

38 Pərwədigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** İnsan oqlı, yüzüingni Magog zeminidiki Rox, Məxək wə Tubalning əmiri Gogka qaritip uni əyibləp bexarət berip xundak degin: — **3** Rəb Pərwədigar xundak dəydu: «Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **4** Mən seni arkingəja yandurup, engikinggə ilməklərni selip, sən wə pütün qoxunungni — atlar wə atlik əskərlərni, həmmisi toluq qorallanojan, sipar-qalkənlarni kətürgən, qiliq tutqan top-top kixilərni jənggə qikirimən; **5** Pars, Efiopiyə wə Put, həmmisi qalkəndubuloə bilən qorallinidu **6** — Gomer wə uning barliq top-top adəmliri, ximalning əng kəridin kəlgən Torgamağ jəməti wə uning barliq top-top adəmliri, bu kəp əllər sanga həmrağ bolup billə bolidu. **7** Əzüingni təyyarla; sən wə sanga yioqiloəjan barliq top-top adəmliring təyyarlanoəjan petida bol; sən ularəja nazarətqilik qilisən.

8 Kəp künlərdin keyin sən [jənggə] qaqirilisən; sən ahirki yillarda kıliqtin qutkuzulojan, kəp əllərdin yiojilojan həlkning zeminiəja, yəni uzundin beri wəyran kəlinip kəlgən Israil taəjlirioja hujum kəlisən; uning həlki əllərdin yiojilojan bolup, ularning həmmisi aman-esən turiweridu;

9 sən, barlıq top adəmliring wə sanga həmrah boləjan nurojun əllər bilən billə aləja besip, boran-qapkundək kelisən; sən yər yüzini qaplıojan buluttək bolisən». **10** — Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: «Xu küni xundək boliduki, kənglünggə baxkiqə hiyallar kirip, sən rəzil hiylə-nəyrəngni oylap qikisən; **11** sən: «Mən sepilsiz yeza-kəntlər jaylaxkən zeminoja besip kirimən; mən aman-esən turuwatkən bir həlkkə yəkinliximən — ularning həmmisi sepilsiz, takəksiz wə dərwasiziz turuwatidu», dəysən, — **12** «Xuning bilən oljilarni elip, bulang-talang kəlimən; qolumni əslidə wəyran bolup əmdiliktə makanlik boləjan jaylarəja, əllərdin yiojilojan, mal-dunyaəja igə boləjan, dunyaning kindikidə yaxawatkən həlkkə qarxi kəlimən». **13** Xu tapta Xeba, Dedan, Tarxixitiki sodigərlər barlıq yax xirliri bilən səndin: «Sən olja elixkə kəldingmu? Sən top-top adəmliringni bulang-talang kəliwelixkə — altun-kümüxni elip ketixkə, mal-dunyani elip ketixkə, zor bir oljioja erixiwelixkə yiojdingmu?» — dəp soraydu. **14** Xunga bexarət bərgin, i insan oqlı, Gogka xundək degin: — Rəb Pərwərdigar xundək dəydu: — Mening həlkim Israil aman-esən bolidiojan künini, sən bilip yətməmsən? **15** Sən öz jayingdin, yəni ximalning əng qət jayidin qikisən, sən wə sanga həmrah boləjan nurojun əllər, həmmisi atlik bolup, top-top adəmlər, qong koxun bolisən. **16** Sən yər

yüzini qapliqan buluttək həlkim Israiloqa qarxi qikisən — bu ahirki zamanlarda bolidu — Mən seni öz zeminimoqa qarxilixixka qikirimən; xundak qilip Mən sən arkilik, i Gog, əllərninğ kəz aldida Əzümning pak-muqəddəs ikənlikimni kərsətkəndə, ular Meni tonuydu». **17** — Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: «Mən kədimki zamanlarda qullirim boləqan Israildiki pəyoqəmbərlər arkilik bexarət qiləqan birsi sən əməsmu? Ular xu künlərdə, xundakla kəp yillardin beri, Mening seni həlkimğə qarxilixixka qikiridioqanlikim toqruqluk bexarət bərgən əməsmu? **18** Wə xu küni, yəni Gog Israil zeminioqa qarxi qikqan küni xundak boliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — oqəzipim bilən Mening kəhrim ərləp qikidu. **19** Mening [Əz həlkimğə] boləqan kizəqinlikimdin, oqəzəp bilən xundak səz qiləqanməni, Israil zeminida zor yər təwrəx bolidu; **20** xuning bilən dengizdiki beliklar, asmandiki uqarqanatlar, daladiki həywanlar, yər yüzidiki əmiligüqi həywanlar wə yər yüzidə turoqan barlik insanlar Mening yüzüm aldida təwrinip ketidu; taoqlar ərülüp, tik yarlar oqulap ketidu, barlik tamlar yərgə ərülüp qüxidu. **21** Mən barlik taoqlirimda uning bilən qarxilixixka bir qiliq qakirimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — hərbersining qiliqi əz qerindixigə qarxi qikidu. **22** Mən waba kesili wə qan təküx bilən uningəqa həküm qikirip jazalaxka kiriximən; Mən uningəqa, uning qoxunliri üstigə, uningəqa həmrah boləqan nuroqun əllər üstigə dəhxətlik yamoqur, zor məldür taxliri, ot wə güngürt yaqdurimən; **23** Mən Əzümni uluqlap, Əzümni pak-muqəddəs dəp kərsitimən;

wə nuroʻjun əllərning kəz aldida namayan bolimən, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

39 «Əmdi sən, i insan oʻqli, Gogni əyibləp bexarət berip xundak degin: — Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: — Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **2** Mən seni arkingoʻja yandurup, yetkiləp, seni ximalning əng kəridin qikirimən, Israilning taʻqliri üstigə tajawuz kildurimən; **3** Mən okyayingni sol qolungdin urup taxliʻozuziwetimən, okliringni ong qolungdin qüxüriwetimən; **4** sən Israil taʻqlirining üstigə yikilisən; sən wə sening barlik qoxunliring, sanga həmrəh boləjan əllər yikilislər; Mən seni barlik yirtkuq uqar-qanatlarəja gəx, daladiki barlik haywanlarəja ow boluxka təkdim kildim. **5** Sən dalada yikilisən; qünki Mən xundak səz kildim, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **6** Mən Magog üstigə wə dengiz boyida aman-esən turoʻjanlarəja ot yaʻqdurimən; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **7** Mening pak-mukəddəs namimni həlkim Israil arisida tonutimən; pak-mukəddəs namimning kaytidin buləjinixka kət'iy yol qoymaymən; əllər Mening Pərwərdigar, Israilda turoʻjan Mukəddəs Boləquqisi ikənlikimni bilip yetidu. **8** Mana, u kelidu! Bu ixlar qokum bolidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — bu dəl Mən eytkən künidur. **9** Israil xəhərliridə turuwatkanlar qikip qorallarni, jümlidin sipar-qalkanlar, okyalar, tokmaqlar wə nəyzilərnə köydürüp ot qalaydu — ular bular bilən yəttə yil ot qalaydu. **10** Daladin heq otun elinmaydu, ormanlardin heq yaʻoʻjaq kesilməydu; qünki ular qorallarni ot qalaxka ixlitidu; ular əzliridin olja

tutqanlarni olja tutidu, oʻzlarini bulang-talang qiloqanlarni bulang-talang qilidu, — d̈oydu R̈ob P̈arẅardigar. **11** Ẅə xu k̈unida xundaq boliduki, Israil zeminidin, ÿəni dengizning ẍərkiy q̈iroq̈ikidin oʻtidioqanlarning jil̈osisidin Gogqa bir ÿerlik boluxi uq̈un bir orunni berim̈ən; bu ÿerlik bolsa oʻtk̈üq̈il̈arning yolini tosidu; ular xu ÿerd̈ə Gog ẅə uning barlik top-top ad̈amlirini k̈omidu; u «Ḧamon-Gog jil̈osisi» d̈əp atilidu. **12** Israil j̈əməti zeminini ḧalal qilix uq̈un, ularni ÿətẗə ay k̈omidu; **13** zemindiki barlik ḧəlk̈ ularni ÿerlikk̈ə q̈oyidu; xuning bil̈ən Oʻz̈üm uluq̈olanq̈an muxu k̈unida bu ix ularq̈ə ẍər̈əp bolidu, — d̈oydu R̈ob P̈arẅardigar. **14** Ular birn̈əqq̈ə ad̈əmni zeminni dawaml̈ik arilap, tajawuzq̈ilarning zemin ÿüzid̈ə q̈aloq̈an j̈əs̈ətlirini k̈ümüxẗək alaḧid̈ə ixni qilix uq̈un ayriydu; ular xu ÿətẗə ay ẗüg̈ig̈ənd̈ə, andin j̈əs̈ətl̈ərn̈i izd̈əx hizmitini baxlaydu. **15** Bu «zemindin oʻtk̈üq̈il̈ər» aylinip ÿüridu; əg̈ər b̈irsi ad̈əmning ustiḧinini k̈ərg̈ən bolsa, u uning yenioq̈a bir b̈əlg̈ə tikl̈əydu; «izd̈əp k̈əmg̈üq̈il̈ər» uni Ḧamon-Gog jil̈osisioq̈a d̈əpn̈ə qil̈oquq̈ə b̈əlg̈ə turidu **16** ([jil̈oida] «Ḧamonah») d̈əp ataloq̈an bir ẍəḧər bolidu). Ular xu yol bil̈ən zeminni paklaydu». **17** — «Ẅə s̈ən, i insan oq̈li, R̈ob P̈arẅardigar xundaq d̈oydu: — Ḧər̈k̈ənd̈əq̈ uq̈ar-q̈anatlar, daladiki barlik haywanlarq̈ə mundaq degin: «Yioq̈ilixip kelinglar, M̈ən sil̈ərg̈ə qil̈maq̈i bolq̈an q̈urbanlikim̈oq̈a, ÿəni Israil taoqliri üstid̈ə q̈ilinoq̈an q̈ong q̈urbanlikk̈ə ḧəryand̈in j̈əm bolunglar! Sil̈ər xu ÿerd̈ə g̈əx ÿəp, q̈an iq̈isil̈ər. **18** Sil̈ər baturlarning g̈əxini, ÿər ÿüzidiki xahzadilarning q̈ənini — q̈oq̈q̈arlarning, oq̈q̈il̈ərn̈ing, torpaqlarning q̈ənini iq̈isil̈ər — ularning

həmmisi Baxandiki bordaloqan mallardur! **19** Silər Mən silərgə kilməqçi boloqan qurbanlıqimdın, toyuquqə may yəp, toyuquqə qan iqisilər! **20** Silər dastihiniında atlar wə jəng hərwisidikilər, baturlar, barlıq jəngçi palwanlar bilən toyunisilər» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **21** — wə Mən Əz xan-xəripimni əllər arisiqə kərsitimən, barlıq əllər Mening yürgüzgən jazalirimni wə ularning üstigə qoyoqan qolumni kəridu. **22** Wə xu kündin tartip Israil jəməti Mening Pərwərdigar, ularning Hudasi ikənlikimni bilip yetidu. **23** Əllər Israil jəmətinin qəbihliki, Manga asiylik kılqanliki tüpəylidin sürgün bolqanliqini bilip yetidu; mana, Mən yüzümni ulardin yoxurup, ularni düxmənlirinin qolıqə tapxurdum; ularning həmmisi kiliqlinip yikildi. **24** Ularning paskiniqiligi wə asiylikliri boyiqə Mən ularni bir tərəp kildim, yüzümni ulardin yoxurdum». **25** Xunga Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: — Mən hazır Yakupni sürgün bolqanliqidin əsligə qayturup, pütkül Israil jəməti üstigə rəhim kilip, Əz pak-mukəddəs namim üçün otluk kizəinlikimni kərsitimən. **26** Əz zeminida aman-esən turoqinida, heqkim ularni qorqutmaydioqan qaoq kəlgəndə, Mən ularni əllərdin qayturup, düxmənlirinin zeminliridin yioqkinimda, wə kəp əllərinin kəz aldida Əzümning pak-mukəddəs ikənlikimni kərsətkinimdə, xu qaoqda ular hijalitini wə Məndin yüz örüp kılqan asiylikinin barlıq gunahini kətüridu; **28** ular Mening ularni əllər arisiqə sürgün kılduroqanlikim tüpəylidin, wə andin ulardin heqkaysisini xu yərdə qaldurmay əz zeminiqə yioqanlikim tüpəylidin, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu; **29** wə

Mən yüzümnə ulardın qayta heq yoxurmaymən; çünki
Mən İsrail jəməti üstigə Əz Rohimni quyoqan bolimən, —
dəydu Rəb Pərwərdigar.

40 Bizning sürgün boləjanlikimizning yigirmə bəxinqi
yili, yilning bexida, ayning oninqi künidə, yəni xəhər
bəsülgəndin on tət yil keyin — dəl axu künidə
Pərwərdigarning qoli mening wujudumoqə qondi, wə U
meni [xəhərgə] apardi. **2** Hudaning alamət kərünüxliridə
U meni İsrail zeminiqə apirip, intayin egiz taq üstigə
orunlaxturdi; taqning jənubiy tərpidə xəhərdək bir
qurulus turatti. **3** U meni xu yərgə apardi; mana
qolida kanap tanisi wə əlqəm hadisini tutqan, misning
kərünüxidə boləjan bir kixi; u dərwarzida turatti. **4** Bu kixi
manga: «İnsan oqlı, kəzliring bilən kərüp, qulıqıng bilən
anglap, kənglüngni mən sanga kərsitidiqan barlıq ixlaroqə
baqlıqıng; çünki buning sanga kərsitilixi üqün sən muxu
yərgə elip kelinding. İsrail jəmətigə barlıq kərginingni
ayan qıl». **5** Wə mana, ibadəthanining həmmə tərpidə tam
bar idi. U kixining qolida altə gəzlik əlqəm hadisi bar idi;
xu qaoqdiki «bir gəz» bir gəz bir alıqanoqə tooqra kelətti. U
tamning kənglikini əlqidi, bir «hada» qıqti; egizliki bolsa,
bir «hada» qıqti. **6** U xərkkə qaraydiqan dərwarzioqə
kelip, uning pələmpəylirigə qıqti; uning bosuoqisining
kənglikini əlqidi, u bir hada qıqti. Yənə bir tərpining
kəngliki bir hada qıqti. **7** [Dərwarzining iqidiki] hər bir
«oyuk əy»ning uzunluqi bir hada, kəngliki bir hada idi;
oyuk əylərning arilıqi bəx gəz idi; dərwarzining iqidiki
bosuoqə, yəni iqkirigə qaraydiqan dəhlizning aldidiki
bosuoqining [ikki tərpining] uzunluqi [ayrim-ayrim]

bir «hada» qikti; **8** u dərważining iqkirigə qaraydıoan dəhlizni əlqidi, [uzunluğu] bir hada qikti. **9** U dərważining dalinining uzunluğunu əlqidi, səkkiz gəz qikti; uning kexikining yenediki tamning kəlinliki ikki gəz qikti. Muxu dalan iqkirigə qaraytti. **10** Xərkkə qarıoan dərważining iqidə, u tərpidə üqtin, bu tərpidə üqtin oyuk əylər bar idi. Üqilisi ohxax əlqəmdə idi; üq əyning ikki yan temi ohxax kəlinlikta idi. **11** U dərważini əlqidi, kəngliki on gəz qikti; uning jəmiy uzunluğu on üq gəz idi. **12** Bu yandiki oyuk əylərnin aldidə bir gəz kəlinliktiki bir tosmə tam bar idi, wə u yandiki oyuk əylərnin aldidə bir gəz kəlinlikta bir tosmə tam bar idi; hər yandiki oyuk əylərnin kəngliki altə gəz idi. **13** U dərważining jəmiy kənglikini, yəni bu tərəptiki oyuk əyning əgzisining [arqə lewidin] u tərəptiki oyuk əyning əgzisining [arqə lewiəiqə] yigirmə bəx gəz qikti; bu tərəptiki oyuk əyning ixiki bilən u tərəptiki oyuk əyning ixiki bir-birigə qarixatti. **14** U iqi həyliə kirix əqizidiki tüwrüklərni əlqidi; ularning egizliki atmix gəz qikti; dərważə temi bu həylinin tüwrüklirini orap turoanıdi. **15** Dərważining tüwidin dalanning iqi əqizəiqə əllik gəz qikti. **16** Oyuk əylərnin hər birinin udul temidə, xundəqlə oyuk əylərnin arilikidə, dalanning yenedə ohxaxlə rojəklər bar idi; muxu rojəklər sirtəqə qarap tariyip mangoan idi; hər bir ariliktikiki tam-tüwrüklərgə palma dərəhliri nəkkixləngənidi. **17** U meni sirtki həyliəqə apardı; manə, kiqik hanilər, wə sirtki həylini qəridəp yasəloan tax tahtaylik supə; supinin üstigə ottuz kiqik hanə selinoan. **18** Bu tax tahtaylik supə həyolidiki dərważilərəqə tutaxqan,

uning kəngliki ularning uzunluqioğa barawər idi; bu «pəs tax supa» idi. **19** U təwənki dərważining iqi tərīpidin iqki hōylining sirtki temioiqə bolōan arilikni əlqidi; xərkwə ximal tərəplərningmu yüz gəz qıkti. **20** Andin sirtki hōylioğa kiridioğan, ximaloğa qaraydioğan dərważining uzunluğu wə kənglikini əlqidi. **21** Uning bu tərīpidə üqtin oyuk əy, u tərīpidə üqtin oyuk əy bar idi; uning tüwrükliri, dalanliri birinqi dərważiningkigə ohxax idi; uning uzunluğu əllik gəz, kəngliki yigirmə bəx gəz. **22** Uning deriziliri, dalanliri, palma dərəh nəxiyliri xərkkə qaraydioğan dərważiningkigə ohxax idi; kixilər uning yəttə baskuqluk pələmpiyi bilən qıqatti; uning dalini iqkirigə qaraytti. **23** Iqki hōylida ximal wə xərktiki dərważilaroğa udul birdin dərwarzə turatti; u dərwarzidin dərwarzioiqə əlqidi, yüz gəz qıkti. **24** U meni jənub tərəpkə apardi; mana, jənubkimu qaraydioğan bir dərwaza bar idi; u uning tüwrükliri, dalanlirini əlqidi, ular baxkilorioğa ohxax idi. **25** Dərważining wə dalinining ətrapidiki derizilər baxkilorioğa ohxax idi; uning uzunluğu əllik gəz, kəngliki yigirmə bəx gəz idi. **26** Uningoğa qıkidioğan yəttə baskuq bar idi; uning dalini iqkirigə qaraytti; uning tüwrükliridə palma dərīhining nəxiyi bar idi, u tərəptə biri, bu tərəptə biri bar idi. **27** Iqki hōylioğa kiridioğan, jənubka qaraydioğan bir dərwaza bar idi; u jənubiy tərəptə dərwarzidin dərwarzioğa əlqidi, yüz gəz qıkti. **28** U meni iqki hōylioğa jənubiy dərwarzidin əkirdi; wə jənubiy dərwarzini əlqidi; uning əlqəmliri baxka dərwarzilərningkigə ohxax idi. **29** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, dalinining əlqəmliri baxkiloriningkigə ohxax idi; uning wə dalinining

ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluğu əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz idi. **30** Ətrapida uzunluğu yigirmə bəx göz, kəngliki bəx göz ətrapida dalini bar idi. **31** Uning dalini bolsa sirtki həyliyə qaraytti; uning kirix eşiğidiki ikki yan tüvrükidə palma dərəhlərnin nəkixi bar idi; uning qıqix yolining səkkiz baskuqluk pələmpiği bar idi. **32** U meni iqi həylidə xərk tərəpkə apardı; u tərəptiki dərwezini əlqidi; uning əlqəmliri baxkiliyə oħxax idi. **33** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, dalinining əlqəmliri baxkiliyiningkigə oħxax idi; uning wə dalinining ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluğu əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz idi. **34** Uning dalini bolsa sirtki həyliyə qaraytti; uning [kirix eşiğining] u wə bu tərpidiki tüvrükidə palma dərəhlərnin nəkixi bar idi; uning qıqix yolining səkkiz baskuqluk pələmpiği bar idi. **35** U meni ximaliy dərweziyə apardı, wə uni əlqidi; uning əlqəmliri baxkiliyə oħxax idi. **36** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, daliniri [baxkiliyə] oħxax idi; ətrapida derizilər bar idi. Uning uzunluğu əllik göz, uning kəngliki yigirmə bəx göz idi. **37** Uning dalinidiki tüvrüklər sirtki həyliyə qaraytti; uning [kirix eşiğidiki] ikki yan tüvrükidə palma dərəhlərnin nəkixi bar idi; uning qıqix yolining səkkiz baskuqluk pələmpiği bar idi. **38** Hər bir dərwezə [ikki] tüvrükining yenidə ixiklik kiqik əy bar idi; ular xu əylərdə köydürmə qurbanlıqlarni yuyatti. **39** Dərwezining dalinidə uyanda ikkidin xirə, buyanda ikkidin xirə bar idi; ular xirələrnin üstidə köydürmə qurbanlik, gunah qurbanliqi wə itaətsizlik qurbanlıqlirini soyidu. **40** Ximaliy dərwezining dalinining kirix eşiğidiki

pələmpəyning bir yenida ikki xirə bar idi; dalanning kirix eoqizining yənə bir yenida ikki xirə bar idi. **41** Xuningdək dərważining u yenida tət xirə, bu yenida tət xirə bar idi — jəmiy səkkiz joza bar idi; ular ularning üstidə qurbanliqlarni soyidu. **42** Yənə taxtin yonup yasaloqan, uzunluqi bir yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz, egizliki bir gəz kelidioqan tət xirə bar idi; ularning üstigə keydurmə qurbanliqlar wə baxqa qurbanliqlarni soyidioqan qoral-əswablar qoyulidu. **43** Dərważa iqidə, tamliri üstigə bir aliqan uzunluqtiki jüp ilməklilik kanarlar bekitilgən. Xirələr üstigə qurbanliq gəxliri qoyulidu. **44** Iqki həyola iqidə wə iqki dərważining sirtida mədhəyə nahxiqiliri üqün ikki kiqik ey bar idi; biri ximaliy dərważining yenida, jənubqa yüzləngən; yənə biri jənubiy dərważining yenida, ximaloqa yüzləngənidi. **45** U manga: «Jənubqa yüzləngən ey kahinlar, yəni ibadəthanioqa məs’ullar üqündür. **46** Jənubqa yüzləngən ey kahinlar, yəni qurbangah wəzipisigə məs’ullar üqündür. Bular bolsa Zadəkning jəmätining ooqul pərzəntliri; xularla Lawiy jəmätidilər arisidin Pərwədigarning yenioqa hizmitidə boluxqa kirələydu» — dedi. **47** U həyolini əlqidi; uzunluqi yüz gəz, kəngliki yüz gəz, tət qasilik idi; qurbangah bolsa muqəddəshana aldida turatti. **48** U meni muqəddəshanining dalinioqa apardi; u dalan eoqizining ikki yenidiki tamlarning uzunluqini əlqidi; bir tərəptikisi bəx gəz, yənə bir tərəptikisi bəx gəz qikti; dalan eoqizining [əzi on tət gəz idi]; dalan eoqizidiki tamning [iqki tərəpining] kəngliki bu tərəpi üq gəz, u tərəpi üq gəz idi. **49** Dalanning kəngliki yigirmə gəz, uzunluqi on bir gəz idi; uningə qikidioqan pələmpəy bar

idi; tüwrükimu bar idi, u yenida biri, bu yenida biri bar idi.

41 U meni [mukəddəshanidiki] mukəddəs jayning aldiya apardi; u jayning kirix eoizining ikki tərpidiki yan tamni əlqidi, hər ikkisininin kəlinliki altə gəz qıkti. **2** Kirix eoizining kəngliki bolsa on gəz idi; mukəddəs jayning kirix eoizidiki toqra tamning iqki tərpinin kənglikini əlqidi, hər ikkisi bəx gəz qıkti; u mukəddəs jayning uzunluğunu əlqidi, kırık gəz qıkti; uning kəngliki yigirmə gəz qıkti. **3** U iquirigə qarap mangdi, əng mukəddəs jayya kirix eoizidiki toqra tamning kəngliki ikki gəz; eoizining kəngliki altə gəz idi; [ikki tərəptiki] toqra tamning uzunluğu bolsa, yəttə gəz idi. **4** U mukəddəs jayning kəynidiki «əng mukəddəs jay»ning uzunluğunu əlqidi, yigirmə gəz qıkti; kənglikimu yigirmə gəz idi. U mangu: «Bu əng mukəddəs jay» — dedi. **5** U mukəddəshanining temini əlqidi, kəlinliki altə gəz qıkti; yandiki kiqik hanilarning bolsa, kəngliki tət gəz idi; kiqik hanilar mukəddəshanini qəridəp selinojanidi. **6** Yenidiki kiqik hanilar üç kəwətlik, bir-birigə üstiləklik idi, hər kəwəttə ottuzdin hana bar idi; kiqik hanilarning limliri mukəddəshanining temioya qıqip kəlməsligi üçün, limlar kiqik hanilarning sirtki temioya bəkitilgənidi. **7** Yukiriliojanseri mukəddəshanining ətrapidiki kiqik hanilar kengiyip barəjanidi; qünki mukəddəshanining ətrapida quruluş boləjanliktin bina egizligənsəri hanilar kəngəygən. Xu səwəbtin mukəddəshanimu egizligənsəri kəngəygən. Təwəndiki kəwəttin yukiridiki kəwətqiə otturidiki kəwət arqilik qıqidiojan pələmpəy bar idi.

8 Mən mukəddəshanining egiz ulluk supisi barlikini kerdum; u həm yenidiki kiqik hanilarning uli idi; uning egizliki toptoqra bir «hada» idi, yəni altə «qong gəz» idi. 9 Yenidiki hanilarning sirtki temining kelinliki bəx gəz idi. Mukəddəshanining yenidiki kiqik hanilar bilən [kahinlarning] hujriliri arilikidiki box yərning kəngliki yigirmə gəz idi; bu box yər mukəddəshanining həmmə tərpidə bar idi. 11 Yenidiki kiqik hanilaroqa kirix eoizi bolsa box yərgə karaytti; bir kirix eoizi ximaloqa, yənə biri jənubka karaytti. Supa üstidiki hanilarni qeridigən box yərning kəngliki bəx gəz idi. 12 Ojərbkə jaylaxқан, box yərgə karaydioqan binaning uzunluqi yətmix gəz idi; binaning sirtki temining kelinliqi bəx gəz; uning kəngliki toqsan gəz idi. 13 Həliqi kixi mukəddəshanining əzini əlqidi; uning uzunluqi yüz gəz idi. Box yərning kəngliki [yüz gəz idi], binaning tamliri qoxulup jəmiy kəngliki yüz gəz idi. 14 Mukəddəshanining aldi tərpi wə xərkkə jaylaxқан həylisining kəngliki yüz gəz idi. 15 U [mukəddəshanining] kəynidiki box yərgə karaydioqan binaning kənglikini, jümlidin u wə bu tərpidiki karidorni əlqidi, yüz gəz qikti. Mukəddəshanining «mukəddəs jay»i bilən iqki «əng mukəddəs jay»i wə sirtka karaydioqan dalini bolsa, yaqtaq tahtaylar bilən bezəlgən; uning bosuoqiliri, iqidiki üq jayning ətrapidiki rojəkliri həm dəhlizliri bolsa, bosuoqisidin tartip həmmə yər, poldin derizilərgiqə yaqtaq tahtaylar bilən bezəlgən (derizilər əzi rojəklik idi). 17 Dalandin iqki «əng mukəddəs jay»oqtaq boləqan torus, iqki wə sirtki «mukəddəs jay»ning tamlirining həmmə yeri kerub wə palma dərəhliri bilən

өлqəmlik nəxixləngənidi. Hər ikki kerub arisida bir palma dərihi nəxixləngənidi; hər bir kerubning ikki yüzi bar idi. **19** Kerubning insan yüzi bu tərəptiki palma dərihi nəxixigə karaytti; xir yüzi u tərəptiki palma dərihi nəxixigə karaytti; pütkül mukəddəshanining [iqki] həmmə tərifi xundak idi; **20** dalanning poldin tartip torusioiqə, xuningdək «mukəddəs jay»ning tamlirioqa kerublar wə palma dərəhliri nəxix qilinoqan. **21** «Mukəddəs jay»ning ixik kexəkliri bolsa, tət qasilik idi; «əng mukəddəs jay» aldidiki ixik kexəklirimu ohxax idi. **22** «[Mukəddəs jay]»[ning] egizliki üq gəz, uzunluqi ikki gəz bolqan qurbangahı yaoqatın yasaloqan; uning burjəkliri, yüzi wə tamlirining həmmisi yaoqatın yasaloqan; heliki kixi manga: «Bu bolsa Pərwərdigarning aldidida turidioqan xirədur» — dedi. **23** [Mukəddəshanining] «mukəddəs jay» həm «əng mukəddəs jay»ining hər birining qox kanatlik ixiki bar idi. **24** Hər bir qanitining ikki qatlimi bar idi; bu ikki qatlam qatlinatti; bu tərəptiki qanitining ikki qatlimi bar idi; u tərəptikisiningmu ikki qatlimi bar idi. **25** Ularning üstigə, yəni «mukəddəs jay»ning ixikliri üstigə, tamlarning üstini nəxixligəndək, kerublar wə palma dərəhliri nəxixləngənidi; sirtki dalanning aldidida yaoqatın yasaloqan bir aywan bar idi. **26** Dalanning u wə bu tərpidə rojəklər wə palma dərəh nəxixliri bar idi. Mukəddəshanining yenediki kiyik hanilar wə aldidiki aywanning xəklimu xundak idi.

42 U meni sirtki həylioqa, ximal tərifiyə apardi; u meni yənə «box yər»gə tutaxqan, ibadəthanining ximaliy udulioqa jaylaxqan kiyik hanilaroqa apardi. **2** Hanilarning

jəmiy uzunluqi yüz gəz idi; ularning kirix yoli ximaloqa qaraytti; [hanilarning] jəmiy kəngliki əllik gəz idi. **3** Hanilar iqqi hōyliōqa təwə yigirmə gəz kəngliktiki «box yər»gə qaraytti, xundaqla sirtki hōyliōqa təwə «tax tahtayliq supa»ning udulida idi. Üq kəwətlik hanilarning karidorining bir tərpidiki hanilar yənə bir tərpidiki hanilarning udulida idi. **4** Hanilarning aldida on gəz kəngliktə, yüz gəz uzunluqta bir karidor bar idi. Hanilarning ixikliri ximaloqa qaraytti; **5** yukiridiki hanilar təwəndiki wə otturidiki əylərdin tar idi; qünki karidorlar kəp orunni igiliwalōqanidi. **6** Hanilar üq kəwətlik idi; birak hōyliōqa tutax hanilarningkidək tüwrükliri bolmiōaqqa, üqinqi kəwəttiki hanilar astinki kəwəttiki wə otturidiki hanilardin tar idi. **7** Sirttiki hanilarning yenidiki, yəni hōylini hanilardin ayrip turidōqan sirtki tamning uzunluqi əllik gəz idi. **8** Sirtki hōyliōqa tutaxkan hanilarning bolsa, jəmiy uzunluqi əllik gəz idi; mana, mukəddəshaniōqa qaraydōqan tərpinining uzunluqi yüz gəz idi. **9** Bu hanilar astida, sirtki hōylidin kiridōqan, xərək tərəpkə qaraydōqan bir kirix yoli bar idi. **10** İbadəthanining jənubiy tərpidə, xərkiy tərpiyə qaraydōqan iqqi hōylidiki tamning kəngliki bilən təng bolōqan, «box yər»gə tutaxkan, ibadəthanining əzigə qaraydōqan hanilar bar idi; **11** Ularning aldidimu bir karidor bar idi; ular ximaloqa qaraydōqan hanilaroqa ohxaytti. Ularning uzunluqi wə kəngliki, barliq qiqix yolliri, xəkli wə ixikliri ohxax idi. **12** Jənubqa qaraydōqan bir yürüx hanilarning ixiki aldidiki karidorning bexida bir kirix yoli bar idi; bu kirix yolimu xərkkə qaraydōqan

tamning yenida idi. **13** Wə u manga: «[ibadəthanining hōylidiki] «box yər»gə tutaxlik, bu ximaliy wə jənubiy yürüx hanilar bolsa, muqəddəs hanilardur; Pərwərdigarəja yeqinlixalaydioqan kaqinlar xu yərlərdə «əng muqəddəs hədiyələr»ni yəydu. Ular xu yərlərdə «əng muqəddəs hədiyələr»ni, yəni axlik hədiyələni, gunah qurbanliklirini wə itaətsizlik qurbanliklirini qoyidu; qünki xu yərlər muqəddəstur. **14** Kaqinlar Huda aldioqan kirgəndin keyin, ular «muqəddəs jay»din biwasitə sirtki hōyliəja qiqmaydu, bəlki xu yərgə hizmət kiyimini selip qoyidu, qünki bu kiyimlər muqəddəstur. Ular pəkət baxqa kiyimləni kiyip, andin jamaət turoqan yərgə qiqidu» — dedi. **15** U xundak qilip ibadəthanining iqki kəlimini əlqigəndin keyin, u meni xərkkə qaraydioqan dərwezidin qiqardi wə ətrapidiki tamni əlqidi. **16** U xərkiy tərripini əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qiqti. **17** U ximaliy tərripini əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qiqti. **18** U jənubiy tərripini əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qiqti. **19** U oqərbiy tərripigə burulup, əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qiqti. **20** U tət tərripini əlqidi; ətrapida awam bilən pak-muqəddəs boləjan jaylarni ayrıp turidioqan, uzunluqi bəx yüz [hada], kəngliki bəx yüz [hada] tam bar idi.

43 U meni dərwazioqan, yəni xərkkə qaraydioqan dərwazioqan apardi; **2** Mana, Israilning Hudasing xan-xəripi xərək tərəptin kəldi; Uning awazi uluq sularning xarqirioqan sadasidək idi; yər yūzi uning xan-xəripi bilən yorutuldi. **3** Mən kərgən bu alamət kərinüx bolsa, u xəhərnəni həlak qilixqa kəlgən qetimda kərgən

alamət kərünüxtək boldi; alamət kərünüxlər yənə mən Kewar dəryasi boyida turup kərgən alamət kərünüxtək boldi; mən düm yikildim. **4** Pərwərdigarning xan-xəripi xərkkə qaraydioqan dərwaza arqilik ibadəthanioqa kirdi; **5** Roh meni kətürüp, iqki həyliqə apardi; mana, Pərwərdigarning xan-xəripi ibadəthanini toldurdi. **6** Həlikə kixi yenimda turqanda, ibadəthanining iqidin Birsining səzligən awazini anglidim; **7** U manga: — I insan oqlı, bu Mening təhtim selinqan jay, Mən ayaql basidinqan, Mən Israillar arisida mənggügə turidinqan jaydur; Israil jəmätidikilər — ularning əzliri yaki padixahliri buzukluğu bilən yaki «yukiri jaylar»da padixahning jəsətliri bilən Mening pak-mukəddəs namimni yənə heq bulojimaydu. **8** Ular öz bosuqlisini Mening bosuqlimning yenioqa, ixik kexikini Mening ixik kexikimning yenioqa saloqan, ular bilən Meni pəqət bir tamla ayrip turatti, ular Mening pak-mukəddəs namimni yirginqlikliri bilən bulojinqan. Xunga Mən oqəzipim bilən ularni yokitiwəttim. **9** Əmdi hazır ular buzuklukini, padixahlarning jəsətlirini Məndin yirak qilsun; wə Mən ular arisida mənggügə turimən. **10** — Əmdi sən, i insan oqlı, Israil jəmätining öz kəbihlikliridin hijalət boluxi üqün bu əyni ularoqa kərsitip bərgin; ular kallisida ibadəthanini əlqəp baksun. **11** Əgərdə ular öz qiloqlanliridin hijil bolsa, əmdi sən muxu əyning xəklini, uning selinixini, qikix yollirini, kirix yollirini wə barlik layihisini wə barlik bəlgilimilirini, — xundak, barlik xəklini wə barlik qanunlirini ayan qilip bərgin; ularning pütkül xəklini esidə tutuxi həm uning bəlgilimilirigə əməl qilixi üqün, uni ularning kəz aldioqa yazoqlin. **12** Ibadəthanining qanuni

xundak bolidu: U turoqan taolning qoqqisining bekitilgan pasiloqqa bolqan dairisi «oing muqaddas» bolidu; mana, bu ibadathanining qanunidir. **13** Qurbangahning «[qong] gaz»da olqangon olqamliri xundak idi: — bu gaz bolsa bir gaz qoxuloqan bir aliqan bolidu. Qurbangahning atrapidiki ulining egizliki bir gaz, kengliki bir gaz, atrapidiki girwiki bolsa bir aliqan idi. Mana bu qurbangahning uli idi. **14** Uning ulidin astinqi taqigiqqa ikki gaz, kengliki bir gaz idi; bu «kiiqik taqqa»din «qong taqqa»giiqa tot gaz, kengliki bir gaz idi; **15** qurbangahning ot supisining egizliki tot gaz idi; ot supisida tot mungguuz qoqqiyip qikip turatti. **16** Qurbangahning ot supisining uzunluqi on ikki gaz, kengliki on ikki gaz bolup, u tot qasilik idi. **17** Yuqiri taqigiqimu tot qasilik idi, uzunluqi on tot gaz, kengliki on tot gaz; atrapidiki girwiki bolsa yerim gaz idi; astining kengliki bir gaz idi; uningqa qikidioqan pələmpiyi xarqqə qaraytti. **18** U manga xundak dedi: — I insan oqli, Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: Bu qurbangah üstigə keydurmə qurbanliqlarni sunux wə üstigə qan sepix üqün uni yasioqan künidə, xular uning bəlgilimiliri bolidu: — **19** sən Lawiy kəbilisidin bolqan, yəni Mening hizmitimdə bolux üqün Manga yeqinlixidioqan Zadok nəslidikilərdin bolqan kahinlarqa gunah qurbanliqi süpitidə yax bir torpaqni berisən; **20** sən uning qenidin azraq elip qurbangahning mungguuzlirigə, qong taqqining tot burjikigə həm atrapidiki girwəkliri üstigə sürisən; xuning bilən sən uni pakizlap wə uningqa kafarət qilisən. **21** Sən gunah qurbanliqi bolqan torpaqni elip uning jəsitini «muqaddas jay»ning sirtida bolqan, ibadathanidiki

alahidə bekitilgən jayda köydürisən; **22** ikkinçi künidə sən gunah qurbanliqi süpitidə bejirim bir tekini sunisən; ular qurbangahni torpaq bilən paklanduroqandək tekə bilən uni paklaydu. **23** Sən uni pakliqandin keyin, sən bejirim yax bir torpaq, qoy padisidin bejirim bir qoqkarni sunisən; **24** sən ularni Pərwərdigarning aldioğa sunisən; kaħinlar ularning üstigə tuz sepidu wə ularni Pərwərdigarğa atap köydürmə qurbanliq süpitidə sunidu. **25** Yəttə kün sən hər küni gunah qurbanliqi süpitidə bir tekini sunisən; ular bejirim yax bir torpaqni, qoy padisidin bejirim bir qoqkarnimu sunidu. **26** Ular yəttə kün qurbangah üqün kafarət kilip uni paklaydu; xuning bilən ular uni pak-mukəddəs dəp ayriydu. **27** Bu künlər tügigəndə, səkkizinçi küni wə xu kündin keyin, kaħinlar siləring köydürmə qurbanliqliringlarni wə inakliq qurbanliqliringlarni qurbangah üstigə sunidu; xuning bilən Mən silərnəni qəbul qilimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

44 Wə u meni ibadəthanining xərkkə qaraydioğan dərwasioğa apardi; u etiklik idi. **2** Pərwərdigar manga: — Bu dərwaza etiklik turidu; u eqilmaydu, heqkim uningdin kirməydu; qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi uningdin kirgən; xunga u etiklik qalidu. **3** Pəqət xahzadə, xahzadilik süpiti bilən xu dərwasining [karidorida] olturup Pərwərdigar aldida nan yeyixkə bolidu; u [dərwasnining] dalinidin kiridu wə xu yoldin qiqidu, — dedi. **4** U meni ximaliy dərwasidin qiqirip ibadəthanining aldioğa apardi; mən kərdum, mana, Pərwərdigarning xan-xəripi Pərwərdigarning öyini

toldurdi; mən düm yikildim. **5** Pərwərdigar manga xundak dedi: — İnsan oqli, Mening sanga Pərwərdigarning öyining barlik bəlgilimiliri həm qanunliri toqruluk eytidioanlirimning həmmisini kəngül qoyup kəzüng bilən kər, kuliking bilən angla; ibadəthanining kirix yoli wə muqəddəs jayning qikix yollirini kəngül qoyup esingdə tut. **6** Andin asiylaroqa, yəni Israil jəmətigə xundak degin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Yirginqlik qilmixliringlaroqa boldi bəs, i Israil jəməti! **7** Silər barlik yirginqlik qilmixliringlardin sirt, Manga nan, qurbanlik meyi wə kənini sunoqininglarda, silər yat adəmlərni, kəlbidə hətnə qilinmioqan, tenidə hətnə qilinmioqanlarni mening muqəddəs jayimda, yəni Mening öyümdə turup uni buloqxka kirgüzdunglar; ular əhdəmni buzdi. **8** Silər Mening pak-muqəddəs nərsilirimgə məs'uliyət bilən sadik bolmay, bəlki muqəddəs jayimda özüinglarning ornioqa məs'ul boluxka [yat adəmlərni] ixka koydunglar». **9** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Israil arisida turoqan yat adəmlərdin, yəni kəlbidə hətnə qilinmioqan, tenidə hətnə qilinmioqan hərqəndak yat adəmning Mening muqəddəs jayimoqa kirixigə bolmaydu **10** lekin Israilning Məndin ezip ketixi bilən, Məndin yiraqlixip azoqan, məbudlirioqa intilgən Lawiy jəmətidikilər öz kəbihlikining jazasini tartidu; **11** həlbuki, ular yənila muqəddəs ornumda, ey dərwezilirida nazarətqilik qilidioqan wə ey hizmitidə bolidioqan hizmətkarlar bolidu; ular həlk üqün keydurmə wə baxka qurbanliklarni soyidu; ular həlkning hizmitidə bolup ularning aldida turidu. **12** Əmma həlk məbudlirioqa qoqunioqanda, ular həlkning xu ixlirida, ularning hizmitidə

bolqanliki, xuning bilan Israil jəmətini kəbihlikkə elip baridioqan putlikaxang bolqanliki tūpəylidin, xunga Mən ularoqə qolumni kətürüp kəsəm iqqənəmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — ular kəbihlikining jazasini tartidu. **13** Xunga ular Mən üqün kahinlik wəzipisini etəxkə Mening yenimoqə yeqin kəlməydu, yaki Mening mukəddəs nərsilirimgə, «əng mukəddəs» nərsilirimgə yeqin kəlməydu; ular bəlki öz hijalitini wə yirginqlik qilmixlirining jazasini tartixi kerək. **14** Biraq Mən ularni əyning əzining mulazimitigə, uning barlik hizmitigə wə uningda qilinidioqan barlik ixlaroqə məs'ul qilimən. **15** Biraq Israil Məndin ezip kətkəndə, Əz mukəddəs jayimoqə qaraxkə sadik kahinlar, yəni Lawiyalar bolqan Zadokning əwladilir — ular hizmitimdə boluxkə yenimoqə yeqin kelidu; ular qurbanlikilarning meyini wə kənini sunuxkə Mening aldimda turidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Ular mukəddəs jayimoqə kiridu, Mening hizmitimdə boluxkə dastihinimoqə yeqin kelidu; ular Mening tapxurukumoqə məs'ul bolidu. **17** Wə xundaq boliduki, ular iqqi həyylə dərweziliridin kirgəndə, kanap kiyimni kiyixi kerək; iqqi həyylə dərwezilirida yaki mukəddəshana aldidə hizməttə bolqanda, ularda hərəkəndə yungdin bolqan nərsə bolmaydu; **18** bexioqə kanaptin tikilgən səllə, belining təwinigə kanaptin tambal kiyidu; ular adəmni tərlitidioqan heqkəndə nərsini kiyməsliki kerək. **19** Ular həlkning aldioqə sirtki həyylə qikkəndə, ular hizmət kiyimlirini seliwetip, ularni mukəddəs «kiqik hanilar»oqə qoyup qoyidu; ular həlkning bu kiyimlirining pak-mukəddəslikigə tegip ketip ziyanoqə uqriməsliki

üqün baxka kiyimlarni kiyixi kerak. **20** Ular qaqlirini qüxürüwätmäsligi, yaki qaqlirini uzun qoyuwätmäsligi lazim; ular pəkət kışka qaq qoyuxi kerak. **21** Iqki hıylioğa kirgəndə heqkaysi kahin xarab iqmäsliki kerak. **22** Ular tul yaki ajraxkan ayalni ez əmrigə almasliki kerak; ular Israil nəsliđin bolıan pak kizni, yaki kahindin tul qaloan ayalni elixka bolidu. **23** Ular həkimgə pak-muqəddəs bilən addiyning pərkinı egitidu, ularoğa halal bilən haramni kandaq pərək etixni kərsitidu. **24** Ərz-dəwalarda ular həküm qikirix ornida bolidu; ular bularning üstigə ez həkümlirim boyiqə həküm qikiridu; Mən bekitkən barliq heyt-bayramlirim toqrisidiki qanun-bəlgilimilirimni tutidu; ular Mening «xabat kün»lirimni pak-muqəddəs dəp ətiwarlixı kerak. **25** Əzini napak kılmasliki üqün ular əlükning yenioğa heq barmasliki kerak; halbuki, əlgən atisi, anisi, oqlı, kizi, aka-ukisi yaki eri yok aqa-singlisi üqün ular əzini napak kılıxka bolidu. **26** Əzini paklanduroqandın keyin, uningoğa yənə yəttə kün sanilixı kerak; **27** u muqəddəs jayoğa kirgəndə, yəni muqəddəs jayda hizməttə boluxka iqki hıylioğa kirgən xu künidə, u əzi üqün gunah qurbanliğini sunuxı kerak, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **28** Bu ularoğa miras bolidu: — Mən Əzüm ularoğa miras bolimən; silər ularoğa Israil zeminidin heqkandaq igilikni təksim kılmaysilər; Mən ularning igiliki bolimən. **29** Ular axliq hədiyə, gunah qurbanliki wə itaətsizlik qurbanliqliridin yəydu; Israilda məhsus Hudaoğa ataloan hərkində nərsə ularningki bolidu. **30** Tunji qikқан hərkində məhsulatlarning esili, barliq wə hərkində «kətürmə hədiyə»lər kahinlar üqün bolidu.

Silər [arpa-buoqdiyninglarning] hosulining tunji hemirini kaħinõa tækdim kilixinglar keræk; xuning bilæn bæht-bærikæt öyünglærgæ ata kilinidu. **31** Kaħinlar øzlügidin ølgæn, yaki yirtkuqlar boõup koyõan heqkandak haywan yaki uqar-kanatlardin yeyixkæ bolmaydu.

45 Silær zeminni miras kilip bølüx üqün qæk taxlap tæksim kilõjininglarda, silær «kõtürmæ hædiyæ» süpitidæ zemindiki mukæddæs bir ülüxni Pærwærdigarõa atap sunisilær. Uning uzunluķi yigirmæ bæx ming [hada], kængliki yigirmæ ming [hada] bolidu. Bu parqæ yær hæ rææptiki qigrisioiqæ mukæddæs hesablinidu. **2** U yærdin bæx ming [hada] uzunluķtiki, bæx ming [hada] kængliktiki töt qasilik yær mukæddæs jayõa ayrilidu; uning ætrapida box yær bolux üqün ællik gæzlik kængliktiki yær bølünidu. **3** Bu ülüxtin sæn uzunluķi yigirmæ bæx ming [hada], kængliki on ming [hada] bolõan yærni ølqæp bølisæn; buning iqi mukæddæs jay, æng mukæddæs jay bolidu. **4** Bu yær zeminning mukæddæs ülüxi bolidu; u mukæddæs jayning hizmitidæ bolõan, yæni Pærwærdigarning hizmitidæ boluxķa yenioqa yekîn kelidoqan kaħinlar üqün bolidu; u ularning øyliri üqün, xundakla mukæddæs jayning orunlixixi üqün mukæddæs orun bolidu. **5** Uningdin sirt yænæ uzunluķi yigirmæ bæx ming gæz, kængliki on ming gæz bolõan yær, øyning hizmitidæ bolidioqan Lawiylarning igiliki, yæni øzliri turidoqan xæhærliri üqün bolidu. **6** Silær bu «kõtürmæ hædiyæ» bolõan mukæddæs ülüxning yenidin xæhær üqün kængliki bæx ming [hada], uzunluķi yigirmæ bæx ming [hada] yærni bølüp bekitisilær. Bu pütkül Israil jæmæti üqün bolidu. **7** Xahzadining ülüxi bolsa, bu

mukəddəs ülüxning ikki tərīpigə tutixidu, xundaqla xəhərgə təwə jayning ikki tərīpigə tutixidu, yəni ətərbīy tərīpi ətərbkə qaraydiəjan, xərək tərīpi xərkkə qaraydiəjan ikki parqə yər bolidu; bu parqə yərlərnīng jəmiy uzunluqi kəbililərnīng ülüxining uzunluqi bilən parallel bolidu. **8** Bu yər xahzadining Israil zeminidiki igiliki bolidu; wə Mening xahzadilirim həlkimni yənə heq əzməydu; zemin Israil jəmətīgə, kəbililiri boyiqə bəlūp təksim kīlinidu. **9** Rəb Pərwərdigar xundaq dəydu: — Boldi bəs, i Israil xahzadiliri! Jəbir-zulum wə bulang-talangni əzūnglərdin neri kīlip, tooqra həkūm qikīrip adalət yūrgüzūnglar; Mening həlkimni qayta yeridin həydiwətkūqi bolmanglar, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **10** Silərdə tooqra mizan, tooqra əfah, tooqra «bat» bolsun. **11** «əfah» wə «bat» bolsa bir əlqəm bolsun; xuning bilən bat homirning ondin birigə, əfah homirning ondin birigə barawər bolsun; homir bolsa ular ikkisi üqün əlqəm bolsun. **12** Bir xəkəl bolsa yigirmə «gərah» bolsun. Yigirmə xəkəl, yigirmə bəx xəkəl, on bəx xəkəl koxulup silərgə «mina» bolidu. **13** Bu silərnīng [xahzadə üqün] «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; bir «homir» buoqdaydin altidin bir əfah buoqday, bir «homir» arpidin altidin bir əfah arpa sunisilər; **14** zəytun meyi bolsa, «bat» bilən əlqinidu, hər bir «kor»din ondin bir bat sunisilər (bir «kor» on «bat» yaki bir «homir» bolidu, qünki on bat bir homir bolidu). **15** Israilning süyi mol yaylaqliridin, hər ikki yüz tuyak padioqa birdin pahlan sunisilər — bular bolsa, «axliq hədiyə», «kəydürmə qurbanliq», «inakliq qurbanliq»lar bolup, Israillar üqün kafarət kīlix üqün bolidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16**

Zemindiki h lkning h mmisining Israilning xahzadisiga sunoqan bu «k t rm  hədiyə»g  t hpisi bolidu. **17** Xahzadining wəzipisi bolsa, heytlerg , «yengi ay»laroq , «xabat k n»lerg , jümlidin Israil j m tining barlik «ibadət sorun»lirioq  k yd rm  kurbanliklar, axlik hədiyələr w  xarab hədiyələrni t minl xtin ibarət; Israil jəməti  q n kafarət elip kelidioqan gunah kurbanliki, axlik hədiyə, k yd rm  kurbanlik w  inaklik kurbanliklirini təminligüqi d l xu bolidu. **18** R b P rw rdigar xundak d ydu: — Birinqi ayning birinqi künidə sən bejirim yax bir torpaqni alisən, uning bilən sən muqəddəs jayni paklays n. **19** Kahin bu gunah kurbanlikining kenidin elip ibadəthanining ixik kex klirig , kurbangahning yukiri t kqisidiki t t burj kk  w  iqki h ylining dərwazisining kirix yolining kex klirig  süridu; **20** xuningd k yoldin azoqanlar yaki nadanlar  q n sən xu ayning y ttinqi künidə ohxax ix qilixing ker k; xuning bilən sən ibadəthana  q n kafarət qilisən. **21** Birinqi ayning on t ttinqi künidə silər « t p ketix» h yti, y tt  k nl k bir h ytni  tk zibil r; petir nanni yeyix ker k. **22** Xu k ni xahzadə  zi w  zemindiki barlik h lk  q n gunah kurbanliki süpitidə bir torpaqni sunidu. **23** H ytning y tt  k nining h rbirid  u Pərwərdigaroqə k yd rm  kurbanlikni, yəni y tt  künning h rbirid  y tt  torpaq w  y tt  qoqəarni, h mmisini bejirim h lda sunidu; hər k ni gunah kurbanliki  q n bir tekini sunidu. **24** U h rbir torpaqqa bir  fah axlik hədiyəni, h rbir qoq aroq  bir  fah axlik hədiyəni qoxup sunidu; h rbir  fah unoq  u bir hin z ytun meyini qoxup sunidu. **25** Yəttinqi ayning

on bəxinqi künidə baxlanoqan heyttə, heytning yəttə künining hərbridə u muxundak gunah qurbanlikliri, köydürmə qurbanliklar, axlik hədiyələri wə zəytun meyi qatarliklarni ohxax sunuxi kerək.

46 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — İqki həylining xərkkə qaraydioqan dərwazisi altə «ix küni»də etiklik bolidu; birak xabat künidə u eqilidu; wə «yengi ay» boləqan künliridə u eqilidu. **2** Xahzadə sirttin xu dərwazining dalinining yoli bilən kiridu, u kirix eozizining kexək temi tüwidə turidu; kaqinlar bolsa uning üqün köydürmə qurbanlikini, inaklik qurbanliklirini sunidu; u dərwazining bosuqisida səjdə qilidu andin qiqidu; birak dərwaza kəqkiqə etilməydu. **3** Zemindiki həlkmu xabat künliridə wə «yengi ay»larda xu dərwazining kirix eozizining tüwidə turup Pərwərdigar aldidə səjdə qilidu. **4** Xabat künidə xahzadə Pərwərdigarəqə sunoqan qurbanlik bolsa altə bejirim pahlan, bir bejirim qoqkar bolidu. **5** Bularəqə qoxulidioqan axlik hədiyələr qoqkarəqə bir əfah, pahlanlarəqə bolsa qamining yetixiqə bolidu; hər bir əfah unəqə u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **6** «Yengi ay»ning künidə u sunoqan qurbanlik yax bir bejirim torpak, altə pahlan, bir qoqkar bolidu; ularning həmmisi bejirim bolidu. **7** Bularəqə axlik hədiyələri quxup sunidu; torpakqə bir əfah, qoqkarəqə bir əfah, pahlanlarəqə qamining yetixiqə bolidu; hər bir əfah unəqə bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **8** Xahzadə kirgəndə, dərwazining dalini bilən kiridu, wə xu yol bilən qiqidu. **9** Zemindiki həlk heytt künliridə bekitilgən «ibadət sorun»liriəqə Pərwərdigar aldioqə kirgəndə, səjdə

qilixka ximaliy dərwazidin kirgən kixi jənubiy dərwazidin qikidu; jənubiy dərwazidin kirgən kixi ximaliy dərwazidin qikidu; u kirgən dərwazidin qikmaydu, bəlki udulioğa mengip qikidu. **10** Həlk kirgəndə xahzadə ular bilən billə kiridu; ular qikqanda, billə qikidu. **11** Həyt-bayramlarda wə «ibadət sorun»lirida bolsa, u qoxumqə sunoğan axliq hədiyələr torpaqqa bir əfah, qoqaroğa bir əfah, pahlanlaroğa bolsa qamining yetixiqə bolidu; hər bir əfah unoğa u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **12** Xahzadə Pərwərdigaroğa halis keydürmə qurbanliqni yaki halis inakliq qurbanliqlirini sunmaqqi bolsa, əmdi xərkkə qaraydioğan dərwaza uning üçün eqilidu; xabat künidə qiloğandək, u öz keydürmə qurbanliqini wə inakliq qurbanliqlirini sunidu; u qaytip qikidu; qikqandin keyin dərwaza etilidu. **13** Hər kündə sən Pərwərdigaroğa keydürmə qurbanliq süpitidə bir yaxliq bejirim pahlanni sunisən; sən hər ətigini təyyarlap berisən. **14** Hər ətigəndə sən uningoğa qoxup axliq hədiyə, yəni undin altidin bir əfah wə unni maylaxqa zəytun meyidin üqtin bir hin təyyarlaysən; bu Pərwərdigaroğa əbədiy bəlgilimə bilən bekitilgən axliq hədiyə bolidu. **15** Ular hər ətigəndə pahlanni, uning axliq hədiyəsini zəytun meyi bilən əbədiy keydürmə qurbanliq süpitidə sunidu. **16** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Xahzadə öz mirasidin ooqullirining birsigə sowoğa qiloğan bolsa, əmdi u yənə axu ooqlining öz ooqul-əjdadliri üçün bolidu; miras yoli boyiqə u ularning igiliki bolidu. **17** Biraq u öz mirasidin uning hizmətkarlririning birigə sowoğa bərgən bolsa, u uningki «halas qilix yili»oqiğə bolidu; xu qaoqda u xahzadigə

qayturulidu; [xahzadining mirasi] əsli öz oqullirioqila mənsub bolidu. **18** Wə xahzadə həlkkə jəbir-zulum selip, ularni mirasidin həydiwətməydu; u oqullirioqə öz igilikidin miras təksim qilidu; xuning bilən Mening həlkim öz igilikidin tarkitilmaydu. **19** Andin [həlikə kixi] meni ximaloqə qaraydioqan, kahinlar üqün boləqan muqəddəs «kiqik hanilar»oqə dərwezining yenidiki kirix yoli bilən apardi; mana, uning oqərb tərripidə məhsus bir jay bar idi; **20** u mangu: «Bu kahinlar itaətsizlik qurbanliklirini wə gunah qurbanliklirini qaynitidioqan həm axlik hədiyələni pixuridioqan jaydur; bu jayni bekitixitiki məqsət, həlknin bu axlarning pak-muqəddəslikigə tegip ketip ziyanoqə uqrimasliki üqün, ular bu [axlarni] sirtki həyliqə elip qikmaydu. **21** U meni sirtki həyliqə apirip, meni həylining tət bulungidin ötküzdi; mana, həylining hər bir bulungida [kiqik] həyla bar idi. **22** Həylining tət bulungida, uzunluqi kirik gəz, kəngliki ottuz gəz boləqan tosmə tamlik həylilar bar idi; bu tət həylining əlqəmliri ohxax idi. **23** Bu tət həyla iqidə ətrapida tax tahtaylik təkqə bar idi; təkqə astida həmmə ətrapida qazan qaynitidioqan [ot qalaydioqan] jayliri bar idi. **24** U mangu: «Bular «gəx qaynitix əyliri», muxu yərlərdə əyning hizmitidə boləqanlar həlknin qurbanliklirini qaynitidu» – dedi.

47 [Həlikə kixi] meni əyning dərwezisioqə qayta apardi. Mana, ibadəthanining bosuoqisidin sular xərkkə qarap ekip qikiwatatti; qünki əyning aldi xərkkə qaraytti. Sular əyning astidin, ong tərripidin, qurbangahning jənubiy tərripidin ekip qüxətti. **2** U meni ximaloqə qaraydioqan dərwezisidin qiqardi; u meni aylandurup

xərkkə qaraydioqan dərważining sirtioqə apardi; mana, sular ong tərīpidin ekip turatti. **3** Həlikə kixi qolida əlqigüq tanini tutup, xərkkə qarap mangdi; u ming gəz əlqidi, andin meni sulardin etküzdü; sular adəmnin oxukioqə qikatti. **4** U yənə ming gəz əlqidi; andin meni sulardin etküzdü; sular adəmnin tizlirioqə yətti. U yənə ming gəz əlqidi; andin meni sulardin etküzdü; sular adəmnin beligə qikatti. **5** U yənə ming gəz əlqidi; u mən etəlməydioqan dərya bolup qikti; qünki sular ərləp kətti; uningda su üzgili bolatti, u etkili bolmaydioqan dərya bolup qikti. **6** U məndin: «İnsan ooqli, buni kərgənsən?» dəp soridi; andin meni dəryaning kiroqioqə qayturup apardi. **7** Kiroqəkkə qayttim, mana, dəryaning kiroqikida, u wə bu qetida, intayin kəp dərəhlər bar idi. **8** U mənə mundak dedi: «Bu sular yurtning xərkiqə qikidu; xu yərdin ular Arabah tüzənglikigə qüxüp, andin dengizoqə kiridu. Ular dengizoqə ekip kirixi bilən, dengiz suliri sakaytilidu. **9** Wə xundak boliduki, bu «jüp dərya» qaysi yərgə ekip kəlsə, xu yərdiki barlik su üzidioqan janiwarlar yaxaydu; dengizdə nuroqun beliklər bolidu; qünki sular xu yərgə ekip kelidu, wə dengiz suliri sakaytilidu; dərya nəgə aqsa, xu yərnin həmmisi həyatqə igə bolidu. **10** Wə xundak boliduki, belikqilar dengiz boyida turidu; Ən-Gədidin Ən-Əglaimgiqə ularning torliri yeyilidioqan jayliri bolidu; dengiz beliklirininin «Ottura dengiz»dikidək bək kəp sortliri bolidu; **11** birak uning zəy-sazlikliri sakaytilmaydu; ular xorluq boluxqə tapxurulidu. **12** Dərya boyida, u wə bu qetida, ozuk bolidioqan hərhil dərəhlər əsidu. Ularin yopurmaqliri solaxmaydu, ular mewisiz qalmaydu; ular

hər ayda yengidin mewiləydu; çünki uni suqiridiqan sular muqəddəs jaydin qıqıdu; ularning mewisi ozuk, ularning yopurmaqliri dora-dərmanlar bolıdu. **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Təwəndə İsrailning on ikki kəbilisigə zemin miras süpitidə bəlünüp təkşim kılınip qeğralar ayrılıdu; Yüsüpning kəbilisigə ikki ülüx bəlünıdu. **14** Mən kolumni kətürüp ata-bowiliringlaroğa kəsəm iqqəndək, silər bir-biringlaroğa barawərlik bilən zeminni miras boluxka bəlisilər; u silərgə miras bolıdu. **15** Zeminning [tət] tərıpining qeğrasi mundak; Ximaliy tərıpi, «Ottura dengiz»din baxlinip Hətlonning yolını boylap, Zədad xəhırining kirix eoqizioqə bolıdu; **16** u Hamat, Berotah, Sibraim (Dəməxk bilən Hamatning qeğrisining otturisida), Həwranning qeğrisida bolıqan Hazar-Həttikon xəhərlirini öz iqqigə alıdu; **17** xuningdək «Ottura dengiz»din baxlanıqan qeğra Hazar-Enanoqə sozulıdu; u Dəməxkning qeğrisini boylap, Hamatning ximaliy rayonining qeğrasioğa tutıxıdu; bu bolsa ximaliy tərıpi bolıdu. **18** Xərk tərıpining qeğrisi, Həwran bilən Dəməxkning otturısın baxlinip, Gilead wə İsrail zemini bəlüp turıdiqan İordan dəryasi bolıdu. Silər buningdin «Əlük dengiz»oqıqə miraslarnı bəlüp əlqəysilər. Bu bolsa xərk tərıpi bolıdu. **19** Jənubiy tərıpi bolsa, Tamar xəhırinin Meribah-Kədəx dəryasining ekınlirioqə, andin Misir wadisidin «Ottura dengiz»oqıqə sozulıdu. Bu jənubiy qeğra bolıdu. **20** Qərbıy tərıpi bolsa «Ottura dengiz»ning əzi, Hamat rayonioğa kirix eoqizioqə bolıdu; bu qərbıy qeğrisi bolıdu. **21** Silər bu zeminni İsrailning kəbilisi boyıqə əz-aranglarda ülüxüinglar kerək. **22** Xundak bolux kerəkki,

silər öz-aranglar wə aranglarda olturaklaxқан, aranglarda balilik boloqan musapirlaroqа uni miras boluxқа qək taxlap belisilər; ular silərgə nisbətən wətinidə tuoquloqan Israillaroqа ohxax boluxi kerək. Ular silər bilən təng qək taxlap Israil kəbililiri arisidin miras alsun. **23** Musapir kaysi kəbilə arisida olturaklaxқан bolsa, silər xu yərdin uningoqа miras təksim kilisilər, dəydu Rəb Pərwədigar.

48 Təwəndə kəbililər nami boyiqə tizimlinidu; ximal tərpidə Dan kəbilisining bir ülüxi bar. Uning qegrisi Israil zeminining ximaliy qegrisimu bolidu; u Hətlonning yolini boylap, Hamat rayoniqа kirix eoqizioqə wə Həzar-Enan xəhriqə sozuləqan (Həzar-Enan Dəməxk qegrisiqə yandax bolup, Dəməxkning ximaliy tərpidiki Hamat xəhirining yenida). Uning ülüxi xərktin oqərbkiqə sozuləqandur. **2** Danning qegrisiqə yandax boləqan, xərktin oqərbkə sozuləqan zemin Axir kəbilisining bir ülüxidur. **3** Axirning qegrisiqə yandax boləqan, xərktin oqərbkə sozuləqan zemin Naftali kəbilisining bir ülüxidur. **4** Naftalining qegrisiqə yandax boləqan, xərktin oqərbkə sozuləqan zemin Manassəh kəbilisining bir ülüxidur. **5** Manassəhning qegrisiqə yandax boləqan, xərktin oqərbkə sozuləqan zemin Əfrim kəbilisining bir ülüxidur. **6** Əfrimning qegrisiqə yandax boləqan, xərktin oqərbkə sozuləqan zemin Rubən kəbilisining bir ülüxidur. **7** Rubəning qegrisiqə yandax boləqan, xərktin oqərbkə sozuləqan zemin Yəhuda kəbilisining bir ülüxidur. **8** Yəhudaning qegrisiqə tutaxқан, xərktin oqərbkiqə sozuləqan zemin, silərnin «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; uning kəngliki yigirmə bəx ming [hada], uning uzunluqi

kəbililərgə təksim kilinəjan ülüxtikidək bolidu; mukəddəs jay uning dəl otturisida bolidu. **9** Silər Pərwərdigarəja alahidə atiojan «kətürmə hədiyə» bolsa, uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. **10** Bu mukəddəs «kətürmə hədiyə» kaşilar üqün bolidu. Ximaliy tərripining uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], qərbiy tərripining kəngliki on ming [hada], xərkiy tərripining kəngliki on ming [hada], jənubiy tərripining uzunluqi yigirmə bəx ming [hada] bolidu; Pərwərdigarning «mukəddəs jay»i uning dəl otturisida bolidu. **11** Bu yər Zadok əwladliridin boləjan, pak-mukəddəs dəp ayriləjan kaşinlar üqün bolidu. Israil ezip kətkəndə, ular Lawiylar ezip kətkəndək ezip kətmigən, bəlki Mən tapxurojan məs'uliyətkə sadik boləjanidi. **12** Xuning bilən bu alahidə «kətürmə hədiyə» boləjan yər bolsa pütün «kətürmə hədiyə» boləjan zeminning iqidin bolup, ularəja nisbətən «əng mukəddəs bir nərsə» dəp bilinsun. U Lawiylarning ülüxiyə tutaxқан bolidu. **13** Kaşinlarning ülüxining qegrısıəja tutax boləjan yər Lawiylarning ülüxi bolidu. Uning uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada]. Pütkül uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolidu. **14** Ular uningdin yərni heq satmaydu yaki almaxturmaydu. Ular bu zeminning esilini baxqilarəja heq ötküzməydu; qünki u Pərwərdigarəja mukəddəs dəp ataləjan. **15** Qaləjan yər, kəngliki bəx ming [hada], uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], adəttiki yər bolup, xəhər üqün, yəni əylər wə ortak box yər üqün bolidu. Xəhər uning otturisida bolidu. **16** Xəhərnin əlqəmliri mundak bolidu; ximaliy tərripi tət ming bəx yüz

[hada], jənubiy tərifi tət ming bəx yüz [hada], xərkiy tərifi tət ming bəx yüz [hada], wə ətərbiy tərifi tət ming bəx yüz [hada] bolidu. **17** Xəhərning box yərliri bolsa, ximaləta qaraydiətan tərifi ikki yüz əllik [hada] kənglikta, jənubka qaraydiətan tərifi ikki yüz əllik [hada] kənglikta, xərkkə qaraydiətan tərifi ikki yüz əllik [hada] kənglikidə, ətərbkə qaraydiətan tərifi ikki yüz əllik [hada] kənglikta bolidu. **18** Qalətan ikki parqə yər muqəddəs «kətürmə hədiyə» bolətan yərgə tutixip uningəta parallel bolidu. Ularning uzunluqi xərkkə qaraydiətan tərifi on ming [hada], ətərbkə qaraydiətan tərifi on ming [hada]; bular muqəddəs «kətürmə hədiyə» bolətan yərgə tutixidu; bularning məhsulatlıri xəhərning hizmitidə bolətanlarni ozuklanduridu. **19** Uni teriydiətanlar, yəni xəhərning hizmitidə bolətanlar Israilning barlık kəbililiri iqidin bolidu. **20** Pütkül «kətürmə hədiyə» bolsa uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki yigirmə bəx ming [hada] bolidu; silər bu tət qasilik muqəddəs «kətürmə hədiyə»gə xəhərgə təwə jaylarnimu koxup sunisilər. **21** Muqəddəs «kətürmə hədiyə» bilən xəhərning igidarqilikidiki yərning u wə bu tərifiidiki qalətan zeminlər xahzadə üqün bolidu. «Kətürmə hədiyə»gə yandax xərktin xərkkə sozulətan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər wə ətərbtin ətərbkə sozulətan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər [kəbililərnin]gə ülüxlirigə parallel bolup, bular xahzadə üqündur; muqəddəs «kətürmə hədiyə», jümlidin ibadəthanining muqəddəs jayi ularning otturisida, **22** xuningdək Lawiylarning ülüxi wə xəhərning igilikimu xahzadining təwəlikining otturisida bolidu. Yəhudaning

qegrisi wə Binyaminning qegrisinging otturisida bolqan bu zeminlar xahzadə üqün bolidu. **23** Qaloqan kəbililərninğ ülüxliri bolsa: — Binyamin kəbilisi üqün xərktin qərb tərəpkə sozulqan bir ülüxi bolidu. **24** Binyaminning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Ximeon kəbilisining bir ülüxidur. **25** Ximeonning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Issakar kəbilisining bir ülüxidur. **26** Issakarning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Zəbulun kəbilisining bir ülüxidur. **27** Zəbulunning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Gad kəbilisining bir ülüxidur. **28** Gadning yan təriri, yəni jənubiy təriri, pütkül zeminning jənubiy qegrisi Tamar xəhiridin Meribah–Qədax dəryasining ekinliriqə, andin [Misir] wadisini boylap «Ottura dengiz»oqə sozulidu. **29** Bu silər Israilning kəbililirigə miras boluxkə qək taxlap bəlidioqan zemin bolidu; bular ularning ülüxliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **30** Təwəndə xəhərninğ qikix yolliri bolidu; uning ximaliy təririning kəngliki tət yüz əllik [hada] bolidu; **31** xəhərninğ kowukliri Israilning kəbililirining nami boyiqə bolidu; ximaliy təriri də üq kowuk bolidu; biri Rubənninğ kowuki bolidu; biri Yəhudaning kowuki bolidu; biri Lawiyning kowuki bolidu; **32** xərkiy təririning kəngliki tət yüz əllik [hada], uningda üq kowuk bolidu; biri Yüsüpning kowuki bolidu; biri Binyaminning kowuki bolidu; biri Danning kowuki bolidu. **33** Jənubiy təririning əlqimi tət yüz əllik [hada], uningda üq kowuk bolidu; biri Ximeonning kowuki bolidu; biri Issakarning kowuki bolidu; biri Zəbulunning

qowuqi bolidu. **34** Xarqiy taripining kangliki tet yuz allik [hada], uningda uq qowuk bolidu; biri Gadning qowuqi bolidu; biri Axirning qowuqi bolidu; biri Naftalining qowuqi bolidu. **35** jamiy bolup uning aylanmisi on sakkiz ming [hada] bolidu; xu kundin baxlap xaharning nami: «Pärwərdigar xu yərdə» bolidu.

Daniyal

1 Yəhuda padixahi Yəhoyakim təhtkə olturup üqinqi yili, Babil padixahi Nebokadnəsar Yerusalemoğa hujum kılıp uni muhasirə kiliwaldi. **2** Rəb Yəhudaning padixahi Yəhuyakimni, xundakla Hudaning əyidiki qaqa-kuqilarning bir qismini uning kوليو tapxurup bərdi. U əsirlərni Xinar zeminiyə, əzi qokunidiyan məbudning buthanisiyə elip bardi wə bulap kəlgən qaqa-kuqilarni buthanining həzinsigə koydi. **3** Padixah Nebokadnəsar bax aqwat oqojidari Axpinazoğa əsirgə qüxkən Israillar iqidin han jəmätidikilərdin wə esilzadə yigitlərdin birnəqqidin tallap elip qikixni buyrudi. **4** Bu yaxlar nuqsansiz, kelixkən, danixmən-uqumuxluk, mol bilimlik, mutəpəkkur, orda hizmitidə boluxqa layakətlik, yənə kelip kaldiyələring ilim-pənlirini həm tilini əginələydiyan boluxi kerək idi. **5** Padixah ular toqrisida ular üq yiləiqə hər küni padixah yəydiyan nazu-nemətlər wə xarablar bilən ozuklandırulsun, muddət toxkanda padixahning aldida hizməttə bolsun dəp bekitti. **6** Tallanəyan Yəhuda kəbilisidiki yaxlardin Daniyal, Hənanিয়া, Mixael wə Azariyalar bar idi. **7** Aqwat bexi ularə yengi isimlar, yəni Daniyalə Bəltəxasar, Hənanियाə Xadrak, Mixaelə Mixak, Azariyaə Əbədnego degən isimlarni koydi. **8** Daniyal padixah bəlgiligən nazu-nemətlər wə xahənə xarabliri bilən əzini [Huda aldida] napak kılmaslikqa bəl baqlidi; xunga u aqwat bexidin əzining napak kılınmaslikə yol koyuxini iltimas kildi. **9** Əmdi Huda aqwat bexini Daniyalə iltipət wə xapaət kərsitidiyan kılıyanidi. **10** Lekin aqwat bexi Daniyalə: — Mən

öz oqjam padixahtin qorqimən. Silərnin yemək-iqmikinglarni u əzi bəlgiligən; u əgər silərni baxqa qurdax yigitlərdək saqlam qiray əməs ikən dəp qarisa, undaқта silər padixaḡқа mening kallamni alduruquqi bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən Daniyal kelip aqwat bexi əzigə wə Hənanিয়া, Mixael wə Azariyaloroğa təyinligən oqjiddardin tələp qilip: **12** — Kəminilirini umaq, kəktat wə su bilənla beqip on künlük sinak qilsila. **13** Andin bizning qirayimiz bilən padixaḡning esil tamikini yegən yigitlərnin qirayini selixturup baxsila, andin kəzitixliri boyiqə kəminilirigə ix kərgəyla! — dedi. **14** Oqjiddar ularning gepigə kirip, ularni on kün sinap kərukə maqul boldi. **15** On kündin keyin qarisa, ularning qirayliri padixaḡning nazu-nemətlirini yegən yigitlərnin kidinmu nurluk wə toloqan kərüdi. **16** Xuningdin keyin oqjiddar ularoğa padixaḡ bəlgiligən nazu-nemətlərni wə iqixkə bəlgiligən xarabni bərməy, ularning ornida umaq, kəktatlarni berixkə baxlidi. **17** Bu tət yigitni bolsa, Huda ularni hərhil ədəbiyat wə ilim-məripəttə danixmən wə uqumuxluk qildi. Daniyalmu barlik oqayibanə alamətlər bilən qüxlərgə təbir berixkə parasətlük boldi. **18** Padixaḡ bəlgiligən muddət toxkinida, aqwat bexi yigitlərnin həmmisini Nebokadnəsarnin aldiqə elip bardi. **19** Padixaḡ ular bilən bir-birləp səzləxti; yax yigitlərnin heqkaysisi Daniyal, Hənanিয়া, Mixael wə Azariyaloroğa yətmidi. Xunga bu tətəylən padixaḡning hizmitidə qaldi. **20** Padixaḡқа danalix-ḡekmət kərək bolqanda yaki yorutux kərək bolqan hərқandaқ məsiligə jawab izdigəndə, ularning jawabi uning səltənitudiki barlik rəmqi-palqi yaki pir-ustazliriningkidin on ḡəssə toqra

qikatti. **21** Daniyal Pars padixahi Qorax tahtka olturoqan birinchi yiloiqa ordida dawamlilik turdi.

2 Nebokadnasar tahtka olturup ikkinchi yili, birnappa qux kordi; uning rohi parakanda bolup, uykusi kaqti.

2 Xunga padixah ramqi-palqi, pir-ustaz, jadugar wa kaldiy munajjimplarni quxliriga tabir berixka qakirixni buyrudi. Ular kelip padixahning aldida turdi. **3** Padixah ularoqa: — Men bir qux kordum, bu quxning manisini bilixka konglum nahayiti tit-tit boluwatidu, — dedi. **4** Andin kaldiyler padixahqa (aramiy tilida): — Aliyliri manggu yaxioqayla! Keni kaminliriga quxlirini eytkayla, biz tabir berimiz, — dedi. **5** Padixah kaldiylerga: — Mandin buyruk! Siler awwal kergan quxumni eytip andin tabir berixinglar kerak. Undak qilmisanglar qiyma-qiyma kiliwetilisiler, oyunglar hajethanioga aylanduruwetilidu! **6** Lekin quxumni eytip, uningoga tabir berelisanglar mandin sowoqatlar, in'amlar wa aliy izzattin muyassar bolisiler. Emdi quxumni eytinglar, tabir beringlar! — dedi. **7** Ular padixahqa yana bir ketim: — Aliyliri quxlirini eytkayla, andin ozliriga tabirini eytip berimiz, — dedi. **8** Bu qaqda padixah jawaban: — Xubhisiziki, siler pormanimdin kaytmaydioxinimni bilgagka, waqitni kayniga suruwatisiler. **9** Lekin quxumni eytip barmisanglar, silerga pakat buyrukumla kalidu. Qunki siler waqit ahwalni ozgertidu, dap bilip ezara til birikturup, yaloqanqilik kilip meni aldimakqi bolisiler. Xunga quxumni eytsanglar, andin quxumga haqiqatan tabir berelaydioxanlikinglarni xu qaqdila bilimən, — dedi. **10** Kaldiyler padixahqa jawaban: — Dunyada

aliylirining soriqan ixini eytip berələydiqan heqbir adəm yoxtur. Heqkandak padixah, uning kandak uluq yaki küqlük boluxidin kət'iynezər, rəmqi-palqi, pir-ustaz yaki kaldiy munəjjimlərgə mundak tələpni qoyqan əməs. **11** Qünki aliylirining soriqanliri həkikətən alamət müxkül, ilahların baxqa heqkim uni ayan kılalmaydu. Lekin ilahların makani insanlar arisida əməs, — dedi. **12** Padixah kattik qəzəplinip aqqıqlanqan haldə, Babil ordisidiki barlıq danixmənlərnə ɵltürüxnə əmr kıldı. **13** Xuning bilən padixahning barlıq danixmənlərnə ɵltürüx toqrısidiki buyruki qüxürüldi. Xunga [hizmətkarlıri] Daniyal wə uning dostlirininimə ɵltürüx üqün izdidi. **14** Xu qaşda Daniyal Babildiki danixmənlərnə ɵltürüx əmrini ijra kılqılı qıkkən padixahning hususiy muhəpizətqilər baxlıki Ariokka əkilanə wə danixmənlərqə jawab kayturup **15** uningdin: — Padixahning qüxürgən pərmani nemə üqün xunqə jiddiy? — dəp soridi. Ariok əhwalni Daniyalə qə eytip bərdi. **16** Daniyal dərhal padixah aldı qə kirip, padixahın qüxigə təbir bərgüdək wə qit berixni tələp kıldı. **17** Andin Daniyal ɵyigə kaytip, əhwalni dostlıri Hənanıya, Mixael wə Azariyalə qə eytip bərdi. **18** U ulardin ərxıtki Hudadin bu qüxning siri toqruluk rəhim-xəpkət iltija kılıp, mən Daniyal wə dostlirim tətımızning Babildiki baxqa danixmənlər bilən billə həlak kılınmaslıkımızni tilənglər, dəp tələp kıldı. **19** Andin keqidə Daniyalə qə qəyibanə kərünüxtə xu sirning yeximi wəhıy kılindi. Xuning bilən Daniyal ərxıtki Huda qə həmdusanalar okup mundak dedi: **20** «Hudaning nami əbədil'əbəd mədhıyiləngəy! Qünki danalıq wə küq-

qudrat Uningkidur. **21** U vakit, pəsiləni Əzgərtküqidur; U padixahlarni yikitudu, Wə padixahlarni tikləydu; U danalaroqa danalik, aqilanilaroqa həkmət beridu. **22** U qongqur wə sirlük ixlarni axkarilioquqidur, Karangotulukqa yoxurunotan ixlarni yahxi bilgüqidur, Nur həmixə Uning bilən billidur. **23** I manga danalik wə küq bərgən atabowilirimning Hudasi, Sanga xükür wə həmdusanalar eytay! Sən hazirla biz dua qilotan ixni manga axkariliding, Padixahning soriotan ixini bizgə kərsitip bərding». **24** Andin Daniyal padixah Babildiki danixmənləni ɵltürükə təyinigən Ariokning aldioqa berip uningoqa: — Babildiki danixmənləni ɵltürmigəyla. Meni padixahning aldioqa baxlap kirgəyla, mən padixahning qüxigə təbir berəy, — dedi. **25** Ariok xuan Daniyalni padixah Nebokadnəsarning aldioqa baxlap kirip, padixahqa: — «Mən Yəhudiy əsirlər iqidin aliylirining qüxigə təbir berələydiyotan bir kixini taptim» — dedi. **26** Padixah Daniyal (Bəltəxasar dərpmu atilidu)ota: «Sən mening kərgən qüxümüni ayan qilip, uningoqa təbir berələmsən? — dedi. **27** Daniyal padixahning aldida turup xundak jawab bərdi: — I aliyliri, sili soriotan bu sirni danixmən, pir-ustaz, rəmqi-palqi wə munəjjimlar əzlidirigə yexip berəlməydu. **28** Birak ərxte sirlarni axkarilioquqi bir Huda bar. U bolsa aliylirioqa ahirki zamanning künliridə nemə ixlarning bolidiotanlikini ayan kildi. Əmdi əzlidirining qüxini, yəni aliyliri uhlawatkanda kərgən oayibanə alamətləni eytip berəy: — **29** — I aliyliri, sili uhloxqa yatqanda kəlgüsidiki ixlarni oylap yattila. Sirlarni birdinbir Axkarilioquqi əzlidirigə yüz beridiotan ixlarni kərsətti. **30** Manga kəlsək, bu sirning manga ayan

qilinoqini mening baxqa jan igiliridin artuq hekmatkə igə boləlanlikimdin əməs, bəlki bu qüxning təbirini, xundakla xah aliylirining kəngülliridiki oylirini əzlidirigə məlum qilix üqündur. **31** — Əy aliyliri, sili oqayibanə alaməttə əzlidirining aldilirida turəjan gigant bir həykəlni kərdilə. Bu həykəl nahayiti gəwdilik bolup, zor nur qaknap turidioqan həywətlik həm qorqunqluq idi. **32** Həykəlning bexi esil altundin, kəkriki wə qolliri kümüxtin, bəl wə saəqriliri mistin, **33** Yuta-paqiqi təmürdin, puti təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloqan. **34** Əzliri uni kəruwatqan qaoqlirida, adəm qoli bilən qezilmioqan bir tax kelip həykəlgə urulup uning təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloqan putini qeqiwətti. **35** Uningdiki təmür, lay, mis, kümüx, altunlar xuan parqə-parqə qilinip, xamal ularni bəəyni yazliq hamandiki topilarni uquroqandək, qayta heq tepilmioqudək qilip uquriwətti. Lekin həliqi tax yoəqinap, pütkül jahanni qaplioqan oqayət zor bir taoqka aylandi. **36** Kərgən qüxliri mana xudur. Əmdi biz əzlidirigə bu qüxning mənisini yexip berimiz. **37** Əy aliyliri, əzliri pütkül padixahlarıning bir padixahı, əxtiki Huda siligə padixahliq, nopuz, küq wə xəhrət ata qildi. **38** İnsan baliliri, haywanatlar, uqar-qanatlar məyli kəyərdə tursun, Huda ularni qollirioqa tapxurup silini ularning həmmisigə həkim qildi. Sili u həykəlning altun bexidursila. **39** Əzlidiridin keyin yənə bir padixahliq kelidu. Lekin u silining padixahliqlirioqa yətməydu. Uningdin keyin üqinqi bir padixahliq, yəni mis padixahliq kelip pütkül yər yüzigə həkim bolidu. **40** Uningdin keyinki tətinqi padixahliq bolsa təmürdək mustəhkəm bolidu. Təmür barliq baxqa

nərsilərnı qeqıwetıp boysunduroşınıdək, xuningoşa ohxax bu tēmür padıxahlıq öz aldınkı padıxahlarning həmmisını ezip qeqıwetıdu. **41** Əzliri kərgəndək tēmür bilən seoşız layning arılaxmısidin yasaloşan put wə barmaqıar bu padıxahlıqning bəlünmə bolup ketıdıoşınını kərsıtuđu. Bırak bu padıxahlıq tēmürdək küqkə igə bolıdu, qünki sılı kərgəndək, tēmür bilən lay arılaxқан. **42** Tēmür bilən layning arılaxmısidin yasaloşan putning barmaqıarlırı u padıxahlıqning bır kışmining küqıyıdıoşanlıqını, bır kışmining ajızlıxıdıoşanlıqını kərsıtuđu. **43** Əzliri tēmür bilən layning arılaxқанlıqını kərdılə. Bu u [padıxahlıqning həkümdarlırı padıxahlıqning] puqralırı bilən ittipakıaxmaqı boloşanlıqını kərsıtuđu. Lekin tēmür lay bilən arılaxmıoşandək, bırıxıp ketəlməydu. **44** U [ahırkı] padıxahlar təhttə olturoşan məzgıdə, ərxtıki Huda yımırılməs bır padıxahlıq bərpa kılıdu. Bu padıxahlıq hərgız baxқа bır həlkkə etməydu; əksıqə u bu baxқа padıxahlıqlarıni üzül-kesıl gumran kılıp, əzi mənggü məzmut turıdu. **45** Əzliri adəm kılı bilən kəzılmıoşan bır taxning taoşdı qıkkınıni wə uning həykəldıki tēmür, mıs, lay, kümüx, altunni qeqıwətkənlikını kərdılə. Xunga uluoş Huda alıylırıoşa kəlgüşıdə yüz berıdıoşan ıxlarıni bildürgən. Kərgən qüxlırı qokum əməlgə axıdu, berılgən təbir mutlək ıxənqlıktur. **46** Andın padıxah Nebokadnəsar əzını yərgə etıp Danıyaloşa səjdə kıldı wə uningoşa hədıyə berıp huxpurak-ısrık selixni əmr kıldı. **47** Padıxah uningoşa: — Dərwəkə, sening Hudaying ilahlar ıqıdə əng uluoş İlah, padıxahlarning hoşısı wə sırlarıni axkarılıoşuqı ikən, qünki sən bu sırnı yəxtıng! — dedı. **48** Andın

padixah Daniyalning mərtiwisini yukiri kılıp, uningəja nuroqun esil sowəatlarni təkdım kıldı. U uni pütkül Babil əlkisigə həkım boluxkə təyinlidi wə uni Babildiki danıxmən-əkıldarlarning bax əksəkılı kıldı. **49** Daniyalning padixahtin tələp kılıxi bilən, padixah Xadrak, Mixak wə Əbədnegolarni Babil əlkisining məmuriy ixlirini idarə kılıxkə təyinlidi. Daniyal əzi orda hizmitidə kıldı.

3 Padixah Nebokədnəsar altundin egizliki atmix gəz, kəngliki altə gəz kelidiqan bir həkəl yasap, Babil əlkisining Dura tüzlənglikigə ornatti. **2** Padixah barlık wəzir, waliy, həkım, məslihətqi, həziniqi, sotqi, sorəqılarni xundəklə həkəysi əlkiyərdiki bəxkə əməldarlarıning həmmisini padixah Nebokədnəsar ornatqan bu altun həkəlni əz iləhiqə atax murasimioqə kətnixixkə pərman qüxürdi. **3** Xuning bilən wəzirlər, waliylar, həkımlar, məslihətqilər, həziniqilər, sotqılar, sorəqılar, xundəklə həkəysi əlkiyərdiki bəxkə əməldarlarıning həmmisi atax murasimioqə jəm boldi. Ular həkəlning aldidə turdi. **4** Jakarqi yukiri awaz bilən: — Əy həkəysi əl-yurt, həkəysi taipilərdin kəlgənlər, hək hil tildə səzlixidiqan kəwmlar, **5** silər sunay, nəy, kəlun, lira, ziltar, bulman wə bəxkə həkəhil sazlarning awazini angliqan haman, yərgə bax urup padixah Nebokədnəsar ornatqan altun həkəlgə səjdə kilinglar. **6** Kimki bax urup səjdə kilmisa, xuan dəhxətlik yəlkunlap turoqan humdanəja taxlinidu, — dəp jakarlidi. **7** Xunga, sunay, nəy, kəlun, lira, ziltar, bulman wə bəxkə həkəhil sazlarning awazini angliqan haman həkəysi əl-yurt, həkəysi taipilərdin kəlgən, həkəhil tildə səzlixidiqan kəwm yərgə

bax urup Nebokadnəsar ornatqan altun həkəlgə səjdə kılıxti. **8** U qaoqda, bəzi kaldiyələr aldioğa qikip Yəhudiylar üstidin ərz kildi. **9** Ular padixah Nebokadnəsarə: — I aliyliri, mənggü yaxioqayla! **10** Aliyliri sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazlarning awazini angliqan haman həmməylən yərgə bax urup altun həkəlgə səjdə kilsun, **11** xundakla kimki yərgə bax urup səjdə kilmisa, u dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanəqa taxlansun dəp pərman kıləjanidila. **12** Sili Babil əlkisining məmuriy ixlirini baxquruxqa təyinligən birnəqqə Yəhudiy, yəni Xadrak, Mixak, Əbədnegolar bar; i aliyliri, bu adəmlər siligə hərəmsizlik kiliwatidu. Ular padixahning ilahlirining ibaditidə bolmidi yaki padixah ornatqan altun həkəlgimu səjdə kilmaydu, — dedi. **13** Xuni anglap padixah Nebokadnəsar dərəzəp bolup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni öz aldioğa kəltürüxnə əmr kildi. Xuning bilən ular bu üqəylənni padixah aldioğa əpkəldi. **14** Nebokadnəsar ularə: — Xadrak, Mixak, Əbədnego, silər rasttin mening ilahlirimning hizmitidə bolmidinglarmu hən mən ornatqan altun həkəlgə səjdə kilmidinglarmu? **15** Həzir silər sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazlarning awazini angliqan haman, mən yasatqan həkəlgə səjdə kiliqqa təyyar tursanglar, yahxi. Lekin səjdə kilmisanglar, silər dərhal dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanəqa taxlinisilər. Xu qaoqda kandaq ilah kelip silərnə qanggilimdin kütquzuwalidikin, keni?! — dedi. **16** Xadrak, Mixak, Əbədnegolar padixahqa jawabən: — I Nebokadnəsar, bu ixta biz əzimizni aqliximiz həjətsiz. **17** Biz səjdə kiliq keliwatqan Hodayimiz bizni dəhxətlik

yalkunlap turoqan humdandin kutkuzalaydu; i aliyliri, U qoqum ozlirining ilkidin bizni kutkuzidu. **18** Lekin bizni kutkuzmiqan takdirdimu, aliylirigə məlum bolsunki, biz yənıla ilahlrining hizmitidə bolmaymiz wə sili ornatqan altun həykəlgə səjdə kılmaymiz, — dedi. **19** Buni angliqan haman padixah Nebokadnəsarning təri buzulup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarə qattik qəzəpləndi. Xuning bilən adəmlirigə humdanni adəttikidin yəttə həssə qattik kizitixni buyrudi. **20** U qoxunidiki əng qawul palwanlarə qadrak, Mixak, Əbədnegolarni baqlap, dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanə taxlaxni buyrudi. **21** Xuning bilən ular tonliri, ixtanliri, səlliliri wə baxqə libas kiyimliri selinmiqan haldə baqlinip dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanə taxlandi. **22** Padixahning əmrining qattiklikini bilən humdandiki ot intayin yalkunlap yenip turatti, xunglaxqə humdandin qikiwatqan yalkun Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni kətürgən əskərlərnə kəydürüp taxlidi. **23** Xundə qilip Xadrak, Mixak, Əbədnegolə üqəylən baqləklilik haldə dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanə qüxüp kətti. **24** Andin Nebokadnəsar qəqügən haldə ornidin qaqrap turup, məslihətqi wəzirliridin: — Biz baqlap ot iqigə taxliqinimiz üq adəm əməsmu? — dəp soridi. — Ular jawabən «Xundə, i aliyliri! — dedi. **25** Padixah jawabən: — Mana, mən tət adəmning baqləksiz haldə ot iqidə ərkin mengip yürüwatqinini kərwətimənəqə, ular qilqə kəygəndək əməs; həmdə tətinqi kixi ilahlarınə oqlidək turidu! — dedi. **26** Xuning bilən Nebokadnəsar dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanning aqziə yəkin kelip: — Xadrak, Mixak,

Əbədnegolər! Həmmidin Aliy İlahning kulliri, qıkinglar, mayakka kelinglar! — dəp towlıdı. Xuning bilən Xadrak, Mixak wə Əbədnegolər ottin qıkti. **27** Barlıq wəzirlər, waliylar, həkimler wə padixahning məslihətqi wəzirliri yiqilip kelixip bu üqəyləngə tikilixip qaraxti; ularning kılqə kəygən yeri yok idi, qaq-saqallirimu kəymigən, kiyim-keqəklirimu xu peti idi, üsti-bexidimu is-tütüning purıki yok idi. **28** Neboqadnəsar mundaq dedi: — Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioqa xükür-sanalar boləy! U Öz pərixtisini əwətip, Əzigə tayanəjan kullirini kütküziwaldi. Ular əzlidirining ilahidin baxqa heqkəndə ilahka hizmət kılmaslık üqün wə yaki bax urup səjdə kılmaslık üqün, pəkət öz Huda yimizningla ibaditidə bolimiz dəp padixahning pərmanioqa hilaplık kılip həyatini təwəkkul kıldı. **29** Əmdi mən xundaq pərman qüxürimənki: Kaysi əl-yurt bolsun, kaysi taipilərdin kəlgən bolsun, kaysi tilda səzlixidiojanlar bolsun, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasioqa kara qarplaydikən, pütün teni kiyma-qiyma kılinsun, əyliri həjəthanioqa ayləndurulsun! Qünki bundə kütküzalaydiojan baxqa ilah yok. **30** Xuning bilən padixah Xadrak, Mixak, Əbədnegolər üqəylənni əstürüp, Babil əlkisidə yukiri mənəspəkə təyinlıdı.

4 «Mənki padixah Neboqadnəsardin yər yuzidiki hər bir əl-yurtka, hər kaysi taipilərgə, hər hil tillarda səzlixidiojan kowmlarəqa aman-esənlik exip-texip turəy! **2** Həmmidin Aliy Huda mənə kərsətkən əlamətləni wə karamətləni jakar laxni layıq taptim. **3** Uning kərsətkən məjizilik əlamətliri nemidegən uluə! Uning karamətliri nemədegən kaltis! Uning padixahlıki pütməs-tügiməstür,

Uning ҳakimlikī dāwrdin-dāwrgiqə dawamlixidu! **4**
Mənki Nebokadnəsar əyümdə biharaman olturoqinimda,
ordamda bayaxat turmux kəqüriwatqinimda, **5** meni
intayin qorkitiwətkən bir qüxni kərdüm, ornumda
yatqinimda beximdiki oylar wə kallamdiki oqayibanə
alamətlər meni aləzadə qildi. **6** Babildiki barlik
danixmənlərni aldimoqə qəqirixqə pərman berip, ularning
qüxümgə təbir berixini buyrudim. **7** Xuning bilən barlik
rəmqi-palqi, pir-ustaz, kaldiyələr wə munəjjimlar kelixti.
Mən qüxümüni eytip bərdim, ləkin ular manga təbirini
berəlmidi. **8** Ləkin ahirda Daniyal kirdi (uning yənə
bir ismi Bəltəxasar bolup, mening ilahimning namioqə
asasən koyuloqan). Mukəddəs ilahların rohi uningda
ikən. Mən qüxümüni eytip, uningqə: **9** — Əy palqilarning
baxliki Bəltəxasar, mukəddəs ilahların rohi səndə
ikənlikini, sanga heqkəndəq sir təs kəlməydiyənlikini
bildim, xunga mening kərgən qüxümdiki oqayibanə
alamətlərni qüxəndürgəysən, xundəqlə uningqə təbir
bərgəysən, — dedim. **10** — Mən ornumda yatqinimda
kallamda mundaq oqayibanə alamətlərni kərdüm: Mana,
yər yüzining otturisida bir tüp dərəh bar ikən; u tolimu
egizmix. **11** U baroqanseri qong həm məzmut əsüp,
asmanoqə taqixiptu, u dunyaning qətlirigimu kərünidikən.
12 Uning yopurmakliri qiraylik, mewisi intayin mol
ikən. Uningda pütkül dunyoqə yətküdək ozuq bar ikən.
Uning astida daladiki haywanlar sayidaxidikən, xahlirida
asmandiki uqar-qanatlar makan kilidikən; mewisidin
barlik ət igilirimu ozuqlinidikən. **13** Ornumda yetip,
kallamda kərgən oqayibanə alamətlərni kərüwatimən,

mana, asmandin bir kəzətqi muəkkəl, yəni muqəddəs bir pərixətə qüxüp, **14** mundak jakarlidi: — «Dərəhni kesip, xahlirini kırkıp, yopurmaklirini wə mewilirini kəkıp qüxürüp qeqiwetinglar. Dərəh tüwidiki yawayi haywanlar uningdin yiraqlaxsun, uning xahliridiki kuxlar tezip kətsun. **15** Yərdə pəkət kətükini la yiltizi bilən, mis wə təmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada qaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. Uning nesiwisi ot-qəp yəydiqan yawayi haywanlar bilən billə bolsun. **16** Adəmiy əklidin məhrum kılınıp, uningqə yawayi haywanlarning əkli berilsun, xundakla xu hələttə «yəttə wəqit» tursun. **17** Dunyadiki jan igiliri Həmmidin Aliy Boləuqining insanlarning padixahlığının həmmisini idarə kılıdiqanlıki, xundakla uning padixahlıq həkukini əzi tallıqan kixi (məyli u həqnemigə ərziməs adəm bolsimu)gə beridiqanlıkini bilsun dəp, bu həküm kəriquqi muəkkəllərnin pərmani bilən, yəni muqəddəs pərixtilərnin qarar buyruki bilən bəlgiləngəndur». **18** — Mən padixah Neboqadnəsar mana xundak qəxni kərdum. Əy Bəltəxasar, qüxümgə təbir bərgəysən. Padixahlıqimdiki danixmənlər iqidə mən üqün buningqə təbir berələydiqan birmu adəm qıqmidi. Ləkin sən təbir berələysən, qünki əng muqəddəs ilahlarning rohi səndə ikən. **19** Xuning bilən Bəltəxasar dəpmu ataloqan Daniyal bir həza həyranlıqta aləzadə boldi wə qüx toqrisida oylap tolimu biaram boldi. Padixah: — Əy Bəltəxasar, bu qüx wə uning təbiri seni aləzadə kilmisun, — dedi. Bəltəxasar jawabən: — I aliyliri, bu qüx silidin nəprətləngənlərgə bolsun, uning təbiri əzlırigə

əməs, düxmənligə qüxkəy! **20** Barqanseri əsüp məzmut bolqan, egizliki asmanoqa taqixidioqan, pütkül dunyaqqa körünidioqan, yopurmaklıri qiraylıq, mewisi intayin mol bolqan, pütkül dunyaqqa yətküdək ozuq bolidioqan, sayisida yawayi haywanlar turidioqan, xahlirida uqar quxlar makan kilidioqan dərəh bolsa, yəni sən kərgən dərəh — dəl əzliridur, i aliyliri! — Qünki sili qong wə məzmut əstila; silining həywətliri exip pələkkə yətti; həkümranlıqliri yər yüzining qətlirigə yetip bardı. **22** — Qünki sili qong wə məzmut əstila; silining həywətliri exip pələkkə yətti; həkümranlıqliri yər yüzining qətlirigə yetip bardı. **23** Aliyliri qarap turoqan waqitlirida asmandin bir qarıoquqı, yəni bir muqəddəs pərixta qüxüp: «Bu dərəhni kesip, harab qilinglar. Halbuki, yərdə kətükini yiltizi bilən qaldururp, mis wə təmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada qaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. «Yəttə waqit» bexidin etkiqə uning nesiwisi ot-qəp yəydioqan yawayi haywanlar bilən billə bolsun, — dəptu. **24** — I aliyliri, qüxlirining mənisi mana xu — Bular bolsa Həmmidin Aliy Boluquqining pərmani bilən hojam padixahning bexioqa qüxidioqan ixlar — **25** Əzliri kixilər arisidin həydiwetilip, yawayi haywanlar bilən billə yaxaydila, kalilardək ot-qəp bilən ozuqlandurulidila, dalada asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup turidila. Taki sili Həmmidin Aliy Boluquqining pütkül insan padixahlıqini idarə kilidioqanlıqini wə Uning hokukini Əzi tallioqan hərqandək kixigə beridioqanlıqini bilip yətküqə, yəttə waqit baxliridin etidu. **26** «Dərəhning kətikini yiltizi bilən yərdə

qaldurunglar» d p buyruloqanik n,  zliri  rxl rning h mmini idarə qilidiloqannlikini bilip yətkəndin keyin padixahlikliri  zlig  kayturulidu. **27** Xunga i aliyli, mening n sihitim siligə layiq k r lg y, gunahlidin qol  zg yla, ixta həkkaniy bololayla, k bihliklidin tohtap k mb o llerg  rəhimdillik qilolayla. Xundak qilolandila bəlkim dawamlik g ll p yaxnimamdila? **28** Bu ixlarning h mmisi padixah Nebokadn sarning bexioqa q xti. **29** On ikki aydin keyin, u Babildiki padixahlik ordisinging əgzisidə s yl  kiliwetip: **30** — Qaranglar, mən  z izzitim w  xan-x hritim namayan qilinsun d p, xahənə ordamning jaylixixi  q n zor k q m bilən yasioqan h yw tlik Babil x hiri muxu  m smu? — dedi. **31** Uning sezi aozidindin tehi  z lm yla, asmandin bir awaz q x p: —  y padixah Nebokadnəsar, bu söz sanga k ldi: Padixahlik s ndin elindi. **32** Sən kixilər arisidindin həydiwetilip, yawayi həywanlar bilən bill  makan kilis n w  kalilardək ot-q p yəysən; sən Həmmidin Aliy Bololuoqining insan padixahlikini idarə qilidiloqanlikini w  Uning həkukini  zi tallioqan h rkandak kixig  tutkuzidiloqanlikini bilip yətküqə y tt  waqit bexingdin  t p ketidu — deyildi. **33** Bu söz Nebokadn sarda xuan  m lg  axti. U kixilər arisidindin həydiwetilip, kalilardək ot-q p y p, teni xəbnəmdin qilik-qilik h l bolup k tti. Uning qaqliri bürkütning p ylirid k, tirnaqliri quxning tirnaqlirid k  s p k tti. **34**  mdi xu k nl r toxkanda, mən Nebokadnəsar asmanoqa k z tikip qarididim,  kil-hoxum əsligə k ldi. Mən Həmmidin Aliy Bololuoqioqa h mdusana eytip, M ngg  Hayat Turoluoqini mədhiyiləp,

hərmət əylidim. Uning həkimiyyəti mənəgülük həkimiyyətdir; Uning padixahliyyəti əvladın-əvladkıdır. **35** Uning aldidə yər yüzidiki barlıq insanlar heqnemə hesablanmaydu; Ərxteki qoxunlar və zemindiki insanlar arisidə U nemə qilixni halisə xuni qilidu; Uning qolını kim tosalisun yaki Uningdin «Nemə qilisən?» dəp soraxqa jür'ət qilalisun? **36** Xuanla əqil-hoxum əsligə kəldi; padixahliyyətimning xan-xəripi, izzitim, padixahliyyəti həywəmmu əsligə kəltürüldi. Məslihətqi vəziririm və əmir-esilzadilirim meni izdəp kəldi. Padixahliyyətim mustəhləmləndi; burunqidinmu zor həywigə yengibaxtin igə boldum. **37** Əmdi mənki Nebokadnəsar ərxteki Padixahqa həmdusana oquymən, Uni tehimu uluqlaymən və Uni izzətləymən: — Uning qiloqanliri həktur, Uning yolliri toqridur; Uning təkəbburluq yolida mangoqanlarning həywisini qüxürüx qudriti bardur!».

5 Bir küni padixah Bəlxazar əmir-esilzadilərdin ming kixini təklip qilip katta ziyapət berip, ularning aldidə xarab iqip, əyx-ixrət kəypini sürdi. **2** Padixah Bəlxazar xarabni tetip kərup, əzi, əmir-esilzadiliri, əz hotun-kenizəkliring xarabni atisi Nebokadnəsar Yerusalemdiki muqəddəs ibadəthanidin oljiqə aloqan altun-kümüxtin yasaloqan jam-qaqılarda iqixigə xu jam-qaqılarni elip qiqixni buyrudi. **3** [Nəwkərlər] dərhal berip Hudaning Yerusalemdiki muqəddəs ibadəthanisidin elip kelingən altun jam-qaqılarni elip qiqti; padixahning əzi, əmir-esilzadiliri, uning hotunliri və kenizəkliri ularda xarab iqti. **4** Ular xarab iqqəq, altun, kümüx, mis, təmür, yaqəq və taxlardin yasaloqan butlarni mədhilyiləxti.

5 Dəl xu pəyttə adəm qolining bəx barmiki pəyda bolup, qiraşdanning udulidiki ordining tam suwıkişə hət yezixka baxlıdi. Padixah hət yazoşan qolning kərüngən kışmini kərüp, 6 qirayi tatirip, kənglıdə intayin alakzadə bolup kətti. Put-kolliri boxixip, putliri titrəp kətti. 7 Padixah kattik warkirap, pir-ustazlar, kaldiyler wə munəjjimlarni qakirixni buyrudi. Babildiki danixmənlər kəlgən haman padixah ularşə: — Kimki tamdiki bu hətlərni okup mənisini manga dəp berəlisə, uningşə səsün rənglik bir ton kiygüzülüp, boynışə altun zənjir esilip, padixahlıkta üqinqi mərtiwə berilidu, — dedi. 8 Padixahning danixmənlirining həmmisi ordışə hazır boldi; lekin ular nə hətlərni okuyalmaytti nə padixahka mənisini qüxəndürüp berəlməytti. 9 Bəlxazar tehimu alakzadə bolup, qirayi tehimu tatirip kətti. Əmir-esilzadilərmu kəndək kılıxni biləlməy qaldi. 10 Padixah wə əmir-esilzadilərnıng warkiraxşan awazini anglişə hanix ziyapət zalışə kirip, padixahka mundək dedi: — I aliyliri, mənggü yaxişəyayla! Alakzadə bolup kətmigəyayla, qirayliri tatirap kətmigəy. 11 Padixahlıklirida bir kixi bar, uningda mukəddəs ilahlarınıng rohi bar, atiliri təhttiki waqtida, bu kixidə yorukluk, danalik wə əkil-parasət, yəni ilahlarşə has əkil-parasət namayan kilişənanidi. Atiliri Nebokadnəsar, yəni padixah atiliri uni pütün rəmqi-palqılar, pir-ustazlar, kaldiyler wə munəjjimlarnıng bexi kılıp təyinligən. 12 Bu kixidə alahidə bir rohişə hususiyət, bilim, həkmət, qüxlərgə təbir berəlydişənan, tepixmaqlarni yexəlydişənan wə tügün-sirlarni aqalaydişənan kabiliyət bar idi. Xu kixining ismi

Daniyal bolup, padixah uningõa Bəltəxasar dəpmu isim qoyõan. Xunga bu Daniyal qaqirtilsun, u qoqum bu hətlərnin mənisini yexip beridu. **13** Xuning bilən Daniyal padixahning aldioqa elip kelindi, padixah Daniyaldin: — Padixah atam Yəhuda əlkisidin sürgün qilip kəlgən Yəhudiylar iqidiki həliki Daniyal sənmu? — dəp soriwidi, **14** — Sən toqruluk həwirim bar, səndə mukəddəs ilahların rohi, xundakla yorukluk, danalik wə alahidə əkil-parasət bar ikən dəp anglidim. **15** Əmdi danixmənlər wə pir-ustazlarni tamdiki hətni oqup, mənisini manga qüxəndürüp bərsun dəp aldimoqa qaqirtip kelindi; ləkin bu ixning sirini həqkaysisi yexip bərləmidi. **16** Biraq sən toqruluk angliõanmənki, sən sirlarni qüxəndürələydikənsən wə tügünlərnə yexələydikənsən. Əgər bu hətlərnə oqup, mənisini qüxəndürüp bərlisəng, sangə səsün rənglik ton kiygüzüldi, boynungõa altun zənjir esilidi, padixahlikta üqinqi dərjilik mərtiwigə erixisən, — dedi. **17** Daniyal padixahqa mundak jawab bərdi: — Aliylirining in’amliri əzlidiridə qalsun, mukapatlirini baxqa kixigə bərgəyla. Əmdilikta mən aliylirioqa bu hətni oqup, mənisini qüxəndürüp bəray. **18** — I aliyliri, Həmmidin Aliy Huda atiliri Nebokadnəsarõa padixahlik, uluqluk, xan-xərəp wə həywət bərdi. **19** Uningõa bərilgən uluqluktin hərəkaysi əl-yurt, hərəkaysi taipilər wə hərhil tilda səzlixidioqan qowmlarning həmmisi uning aldida titrəp qorqup turatti; u kimni halisa xuni əltürətti, kimni halisa xuni tirik qoyatti; kimni halisa xuni mərtiwilik qilatti, kimni halisa xuni pəs qilatti. **20** Ləkin u kənglidə təkəbburlixip, roh-

kəlbidə məqrurlinip mijəzi tərsalixip, padixahlik təhtidin qüxürülüp, izzitidin məhrum qilindi. **21** U kixilər arisidin həydiwetilip, uningoğa yawayi həywanlarning əkli berildi. U yawa exəklər bilən billə makanlixip, kalilardək ot-qəp yegüzüldi, teni xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup kətti, taki u Həmmidin Aliy Hudaning insan padixahlikini idarə qilidiqanlikini wə U padixahlikning hokuqini Əzi talliqan hərəkəndək kixigə beridiqanlikini bilip yətküqə xu hələttə boldi. **22** Əy Bəlxazar, Nebokədnəsarning oqli turup əzliri bularning həmmisidin həwərliri bolsimu, lekin əzlirini təwən qilmidila. **23** Əksiqə təkəbburlixip əxtiki Rəbgə qarxi turdila. Sili Uning muqəddəs ibadəthanisidin olja alqan jam-kaqilarni elip kelip, əzliri, əmir-esilzadiliri, əz hotunliri wə kenizəklirimu ularda xarab iqtinqlar andin kərməydiqan, anglimaydiqan wə həqnemini qüxənməydiqan altun, kümüx, mis, təmür, yaoqəq wə taxlardin yasaloqan butlarni mədhijilidilə. Həlbuki, silining nəpəslirini Əz qolida tutqan wə silining barlik hərəkətlirini Əz ilkidə tutqan Hudani uluqlimidila. **24** Xunga, Huda bu qolning kərüngən qismini əwətip bu hətlərnə yazdurdı. **25** Bu hətlər: «Mene, mene, təkəl, uphərsin» degəndin ibarət. **26** Buning qüxəndürülüxi: — «Mene» — Huda silining padixahliklirining həsabini qilip, uni ayaqlaxturdı. **27** «Təkəl» — sili tarazida tartiliwidila, kəm qiktila. **28** «Pərəs» — padixahlikliri parqilinip, Medialiklar bilən Parslaroğa təwə qilindi. **29** Xuning bilən Bəlxazar dərhal nəwkərlirigə əmr qiliwidi, ular Daniyaloğa səsün rənglik tonni kiydürüp, boynioğa altun zənjirni esip koydi; u u toqruluk: «Padixahlik iqidə üqinqi

dərjilik mərtiwəyə igə bolsun» dəp jakarlidi. **30** Xu keqə kaldiyələning padixahı Bəlxazar ɵltürɵldi. **31** Padixahlıq bolsa Medialıq Dariusning kəliɵqə ɵtti. U təhminən atmıx ikki yaxta idi.

6 Padixah Darius pɵtɵn padixahlıqni idarə kılıx ɵqɵn bir yɵz yigirmə wəzirni hərəkaysi yurtlarni baxkuruxqa təyinləxni muwapıq kɵrdi. **2** Buningdin baxqa u bu wəzirlərnı nazarət kılıp, bu wəzirlərnıng həsabini elix, xundakla padixahning həkuk-mənpəəti ziyanəqə uqrimisun dəp Daniyal wə baxqa ikki kixini nazarətqilikkə təyinlidi. **3** Daniyalda alahidə bir rohiy hususiyət bar boləqəqqa, u baxqa nazarətqilərdin wə wəzirlərdin iktidarlıq qıkti. Xunga padixah uni pɵtköl padixahlıqni idarə kılıxqa təyinliməkqi boldi. **4** Xuning bilən baxqa nazarətqi wə wəzirlər unıng padixahlıktiki məmuriy ixliridin səwənlik izdidi. Lekin ular ərz kıləqudək həkqandək bahənə-səwəb yaki səwənlik tapalmidi. Qɵnki Daniyal diyanətlik wə ixənqlik bolup, unıngdin kılqə kəmqlik yaki səwənlik qıqıralmıəqanıdi. **5** Xunga xu adəmlər əzara: — Daniyalning Hudasıning qanunıəqə munasiwətlik ixliridin baxqa, unıngdin əyibligədək həkqandək bahənə tapalmıymız, — deyixti. **6** Xunga ular əzara til biriktürup padixahning aldiəqə kirip: — Padixah Darius aliyliri mənggü yaxıəqayla! **7** Aliylirining padixahlıqliridiki barlıq nazarətqi, waliy, wəzir, məslıhətqi, həkım wə əmədarlar birliktə məslıhətləxtuk; hərəkandək kixi ottuz kɵn iqidə hərəkandək ilahqa hərəkandək dua-tilawət kılıxqa wə yaki hərəkandək kixidin bir nərsə tiləxkə ruhsət bolmisun, i aliyliri, pəkət

silidinla tilixi ruhsət bolsun degən xahənə yarlıqning qüxürülüxini layıq kərduq. Bu pərman kət'iy bolsun, kimki bu pərmanoğa hilaplıq kılsa, u xirlar engkürigə taxlansun! 8 Əmdi, i aliyliri bu pərmani bekitip qüxürgəyla, uning əzgərtilməsliki üçün yarlıqnamigə imza qoyoqayla; qünki Media wə Pars kanuni boyiqə, pərman qikirilixi bilənla əzgərtixkə bolmaydu, — dedi. 9 Xuning bilən Darius pərmani bekitip yarlıqnamioğa kəl koydi. 10 Daniyal bu yarlıqnamigə imza koyuloqanlıqini anglap, öyigə qaytti. Uning öyining əgzisidə bir balihana bolup, derizisi Yerusalemoğa qaraydioqan bolup, oquq turatti. U aditi boyiqə derizining aldida tizlinip olturup, hər küni üq qetim Hudaoga dua-tilawət qilip xükür eytatti. 11 Lekin həliki adəmlər billə kelip Daniyalning Hudaoga dua wə tilawət qiliwatqinini kərđi. 12 Andin ular birliktə padixahning aldioğa berip pərman toqrisida gəp eqip: — I aliyliri, əzliri: Ottuz kün iqidə əzliridin baxqa hərqandak ilahdin yaki hərqandak insandin birər nemini tiligən hərqandak kixi xirlar engkürigə taxlansun, degən bir pərmanoğa imza qoyoqan əməsmu? — dəp soridi. Padixah: — Dərwəkə xundak qildim, Media wə Pars kanuni boyiqə pərmani əzgərtkili bolmaydu, — dedi. 13 Andin ular padixahqa jawabən: — Yəhudadin əsir elip kelingən kixilərdin həliki Daniyal, i aliyliri, silini wə sili imza qoyoqan pərmani kəzgə ilmaydu, bəlki hər kündə üq qetim öz dua-tilawitini qiliwatidu, — deyixti. 14 Buni angliqan padixah öz-əzigə kayip, kəngül koyup Daniyalni qutquxuxqa amal tapmaqqi bolup, u kün patquqə hərhil qutquzux amali üstidə izdinip yürđi. 15 Lekin ahirda u

kixilər yənə əzara til biriktürüp padixahning aldiqə jəm bolup uningqə: — I aliyliri, əzligə məlumki, Medialar wə Parslarning qanuni dəl xuki, padixahning bekitkən hərəkəndəq qərarı yəki pərmanini əzgərtixkə bolmaydu, — deyixti. **16** Xuning bilən padixahning əmr qilixi bilən Daniyal tutup kelinip, xirlar əngkürigə taxlandi. Padixah Daniyalqə: — Sən üzüldürməy ibadət qilidiqən Hudaying seni kütquziwalidu! — dedi. **17** Bir tax elinip, əngkürning aqzi uning bilən etildi; Daniyalning ixlirioqə həqkim arilaxmisun dəp uni padixah əz məhürı wə uning əmir-əməldarlırining məhürliri bilən məhürlidi. **18** Andin padixah ordioqə qaytip kelip keqini roza tutup ötküzdi; əzining toqal-kenizəkliridin həqkəyisini əz yenioqə kəltürmidi, u keqiqə uhlıyalmidi. **19** Tang etixi bilənla padixah ornidin turup, aldirap xirlar əngkürigə bardi. **20** Padixah əngkürgə yeqinlixip azablanoqən qəldə Daniyalni qəqirip: — Əy Daniyal, Mənggü Həyat Hudaning quli, sən üzülməs ibadət qilidiqən Hudaying seni xirlardin kütquziwalmidimu? — dəp towlidi. **21** Daniyal jawabən: — I aliyliri, mənggü yaxioqəyla! **22** Hudayimning pərixtisini əwətip xirlarning aqzini yumduruxi bilən ular mənqə həq ziyan-zəhmət yətküzəlmidi; qünki U məndin həqkəndəq əyib kərmidi. Aliylirining aldidimu mən həqkəndəq ziyan yətküzgüdək ix qilmidim, — dedi. **23** Buni anglap padixah intayin huxal bolup, adəmlirini Daniyalni əngkürdin elip qikixni buyrudi. Xuning bilən ular Daniyalni əngkürdin elip qikti. Uningdin qilqə zedə-zəhmət tapalmidi; qünki u Hudasioqə tayanqənidi. **24** Andin padixah buyruk qüxürdi, [nəwkərliri] Daniyalning üstidin xikəyət qiloqənlarning

həmmisini tutup, ularni bala-qaqiliri wə hotunliri bilən qoxup xirlar engkürigə taxliwətti. Ular engkür tegigə qüxüp bolmayla xirlar etilip kelip, ularning ustihanlirininu qaynap qiyma-qiyma qiliwətti. **25** Xu ixtin keyin Darius padixah yər yüzidə turuwatқан һәрқaysi əl-yurt, һəmmə taipilər, һər tilda səzlixidioqan qowmlarning һəmmisigə mundaq pütük qüxürdi: — «Һəmminglaroqa amanliq exip-texip turoqay! **26** Mən uxbu yarliqni qüxürimənki, padixahliqimdiki һərbir yurttiki puqralar Daniyalning Hudasi aldida titrəp qorksun! — Qünki U Mənggü Һayat Hudatur, Mənggü mustəhkəm əzgərməstur, Uning padixahliqi һalak qilinmas, Uning һakimiyiti əbədil'əbədgiqə bolidu. **27** U bala-qazadin qooqdaydu wə kutkuzidu, U asmanlardimu, yər yüzidimu alamət-karamətlərnə yaritidu, U Daniyalni xirlarning qanggilidin kutkuzdi». **28** Daniyalning bolsa xu ixlardin keyin Darius һöküm sürgən məzgildə, xundaqla Pars padixahi Qurəx һöküm sürgən waqitlarda ixliri rawan yürüxti.

7 Bəlxazar Babiloqa padixah boloqan birinqi yili Daniyal ornida yetip qüxidə birnəqqə oqayibanə alamətlərnə kərđi. U qüxidə kərgənlirini mundaq yəkünləp hatiriliwaldi: — **2** Keqidə kərgən oqayibanə kərünüxtə mənki Daniyal xuni kərdümki, asmanning tət təripidin xamal qiqip, «Uluq Dengiz» yüzigə urulmaqta idi. **3** Dengizdin xəkilliri bir-birigə ohximaydioqan tət zor məhluk qiqti. **4** Birinqi məhluk xiroqa ohxaytti, lekin bürkütning qaniti bar idi. Mən uningə qarap turoqinimda, qanatlıri yulundi; andin u yərdin kətürölüp, ikki puti yərgə dəssitilip

adəmdək turoquzulup, uningqə insaniy bir kəlb berildi. **5** Mana yənə bir məhluk, yəni ikkinqisi eyikqə ohxaytti. Uning bir tərifi ikkinqi bir tərifidin egizlitildi. Uning qixliri üq kowuroqini qixləp turatti, bir awaz uningqə: «Ornungdin tur, gəxni yeyixingqə yəwall!» — dedi. **6** Qarap turoqinimda, mana yənə bir məhluk pəyda boldi. U yilpizqə ohxaytti, dümbisidə kuxningkidək tət kaniti bar idi; uning bexi tət idi. Uningqə həkimlik həkukı berildi. **7** Uningdin keyin keqidiki qayibanə kərünüxlərdə qarap turoqinimda, mana tətinqi bir məhluk pəyda boldi. U intayin qorkunqluk, dəhxətlik wə ajayib küqlük idi. U yooqan təmür qixliri bilən owni qaynap ezip yutup, qaldukini putliri bilən dəssəp-qəyləytti. U aldinqi barlik məhlukqə ohximaytti; uning on münggüzi bar idi. **8** Mən bu münggüzlərnı kəzitiwatqinimda, mana münggüzlərnıng arisidin yənə bir kiqik münggüz əsüp qıkti. Bu kiqik münggüzning aldidə əslidiki münggüzlərdin üqi yuluwetildi. Bu kiqik münggüzning adəmningkidək kəzi wə qong səzləydiqan aqzi bar idi. **9** Mən qarap turoqinimda, u yərgə birnəqqə təhtning koyuloqanliqini kərdüm; ularning biridə, «Əzəldin Bar Boluquı» orun elip olturuptu. Uning kiyimliri kardək ap'ak, qaqiliri ap'ak koza yungidək idi. Uning təhti ot lawuldap turoqan yalkunlar bolup, lawuldap kəyüwatqan ot qaklirining üstidə idi. **10** Uning aldidin goya rawan ekıp turoqan dəryadək ot yalkuni lawuldap ekıp turatti; Uning hizmitidə turoquqilar tümən mingliqan idi, Uning aldidə yüz milyonliqan hazır turoquqilar bar idi. Soraq baxlanıqı jakarlinip, dəsturlar eqildi. **11** Həlikı kiqik münggüzning

yoʻqan gəplərnı kılıwatkan awazıdn dıkkıtım xunıgəyā tartılıp qarap turattım. Qarap turojınımda, tətınqı məhluk ɵltürölüp, unıg jəsıtı halak kılınıp, ɵtka taxlap kɵydürölüxkə tapxuruldı. **12** Qaloqan üq məhluk bolsa, həkımıyıtıdn məhrum kılındı, ləkin ularnıg ɵmri yənə bir məzgil uzartıldı. **13** Keqıdıkı ətayıbanə kɵrünüxlərdə mana, mən goya İnsan Oqlıyā ohxax bir zatnıg asmandıkı bulutlar bilən kəlgınını kɵrdüm. U «Əzəldın Bar Boluquy»nıg yenıyā berıp, unıg aldıyā hazır kılındı. **14** Hər əl-yurt, hər taipə, hər hil tılda səzlıxıdıyān qowmlar unıg hızmıtıdə bolsun dəp, səltənət, xəhrət wə padıxahlıq həkukı unıgəyā berıldı. Unıg səltənıtı mənggü solaxmas səltənəttur, unıg padıxahlıqı mənggü halak kılınmas. **15** Mənki Daniyalnıg wujudum, dil-rohım bək bıaramlıqka qəmdi, kallamdıkı ətayıbanə alamətlər meni intayın alakzadə kıldı. **16** Mən yeqın turoquılardın bırnıg aldıyā berıp, bu ətayıbanə alamətlərnıg həkıqıtı toqruluk sorıdım. U mangu təbir berıp qüxəndürüp mundak dedı: — **17** «Bu tət zor məhluk kəlgüsidə dunyada bax kətürıdıyān tət padıxahıni kərsıtıdu. **18** Ləkin Həmmıdn Alıy Boluquynıg muqəddəs bəndılırı padıxahlıq həkukını kəbul kılıdu, ular unıgəyā mənggü ıgıdarqılıq kılıdu, əbədıl'əbədgiqə xundak bolıdu». **19** Mən baxka üq məhlukka ohxımaydıyān tətınqı məhluk, yəni zor qorkunqluk, təmür qıxlık, mis tırnaqlık, ownı qaynap ezip yutup, andın qaldıqlırını ayaoqlırı bilən dəssəp-qəyləydıyān helıqı məhluk toqrısıdıkı həkıqətıni, **20** xundakla unıg bexıdıkı on müנגgüzınıg wə keyın ɵsüp qıqqan kıqık müנגgüz toqrısıdıkı həkıqətıni tehımu

enik bilməkqi boldum — uning, yəni həliki kiqikining aldidə əslidə bar boləjan baxqa üq münggüz yuluwetilgən, kəzliri wə yoəjan gəp kəlidioəjan aəzi bar bolup, ənə baxqa münggüzlərgə kəriəjanda tehimu həywətlik idi. **21** Kərap turoənimda, u kiqik münggüz Hudaning mukəddəs bəndiliri bilən jəng kəlip ulardin üstünlükkə igə boldi; **22** «Əzəldin Bar Boləuqi» kəlgəndə, həküm kəlix həkükü Həmmidin Aliy Boləuqining mukəddəs bəndilirigə berildi. Xuning bilən bekitilgən wakti kəlip, [Hudaning] mukəddəs bəndiliri padixahlıq həküküni etküziwaldi. **23** [Təbir bərgüqi] qüxəndürüp yənə mundak dedi: — «tətinqi məhluk kəlgüsi dunyada bax kətüridioəjan tətinqi bir padixahlıq bolup, u baxqa hərəkəndak padixahlıqlarəja ohximaydu. U pütkül dunyani yutup, uni ayaə asti kəlip, kukum-talkan kəlidu. **24** On münggüz bolsa, bu padixahlıqtin qikidioəjan həkümranlik kəlidioəjan on padixahni kərsitidu. Keyin yənə bir padixah məydanəja qikidu, u ilgiri padixahlarəja ohximaydu; u üq padixahni əzigə boysunduridu. **25** U Həmmidin Aliy Boləuqiəja kərxı kupurluk səzləni kəlidu həmdə Həmmidin Aliy Boləuqining mukəddəs bəndilirini həlsizlanduridu. U kalendarni, həyt-ayəmləni wə mukəddəs kənunlarni əzgərtiwetixni kəstləydu. Hudaning mukəddəs bəndiliri «üq yerim wakit» uning həkümranlikəja tapxurulidu. **26** Andin Hudaning soti eqilidu, buning bilən uning idarə kəlix həkükü tartiwelinip, mənggülük üzül-kesil yökətilidu. **27** Ləkin uning padixahlıqining həkükü, yəni dunyadiki hərəkəysi padixahlıqlarning səltəniti wə xəhriti Həmmidin Aliy Boləuqining mukəddəs bəndilirigə, yəni

Hudaning Өz həlqigə ötküzüldü. Uning padixahlığı mənggü bir padixahlıktur, dünyadiki pütün həkümdarlar Uning hizmitidə bolup uningə itaət kılıdu». **28** Bu ix mana muxu yərgiqə boldi. Mənki Daniyal, öz oylirim özümni alaqzadə kildi, qirayim tatirip kətti. Biraq bu ixni kəlbimdə püküp saklıdim.

8 Padixah Bəlxazar təhtkə olturup üqinqi yili, mənki Daniyal ikkinji bir oşayibanə alamətni kərdüm. **2** Oşayibanə kərünüxtə, özümni Elam əlkisidiki Xuxan kəl'əsidə kərdüm. Kərünüxtə mən Ulay qong əstingi boyida idim. **3** Beximni kətürüp qarısam, ikki münggüzi bar bir qoqqarning qong əstəng aldida turoşanlığını kərdüm. Uning münggüzi egiz bolup, bir münggüz yənə biridin egiz idi; egizrək boləşan münggüz yənə birsidin keyinrək əsüp qikqanidi. **4** Mən qoqqarning oşərb, ximal wə jənub tərəplərgə üsüwatqinini kərdüm. Həqkandaq həşwan uningə təng kələməytti wə həqkim həqkimni uning qanggilidin kütquzalmaytti. U nemə kılıxni halisa, xuni kılatti, barəşansi həşwətlik bolup ketiwatatti. **5** Mən bu toşruluk oylawatattim, mana, oşərb tərəptin bir tekə putliri yərgə təgmigən həlda pütün jəşanni kezip yügürüp kəldi. Uning ikki kəzi arişoşə kərünərlik qong bir münggüz əsüp qikqanidi. **6** U mən dəsləp kərgən həliki əstəng boyida turoşan ikki münggüzlük qoqqaroşə qarap kəşri bilən xiddətlik etildi. **7** Mən uning qoqqaroşə yəşin kelip, oşəşəp bilən qoqqarni üsüp ikki münggüzini sunduriwətəkənlikini kərdüm. Qoqqarning qarxilik kərsətküdək madari kəlmioşanidi, tekə uni yərgə yikitiş, dəssəş-qəşlidi,

tekining qanggilidin uni kutkuzivalidioqan adəm qikmidi.

8 Tekə baroqanseri həywətlik bolup kətti; lekin u heli küqiyip bolqanda, qong münggüzi sunup qüxüp, əslidiki jayidin asmandiki tət xamaləqa qarap turidioqan, kəzge kərünərlik tət münggüz əsüp qikti. **9** Bu tət münggüzning iqidiki biridin yənə bir münggüz əsüp qikti. U kiqik münggüz əsüp intayin həywətlik boldi, jənub, xərək tərəplərgə wə «güzəl zemin»oqa qarap təsir küqini kengəytti. **10** U intayin həywətlik bolup, hətta samawiy qoxundikilərgə hujum kiloqudək dərjigə yətti, samawiy qoxundikilərdin wə yultuzlardin birmunqisini yərgə taxlap, ularning üstigə dəssidi **11** (u tolimu məqrurlinip, hətta samawiy qoxunning Sərdari bilən təng bolmaqci bolup, ibadəthanida Sərdaroqa atap kündilik qurbanlik sunuxni əməldin qaldurdi, həmdə Sərdarning ibadəthanisidiki «mukəddəs jay»ni wəyran qiliwətti. **12** Asiylik tüpəylidin Hudaning həlki wə kündilik qurbanlik qong münggüzgə tapxurulidu). U həqikətne ayaq asti qilidu; uning barlik ixliri nahayiti onguxluk boldi. **13** Kəynidin, bir mukəddəs [pərixting] səz qiloqanlikini anglidim, xuning bilən yənə bir mukəddəs [pərixte] səz qiloqan [pərixtidin]: — Qayibanə alaməttə kərüngən bu wəkələr, yəni «wəyran qiloquqi» asiylik, kündilik qurbanlikning əməldin qalduruluxi, həmdə mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning həm Hudaning həlking ayaq asti qilinixi qanqilik waqit dawamlixidu? — dəp sorioqanlikini anglidim. **14** Həliki pərixte manga jawabən: — Bu iqlar ikki ming üq yüz keqə-kündüz dawamlixidu. Bu məzgildin keyin

mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay» pakizlinip əsligə kəltürüldü, — dedi. **15** Bu oqayibanə kərünüxnü kərgəndin keyin, mənki Daniyal uning mənisini oylawatqinimda, mana, aldında adəmnin qiyapitidə birsi pəyda bolup ərə turdi. **16** Ulay əttingining otturisdin: — Əy Jəbrail, bu adəmgə oqayibanə alamətni qüxəndürüp bər, — degən bir adəmnin küqlük awazini anglidim. **17** [Jəbrail] yeniməqə kəldi. Kəlgəndə, mən nahəyiti kərkup ketip yərgə yikilip düm qüxtüm. U mənqə: — Əy insan oqlı, sən xuni qüxinixing kərəkki, bu oqayibanə alamət ahir zaman toqrisididur, — dedi. **18** U gəp kiliwatqanda mən bihöx həlda yərdə düm yatattim. Ləkin u mənqə xundək bir yenik tegiplə mənı turəuzdi wə mənqə mundək dedi: — **19** «Mən həzir sangə [Hudaning] oqəzipi kəlgən məzgildə keyinki ixlarning kəndək bolidiqanlikini kərsitip bərəy. Qünki bu oqayibanə alamət zamanlarning bekitilgən ahirki nüktsi toqrisididur. **20** Sən kərgən ikki münggüzlük qəqkar Media bilən Pars padixahlirini kərsitidu. **21** Yawa tekə bolsa Gretsiyə padixahlıki bolup, kəzining otturisdiki kəzgə kərünərlik münggüz bolsa, uning birinqi padixahidur. **22** U münggüz sunup kətkəndin keyin ərnidin əsüp qikqan həlikı tət münggüz bu əlnin tət padixahlıqqa bəlünidiqanlikini kərsitidu. Biraq ularning küqi birinqi padixahlıqqa yətməydu. **23** Bu padixahlıqlarning ahirki məzgilidə, asiylik kıləuqılarning gunahı toxuxi bilən tolimu nomussiz, qigix məsililərnı bir tərəp kılalaydiqan bir padixah məydanəqə qikıdu. **24** Uning küqi heli zor bolıdu, ləkin əməliyəttə bu küq əzlükidin qikmaydu; u misli kərülmigən wəyranqilikni kəltürüp qikirıdu.

Uning ixliri jəzmən onguxluk bolup, nemini halisa xuni kılalaydu. U küqlüklərni wə [Hudaning] mukəddəs məmin həlkini yokitidu. **25** Əz ustatlıki bilən uning nazariti astida hərəkəndə hıylə-mikirlik heli ronək tapidu. U kənglidə təkəbburlixip əzini qong tutidu; baxkılarning əzlrini bihətər həs kıləjan waqtidin paydilinip tuyuksiz zərb kılıp nuroqun kixilərni həlak kılıdu; u həttə oquktin oquq «Əmirləarning Əmiri»gə qarxi qıqıdu. Lekin u ahirda insanlarning kəlisiz həlak kılınıdu. **26** Sanga ayan kılinoqan, ahxamdin ətigəngiqə dawamlaxқан bu oqayibanə alamət əməlgə axmay qalmaydu. Lekin sən uni waqtinqə məhpiy tut. Qünki u kəp künlər keyinki kəlgüsi həkqıdidur». **27** Mənki Daniyal maşdurumdin kəlip, birnəqqə kün aşrip yetip qaldim. Keyin ornumdin turup yənıla padixahning ixlirida boldum. Lekin bu oqayibanə alamət kənglümni parakəndə kılıwətkənidi. Uning mənisini yexələydiqan adəm yok idi.

9 Medialıq Ahaxweroxning oşli Dariusning birinqi yilida (u kaldıylərning zeminiqə padixah kılindi) **2** Yəni təhtkə olturoqan birinqi yili mənki Daniyal mukəddəs yazmilarni oquxum bilən Pərwərdigarning Yərəmiya pəyoqəmbərgə yətküzgən kalam-bexariti boyiqə, Yerusalemining harab bolidiqan jaza məzgili yətmix yil ikənlikini qüxinip yəttim. **3** Xuning üqün mən Rəb Hudayimoqə roza tutup, bəz rəhtkə yəginip, kül-topida olturup, uningqə yelinip dua-tilawət kılıx bilən izdinixkə bəl baqlidim. **4** Mən Pərwərdigar Hudayimoqə dua kılıp, gunahlırimizni ikrar kılıp mundək dedim: — «Ah Rəb, i Seni Əz əmrliringgə itaət kılıquqilaroqə wədə-əhdəngdə wapadar bolup, əzgərməs

mehringni üzlüksiz kərsətküqi uluq, sürlük Təngrim!
5 Biz gunah sadir kilduk, kəbihlik kilduk; rəzillik bilən
Sening əmr-həkümliringdin waz keqip, Sanga asiylik
kilduk, **6** Xundakla Sening naming bilən padixahlirimiz,
əmirlerimiz, ata-bowilirimiz wə pütkül zemindiki
həlkkə səz-kalamingni yəküzgən kulliring boləjan
pəyoəmbərlərgə zadi kulak salmiduk. **7** I Rəb, həkkaniyət
Səndila tepilidu, lekin Sanga asiylik wə wapasizlik
kiloəjanlikimiz tüpəylidin, bizgə, yəni Yəhudalarəja,
Yerusalemdikilərgə wə barlik Israillərəja, yekında bolsun,
yirakta bolsun, Sən bizləni sürgünlükkə həydiwətkən
barlik yurtlarda bolsun, pəkət bügüncidək yüzimizni
kötürəlmigüdək xərməndilikla qaldi. **8** I Rəb, bizgə, yəni
padixahlirimizəja, əmirlerimizgə wə ata-bowilirimizəjimu
yüzimizni kötürəlmigüdək xərməndilik qaldi; qünki biz
Sening aldingda gunah sadir kilduk. **9** I Rəb Hundayimiz,
biz Sanga asiylik kiloəjan bolsakmu, Səndin yənila
rəhimdillik wə məşpirət-kəqürümlər tepilidu. **10** Biz
Sən Pərwərdigar Hundayimizning awazioəja kulak salmay,
kulliring boləjan pəyoəmbərlər arkilik aldimizəja koyəjan
qanun-həkümliringdə heq mangmiduk. **11** Pütkül Israil
Sening Təwrat-qanunungəja hiləplik kilip, awazingəja
kulak salmay Seningdin yüz əridi. Dərwəkə, Sening
kulung Musəja qüxürülgən Təwrat-qanunida pütülgən
lənət həmdə uning kəsəmyadidiki jazalar üstimizgə
yaqduruldi; qünki biz Sening aldingda gunah sadir
kilduk. **12** Sən Əzüng bizgə wə üstimizdin həkümdarlik
kiloəqimizəja qarita degənliringgə əməl kilip bizgə zor
əqir küləpətni kəltürdüng; qünki Yerusalemda kilinəjan

ixlar asman astidiki hərəkandak baxka yurtta əzəldin
kilojan  m s! **13** Musoqa tapilanojan T wrat-kanunida
p t lg ndak, bu pütün külpət bizg  qüxürülgən bolsimu,
i P rw rdigar Hudayimiz, lekin biz k bihliklirimizdin
qol  z p, həkikitingni q xinip yetidiojan kiloays n
d p tehiqə Səndin iltipatingni  t nmiduk. **14** D rw k 
Sən P rw rdigar xu külpətni t yyarlap saklap, bizning
 stimizg  qüxürdung; q nki Sən P rw rdigar Hudayimiz,
barlik kilojan ixliringda adil bolup k lding; birak
awazingoqa kulak salmiduk. **15**  mdi,  z küqlük
qolung bilən həlkingni Misirdin elip qikting, xunglaxka
b g nkid k  z ngg  nam-xəhrət tikliding, i R b
Hudayimiz,   biz gunah sadir kilduk, biz rəzillik
kilduk! **16**  t nim n, i R b, pütkül h kkanilylikingoqa
uyoqun, Yerusalem x hiringg , yəni muk dd s teoqingoqa
bolojan k hr- zippingni tohtatkays n! Q nki bizning
 tk zg n gunahlirimiz w  ata-bowilirimizning kilojan
k bihliklirining wəjidin, Yerusalem w  h lking barlik
 traptikilirimizning h kar t obykti bolup kalduk. **17**
 mdi i Hudayimiz, kulungning dua w  t l plirig  kulak
saloays n,  z ng  q n wəyran kilojan muk dd s
jayingni jamalingni kərsitip yorutkays n. **18** I Hudayim,
kulak selip anglioays n! Bizning w  Sening naming
bilən atalojan x h rning bexioqa k lg n k lp tlerg 
nəzər saloays n! Bizning Sanga iltija kilojinimiz
 zimizning kandaktur həkkaniy ix kilojanlikimizdin  m s,
b lki Sening zor r himdillikliringoqa tayanolanlikimiz
s wibidindur. **19** I R b, anglioays n! I R b, kəqürgəysən!
Kulak selip anglap amal kiloays n!  z ngning nam-

xəhiring üçün əmdi təhir qilmioaysən! Qünki Sening bu xəhiring wə bu həlking Əz naming اساسida atalojanidi!». **20** Mən duayimni dawamlaxturup, ezüm wə həlkim Israilning gunahlırini ikrar kılıp həmdə Hodayimning mukəddəs teqi üçün Pərwərdigar Hodayimoğa yelinip, **21** tehi dua kiliwatqinimda, dəsləptə manga oşayibanə alaməttə kərüngən Jəbrail degən zat yenimoğa kelip manga qolini təgküzdi. Mən xu qaşda tolimu qarqap kətkənidim. U kəqlik kurbanlıq sunux wəkti idi. **22** Jəbrail manga əkil berip mundaq dedi: — «I Daniyal, mən seni yorutup, ixlarni qongkur qüxinələydişan kılıxqa kəldim. **23** Sən Hudağa iltija kılıxqa baxlixing bilənla, jawab-kalam berildi; sən intayin səyülgən adəm boləşaqqa, mən sanga uning jawab-kalamini yətküzgili kəldim. Əmdi bu jawab-kalam üstidə puhta oylanşin, oşayibanə kərünüşni kəngül kəyup qüxəngin: **24** — «[Huda] tərıpidin «yətmix həssə «yəttə wəkit»» sening həlking bilən mukəddəs xəhiring üstigə bekitilgən. Bu wəqıtlar itaətsizliklərnı tızginləş, gunahlarıni tügıtıx, kəbıhlik üçün kafarət kəltürüş, mənggülik həkkəniylikni üstün orunoğa kəyux, bu oşayibanə alamət bilən pəyoşəmbərlərnıng səz-kalamlırını əməlgə axurux həmdə mukəddəs ibadəthanidiki «əng mukəddəs jay» yengibaxtin məsihlinix üçün bekitilgəndur. **25** Xuni bilixing wə qüxinixing kerəkki, Yerusalemnı yengibaxtin əsligə kəltürüş bina kılıx buyruqi jakarlanışandin tartip, Məsih degən əmir məydanışa qıkkuşə yəttə həssə «yəttə wəkit» kəşuloşan atmix ikki həssə «yəttə wəkit» etidu. Yerusalem xəhiri yengibaxtin bina kılınıp, məydan-koqılar wə sepil-

istihkam barlikka kältürüldü, əmma bu bisərəmjan künlərdə bolidü. **26** Bu atmix ikki «yəttə wakit» məzgili ötkəndin keyin Məsih üzüp taxlinidu, uningda heqnərsə qalmaydu. Kəlgüsidə bolidioqan əmirning həlki bu xəhər bilən muqəddəs ibadəthanini gumran qilidu. Bu aqiwət kəlkündək besip kelidu; ahiriqiqə jənglər dawamlixidu; u yərdə bolidioqan wəyranqiliklər bekitilgəndür. **27** U [əmir Hudaning] həlqining kəp qismi bilən ahirki bir «yəttə wakit»ta bir [dostluk] əhdisi takamul qilidu, ləkin bu «yəttə wakit»ning yerimioqa kəlgəndə, u [ibadəthanidiki] kurbanlik wə axlik hədiyələrnü sunuxni əməldin qalduridu. U qaşda «wəyran qiləuqi yirginqlik nomussizlik» [muqəddəs ibadəthanining] əng egiz jayioqa qoyulidu. Taki balayi'apət, [yəni Huda] bekitkən külpət wəyran qiləuqi kixining bexioqa yaşduruloquqə xu yərdə turidu».

10 Korəx Parsqa səltənət qiləqan üqinqi yili, Daniyal (yənə bir ismi Bəltəxasar boləqan)ioqa bir həwər wəhiy qilindi. U həwər ixənqliktür — ləkin nahayiti kattik jəng judunliri toşrisididür. Daniyal bu həwərnü qüxəndi wə şayibanə əlamət toşrisida qüxənqigə igə boldi. **2** U qaşda mənki Daniyal toluq üq həptə aq-zar kətürüp matəm tuttum. **3** Üq həptigiqə heqkəndə nazu-nemət yemidim, gəx yemidim, xarab iqmidi wə tenimgə puraklik may sürmidim. **4** Birinqi ayning yigirmə tətinqi küni, mən uluq dərya, yəni Dijlə dəryasining boyida turup, **5** beximni kətürüp kəzümni əsmənoqa tiktim, kanap kiyip, beligə Ufəzdiki sap əltun kəmər başliqan bir adəmnü kərdüm. **6** Uning tənü serik yaquttək juləlinip, yüzliri

qakmaqdek yaltirlap, kezliri yenip turoqan ottak qaknaytti;
uning put-kolliri parkirap turidioqan mistak walildaytti;
awazi zor bir top adamnning awazidak jaranglaytti. **7**
Oqayibanə kerünüxni yaloquz mənki Daniyalla kərdüm,
yenimdikilər alamətni kərmigənidi. Əmma zor bir wəhimə
ularni besip, intayin titrəp ketixti, məkünüwaləqudək
yərnı izdəp keqip kətti. **8** U yərdə əzüm yaloquz kelip bu
karamət oqayibanə kerünüxni kərdüm. Qılqə maqdurum
qalmidi, qirayim kattik əzgirip əlük adəmdək bolup
qaldim, put-kollirimda bir'azmu maqdur qalmidi. **9**
Lekin uning awazini anglidim. Uning awazini angliqan
haman yərgə yikilip düm qüxtüm, hoxumdin kəttim. **10**
Mana, tuyuksiz bir qol manga təgdi, meni xuan yələp
yərgə tət putluk kilip turoquzdi. **11** Xu zat manga: —
Əy Daniyal, intayin səyülgən adəm! Səzlirimni kəngül
qoyup anglap qüxəngin, ərə turoqin! Qünki mən sening
yeningoqa əwətildim, — dedi. U bu səzni kilixi bilən,
mən titrigən halda ornumdin turdum. **12** Xuning bilən
u manga mundak dedi: — «Əy Daniyal, kərkma; qünki
sən Hudayingning aldidə qüxinixkə erixixkə, əzüngni
təwən tutuxka kəngül qoyoqan birinqi kündin buyan
sening dua-tilawiting ijabət kilindi; eytkanliring üqün
mən yeningoqa əwətildim. **13** Lekin, «Pars padixahliqining
əmiri» manga qarxi qikip yolumni yigirmə bir kün
tosuwaldi. Mən Pars padixahlrining yenidə əzüm
yaloquz qaloqaqqa, bax əmirlərdin biri Mikail manga
yardəm kilqili kəldi. **14** Mən sanga ahirki zamanlarda
həlkingning bexioqa kelidioqan ixlarni qüxəndürgili
kəldim. Qünki bu oqayibanə alamət kəp künlər keyinki

kəlgəsi tooqrisididur». **15** U manga bu gəpni kiliwatqanda, pəkətla yərgə qarəinimqə zuwan sürəlməy turup qaldim. **16** Mana, goya adəmgə ohxaydioqan birsi qolini uzitip ləwlirimni silap qoywidi, mən aqzimmni eqip aldimda turoquqioq: — Təksir, bu oqayibanə kərünüxtin iq-iqimdin azablinimən, maqdurumdin kəttim. **17** Təksirimning kəminə kulliri kandaqmu sili təksirim bilən səzlixixkə petinalayttim? Qünki hazirla maqdurum tügəp, nəpəsim üzülidu, — dedim. **18** Andin goya adəmgə ohxaydioqan biri meni yənə bir kətim silap, maqdur kirgüzdi **19** wə: — I intayin səyülgən adəm, kərkma! Sanga aman-hatirjəmlik boləy. Qəyrətlik bol, əmdi qəyrətlik bol! — dedi. U xu səzni deyixi bilənla manga tehimu maqdur kirdi. Mən: — Təksir yənə səz kiləyayla, qünki sili manga maqdur kirgüzdila, — dedim. **20** U mundaq dedi: — «Mening kəxingoqə nemigə kəlgənlikimni biləmsən? Mən əmdi qaytip berip, «Parstiki əmir» bilən jəng qilimən; mən u yərgə barəandin keyin, «Gretsiyədiki əmir» məydanə qikidu. **21** Lekin mən berixtin awwal həkikətning kitabida pütülgən wəhiylərnə mən sanga bayan qilimən. Bu ixlarda silərnəning əmiringlar Mikaildin baxqa, manga yərdəm beridioqan həqkim yok.

11 Mən Medialik Darius padixah boləqan birinqi yilidila, uni mustəhkəmləx həm küqəytix üqün ornumdin qozəloqanidim. **2** Əmdi mən sanga həkikətne eytip berəy: — Buningdin keyin Parsqa yənə üq padixah həkümranlikqa qikidu; keyin tətinqi padixah qikip, baxqa padixahlardimnu kəptin kəp mal-dunyani toplaydu; u mal-dunyaliridin kudrət tepip, həmmə yurtlarni

Gretsiyəgə jəng qilixka qozəjaydu. **3** Uningdin keyin küqlük bir padixah məydanə qıqıdu. U zor padixahlikni idarə qilip, nemini halisa xuni qilidu. **4** Lekin u həkuk yürüzüwatqinida, padixahliki parqilinip asmanın tət xamal tərıpigə bəlünüp ketidu. Uning təhtigə əwladliri warislik qılalmaydu, keyinki padixahlik u həküm sürgən waqtidikidək küqlük bolmaydu; qünki uning padixahliki aşdurulup, baxqilarəğa təwə bolup ketidu. **5** Uningdiki sərdarlarning iqidin biri «jənubiy padixah» bolup küqiyidu; lekin yənə bir sərdar uningdinmu küqlük bolidu wə əzining tehimu qong padixahlikini soraydu. **6** Birnəqqə yil ətkəndin keyin, [jənubiy padixah ximaliy padixah] bilən ittipaq tüzidu; jənubiy padixahning kizi xu ittipaqni mustəhkəmləx üqün ximaliy padixahning yenioğa baridu. Lekin keyin bu kiz erixkən həkukidin məhrum qilinidu; ximaliy padixah əzimu həkukini qolida tutalmay, məzmut turalmaydu. Bu kiz wə uni elip kəlgənlər, uning balisi həm xu waqıtlarda uni qolliəuqılarning həmmisigə satqunluk qilinidu. **7** Həlbuki, uning [ata jəmət] tuşqinidin biri qoxunning həkukini qolioğa elip [padixah bolup], ximaliy padixahning qoroqinioğa besip kirip, ularəğa qarxi hujum qilip qong əqəlibə qilidu. **8** U ularning ilah-butliri, quyma məbudliri wə buthaniliridiki altun-kümüxtin yasaloğan jam-qaqılarni Misiroğa elip ketidu. U birnəqqə yil ximaliy padixahın əzini neri qilidu. **9** Ximaliy padixah jənubiy padixahning zeminiəğa besip kiridu, lekin ahiri əz yurtioğa qekinidu. **10** Ximaliy padixahning xahzadiliri qozəqilip, zor qoxun təkilləydu. Xahzadilərdin biri kəlkündək kelip jənubka besip kiridu. Keyin u yənə jəng qilip, düxmən

qorqini o'qimuga besir kiridu. **11** Jänubiy padixah kattik o'zäptä qoxun tartip jänggä atlinip, ximaliy padixahqa hujum kilidu. Ximaliy padixah zor bir qoxunni jänggä salidu, lekin uning xu zor qoxuni mäqlup bolup äsirgä elinidu. **12** Xu zor qoxunning äsirgä elinixi bilän jänubiy padixah intayin mäqrurlinidu. U tümänligän adämlärni yokitidu, biräq uning o'libisi uzun dawamlaxmaydu. **13** Qünki ximaliy padixah yurtioqa kaytip, burunqidinmu kēp wē küqlük qoxun tēkilläydu. Bekitlgän yillar toxqandin keyin u zor küdrätlik qoxunni kēp tēminatlar bilän qoxup baxlap kelidu. **14** U qaoläda nuroqun kixilär jänubiy padixahqa qarxi turup uningqa qarxi qozojilang kētüridu. [I Daniyal —] sening hälkinq iqidiki zorawanlar muxu o'ayibanä alamättiki bexarätni ämälgä axurmakqi bolup, yo'qanqilik qilidu, lekin ular mäqlup bolidu. **15** Ximaliy padixah potäy selip mustähkäm xähärni muhasirä hujumi kilip besivalidu. Jänubdiki küqlär, hätta äng hil qoxunlarmu bäräxlik berälmäydu, ularning qarxilik qilöjudäk küqi qalmaydu. **16** Ximaldiki tajawuzqi bolsa özi halioqanqä ix qilidu, uningqa häqkim qarxilik qilalmaydu. U «güzäl zemin»ni ixöjal qilidu; uning qolida uni wäyran qilöquqi küq bolidu. **17** [Ximaliy padixah] bäl baqlap padixahlidikiki barlik küqlärni säpärwär kilip [Misiroqa] yol alidu; u [Misir] bilän ähdä tüzidu, özi ähdidä turoqandäk kilidu. Biräq [Misirning] häkimiyitini aqdrurux üqün u ayallirining bir qizini [Misir] padixahioqa beridu. Lekin [kizi] atisi täräptä turmaydu, uni qollimaydu. **18** Keyin u dengiz boyidiki yurtlarqa hujum kilip, nuroqun adämlärni äsirgä alidu. Lekin yat bir särdar uning kixilärni har

kilixlirini qəkləydu wə əksiqə, uning bu harlaxlirini özigə yanduridu. **19** U öz yurtidiki qoroanlarğa qekinip kelidu. Lekin ahirida u putlinip yoqilip ketidu. **20** Keyin uning orniğa yənə bir padixah təhtkə olturidu; u padixahlikning əng xan-xərəplik jayığa bir zalim alwangbegini əwətidu. Lekin u uzun ətməyla, malimanqilikmu bolmay, jəngmu bolmay əltürülidu». **21** — «Xuningdin keyin pəs bir adəm uning orniğa qikip ximaliy padixahlikni alidu; əmma padixahlikning hərmət-xəhriti uningğa heq təwə bolmaydu, dəp qarilidu; lekin u həlkning asayixlik pəytidin paydilinip, yalakqilik wasitiliri bilən hakimiyətni tartivalidu. **22** Zeminiğa kəlkündək besip kirgən küqlərni u həm kəlkündək hujum kilip yoqitidu, xuningdək u həttaki «[Hudaning] əhdisidə bekitilgən əmir»nimu yoqitidu. **23** Xərtnamə tüzüx arkilik u baxqa yurtlarni aldaydu; adəmliri kiqik bir qoxun bolsimu, lekin uning küqi awup-awup, küdrət tapidu. **24** U halayikning asayixlik pəytidin paydilinip, əng bay əlkilərgə tajawuz kilip kirip, atiliri yaki atilirining atiliri zadi kilip bəqmioğan ixlarni kilidu, yəni u oljini, qənimətlərni wə nuroqun bayliklarni qol astidikilirigə üləxtürüp beridu; məlum bir məzgiligə qoroanlarqimu hujum kilix qəstidə bolidu. **25** U öz küqini ixka selip qong qəyrət bilən kozoqilip, zor qoxunni baxlap, jənubiy padixahqa hujum kilidu. Jənubiy padixahmu nahayiti zor küdrətlik bir qoxun bilən jənggə atlinidu. Lekin jənubiy padixah hainlarning yoxurun suyikəstigə uqrap, muwəppəkiyə qazinalmaydu. **26** Qünki uning nazu-nemətlirini yegənlər uni yikitidu. Uning qoxuni həmmə yərgə tarqilidu; nuroqunliri əltürülidu. **27** Keyin,

bu ikki padixah bir-birini kəstlixip, yaman niyət bilən bir dastihanda tamak yeyixip, bir-birigə yaloqan gəp qilixidu; lekin bu ixlar heqkimgə payda yətküzməydu, qünki bu ixlarning ahiri pəkət bəlgiləngən waqittila bolidu. **28** [Ximaliy padixah] nuroqun mal-mülüklərni elip ez yurtioqə kaytidu. U kənglidə Hudaning həlki bilən tüzgən mukəddəs əhdigə qarxi turidu; xuning bilən u əhdigə qarxi hərəkətlərni qilip, andin ez yurtioqə kaytidu. **29** Bəlgiləngən waqitta ximaliy padixah yənila jənubqə tajawuz qilidu; lekin bu kətimki əhwal ilgirikigə wə yənə kelip əng ahirki kətimkisdiki bilənmü ohximaydu. **30** Qünki Kittim arilidin qikqan kemilər hujum qilip kelidu. Xunga u dərd-ələm bilən qekinidu wə [Hudaning] Əz həlki bilən tüzgən mukəddəs əhdisigə qarap intayin oşəzəplinidu, uningə qarxi halioqinini qilidu; xundakla qekinip yanəqanda mukəddəs əhdigə asiylik qiloquqlarni ətiwarlaydu. **31** Uning tərpidə turoqan birnəqqə küqlər qoroqan boləqan mukəddəs ibadəthanini buləydu, «kündilik qurbanlik»ni əməldin qalduridu wə «wəyran qiloquqi yirginqlik nomussizlik»ni uning ornioqə koyidu. **32** U mukəddəs əhdigə hainlik qiloquqlarni huxamət-hiyligərlik bilən qirikləxtüridu; lekin ez Hudasini dost tutquqi həlk bolsa kəysərlik bilən hərəkət qilidu. **33** Həlk iqidiki aqillar nuroqun kərindaxlirioqə təlim yətküzidu; lekin birnəqqə künlər ularning bəziliri qiliqta yikilidu, otta kəydürülüp eltürülidu, zindanoqə qüxidu yaki bulang-talangoqə uqraydu. **34** Yikiloqan waqitlirida, Hudaning həlki azoqinə yardəmgə igə bolidu. Əmma nuroqun kixlər ularning katirioqə huxamət-hiyligərlik bilən soqunup

kiridu. **35** Bəzi aqilllar yikilidu. Lekin ularning yikilixi əzlrining sinilixi, tawlinix-tazilinixi, kiyamət küniqiqə paklinixi üqündur. Qünki ahirət Huda bəlgiligən waqittila kelidu. **36** Ximaliy padixah öz məyliqə kiliweridu; u təkəbburlixip, əzini hərəkəndə ilahlardinmu uluqlap üstün qoyup, hətta həmmə ilahlarning ilahı Boluquqioqa əjayib kupurluk səz kilidu; taki Hudaning oqəzipi toluk təkülgən küniqiqə u dawamlıq zor ronak tapidu. Qünki Hudaning bekitkini əməlgə axmay qalmaydu. **37** Bu padixah ata-bowiliri qokunoqan ilahlaroqimu pisənt qilmaydu, ayallaroqimu heqkəndəq həwəs qilmaydu. Əməliyətə u hərəkəndəq ilahni hərmətliməydu, qünki u əzini hərəkəndəq ilahın uluq dəp qaraydu. **38** Bularning ornida u «küqlər ilahı»ni hərmətləydu; uning ata-bowilirimu əzəldin qokunmioqan bu ilahni bolsa u altun, kümüx, yaqut wə baxqa kimmətlik sowoqatlarni təqdim qilip hərmətləydu. **39** U əng mustəhkəm qoroqanlarni xundəq bir oqəyriy ilahqa tayinip igiləydu. Kimki uning həkümranliqioqa bekinsa, u xularoqa xərəplik mənşəp beridu, ularni kəpqilikni baxquridioqan kilidu wə in'am süpitidə yər-zeminni təksim qilip beridu. **40** Ahir zaman kəlgəndə, jənubiy padixah əskər qikirip uningəqa hujum kilidu. Ximaliy padixah jəng hərwiliri, atlıq əskərlər wə nuroqun kemilər bilən quyundək uningəqa qayturma zərbə beridu. U barlıq yurtlarəqa tajawuz qilip, kəlkündək texip kəng yər-zeminlarni basidu. **41** U hətta «güzəl zemin»əqa besip kiridu; nuroqun əllər azdurulup yikitilidu. Lekin bular, yəni Edomlar, Moablar wə Ammonlarning qongliri uning qolidin qutulup qalidu.

42 Ximaliy padixah barlik dölətlərgə qolini sozidu, Misir zeminimu keqip kutulalmaydu. 43 U Misirning altun-kümüx baylikliri wə baxqa qimmət bahalik buyumlirini talan-taraj qilidu. Liwiyləklər wə Efiopiyiliklər uningə boysunup əgixidu. 44 Keyin xərək wə ximaldin kəlgən xəpilər uni alakzadə qilidu. U tehimu dərəzəp bolup nuroqun kixini kirəqinçilik kilip ɵltürimən dəp jəng qozəydu. 45 Wə dengizlarning otturisida, kərkəm mukəddəs taoq tərripigə orda qedirlirini tikidu. Lekin uning əjili xu yərdə toxidu wə heqkim uni kutkuzmaydu».

12 — «U qaoqda, kerindaxliringni «koqdiəuqi uluq əmir» Mikail məydanə qikidu. Bir azablik məzgil bolidu; yurt-dələt barlikqə kəlgəndin buyan, xundak qong balayı'apətlik məzgil bolup bakmioqan. Birak xu qaoqda həlking kutkuzulidu; ularning iqidiki nami həyatlik dəptirigə pütülgənlərninğ həmmisi niyatlikqə erixidu. 2 Tupraqta yatqan ɵlüklərdin nuroqunliri tirilidu. Ular mənggülik həyattin bəhrimən bolidu; qaloqanliri nomusta həm mənggülik rəsəwaqilikqə tirilidu. 3 Aqillar asmandiki gümbüzdək parlak julalinidu; nuroqun kixilərninğ həqqaniylik yolioqə baxlap kirgənlər yultuzlarə qohxax əbədil'əbəd parlap turidu». 4 U manganə yənə: — I Daniyal, sən əmdi bu səzlərninğ tohtat; məzkur kitabning taki dunyaning ahirki künlirigiqə xu peti turuxi üqün uni piqətləp məhürliwətkin. Nuroqun kixilər uyan-buyan yüridu wə bilim axidu, — dedi. 5 Mənki Daniyal kərdümki, mana ikki zat, biri dəryaninğ bu tərripidə, yənə biri dəryaninğ u tərripidə turuptu. 6 Ulardin biri dərya süyi üstidə turoqan aq kanap kiyim kiygən zattin: — Bu karamət

ixlar tügigiqə qanqilik waqit ketidu? — dəp soridi. **7** U dərya süyi üstidə turoqan, kanap kiyim kiygən zat ong wə sol qolini asmanqə qaritip kətürüp, Mənggü Həyat Boluqining nami bilən kəsəm kılıp: — Bir waqit, ikki waqit, qoxumqə yerim waqit ketidu. [Hudaning] mukəddəs həlkini parqılıquqi horluk ahirlaxqanda, bu ixlar tügəydu, — dedi. **8** Uning sözini angliqan bolsammu, mənisini qüxənmidim. Xunga mən: — Təksir, bu ixlarning aqiwiti qandax bolidu? — dəp soridim. **9** U manga mundax dedi: — «Əy Daniyal, yolungqə mang, qünki bu səzlər ahir zamanqıqə məhpiy tutulup yepiklik turidu. **10** Nuroqun kixilər tazilinidu, paklinidu wə tawlinidu. Rəzillər bolsa, dawamlıq rəzillik qiliweridu; ulardin həqkim buni qüxinəlməydu, birax aqıllar qüxinidu. **11** Kündilik qurbanlıq sunuxni əməldin qalduroqan kündin tartıp, yəni «wəyran qıloquqi yirginqlik nomussizlik» qoyuloqan waqittin baxlap, bir ming ikki yüz toqsan kün ətidu. **12** Ahıroqıqə sadıq bolup, bir ming üq yüz ottuz bəx künni kütüp ətüzgənlər nemidegən bəhtlik-hə! **13** Əmma sən bolsang, ahıroqıqə yolungda mengiwərgin. Sən aram tapisən, wə künlərnin ahirida nesiwənggə muyəssər boluxqə qayta tirilisən».

Hoxiya

1 Pərwərdigarning kalami — Uzziya, Yotam, Ahaz wə Həzəkialar Yəhudaqə, Yoaxning oqli Yəroboam Israilqə padixah bolqan waqitlarda, kalam Bəerining oqli Hoxiyaqə kəldi; **2** Pərwərdigarning Hoxiya arkilik kəlgən səzining baxlinixi — Pərwərdigar Hoxiyaqə: «Barqin, pahixilikkə berilgən bir ayalni əmringgə alqin, pahixiliktin bolqan balilarni əz qolungqə alqin; qünki zemin Pərwərdigardin waz keqip pahixilikkə pütünləy berildi» dedi. **3** Xuning bilən u berip Diblaimning qizi Gomərnə əmrigə aldi; ayal uningdin hamilidar bolup bir oqul tuqdi. **4** Pərwərdigar uningqə: «Uning ismini «Yizrəəl» dəp koyqin; qünki yənə azqina waqit ətkəndə, Mən «Yizrəəl»ning kəning intiqamini Yəhuning jəməti üstigə koyimən wə Israil jəmətinə padixahlikiqə hatimə berimən. **5** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, Mən Israilning okyasini Yizrəəl jilqisida sundiriwetimən». **6** [Gomər] yənə hamilidar bolup, qiz tuqdi. Pərwərdigar Hoxiyaqə: «Uning ismini «Lo-ruhamah» dəp koyqin; qünki Mən Israil jəmətigə ikkinqi rəhim qilmaymən, ularni kət'iy kəqürüm qilmaymən; **7** Birəq Yəhuda jəmətigə rəhim qilimən wə ularning Hudasi bolqan Pərwərdigar arkilik ularni kutkuzimən; ularni okyasiz, kiliqsiz, jəngsiz, atlarsiz wə atlik əskərsiz kutkuzimən» — dedi. **8** Gomər Lo-ruhamahni əmqəktin ayriloqandin keyin yənə hamilidar bolup oqul tuqdi; **9** [Rəb]: «Uning ismini: «Lo-ammi» dəp koyqin; qünki silər Mening həlkim əməs wə Mən silərgə [Pərwərdigar] bolmaymən» dedi. **10** — Birəq Israilning balilirining sani dengizdiki qumdək

bolup, uni elqigili yaki sanioqili bolmaydu; «Silər mening həkım əməssilər» deyilgən jayda xu əməlgə axuruliduki, ularoqa: «[Silər] tirik Təngrining oşulliri!» — deyilidu. **11** Israil baliliri wə Yəhuda baliliri birgə yioşilidu, əzlidirigə birla baxni tikləydu wə turoqan zemindin qıkidu; qünki «Yizrəəlning küni» uluşdur! Aka-ukiliringlaroqa «Ammi! ([Mening həkım!])» wə singilliringlaroqa «Ruhamah! ([rəhım kılinoqan!])» — dənglar!

2 — Ananglaroqa dəwayimni yətküzüp, uning bilən dəwalixinglar; qünki u Mening ayalim əməs wə Mən uning eri əməs; u paħixilik turkını qırayidin, zinahorluk hələtlirini kəksining arisidin yakətsun! **3** Bolmisa, Mən uni kıp-yalingaq kılıp kəyımən, tuşuloqan künidikidək anidin tuşma kılıp kəyımən; Mən uni huddi qəl-bayawanoqa ohxax kılımə, Uni bir kəşjirak yərgə aylandurımən, Uni usuzluk bilən ɵltürımən; **4** Uning baliliroqa rəhım kılmaymən, Qünki ular paħixiliklərdin tərəlgən balilardur. **5** Qünki ularning anisi paħixilik kıləqan, Ularni kərnida kətürgüqi nomussizlik kıləqan; Qünki u: «Mən manga nan wə süyümni, yung wə kanapımni, zəytun meyim wə iqimlik-xarablırimni təminligüqi axniliriməqa intilip ularni kəşlıximən» — dedi. **6** — Xunga mana, Mən yolungni tikən-jioqanlıklar bilən qıtlap kərxıwalımən, [Israilning] ətrapını tam bilən tosimən, u qışır yollirini tapalmaydioqan bolidu. **7** Xuning bilən u axnilirini kəşlıydu, birak ularoqa yetixəlməydu; Ularni izdəydu, tapalmaydu; Xunglaxka u: «Mən berip birinqi erimni tepip, uning yenioqa kəyımən; qünki əhwalim bügünkidin yahxi idi» — dəydu. **8** — U ziraətlərnı, yengi xarab wə

zəytun meyini təminligüqining Mən ikənlikimni, Əzliri «Baal» butlarni yasaxça ixlətkən kümüx-altunni kəp kılouquqining Mən ikənlikimni zadi bilmidi. **9** Xunga Mən kaytip kelimən, uningdiki ziraətlirimni öz waqtida, Yengi xarablimni öz pəslidə elip ketimən, Əzümdiki ularning yalingaqligini yepixça kerəklik yung-kanaplimni bərməy kayturup ketimən; **10** Hazir Mən uning nomussizligini axnilirining kəz aldida axkarilaymən, Həqkim uni qolumdin qutkuzalmaydu. **11** Xundak qilip uning tamaxalirioqa hatimə berimən; Uning heytlirioqa! Uning «yengi ay»lirioqa! Uning «xabat»lirioqa! Qiskisi, uning barlik «jamaət ibadət sorun»lirioqa hatimə berimən! **12** Wə Mən uning üzüm tallirini wə ənjür dərəhlirini wəyran qilimən; U bularni: «Bular bolsa axnilirim manga bərgən ix həkqilirimdur!» degənidi; Mən bularni janggaloqa aylandurimən, yawayi həywanlar ularni yəp ketidu. **13** Mən uning bexioqa «Baal»larning künlirini qüxürimən; Qünki u [xu künliridə] ularoqa isrik salatti, U özini üzükliri wə zibu-zinnətliri bilən pərdazlap, Axnilirini qoqlixip, Meni untudi — dəydu Pərwərdigar. **14** Xunga mana, Mən uning kənglini alimən, Uni dalaqa elip kelimən, kəngligə səzləymən. **15** Xundak qilip Mən uningoqa xu yərdə üzümzarlirini kayturimən, «Aqor jiləjisi»ni «ümid ixiki» qilip berimən; Andin u xu yərdə yaxliq künlirididikək, Misir zeminidin qikqan künidək küy-nahxa eytidu. **16** Wə xu küni əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərwərdigar —«Sən Meni «erim» dəp qaqirisən, Ikkinqi Meni «Baal»im deməysən. **17** Qünki Mən «Baal»larning namlirini sening aozingdin elip taxlaymən, Ular bu nami bilən ikkinqi

heqkandak əslənməydu. **18** Xuning bilən Mən ular üçün daladiki həywanlar, asmandiki uqar-qanatlar və yər yüzidiki əmüligüqilər bilən əhdə tüzimən; Mən okya, kiliq və jəngni sundurup zemindin elip taxlaymən; [həlkimni] aman-esən yatquzimən. **19** Xundak kiliq Mən seni əbədil'əbəd Əzümgə baqlaymən; həkqaniylikta, mehır-muhəbbəttə, rəhim-xərkətlərdə seni Əzümgə baqlaymən; **20** Sadakətlikta seni Əzümgə baqlaymən, xuning bilən sən Pərwərdigarni bilip yetisən. **21** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, «Mən anglaymən» — dəydu Pərwərdigar, — «Mən asmanlarning təlipini anglaymən, bular yər-zeminning təlipini anglaydu; **22** Yər-zemin ziraətləarning, yengi xarab və zəytun meyining təlipini anglaydu; və bular «Yizrəəl»ning təlipini anglaydu! **23** Wə Mən Əzüm üçün uni zeminda teriyəmən; Mən «Lo-ruhamah»oqa rəhim kiliyəmən; Mən «Lo-ammi»oqa: «Mening həlkim!» dəyəmən; və ular Meni: «Mening Hodayim!» — dəydu.

3 Wə Pərwərdigar mangu: — Yənə barəjin, axnisi tərripidin səyülgən, zinahor bir ayalni səygin; gərqə Israillar yat ilahlar tərripigə eəip kətkən, «kixmix poxkal»larni səygen bolsimu, [Mən] Pərwərdigar ularoqa kərsətkən səyümdək sən uni səygin, — dedi **2** (xunga mən on bəx kümüx tənggə, bir homir buoqday və yerim homir arpiəqa uni əzümgə qayturuwaldim; **3** Mən uningə: «Sən mən üçün uzun künlər kütisən; sən pəhixilik qilmaysən, sən baxqa ərningki bolmaysən; mənmu sən üçün ohxaxla seni kütimən» — dedim). **4** — «Qünki Israillar uzun künlər padixəsiz, xahzadisiz, qurbanliqsiz, «tüwrük»siz,

«əfod»siz wə heq əy butlirisiz kütüp turidu. **5** Wə keyinrək, Israil baliliri qaytip kelidu wə Pərwərdigar boləjan Hudasını həm Dawut padixahını izdəydu; künlərnin ahirida ular təwrinip əyminip Pərwərdigarning yenioja, xundakla Uning meħribanlikiəja qarap kelidu».

4 Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Israil baliliri; qünki Pərwərdigarning zeminda turuwatqanlar bilən kilidiojan dəwasi bar; qünki zeminda heq həqiqət, heq meħribanlik, Hudani heq bilix-tonux yoqtur; **2** Qarəax-tillax, yaloqanqilik, qatillik, oqrilik, zinahorluk — bular zeminda yamrap kətti; qan üstigə qan təkülidu. **3** Mana xu səwəbtin zemin matəm tutidu, uningda turuwatqanlarning həmmisi jüdəp ketidu; ular daladiki haywanlar həm asmandiki uqar-qanatlar bilən billə jüdəp ketidu; bərhək, dengizdiki beliklarmu yəp ketilidu. **4** Əmdi heqkim dəwa kilixmisun, heqkim əyibləxmisun; qünki Mening dəwayim dəl sən bilən, i kahin! **5** Sən kündüzdə putlixip yikilisən; pəyojəmbərmu sən bilən keqidə təng putlixip yikilidu; wə Mən anangni həlak kilimən. **6** Mening həlqim bilimsizliktin həlak kilindi; wə sənmu bilimni qətkə qətkənikənsən, Mənmu seni qətkə qətkimənki, sən Manga yənə heq kahin bolmaysən; Hudayingning qanun-kərsətmisini untuəjanliqing tüpəylidin, Mənmu sening baliliringni untuymən. **7** Ular kəpəygənsəri, Manga qarxi kəp gunah sadir kildi; Mən ularning xan-xəripini xərməndiqilikə aylanduruwetimən. **8** Ular həlqimning gunahini yəydiojan boləjaqqa, Ularning jeni [həlqimning] kəbihlikigə intizar bolidu. **9** Wə həlqim qandak bolsa, kahinlarmu xundak bolidu; Mən [kahinlarning] tutqan

yollirini öz üstigə qüxürimən, öz qilmixlirini bexioğa qayturimən. **10** Ular yəydu, biraq toymaydu, Ular pahixilik qilidu, biraq heq kəpəyməydu; Qünki ular Pərwərdigarni tingxaxni taxlap kətti, **11** Əzlrini pahixilik, xarab wə yengi xarabğa beoixlidi; Bu ixlar adəmning əkil-zəhnini bulap ketidu. **12** Həlkim öz tayikidin yolyoruk soraydu, Ularning hasisi ularoğa yol kərsitərmix! Qünki pahixilikning rohi ularni azduridu, Ular Hudasing himayisi astidin pahixilikkə qikip, **13** Taq qokqilirida qurbanlik qilidu, Dəng-egizliklərdə, xundakla sayisi yahxi boləqqaqqa dub wə terək wə qariyaqqlar astidimu isriq salidu; Xunga qizliringlar pahixilik, kelinliringlarmu zinahorluk qilidu. **14** Mən qizliringlarni pahixilikliri üqün, Yaki kelinliringlarni zinahorlukliri üqün jazalimaymən; Qünki [atilir] əzlimu pahixilər bilən sirtka qikidu, «Buthana pahixə»liri bilən billə qurbanlik qilidu; Xuning bilən yorutulmioğan bir həlk yikitilidu. **15** Sən, i Israil, pahixilik qilixing bilən, Yəhuda gunahğa qetilip qalmisun! Nə Gilgaloğa kəlmənglar, nə «Bəyt-Awən»gə qikmanglar, Nə «Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kəsəm qilmanglar. **16** Qünki tərsa bir kisir inəktək, Israil tərsalik qilidu; Pərwərdigar kandaqmu pahlanni baqqandək, ularni kəng bir yaylaqta ozuqlandursun? **17** Əfrim butlaroğa qaplaxti; Uning bilən heqkimning kari bolmisun! **18** Ularning xarabi tügixi bilənla, Ular əzlrini pahixilikkə beoixlaydu; Ularning esilzadiliri nomussizlikğa əsəbiylərqə məptun boldi. **19** Bir xamal-roh ularni qanatlıri iqigə oriwaldi, Ular qurbanlikliri tūpəylidin iza-ağanətkə qalidu.

5 Buni anglanglar, i kaħinlar, Tingxanglar, i Israil jəmæti, Kulaq selinglar, i padixahning jəmæti; Qünki bu həküm silərgə bekitilgən; Qünki silər Mizpah xəhiridə bir kıltak, Tabor teoqida yeyiloqan bir tor boloqansilər. **2** Asiy adəmlərnu kiroyin-qapqunoqa qəküp kətti; Biraq Mən ularning həmmisini jazalioquqi bolimən. **3** Əfraimni bilimən, Israil məndin yoxurun əmäs; Qünki i Əfraim, sən hazır pahixilik kılding, Israil buloqanoqandur. **4** Ularning kılmixliri ularni Hudasing yenioqa kaytixioqa qoymaydu; Qünki pahixilikning rohi ular arisididur, Ular Pərwədigarni heq bilməydu. **5** Israilning təkəbburluqi əzigə qarxi guwahliq bərməktə; Israil wə Əfraim əz kəbihliki bilən yikilip ketidu; Yəhudamu ular bilən təng yikilidu. **6** Ular qoy padiliri wə kala padilirini elip Pərwədigarni izdəxkə baridu; Biraq ular Uni tapalmaydu; qünki U Əzini tartip ulardin yiraqlaxti. **7** Ular Pərwədigaroqa asiylik kıldi, Qünki ular balilarni haramdin tuoqduroqan; Əmdi «yengi ay» ularni nesiwiliri bilən yəp ketidu. **8** Gibeahda sunayni, Ramahda kanayni qelinglar; Bəyt-awəndə agah signalini anglitinglar; Kəyningdə! Qara, i Binyamin! **9** Əfraim əyiblinidoqan künidə wəyrənə bolidu; Mana, Israil kəbililiri arisida bekitilgən ixni ayan kıldim! **10** Yəhudaning əmirliri pasil taxlarni yetkigüqigə ohxaxtur; Mən ular üstigə oqəzipimni sudək təküwetimən. **11** Əfraim horlanoqan, jazayimda ezilgən, Qünki u əz beximqilik kılip «paskinilik»ni qoqlap yürdi. **12** Xunga Mən Əfraimoqa küyə qurti, Yəhuda jəmætigə qiritküq bolimən. **13** Əmdi Əfraim əzining kesilini, Yəhuda əz yarisini kərgəndə, Əfraim Asuriyəlikni izdəp bardı,

«Jedəlhör padixah»oqa təlipini yollidi; Birak u həm silərni sakaytalmaytti, Həm yaranglarnimu dawaliyalmaytti. **14** Qünki Mən Əfraimoqa xirdək, Yəhuda jəmätigə arslandək bolimən; Mən, yəni Mənki, ularni titma-titma kiliwetip, ketip qalimən; Ularne elip ketimən, kutkuzalaydioğan həqkim qikmaydu; **15** Mən ketimən, ular gunahini tonup yetip, yüzümni izdimigüqə öz jayimoqa kaytip turimən; Bexioqa kün qüxkəndə ular Meni intilip izdəydu.

6 «Kelinglar, Pərwərdigarning yenioqa kaytayli; Qünki U titma-titma kiliwətti, birak sakaytidu; Uruwətti, birak bizni tengip qoyidu. **2** U ikki kündin keyin bizni janlanduridu; Üqinqi küni U bizni tirildüridu, Biz Uning yüzi aldida həyat yaxaymiz! **3** Wə biz Uni bilidioğan bolimiz! Biz Pərwərdigarni tonux həm bilix üqün intilip qoşlaymiz! Uning bizni kutkuzuxka qikixi tang səhərning boluxidək muqərrər; U yenimizə yamoqurdək, yəzeminni suoqiridioğan «keyinki yamoqur»dək qüxüp kelidul». **4** I Əfraim, seni qandak kilsam bolar? I Yəhuda, seni qandak kilsam bolar? Qünki yaxxilikinglar səhərdiki bir parqə buluttək, Tezdin yoqap ketidioğan xəbnəmdəktur. **5** Xunga Mən pəyoqəmbərlər arkilik ularni qepiwətkən; Aqzimdiki sözlər bilən ularni öltürüwətkənmən; Mening həkümüm tang nuridək qikidu. **6** Qünki Mən qurbanliklardin əməs, bəlki mehirmuqəbbəttin, Keydurmə qurbanliklardin kərə, Hudani tonux həm bilixtin hursənlik tapimən. **7** Birak ular Adəm'atidək əhdigə itaətsizlik qiləğan; Ular mana xu yol bilən Manga asiylük qiləğan. **8** Gilead bolsa qəbihlik qiləqularning xəhiri; U qan bilən boyaləğan. **9** Qarakqilar

adəmni payliqandək, Kahinlar topi Xəkəmgə baridoqan yolda katillik qilmakta; Bərək, ular iplaslik qilmakta. **10** Israil jəmətidə yirginlik bir ixni kərdüm; Əfrayimning pahixiliki xu yərdə tepilidu, Israil buloqandi. **11** Yənə sangimu, i Yəhuda, terioqan [gunahliringning] hosuli bekitilgəndur!

7 Mən Əz həlqimning asaritini buzup taxlap, azadliqqa erixtürəy degəndə, Mən Israilni saqaytay degəndə, Əmdi Əfrayimning kəbihliki, Samariyəning rəzillikimu axkarilididu; Qünki ular aldamqilik qilidu; Ooqrilar bolsa bəsüp kiriwatidu, Karakqilar topi sirtta bulangqilik qiliwatidu. **2** Ular kənglidə Mening ularning barlik rəzilliklirini esimdə tutkanlikimni oylimaydu; Həzir ularning qilmixliri əzlirini qistawatidu; Bu ixlar kəz aldimdidur. **3** Ular padixahni rəzillikliri bilən, Əmirlərni yaloqan gəpliri bilən hursən qilidu; **4** Ularning həmmisi zinahorlar; Ular naway ot saloqan tonurdək; Naway hemirni yuqurup, hemir boluqə uning otini yənə uloqaytmaydu; **5** Padixahimiz [təbrikləngən] künidə, əmirlər xarabning kəypi bilən əzlirini zəipləxtürdi; [Padixah] bolsa mazaq qiloquqilar bilən qol elixixka intildi! **6** Qünki ular kənglini tonurdək kizitip suyikəst püküp qoyoqanidi; Keqiqə ularning oqəziqi qoqlinip turidu; Səhərdila u yanoqan ottək yalkunlap ketidu. **7** Ularning həmmisi tonurdək kiziktur, ular əz soraqqilirini yəp ketidu; Ularning barlik padixahliri yikildi – Ulardin heqkim meni nida qilip qaqirmaydu! **8** Əfrayim yat qowmlar bilən arilixip kətti; U «ərülmigən bir qoturmaq»dəktur. **9** Yat adəmlər uning küqini yəp kətti, birək u heq

səzməydu; Bərhək, [bexining] u yər-bu yeridə aq qaqlar kərünidu, biraq u heq bilməydu; **10** Xuning bilən Israilning təkəbburluqi özige qarxi guwah beridu; Ular Pərwərdigar Hudasing yenioja qaytmaydu; Yaki xundak ixlar [bexioja] qüxkən bolsimu, yənila Uni izdiməydu. **11** Əfraim heq əqli yok nadan bir pahtəktək; Misiroja qarap sayraydu, Asuriyəni izdəp baridu; **12** Ular baroqanda, ularning üstigə torumni taxlaymən; Huddi asmandiki uqar-qanatlarni toroja qüxürgəndək ularni qüxürimən; [Bu həwər] ularning jamaitigə yetixi bilənla, ularni jazalaymən. **13** Ularoja way! Qünki ular Məndin yiraqlixip tenip kətti! Ular həlak bolsun! Qünki ular Manga wapasizlik kildi! Mən ularni kutkuzup hərlükkə qikiray degəndə, Ular Mən tooqruluk yalojan gəp kilidu! **14** Ular ornida yetip nalə kiloqanda, Manga kənglidə heq nida kilmidi; Ularning jamaətkə yiojilixi pəkət ax wə yengi xarab üqündur, halas; Ular Məndin qətləp kətti. **15** Bərhək, Mən əsli ularni tərbiyiligənmən, Ularning biləklirini qenikturup küqəytküzgənidim; Biraq ular Manga qarxi yamanlik kəstləwatidu. **16** Ular buruldi — biraq buruluxi Həmmidin Aliy Boloquqioja qaytix üqün əməs; Ular aldamqi bir okyaqoja ohxax. Ularning əmirlixi əzliirining oqaljiranə til-ağanətliri wəjidin kiliqlinidu; Bu ix Misir zeminida ularni məshirigə qalduridu.

8 Kanayni aozingoja saloqin! Pərwərdigarning öyi üstidə bir qorultaz aylinip yüridu! Qünki ular Mening əhdəmnəni buzojan, Təwrat-qanunumoja itaətsizlik kiloqan. **2** Ular Manga: «I Hodayim, biz Israil həlqi Seni tonuymiz!» dəp warkiraydu. **3** Israil yahxilik-məhribanliqni taxliwətkən;

Xunga düxmən uni qoşlaydu. **4** Ular əzliri padixahlarni tikligən, birak Mən arkilik əməs; Ular bəziləni əmir qilojan, birak uningdin həwirim yok; Ular əz jenioja zamin bolux üçün, Əzlidirə butlarni kümüx-altunliridin yasiojan. **5** I Samariyə, sening moziying seni taxliwətti! Mening oəzipim ularoja kozoqaldi; Ular kaqanojiqə pakliktin yirak turidu? **6** Xu nərsə Israildin qikqanoju — Uni bir hünərwən yasiojan, halas; u Huda əməs; Samariyəning moziyi dərwəkə parə-parə qeqiwetilidu! **7** Qünki ular xamal teridi, xunga kara kuyunni oridu! Ularning xadisida heq baxaklar yok, u heq ax bərməydu; Həttə ax bərgən bolsimu, yat adəmlər uni yutuwaləjan bolatti. **8** Israil yutuwelindi; Ular yat əllər arisida yarimas bir kaqa bolup qaldi; **9** Qünki ular yalojuz yürgən yawayi exəktək Asuriyəni izdəp qikti; Əfraim «axna»larni yalliwalidi. **10** Gərqə ular əllər arisidin «yalliwaləjan» bolsimu, əmdi Mən ularni yiojip bir tərəp kilimən; Ular tezla «Əmirlərnin xahi»ning besimi astida tolojinip ketidu. **11** Əfraim «gunah qurbanlik»liri üçün kurbangahlarni kəpəytkini bilən, Bular gunah kozojaydiojan kurbangahlar bolup qaldi. **12** Mən uning üçün Təwrat-kanunumda kəp tərəplimə nərsiləni yazəjan bolsammu, Ular yat bir nərsə dəp həsəblanmaqta. **13** Ular qurbanliklarəja amrak! Ular Manga qurbanliklarni kilip, gəxidən yəydu, Birak Pərwərdigar bulardin heq hursənlik almaydu; U ularning kəbihlikini həzir esigə kəltürüp, Gunahlırini əz bexioja qüxüridu; Ular Misiroja kaytidu! **14** Qünki Israil əz Yasioquqisini untup, «ibadəthana»larni quridu; Yəhuda bolsa istihkamlasturulojan xəhərləni kəpəytkən; Birak

Mən ularning xəhərliri üstigə ot əwətimən, Ot bularning kəl'ə-ordilirini yəp ketidu.

9 I Israil, yat əl-yurtlardək huxal bolup xadlinip kətmənglar; Qünki sən Hodayingdin qətnəp pəhixilikkə berilding; Hərbir hamanda sən pəhixə həkkigə amraq bolup kəttin. **2** Haman wə xarab kəlqiki ularni baqalmaydu; Yengi xarab uni yərgə karitip koyidu. **3** Ular Pərwərdigarning zeminida turwərməydu; Əfraim bəlki Misiroja qaytidu, Ular Asuriyədə haram tamakni yəydu. **4** Ular Pərwərdigarja heq «xarab hədiyə»lərni kuymaydu, Ularning kurbanlikliri uningja heq hursənlik bolmaydu; ularning neni matəm tutkuqilarning nenedək bolidu; Uni yegən hərkim «napak» bolidu; Bu nan hərgiz Pərwərdigarning öyigə kirməydu. **5** Əmdi «jamaətləarning [ibadət] sorunliri» künidə, «Pərwərdigarning həyti» boljan künidə qandaq kılarsilər? **6** Qünki mana, ular hətta həlakəttin qaqqan bolsimu, Misir ularni yiojiwelip, Andin Memfis xəhəri ularni kəmüp koyidu. Ularning kədirlik kümüx buyumlrini bolsa, qaqqaklar igiliwalidu; Ularning qedirlirini yantak-tikənlər basidu. **7** Əmdi hesablixix künliri kəldi, Yamanlik qayturidijan künlər kəldi; Israil buni bilip yətsun! Sening kəbihlikingning kəplüki tüpəylidin, Zor nəpriting boljini tüpəylidin, Pəyojəmbər «əhmək», rohqa təwə boljuqi «sarang» dəp hesablinidu. **8** Pəyojəmbər bolsa Əfraim üstigə Hodayim bilən billə turojan kəzətidur; Birak uningja barlik yollirida kiltaklar koyulojan, Hudasining öyidimu nəprət uni kütməktə. **9** Gibeahning künliridikidək ular əzlrini qongqur bulojjan, U ularning kəbihlikini esigə

kältüridu, Ularning gunahlarini jazalaydu. **10** — Qel-bayawanda üzüm uqrap qaloqandək, Mən sən Israilni tapkan; Ənjür dərihidə tunji pixkan mewini kergəndək, ata-bowiliringlarni yahxi kergənmən; Andin ular «Baal-Peor»ni izdəp bardi, Əzlrini axu nomusluk nərsigə beoixlidi, Ular əzlrining «səygüqisi»gə ohxax yirginqlik boldi. **11** Əfrainning bolsa, xan-xəripi quxtək uqur ketidu — Huddi tuoqulux bolup bakmioqandək, Həmilə bolup bakmioqandək, Boyida apiridə bolux bolup bakmioqandək! **12** Hətta ular pərzəntlarini qong qiloqan bolsimu, Mən lekin ularni birini qaldurmay juda qilimən; Bərhək, ulardin ayrilip kətkinimdin keyin, ularning halioqa way! **13** Mən kərginimdə, Əfrainning əhwali qimənzarda tikləngən bir «Tur xəhiri»dək idi; Biraq Əfrain balilirini kətl qiloqioqa qikirip beridu. **14** Ularoqa bərgin, i Pərwədigar — zadi nemə bərgining tüzük? — Ularoqa bala qüxüp ketidioqan baliyatku, quruk əmqəklərnə bərgin! **15** Ularning barliq rəzillikini Gilgaldin tapqili bolidu; Qünki Mən xu yərdə ulardin nəprətləndim; Ularning qilmixlirining rəzilliki tūpəylidin, Ularni əyümdin həydiwetimən; Mən ularni yənə səyməymən; Ularning əmirlirining həmmisi tərsalik qilidu. **16** Əfrain əmdi uruwetildi; Ularning yiltizi qəojirap kətti, ular heq mewə bərməydu; Hətta ular mewə bərsimu, Baliyatkusining səyümlük mewilirini əltürüwetimən. **17** Mening Hodayim ularni qətkə qakti, Qünki ular uningə qulak salmidi; Ular əllər arisida sərsan bolidu.

10 Israil baraxsan bir üzüm telidur; U əzi üqün mewə qikiridu; Mewisi kəpəygənsəri u qurbangahlarinimu kəpəytken; Zeminining esillikidin ular «esil»

but tüwrüklirini yasidi. **2** Ularning kengli ala; Ularning gunahkarliqi hazir axkarilididu; U ularning qurbangahlrini qekip oqulitidu, Ularning but tüwrüklirini buzuwetidu. **3** Qünki ular pat arida: «Bizdə padixah yok, qünki Pərwərdigardin qorkmiduk; Padixahimiz bar bolsimu, u bizgə nemə kılıp beridu?» — dəydiqan bolidu. **4** Ular gəplərnı kılıweridu, əhdini tüzüp qoyup yaloqandin kəsəm iqudu; Xunga ular arisidiki dəwalixixlar etizdiki qənəklərgə xumbuya ünüp kətkəndək bolidu. **5** Samariyədə turuwatqanlar «Bəyt-Awən»ning moziyi üçün oəm-əndixigə qüxidu; «[Bəyt-Awən]»[dikilər] dərwəkə uning üstigə matəm tutidu, Uning «butpərəs kahin»lirimu uning üçün xundaq kılıdu; Ular «Bəyt-Awən»ning «xan-xəripi» üçün azablinidu, Qünki u sürgün kılındi! **6** Bərhək, xu nərsə «Jedəlhor padixah» üçün hədiyə kılınıp, Asuriyəgə kətürülüp ketilidu; Əfraim iza-ağanətkə qalidu, Israil öz «əqli»din hijil bolidu. **7** Samariyəning bolsa, padixahı dengiz dolqunliri üstidiki həxəktək yokilip kətti; **8** «Awən»diki «yukiri jaylar», yəni «Israilning gunahı» bitqit kılınıdu; Qurbangahlrini tikən-jioqanlar basidu; Ular taqlarqə: «Üstimizni yepinglar!», dənglülərgə: «Üstimizgə ərülüp qüxünglar!» — dəydu. **9** — I Israil, Gibeahning künliridin baxlap sən gunah kılıp kəlding; Ixlar xu peti turiwərdi; Rəzillikning baliliri üstigə kılinoqan jəng ularni Gibeahıta besiwətmidimu? **10** Mən haliojinimda ularni jazalaymən; Ular ikki gunahı tūpəylidin əsirgə qüxüxkə toqra kəlgəndə, Yat qowmlar ularqə hujum kılıxqə yioqilidu. **11** Əfraim bolsa kəndürülgən bir inəktur, U hamən tepixkə

amrak; Mən uning qiraylik gədinini upraxtin ayap kəldim; Birak hazir uningəya boyunturuk selip həydəymən; Yəhuda yər həydisun! Yakup əzi üqün yərni tirnilixi kerək. **12** Əzünglarəya həkəkaniylik bilən teringlar, MehİR-muhəbbət iqidə həsul alisilər; Boz yeringlarni qanap eqinglar; Qünki Pərwərdigarni izdəx waqti kəldi, — Ta U üstünglarəya həkəkaniylikni yaəduroquqə! **13** [Birak] silər rəzillikni aədurdunglar, Kəbihlik həsulini ordunglar, Yaloqanqilikning mewisini yedinglar; Qünki sən əz yolungəya, yəni baturliringning kəplükigə ixinip tayanding; **14** Kowmliring arisida quқан-sürən kətürüldi; Xalman jəng künidə Bəyt-Arbəlni bərbat kילוandək, Barlik koroqanliring bərbat kilinidi; (xu küni [Bəyt-Arbəldiki] ana-balilar təngla parə-parə kiliwetilmigənmu?) — **15** Əmdi uqioqə qikқан rəzillikning tūpəylidin, Ohxax bir kün sening bexingəya qüxürüldi, i Bəyt-Əl! Tang səhərdila Israilning padixahı pütünləy üzüp taxlinidi.

11 Israil bala qeoqida, Mən uni səydüm, Xuning bilən oolumni Misirdin qikixқа qakirdim. **2** Birak ular [həlkimni] qakiriwidi, Ular dərhal huzurumdin qikip kətti; Ular «Baal»larəya kurbanlik kiliخқа baxlidi, Oyma məbudlarəya isriқ saldi. **3** Əfraiməya mengixni əgətküqi Əzüm idim, Uning kəlini tutup wə yələp — Birak əzini saқaytkuqining Mən ikənlidikimni ular bilmidi. **4** Mən adimətqilikning keyünüx rixtiliri bilən, Səygüning tarliri bilən ularning kənglini tartiwaldim; Mən ularəya huddi engikidin boyunturukni eliwətküqi birsidək boləqanmən, Egilip Əzüm ularni ozuklandıroqanmən. **5** Ular Misiroqə

qaytidioqan bolmamdu? Asuriyolik dər wəkə ularning padixahı bolidioqan əməsmu? — Qünki ular yenimoqə qaytixni rət kıldi! **6** Kıliq uning xəhərliridə həryan oynitilidu; [Dər wazisidiki] təmür baldaqlarni wəyran kılip yəp ketidu; Bu əz əkıllirining kasapitidur! **7** Bər hək, Mening həlqim Məndin qətləp ketixkə məptun boldi; Ular Həmmidin Aliy Boluquqoqə nida kılip qaqirsimu, Lekin həqkim ularni kətürməydu. **8** Mən qandaqmu seni taxlap koyimən, i Əfraim? Mən qandaqmu seni [düxməngə] tapxurimən, i Israil?! Qandaqmu seni Admah xəhiridək kılimən?! Seni qandaqmu Zəboim xəhiridək bir tərəp kılimən?! Qəlbim iq-baqrında qaynap ketiwatidu, Mening barlıq rəhımdillikim qozqiliwatidu! **9** Qəzipimning kəhrini yürgüzməymən, İkkinqi yənə Əfraimni yokatmaymən; Qünki Mən insan əməs, Təngridurmən, — Yəni arangda bolqan pak-muqəddəs Boluquqidurmən; Mən dər qəzəp bilən kəlməymən. **10** Ular Pərwədigarning kəynidin mangidu; U xirdək hər kirəydu; U hər kirigəndə, əmdi baliliri qərbtin titrigən həlda kelidu; **11** Ular Misirdin quxtək, Asuriyə zeminidin pahtəktək titrigən həlda qıqıp kelidu; Xuning bilən ularni əz əylirigə makanlaxturimən, — dəydu Pərwədigar. **12** Əfraim Meni yaloqan gəpliri bilən kəməwetidu; Yəhudamu Təngrigə, yəni ixənqlik, Pak-Muqəddəs Boluquqoqə tuturuqsız boldi. **12** Əfraimning yegini xamaldur, U xərək xamilini qoqlap yüridu; U künləp yaloqanqilik, zulum-zorlukni kəpəytməktə; Ular Asuriyə bilən əhdə tüzidu, Xuningdək Misiroqə may «soqiliri» kətürüp apirilidu. **2** Pərwədigarning Yəhuda bilənmu bir dəwasi bar; U

Yaqubni yolliri boyiqə jazalaydu; Uning qilmixlirini öz üstigə qayturidu. **3** U baliyatquda turup akisini tapinidin tutuwaloqan, Öz küqi bilən Huda bilən elixkan; **4** U bərħək Pərixta bilən elixip, oqəlibə qildi; U yioqlidi, Uningoqa dua-tilawət qildi; [Huda] uni Bəyt-əldə tepiwaldi, Wə xu yərdə bizgə səz qildi; **5** — Yəni Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, — «Pərwərdigar» bolsa Uning hatirə namidur! **6** Xunga sən, Hudaying arkilik, Uning yenioqa qayt; Mehribanlik wə adalətni qolungdin bərmə, Hudayingoqa ümid baqlap, Uni izqil kütkin. **7** Mana bu sodigər! Uning qolida aldamqilik tarazisi bar; U bozək qilixqa amraqtur. **8** Əfraim: «Mən dərwəkə beyidim, Əzümgə kəp bayliqlarni toplidim; Birək ular barlik əjirlirimdə məndin heq gunahiy kəbihlikni tapalmaydu!» — dəydu. **9** Birək Misir zeminidin tartip Mən Pərwərdigar sening Hudaying boləqanmən, Mən seni yənə «[kəpilər] heyti»dikidək qedirlarda turoquzimən! **10** «Mən pəyoqəmbərlərgə səz qiləqanmən, Alamət kərinüxlərnə kəpəytkənəmən, Xundakla pəyoqəmbərlər arkilik təmsillərnə kərsətkənəmən. **11** Gilead kəbihmu? Ular bərħək pəkət yarimaslardur! Ular Gilgalda torpaqlarni qurbanlik qilidu; Ularning qurbangahliri dərwəkə etiz qirliridiki tax dəwiliridək kəptur! **12** (Yaqub Suriyəgə keqip kətti, Xu yərdə Israil hotun elix üqün ixligən; Bərħək, hotun elix üqün u qoylarni baqqanidi). **13** Pərwərdigar yənə pəyoqəmbər arkilik Israilni Misirdin qikirip qutkuzoqan, Pəyoqəmbər arkilik uningdin həwərmu aloqan. **14** Əfraim [Hudaning] kəhrini intayin kattik qozəjoqan; Uning Rəbbi u təkkən qan kərzni uning

gədinigə artidu, Xərməndilik-ağanətini öz bexioğa
qayturidu.

13 [Burun] Əfrain söz qiloqanda, kixilər hərmətləp titrəp
ketətti; U Israil kəbililiri arisida kətürülgən; Birək u
Baal arkilik gunah qilip əldi. **2** Ular hazır gunahning
üstigə gunah sadir qilmakta! Əzligə kümüxliridin
quyma məbudlarni, Əz əqli oylap qikқан butlarni yasidi;
Bularning həmmisi hünərwənniğ əjri, halas; Bu kixilər
toşruluk; «Həy, insan qurbanlikini qiloquqilar, mozaylarni
səyüp qoyunglar!» deyilidu. **3** Xunga ular səhərdiki bir
parqə buluttək, Tezdin oşayip bolidioğan tang səhərdiki
xəbnəmdək, Hamandin qara quyunda uqқан pahaldək,
Tünglükting qikқан is-tütəktək [tezdin] yoқap ketidu. **4**
Birək Misir zeminidin tartip Mən Pərwərdigar sening
Hudaying bolioğanmən; Sən Məndin baxқа heq İlahni
bilməyidioğan bolisən; Məndin baxқа kütquzoşuqi yoқtur.
5 Mən qəl-bayawanda, quroşaqqilikning zeminida sən
bilən tonuxtum; **6** Ular ozuklandırulup, toyunoğan,
Toyunoğandin keyin kənglidə təkəbburlixip kətkən; Xunga
ular Meni untuoğan. **7** Əmdi Mən ularoşa xirdək bolimən;
Yilpizdək ularni yol boyida paylap kütimən; **8** Küqükliridin
məhrum bolioğan eyiktək Mən ularoşa uqrap, Yürək
qawisini titiwetimən; Ularni qixi xirdək nəq məydanda
yəwetimən; Daladiki həywanlar ularni yirtiwetidu. **9**
Sening həlakiting, i Israil, dəl Manga qarxi qikқанliking,
Yəni Yardəmqinggə qarxi qikқанlikingdin ibarəttur. **10**
Əmdi barlik xəhərliringdə sanga kütquzoşuqi bolidioğan
padixahing kəni? Sening soraqqi-hakimliring kəni? Sən
bular toşruluk; «Manga padixah wə xahzadilarni təqdim

kilojaysən!» dəp tiligən əməsmu? — **11** Mən oşəzipim bilən sanga padixahni təkdim kilolanmən, əmdi uni oşəzipim bilən elip taxlidim. **12** Əfrainning kəbihliki qing orap-kaqilanoşan; Uning gunahı juşlinip saklanoşan; **13** Tolşaq baskan ayalning azabliri uningşə qūxidu; U əkilsiz bir ooşuldur; Qūnki baliyatquning aşzi eqiloşanda, u hazır bolmioşan! **14** Mən bədəl tələp ularni təhtisaraning kūqidin qutuldurimən; Ularşə həmşəmət bolup əlümdin qutkuzimən; Əy, əlüm, sening wabaliring keni?! Əy, təhtisara, sening həlakətliring keni?! Mən buningdin puxayman kilmaymən! (Sheol h7585) **15** [Əfrain] kerindaxliri arisida «mewilik» bolsimu, Xərktin bir xamal qikidu, Yəni Pərwərdigarning qəl-bayawandin qikқан bir xamili kelidu; [Əfrainning] buliki qurup ketidu, uning su bexi kaşjirap ketidu; U [xamal] həzinisidiki barliq nəpis kaqa-kuqilarni bulang-talang kilidu. **16** Samariyəning əz gunahı əz zimmisigə koşulidu; Qūnki u əz Hudasişə boynini kattik kilşan; Ular kiliq bilən yikilidu, Bowakliri parə-parə kilip qekiwetilidu, Həmilidar ayalliri yeriwetilidu.

14 I Israil, Pərwərdigar Hudayingning yenioşə ikkilənməy kaytip kəl! Qūnki əz kəbihliking bilən putlixip yikiloşansən. **2** Əzünglar bilən billə səzləрни epkelinglar, Pərwərdigarning yenioşə kaytinglar; Uningşə: — «Barliq kəbihlikni kəqürgəysən, Xapaət bilən bizni koşul kilşaysən, Xuning bilən biz Sanga ləwlimizdiki «buqa [kurbanliklar]»ni tutimiz — dənglar. **3** — «Asuriyə bizni qutkuzmaydu, Atlarşə minməymiz; Biz hərgiz əz koşimiz yasioşinioşə: — «Hudayimiz!» deməymiz; Qūnki Səndinla yetim-yəsirlar rəhim-xəpkət tapidu». **4** — Mən ularni

«arkioqa qekinixliri»din saqaytimən, Mən ularni qin kənglümdin halap səyimən; Qünki Mening oqəzipim uningdin yandi. **5** Mən Israiloqa xəbnəmdək bolimən; U nilupərdək bərk uridu, Yiltizliri Liwan [kedir] dərihidək yiltiz tartidu; **6** Uning bihliri xahlap yeyilidu, Uning güzəlliki zəytun dərihidək, Puriki Liwan [kediriningkidək] bolidu. **7** Həlk qaytip kelip, uning sayisi astida olturidu; Ular ziraətlərdək yaxnaydu, Üzüm telidək qeqəkləydu; Liwanning xarabliri [aəzida qaləandək], esidə xerin qalidu. **8** Əfraim: «Mening butlar bilən yənə nemə karim!» – dəydiqan bolidu. «Mən uningoqa jawab berimən, uningdin həwər alimən! «Mən yapyexil bir qarioqaydurmən». «Sening mewəng Məndindur!» **9** Kim dana bolup, bu ixlarni qüxinər? Qeqən bolup, bularni bilər? Qünki Pərwərdigarning yolliri durustur, Həkkaniylar ularda mangidu; Birək itaətsizlər ularda putlixip yikilidu.

Yo'el

1 Pərwərdigarning Petuelning oşli Yoeloğa qüxkən sezi:
— **2** «I kerilar, anglanglar; Zeminda barlik turuwatқан һəmməylən, kulak selinglar; Öz künliringlarda yaki ata-bowiliringlarning künliridimu xundaқ bir ix bolup baққанmu? **3** Baliliringlaroğa xuni eytip beringlar, Baliliringlar öz balilirioğa eytsun, Ularmu kelər dəwrgə eytsun: — **4** «Qixligüqi kurt» қalduroғanni qekətkə yəp boldi, Qekətkə қalduroғanni qekətkə liqinkiliri yəp boldi, Qekətkə liqinkiliri қalduroғanni «wəyranqi kurt»lar yəp boldi. **5** Əy, һarakkəxlər, oyoјinip kattiq yioјlanglar, Һuwlixinglar, i xarab iқküqilər, Yengi xarab tüpəylidin — Qünki u aozingdin elip taxlandi. **6** Qünki bir һəlk, küqlük, sansizlioğan һəlk, Zeminim üstigə besip kəldi; Uning qixliri bolsa xirning qixliri, Uningda xirning һinggang qixliri bardur; **7** U Mening üzüm tallirimni wəyranə kiliwətti, Ənjür dərihimning қowzaқlirini siyriwətti, Ularni yalingaqlap, taxliwətti; Ularning xahliri aқliwetildi. **8** Yaxliқidiki eri üqün matəm tutup bəz kiyimlərgə oranoğan nəwjuwandəк қattiq pioğan qekinglar; **9** Pərwərdigarning öyi «axliқ һədiyə»din һəm «xarab һədiyə»lərdin məһrum қilindi; Kaһinlar, yəni Pərwərdigarning hizmətqiliri matəm tutidu. **10** Etizlar qəldərap kətti, Zemin matəm tutidu; Qünki ziraətlər oјazan boldi, Yengi xarab қurup kətti, Zəytun meyi қаoјjiridi. **11** Һəy deһқанlar, uyulunglar; Buoјdaylar һəm arpiler üqün yalwurunglar, i üzümqilər, Qünki etizlarning һosulliri қurup kətti. **12** Üzüm teli қаoјjirap kətti, Ənjür dərihi solixip қaldi, Anar dərihi, horma

palmisi həm alma dərihimu, Daladiki barlıq dərəhlər solixip kətti; Bərək, xadlıqmu adəm balilirida solixip kətti. **13** Belinglarni baqlanglar, pəryad okunglar, i kaşınlar; Hıwlanglar, i kurbangahning hizmətqiliri; Keqiqə bəz kiyimlərni kiyip düm yetinglar, i Hudaning hizmətqiliri; Qünki Hudayinglarning öyidin «axlıq hədiyə» həm «xarab hədiyə» üzülüp qaldi. **14** «Roza tutayli» dəp [Hudaqə] məhsus bir məzgilni ayinglar, Jamaətkə məhsus yiqilimiz, dəp jakarlanglar; Aksakallarni, zeminda turuwatqanlarning həmmisini Pərwərdigar Hudayinglarning öyigə yiqip, Pərwərdigarəqa nalə kətüringlar! **15** «Ah, xu kün! Qünki Pərwərdigarning küni yeqinlaxti, U Həmmigə Qadir tərripidin həlakət bolup kelidu. **16** Mana, oqiza kəz aldimizdin elip taxlandi əməsmu? Xadlıq, huxallıq Hudayimizning öyidin elip taxlandi əməsmu? **17** Uruklar topa-qalmilar astida qirip kətti, Ambarlar harabiləxti, Booquzhanilar oqulap qüxti; Qünki ziraətlər oqazang boldi. **18** Qarpaylar xundak hərkişixip kətti! Kala padiliri patiparaq boldi, Otlakni tapalmioq; Qoy padilirimu özi «gunahimiz bar» degəndək məyüsləndi; **19** Ah, Pərwərdigar, nida qilimən Sanga; Qünki ot yalkunliri janggaldiki ot-qəplərni yəwətti, Yalkun daladiki barlıq dərəhlərni kəydürüwətti. **20** Daladiki həywanlarmu Sanga nida qilidu, Qünki erik-əstənglər kurup kətti, Ot-yalkun janggaldiki ot-qəplərni yəwətti.

2 Zion teqida kanay qelinglar, Muqəddəs teqimda agah signalini anglitinglar; Zeminda turoquqi həmməylən dir-dir titrisun; Qünki Pərwərdigarning küni kelidu,

u yekindidur. **2** U kün bolsa qarangoju həm sür kün, Bulutlar qaplanoqan həm qapqarangoju zulmät kün, — tang səhər taoqlar üstigə yeyiloqandək, Zor həm küqlük bir həlk kelidu; Ularoqa ohxax boluquqilar bolup bakmioqan, Ulardin keyinmu, dəwrdin-dəwrgə yənə bolmaydu. **3** Ularning aldida köydürgüqi ot mangidu, Ularning kəynidə bolsa bir yalkun köydürüp ötidu; Kelixtin burun zemin «Erən baqçisi»dək, Birak ularning tapini təgkəndin keyin gül-giyahsız qəl-bayawan bolidu; Bərhək, ulardin heqnemə keqip kutulalmaydu. **4** Ularning kiyapiti atqa ohxaydu, Atliq ləxkərdək qapidu. **5** Jəng hərwiliri güldürligəndək sada bilən ular taoq qoqqiliridin səkrəp ötidu; Pahalni paraslap köydürgən ot awazidək taraslap mangidu, Dəbdəbilik səp tüzəp turəqan küqlük qoxundək yüridu, **6** Ularning aldida əllər kattik azablinidu, Həmmə qiray tatirip ketidu. **7** Ular palwanlardək yügüridu; Jəngqilərdək sepildin artilip ötidu; Həmmisi öz aldioqa qarap yürux kilidu; Səplirini heq buzmaydu. **8** Heqkaysisi öz qerindixini qistimaydu; Hərəkaysisi öz yolida mangidu; Qorallaroqa etilsimu, yarilanmay ötüp mangidu; **9** Xəhərnin həmme yerigə qepixidu; Sepil üstidə yügürüp yüridu; Öylərgə yamixip qikidu; Derizilərdin oqridək kiridu. **10** Ular aldida yər-zeminni titrək basidu, Asmanlar təwrinip ketidu; Quyax həm ay qarangoqulixip ketidu, Yultuzlar julasini kayturuwalidu. **11** Pərwərdigar Öz qoxuni aldida awazini qoyuwetidu, Qünki Uning bargahı payansizdur; Uning sözini orunliqıuqi küqlüktur; Qünki Pərwərdigarning küni uluq, intayin dəhxətliktur; Kim uni kətürəlisun? **12** Birak hətta həzirmu, — dəydu Pərwərdigar,

— Qin kenglünglər bilən, rozilar bilən, yioqilar bilən matəm tutup Mening yenimoqa kaytip kelinglar; **13** Kiyim-keqikinklarni əməs, bəlki yürək-baqringlarni tilip, Pərwərdigar Hudayinglarning yenioqa kaytip beringlar; Qünki U mehİR-xəpkətlik həm rəhimdil, Asan oqəzəplənməydu, zor mehİR-muhəbbətliktur, Yamanliqtin yanidioqan [Huda]dur. **14** Kim bilidu, U jazalaxtin yenip, rəhim kİlip birər bərikətni, Pərwərdigar Hudayinglaroqa sunoqudək birər «axlik hədiyə» həm «xarab hədiyə»ni qaldurup ketəmdü tehi? **15** Zion teoqida kanay qelinglar, «Roza tutayli» dəp [Hudaq] məhsus bir məzgilni ayringlar, Jamaətkə məhsus yioqilimiz, dəp jakarlanglar; **16** Əlni yioqinglar, jamaətni paklandurunglar, Aksakallarni jəm kilinglar, balilarni, emiwatqanlarnimu yioqinglar; Toy kiliwatqan yigit öz əyidin, Yatlik bolidioqan kiz hujrisidin qiqsun; **17** Kahinlar, yəni Pərwərdigarning hizmətqiliri aywan bilən qurbangah otturisida yioqa-zar kətürsun, Ular eytsunki, «I Pərwərdigar, Öz həlkinggə iqingni aqritkaysən, Öz mirasingni horluqtin saklap, Ularni əllərgə səz-qəqək boluxka qoymioqaysən; Əl-yurtlar arisida: «Ularning Hudasi keni?» deyilmisun». **18** Andin Pərwərdigar Öz zeminioqa otluk muhəbbitini, Öz həlkiyə rəhim-xəpkətni kərsətti; **19** Pərwərdigar jawabən Öz həlkiyə mundak dedi: — «Mana, Mən silərgə buoqday, yengi xarab wə zəytun meyini əwətimən, Silər bulardin qandurulisilər; Wə Mən silərnİ kaytidin əllər arisida xərməndə kİlip qoymaymən; **20** Həm ximaldin kəlgüqini silərdin yirak kİlip, Uning aldi qİsmiNi xərkİy dengizoqa, Kəyni qİsmiNi oqərbiy dengizoqa qoqliwetimən; Uni qəl

bir zeminoqa həydiwetimən; Uning sesiklikı purap turidu, Pasik hıdi qıkidu; Qünki u «qong ixlarnı kılouqımən» dəp özini uluoq kılmaqı bolıdu. **21** Korkma, i zemin; Xadlinip huxal bol; Qünki Pərwərdigar uluoq ixlarnı kılolan. **22** I daladiki həywanlar, korkmanglar; Qünki qellüktiki ot-qəplər bərk urmaqta; Dərəh mewisini bərməktə, Ənjür dərihi, üzüm teli toluk həsul beridu. **23** Həm silər, Zionning baliliri, xadlinip Pərwərdigar Hudayinglardin hursən bolunglar; Qünki U həkkanıylik boyiqə silərgə «awwalkı yamoqurlar»ni beridu; U silərgə həl-yeoqin beridu, Yəni baxta bololandək «awwalkı yamoqurlar» həm «keyinki yamoqurlar»ni yaqduridu. **24** Hamanlar buoqdayoqa toloqan bolıdu, Idix-küplər yengı xarab həm maylaroqa tolup taxıdu. **25** Wə Mən silərgə qekətkilər, qekətkə liqinkiliri, «wəyranqı kurt»lar, «qixligüqi kurt»lar, Yəni Mən aranglaroqa əwətkən uluoq koxunum yegən yillarnı kəyturup berimən; **26** Silər boluxiqə yəp, kandurulisilər, Xuningdək silərgə karamət ixlarnı kərsətkən Pərwərdigar Hudayinglarning namini mədhıyıləysilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **27** Silər Mening Israil iqidə turəqanliqimni, Xundakla Mənki Pərwərdigar silərnıng Hudayinglar ikənlikimni, Məndin baxka həqkim bolmaydioqanliqini bilisilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə qalmaydu. **28** Həm keyin, Mən Əz Rohimni barlıq ət igiliri üstigə kuyimən; Silərnıng ooqul-kizliringlar bexarət beridu, Qeriliringlar alamət qüxlərnı kəridu, Yigitliringlar oqayibanə alamət kərünüxlərnı kəridu; **29** Bərhək, xu künlərdə kullar üstigimu, dedəklər üstigimu Rohimni kuyimən. **30** Mən

asmanlarda, zemində karamətlərni, Qan, ot, is-tütək tüvrüklirini körsitimən. **31** Pərwərdigarning uluq həm dəhxətlik küni kəlmigüqə, Quyax qarangojulukça, Ay qanoğa aylandurulidu. **32** Həm xundak əməlgə axuruliduki, Pərwərdigarning namini qaqirip nida qiloqanlarning həmmisi kutkuzulidu; Qünki Pərwərdigar deginidək, Zion teqida həm Yerusalemda, Həmdə Pərwərdigar qaqirmakqi boloqan «qaldisi»lar üqün kutkuzux-nijat bolidu.

3 Qünki mana, xu künlərdə, xu pəyttə, Mən Yəhuda həm Yerusalemnı asarəttin qutuldurup, azadlıqqa erixtürginimdə, **2** Mən barlıq əllərnimu yiqip, Ularnı «Yəhoxafat jiloqisi»oğa qüxürimən; Xuning bilən ularning həlqimni əllər arisioğa tarkitiwətkənlikidin, Zeminimni bəlüp parqiliwətkənlikidin, Ularnı axu yərdə Mening mirasim, yəni həlqim Israil tüpəylidin sorakça tartimən. **3** Uning üstigə ular Mening həlqimni dooğa tikip qək taxlioqan; Bir yigitni bir pahixə ayaloğa almaxturoqan, Bir qizni «xarab iqimiz» dəp xarab üqün almaxturoqan. **4** Həy, Tur həm Zidon, Filistiyəning barlıq rayonliri, Mən silərnı nemə kiliptimən? Silər Məndin əq almakqimusilər? (Birək Məndin əq alimiz desənglar, əqni tezla əz bexinglaroğa qayturup berimən!) **5** Kümüxlirim, altunlirimni buliwaloqininglar tüpəylidin, Güzəl gəhərlirimni əz buthaniliringlaroğa aparqininglar tüpəylidin, **6** Yəhuda baliliri həm Yerusalemnı balilirini əz qegrasidin yirək qilmaq üqün ularni Greklaroğa setiwetkininglar tüpəylidin, **7** Mana, Mən ularni silər setiwətkən jayda ornidin turoquzimən, Həmdə qiloqininglarnı əz bexinglaroğa

qayturimən. **8** Oqul-qizliringlarni Yəhuda balilirining kəlişə setiwetimən, Ular xularni yiraktiki bir əlgə, yəni Xabiyalıklarə setiwetidu; Qünki Pərwərdigar söz kılıqan. **9** Xuni əllər arisida jakarlanglarki, «Jənggə təyyarlininglar, Palwanlarni kəzənglar, Jəngqiləning həmmisi yəkinlaxsun, Jənggə hazır bolsun; **10** Sapan qixlirini kiliq kiliq, Oroqkliringlarni nəyzə kiliq soquxunglar; Ajiz adəmmu: «Mən küqlük» desun; **11** Ətraptiki həmmə əllər, tezdin kelinglar, Həmminglar xu yərgə jəm bolunglar!». «Əzüngning küqlükliringni axu yərgə qüxürgəysən, ah Pərwərdigar!» **12** «Əllər kəzəngilip «Yəhəxafat jiləşisi»ə kəlsun; Qünki Mən xu yərdə olturup ətraptiki həmmə əllərnə sorakka tartimən. **13** Oroqakni selinglar, Qünki ziraət pixti; Kelinglar, qüxüp qəylənglar, Qünki xarab kəlkəklirilik tuxuktur, Idix-küplər tolup taxidu. Qünki ularning rəzilliki zordur» **14** Ah, nuroşun, nuroşun kixilər «Qarar jiləşisi»da! Qünki Pərwərdigarning küni «Qarar jiləşisi»ə yəkinlaxti. **15** Kuyax həm ay karəngəşulixip ketidu, Yultuzlar əz julasini qayturuwalidu. **16** Pərwərdigar Ziondin hərkişəydu, Yerusalemdin awazini kəyuwetidu; Asmanlar, zeminlar silkinidu; Lekin Pərwərdigar Əz həlkigə baxpanah, Israil balilirişə küq-himayə bolidu. **17** Xuning bilən silər Mənki Pərwərdigarning silərnəng Hundayinglar ikənlikimni, Əz mukəddəs teşim Zionda turidişanlikimni bilisilər; Yerusalem pak-mukəddəs bolidu, Uningdin heq yat adəmlər yənə ətməydu. **18** Həm xu küni əməlgə axuruliduki, Taşlar yəngi xarabni temitidu, Dəng-egizliklərdin süt akidu, Yəhudadiki

barlik erik-ostanglarda liq su akidu; Pərwərdigarning
eyidin bir bulak qikidu, Xittim jilojisini suqiridu.
19 Misir bolsa bir qellük, Edom adəmzatsiz bir qel-
bayawan bolidu, Ularning Yəhuda baliliriqə qilqan
zulum-zorawanliqi tüpəylidin, Ular bularning zeminida
bigunah qanlarni tökkənliki tüpəylidin. **20** Birak Yəhuda
mənggügə turidu, Yerusalem dəwrdin-dəwrgiqə qalidu;
21 Həm Mən ularni tökkən qanlarning paklandurulmiqan
gunahlıridin paklandurimən; Qünki Pərwərdigar Zionda
makanlaxqandur.

Amos

1 Uzziya Yəhudaşa, Yoaxning oʻgʻli Yəroboam Israiloʻgʻa padixah bolgan vaqitlarda, yər təwrəxtin ikki yil ilgiri, Təkoadiki qarwiqilar arisidiki Amosning Israil toʻruluk eytkan sʻzliri: — **2** U: «Pərwərdigar Zion teʻqidin hərkirəydu, Yerusalemdin awazini qoyuwetidu; Padiqilarning otlakliri matəm tutidu, Karməl qokkisi oʻqazanglixidu» — dedi. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Dəməxkning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningə qüxidioʻgan jazani yandurmaymən, Qünki ular Gileadtikilərnı təmür tırnilik sərəmlər bilən sokkanıdi; **4** Xundakla Həzaəlnıng əyigə bir ot əwətimən, U Bən-Hədadning ordilirini yutuwalıdu. **5** Dəməxk dərwazisidiki təmür baldakni sunduriwetimən, Awən jiləşida turoquqini, Bəyt-Edəndə xahanə hasisini tutquqini üzüp taxlaymən; Suriyəning həlki əsirgə qüxüp kiroʻa elip ketilıdu, — dəydu Pərwərdigar. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Gaza xəhirining üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningə qüxidioʻgan jazani yandurmaymən, Qünki ular Edomoʻa tapxurup berixkə, barlik tutkunlarnı əsir kilip elip kətti. **7** Həm Mən Gazaning sepilioʻa ot əwətimən, U unıng ordilirini yutuwalıdu; **8** Mən Axdodta turoquqini, Axkelonda xahanə hasini tutquqini üzüp taxlaymən, Əkron xəhirigə qarxi qol kətürimən; Filistiylərnıng qalduki yokilıdu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Turning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningə qüxidioʻgan jazani yandurmaymən, Qünki ular barlik tutkunlarnı Edomoʻa tapxuruwətti, Xundakla qerındaxlik əhdisini esigə almıdi.

10 Həm Mən Turning sepilioğa ot əwətimən, Ot uning ordilirini yutuwalidu. **11** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Edomning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki u barlik rəhim-xəpkətni taxliwetip, Kiliq bilən öz kerindixini koqlioğan; U yiriləşudək oşəzəptə bolup, Dəroşəziptə boləşan həlitini həmixə saklaydu; **12** Həm Mən Teman xəhirigə ot əwətimən, Ot Bozrahning ordilirini yutuwalidu». **13** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ammonning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki ular qəgrimizni kengəytimiz dəp, Gileadtiki həmilidar ayallarning kərsaklirini yeriwətti. **14** Həm Mən Rabbahning sepilioğa ot yakimən, Jəng künidə kiyə-qiyalar iqidə, Kara kuyunning künidə kattik boran iqidə, Ot uning ordilirini yutuwalidu; **15** Həm ularning padixahı əsirgə qüxidu, — U əmirliri bilən billə əsirgə qüxidu, — dəydu Pərwərdigar.

2 Pərwərdigar mundak dəydu: —«Moabning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki u Edomning padixahining ustihanlirini köydürüp hək kiliwətti. **2** Həm Mən Moab üstigə ot əwətimən, Ot Keriotning ordilirini yutuwalidu; Wə Moab quqan-sürənlər bilən, kiyə-qiyalar bilən, kanay sadasi bilən əlidu. **3** Wə Mən ularning həkimini arisidin üzüp taxlaymən, Uning əmirlirini uning bilən billə əltürüwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **4** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Yəhədaning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki ular Pərwərdigarning Təwrat-

qanunini kamsitti, Uningdiki bəlgilimilərgə əməl qilmidi; Ularning sahtilikliri əzlirini adaxturup qoydi; ularning ata-bowilirimu bularqə əgixip mangqanidi. **5** Həm Mən Yəhuda üstigə ot əwətimən, Ot Yerusalemning ordilirini yutuwalidu. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilning üq gunahi, bərhək tət gunahi üqün, uni jazasidin qayturmaymən, Qünki ular həkqaniylarni kümüxkə setiwətti, Yoksul adəmni bir jüp qorukqa setiwətti; **7** Ular namratlarning bexidiki qang-topilirini box qoyuwətməydu, Ajiz məminlərning nesiwisini qayriwalidu; Ata-bala ikkisi Mening mukəddəs namimni bulqap, ohxax bir qizning yenioqə təng baridu. **8** Ular [qizlarni] həmmə kurbangahning yenioqə elip berip, Qərzgə rənigə qoyoqan kiyim-keqəklər üstidə ular bilən yatidu; Ular öz ilahining əyidə jərimanə bilən aloqan xarabni iqməktə. **9** Birak Mən Amoriylarni ularning aldidin həlak qiloqanmən, Amoriylar kedir dərihidək egiz, dub dərihidək küqlük boloqan bolsimu, Mən üstidin uning mewisini, astidin yiltizlirini həlak qildim. **10** Həm Amoriylarning zeminini igilixinglar üqün, Silərni Misir zeminidin elip qikip, Qirik yil qəl-bayawanda yetəklidim. **11** Silərning ooqulliringlardin bəzilirini pəyoqəmbər boluxqa, Yigitliringlardin bəzilirini «Nazariy» boluxqa turoquzdum. Xundak əməsmu, i Israil baliliri? — dəydu Pərwərdigar. **12** Birak silər Nazariylarqə xarab iqküzdunglar, Həm pəyoqəmbərlərgə: «pəyoqəmbərlik qilmanglar» — dəp buyrudunglar. **13** Mana, Mən silərni basimən, Huddi lik ənqə besiloqan hərwa yərni baskandək, silərni besip turimən; **14** Həm qapqurlarningmu qaqar

yoli yokaydu, Palwan öz küqini ixlitəlməydu, Zəbərdəs batur öz jenini qutquzalmaydu. **15** Okyani tutquqi tik turalmaydu; Yəltapan qaqalmaydu, Atka mingüqi öz jenini qutquzalmaydu. **16** Palwanlar arisidiki əng jigərlik baturmu xu künidə yalingaq qeqip ketidu, — dəydu Pərwərdigar.

3 Pərwərdigar silərnə əyibləp eytkən bu söz-kalamni anglanglar, i Israil baliliri, Yəni Mən Misir zeminidin elip qıqarəjan bu pütkül jəmət: — **2** «Yər yuzidiki barlıq jəmətlər arisidin pəkət silərnə tonup kəldim; Xunga üstüngləroja barlıq kəbihlirlinglarning [jazasini] qüxürimən». **3** Ikki kixi bir niyəttə bolmisa, kandaqmu billə mangalisun? **4** Oljisi yok xir ormanda hərkirəmdü? Arslan heqnemini almiəjan bolsa uwisida huwlamdu? **5** Tuzakta yəmqük bolmisa kux yərgə yikilamdu? Alojudək nərsə bolmisa, kışmaq yərdin etilip qıqamdu? **6** Xəhərdə [agah] kaniyi qelinsa, həlk qorkmamdu? Pərwərdigar kilmiojan bolsa, xəhərgə yamanlıq qüxəmdü? **7** Rəb Pərwərdigar Əz kulliri boləjan pəyojəmbərlərgə awwal axkarilimay turup, U heq ix kilmaydu. **8** Xir hərkirigən tursa, kim qorkmaydu? Rəb Pərwərdigar söz kıləanda, kim [Uning] bexaritini yətküzməy turalaydu? **9** Axdodtiki kəl'ə-ordilarda, Xundakla Misirdiki kəl'ə-ordilarda elan kılıp: — «Samariyə taojliri üstidə yiojilinglar, Uning otturisdiki zor kıyqas-sürənlərnə, Uning iqidiki jəbir-zulumlarnə kərüp bekinglar» — dənglar. **10** — Ular hək ix kılıxni bilməydu — dəydu Pərwərdigar, — Ular ordilirioja zulum-zorawanlık bilən tartiwəlojanlirini həm oljilarnə juoqlioquqilar! **11** Xunga Pərwərdigar mundak

dəydu: — «Mana bir yaw! U zeminni qorxiwaldi! U mudapiəngni elip taxlaydu, Kəl'ə-ordiliring bulang-talang qilinidu. **12** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Padiqi xirning aqzidin qoyning ikki putini yaki kulikining bir parqisini qutkuzup aloqandək, Samariyidə olturoqan Israillarmu xundak qutkuzulidu, — Xəhərdə pəkət kariwatning bir burjiki, Diwandiki bir parqə Dəməxk libasila qalidu! **13** — Anglanglar, Yəqubning jəmətidə guwahlik beringlar, — dəydu Rəb Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, **14** — Mən Israilning asiyliklirini öz bexioqə qüxürgən künidə, Bəyt-əl xəhiringning qurbangahlrinimu jazalaymən; Qurbangahning burjəkliridiki münggüzlər kesiwetilip yərgə qüxürülidu. **15** Mən «Qixlik Saray» wə «Yazlik Saray»ni birakla uruwetimən; Pil qixi əylərmu yokilip ketidu, Kəpligən əylər tügixidu, — dəydu Pərwərdigar.

4 | Baxandiki inəklər, Samariyə teqida turup, namratlarni harlawatqan, miskinləni eziwatqanlar, Hojiliriqə: «[Xarabni] elip kelinglar, biz iqimiz» dəydiqanlar, Bu səzni anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar Əz pak-mukəddəsliki bilən kəsəm iqqənki, Mana, bexinglaroqə xundak künlər qüxiduki, U siləni ilməklər bilən, Nəslinglarni qanggaklar bilən elip ketidu. **3** Həm silər [ayallar] hərbinglar sepilning xoraliridin qisilip ətüp, Udul mengip tikiwetisilər; Wə silər Hərmən tərəkə qərüwetisilər, — dəydu Pərwərdigar. **4** Əmdi Bəyt-Əlgə kelinglar, asiylik qilinglar! Gilgaldimu asiylikni kəpəytinglar! Ətigəndə qurbanlikliringlarni, Hər üqinqi küni siləning «ondin bir» ülüx əxriliringlarni elip

kelinglar, **5** «Təxəkkür qurbanliqi»ni hemirturuq bilən
billə köydürümlar — Silər «halis qurbanliqlar»inglarni
jakarlap mahtinip yürümlar; Qünki bundak qilixqa
amraksilər, i Israillar! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **6** «Mən
həmmə xəhərliringlarda «qixning pakizliqi»ni qüxürdüm,
Həmmə yeringlarda siləni ax-nanoqa boləjan həjətmən
qildim; Birak silər yənila yenimoqa kaytmidinglar, —
dəydu Pərwərdigar; **7** Həsuləqa üq ayla qələjan bolsimu,
silərdin yamoqurni tartiwelip bərmidim; Bir xəhər üstigə
yamoqur yaqdurdu, Yənə bir xəhərgə yaqdurmidim;
Bir parqə yər üstigə yamoqur yaqdi; Yənə bir parqə
yər yamoqursiz qəşjirap qaldi; **8** Xuning bilən ikki,
üq xəhərning [pukraliri] su tiləp baxqa bir xəhərgə
ələngxip bardi, Lekin qanmidi; Birak silər yenimoqa
yənila kaytmidinglar, — dəydu Pərwərdigar; **9** Mən
siləni judun həm hal apiti bilən urdum; «Qajiləuqi
qurt»lar nuroqunliəjan beşinglar, üzümzarliringlar, ənjür
dərəhliringlar həm zəytün dərəhliringlarni yəp kətti;
Birak silər yenimoqa yənila kaytmidinglar, — dəydu
Pərwərdigar; **10** Mən aranglarəqa Misirəqa qüxürülgən
apətlərdək apətni əwəttim; Yigitliringlarni qiliq bilən
əltürgüzdu, Atliringlarni olja boluxqa qoyuwəttim;
Mən qarəgəşinglardin [jəsətləring] sesiqqiləqini
purutuwəttim, Uni diməşinglarəqimu kirgüzdu, Birak
silər yenimoqa yənila kaytmidinglar, — dəydu Pərwərdigar;
11 Mən aranglardin bəziləni Huda Sodom wə Gomorra
xəhərlirini ərühətkinidək ərühəttim, Xuning bilən
silər ottin tartiweləjan bir ququla otundək bolup
qaldinglar; Birak yenimoqa yənila kaytmidinglar, — dəydu

Pərwərdigar; **12** Xunga Mən sanga xundaq kılıxım kerək dəwatımən, i Israil; Mən buni sanga kılıdiojanlıqım tıpəylidin, Hudaying bilən kərixüxkə təyyarlan, i Israil! **13** Qünki mana, taqlarni Xəkilləndürgüqi, Xamalni Yaratquqi, Insanoğa əzlrining oy-pikrining nemə ikənlikini Ayan Kılıquqi, Tang səhərnə qarangoşulukğa Aylanduroşuqi, Yər yuzidiki yuqiri jaylarning üstidə dəssəp yürgüqi dəl Xudur, Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda Uning namidur!

5 I Israil jəməti, bu səzni, Yəni Mən sən toşruluk oşuydioşan bir mərsiyəni anglap qoy: — **2** «Pak qiz Israil yikildi; U qaytidin ornidin turmaydu; U öz tuprikişə taxlanəşan, Uni turoşuzup yəligüqi yoktur». **3** Qünki Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — [Israilning] ming [ləxkər] qikқан bir xəhirining yuz [ləxkirila] tirik qalidu; Yuz ləxkər qikқан bir xəhirining Israil jəməti üqün on [ləxkirila] tirik qalidu; **4** Qünki Pərwərdigar Israil jəmətişə mundaq dəydu: — Meni izdənglar, həyatqə erixisilər; **5** Bəyt-Əlni izdimənglar, Gilgaləşimu barmənglar, Bəər-Xebaşə səpər qilmənglar; Qünki Gilgal əsirgə elinip sürgün qilinmay qalmaydu, Bəyt-Əl yokqə qikidu. **6** Pərwərdigarni izdənglar, həyatqə erixisilər; Bolmisa U Yüsüp jəməti iqidə ot kəbi partlap, uni yəp ketidu, Həm Bəyt-Əldə otni əqürgüdək adəm tepilmaydu. **7** I adalətni əməngə aylanduroşuqi, Həqқанiylikni yərgə taxlioşuqilar, **8** Silər Orion yultuz türkümü wə Qəlb yultuz topini Yaratquqi, Əlüm kələnggisini tang nurişə Aylanduroşuqi, Kündüzni qarangoşuluk bilən keqigə Aylanduroşuqi, Dengizdiki sularni qaqirip, ularni yər yuzigə Quyəşuqini

izdənglər; Pərwərdigar Uning namidur. **9** U baturlar üstigə tuyuqsız həlakətni partlitidu, İstihkam üstigə həlakət qüxüridu. **10** Xu [İsrailar] xəhər dərwazisida tənbiş beridiqanlaroşa eq, Durus səzləydiqanlardin yirginidu. **11** Əmdi silər namratlarni ezip, Ulardin buoqday «hədiyyə»lərnı aldinglar! Oyuloqan taxlardin öylərnı saldinglar, Birəq ularda turmaysilər; Silər güzəl üzümzarlarnı bərpa qiloqansilər, Birəq ularning xarabini iqəlməysilər. **12** Qünki silərnıng asiyliqliringlarning qanqilik köplükini, Silərnıng gunahınglarning qanqilik zor ikənlikini obdan bilimən; Ular həqkanıy adəmni ezidu, Ular para yəydu, Xəhər dərwazisida miskinlərnıng həqğını qayriwalidu. **13** Xunga bundəq dəwrdə «pəmlik adəm» süküt qilidu; Qünki u rəzil bir dəwrdur. **14** Həyat yaxax üqün yamanliqni əməs, mehrıbanliq-yahxilikni izdənglər; Xundəq boləqanda silər degininglardək, Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar həqıqətən silər bilən billə bolidu. **15** Yamanliqtin nəprətlininglar, mehrıbanliq-yahxilikni səyünglər, Xəhər dərwazisida adalətni ornitinglər; Xundəq qiloqanda Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda bəlkim Yüsüpning qaldisoşa xapaət kərsitər. **16** Xunga Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda Rəb mundəq dəydu: — «Barliq kəng rəstə-bazarlarda aq-zarlar anglinidu; Ular həmmə koqılarda «Way... way!...» dəp awazini kətüridu; Ular dehqanlarnımu matəm tutuxqa, Aq-zarlar kətürgüqi «ustilar»ni yioqlaxqa qaqiridu. **17** Həm barliq üzümzarlardımu aq-zarlar kətürülidu; Qünki Mən Özüm arənglardin ətüp ketimən»

— dəydu Pərwərdigar. **18** Pərwərdigarning küniyə təkəzzar boləjan silərgə way! Pərwərdigarning küni silərgə kəndək aqiwətləni kəltürər? U yorukluk əməs, bəlki karangoşuluk elip kelidu. **19** U küni birsi xirdin keqip, eyikqə uqrap, Andin öyigə kirip, kəli bilən taməyə yələngəndə, Yilan uni qakqəndək bir ix bolidu! **20** Pərwərdigarning küni yorukluk əməs, bəlki karangoşulukla elip kelidu əməsmu? Uningda pəkət karangoşulukla bolup, yorukluk heq bolmaydiəu?! **21** Heytliringlarəyə nəprətlinimən, ulardin bizar boldum, İbadət sorunliringlarning purikini purioşum yok. **22** Qünki silər Manga «kəydürmə kurbanlik»lar həmə «ax hədiy»liringlarni sunup atisanglarmu, Mən ularni qəbul qilməymən; Silərninğ bordək malliringlar bilən qiloşan «inəklik kurbanlikliringlar»əyə kariməymən. **23** Məndin munajatliringlarning sadalirini epketinğlar, Qiltarliringlarning küylirini angliməymən; **24** Buning ornida adalət huddi xərkiratmidək, Həkkəniylik əbədiy aqidəşan ekimdek dolqunlisun! **25** Silər qəl-bayawandiki kirik yilda qiloşan kurbanlik-hədiyiləni Manga elip kəldinğlarmu, i İsrail jəməti?! **26** Bərhək, silər «Sukkot» degən padixəşinğlar, həmə «Qiu» degən butliringlarni, yəni «Yultuz iləhi»nğlarni kətürüp mangdinglar! **27** Əmdi Mən siləni əsir qilip, Dəməxktin yirəkəşəyə sürgün qildurimən, — dəydu «Samawi qəşunlarning Sərdari boləjan Huda» degən nam bilən ataləşan Pərwərdigar.

6 I Zionda hatirjəm olturoşanlar həmə Samariyə teoşəşəyə tayinip aman-esən yaxiəşanlar! I əllərninğ kattisining ərbabliri! İsrail jəməti siləni izdəp kelidu — — Silərninğ həşinğləşəyə way! **2** [Silər həlkəkə]: — «Kəlnəh xəşirigə

berip k r nglar; Xu y rdin «b y k Hamat» x hirig  beringlar, Andin Filistiyl rning x hiri Gatka q x p bekinglar; Bular sil rning ikki padixahlikinglardin  wz lmu? Ularning qeegrisi sil rningkidin k ngmu?» – [d p mahtinip s zl ysil r]. **3** I yaman k nni keqikt rm kqi boloqanlar! Sil r j bir-zulumning h k mranlikini ornitip, uni  z nglaroqa yekin qilmakqi bolisil r, **4** Pil qixida n kixl ng n kariwatlar  stid  yatisil r, Diwanliringlar  stid  kerilip yatisil r, Pada topidin pahlanlarni, Kala k tanliridin mozayni tallap y ysil r, **5** Qiltar ahangioqa t ngk x kilip eytisil r, Dawutt k  z nglaroqa sazlarini ijad kilisil r, **6** Xarabni qinil p-qinil p iqisil r,  z nglaroqa s rhil maylik  tir l rni s risil r, – Birak k ngl nglar Y s p j m tining ziy n-z hmiti  q n h q azablanmaydu! **7** Xunga ular tunji  sirg  q xxk nl r arisida  sirg  elinidu; Kerilip yatqanlarning  yx-ixriti ahirlixidu. **8** R b P rw rdigar  z həyati bilən k s m kil qanki, – d ydu P rw rdigar, samawi kəxunlarning S rdari boloqan Huda, – Mən Y kupning  jururidin bizar boldum, Uning orda-istihkamliridin nəprətlinimən; Mən bu x h rni, xundakla uningdiki həmmiini düxməngə t ngla ötküzüp berim n; **9** W   m lg  axuruliduki, Bir  yda on adım bolup qalsa, bu on yl nmu  lidu. **10**  g r m lum bir  lg qining tu qini, y ni  lg qining j sitini k yd r xk  m s’ul kixi ustihanlarni kötürüp  ydin qikiwetip,  y iqidiki y n  birsidin: – «Kexingda y n  birsi barmu?» d p sorisa, u «Yok» d ydu, Andin [tu qini] y n : «S k t! P rw rdigarning namini tiloqa eliximizozqa bolmaydu!» – d ydu. **11** Səwəbi, P rw rdigar buyruk q x ridu,

Wə qong əyni parə-parə kiliwetidu, Kiqik əynimu qak-qekidin yerip qeqiwetidu. **12** Atlar tax üstidə qapalamdu? Adəmlər axu yərnə kalilar bilən aqduralamdu? Birək silər adalətni ət süyigə, Həkkaniylikning mewisini əməngə aylanduroqansilər — **13** — Yok bir nərsidin xadlinip kətkənsilər, «Əz küqimizgə tayinip kudrətkə igə boləqanmiz» — degənsilər. **14** Qünki mana, i Israil jəməti, — dəydu Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, — Mən silər bilən qarxilixidiqan bir əlni turoqumən; Ular Hamat xəhiring dawanidin Arabah ekimioqə silərni harlaydu.

7 Rəb Pərwərdigar manga kərsəttiki — Keyinki ot-qəp bax tartqan waqtida, mana U qekətkilərnə yasidi (bu padixah əzigə ot-qəp orqandin keyinki, ikkinqi kətimlik ot-qəp eskən waqit idi) **2** həm xundək boldiki, qekətkilər zemindiki ot-qəpni qaldurmay yəwətkəndin keyin, mən: — «I Rəb Pərwərdigar, ətünüp qalay, kəqürgəysən! Yəqur qandəkmu qidiyalaydu? U kiqik tursa!» — dedim. **3** Pərwərdigar əmdi undək qilixtin yandi: «Əmdi undək bolmaydu» — dedi Pərwərdigar. **4** Rəb Pərwərdigar manga kərsətti — Mana, Rəb Pərwərdigar [həlki] bilən kürəx qilixqə otni qakirdi; Ot hətta qongqur dengiznimu qurutti, Miras boləqan zeminnimu yəp kətti; **5** Əmdi mən: — «I Rəb Pərwərdigar, ətünüp qalay, tohtiəqaysən! Yəqur qandəkmu qidiyalaydu? U kiqik tursa!» — dedim. **6** Pərwərdigar xundək qilixtin yandi: «Əmdi undək bolmaydu» — dedi Rəb Pərwərdigar. **7** Əmdi U manga [mundək bir ixni] kərsətti — Wə mana, Rəb tik əlqigüq yip bilən qopuruloqan tam tüwidə, Qolida tik əlqigüq yipni

tutkiniqə turatti; **8** wə Pərwərdigar məndin: — «Amos, nemini kərdung?» dəp soridi. Mən: «Tik əlqigüq yipni» — dedim. Rəb: «Mən yənə Əz həlkim Israil otturisiqə tik əlqigüq yipni tikləymən; Mən yənə ularni jazalimay ətüp kətməymən; **9** Həm Ishakning «yukiri jayliri» həlak bolidu, Israilning tawapqahliri wəyran kəlinidu; Yəroboam jəmətigə kiliq bilən hujum kəlixkə ornumdin turimən» — dedi. **10** Xuning bilən Bəyt-Əldiki kaħin Amaziya Israil padixahı Yəroboamoqə həwər yollap: — «Amos Israil jəməti arisida turupmu siligə suyikəst kildi; zemin uning kəloqan barlik gəplirini kətürəlməydu. **11** Qünki Amos: — «Yəroboam kiliqta əlidu, Israil əsirgə elinip əz zeminidin sürgün bolmay qəlməydu!» — dəydu» — dedi. **12** Andin Amaziya Amoskə: — Həy aldin kərgüqi! Bəs, yoqal, Yəhuda zeminiqə kaq, axu yərdə bexarət berip, xu yərdə nan tepip yə! **13** Birəq Bəyt-Əldə yənə bexarət bərmə; qünki u padixahning tawapqahı, xahlıq əydu, — dedi. **14** Amos Amaziyaqə jawab berip mundəq dedi: — «Mən əsli pəyoqəmbər əməs idim, yaki pəyoqəmbərning oqlimu əməsmən; bəlki mən bir qarwiqi, xundəqlə erən dərəhlirining mewisini tərgüqi idim. **15** Birəq pada bekiwatqan qeojimda Pərwərdigar meni Əz ilkiqə aldi wə mənə: «Barəjin, həlkim Israilqə bexarət bər» — dedi. **16** Əmdi, i Amaziya, Pərwərdigarning səzigə kuləq sal! Sən mənə: «Israilni əyibləydiqan bexarətlərnı bərmə, Ishak jəmətinı əyibləydiqan səzlərnı eytma», deding. **17** Xunga Pərwərdigar mundəq dəydu: — «Sening ayaling xəhərdə pahixə bolidu, oqul-kizliring kiliq bilən kərilidu wə zemining əlqəx tanisi tartilixi bilən parqilinidu; sən

napak bir zeminda ʻelisən; wə Israil ʻsirgə elinip öz zeminidin sürgün bolmay qalmaydu»».

8 Rəb Pərwərdigar manga mundak bir ixni kərsətti; mana, bir sewət yazlıq mewə. **2** Andin U məndin: Amos, nemini kərdung? — dəp soridi. Mən: «Bir sewət yazlıq mewini» — dedim. Pərwərdigar manga: Əmdi həlkim Israiloqa zawal yətti; Mən yənə ularni jazalimay ətüp kətməymən, — dedi. **3** — Xu küni ordidiki qizlarning nahxiliri qiya-qiyalaroqa aylinidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar; — Jəsətlər kəp bolidu; ular jay-jaylarda sirtka taxlinidu. Süküt! **4** Buni anglanglar, həy miskinlərni əzgüqilər, Zemindiki ajiz məminlərni yoqatmaqçi boləqanlar — **5** «Axliqimizni satmaqçi iduk, yengi ay qaqaanmu ahirlixar, Buqday yaymisini aqattuk, xabat küni qaqaan tögər?» — dəydiqanlar, — Xundakla «əfah»ni kiqik kilip, «xəkəl»ni qong elip, Aldamqilik üqün tarazini yaloqan kiləqanlar! **6** — Namratlarni kümüxkə, Miskin adəmmni bir jüp qorukqa setiwalmakçi boləqanlar, Buqdayni süpüründisi bilən qoxup satmaqçi boləqanlar! **7** Pərwərdigar Yəqubning oqururi bilən xundak qəsəm kildiki, — Bərhək, Mən hərgiz ularning kiləqanliridin həqbirini untumaymən! **8** Zemin bu ixlardin təwrinip kətməmdü? Wə uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutmamdu? U Nil dəryasidək ərlep ketidu, U Misir dəryasidək ərəkəxləp, andin qəküp ketidu. **9** Xu küni xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Quyaxni qüxtə patquzimən, Zeminni xu oquq kündə qarangoqulaxturimən. **10** Həytliringlarni musibətkə, Həmmə nahxiliringlarni aqzarlaroqa aylanduriwetimən; Həmmə adəmning qatriki

üstini bəz rəht bilən orioquzimən, Hər bir adəmning bexida takirlik pəyda qilimən; Bu matəmni yəkkə-yeganə bir oqulning matimidək, Heytning ahirini dərd-ələmlik bir kün qiliwetimən. **11** Mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Zeminəyə kəhətqilikni əwətimən, — — Nanəyə boləyan kəhətqilik əməs, yaki suəyə boləyan qangqaxmu əməs, bəlki Pərwərdigarning səz-kalamini anglaxqə boləyan kəhətqilikni əwətimən. **12** Xuning bilən ular dengizdin dengizəyə, ximaldin xərkkə kezip mangidu, Ular Pərwərdigarning səz-kalamini izdəp uyan-buyan yürüp, uni tapalmaydu. **13** Xu küni güzəl qizlar həm yigitlərmu usuzluqtin həlidin ketidu; **14** Həm Samariyəning gunahining [nami] bilən kəsəm iqkənlər, Yəni «İlahingning tiriklik bilən, i Dan», yaki «Bəər-Xebadiki [ilahi] tirik yol bilən!» dəp kəsəm iqkənlər bolsa — Ular yikilidu, ornidin hərgiz qaytidin turalmaydu.

9 Mən Rəbning kurbangahning yenida turoqinini kərdum; U mundak dedi: — — Tüwrükləarning baxlirini urunglar, bosuqilar silkingiqə urunglar, Ularni [ibadəthanidikiləarning] baxlirioyə qüxürüp, parə-parə qilinglar! Mən xu [butpərəslər]din əng ahirda qələnlirininimü qiliq bilən öltürimən; Ulardin qaşay degənlər qaşalmaydu, Ulardin qutulay degənlər qutulup qiqəlmaydu. **2** Ular təhtisara iqiğə texip kirsə, qolum axu yərdin ularni tartip qiqiridu; Ular asmanəyə yamixip qiqsa, Mən xu yərdin ularni tartip qüxürimən; (**Sheol h7585**) **3** Ular Karməl qokqisioyə məküwalsimu, Mən ularni izdəp xu yərdin alimən; Ular dengiz tegidə nəzirimdin yoxurunuwələyan bolsimu, Mən yilanni buyruymən, u

ularni qaqidu; **4** Duxmənligə əsirgə qüxkən bolsimu, Mən xu yərdə kiliqni buyruymən, u ularni eltüridu; Mən yahxilikni əmäs, bəlki yamanlikni yətküzüx üqün kəzlirimni ularoqa tikimən. **5** Samawi koxunlarning Sərdari boloqan Rəb Pərwərdigar, Zeminə təgküqi bolsa dəl Uning Əzidur; U tegixi bilənla, zemin erip ketidu, uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutidu; Zemin Nil dəryasidək örləp ketidu — Misirning dəryasidək [ərkəxləp], andin qəküp ketidu. **6** Rawaklirini ərxlərgə selip, asman gümbizini yər yüzigə bekitküqi Xudur; Dengizdiki sularni qakirip, ularni yər yüzigə kuyəuqi Udur; Pərwərdigar Uning namidur. **7** Silər Manga nisbətən Efiopiyə baliliriə ohxax əməsmu, i Israil baliliri? Mən Israilni Misirdin elip qikəroqan əməsmu? Filistylərnə Kret arilidin, Suriyəliklərnə Kir xəhəridin qikəroqan əməsmu? **8** Qaranglar, Rəb Pərwərdigarning kəzi «gunahkar padixahlik» üstigə qüxti — Mən yər yüzidin uni yəkitimən; Lekin Mən Yakup jəmətinə toluk yəkitiwətməymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** Qünki qaranglar, Mən buyruk qüxürimən, Xuning bilən huddi birsə dannə oqəlwirdə taskioqandək, Israil jəmətinə əllər arisidə taskaymən, Birəq ulardin əng kikiqimə yərgə qüxüp kətməydu. **10** [Həlbuki], həlkimning barlik gunahkarliri, yəni: «Külpət bizgə hərgiz yəkinlaxmaydu, bəximizə qüxməydu» degüqilər kiliq tegidə əlidu. **11** Xu küni Mən Dawutning yikiloqan kəpisini yəngibaxtin tikləymən, Uning yeriklirini etimən; Uni harabiliktin ongxap, əyni zamandiki petidək qurimən. **12** Xuning bilən ular Edomning qaldisioqə həmdə namim bilən ataloqan barlik əllərgə igidarqilik kilidu,

— dəydu buni bejirgüqi Pərwərdigar. **13** Mana xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Yər həydigüqi həsul yiqəquqioqa yetixiwalidu, Üzümlərnı qəyliyüqi uruk qaqquqioqa yetixiwalidu; Taqlar yengi xarabni temitip, Barlıq dəng-egizliklər erip ketidu. **14** Wə həlkim İsrailni asarəttin kutuldurup, azadlıqqa erixtürimən; Ular harab xəhərlərnı qayta qurup, ularda makanlixidu; Ular üzümzarlarnı tikip, ularning xarabini iqudu; Ular baqlarnı bərpa qilip, mewisini yəydu. **15** Mən ularnı öz zemini üstigə tikimən, Ular Mən ularoqa ata qiloqan zemindin hərgiz kaytidin yuluwetilmaydu — dəydu Pərwərdigar sening Hudaying.

Obadiya

1 Obadiya kergən alamət kərünüx: — Rəb Pərwərdigar Edom tooqruluk mundaq dəydu: — (Biz Pərwərdigardin bu həwərnı anglaxqa muyəssər bolduk) — «Bir əlqi əllər arisoqa əwətildi; U: «Ornunglardin turunglar, biz uningəja qarxi jəng kilix üqün turayli!» — dəp həwər beridu. **2** Mana, Mən seni əllər arisida kiqik kildim; Sən [əllər arisida] kattik kəmsitilgən həlk bolisən! **3** Həy tik kıyaning yerikliri iqidə turəjuqi, Turaləjusi yukiri boləjuqi, Kənglündə: «Kim meni yərgə qüxürəlisun?!» degüqi, Kənglündiki təkəbburluk əzüngni aldap kəydi! **4** Sən bürküttək əzüngni yukiri kətürsəngmu, Qənggəngni yultuzlar arisoqa tizsəngmu, Mən xu yərdin seni qüxürüwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **5** Buləngqilar kəxingəja kəsimu, Ooqrilar keqiləp yeningəja kirsimu, (Həy, xunqə üzüp taxlinisən!) Ular əzlirigə quxlukla ooqrilaytti əməsmu? Üzüm üzgüqilər yeningəja kəsimu, azraq wasənglarni qalduridu əməsmu? **6** Birəq Əsəwning təəllukati kəndəq ahturuldi! Uning yoxurun baylikliri kəndəq tepip qikildi! **7** Barlik ittipəkdaxliring seni qəgrayingəjiqə həydiwetidu; Sən bilən inək ətkənlər seni aldap, üstüngdin oqəlibə kilidu; Neningni yegənlər sanga kiltəq kuridu; [Sən] dərwəkə yorutulmiəandursən! **8** Mən xu küni, — dəydu Pərwərdigar, — Edomdin danixmənlərnı, Əsəwdin əkil-parəsətni yəkatmamdimən? **9** Xuning bilən pəlwənliring parəkəndə bolidu, i Teman, Xuning bilən Əsəwning teqidiki hərbi adəm kirəjinqilikta kətl kilinidu. **10** Ukəng Yəqubqa kiləjan zulum-zorəwənlıking tüpəylidin, İza-ahənət seni qəpləydu; Sən mənggügə üzüp taxlinisən. **11**

Sən bir qəttə [pərwəsiz] qarap turoğan küni, Yəni yaqa yurttikilər [buradiringning] mülkini bulap kətkən küni, Taipilər uning dərwasiliridin kirip Yerusalem üstigə qək taxlıoğan küni, Sən ularning bir əzasioğa ohxax boləjansən.

12 Birəq kərindixingning apətlik künigə pərwəsiz qarap turmaslikiŋ kerək idi, Yəhudaning balilirining həlakət künidə huxal bolup kətməslikiŋ kerək idi; Külpətlik künidə aozingni yooğan kılmaslikiŋ kerək idi; **13** Əz həlqimni apət başqan künidə, ularning dərwasisioğa kirməslikiŋ kerək idi; Ularni apət başqan künidə ularning dərd-ələmigi erənsiz qarap turmaslikiŋ kerək idi, Apət başqan künidə qolungni mal-mülkiŋə sozmaslikiŋ kerək idi; **14** Sən xəhərdin keqip kutuloğanlarni üzüp taxlax üqün aqa yolda turmaslikiŋ kerək idi; Külpət başqan künidə uningdin kutulup qaloğanlarni düxməngə tapxurmaslikiŋ kerək idi. **15** Qünki Pərwərdigarning küni barliq əllər üstigə qüxüxkə yekın qaloğandır; Sening baxqılaroğa kıləjiningdək, sangimu xundəq kılınıdu; Sanga tegixlik jaza əz bexingoğa qüxıdu; **16** Qünki sən Əz muqəddəs teoşimda [əzəzipimni] iqqiningdək, Barliq əllərmu xundəq tohtawsiz iqudu; Bərhək, ular iqudu, yutıdu, Andin ular həq məwjut əməstək yoqap ketıdu. **17** Birəq Zion teoşı üstidə panah-qutkuzulux bolıdu, Taəş pak-muqəddəs bolıdu; Yəqub jəmətining təəllukatlıri əzigi təwə bolıdu; **18** Wə Yəqub jəməti ot, Yüsüp jəməti yalkun, Əsaw jəməti ularoğa pahal bolıdu; [Ot wə yalkun] Əsaw jəməti iquidə yekilip, ularni yutup ketıdu; Əsaw jəmətidin həqbırsi qalmaydu; Qünki Pərwərdigar xundəq səz kıləğan. **19** [Yəhudaning] jənubidikilər Əsawning teoşioğa igə bolıdu;

Xəfəlah tüzənglikidikilər Filistiylərninğ zeminioğa igə bolidu, Bərək, ular Əfrainning dalasi həm Samariyəninğ dalasioğa igə bolidu; Binyamin Gileadқа igə bolidu; **20** Sürgün bolənlardin kəlip qaləan İsrailardin tərkiб tapқан bu qoxun Qanaandikilərgə təwə boləan zeminioğa Zarəfatқиə igə bolidu; Səfaradta sürgündə turəan Yerusalemdikilər bolsa jənubtiki xəhərlərgə igə bolidu. **21** Andin Zion teqi üstigə kütquzoquqilar qikidu, Ular Əsaw teqi üstidin həküm süridu; Xuning bilən padixahliқ Pərwərdigarə təwə bolidu!

Yunus

1 Pərwərdigarning səzi Amittayning oqli Yunuska yetip kelip mundaq deyildi: — **2** «Ornungdin tur, dərhal Ninəwə degən axu bəyüük xəhərgə berip, awazingni kətürüp u yərdikilərnı agahlandıroqın; qünki ularning rəzillikliri Mening kəzümğə qadilip turidu». **3** Biraq Yunus ornidin turup Pərwərdigarning yüzidin əzini kaqurux üqün Tarxix degən yurtqa kətməkqi boldi. Xunga u Yoppa xəhirigə berip, Tarxixka baridioqan kemə tepip, kirasini töləp uningə qüxti wə kemiqilər bilən birliktə Tarxixka berip, Pərwərdigarning yüzidin əzini kaqurməkqi boldi. **4** Pərwərdigar bolsa zor bir boranni dengizə taxlidi; xunga dengizda dəhxətlik kara boran qikip, kemə parqilinip kətgili tas qaldi. **5** Kemiqilər bolsa bək qorkup ketip, hərqaysisi əz ilahlırioğa hitab kilip dua kilixti; ular kemini yeniklisun dəp uningdiki yük-takları dengizə taxliwətti. Biraq Yunus bolsa, kemining asti kəwitigə qüxüwelip, xu yərdə əlüktək uhlawatkanidi. **6** Kemə baxlıqi uning yenioğa kelip uningə: «Əy, uhlawatkan kixi, bu qandaq kilioqining? Ornungdin tur, ilahingni seqinip nida kil! Kim bilidu, ilahingning nəziri qüxüp bizni həlakəttin qutkuzup qalamdu tehi?» — dedi. **7** Ular bir-birigə: — Kelinglar, bu külpətning kimning wəjidin beximizə qüxkənlikini bekitix üqün qək taxlayli, — deyixti. Xundaq kilip ular qək taxlaxti; ahirda qəktə Yunus qikip qaldi. **8** Ular uningdin: — Kəni, eyt, beximizə qüxkən bu külpət kimning səwəbidin boluwatidu? Sening tirikqiliking nemə? Nədin kəlding? Qaysi əl, qaysi milləttin sən? — dəp soridi. **9** U ularə: — Mən bolsam ibraniy

millitidin, ʻarxlərdiki Hudadin, yəni dengizni, yər-zeminni yaratqan Pərwərdigardin qorqquqimən, dedi. **10** Bu səz ularni intayin qorqutiwətti. Ular: «Sən zadi nemə ix qiloqan?» — dəp soridi [qünki ular uning Pərwərdigarning yüzidin qaqanlikini bilgənidi, qünki ular buni uning öz aqzidin angliqanidi]. **11** Ular uningdin: — Əmdi biz seni qandaq qilsaq dengiz biz üçün tinqlinidu? — dəp soridi; qünki dengiz dolquni baroqanseri əwj elip ketiwatatti. **12** U ularoq: — Meni kətürüp dengizoqə taxliwetinglar, xu qaqda dengiz silər üçün tinqlinidu; qünki bilimənki, bu zor boran mening səwəbimdin silərgə qüxti, — dedi. **13** Birəq bu adəmlər küqəp paləq urup qiroqəqqa yetixə tirixti; əmma yetəlmidi, qünki dengiz qerixqandək tehimu dolqunlap ketiwatatti. **14** Ular Pərwərdigarəqə iltija qilip pəryad kətürüp: — Ah Pərwərdigar, Səndin ətünimiz, bu adəmning jenini aloqanliqimizni bizdin kərmigəysən! Bigunah bir adəmning qenini təküxning gunahini üstimizgə qoymioqaysən! Qünki Sən Pərwərdigar Əzüngning haliqiningni qilding! — dəp nida qildi. **15** Xuning bilən ular Yunusni kətürüp elip dengizoqə taxliwətti; dengiz dolqunlinixtin xuan tohtidi. **16** Xuning bilən bu adəmlər Pərwərdigardin qattiq qorqti; ular Pərwərdigarəqə atap qurbanliq qilip kəsəm iqixti. **17** Birəq Pərwərdigar Yunusni yutuwelixqə yooqan bir belikni əwətkənidi. Yunus bolsa bu belikning qarnida üq keqə-kündüz turdi.

2 Yunus belikning qarnida turup Pərwərdigarəqə mundəq dua qildi: — **2** «Mən dərd-əlimimdin Pərwərdigarəqə pəryad kətürdum, U mənə ijabət qildi. Mən təhtisaraning

təktidin pəryad kildim, Sən awazimoğa kulaq salding. (Sheol h7585) **3** Qünki Sən meni dengiz təktigə, dengiz qarnioğa taxliwəttig, Kəlkün ekinliri meni arisioğa eliwaldi, Sening barliq dolqunliring həm erkəxliring üstümdin ətüp kətti; **4** Wə mən: «Mən nəziringdin taxliwetilgənmən; Birak mən yənila mukəddəs ibadəthanangoğa qarap ümid bilən təlmürimən» — dedim. **5** Sular meni yutup kətküdək dərijidə oriwaldi, Dengiz təkti meni qapsiwaldi; Dengiz qəpliri beximoğa qirmixiwaldi. **6** Mən taqlarning təglirigiqə qüxüp kəttim; Yər-zemin tegidiki taqaklar meni əbədil'əbədkiqə qamar koydi; Həlbuki, Sən jenimni hang iqidin qikarding, i Pərwərdigar Hudayim. **7** Jenim iqimdə həlidin kətkəndə Pərwərdigarni esimgə kəltürdüm, Duayim Sanga yetip, Mukəddəs ibadəthanangoğa kirip kəldi. **8** Bimənə ərziməs butlaroğa qokunoqanlar əzigə nesip bolqan mehribanliqtin məhrum bolidu. **9** Birak mən bolsam təxəkkür sadayim bilən Sanga qurbanliq qilimən; Mən iqqən kəsəmlirimni Sening aldingda ada qilimən. Nijat-kutkuzux Pərwərdigardindur!» **10** Pərwərdigar belikqə buyrudi, belik Yunusni kuruklukqə kəy kildi.

3 Pərwərdigarning səzi ikkinqi kətim Yunusqə yetip mundaq deyildi: — **2** «Ornungdin tur, Ninəwə degən axu bütük xəhərgə berip, Mən sanga tapxuroqan həwərnə ularoğa jakarla». **3** Yunus ornidin turup Pərwərdigarning səzi boyiqə Ninəwə xəhirigə bardı. Ninəwə bolsa nahayiti bütük bir xəhər bolup, xəhərnəng əzila üq künlük yol idi. **4** Yunus xəhər iqigə kirip bir kün mangdi, u: — Qirik kündin keyin, Ninəwə xəhiri wəyran qilinidu! — dəp jakarlidi. **5** Ninəwədikilər Hudaning səzigə ixəndi.

Ular roza tutulsun d p elan qilip, m tiw rl rdin tartip  ng kiqukigiq  ularning h mmisi b z kiyim kiydi. **6** Bu söz padixahqa y tk nd , umu təhtidin turup, tonini taxlap b z kiyim kiyip k ll kk  kirip olturdi. **7** U y n  əmri arkilik pütkül Ninəwə x hirig  munularni jakarlidi: — «Padixah həm aks ng kl rning yarliqi boyiqa, Ninəwə xəhiridiki heqkandaq adəm, at-ulaoq, kala, koy padiliri heqn rsig  eoqiz təgmisun; heqn rsini yemisun, sumu iqmisun. **8** Hərbir adəm w  haywan b z kiysun, hərbiri Hudaqa kattik pəryad kətürsun; hərbiri yaman yoldin yansun, hərbiri qolini zorawanliqtin  zsun; **9** kim bilidu, buning bilən Huda kattik oqəzipidin yenip bizni halak qilmasmikini?». **10** Xuning bilən Huda ularning əməllirini, yəni yaman yollardin yoqanliqini k r p, ularqa qaratkan bala-qazani q x r xtin yenip, xu baliyaqazani q x rmidi.

4  mma bu ix Yunusni intayin narazi qilip, uni kattik oq z pl nd rdi. **2** U P rw rdigarqa: — «Ah, P rw rdigar,  z yurtumdiki qaoda Sening xundaq qilidioqanliqingni demigənmidim? Xunga mən  slid  Tarixqa kaqmaqqi boləqanmən; q nki mən bilimənki, Sən meh r-x p ktlik, rəhimdil, asan oq z pl nm ydiqan, qongkur mehribanliqqa toloqan, kixilərning bexioqa külpət q x r xtin yoqoquqi Hudadursən. **3**  mdi P rw rdigar, jenimni m ndin elip k t,  l m mən  q n yaxaxtin  wz l» — dedi. **4** P rw rdigar uningdin: — Bundaq aqqiqlanoqining toqrimu? — d p soridi. **5** Andin keyin Yunus x h rdin qikip, x h rning x rkij t ripig  berip olturdi. U xu y rd   zig  bir q ll  yasap, xəhərdə

zadi nemə ixlar bolarkin dəp uning sayisidə olturdi.

6 Pərwərdigar Huda Yunusni öz parakəndiqilikidin kütquzux üçün, uning bexioja sayə qüxsun dəp uningəja bir kiyik dərəhni ətürüp təyyarlidi. Yunus kiyik dərəhtin intayin hursən boldi. **7** Birək ikkinqi küni tang atkanda Huda bir kurti təyyarlap əwətti. Kurt bu kiyik dərəhni pilikigə zərbə kilyip uni kurutuwətti. **8** Kün kızarojanda, Huda intayin issik bir xərək xamilini təyyarlidi; kün təptini Yunusning bexioja qüxürdi, uni halidin kətküzdi. U əzigə əlüm tiləp: — Əlüm mən üçün yaxaxtin əwzəl, — dedi. **9** Birək Huda uningdin: — Sening axu kiyik dərəh səwəbidin xundək aqqiklinixing toşrimu? — dəp soridi. U jawab berip: — Həə, hətta əlgüdək aqqikim kəlgini toşridur, — dedi. **10** Pərwərdigar uningəja mundək dedi: — «Sən heq əjringni singdürmigən həm əzüng ətürmigən bu kiyik dərəhkə iqingni aşritting; birək u bir keqidila əzi əsüp, bir keqidila kurup kətti; **11** Əmdi Mening ong koly bilən sol kolyini pərək etəlməydiəjan yüz yigirmə ming adəm olturaklaxқан, xundəkla nurəjun mal-waranlirimu boləjan Ninəwədək bundək büyük xəhərdikilərgə iqimni aşritip rəhim kilyiximəja toşra kəlməmdu?».

Mikah

1 Pərwərdigarning səzi — Yotam, Ahaz və Həzəkiya Yəhudağa padixah boləjan künlərdə Morəxətlik Mikahğa kəlgən: — U bularni Samariyə və Yerusalem toqrisida kərgən. **2** Anglanglar, i həklər, həmminglar! Kulak sal, i yər yüzi və uningda boləjan həmminglar: — Rəb Pərwərdigar siləрни əyibləp guwahlik bərsun, Rəb mukəddəs ibadəthanisidin siləрни əyibləp guwahlik bərsun! **3** Qünki mana, Pərwərdigar Əz jayidin qıkidu; U qüxüp, yər yüzidiki yukiri jaylarni qəyləydu; **4** Uning astida taoqlar erip ketidu, Jiloqlar yerilidu, Huddi mom otning aldida erigəndək, Sular tik yardin təkülgəndək bolidu. **5** Buning həmmisi Yakupning itaətsizliki, Israil jəmətidiki gunahlar tūpəylidin bolidu; Yakupning itaətsizliki nədin baxlanəjan? U Samariyədin baxlanəjan əməsmu? Yəhudadiki «yukiri jaylar»[ni yasax] nədin baxlanəjan? Ular Yerusalemdin baxlanəjan əməsmu? **6** Xunga Mən Samariyəni etizdiki tax dəwisidək, Üzüm talliri tikixkə layıq jay kiliwetimən; Mən uning taxlirini jiloqğa domilitip taxlaymən, Uning ullirini yalingaqlaymən; **7** Uning barlik oyma məbudliri para-para qeqiwetilidu; Uning pəhixiliktin erixkən barlik hədiyəliri ot bilən kəydürülidu; Barlik butlirini wəyrənə kiliwən; Qünki u pəhixə ayalning həkqi bilən bularni yiqip toplidu; Ular yənə pəhixə ayalning həkqi bolup qaytip ketidu. **8** Bular üqün mən ah-zar kətürimən, Mən huwlaymən; Yalingayak, yalingaq degüdək yürimən; Mən qilbərilərdək huwlaymən; Huwkuxlərdək matəm tutup yürimən. **9** Qünki uning yariliri dawaliəusizdur, U

hətta Yəhudaşiqimu yetip, Həlqimning dərwazisiya, yəni Yerusalemoşiqə yamridi. **10** Bu [apətni] Gat xəhridə səzlimənglar, Kət'iy yioqlimənglar; Bəyt-lə-Afrah xəhridə topa-qangda eoşinanglar! **11** I Xafirda turuwatқан kız, yalingaqlik wə xərməndilik iqidə [əsirlikkə] et; Zaananda turuwatқан kızlar talaşqa heq qikқан əməs; Bəyt-Ezəl ah-zarlar kətürməktə; «[Huda] səndin muqim jayingni elip ketidu!» **12** Marotta turuwatқан kız yaxilikқа təlmürüp tit-tit boluwatidu; Birak yamanlik Pərwədigardin Yerusalem dərwazisiya qüxti. **13** Tulparni jəng hərwisioya kat, i Lakixta turuwatқан kız; (Lakix bolsa, Zion kizioya gunahning baxlanşan yeri idi!) Qünki səndə Israilning itaətsizliki tepilidu. **14** Xunga sən huxlixix hədiyilirini Morəxət-Gat xəhrişə berisən; Akzibning dukandarlıri Israil padixahlirioya yaloşanqilik yətküzidu; **15** Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkelimən, i Marəxah xəhridə turuwatқан kız; Israilning xan-xəripi Adullamoşimu qüxüp kelidu. **16** Əzüngni takirbax qil, Zoşung bolşan balilar üqün qeqingni qüxürüwət; Qorultazdək aydingbaxlişingni kengəyt, Qünki ular səndin ayrilip sürgün boluxқа kətti.

2 Ornida yetip kəbihlikni oylaydioşanlaroya wə yamanlik əyliyüqilərgə way! Pəkət ularning kolidin kəlsila, ular tang etixi bilənla uni ada qilidu; **2** Ularning aqkəz kəzi etizlaroya qüxsila, ular zorawanlik qilip buliwalidu; Əylərgimu kizikipla qalsa, bularnimu elip ketidu; Ular batur kixinimu jəməti bilən bulaydu, Adəmni öz mirasliri bilən qoxup qanggilioya kirgüziwalidu. **3** Xunga Pərwədigar mundaқ dəydu: — Mana, Mən bu ailigə

qarap, boyunliringlardin qikiralmaydigan yaman bir [boyuntururkni] oylap tayyarliwatimən; Silər əmdi gidiyip mangmaysilər; Qünki xu künlər yaman künlər bolidu. **4** Xu küni ular silər toqranglarda təmsilni tiloqa elip, Eqinixlik bir zar bilən zarlaydu: — «Biz pütünləy bulang-talang qilinduk!; U həlkimning nesiwisini baxqilaroqa bəlüwətti; Uni məndin xunqə dəhətlik məhrum qildi! U etizlirimizni munapikqa təksim qilip bərdi! **5** Xunga Pərwərdigarning jamaiti arisidin, Silərdə qək taxlap zemin üstigə tana tartip nesiwə bəlgüqidin birsimu qalmaydu. **6** Ular: «bexarət bərmənglar!» — dəp bexarət beridu! Əgər [pəyoqəmbərlər] bu ixlar toqruluk bexarət bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdin hərgiz kətməydu! **7** I Yakup jəməti, «Pərwərdigarning Rohi səwr-təkətsizmu? Bu ixlar rast Uning qiləjanlirimu?» — degili bolamdu? Mening səzlim durus mangoquqoqa yaxilik kəltürməmdü? **8** Birək tünügünla Mening həlkim hətta düxməndək ornidin qozəqaldi; Silər hatirjəmliktə yoldin ətüp ketiwatqanlarning tonini iq kiyimliri bilən salduwalisilərki, Ularni huddi uruxtin qaytqanlardək [kiyimsiz] qaldurisilər. **9** Həlkim arisidiki ayallarni əzlrining illik əyliridin qoqlaysilər; Ularning yax balilirini silər Mening güzəl gəhirimdin mənggügə məhrum qilisilər. **10** Ornunglardin turup neri kətinglar; Qünki həlakətni, Yəni azablik bir həlakətni kəltüridigan napaklik tūpəylidin, Bu yər silərgə təwə aramgah bolmaydu. **11** Əgər bihudilikdə, yaloqanqilikdə yürgən birsi yaloqan gəp qilip: — «Mən xarab wə hərəqqa tayinip silərgə bexarət berimən» — desə, Mana, u xu

həlkkə pəyoğəmbər bolup qalidu! **12** Mən qoqum seni bir pütün kılıp uyuxturimən, i Yakup; Mən qoqum Israilning qaldisini yioğimən; Mən ularni Bozrahdikı qoylardək, Öz yaylıkida yioğiloğan bir padidək jəm kılıimən; Ular adimining kəplükidin warang-qurunglukka tolidu. **13** Bir «bəsüp ətüküqi» ularning aldioğa qikıip mangidu; Ular bəsüp qikıip, kowukka yetip berip, uningdin qikti; Ular bəsüp qikti, Yəni kowukka yetip berip, uningdin qikti; Ularning Padixahı ularning aldida, Pərwərdigar ularning aldioğa ətüp mangidu.

3 Mən mundaq dedim: «Anglanglar, i Yakupning həkımliri, Israil jəmətining əmirliiri! Adil həkümni bilix silərgə has əməsmu? **2** I yahxilıknı əq kərgüqi, Yamanlıknı yahxi kərgüqilər — Silər Öz həkımdin terisini, Ustihanlıridin gəxini yulidioğan, Ularning gəxini yəyidioğan, Terisi soyuloquqə üstidin sawaydioğan, Ustihanlırini qakidioğan, Ularıni kəzanəğa təyyarlıoğandək, Daxkazandiki gəxni toqrioğandək toqraysilər! **4** Buningdin keyin ular Pərwərdigarəğa nida kılıdu, Birak U ularni anglimaydu; Ularning kılımixlıridiki hər türlük kəbihlikı üqün, U qəoqda U yüzini uların kaqurup yoxuridu!». **5** Pərwərdigar Öz həkını azduroquqi pəyoğəmbərlər toqruuluk mundaq dəydu: — (Ular qıxliri bilən qıxləydu, «Aman-tinqlik!» dəp warkıraydu, Kimərkim ularning gelini maylimisa, Xularəğa qarxi urux həzirləydu!) **6** — Xunga silərni «alamət kərünüx»ni kərməydioğan bir keqə, Pal saloqili bolmaydioğan karangoquluk basidu; Pəyoğəmbərlər üqün kuyax patidu, Kün ular üstidə kara bolidu; **7** «Alamət kərünüxni

kərgüqilər» xərməndə bolidu, Palqilar yərgə karitilidu; Ularning həmmisi kalpuklirini tosup yürüdü; Qünki Hudadin heq jawab kəlməydu. **8** Birak mən bərhək Pərwərdigarning Rohidin küqkə tolojanmən, Yakupqa özining itaətsizlikini, Israiləja uning gunahini jakarlax üqün, Toqra həkümlərgə həm qudrətkə tolojanmən. **9** Buni anglanglar, etünimən, i Yakup jəmətining hakimliri, Israil jəmətining əmirliri! Adil həkümə əq bolojanlar, Barliq adalətni burmilaydiəjanlar, **10** Zionni qan təküx bilən, Yerusalemnı həqkanıyətsizlik bilən kuridiəjanlar! **11** [Zionning] hakimliri parilar üqün həküm qikiridu, Kaqınlar «ix həqki» üqün təlim beridu; «Pəyoqəmbərlər» pul üqün palqilik qilidu; Birak ular «Pərwərdigarəja tayinar»mix tehi, Wə: — «Pərwərdigar arimizda əməsmu? Bizgə heq yamanlik qüxməydu» — deyixidu. **12** Xunga silərnıng wəjənglardın Zion teqi etizdək aqıdurulidu, Yerusalemdəng-təpilik bolup qalidu, «Əy jaylaxqan taə» bolsa ormanliqning otturısıdiki yukiri jaylardəkla bolidu, halas.

4 Birak ahırkı zamanda, Pərwərdigarning əyi jaylaxqan taə taəqlarınq bexi bolup bekitilidu, Həmmə dəng-egizliktin üstün qilinip kətürülidu; Barliq həklər uningəja qarap ekıp kelixidu. **2** Nuroqun qowm-millətlər qikıp bir-birigə: — «kelinglar, biz Pərwərdigarning teqioja, Yakupning Hudasinıng əyigə qikıp keləyli; U əz yolliridin bizgə əgitidu, Wə biz uning izlirida mangimiz» — deyixidu. Qünki qanun-yolyoruk Zıondın, Pərwərdigarning səz-kalami Yerusalemdın qikıdiəjan bolidu. **3** U bolsa kəp həlk-millətlər arısıda həküm qikiridu, U küqlük əllər, yıraқта

turoqan əllərninğ hək-nahəkliřigə kesim kılıdu; Buning bilən ular öz kılıqlirini sapan qixliri, Nəyzilirini oroqak kılıp soquxidu; Bir əl yənə bir əlgə kiliq kətürməydu, Ular həm yənə urux kılıxni əgənməydu; **4** Bəlki ularning hər biri öz üzüm teli wə öz ənjür dərihi astida olturidu, Wə heqkim ularni kərkatmaydu; Qünki samawiy koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Öz aqzi bilən xundak eytti. **5** Barliq həklər öz «ilah»ining namida mangsimu, Birak biz Hodayimiz Pərwərdigarning namida əbədil'əbədgiqə mangimiz. **6** Xu künidə, — dəydu Pərwərdigar, — Mən meyip boləquqilarni, Həydiwetilgənlərnə wə Əzüm azar bərgənlərnə yiojımən; **7** Wə meyip boləquqini bir «kaldi», Həydiwetilgənni küqlük bir əl kili mən; Xuning bilən Pərwərdigar Zion teqida ular üstidin həküm süridu, Xu kündin baxlap mənggügiqə. **8** Wə sən, i padini kəzətküqi munar, — Zion kizining egizliki, [padixahlıq] sanga kelidu: — — Bərək, sanga əslidiki həkuk-həkümranliq kelidu; Padixahlıq Yerusalem kizioqa kelidu. **9** Əmdi sən hazır nemixka nida kılıp nalə kətürisən? Səndə padixah yokmidi? Sening muxawiringmu halak boləqanmidi, Ayalni toləqak tutkandək azablar seni tutuwaləqanmidi? **10** Azabka qüx, toləqak tutkan ayaldək tuquxka toləqinip tirixkin, i Zion kizi; Qünki sən hazır xəhərdin qikisən, Həzir dalada turisən, Sən hətta Babiləqimu qikisən. Sən axu yərdə kutkuzulisən; Axu yərdə Pərwərdigar sanga həmjəmət bolup düxmənliringdin kutkuzidu. **11** Wə hazır nuroqun əllər: — «U ayaq asti kili nip buləqansun! Kəzimiz Zionning [izasini] kərsün!» — dəp sanga qarxi jəng kılıxka yiojilidu; **12** Birak ular Pərwərdigarning

oylirini bilmaydu, Uning nixanini qüxənməydu; Qünki
ənqilərnı hamanoqa yioqkandək U ularnı yioqıp koydı.

13 Ornungdin turup hamanni təp, i Zion kızı, Qünki
Mən münggüzüingni təmür, tuyaklıringni mis kılıməni;
Nuroqun əllərnı soqup parə-parə kiliwetisən; Mən ularning
oqənimıtını Pərwərdigaroqa, Ularning mal-dunyalirini
pütkül yər-zemin İgisigə beoqıxlayməni.

5 Əmdi əzünglar qoxun-qoxun bolup yioqilinglar, i qoxun
kızı; Qünki birsi bizni muhasirigə aldı; Ular İsrailning
həkim-soraqçısının məngzigə həsa bilən uridu; **2**
(Sən, i Bəyt-Ləhəm-Əfratah, Yəhudadiki minglioqan
[xəhər-yezilar] arisida intayin kiqik boləqan bolsangmu,
Səndin Mən üqün İsrailoqa Həkim Boləquqi qıqıdu;
Uning [huzurumdin] qıqıxliri kədimdin, Yəni əzəldin
bar idi) **3** Xunga toləqək tutqan ayal tuoqup boləquqə,
U ularnı [düxmənlirigə] taxlap koyıdu; Xu qaoqda
Uning kərindaxliri boləqan kəldisi İsrailarning yenioqa
kaytip kelidu. **4** U bolsa Pərwərdigarning küqi bilən,
Pərwərdigar Hudasing namining həywidə padisini
bekixka ornidin turidu; Xundək kılıp ular məzmut turup
qalidu; Qünki U xu qaoqda yər yüzining kərilirigiqə uluq
dəp bilinidu. **5** Wə bu adəm aram-hatirjəmlikimiz bolidu;
Asuriyəlik zeminimizə bəşüp kirgəndə, Ordilirimizni
dəssəp qəyliğəndə, Biz uningə qaxi yəttə həlk
padiqisini, Səkkiz kəbiliyətlük yetəkqini qıqırimiz; **6**
Ular Asuriyə zeminini kiliq bilən, Nimrodning zeminini
ətkəlliridə harabə kılıdu; Wə Asuriyəlik zeminimizə
bəşüp kirgəndə, Qəgrimiz iqini qəyliğəndə, U adəm bizni
uning kolidin kutkuzıdu. **7** Wə Yakupning kəldisi nuroqun

həklər arisida Pərwərdigardın qüxkən xəbnəmdək bolidu, Qəp üstigə yaşqan yamoşurlardək bolidu; Bular insan üqün keqikməydu, Adəm balilirining [əjrini] kütüp turmaydu. **8** Yaqubning qaldisi əllər arisida, Yəni nuroşun həklər arisida ormandiki həywanlar arisidiki xirdək bolidu, Qoy padiliri arisidiki arslandək bolidu; Xir etkəndə ularning arisidin, Həqkim qutkuzup alalmioşudək qəyləp dəssəydu, Titma-tit qilip yirtiwetidu. **9** Qolung küxəndiliring üstigə kətürülidu, Barliq düxmənliring üzüp taxlinidu. **10** Xu künidə xundək boliduki, — dəydu Pərwərdigar, Mən aranglardın barliq atliringni üzüp taxlaymən, Jəng hərwiliringni həlak qilimən. **11** Zeminingdiki xəhərliringni yəkitimən, Barliq istihkamliringni oşulitimən. **12** Şəhirlərnı qolungdın üzüp taxlaymən; Silərdə palqılar bolmaydu. **13** Mən oyma məbudliringni, «But tüvrük»liringlarnı otturungdın üzüp taxlaymən; Sən öz qolungning yasioşinioşa ikkinqi bax urmaysən. **14** Arangdın «Axeraş»liringni yuluwetimən, Wə xəhərliringni həlak qilimən; **15** Wə [Manga] kulək salmioşan əllərnıg üstigə aqqıq wə dəroşəzəp bilən intikəmni yürgüzimən.

6 Pərwərdigarning nemə dəwatqinini hazır anglanglar: — «Ornungdın tur, taşlar aldida dəwayingni bayan qil, Egizliklərgə awazingni anglatqin». **2** «I taşlar, Wə silər, yər-zeminning əzgərməs ulliri, Pərwərdigarning dəwasini anglanglar; Qünki Pərwərdigarning Əz həlki bilən bir dəwasi bar, U Israil bilən munazilixip əyibini kərsətməkqi; **3** I həlkim, Mən sanga zadi nemə kildim? Seni nemə ixta bizar qiliptimən? Mening hatalıqım toşruluk

guvahlik berixkin! **4** Qünki Mən seni Misir zeminidin elip qikardim, Seni kulluk makanidin hərlükkə kütquzdum; Aldingda yetəkləxkə Musa, Hərun wə Məryəmlərni əwəttim. **5** I həlqim, Pərwərdigarning həkəkaniyliklərini bilip yetixinglar üqün, Moab padixahi Balakning kandaq niyitining barlıqini, Beorning oqlı Balaamning uningəja kandaq jawab bərgənlikini, Xittimdin Gilgaləiqə nemə ixlar boləjanlıqini hazır esinglarəja kəltürünglar. **6** — Mən əmdi nemini kətürüp Pərwərdigar aldiəja kelimən? Neməm bilən Həmmidin Aliy Boləquqi Hudaning aldida egilimən? Uning aldiəja köydürmə kurbanlıqlarni, Bir yillik mozaylarni elip keləmdim? **7** Pərwərdigar mingliəjan kəqkarlardin, Tümenligən zəytun meyi dəryaliridin huzur alamdu? Itaətsizlikim üqün tunji balamni, Tenimning puxtini jenimning gunahəiqə atəmdimən!? **8** I insan, U sanga nemə ixning yahxi ikənlikini kərsətti, Bərhək, Pərwərdigar səndin nemə tələp kıləjanlıqini kərsətti — Adalətni yürgüzüx, Məhribanlıqni səyüx, Sening Hudaying bilən billə kəmtərlik bilən mengixtin baxka yənə nemə ixing bolsun? **9** Pərwərdigarning awazi xəhərgə hitab kılıp qakiridu; (Pəm-danalik bolsa namingəja hərmət bilən qaraydu!) Əmdi həküm palıqini wə uni Bekitkinini anglanglar: — **10** Rəzil adəmning əyidə rəzilliktin aləjan baylıqlar yənə barmidu? Kəm əlqəydiəjan yirginqlik əlqəm yənə barmidu? **11** Biadil taraza bilən, Bir halta sahta taraza taxliri bilən pak bolalamdim? **12** Qünki xəhərnin bayliri zorawanlık bilən toləjan, Uning ahalisi yaləjan gəp kılıdu, Ularning aəzidiki tili aldamqidur. **13** Xunga Mən seni urup kesəl kılımən, Gunahlıring tüpəylidin seni harabə

qilimən. **14** Yəysən, birak toyunmaysən, Otturangda aq-boxluk qalidu, Sən mülküngni elip yetkiməkqi bolisən, Birak sakliyal-maysən; Saklap qalduroqining bolsimu, uni qiliqqa tapxurimən. **15** Teriysən, birak hosul almaysən; Zəytunlarni qəyləysən, birak əzüngni meyini sürtüp məsih qilalmaysən, Yengi xarabni qəyləp qikirisən, Birak xarab iqəlməysən. **16** Qünki «Omrining bəlgilimiliri»ni, «Aħabning jəmätidikilər qiloqanliri»ni tutisən; Sən ularning nəsihətliridə mangisən, Xuning bilən Mən seni harabə, Səndə turuwatqanlarning həmmisi iski-tix obyekt qilimən; Sən həlqimdiki xərməndiqilikni kətürisən.

7 Mening həlimoqa way! Qünki mən huddi yazdiki mewilər yioqilip, Üzüm hosulidin keyinki wasangdin keyin aq qaloqan birsigə ohxaymən, Yegüdək sapak yoxtur; Jenim təxna boluqan tunji ənjür yoxtur! **2** Ihiasmən kixi zemindin yoqap kətti, Adəmlər arisida durus birsimu yoxtur; Ularning həmmisi qan təküxkə paylimaqta, Hərbiri öz qerindixini tor bilən owlaydu. **3** Rəzillikni puhta qilix üqün, Ikki qoli uningqa təyyarlanuqan; Əmir «inam»ni soraydu, Soraqqimu xundak; Mətiwər janab bolsa öz jenining nəpsini axkara eytip beridu; Ular jəm bolup rəzillikni tokuxmaqta. **4** Ularning əng esili huddi jioqandək, Əng durusi bolsa, xohilik tosuktin bəttərdur. Əmdi kəzətqiliring [qorkup] kütken kün, Yəni [Huda] sangə yeqinlap jazalaydiuqan küni yetip kəldi; Ularning alakzadə bolup ketidiuqan waqti hazir kəldi. **5** Ül-pitinggə ixənmə, Jan dostunguqa tayanma; Aqzinqning ixikini kuqikingda yatkuqidin yepip yür. **6** Qünki oqul atisiuqa bihərmətlik qilidu, Qiz anisiuqa, Kelin qeyn anisiuqa qarxi

közöjilidu; Kixining düxmənliri öz öyidiki adəmliridin ibarət bolidu. **7** Biraq mən bolsam, Pərwərdigarğa qarap ümid baqlaymən; Nijatimni bərgüqi Hudani kütimən; Mening Hudayim manga kulak salidu. **8** Manga qarap hux bolup kətmə, i düxminim; Gərqə mən yikilip kətsəmmu, yənə kəpimən; Qarangəjulukta oltursam, Pərwərdigar manga yorukluk bolidu. **9** Mən Pərwərdigarning qəzipigə qidap turimən — Qünki mən Uning aldida gunah sadir kildim — U mening dəwayimni sorap, mən üqün həküm qikirip yürüzgüqə kütimən; U meni yoruklukqa qikiridu; Mən Uning həkkanıylikini kərimən. **10** Wə mening düxminim buni kəridu, Xuning bilən manga: «Pərwərdigar Hudaying kəni» degən ayalni xərməndilik basidu; Mening kəzüm uning [məqlubiyitini] kəridu; U koqidiki patkəktək dəssəp qəylinidu. **11** — Sening tam-sepilliring kurulidiğan künidə, Xu künidə sanga bekitilgən pasiling yiraqlarğa yetkilidu. **12** Xu künidə ular yeningə kəlidu; — Asuriyədin, Misir xəhərliridin, Misirdin [Əfrat] dəryasioiqə, dengizdin dengizəiqə wə taqdin taqəiqə ular yeningə kəlidu. **13** Biraq yər yüzi bolsa əzining üstidə turuwatқанlar tūpəylidin, Yəni ularning qilmixlirining mewisi tūpəylidin harabə bolidu. **14** — Əz həlqingni, yəni ormanda, Karməl otturisida yaloquz turuwatқан Əz mirasing boləğan padini, Tayaq-ħasang bilən ozuklanduroqaysən; Kədimki künlərdikidək, Ular Baxan həm Gilead qimənzarlirida qaytidin ozuklansun! **15** — Sən Misir zeminidin qikқан künlərdə boləandək, Mən ularə qaramət ixlarni kərsitip berimən. **16** Əllər buni kərüp barlik həywisidin hijil bolidu; Qolini aqzi

üstigə yapidu, Qulakliri gas bolidu; **17** Ular yilandək topa-qangni yalaydu; Yər yuzidiki əmiligüqilərdək öz təxükliridin titrigən peti qıqıdu; Ular kərkup Pərwərdigar Hudayimizning yenioğa kelidu, Wə sening tūpəylingdinmu kərkıdu. **18** Kəbihlikni kəqüridioğan, Əz mirasi bolənlarning kəldisining itaətsizlikidin etidioğan Təngridursən, U aqqıqini mənggügə saklawərməydu, Qünki U mehır-muhəbbətəni huxallıq dəp bilidu. Kim sanga təngdax ilahdur? **19** – U yənə bizgə kərap iqini aqrıtidu; Kəbihliklirimizni U dəsəp qəyləydu; Sən ularning barlik gunəhılrini dengiz təglirigə taxlaysən. **20** – Sən kədimki künlərdin beri ata-bowilirimizə kəsəm kıləğan həkıqət-sadakətəni Yəkupka, Əzgərməs muhəbbətəni İbrahıməyə yətküzüp kərsitisən.

Nahum

1 Ninawə xəhəri tooqrisida yükləngən wəhiy — Əlkoxluk Nahum kərgən alamət kərünüx hatiriləngən kitab. **2** Pərwərdigar otluk, muhəbbətlik, intikam aləuqi bir Hudadur; Bərhək, Pərwərdigar bir intikam aləuqi, Dəroqəzəp Igisidur; Pərwərdigar yawliridin intikam alidu, Düxmənliri üqün adawət saklaydu. **3** Pərwərdigar asanliqə aqqiklanmaydu, Küq-kudrəttə uluqdur, Gunahı barni heq aqlimaydu; Pərwərdigar — Uning yoli qara quyunda wə borandidur, Bulutlar Uning ayaqliri purqiratqan qang-tozangdur. **4** U dengizə tənbiħ berip uni quruk qilidu, Barliq dəryalarni kurutiwetidu; Baxan qəojirap ketidu, Karməlmə həm xundak bolidu; Liwandiki gül-giyahımu qəojiraydu. **5** Taqlar uning aldida titrəp ketidu, Dənglər erip ketidu, Yər yüzi Uning huzuri aldiə qətürülidu, Jahən həm uningda barliq yaxawatqanlarmu xundak bolidu. **6** Kim Uning qəzipi aldida tik turalisun? Kim Uning aqqiqning dəħxitidə qəddini kerip turalisun? Uning dəroqəzipi ottək təkülidu, Uning aldida taxlar yerilidu. **7** Pərwərdigar meħribandur, külpətlik kündə baxpanahdur; Əzigə tayanəqlarni U bilidu. **8** Birək exip taxqan kəlkün bilən xu yərnə pütünləy tügəxtüridu, Qarəngəquluk uning düxmənlirini qəqlaydu. **9** Silər Pərwərdigar bilən qarxilixip nemə oylawatisilər? U ixliringlarni pütünləy tügəxtüridu; Yamanliq silərdin ikkinqi qetim qikmaydu. **10** Ular qaməqəttək bir-birigə qirmixiwəqlən bolsimu, Əz həraqlıridin süzmə bolup kətkən bolsimu, Ular quruk pahaldək pütünləy yəp ketilidu. **11** Səndin Pərwərdigarə rəzillik oyliəuqi

qikqanidi, U Iblisning bir nasihətqisidir. **12** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ularning təyyarlikliri toluk, sani zor kəp bolsimu, Ular ohxaxla üzüp taxlinidu, Xundakla kəlməskə ketidu; Mən sanga azar qilojinim bilən, [i həlkim], Qaytidin sanga azar qilmaymən. **13** Hazir Mən uning boyunturukini boynungdin sundurup eliwatimən, Wə asarətliringni bəsüp taxlaymən. **14** Pərwərdigar sən toqruluk pərman qüxürgənki, Sening naming kaytidin terilməydu; Butungning öyidin Mən oyma həykəl, quyma həykəlni yokitimən; Mən kəbrəngni təyyarlawatimən, Qünki sən pəsəndidursən. **15** Mana taoqlar üstidə, hux həwəni elip kəlgüqining ayaqlirioqa, Aram-hatirjəmlilikni jakarliouqining ayaqlirioqa kara! Həytliringni təbriklə, i Yəhuda, i qə kən kəsəmliringni ada qil; Qünki u rəzil bolouqi zeminungdin ikkinqi etməydu; U pütünləy üzüp taxlanoqan bolidu.

2 Bitqit qilidioqan birsi kəz aldingoqila kəldi; Əmdi istihkam üstidə kəzət qil, Yoloqa kara, belingni baqla, küqliringni yioqip tehimu küqəyt! **2** (Qünki Pərwərdigar Yakupning xan-xəripini əsligə kəltürdi, Uni Israilning xan-xəripigə layiq dərjida əsligə kəltürdi; Qünki kurukdioquqlar ularni kurukdap qoyoqanidi, Ularning üzüm tal xahlirini wəyran qiləqanidi). **3** [Bitqit qiləuqining] palwanlirining qalkənliri kızil boyaldi, Uning baturliri pərəngdə kiygüzüldi; Təyyarlik künidə, jəng hərwiliri polatning julasida yaltirap ketidu, Nəyzilər oynitilidu; **4** Jəng hərwiliri koqilarda güldürləxip qepixiwatidu; Kəng yollarda bir-birigə soqulidu; Ularning kiyapiti məx'əllərdək bolidu, Ular

qakmaklardək yögürüxidu. **5** [Sərdar] əmirlirigə əmr qüxüridu; Ular yürüx qılöjində aldiriojində bir-birigə putlixip mangidu; Ninəwəning sepilioqa qarap aldiraydu, [Baxlirioqa] bolsa «muhasirə qalkini» təyyarlinidu. **6** «Dəryalarning dərważiliri» eqilidu, [Padixahning] ordisi erip ketidu. **7** Huzzabning bolsa uyatliri eqilidu — [Düxmən] tərpidin yalap epketilidu, Dedəkliri huddi pahtəklərnin sadasidək ah-uh tartip, Məydirini urup ketidu. **8** Ninəwə apiridə boləjandin beri kəl süyidək [tinq] bolup kəldi, Birak ular hazır qeqip ketidu... Əy tohta! Əy tohta! — Birak heqkim kəynigə qarimaydu. **9** Kümüxləni buliwelinglar, altunlarni buliwelinglar; Qünki uning xəwkətlik həzinisidiki qimmət qaqa-kuqilirininin sani yoktur. **10** U qurukdaləjan, wəyran qilinojan, bərbat boləjan! Yürüki erip ketidu, Tizliri bir-birigə jalaklap təgməktə; Bəlliri toloqak tutkandək tolojinidu, Barliq yüzlər tatirip ketidu. **11** Kəni, xirlarning uwisi? Yax xirlar ozuklinidiojan jay, Xir, qixi xir, xir arslini heqkimdin qorqmay yürəjan jay kəni? **12** Xir öz arslanlirini qanduruxqa owlarni titma-titma qiləjanidi, Qixi xirliri üçün owlarni boşqanidi; Əngkürilirini ow bilən, uwilirini olja bilən toxkuzəjanidi. **13** Mana, Mən sanga qarximən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar; Mən sening jəng hərwiliringni is-tütəkkə aylandurup kəydüriwetimən; Qiliq yax xirliringni yəwatidu, Owangni yər yüzidin elip taxlaymən; Əlqiliringning awazliri qayta heq anglanmaydu.

3 Qanlıq xəhərgə way! U yaləjanqilik, zulum-zorawanliq bilən toləjan, U olja elixtin heq kol üzgən əməs! **2** Ah,

qamqining qarsildaxliri! Qaqlirining daqangxiwatqan,
Atlarning qapqiwatqan, Pingildap ketiwatqan jəng
harwilirining sadaliri! **3** Kara, atlik ləxkərlərnin
qangqixliri, Qiliqlarning walildaxliri, Nəyzilərnin
palildaxliri, Öltürülgənlərnin köplüki, Ölüklər dəwə-
dəwə! Jəsətlərnin sani yoktur; Ular jəsətlərgə putlixidu.
4 — Şəhirlərnin piri u, — Əllərnin pərixiwazliqi, Jəmətlərnin
şəhirliri bilən setiwetidu; Sən xerinsuhən pərixinin
nuroqun pərixilikliri tüpəylidin, **5** Mana, Mən sanga
qaxxilixip qikqanmən, — — dəydu samawiy qoxunlarning
Sərdari boləqan Pərwərdigar, Kənglikinonin etikini
qayrip yüzünggə yepip, seni axkarilaymən, Əllərgə uyat
yərlirini, Padixəlikləroqə nomusungni kərsitimən.
6 Üstünggə nijasətni taxlaymən, Seni xərməndiqilikdə
qaldurimən, Seni rəswa qilimən. **7** Wə xundəq boliduki,
Seni kərgənlərnin həmmisi səndin qeqip: — «Ninəwə
wəyran qilindi! Uning üqün kim həza tutidu?» — dəydu;
Mən sanga təsəlli bərgüqilərnin nədin tepip berimən?
8 Sən dəryalarning otturisida turoqan, Ətrapida sular
boləqan, İstihkami dengiz boləqan, Sepili dengiz boləqan
No-Amon xəhridin əwzəlmusən? **9** Efiopiyəmu, Misirmu
uning küq-qudriti idi, Ularning küqi qəksiz idi; Put
həm Liwiyəliklər uningə yardəmqi idi; **10** Umu elip
ketilip, əsirlikkə qüxkən; Barlik koqa bexida bowəqliri
qerüp taxliwetildi; Ular uning mətiwərliri üqün qək
taxlidi, Uning barlik ərbabliri zənjirdə baqlənoqanidi. **11**
Sənmu məst bolisən; Sən məkünüwalisən; Sən düxməndin
həmayə izdəp yürisən; **12** Səning barlik istihkamlirini
huddi tunji mewigə kirgən ənjür dərihinin ənjürlirigə

ohxaydu; Birla silkisə, ular yegüqining aʼzizlari qüxidu.

13 Mana, həkıng xəhıringdə kiz-ayallardək bolup qaldı; Zemıngning kowuqlıri düxmənlıringgə kəng iqılıdu; Ot təmür taqaklıringni yəp ketıdu. **14** Əmdi muhasırığə təyyarlıq kılıp su tartıp koy! Qorəjanlıringni mustəhkəmlə! Seəjız topıdın lay etıp, Hək layni qəyləp koy! Humdanni raslap koy! **15** Ot seni xu yərdə yəp ketıdu; Kılıq seni üzüp taxlaydu; U seni qekətkə liqinkısıdək yəwatıdu; Əmdi əzüngni qekətkə liqinkılirıdək kəp kıl, Qekətkıdək əzüngni zor kəp kıl! **16** Sən sodıgərlıringni asmandıki yultuzlardın kəp kıldıng; Mana, qekətkə liqinkısı kənat qıkırıp, uqup ketıdu! **17** Senıng ərbablıring qekətkılərdək, Sərdarlıring mıjır-mıjır qəqkızılərdək bolıdu; Mana ular sooq künıdə qıtlar iqıgə kırıwelıp makan kılıdu; Qıyax qıkkanda, ular kəqıp ketıdu, Barəjan yerını tapkılı bolmaydu. **18** Qopanlıring mügdəp qaldı, i Asurıyənıng padıxahı; Senıng əksəngəklıring jım yatıdu; Həkıng taqlar üstıgə tarkılıp kətti, Həqkim ularını yıqımaydu; **19** Senıng yarang dawasız, Senıng zəhming eəjırdur; Həwıringni anglıəjanlarınıng həmmısı üstüngdın qawak qalıdu; Qünki tohtawsız rəzıllıking kımning bexıə qəlmıgəndu?

Habakkuk

1 Habakkuk pəyoʻambər kərgən, uningʻoʻya yūkləngən wəhij: — **2** Ah Pərwərdigar, қақanʻoʻiqə mən Sanga nida қilimən, Sən anglimaysən? Mən Sanga: «Zulum-zorawanlik!» dəp nalə-pəryad kətūrimən, Birak Sən қutқuzmaysən. **3** Sən nemixқа manga қəbihlikni kərgūzisən, Nemixқа japa-zulumʻoʻya қарap turisən? Qūnki bulangқilik, zulum-zorawanlik kəz aldimdidur; Jənggi-jedəllər bar, Dəwalar kəpəyməktə. **4** Xunga қanun paləq bolup қaldi, Adalət məydanʻoʻya həq қikmaydu; Qūnki rəzillər həққaniy adəmni қistimakta; Xunga həkūmlər burmilinip қikirilidu. **5** Əllər arisida bolidioʻan bir ixni kəriip beқinglar, obdan қaranglar, həyranuhəs қelinglar! Qūnki siləring dəwringlarda bir ix қilimənki, Birsilərgə bayan қilʻoʻan təʻoʻdirdimu silər ixənməyttinglar. **6** Qūnki mana, Mən həliki mijəzi osal həm aldiraқsan əl kaldiylərni ornidin turʻuzimən; Əsli əzigə təwə əməs makanlarni igiləx üqūn, Ular yər yūzining kəngri jaylirini besip mangidu; **7** Ular əzlrining deginini həsab қilidu həm əzini halioʻanqə yukiri tutidu; **8** Ularning atliri yilpizlardin ittik, Kəqtə owʻoʻya қikidioʻan bərilərdin əxəddiydur; Atlik ləxkərlər atlirini məʻqruranə qarqitidu; Atlik ləxkərlər yiraktin kelidu, Ular owʻoʻya xungʻoʻuʻoʻan bürküttək uqup yūridu. **9** Ularning həmmisi zulum-zorawanlikқа kelidu; Ularning top-top adəmliri yūzlrini aldioʻya bekitip, aloʻya basidu, Əsirlərni қumdək kəp yioʻjidu. **10** Bərhək, u padixahlarni mazak қilidu, Əmirlərnimu nəzirigə almaydu; U həmmə istihkamlarni məshirə қilidu, Qūnki u topa-tupraқlarni dəwə-dəwə қilip, ularni ixʻoʻal қilidu.

11 Xundak qilip u xamaldak oʻuyuldap oʻtidu, Haddidin exip gunahkar bolidu; Uning bu kuy-kudriti oʻziga ilah bolup sanilidu. **12** Sen əzəldin Bar Boluqi əməsmu, i Pərwədigar Hudayim, mening Mukəddəs Boluqim? Biz əlməymiz, i Pərwədigar; Sen uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bekitkənsən; Sen, i Koram Tax Boluqi, uni [bizgə] ibrət qilip tüzitixkə bəlgiligənsən. **13** Sening kəzüng xunqə oʻubarsiz idiki, Rəzillikkə qarap turmaytting; Əmdi nemixkə Sen munariplik kilolanlarəja qarap turisən, Rəzillər əzidin adil boləjan kixini yutuwaləjinida, nemixkə süküt kilisən? **14** Sen adəmlərnəni huddi dengizdiki beliklardək, Huddi əzliri üstidə heq yetəkligüqisi yok əmiligüqi həywanlarəja ohxax kilisən; **15** Xu [kaldiy kixi] ularning həmmisini qanggikioja ilinduridu, Ularni əz tori bilən tutuwalidu, Ularni yiojma torioja yiojidu; Xuning bilən huxal bolup xadlinidu; **16** Wə torioja kurbanlik sunidu, Yiojma torioja isrik salidu, Qünki xular arkilik uning nesiwisi mol, Nemətliri ləzzətlik boldi. **17** Əmdi u xu tərəkidə torini tohtawsiz boxitiwərsə, Xu tərəkidə əllərnəni heq rəhim qilmay kiriwərsə bolamdu?

2 «Əmdi mən əz kəzitimdə turiwerimən, Əzümnəni munar üstidə dəs tikləymən, Uning manga nemə dəydiəjanlikini, Xuningdək əzüm bu dad-pəryadim toqruluk kəndak tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni kütüp turimən».

2 Həm Pərwədigar jawabən manga mundak dedi: — «Okuəjanlar yügürsun üqün, Bu kəringən alamətnəni yeziwal; Uni tahtaylar üstigə enik oyup qiq; **3** Qünki bu kəringən alamət kəlgüsidiki bekitilgən bir waqit üqün, U adəmlərgə ahirətnəni təlpündüridu, U yaləjan

gəp kılmaydu; Uzunöjiqə kəlməy kalsimu, uni kütkin;
Qünki u jəzmən yetip kelidu, heq keqikməydu. **4**
Kara, təkəbburlixip kətküqini! Uning kəlbi öz iqidə tüz
əməs; Birək həkkanıy adəm öz etikad-sadiklikı bilən
hayat yaxaydu. **5** Bərək, xarab uningöja satkunaluk
kılıdu, — — U təkəbbur adəm, eydə tinim tapmaydu,
Həwisini təhtisaradək yoojan kılıdu; U ölümdək heqqaqan
qanmaydu; Özigə barlik əllərni yiojıdu, Həmmə həlkni
özigə qaritiwalıdu. **(Sheol h7585)** **6** Bularning həmmisi keyin
u toqruluk təmsilni səzləp, Kinayilik bir tepixmakni tilöja
alidu: — «Özining əməsni mening dəp koxuwalöjuqıja
way! ([Bundak ixlar] qaqanöjiqə bolıdu?!) Gərügə koyöjan
nərsilər bilən özini qingdiöjuqıja way!» **7** Səndin
jazanə-kərz alöjuqılar birəkla kozoqalmamdu? Seni
titrətküqilər birəkla oyöjanmamdu? Andin sən ularöja
olja bolmamsən? **8** Sən nurojun əllərni bulang-talang
kilojanlikıng tüpəylidin, Həm kixilərnıng qanliri, zemin,
xəhər həm uningda turuwatqan həmməyləngə kilojan
zulım-zorawanlikıng tüpəylidin, Saklinip qalöjan əllər
seni bulang-talang kılıdu; **9** Həlakət qanggilidin kutulux
üqün, Uwamni yukirioja salay dəp, Nəpsi yoojinap öz
jəmätigə haram mənəpət yiojkuqıja way! **10** Nurojun
həklərnı wəyran kılıp, Öz jəmätınggə ahanət kəltürdüng,
Öz jeningöja qarxi gunah sadir kıldıng. **11** Qünki tamdin
tax nida kılıdu, Yaoqqlardın lim jawab beridu: — **12** Yurtni
qan bilən, Xəhərni kəbihlik bilən kurojuqıja way!» **13**
Mana, həklərnıng jan tikip tapqan mehnitining pəkət
otqa yekiloju kilinöjanlikı, Əl-yurtlarning əzlrini bihudə
həlsiratqanlikı, Samawi koxunlarning Sərdari bolöjan

Pərwərdigardin əməsmu? **14** Qünki huddi sular dengizni kəplioqandək, Pütün yər yüzi Pərwərdigarni bilip-tonux bilən kəpliniđu. **15** Əz yeqiningoşa hərəknı iqküzgüqigə — — Uning uyat yerigə kərixing üqün, Tulumungdin kuyup, uni məst kəloquqi sanga way! **16** Xan-xərəpning ornida xərməndiqilikkə tolisən; Əzüngmu iq, Hətniliking ayan bolsun! Pərwərdigarning ong kolidiki kədəh sən tərəkə burulidu, Xan-xəriplingning üstini rəswayipəslik basidu. **17** Liwanoşa kəloqan zulum-zorawanlik, Xundaqla həywanlarni kərkətip ularoşa yətküzgən wəyranqilikmu, Kixilərnıng kənliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatқан həmməyləngə kəloqan zulum-zorawanlik tūpəylidin, Bular sening mijikəngni qikəridu. **18** Oyma məbudning nemə paydisi, Uni uning yasioquqi oyup qikқан tursa? Kuyuma məbudningmu wə uningəşa təwə sahta təlim bərgüqining nemə paydisi — — Qünki uni yasioquqi əz yasioqinioşa tayinidu, Demək, zuwansiz «yok boləqan nərsilər»ni yasaydu? **19** Yaoşaqқа «Oyoşan!» degən adəmgə, Zuwansiz taxқа «Turə!» degəngə way! U wəz eytamdu? Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi, Uning iqidə həq nəpəs yoktur. **20** Birək Pərwərdigar Əz mukəddəs ibadəthanisididur! Pütkül yər yüzi Uning aldida süküt kəlsun!

3 Həbakkuk pəyoşəmbərning duasi, «Xiggaon» ahangida:
— **2** «Pərwərdigar, mən həwiringni anglidim, əyminip kərkətum. I Pərwərdigar, yillar arisida ixingni kəytidin janlanduroşaysən, Yillar arisida ixingni tonutkəysən; Dəroşəzəptə boləqiningda rəhimdillikni esinggə kəltürgəysən! **3** Təngri Temandin, Pak-Mukəddəs Boləquqi Paran teoqidin kəldi; (Selah) Uning xan-

xəripi asmanlarni qaplidi, Yər yūzi uning mədhiyiliri bilən toldi; **4** Uning parkirakliki tang nuridək boldi, Qolidin qakmaq qakqandək ikki nur qikti; Xu yərdə uning küq-қudriti yoxurunup turidu. **5** Uning aldidin waba, Putliridin qoqdək yalkun qikmakta idi; **6** U turup yər yüzini mөлqərlidi; U қariwidi, əllərnı dək-kə-dükkigə saldi; «mənggü taqlar» parə-parə қilindi, «əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi, Uning yolliri bolsa əbədiydur. **7** Mən Kuxan қəbilisining qedirlirining parakəndiqiliktə boləlanliқini, Midiyan zeminidiki pərdilərnı titrək baskanliқini kərdum. **8** Pərwədigar dəryalarəya aqqiklandimikin? Sening əzəziping dəryalarəya қaritildimikin? Қəhring dengizəya қaritildimikin? Atliringəya, nijat-қutқuzuxni epkelidioyan jəng hərwiliringəya minip kəlgənəyəsən! **9** Sening okyaying ayan қilindi, Səzəng boyiqə, [Israil] қəbililirigə iqkən kəsəmliring üqün ayan қilindi! (Selah) Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən ayriwəttəng. **10** Taqlar Seni kərüp, azablinip toləyinip kətti; Dolқunlap akқan sular kəlkündək ətүp kətti; Qongқur dengiz awazini қoyuwetip, Қollirini yukirioya ərlətti. **11** Etiləyan okliringning parkirak nurini kərüp, Palidioyan nəyzəngning yoruklukini kərüp, Қuyax həm ay əz turaləyusida jim turdi. **12** Sən aqqikəngda yər yüzidin ətүp yürүx қilding; Əllərnı əzəzipingdə ziraətni sokқandək soktung; **13** Əz həlқingning nijat-қutқuzuluxi üqün, Sən Əz Məsiһing bilən billə nijat-қutқuzux üqün qikting; Ulini boynioiqə eqip taxlap, Rəzilning jəmətinəng bexini urup-yanjip, uningdin ayriwəttəng; (Selah) **14** Sən uning nəyziliri bilən sərdarlırining bexioya sanjiding;

Ular dəhşətlik qara quyundək meni tarkitiwetixkə qikti,
Ularning huxallığı ajiz məminləni yoxurun jayda yalmap
yutuxtın ibarəttur! **15** Sən atlıring bilən dengizdin, Yəni
dəwə-dəwə qılinoqan uluq sulardin ətüp mangding!
16 Mən bularni anglidim, iqi-baqrımıni titrək basti;
Awazni anglap kalpuklirim dir-dir qildi, Ustihanlirim
qirip kətkəndək boldi, Putlirimni titrək basti; Qünki
mən külpətlik künidə, Yəni öz həlqimə təjawuz qiloquqi
besip kirgən künidimu, Səwr-hatirjəmliktə turuxum
kerək. **17** Qünki ənjür dərihi qeqəklimisimu, Üzüm
tallirida mewə bolmisimu, Zəytun dərihigə qiloqan əjir
yokqa qikqan bolsimu, Etizlar heq həsul bərmigən
bolsimu, Qotandin qoy padisi üzülgən bolsimu, Eoqilda
kala padisi yok bolsimu, **18** Mən həaman Pərwərdigardin
xadlinimən, Manga nijatimni bərgüqi Hodayimdin
xadliqqa qəmülimən, **19** Pərwərdigar, Rəb, mening
küq-kudritimdur; U mening putlirimni keyikningkidək
qilidu; Meni yukiri jaylirimda mangozuzidu! (Bu küy
nəoqmıqıləning bexioqə tapxurulup, tarliq sazlar bilən
oqulsun).

Zəfaniya

1 Amonning oʻgʻli Yosiya Yəhuda oʻgʻli padixah bolgan vaqitlarda, Həzəkiyaning qəwrisi, Amariyaning əwrisi, Gədalinyaning nəwrisi, Kuxining oʻgʻli Zəfaniya oʻgʻli yətkən Pərwərdigarning səzi: — **2** Mən yər yūzidin həmmi qurutuwetimən, — dəydu Pərwərdigar; **3** — Insan həm həywannı qurutuwetimən, Asmandiki uqar-kanatlar həm dengizdiki beliklarni, Barlik putlikaxanglarni rəzil adəmlər bilən təng qurutuwetimən, Insaniyətni yər yūzidin üzüp taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar. **4** — Xuning bilən Mən Yəhuda üstigə, Barlik Yerusalemdikilər üstigə qolumni sozimən; Muxu yərdə «Baal»ning qaldukini, «Kəmar»larning namini kaħinlar bilən billə üzüp taxlaymən; **5** Xundakla əgzidə turup asmandiki jisimlar oʻgʻa bax uridioqanlarni, Pərwərdigar oʻgʻa bax urup, xundakla Uning nami bilən kəsəm kilip turup, «Malkam»ning nami bilənmu kəsəm kilidioqanlarni, **6** Pərwərdigardın təzgənlərnı, Pərwərdigarnı izdiməydioqan yaki Uningdın yol sorimioqanlarnımu üzüp taxlaymən. **7** Rəb Pərwərdigarning huzuri aldida süküt qilinglar; Qünki Pərwərdigarning küni yekındur; Qünki Pərwərdigar qurbanlikni təyyarlidi, U mehmanlarnı «taħarət qildurup» həlal kildi; **8** Pərwərdigarning qurbanlikning künidə xundak boliduki, Mən əmirlərnı, padixahlarning oʻgʻullirini wə yat əllərnıng kiyimlirini kiyiwəloqanlarning həmmisini jazalaymən; **9** Xu küni Mən bosuoqidin dəssiməy atlaydioqanlarnı, Yəni zulum-zorawanlik həm aldamqilikka tayinip, hojayinlirining əylirini tolduridioqanlarnı jazalaymən. **10** Xu künidə, —

dəydu Pərwərdigar, «Belik dərwezisi»din «Waydad»,
«Ikkinqi məhəllə»din hərkirəxlər, Dəng-egizliklərdin
oçayət zor «gum-gum» kılıp wəyran qılinoçan awazlar
anglinidu. **11** «Hərkirənglar, i «Oymanlıq məhəllisi»dikilər;
Qünki «sodigər həlk»ning həmmisi qılıqlandı, Kümüx
bilən qingdaloçanlar kırildi!» **12** — Wə xu qaçda
xundak boliduki, Mən Yerusalemini qıraçlar bilən
ahturimən, Arzangliri üstidə tinoçan xarabtək turoçan
əndixisiz adəmlərni, Yəni kənglidə: «Pərwərdigar heç
yahxilikni qılmaydu, yamanlıqnımu qılmaydu» degənlərni
jazalaymən. **13** Əmdi baylıqliri olja, Əyliri bərbat bolidu;
Ular əylərni saloçini bilən, Ularda turmaydu; Üzümzarlarni
bərpa qiloçini bilən, Ularning xarabini iqməydu. **14**
Pərwərdigarning uluoç küni yekındur; Bərək yekındur,
intayin tez yetip kelidu; Angla, Pərwərdigarning küning
sadası! Yetip kəlgəndə palwanmu ələmlik warkıraydu. **15**
Xu küni kəhr elip kelidoçan bir kün, Külpətlik həm dərd-
ələmlik bir kün, Wəyranqılıq həm bərbatlıq qüxidoçan
bir kün, Zulmətlik həm sürlük bir kün, Bulutlar həm qar-
qarangoçuluq bilən qarlınoçan bir kün, **16** Istihkamlaxқан
xəhərlərgə, sepilning egiz potəylirigə hujum qilidoçan,
Kanay qelinidoçan, agah signali kətürülidoçan bir kün
bolidu. **17** Mən adəmlər üstigə külpətlərni qüxürimən, —
Ular qarıoçulardək yüridu; Qünki ular Pərwərdigarəçə
qarxi gunah qildi; Ularning qanliri topa-qangdək, Ularning
üqəy-qerinliri poqtək təkülidu; **18** Pərwərdigarning kəhri
qüxkən künidə altun-kümüxliri ularni qutkuzalmaydu;
Bəlki pütkül jaçan Uning oçəzəp oti tərripidin yəwetilidu;

Qünki U barliq yər yüzidikilərninğ üstigə mutlək bir həlakət, dəhxətlik bir həlakət qüxüridu.

2 Yioqinglar, özünqlarni yioqinglar, i nomussiz «yat əl», **2** Yarliq qikkuqə, Kün topandək tez ətüp kətküqə, Pərwərdigarning aqqik, qəziqi üstünqlərgə qüxküqə, Pərwərdigarning qəzipini elip kelidoqan kün üstünqlərgə qüxküqə, **3** Pərwərdigarni izdənglar, i Uning həkümlirini ada qiloqan zemindiki kəmtərlər; Həqkaniylikni izdənglar, kəmtərlikni izdənglar; Ehtimal silər Pərwərdigarning qəziqi boləqan künidə panah tapqan bolisilər. **4** Qünki Gaza taxlanəqan bolidu, Axkelon wəyrənə bolidu; Ular Axdotdikilərnə qüx bolmayla həydiwetidu; Əkron yulup taxlinidu. **5** Dengiz boyidikilər, yəni Qerət elidikilərgə way! Pərwərdigarning səzi sanga qarxidur, i Qanaan, Filistiylərninğ zemini! Aqaləng qalmioquqə Mən seni həlak qilimən. **6** Dengiz boyi padiqilar üqün qimənzar, Qoy padiliri üqün qotanlar bolidu; **7** Dengiz boyi Yəhuda jəmätininq kaldisi igidarqilikida bolidu; Axu yərdə ular ozuqlinidu; Axkelonning öyliridə ular kəq kirgəndə yatidu, Qünki Pərwərdigar Hudasi ularninq yenioqə berip ulardin həwər elip, Ularni asarəttin azadliqqa erixtüridu. **8** Mən Moabninq dəxnimini, Ammoniylarninq həqarətlirini anglidim; Ular xundak qilip Meninq həlqimni mazaq qilip, Ularninq qegralirini paymal qilip mahtinip kətti. **9** Xunga Mən Öz həyatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu samawi qoxunlarninq Sərdari boləqan Pərwərdigar, Israilninq Hudasi, Moab jəzmən huddi Sodomdək, Ammoniyar huddi Gomorrədək bolidu — Yəni qakqaklar wə xorluqlar qaplanəqan jay,

daim bir qel-jəzirə bolidu; Həm həlqimning kaldisi ulardin olja alidu, Kowmimning qaloqlanliri bularoqa igə bolidu. **10** Ularning təkəbburluqidin bu ix bexioqa kelidu, Qünki ular samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning həlkini mazak qilip mahtinip kətti. **11** Pərwərdigar ularoqa dəhşətlik bolidu; Qünki U yər yuzidiki butlarning həmmisini qurutiwetidu; Xuning bilən əllər, barliq qət araldikilər hər biri öz jayida Uningoqa ibadət qilidu. **12** I Efiopiylər, silərmu Mening qiliqim bilən ɵltürüsilər. **13** U qolini sozup ximaloqa təgküzüp, Asuriyəni həlak qilidu, Ninəwə xəhirini wəyanə, qel-bayawandək kəhətqilik jay qilidu. **14** Uning otturisida qarwa padiliri, Xundaqla həywanlarning hərhilliri yatidu; Qel hıwquxi, qırqiriouqi hıwquxlar uning tüwrük baxlirida qonidu; Deriziliridin sayraxlar anglinidu; Bosuqilirida wəyanilik turidu; Qünki U buning kedir yaqraq nəqixlirini oquqçilikta qalduridu; **15** Mana bu əndixsiz yaxap kəlgüqi xad-huram xəhər, Kənglidə: «Mənla bardurmən, məndin baxqa biri yoxtur» degən xəhər – U xunqilik bir wəyanə, həywanlarning bir qonaləusi bolup qaldioqu! Uningdin ɵtöwatqanlarning həmmisi üxkırtidu, Qolini silkiydu.

3 Asiylik qiloquqi, buləjanəjan, jəbir-zulum yətküzgüqi xəhərgə way! **2** U awazni anglimidi, tərbiyini qobul qilmidi; Pərwərdigarə tayanmidi, Hudasioqa yeqinlaxmidi. **3** Uning otturisida boləjan əmirlirining həmmisi hərkiyədiojan xirlər, Uning soraqçiliri bolsa kəqliki owaydiojan, ətigini əjajiliojudək həqnərsə qaldurmaydiojan bərilərdur; **4** Uning pəyoqəmbərliri wəzinsiz, asiy kixilər; Uning kaqinliri muqəddəs

ibadathanini buloqaydiganlar, Tawrat-qanunioq
buzoqunqilik qilidiganlar. **5** Hakkaniy Pərwədigar uning
otturisidur; U heq hakkaniyatsizlik qilmaydu; Hər
ətigəndə adil həkumini ayan qilidu; Həkümidə kəmçilik
yoktur; Biraq namərd adəm heq nomusni bilməydu. **6** —
Mən əllərnə üzüp taxliwətkənmən, Ularning istihkam
potəyliri wəyranidur; Koqilirini heqbir adəm ətmigüdək
qilip harabə qilənmən; Xəhərliri adəmzatsiz, heq
turoquqisi yok qilinip həlak boləan. **7** Mən: «Pəkət
Məndin kərkunglar, tərbiyini kəbul qilinglar» — dedim.
Xundək boləanda uningə həmmə bekitkənlirim
qüxürülməy, makani heq haniwəyran bolmas. Biraq ular
baldurla ornidin turup, həmmə ixlirini haram qiliwətti. **8**
Xunga Meni kütüinglar, — dəydu Pərwədigar, Mən
guwahlik berixkə ornumdin kəzoqəloqan küngiqə — Qünki
Mening kərarim — əllərnə yioqix, Padixahliklarni jəm
qilixtin ibarətki, Ularning üstigə kəhrimni, Həmmə
dəhxətlik aqqikimni bexioqə təküx üqündur. Qünki yər
yüzining həmmisi aqqik oqəzipimning oti bilən
kəydürüwetilidu. **9** Qünki xu tapta barlik əllərnin
Pərwədigarining namioqə nida qilip qakirixi üqün, Uning
hizmitidə bir jan bir tən boluxi üqün, Mən ularning tilini
sap bir tiləqə aylandurimən, **10** Qünki Efiopiyə
dəryalirining nerisidin Mening dua-tilawətqilirim, Yəni
Mən tarkətkənlarning kizi, Manga sunuloqan hədiyəni
epkelidu. **11** Xu küni sən Manga asiqlik qiləan barlik
qilmixliring tüpəylidin iza tartip qalmaysən; Qünki xu
tapta Mən təkəbburlukungdin huxallinip kətkənlərnə
arangdin elip taxlaymən, Xuning bilən sən mukəddəs

teoqim tüpəylidin həlingni ikkinqi qong kılmaysən; **12** Wə Mən arangda kəmtər həm miskin bir həlkni qaldurimən, Ular Pərwərdigarning namioğa tayinidu. **13** Israilning qaldisi nə kəbihlik kılmaydu, Nə yaloğan səzliməydu, Nə ularning aozididin aldamqi til tepilmaydu; Ular bəlki ozuklinip, yatidu, Həqkim ularni qorqutmaydu. **14** Yayrap-yaxna, i Zion kızı! Təntənə kılip warqira, i Israil! Pütün qəlbing bilən huxal bolup xadlan, i Yerusalemning kızı! **15** Pərwərdigar seni jazalaydioğan həkümlərni elip taxlidi, Duxminingni kayturuwətti; Israilning padixahı Pərwərdigar arangdidur; Yamanlıqni ikkinqi kərməysən. **16** Xu küni Yerusalemoğa eytiliduki, «Qorkma, i Zion! Qolliring boxap, sanggilap kətmisun! **17** Pərwərdigar Hudaying arangda, Qutkuzidioğan kudrət Igisidur! U xadlıq bilən üstüngdə xadlinidu; Öz mehır-muhəbbitidə aram alidu; Üstüngdə nahxilar eytip yayrap-yaxnaydu. **18** jəmiyət sorunliridiki nomussiz ibadət tüpəylidin aranglardin azablanoğanlarni yioqimən; Bularning xərməndilikliri ularoğa eoqir kelətti. **19** Mana, Mən xu tapta seni harlioğanlarning həmmisini bir tərəp kılimən, Aqsak bolğan kızni kutkuzimən; Talağa həydiwetilgən kızni yioqimən; Dəl ular horlanoğan barlıq zeminlarda ularni [Əzümgə] mədhiyə kəltürgüqi, xəhrət boluquqi kılip tikləymən. **20** Mən xu tapta, yəni silərni yioqan waqıtta, silərni [əygə] epkelimən; Qünki Mən kəz aldinglarda silərni asarəttin azadlıqqa qıkaroqinimda, Silərni yər yüzidiki barlıq əllər arisida xəhrətlik, [Əzəmgə] mədhiyə kəltürgüqi kılimən, — dəydu Pərwərdigar.

Hagay

1 Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi aynning birinchi kuni, Pərwərdigarning sözi Hagay pəyoqəmbər arkilik Xealtiəlning oqli, Yəhədaning waliyisi Zərubbabəlgə həm Yəhəzadakning oqli, bax kaħin Yəxuaəja kəldi: — **2** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu həlk: «Wak̄ti kəlmidi, Pərwərdigarning əyini qurux wak̄ti tehi kəlmidi» — dəydu. **3** Wə Pərwərdigarning sözi Hagay pəyoqəmbər arkilik kelip mundak deyildi: — **4** Bu əy tehiqila harabə tursa, bu silər tahtaydin bezəlgən əyliringlarda yaxaydiəjan wak̄itmu? **5** Mana, Pərwərdigar mundak dəydu: — — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **6** Teriəjininglar kəp, yiojiwalidiojininglar az; Yəysilər, birak toymaysilər; Iqisilər, birak qanmaysilər; Kiyisilər, birak heqkandak illimaysilər; Ix hək̄ki aləuqi bolsa, Huddi ix hək̄kini təxük həmyanoja saləjanəja ohxaxtur. **7** — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **8** Taojka qikip, yaəjaqni elip kelinglar, əyni qurunglar; xundak qilsanglar Mən uningdin hursən bolimən, xan-xərapkə eriximən, — dəydu Pərwərdigar. **9** — Silər kəpni küttünglar, mana, erixkiniglar az boldi; uni əygə epkəlgininglarda, Mən uni püwləp yokattim; bu nemə üqün? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — — Qünki Mening əyümning harabə boləjiniəja qarimay, əz əyünglarni [selixka] yügürüxüp yürüwatisilər. **10** Xunga üstünglarda asmanlar xəbnəmni bərməydu, zeminmu həsulini bərməydu; **11** Mən zeminəja,

taoqqa, ziraatlarga, yengi xarablaroqa, zaytun meyoqa, tuprakning ündürmilirigə, insanlaroqa, mal-waranlaroqa wə qollardiki barlik əjirlərgə quroqakqilikni qakirdim.

12 Xuning bilən Xealtialning oqli Zərubbabəl həm Yəhozadakning oqli bax kahin Yəxua wə həlkning qaldisining həmmisi Pərwərdigar Hudasining awazioqa, xuningdək Pərwərdigar Hudasining Həgay pəyoqəmbərni əwətixi bilən, uning səzligə kulak saldi; həlk Pərwərdigar aldidə qorqti. **13** Andin Pərwərdigarning əlqisi Həgay Pərwədigarning həwirini həlkqə yətküzüp: — «Mən silər bilən billidurmən» — dəydu Pərwərdigar, — dedi. **14** Wə Pərwərdigar Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlning rohini, xundakla Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaning rohini həm həlk qaldisining hər birining rohini qozoidi; ular samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Hudasining əyigə kelip ixlidi. **15** Bu Darius padixahning ikkinqi yili, altinqi ayning yigirmə tətinqi küni idi.

2 Yəttinqi ayning yigirmə birinqi küni, Pərwədigarning səzi Həgay pəyoqəmbər arkilik kelip mundak deyildi: **2** — «Xealtialning oqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə, Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxuaqa həmdə həlkning qaldisioqa səz kilip ulardin: — **3** «Aranglardin əyni qaoqdiki xan-xərəptə boləjan bu əyni kərgənlərdin kim bar? Silər hazır uningə qandak qaraysilər? Nəziringlarda u həqnemigə ərziməydu, xundakmu?» — dəp sorioqin. **4** — Birak hazır, i Zərubbabəl, jasarətlik bol, — dəydu Pərwərdigar, — Yəhozadakning oqli, bax kahin Yəxua, jasarətlik bol; zemindiki barlik həlk, jasarətlik bolup

ixlänglar, — dæydu Pærwærdigar. — qünki Mæn silær bilæn billidurmæn, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar. **5** — Misirdin qikqan waqtinglarda silærgæ æhdæ kiløjan sözüm wæ Mening Rohim aranglarda turup kældi; hærgiz qorkmanglar. **6** Qünki samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar mundaq dæydu: — — Yænæ pækæt azøjina waqittin keyin Mæn asmanlar, yær yüzi, dengiz hæm quruklukni tæwritimæn; **7** Mæn barliq ællærni tæwritimæn; nætjidæ ællærning særhil ætiwar nærsiliri elip kelinidu. Mæn muxu øyni xan-xæræpkæ toldurimæn, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar. **8** — Kümüx Meningki, altun Meningki, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar. **9** — Bu øyning keyinki xan-xæripi æslidikidin zor bolidu, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar, — wæ Mæn muxu yærdæ aramlilik-hatirjæmlikni ata qilimæn, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar». **10** Darius padixahning ikkinqi yili, tokquzinqi ayning yigirmæ tøtinqi küni, Pærwærdigarning sœzi Hægay pæyøjæmbær arkilik kelip mundaq deyildi: — **11** «Samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar mundaq dæydu: — Kaqinlarøja sœz qilip ulardin Tæwrat-qanuni toøqruluk; — **12** «Birsi tonining etikidæ «[Hudaøja] ataløjan gøx»ni këtürüp ketiwatqinida, uning etiki nanoqa, umaqqa, xarabqa, zæytun mayøja yaki hærkandak ax-ozukqa mundakla tegip kætsæ, undakta u nærsilær «[Hudaøja] ataløjan» bolamdu?» — dæp sorioqin». Kaqinlar jawabæn: «Yaq» — dedi. **13** Wæ Hægay: «Birsi jæsætkæ tegip «napak» boløjan bolsa,

u bu ax-ozukning kaysibirigə təgsə, undaқта ax-ozuk napak bolamdu?» — dəp soridi. Kaһinlar jawabən: «U napak bolidu» — dedi. **14** Andin Һagay jawabən mundak dedi: —«Pərwərdigar: «Əmdi bu həlk, bu «yat əl» Mening aldimdimu xundaқtur, ularning қollirida ixləngənlirining һəmmisimu xundaқtur, xuningdək ularning xu yərdə Manga һərбир sunoјanlirimu napaktur» — dəydu. **15** — Əmdi һazir kəngül qoyup oylininglar — Bүgүndin baxlap, muxu waқittin tartip kərünglar — taki Pərwərdigarning ibadəthanisidiki tax üstigə yənə bir tal tax qoyuluqə, **16** xuningdin ilgiriki күnlərdə, birsi «yigirmə күrə»lik bir dəwə axliқni aloјili kəlgəndə, mana pəkət on күrila qıқti; birsi xarab күpidin əllik komzək aloјili kəlsə, mana pəkət yigirmə komzək qıқti. **17** Mən қolliringlar bilən ixligən barliқ ixliringlarda silərnı judun, һal wə mөldür apətliri bilən urup kəldim; birak silər yenimoја қaytmidinglar. **18** Əmdi өtünimənki, kəngül qoyup oylininglar — bu күn, yəni tokқuzinқи ayning yigirmə tətinqi күnidin baxlap, muxu waқittin tartip, — yəni Pərwərdigarning ibadəthanisining қayta қuruluşini baxlioјan күnidin keyinki ixlaroја kəngül qoyup oylininglar; **19** danlar ambaroја yioјildimu? Üzüm talliri, ənjür, anar һəm zəytun dərəhliri һeқ mewə bərmidi. Birak Mən bu күndin baxlap silərnı bərikətləymən». **20** Wə Pərwərdigarning səzi xu ayning yigirmə tətinqi күni Һagayoја ikkinқи қetim kelip mundak deyildi: — **21** — Yəһudaoја waliy boloјan Zərubbabəlgə sөz қilip mundak degin: — — «Mən asmanlarnı, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən; **22** Padixahliқlarning təhtini өrүwetimən, əllərnıng

padixahliklirining küqini yokitimən; jəng hərwiliri həm uning üstidə olturoqanlarni ərüwetimən; atlar wə atlik əskərlər, ularning hər biri öz qerindixining qiliqi bilən mollaq atquzulidu. 23 Xu künidə — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Mən seni, yəni Xealtialning oqlı Zərubbabəlni alimən, — dəydu Pərwərdigar — andin seni huddi məhürlük üzükümdək qilimən; qünki Mən seni talliwaldim, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar».

Zəkəriya

1 Darius padixahning ikkinchi yili səkkizinchi ayda, Pərwərdigarning sözi Iddoning nəwrisi, Bərekiyaning oqli Zəkəriya pəyoqəmbərgə kelip mundak deyildi: —
2 — «Pərwərdigar ata-bowiliringlardin intayin kattik oqəzəpləndi. **3** Xunga sən ularoqə: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar: — «Mening yenimoqə qaytip kelinglar, Mən silərnin yeninglaroqə qaytip kelimən» dəydu», — degin. **4** — Ata-bowiliringlardək bolmanglar; qünki ilgiri pəyoqəmbərlər ularoqə: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar: — Rəzil yolliringlardin, rəzil qilmixliringlardin yenip towa qilinglar, degən», — dəp jakarliqan. Birak ular Manga kulak salmioqan, boysunmioqan, — dəydu Pərwərdigar. **5** — Silərnin ata-bowiliringlar hazir qeni? Pəyoqəmbərlər bolsa, mənggü yaxamdu? **6** Lekin Mening pəyoqəmbərlərgə buyruqan səzlirim wə bəlgilimilirim, ata-bowiliringlarning bexioqimu qüxkən əməsmidi?». Xuning bilən ular yolidin yenip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar yollirimiz wə qilmixlirimiz boyiqə bizni qandak qilimən desə, xundak qildi, — degən. **7** Darius padixahning ikkinchi yili, on birinchi ay, yəni «Xebət eyi»ning yigirmə tətinqi küni, Pərwərdigarning kalami Iddoning nəwrisi, Bərekiyaning oqli Zəkəriya pəyoqəmbərgə kəldi. U mundak bexarətni kərdi: — **8** Mən keqidə [alamət kərünüxlərni] kərdüm; mana, toruk atqa mingən bir adəmni kərdüm; u qongkur oymanliktiki hadas dərəhliri arisida turatti; uning kəynidə toruk, ala-taqil wə aq atlar bar idi. **9** Mən uningdin: «Təksir,

bular nemə?» — dəp soridim. Mən bilən səzlixwatқан пərixтə mаngа: «Mən sаngа bulаrning nemə ikənlikini kərsitimən» — dedi. **10** Hаdаs dərəhliri аrisidа turoqаn zаt jаwаbən: «Bulаr Pərwərdigаrning yər yüzini uyan-buyаn kezixkə əwətkənliri» — dedi. **11** Bu аtlаr hаdаs dərəhliri аrisidа turoqаn Pərwərdigаrning Pərixтisigə jаwаb kəlip: «Biz yər yüzidə uyan-buyаn kezip kəlduk; mаnа, pütkül yər yüzі tiptinq, аrаmlıqта turuwatidu» — dedi. **12** Pərwərdigаrning Pərixтisi jаwаbən: «I sаmаwi kəxunlarning Sərdari bolоqаn Pərwərdigаr, kаqаnоqiqə sən bu yətmix yildin beri аqqiklinip keliwatқаn Yerusalem wə Yəhudаning xəhərlirigə rəhİM kİlmaysən?» — dedi. **13** Pərwərdigаr mən bilən səzlixwatқаn пərixтigə yekimlik səzlər, təsəlli bərgüqi səzlər bilən jаwаb bərdi. **14** Xuning bilən mən bilən səzlixwatқаn пərixтə mаngа mundaқ dedi: «Sən mundaқ jаkarliqin: — Sаmаwi kəxunlarning Sərdari bolоqаn Pərwərdigаr: «Yerusalem wə Zіonоqа bolоqаn otluқ muhəbbitimdin yürikim lawildap kəyidu! **15** Xuning bilən Mən ərkin-azadilikтə yaxawatқаn əllərgə kattik oqəzəplnimən; qünki Mən [həlkimgə] səllа oqəzəplinip kəyiwidim, ular həddidin exip [həlkimgə] zor аzаr kİldi», dəydu. **16** Xungа Pərwərdigаr mundaқ dəydu: «Mən Yerusalemоqа rəhİM-xəpkətlər bilən kəytip kəldim; Mening öyüm uning iqidə kərulidu» — dəydu sаmаwi kəxunlarning Sərdari bolоqаn Pərwərdigаr, — «wə Yerusalem üstigə «өлqəm tanisi» yənə tartilidu». **17** — Yənə mundaқ jаkarliqin: «Sаmаwi kəxunlarning Sərdari bolоqаn Pərwərdigаr mundaқ dəydu: Mening xəhərlirim yənə аwаtlixidu, Pərwərdigаr yənə Zіonоqа

təsəlli beridu wə Yerusalemni yənə talliwalidu». **18** Andin mən beximni kətürdüm, mana tət münggüzni kərdüm. **19** Mən bilən səzlixiwatқан pərixtidin: «Bular nemə?» dəp soridim. U manga: «Bu Yəhuda, Israil wə Yerusalemni tarkitiwətkən münggüzlərdur» — dedi. **20** Wə Pərwərdigar manga tət hünərwənni kərsətti. **21** Mən: «Bu [hünərwənlər] nemə ix kılqılı kəldi?» dəp soridim. U: «Mana bular bolsa Yəhudadikilərnı hēqkim kəddini rusliyalmiqudək dərijidə tarkitiwətkən münggüzlər; birak bu [hünərwənlər münggüzlərnı] dəkkə-dükkigə qüxürgili, yəni əllərning Yəhudaning zeminini tarkitiwetix üqün kətürgən münggüzlirini yərgə taxliwətkili kəldi!» — dedi.

2 Andin mən beximni kətürüp, mana qolida əlqəm tanisini tutқан bir adəmnı kərdüm **2** wə uningdin: «Nəgə barisən?» dəp soridim. U manga: «Mən Yerusalemni əlqigili, uning kənglikı wə uzunlukını [əlqəp] bilgili barımən» — dedi. **3** Mana, mən bilən səzlixiwatқан pərixte qıkti; yənə bir pərixte uning bilən kərüxüxkə qıkti **4** wə uningqə mundak dedi: — Yügür, bu yax yigitkə səz kıl, uningqə mundak degin: — «Yerusalem əzidə turuwatқан adəmlərning wə mallarning kəplükidin sepilsiz xəhərlərdək bolidu. **5** — wə Mən Pərwərdigar uning ətrəpioqə ot-yalkun sepili, uning iqidiki xan-xəripı bolımən. **6** — Həy! Həy! Ximaliy zemindin kəqinglar, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən silərnı asmandiki tət tərəptin qıkқан xamaldək tarkitiwətkən, dəydu Pərwərdigar». **7** «— Həy! I Babil kızı bilən turoquqi Zion, kaqkın! **8** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz xan-xəripını

dəp U Meni silərni bulang-talang qiloqan əllərgə əwətti; qünki kim silərgə qeqilsa, xu Əzining kəz qarqokqoqə qeqiloqan bolidu. **9** Qünki mana, Mən Əz qolumni ularning üstigə silkiymən, ular əzlrigə kul qilinoquqilaroqə olja bolidu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər. **10** Nahxilarni yangritip xadlan, i Zion qizi; qünki mana, keliwatimən, arangda makanliximən, dəydu Pərwərdigar, **11** — wə xu künidə kəp əllər Pərwərdigarəqə baqlinidu, Manga bir həlk bolidu; arangda makanliximən wə silər samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər; **12** xuningdək Pərwərdigar Yəhudani Əzining «mukəddəs zemini»da nesiwisi boluxka miras qilidu wə yənə Yerusalemni talliwalidu. **13** Barliq ət igiliri Pərwərdigar aldida süküt qilsun! Qünki U Əzining mukəddəs makanidin qozəqaldi!»

3 Andin u manga Pərwərdigarning Pərixtsi aldida turuwatqan bax kahin Yəxuani, xuningdək Yəxuaning ong tərpidə uning bilən düxmənlixixkə turoqan Xəytanni kərsətti. **2** Pərwərdigar Xəytanoqə: «Pərwərdigar seni əyiblisun, i Xaytan! Bərhək, Yerusalemni talliwaləqan Pərwərdigar seni əyiblisun! Bu [kixi] ottin tartiwelinoqan bir ququla otun əməsmu?» — dedi. **3** Yəxua bolsa paskina kiyimlərnə kiygən həlda Pərixtni aldida turatti. **4** U Uning aldida turuwatqanlarəqə: «Bu paskina kiyimni uningdin salduriwetinglar» — dedi wə uningəqə: «Qara, Mən kəbihlikingni səndin elip kəttim, sanga heyqlik kiyim kiygüzdüm» — dedi. **5** Mən: «Ular bexioqə pakiz bir səllini orisun!» — dedim. Xuning bilən ular pakiz bir səllini uning

bexioja orap, uningoja kiyim kiydürdi; Pərwərdigarning Pərixlisi bir yanda turatti. **6** Wə Pərwərdigarning Pərixlisi Yəxuaoja mundaq jekilidi: — **7** «Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əgər yollirimda mangsang, tapilioqinimni qing tutsang, Mening əyümni baxqurisən, hoyalirimoja qaraydioqan bolisən; sanga yenimda turuwatqanlarning arisida turux hokuqini berimən. **8** — I bax kaqin Yəxua, sən wə sening aldingda olturoqan həmrahliring anglanglar (qünki ular bexarətlik adəmlər): — Mana, Mən «Xah» dəp ataloqan qulumni məydanoja qiqirimən. **9** Mana, Mən Yəxuaning aldioja qoyoqan taxqa kara! — Bu bir taxning üstidə yəttə kəz bar; mana, Mən uning nəqixlirini Əzüm oyimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — wə Mən bu zeminning kəbihlikini bir kün iqidila elip taxlaymən. **10** Xu küni, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — hərbinglar əz yeqininglarni üzüm teli wə ənjür dərihi astioja olturuxqa təklip qilililər».

4 Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixte qaytip kelip meni oyoqitiwətti. Mən huddi uyqusidin oyoqitiwetilgən adəmdək bolup qaldim; **2** U məndin: «Nemini kərdüing?» dəp soridi. Mən: «Mana, mən pütünləy altundin yasalqan bir qiraqdanni kərdüm; uning üsti tərpidə bir qaqa, yəttə qirioqi wə yəttə qiraqqa tutixidioqan yəttə nəyqə bar ikən; **3** uning yenida ikki zəytun dərihi bar, birsi ong tərəptə, birsi sol tərəptə», dedim. **4** Andin jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «I təqsir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Mən bilən səzlixiwatqan pərixte manga

jawabən: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» — dedi.
Mən: «Yaq, təksir» — dedim. **6** Andin u munga jawabən
mundak dedi: «Mana samawi qoxunlarning Sərdari
boloqan Pərwərdigarning Zərubbabəlgə qiloqan səzi: «Ix
küq-kudrət bilən əməs, iktidar bilən əməs, bəlki Mening
Roqim arkilik pütidu! — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari boloqan Pərwərdigar. **7** — I büyük taq, sən
zadi kim? Zərubbabəl aldida sən tüzlənglik bolisən; u
[ibadəthanining] əng üstigə jipsima taxni qoyidu, xuning
bilən uningqə: «Iltipatlik bolsun! Iltipat uningqə!» degən
towlaxlar yangrap anglinidu». **8** Andin Pərwərdigarning
səzi munga kelip mundak deyildi: — **9** «Zərubbabəlning
qoli muxu əyning ulini saldi wə uning kolliri uni püttüridu;
xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boloqan
Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər. **10** Kim
əmdi muxu «kiqik ixlar boloqan kün»ni kəzgə ilmisun?
Qünki bular xadlinidu, — bərħək, bu «yəttə» xadlinidu, —
Zərubbabəlning qoli tutqan tik əlqəm texini kərgəndə
xadlinidu; bu «[yəttə]» bolsa Pərwərdigarning pütkül yər
yüzigə səpselip qarawatqan kəzliridur». **11** Mən jawabən
pərixtidin: «Qiraqdaning ong wə sol tərripidə turqan
ikki zəytun dərihi nemə?» dəp soridim; **12** wə ikkinqi
qetim soalni qoyup uningdin: «Ularning yenidiki ikki
altun nəyqə arkilik əzlikidin «altun» quyuwatqan xu
ikki zəytun xehi nemə?» dəp soridim. **13** U məndin:
«Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» dəp soridi. Mən:
«Yaq, təksir» — dedim. **14** U munga: «Bular pütkül yər-
zeminning Igisi aldida turuwatqan «zəytun meyida məsih
qilinqan» ikki oqul balidur» — dedi.

5 Andin mən yənə beximni kətürüp, mana bir uqar oram yazmini kərdüm. **2** U məndin: «Nemini kərdüng?» dəp soridi. Mən: «Bir uqar oram yazmini kərdüm; uzunluğu yigirmə gəz, kəngliki on gəz ikən» — dedim. **3** U manga: «Bu bolsa pütün zemin üstigə qikiriləjan lənəttur; qünki hər bir oqrilik kıləuqi bu tərripigə yeziləjini boyiqə üzüp taxlinidu; wə kəsəm iqkūqilərninğ hər biri u tərripigə yeziləjini boyiqə üzüp taxlinidu». **4** — «Mən bu [yazmini] qikirimən» — dəydu samawi qoxunlarınğ Sərdari boləjan Pərwərdigar, «wə u oqrininğ əyigə həmdə namim bilən yaləjaninğ kəsəm iqkūqininğ əyigə kiridu wə xu əydə kənop uni yaəjaq-taxliri bilən kəxupla yəwetidu». **5** Andin mən bilən səzlixiwatқан pərixte qikip manga: «Əmdi bexinğni kətürğin, nemininğ qikiwatқininği kərup baқ» — dedi. **6** Mən: «U nemə?» — dəp soridim. U manga: «Bu qikiwatқан «əfah» sewitidur», wə: «Bu bolsa [xu rəzillərninğ] pütün zemindiki kiyapitidur» — dedi. **7** Əfah sewitininğ aəzidin dūmiləқ bir kəoquxun kətürüldi, mana, əfah sewiti iqidə bir ayal olturatti. **8** U: «Bu bolsa, rəzillik»tur» — dəp, uni əfah sewiti iqidə kəyturup taxlap, əfahninğ aəziəja əqir kəoquxunni taxlap kəydi. **9** Beximni kətürüp, mana ikki ayalninğ qikқанlikini kərdüm; xamal ularninğ kənatlirini yəlpütüp turatti (ularninğ ləyləkningkidəқ kənatliri bar idi); ular əfahni asman bilən zeminning otturisiəja kətürdi. **10** Mən bilən səzlixiwatқан pərixtidin: «Ular əfahni nəgə kətürüp mangidu?» — dəp soridim. **11** U manga: Ular əfah üqün «Xinar zemini»da bir əy selixқа kətti; əy bərpə

qilinotandin keyin, əfah sewiti xu yərdə öz turalotusioja qoyulidu, — dəp jawab bərdi.

6 Andin mana, mən yənə beximni kətürüp, ikki taoj otturisdin tət jəng hərwisining qıkkanlıqini kərdüm. Taoqlar bolsa mis taoqlar idi. **2** Birinji jəng hərwisidiki kızıl atlar idi; ikkinji jəng hərwisidiki qara atlar idi; **3** üçinji jəng hərwisidiki aq atlar, tətinqi jəng hərwisidiki küqlük qıpar atlar idi. **4** Mən jawabən mən bilən səzlixiwatқан pərixtidin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Pərixte manga jawabən: «Bular pütkül yər-zeminning Igisining huzuridin qıkkan asmanlarning tət rohi. **6** Qara atlar ketilojan hərwa ximaliy zeminlar tərəpkə kiridu; aqlar ularning kəynidin mangidu; qıparlar bolsa jənubiy zeminlar tərəpkə mangidu. **7** Andin muxu küqlük atlar qıqip yər yüzidə uyak-buyak kezixkə aldiraydu» — dedi. U ularoja: «Meninglar, yər yüzidə uyak-buyak menginglar» — dedi; ular yər yüzidə uyak-buyak mangdi. **8** Wə U manga ünlük awazda: «Qara, ximaliy yər-zeminlar tərəpkə mangojanlar Mening Rohimdiki aqqıqni ximaliy zemin tərəptə besikturdi» — dedi. **9** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundaq deyildi: — **10** Sürgün bolup kəlgənlərdin, yəni Həlday, Tobiya wə Yədayadin sowoqatlarni qobul qiləjin; xu küni ular Babildin kelip qüxkən öygə, yəni Zəfaniyaning oqli Yosiyaning öyigə kirgin; **11** xundaq, kümüx wə altunni qobul qiləjin, bulardin qəmbərsiman bir tajni toqup wə tajni Yəhozadakning oqli bax kaħin Yəxuaning bexioja kiygüzgin; **12** wə Yəxuaoja: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundaq dəydu: Qaranglar, «Xah» dəp atalojan insan! U öz tüwidin

ornida xahlinip, Pərwərdigarning ibadəthanisini quridu» — degin. **13** «Bərhək, Pərwərdigarning ibadəthanisini qurəuqi dəl xu bolidu; u xu xahənə xan-xərapni zimmisigə elip, əz təhtigə olturup həküm süridu; u təhtkə olturidioqan kahin bolidu; hatirjəmlük-aramlikni elip kelidioqan həmkarlik ular ikkisi arisida bolidu. **14** Muxu qəmbərsiman taj Pərwərdigarning ibadəthanisida Hələm, Tobiya, Yədayalarəja wə Zəfaniyaning oqqlining mehribanlikioqə bir əslətmə üqün qoyulidu. **15** Wə yirakta turuwatqanlar kelip Pərwərdigarning ibadəthanisini qurux hizmitidə bolidu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Meni əwətkənlükini bilisilər; əgər Pərwərdigarning awazini kəngül qoyup anglisanglar bu ix əməlgə axurulidu».

7 Darius padixahning tətinqi yili tokkuzinqi ay, yəni «Hisləw»ning tətinqi küni, Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaoqə kəldi. **2** Xu qaoqda Bəyt-əl xəhəridikilər Xerəzər wə Rəgəm-Mələklərnəni Pərwərdigardın iltipət soraxqə əwətkənidi. **3** Bəyt-əldikilər: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyidiki kahinlardın, xuningdək pəyoqəmbərlərdin: «Hərbirimiz kəp yillardin beri qiloqinimizdək, bəxinqi ayda hərbirimiz yənəla əzimizni baxqilardin ayrip, yioqə-zarəja olturuximiz kerəkmü?» — dəp soranglar» dəp tapilioqanidi. **4** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundaq deyildi: — **5** «Zemindiki barlik turuwatqan həlkqə həm kahinlarəja səz qilip mundaq sorioqin: — «Silər muxu yətmix yildin beri bəxinqi ay wə yəttinqi aylarda roza tutup yioqə-zar qiloqininglarda, silər mənə, həkəkətən mənə roza

tuttunglarmu? **6** Yegininglar, iqkininglar, bu pəkət
özünglar üqünla yəp-iqkininglardin ibarət boldi əməsmu?
7 Bular Yerusalem wə uning ətrapidiki xəhərliri ahalilik
bolojan, taza awatlaxқан qaşlarda, jənubiy Yəhuda wə
təwən tüzlənglik ahalilik bolojan qaşlarda, Pərwərdigar
burunki pəyojəmbərlər arqilik jakarliojan səzlər əməsmu?
8 Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaşa kelip mundak deyildi:
— **9** «Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar
mundak dəydu: — «Həqiqiy adalətni yürgüzünglar,
bir-biringlaroşa mehİR-muhəbbət wə rəhim-xəpkət
kərsitinglar, **10** tul hotun wə yetim-yesirlarni, yat adəmlər
wə namratlarni bozək kilmanglar; heqkim öz kərindixioşa
kənglidə yamanlik oylimisun. **11** Birak [ata-bowiliringlar]
anglaxni rət kילוan, ular jahillik bilən boynini toloşap,
anglimaska kulaklirini eşir kילוan; **12** ular Təwrat
qanunini wə samawi qoxunlarning Sərdari bolojan
Pərwərdigarning Əz Rohi bilən burunki pəyojəmbərlər
arqilik əwətkən səzlrini anglimaslik üqün kənglini
almastək kattik kילוanidi; xunga samawi qoxunlarning
Sərdari bolojan Pərwərdigardin intayin kattik oşəzəp
qüxkən; **13** xundak boldiki, Mən ularni qaqiroşanda
ular anglaxni rət kילוandək, ular qaqiroşanda Mənmu
anglaxni rət kildim» — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari bolojan Pərwərdigar, **14** — «wə Mən ularni ular
tonumaydiojan barlik əllər arişioşa kara kuyun bilən
tarkitiwəttim; ularning ketixi bilən zemin wəyran bolojan,
andin uningdin ətkənlərmu, qaytkanlarmu bolojan əməs;
qünki ularning səwəbidin illik zemin wəyranə kילוan».

8 Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Mening Zionəja baqlıəjan otluk muhəbbitim qaynap taxti; Mening uningəja baqlıəjan otluk muhəbbitim tūpəylidin [uning dūxmənligə] əzəpim qaynap taxti. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Zionəja qaytip kəldim, Yerusalemning otturisida makanliximən; Yerusalem «Həqiqət xəhəri» dəp atilidu, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning teəji «Mukəddəs Taəj» dəp atilidu. **4** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Kəri boway-momaylar yənə Yerusalemning koqilirida olturidıəjan bolidu; künliri uzun bolup, hər biri həsisini qolida tutup olturidu; **5** xəhərnin koqiliri oynawatqan oəul-kiz balilar bilən liq tolidu. **6** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu ix xu künlərdə bu həlkning qaldisining kəzigə əjayib karamət kərünidıəjini bilən, u Mening kəzümgə karamət kərünəmdu?» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Əz həlkimni xərkıy zeminlardin, ərbıy zeminlardin kutkuzimən; **8** Mən ularni elip kelimən, ular Yerusalemda makanlixidu; ular Mening həlkim, Mən həqiqət wə həkkanıylikta ularning Hudasi bolimən». **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyining uli selinəjan

künidə hazır bolğan pəyoğəmbərləning aqzidin muxu künlərdə bayan qiliniwatқан munu sözlərni ixitiwatisilər, mukəddəs ibadəthanining quruluşıqə qolunglar küqlük qilinsun! **10** Qünki xu künlərdin ilgiri insan üqün ix həqqi yok, at-ulaq üqünmu ix həqqi yok idi; jəbir-zulum tıpəylidin qıkkuqi yaki kirgüqi üqün aman-esənlik yok idi; qünki Mən hər bir adəmnı öz yekiniqə düxmənləxtürdüm; **11** birak Mən bu həlkning qaldisioqə burunqi künlərdikidək bolmaymən, dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolğan Pərwərdigar; **12** qünki uruk həsulluq bolidu, üzüm teli mewiləydu, tupraq ündürmilirini beridu, asmanlar xəbnəmlirini beridu; xuning bilən mən bu həlkning qaldisioqə muxularning həmmisini igə qildurimən. **13** Xundak əməlgə axuruliduki, silər əllər arisida lənət bolup qalqininglarning əksiqə, i Yəhuda jəməti wə Israil jəməti, Mən silərni qutquzimən, silər [ularqə] bəht-bərikət bolisilər; qorqmanglar, qolliringlar küqlük qilinsun! **14** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolğan Pərwərdigar mundak dəydu: — Siləning ata-bowiliringlar Mening qəzipimni qozqioqəanda Mening silərgə yamanliq yətküzüx oyida bolqinim wə xu [jaza] yolidin yanmiqinimdək — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolğan Pərwərdigar — **15** Mən hazır, muxu künlərdə yənə Yerusalem wə Yəhuda jəmətiqə yaxxilik yətküzüx oyida boldum; qorqmanglar. **16** Muxu ixlarqə əməl qilinglar: — Hərbiringlar öz yekininglarqə həqikətne sözlənglar; dərwasiliringlarda həqikətkə, aman-tinqliqqa uyqun həkümlərni yürgüzünglar; **17** həqkim kənglidə öz

yekiniya yamanlik oylimisun; heqkandak yalojan kasesmga xerik bolmanglar; qunki Men del bularning hammisiga nopratinimen, daydu Perwardigar. **18** We samawi qoxunlarning Sardari boljan Perwardigarning sozi munga kelip mundak deyildi: — **19** Samawi qoxunlarning Sardari boljan Perwardigar mundak daydu: — «Tetingi aydiki roza, baxinqi aydiki roza, yettingi aydiki roza we oninqi aydiki roza Yehuda jematiga huxallik we xad-huramlik, bahtlik ibadət sorunliri bolidu; xunga haqiqət we hatirjamlık-tinqlikni sayunglar. **20** Samawi qoxunlarning Sardari boljan Perwardigar mundak daydu: — «Nurojun qowmlar we kep xeharlarning ahalisi yene muxu yerga kelidu; **21** bir xeherdə turuwatqanlar baxqa bir xeherga berip ularqa: «Perwardigardin iltipat tilaxka, samawi qoxunlarning Sardari boljan Perwardigarni izdaxka tez barayli; menmu barimen!» — daydijan bolidu. **22** Kep qowmlar we kuqluk allər Perwardigardin iltipat tilaxka, samawi qoxunlarning Sardari boljan Perwardigarni izdaxka Yerusalemoqa kelidu. **23** Samawi qoxunlarning Sardari boljan Perwardigar mundak daydu: — «Xu kunlerde herhil tilda sezlaidijan allerdin on nepar adəm qikip Yehudiy bir adəmning tonining etikini tutuwelip uningqa: «Biz sen bilən barayli; qunki Hudani sen bilən billidur, dep angliduk» — daydu.

9 Perwardigarning sezidin yuklengen bexaret — Hadrak zemini we Damaxk ustiga konidu (qunki Perwardigarning naziri adamlar we Israilning barlik qabililiri ustididur); **2** U bularqa qegridax boljan Hamatqa, Tur we Zidon

üstigimu qonidu. Tur tolimu «dana» bolojaqqa, **3** ezi üqün qoroqan quroqan, kümüxni topidäk, sap altunni koqilardiki patkaktäk dewilap qoyoqan. **4** Mana, Rəb uni mal-dunyasidin ayriwetidu, uning küqini dengizda yoq qilidu; u ot tərripidin yəp ketilidu. **5** Axkelon buni kərüp qorkidu; Gazamu kərüp azablinip toloqinip ketidu; Əkronmu xundak, qünki uning arzu-ümidi tozup ketidu; padixah Gazadin yoqap ketidu, Axkelon adəmzatsiz qalidu. **6** Xuning bilən Axdotda haramdin bolqan birsi turidu; Mən Filistiylərnin məqrurluqi wə pəhrini yoqitimən. **7** Mən aozidın qanlarni, uning haram yegən yirginqlik nərsilərnı qixliri arisidin elip ketimən; andin kelip qaloqanlar bolsa, ular Hodayimizoqa təwə bolup, Yəhudada yolbaxqi bolidu; Əkronning orni Yəbus qəbilisidikilərgə ohxax bolidu. **8** Mən koxun tüpəylidin, yəni ətüp kətküqi wə qaytip kəlgüqi tüpəylidin Əz öyüm ətrapida qedirimni tiktürimən; əzgüqi qaytidin uningdin ətəməydu; qünki Əz kəzüm bilən kəzitimən. **9** Zor xadlan, i Zion qizi! Təntənəlik nida qil, i Yerusalem qizi! Qaranglar, padixahing yeningoqa kelidu; U həkkanıy wə nijatlıq bolidu; Kəmtər-məmin bolup, Mada exəkkə, yəni exək təhiyigə minip kelidu; **10** Xuning bilən Mən jəng hərwilirini Əfraidin, Atlarni Yerusalemdin məhrum qiliwetimən; Jəng okyasimu elip taxlinidu. U bolsa əllərgə hatirjəmlık-tinqlıqni jakarlap yətküzidu; Uning həkümranlıqi dengizdin dengizoiqə, [Əfrat] dəryasidin yər yüzining qətlirigiqə bolidu. **11** Əmdi seni bolsa, sanga qüxürülgən əhdə qeni tüpəylidin, Mən arangdiki məhbuslarni susiz orəktin azadlıqqa qıqirimən. **12** Mustəhkəm jayoqa

qaytip kelinglar, i arzu-ümidning məhbusliri! Bugün Mən jakarlap eytimənki, tartқан jazaliringning əksini ikki həssiləp sanga qayturimən. **13** Qünki Əzüm üqün Yəhüdani okyadək egildürdüm, Əfraimni oq kılıp okyaqqa saldim; Mən oqul baliliringni ornidin turoquzimən, i Zion — ular sening oqul baliliringqqa qarxi jəng kılıdu, i Gretsiyə! I Zion, Mən seni palwanning qolidiki kiliqtək kılımən. **14** Pərwərdigar ularning üstidə kərünidu; Uning oqi qaqmaqtaək etilip uqıdu. Rəb Pərwərdigar kanayni qalidu; U jənubtiki dəhxətlik kara kuyunlarni billə elip yürüx kılıdu. **15** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar ular üqün mudapiə bolidu; ular saləqa taxlirini kukum kılıp, dəssəp qəyləydu; ular iqiwelip, xarab kəypini sürgənlərdək kiyqas-sürən kətüridu; ular [kanoqa] miləngən qurbangahning bürjəkliridək, [kanoqa] tolduruləjan qaqılardək bolidu. **16** Xu küni Pərwərdigar boləjan ularning Hudasi ularni Əzüm baqqan padam boləjan həlqim dəp bilip kutquzidu; qünki ular taj gəhərliridək Uning zemini üstidə kətürülidu. **17** Xunqə zordur Uning mehrıbanlıqi, xunqə qaltıstur Uning güzəlliki! Ziraətlər yigitlərni, yengi xarab kizlarni yaxnitidu!

10 Pərwərdigardin «keyinki yamoqur» pəslidə yamoqurni tələp kilinglar; Pərwərdigar qaqmaqlarni qakturup, ularəqa mol yamoqurlarni, xuningdək hərbirigə etizda ot-qəplərni beridu. **2** Qünki «əy butliri» bimənə gəplərni eytқан, palqılar yaləjan «alamət»lərni kərgən, tuturuqsız qüxlərni səzligən; ular kuruk təsəlli beridu. Xunga həlkə qoy padisidək tenəp kətti; ular padiqisi bolmioqaqqa,

azar yeməktə. **3** Mening oʻzəzim padiqilaroʻa koʻzoʻaldi; Mən muxu «tekə» [yetəkqilərnı] jazalaymən; qünki samawi koʻxunlarning Sərdari boloʻan Pərwərdigar ʻz padisidin, yəni Yəhuda jəmətidin həwər elixka kəldi; U jəngdə ularni ʻzining həywətlik etidək qilidu. **4** Uningdin [yəni Yəhudadin] «Burjək Texi», uningdin «Koʻzuk», uningdin «Jəng Okyasi», uningdin «Həmmigə həkümranlik Qiloʻuqi» qikidu. **5** Xuning bilən ular jəngdə, [düxmənlərnı] koʻqilardiki patkəkni dəssigəndək qəyləydiʻan palwanlardək bolidu; ular jəng qilidu, qünki Pərwərdigar ular bilən billidur; ular atliq əskərlərnımu yərgə karitip qoyidu. **6** Mən Yəhuda jəmətini küqəytimən, Yüsüpning jəmətini kutkuzimən; Mən ularni qaytidin olturaklixixka qayturimən; qünki Mən ularoʻa rəhim-xəpkətnı kərsitimən. Ular Mən həqkaqan taxliwətmigəndək bolidu; qünki Mən ularning Hudasi Pərwərdigarmən; Mən ularoʻa jawab berimən. **7** Əfraymdikilər palwandək bolidu, kəngülliri xarab kəypini sürgənlərdək huxallinidu; ularning baliliri buni kərip huxallinidu; ularning kəngli Pərwərdigardın xadlinidu. **8** Mən üxkirtip, ularni yioʻimən; qünki Mən ularni bədəl təlap hərlükkə qikirimən; ular ilgiri kəpiyip kətkəndək kəpiyidu. **9** Mən ularni əllər arisida uruktək qaqimən; andin ular Meni yirək jaylarda əsləydu; xuning bilən ular baliliri bilən həyat qəlip, qaytip kelidu. **10** Mən ularni qaytidin Misir zeminidin elip kelimən, Asuriyədinmu qikirip yioʻimən; ularni Gilead wə Liwan zeminioʻa elip kirgüzimən; yər-zemin ularni patkuzalmay qalidu. **11** Xundək qilip, U jəbir-japa dengizidin ətüp, dengizdiki

dolkunlarni uridu; Nil deryasining tægleri qurup ketidu; Asuriyoning mæqrurluqi wə pəhri pəs kīlinidu, Misirdiki xahanə hasimu yokīlidu. **12** Mən ularni Pərwərdigar arkīlik küqəytmən; ular Uning namida mangīdu, dəydu Pərwərdigar.

11 I Liwan, ot sening kedir dərəhliringni yəp ketixi üqün, dərweziliringni aq! **2** Waysanglar, i qarīqaylar, qünki kedir yikildi, esil dərəhlər wəyran kīlindi; waysanglar, i Baxandiki dub dərəhliri, qünki baraxsan orman yikītildi! **3** Padiqilarning waysiqan awazini angla! Qünki ularning xəripi [boloqan qimən-yaylak] wəyran kīlindi; arslanlarning hərkirigən awazini angla! Qünki Iordan deryasining pəhri boloqan [bük-baraxsanliki] wəyran kīlindi. **4** Pərwərdigar Hudayim mundak dəydu: — Booquzlaxqa bekitilgən padini baqqin! **5** Ular ni setiwaloqanlar ularni booquzliwətkəndə heq gunahkar dəp qaralmaydu; ularni setiwətkənlər: «Pərwərdigarəqa xükri! Qünki beyip kəttim!» — dəydu; ularning öz padiqiliri ularəqa iqini heq aqrıtmaydu. **6** Qünki Mən zeminda turuwatqanlarəqa yənə iqimni heq aqrıtmaymən, dəydu Pərwərdigar; — wə mana, Mən adəmlərni, hər birini öz yeqinining kōliqə wə öz padixəning kōliqə tapxurimən; mana, bular zeminni harab kīlidu, Mən ularni bularning kōlidin heq qutkuzmaymən. **7** Xunga mən «booquzlaxqa bekitilgən pada»ni beqip turdum, bolupmu padining arisidiki miskin məminlərni baqtim. Mən özümgə ikki tayaqni aldim; birinqisini «xapaət», ikkinqisini «rixte» dəp atidim; xuning bilən mən padini baqtim. **8** Xuningdək Mən bir ay iqidə üq padiqini həlak kīldim; Mening

jenim bu [həlktin] bizar boldi wə ularning jeni Meni
əq kərđi. **9** Mən: «Mən silərni bakmaymən; ələy dəp
qaloqanliri əlöp kətsun; həlak bolay dəp qaloqanliri həlak
bolsun; tirik qaloqanlarning həmmisi bir-birining gəxini
yesun» — dedim. **10** Mən «xapaət» degən tayikimni
elip sunduriwəttim, xuningdək Mening barlıq əllər bilən
bolqan əhdəmni sunduruwəttim. **11** Əhdə xu küni
bikar qiliwetildi; xunga pada arisidiki manga dikqət
qiloqan miskin məminlər buning Pərwərdigarning səzi
ikənlikini bilip yətti. **12** Wə mən ularoq: «Muwapik
kərsənglar, mening ix həkqimni beringlar; bolmisa boldi
qilinglar» — dedim. Xunga ular mening ix həkqimgə
ottuz kümüx tənggini tarazioqə saldı. **13** Wə Pərwərdigar
manga: «Mana bu ular Manga bekitkən qaltis bahə!
Uni sapalqining aldioqə taxlap bər!» dedi. Xuning bilən
mən ottuz kümüx tənggini elip bularni Pərwərdigarning
əyidə, sapalqining aldioqə qəriwəttim. **14** Andin mən
Yəhuda bilən Israilning qerindaxlıqini üzüx üqün,
ikkinqi tayikimni, yəni «rixtə»ni sunduruwəttim. **15**
Andin Pərwərdigar manga mundaq dedi: «Sən əmdi
yənə ərziməs padiqining qorallirini al. **16** Qünki mana,
Mən zeminda bir padiqini ornidin turoquzimənki,
u həlak bolay degənlərdin həwər almaydu, tenəp
kətkənlərni izdiməydu, yarilanoqanlarni saqaytmaydu,
saqlamlarnimu bakmaydu; u bəlki səmrigənləarning
gəxini yəydu, hətta tuyaklırini yirip yəydu. **17** Padini
taxliwətkən ərziməs padiqining halioqə way! Qiliq uning
biliki wə ong kəzigə qüxidu; uning biliki pütünləy
yigiləydu, uning ong kəzi pütünləy qarangoqulixip ketidu.

12 Pərwərdigarning Israil tooqruluk səzidin yükləngən bexarət: — Asmanlarni yayoquqi, yərning ulini saloquqi, adəmning rohini uning iqidə Yasioquqi Pərwərdigar mundak dəydu: — **2** Mana, Mən Yerusalemni ətrapidiki barlik əllərgə kixilərnə dəkkə-dükkigə salidioqan apkur qilimən; Yerusalemoqa qüxidioqan muhasirə Yəhudaqimu qüxidu. **3** Xu küni əməlgə axuruliduki, Mən Yerusalemni barlik əllərgə eoqir yük boləqan tax qilimən; kim uni əzigə yüklisə yarilanmay qalmaydu; yər yüzidiki barlik əllər uningəqə jəng qilixkə yioqilidu. **4** Xu küni Mən həmmə atlarni sarasimigə selip, atliqlarni sarang qilip urimən; birak Yəhuda jəmətini kəzümdə tutimən; əllərdiki hərbi atni bolsa korluk bilən uruwetimən. **5** Xuning bilən Yəhudaning yobaxqiliri kənglidə: «Yerusalemda turuwatqanlar samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, ularning Hudasi arqilik manga küq bolidu» dəydu. **6** Xu küni Mən Yəhudaning yobaxqilirini otunlar arisidiki otdandək, ənqilər arisidiki məx'əldək qilimən; ular ətrapidiki barlik əllərnə, yəni ong wə sol tərpidikilərnə yəwetidu; Yerusalemdikilər yənə əz jayida, yəni Yerusalem xəhridə turidioqan bolidu. **7** Pərwərdigar awwal Yəhudaning qedirlirini qutkuzidu; səwəbi — Dawut jəmətining xan-xəripi həm Yerusalemda turuwatqanlarning xan-xəripi Yəhudaningkidin uluqolanmasliki üqündur. **8** Xu küni Pərwərdigar Yerusalemda turuwatqanlarnə qooqdaydu; ularning arisidiki ələngxip qaloqanlarmu xu küni Dawuttək palwan bolidu; Dawut jəməti bolsa Hudadək, yəni ularning aldidiki Pərwərdigarning Pərixsisidək küqlük bolidu. **9**

Xu küni əməlgə axuruliduki, Yerusalemoğa jəng qilixka kəlgən barliq əllərnı ھاlak qilixka kiriximən. **10** Wə Mən Dawut jəməti wə Yerusalemda turuwatqanlar üstigə xapaət yətküzgüqi wə xapaət tiligüqi Rohni kuyimən; xuning bilən ular əzliri sanjip ɵltürgən Manga yənə qaraydu; birsining tunji oqlı üqün matəm tutup yioqazar kɵtürgəndək ular Uning üqün yioqazar kɵtüridu; yəkkə-yeganə oqlidin juda bolouqining dərd-ələm tartqinidək ular uning üqün dərd-ələm tartidu. **11** Xu küni Yerusalemda oqayət zor yioqazar kɵtürülidu, u Məgiddo jiləsidiki «Hadad-Rimmon»da kɵtürülgən yioqazar dək bolidu. **12** Zemin yioqazar kɵtüridu; hər bir ailə ayrim ھاlda yioqazar kɵtüridu. Dawut jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda, Natan jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda; **13** Lawiy jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda; Ximəy jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda; **14** barliq tirik qaləqan ailələr, yəni hər bir ailə ayrim-ayrim ھاlda wə ularning ayalliri ayrim ھاlda yioqazar kɵtüridu.

13 Xu küni Dawut jəməti həm Yerusalemda turuwatqanlar üqün gunahni wə paskinilikni yuyidiəqan bir bulaq eqilidu. **2** Xu küni xundək boliduki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — Mən məbudlarning namlirini zemindin yəqitimənki, ular yənə heq əslənməydu; wə Mən pəyoqəmbərlərnı wə paskina rohnımu zemindin qikirip yətkiwetimən. **3** Xundək əməlgə axuruliduki, birəylən yənıla pəyoqəmbərqilik qilip bexarət berəy desə, uning əzini tuəqan ata-anisi uningə: «Sən ھاyat qalmaysən; qünki Pərwərdigarning

namida yaloqan gəp kıliwatisən» dəydu; andin özini tuoqan ata-anisi uni bexarət beriwatqinidila sanjip ɵltüridu. **4** Xu küni xundak boliduki, pəyoqəmbərlərninğ hər biri ɵzliri bexarət beriwatqanda kərgən kərünüxtin hijil bolidu; ular həkni aldax üqün ikkinqi qupurluq qapanni kiyməydu; **5** U: «Mən pəyoqəmbər əməs, mən pəkət terikqimən; qünki yaxliqimdin tartip tupraq bilən tirikqilik kıliwatimən» — dəydu. **6** Əmdi birsi uningdin: «Həy, əmdi seninğ məydəngdiki bu zəhmətlər nemə?» — desə, u: «Dostlirimning ɵyidə yarilinip qaldim» — dəp jawab beridu. **7** Oyoqan, i kıliq, Mening padiqimoqa, yəni Mening xerikim boləqan adəmgə qarxi qik, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar; — Padiqini uruwət, qoylar patiparaq bolup tarkitiwetilidu; Mən qolumni kiqik peillarning üstigə qüxürüp turoquzimən. **8** Zeminda xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərwərdigar, — üqtin ikki qismi kirilip ɵlidu; birak üqtin bir qismi uningda tirik qalidu. **9** Andin Mən üqinqi qismini otqa kirgüzimən, ularni kümüx tawlioqandək tawlaymən, altun sinaləqandək ularni sinaymən; ular Mening namimni qaqirip nida qilidu wə Mən ularəqə jawab berimən; Mən: «Bu Mening həlqim» dəymən; ular: «Pərwərdigar mening Hodayim» — dəydu.

14 Mana, Pərwərdigarəqə has kün kelidu; [u küni] arangdin mal-mülküng bulang-talang qilinip bəlüxüwelinidu. **2** Mən barliq əllərnəni Yerusaleməqə jəng qilixqə yioqimən; xəhər ixəqal qilinidu, ɵylər bulang-talang qilinip, qiz-ayallar ayaq-asti qilinidu; xəhərninğ yerimi əsirgə qüxüp sürgün qilinidu; tirik qaloqan həlk xəhərdin

elip ketilmaydu. **3** Andin Pərwərdigar qikip xu əllər bilən uruxidu; U Uning jəng qiloqan künidikidək uruxidu. **4** Uning putliri xu küni Yerusalemning xərkiy tərripining əng aldi bolqan Zəytun teoqida turidu; xuning bilən Zəytun teoqi otturidin xərq wə oqərb tərəpkə yerilidu; zor yoqan bir jiloqa pəyda bolidu; taqning yerimi ximal tərəpkə, yerimi jənub tərəpkə yetkilidu. **5** Wə silər Mening taqlirimning dəl muxu jiloqisi bilən qaqisilər; qünki taqlarning jiloqisi Azəlgiqə baridu; silər Yəhuda padixahı Uzziyaning künliridə bolqan yər təwrəxtə qaqqininglardək qaqisilər. Andin Pərwərdigar Hudayim kelidu; həmdə Sən bilən barlıq «mukəddəs boluquqilar»mu kelidu! **6** Xu küni xundək boliduki, nur tohtap qalidu; parlək yultuzlarmu qarangoqulixip ketidu; **7** Birək u Pərwərdigaroqa məlum bolqan alahidə bir kün, ya keqə ya kündüz bolmaydu; xundək əməlgə axuruliduki, kəq kirgəndə, aləm yorutulidu. **8** Xu küni xundək boliduki, həyatlıq suliri Yerusalemdin ekıp qikidu; ularning yerimi xərkiy dengizoqa, yerimi oqərbiy dengizoqa qarap aqidu; yazda wə qixta xundək bolidu. **9** Pərwərdigar pütkül yər yüzi üstidə padixah bolidu; xu küni pəkət bir «Pərwərdigar» bolidu, [yər yüzidə] birdinbir Uningla nami bolidu. **10** Gebadin Yerusalemning jənubidiki Rimmonoqiqə bolqan pütün zemin «Arabah»dək tüzlənglikkə aylandurulidu; Yerusalem bolsa «Binyamin dərwazisi»din «Birinqi dərwaza»oqiqə wə yənə «Burjək dərwazisi»oqiqə, «Hənaniyəlning munari»din padixahning xarab kəlqəklirigiqə yukiri kətürülidu, lekin xəhər yənə öz jayida xu peti turidu; **11** Adəmlər yənə uningda

turidu. «Həlak pərmani» yənə heq qüxürülməydu; Yerusalem hatirjəmliktə turidu. **12** Wə Pərwərdigar Yerusalemoğa jəng kıləqan barlıq əllərni uruxkə ixlətkən waba xundak boliduki, ular ərə bolsila gəxliri qirip ketidu; kəzliri qanaqlirida qirip ketidu; tilliri aqzida qirip ketidu. **13** Xu küni xundak boliduki, ularning arisoğa Pərwərdigardin zor bir aləqzadilik qüxidu; ular hər biri öz yeqinining kəlini tutuxidu, hər birining kəli yeqinining kəlioğa kərxə kətürülidu. **14** Yəhədamu Yerusalemda jəng kılıdu; ətrapidiki barlıq əllərnin mal-mülükli jəm kılıp yioşilidu — san-sanaksiz altun-kümüx wə kiyim-keqəklər bolidu. **15** At, keqir, təgə, exək, xundakla ularning bargahlırida boləqan barlıq mal-waranlar üstigə qüxkən waba yukiriki wabəoğa ohxax bolidu. **16** Xundak əməlgə axuruliduki, Yerusalemoğa jəng kılıxkə kəlgən həmmə əllərdin barlıq tirik kəloqanlar hər yili Yerusalemoğa, padixahkə, yəni samawi kəoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigarğa ibadət kılıxkə wə «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikidu. **17** Xundak boliduki, yər yüzidiki kəowm-jəmətlərdin padixahkə, yəni samawi kəoxunların Sərdari boləqan Pərwərdigarğa ibadətə qikmioqanlar bolsa, əmdi ularning üstigə yamoqur yaoşmaydu. **18** Misir jəməti qikip həzir bolmisa, ularoşimu yamoqur bolmaydu; birək Pərwərdigar «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioqan barlıq əllər üstigə qüxüridioqan waba ularoşimu qüxürülidu. **19** Bu Misirning jazasi, xundakla «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioqan barlıq əllərnin jazasi bolidu. **20** Xu küni atların kəongəuraklıri üstigə «Pərwərdigarğa atilip pak-

mukəddəs bolsun!» dəp yezilidu; Pərwərdigarning öyidiki barlik қақа-қуқиларму қурбанға алдидики қақиларға оһхәһ һесаблиниду; **21** Yerusalemdiki wə Yəһудадiki barlik қақа-қуқиларму Pərwərdigarға аtilip pak-mukəddəs болиду; қурбанлик қилуқилар келир уларни еlip қурбанлик гөхлирини pixuridu; xu күни samawi қоқунларнинг Sərdari болған Pərwərdigarning öyidə «қанаанлик-содигәр» иккинқи болмайду.

Malaki

1 Pərwərdigardin Malakiyə yükləngən wəhiy, u arqilik Israiləyə kəlgən: — **2** — Mən siləni səyüp kəldim — dəydu Pərwərdigar, — birək silər: «Sən bizni kəndəkmu səyüp kəlding?» — dəysilər. Əsaw Yəqubka aka boləjan əməsmu? — dəydu Pərwərdigar, — birək Yəqubni səydüm, **3** Əsawəyə nəprətləndim; uning təqlirini qəl kildim, mirasini qəl-bayawandiki qilbərilməgə tapxurup bərdim. **4** Edom: «Biz wəyran qilinduk, birək biz harabiləxkən jaylarni qaytidin qurup qikimiz» — desə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundək dəydu: — — Ular quridu, birək Mən ərüymən; həqlər ularni «Rəzillikning zemini», «Pərwərdigar mənggügə oğəzəpliniyəjan əl» dəp ataydu. **5** Siləning kəzliringlar buni kərüp: «Pərwərdigar Israil qəgrasining sirtida uluəqləndi!» — dəysilər. **6** — Oqul atisini, qul igisini hərmətləydu; əmdi Mən ata bolsam, hərmətim kəni? Igə bolsam, Məndin boləjan əyminix kəni? — samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar silərgə xundək dəydu, i Mening namimni kəmsitkən kəhinlər! Birək silər: «Biz nemə qilip namingni kəmsitiptuk?» — dəysilər. **7** Silər qurbangahim üstigə buləjanəjan ozuqni sunisilər; andin silər: «Biz nemə qilip seni buləpəp kəyduq?» — dəysilər; əməliyətə silər: «Pərwərdigarning dastihining tayini yəqtur» — dəysilər. **8** Kor malni qurbanlikqə sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Tokur yaki kəsəl malni qurbanlikqə sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Həzir buni sening waliyinqəyə sunup bək; u səndin hursən bolamdu? Səngə yüz-hatirə qilamdu? — dəydu samawi

qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **9** — Əmdi, keni, silər Təngridin bizgə xəpkət kərsətkəysən dəp ətünüp bekinglar; qolunglardin muxular kəlgəndin keyin, U silərdin hərəkəndikənglarni qəbul qilamdu? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **10** — Aranglardin dərwezilarni etip qoyəjudək birsi qikməmdü? Xundək boləjanda silər kurbangahimda bikardin-bikar ot qalap yürməyttinglar. Mening silərdin heq hursənlikim yok, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — wə qolunglardin heqkəndək «axlik hədiyə»ni qəbul qilməymən. **11** Kün qikərdin kün patarəja Mening namim əllər arisida uluə dəp qarilidu; hər bir jayda namiməja huxbuy selinidəjan bolidu, pak bir «axlik hədiyə» sunulidu; qünki namim əllər arisida uluə dəp qarilidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **12** Birək silər bolsanglar: «Pərwərdigarning dastihini buləjanəjan, uning mewisi, yəni ax-ozuki nəprətliktur» — degininglarda, silər uni haram qilisilər; **13** wə silər: «Mana, nemidegən awariqilik!» dəysilər wə Manga qarap diməjinglarni qəkisilər, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — silər yarilanəjan, tokur həm kesəl mallarni elip kelisilər. Qurbanlik-hədiyilərnə xu peti elip kelisilər; Mən buni qolunglardin qəbul qilamdimən? — dəydu Pərwərdigar. **14** Bərhək, padisida qəqkar turup, Rəbkə qiləjan kəsimini ada qilix üqün buləjanəjan nərsini qurbanlik qilidəjan aldamqi lənətkə qalidu; qünki Mən uluə Padixəhdurmən, namim əllər arisida hərmətlinidəjan bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar.

2 — Əmdi, həy kahinlar, bu əmr-pərman silərgə qüxti: —
2 Silər anglimisanglar, namiməja xan-xərəp kəltürüxkə
kəngül qoymisanglar, — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari boləjan Pərwərdigar, — Mən aranglarəja lənətni
qüxürüp əwətimən; silərnin bərikətliringlarəjimu lənət
kəlimən. Bərhək, Mən allıqəjan ularəja lənət oqudum,
qünki silər [xəripingə] kəngül qoymidinlar. **3** Mana, Mən
urukliringlarəja tənbiḥ berimən, silərnin yüzünlərgə
pok, heytinglardiki pokni sürimən; birsilərnin xu
pok bilən billə apirip taxlaydu. **4** Xuning bilən silər
Məning silərgə bu əmrni əwətkənlikimni bilisilər, məxsət,
Məning Lawiy bilən tüzgən əhdəmnin saqliniwerixi
üqündur, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan
Pərwərdigar. **5** — Məning uning bilən tüzgən əhdəm
ḥayətlik ḥəm aram-hatirjəmlik elip kelidu; uni Məndin
qorqsun dəp bularni uningəja bərdim; u Məndin qorqur
namim aldida titrigənidi. **6** Aozidin ḥəqiqətnin təlim-
tərbiyisi qüxmigən, ləwliridin nəḥəklik təpilmiojan; u
aramlik-hatirjəmlik ḥəm duruslukta Mən bilən billə
mangojan, nurojun kixilərnin kəbihliktin yandurojan. **7**
Qünki kahinning ləwliri ilim-bilimni saqlixi kerək, ḥəklər
uning aozidin Təwrat-qanunini izdixi lazim; qünki u
samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning
əlqisidur. **8** — Birək silər yoldin qətnəp kətinglar; silər
nurojun kixilər üqün Təwrat-qanunini putlikaxangəja
aylanduruwətinglar; silər Lawiy bilən tüzülgən əhdini
buzəjansilər — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari
boləjan Pərwərdigar, **9** — xunga Mən silərnimu pütin
ḥəlk aldida nəprətlik wə pəskəx kəldim, qünki silər

yollirimni tutmidoqan, xundakla Təwrat-kanunini ijra qilonda bir tərəpkə yan baskan. **10** — Bizdə bir ata bar əməsmu? Bizni Yaratquqi pəkət birlə Təngri əməsmu? Əmdi nemixka hər birimiz öz kərindiximizə wapəsizlik qilip, ata-bowilirimiz bilən tüzgən əhdisini buloqaymiz? **11** Yəhuda wapəsizlik qildi, Israilda həm Yerusalemda yirginlik bir ix sadir qilindi; qünki Yəhuda Pərwərdigar səygan mukəddəs jayini buloqap, yat bir ilahning kizini əmrigə aldi. **12** Undak qilouqi, yəni azduroquqi bolsun, azduruloquqi bolsun, samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarə «axlik hədiyə»ni elip kəlgüqi bolsun, Pərwərdigar ularni Yakupning qediriridin üzüp taxlaydu. **13** Silər xuningdək xundak kilisilərki, kurbangahni kəz yaxliri, yioqa, ah-zarlar bilən kaplaysilər — qünki U kurbanlik-hədiyilərgə heq karimaydidoqan boldi, uningdin heq razi bolmay kolunglardin kobul kilmaydidoqan boldi. **14** Birak silər: «nemixka?» dəp soraysilər. — Qünki Pərwərdigar sən wə yaxliqingda aloqan ayaling otturisasi guwahqi boləqanidi; sən uningə wapəsizlik kilding, gərqə u sening həmrəhing wə sən əhdə tüzgən ayaling bolsimu. **15** Huda [ər-ayalni] bir qiləqan əməsmu? Xundakla, buningə Rohini kalduroqan əməsmu? [Huda] nemixka ularni bir qildi? Qünki U ulardin ihlasmən pərzənt kütkenidi. Əmdi hər biringlar öz kəlb-rohinglarə dikqət qilinglar, heqkaysisi yaxlikta aloqan ayaliə wapəsizlik kilmisun! **16** Qünki Mən talak qilixka əqturmən, dəydu Israilning Hudasi Pərwərdigar, — xuningdək öz tonioqa zomburluk qaplxaturuwaloquqioqa eqmən, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. —

xunga kəlb-rohinglaroqa diqqət qilinglar, heqkaysinglar wapasizlik qilmanglar! **17** — Silər səzliringlar bilən Pərwərdigarning səwr-takitini qoymidinglar, andin silər: «Biz nemə qilip Uning səwr-takitini qoymaptuk?» — dəysilər. Səwr-takitini qoymioqanliqinglar bolsa dəl: «Rəzillik qiloquqi Pərwərdigarning nəziridə yahxidur, U ulardin hursən bolidu»; yaki «Adalətni yürgüzgüqi Huda zadi nədidur?» — degininglərdə bolmamdu!

3 — Mana əmdi Mən Əz əlqimni əwətimən, u Mening aldimda yol təyyarlaydu; silər izdigən Rəb, yəni silər hursənlik dəp bilgən əhdə əlqisi Əz ibadəthanisioqa tuyuksiz kiridu; mana, U keliwatidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar.

2 — Birəq Uning kəlgən künidə kim qidiyalisun? U kərüngəndə kim turalisun? Qünki U tawlioquqining oti, kirqining aqartkuq xoltisidək bolidu; **3** U kümüxni tawlioquqi həm erioqdioquqidək tawlap olturidu; Lawiyning balilirini saplaxturidu, ularni altun-kümüxni tawlioqandək tawlaydu; xuning bilən ular Pərwərdigaroqa həqqaniylikta qilinəqan qurbanlik-hədiyəni sunidu. **4** Andin Yəhuda həm Yerusalemining qurbanlik-hədiyiliri Pərwərdigaroqa kona zamanlardikidək, ilgiriki waqitlardikidək xerin bolidu. **5** Mən hesab elixka silərgə yeqin kelimən; Mən sehırgərlərgə, zinahorlaroqa, yaləqan kəsəm iqküqilərgə, mədikarlarning həqqini tutuwelip bozək qiloquqilaroqa, tul hotunlar həm yetim-yesirlarni harlioquqilaroqa, yat adəmlərnı öz həqqidin ayriwətküqilərgə, xuningdək Məndin heq kərkmiəqanlaroqa tezdin əyibligüqi guwahqi bolimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari

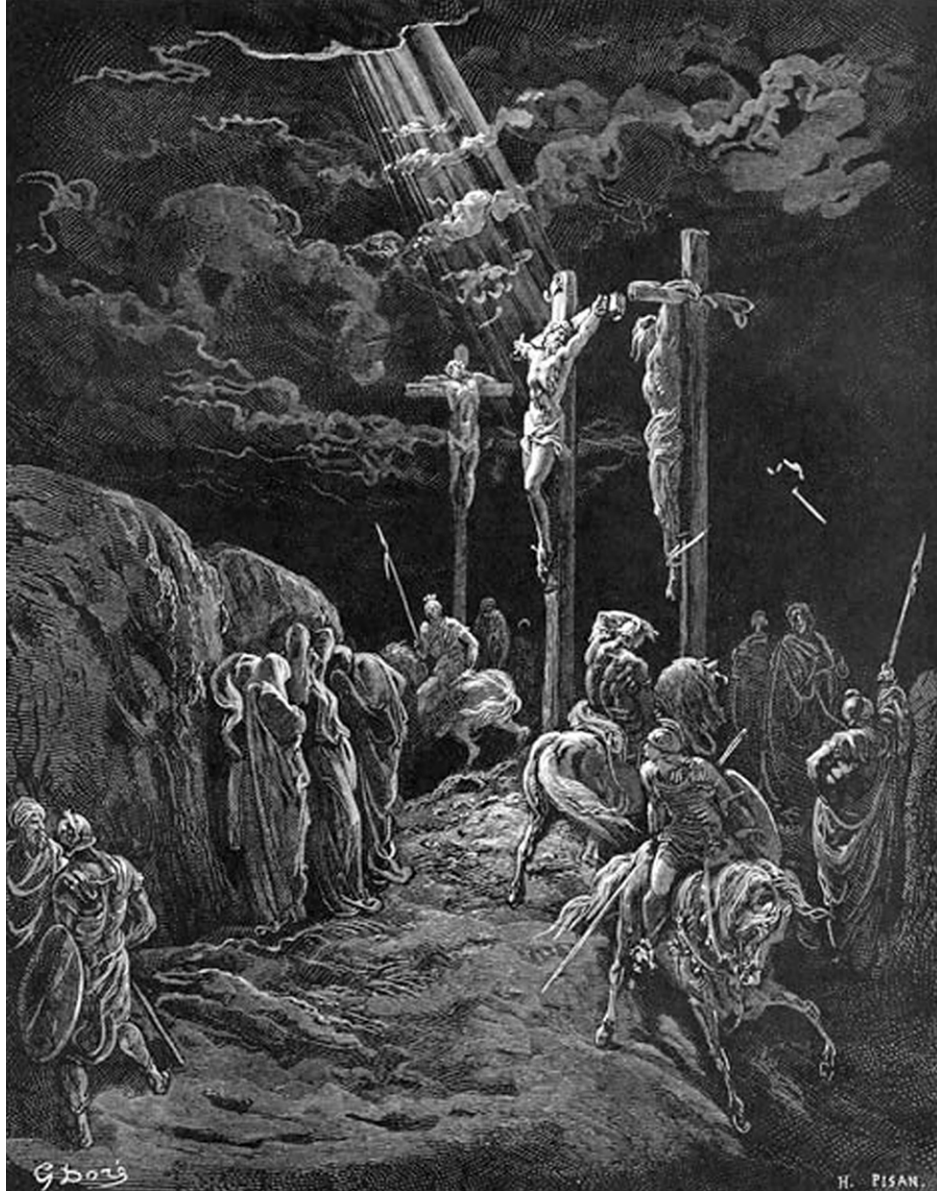
boloqan Pərwərdigar. **6** Qünki Mənki Pərwərdigar
əzgərməsturmən; xunga silər, i Yaqubning oqulliri,
tügəxmigənsilər. **7** — Ata-bowiliringlarning künliridin
tartip silər bəlgilimilirimdin qətnəp, ularni heq
tutmiqansilər. Mening yenimoqa kaytip kelinglar, Mən
yeninglaroqa kaytimən, — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari boloqan Pərwərdigar, — birak silər: «Biz qandaqmu
kaytip kelimiz?» — dəysilər. **8** Adəm Hudaningkini bulisa
bolamdu? — Birak Manga Meningkini bulap kəldinglar.
Silər yənə: «Biz qandaqsigə Sanga bulangqilik kiliwatimiz»
— dəysilər. Silər «ondin bir» ülūx əxriliringlarni həm
«kətürmə hədiyələr»ni sunoqininglarda xundak kilisilər! **9**
Silər eoqir bir lənətkə qaldinglar, qünki Manga bulangqilik
kiliwatisilər — silər bu pütkül «yat əl» xundak kiliwatisilər!
10 Əmdi əyümdə axliq bolux üçün pütkül «ondin bir»
ülūx əxrini ambaroqa elip kelinglar wə xundakla Meni
sinap bekinglar, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari
boloqan Pərwərdigar — Mən asmanning derizilirini
qong eqip silərgə patkuzalmioqudək bir bərikətni təküp
beridioqanliqimni kərüp bakmamsilər? **11** Xundak
boloqandila Mən silərni dəp yənə yalmioquqini əyibləymən,
u toprikinglardiki mewilərni wəyran kilmaymən; silərnin
baq-etizliringlardiki tal üzümlər wəqitsiz təkülüp
kətməydu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boluqan
Pərwərdigar. **12** — Xuning bilən barliq əllər silərni bəhtlik
dəp ataydu, qünki yeringlar adəmni huzurlanduridioqan
bir zemin bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari
boloqan Pərwərdigar. **13** — Silərnin sezliringlar Manga
qattik təgdi, dəydu Pərwərdigar, — birak silər yənə: «Biz

sən bilən qarxilixidiqan nemə səz kilduk?» — dəysilər. **14** — Silər: «Hudaning hizmitidə bolux bihudiliktur» həm: «Uning tapxurukini qing tutuximiz wə samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar aldida matəm tutqan kixilərdək yürüximizning nemə paydisi?» — dəysilər, **15** həm xuningdək: «Təkəbburlarni bəhtlik dəp ataymiz; rəzillik kילוquqilar ronak tapidu; ular bərhək Hudani sinaydu, birak qutulup ketidu» — dəysilər. **16** Pərwərdigardin əyminidiqanlar [buni anglap] patpat bir-biri bilən mungdaxti; Pərwərdigar uni nəzirigə aldi, səzlrini anglidi. Xuning bilən Pərwərdigarning aldida Uningdin qorqup, Uning namini seqinoqanlar üçün əslətmə bolqan bir hatirə kitab yezildi. **17** — Bu kixilər bolsa Əzümning alahidə gəhərimni yioqan künidə Meningki bolidu — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — wə Mən huddi adəm öz hizmitidə bolqan oqlioqa iqini aqrirkandək ularqə iqimni aqririmən. **18** Silər kaytip kelisilər wə həkqaniylar bilən rəzillərnə, Hudaning hizmitidə bolqanlar bilən bolmioqanlarni pərk etələysilər.

4 — Qünki mana xu kün, humdandək köydürgüqi kün kelidu; hər bir təkəbburluq kילוquqi həm hər bir rəzillik kילוquqi pahaldək bolidu; xu kelidiqan kün ularni köydüriwetidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — ularqə nə yiltiz nə xah qaldurulmaydu. **2** Lekin namimdin əyminidiqan silər üçün, qanatlırida xipa-dərman elip kelidiqan, həkqaniyliqni parlitidiqan Quyax ornidin turidu; silər talaoqa qikip bordak mozaylardək kiyoyitip oynaysilər; **3**

silər rəzillərni qəyləp dəssiwetisilər; ular Mən təyyarlıoqan künidə tapininglar astida kül bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar. **4** — Mən Hərəb teoqida pütkül Israil üqün qulum Musaoqa buyruoqan kanunni, yəni bəlgilimilər həm həkümlərni yadinglarda tutunglar. **5** — Mana, Pərwərdigarning uluq həm dəhxətlik küni kelixtin awwal Mən silərgə Ilyas pəyoqəmbərni əwətimən. **6** U atilarning kənglini balilaroqa mayil, balilarning kənglini atilaroqa mayil qilidu; undaq bolmioqanda Mən kelip yər yüzini qarəqax bilən uruwetimən.

NEW TESTAMENT

Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular özining nemə qiliwatqanlığını bilməydu, — dedi.
[Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlərini bəlüxüwəldi.
Lukə 23:34

Matta

1 Bu Ibrahımning oʻqli wə Dawutning oʻqli bolʻan Əysa Məsihning nəsəbnamə kitabidur: — **2** Ibrahımdin Ishak tərəldi, Ishaktin Yakup tərəldi, Yakup Yəhuda wə uning aka-ukilirining atisi boldi; **3** Yəhudadin Tamar arkilik Pəraz wə Zərah tərəldi; Pərazdin Həzron tərəldi, Həzrondin Ram tərəldi, **4** Ramdin Amminadab tərəldi, Amminadabdin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **5** Salmondin Raḥab arkilik Boaz tərəldi, Boazdin Rut arkilik Obəd tərəldi, Obətdin Yəssə tərəldi, **6** Yəssədin Dawut padixah tərəldi. Dawuttin Uriyaning ayali arkilik Sulayman tərəldi, **7** Sulaymandin Rəḥoboam tərəldi, Rəḥoboamdin Abiya tərəldi, Abiyadin Asa tərəldi, **8** Asadin Yəḥoxafat tərəldi, Yəḥoxafattin Yəḥoram tərəldi, Yəḥoramdin Uzziya tərəldi, **9** Uzziyadin Yotam tərəldi, Yotamdin Aḥaz tərəldi, Aḥazdin Həzəkiya tərəldi, **10** Həzəkiyadin Manassəḥ tərəldi, Manassəḥdin Amon tərəldi, Amondin Yoxiya tərəldi; **11** Babilʻa sürgün kiliḥanda Yoxiyadin Yəkoniyaḥ wə uning aka-ukiliri tərəldi. **12** Babilʻa sürgün bolʻandin keyin, Yəkoniyaḥdin Xealtiəl tərəldi, Xealtiəldin Zərubbabəl tərəldi, **13** Zərubbabəldin Abihud tərəldi, Abihuddin Eliakim tərəldi, Eliakimdin Azor tərəldi, **14** Azordin Zadok tərəldi, Zadoktin Akim tərəldi, Akimdin Əlihud tərəldi, **15** Əlihudtin Əliazar tərəldi, Əliazardin Mattan tərəldi, Mattandin Yakup tərəldi, **16** Yakuptin Məryəmning eri bolʻan Yüsüp tərəldi; Məryəm arkilik Məsiḥ atalʻan Əysa tuʻuldi. **17** Xundak bolup, Ibrahımdin Dawutkiqə bolʻan arilikta jəmiy on tət əwlad bolʻan; Dawuttin

Babiloʻja sürgün qilinotiqə jəmiy on tət əwlad boləʻan; wə Babiloʻja sürgün qilinixtin Məsih kəlgüqə jəmiy on tət əwlad boləʻan. **18** Əysa Məsihning dunyaoʻja kelixi mundak boldi: — Uning anisi Məryəm Yüsüpkə yatliq boluxka wədə qilinotianidi; lekin tehi nikah qilinmayla, uning Mukəddəs Rohtin hamilidar boləʻanliki məlum boldi. **19** Lekin uning [boləʻusi] eri Yüsüp, durus kixi bolup, uni jəmiyət aldida hijalətkə qalduruxni halimay, uningdin astirtin ajrixip ketixni niyət qildi. **20** Əmma u muxu ixlarni oylap yürginidə, mana Pərwərdigarning bir pərixlisi uning qüxidə kərünüp uningəʻja: — Əy Dawutning oolli Yüsüp, ayaling Məryəmni əz əmringgə elixtin kərkma; qünki uningda boləʻan hamilə Mukəddəs Rohtin kəlgən. **21** U bir oolul tuoljidi, sən uning ismini Əysa dəp qoyoljin; qünki u əz həlkini gunahlıridin kutkuzidu» — dedi. **22** Mana bularning həmmisi Pərwərdigarning pəyoləmbər arqilik degənlirining əməlgə axurulux üqün boləʻan, demək: — **23** «Pak kız hamilidar bolup bir oolul tuoljidi; ular uning ismini Immanuel (mənisə «Huda biz bilən billə») dəp ataydu». **24** Yüsüp oyojinip, Pərwərdigarning xu pərixlisining degini boyiqə qilip, Məryəmni əmrigə aldi. **25** Lekin Məryəm boxanoquqə u uningəʻja yekinlaxmidi. Bu Məryəmning tunjisi idi; Yüsüp uningəʻja Əysa dəp isim qoydi.

2 Əysa Hərod padixah həküm sürgən künlərdə Yəhudiya əlkisining Bəyt-Ləhəm yezisida dunyaoʻja kəlgəndin keyin, mana bəzi danixmənlər məxriktin Yerusalemoʻja yetip kelip, pukralardin: **2** Yəhudiylarning [yengidin] tuoluləʻan padixahı kəyərdə? Qünki biz uning yultuzining

kötürülgənlikini kərduq, Xunga, uningõja səjdə qiloqili kəlduk, — deyixti. **3** Buni angliõjan Hərod padixah, xuningdək pütkül Yerusalem həlkimu alakzadilikə qüxti. **4** U pütkül bax kahinlar wə həlkning Təwrat ustazlirini qaqirip, ulardin «Məsih kəyərdə tuõuluxi kerək?» — dəp soridi. **5** Ular: «Yəhüdiyədiki Bəyt-Ləhəm yezisida boluxi kerək, — qünki pəyoqəmbər arkilik xundak pütülgən: — **6** «I Yəhüdiyə zeminidiki Bəyt-Ləhəm, Həlkning Yəhüdiyə yetəkqilirining arisida əng kiqiki bolmaydu; Qünki səndin bir yetəkqi qikidu, U həlkim Israillarning bakquqisi bolidu» — deyixti. **7** Buning bilən, Hərod danixmələrni məhpiy qaqirtip, yultuzning qaqa pəyda bolõanliqini sürüxtürüp biliwaldi. **8** Andin: «Berip balini sürüxtə kilip tepinglar. Tapqan haman qaytip manga həwər qilinglar, mənmu uning aldiõja berip səjdə kilip keləy» — dəp, ularni Bəyt-Ləhəmgə yoloqa saldi. **9** Danixmənlər padixahning səzini anglap yoloqa qikti; wə mana, ular xərktə kərgən həliki yultuz ularning aldidə yol baxlap mangdi wə bala turoqan yərgə kelip tohtidi. **10** Ular həliki yultuzni kərginidin intayin kattik xadlinixti **11** həm eygə kirip, balini anisi Məryəm bilən kərup, yərgə yikilip uningõja səjdə kilixti. Andin, həzinilirini eqip, altun, məstiki, murmækki qatarlik sowoqatlarni sunuxti. **12** Ularõja qüxidə Hərodning yenioqa barmaslik toqrisidiki wəhij kəlgənliki üqün, ular baxqa yol bilən öz yurtioqa qaytixti. **13** Ular yoloqa kətkəndin keyin, Pərwərdigarning bir pərixtsi Yüsüpning qüxidə kərünüp: Ornungdin tur! Bala wə anisi ikkisini elip Misiroqa qaq. Mən sanga uqturoquqə u yərdə turoqin. Qünki Hərod balini yokitixka

izdər kelidu — dedi. **14** Xuning bilən u ornidin turup, xu keqila bala wə anisi ikkisini elip Misiroğa qarap yoloğa qikti. **15** U Hərod əlgüqə xu yərdə turdi. Xundak boldiki, Pərwərdigarning pəyoğəmbər arkilik aldin eytkan: «Ooqlumni Misirdin Mən qakirdim» degən səzi əməlgə axuruldi. **16** Hərod bolsa danixmənlərdin aldanğanlıqini bilip, kattik oğəzəpləndi. U danixmənlərdin enikliğan waqitka əsasən, adəmlərnə əwətip Bəyt-Ləhəm yezisi wə ətrapidiki ikki yax wə uningdin təwən yaxtiki ooqul balilarning həmmisini əltürguzdi. **17** Xu qaşda Yəramiya pəyoğəmbər arkilik eytilğan munu səz əməlgə axuruldi: — **18** «Ramaş xəhəridə bir sada, Aqqik yioğa-zarning piğanə anglinar, Bu Raşiləning baliləri üqün kətürgən aħ-zarlıri; Balilərinəng yok kiliwetilgini tūpəylidin, Təsəllini qəbul kilməy piğan kətüridu». **19** Əmdi Hərod əlgəndin keyin, Hudaning bir pərixtsi Misirda turoğan Yūsüpning qūxidə kərinüp uningə: — **20** Ornungdin tur! Bala wə anisini elip Israil zeminiğa qayt! Qünki balinəng jenini almaqçı boləğanlar əldi, — dedi. **21** Buning bilən Yūsüp ornidin turup bala wə anisini elip Israil zeminiğa qaytti. **22** U Arhelausning atisi Hərod padixahning orniğa təhtkə olturup Yəhudiyə əlkisigə həkümranlik kiliwatkinidin həwər tepip, u yərgə qaytixtin kərkti; wə qūxidə uningə bir wəhiy kelip, Galiliyə zeminiğa bərip, **23** Nasarət dəp atilidiğan bir yezida olturaqlaxti. Xuning bilən pəyoğəmbərlər arkilik: «U Nasarətlik dəp atilidu» deyilgini əməlgə axuruldi.

3 Xu qaşlarda, qəməldürgüqi Yəhya Yəhudiyədiki qəl-bayawanə kelip **2** kixilərgə: — Towa qilinglar!

Qünki ər x padixalığı yeqinlixip qaldı! — dəp jakarlaxqa baxlıdı. **3** Qünki [qemüldürgüqi Yəhya] bolsa ilgiri Yəxaya pəyoqəmbər bexaritudə kərsətkən kixining dəl əzi bolup: — «Bayawanda towlaydioqan bir kixining: Rəbning yolini təyyarlanglar, Uning qioqir yollirini tüptüz qilinglar! — degən awazi anglinidu». **4** Yəhya [pəyoqəmbər] tögə yungidin qilinöqan kiyim kiygən, beligə kən tasma baqlıqanidi. Yəydioqini bolsa qekətkilər bilən yawa hərə həsili idi. **5** Əmdi Yerusalem xəhiri, pütün Yəhudiyə ölkisi wə pütkül İordan dərya wadisining ətrapidiki kixilər uning aldioqa kelixip, **6** gunahlırini iqrar qilixti wə uning əzlırini İordan dəryasida qemüldürüxini qəbul qilixti. **7** Lekin Pərisiy wə Saduqiy məzhəpidikilərdin kəplirining uning qemüldürüxini qəbul qilöqili kəlgənlikini kərginidə u ularoqa: — Əy yılanlarning baliliri! Kim siləрни [Hudaning] qüxüx aldida turoqan oqəzipidin qeqinglar dəp agahlandırdı?! **8** Əmdi towioqa layıq mewini kəltürünglar! **9** Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal qilip yürmənglar; qünki Mən xuni silərgə eytip qoyayki, Huda İbrahımoqa muxu taxlardinmu pərzəntləрни apiridə qilalaydu. **10** Palta allıqəqan dərəhlərnin yiltizioqa təngləp qoyuldi; yahxi mewə bərməydioqan hərқaysi dərəhlər kesilip otқа taxlinidu. **11** Mən dərwəкə siləрни towa qilixinglar üqün suoqa qemüldürimən. Lekin məndin keyin kəlgüqi zat məndin kudrətliktur. Mən həтта uning kəxini kətürüxkimu layıq əməsmən; u siləрни Muқəddəs Rohқа həm otқа qemüldüridu. **12** Uning soruoquqi küriki qolida turidu; u əz haminini [topa-samandin] təltəküs tazilaydu, sap buoqdayni ambaroqa yioqıdu, əmma topa-

samanni eqmäs otta köydürüwetidu, — dedi. **13** Xu waqıtta, Əysa Yəhyadin qəməldürülüşni qəbul kılıx üqün Galiliyə əlkisidin İordan dəryası boyıqə, uning yenıqə kəldi. **14** Bırak Yəhya qəməldürüşkə unımay unı tosıp: — Əsli qəməldürülüşni mən səndin qəbul kılıxim kerək idi, bırak sən mening aldıməqə kəpsənəqə? — dedi. **15** Lekin Əysa uningəqə jawabən: — Həzirqə xuningəqə yol qoyqın; qünki həkqaniylikning barlik [tələplirini] əməlgə axurux üqün, xundaq kılıximızəqə toqra kelidu, — dedi. Xuning bilən, Yəhya uningəqə yol koydi. **16** Wə Əysa qəməldürülüş bolupla, sudin qıktı; u sudin qıqıxi bilən mana, ərxlər uningəqə eqilip, Hudaning Rəhi kəptər kıyapitidə ərxtin qüxüp, üstigə qonuwatqanlığını kərđi. **17** Wə mana, ərxtin bır awaz: — «Bu Mening səyümlük oqlum, Mən uningdin toluk hursənəmən!» — dəp anglandı.

4 Andin Əysa Rəhning yetəkqilikidə İblisning sinək-azduruxlırıqə yüzlinix üqün qəl-bayawanəqə elip berildi. **2** U kırık keqə-kündüz roza tutqandin keyin, uning qərsikı eqip kətkənidi. **3** Əmdi azduroquı uning yenıqə kelip uningəqə: — Əgər sən rasttinla Hudaning Oqlı bolsang, muxu taxlarnı nanəqə aylinixqə buyruqın! — dedi. **4** Lekin u jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nan bilənla əməs, bəlki Hudaning aqlızidin qıkqan hərбір söz bilənmu yaxaydu» dəp pütülgən, — dedi. **5** Andin İblis unı muqəddəs xəhərgə elip berip, ibadəthanining əng egiz jayıqə turoquzup uningəqə: **6** — Hudaning Oqlı bolsang, özünqni pəskə taxlap bəkkın! Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə sening həkqıngdə əmr kılıdu»;

wə «putungning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni kollirida kətürüp yürüdü» dəp pütülgən — dedi. 7 Əysa uningə: «Təwratta yənə, «Pərwərdigar Hudayingni sinoquqi bolma!» dəpmu pütülgən — dedi. 8 Andin, Iblis uni nahayiti egiz bir taqqa qikirip, uningə dunyadiki barliq padixahliqlarni xərəpliri bilən kərsitip: 9 Yərgə yikilip manga ibadət kilsang, bularning həmmisini sanga beriwetimən, — dedi. 10 Andin Əysa uningə: — Yokal, Xəytan! Qünki [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingənila ibadət kil, pəkət Uningla ibadət-hizmitidə boll» dəp pütülgən, — dedi. 11 Buning bilən Iblis uni taxlap ketip qaldi, wə mana, pərixtilər kelip uning hizmitidə boldi. 12 Əmdi [Əysa] Yəhyaning tutkun kilinjanlikini anglap, Galiliyəgə yol aldi. 13 U Nasarət yezisini taxlap, Zəbulun wə Naftali rayonidiki [Galiliyə] dengizi boyidiki Kəpərnahum xəhirigə kelip orunlaxti. 14 Xundak kilip, Yəxaya pəyoəmbər arkilik eytiləjan xu bexarət əməlgə axuruldi, demək: — 15 «Zəbulun zemini wə Naftali zemini, Iordan dəryasining neriki tərpidiki «dengiz yoli» boyida, «Yat əlləning makani» boləjan Galiliyədə, 16 Qarangətulukta yaxioəjan həlk parlak bir nurni kərđi; Yəni əlüm kələnggisining yurtida olturoquqilarəja, Dəl ularning üstigə nur qüxti». 17 Xu wəqittin baxlap, Əysa: «Towa qilinglar! Qünki ərx padixahliqi yəqinlixip qaldi!» — dəp jar kilixka baxlidi. 18 [Bir küni], u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, ikki aka-uka, yəni Petrus dəpmu atiləjan Simon isimlik bir kixini wə uning inisi Andiriyasni kərđi. Ular beliqqi bolup, dengizə tor taxlawatatti; 19 u ularəja: — Mening kəynimdin menginglar — Mən siləрни

adəm tutquqi belikqi qilimən! — dedi. **20** Ular xuan belik torlirini taxlap, uningõja əgixip mangdi. **21** U xu yərdin ətüp, ikkinqi bir aka-ukini, yəni Zəbədiyning oşulliri Yaşup wə inisi Yuhənnani kərđi. Bu ikkisi kemidə atisi Zəbədiy bilən torlirini onxawatatti. U ularnimu qaşirdi. **22** Ular dərşal kemini atisi bilən qaldurup uningõja əgixip mangdi. **23** Wə əysa Galiliyəning həmmə yerini kezip, ularning sinagolirida təlim berip, Hudaning padixahlıqining hux həwirini jakarlaytti, həlk arisida hərhil kesəllərnı wə ajiz-meyiplarnı saşaytti. **24** U toşruluk həwər pütkül Suriyə əlkisigə tarkaldi; u yərdiki halayik hərhil bimarlarnı, yəni hərtürlük kesəllər wə aşriş-silaklarnı həmdə jin qaplaşkanlarnı, tutşaklık wə paləq kesiligə gırıptar boləşanlarnı uning aldişja elip kelixti; wə u ularnı saşaytti. **25** Galiliyə, «on xəhər» rayoni, Yerusalem, Yəhudiyə wə İordan dəryasining u qetidın kəlgən top-top adəmlər uningõja əgixip mangdi.

5 Muxu top-top adəmlərnı kərüp u bir taşqa qixti; u u yərdə olturoşinida, muhlisliri uning yenioşja kəldi. **2** U aşzini eqip ularşja təlim berixkə baxlidi: — **3** Mubarək, roşta namrat boləşanlar! Qünki ərx padixahlıqi ularşja təwədur. **4** Mubarək, pişjan qəkkənlər! Qünki ular təsəlli tapidu. **5** Mubarək, yawax-məminlər! Qünki ular yər yüzigə mirashordur. **6** Mubarək, həşşkaniylikşja aq wə təxnalar! Qünki ular toluk toyunidu. **7** Mubarək, rəşimdillər! Qünki ular rəşim kəridu. **8** Mubarək, qəlbı pak boləşanlar! Qünki ular Hudani kəridu. **9** Mubarək, tinqlik tərəpdarliri! Qünki ular Hudaning pərzəntliri dəp atilidu. **10** Mubarək, həşşkaniylik yolida

ziyankəxlikkə uqrişanlar! Qünki ərx padixahlığı ularşə təwədur. **11** Mubarək, mən üçün baxqılarning həkərət, ziyankəxlik wə hətürlük tēhmitigə uqrisanglar; **12** xad-huram bolup yayranglar! Qünki ərxlərdə katta in'am silər üçün saqlanmaqta; qünki silərdin ilgiriki pəyoşəmbərlərgimu ular muxundaq ziyankəxliklərnü kılşan. **13** Silər yər yüzidiki tuzdursilər. Həlbuki, əgər tuz öz təmini yoqatsa, uningşə qaytidin tuz təmini qandaqmu kirgüzgili bolidu? U qaşda, u heqnemigə yarimas bolup, taxlinip kixilərnü ayişü astida dəssilixtin baxqa heq ixka yarimaydu. **14** Silər dunyaning nuridursilər. Taş üstigə selinşan xəhər yoxurunalmaydu. **15** Heqkim qiraşni yeqip qoyup, üstigə sewətnü kəmtürüp qoymas, bəlki qiraşdanning üstigə koyidu; buning bilən, u əy iqidiki həmmə adəmlərgə yorukluk beridu. **16** Xu tərşidə, silər nurunglarnü insanlar aldida xundaq qaknitnglarki, ular yahxi əməllirnglarnü kərüp, ərxniki atanglarnü uluşlisun. **17** Meni Təwrat qanunini yaki pəyoşəmbərlərnü yazşanlirini bikar kılşili kəldi, dəp oylap qalmanglar. Mən ularnü bikar kılşili əməs, bəlki əməlgə axurşili kəldim. **18** Qünki mən silərgə xuni bərşək eytip koyayki, asman-zemin yoqimioşuqə, uningda pütülgənlər əməlgə axurulmioşuqə Təwrattiki «yod» bir hərş, hətta birər qekitmu bikar kılınmaydu. **19** Xu səwəbtin, Təwrat qanunining əkidilirigə, hətta uning əng kiqikliridin birini bikar kılip, wə baxqıləşə xundaq kılixni əgitişşan hərkim ərx padixahlığıda əng kiqik hesablinidu. Əmma əksişə, Təwrat qanuni əkidilirigə əməl kılşanlar wə baxqıləşə xundaq kılixni əgətküşilər

bolsa ʻrx padixahlikida uluʻ hesablinidu. **20** Qünki mən silərgə xuni eytip qoyayki, həkkanıylikinglar Təwrat ustazliri wə Pərisiyələrninɡidın axmisa, ʻrx padixahlikioʻa hēqqaqan kirəlməysilər. **21** Burunqılaroʻa «Qatillik qılma, qatillik qıləjan həkandak adəm sorakqa tartilidu» dəp buyruloʻanlikini angliəansilər. **22** Birak mən əzüm xuni silərgə eytip qoyayki, əz kərindixioʻa bikardin-bikar aqqıklanoʻanlarning hərbirimu sorakqa tartilidu. Əz kərindixini «əhmək» dəp tillioʻan həkım aliy kengəxmida sorakqa tartilidu; əmma kərindaxlirini «təlwə» dəp həkəratligən həkım dozahnıng otioʻa layik bolidu. **(Geenna g1067)** **23** Xuning üqün, sən qurbangah aldioʻa kelip [Hudaə] hədiyə atimakqi boləjiningda, kərindixingning seningdin aəjrinəjan yeri barliki yadingə kəlsə, **24** hədiyəngni qurbangah aldioʻa koyup turup, awwal kərindixing bilən yarixiwal, andin kelip hədiyəngni ata. **25** Əgər üstüngdin dəwa qılmakqi boləjan birsi bolsa, uning bilən birgə yolda boləjiningda uning bilən tezdin yarixip, dost boləjin. Bolmisa, u seni sorakqioʻa, sorakqi bolsa gundipayə tapxuridu, sən zindanoʻa solitiwetilisən. **26** Mən sanga xuni bərhək eytip qoyayki, [kəzıngning] əng ahırki bir tiyininimu qoymay təlimigüqə, xu yərdin qikalımsən. **27** Silər «Zina qılmanglar» dəp buyruloʻanlikini angliəansilər. **28** Birak mən əzüm xuni silərgə eytip qoyayki, birər ayalə xəhwaniy niyət bilən kəriəjan kixi kənglidə u ayal bilən allıkaqan zina qıləjan bolidu. **29** Əgər əmdi ong kəzüng seni gunahqa azdursa, uni oyup taxliwət. Qünki pütün bədinıngning dozahqa taxlanoʻinidin kərə, bədinıngdiki

bir əzaying yok qilinonini kəp əwzəl. (Geenna g1067) 30 Əgər ong qolung seni gunahqa azdursa, uni kesip taxliwət. Qünki pütün bədininngning dozahqa taxlanoninidin kərə, bədininngdiki bir əzaying yok qilinonini kəp əwzəl. (Geenna g1067) 31 Yənə: — «Kimdikim ayalini talak qilsa, uningorə talak hetini bərsun» dəpmu buyrulojan. 32 Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, kimdikim öz ayalining buzukluk qilmixidin baxka [hərəkəndak ixni bahənə qilip] uni talak qilsa, əmdi uni zinaorə tutup bərgən bolidu; talak qilinojan ayalni əmrigə alojan kiximu zina qiləjan bolidu. 33 Silər yənə burunkilarorə «Kəsimingdin yanma, Pərwərdigarorə qiləjan kəsiminggə əməl qil» dəp buyrulojanlikini angliorənsilər. 34 Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, kət'iy kəsəm qilmanglar; ərxni tiləja elip kəsəm qilmanglar, qünki ərx Hudaning təhtidur; 35 yaki yərnə tiləja elip kəsəm qilmanglar, qünki yər yüzi Hudaning təhtipəridur. Yerusalemni tiləja elipmu kəsəm qilmanglar, qünki u yər uluorə padixəning xəhiridur. 36 Hətta öz bexinglarni tiləja elipmu kəsəm qilmanglar, qünki silərninng qeqinglarninng bir telinimu ak yaki kara rənggə əzgərtix qolunglardin kəlməydu. 37 Pəkət degininglar «Bolidu», «bolidu», yaki «Yak, yak, bolmaydu» bolsun. Buningdin ziyadisi rəzil boləjuqidin kelidu. 38 Silər «Kəzgə kəz, qixka qix» dəp buyrulojanini angliorənsilər. 39 Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, əski bilən təng bolmanglar. Kimdəkim ong məngzinggə ursa, sol məngzingnimu tutup bər; 40 wə birsi üstüngdin dəwa qilip, kənglikinngni almaqqi bolsa, qapininngnimu bər. 41 Birsi sanga [yük-təqini yüdküzüp]

ming kədəm yol yürüxkə zorlisa, uning bilən ikki ming kədəm mang. **42** Birsı səndin tilisə, uningoğa bər. Birsı səndin ətne-yerim qılmaqçı bolsa, uningoğa boynungni tolojima. **43** Silər «Qoxnangni səygin, duxmininggə nəprətlən» dəp eytiloqanni angliqan. **44** Birək mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, silərgə duxmənlik boləjanlaroğa mehır-muhəbbət kərsitinglar, silərdin nəprətləngənlərgə yaxilik qilinglar, silərgə ziyankəxlik qilojanlaroğa dua qilinglar. **45** Xundək qiloqanda, ərxtiki Atanglarning pərzəntliridin bolisilər. Qünki U quyaxining nurini yaxilaroqimu wə yamanlaroqimu qüxüridu, yamoqurnimu həqqaniylaroqimu, həqqaniyətsizlərgimu yaqduridu. **46** Əgər silər özünglaroğa muhəbbət kərsətkənlərgila mehır-muhəbbət kərsətsənglar, buning qandəkmu in'amoğa erixküqiliki bolsun? Hətta bajgırlarmu xundək qiliwatmamdu? **47** Əgər silər pəkət qerindaxliringlar bilənla salam-səhət qilixsanglar, buning nemə pəziliti bar? Hətta yat əlliklərmu xundək qilidioqu! **48** Xunga, ərxtiki Atanglar mukəmməl boləjindək, silərmu mukəmməl bolunglar.

6 Həzi bolunglarki, həyr-sahawətlik ixliringlarni baxqılarning aldida kəz-kəz qilmanglar. Bundək qilsanglar, ərxtiki Atanglarning in'amioğa erixəlməysilər. **2** Xunga həyr-sahawət qilojiningda, dawrang salma. Sahtipəzlərla sinagoglarda wə koqılarda adəmlərnin mahtixioğa erixix üqün xundək qilidu. Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, ular kəzligən in'amioğa erixkən bolidu. **3** Ləkin sən, həyr-sahawət qilojiningda onq qolungning nemə qiliwatqinini sol qolung bilmisun. **4** Xuning bilən həyr-

sahawiting yoxurun bolidu wə yoxurun ixlarni kərgüqi Atang sanga buni qayturidu. **5** Dua qiləjan waqtingda, sahtipəzlərdək bolma; qünki ular baxqilarəja kəz-kəz qilix üqün sinagoglar yaki tət koqa eəizida turuwelip dua qilixka amraqtur. Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, ular kəzligən in'amioja erixkən bolidu. **6** Ləkin sən bolsang, dua qiləjan waqtingda, iqqiri əygə kirip, ixikni yepip, yoxurun turoquqi Atangəja dua qilinglar; wə yoxurun kərgüqi Atang buni sanga qayturidu. **7** Dua-tilawət qiləjanda, [butpərəs] yat əlliklərdikidək kuruk gəpləрни təkrrarlawərmənglar. Qünki ular degənlirimiz kəp bolsa [Huda] tiliginimizni qoqum ijabət qilidu, dəp oylaydu. **8** Xunga, silər ularni dorimənglar. Qünki Atənglar silərnəng ehtiyajinglarni silər tiliməstin burunla bilidu. **9** Xuning üqün, mundaq dua qilinglar: — «I asmanlarda turoquqi Atimiz, Səning naminəng muqəddəs dəp uluəlanəjay. **10** Padixahliqəng kəlgəy, Iradəng ərxətə ada qilinəjandək yər yuzidimu ada qilinəjay. **11** Bügünki nenimizni бүgün bizgə bərgəysən. **12** Bizgə kərzdar boləjanlarni kəqürginimizdək, Sənmu kərzlirimizni kəqürgəysən. **13** Bizni azduruluxlarəja uqratkuzmiəjaysən, Bəlki bizni rəzil boləquqidin kutulduəjaysən». **14** Qünki silər baxqilərnəng gunah-səwənlirini kəqürsənglar, ərxetiki Atənglarmu siləрни kəqüridu. **15** Biraq baxqilərnəng gunah-səwənlirini kəqürmisənglər, ərxetiki Atənglarmu gunah-səwənlirilinglarni kəqürməydu. **16** Roza tutqan waqtinglarda, sahtipəzlərdək tatirəngəju qiyapətkə kiriwalmənglar. Ular roza tutqinini kəz-kəz qilix üqün qiraylirini soləjun qiyapəttə kərsitidu. Mən silərgə xuni

bərhək eytip qoyayki, ular kəzligən in'amioğa erixkən bolidu. **17** Əmdi sən, roza tutqiningda, qaqliringni maylap, yüzüingni yuyup yür. **18** Xu qaşda, roza tutqining insanlaroğa əməs, bəlki pəkət yoxurun turoşuqi Atangoşila kərinidu; wə yoxurun kərgüqi Atang uni sanga kayturidu. **19** Yər yüzidə özüinglaroğa bayliqlarni toplimanglar. Qünki bu yərdə ya küyə yəp ketidu, ya dat basidu yaki oşrilar tam texip oşrilap ketidu. **20** Əksiqə, ərxətə özüinglaroğa bayliqlar toplanglar. U yərdə küyə yeməydu, dat basmaydu, oşrimu tam texip oşrilimaydu. **21** Qünki bayliqing kəyərdə bolsa, kəlbinqmu xu yərdə bolidu. **22** Təning qirişiqi kəzdur. Xunga əgər kəzüing sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu. **23** Lekin əgər kəzüing yaman bolsa pütün wujudung kərangəşu bolidu. Əgər wujudungdiki «yoruqluk» əməliyəttə kərangəşuluk bolsa, u kərangəşuluk nemidegən kərkunqluk-hə! **24** Həqkim [birlə wəqittə] ikki hojayinning kulluqida bolmaydu. Qünki u yaki buni yaman kəriş, uni yahxi kəridu; yaki buningəşə başlinip, uningəşə etibarsiz kəraydu. [xuningəşə ohxax], siləning həm Hudaning, həm mal-dunyaning kulluqida boluxunglar mumkin əməs. **25** Xunga mən silərgə xuni eytip qoyayki, həyatinglarəşə kəreklik yemək-iqmək yaki uqanglarəşə kiyidişən kiyim-keqəkning şemini kilmanglar. Həyatliq ozuqtin, tən kiyim-keqəktin əziz əməsmu? **26** Asmandiki uqar-kənatlarəşə kəranglar! Ular terimaydu, ormaydu, ambarlarəşə yioşmaydu, lekin ərxetiki Atanglar ularnimu ozuqlanduridu. Silər axu kuxlardin kəp əziz əməsmu? **27** Aranglarda kəysinglar şəm-kəyoşu bilən əmrüinglarni birər saət uzartalaysilər? **28** Siləning

kiyim-keqakning oʻjemini qilixinglarning nemə hajiti?! Daladiki nelupərləning qandak əsidiəanlikiəə karap bekinglar! Ular əmgəkmə qilmaydu, qak egirməydu; **29** lekin silərgə xuni eytayki, hətta Sulayman toluk xan-xərapətə turoqandimu uning kiyinixi nilupərləning bir güliqilikmu yok idi. **30** Əmdi Huda daladiki bəgün eqilsa, ətisi kurup oqakka selinidiəan axu gül-giyahlarni xunqə bezigən yərdə, silərnə tehimu kiyindürməsmu, əy ixənqi ajizlar! **31** Xunga «nemə yəymiz», «nemə iqimiz», «nemə kiyimiz?» dəp oʻəm qilmanglar. **32** Qünki yat əldikilər mana xundak həmmə nərsigə intilidu, əmma ərxniki Atanglar siləning bu həmmə nərsilərgə mohtajlikinglarni bilidu; **33** xundak ikən, həmmidin awwal Hudaning padixahliki wə həkqaniylikieə intilinglar. U qaoqda, bularning həmmisi silərgə qoxulup nesip bolidu. **34** Xuning üqün, ətining oʻjemini qilmanglar. Ətining oʻjemi ətigə qalsun. Hər künning dərdi xu künqə tuxluk bolidu.

7 Baxqilarning üstidin həküm qilip yürmənglar. Xundakta [Hudaning] həkümigə uqrimaysilər. **2** Qünki silər baxqilar üstidin qandak baħa bilən həküm qilsanglar, [Hudamu] siləning üstünglardin xundak baħa bilən həküm qikiridu. Silər baxqilarni qandak əlqəm bilən əlqisənglar, [Hudamu] silərnə xundak əlqəm bilən əlqəydu. **3** Əmdi nemə üqün buradiringning kəzidiki qilni kərüp, əz kəzüngdiki limni bayqiyalmaysən?! **4** Sən qandakmu buradiringoəa: «Kəni, kəzüngdiki qilni eliwetəy!» deyələysən? Qünki mana, əzüngning kəzidə lim turidu!? **5** Əy sahtipəz! Awwal əzüngning kəzidiki limni eliwət, andin enik kərüp, buradiringning kəzidiki qilni eliwetələysən. **6** Muqəddəs

nərsini itlaroşa bərmənglar, yaki ünqə-mərwayitliringlarni tongguzlarning aldioşa taxlap qoymanglar. Bolmisa, ular bularni putlirida dəssəp, andin burulup silərni talaydu. **7** Tilənglar, silərgə ata kəlinidu; izdənglar, tapisilə; ixikni qekinglar, eqilidu. **8** Qünki hər bir tiligüqi tiliginigə erixidu; izdigüqi izdiginini tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **9** Aranglarda öz oşli nan tələp kilsa, uningəşa tax beridioşanlar barmu?! **10** Yaki belik tələp kilsa, yilan beridioşanlar barmu? **11** Əmdi silər rəzil turupmu öz pərzəntliringlaroşa yahxi iltipatlarni berixni bilgən yərdə, ərxniki Atanglar Əzidin tiligənlərgə yahxi nərsilərni tehimu iltipat kilmasmu? **12** Xunga hər ixta baxkilarning əzünglaroşa kəndəş muamilə kəlixini ümid kilsanglar, silərmu ularoşa xundəş muamilə kilinglar; qünki Təwrat kənunı wə pəyoşəmbərlərninğ təlimatlıri mana xudur. **13** Tar dərwezidin kiringlar. Qünki kixini həlakətke elip baridioşan dərwaza kəng bolup, yoli kəngtaxa wə daşdamdur, wə uningdin kiridioşanlar kəptur. **14** Birəş həyatlikka elip baridioşan dərwaza tar, yoli kıştang bolup, uni tapalaydioşanlarmu az. **15** Aldinglaroşa koy terisigə oriniwelip kəlgən, iqi yirtkuq qilberidək boləşan sahta pəyoşəmbərlərdin həoxyar bolunglar. **16** Silər ularni mewiliridin tonuwalalaysilər. Tikəndin üzümlər, kəmoşəktin ənjürlər aloşili bolamdu? **17** Xuningəşa ohxax, hər yahxi dərəş yahxi mewə beridu, por dərəş naqar mewə beridu. **18** Yahxi dərəş naqar mewə bərməydu, por dərəş yahxi mewə bərməydu. **19** Yahxi mewə bərməydioşan hər bir dərəş kesilip otka taxlinidu. **20** Xuningdəş, muxundəş kixilərni

mewiliridin tonuwalalaysilər. **21** Manga «Rəbbim, Rəbbim» degənlərninğ həmmissila ərx padixahlıkiyə kirəlməydu, bəlki ərxte turoquqi Atamning iradisini ada kılolanlarla kirələydu. **22** Xu künidə nuroqun kixilər manga: «Rəbbim, Rəbbim, biz sening naming bilən wəhiy-bexarətlərnini yətküzduk, sening naming bilən jinlarnini qoqliduk wə naming bilən nuroqun məjizilərnini kərsəttuk» dəydu. **23** Həlbuki, u qaqda mən ularəya: «Silərnini əzəldin tonumaymən. Kəzümədin yəkilinqlar, əy itaətsizlər!» dəp elan kılimən. **24** Əmdi hərbi bu səzlirimni anglap əməl kılolan bolsa, u əz əyini qoram tax üstigə saləyan pəmparasətlilik kixigə ohxaydu. **25** Yaməyur yioqip, kəlkün kelip, boran qikip soqsimu, u əy ərülmidini; qünki uning uli qoram taxning üstigə selinəyan. **26** Birəq səzlirimni anglap turup, əməl kılmaydian hərbi əyini qumning üstigə quran əhməkkə ohxaydu. **27** Yaməyur yaqkanda, kəlkün kəlgəndə, boran qikkanda xu əy ərülüp kətti; uning ərülüxi intayin dəhxətlilik boldi! **28** Wə xundəq boldiki, əysa bu səzlinini ahirlaxturoqandin keyin, bu top-top halayiq uning təlimlirigə həyranuhəs boluxti. **29** Qünki uning təlimliri Təwrat ustazliriningkigə ohximaytti, bəlki tolimu nopuzluk idi.

8 U taədin qüxkəndə, top-top kixilər uningəya əgixip mangdi. **2** Wə mana, mahaw kesili bar boləyan bir kixi uning aldiəya kelip, bəxini yərgə urup tizlinip: — Təksir, əgər halisingiz, meni kesilimədin pak kılalaysiz! — dedi. **3** əysa uningəya qolini təgküzüp turup: — Halaymən, pak boləyin! — dewidi, bu adəmninğ mahaw kesili xuan pak bolup saqaydi. **4** əysa uningəya: — Həzir bu ixni həqkimgə

eytma, balki udul berip kahinoga özüngni kersitip, ularda bir guwahlik bolux üqün, Musa bu ixta əmr qiləjan hədiyə-kurbanlikni sunəjin, — dedi. **5** U Kəpərnahum xəhriyə barəanda, [rimlik] bir yüzbexi uning aldiəja kelip, uningdin yelinip: **6** — Təksir, qakirim paləq bolup qelip, bək azablinip əydə yatidu, — dedi. **7** Mən berip uni sakaytip koyay, — dedi Əysa. **8** Yüzbexi jawabən: — Təksir, torusumning astioja kirixingizgə layik əməsmən. Pəqət bir eəizlə səz qilip qoyingiz, qakirim sakiyip ketidu. **9** Qünki mənmu baxqa birsining həkükü astidiki adəmmən, mening qol astimda ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu. Quluməja bu ixni qil desəm, u xu ixni qilidu, — dedi. **10** Əysa bu gəplərnə anglap, həyran boldi. Əzi billə kəlgənlərgə: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, bundək ixənqni hətta Israillar arisidimu tapalmiojanidim. **11** Silərgə xuni eytayki, nuroqun kixilə künqikix wə künpetixtin kelip, ərx padixahlikida İbrahim, İshək wə Yəquplar bilən bir dastihanda olturidu. **12** Ləkin bu padixahlikning əz pərzəntliri bolsa, sirtta qarangoqulukqə taxlinip, u yərdə yioja-zarlar kətüridu, qixlirini oququrlitidu, — dedi. **13** Andin, Əysa yüzbexiəja: — Əyünggə qəyt, ixənginingdək sən üqün xundək qilinidu, dedi. Həlikə qakarning kesili xu pəyttə sakaytildi. **14** Əysa Petrusning əyigə barəanda, Petrusning keynanisining kizip orun tutup yetip qaloqinini kərdi. **15** U uning qolini tutiwidi, uning kizitmisi yandi. [Ayal] dərhal ornidin turup, Əysani kütüxkə baxlidi. **16** Kəq kirgəndə, kixilə jin qaplxəkən nuroqun adəmlərnə uning aldiəja elip kelixti. U bir eəiz səz bilənla jinlarnə

həydiwətti wə barlıq kesəllərnı saqaytti. **17** Buning bilən, Yəxaya pəyoqəmbər arkılıq yətküzülgən: «U əzi aqrıksılaklırimizni kətürdi, kesəllirimizni üstigə aldı» degən söz əməlgə axuruldi. **18** Əysa əzini oriwaləqan top-top kixilərnı kərüp, [muhlislıriəq] dengizning u qetioqə ətüp ketixni əmr kildi. **19** Xu qaəqda, Təwrat ustazlıridin biri kelip, uningəqə: — Ustaz, sən kəyərgə barsang, mənmu sanga əgixip xu yərgə barimən, — dedi. **20** Əysa uningəqə: — Tülkilərnıng əngkürliri, asmandiki kuxlarning uwiliri bar; birak İnsan'ooqlining bəxini kəyoqudək yerimu yok, — dedi. **21** Muhlislıridin yənə biri uningəqə: — Rəb, mening əwwal berip atamni yərlikkə kəyuxumoqə ijazət bərgəysən, — dedi. **22** Birak Əysa uningəqə: — Manga əgəxkin, wə əlüklər öz əlüklirini yərlikkə kəyusun, — dedi. **23** U kemigə qüxti, muhlislırimu qüxüp billə mangdi. **24** Wə mana, dengiz üstidə kattik boran qikip kətti; xuning bilən dolqunlar kemidin həlkip kemini oqərk kiliwetəy dəp kaldi. Lekin u uhlawatatti. **25** Muhlislar kelip uni oyoqitip: — I ustaz, bizni kutulduroqaysən! Biz həlakət aldidə turimiz — dedi. **26** — Nemixkə kərkisilər, i ixənqi əjizlar! — dedi u wə ornidin turup, boran-qapqunoqə wə dengizoqə tənbiq beriwidi, həmmisi birdinla tinqidi. **27** Muhlislar intayin həyran bolup, bir-birigə: — Bu zadi kəndək adəmdü? Hətta boran-qapqunlar wə dengizmu uningəqə boysunidikən-hə! — dəp ketixti. **28** Əysa dengizning u qetidiki Gadaralıqlarning yurtioqə barəjinidə, jin qaplxkən ikki kixi gərliridin qikip uningəqə aldioqə kəldi. Ular xunqə wəhxiy idiki, həqkim bu yərdin ətüxkə jür'ət kilalmaytti. **29** Uni kərgəndə ular:

— I Hudaning Ooqli, sening biz bilən nemə karing! Sən waqit-saiti kəlməyla bizni qiyniojili kəldingmu? — dəp tovlidi. **30** Xu yərdin heli yiraqta qong bir top tongguz padisi otlap yürətti. **31** Jinlar əmdi uningə: — Əgər sən bizni qoqliwətməkqi bolsang, bizni tongguz padisi iqigə kirgüzüwətkəysən, — dəp yalwuxti. **32** U ularə: — Qiqinglar! — dewidi, jinlar qikip, tongguzlarning tenigə kiriwalidi. Mana, pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qüxüp, sularda ojarq boldi. **33** Lekin tongguz baqquqilar bədar keqip, xəhərgə kirip, bu ixning bax-ahirini, jümlidin jin qaplxkan kixiləarning kəqürmixlirini halayıqqa eytip berixti. **34** Wə mana, pütün xəhərdikilər Əysa bilən kərixkili qikti. Ular uni kərgəndə, uning əzlrining xu rayonidin ayrilip ketixini etüdi.

9 Xuning bilən u kemigə qüxüp dengizdin etüp, əzi turojan xəhərgə kaytip kəldi. **2** Wə mana, kixilər zəmbilgə yatquzulojan bir paləqni uning aldioja elip kəldi. Əysa ularning ixənqini kərip həliki paləqkə: — Ooqlum, yürəklik bol, gunahliring kəqürüm qilindi, — dedi. **3** Andin mana, Təwrat ustazliridin bəziliri kənglidə: «Bu adəm kupurluk qiliwatidu!» dəp oylidi. **4** Ularning kənglidə nemə oylawatqanlikini bilgən Əysa ularə: — Nemə üqün kənglünglarda rəzil oylarda bolisilər? **5** «Gunahliring kəqürüm qilindi» deyix asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? — dedi wə yənə ularə: — **6** Əmma hazir siləarning Insan'ooqlining yər yüzidə gunahlarni kəqürüm qilix həqukioja igə ikənlikini bilixinglar üqün, — u paləq kesəlgə: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yioixturup öyüggə kayt, — dedi. **7** Həliki adəm ornidin

turup öyigə kaytti. **8** Buni kərgən top-top adəmlər kərkuxup, insanlarəja bundak həkukni bərgən Hudani uluqlaxti. **9** Əysa u yərdin qikip aldiəja ketiwetip, baj yiojidiəjan orunda olturojan, Matta isimlik bir [bajgirni] kərđi. U uningəja: — Manga əgəxkin! — dedi. Wə Matta ornidin turup, uningəja əgəxti. **10** Wə xundak boldiki, əysa [Mattaning] əyidə mehman bolup dastihanda olturojanda, nurojun bajgirlar wə gunahkarlarmu kirip, əysa wə uning muhlisleri bilən həmdastihan boldi. **11** Buni kərgən Pərisiylər uning muhlisleriəja: — Ustazinglar nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — dedi. **12** Bu gəpni angliəjan əysa: — Saqlam adəmlər əməs, bəlki bimarlar tewipka mohtajdur. **13** Silər berip [mukəddəs yazmilardiki]: «Izdəydiəjinim qurbanliklar əməs, bəlki rəhim-xəpkət» deyilgən xu səzning mənisini əgininglar; qünki mən həkkaniylarni əməs, bəlki gunahkarlarni qakirojili kəldim, dedi. **14** Xu waqitlarda, Yəhya [pəyoəmbərnin] muhlisleri əysaning yenioja kelip uningəja: — Nemixka biz wə Pərisiylər patpat roza tutimiz, lekin sizning muhlisiringiz tutmaydu? — dəp soraxti. **15** Əysa jawabən: — Toyi boluwatkan yigit tehi toyda həmdastihan olturojan qaojda, toy mehmanliri həza tutup oltursa kəndak bolidu!? Əmma xu künlər keliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu kündə roza tutidu. **16** Həqkim kona kəngləkkə yengi rəhttin yamak salmaydu. Undak kilsa, yengi yamak [kirixip], kiyimni tartip yirtiwetidu. Nətijidə, yirtik tehimu yoojnap ketidu. **17** Xuningdək, həqkim yengi xarabni kona tulumlarəja qaqilimaydu. Əgər undak kilsa, [xarabning eqixi bilən]

tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülüp ketidu həm tulumlarmu kardin qıqıdu. Xuning üçün kixilər yengi xarabni yengi tulumlarğa qaqılaydu; xundak kılqanda, hər ikkilisi saklinip qalidu. **18** U [Yəhyaning muhlislirioğa] bu sözlərni kiliwatқан waqtida, mana bir həkümдар kelip, uning aldioğa bax urup: — Mening kızim hazırla ölüp kətti; əmma siz berip uningğa kolingizni təgküzüp koysingiz, u tirilidu, dedi. **19** Əysa ornidin turup, muhlisliri bilən billə uning kəynidin mangdi. **20** Wə mana, yolda hun təwrəx kesiligə gırıptar bolıniioğa on ikki yil bolqan bir ayal Əysaning arqısidin kelip, uning tonining pexini silidi. **21** Qünki u iqidə «Uning tonini silisamla, qoqum sakıyıp ketimən» dəp oyliqanıdi. **22** Əmma Əysa kəynigə burulup, uni kərüp: — Kızim, yürəklik bol, ixənqing seni sakaytti! dedi. Xuning bilən u ayal xu saəttə sakaydi. **23** Əmdi Əysa həliki həkümdarning öyigə kirgəndə, nəy qeliwatқан wə həza tutup waysawatқан kixilər topini kərüp, **24** ularğa: — Qikıp ketinglar, bu kız ölmidi, bəlki uhlawatidu, dedi. [Xuni anglap] kəpqilik uni məshirə kildi. **25** Kixilər qikiriwetilgəndin keyin, u kızning yenioğa kirip, uning qolini tutiwidi, kız ornidin turdi. **26** Bu tooqrisidiki həwər pütün yurttə pur kətti. **27** Əysa u yərdin qikqanda, ikki qarıoqu uning kəynidin kelip: — I Dawutning oqlı, bizgə rəhım kılqaysız! — dəp nida kılıxti. **28** U öygə kirgəndin keyin, xu ikki qarıoqu uning aldioğa kəldi. Əysa ulardin: — Silər mening bu ixka qadir ikənlikigə ixinəmsilər? — dəp soridi. — I Rəbbim, ixinimiz, — dəp jawab bərđi ular. **29** U qolini ularning kəzligə təgküzüp turup: — İxənqinglar boyiqə bolsun! dewidi, **30** Ularning kəzliri eqildi. Əysa

ularoq: Bu ixni heqkinge eytmanglar! döp qattik tapilidi.

31 Lekin ular u yerdin qikipla, uning nam-xehritini pütkül yurtka yeyiwetti. **32** Ular qikip ketiwatkanda, kixilər jin qaplawkan bir gaqini uning aldioqa elip keldi. **33** Uningoqa qaplawkan jinning heydilixi bilänla, heliki adäm zuwanoqa keldi. Halayik intayin heyranuhäs bolup: — Bundak ix Israilda zadi körülüp bakmioqan, — deyixti. **34** Lekin Përisiyler: — U jinlarni jinlarning amirige tayinip qoqlaydikän, deyixti. **35** Wä äysa barliq xähär wä yeza-kixlawklarni kezip, ularning sinagoglirida tälüm berip, ärx padixahlikidiki hux häwäрни jakarlidi wä hähnil kesällärni wä hähnil meyip-ajizlarni saqaytti. **36** Lekin u top-top adämlärni körüp ularoqa iq aqritti, qünki ular harlinip padiqisiz qoy padiliridäk panahsiz idi. **37** Xuning bilän u muhlisliroqa: — Hosul därwäkä köp ikän, birak [hosul elix üqün] ixläydioqanlar az ikän. **38** Xunga hosulning Igisidin, Öz hosulingni yiojiwelixka ixlämqilärni jiddiy äwätkäysän, döp tilänglar, — dedi.

10 U on ikki muhlisini yenioqa qakirip, ularoqa napak rohlarini qoqlax wä hähbir kesällikni häm hähbir meyip-ajizni saqaytix hokukini bärdi. **2** On ikki rosulning isimliri tawändikiqä: Awwal Petrus döpmu atilidioqan Simon wä uning inisi Andiriyas, andin Zäbädiyning oqlı Yakup wä uning inisi Yuhanna, **3** Filip wä Bartolomay, Tomas wä bajgir Matta, Alfayning oqlı Yakup wä Läbbaus döpmu atilidioqan Taday, **4** millätpärwär döp ataloqan Simon wä keyin äysaqa satkunluk kilöqan Yähuda Ixkariyot. **5** äysa bu on ikkisini [hähkning arisioqa] mundak tapilap äwetti: — Yat ällikläarning yollirioqa qikmanglar,

yaki Samariyaliklarning xəhərlirigimu kirmənglar, **6** bəlki tenigən qoy padiliri boləjan Israil jəmətidikilər arisiə beringlar. **7** Barəjan yeringlarda: «Ərx padixahlıki yekinxip qaldı!» dəp jakarlanglar. **8** Aşriq-silaklarni sakaytinglar, əlükləni tirildürüinglar, mahaw kesəllirini sakaytinglar, jinlarni həydiwetinglar. Silərgə xapaət halis berilgəndur, silərmu halis iltipat qilinglar. **9** Bəlweəinglarəja altun, kümüx wə mis pullarni baqlap elip yürmənglar. **10** Səpər üqün birla yəktəktin baxqa nə hurjun, nə kəx, nə həsa eliwalmanglar. Qünki hizmətkar öz ix həkqini elixqa həkliktur. **11** Hərəkaysi xəhər yaki yeziəja barəjan waqtinglarda, aldi bilən xu yərdə kimning hərmətkə layıq mətiwər ikənlikini soranglar; xundak kixini tapqanda, u yərdin kətküqə uning eyidila turunglar. **12** Birər öygə kirgininglarda, ularəja salam beringlar. **13** Əgər u ailidikilər [hərmətkə] layıq mətiwər kixilər bolsa, tiligən amanliqinglar ularəja ijabət bolsun; əgər ular layıq bolmisa, tiligən amanliqinglar özüinglarəja qaytsun. **14** Siləni qəbul qilməjan, səzliringlarni angliməjan kimdəkim bolsa, ularning əyidin yaki xu xəhərdin kətkininglarda, ayiəinglardiki topini qəkiwetinglar. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, qiyamət künidə Sodom wə Gomorra zeminidikiləning həli xu xəhərdikiləningkidin yenik bolidu. **16** Mana, mən siləni qoylarni bəriləning arisiə əwətkəndək əwətimən. Xunga, yilandək səzgür, pahtəktək sap dillik bolunglar. **17** Insanlardin pəhəs bolunglar; qünki ular siləni tutuwelip sot məhkimilirigə tapxurup beridu, sinagoglirida qamqilaydu. **18** Ular wə xundakla yat əlliklər

üqün bir guwahlik boluxka, siler mening sawabimdin emirlər wə padixahlar aldioğa elip berilip sorakğa tartilisiler. **19** Lekin ular silərni sorakğa tartkan waqtida, kandak jawab berix yaki nemə jawab berixtin ənsirəp kətmənglar. Qünki xu waqti-saitidə eytix tegixlik sözlər silərgə təminlinidu. **20** Qünki sözligüqi əzünglar əməs, bəki Atangların rohi silər arkilik sözləydu. **21** Qerindax qerindixioğa, ata balisioğa hainlik kılıp, ölümgə tutup beridu. Balilarmu ata-anisioğa qarxi qikip, ularni ölümgə məhkum kılduridu. **22** Xundakla silər mening namim tüpəylidin həmmə adəmnin nəpritigə uqraysilər. Lekin ahioqığə bərdaxlik bərgənlər bolsa kütquzulidu. **23** Ular silərgə bu xəhərdə ziyankəxlik kilsa, yənə bir xəhərgə keqip beringlar. Qünki mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, Insan'ooli kaytip kəlgüqə silər Israilning barlik xəhərlirini arilax [wəzipinglar] tügiməydu. **24** Muhlis ustazidin, kul hojayinidin üstün turmaydu. **25** Muhlis ustazioğa ohxax bolsa, kul hojayinioğa ohxax bolsa razi bolsun. Ular əyning igisini «Bəəlzibul» dəp tillioğan yərdə, uning eyidikilirini tehimu kattik haqarətliməmdü? **26** Xunga ulardin qorqmanglar; qünki heqkandak yepik koyuloğan ix axkarilanmay qalmaydu, wə heqkandak məhpiy ix ayan bolmay qalmaydu. **27** Mening silərgə qarangojuda eytidioqanlirimni yorukta eytiweringlar. Kulikinglaroğa piqirlap eytiloqanlarni əgzilərdə jakarlanglar. **28** Tənni öltürsimu, lekin adəmnin jan-rohını öltürəlməydioqanlardin qorqmanglar; əksiqə, tən wə jan-rohni dozahta halak kılıxka qadir boluquqidin qorqunglar. **(Geenna g1067)** **29** Ikki quxqaqni bir tiyinqə

setiwalojili bolidu? Lekin ulardin birimu Atanglarsiz yergə qüxməydu. **30** Əmma silər bolsanglar, həтта hər bir tal qeqinglarmu sanaloqandur. **31** Xunga, qorkmanglar. Silər nurojunlioqan kuxkaqtinmu kimmetliktursilər! **32** Xunga, meni insanlarning aldidə etirap qilolanlarning hər birini mənmu əxtiki Atamning aldidə etirap qilimən; **33** Biraq insanlarning aldidə məndin tanoqanlarning hər biridin mənmu əxtiki Atam aldidə tanimən. **34** Mening dunyağa keliximni tinqlik elip kelix üqündur, dəp oylap qalmanglar. Mən tinqlik əməs, bəlki qiliqni yürgürüxkə kəldim. **35** Qünki mening kelixim «Ooqulni atisioğa, qizni anisioğa, kelinni keynanisioğa qarxi qikirix» üqün bolidu. **36** Xuning bilən «Adəmning düxmənliri öz ailisidiki kixilər bolidu». **37** Ata-anisini məndinmu əziz kəridioqanlar manga munasip əməstur. Öz ooqul-qizini məndinmu əziz kəridioqanlarmu manga munasip əməs. **38** Əzining krestini kətürüp, manga əgəxmigənlərmu manga munasip əməs. **39** Əz həyatini ayaydioqan kixi uningdin məhrum bolidu; mən üqün öz həyatidin məhrum bololan kixi uningğa erixidu. **40** Silərni qəbul qilolanlar menimu qəbul qilolan bolidu; meni qəbul qilolanlar bolsa meni əwətküqinimu qəbul qilolan bolidu. **41** Bir pəyoqəmbərnə pəyoqəmbərlik saləhiyitidə qəbul qilolan kixi pəyoqəmbərgə has bololan in'amoğa erixidu. Həkkəniy adəmnə u həkkəniy ikən dəp bilip qəbul qilolanlar həkkəniy adəmgə has bololan in'amoğa erixidu. **42** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, mening bu xəqiqiklirimdin əng kiqiki birini mening muhlisim dəp bilip uningğa həтта pəkət birər

qinə sooquk su bərgən kiximu jəzmən əzigə layiq in'amdin məhrum bolmaydu.

11 Əysa on ikki muhlisioğa bu ixlarni tapilap boləandin keyin, əzimu xu yərdiki hərəkəysi xəhərlərdə təlim berix wə [Hudaning kalamini] jakarlar üqün u yərdin kətti. **2** Zindanoğa solanoğan Yəhya [pəyoğəmbər] Məsihning qiloğan əməllirini anglap, muhlislrini əwətip, ular arkilik əysadin: **3** «Kəliximukərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmü?» — dəp soridi. **4** Əysa ularoğa jawab berip mundak dedi: — Yəhyaning yenioğa kaytip berip, əz anglawatqanliringlarni wə kəruwatqanliringlarni bayan kilip — **5** Korlar kəraləydiyən wə tokurlar mangalaydiyən boldi, mahaw kesili boləanlar sakaytildi, gaslar angliyalaydiyən boldi, əlgənlərmu tirildürüldi wə kəmbəoğəllərgə hux həwər jakarlandi» — dəp eytinglar **6** wə [uningoğa yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtliktur!» dəp qoyunglar, — dedi. **7** Ular kətkəndə, əysa top-top adəmlərgə Yəhya toqruqluk səzləxkə baxlidi: — «Silər əsli [Yəhyani izdəp] qəlgə barəjninglarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamalda yəlpünüp turoğan qomuxnimu? **8** Yaki esil kiyingən bir ərbabnimu? Mana, esil kiyimlərnə kiygənlər han ordiliridin tepiliduqu! **9** Əmdi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyoğəmbərnimu? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip qoyayki, [bu bolsa] pəyoğəmbərdinmu üstün bir boləquqidur. **10** Qünki [mukəddəs yazmildardiki]: — «Mana, yüz aldingoğa əlqimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp pütülgən səz dəl uning toqrisida pütülgəndur.

11 Mən silərgə xuni bərһək eytip qoyayki, ayallardin tuşuloşanlar arisida qemüldürgüqi Yəhyadinmu uluşi turoşuzuloşini yok; əmma ərx padixahlıkidiki əng kiqik bolşinimu uningdin uluşi turidu. **12** Əmma qemüldürgüqi Yəhya otturişə qıkkən künlərdin bügünki küngiqə, ərx padixahlıkişə kirix yoli xiddət bilən eqildi wə kixilər uni xiddət bilən tutuwalidu. **13** Qünki barlıq pəyoşəmbərlərnin bexarət berix hizmiti, xundaqla Təwrattiki yazmılar arkilik bexarət yətküzülüş hizmiti Yəhya bilən ahirlixidu. **14** Wə əgər xu səzni qəbul qılalisanglar, «[kaytip] kelixi muqərrər bolşan İlyas [pəyoşəmbər]» bolsa, [Yəhyaning] əzidur. **15** Anglişudək quliki barlar buni anglisun! **16** Lekin bu dəwrdeki kixilərnı zadi kimlərgə ohxitay? Ular huddi rəstə-bazarlarda olturwelip, bir-birigə: **17** «Biz silərgə sunay qelip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Matəm pədisigə qelip bərsəkmü, yioşə-zar qilmidinglar» dəp [kəxaydişən tuturuqsız] balılaşə ohxaydu. **18** Qünki Yəhya kelip ziyapəttə olturmaytti, [xarab] iqməytti. Xuning bilən, ular: «Uningişə jin qaplixiptu» deyixidu. **19** İnsan'oshi bolsa kelip həm yəydu həm iqidu wə mana, ular: «Taza bir toymas wə bir məyhor ikən. U bajgırlar wə gunahkarlarınin dosti» deyixidu. Lekin danalığ bolsa öz pərzəntliri arkilik durus dəp tonulidu». **20** Andin u əzi kəp məjizilərnı kərsətkən xəhərlərdə turuwatqanlarnı towa qilmioşanlıki üqün əyibləp, mundaq dedi: — **21** Həlingləşə way, əy Qorazinliklar! Həlingləşə way, əy Bəyt-Saidalıklar! Qünki silərdə kərsitilgən məjizilər Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitilgən bolsa, u yərlərdikilər

heli burunla böz kiyimigə yəginip, külgə milinip towa kילוan bolatti. **22** Mən silərgə xuni eytip qoyayki, qiyamət künidə Tur wə Zidondikilərnin kəridioqini silərnin kidin yenik bolidu. **23** Əy ərxkə kətürülgən Kəpərnaşumluqlar! Silər təhtisaraşa qüxürülsilər. Qünki aranglarda yaritiloan məjizilər Sodomda yaritiloan bolsa, u xəhər bögüngiqə həlak bolmioan bolatti. **(Hadēs 986)** **24** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, qiyamət künidə Sodom zeminidikilərnin kəridioqini silərnin kidinmu yenik bolidu. **25** Xu waqitlarda, əysa bu ixlarşa qarap mundaq dedi: — Asman-zemin Igisi i Ata! Sən bu [həqiqətlərni] danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balilarşa axkarilioanliğin üqün Sanga mədhiyilər oquymən! **26** Bərək, i Ata, nəziringdə bundaq kılıx rawa idi. **27** Həmmə manga Atamdin təqdim kılindi; Ooşulni Atidin baxqa həqkim tonumaydu, wə Atinimu Ooşul wə Ooşul axkarilaxni layiq kərgən kixilərdin baxqa həqkim tonumaydu. **28** Əy japakəxlər wə eoşir yük yükləngən həmminglar! Mening yenimoşa kelinglar, mən silərgə aramlıq berəy. **29** Mening boyunturukumni kiyip, məndin əgininglar; qünki mən məmin wə kəmtərmən; xundaq kילוanda, kənglünglar aram tapidu. **30** Qünki mening boyunturukumda bolux asan, mening artidioşan yüküm yeniktur.

12 Xu qaşlarda bir xabat küni, əysa buşdaylıqlərdin etüp ketiwatatti. Qorsıqi eqip kətən muhlisliri baxaqlarni üzüp, yeyixkə baxlidi. **2** Lekin buni kərgən Pərisiyələr unioşa: — Kara, muhlisliring xabat küni Təwratta qəkləngən ixni kiliwatidu, deyixti. **3** Birəş u ularşa:

— Dawut wə uning h mrahlirining aq  aloqanda nem  k loqanlikini [muk dd s yazmildin] o umioqanmusil r?

4 U Hudaning  yig  kirip, [Hudaqoq] ataloqan, xundakla  zi w  h mrahlirioq  nisbətən T wrat qanuni boyiqə yeyixk  bolmaydioqan «t kdim nanlar»ni [sorap elip], ularni [həmrahliri] bilən bill  yeg n.  slid  bu nanlarni p k t kahinlarning yeyixigila bolatti. **5** Silər T wrattin xuni o up baqmioqansil rki, ibadəthanida ixləydioqan kahinlar xabat k nliri ixl p xabat t rtipini buzsimu, gunah a buyrulmaydu. **6** Birak mən xuni sil rg  eytip qoyayki, bu y rd  ibad thanidinmu uluq birsi bar. **7**  mdilikt  əgər silər [Hudaning] «[muk dd s yazmilarda]: «Izd ydiyoinim qurbanliklar  m s, b lki rəhim-x p t» deyilgən xu s zining mənisini bilgən bolsanglar, bigunah kixil rni gunahkar d p bekitm ytinglar. **8** Q nki Insan'ooli xabat k nining Igisidur. **9** U u yərdin ayrilip, ularning sinagogioq  kirdi. **10** W  mana, u y rd  bir qoli yegil p qaloqan bir adəm bar idi. Ular uning üstidin ərz k lixk  s w b tapmaq i bolup uningdin: — Xabat k ni kes l sakaytix T wrat qanunioq  uy junmu? — d p soridi. **11** Lekin u ularoq  mundaq jawab b rdi: — Bir singlarning qoyi xabat küni orioq  q x p k ts , uni d rh l tartip qikiriwalmaydioqan adım barmidu? **12** Insan bolsa qoydin xunq   tibarliktur! Xunga, xabat küni yahxil k k lix T wrat qanunioq  uy jundur. **13** Andin u helik  kes lg : — Qolungni uzat, — dedi. U qolini uzitixi bil nla qoli ikkinqi kolioq  ohxax  slig  k lt r ldi. **14** Birak P risiyl r taxk rioq  qik p, uni qandaq yokitix h k kid  m slih t kəlixti. **15**  mma  ysa buni biliwelip u yərdin ayrildi.

Top-top kixilər uningotā əgixip mangdi. U ularning həmmisini sakaytti; **16** andin ularotā əzining salahiyitini axkarilimaslikni kattik tapilidi. **17** Buning bilən Yəxaya pəyoqəmbər arkilik yətküzülgən munu səzlər əməlgə axuruldi: **18** — «Qaranglar, mana Mən tallioqan Əz kulum! Mening səyümlükim, dilimning səyüngini! Mən Əz Rohimni uning wujudioqā kondurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həqiqətəni jakarlaydu. **19** U nə talax-tartix qilmaydu nə quqan kətürməydu, Koqilarda uning kətürgən awazini heq angliotūqi bolmaydu. **20** Taki u otəlibə bilən tootra həkümlərnəni qikərotūqə, Yanjilotān qomuxni sundurmaydu, Tütəp otəy dəp qəlotān pilikni otürməydu; **21** Wə əllər uning namioqā ümid baotlaydu». **22** Xu qəotāda, uning aldioqā jin qəplixiwəlotān kor wə gəqə biri elip kelindi. U uni sakaytti, kor gəqini səzliyələyotān wə kərələyotān qildi. **23** Barlik halayik həyran boluxup: — Əjəbə, bu Dawutning otəlimidu? — deyixti. **24** Lekin Pərisiyələr bu səzni anglap: — U pəkət jinlarning əmiri bolotān Bəəzibubqə tayinip jinlarnəni kootliwetidikən, deyixti. **25** Lekin u ularning nemə oylawatqānlikini bilip ularotā mundəq dedi: — Əz iqidin bəlünüp otərə sokuxqān hərqāndəq pədixəhlik wəyran bolidu; hərqāndəq xəhər yaki ailə otəz iqidin bəlünüp otərə sokuxsə zəwalliqqə yüz tutidu. **26** Əgər Xəytan Xəytanni kootlisa, u otəz-otəzə qərxə qikqān bolidu. Undəqə, uning pədixəhliki qāndəqmu put tirəp turalisun? **27** Əgər mən jinlarnəni Bəəzibuloqə tayinip kootlisam, silərnəning pərzəntliringlər kimgə tayinip jinlarnəni kootlaydu?! Xungə ular silər tootruləq həküm qikərsun! **28** Lekin mən Hudaning Rohioqā tayinip jinlarnəni

qoʻlloqan bolsam, undaʼta Hudaning padixahliki dər wə kə
üstünglaroʻqa qüxüp namayan boldi. **29** Bir xixi küqtünggür
birsining öyigə kirip, uning mal-mülkini qandaq bulap
ketəlisun? Pəqət u xu küqtünggürni awwal baʻqliyalisa,
andin öyini bulang-talang qilalaydu. **30** Mən tərəptə
turmiʻoqanlar manga qarxi turoʻquqidur. Mən tərəpkə
[adəmlərni] yioʻmiʻoquqilar bolsa tozutu wətküqidur. **31**
Xuning üqün mən silərgə xuni eytip qoyayki, insanlarning
ətküzgən hətürlük gunahliri wə qilʻoqan kupurluklirining
həmmisini kəqürüxkə bolidu. Birəq Muqəddəs Rohqə
kupurluk qilix heq kəqürülməydu. **32** Insan'ooʻliʻoqə
qarxi səz qilʻoqan kimdəkim bolsa kəqürümgə erixələydu;
lekin Muqəddəs Rohqə qarxi gəp qilʻoqanlar bolsa bu
dunyadimu, u dunyadimu kəqürümgə erixəlməydu. (aiōn
g165) **33** Dərəh yahxi bolsa, mewisimu yahxi bolidu —
yaxi dərəh por bolsa, mewisimu naqar bolidu; qünki
hər kandaq dərəh əz mewisidin bilinidu. **34** Əy yilanlarning
pərzəntliri! Silər rəzil tursanglar, aʻz inglardin qandaqmu
yahxi səz qiqsun? Qünki adəmnin kəlbidə nemə tolup
taxqan bolsa eʻjizdin xu qiqidu. **35** Yahxi adəm əz
yahxi həzinisidin yahxi nərsilərni qiqiridu. Yaman adəm
yaman həzinisidin yaman nərsilərni qiqiridu. **36** Mən
silərgə xuni eytip qoyayki, insanlar qilʻoqan hər bir eʻjiz
quruk səzi üqün sorəq küni hesab beridu. **37** Qünki əz
səzliring bilən ya həq qaniy ispatlinisən, ya səzliringlar
bilən gunahkar dəp bekitilisən. **38** Xu qəʻda bəzi
Təwrat ustazliri wə Pərisiylər uningə qə jawabən: Ustaz,
səndin bir məjizilik alamət kərgümüz bar, — dedi. **39**
Le kin u ularə qə mundaq jawab bərdi: — Rəzil həm

zinahor bu dāwr bir «alamət»ning kəristilixini istəp yüridu. Biraq bu dāwrdikilərgə «Yunus pəyoqəmbərdə kərülgən məjizilik alamət»tin baxqa heqkandə məjirilik alamət kərsitilməydu. **40** Qünki Yunus pəyoqəmbər yoqan belikning kərsikida üq keqə-kündüz yatqandə, Insan'ooqlimu ohxaxla üq keqə-kündüz yərning baqrida yatidu. **41** Sorəq küni Ninəwə xəhiridikilər bu dāwrdikilər bilən təng qərup, bu dāwrdikilərnin gənəhlirini bekitidu. Qünki ular Yunus [pəyoqəmbər] jakarlioqan həwəni anglap, [yamanliqidin] towa qiloqan; wə mana, muxu yərdə Yunus [pəyoqəmbər]dinmu uluq birsi turidu! **42** Sorəq küni «Jənubtiki ayal padixah»mu bu dāwrdikilər bilən təng tirilip, ularning gənəhlirini bekitidu. Qünki u Sulaymanning dana səzlirini anglax üqün yər yüzining qetidən kəlgən; wə mana, hazır muxu yərdə Sulaymandinmu uluq birsi turidu. **43** Napak roq birawning tenidin qikiriwetilgəndin keyin, u qurəq dalalarni qərgiləp yürüp, birər aramgəhni izdəydu, biraq tapalmaydu **44** wə: «Mən qikqan makaniməqə qəytay» dəydu. Xuning bilən qəytip kelip, xu makanining yənili box turoqanliqini, xundəqlə pakiz tazilanoqanliqini wə rətləngənlikini bayqəydu-də, **45** berip əzidinmu bəttər yəttə jinni baxlap kelidu; ular kirip billə turidu. Buning bilən həliqi adəmnin keyinki həli burunqidinmu tehimu yaman bolidu. Bu rəzil dāwrdikilərnin həlimu mana xundəq bolidu. **46** U toplaxqan halayiqqə dawamlıq səzləwatqanda, mana, anisi bilən iniliri kelip, uning bilən səzləxməqə bolup taxqirida turuxti. **47** Xuning bilən birəylən uningə: — Aningiz wə iniliringiz siz

bilən sözlirimiz dəp taxqirida turidu, — dedi. **48** Lekin u jawabən xu həwərnı yətküzgən kixidin: «Kim mening anam, kim mening inilirim?» — dəp soridi. **49** Andin u qolını sozup muhlislrını kərsitip: — Mana mening anam, mana mening inilirim! **50** Qünki kim ərxıtki Atamning iradisini ada qılsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim wə anamdur, — dedi.

13 Xu küni əysa əydin qıqıp, dengiz boyıda olturatti. **2** Ətrapiya top-top adəmlər olixıwaləqəqə, u bir kemigə qıqıp olturdi. Pütkül halayık bolsa dengiz boyıda turuxatti. **3** U ularəqə təmsillər bilən nurəjun həkmətlərni eytip birip, mundaq dedi: — Mana, uruq qaqquqi uruq qaqkili [etizəqə] qıkıptu. **4** Uruq qaqqanda uruqlardın bəziliri qıqır yol üstigə qüxüptu, kuxlar kelip ularni yəp ketiptu. **5** Bəziliri texi kəp, topisi az yərlərgə qüxüptu. Tupriki qongkur bolmioqəqə, tezla ünüp qıkıptu, **6** lekin kün qıqıxi bilənla aptapta kəyüp, yiltizi bolmioqəqə kurup ketiptu. **7** Bəziliri tikənlərnıng arisioqə qüxüptu, tikənlər əsüp maysılarnı boşuwaptu. **8** Bəziliri bolsa yahxi tupraqqə qüxüptu. Ularning bəziliri yüz həssə, bəziliri atmix həssə, yənə bəziliri ottuz həssə həsul beriptu. **9** Qulıki barlar buni anglisun! **10** Muhlislrı kelip, unıngdin: — Sən nemə üqün ularəqə təmsillər arqilik təlim berisən? — dəp soridi. **11** U ularəqə mundaq jawab bərdi: — Silər ərx padixahlıqıning sirlirini bilixkə muyəssər qilindinglar, lekin ularəqə nesip qilinmidi. **12** Qünki kimdə bar bolsa, unıngəqə tehımu kəp berilidu, unıngda molqilik bolidu; əmma kimdə yəq bolsa, hətta unıngda bar boləanlirimu unıngdin məhrum qilinidu. **13** Ularəqə təmsil bilən

sözlaximning səwəbi xuki, ular qarisimu kərməydu, anglisimu tingximaydu həm həkikiy qüxənməydu. **14** Buning bilən Yəxaya pəyöəmbər eytkan bexarəttiki munu sözlər əməlgə axuruldi: — «Silər anglaxni anglaysilər, biraq qüxənməysilər; Qaraxni qaraysilər, biraq kərməysilər. **15** Qünki muxu həlkning yürükini may kaplap kətkən, Ular angliqanda kulaklırini eöjir kiliwaləjan, Ular kəzlirini uhliqandək yumuwaləjan; Undak bolmisidi, ular kəzliri bilən kərüp, Kuliki bilən anglap, Kəngli bilən qüxinip, Öz yolidin yanduruluxi bilən, Mən ularni sakaytkan bolattim. **16** Lekin, kəzliringlar bəhtliktur! Qünki ular kəridu; kulikinglar bəhtliktur! Qünki ular anglaydu. **17** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, burunki nuroqun pəyöəmbərlər wə həkkaniy adəmlər silərning kərgininglarni kərüxkə intizar boləjan bolsimu ularni kərmigən; silərning angliqininglarni anglaxka intizar boləjan bolsimu ularni anglimiojan. **18** Əmdi uruk qaqquqi toqrisidiki təmsilning mənisini anglanglar: **19** Əgər biri [ərx] padixahliqining səz-kalamini anglap turup qüxənmisə, Xəytan kelip uning kəngligə qeqiləjan səzni elip ketidu. Bu dəl qiojir yol üstigə qeqiləjan uruklardur. **20** Taxliq yərlərgə qeqiləjan uruklar bolsa, ular səz-kalamni anglap, huxallik bilən dərhal kəbul kiləjanlarni kərsitidu. **21** Həlbuki, kəlbidə heq yiltiz bolmioqəqka, pəkət wəqitlik məwjut bolup turidu; səz-kalamning wəjədin kiyinqilik yaki ziyankəxlikkə uqriqanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **22** Tikənlərning arisiqə qeqiləjini xundak adəmlərni kərsətkənki, ular səz-kalamni angliqini bilən, lekin bu dunyaning əndixiliri wə bayliqning

ezikturuxi [kəlbidiki] söz-kalamni boquwetidu-də, ular
hösulsiz qalidu. (aïŋ g165) **23** Lekin yahxi yərgə qeqiloğan
uruklar bolsa — söz-kalamni anglap qüxəngən adəmləni
kərsitidu. Bundak adəmlər hösul beridu, birsi yüz
həssə, birsi atmix həssə, yənə birsi ottuz həssə hösul
beridu. **24** U ularning aldida yənə bir təmsilni bayan
kildi: — Ərx padixahlığı huddi etizioğa yahxi urukni
qaqkan bir adəmgə ohxaydu. **25** Əmma kixilər uyquğa
qəmgən qaşda, düxmini kelip buşday arisioğa kürmək
uruklirini qeqiwetip, ketiptu. **26** Əmdi maysilar əsüp,
baxak qıkarşanda, kürməkmü axkarlinixka baxlaptu.
27 Hojayinning qakarlıri kelip uningşa: — «Əpəndi, siz
etizingioğa yahxi uruk qaqkan əməsmidingiz? Kürməklər
nədin kelip qaldı?» dəptu. **28** Hojayin: «Buni bir düxmən
kiloğan» — dəptu. Qakarlar uningdin: «Siz bizni berip
ularni otiwetinglar deməqimu?» — dəp soraptu. **29**
«Yak, » — dəptu hojayin, «undak kiloşanda kürməkləni
yuloşanda, buşdaylarnimu yuluwetixinglar mumkin. **30**
Bu ikkisi orma waktioşiqə billə əssun, orma waktida,
mən ormiqilarşa: — Aldi bilən kürməkləni ayrip yioşip,
başlap köydürüxkə qoyunglar, andin buşdaylarni yioşip
ambirimşa əkiringlar, dəymən» — dəptu hojayin. **31**
U ularşa yənə bir təmsilni eytti: — Ərx padixahlığı
huddi bir adəm kolioğa elip etizioğa qaqkan kışa urukioğa
ohxaydu. **32** Kışa urukı dərəkə barlık uruklarning iqidə
əng kışik bolsimu, u hərşandak ziraəttin egiz əsüp, dərəh
bolidu, hətta asmandiki kuxlarmu kelip uning xahlirida
uwulaydu. **33** U ularşa yənə bir təmsilni eytti: — Ərx
padixahlığı huddi bir ayal kolioğa elip üq jawur unning

arisoqə yoxurup, taki pütün hemir boluqə saqlıoqan eqitquqə ohxaydu. **34** Əysa bu ixlarning həmmisini təmsillər bilən kəpqilikkə bayan qildi. U təmsilsiz həqkəndək təlim bərməytti. **35** Buning bilən pəyoqəmbər arkilik aldin'ala eytiloqan munu sözlər əməlgə axuruldi: — «Aozimni təmsil sözləx bilən aqimən, Aləm apiridə boləndin beri yoxurunup kəlgən ixlarni elan qilimən». **36** Xuningdin keyin, u kəpqilikni yoloqə seliwetip əygə kirdi. Muhlisiri yenioqə kelip uningdin: — Etizliktiki kürmək toqrisidiki təmsilni bizgə xərhləp bərsəng, — dəp ətündi. **37** U əmdi ularoqə jawab berip mundaq dedi: — Yahxi urukni qaqqan kixi Insan'oolidur. **38** Etizlik bolsa — dunya. Yahxi uruk bolsa [ərx] padixahliqining pərzəntliridur, lekin kürmək rəzil boluqəning pərzəntliridur. **39** Kürmək qaqqan düxmən — Iblidur. Orma orux waqti — zaman ahiridur. Ormiqilar — pərixtilərdur. (aiōn g165) **40** Kürməklər yulunup, otta kəydürüwetilginidək, zaman ahiridimu ənə xundaq bolidu. (aiōn g165) **41** Insan'ooli pərixtilirini əwətip, ular insanlarni gunahqa azduroquqilarning həmmisini, xundaqla barlik itaətsizlik qiloquqilarni əz padixahlikidin xallap qikip, **42** humdanning lawuldap turoqan otioqə taxlaydu. U yərdə yioqə-zarlar kətürülidu, qixlirini oququrlitidu. **43** U qaoqda həqkaniylar Atisining padixahlikida huddi quyaxtək julalinidu. Angliqudək quliki barlar buni anglisun! **44** — Ərx padixahliki huddi etizda yoxuruloqan bir həzinigə ohxaydu. Uni tepiwaloquqi həzinini qaytidin yoxurup, həzinining xad-huramligi iqidə bar-yoqini setiwetip, xu etizni setiwalidu. **45** Yənə kelip, ərx padixahliki esil ünqə-mərwayitlarni

izdigən sodigərgə ohxaydu. **46** Sodigər nahayiti qimmət bahalıq bir mərwayitni tapqanda, qaytip berip bar-yoqini setiwetip, u mərwayitni setiwalidu. **47** — Yənə kelip, ərx padixahlıqı dengizə taxlinip hərhil beliklarni tutidioğan torəğa ohxaydu. **48** Tor toxqanda, [belikqilar] uni kiroqakka tartip qikiridu. Andin olturup, yahxi beliklarni iloşiwelip, qaqilarəğa qaqilap, ərziməslərnəni taxliwetidu. **49** Zaman ahirida xundak bolidu. Pərixtilər qikip, rəzil kixilərnəni həkkanıy kixilər arisidin ayriydu (**aiōn g165**) **50** wə humdanning lawuldap turoğan otioğa taxlaydu. U yərdə yioğa-zarlar kətürülidu, qixlirini oşuqurlitidu. **51** Əysa ulardin: — Bu ixlarning həmmisini qüxəndinglarmu? dəp soridi. Qüxənduk, — dəp jawab bərđi ular. **52** Andin u ularəğa: — Xunga, ərx padixahlıqıning təlimigə muyəssər bolup muhlis boləğan hərбір Təwrat ustazi huddi həzınisidin yengı həm kona nərsilərnəni elip qikip tarkatkuqi əy hojayinioğa ohxaydu, — dedi. **53** Əysa bu təmsillərnəni səzləp boləqandin keyin, xundak boldiki, u yərdin ayrilip, **54** əz yurtioğa kətti wə əz yurtidiki sinagogta həlkə təlim berixkə kirixti. Buni angliəğan halayik intayin həyran boluxup: — Bu adəmnıng bunqiwala danalıqı wə məjizə-karamətliri nədin kəlgəndu? **55** U pəkət həliki yəraqqıning oşli əməsmu? Uning anisining ismi Məryəm, Yakup, Yüsüp, Simon wə Yəhudalar uning iniliri əməsmu? **56** Uning singillirining həmmisi bizning arimizdioqu? Xundak ikən, uningdiki bu ixlarning həmmisi zadi nədin kəlgəndu? — deyixətti. **57** Xuning bilən ular uningəğa həsət-bizar bilən qaridi. Xunga Əysa ularəğa mundak dedi: — Hərəkəndak pəyoqəmbər baxka yərlərdə

hərmətsiz qalmaydu, pəkət öz yurti wə öz əyidə hərmətkə sazawər bolmaydu. **58** Ularning iman-ixənqisizlikidin u u yərdə kəp məjizə kərsətmidi.

14 U qaoqlarda, Hərod həkim Əysaning nam-xəhritidin həwər tepip, **2** hizmətkarlırigə: — Bu adəm qəmüldürgüqi Yəhya bolidu, u əlümdin tirilgən bolsa kerək. Xuning üqün muxu alahidə küdrətlər uningda küqini kərsətməktə, — dedi. **3** Hərodning bundak deyixining səwəbi, u [əgəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin Yəhyani tutkun qilip, zindanoğa taxlıoqanidi. **4** Qünki Yəhya Hərodka [tənbih berip]: «Bu ayalni tartiwelixing Təwrat qanunioğa hilaptur» dəp kəlgənidi. **5** Hərod [xu səwəbtin] Yəhyani əltürməkqi boləjan bolsimu, birak halayıktin kərkəkanidi, qünki ular Yəhyani pəyoqəmbər, dəp bilətti. **6** Əmma Hərodning tuqulojan küni təbrikləngəndə, ayali Hərodiyəning kizi otturioğa qikip ussul oynap bərdi. Bu Hərodka bək yaqti; **7** xuning üqün u uningə: — Hərnemə tilisəng xuni sanga berəy, dəp kəsəm qildi. **8** Lekin kiz anisining küxkürtüxi bilən: — Qəmüldürgüqi Yəhyaning kallisini elip, bir təhsigə koyup əkəlsilə, — dedi. **9** Padixah buningə həsərət qəkkən bolsimu, kəsəmliri tüpəylidin wə dastihanda olturojanlar wəjidin, [kallisini] elip kelinglar, dəp buyrudi. **10** U adəm əwətip, zindanda Yəhyaning kallisini aldurdi. **11** Xuning bilən kallisini bir təhsigə koyulup, kizning aldioğa elip kelindi. Kiz buni anisining aldioğa apardi. **12** [Yəhyaning] muhlisliri bolsa berip, jəsətni elip dəpnə qildi; andin berip Əysağa bu ixlarni həwər qildi. **13** Əysa bu həwərnə anglap, əzi yaloquz pinhan bir jayoğa ketəy dəp bir kemigə olturup u yərdin

ayrildi. Halayik buning hawirini tapkanda, atraptiki xaharlardin kelixip, uning kaynidin piyada mangdi. **14** U [kiroakka] qikip katinida, zor bir top adamlarni keruwidi, ularoqa iq aqritip, ularning aqriqlirini sakaytti. **15** Kaq kirganda, muhlisiri uning yenioqa kelip: — Bu qel bir jay ikan, waqitmu bir yerga berip kaldi. Halayikni yoloqa seliwatkən bolsang, andin ular kantlarga berip ezliriga ozuk setiwalsun, — dedi. **16** Lekin aysa ularoqa: — Ularning ketixining hajiti yok, ezunglar ularoqa ozuk beringlar, — dedi. **17** Lekin muhlislar: — Bizda bax nan bilan ikki dane beliktin baxka heq narsa yok, — deyixti. **18** U: — Ularni manga elip kelinglar, dedi. **19** U halayikni qoplukning ustida olturuxka buyruoqandin keyin, bax nan bilan ikki belikni qolioqa elip, asmanoqa karap [Hudaqa] taxakkur eytti. Andin nanlarni oxtup muhlisirioqa bardi, muhlisiri halayikka ulaxturup bardi. **20** Hammaylan yap toyundi. [Muhlislar] exip qaloqan parqilarni lik on ikki sewatka teriwaldi. **21** Ozuklanoqanlarning sani ayallar wa balilardin baxka tahminan bax ming kixi idi. **22** Arkidila, u muhlisirioqa: Ozum bu halayikni yoloqa seliwetimən, angouqa siler kemiga olturup, dengizning qarxi kirokioqa otup turunglar, dap buyrudi. **23** Halayikni yoloqa seliwatkəndin keyin, u dua kilix uqun ezi hilwat taqka qikti. Kaq kirgəndimu u yərdə yaloquz kaldi. **24** Bu qaqda, kemə kiroaktin heli kəp qakirim yurgənidi, lekin xamal qarxi yonlixitin qikiwatkaqka, kemə dolkunlar iqida qaykilip turatti. **25** Keqa tetinqə jesək waqtida, u dengizning ustida mengip, muhlisiri tarəpkə kəldi. **26** Muhlislar uning dengizning ustida

mengip keliwatkanlikini k r p, alakzadə bolup: — Alwasti ik n! — d p qorkup qukan selixti. **27** Lekin  ysa d r al ularo a: — Yürəklik bolunglar, bu mən, qorkmanglar! — dedi. **28** Petrus buningo a jawab n: — I R b, bu sən bolsang, su  stid  mengip yeningo a beriximoğa əmr k lo ays n, — dedi. **29** K l, — dedi u. Petrus kemidin q x p, su  stid  mengip,  ysao a qarap ketiwatatti; **30** lekin boranning kattik q kiwatkanlikini k r p qorkup, suo a q k xk  baxlidi: — R b, meni kutkuzuwalo ays n! — d p warkiridi. **31**  ysa d r al k lini uzitip, uni tutuwaldi w  uningo a: —  y ixənqi ajiz bəndə, nemixk  guman kəilding? — dedi. **32** Ular kemigə qıkkanda, xamal tohtidi. **33** Kemidə olturo anlar uning aldio a kelip s jd  kilip: — B rh k, sən Hudaning Ooqli ik ns n, — deyixti. **34** Ular dengizning qarxi t ripig   tk nd , Ginnisar t yurtida [kurukluk a] q kti. **35** U y rdiki adəmlər uni tonup kelip, ətraptiki barlik jaylaro a h w r  w tti; xuning bilən kixilər barlik bimarlarni uning aldio a elip k ldi; **36** ular uningdin bimarlarning heqbolmioanda uning tonining pexigə bolsimu k lini t gk z welixo a yol qoyuxini  t ndi. Uningo a k lini t gk zg nl rning h mmisi səllimaza sakaydi.

15 Bu qao da, T wrat ustazliridin w  Pərisiylərdin b ziliri Yerusalemdin kelip Əysaning aldio a berip: **2** — Muhlisliring nemixk  ata-bowilirimizning  n’ nilirig  hilaplik k lidu? Q nki ular k llirini yumay tamak y ydik no u, — dedi. **3** Lekin u ularo a mundak jawab b rdi: — Sil rqu, silər nemixk   n’ nimizni saklaymiz d p Hudaning  mrig  hilaplik k lilsil r? **4** Q nki Huda: «Ata-

anangni hөрmөt kil» wө «Atisi yaki anisini hөkarөtligönlөр өlümgө mөhkum kilinsun» dөp әmr kilöjan. **5** Lekin silөр: — Hөрkөndәk kixi «Atisi yaki anisioqa: — Mөн silөrgө yardөm bөrgüdәk nөrsilөрni allikaqan [Hudaöqa] atiwөttim — desila, **6** uning ata-anisioqa hөрmөt-wapadarlik kilix mөjburiyiti qalmaydu, — dөysilөр. Buning bilөн әn'өнөnglarni dөp, Hudaning әmrini yokqa qikiriwөttinglar. **7** Әy sahtipөzlөр! Yөxaya pөyөjөmbөр bөrgөн muxu bexarөt toptooqra silөр tooqru luk ikөн: — **8** «Muxu hөlk аөzida meni hөрmөtligini bilөн, Birәk qәlbi mөndin yirәk. **9** Ular manga bihudә ibadөt kilidu. Ularning өgөtkөн tәlimliri pәkөt insanlardin qikqan pөtiwalarla, halas». **10** Andin u halayikni yenioqa qaqirip, ularoqa: — Kulәk selinglar hөm xuni qüxininglarki, **11** Insanni napak kilidioqini аөzidin kiridioqini әmөs, bәlki аөzidin qikidioqinidur, — dedi. **12** Keyin muhlisliri uning aldioqa kelip: — Sening bu sөzüngni Pәrisiylөр anglap, uningdin bizar bolup rөnjigөнlikini bildingmu? — dedi. **13** Lekin u mundәk jawab qayturdi: — Әxtiki Atam tikmigөн hөрkөndәk өsümlük yiltizidin yulunup taxlinidu. **14** Silөр ularoqa pisөnt kilmanglar; ular korlaroqa yol baxlaydioqan korlardur. Әgәр kor koroqa yol baxlisa, hәр ikkisi orioqa qüxüp ketidu. **15** Lekin Petrus uningoqa: — Baya eytkән tәmsilni bizgө qüxөndürüp bөrgөysөн, — dedi. **16** Lekin u: — Silөрmu tehiqө qüxөнqigө eriximidinglar?! — dedi. **17** Eөjioqa kirgөн barlik nөrsilөрning axqazan арkilik tәрәt bolup qikip ketidioqanlikini tehi qüxөнmөmsilөр? **18** Lekin eөjizdin qikidioqini qәlbtin qikidu, insanni napak kilidioqinimu xudur. **19** Qünki yaman oylar, qatillik,

zinahorluk, buzukqilik, oqirilik, yaloqan guwahlik wə təhmət katarliklar kəlbtiŋ qikiŋdu. **20** Insanni napak kiliŋioqanlar mana xulardur; yuyulmioqan kollar bilən tamak yeyix insanni napak kilmaydu. **21** Əysa u yərdin qikiŋ, Tur wə Zidon xəhərliriniŋ ətrapidiki yurtlaroqə bardı. **22** Mana, u qət yərlərdin kəlgən kənanıy bir ayal uning aldiŋoqə kelip: — İ Rəb! Dawutning oqli, həlimoqə rəhım kılıŋaysız! Kizimoqə jin qaplixiwaloqanikən, kiynilip ketiwatidu! — dəp uningoqə nida kiliŋ zarlıdi. **23** Lekin u u ayaloqə bir eoizmu jawab bərmidi. Muhlisiri uning yenioqə kelip: — Bu ayalni yoloqə salsang! Qünki u kəynimizdin əgixip yalwurup nida kiliwatidu, — dedi. **24** Əmdi u jawab berip: — Mən pəkət yoldin tenigən koy padiliri boləŋan İsrail jəmətidikilərgə əwətilgənmən, — dedi. **25** Əmma həliki ayal uning aldiŋoqə kelip səjdə kiliŋ: — Rəb, manga yardəm kılıŋaysən! — dəp yalwurdi. **26** U uningoqə: — Balilarning nenini kiqik itlaroqə taxlap berix yahxi əməs, — dedi. **27** Lekin həliki ayal: — Durus, i Rəb, birək həttə itlarmu hojayininiŋ dastihinidin qüxkən uwaklarni yəydiŋu, — dedi. **28** Xuning bilən Əysa uningoqə: — Əy hanim, ixənqing küqlük ikən! Tiliginiŋdək bolsun! — dedi. U ayalning kizi xuan sakiyip kətti. **29** Əysa u yərdin qikiŋ, Galiliyə dengiziniŋ boyidin ətöp, taŋka qikiŋ olturdi. **30** Uning aldiŋoqə top-top halayik yiojildi. Ular tokur, kəriŋu, gaqa, qolak wə nuroqun baxka hil kesəllərnimu elip kelip, uning ayioqi aldiŋoqə koyuxti; u ularni sakaytti. **31** Xuning bilən halayik gaqilarning səzliyələydiŋan boləŋanlikini, qolaklarning sakayoqinini, tokurlarning mangəŋanlikini wə kəriŋularniŋ kəriŋioqan

bolonlikini k r p, həyran boldi w  Israilning Hudasini ulu plidi. **32** Andin  ysa muhlislarini yenio a qakirip: — Bu halayik a iqim a riydu; q nki ular  q k ndin beri yenimda boldi, yegüdək bir n rsisimu  almidi. Ularni  ylirig  aq kayturuxni halimaymən, yolda  alidin ketixi mumkin, — dedi. **33** Muhlislar uning a: — Bu  eld  bunqiwala ad mni toyo uzo ud k k p nanni n din tapimiz? — deyixti. **34**  ysa ulardin:  anq  neninglar bar? — d p soridi. — Y tt  nan bilən birn qq  tal kiqik belik bar, — deyixti ular. **35** Buning bilən u halayikni yerd  olturux a buyrudi. **36** Andin, y tt  nan bilən beliklarni kolioğa elip [Huda a] t x kk r eytip, ularni oxtup muhlislariga b rdi, muhlislar halayik a  l xt rdi. **37** H mm yl n toyo uq  yedi; andin [muhlislar] exip  alo an parqilarni yio ip y tt  qong sewətni tox uzdi. **38** Tamak yeg nl rning sani balilar w  ayallardin bax a t t ming kixi idi. **39** U halayikni yolo a salo andin keyin, kemigə q x p, Magadan yurtining q t yərlirigə bard .

16  mdi p risiy r bilən Saduqiylar uni sinax m ksitid  yenio a kelip, uningdin bizg  asmandin m jizilik bir alamət kərsətsəng, d p t l p  lixti. **2** Birak  ysa ularo a mundak dedi: — K q urun silər  izil x p kni kərgininglarda, «H wa  t  oq k bolidu» dəysilər **3** w   tig nd : «B g n boran qikidu, q nki asmanning rənggi  izil həm tutuq », dəysilər. Asman rənggi-royini p rk etələysilər-yu, lekin bu zamanda yüz beriwatq n alamətlərni p rk et lm ysil r! **4** Rəzil həm zinahor bu d wr «m jizilik bir alamət»ning k ristilixini ist p y ridu. Birak bu [d wrdikil rg ] «Yunus p yo  mb rd 

kөрүlgән möjizilik alamät»din baxқа һеққандақ möjizilik alamät көrsitilmәydu. Andin u ularni taxlap қиқип көtti. **5** Muhlisleri [dengizning] u қетиоја өtkinidә, nan eliwelixni untuоjanidi. **6** Әyса ularоја: — Һоxyar bolunglar, Pәrisiylәр bilән Saduқiyларning eqitқusidin eһtiyat қilinglar, — dedi. **7** [Muhlislar] өзara mulahzilixip: — Nan әkәlmigәnlikimiz үqün buni дәwatsa kerәk, — deyixti. **8** Әyса ularning nemә [deyxiwatқanlikini] bilip mundaq dedi: — Әy ixәnqi әjizlar! Nemә үqün nan әkәlmigәnlikinglar тооrısında mulahizә қilisilәр? **9** Tehiqә qүxәnmidinglarmu? Bәx nan bilән bәx ming kixining [toyоyuzulojanliқi], қanqә sewәt ozuқ yioјiwalojanliқinglar esinglardin қiқtimu? **10** Yәttә nan bilән tәt ming kixining [toyоyuzulojanliқi], yәnә қanqә qong sewәt ozuқ yioјiwalojanliқinglarmu esinglardin қiқtimu? **11** Silәр қандақmu mening silәrgә: «Pәrisiylәр bilән Saduқiyларning eqitқusidin eһtiyat қilinglar» deginimning nan тооruluk әmәslikini qүxәnmәysilәр? **12** Muhlislar xundila uning nandiki eqitқudin әmәs, bәlki Pәrisiylәр bilән Saduқiyларning tәlimidin eһtiyat қilixni eytқanliқini qүxinip yәtti. **13** Әyса Қәysәriyә-Filippi rayoniоја kәlginidә, u muhlisleridin: Kixilәр mән Insan'oqlini kim дәp bilidikән? — дәp soridi. **14** Muhlisleri: — Bәzilәр seni qәmүldürgüqi Yәһya, bәzilәр Ilyas [pәyоqәmbәр] wә yәnә bәzilәр Yәrәmiya yaki baxқа pәyоqәmbәrlәrdin biri дәp bilidikән, — дәp jawab bәrdi. **15** U ulardin: — Әmdi silәrqu? Silәр meni kim дәp bilisilәр? — дәp soridi. **16** Simon Petrus: — Sән Mәsiһ, mәnggүlүk һayat Hudaning Oqlı ikәnsән, — дәp jawab bәrdi. **17** Әyса uningоја: — Bәhtliksән, i Yunus oqlı

Simon! Buni sanga ayan qilouqi heq et-kan igisi eməs, bəlki ərxtiki Atamdur. **18** Mən sanga xuni eytayki, sən bolsang Petrusdursən. Mən jamaitimni bu uyultax üstigə qurimən. Uning üstidin təhtisaraning dərważilirimu oqalib keləlməydu. **(Hadēs g86)** **19** Ərx padixahlığining aqquqlirini sanga tapxurimən; sən yər yüzidə nemini baqlisang ərxtimu baqlanqan bolidu, sən yər yüzidə nemini qoyup bərsəng, ərxtimu qoyup berilgən bolidu, — dedi. **20** Bu sözləni eytip bolup, u muhlislirioqa özining Məsih ikənlikini heqkimgə tinmaslıqni tapilidi. **21** Xu waqittin baxlap, Əysa muhlislirioqa özining Yerusalemoqa ketixi, aqsakallar, bax kaqınlar wə Təwrat ustazliri tərripidin kəp azab-oqubət tartixi, ɵltürölüxi mukərrər bolqanlıqini, xundaqla üqinqi küni tirildürüldioqanlıqini ayan qilixqa baxlidi. **22** Xuning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləp: — Ya Rəb, sanga rəhim qilinoqay! Bexingoqa bundaq ixlar kət'iy qüxməydu! — dedi. **23** Lekin u burulup Petrusqa qarap: — Arkamoqa ɵt, Xəytan! Sən munga putlikaxangsən, sening oyliqanliring Hudaning ixliri eməs, insanning ixliridur, — dedi. **24** Andin Əysa muhlislirioqa mundaq dedi: Kimdəkim munga əgixixni halisa, əzidin waz keqip, özining krestini kɵtüröp munga əgəxsun! **25** Qünki öz jenini qutkuzmaqqi bolqan kixi qoqum jenidin məhrum bolidu, lekin mən üqün öz jenidin məhrum bolqan kixi uningoqa erixidu. **26** Qünki bir adəm pütün dunyoqa igə bolup jenidin məhrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?! U nemisini jenioqa tegixsun?! **27** Qünki Insan'ooqli Atisining xan-xəripi iqidə pərixtiliri bilən kelix aldida turidu; wə u həmmə adəmning öz

əməllirigə tuxluk jawab kayturidu. **28** Mən silərgə xuni bərḥək eytip qoyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin ölümning təmini tetixtin burun jəzmən İnsan'ooqlining öz padixahlığı bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur.

17 Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yaqup wə Yaqupning inisi Yuhənnani ayrip elip, egiz bir taqqa qikti. **2** U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidila əzgirip, yūzi kuyaxtək parlidi, kiyimliri nurdək ap'ak bolup qaknidi. **3** Wə mana, [muhlislaroqa] Musa wə Ilyas [pəyoqəmbərlər] uning bilən səzlixiwatqan ḥalda kəründi. **4** Xuning bilən Petrus Əysaoqa: — I Rəb, bu yərdə boləjinimiz nemidegən yahxi! Halisang, birini sanga, birini Musaoqa, yənə birini Ilyaska atap bu yərgə üq kəpə yasayli! — dedi. **5** Uning gepi tūgiməyla, mana nurluk bir bulut ularni kapliwalidi. Mana, buluttin: «Bu Mening səyümlük Oqlumdur, Mən uningdin hursənmən. Uningoqa kulak selinglar!» degən awaz anglandi. **6** Muhlislar buni anglap əzlrini yərgə taxlap düm yetip wəḥimigə qüxti. **7** Birak Əysa kelip, ularoqa kolini təgküzüp: Kəpunglar, kərkənglar, — dedi. **8** Ular bəxini kətürüp kəriwidi, Əysadin baxka ḥəqkimni kərmidi. **9** Taqdin qüxüwetip, Əysa ularoqa: — İnsan'ooqli ölümün tirildürülmigüqə, bu alamət kərünüxni ḥəqkingə eytmənglar, — dəp tapilidi. **10** Andin muhlisliri uningdin: — Təwrat ustazliri nemə üqün: «Ilyas [pəyoqəmbər Məsiḥ kelixtin] awwal kaytip kelixi kərək» deyixidu? — dəp soraxti. **11** U ularoqa jawabən: — Ilyas [pəyoqəmbər] dər wəqə [Məsiḥtin] awwal kelidu, ḥəmmə ixni ornioqa kəltüridu. **12** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, ilyas allikaqan kəldi, lekin kixilər uni tonumidi, bəlki

uningõja haliojanqə muamilə kildi. Xuningõja ohxax, Insan'oolimu ularning kollirida azab qekix aldida turidu, — dedi. **13** Xu qaõda muhlislar uning qəməldürgüqi Yəhya toõrisida səzləwatқанlikini qüxəndi. **14** Ular halayikning yenioja barõjinida, bir kixi uning aldioja kelip, tizlinip: **15** Rəb, oõlumõja iqingni aõritkaysən! Qünki uning tutқақlik kesili bar bolõjaqқа, zor azab qekiwatidu; qünki u daim otning yaki suning iqigə qüxüp ketidu. **16** Uni muhlisliringõja elip kəlgənidim, sakaytalmidi, — dedi. **17** Əysa jawabən: — Əy etikadsiz wə tətür dəwr, silər bilən қақanojiqə turay?! Mən silərgə yənə қақanojiqə səwr қilay? — Balini aldimõja elip kelinglar — dedi. **18** Xuning bilən Əysa [jinoja] tənbiҳ beriwidi, jin balidin қiқip kətti, balimu xuan sakaydi. **19** Keyin, Əysa ayrim қaloqanda, muhlislar uning yenioja kelip: — Biz nemə üqün jinni қоõliwetəlmiduk? — dəp soraxti. **20** U ularõja: — Ixənqinglar bolmiojanliқi üqün. Mən silərgə xuni bərhəқ eytip қoyayki, silərdə қiqa urukidəк zərriqə ixənq bolsila, silər awu taõқа: «Bu yərdin u yərgə kəq» desənglar, kəqidu; xundaқla silərgə mumkin bolmaydiojan həq ix bolmaydu. **21** Birəқ, bundəқ jinlarni dua қilix wə roza tutux bilən bolmisa həydigili bolmaydu — dedi. **22** Ular Galiliyə əlkisidə aylinip yürginidə, Əysa ularõja: — Insan'ooli [satқunluқtin] insanlarning қolioja tapxurulidu; **23** ular uni əltüridu, lekin üqinqi күni u tirilidu, — dedi. Buni angləp muhlislar eoјir oјəm-қayõuoja qə мүp kətti. **24** Andin ular Kəpərnaҳum xəhirigə kəlginidə, [ibadəthana] «ikki drəқma» [beјini] yioқuқilar Petrusning yenioja kelip: — Ustazinglar

«ikki drakma»ni töləmdü? — dəp soridi. **25** Töləydu, — dedi Petrus. Lekin u öygə kirgixigila, tehi bir nemə deməstila əysa uningdin: — Simon, seningqə bu dunyadiki padixahlar kimlərdin baj alidu? Əz pərzəntliridinmu, yaki yatlarınmu, — dəp soridi. **26** Petrus uningqə: Yatların, — dewidi, əysa uningqə: — Undakta, pərzəntlər [bajdin] haliy bolidu. **27** Birək [baj yioḷkuqularqə] putlikaxang bolmaslikimiz üqün, dengizqə berip karmakni taxla. Tutқан birinqi belikni elip, aqzini aqsang, tət drakmilik bir tənggə pul qikidu. Uni elip mən wə sən ikkimizning [beji] üqün ularqə bər, — dedi.

18 Bu qaqda, muhlislar əysaning yenioḷa kelip: Ərx padixahlikida kim əng uluḷ? — dəp soridi. **2** əysa yenioḷa kikiq bir balini qakirip, uni otturida turoḷuzup, mundak dedi: **3** — Mən silərgə xuni bərḷək eytip qoyayki, əz yolunglardin yenip, kikiq balilardək səbiy bolmisanglar, ərx padixahlikioḷa hərgiz kirəlməysilər. **4** Əmdi kim əzini bu kikiq balidək kikiq peil tutsa, u ərx padixahlikida əng uluḷ bolidu. **5** Bundak kikiq bir balini mening namimda kəbul kilsa, u meni kəbul kiloḷan bolidu. **6** Lekin manga etiqad kiloḷan bundak kikiqlərdin birini [gunahḷka] putlaxturoḷan hərḷandak adəmni, u boynioḷa yooḷan tügmən texi esiloḷan ḷalda dengizning tegigə qəktürüwetilgini əwzəl bolatti. **7** Insanni gunahḷka putlaxturidioḷan ixlar tüpəylidin bu dunyadikilərninḷ ḷalioḷa way! Putlaxturidioḷan ixlar mukərrər bolidu; lekin xu putlaxturoḷuqi adəmning ḷalioḷa way! **8** Əgər əmdi qolung yaki putung seni gunahḷka putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki qolung yaki ikki putung

bar ҳалда dozahltiki otқа taxlanõjiningdin kørә, qolақ yаki tokur ҳалда ҳayatliққа kirgining әwzәldur. (aiõnios g166) 9 Әgәр kәzünг seni gunahқа putlaxtursa, uni oyup özünгdin neri taxliwät. Ikki kәzünг bar ҳалда dozahltiki otқа taxlanõjiningdin kørә, birlа kәzünг bilән bolsimu ҳayatliққа kirgining әwzәldur. (Geenna g1067) 10 — Bu säbiy kiqiklärning heqbirigimu sәl қaraxtin hezi bolunglar. Qünki xuni silәrgә eytayki, ularning әrxtiki pәrixtiliri әrxtiki Atamning jamalini һәрdaim kәрüp turidu. 11 Qünki Insan'ooli ҳalakәtkә azoqlarni қutқuzoili kәldi. 12 Қandақ қaraysilәр? Birawning yüz tuyақ қoyi bolup, uningdin biri ezip toptin қüxüp қalsa, u tokсан tokқuz қoyni taqlarqa қoyup қoyup, heliki azoqlаn қoyni izdәydiu? 13 Wә әgәр uni tepiwalsa, mән silәrgә xuni bәrhәk eytip қoyayki, u қoy üqün boloqlаn huxalliqi azmoqlаn tokсан tokқuziningkidin zor bolidu. 14 Xuningqa ohxax, bu säbiy kiqiklärning һәрқandiqining ҳalakәtkә ezip қelixi әrxtiki Atanglarning iradisi әmәstur. 15 — Әmdi әgәр қerindixing sanga ziyan selip gunah қilsa, uning yenioqlаn berip ikkinglar haliy qaoqlаn säwәnlikini kәrsitip қoy. Қerindixing sәzünгni anglisa, uni [ezixtin] қayturuwaloqlаn bolisән. 16 Lekin anglimisa, yәнә bir-ikki [guwahqini] elip, uning yenioqlаn baroqlаn. Xundақ қilip, һәmmә ix ikki-üq guwahqining sәzi bilән қilinsun. 17 Lekin әgәр [қerindixing] ularning sәzigimu қulақ salmisа, әһwalni jamaәtkә yәtküzüp eytkin. Әgәр u jamaәttikilәrgә қulақ salmisа, uni yat әllik yаki bajgir қatarida kәрünqlаr. 18 Mән silәrgә xuni bәrhәk eytip қoyayki, silәр yәр yüzidә nemini baqlisanglar, әrxtimu xu baqlanoqlаn bolidu wә

silər yər yüzidə nemini koyup bərsənglar, ərxtimu koyup berilgən bolidu. **19** Mən yənə xuni silərgə bərħək eytip koyayki, yər yüzidə aranglardin ikkisi əzliri tiligən bir ix toquruluk kəlbi bir bolup hərķandak nərsini tiləp dua kilsa, ərxniki Atam ularning tilikini ijabət kilidu. **20** Qünki ikki yaki üçqylən mening namim bilən kəyərdə yioqiloqan bolsa, mən xu yərdə ularning arisida bolimən. **21** Andin Petrus uning aldioqa kelip: — I Rəb, ķerindiximning manga ziyan selip ötküzgən kanqə ķetimlik gunahini kəqürüxüm kerək? Yəttə ķetimmu? — dedi. **22** Əysa uningəja mundak dedi: —Mən sanga xuni eytip koyayki, yəttə ķetim əməs, yətmix həssə yəttə ķetim! **23** Ərx padixahlıķi qakarlıri bilən hesab-kitab kilməqi boləjan bir padixahķa ohxaydu. **24** Hesab-kitabni baxlıoqinida, uningəja on ming talant pul kərzdar boləjan bir qakar kəltürülüptu. **25** Qakarning təlignüdək həqnərsisi bolmioqaqqa, hojisi qakarning əzini, hotun bala-qakisi wə bar-yokini setip, kərzini tələxini buyruptu. **26** Xunga qakar uning aldida yərgə yikilip bax urup: «Hojam, manga kəngqilik kiləyayla, mən pütün kərzimni qoqum tələymən» dəp yalwuruptu. **27** Qakarning hojisi uningəja iq əqritip, uni koyup berip, kərzini kəqürüm kiliptu. **28** Lekin qakar u yərdin qikip, əzigə yüz dinar kərzdar boləjan yənə bir qakar buradirini uqritiptu. Uni tutuwelip, boynini boqup turup: «Kərzni tələ!» dəptu. **29** Buning bilən bu qakar buradiri yərgə yikilip uningdin: «Manga kəngqilik kil, kərzni qoqum qayturimən» dəp yalwuruptu. **30** Lekin u unimaptu wə: «Pütün kərzni təlimgüqə zindanda yatisən» dəp uni zindanoqa taxlitiptu. **31** Bundak ixning yüz bərgənlikini

kərgən baxqa qakarlar intayin azablinip hojisining aldiqqa berip, əhwalni baxtin-ahir səzləp beriptu. **32** Buning bilən hojisi həliki qakarni qakirtip: «Əy rəzil qakar! Manga yelinojanliqning üçün xunqə kəp kərzinqning həmmisini kəqürdüm. **33** Mən sanga iq aqrıtqinimdək, sənmu qakar buradiringgə iq aqrıtixinqqa toqra kəlməmdü?!» dəptu. **34** Buning bilən hojisi oqəzəplinip uni pütün kərzini tələp boluqqa adəm kıynoquqi gundipaylarning qolida turuxqa tapxurup beriptu. **35** Xuningqqa ohxax, əgər hərbinglar öz kərindaxliringlarni qin dilinglardin kəqürmisənglar, ərxniki Atammu silərgə ohxax muamilə qilidu.

19 Xundak boldiki, Əysa bu səzlərnı eytip bolqandin keyin, Galiliyə əlkisidin ayrilip, Yəhudiyyə əlkisining qət yərlirigə, yəni İordan dəryasining u kətidiki yurtlarqqa bardı. **2** Top-top adəmlər uningqqa əgixip kəlgən bolup, u ularni xu yərdila saqaytti. **3** Əmdi bəzi Pərisiylər uning yeniqqa kelip uni qiltakqa qüxürüx məqsitidə uningdin: — Bir adəmning hərəkəndak səwəbtin ayalini qoyuwetixi Təwrat qanunıqqa uyoqunmu? — dəp sorıdı. **4** Xuning bilən u jawabən mundak dedi: — [Təwrattin] xuni oqumidinglarmu, muqəddəmdə insanlarni Yaratquqi ularni «ər wə ayal qilip yaratti» wə **5** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birlixip ikkisi bir tən bolidu». **6** Xundak ikən, ər-ayal əmdi ikki tən əməs, bəlki bir tən bolidu. Xuning üçün, Huda qoxqanni insan ayrimisun. **7** Pərisiylər uningdin yənə: — Undakta, Musa [pəyoqəmbər] nemə üçün [Təwrat qanunida] ər kixi öz ayaliqqa talak hetini bərsila andin uni qoyuwetixkə bolidu, dəp buyruqan? — dəp soraxti. **8** U ularqqa: —

Tax yürəklikinglardin Musa [pəyoəmbər] ayalliringlarni talak qilixka ruhsət qiləjan; lekin aləmning baxlimida bundak əməs idi. **9** Əmdi xuni silərgə eytip koyayki, ayalini buzukluqtin baxka birər səwəb bilən talak qilip, baxka birini əmrigə alojan hərəkəndak kixi zina qiləjan bolidu. **10** Muhlislar uningə: — Əgər ər bilən ayali otturisdiki əhwal xundak bolsa, undakta əylənməslik yahxi ikən, — dedi. **11** U ularə: — Bu səzni həmmila adəm əməs, pəkət nesip qilinəjanlarla qəbul qilalaydu. **12** Qünki anisining baliyatkusidin tuəma bəzi əşwatlar bar; wə insan tərpidin ahta qilinəjan bəzi əşwatlarmu bar; wə ərx padixahlıki üçün əzini əşwat qiləjanlarmu bar. Bu səzni qəbul qilalaydiəjanlar qəbul qilsun! — dedi. **13** Qolungni təgküzüp dua qiləyəsən dəp, bəzilər kiqik balilirini uning aldiə elip kəldi. Birək muhlislar elip kəlgənlərnə əyiblidi. **14** Əmma əysa: — Balilar mening aldiməyə kəltürülsun, ularni tosmanglar. Qünki ərx padixahlıki dəl muxundaklarəyə təwədur, — dedi. **15** Wə qollirini ularəyə təgküzgəndin keyin, u u yərdin ayrildi. **16** Mana, bir küni birsi uning aldiəyə kelip: — Ustaz, mən qəndak yahxi ixni qilsam, mənggülik həyatka eriximən? — dəp soridi. (aiōnios g166) **17** U uningə: — Nemixka məndin yaxhilik toərisida soraysən? «Yahxi boləuqilar» bolsa pəkət birila bar. Əmma həyatlıkka kirimən desəng, əmrlərgə əməl qil, — dedi. **18** Qaysi əmrlərgə dəysən? — dəp soridi u. əysa uningə: — «Qatillik qilma, zina qilma, oşrilik qilma, yaləjan guwahlik bərmə, **19** ata-anangəyə hərmət qil wə qəxnangni əzüngni səygəndək səy» — dedi. **20** Yax yigit uningə: — Bularning həmmisigə

əməl kılıp keliwatimən. Əmdi manga yənə nemə kəm?
— dedi. **21** Əysa uningə: — Əgər mukəmməl boluxni halisang, berip bar-yokungni setip, pulini kəmbəşəllərgə bərgin. Xuning bilən əxtə həzinəng bolidu. Andin kelip manga əgəxkin, — dedi. **22** Yigit muxu səzni anglap, qayoşuqa qəmüp u yərdin ketip qaldi. Qünki uning mal-mülki nahayiti kəp idi. **23** Əysa muhlislirioqa: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, baylarning ərx padixahlıqioqa kirixi təsliktila bolidu. **24** Wə yənə xuni silərgə eytayki, təgining yingnining kəzidin ətüxi bay adəmning Hudaning padixahlıqioqa kirixidin asandur! — dedi. **25** Muhlislar buni anglap intayin bək həyran boluxup: — Undaқта, kim nijatқа erixələydu? — dəp soraxti. **26** Əmma Əysa ularoqa qarap: — Bu ix insan bilən wujudқа qikixi mumkin əməs, lekin Hudaşoqa nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **27** Buning bilən Petrus uningə: — Mana, biz həmmidin waz keqip sanga əgəxtuk! Biz buning üqün nemigə eriximiz? — dəp soridi. **28** Əysa ularoqa mundak dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, aləmdiki həmmə qaytidin yengilanəşinida, Insan'əşli xanlik təhtidə olturoşan waқtıda, manga əgəxkən silər on ikki təhtə olturup, Israillarning on ikki kəbilisigə həküm qikirisilər. **29** Mening namim dəp əylər, aka-uka, aqa-singil qerindaxliri, ata-anisi, ayali, baliliri yaki yər-zeminlardin waz kəqkənlərninğ həmmisi ularoqa yüz həssə artuk erixidu wə mənggülük həyatқа miras bolidu. (aiōnios g166) **30** Lekin xu qaşda nuroşun aldida turoşanlar arқioqa ətidu, nuroşun arқida turoşanlar aldioqa ətidu.

20 — Qünki ərǝ padixahlıki bir yər igisiǝ ohxaydu. Iǝisi üzümzarlıkida ixləxkə adəmlərni yallax üqün tang səhərdə sirtkə qıqıptu. **2** U ixləmqilər bilən künlüki üqün bir kümüx dinardin berixkə kelixip, ularni üzümzarlıqıǝa əwətıptu. **3** Saət tokkuzlarda u yənə sirtkə qıqıp, bazarda bikar turoǝan baxkə kixilərni kərüptu. **4** Ularǝa: «Silərmu üzümzarlıqıǝa beringlar, həkkinglarǝa tegixlikini berimən» — dəptu. **5** Ular üzümzarlıqkə beriptu. Qüxtə wə saət üqtımu u yənə qıqıp yənə xundak kılıptu. **6** Lekin [kəqkurun] saət bəxlərdə qıqkanda u yərdə turoǝan yənə baxkılarni kərüp, ulardin: «Nemə üqün bu yərdə kün boyi bikar turisilər?» dəp soraptu. **7** Ular: «Bizni həkkim yallimidi» dəp jawab qayturuptu. U ularǝa: «Undakta, silərmu üzümzarlıqıǝa berip ixlənglar» — dəptu. **8** Kəq bolǝanda, üzümzarlık igisi ǝojidarıǝa: «Ixləmqilərni qakirip, əng ahirida kəlgənlərdin baxlap əng awwal kəlgənlərgiǝə həmmisining ix həkkingni bər» dəptu. **9** Awwal kəqkurun saət bəxtə ixkə kəlgənlər kelip, hərbiri bir kümüx dinardin eliptu. **10** Əng awwal yallap kelingənlərnin nəwiti kəlgəndə, ular: Tehimu kəp ix həkki alimizǝu, dəp oylıxıptu; biraq ularmu bir kümüx dinardin eliptu. **11** Ular ix həkkingni alǝini bilən yər igisidin aǝrinip: **12** «Bu ahirda kəlgənlər pəkət bir saətlə ixlidi, biraq siz ularni kün boyi jəpalıq wə kattıq issikni qəkkən bizlər bilən barawər həsablidingizǝu, dəp ǝudurixıptu. **13** Lekin [yər igisi] ularning birigə jawab qayturup: «Buradər, sanga nahəklik kılǝinim yok! Sən bilən bir kümüx dinarǝa kelixmigənmiduk? **14** Həkkingni elip qaytip kətkin. Bu ahirda kəlgəngimu sanga

ohxax bərgüm bar. **15** Əzümningkini əzüm bilgənqə ixlitix hōkukum yokmu? Sehiy bolōanlikimōja kēzūng qiziriwatamdu? **16** Xundak qilip «Aldida turojanlar arkioja etidu, arkida turojanlar aldioja etidu»; qūnki qaqirilojanlar kēp, əmma tallanojanlar az bolidu. **17** Əysa Yerusalemoja qikiwetip, yolda on ikki muhlisini bir qətkə tartip, ularoja mundak dedi: **18** — Mana biz hazir Yerusalemoja qikip ketiwatimiz. Insan'ooli bax kahinlar wə Təwrat ustazlirioja tapxurulidu. Ular uni əlūmgə məhkum kilidu **19** andin uni məshirə qilip, qamqilap wə krestləxkə yat əlliklərgə tapxuridu. Lekin u üqinqi küni qayta tirilidu. **20** Xu qaojda, Zəbədiyning oqullirining anisi ikki oqlini elip, əysaning aldioja kelip uningdin bir ixni tələp qilmakqi bolup səjdə kildi. **21** Nemə təliping bar? — dəp soridi u. Ayal uningōja: — Xuni əmr qilōaysənki, sening padixahliqingda bu ikki oqlumdin biri ong yeningda, biri sol yeningda oltursun, — dedi. **22** Əysa ularoja jawabən: — Silər nemə tələp qiliwatqininglarni bilməywatisilər. Mən iqixkə təmxəlgən kədəhni iqələmsilər? Iqələymiz, — deyixti ular. **23** U ularoja: — Silər həqiqətənmə mening kədəhimdin ortaq iqisilər. Biraq ong yaki sol yenimda olturux nesiwisi mening ihtiyarimda əməs, bəlki Atam kimlərgə təyyarliojan bolsa, xularoja nesip bolidu. **24** [Qalojan] on muhlis buningdin həwər tapqanda, ikki qerindixidin hapa boldi. **25** Lekin əysa ularni yenioja qaqirip, mundak dedi: — Silərgə məlumki, əllərdiki həkümranlar qol astidikidikilər üstidin buyruqwazliq qilip həkimiyyət yürgüzidu, wə ularning hōkukdarliri

ularni hojayinlarqə idarə qilidu. **26** Birak silərnin
aranglarda xundak bolmisun; bəlki silərdin kim üstün
boluxni halisa, silərnin hizmitinglarda bolsun; **27** wə
kim aranglardikilərnin aldinkisi boluxni halisa, silərnin
qulunglar bolsun. **28** Insan'oolimu dər wəxə xu yolda
kəpqilik hizmitimdə bolsun deməy, bəlki kəpqilikning
hizmitidə bolay wə jenimni pida qilix bədiligə nuroqun
adəmlərnə hərəlkə erixtürəy dəp kəldi. **29** Ular Yeriho
xəhiridin qikkanda, zor bir top adəmlər uningə əgixip
mangdi. **30** Wə mana, yol boyida olturoqan ikki əma
əysaning u yərdin ətüp ketiwatkinini anglap: — I Rəb,
Dawutning oqli, bizgə rəhim qiləysən, — dəp tovlidi.
31 Kəpqilik ularni «Ün qikarmanglar!» dəp əyibledi. Lekin,
ular: — Ya Rəb, i Dawutning oqli, bizgə rəhim qiləysən!
— dəp tehimu kattik tovlidi. **32** Əysa kədimini tohtitip,
ularni qakirip: — Silər üqün nemə ix qilip beriximni
halisilər? — dəp soridi. **33** Ya Rəb, kəzirimiz eqilsun! —
deyixti ular. **34** Əysa ularə qə i qəritip, qolini ularning
kəzligə təgküzididi, kəzliri xuan əsligə kelip kəridioqan
boldi; ular dərhal uningə əgixip mangdi.

21 Ular Yerusalemoqə yəqinlixip, Zəytun teoqining
etikidiki Bəyt-Fagi yezisioqə kəlgidə, Əysa ikki muhlisioqə
munularni tapilap aldin əwətti: **2** — Silər udulunglardiki
yezioqə beringlar. Barsanglarla, baqlaklik bir exək wə
uning yenediki bir təhəyni kərisilər. Ular ni yexip aldimoqə
yetiləp kelinglar. **3** Əgər birsi silərgə bir nemə desə,
«Rəbning bularə qə hajiti qüxti» dənglar, u dərhal ularni
qoyup beridu. **4** Bu pütün wəxə pəyoqəmbər arkilik
eytiloqan munu səzlərnə əməlgə axurux üqün boldi: — **5**

«Zion kizioq̄a eytinglar: — Mana, Padixahing keliwatidu, Kəmtər-məmin bolup, minip bir exəkkə, Boyunturukluk exəkning təhiyigə, Keliwatidu yeningoq̄a sening». **6** Əmdi həlik̄i ikki muhlis berip Əysaning tapilioq̄inidək q̄ildi. **7** Exək bilən təhəyni yetiləp kelip, üstigə yepinqa-qapanlirini saldi wə u üstigə mindi. **8** Əmdi top-top kixilər yepinqa-qapanlirini yoləq̄a payandaz q̄ilip saldi; yənə bir q̄ismi dərəh xahlirini kesip yoləq̄a yayatti. **9** Aldida mangəq̄an wə kəynidin əgəxkən top-top halayik; — «Dawutning oq̄liq̄a həsanna boləq̄ay! Pərwərdigarning namida kəlgüq̄igə mubarək bolsun! Ərxialada təxəkkür-həsannalar oq̄ulsun!» — dəp warq̄irixatti. **10** U Yerusalemoq̄a kirgəndə, pütkül xəhər lərzigə kəldi. Kixilər: — Bu zadi kimdu? — deyixətti. **11** Halayik; — Bu Galiliyə əlkisidiki Nasarətlik pəyq̄əmbər Əysa, dəp jawab berixətti. **12** Əmdi Əysa ibadəthana həyiliriq̄a kirip, u yərdə elim-setim q̄iliwatq̄anlarning həmmisini həydəp q̄ikardi. Pul tegixküq̄ilərnin xirəlirini wə pahtək-kəptər satq̄uq̄ilərnin orunduklirini ərüp, **13** ularəq̄a: — [Muxəddəs yazmilarda] [Hudaning]: «Mening əyüm dua-tilawəthana dəp atilidu» degən səzi pütülgən; lekin silər uni bulangq̄ilərnin uwisioq̄a aylənduruwapsilər! — dedi. **14** Ibadəthana həyilirida boləq̄anda q̄arioq̄u wə tokurlar uning aldioq̄a kəldi, u ularni saq̄aytti. **15** Ləkin bax kaq̄inlar bilən Təwrat ustazliri uning yaratq̄an məjzilirini kərüp wə balilərnin ibadəthanida: «Dawutning oq̄liq̄a həsanna-təxəkkürlər boləq̄ay!» dəp towlioq̄inini anglap oq̄əzəpləndi. **16** Ular uningəq̄a: — Bu balilərnin nemə dəwatq̄anliq̄ini anglawatamsən? — dəp soridi. U ularəq̄a:

— Anglawatimən! Silər [mukəddəs yazmilardin] xuni oqup bakmioqanki, «Əzüinggə kiiqik balilar wə bowaqlarning tilliridin mədhıyə səzlırını mukəmməl kılding» dedi.

17 Andin u ulardin ayrılıp, xəhərdin qikiq Bəyt-Aniya yezisioqa berip, xu yərdə kəndi. **18** Əmdi səhərdə, xəhərgə kəytip ketiwatqanda, uning kərsiki aqқанidi. **19** U yol boyidiki bir tūp ənjür dərihini kəriip, uning yenioqa bardı. Lekin dərəhtin yopurmaktin baxqa heq nərsə tapalmay, uningə qarap: — Həzirdin baxlap səndin mənggü mewə bolmisun! — dewidi, ənjür dərihi xuan kərup kətti. (aion g165) **20** Muhlislar buni kəriip təjüplinip: — Ənjür dərihi nemanqə tezla kərup kətti! — dedi. **21** Əysa ularəqa jawab bərdi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip kəyayki, əgər heq guman bolmay ixənqinglar bar bolsa, ənjür dərihidə boləan ixlar bolupla kəlməy, bəlki silər hətta bu taqqa: «Bu yərdin kətürölüp dengizəqa taxlan!» desənglar, u xundak bolıdu, dedi. **22** Dua kılıp nemini tilisənglar, ixənqinglar bolsila, xularəqa erixisilər. **23** U ibadəthana həylilirioqa kirgəndin keyin, kixilərgə təlim beriwatqanda, bax kaşınlar wə aqsakallar uning aldioqa kelip: — Sən kiliwatқан bu ixlarni kəysi həkukқа tayinip kiliwatisən? Sanga bu həkukқni kim bərgən? — dəp soraxti. **24** Əysa ularəqa jawab berip: — Mən awwal silərgə bir soal kəyay. Əgər silər jawab bərsənglar, mənmu bu ixlarni kəysi həkukқа tayinip kiliwatқанlikimni eytimən. **25** Yəhya yürgüzgən qəmüldürux nədin kəlgən? Ərxtinmu, yaki insanlardinmu? — dəp soridi. Ular əzara mulahizə kiliqip: — Əgər «ərxtin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nemə üqün uningəqa ixənmidinglar?» dəydu. **26** Əgər:

«Insanlardin kəlgən» desək, həlktin kərkimiz, qünki ular həmmisi Yəhyani pəyoqəmbər dəp bilidu — deyixti. **27** Buning bilən, ular Əysaşa: Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undaқта, mənmu bu ixlarni kəysi həkukқа tayinip kiliwatkanlikimni eytmaymən, — dedi u ularşa. **28** Əmdi bu ixka kandaқ kəraysilər? Bir adəmninɡ ikki oqlı bar ikən. U birinji oqlininq yenioşa kelip: «Oqlum, büğün üzümzarlikimşa berip ixligin» dəptu. **29** «Barmaymən» dəptu u, lekin keyin puxayman kilip yənila beriptu. **30** U ikkinji oqlininq yenioşa kelip uninqoşimu xundaқ dəptu. U: «Hop əpəndim, baray» dəptu-yu, lekin barmaptu. **31** Bu ikkiyləninɡ kəysisi atisining iradisini ada kiləşən bolidu? — Birinji oqlı, — dəp jawab bərđi ular. Əysa ularşa mundaқ dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip kəoyayki, bajgırlar bilən paşixilər Hudaning padixahlikioşa silərdin burun kirməktə. **32** Qünki gərqə Yəhya [pəyoqəmbər] silərgə həkkanıyət yolini ayan kiləşili kəlgən bolsimu, silər uninqoşa ixənmidinglar; lekin bajgırlar bilən paşixilər uninqoşa ixəndi. Silər buni kərüp turup, hətta keyinki waқıtlarda yolunɡlardin puxayman kilmay uninqoşa ixənmidinglar. **33** Yənə bir təmsilni anglanɡlar: Bir yər igisi bir üzümzarlik bərpa kilip, ətrapini qıtlaptu. U uninqda bir xarab kəlqiki kəziptu wə bir kəzət munari yasaptu. Andin u üzümzarlikni başwənlərgə ijarigə berip, əzi yaқа yurtқа ketiptu. **34** Üzüm pəsli yəkinlaxқanda, əzigə tegixlik həsulni eliwelix üqün kullirini başwənlərininq yenioşa əwətiptu. **35** Lekin başwənlər kullirini tutup, birini dumbalaptu, birini ətürüwetiptu, yənə birini qalma-kesək kiliptu. **36** U yənə bir kətim aldinkidinmu

köp kullirini əwətiptu, birək baqwənlər ularoĵimu ohxax muamilə qılıptu. **37** Ahirda, u «Ooqlumnioĵu hərəmət qılar» dəp, ooqlini əwətiptu. **38** Lekin baqwənlər ooqlu ni kərüp, əzara: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni ɵltürüwetip mirasini igiliwalayli» deyixiptu. **39** Xuning bilən ular uni tutup üzümzarlıqning sirtioĵa taxlap ɵltürüwetiptu. **40** Əmdi üzümzarlıqning igisi kəlgəndə, xu baqwənlərni qandək qılar? **41** Ular uningoĵa: — Bu rəzil adəmlərni wəhxiylik bilən yoqitidu. Üzümzarlıqni bolsa mewilirini əz waqtida əzigə tapxuridioĵan baxka baqwənlərgə ijarigə beridu, — dəp jawab berixti. **42** Əysa ulardin soridi: — Mukəddəs yazmildiki munu səzlərni oqup baqmioĵanmusilər?: — «Tamqılar taxliwətkən tax bolsa, Burjek texi bolup tikləndi. Bu ix Pərwərdigardindur, Bu kəzimiz aldida karamət bir ixtur». **43** Xu səwəbtin silərgə xuni eytip qoyayki, Hudaning padixahlıqı silərdin tartiwelinip, uningoĵa muwapıq mewilərni beridioĵan baxka bir əlgə ata qilinidu. **44** Bu «tax»ka yiqiloĵan kixi parə-parə bolup ketidu; ləkin bu tax həkimning üstigə qüxsə, uni kukum-talkan qiliwetidu. **45** Bax kaĵinlar wə Pərisiylər uning eytkan təmsillirini anglap, ularni əzlırigə qaritip eytkanlıqini qüxəndi. **46** Uni tutux yolini izdigən bolsimu, ləkin halayıq uni pəyoĵəmbər dəp qarioĵaqka, ulardin qorkuxti.

22 Əysa ularoĵa yənə təmsillər bilən mundaq dedi: **2** Ərx padixahlıqı huddi əz ooqli üqün toy ziyapitini təyyarlıoĵan bir padixahka ohxaydu. **3** U qakarlırini toy ziyapitigə təklip qilinoĵanlarni qakirixka əwətiptu, ləkin ular kelixkə unimaptu. **4** U yənə baxka qakarlırini

əwətip, ularoşa tapilar: «Qaqiriloqanlaroşa: — Mana, mən ziyapitimni tayyar kildim; mening torpaklirim, bordak mallirim soyuldi, həmmə nərsə tayyar. Ziyapətkə mərhamət kiləy, dəydu, dəp eytinglar, — dəptu. **5** Birak ular təklipini etibarəşə almay, birsi etizlikioşa kətsə, yənə biri sodisioşa ketiptu. **6** Qaləşanliri bolsa [padixahning] qakarlirini tutuwelip, horlap əltürüwetiptu. **7** Padixah buni anglap kattik əzəplənip, əskərlirini qikərip, u qatillarni yokətip, ularning xəhirigə ot koyuwetiptu. **8** Andin u qakarlirioşa: «Toy ziyapiti tayyar boldi, ləkin qaqiriloqanlar [mehmanlikqa] munasip kəlmidi. **9** Əmdi silər aqa yollarəşə berip, udul kəlgən adəmlərnəng həmmisini toy ziyapitigə təklip kilinglar» dəptu. **10** Buning bilən qakarlar yollarəşə qikəp, yahxi bolsun, yaman bolsun, udul kəlgənliki adəmlərnəng həmmisini yiojəp əkəptu. Toy soruni mehmanlar bilən liq toluptu. **11** Padixah mehmanlar bilən kəruəxkili kirgəndə, u yərdə ziyapət kiyimi kiymigən bir kixini kəruəptu. **12** Padixah uningdin: «Buradər, ziyapət kiyimi kiyməy, bu yərgə qandək kirding?» dəp soraptu, birək u kixi jawab berəlməy qəptu. **13** Padixah qakarlirioşa: «Uni put-qolliridin baəşəlap, texidiki qarəngəşuləkka əqikəp taxlanglar! U yərdə yioqəzarlar kətuəruəlidu, qixlirini oşuqurlitidu» dəptu. **14** Qünki qaqiriloqanlar kəp, ləkin tallənoşanlar əzdur. **15** Buning bilən Pərisiylər u yərdin qikəp, qandək kilip uni əz səzi bilən tuzəkka qüxürüx həkəkidə məsləhətləxti. **16** Ular muhlislrini Hərodning tərəpdarlrini bilən billə uning yenioşa əwətip: — Ustaz, silini səmimiy adəm, kixilərgə Hudaning yolini sadiklik bilən əgitip keliwatidu

wə adəmlərgə kət'iy yüz-hatirə qılmay heqkimgə yan basmaydu, dəp bilimiz. **17** Kəni, kandaq oylayla? [Rim imperatori] Kəysərgə baj-seliq tapxurux Təwrat qanunioğa uyğunmu-yoq? — deyixti. **18** Lekin Əysa ularning rəzil niyitini bilip: — Əy sahtipəzlər, meni nemixka sinimaqçisilər? **19** Kəni, bajoğa tapxurulidioğan bir tənggə manga kərsitinglar, — dedi. Ular bir dinar pulini əkəldi. **20** U ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. **21** Kəysərning, — dəp jawab bərdi ular. U ularoğa: — Undaq bolsa, Kəysərning həkkinə Kəysərgə, Hudaning həkkinə Hudağa tapxurunglar, — dedi. **22** Ular bu səzni anglap, həyran bolup kəlixti-də, uning yenidin ketip qaldı. **23** Xu küni, «Əlgənlər tirilməydu» dəydiögan Saduqiylar uning aldioğa kelip qıstap soal qoydi: **24** — Ustaz, Musa [pəyoğəmbər Təwratta]: «Bir kixi pərzəntsiz əlöp kətsə, uning aka yaki inisi tul yənggisini əmrigə elip, qerindixi üqün nəsil qalduruxi lazim» dəp tapilioğan. **25** Burun arimizda yəttə aka-uka bar idi. Qongi əyləngəndin keyin əlöp kətti. Pərzənt kərmigənliktin, ayalini ikkinqi qerindixining əmrigə qaldurdi. **26** Biraq ikkinqisidiki əhwalmu uningkiyə ohxax boldi, andin bu ix üqinqisidə taki yəttinqi qerindaxkiyə ohxax dawamlaxti. **27** Ahirda, u ayalmu əlöp kətti. **28** Əmdi tirilix künidə bu ayal yəttə aka-ukining qaysisining ayali bolidu? Qünki uni həmmisi əmrigə aloğan-də! **29** Əysa ularoğa mundaq jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmilarni nə Hudaning qudritini bilmigənlikinglar üqün azoqansilər. **30** Qünki əlümdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, bəlki Hudaning ərxтики pərixtilirigə ohxax bolidu. **31** Əmdi

өлümdin tirilix məsilisi haqqidə Hudaning silərgə eytkən:
32 «Mən İbrahim, İshak və Yaquplarning Hudaside mən!»
degən xu sözini okumidinglarmu? Huda ölüklərnin
əməs, bəlki tiriklərnin Hudaside!». **33** Bu sözni angliqan
həlq uning təlimidin həyranuhəs kəlixti. **34** Pərisiylər
uning Saduqiylarning aqzini tuvaqliqanliqini anglap,
bir yərgə jəm boluxti. **35** Ularning arisidiki bir Təwrat-
qanun ustazi uni sinax məksitidə uningdin: **36** — Ustaz,
Təwrat qanunidiki əng muhım əmr kaysi? — dəp kistap
soridi. **37** U uningəja mundaq dedi: — «Pərwərdigar
Hudayingni pütün kəlbinq, pütün jening, pütün zehning
bilən səygin» **38** — əng uluq, birinqi orunda turidiqan
əmr mana xu. **39** Uningəja ohxaydiqan ikkinqi əmr bolsa
«Koxnangni özüngni səygəndək səy». **40** Pütün Təwrat
qanuni və pəyoqəmbərlərnin səzliri bu ikki əmrgə
esiloqan həlda mangidu. **41** Pərisiylər jəm bolup turoqan
waqıtta, əysa ulardin: **42** — Məsih toqrisida kəndək
oylawatisilər? U kimning oqlı? — dəp soridi. Dawutning
oqlı, — deyixti ular. **43** U ularəja mundaq dedi: Undəqta,
nemə üqün [Zəburda] Dawut uni Rohta «Rəbbim» dəp
atap, — **44** «Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: —
«Mən sening düxmənliringni ayioqing astida dəssətküqə,
Ong yenimda olturoqin!» — dəydu? **45** Dawut [Məsihni]
xundaq «Rəbbim» dəp atioqan tursa, əmdi u kəndəkmu
Dawutning oqlı bolidu? **46** Və həqkim uningəja jawabən
bir eoqizmu səz kayturalmidi; xu kündin etibarən, həqkim
uningdin soal soraxkimu petinalmidi.

23 Bu səzlərdin keyin, əysa top-top halayıqqa və
muhlisliroqan mundaq dedi: **2** — Təwrat ustazliri və

Pərisiylər Musa pəyğəmbərnin [höküm qikirix] ornida olturoqan bolidu. **3** Xunga, ularning silərgə eytkan həmmə səzligə kəngül koyup, degənlirini qilinglar. Lekin ularning qiloqanliridək qilmanglar; qünki ular əzlrining deginigə əzliri əməl qilmaydu, **4** Bəlki ular kətürəlmigüdək eoqir yüklərnə baqlap adəmlərnin zimmisigə artip koyidu. Əmma əzliri bu yüklərnə kətürüxkə birmu barmiqini midirlitixni huxyaxmaydu. **5** Ular həmmə əməllirini insanlaroqə kəz-kəz qilix üqünla qilidu; qünki ular «ayət qapliri»ni kəng qilip qigiwelip, tonlirining quqilirini uzun sanggilitip koyidu; **6** ular ziyapətlərdə tərdə, sinagoglarda aldinqi orunlarda olturuxqa, **7** bazarlarda kixilərnin ularoqə bolqan [uzun] salamlirioqə wə əzlrini «Ustaz, ustaz» dəp ataxlirioqə amraq kelidu. **8** Biraq silər bolsanglar «Ustaz» dəp atilixni qobul qilmanglar; qünki silərnin yaloquz birla ustazinglar bar wə həmminglar qerindaxtursilər. **9** Yər yüzidə heqkandə kixini «Atam» demənglar, qünki pəkət birla Atanglar, yəni ərxətə Turoquqi bardur. **10** Silər «muəllim» dəp atilixnimu qobul qilmanglar, qünki pəkət birla muəllim, yəni Məsihnin əzi bardur; **11** bəlki aranglarda əng mərtiwilik bolqan kixi silərnin hizmitinglarda bolidu. **12** Əzini yuqiri tutmaqqi bolqini təwən qilinidu, əzini təwən tutqini yuqiri qilinidu. **13** Biraq həlinglaroqə way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Silər ərx padixəhlikinin ixikini insanlaroqə taqap keliwatisilər! Ya əzünglar kirməysilər, ya kirixni istigənlərnin kirixigə yol qoymaysilər. **14** Həlinglaroqə way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Silər

tul ayallarning mal-dunyasini yəwatisilər, xundaqtimu baxqılar aldida təkwardar kərünsək dəp, uzundin-uzun dua qilisilər. Xunga, silər tehimu eçir jazaqa tartilisilər.

15 Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Silər birlə adəmni etiқadinglaroqa kirgüzüx üqün, dengiz wə kuruklukni kezip qikisilər. Birak u kixi kirgüzülgəndin keyin, silər uni əzliringlardin ikki həssə bəttər boləqan dozahning pərzənti qilip yetixtürüp qikisilər. **(Geenna g1067)**

16 Halinglaroqa way, əy kəriəu yolbaxqılar! Silər: «Hərқandaқ kixi ibadəthana bilən kəsəm qilsa, heqnemisi yok, birak ibadəthanidiki altunni tiləqə elip kəsəm qiləqanlar kəsimidə turuxқа kərzdar bolidu» dəysilər. **17** Əy əhməklər, korlar! Altun uluəqmu yaki altunni mukəddəs qiləqan ibadəthanimu? **18** Silər yənə: «Hərkim kurbangah bilən kəsəm qilsa, heqnemisi yok, birak kurbangah üstidiki hədiyəni tiləqə elip kəsəm qiləqanlar kəsimidə turuxқа kərzdar bolidu» dəysilər. **19** Əy korlar! Hədiyə uluəqmu yaki hədiyini mukəddəs qiləqan kurbangahmu? **20** Xunga, kurbangahni tiləqə elip kəsəm qiləquqi bolsa həm kurbangah bilən həm uning üstidiki barliқ nərsilər bilən kəsəm qiləqan bolidu. **21** Ibadəthanini tiləqə elip kəsəm qiləquqimu həm ibadəthanini, həm «ibadəthanida Turoquqi»ni tiləqə elip kəsəm qiləqan bolidu. **22** Ərxni tiləqə elip kəsəm qiləquqi Hudaning təhti wə təhttə olturoquqining nami bilən kəsəm qiləqan bolidu. **23** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Qünki silər hətta yalpuz, arpibədiyan wə ziriləarning ondin bir ülüxini əxrə qilip Hudaəqə ataysilər-yu, birak Təwrat kanunining

tehimu wəzinlik tərəpliri boləjan adalət, rəhimdillik wə sadıqlıqni etibarəja həq almaysilər. Awwal muxu ixlarni orundixinglar kerək, andin xu ixlarnimu ada qılmay koymasliqinglar kerək. **24** Əy qarıju yolbaxqılar! Silər [qinənglərdiki] paxini süzüp eliwetisilər, lekin birər tegini pütün peti yutuwetisilər! **25** Həlinglarəja way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər qinə-qaqılarıning texinila yuyup pakizliqininglar bilən ularning iqi hərtürlük hərislik wə ixrətpərəslikkə toləjan. **26** Əy qarıju Pərisiy! Awwal qinə-qaqining iqini pakla, xundaқта teximu pak bolidu! **27** Həlinglarəja way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər akartip qoyuləjan, sirti qiraylıq kərünidiəjan lekin iqi əlüklərnin ing ustihanliri wə hərhil napak nərsilərgə toləjan kəbrilərgə ohxaysilər. **28** Xuningdək texinglərdin insanlarning aldida həkkanıy adəmlərdək kərünisilər, lekin iqinglar sahtipəzlik wə itaətsizlik bilən toləjan. **29** Həlinglarəja way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər pəyoqəmbərlərnin ing kəbrilirini yasap keliwatisilər, həkkanıylarning mazarlirini bezəp keliwatisilər **30** wə silər: «Ata-bowilirimizning zamanida yaxioqan bolsaq iduk, ularning pəyoqəmbərlərnin ing kənini təküxlirigə xerik bolmayttuk» – dəysilər. **31** Xunga silər öz səzünglar bilən əzünglarning pəyoqəmbərlərnini əltürgənlərnin ing əwladliri ikənlikinglarəja guwahlik bərdinglar. **32** Undaқта, ata-bowiliringlar baxliəjan qilmixlirini toluqlanglar! **33** Əy yılanlar! Zəhərlik yılanlarning nəsilliri! Dozah jazasidin qandaqmı kutulalsilər? (Geenna g1067) **34** Xunga mana, silərgə pəyoqəmbərlər, danixmənlər wə alimlarni əwətip

turimən. Silər ularning bəzilirini krestləp öltürisilər, bəzilirini sinagogliringlarda dərrigə basisilər, xəhərdin xəhərgə qoşlaysilər. **35** Xundak kılıp, həkkəniy Həbilning qan kərzidin tartıp taki silər ibadəthanidiki muqəddəs jay bilən qurbangahning arilikida öltürgən Bərəkiyaning oşlı Zəkəriyaning qan kərzigiqə, həkkəniylarning yər yüzidə ekıtiloqan barlik qan kərzliri bu dəwrning bexioqə qüxürüldü. **36** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, xu kilmixlarning jazasining həmmisi muxu dəwrning bexioqə qüxidu. **37** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyqəmbərlərnı öltürıdıoqan, özıgə əwətilgən əlqılərnı qalma-kesək kılıdıoqan xəhər! Mekiyan qüjilirini qanat astioqə yioqkəndək pərzəntliringni qanqə ketim qoynumoqə almakqi boldum, lekin silər unimidinglar! **38** Mana, əmdi əyüinglar silərgə harabə bolup qalidu! **39** Qünki mən xuni silərgə eytip qoyayki, silər: «Pərwərdigarning namida kəlgüqigə mubarək bolsun!» demigüqə, silər meni qaytidin heq kərlməysilər.

24 Əysa ibadəthanidin qikiq, aldioqə ketiwatqanda, muhlisliri yenioqə kelip uning diqqitini ibadəthana binalirioqə tartmaqqi boldi. **2** U ularoqə: — Mana bularning həmmisini kəruwatamsilər? Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu yərdə bir tal taxmu tax üstidə qalmaydu, həmmisi qaldurulmay gumran kilinidu, — dedi. **3** U Zəytun teoqida olturoqanda, muhlisliri astioqina uning yenioqə kelip: — Bizgə eytkinqu, bu degənliring qaqan yüz beridu? Sening [qaytip] kelixing wə zamanning ahirini kərsitidioqan qandak alamət bolidu? — dəp soraxti. **(aiōn q165)** **4** Əysa ularoqə jawabən mundak dedi: —

Hezi bolunglarki, heqkim silarni azdurup ketmisun. **5** Qünki nuroqun kixilər mening namimda kelip: «Məsih mən bolimən» dəp, kəp adəmlərni azduridu. **6** Silər urux həwərliri wə urux xəpilirini anglaysilər, bulardin alaqzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi muqərrər. Lekin bular ahirət əməs. **7** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxqa qikidu, bir padixahlik yənə bir padixahlik bilən uruxqa qikidu. Jay-jaylarda aqarqilik, wabalar wə yər təwrəxlər yüz beridu. **8** Lekin bu ixlarning yüz berixi «tuqutning toloqikining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Andin kixilər silərni tutup azab-oqubətkə selip, ɵltüridu, mening namim wəjidin pütkül əllər silərdin nəprətlinidu. **10** Xuning bilən nuroqunlar etiqadidin tanidu, bir-birini tutup beridu wə bir-birigə əqmənlik kilidu. **11** Nuroqun sahta pəyoqəmbərlər məydanə qikiq, nuroqun kixilərni azduridu. **12** Itaətsizlik-rəzilliklərnin kəpiyixi tūpəylidin, nuroqun kixilərdiki mehİR-muhəbbət sowup ketidu. **13** Lekin ahiriqə bərdaxlik bərgənlər qutkuzulidu. **14** Barlik əllərgə aqah-guwaqlik bolsun üqün, [Hudaning] padixahliki həkqidiki bu hux həwər pütkül dunyaəqə jakarlinidu; andin zaman ahiri bolidu. **15** Daniyal pəyoqəmbər kəyt kuloqan «wəyran kiləuqi yirginqlik nomussizlik»ning muqəddəs jayda turoqinini kərginiglarda (kitabhan bu səznin mənisini qüxəngəy), **16** Yəhudiyə əlkisidə turuwatqanlar taqlarəqə qəqsun; **17** əgzidə turoqan kixi əyidiki nərsə-kerəklirini əloqili qüxməyła [qəqsun]. **18** Etizlikta turoqan kiximu qəpinini əloqili əyigə yanmisun. **19** U künlərdə həmilidar ayallar wə bala emitiwatqanlarning

haliqqa way! **20** Qaqidioqan waqtinglarning qix yaki xabat künigə toqra kelip qalmasliki üqün dua qilinglar. **21** Qünki u qaşda dunya apiridə bolqandin muxu qaşkiqə kərülüp baqmioqan həm kəlgüsidimu kərülməydiqan dəhxətlik azab-oqubət bolidu. **22** U künlər azaytilmisa, heqkandaq ət igisi qutulalmaytti; lekin [Hudaning] Öz tallioqanliri üqün u künlər azaytilidu. **23** Əgər u qaşda birsi silərgə: «Qaranglar, bu yərdə Məsih bar!» yaki «[Məsih] ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **24** Qünki sahta məsihlər wə sahta pəyoqəmbərlər məydanqə qikidu, qaltis məjizilik alamətlər wə karamətlərnı kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidioqan bolsa, hətta [Huda] tallioqanlarnimu azduratti. **25** Mana, mən bu ixlar yüz berixtin burun silərgə uqturup qoydum. **26** Xuning üqün, birsi silərgə: «Qaranglar, u qəl-bayawanda!» desə, u yərgə barmanglar. «Qaranglar, u iqkiridiki əylərdə!» desə, ixənmənglar. **27** Qünki qaqmaq xərktin oqərbkə yalt-yult qilip qandaq qaqқан bolsa, Insan'oqlining kelixi xundaq bolidu. **28** Qünki jəsət qaysi yərdə bolsa, u yərdimu quzoqunlar toplixidu! **29** U künlərdiki azab-oqubətlər ətöp kətkən haman, quyax qariyidu, ay yoruklukini bərməydu, yultuzlar asmandin təkülüp qüxidu, asmandiki küqlər lərzigə kelidu. **30** Andin Insan'oqlining alamiti asmandin kərünidu; yər yüzidiki pütkül qəbililər yioqa-zar kətürüxidu. Ular Insan'oqlining küq-qudrət wə uluq xan-xərap iqidə asmandiki bulutlar üstidə keliwatқанliqini kəridu. **31** U pərixtilirini zor jarangliq bir kanay sadasi bilən əwətidu, ular uning tallioqanlirini dunyaning tət bulungidin, asmanning bir

qetidin yənə bir qetigiqə həryərdin yiqip bir yərgə jəm kılıdu. **32** Ənjür dərihidin mundak təmsilni biliwelinglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmak qıqaroqanda, yazning yeqinlap qaloqanliqini bilisilər. **33** Huddi xuningdək, [mən baya degənlirimning] həmmisini kərginlarga, uning yeqinlap qaloqanliqini, hətta ixik aldida turuwatqanliqini biliwelinglar. **34** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu alamətləarning həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ətməydu. **35** Asman-zemin yokılıdu, birak mening sezlirim hərgiz yokalmaydu. **36** Lekin xu küni wə waqit-saitining həwirini bolsa, heqkim bilməydu — hətta ərxiki pərixtilərmu bilməydu, uni pəkət Atamla bilidu. **37** Əmdi Nuh pəyoqəmbərnin künliridə kandaq bolqan bolsa, Insan'ooli [kaytip] kəlgəndimu xundak bolidu. **38** Qünki topan kelixidin ilgiriki künlərdə, Nuh kemigə kirip olturoqan küngiqə, [xu zamandiki] kixilər yəp-iqip, əylinip wə yatliq bolup kəlgənidi. **39** Topan tuyuksiz kelip həmmisini oqərk qiloquqə, kixilər bu ixning uningdin həwərsiz bolup turoqanoqə ohxax, Insan'oolining kaytip keliximu xundak bolidu. **40** U küni, etizda ikki kixi turoqan bolidu; ulardin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu; **41** ikki ayal tügmən bexida turup un tartiwatqan bolidu; ulardin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu. **42** Xuning üqün, hoxyar bolunglar, qünki Rəbbinglarning kaytip kelidioqan waqti-saitini bilməysilər. **43** Lekin xuni bilinglarki, əgər əy igisi oqırining keqisi qaysi jesəktə kelidioqanliqini bilgən bolsa, səgək turup oqırining əyni texip kirixigə hərgiz yol qoymaytti. **44** Xuningoqə ohxax, silərmu təyyar turunglar. Qünki

Insan'ooqli siler oylimioqan wakıt-saəttə kaytip kelidu!
45 Hojayini əz əyidikilərgə məs'ul kılıp, ularoqə ozuk-
tülükini wakıti-wakıtida təksim kılıp berixkə təyinligən
ixənqlik wə pəmlık qakar kim bolidu? 46 Hojayin [əyigə]
kaytkanda, qakirining xundak kiliwatkinining üstigə
kəlsə, bu qakarning bəhtidur! 47 Mən silərgə bərhək xuni
eytip koyayki, hojayin uni pütün igilikini baxkuruxka
koyidu. 48 Lekin mubada xu qakar rəzil bolup kənglidə:
«Hojayinim həyal bolup qalidu» dəp oylap, 49 baxka
qakar buradərlirini bozək kılıxka wə hərəkkəxlərgə
həmrəh bolup yəp-iqixkə baxlisa, 50 xu qakarning
hojayini kütülmigən bir küni, oylimioqan bir wakıtta
kaytip kelidu 51 wə uni kesip ikki parqə kılıp, uning
nesiwisini sahtipəzlər bilən ohxax təkdirdə bekitidu. Xu
yərdə yioqə-zarlar kətürülidu, qixlirini oququrlitidu.

25 U wakıtta, ərx padixahlıki huddi kollirioqə qiraqlarni
elip toyi boləqan yigitni qarxi elixka qıqқан on kız
koldaxka ohxaydu. 2 Bu kızlarning bəxi pəmlık, bəxi bolsa
pəmsiz. 3 Pəmsiz kızlar qiraqlirini aləqan bolsimu, yenioqə
may eliwalmaptu. 4 Pəmlık kızlar bolsa qiraqliri bilən
billə kaqilirida maymu eliwaptu. 5 Yigit keqikip kəlgəqkə,
ularning həmmisini uyku besip uhlap kaptu. 6 Yerim
keqidə: «Mana, yigit kəldi, qarxi elixka qıkinglar!» degən
awaz angliniptu. 7 Buning bilən bu kızlarning həmmisi
ornidin turup qiraqlirini pərləptu. 8 Pəmsiz kızlar pəmlık
kızlaroqə: «Qiraqlirimiz əqüp qalojiliwatidu, meyinglardin
beringlarqu» dəptu. 9 Birak pəmlık kızlar: «Yak, bolmaydu!
Bərsək, bizgimu həm silərgimu yətməsliki mumkin.
Yahxisi, əzünglar [may] satkuqilarning yenioqə berip

setiwelinglar!» dæptu. **10** Lekin ular may setiwaloqili ketiwatqanda, yigit kelip qaptu, tæyyar bolup bolqan qizlar uning bilæn birliktæ toy ziyapitigæ kiriptu. Ixik takiliptu. **11** Keyin qaloqan qizlar qaytip kelip: «Oqojam, oqojam, ixikni eqiwatkæyla!» dæptu. **12** Biraq u: «Silærgæ bærhæq eytayki, mæn silærni tonumaymæn» dæp jawab beriptu. **13** Xuning üqün sægæk bolunglar, qünki næ Insan'ooqlining kelidioqan künini næ saitini bilmæysilær. **14** [Ærx padixahlïki] huddi yaqa yurtqa qïkmaqï bolup, öz qakarlrini qaqirip dunyasini ularoqa tapxuroqan adæmgæ ohxaydu. **15** U adæm hærbir qakarning qabiliyitigæ qarap, birsigæ bæx talant, birisigæ ikki talant, yænæ birsigæ bir talant kümüx tænggæ berip, yaqa yurtqa yol aptu. **16** Bæx talant tænggæ aloqan qakar berip oqæt qilip, yænæ bæx talant tænggæ payda tepiptu. **17** Xu yolda ikki talant tænggæ aloqinimu yænæ ikki talant tænggæ payda aptu. **18** Lekin bir talant tænggæ aloqini bolsa berip yærni kolap, hojayini bærgæn pulni këmüp yoxurup qoyuptu. **19** Æmdi uzun waqit òtkændin keyin, bu qakarlarning oqojisi qaytip kelip, ular bilæn hæsablixiptu. **20** Bæx talant tænggæ aloqini yænæ bæx talant tænggini koxup elip kelip: «Oqojam, sili manga bæx talant tænggæ tapxuroqandila. Qarsila, yænæ bæx talant tænggæ payda aldim» dæptu. **21** Hojayini uningoqa: Obdan boptu! Yahxi wæ ixænqlik qakar ikænsæn! Mæn sanga hawalæ qilqan kïqïkkinæ ixta ixænqlik bolup qïkting, seni köp ixlaroqa koyimæn. Kæl, hojayiningning huxallïqoqa ortaq bol!» dæptu. **22** Ikki talant tænggæ aloqinimu kelip: «Oqojam, sili manga ikki talant tænggæ tapxuroqandila. Qarsila, yænæ ikki talant

tənggə payda aldim» dəptu. **23** Hojayini uningə: «Obdan boptu! Yahxi wə ixənqlik qakar ikənsən! Mən sanga həwalə kıləjan kiqikkinə ixta ixənqlik bolup qikting, seni kəp ixlarəja qoyimən. Kəl, hojayiningning huxallikəja ortaq bol!» dəptu. **24** Andin, bir talant tənggə aləjinimu kelip: «Olojam, silining qing adəm ikənliklerini biləttim, qünki əzliri terimiojan yərdin həsulni oruwalalayla, həmdə uruk qaqmiojan yərdinmu haman alila. **25** Xunga kərkup, silining bərgən bir talant tənggilirini yərgə kəmüp yoxurup qoyəjanidim. Mana pullirini alsila» dəptu. **26** Olojisi uningə: «Əy, rəzil, hurun qakar! Sən meni terimiojan yərdin oruwalidiojan, uruk qaqmiojan yərdin haman alidiojan adəm dəp bilip, **27** həq bolmiojanda pulumni jazanihorlarəja amanət qoyuxung kerək idioju! Xundak kıləjan bolsang mən kaytip kəlgəndə pulumni əsümi bilən aləjan bolmantim?! **28** Xunga, uning kolidiki talant tənggini elip, on talant tənggə bar boləjanəja beringlar! **29** Qünki kimdə bar bolsa, uningəja tehimu kəp berilidu, uningda molqilik bolidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar boləjanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **30** Bu yaramsiz qakarni texidiki karangəjulukka aqikip taxlanglar! U yərdə yioja-zarlar kətürülidu, qixlirini oququrlitidu» dəptu. **31** İnsan'ooli əz xan-xəripi iqidə barlik pərixtiliri bilən billə kəlginidə, xərəplik təhtidə olturidu. **32** Barlik əllər uning aldioja yiojilidu. Padiqi koylarni əqkilərdin ayrioqinidək u ularni ayriydu; **33** u koylarni ong yenioja, əqkilərnə sol yenioja ayriydu. **34** Andin Padixah ong yenidikilərgə: «Əy Atam bəht ata kıləjanlar, kelinglar! Aləm apiridə boləjandin beri

silər üçün təyyarlanəjan padixahlikka waris bolup igə bolunglar! **35** Qünki aq qalojinimda silər manga yeməlik bərdinglar, ussuz qalojinimda ussuluk bərdinglar, musapir bolup yürginimdə öz əyünlərgə aldinglar, **36** yalingaq qalojinimda kiydürdüinglar, kesəl bolup qalojinimda həlimdin həwər aldinglar, zindanda yatqinimda yoqlap turduinglar» — dəydu. **37** U qaşda, həkkanıy adəmlər uningə: «I Rəb, biz seni qaşan aq kərüp ozuk bərdük yaki ussuz kərüp ussuluk bərdük? **38** Seni qaşan musapir kərüp əyümizgə alduk yaki yalingaq kərüp kiygüzduk? **39** Sening qaşan kesəl boləjiningni yaki zindanda yatqiningni kərüp yoqlap bardük?» dəp soraydu. **40** Wə Padixah ularə: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxu kərindaxlirimdin əng kişikidin birəsigə xularni kəlojininglarmu, dəl manga kəloşan boldunglar» dəp jawab beridu. **41** Andin u sol yenidikilərgə: «Əy lənilər, kəzüm din yoqilinglar! Xəytan bilən uning pərixtilirigə həzirlənəjan mənggü əqməs otka kiringlar! (aiōnios g166) **42** Qünki aq qalojinimda manga ozuk bərmidinglar, ussuz qalojinimda ussuluk bərmidinglar; **43** musapir bolup yürginimdə öz əyünlərgə almidinglar, yalingaq qalojinimda kiydürmidinglar, kesəl boləjiningda wə zindanda yatqinimda yoqlimidinglar» dəydu. **44** U qaşda, ular: «I Rəb, seni qaşan aq, ussuz, musapir, yalingaq, kesəl yaki zindanda kərüp turup hizmitingdə bolmidük?» dəydu. **45** Andin padixah ularə: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxulardin əng kişikidin birəsigə xundak kilməjoninglar mangimu kilməjan boldunglar» dəp jawab beridu. **46** Buning bilən ular

mənggülik jazaoğa kirip ketidu, lekin həkkaniylar bolsa mənggülik həyatqa kiridu. (aiōnios g166)

26 Əysa bu sözləni qilip boləandin keyin, muhlisliroğa:
2 — Silərgə məlumki, ikki kündin keyin «ətüp ketix həyti» bolidu, xu qaoğda İnsan'ooli krestlinix üçün tutup berilidu, — dedi. **3** Bax kahinlar wə aqsakallar Qayafa isimlik bax kahinning sariyida jəm boluxti. **4** Ular Əysani kandaq qilip hiylə-nəyrəng bilən tutup əltürüx toqrisida məslihət qilixti. **5** Biraq ular: — Bu ix həyt-ayəm künliri qilinmisun. Bolmisa, həlk arisida malimanqilik qikixi mumkin, — deyixti. **6** Əmdi Əysa Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning əyidə boləjinida, **7** bir ayal uning yenioğa kirdi. U aq qaxtexi xexidə nahəyiti qimmətlik ətirni elip kəlgən bolup, Əysa dastihanda olturoğanda, ətirni uning bexioğa quydi. **8** Lekin muhlislar buni kərip hapa boluxup: — Zadi nemixqa bundaq israpqilik qilinidu? **9** Qünki bu ətirni kəp puloğa setip, pulini kəmbəoqəllərgə sədikə qilsa bolattioqu! — deyixti. **10** Lekin Əysa ularning kənglidikini bilip ularoğa: — Bu ayalning kənglini nemə dəp aqritisilər? Qünki u mən üçün yaxsi bir ixni qildi. **11** Qünki kəmbəoqəllər daim silərnin aranglarda bolidu, lekin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **12** Bu ayalning bu ətirni bədinimgə quyuxi mening dəpnə qiliniximoğa təyyar boluxum üçün boldi. **13** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinip, uning qiloğan bu ixni təriplinidu, — dedi. **14** Bu ixtin keyin, on ikkiyəndin Yəhuda İxqariyot isimlik biri bax kahinlarning aldioğa berip: **15** — Uni tutup bərsəm,

manga nemə berisilər? — dedi. Ular uning aldiqə ottuz kümüx tənggə koydi. **16** Yəhuda xuningdin etibarən uni tutup berixkə muwapıq pürsət izdəxkə baxlidi. **17** Petir nan heyting birinqi küni, muhlislar Əysaning yeniqə kelip: — Ətöp ketix heyting tamikini yeyixing üqün kəyerdə təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi. **18** U ularqə: — Xəhərgə kirip palanqining öyigə berip uningqə: «Ustaz: — Wəqit-saitim yekinxip qaldı, ətöp ketix heyti muhlisirim bilən birliktə sening öyüngdə ətküzəy — dəydu» dəp eytinglar, — dedi. **19** Muhlislar Əysaning tapiliqinidək ətöp ketix heyting tamikini xu yərdə təyyarlidi. **20** Kəqkurun, u on ikkiylən bilən dastihanda olturdi. **21** Ular oqizaliniwatqanda u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, aranglardiki birəylən mənə satqunluk qilidi, — dedi. **22** [Buni anglap] ular intayin kayoquqə qəmüp, bir-birləp uningdin: — Ya Rəb, mən əməstimən? — dəp soraxqə baxlidi. **23** U jawabən: — Qolidiki nanni mən bilən təng tawakqə təgürgən kixi, mənə satqunluk qiloquqi xu bolidi. **24** İnsan'oqli dərəkə [mukəddəs yazmilarda] əzi toqrisida pütülginidək [ələmgə] ketidi; birək İnsan'oqlining tutup berilixigə wasitiqi boləqən adəmning həliqə way! U adəm tuqulmiqən bolsa yahxi bolatti! — dedi. **25** Uningqə satqunluk qilidiqən Yəhuda: — Ustaz, mən əməstimən? — dəp soridi. U uningqə: — Əzüng deding jumu, — dedi. **26** Ular oqizaliniwatqanda, Əysa bir nanni qolioqə elip [Hudaqə] təxəkkür-həmdusana eytkəndin keyin, uni oxtup, muhlisliroqə üləxtürüp bərdi wə: —Elinglar, yənglar, bu mening tenim, — dedi. **27** Andin, qolioqə

jamni elip [Hudaqqa] t axakk ur-h amdusana eytip, uni muhlislirioqa tutup: — H amm ayl en buningdin iqinglar. **28** Bu mening nuroqun ad aml arning gunahlrining k eq r um k ilinixi  q n t k lidiqan, yengi  hdini t zidiqan k enimdur. **29** Lekin mən xuni sil rg  eytayki, Atamning padixahlikida silər bilən birlikt  yengidin xarabtin iqmigüqə,  z m telining x rbitini h rgiz iqməymən, — dedi. **30** Ular m dhiy  küyini eytkandin keyin talaqqa qikip, Z ytun teoioqa k rap ketixti. **31** Andin  ysa ularqqa: — B g n keq  silər h mminglar mening t p ylimdin tandurulup putlixisil r, q nki [muk dd s yazmilarda]: — «Mən padiqini uruwetimən, Padidiki k oylar patiparak bolup tarkitiwetilidu» d p p t lg n. **32** Lekin mən tirilgəndin keyin Galiliy g  sil rdin burun barim n, — dedi. **33** Petrus uningqqa javabən: — H amm ayl n sening t p ylingdin tandurulup putlaxsimu, mən h rgiz putlaxmaym n, dedi. **34**  ysa uningqqa: — Mən sanga bərhək xuni eytip kəoyayki, b g n keq  horaz qillaxtin burun, sən m ndin  q k tim tanis n, — dedi. **35** Petrus uningqqa: — Sən bilən bill   l x m ker k bolsimu, s ndin h rgiz tanmaym n, — dedi. K loqan muhlislarning həmmisimu xundək deyixti. **36** Andin  ysa ular bilən bill  Getsiman  deg n y rg  k ldi. U muhlislarqqa: «Mən u yakq  berip dua-tilawət kilip k lg q , muxu jayda olturup turunglar» dedi. **37** U Petrusni, xundəkla Z b diyning ikki o qlini birgə elip mangdi w  kəttik azablinip, k ngli tolimu pərixan boluxq  baxlidi. **38** U ularqqa: — Jenim  lidiqand k b kmu azablanmaqta. Silər bu y rd  kelip, mən bilən birlikt  oyq k turunglar, — dewidi, **39** W  s l

nerirak berip, özini yergə etip düm yetip dua kilip: — I Atam, mumkin bolsa, bu kədəh məndin ötüp kətsun! Lekin bu ix mən haliqandək əməs, sən haliqandək bolsun, — dedi. **40** U muhlislarning yenioğa kaytip kəlgidə, ularning uhlap kəlojanlikini kərüp, Petruska: — Mən bilən billə birər saətmu oyoqak turalmidinglarmu?! **41** Ezikturuluxtın saklinix üqün, oyoqak turup dua kilinglar. Roh pidakar bolsimu, lekin kixining ətliri ajizdur, — dedi. **42** U ikkinqi kətim berip, yənə dua kilip: — I Atam, əgər mən bu kədəhni iqmisəm u məndin kətmisə, undakta sening iradəng ada kilinsun, — dedi. **43** U ularning yenioğa [kaytip] kəlgidə, yənə uhlap kəlojanlikini kərđi, qünki ularning kəzliri uykuoğa ilinojanidi. **44** Xuning bilən u ulardın ayrılıp üqinqi kətim berip, yənə xu səzlər bilən dua kildi. **45** Andın u muhlislarning yenioğa kelip ularoğa: — Silər tehiqə uhlawatamsilər, tehiqə dəm eliwatamsilər? Mana, waqit-saiti yekınlaxti; Insan’oqlı gunahkarlarning kəlioğa tapxurulidu. **46** Kəpunglar, kətəyli; mana, manga satkúnluq kılıdıoğan kixi yekın kəldi! — dedi. **47** Uning səzi tehi tügiməyla, on ikkiyləndın biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenida bax kahınlar wə həlk əksakalliri tərıpidın əwətilgən, kılıq-tokmaqlarıni kətürgən zor bir top adəm bar idi. **48** Uningoğa satkúnluq kılıquqi ular bilən alliburun ixarətni bekitip: «Mən kimni səysəm, u dəl xudur. Silər uni tutunglar» dəp kelixkənidi. **49** U udul əysaning aldioğa berip: — Salam, ustaz! — dəp uni səyüp kətti. **50** Əysa uningoğa: — Aqınəm, nemə dəp kəlding? — dedi. Xuning bilən, həliki adəmlər yopurulup kelip, əysaoğa kəl selip, uni tutkún kildi. **51** Wə

mana, Əysaning yenidikilərdin birəylən kiliqini suqurup, bax kahinning qakiriqə uruwidi, uning kulikini xilip qüxürüwətti. **52** Əysa uningqə: — Kiliqingni kiniqə sal, kiliq kətürgənlər kiliq astida həlak bolidu. **53** Yaki meni Atisiqə nida kilalmaydiqan boldi, dəp oylap qaldingmu?! Xundaq kilsamla U manga xuan on ikki kisiqindin artuq pərixte mangdurmamdu? **54** Biraq mən undaq kilsam, muqəddəs yazmilardiki bu ixlar muqərrər bolidu degən bexarətlər qandaqmu əməlgə axurulsun? — dedi. **55** Xu pəyittə Əysa toplaxqan adəmlərgə qarap: — Bir qarəqini tutidiqandək kiliq-toqmaqlarni kətürüp meni tutkili kəpsiləroqu? Mən hər küni ibadəthana həyililirida silər bilən billə olturup təlim berəttim, lekin silər u qəşda meni tutmidinglar. **56** Lekin bu pütün ixlarning yüz berixi pəyoşəmbərlərnin muqəddəs yazmilirida aldin eytqanlirining əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. Bu qəşda, muhlislarning həmmisi uni taxlap keqip ketixti. **57** Əmdi Əysani tutqun qiloqanlar uni bax kahin Qayafaning aldiqə elip berixti. Təwrat ustazliri bilən aqsakallarmu u yərdə jəm boluxqanidi. **58** Petrus uningqə taki bax kahinning sariyining [həylisiqiqə] yiraqtin əgixip kelip, ixning aqiwetini kərux üqün iqqirigə kirip, qarawullarning arisida olturdi. **59** Bax kahinlar, aqsakallar wə pütün aliy kengəxmə əzaliri Əysani ölüm jazasiqə məhkum kilix üqün, yaloqan guwah-ispət izdəytti. **60** Nuroqun yaloqan guwahqilar otturiqə qikqan bolsimu, ular bulardin heqkandəq ispatqə erixəlmidi. Ahirda, ikki yaloqan guwahqi otturiqə qikqip: **61** — Bu adəm: «Mən Hudaning ibadəthanisini buzup taxlap, üq kün iqidə qayta

qurup qiqalaymən» degən, dedi. **62** Bax kahin ornidin turup, uningoa: — Keni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüngdin zadi kandaq guwahlıqlarni beriwatidu? — dedi. **63** Lekin əysa süküt qilip turıwərdi. Bax kahin uningoa: — [Mənggü] hayat boluqu Huda bilən sening kəsəm qilixingni buyruymənki, bizgə eyt, Hudaning Ooqli Məsih sənmu?» — dedi. **64** Əysa mundaq jawab qayturdi: — Xundaq, sening deginingdək. Lekin xunimu silərgə eytayki, buningdin keyin silər İnsan'ooqlining Qadir Boluquqining ong yenida olturidoqinini wə köktiki bulutlar üstidə kelidoqinini kərisilər. **65** Xuning bilən bax kahin tonlirini yirtip taxlap: — U kupurluk qildi! Əmdi baxka hərqandaq guwahqining nemə hajiti? Mana, əzünglar bu kupurlukni anglidinglar! **66** Buningoa nemə dəysilər? — dedi. — U əlüm jazasioqa layıktur! — dəp jawab qayturuxti ular. **67** Buning bilən ular uning yüzigə tükürüp, uningoa muxt atkili turdi. Bəziliri uni kaqatlap: **68** — Əy Məsih, pəyoəmbərqilik qilmamsən, eytip bakqina, seni kim urdi? — deyixti. **69** Əmdi Petrus sarayning taxkiriqi həoylisida olturatti. Bir dedək uning yenioqa kelip: — Sən Galiliyəlik əysa bilən birgə idingoa, — dedi. **70** Lekin u həmməylənning aldida inkar qilip: — Sening nemə dəwatqanlığingni qüxənmidim! — dedi. **71** Andin u dalanoqa qikkanda, uni kərgən yənə bir dedək u yərdə turoqanlaroa: — Bu adəmmu Nasarətlik əysa bilən birgə idi, — dedi. **72** U yənə inkar qilip: — Mən u adəmmi tonumaymən! — dəp kəsəm iqtı. **73** Bir'azdin keyin, u yərdə turoqanlar Petrusning yenioqa kelip uningoa: — Xübhısizki, sən ularning biri ikənsən, qünki tələppuzung

seni pax qilidu, — deyixti. **74** [Petrus] kattik qaroxlar bilən kəsəm kilip: — U adəmni zadi tonumaymən! — deyixigila horaz qillidi. **75** Petrus Əysaning: «Horaz qillaxtin burun, sən məndin üq ketim tanisən!» degən sözini esigə aldi. U taxkiriqə qikip, kattik yiqə-zar kətürdi.

27 Tang atqandila, pütün bax kaħinlar bilən həlk aqsakalliri Əysani əlümgə məhkum kildurux üqün məsliħətləxti. **2** Ular uni baqlap apirip, waliy Pontius Pilatuska tapxurup bərdi. **3** Uningoqa satkunluk qiləjan Yəhuda uning əlümgə həküm kilinəjanlikini kərup, bu ixlaroqa puxayman kildi wə bax kaħinlar bilən aqsakallarəqa ottuz kümüx tənggini kayturup berip: **4** — Mən bigunah bir janning qeni təkülüxkə satkunluk kilip gunah ətküzdüm, — dedi. Buningəqa bizning nemə karimiz? Əz ixingni bil! — deyixti ular. **5** Yəhuda kümüx tənggiləni ibadəthanining iqigə qəriwətti wə u yərdin ketip, talaəqa qikip, esilip əlüwalı. **6** Bax kaħinlar kümüx tənggiləni yiqiwelip: — Bu hun tölümi boləjan [tənggilərdur], ularni ibadəthanining həzinasigə qoyux haram, — deyixti. **7** Ular əzara məsliħətlixip, bu pullar bilən yaqa yurtluqlarəqa yərlük bolsun dəp, sapalqining bir parqə etizlikini setiwaldi. **8** Xunga bu yər həziroqə «qanlik etiz» dəp atilip kəlməktə. **9** Xu ix bilən Yərəmiya pəyoəmbər təripidin burun eytiləjan munu bexarət əməlgə axuruldi: — «Israil həlki uning üqün baħalap bekitkən baħasini, Yəni ottuz kümüx tənggini ular elixti, **10** Wə Pərwərdigar manga kərsətkəndək, Sapalqining etizini setiwelixka həjləxti». **11** Əmdi Əysa waliyning

aldioq̄a turoq̄uzuldi. Waliy uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahimu? — dəp soridi. Eytq̄iningdək, — dedi Əysa.

12 Lekin bax kaħinlar wə aqsakallar uning üstidin ərxikayət q̄iloq̄anda, u bir eoq̄izmu jawab bərmidi. **13** Buning bilən Pilatus uningoq̄a: — Ularning sening üstüngdin q̄iloq̄an xunq̄ə kəp xikayətlirini anglimaywatamsən? — dedi. **14** Birak̄ u [Pilatuska] jawabən [xikayətlərnin] birsigimu jawab bərmidi. Waliy buningoq̄a intayin həyran q̄aldi. **15** Hər ketimlik [ətüp ketix] heytida, waliyning halayiq̄ tələp q̄iloq̄an bir məhbusni ularoq̄a q̄oyup berix aditi bar idi. **16** Əyni waq̄itta, [rimliklərnin] Barabbas isimlik atiq̄i q̄ikq̄an bir məhbusi [zindanda] idi. **17** Halayiq̄ jəm boluq̄anda, Pilatus ulardin: — Kimni silərgə q̄oyup beriximni halaysilər? Barabbasnimu yaki Məsiħ dəp ataloq̄an Əysanimu? — dəp soridi **18** (q̄ünki u [bax kaħin q̄atarliklərnin] həsəthorluk̄i t̄üpəylidin uni tutup bərgənlikini bilətti). **19** Pilatus «sorak̄ təhti»də olturoq̄anda, ayali uningoq̄a adəm əwətip: — U həq̄kaniy kixining ixioq̄a arilaxmioq̄in. Q̄ünki t̄ünügün keq̄ə uning səwəbidin q̄üxümdə kəp azab q̄əktim, — dəp həwər yətküzdi. **20** Lekin bax kaħinlar wə aqsakallar bolsa halayiq̄ni maq̄ul q̄ilip, Barabbasni q̄oyup berixni wə Əysani yoq̄itixni tələp q̄ildurdi. **21** Waliy jawabən ulardin yənə: — Silərgə bu ikkisining q̄aysisini q̄oyup beriximni halaysilər? — dəp soridi. Barabbasni, — deyixti ular. **22** Pilatus əmdi: — Undak̄ bolsa, Məsiħ dəp ataloq̄an Əysani q̄andak̄ bir tərəp q̄ilay? — dedi. Həmməylən: — U krestlənsun! — deyixti. **23** Pilatus: — Nemixka? U zadi nemə yamanlik̄ ötküzüptu? — dəp soridi. Birak̄ ular tehimu q̄attik̄ wark̄irixip: U

krestlənsun! — dəp turuwelixti. **24** Pilatus səzliwerixning bihudə ikənlikini, bəlki buning ornioğa malimanqilik qikidiolanlikini kərüp, su elip, kəpqilikning aldida kəlini yuoaq: — Bu həkkanıy adəmning kənioğa mən jawabkar əməsmən, buningoğa əzünglar məs'ul bolunglar! — dedi. **25** Pütün həlk jawabən: — Uning kəni bizning üstimizgə wə balilirimizning üstigə qüxsun! — deyixti. **26** Buning bilən Pilatus Barabbasni ularoğa qikirip bərdi. Əysani bolsa kəttik kəmqlatqandin keyin, krestləxkə [ləxkərlirigə] tapxurdi. **27** Andin waliyning ləxkərliri Əysani uning ordisoğa elip kirip, pütün ləxkərlər topini bu yərgə uning ətrapioğa yioqdi. **28** Ular Əysani yalingaqlap, uqisioğa pərəng rənglik ton kiydürüxti. **29** Tikənlik xahqilarni erüp bir taj yasap, bexioğa kiydürdi wə ong kəlioğa bir kəmuxni tutkuzdi. Andin uning aldioğa tizlinip: «Yaxioğayla, Yəhudiylarning padixahı!» dəp mazək kəlixti. **30** Uningoğa tükürüxti, kəmuxni elip uning bexioğa uruxti. **31** Uni xundək mazək kəloğandin keyin, tonni saldurup, uqisioğa əz kiyimlirini kiydürdi wə krestləx üqün elip mengixti. **32** Ular taxkirioga qikkinida, Kurini xəhirilik Simon isimlik bir kixini uqritip, uni tutup kəlip Əysaning krestini uningoga məjburiy kətürgüzdi. **33** Ular Golgota, yəni «Bax səngək» degən yərgə kəlgəndə, **34** [Əysaoga] iqix üqün kəkrə süyi arilaxturuloğan aqqik xarab bərdi; ləkin u uni tetip bəkqəndin keyin, iqkili unimidi. **35** Ləxkərlər uni krestligəndin keyin, qək taxlixip kiyimlirini əzara bəlüxüwalidi. **36** Andin u yərdə olturup uningoga kəzətqilik kildi. **37** Ular uning bəxining yukiri tərripigə «Bu Əysa, Yəhudiylarning padixahidur» dəp yeziloğan xikayətnamə

tahtiyini bekitti. **38** [Əysa] bilən təng ikki qarəqımu krestkə mihlanoğan bolup, biri ong tərıpidə, yənə biri sol tərıpidə idi. **39** Bu yərdin ətkənlər baxlırını qaykixıp, uni həqarətlər: **40** — Kəni, sən ibadəthanını buzup taxlap, üç kün iqidə qaytidin yasap qıkidioğan adəm, əmdi əzüngni qutkuzə! Hudaning Oqlı bolsang, kresttin qüxüp bəqına! — deyixti. **41** Bax kahınlarmu, Təwrat ustazlırı wə aqsakallar bilən birgə uni məshirə kılıp: **42** — Baxkılarıni qutkuzuptikən, əzini qutkuzalmaydu. U İsrailning padıxahımix! Əmdi kresttin qüxüp bəqsunqu, andin uningoğa etıqad kılımız. **43** U Hudağa tayanıoğan! Huda uni əzizlisə, hazır qutkuzup bəqay! Qünki u: «Mən Hudaning Oqlı» degənıdi, — deyixti. **44** Uning bilən təng krestləngən qarəqılarmu uni xundəq həqarətləxti. **45** Əmdi künnıng altınqı saıtidin tokkuzınqı saıtıgıqə pütkül zemınnı qarəngöjuluk bastı. **46** Tokkuzınqı saətlərdə əysa yukıri awazda: «Eli, eli, ləma sawəktanı?» yəni «Hudayım, Hudayım, meni nemixka taxlıwəttıng?» dəp qəttıq nıda kıldı. **47** U yərdə turoqanlarning bəzilıri bunı ənglap: Bu adəm İlyas [pəyoəmbər]gə murajıət kılıwatıdu, — deyixti. **48** Ularning iqidin birəylən dərhal yügürüp bərip bir parqə bulutni əkelıp, uni aqqıq xarəbka qılap, qomuxning uqıoğa selıp uningoğa iqküzüp koydı. **49** Bıraq baxkılar: — Tohta! Qarap bəqaylı, İlyas [pəyoəmbər] kelıp uni qutkuzup qalarmıkin? — deyixti. **50** Əysa yukıri awaz bilən yənə bir warkırıdı-də, rohını koyuwətti. **51** Wə mana, xu dəkıkıdə ibadəthanıning [ıqkırı] pərdısı yukırıdın təwəngə ikki parqə bəlöp yırtıldı. Yər-zemin təwrınıp, taxlar yerılıp, **52** Kəbrılər eqıldı (U tırılğəndın keyın,

[өлүмдә] uhlawatқан nurojun mukəddəs bəndilərninğ tənlimu tirildi; ular kəbrilərdin qıktı wə mukəddəs xəhərgə kirip, u yərdə nurojun kixilərgə kərüнди). **54** Əmdi Əysani kəzət kiliwatқан yüzbexi həm yenidiki ləxkərlər yərninğ təwrixini wə baxқа yüz bərgən hədisilərnini kərüp, intayin kərkuxup: — U həkikətən Hudaning Ooqlı ikən! — deyixti. **55** U yərdə yənə bu ixlaroğa yiraktin qarap turoğan nurojun ayallarmu bar idi. Ular əslidə Əysaning hizmitidə bolup, Galiliyədin uningoğa əgixip kəlgənidi. **56** Ularning arisida Magdallik Məryəm, Yakup bilən Yüsüpning anisi Məryəm, Zəbədiyning ooqullirining anisimu bar idi. **57** Kəqkurun, Arimatiyalik Yüsüp isimlik bir bay kəldi. Umu Əysaning muhlisliridin idi. **58** U Pilatusning aldioğa berip, Əysaning jəsətini tələp kildi. Pilatus jəsətni uningoğa tapxuruxқа əmr kildi. **59** Yüsüp jəsətni elip, pakiz kanap rəht bilən orap kəpənlidi **60** wə uni əzi üqün kıyada oyduroğan yengi kəbrisigə koydi. Andin kəbrining aozioğa yooğan bir taxni domilitip koyup, ketip qaldı **61** (xu qaoğda Magdallik Məryəm bilən yənə bir Məryəmmu u yərdə, kəbrining udulida olturatti). **62** Əmdi ətisi, yəni «Təyyarlaş küni» ötkəndin keyin, bax kahinlar bilən Pərisiylər jəm boluxup Pilatusning aldioğa kelip: **63** — Janabliri, həliki aldamqining həyat waqtida: «Mən ölüp üqinqi küni tirilimən» degini esimizdə bar. **64** Xuning üqün, kəbri üqinqi küniğıqə məhkəm qooqdilixi üqün əmr bərgəysiz. Undaq kilinmisa, muhlisliri kelip jəsətni ooqrilap ketip, andin həlkqə: «U ölümdin tirildi» deyixi mumkin. Bunday aldamqilik aldinkisidinmu bəttər bolidu, — deyixti. **65** Pilatus ularoğa: — Bir guruppa kəzətqi

læxkærni silærgæ tapxurdum. Kæbrini qurbinglarning yetixiqæ mæhkæm qoşdanglar, — dedi. **66** Xuning bilæn ular [kæzætqi læxkærlær] bilæn billæ berip, taxni peqætlæp, kæbrini muhapizæt astioqa qoydi.

28 Xabat küni ötüp, hæptining birinqi küni tang atay degændæ, Magdallik Mæryæm bilæn yænæ bir Mæryæm kæbrini kærüxkæ kældi. **2** Wæ mana, yærlær tuyuksiz kattik tæwræp kætti; qünki Pærwærdigarning bir pærixlisi asmandin qüxüp, [kæbrigæ] berip, taxni bir qætkæ domilitip, üstidæ olturoqanidi. **3** Pærixting kiyapiti qaqmæktæk, kiyimliri qardæk ap'aq idi. **4** Kæzætqilær uningdin xunqæ qorkuxtiki, titrixip, elüktæk qetipla qaldı. **5** Pærixte ayallarqa qarap: — Qorkmanglar! Silæring krestlængæn Əysani izdæwatqininglarni bilimæn. **6** U bu yærdæ æmæs; u øzi eytkændæk tirildürüldi. Kellinglar, Ræb yatqan jayni kærünglar; **7** andin dærhal berip uning muhlisliroqa: «U ølümdin tiriliptu. Wæ mana, u silærdin awwal Galiliyægæ baridikæn, uni xu yærdæ kæridikænsilær» dænglar. Mana mæn bularni silærgæ eytip bærdim, — dedi. **8** Xunga ayallar hæm qorkunq hæm zor huxallik iqidæ kæbridin dærhal ayrilip, uning muhlisliroqa hæwær berixkæ yügürüxti. **9** Ular muhlislrini hæwærlændürüxkæ mangoqanda, mana Əysa ularning aldioqa qikip: — Salam silærgæ! — dedi. Ular mu aldioqa berip, uning putioqa esilip, uningqæ sæjdæ qildi. **10** Andin Əysa ularqa: — Qorkmanglar! Berip qerindaxlirimqæ: Galiliyægæ beringlar, dæp ukturunglar, ular meni xu yærdæ kærıdu, — dedi. **11** Ayallar tehi yolda ketiwatqanda, mana kæzætqilæarning bæziliri xæhærgæ kirip, bolqan wæqælæarning hæmmisi toqrısida bax kaşınlarqa

həwər qildi. **12** [Bax kaheinlər] aqsakallar bilən bir yərgə yiqilip məslihətləxkəndin keyin, ləxkərlərgə bək kəp pul berip: **13** — Silər: «Uning muhlisliri keqisi kelip, biz uhlawatqanda uning jəsitini oqrilap əketiptu» — dənglar. **14** Əgər bu həwər waliyning kulikioqa yetip qalsa, biz uni qayil qilip silərni awariqiliktin saklaymiz — dedi. **15** Xundak qilip, ləxkərlər pulni aldi wə əzlrigə tapilanotandək qildi. Xuning bilən bu gəp bögüngiqə Yəhudiylar arisida tarkilip kəlməktə. **16** On bir muhlis Galiliyəgə berip, əysa ularoqa bekitkən taşqa qiqixti. **17** Ular uni kərginidə uningotə səjdə qilixti; lekin bəziliri gumanlinip qaldi. **18** Əysa ularning yenioqa kelip, mundak dedi: — Ərxətə wə yər yüzidə barlik hokuk manga berildi. **19** Xuning üqün, berip pütkül əllərni [əzümgə] muhlis qilip yetixtürünglar, xundakla ularni Ata, Oqul wə Muqəddəs Rohning namioqa təwə qilip qəmüldürüp, **20** ularoqa mən silərgə tapilioqan barlik əmrlərgə əməl qilixni əgitinglar. Wə mana, mən zaman ahirioqə hər küni silər bilən billə bolimən. (aiōn g165)

Markus

1 Hudaning oʻgʻli Əysa Məsihning hux həwirining baxlinixi: **2** Yəxaya pəyoʻəmbərnin yazmisida hatiriləngəndək: — «Mana, aldingda əlqimni əwətimən. U sening yolungni aldin'ala təyyarlaydu. **3** Anglanglar, dalada birsining towlioqan awazini! U: «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Uning üqün qioqir yollirini tüptüz qilinglar!» — dəydu». **4** Kixilərnəni qəməldürüx elip baridioqan Yəhya [pəyoʻəmbər] qəl-bayawanda pəyda bolup, gunahlaroqə kəqürüm elip kelidioqan, towa qilixni bildüridioqan [suoqə] «qəməldürüx»ni jakarlaxqə baxlidi. **5** Pütün Yəhudiyo əlkisidikilər wə pütkül Yerusalem xəhiridikilər uning aldioqə qiqip, gunahlirini ikrar qilixi bilən uning təripidin Iordan dəryasida qəməldürüldi. **6** Yəhya bolsa təgə yungidin qilinoqan kiyim kiygən, beligə kən tasma baqlioqanidi; yeməkləki qekətkə bilən yawa hərə həsili idi. **7** U mundaq dəp jakarlaytti: — Məndin kudrətlik boləqan biri məndin keyin kelidu. Mən həttə engixip kəxlirining boqquqini yexixkimu layiq əməsmən! **8** Mən silərnəni suoqila qəməldürimən, lekin u silərnəni Muqəddəs Rohqə qəməldüridu. **9** Xu künlərdə xundaq boldiki, Əysa Galiliyo əlkisining Nasarət xəhiridin kelip, Yəhya təripidin Iordan dəryasida qəməldürüldi. **10** U sudin qiqqandila, asmanlarning yerilip, Rohning kəptər qiyapitidə qüxüp, öz üstigə qonuwatqanlikini kərđi. **11** Xuning bilən asmanlardin: «Sən Mening səyümlük Ooqlum, Mən səndin toluq hursənmən!» degən bir awaz anglandi. **12** Wə Roh dərhal uni qəl-bayawanoqə süyləp qiqardi. **13** U qəldə qirik kün turup, Xəytan təripidin

sinilip turatti. U xu yərdə yawayi həywanlar bilən billə idi; xu künlərdə pərixtilər uning hizmitini qildi. **14** Əmdi Yəhya solanoqandin keyin, Əysa Galiliyə əlkisigə berip: «Waqit-saiti toxti, Hudaning padixahlığı yeqinlaxti! Towa qilinglar, hux həwərgə ixininglar!» dəp Hudaning padixahlığining hux həwirini jakarlawğa baxlidi. **16** [Xu künlərdə] u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, Simon bilən inisi Andriyasni kərđi. Ular beliqqi bolup, dengizə tor taxlawatatti. **17** Əysa ularə: — Mening kəynimdin menginglar, mən siləni adəm tutquqi beliqqi qilimən! — dedi. **18** Ular xuan torlirini taxlap, uningə əgixip mangdi. **19** U xu yərdin bir'az etüp Zəbədiyning oqlı Yakupni inisi Yuhanna bilən kərđi. Bu ikkisi kemidə turup torlirini onxawatatti. **20** U xuan ularnimu qaqirdi. Ular atisi Zəbədiyni mədikarlar bilən billə kemidə qaldurup, əzliri uning bilən mangdi. **21** Ular KəpərNahum xəhirigə kirdi. Xabat küni u udul sinagogğa kirip, təlim berixkə baxlidi. **22** Halayik uning təlimigə həyranuhəs boluxti. Qünki uning təlimliri Təwrat ustazliriningkigə ohximaytti, bəlki tolimu nopuzluk idi. **23** Sinagogta napak roh qaplawğan bir adəm bar idi. U: **24** — I Nasarətlik Əysa, biz bilən karing bolmisun! Sən bizni yoqatqili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, sən Hudaning Mukəddəs boluquqisisən! — dəp towlaytti. **25** Ləkin Əysa [jinoqa] tənbih berip: — Aozingni yum, bu adəmdin qiq! — dedi. **26** Napak roh həliqi adəmning tenini tartixturup, kattik warqiriəniqə uningdin qiqip kətti. **27** Halayik həmmisi buningdin intayin həyran bolup, əzara oquloqula qilixip: — Bu qandaq ix? Yengi bir təlimə! Qünki u hoquk bilən

hətta napak rohlarəjimu buyruk qılalaydikən, ularmu uning səzigə boysunidikən, — deyixti. **28** Buningdin uning xəhriti xu haman pütün Galiliyə əlkisining ətrapiəja pur kətti. **29** Ular sinagogdin qıkipla, Yakup wə Yuhanna bilən Simon wə Andriyasning əyigə bardi. **30** Əmma Simonning keynanisi kizitma iqidə yetip qalojanidi. Ular dərhal uning əhwalini [əysaəja] eytti. **31** U ayalning kexioja berip, kolidin tutup, yələp ərə turoquzdi. Uning kizitmisi dərhal yandi wə u ularni kütüxkə kirixti. **32** Kəqkurun kün patqanda, kixilər barlik aqriqlarni wə jin qaplxanlarni uning aldioja elip kelixti. **33** Pütün xəhərdikilər ixik aldioja toplaxkanidi. **34** Xuning bilən u hər türlük kesəllərgə giriptar boləjan nurojun kixilərnə sakaytti wə nurojun jinlarni kixilərdin həydiwətti. Lekin u jinlarning gəp qilixkə yol qoymidi, qünki ular uning kim ikənlikini bilixətti. **35** Ətisi ətigən tang tehi atmastinla, u ornidin turup, [xəhərdin] qikip, hilwət bir jayəja berip dua-tilawət kildi. **36** Simon bilən uning həmrahliri uni izdəp qikti. **37** Uni tapqanda: — Həmmə adəm seni izdixiwatidu! — deyixti. **38** U ularəja: — Baxkə yərlərgə, ətraptiki yezilarəjimu səz-kalamni jakarlixim üqün barayli. Qünki mən dəl muxu ix üqün kelixim, — dedi. **39** Xundak qilip, u pütkül Galiliyə əlkisini aylinip, sinagoglirida səz-kalamni jakarlaytti həmdə jinlarni kixilərdin həydiwetətti. **40** Mahaw kesili bar bir kixi uning aldioja kelip yelinip, tizlinip turup: — Əgər halisingiz, meni kesilimdin pak qılalaysiz! — dəp ətündi. **41** Əysa iqi aqriəjaq kolini sozup uningəja təgküzüp turup: — Halaymən, pak qilinojin! — dewidi, **42** xu səz bilənla mahaw kesili dərhal bimardın

ketip, u pak qilindi. **43** U uningõja: — Hãzir bu ixni heqkimgã eytma, bãlki udul berip [mãs'ul] kaõinoõja õzõngni kõrsitip, kaõinlarda guwahlik bolux õqõn, Musa bu kesãldin paklanõjanlarõja õmr qilõjan [õurbanliklarni] sunõjin, — dõp uni kattik agahlandurup yoloõja saldi. **45** Birak u adõm qikip, bu ixni kõp yõrlõrdã jar selip, kãng yeyiwõtti. Xuning bilãn õysa heqkandak xãhãrgã oquk-axkara kirõlmãy, bãlki xãhãrlõr sirtidiki hilwõt jaylarda turuxõa mãjbur boldi; halayik hãr tãrãptin uning yenioõja toplixatti.

2 Birnõqqã kõndin keyin u qaytidin Kãpãrnaõumõja kirdi. U õydikãn, degãn hãwãr tarkiliwidi, **2** xunqã kõp adõm u yãrgã yioõildiki, hãtta ixik aldidimu put dõssigõdãk yãr qalmioõjanidi. U ularõja sãz-kalam yãtkõzõwatatti. **3** Mana xu õsnada, birnõqqã adõm uning aldioõja bir palõqni elip kãldi; uni ulardin tãti kõtõrõp õkãlgãnididi. **4** Adõmning kõplõkidin uningõja yekinlixalmay, ular uning õstidind õgzini texip, tãxõk aqõkandind keyin palõqni zãmbil bilãn [õysaning aldioõja] qõxõrdidi. **5** ãmndi õysa ularning ixãnõqini kõrõp palõqkã: — Balam, gunahõliring kãqõrõm qilindi, — dedi. **6** Lekin u yãrdã olturoõjan bãzi Tãwrat ustazliri kõnglidã gumaniy soallarni qoyup: **7** «Bu adõm nemã õqõn mundak dõydu? U kupurluk qiliwatidioõu! Hudadin baxõa kimmu gunahõlarni kãqõrõm qilalisun?» deyixti. **8** õysa xuan roõida ularning kõngõlliridã xundak gumaniy soallarni qoyuwatõanlikõini bilip yetip, ularõja mundak dedi: — Silãr kõngõldã nemixõa xundak soallarni qoyisilãr? **9** Muxu palõqkã: «Gunahõliring kãqõrõm qilindi!» deyix asanmu, yaki «Ornungdin tur, zãmbil-

kərpəngni yiojixturup mang!» deyix asanmu? **10** Əmma hazır silərnin Insan'oolining yər yüzidə gunahlarni kəqürüm kilix hokukioja igə ikənlikini bilixinglar üqün, — U paləq kesəlgə: **11** — Sanga eytayki, ornungdin tur, zəmbil-kərpəngni yiojixturup öyünggə kayt! — dedi. **12** U dərhal ornidin dəs turup, zəmbil-kərpisini yiojixturdi wə həmməylənnin kəz aldida [öydin] qikip kətti. Həmməylən kəttik həyran kəlip Hudani uluqlixip: — Muxundak ixni əzəldin kərüp bəkmiojaniduk, — deyixti. **13** U yənə dengiz boyioja kərap mangdi. Kixilər topi uning ətrəpioja olixiwaldi. U ularoja təlim bərdi. **14** U yoldin ətüp ketiwatqanda, baj alidiojan orunda olturojan Alfayning oqli Lawiyini kərüp, uningoja: — Manga əgəxkin, — dedi. U ornidin turup, uningoja əgəxti. **15** Wə xundak boldiki, u [Lawiyning] öyidə dastihanda olturojanda, nurojun bajgilar wə gunahkarlar əysa wə uning muhlisliri bilən həmdastihan boldi. Bundak kixilər heli kəp idi, ularmu uningoja əgəxkənidi. **16** Əmdi Təwrat ustazliri wə Pərisiylər uning gunahkarlar wə bajgilar bilən bir dastihanda olturojanlikini kərüp, muhlislirioja: — U nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — deyixti. **17** Buni anglijan əysa ularoja: — Saqlam adəm əməs, bəlki bimarlar tewipka mohtajdur. Mən həkqaniylarni əməs, bəlki gunahkarlarni qəqirojili kəldim, — dedi. **18** Əmdi Yəhyaning muhlisliri bilən Pərisiylər roza tutuwatatti. Bəzilər uning aldioja kəlip: — Nemixka Yəhyaning muhlisliri wə Pərisiylərnin muhlisliri roza tutidu, ləkin sening muhlisliring tutmaydu? — dəp soraxti. **19** Əysa

jawabən mundak dedi: — Toyi boluwatqan yigit tehi toyda h mdastihan olturoqan qa qda, mehmanliri roza tutup oltursa qandak bolidu!? Toyi boluwatqan yigit toyda bolsila, ular heqkandak roza tutalmaydu. **20**  mma xu k nl r keliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu k nd  roza tutidu. **21** Heqkim kona kəngləkkə yengi rəhttin yamak salmaydu. Undak qilsa, yengi yamak [kirixip], kona kiyimni tartixturup yirtiwetidu. Nətijidə, yirtik tehimu yoqinap ketidu. **22** Heqkim yengi xarabni kona tulumlaroqa kaqilimaydu. Əgər undak qilsa, xarabning [eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu t k l p ketidu həm tulumlarmu kardin qikidu. Xuning  q n yengi xarab yengi tulumlaroqa kaqilinixi ker k. **23** Bir xabat k ni xundak boldiki, u buoqdayliqlard n  t p ketiwatatti. Uning muhlisliri yolda mengiwatqanda baxaqlarni  z xk  baxlidi. **24** P risiyl r uningoa: — Qara, ular nemixka xabat k ni [Təwratta] qəkləngən ixni kilidu? — deyixti. **25** U ularoqa: — [Padixah] Dawutning  zi w  həmrahliri həjətmən bolooanda, yəni aq qaloqanda nem  kiloqanliqini [muk dd s yazmilard n] oqumioqanmusil r? **26** — Demək, Abiyatar bax kahin bolooan waqtida, u Hudaning  yig  kirip, Hudaoa ataloqan, Təwratta p k t kahinlarning yeyixigila bolidioqan nanlarni [sorap] yeg n, xundakla h mrahlirioqimu bərgən? — dedi. **27** U ularoqa y n : — Insan xabat k ni  q n  m s, xabat k ni insan  q n yaritildi. **28** Xuning  q n, Insan'ooqli xabat k niningmu Iqisidur, — dedi.

3 U y n  sinagogka kirdi. Xu y rd  bir qoli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. **2** [P risiyl r]  ysaning

üstidin arz qilayli dəp xabat künidə kesəl sakaytidioqan-sakaytmaydioqanlikini paylap yürətti. **3** Əysa qoli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdin turup, otturiqə qikkin! — dedi. **4** Andin, sinagogdikilərdin: — Təwrat qanunioqə uyqun bolqini xabat küni yahxilik qilixmu, yaki yamanlik qilixmu? Janni kutkuzuxmu yaki həlak qilixmu? — dəp soridi. Lekin ular zuwan sürüxmidi. **5** U qəzəp bilən ətrapiqə nəzər selip ularqə kəz yügürtüp, ularning tax yürəklikidin qayoqurdi. Andin u kesəlgə: — Qolungni uzat, — dedi. U qolini uzitiwidi, qoli əsligə kəltürüldi. **6** Əmdi Pərisiyələr dərhal sirtka qikip, uni kandaq yokitix toqrisida Hərod [padixahning] tərəpdarliri bilən məslihət qilixka baxlidi. **7** Andin Əysa muhlisliri bilən billə u yərdin ayrilip dengiz boyiqə kətti; Galiliyə əlkisidin qong bir top adəmlər uningqə əgixip bardi; xundaqla uning qilqan əməllirini angliqan həman, pütün Yəhudiyyə əlkisidin, Yerusalem xəhiridin, Idumiya əlkisidin, Iordan dəryasining qarxi tərripidin, Tur wə Zidon xəhərlirining ətrapidiki jaylardin zor bir top adəmlərmu uning yenioqə kelixti. **9** U adəmlərnin kəplikidin əzini kistap qoymisun dəp muhlislirioqə kiqik bir kemining uningqə yeqin turuxini tapilidi. **10** Qünki u nuroqun bimarlarini sakaytkini tüpəylidin hərəkandaq waba-kesəlliklərgə giritpar bolqanlarning həmmisi uningqə [qolumni] bir təgküzüwalsam dəp kistixip kelixkənidi. **11** Napak roqlar [qaplixiwaloqanlar] qaqaqla uni kərsə, uning aldiqə yikilip: «Sən Hudaning Oqlisən!» dəp warkirixatti. **12** Lekin u [napak roqlarqə] əzining kim ikənlikini axkarilimaslikka kattik tənbiq berip aqahlandıratti. **13** U

taoqqa qikip, ezi halioqan kixilarni yenioqa qakirdi; ular uning yenioqa kelixti. **14** U ulardin on ikkisini ezi bilən billə boluxqa, səz-kalamni jakarlaxqa, **15** kesəllərnəni saqaytix wə jinlarni həydəx hokukioqa igə boluxqa tallap bekitti. **16** U [bekitkən on ikki kixi]: Simon (u uningoa Petrus dəp isim koyoqan), **17** Zəbədiyning oqli Yakup wə uning inisi Yuhanna, (u ularni «Binni-Rəgaz», yəni «Güldürmama oqulliri» dəpmu atioqan), **18** Andriyas, Filip, Bartolomay, Matta, Tomas, Alfayning oqli Yakup, Taday, millətpərwər dəp ataloqan Simon **19** wə uningoa satkunluk kילוqan Yəhuda Ixkariyotlardin ibarət. **20** U oygə kaytip kəlgəndin keyin, u yərgə yənə xunqə nuroqun adəmlər toplandiki, ularning hətta oizalanotudəkmu wakti qikmidi. **21** [Əysaning] ailisidikilər buni anglap, uni tutup kelixkə berixti. Qünki ular uni «Əqlini yokitiptu» degənidi. **22** Yerusalemdin qüxkən Təwrat ustazliri bolsa: «Uningda Bəəzibub bar», wə «U pəkət jinlarning əmirigə tayinip jinlarni koqliwetidikən», deyixətti. **23** Xuning üqün u [Təwrat ustazlirini] yenioqa qakirip, ularoa təmsillərnəni ixlitip mundak dedi: — Xəytan Xəytanni kəndəkmu koqlisun? **24** Əgər padixahlik əz iqidin bəlünüp əzara sokuxkən bolsa xu padixahlik put tirəp turalmaydu; **25** xuningdək əgər bir ailə əz iqidin bəlünüp əzara sokuxsa xu ailə put tirəp turalmaydu. **26** Əgər Xəytan əz-əzigə qarxi qikip bəlünsə, u put tirəp turalmay, yokəlməy kəlməydu. **27** Həqkim küqtünggür birsining oygə kirip, uning mal-mülkəni bulap kətəlməydu — pəkət u xu küqtünggürni awwal baqliyalisa andin oiyini bulang-talang kılalaydu. **28** Xuni silərgə bərhək eytip koyayki, insan baliliri

etküzgən türlük gunahlırining həmmisini, xundakla ular
kiloğan kupurluqlirining həmmisini kəqürüxkə bolidu.

29 Birak kimdikim Mukəddəs Rohka kupurluk kilsa,
əbədil'əbədgiqə heq kəqürülməydu, bəlki mənggülük
bir gunahning həkümi astida turidu. (aiōn g165, aiōnios

g166) **30** [əysaning bu səzi] ularning «uningoşa napak
roh qaplixiptu» degini üçün [eytiloanidi]. **31** Xu waqıtta
uning anisi bilən iniliri kəldi. Ular sirtida turup, uni
qakirixka adəm kirgüzdi. **32** Bir top halayik uning ətrapida
olturatti. Ular: — Mana, aningiz, iniliringiz sizni izdəp
sirtta turidu, — deyixti. **33** Əysa ularoşa jawabən: — Kim
mening anam, kim mening inilirim? — dedi. **34** Andin,
u əpqürisidə olturoşanlaroşa qarap mundak dedi: Mana
bular mening anam və inilirim! **35** Qünki kimki Hudaning
iradisini ada kilsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim və
anamdur.

4 U yənə dengiz boyida [həlkəkə] təlim berixkə baxlidi.
Uning ətrapioşa zor bir top adəmlər olixiwaləşaqka,
u bir kemigə qikiş dengizda olturdi; pütkül halayik
bolsa dengiz kiroşikida turuxatti. **2** U ularoşa təmsil
bilən nuroşun ixlarni əgətti. U təlim berip mundak
dedi: **3** — Kulaş selinglar! Uruk qaqkuqi uruk qaqkili
[etizoşa] qikiştu. **4** Uruk qaqkanda uruklardin bəziliri
qioşir yol boyioşa qüxüptu, kuxlar kelip ularni yəp
ketiptu. **5** Bəziliri tupriki az taxlik yərgə qüxüptu. Topisi
qongkur bolmioşanliktin, tezla ünüp qikiştu, **6** lekin
kün qikiş bilənla aptapta kəyüp, yiltizi bolmioşaqka
qurup ketiptu. **7** Bəziliri tikənlərnin arisioşa qüxüptu,
tikənlər əsüp maysilarni boşuwelip, ular heq həsul

bərməptu. **8** Bəziliri bolsa, yaxşı tuprakğa qüxüptu. Ular əsüp awup qong bolqanda həsul beriptu. Ularning bəziliri ottuz həssə, bəziliri atmix həssə, yənə bəziliri yüz həssə həsul beriptu. **9** — Angliqudək kuliki barlar buni anglisun! — dedi u. **10** U uning ətrapidikilər həm on ikkiylən bilən yalquz qalqanda, ular uningdin təmsillər toqruluk soraxti. **11** U ularqə mundaq dedi: — Hudaning padixəlikining sirini bilixkə silər nesip boldunglar. Lekin sirttikilərgə həmmə ix təmsillər bilən ukturulidu; **12** buning bilən: «Ular qaraxni qaraydu, birak kərməydu; Anglaxni anglaydu, birak qüxənməydu; Xundaq bolmisidi, ular yoldin yanduruluxi bilən, Kəqürüm qilinatti» [degən səz əməlgə axurulidu]. **13** Andin u ularqə: — Silər muxu təmsilnimu qüxənmidinglarmu? Undaqta, qandaqmu baxka hərhil təmsillərni qüxinələysilər? — dedi. **14** Uruk qaqquqi səz-kalam qaqidu. **15** Üstigə səz-kalam qeqiloqan qiqir yol boyi xundaq adəmlərni kərsətkənki, ular səz-kalamni angliqan həman Xəytan dərhal kelip ularning kəlbigə qeqiloqan səz-kalamni elip ketidu. **16** Buningqə ohxax, taxlik yərlərgə qeqiloqan uruqlar bolsa, səz-kalamni angliqan həman huxallik bilən qobul qiloqlarni kərsitidu. **17** Həlbuki, kəlbidə heq yiltiz bolmioqəqka, pəqət waqitlik turidu; səz-kalamning wəjidin qiyinqilik yaki ziyankəxlikkə uqrioqanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **18** Tikənlərnin arisioqə qeqiloqini xundaq bəzi adəmlərni kərsətkənki, bu adəmlər səz-kalamni angliqini bilən, **19** lekin kəngligə bu dunyaning əndixiliri, bayliqlarning ezikturuxi wə baxka nərsilərgə bolqan həwəslər kiriwelip, səz-kalamni boşuwetidu-də, u heq həsul qiqarmaydu.

(aiōn g165) **20** Lekin yahxi tuprakka qeqiloqan uruqlar bolsa — sɛz-kalamni anglixi bilɛn uni kɔbul kɪloqan adɛmlɛrni kɛrsitidu. Bundak adɛmlɛr hɔsul beridu, birsi ottuz hɛssɛ, birsi atmix hɛssɛ, yɛnɛ birsi yɪz hɛssɛ hɔsul beridu. **21** U ularɔqə yɛnɛ mundak dedi: — Qiraɔq sewət yaki kariwat astioqə kɔyulux üqün kɛltürüləmdü? U qiraɔqdanning üstigə kɔyulux üqün kɛltürülməmdü? **22** Qünki yoxuruloqan hɛqkəndak ix axkarilanmay kəlməydu, xuningdək hɛrkəndak məhpiy ix yɪz bərgəndin keyin ayan bolmay kəlməydu. **23** Angliɔudək kuliqi barlar buni anglisun! **24** Angliɔanliringlarɔqə kəngül bəlünglar! Qünki silər [baxkilarɔqə] kəndak əlqəm bilən əlqisənglar, silərgimu xundak əlqəm bilən əlqəp berilidu, hətta uningdinmu kəp koxup berilidu. **25** Qünki kimdə bar bolsa, uningɔqə tehimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar bolɔanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **26** U yɛnɛ mundak dedi: — Hudaning padixahlıqi yɛnɛ birsining tuprakka uruk qaqkınıoqə ohxaydu: **27** u uhlaydu, orundin turidu, keqə-kündüzlər ətüwerip, uruk bih urup ɛsidu. Lekin qaqkuqi kəndak yol bilən ɛsidiɔanlıqını bilməydu. **28** Tuprak əzlükidin hɔsul beridu; uruk awwal bih uridu, keyin bax qikiridu, ahirda baxaklar toluk dan tutidu. **29** Dan pixkənda, [qaqkuqi] dərhal ɔroqak salidu, qünki hɔsul waqti kəlgən bolidu. **30** U yɛnɛ mundak dedi: — Hudaning padixahlıqını nemigə ohxitimiz? Yaki kəndak bir təmsil bilən sürətləp berələymiz? **31** U goya bir tal kiqa uruqioqə ohxaydu. U yərgə teriloqanda, gərqə yər yüzidiki barlıq uruqlarning iqidə əng kiqiqi bolsimu, **32** teriloqandin keyin, hɛrkəndak

ziraəttin egiz əsüp xundak qong xahlayduki, asmandiki kuxlarmu uning sayisigə konidu. **33** U xuningoşa ohxax halayik anglap qüxinəligüdək nuroşun təmsillər bilən söz-kalamni yətküzdi. **34** Lekin təmsil kəltürməy turup ularoşa heqkandak söz kilmaytti. Lekin əz muhlisiri bilən yaloşuz qaloşinida, ularoşa həmmi qüxəndürüp berətti. **35** Xu küni kəq kirgəndə, u ularoşa: — Dengizning u ketioşa ətəyli, — dedi. **36** Ular halayikni yoloşa seliwətkəndin keyin, uni kemidə olturoşan peti elip yürüp ketixti. Ular bilən billə mangoşan baxkə kemilərmu bar idi. **37** Wə mana, əxəddiy kara kuyun qikip kətti; xuning bilən dolqunlar kemini urup, su həlkip kirip, kemigə toxay dəp qaloşanidi. **38** Lekin u kemining ayoş tərripidə yastukqə bax koyup uykuoşa kətkənidi. Ular uni oyoşitip: — I ustaz, həlak boluwatkinimizə karing yokmu? — dedi. **39** U ornidin turup, boranoşa tənbiş berip, dengizoşa: «Tinqlan! Jim bol!» dewidi, boran tohtap, qongkur bir jimjitlik həküm sürdi. **40** — Nemixkə xunqə korkisilər? Silərdə qandaksigə tehiqə ixəng bolmaydu? — dedi u ularoşa. **41** Ularni intayin zor bir korkunq basti, ular bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu? Həтта xamal wə dengizmu uningə itaət kilidikən-hə! — dəp ketixti.

5 Ular dengizning u ketioşa, Gadaralıklarning yurtioşa yetip bardı. **2** U kemidin qüxüxi bilənla, napak roş qaplaşkan bir adəm gər əngküriridin qikip, uning aldioşa kəldi. **3** U adəm əngkürlərni makan kioşan bolup, uni heqkim həтта zənjirlər bilənmu başliyalmaytti. **4** Qünki kəp kətim put-kölliri kixən-zənjirlər bilən başlanoşan bolsimu, u zənjirlərni üzüwetip, kixənlərni qeqiwətkənidi;

heqkim uni boysunduralmiqanidi. **5** U keqə-kündüz mazarlikta wə taoqlar arisida tohtawsiz warkirap-jarkirap yürətti, öz-özini taxlar bilən kesip yarilanduratti. **6** Lekin u Əysani yiraktin kərüp, uning aldioqa yügürüp berip, səjdə qildi **7** wə kattik awazda warkirap: — Həmmidin aliy Hudaning Ooqli Əysa, sening mening bilən nemə karing! Huda həkqi, səndin ötünüp qalay, meni qiynima! — dedi **8** (qünki Əysa uningoa: «Həy napak roh, uningdin qik!» degənidi). **9** U uningdin: — Isming nemə? — dəp soridi. — Ismim «koxun» — qünki sanimiz kəp, — dəp jawab bərdi u. **10** Wə u Əysadin ularni bu yurttin həydiwətmigəysən, dəp kəp ötünüp yalwurdi. **11** Taoq baqrida qong bir top tongguz padisi otlap yürətti. **12** Jinlar uningoa: — Bizni muxu tongguzlaroa əwətkin, ularning iqigə kirip ketixkə yol qoyqaysən, — dəp yalwuruxti. **13** Əysa dərhal yol qoydi. Xuning bilən napak rohlar qikip, tongguzlarning tenigə kirixi bilənla, tongguzlar tik yardin etilip qüxüp, dengizoa qarq boldi. Ular ikki mingoa yeqin idi. **14** Tongguz bakquqilar bolsa u yərdin keqip, xəhər-yezilarda bu ixlarni pur qildi. Xu yərdikilər nemə ix yüz bərgənlikini kərgili qikixti. **15** Ular Əysaning yenioqa kəldi wə ilgiri jinlar qaplixiwaloqan həliqi adəmning kiyimlərni kiyip, əs-hoxi jayida olturoqinini — yəni «koxun jinlar» qaplxқан xu adəmni kərüp, kərkup ketixti. **16** Bu wəkəni kərgənlər jinlar qaplxқан adəmdə nemə yüz bərgənlikini wə tongguzlarning aqiwitini həlkə bayan kilip bərdi. **17** Buning bilən halayik Əysaoqa: Yurtlirimizdin qikip kətkəysən, dəp yalwuruxqa baxlidi. **18** U kemigə qikiwatqanda, ilgiri jinlar qaplxқан həliqi

adām uningdin: Mənmə sən bilən billə baray, dəp ətündi.

19 Lekin u buningəta unimay: — Əz ɵydikiliring wə yurtdaxliringning yenioəta berip, ularəta Pərwərdigarning sanga xunqilik uluoəta ixlarni kəlip bərgənlikini, Uning sanga rəhim-xəpkət kərsətkənlikini həwərləndürgin, — dedi. **20** U kəytip berip, Əysaning əzigə kəndək uluoəta ixlarni kəlioətanlikini «On xəhər rayoni»da jar kəlixkə baxlidi. Buni anglioətanlarning həmmisi tolimu həyran kəlixti. **21** Əysa kəytidin kəmə bilən dengizning u kətioəta ətəkəndə, zor bir top halayik uning yenioəta yioəildi; u dengiz boyida turatti. **22** Mana, məlum bir sinagogning qongi Yairus isimlik bir kixi kəldi. U uni kərup ayioəioəta yikilip: — Kiqik kizim ələy dəp kəldi. Berip uningəta kəlliringizni təgküzüp kəosingiz, u sakiyip yaxioəay! — dəp kəttik yelindi. **24** Əysa uning bilən billə bardı. Zor bir top halayikmə olixip kəstaxkən haldə kəynidin mengixti. **25** Hun təwrəx kesiligə giriətar boləinioəta on ikki yil bolətan bir ayal bar bolup, **26** u nuroətan tewiplarning kəlida kəp azab tartip, bar-yəkini həjləp tögətkən bolsimu, həkəndək ünümi bolmay, tehimu eəjirlixip kətkənidi. **27** Bu ayal Əysa həkəkidi kə gəplərnə anglap, halayikning otturididin kəstəlip kəlip, arka təərəptin uning tonini silidi. **28** Qünki u kənglidə: «Uning tonini silisamla sakəyməy kəlməymən» dəp oylətanidi. **29** Hun xuan toətap, ayal kəsəl azabidin sakəytilətanlikini əz tenidə səzdi. **30** Əysa dərhal wujudidin kudrətning qikətanlikini sezip, halayikning iqidə kəynigə burulup: — Kiyimimni silioətan kim? — dəp soridi. **31** Muhlisiri uningəta: — Halayikning əzüngni kəstəp mengiwətkənlikini kərup turukluk, yənə:

«Meni siliqan kim?» d p sorays noq  — deyixti. **32** Birak  ysa  zini siliq qini tepix  q n tehiqə  trapiq  qaratatti. **33**  zid  nem  ixning yüz b rg nlikini s zg n ayal k rk p-titrigən  alda kelip uning aldiqə yikildi w  uningq  həkikiy  hwalni p t nlay eytti. **34** U uningq : — Kizim, ixənqing seni sakaytti! Tinq-hatirj mlik  kayt! Kesilingning azabidin sakayqin, — dedi. **35** U bu s zni kiliwatqanda, sinagogning qongining  yidin b zil r kelip uningq : Kizingiz  ldi.  mdi ustazni nemixqə y n  awar  kilisiz?! — deyixti. **36** Lekin  ysa bu s zl rni anglap d r al sinagogning qongiq : K rkmiqin! P k t ixənqtə bol! — dedi. **37** U p k t Petrus, Yaq p w  Yaq pning inisi Yuhanna bilən yoloq  qiqti; baxq  heqkimning  zi bilən bill  berixioq  yol koymidi. **38** U sinagogning qongining  yi aldiqə k lg nd , kiyq s-q qanni, halayikning kattik nal -pəryad w  ah-zar k t rg nlikini ker p, **39**  yg  kirip ularoqə: — Nemixqə kiyq s-q qan w  ah-zar kətürisilər? Bala  lm ptu, uhlap qaptu, — dedi. **40** Ular uni m shir  kilixti; lekin u h mm yl nni taxkiriqə qikiriwetip, balining ata-anisini w   z h mrahlirini elip, bala yatqan  yg  kirdi. **41** U balining kolini tutup, uningq : «Talita kumi» dedi. Bu səzning mənisi «Kizim, sanga eytimənki, ornungdin tur» degənlik idi. **42** Kiz d r al ornidin turup mangdi (u on ikki yaxta idi). Ular bu ixq  mutlək həyran kelixti. **43** U ularoqə bu ixni heqkingə eytmaslikni kattik tapilidi, xundakla kizq  yegüdək birnemə berixni eytti.

6 U u yərdin ketip,  z yurtioqə k ldi. Uning muhlisirimu uningq   gixip bardı. **2** Xabat k ni k lg nd , u sinagogda təlim berixk  kirixti. T limini angliq nlardin

köp adəm intayin həyran boluxup: — Bu adəm bularoşa nədin erixkəndu? Uningoşa muxundak danalığ kəndak berilgən? Uning qolida muxundak məjizilər kəndak yaritilidişandı? **3** U həliki yaşıqqı əməsmu, Məryəmning oşlı, xundakla Yakup, Yosə, Yəhuda wə Simonlarning akisişu? Uning singillirimu bu yərdə arimizda turuwatmamdu? — deyixti. Xuning bilən ular uningoşa həsət-bizarlıq bilən qaridi. **4** Xuning bilən Əysa ularoşa: — Hərəkəndak pəyşəmbər baxka yərlərdə hərmətsiz qalmaydu, pəkət öz yurti, öz uruk-tuşkanlıri arisida wə öz əyidə hərmətkə sazawər bolmaydu, — dedi. **5** Xuning bilən qollirini birқанqə bimarning üstigə təgküzüp, ularni sakaytkəndin baxka, xu yərdə u həqkəndak məjizə yaritalmidi. **6** Wə u ularning iman-ixənşizlikidin həyran qaldı. **7** Andin u ətraptiki yeza-kəntləni aylinip təlim bərdi. U on ikkiylənni yenioşa qakirdi wə [həlk arisioşa] ikki-ikkidin əwətixkə baxlıdi. U ularoşa napak rohlarni həydəx həqkəni bərdi; **8** wə ularoşa: — Səpərdə yeninglaroşa həsidin baxka nərsə eliwalmanglar, nə hurjun nə nan eliwalmanglar, bəlwəşka pulmu salmanglar, **9** putunglaroşa kəxləni kiyinglar, birak ikki yəktək kiyiwalmanglar, — dəp tapilidi. **10** U yənə: — [Bir yurtka barəşinglarda], kimning əyigə [qəbul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətküqə xu əydila turunglar. **11** Qaysi yərdikilər siləni qəbul qilmisa, xundakla səzūnglarni anglimisa, u yərdin kətkininglarda, ularoşa aqaş-guwah bolsun üqün ayioşinglardiki topini qəkiwetinglar! — dedi. **12** Xuning bilən ular yoloşa qikip, kixiləni gunahlirioşa towa kilixka jar selip ündidi. **13**

Ular nuroqun jinlarni həydidi, nuroqun bimarlarni zəytun meyi bilən məsih qilip saqaytti. **14** Uning nami məxhur boləqqa, Hərod padixah uning həkqide anglap: «Bu adəm [qokum] əlümdin tirilgən Qəməldürgüqi Yəhyadur. Xuning üqün muxu alahide kudrətlər uningda küqini kərsitidu» dəytti. **15** Baxqilar: «U Ilyas [pəyoqəmbər]» desə, yənə bəzilər: «Burunki pəyoqəmbərlərdək bir pəyoqəmbər bolsa kerək» deyixətti. **16** Birək bularni angliqan Hərod: — Mən kallisini aloqan Yəhyaning əzi xu — u əlümdin tirilptu! — dedi. **17** Hərodning bundək deyixining səwəbi, u [əgəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin adəm əwətip Yəhyani tutup, zindanoqə taxliqanidi. Qünki u xu ayal bilən nikahlanəqanidi; Yəhya Hərodqə [tənbih berip]: «Akangning ayalini tartiwelixing Təwrat qanunioqə hilap» dəp qayta-qayta degənidi. **19** Xuning üqün Hərodiyə Yəhyaqə adawət saqlaytti; uni ɵltürməqci boləqan bolsimu, lekin xundək qilalmaytti. **20** Qünki Hərod Yəhyani diyanətlək wə muqəddəs adəm dəp bilip, uningdin qorqatti, xunglaxqə uni qoşdaytti; u uning səzlrini angliqan qəqlirida alakzadə bolup ketətti, lekin yənə səzlrini anglaxqə amraq idi. **21** Əmma [Hərodiyə kütəkən] pəyt ahir yetip kəldi; Hərod tuquloqan künidə əz əməldarliri, mingbexiliri wə Galiliyə əlkisidiki katta ərbablarni ziyapət bilən kütüwaldi; **22** həliki Hərodiyəning qizi sorunoqə qüxüp ussul oynap bərdi. Bu Hərod wə həmdastihan boləqanlarqə bəkmə yarap kətti. Padixah qizəqə: — Məndin nemə tələp qilsang, xuni berimən, — dedi. **23** Andin u kəsəm qilip yənə: — Məndin nemə tələp qilsang, həttə padixahliqimning yerimini desəngmu

xuni berimən, — dedi. **24** Kiz sirtka qikip, anisidin: — Nemə tələp kılay? — dəp soriwidi, anisi: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini tələp kıl, — dedi. **25** Kiz dərhal padixahning aldioğa aldirap kirip: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini hazirla bir təhsigə koyup əkilixlrini halaymən, — dedi. **26** Padixah buningoğa nahayiti həsrət qəkkən bolsimu, kəsəmliri tüpəylidin wə dastihanda olturoqanlar wəjidin, uningoğa bərgən səzidin yanoqusi kəlmidi. **27** Xunga padixah dərhal bir jallat əwətip, uning kallisini elip kelixni əmr kildi. Jallat zindanoğa berip Yəhyaning kallisini elip, **28** uni bir təhsigə koyup, kizning aldioğa elip kelip uningoğa bərdi. Kiz uni anisoğa tapxurdi. **29** Bu ixni angliqan Yəhyaning muhlisliri kelip, jəsətni elip ketip bir kəbrigə koydi. **30** Kaytip kəlgən rosullar əysaning yenioğa yiojildi, nemə kılqanliri həm nemə təlim bərgənlirini uningoğa məlum kılıxti. **31** Kelipketiwatqanlar nahayiti kəplikidin ularoğa tamaqlinixkimu wəqit qıqmidi. Xunga u ularoğa: — Yürüŋlar, mən bilən hilwət bir jayoğa berip, birdəm aram elinglar, — dedi. **32** Buning bilən ular kemigə qüxüp, hilwət bir qəl yərgə qarap mangdi. **33** Birək nuroqun kixilər ularning ketiwatqanlikini bayqap, ularni tonuweliwidi, ətraptiki barlik xəhərlərdin piyadə yoloğa qikip, yügürüp, uların burun u yərgə berip yiojilixti. **34** Əysa kemidin qüxüp, zor bir top adəmni kərüp, ularning padiqisiz koy padisidək bolqanlikioğa iq aqritti. Xunga u ularoğa kəp ixlarni əgitixkə baxlidi. **35** Kəq kirip qaloqanda, muhlisliri uning yenioğa kelip: — Bu qəl bir jay ikən, kəq kirip kətti. **36** Halayıqni yoloğa seliwətkən bolsang, ular ətraptiki kənt-

kixlaklaroʻja berip, oʻzligiga nan setiwalsun; qunʻki ularda yegudak narsa yok, — dedi. **37** Lekin u ularoʻja jawabən: — Ularoʻja oʻzunglar ozuk beringlar, — dedi. Muhlislar uningdin: — Ikki yuz kumux dinaroʻja ularoʻja nan aʻkelip ularni ozuklanduramduk? — dap soridi. **38** Əysa ularoʻja: — Qanqa neninglar bar? Berip qarap bekinglar, — dedi. Ular qarap baqqandin keyin: — Bəxi bar ikən, yənə ikki belikmu bar ikən, — deyixti. **39** U ularoʻja kixilərnı top-top qilip yexil qiməndə olturoʻuzuxni buyrudi. **40** Halayik yuzdin, əllıktın səp-səp bolup olturuxti. **41** U bəx nan bilən ikki belikni kolioʻja elip, asmanoʻja qarap [Hudaoʻja] təxəkkür-mədhıyə eytti, andın nanlarnı oxtup, kəpqilikkə tutup berix üqün muhlisliroʻja berip turatti; ikki beliknimu həmməyləngə tarkitip bərđi. **42** Həmməylən yəp toyundi. **43** [Muhlislar] exip qaloʻan nan wə belik parqilirini lik on ikki sewətkə teriwaldi. **44** Nanlarnı yegən ərlərnıng sanıla bəx mingqə idi. **45** Bu ixtın keyınla, u muhlisliroʻja əzüm bu halayikni yoloʻja seliwetimən, angəoʻiqə silər kemigə olturup, dengizning qarxi kiroʻikidiki Bəyt-Saida yezisioʻja ətüp turunglar, dap buyrudi. **46** Ularnı yoloʻja seliwətkəndın keyın, u dua-tilawət qilix üqün taʻoʻqə qıkti. **47** Kəq kirgəndə, kemə dengizning otturısioʻja yətkənıdi, u əzi yaloʻuz quruklukta idi. **48** U muhlislrıning palakni küqəp uruwatqanlıkını kərđi; qunʻki xamal tətür yənılixtə qıkqanıdi. Keqə tətinqı jesək waqtıda, u dengizning üstıdə mengıp, muhlislrı tərəpkə kəldı wə ularning yenıdin ətüp ketıdıoʻandək qılatı. **49** Lekin ular unıng dengizning üstıdə mengıp keliwatqanlıkını kərüp, unı alwasti ohxaydu, dap oylap quqan selixti. **50** Qunʻki ularning həmmısı

uni k r p sarasimigə q xti. Lekin u d r al ularo a: — Yürəklik bolunglar, bu mən, k rkmanqlar! — dedi. **51** U kemigə, ularning yenio a qikqandila, xamal tohtidi. Ular buningdin hoxidin k tk d k d rijid  kattik həyran k lixip, nemini oylaxni bilməytti; **52** q nki ular nan berix [m jizisini] tehiqə q x nmig nidi, ularning kəlbi bihud hələttə turatti. **53** Ular dengizning qarxi t ripig   t p, Ginnisar t deg n yurtta [k rukluqqa] qikq p, kemini baqlap qoydi. **54** Ular kemidin qüxüxi bilənla, [halayi'k] uni d r al tonuwelip, **55**  traptiki h mm  jaylaro a yügürüxüp bardi w  «U palanqi y rg  q x ptu» d p anglixil bilənla, bimarlarini z mbilg  selip, xu y rg  [uning aldio a] elip berixti. **56** U m yli yeza, m yli x h r yaki k xlaklaro a barsun, h lk a riqlarini bazarlaro a elip qikq p yatkuzatti; ular uningdin a riqlar heq bolmioqanda sening yepinqangning pexigə bolsimu qolini t gk z walsak d p  t ndi. Uningo a qolini t gk z gnl rning h mmisi sakaydi.

7 Bu qaoqda, P risiyl r w  T wrat ustazliridin b ziliri Yerusalemdin kelip uning aldio a yioqildi; **2** xu P risiyl r w  T wrat ustazliri uning muhlislriridin bəzilirining tamakni qolini yumay, yəni «napak» h lda y watqanlikini k r p, uningdin: — Muhlisliring nemixka ata-bowilirimizning  n' nilirig  riay  qilmay, b lki yuyulmioqan qolliri bilən tamak y ydu? — d p soraxti (q nki P risiyl r w  pütün Y h diylar ata-bowiliri t ripidin qalduruloqan  n' nini qing tutkaqqa, awwal qollirini əstayidillik bilən yumisa, tamak yeməydu. Xuningd k bazardin qaytip k lg ndimu, ular qol yumay

birnərsə yeməydu. Uningdin baxka, piyalə-kədəh, das-qəgün wə mis kaqilar wə diwanlarni yuyux tooqrisida tapxuruloqan nuroqunliqan ən'ənilərdimu qing turidu). **6** U ularoqa jawab berip mundaq dedi: — Yəxaya pəyoqəmbər silər sahtipəzlər tooqranglarda aldin'ala toptooqra bexarət bərgən! [uning] yazmisida pütülgəndək: — «Muxu həlkə aqzida Meni hərmətligini bilən, Birak kəlbə Məndin yirak; **7** Ular Manga bihudə ibadət qilidu. Ularning əgətkən təlimliri pəkət insanlardin qikqan pətiwalarla, halas». **8** Qünki silər Hudaning əmrini taxlap qoyup, insanlarning ən'ənisini qing tutiwalidikənsilər — das-qəgün, piyalə-kədəhləni yuyux wə xuningoqa ohxap ketidoqan nuroqan baxka ixlarni ən'ənə qilip yürisilər. **9** U ularoqa yənə mundaq dedi: — Silər əzliringlarning ən'ənisini qing tutimiz dəp Hudaning əmrini əpquillik bilən bir qətkə qayrip koydunglar! **10** Qünki Musa [pəyoqəmbər]: «Ata-anangni hərmət qil» wə «Atisi yaki anisini həqarətligənlər əlümgə məhkum qilinsun» dəp əmr qiloqan. **11** Ləkin silər: — Birsə «Atisi yaki anisoqa: — Mən silərgə yardəm bərgüdək nərsiləni allıqaqan «qurban qilip» Hudaqqa atiwəttim — desila, **12** xu kixining ata-anisining həlidin həwər elixoqa bolmaydu, dəp əgitisilər. **13** Xundaq qilip, silər [əwladliringlaroqa] tapxuroqan ən'ənəngləni dəp Hudaning əmrini yəqqa qikiriwəttinqlar, wə xuningoqa ohxax kəp ixlarni qilisilər. **14** Andin halayiqni yənə yenioqa qaqirip, ularoqa: — Həmminglar manga kulak selinglar wə xuni qüxininglarki, **15** insanning sirtidin iqiğə kiridoqan nərsiləning həqkəndiki uni napak qilmaydu, bəlki əz iqidin qikidoqan nərsilər bolsa, ular

insanni napak qilidu. **16** Angliodək kuliki barlar buni anglisun! — dedi. **17** U halayiktin ayrilip oygə kirgəndə, muhlisliri uningdin bu təmsil həkqidə soridi. **18** U ularoqa: — Silərmu tehiqə qüxənməy yürüwatamsilər?! Sirttin insanning iqiqə kiridioqan hərəkəndə nərsining uni napak qılalmaydioqanlikini tonup yətməywatmamsilər? **19** [Sirttin kirgən nərsə] insanning kəlbigə əməs, axkazinioqa kiridu, andin u yərdin tərət bolup taxlinidu, — dedi (u bu gəpni deyix bilən, həmmə yeməklilərnəni hələl qiliwətti). **20** U yənə səz qilip mundaq dedi: — Insanning iqidin qikidionila, insanni napak qilidu. **21** Qünki xular — yaman niyətlər, zinahorluk, jinsiy buzukluklar, katillik, oqrilik, aqkəzlük, rəzilliklər, aldamqilik, xəhwaniylik, həsəthorluk, til-ahənət, təkəbburluk və hamaqətliklər insanning iqidin, yəni uning kəlbidin qikidu **23** — bu rəzil ixlarning həmmisi insanning iqidin qikip, əzini napak qilidu. **24** U ornidin turup u yərdin ayrilip, Tur və Zidon ətrapidiki rayonlaroqa bardi və bir oygə kirdi. Gərqə u buni heqkim bilmisun degən bolsimu, lekin yoxurup qalalmidi. **25** Dərwəkə, napak roh qaplxқан kikiq bir kizning anisi uning toqrisidiki həwərnəni angliqan haman yetip kelip, uning ayioqioqa yikildi **26** (ayal Yunanlik bolup, Suriyə əlkisidiki Fənikiy millitidin idi). U uningdin kizidin jinni həydiwetixni ətündi. **27** Lekin əysa uningoqa: — Aldi bilən balilar kərsikini toyoquzsun; qünki balilarning nenini kikiq itlaroqa taxlap berix toqra əməs, — dedi. **28** Lekin u buningoqa jawabən: — Durus, i Rəb, birak hətta itlarmu üstəl astida turup balilardin qüxkən nan uwaklirini yəydioq, — dedi. **29** əysa uningoqa: — Sening

muxu sөzüng түpәylidin yolungоја қайт, jin қizingdin қіқіп кәтті, — dedi. **30** Ayal өyigә қайtip кәlgәndә, mana қız kariwatta yatatti, jin uningdin қіқіп кәtkәnidi. **31** Әysa yәнә Tur wә Zidon xәһirining әtrapidiki rayonlardin қіқіп, «On xәһәр» rayoni otturisidin өtүp, yәнә Galiliyә dengizioја kәldi. **32** Halayıқ uning aldioја tili eoқir, gas bir adәmni elip kelip, uning uқisioја қolungni tәgкүzүp қoysang, dәp өtүнүxti. **33** U u adәmni halayıқtin ayrip bir qәtkә tartip, barmaklırini uning қulaklırioја tikti, tükürүp, [barmıқini] uning tilioја tәgкүzdi. **34** Andin u asmanоја қарap uһ tartip horsinoјandin keyin, u adәmgә: «Әffata» (mәnisi «eqil») dedi. **35** U adәmning қulaklıri dәрһal eqilip, tilimu eqilip rawan gәp қilixқа baxlıdi. **36** Әysa ularоја buni һeqkimgә eytmaslıқni tapıladı. Lekin ularоја һәрқанqә tapilioјan bolsimu, bu һәwәrni yәнila xunqә kәng tarkitiwәtti. **37** Halayıқ [bu ixқа] mutlәk һәyran kelixip: — U һәmmә ixlarni қaltis қilidikән! Hәtta gaslarni anglaydioјan, gaқilarni sөzlәydioјan қilidikән, — deyixti.

8 Xu күnlәrdә, yәнә zor bir top halayıқ yioјiloјanidi. Ularning yegüdәk һeqnemisi bolmioјаqқа, u muһlislrini yenioја qaqırip: **2** — Bu halayıққа iqim aоrıydu. Qünki ular mening yenimda turојili üq күn boldi, ularda yegüdәk һeqnәrsimu қalmidi. **3** Ularni өylirigә aq қorsaq қaytursam, yolda һalidin ketixi mumkin. Qünki bәziliri yiraқtin kәlgәnikән, — dedi. **4** Muһlisliri buningoја jawabән: — Bundaq hilwәt bir jayda bu kixilәrni toyduroјudәk nanni nәdin tapқili bolsun? — deyixti. **5** — Қанqә neninglar bar? — dәp soridi u. Yәttә, — deyixti

ular. **6** Buning bilən u həlkni yərdə olturuxka buyrudi. Andin yəttə nanni kəliyə aldi wə [Hudaşə] təxəkkür-mədhıyə eytip oxtup, kəpqilikkə tutuxka muhlisirişə bərdi. Ular halayikka üləxtürüp bərdi. **7** [Muhlislar]da yənə birkanqə kişik belikmu bar idi. U Hudaşə təxəkkür eytip ularni bərikətləp, muhlisirişə üləxtürüp berixni eytti. **8** Halayik toyuşuqə yedi; ular exip kəloşan parqılarni yəttə sewətkə teriwaldi. **9** Yegənlər tət mingqə kixi idi. U ularni yoloşə saldi, **10** andin muhlisiri bilən billə dərhal kemigə qüxüp, Dalmanuta tərəplirigə bardı. **11** Pərisiylər qikiş, uni sinax məşitidə uningdin bizgə asmandin bir məjizilik alamət kərsətsəng, dəp tələp kilişip, uning bilən munaziriləşkili turdi. **12** U iqidə bir uluş-kişik tinip: — Bu dəwr nemixka bir «məjizilik alamət»ni istəp yüridu? Xuni silərgə bərhək eytip qoyayki, bu dəwrgə həşqandək məjizilik alamət kərsitilməydu, — dedi. **13** Andin ulardin ayrılıp, yənə kemigə qikiş, dengizning u qetigə ətüp kətti. **14** Muhlislar nan elip kelixni untuşan bolup, kemidə bir tal nandin baxka yəydişini yok idi. **15** U ularni ağılandırup: — Eştiyat kilinglar, Pərisiylərnin eqitkusi wə Hərodning eqitkusidin həzi bolunglar, — dedi. **16** Muhlislar əzara müləşizilixip: — Uning bundək deyixi nan əkəlmigənlilikimizdin bolsa kəşək, — deyixti. **17** Əyşə ularning nemə [deyixiwatşanlışini] bilip: — Nemixka nan yoklukı toşrisida müləşizə kilişiləş? Silər tehıqə pəm-parasət yaki qüxənşigə igə bolmidinglarmu? Kəşbliringleş tehimu bihudlixip ketiwatamdu? **18** Kəşüngleş turup kərməywatamsiləş? Kılışingleş turup anşlimaywatamsiləş? Eşingleşda yokmu? **19** Bəş ming

kixigə bəx nanni oxtuqinimda, parqilaroqa liq tolojan qanqə kiiqik sewətəni yiojiwaldinglar? — dedi. — On ikkini, — jawab bərđi ular. **20** — Yəttə nanni tət ming kixigə oxtuqinimda, parqilaroqa liq tolojan qanqə sewətəni yiojiwaldinglar? — dedi u. — Yəttini, — Jawab bərđi ular. **21** U ularoqa: — Undaқта, qandaқsigə silər tehi qüxənməysilər? — dedi. **22** Ular Bəyt-Saida yezisioqa kəldi; halayiq bir kor adəmnini uning aldioqa elip kelip, uningoqa kolungni təgküzüp qoysang, dəp ətündi. **23** U kor adəmnining qolidin tutup yezining sirtioqa yetiləp bardı; uning kəzligə tükürüp, üstigə kollirini təgküzüp: — Birər nərsə kərüwatamsən? — dəp soridi. **24** U bəxini kətürüp: — Kixilərnini kərüwatimən; ular huddi mengip yürüwatqan dərəhlərdək kərünüwatidu, — dedi. **25** Andin u qaytidin kollirini u adəmnining kəzligə təgküzdi. U kəzligini eqiwidi, kəzliri əsligə kelip, həmmə nərsini enik kərđi. **26** Əysa uni əyigə qayturup: — Yezioqimu kirmə, yaki yezidiki həqkimgə bu ixni uқturma, — dəp tapilidi. **27** Əysa muhlisliri bilən qikip Qəysəriyə-Filippi rayonioqa qaraxliq kənt-yezilaroqa bardı. Yolda u muhlisliridin: — Kixilər meni kim dəydu? — dəp soridi. **28** Ular uningoqa: — Bəzilər seni Qəməldürgüqi Yəhya, bəzilər Ilyas [pəyoqəmbər] wə yənə bəzilər ilgiriki pəyoqəmbərlərdin biri dəp qaraydikən, — dəp jawab berixti. **29** U ulardin: — Əmdi silərqu, silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawabən: — Sən Məsihdursən, — dedi. **30** U ularoqa əzi toqruluk həqkimgə tinmasliqni jiddiy tapilidi. **31** Xuning bilən u İnsan'oqlining nuroqun azab-oқubət tartixi, aқsaқallar, bax kaқinlar wə Təwrat ustazliri tərripidin qətkə qəkilixi,

öltürülüxi wə üq kündin keyin tirildürülüxi muqərrər ikənlikini [muhlislirioqa] əgitixkə baxlidi. **32** U bu ixni oquq-axkara sözləp bərdi. Buning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləxkə baxlidi. **33** Lekin u burulup muhlislirioqa qarap, Petrusni əyibləp: — Arqamoqa ət, Xəytan! Sening oyliqanliring Hudaning ixliri əməs, insanning ixliridur, — dedi. **34** Andin muhisliri bilən halayiqnimu qaqirip mundaq dedi: — Kimdəkim manga əgixixni niyət kilsa, əzidin keqip, əzining krestini kətürüp manga əgəxsun! **35** Qünki kimdəkim öz jenini qutquzay desə, qoqum uningdin məhrum bolidu; lekin kimdəkim mən üqün wə hux həwər üqün öz jenidin məhrum bolsa, uni qutquzidu. **36** Qünki bir adəm pütkül dunyaqqa igə bolup, jenidin məhrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?! **37** U nemisini jeniqqa tegixsun?! **38** Qünki kimdəkim zinahor wə gunahqar bu dəwr aldidə məndin wə mening səzlimdin nomus qilsa, Insan'ooqlimu atisining xan-xəripi iqidə muqəddəs pərixtilər bilən billə kəlginidə, uningdin nomus qilidu.

9 U ularqqa yənə: — Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, bu yərdə turqanlarning arisidin əlümning təmini tetixtin burun jəzmən Hudaning padixahlikining küq-kudrət bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur. **2** Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yaqup wə Yuqannani ayrip elip, egiz bir taqqa qikti. U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidila əzgirip, **3** kiyimliri yər yüzidiki heqbir aqartququmu aqartalmioqudək dərijidə parkirap qardək ap'ak boldi. **4** Ularning kəz aldidə Musa wə Ilyas [pəyoqəmbərlər] tuyuksiz kəründi; ular Əysa bilən

səzlixwatқанidi. **5** Petrus bu ixқа jawabən Əysaǝǝ: — Ustaz, bu yərdə bolǝjimiz intayin yahxi boldi! Birini sanga, birini Musaǝǝ, yənə birini Ilyaska atap bu yərgə üq kəpə yasayli! — dedi **6** (qünki Petrus nemə deyixini bilməy qalǝǝnidi, qünki ular kǝrkunqqa qəmüp kətkənidi). **7** Tuyuksiz bir parqə bulut ularni qapliwalidi wə buluttin: «Bu Mening səyümlük Oǝlumdur; uningǝǝ qulak selinglar!» degən awaz anglandi. **8** Ular lappidə ətrapiǝǝ qarixiwidi, lekin yənə heqkimni kərmidi, əz yenida pəqət Əysanila kərđi. **9** Ular taǝǝdin qüxüwatqanda, Əysa ularǝǝ, Insan'ǝǝli əlümdin tirildürülmigüqə, kərgənlirini heqkingə eytmaslikni əmr kilip tapilidi. **10** Ular uning bu səzini kəngligə püküp, «əlümdin tirilix» degənni zadi nemə ikənlili həkqidə əzara mulahiziləxti. **11** Ular uningdin yənə: — Təwrat ustazliri nemə üqün: «Ilyas [pəyǝǝmbər Məsih kelixtin] awwal kaytip kelixi kerək» deyixidi? — dəp soraxti. **12** U ularǝǝ jawabən: — Ilyas [pəyǝǝmbər] dərwəqə [Məsihǝtin] awwal kelidu, andin həmmə ixni ornǝǝǝ kəltüridu; əmdi nemixqa mukəddəs yazmilarda Insan'ǝǝli kəp azab-ǝkubət qekidu wə horlinidu, dəp pütülgən? **13** Lekin mən silərgə xuni eytayki, Ilyas [pəyǝǝmbər] dərhəqikət kəldi wə dəl mukəddəs yazmilarda u həkqidə pütülgəndək, kixilər uningǝǝ nemini halisa xundak qildi. **14** Ular muhlislarning yenǝǝǝ kaytip barǝǝǝnida, zor bir top adəmlərnin ularning ətrapiǝǝ olixiwalǝǝnlikini, birnəqǝǝ Təwrat ustazlirinin ular bilən munazirə qilixiwatqanlikini kərđi. **15** Uni kərgən pütün halayiq intayin həyran boluxti wə yügürüp kelip uning bilən salamlaxti. **16** U ulardin: —

Ular bilən nemə toʻruluk munazirə qilixiwatisilər, — dər soridi. **17** Halayiktin birəylən uningʻoʻya: — Ustaz, mən oʻplumni sening aldingʻoʻya elip kəldim, qünki uningʻoʻya gaqa qilʻoʻuqi bir roh qaplixiwaloʻan. **18** Hər ketim roh uni qirmiwalsa, uni tartixturup yikitidu, xuning bilən balining aʻoʻzi kəpüklixip, qixliri kirixip ketidu; kaxxal bolup qalidu. Muhlisliringdin jinni həydiwətkəysilər dər tilidim, birak ular qilalmidi, — dedi. **19** U jawabən: — Əy etikadsiz dəwr, silər bilən qaqaʻoʻyiqə turay?! Mən silərgə yənə qaqaʻoʻyiqə səwr qilay? — Balini aldimʻoʻya elip kelinglar — dedi. **20** Ular balini uning aldimʻoʻya elip kəldi. Əysani kərux bilənla roh balining pütün bədinini tartixturuwətti. Bala yikilip, aʻoʻzidin kəpük qikqan peti yərdə yumilap kətti. **21** U balining atisidin: — Bu ix bexioʻya kəlginigə kanqə uzun boldi? — dər soridi. U: — Kiqikidin tartip xundak, **22** jin uni həlak qilix üqün kəp ketim otka wə suoʻya taxlidi. Əmdi bir amal qilalisang, bizgə iq aʻoʻritip xapaət qilʻoʻaysən! — dedi. **23** Əysa uningʻoʻya: — «Qilalisang!» dəysənoʻyu! Ixənqtə bolʻan adəmgə həmmə ix mumkindur! — dedi. **24** Balining atisi dərhal: — Mən ixinimən; ixənqsizlikimgə mədət qilʻoʻaysən! — dedi yioʻlap nida qilip. **25** Əmdi əysa kəpçilikning yügürüxüp kəlgənlikini kərüp, həliki napak rohqa tənbiḥ berip: — Əy adəmnı gas wə gaqa qilʻoʻuqi roh! Buyruk qilimənki, uningdin qik, ikkinqi kirgüqi bolma! — dedi. **26** Xu haman jin bir qirkiridi-də, balini dəhxətlik tartixturup, uningdin qikip kətti. Bala əlüktək yetip qaldi, halayikning kəpinqisi «U əldi!» deyixti. **27** Lekin əysa balini kolidin tutup yelidi, bala ornidin turdi. **28** Əysa əygə

kirgəndin keyin, muhlisliri uning bilən yaloʻuz qaloʻanda uningdin: — Biz nemə üqün jinni həydiwetəlmiduk? — dəp soraxti. **29** U ularoʻa: — Bu hil [jin] dua wə rozidin baxqa yol bilən qikirilmas, — dedi. **30** Ular xu yərdin ayrilip, Galiliyədin ətüp ketiwatatti. Birak u buni heqkimning bilixini halimaytti. **31** Qünki u muhlislirioʻa: — Insan’oʻqli insanlarning kolioʻa tapxurulup, ular uni ältüridu. Өltürülüp üq kündin keyin u tirilidu, — degən təlimni beriwatatti. **32** Lekin [muhlislar] bu sözni qüxənmidi həmdə uningdin soraxkimu petinalmidi. **33** U KəpərNahum xəhərigə kəldi. Өygə kirgəndə u ulardin: — Yolda nemə toʻqrisida mulahiziləxtinglar? — dəp soridi. **34** Lekin ular xük turdi, qünki ular yolda qaysimiz əng uluʻ dəp bir-biri bilən mulahiziləxkənidi. **35** U olturup, on ikkəylənni yenioʻa qakirip, ularoʻa: — Kim birinqi boluxni istigən bolsa, xu həmməylənni əng ahirkisi wə həmməylənni hizmətkari bolsun, — dedi. **36** Andin u kikiq bir balini otturida turoʻuzdi wə uni kuqikiʻoʻa elip turup, ularoʻa mundak dedi: **37** — Kim mening namimda muxundak kikiq balini qəbul qilsa, meni qəbul qiloʻan bolidu. Kim meni qəbul qilsa, u meni əməs, bəlki meni əwətküqini qəbul qiloʻan bolidu. **38** Yuhanna uningʻoʻa: — Ustaz, sening naming bilən jinlarni həydəwatqan birsini kərduq. Lekin u biz bilən birgə sanga əgəxkənlərdin bolmioʻaqqə, uni tostuk, — dedi. **39** Lekin əysa: — Uni tosmanglar. Qünki mening namim bilən bir məjizə yaratqan birsi arqidinla mening üstümdin yaman gəp kilixi mumkin əməs. **40** Qünki bizgə qarxi turmioʻanlar bizni qolioʻanlardur. **41** Qünki mən silərgə xuni bərhəq eytip

qoyayki, Məsihkə mənsub boləjanliqinglar üqün, mening namimda silərgə hətta birər piyalə su bərgən kiximu öz in'amioja erixməy qalmaydu. **42** Lekin manga etiqađ kıləjan bundak kiqiklərdin birini gunahqa putlaxturojan hərqandak adəmnı, u boynioja yoojan tüğmən texi esilojan halda dengizoja taxliwetilgini əwzəl bolatti. **43** Əgər əmdi qolung seni gunahqa putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki qolung bar halda dozahqa, yəni eqürülməs otqa kirginingdin kərə, qolax halda hayatliqqa kirgining əwzəldur. **(Geenna g1067)** **44** Qünki dozahta xularni [yəydiojan] kurt-qongəuzlar əlməydu, yalkunluk ot eqməydu. **45** Əgər əmdi putung seni [gunahqa] putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki putung bar halda dozahqa, yəni eqürülməs otqa taxlanəjiningdin kərə, tokur halda hayatliqqa kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **46** Qünki dozahta xularni [yəydiojan] kurt-qongəuzlar əlməydu, yalkunluk ot eqməydu. **47** Əgər kəzüng seni [gunahqa] putlaxtursa, uni oyup taxliwət. Ikki kəzüng bar halda otluk dozahqa taxlanəjiningdin kərə, singlar kəzlük bolup Hudaning padixahliqioja kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **48** Qünki dozahta xularni [yəydiojan] kurt-qongəuzlar əlməydu, yalkunluk ot eqməydu. **49** Həmmə adəm ot bilən tuzlinidu wə hərbir qurbanliq tuz bilən tuzlinidu. **50** Tuz yahxi nərsidur. Halbuki, əgər tuz öz tuzlukini yokatsa, uningəja kaytidin tuz təmini qandakmu kirgüzgili bolidu? Əzünglarda tuz tepilsun wə bir-biringlar bilən inaqliqta etünglar.

10 U u yərdin qozəjilip, Yəhədiyə əlkisi tərəpliridin etüp, Iordan dəryasining u ketidiki rayonlarəjimu bardi.

Top-top adamlar yana uning atropiga olixwalogani. U aditi boyiqe ularga talim berixke baxlidi. **2** Bazi Pərisiyler uning yenioğa kelip uni qiltakğa qüxürüx məksitidə uningdin: — Bir adəmning ayalini talak qilixi Təwrat qanunioğa uyoqunmu? — dəp soridi. **3** Lekin u jawabən: — Musa [pəyoğəmbər] silərgə nemə dəp buyruoğan? — dedi. **4** Ular: — Musa [pəyoğəmbər] kixining ayalini bir parqə talak heti yezipla talak qilixioğa ruhsət qiloğan, — deyixti. **5** Əysa ularğa: — Tax yürəklilinglərdin u silərgə bu əmrni pütken; **6** lekin Huda aləm apiridə boləjinida [insanlarni] «Ər wə ayal qilip yaratti». **7** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birlixip **8** ikkilisi bir tən bolidu». Xundak ikən, ər-ayal əmdi ikki tən əməs, bəlki bir tən bolidu. **9** Xuning üqün, Huda qoxqanni insan ayrimisun, — dedi. **10** Ular əygə qaytip kelip kirgəndə, muhlisliri uningdin bu həqtə soridi. **11** U ularğa: — Ayalini talak qilip, baxka birini əmrigə aləğan kixi ayalioğa gunah qilip zina qiloğan bolidu. **12** Erini qoyuwetip, baxka ərgə təgkən ayalmu zina qiloğan bolidu, — dedi. **13** Qolungni təgküzgəysən dəp, kixilər kiqik balilirini uning aldioğa elip keliwatatti. Birak muhlislar elip kəlgənlərnəni əyiblidi. **14** Buni kərgən Əysa aqqiklinip, muhlislirioğa: Balilar aldimoğa kəlsun, ularni tosmanglar. Qünki Hudaning padixahlığı dəl muxundaklarğa təwədur. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, Hudaning padixahlığını səbiy balidək qəbul qilmisa, uningğa hərgiz kirəlməydu, — dedi. **16** Xuning bilən u balilarni quqioğa elip, ularğa kollirini təgküzüp bəht tilidi. **17** U yolğa qikkanda, birsi uning aldioğa yügürüp kelip, uning aldida tizlinip uningdin: —

I yahxi ustaz, mən qandak qilsam mængglk hyatka miraslik qilimən? — dp soridi. (aifnios g166) **18** Lekin Əysa uningja: — Meni nemixka yahxi dəysən? Pkt biridin, yəni Hudadin baxka hqkim yahxi mstur. **19** Sən Təwrattiki «Zina qilma, katillik qilma, orilik qilma, yalojan guwahlik brm, hiyanət qilma, ata-anangni hrmt qil» degn prhiz-przlrni bilisən, — dedi. **20** U adəm jawabn: — Ustaz, bularning həmmisigə kiqikimdin tartip əməl qilip keliwatimn, — dedi. **21** Əysaning uningja qarap muhəbbiti kəzoşaldi w uningja: — Səndə yn bir ix km. Berip pütün mal-mlkingni setip, pulini yoksullarja brgin w xundak qilsang, rxt həzinəng bolidu; andin kelip krestni ktrp manga əgəxkin! — dedi. **22** Lekin muxu szni anglap, uning qirayi tutulup, kayuja qmp u yərdin ktti. Qnki uning mal-dunyasi nahayiti kp idi. **23** Andin Əysa qərisigə səpselip qarap, muhlisliroja: — Mal-dunyasi kplrning Hudaning padixahlikja kirixi nemidegn təsliktə bolidu-h! — dedi. **24** Muhlislar uning səzligə intayin həyran boluxti, lekin Əysa ularja yn jawabn: — Balilirim, mal-mlkk tayanjanlar qn Hudaning padixahlikja kirix nemidegn ts-h! **25** Tgining yingnining kəzidin txi bay adəmning Hudaning padixahlikja kirixidin asandur! — dedi. **26** Ular buni anglap intayin bk həyran boluxup, bir-biridin: Undakta, kim nijatka erixələydu? — dp soraxti. **27** Əysa ularja qarap: — Bu ix insan bilən wujudka qiqixi mumkin ms, lekin Huda qn mumkin ms bolmaydu; qnki Hudaja nisbətən hmm ix mumkin bolidu, — dedi. **28** Buning bilən Petrus

uningõja: — Mana, biz bolsak, hõmmi taxlap sanga õgõxtuk!? — degili turdi. **29** õysa uningõja jawabõn mundak dedi: — Mõn silõrgõ bõrhõk xuni eytip qõyayki, mõn õqõn wõ hux hõwõr õqõn õyi, aka-ukiliri, aqa-singilliri, atisi, anisi, ayali, baliliri yaki yõr-zeminliridin waz kõqkõnlõrning hõmmisi **30** bu zamanda bularning yõz hõssisigõ, yõni õy, aka-uka, aqa-singil, ana, balilar wõ yõr-zeminlarõja (ziyankõxlilõr qõxulõjan hõlda) muyõssõr bolmay qõlmaydu wõ kelidõjan zamandimu mõnggõlõk hõyatka erixmõy qõlmaydu. (aiõn g165, aiõnios g166) **31** Lekin xu qasõda nuroõun aldida turoõanlar arkõõja õtidu, nuroõun arkõida turoõanlar aldõõja õtidu. **32** Ular Yerusalemoõja qikidõõjan yolda idi, õysa hõmmining aldida ketiwatatti. [Muhlisliri] bõk hõyran idi hõmdõ uningõja õgõkõnlõrmu qõrkunq iqidõ ketiwatatti. õysa on ikkõylõnni yõnõ õz yenõõja tartip, ularõja õz bexõõja qõxidõõjanlirini ukturuxka baxlap: **33** — Mana biz hõzir Yerusalemoõja qikip ketiwatimiz. Insan'õõli bax kahõnlar wõ Tõwrat ustazlirõõja tapxurulidu. Ular uni õlõmgõ mõhkum kilidu wõ yat õlliklõrgõ tapxuridu. **34** Ular bolsa uni mõshirõ kilip, qamqilap, uning õstigõ tõkõridu wõ uni õltõridu. Lekin õq kõndin keyin u qayta tirilidu, — dedi. **35** Zõbõdiyning õõqulliri Yakup bilõn Yuhõnna uning aldõõja kelip: — Ustaz, sõndin nemõ tilisõk orundap bõrsõng, dõp õtõnimiz, — deyixti. **36** U ularõja: — Silõrgõ nemõ kilip beriximni halaysilõr? — dedi. **37** — Sõn xan-xõripingdõ bolõõiningda, birimizni ong yeningda, birimizni sol yeningda olturoõuzõõaysõn, — deyixti ular. **38** õysa ularõja jawabõn: — Nemõ tõlõp

qilolanlikinglarni bilmaywatisilär. Män iqidioqan kädähni iqälämsilär? Män qobul qilidioqan qemüldürüxni silärmu qobul qilalamsilär? **39** — Qilalaymiz, — deyixti ular. Əysa ularoqa: — Dərwəqə, mən iqidioqan kädəhimni silärmu iqisilär wə mən qobul qilidioqan qemüldürülük bilən qemüldürülisilär. **40** Birəq ong yaki sol yenimda olturuxqə nesip bolux mening ilikimdə əməs; bəlki kimlərgə təyyarlanoqan bolsa, xularoqa berilidu, — dedi. **41** Buningdin həwər tapqan [qəloqan] on [muhlis] Yəqub bilən Yuqənnadin hapa boluxqə baxlidi. **42** Lekin Əysa ularni yenioqə qəqirip, mundəq dedi: — Silərgə məlumki, yat əllər üstidiki həkümran dəp həsəblanoqanlar qol astidiki həlq üstidin buyruqwazlik qilip həkimiyət yürgüzidu, wə həqəqdarliri ularni həjayinlarqə idarə qilidu. **43** Birəq silərnin aranglarda bundəq ix bolmaydu; bəlki silərdin kim mərtiwilik boluxni halisa, u silərnin hizmitinglarda bolsun; **44** wə kim aranglarda birinqi boluxni istisə, u həmmə adəmnin quli bolsun. **45** Qünki Insan'ooqlimu dərwəqə xu yolda kəpqilik mening hizmitimdə bolsun deməy, bəlki kəpqilikning hizmitidə bolay wə jenimni pida qilix bədiligə nuroqun adəmlərni hərlükkə qiqiray dəp kəldi. **46** Ular Yeriho xəqirigə kəldi. [Əysa] muhlisliri wə zor bir top adəmlər bilən billə Yerihodin qiqqan wəqəttə, Timayning Bartimay isimlik qariqə ooqli yol boyida olturup, tiləmqilik qiliwatatti. **47** U «Nasarətlik Əysa»ning u yərdə ikənlikini anglap: — I Dawutning ooqli Əysa, mənqə rəqim qiləyqəsən! — dəp towlaxqə baxlidi. **48** Nuroqun adəmlər uni «Ün qiqarma» dəp əyiblidi. Lekin u: — I Dawutning ooqli, mənqə rəqim qiləyqəsən, — dəp

tehimu ünlük tovlidi. **49** Əysa tohtap: Uni qaqiringlar, — dedi. Xuning bilən ular qarışquni qaqirip uningoa: — Yürəklik bol! Ornungdin tur, u seni qaqiriwatidu! — deyixti. **50** U adəm qapinini selip taxlap, ornidin dəs turup əysaning aldiqə kəldi. **51** Əysa jawabən uningdin: — Sən meni nemə qıl dəysən? — dəp soridi. Qarışqu: — I igəm, qayta kəridioqan bolsam'idi! — dedi. **52** Əysa uningoa: — Yolungoa qaytsang bolidu, etiқading seni sakaytti, — dewidi, u xuan kərələydiqan boldi wə yol boyi əysaoqə əgixip mangdi.

11 Ular Yerusaleməqə yeqinlixip, Zəytun teqining etikidiki Bəyt-Faqi wə Bəyt-Aniya yezilirioqə yeqin kəlginidə, u ikki muhlisioqə aldin mangdurup ularoa: — Silər udulunglardiki yezioqə beringlar. Yezioqə kiripla, adəm balisi minip baqmioqan, baqlaklik bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **3** Əgər birsi silərdin: «Nemixqə bundaq kilisilər?» dəp sorap qalsa, «Rəbning buningoa həjiti qüxti wə u həlila uni bu yərgə əwətip beridu» — dənglar, — dəp tapilidi. **4** Ular ketip aqə yol üstidiki əyning dərwezisi sirtida baqlaqlıq turoqan bir təhəyni kərdi. Ular tanini yəxti. **5** U yərdə turoqanlardin bəzilər: — Təhəyni yexip nemə kilisilər? — deyixti. **6** Muhlislar əysaning buyruqinidək jawab bərdi, həliki kixilər ularoa yol qoydi. **7** Muhlislar təhəyni əysaning aldiqə yetiləp kelip, üstigə öz yepinqa-qapanlirini taxlidi; u üstigə mindi. **8** Əmdi nuroqun kixilər yepinqa-qapanlirini yoloqə payandaz qilip saldi; baxqiliri dərəhlərdin xah-xumbilarni kesip yoloqə yaydi. **9** Aldida mangoqan wə kəynidin əgəxkənlər: «Həsanna! Pərwərdigarning

namida kəlgüqigə mubarək bolsun! **10** Atimiz Dawutning kelidiojan padixahlikioja mubarək bolsun! Ərxialada təxəkkür-ħosannalar oqulsun!» — dəp warkirixatti. **11** U Yerusalemoja berip ibadəthana ħoylilirioja kirdi; wə ətrapidiki ħəmmini kəzdin kəqürgəndin keyin, wakit bir yərgə berip qalojaqqa, on ikkəylən bilən billə yənə Bəyt-Aniyaoja qikti. **12** Ətisi, ular Bəyt-Aniyadin qikqanda, uning qorsiki eqip kətkənidi. **13** Yiraktiki yopurmaqlik bir tüp ənjür dərihini bayqap, uningdin birər mewə tapalarmənmiyin dəp yenioja bardi; ləkin tüwigə kəlgəndə yopurmaqtin baxka ħeq nərsə tapalmidi. Qünki bu ənjür pixidiojan pəsil əməs idi. **14** U dərəhkə səz qilip: — Buningdin keyin mənggü ħeqkim səndin mewə yemigəy! — dedi. Muhlisirimu buni anglidi. **(aiōn g165)** **15** Ular Yerusalemoja kəldi; u ibadəthana ħoylilirioja kirip, u yərdə elim-setim qiliwatqanlarni ħəydəxkə baxlidi wə pul tegixküqilərnin xirəlirini, pahtək-kəptər satquqilarning orunduklirini ərühətti; **16** wə ħeqkimning ħeqkandak mal-buyumlarni ibadəthana ħoyliliridin kətürüp ətuxigə yol qoymidi. **17** U həlqə: — Mukəddəs yazmilarda: «Mening əyüm barlik əllər üqün dua-tilawəthana dəp atilidu» dəp pütülgən əməsmu? Ləkin silər uni bulangqilarning uwisioja aylanduruwəttinqlar! — dəp təlim baxlidi. **18** Bax kaħinlar wə Təwrat ustazliri buni anglap, uni yokitixning qarisini izdəxkə baxlidi; pütkül halayik uning təlimigə təəjjuplinip qalojaqqa, ular uningdin qorqatti. **19** Kəqkurun, u [muhlisliri] [bilən] xəħərnin sirtioja qikip kətti. **20** Ətisi səħərdə, ular ənjür dərihinin yənidin ətüp ketiwetip, dərəhning yiltizidin

qurup kətkənlikini bayxaxti. **21** [Dərəhni həliti] esigə kəltürgən Petrus: — Ustaz, qara, sən qarəioqan ənjür dərihi qurup ketiptu! — dedi. **22** Əysa ularəja jawabən mundak dedi: — Hudaning ixənqidə bolunglar. **23** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, kimdəkim bu taşqa: Bu yərdin kətürülüp dengizə taxlan!» desə wə xundakla kəlbidə heq guman qilmay, bəlki eytkinining əməlgə exixioja ixənq bar bolsa, u eytkən ix uning üçün əməlgə axidu. **24** Xu səwəbtin mən silərgə xuni eytimənki, dua bilən tiligən hər bir nərsə bolsa, xuningəja erixtim, dəp ixininglar. Xunda, tiligininglar əməlgə axidu. **25** Wə ornunglardin turup dua qiləninglarda, birərsigə ojuminglar bolsa, uni kəqürünglar. Xuning bilən əxtiki Atanglarmu siləning gunəhliringlarni kəqürüm qilidu. **26** Lekin silər baxqilarni kəqürüm qilmisanglar, əxtiki Atanglarmu siləning gunəhliringlarni kəqürüm qilmaydu. **27** Ular Yerusalemoja qaytidin kirdi. U ibadəthana həylilirida aylinip yürgəndə, bax kahinlar, Təwrat ustazliri wə aqsakallar uning yenioja kelip: **28** — Sən qiliwatқан bu ixlarni qaysi həqukқа tayinip qiliwatisən? Sanga bu ixlarni qilix həqukqini kim bərgən? — dəp soridi. **29** Əysa ularəja jawabən: — Mənmə silərdin bir soal soray. Silər uningəja jawab bərsənglar, mənmə bu ixlarni qaysi həqukқа tayinip qiliwatқанlikimni eytip berimən: **30** — Yəhya yürgüzgən qəmüldürük bolsa, əxtinmə, yaki insanlardinmə? Manga jawab bərsənglarqu! **31** Ular əzara muləhizə qilixip: — Əgər «əxtin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nemə üçün Yəhyaəja ixənmidinglar?» dəydu. **32** Əgər: «Insanlardin kəlgən» desək, ... bolmaydu! — deyixti (qünki barlik

həlk Yəhyani pəyojəmbər dəp qarışaqla, ular həlktin kərkatı). **33** Buning bilən, ular əysaqla: — Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undaqla, mənmu bu ixlarni kaysi həkukqla tayinip kiliwatkanlıqimni eytməymən, — dedi u ularqla.

12 Andin, u ularqla təmsillər bilən səzləxkə baxlıdi: — Bir kixi bir üzümzarlıq bərpa kılıp, ətrapini qıtlaptu; u bir xarab kəlqiki kəziptu wə bir kəzət munarini yasaptu. Andin u üzümzarlıqni baqlwənlərgə ijarigə berip, əzi yaqla yurtqla ketiptu. **2** Üzüm pəsli kəlgəndə, baqlwənlərdin üzümzarlıqtiki mewilərdin [tegiqlikini] əkelix üqün bir kulini ularning yenioqla əwətiptu. **3** Lekin ular uni tutuwelip dumbalap, kuruk qol kayturuqlu. **4** Hojayin yənə bir kulni ularning yenioqla əwətiptu. Uni bolsa ular qalma-kesək kılıp, bax-kəzini yerip, həkərləp kayturuqlu. **5** Hojayin yənə birsini əwətiptu. Lekin uni ular əltürüqlu. U yənə tola kullarni əwətiptu, lekin ular bəzilirini dumbalap, bəzilirini əltürüqlu. **6** Hojayinning yenida pəkət uning səyümlük bir oqlilə qalqlaqla, ular oqlumnioqlu hərmət kilar dəp, u uni əng ahiri bolup baqlwənlərnin yenioqla əwətiptu. **7** Lekin xu baqlwənlər əzara: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni əltürüwətəyli, xuning bilən mirasi bizningki bolidu!» deyixiptu. **8** Xunga ular uni tutup əltürüp, üzümzarlıqning sirtioqla taxliwetiqlu. **9** Əmdi üzümzarlıqning hojayini kandaql kılıdu? U əzi kelip baqlwənlərnə əltüridu wə üzümzarlıqni baxkilarqla beridu. **10** Əmdi silər mukəddəs yazmilərdin munu ayətəni oqlup bəqmioqlanmusilər? — «Tamqilar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. **11** Bu ix

Pərwardigardındur, Kəzimiz aldida karamət bir ixtur»

12 Ular uning bu təmsilni əzlidirigə qaritip eytkanlığını qüxəndi; xunga ular uni tutux yolini izdəxti; həlbuki, halayiktin kərkuxup, uni taxlap ketip qaldı. **13** Xuningdin keyin, ular birnəqqə Pərisiy wə Hərodning tərəpdarlırını uni əz səzi bilən kiltakka qüxürüx məksitidə uning aldioğa əwətti. **14** Ular kelip uningoğa: — Ustaz, silini səmimiy adəm, adəmlərgə kət'iy yüz-hatirə kılmaydu, həqkimgə yan basmaydu, bəlki kixilərgə Hudaning yolini sadıqlıq bilən əgitip keliwatidu, dəp bilimiz. [Siliqə], [Rim imperatori] Kəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat kənunioğa uyojunmu-yok? **15** Zadi baj tapxuramduk-tapxurmamduk? — deyixti. Lekin u ularning sahtipəzlikini bilip ularoğa: — Nemixka meni sinimakqisilər? Manga bir «dinar» pulni əkelinglar, mən kərüp bakay, — dedi. **16** Ular pulni elip kəldi, u ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. — Kəysərning, — deyixti ular. **17** Əysa ularoğa jawabən: — [Undak bolsa], Kəysərning həkkini Kəysərgə, Hudaning həkkini Hudağa tapxurunglar, — dedi. Xuning bilən ular uningoğa intayin həyran kəlixti. **18** Andin «Əlgənlər tirilməydu» dəydiqan Saduqiylar uning aldioğa kelip kistap soal koydi: **19** — Ustaz, Musa [pəyoqəmbər] Təwratda bizgə: «Bir kixi əlöp ketip, ayali tul kəlip, pərzənt kərmigən bolsa, uning aka yaki inisi tul qalqan yənggisini əmrigə elip, kərindixi üqün nəsil qalduruxi lazim» dəp yazoğan. **20** Burun yəttə aka-uka bar idi. Qongi əylinip pərzənt qaldurmayla əldi. **21** İkkinqi kərindixi yənggisini əmrigə elip, umu pərzənt kərməy əldi. Üqinqisining əhwalimu uningkigə

ohxax boldi. **22** Xu tərīkidə yəttisi ohxaxla uni elip pərzənt kərməy kətti. Ahirda, u ayalmu aləmdin ət̄ti. **23** Əmdi tirilix künidə ular tirilgəndə, bu ayal kaysisining ayali bolidu? Qünki yəttisining həmmisi uni hotunlukqa aloqan-də! — deyixti. **24** Əysa ularoq̄a mundaq̄ jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmilarni nə Hudaning q̄udritini bilmigənlikinglar səwəbidin muxundaq̄ azoq̄an əməsmusilər? **25** Qünki əlümdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, bəlki ərx̄tiki pərix̄tilərgə ohxax bolidu. **26** Əmdi əlgənlərnin tirilixi məsilisi həq̄kidə [Təwratta], yəni Musaoq̄a q̄üxürülgən kitabtiki «tikənlik» wəq̄əsində, Hudaning uningoq̄a q̄andaq̄ eytk̄inini, yəni: «Mən İbrahimning Hudasi, İshakning Hudasi wə Yaq̄upning Hudasi durmən!» deginini oq̄umidinglarmu? **27** U əlüklərnin Hudasi əməs, bəlki tiriklərnin Hudasi dur! Xunga silər kattiq̄ ezip kətkənsilər! **28** Ularoq̄a yeq̄in kəlgən, munaziriləxkənlirini angliq̄an wə əysaning ularoq̄a yahxi jawab bərgənlikini kərgən bir Təwrat ustazi uningdin: — Pütün əmrlərnin iq̄idə əng muhimi kaysi? — dəp soridi. **29** Əysa mundaq̄ jawab bərdi: — Əng muh̄im əmr xuki, «Angliq̄in, əy İsrail! Pərwərdigar Hudayimiz bolq̄an Rəb birdur. **30** Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlb̄ing, pütün jening, pütün zeh̄ning wə pütün küq̄üng bilən səygin». Mana bu əng muh̄im əmr. **31** Uningoq̄a ohxaydiq̄an ikkinqi əmr bolsa: — «Q̄oxnangni əzüngni səygəndək səy». Heq̄kandaq̄ əmr bulardın üstün turmaydu. **32** Təwrat ustazi uningoq̄a: — Tooq̄ra eyttingiz, ustaz, həq̄ikət boyiq̄ə səzlid̄ingiz; q̄ünki U birdur, Uningdin baxq̄isi yoq̄tur; **33** insanning Uni pütün kəlb̄i, pütün əqli, pütün

jeni wə pütün küqi bilən səyüxi həm qoxnisinimu özini səyğəndək səyüxi barlik köydürmə qurbanlıklar həm baxqa qurbanlıq-hədiyələrdinmu artuqtur. **34** Əysa uning aqılanilik bilən jawab bərginini kərüp: — Sən Hudaning padixahlıqidin yirak əməssən, — dedi. Xuningdin keyin, heqkim uningdin soal soraxqa petinalmidi. **35** İbadəthana həylilirida təlim bərgəndə, Əysa bularoqa jawabən mundak soalni otturioqa qoydi: Təwrat ustazlirining Məsihni «Dawutning oqli» deginini kandaq qüxinisilər? **36** Qünki Dawut əzi Mukəddəs Rohta mundak degənoju: — «Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən sening düxmənliringni təhtipəring kילוquqə, Mening ong yenimda olturoqin!». **37** Dawut [Məsihni] xundak «Rəbbim» dəp atioqan tursa, əmdi [Məsih] kandaqmu [Dawutning] oqli bolidu? U yərdiki top-top həlk uning səzini hursənlik bilən anglaytti. **38** U ularoqa təlim bərginidə mundak dedi: — Təwrat ustazliridin həoxyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwaloqan həalda kerilip yürüxkə, bazarlarda kixilərnin ularoqa boləqan [uzun] salamlirioqa, **39** sinagoglarda aldinki orunlarda, ziyapətlərdə tərdə olturuxqa amrak kelidu. **40** Ular tul ayallarning barlik əy-besatlirini yəwalidu wə kəz-kəz kəlip yaloqandin uzundin-uzun dualar kəlidu. Ularning tartidioqan jazasi tehimu eəqir bolidu! **41** U ibadəthanidiki sədikə sanduqining udulida olturup, uningə pullirini taxlawatqan halayikkə qarap turatti. Nuroqun baylar uningə heli kəp pul taxlaxti. **42** Namrat bir tul ayalmu kelip, tiyinning təttin biri qimmitidiki ikki ləptonni taxlidi. **43** U muhlislrini yenioqa qaqirip, ularoqa mundak dedi: — Mən silərgə bərhək xuni eytip

qoyayki, bu namrat tul ayalning ianə sandukioğa taxliqini baxqilarning həmmisining taxliqanliridin kəptur. **44** Qünki baxqilar əzlirining exip taxqanliridin sədikə kildi; ləkin bu ayal namrat turupmu, əzining bar-yoqini — tirikqilik qilidioqinining həmmisini sədikə qilip taxlidi.

13 U ibadəthanidin qikiwatqanda, muhlisliridin biri uningqə: — Ustaz, qara, bu nemidegən həywətlik taxlar wə imarətlər-hə! — dedi. **2** Əysa uningqə jawabən: — Sən bu həywətlik imarətlərnə kərdüngmu? Bir tal taxmu tax üstidə qalmaydu, həmmisi qaldurulmay gumran qilinidu, — dedi. **3** U Zəytun teqida, yəni ibadəthanining udulida olturoqanda, Petrus, Yaqup, Yuhanna wə Andriyaslar uningdin astioqina: **4** — Bizgə eytkinqu, bu ixlar qaqan yüz beridu? Bu barliq wəqələrnə yüz beridioqanliqini kərsitidioqan nemə alamət bolidu? — dəp soraxti. **5** Əysa ularqə jawabən səz baxlap mundaq dedi: — Həzi bolunglarki, heqkim silərnə azdurup kətmisun. **6** Qünki nuroqun kixilər mening namimda kelip: «Mana özüm xudurmən!» dəp, kəp adəmlərnə azduridu. **7** Silər urux həwərliri wə urux xəpilirini angliqininglarda, bulardin alaqzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi muqərrər. Ləkin bu zaman ahiri yetip kəlgənliki əməs. **8** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxqə qikiqdu, bir padixahliq yənə bir padixahliq bilən uruxqə qikiqdu. Jay-jaylarda yər təwrəxlər yüz beridu, aqarqiliklər wə qalaymiqanqiliklər bolidu. Mana bu ixlarning yüz berixi «tuqutning toloqikining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Silər bolsanglar, əzünglarqə pəhəs bolunglar; qünki kixilər silərnə tutqun qilip sot məhkimilirigə tapxurup beridu,

sinagoglarda qamqilinisol. Silar mening sawabimdin amirlar wa padixahlar aldioja elip berilip, ular uqun bir guwahlik bolsun dap sorakqa tartilisol. **10** Lekin bulardin awwal hux hawar putkul allerga jakarlinixi kerak. **11** Emdi ular silarni apirip [sorakqa] tapxurojanda, nemo deyix haqqida na endixa na mulahiza qilmanglar, balki xu waqit-saitida silerga qaysi gap berilsa, xuni eytinglar; qunki sezliguqi silar amas, Mukaddas Rohdur. **12** Kerindax kerindixioja, ata balisioja hainlik kilip olumga tutup beridu. Balilarmu ata-anisi bilan zitlixip, ularni olumga mahkum kilduridu. **13** Xundaqla silar mening namim tupaylidin hamma adamning nepritiga uqraysilar, lekin ahiriqja bardaxlik barginlar kutkuzulidu. **14** «Wayran kilouqi yirginqlik nomussizlik»ning ozi turuxka tegixlik bolmiojan yarda turojinini kergininglarda, (kitabhan bu sezning manisini quxangay) Yehudiy oelkisida turuwatqanlar taqlaroja qaqsun. **15** Ogzida turojan xixi eyiga quxmey yaki eyidiki birer nemini aloqili iqiga kirmey [qaqsun]. **16** Etizlarda turuwatqan xixi bolsa qapinini aloqili eyiga yanmisun. **17** U kunlarda hamilidar ayallar wa bala emitiwatqanlarning halioja way! **18** [Qaqidiojan] waqtinglarning kixqa toqra kelip qalmasliki uqun dua kilinglar. **19** Qunki u qaoda Huda yaratqan dunyaning apirida kilinojandin buyan muxu qaolqija korulip baqmiojan ham kalgusidimu korulmeydiojan zor azab-oqubet bolidu. **20** Ogər Pərwərdigar u kunlarni azaytmisa, heqkandak et igisi kutulalmaydu. Lekin U Oz talliojanliri uqun u kunlarni azaytidu. **21** Ogər u qaoda birsi silerga: «Qaranglar, bu yarda Mesih bar!»

yaki «Qaranglar, u ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **22** Qünki sahta məsihlər wə sahta pəyqəmbərlər məydanəqə qıqıdu, məjizilik alamətlər wə karamətlərni kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidioqan bolsa, ular hətta [Huda] tallioqanlarni həm azduridu. **23** Xuning üqün, silər həoxyar bolunglar. Mana, mən bu ixlarning həmmisini silərgə aldin'ala ukturup qoydum. **24** Əmdi xu künlərdə, xu azab-okubət ətüp kətkən həaman, quyax qariyidu, ay yoruklukini bərməydu, **25** yultuzlar asmandin təkülüp qüxidu, asmandiki küqlər lərzigə kelidu. **26** Andin kixilər İnsan'oşlıning uluq küq-kudrət wə xan-xərəp bilən bulutlar iqidə keliwatqanliqini kəridu. **27** U öz pərixtilirini əwətidu, ular uning tallioqanlirini dunyaning tət tərripidin, zeminning qətliridin asmanning qətlirigiqə yioqıp jəm qilidu. **28** — Ənjür dərihidin mundaq təmsilni biliwelinglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmak qıqarəqanda, yazning yəqinlap qaloqanliqini bilisilər. **29** Huddi xuningdək, [mən baya degənlirimning] yüz beriwatqanliqini kərginiglarda, uning yəqinlap qaloqanliqini, hətta ixik aldidə turuwatqanliqini biliwelinglar. **30** Mən silərgə bərħək xuni eytip qoyayki, bu alamətlərninğ həmmissi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ətəydu. **31** Asman-zemin yokilidu, biraq mening səzlim hərgiz yokalmaydu. **32** Lekin xu küni yaki wəqit-saiti toqıruluk həwərnə heqkim bilməydu — hətta nə ərxtiki pərixtilərnu bilməydu, nə oşul bilməydu, uni pəkət Atila bilidu. **33** Həoxyar bolunglar, səgək bolup dua qilinglar, qünki u wəqit-səətning qaqan kelidioqanliqini bilməysilər. **34** Bu huddi yaqə yurtqa qıqmaqqi boləqan adəmninğ əħwalioqə ohxaydu. Yoloqə

qikidiqan qaşda, u kullirioqa öz hokukini bekitip, hər birigə öz wəzipisini tapxuridu wə dər waziwəningmu səgək boluxini tapilaydu. **35** Xuningdək, silərmu səgək bolunglar; qünki öyning igisining [kaytip] kelidiqan waqtining — kəqkurunmu, tün yerimimu, horaz qilliqan waqitmu yaki səhər waqitmu — uni biləlməysilər; **36** u tuyuksiz kəlgəndə, silərnin uhlawatqininglarning üstigə qüxmisun! **37** Silərgə eytkinimni mən həmməyləngə eytimən: Səgək turunglar!

14 «Ötöp ketix» heyti wə «petir nan heyti» oqa ikki kün qalojanidi. Bax kaşinlar wə Təwrat ustazliri uni hiylə-nəyrəng bilən tutup öltürüxning qarisini izdəytti. **2** Qünki ular: — Bu ix heyti-ayəm künliri qilinmisun. Bolmisa, həlk arisida malimanqilik qikixi mumkin, — deyixətti. **3** Əmdi u Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning öyidə dastihanda olturoqanda, aq kaxtexi xixidə nahayiti qimmətlik sap sumbul ətirni kətürüp kəlgən bir ayal uning yenioqa kirdi. Ayal aq kaxtexi xexini qeqip, ətirni əysaning bexioqa kuydi. **4** Lekin bəzilər buningoqa hapa boluxup, bir-birigə: — Bu ətir nemə dəp xundak israp qilinidu? **5** Qünki bu ətirni üç yüz dinardin artuq puloqa satkili bolatti, puli kəmbəşəllərgə sədikə qilinsa bolmamti! — deyixti. Ular ayaloqa xundak tapa-tənə kiloqili turdi. **6** Lekin əysa ularoqa: — Uning ihtiyarioqa koyunglar, nemə dəp uning kənglini aşritisilər? U mening üstümgə yahxi ix kildi. **7** Qünki kəmbəşəllər daim aranglarda bolidu, halioqan waqitinglarda ularoqa həyr-sahawət kərsitələysilər; lekin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **8** Ayal qamining yetixiqə

kildi; u mening bədinimning dəpnə qilinixioğa aldin'ala təyyarlik qilib, uningōja ətir-may kuyup qoydi. **9** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinip, uning qiloğan bu ixi təriplinidu, — dedi. **10** Xu waqıtta, on ikkiyləndin biri bolōan Yəhuda İxqariyot uni ularōja tutup berix məksitidə bax kaħinlarning aldioğa bardi. **11** Ular buni anglap huxal bolup kətti wə uningōja pul berixkə wədə qilixti. Yəhuda uni tutup berixkə muwapik pursət izdəp yürətti. **12** Petir nan həytining birinqi küni, yəni ətüp ketix həytining kurbanlik [kəzisi] soyulidioğan küni, muhlislar uningdin: — ətüp ketix həytining [tamikini] yeyixing üqün bizning kəyərgə berip təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi. **13** U muhlislriridin ikkiylənni aldin mangōuzup ularōja: — Xəhərgə kiringlar, u yərdə kozida su kətürüwalōan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəynidin menginglar. **14** U adəm nəgə kirsə xu əyning igisigə: «Ustaz: Muhlislirim bilən ətüp ketix həytining tamikini yəydioğan mehmanhana kəyərdə?— dəp sorawatidu» — dənglar. **15** U silərnı baxlap üstünki kəwəttiki rətləngən sərəmjanlaxturuloğan qong bir eqiz əyni kərsitidu. Mana xu yərdə bizgə təyyarlik qilib turunglar, — dedi. **16** Muhlislar yoloğa qikip xəhərgə kirip, yolukқан ixlarning həmmisi u eytkəndək boldi. Xu yərdə ular ətüp ketix həytining tamikini təyyarlaxti. **17** Kəq kirgəndə, u on ikkəylən bilən əygə kəldi. **18** Ular dastihanda olturup oqizalanoqanda əysa: — Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, aranglardiki birəylən, mən bilən billə oqizaliniwatқан birsi manga satkunluk

qilidu, — dedi. **19** Ular [bu sөzdin] qaytqoqa qөmüp, bir-birlöp uningdin: — Mən әmәstimән? — döp soridi. Yәнә birsi: — Mən әmәstimән? — dedi. **20** Lekin u ularoqa: — [Xu kixi] on ikkәylәнning biri, yәni qolidiki nanni mән bilән tәng tawakqa tögürgüqi bolidu. **21** Insan'oqli dәрwәkә өzi toqrisida [mukәddәs yazmilarda] pütülgәndәk әlәmdin ketidu; birәk Insan'oqlining tutup berilixigә wasitiqi boloqan әdәmning qalioqa way! U әdәm tuqulmioqan bolsa uningqa yahsi bolatti! — dedi. **22** Ular oqizaliniwatqanda, әysa bir nanni qolioqa elip tәxәkkür eytkandin keyin, uni oxtup, muhlisliroqa ülәxtürüp bәrdi wә: — Elinglar, bu mening tenim, — dedi. **23** Andin u qolioqa jamni elip [Hudaqqa] tәxәkkür eytkandin keyin, uni muhlisliroqa sundi. Ularning hәmmisi uningdin iqixti. **24** U ularoqa: — Bu mening qenim, nuroqun әdәmlәр üqün tәkүlidioqan, yengi әhdini tüzidioqan qenimdur. **25** Mән silәrgә bәrhәk xuni eytip qoyayki, Hudaning padixahlıqida yengidin xarabtin iqidioqan küngiqә, üzüm telining xәrbisini hәrgiz iqmәymән, — dedi. **26** Ular bir mәdhiyә küyini eytkandin keyin talaqqa qıqıp, Zәytun teqioqa qarap ketixti. **27** Andin әysa ularoqa: Silәр hәmminglar tandurulup putlixisilәр, qünki [mukәddәs yazmilarda]: «Mән padiqini uruwetimән, Qoylar patiparaq bolup tarkitiwetilidu» döp pütülgән. **28** Lekin mән tirilgәndin keyin Galiliyәgә silәrdin burun barimән, — dedi. **29** Lekin Petrus uningqa: — Hәmmәylән tandurulup putlaxsimu, mән hәrgiz putlaxmaymән, dedi. **30** Әysa uningqa: — Mән sanga bәrhәk xuni eytip qoyayki, бүgün, yәni бүgün keqә horaz ikki qetim qillioquqә, sән mәndin üq qetim

tanisən, — dedi. **31** Lekin Petrus tehimu kət'iylik bilən uningə: — Sən bilən billə əlidiəqan ix kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Qaloqan həmmisimu xundak deyixti. **32** Andin ular Getsimanə degən bir jayoqa kəldi. U muhlislarə: — Mən dua-tilawət kəlip kəlgüqə, muxu yərdə olturup turunglar, dedi. **33** U Petrus, Yəqub wə Yuhənnani birgə elip mangdi wə sür besip, roh-kəlbidə tolimu pərixan boluxqa baxlidi. **34** U ularə: — Jenim əlidiəqandək bəkmü azablanmaqta. Silər bu yərdə kəlip, oyəqak turunglar, — dedi. **35** U səl nerirək berip, əzini yərgə etip düm yatti wə mumkin bolsa, u dəkiqining əz bexioqa qüxməy ətüp ketixi üqün dua kəlip: **36** — I Abba Ata, Sanga həmmə ix mumkindur; bu kədəhni məndin ətüzüwətkəysən! Lekin bu ix mən halioqandək əməs, sən halioqandək bolsun, — dedi. **37** U [üqəylənni] yenioqa kaytip kəlginidə, ularning uhlap qaloqanlikini kərüp, Petrusqa: — Əy Simon, uhlawatamsən?! Bir saətmü oyəqak turalmidingmu?! **38** Ezikturuluxtın saklinix üqün, oyəqak turup dua kilinglar. Roh pidakar bolsimu, lekin kixining ətliri ajizdur, — dedi. **39** Andin u yənə berip, ohxax səzlər bilən kaytidin dua kildi. **40** U ularning yenioqa kaytip kəlginidə, ularning yənə uhlap qaloqanlikini kərđi, qünki ularning kəzliri uyquə ilinoqanidi. Ular uningə nəmə deyixini bilməy qaldı. **41** U üqinqi kətim ularning yenioqa kaytip ularə: — Silər tehiqə uhlawatamsilər, tehiqə dəm eliwatamsilər? Əmdi boldi bəs! Waqit-saiti kəldi; mana, İnsan'ooli gunahkarlarning kəlioqa tapxuruldi! **42** Qopunglar, kətəyli; mana, manga satkunluk kəlidioqan kixi yəkın kəldi! — dedi. **43** Wə xu dəkiqidə, uning

səzi tehi tügiməyla, mana, on ikkəyləndin biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenida bax kaħinlar, Təwrat ustazliri wə aqsakallar tərripidin əwətilgən kiliq-toqmaqlarni kətürgən zor bir top adəm bar idi. **44** Uningəya satqunluk qiloquqi ular bilən alliburun ixarətni bekitip: «Mən kimni səysəm, u dəl xudur. Silər uni tutup, yalap elip ketinglar» dəp kelixkənidi. **45** U kelip udul [əysaning] aldioğa berip: — Ustaz, ustaz! — dəp uni səyüp kətti. **46** Ular uningəya qol selip, uni tutkun qildi. **47** Wə uning yenida turojanlardin birəylən kiliqini suoqurup, bax kaħinning qakirioğa uruwidi, uning kulikini xilip qüxürüwətti. **48** Əysa jawabən ularəya: — Bir karəqini tutidioğandək kiliq-toqmaqlarni kətürüp meni tutkili kəpsilərəyu? **49** Mən hər küni ibadəthana həyilirida silər bilən billə bolup təlim berəttim, lekin silər u qaşda meni tutmidinglar. Lekin bu ixlarning yüz berixi mukəddəs yazmilarda aldin pütülgənlərnin əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. **50** Bu qaşda, həmməylən uni taxlap qeqip ketixti. **51** Pəqət uqisioğa kanap rəht yepinqakliwaləjan bir yigit uning kəynidin əgixip mangdi. Yax əskərlər uni tutuweliwidi, **52** lekin u kanap rəhttin boxinip, yalingaq peti ulardin qeqip kətti. **53** Əmdi ular əysani bax kaħinning aldioğa elip berixti. Bax kaħinlar, barliq aqsakallar bilən Təwrat ustazlirimu u yərgə uning yenioğa yiojildi. **54** Petrus uningəya taki bax kaħinning sarayidiki həylining iqigiqə yirəktin əgixip kəldi; u qarawullar bilən billə otning nurida otsinip olturdi. **55** Bax kaħinlar wə pütün aliy kengəxmə əzaliri əysani ölümgə məħkum qilix üqün, guwah-ispət izdidi, əmma tapalmidi. **56** Qünki nurojun

kixilər uni ərz qilip yaloqan guwahqilik bərgən bolsimu, ularning guwahqilirliri bir-birigə udul kəlməytti. **57** Bəzi adəmlər ornidin turup, uning üstidin ərz qilip yaloqan guwahqilik berip: **58** — Biz uning: «Insan qoli bilən yasalqan bu ibadəthanini buzup taxlap, insan qoli bilən yasalmioqan baxqa bir ibadəthanini üq kün iqidə yasap qikimən» degənlikini angliduk, — dedi. **59** Həтта ularning bu həqtiki guwahqilirlimu bir-birigə mas kəlmidi. **60** Andin bax kahin həmməylənni aldidə ornidin turup, Əysadin: — Qeni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüngdin zadi qandə guwahqilirlarni beriwatidu? — dəp soridi. **61** Lekin Əysa xük turup, həqkandə jawab bərmidi. Bax kahin uni qistap yənə uningdin: — Sən Mubarək Boləuqining Oqlı Məsihməsən? — dəp soridi. **62** Xundə, mən özüm, — dedi Əysa, — wə silər keyin Insan'oqlining Qudrət Iqisining ong yenidə olturidioqanlikini wə asmandiki bulutlar bilən kelidioqanlikini kərisilər. **63** Xuning bilən bax kahin tonlirini yirtip taxlap: — Əmdi baxqa hərəkəndə guwahqining nemə həjiti? **64** Əzünglər bu kupurlukni anglidinglər! Əmdi buningoqə nemə dəysilər? — dedi. Ularning həmmisi u əlüm jazasioqə buyrulsun, dəp həküm qikirixti. **65** Andin bəziliri uningoqə tükürüxkə baxlidi, yənə uning kəzlrini tengip, muxtlap: «Qeni, [pəyoqəmbərqilik qilip] bexarət berə!» deyixti. Qarawullarmu uni xapiləq bilən kaqatlidi. **66** Petrus sarayning təwənki həyylisidə turoqandə, bax kahinning dedəkliridin biri kelip, **67** issinip olturoqan Petrusni kərip, uningoqə tikilip qarap: — Sənmu Nasarətlik Əysa bilən billə idingoqə, — dedi. **68** Lekin u tenip: — Sening nemə

dəwatqanlığingni bilmidim həm qüxənmidim, — dedi-
də, taxkiriqə, dərwazining aywaniqə qikip turdi. Xu
əsnada horaz bir qillidi. **69** Uni yənə kərgən həliki dedək
yənə u yərdə turoqanlarqə: — Bu ulardin biri, — degili
turdi. **70** [Petrus] yənə inkar kildi. Bir'azdin keyin, u
yərdə turoqanlar Petrusqə yənə: — Bərħək, sən ularning
birisən. Qünki sənmu Galiliyəlik ikənsənəq?! — deyixti.
71 Lekin u kattik qarqaxlar bilən kəsəm kilip: — Silər
dəwatqan həliki adəmni tonumaymən! — dedi. **72** Dəl
xu qaqda horaz ikkinqi kətim qillidi. Petrus əysaning
əzigə: «Horaz ikki kətim qilliqə, sən məndin üq kətim
tanisən» degən səzini esigə aldi; wə bularni oylap yiqlap
kətti.

15 Ətisi tang etixi bilənla, bax kaħinlar aqsakallar,
Təwrat ustazliri wə pütkül aliy kengəxmidikilər bilən
məslihətlixip, əysani baqlap apirip, [waliy] Pilatusqə
tapxurup bərdi. **2** Pilatus uningdin: — Sən Yəhudiylarning
padixahimu? — dəp soridi. U jawabən: — Eytqiningdək, —
dedi. **3** Bax kaħinlar uning üstidin qayta-qaytidin ərz-
xikayətlərnə kilixti. **4** Pilatus uningdin yənə: — Jawab
bərməmsən? Qara, ular üstüngdin xunqiwala xikayət
kiliwatidu!? — dəp soridi. **5** Biraq əysa yənəla heq jawab
bərmidi; Pilatus buningqə intayin həyran qaldi. **6** Hər
kətimlik [ətüp ketix] həytida, halayik qaysibir məħbusni
tələp kilsa, waliy uni koyup berətti. **7** Əyni waqitta,
zindanda Barabbas isimlik bir məħbus bar idi. U əzi bilən
billə topilang kətürgən həmdə topilangda katillik kiləqan
nəqqəylən bilən təng solanəqanidi. **8** Halayik quqan-
sürən selip waliydin burun həmixə ularqə kiləqinidək

yənə xundak qilixini tiləxti. **9** Pilatus ularoqa: — Silər Yəhudiylarning padixahini qoyup beriximni halamsilər? — dedi **10** (qünki u bax kañinlarning həsəthorluğu tütəylidin uni tutup bərgənlikini bilətti). **11** Ləkin bax kañinlar halayiqni: «Buning ornioqa, Barabbasni qoyup bər» dəp tələr qilixka küxkürtti. **12** Pilatus jawabən ulardin yənə: — Undak bolsa, silər «Yəhudiylarning padixahı» dəp atioqan kixini qandak bir tərəp qil dəwatisilər? — dedi. **13** — Ular yənə awazini kətürüp: — Uni krestligin! — dəp warkirixatti. **14** Pilatus ularoqa: — Nemixka? U nemə rəzillik ötküzüptu? — dedi. Biraq ular tehimu oqaljirlixip: — Uni krestligin! — dəp warkiraxti. **15** Xunga Pilatus, halayiqni razi qilməqci bolup, Barabbasni ularoqa qikirip bərđi. Əysani bolsa qamqilatqandin keyin, krestləx üqün [ləxkərlirigə] tapxurđi. **16** Andin ləxkərlər Əysani waliy ordisidiki səynaəqa elip kirip, pütün ləxkərlər topini bu yərgə jəm boluxka qaqirdi. **17** Ular uning uqisioqa səsün rənglik ton kiydürüxti, andin ular tikənlik xahqilardin toquəqan bir tajni bexioqa kiygüzđi. **18** Andin uni mubarəkləp: «Yaxioqayla, i Yəhudiylarning padixahı!» deyixti. **19** Andin bexioqa qomux bilən hədəp urup, uningə qarap tükürüxti wə uning aldida tiz püküp, səjdə qilixti. **20** Ular uni xundak mazak qiloqandin keyin, uningdin səsün tonni salduruwetip, uqisioqa öz kiyimlirini kiydürđi; andin ular uni krestləx üqün elip qiqixti. **21** Kurini xəhiridin boləqan, Simon isimlik bir kixi yezidin kelip, u yərdin ötüp ketiwatatti (bu kixi Iskəndər bilən Rufusning atisi idi). [Ləxkərlər] uni tutup kelip, [Əysaning] krestini uningə məjburiy kətürgüzđi.

22 Ular Əysani Golgota (təjimişi, «bax səngək») degən yərgə elip kəldi; **23** andin ular uningə qə iqix üqün murməkki arilaxturuloqan aqqıq xarab bərdi; ləkin u uni qəbul qılmidi. **24** Ular uni krestligəndin keyin, kiyimlirini əzara bəlxüwəlix üqün, hərqaysisining ülüxini bəkitixkə hərbi kiyimning üstigə qək taxlidi. **25** Uni krestligən wəqit künni üqinqi saiti idi. **26** Uni əyibliğən xikayətnamidə «Yəhudiylarning padixəhi» dəp pütülgənidi. **27** Ular uning bilən təng ikki qəraqqinimu krestlidi, biri onğ təripidə, yənə biri sol təripidə idi. **28** Xundəq qilip, mukəddəs yazmilardiki: «U jinayətqilərninğ qətarida sanaldi» degən səz əməlgə axuruldi. **29** U yərdin ətkənlər bəxlirini qəyqixip, uni həqərləp: — U huy, sən ibadəthanini buzup taxlap, üq kün iqidə qəytidin yasap qikidiqan adəm, **30** əmdi əzüngni qutkuzup kresttin qüxüp bəqqina! — deyixti. **31** Bax kəhinlər bilən Təwrat ustəzlimu əzara xundəq məshirə qilip: — U bəxqilərnini qutkuzuptikən, əzini qutkuzəlməydu. **32** Israilning padixəhi boləqan Məsih əmdi kresttin qüxüp bəqsunqu, xuni kərsəkla uningə etiqad qilimiz! — deyixti. Uning bilən təng krestləngənlərmu uni xundəq həqərləxti. **33** Əmdi [künni] altinqi saiti kəlgəndə, pütkül zeminni qərangəqululəq qəplidi wə tokkuzinqi saitiqə dawam qildi. **34** Tokkuzinqi səttə əysə yuqiri əwəz bilən: «Eloi, Eloi, lama xəwəqtəni?», mənişi: — «Hudəyim, Hudəyim, məni nemi xə taxliwəttinğ?» dəp qəttik nida qildi. **35** U yərdə turuwətkənlərninğ bəziliri buni əngləp: — Mana, u İlyəs pəyqəmbərgə nida qiliwatidu, — deyixti. **36** Ulərdin birəylən yügürüp bərip, bir pərqə bulutni aqqıq

xarabka qilap, komuxning uqiqa selip uningqa iqküzüp:
— Tohtap turunglar! Qarap bakayli, ilyas [pəyoʻambər] uni
qüxürgili kelərmikin? — dedi. **37** Əysa kattik warkiridi-
də, rohini qoyuwətti. **38** Wə [xu əsnada] ibadəthanining
iqkiri pərdisi yukiridin təwəngə ikki parqə bөлüp yirtildi.
39 Əmdi uning udulida turoʻan yüzbexi uning qandak
nida qilip rohini qoyuwətkənlikini kərüp: — Bu adəm
həqikətən Hudaning oqlı ikən! — dedi. **40** U yərdə
yənə bu ixlarqa yiraktin qarap turuwatqan birnəqqə
ayallarmu bar idi. Ularning arisida Magdallik Məryəm,
kiqik Yaqub bilən Yosəning anisi Məryəm wə Salomilar
bar idi. **41** Ular əslidə Əysa Galiliyə əlkisidə turoʻan
waqıtta uningqa əgixip, uning hizmitidə boləjanlar idi;
bulardin baxka uning bilən Yerusalemoʻa birgə kəlgən
yənə nuroʻun ayallarmu [uning əhwaliqə] qarap turatti.
42 Kəqkurun kirip qaloʻanda («təyyarlax küni», yəni xabat
künining aldinqi küni boləqqa), **43** aliy kengəxmining
tolimu mətiwər əzasi, Arimatiyalik Yüsüp bar idi. Umu
Hudaning padixahlikini kütüwatqan bolup, jür’ət qilip
[waliy] Pilatusning aldiqə kirip, uningdin Əysaning
jəsitini berixni tələp kildi. **44** Pilatus Əysaning allıqəqan
əlgənlikigə həyran boldi; u yüzbexini qakirip, uningdin
Əysaning əlginigə heli waqıt boldimu, dəp soridi. **45**
Yüz bexidin əhwalni uqkəndin keyin, Yüsüpkə jəsətni
bərdi. **46** Yüsüp esil kanap rəht setiwelip, jəsətni [kresttin]
qüxürüp kanap rəhttə kepənlidi wə uni qiyada oyuloʻan
bir kəbrigə koydi; andin kəbrining aqlziqə bir taxni
domilitip koydi. **47** Wə Magdallik Məryəm bilən Yosəning
anisi Məryəm uning qoyuloʻan yerini kərüwalı.

16 Xabat küni ətüxi bilənla, Magdallik Məryəm, Yaqubning anisi Məryəm wə Salomilar berip Əysaning jəsitigə sürüx üqün huxpuraklik buyumlarni setiwaldi. **2** Həptining birinqi küni ular bək baldur, tang səhərdə ornidin turup, kün qikixi bilən kəbrigə bardı. **3** Ular əzara: «Bizgə kəbrining aqzidiki taxni kim domilitixip berər?» deyixti. **4** Ləkin ular baxlirini kətürüp qariwidi, taxning bir yanəja domilitiwetilginini kərđi — əslidə u tax nahayiti yooqan idi. **5** Ular kəbrigə kirgəndə, ong tərəptə olturoqan, aq ton kiygən, yax bir adəmnı kərđi, wə qattik dəkkə-dükkigə qüxti. **6** Ləkin u ularəja: — Dəkkə-dükkigə qüxmənglar. Silər krestləngüqi Nasarətlık Əysanı izdəwətilər. U tirildi, u bu yərdə əməs. Mana ular uni qoyoqan jay! **7** Ləkin beringlar, uning muhlisliroqə wə Petrusqa: «U Galiliyəgə silərdin awwal baridikən; u silərgə eytkinidək, silər uni xu yərdə kəridikənsilər» dənglar, — dedi. **8** Ular kəbridin qikipla bədər qaqtı. Ularnı titrək besip həoxini yəkitay degənidi; bək qorqup kətkəqkə, həqkimgə həqnəmini eytmidi. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Əysa həptining birinqi küni tang səhərdə tirilgəndin keyin, awwal Magdallik Məryəmgə kəründi. U əslidə uningdin yəttə jinni həydiwətkənidi. **10** Məryəm qikip, matəm tutup yioqlixip turoqan, burun uning bilən billə boləjanlarəja həwər bərđi. **11** Uning tirik ikənlikini wə Məryəmgə kərüngənlikini angliəjanda, ular ixənmidi. **12** Bu ixlərdin keyin, u ularning iqidiki yezioqə ketiwətkən ikkiyləngə baxqə siyaqta kəründi. **13** Bularmu qələjanlarning yenioqə kaytip, ularəja həwər qiləjan

bolsimu, lekin ular bularoʻjimu ixanmidi. **14** Andin on biraylən dastihanda olturup oʻjizaliniwatqanda, u ularoʻja kərüнди wə ularning etikadsizliki wə tax yürəkliki üqün ularni tənbiḥ berip əyiblididi; qünki ular əzining tirilginini kərgənlərgə ixanmigənidi. **15** U ularoʻja mundak dedi: — Pütkül jahanoʻja berip, yaritiloʻquqilarning ḥərbirigə hux həwəрни jakarlanglar. **16** Etikad qilip, qəməldürüxnı kəbul qiloʻjanlar kutkuzulidu. Etikad qilmioʻjanlar bolsa gunahqa bekitilidu. **17** Etikad qiloʻjanlarning izlirioʻja muxundak məjizilik alamətlər əgixip ḥəmrəḥ bolidu: — ular Mening namim bilən jinlarnı ḥəydiwetidu; ular yengi tillarda səzləydu, **18** ular yılanlarnı qollirida tutidu, ḥərқandak zəḥərlik nərsini iqsimu, ularoʻja zərər yətküzməydu; qollirini bimarlaroʻja təgküzüp qoysa, kesəlliri saqiyip ketidu. **19** Xunga Rəb ularoʻja bu səzlərnı qilip boləandin keyin, asmanoʻja kətürüldi, Hudaning ong yenida olturdi. **20** Muhlislar qikip, ḥər yərgə berip hux həwəрни jakarlap yürdi. Rəb ular bilən təng ixləp, səz-kalamioʻja ḥəmrəḥ bolup əgəxkən məjizilik alamətlər bilən uningəja ispat bərdi.

Luka

1 Gər qə nurojun adəmlər arimizda mutlək ixənqlik dəp qaralojan ixlarni toplap yezixka kirixkən bolsimu, **2** (huddi səz-kalamoja baxtin-ahir əz kəzi bilən guwahqi boləjanlar, xundakla uni saklap yətküzgüqilərnin bizgə amanət kəlojan bayanliridək), **3** mənmu barlik ixlarni baxtin təpsiliy təkxürüp enikliqəndin keyin, i hərmətlik Teofilus janabliri, siligə bu ixlarni tərtipi boyiqə yezixni layik taptim. **4** Buningdin məxsət, sili kəbul kəlojan təlimlərnin mutlək həkəqət ikənlikigə jəzm kəlixliri üqündur. **5** Yəhudiyə əlkisigə padixah boləjan Hərod səltənət kəlojan künliridə, «Abiya» kahinlik nəwitidin bir kahin bar bolup, ismi Zəkəriya idi. Uning ayalimu Hərunning əwladidin bolup, ismi Elizabit idi. **6** Ular ikkisi Hudaning alidida həkəkəniy kixilər bolup, Pərwərdigarning pütün əmr-bəlgilimiliri boyiqə əyibsiz mangatti. **7** Əmma Elizabit tuoqmas boləjaqqa, ular pərzənt kərmigənidi. Uning üstigə ular ikkisi helila yaxinip qəlojanidi. **8** U əz türkümidiki kahinlar arisida [ibadəthanida] nəwətgilik wəzəpisini Huda aldida ada kəliwatqanda, **9** [xu qəoqdiki] kahinlik aditi boyiqə, ular Pərwərdigarning «mukəddəs jay»ioja kirip huxbuy selixka muyəssər boluxka qək taxliqənda xundak boldiki, qək uningə qikti. **10** Əmdi u huxbuy seliwatqan waqtida, jamaət taxkərida turup dua kəlixiwatatti. **11** Tuyuksiz Pərwərdigarning bir pərixlisi uningə huxbuygahning ong təripidə kəründi. **12** Uni kərgən Zəkəriya hədukup qərkunqqa qəmüp kətti. **13** Birək pərixte uningə: — Əy Zəkəriya, qərkəmiojin! Qünki tiliking ijabət kəlini, ayaling Elizabit sanga bir oqul

tuqup beridu, sən uning ismini Yəhya qoydin. **14** U sanga xad-huramlik elip kelidu, uning dunyoga kelixi bilən nuronun kixilər xadlinidu. **15** Qünki u Pərwədigarning nəziridə uluq bolidu. U heqkandak harak-xarab iqməsliki kerək; hətta anisining korsikidiki waqtidin tartipmu Mukəddəs Rohqa tolduruloqan bolidu. **16** U Israillardin nuronunlirini Pərwədigar Hudasining yenioqə kayturidu. **17** U [Rəbning] aldida Iliyas pəyoqəmbərgə has boluqan roh wə küq-kudrəttə bolup, atilarning kəlbirini balilaroqə mayil kəlip, itaətsizləni həkəkaniylarning aqilanilikigə kirgüzüp, Rəb üqün təyyarlanuqan bir həlkni hazir kəlix üqün uning aldida mangidu, — dedi. **18** Zəkəriya bolsa pərixtidin: Mənmə kərip qəloqan, ayalimmə heli yaxinip qəloqan tursa, bu ixni qəndak jəzm kəlalaymən? — dəp soridi. **19** Pərixte jawabən: — Mən Hudaning huzurida turoquqə Jəbrailmən. Sanga səz kəlixqə, bu hux həwəni sanga yətküzüxkə mən əwətildim. **20** Waqit-saiti kəlgəndə qoqum əməlgə axuruliduoqan bu səzlirimgə ixənmigənliging tūpəylidin, bu ixlar əməlgə axuruloqan künigiqə mana sən tiling tutulup, zuwanoqə kələlməysən, — dedi. **21** Əmdi jamaət Zəkəriyani kütüp turatti; ular u mukəddəs jayda nemə üqün bunqiwala həyal boldi, dəp həyran qəloqəli turdi. **22** U qikqanda ularoqə gəp kəlalmidi; uning ularoqə qol ixarətlirini kəlixidin, xundakla zuwan sürəlmigənligidin ular uning mukəddəs jayda birər alamət kərünüxni kərgənlisini qūxinip yətti. **23** Xundak boldiki, uning [ibadəthanidiki] hizmət mudditi toxuxi bilənla, u əyigə kaytti. **24** Dərwəqə, birnəqqə kündin keyin uning ayali Elizabit həmilidar boldi; u bəx ayoqiqə tala-tüzgə

qikmay: **25** «Əmdi Pərwərdigar mening ھalimoja nəzirini qüxürüp, meni halayiq arisida nomusqa kəlixтин halas kəlip, manga bu künlərdə xunqilik xapaət kərsətti» — dedi.

26 [Elizabit ھamilidar bolup] altə ay bolojanda, pərixтə Jəbrail Huda təripidin Galiliyə əlkisidiki Nasarət degən bir xəhərgə, pak bir kizning kəxioja əwətildi. Kiz bolsa Dawut [padixahning] jəmətidin bolojan Yüsüp isimlik bir kixigə deyixip koyulojanidi; kizning ismi bolsa Məryəm idi. **28** Jəbrail uning aldioja kirip uningoja: — Salam sanga, əy xəpkətkə muyəssər bolojan kiz! Pərwərdigar sanga yardur! — dedi. **29** U pərixтini kərgəndə, uning səzidin bək ھoduқup kətti, kənglidə bundak salam səzi zadi nemini kərsitidiojandu, dəp oylap kəldi. **30** Pərixтə uningoja: — Əy Məryəm, kərkmiəjin. Sən Huda aldida xəpkət tapқansən. **31** Mana, sən ھamilidar bolup bir oқul tuəjisən, sən uning ismini əysa dəp koyisən. **32** U uluə bolidu, Һəmmidin Aliy Boləuқining oқli dəp atilidu; wə Pərwərdigar Huda uningoja atisi Dawutning təhtini ata kəlidu. **33** U Yakupning jəməti üstigə mənggü səltənət kəlidu, uning padixahlikə tügiməstur, — dedi. (aiōn g165) **34** Məryəm əmdi pərixтidin: — Mən tehi ər kixigə təgmigən tursam, bu ix kəndəқmu mumkin bolsun? — dəp soridi. **35** Pərixтə uningoja jawabən: — Mukəddəs Rəh sening wujudungoja qüxidu wə Һəmmidin Aliy Boləuқining küq-kudriti sanga sayə bolup yəқinlixidu. Xunga, səndin tuəjulidiojan mukəddəs [pərzənt] Hudaning Oқli dəp atilidu. **36** Wə mana, tuəқining Elizabitmu yaxinip қaləjan bolsimu, oқuloja ھamilidar boldi; tuəmas deyilgüqining қorsak kətürginigə ھazir altə ay bolup kəldi. **37** Qünki

Huda bilən heqkandak ix mumkin bolmay qalmaydu, — dedi. **38** Məryəm: — Mana Pərwərdigarining dedikimən; manga səziŋ boyiqə bolsun, — dedi. Xuning bilən pərixta uning yenidin kətti. **39** Məryəm xu künlərdə ornidin kəpup aldirap Yəhudiyə taqlıq rayonidiki bir xəhərgə bardı. **40** U Zəkəriyaning əyigə kirip, Elizabitka salam bərdi. **41** Wə xundak boldiki, Elizabit Məryəmning salimini angliqandila, kərsikidiki bowak oynaklap kətti. Elizabit bolsa Mukəddəs Rohka toldurulup, yukiri awaz bilən təntənə kılıp mundak dedi: — Kiz-ayallar iqidə bəhtliktursən, kərsikingdiki mewimu bəhtliktur! **43** Manga xundak [xərəp] nədin kəldikin, Rəbbimning anisi boləuqi meni yoklap kəldi! **44** Qünki mana, saliming kulikimoqa kirgəndila, kərsikimdiki bowak səyünüp oynaklap kətti. **45** İxəngən kiz nəkədər bəhtliktur; qünki uningə Pərwərdigar tərpidin eytiləqan səz jəzmən əməlgə axurulidu! **46** Məryəmmu hux bolup mundak dedi: — «Jenim Rəbni uluqlaydu, **47** rohim Kutkuzəuqim Hudadin xadlandi, **48** Qünki U dedikining miskin həliqə nəzər saldi; Qünki mana, xundin baxlap barlıq dəwrlər meni bəhtlik dəp ataydu; **49** Qünki Qadir Boləuqi mən üqün uluq ixlarni əməlgə axurdi; Mukəddəstur Uning nami. **50** Uning rəhim-xəpkiti dəwrdin-dəwrgiqə Əzidin kərkədioqanlarning üstididur, **51** U biliki bilən küq-kudritini namayan kildi, U təkəbburlarni kənglidiki niyəthiyalliri iqidila tarmar kildi. **52** U küqlük həkəmdarlarni təhtidin qüxürdi, Pəqirlarni egiz kətürdi. **53** U aqlarni nazi-nemətlər bilən toyundurdi, Lekin baylarni quruk qol qayturdi. **55** U ata-bowilirimizəya eytkinidək, Yəni İbrahım

həm uning nəsligə mənggü wədə kılöjnidək, U Öz rəhim-xəpkitini esidə tutup, Kuli Israiloşa yardımğa kəldi». (aiōn g165) **56** Məryəm Elizabitning yenida üq ayqə turup, öz öyigə kaytti. **57** Elizabitning tuotutining ay-küni toxup, bir oqul tuotdi. **58** Əmdi uning kolum-koxniliri wə uruk-tuotkanliri Pərwərdigarning uningoşa kərsətkən mehir-xəpkitini xunqə ulotaytkanlikini anglap, uning bilən təng xadlandi. **59** Wə xundək boldiki, bowək tuotulup səkkiz kün bolotanda, halayik balining hətnisini kılöjili kəldi. Ular uningoşa Zəkəriya dəp atisining ismini koymaqqi boluxti. **60** Lekin anisi jawabən: — Yak! Ismi Yəhya atalsun — dedi. **61** Ular uningoşa: — Birək uruk-jəmətingiz iqidə bundək isimdikilər yokqu! — deyixti. **62** Xuning bilən ular balining atisidin pərzəntingizgə nemə isim koyuxni halaysiz, dəp ixarət bilən soraxti. **63** U bir parqə [mom] tahtayni əkilixni təlöp kılip: «Uning ismi Yəhyadur» dəp yazdi. Həmməylən intayin həyran kəlixti. **64** Xuan uning aozzi eqildi, uning tili yexilip, zuwanotə kəldi wə xuning bilən Hudaotə təxəkkür-mədhiyə eytti. **65** Ularning əpqürisidikilərninğ həmmisini kərkunq basti; Yəhudiya taotlik rayonlirida bu ixlarning həmmisi əl aozzida pur kətti. **66** Bu ixlardin həwər tapquqilarning həmmisi ularni kəngligə püküp: «Bu bala zadi kəndək adəm bolar?» deyixti. Qünki Pərwərdigarning kəli dərəkə uningoşa yar idi. **67** Xu qəotda balining atisi Zəkəriya Mukəddəs Rohka toldurulup, wəhiy-bexarətni yətküzüp, mundək dedi: — **68** «Israilning Hudasi Pərwərdigarotə təxəkkür-mədhiyə okulsun! Qünki U Öz həlkini yoklap, ulardin həwər elip, bədəl təlöp ularni hər kildi. **70** U kədimdin

beri mukəddəs pəyoğəmbərlirining aqzi arqilik wədə kılqinidək, Kuli bolqan Dawutning jəməti iqidin biz üqün bir nijat münggüzini ətürüp turoquzdi; Bu zat bizni düxmənlirimizdin wə bizni eq kəridioqanlarning qolidin kutquzoquqi nijattur. (aiōn g165) **72** U xu yol bilən ata-bowilirimizqa iltipət əyləp, Mukəddəs əhdisini əməlgə axurux üqün, Yəni atimiz İbrahimqə bolqan kəsimini esidə tutup, Bizni düxmənlirining qolidin azad kılıp, Barlıq künlirimizdə heqkimdin qorkmay, Öz aldidə ihlasmənlik wə həkkanıylik bilən, Hizmət-ibaditidə bolidioqan kildi. **76** Əmdi sən, i balam, Həmmidin Aliy Bolquqining pəyoğəmbiri dəp atilisən; Qünki sən Rəbning yollirini təyyarlax üqün Uning aldidə mangisən. **77** Wəzipəng uning həlkiyə gunahlırining kəqürüm kılınıxi arqilik bolidioqan nijatning həwirini bildürüxtür; **78** Qünki Hudayimizning iqi-baqriddin uroqup qikqan xəpətlər wəjidin, Qarangqulux wə ölüm kələnggisi iqidə olturoqanlarni yorutux üqün, Putlirimizni amanlıq yoliqə baxlax üqün, Ərxin tang xəpiki üstimizgə qüxüp yoklidi. **80** Bala bolsa əsüp, rohta küqləndürüldi. U İsrail jamaitining aldidə namayan kılinoquqə qəllərdə yaxap kəldi.

2 Əmdi xu künlərdə, [Rim imperatori] Qəysər Awoqustustin barlıq həlktin baj elix üqün ularning royheti tizimlansun dəp pərman qüxti. **2** Tunji qətimlik bu nopus tizimlax Kiriniyus Suriyə əlkisini idarə kılıp turoqan waqtida elip beriloqanidi. **3** Xuning bilən həmmə adəm nopusqa tizimlinix üqün öz yurtliriqə qaytix kerək boldi. **4** Yüsüpmu Dawut [padixahning] jəmətidin

boloqqa, xundakla uning biwasitə əvladi boluqqa, Galiliyə əlkisidiki Nasarət xəhəridin ayrilip, Yəhədiyə əlkisidiki, Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm degən xəhərgə kətti. **5** Nopusqa tizimlinix üqün layiqi, boluqsi ayali Məryəmmu billə bardı. Məryəm hamilidar bolup, qorsiqi helila yoşınap qalojanidi. **6** Wə xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmdə turojan waqtida Məryəmning tuqutining ay-küni toxup qaldi. **7** Birak sarayda ularoqa orun bolmioqqa, Məryəm xu yərdə tunji oşlini tuşkanda uni zakilap, eoşildiki oşuroqa yatquzdi. **8** Xu yərning ətrapidiki bəzi padiqilar dalada turatti; ular keqiqə tünəp, padisoqa qaraytti. **9** Wə mana, Pərwərdigarning bir pərixtsi ularning aldidə turatti; Pərwərdigarning parlak xəripi ularning ətrapini yorutuwətti. Ular intayin bək qorkup kətti. **10** Birak pərixte ularoqa: — Qorkmanglar! Qünki mana, pütün həlkqə huxallıq bolidiojan bir hux həwəni silərgə elan qilimən. **11** Qünki bögün Dawutning xəhəridə silər üqün bir Qutquzoşuqi tuşuldi. U — Rəb Məsihdur! **12** [Uni] tepixinglar [üqün] xu alamət boliduki, bowaqni zakilanojan həlda bir oşurda yatqan petidə tapisilər, — dedi. **13** Birdinla, pərixtning ətrapida zor bir top samawi qoxundikilər pəyda bolup, Hudani mədhəyiləp: **14** «Ərxialada Hudaşoqa xan-xəreplər bolşay! Yər yüzidə bolsa u şeyünidiojan bəndilirigə aram-hatirjəmlik bolsun!» deyixti. **15** Pərixtilər ulardin ayrilip asmanoqa qiqip ketiwidi, padiqilar bir-birigə: — Bəyt-Ləhəmgə yol elip, Pərwərdigar bizgə ukturojan, əməlgə axurojan bu ixni kərip keləyli, — deyixti. **16** Xuning bilən ular aldirap xəhərgə berip, Məryəm bilən

Yüsüpni wə okurda yatқан bowaқni izdəp tapti. **17** Padiqilar [bowaқni] kərgəndin keyin, əzlrigə uning həққidə eytilən səzlərnə kəng tarkitiwətti. **18** Buni angliəanlarning həmmisi padiqilarning degənlirigə intayin həyran kəlixti. **19** Məryəm bolsa bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp, qongқur oylinip yürətti. **20** Padiqilar kərgən wə angliəanlirining həmmisi üqün Hudani uluəlap, mədhiyə oқuxқан peti қaytixti; barlik ixlar dəl ularəa həwərləndürülgəndək bolup қiққанidi. **21** Bowaқni hətnə қilix waқti, yəni səkkizinqi күni toxқanda, uningəa əysa dəp isim қoyuldi. Pərixтə bu isimni u tehi anisining baliyatқusida apiridə bolmayla қoyəanidi. **22** Əmdi Musa [pəyətəmbərgə] қüxürülgən қanun boyiqə Yüsüp bilən Məryəmning paklinix waқti toxқanda ular balini Pərwərdigarəa atap tapxurux üqün Yerusaleməa elip bardi **23** (Pərwərdigarning Təwrat қanunida: «Barlik tunji oəul Pərwərdigarəa muқəddəs mənsup atilixi kerək» dəp yeziləninidək) **24** wə xundakla Pərwərdigarning Təwrat қanunida deyilgini boyiqə, bir jüp pahtək yaki ikki kəptər baқkisini қurbanliққа sunux kerək idi. **25** Wə mana xu qaəlarda, Yerusalemda Simeon isimlik bir kixi turatti. U həm həққaniy wə ihlasmən adəm bolup, «Israiləa Təsəlli Bərgüqi»ni intizarlik bilən күtkənididi. Muқəddəs Roқ uning wujudioəa yar idi. **26** U Muқəddəs Roқtin kəlgən wəhiydin əzining Pərwərdigarning Məsihini kərmigüqə əlüm kərməydioəanliқini bilgənididi. **27** U Muқəddəs Roқning baxlixi bilən ibadəthanining [əoyliliriəa] kirdi; ata-anisi Təwratта bekitilgən adətni bejirix üqün bowaқ əysani kətürüp kirgəndə, **28** Simeon bowaқni қuқiqiəa

elip, Hudaşa tæxækkür-mædhiyə oqup mundaq dedi: — **29** «Əmdi, i Igəm, hazır sèzüng boyiqə kұлungning bu aləmdin hatirjəmlik bilən ketixigə yol qoyşaysən; **30** Qünki öz kèzüm Sening nijatingni kèrdi, **31** Uni barliq hælklər aldida hazirlioşansən; **32** U əllərgə wəhiy bolidioşan nur, Wə hælking Israilning xan-xəripidur!» **33** Balining ata-anisi bala həkqidə eytiloşanlirioşa intayin həyran kəlixti. **34** Simeon ularşa bəht tiləp, əpisi Məryəmgə mundaq dedi: — Mana! Bu bala Israildiki nuroşun kixilərnin yikilixi wə nuroşun kixilərnin kətürülüxi üqün təyinləndi, xundakla kixilər qarxi qikip həkərləydişan, [Hudaning] bexarətlilik alamiti bolidu. **35** Xuning bilən nuroşun kixilərnin kənglidiki oşərəzliri axkarilinidu — wə bir kiliqmu sening kənglünggə sanjilidu! **36** Xu yərdə Axir kəbilisidin bolşan Fanuilning kizi Anna isimlik heli yaxanoşan bir ayal pəyoşəmbərmu bar idi. U kiz waqtida ərgə təgkəndin keyin uning bilən yəttə yil billə yaxap, **37** andin səksən tət yil tul turoşan idi. U ibadəthana həyliliridin qikmay, keqə-kündüz roza tutuxlar wə dualar bilən Hudaşa ibadət kilatti. **38** U dəl xu pəyttə yetip kelip Pərwədigaroşa tæxækkür eytti, həmdə Yerusalemda nijat-hərlükni kütüwatқан barliq halayiqқа bala toşrisida sèz kildi. **39** [Yüsüp] bilən [Məryəm] Təwratta bekitilgən barliq ixlarni ada kiləşandin keyin, Galiliyəgə, əz xəhiri Nasarətkə kaytti. **40** Bala bolsa əsüp, dana-aqılanilik bilən tolup, roşta küqləndürüldi, Hudaning mehİR-xəpkitimu uning üstidə idi. **41** Uning ata-anisi hər yili «ətüp ketix həyti»da Yerusalemoşa baratti. **42** Əysa on ikki yaxқа kirgən yili, ular uni elip, heytnin aditi boyiqə yənə qikip

bardi. **43** Həyt künlirini ötküzgəndin keyin, ular öyigə qarap ketiwatqanda, bala Əysa Yerusalemda qaldı. Ata-anisining bu ixtin həwiri yok idi, **44** bəlki uni səpərdax-həmrahliri bilən billə keliwatidu, dəp oylap, bir kün yol yürdi. Andin ular uni uruq-tuqkanlari wə dost-buradərliri arisidin izdəxkə baxlidi; **45** izdəp tapalmay, ular kəynigə yenip Yerusalemoğa berip yənə izdidi. **46** Wə xundak boldiki, üqinqi küni ular uni ibadəthana hoylisida Təwrat ustazlirining arisida olturup, ularning təlimlirini anglawatqan həm ulardın soal sorawatqanning üstidə tapti. **47** Uning səzlirini angliqanlarning həmmisi uning qüxənqisigə wə bərgən jawablirioğa intayin həyran qelixti. **48** Ata-anisi uni kərüp nahayiti həyranuhas boluxti, uning anisi uningoğa: — Way balam! Nemixka bizgə xundak muamilə kilding? Atang ikkimiz parakəndə bolup seni izdəp kəldük! — dedi. **49** U ularoğa: — Nemixka meni izdidinglar? Əjəba, mening Atamning ixlirida boluxum kerəklikimni bilməmtinlar? — dedi. **50** Lekin ular uning ularoğa eytkinini qüxənmidi. **51** Andin u ular bilən Nasarətkə kaytti wə ularning gepigə izqil boysunatti. Lekin anisi bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp koydi. **52** Xundak kəlip, Əysa aqılanilik-danalikta wə kaməttə yetilip, Huda wə kixilər aldida barəanseri səyülməktə idi.

3 Rim imperatori Tiberius Kəysərning səltənitiuning on bəxinqi yili, Pontius Pilatus Yəhədiyə əlkisining waliysi, Hərod han Galiliyə əlkisining həkimi, Hərod hanning inisi Filip han Ituriyə wə Trahonitis əlkisining həkimi, Lisanyas han Abiliniy əlkisining həkimi boləanda, **2**

Hannas həm Qayafa bax kahinlik kiliwatqanda, Hudaning söz-kalami qəldə yaxawatqan Zəkəriyaning oqlı Yəhyaqa kəldi. **3** U İordan dəryasi wadisidiki barlıq rayonlarni kezip, kixilərgə gunahlarqa kəqürüm elip kelidioqan, towa qilixni bildüridioqan [suoqa] «qəmüldürüx»ni jakarlxni baxlıdi. **4** Huddi Təwrattiki Yəxaya pəyoqəmbərning səzliri hatiriləngən kismda pütülgəndək: «Bayawanda towlioquqi bir kixining: Rəbning yolini təyyarlanglar, Uning yollirini tüz qilinglar! — degən awazi anglandi. **5** Barlıq jiloqlar toldurulıdu, Barlıq taoq-dənglər pəslitilıdu; Əgri-tokay jaylar tüzlinıdu, Ongoql-dongoql yərlər təkxi yollar qilinıdu. **6** Xundak qilip, barlıq ət igiliri Hudaning nijatini kərələydioqan bolıdu! — dəp towlaydu». **7** Yəhya əmdi aldioqa qəmüldürüxni qəbul qilixka qıqqan top-top halayıqqa: — Əy zəhərlik yılan baliliri! Kim silərni [Hudaning] qüxüx aldida turoqan oqəzipidin qeqinglar dəp aqahlandurdi?! **8** Əmdi towioqa layıq mewilərni kəltüringlar! Wə öz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal əylimənglar; qünki mən xuni silərgə eytip qoyayki, Huda İbrahımoqa muxu taxlardinmu pərzəntlərni yaritip berələydu. **9** Palta allıqqaqan dərəhlərnıng yiltizioqa təngləp qoyuldi; yahxi mewə bərməydioqan hərəkəndək dərəhlər kesip otqa taxlinıdu!» — dedi. **10** [Uning ətrəpioqa] toplaxqan kixilər əmdi unıngdin: — Undakta, biz kəndək qiliximiz kerək? — dəp sorıdi. **11** U jawabən: — İkki qur qapini bar kixi birini yoq kixigə bərsun, yəydioqini bar kiximu xundak qilsun, — dedi. **12** Bəzi bajgırlarmu qəmüldürüxni qəbul qiloqlı unıng aldioqa kelip: — Ustaz, biz kəndək

qilimiz? — d p soridi. **13** U ularo a: — B lgil ng ndin artuq baj almanglar, — dedi. **14** Andin bəzi l xk rl rmu uningdin: — Bizqu, kandak qiliximiz ker k? — d p soraxti. U ularo a: — Baxqilarning pulini zorawanlik bilən eliwalmanglar, heqkimg  yalo andin xikay t qilmanglar w  ix h k nglaro a razi bolunglar, — dedi. **15**  mndi h lk t k zzalikta bolup həmməylən k nglid  Yəhya to ruluk «M sil  muxu kiximidu?» d p oylaxti. **16** Yəhya həmməyləngə jawab n: — Mən sil rni d rw k  suo a q m ld rim n. Lekin m ndin kudr tlik bolo an birsi kelidu; mən hətta k xlirining bo quqini yexixkimu layi   m sm n! U sil rni Muk dd s Roh ka həm otqa q m ld ridu. **17** Uning soruo uqi k iriki kolida turidu; u  z haminini topa-samandin təltəküs tazilaydu, sap buo dayni ambaro a yio idu,  mma topa-samanni  qm s otta keyd r wetidu, — dedi. **18**  mndi xundak k p baxka nəsihətlər bilən Yəhya hux h w rni həlkəkə yətküzdi. **19** [Keyin], h kim H rod [ g y] akisining ayali H rodiy ni [tartiwalo anliki] t p ylidin w  xuningd k uning barlik baxka rəzil qilmixliri  q n Yəhya t ripidin  yibl ng n, **20** H rod bu barlik r zillikining  stig  y n  xuni qildiki, Yəhyani zindano a taxlidi. **21** Xundak boldiki, h mm  h lk Yəhyadin q m ld r xni qobul qil anda,  ysamu q m ld r xni qobul qildi. U dua qiliwatqanda, asmanlar yerilip, **22** Muk dd s Roh k pt r siyakida q x p uning  stig  kondi. Xuning bilən asmandin: «Sən Mening s y ml k Oo lum, Mən s ndin toluq hursənmən!» deg n bir awaz anglandi. **23**  ysa  z [hizmitini] baxlio anda, ottuzo a kirip qalo anidi. U

(həkning nəziridə) Yüsüpning oqli idi; Yüsüp Heliyning oqli, **24** Heliy Mattatning oqli, Mattat Lawiyning oqli, Lawiy Məlkiyning oqli, Məlkiy Yannayning oqli, Yannay Yüsüpning oqli, **25** Yüsüp Mattatiyaning oqli, Mattatiya Amosning oqli, Amos Nahumning oqli, Nahum Heslining oqli, Həsli Naggayning oqli, **26** Naggay Maḥatning oqli, Maḥat Mattatiyaning oqli, Mattatiya Seməyning oqli, Seməy Yüsüpning oqli, Yüsüp Yudaning oqli, **27** Yuda Yoananning oqli, Yoanan Resaning oqli, Resa Zərubbabəlning oqli, Zərubbabəl Salatiyəlning oqli, Salatiyəl Neriyning oqli, **28** Neriyl Məlkiyning oqli, Məlkiy Addining oqli, Addi Qosamning oqli, Qosam Elmadamning oqli, Elmadam Erning oqli, **29** Er Yosəning oqli, Yosə Əliezərning oqli, Əliezər Yorimning oqli, Yorim Mattatning oqli, Mattat Lawiyning oqli, **30** Lawiy Simeonning oqli, Simeon Yəhüdaning oqli, Yəhüda Yüsüpning oqli, Yüsüp Yonanning oqli, Yonan Əliakimning oqli, **31** Əliakim Meleahning oqli, Meleah Mənnaning oqli, Məнна Mattataning oqli, Mattata Natanning oqli, Natan Dawutning oqli, **32** Dawut Yəssəning oqli, Yəssə Obədning oqli, Obəd Boazning oqli, Boaz Salmonning oqli, Salmon Nahxonning oqli, Nahxon Amminadabning oqli, **33** Amminadab Aramning oqli, Aram Həzronning oqli, Həzron Pərəzning oqli, Pərəz Yəhüdaning oqli, **34** Yəhüda Yakupning oqli, Yakup Ishakning oqli, Ishak İbrahimning oqli, İbrahim Tərahning oqli, Tərah Nahorning oqli, **35** Nahor Serugning oqli, Serug Raouning oqli, Raou Pələgning oqli, Pələg Ebərnin oqli, Eber Xelahning oqli, **36** Xelah

Qainanning oʻgʻli, Qainan Arpaxhadning oʻgʻli, Arpaxhad Xamning oʻgʻli, Xam Nuhning oʻgʻli, Nuh Ləməhning oʻgʻli, **37** Ləməh Mətuxələhning oʻgʻli, Mətuxələh Hanohning oʻgʻli, Hanoh Yarədnning oʻgʻli, Yarəd Mahalalilning oʻgʻli, Mahalalil Qenanning oʻgʻli, **38** Qenan Enoxning oʻgʻli, Enox Setning oʻgʻli, Set Adəm'atining oʻgʻli, Adəm'ata bolsa, Hudaning oʻgʻli idi.

4 Andin Əysa Mukəddəs Rohqa tolup, Iordan daryasidin qaytip kelip, Roh tərripidin qəl-bayawanoqa elip berildi. **2** U u yərdə kirik kün Iblis tərripidin sinaldi. U bu künlərdə heqnərsə yemidi. Künlər ayaqlaxqanda, uning kərsiki taza aqқанidi. **3** Əmdi Iblis uningqa: — Sən əgər Hudaning Oʻgʻli bolsang, muxu taxqa: «Nanoqa aylan!» dəp buyruoqin — dedi. **4** Əysa uningqa jawabən: — [Təwratta]: «Insan pəkət nan bilənla əməs, bəlki Hudaning hər bir səzi bilənmu yaxaydu» dəp yeziloqan, — dedi. **5** Iblis yənə uni egiz bir taʻoqa baxlap qikip, bir dəqiqə iqidə dunyadiki barlik dələtlərnəni uningqa kərsətti. **6** Iblis uningqa: — Mən bu həkimiyyətning həmmisini wə uningqa təwə barlik xanuxəwkətlərnəni sanga təkdīm qilimən; qünki bular manganə tapxuruləqan, mən uni kimgə berixni halisam, xuningqa berimən. **7** Əgər bax qoyup manganə səjdə qilsang, bularning həmmisi seningki bolidu, — dedi. **8** Əysa uningqa jawab berip: — [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingoqila ibadət qil, pəkət Uningla kullukida bol!» dəp yeziloqan, — dedi. **9** Andin Iblis uni Yerusalemoqa elip bardi wə uni ibadəthanining əng egiz jayioqa turoquzup: — Hudaning Oʻgʻli bolsang, əzüngni pəskə taxlap bakqin! **10** Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə seni qoşdax

həkkidə əmr kılıdu»; **11** wə, «Putungning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni qollirida kətürüp yürüdü» dəp yeziləjan, — dedi. **12** Əysa uningə: — «[Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingni sinioquqi bolma!» dəpmu yeziləjan, — dedi. **13** Iblis barliq sinaxlarni ixlitip qıkkəndin keyin, uni waqtinqə taxlap ketip qaldı. **14** Əysa Rohning küq-kudriti iqidə Galiliyə əlkisigə kaytip kəldi. Xuning bilən uning həwər-xəhriti ətraptiki hər bir yurtlarəja tarqaldı. **15** U ularning sinagolirida təlim bergili turdi wə ularning uluqlaxlirioja sazawər boldi. **16** U əzi bekip qong kilinəjan yurti Nasarətkə kelip, xabat küni adəttikidək sinagogka kirdi wə xundakla [mukəddəs yazmilarni] oquxka ərə turdi **17** wə Təwrattiki «Yəxaya» degən kəsim uningəja tapxuruldi. U oram yazmini eqip, munu səzlər yeziləjan yərnə tepip oqudi: **18** — «Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki U meni yoksullarəja hux həwərlər yətküzüxkə məsih kildi. Tutqunlarəja azadliqni, Wə korlarəja kərix xipasini jakarlaxka, Ezilənlərnəni halas kilixka, Pərwərdigarning xapaət kərsitidiojan yilini jakarlaxka meni əwətti». **20** U yazmini türüwetip, sinagog hizmətqisigə kayturup berip, olturdi. Sinagogta olturojanlarning həmmisining kəzliri uningəja tikilip turatti. **21** U kəpqilikkə: — Mana bu ayət bügün kulikinglarəja anglanojinida əməlgə axurulmakta, — dedi. **22** Həmmisi uning yahxi gəpini kilixip, uning aozidin qikiwatqan xapaətlik səzligə həyran kəlixip: — Bu Yüsüpning ooqli əməsmu? — deyixti. **23** U ularəja: — Xübhisizki, silər manga «Əy tewip, awwal əzüngni sakayt!» degən təmsilni kəltürüp, «Həwər tapqinimizdək,

Kəpərnahum xəhəridə nemə ixlar yüz bərgən bolsa, muxu yərdimu, öz yurtungdimu xularni kərsətməmsən?» dəwətilər, — dedi. **24** — Biraq xuni silərgə bərhək eytip qoyayki, heqkandak pəyoəmbər öz yurti tərīpidin qəbul qilinəjan əməs. **25** Mən silərgə xu həqikətəni əslitimənki, Ilyas [pəyoəmbər]ning waqtida, asman uda üç yil altə ay etilip, dəhxətlik bir qəhətqilik barlik zeminni baskanda, Israilda nuroqun tul ayallar bar idi; **26** biraq Ilyas ularning heqkaysisining qəxiəja əməs, bəlki Zidonning Zarəfat xəhəridiki bir tul ayalning qəxiəjila əwətilgən. **27** Wə [xuningəja ohxax], Elixə pəyoəmbərnin waqtida, Israilda mahaw kesiligə giriptar boləjanlar nuroqun bolsimu, lekin Suriyəlik Naamandin baxqa, heqkaysisi saqaytiləjan əməs! — dedi. **28** Sinagogdikilər bu səzlərnəni anglap, həmmisi kattik qəzəpləndi; **29** ornidin turuxup, uni xəhərdin həydəp qikirip, xu xəhər jaylaxqan taəqning lewigə əqikip, tik yardin taxliwətməkqi boluxti. **30** Lekin u ularning arisidin bimalal ətəp, öz yoliəja qikip kətti. **31** U Galiliyə əlkisining Kəpərnahum degən bir xəhərigə qüxti, u yərdə xabat künliridə həlqkə təlim berətti. **32** Ular uning təlimigə həyran kəlixti, qünki uning səzi tolimu nopuzluk idi. **33** Əmdi sinagogta napak jinning rohi qaplxqan bir kixi bolup, [uningdiki jin] kattik awazda: **34** — Əy Nasarətlik əysə, sening biz bilən nemə karing?! Bizni yəkatkili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, Hudaning Mukəddəs Boləquqisisən! — dəp towlap kətti. **35** Lekin əysə jinəja tənbiə berip: — Aəzingni yum! Uningdin qik! — dewidi, jin həliki adəmnəni halayik otturisida yikitiwetip, uningdin qikip kətti. Lekin

uningõa heq zәрәр yәtküzmididi. **36** Hәmmәylән buningdin kәttik hәyran boluxup, bir-birigә: — Bu zadi kәndәk ix! U dәрwәkә hәkuk wә kudrәt bilән napak rohlarõa әmr kilsila, ular qikip ketidikән, — deyixti. **37** Xuning bilән uning hәwәр-xәhriti әtraptiki hәрbir yurtlarõa tarkaldi. **38** Әysa sinagogtin qikip, Simonning әyigә kirdi. Lekin Simonning keynanisi eәir tәp kesili bolup kәlõanidi; ular Әysadin uning hәjitidin qikixini әtündi. **39** U ayalning bexida turup, tәpkә tәnbih beriwidi, tәp xuan uningdin kәtti. U dәрhәl ornidin turup, ularni kütüxkә baxlidi. **40** Kün petixi bilәнla, kixilәр hәрhil kesәllәrgә giriptar bolõan yeqinliri bolsila, ularni uning aldioәa elip kelixti. U ularõa bir-birlәp kәlini tәgküzüp, ularni saqaytti. **41** Kixilәrgә qaplawkәn nuroәun jinlar ulardin qikip: «Sән Hudaning Oәli!» dәp towlap ketәtti. Lekin u ularõa tәnbih berip, sәz kilixioәa yol koymidi; qünki ular uning Mәsih ikәнlikini bilәtti. **42** Kün qikixi bilән, u xәhәrdin qikip, pinhәn bir jayoәa kәtti. Biraq top-top halayik uni izdәp yürәtti; ular uni tapkәnda aldioәa kelip, uni arimizda kәlsun dәp ketixidin tosmәqәi boluxti. **43** Lekin u ularõa: — Hudaning padixәhlikining hux hәwirini baxkә xәhәr-yezilarõqimu yәtküzüxüm kerәk; qünki mән dәl bu ixkә әwәtilgәнmән, — dedi. **44** Xuning bilән u Galiliyәdiki sinagoglarda tәlim berip yüriwәrdi.

5 Xundәk boldiki, u Ginnisarәt kәlining boyida turoәanda, halayik Hudaning sәz-kalamini anglax üqün uning әtrapiõa olixip kistilixip turatti. **2** U kәl boyida turoәan ikki kemini kәrdi. Beliqqilar bolsa kemidin qüxüp, [kiriõakta] torlirini yuyuxuwatatti. **3** U kemilәrdin birigә,

yəni Simonningkigə qikip, uningdin kemini kiroqaktin səl yiraqlitixni iltimas kildi. Andin u kemidə olturup top-top halayikğa təlim bərdi. **4** Səzi tügigəndin keyin, u Simonğa: — Kemini qongkurraq yərgə həydəp berip, beliklarni tutuxğa torliringlarni selinglar, — dedi. **5** Simon uningğa jawabən: — Ustaz, biz pütün keqiqə japa tartip heq nərsə tutalmiduk. Biraq sening sөzüng bilən torni salsam salay, dedi. **6** Ular xundak kiliwidi, nuroqun beliklar torğa qüxti; tor sөkülüxkə baxlidi. **7** Xuning bilən ular baxğa kemidiki xeriklirini yardəmgə kelixkə ixarət kilixti. Ular kelip, [beliklarni] ikki kemigə lik qaqiliwidi, kemilər qöküp ketəy dəp qaldı. **8** Simon Petrus bu ixni kərüp, əysaning tizliri aldida yikilip: — Məndin yiraqlaxkaysən, i Rəb! Qünki mən gunahkarmən! — dedi. **9** Qünki bunqə kəp belik tutuloanlikidin u wə uningğa həmrah boləanlirini həyranlik baskanidi. **10** Wə Simonning xerikliri — Zəbədiyning oqulliri Yakup bilən Yuhannamu həm xundak həyran qaldı. Əmdi əysa Simonğa: — Qorkmiqin, buningdin keyin sən adəm tutquqi bolisən — dedi. **11** Ular kemilərnı kiroqakğa qikip, həmmə nərsini taxlap koyup, uningğa əgixip mangdi. **12** Xundak boldiki, u xəhər-yezilarning biridə boləanda, mana xu yərdə, pütün bədinini mahaw besip kətkən bir adəm bar idi; u əysani kərüpla uning ayioqə əzini etip uningdin: — Təksir, əgər sən halisang, meni sakaytip pak kilalaysən! — dəp yalwurdı. **13** əysa qolını sozup uningğa təgküzüp turup: — Halaymən, paklanqin! — dewidi, bu adəmning mahaw kesili dərhal uningdin kətti. **14** əysa uningğa: — Həzir bu ixni heqkimgə eytma,

balki udul berip kahinoqa ezüingni kersitip, ularda bir guwahlik bolux üqün, Musa bu ixta emr qilöjandek ezüingning sakaytilöjining üqün bir [kurbanlikni] sunöjin, — dedi. **15** Lekin u toörisidiki hawer tehimu tarkilip pur kötti; xuning bilän top-top hæk uning sözini anglax wä ez aöriq-kesällirini sakaytixi üqün uning aldioqa yiojilip kelötti. **16** Halbuki, u pat-pat ulardin qekinip qöllük yärlergä berip dua qilatti. **17** Xu künlarning biridä xundak boldiki, u tälüm beriwatqanda, yenida Përisiylär wä Tawrat ähliliri olturatti. Ular Galiliya, Yähudiyä ölkilirining hærkaysi yeza-kixlakliri wä Yerusalemdin kalgänidi. Pärwärdigarning kesällärni sakaytix küq-kudriti uningöqa yar boldi. **18** Xu päyttä, mana birkanqä kixi zämbilgä yatquzulojan bir palöqni kötürüp köldi. Ular uni uning aldioqa äkirixkä intilixti. **19** Birak adämlärning tolilikidin kesälni äkirixkä amal tapalmay, ular ögzigä elip qikip, ögzidiki kahixlarni eqip, kesälni öyning iqigä zämbildä yatqan halda halayiqning otturisiöqa, äysaning aldioqa qüxürdi. **20** U ularning ixänqini körüp [palöqkä]: — Buradär, gunahliring kəqürüm qilindi! — dedi. **21** Tawrat ustazliri bilän Përisiylär köngülliridä: — Bundak kupurluk sözligän bu adäm kimdur?! Hudadin baxkä gunahlarni kəqüräläydiöjan kim bar? — döp oylaxti. **22** Birak äysa ularning könglidä äyib izdäxlirini bilip yetip, jawabän: — Silär könglünglarda nemixkä äyib izdäysilär? **23** «Gunahliring kəqürüm qilindi!» deyix asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? **24** Emma hazir silärning Insan'öqlining yär yüzidä gunahlarni kəqürüm qilix höqükioqa igä ikänlikini bilixinglar üqün,

— U paləq kesəlgə: — Sanga eytayki, ornungdin tur, ornungni yiojixturup öyünggə qayt! — dəp buyrudi. **25** Heliki adəm dərhal ularning aldida ornidin dəs turup, əzi yatқан zəmbilni elip, Hudani uluqlıoqiniqə öyigə qaytti. **26** Həmməylənni dəhxətlik həyranlik basti; ular Hudani uluqlixip, qorkunqqa qəmgən halda: — Biz bügün tilsimat ixlarni kərduq! — deyixti. **27** Bu ixlardin keyin, u yoləqa qikip, Lawiy isimlik bir bajgirnı kərđi. U baj yiojidoqan orunda olturatti. U uningoqa: — Manga əgəxkin! — dedi. **28** U ornidin turup, həmmını taxlap, uningoqa əgəxti. **29** Lawiy öyidə uningoqa katta bir ziyapət bərđi. Ular bilən zor bir top bajgirlar wə baxqıarmu xu yərdə həmdastihan boləqanidi. **30** Birəq Pərisiylər wə ularning ekimidiki Təwrat ustazliri oqudungxup uning muhlisliroqa: — Silər nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturisirə?! — dəp aqrinixti. **31** Əysa ularəqa jawabən: — Saqlam adəmlər əməs, bəlki kesəl adəmlər tewipka mohtajdur. **32** Mən həkkanıylarnı əməs, bəlki gunahkarlarnı towioqa qakiroqili kəldim, — dedi. **33** Andin ular uningdin: — Nemixka Yəhyaning muhlisliro daim roza tutup dua-tilawət qilidu, Pərisiylərnıng muhlisirimu xundəq qilidu, lekin sening muhlisliro yəp-iqipla yüridoqu! — dəp soraxti. **34** U ularəqa: — Toyi boluwatқан yigit toyda toy mehmanliro bilən həmdastihan olturoqan qaəda ularnı roza tutkuzalamsilər? **35** Əmma xu künlər keliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu künlərdə roza tutidu. **36** U ularəqa bir təmsilmu kəltürđi: — Həqkim yengi kəngləktin yirtip, uni kona kəngləkkə yamak qılmaydu. Undəq qılsa, yengi kəngləknimu yirtқан bolidu,

xundakla yengidin aloqan yamaqmu kona kenglakka mas kalmaydu. **37** Xuningdäk, heqkim yengi xarabni kona tulumlaroqa qaqilimaydu. Undak qilsa, yengi xarabning [kəpüxi bilən] tulumlar yerilidu-də, xarabmu təkülüp ketidu; tulumlarmu kardin qıqıdu. **38** Xunga yengi xarab yengi tulumlaroqa qaqilinix kerək, xundakta ikkilisi saqlinip qalidu. **39** Uning üstigə, heqkim kona xarabtin keyin yengisini iqixni halimaydu, qünki u: «Boldi, konisi yahxi!» dəydu.

6 İkinçi «muħim xabat küni», u buoqdayliqlardin etüp ketiwatatti. Uning muħlisliri baxaqlarni üzüwelip, alıqinida uwulap yəwatatatti. **2** Lekin buni kərgən bəzi Pərisiylər ularoqa: — Silər nemixqa xabat küni Təwratta qəkləngən ixni qilisilər? — deyixti. **3** Əysa ularoqa jawabən: — Silər həтта Dawut [pəyoqəmbər] wə uning həmrahlirining aq qaloqanda nemə qiloqanliqini [mukəddəs yazmilardin] oqumioqanmusilər? **4** Demək, u Hudaning öyigə kirip, [Hudaqoqa] ataloqan, [Təwratta] kaħinlardin baxqa hərəkəndək adəmning yeyexi qəkləngən «təqdim nanlar»ni [sorap] elip yegən wə həmrahlirioqimu bərgən — dəp jawab bərđi. **5** Ahirida u ularoqa: — İnsan'ooqli xabat küniningmu Iqisidur, — dedi. **6** Yənə bir xabat küni xundak boldiki, u sinagogqa kirip təlim beriwatatti. Sinagoga ong qoli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. **7** Əmdi Təwrat ustazliri bilən Pərisiylər uning üstidin ərz qiloqudək birər ixni izdəp tapayli dəp, uning xabat künimu kesəl saqaytidioqan-saqaytmaydioqanliqini paylap yürüxətti. **8** Birak əysa ularning kənglidikini bilip, qoli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdin tur,

otturiqqa qiqkin! — dewidi, heliki adəm ornidin qopur xu yərdə turdi. **9** Andin əysa ularqa: — Silərdin sorap baqayqu, Təwratqa uyoqun boloqini xabat küni yahxilik qilixmu, yaki yamanlik qilixmu? Janni qutkuzuxmu yaki janoqa zamin boluxmu? — dəp soridi. **10** Ətrapidikilərnin həmmisigə nəzər saloqandin keyin, u heliki adəmgə: — Qolungni uzat, — dedi. U xundak qilixi bilənla qoli əsligə kəltürülüp ikkinqi qoligə ohxax boldi. **11** Lekin ular oqəzəptin hoxini yokitip, əysaqa kəndak takabil turux toqrisida məslihətlixikə baxlidi. **12** Xu künlərdə xundak boldiki, u dua qilixqa taqqa qiqti wə u yərdə Hudaqa keqiqə dua qildi. **13** Tang atqanda, muhlislrini aldiqa qaqirip, ularning iqidin on ikkiylənni tallap, ularni rosul dəp atidi. **14** Ular: Simon (əysa uni Petrus dəpmu atioqan) wə uning inisi Andiriyas; Yaqup wə Yuhanna, Filip wə Bartolomay, **15** Matta wə Tomas, Alfayning oqli Yaqup wə millətpərwər dəp ataloqan Simon, **16** Yaqupning oqli Yəhuda wə keyin uningə satkunluk qiləqan Yəhuda Ixqariyotlar idi. **17** əysa [rosulliri] bilən taqdin qüxüp, bir tüzləngliktə turatti. Xu yərdə nuroqun muhlisliri həmdə pütkül Yəhudiyə əlkisidin wə Yerusalemdin, Tur wə Zidon xəhərlirigə qaraydiqan dengiz boyidiki yurtlardin top-top kixilər yioqilixti. Ular uning təlimlrini anglax wə kesəllirigə xipalik izdəx üqün kəlgənidi. **18** Napak roqlardin azablanoqanlarmu xipalik tepixti. **19** Bu top-top adəmlərnin həmmisi qollirini uningə təgküzüwelixqa intilətti; qünki küq-qudrət uning wujudidin qiqip ularning həmmisigə xipalik beriwatatti. **20** Xuning bilən u bexini kətürüp muhlislirigə qarap mundak dedi: —

«Mubarək, əy yoxsullar! Qünki Hudaning padixahlığı silərningkidur. **21** Mubarək, əy hazır aq qaloqanlar! Qünki silər toluq toyunisilər. Mubarək, əy yioqlawatqanlar! Qünki külidoqan bolisilər. **22** Kixilər Insan'ooqlining wəjidin silərdin nəprətlənsə, silərni əzlidiridin qətkə kaxsa, silərgə təhmət-həqarət qilsa, naminglarni rəzil dəp qarəjisa, silərgə mubarək! **23** Xu küni xadlinip təntənə qilip səkrənglar. Qünki mana, ərxətə boləqan in'aminglar zordur. Qünki ularning ata-bowiliri [burunqi] pəyoqəmbərlərgimu ohxax ixlarni qiloqan. **24** — Lekin həlinglarəya way, əy baylar! Qünki silər allıqəqan rahət-paraəjitinglarəya igə boldunglar! **25** Həlinglarəya way, əy qarni toyunoqanlar! Qünki silər aq qalisilər. Həlinglarəya way, əy külüwatqanlar! Qünki həza tutup yioqlaysilər. **26** Həmməylən silərni yahxi degəndə, həlinglarəya way! Qünki ularning ata-bowilirimu [burunqi] sahta pəyoqəmbərlərgə xundak qiloqan». **27** — Birak manga kulak saləqan silərgə xuni eytip qoyayki, düxmənlinglarəya mehır-muhəbbət kərsitinglar; silərgə əq boləqanlarəya yahxilik qilinglar. **28** Silərni qarəjoqanlarəya bəht tilənglar; silərgə yaman muamilidə boləqanlarəyimu dua qilinglar. **29** Birsı məngzinggə ursa, ikkinqi məngzingnımu tutup bər; birsi qapiningni eliwalimən desə, kənglikingnımu ayımay bərgin. **30** Birsı səndin birnemə tilisə, uningəya bərgin. Birsı sening birər nərsəngni elip kətsə, uni qayturup berixni sorıma. **31** Baxqılarning əzünglarəya qandak muamilə qilixini ümid qilsanglar, silərnu ularəya xundak muamilə qilinglar. **32** Əgər silər əzünglarni yahxi kərgənlərgıla mehır-muhəbbət kərsətsənglar, undakda

silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu özini yahxi kərgənlərgə mehİR-muhəbbət kərsitidioqu. **33** Əgər silər əzüngləroja yahxilik kıləjanlarəjila yahxilik kılənglar, undakta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu xundak kılidioqu! **34** Əgər silər kərzni «qokum kayturup beridu» dəp oyliojanlarəja bərsənglar, undakta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu əynən kayturup alimiz dəp baxka gunahkarlarəja kərz beridioqu! **35** Ləkin silər bolsanglar, duxmininglarəjimu mehİR-muhəbbət kərsitinglar, yahxilik kilinglar, baxkilarəja etnə beringlar wə «Ular bizgə bernemə kayturidu» dəp oylimanglar. Xu qaəda, in'aminglar zor bolidu wə silər Həmmidin Aliy Boləuqining pərzəntliri bolisilər. Qünki u tuzkorlarəja wə rəzillərgimu mehİribanlik kılidu. **36** Atanglar mehİriban boləjnidək silərmu mehİriban bolunglar. **37** — Baxkılarning üstidin həküm kılip yürmənglar. Bolmisa, silər [Hudaning] həkümigə uqraysilər. Baxkılarni gunahka bekitmənglar wə silərmu gunahka bekitilməysilər. Baxkılarni kəqürünglar wə silərmu kəqürüm kılinisilər. **38** Beringlar wə silərgimu berilidu — hətta qong əlqigüqkə lik qingdap, silkip toldurulup üstidin texip qüxkidək dərijidə koynunglarəja təküp berilidu. Silər baxkilarəja kəndak əlqəm bilən əlqəp bərsənglar, silərgimu xundak əlqəm bilən əlqəp berilidu. **39** Andin u ularəja təmsil eytip mundak dedi: — Qarioqu qarioquni yetiləp mangalamdu? Undak kıləsa, hər ikkisi orəkkə qüxüp kətməmdü? **40** Muhlis ustazidin üstün turmaydu; ləkin takamullaxturulojini ustazioja ohxax bolidu. **41**

Əmdi nemə üçün buradiringning kəzidiki qilni kərüp, öz kəzüngdiki limni bayqiyalmaysən?! **42** Sən qandaqmu öz kəzüngdə turoqan limni kərməy turup buradiringoqa: «Kəni, kəzüngdiki qilni eliwetəy!» deyələysən?! Əy sahtipəz! Awwal əzüngning kəzidiki limni eliwət, andin enik kərüp, buradiringning kəzidiki qilni eliwetələysən. **43** Qünki heqkandaq yahxi dərəh yaman mewə bərməydu, heqkandaq yaman dərəhmu yahxi mewə bərməydu. **44** Hərqandaq dərəhni bərgən mewisidin pərək ətkili bolidu. Qünki tikəndin ənjürni üzgili bolmas, yantaktin üzüm üzgili bolmas. **45** Yahxi adəm kəlbidiki yaxxilik həzinisidin yaxxilik qikiridu; rəzil adəm kəlbidiki rəzillik həzinisidin rəzillikni qikiridu. Qünki kəlb nemigə tolduruloqan bolsa, eoqizdin xu qikidu. **46** — Silər nemixka meni «Rəb! Rəb!» dəysilər-yu, birak silərgə eytkanlirimoqa əməl qilmaysilər? **47** Əmisə, mening aldimoqa kelip, səzlimni anglap əməl qiləqan hərkimning kimgə ohxiəanlikini silərgə kərsitip berəy. **48** U huddi qongkur kolap, ulini qoram taxning üstigə selip əy saləqan kixigə ohxaydu. Kəlkün kəlgəndə, su ekimi u əyning üstigə zərb bilən uruloqini bilən, uni midir-sidir qilalmidi, qünki u puhta selinoqan. **49** Lekin səzlimni anglap turup, əməl qilmaydioqan kixi bolsa, quruk yərning üstigə ulsiz əy saləqan kixigə ohxaydu. [Kəlkün] ekimi xu əyning üstigə uruluxi bilən u örülüp kətti; uning örülüxi intayin dəhxətlik boldi!

7 Əysa kəpqilikkə bu səzləarning həmmisini qilip boləqandin keyin, Kəpərnaqum xəhirigə [kayta] kirdi. **2** U yərdə məlum bir yüzbexining ətiwarlik quli eoqir kesəl bolup, səkratta yatatti. **3** Yüzbexi əysaning həwirini

anglap, birnəqqə Yəhudiyl aksakalni uning yenioya berip, uning kelip kulini kutkuzuxi uqun etunuxka awatti. **4** Ular Əysaning aldioya kalgəndə uningoya: — Bu ixni tiligüqi bolsa, tilikini ijabət kilixingizoya həkikətən ərziydiolan adəm. **5** Qünki u bizning [Yəhudiyl] elimizni yahxi kəridu wə hətta biz uqun bir sinagogmu selip bərdi, — dəp jiddiy qiyarəttə etünüxti. **6** Əysa ular bilən billə bardi. Birək əyigə az qaloqanda, yüzbexi Əysaning aldioya birnəqqə dostini awətip uningoya mundak degüzdi: — «Təksir, əzlrini awarə qilmisila, əzlrining torusumning astioya kelixlirigə ərziməymən. **7** Xunga əzümnimu silining aldirioya berixka layik həsablimidim. Sili pəkət bir eoziz səz kilip qoysila, kulum saqiyip ketidu. **8** Qünki mənmu baxka birsining hokukü astidiki adəmmən, qol astimdimu ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu; kulumoya bu ixni kil desəm, u xu ixni kilidu». **9** Əysa bu gəpni anglap [yüzbexioya] təəjjübləndi. U burulup kəynigə əgəxkən halayikqa: Dərwəkə, hətta Israildimu bundak zor ixənqni tapalmioyanidim! — dedi. **10** Yüzbexi awətkən kixilər qaytip baroqanda, kesəl bololan kulning səllimaza saqayolanlikini kərdi. **11** Bu ixtin keyin u Nain degən bir xəhərgə bardi. Uning muhlisliri wə yənə top-top kixilər uningoya əgixip mangdi. **12** U xəhər kowukioya yekinxlaxkanda, mana kixilər jinaza kətürüp qikiwatkanidi. Əlgüqi anisining yəkkə-yeganə oqlidi, uning üstigə anisi tul ayal idi. Xəhərdin qong bir top adəm ayaloqa həmrah bolup qikkanidi. **13** Rəb uni kərüp, uningoya iqini aqriritip: — Yioqlimioqin, — dedi. **14** Xuning bilən u etüp, tawutqa qolini təgküziwidi, tawut kətürgənlər tohtidi. U: — Yigit,

sanga eytimən, oyoqan! — dedi. **15** Əlgüqi bolsa ruslinip tik olturdi wə gəp kılıxka baxlidi. [Əysa] uni anisioqa tapxurup bərdi. **16** Həmməylənni qorkunq besip, ular Hudani uluqlap: — «Arimizda uluq bir pəyoqəmbər turoquzuldi!» wə «Huda Əz həlkini yoqlap kəldi!» — deyixti. **17** Uning tooqrisidiki bu həwər pütün Yəhədiyə zemini wə ətraptiki rayonlaroqa tarkilip kətti. **18** Yəhyaning muhlisliri əmdi bu barlıq ixlarning həwirini uningoqa yətküzdi. Yəhya muhlisliridin ikkiylənni əzigə qaqirip, **19** Ularni Əysaning aldioqa əwətip: «Kelixi mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmu?» dəp sorap kelixkə əwətti. **20** Ular Əysaning aldioqa berip: — Qəmüldürgüqi Yəhya bizni səndin: «Kelixi mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmu?» dəp sorap kelixkə yeningoqa əwətti — dedi. **21** Dəl xu wakitta [Əysa] aqriq-silak wə kesəl-waba baskan wə yaman rohlar qaplxakan nuroqun kixilərnə sakaytti wə nuroqun qariorularni kəridioqan kildi. **22** Xuning bilən u [Yəhyaning muhlislirioqa]: — Silər kaytip berip, Yəhyaqqa əz angliqan wə kərgənliringlar tooqruluk həwər yətküzüp — «Korlar kərəlydioqan wə tokurlar mangalaydioqan boldi, mahaw kesili boləqanlar sakaytildi, gaslar angliyalaydioqan boldi, əlgənlərmu tirildürüldi wə kəmbəoqəllərgə hux həwər jakarlandi» — dəp eytinglar. **23** [Uningoqa yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtliktur!» dəp qoyunglar, — dedi. **24** Yəhyaning əlqiliri kətkəndin keyin, u top-top adəmlərgə Yəhya tooqruluk səz eqip: — «Silər [burun Yəhyani izdəp] qəlgə baroqininglarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamalda yəlpünüp

turoqan qomuxnimu? **25** Yaki esil kiyim kiygən bir ərbabnimu? Mana, esil kiyimləni kiygən, əyx-ixrət iqidə yaxaydiqanlar padixahlarning ordiliridin tepiliduq! **26** Əmdi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyoqəmbərnimu? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip qoyayki, [bu bolsa] pəyoqəmbərdinmu üstün bir boluquqidur. **27** Qünki [mukəddəs yazmilardiki]: — «Mana, yüz aldingqə əlqimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp yeziloqan söz mana dəl uning toqrisida yeziloqandur. **28** Qünki mən silərgə xuni eytip qoyayki, ayallardin tuqulqanlar arisida Yəhyadinmu uluqi yok; əmma Hudaning padixahlıqidiki əng kiqik bolqinimu uningdin uluqi turidu **29** (əmdi [Yəhyani] angliqan puqralar, hətta bajgirlarmu Hudaning yolini toqra dəp Yəhyaning qəmüldürüxi bilən qəmüldürülgənidi. **30** Lekin Pərisiylər wə Təwratxunaslar Yəhyaning qəmüldürüxini qəbul qilmay, Hudaning əzligə bolqan məqsət-iradisini qətkə qəqqənidi). **31** Lekin bu zamanning kixilirini zadi kimlərgə ohxitay? Ular kimlərgə ohxaydu? **32** Ular huddi rəstə-bazarlarda olturuwelip, bir-birigə: «Biz silərgə sunay qelip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Matəm pədisigə qelip bərsəkmü, yiqə-zar qilmidinglar» dəp [qəqxaydiqan tuturuqsiz] balilarqə ohxaydu. **33** Qünki Qəmüldürgüqi Yəhya kelip ziyapəttə olturmaytti, [xarab] iqməytti. Xuning bilən silər: «Uningqə jin qaplixiptu» deyixisilər. **34** İnsan'ooqli bolsa kelip həm yəydu həm iqidu wə mana silər: «Taza bir toymas wə məyhər ikən. U bajgirlar wə gunahkarlarning dostidur» deyixisilər. **35** Lekin danalıq bolsa əzining barlıq pərzəntliri arqilik durus

dəp tonulidu». **36** Pərisiylərdin biri uningdin öyümdə mehman bolsingiz dəp ötündi. Əmdi u Pərisiyning öyigə kirip dastihanda olturdi. **37** Wə mana, u xəhərdə buzuk dəp tonulojan bir ayal Əysaning bu Pərisiyning öyidə dastihanda olturojanlikini anglap, aq xaxtaxidin yasaləjan bir kutida murmækki elip kəlidi. **38** U yioqliəjan peti uning kəynidə, putioja yekın turup, kəz yaxliri kılıp, putlirini həl kiliwətti; andin qaqliri bilən uning putlirini ertip qurutti həm putlirini tohtimay səyüp, üstigə ətir sürdi. **39** Əmdi uni qakırojan Pərisiy bu ixni kərup, iqidə: «Bu adəm rast pəyojəmbər boləjan bolsa, əzigə tegiwatqan bu ayalning kim wə qandaq ikənlikini bilətti. Qünki u bir buzuk!» dəp oylidi. **40** Xuning bilən Əysa uningəja jawabən: — Simon, sanga dəydiəjan bir gepim bar, — dedi. — Eytinq, ustaz, — dedi Simon. **41** — Ikki adəm məlum bir kərz igisigə kərzdar ikən. Biri bəx yüz kümüx dinaroja, yənə biri bolsa əllik kümüx dinaroja kərzdar ikən. **42** Lekin hər ikkisining kərzni qayturojili həqnərsisi bolmiojaqqa, kərz igisi mehribanlik kılıp hər ikkisining kərzini kəqürüm kıptu. Seningqə, ularning qaysisi uni bəkrək səyidu? — dəp soridi Əysa. **43** Simon jawabən: — Meningqə, [kərzy] kəprək kəqürüm kılinojan kixi, — dedi. — Toəra həküm kıldinq, — dedi Əysa. **44** Andin həliki ayaləja burulup, Simonəja: — Bu ayalni kərdüingmu? Mən öyüggə kirginim bilən, sən putlirimni yuyuxqa su bərmigəniding; lekin u kəz yexi bilən putlirimni yudi wə qeqi bilən ertip qurutti. **45** Sən meni salam berip səymiding; lekin u mən kirgəndin tartip putlirimni səyüxtin tohtimidi. **46** Sən beximojimu may sürkimigəniding; biraq u mening

putlirimõja murmækkini sürkæp koydi. **47** Xunga xuni sangâ eytip koyayki, uning nurojun gunahliri kæqürüm qilindi. Qünki mana, uning kersætkæn mehir-muhæbbiti qongkür æmæsmu? Æmma kæqürümi az bolõanlarning mehir-muhæbbætni kersitiximu az bolidu, — dedi. **48** Andin u ayaloja: — Gunahliring kæqürüm qilindi, — dedi. **49** Ular bilæn hæmdastihan olturojanlar kõnglidæ: «Kixilæarning gunahlirinimu kæqürüm qilõuqi bu adæm zadi kimdu?» deyixti. **50** Æysa heliki ayaloja: — Etikading seni kutkuzdi; aman-hatirjæmlik bilæn kaytkin! — dedi.

8 Keyin, [Æysa] xu yurtlarni kezip, xæhærmu-xæhær, yezimu-yeza Hudaning padixahlilikining hux hæwirini elan qilip jakarlidi; on ikkiylænmu uning bilæn birgæ bard. **2** Uning bilæn billæ barõanlardin yænæ yaman rohõlardin wæ aõriq-silakõlardin sakaytilõjan bæzi ayallarmu bar idi; ularning arisida özidin yættæ jin hæydæp qikirilõjan Mæryæm (Magdallik dæp atalõjan), **3** Herod [han]ning saray oõjidiari Huzaning ayali Yoanna, Suzanna wæ baxka nurojun ayallarmu bar idi. Bular öz mal-mülükleri bilæn u [wæ uning muhlislrining] hæjætliridin qikætti. **4** Qong bir top adæmlær yiojilõjanda, xundakla hærkaysi xæhærlærdin kixilær uning yenioja kælgændæ, u ularõja bir tæmsil sæzlæp bærdi: **5** — «Uruk qaqkuqi uruk qaqkili [etizõja] qikiptu. Uruk qaqkanda, urukõlardin bæziliri qiojir yol üstigæ qüxüp, dæsilip ketiptu wæ asmandiki uqar-kænatlar kelip ularni yæp ketiptu. **6** Baxka bæziliri taxlik yærgæ qüxüptu. Yærdæ næmlik bolmiojaqqa, ünüp qikõkini bilæn kurup ketiptu. **7** Baxka bæziliri tikænlæarning arisioja qüxüptu, tikænlær maysilar bilæn tæng æsüp maysilarni boõuwaptu.

8 Baxqa bəziliri bolsa yahxi tuprakqa qūxūptu. Ūngəndin keyin, yüz həssə həsul beriptu». Bularni degəndin keyin u yukiri awaz bilən: — Angliəudək kuliki barlar buni anglisun! dəp tovlidi. 9 Keyin uning muhlisiri uningdin: — Bu təmsilning mənisi nemə? — dəp soridi. 10 U ularəja mundak dedi: — Hudaning padixahlikining sirlirini bilix silərgə nesip kilindi. Biraq bu ixlar kaləjan baxkilarəja təmsillər bilənla eytilidu. Məqsiti xuki, «Ular qarisi mu kərməydu, anglisimu qūxənməydu». 11 Əmdi təmsilning mənisi mundak; — Uruk bolsa, Hudaning səz-kalamidur. 12 Qiəjir yol boyidikilər bolsa muxular: Ular səz-kalamni anglaydu; lekin Iblis kelip, ularning ixinip kutkuzuluxining aldini elixi ūqūn ularning kəlbidiki səzni elip ketidu. 13 Taxlik yərgə qūxkən uruklar səz-kalamni angliəjan həman huxallik bilən kəbul kiləjanlarəja təmsil kilinəjan. Ularda yiltiz bolmioəaqqa, pəkət bir məhəl ixinip, andin sinak-mūxkūlluk wakti kəlgəndə, [etikadtin] teyilip ketidu. 14 Tikənlikkə qūxkən uruklar bolsa xundak adəmlərni kərsətkənki, səzni angliəjan bolsimu, yoləja qikqəndin keyin bu panij həyattiki əndixilər, bayliklar wə həlawətlərnin əzikturuxliri bilən boəulup, uruk pixmay həsul bərməydu. 15 Lekin yahxi tuprakqa qəqiləjan uruklar bolsa — səz-kalamni anglap, səmimij wə yahxi kəlbil bilən uni tutidəjanlarni kərsitidu; bundak adəmlər səwrqanlik bilən həsul beridu. 16 Həqkim qiraəjni yekip kəyup ūstigə idixni kəmtürup kəyomas yaki kariwat astiəja turoquzmas, bəlki qiraəjdanning ūstigə koyidu; buning bilən əygə kirgənlər yoruklukni kəridu. 17 Qūnki yoxuruloəjan həqkəndak ix axkarilanmay kəlməydu, wə

heqkandak məhpiy ix ayan bolmay, yoruklukka qikmay qalmaydu. **18** Xuning üqün, anglixinglarning qandak ikenlikigə kəngül koyunglar! Qünki kimdə bar bolsa, uningə tehimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta bar dəp hasabliojinimu uningdin məhrum qilinidu. **19** Əmdi uning anisi wə iniliri uning bilən kərükxili kəldi. Ləkin adəm nurəjun boləraqqa, yenioja keləlmigənidi. **20** Xuning bilən birsi uningə: — Aningiz wə iniliringiz siz bilən kərükimiz dəp, sirtta turidu, — dedi. **21** Ləkin u jawabən: — Mening anam wə aka-uka qerindaxlirim bolsa Hudaning səzini anglap, uningə əməl qiloquqildur, dedi. **22** Wə xundak boldiki, xu künlərdin biri, u muhlisliri bilən bir kemigə qüxüp, ularə: — Kəlning u ketioja barayli, — dedi. Xuning bilən ular yolə qikti. **23** Kəmə ketiwatqanda u uyquə kətkənidi. Kəlgə tuyuksiz qara boran kelip, kemigə su toxup ketip, ular həwptə qaldi. **24** Muhlislar kelip uni oyojitip: — Ustaz, ustaz, tügixidiəjan bolduk! — dedi. Ləkin u ornidin turup, boranoja wə dawaloəjan dolqunlarə tənbiə bərdi; həmmisi tohtap, tinq boldi. **25** U muhlislirioja qarap: — Ixənginglar nəgə kətti? — dedi. Ular həm kərkuxup, həm bəkmə həyran bolup, bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu, buyruk qilsa, hətta xamallar wə dolqunlarmu uningə boysunidikən-hə! — dəp ketixti. **26** Xuning bilən ular Galiliyəning udulidiki Gerasalıklarning yurtioja yetip bardı. **27** U kiroqakka qikixi bilənla, uzundin beri jinlar qaplaxqan, xəhərdin kəlgən məlum adəm uning aldioja kəldi. Bu adəm kiyim kiyməy, heq eydə turmay, gərlər arisida yaxaytti. **28** Ləkin u əysani kərüpla warkirap, uning

ayiqoqqa yikilip kattik awaz bilən: — Həmmidin Aliy Hudaning Oqli Əysa, sening mən bilən nemə karing! Səndin etünimənki, meni kiynima! — dəp towlap kətti. **29** Qünki Əysa napak rohning uningdin qikixini buyruwatatti (qünki jin nuroqun ketim uni tutuwaloqanidi; u qaoqlarda kixilər uning put-qollirini kixən-zənjirlər bilən baqlap uni qamar koyoqan bolsimu, u zənjirlərni üzüp keqip qikqan wə jin təripidin qəl-bayawanlaroqa həydiwetilgənidi).

30 Əysa bu adəmdin: — Isming nemə? — dəp soriwidi, u: — Ismim «Koxun», — dedi. Qünki nuroqun jinlar uning iqigə kirip qaplixiwaloqanidi. **31** Əmdi ular Əysadin əzlrini tegi yok hangoqa kətküzməslükni etünüp yalwurdi.

(Abyssos g12) **32** Xu yərdə taoqlar baqlarida qong bir top tongguz padisi ozukliniwatatti. Jinlar Əysaoqa yalwurup, tongguzlarning tenigə kirixkə ijazət berixini etündi. U ularoqa ijazət bərdi. **33** Jinlar xu adəmdin qikqip, tongguzlarning tenigə kiriwaldi; xuning bilən pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qüxüp, kəlgə oqrk boldi.

34 Tongguzlarni baqquqilarmu bu wəkəni kərüp u yərdin keqip, xəhər-yezilarda bu həwəni tarkatti. **35** Halayik zadi nemə ix boləanlikini kərgili qikti; Əysaning aldiqə kəlgəndə, xu yərdə əzidin jinlar qikqan həliki adəmning kiyim-keqəkni kiyip, əs-hoxi jayida həlda Əysaning ayiqi aldida olturoqinini kərđi; ular qorqup ketixti. **36** Bu wəkəni kərgənlərmu jinlar qaplxqan adəmning qandə sakaytiloqinini kəpqilikkə təswirləp bərdi. **37** Andin Gerasaliklarning yurtidikilər wə ətrapidiki barlik kixilər uning ularning arisidin ketixini etünüxti. Qünki dəhxətlik qorqunq ularni basqanidi. Xunga u kemigə

qūxūp, qaytixka yol aldi. **38** Əmma jinlar əzidin qikip kətkən həliki adəm uningə, Mən sən bilən billə ketəy, — dəp yalwurdi. Lekin u uni yoloqa selip: **39** — Əyüggə qaytip berip, Hudaning sanga xunqə qong ixlarni kīlip bərgənlikini yətküzgin, — dedi. U adəm qaytip berip, pütkül xəhərni arilap, əysaning əzigə xunqə qong ixlarni kīlip bərgənlikini elan kildi. **40** Əysa qaytip kəlginidə, xundak boldiki, halayik uni huxallik bilən qarxi elixti; qūnki həmməylən uning qaytip kelixini kütüp turatti. **41** Wə mana, bir kixi, sinagogning qongi boləjan Yairus isimlik kiximu əysaning aldioqa kelip ayioqioqa əzini etip, uning əyigə berixini etündi. **42** Qūnki uning on ikki yaxlik yaləuz kizi səkratta idi. Əysa u yərgə barəjinida, top-top kixilər uning ətrapiəqa ziq olixip uni kistixatti. **43** Arisida hun təwrəx kesiligə giritar boləjiniəqa on ikki yil boləjan bir ayal bar idi; u bar-yokini tewiplarəqa həjləp tūgətkən bolsimu, heqkaysisidin xipa tapmiojanikən. **44** U [əysaning] arkisidin kelip, uning tonining pexini siliwidi, xuan hun tohtidi. **45** Əysa: — Manga kol təgküzgən kim? — dəp soridi. Həmməylən inkar kīloqanda, Petrusmu wə uning bilən boləjanlarmu: — Ustaz, halayik top-top bolup tət ətrapingni olixip, seni kistixiwatqan yərdə, sən «Manga təgkən kim?», dəp soraysənəq? — dedi. **46** Lekin əysa: — Yak! Birsu manga təgdi; qūnki wujudumdin qudrətning qikip ketiwatqinini səzdim, — dedi. **47** Həliki ayal əzining yoxurup qalalmaydiojanlikini bilip, titrigən həlda uning aldioqa yikildi wə kəpqilik aldida əzining nemə səwəbtin əysaqə kol təgküzgənlikini, xundakla xuan kəndak sakəyojanlikini eytti. **48** Əysa uningə:

— Yürəklik bol, qizim, ixənqing seni saqaytti! Amanhatirjəmlik bilən mangojin! — dedi. **49** U səz kiliwatqanda, sinagog qongining əyidin qıqқан birəylən kelip sinagog qongioqa: — Qizingiz jan üzdi. Əmdi ustazni kayitmiojin, — dedi. **50** Lekin əysa buni anglap uningoa: — Qorkmiojin! Pəqət ixənqtə bol, u saqiyip ketidu, — dedi. **51** U əygə baroqanda Petrus, Yuhanna, Yaqup wə qizning ata-anisidin baxқа heqkimning əzi bilən billə əygə kirixigə ruhsət qilmidi. **52** U yərdikilər həmmisi kizoa matəm tutup yioqa-zar kətürüwatatti. Lekin u: — Boldi, yioqlimanglar! Qünki kiz əlmidi, pəqət uhlap qaptu! — dedi. **53** Ular bolsa qizning allıqaqan jan üzdi dəp bilgəqkə, uni məshirə kildi. **54** Lekin u ularni qikiriwetip, qizning qolidin tartip: — Balam, ornungdin tur, — dəp qaqirdi. **55** [Qizning] rohi qaytip kelip, u dərhal ornidin turdi. U kizoa yegüdək birnemə berixni eytti. **56** Qizning ata-anisi intayin həyran qelixti. Lekin u ularoa bu ixni heqkimgə eytmaslikni tapilidi.

9 Əysa on ikkiylənni qaqirip, ularoa barlıq jinlarni həydiwetix wə kesəllərnı saqaytixқа kudrət wə hokuk bərdi. **2** Andin ularni Hudaning padixahlikini jar qilix wə kesəllərnı saqaytixқа əwətti. **3** U ularoa: — Silər səpər üqün heq nərsə almanglar, nə hasa, nə hurjun, nə nan, nə pul eliwal manglar; birər artuq yəktəkmü eliwal manglar. **4** Wə qaysi əygə [qobul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətküqə xu əydə turunglar. **5** Əmdi qaysi yərdiki kixilər silərnı qobul qilmisa, u xəhərdin qıqқininglarda ularoa agah-guwah bolsun üqün ayioqinglardiki topinimu qeqiwetinglar! — dedi. **6** Muhlislar yoloqa qikip, yeza-

kixlaklarni arilap hux hawærni elan kilip, hëmmë yërdë kesëllërnï sakaytti. **7** Əmdi Hërod hëkim uning barlik kilöjanliridin hawër tepip, kaymukup kaldi. Qünki bəzilër: «Mana Yəhya ëlümdin tiriliptu!» desë, **8** yənë bəzilër: «İlyas pəyoqəmbər [kayta] pəyda boldi» wë yənë baxkılar: «Kədimki pəyoqəmbërlërdin biri kaytidin tiriliptu!» dəytti. **9** Hërod: «Mən Yəhyaning kallisini alduröjanidim, əmdi mən muxu gepini anglawatқан zat zadi kimdu?» — dedi. Xuning bilən u uni kërüx pursitini izdidi. **10** Rosullar bolsa kaytip kelip, özlrining kilöjan ixlrining hëmmisini əysaoqa mëlum kildi. U ularni elip, hupiyənë haldä Bəyt-Saida degən xəhërdiki hilwät bir yërgë kældi. **11** Birak halayik buningdin hawër tepip uningöqa əgixip kældi. U ularni qarxi elip, ularöqa Hudaning padixahlïki toqrisida sëzlidi wë xipaoqa möhtajlarni sakaytti. **12** Kün olturay degändä, on ikkiylən uning aldioqa kelip uningöqa: — Halayikni yolöqa salsang, ular ətraptiki yeza-kixlaklaröqa wë etizlaröqa berip könöqudäk jaylar wë ozuk-tülük tapsun; qünki muxu yër qöllük ikən, — dedi. **13** Lekin u ularöqa: — Ularöqa özünglar ozuk beringlar, — dedi. — Bizdä pəkät bəx nan bilən ikki beliktin baxka nərsə yok. Bu barlik hëlkə ozuk-tülük setiwelip keləmdük?! — deyixti ular. **14** Qünki xu yërdë yioqilöjan ərlëringla sani bəx mingqə idi. U muhlislaröqa: — Halayikni əlliktin-əlliktin bëlüp olturoqunglar, — dedi. **15** Ular uning deginiqə kilip hëmmëylënni olturoquzdi. **16** Əysa bəx nan bilən ikki belikni kolioqa elip, asmanoqa karap [Hudaoqa] təxəkkür eytip bularni bərikətlidi. Andin ularni oxtup, halayikqa sunup berix üqün muhlislirioqa bərdi. **17** Hëmmëylən

yəp toyundi. Andin xulardın exip qaloqan parqilirini on ikki sewətkə yiojip qaqilidi. **18** Wə xundak boldiki, u əzi yaloquz dua qiliwatqanda, muhlisliri yenida turatti. U ulardın: — Halayiq meni kim dəydu? — dəp soridi. **19** Ular jawabən: — Bəzilər seni Qəmüldürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoqəmbər], wə yənə bəzilər qədimki pəyoqəmbərlərdin biri tiriliptu dəydu, — dedi. **20** U ulardın: — Silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawab berip: — Sən Hudaning Məsihidursən, — dedi. **21** U ularoqa kattik jekiləp, bu ixni heqkingə tinmanglar, dəp tapilidi. **22** — Qünki İnsan'ooqlining nuroqun azab-oqubət tartixi, aqsakallar, bax kahinlar wə Təwrat ustazliri tərripidin qətkə keqilixi, öltürülüxi wə üq kündin keyin tirildürülüxi mukərrər, — dedi. **23** Andin u ularning həmmisigə mundaq dedi: — Kimdəkim manga əgixixni niyət qilsa, əzidin keqip, hər küni əzining krestini kətürüp manga əgəxsun! **24** Qünki kimdəkim öz həyatini kutquzimən dəydikən, qoqum uningdin məhrum bolidu, lekin mən üqün öz həyatidin məhrum boloqan kixi həyatini kutquzidu. **25** Qünki bir adəm pütin dunyaoqa igə bolup, əzini həlak qilsa yaki əzidin məhrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?! **26** Qünki kimdəkim məndin wə mening səzlimdin nomus qilsa, İnsan'ooqli əzining xan-xəripi iqidə, uning Atisining wə mukəddəs pərixtilərnin xan-xəripi iqidə qaytip kəlginidə uningdinmu nomus qilidi. **27** Lekin mən dərhəqikət silərgə xuni eytip qoyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin ölümning təmini tetixtin burun jəzmən Hudaning padixahlıqini kəridioqanlar bardur. **28** Bu səzlərdin təhminən səkkiz kün keyin

xundak boldiki, u Petrus, Yuhanna wə Yakupni elip, dua kilix üqün bir taşqa çikti. **29** U dua kiliwatqinida, uning yüzining kiyapiti özgərđi wə kiyimliri ap'ak bolup qakmaqtkək qaknidi. **30** Wə mana, ikki adəm pəyda bolup uning bilən səzlixixiwatqanidi; ular Musa wə Ilyas [pəyoəmbərlər] idi. **31** Ular parlak jula iqidə ayan bolup, uning bilən Yerusalemda ada kilidiəjan «dunyadin ətüp ketix»i toşrisida səhbətləxti. **32** Əmdi Petrus wə uning həmrahlirini heli ügidək baskanidi; lekin ularning uykusı toluk eqiloqanda ular uning xan-xəripini wə uning bilən billə turəjan ikki adəmzatni kərđi. **33** Wə xundak boldiki, bu ikkisi Əysadin ayriliwatqanda, Petrus əzining nemini dəwatqanlikini bilmigən həlda Əysaq: — Ustaz, bu yərdə boləjnimiz intayin yahxi boldi! Birini sanga, birini Musaq, yənə birini Ilyaska atap bu yərgə üq kəpə yasayli, — dedi. **34** Lekin u bu gəplərni kiliwatqanda, bir parqə bulut pəyda bolup ularni kapliwaldi; ular bulut iqiğə kirip qaloqinida kərkuxup kətti. **35** Buluttin tuyuksiz bir awaz anglinip: — Bu Mening səyümlük Oqlumdur. Uningə qulak selinglar! — dedi. **36** Awaz anglanoqandin keyin, qarisa, Əysa əzi yaloquz qaloqanidi. Ular süküt kilip qelixti wə xu künlərdə əzliri kərgən ixlardin həqkaysisini həqkimgə eytmidi. **37** Ətisi, ular taqdin qüxkən waktida, zor bir top kixilər uni qarxi aldi. **38** Mana, topning arisidin birəylən warkirap: — Ustaz, ətünüp qalay, oqlumoqə iqingni aqritip qarap koyoqaysən! Qünki u mening birla balam idi. **39** Mana, uni daim bir roh tutuwelip, u əziqila warkirap-jarkirap ketidiəjan bolup qaldi; u uning bədinini tartixturup, aqzidin aq kəpük kəltürüwetidu. [Jin] uni

daim degüdək kıynap, uningöta heq aram bərməydu. **40** Mən muhlisliringizdin rohni həydiwetixni ətünüwidim, biraq ular undağ kılalmidi, — dedi. **41** Əysa jawabən: — Əy etikadsiz wə tətür dəwr, silər bilən qaqanoqığə turup, silərgə səwr kılay? — Oqlungni aldimoğa elip kəlgin — dedi. **42** Bala tehi yolda keliwatqanda, jin uni yikitiq, pütün bədinini tartixturdi. Əysa napak rohğa tənbiğ berip, balini saqaytti wə uni atisioğa qayturup bərđi. **43** Həmməylən Hudaning xərəplik küq-ğudritigə qin-qinioğa patmay təjjüpləndi. Həmmisi Əysaning qiloqanlirioğa həyran kəlixip turoğanda, u muhlislirioğa mundağ eytti: **44** — Bu sözlərnı qulakliringlaroğa obdan singdürüp qoyunglar. Qünki İnsan’oqli pat arida [satqunluğtin] insanlarning qolioğa tapxurup berilidu, — dedi. **45** Biraq ular bu sözni qüxinəlmidi. Buning mənisi ular qüxinip yətmisun üqün ulardin yoxurulğanıdı. Ular uningdin bu söz toqruluk soraxqımu petinalmidi. **46** Əmdi muhlislar arisida ulardin kimning əng uluoğ bolidioğanlıqı toqruluk talax-tartix pəyda boldi. **47** Əmma Əysa ularning kənglidiki oylarnı kərüp yetip, kiqik bir balini elip yenida turoğuzup, **48** ularoğa: — Kim mening namimda bu kiqik balini qəbul qılsa, meni qəbul qiloğan bolidu wə kim meni qəbul qılsa, meni əwətküqini qəbul qiloğan bolidu. Aranglarda əzini əng təwən tutqini bolsa uluoğ bolidu, — dedi. **49** Yuğanna jawabən uningöta: — Ustaz, sening naming bilən jinlarnı həydəwatqan birsini kərduq. Lekin u biz bilən birgə sanga əğəxmigənlıki tüpəylidin, uni tostuq, — dedi. **50** Lekin Əysa uningöta: — Uni tosmanglar. Qünki kim silərgə qarxi turmisa silərnı qollioqanlardındur, — dedi.

51 Wə xundak boldiki, uning asmanoqa elip ketilidigan künlirining toxuxioqa az qaloqanda, u ket'iylik bilən yüzini Yerusalemoqa berixqa qaratti. 52 [Xuning üqün] u aldın əqliləni əwətti. Ular yoloqa qikip, uning kelixigə təyyarlik qilix üqün Samariyə əlkisidiki bir yezioqa kirdi. 53 Birak u yüzini Yerusalemoqa qaratkanliki tüpəylidin yezidikilər əysani qobul qilmidi. 54 Uning muhlislrinin Yakup bilən Yuhanna bu ixni kərip: — I Rəb, ularni kəydürüp yokitix üqün Iliyas pəyoqəmbərdək asmandin ot yeoqixini qikiriximizni halamsən? — dedi. 55 Lekin u burulup ularni əyibləp: «Silər kəndək rohtin boləjanliqingləni bilməydikənsilər» — dedi. 56 Andin ular baxqa bir yezioqa ətup kətti. 57 Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwatkənda, birsi uningə: — I Rəb, sən kəyərgə barma, mən sanga əgixip mangimən, — dedi. 58 Əysa uningə: — Tülkiləning əngkürli, asmandiki quxlarning uwiliri bar. Birak Insan'ooqlining bəxini kəyoqudək yerimu yok, — dedi. 59 U yənə baxqa birsigə: — Manga əgəxkin! — dedi. Lekin u: — Rəb, əwwal berip atamni yərlikkə kəyoqili ijazət bərgəysən, — dedi. 60 Lekin əysa uningə — Əlüklər öz əlüklirini kəmsun! Birak sən bolsang, berip Hudaning padixəhlikini jakarlioqin, — dedi. 61 Yənə birsi: — Əy Rəb, mən sanga əgiximən, lekin əwwal əyümgə berip, əydikilirim bilən hoxlixiximoqa ijazət bərgəysən, — dedi. 62 — Kim kəlida kəoxning tutkuqini tutup turup kəynigə qarisa, u Hudaning padixəhlikioqa layik əməstur, — dedi.

10 Bu ixlərdin keyin, Rəb muhlislərdin yənə yətmixini təyinləp, əzi barməkqi boləjan barlik xəhər-yezilaroqa

ikki-ikkidin özidin burun əwətti. **2** U ularoşa mundak tapilidi: — Yioqilidoqan hosul dərwəyə kəp, lekin hosulni yioqquqi ixləmqilər az ikən. Xunga hosul Igisidin kəprək ixləmqilərnı Əz hosulungni yioqixkə əwətkəysən, dəp tilənglar. **3** Menginglar! Mən qozilarnı bərilərnıng arısoşa əwətkəndək silərnı əwətimən. **4** Həmyan, hurjun wə kəxlər almanglar; yolda kixilər bilən salamlıxixkə [tohtimanglar]. **5** Qaysi əygə kirsənglar, aldi bilən: «Muxu əydikilərgə aramlıq boləşay!» dənglar. **6** U əydə «aramlıq igisi» bolsa, tiligən aramlıqinglar xu əygə qonıdu; əgər bolmısa, u aramlıq əzünglaroşa yanıdu. **7** Andin qüxkən əydə turup yətkəlmənglər, xu əydikilərnıng bərginini yəp-iqinglar, qünki ixləmqi əz ix həkqini elixkə həkqliktur. U əydin bu əygə yətkilip yürmənglar. **8** Silər qaysi xəhərgə kirsənglar, ular silərnı qəbul kılsa, ular aldınglaroşa nemə qoysa xuni yənglar. **9** U yərdiki kesəllərnı sakaytip, ularoşa: «Hudanıng padıxahlıqi silərgə yekınlaxtil!» dənglar. **10** Birək silər qaysi xəhərgə kirsənglar, ular silərnı qəbul kılmısa, ularning rəstəkoqilıroşa qıqıp kəpqilikkə: **11** «Silərgə agah bolsun üqün hətta xəhiringlarnıng ayioqimizoşa qaplaxkən topisinimu kəkıp qüxürüwetimiz! Həlbuki, xuni bilip qoyunglarki, Hudanıng padıxahlıqi silərgə [rasttinla] yekınlaxtil!» — dənglar. **12** Mən silərgə eytip qoyayki, xu küni hətta Sodom xəhıridikilərnıng kəridioqini bu xəhərdikilərnıngkidin yenik bolıdu. **13** Həlinglaroşa way, əy qorazinliklar! Həlinglaroşa way, əy Bəyt-Saidaliklar! Qünki silərdə kərsitilgən məjizilər Tur wə Zidon xəhərliridə kərsitilgən bolsa, u yərlərdikilər heli burunla bəzgə yəginip, külgə

milinip towa qiloqan bolatti. **14** Qiyamət künidə Tur wə Zidondikilərninğ kəridioqini silərninğkidin yenik bolidu. **15** Əy ərxkə kətürülgən Kəpərnaqumluklar! Silər təhtisaraqə qüxürüsilər! (Hadēs 986) **16** [U muhlisliroqə yənə]: – Kimdəkim silərni tingxisa, menimu tingxiqan bolidu; kimdəkim silərni qətkə qaksa, menimu qətkə qakqan bolidu; kim meni qətkə qakqan bolsa, meni əwətküqinimu qətkə qakqan bolidu, – dedi. **17** Yətmix muhlis huxal-huramliq iqidə qaytip kelip: – I Rəb! Həttə jinlarmu seninğ naminğ bilən bizgə boysunidikən! – dəp məlum qildi. **18** U ularoqə: – Mən Xəytanning asmandin qakmaqək qüxüp kətkənlisini kərgənmən. **19** Mana, mən silərgə yilan-qayanlarni dəsəp yanjixkə wə düxmənning barliq küq-kudritini besip taxlaxkə həkuk bərdim. Heqqaqan heqkandə nəsə silərgə zərər yətküzəlməydu. **20** Lekin silər roqlarning silərgə boysunoqanliqi tüpəylidin xadlanmanglar, bəlki naminqlarning ərxlərdə pütülgənliki tüpəylidin xadlininglar, – dedi. **21** Xu waqıtta, əysa rohta huxallinip mundə dedi: «Asman-zemin Igisi i Ata! Sən bu həqiqətlərni danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balilaroqə axkarilioqanliqinğ üqün seni mədhilyəymən! Bərhək, i Ata, nəziringdə bundə qilix rawa idi. **22** Həmmə mənə Atandin təqdim qilindi; Ooqulning kimlikini Atidin baxkə heqkim bilməydu, wə Atiningmu kimlikini Ooqul wə Ooqul axkarilaxni layiq kərgən kixilərdin baxkə heqkim bilməydu». **23** Andin u muhlisliroqə burulup, ularoqə astioqina: Silər kəruwatqan ixlarni kərgən kəzlər nəqədər bəhtliktur! **24** Qünki mən silərgə xuni eytip qoyayki, nuroqun pəyoqəmbərlər wə

padixahlar silər kərgən ixlarni kərüxkə intizar boləjini bilən ularni kərmigən; wə silər anglawatқан ixlarni anglaxқа intizar boləjini bilən, ularni anglap bakmioqan, — dedi. **25** Wə mana, Təwrat ustazliridin biri ornidin turup Əysani sinimaқqi bolup: — Ustaz, mənggülük һayatқа waris bolmaq üçün nemə ixni қilixim kerək? — dəp soridi. **(aiōnios q166)** **26** U jawabən: — Təwrat қanunida nemə pütülgən? Buningоға өзүng қандақ қaraysən? — dedi. **27** Həliқi kixi jawabən: — «Pərwərdigar Hudayingni pütün қəlbing, pütün jening, pütün küqüng wə pütün zehning bilən sөygин»; wə «Қoxnangni өзүngni sөygəndəк sөy» — dedi. **28** Əysa uningоға: — Тооqra jawab bərding. Mana xundaq қilsang һayat bolisən, — dedi. **29** Lekin өзini һəққaniy dəp ispatlimaqqi bolup, Əysadin yənə sorap: — Əmdi «Mening қoxnam» kimdur? — dedi. **30** Əysa jawabən mundaq dedi: — Bir adəm Yerusalemdin Yeriho xəһirigə қuxüwetip, yolda қaraqқilarning қolioға қuxüp қaptu. Қaraqқilar uning kiyim-keqəklirini salduruwelip, uni yarilandurup, qala əlük һalda taxlap ketiptu. **31** Wə xundaq boldiki, məlum bir kahin xu yoldin қuxüwetip, һəliқi adəmnı kərüp, yolning u qeti bilən mengip ətүp ketiptu. **32** Xuningdək bir Lawiylik [roһaniy] bu yərgə kəlgəndə, yenioға kelip қarap қoyup, yolning u qeti bilən mengip ətүp ketiptu. **33** Lekin səpərdə boloqan bir Samariyəlik һəliқi adəmnıng yenioға kəlgəndə, uni kərүpla iq aқritiptu **34** wə aldioға berip, jarahətlirigə may wə xarab қuyup, tengip қoyuptu. Andin uni öz ulioқıқа mindürүp, bir sarayoға elip berip, u yərdə һalidin һəwər aptu. **35** Ətisi yoloға қıққanda, ikki күmүx

dinarni elip saraywəngə berip: «Uningoşa qarap qoyung, buningdin artuq qıqım bolsa, qaytiximda sizgə töləymən» dəptu. **36** [Əmdi Əysa həliki ustazdin]: — Seningqə, bu üq adəm iqidə qaysisi qarəqılarning qolıoşa qüxkən həliki kixigə [həqıkiy] koxna boləan? — dəp soridi. **37** — Uningoşa meħribanlıq kərsətkən kixi, — dəp jawab bərdi u. Əysa uningə: — Undəq bolsa, sən həm berip xuningə ohxax qıləin, — dedi. **38** Wə xundəq boldiki, u [muhlisiri bilən billə] yolda ketiwetip, məlum bir yezioşa kirdi. U yərdə Marta isimlik bir ayal uni əyigə qaqirip meħman qildi. **39** Martaning Məryəm isimlik bir singlisi bar idi. U Əysaning ayioşi aldida olturup, uning səz-kalamini tingxiwatatti. **40** Əmdi meħmanlarni kütüx ixlirining kəplükidin kəngli bəlünüp kətkən Marta Əysaning aldioşa kelip: — I Rəb, singlimning meni meħman kütkili yaləuz taxlap qoyəiniə karing bolmamdu? Uni mənə yardəmlixixkə buyruəin! — dedi. **41** Ləkin Əysa uningə jawabən: — Əy Marta, Marta, sən kəp ixlarning əemini yəp awarə bolup yürüwətisən. **42** Biraq birlə ix zərürdur; wə Məryəm xuningdin əzigə nesiwə bolidioşan yahxi ülüxnə tallidi; bu hərgiz uningdin tartiwelinmaydu — dedi.

11 Əmdi xundəq boldiki, u bir yərdə dua qiliwatatti; dua ayaşlaxkənda, muhlisiridin biri uningdin: — I Rəb, Yəhya əz muhlisiriə əgətkinidək, sənmu bizgə dua qilixni əgətsəng, — dedi. **2** U ularə mundaq dedi: — Dua qiləninglərdə, mundaq dənglə: «I Ata, Sening naminə mukəddəs dəp uləşlanəy. Sening padixəhliking kəlgəy. **3** Hər künlük nənimizni bizgə hər küni bərgəysən.

4 Bizgə kərzdar boləjan hərkimni kəqürginimizdək, Sənmu gunahlırimizni kəqürgəysən. Bizni azduruluxlarəja uqratkuzmiojaysən». 5 U səzini [dawam kılıp] ularəja mundak dedi: — Silərninq iqinglardin biringlarning bir dosti bolup, yerim keqidə uning kəxioja berip: Əy dostum, manga üq nan ətnə bərgin; 6 qünki manga səpərdin bir dostum kəldi wə uning aldioja kəyojudək bir nərsəm kəlməptu, desə, 7 u əyining iqidə turup: «Meni awarə kilmiojin, ixik takəklik, balilar orunda yenimda yatidu. Sanga elip berixkə kəpalmaymən», deyixi mumkin. 8 Silərgə xuni eytimənki, gərqə u uning dosti bolux süpiti bilən berixkə ornidin turmisimu, uning hijil bolmay kəyta-kəyta yalwuruxi bilən u qəqum ornidin turup, kənqə lazim bolsa uningoja beridu. 9 Xuning üqün mən silərgə eytayki, tilənglar, silərgə ata kəlinidu; izdənglar, tapisilər. Ixikni qekinglar, eqilidu. 10 Qünki hər bir tiligüqi tiliginigə erixidu; izdigüqi izdiginini tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. 11 Aranglarda ata boləjuqilar əz ooqli nan tələp kilsa, uningoja tax beridiojanlar barmu?! Yaki belik tələp kilsa, yilan beridiojanlar barmu? 12 Tuhum tələp kilsa, qayan beridiojanlar barmu? 13 Əmdi silər rəzil turup əz pərzəntliringlarəja yahxi iltipatlarni berixni bilgən yərdə, ərxetiki Ata Əzidin tiligənlərgə Mukəddəs Rohni tehimu ata kilməsmu? 14 Əmdi u bir kixidin «adəmni gaqa kəlojuqi» jinni həydiwətkəndə, xundak boldiki, jin uningdin qikkənda, gaqa zuwanəja kəldi. Halayik buningəja intayin həyran boluxti. 15 Birak ulardin bəziliri: «U jinlarni jinlarning əmiri boləjan Bəəlzəbuləja tayinip həydiwetidu» — dedi. 16 Wə baxka

bəzilər uni sinax məqsitidə uningdin bizgə asmandin bir məjizilik alamət kərsətsəng, dəp tələp kıləjili turdi.

17 Lekin u ularning nemə oylawatқанlikini bilip ularəja mundak dedi: — Əz iqidin bəlünüp əzara sokuxқан hərқандақ padixahlik wəyran bolidu; wə hərқандақ ailə əz iqidin bəlünüp əzara sokuxsa zawallıққа yüz tutidu.

18 Xuningəja ohxax, əgər Xəytan əz-əzigə қарxi qıққан bolsa, undaқта, uning padixahliki қандақmu put tirəp turalisun? Qünki silər meni, «Jinlarni Bəəlzəbuləja tayinip həydəydikən» dəysilər. **19** Əgər mən jinlarni Bəəlzibuləja tayinip qoqlisam, silərning pərzəntliringlar kimgə tayinip jinlarni qoqlaydu?! Xunga ular silər tooqruluk həküm qıқarsun! **20** Lekin mən Hudaning barmıki bilən jinlarni qoqlisam, undaқта Hudaning padixahliki üstünglarəja qüxüp namayan boləjan bolidu. **21** Toluқ қorallanojan küqtünggür əz əyini qoqdap turojanda, uning mal-mülki aman қalidu; **22** lekin uningdin küqtünggür biri uning üstigə hujum қilip uni yəngsə, uning tayanəjan қorallirini tartiwalidu wə mal-mülükirini olja қilip əzidikilərgə təқsim қilip beridu. **23** Mən tərəptə turmiojanlar manga қарxi turojuqidur. Mən tərəpkə [adəmlərni] yioqmiojuqilar bolsa tozutuwətküqidur. **24** Napak roh birawning tenidin qıқiriwetilixi bilən, u қurojaқ jaylarni qərgiləp yürüp birər aramgahni izdəydu; biraq tapalmiojandin keyin, «mən qıққан makaniməja қaytay!» dəydu. **25** Xuning bilən қaytip kelip, xu makanining pakiz tazilanojanlikini wə rətləngənlikini bayқaydu-də, **26** berip əzidinmu bəttər yəttə rohni baxlap kelidu; ular kirip billə turidu. Buning bilən həliki adəmning keyinki həli burunқidinmu

tehimu yaman bolidu. **27** Wə xundaq boldiki, u bu gəplərni qiliwatqanda, kəpqilik arisida bir ayal awazini kətürüp: — Seni kətürgən qorsaq wə emitkən əmqək bəhtliktur! — dedi. **28** Biraq u jawabən: — Bəlki Hudaning səzini anglap, Uningoqa itaət kilidioqanlar bəhtliktur! — dedi. **29** Xu qaoqda, top-tap adəmlər uning ətrapiqoqa olaxqanda, u mundaq səzləxkə baxlidi: — Bu dəwr dər wəqə rəzil bir dəwrdir; u məjizilik bir alamətning kəristilixni istəp yüridu. Biraq buningoqa «Yunus pəyoqəmbərdə kərülgən məjizilik alamət»tin baxqa heqkandaq ikkinqi bir alamət kərsitilməydu. **30** Qünki Yunus pəyoqəmbərnin ezi Ninəwə xəhridikilərgə alamət-karamət boləjiniqoqa ohxax, Insan'ooqlimu bu dəwrgə yənə xundaq bolidu. **31** Qiyamət küni «Jənubtin kəlgən ayal padixah»mu bu dəwrdikilər bilən təng tirilip, ularning gunahlırini bekitidu. Qünki u Sulaymanning dana səzlrini anglax üqün yər yüzining qetidən kəlgən; wə mana, Sulaymandinmu uluq birsi muxu yərdə turidu. **32** Qiyamət küni Ninəwəlikilər bu dəwrdikilər bilən təng qopup, bu dəwrdikilərnin gunahlırini bekitidu. Qünki Ninəwəlikilər Yunus pəyoqəmbər jakarliqan həwərnin anglap towa qiləqan; wə mana, Yunus pəyoqəmbərdinmu uluq birsi muxu yərdə turidu! **33** Heqkim qiraqni yekip qoyup, uni yoxurun jayda qoymas, yaki üstigə sewətni kəmtürüp qoymas, bəlki qiraqdanning üstigə qoyidu; buning bilən əygə kirgənlər yoruklukni kəridu. **34** Tənnin qirioqi kəzdur. Xunga əgər kəzüng sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu. Lekin əgər kəzüng hunük bolsa pütün wujudung qarangoqu bolidu. **35** Xuning üqün

hezi bolojinki, wujudungdiki «yorukluk» karangojuluk bolmisun! **36** Emdi ager barqa wujudung yoruk bolsa wa uning heq yeri karangoju bolmisa, wujudung huddi qiraol parlak nuri bilan seni yorutqandak tamamən ayding bolidu. **37** Aysa sez kiliwatqanda, bir Pərisiy uni oyiga oizaqa taklip kilidi. Xuning bilan u oyga kirip, dastihanda olturdi. **38** Lekin heliki Pərisiy uning tamaktin ilgiri kol yumioqinini korup, intayin hayran boldi. **39** Lekin Rab uningoa: — Emdi siler ay Pərisiylər, qina-kaqilarning texinila yuyup pakizliqininglar bilan iqinglar herturluk herislik wa rezillikkə tolqandur. **40** Ay nadanlar, texini Yaratquqi iqinimu yaratkan aməsmu?! **41** Emdi ez iq-iqinglardin hayrhahlik kilinglar wa mana, həmmə nərsə silərgə pakiz bolidu. **42** Halinglaroqa way, ay Pərisiylər! Qunki siler hətta yalpuz bilan suzapning wa hərhil dora-dərmanlarning ondin birini oxrə kilip Hudaqa ataysilər-yu, birak adalət wa Hudaning muhəbbitini heq etibarqa almay ketiwərisilər. Dərwəkə, awwal muxu ixlarni orundixinglar kerək, andin xu ixlarnimu ada kilmay qoymasliqinglar kerək. **43** Halinglaroqa way, ay pərisiylər! Qunki siler sinagoglarda aldinki orunlarda olturuxqa, bazarlarda kixiləning silərgə bolqan [hərmətlik] salamlirioqa amraksilər. **44** Silərgə way! Qunki siler huddi kixilər ketiwetip, üstigə dəssəp selipmu səzməy otüp kətkən gərlərgə ohxaysilər! — dedi. **45** Təwrat əhliliridin biri uningoa: — Ustaz, bularni eytkining bizgimu həkərət boldi! — dedi. **46** U uningoa mundak jawab bərdi: — Silərgimu way, ay Təwrat əhliliri! Qunki siler kətürəlmigüdək eoqir

yüklərni adəmlərnin zimmisigə artip koysilər-yu, əmma özünqlar bu yüklərni kətürüxkə birmu barmiqinglarni təküzməysilər! **47** Silərgə way! Qünki pəyoqəmbərlərnin qəbrilirini yasap keliwatisilər, lekin ata-bowiliringlar ularni öltürdi. **48** Xuning bilən silər ata-bowiliringlar qiloqanlirioqə razi boləqanliqinglarəqə guwahliq berisilər. Qünki ular pəyoqəmbərlərni öltürdi wə silər ularning qəbrilirini yasaysilər. **49** Bu səwəbtinmu Hudaning danalığı dəyduki: «Mən ularəqə pəyoqəmbərlər wə rosullarni əwətimən wə bulardin bəzilirini ular öltüridu wə bəzilirini ziyankəxlik bilən qoqliwetidu». **50** Xuning bilən dunya apiridə boləqandin buyanki barliq pəyoqəmbərlərnin təkülgən qan qəzlıri, yəni Həbilning təkülgən qenidin tartip taki [ibadəthanidiki] qurbangah bilən muqəddəs jay arilikida kətl qilinoqan [kahin] Zəkəriyaning təkülgən qenioiqə barliq qan qəzlır üqün muxu dəwrdikilərdin hesab elinidu. Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bularning həmmisi muxu dəwrdin elinidioqan bolidu! **52** Həlinglarəqə way, əy Təwrat əhliliri! Qünki həkmət həzinsining aqquqini elip turup, özünqlar uning iqigə kirmidinglar wə kirəy degənlərnimu kirgüzmidinglar. **53** U xu yərdin qikqəndin keyin, Təwrat ustazlıri bilən Pərisiylər uning bilən qattik qarxilixip, uningəqə kəp ixlarni muzakirilixikə qistidi **54** wə uning üstidin xikayət qilixkə səzidin birər əyib tepiwelixkə paylap yürətti.

12 Xu qaoqlarda, minglioqan kixilər yioqilip, bir-birini dəssiwətküdək qista-qistang boluxup kətkəndə, u awwal muhlislirioqə səz qilip mundaq dedi: — Pərisiylərnin eqitkusidin, yəni sahtipəzlikidin həoxyar

bolunglar. **2** Qünki yoxurulojan heqkandak ix axkarilanmay qalmaydu, wə heqkandak məhpiy ix ayan bolmay qalmaydu. **3** Xunga silərnin qarangəjuda eytkanliringlar yorukta anglinidu; əyning iqkiridə hupiyənə piqirlaxkanliringlarmu əgzilərdə jakarlinidu. **4** Mən silər dostliriməja xuni eytimənki, tənni ɵltürüp, baxka heq ix qilalmaydiojanlardin qorkmanglar. **5** Lekin mən silərgə kimdin qorkxunglar kerəklikini kərsitip qoyay: ɵltürgəndin keyin, dozahka taxlaxka həkukluk boləjuqidin qorkunglar; bərhək silərgə eytay — Uningdin qorkunglar! **(Geenna g1067)** **6** Bəx kuxkaq ikki tiyngə setilidəju? Lekin ularning heqbirimu Huda tərpidin untulup qaləjini yok. **7** Lekin hətta hər bir tal qeqinglarmu sanaləjandur. Xundak ikən, qorkmanglar; silər nurojunliojan kuxkaqtin qimmətlik silər! **8** — Birək mən silərgə xuni eytip qoyayki, kim meni insanlarning aldidə etirap qilsa, Insan'oolimu uni Hudaning pərixtiliri aldidə etirap qilidu. **9** Birək insanlarning aldidə meni tonumiojan kixi, Hudaning pərixtiliri aldidimu tonulmaydu. **10** Insan'oolioja qarxi səz qilojan hərəkandak kixi kəqürümgə erixələydu; lekin Mukəddəs Rohka kupurluk qilojuqi bolsa kəqürümgə erixəlməydu. **11** Lekin kixilər silərnə sinagolarəja yaki həkümdarlar wə əməldarlarınin aldioja elip berip sorakka tartkanda, «[Ərzgə] kəndak jawab bərsəm?» yaki «Nemə desəm bolar?» dəp əndixə qilmanglar. **12** Qünki nemə deyix kerəklikini xu waqti-saitidə Mukəddəs Roh silərgə əgitidu. **13** Kəpqilik arisidin birsi uningəja: — Ustaz, akaməja [atimizdin] [qaləjan] mirasni mən bilən təng ɵlixixkə

buyruqayla — dedi. **14** Lekin u uningõja jawabән: — Buradәр, kim meni silәrning üstinglarõja sotqi yaki üläxtürgüqi kildi? — dedi. **15** U көpqilikkә қарap: — Pәhәs bolup өзünqlarni һәрhil tamahorluktin saklanglar. Qünki insanning һayati uning mal-mülükirining көplükigә baqlıq әmәstur, dedi. **16** Andin u ularõja mundak bir tәmsilni eytip bәrdi: — «Bir bayning yeri mol һosul beriptu. **17** U көnglidә «Қandak қilay? Qünki bunqiwala һosulni қoyõjudak yerim yok» — dәp oylaptu. **18** Andun u: — «Mundak қilay: — Hazirki ambarlirimni quwuwetip, tehimu qongini yasap, barlık mәһsulatirim wә baxқа mal-mülükirimni xu yәrgә yioqip saklay! **19** Andin өз-өzümgә: «Әy jenim, yioqip sakliõan, көp yil yәtküdәk nemәtliring bar, rahәt iqidә yәp-iqip hux bolõin!» dәydiõan bolimән» dәp oylaptu. **20** Lekin Huda uningõja: «Әy әhmәk, бүgün keqila jening sәndin tәlp қilip elinidu; undakta bu topliõining kimgә қalidu?» dәptu. **21** Hudaning aldida dәlәtmән bolmay, өзigә һәzinә yioқanning һali xundak bolar». **22** Andin u muhlisliroja mundak dedi: — Xuning üqün mән silәrgә xuni eytip қoyayki, turmuxunglar тоqruluk, nemә yәrmiz yaki nemә kiyәrmiz, dәp әndixә қilmanglar. **23** Qünki һayatlık yemәkliktin, tән kiyim-keqәktin әzizdur. **24** Қuzõunlarõja қaranglar! Ular terimaydu wә yioqmaydu, ularning ambar, iskilatirimu yok. Lekin Huda ularnimu ozuklanduridu. Silәр қuxlardin қanқilik әziz-һә! **25** Aranglarda қaysinglar oјәm-қayoju bilән әmrünqlarni birәр saәt uzartalaysilәр? **26** Әgәр xunқilik kiқikkinә ixmu қolunglardin көlmisә, nemә üqün қalojan ixlar

toʻqrisida oʻtam-əndixə kʻilislər? **27** Nelupərlərninḡ kʻandak
əsidioʻanlikiʻoʻa karap bekiḡlar! Ular əmgəkmə kʻilmaydu,
qakmu egirməydu; lekin silərgə xuni eytayki, hətta
Sulayman toluk xan-xərəptə turoʻandimu uning kiyinixi
nilupərləninḡ bir güliqilikimu yok idi. **28** Əy ixənqi
ajizlar! Əmdi Huda daladiki bugin eqilsa, ətisi kurup
oqakka selinidioʻan axu gül-giyahlarni xunqə bezigən
yərdə, silərni tehimu kiyindürməsmu?! **29** Xundak ikən,
nemə yəymiz, nemə iqimiz dəp bax katurmanglar,
heqnemidin əndixə kʻilmanglar. **30** Qünki hərəkaysi
əldikilər mana xundak həmmə nərsilərgə intilidu. Birak
Atanglar silərninḡ bu nərsilərgə mohtajlikiḡlarni bilidu;
31 xundak ikən, Uning padixahlikiʻoʻa intilinglar wə
u qaoʻda, bularninḡ həmmisi silərgə koxulup nesip
bolidu. **32** Korkmanglar, i kiqik pada! Qünki Atanglar
padixahlikni silərgə ata kʻilixni hux kərđi. **33** Mal-
mülküḡlarni setip, [kəmbəoʻəllərgə] həyrhahlik kʻilinglar.
Əzüḡlaroʻa uprimaydioʻan həmyan, ərxlərdə hərgiz
tügəp kətməydioʻan bir həzinə həzirlanglar; – xu yərdə
oʻqri yeqin kəlməydu, küyə yəp yokəp kətməydu. **34**
Qünki baylikiḡlar kəyərdə bolsa, kəlbiniḡlarmu xu yərdə
bolidu. **35** Silər belinḡlarni qinḡ baʻlap, qiraʻqlirinḡlarni
yandurup turunḡlar; **36** huddi hojayinining toy ziyapitidin
kaytip kelixini kütüp turoʻan qakarlardək, hərdaim təyyar
turunḡlar. Xuning bilən hojayin kelip ixikni kəkəkanda,
qakarlar dərhal qikiḡ ixikni aqidioʻan bolidu. **37** Hojayin
kaytip kəḡəndə, qakarlininḡ oyoqak, təyyar turoʻanlikiḡni
kərsə, bu qakarlarinḡ bəhtidur! Mən silərgə bərhək
xuni eytip kəoyayki, hojayin əzi belini baʻlap, ularni

dastihanoja olturoquzup, ularning aldiqja kelip xəhsən əzi ularni kütüwalidu! **38** Wə əgər hojayin ikkinqi yaki üqinqi jesəktə kəlsimu, qakarlırining xundaq oyoqəqlikını kərsə, bu ularning bəhtidur! **39** Lekin xuni bilip qoyunglarki, əgər əy igisi oqrining keqidə qaysi waqıtta kelidioqanlıkını bilgən bolsa, u oyoqə turup oqrining əygə texip kirixigə hərgiz yol qoymaytti! **40** Xuning üçün silərmu hərdaim təyyar turunglar; qünki insan'ooqli silər oylimioqan waqıt-saəttə qaytip kelidu. **41** Petrus uningdin: — I Rəb, sən bu təmsilni bizgila qaritip eyttingmu yaki həmməyləngə qaritipmu? — dəp soridi. **42** Rəb mundaq dedi: — Hojayini əz əyidikilərgə məs'ul qilip, ularoqja tegixlik bolqan axlıqni waqıt-waqtida təksim qilip berixkə təyinləydiqan ixənqlik wə pəmlik oqojidar kim bolidu? **43** Hojayin əyigə qaytkanda, qakirining xundaq qiliwatqinining üstigə kəlsə, bu qakarning bəhtidur! **44** Mən silərgə bərħək xuni eytip qoyayki, hojayin uni pütün igilikini baxquruxqa qoyidu. **45** Lekin mubada xu qakar kənglidə: «Hojayinim həyal bolup qalidu» dəp, baxqa qakarlar wə dedəkləрни bozək qilixqa wə yəp-iqip, məst boluxqa baxlisa, **46** Xu qakarning hojayini kütülmigən bir küni, oylimioqan bir waqıtta qaytip kelidu wə uni kesip ikki parqə qilip, uning nesiwisini etiqadsızlar bilən ohxax təqdirdə bekitidu. **47** Əmdi hojayinining iradisini bilip turup, təyyarlinip turmioqan wə hojayinining iradisi boyiqə qilmioqan qakar boluxioqja tayaq yəydu. **48** Birəq hojayinining iradisini bilməy turup, tayaq yeyixkə tegixlik ixlarni qiloqan qakar azraq tayaq yəydu. Kimgə kəp berilsə, uningdin tələp qilinidioqini kəp bolidu. Qünki

adamlar kimga ko'p amanat qo'ygan bolsa, uningdin talab qilidiginimu ko'p bolidu. **49** Men yer yuziga ot taxlap tutaxturuxka keldim va bu otning tutixixioqa nakadar takazzaman! **50** Lekin men aldi bilan bir qomuldurux bilan qomulduruluxum kerak va bu qomulduruluxum amalgaxuruloqqa intayin qiyniliman! **51** Silar meni yer yuziga tinqlik elip keldimikin, dap oylap qaldinglarmu? Yak, men xuni silerga eytayki, tinqlik amas, belunux elip keldim! **52** Qunki buningdin keyin, bir eydiki bax kixi belunidu; uqi ikkisiga qarshi va ikkisi uqiga qarxi belunidu. **53** Ata oqlioqa va oqul atisioqa, ana kizioqa va kiz anisioqa, keynana keliniga va kelin keynanisioqa qarxi turidu. **54** Aysa yana toplaxkan adamlargamundaq dedi: — Silar kunpetix taraptin bulutning qikkinini kersanglar, darhal «yamotur yaoidu» daysilar, va darwaxa xundaq bolidu. **55** Janub taraptin xamalning qikkinini kersanglar, «Hawa issiydu» daysilar va darwaxa xundaq bolidu. **56** Ay sahtipazlar! Silar yer bilan kekning ranggini park etalaysilar-yu, qandaxsigam bu zamanni park etalmaysilar?! **57** Amdi nemixka qaysi ixlarning durus ikonlikiga ezunglar hokum qilip bakmaysilar?! **58** Qunki dawagiring bilan birga sotqi aldioqa barojiningda, uning bilan yolda ketiwatqiningda, uning bilan yarixip dost boluxka intilgin; bolmisa, u seni sotqioqa, sotqi bolsa gundipayoqa tapxuridu va gundipay seni zidanoga taxlaydu. **59** Men sanga xuni eytip koyayki, [karzingning] eng ahirki bir tiyininimu qoymay telimigüqa, xu yerdin hargiz qikalmaisan.

13 Xu qaoda, birnaqqamadam uningoga [waliy] Pilatusning bir qisim Galiliyaliklarning kenini tokup,

ularning qanlirini ular qiliwatqan [ibadathanidiki] qurbanliqning qanliri bilən arilaxturoqanliqini mælum qildi. **2** U ularoqa jawabən mundaq dedi: — Ularning bu azablarni tartqini üqün bu Galiliyæliklærni baxqa Galiliyæliklærdin gunahı eoqir dæp qaramsilær? **3** Mæn silærgæ eytayki, undaq æmæs! Bælki silær towa qilmisanglar, hæmminglarmu ohxax aqiwættæ halak bolisilær. **4** Siloam mæhællisidiki munar erülüp qüxüp, on sækkiz kixini besip øltürüp qoyoqan, silær ularni Yerusalemda turuwatqan baxqlardin kæbih, dæp qaramsilær? **5** Mæn silærgæ eytayki, undaq æmæs! Bælki silær towa qilmisanglar, hæmminglarmu ohxax aqiwættæ halak bolisilær. **6** Andin u bu tæmsilni sæzlæp bærdi: — Mælum bir kixining üzümzarliqida tikilgæn bir tüp ænjür dærihi bar ikæn. U u dærhætin mewæ izdæp kæptu, lekin heq mewæ tapalmaptu. **7** U baoqwængæ: «Qara, üq yildin beri bu ænjür dærihidin mewæ izdæp keliwatimæn, biraq bir talmu mewæ tapalmidim. Uni kesiwæt! U nemæ dæp yærni bikardin-bikar igilæp turidu?» dæptu. **8** Lekin baoqwæn: «Hojayin, uningoqa yænæ bir yil tægmigæyla. Bu waqit iqidæ uning tüwidiki topilarni boxitip, ooqutlap bakay. **9** Əgær kelær yili mewæ bær sæ, yahxi hop! Biraq bærmisæ, kesiwætkæyla» dæptu baoqwæn. **10** Bir xabat küni, u bir sinagogta tælim beriwatatti. **11** Mana xu yærdæ on sækkiz yildin beri zæiplæxtürgüqi bir jin tæripidin tutulup, dæmqiyip øræ turalmaydioqan bir ayal bar idi. **12** Əysa uni kærgændæ, yenioqa qaqirip: — Hanim, sæn bu zæiplikingdin azad boldung! — dedi. **13** Andin u qolini uning uqisioqa qoyuwidi, ayal dærhæl ruslinip tik turup, Hudani uluqlidi. **14** Biraq sinagogning qongı

Əysaning xabat küni kesəl saqaytkinidin oqəzəplinip, kəpçilikkə: — Adəmlər ix qilix kerək boləjan altə kün bar, xu künlərdə kelip saqaytilinglar; lekin xabat künidə undak qilmanglar, — dedi. **15** Xunga Rəb uningəja mundak jawab bərdi: — Əy sahtipəzlər! Hərbiringlar xabat küni torpaq wə exikinglarni okurdin yexip, suoqarəqili baxlimamsilər?! **16** Əmdi Xəytan mana on səkkiz yil boqup kəlgən, İbrahımning bir kizi boləjan bu ayal dəl xabat künidə bu sirtməktin boxitilsa, bu xabat küning yarixiki bolmamdu?! **17** U muxu səzni qiloqanda, uningəja qarxi qikqanlar hijalətkə qaldi; birak halayik uning kiliwatqan həmmə əjayib ixliridin xadlinip yayridi. **18** U səzini [dawamlaxturup] mundak dedi: — Hudaning padixahlıki nemigə ohxaydu? Mən uni nemigə ohxitay? **19** U goya bir tal kiqa urukioja ohxaydu; birsi uni elip əz beqida teriojanidi; u əsüp yoojan dərəh boldi; asmandiki uqar-kanatlar kelip uning xahlirida uwulidi. **20** U yənə: — Hudaning padixahlıkini nemigə ohxitay? U huddi eqitkuoja ohxaydu; bir ayal uni qolioja elip, üq jawur unning arisioja yoxurup, taki pütün hemir boləjuqə saqlidi, — dedi. **22** [Əysa] Yerusaleməja qarap səpirini dawamlaxturup, besip ətkən hərəkaysi xəhər-yezilarda təlim berip mangdi. **23** Birəylən uningdin: — I təksir, qutkuzulidiojanlarning sani azmu? — dəp soridi. Əysa kəpçilikkə mundak jawab bərdi: **24** — Silər tar ixiktin kirixkə kürəx qilinglar. Qünki mən silərgə xuni eytayki, nuroqun adəmlər kirəy dəp izdənsimu, əmma kirəlməydu. **25** Əyning igisi ornidin turup ixikni taqioqandin keyin, silər taxqirida turup ixikni kəqip:

«Rəb, bizgə aqkın!» dəp yalwuroqili turoqininglarda, u silərgə jawabən: «Silərning nəlikinglarni bilməymən» — dəydu. **26** Andin silər: «Biz sening aldingda yegən, iqkən, sənmu bizning koqilirimizda təlim bərgən» desənglar, **27** u yənə jawabən: «Silərning nəlikinglarni bilməymən, məndin neri ketinglar, əy kəbihlik kילוquqilar!» dəydu. **28** Silər İbrahim, İshak, Yaqub wə barlik pəyoqəmbərlərnin Hudaning padixahlığı iqidə ikənlikini, özünglarning sirtka taxliwetilgininglarni kərgininglarda, yioqə-zarlar kətürüldü, qixlar oququrlaydu. **29** U qaoqda, kixilər məxrik bilən məoqribtin wə ximal bilən jənubtin kelixip, Hudaning padixahlığıda dastihanda olturidu. **30** Xuning bilən mana, xu qaoqda aldida turoqanlardin arkiqə ətidiqanlar, arkiqə turoqanlardin aldioqə ətidiqanlar bar bolidu. **31** Dəl xu waqıtta birnəqqə Pərisiylər Əysaning aldioqə kelip uningqə: — Muxu yərdin qikip özüngni nerioqə al. Qünki Herod seni öltürməkqi, — dedi. **32** U ularqə: — Berip xu tülkigə eytinglar: Mana mən jinlarni həydiwetip, bügün wə ətə xipa berərmən wə üqinqi küni takamullaxturulimən, dənglar. **33** Həlbuki, bügün wə ətə wə əgünlükkə mengip yürüxüm kerəktur; qünki həq pəyoqəmbərnin öltürülüxi Yerusalemdin baxqə həqkəndəq jayda mumkin bolmas. **34** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyoqəmbərlərnə öltüridiqan wə sanga əwətəlgənlərnə qalma-kesək kilidiqan xəhər! Mən qanqə qetimlap mekiyan öz qüjilirini qanat astioqə aloqəndək sening baliliringni qoynumqə almakqi boldum, lekin silər halimidinglar. **35** Mana əyünglar taxlinip wəyranə bolup qalidu; wə mən silərgə xuni eytip qoyayki,

silər «Pərwərdigarning nami bilən kəlgüqigə mubarək boləy!» demigüqə, meni yənə kərəlməysilər.

14 Wə xundak boldiki, bir xabat küni u Pərisiylərdin boləjan bir həkümdarning öyigə oʻjiza oʻja bardi; əmdi ular uni paylap yürüwatatti. **2** Wə mana, u yərdə suluk ixxiq kesiligə giriptar boləjan bir adəm bar idi. **3** Əysa Təwrat əhliliri wə Pərisiylərdin: — Xabat küni kesəl sakəytix Təwrat qanunioʻja uy oʻjunmu-yok? — dəp soridi. **4** Birak ular lam-jim demidi. U həliqi kesəlgə qolini təgküzüp, sakəytip yoləja saldi. **5** Andin u ulardin yənə: — Aranglardin biringlarning mubada xabat künidə exiki ya kalisi qudukqa qüxüp kətsə, uni dərhal tartip qikarmaydioʻjan zadi kim bar? — dəp soridi. **6** Wə ular uning bu səzligə həq jawab berəlmidi. **7** Əysa qakiriləjan mehmanlarning əzligə tərdin orunlarni kəndak tallioʻjinini kərup, ularəja mundak bir təmsilni eytip bərdi: **8** — Birsi seni toy ziyapitigə təkliq kilsa, tərdə olturmi oʻjin. Bolmisa, səndin hərmətlikrək birsi təkliq qilinoʻjan bolsa, **9** U qaoʻjda seni wə uni qakiroʻjan sahəbhana kelip sanga: «Bu kixigə orun bərgəysiz» dəp qalsa, sən hijaləttə kelip pəgəhoʻja qüxüp qalisən. **10** Lekin sən qakiriləjanda, berip pəgəhda olturoʻjin. Xuning bilən seni qakiroʻjan sahəbhana kelip: «Əy dostum, yukiroʻja qiking» deyixi mumkin wə xuning bilən sening bilən dastihanda olturoʻjanlarning həmmisining aldidə sanga izzət bolidu. **11** Qünki hərkim əzini üstün tutsa təwən qilinidu wə kimdəkim əzini təwən tutsa üstün qilinidu. **12** U əzini mehmanəja qakiroʻjan sahəbhanoʻja mundak dedi: — Mehmanni tamakka yaki ziyapətkə

qakirojiningda, dost-buradər, kerindax, uruk-tuŋqan yaki bay kolum-koxniliringni qakirmiojin. Qünki ularmu seni mehmanŋa qakirip, mərhəmitingni kayturuxi mumkin.

13 Xuning üqün ziyapət berəy desəng, ōerib-ōurwa, meyip-nakar, aqsak-qolak, kor-əmalarni qakirojin **14** wə bəht-bərikət kərisən; qünki u kixilərninŋ yahxilikiniŋni kayturuxning amali yoktur. Xuning bilən həkqaniylarning kayta tirilgən künidə kילוjining əzünggə kayturulidu.

15 Uning bilən həmdastihan olturoqanlardin biri bu sözlərnin anglap, uningŋa: — Hudaning padixahlikida ōizalanoquqilar nemidegən bəhtlik-hə! — dedi. **16** Birak u uningŋa jawabən mundak dedi: — Bir kixi katta ziyapətkə tutux kilip, nurojun mehmanlarni qakirip koyuptu. **17** Dastihan selinoqan xu saəttə, qakirini əwətip, qakiriloqan mehmanlarŋa: «Mərhəmət, həmmə nərsə təyyar boldi!» dəp eytiptu. **18** Birak, mehmanlarning həmmisi barmaslikka bir-birləp əzrə-bahənə kərsətkili turuptu. Birinqisi uningŋa: «Mən həlila bir parqə yər setiwaloqanidim, berip kərüp kəlmisəm bolmaydu. Meni əpu kילוayla, baralmaymən» dəptu. **19** Yənə biri: «Mən bəx koxluk əküz setiwaldim, hazır berip ularni sinap kərüküm kerək. Meni əpu kילוayla, baralmaymən» dəptu. **20** Yənə birsi: «Mən yengi əyləngən, xunga baralmaymən» dəptu. **21** Qakar kaytip kelip, bu ixlarni hojayiniŋa məlum kıptu. Hojayin ŋəzəpləngən həlda qakiriŋa: «Dərhal xəhərninŋ qong-kıqik koqiliriŋa kirip, ŋerib-ŋurwa, meyip-nakar, aqsak-qolak wə kor-əmalarni muxu yərgə yiojip kəl» dəptu. **22** Andin qakar kaytip kelip: «Hojayin, əmr bərginingdək ada kilindi, wə yənə box

orun bar!» daptu. **23** Xuning bilən hojayin qakarəja: — «Əyüm mehmanlarəja tolux üqün yezilardiki qong-kıqık yollarnı, məhəllilərnı arılap, udul kəlgən adımınıgı zorlap elıp kəlgın! **24** Qünki mən silərgə xuni eytaykı, baxta qakırıləjan adəmlərnıg heqkaysısı dastihınımdın tetımaydu», daptu. **25** Əmdı top-top adəmlər unıgəja həmrəh bolup ketıwatattı. U burulup ularəja qarap mundak dedi: **26** — Manga əgəxkənlər [manga boləjan səyüxlırıdın] əz atısı wə anısı, ayalı wə balılırı, aka-ukılırı wə aqa-sıngıllırı, hətta əz jenınımu yaman kərmısə manga muhlis bolalması. **27** Kımdəkim əzınıg krestını yüdüp manga əgəxmısə u manga muhlis bolalması. **28** Aranglardın bırsı mınar salmaqçı bolsa, aldı bilən olturup bu quruluşnı pütküzgüdək hirajət əzümdə barmu-yok dəp hesab kılmasmu? **29** Undak kılmıqanda, ulnı selıp pütküzmısə, kərgənlərnıg həmmısı mazak kılıp: «Bu adəm bınanı baxlap koyup pütküzmıdı» — deməy qalmaydu. **31** Yakı bı padıxah yənə bı padıxah bilən jəng kıləlı kıqsa aldı bilən olturup: — Menıg üstümgə kelıdıqan yıgırmə mıng kıxılık qoxun ıgısıgə mən on mıng əskırım bilən taqabil turalarmənmü? dəp mələqləp kərməmdü?! **32** Əgər u «Sokuxalmaymən» dəp oylısa, düxmən tehi yıraqtıkı qaqda əlqi əwətıp, sulh xərtlırını soraydu. **33** Xuningəja ohxax, silərdın kımdəkim [kənglıdə] əzınıg bar-yokı bilən hoxlaxmısa, manga muhlis bolalması. **34** Tuz yahxi nərsıdur; halbukı, tuz əz təmını yokatsa, unıgəja qaytıdın tuz təmını qandakmu kırgüzgılı bolıdu? **35** U tuprakqa ıxlıtıxkə yakı oqutqa

arilaxturuxkimu yarimay, talaqqa taxlinidu. Angliqudək kılıki barlar buni anglisun!

15 Əmdi bajgırlar wə baxqa gunahkarlarning həmmisi uning sızini anglaxqa uning ətrapiqqa olaxmaqta idi. **2** Lekin Pərisiylər bilən Təwrat ustazliri qudungxup: — Bu adəm gunahkarlarni qarxi alidu wə ular bilən həmdastihan olturidu! — deyixti. **3** Xunga u ularqqa munu təmsilni sızlöp bərđi: **4** — Əgər aranglarda birəylənning yüz tuyaq koyi bolup, ulardin biri yitip kətsə, tokşan tokkuzini qəldə koyup koyup yitip kətkinini tapkuqə izdiməsmu? **5** Uni tepiwaloqanda, xadlanqan haldə mürisigə artidu; **6** andin öyigə elip kelip, yar-buradərliri bilən kolum-qoxnilirini qakirip, ularqqa: «Mən yitkən koyumni tepiwaldim, mening bilən təng xadlininglar!» dəydu. **7** Mən silərgə xuni eytayki, xuningqqa ohxax, towa kiliwatқан bir gunahkar üqün əxtə zor hursənlik bolidu; bu hursənlik towiqqa mohtaj bolmiqan tokşan tokkuz həkkanıy kixidin bolqan hursənliktin kəp artuqtur. **8** — Yaki bir ayalning on kümüx dinari bolup, bir dinarni yokitip koysa, qiraqni yekip, taki uni tapkuqə öyni süpürüp, zən koyup izdiməsmu? **9** Uni tapqanda yar-buradər, kolum-qoxnilirini qakirip, ularqqa: «Mening bilən təng xadlininglar, qünki mən yokitip koyqan dinarimni tepiwaldim» — dəydu. **10** Mən silərgə xuni eytayki, xuningqqa ohxax towa kiliwatқан bir gunahkar üqün Hudaning pərixtilirining arisida hursənlik bolidu. **11** U sızini dawam kilip mundak dedi: — Məlum bir adəmning ikki oqlı bar ikən. **12** Kiqik oqlı atisqqa: «Əy ata, mal-mülüktnin tegixlik ülüxümüni hazirla manga bərgin»

dəp eytiptu. Wə u öz mal-mülüklirini ikkisigə təksim kılıp beriptu. **13** Uzun ətəməylə, kiçik oqılı bar-yoqini yioixturup, yirək bir yurtқа səpər kiliptu. U u yərdə əyx-ixrətlik iqidə turmux kəqürüp mal-dunyasini buzup-qeqiptu. **14** Dəl u bar-yoqini sərp kılıp tügətkən waktida, u yurtta qattik aqarqilik bolup, u helila kişilqilikta qaptu. **15** Xuning bilən u berip, xu yurtning bir puqrasiqə mədikar bolup yalliniptu; u uni etizliqioğa qoxқа bekiqқа əwətiptu. **16** U hətta qorsiqini qoxqilarning yemi bolqan purqak posti bilən toyoquzuxқа təqəzza boptu; lekin heqkim uningqə heqnersə bərməptu. **17** Ahir berip u hoqini tepip: «Atamning xunqə kəp mədikarlirining aldidin yemək-iqmək exip-texip turidu; lekin mən bolsam bu yərdə aqliqtin ələy dəp qaldim! **18** Ornumdin turup, atamning aldioğa berip uningqə: Əy ata, mən ərxning aldidimu wə sening aldingdimu gunah qildim. **19** Əmdi sening oqlung atilixқа layiq əməsmən. Meni mədikarliring süpitidə qəbul kilqaysən! — dəymən» dəp oylaptu. **20** Xuning bilən ornidin turup atisinin aldioğa qaytip mengiptu. Lekin atisi yirəktinla uni kərüp uningqə iqi aqritip, aldioğa yügürüp qikip, uning boynioğa esilip uni səyüp ketiptu. **21** Oqlı: «Ata, mən ərxning aldidimu, sening aldingdimu gunah qildim. Əmdi sening oqlung atilixқа layiq əməsmən» — dəptu. **22** Birək atisi qakarlirioğa: «Dərhal əng esil tonni əkelip uningqə kiydürüqlar, qolioğa üzük selinglar, putlirioğa ayaoq kiydürüqlər; **23** wə bordaq torpaqni əkelip soyunglar; andin obdan yəp, rawurus təbrikləyli! **24** Qünki mening bu oqlum əlgənidi, tirildi, yitip kətkənidi, tepildi!» — dəptu. Andin ular təbrikləxkili baxlaptu. **25**

Əmdi qong oqli etizəja kətkənikən. U kaytip keliwetip əygə yekin kəlgəndə nəoymə-nawa bilən ussulning awazini anglaptu. **26** U qakarlardin birini qakirip, uningdin nemə ix boluwatqinini soraptu. **27** Qakar uningəja: Ukang kəldi wə atang uni sak-salamət tepiwalojanliki üçün bordak torpakni soydi» dəptu. **28** Lekin [qong oqli] hapa bolup, əygə kirgili unimaptu. Wə atisi qikip uning əygə kirixini etünüptu. **29** Əmma u atisəja jawab berip: «Qara! Mən xunqə yildin beri kuldək hizmitingdə boldum, əsla heqbir əmringdin qikip bakmidim. Birak sən manga əl-aşinilirim bilən hux kıləjili heqqaqan birər oşlakmu bərmiding! **30** Lekin sening mal-mülüklingni pəhixilərgə həjləp tügətkən bu oşlung kaytip kəlgəndə, sən uning üçün bordak torpakni soyupsən» — dəptu. **31** Birak atisi yənə uningəja: «Əy oşlum, sən hərdaim mening yenimdisən wə mening barlikim seningkidur. **32** Əmdi təbrikləp xadlinixka layıktur; qünki bu sening ukang əlgənidi, tirildi, yokilip kətkənidi, tepildi» — dəptu.

16 U muhlisliroja yənə mundak dedi: — Bir bayning bir ojojidari bar ikən. Birsi bayəja: «Bu ojojidarəngiz mal-mülkingizni buzup qaqtı» dəp xikayət kiptu. **2** U ojojidarni qakirip, uningəja: «Mening sening toşrangda angliəjanlirim zadi kəndak gəp? Ojojidarlikəngdiki hesab-kitabni enik tapxur; qünki mundin keyin sən ojojidar bolmaysən» — dəptu. **3** Ojojidar əmdi öz iqidə: «Nemə kıləy? Qünki hojayinim meni ojojidarliktin məhrum kılıdu. Kətmən qapay desəm unqilik maşdur yok, tiləmqilik kıləy desəm nomus kılımən. **4** Hə, taptim! Ojojidarliktin qələnimda kixiləning meni əylirigə qarxi

elixa üqün, nemə qiliximni əmdi bildim» dəp 5 öz hojayinioğa kərzdar bolğanlarni birdin-birdin qakirip kelip, birinquisidin: «Hojayinimoğa qanqilik kərzingiz bar?» dəp soraptu. 6 Wə kərzdar: «Yüz tung zəytun meyi» dəp jawab beriptu. Ojoidar uningoğa: «Mana, hesabat dəptiringizni elip, bu yərdə olturup əllik tungoğa əzgərtiweting!» dəptu. 7 Andin u yənə birigə: «Sizqu, qanqilik kərz boldingiz?» dəp soraptu. U: «Yüz kürə buoɗday» dəp jawab beriptu. Ojoidar uningoğa: «Hesabat dəptiringizni elip səksən kürigə əzgərtiweting!» dəptu. 8 Xuning bilən uning hojayini səmimiyətsiz ojoidarning bu ixtiki pəmlikliki üqün uningoğa qayil bolup mahtaptu. Qünki bu dunyaning pərzəntliri öz dəwridə nurning pərzəntliridin pəmliktur. (aiōn g165) 9 Wə mən silərgə xuni eytip qoyayki, «Nahək dunyoğa təwə mal-dunya» arqilik əzünglaroğa dost tutunglar; xundak qilsanglar, mal-dunya karoğa kəlməydiğan bolğan [künüdə] xu dostlar siləрни əbədiy makanlaroğa qarxi alidu. (aiōnios g166) 10 Kimki kiqikkinə ixta sadik bolsa, qong ixtimu sadik bolidu; wə kimki kiqikkinə ixta səmimiyətsiz bolsa, qong ixtimu səmimiyətsiz bolidu. 11 Xunga əgər «nahək dunyoğa təwə bolğan mal-dunya»da sadik bolmisanglar, kim silərgə həkikiy bayliqlarni tapxursun? 12 Wə baxqilarning nərsiliridə sadik bolmisanglar kim silərgə əzünglarning nərsisini bərsun? 13 Həqkim ikki hojayinioğa təng hizmət qilalmaydu. Qünki u yaki buni yaman kərüp, uni yahxi kəridu; yaki buningoğa əzini pütünləy beoɗixlap, uningoğa etibarsiz qaraydu. [Xuningoğa ohxax], siləningmu birla waqıtta həm Hudaning, həm mal-dunyaning qulluqida

boluxunglar mumkin эмәс. **14** Эмди Пәрисиylәр (ular pulоја амрак иди) bularning һәммисини англап Әysiни мәширә қилиxtи. **15** Wә u ularоја мундақ dedi: — «Silәр өзünqlarnи adәmlәrning aldidа һәққаниy қилиp көrsәtküqidursilәр; lekin Huda қәbninglarnи билidu. Qünki adәmlәrning arisida қәdirlinidioјini Hudaning nәziridә yirginqlıktur. **16** Tәwrat қанuni wә pәyoқәmbәrlәrning yazmiliri [qәmüldürgüqi] Yәһyaоiqә һidayәt bolup kәldi; xu waқittin baxlap Hudaning padixaһliқining hux һәwiri jakarlinip keliwatidu; [padixaһliққа] kirmәkqi bolоjanlarning һәrbiri uningоја бәsüp kiriwelixi kerәktur. **17** Lekin asman bilән zeminning yok қiliwetilixi Tәwratning bir qekiti bikar қilinixtin asandur. **18** — Hәр kim өз ayalini talaq қилиp baxқа birini alsa zina қилоjan bolidu wә kimki өз eridin talaq қilinојanni alsa zina қилоjan bolidu». **19** — Burun bir bay adәm bar idi; u sәsün rәnglik ton wә kanap kiyimlәrni kiyip, һәrküni әyx-ixrәt iqidә tәntәнә қилatti. **20** Wә pütүн әzayini qaқа-jaharәt besip kәtkән Lazarus isimlik bir yoxsul bar idi; u bayning dәрwazisining aldioја [һәrküni] yatқuzup koyulatti. **21** Uning dastihinidin қüxüp қалоjan parqi-puratlardin қәrsikini toyоқuzоқuxқа tәxna idi. Hәlbuki, itlar kelip uning yarilirini yalaytti. **22** Эмди xundaқ boldiki, yoxsul әldi wә pәrixtilәр uni Ibraһimning қuқiqioја apardi. Bay һәм әlüp dәpnә қilindi; **23** wә tәһtisarada қattıқ қiynilip, bexini kәtürüp, yiraқtin Ibraһimni wә uning қuқiqidiki Lazarusni көrüp: **(Hadēs 986)** **24** «Әy ata Ibraһim, manga rәһim қилојaysән! Lazarusni әwәtkәysән, u barmıқining uқini suoја қilar, tilimoја

temitip sowutqay. Qünki mən bu ot yalkunida kattik azabliniwatimən!» dəp warkirap yalwurdi. **25** Lekin İbrahim mundak dedi: «Əy oqlum, həyat waktında həlawətni yətküqə kərginingni wə Lazarusning dərd-bala tartqinini yadingoqa kəltürgin. Həzir u təsəlli tapti, əmma sən azab tartiwatisən. **26** Wə bulardin baxqa, biz bilən silərnin arilikimizda yooqan bir hang bekitilgəndurki, bu yərdin silər tərəpkə ətəyli degənlər ətəlməs wə andin biz tərəpkə ətəyimiz degənlər ətəlməs». **27** Əmdi bay yənə: «Undakta, i ata, səndin [Lazarusni] atamning əyigə əwətxingni ətünimən. **28** Qünki mening bəx aka-ukam bar; ularning bu azab-oqubətlik yərgə kəlməsliki üçün [Lazarus] ularni kattik agahlandurup qoysun» — dedi. **29** Birak İbrahim jawab berip uningoqa: «Ularda Musa wə [baxqa] pəyoqəmbərlərnin [agah-guwahliki] bar; ular xularni anglisun» — dedi. **30** Lekin u: «Yak, i İbrahim ata, əgər əlgənlərdin biri tirilip ularning aldioqa barsa, ular towa qilidu» — dedi. **31** Əmma İbrahim uningoqa: «Əgər ular Musa wə [baxqa] pəyoqəmbərlərnin [guwahlikini] anglimisa, hətta əlgənlərdin birsi tirilsimu, ular yənila ixinixni rət qilidu» — dedi.

17 U muhlisliroqa mundak dedi: — İnsanni putlaxturidioqan ixlar bolmay qalmaydu; lekin xu putlaxturux wasitiqisi boləqan adəmnin həliloqa way! **2** Bundak adəmnin bu kiqik balilardin birini [gunahqa] putlaxturoqan bolsa, boynioqa tügman texi esiloqan həlda dengizoqa taxliwetilgini əwzəl bolatti. **3** Əzünglaroqa agah bolunglar! Əgər qerindixing gunah qiloqan bolsa, uningoqa tənbiq-nəsihət qiloqin. U towa qilsa uni əpu qiloqin. **4**

Mubada u bir kün iqidə sanga yəttə mərtiwə gunah kilsa wə yəttə mərtiwə yeningoşa kelip: Towa kildim, desə, uni yənila əpu kılqin. **5** Xuning bilən rosullar Rəbgə: İxənq-etikadimizni axuroşin, — deyixti. **6** Wə Rəb ularoşa mundak dedi: — Silərdə kışa urukidək zərriqə ixənq bolsa idi, silər awu üjmə dərihigə: «Yiltizingdin qomurulup, dengizoşa kəqüp tikil!» desənglar, u səzünglarni anglap kəqətti. **7** Lekin aranglardin kimning yər həydəydişan yaki mal baqidışan bir kuli bolsa wə u etizliktin kaytip kəlgəndə, uningoşa: «Tezrək kelip dastihanda olturoşin», dəydişanlar barmu? **8** U bəlki uningoşa: «Mening tamikimni təyyar kıl, mən yəp-iqip boluqə belingni baqlap meni kütkin, andin əzüng yəp-iqkin, deməsmu? **9** Kul əmr kılinoşinidək kılqini üqün hojayin uningoşa rəhmət eytamdu? Meningqə, eytmaydu. **10** Xuningoşa ohxax, silərmu əzünglaroşa əmr kılinoşanning həmmisini ada kılqininglardin keyin: Biz ərziməs qullarmiz; biz pəkət tegixlik burjimizni ada kılduk, halas», dəydişan bolisilər. **11** Wə xundak boldiki, u Yerusalemoşa qikip ketiwatqanda, Samariyə bilən Galiliyəning otturisdin ətüp, **12** bir kəntkə kirginidə mahaw kesiligə gırıptar bolşan on adəm uningoşa uqrap, yirakta tohtap, **13** awazlirini kətürüp: Əy Əysa, ustaz, bizgə rəhim kılqaysən, dəp ətündi. **14** Ularni kərgəndə u ularoşa: Berip əzünglarni kaşinlaroşa kərsitinglar, dedi. Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwatqanda, [mahawdin] paklandi. **15** Ulardin birəylən əzining sakayoşinini kərgəndə yukiri awaz bilən Hudani uluqlap, kəynigə burulup, kaytti. **16** U kelip əysaning ayioşioşa yikilip düm

yetip təxəkkür eytti. U Samariyəlik idi. **17** Əysa bu ixça qarap: Pak kılinoqanlar on kixi əməsmidi? Qaloqan tokkuzəylən keni? **18** Bu yat əllik musapirdin baxqa, Hudaqə həmdusana oquqili həqkim qaytip kəlməptioq?! — dedi. **19** Andin u həliki adəmgə: — «Ornungdin tur, yolungəqə mangoqin! Etikəding seni saqaytti!» — dedi. **20** [Bir küni] Pərisiylər uningdin: «Hudaning padixahlıki qaqan kelidu?» dəp sorioqanda u ularəqə jawab berip mundaq dedi: — Hudaning padixahlıqining kelixini kəz bilən kərgili bolmas; **21** kixilər: «Qaranglar, u mana bu yərdə!» yaki «U yərdə!» deyəlməydu. Qünki mana, Hudaning padixahlıki aranglardidur. **22** Keyin u muhlisiriəqə yənə mundaq dedi: — «Xundaq künlər keliduki, silər İnsan'ooqlining künliridin birər künini bolsimu kərxəkə təxna bolisilər, lekin kərxəlməysilər. **23** Xu qaoqda kixilər silərgə: «Mana u bu yərdə!» wə yaki «Mana u u yərdə!» dəydu; silər nə barmanglar nə ularning kəynidin yügürmənglar. **24** Qünki goya asmanın bir qetidin qakmaq qeqip yənə bir qetigiqə yorutidioqandək, İnsan'ooqlining öz künidə həm xundaq bolidu. **25** Lakin u awwal kəp azab-oqubətləni tartixi bu dəwrdikilər tərripidin qətkə kəkilixi muqərrərdur. **26** Wə Nuh [pəyoqəmbərnin] künliridə qandaq boləqan bolsa, İnsan'ooqlining künliridə həm xundaq bolidu. **27** Taki Nuh kemigə kirip olturoqan küngiqə, kixilər yəp-iqip, əylinip wə yatlık bolup keliwatqanidi; andin topan kelip həmmisini həlak kildi. **28** Həm yənə, Lutning künliridə qandaq boləqan bolsa xundaq bolidu — kixilər yəp-iqip, soda-setik kilip, terikqilik qilatti wə əyləni salatti. **29**

Lekin Lut Sodom xəhəridin qıqқан küni, asmandin ot bilən günggürt yeşip, [bu xəhərdikilərnin] həmmisini həlak kildi. **30** Əmdi İnsan'ooli axkara bolidişan kündə ənə xundak bolidu. **31** Xu küni, hərkim əgzidə turup, nərsə-kerəkliri əyidə bolsimu, alşili qüxmisun; wə xuningşə ohxax kimki etizlikta bolsa [əyigə] həq yanmisun. **32** Lutning ayalini yadinglarşə kəltürünglar! **33** Kimki əz həyatini kütquzmaqı bolsa, uningdin məhrum bolidu, lekin əz həyatidin məhrum bolşan kixi uningşə erixidu. **34** Silərgə xuni eytayki, u keqidə ikki adəm bir orunda yatidu; ulardin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu. **35** Ikki ayal yarşunqak bexida turup un tartiwatқан bolidu; ulardin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu». **37** Wə ular uningşə jawabən: Əy Rəb, bu ixlar kəyərdə yüz beridu? — dəp soridi. U ularşə: Jəsət kəysi yərdə bolsa, kuzşunlar xu yərgə toplixidu!

18 Wə u ularşə, boxaxmay, hərdaim dua kiliş turux kerəkliki toşrisida bir təmsil kəltürüş mundak dedi: **2** — «Məlum xəhərdə bir sotqi bar ikən. U Hudadinmu kərkməydikən, adəmlərgimu pərwa kilməydikən. **3** Xu xəhərdə bir tul ayal bar ikən wə u daim sotqining aldişə kelip: «Əyibkardin həkqimni elip bərgin» dəp tələp kilidikən. **4** U heli wəkitkiqə uni rət kiptu; birak keyin kənglidə: Hudadinmu kərkməymən, adəmlərgimu pərwa kilməymən, **5** lekin bu tul hotun meni awarə kiliş ketiwatidu, uning manga qaplixiwelip meni həlimdin kətküzüwətməsliki üqün hərhalda uning dəwayini sorap kəyay!» — dəp oylaptu». **6** Rəb: Kəranglar, adalətsiz bu sotqining nemə degənlirigə! **7** U xundak kilişan

yərdə, Huda Əzigə keqə-kündüz nida qiliwatқан talliojan bəndilirigə qandaq qilar? Gərqə Huda Əz bəndilirigə həmdərd bolux bilən birgə [rəzillikkə] uzunoiqə səwr-takət qilsimu, ahirida bəndilirining dərdigə yətməsmu? **8** Mən silərgə eytayki: U ularning dərdigə yetip nahayiti tezla həkqini elip beridu! Lekin İnsan'ooqli kəlgəndə yər yüzidə iman-ixənq tapalamdu? — dedi. **9** U əzlrini həkqaniy dəp qarap, baxqilarni kəzigə ilmaydiojan bəzilərgə qaritip, mundaq bir təmsilni eytti: **10** — Ikki adəm dua qiloiili ibadəthaniqə beriptu. Biri Pərisiy, yənə biri bajgir ikən. **11** Pərisiy ərə turup əz-əzigə mundaq dua qiliptu: — «Əy Huda, mening baxqa adəmlərdək bulangqi, adalətsiz, zinahor wə hətta bu bajgirdək bolmiojinim üqün sanga xükür! **12** Hər həptidə ikki qetim roza tutimən wə tapqanlirimning ondin bir ülüxini sədikə qilimən». **13** Birəq heliki bajgir yirakta turup bexini kətürüp asmanoqə qaraxqimu petinalmay məydisigə urup turup: «Əy Huda, mən muxu gunahqaroqə rəhim qiləyəsən!» — dəptu. **14** Mən silərgə xuni eytayki, bu ikkiyləndin [Pərisiy] əməs, bəlki [bajgir] kəqürümgə erixip əyigə kaytiptu. Qünki hərkim əzini üstün tutsa təwən qilinar, lekin kimki əzini təwən tutsa üstün kətürülər. **15** Əmdi qolini təgküzsun dəp, kixilər kiqik balilirimimu uning aldioqə elip kelətti. Lekin buni kərgən muhlislar ularni əyiblidi. **16** Əmma Əysa balilarni yenioqə qaqirip: Kiqik balilarni aldimoqə kəlgili qoyunglar, ularni tosuxmanglar. Qünki Hudaning padixahlıki dəl muxundaqlardin tərkiib tapqandur. **17** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki: Kimki Hudaning padixahlıqini səbiy balidək qəbul qilmisa, uningə hərgiz

kirəlməydu, — dedi. **18** Məlum bir həkəmdar Əysadin: I yahxi ustaz, mənggölük həyatka waris bolmaq üçün nemə ixni kəlixim kerək, — dəp soridi. **(aiōnios g166)** **19** Lekin Əysa: Meni nemə üçün yahxi dəysən? Yahxi boləuqi pəkət birlə, yəni Hudadur. **20** Əmrlərnə bilisən: — «Zina kəilma, kətillik kəilma, oşrəlik kəilma, yaləjan guwahlik bərmə, atangni wə anangni hərmət kəil» — dedi. **21** — Bularning həmmisigə kəiqikimdin tartip əməl kəilip kəliwatimən, — dedi u. **22** Əysa buni anglap uningə: — Səndə yənə bir ix kəm. Pütkül mal-mülkingni setip, pulini yoxsullarə qəlxətürüp bərgin wə xundak kəilsang, ərxətə həzinəng bolidu; andin kəlip mənə əgəxkin! — dedi. **23** Əmma u bu gəpni anglap tolimu kəyoşuə qəməp kətəti; qünki u nahayiti bay idi. **24** Tolimu kəyoşuə qəməp kətəkənləkini kərgən Əysa: — Mal-dunyasi kəplərnəng Hudaning padixahləkiə kirixi nemidəgən təs-hə! **25** Təginəng yingnəning kəzidin ətuxi bay adəmning Hudaning padixahləkiə kirixidin asandur! — dedi. **26** Buni angliəjanlar: — Undak bolsa, kim nijatka erixəlisun? — deyixti. **27** Əmma u jawabən: — İnsanlarə qə mümkin bolməjan ixlar Hudə qə mümkindur — dedi. **28** Əmdi Petrus: — Mənə, biz bə-yəkimizni taxlap sangə əgəxtuk!? — dedi. **29** U ularə: — Mən silərgə bərhək xuni eytayki, Hudaning padixahləkiə üçün əy-wək ya ata-anisi ya kərinəxləri ya ayali ya baliləridin wəz kəqkənlərnəng hərbi **30** bu zamanda bularə qə kəp həsiləp muyəssər bolidu wə kəlidəjan zamədimu mənggölük həyatka erixməy qəlməydu. — dedi. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Andin u on ikkəylənni əz yenə qə elip ularə qə mündək dedi: — Mənə, biz həzər Yərusələmə qə

qikiwatimiz wə pəyoʻambərlərninɡ Insan’oqli toʻqrisida pütəkənlirining həmmisi [xu yərdə] əməlgə axurulidu. **32** Qünki u yat əllərninɡ kəliqə tapxurulidu wə ular uni məshirə kəlip, harlaydu, uning üstigə tüküridu; **33** ular uni kəmqiliqəndin keyin ətürüwetidu; wə u üqinqi küni kəyta tirilidu, — dedi. **34** Birək ular bu sözlərdin həqnemini qüxənmidi. Bu sözninɡ mənisi ularin yoxurulqan bolup, uning nemə eytkinini biləlməy kəldi. **35** Wə xundək ix boldiki, u Yeriho xəhirigə yəkənlaxkanda, bir kor kixi yolning boyida olturup tiləmqilik kəliwatatti. **36** U kəpqilikning ətüp ketiwatqanlikini anglap: — Nemə ix bolqandu? — dəp soridi. **37** Hək uningqə: — Nasarətlik əysa bu yərdin ətüp ketiwatidu, — dəp həwər bərdi. **38** — I Dawutning oqli əysa, manga rəhim kəliqəysən! — dəp warkirap kətti u. **39** Wə əysaninɡ aldidə mengiwatqanlar uni: — Xük oltur! dəp əyibləxti. Birək u: — I Dawutning oqli, manga rəhim kəliqəysən! — dəp tehimu kəttik warkiridi. **40** əysa kədimini tohtitip, uni aldiqə baxlap kəlixni buyrudi. Kəriqə uningqə yəkənləgəndə u uningdin: **41** — Sən meni nemə kəlip bər, dəysən? — dəp soridi. — I Rəbbim, kəyta kəridiqlan bolsam’idi! — dedi u. **42** əysa uningqə: — Kəridiqlan bolqin! Etikəding seni saqaytti, — dedi. **43** Wə uning kəzi xuan eqildi; u əysaqə əgixip, yol boyi Hudani uluqlap mangdi. Wə barlik halayikmu buni kərüp Hudaqə mədhiyə oqudi.

19 U Yeriho xəhirigə kirip uningdin ətüp ketiwatatti. **2** Mana xu yərdə Zakay isimlik bir kixi bar idi. U «bax bajgir» bolup, intayin bay idi. **3** U əysaninɡ kəndək adəm ikənlikini kərüxkə pürsət izdəwatatti, ləkin boyi pakar

boloqqa, h lkning tolilikidin uni k r lm ytti. **4** Xunga u aldi tərəpkə y g r p berip, uni k r x  q n bir t p  jm  d rihig  yamixip qikti; q nki  ysa u yol bilən  t tti. **5** W   ysa u y rg  k lg nd  yukirioqə karap uni k r p uningoa: — Zakay, qapsan qüxkin! Q nki mən b g n sening  y ngd  konuxum ker k, — dedi. **6** U aldirap q x p, huxallik bilən uni [ yid ] mehman kildi. **7** Bu ixni k rg n halayikning h mmisi: U gunahkar kixiningkid  konojili kirip k tti! — d p  otuldixip k tti. **8** Lekin Zakay ornidin turup R bg : — I Rəbbim, mana, m lk mning yerimini yoksullaroa berimən; əgər birawni yaloqandin xikay t kilip uningdin birnemə  nd r waloqan bolsam birigə t tni kayturimən, — dedi. **9** Buning bilən  ysa uningoa [karap]: — B g n nijat bu  yg  kirdi. Q nki bu kixi həm Ibrahimning  oqlidur! **10** Q nki Insan'ooqli ezip k tk nl rni izd p kutkuzojili k ldi, — dedi. **11** Halayik bu s zl rni tingxawatqanda u y n  s z kilip bir t msilni koxup eytti. Q nki u Yerusalemoqə yek nlaxqanidi w  ular: «Hudaning padixahliki d rh l namayan bolidioqul!» — d p oylaxqanidi. **12** Xunga u mundak dedi: Bir ak s ng k padixahlik t htig  erixip kelix  q n yirak bir yurtka karap yoloq  qikiptu. **13** [Awwal] u  zining on kulini qakirip, ularoa on tillani  l xt r p berip: «Mən kaytip k lg q  [buning bilən]  k t kilinglar» — d ptu. **14** Birak  z yurt pukraliri uningoa  q boloqqa, kəynidin  qlil rni  w tip: «Bu kixining üstimizgə padixah boluxini halimaymiz!» d ptu. **15** W  u padixahlik m nsipig  erixip kaytip k lg nd  xundak boldiki, hərbirining tijarət bilən kanq  payda tapqinini bilm kqi bolup, pulini tapxuroqan

həliki kullirini öz aldioğa qakirtiptu. **16** Wə awwalkisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla on tilla payda kildi» dəptu. **17** «Yaraysən, əy yahxi kull! Sən kiqikkinə ixta ixənqlik qikqanliqing üçün on xəhərgə həkim boləin» — dəptu hojayin uningəğa. **18** İkkinqisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla bəx tilla payda kildi» dəptu. **19** Hojayin uningəğa həm: «Sən həm bəx xəhərgə həkim boləin» dəptu. **20** Lekin yənə birsi kelip: «I hojam, mana sili bərgən tilla! Buni yaşliqqa qigip bir jayda koyup saklidim. **21** Qünki sili kattik adəm ikənla, sili amanət kilmioqanliridin payda ündürüp, əzliri terimioqanliridin həsul yioqila. Xuning üçün silidin kərktum» dəptu. **22** Əmma [hojayini] uningəğa: «Əy əski kull, sanga öz aqzingdin qikqan səzliring boyiqə həküm kilyay. Sən mening amanət kilmay ündürüwalidioqan, terimay turup yioqiwalidioqan kattik adəm ikənlikimni bilip turup, **23** nemə üçün mening pulumni həziniqilərgə amanət koymiding? Mən kaytip kəlgəndə, uni əsümi bilən almasmidim?» — dəptu. **24** Andin u yenidikilərgə: «Uningdiki tillani elip on tilla tapqan kuloğa beringlar!» dəp buyruptu. **25** Ular uningəğa: «I hoja, uning on tillasi tursa!» — dəptikən, **26** [hojayin yənə mundaq dəptu]: «— Qünki mən silərgə xuni eytayki, kimdə bar bolsa, uningəğa tehimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar boləanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **27** Əmdi üstigə padixah bolup həküm sürüxümni halimioqan düxmənlimni bolsa, ularni kəltürüp, mening aldimda kətl kilinglar». **28** U bu ixlarni eytkəndin keyin, Yerusalemoğa qikixqa aldioğa qarap mangdi. **29** Wə xundaq boldiki, u Zəytun

teoʻjining etikidiki Bəyt-Fagi wə Bəyt-Aniya yezilirioʻja yeqin kəlginidə, ikki muhlisioʻja munularni tapilap aldin əwətti: **30** — Silər udulunglardiki yezioʻja beringlar. U yərgə kiripla heq adəm balisi minip baqmioʻjan, baqlaklik bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **31** Əgər birsi silərdin: «Nemixka buni yexisilər?» dəp sorap qalsa, silər uningə: «Rəbning buningə hajiti qüxti» — dənglar. **32** Xuning bilən əwətilgənlər beriwidi, ix dəl u ularəja eytkandək boldi. **33** Ular təhəyni yexiwatkanda, uning igiliri ulardin: — Təhəyni nemixka yexisilər? — dəp soridi. **34** Ular: — Rəbning uningə hajiti qüxti, — dedi. **35** Ular uni əysaning aldioʻja yetiləp kəldi; wə yepinqa-qapanlirini təhəyning üstigə selip, əysani yələp üstigə mindürdi. **36** U ketip barəjinida, həklər yepinqa-qapanlirini yoloʻja payandaz kilip saldi. **37** Wə u Zəytun teoʻjidin qüxüx yolioʻja yeqinlaxkinida, pütkül muhlislar jamaiti xadlinip, əz kəzi bilən kərgən kudrətlik məjizilər üqün awazini kətürüp: «Pərwərdigarning namida kəlgən padixah mubarəktur! Asmanlarda tinq-inaklik tikləngəy, ərxialada xan-xərəp ayan boləy!» dəp towlixip Hudaəja mədhiyə okuxka baxlidi. **39** Lekin topning iqidə bəzi Pərisiylər uningə: — Əy ustaz, muhlisliringəja [muxu gəpliri üqün] tənbiḥ bər! — deyixti. **40** Birək u ularəja jawabən: — Silərgə xuni eytayki, bular jim turoʻjan bolsa, hətta bu taxlarmu quқан selixkan bolatti, — dedi. **41** Əmdi u xəhərgə yeqinlixip uni kərip, uning üqün yioʻlap mundaq dedi: **42** — [I Yerusalem]! Sən bügün, bu kününgdə, tinq-amanliqing üqün nemə kerək boləjini bilsəng idi! Kaxki, bu ixlar həzir kəzliringdin yoxurundur.

43 Qünki xundak künlər bexingəja keliduki, düxmənliring ətrapingni qaxa-istihkam bilən qorxap seni qamap tət tərəptin qıstaydu. 44 Ular seni wə [sepiling]ning iqingdiki baliliringni yər bilən yəksən kılıp, hətta taxni taxning üstidimu qaldurmaydu; qünki [Huda]ning seni yokliəjan pəytini bilip yətmiding. 45 Wə u ibadəthana həyiliriəja kirip, u yərdə elim-setim kiliwatqanlarni həydəp qikirip, 46 ularəja: — Mukəddəs yazmilarda: «Mening əyüm dua-tilawəthana bolidu» dəp pütülgən bolsimu, lekin silər uni «bulangqilarning uwisi» kiliwaldinglar! — dedi. 47 Xu waqıtlarda u hər küni ibadəthanida təlim berətti. Bax kaşınlar, Təwrat ustazliri wə yurt qongliri uni yokitixqa amal izdidi. 48 Lekin ular qandak qol selixni bilməytti, qünki barlıq həlk uning səzini tingxax üqün uningəja qattik yepixkanıdi.

20 Wə xu künlərdin bir küni u ibadəthanining həyilirida həlkqə təlim berip hux həwərnı elan kiliwatqanda, bax kaşınlar wə Təwrat ustazliri bilən aqsakallar uning aldiəja kelip uningdin: 2 — Bizgə eytkin: Sən kiliwatqan bu ixlarni qaysi həkukqə اساسən kiliwatisən? Sanga bu həkukni kim bərgən? — dəp soridi. 3 U ularəja jawab berip: — Mənmü silərdin bir ixni soray; silər manga eytip beringlarqu, 4 — Yəhya yürgüzgən qəmüldürüx ərxtinmu, yaki insanlardinmu? — dəp soridi. 5 Ular əzara mulahizə kilixip: — Əgər «ərxtin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nemə üqün [Yəhyaəja] ixənmidinglar?» dəydu. 6 Əgər: «İnsanlardin kəlgən» desək, bu barlıq halayik bizni qalma-kesək kılıp öltüridu. Qünki ular Yəhyaning pəyoqəmbər ikənlikigə ixəndürülgən, —

deyixti. **7** Wə ular: — [Uning] [hokukining] kəyərdin kəlgənlikini bilməymiz, — dəp jawab berixti. **8** Əysa ularoşa: — Undaқта, mənmu bu ixlarni qaysi hokukqa اساسən қилиwatқанlikimni eytmaymən, — dedi. **9** U halayikqa munu təmsilni səzləxkə baxlidi: — «Bir kixi bir üzümzarlik bərpa қилиp, uni baqəwənlərgə ijarigə berip, əzi yaқа yurtқа berip u yərdə uzun wakit turuptu. **10** Üzümlərnı yioşidioşan məzgil kəlgəndə baqəwənlərnıng üzümzarliqtiki mewidin uningoşa berixkə қulliridin birini ularining yenioşa əwətiptu. Lekin baqəwənlər uni urup-dumbalap қuruқ қол yanduruwetiptu. **11** U yənə baxқа bir қulni əwətiptu. Lekin ular unimu dumbalap, harlap, yənə қuruқ қол қayturuwetiptu. **12** U yənə üqinqisini əwətiptu; ular unimu urup yarilandurup, talaşa həydəp қikiriwetiptu. **13** [Ahirda] üzümzarliқning hojayini: «Қандақ қilsam bolar? Səyümlük oşlumni əwətəy; ular uni kərsə, heq bolmioşanda uning hərmitini қilar?» dəptu. **14** Birəқ baqəwənlər uning oşlini kərüp bir-biri bilən məslihətlixip: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni jayliwetəyli, andin miras bizningki bolidu» deyixiptu. **15** Xuning bilən ular uni üzümzarliқning sirtioşa aқiqip əltürüwetiptu. Əmdi bundəқ əhwalda üzümzarliқning hojayini ularni қандақ қilidu? **16** U kelip u baqəwənlərnı yokitip üzümzarliқni baxқilaroşa tapxuridu». Halayik buni anglap: — Bundəқ ixlar hərgiz bolmisun! — deyixti. **17** Lekin u ularoşa kəzlrini tikip mundaқ dedi: — Undəқ bolsa, muқəddəs yazmilarda «Tamқilar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi» dəp yeziloşan səz zadi nemini kərsitidu? **18** Bu «tax»қа yikiloşan kixi parə-parə

bolup ketidu; lekin bu tax harkimning ustiga qüxsə, uni kukum-talkan kıliwetidu. **19** Bax kahınlar wə Təwrat ustazlıri uning bu təmsili əzlırigə qarıtıp eytkanlıkıni bilip xu haman uningə qəl selix yolını izdidi; lekin ular halayıktin kərkuxtı. **20** Xunga ular uning kəynidin marap, uni [Rim] waliyisining həkümranlıkida sorakka tartixka tapxurux üqün birnəqqə adəmlərnı setiwelip, soqunup kirixkə əwətti. Ular səmimiy kıyapətkə kiriwelip, uning səzidin yoquq izdəp yürətti. **21** Ular uningə mundak soal kıoydı: — Əy ustaz, silini durus səz kılidioqan wə durus təlim beridioqan, heqkandak adəmnıng yüz-hatirisini [kət'iy] kılmaydıoqan, bəlki Hudaning yolını sadıqlıq bilən əgıtıp kelıwatқан adəm dəp bilimiz. **22** [Rim imperatori] Kəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat kanunioqə uyoqunmu-yok?». **23** Əmma u ularning hıylisını kərüp yetip ularəq: — Nemixka meni sinimakqisilər? **24** Manga bir kümüx dinar kərsitinglar. Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dedi. Ular uningəq: Kəysərningki, — dedi. **25** Wə u ularəq: — Undak bolsa, Kəysərning həkğini Kəysərgə, Hudaning həkğini Hudaəqə tapxurunglar, — dedi. **26** Ular halayıqning aldidə uning səzlıridin uni tutuwaloqudək heqkandak yoquq tapalmidi. Ular uning bu jawabioqə həyranuhəs bolup, zuwani tutuldi. **27** Wə «əlgənlər tirilməydu» dəp inkar kılidioqan Saduqiylarning bəziliri uning aldioqə kelip soal kıoyup mundak dedi: **28** — Ustaz, Musa [pəyoqəmbər Təwratta] bizgə: «Ayali bar, əmma pərzənt kərmigən kixi əlöp kətsə, əlgüqining aka yaki inisi tul qaloqan yənggisini əmrigə elip, kərindixi üqün nəsil qalduruxi kərək» — dəp yazoqan. **29** Əmdi

yəttə aka-uka bar idi. Qongi öyləngəndin keyin pərzənt kərməy aləmdin əttili. **30** İkkinqi kərindixi ayalini əmrigə elip, pərzənt kərməy aləmdin əttili. **31** Andin üqinqisi uni aldi; xundak kəlip, yəttisi uni əmrigə elip pərzənt kərməy əldi. **32** Həmmisidin keyin ayalmu əldi. **33** Əmdi tirilix künidə bu ayal ularning kəsisiningki bolar? Qünki yəttisi uni hotunlukka aləjan-də?! **34** Əysa ularəja mundak jawab bərdi: — Bu aləmnin pərzəntliri əylinidu, yatliq bolidu. (aiōn g165) **35** Lekin u aləmdin nesiwə boluxka, xundakla əlüklərdin tirilixkə layiq sanaləjanlar əylənməydu, yatliq bolmaydu. (aiōn g165) **36** Qünki ular yənə əlməydu, pərixtilərgə ohxax bolidu; «ələmdin tirilixtin tuəjuləjan pərzəntlər» boləjaqqa, ular Hudaning oəqulliridur. **37** Əmdi əlgənlərnin tirildürüluxini hətta Musa [pəyoəmbər] əzimu ayan kələjan; qünki [Təwrattiki] «tikənlilik» degən wəkəninin hatirisidə u Pərwərdigarni: «İbrahəminin Hudasi, İshakninin Hudasi wə Yakupninin Hudasi» dəp bayan kələjan. **38** U əlüklərnin Hudasi əməs, bəlki tiriklərnin Hudasidur; qünki uningəja nisbətən həmməylən tiriktur! **39** Xuning bilən Təwrət ustazliridin birkanqisi baħa berip: — Ustaz, yahxi eytting, — dedi. **40** Qünki ulardin həqkim yənə uningdin soal soraxka jür'ət kəlməydi. **41** Əmdi u ularəja soal kəydi: — Kixilər Məsiħni kəndəksigə Dawutninin oəqli dəydi? **42** Qünki Dawut əzi Zəburda: Pərwərdigar mening Rəbbimə eyttiki: — «Mən sening duxmənlirini təhtipərinin kələjuqə, Mening ong yenimda olturojin!» — degənəju? **44** Əmma Dawut uni «Rəbbim» dəp qəkirojan yərdə, undakta u kəndəkmə uning oəqli bolidu? **45** Wə barlik halayiq kələk

selip anglawatqanda, u muhlisliroqamundak dedi: —
46 — Təwrat ustazliridin hoxyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwaloqan haldamadiyip yürüxkə, bazarlarda kixilərninq ularoqamoloqan salamlirioqam, sinagoglarda aldinqi orunlarda, ziyapətlərdimutərdə olturuxkamrak kelidu. **47** Ular tul ayallarning barliq əy-besatlrini yəwalidu wə kəz-kəz kiliptaləqandin uzundin-uzun dualar kiliptaləqandin. Ularning tartidioqan jazasi tehimueqir bolidu!

21 U bexini kətürüp qariwidi, baylarning əz sədikilirini [ibadəthanidiki] ianə sanduqioqamtaxliqinini kərđi. **2** U yənə sanduqkamikki tiyinni taxlawatqan bir namrat tul ayalnimukərđi. **3** Xuning bilən u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu namrat tul ayalning taxliqini həmməylənninqkidin kəptur. **4** Qünki ularning həmmisi əzlrining axqanliridin ianə kiliptaləqandin, Hudaqamatiqan sadikilərgə koxup taxlidi; ləkin bu ayal namratliqioqamqarimay, əzining tirikqilik kilidioqanining həmmisini ianə kiliptaləqandin. **5** Wə bəzilər ibadəthanining nəpis taxlar wə Hudaqam sunuloqan hədiyələr bilən kandaq bezəlgənliki toqrisida səzlixiwatatti. U: **6** — Silər kərüwatqan bu barliq nərsilərgə nisbətən, xu künlər keliduki, hətta bir tal taxmu tax üstidə kəldurulmay, həmmisi gumran kiliptaləqandin, — dedi. **7** Ular uningdin: — Ustaz, bu degənliring kaqan yüz beridu? Bu ixlarning yüz beridioqanliqini ayan kiliptaləqandin kandaq alamət bolidu? — dəp soridi. **8** U mundak dedi: — Azdurulup ketixtin həzi bolunglar. Qünki tola kixilər mening namimni setip: «Manə əzüm xudurmən!» wə «Axu wəkit yəqinlaxti!» dəydu. Xunga ularning kəynigə

kirmənglar. **9** Silər urux və topilanglarning həwirini anglioqan waqtinglardimu wəhimigə qüxmənglar; qünki bu ixlarning awwal yüz berixi muqərrər. Lekin bular, zaman ahiri yetip kəldi, degənlik əməs. **10** Andin u yənə mundaq dedi: — Bir millət yənə bir millət bilən uruxqa qıkidu, bir padixahlik yənə bir padixahlik bilən uruxqa qıkidu. **11** Jay-jaylarda xiddətlik yər təwrəxlər, aqarqiliklar və wabalar bolidu, [yər yüzidə] wəhxətlər və asmanda həywətlik alamətlər kərünidu. **12** Birəq bu hər bir wəqələr yüz berixtin ilgiri, kixilər silərgə qol selip tutqun qilidu və silərgə ziyankəxlik qilip, silərnə sinagoglarning sorəqlirioqa tapxuridu, zindanlaroqa taxlaydu; ular mening namim tüpəylidin silərnə padixah və həkəmdarlarning aldioqa elip baridu, **13** və buning bilən [ularning aldidə] guwahlik berix pursitinglar qıkidu. **14** Uning üqün ərzgə qandəq jawab berix tooqrisida aldin'ala heq oylanmaslikqa kəlbənglarda kət'iy niyət qilinglar. **15** Qünki mən silərgə barlik düxmənliringlar rəddiyə və rət qiləlmiojudəq pasahətlik til və danixmənlilik ata qilimən. **16** Hətta ata-ana, aka-uka, uruq-tuoqkan və yar-buradərliringlarmu silərgə hainlik qilip tutup beridu və ular aranglardiki bəziliringlarnə öltüridu. **17** Silər mening namim tüpəylidin həmmə adəmnəng nəpřitigə uqraysilər. **18** Həlbuki, bəxinglardiki bir tal qaqmu həlak bolmaydu! **19** Səwr-qidəmləq boləqininglarda, jeninglaroqa igə bolalaysilər. **20** — Lekin Yerusəlemning [düxmən] qoxunliri təripidin qorxiwelinəqanlikini kərgininglarda, uning wəyran bolux waqti yəqinlixip qaptu, dəp bilinglar. **21** U qaoqda Yəhədiyə əlkisidə turuwatqanlar taoqləroqa

қақсун, хәһәр иқидә турuwатқанлар унингдин қиқип кәтсун, yezilarda турuwатқанлар хәһәргә кirmisun. **22** Qünki xu qaoq «intikam jazasini tartidoqan künlər»dur; xuning bilән [mukəddəs yazmilarda] barlıq pütülgәнләр әmәlgә axurulidu. **23** Әmdi xu künlәrdә һamilidar ayallar wә bala emitidoqanlarning һaliqә way! Qünki bu zeminda eoqir қisqilik bolidu wә [әrxтики] oqәzәp bu һәlkning bexioqә qüxidu; **24** Ular қiliqning bisida yiqitilidu wә tutқun қilinip, barlıq әllәrgә elip ketilidu; «yat әllәrning waқti» toxқuqә, Yerusalem yat әllәrning ayaoq astida қalidu. **25** — Quyax, ay, yultuzlardimu alamәtlәр bolidu; yәр yüzidiki әllәр arisida dengiz-okyanlarning güdürlixidin wә dolқunlarning dawaloқuxliridin parakәndiqilik bolidu. **26** Adәmlәр қorқup, yәр yüzigә kelidoqan apәtlәrni wәһimә iqidә күtүp әs-һoxini yokitidu; qünki asmandiki küqlәр lәrzigә kelidu. **27** Andin kixilәр Insan'oqplining күq-қudrәt wә uluoq xan-xәрәp bilән bir bulut iqidә keliwatқanlıқini көridu. **28** Lekin bu alamәtlәр көrünüxkә baxliqanda, қәddinglarni ruslap bexinglarni ketüringlar, qünki bu silәrni azad қilixтики nijat yeqinlaxti, degәнliktur. **29** U ularoqә mundaq bir tәmsilni sözlәp bәrdi: — Әnjür дәrihi wә baxқа barlıq дәrәhlәrgә қaranglar. **30** Ularning yengidin bihlanoqanda ularoqә қarap, özinglar yazning yetip kelixigә az қaloqanlıқini bilisilәр. **31** Xuningdәk, baya deyilgән alamәtlәrning yüz beriwatқanlıқini көrgininglarda, Hudaning padixahlıқining yeqin қaloqanlıқini bilinglar. **32** Mән silәrgә bәrhәk xuni eytip қoyayki, bu alamәtlәrning һәmmisi әmәlgә axurulmay turup, bu дәwr өtmәydu.

33 Asman-zemin yokilidu, birak mening sozlim hargiz yokalmaydu. **34** — Lekin ezunglaroga agah bolunglarki, kengulliringlar ayx-ixrat, mayhorluk wə tirikqilikning oʻtam-əndixiliri bilən bihudlaxmisun, xu küni üstunglaroga tuyuksiz qüxmisun. **35** Qünki u goya tuzaktək barlik yər yuzidə hər bir turuwatqanlarning bexioqa qüxidu. **36** Xunga hərқandak waqitlarda hoxyar bolunglar, yüz berix aldida turuwatqan bu ixlardin ezunglarni qaqurup Insan'ooli aldida hazir bolup turuxka layik hesablinix üqün hər daim dua қilinglar, — dedi. **37** Əmdi u kündüzliri ibadəthanida təlim berətti, ahxamliri xəhərdin қiqip, keqini Zəytun teoqi dəp ataloqan taoda otküzətti. **38** Wə barlik həlk uning təlimini angliqili tang səhərdə ibadəthanioqa kirip, uning yenioqa kelətti.

22 Əmdi petir nan heyti («ötüp ketix heyti» dəpmu atilidu) yekinxlip қaloqanidi. **2** Bax kaқinlar wə Təwrat ustazliri uni əlümgə məhkum қilixka amal izdəp yürətti; qünki ular həlқtin қorқatti. **3** Xu pəyttə on ikkiyləndin biri boloqan, Ixқariyot dəp ataloqan Yəhədaning kengligə Xəytan kirdi. **4** U berip bax kaқinlar wə ibadəthana pasiban bəqliri bilən əysani қandak қilip ularoga tutup berix üstidə məslihətləxti. **5** Ular intayin hux bolup, Yəhədaoga pul berixkə kelixti. **6** Yəhəda maқul bolup, uni halayiqtin ayrim қaloqanda ularoga tutup berixkə muwapik pürsət izdəxkə kirixti. **7** Əmdi petir nan heytining [birinqi] küni yetip kəlgənididi. Xu küni «ötüp ketix heyti»oga atap қurbanlik [қoza] soyulatti. **8** Xuning bilən əysa Petrus bilən Yuhannaoga: — Berip bizgə ötüp ketix heytining [қozisini] birgə yegili təyyarlanglar, —

dəp ularni əwətti. **9** — Kəyərdə təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi ular. **10** U ularoşa mundak dedi: — Xəhərgə kirsənglar, mana u yərdə kozida su kətürüwaloşan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəynidin mengip u kirgən əygə kiringlar. **11** Wə əy igisigə: «Ustaz: — Muhlisirim bilən ətöp ketix heyting tamikini yəydişan mehmanhana əy kəyərdə? — dəp sorawatidu» dənglar. **12** U silərni baxlap üstünki kəwəttiki rətləngən sərəmjanlaxturuloşan qong bir eoşiz əyni kərsitidu. Mana xu yərdə təyyarlik kəlip turunglar. **13** Xuning bilən ikkisi beriwidi, həmmə ixlar uning eytkinidək bolup qikti. Ular xu yərdə ətöp ketix heyting tamikini təyyarlaxti. **14** Əmdi waqtisaiti kəlgəndə, əysa dastihanda olturdi; on ikki rosul uning bilən billə olturuxti. **15** Andin u ularoşa: — Mən azab qekixtin ilgiri, silər bilən ətöp ketix heyting bu tamikişə həmdastihanda boluxkə tolimu intizar bolup kəlgənidim. **16** Qünki silərgə eytayki, bu heyti ziyapitining [əhmiyiti] Hudaning padixahlığıda əməlgə axurulmioşuqə, mən buningdin kayta yeməymən, — dedi. **17** Andin u bir jamni qolioşə elip, təxəkkür eytti wə muhlisliroşa: — Buni elip aranglarda təksim kəlip [iqinglar]. **18** Qünki xuni eytayki, mundin keyin Hudaning padixahlığı kəlmigüqə, hərgiz üzüm xərbididin kət'iy iqməymən, — dedi. **19** Andin u bir tal nanni qolioşə elip, Hudaşə təxəkkür eytti wə uni oxtup, ularoşa üləxtürüp berip: — Bu mening silər üqün pida bolidişan tenimdur. Meni əsləp turux üqün buningdin yənglar, — dedi. **20** U xuningdək tamaktin keyinki jamni qolioşə elip mundak dedi: — Bu jamdiki xarab mening silər üqün təkülidişan

qanimda bolqan yengi ahdidir. **21** Lekin mana, meni tutup bərgüqining qoli mening bilən bir dastihandidur. **22** Wə İnsan'oqli dər wəkə əzi tooqrisida bekitilgəndək [aləmdin] ketidu; birək İnsan'oqlining tutup berilixigə wasitiqi bolqan adəmninq həltoqa way! **23** Andin muhlislar bir-biridin: — Arimizda zadi kim muxundək ixni qilixi mumkin? — dəp munazirigə qüxüp ketixti. **24** Əmdi ularning arisida qaysimiz əng uluoq saniliximiz kerək degən talax-tartix pəyda boldi. **25** U ularoqa mundək dedi: — Əllərdiki padixahlar qol astidiki həlk üstidin buyruqwazliq qilip idarə qilidu, ularning üstidiki hōqūqdarliri «həlkpərwər» dəp atilidu. **26** Birək silər xundək bolmanglar; bəlki aranglardiki əng mərtiwilixi əzini əng kiqikidək həsablisun wə yetəkqi bolqanlar [həmməyləngə] hizmətkardək bolsun. **27** Kim mərtiwilix, dastihanda olturoqanmu yaki dastihandiki kütküqimu? Dastihanda olturoqini əməsmu? Birək mən bolsam aranglarda hizmitinglarda boluquqi kütküqidəkturmən. **28** Silər bolsanglar, beximoqa sinaklar kəlgəndə baxtin-ahir mən bilən billə həmraħ bolqansilər. **29** Wə huddi Atam manga padixahlıq hōqūqi bekitkəndək, mən silərgimu xundək bekitimən. **30** Xuning bilən silər mening padixahlıqimda mən bilən bir dastihanda yəp-iqisilər wə təhtlərdə olturup, Israilning on ikki qəbilisi üstidin həküm qikirisilər. **31** Rəb yənə [Petrusqa]: — «Əy Simon, Simon! Mana, Xəytan həmminglarni huddi buoqday taskioqandək taskap sinaxni tiligən. **32** Lekin etiqading yoqimisun dəp sanga dua qildim. Əmdi sən towa qilip tüz yoloqa qaytkəndin keyin, qerindaxliringni mustəhkəmligin»

— dedi. **33** — I Rəb, — dedi Petrus, — Mən sən bilən billə zindanoğa taxlinip, billə ölümgə berixka təyyarmən!

34 U uningoğa: — I Petrus, sanga eytayki, bügün horaz qillioquqə, sən «Uni tonumaymən» dəp məndin üq qetim tanisən, dedi. **35** Andin, u ulardin: — Silərni həmyansiz, hurjunsiz wə kəxsiz [səpərgə] əwətkinimdə silərning birər nərsənglar kəm bolup qaloğanmu? — dəp soridi. Ular: — Yak, dedi. **36** Xuning bilən u ularoğa: — Lekin hazır hər kimning həmyani bolsa, uni alsun; xundaq həm hurjuni bolsa, uni alsun wə bir kimning kiliqi bolmisa, qapinini setip birdin kiliq alsun. **37** Qünki mən silərgə xuni eytayki, [mukəddəs yazmilarda]: «U jinayətgilər qatarida sanilidu» dəp pütülgən söz məndə qoqum əməlgə axurulidu. Qünki mening tooqramdiki barlik ixlar toluq əməlgə axmay qalmaydu — dedi. **38** — I Rəb, qarioqin, bu yərdə ikki kiliq bar ikən, dedi ular. — Boldi, yetidu! — dedi u ularoğa. **39** Andin u qikiq, aditi boyiqə Zəytun teoqioğa yol aldi; uning muhlisliri uningoğa əgixip bardi. **40** U yərgə yetip baroqanda u ularoğa: — Azdurulmasliqinglar üqün dua qilinglar, — dedi. **41** Andin, ulardin bir tax etimiqə nerirak berip, tizlinip turup: **42** — I Ata, halisang, bu kədəhni məndin elip kətkəysən. Lekin mening əməs, bəlki Sening iradəng ada qilinsun — dəp dua kildi; **43** wə asmandin bir pərixta uningoğa kərünüp uni kuwwətləndürdi. **44** U qattik azabta toloqinip tehimu iklaslik bilən dua qiliwərdi. Buning bilən uning tərliri yərgə təkülgən qan tamqiliridək qüxüxkə baxlidi. **45** Andin duasini tügitip, ornidin turup, muhlislirining yenioğa kəldi. Ularning oqəmgə qəküp həlsizlinip mügdəp qaloğanlikini kərüwidi, ularoğa: **46**

— Uhlap kalõjininglar nemisi? Azduruluxtin saklinix
üqün qõrup dua qilinglar, — dedi. **47** Uning sözi tehi
ayaqlaxmastinla, bir top adamlar pâyda boldi. Ularni
baxlap kalgüqi on ikkaylândin biri bolõqan Yehuda degän
kixi idi; u äysaqõ [salam berip] söygili kexiqõ bardı. **48**
äysa uningõ: — äy Yehuda, bir söyux bilän Insan'õqlini
tutup berärsänmu? — dedi. **49** Wä äysaning ätrapidikilär
nemä ix yüz beridioqanliqini bilip yetip: — I Ræb, qiliq
bilän uraylimu? — dedi. **50** Wä ulardin biri [qiliqini
kötürüp], bax kahinning qakiriõqõ urup, ong kuliqini
xiliwätti. **51** Birak äysa buningõqõ jawabän: — Boldi, tohta!
— dedi; u qõlini uzitip kuliqõqõ tægküzüp, uni sakaytti. **52**
äysa özini tutqili kalgän bax kahinlar, pasiban bägliri
wä aksakallarõqõ qarap: — Bir qarõqõqini tutidioqandæk
qiliq-tõkmaqlarni kötürüp kepsiläroqu? **53** Mukäddäs
ibadethanida hær küni silär bilän billä idim, silär qõl
salmidinglar. Hazir bu silärgä tawä bolõqan waqit-saettur
wä qarangoqulukning hæküm sürüxidur — dedi. **54** Ular
äysani tutuwelip, bax kahinning öyigä elip kelixti. Petrus
yiräqtin ägixip mangdi. **55** ämdi ular hõylining otturisida
ot yeqip qõrisidä [issinip] olturoqanda, Petrus ularning
arisiõqõ kirip olturdi. **56** Andin ötning nurida uning
olturoqinini körgän bir dedäk uningõqõ tikilip qarap turup:
— Bu adämmu äysa bilän billä idi, — dedi. **57** Lekin u
tenip: — äy hotun, uni tonumaymän! — dedi. **58** Andin
uzun ötmäy, yänä biräylän uni körüp: — Sänmu ulardin
ikäsän, — dedi. Lekin Petrus: — äy buradär, undak
ämäsmän! — dedi. **59** Andin bir saätqä ötkändä baxqõ
biräylän: — Dærhækikät, bu häm uning bilän billä idi;

qünki umu Galiliyëliktur, — dëp qing turuwaldi. **60** Lekin Petrus: — Hëy buradër, nemë dëwatqiningni bilmëymën! — dedi. Wë uning sözi ayaqlaxmastinla, horaz qillidi. **61** Əmdi Rëb këynigë burulup, Petrusqa tikilip qarap qoydi. Xuning bilën Petrus Rëbning sözini, yëni: «Bügün horaz qillaxtin ilgiri sën mëndin üq ketim tanisën» degënlisini yadioğa kältürdi. **62** Wë u taxkiriöğa qikip kattik yioqlap kätti. **63** Əmdi Əysani tutup turuwatqanlar uni mëshirë qilixqa wë sawap-dumbilaxqa baxlidi; **64** uning këzilirini tengip uningdin: — Seni urojan kimdu? Këni, bexarët bërgin! — dëp soraxti **65** wë uningöğa buningdin baxqa yënë nurojun hëkarëtlërnü yaqdurdi. **66** Tang atqanda, hëlk aqsakalliri, yëni bax kahinlar wë Tëwrat ustazliri yiojilixti. Ular uni öz kengëxmisigë elip berip **67** uningdin: — Eytë, sën Mësihmu? — dëp soraxti. U ularöğa jawabën: — Silërgë eytsammu, kät'iy ixënmëysilër. **68** Silërdin birër soal sorisam, hëq jawab bërmëysilër. **69** Lekin bu waqıttin baxlap Insan'ooli Hëmmigë Qadirning ong yenida olturidu, — dedi. **70** — Undaқта, sën Hudaning Oolü ikënsën-dë? — deyixti ular. U: — Degininglardëk mën xudurmën! — dëp jawab bërdi. **71** Xuning bilën ular: — Əmdi baxqa guwahqilikning bizgë nemë hëjiti? Qünki özimiz uning öz aqzidin qikqinini angliduk! — deyixti.

23 Andin [kengëxmidikilërnü] hëmmisi ornidin turuxup, uni [waliy] Pilatusning aldioğa elip berixti. **2** U yërdë ular uning üstidin xikayët qilip: — Özini Mësih, yëni padixah dëp atiwelip, hëlkimizni azdurup wë kutritip, Këysërgë baj-selik tapxuruxni tosқан bu adəmni bayqap uni tuttuk, — deyixti. **3** Pilatus uningdin:

— Sən Yəhudiylarning padixahimusən? — dəp soridi. U:
— Eytqiningdək, — dəp jawab bərdi. **4** Andin Pilatus bax kaħinlar bilən kəpçilikkə: — Bu adəmdin birər xikayət kıloqudək ixni tapalmidim, — dedi. **5** Lekin ular tehimu kət'iy haldə: — U Galiliyədin tartip taki bu yərgiqə, pütkül Yəhudiyədimu təlim berix bilən həlkni kütritidu. **6** Pilatus «Galiliyə» degən səzni anglap: — Bu kixi Galiliyəlikmu? — dəp soridi **7** wə uning Hərod [hanning] idarə kıloqan əlkidin kəlgənlikidin həwər tepip, uni Hərodqə yollap bərdi (u künlərdə Hərodmu Yerusalemdə idi). **8** Hərod əysani kərgəndə intayin huxal boldi. Qünki u uzundin beri uningə dair kəp ixlarni anglap, uningdin bir məjizə kərux ümididə bolup, uni kərux pürsitini izdəwatatti. **9** U əysadin kəp soallarni soridi, lekin u Hərodqə bir eozizmu jawab bərmidi. **10** Bax kaħinlar wə Təwrat ustazliri yekın turup uning üstidin hə dəp ərz-xikayət kiliwatatti. **11** Hərod han wə uning ləxkərliri uni harlap məshirə kılıxip, uningə xahənə ton-kiyim kiydürüp, uni yənə Pilatusning aldioqə qayturup yollidi. **12** Mana xu kündin baxlap, Pilatus bilən Hərod dost bolup qaldı; qünki ilgiri ular arisida adawət boləjanidi. **13** Waliy Pilatus bax kaħinlarni, [Yəhudiy] həkümədarlarni wə halayikni yioqıp, **14** ularə: — Silər bu adəmning üstidin «Həlkni azduridu wə kütritidu» dəp xikayət kılıp uni aldimoqə tartip kəldinglar. Mana, mən silərnin aldinglarda uni sorak kıləqinim bilən, uningdin silər xikayət kıləqan jinayətlərdin birinimu tapalmidim. **15** Hərodmu tapmidi; qünki mən silərnin uning aldioqə əwəttim. Mana, uningdə əlümgə layik həqkəndək jinayət yok ikən. **16** Xunga mən

uni jazalap, andin qoyup berimən, — dedi **17** (uning hər qetimlik [ötüp ketix] heytida, [Yəhudi] [məhbuslardin] birini ularoşa qoyup berix məjburiyiti bar idi). **18** Ləkin kəpçilik tənqla quқан selixip: — Buni yokiting! Bizgə Barabbasni qoyup bering! — deyixti **19** (Barabbas bolsa xəhərdə topilang kətürgənlik wə qatillik qiloğanliqi üçün zindanoşa taxlanoğan məhbus idi). **20** Xuning bilən Pilatus əysani qoyup berixni halap, kəpçilikkə yənə səz qiloqli turdi. **21** Ləkin ular jawabən yənə quқан selixip: — Krestlign, uni krestlign! — dəp warkiraxti. **22** [Pilatus] üqinqi qetim ularoşa: — Nemixqa? U zadi nemə yamanlik qiloğan? Mən uningdin əlümgə layiq heq jinayət tapalmidim. Xuning üçün mən uni jazalap, qoyup berimən, — dedi. **23** Birəq ular yənə hə dəp quқан selixip: «U krestlənsun!» dəp tələp qilip qing turuwaldi. Ularning həmdə bax kahinlarning quқанliri ahir küqlük kəldi. **24** Pilatus ularning təlipi boyiqə ada qilinsun dəp həküm qikardi. **25** Wə ularning tiliginini, yəni topilang kətürüx wə qatillik üçün zindanoşa taxlanoğanı qoyup berip, əysani ularning haħixioşa tapxurup bərdi. **26** Wə ular uni elip ketiwatqanda, yolda Kurini xəħirilik Simon isimlik bir kixi səħradin keliwatatti; ular uni tutuwelip, krestni uningoşa kətürgüzüp, əysaning kəynidin mangdurdi. **27** əysaning kəynidə zor bir top həlk, xundakla uningoşa eqinip yioşazar kətürüxiwatқан ayallarmu əgixip keliwatatti. **28** Ləkin əysa kəynigə burulup ularoşa: — əy Yerusalemning qizliri! Mən üçün yioqlimanglar, bəlki əzünglar wə baliliringlar üçün yioqlanglar! **29** Qünki silərgə xundak eoqir künlər keliduki, kixilər: «Tuqmaslar, bala kətürmigən qorsaqlar

wə emitmigən əmqəklər bəhtliktur!» — deyixidu. **30** Xu qaoqda kixilər taoqlaroq: «Üstimizgə ərül!», dənglüklergə: «üstimizni yap!» dəp nida qilixidu. **31** Qünki adəmlər yapyexil dərəhkə xundaq ixlarni qiloqan yərdə, kurup kətkən dərəhkə nemə ixlər bolar?! — dedi. **32** Ikki jinayətqimu əlümgə məhkum qilinöqili uning bilən təng elip kelingənidi. **33** Wə ular «bax səngək» dəp ataloqan jayoqa kəlgəndə, u yərdə uni wə yənə ikki jinayətqini, birini uning onq yenida wə yənə birini sol yenida krestkə tartti. **34** Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular əzining nemə qiliwatqanliqini bilməydu, — dedi. [Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlirini bəlüxüwaldi. **35** Halayik qarap turatti, Yəhudiy həkəmdarlar mu yenida turup uningöqa dimioqini kəkıp məshirə qilip: Baxqilarni qutkuzuptikən! Əgər u rasttin Hudaning Məsihi, Uning talliwaloqini bolsa, əzini qutkuzup baksun! — deyixti. **36** Ləxkərlər mu uni məshirə qilixip, yenioqa berip uningöqa sirkə təngləp: **37** — Əgər sən Yəhudiylarning Padixahi bolsang, əzüngni qutkuzup bak! — deyixti. **38** Uning üstidiki [tahtayoqa] grekqə, latinqə wə ibraniyqə hərplər bilən: «Bu kixi Yəhudiylarning Padixahidur» dəp yezip qoyuloqanidi. **39** Uning bilən billə krestkə tartiloqan ikki jinayətqining biri uni həkarətləp: — Sən Məsih əməsmiding? Əmdi əzüngnimu, biznimu qutkuzə! — dedi. **40** Birəq yənə biri uning gepigə tənbih berip: Sən əzüng ohxax həkəmnin tegidə turup Hudadin qorqmamsən? **41** Bizning jazaliniximiz həqlik, qünki əz qilmixlirimizning tegixlik jazasini tarttuk; lekin bu kixi heqkəndə natooqra ix qilmioqanoqu! — dəp jawab bərdi. **42** Andin, u Əysaöqa: —

I Rəb, padixahlıqıng bilən kəlginingdə, meni yad qıləjin,
— dedi. **43** Əysa uningə: — Bərək, mən sanga eytayki,
bügün sən mən bilən billə jənnəttə bolisən, — dedi.
44 Həzir altinqi saət bolup, pütün zeminni tokquzinqi
saətkiqə qarangoşuluk basti. **45** Quyax nurini bərmidi
wə ibadəthanining pərdisi tosattin otturisdin yirtilip
ikki parqə bolup kətti. **46** Əysa kəttik awaz bilən nida
qıləqandin keyin: — I Ata! Roşimni qolungə tapxurdum,
— dedi-də, tiniki tohtap, jan üzdi. **47** U yərdə turoşan
yüzbezi yüz bərgən ixlarni kərup: — Bu adəm həkikətən
durus adəm ikən! — dəp Hudani uluqlidi. **48** Wə bu
mənzirini kəruşkə yioşiləşan barlik həlk yüz bərgən ixlarni
kərup kəkrəklirigə urup əylirigə kaytixti. **49** Wə uni
tonuydişan barlik kixilər wə Galiliyədin uningə əgixip
kəlgən ayallar yiraqta turup, bu wəkələrgə qarap turdi.
50 Wə mana xu yərdə kengəxmidikilərdin Yüsüp isimlik
biri bar idi. U əzi akkəngül wə adil adəm bolup, ularning
məslihətigə wə qıləjinişə qoxulmişanidi. Əzi Yəhudiyə
əlkisidiki Arimatiya degən bir xəhərdin bolup, Hudaning
padixahlıqini təlmürüp kütətti. **52** U əzi Pilatusning
aldışə berip Əysaning jəsiti berixni tələp kildi; **53** Wə
uni kresttin qüxürüp kanap bilən kəpənləp, qoram taxtin
oyup yasaloşan, heqkim qoyulmişan bir kəbrigə dəpnə
kildi. **54** Bu «təyyarlik küni» bolup, xabat küni yekinxixip
qaloşanidi. **55** Wə uning bilən Galiliyədin kəlgən ayallar
[Yüsüpkə] əgixip, kəbrini wə uning jəsətinə qandak
qoyuloşinini kərđi. **56** Andin yenip berip ətirlər wə hux
puraklik buyumlarni təyyar kildi wə [Təwrattiki] əmr
boyiqə xabat küni aram elixti.

24 Əmdi həptining birinçi künidə tang yuray dəp qaloqanda, ayallar əzliri təyyarlıoqan ətirlərni elip, kəbrigə kəldi. **2** Ular kəbrining aozidiki taxning domilitiwetilgənlikini kərđi; **3** wə kəbrigə kirip qariwidi, Rəb Əysaning jəsiti yoq turatti. **4** Wə xundaq boldiki, ular buningdin patiparak bolup turoqanda, mana, nur qaknap turidoqan kiyimlərni kiygən ikki zat ularning yenida tuyuksiz pəyda boldi. **5** Ayallar qattik wəhimgə qüxüp, yüzlrini yərgə yekixti. Ikki zat ularoqa: — Nemə üqün tirik boluqini əlgənlərnin arisidin izdəysilər? **6** U bu yərdə əməs, bəlki u tirildi! U tehi Galiliyədə turoqan waqtida, uning silərgə nemini eytkinini, yəni: «İnsan'ooqlining gunahkar adəmlərnin qolioqa tapxurulup, krestlinip, üqinçi küni qayta tirilixi muqərrərdur» degənlirini əsləp bekinglar! — dedi. **8** Wə ular uning [də] xundaq deginini esigə elixti; **9** wə kəbridin qaytip, bu ixlarning həmmisini on birəyləngə, xundaqla qaloqan muhlislarning həmmisigə yətküzdi. **10** Rosullaroqa bu ixlarni yətküzgüqilər bolsa Magdallik Məryəm, Yoanna wə Yaqupning anisi Məryəm həmdə ular bilən billə boləqan baxqa ayallar idi. **11** Lekin [ayalların bu eytkənliri] ularoqa əpsanidək bilindi, ular ularning səzligə ixənmidi. **12** Birəq Petrus ornidin turup, kəbrigə yügürüp bardı. U engixip kəbrə iqigə qariwidi, yaloquz kanəp kəpənlikning tilim-tilim parqilirini kərüp, yüz bərgən ixləroqa təəjjüplinip əygə qaytip kətti. **13** Wə mana, xu kündə ulardın ikkiylən Yerusalemdin on bir qəqirim yirəqliktiki Emayus degən kəntkə ketip baratti. **14** Ular yüz bərgən barlıq ixlər toqrisida səzlixip ketiwatatti. **15** Wə xundaq boldiki,

ular sөzlixip-mulahizilixip ketiwatqanda, mana Əysa Өzi ularoqa yekinxip kelip, ular bilən billə mangdi; **16** lekin ularning közliri uni tonuxtin tutuldi. **17** U ulardin: — Ketiwetip nemə ixlar toqruluk munazirə qilixiwatisilər? — dƏp soridi. Ular qayoqluk qiyapəttə tohtap, **18** ulardin Kliyopas isimlik biri jawab berip: — Yerusalemda turupmu, muxu künlərdə xu yərdə yüz bərgən wəqələrdin birdinbir həwər tapmioqan musapir sən ohximamsən?! — dedi. **19** Wə u ulardin: — Nemə wəqələr boldi? — dƏp soridi. «Nasarətlük Əysaqə munasiwətlük wəqələr!» — dedi ular, — «U Өzi Hudaning aldidimu, barlik həlkning aldidimu əməldə wə səzdə qudrətlük bir pəyoqəmbər bolup, **20** bax kaqinlar wə həkümdarlimiz uni Өlüm həkümigə tapxurup, krestlətti. **21** Biz əslidə uni Israiloqa həmjəmət bolup azad qilidioqan zat ikən, dƏp ümid qiloqaniduk. Lekin ixlar xundak boldi, hazir bu wəqələr yüz bərginigə üqinqi kün boldi; **22** yənə kelip, arimizdiki birnəqqə ayal həm bizni haq-tang kalduruwətti. Qünki ular bügün tang səhərdə kəbrigə beriptikən, **23** uning jəsitini tapalmay qaytip kelip: «Bizgə birnəqqə pərixte oqayibanə kərünüxtə ayan bolup, «U tirik!» dedi» dƏp eytiptu. **24** Buning bilən arimizdin birnəqqəylən kəbrigə berip, əqwalning dəl ayallarning eytkinidək ikənlikini bayqaptu. Lekin uni ularmu kərməptu». **25** Əysa ularoqa: — Əy nadanlar, pəyoqəmbərlərnin eytkanlirining həmmisigə ixinixkə kəlbi gallar! **26** Məsihning Өzigə has xan-xəripigə kirixtin burun, muxu japa-muxəkkətlərnə bexidin Өtküzüxi mukərrər əməsmidi? — dedi. **27** Andin pütün Təwrat-Zəburdin, Musa wə baxqa barlik pəyoqəmbərlərnin

yazmiliridin baxlap u ezi həkkidə aldin pütülgənlirini ularoşa xərş berip qüxəndürdi. **28** Ular baridioşan kəntkə yekınlaxkanda, u yırakrak bir yərgə baridioşandək turatti. **29** Lekin ular uni tutuwelip: — Kəq kirip qaldi, həlila kün olturidu. Biz bilən billə qonup qaloşın, — dəp ətündi. Xuning bilən u ular bilən qonoşılı əygə kirdi. **30** Wə xundak boldiki, u ular bilən dastihanda olturoşanda, nanni qolioşa elip, Hudaşa təxəkkür eytti, andin nanni oxtup ularoşa tutti. **31** Ularning kəzliri xuan eqilip, uni tonudi; xuning bilən u ularning aldidin oşayib boldi. **32** Ular bir-birigə: — U yolda biz bilən paranglixip, bizgə mukəddəs yazmilaroşa xərş bərgəndə, yürək-başrimiz goya ottək yanmidimu?! — deyixti. **33** Wə ular xu həman turup Yerusalemoşa qaytip kəldi. Ular ikkisi on birəylən bilən ularning həmrəşlirining bir yərgə yioşilip turoşinining üstigila qüxti, ular: «Rəb rasttin tiriliptu. U Simonşa kərinüptu!» deyixiwatatti. **35** Xuning bilən ular ikkiylənmu yolda yüz bərgən ixlarni wə u nanni oxtuwatqanda uning əzligə qandak tonuloşinini kəpqilikkə səzləp bərdi. **36** Wə ular bu ixlər üstidə səzlixiwatqanda, [Əysa] ezi tosattin ularning otturisida pəyda bolup: — Silərgə aman-hatirjəmlik bolşay! — dedi. **37** Ular birər roşni uqrattukmu nemə, dəp hiyal qilip, aləqzadə boluxup wəşimigə qüxti. **38** U ularoşa: — Nemigə xunqə aləqzadə bolup kəttinqlər? Nemixqa kəlbinqlarda xək-guman qikipturidu? **39** Qollirimoşa wə putlirimoşa qarap bekinglər! Mening əzüm ikənlikimni bilinglər! Meni tutup kəringlər, roşning ət bilən səngiki yok, lekin məndə barliqini kərisilər, — dedi. **40** Wə xundak degəq

ularoqa put-qolini kersatti. **41** Ular huxluktin [kəzlirigə] ixəngüsi kəlməy həyranuhəs turoqinida u ulardin: — Silərnin bu yərdə yegüdək nərsənglar barmu? — dəp soridi. **42** Ular bir parqə belik kawipi wə bir parqə həsəl kənikini uningoqa sunuwidi, **43** u elip ularning aldidə yedi. **44** Andin u ularoqa: — Mana bu mən silər bilən boləqan waqtında silərgə eytkan: «Musa hatiriləgən Təwrat kənanı, pəyojəmbərlərnin yazmiliri wə Zəburda mənning toqramda pütülgənnin həmmisi qoqum əməlgə axurulmay qalmaydu» degən səzlirim əməsmu? — dedi. **45** Xuning bilən u muqəddəs yazmilarni qüxinixi üqün ularning zəhinlirini aqti **46** wə ularoqa mundak dedi: — [Muqəddəs yazmilarda] xundak aldin pütülgənki wə xu ix Məsihning əzigə toqra kəldiki, u azab qekip, üqinqi künidə əlgənlər arisidin tirilidu, **47** andin uning nami bilən «Towa qilinglar, gunahlarınin kəqürümigə muyəssər bolunglar» degən həwər Yerusalemdin baxlap barlik əllərgə jakarlinidu. **48** Silər əmdi bu ixlaroqa guwahqidursilər. **49** Wə mana, mən Atamning wədə qiloqinini wujudunglaroqa əwətimən. Lekin silər yukiridin qüxidiqan küq-kudrət bilən kiygüzülgüqə, xəhərdə kütüp turunglar». **50** Wə u ularni Bəyt-Aniya yezisiqə baxlap bardi wə kollirini kətürüp ularni bərikətlidi. **51** Wə xundak boldiki, ularni bərikətligəndə u ulardin ayrilip asmanoqa kətürüldi. **52** Ular uningoqa səjdə qilixti wə zor huxal-huramlik iqidə Yerusalemoqa kaytip kelip, **53** hərdəim ibadəthanida turup Hudaqoqa xükür-sana oquxup turdi.

Yuhanna

1 Mukəddəmdə «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billə idi həm Kalam Huda idi. **2** U mukəddəmdə Huda bilən billə idi. **3** U arkilik barlik məvjudatlar yaritildi və barlik yaritilojanlarning heqbiri uningsiz yaritilojan əməs. **4** Uningda həyatlik bar idi və xu həyatlik insanlarğa nur elip kəldi. **5** Wə nur qarangojulukta parlaydu və qarangojuluk bolsa nurni heq besip qüxəligən əməs. **6** Bir adəm Hudadin kəldi. Uning ismi Yəhya idi. **7** U guwahlik berix üçün, yəni həmmə insan əzi arkilik ixəndürülsun, dəp nuroğa guwahqi boluxka kəlgənidi. **8** [Yəhyaning] əzi xu nur əməs, bəlkə pəkət xu nuroğa guwahlik berixkə kəlgənidi. **9** Həqiqiy nur, yəni pütkül insanni yorutkuqi nur dunyağa keliwatқанidi. **10** U dunyada boləjan və dunya u arkilik barlikka kəltürülgən bolsimu, lekin dunya uni tonumidi. **11** U əziningkilərgə kəlgən bolsimu, birak uni əz həlki qəbul qilmidi. **12** Xundaktimu, u əzini qəbul qilojanlar, yəni əz namioğa etikad qilojanlarning həmmisigə Hudaning pərzənti bolux həquqini ata kildi. **13** Uni qəbul qilojan muxular ya qəndin, ya ətlərdin, ya insan iradisidin əməs, bəlkə Hudadin tərəlgən bolidu. **14** Kalam insan boldi həm arimizda makanlaxti və biz uning xan-xəripigə qariduk; u xan-xərap bolsa, Atining yenidin kəlgən, mehir-xəpəkət və həqiqətkə tolojan birdinbir yeganə Oqliningkidur. **15** (Yəhya uningğa guwahlik berip: — Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgüqi məndin üstündur, qünki u mən dunyağa kelixtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! — dəp jar kildi) **16** Qünki həmmimiz uningdiki tolup taxқанlardin

iltipat üstigə iltipat alduk. **17** Qünki Təwrat qanuni Musa [pəyoqəmbər] arkilik yətküzülgənidi; lekin mehir-xəpəkət wə həkikət Əysa Məsih arkilik yətküzüldi. **18** Hudani heqkim kərüp bakqan əməs; birak Atining kuqikida turoquqi, yəni birdinbir Oqul Uni ayan kildi. **19** Yerusalemdiki Yəhudiylar Yəhyadin «Sən kimsən?» dəp sürüxtə kilixka kahinlar bilən Lawiylarni uning yenioqa əwətkəndə, uning ularoqa jawabən bərgən guwahliki mundak idi: **20** U etirap kilip, heq ikkilənməy: — «Mən Məsih əməsmən» — dəp enik etirap kildi. **21** Ular uningdin: — Undakta özüng kim bolisən? Ilyas [pəyoqəmbər]musən? — dəp soridi. — Yak, mən u əməsmən, — dedi u. — Əmisə, sən həliki pəyoqəmbərmusən? — dəp soridi ular. U yənə: — Yak! — dedi. **22** Xunga ular uningdin: — Undakta, sən zadi kim bolisən? Bizni əwətkənlərgə jawab beriximiz üqün, [bizgə eytkin], özüng toqruluk nemə dəysən? — dəp soridi. **23** Yəhya mundak jawab bərdi: — Yəxaya pəyoqəmbər burun eytkəndək, qəldə «Rəbning yolini tüz kilinglar» dəp towlaydioqan awazdurmən! **24** Əmdi [Yerusalemdin] əwətilgənlər Pərisiylərdin idi. Ular yənə Yəhyadin: — Sən ya Məsih, ya Ilyas yaki həliki pəyoqəmbər bolmisang, nemə dəp kixiləni suoqa qəmüldürisən? — dəp soridi. **26** Yəhya ularoqa mundak dəp jawab bərdi: — Mən kixiləni suoqila qəmüldürimən, lekin aranglarda turoquqi silər tonumioqan birsi bar; **27** u məndin keyin kəlgüqi bolup, mən hətta uning kəxining boşkuqini yexixkimu layik əməsmən! **28** Bu ixlar Iordan dəryasining xərkiy kətidiki Bəyt-Aniya yezisida, yəni Yəhya pəyoqəmbər kixiləni [suoqa] qəmüldürüwatqan

yərdə yüz bərgənidi. **29** Ətisi, Yəhya Əysaning əzigə qarap keliwatқанlikini kərüp mundaқ dedi: — Mana, pütkül dunyaning gunahlırini elip taxlaydioqan Hudaning qozisi!

30 Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgüqi birsi bar, u məndin üstündur, qünki u mən dunyada boluxtin burunla boloqanidi» deginim dəl muxu kixidur! **31** Mən burun uni bilmisəmmu, lekin uni Israiloqa ayan bolsun dəp, kixiləрни suoqa qəmüldürgili kəldim. **32** Yəhya yənə guwahlıq berip mundaқ dedi: — Mən Rohning pahtək həlitudə asmandin qüxüp, uning üstigə qonoqanlikini kərdüm. **33** Mən əslidə uni bilmigənidim; lekin meni kixiləрни suoqa qəmüldürüxkə Əwətküqi manga: «Sən Rohning qüxüp, kimning üstigə qonoqanlikini kərsəng, u kixiləрни Mukəddəs Rohқа qəmüldürgüqi bolidu!» degənidi. **34** Mən dərwəqə xu ixni kərdüm, xunga uning həqikətən Hudaning Oqlı ikənlikigə guwahlıq bərdim!

35 Ətisi, Yəhya ikki muhlisi bilən yənə xu yərdə turatti. **36** U [u yərdin] mengip ketiwatқан Əysani kərüp: — Qaranglar! Hudaning qozisi! — dedi. **37** Uning bu səzini anglioqan ikki muhlis Əysaning kəynidin mengixti. **38** Əysa kəynigə burulup, ularning əgixip keliwatқinini kərüp ulardin: — Nemə izdəysilər? — dəp soridi. Ular: — Rabbi (bu [ibraniyqə səz bolup], «ustaz» degən mənidi), qəyərdə turisən? — dedi. **39** — Berip kərüinglar, — dedi u. Xuning bilən, ular berip uning qəyərdə turidioqanlikini kərđi wə u küni uning bilən billə turđi (bu waқit xu küning oninqi saiti idi). **40** Yəhya [pəyoqəmbərning] yukirikı səzini anglap, Əysaning kəynidin mangoqan ikkiyləning biri Simon Petrusning inisi Andriyas idi.

41 Andriyas awwal öz akisi Simonni tepip, uningõa: — Biz «Məsih»ni taptuk! — dedi («Məsih» ibraniyqə səz bolup, grek tilida «Hristos» dəp tərjimə qilinidu) **42** wə akisini Əysaning aldiõa elip bardi. Əysa uningõa qarap: Sən Yunusning oõli Simon; buningdin keyin «Kifas» dəp atilisən, — dedi (mənisi «tax»tur). **43** Ətisi, Əysa Galiliyə əlkisigə yol almaqçi idi. U Filipni tepip, uningõa: — Manga əgixip mang! — dedi **44** (Filip Bəyt-Saidalik bolup, Andriyas bilən Petrusning yurtdixi idi). **45** Filip Nataniyəlni tepip, uningõa: — Musa pəyoqəmbər Təwratta wə baxka pəyoqəmbərlərmu [yazmilirida] bexarət kilip yazõan zatni taptuk. U bolsa Yüsüpning oõli Nasarətlik Əysa ikən! — dedi. **46** Birək Nataniyəl: — Nasarət degən jaydin yahxi birnemə qikamdu?! — dedi. Kelip kərüp bak! — dedi Filip. **47** Əysa Nataniyəlning əzining aldiõa keliwatqanlikini kərüp, u tooqruluk: — Mana, iqidə kilqə hiylə-mikrisi yok həqiqiy bir Israillik! — dedi. **48** Nataniyəl: — Meni kəyerimdin bilding? — dəp soridi. Əysa uningõa jawab berip: — Filip seni qaqirixtin awwal, sening ənjür dərihining tüwidə olturoqanlikingni kərgənidim, — dedi. **49** Nataniyəl jawabən: — Ustaz, sən Hudaning Oõli, Israilning Padixahisən! — dedi. **50** Əysa uningõa jawabən: — Seni ənjür dərihining tüwidə kərgənlikimni eytqanlikim üçün ixiniwatamsən? Buningdinmu qong ixlarni kərisən! — dedi **51** wə yənə: — Bərək, bərək silərgə eytip koyayki, silər asmanlar eqilip, Hudaning pərixtilirining Insan'oõlining üstidin qikip-qüxüp yüridioqanlikini kərisilər! — dedi.

2 Üçüncü küni, Galiliyädiki Kana yezisida bir toy boldi. Əysaning anisi [Məryəm] u yərdə idi **2** həm Əysa wə uning muhlisirimu toyğa təklip qilinğanidi. **3** Toyda xarab tügəp qaloğanda, Əysaning anisi uningğa: — Ularning xarabliri tügəp qaptu, — dedi. **4** Əysa uningğa: — Hanim, mening sən bilən nemə karim? Mening waqti-saitim tehi kəlmidi, — dedi. **5** Anisi qakarlarğa: — U silərgə nemə qil desə, xuni qilinglar, — dedi. **6** Əmdi xu yərdə Yəhudiylarning taharət aditi boyiqə ixtilidioğan, hər birigə ikki-üç tungdin su siqidioğan altə tax küp qoyulğanidi. **7** Əysa qakarlarğa: — Küplərgə su toldurunglar, — dedi. Ular küplərnı aqziqə tolduruxti. **8** Andin u ularğa yənə: — Əmdi buningdin usup toy baxquruqıya beringlar, — dedi. Ular uni apirip bərdi. **9** Toy baxquruqı xarabqa aylıdurulğan sudin tetip kərgəndə (u uning kəyərdin kəltürülgənlıknı bilmidi, əmma buni su toxuğan qakarlar bilətti) toy baxquruqı toyı boluwatqan yigitni qakirip, **10** uningğa: — Hər bir [toy qıluqı] yahxi xarabni toyning bexida quyidu, andin mehmanlar qanoquqə iqqəndin keyin, naqirini quyidu. Əjəba, sən yahxi xarabni muxu qaqıqə saqlapsən! — dedi. **11** Bu bolsa, Əysa kərsətkən məjizilik alamətlərnıng dəsəpkisi bolup, Galiliyəning Kana yezisida kərsitilgənidı. Buning bilən u əzining xan-xəripini ayan qildi, wə uning muhlisliri uningğa etıqad qildi. **12** Bu ixtin keyin u, anisi, iniliri wə muhlisliri bilən Kəpərnaqum xəhırigə qüxüp, u yərdə birnəqqə kün turdi. **13** Yəhudiylarning «ötüp ketix həyti»ğa yeqin qaloğanda, Əysa Yerusalemqə bardı. **14** U ibadəthana [hoylilirida] kala, qoy wə kəptər-pahtək

satquqilarni ҳам u yerdə olturoqan pul tegixküqilərnı kərđı. **15** U tanıđın kəmqa yasap, ularning həmmisını kəykalılrı bılən kəxup ıbadəthanıđın həyđəp qıkardı. Pul tegixküqılərnıng pullırını qeqıp, xırlırını ərüwəttı **16** wə pahtək-kəptər satquqılarəqa: — Bu nərsılərnı bu yərdın elıp ketıx! Atamning əyını soda-setıq əyı kılıxıwalma! — dedı. **17** Bunu kərgən muhlıslırı [Zəburda] mundak pütülgınını esıgə elıxtı: «Sening [mukəddəs] əyünggə boləqan otluk muhəbbıtım əzümni quləjıwaldı!». **18** Xuning bılən Yəhüdıylar u ıxlarəqa ınkas bılđürüp unıngđın: — Bundak ıxlarnı kıləqanıkənsən, keni, bızgə nemə məjızılık alamətni kərsıtıp berısən?! — dəp sorıdı. **19** Əysa ularəqa jawab berıp: — Uxbu ıbadəthanını quwuwətsənglar, mən üq kün ıqıdə unı yengıwaxtı kərup qıkimən, — dedı. **20** Xuning bılən bu Yəhüdıylar yənə unıngəqa: — Bu ıbadəthanını yasawatkılı hazırojqə kırık altə yıl boləqan tursa, sən unı kəndakısgə üq kündıla kərup qıkalaysən?! — dedı. **21** Həlbuki, unıng «ıbadəthana» degını unıng əz tenını kərsətkənıdı. **22** Xunga, u ələmdın tırılğəndın keyın, muhlıslırı unıng bu degınını esıgə alđı wə xundakla mukəddəs yazmılardıkı bu həktıkı bexarətkə həmdə əysanıng eytkən səzıgə ıxəndı. **23** Ətüp ketıx həytıda, nurəqun kıxılər unıng Yerusalemda kərsətkən məjızılık alamətlərnı kərgən bolup, unıng namıəqa etıqad kılıxtı. **24** Lekın əysa pütkül ınsanlarnıng [kəlbınıng] kəndak ıkənlikını bılğəqkə, əzını ularəqa tapxurmayttı. **25** ınsan toqruluk həqkımnıng unıngəqa guwahlık berıxınıng həjıtı yəq ıdı; qünki u ınsanlarnıng kəlbıdə nemə bar ıkənlikını əzı bıləttı.

3 Yəhudiylar [kengəxmisi­ning] Pərisiylərdin boləjan Nikodim isimlik bir yolbaxqisi bar idi. **2** Bu adəm bir keqisi Əysaning aldiəja kelip: — Ustaz, sening Hudadin kəlgən təlim bərgüqi ikənlikingni bilimiz. Qünki Huda uning bilən billə bolmisa, heqkimning sən kərsətkən bu məjizilik alamətləni kərsitixi kət'iy mumkin əməs, — dedi. **3** Əysa uningəja jawabən: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, heqkim yukiridin tuəulmiəiqə, Hudaning padixahlıqini kərləməs! — dedi. **4** Nikodim: — Adəm kəriəqinida kəndəkmə qaytidin tuəulsun? Anisi­ning kərsikəiqə kayta kirip tuəuluxi mumkinmu?! — dəp soridi. **5** Əysa mundaq jawab bərdi: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, həm sudin, həm Rohtin tuəulmiəiqə, heqkim Hudaning padixahlıqəja kirəlməs! **6** Əttin tuəulojan bolsa əttur; rohtin tuəulojan bolsa rohtur. **7** Sanga: «Yukiridin tuəuluxunglar kerək» deginimgə həyran qalma. **8** Xamal haliojan tərəpkə soqıdu, sən uning awazini anglaysən, lekin kəyərdin kelip, kəyərgə baridiəqinini bilməysən. Rohtin tuəulojan hərbirimu xundaqtur. **9** Nikodim yənə jawabən Əysaqə: — Bu ixlar kəndəkmə mumkin bolar? — dedi. **10** Əysa uningəja jawabən mundaq dedi: — «Sən Israilning əlimasi turup, bunimu bilməmsən? **11** Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, biz bilginimizni eytimiz wə kərginimizgə guwahlıq berimiz, lekin silər bizning guwahlıqimizni qəbul qilmaysilər. **12** Silərgə zemindiki ixlarni eytsam ixənmigən yərdə, ərx­tiki ixlarni eytsam kəndəkmə ixinisilər? **13** Əzi ərx­tə bolup, ərx­tin qüxküqidin, yəni İnsan'oolıdin baxqa heqkim ərx­kə qıqmidi. **14** Musa qəldə

[tuq] yilanni k t rg nd k, Insan' o qlimu ohxaxla xundak egiz kətürülüxi ker k. **15** Xundak bolojanda, uningoja etiqad qilojanlarning h mmisi halak bolmay, m ngg l k hayatka erix leydu». (ai nios g166) **16** Q nki Huda dunyadiki insnlarni xu kədər s yiduki,  zining birdinbir yeganə Ooqlini pida boluxka b rdi. M ksiti, uningoja etiqad qilojan hərbirining halak bolmay, m ngg l k hayatka erixi üqündur. (ai nios g166) **17** Huda Ooqlini dunyadiki insnlarni gunahka bekitix  q n  m s, b lki ularning u arkilik kutkuzuluxi  q n dunyaoja  w tti. **18** Kimki uningoja etiqad qilouqi bolsa, gunahka bekitilm ydu; lekin etiqad qilmiouqi bolsa allikaqan gunahka bekitilgəndur; q nki u Hudaning y kk -yeganə Ooqlining namioja etiqad qilmiouqan. **19** W  gunahka bekitix s w bi mana xuki, nur dunyaoja k lg n bolsimu, insnlar nurni  m s, b lki karangoquluxni yahxi k rdi; q nki ularning  m lliri rəzil idi. **20** Q nki rəzillik qilouqi hərbiri nurni yaman k r p w   zining qilouqan- tk nlirining axkara qilinmasliki  q n nuroja kəlməydu; **21** lekin həkikətni yürgüzgüqi bolsa,  m llirini Hudaoja tayinip qilouqanliki ayan bolsun d p, nuroja kelidu. **22** Bu ixlardin keyin,  ysa muhlisliri bilən Y hudiy  zeminoja bard; u u y rd  ular bilən bill  turup, kixil rni q m ld rdi. **23** Xu qaoja Yəhya [pəyoqəmbərmu] Salim yezisining yenediki Aynon deg n y rd  kixil rni q m ld r watatti. Q nki u yərning s yi mol idi. Kixilər uning aldioja kelixip, q m ld r xni kobul qilixatti **24** (q nki xu qaoja Yəhya tehi zindanoja taxlanmioqanidi). **25** [xu waqitlarda] Yəhyaning muhlisliri bir Y hudiy kixi bilən tahar t kaidiliri toqrisida bəs-munazirə qilixip

qaldi. **26** Andin muhlislar Yəhyaning yenioʻja kelip: — Ustaz, Iordan daryasining u ketida sən bilən birgə bolon, özün [təripləp] guvahlıq bərgən həliki kixi mana hazır ezi kixiləni qəməldürüwatidu, wə həmmə adəm uning yenioʻja ketixiwatidu, — dedi. **27** Yəhya mundak javab bərdi: — Əgər uningə ərxin ata kilinmion bolon, insan heqnərsigə igə bolalmaydu. **28** Mening silərgə: «Mən Məsih əməs, pəkət uning aldidə əwətilgənmən» deginimgə özünqlar guvəhqisilər. **29** Kəlinqəkni əmrigə aloquqi yigittur; kəldixi yigitning awazini kütidu; kəldax uning awazini anglap, kəlbidə tolimu hursən bolidu. Xuningə ohxax, məndimu hursənlik tolup taxidu. **30** Uning yüksilixi, mening əjizlixixim muqərrərdur. **31** Üstündin kəlgüqi həmmidin üstündur. Zemindin kəlgüqi zemionə təwə bolup zemindiki ixlarni səzləydu. Ərxin kəlgüqi həmmidin üstündur; **32** özining [ərxətə] kərgən wə angliqanliri bolon, u bular toqruluk guvahlıq beridu; birak heqkim uning guvahlıqini qəbul qilmaydu. **33** [Həlbuki], kimki uning guvahlıqini qəbul qiləon bolon, Hudaning hək ikənlikigimu məhürini basqan bolidu. **34** Qünki Huda əwətini Hudaning səzlirini səzləydu; qünki Huda Rohni [uningə] əlqəm bilən kəmləp bərməs. **35** Ata Ooqulni səyidu wə həmmə ixlarni uning qolionə tapxuroqandur. **36** Ooquloqə etikad qiləquqi mənggülik həyatqə igidur. Lekin Ooquloqə itəət qilmioquqi həyatni heq kərməydu, bəlki Hudaning oqəziqi xundəqlarning üstidə turidu. (aiōnios g166)

4 Əmdi Pərisiylərnin «əysaning muhlis qilip qəməldürgənliri Yəhyaningkidin kəp ikən» degən

həwərnı angliqinini Rəb ukqandin keyin **2** (əməliyəttə Əysa əzi əməs, muhlisliri qəməldürətti) **3** u Yəhudiyə əlkisidin qikip yənə Galiliyəgə kətti. **4** Əmdi u yol üstidə Samariyə əlkisidin ətuxi kerək idi. **5** Xuning bilən u Yakup öz oqlı Yüsüpkə bərgən yərgə yekin bolqan Samariyəning Sihar degən bir xəhriyəgə kəldi. **6** Xu yərdə «Yakupning kudukı» bar idi. Əysa səpiridə qarqıqinidin kudukning kexioqə kelip olturdi. Bu təhminən altinqi saət idi. **7** Əysaning muhlisliri yeməklik setiwelıx üqün xəhərgə kirip kətkənidi. Xu qaşqda, Samariyəlik bir ayal su aloqlı kəldi. Əysa uningqə: — Manga iqlıli su bərgin, — dedi. **9** Ayal uningdin: — Əzingiz Yəhudiy tursingiz, mənədk Samariyəlik bir ayaldin kandaqlarqə iqlıli su tələp kılıp kəldingiz? — dəp soridi (qünki Yəhudiylar Samariyəliklər bilən heqkandaq bardi-kəldi kilmaytti). **10** Əysa uningqə jawabən: — Əgər sən Hudaning sowqıtining nemiliki wə səndin su sorioquqining kim ikənlikini bilsəngidi, undaқта sən uningdin tiləytting wə u sanga həyatlık süyini berətti. **11** Ayal uningdin: — Təksir, su tartkudək heqnərsingiz bolmisa, uning üstigə kuduk qongkur tursa, həyatlık süyini nədin alisiz? **12** Əjəba, bu kudukni bizgə [miras] kəlduroqan atimiz Yakuptin uluşmusiz? Bu kuduqtin əzi, oqulliri wə mal-waranlirimu su iqlən — dedi. **13** Əysa uningqə jawabən: — Bu suni iqlən hərkim yənə ussaydu. **14** Əmma mən beridioqan suni iqlüqi hərkim mənggügə ussimaydioqan bolidu wə bəlki mən uningqə beridioqan su uning iqidə uni mənggölük həyatlıkqə elip baridioqan, uroqup qikidioqan bir bulak bolidu, — dedi. (aiōn g165, aiōnios g166)

15 Ayal: — Təksir, manga bu sudin bərgəysizki, mən yənə ussimaydioğan wə muxu yərgə su tartkili ikkinqi kəlgüqi bolmaydioğan bolay! — dedi. **16** Əysa: — Berip eringni bu yərgə qakirip kəlgin, — dedi. **17** — Erim yok, — dəp jawab bərdi ayal. — Erim yok dəp, rast eytting. **18** Qünki bəx ərgə təgding wə hazır səndə boləqini sening ering əməs. Buni tooqra eytting! — dedi Əysa. **19** Ayal uningə: — Təksir, əmdi kərdümki, siz əslidə pəyqəmbər ikənsiz! **20** Ata-bowilirimiz bu taqda ibadət kilip kəlgən, lekin silər [Yəhudiylar] «İbadətni Yerusalemda kilix kerək!» dəwalisilərəu? — dedi. **21** Əysa uningə mundak dedi: — Hanim, manga ixəngin, xundak bir waqti-saiti keliduki, silərninq Atioqa ibadət kilixinglar üqün nə bu taqda yaki nə Yerusalemda boluxunglarning həjiti qalmaydu. **22** Silər ibadət kiləqinimizni bilimiz. Qünki nijat-kutkuzulux Yəhudiylar arkilik bolidu. **23** Lekin xundak bir waqit kelidu — wə xundakla hazır kəldiki, həkikiy ibadət kiləquqilar Atioqa roh wə həkikət bilən ibadət kilidu. Ata Əzigə ənə xundak həkikiy ibadət kiləquqilarni izdiməktə. **24** Huda roh tur wə uningə ibadət kiləquqilar roh wə həkikət bilən Uningə ibadət kilixi kerəktur. **25** Ayal uningə: — Məsihning, yəni «Hristos» degənninq kelidəqanlikini bilimən. U kəlgəndə, bizgə həmmə ixlarni eytip beridu — dedi. **26** Əysa uningə: — Sən bilən səzlixiwatkuqi mən dəl xudurmən! — dedi. **27** Xu qaqda uning muhlisiri kaytip kəldi. Ular uning bir ayal bilən səzlixiwatqanlikioqa hang-tang kəlixti; lekin heqkaysisi uningdin: «Uningdin nemə izdəysən?» yaki «Nemixqa

uning bilən sezlisisən?» dəpmu sorimidi. **28** Xuning bilən ayal kozisini taxlap koyup, xəhərgə kaytip berip, kixilərgə: **29** — Yürünglər, həyatimda kıləanlirimning həmmisini manga eytip bərgən bir kixini kərip kelinglər. Əjəba, Məsih xumidu? — dedi. **30** Buning bilən halayiq xəhərdin qikip, əysaning aldiəja kelixti. **31** Xu arilikta muhlisliri uningəja: — Ustaz, bir nərsə yəwalsangqu? — dəp ətünüxti. **32** Lekin u ularəja: — Mening silər bilməydiəjan bir yeməklikim bar, — dedi. **33** Muhlislar bir-birigə: — Əjəba, birsi uningəja yegili bir nərsə əkelip bərgənmidu? — deyixti. **34** Əysa ularəja mundak dedi: — Mening yeməklikim — meni əwətküqining iradisini əməlgə axurux wə uning [manga tapxurojan] hizmitini tamamlaxtur. **35** — Silər: «Həsul yeəjixka yənə tət ay qaldi» dəwatmamsilər? Mana, silərgə eytayki, bexinglarni kətürüp etizlarəja qaranglar, ziraətlər sarəjiyip oruxka təyyar boldi! **36** Wə ormiqi ix həkqini alidu wə mənggülük həyatka toplanəjan həsulni yiojidu, xuning bilən terioquqi bilən ormiqi təng xadlinidu. (**aiōnios g166**) **37** Qünki bu ixta «biri teriydu, yənə biri yiojidu» degən səz əməlgə axurulidu. **38** Mən silərnə özünglər əmgək singdürmigən həsulni yiojixka əwəttim; baxqilar əmgək kildi wə silər ularning əmgikining mewisini elixka nesip boldunglar. **39** Xu xəhərdiki nurojun Samariyəliklər həliki ayalning: «U həyatimda kıləanlirimning həmmisini manga eytip bərdi» degən guwahliq səzini anglap, əysəja etiqad kildi. **40** Xunga, ular uning aldiəja kelip, uning əzliri bilən billə turuxini ətünüxkili turdi; xuning bilən u u yərdə ikki kün turdi. **41** Uning səz-

kalami arqilik tehimu kəp adəm uningəta etikad kildi. **42** Ular ayaloğa: — Bizning etikad kiliximiz əmdi sening səzliring səwəbidin əməs, qünki əzimiz uni angliduk wə bildukki, dunyaning Kutkuzoquqisi dəl xu kixidur! — deyixti. **43** Bu ikki kündin keyin u xu yərdin qikip Galiliyəgə qarap mangdi **44** (qünki Əysa əzi: «Həqbir pəyətəmbərnin öz yurtida izziti yoxtur» dəp guwahlik bərgənidi). **45** Xuning bilən u Galiliyəgə kəlginidə, Galiliyəliklər uning [ətüp ketix] həytida Yerusalemda kילוan əməllirininin həmmisini kərgəqkə, uni qarxi elixti (qünki ularmu həytka qikқанidi). **46** Əmdi Əysa bu kətim Galiliyədiki Kana yezisiəta yənə bardi (u dəl xu yərdə suni xarabka aylanduroqanidi). [Xu künlərdə], Kəpərnahum xəhəridə oqlı kesəl bolup yatқан bir orda əməldari bar idi. **47** U Əysaning Yəhudiyədin Galiliyəgə kəlgənlikini anglap, uning aldioğa bardi wə: — [Əyümgə] qüxüp, səkratta yatқан oqlumni sakaytip bərgəyla! — dəp tohtimay iltija kildi. **48** Xuning bilən, Əysa uningəta: — Silər [Galiliyəliklər] məjizilik alamətlər wə karamətlərnı kərmigüqə, həq etikad kilmaysilər! — dedi. **49** Orda əməldari Əysaəta: — Təksir, balam əlməstə qüxkəyla! — dedi. **50** Əysa uningəta: — Barəjin, oqlung həyat kaldi! — dedi. Həliki adəm Əysaning eytқан səzigə ixinip, əyigə qarap mangdi. **51** Yolda ketip barəjinida, uning kulliri aldioğa qikip, baliliri həyat, dəp ukturdi. **52** Əməldar ulardin oqluning kaysi səəttin baxlap yaxxilinixka yüzləngənlikini soriwidi, ular: — Tünügün yəttinqi səəttə kizitmisi yandi, — deyixti. **53** Balining atisi buning dəl Əysaning əzigə: «Oqlung həyat kaldi!» degən səət

ikənlikini bilip yətti. Xuning bilən əzi pütkül ailisidikilər bilən billə etikad kılıxti. **54** Bu əysaning Yəhüdiyədin Galiliyəgə kəlgəndin keyinki kərsətkən ikkinqi məjizilik alamiti idi.

5 Bu ixlardin keyin, Yəhüdiylarning bir heyti yetip kəldi wə əysa Yerusalemoğa qıktı. **2** Yerusalemdiki «Koy dərwezisi»ning yenida ibraniy tilida «Bəyt-əsdə» dəp atilidiğan bir kəlqək bolup, uning ətrapida bəx pexaywan bar idi. **3** Bu pexaywanlar astida bir top bimarlar, yəni qarıoq, tokur wə paləqlər yetixatti. Ular u yərdə yetip kəlqəkning süyining qaykılıxini kütətti. **4** Qünki bir pərixətə məlum waqıtlarda kəlqəkkə qüxüp suni uroqutidikən; su uroqoqanda kəlqəkkə birinqi bolup qüxkən kixi əzini baskan hərəkəndə kesəldin sakıyidikən. **5** Əmdi u yərdə ottuz səkkiz yildin beri aqriq azabi tartқан bir bimar bar idi. **6** Əysa bu adəmnin xu yərdə yatқinini kərdi wə uning uzundin xu hələttə ikənlikini bilip, uningdin: — Sakıyixni halamsən? — dəp soridi. **7** Bimar uningoğa jawabən: — Təksir, su qayqaloqanda meni suoğa qüxüridiğan adimim yok. Mən qüxəy degüqə, baxқilar mening aldimda qüxüwalidu, — dedi. **8** Əysa uningoğa: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yioqixturup mangəjin! — dedi. **9** Həlikə adəm xuan sakıyıp, orun-kərpisini yioqixturup kətürüp mangdi. Xu küni xabat küni idi. **10** Xunga [bəzi] Yəhüdiylar sakayəjan kixigə: — Bügün xabat küni tursa, orun-kərpəngni kətürüx [Təwratta] sanga mən'i kilinəjan! — dedi. **11** Ləkin u ularəğa jawabən: — Meni sakaytқан kixi əzi manga: «Orun-kərpəngni yioqixturup mangəjin» degənidi! — dedi. **12** Ular uningdin:

— Əmdi sanga: «Orun-kərpəngni yiqixturup mangojin» degən kixi kim ikən? — dəp soraxti. **13** Birəq saqayəjan adəm uning kim ikənlikini bilməytti. Qünki u yərdə adəm kəp boləjanliqti, əysa əzini daldioə elip, astiojina ketip qaldi. **14** Bu ixlardin keyin əysa həliki adəmni ibadəthanida tepip uningə: — Mana, saqayding. Əmdi qayta gunah sadir qilma, bexingə tehimu eəir küləət qüxüp qalmisun! — dedi. **15** Həliki adəm Yəhudiylarning qəxioə berip, əzini saqaytqan əysa ikənlikini ukturdi. **16** Əysa bu ixlarni xabat küni qiləjanliki üqün, Yəhudiylar uningə ziyankəxlik qilixqə baxlidi. **17** Lekin əysa ularə: — Atam ta həziroiqə tohtimastin ix qilip kəlməktə, mənmu ixləymən! — dedi. **18** Xu səwəbtin Yəhudiylar uni əltürüxkə tehimu urunatti; qünki u xabat küning qaidisini buzupla qalmastin, yənə Hudani «Atam» dəp qaqirip, əzini Hudaə barawər qiləjanidi. **19** Xunga əysa ularə jawabən mundə dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, Oəul əzlükidin həqnemə qilalmaydu, bəlki pəkət Atining nemə qiliwatqanlikini kərip, andin xu ixni qilidu. Ata nemə ix qilsa, Oəulmu xu ixni ohxaxla qilidu. **20** Qünki Ata Oəulni səyidu wə Əzining qilidioəan barliq ixlirini uningə ayan qilidu həm silərnə həyran qalduruxqə bulardin tehimu zor wə uluə ixlarni uningə ayan qilidu. **21** Qünki əlgənlərnə Ata qandəq tirildürüp, ularə həyatlik ata qiləjan bolsa, Oəulmu xuningə ohxax əzi halioəan kixilərgə həyatlik ata qilidu. **22** Xuningdək, Ata Əzi həqkimning üstidin həküm qiqarmaydu, bəlki barliq həküm ixlirini Oəulə tapxuroəan. **23** Buningdin məxsət, — insanlarning

həmmisi Atiqə hərmət kılqandək, Ooqulojimu ohxaxla hərmət kılıxi üqündur. Kimki Ooqulni hərmətlimisə, uni əwətküqi Atinimu hərmətlimigənlərdin bolidu. **24** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, səzümni anglap, meni əwətküqigə ixəngən hərkim mənggülük həyatqa erixkən bolidu; u adəm sorəqqa tartilmaydu, bəlki əlümdin həyatlıqqa ətkən bolidu. (aiōnios g166) **25** — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, əlüklərnin HudaNING Ooqlininq awazini anglaydiqan wəqit-saiti yetip kəlməktə, xundəqlə həzir kəldiki, angliqanlar həyatlıqqa igə bolidu. **26** Qünki Ata Əzidə kəndəq həyatlıqqa igə bolsa, Ooqulojimu əzidə xundəq həyatlıqqa igə boluxni ata kildi **27** wə yənə uninqoqa sorəq kılıx həkükünimu bərdi, qünki u İnsan'ooqlidur. **28** Buningoqa təəjjüp kilmanglar; qünki barlıq gərdə yatqanlar uninq awazini anglaydiqan wəqit kelidu **29** wə ular xuan yərlıkliridin qikixidu, yaxilik kılqanlar həyatqa tirilidu, yamanlıq kılqanlar sorəqqa tartilixqa tirilidu. **30** Mən əzlükümdin həqnemə kılalməymən, pəkət [Atəmdin] angliqinim boyiqə həküm kılımən; wə mening həkümüm həkqaniydur, qünki mening izdiginim əzümning iradisi əməs, bəlki meni əwətküqininq iradisini əməlgə axuruxtur. **31** — Əgər əzüm üqün əzüm guwahlıq bərsəm guwahlıqim həkikət həsəblənməydu. **32** Ləkin mən üqün guwahlıq beridiqan bəxqə birsə bar. Uninq mənqə beridiqan guwahlıqininq rastlıqini bilimən. **33** Silər Yəhyaqə əlqi əwətkininqlərdə, u həkikətkə guwahlıq bərgən **34** ([əməliyəttə]), mənqə insənininq guwahlıqini qəbul kılıxininq keriki yok; mening [Yəhya toqruluk] xundəq eytiwəkinim pəkətlə

silarning kutkuzuluxunglar üqündur). **35** [Yəhya] bolsa keyüp nur qeqip turoqan bir qiraq idi wə silər uning yorukida bir məzgil xadlinixka razi boldunglar. **36** Lekin Yəhyaning mən üqün bərgən guwahlikidinmu uluq bir guwahlik bar. U bolsimu, ata manga ada kilixka tapxuroqan əməllər, yəni mən kilivatqan əməllər, bular mening toqramda Atining meni əwətkinigə guwahlik beridu. **37** Wə meni əwətkən Ata Əzimu mən üqün guwahlik bərgəndur. Silər heqqaqan uning awazini anglimidinglar, kiyapitini kərmidinglar **38** wə uning səz-kalami silərnin iqinglardin orun almidi; qünki Uning əwətkini bolsa, uningə ixənməysilər. **39** Mukəddəs yazmilarni kətirkənip okup olturilər; qünki ulardin mənggülik həyatka igə bolduk, dəp qaraysilər. Dəl bu yazmilar mən üqün guwahlik bərgüqidur. **(aiōnios g166)** **40** Xundaktimu silər yənila həyatlikka erixix üqün mening yenimoqa kelixni halimaysilər. **41** Mən insanlarning mahtixini qobul qilmaymən; **42** lekin mən silərnin bilimənki, iqinglarda Hudaning muhəbbiti yok. **43** Mən Atamning nami bilən kəlgənmən, əmma silər meni qobul qilmaysilər. Həlbuki, baxka birsi öz nami bilən kəlsə, silər uni qobul kililər. **44** Silər bir-biringlardin izzət-xəhrət qobul kililər-yu, yeganə Hudadin kəlgən izzət-xəhrətkə intilmisənglər, undaқта silər qandaqmu etikad qilalaysilər?! **45** Birak meni üstimizdin Atioqa xikayət kilidu, dəp oylimanglar. Üstünglardin xikayət qiləuqi mən əməs, bəlki silər ümid baqlioqan Musa [pəyojəmbərdur]. **46** Qünki əgər silər rasttin Musa [pəyojəmbərgə] ixəngən bolsanglar, mangimu ixəngən bolattinglar. Qünki u [mukəddəs

yazmilarda] mən toqruluk püt-kəndur. **47** Lekin uning püt-kənlirigə ixən-misənglar, mening səzlirimgə kəndəkmə ixinisilərlər?!

6 Bu ixlərdin keyin, Əysə Galiliyə dengizi (Tiberiyas dengizi dəpmə atilidə)ning u kətiqə ət-ti. **2** Zor bir top halayik u kesəllərnə saqaytkən məjizilik əlamətlirini kərdi wə uning kəynidin əgixip mən-gdi. **3** Əysə təqə qikip, u yərdə muhlisli-rə bilən billə olturdi. **4** U qərdə Yəhədiylərnin gəy-ti, yəni «ətüp ketix gəy-ti»qə az qələn wəqit idi. **5** Əysə bəxini kətürüp, zor bir top halayikning əzining əldiqə kəliwətkənlikini kə-rüp, Filiptin: — Bularqə yəydiqənoqə nən-ni nədin əlimiz? — dəp soridi **6** (ləkin u bu səz-ni Filipni sinax üqün eytkənidi. Qünki u əzining nəmə kəlidiqənlə-ni bilətti). **7** Filip jawəbən: — İkki yüz dinərqə nən əlsəkmə, hərbirigə kəqikkinə bir qixləmdin yeyixkimə yətməydu! **8** Muhlislərdin biri, yəni Simon Petrusning inisi Andriyas Əysəqə: **9** — Bu yərdə kəqik bir oqul bə-lə bar, uningdə bəx ərpə nən bilən ikki kəqik bəlik bar. Ləkin xunqə kəp həkəkə bu nəmə bolidə?! — dedi. **10** Əysə: — Kəpqilikni olturəqəzənglə, — dedi (u yərdə ot-qəp mol əskənidi). Xuning bilən ər kixilə-r olturdi; ulərnin gəni bəx mən-gqə bar idi. **11** Əysə nən-lərnə kəliqə əlip, [Hudəqə] təxək-kür eytkəndin keyin, olturəqənlərqə üləxtürüp bərdi. Bəliklərnimə xundək kəldi; kəpqilik haliqəngə yədi. **12** Həmməylən yəp toyunəqəndə, u muhlisli-riqə: — Əxkən pərqilərnə yiqənglə, həq nərsə zəyə bolmisən, — dedi. **13** Xuning bilən ulə bəx ərpə nənidin yəp əxkən pərqilə-rini on ikki səwətkə toldurup

yiqiwaldi. **14** Əmdi halayik Əysaning kərsətkən bu məjizilik alamitini kərüp: «Dunyaşa kelixi muqərrər boləjan pəyoqəmbər həkikətən muxu ikən!» deyixti. **15** Xuning bilən Əysa ularning kelip əzini padixah boluxqa zorlimaqqi boləjanlikini bilip, ulardin ayrilip, qaytidin taşqa yaloquz qikip kətti. **16** Kəqkurun, Əysaning muhlisliri dengiz boyioşa qüxüxti. **17** Ular bir kemigə olturup, dengizning u kətidiki Kəpərnaħum xəħirigə qarap yol elixti (qarangəşu qüxüp kətkənidi wə Əysa tehiqə ularning yenioşa kəlmigənidi). **18** Qattik boran qikip, dengiz dolqunlap kətürülüwatatti. **19** Muhlislar palak urup on-on bir qakirimqə mangoşanda, Əysaning dengizning üstidə mengip kemigə yəkinlixiwatqanlikini kərüp, qorquxup kətti. **20** Lekin u ularoşa: — Bu mən, qorqmanglar! — dedi. **21** Xuni anglap ular uni kemigə qikiriwaləşu kəldi; u kemigə qikipla, kemə dərhal ular baridioşan yərgə yetip bardı. **22** Ətisi dengizning u tərpidə kaləjan halayik [aldinki küni] u yərdə Əysaning muhlisliri qikqan kemidin baxqa kemining yoklukini, Əysaning muhlisliri xu kemigə qikqanda, Əysaning ular billə qikmioşanlikini, bəlki muhlislirining əzlrila kətkənlikini kərgənidi. **23** Həlbuki, birnəqqə kemə-qolwaq Tiberiyas xəħiridin Rəb təxəkkür eytkandin keyin həlk nan yegən yərgə yəkin kelip tohtidi. **24** Xuning bilən halayik Əysaning wə muhlislirining u yərdə yoklukini kərüpla, kemilərgə olturup, Əysani izdigili Kəpərnaħum xəħirigə mangdi. **25** Ular uni dengizning u tərpidə tepip unioşa: — Ustaz, bu yərgə qaşan kəlding? — dəp soraxti. **26** Əysa ularoşa jawabən: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip

qoyayki, silər meni məjizilik alamətlərni kərgənlikinglar üçün əməs, bəlkı nanlardın yəp toyunəjininglar üçün izdəysilər. **27** Buzulup ketidioqan panyı ozuklukka əməs, bəlkı mənngü həyatlikka bakıy kalidioqan ozuklukka intilip ixlənglar; buni İnsan'oolı silərgə beridu; qünki uni Ata, yəni Huda Əzi məhürləp təstiklioqan, — dedi. (**aiōnios g166**) **28** Xuning bilən ular uningdin: — Nemigə intilip ixlisək andin Hudaning ix-hizmitidə ixligən bolimiz? — dəp soraxtı. **29** Əysa ularəqə jawab berip: — Hudaning ix-hizmiti dəl xuki, U əwətkinigə etiqad kilixinglardur, — dedi. **30** Xuning bilən ular yənə: — Undək bolsa sən bizni kərip əzünggə ixəndürgüdək kəndək məjizilik alamət yaritisən? Zadi nemə ix kilip berisən? **31** Ata-bowilirimiz qəldə yürgəndə, [Zəburda]: «U ularəqə ərxtin qüxürülgən nan təkdım kildi» dəp pütülgəndək, «manna»ni yegən — deyixtı. **32** Əysa ularəqə mundaq dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silərgə asmandin qüxkən nanni bərgüqi Musa əməs, bəlkı mening Atamdur; U [həzirmu] silərgə asmandin qüxkən həkikiy nanni beriwatidu. **33** Qünki Hudaning neni bolsa pütkül dunyaəqə həyatlik ata kilidioqan, ərxtin qüxküqidur. **34** — Təksir, həmixə bizgə xu nanni berip turəqaysən! — deyixtı ular. **35** Əysa ularəqə mundaq dedi: — Həyatlik neni əzümdurmən! Mening yeniməqə kəlgən hərkim həqqaqan aq qalmaydu, mənqə etiqad kiləqan hərkim həqqaqan ussimaydu. **36** Ləkin silərgə eytkinimdək, silər meni kərgən bolsanglarmu, etiqad kilmaywatisilər. **37** Ata mənqə tapxuroqanlarning hərbiyi yeniməqə kelidu wə mening yeniməqə kəlgənlərdin həqkaysisini hərgiz

taxliwətməymən. **38** Qünki öz iradəmni əməs, bəlki meni Əwətküqining iradisini əməlgə axurux üqün ərxin qüxtüm. **39** Meni Əwətküqining iradisi bolsa dəl xuki, uning manga tapxuroqanliridin heqbirini yittürməy, bəlki ahirki küni ularning həmmisini tirildürüxümdin ibarət. **40** Qünki mening Atamning iradisi xuki, Oquloğa kəz tikip qarap, uningə etiqad kılqanlarning hər birini mənggülik həyatka erixtürüxtur; wə mən ahirki küni ularni tirildürimən. (aiōnios g166) **41** Əmdi Yəhudiylar Əysaning: «Ərxin qüxkən nan özümdurmən!» degini üqün uningə narazi bolup oqotuldixixka baxlidi: **42** — «Bu Yüsüpning oqlı Əysa əməsmu? Atisinimu, anisinimu tonuydiqan tursak, yənə qandaqlarqə: — «Ərxin qüxtüm!» desun?» — deyixətti ular. **43** Əysa jawabən ularə mundaq dedi: — [Mening toqramda] əzara oqotuldaxmanglar. **44** Meni əwətkən Ata Əzi kixilərnin qəlbini tartkuzmisa, heqkim mening yeniməyə keləlməydu; mening yeniməyə kəlgən hər birini ahirki küni tirildürimən. **45** Pəyoqəmbərlərnin yazmilirida: «Ularning həmmisigə Huda tərripidin əgitalidu» dəp pütülgəndur. Xunga, Atining [səzini] tingxiqan wə uningdin əgəngən hər biri mening yeniməyə kelidu. **46** Birak bu birərkim Atini kərgən degənlik əməs; pəkət Hudaning yenidin kəlgüqi bolsa, u Atini kərgəndur. **47** Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, manga etiqad kılquqi mənggülik həyatka igidur. (aiōnios g166) **48** Həyatlik neni özümdurmən. **49** Ata-bowiliringlar qəllərdə «manna» yegini bilən yənila əldi. **50** Lekin mana, ərxin qüxkən nan dəl xundaqki, birsi uningdin yegən bolsa əlməydu.

51 Ərxтин qüxkən həyatlik neni özümdurmən; kimdəkim bu nandin yesə, əbədil'əbədgiqə yaxaydu. Mən beridoqan xu nan bolsa mening ət-tenimdur, pütkül dünyadikilər həyatka igə bolsun dəp, mən uni atimaqçimən. (aiōn g165)

52 Bu söz bilən Yəhudiylar əzara talax-tartix kixixə baxlap: — Bu adəm bizning yeyiximizgə əzining ət-tenini kəndək berəlisun?! — deyixətti. **53** Xunga Əysa ularoqə mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silər İnsan'ooqlining ət-tenini yemigüqə wə kənini iqmigüqə, silərdə həyatlik bolmaydu. **54** Ət-tenimni yegüqi wə kənimni iqqüqi mənggülük həyatka erixkən bolidu wə mən uni ahirki küni tirildürimən. (aiōnios g166) **55** Qünki ət-tenim həkikiy ozukluk, kənim bolsa həkikiy iqimliktur. **56** Ət-tenimni yegüqi wə kənimni iqqüqi məndə yaxaydu wə mənmu uningda yaxaymən. **57** Həyat Ata meni əwətkən wə mən Atining boləqanlikidin yaxawatqinimdək, meni yegüqi kixi həm mening wasitəm bilən yaxaydu. **58** Mana bu ərxтин qüxkən nandur. Bu nan ata-bowiliringlar yegən «[manna]»dək əməs; qünki ular «[manna]»ni yeyixi bilən əldi; birək bu nanni istemal kixi bolsa mənggü yaxaydu! (aiōn g165) **59** Bu sözləni u Kəpərnahumdiki sinagogda təlim bərginidə eytkənidi. **60** Xuning bilən uning muhlislrinin nuroqunliri buni angliqanda: — Bu təlim bək eoqir ikən! Buni kim anglap kətürəlisun? — deyixti. **61** Birək öz iqidə muhlislrinin bu toqrisida oqotuldaxqinini bilgən Əysa ularoqə: — Bu səzüm siləni taydurdimu? **62** Əmdi mubada İnsan'ooqlining əsli kəlgən jayqə kətürülüwatqinini kərsənglar, kəndək bolar?! **63** [Insanəqə] həyatlik bərgüqi — Rohtur. Insanning

ətliiri bolsa heqkandaq payda bərməydu. Mən silərgə eytqan səzlim bolsa həm rohtur wə həm həyatliqtur. **64** Lekin aranglardin etikad qilmioqan bəzilər bar, — dedi (qünki Əysa etikad qilmioqanlarning wə əzigə satqunluk qilidioqanning kim ikənlikini baxtila bilətti). **65** Xuning bilən u mundaq dedi: — Mən xu səwəbtin silərgə xuni eyttimki, Atamdin ata qilinmisa, heqkim mening yeniməqə keləlməydu! **66** Xu waqittin tartip muhlisloridin heli kəpi qekinip qikip, uning bilən yənə mangmaydioqan boldi. **67** Xunga Əysa on ikkiyləndin: — Silərmu, həm [məndin] ketixni halamsilər? — dəp soridi. **68** Simon Petrus uningəqə jawab qilip: — I Rəb, biz kimning yenioqə ketəttuk? Mənggü həyatliq səzliri səndilidur! (**aiōnios q166**) **69** Wə xuningəqə ixənduk wə xuni bilip yəttukki, sən Hudaning Mukəddəs Boləquqisidursən! — dedi. **70** Əysa ularəqə jawabən: — Mən silər on ikkinglarni tallidim əməsmu, biraq aranglarda birsi Iblitur! — dedi **71** (uning bu degini Ixqariyotluk Simonning oqlı Yəhudani kərsətkənidi, qünki Yəhuda on ikkiylənnin biri boləqini bilən, keyin əzigə satqunluk qilidu).

7 Bu ixlardin keyin, Əysa Galiliyədə aylinip yürdi. U Yəhudiyədə aylinip yürüxnə halimaytti, qünki [xu yərdiki] Yəhudiylar uningəqə kəst qilməqəqə idi. **2** Bu qaşda, Yəhudiylarning «kəpilər həyti»əqə az qaləqanidi. **3** Xunga Əysaning iniliri uningəqə: — Muxu yərdin ayrilip Yəhudiyəgə barəqin, xuning bilən muhlisloringmu [karamət] əməlloringni kərələydu! **4** Qünki əzini həlkə-ələmgə tonutməqəqə boləqan heqkim yoxurun jayda ix qilmaydu. Bu əməllərnə qiliwatqanikənsən, əzüngni

dunyoqə kərsət! — deyixti. **5** Qünki uning inilirimu uningqə etikad qilmioqanidi. **6** Xunga Əysa ularqə: — Mening waqit-saitim tehi kəlmidi. Lekin silərgə nisbətən hərwaqit munasiptur. **7** Bu dunyadiki kixilər silərgə hərgiz əq bolmaydu; lekin meni əq kəridu. Qünki mən ularning qilmixlirini rəzil dəp guwahlik beriwatimən. **8** Silər bu həytka beriweringlar. Mən bu həytka barmaymən, qünki mening waqit-saitim tehi yetip kəlmidi, — dedi. **9** Əysa bu sözlərnə qilip, Galiliyədə qaldı. **10** Əysaning iniliri həytka qıqqəndin keyin, u əzimu uningqə bardı. Əmma axkara əməs, yoxurun bardı. **11** Həytta Yəhudiylar uni izdəp: «U kəyərdidur?» dəp sorawatatti. **12** Kixilər arisida uning toqrisida kəp oquloqula boldı. Bəzilər uni: «Yahxi adəm!» desə, yənə bəzilər: «Yaq, u halayiqni azduruwatidu!» deyixti. **13** Birəq Yəhüdiy [qongliridin] kərkup, həqkim oquq-axkarə uning gepini qilmaytti. **14** Həytning yerimi ətkəndə, Əysa ibadəthana həytilirioqə kirip həlkə təlim berixkə baxlıdı. **15** Yəhüdiylar: — Bu adəm həqkəndə təlim almioqan turuqluk, uning qəndəkmə munqə kəp bilimi bolsun? — dəp haq-təng kəlixti. **16** Əysa ularqə: — Bu təlimlər mening əməs, bəlkə meni əwətküqiningkidur. **17** Uning iradisigə əməl qilixkə öz iradisini baqlioqan hərkim bu təlim toqruluk — uning Hudadin kəlgənləkinə yəki əzlükümdin eytiwatqanliqimni bilidu. **18** Əz aldioqə səzligən kixi öz xan-xəripini izdəydu, lekin əzini əwətküqining xan-xəripini izdəydioqan kixi həq-sadiktur, uningdə həqkəniysizlik yəqitur. **19** Musa [pəyoqəmbər] silərgə Təwrat qənunini tapxuroqan əməsmə? Lekin həqkəysinglar bu qənunqə

əməl qılmaywatisilər! Nemixka meni ɵltürməkqi bolisilər?
— dedi. **20** Kəpçilik: — Sanga jin qaplixiptu! Seni
ɵltürməkqi bolojan kim ikən? — deyixti. **21** Əysa ularoja
mundak jawab bərdi: — Mən bir karamətni yaritixim bilən
həmminglar hang-tang kəlixtinglar. **22** — Əmdi Musa
[pəyojəmbər] silərgə hətnə kilix toojruluk əmr kaldurojan
(əməliyətə bolsa hətnə kilix Musa pəyojəmbərdin əməs,
ata-bowilardin qalojan), xunga silər xabat künigə [toojra
kelip qalsimu] xu künidə adəmning hətnisini kiliwerisilər.
23 Əmdi Təwrat qanunioja hilaplik qilinmisun dəp
xabat künidə adəm hətnə qilinojan yərdə, mən xabat
künidə bir adəmni səllimaza saqaytsam, silər nemə
dəp manga aqqiklinisilər? **24** Sirtki kiyapətkə qarap
həkülüm qilmanglar, bəlki həkqaniy həkülüm qilinglar!
25 U waqıtta Yerusalemliklarning bəziliri: — [Qonglar]
ɵltürməkqi bolojan kixi bu əməsmidi? **26** Axkara
səzləwatsimu, uningoja qarxi heq nərsə demidioju!
Dərwəqə, aqsakallarning uning Məsih ikənlikini bilip
yətkənmu? **27** Həlbuki, bu adəmning kəyərdin kəlgənlikini
biz enik bilimiz. Ləkin Məsih kəlgəndə, uning kəyərdin
kəlgənlikini heqkim bilməstioju, — deyixti. **28** Xunga
Əysa ibadəthana həoylisida təlim beriwetip, yukiri awaz
bilən mundak dedi: — Silər meni tonuymiz həmdə
mening kəyərdin kəlgənlikimnimu bilimiz, [dəwatisilər]?!
Biraq mən əzlükümdin əməs, mən meni Əwətküqidin
[kəldim], U həkqtur; biraq silər Uni tonumaysilər. **29**
Mən Uni tonuymən. Qünki mən Uning yenidin kəldim,
meni U əwətti. **30** Xunga ular uni tutux yolini izdəytti,
ləkin heqkim uningoja qol salmidi; qünki uning waqit-

saiti tehi yetip kəlmigənidi. **31** Lekin halayiq arisidiki nuroqun kixilər uningqə etikad qildi. Ular: «Məsih kəlgəndə bu kixi kərsətkən məjizilik alamətlərdin artuq [məjizə] yaritalarmu?!» deyixti. **32** Pərisiylər halayiqning u toqruluk oquloqula boluwatqan bu gəp-səzlirini anglidi; xuning bilən Pərisiylər bilən bax kaqinlar uni tutux üqün birnəqqə qarawullarni əwətti. **33** Xuning bilən Əysa: — Yənə bir'az wakit silər bilən billə bolimən, andin meni əwətküqining yenioqə ketimən. **34** Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridioqan yərgə baralmaysilər, — dedi. **35** Buning bilən, Yəhudiylar bir-birigə: — U biz tapalmioqudək kəyərlərgə barar? Greklər arisidiki tarkaq Yəhudiy muhajirlarning yenioqə berip, greklarqə təlim berəmdioqandu? **36** «Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridioqan yərgə baralmaysilər» degini nemisidu? — deyixti. **37** Heytning ahirki həm əng katta küni, Əysa ornidin turup, yukiri awaz bilən: — Kimdəkim ussisa, mening yenimoqə kelip iqsun! **38** Manga etikad qiloquqi kixining huddi mukəddəs yazmilarda eytilojinidək, iq-baqriddin hayatlik süyining dəryaliri ekip qikidu! — dəp jakarlidi **39** (u bu sözni özigə etikad qiloqanlarqə ata qilinidioqan Mukəddəs Rohqə qarita eytkanidi. [Hudaning] Rohi tehi heqkingə ata qilinmioqanmidi, qünki Əysa tehi xan-xəripigə kirmigənidi). **40** Halayiq iqidə bəzilər bu sözni anglap: — [Kelixi mukərrər bolqan] pəyoqəmbər həqikətən muxu ikən! — deyixti. **41** Bəzilər: «Bu Məsih ikən!» deyixətti. Yənə bəzilər bolsa: «Yaq, Məsih Galiliyədin keləttimu? **42** Mukəddəs yazmilarda, Məsih [padixah] Dawutning nəslidin həm Dawutning yurti Bəyt-

Ləhəm yezisidin kelidu, deyilmigənmidi?» — deyixti. **43** Buning bilən, halayik uning wəjidin ikkigə bəlünüp kətti. **44** Bəziliri uni tutayli degən bolsimu, lekin heqkim uningə qol salmidi. **45** Qarawullar [ibadəthanidin] bax kahinlar bilən Pərisiylərnin yəniə qaytip kəlgəndə, ular qarawullarə: — Nemə üqün uni tutup kəlmidinglar? — dəp soraxti. **46** Qarawullar: — Heqkim heqqaqan bu adəmdək səzligən əməs! — dəp jawab berixti. **47** Pərisiylər ularə jawabən: — Silərmu azduruldunglarmu? **48** Aqsakallardin yaki Pərisiylərdin uningə etiqa kəloqanlar bolənmu?! **49** Lekin Təwrat qanunini bilməydiə qan bu qüprəndilər lənətkə qalidu! — deyixti. **50** Ularin arisidin biri, yəni burun ahxamda əysanin aldiə qəlgən Nikodim ularə: **51** — Təwrat qanunimiz awwal kixinin nemə kəloqinini əzidin angləp bilməy turup, uningə həküm qikiramdu! **52** Ular jawab kəlip: — Sənmu Galiliyədinmu? [Mukəddəs yazmilarni] kər, kətirkinip oqup bak, Galiliyədin heqkandək pəyoəmbər qikmaydu! — dedi. **53** Xuning bilən [ularin] hər biri əz əyigə kətti.

8 Əysa bolsa Zəytun teəiə qikip kətti. **2** Ətisi səhərdə, u yənə ibadəthana həyliliriə kirdi wə halayikning həmmisi uning yəniə kelixkənidi. U olturup, ularə təlim berixkə baxlidi. **3** [Xu qəqda], Təwrat ustazliri bilən Pərisiylər zina kəlip tutulup qəloqan bir ayalni uning aldiə elip kelixti. Ular ayalni otturiə qikirip, **4** uningdin: — Ustaz, bu ayal dəl zina üstidə tutuwelindi. **5** Musa [pəyoəmbər] Təwrat qanunida bizgə muxundək ayallarni qalma-kesək kəlip əltürüxni əmr kəloqan. Əmdi sənqə, uni qəndək kəlix kərək? — dəp soraxti. **6** Əmdi

ularning bundak deyixtiki niyiti, uni tuzakka quxurup, uning ustidin arz qilodak birer bahane izdex idi. Emma aysa engixip, barmiki bilan yerga bir nemilarni yazojili turdi. **7** Ular xu soalni tohtimay sorawatatti, u ruslinip ularoja: — Aranglardiki kim gunahsiz bolsa, [bu] [ayaloja] birinqi taxni atsun! — dedi. **8** Andin u yene engixip, yerga yezixni dawamlaxturdi. **9** Ular bu sozni anglap, aldi bilan yaxanojanliri, andin qalolanliri birlap [həmmisi] u yerdin qikip ketixti. Ahirida aysa otturida era turojan heliki ayal bilan yalozuz qaldi. **10** aysa ruslinip turup, xu ayaldin baxka heqkimni kormigan bolup, uningdin: Hanim, sanga heliki xikayat qilolanlar qeni? Seni gunahka bekitidiojan heqkim qikmidimu? — dep soriwidi, **11** — Hazratliri, heqkim qikmidi, — dedi ayal. aysa: — Mənmə seni gunahka bekitməymən. Barojin, buningdin keyin yene gunah qilmiojin! — dedi. **12** Xunga aysa yene kerpilikkə sez kilip: — Dunyaning nuri ezumdurmən. Manga əgəxkənlər qarangojulukta mangmaydu, əksiqa hayatlik nuriqa erixidu, — dedi. **13** Pərisiylər: — Sən ezünggə ezüng guwahlik beriwatisən. Xunga sening guwahliking rast hesablanmaydu, — deyixti. **14** aysa ularoja jawaben mundaq dedi: — Həttə mən ezümgə guwahlik bərsəmmu, guwahlikim həqtur, qünki mən ezümning kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridiojanlikimni bilimən. Lekin silər kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridiojanlikimni bilməysilər. **15** Silər ət igilirining əlqimi boyiqə həküm kilisilər. Biraq mən heqkimning üstigə həküm qilməymən. **16** Mən həküm qilsammu, həkümüm həqiqiydur; qünki mən

yaloʻuz əmās, bəlki meni əwətkən Ata [bu ixta] mən bilən billidur. **17** Silərgə təwə boləjan Təwrat kənunida: «Ikki adəmning guwahlikı bolsa rast həsablinidu» dəp pütülgəndur. **18** Rast, mən əzüm toʻqramda əzüm guwahlik berimən, wə meni əwətkən Atimu mening toʻqramda guwahlik beridu. **19** Ular uningdin: — Atang kəyərda? — dəp soraxti. Əysa ularəja jawab berip: — Silər ya meni tonumaysilər, ya Atamni tonumaysilər; meni tonuəjan bolsanglar, Atamnimu tonuyttunglar, — dedi. **20** Əysa bu səzləni ibadəthanida təlim bərginidə, sədikə sandukining aldidə turup eytkanidi. Birək heqkim uni tutmidi, qünki uning wakıt-saiti tehi yetip kəlmigənidi. **21** Xuning bilən u ularəja yənə: Mən bu yərdin ketimən; silər meni izdəysilər, lekin əz gunahinglar iqidə əlisilər. Mən ketidəjan yərgə silər baralmaysilər, — dedi. **22** Buning bilən Yəhudiylar: — U: «Mən ketidəjan yərgə silər baralmaysilər» dəydu. Bu uning əzini əltürüwalimən deginimidu? — deyixti. **23** Əysa ularəja: — Silər təwəndindursilər, mən yukiridindurmən. Silər bu dunyadindursilər, mən bu dunyadin əməsmən. **24** Xuning üqün silərgə: «Gunahlinglar iqidə əlisilər» dedim. Qünki silər mening «[Əzəldin] Bar Boləquqi» ikənlikimə ixənmişənglar, gunahlinglar iqidə əlisilər, — dedi. **25** Sən zadi kim? — dəp soraxti ular. Əysa ularəja: — Baxta silərgə nemə degən bolsam, mən xu. **26** Əzümning silərnin toʻqranglarda wə üstüinglardin həküm kilidəjan nurojun səzlim bar; lekin meni əwətküqi həkətur wə mən Uningdin nemini angliəjan bolsa, bularnila dunyadikilərgə ukturup eytimən, — dedi. **27** Ular uning əzligə eytkanlirining Ata toʻqruluk

ikənlikini qūxinəlmidi. **28** Xunga Əysa mundak dedi: Silər İnsan'oolini kətürgəndin keyin, mening «[Əzəldin] Bar Boloquqi» ikənlikimni bilisilər wə xundakla heq ixni əzlükümdin qilmiojanlikimni, pəkət Atining manga əgətkininila səzligənlikimnimu bilisilər. **29** Meni Əwətküqi mən bilən billidur, U meni əsla yaloquz koymidi, qünki mən həmixə Uni hursən qilidiqan ixlarni qilimən. **30** Əysa bu səzləрни qiliwatqan qaoqning əzidə, nuroqun kixilər uningqə etikad qildi. **31** Əysa əzigə etikad qiloqan Yəhudiylaroqə: — Əgər mening səz-kalamimdin qiqmay tursanglar, mening həqikiy muhlisirim boloqan bolisilər, **32** wə həqikətni bilisilər wə həqikət silərni azadliqqa erixtüridu, — dedi. **33** Ular jawabən: — Biz İbrahımning nəslimiz, — heqqaqan heqkimning qulluqida bolmiduk. Sən kandaqsigə: Azadliqqa erixsilər, dəysən? — dedi. **34** Əysa ularoqə jawab berip: — Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, gunah sadir qiloqan kixi gunahning qulidur. **35** Qul ailidə mənggü turmaydu, ləkin oqul mənggü turidu. (aiōn g165) **36** Xuning üqün Oqul silərni azad qilsa, həqikiy azad bolisilər. **37** Silərnin İbrahımning nəslə ikənlikinglarni bilimən. Biraq meni əltürməkqi boluwatisilər, qünki mening səzüm iqinglərdin orun almidi. **38** Mən Atamning yenida kərgənlirimni eytiwatimən; silər bolsanglar əz atanglərdin kərgənliringlarni qiliwatilsilər! **39** Ular jawab berip: — Bizning atimiz İbrahımdur, — dedi. Əysa ularoqə: — Əgər İbrahımning pərzəntliri bolsanglar, İbrahımning əməllirini qiloqan bolattinglar! **40** Biraq hazır əksiqə meni, yəni Hudadin angliqan həqikətni

silərgə yətküzgən adəmni ɵltürüxkə kəstləysilər. İbrahim undak ixni kilmioğan. **41** Silər öz atanglarning kılıoşinini kiliwatisilər! — dedi. — Biz haramdin boləjan əməsmiz! Bizning pəkət birlə atimiz bar, U bolsa Hudadur! — deyixti ular. **42** Əysa ularəja: — Atanglar Huda boləjan bolsa, meni səygən bolattinglar; qünki mən Hudaning baqridin qikip, bu yərgə kəldim. Mən əzlükümdin kəlgən əməsmən, bəlki Uning tərpidin əwətilgənmən. **43** Səzlirimni nemixkə qüxənməysilər? Enikki, mening səkalamim kılıkinqlarəja kirməywatidu! **44** Silər atanglar İblistin boləjansilər wə uning arzu-həwəslirigə əməl kılıxni halaysilər. U aləm apiridə boləjandin tartip katil idi wə uningda həkikət bolmioaqkə, həkikəttə turmioğan. U yaləjan səzligəndə, öz təbiitidin səzləydu, qünki u yaləjanqi wə xundakla yaləjanqilikning atisidur. **45** Ləkin mən həkikətni səzliginim üqün, mənə ixənməysilər. **46** Kaysinglar meni gunahı bar dəp dəlilliyələysilər, keni? Həkikətni səzlisəm, nemə üqün mənə ixənməysilər? **47** Hudadin boləjan kixi Hudaning səzlrini anglaydu; silər ularni anglımaysilər, qünki silər Hudadin boləjan əməssilər! **48** Yəhudiylar uningəja jawabən: — Əjəba, bizning seni: «Samariyəlik həm jin qaplxqan adəm»sən deginimiz toəra əməsmu? — deyixti. **49** Əysa jawabən: — Mənə jin qaplxqini yok, bəlki mən Atamni hərmət kiliməni; ləkin silər mənə hərmətsizlik kiliwatisilər. **50** Mən öz xan-xəripimni izdiməymən; ləkin buni izdigüqi həm [uning üstidin] həküm kılıquqi Birsı bar. **51** Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, mening səkalamimni tutidioğan kixi əbədil'əbəd ölüm kərməydu.

(aiōn g165) 52 Xuning bilən Yəhudiylar uningorja: — Sanga dərəkə jin qaplxkanlikini əmdi bilduk! Həttə [həzriti] İbrahim wə pəyotəmbərlərmu olgən tursa, sən kəndəksigə: «Mening səz-kalamimni tutidiotən kixi əbədil'əbəd ölüm tetimaydu» dəysən? (aiōn g165) 53 Əjəbə, sən atimiz İbrahimdin uluotmusən? U əldi, pəyotəmbərlər həm əldi!? Sən əzüngni kim kilməqisən? 54 Əysə jawabən mundək dedi: — Əgər mən əzümni uluotlisam, undəkta uluotlukum həqnersə hesablanmaytti. Birək meni uluotliotqu — silər «U bizning Hudayimiz» dəp ataydiotən Atamning Əzidur. 55 Silər Uni tonumidinglar, ləkin mən Uni tonuymən. Uni tonumaymən desəm, silərdək yalotənqi bolattim; birək mən Uni tonuymən wə Uning səz-kalamini tutimən. 56 Atənglar İbrahim mening künümüni kəridiotənlikidin yayrap-yaxnidi həm dərəkə uni əldin'ala kərip xadlandi. 57 — Sən tehi əllik yaxkə kirməy turup, İbrahimni kərdüingmu? — deyixti ular. 58 Əysə ularotə: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip kəyotəyki, İbrahim tuoqulmastila, mən Bar Boloquqidurmən! — dedi. 59 Buning bilən ular uni qalma-kesək kəlotəli kəlliriotə yərdin tax əldi; ləkin Əysə ularotə kərünməy, ularning otturisdin otüp ibadəthanidin qikəp kətti.

9 Wə u yolda ketiwetip, tuoqma kəriotə bir adəmni kərdi. 2 Muhlisiri uningdin: — Ustəz, kim gunəh kəlip uning kəriotə tuoqulotəniotə səwəb bolotən? U əzimu ya ata-anisimu? — dəp sorəxti. 3 Əysə mundək jawəb bərdi: — Əzi yəki ata-anisining gunəh sadir kəlotənlikidin əməs, bəlki Hudaning Əz əməlliri uningdə ayan kəlinsun dəp xundək bolotən. 4 Künning yorukida, meni əwətküqining

əməllirini ada qilixim kerək. Kəq kirsə, xu qaşda heqkim ix qilalmaydu. **5** Mən dunyada turoşan waqtimda, dunyaning nuri özümdurmən. **6** Bu sözlərni qiloşandin keyin, u yərgə tükürüp, tükürüktin lay qilip, layni həliqi adəmning kəzlirigə sürüp qoydi **7** wə uningşa: «Siloam kəlqiki»gə berip yuyuwətkin» dedi («Siloam» [ibraniyqə səz bolup], «əwətilgən» degən mənini bildüridu). Xuning bilən həliqi adəm berip yuyuwidi, kəzi kəridioşan bolup qaytip kəldi. **8** Qoxniliri wə u ilgiri tiləmçilik qiloşinida uni kərgənlər: — Bu olturup tiləmçilik qilidioşan həliqi adəm əməsmu? — deyixip kətti. **9** Bəzilər: «Həə, xu ikən» desə, yənə bəzilər: «Yaq, u əməs, lekin uningşa ohxaydikən» deyixti. Biraq u əzi: — Mən dəl xu kixi bolimən! — dedi. **10** — Undaқта kəzliring qandaq eqildi? — dəp soraxti ular. **11** U jawabən mundaq dedi: — Əysa isimlik bir kixi [tükürükidin] lay qilip kəzlirimgə sürüp qoyuwidi, manga: «Siloam kəlqikigə berip yuyuwətkin» degənidi. Mən berip yuyuwidim, kərələydişan boldum. **12** — U hazır qəyərdə? — dəp soraxti ular. — Bilməymən, — dedi u. **13** Halayiq ilgiri qarışu bolşan bu adəmni Pərisiylərnin aldişə elip berixti **14** (əslidə əysa lay qilip bu adəmning kəzlirini aqқан күн dəl xabat күни idi). **15** Xuning bilən Pərisiylər qaytidin bu adəmdin qandaq kərələydişan bolşinini soriwidi, u ularşa: — U kəzlirimgə lay [sürüp] qoydi, mən yuyuwidim wə mana, kərələydişan boldum! — dedi. **16** Xuning bilən Pərisiylərdin bəziliri: — U adəm Hudaning yenidin kəlgən əməs, qünki u xabat күnini tutmaydu, — deyixti. Yənə bəziliri: — U gunahkar adəm bolsa, qandaqlarqə bundaq məjizilik alamətlərni

yaritalaytti? — deyixti. Buning bilən ularning arisida bəlünüx pəyda boldi. **17** Ular qarışu adəmdin yənə: — U kəzliringni eqiptu, əmdi sən u toqruluk nemə dəysən? — dəp soraxti. U: — U bir pəyoqəmbər ikən, — dedi. **18** Yəhudiylar kərələydiqan qilinoqan kixining ata-anisini tepip kəlmigüqə, burun uning qarışu ikənlikigə wə hazır kərələydiqan qilinoqanliqioqə ixənməytti. Xunga ular uning ata-anisini qakirtip, **19** ulardin: — Bu silərning oqlunglarmu? Tuqma qarışu, dəwatattinglar? Əmdi hazır qandaqlarqə kərələydiqan bolup qaldı? — dəp soraxti. **20** Ata-anisi ularoqə: — Uning bizning oqlimiz ikənlik, xundakla tuşuluxidinla qarışu ikənlikini bilimiz; **21** lekin hazır qandaqlarqə kərələydiqan bolup qaloqanliqini, kəzlirini kim aqқанliqini bilməymiz. U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar, u əzi dəp bərsun, — dəp jawab bərdi. **22** Ata-anisining xundak deyixi Yəhudiylardin qorqқанliqı üqün idi; qünki Yəhudiylar kimdəkim əysani Məsih dəp etirap qilsa, u sinagog jamaitidin qooqlap qiqirilsun dəp qarar qiloqanidi. **23** Xu səwəbtin uning ata-anisi: «U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar» degənidi. **24** Pərisiylər əslidə qarışu bolqan adəmnı yənə qakirip uningqə: — Hudaqə xan-xərəp berip [kəsəm qil]! Biz bu adəmning gunahkar ikənlikini bilimiz, — deyixti. **25** U mundak jawab bərdi: — U gunahkarmu, əməsmu, bilməymən. Birak mən xu birla ixni bilimənki, qarışu idim, hazır kərələydiqan boldum. **26** Ular uningdin yənə bir qetim: — U seni qandaq qildi? Kəzliringni qandaq aqti? — dəp soraxti. **27** U jawabən: — Silərgə allıqəqan eyttim, birak qulak salmidinglar.

Silər nemə dəp qaytidin anglaxni halap qaldinglar?
Silərmu uning muhlisliri bolay dəwatamsilər?! — dedi.

28 Buning bilən, ular uni qattiq tillap: — Sən helikining muhlisi! Biz bolsaq Musa [pəyğəmbərnin] muhlisirimiz.

29 Hudaning Musaqə səzligənlikini bilimiz; lekin bu nemining bolsa qəyərdin kəlgənlikinimu bilməymiz, — deyixti. **30** Heliki adəm ularqə mundak jawab qayturdi: — Ajayip ixku bu! Gərqə silər uning qəyərdin kəlgənlikini bilmigininglar bilən, u mening kəzlimni aqti. **31** Biz bilimizki, Huda gunahkarlarning tiləklirini anglimaydu; birak Əzigə ihlasmən bolup iradisigə əməl qiloquqilarningkini anglaydu. **32** Dunya apiridə boləandin tartip, birərsining tuoma qarioning kəzini aqқанlikini anglap bakқан əməs. (aiōn g165) **33** Əgər bu adəm Hudadin kəlmigən bolsa, heqnemə qilalmioqan bolatti. **34** Ular uni: — Sən tüptin gunah iqidə tuquloqan turukluk, bizgə təlim bərməqimusən? — deyixip, uni [sinagogtin] koqlap qikiriwetixti. **35** Əysa ularning uni [sinagogtin] koqlap qikarəonlikini anglap, uni izdəp tepip: Sən, Hudaning Oqlioqə etikad qilamsən? — dəp soridi. **36** U jawabən: — Təksir, u kim? Mən uningqə etikad qilay, — dedi. **37** — Sən həm uni kərdüing həm mana, hazır sən bilən səzlixiatқан dəl xuning əzi, — dedi Əysa uningqə. **38** Heliki adəm: — I Rəb, etikad qilimən! — dəp, uningqə səjdə qildi. **39** — Mən korlarni kəridioqan bolsun, kəridioqanlarni kor bolsun dəp bu dunyaqə həküm qikirixka kəldim, — dedi Əysa. **40** Uning yenidiki bəzi Pərisiylər bu səzlərnı anglap uningdin: — Bizmu kormu? — dəp soraxti. **41** Əysa ularqə: — Kor boləon bolsanglar, gunahinglar bolmaytti; lekin

silər hazır «kərwatimiz» degininglar üçün silərgə gunah hesabliweridu, — dedi.

10 Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, qoy qotinoğa ixiktin kirməy, baxqa yərdin yamixip kirgən kixi oqri wə qarakqidur. **2** Ixiktin kiridioğan kixi bolsa qoylarning padiqisidur. **3** Ixik bəqar uningəğa ixikni eqip beridu wə qoylar uning awazini anglap tonuydu; u öz qoylirining isimlirini bir-birləp qaqirip ularni sirtka baxlap qiqidu. **4** U qoylirining həmmisini sirtka qiqirip bolup, ularning aldida mangidu, qoylarmu uning kəynidin əgixip mengixidu; qünki ular uning awazini tonuydu. **5** Ləkin ular yat adəmning kəynidin mangmaydu, bəlki uningdin qaqidu; qünki ular yatlarının awazini tonumaydu. **6** Əysa bu təmsilni ularəğa səzləp bərgini bilən, ləkin ular uning əzlidirigə nemə dəwatqanlığını həq qüxənmidi. **7** Xunga Əysa ularəğa yənə mundak dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, qoylarning ixiki özümdurmən. **8** Məndin ilgiri kəlgənləring həmmisi oqri wə qarakqidur, ləkin qoylar ularəğa kulak salmidi. **9** Ixik özümdurmən. Mən arqilik kirgini qutquzulidu həm kirip-qiqip, ot-qəplərnə tərıp yeyələydu. **10** Oqri bolsa pəkət oqrilax, əltürüx wə buzux üqünla kelidu. Mən bolsam ularni həyatliqqa erixsun wə xu həyatliqi mol bolsun dəp kəldim. **11** Yahxi padiqi özümdurmən. Yahxi padiqi qoylar üqün öz jenini pida qilidu. **12** Ləkin mədikar undak qilmaydu. U bəlki nə qoylarning igisi nə padiqisi bolmioqqa, bəring kəlgini kərsə, qoylarni taxlap qaqidu wə bərə kelip qoylarni titip tiripirən qiliwetidu. **13** Əmdi

mədikar bolsa pəkət həkkini dəp ixləp, qoylaroqa kəngül bəlməy bədər kaqıdu. **14** Yahxi padiqi özündurmən. Ata meni tonioqinidək mən atini tonuqinimdək, mən özümningkilərnı tonuymən wə özümningkilərmu meni tonuydu; qoylar üçün jenim pida. **16** Bu qotandin bolmioqan baxqa qoylirimmu bar. Ularımu elip baxlixim kerək wə ularımu awazimni anglaydu; xuning bilən bir pada bolıdu, xundaqla ularning bir padiqisi bolıdu. **17** Ata meni xu səwəbtin səyiduki, mən jenimni qayturuwelixim üçün uni pida qilimən. **18** Jenimni heqkim məndin alalmaydu, mən uni öz ihtiyarim bilən pida qilimən. Mən uni pida qilixqa hokuklukmən wə xundaqla uni qayturuwelixkimu hokuklukmən; bu əmrni Atamdın tapxuruwaloqanmən. **19** Bu səzlər tüpəylidin Yəhudiylar arısında yənə bəlünix pəyda boldi. **20** Ulardın kəp adəmlər: — Uningoqa jin qaplixiptu, u jöylüwatıdu, nemə üçün uning səzigə kulak saloqudəksilər? — deyixti. **21** Yənə bəzilər bolsa: — Jin qaplxqan adəmning səzliri bundaq bolmaydu. Jin kandaqmu qarıoqularning kəzlrini aqalisun?! — deyixti. **22** Qıx pəsli bolup, Yerusalemda «Qayta beoıxlax heyti» ətüzülüwatatti. **23** Əysa ibadəthanidiki «Sulaymanning pexaywini»da aylinip yürətti. **24** Yəhudiylar uning ətrapiqə olixiwelip: — Bizni qağanıqə tit-tit qilip tutuklukta qaldurmakqısən? Əgər Məsih bolsang, bizgə oquqini eyt, — deyixti. **25** Əysa mundaq jawab bərdi: — Mən silərgə eyttim, lekin ixənməysilər. Atamning nami bilən qiloqan əməllirimning əzi manga guwahlık berıdu. **26** Bırak mən silərgə eytkinimdək, silər etiqad qilmidinglar, qünki mening

qoylirimdin əməsilər. **27** Mening qoylirim mening awazimni anlaydu, mən ularni tonuymən wə ular manga əgixidu. **28** Mən ularoşa mənggülük həyat ata qilimən; ular əsla həlak bolmaydu. Həqkim ularni qolumdin tartiwalalmaydu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Ular ni manga təqdim qiloğan atam həmmidin üstündür wə həqkim ularni atamning qolidin tartiwalalmaydu. **30** Mən wə Ata [əslidinla] birdurmiz. **31** Buning bilən Yəhudiylar yənə uni qalma-kesək qilixmaqçi bolup, yərdin kollirioşa tax elixti. **32** Əysa ularoşa: — Atamdin kəlgən nuroşun yahxi əməllərni silərgə kərsəttim. Bu əməllərnin qaysisi üqün meni qalma-kesək qilmaqçisilər? — dedi. **33** — Seni yahxi bir əməl üqün əməs, bəlki kupurluk qiloşininin üqün qalma-kesək qilimiz. Qünki sən bir insan turukluk, özünni Huda qilip kərsəttin! — dedi Yəhudiylar jawabən. **34** Əysa ularoşa mundak jawab bərdi: — Silərgə təwə muqəddəs qanunda «Mən eyttim, silər ilahlarsilər» dəp pütülgən əməsmu? **35** Huda öz səz-kalamini yətküzgənlərni «ilahlar» dəp atioğan yərdə (wə muqəddəs yazmilarda eytiloşini hərgiz küqtin qalmaydu) **36** nemə üqün Ata Əzigə has-muqəddəs qilip paniy dunyaoşa əwətkən zat «Mən Hudaning Ooqlimən» desə, u toşuruluk «kupurluk qilding!» dəysilər? **37** Əgər Atamning əməllirini qilmisam, manga ixənmənglar. **38** Birak qilsam, manga ixənmigən hələttim, əməllərnin özlişigə ixinimiglar. Buning bilən Atining mənə ikənlikini, meningmu Atida ikənlikimni hək dəp bilip etiqad qilidişan bolisilər. **39** Buning bilən ular yənə uni tutmaqçi boldi, birak u ularning kolliridin kutulup, u yərdin kətti. **40** Andin u yənə Iordan

dəryasining u ketioʻa, yəni Yəhya [pəyoʻəmbər] dəslipeidə adəmlərnə qəməldürgən jayoʻa berip, u yərdə turdi.

41 Nuroʻun kixilər uning yenioʻa kəldi. Ular: — Yəhya həq məjizilik alamət kərsətmigən, lekin uning bu adəm toʻqrisida barliq eytkanliri rast ikən! — deyixti. **42** Xuning bilən nuroʻunliʻoʻan kixilər bu yərdə uningʻoʻa etiḳad ḳildi.

11 Lazarus degən bir adəm kesəl bolup ḳaloʻanidi. U Məryəm wə hədisi Marta turoʻan, Bəyt-Aniya degən kənttə turatti **2** (bu Məryəm bolsa, Rəbgə huxbuy mayni sürkigən, putlirini əz qaqliri bilən ertip ḳurutḳan həliḳi Məryəm idi; kesəl bolup yatḳan Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hədiliri Əysaʻoʻa həwərqi əwətip: «I Rəb, mana sən səygən [dostung] kesəl bolup ḳaldi» dəp yətküzdi. **4** Lekin Əysa buni anglap: — Bu kesəldin əlöp kətməydu, bəlki bu arḳilik Hudaning Oʻqli uluʻoʻlinip, Hudaning xan-xəripi ayan ḳilinidu — dedi. **5** Əysa Marta, singlisi wə Lazarusni tolimu səyətti. **6** Xunga u Lazarusning kesəl ikənlikini angliʻoʻan bolsimu, əzi turuwatḳan jayda yənə ikki kün turdi. **7** Andin keyin u muhlislirioʻa: — Yəhədiyəgə ḳayta barayli! — dedi. **8** Muhlisliri uningʻoʻa: — Ustaz, yəḳindila [u yərdiki] Yəhədiylar seni qalma-kesək ḳilməḳqi bolʻoʻan tursa, yənə u yərgə ḳayta baramsən? — deyixti. **9** Əysa mundaḳ dedi: — Kündüzdə on ikki saət bar əməsmu? Kündüzi yol mangʻoʻan kixi putlaxmas, ḳünki u bu dunyaning yorukini kəridu. **10** Lekin keqisi yol mangʻoʻan kixi putlixar, ḳünki uningda yorukluk yəḳtur. **11** Bu səzlərnə eytkəndin keyin, u: — Dostimiz Lazarus uhlap ḳaldi; mən uni uyḳusidin oyoʻatḳili barimən, — dəp ḳoxup ḳoydi. **12** Xunga muhlislar uningʻoʻa: — I Rəb,

uhliqan bolsa, yahxi bolup qalidu, — dedi. **13** Həlbuki, Əysa Lazarusning ölümü toquruluk eytkanidi, lekin ular u dəm elixtiki uyquni dəwatidu, dəp oylaxti. **14** Xunga Əysa ularoşa oquqini eytip: — Lazarus öldi, — dedi. **15** — Birak siləni dəp, siləning etikad qilixinglar üqün, [uning qexida] bolmioqanliqimoşa huxalmən. Əmdi uning yenioşa barayli, — dedi. **16** «Qoxkezək» dəp atilidioqan Tomas baxqa muhlisdaxlirioşa: — Bizmu uning bilən billə barayli həm uning bilən billə ələyli, — dedi. **17** Əysa muhlisliri bilən Bəyt-Aniyaoşa baroşanda, Lazarusning yərlikkə qoyuloşinioşa allikaqan tət kün bolqanliqi uningşa məlum boldi. **18** Bəyt-Aniya Yerusalemoşa yeqin bolup, uningdin altə qaqirimqə yirakliqta idi, **19** xuning bilən nuroşun Yəhudiylar Marta bilən Məryəmgə inisi toşrisida təsəlli bərgili ularning yenioşa kəlgənidi. **20** Marta əmdi Əysaning keliwatqinini anglapla, uning aldioşa qiqti. Lekin Məryəm bolsa əyidə olturup qaldi. **21** Marta əmdi Əysaoşa: — I Rəb, bu yərdə bolqan bolsang, inim əlmigən bolatti. **22** Həlihəm Hudadin nemini tilisəng, Uning sanga xuni beridioqanliqini bilimən, — dedi. **23** — Ining qayta tirilidu, — dedi Əysa. **24** Marta: — Ahirki künidə, yənə tirilix künidə uning jəzmən tirilidioqanliqini bilimən, — dedi. **25** Əysa uningşa: — Tirilix wə həyatlik mən özümdurmən; manga etikad qiləuqi kixi əlsimu, həyat bolidu; **26** wə həyat turup, manga etikad qiləuqi əbədil'əbəd əlməs; buningşa ixinəmsən? (aiōn g165) **27** U uningşa: — Ixanimən, i Rəb; sening dunyaoşa kelixi muqərrər bolqan Məsih, Hudaning Oşli ikənlikəngə ixinimən. **28** Buni dəp bolup, u berip singlisi Məryəmnə astioşina qaqirip: — Ustaz kəldi, seni

qakiriwatidu, — dedi. **29** Məryəm buni anglap, dərhal ornidin turup, uning aldiq̄a bardı **30** (xu pəyttə Əysa tehi yeziq̄a kirmigən bolup, Marta uning aldiq̄a mengip, uqrixip q̄aloq̄an yərdə idi). **31** Əmdi [Məryəmgə] təsəlli beriwatq̄an, əydə uning bilən olturoq̄an Yəhudiylar uning aldirap q̄opup sirtq̄a q̄iq̄ip kətkinini kərüp, uni kəbrigə berip xu yərdə yiq̄a-zar q̄iloq̄ili kətti, dəp oylap, uning kəynidin mengixti. **32** Məryəm əmdi Əysa bar yərgə baroq̄anda uni kərüp, ayiq̄iq̄a əzini etip: — I Rəb, bu yərdə bolq̄an bolsang, inim əlmigən bolatti! — dedi. **33** Əysa Məryəmning yiq̄a-zar q̄iloq̄inini, xundaqla uning bilən billə kəlgən Yəhudiy həlk̄ning yiq̄a-zar q̄ilixq̄inini kərgəndə, roq̄ida kəttik piq̄oq̄an q̄ekip, kəngli tolimu biaram boldı wə: **34** — Uni kəyərgə q̄oydunglar? — dəp soridi. — I Rəb, kelip kərgin, — deyixti ular. **35** Əysa kəz yexi q̄ildi. **36** Yəhudiy həlk̄i: — Q̄aranglar, u uni q̄anq̄ilik səyq̄ən! — deyixti. **37** Wə ulardin bəziliri: — Q̄arioq̄uning kəzini aq̄q̄an bu kixi kəsəl adəmnı əlumdin saqlap q̄alalmsmidi? — deyixti. **38** Əysa iqidə yənə kəttik piq̄oq̄an q̄ekip, kəbrining aldiq̄a bardı. Q̄əbri bir oq̄ar idi; uning kirix aq̄ziq̄a q̄ong bir tax q̄oyuqluq̄ idi. **39** Əysa: — Taxni eliwetinglar! — dedi. Əlgüq̄ining hədisi Marta: — I Rəb, yərlikkə q̄oyq̄ili tət kün boldı, hazır u purap kətkəndu, — dedi. **40** Əysa uningq̄a: — Mən sanga: «Etikad q̄ilsang, Hudaning xan-xəripini kərisən» degənidiq̄oq̄u! — dedi. **41** Buning bilən halayiq̄ taxni eliwətti. Əysa kəzlrini asmanoq̄a tikip mundaq̄ dua q̄ildi: — I Ata, tilikimni angliq̄ining üq̄ün sanga təxəkkür eytimən. **42** Tiləklirimni həmixə anglaydiq̄anliq̄ingni bilimən;

lekin xundak bolsimu, ətrapimdiki muxu halayik sening meni əwətkənlikinggə ixənsun dəp, buni eytiwatimən!

43 Bu sözləni qiloqandin keyin, u yukiri awazda: — Lazarus, taxkiriqə qiq! — dəp tovlidi. **44** Əlgüqi kol-putliri kepənləngən, engiki tengiloqan həlda taxkiriqə qiqti. Əysa ularqə: — Kepənni yexiwetip, uni azad qilinglar! — dedi. **45** Məryəmning yeniqə pətə qilip kelip, uning əmillirini kərgən Yəhudiylar iqidin nurojunliri uningqə etikad qildi. **46** Lekin ularning iqidə bəziliri Pərisiylərnin yeniqə berip, Əysanin qiloqan ixlirini məlum qilixti. **47** Xunga bax kahinlar wə Pərisiylər Yəhudiylarning kengəxmisini yioqip: — Qandak qiliximiz kerək? Bu adəm nurojun məjizilik alamətləni yaritiwatidu. **48** Uningqə xundak yol qoyup beriwərsək, həmmə adəm uningqə etikad qilip ketidu. Xundak bolqanda, Rimliklar kelip bu bizning jayimiz wə qowmimizni wəyran qiliwetidu! — deyixti. **49** Ularning iqidə biri, yəni xu yili bax kahin bolqan Qayafa: — Silər heqnemini bilməydikənsilər! **50** Pütün həlkning həlak boluxinin ornioqə, birla adəmning ular üqün eluxinin əwzəllikini qüxinip yətməydikənsilər, — dedi **51** (bu sözni u əzlükidin eytmioqanidi; bəlki u xu yili bax kahin bolqanliqi üqün, Əysanin [Yəhudiy] həlqi üqün, xundakla pəkət u həlk üqünla əməs, bəlki Hudaning hər yanqə tarkilip kətkən pərzəntlirininin həmmisini bir qilip uyuxturux üqün əlidioqanlikidin aldin bexarət berip xundak degənidi). **53** Xuning bilən ular məslihətlixip, xu kündin baxlap Əysani əltürüwetixni kəstlidi. **54** Xuning üqün Əysa əmdi Yəhudiylar arisida axkara yürməytti, u u yərdin ayrilip qəlgə yəqin rayondiki Əfraim isimlik

bir xəhiringə berip, muhlisliri bilən u yərdə turdi. **55** Əmdi Yəhudiylarning «ətüp ketix həyti»oşa az qalojanidi. Nuroşun kixilər taħarətni ada qilix üqün, həyttin ilgiri yezilardin Yerusalemoşa kelixti. **56** Xuning bilən billə xu kixilər əysani izdəxti. Ular ibadəthanida yiqiloqanda bir-birigə: — Qandak oylawatisilər? U həyt etküzgili kəlməsmu? — deyixti. **57** Bax kaħinlar bilən Pərisiylər bolsa uni tutux üqün, hərkimning uning kəyərdilikini bilsə, məlum qilixi toşruluk pərman qikarəjanidi.

12 Ətüp ketix həytidin altə kün ilgiri, əysa əzi əlümdin tirildürgən Lazarus turuwatқан jay — Bəyt-Aniyaşa kəldi. **2** Xu wəjidin ular u yərdə uningoşa ziyapət bərdi. Marta mehmanlarni kütüwatatti; Lazarus bolsa əysa bilən həmdastihan boləjanlarning biri idi. **3** Məryəm əmdi nahayiti kimmət bahalik sap sumbul ətirdin bir qadak əkilip, əysaning putlirioşa quydi andin qaqliri bilən putlirini ertip kurutti. Ətirning hux puriki əyni bir aldi. **4** Lekin uning muhlisliridin biri, yəni uningoşa pat arida satқunluk qiloquqi, Simonning oşli Yəhuda Ixkariyot: **5** — Nemixқа bu [kimmət bahalik] ətir kəmbəşəllərgə sədikə qilip berilixkə üq yüz dinarəşa setilmidi? — dedi **6** (u bu səzni kəmbəşəllərnin oşemini yegənliki üqün əməs, bəlkə oşri boləjanliki üqün degənidi; qünki u [muhislarning ortak] həmyanini saқlioquqi bolup, daim uningoşa selinoşinidin oşriliwalatti). **7** Əmdi əysa: — Ayalni əz ihtiyarəşa qoyəşin! Qünki u buni mening dəpnə künüm üqün təyyarlik qilip saқlioşandur; **8** qünki kəmbəşəllər həmixə silər bilən billə bolidu, lekin mən həmixə silər bilən billə bolmaymən, — dedi. **9** Zor bir top

Yəhudiylar uning xu yərdə ikənlikidin həwər tepip, xu yərgə kəldi. Ularning kelixi yaloquz Əysani dəpla əməs, yənə u ölümdin tirildürgən Lazarusnimu kərux üqün idi. **10** Lekin bax kaşınlar bolsa Lazarusnimu öltürüxnı məslıhətləxkənıdı; **11** Qünki uning səwəbidin nuroqun Yəhudiylar əzlıridin qekinip Əysaqə etıqad kılıwatattı. **12** Ətisi, «[ətüp ketix] həyti»ni ötküzüxkə kəlgən zor bir top halayık Əysaning Yerusalemoqə keliwatqanlıkini anglap, **13** kollirioqə horma xahlirini tutuxqan həlda uni qarxi alojili qikixti wə: «Təxəkkür-ħosanna! Pərwərdigarning namıda kəlgüqi, Israilning padixahioqə mubarək boloyay!» dəp warkıraxti. **14** Əysa bir təhəyni tepip, uningqə mindi; huddi [mukəddəs yazmilarda] mundak pütülgəndək: — **15** «Qorqma, i Zion kızı! Mana, Padixahıng exək təhiyigə minip keliwatıdu!». **16** Əyni qaqda uning muhlisliri bu ixlarnı qüxənməytti, lekin Əysa xan-xərəptə uluqlanoqandin keyin, bu səzlərnıng uning toqruluk pütülgənlikini, xundakla bu ixlarning dərwəkə uningda xundak yüz bərgənlikini esigə kəltürdi. **17** Əmdi u Lazarusni kəbridin qakirip tirildürgən qaqda uning bilən billə bolqan halayık bolsa, bu ixka guwahlık beriwatattı. **18** Əysa yaratqan bu məjizilik alamətnimu anglioaqqa, uni qarxi elixka xu bir top adəmlər qikixqanıdı. **19** Pərisiylər bolsa bir-birigə: — Qaranglar, [barlık] kiloqininglar bikar kətti! Mana əmdi pütkül jaħan uningqə əgəxməktə! — deyixti. **20** Ətüp ketix həytida ibadət kiloqili kəlgənlər arisida birnəqqə greklarmu bar idi. **21** Bular əmdi Galiliyəning Bəyt-Saida yezisidin bolqan Filipning yenioqə kelip: — Əpəndim, biz Əysa bilən kərüxsək, — dəp tələp

kilixti. **22** Filip berip buni Andriyaska eytti. Andin Andriyas wə Filip ikkisi Əysaəğa məlum kildi. **23** Lekin Əysa ularəğa jawabən mundak dedi: — «İnsan'ooqlining xan-xərəptə uluəqlinidəğan waqit-saiti yetip kəldi. **24** Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip koyayki, buəday deni tupraq iqiğə qüxüp əlmigüqə, əzi yənla yaloquz qalidu; lekin əlsə, mol həsul beridu. **25** Kimdəkim öz həyatini ayisa uningdin məhrum bolidu; lekin bu dunyada öz həyatidin nəprətlənsə, uni mənngülük həyatlikqa saqliyalaydu. (aiōnios g166) **26** Kimdəkim hizmitimdə boluxni halisa, manga əgəxsun. Mən kəyərdə bolsam, mening hizmətqimmu xu yərdə bolidu. Kəmdəkim mening hizmitimdə bolsa, Ata uningəğa izzət kilidu. **27** Həzir jenim qattik azabliniwatidu. Mən nemə deyixim kerək? «Ata, meni bu saəttin kutkuzəyin!» dəymu? Lekin mən dəl muxu waqit-saət üqün kəldim. **28** Ata, namingəğa xan-xərəp kəltürgin!». Xuan, asmandin bir awaz anglinip: — Uningəğa xan-xərəp kəltürdüm wə yənə uningəğa xan-xərəp kəltürimən!» — deyildi. **29** Buni angliəğan xu yərdə turoğan halayik: — Həwa güldürlidi, — deyixti. Yənə bəzilər bolsa: — Bir pərixətə uningəğa gəp kildi, — deyixti. **30** Əysa bolsa jawabən: — Bu awaz meni dəp əməs, siləрни dəp qüxiti. **31** Əmdi dunyaning üstigə həküm qikirilix waqti kəldi; həzir bu dunyaning həkümdarining taxkiriəğa qooqlinix waqti kəldi. **32** Wə mən bolsam, yərning üstidin kətürülginimdə, pütkül insanlarni özümgə jəlp kilip tartimən, — dedi **33** (uning buni degini əzining qandak əlüm bilən əlidioğanlikini kərsətkini idi). **34** Halayik buningəğa jawabən uningdin: — Biz muqəddəs

қанундин Мәсiһning әбәдгiғә қалидiғинини англиған; сән қандақсiғә «Инсан’оғли кетүрүлүхи керәк» дәйсән?! Бу қандақму «Инсан’оғли» болсун? — дәп сориди. (aiōn g165) **35** Xunga Әysa ularға: — Nurning aranglarda bolidiған waқti uzun bolmaydu. Xunga қаранғоғулукning silәrni besiwalmasliki üqün, nur bar waқtida [uningda] menginglar; қаранғоғулукта манғоған kixi өзining қәyәrgә ketiwatқанliқini bilmәydu. **36** Nur aranglarda bar waқitta, uningға ixininglar; buning bilән nurning pәrzәntliri bolisilәr, — dedi. Әysa bu sözlәrni қилоғandin keyin, ulardin ayrilip yoxurunuwaldi. **37** Gәrqә u ularning kәz aldida xunqә tola mөjizilik alamәt kәrsәtkән bolsimu, ular tehi uningға etiқad қilmidi. **38** Xuning bilән Yәxaya pәyғәmbәrning yazmisida aldin’ala kәrsitilgән bexarәt дәl әmәlgә axurdi: «I Pәrwәrdigar, bizning yәtküzgән hәwirimizgә kimmu ixәngән? Hәм «Pәrwәrdigarning biliki» Boluғu қi kingimu ayan қilinған?» **39** Halayikning etiқad қilmioғinining sәwәbi дәl xuki (huddi Yәxaya pәyғәmbәр yәнә aldin’ala eytkandәk): «[Pәrwәrdigar] ularning kәzlrini kor, Qәlbini tax қildi; Mәқsәt, ularning kәzlrining kәrүp, Qәlbining qүxinip, [Gunahlıridin] yenixining aldini elix üqündür; Bolmisa, Mән ularni saқaytkән bolattim, — [dәydu Pәrwәrdigar]». **41** Bu sözlәrni Yәxaya [pәyғәmbәр] [Mәsihning] xan-xәripini kәrүp uningға қarita aldin’ala sөz қiloғinida eytkanidi. **42** Wәһalәnki, gәrqә һәтта Yәһudiy aқsaқalliridinmu nurоғunliған adәmlәр uningға etiқad қiloğan bolsimu, ular Pәrisiylәр wәjidin қorқup, әzlrining sinagogtin қоғlap қiqiriwetilmәsliki üqün uni etirap қilmidi. **43**

Buning səwəbi, ular insanlardin kelidioʻan izzət-xəhrətini Hudadin kelidioʻan izzət-xəhrəttin yahxi kərəttili. **44** Birak əysa yukiri awaz bilən mundak dedi: — Manga etiqad qilouqi mangila əməs, bəlki meni əwətküqigə etiqad qilouqidur. **45** Kimki meni kərgüqi bolsa, meni əwətküqini kərgüqi bolidu. **46** Mən manga etiqad qilouqilar qarangoʻulukta qalmisun dəp, nur süpitidə dunyaəja kəldim. **47** Birsı səzlimni anglap, ularni tutmisa, uni sorakqa tartmaymən; qünki mən dunyadikilərnı sorakqa tartkili əməs, bəlki dunyadikilərnı kutkuzoʻjili kəldim. **48** Birak meni qətkə kakkuqini, xundakla səzlimni qəbul qilmiəanni bolsa, uni sorakqa tartkuqi birsi bar. U bolsimu, mən eytkən səz-kalamimdur. U ahırki küni uni sorakqa tartidu. **49** Qünki mən əzlükümdin səzliginim yok, bəlki meni əwətkən Ata mening nemini deyixim wə qandak səzlixim kerəklikigə əmr bərgən. **50** Uning əmrining mənggülik hayatlik ikənlikini bilimən. Xunga nemini səzlisəm, Ata manga buyruəjini dək səzləymən.

(aiōnios g166)

13 Ətüp ketix heytidin ilgiri, əysa bu dunyadin ayrilip, Atining yenioʻja baridioʻan wakıt-səatning yetip kəlgənlikini bildi wə xuning üqün bu dunyadiki əz adəmlirigə kərsitip kəlgən mehır-muhəbbitini ahıroʻiqə toluq kərsitip turdi. **2** Əmdi kəqlik tamak yeyiliwatkanidi; Iblis alliburun Simonning oʻqli Yəhuda Ixkariyotning kəngligə əysəja satkunluk qilix wəswəsisini saləjanidi. **3** Əysa Atining hər ixni uning qolioʻja tapxuroʻjinini, wə əzining Hudaning yenidin kelip, Hudaning yenioʻja qaytidioʻanlikini bilgəqkə, **4** dastihandin turup, ton-

kənglikini yexip, bir lənggə bilən belini baqlidi. **5** Andin jawuroja su quyup, muhlislarning putlirini yuyuxka wə beligə baqliojan lənggə bilən sürtüp qurutuxka baxlidi. **6** Nəwət Simon Petruska kəlgəndə, Petrus uningoja: — I Rəb, putumni sən yusang kəndəq bolojini?! — dedi. **7** Əysa uningoja: — Nəmə kiliwatqinimni hazır bilməysən, ləkin keyin bilisən, — dedi. **8** Petrus: — Sən mening putumni yusang hərgiz bolmaydu! — dedi. Əysa uningoja jawabən: — Seni yumisam, mening bilən təng nesiwəng bolmaydu, — dedi. (aīōn g165) **9** Simon Petrus: — I Rəb, undəqta pəkət putlirimnə əməs, kollirimnimu, bəximnimu yuqaysən! — dedi. **10** Əysa uningoja: — Bədini yuyulup, tamamən pakiz boləjan adəm pəkət putlirini yusila qayta yuyunuxining həjiti bolmaydu. Silər pakiz, ləkin həmminglər əməs, — dedi **11** (qünki u əzini kimning tutup beridiəjanlikini bilətti; xuning üçün u «Həmminglərlə pakiz əməs» degənidi). **12** Xuning bilən u ularning putlirini yuyup boləjəndin keyin, ton-kənglikini kiyip, yənə dastihanəja olturup ularəja mundaq dedi: — Silərgə nəmə qiləjinimni uqtunglarmu? **13** Silər meni «Ustaz» wə «Rəb» dəysilər wə rast eytisilər, mən xundaqturmən. **14** Əgər mən Rəb wə ustazinglər turukluk, putliringlərnə yuəjanikənmən, silərmu bir-biringlərnə putlirini yuyuxunglər kərak. **15** Mən silərgə qiləjəndək silərnəngmu həm xundaq qilixinglər üçün bu ülgini qaldurdum. **16** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, kul hojayinidin üstün turmaydu, əlqimu əzini əwətküqidin üstün turmaydu. **17** Bu ixlərnə bilgənəkənsilər, xundaq qilsanglər bəhtliklər! **18** Mən bulərnə həmmingləroja qaritip eytmidim. Mən

tallioqanlirimni bilimən, lekin [mukəddəs yazmilarda] aldin pütülgən: «Mən bilən həmdastihan bolup nenimni yegənmu manga put atti!» degən bu söz əməlgə axurulmay qalmaydu. **19** Mən bu ix yüz berixtin awwal uni silərgə eytip qoyayki, u ixlar yüz bərgəndə mening «Bar Boluquci» ikənlikimgə ixinisilər. **20** Bərhək, bərhək, silərgə xuni eytip qoyayki, kimki mən əwətkən hərəkəndə birsini qəbul qiloqan bolsa, meni qəbul qiloqan bolidu; wə meni qəbul qiloquqilar meni əwətküqini qəbul qiloqan bolidu. **21** Əysa bu sözləni eytkəndin keyin, rohta kattik piqan qekip, mundaq guwahlik bərdi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, aranglarda birəylən manga satkənlük qilidu! **22** Muhlislar kimni dəwatqanlikini biləlməy, bir-birigə qaraxti. **23** Əmdi dastihanda muhlisliridin biri əysaning məydisigə yəlinip yatqanidi; u bolsa «əysa səyidiqan muhlis» idi. **24** Simon Petrus uningdin [əysaning] kimni dəwatqinini sorap beqixini ixarət qildi. **25** Xuning bilən u əysaning məydisigə yəlinip turup uningdin: — I Rəb, u kimdur? — dəp soridi. **26** Əysa jawab berip: — Bu bir qixləm nanni axka təgürüp kimgə sunsam, xudur, — dedi. Xuning bilən u bir qixləm nanni [axka] təgürüp, Simonning oqlı Yəhuda İxkariyotqa sundi. **27** Yəhuda nanni eliwidi, Xəytan uning iqigə kirdi. — Qilidiqiningni qapsan qil, — dedi əysa uningə. **28** (Əmdi dastihanda olturoqanlarning heqkaysisi uning [Yəhudaq] bu sözləni nemə üqün deginini bilmidi. **29** Yəhuda ularning ortaq həmyanini tutkini üqün, bəzilər əysa uningə: «Bizgə kerəklik heytlik nərsiləni elip kəl» yaki «Kəmbəqəllərgə birər nərsə bər» dəwatsa

kerək, dəp oylaxti). **30** Yəhuda bu bir qixləm nanni elipla taxkiriya qikip kətti (bu qaş keqə idi). **31** Yəhuda taxkiriya qikip kətkəndin keyin, Əysa mundaq dedi: — Əmdi İnsan'ooli uluqlinidion wakit-saət yetip kəldi wə Huda u arkilik uluqlinidu. **32** Wə əgər Huda uningda uluqlansa, Hudamu Əzidə uni uluqlaydu, xundaqla dərhal uni uluqlaydu. **33** Balilirim, silər bilən billə bolidion yənə azojina waqtim qaldı. Silər meni izdəysilər, lekin mening Yəhudiylaroqə: «Mən baridion yərgə silər baralmaysilər» dəp eytkinimdək, buni silərgimu eytimən. **34** Silərgə yeni bir əmr tapxurimənki, «bir-biringlarni səyünglar». Silərnə səyginimdək, silərmu bir-biringlarni səyünglar. **35** Aranglarda bir-biringlaroqə mehİR-muhəbbitinglar bolsa, həmmə adəm silərnəning mening muhlisirim ikənliklarni bilidu. **36** Simon Petrus uningdin: — I Rəb, kəyərgə barisən? — dəp soridi. Əysa jawabən: — Mən ketidion yərgə hazırqə əgixip baralmaysən, lekin keyin mənə əgixip barisən, — dedi. **37** Petrus uningoqə: — I Rəb, nemə üqün hazır sening kəyningdin əgixip baralmaymən? Sən üqün jenimni pida qılay! — dedi. **38** Əysa jawabən mundaq dedi: — Mən üqün rasttınla jeningni pida qılamsən? Bərək, bərək, sanga eytip koyayki, horaz qillioquqə, sən məndin üq ketim tanisən!

14 Kənglünglarni parakəndə qılmanglar! Hudaqə ixinisilər, mangimu ixininglar. **2** Atamning əyidə nuroqun makanlar bar. Bolmioqan bolsa, buni silərgə eytkən bolattim; qünki mən hərbinglaroqə orun təyyarlıx üqün xu yərgə ketip barimən. **3** Mən silərgə orun təyyarlıqili

baridojanikənmən, qoqum kəytip kelip, silərni özümgə alimən; xuning bilən, mən kəyərdə bolsam, silərmu xu yərdə bolisilər. **4** Silər mening kəyərgə ketidojanlikimni wə u yərgə baridojan yolni bilisilər. **5** Tomas uningoja: — I Rəb, sening kəyərgə ketidojanlikiğini bilməymiz. Xundak ikən, yolni kəndak bilimiz? — dedi. **6** Əysa uningoja: — Yol, həkikət wə həyatlik özümdurmən. Meningsiz heqkim Atining yenioja baralmaydu. **7** Əgər meni tonuqan bolsanglar, Atamnimu tonuqan bolattinglar. Həzirdin baxlap uni tonudunglar həm uni kərdünglar, — dedi. **8** — I Rəb, Atini bizgə kərsitip kəysangla, xu kupayə, — dedi Filip. **9** Əysa uningoja mundak dedi: — «I Filip, silər bilən birgə boləjinimoja xunqə wəqit boldi, meni tehiqə tonumidingmu? Meni kərgən kixi Atini kərgən bolidu. Xundak turuqluk, sən nemixka yənə: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? **10** Mən Atida, Ata məndə ikənlikigə ixənməmsən? Silərgə eytkən səzlimni əzlükümdin eytkinim yok; bəlki məndə turuwatqan Ata Əz əməllirini kiliwatidu. **11** Mening Atida boləjanlikimoja, Atining məndə boləjanlikiqə ixininglar. Yaki heqbolmiojanda, mening kəlojan əməllirimdin manga ixininglar. **12** Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, manga ixəngən kixi mening kiliwatqan əməllirimni kəlaydu; wə bulardinmu tehimu uluq əməllərnə kəlidu, qünki mən Atining yenioja [kəytip] ketimən. **13** Wə Atining Ooqulda uluqlinixi üqün, hərnemini mening namim bilən tilisənglar, xularni ijabət kəlimən. **14** Mening namim bilən hərəkəndak nərsini tilisənglar, mən silərgə xuni ijabət kəlimən». **15** — «Mən səysənglar, əmrlirimgə əməl

kilislər. **16** Mənmü Atidin tiləymən wə U silərgə baxqa bir Yardəmqi ata kilidu. U silər bilən əbədgiqə birgə bolidu. **(aiōn g165)** **17** U bolsimu Həqikətning Rohidur. Uni bu dunyadikilər qəbul kilalmaydu, qünki Uni nə kərməydu, nə tonumaydu. Biraq silər Uni tonuysilər, qünki U silər bilən billə turuwatidu həm silərdə makan kilidu. **18** Mən silərnü yetim qaldurmaymən, yeninglaroqa yənə qaytip kelimən. **19** Azoqina waqittin keyin, bu dunya meni kərməydu, lekin silər kərüsilər. Mən həyat boləqanlikim üqün, silərmü həyat bolislər. **20** Xu kündə mening Atamda boləqanlikim, silərnü mändə boləqanliqinglar wə mənmü həm silərdə boləqanlikimni bilislər. **21** Kim əmrlirimgə igə bolup ularni tutsa, meni səyğüqi xu bolidu. Meni səyğüqini Atammü səyidu, mənmü uni səyimən wə özümni uningə ayan qilimən». **22** Yəhuda (Yəhuda İxqariyot əməs) uningdin: — I Rəb, sən özüngni bu dunyadikilərgə ayan qilmay, bizgila ayan qilixing kəndəq ix? — dəp soridi. **23** Əysa uningə jawabən mundaq dedi: — «Birkim meni səysə, səzümni tutidu; Atammü uni səyidu wə [Atam] bilən ikkimiz uning yenioqa berip, uning bilən billə makan qilimiz. **24** Meni səyməydiəqan kixi səzlirimni tutmaydu; wə silər anglawatqan bu söz bolsa mening əməs, bəlki meni əwətkən Atiningkidur. **25** Mən silər bilən billə boluwatqan qeoqimda, bularni silərgə eyttim. **26** Lekin Ata mening namim bilən əwətidioqan Yardəmqi, yəni Mukəddəs Roh silərgə həmmüni əgitidu həm mening silərgə eytkən həmmə səzlirimni esinglaroqa kəltüridu. **27** Silərgə hatirjəmlük qaldurimən, əz hatirjəmlükimni silərgə berimən; mening silərgə bərginim bu dunyadikilərnü

bərginidək əməstur. Kənglünqlarni parakəndə qilmanglar wə jür'ətsiz bolmanglar. **28** Silər mening: «Mən [silərdin] ayrilip ketimən, keyin yeninglaroqa yənə qaytip kelimən» deginimni anglidinglar. Meni səygən bolsanglar, Atining yenioqa ketidioqanlikim üçün hursən bolattinglar. Qünki Ata məndin uluoqdur. **29** Silərning bu ixlar yüz bərginidə ixinixinglar üçün bu [ixlar] yüz berixtin awwal silərgə eyttim. **30** Mundin keyin silər bilən kəp səzləxməymən; qünki bu dunyaning həkümdari kelix aldida turidu wə məndin kirgüdək həq yoquq tapalmaydu. **31** Lekin bu dunyaning adəmlirining mening Atini səyidioqanlikimni bilixi üçün Ata manga nemə əmr qiloqan bolsa, mən dəl xuni əməlgə axurimən. Turunglar, bu jaydin ketəyli».

15 – «Həqiqiy üzüm teli» özümdurmən, Atam bolsa baqəwəndur. **2** Baqəwən məndiki mewə bərməydiqan hər bir xahni kesip taxlaydu. Mewə bərgənlirini bolsa tehimu kəp mewə bərsun dəp, pak qilip putap turidu. **3** Əmdi silər mən silərgə yətküzgən səzüm arqilik alliburun pak boldunglar. **4** Silər məndə izqil turunglar, mənmu silərdə izqil turimən. Xah talda turmay, əzi mewə bərləməydiqinidək, silərmu məndə izqil turmisanglar, mewə bərləməysilər. **5** «Üzüm teli» özümdurmən, silər bolsanglar xahliridursilər. Kim məndə izqil tursa, mənmu xundakla uningda turoqinimda, u kəp mewə beridu. Qünki mənətsiz həqnemini qilalmaysilər. **6** Birsu məndə turmisa, u [kerəksiz] xahtək taxlinip, qurup ketidu. Bundak xahlar yioqip kelinip otqa taxlinidu. **7** Silər məndə izqil tursanglar wə səzlirim silərdə izqil tursa, nemini tələp qilsanglar, silərgə xu ijabət bolidu. **8** Silərning kəp mewə

berixinglar, xundakla mening muhlisirim ikənlikinglarni ispatlixinglar bilən xan-xərəp Atamoqa kəltürülidu. **9** Atam meni səyginidək, mənmu silərni səydüm; mening mehİR-muhəbbitimdə izqil turunglar. **10** Əgər əmrlirimni tutsanglar, huddi mən Atamning əmrlirini tutqan wə həmixə uning mehİR-muhəbbitidə turoqinimdək, silərmu həmixə mening mehİR-muhəbbitimdə turisilər. **11** Mening huxallikim silərdə bolsun wə xuningdək huxallikinglar tolup taxsun dəp, mən bularni silərgə eyttim. **12** Mening əmrim xuki, mən silərni səyginimdək, silərmu bir-biringlarni səyüinglar. **13** İnsanlarning öz dostliri üqün jenini pida qilixtin qongkur mehİR-muhəbbiti yoxtur. **14** Silərgə buyruoqan əmrlirimni ada qilsanglar, mening dostlirim bolisilər. **15** Əmdi mundin keyin mən silərni «kul» dəp atimaymən. Qünki kul hojayinining nemə qiliwatqinini bilməydu. Uning ornioqa silərni «dost» dəp atidim, qünki Atamdin anglioanlirimning həmmisini silərgə yətküzdüm. **16** Silər meni tallioqininglar yok, əksiqa mən silərni tallidim wə silərni berip mewə bərsun həmdə mewiliringlar daim saqlansun, mening namim bilən Atidin nemə tilisənglar, u silərgə bərsun dəp silərni tiklidim. **17** Silərgə xuni əmr qilimənki, bir-biringlarni səyüinglar. **18** Bu dunyadikilər silərdin nəprətlənsə, silərdin awwal məndin nəprətləngənlikini bilinglar. **19** Silərmu bu dunyadikilərdin boləqan bolsanglar, bu dunyadikilər silərni əzimizningki dəp, səygən bolatti. Biraq silər bu dunyadin bolmioqqa, bəlki mən silərni bu dunyadin ayrip tallioqanlikim üqün, əmdi bu dunyadikilər silərdin nəprətlinidu. **20** Mən silərgə eytkən səzni esinglarda

tutunglar: «Kul hojayinidin üstün turmaydu». Ular manga ziyankəxlik qiloqan bolsa, silərgimu ziyankəxlik qilidu. Mening səzümni tutqan bolsa, ular silərnin kiminimu tutidu.

21 Birəq mening namim tūpəylidin ular silərgimu xu ixlarning həmmisini qilidu, qünki ular meni əwətküqini tonumaydu. **22** Əgər mən kelip ularoqə səz qilmioqan bolsam, ularda gunah yok dəp hesablinatti. Lekin hazır gunahı üqün ularning heq bahənsi yoktur. **23** Kimdəkim məndin nəprətlənsə Atamdimmu nəprətləngən bolidu. **24** Mən ularning arisida baxqə heqkim kilip baqmioqan əməllərnı qilmioqan bolsam, ularda gunah yok dəp hesablinatti. Lekin ular hazır [əməllirimni] kərgən turuqluk, yənilə həm məndin həm Atamdin nəprətləndi. **25** Lekin bu ixlər ularoqə təwə boləqan Təwrat qanunida: «Heqqandəq səwəbsizlə məndin nəprətləndi» dəp pütülgən səz əməlgə axuruluxi üqün xundəq yüz bərdi. **26** Lekin mən silərgə Atining yenidin əwətidiəqan Yardəmqi, yəni Atining yenidin qıqquqi Həqikətning Rohı kəlgəndə, U manga guwahlıq beridu. **27** Silərmu manga guwahlıq berisilər, qünki silər baxtin tartip mən bilən billə boldunglar.

16 Silərnin putlixip kətməslikinglar üqün bularnı silərgə eyttim. **2** Ular silərnı sinagoglarning jəmətliridin qoqlap qıqiriwetidu; həmdə xundəq bir wəqit-səət keliduki, silərnı öltürgüqi əzini Hudaəqə hizmət qiliwatimən, dəp hesablaydu. **3** Ular bularnı ya Atini, ya meni tonumioqanlıki üqün qilidu. **4** Lekin mən bu ixlarnı silərgə eyttimki, wəqit-səiti kəlgəndə, mən xundəq aldin'ala eytkinimni esinglarəqə kəltürələysilər. **5** —

Mən baxta bularni silərgə eytmidim, qünki mən silər bilən billə idim. Lekin əmdi meni əwətküqining yenioğa qaytip ketimən. Xundak turukluk, aranglardin heqkim məndin: «Nəgə ketisən?» dəp sorimaywatidu. **6** Əksiqa, silərgə bularni eytkinim üqün, qəlbingerlar kayoquoğa qəməp kətti. **7** Əmma mən silərgə həkikətne eytip qoyayki, mening ketixim silərgə paydiliktur. Qünki əgər kətmisəm, Yardəmqi silərgə kəlməydu. Əmma kətsəm, Uni silərgə əwətimən. **8** U kəlgəndə, bu dunyadikilərgə gunah toqrisida, həkqaniylik toqrisida wə ahirət sorikı toqrisida həkikətne bilgüzidu. **9** U ularni gunah toqrisida bilgüzidu, qünki ular manga etikad qilmidi. **10** Ular ni həkqaniylik toqrisida [bilgüzidu], qünki Atamning yenioğa qaytip barimən wə silər meni yənə kərəlməysilər. **11** Ular ni ahirət sorikı toqrisida [bilgüzidu], qünki bu dunyaning həkümdari üstigə həküm qikirildi. **12** Silərgə eytidioğan yənə kəp səzirim bar idi; lekin silər ularni hazırqə kətürəlməysilər. **13** Lekin U, yəni Həkikətning Rohi kəlgəndə, U silərni barlik həkikətkə baxlap baridu. Qünki U əzlikidin səzliməydu, bəlki nemini anglioğan bolsa, xuni səzləydu wə kəlgüsida bolidioğan ixlardin silərgə həwər beridu. **14** U meni uluqılaydu; qünki U məndə bar boloğan ni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu. **15** Atida bar boloğan ni həmmisi həm meningkidur; mana xuning üqün mən: «U məndə bar boloğan ni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu» dəp eyttim. **16** Az waqittin keyin, meni kərməysilər; wə yənə bir'az waqit ötkəndin keyin, meni qayta kərisilər, qünki mən Atamning yenioğa ketimən». **17** Xunga muhlislarning bəziliri bir-birigə: — Bizlərgə:

— «Az waqittin keyin, meni kormaysilær; yәнә bir'az waqit ötkændin keyin, meni qayta kәrisilær» wә yәнә «Qünki mән Atamning yenioqә ketimән» degini nemә deginidu? **18** «Az waqittin keyin» degән sөzining mәнisi nemә? Uning nemilærni dawatqanlirini bilmiduk, — deyixidu. **19** Әysa ularning özidin nemini sorimaqqi bolöinini bilip ularoqә mundaq dedi: — «Mening «Az waqittin keyin, meni kormaysilær; yәнә bir'az waqit ötkændin keyin, meni kәrisilær» deginimning mәнisini bir-biringlardin sorawatamsilær? **20** Bәrhәk, bәrhәk, mән silәrgә xuni eytip qoyayki, silær yioqә-zar kәtürüsilær, lekin bu dunyadakilær huxal boluxup ketidu; silær qayoqurisolær, lekin qayoquliringlar xadliqqa aylinidu. **21** Ayal kixi tuoqutta azablinidu, qünki uning waqit-saiti yetip kәlgән; lekin bowiqi tuoqulup bolöandin keyin, bir pәrzәntning dunyaoqә kәlgәнlikining xadliqi bilән tartqan azabini untup ketidu. **22** Xuningoqә ohxax, silәrmu hazir azabliniwatisilær, lekin mән silær bilән qayta kәruximән, qәlbinglar xadlinidu wә xadliqinglarni heqkim silәrdin tartiwalalmaydu. **23** Xu kündә silær mәndin heqnәrsә sorimaysilær. Bәrhәk, bәrhәk, mән silәrgә xuni eytip qoyayki, mening namim bilән Atidin nemini tilisәnglar, u xuni silәrgә beridu. **24** Haziroqiqә mening namim bilән heqnemә tilimidinglar. Әmdi tilәnglar, erixisolær, buning bilән xadliqinglar tolup taxidu! **25** Silәrgә bularni tәmsillәр bilән eytip bәrdim. Biraq xundaq bir waqit keliduki, u qaoqda silәrgә yәнә tәmsillәр bilән sөzlimәymән, Ata toqiruluk silәrgә oquq eytimән. **26** Xu küni tilәkliringlarni mening namim bilән iltija qilisolær. Mән silær üqün Atidin

tələp kəlimən, dəp eytməymən; **27** qünki Ata özümü silərni səyidu; qünki silər meni səyisilər wə mening Hudaning yenidin kəlgənlikimə ixəndinglar. **28** Mən Atining yenidin qikip bu dunyağa kəldim; əmdi mən yənə bu dunyadin ketip Atining yenioğa barimən». **29** Muhlisiri: — Mana sən hazır oquq eytiwatisən, təmsil kəltürüp səzlimiding! **30** Biz sening həmmi bilginingni, xundakla həqkimning səndin soal sorixining həjiti yoqlukini əmdi bilip yəttük. Xuningdin sening Hudaning yenidin kəlgənlikingə ixəndük, — deyixti. **31** Əysa jawabən ularoğa: — Həzir ixəndinglarmu? **32** Mana, xundak wəqit-saiti kələy dəp qəldi, xundakla kəlip qəldiki, həmminglar meni yaloquz taxlap hərbinglar öz yolliringlaroğa tarkilip ketisilər. Biraq mən yaloquz əməsmən, qünki Ata mən bilən billidur. **33** Siləring məndə hatirjəmlikkə igə boluxunglar üçün bularni silərgə eyttim. Bu dunyada turup azab-əqubət tartisilər, əmma əyəyrətlik bolunglar! Mən bu dunya üstidin ələlibə kəldim!

17 Əysa bu səzlərni kəloqəndin keyin, kəzlrini ərxkə tikip, mundaq dua kəldi: — I Ata, wəqit-səət yetip kəldi; Sən Oqlungni uluqlatqəzəysən; buning bilən Oqlungmu Seni uluqlatqəzidü; **2** yəni, uning Sən uningə tapxuroqan insanlarə mənggölük həyat ata kəlixü üçün, uningə pütkül ət igiliridin üstün həqquq ata kəloqəningdək, uni uluqlatqəzəysən. **(aiōnios g166)** **3** Mənggölük həyat xuki, birdinbir həkəkiy Huda — Seni wə Sən əwətkən Əysa Məsihni tonuxtın ibarəttur. **(aiōnios g166)** **4** Mən Sening əməl kəlixim üçün tapxuroqan ixingni orundixim bilən Seni yər yüzidə uluqlatqəzdüm. **5** I Ata, Sening aləm apiridə

boluxtin burun mən Əzüngning yeningda igə boloqan xan-xərəp bilən meni Əzüngning yeningda uluqlatquzoqaysən.

6 Sən bu dunyadin manga tallap bərgən adəmlərgə Sening namingni ayan qildim. Ular Seningki idi, Sən ularni manga bərding wə ular Sening səz-kalamingni tutup kəldi. **7** Ular hazır Sən manga bərgən həmmə nərsilərnin Seningdin kəlgənlikini bildi. **8** Qünki Sən manga tapxuroqan sözlərnin ularoqə yətküzdüm; ularmu bularnin qəbul qildi, xuning bilən Səndin qiqqinimni həqiqətən bilip yətti həmdə Sening meni əwətkənlikinggimu ixəndi. **9** Bularoqə dua qilimən; bu dunyadiki adəmlərgə əməs, bəlki Sən manga bərgən adəmlərgə dua qilimən; qünki ular Seningkidur. **10** Mening barliqim Seningkidur wə Sening barliqing bolsa meningkidur wə mən ularda xərəp taptim. **11** Mən əmdi bu dunyada turiwərməymən; lekin ular bu dunyada qaldı wə mən Sening yeningoqə ketiwatimən. I muqəddəs Ata, Sən manga bərgən naming arkilik ularni saqlioqinki, biz ikkimiz bir boləqinimizdək, ularmu bir boləqay. **12** Mən ular bilən billə boləqan waqtimda, Sən manga bərgən naming bilən ularni saqlidim həm qooqdidim; wə muqəddəs yazmildiki bexarətnin əməlgə axuruluxi yolida, ularning iqidin həlakətkə has boləqan kixidin baxqə birimu yoqalmidi. **13** Mana əmdi sening yeningoqə barimən. Mening xadliqim ularda tolup taxsun dəp, bu sözlərnin dunyadiki waqtimda sözlidim. **14** Mən ularoqə səz-kalamingni tapxurdum. Mən bu dunyadin bolmioqinimdək, ularmu bu dunyadin bolmioqini üqün, bu dunyaning adəmliri ulardin nəprətlidur. **15** Ularnin bu dunyadin ayriwətkəysən dəp tiliməymən, bəlki ularni

rəzil boləuqidin sakliəaysən, dəp tiləymən. **16** Mən bu dunyadin bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadin əməstur. **17** Ular ni həkikət arkilik Əzünggə mukəddəs kəlip atiozəəaysən, qünki səz-kalaming həkikəttur. **18** Sən meni dunyaəəə əwətkiningdək, mənmu ular ni dunyaəəə əwəttim. **19** Ular mu həkikəttə mukəddəs kəlinip Əzünggə atalsun dəp, əzümni Sanga has ataymən. **20** Mən yaləuz ular üqünla əməs, yənə ular ning səzi arkilik manga etikad kəlidioəanlar üqünmu dua kəlimən. **21** Ular ning həmmisi bir boləay; i Ata, Sən məndə, mən Səndə boləandək, ular mu Bizdə bir boləay; xundək boləanda, bu dunyadikilər meni Səning əwətkənlikinggə ixinidu. **22** Sən manga ata kəloəan xan-xərapni ularəəə ata kəldimki, biz ikkimiz bir boləandək, ular mu bir boləay; **23** yəni mən ular da, sən məndə bolup, ular birliktə kəmil kəlinəay. Xu arkilik bu dunyadikilər meni əwətkənlikingni həm meni səygingingdək ular nimu səygenlikingni bilidu. **24** I Ata, Sən manga bərgənliringning həmmisining mən boləəan yərdə mən bilən birgə boluxini, xundəkla mening xan-xəripimni, yəni Sən aləm əpiridə boluxtin burun meni səygenliking üqün, manga bərgən xan-xərapni ular ning kərixini halaymən. **25** I həkəkəniy Ata, bu dunyadikilər seni tonumioəan, əmma mən Seni tonuymən wə bularmu meni Səning əwətkənlikingni bildi. **26** Wə mən Səning namingni ularəəə ayan kəldim wə yənə dawamlik ayan kəlimən. Xuning bilən, Səning manga kərsətkən meħir-muħəbbiting ular da bolidu wə mənmu ular da bolay.

18 əysa bular ni eytkəndin keyin, muħlisliri bilən billə taxkiriəəə qikəp Kidron jiləisining u kətiəəə ətti. U yərdə

bir baqqa bar idi. Əysa bilən muhlisliri u baqqa
kirdi. **2** Uningoşa satkunluk qilidişan Yəhudamu u
yərni bilətti, qünki Əysa muhlisliri bilən pat-pat u
yərdə yioşilip olturatti. **3** Xuning bilən Yəhuda bir
top Rim ləxkərliri bilən bax kaşinlar həm Pərisiylər
əwətkən qarawullarni baxlap bu yərgə kəldi. Ularning
qollirida panus, məx'əl wə qorallar bar idi. **4** Əysa bexioşa
qūxidişanlarning həmmisini bilip, ularning aldişoşa qikişip:
— Kimni izdəysilər? — dəp soridi. **5** Nasarətlik Əysani, —
dəp jawab berixti ular. Əysa ularoşa: — Mana mən bolimən,
— dedi. (Uningoşa satkunluk qilidişan Yəhudamu ularning
arisida turatti). **6** Əysa: «Mana mən bolimən» dewidi,
ular arkisioşa yenip yərgə yikişixti. **7** Xuning bilən Əysa
ulardin yənə bir kətim: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi.
— Nasarətlik Əysani, — deyixti ular. **8** Əysa: — Silərgə
eyttiməşu, mən xu bolimən. Əgər izdigininglar mən
bolsam, bularni kətkili qoyunglar, — dedi. **9** Buning bilən
əzining: «[Ata], Sən mənə bərgənlərdin heqkaysisini
yittürmidim» degən səzi əməlgə axuruldi. **10** Simon
Petrusning yenida bir qiliş boləşaq, u xuan uni suşurup,
bax kaşinning qakirioşa birni urup, ong qulikini xilip
qūxürüwətti. Qakarning ismi Malkus idi. **11** Əysa Petrusşa:
— Qilişni oşilapşoşa sal! Ata mənə tapxuroşan kədəşni
iqməmdim? — dedi. **12** Xuning bilən, ləxkərlər topi
bilən mingbexi həm Yəhudiylarning qarawulliri Əysani
tutup başlaxti. **13** Andin uni aldiş bilən Annasning
aldişoşa elip berixti. Annas bolsa xu yili bax kaşin bolup
turoşan Qayafaning kəynatisi idi. **14** Burun Yəhudiş
kengəxmisişikilərgə: «Pütün həlkning [həlak boluxining]

orniqa, birla adomning ular uqun halak boluxi yahxi» dap maslihat bergan xixi dal xu Kayafa idi. **15** Amdi Simon Petrus bilan yana bir muhlis aysaning kaynidin agixip baroqanidi. U muhlis bax kaqinoqa tonux boloaqqa, bax kaqinning sariyoqa aysa bilan tang kirdi. **16** Lekin Petrus bolsa derwazining sirtida qaldi. Xunga bax kaqinoqa tonux bololan heliki muhlis taxqirioqa qikip, derwaziwan qiz bilan sezlixip, Petrusni iqkiriga baxlap kirdi. **17** Derwaziwan bololan xu dedak Petrustin: — Sanmu bu adomning muhlistiridin amasmu? — dap soridi. Yak, amas, — dedi Petrus. **18** Amdi hawa sooq bololanliki uqun, qakarlar wa qarawullar xahardin gulhan yakqan bolup, uning qerisida issinip turuxatti. Petrusmu ularning yenida turup issindi. **19** Bax kaqin bolsa aysadin muhlistiri toqruluk wa talimi toqruluk soal soraxqa baxlidi. **20** Aysa uningqa jawabon mundak berdi: — Men halk-alom aldida axkara sez qilolanmen, barlik Yehudiylar yiqilidolan sinagoglarda wa ibadethanida daim talim berip keldim, men yoxurun heqnema demidim. **21** Bularni nemixqa mendin soraysan? Eytqan sezlimni angliolanlardin sorioqin; mana, ular neme deganlikimni bilidu. **22** Aysa bu sezlarni qilolanda, yenida turoqan qarawullardin biri uni bir kaqat urup: — Bax kaqinoqa muxundak jawab qayturamsan? — dedi. **23** — Agar yaman sez qilolan bolsam, uning yaman ikanlikini koqilikning aldida kersatkin. Emma eytqanlirim durus bolsa, meni neme uqun urisan? — dedi Aysa uningqa. **24** Buning bilan Annas uni baqlaklik peti bax kaqin Kayafaqa yollidi. **25** Simon Petrus [otning] aldida issinip turuwatqanidi.

[Yenidikilər]: — Sənmü uning muhlislrirdin əməsmiding?
— deyixti. — Yak, əməsmən, — dəp tandi Petrus. **26** U
yərdə bax kaħinning qakarlrirdin, Petrus kũlikini kesip
taxlioƣan kixigə tuoƣƣan birsi bar idi. U Petrusƣa: —
Baoƣqidə seni uning bilən billə kərgənidimoƣu?! — dedi.
27 Petrus yənə tandi. Dəl xu qaoƣda horaz qillidi. **28** Andin
ular əysani Ƙayafaning yenidin rimlik waliyning ordisoƣa
elip kəldi (xu qaoƣda tang atƣanidi). Uni elip kəlgən
[Yəħudiylar] bolsa əzimizni napak ƣilip buloƣimayli dəp,
ordisoƣa kirmidi. Bolmisa etüp ketix həytining dastihinidin
oƣizalinalmaytti. **29** Xunga [waliy] Pilatus sirtƣa ƣiƣip,
ularning aldioƣa berip ularoƣa: — Bu adəmninƣ üstidin
nemə ərz ƣilislər? — dəp soridi. **30** Ular: — Bu adəm
jinayətƣi bolmisa, uni sizgə tapxurmoƣan bolattuk, —
dəp jawab berixti. **31** — Uni əzünglar elip ketip, əz
ƣanununƣlar boyiqə həküm ƣiƣiringlar! — dedi Pilatus
ularoƣa. Yəħudiylar: — Bizninƣ həƣƣimni əlümgə məħkum
ƣilix həƣƣukimiz yoƣ tursa, — deyixti. **32** Bu ixlar
əysaninƣ əzi ƣandəƣ əlüm bilən əlüdioƣini tooƣrisidiki
aldin eytƣan bexarətlik səzining əməlgə axuruluxi üqün
yüz bərdi. **33** Andin Pilatus yənə ordisoƣa kirip, əysani
ƣaƣirtip, uningdin: — Sən Yəħudiylarınƣ padixəħimu?
— dəp soridi. **34** Əysa uningə: — Bu soalni əzüng
sorawataməsən, yaki baxƣılar mən tooƣruluk sanga xundəƣ
eytƣanmu? — dedi. **35** — Mən bir Yəħudiyumu?! Seni manganƣ
tapxuroƣanlar əz həlƣinƣ wə bax kaħinlaroƣu! Nemə
[jinayət] etküzgəniding? — dedi Pilatus. **36** Əysa jawabən:
— Meninƣ padixəħlikim bu dunyaoƣa təwə əməstur. Əgər
bu dunyaoƣa təwə boləƣan bolsa, hizmətƣilirim meninƣ

Yəhudiylarğa tapxurulmaslıkim üqün jəng kiliwatқан bolatti. Həlbuki, mening padixahlıkim bu yərgə təwə əməstur, — dedi. **37** Xunga Pilatus uningğa: — Undaқта, sən padixahmu? Əysa jawabən: — Xundak, eytkiningdək, padixahmən. Mən xuningğa tuquloqanmən, wə xuningğa dunyağa kəldim: — həkikətkə guwahlik berixim üqündin ibarəttur. Həkikətkə təwə boləqan hər bir kixi bolsa mening awazimoğa kulak salidu, — dedi. **38** Pilatus uningdin: — «Həkikət» degən nemə? — dəp soridi. Pilatus muxularni dəp, yənə taxkiriğa, Yəhudiylarning aldigğa qikip ularğa: — Mən uningdin heqkandak jinayət tapalmidim. **39** Lekin hər yili etüp ketix heytida silər üqün [məhbuslardin] birni qoyup berix kaidəm bar. Xunga bu «Yəhudiylarning padixahı»ni silərgə qoyup beriximni halamsilər? — dedi. **40** Ularning həmmisi jawab berip: — Bu adəmni əməs, Barabbasni qoyup bering! — dəp kiyqas-sürən selixti (Barabbas bolsa bir qaraqçı idi).

19 Xuning bilən, Pilatus Əysani elip berip qamqilatti. **2** Ləxkərlər tikənlik xahlarni erüp, bir taj yasap, uning bexioğa kiydürüxti wə uningğa [xağanə] səsün rənglik bir ton kiydürüp, **3** uning aldigğa kelip: — Yaxioğayla, i Yəhudiylarning «padixahı»! — dəp məshirə kilixip, uning yüzigə qayta-qayta kaqat saldi. **4** Pilatus bolsa yənə ordisidin qikip, halayiqqa: — Mana! Uningdin heqkandak jinayət tapalmioqanlıkimni bilixinglar üqün, uni silərnin aldinglarğa elip qiktim, — dedi. **5** Buning bilən Əysa bexioğa tikənlik taj wə uqisioğa səsün ton kiygüzülgən həlda taxkiriğa elip qikildi. Pilatus ularğa: — Qaranglar, u adəmgə! — dedi. **6** Bax kahinlar wə qarawullar uni kərüp:

— Uni krestläng, krestläng! — döp warkiraxti. Pilatus ularoqa: — Uni elip berip özünglar krestlänglar! Qünki mən uningdin heqkandak jinayət tapalmidim! — dedi. **7** Yəhudiylar uningoqa jawabən: — Bizdə xundak bir qanun bar. Xu qanunimizoqa اساسən u ölümgə məhkum qilinixi kerək, qünki u özini Hudaning Oqlı döp atiwaldi. **8** Pilatus bu sözni anglap tehimu kōrkup, **9** yənə ordisiyoqa kirip, Əysadin: — Sən zadi kəyərdin kəlgən? — döp soridi. Lekin Əysa uningoqa jawab bərmidi. **10** Xunga Pilatus uningoqa: — Sən mangu gəp qilmamsən? Seni qoyup berixkə hōkukum barliqini, xundakla krestləxkimu hōkukum barliqini bilməmsən? — dedi. **11** Əysa jawabən: — Sanga ərxin berilmigən bolsa, mening üstümdin heqkandak hōkukung bolmioqan bolatti. Xuning üqün meni sanga tapxurup bərgən adəmning gunahı tehimu eoqirdur, — dedi. **12** Xu qaoqdin tartip, Pilatus uni qoyuwetixkə amal izdəytti. Lekin Yəhudiylar warkirixip: — Bu adəmni qoyuwətsingiz, siz Kəysərning dosti bolmioqan bolisiz! Özini padixah degən hər bir kixi Kəysərgə qarxi qikqan bolidu! — döp quqan selixti. **13** Pilatus bu sözləni anglap, Əysani taxkiriyoqa qikardi wə «tax tahtayliq hōyla» döp ataloqan, ibraniy tilida «Gabbata» döp ataloqan yərdə «sorak təhti»gə olturdi **14** (u wakit ötöp ketix həytining təyyarliq künining altinqi saiti ətrapida idi). Pilatus Yəhudiylaroqa: Mana bu siləning padixahinglardur! — dedi. **15** Lekin ular warkirixip: — Yokiting, yokiting, uni krestläng! — dedi. Pilatus ularoqa: — Meni padixahinglarni krestligin, dəmsilər? — dedi. Bax kahinlar jawabən: — Kəyərdin baxqa heqkandak padixahimiz yoktur! — döp

[towlaxti]. Buning bilən Pilatus uni krestlæxkæ ularoqa tapxurup bærdi. **16** [Læxkærlær] Əysani elip mangdi. U öz krestini yüdüp, «Bax səngək jayi» (ibraniy tilida «Golgota») degən yərgə bardı. **18** Ular uni xu yərdə yənə ikki kixi bilən təng krestkæ tartti; bu tərıpidə birsi, u tərıpidə birsi wə Əysa ularning otturisida krestkæ tartildi. **19** Pilatus tahtioqa elan yezip krestkæ bekitip qoydı. Uningoqa: — «Nasarətlik Əysa — Yəhudiylarning padixahı» dəp yeziloqanıdı. **20** Əysa krestlinidioqan yər xəhərgə yekın boləqəqkə, nuroqun Yəhudiylar tahtidiki səzlərnı okudı. Tahtidiki səzlər ibraniyqə, latinqə wə grekqə yezikta yeziloqanıdı. **21** Xunga Yəhudiylarning bax kahınliri Pilatuska: — «Yəhudiylarning padixahı» dəp yazmang, bəlki «U əzini mən Yəhudiylarning padixahı, degən» dəp yezing, — deyixti. **22** Birək Pilatus jawabən: — Yazidioqanni yezip boldum! — dedi. **23** Læxkærlær Əysani krestligəndin keyin, uning kiyimlirini elip, tətəkə bəlöp, hər bir læxkær bir ülüxtin elixti; ular həm iqidiki uzun kəngləknimu elixti; lekin bu kənglək tikilmigən, üstidin ayioqioqıqə bir pütün tokuloqanıdı. **24** Xuning üqün læxkærlær bir-birigə: — Buni yirtmayli, bəlki qək tartixayli, kimgə qıksa xu alsun, — deyixti. Bu ixlar mukəddəs yazmilardiki munu səzlər əməlgə axurulux üqün yüz bærdi: — «Ular mening kiyimlirimni öz arisida üləxti, Mening kənglikimgə erixix üqün qək taxlaxti». Dərwəkə, læxkærlær xundək qilixti. **25** Əysaning krestining yenida anisi, anisinin singlisi, Klopasning ayali Məryəm wə Magdallik Məryəmlər turatti. **26** Əysa anisi bilən əzi səyidioqan muhlisining birgə turoqanlikini kərüp, anisioqa: — I hanim, mana

sening oqilung! — dedi. **27** Andin u bu muhliska: — Mana sening anang! — dedi. Xundin etibarən, u muhlis uni özining öyidə turouzdi. **28** Andin əysa həmmə ixlarning tamam bolouinini bilip (mukəddəs yazmilardiki bexarət əməlgə axurulux üçün): — Ussap kəttim! — dedi. **29** U yərdə sirkə xarab bilən toldurulojan bir koza bar idi. Ular bir parqə bulutni sirkə xarabka qilap, bir lepəkgül oqolioja baolap, əysaning aozioja tənglidi. **30** əysa sirkə xarabni iqkəndin keyin: — Tamam boldi! — dedi-də, bexini təwən kəlip, rohinə tapxurup bərdi. **31** U küni [ətüp ketix həytining] təyyarlik küni boləjaqka, krestləngənləarning jəsətlirini xabat künidə kresttə qaldururmaslik üçün (xabat küni «uluq kün» hesablanəjaqka) Yəhudiyar Pilatustin krestləngənləarning putlirini qəkip andin jəsətlirini kresttin tezrək qüxürüwetixni tələp kildi. **32** Xuning bilən ləxkərlər berip əysa bilən billə krestləngən birinqi andin ikkinqi adəmnin putlirini qakti. **33** Lekin əysəja kəlgəndə, uning allıqəjan əlgənlirini kərđi, xuning bilən uning putini qəkmidi. **34** Əmma ləxkərlərdin biri uning bikinioja nəyzini sanjiwidi, xuan qan wə su ekip qikti. **35** Buni kərgüqi silərnin ixinixinglar üçün guwahlik beridu; kərgüqining guwahliki həktur, u özining eytkənlirini hək dəp bilidu. **36** Bu ixlarning həmmisi mukəddəs yazmilarda: «Uning bir tal səngikimu sundurulmaydu» wə yənə bir bexarəttə: «Ular əzliri sanjojan adəmgə qaraydu» dəp aldin eytiləjanlarni əməlgə axurux üçün yüz bərdi. **38** Bu ixlərdin keyin, Arimatyalik Yüsüp Pilatustin əysaning jəsətini elip ketixni tələp kildi (Yüsüp əysaning muhlislrinin idi, lekin

Yəhudiylardin qorqqini üçün buni məhpiy tutatti); Pilatus ruhsət bərdi, xuning bilən Yüsüp berip Əysaning jəsitini elip kətti. **39** Burun bir keqisi Əysaning yenioqa kəlgən həliki Nikodimmu murmækki bilən səbrə arilaxturuloqan huxbuy dora-dərmandin yüz jingqə elip, [uning] [bilən billə] kəldi. **40** Ikkiylən Əysaning jəsitini Yəhudiylarning dəpnə qilix aditi boyiqə dora-dərmanlarni qeqip, kanap rəhtlər bilən orap kepənlidi. **41** Əysa krestləngən yərdə bir baq bolup, baqning iqidə tehi həqkim yərlənmigən yengi bir box yərlik bar idi. **42** Bu Yəhudiylarning həytining təyyarlik küni boləqqa həm bu yərlik yəqin jayda boləanliki üçün, ular Əysani xu yərlikkə qoydi.

20 Həptining birinqi küni tang səhər, Magdallik Məryəm kəbrigə bardi wə kəbrining aqzidiki taxning eliwetilgənlikini kərđi. **2** Xunga u yügürginiqə kelip Simon Petrus wə Əysa səygən həliki muhlisning yenioqa kelip, ularoqa: — Ular Rəbni kəbridin yətkiwetiptu, uni kəyərgə qoyojinini bilmiduk! — dedi. **3** Petrus bilən həliki muhlis taxkiriqə qikip, kəbrigə qarap yol aldi. **4** Ikkiylən təng yügürüp mangdi, lekin həliki muhlis Petrustin tez yügürüp, kəbrigə birinqi bolup yetip bardi. **5** U engixip iqigə qarap, kanap kepənləning u yərdə yeyiklik turoqanlikini kərđi, lekin iqkirigə kirmidi. **6** Uningoqa əgixip kəlgən Simon Petrus yetip kelip, kəbrigə kirdi wə u yərdə yeyiklik turoqan kanap kepənləni, **7** xundakla Əysaning bexioqa oraləqan yaqliknimu kərđi. Yaqlik kepənlər bilən bir yərdə əməs, bəlki ayrim yərdə yəgəklik turatti. **8** Andin kəbrigə awwal kəlgən həliki muhlismu kəbrigə kirip, əhwalni kərüp ixəndi **9** (qünki ular

uning ölümündin qayta tirilixining mukərrərliki həkkiðə mukəddəs yazmildiki bexarətni tehiqə qüxənməytti).

10 Xuning bilən ikkiylən öz turaloquliriqə qaytixti. **11** Əmma Məryəm bolsa kəbrining sirtida turup yioqlawatatti. U yioqlap turup kəbrining iqigə engixip kariwidi, **12** mana aq kiyim kiygən ikki pərixətə turatti; ularning biri Əysaning jəsiti koyuloqan yərninq bax tərripidə, yənə biri ayaq tərripidə olturatti. **13** Ular Məryəmdin: — Hanim, nemixka yioqlaysən? — dəp soridi. — Rəbbimni elip ketiptu, uni nəgə koyoqanliqini biləlməywatimən, — dedi u ularqə. **14** U xu sözlərni qilipla, kəynigə buruluwidi, Əysaning xu yərdə turoqanliqini kərđi. Lekin u uning Əysa ikənlikini bilmidi. **15** Əysa uningdin — Hanim, nemixka yioqlaysən, kimni izdəysən? — dəp soridi. Məryəm uni baqəwən xu, dəp oylap: — Təksir, əgər uni siz xu yərdin yətkiwətkən bolsingiz, kəyərgə koyoqanliqingizni eytip bərgəysiz. Mən uni elip ketimən, — dedi. **16** Məryəm! — dedi Əysa uningqə. Məryəm burulupla, ibraniy tilida: — Rabboni! — dedi (bu söz «ustaz» degən mənədə). **17** Əysa uningqə: — Manga esilmioqin! Qünki mən tehi atamning yenioqə qikmidim. Berip kərindaxlirimioqə: Meni «Silərningmu Atanglarning, yəni mening Atamning, silərning Hudayinglarning, yəni mening Hudayimning yenioqə qikimən!» dəydu, — dəp yətküzgin, dedi. **18** Xuning bilən Magdallik Məryəm muhlislarning yenioqə berip, ularqə: «Rəbni kərdüm!» dedi wə xundaqla Əysa əzigə eytkən u sözlərni ularqə yətküzdi. **19** Xu küni kəqtə, yəni həptining birinqi küni kəqtə, Yəhudiylardin kərkəkanliqi üqün muhlislar yioqiloqan əydə ixiklirini him

taqiwaloqanidi; xu waqıtta, Əysa kelip ularning otturısında [kərünüp], ərə turoqan ھalda ularoqa: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləjay! — dedi. **20** Buni dəp, qollirini wə bikinini ularoqa kərsətti. Xuning bilən muhlislar Rəbni kərginidin xadlandi. **21** Xunga Əysa ularoqa yənə: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləjay! Ata meni əwətkinidək, mənmu siləрни əwətimən, — dedi. **22** Bu səzni eytkəndin keyin, u ularning üstigə bir püwləp: — Mukəddəs Rohni qəbul qilinglar. **23** Kimning gunəhlirini kəqürsənglar, uning gunəhi kəqürüm qilinidu; kimning gunəhlirini tutuwəlsənglar, xuning gunəhi tutuwəlinidu! — dedi. **24** Əmma on ikkiyləning biri, yəni «qoxkezək» dəp ataloqan Tomas Əysa kəlgəndə ularning yenida əməs idi. **25** Xunga bəxqə muhlislar uningoqa: — Biz Rəbni kərduq! — deyixti. Ləkin Tomas ularoqa: — Uning qollirida mihlarning izini kərmigüqə, mihlarning izioqa əz barmiqimni wə bikinioqa əz qolumni tikip bəqmioquqə, ھərgiz ixənməymən, — dedi. **26** Səkkiz kündin keyin, muhlislar yənə xu əy iqidə jəm boləqanda, Tomasmu ular bilən billə idi. Ixiklər taqəklək tursimu, Əysa kelip ularning arisida turup: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləjay! — dedi. **27** Andin u Toməskə: — Barmiqingni bu yərgə təgküzüp, qollirimoqa qəra. Qolungni uzitip, bikinimoqa tikip, gumanda bolmay, ixəngüqi boləyin! — dedi. **28** Tomas uningoqa: — Mening Rəbbim ھəm mening Hudayimsən! — dəp jawab bərdi. **29** Əysa uningoqa: — Meni kərgənləking üqün ixənding. Kərməy turup ixəngüqilər bəhtliktur! — dedi. **30** Əysa muhlislrining aldida bu kitabta hatirilənmigən bəxqə nuroqun məjizilik əlamətlərnimu kərsətti. **31** Ləkin

muxular silərni Əysaning Məsih, xundakla Hudaning Ooqli ikənlikigə ixənsun həm bu arkilik [uningoqa] etikad kilip, uning nami arkilik həyatlikka erixsun, dəp yezildi.

21 Bu ixlardin keyin, Əysa Tiberiyas dengizining boyida muhlisliroqa yənə bir kətim kəründi. Uning bu kətimki kərünüxi mundak boldi: **2** Simon Petrus, «koxkezək» dəp ataloqan Tomas, Galiliyədiki Kanalik Nataniyə, Zəbədiyning ooqulliri wə baxqa ikki muhlis billə idi. **3** Simon Petrus: Mən belik tutkili barimən, — dedi. Kəpqilik: Bizmu sən bilən billə barimiz, — deyixti. Ular taxkiriqə qikip, kemigə olturdi, lekin xu bir keqə heqnərsə tutalmidi. **4** Tang atay deginidə, Əysa kiroqakta turatti, biraq muhlislar uning Əysa ikənlikini bilmidi. **5** Xunga Əysa: — Balilar, silərdə yegüdək bir nərsə yokku? — dəp soridi. — Yok, — dəp jawab bərdi ular. **6** Əysa ularoqa — Tornı kemining ong təripigə taxlanglar, xundak kilsanglar tutisilər, — dedi. Xuning bilən ular tornı [xu yakka] taxlap, xundak kəp belik tuttiki, hətta tornı tartip qikiralımay qaldi. **7** Əysa səygən muhlis Petruska: — Bu Rəbku! — dedi. Simon Petrus uning Əysa ikənlikini anglap, tonini əzigə yөгəp (qünki [belining asti] yalingaq idi) əzini dengizoqa taxlidi. **8** Kiroqaktin anqə yiraq əməs bolup, təhminən ikki yüz gəz yiraqlikta boləqqa, qaloqan muhlislar belik bilən toloqan tornı tartip kiqik kemisi bilən kiroqakka kəldi. **9** Ular kiroqakka qikqanda, xahardin yekiloqan, üstidə belik koyukluk gülhanni wə nanni kərdi. **10** Əysa: — Əmdi tutқан belikinglardin əkelinglar, — dedi. **11** Simon Petrus [kemigə] qikip, tornı kiroqakka tartip qikardi. Tor qong beliklar bilən

toloqan bolup, jəmiy bir yüz əllik üç belik bar idi. Belik xunqə kəp bolqini bilən, tor yirtilmioqanidi. **12** Əysa: — Kelinglar, naxta qilinglar, — dedi. Muhlislarning iqidin heqkim uningdin: — Sən kim bolisən? — dəp soraxqa petinalmidi. Qünki ular uning Rəb ikənlikini bildi. **13** Əysa nanni əkilip ularoqa bərdi həm beliklərnimu xundak qildi. **14** Mana bu Əysaning əlgəndin keyin tirilip, özini muhlisliroqa üqinqi qetim ayan qilixi idi. **15** Ular naxta qiloqandin keyin, Əysa Simon Petrustin: — Yunusning oqlı Simon, sən meni bulardinmu qongqur səyəmsən? — dəp soridi. — Xundak Rəb, mening seni səyidioqanlikimni sən bilisən! — dedi Petrus. Əysa uningoqa: Undakta, qozilirimni otlitip bak! — dedi. **16** U ikkinqi qetim yənə uningdin: — Yunusning oqlı Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus yənə: — Xundak, Rəb, mening seni səyidioqanlikimni bilisən, — dedi. Əysa uningoqa: — Undakta, qoylirimni bak, — dedi. **17** Üqinqi qetim uningdin yənə: — Yunusning oqlı Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus Əysaning üqinqi qetim əzidin: «Meni səyəmsən?» dəp sorioqanliqioqa kəngli yerim bolup: — Rəb, sən həmmi bilisən, seni səyidioqanlikimnimu bilisən, — dedi. Əysa uningoqa: — Undakta, qoylirimni otlat. **18** Bərhək, bərhək, sanga xuni eytip koyayki, yax waqtingda belingni əzüng baqlap, kəyərgə baray desəng xu yərgə mangatting; lekin yaxanoqanda, qolliringni uzitisən wə baxqa birsi seni baqlap, sən halimaydioqan yərgə elip ketidu, — dedi. **19** Əysa bu səzni Petrusning qandak əlüx arkilik Hudaqo xan-xərəp kəltüridioqanlikini enik bildürüx üqün eytti. Andin, uningoqa yənə: — Manga

əgəxküqi boləjin, — dedi. **20** Petrus kəynigə burulup, əysa səyidiojan muhlisning əgixip keliwatkanlikini kərđi (bu muhlis kəqlik tamaqta əysaning kuqikiəja yəlinip: «I Rəb, seni tutup beridiojan kimdu?» dəp soriojan muhlis idi). **21** Petrus uni kərüp, əysadin: — I Rəb, bu adəm keyin kəndək bolar? — dəp soridi. **22** əysa uningəja: — əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?! Manga əgəxküqi boləjin, — dedi. **23** Buning bilən kərindaxlar arisida «Həliki muhlis əlməydu» degən gəp tarkaldi. Lekin əysa Petruska: «U əlməydu» demigənidi, bəlki pəkət: «əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?!» degənidi. **24** Bu ixlarəja guwahlik bərgüqi həmdə bu ixlarni hatiriligüqi ənə xu muhlistur. Uning guwahlikining həkikət ikənlikini bilimiz. **25** əysa bulardin baxka nurojun ixlarnimu kəlojanidi; əgər ularning həmmisi bir-birləp yezilojan bolsa, meningqə yezilojan kitablar pütkül ələmning əzigə siəmaytti!

Rosullarning paaliyatliri

1 I [hərmətlik] Teofilos, mən dəsləp yazoqan bayan Əysa əzi tallioqan rosullaroqə Mukəddəs Roh arkilik əmrlərni tapxurup asmanoqə kətürülgən küngüqə boloqan uning barlik əməlliri həm barlik təlim berixlirining baxlanmisi toqrisida idi. **3** U azab-oqubətlərni tartqandin keyin, ularoqə kəp ispatlar bilən özining tirik ikənlikini kərsətkən; u ularoqə kirik kün iqidə kərüngən bolup, Hudaning padixahliqioqə ait ixlar toqruluk səzləp bərgən; **4** wə ular bilən jəm qilinotanda mundaq əmr qildi: — «Yerusalem din ayrilmay, silər məndin angliotan, Atining wədisini kütünglar. **5** Qünki Yəhya suda qəmüldürgən, lekin silər bolsanglar kəp künlər ətməy Mukəddəs Rohqa qəmüldürüsilər». **6** Rosullar [uning bilən] jəm qilinotanda, uningdin: — I Rəb, sən muxu waqitta Israilning padixahlikini əsligə kəltürməkqimusən? — dəp soraxqa baxlidi. **7** U ularoqə mundaq dedi: — Ata Əz hokukioqə اساسən bekitkən waqit-pəytlərni silərning bilix nesiwənglar yok. **8** Birak Mukəddəs Roh üstünglaroqə qüxkəndə silər küq-kudrətkə igə bolisilər, Yerusalem, pütün Yəhudiya wə Samariya boyiqə həm jahanning qətlirigiqə manga guwahqi bolisilər. **9** U bu səzlərni qilip bolup, ular qarap turoqanda kətürüldi, bir parqə bulut uni arioqə aldi-də, u ularning nəziridin oqayib boldi. **10** U asmanoqə kətürülgəndə, ular kəzlrini kəkkə tikip qaraxqanda, mana tuyuksiz ularning yenida aq kiyim kiygən ikki adəm pəyda bolup: **11** — Əy Galiliyaliklər, nemixqa ərə turoqininglarqə asmanoqə qarap qaldinglar? Silər silərdin ayrilip ərxkə kətürülgən xu Əysaning

asmanoqa kandaq ketürülginini körgän bolsanglar, yänə xu halda kaytip kelidu, — dedi. **12** Andin ular Yerusalemoqa yeqin, uningdin bir qaqirimqa yiraqliktiki Zəytun teoʻjidin Yerusalemoqa kaytip keldi. **13** Ular xəhərgə kirip, əzliri turuwatqan əyning üstünki kəwitidiki bir əygə qikti. Xu yərdə Petrus, Yuhanna, Yakup, Andiriyas, Filip, Tomas, Bartolomay, Matta, Alfayning oʻqli Yakup, «millətpərwər» Simon wə [yənə bir] Yakupning oʻqli Yəhuda bar idi. **14** Bular bir jan bir dil bolup üzöldürməy berilip dua-tilawət qilixti; bu ixta bir yərgə jəm boləjanlardin birqanqə ayal, jümlidin əysaning anisi Məryəm həmdə əysaning inilirimu bar idi. **15** Xu künləning biridə, Petrus qerindaxlar otturisida ərə turup (jəm boluxqanlar bir yüz yigirmigə yeqin idi) mundaq dedi: **16** — Qerindaxlar, əysani tutqanlaroqa yol baxliəuqi boləjan Yəhuda həkqədə Mukəddəs Rohning burun Dawut arkilik aldin eytqan mukəddəs yazmilardiki səzliri əməlgə exixi mukərrər idi. **17** Qünki [Yəhuda]mu arimizdin biri hesablanəjan wə [Hudaning] bu hizmitidin nesiwisi bar idi **18** (u qiləjan kəbihlikning in'amidin erixkən puləja bir parqə yər setiwəlanidi, u xu yərdə bexiqilap yikilip, üqəy-kəri qiwulup kətti; **19** bu ix pütkül Yerusalemdikilərgə məlum bolup, ular u yərnə öz tili bilən «Həkəldəma» dəp ataxti. Buning mənisi «qan təkülgən yər» degənliktur) **20** Qünki Zəburda [Yəhudaəja] [karitiləjan] munu səzlər pütülgən: — «Uning turaləjusi qəlgə aylansun, Uningda həq turoquqi bolmisun!» Wə: — «Uning yetəkqilik ornioqa baxqa birsi qiqsun!» **21** Xuning üqün, Rəb əysaning tirilgənlikigə biz bilən təng guwahlik berixi üqün, bir kixini talliximiz

kerək. Bu kixi Əysa arimizda yürgən künlərdə, Yəhya [pəyojəmbər]din qəməldürüxnü qəbul qıləjan kündin baxlap taki asmanoja kətürülgən küngiqə biz bilən baxtin-ahir billə boləjan kixilərdin boluxi kerək, — dedi. **23** Xuning bilən ular Yüsüp (yənə Barsabas dəpmu ataləjan, yənə bir ismi Yustus) bilən Mattiyas degən ikki kixini bekitip, mundaq dua qilixti: **24** — Sən, i həmmə adəmninğ qəlbini bilgüqi Pərwərdigar! Yəhuda teyilip bu hizmət wə rosulluqtin məhrum bolup əzigə has boləjan yərgə kətti. Əmdi u taxlap koyəjan hizmət wə rosulluqning nesiwisigə igə boluxka bu ikkiyləndin qaysisini talliqəanliqningni kərsətkəysən! **26** Andin ular bu ikki kixigə qək taxliwidi, qək Mattiyaska qikti. Xuning bilən u on bir rosul bilən bir qatardin orun aləjan həsablandi.

2 Əmdi «orma həyt» küningin wəkti-saiti toxqanda, bularning həmmisi Yerusalemda bir yərgə jəm boləjanidi. **2** Asmandin tuyuqsiz küqlük xamal soqqandək bir awaz anglinip, ular olturuwatqan əyni bir aldi. **3** Ot yalkunidək tillar ularəja kərünüp, ularning hər birining üstigə tarkilip qondi. **4** Ularning həmmisi Muqəddəs Rohqa toldurulup, Roh ularəja səz ata qilixi bilən ular namələum tillarda səzligili turdi. **5** U qaoqda, asman astidiki barliq əllərdin kəlgən nuroqun ihlasmən Yəhudiy ərlərmu Yerusalemda turuwatqanidi. **6** Əmdi [etikədqilarning] bu awazi anglinip, top-top adəmlər xu yərgə jəm boluxti həmdə [etikədqilarning] əzliri turuxluk jaydiki tillarda səzlixiwatqanliqini anglap, tengirqap qelixti. **7** Ular həyran bolup təəjjüplinip: — Qaranglar, səzlixiwatqanlarning həmmisi Galiliyəlikləroju? **8**

Қандақларқә ularning bizning ana yurtimizdiki tillirimizda sәzlixiwatқanliқini anglawatқandimiz? **9** Arimizda Partiyalar, Medialar, Elamlar, xundaқla Mesopotamiya, Yәhudiya, Kapadokiya, Pontus, Asiya, **10** Frigiya hәm Pamfiliya, Misir, Liwiyaning Kurinigә yekın jayliridin kәlgәnlәr, xuningdәk muxu yәrdә musapir bolup turuwatқan Rim xәhiridin kәlgәnlәr — Yәhudiylar bolsun, Tәwrat etiqadioqa kirgәnlәr bolsun, Kretlar wә Әrәblәr bolsun, hәmmimiz ularning Hudaning қilоjan uluо әmәllirini bizning ana tillirimizda sәzlәwatқanliқini anglawatimiz! — deyixti. **12** Ular hаng-tang кәlip alakzadilik bilән bir-birigә: — Bu zadi қандақ ixtu? — deyixti. **13** Әmma bәzilәr: — Bular yengi xarab bilән obdanla mәst bolup kaptu! — dәp mәshirә қilixti. **14** Әmma Petrus қalоjan on birәylән bilән ornidin turup, awazini kәtүrip kәpқilikкә mundaқ dedi: — Әy Yәhudiyaдikilәr wә Yerusalemda barliқ turuwatқanlar! Bu ix silәrgә mәlum bolоjayki, sәzlirimgә қulak selinglar! **15** Bular silәr oyliоqandәk mәst әmәs, qünki hәzir pәkәt әtigән saәt tokқuz boldi. **16** Әmәliyәttә bu dәl Yoel pәyoqәmbәр arkiliқ aldin eytilоjan xu ixtur: **17** — «Huda mundaқ dedi: «Mән ahirқи күnlәrdә Әz Rohimni barliқ әt igiliri üstigә қuyimән; Silәrning oоqul-қizliringlar wәһiylik bexarәt yәtküzidu, Silәrning yigitliringlar оyayibanә alamәt kәrүнüxlәrni kәridu; Silәrning қeriliringlar alamәt qüxlәrni kәridu; **18** Bәрhәk, xu күnlәrdә қullirim üstigimu, dedәklirim üstigimu Rohimni қuyimән, ular bexarәt yәtküzidu. **19** Mән yukirida asmanlarda karamәt ixlar, tәwәndә, zeminda mөjzilik alamәtlәrni, Қan, ot, is-tütәk

tüwrüklirini kersitimən. **20** Rəbning uluq həm karamət-xərəplik küni bolmioquqə, Kuyax qarangoqulukqa, Ay qanoqa aylاندurulidu. **21** Həm xu qaqda xundak əməlgə axuruliduki, Rəbning namini qaqirip nida qiloqlarning həmmisi kutkuzulidu». **22** Əy Israillar, muxu sözlərni anglanglar. Nasarətlik Əysa bolsa, Huda aranglarda u arkilik kersətkən kudrətlik əməllər, karamətlər wə məjizilik alamətlər bilən silərgə təstikliqlə bir zat — bu ixlar həmminglaroqa məlum — **23** u kixi Hudaning bekitkən məqsiti wə aldin'ala bilixi boyiqə satqunlukqa uqrap tutup berilgəndin keyin, silər uni Təwrat qanunisiz yürgən adəmləning qoli arkilik krestləp ɵltürgüzdünglar. **24** Lekin Huda uni ɵlümning azablarning ilkidin azad qilip qayta tirildürdi. Qünki ɵlümning uni tutqun qilixi hərgiz mumkin əməs. **25** Dawut [Zəburda] u toqruluk mundak aldin eytkən: «Mən Pərwərdigarni hərdaim kəz aldimda kɵrüp keliwatimən; U ong yenimda boləraqqa, Mən hərgiz təwrənməymən. **26** Xunga mening kəlbim huxallandi, Mening tilim xadlinip yayridi; Mening tenim ümid-arzu iqidə turidu; **27** Qünki Sən jenimni təhtisarada qaldurmaysən, Xundakla Sening Mukəddəs Boləququngoqa qirixlərni kərgüzməysən. (Hadēs 986) **28** Sən manga hayat yollirini kersətkənsən; Huzurung bilən meni xad-huramliqqa tolup taxkuzisən». **29** Qerindaxlar, mən atimiz [padixah] Dawut toqruluk heq ikkilənməy xuni eytimənki, u ɵldi wə uning kəbrisi bügünki künqiqə arimizda bar. **30** Əmdi u pəyoqəmbər bolup, Hudaning uning təhtigə ɵlturuxqa əz puxtidin birəylənni turoquzuxqa kəsəm bilən wədə bərgənlikini bilətti. **31** U Məsihning

[əlgəndin keyin] tirildürüldiöjini aldin'ala körüp yətkən wə bu munasiwət bilən Məsihning təhtisarada qaldurulmaydiöjini wə tenining qiriməydiöjini tiləja aləjan. (Hadēs 986) **32** Huda dəl bu Əysani əlümdin tirildürdi, wə həmmimiz bu ixning guwahqilirimiz. **33** U Hudaning ong yenida xan-xərəp iqidə olturozuzulup, xundaqla Ata wədə qiləjan Mukəddəs Rohni qəbul qilip, hazır körüwatqan həm anglawatqanliringlarni təküp [bizlərgə] qüxürdi. **34** Qünki Dawut əzi ərxkə qikqan əməs; lekin u munu səzləni [Zəburda] eytkan: — «Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən sening düxmənliringni təhtipəring qilmioquqə, Mening ong yenimda olturojin!»». **36** Xuning üqün, pütkül Israil jəmätidikilər xuni kət'iy bilsunki, Huda silər krestligən dəl uxbu Əysani həm Rəb həm Məsih qilip tiklidi!». **37** Bu səzlər angliəjanlarning yürikigə sanjiləjandək kattik təgkən bolup ular Petrus wə baxqa rosullardin: — I qerindaxlar, undaqla biz nemə qiliximiz kerək? — dəp soraxti. **38** Petrus ularəja: — Towa qilinglar, hərbinglar Əysa Məsihning namida gunəhliringlarning kəqürüm qilinixi üqün qəmüldürüxni qəbul qilinglar wə xundaq qilsanglar Hudaning iltipati boləjan Mukəddəs Roh silərgə ata qilinidu. **39** Qünki bu wədə silərgə wə silərnin baliliringlarəja, yirakta turuwatqanlarning həmmisigə, yəni Pərwərdigar Hudayimiz əzigə qaqirojanlarning həmmisigə ata qilinidu. **40** Petrus yənə nurojun baxqa səzlər bilən ularni agahlandurup ularəja: — Silər əzünglarni bu iplas dəwrdin qutkuzunglar! — dəp jekilidi. **41** Xuning bilən uning səzini qəbul qiləjanlar

qomüldürülüxti. Xu küni [jamaətkə] qoxuloqanlar üq mingqə kixi idi. **42** Ular əzlrini izqil həlda rosullarning təlimigə, [etikadqilarning] birlik-həmdəmligə, nanni oxtuxqə wə dualarəqə beoixlidi. **43** Wə qorqunq ularning hər birining üstigə qüxti wə rosullarning wasitisi bilən nuroqun karamətlər wə mejiilik alamətlər yüz bərdi. **44** Pütün etikadqilar dawamlik jəm bolup billə yaxap, barlikini ortaq tutuxti. **45** Ular mal-mülüklirini setip, pulini hər kimning ehtiyajiqə qarap həmmisigə təksim kixixatti. **46** Ular hər küni ibadəthana həylisioqə bir niyəttə jəm boluxatti, öy-öylərdə huxal-huramlik wə aq kəngüllük bilən ortaq oqizalinixip, nanni oxtup yeyixip, **47** Hudaqə mədhijə oquxatti; ular pütkül halayiqning izzitigə sazawər boldi. Rəb hər küni qutkuzuluwatqanlarni jamaətkə qoxatti.

3 Bir küni ibadəthanida dua qilinidioqan waqıtta, yəni qüxtin keyin saat üqtə, Petrus bilən Yuhannamu ibadəthanioqə qikip baroqanidi. **2** Xu pəyttə bir tuqma tokur adəmmu bu yərgə elip keliniwatqanidi. Hər küni, kixilər uni ibadəthanioqə kirgənlərdin sədikə tilisun dəp, ibadəthanidiki «Güzəl dərwaza» aldioqə əkelip qoyatti. **3** U Petrus bilən Yuhannaning ibadəthanioqə kirip ketiwatqinini kərip, ulardin sədikə tilidi. **4** Petrus bilən Yuhanna uningəqə nəzirini saldi. Petrus uningəqə: — Bizgə qara! — dedi. **5** U ulardin bir nərsə kütüp, kəzlrini üzməy qarap turatti. **6** Birəq Petrus uningəqə: — Məndə altun yaki kümüx yok; lekin qolumda barini sanga berəy. Nasarətlik əysa Məsiqning nami bilən, ornungdin turup mang! — dewidi, **7** uni ong qolidin tartip, yələp

turozudi. U adəmning put wə oxuk beoixliri xuan küqləndürülüp, **8** ornidin dəs turup mengixka baxlidi. U mengip wə səkrəp, Hudaşa mədhiyə oquşan haldə ular bilən billə ibadəthana hoylisioşa kirdi. **9** Barlik halayik uning mengip Hudaşa mədhiyə oquşanlikini kərüp **10** uning ibadəthanidiki «güzəl dər waza» aldida sədikə tiləp olturidioşan heliki adəm ikənlikini tonup, uningda yüz bərginigə həyranuhəs bolup dang kətip kəlixti. **11** [Sakayoşan kixi] Petrus bilən Yuħannaşa qing esilip turuwaloşanda, həyran boluxkan barlik həlk ularning yenioşa [ibadəthanidiki] «Sulayman pexaywini» degən yərgə yügürüp kəlixti. **12** Bu əħwalni kərgən Petrus halayikka mundak dedi: — I Israillar! Bu ixka nemanqə həyran bolisilər? Biz huddi əz küq-kudritimiz yaki ihlasmənlikimizgə tayinip bu adəmni mangduroşandək bizgə nemanqə tikilip qaraysilər? **13** Əməliyəttə bolsa, atabowilirimizning Hudasi, yəni İbrahim, İshak wə Yakupning Hudasi Əz hizmətkari boləşan Əysani xan-xərəp bilən uluşlişan. Birak silər bolsanglar uni [rimliklarəşa] tutup bərdinglar; andin [waliy] Pilatus uni qoyup berixni həküm kəloşandin keyin, silər Pilatusning aldida uningdin tenip rət kəlixtinglar. **14** Mana silər Mukəddəs wə Həkkəniy Boləşuqidin tenip, uni rət kəlip [Pilatusin] uning ornioşa bir kətilni qoyup berixni tələp kəldinglar. **15** Xundak kəlip, həyatlikni barlikka Kəltürgüqini əltürdünglar! Birak Huda uni əlümdin tirildürdi, biz mana buningəşa guwahqidurmiz. **16** Mana uning namioşa kəloşan etikad arkilik, uning nami silər kərüwatkan wə tonuydioşan bu adəmgə dərman kirgüzdi; uning arkilik boləşan etikad

u kixini k z aldinglarda səllimaza sa -salamət  ildi.
17  mdi  erindaxlar, sil rning w  xuningd k sil rning
baxli liringlarningmu bu ixni o pl tt   iloanli inglarni
bilim n. **18** Lekin Huda barli  p yo amb rl rning aozli
bilən aldin'ala jakarli anlirini, yəni uning M sihining
azab-o ub t tartidioanli ini xu yol bilən  m lg  axurdi.
19 Xuning  q n gunahinglarning  q r wetilixi  q n
h zir towa  ilip yolliringlardin burulunglar! Xundak
 iloanda, insnlarning jenini yengilanduridioan p sil-
k nl r P rw rdigarning h zuridin qikip kelidu **20** w  u
silər  q n aldin tikl ng n Məsih, yəni Əysani  exinglaro a
 aytidin  w tidu. **21** Həzirqə bolsa, Hudaning d sl ptiki
zamanlardin tartip muk dd s p yo amb rlirining aozli
bilən eytkinidək, h mm  məwjudatlar yengilinidioan
wakit kəlmigüqə, ərxlər uni  obul  ilip, uningo a makan
bolidu. (ai n g165) **22** Musa d rw k  mundak degənidi: —
«P rw rdigar Hudayinglar  z  erindaxliringlar arisidin
manga ohxax bir p yo amb r turo uzidu. Uning sil rg 
eytkan barli  səzlidirini anglap, uningo a tolu  itaət
 ilixinglar ker k! **23** Q nki bu p yo amb rning s zini
anglimaydioanlarning hərbiri h lk  ataridin  z p
taxlinidu». **24** D rw k , Samuil [p yo amb r] w  uningdin
keyin kelip bexar tl rni y tk zg n p yo amb rl rning
h mmisi bu k nl r to risida aldin eytkan. **25** Silər
bu p yo amb rl rning p rz ntlirisil r w  Huda ata-
bowanglar bilən t zg n  hdining pərzəntliridursilər — bu
 hd  boyiqə Huda Ibrah mo a: «Sening nəsling arkilik y r
yüzidiki barli  ailə-j m tl rg  b ht-b rik t ata  ilinidu»
d p w d  bərgən. **26** Xunga Huda h rbiringlarni  z

rəzillikliringlardin qayturup, silərgə bəht-bərikət ata qilix üqün, hizmətkari Əysani turoquzup, uni awwal silərgə əwətti.

4 Petrus bilən Yuhanna halayiqqa gəp qiliwatqanda, kahinlar, ibadəthana qarawullirining baxliqi wə Saduqiylar ularning yenioqa kelip qaldi. **2** Ular [rosullarning] halayiqqa təlim berixi, jümlidin «Əysaning wasitisi bilən əlgənlər tirildürüldü» dəp jakarliqini üqün intayin əsəbiyləxti. **3** Ular ularni tutkun qilip, ətisigiqə türmigə solap qoydi, qünki kəq kirip qaloqanidi. **4** Lekin jar qilinoqan səz-kalamni angliqanlarning kəpi etiqad qildi; xuning bilən etiqad qiloqan ərləning sanila bəx mingoqa yətti. **5** Ətisi, [Yəhudiylarning kengəxmisdiki] baxliqlar, aqsakallar wə Təwrat ustazliri Yerusalemda toplandi. **6** Ularning arisida bax kahin Annas, Qayafas, Yuhanna, Iskəndər wə bax kahinning baxqa jəmətidikilər bar idi. **7** Ular [Petrus bilən Yuhannani] arisioqa turoquzup: — Silər bu ixni kaysi küq-qudrətkə tayinip yaki kimning nami bilən qildinglar? — dəp soridi. **8** Petrus Mukəddəs Rohqa tolduruloqan həlda ularoqa mundaq dedi: Həlkning həkümranliri wə Israilning aqsakalliri! **9** Əgər biz bügün bu tokur adəmgə kərsətkən yahxi əməl həm uning qandaq saqaytiloqanliqi səwəblik soraqqa tartiloqan bolsaq, **10** silər wə pütkül Israil həlki xuni bilsunki, silər krestligən, əmma Huda əlümdin tirildürgən Nasarətlik Əysa Məsihning nami bilən, uning [küq-qudriti] arqilik bu kixi muxu yərdə aldinglarda pütünləy saq-salamət turidu! **11** Bu [Əysa] bolsa, [mukəddəs yazmilarda] [pütülgəndək], dəl silər tamqilar etibarsiz dəp taxliwətkən, biraq burjək texi

bolup tiklängән taxtur. **12** Uningdin baxқа һeqkimдә nijatliқ yok, qünki pütkül asman astida insanlar arisioqa täқdim қilinoqan, Әysadin baxқа bizni қutқuzidiqan һeqқандақ bir nam yoқtur. **13** Petrus bilән Yuһannaning bu жүritini көrgән һөкүmranlar ularning oқumiqan adәttiki adәmlәrdin ikәнlikini bilip, һәyran boluxti; ularning burun Әysa bilән billә boloqanliқinimu bildi. **14** Uning üstigә, saқayqan һelikә adәmning ularning yenida turuwatқanliқini көrүp, ular һeqқандақ gәp yanduralmidi. **15** Xuning bilән һөкүmranlar ularni kengәxmidin қikixқа buyrudi. Andin bir-biri bilән mäslihәtlixip: **16** — Bularni қандақ қilimiz? Qünki ularning wasitisi bilән heli көrүнәрlik möjizilik bir alamәt yüz bәrgәнliki pütkül Yerusalemdikilәrgә ayan boldi wә biz uni inkar қilixқа amalsizmiz. **17** Lekin bu ixning һәлқ iqidә tehimu kәng yeyilip kәtmәsliki üqün, ularoqa bundin keyin bu adәmning namida һeqkimgә һeqnemә demәslikкә aqaһ-tәһdit salayli! — deyixti. **18** Xuning bilән ularni qaқirtip, bundin keyin Әysaning namida һeq sözlimәslik yaki tәlim bәrmәslikni қәt'iy buyrudi. **19** Lekin Petrus bilән Yuһanna: — Hudaning aldida silәrgә itaәt қilix toqrimu yaki Hudaoqimu, buningoqa өзünqlar bir nemә dәnglar! **20** Әmma biz bolsaq, көrgән wә angliqanlirimizni eytmay turalmaymiz! — dәp jawab bәrdi. **21** [Һөкүmranlar] bolsa halayiktin қorқup, ularni jazalaxқа layiқ sәwәb tapalmay, ularoqa tehimu tәһdit selip, қoyup bәrdi. Qünki halayiқ boloqan wәкә түpәylidin Hudani uluqlioqanidi. **22** Qünki bu saқaytilix möjizilik alamiti көrsitilgән kixining yexi қiriқtin axқanidi. **23** Ular қoyup berilgәndin keyin, өз

həmrəhlirining yenioqə qaytip kelip, bax kahinlar və aqsakallarning qiloqan sozlarini baxtin-ahir kəpquillikkə uqturdi. **24** Ular buni angliqanda, awazini bir niyət bir dil bilən Hudaqə ketürüp mundak nida qildi: — I Igimiz, Sən asman-zemin, dengiz-okyanlarni və ulardiki barlik məwjudatlarni yaratqan Hudadursən. **25** Sən Mukəddəs Roh bilən hizmətkaring bolqan Dawutning aqzi arkilik mundak degənoqu: «Əllər nemixka quqan salidu? Nemə üqün bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **26** Dunyadiki padixahlar səp tartip, əməldarlar yiqilixip, Pərwədigar və Uning Məsihi bilən qarxilixka jəm boluxti». **27** — Qünki dərəkə dəl bu xəhərdə Hərod həm Pontius Pilatus, yat əlliklər həm Israil həkliri birlixip, Sən məsihligən mukəddəs hizmətkaring əysaqə qarxi qikip toplanqanidi, **28** xuning bilən küq-qudriting və iradəng boyiqə Sən burunla nemining əməlgə axuruluxini bekitkən bolsang, ular xularni qiloqan. **29** Əmdi i Pərwədigar, ularning seliwatqan təhditlirini kərgəysən, qulliringni səz-kalamingni toluq yürəklik bilən səzləp yətküzidoqan qiloqaysən; **30** kesəllərnə saqaytixka qolungni uzitip, mukəddəs hizmətkaring əysaning namida məjizilik alamətlər və karamətlərnə yaratqaysən. **31** Ularning duasi ayaqlaxkanda, ular turoqan yər təwrinip kətti. Ular həmmisi Mukəddəs Rohka toldurulup, Hudaning səz-kalamini yürəklik səzləp yətküzüxkə baxlidi. **32** Top-top etiqadqilar bir jan-bir dil, bir məqsəttə idi. Həqkim əzigə təəlluk pul-melini «əzümning» deməytti, bəlkə həmmisigə ortaq idi. **33** Rosullar zor küq-qudrət bilən Rəb əysaning tirilgənlikigə guwahlik berətti. Hudaning zor mehri-

xəpkiti ularning həmmisining üstigə kəndi. **34** Ularning arisidikilərninğ heqnemigə həjiti qüxməytti. Qünki yərzemin, əy-jay igidarlıri boləjanlar ularni setip, pulini elip kelip **35** rosullarning ayioji aldioja qoyatti; andin hərkinning ehtiyajioja qarap təksim kəlinatti. **36** Ularning iqidə Lawiy kəbilisidin boləjan, Sipursta tuəjuləjan Yüsüp isimlik birsi bar idi (rosullar uni Barnabas, yəni «Riojbətləndürgüqi oəjul bala» dəp atiojan); **37** uningmu bir parqə etizi bar idi; u xu yolda uni setip, pulini elip rosullarning ayioji aldioja tapxurdi.

5 Əmdi Ananiyas isimlik yənə bir adəmmu ayali Safira bilən bir parqə yerini satti. **2** Ananiyas pulning bir kəsimini əzigə kəldurdi, yəni bir kəsimini elip kelip, rosullarning ayioji aldioja koydi. Ayalimu buningdin toluk həwərdar idi. **3** Birəq Petrus uningəja: — Ananiyas, nemixka kəlbəngni Xəytanning ilkiğə tapxurup, Mukəddəs Rohka yaləjan eytip, yər satkan pulning bir kəsimini əzünggə kəldurdung? **4** Yər setilmiojanda, seningki əməsmidi? Setilojandin keyin, pulmu əz ihtiyaringda bolmamti? Xundəq turukluk, nemixka kəlbəngdə bu ixni niyət kəilding? Sən insanlarəja əməs, bəlki Hudaəja yaləjan eytting! — dedi. **5** Ananiyas bu səzlərnə angliojan həman yikilip jan üzdi. Bu ixni anglioquqilarnə kattik kərkunq basti. **6** Əmdi yax yigitlər ornidin turup jəsətnə kəpənləp, sirtka apirip dəpnə kildi. **7** Təhminən üq səəttin keyin, [Ananiyasning] ayali kirip kəldi; birəq u boləjan wəkədin həwərsiz idi. **8** Petrus uningdin: — Manga eytkin, silər yərnə muxu puləja sattinglarmu? — dəp soridi. — Xundəq, muxunqilik puləja sattuk, — dəp jawab bərdi u. **9**

Petrus: — Silər nemə üçün Mukəddəs Rohni sinaxqa til biriktürdünglər? Qara, eringni dəpnə kılıp kəlgənlərnin putliri ixik tüwidə turidu, ular senimu əketidu! — dedi.

10 Umu xuan uning ayaqliri aldiqə yikilip, jan bərdi. Həliki yax yigitlər kirip, uning əlgənlikini kərdi; ular unimu elip berip erining yeniqə dəpnə kildi. **11** Pütün jamaətni, xundaqla bu ixni angliqanlarning hər birini kattik qorkunq basti. **12** Rosullarning qoli arkilik həlk iqidə nuroqun məjizilik alamətlər wə karamətlər kərsitildi. (Barlik [etikədqilar] bir niyəttə bolup ibadəthanidiki «Sulayman pexaywini»da daim jəm bolatti. **13** Birək baxqa kixilər ularqə qoxuluxqa jür'ət kılalmaytti; əmma halayik ularni intayin hərmətləytti. **14** Xundaqtimu, etikəd kılouqilar barqanseri kəpiyip, həm ərlər həm ayallar top-top bolup Rəbgə qoxulqili turdi). **15** Xuning bilən kixilər həttə Petrus ətup ketiwatqanda həqbolmioqanda uning sayisi bolsimu üstigə qüxsun dəp, kesəllərnə koqilarqə elip qikip kərpə wə zəbillərgə yatquzup qoyatti. **16** Yənə top-top kixilər Yerusalem ətrapidiki xəhər-yezilərdin kesəllərnə wə napak roqlar qaplixiwəloqan kixilərnə elip kelətti. Ularning həmmisi saqiyip qaytixatti. **17** Bax kahin wə uning tərəpdarliri, yəni Saduqiyy məzhəpidikilər qozqilip bu ixlarqə qəzəplini, **18** rosullarni tutqun kılıp, qaməqhanioqə qamidi. **19** Lekin xu keqə, Rəbning bir pərixtsi qaməqhanining dərwezilirini eqip, rosullarni elip qikip, ularqə: **20** — Silər ibadəthana həylisioqə kirip, halayiqqa bu həyatlik toqrisidiki həmmə səzlərnə jakarlanglar — dəp tapilidi. **21** Rosullar bu səzni anglap, tang atqanda ibadəthana həylisioqə kirip, kixilərgə

təlim berixkə baxlidi. Bax kahin wə uning tərəpdarliri kəlgəndə, aliy kengəxmidikilər wə Israillarning barlik aqsakallirini jəm boluxkə qaқirdi. Andin [rosullarni] elip kəlsun dəp kəmaқhanioяa adəm əwətti. **22** Lekin sipahlar zindanoяa yetip baroяanda, rosullarning u yərdə yoklukini baykəp kəytip berip, kengəxmidikilərgə: **23** — Biz barsak, zindan məhkəm takaklik turuptu, kərawullarmu dərwasilirida kəzəttə turuptu. Lekin dərwasilarni eqip kərisak, iqidə birmu adəm yok! — dəp məlumat bərdi. **24** Bu həwəрни anglioяan ibadəthanidiki [məs'ul] kahin həm kərawullarning baxliki wə bax kahinlar: — «Əmdi bu ix zadi kəndəq bolup kətər?» deyixip aləqzadilikkə qəmdi. **25** Dəl xu qaoяda, bir kixi kirip: — Kəranglar, silər zindanoяa kəmioяan adəmlər ibadəthana həyolisida turup halayikə təlim beriwatidoюu! — dəp həwər kildi. **26** Buning bilən, həliki kərawullar baxliki sipahlirini baxlap berip, [rosullarni] elip kəldi. Biraқ ular halayik bizni qalma-kesək kilixi mumkin dəp kərkup, ularoяa zorluk ixlətmidi. **27** Ular [rosullarni] elip kəlgəndin keyin, ularni kengəxmidikilər aldidə turoюuzdi. Bax kahin ularni sorək kilip: **28** — Biz əsli siləрни bu namda kixilərgə təlim bərmənglar, dəp kəttik əgəhlanduroяaniduk. Lekin mana, silər yənə xu təliminglar bilən pütkül Yerusalemni kəplidinglar həmdə bu kixining kən kərzini bizgə artmaқqi boluwatisilər! — dedi. **29** Lekin Petrus wə [baxkə] rosullar jawab berip mundaқ dedi: — Insanəoяa əməs, Hudaəoяa itəət kilix kərək! **30** Silər tutup yaoяəqkə esip əltürgən əysani, ata-bowimizning Hudasi tirildürdi. **31** Huda Israil həlkini towa kilixkə wə gunəhlirining

kəqürülilikə muyəssər kılıx üçün, uni uluqlap Yetəkqi həm Kütquzuquqi süpitidə Əzining ong yenioqa kətürüp olturozudı. **32** Biz bu ixlaroqa guwahqilarmiz; xundaqla Huda Əzigə itaət kılıquqilaroqa ata kılıqan Mukəddəs Rohmu bu ixlaroqa guwahqidur. **33** Ular bu səzlərnı anglap kəlbıgə sanjiloqandək bolup [rosullarnı] ɵltürüxkə məslıhətləxtı. **34** Lekın kengəxmə iqıdə pütün həlkning hərmitıgə sazawər bolqan Pərisıy məzhıpidiki Gamalıyəl isimlik bir Təwrat əlimasi bar idi. U ornidin turup: — Ularını birdəm sirtka qikırip turunglar, — dəp buyrudı. **35** Andin u [kengəxmıdikilərgə] mundaq dedi: — Əy Israıllar, silər bu kixilərnı bir tərəp kılıxta əzünglaroqa ehtıyat kilinglar! **36** Ilgiri, həlikı Təwdas isimlik əzini qong tutup otturıoqa qikqanıdı. Uningoqa təhminən tət yüz adəm qoxuldı. Bırak u əzi ɵltürüldı wə barlik əgəxkükiliri tarkilip ketip, uning ixi yokqa qikti. **37** Andin keyin nopus tizımlax künliridə, GaliliyəlİK Yəhudamu bax kətürüp qikıp, bir top kixini toplap əzigə əgəxtürgən. Umu yokitilip, barlik əgəxkükilirimu tarkitiwetilgən. **38** Əmdi silərgə nəsihətim xuki: Bu kixilər bilən karinglar bolmisun! Ularını ihtıyarıoqa koyup beringlar. Qünki əgər bu ekim yaki bu ix pəkət insandin kəlgən bolsa, jəzmən yokqa qikıdu. **39** Lekın əgər Hudadin bolsa, silər ularını yokıtalımsilər! Həttə əzünglar Hudaoqa hıjım kılıquqılar bolup qikısilər! **40** Aliy kengəxmıdikikilər nəsihətnı qəbul kildi; ular rosullarnı qakırtip kirip, ularını kəmqilitip, ularoqa hərgiz əysanıng namida səzliməslikni aghlandırdı. Andin ularını koyup bərdi. **41** Rosullar əmdi kengəxmining otturısıdin qikıp, əzlrinıng mubarək nam

üqün horluk azabi qekixkə layik kərülgənlikidin xadlandi.
42 Ular yənila hər küni ibadəthana həylisida wə əymu-əy berip təlim berixtin wə «Əysa — Məsihdur!» degən hux həwərnı jakarlaxtin heq tohtimidi.

6 Xu künlərdə, muhlislarning sani barəanseri kəpiyip, grekqə səzləydiqan Yəhudiylar yərlik ibraniy qerindaxlarəqa: — Kündilik ozuk-tülük təksim qilinixta arimizdiki tul ayallar etibarəqa elinmidi, dəp narazilik bildürüxti. **2** Xunga, on ikkiylən pütkül muhlislarnı qakirip yiqip, ularəqa mundak dedi: — Bizning Hudaning səz-kalamini yətküzüx hizmitini taxlap qoyup, ozuk-tülük təksim qilix bilən bolup ketiximiz toqra bolmaydu. **3** Xuning üqün, i qerindaxlar, aranglardiki nam-abruyi bar, Mukəddəs Rohqə wə danalığqə toloqan yəttə kixini iloqap tallanglar, wə biz ularnı bu ixqə məs’ul qilimiz. **4** Biz bolsak, əzimizni dua qilix wə səz-kalamning hizmitidə boluxqə beqixlaymiz. **5** Bu məslihət halayiqning həmmisini hux qildi. Xuning bilən ular iman-ixənqə wə rohqə toloqan Istipan isimlik bir adəmnı tallidi, wə yənə Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas həmdə burun Təwrat etikadioqə kirgən Antakyalıq Nikolasnı tallap, **6** ularnı rosullarning aldioqə elip qiqti. Rosullar ularning [bu hizmətnı qilixi üqün] qollirini ularning üstigə təgküzüp turup, dua qilixti. **7** Wə Hudaning səz-kalami dawamlıq tarkaldi; Yerusalemdiki muhlislarning sanimu barəanseri zor dərijidə kəpəydi. Nuroqun kahinlarmu [Məsih] etikadioqə itaət qilixqə kirixiwatatti. **8** Wə Istipan [Hudaning] mehir-xəpkiti wə küq-qudritigə toloqan bolup, həlk iqidə karamətlər wə zor məjizilik alamətlərnı

kørsætti. **9** Birak «Kulluktin qikқан h rl r» d p atalojan sinagotiki b zil r, yəni Kurini w  Iskəndəriyə xəhərliri w  Kilikiyə həm Asiya  lkilliridin k lg n bəzi [Yəhudiylar] Istipanoja karxi qikip, uning bilən munazirə kilixka baxlidi. **10** Lekin ular u s z kilojanda uningda bolojan danalik w  rohka takabil turuxka amalsiz qaldi. **11** Buning bilən ular bəzi ad ml rning aqzini maylap: – Biz bu adəmning Musa w  Hudaoja karita kupurluk s zlig nlikini angliduk, – deg nni ularning aqzioja saldi. **12** Ular muxundak kilip halayiqni, ak akallarni w  T wrat ustazlirini kutratti; andin Istipanning aldini tosuj uni tutkun kilip, aliy kengəxmigə elip bard. **13** Ular sahta guwahqilarni otturioja qikirip mundak degüzdi: – Bu adəm bu muk dd s jayoja w  T wrat qanunioja karxi s zl rni kilixtin tohtimaydu. **14** Q nki biz uning həliki Nasarətlik  ysa toqruluk; «U bu jayni wəyran kilidu w  Musa pəyoqəmbər bizg  tapxurojan  n’ niwi kaid -yosunlirimizni  zg rtidu!» deg nlikini angliduk. **15** Keng xmida olturojanlarning h mmisi Istipanoja k z tikip qariojinida, uning qirayining p rixtingkid k parkirak ik nlikini k rdi.

7 Bax kahin Istipandin: – Bularning eytk nliiri rastmu? – d p soridi. **2** Istipan mundak jawab b rdi: – Q rindaxlar w  ata-bowilar, s z mg  kulak selinglar! Atimiz Ibrahim tehi Mesopotamiy  rayonida turuwatqanda, yəni H ran x hirig  k q p makanlixixtin ilgiri, xan-xərəpning Igisi Huda uningoja ayan bolup: **3** «Sən  z yurtung w  uruk-j m tingdin ayrilip qikip, Mən sanga kərsitidiojan zeminoja barojin» degənidi. **4** Buning bilən u Kaldiyl rning

zeminini taxlap, Ҳаран хәһиригә берип олтураклашти. Атиси өлгәндин кейин, Huda uni bu zeminoҗa, yәni silәр һазир турuwatқan zeminoҗa yөtkәp kәldi. **5** U waқitta, [Huda] uninoҗa bu zemindin miras bәrmidi, һәтта uninoҗa tәwә put qoyoқudәkmu bir yәр bәrmigәnidi. Gәrқә u teһiqә pәrzәnt kәrmigәn bolsimu, [Huda] bu zeminni uninoҗa wә uning nәsliгә igiliki bolux üqün berixkә wәdә qildi. **6** Andin Huda uninoҗa mundaқ dedi: «Sening nәsilliring yaқa yurtta musapir bolup turidu, xu yurttikilәр ularni қul қilip tәt yüz yil horlaydu. **7** Birақ ularni қulluққа saloқan әlni jazalaymәn», dedi Huda, «wә uningdin кейin, [nәsilliring] u yәrdin қiқip, bu yәrdә Mening ibadәt-hizmitimdә bolidu». **8** Keyin Huda Ibrahim bilән bәlgisi һәtnә boloқan әhdini tüzgән, xuning bilән Ishақ uningdin tәrәldi; [Ibrahim] uni sәkkizinqi күni һәtnә qildi; xundaқ қilip Ishақtin Yaқup [tәrәldi], Yaқuptin on ikki «қәbilә atisi» [tәrәldi]. **9** Keyin, «қәbilә atiliri» inisi Yüsүpkә һәsәt қilip, uni Misiroҗa қulluққа setiwәtti. Lekin Huda uning bilән billә bolup, **10** uni barliқ jәbir-japalardin қutқuzup, uni Misir padixahı Pirәwnning nәziridә iltipatқа igә қilip, uninoҗa danixmәnlik ata qildi. Padixah uni Misiroҗa bax wәzir, ordisoҗa bax oқojidar qildi. **11** Keyin, eoјir aқarқilik pүtkül Misir wә Қanaan yәrlirini besip, zor қiyinqilik boldi. Ata-bowilirimiz ozuқ-tүlük tapalmidi. **12** Yaқup әmdi Misirda axliқ barliқini anglioқan bolup, [oқullirini], yәni ata-bowilirimizni u yәrgә birinqi қetim әwәtti. **13** Ikkinqi қetim baroқanda, Yüsүp akilirioҗa өзini axkarilidi. Xuning bilән Yüsүpning jәмәtidikilәр Pirәwn padixahқа mәlum boldi. **14** Andin Yüsүp atisi Yaқupning

aldioqə həwər yətküzüp, uni pütün ailə-jəməti bilən, jəmiy yətmix bəx kixini Misiroqə əzigə qaqirdi. **15** Xuning bilən Yaqub Misiroqə qüxti wə xu yərdə əldi; keyin [uningdin boləjan] ata-bowilirimizmu xu yərdə əldi. **16** Ularning jəsətliri keyin Xəkəm xəhərigə qayturulup, İbrahım burun Həmorning oşulliridin məlum puloqə setiwəloqan, Xəkəmdiki bir yərlikkə qoyuldi. **17** Ləkin Huda İbrahıməqə əsli kıləjan wədinəg wakti yəqinlaxqanda, Misirda turuwatqan [İsrail] həlqining nopusi heli kəpəygənidi. **18** U wəqıttə, Yüsüptin həwiri bolmioqan yəngi bir padixah Misirda təhtkə qıktı. **19** Bu padixah qəwmimizəqə hıylə-mikirlər bilən muamilə kılıp, ata-bowilirimizni ezip horlidi, həttə ularni əz bowəqlirini həyat qaldurmasliki üqün taxliwetixkə məjbur kildi. **20** Musa mana xu qəşlarda tuşuloqanidi. U Hudaning aldidə əlahidə yəqimlik bala bolup, atisining əyidə üq ay beqildi. **21** Keyin u sirtkə qoyup qoyuloqanda, Pirəwnning kizi uni [sudin] elip, əz oşli kılıp qong kildi. **22** Musa Misirlikləarning barlik bilim-həkməti bilən tərbiyilinip, səzdə wə əməldə intayin qəbilyətlik adəm bolup qıktı. **23** Ləkin uning tuşuloqiniəqə kirik yil toxqanda, əz qerindaxliri boləjan İsrailəarning həlioqə yetix niyitigə kəldi. **24** U ulardin birining uwal kılınip bozək qiliniwatqanliqini kərup, uni qəşqəp, harlanoqan kixi üqün intiqam elip harlioquqi Misirlikni əltürdi. **25** Qünki u əz qerindaxlirini: — Huda mening qolum arkilik bizgə kutquzux yolini aqқан dəp qüxinidioqu, dəp oylioqanidi. Ləkin ular buni qüxənmidi. **26** Ətisi, Musa ularning arisidiki bir urux-jədəlni kərup, arisioqə kirip yaraxturmaqqi bolup: Silər qerindax turup,

nemixka bir-biringlaroqa yolsizlik qiliwatisilar? — dedi.

27 Biraq kerindixini yolsiz bozak qilolan kixi uni qatkə ittiriwetip: — Kim seni bizgə bax həm soraqqi bolsun dəptu?! **28** Menimu tünügünki Misirlikni ɵltürgəndək ɵltürməqimusən? — dedi. **29** Musa bu sɵzni anglap qorqup, Misirdin keqip Midiyan zeminiə berip, u yərdə musapir bolup turup qaldi. U xu yərdə ikki oəul pərzənt kɵrdi. **30** Qirik yil toxkandin keyin, Sinay teəining yenediki qəldə, kɵyüwatқан bir qatқallıқning ot yalkunida bir pərixte uningə keründi. **31** Bu oqayibanə kɵrünüxni kɵrgən Musa uningə intayin həyran bolup qaldi; buning қандақ ix ikənlikini biləy dəp yeqinraq barəanda Pərwərdigarning awazi anglinip: **32** «Mən sening ata-bowiliringning Hudasi, yəni Ibrahım, Ishaq wə Yaqupning Hudasidurmən» dedi. Musa qorқunqta titrəp, қaraxқimu jür'ət қilalmidi. **33** Pərwərdigar uningə yənə: — Ayiqingni seliwət; qünki sən turuwatқан yər muқəddəstur. **34** Mən dərһəқikət Misirda turuwatқан һəlkimning harliniwatқанlikini kɵrdüm, ularning nalə-pəryadlrini anglidim. Xunga mən ularni elip qıққili qüxtüm. Əmdi barəin, mən seni Misiroqa əwətəy!» dedi. **35** Mana һəliki kixilər: «Kim seni bizgə bax həm soraqqi bolsun dəptu!» dəp rət qilolan dəl muxu Musani, Huda uningə qatқallıqta kɵrüngən pərixting қoli bilən Israillarəqa həm bax həm қutқuzoқuqi boluxқа əwətti. **36** Ənə xu Musa һəlkə yetəқilik қilip, ularni [Misirdin] qıқardi һəmdə Misir zeminida, Qizil dengizning boyida wə қirik yilni ɵtküzgən qəldə karamətlərnı wə mejjizilik alamətlərnı kɵrsətti. **37** Ənə xu Musa əzi Israillarəqa: «Huda

qerindaxliringlar arisidin manga ohxax bir pəyoqəmbərni tikləydu» degənidi. **38** Qəl-bayawandiki jamaətkə həmrəh boləjan, Sinay teqida əzigə səz qiləjan pərixte bilən billə boləjan, ata-bowilirimiz bilən billə boləjan həmrəh dəl ənə xu idi; həyatlik bəhx yətküzidiəjan wəhiylərni bizgə yətküzüx üqün qəbul qiloquqi boləjan dəl ənə xu idi; **39** xundak bolsimu, ata-bowilirimiz uningəja itaət qilixni halimay, uni qətkə kəkip, kənglidə Misiroja qaytixni arzu qildi; **40** xunga ular Hərunəja: — «Bizgə yol baxlaydiəjan ilahlarıni yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin elip qikқан heliki Musaning nemə bolup kətkənlikini biləmiduk» dedi. **41** Xuning bilən xu künlərdə ular mozay xəklidə bir but yasap, bu məbudqa atap qurbanlik sundi. Xundak qilip ular əz kolliri bilən yasiojan bir nərsini huxal-huramlıq bilən təbrikləxkə kirixti. **42** Lekin Huda ulardin yüzini ərüp, ularni asmandiki yultuz qoxunlirioja qokunuxka qoyup bərdi. Xuning bilən pəyoqəmbərləning mukəddəs yazmisida pütülgədək, [Huda ularni mundak əyiblidı]: — «Silər qəl-bayawanda boləjan qirik yil jəryanida qiləjan qurbanlik-hədiyələrini həqiqətən Manga elip kəlgənmusilər, i Israil jəməti? **43** Bərək, silər qokunux üqün yasiojan məbudlar, yəni «Molok»ning qediri həm butung boləjan «Rəmfan»ning yultuz bəlgisini kətürüp mangdinglar; əmdi Mən silərni əsir qilip Babildin yiraqqa sürgün qildurimən». **44** Ata-bowilirimiz qəldin kəzgən waktida, «həküm-guwahlik» qediri ularning otturisida tikləngənidi; u dəl Musəja səz-kalam Yətküzgüqining buyruqinidək, kərsitilgən ərək boyiqə yasalojanidi. **45** Xu ibadət qedirini ata-bowilirimiz

ilgidirikilərdinmu igidarqilikioğa tapxurup, Yəxuaning yetəkqilikidə, Huda ularning aldidila koqlioğan əllərnin zeminlirini besiwəloğınida, uni bu yərgə elip kəlgən; qedir xundakla [padixah] Dawutning zamanioğiqə turoğan. **46** Dawut Hudaning xapaitigə erixip, Yakupning Hudasi üçün bir muqim makan selixka ijasət sorioğan. **47** Birak keyin, [Huda] üçün ibadəthana saloğan [Dawut əməs], əməliyəttə Sulayman boldi. **48** Həlbuki, Həmmidin Aliy Boloquqi insanning kolliri bilən yasioğan makanlarda turmaydu; huddi pəyoğəmbər mundak deginidək: — **49** «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaqlirimoğa təhtipərdur, Əmdi Manga kəndak əy-imarət yasimakqisilər? Manga kəndak yər aramgağ bolalaydu? **50** Bularning həmmisini Mening kolum yaratқан əməsmidi?» **51** — Əy, boyni kattik, yüriki wə kuliki hətnisiz boləğanlar! Silər Mukəddəs Roh bilən daim qarxilixisilər; silər ata-bowiliringlar nemə kioğan bolsa, xuni ohxax kiliwatisilər! **52** Pəyoğəmbərlərdin zadi kaysisioğa ata-bowiliringlar ziyankəxlik kilip baqmioğan? Xundak kilip ular «Həkkəniy Boloquqi»ning kelidəoğanlikini aldin jakarlioquqilarni oltürüxkən. Əmdi u əzi hazır kəlgəndə, silər uningəoğa satkənlük kioquqi wə katil bolup qiktinglar, **53** I silər Təwrat qanunini pərixtilərnin əmri-tapilioğanliri bilən tapxuruwelip turup, uningəoğa əməl kilmioquqilar!» **54** [Istipanning] bu səzlrini anglioğan [aliy kəngəxmidikilər] yürigə [hənjər] sanjiloğəndək bolup, uningəoğa qixlirini oququrlatti. **55** Lekin u bolsa Mukəddəs Rohka toloğan, kəzlrini kəkkə tikip, Hudaning julasini, xundakla uning ong yenida əysaning turoğanlikini kərup, **56** — Qaranglar!

Asmanlar eqilip, Insan'ooqlining Hudaning ong yenido turoqanlikini keruwatimən! — dedi. **57** Ular buningoqa kulaklirini kolliri bilən etiwelip, awazini kattik ketürüp warkirixip birlikta uningoga yopurulup keliwidi, **58** uni xəhərning sirtioqa ittirip qikirip, qalma-kesək kilixka baxlidi. [Uni ərz kiləqan] guwahqilar [uni qalma-kesək kilixtin awwal] qapanlirini Saul isimlik bir yaxning puti aldida koyup koyuxti. **59** Ular Istipanni qalma-kesək kiləqinida u: — I Rəb əysa, mening rohimni qobul kiləqaysən! — dəp nida kildi. **60** Andin u tizlinip turup kattik awaz bilən: — I Rəb, bu gunahning hesabini ulardin almiəqaysən, — dedi. U bu səzni kilip bolupla jan üzüp uhlap kətti.

8 Istipanning eltürüluxini Saulmu kollaytti. Xu kündin baxlap, Yerusalemdiki jamaətkə qaritiləqan dəhxətlik ziyankəxlik kəzoqaldi. Rosullardin baxka barlik jamaəttikilər Yəhədiyə wə Samariyəning hərəkaysi yurtlirioqa tarkilip ketixti. **2** Bəzi ihlasmən kixilər Istipanni dəpnə kilip, uningoga kattik yioqa-zarlarni ketürüxti. **3** Lekin Saul jamaətkə wəyranqilik selip, əymu-əy ahturup, ər-ayaloqa qarimay ularni sərəp qikip zindanoqa taxlidi. **4** Əmdi tarkilip kətkənlər tarkələqan yurtlarda kezip səkalamning hux həwirini jakarlidi. **5** Ularning iqidin Filip bolsa Samariyəning məlum bir xəhərigə berip, yərlik kixilərgə Məsihni jakarlidi. **6** Top-top kixilər uni anglap həmdə u kərsətkən məjizilik alamətlərnə kərüp, bir jan bir dili bilən uning səzlidirigə kulak saldi. **7** Qünki napak rohlar bolsa, qaplixiwələqan kixilərdin kattik warkirioqiniqə qikip kətti. Nuroqun paləq, tokurlarmu sakaytildi; **8** zor xad-

huramlik xu xəhərni kaplıdi. **9** U xəhərdə əsli jadugər-sehīrgərlik bilən xuqulliniwatқан Simon isimlik bir adəm bar idi; u xu yol bilən pütkül Samariyədikilərnı hang-tang qaldurup, əzini kaltis zat kərsətməkqi bolup kəlgənidi. **10** Pekirdin tartip ambaloıqə ularning həmmisi uningəya ihlas kılıp qaraytti wə «Hudaning uluq küq-kudriti mana xu!» deyixətti. **11** Halayiq uningəya xundak ihlas kılıxi uning uzundin beri jadugər-sehīrgərlik bilən ularni hang-tang qaldurup kəlgənlik tūpəylidin idi. **12** Lekin əmdi Filip Hudaning padixahlıki wə Əysa Məsihning nami toqrısidiki hux həwərnı jakarlıqınida ular uning səzlırigə ixəndi wə ərlər bolsun, ayallar bolsun qəmüldürüxnı qəbul kıldı. **13** Simon əzimu ixəndi. U qəmüldürülgən bolup, həmixə Filipning yenida yürdi həmdə [Filip] kərsitiwatқан məjizilik alamətlər wə kudrətlik ixlarəya qarap, intayın həyran boldi. **14** Yerusalemdiki rosullar Samariyəliklərnıng Hudaning səzini qəbul kıləjanlıkını anglap, Petrus bilən Yuhannani ularəya əwətti; **15** ikkiylən u yərgə qüxüxi bilənla, ularni Mukəddəs Rohning ata kılinoquqisi bolsun dəp dua kıldı. **16** Qünki Mukəddəs Roh tehi ularning heqkaysisioya qüxmigənidi; ular pəkət Rəb Əysaning nami bilən qəmüldürülgənidi. **17** Petrus bilən Yuhanna ularning üstigə kəlini təgküzüxi bilən, Mukəddəs Roh ularəya ata kılındi. **18** Lekin Simon Mukəddəs Rohning rosullarning kəlini təgküzüp qoyuxi bilən ata kılinojanlıkını kərüp, ularəya pul təngləp: **19** — Bu küq-kudrəttin mangimu beringlarki, mənmu hərkimning üstigə kəllirimni təgküzsəm, uningəya Mukəddəs Roh ata kılınsun, — dedi. **20** Lekin Petrus uningəya mundak

jawab bardi: — Hudaning bu iltipatini puloqa setiwaloqili bolidu, dap oylioqining uqun, pulung san bilan tang halakatkə barsun! **21** Sening bu ixta heq hæsseng yaki nesiwəng yoktur! Qunki sening niyiting Huda aldida durus əməs! **22** Xunga, bu rəzillikingdin towa qilip, Rəbtin, mumkin bolsa kənglümdiki bu niyitim kəqürüm qilinoqay, dap ətün! **23** Qunki sening aqqiq həsətkə tolup, həkqaniysizlikning asaritida ikənliking manga məlum. **24** Simon ularoqa: — Mən uqun Rəbdin ətününglarki, silər eytkən ixlardin heqbiri beximoqa kəlmigəy! — dedi. **25** Petrus bilən Yuhanna yənə xu yərdə agahguwahlik berip Rəbning səz-kalamini yətküzgəndin keyin, Samariyəning nuroqun yeza-kəntlirigə berip hux həwər yətküzgəq, Yerusalemoqa kaytip kətti. **26** Xu waqitta, Hudaning bir pərixtsi Filipka: — Ornungdin turup jənobka qarap Yerusalemdin Gaza xəhirigə mangidioqan yol bilən mang! — dedi (xu yol qəldiki yoldur). **27** Xunga Filip ornidin turup yoloqa qikti. Wə mana, yolda Efiopiyə ayal padixahi Kandasning bir əməldari, pütkül həzinigə məs’ul Efiopiyəlik aqwat wəzir turatti. U Yerusalemoqa Hudaqqa ibadət qiloqili baroqanidi; hazır kaytix yolida əzining jəng hərwisida olturup, Yəxaya pəyoqəmbərnin yazmisini oquwatatti. **29** Roh Filipka: — Bu hərwinin yenioqa berip uningoqa yəqinlaxkin, — dedi. **30** Filip yügürüp berip, [wəzirning] Yəxaya pəyoqəmbərnin yazmisidin oquwatqanlirini anglap, uningdin: — Oquwatqiningizni quxiniwatamsiz? — dap soridi. **31** Wəzir uningoqa: — Biri manga quxəndürüp bərmisə, mən qandaxmu quxinələymən?! — dap, Filipni hərwisioqa qikip yenida

olturuxka etüнди. **32** U oquwatkan yazma kısmi bolsa: «U goya boquz laxka yetilap mengiloqan koydäk boquz laxka elip mengildi, Kırkıoquqi aldida ün-tinsiz yatқан közidäk, u zadila eoqiz aqmidi. **33** U horlinidu, u hək soraktin məhrum boldi, Əmdi uning əwladini kimmu bayan kılalisun?! Qünki həyati yər yüzidin elip ketildi». **34** Aqwat Filiptin: — Dəp bərsingiz, pəyoqəmbərning bu sözi kimgə qaritip eytiloqan? Əzigimu yaki baxқа birsigimu? — dəp soridi. **35** Filip aqzini eqip xu yazmining xu kısmidin baxlap, uningə əysa toqrisidiki hux həwərnı jakarlap bərdi. **36** Ular yolda ketiwetip, su bar bir yərgə kəlgəndə, aqwat: — Mana bu yərdə su bar ikən. [Muxu yərdila] qəməldürülükümgə kandaq tosaloqu bar? — dedi. **38** U hərwinı tohtitixni buyrudi. Filip wə aqwat ikkisi billə suqə qüxüp, uni qəməldürdi. **39** Ular sudin qıqkanda, Rəbning Rohı Filipni kətürüp elip kətti. Aqwat uni qayta kərmidi, əmma u xadlinip yolini dawamlaxturdi. **40** Filip bolsa Axdod xəhiridə pəyda boldi; u xu yurtni kezip, xu yərdin Kəysəriyə xəhirigə kəlgüqə boloqan həmmə xəhərlərdə hux həwər jakarlidi.

9 Əmma [xu qaoqlar] Saul hər nəpısidə Rəbning muhlisliroqə tehiqə izqil kıröinqilik təhditliri seliwatқан pəyt idi. U Bax kaqinning aldioqə berip, **2** Dəməxk xəhiridiki sinagolaroqə təwsiyə heti yezip berixni soridi. Xundak boləqanda, u Dəməxktə [Məsih] yolidikilərdin birərsini, məyli ər bolsun, ayal bolsun tepiwalsila, baqlap tutkun kılıp, Yerusalemoqə elip kelixkə ruhsət bolatti. **3** Saul yoloqə qıqıp, Dəməxk xəhirigə yeqinlaxkanda, tuyuksiz asmandin küqlük bir nur qüxüp, uning ətrapini

yorutuwatdi. **4** U yerga yikildi wa oziga: — Saul, Saul! Manga nemixka ziyankaxlik kilisen? — degan bir awazni anglidi. **5** — I Rab, sen kimsan? — dap soridi u. Awaz: — Men sen ziyankaxlik kilivatkan Oysadurmən. **6** Ornungdin tur, xaherga kir, nemə kilixing kerakliki sanga eytip berilidu» — dedi. **7** Uning bilən billə mangoqan adəmlər awazni anglisimu, heqkimni kerəlmigəqkə, xu yərdə ün qikirmay turupla qaldi. **8** Saul yərdin turup, kəzlrini eqip qaridi, lekin heq nərsini kerəlmidi. Həmrəhliri uni qolidin yetiləp Dəməxkə elip kirdi. **9** U üq kungiqə kəzi kərməs bolup nə yemidi nə iqmidi. **10** Dəməxktə Ananiyas isimlik məlum bir muhlis bar idi. Rab uningqə bir oqayibanə kərinüxtə kərinüp uni: — Ananiyas! — dap qakirdi. — Mana mən, i Rab, — dap jawab bərdi u. **11** Rab uningqə: — Sən dərhal «Tüz» dap ataloqan koqioqə berip, Yəhudaning oydin Tarsusluq Saul isimlik birini sorap tap; qünki mana, u dua-tilawət kilivatidu. **12** U dua kilivatqinida, oqayibanə kərinüxtə Ananiyas isimlik bir kixining kelip, kəzini kəridioqan kilix üqün üstigə qolini təgküzgənlikini kərdi, — dedi. **13** Ananiyas: — I Rab, mən bu adəmning həwirini nuroqun kixilərdin anglidim, u Yerusalemdiki muqəddəs bəndiliringgə xunqə kəp ziyən-zəhmət yətküzgən! **14** Həzir u muxu yərdə namingqə nida qiləqlarining həmmisini tutup baqlax üqün bax kahinlardin hokuk aptu — dedi. **15** Lekin Rab uningqə: — Bariwər! Qünki u namimni əlləring wə ularning padixəlrining həm Israillarning aldidə ayan kilix üqün özümgə alahidə tallioqan bir əswabtur. **16** Qünki mən uningqə namim üqün qanqilik azab-oqubətlərnə

tartixining mukərrər ikənlikini ayan qilimən, — dedi. **17** Buning bilən Ananiyas berip, xu əygə kirdi; u qollirini Saulning üstigə təgküzüp uningə: — Qerindax Saul, Rəb, yəni bu yərgə keliwatqan yolungda sanga kərüngən əysa, kəzliringni kərələydiqan bolsun dəp wə sening Mukəddəs Rohqa tolduruluxung üqün meni xəhsən əzi əwətti, — dewidi, **18** Saulning kəzliridin huddi belik qasirikidək bolqan bir nərsilər qüxüp, kəzliri eqilip kərələydiqan boldi. U ornidin turup, qəməldürüxni qobul qildi. **19** U oqizalanoqandin keyin, qıwwətlinip maqduroqa kirdi. **20** [Saul] Dəməxktiki muhlislarning yenida birnəqqə kün turdi wə waqitni etküzməy sinagolaroqa kirip, «U kixi Hudaning Oqlidur» dəp əysani jakarlaxqa baxlidi. **21** Uni angliqanlar səzliridin intayin həyran boluxup: — Bu adəm Yerusalemda bu namoqa nida qiloquqilarni kattik wəyran qiloqan həliki adəm əməsmu? Bu yərgimu muxundaklarni baqlap bax kaqinlaroqa tutup berix məqsitidə kəlgənmidu? — deyixti. **22** Ləkin Saulning qayil qilix küqi baroqanseri exip, əysaning Məsih ikənlikini ispatlap Dəməxktiki Yəhudiylarni parakəndiqilikkə qəmdürdi. **23** Kəp künlərdin keyin, Yəhudiylar Saulni yoqatmaqqa kəst qilməqci boldi. **24** Ləkin Saul ularning suyikəstidin həwər tapti; uni tutup əltürüx üqün ular keqə-kündüz xəhərnin qowuqlirida paylap yürdi. **25** Ləkin muhlislar bir küni keqidə uni qong sewətkə olturoquzup, sepil [kamaridın] qüxürdi. **26** Saul Yerusalemoqa yetip berip, u yərdiki muhlislaroqa qoxulmaqci boldi, ləkin ularning həmmisi uning muhlis ikənlikigə ixənməy, uningdin qorkti. **27** Birəq Barnabas uni elip berip, rosullar

bilən körüxtürdi. U ularoqa Saulning Dəməxkning yolida Rəbni qandak kərgənlikini, Rəbningmu uningoqa gəp qiloqanlikini qüxəndürdi wə uning Dəməxktə Əysaning namida qandak jür'ətlik bilən səz-kalam yətküzgənlikini ukturdi. **28** Buning bilən, Saul Yerusalemda rosullar bilən billə oquq-axkarə yürüp, yürəklik halda Rəbning namida səz-kalam yətküzətti. **29** U yənə grekqə səzlixidiqan Yəhudiylar bilənmü səzlixip munazirilixətti; nətijisi, ular uningoqa kəst qilməqci boldi. **30** Kəringaxlar bu ixtin həwər tepip, uni Kəysəriyə xəhərigə elip berip, andin u yərdin Tarsus degən xəhərgə yoləqa saldi. **31** U qaoqda, pütkül Yəhudiyə, Galiliyə wə Samariyədiki jamaətlər [bir məzgil] tinqlikqa erixip, [etiqadta] quruldi; Rəbning kərkunqida mengip, Mukəddəs Rohning riqəbət-təsəllisi bilən ularning sanlirimu barəqanseri kəpəyməktə idi. **32** Xu waqitlarda xundaq boldiki, Petrus həkəysi jaylarni arilap yürəgəndə, Lidda xəhəridiki mukəddəs bəndilərnimu yoklaxqa qüixti. **33** U yərdə u əneyas isimlik bir adəmnü uqratti. Bu adəm paləq bolup, orun tutup yətkili səkkiz yil boləqanikən. **34** Petrus uningoqa: — Əneyas, Əysa, yəni Məsih boləquqi seni sakaytidu. Ornungdin turup, palisingni yiojixtur! — dedi. U dərhal ornidin turdi. **35** [Əneyasni] kərgən Lidda xəhəridiki wə Xaron rayonidikilərnin həmmisi towa qilip Rəbgə baqlandi. **36** Yoppa xəhəridə bolsa Tabita isimlik bir ayal muhlis bar idi (uning ismi grekqidə «Dorkas» idi). U hərdaim yahxi əməllər wə həyr-sahawətlik ixlarəqa berilətti. **37** Xu künlərdə xundaq boldiki, u kesəl bolup, əlöp kətti. Kixilər jəsətni yuyup, üstünki kəwəttiki bir

əygə yatquzup qoydi. **38** Yoppa xəhəri Lidda xəhərigə yeqin boləqqa, Yoppadiki muhlislar Petrusning Liddada ikənlikini anglap, uning aldiəja ikki adəm əwətti. Ular: «Həyal bolmay yenimizəja kəlsəng!» — dəp yelindi. **39** Petrus ornidin turup ular bilən billə Yoppaəja bardı. Yoppaəja yetip kelixi bilən ular uni üstünki kəwəttiki əygə baxlap qıktı. Barlıq tul ayallar Petrusning ətrapiəja olixip, yioəja-zar kılıxip uningəja Dorkasning ular bilən billə boləjan waktida əzlrigə tikip bərgən kənglək-kiyimlirini kərsitixti. **40** Ləkin Petrus həmməylənni qikiriwetip, tizlinip olturup dua kildi. Andin u jəsətkə qarap: — Tabita, ornungdin tur! — dedi. Tabita kəzini eqip, Petrusni kərup, ornida olturdi. **41** Petrus uningəja kəlini uzitip uni yələp turoquzdi wə muqəddəs bəndilər bilən tul ayallarni qakirip, Dorkasni ularəja tirik tapxurup bərdi. **42** Bu həwər pütkül Yoppaəja tarkilip, nuroqun kixilər Rəbgə etiqad kildi. **43** Xundak boldiki, Petrus Yoppada Simon isimlik bir kənqining əyidə uzun künlər turdi.

10 Kəysəriyə xəhəridə Korniliy isimlik bir adəm bolup, u [Rim] kəoxunidiki «İtaliyəliklər» kışmining yüzbəxi idi. **2** U ihlasmən adəm bolup, əzi wə pütkül əyidikiliri Hudadin kərkətti. U mərdlik bilən namratlarəja həyr-sahawət kılıp, daim Hudaəja dua-tilawət kılatti. **3** Bir küni qüxtin keyin saət üqlərdə, u oqayibanə bir kərünüxtə Hudaning bir pərixtisining əzining yenioəja kəlgənlikini oquq kərdi. Pərixte uni: — Korniliy! — dəp qakirdi. **4** Korniliy uningəja kəzlrini tikip qattıq qəqüp: — Təksir, nemə ix? — dəp soridi. Pərixte uningəja: — Sening dualiring wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldiəja əslətmə kurbanliktək

berip yətti. **5** Əmdi sən Yoppağa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioğan Simon isimlik adəmni qakirtip kəl. **6** U Simon isimlik bir kənqining əyidə mehman bolup turuwatidu. Simonning əyi dengiz boyida, — dedi. **7** Uningoğa səzligən pərixətə kətkəndin keyin, Korniliy əydiki hizmətqilərdin ikkini wə daim yenida turup hizmət kiləuqilar iqidiki ihlasmən bir ləxkəni qakirdi. **8** Barlik ixlarni qüxəndürgəndin keyin, ularni Yoppağa əwətti. **9** Ətisi ular səpər kilip xəhərgə yəkinlaxkanda, qüx waqti bolup, Petrus dua kilix üçün əgzigə qikti. **10** Uning kərsiki eqip ketip, bir nərsə yəy dedi. Birak ular oqiza təyyarlawatkanda, oqayibanə bir alamət Petrusni oruwaldi. **11** U asman eqilip, tət burjikidin baqlanəğan həlda yər yüzigə qüxürülüwatқан kəng dastihandək bir nərsini kərđi. **12** Dastihanda hərhil tət putluk həywanlar, yər beoqirliəuqilar, asmandiki uqar-қанatlarmu bar idi. **13** Uningoğa bir awaz anglandi: — «Ornungdin tur, Petrus, ulardin soyup yə!» **14** — Yak, Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən heqқақан heqқandək napak yaki haram nərsini yegən əməsmən! — dedi Petrus. **15** Awaz ikkinqi ketim kelip uningoğa: — Huda həlal dəp pakliəanni sən haram demə! — deyildi. **16** Bu ix üq ketim yüz berip, andin dastihandək boləğan xu nərsə dərhal asmanoğa elip qikip ketildi. **17** Petrus kərgən oqayibanə alamətning mənisi toqrisida kaymuқup turəanda, mana Korniliy əwətkən kixilər Simonning əyini tepip, dərwaza aldida turatti. **18** Ular birsini qakirip, uningdin Petrus dəpmu atilidioğan Simon degən birsi bu yərdə turamdu? — dəp soridi. **19** Petrus tehiqə xu oqayibanə alamətning

mənisi üstidə oyliniwatqanda, Roh uningə: — Mana, seni üq adəm izdəp kəldi. **20** Ornungdin tur, pəskə qüx, heq ikkilənməy ular bilən billə barəyin. Qünki ularni əwətküqi Mən! — dedi. **21** Petrus pəskə qüxüp, həliki adəmlərgə: — Silər izdigən kixi mana mən bolimən. Bu yərgə kelix səwəbinglar nemikin? — dedi. **22** Ular jawabən: — Həkkəniy bir adəm, Hudadin kərkidioqan, xundakla pütkül Yəhudiy həlki təripligən Korniliy isimlik rimlik yüzbexi mukəddəs bir pərixətə tərpidin sizni öyigə qakirtip, sizdin səz-kalam anglaxqa əmr kəlinəqan! — dedi. **23** Xunga Petrus ularni öygə təklip kəlip, kəndurup mehman kəldi. Ətisi ornidin turup u ular bilən billə yoloqə qikti. Yoppadiki kəindaxlardin bəziliri ularəqə həmrəh bolup mangdi. **24** İkkinqi küni, ular Kəysəriyəgə yetip bardi. Əmdi Korniliy tuqənliri wə yəkin yar-buradərlirini öyigə qakirip, Petruslarni təkkəzarlik bilən kütüp turatti. **25** Petrus öygə kirgəndə, Korniliy aldioqə qikip, ayioqioqə əzini etip səjdə kəldi. **26** Lekin Petrus [dərhal] uni yələp turoquzup: — Ornungdin turoyin! Mənmə bir insan, halas! — dedi. **27** U Korniliy bilən gəp kəloqəq öygə kəriwidi, əyning iqigə yioqiloqan top-top adəmlərnəni kərdi. **28** U ularəqə: — Silərgə məlumki, biz Yəhudiylarning yat əlliklərdin birsi bilən bardi-kəldi kəlixə yəki əylirigə kərixə Təwrat kənun-əkidilirimizgə hilap. Lekin Huda mənəgə heqkəndəq adəmnəni napək yəki hərəm deməslikim kərəkləkinəni ayən kəldi. **29** Xuning üqün silər adəm əwətip mənə qəkiroqəndə, heq rət kəlməy əldinglarəqə kəldim. Əmdi soray, mənə nəmə dəp qəkirdinglar? — dedi. **30** Korniliy mündəq dedi: — Tət künning əldidə

bügünki muxu waqitkiqə roza tutkanidim; saət üqlərdə mən öydə dua kıliwatattim. Tuyuksiz kiyimliridin nur qaknap turidioqan bir adəm aldimda pəyda bolup ərə turdi: **31** «Korniliy! Duaying ijabət kılindi wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldioqə əslətmə qurbanliktək yətti. **32** Xunga Yoppaoqə adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioqan Simon isimlik adəmni qakirtip kəl. U dengiz boyida olturaqlıq Simon isimlik bir kənqining öyidə mehman bolup turuwatidu» dedi. **33** Xuning üqün, dərhal əzlirini qakirip kelixkə adəm əwətkənidim. Əzliri külbəmgə kelip yahxi kildila! Əmdi biz həmməylən Huda əzlrigə əmr kıloqan barlik səzlərnı anglax üqün Hudaning aldida hazır turuwatimiz. **34** Petrus aqzini eqip mundak dedi: — Bərək, mən Hudani həqkəndak adəmgə yüz-hatirə kılmaydu, dəp qüxinip yəttim; bəlki hər əldin boləqlar iqidə Uningdin qorqidioqan wə həkkanıyət yürgüzidioqan kixi bolsila, Uning aldida məkbuldur. **36** Huda Israil həlkigə yətküzgən səz-kalam, yəni Əysa Məsih arkilik (u pütkül məwjudalaroqə Rəbdur) inak-jatırjəmlıq jakarlanoqan hux həwər silərgə məluməq; **37** Silərnıngmu Yəhya [pəyoqəmbər] qəmüldürüx qakirikini yətküzgəndin tartip, Galiliyədin baxlap pütkül Yəhudiyə zeminlirida Nasarətlik Əysa tooqruluk guwahliktin — yəni Hudaning kəndak kılip uni Mukəddəs Rəh wə küq-qudrət bilən məsihligənliki, xuning bilən u həmmə yərnı kezip, yahxi əməllərnı kılip, İblisning ilkidə boləqlarınıng həmmisini sakaytkanlikidin həwiringlar bardur. Qünki Huda unıng bilən billə idi. **39** Bizmu unıng həm Yəhudiylarınıng zeminida həm Yerusalemda kıloqan

pütün əməllirining guvahqiliri. Ular uni yaoʻaqa esixi bilənmu eltürdi. **40** Birak üqinqi küni, Huda uni qayta tirildürüp namayan kildi. Birak həmmə kixilərgə əməs, pəqət Huda Əzi aldi bilən tallioʻan guvahqilar, yəni u ölümündin tirilgəndin keyin uning bilən həmdastihan boləan bizləarning arimizda namayan kildi. **42** U bizgə həlqkə hux həwər yətküzüxnı wə əzining Huda tərıpidin tiriklər wə əlgənləarning soraqqisi qilinip təyinləngüqi ikənlikini jakarlanıni əmr kildi. **43** Barlıq pəyoʻəmbərlər uningə qawahlık beriduki, hərkim uningə etıkad qiloʻan bolsa uning nami arqilik gunahlıri kəqürüm qilinidu. **44** Petrus tehi bu səzləni qiliwatqanda, Muqəddəs Roh səz-kalamni anglawatqan həmmə kixigə qüxti. **45** Petrus bilən billə kəlgən hətnilik boləan ixəngüqiləarning hər biri Muqəddəs Rohning yat əllərdikilərgimu ata qilinip təkülgənlikini kərüp bək həyran boluxti. **46** Qünki ularning [karamət naməlum] tillarda səzlixip Hudani uluʻliəanlikini anglidi. Xunga Petrus: **47** — Muxu kixilər bizgə ohxax Muqəddəs Rohni qəbul qiloʻuqi boləan bolsa, kim ularning suoʻa qəməldürüxnı qəbul qilixini tosalisun?! — dedi. **48** Xuning bilən u ularning Rəbning namida qəməldürülüxnı buyrudi. Andin ular Petrusning ular bilən birnəqqə kün turuxini ətündi.

11 Rosullar wə pütkül Yəhüdiyədiki baxqa qerindaxlar [yat] əllikləarningmu Hudaning səz-kalamini qəbul qiloʻanlikini anglidi. **2** Xunga, Petrus Yerusalemoʻa qaytkanda, hətnilik boləan [ixəngüqilər] uni əyibkə buyrup: **3** — Sən hətnə qilinmioʻan adəmləarning əyidə mehman bolup, ular bilən həmdastihan boldung?! —

dedi. **4** Birak Petrus pütün ixni baxtin-ahiriqigə ularoşa bir-birləp qüxəndürüp **5** mundaq dedi: — Yoppa xəhiridə dua kıliwatqinimda, oşayibanə kərünüx meni oriwelip, bir alamətni kərdüm. Kəng dastihandək bir nərsə tət burjikidin başlanoşan həlda asmandin qüxüp, mening yenimda tohtidi. **6** Uningoşa kəz tikip qarisam, iqidə hərhil tət putluk həywanlar, yawayi həywanatlar, yər beşirlişuqilar, asmandiki uqar-qanatlar mu bar ikən. **7** Andin: «Ornungdin tur Petrus, ulardin soyup yə!» degən bir awazni anglidim. **8** Mən: «Yaq Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən heqqaqan hərqandaq napak yaki haram nərsini aşzimoşa aloşan əməsmən!» dedim. **9** Birak manga yənə: «Huda həlal dəp paklioşan nərsini sən haram demə!» degən awaz anglandi. **10** Bu ix üq kətim xundaq təkərlinip, ahir bularning həmmisi asmanoşa kaytidin tartip ketildi. **11** Mana dəl xu qaoşda, Qəysəriyədin meni qakirixka əwətilgən üq kixi mən turoşan öyning aldioşa kəldi. **12** Muqəddəs Roh meni heq ikkilənməy ular bilən billə berixka buyrudi. Muxu altə kərindaxmu mən bilən billə bardi. [Qəysəriyəgə yetip kelip], həliki adəmning öyigə kirduq. **13** Bu kixi bizgə əzining öyidə payda bolup turoşan bir pərixtni qandaq kərgənlikini eytti. Pərixta uningoşa: «sən Yoppaşa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioşan Simon isimlik bir adəmni qakirtip kəl, **14** u sanga seni wə pütkül ailənggə nijatlik yətküzidioşan bir həwərnə eytip beridu» degən ikən. **15** Mən gəpni baxlişinimda, Muqəddəs Roh huddi baxta bizning üstimizgə qüxkinidək, ularoşimu qüxti. **16** Xu qaoşda, Rəbning səz-kalamini, yəni: «Yəhya kixilərnə suoşa

qomüldürgən, lekin silər bolsanglar Mukəddəs Rohqa qomüldürülisilər» deginini esimgə aldim. **17** Xunga, əgər Huda əmdi muxularoqa biz Rəb Əysa Məsihkə etikad kılöjnimizdin keyin bizgə bərgən iltipatka ohxax iltipat ata kılöjan bolsa, Hudani tosalöjudək mən zadi kim idim? **18** Ular bu sözlərni angliöqanda, əyibləxtin tohtap, Hudaöqa mədhiyə ökup: — Bərək, Huda əllərgimu həyatlikka elip baridöjan towa kılixni nesip kılıptu! — deyixti. **19** U qaöda, Istipanning ixi bilən ziyankəxlikkə uqrap hərkäysi jaylaroqa tarkilip kətkənlər Fənikiyə rayoni, Sıprus arili wə Antakya xəhəri katarlik jaylaröiqə yetip berip, bu jaylarda söz-kalamni pəkət Yəhudiylaröjila yətküzətti. **20** Lekin ulardin Sıprus arili wə Kurini xəhəridin kəlgən bəzilər Antakya xəhərigə baröqanda, Rəb Əysaning hux həwirini Greklərgimu yətküzdi. **21** Rəbning kəli ular bilən billə bolup, tolimu nurojun kixilər ixinip towa kılıp Rəbgə baölandi. **22** Bu həwər Yerusalemdiki jamaətning kılıkioqa yetip kəldi. Xuning bilən ular Barnabasni Antakyaöiqə arilap ötüxkə əwətti. **23** Barnabas yetip berip, Hudaning mehir-xəpkitini kərup, huxal boldi. U ularning həmmisini jan-dilidin kət'iylik bilən Rəbgə qing baölinixka riöbətəndürdi. **24** Qünki u Mukəddəs Rohqa wə iman-ixənqkə toldurulöjan bolup, yahxi bir adəm idi. Xuning bilən zor bir top adəmlər Rəbgə kəxuldi. **25** Xuning bilən Barnabas Tarsus xəhərigə Saulni izdöp bardı. **26** Uni tepip Antakyaöqa elip kəldi; xundak boldiki, ikkiylən jamaət bilən billə sak bir yil yiojilip, nurojun adəmgə təlim bərdi. Muhislarning «Hristianlar» dəp tunji atilixi Antakyadin baxlandi. **27** U künlərdə bəzi

pəyojəmbərlər Yerusalemdin Antakyağa qüxüp kəldi. **28** Bulardin Agabus isimlik birəylən otturiğa qikiq, Rohning wəhiyini yətküzüp, kattik bir aqarqilikning pütkül dunyani basidiqanlikini aldin eytti (bu aqarqilik dərəkə «Klawdiyus Kəysər» həküm sürgən wəqıtta yüz bərdi). **29** Buning bilən [Antakyadiki] muhlislarning hər biri öz kurbioğa karap pul yioqip, Yəhudiyədə turuwatqan qerindaxlarğa yardım berixni qarar qildi. **30** Ular bu qararni ada qilip, ianini Barnabas wə Saulning qoli arqilik [Yəhudiyədiki jamaət] aqsakalliriğa yətküzüp bərdi.

12 Xu qaoqlarda, Hərod padixah jamaəttikilərdin bəzilirigə ziyankəxlik qilməqci bolup ularğa qol saldi. **2** U Yuhənnaning akisi Yakupni qiliqlap ɵltürdi. **3** Əzining bu qiloqan ixining Yəhudiyələrğa yəqqanlikini kɵrüp, u Petrusnimu tutqun qildurudi (xu qaoqda «petir nan heyti» məzgili idi). **4** Petrusni tutqandin keyin, uni zindanoğa taxlap, tət ləxkər bir guruppa qilinjoqan tət qarawwul topioğa tapxurdi. Pasha heyttin keyin, Hərod uni halayik aldidə sorəq qilməqci idi. **5** Xunga Petrus zindanda tutup qelindi. Lekin jamaət Hudağa jan-dil bilən uning ɵqün dua qilixiwatatti. **6** Əmdi Hərod uni elip qikiq sot qilixning aldinqi keqisi, Petrus ikki zənjir bilən baqlaklik peti, ikki qarawulning otturisida uhlawatatti; ixikning sirtidimu birnəqqə qarawul zindanni kəzət qiliwatatti. **7** Wə tuyuksiz Rəbning bir pərixlisi kɵrünüp, bir nur kamerni yorutti. Pərixte Petrusning biqinioğa noqup: — Tez tur! — dəp oyoqatti. Uning qolliridiki zənjir xu qəman boxap qüxüp kətti. **8** Pərixte uningoğa: — Belingni baqliwal! Kəxingnimu kiy! — dedi. Petrus uning deginini

qildi. Andin u: — Qapiningni yepinqaklap kəynimdin mang! — dedi. **9** Petrus uningoğa əgixip [kamerdin] qikti. Birak u pərixting wasitisi bilən boluwatqan bu ixlarning rastlikini bilməy, bəlki bir oğayibanə kərünüx kərüptimən, dəp oylawatatti. **10** Ular birinqi wə ikkinqi kəzəttin ətüp, zindanning xəhərgə qikidioğan təmür dərwasioğa baroqanda, dərwaza ular üqün əzlükidin eqilip kətti. Ular qikip, bir koqidin ətəkəndə, pərixte tuyuksiz uning yenidin kətti. **11** Xu qaoqda, Petrus esigə kelip, öz-əzigə: «Dərwekə əmdi Rəb Əz pərixtisini əwətip, meni Herodning kolidin wə Yəhədiy həlkining kütkenlirining həmmisidin kutkuzuptu, dəp bildim» — dedi. **12** Həqikiy əhwalni qüxinip yətkəndə, u Markus dərpmu atilidioğan Yuhannaning anisi Məryəmning əyigə bardı. U yərdə nuroqun kixilər yioqilip dua-tilawət qiliwatatti. **13** U dərwasining ixikini qakqanda, Roda isimlik bir dedək awazni anglap qikti. **14** U Petrusning awazini tonup, huxallikidin ixikni eqixkimu ülgürməy yügürüp kelip, həmməyləngə: — Petrus dərwaza aldida turidu! — dəp həwər qildi. **15** Lekin ular: — Sarang bolup qaldingoqu! — deyixti. Birak u: — Rast xundak, dəp turuwaldi. Ular: — U uning pərixtisi bolsa kerək! — deyixti. **16** Birak Petrus dərwasini qəkiwərđi. Ular qikip dərwasini eqip, uning əzini kərgəndə həmməylən hang-tang boluxti. **17** Petrus ularoğa ün qikarmaslikka qol ixariti qilip, ularoğa Rəbning əzini zindandin qandaq elip qikqanlikini eytip bərđi. Andin keyin, u: — Bu həwərnı Yakupqa wə kərindaxlaroğa yətküzüp qoyunglar, — dəp, əzi u yərdin baxqa yərgə kətti. **18** Tang atqanda, qarawullar Petrus zadi nemə boldı

dəp sarisimigə qüxti. **19** Hərod uni izdəp uning iz-derikini tapalmioçaqqa, qarawullarni soraq kılıp, ularni ölümgə məhkum kılıxni buyrudi. Bu ixtin keyin, u Yəhudiyyədin qüxüp Kəysəriyə xəhriyə berip xu yərdə turdi. **20** Əslidə Hərod [han] bilən Tur wə Zidondikilər arisida qattıq jedəl bar idi. Həlbuki, Tur wə Zidondikilər birlixip, Hərodning aldioğa kəldi. Uning bilən yarixiwelıx üqün ular aldi bilən hanning Bilastus isimlik xəhsiy oqojidarini əzlıriyə yar-yələk boluxqa qayıp kılənanidi. Qünki bu yurttikilər axlıqni hanning ilkidiki jaylardın alatti. **21** Bəlgiləngən kərxüx künidə Hərod xahənə tonlirini kiyip, soraq təhtidə olturup, ularoğa nutuk sözlidi. **22** Angliqan həlk: — Bu adəmning awazi əməs, bəlki bir ilahning awazidur! — dəp warkıxaxtı. **23** Xuan Pərwərdigarning bir pərixıtsi hannı urdi; qünki u xan-xərapni Hudaəğa beoıxlımıdi. Nətijidə, u kurtka yəm bolup əldi. **24** Əmma Hudaning səz-kalami dawamlıq bərk urup kengəydi. **25** Barnabas bilən Saul Yerusalemda ianilirini tapxurux hizmitini ada kılənanı keyin, Antakyaəğa qayıp kətti. Ular Markus dəpmu atilidioğan Yuhanani billə elip bardı.

13 Antakyađiki jamaət iqidə bəzi pəyoqəmbərlər wə təlim bərgüqilər bar idi. Ular Barnabas, «Kara» dəpmu atilidioğan Ximeon, Kurinilik Lukius, Hərod han bilən billə qoŋ boləğan Manaən wə Saullar idi. **2** Ular Rəbning ibaditidə bolup roza tutuwatqan bir məzgildə, Muqəddəs Roh ularoğa: — Barnabas bilən Saulni Mən ularni kılıxqa qakıroğan hizmət üqün Manga ayrip qoyunqlar, — dedi. **3** Xuning bilən, ular yənə roza tutup dua kılənanı keyin, ikkiylənnıng üstigə qollirini təgküzüp uzıtip qoydı. **4**

Ular Mukəddəs Roh tərpidin əwətilgən bolup, Səlyukiya xəhriyə berip, u yərdin kemigə qikip Sipro ariloğa qarap yoloğa qikti. **5** Salamis xəhriyə yetip kelip, ular Yəhudiylarning sinagoglirida Hudaning səz-kalamini yətküzüxkə baxlidi. Yuhanna ularning yərdəmçisi idi. **6** Ular pütün aralni arilap qikip, Pafos xəhriyə kəldi. Ular u yərdə Baryəxua isimlik bir kixi bilən uqrixip qaldı. U sehriyə bolup, sahta pəyətəmbər bolğan bir Yəhudi idi. **7** U kixi bu [aralning] rimlik waliyisi Sergiyus Pawlusning həmrəhi idi. Waliy ukumuxluk bir kixi bolup, Barnabas bilən Saulni qakirtip, Hudaning səz-kalamini anglıməqi boldi. **8** Lekin həlikə sehriyə (uning grekə ismi Əlimas bolup, «sehriyə» degən mənədə) ularğa karxi qikip, waliyning rayini etikədtin qayturuxni urunməktə idi. **9** Birəq Mukəddəs Rohka toldurulğan Saul (yənə «Pawlus» dəpmu atilidu) həlikə sehriyəgə tikilip qarap **10** uningə: — Əy, kəlbəng hərhil hiyliyərlik wə aldamçilik bilən toğan İblisning oqlı, həmmə həkkaniylikning duxmini! Pərwədigarning tüz yollirini burmilaxni zadi tohtatmamsən?! **11** Əmdi Rəbning qoli üstüngə qüxti! Kəzliring kor bolup, bir məzgil künning yorukini kərəlməysən! — dedi. Xuan, bir hil tuman wə qarəngəçuluk uni basti. U yolni silaxturup, kixilərdin meni qolumdin yetilənglar, dəp iltija qilatti. **12** Yüz bərgən ixni kərgən waliy Rəbning təlimigə qattik həyran bolup, Uningə etikə qildi. **13** Pawlus bilən uning həmrəhliri kemigə qikip, Pafostin Pamfiliyə əlkisidiki Pərgə xəhriyə bardı. U yərdə Yuhanna ulardin ayrilip Yerusaleməyə qaytti. **14** Pawluslar bolsa Pərgə xəhridin qikip, dawamlıq

mengip Pisidiya rayonidiki Antakya xəhirigə berip, xabat küni sinagogka kirdi. **15** Təwrat kismiliridin wə pəyoəmbərlərnin yazmiliridin okuloqandin keyin, sinagogning qongliri ularni qakirtip: — Kerindaxlar, əgər halayikqa birər nəsihət səzünglər bolsa, eytinglər, — dedi. **16** Pawlus ornidin turup, kol ixiriti kilip, halayikqa mundaq dedi: — Əy Israillar wə Hudadin korqkanlar, kulak selinglər! **17** Bu Israil həkining Hudasi ata-bowilirimizni tallidi; ular Misirda musafir bolup yaxioqan waqitlarda ularni uluq kildi, Əzining egiz ketürgən biliki bilən ularni Misirdin kutkuzup qikti. **18** U qəldə ularoqa təhminən kirik yil oəmhorluk kildi **19** andin Qanaan zeminidiki yəttə əlni yokitip, ularning zeminlirini ularoqa miras kilip bərdi. **20** Bu ixlaroqa aldi-kəyni bolup təhminən tət yüz əllik yil kətti. Keyin, taki Samuil pəyoəmbər otturioqa qikqiqə, u ularoqa batur həkimlarni tikləp bərdi. **21** Andin ular bizgə bir padixahni bərsikən, dəp [Samuil pəyoəmbərdin] tilidi. Xuning bilən Huda ularoqa Binyamin kəbilisidin Kix isimlik adəmnin oqli Saulni tikləp bərdi. U kirik yil həküm sürdi. **22** Birak [Huda] Saulni səltənitidin qüxürüp, ularoqa Dawutni padixah kilip turoquzup bərdi. Huda uning həkqidə guwahlik berip: «Kənglümdikidək bir adəmnə, yəni Yəssəning oqli Dawutni taptim. U Mening toluq iradəmgə əməl kilidu», — dedi. **23** Əzi wədə kiləndək Huda bu adəmnin nəsəlidin Israil həkigə bir Kutkuzoquqi tikləp bərdi — u bolsa Əysəning əzidur! **24** U həkning otturisiəqa qikixtin alwwal, Yəhya [pəyoəmbər] qikip, barlik Israil həkini towa kilixni [bildüridiəqan] qəməldürüxni qəbul kilinglər, dəp jakarlidi. **25** Yəhya

[pəyoʻəmbər] wəzipini tamamlıoqanda, halayikqa mundak degənidi: «Silər meni kim dəp bilisilər? Mən silər kütken zat əməsmən. Biraq mana, məndin keyin birsi kelidu, mən hətta uning ayaoʻ kəxlirini yexixkimu layik əməsmən!»

26 Əy kerindaxlar, İbrahimning jəmətining nəsiliri wə aranglardiki Hudadin qorqkanlar, bu nijatlikning səz-kalami silərgə əwətildi! **27** Yerusalemda turuwatkanlar wə ularning həkimliri [əysani] tonumay, uning üstidin gunahkar dəp həküm qıkaroʻini bilən, hər xabat küni oʻqulidıoqan pəyoʻəmbərlərnıng aldin eytkan səzlrini əməlgə axurdi. **28** Gərqə ular uningdin əlüm jazasioʻa həküm kılıxqa tegixlik birər gunah tapalmıoqan bolsimu, waliy Pilatustin yənıla uni əlümgə məhkum kılıxni ətündi. **29** Ular [bu] [ixlarnı kılıp] muqəddəs yazmilarda uning həkıidə aldin pütülgənlərnıng həmmisini [əzliri bilmıgən haldə] əməlgə axuroqandın keyin, uning jəsitini kresttin qüxürüp, bir kəbrıgə koydi. **30** Lekin Huda uni əlümdin tirildürdi! **31** Tirilgəndın keyin, u burun əzi bilən Galiliyədin Yerusalemoʻıqə əgixip kəlgənlərgə kəp künlər iqıdə [nəqqə ketim] kərünüp turdi. Bu kixilər hazır [İsrail] həkıgə uning guwahqiliri boluwatıdu. **32** Bizmu atabowilirimizioʻa kılinoqan wədining hux həwirini silərgə hazır jakarlaymız – Huda əysani [arimizda] tikləp, bu wədini ularning əwladliri bolıoqan bizlərgə əməlgə axurdi. Bu həkətə Zəburnıng ikkinqi küyidə aldin’ala mundak pütülgən: «Sən Mening Ooʻlum, Əzüm seni bügünki künidə tuoʻdurdu».

34 Əmdilikdə Hudaning əysaoʻa qirixni qayta kərgüzməy əlümdin tirildürıdıoqanlıkı həkıidə u [muqəddəs yazmilarda] mundak aldin eytkan:

«Dawutka wədə kiloqan mehır-xəpkətlərnı silərgə ata kılıməni!» **35** Xunga yənə bu həktə yənə bir ayəttə: — «[I Huda], Sening muqəddəs Boloququnqoqa tenining qirixini kərgüzməysən». **36** Qünki Dawut dər wəkə Hudaning iradisi boyiqə öz dəwri üqün hizmət kılıp, öz atabowiliriqə qoxulup əlümdə uhlap uning teni qirip kətkənidi. **37** Lekin Huda əlümdin tirildürgüqi bolsa qirixni heq kərmidi. **38** Əmdi xunga silər xuni bilixinglar kerəkki, i qerindaxlar, hazır gunahların kəqürüm kılınıx yoli dəl xu kixi arkilik silərgə jakarliniwatidu. **39** Musa pəyoqəmbərgə qüxürülgən Təwrat qanuni bilən silər halas bolalmaywatqan ixların uningqə etikad kiloquqilar u arkilik halas kılınıp həkkanıy kılınıdu! **40** Xunga, pəyoqəmbərlər aldın eytqan xu balayı'apət bexinglarqə qüxməsliki üqün ehtiyat kilinglar! — **41** «Qaranglar, i mazak kiloquqilar, həyranuhəs bolup həlak bolunglar! Qünki silərnıng künliringlarda bir ix kılıməni, Uni birsi silərgə elan kılısimu silər xu ixka hərgiz ixənməysilər!» **42** Pawlus bilən Barnabas sinagogdin qikiwatqanda, jamaət ularqə kelərki xabat küni bu ixlar həkqidə yənə səzləxni yelindi. **43** Sinagotiki jamaət tarkaloqanda, nuroqun Yəhudiylar wə Hudadin qorqqan Təwratka etikad kiloqan Yəhudiy əməslərmu Pawlus bilən Barnabaska əgəxti. Ikkisi ularqə sız kılıp, ularni Hudaning mehır-xəpkətidə qing turuxka dəwət kildi. **44** Keyinki xabat küni, pütün xəhər həlki degüdək Hudaning sız-kalamini angliqili kelixti. **45** Birək bundak top-top adəmlərnı kərgən Yəhudiylar həsətkə qəmüp, Pawlusning sızlirigə qarxi tətür gəp kılıp, uningqə təhmət kildi. **46** Əmdi Pawlus

bilən Barnabas tehimu yürəklik ҳалда mundaq dedi: — Hudaning sөz-kalamini aldi bilən silər [Yəhudiylar] yətküzüx kerək idi. Lekin silər uni qətkə kəkip özünqlarni mənggülik həyatqa layik kərmigəndin keyin, mana biz [silərdin] burulup əllərgə yüzlinimiz! (aiōnios g166) 47 Qünki Pərwərdigar [mukəddəs yazmilarda] bizgə mundaq buyruoqan: — «Mən Seni [yat] əllərgə nur boluxqa, Yər yüzining qət-yakiliriyoqə nijatlik boluxung üqün Seni atidim». 48 Əllərdikilər bu sөzni anglap, huxal boluxup Rəbning sөz-kalamini uluqlaxti; mənggülik həyatqa erixixkə bekitilgənlərnin həmmisi etiqad kildi. (aiōnios g166) 49 Xundaq kilip, Rəbning sөz-kalami pütkül zeminoqa tarqaldi. 50 Birəq Yəhudiylar Hudadin kərkəkan yukiri təbikilik ayallarni həmə xəhər mətiwərlirini kətririp, Pawlus bilən Barnabaska ziyankəxlik kiləuzup, ular ikkisini əz yurtliridin koqlap qikardi. 51 Əmma Pawlus bilən Barnabas ularoqa kərap ayoqliridiki topini kəkixturuwetip, Konya xəhirigə kərap mangdi. 52 [Antakyadiki] muhlislar bolsa huxallikqa həmdə Mukəddəs Rohqa tolduruldi.

14 Konya xəhiridə xundaq boldiki, Pawlus bilən Barnabas Yəhudiylarning sinagogioqa kirgəndə, jamaətkə xundaq sөzlidiki, nətijidə Yəhudiylar wə Greklərdinmu nuroqan kixilər etiqad kildi 2 (həlbuki, ixənmigən Yəhudiylar [yat] əlliklərnin kəngüllirini zəhərləp, ularni kərinaxlaroqa kərxitəturuxqa kətratti). 3 Xunga [Pawlus bilən Barnabas] u yərdə heli uzun turup, Rəbgə tayinip yürəklik həlde [hux həwərn] jakarlidi; Rəb ularning koqliri bilən məjizilik əlamətlər wə kəramətlərnin kərsitip əz məhir-xəpkitinin

söz-kalamioğa guwahlik bardi. **4** Buning bilən xəhər həlki ikkigə bəlinüp ketip, bəziliri Yəhudiylar tərəptə, bəziliri bolsa rosullar tərəptə turdi. **5** Ahirda, bir kışim yat əlliklər bilən Yəhudiylar arisida (öz baxliqliri bilən birliktə) rosullarni kiyNap, qalma-kesək kiliX kŭtratŭkuluki bax kətürdi. **6** Lekin ular bu ixtin həwər tepip, xu yərdin keqip Likawunya rayonidiki Listra wə Dərbə xəhərliri həmdə ətraptiki yurtlaroğa qarap mangdi. Ular xu yərlərdə hux həwərnı dawamlıX jakarlawərđi. **8** Xu qaoqda, Listra xəhıridə putlirida maqduri yok, heq mengip bakmioğan bir tuoĭma paləq olturatti. **9** Pawlus söz kiliwatŭkanda, bu adəm uningoğa kulak selip olturatti. Pawlus uningoğa kez tikip uning saŭaytilixioğa ixənqi barliĭkini kərüp yetip, **10** yukiri awaz bilən: — Ornungdin dəs tur! — dedi. Həliki adəm xuan ornidin dəs turup mengixŭka baxlıdi. **11** Lekin Pawlusning bu ixini kərgən top-top adəmlər Likawunya tili bilən: — İlahlar insan kiyapitigə kirip arimizoğa qŭxŭptu! — dəp warkirixip kətti. **12** Ular Barnabasni «İlah Zeus» dəp ataxti wə Pawlusni söləxtə baxlamqi boloŭaqŭka uni «İlah Hərmis» dəp ataxti. **13** Xəhərnıng sirtida «Zeus İlah»ning buthanisi bar idi. Xu [buthanidiki] kaĭin xəhər dərwasioğa əküz wə gŭl qəmbirəklərnı elip kelip, həlŭk bilən billə rosullaroğa atap ŭurbanlik kilməqi boldi. **14** Lekin rosullar Barnabas bilən Pawlus bu ixni anglap, kiyim-keqəklirini yirtŭan həlda, kəpqilikning arisioğa yŭgŭrŭp kirip, warkirap mundak dedi: **15** — Halayik, bu ixlarnı nemə dəp kiliwatisilər?! Biz silərgə ohxax həssiyattiki insanlarmiz! Biz silərgə bu ərziməs nərsilərnı taxlap, asman-zemin, dengiz-okyan

wə ulardiki barliq məhluklarni Yaratquqi hayat Hudaqlila ibadət qilixinglar kerək dəp jakarlawatimiz! **16** Burunqi dəwrlərdə, u hərқaysi əllərnə öz yollirida mengixқа yol қoyoқan. **17** Xundaq bolsimu, U Əzini ispatlaydiqan guwahliқni қaldurmioqan əməs. Qünki U həmixə silərgə xapaət kərsitip, yamoқurni öz waқtida ərxтин yaqdurup mol həsul ata қilip, ax-tamaқ bilən silərnə toyoқuzup, қəblinglarnə huxalliqқа qəmdürüp kəldi. **18** Həтта ular bu səzlərnə қiləqan bolsimu, halayiqning ularəqa ataq қurbanliқ qilixini aranla tosuwaldi. **19** Lekin Antakya wə Konya xəhərliridin bəzi Yəhudiylar kelip, kixilərnə əzlrigə қayil қilixi bilən, həlk Pawlusni қalma-kesək қildi, andin uni əldi dəp қaraq, xəhər sirtioqa sərəp aқiqip taxliwətti. **20** Lekin muhlislar uning ətrapiəqa olaxқanda, Pawlus ornidin turup, xəhərgə қaytip kirdi. Ətisi, u Barnabas bilən billə Dərbə xəhirigə kətti. **21** Əmdi ular Dərbə xəhiridə hux həwər jakarlap, nuroқun adəmlərnə [Məsihgə] muhlis boluxқа kirgüzgəndin keyin, ikkiylən Listra, Konya wə Antakya xəhərlirigə қaytip bardi. **22** Ular u yərlərdə muhlislarning қəblirini küqəytip, ularni etikadta qing turuxқа rioқbətləndürüp, xundaqла: — Biz Hudaning padixahliқioqa kirixтə nuroқun japa-muxəққətlərnə beximizdin ətküzüximiz muқərrər bolidu, — dəp nəsihət қildi. **23** Ular yənə hərқaysi jamaət iqidə aқsaқallarnə tallap bəlgiləp, dua қilix wə roza tutux arқiliқ ularni əzlrə etikad baqlioqan Rəbgə tapxurdi. **24** Ikkiylən Pisidiyə rayonidin ətүp Pamfiliyə əlkisigə kəldi. **25** Ular Pərgə xəhiridə səz-kalamni yətküzgəndin keyin, Attalya xəhirigə bardi. **26** Andin u yərdin kemigə

qikip, [Suriyadiki] Antakyağa qarap kätti. Ular əslidə xu yərdə əzliri hazır tamamlıqan bu vəzipini ada kılıxka [jamaəttikilər tərpidin] Hudaning mehri-xəpkitigə tapxurulıqanidi. **27** Kaytip kəlgəndə, ular jamaətni bir yərgə jəm kılıqanda, ularğa Hudaning əzliri arkilik kılıqan barlik əməllirini, xundaqla Hudaning kandaq kılıp əllərgə etikadning bir ixikini aqқанlikini səzləp bərdi. **28** Ular u yərdə muhlislar bilən billə uzun məzgil turdi.

15 Xu qaqlarda bəzilər Yəhudiyə əlkisidin kelip, [Antakyadiki] kərindaxlarğa: — Silər Musa [pəyoəmbərgə] tapxurulıqan yosun boyiqə hətnə kılınıxni qobul kilmisanglar, kütquzulmaysilər! — dəp təlim berixkə baxlıdi. **2** Bu ix toqrisida qong majira qikқан bolup, Pawlus bilən Barnabas ikkiylən xu kixilər bilən kəskin munazirə kılıxқandin keyin, [kərindaxlar] Pawlusni, Barnabasni, xundaqla ularning arisidin birnəqqəylənni bu məsilə toqrisida rosullar wə aқsaқallar bilən kərüxüxkə Yerusalemoğa barsun dəp bekitgən. **3** Xundaq kılıp ular jamaət tərpidin yoloğa selinip, səpiridə Fənikiyə rayoni wə Samariyə əlkisini besip ətüp, barqanla yeridə əlləningmu towa kılıp [etikad] yolioğa kirqənlikini təpsiliy səzlidi. Bu həwər barlik kərindaxlarni zor xadliққа qəmgüzdi. **4** Pawluslar Yerusalemoğa kəlginidə, ular jamaəttikilər, rosullar wə aқsaқallar tərpidin qarxi elinip, kəpqilikkə Hudaning əzliri arkilik barlik kılıqan əməllirini bayan kılıp bərdi. **5** Lekin Pərisiy məzhəpidikilərdin etikad yolioğa kirqən bəzilər ornidin turuxup: — Muxu [yat əlliklərnə] hətnə kılıx kerək, xundaqla ularğa Musoğa qüxürülgən Təwrat

қануниоға әмәл қилиxi керәкликini јекilәx керәк! — dedi. **6** Xunga rosullar bilән ақсақаллар bu мәsilini muzakirә қilix үқүн јәм болuxti. **7** Uzun сәһбәtlixixtin keyin, Petrus ornidin turup mundaq dedi: — Қerindaxlar, дәslәptiki күnlәrdә Hudaning iqinglardin meni tallap mening аoјzim арқilik hux һәwәrdiki sөz-kalamni yat әlliklәrgә anglitip ularning etiqad қilixida wasitә қilixқа bekitkәнlikidin һәwiringlar bar. **8** Wә insanlarning қәlbini bilgüqi Huda Mukәddәs Rohni bizgә ata қilöјnidәk, ularoјimu ata қildi. **9** Xundaq қilip, Huda ularni biz bilән һeqқandaq pәrқlөndürmәy, ularning қәblirini etiqad арқilik pak қildi. **10** [Әһwal mana xundaq ikән], әmdi silәр nemә үқүн өзimiz wә atabowilirimizmu kәtürәlmigән bir boyunturukni muhlislarning boynioға artmaqqi bolup, Hudani sinimaқqi bolisilәр?! **11** Әmdiliktә, biz bolsaq Rәb Әysaning meһir-xәpkitigә tayinip ularoға ohxax қutқuzulimiz, дәp ixinimiz. **12** [Bu sөzdin keyin], Barnabas bilән Pawlus qikip, Huda әzliri арқilik yat әlliklәrning arisida kәrsәtkән barliқ meјjizilik alamәtlәrni wә karamәtlәrni bayan қilip bәrdi; kәpқilik ularoға қulақ selip süкüttә turdi. **13** Ularning sөzi түgigәndin keyin, Yақup mundaq dedi: — Қerindaxlar, manga қulақ selinglar! **14** Bayatin Ximeon Hudaning yat әlliklәrnimu baxtinla xapaәt bilән yoқlap, ularning arisidin Әz nami үқүн bir һәlk қikiridiojanliқini қүxәndürүp өtti. **15** Pәyoғәmbәrlәrning eytkanlirimu buningoға uyoјun kelidu, huddi [mukәddәs yazmilarda] munu sөzlәр pütүlgәndәk: — **16** — ««Muxu ixlardin keyin, Mән қaytip

kelip, Dawutning yikiloqan qedirini yengibaxtin kurup tikləymən, Uning harabiliklirini qayta bina qilip, əsligə kəltürimən. **18** Xundak qilip, jahandiki baxqa insanlarmu, yəni Mening namim bilən ataloqan barliq əllər Meni izdər tapidu» dəydu bu ixlarni əməlgə Axuroquqi wə xundakla ularni əzəldin ayan qilip kəlgən Pərwərdigar!» (aiōn q165)

19 — Xuning üqün hulasəm xuki, yat əlliklər arisidin towa qilip Hudaoqa etikad baqlioqanlaroqa awarə-eoqirqilik selip qoymaslikimiz kerək; **20** pəkət ularoqa: «Butlaroqa atilip buloqanoqan nərsilərnə yeyixtin, jinsiy buzukluktin, qanni wə booqur soyuloqan haywanlarning gəxliridinmu yeyixtin neri bolunglar» dəp tapilap, bir parqə hət yazayli. **21** Qünki qədimki dəwrlərdin tartip hər xəhərdə xabat künidə sinagoglarda Musa [pəyojəmbər]ning eytkanliri oqulup, uning kərsətmiliri əgertilip kəlgən. **22** Xuning bilən rosullar, aqsakallar, xundakla Yerusalemdiki pütkül jamaəttikilər əz arisidin birnəqqə adəmnə tallap, ularni Pawlus wə Barnabas bilən billə Antakyaqa əwətixnə layik kərđi. Əslidə qerindaxlar iqidə baxlamqi boləqan Yəhuda (Barsabas dəpmu atilidu) bilən Silaslar buningoqa tallandi. **23** Hət bolsa ularoqa tapxuruldi, uningda mundak yeziloqanidi: — «I Antakya, Suriyə wə Kilikiyədə turuwatqan yat əllik qerindaxlar, — [Yerusalemdiki] qerindaxliringlardin, rosullar bilən aqsakallardin silərgə salam! **24** Arimizdin bəzi kixilər qikip yeninglaroqa berip, səzliri bilən silərnə biaramliqqa selip kənglünglarni parakəndə qilip qoyoqanlikini angliduk. Lekin biz ularoqa həqkəndə səz-əmr qilmiduk, **25** Xu səwəbtin, biz bu ixta oylirimiz bir yərdin qikqandin

keyin, arimizdin tallanoqan birnəqqəylənni səyümlük Barnabas wə Pawlusimiz bilən billə yeninglaroqə əwətxni qarar qilduk. **26** Bu ikkiylən Rəbbimiz Əysa Məsihning nami üçün həyatini hətərgə təwəkkül qiloqan kixilərdur. **27** Xunga biz Yəhuda bilən Silasni yazoqanlirimizni silərgə əz aozzi bilənmu səzləp bərsun dəp, yeninglaroqə əwəttuk. **28** Gəpning poskallisoqə kəlsək, Mukəddəs Rohqa, xundakla bizlərgimu xu layik kəringənkı, təwəndiki zərür boləqan ixlərdin sirt, silərgə heqkəndək baxqə ixni yūkliməslikimiz kerək: **29** — Butlaroqə ataləqan nərsilərdin, qənni wə boşup soyuləqan həywanlarning gəxliridin yeyixtin wə jinsiy buzukluktin neri bolux — silər muxu birnəqqə ixtin saqlənsanglar, yahxi qiloqan bolisilər. Aman-hatirjəm bolunglar!» **30** Xundək qilip, ular [qerindaxlar] tərıpidin yoloqə selinip, Antakyaqə bardı. U yərdə pütün jamaəttikilərnı yioqıp, hətnı ularoqə tapxurdi. **31** Ular hətnı oqup, uningdin boləqan rioqəbət-təsəllidin zor xadlandı. **32** Yəhuda wə Silaslar əzlırimu pəyoqəmbərlərdin bolup, qerindaxlarnı nuroqun səz-nəsiqətlər bilən rioqəbətəndürüp, ularnı kuwwətləndürdi. **33** [Yəhuda wə Silaslar] u yərdə bir məzgilni ətəküzgəndin keyin, Antakyaadiki qerindaxlarning səpirigə amənlik tiligən həlda uzitixi bilən, ular əzlırini əwətkən [Yerusalemdikilərnıng] qexioqə qaytti. **34** Lekin Pawlus wə Barnabas Antakyaada qelip, baxqə nuroqun qerindaxlarning həmkarlıqıda təlim berip Rəbning səz-kalamidiki hux həwirini jakarlap turdi. **36** Lekin yənə birnəqqə künlərdin keyin Pawlus Barnabaska: Biz burun Rəbning səz-kalamini yətəküzgən həmmə xəhər-yezilaroqə

berip, qerindaxlarning yenioqa berip, halini sorap kelayli,
— dedi. **37** Barnabas bolsa Yuhanna (Markusmu deyilidu)ni billa elip barmaqqi bolqanidi. **38** Birak Pawlus aldinki qetim Pamfiliya elkisida ulardin ayrilip ketken, Rabning hizmitida ular bilan billa [dawamlilik] sapor qilmioqan Markusni yana elip berixni aqilanilik amas dap qaridi. **39** Xuning bilan ikkiylan otturisida bak kashkin ihtilap bolup, ahir berip ular bir-biridin ayrilip ketixti. Barnabas Markusni elip, kemiga olturup Siprus ariloqa kettti. **40** Pawlus bolsa Silasni tallidi; qerindaxlarning ikkiylanni Hudaning xapaitiga amanat qilixi bilan u ikkisi yoloqa qikti. **41** U amdi Suriya wa Kilikiya elkilirini arilap otup, [harkaysi jaylarda] jamaatlarni quwwatlandirdi.

16 Andin u Dərbə wə Listra xəhərlirigimu bardı. Mana, xu yərdə etikadqi Yəhədiy bir ayalning oqlı, Timotiy isimlik bir muhlis bar idi. Uning atisi bolsa grek idi. **2** Listra wə Konya xəhərliridiki qerindaxlarning həmmisi uning toqruluk yahxi guwahlik beretti. **3** Pawlus uni əzi bilan billa elip mangmaqqi boldi. Birak bu yərdiki Yəhədiylarning həmmisi [Timotiyning] atisining grek ikənlikini bilgəqkə, Pawlus uni elip hətnə kildurdi. **4** Ular xəhər-yezilardin etkəq, Yerusalemdiki rosullar bilan aqsakallar [yat əllərgə] bekitkən bəlgilimilərnı ularning riayə qilixi üqün tapxurdi. **5** Xundak qilip, jamaətlər etikadta küqəytilip, sanlirimu kündin-küngə kəpəydi. **6** Muqəddəs Roh ularning Asiya elkisidə səkalamni jakarlixioqa yol qoymioqan bolup, Pawluslar amdi Frigiya wə Galatiya rayonliridin otup, **7** Misiya rayonioqa kəlgəndin keyin, Bitiniyə elkisigə kirməkqi boldi. Birak

Əysaning Rohi ularoqa bundak qilixikimu yol qoymidi.

8 Xuning bilən ular Misiyədin ətüp, dengiz boyidiki Troas xəhirigə qüxti. **9** Xu küni kəqtə, Pawluska bir oqayibanə kərünüx kərünüp, Makedoniyəlik bir kixi uning aldida ərə turup: — [Dengizdin] ətüp, Makedoniyəgə kelip, bizgə yardım bərgəysən! — dəp ətündi. **10** U bu kərünüxnəni kərgəndin keyin, Rəb bizni jəzmən u kixilərnəng kəxioqa berip, ularoqa hux həwər jakarlaxqa qəkiroqan, degən hulasigə kelip, dərhal Makedoniyəgə berixka təyyarlanduk. **11** Biz kemigə qikip, Troastin yoloqa qikip, Samodrak arilioqa qarap yol alduk wə ətisi [Makedoniyədiki] Neapolis xəhirigə yetip barduk. **12** U yərdin Makedoniyəning xu rayonidiki Filippi degən muhim xəhirigə ətuk. Bumu Rimdiki bir mustəmlikə xəhər idi. Biz bu yərdə birnəqqə kün turduk. **13** Xabat küni, [xəhər] dərwasididən qikip dərya sahiligə barduk; qünki biz u yərdə dua-tilawət qilidioqan bir jay bar dəp oyliduk; dərəkə xundak boldi. Biz olturup, u yərgə yioqiləqan ayallarəqa səzləxkə baxliduk. **14** Ularning iqidə səsün rəht sodisi qilidioqan, Tiyatira xəhirilik, Hudadin qorkidioqan Lidya isimlik bir ayal bar idi. Rəb uning kəlbini Pawlusning eytkənlirini qəbul qilixka aqti. **15** U ailisidikilər bilən qəmüldürülgən bolup bizdin ətünüp: — əgər silər meni [həqiqətən] Rəbgə etikad qiloquqi dəp bilsənglər, mening øyümgə berip turunglar! — dəp qing turup bizni maqullatti. **16** Bir küni biz xu dua qilidioqan jayoqa ketip barəqinimizda, bir dedək bizgə yolukti; bu qizəqa pal saləquqi bir jin qaplixiwəloqanidi; dedək hojayinlirioqa pal selix yoli bilən nuroqun payda

tepip bərgənidi. **17** U yol boyi Pawlus wə bizgə əgixip:
— Bu kixilər Həmmidin aliy Hudaning qulliri, ular
silərgə nijatlik bir yolini jakarlaydu! — dəp warkirap
mangdi. **18** U uda kəp künlər xundak warkiridi. Bu ix
Pawlusning kəlbini azablap, u kizəja burulup, jinoja:
— Əysa Məsihning nami bilən buyruymənki, uningdin
qik! — deyixigila, jin xuan qikip kətti. **19** Dedəkning
hojayinliri uningəja baqliojan pul tepix ümidining yokka
qikqanlikini kərüp, Pawlus bilən Silaska kol selip, ularni
bazar məydaniəja sərəp, həkündarlarning aldioja elip
bardi. **20** Ular ikkiylənni soraqqi əmədlararning aldioja
qikirip: — Bu adəmlər Yəhudiylar bolup, xəhirimizni
qalaymikanlaxturuwətməktə. **21** Biz bolsak rimliklarmiz,
ular qanunimizəja hilap boləjan wə qəbul qilixka
yaki yürgüzüxkə bolmaydiojan qaidə-yosunlarni tərəqib
qiliwatidu! — dəp xikayət qildi. **22** Toplanəjan halayikmu
ularəja hujum qilixka kəzoqaldi; soraqqi əmədlarlar
ularning kiyimlirini yirtip yalingaqlap, kaltək bilən
dumbilaxka əmr qüxürdi. **23** Ikkiylənni kaltək bilən
kəp dumbilioqandin keyin, ularni zindanoja taxlidi
wə xundakla gundipayni qattik kəzitixkə buyrudi.
24 U buyruqni tapxuruwelix bilən ularni zindanning
iqkiridiki kamerəja solap, putlirioja ixkəl saldi. **25** Tün
yerimda, Pawlus bilən Silas dua qilip, Hudaəja mədhijə
küylirini eytiwatatti. Baxka məhbuslar bolsa kulak selip
anglawatatti. **26** Tuyuksiz qattik yər təwrəx yüz bərdi;
zindanning ullirimu təwrinip kətti wə zindanning həmmə
ixikliri xuan eqilip, hər bir məhbusning kixənlimu
qüxüp kətti. **27** Gundipay uyqudin oyoqinip, zindanning

ixiklirining oquq turojanlikini k r p, məhbuslar keqir ketiptu d p oylap, kiliqini suqurup elip,  zini  lt r walmakqi boldi. **28** Lekin Pawlus  attik awazda: —  z ngg  z r r yətküzmə, h mmimiz bar! — d p warkiridi. **29** Gundipay: Qiraqlarni k lt r nglar d p tovlap iqkirigə etilip kirip, titrigən h lda Pawlus bilən Silasning ayioqla yikildi. **30** Andin ularni taxkiriqla elip qikip: —  utkuzuluxum  q n nem  kilixim ker k? — d p soridi. **31** R b  ysaqla etikad kilqlin, w  xundak kilsang,  z ng həm ail ngdikil rmu  utkuzulidu! — dedi ular. **32** Xuning bilən, ikkiyl n uningqla w  uning barlik ailisidikilərgə Rəbning s z-kalamini yətküzdi. **33** Keq  xu sa tning  zidila [gundipay] ularni baxlap qikip, yarilirini yuyup tazilidi; andin u dərhal ailisidikilər bilən q m ld r xn  k bul kildi; **34** ikkiyl nni  z  yig  baxlap kelip, ularning aldiqla dastihan saldi. U pütkül ailisidikilər bilən Hudaqla etikad kilqlanliktin zor xadlandi. **35**  tisi  tig nd , sorakqi əməldarlar yasawullarni zindanqla  w tip: — U ikkiyl nni koyuwetinglar! — d p buyrudi. **36** Gundipay Pawluska bu s zni y tk z p: — Sorakqi  m ldarlar ikkinglarni koyuwetix yarlikini q x rdi. Silər  mdi zindandin qikip, tinq-aman yolunglarqla qikinglar, — dedi. **37** Biraq Pawlus yasawullarqla: — Biz Rim pukraliri bolsakmu, əməldarlar bizni sorak kilmayla halayikning aldid  kaltək bilən dumbalap, zindanqla taxlidi.  mdi ular h zir bizni yoxurunqə koqlimakqimu? Yak, bundak kilsa bolmaydu!  m ldarlar  zliri kelip bizni qikarsun! — dedi. **38** Yasawullar bu s zl rni sorakqi  m ldarlarqla yətküzdi. Ular ikkiyl nning Rim pukrasi ik nlikini anglap k rkup

kætti; **39** ularning kenglini elixka [zindanoja] berip, ularni zindandin elip qikkandin keyin, xæhærdin qikqip ketixni qayta-qayta etüнди. **40** Ikkiylæn zindandin qikixi bilæn Lidyaning öyigæ bardı; andin u yærdæ kerindaxliri bilæn kærüxüp, ularni riojbætlændürgændin keyin, yoloja qikqip kætti.

17 Ular sæpirini dawam qilip Amfipolis wæ Apolloniya xæhærliridin etüp, Tesalonika xæhærigæ kældi. U yærdæ Yæhüdiylarning sinagogi bar idi. **2** Pawlus aditi boyiqæ ularning arisioja kirip, uda üq xabat küni u yærdæ jæm bolojanlar bilæn muqæddæs yazmilarni xærhlæp munazirilixip, **3** ularoja Mæsihning azab-oqubætlær tartkandin keyin ölümdin tirilixi muqærrær dæp qüxændürdi hæm ispatlidi wæ: — Mæn silærgæ jakarliojan muxu æysa dæl Mæsihning Özi xu! — dedi. **4** [Yæhüdiylarning] iqidin bæzilær qayil bolup ixinip, Pawlus bilæn Silaska koxuldi; xundakla Hudadin kærkidiojan Greklærdin zor bir top adæmlær wæ az bolmiojan yukiri tæbikidiki grek ayallarmu xundak ixændi. **5** Birak Yæhüdiylar buningoja hæset qilip, birnæqqæ kæbih adæmlærni yioqip, bir top kixilærni topla, xæhærni astin-üstün kiliwætti. Yæhüdiylar Pawlus bilæn Silasni xæhær hælk [kengæxmisigæ] tapxurup berix üqün ularni tutux mæksitidæ Yason isimlik birsining öyigæ basturup bardı. **6** Lekin ular ikkiylænni tapalmay ular Yason wæ baxka birnæqqæ kerixdaxni xæhær æmældarlırining aldioja tartip apirip: — Jahanni astin-üstün kiliwætkæn axu adæmlær muxu yærgimu yetip kældi; **7** Yason ularni öyidæ kobil kildi. Ular æysa isimlik baxka bir

padixah bar döp jakarlap, Qaysarning pərmanliriqə qarxi qikiwatidu! — döp quқан selixti. **8** Ular bu sözlər bilən halayiqni wə xəhər əməldarlırını dəkkə-dükkigə selip qoydi. **9** Əməldarlar Yason wə baxqa tutup kelingənlərdin kapalət puli alqandin keyin, ularni qoyuwətti. **10** Qerindaxlar hāyal bolmay Pawlus bilən Silasni xu küni keqidə Beriya xəhərigə əwətiwətti. Ular u yərgə yetip barqanda, Yəhudiylarning sinagogioqə kirdi. **11** U yərdiki [sinagogdikilər] Tesalonikadikilərgə qarioqanda esil hislətlik bolup, səz-kalamni kizikip anglidi wə ularning eytkanlirining toqra yaki hataliqini enikalap bilix üqün, həküni muqəddəs yazmilarni qetirkinip izləndi. **12** Nətijidə, ulardin nuroqun Yəhudiylar, esilzadə grek ayallardin bir qismi wə xundakla heli kəp grek ərlər etiqad kildi. **13** Lekin Tesalonikadiki Yəhudiylar Hudaning səz-kalamining Pawlus arkilik, Beriyadimu jakarliniwatkinini anglap, u yərgimu berip topilang kətürməkqi bolup, ammini qutratti. **14** Xuning bilən qerindaxlar Pawlusni dərhal dengiz boyioqə əwətiwətti. Silas bilən Timotiy bolsa Beriyada qaldi. **15** Pawlusni uzitip mangoqanlar uni Afina xəhərigiqə elip bardı. Andin ular Pawlusning: — «Silər Silas bilən Timotiyqə mumkinkədər mening yenimoqə tezraq kəlsun döp yətküzüp qoyunglar» degən tapxurukini elip, [Beriyaoqə] qaytip kəldi. **16** Pawlus Afina xəhəridə Silas bilən Timotiyni kütüp turoqanda, pütkül xəhərdikiləarning butpərəslikkə berilip kətkənlikini kərup, rohi qattiq azablandı. **17** Xunga u sinagogda Yəhudiylar wə Hudadin qorqidioqanlar bilən həm xuningdək həküni bazarda uqrioqanla kixilər

bilən munazirilixətti. **18** «Epikurlar» wə «Stoiklar» dəp ataloqan bəzi pəylasoplarmu uning bilən munazirilixikə baxlidi. Ulardin bəzilər: — Bu bilərmən poqi nemə dəp jəylüwatidu? — deyixti. Yənə bəzilər Pawlusning Əysa wə adəmlərninğ əlümdin tirildürüliđioqanliki həkqidiki hux həwərnə jakarlioqanlikiđin: — U yat ilahlarning tərəqibatqisi ohxaydu! — deyixti. **19** Xunga, ular Pawlusni elip «Areopagus» degən [kengəx] məydanoqə apirip: — Sən tarkitiwatqan yengi təliminğning nemə ikənlikini bizmu bilsək qəndək? **20** Qünki sən bəzi oqəyriy ixlarni qulikiđioqə yətküzüwətisən, biz ularning mənisi zadi nemə ikənlikini bilgümüz bar, — deyixti **21** (əmdi Afinaliklar wə u yərdə turuwatqan qətəlliklərninğ həmmisi wəktini birər yengilikni yətküzüx yaki anglaxtin baxqə ixkə sərp qilmaytti). **22** Xunga Pawlus Areopagus məydaninğ otturisiqə qikiđ mundaq dedi: Əy Afina həlki! Silərninğ hər jəhəttin jin-ilahləroqə qokunuxqə qəttək berilgənlikinğlarni kərdum. **23** Qünki həmmə yərnə arilap, silərninğ tawapqahliringlarni kəzdin kəqürginimdə, üstigə «Naməlum bir Hudaqə ataloqan» dəp pütülgən beoqixlimisi bar yənə bir qurbangahni kərdüm. Əmdi mən silər tonumay turup ibadət qiliwatqan xu [Hudani] mana həzir silərgə tonuxturup jakarlay. **24** Pütkül aləmni wə uningdiki barliq məwjudatlarni yaratqan Huda asman-zemininğ Iğisi bolup, insanlarning qoli bilən yasaloqan ibadəthanilarda turmaydu, **25** yaki birər nərsigə həjiti qüxkəndək insanlarning qollirininğ əjriğə mohtaj əməstur, qünki U Əzi həmmə janiwaroqə həyatlik, nəpəs, xundaqla [ehtiayjlik boləqan] həmmə nərsini ata

qilidu. **26** U birla adəmdin insaniyətiki barliq millətlərnı barliqqa kəltürdi, ularnı pütün yər yüzigə orunlaxturup, ularoqa has boləjan pəyt-pəsillər həmdə turidiojan jaylirining pasillirini aldin bəlgiləp bərdi. **27** Bularning məqsiti «İnsanlar meni izdisun, bəlkim silaxturup tapsun» degənliktur. Əməliyəttə, u həqkaysimizdin yirək əməs. **28** Qünki biz Uningda yaxaymiz, hərəkət qilimiz wə Uningda wujudimiz bardur; aranglardiki bəzi xairlar eytkinidək: «Biz Uning nəslidurmiz!». **29** Xunga, Hudaning nəslı boləqqa, biz Təngri Boləuqini altun-kümüx yaki taxtin yasalojan, hünərwənnıng mahariti wə təsəwwuri bilən oyulojan birər nərsigə ohxaydu, dəp oylimaslikimiz kerək. **30** Xunga Huda burunqi zamanlardikilərnıng xundək oqəplətlık wəqitlirini nəziridin saqit qiloqini bilən, lekin bügünki kündə U həmmila yərdə pütün insanlarnı gunahlırioqa towa qilixqa əmr qilməqta! **31** Qünki U Əzi tikligən insan arqilik pütkül dunyani həqkaniylik bilən sorək qilidiojan bir künini bəlgilidi; U uni ölümdin tirildürgənliki bilən bu ixning muqərrər ikənlikigə ispat bərgənidi. **32** [Pawlusning] «əlgənlərnıng tirilixi» həqkidə eytkanlirini angliqanda bəzilər uni məshirə qilixqa baxlıdi. Yənə bəzilər: — Bu ix həqkidə səndin yənə anglayli, — dedi. **33** Buning bilən, Pawlus məydəndin qikip kətti. **34** Birək bəzilər uningoqa qoxulup, etiqad qildi. Bularning iqidə «Areopagus» kengəxmə həy'ətliridin biri boləjan Diyonisiyus wə Damaris isimlik bir ayal, xuningdək baxqa birqanqə kiximu bar idi.

18 Bu ixlərdin keyin, Pawlus Afina xəhiridin ayrilip Korint xəhirigə bardı. **2** U u yərdə Pontus əlkisidə

tuquloqan Akwila isimlik bir Yəhudiy bilən uning ayali Priskillani uqratti. Ular [Rim] [imperator] Klawdiyusning barlik Yəhudiylar Rim xəhiridin qikip ketixi kerək, degən yarliki səwəblik yekında Italiyədin kəlgənidi. Pawlus ular bilən tonuxup, **3** ular bilən kəsipdax boləqqa, billə turup ixlidi (qünki ular qedirqilik bilən xuqullinatti). **4** Hər bir xabat künidə u Yəhudiylarning sinagogioğa kirip, Yəhudiylar wə greklar bilən munazirilixip ularni [Hudaning səz-kalamioğa] qayil kilixka tirixatti. **5** Birak Silas bilən Timotiy Makedoniyədin kəlgəndin keyin, Pawlus səz-kalamni yətküzüxkə aldiridi, jan keydürüp Yəhudiylaroğa: — Əysa — Məsihning Əzidur, dəp guwahlik bərdi. **6** Lekin, ular uningə qarxi qikip uni haqarətlidi. Buning bilən Pawlus pexini kəqip, ularoğa: — Əz keninglar əz bexinglaroğa qüxsun! Mən buningə jawabkar əməsmən! Bügündin baxlap, mən [silərdin burulup] yat əlliklərgə barimən, — dedi. **7** Buning bilən Pawlus ulardin ayrilip, Titiyus Yustus isimlik, Hudadin kərkidioqan bir kixining əyigə berip turdi. Uning əyi sinagogning yenida idi. **8** Əmdi sinagogning qongi Krispus pütün ailisidikilər bilən Rəbgə etiqad kildi. Nuroqun Korintliklarmu bu həwəni anglap, etiqad kilip qəməldürüxni qəbul kildi. **9** Rəb keqidə Pawluska bir oqayibanə kərünüx arkilik wəhij yətküzüp uningə: — Kərkma, süküt kilmay səzlə, **10** qünki Mən sən bilən billə. Həqkim sanga qəl selip zərər yətküzməydu, qünki Mening bu xəhərdə nuroqun kixilirim bar, — dedi. **11** Xuning bilən Pawlus u yərdə bir yil altə ay turup, u yərdiki kixilər arisida Hudaning səz-kalamini əgətti. **12** Əmma Galliyo

Ahaya elkisining waliysi bolqan waqtida, Yehudiylar birlixip Pawlusni tutup Galliyoning «sorax tæhti»ning aldiqqa apirip, uning üstidin: Bu adæm kixilærni qanunqqa hilap qalda Hudaqqa ibadæt qilixqa qayil qiliwatidu! — dæp xikayæt qildi. **14** Pawlus aqzini aqay dæp turuxiqqa, waliy Galliyo Yehudiylarqqa: — Dærwæqæ, i Yehudiylar, bu xikayitinqlar birær nahæqlik yaki eqir jinayæt toqrısında bolqan bolsa, sæwrqanliq bilæn silærgæ kulax salsam orunluq bolatti. **15** Biraq bu ix [pæqæt] bæzi nam-isimlar, sæzlær wæ özünlarning [Tæwrat] qanuninglar üstidæ talax-tartixlarqqa qetixlik ikæn, uni özünlar bir tæwæp qilinglar! Mæn bundaq ixlarqqa soraxqi bolmaymæn! — dedi. **16** Xuning bilæn u ularni sorax tæhti aldidin hæydæp qiqardi. **17** Halayiq sinagogning qongi Sostenisni tutuwelip, sorax tæhtining aldidæ qattiq urqili turdi. Biraq [waliy] Galliyo bu ixlarning hæqkaysisioqa qilqæ pisænt qilmidi. **18** Pawlus Korint xæhiridæ yænæ kæp künlærni ætküzgændin keyin, qerindaxlar bilæn hoxlixip, Priskilla wæ Akwilalarning hæmrahlikidæ kemigæ olturup, Suriyægæ qarap kætti. [Yoloqa qiqixtin ilgiri] u Kænqriya xæhiridæ Hudaqqa iqkæn bir qæsimidin qaqlirini qüxürüwætkænidi. **19** Ular æfæsus xæhirigæ barqandin keyin, u Priskilla wæ Akwilani qaldurup qoyup æzi [xu yærdiki] sinagogqa kirip, Yehudiylar bilæn munazirilæxti. **20** Ular uni uzunraq turuxqa tælæp qiliwidi, u qoxulmay, **21** «Mæn qandaqla bolmisun kelær heytni Yerusalemidæ ætküzimæn; andin Huda buyrusa, silærning yeninglarqqa yænæ kelimæn», — dæp ular bilæn hoxlixip, æfæustin kemæ bilæn yoloqa qiqti. **22** U Qæysæriyæ xæhiridæ kemidin qüxüp, [Yerusalemqqa]

qikip jamaot bilən hal soraxqandin keyin, Antakya xəhiringə qüxüp kətti. **23** Antakyada bir məzgil turojandin keyin, u yənə yoloqa qikip Galatiya wə Frigiya yurtlirini bir-birləp arilap, baroqanla yeridə barlik muhlislarning etiqadini kuwwətlidi. **24** Bu arida, Iskəndəriyə xəhiringə tuquloqan Apollos isimlik bir Yəhudiya Əfəsus xəhiringə kəldi. U natik adəm bolup, mukəddəs yazmilardin helila qongkur sawati bar adəm idi. **25** U Rəbning yoli toqruluk təlim aloqan bolup, otluk roh bilən Əysa həkqədə əynən səzləp təlim berətti. Birak uning həwiri pəkət Yəhya [pəyoəmbər]ning yürgüzgən qəməldürüxi bilən qəklinətti. **26** U sinagogda yürəklik səzləxkə baxlidi. Uni angliqan Priskilla bilən Akwila uni əyigə elip berip, uningə Hudaning yolini tehimu təpsiliy qüxəndürdi. **27** Keyin, Apollos Ahaya əlkisigə barmaqi bolqanda, [Əfəsusluk] kerindaxlar [Ahayadiki] muhlislarə hət yezip, ulardin Apollosni qarxi elixni bəkmü tələp kildi. U xu yərgə berip, Hudaning mehir-xəpkiti arkilik etiqad kiloqanlarə qoxulup, ularə zor yardəmdə boldi. **28** Qünki u həlk-aləm aldida Yəhudiylar bilən munazirilixip, ularə küqlük rəddiyə berip, mukəddəs yazmilarni xərhlaxi bilən Məsihning Əysa ikənlikini ispatlap bərdi.

19 Apollos Korint xəhiringə wəktida, Pawlus səpər kilip, iqki kurukluk arkilik Əfəsus xəhiringə kəldi. U yərdə bəzi muhlislar bilən uqrixip, **2** ulardin: — Silər etiqad kilojinglarda, Mukəddəs Roh silərgə ata kilinqanmu? — dəp soridi. — Yak, biz hətta Mukəddəs Roh bar degənni zadi anglimaptikənmiz, — dəp jawab bərdi ular. **3** Pawlus yənə: — Undakta, silər qandak

qemüldürüluxtə qemüldürülgənsilər? — dəp soridi. — Biz Yəhya [pəyoqəmbər] yətküzgən qemüldürüluxni qəbul qilduk, — dedi ular. **4** Pawlus: — Yəhya [pəyoqəmbər] həlqkə yətküzgən qemüldürülux bolsa gunahlarəja towa qilixni bildüridiəjan qemüldürülux bolup, ularəja əzidin keyin kəlgüqigə, yəni Əysəja etiqad qilix kerəklikini tapiliojanidi, — dedi. **5** Ular buni anglap, Rəb Əysaning namida qemüldürüluxni qəbul qildi. **6** Pawlus qolini ularning üstigə təgküzüp turuxi bilən, Muqəddəs Roh ularəja qüxti. Buning bilən ular naməlum tillarda səzləxkə həm pəyoqəmbərlərqə wəhiy-bexarətlərnəni yətküzüxkə baxlidi. **7** Ular təhminən on ikki ərkək kixi idi. **8** Pawlus üq ay dawamida [Əfəsus xəhiridiki] sinagogka kirip, yürəklik bilən səz qilip, ular bilən Hudaning padixahlikidiki ixlər toqrisida munazirilixip qayil qilixkə tirixti. **9** Ləkin bəziliri jahillik qilip ixinixni rət qilip, halayiq aldidə [Rəbning] yolioja həqarət kəltürgəndə, Pawlus ularin qikip, muhlislarnimu ayrip qikti. U hərəküni Tirannus isimlik adəmning leksiyihanisida munazirə-muzakirə ətküzdi. **10** Bu ix ikki yil dawamlaxti. Nətijidə, Asiya əlkisidiki pütün həlq, Yəhudiyələr bolsun, Greklər bolsun həmməylən Rəbning səz-kalamini anglidi. **11** Huda Pawlusning qolliri arkilik karamət məjzilərnəni yaratti. **12** Kixilər həttə kol yaqlıq wə pərtuqlarnəni Pawlusning tenigə təgküzüp, andin kesəllərnəning yenioja apirip, ularning üstigə yapatti. Nətijidə, kesəllər saqiyip, yaman roqlar ularin qikip ketətti. **13** Ləkin xu ətrapta yüridiəjan, «jinkəx» Yəhudiyələrin bəzilirimu Rəb Əysaning namini ixlitip bəkkusi kelip, jin qaplxanlar üstidə turup

jinlaroq: «Pawlus jakarlawatqan Əysaning namidin sanga kattik buyruk berimən!» dəydiqan boldi. **14** Bu ixni qilidioqanlarning arisida Skewa isimlik bir Yəhudi bax kahinning yəttə oqlimu bar idi. **15** Lekin [ular qoqliwətməqci bolqan] yaman Roh ularoqə jawabən: — Əysani tonuymən, Pawlustin həwirim bar, birək özünglar kim bolisilər?! — dewidi, **16** yaman Roh qaplixiwaloqan kixi ularoqə etilip qiqip, ularni urup xama qilip, ularning üstidin oqalib kəldi. Ular yalingaq wə yarilanoqan həlda əydin keqip qiqip kətti. **17** Bu ix Əfəsus xəhiridə turuwatqan barliq Yəhudiylar wə Greklərgimu məlum bolup, qorkunq həmmisini basti wə Rəb Əysaning nami uluqlandi. **18** Nətijidə, nuroqun etiqadqilar burunqi qiloqanlirini ikrar qilip, aldioqə qikti. **19** Sehırgərlik qiloqanlardin nuroqun adəmlər əzlrining sehırgərlik kitab-palnamilirini əkelip [bir yərgə dəwiləp], kəpqilikning aldida kəydürüxti. Bu kitablarning qimmiti jəmiy əllik ming kümüx tənggigə yetətti. **20** Xundak qilip, Rəbning səz-kalami küqgə igə bolup, bərk urup üstünlükkə ətti. **21** Bu ixlar yüz bərgəndin keyin, Pawlus kənglidə, Makedoniyə wə Ahaya əlkisidin ətüp Yerusalemoqə berixqə niyət baqlidi. U: — U yərgə baroqandin keyin, Rim xəhirini kərup kelixim kerək, — dedi. **22** Xuning bilən, u əzigə yərdəmdə boluwatqanlardin Timotiy bilən Erastus ikkiylənni Makedoniyəgə əwətiwetip, əzi yənə bir məzgil Asiya əlkisidə turdi. **23** Dəl xu qaoqda, [Əfəsus xəhiridə] [Rəbning] yoli toqruluk eoqir malimaqilik kətürüldi. **24** Ayal ilah Artemisni sürətləp kümüx təkqə-həykəllərnə yasioquqi Dimitriy isimlik bir zərgər bar

idi. Uning bu ixi hünər wənlərgə kəp payda tapkuzatti.

25 Dimitriy hünər wənlərnı wə xuningoşa ohxax ixlar bilən xuoqulliniwatқан baxқа ustılarnı yioqıp, ularoşa: — Buradərlər, bizning gülliniximizning bu ix bilən baqılıq ikənlikini bilisilər; **26** hazir həliki Pawlusning nemə ixlarnı kılıp yürgənlikini anglioşan həm kərgən boluxunglar kerək. U: «Qol bilən yasiwaloşan nərsilər ilahlar əməs» deyix bilən, pəkət əfəsusta əməs, bəlki pütkül Asiya əlkisidə degüdək nuroşunlişan kixilərnı kəyil kılıp, azdurup burawatidu. **27** Əmdi hazir bizning bu sodimizşoşa bətnam qaplaş həwpi bolupla qalmay, bəlki büyük ayal ilah Artemisning buthanisimu ərziməs dəp karılıp, hətta Asiya əlkisi wə pütkül jaşan ibadət kılıdioşan [bu ayal ilahimizning] xan-xəripimu yökilix həwpiğə duq keliwatidu! — dedi. **28** Bu səzlərnı anglişan kəpqilik oşəzəpkə qəmüp, kəyta-kəyta: — əfəsusluqlarning Artemisimiz büyüktur! — dəp quқан kətürüxkə baxlıdi.

29 Buning bilən pütkül xəhər malimatang bolup kətti. Halayık Pawlusning səpərdaxlıridin Makedoniyəlik Gayus wə Aristarhıslarnı tutup sərəp, serk məydanişoşa təngla yopurulup mangdi. **30** Pawlus halayık arisioşa kirməkqi bolşanidi, lekin muhlislar uning kirixigə yol koymidi. **31** Hətta Pawlusning dostlıri bolşan əlkə əməldarlıridin bezilirimu uningşoşa həwər yətküzüp, uni serk məydanişoşa berixқа təwəkkül kılmaslıkқа jekilidi. **32** Əmdi bəzilər buni dəp warkirisa, bəzilər uni dəp warkirixip, pütün sorun warang-qurungşoşa toldi; kixilərnıng kəpinqisi əzlırining nemigə yioşiloşanlıqinimu bilməytti. **33** Yəhudıylar Iskəndər isimlik adəmnı aldişoşa ittirip qikiriwidi, kəpqilik

uni aldiõa turõuzdi. Iskãndãr kõpçilikãe qol ixariti kiliþ, [Yãhudiylarni] aqlimakçi boldi. **34** Birak kõpçilik uning Yãhudiy ikãnlikini bilip kelip, hãmmisi tãngla: — ãfãsusluqlarning Artemisimiz biiyũktur! — dãp ikki saãtqã qukan kõtũrũp turuxti. **35** Ahirda, xãhãrning bax mirzisi halayikni tinqlandurup mundak dedi: — ãy ãfãsusluqlar! Biz ãfãsusluqlarning xãhirining biiyũk Artemisning buthanisining wã uning asmandin qũxkãn sũritining koõdiõuqisi ikãnlikini bilmãydiõjan kim bar! **36** Bu ixlarni inkar qilalmiõjanikãn, õzũnglarni besiwelixinglar, baxbaxtaklik qilmasliqinglar kerãk. **37** Qũnki silãr bu kixilãrni bu yãrgã [sorakka tartixka] elip kãdinglar; lekin ular ya buthanilarni bulõuqilar ya bizning ayal ilahimizõa kupurluk qilõuqilardin õmãs. **38** ãgãr Dimitriy wã uningõa koõulõjan hũnãrwãnlãrning mãlum bir kixining üstidin xikayiti bolsa, sorakhanilar õquk turmakta wã sorakçi waliylarmu bar. Ular xu yãrlãrdã bir-biri bilãn dãwalaxsun; **39** wã baxka birãr mãsiliõiringlar bolsa, rãsmiy sorunda bir tãrãp kilinixi lazim. **40** Biz õmdi yãnã bũgũnki wãkãni topilang dãp ãrz kilinix hãwpidã turuwatimiz; qũnki bu malimanqlikning hãq sãwãbi kãrsitilmigãqkã, hãsabinimu berãlmãymiz-dã! **41** Bu sãzlãrni kilip bolup, u yioqilõjan halayikni tarkitiwãtti.

20 Topilang besikãandin keyin, Pawlus muhlislarni qakirip, ularni rioqãtlãndũrdi wã ular bilãn hoxlixip, Makedoniyãgã karãp kãtti. **2** U xu ãtrãptiki yurtlarni arilap, etikãdqilarni nuroqun sãz-tãlimlãr bilãn rioqãtlãndũrgãndin keyin, Yunanõa berip, **3** u yãrdã

üç ay turdi. Pawlus kemigə olturup Suriyägə mangay döp turoqanda, Yəhudiylarning uni öltürüx suyikəsti bilinip kelip, u Makedoniyə arkilik [kuruqluk bilən] kaytip ketix qararioqa kaldi. **4** Uningoqa həmrah bololanlar Beriyalik Pirrusning oqli Sopater, Tesalonikaliklardan Aristarhus bilən Sekundus, Dərbəlik Gayus, Timotiy wə Asiya əlkisidin Tikikus bilən Trofimuslar idi. **5** Ular awwal Troas xəhirigə berip, bizning yetip beriximizni kütüp turdi. **6** Biz bolsak «petir nan həyti» künliridin keyin, Filippi xəhiridin kemigə olturup, bəx kündin keyin Troaska kelip, ular bilən uqraxtuk wə u yərdə yəttə kün turduk. **7** Həptining birinçi küni, biz nan oxtuxka jəm bolqanda, Pawlus ətisi kətməqci bolqaqqa, jamaətkə söz kixlxka baxlidi; sözini tün yerimgiqə uzartti. **8** Biz jəm bolqan yukiriki kəwəttiki əydə nuroqun qara qiraqlar yenip turatti. **9** Əwtikus isimlik bir yigit derizidə olturoqanidi. Pawlus sözləp heli bir yərgə baroqanda, uni mügdək besiwatqanidi. Andin u oqərk uyquoqa ketip, u üqinqi kəwəttin yərgə yikilip qüxti. Kəpqilik uni yərdin kətürüp qarisa, u əlöp bolqanidi. **10** Pawlus pəskə qüxüp, uning üstigə etilip, kuqaklap turup: Azablanmanglar, u tirikkən! — dedi. **11** Qaytidin əygə qikip, nanni oxtup yegəndin keyin, Pawlus ular bilən tang atkuqə uzun sözləxti wə u bu yərdin yoloqa qikti. **12** [Troastikilər] bolsa heliki yigitni əyigə hayat apirip koydi. Ular buningdin qəksiz təsəlli tapti. **13** Biz bolsak Pawlustin burun Assos xəhirigə kəmə bilən barduk. Qünki Pawlus xu yərgə piyadə baray, silər məndin awwal yetip berip, u yərdə meni kemigə eliwelixni kütünglar, döp orunlaxturoqanidi.

14 Assosta u biz bilən uqraqxandin keyin biz uni kemigə elip Mitulin xəhiringə kəldük. **15** Andin xu yərdin qikip, ətisi Hiyos arilining udulioğa kelip turduk. Üqinqi küni Samos arilioğa yetip kəldük wə Trogillium xəhiringə kəndük; uning ətisi Miletus xəhiringə bardük. **16** Qünki Pawlus Asiya əlkisidə kəp waqitni ətküzüwətməslik üqün, dengiz səpiridə Əfəsusta tohtimay ətüp ketixni qarar qiloqanidi. Səwəbi, u «orma həyti» künini mumkinkədər Yerusalemda ətküzüx üqün aldiraytti. **17** Əmdi Miletus xəhiringin Əfəsuska adəm əwətip, jamaəttiki aqsakallarni qaqirdi. **18** Ular kəlgəndin keyin, u ularoğa mundak dedi: — Mən Asiya əlkisigə ayaq başkan birinqi kündin tartip, silər bilən qandak ətkənlikim hərbinglaroğa məlum. **19** Rəbning hizmitidə hər tərəptə kəmtər bolup, kəz yaxlirim təkülgənlikini, xundakla Yəhudiylarning suyikəstliri tüpəylidin beximdin ətkən sinaklarda qidioqanlikimni bilisilər, **20** wə yənə məyli ammiwi sorunlarda bolsun yaki əy-əylərdə bolsun, silərgə təlim bərginimdə, silərgə paydilik bolsila heqnemini ayimay jakarlap, **21** Yəhudiylar həm Greklərgimu Huda aldida towa qilix wə Rəbbimiz Əysa Məsihgə etikad qilix kerəklikigə guwahlik berip jekiligənlikim həmminglaroğa məlum. **22** Həzir mana, rohta baqlanoqan həlda Yerusalemoğa ketiwatimən. U yərdə nemə ixlarning beximoğa qüxidioqanlikini uqmaymən; **23** Pəkət xuni bilimənki, Muqəddəs Roh mən baroqanla xəhərlərdə zindan kixənliri wə azab-oqubətlərnin meni kütüp turidioqanlikini aldin enik eytip kəlməktə. **24** Ləkin mən öz musapəmni tamamlixim, Rəb Əysadin tapxuruwaloqan hizmətni ada qilixim, yəni

Hudaning mehır-xəpkıti toşrisidiki hux həwəning toluq guwahqisi boluxum üqün, öz həyatimni kılqə ayimaymən.

25 Mən silər bilən arilixip, həmminglar arisida yürüp Hudaning padixahlıkını jakarlidim; əmdi mana manga məlumki, buningdin keyin silərdin heqkim yüzümnı qayta kərəlməysilər. **26** Xuning üqün, bğün silərgə guwahlık kılıp eytip qoyayki, mən heqbirining kenişə qərdar əməsmən. **27** Qünki mən Hudaning toluq məxsət-iradisini kılqə elip qalmaq silərgə bayan kılıp yətküzüxtin bax tartmidim. **28** Mukəddəs Roh silərnı Hudaning jamaitini bekix üqün Uning padisi iqidə yetəqı kılıp tikligənidi; əmdi özünglarə qəm Öz Oşlıning keni bilən setiwaloşan barlık padisişə səgək bolunglar! **29** Qünki manga ayanki, mən kətkəndin keyin, qılberilər aranglarə kirip, padini heq ayimaydu, **30** həmdə hətta aranglardinmu bəzilər muhlislarnı əzlırigə tartiwelıx üqün həkikətne burmilioşan türlük ixlarnı söləydu. **31** Xunga, səgək bolunglar, mening üq yil keqə-kündüz deməy, hərbinglarə kəz yaxlırim bilən tohtimay nəsihət berip turoşanlıkimni esinglarda tutunglar. **32** Əmdi mən silərnı Hudaşə wə Uning mehır-xəpkət yətküzidişən söz-kalamışə tapxurimən. Bu söz-kalam etikadinglarnı quruxqə qəm pak-mukəddəs kilişən barlık həlqi arisida iltipət kilişidişən mirastin silərnı nesip kilişqə qadirdur. **33** Mən heqqaşan heqkimdin kiyim-keqək yaki altun-kümüş tama kılıp baqmışən. **34** Silərgə məlumki, mən ikki bilikimşə tayinip, əzümning wə həmrəhlirimning həjıtidin qıktim. **35** Bundak kılıp hərber ixlarda mən silərgə muxundak əjir-əmgək arkilik əjiz-həjətmənlərgə

yardəm berix lazimlikini, xundakla Rəb Əysa əzi eytkən: «Bərmək almaqtinmu bəhtliktur» deginini esinglardin qikarmasliqinglar kerəklikini kərsəttim. **36** Bu sözlərnı kılıp bolup, u həmməylən bilən birliktə tizlinip olturup dua kildi. **37** Həmməylən kattik yioqlixip kətti; Pawlusning boynioqa esilip kuqaklap, kizoqin səyüxti. **38** Ularnı əng azablioqini Pawlusning, «Buningdin keyin yüzümni kayta kərəlməysilər» degən səzi boldi. Keyin, ular uni kemigə qikirip uzitip koydi.

21 Andin biz ulardin ajrilip qikqəndin keyin, kemə bilən udul Qos arilioqa qarap yol alduq. Ətisi, Rodos arilioqa, u yərdin Patara xəhirigə barduq. **2** Patarada Fənikiyə rayonioqa baridioqan bir kemini tepip, uningə olturup yoloqa qiktuk. **3** Sıprus arili kəringəndin keyin, uni sol tərıpimizdə qaldurup ətüp, Suriyəgə qarap mengip, Tur xəhiridə kuruklukqa qiktuk. Qünki kemə bu yərdə yük qüxürməqı idi. **4** U yərdə muhlislarnı tepip, ularning yenida yəttə kün turduq. Ularəqa Mukəddəs Rəhning wəhiyisi kelip, ular Pawluska ayioqing Yerusalemoqa basmisun, dəp nəsihət kildi. **5** Birak biz u yərdə turux waqtimiz toxqanda, səpirimizni dawamlaxturduq. Ularning həmmisi, jümlidin hotun-baliliri bizni xəhərnıng sirtioqıqə uzitip qikti. Həmmimiz dengiz boyida tizlinip olturup billə dua kilduk. **6** Kuqaklixip hoxlaxqəndin keyin, biz kemigə qiktuk, ular ɵylirigə kaytixiti. **7** Tur xəhiridin dengiz səpirimizni dawamlaxturup, ahirida Pitolimays xəhirigə kəlduk. U yərdiki qerındaxlar bilən kərixüp, ularning yenida bir kün turduq. **8** Ətisi, u yərdin ayrilip, Kəysəriyə xəhirigə kəlduk. Biz burun [Yerusalemdiki]

«yattə hizmətkar»din biri boləjan, hux həwərqi Filipning əyigə berip kəndük. **9** Bu kixining tehi yatlık kəlinmiəjan, bexarət-wəhəylərnəni yətküzidiəjan tət kizi bar idi. **10** Biz u yərdə birnəqqə kün turoəandin keyin, Agabus isimlik bir pəyqəmbər Yəhudiyə əlkisidin qüxti. **11** Bu kixi bizning aldimizəja kelip, Pawlusning bəlweəjini kəliəja elip, əzining put-kəlini baəlap: — Mukəddəs Rəh mundak dəydu: — Yəhudiylar bu bəlweəjning igisini Yerusalemda muxundak baəlap, yat əlliklərnəning kəliəja tapxuridu! — dedi. **12** Bularni anglap, həm biz həm xu yərlik kixilər bilən birliktə Pawlustin Yerusaleməja barmioəin dəp ətündük. **13** Lekin Pawlus jawabən: — Silər nemixka bunqiwala yioəlap, yürikimni ezisilər? Mən Yerusalemda Rəb əysanəning nami üqün tutkun boluxla əməs, xu yərdə əlüxkimu təyyarmən, — dedi. **14** Biz uni qayil kəlaləmay, ahirida süküt kəlip: — Rəbning iradisi ada kəlinsun! — dedük. **15** Bu künlərdin keyin, yük-takimizni yioəixturup, Yerusaleməja qikəp bardük. **16** Kəysəriyəlik muhlislərdin birnəqqisi biz bilən səpərdax boldi; ular Minason isimlik bir kixining əyidə kənimiz dəp uni birgə elip mangdi; bu kixi Siprosluk, kəri muhlis idi. **17** Yerusaleməja yətkəndə kəreindaxlar bizni huxallik bilən kərxə aldi. **18** Ətisi, Pawlus biz bilən billə Yəqubni kərgili bardi. Yəqub bilən aqsakəllərnəning həmmisi u yərgə yioəiloəjanidi. **19** Pawlus ular bilən salamlaxkəndin keyin, Hudanəning əzining hizmiti arkəlik əllər arisida kəloəjan ixlirini bir-birləp ularəja təpsiliy eytip bərdi. **20** Bularni anglioəanda, ular Hudaəja mədhəyə oqudi, andin Pawluska: — Kərüwətisən, i kəreindixim, Yəhudiylar iqidə kənqə minglioəjan etikə

kilouqilar bar! Ularning h mmisi T wrat qanunioqa [ m l kilixqa] intayin kizojin ik n. **21** Ular sening toqrangda: «U  llarning arisida yaxioqan pütün Yəhudiylaroqa Musa [pəyoqəmbərgə] tapxurulojinidin yenixni, yəni balilirini h tn  kildurmaslikni, Yəhudiylarning  n' nilirig  riay  kilmaslikni  gitidu» d p anglidi. **22**  mdi kandak kilix ker k? Q nki halayik qokum sening bu y rg  k lg nlikingni anglap qalidu. **23** Xunga bizning deginimizd k kilojin: Arimizda k s m iqq n t t adəm bar. **24** Sən ularni elip, ular bilən birlikt  [Təwrattiki] tazilinix qaidisidin  t p, ularning [qurbanlik] qikimlirini  z ng kətürgin, andin ular qaqlirini q x r l ydu. Buning bilən, həmməylən sən toqruluk anglioqanlirining h mmisining rast əməslikini w  sening  z ng T wratqa tərtipi boyiqə riay  kiliwatlikingni bilip yetidu. **25**  mma əllərdin boloqan etiqadqilaroqa kəlsək, biz ularoqa pəkətla butlaroqa ataloqan n rsil rni yem slik, qanni w  boqup soyuloqan haywanning g xinimu yeyixtin w  jinsiy buzukluktin əzlidirini saqlax toqruluk qararimizni  tk nki h t arkilik ukturduk. **26** Buning bilən, Pawlus u kixil rni elip,  tisi  zi ular bilən bill  tazilinix qaidisini  tk z xti; andin u ibadəthanioqa kirip, [kahinlaroqa] əzlidirining paklinix mudditining qaqa toxudioqanliki, yəni h rkaysisi  q n qurbanlik kilinixning qaysi k ni bolidioqanlikini ukturup qoydi. **27** Y tt  k nl k muddət toxuxqa az qaloqanda, Asiya  lkisidin k lg n bəzi Yəhudiylar Pawlusni ibadəthanida k r p, halayikni kutritip, uningoa qol selip: **28** —  y Israillar, yərdəmdə bolunglar! H mm  yərdila, h mm  adəmgə həlkimizgə, T wrat qanunioqa w  ibadəthanioqa

qarxi sozlarni o'gitiwatqan adəm däl xu. Uning üstigə, u yənə Greklərni ibadəthanimizə baxlap kirip, bu mukəddəs jayni bulo'jidi! — dəp quqan kətürdi **29** (ularning bundak deyixining səwəbi, əslidə ular xəhərdə Əfəsusluk Trofimusning Pawlus bilən billə boləjanliqini kərgənidi wə Pawlus uni ibadəthanioğa baxlap kirgən, dəp oyliəjanidi). **30** Xuning bilən, pütün xəhər zilziligə kəldi. Halayik tərəp-tərəptin yügürüp kelip, Pawlusni tutup, ibadəthanidin sərəp elip qikti. Ibadəthanining dərweziliri dərhal takiwetildi. **31** Bu top adəm Pawlusni [urup] əltürüwətməkqi bolup turoqanda, pütkül Yerusaleمني malimanqlik qaplap kətkənliki toqrisidiki bir həwər u yərdə turuxluk [Rim] qismining mingbexioğa yətküzüldi. **32** Mingbexi dərhal ləxkər wə birnəqqə yüzbexini elip, top-top adəmlərni basturuxka yügürüp kəldi. Mingbexi wə əskərlərni kərgən halayik Pawlusni uruxtin tohtidi. **33** Mingbexi aldioğa ətüp, ləxkərlərni Pawlusni tutup ikki zənjir bilən baqlaxka buyrudi. Andin u: — Bu adəm kim? U nemə gunah kildi? — dəp soridi. **34** Lekin [topilangqilarning] iqidə bəzilər uni desə, bəzilər buni deyixip warkirixatti. Malimanqilik tüpəylidin mingbexi həqiqiy əhwalni eniklaxka amalsiz qelip, ahir Pawlusni qəl'əgə elip ketixni buyrudi. **35** Lekin Pawlus qəl'əning pələmpiyigə kəlgəndə, topilangqilar tehimu zorawanlixip kətkəqkə, ləxkərlər uni kətürüxkə məjbur boldi. **36** Qünki ularning kəynidin top-top adəmlər əgixip mengip: — U yokitilsun! — dəp warkirixatti. **37** Kələgə əkirilixigə az qaloqanda, Pawlus mingbexioğa: — Sizgə bir eoqiz səz qilsam bolamdikin? — dəp soridi. Mingbexi: — Grekqə

biləmsən? **38** Undaқта, ilgiri isyan kətürüp, «hənjərqi kətillar»din tət ming adəmnı baxlap qəlgə keqıp kətkən həliki Misirlik əməsməsən? — dəp soridi. **39** Lekin Pawlus: — Mən Yəhüdiy, Kilikiyə əlkisidiki uluş xəhər Tarsusning puqrasimən. Halayıkka birnəqqə eşiz söz kılıximəşə ijazət kılıxingizni ətünimən, — dedi. **40** [Mingbexi] ijazət beriwidi, Pawlus pələmpəydə turup, halayıkka qol ixariti kildi. Qattik jimjitlik baskanda, u ibraniy tilida səzləxkə baxlap: —

22 — Qerindaxlar wə ata-bowilar! Əmdi ətümni aqlax səzlirimgə kulak saləşaysilər, — dedi. **2** Ular Pawlusning ibraniy tilida səzliginini anglap, tehimu jim boluxti. U səzini dawam kildi: **3** — Mən bir Yəhüdiy, Kilikiyədiki Tarsus xəhiridə tuşuldum; lekin bu xəhərdə bekip qong kılındim, Gamaliyəlning qol astida ata-bowilirimizəşə tapxuruloşan Təwrat qanunining zir-zəwərlirini qoymay ətginip təlim-tərbiyə aldim. Mən silərnin bugin boləşinlarəşə ohxax, Huda yolioşə intayin kizəşin idim. **4** Mən bu yoldikilərnı hətta ətürüxkiqə ziyankəxlik kılıp, ularnı ər-ayal deməşə tutqun kılıp zindanoşə saldurдум. **5** Bu toşuruluk bax kaşin wə aliy kengəxmıdiki barlik aqsakallarmu manga guwahqıdur. Mən ulardin Dəməxktiki [Yəhüdiy] qerindaxlarəşə yeziloşan hətlərnı tapxuruwelip, xu yərdə turuwatqan bu [yoldikilərnı] jazalax üqün, ularnı tutqun kılıp Yerusalemoşə apirimən dəp yoloşə qikqanıdim. **6** Əmdi xundak boldiki, səpər kılıp Dəməxkkə yeqinlaxkanda, qüxkə yeqin, tuyuksiz asmandin küqlük bir nur qüxüp, ətrapimni yorutuwətti. **7** Mən yərgə yikilip kəttim, andin manga: «Saul, Saul, Manga

nemixka ziyankaxlik qilisan?» degan awazni anglidim. **8** «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisam, U manga: — «Mən sən ziyankaxlik qiliwatkan Nasarətlik Əysadurmən!» dedi. **9** Mən bilən billə mengiwatkanlar u nurni kərgən bolsimu, lekin manga kiloqan sözlərnı qüxənmidi. **10** Mən yənə, «I Rəb, nemə kilixim kerək?» dəp sorisam, Rəb manga, «Ornungdin tur, Dəməxkəkə kir, xu yərdə sən ada kilix bekitilgən ixlarning həmmisi toqruqluq sanga eytip berilidu!» dedi. **11** Həlikı nurning julalıkidin kəzlim kərməs bolup qaldı. Yenimdikilər qolumdin yetəkləp, Dəməxkəkə elip kirdi. **12** U yərdə Təwrat qanunioqə ihlas baqlıqan, Dəməxktiki barlıq Yəhudıylarning hərmitigə sazawər bolıqan Ananiyas isimlik bir kixi bar idi. **13** U kelip, yenimda turup: «Qerindax Saul, bexingni kətürüp qara!» dedi. Mən xuan beximni kətürüp qarap uni kərdum. **14** U manga: «Ata-bowilirimizning Hudasi seni iradisini bilixing, Həkkaniy Boloquqini kərüxüng wə uning aozidın qıkkən awazni anglixing üqün allıqəqan tallıdı. **15** Qünki sən pütün insanlar aldıda kərgən-angliqanliringoqə Uning guwahqisi bolisən! **16** Xundak ikən, sən yənə nemigə hayal bolisən? Ornungdin turup, Uning namioqə nıda kılıp qəmüldürülüp, gunahliringni yuquzojın!» dedi. **17** Xundak boldiki, Yerusalemoqə kaytip kəlginimdin keyin, ibadəthanıda dua qiliwatqinimda, bir oqayibanə kərünüx meni oruwaldi **18** wə [Rəbning] manga: «Qapsan bol, Yerusalemdin dərhal kət. Qünki ular sening manga kiloqan guwahlıqingni qobul qilmaydu!» dəwatqanlıqini kərdüm. **19** Mən, «I Rəb, ular mening Sanga etıqad kiloqanlarnı zıdanioqə solap, hərбір sinagoglaroqə

kirip ularni uroqanlikimni bilidu. **20** Sening guwahqing bolqan Istipanning qeni tøkülginidə, mənmu yenida turup uni ältürgənlərnin qilmixliriqə qoxulup, ularning kiyimlirigə qarap bərdim!» — dedim. **21** Biraq u manga: «Kətkin! Seni yiraqtiki əllərgə əwətimən!» — dedi. **22** Pawlus muxu səzni degüqə halayiq uningqə kulak seliwatatti. Lekin buni anglap ular awazini kətürüp: — Undaq bir kixi yər yüzidin yökütilsun! U tirik turuxqa layiq əməs! — dəp quqan selixti. **23** Ular qirqirixip, qapan-yepinqilirini selip taxlap, topa-qang soruwatqanda, **24** mingbexi Pawlusni kəl'əgə elip kirip ketixkə əmr kiliwidi, halayiqning uningqə nemə üqün bundaq quqan salidiqanlikini eniklax üqün ləxkərlirigə uni qamqilap soraq qilixni buyrudi. **25** Lekin ular Pawlusni qamqilax üqün oqulaqlitip baqliqanda, u yenida turoqan yüzbexiqə: — Bir Rim puqrasini jinayiti bekitilməyla qamqilixinglar qanunoqə uyoqunmu? — dedi. **26** Bu səzni angliqan yüzbexi mingbexining aldiqə berip: — Siz nemə ix qilay dəwatisiz? Qünki u kixi Rim puqrasi ikən! — dedi. **27** Mingbexi Pawlusning aldiqə berip, uningdin: — Manga eytkin, sən rasttinla Rim puqrasimu? — dəp soridi. — Rast, dedi u. **28** — Mən naqayiti yuqiri baqada muxu puqraliqqa igə boldum, — dedi mingbexi. Pawlus: Əmma mən tuquluxumdinla xundaq! — dedi. **29** Xuning bilən, uni soraqqa tartmaqci bolqan ləxkərlər dərhal uningdin əzlrini qətkə aldi. Mingbeximu uning Rim puqrasi ikənlikini bilip, uni baqlatqanliqi tüpəylidin qorqup kətti. **30** Mingbexi Yəhudylarning Pawlusning üstidin qiloqan xikayitining həkikiy səwəbini bilix üqün, ətisi uni yexip,

bax kahinlar wə pütün aliy kengəxmidikilərnin bir yərgə yiojilixini buyrudi. Andin Pawlusni elip kelip, ularning aldiqə turquzdi.

23 Pawlus aliy kengəxmə həy'ətlirigə tikilip turup: Qerindaxlar, mən bügüngiqə Hudaning aldida pak wijdanda mengip kəldim, — dedi. **2** Buni angliqan bax kahin Ananiyas [Pawlusning] yenida turojanlarqə uning aqzioqə uruxni buyrudi. **3** Pawlus uningqə: — Huda seni uridu, əy aqartilqan tam! Sən u yərdə meni Təwrat qanuni boyiqə sorakqə tartixqə olturisən, lekin Təwrat qanunioqə hilap həlda meni urunglar dəp buyrudingoqə?! — dedi. **4** — Sən Hudaning bax kahinioqə axundak həkarət kəltürəmsən?! — deyixti yenida turojanlar. **5** Pawlus: — I qerindaxlar, mən uning bax kahin ikənlikini bilməptimən. Qünki Təwrat: «Həlqinigi idarə qiləuqinigi yaman gepini qilma!» deyilgən, — dedi. **6** Lekin Pawlus ularning bir qismining Saduqiy, yənə bir qismining Pərisiylər ikənlikini bilip, aliy kengəxmide yukiri awaz bilən: — Qerindaxlar, mən bolsam Pərisiylərdin bolimən wə Pərisiylərnin pərzəntimən. Mən əlgənlər qayta tirilixqə baqliqan ümid toqruluk bu yərdə sorakqə tartiliwatimən! — dəp warkiridi. **7** U bu sözni deyixi bilənla, Pərisiylər bilən Saduqiylar arisida jedəl-oqowqə kəzoqilip, kengəxmidikilər ikkigə bəlünüp kətti **8** (qünki Saduqiylar əlgənlərnin qayta tirilixi, yaki pərixte yaki rəhlar məwjut əməs, dəydu. Lekin Pərisiylər həmmisini etirap qilidu). **9** Buning bilən qattik bir quqan-sürən kətürülüp, Pərisiy tərəpdari bolqan bəzi Təwrat ustazliri ornidin turup: — Biz bu

adəmdin heçkandak əyib tapalmıduq! Bir roh yaki pərixta uningəja səz kıləjan bolsa nemə boptu! — dəp kattik munaziriləxti. **10** Quqan-sürən tehimu küqiyip kətkəqkə, mingbexi [Yəhudiylarning] Pawlusni tartixturup titmatitma kiliwetixidin qorqup, kışimoja zaloja qüxüp uni ularning arisidin zorluq bilən tartip qikip, kəl'əgə əkirip ketixini buyrudi. **11** Xu küni keqisi, Rəb Pawlusning yenida turup: — Jasarətlük bol! Qünki Yerusalemda Mən toqramdiki ixlarəja toluq guwahlik bərginingdək, Rim xəhridimu xundak guwahlik kılıxing muqərrər bolidu! — dedi. **12** Ətisi ətigəndə, Yəhudiylar Pawlusni əltürüxnü kəstləp, uni əltürmigüqə heqnərsə yeməymiz, iqməymiz, dəp əzlrigə ləniti bir kəsəmni kılıxti. **13** Bu suyikəst kəsimini iqqənlər kirik nəqqə kixi idi. **14** Ular bax kahınlar wə aqsakallarning aldioja berip: — Biz Pawlusni əltürmigüqə heqnərsə tetimaslikqə kattik kəsəm iqtuq. **15** Həzir silər wə aliy kengəxmə uning ixlirini tehimu təpsiliy təkxürüxnü baqanə kılıp, wəkil əwitip uni kengəxmigə elip kelixni mingbexidin tələp kilinglar. U bu yərgə yəqin kəlməyla uni jayliwetixkə təyyar turimiz, — dedi. **16** Ləkin Pawlusning singlisining oqlı bəktürmidin həwər tepip kəl'əgə kirip, Pawlusqə məlum kılıp koydi. **17** Buning bilən Pawlus yüzbexiliridin birini qakirtip, uningəja: — Bu balini mingbexi bilən kərüxtürüp koysingiz. Qünki uningəja məlum kılıdiojan ixi bar ikən, — dedi. **18** Yüzbexi uni elip mingbexining aldioja baxlap kirip: — Məhbus Pawlus meni qakirtip, bu balini siz bilən kərüxtürüp koyuxumni tələp kildi. Qünki uning sizgə məlum kılıdiojan ixi bar ikən, —

dedi. **19** Mingbexi uni qolidin tutup, bir qatkə tartip: — Manga məlum kilidioʻan nemə ixing bar? — dəp soridi. **20** U javabən mundak dedi: — Yəhudiylar Pawlusning ixlirini təpsiliy təxxürəyli dəp səwəb kərsitip əzlidiridən ətə uni aliy kengəxmigə elip berixni tələp kilix üqün til biriktürüxti. **21** Ularoʻa qayil bolmioʻayla, qünki kiriktin artuq adəm uni paylap turidu. Ular Pawlusni oltürmigüqə heqnərsə yeməymiz, iqməymiz, degən qarəix kəsimigə baəliniptu. Ular hazir əzlrining ularning təlipigə maqul boluxlirini kütüp turidu. **22** Mingbexi uningoʻa: — Bu ixni manga məlum qiləanlikingni heqkimgə tinma! — dəp tapilap, balini qayturdi. **23** Mingbexi yüzbexidin ikkini qakirtip: — Ikki yüz piyadə ləxkər, yətmix atlik ləxkər wə ikki yüz nəyziwaz ləxkərni bügün keqə saət tokquzda Kəysəriyə xəhirigə qarap yoləa qikixka hazirlanglar! **24** Xuning bilən billə, Pawlusni waliy Feliksning yenioʻa saq-salamət yətküzüx üqün, uning minixigə ulaəlarni təyyarlanglar! — dəp buyrudi. **25** Mingbexi [Feliskə] mundak bir hət yazdi: — **26** «Hərmətlik waliy Feliks janablirioʻa Klawdiyus Lisiyastin salam! **27** Uxbu adəmni Yəhudiylar tutuwaləan bolup, uni oltürməkqi boləanda, uning Rim puqrasi ikənlikini bilip yetip, kəsimni baxlap berip uni kutkuzdum. **28** Mən ularning bu kixi üstidin qiləan xikayitining nemə ikənlikini eniklimaqqi bolup, uni Yəhudiylarning aliy kengəxmisigə elip bardim. **29** Əməliyətə ularning uning üstidin qiləan xikayitining əzlrining Təwrat qanunioʻa dair dətəlah məsililərgə munasiwətlik ikənlikini baykidim, birak uningdin olüm jazasi berixkə yaki zindanoʻa taxlaxka layiq birər xikayət

qilodudak ixni tapalmidim. **30** Keyin, Yəhudylarning uni oltürüwetix kəstidə yürüwatқанliki həkqidiki ahbarat munga məlum qilinonda, dərhal uni siligə yollattim wə xuning bilən billə, uningə ərz qiloquqlarning əzlrining aldida xikayətlirini eytixini buyrudum. Həyr!». **31** Ləxkərlər əmdi buyruk boyiqə Pawlusni keqiləp Antipatris xəhriqə yətküzdi. **32** Ətisi, atliq ləxkərlər Pawlusni elip mengixqə qaldurulup, qaloqan ləxkərlər [Yerusalemdiki] qəl'əgə qaytip kəldi. **33** Atliqlar Qəysəriyəgə kirip, hətni waliyoqə tapxurdi wə Pawlusnimu uning aldida hazır qildi. **34** Waliy hətni oquqandin keyin, Pawlusning qaysi əlkidin ikənlikini sorap, uning Kilikiyədin kəlgənlikini bilip, **35** Uningə: — Üstüngdin ərz qiloquqlar kəlgəndə ixliringni toluq anglaymən, — dedi wə uni Hərod hanning ordisida nəzərbənd qilip qoyuxni buyrudi.

24 Bəx kündin keyin, bax kaqin Ananiyas aqsakallardin birnəqqəylən wə Tərtullus isimlik bir adwokat bilən Qəysəriyəgə qüxüp, Pawlus toqrisidiki rəsmiy xikayətlirini waliyoqə sundi. **2** Pawlus qakirtilip, Tərtullus uning üstidin xikayət qilip mundaq dedi: — Hərmətlik Feliks janabliri! Biz əzlrining qol astilirida hər tərəptin aman-esənlikkə nesip bolup kəlməktimiz wə aldin kərərlikliri bilən həlkimiz arisida dana islahatlar barliqqa kəltürülməktə, biz bu ixlardin hər waqit, hər jayda toluq minnətdarlik bilən bəhriman boluwatimiz. **4** Birak öz waqitlirini kəp elip qoymaslikim üqün, xəpətliri bilən səzimizni qiskila anglaxlirini ətünüp soraymən. **5** Qünki biz xuni tonup yəttuqki, bu adəm balahor bolup, pütkül jahandiki Yəhudylar arisida majira-topilang

pəyda qilixni küxkürtküqi, xundaqla «Nasarətlilər» dəp ataloqan məzhəpning kattiwaxliridin biridur. **6** U bizning ibadəthanimiznimu buloqimakqi bololanidi. Xunga, biz uni tutuwalduq wə uni əz qanunimiz boyiqə sotlayttuk. Lekin mingbexi Lisiyas əxəddiy zorluk bilən uni kollirimizdin tartiwaldi wə uningə ərz qiloquqilarni əzlrining aldiqə kelixkə buyruqanidi. **8** Uni soraq qilip kərsilə, bizning uningə qiloqan əzlrimizning toqrilikini bilip yetidila! **9** Sorunda bololan Yəhudiylarmu uning eytkanliriqə qoxulup: Rast, rast, dəp xikayətni küqəytti. **10** Waliy Pawluska səz qiloqin dəp qol ixaritini qiloqanda, u mundak dedi: — Mən silining uzun yillardin beri bu həlkni sorap kəlgənliklrini bilgəqkə, hatirjəmlilik bilən aldilirida əzüm toqramda jawab berimən. **11** Asanla biləydiliki, mən Yerusalemqə ibadət qilixkə barəjinimdin haziroqə pəkət on ikki künla ətti. **12** Ular mening ibadəthanida birər adəm bilən munaziriləxkinimni kərmigən, yaki sinagoglarda yaki xəhərdə ammini topilangə qutratqanlikimnimu heq kərmidi. **13** Ular yənə hazir janabliriqə mening üstümdin qiloqan xikayətlirigə heq ispatmu kəltürəlməydu. **14** Birak siligə xuni etirap qilimənki, mən ular «məzhəp» dəp atioqan yol bilən mengip, Təwratta wə pəyoqəmbərlərləning yazmilirida pütülgənlərləningmu həmmisigə ixinip, atabowilirimning Hudasioqə ibadət qilimən. **15** Mening Hudaqə baqliqan ümidim barki (bu kixilərmu bu ümidni tutidu), kəlgüsidə həm həqkaniylərləning həm həqkaniysizlərləning ölümdin tirilixi bolidu. **16** Xu səwəbtin, əzüm həmixə Huda aldidimu, insanlar aldidimu pak wijdanlik boluxkə intilimən. **17** Mən [Yerusalemdin]

ayrilqili heli yillar bolqan bolup, bu ketim u yerga ez halkimga hayr-sedikga yatkuzup bergili wa Huda aldioqa hadiya sunoqli baroqanidim. **18** Men bu ixlarda boluwatattim, bezilar meni tazilnix qaidisini ada kilip bolqan qaoda ibadethana hoylisida uqratti; lekin men atrapimoqa adam toplioqinimmu yok, malimanqilik qiqaroqinimmu yok. **19** Emaliyotta meni uqratkanlar bolsa Asiya olkisidin kalgan bazi Yehudiyilar idi; ularning ustumdin xikayetliri bar bolsa, asli ular ezliri kelip, silining aldilirida arz kilixka toqra kelatti. **20** Bolmisa, muxu sorundikilar aliy kengaxma aldida turoqinimda, meningdin qandak jinayat tapkanlikini eytip baksun! **21** Pexat mundak bir ix bolqanidi: — Men ularning aldida, «Bugunki kunda olganlarning kayta tirilixi toqruluk silarning sorikinglaroqa tartiloqanmen!» dep warqiroqanidim. **22** [Rabning] yoli toqruluk tapsiliy hawiri bar bolqan Feliks sorakni tohtitip, ularoqa: — Mingbexi Lisiyas kalganda dawayinglar toqrisidiki hokumni qikirimən, — dedi. **23** U yuzbexioqa Pawlusni naxerbənd astioqa elip, əmma uningqa bir'az kəngqilik kilip, dost-buradərlirining həkəyisining uning həcətəliridin qikixini tosmioqin, dep buyrudi. **24** Birnəqqə kəndin keyin, waliy Feliks ayali Drusila bilən billə kəldi (Drusila Yəhudiy idi). U Pawlusni qakirtip, uningdin Məsih əysəoqa etikad kilix yoli toqruluk anglidi. **25** Pawlus həkəqaniy yaxax, ezini tutuwelix, qiyamət kənidiki soal-sorak kilinixlar toqrisida səzləwatqanda, Feliks wəhimigə quxup uningqa: — Hazirqə kaytip tursang bolidu. Keyin manga pəyt kəlgəndə, yənə qakirtimən, — dedi. **26** U xuning bilən bir

wakıtta Pawlusning para berixini ümid qılatti. Xuning üqün, uni imkankädär pat-pat qaqırtıp, uning bilän sözlixätti. **27** Lekin ikki yil toxkanda, Feliksning ornioğa Porkiyus Festus waliy boldi. Feliks Yəhudıylarğa iltipat kərsitip ularning kənglini elix üqün Pawlusni solakta qaldurdi.

25 Festus [Yəhudıyə] əlkisigə kirip, üq kündin keyin Qəysəriyədin qıqıp Yerusalemoğa baroqanidi. **2** Bax kaqınlar bilän Yəhudıylarning mətiwərliri uning aldida Pawlusning üstidin rəsmiy xikayət qilip, uningdin iltipat sorap, adəm əwitip Pawlusni **3** Yerusalemoğa elip kelixni ötündi. Məqsiti, ular yol üstidə bəktürmə təyyarlap Pawlusni öltürüx idi. **4** Festus buni anglap ularğa: — Pawlus hazır Qəysəriyədə solakta turıwərsun. Mən yeqında u yərgə qaytip kətməqimən. **5** Aranglardin həkukdar boləqanlar mən bilän billə qüxsun. Əgər uning birər əyibi bolsa, ular xu yərdə xikayət qılsa bolidu, — dəp jawab bərdi. **6** Festus ularning iqidə səkkiz-on kündin artuq turmay, Qəysəriyəgə qaytip qüxti. Ətisi soraq təhtigə olturup, Pawlusni elip kelixni buyrudi. **7** Pawlus kəlgəndə, Yerusalemdin qüxkən Yəhudıylar uning ətrapiəğa olixip, uningə nuroqun eoqır jinayətlər bilän qarilap xikayətlərnı qildi. Biraq bularning heqkaysisioğa ispat kərsitip berəlmidi. **8** Pawlus özini aqlap: — Mən heqkaysi ixta Yəhudıylarning kanunioğa, ibadəthanisioğa yaki [imperator] Qəysərgə qarxi birər jinayətmu sadir qilmidim, — dedi. **9** Lekin, Festus Yəhudıylarning kənglini elixqa, ularğa iltipat kərsətməqci bolup Pawlustin: — Yerusalemoğa berip, u yərdə mening aldimda bu

xikayətlərgə اساسən sotlinixkə razi bolamsən? — dəp soridi. **10** Lekin Pawlus jawab berip mundak dedi: — Mən hazır Kəysərning sorak təhti aldida turimən. Meni sorak kəlixkə tegixlik yər mana muxu. Əzlrigə enik məlum boləandək, mən Yəhudiylarəyə həqkəndək nahəklik kəlimdim. **11** Əgər jinayitim bolsa, xundakla əlümgə layik birər ix kələyan bolsam, mən əzümni əlümdin kaqurmaymən. Birak ularning mening üstümdin kələyan xikayətlirining asasi bolmisa, həqkimning meni ularəyə tapxurup berixkə həkki yok. Mən Kəysərgə murajiat kəlimən! **12** Andin Festus məslihətqiliri bilən səzləxkəndin keyin, Pawluska: — Sən Kəysərgə murajiat kəilding — uning əldiəyə əmdi barisən! — dedi. **13** Birnəqqə kəndin keyin, Agrippa han bilən [singlisi] Bərniki Festuska təbrik-salaməyə Kəysəriyəgə kəldi. **14** U yərdə uzun kənlər turoqəndin keyin, Festus Pawlusning ixini hanəyə məlum kəlip: — Bu yərdə Feliks kaqdurup kətkən bir məhbus bar. **15** Mən Yerusaleməyə barəjinimda, Yəhədiy bax kaəinliri bilən aksakəlliri uning üstidin xikayət kəlip, məndin uni jazaəyə məhkum kəliximni tələp kəlixti. **16** Mən ularəyə, ərz kəlinəuqi ərz kələuqilar bilən yəzləxtürülüp, uningəyə əzini əqlax pərsiti berilmigüqə, uni jazaəyə tapxurux rimlikləarning aditi əməstur, dəp eyttim. **17** Xunga ular mən bilən billə bu yərgə kəlgəndin keyin, mən wəkitni kəynigə sozmay, ətisila sorak təhtigə olturup u kixini əkilixni buyrudum. **18** Ərz kələuqilar orunliridin turoqənda, ularning uning üstidin xikayət kələyanliri mening oyliəjinimdək rəzil ixlar əməs idi, **19** Bəlki ularning əz ibadət tüzümi toəruqə wə əysa isimlik bir

kixi h k kid  məlum talax-tartix m sililiri bar ik n. U kixi  lg n bolup, Pawlus bolsa u tirildi d ydik n. **20** Bu m silil rni zadi kandaq eniklaxni biləlməy, mən Pawlustin Yerusalemoqa berip, u y rd  bu ixlar toqruluk sorakqa tartilixqa razi bolux-bolmasliqini sorioqanidim. **21** Pawlus solakta turup imperator janablrining sorak qararini qikirixini murajiat kiloqandin keyin, mən uni Q ys rning aldioqa  w tkuqa, solakta tutup turuxni buyrudum. **22** Agrippa Festusqa: — Meningmu bu kixining səzlrini anglap bakqum bar, — dedi. —  t  anglaysiz, — dedi u. **23** Xuning bilən  tisi, Agrippa bilən Bərniki həywət bilən ammiwiy yioqin zalioqa kirip k ldi, mingbexilar w  x h r kattiwaxlirimu ular bilən bill  kirip kelixti. Festus  mr kiliwidi, Pawlus elip kirildi. **24** Festus mundak dedi: — Agrippa padixah aliyliri w  muxu sorunoqa yioqiloqan janablar! Bu kixini k r watisil r. Həm Yerusalemda həm bu y rd  pütün Y hudiy ahalisi uning toqruluk ərz kilip manga murajiat kilip, u tirik kalduruxqa bolmaydu! — d p qurkiraxkanidi. **25** Lekin mən uningdin  l m jazasi berixk  tegixlik birər jinay t tapalmidim. H zir bu kixi imperator janablriloqa murajiat kildi. Xuning bilən uni [Rimoqa]  w tixni qarar kildim. **26** Birak uning h k kid  oqojamoqa məlum kilip yazojud k ix yok. Xuning bilən  hwalni r smiy təkxürüp birər yazojud k m lumatqa ig  bolux m ksitid  uni h rbirlirining aldioqa, bolupmu sili, Agrippa padixah aliylirining aldioqa elip k ldim. **27** Q nki m hbusni sotqa  w tk nd , uning üstidin kilinoqan xikaytl rni enik k rs tm slik manga nisbətən orunluk əməstək bilinidu.

26 Xuning bilən, Agrippa Pawluska: — Əzizingning gepingni qilixingə ruhsət, — dedi. Pawlus qolini sozup əzini aqlaxqa baxlidi: **2** — I Agrippa han, bögün aldilirida Yəhudiylar mening üstümdin xikayət qiləjan pütün iqlar toqruluk jawab berix pursitigə nesip boləjanlikim üqün, bolupmu əzlrining Yəhudiylarning adətliri wə ularning arisidiki talax-tartixliridin həwərliri boləjanliki üqün əzümni bəhtlik hesablaymən! Xuning üqün degənlirimni səwrqanlik bilən anglap beqixlirini ətünimən. **4** Mening dəsəlpki waqitlirimda, yəni kiqikimdin tartip əz elimdə, Yerusalemda yürux-turuxumning qandəq ikənliki Yəhudiylarning həmmisigə ayan. **5** Ular xu dəsəlpki waqtimdin beri meni tonuəraqqa (əgər halisaidi, xuningə guwahlik berətti), mening ibadət tüzümidiki əng tələpəjan məzhəpning xətliri boyiqə yaxap, yəni Pərisiy bolup əmrümni ətküzginimni bilidu. **6** Əmdi mən Huda ata-bowilirimizə qiləjan wədigə baqləjan ümidim tūpəylidin hazir sorəq qiliniwatimən. **7** Xu [wəding] nesiwisigə yetixni bizning pütkül on ikki kəbilimiz keqə-kündüz tohtawsiz Hudəəqə ibadət qilip ümid qilməqta. I aliyliri, Yəhudiylarning mening üstümdin qiləjan xikayətliri dəl xu ümidkə baqliktur! **8** [Halayik], Huda əlgənlərnə tirildürsə, nemə üqün ixinixkə bolmaydu, dəp qaraysilər? **9** Dərwəkə, əzüm mu əslidə Nasarətlük əysəning namioə qarxi nuroqun iqlarnə qilixim kerək dəp qayil idim **10** wə Yerusalemda ənə xundəq iqlarnə qiləjan idim. Bax kahinlardin həkuk elip, əzüm Hudəning nuroqun mukəddəs bəndilirini zindəəqə tutup bərgən, ular əlümgə həküm qilinəqandimu, həkümgə awaz qoxqanidim. **11** Mən

həmmə sinagoglarda kəp kətim ularni izdəp tēpip jazalap, kupurluk gəp kəlixkə zorliqanidim. Mən ularoqə təlwilərqə əq bolup, hətta yaqə yurttiki xəhərlərgə berip, ularoqə ziyankəxlik kəiloqanidim. **12** Bu ixlarda bolup bax kahinlar bərgən toluk wəkillik həkukə bilən Dəməxk xəhirigə qarap səpər kəliwatattim. **13** Qūx waqtida yolda ketiwetip, asmandin qūxkən, quyax nuridinmu küqlük bir nurning ətrapimni wə billə ketiwatqanlarni yorutuwətkənlikini kərdüm. **14** Həmmimiz yərgə yikəloqan bolup mən ibraniy tilida eytiloqan: «Əy Saul, Saul! Manga nemixkə ziyankəxlik kəlisən? Seni zihlaxlaroqə qarxi təpmiking sən üqün təs kelidu!» degən bir awazni anglidim. **15** Mən: — «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisam, Rəb manga: «Mən sən ziyankəxlik kəliwatqan əysadurmən! **16** Əmdi ornungdin tur; qünki Mən seni sən kərgən ixlaroqə həmdə Əzüm sanga ayan kəlinoqanimda kəridioqan ixlaroqə həziniqi oqojidar wə guwahlik bərgüqi boluxkə tikləx üqün, sanga ayan boldum. **17** Mən seni əz həlkingning həm əlləning kolidin kutkuzimən — qünki mən seni yat əllikləarning kəzlrini eqip, ularning qarangojuluktin yoruklukqə, Xəytanning ilkidin Hudaqə baqlinixkə buruluxi üqün ularning arisoqə əwətimən. Xuning bilən ular gunahlrining kəqürümigə, xundakla Manga etikad kəlix arkilik pak-mukəddəs kəlinoqanlarning arisida miraskə muyəssər bolidu» — dedi. **19** Xunga, i Agrippa aliyliri, mən ərxtin kəlgən bu oqayibanə kərünüxkə itaətsizlik kəlmidim. **20** Bəlki aldi bilən Dəməxk həlkigə, andin Yerusalem xəhiridikilərgə, pütün Yəhudiyə əlkisidikilərgə həmdə yat əlliklərgimu, «Towa kəlip, Hudaqə baqlininglar,

xundaqla towa qilixqa uyoqun əməllərni kərsitinglar» dəp jakarlap həwər yətküzüp kəldim. **21** Bu ixlər tūpəylidin Yəhudiylar meni ibadəthana həylyisida tutup, muxtlap əltürüwətməkqi boluxti. **22** Lekin bğüngiqə Hudaning yardəm-məditigə muyəssər bolup mən qing turuwatimən, təwəndikilər bolsun yukiridikilər bolsun həmməyləngə guwahlik berip kəldim. Guwahlikim dəl pəyoqəmbərlər həm Musa əzi bexarət qilip eytkanliridin baxqa nərsə əməs — **23** demək, Məsih jəzmən azab-oqubət qekip, tunji bolup əlümdin tirilgüqi bolup [Yəhudiy] həlkiyə həm pütkül əllərgimu yorukluk jakarlaydu. **24** Pawlus bu ixlarni eytip əzini xundaq aqlax jawabini bərgəndə, Festus yukiri awaz bilən uningqə: — Pawlus, sarang bolupsən! Bilimingning kəpliki əqlingni azduruptu! — dedi. **25** Lekin Pawlus: — Sarang əməsmən, i Festus janabliri, mən bəlki həqiqətkə uyoqun həm salmiqi bar səzlərni jar qilimən. **26** Qünki [Agrippa] aliylirining bu ixlardin həwiri bar. Mən uningqə yürəklik bilən oquq səzləwatimən, qünki bu ixlarning həqkaysisining uningdin yoxurun əməsligə ixinimən. Qünki bu ix bulung-puqqaqlarda qilinqan əməs! **27** — Əy Agrippa aliyliri, əzliri pəyoqəmbərlərnin eytkanliriqə ixinəmdila? Mən ixinidiqanliqlirini bilimən! — dedi. **28** Agrippa Pawlusqa: — Sən meni muxunqilik kışiqinə waqıtta hristian boluxqa qayil qilməqiməsən? — dedi. **29** Pawlus: — Məyli kışqa waqit iqidə yaki uzun waqıtta bolsun, pəqət əzlrining əməs, bəlki bğün səzümni angliqularning həmmisi manga ohxax bolqay (pəqət məndiki zənjirlər silərdə bolmisun!) dəp Hudadin tiləymən, — dedi. **30** Xuning bilən [Agrippa] han, xundaqla

waliy, Bərniki wə ular bilən billə olturoqanlar orunliridin turup, **31** [zaldin] qikqip, bir-birigə: — Bu kixining əlümgə yaki türmigə solaxka tegixlik heqbir jinayiti yok ikən! — deyixti. **32** Agrippa Festuska: — Bu adəm Qəysərgə murajət qilmioqan bolsa, koyup berilsə bolidikəntuk! — dedi.

27 Bizning Italiyəgə dengiz yoli bilən beriximiz qarar qilinoqandin keyin, əmədarlar Pawlus bilən baxka birnəqqə məhbəsnə «Awoqustus qismi»diki Yuliyus isimlik bir yüzbexioqa tapxurdi. **2** Biz Adramittiumning bir kemisigə qiktuk. Kemə Asiya əlkisining dengiz boyliridiki xəhərlərgə baratti. Tesalonika xəhiridin boləqan Makedoniyəlik, Aristarhus isimlik bir kixi biz bilən həmsəpər boldi. **3** Ətisi biz Zidon xəhirigə yetip kəlduk. Yuliyus Pawluska kəngqilik qilip, xu yərdiki dost-buradərlirining yenioqa berip ularning oqəmhorlikini qobul qilixioqa ruhsət qildi. **4** Biz u yərdin yənə dengizoqa qiktuk. Xamallar kərixkəndək qarxi tərripimizdin qikqanliki üqün, Sipro arilining xamaloqa dalda tərripi bilən mangduk. **5** Kilikiyə wə Pamfiliyə əlkilirining udulidiki dengizdin otüp, Likiyə əlkisidiki Mira xəhirigə kəlduk. **6** Xu yərdə yüzbexi Iskəndəriyə xəhiridiki Italiyəgə baridioqan baxka bir kemini tepip, bizni uningəqa qikqirip koydi. **7** Dengizda kəp künlər nahayiti asta mengip, təsliktə Kinidos xəhirining udulioqa kəlduk. Xamal mingix yeniliximizni tosuoaqqa, Kret arilining xamaldin dalda tərripi bilən mengip, Salmoniy [yerim arili]din otüp, **8** dengizda təsliktə ilgiriləp qiroqakni boylap, Laseya xəhirigə yeqin boləqan «Güzəl aramgah»

dəp atilidigan bir yərgə kəldük. **9** Səpər bilən heli waqitlar
ətüp, roza küni allıqqaqan ətəkən bolıoqqa, dengizda səpər
qilix hətərlik idi. Xunga Pawlus kəpqilikkə nəsihət kilip: **10**
— Buradərlər, bu səpərning balayi' apət wə eoqir ziyan bilən
tügəydiğanlikini kərüwatimən; mal wə kemidin məhrum
bolupla qalmaq, səpər öz jenimizojimu zamin bolidu! —
dəp agahlandırdi. **11** Birəq yüzbexi bolsa Pawlusning
səzigə ixənməy, kemə baxlıqı bilən kemə igisininə səzigə
ixəndi. **12** Uning üstigə, bu portmu kixlaxqa muwapıq jay
bolmioqqa, kəpqilik yənə dengizə qikip, mumkinkədər
Feniks xəhirigə yetip berip, xu yərdə kixlaxni kuwwətlidi.
Feniks bolsa Kret arilidiki bir dengiz porti bolup, bir
təripı oərbıy jənubqa wə bir təripı oərbıy ximaləyə
qaraytti. **13** Jənubtin məyin xamal qikiwatatti, kəpqilik
nixanimizəyə yetidigan bolduq dəp, lənggərni eliwetip,
kemini Kret arilining kiroqıqini boylap həydəp mangdi.
14 Lekin uzun ətməy, araldin qattıq «xərkiy ximaldin
kəlgüqi» dəp atilidigan əxəddiy qara boran qikip kətti.
15 Kemə buranning kamallıqida qaloqqa, uni xamaləyə
yüzləndürəlməy, boranning məyliqə mengixioya qoyup
bərduq. **16** Klawda degən kiqik bir aralning xamaləyə dalda
təripigə ətüwelip, qolwaqni kemigə qikiriwelip, aranla
uni saqlap qalaliduk. Andin kemiqilər kemini aroqamqılar
bilən sirtidin orap baqlıwalı. Kemining Sirtis dəp
ataloqan dengiz astidiki tax-qum dəwilirigə kəkilip petip
qelixidin qorkup, tormuz lənggərlirini qüxürüp, kemini
xamalning həydixigə qoyup bərđi. **18** Boran üstimizgə
xiddətlik soqqaqqa, ətisi malni dengizə taxlaxqa baxlıdi.
19 Üqinqi künidə ular öz qolliri bilən kemidiki qoral-

jabduklarini dengizga taxliwatti. **20** K p künlərgiqə ya k n ya yultuzlar kərünməy, boran-qapqun y nla xiddətlik üstimizgə tohtimay soquw rg qk , ahirda kutulup kelix  midimizmu yokqa qikqanidi. **21** Kemidikil r birnərsə yemiginig  k p k nl r bolqandin keyin, Pawlus ularning arisida turup: — Buradərlər, silər baldurla mening gepimgə kulak selip Krettin dengizga qikmasliqinglar ker k idi. Xundak qilqan bolsanglar bu balayi'ap t w  ziy n-z hm tl rg  uqrimiqan bolattinglar. **22** Lekin  mdi sil rni oq yr tlik boluxqa d w t qilim n. Q nki aranglarda heqkaysinglar jenidin ayriloqini yok, p k t kemidinla m hrum qalisil r. **23** Q nki m n t w  bolqan w  ibad t-hizmitini qilip k lg n Hudaning bir p rixlisi tünügün keq  yenimoq  kelip **24** manga: «Pawlus, qorkma! S n K ys rning aldioq  berip turuxung ker k; w  mana, Huda xapaət qilip sən bilən bill  s p r qilqanlarning h mmisining jenini tiliginingni sanga ijabət kildi!» dedi. **25** Xuning  q n  y  p ndil r, oq yr tlik bolunglar; q nki Hudaqə ixinim nki, manga kandak eytilqan bolsa xundak  m lg  axurulidu. **26** Birak biz məlum aralning kir qikioq  urulup ketiximiz mukərrər bolidu. **27** S pirimizning on tətinqi k ni keqisi, kem  Adriatik dengizida ləyləp yürüwatqan bolup, t n nispid , kemiqilər quruklukqa yekinqlap keliptuk, d p oylidi. **28** Ular qongqurlukni  lq x arqamqisini dengizga q x r p, suning qongqurlukini  lq p kərgənidi, yigirm  oqulaq qikti. S l aldioqə mengip y n   lqiwidi, on b x oqulaq qikti. **29** Ular kemining hada taxlarq  urulup ketixidin qorkup, kemining kəynidin t t lənggərni taxliwetip, tang etixni t lm r p k t p

turdi. **30** Lekin kemiqilər kemidin qaçmaqçı bolup kemining bexidinmu lənggərni elip taxliwetəyli dəp baħanə kərsitip, qolwaqni dengizə qüxürdi. **31** Pawlus yüzbexi wə ləxkərlərgə: — Bu [kemiqilər] kemidə qalmisa, silər qutulalmaysilər! — dedi. **32** Buning bilən ləxkərlər kemidiki qolwaqning aroqamqilirini kesip, uni ləylitip qoydi. **33** Tang atay degəndə, Pawlus həmməylənni bir'az oqizaliniwelixka dəwət qildi. U: — Siləning dəkkə-dükkə iqidə heqnemə yeməy turoqininglarə qə on tət kün boldi. **34** Əmdi bir'az oqizaliniwəxlərləni ətünimən. Qünki həyat qəlixinglar üqün muxundak qilixka toqra kelidu; qünki heqkaysinglarning bexidiki bir tal moymu ziyanoqə uqrimaydu! — dedi. **35** Bu səzni qilip bolup, u qolioqə bir parqə nanni elip, kəpqilikning aldidə Hudaə qə təxəkkür eytip oxtup yedi. **36** Xuning bilən həmməylən oqəyrətlinip oqizaliniwəxlərlə baxlidi **37** (kemidə biz jəmiy ikki yüz yətmix altə kixi iduk). **38** Həmməylən qorsaqilirini toqlioqəndin keyin, kemini yeniklitix üqün, kemidiki buoqdaylarnimu dengizə taxliwətti. **39** Tang atqanda, kemiqilər quruklukning nə ikənləqini tonumidi. Lekin uningdiki bir qumluk qoltuqni bayqap, kemini bir amal qilip xu yərdə uruldurup quruklukqə qiqarmaqçı boldi. **40** Ular aldi bilən lənggərləni boxiwetip, ularni dengizə taxliwətti. Xuning bilən bir waqitə, kemining ikki yənilix paləqining baqlirini boxitip, ularni qüxürüwətti. Andin kemining bexidiki yəlkənni xamaloqə qiqirip, kemini qumlukning kirəqikoqə qaritip mangdurdi. **41** Əmdi ikki əkim bir-birigə uqraqxan yərgə kirip qəlip, ular kemini kirəqka soqturuwaldu; kemining bexi dengiz tegigə

urulup petip, midirlimay kaldi, lekin kemining arka təripi dolqunlarning zərbisi bilən quwulup ketixkə baxlidi. **42** Ləxkərlər məhbuslarning suoqa səkrəp keqip ketixining aldini elix üqün, həmmisini eltürüwətməkqi boldi. **43** Lekin yüzbexi Pawlusni qutkuzuxni haliqan bolup, ləxkərləarning bundak kiliqioqa yol qoymidi. U aldi bilən su üzüxni bilidioqanlarning suoqa qüxüp kiroqakka qikixini, **44** qaloqanlarning bəzilirini tahtaylaroqa, bəzilirini kemining quwulup kətkən parqilirioqa esilip, kiroqakka qikixini buyrudi. Xundak boldiki, həmməylən qutulup saq-salamət quruklukka qikti.

28 Biz qutulup saq-salamət kiroqakka qikqandin keyin, u aralning Malta dəp atilidioqanlikini bilduk. **2** Yərlük həlk bizgə intayin mehribanlik bilən muamilə kildi; qünki u qaoqda yamoqur yeoqip, hawa sooquk bolqoqqa, ular gülhan yeqip bizni kütüwalidi. **3** Pawlus bir baqlam otun terip kelip otka taxliwidi, issiqtin etilip qikqan bir zəhərlik yilan uning qolini qixliginiqə qaplixiwaldi. **4** Xu yərlük Pawlusning qolioqa yepixip turoqan yilanni kərüp, bir-birigə: — Bu adəm qoqum bir katil ikən! Dengizdin qutulup qikqan bolsimu, «Adillik» uning tirik qelixioqa yol qoymidi, — deyixti. **5** Lekin Pawlus yilanni otning iqigə silkip atti, əzi bolsa heqkandak zəhim yemidi. **6** Həlk uningqə bədini ixqip ketidu yaki u tuyuksiz yikilip əlidu dəp qarap turatti. Lekin uzun waqit qarap turup, uningda heqkandak binormal həlätning bolmioqanlikini kərüp, oylioqinidin yenip: — Bu bir ilah bolsa kerək! — deyixti. **7** U yərning ətrapidiki yurtta, aral baxliqi (Publiyas dəp ataloqan)ning birnəqqə yər-etizliri bar

idi. U bizni oʻyigə baxlap, üq kün kizojin mehman kilip kütti. **8** U qaojda xundak boldiki, Publiyusning atisining kizitmisi oʻrləp, toloqak bolup yetip qaloqanikən. Pawlus uning yenioqa kirip, dua kilip üstigə qolini təgküzüp, uni sakaytip koydi. **9** Xuningdin keyin araldiki qaloqan kesəlləarning həmmisi uning aldioqa kelip, sakaytildi. **10** Ular bizning hərmitemizgə nuroqun sowoqatlarni beoqxliqan bolup, ahirda bu yərdin yənə yoloqa qikqan waqtimizda, bizni yoloqa lazimlik nərsə-kerəklər bilən təminlidi. **11** Malta arilida Iskəndəriyədin kəlgən, bexioqa «Samawiy Qoxkezək» ilahlırining nəqixliri oyuloqan bir kemə kixliqanidi. Aralda üq ay turoqandin keyin, bu kemə bilən yoloqa qiktuk. **12** Sirakoza xəhirigə kelip, u yərdə üq kün turduk. **13** Andin aylinip mengip, [Italiyədiki] Regiyum xəhirigə kəlduk. Ətisi xamal yənilixi əzgirip jənubtin qikixi bilən, ikkinqi küni Puteoli xəhirigə yetip kəlduk. **14** U yərdə birnəqqə qerindaxlarni taptuk, ularning oʻtünüxliri bilən biz ularda bir həptə turduk. Xundak kilip biz Rim xəhirigə yetip kəlduk. **15** Keliwatqanlikimizdin həwər tapqan xu yərdiki qerindaxlar bizni qarxi elix üqün xəhərdin qikip hətta «Apiyus baziri»oqiqə, [bəziliri] «Üq Saray»oqiqə kəlgənidi. Pawlus ularni kərgəndə, Hudaqa rəhmət eytip, oʻəyrətləndi. **16** Rim xəhirigə kirginimizdə, yüzbexi məhbuslarni orda qarawul begigə tapxurdi; lekin Pawlusning birla kəzətküqi ləxkər bilən bir oydə ayrim turuxioqa ruhsət qilindi. **17** Üq kündin keyin, u u yərdiki Yəhudiylarning kattiwaxlirini ozi bilən kərixüxkə qakirdi. Ular jəm bolqanda, u mundak dedi: — Qerindaxlar! Mən həlkimizgə yaki ata-bowilirimizdin

qalduruloqan o'rp-adatlarga qarxi heqkandak ix qilmioqan bolsammu, Yerusalemda turoqinimda tutkun qilinip rimliklarning qolioq tapxuruldum. **18** Rimliklar meni sorakka tartip, mendə o'lim jazasioq məhkum qilodudək birer jinayət bolmioqaqqa, meni koyuwətməkqi boldi. **19** Lekin Yəhudiyalar buningoq qarxilik bildürgəqkə, Qəysərgə murajət qilixka məjbur boldum. Bularni deqinim bilən, bu mening öz həlkim üstidin xikayitim bar degənlikim əməs. **20** Xu səwəbtin mən silər bilən yüz kərixüx wə bu həqtə silərgə eytix üqün silərnə bu yərgə qakirdim. Qünki bu zənjir bilən baqlinixning səwəbi dəl Israilning kütəkən ümididur. **21** Ular Pawluska: — Biz bolsak Yəhudiyədin sən toqruluk hət almiduk, yaki u yərdin kəlgən kəridaxlarning heqkaysisimu sən toqruluk birer yaman həwər əkəlmidi yaki yaman gepingni qilmidi. **22** Lekin sening pikirliringni angliqumiz bar. Qünki həmmə yərdə kixilərnə [sən təwə boləqan] bu məzhəpkə qarxi səzləwatqanlikidin həwirimiz bar! — deyixti. **23** Xuning bilən ular Pawlus bilən kərixüxkə bir künni bekitti. U küni nuroqun kixilər uning turaloqusioq kəlgənidi; u tang atqandin kəqkiqə ularoq [səz-kalamni] xərhləp, Hudaning padixahləki həkqkidə toluq guwahlik berip, Təwrat həm pəyoqəmbərlərnə yazmiliridin nəkil kəltürüp, ularni əysa toqruluk qayil qilixka küqidi. **24** Uning səzligə bəzilər ixəndürüldi, bəzilər ixinixni rət qildi. **25** Ular Pawlusning mundaq bir səzni qilixi bilən əzara kelixəlməy qaytip kətti. U mundaq dedi: — Muqəddəs Roh Yəxaya pəyoqəmbər arkilik ata-bowilirimizoq munu səzni dəl jayida eytkan: **26** — «Baroqin; muxu həlkəkə mundaq dəp

eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, birak qüxənməysilər; Kөрүxni көrүsilər, birak bilip yətməysilər. 27 Qünki muxu həlkning yürükini may kaplap kətkən, Ular angliqanda kulaklırini eöjir kıliwaloqan, Ular közlirini yumuwaloqan; Undak bolmisidi, ular közliri bilən көrüp, Kүliqi bilən anglap, Kөngli bilən qüxinip, Öz yolidin yanduruluxi bilən, Mən ularni sakaytkan bolattim»». 28 Xunga bilixinglar kerəkki, Hudaning bu nijatlıqi yat əlliklərgə əwətliwatidu. Ular bolsa uningqa kulak salmay qalmaydu! — dedi. U bu sözlərni eytkanda Yəhudiylar öz-ara kattik talax-tartix kılixip kətti. 30 [Pawlus] əzi ijarigə aloqan əydə toluk ikki yil turdi wə bu yərdə uning bilən көrүxükə kəlgən həmmə kixilərni köbul kılip, 31 tolimu yürəklik bilən həm heq tosaluqqa uqrimay, Hudaning padixahlıqini jar kılip, Rəb əysa Məsihkə dair həkikətlərni yətküzüp təlim bərdi.

Rimliklarğa

1 Rosulluqqa tallap qaqiriloğan, Hudaning hux hawirini jakarlaxka ayrip tayinlengen, Məsih əysaning kuli bolğan mənki Pawlustin salam! **2** Huda bu hux hawerining kelixini heli burunla pəyojəmbərliri arkilik mukəddəs yazmilarda wadə qiloğanidi. **3** Bu hux hawər Əz Oqlı, yəni Rəbbimiz əysa Məsih toqrisididur; jismaniy jəhəttin U Dawutning nəslidin tuquloğan; birdinbir pak-mukəddəs Roh tərripidin əlümdin tirildürülük arkilik «küq-kuqrət İgisi Hudaning Oqlı» dəp kərsitilip bekitilgen; **5** U arkilik, xundaqla Uning nami üqün barliq əllər arisida Hudağa etikədtin bolğan itaətmənlik wujudka kəltürülükə biz mehir-xəpkətkə wə rosulluqqa muyəssər bolduk; **6** Silər ular arisida, əysa Məsih tərripidin qaqiriloğansilər. **7** Xunga, Huda səygən wə U «mukəddəs bəndilirim» dəp qaqiroğan Rim xəhirdiki həmminglarğa, Atimiz Hudadin wə Rəbbimiz əysa Məsihtin mehir-xəpkət wə aman-hatirjəmlilik bolğay! **8** Aldi bilən mən əysa Məsih arkilik həmminglar üqün Hudağimoğa təxəkkür eytimən; qünki silərnin etikədinglar pütkül ələmgə pur kətti. **9** Əz Oqlı toqrisidiki hux hawərdə qin rohkəlbim bilən mən hizmitini qiliwatqan Huda Əzi mening dualirimda silərni xunqə üzlüksiz əsləp turəjanliqimoğa guwahtur. **10** Mən dualirimda, mumkin kədər Hudaning iradisi bilən silərnin yeninglarğa berixka ahir muyəssər boluxka həmixə ətünimən. **11** Qünki mən silərni birər rohiy iltipatka igə qilix arkilik mustəhkəmləx üqün silər bilən kərixükə intayin təkəzzamən; **12** yəni, mən aranglarda bolsam, bir-birimizning etikədidin əzara

təsəlli wə ilham alalaymiz deməkdə. **13** Kərinaxlar, mən silərnin xuni bilixinglarni halaymənki, baxqa yərdiki əlliklərnin arisida hizmitim mewa bərgəndək, silərnin aranglardimu hizmitimning mewa berixi üçün yeninglaroqa berixni kəp kətim niyət kildim, ləkin bəgünqigə tosaləuəqa uqrap keliwatimən. **14** Mən hərəkəndək adəmlərgə, məyli Yunanliklar wə yat taipilərgə, danixmən wə nadanlaroqa bolsun, həmmisigə kərzdarmən. **15** Xuning üçün imkaniyət mənə yar bərsila mən Rimdiki silərgimu hux hər wərnəni yətküzüp bayan kəlixkə kizəinmən. **16** Qünki mən Məsih toşrisidiki bu hux həwərdin hər gəz hijil bolmaymən! Qünki u uningəqa ixəngüqilirininin həmmisini, aldi bilən Yəhudiylarni, andin keyin Greklərnəni niyətkə erixtəridioqan Hudaning küq-kudritidur! **17** Qünki [hux həwərdə] etikədkə asalanəqan, Hudaning birhil həkəkəniyəlikə etikədkə kəloquqilaroqa wəhiyə kəlinəqandur. [Mukəddəs yazmilarda] yeziləqinidək: — «Həkəkəniyə adəm ixənq-etikədi bilən həyat bolidu». **18** Qünki həkəkəniyətsizlik bilən həkəkətni basidioqan insənlərnin bərlək ipləsləkioqa wə həkəkəniyətsizlikigə nisbətən Hudaning kəratkən oqəzi ərxin oquq wəhiyə kəlinməktə. **19** Qünki insənlər Huda toşrisida biləydiyəqan ixlar ularnin kəz aldidə turidu; qünki Huda həmmi ularəqa oquq kərsitip bərgən **20** (qünki dunyə apiridə boləqandin bəri Hudaning kəzgə kərinməs əzgiqilikliri, yəni mənngülük kudriti wə birdinbir Huda ikənlikə Əzi yaratkən məwjudatlar ərkilik oquq kəriilməktə, xundəklə buni qüxinip yətkili bolidu. Xu səwəbtin insənlər həkə bəhənə kərsitəlməydu) (ərdios g126) **21** —

qünki insanlar Hudani bilsimu, uni Huda dəp uluqlimidi, Uningoşa təxəkkür eytmidi; əksiqə, ularning oy-pikirliri bimənə bolup, nadan kəlbi qarangojulixip kətti. **22** Əzlrini danixmən kılıp kərsətsimu, lekin əkilsiz bolup qıkti; **23** qirimas Hudaning uluqlukining ornioşa qirip əlidioşan adəmzatka, uqar-kanatlaroşa, tət ayaşlik haywanlaroşa wə yər beşirlişuqilaroşa ohxaydioşan butlarni almxturup qoyşanidi. **24** Xunga Huda ularni kəlbidiki xəşwaniy həwəsliri bilən iplaslik kılıxka, xundakla bir-birining tənirini nomuska qalduruxka qoyup bərdi. **25** Ular Huda toşrisidiki həkikətne yaloşanoşa aylandurdi, Yaratquqining ornioşa yaritiloşan nərsilərgə qokunup, tawap-taət kılışanidi. Həlbuki, Yaratquşioşa təxəkkür-mədhıyə mənggügə oşulmakta! Amin! (aiōn g165) **26** Mana xuning üqün, Huda ularni pəskəx xəşwaniy həwəslərgə qoyup bərdi. Hətta ayallarmu təbiy jinsiy munasiwətni oşeyriy munasiwətkə aylandurdi; **27** xuningdək, ərlərmu ayallar bilən bolidioşan təbiy jinsiy munasiwətlərnı taxlap, baxka ərlərgə xəşwaniy həwəslər bilən kəyüp pixidioşan boldi. Ərlər ərlər bilən xərməndilikke kirixti wə nətijidə ularning muhalip kilmixliri əz bexioşa qıkti. **28** Ular Hudani bilixtin waz keqixni layik kərgənliki tallioşanliki üqün, Huda ularni buzuk niyətlərgə wə nalayik ixlarni kılıxka qoyup bərdi. **29** Ular hərhil həkkanıyəsizlik, rəzillik, nəpsaniyətqilik, əqmənlikke qəmüp, həsəthorluk, katillik, jedəlhörluk, məkkarlik wə hərhil bətniyətlər bilən toldi. Ular ioşwəgər, **30** təhməthor, Hudaşoşa nəprətlinidioşan, kibirlik, mahtanqak, qongqi, hərhil rəzilliklərnı oşlap

qikiridioʻan, ata-anisining sʻzini anglimaydioʻan, **31** yorutulmioʻan, wʻdisidʻ turmaydioʻan, kʻyümsiz wʻ rʻhimsiz insanalardur. **32** Ular Hudaning xularoʻa bolʻoʻan adil hʻkümüni, yʻni xundak ixlarni qilʻuqilarning ʻlümgʻ layik ikʻnlikini enik bilsimu, bu ixlarni ʻzliri qilipla qalmay, bʻlki xundak qilidioʻan baxqilardind sʻyünüp ularni alkixlaydu.

2 ʻmdi ʻy baxqilarning üstidin hʻküm qilidioʻan insan, kim boluxungdin kʻt'iynezʻr bahane kʻrsitʻlmʻysʻn; qünki baxqilar üstidin qaysi ixta hʻküm qilsang, xu ixta ʻz gunahingni bekitisʻn. Qünki ʻy hʻkümqi, sʻn ʻzüngmu ularoʻa ohxax ixlarni qiliwatisʻn. **2** Bizgʻ mʻlumki, Hudaning undak ixlarni qilʻoʻanlar üstidin hʻküm qikirixi [mutlʻk] hʻkikʻtkʻ asaslanoʻandur. **3** Xunga, i xundak ixlarni qilʻoʻanlar üstidin hʻküm qikʻroʻuqi, xundakla xuningoʻa ohxax ixlarni qilʻuqi insan, ʻzüng Hudaning hʻkümidin qaqalaymʻn dʻp hiyal qilamsʻn? **4** Yaki Hudaning mehribanlikining seni towa qilix yolioʻa baxlaydioʻanlikini hʻq bilmʻy, uning mehribanliki, kʻng kʻrsakliki wʻ sʻwr-takitining mollukioʻa sʻl qaratamsʻn? **5** ʻksiqʻ, towa qilmaydioʻan jahillikning wʻ tax yürʻklikingdin, Huda adil hʻkümüni ayan qilidioʻan ʻzʻpʻlik küni üqün sʻn ʻz bexingʻoʻa qüxidioʻan ʻzʻpini toplawatisʻn. **6** Huda hʻrkimgʻ ʻz ʻmʻllirigʻ yarixa ix kʻridu. **7** Yahxi ixlarni sʻwrqanlik bilʻn qilip, xan-xʻrʻp, hʻrmʻt-ʻhtiram wʻ bakiylikni izdigʻnlʻrgʻ U mʻnggʻlük hʻyat ata qilidu; (**aiōnios g166**) **8** lekin xʻsiyʻtqilʻrgʻ, hʻkikʻtkʻ tʻn bʻrmʻy, ʻksiqʻ hʻkʻkaniyʻtsizlikkʻ ʻgʻxkʻnlʻrgʻ ʻzʻp-kʻhr

yaʼtdurulidu; **9** yamanlik qilidigan barlik jan igisiga, aldi bilən Yəhudiylarğa, andin Greklərgə külpət wə dər-dələm qüxidu; **10** birak, barlik yahxilik qilouqilarğa, aldi bilən Yəhudiylarğa, andin Greklərgə xan-xərəp, hərmət-ehtiram wə aman-hatirjəmlik təkdin kilinidu. **11** Qünki Hudada adəmnin yüz-hatirisini kilix yoktur. **12** — qünki Təwrat qanunini bilməy gunah sadir qilouqlarınin hərbi Təwrat qanuninın həkümigə uqrimisimu, [əyibkə uqrap] halak bolidu; Təwrat qanunini bilip turup gunah sadir qilouqlarınin hərbi bu qanun boyiqə sorakqə tartilidu **13** (qünki Hudaning aldidə qanunni angliouqlar əməs, bəlki qanunğa əməl qilouqlar həkqaniy hesablinidu. **14** Qünki Təwrat qanunini bilməydiouan əlliklər təbiy halda bu qanunğa uyouun ixlarni kilsa, gərqə bu qanundin həwərsiz bolsimu, Təwrat qanuni ularda kərüngən bolidu. **15** Ularning bu qilouqlirini öz qəblirigə qanun tələplirininin pütüklük ikənlikini kərsitidu; xuningdək, ularning wijdanlirimu əzligə həkqətning guwahqisi bolup, oy-pikirlirini əzini əyibləydu yaki əzini aqlaydu) **16** — mən yətküzüp keliwatqan bu hux həwərgə asasen Hudaning əysə Məsih arkilik insanlarning qəlbidə pükken məhpiy ixlər üstidin həküm qikiridouan künidə [yukirida eytilouan ixlər qokum yüz beridu]. **17** Sənqu, əgər əzüngni Yəhudi dəp atəp, Təwrat qanunioğa ümid baoulap, Hudəoğa təwəmən dəp mahtansang, **18** qanundin əginip uning iradisini bilip, esil bilən pəsni pərək ətkən bolsang, **19** Təwrat qanunidin bilim wə həkqətning jəwhirigə igə boldum dəp qarəp, əzüngni korlarğa yol baxliouqi, qarəngouada qalouqlarğa mayak, nadanlarğa əgətküqi,

gədəklərgə ustaz dəp ixəngən bolsang — **21** əmdi sən baxkılarəja təlim berisənu, əzünggə bərməmsən? Ooqrilik qilmanglar dəp wəz eytisənu, əzüng ooqrilik qilamsən? **22** «Zina qilmanglar» — dəp wəz eytiysənu, əzüng zina qilamsən? Butlardin nəprətlinisənu, əzüng buthanilardiki nərsilərnə bulang-talang qilamsən? **23** Təwrat qanuni bilən mahtinisənu, əzüng xu qanunoja hilaplik kilip, Hudaəja daəj kəltürəmsən?! **24** Huddi [mukəddəs yazmilarda] yezilojindək: «Silərnəning qilmixinglar tüpəylidin Hudaning nami taipilər arisida kupurlukka uqrimakta». **25** Təwrat qanunioja əməl qilsang, hətnə qilinöjiningning əhmiyiti bolidu, ləkin uningəja hilaplik qilsang, hətnə qilinöjining hətnə qilinmiəandək hesablinidu. **26** Əmdi hətnisizlər qanunning tələpligə əməl qilsa, gərqə hətnisiz bolsimu, Huda təripidin hətnilik hesablanmamdu? **27** Təwrat qanun dəsturidin həwərdar wə hətnilik turukluk qanunoja hilaplik kiləuqi, i Yəhədiy, qanunoja əməl kilidiojan jismaniy hətnisizlər təripidin sening gunahing üstidin həküm qikiriliwatmamdu? **28** Qünki sirtki kərünüxi Yəhədiy bolsila uni [həqikiy] Yəhədiy degili bolmaydu, sirtki jəhəttiki jismaniy hətninimu [həqikiy] hətnə degili bolmaydu, **29** rohida Yəhədiy boləjini [həqikiy] Yəhədiydur; uning hətnə qilinöjini hətnə qanun dəsturi arkilik əməs, bəlki qəlbidə, Rohtindur. Bundak kixining təriplinixi insanlar təripidin əməs, bəlki Huda təripidin bolidu.

3 Undakta, Yəhədiy boləjanning Yəhədiy əməstin nemə artuqqilixi bar? Hətnilik boləjanning nemə paydisi bar? **2** Əməliyəttə, ularning hər jəhəttin kəp artuqqilixi bar.

Birinqidin, Hudaning bexarətlik sözliri Yəhudiylarğa amanət qilinğan. **3** Əmdi gərqə ulardin bəziliri ixənqsiz qıqқан bolsimu, buningğa nemə bolatti? Ularning ixənqsizliki Hudaning ixənqliklikini yokқа qıqiriwetərmi? **4** Hərgiz undak qılmaydu! Huda rastqil hesablinip, həmmə adəm yaloğanqi hesablınsun! Huddi [mukəddəs yazmılarda Huda həkqidə] yeziləjindək: – «Səzliginingdə adil dəp ispatlanəysən, Xikayətkə uqriəjiningda oəlibə qiləysən». **5** Lekin bizning həkqaniysizlikimiz arkilik Hudaning həkqaniyliki tehimu enik kərsitilsə, buningğa nemə dəymiz? Həkqaniysizlik üstigə oəzəp təkidiəjan Hudani həkqaniy əməs dəymizmi (mən insanqə səzləymən)? **6** Mundaq deyixkə hərgiz bolmaydu! Əgər undak bolsa, Huda aləmni kəndak sorakқа tartidu? **7** [Bəzilər yənə]: «Mening yaloğanqilkimdin Hudaning həkqətliki tehimu oquq qilinsa, xundakla uluəjlukı tehimu yorutulsa, əmdi mən yənə nemə üqün gunahkar dəp qarilip sorakқа tartilimən?» [deyixi mumkin]. **8** Undak boləanda nemixka (bəzilər bizgə təhmət qaplimakqi bolup, gəplirimizni buriwətkəndək) «Yamanlıq qilayli, buningdin yaxilik qıqip qalar» – deyixkə bolmaydu? Bundaq degüqilərninğ jazalinixi həkqliktur! **9** Əmdi nemə deyix kerək? Biz [Yəhudiylar] [Yəhudiy əməslərdin] üstün turamduq? Yak, hərgiz! Qünki biz yukurida Yəhudiylar bolsun, Greklər bolsun həmmisining gunahning ilkidə ikənlikini ispatlap əyibliduk. **10** Dərwəkə, mukəddəs yazmılarda yeziləjindək: – «Həkqaniy adəm yok, hətta birimu yoktur, **11** Yorutuləjan kixi yoktur, Hudani izdiginimu yoktur. **12** Həmmə adəm yoldin qətnidi,

Ularning barliqi ʻarzimʻs bolup qikti. Mehribanlik kiluqi yok, hʻatta birimu yoktur. **13** Ularning geli eqiloʻan kʻabridak sesiktur, Tilliri kazzaplik qilmakta; Kobra yilanning zʻahiri lʻowliri astida turidu; **14** Ularning zuwani qaroxax hʻam zʻardigʻa toloʻan. **15** «Putliri qan tokuxka aldiraydu; **16** Baroʻanla yerida wʻeyranqilik wʻa pajiʻelik ixlar bardur. **17** Tinqlik-aramlik yolini ular heq tonuʻoʻan ʻamʻs». **18** «Ularning nʻazirida Hudadin kʻorkididoʻan ix yoktur». **19** Tʻawrattiki barlik soʻzlarning Tʻawrat qanuni astida yaxaydidoʻanlaroʻa qarita eytiloʻanliki bizgʻa ayan. Bularning mʻaksiti, hʻar insanning aʻoʻzi bahʻanʻo kʻersitʻlmʻy tuwaklinip, pʻutkul dunyadikilar Hudaning sorikida ʻayibkar ikʻan dʻep ayan qilinsun, degʻonliktur. **20** Xunga, heqkandak ʻot igisi Tʻawrat-qanunioʻa ʻamʻl kilixka intilixliri bilʻon [Hudaning] aldida hʻakkʻaniy hʻesablanmaydu; qʻunki Tʻawrat qanuni arqilik insan ʻoz gunahini tonup yetidu. **21** Birak, hazir qanun yoli bilʻon ʻamʻs, bʻelki Hudaning ʻozidin kʻalgʻan birhil hʻakkʻaniylik axkarilandi! Bu hil hʻakkʻaniylikka qanunning ʻezi wʻa pʻeyoʻʻambʻerlarning [yazmilirimu] guwahlik bʻergʻandur; **22** yʻeni, Hudaning ʻaysa Mʻasihning ixʻenq-sadakʻatliki arqilik etiqad kiluqilarning hʻammisining iqigʻa hʻam ʻustigʻa yʻatkuzidoʻan hʻakkʻaniylikidur! Bu ixta ayrimqilik yoktur **23** (qʻunki barlik insanlar gunah sadir kilip, Hudaning xan-xʻaripigʻa yetʻalmʻy, uningdin mʻahrum boldi) **24** Qʻunki etiqadqilarning hʻammisi Mʻasih ʻaysada bolʻoʻan nijat-hʻerluk arqilik, [Hudaning] mehʻir-xʻepkiti bilʻon bʻedʻalsiz hʻakkʻaniy kilinidu. **25** Huda Uni gunahlarning jazasini kʻoturgʻuqi kafarʻat qurbanliki sʻupitida tʻayinlidi;

[insanlarning] Uning [qurbanlik] kenioqa ixanq baqlixi bilan [qurbanlik] inawetliktur. Huda bu arqilik burunqi zamandakilarning sadir qilgan gunahlorioqa sawr-taqatlik bolup, jazalimay etkuzuwetixining adillik ikanlikini korsatti. **26** Buningqa ohxax bu [qurbanlik] arqilik U hazirki zamanda bolgan haxqaniylikinimu korsatkən. Xundak kilip U Ozining ham haxqaniy ikanlikini ham Oysaning etiqadida boluqini haxqaniy qilouqi ikanlikinimu namayan kildi. **27** Undak bolsa, insanning nemə mahtanoquqiligi bar? Mahtinix yok kilindi! — Nemə prinsipka اساسən? Qanunoga intilix prinsipi bilanmu? — Yak! «Etikad» prinsipi bilan! **28** Qunki «Insan Təwrat qanunioqa əməl qilixqa intilixliri bilan əməs, bəlki etiqad bilan haxqaniy kilinidu» dəp hesablaymiz! **29** Əjəba, Huda pəqətla Yəhudiylarningla Hudasi mu? U əllərninomu Hudasi əməsmu? Xundak, u əllərninomu Hudasi dur. **30** Huda bolsa birdur, U hətnə kilinoqlarni etiqad bilan həmdə hətnə kilinmioqlarnimu etiqad bilan haxqaniy kilidu. **31** Əmdi etiqad prinsipi bilan Təwrat qanunini bikar kiluwetimizmu? Yak, dəl buning əksiqa, uni kükə igə kilimiz.

4 Undakta, biz [Yəhudiylarning] jismani yəhəttiki atimiz İbrahəminin erixkini toqlrisida nemə dəymiz? **2** Əgər İbrahəim əməlliri bilan haxqaniy dəp jakarlanoqlan bolsa, uningda mahtanoqudək ix bolatti (bəribir Hudaning aldidə uning mahtinix haxqi yok idi). **3** Qunki muqəddəs yazmilarda nemə deyilgən? — «İbrahəim Hudaoqa etiqad kildi; Bu uning haxqaniyliqi hesablandi» deyilidu. **4** İxligüqigə berilidoqlan hax «məhir-xəpət»

hesablanmaydu, balki birhil «kərz qayturux» hesablinidu. **5** Birak, heq ix-əməl kilmay, pəkət nomussiz gunahkarlarni həkkaniy kılouqi Hudaşa etikad kılidişan kixining bolsa, uning etikadi həkkaniylik dəp hesablinidu! **6** Huda kılouşan əməllirigə karimay, həkkaniy dəp hesablişan kixining bəhti toşruluk Dawut [pəyşəmbərnu] mundak degən: — **7** «Itaətsizlikliri kəqürüm kılinoşan, Gunahliri yepiloşan kixi nemidegən bəhtliktur! **8** Pərwərdigar gunahliri bilən heq hesablxmaydişanlar nemidegən bəhtliktur!». **9** Əmdi bəht yaloşuz hətnə kılinoşanlarşıla mənsup bolamdu, yaki hətnə kılinoşanlarşımu mənsup bolamdu? Qünki: «İbrahimning etikadi uning həkkaniylikı dəp hesablandı» dəwatimiz. **10** Həkkaniylik kandaş əşwalda uningşa hesablandı? Hətnə kılinoştin ilgirimu yaki hətnə kılinoştin keyinmu? U hətnə kılinoşan şalda əməş, balki hətnə kılinoşan şalda hesablandı! **11** Uning hətnini kəbul kılouşini bolsa, uni hətnə kılinoştin burunla etikadi arkilik igə bolouşan həkkaniylikka məşür bəlgisi şüpitidə bolouşanidi. Demək, u hətnisiz turup Hudaşa etikad kılouşılarning həmmisining atisi boldi — ularnu [etikadi bilən] həkkaniy hesablinidu! **12** U yənə hətnə kılinoşanlarningmu atisidur; demək, hətnə kılinoşan boluxi bilən təngla hətnə kılinoşan waştidimu etikadlik yol mangoşan atimiz İbrahimning izlirini besip mangoşanlarningmu atisi bolouşandur. **13** Qünki [Hudaning] İbrahimşa wə nəşligə dunyaşa mirashor bolux toşrisidiki wədə berixi İbrahimning Təwrat şanunioşa əməş kılixka intilginidin əməş, balki etikadtin bolouşan həkkaniyliktin kəlgən. **14** Qünki əgər

qanunqqa intilididqanlar mirashor bolididqan bolsa etiqad bikar narsa bolup qalatti, Hudaning wadisimu yoxqa qikirilqan bolatti. **15** Qunki Tawrat qanuni [Hudaning] oqazipini elip kelidu; qunki qanun bolmisa, itaatsizlik degan ixmu bolmaydu. **16** Xuning uqun, Hudaning wadisining [paxat] Oz mehır-xepkiti arkilik amelge axuruluxi uqun, u etiqadqila asalinidu. Buning bilan u wada Ibrahimning barlik awladlirioqa, paxat Tawrat qanuni astida turididqanlarqila amas, balki Ibrahimqa etiqad qilouqilarning hammaisigimu kapalatlik qilinqan. Qunki mukaddas yazmilarda: «Seni nuroqun qowmning atisi kildim» dep yeziloqinidak, Ibrahim hammaimizning atisidir. Dərħəqıqət, u olüklərni tirildürididqan, məwjut bolmiqanni bar dep məwjut qilididqan, ezi etiqad baqlidqan Huda aldida hammaimizning atisi boldi. **18** Heqkandak ümid qalmisimu u yonila ümidte etiqad kildi wə xuning bilan uningqqa: «Sening nəsling [san-sanaksız] bolidu» dep aldin eytiloqandak nuroqun qowmning atisi boldi. **19** U yüz yaxqa yeqinlap, tenini elgan hesablisimu, xundakla ayali Sarahningmu baliyatqusunı eldi dep qarısımu, yonila etiqadta ajizlaxmıdi; **20** Hudaning wadisige nisbatən etiqadsizlik qilip heq ikkilənmıdi, əksiqa u etiqadi arkilik küqəytildi wə Hudani uluqlidi, **21** «U nemini wada qilqan bolsa xuni amelge axurux kudritige Igidur» dep toluq ixəndürüldi. **22** Xuning bilan bu «uning həqqaniyliqi hesablandı». **23** Bu, «Uning həqqaniyliqi hesablandı» degan sız yalquz uning uqunla amas, **24** balki Rəbbimiz əysani elümdin tirildürgən Hudaoqa etiqad qiliximiz bilan həqqaniy hesablinididqan

bizlär üqünmu yezilöjan; **25** [Məsih] bolsa itaətsizliklerimiz üqün pida yolioja tapxuruldi wə həkkanıy kılınıximiz üqün tirildürüldi.

5 Xunga etiqađ bilən həkkanıy kılinojan ikənmiş, Rəbbimiz Əysa Məsih arqılık Huda bilən inaq munasiwəttə bolimiz. **2** U arqılık etiqađ yolida bizni qing turoquzidiojan bu mehır-xəpkitining iqigə kirix hokukioja muyəssər bolduk, xuningdək Hudaning xan-xəripigə baqliojan ümidimizdin xad-huram bolimiz. **3** Xundak bolupla qalmay, müxkül əhwallar iqidə xadlinimiz; qünki müxküllük səwrqanliqni, səwrqanliq qidamliqni, qidamliq ümidni elip kelidu, dəp bilimiz. **5** Wə bu ümid bizni yərgə karitip koymaydu, qünki bizgə ata kılinojan Mukəddəs Roh arqılık Hudaning mehır-muhəbbiti alliburun kəlbimizgə kuyulup exip taxti. **6** Qünki biz pəkət amalsiz qalojinimizda, Məsih biz ihlassizlar üqün [Huda] bekitkən waqıtta əzini pida kildi. **7** Birsining həkkanıy adəm üqün jenini pida kılıxi nahayıti az uqraydiojan ix; bəzidə yahxi adəm üqün birsi pida boluxqa jür'ət kılıximu mumkin; **8** lekin Huda Əz mehri-muhəbbitini bizgə xuningda kərsitiduki, biz tehi gunahkar waqtimizda, Məsih biz üqün jenini pida kildi. **9** Hazir biz Uning qeni bilən həkkanıy kılinojan ikənmiş, əmdi U arqılık [kelidiojan] oşəzəptin qutuluximiz tehimu jəzməndur. **10** Qünki burun Hudaqja düxmən bolöjan bolsaqmu, Oqlining əlümi arqılık bizni Uning bilən inaqłaxturojan yərdə, Uning bilən inaqłaxturulojandin keyin, əmdi [Oqlining] hayati arqılık biz tehimu qutulduurulmamduq?! **11** Buning bilənla qalmay, hazir biz Rəbbimiz Əysa Məsih

arkilik Huda bilən inaklaxturulduk, U arkilikmu Hudaning
Əzidin xadlinimiz. **12** Xuningdək, gunahning dunyaoqa
kirixi birla adəm arkilik boldi, ölümning dunyaoqa kirixi
gunah arkilik boldi; xuning bilən gunah arkilik ölüm
həmmə adəmgə tarkaldi; qünki həmmə adəm gunah sadir
kildi **13** (qünki Təwrat kanunidin ilgirimu gunah dunyada
bar idi, əlwəttə; hərbuki, kanun bolmisa gunahning hesabi
elinmaydu. **14** Xundaqtimu, ölüm Adəm'ata waqtidin Musa
pəyoəmbər waqtioiqə insanlarojimu həküm sürdi; ular
gərqə Adəm'atining sadir qiləjan itaətsizlikidək gunah
sadir qilmiojan bolsimu, bu insanlarmu ölüm həkümidin
haliy bolmidi). Adəm'atining əzi — keyin kelidojan
Məsihning bir bexarətlik ülgsidur; **15** hərbuki, [Hudaning]
xapaətlik sowəjiti Adəm'atining itaətsizlikining pütünləy
əksidur. Qünki birla adəmning itaətsizliki bilən nurojun
adəm əlgən bolsa, əmdi Hudaning mehİR-xəpkiti wə
xuningdək birla adəm, yəni Əysa Məsihning mehİR-
xəpkiti arkilik kəlgən sowəjat exip-texip turoaqqa,
nurojun adəmgə yətküzülüp tehimu zor nətijə hasil
kildi! **16** Xu xapaətlik sowəjatning nətijisi bolsa, xu bir
adəmning gunahining aqiwitigə pütünləy ohximaydu.
Qünki bir adəmning bir qetim ətküzgən itaətsizlikidin
qikarəjan həküm insanlarni gunahkar dəp bekitkən
bolsimu, əmma xu xapaətlik sowəjat bolsa kəpligən
kixilərnin nurojun itaətsizlikiridin «həkkəniy qilinix»ka
elip baridu. **17** Əmdi bir adəmning itaətsizliki tüpəylidin,
ənə xu bir adəm arkilik ölüm həkümran boləjan yərdə,
[Hudaning] mol mehİR-xəpkitini, xundakla həkkəniylik
boləjan xapaətlik sowəjitini qəbul qiləjanlar bir adəm,

yəni xü Əysa Məsih arqilik həyatda xunqə oqalibanə həkümranlik qiloquqilar bolmamdu! **18** Xunga, bir qetimlik itaətsizlik tükəylidin barlik insanlar gunahning jazasioqa məhkum qilinoqan bolsa, ohxaxla bir qetimlik həkkanıy əməl bilən həyatlik elip kelidioqan həkkanıylik pütkül insanlaroqa yətküzülgən. **19** Bir adəmnin bir qetimlik itaətsizliki arqilik nuroqun kixilər dərwekə gunahkar qilinip bekitilgəndək, bir adəmnin bir qetimlik itaətmənliki bilənmü nuroqun kixilər həkkanıy qilinip bekitilidu. **20** Əmdi Təwrat qanuni insanning itaətsizlikliri kəprək axkarlinip bilinsun dəp kirgüzülgənidi. Ləkin gunah kəyərdə kəpəygən bolsa, [Hudaning] mehir-xəpkitimu xü yərdə tehimu exip taxti. **21** Xuningdək, gunah [insaniyətnin] üstidin həkümranlik qilip [ularni] əlümgə elip baroqinidək, [Hudaning] mehir-xəpkiti həkkanıylikqa asalinip həkümranlik qilip, insanni Rəbbimiz Əysa Məsih arqilik mənggülik həyatlikqa erixtüridu. (aiōnios g166)

6 Undaqta, nemə degülik? Hudaning mehir-xəpkiti tehimu axsun dəp gunah iqidə yaxawerəmdük? **2** Yəq, hərgiz! Gunahqa nisbətən əlgən bizlər qandakmu uning iqidə yaxawerimiz? **3** Yəki silər bilməmsilər? Hərkəysimiz Məsih Əysaoqa kirixkə qəmüldürülgən bolsaq, Uning əlümi iqigə qəmüldürüldük? **4** Biz qəmüldürüx arqilik Uning əlümi iqigə kirip, Uning bilən billə kəmüldük; buning məqsiti, Məsih Atining xan-xəripi arqilik əlümdin tirilginidək, bizningmu yəngi həyatda mengiximiz üqündur. **5** Qünki [Məsihning] əlümigə ohxax bir əlümdə Uning bilən birgə baqlanoqanikənmiz,

əmdi biz qoqum Uning tirilixigə ohxax bir tirilixtimu Uning bilən birgə bolimiz. **6** Xuni bilimizki, gunahning makani boloqan tenimiz kardin qikirilip, gunahning kullukida yənə bolmasliqimiz üçün, «kona adəm»imiz Məsih bilən billə krestlinip əlgən **7** (qünki əlgən kixi gunahın halas boloqan bolidu). **8** Məsih bilən billə əlgən bolsaq, uning bilən təng yaxaydioqanlikimizojimu ixinimiz. **9** Qünki Məsihning əlümdin tirilgəndin keyin qayta əlməydioqanliqi, əlümning əmdi Uning üstidin yənə həkümranliq kilalmaydioqanliqi bizgə məlum. **10** Qünki Uning əlümi, U gunahni bir tərəp kilix üçün pəkət bir qetimlik əldi; Uning hazır yaxawatqan həyati bolsa, U Hudaqə yüzlinip yaxawatqan həyattur. **11** Xuningqə ohxax, silərmu əzünglarni gunahqə nisbətən əlgən, əmma Məsih əysada bolup Hudaqə yüzlinip tirik dəp həsablانqlar. **12** Xunga gunahning əlidioqan teninglarda həkümranliq kilixioqə yol qoymانqlar, uning rəzil arzu-həwəslirigə boysunmanqlar, **13** xuningdək teninglarning heq əzasini həkqaniyətsizliqə qoral kilip gunahqə tutup bərməانqlar. Əksiqə, əlümdin tirildürülgənlərdək, əzünglarni Hudaqə atانqlar həmdə teninglardiki əzalarni həkqaniyətning qorali kilip Hudaqə atانqlar. **14** Gunah silərnin üstüانqlarə heq həkümranliq qilmaydu; qünki silər Təwrat qanunininin astida əməs, bəlki Hudaning mehir-xəpkiti astida yaxawatisilər. **15** Undaqta, kandaq kilix kerək? Qanunning astida əməs, mehir-xəpkiti astida boləanlikimiz üçün gunah sadir qiliwərsək bolamdu? Yak, hərgiz! **16** Əzliringlarni itaətmən qullardək birigə tutup bərsəانqlar, xu kixininin quli boləanliqinglarni

bilməmsilər — yaki ölümə elip baridoğan gunahning kulliri, yaki Huda aldida həkkaniylikka elip baridoğan itaətmənlikning kulliri boluxunglar mukərrər? **17** Hudağa təəkkür! Burun gunahning kuli boləansilər, birak [Məsihning] təlimigə baxlinip, bu təlim kərsətkən nəmunigə qin dilinglardin itaət kildinglar. **18** Silər gunahning küqidin kutuldurulup, həkkaniylikning kulliri boldunglar. **19** Ətliringlar ajiz boləaqqa, silərgə insanqə səzləwatimən: — ilgiri silər tən əzayinglarni napak ixlarəğa wə əhlaksizlikka kullardək tutup berixinglar bilən tehimu əhlaksizliklarni kələndək, əmdi hazır tən-əzaliringlarni pak-mukəddəslikkə baxlaydioğan həkkaniylikka kullardək tutup beringlar. **20** Silər gunahning kulliri boləğan waqtinglarda, həkkaniylikning ilkidə əməs idinglar. **21** Hazir nomus dəp karioğan burunki ixlardin xu qaşda silər zadi kandaq mewə kərdinglar? U ixlarning akiweti ölumdür. **22** Birak, hazır silər gnahtin ərkin kilinip, Hudaning kulliri boləğan ikənsilər, silərdə əzünglarni pak-mukəddəslikkə elip baridoğan mewə bar, uning nətijisi mənggülik həyattur. (aiōnios g166) **23** Qünki gunahning ix həkki yənila ölumdur, birak Hudaning Rəbbimiz Məsih əysada boləğan sowəiti bolsa mənggülik həyattur. (aiōnios g166)

7 I kərindaxlar, mən hazır Təwrat kənunini bilgənlərgə səzləwatimən; silər kənunning pəkət həyat waqtidila insan üstigə həkümran bolidioğanlikini bilməmsilər? **2** Məsilən, eri bar ayal, eri həyatla bolidikən, kənun boyiqə erigə baqlanoğan; lekin eri ölüp kətsə, [əzini erigə baqlioğan] nikah kənunidin azad kilinidu. **3** Xuning

üqün, bu ayal eri həyat vaxtında baxka bir ərgə baqlansa, zinahor ayal dəp atilidu. Lekin eri əlöp kətsə, u [nikah] qanunidin ərkin bolidu; xu qaqlada baxka bir ərgə təgsə, zina qılqan bolmaydu. **4** Huddi xuningdək, qerindaxlar, silər Əysa Məsihning [qurbanlıq] teni arqilik Təwrat qanunioqa nisbətən əldünglar. Buning məqsiti silərning baxka birsigə, yəni əlümdin Tirilgüqigə baqlinixinglar wə xuning bilən Hudaqla mewə berixinglardin ibarəttur. **5** Qünki biz «ət»ning ilkidə wəktimizda, Təwrat qanuni gunahning arzu-həwəslirini tehimu qozqlap, tenimizdiki əzalarda əlümgə elip baridiqlan mewini qıqarqlanidi; **6** lekin, həzir biz Təwrat qanunining ilkidin ərkin bolduk. Qünki əzimizni boqlup turidiqlan bu qanunioqa nisbətən əlgən bolup, qanunning dəsturining kona yolida əməs, bəlki Rohning yengi yolida [Hudaning] qulluqlıda bolimiz. **7** Undaqla nemə degülük? Təwrat qanunining əzi gunahmu? Hərgiz undaql əməs! Dərwəqə, qanunning kərsətmiliri bolmisa, gunahning nemə ikənlikini bilməyttim. Qanun «nəpsaniyətlilik qılma» demigən bolsa, nəpsaniyətlilikning nemə ikənlikini bilmigən bolattim. **8** Lekin gunah qanunning əmri arqilik pursət tepip, iqidmə hərhil nəpsaniyətliliklərnə qozqlidi. Təwrat qanuni bolmisa, gunahmu əlüktəkl jansiz bolatti. **9** Bir qaqlarda qanunning sirtida yaxiqlinimda həyat idim, lekin qanun əmrini bilixim bilənla, gunahmu janlinip, meni əlümgə elip bardı. **10** Əslidə kixigə həyatlıql elip kəlsun dəp buyruqlan qanunning əmri əksiqə mangan əlüm elip kəldi. **11** Qünki gunah qanunning əmri bilən hujum pursitini tepip, meni azdurdı wə əmr arqilik meni

öltürdi. **12** Buningdin qarioranda kanun hakikatən pak-mukəddəstur, uning əmrinu mukəddəs, toqra-adalətlik wə yaxidur. **13** Undaқта, yaxhi bolojini manga əlüm boldimu? Hərgiz undaқ əməs! Bəlki, gunahning kəwətlə kəbih ikənlik əmr arkilik oquқ axkarilinixi üqün, bu yaxhi əmrning wasitisi bilən gunah məndə əlüm pəyda kildi. **14** Təwrat қanunining «rohқа təwə» ikənlikini bilimiz. Biraқ mən bolsam «ətkə təwə»durmən, demək gunahқа kuldək setiloјanmən. **15** Qünki nemə kiliwatқinimni əzümму bilməymən. Qünki əzüm niyət қiloјan ixlarni қilmaymən; əksiқə, nəprətlinidioјinimni қilimən. **16** Lekin əgər əzüm halimioјan ixlarni қilsam, əzüm қanunning yaxhi ikənlikini etirap қiloјan bolimən. **17** Xundaқ ikən, bu ixlarni mən əməs, bəlki iqimdə məwјut boloјan gunah kilduridu. **18** Iqimdə, yəni mening ətlirimdə heq yaxhiliқning məwјut əməslikini bilimən; qünki yaxhiliқ қilix niyitim bar bolsimu, uni қilalmaymən. **19** Xuning üqün əzüm halioјan yaxhiliқni қilmay, əksiқə halimioјan yamanliқni қilimən. **20** Əzüm niyət қilmioјan ixni қilsam, buni қilidioјan mən əməs, bəlki iqimdə makan қiloјan gunahтур. **21** Buningdin əzümdiki xundaқ bir қanuniyətни bayқaymənki, yaxhiliқni қilmaqқи bolojinimda, yamanliқ һaman iqimdə manga һəmrəһ bolidu. **22** Qəlbimdə Hudaning қanunidin səyünimən; **23** biraқ tenimdiki əzalirimda baxқа bir қanuniyətни сезimən. Bu қanuniyət қəlbimdiki қanun bilən jəng қilip, meni tenimdiki əzalirimdiki gunah sadir қilduroјuқи қanuniyətkə əsir қilidu. **24** Nemidegən dərdmən adəmmən-һə! Əlümgə elip baridioјan bu tenimdin kimmu meni қutқuzar?

25 Rəbbimiz Əysa Məsih arķilik Hudaəja təxəkkür bolsun! Xundak kılıp, kəlbim bilən Hudaning kanunioja itaət kılımən, lekin ətlirimdə gunah sadir kilduroquci kanuniyətkə itaət kılımən.

8 Hulasilisak, Məsih Əysada boləjanlar gunahning jazasioja məhkum bolmaydu. 2 Qünki Məsih Əysada boləjan hayatlikni bəhx etidiojan Rohning kanuniyiti adəmnı gunahķa wə əlümgə elip baridiojan kanuniyəttin silərnı halas kıldı. 3 Qünki [gunahlık] ət elip kelidiojan ajizlik tüpəylidin Təwrat kanuni kılalmiojanni Hudaning Əzi [kıldı]; U Əz Oqlını gunahķar ətlik kiyapəttə gunahni bir tərəp kılıxķa əwətip, əttiki məwjut gunahni [əlümgə] məhkum kiliwətti; 4 buning bilən [mukəddəs] kanunning həkķaniy təlipi ətkə əgəxməyidiojan, bəlki Rohķa əgixip mangidiojan bizlərdə əməlgə axurulidu. 5 Qünki ətkə boysunidiojanlar ətkə has ixlarning oyida yüridu; Mukəddəs Rohķa boysunidiojanlar bolsa, xu Rohķa ait ixlarning oyida yüridu. 6 Əttiki oy-niyətlər adəmnı əlümgə elip baridu; Mukəddəs Rohķa ait oy-niyətlər hayatlik wə hatirjəm-amanlıktur; 7 qünki əttiki oy-niyətlər Hudaəja düxmənliktur; qünki ət Hudaning kanunioja boysunmaydu həm hətta uningəja boysunuxi mumkin əməs; 8 əttə boləjanlar Hudani hursən kılalmaydu. 9 Əmma silərgə kəlsək, pəkət Hudaning Rohi dər wəķə iqinglarda yaxawatķan bolsa, silər əttə əməs, bəlki Rohıta yaxaysilər. Əmma Məsihning Rohioja igə bolmiojan adəm bolsa, u Məsihķə mənsoylərdin əməs. 10 Lekin Məsih kəlbinglarda bolsa, teninglar gunah tüpəylidin əlümning ilkidə bolsimu, həkķaniylik

tüpəylidin rohinglar hayattur. **11** Həlbuki, əlgən Əysani əlümdin Tirildürgüqining Əzidiki Roh silərdə yaxisa, Məsihni əlümdin tirildürgüqi kəlbinglarda yaxawatqan Rohi arqilik əlidioqan teninglarnimu hayati küqkə igə qilidu. **12** Xuning üqün, kərindaxlar, biz ətkə kərzdar əməs, yəni uningə əgixip yaxaxka kərzdar əməsmiz. **13** Qünki ətkə əgixip yaxisanglar, həlak bolisilər; ləkin Mukəddəs Rohka tayinip əttiki qilmixlarni əlümgə məhkm qilsanglar, yaxaysilər. **14** Qünki kimlərkə Hudaning Rohining yetəqilidikdə yaxisa, xularning həmmisi Hudaning pərzəntliridur. **15** Qünki silər qəbul qiloqan roh kullukka ait əməs, xundakla silərni qayta qərkunqka saləuqi birhil roh əməs, bəlki silər oqullukka elip baridioqan Rohni qəbul qiloqansilər; U arqilik «Abba, ata!» dəp nida qilimiz. **16** Roh bizning əz rohimiz bilən billə bizning Hudaning baliliri ikənlikimizgə guwahlik beridu. **17** Hudaning baliliri ikənmiş, əmdi mirashorlarmu bolimiz — Hudaning mirashorliri həmdə Məsih bilən təng mirashor bolimiz — pəkətlə uning bilən təng azab-oqubət tartsakla, uning bilən xan-xərəptin təng bəhrimən bolimiz. **18** Qünki mən həzirki azab-oqubətlərnin kəlgüsində bizdə axkarilinidioqan xan-xərəplərgə həq selixturoquqiliki yəq dəp həsəbləymən. **19** Qünki pütkül kainat Hudaning oqullirinin ayan qilinixini intizarlik bilən kütməktə. **20** Qünki yaritiloqan kainat [Hudaning] [ləniti astida qəlip], bimənilikkə qəktürüldi. Bu, kainatning əz ihtiyari bilən əməs, bəlki uni qəktürgüqining iradisi bilən boldi wə xundak ümidi bilən boldiki, kainat əzimu qirixtin boləqan kulluktin

qutkuzulup, Hudaning pərzəntlirigə beqixlinidioqan xaxəpəkə təwə boləqan hərlükkə erixtürülüxtin ibarət idi. **22** Qünki pütkül kainatning həziroqə nalə-pəryad kətürüp, tuotut toloqikining azabini birliktə tartiwatqanliqini bilimiz. **23** Yaloquz kainat əməs, hətta bizmu, yəni [mukəddəs] Rohning tunji qiqaroqan mewisidin bəhrimən boləqan bizlərmu dilimizda nalə-pəryad kətürməktimiz həmdə [Hudaning] oqulliri süpitidə qobul qiliniximizni, yəni tenimizning nijatning hərlükigə qiqirilixini intizarliq bilən kütməktimiz. **24** Biz ümidkə baqlanoqaqqa tkuzuloqanikənmiz. Lekin ümid qilinoqan nərsə kərülgən bolsa, u yənə ümid bolamdu? Kimmu kəz aldidiki nərsini ümid qilsun? **25** Birak, tehi kərmiginimizgə ümid baqlioqanikənmiz, uni səwrqanliq bilən kütüximiz kerəktur. **26** Xuningdək, insaniy ajizliqimizda [Mukəddəs] Roh kelip bizgə yardım qilidu; qünki qandak dua qiliximiz kerəklikini bilməymiz. Lekin Rohning Əzi ipadiligüsiz nalə-pəryad bilən biz üqün [Hudaning aldidə] turup dua-tilawət qilmakta. **27** Insanlarning qəlbini inqikiləp kəzitip Qarioquqi bolsa, [Mukəddəs] Rohning oy-niyətlirining nemə ikənlikini bilidu; qünki U Hudaning iradisi boyiqə mukəddəs bəndiliri üqün [Hudaning aldidə] dua qilip ətünməktə. **28** Xundakla xuni bilimizki, pütkül ixlar Hudani səyidioqanlarning, yəni uning məqsət-muddiasi boyiqə qaqiriloqanlarning bəht-bərikitigə birliktə hizmət qilmakta. **29** Qünki Huda aldin kəngligə pükəkənkixiləni, ularning kəlgüsidə Əz Oqlining obrazioqə ohxax bolidioqinini, Oqlining nuroqun kərindaxliri arisidiki tunji oqli bolidioqinini aldin

bəlgiligən. **30** Aldin bekitkən kixilərnı U qaķirdi, qaķiroĝan kixilərnı U həkķaniy kildi; həkķaniy ĝiloĝanlaroĝa U xan-xərəp ata kildi. **31** Undaķta, bu ixlaroĝa yənə nemə dəyli? Huda biz tərəptə turoĝanikən, kimmu bizĝə ĝarxi ĝiķalisun?! **32** Əz Ooĝlinimu ayimay, Uni həmmimiz üqün pida yolioĝa tapxuroĝan [Huda], Uningoĝa ĝoxup həmmini bizĝə xərtsiz ata ĝilmay ĝalarmu? **33** Kimmu Hudaning tallioĝanliri üstidin xikayət ĝilalisun?! Huda həkķaniy ĝiloĝan yərdə, **34** kimmu ĝunahķa məhķum ĝilalisun? Əlgən, xundaķla tirilgən wə Hudaning ong yenida turuwatķan, həmdə biz üqün [Hudaning aldida] turup dua-tilawət ĝiliwatķan Məsih xundaķ ĝilarmu?! **35** Kim bizni Məsihning meħir-muħəbbitidin ayriwetəlisun? ĝapamuxəķķətmu, dərd-ələmmu, ziyankəxlikmu, aqarqilikmu, yalingaqliķmu, heyim-hətərmu yaki ĝiliqmu? **36** [Muxəddəs yazmilarda] eytiloĝinidək: — «Seni dəp kün boyi ĝirilməķtimiz, Booquzlinixni kütüp turoĝan ĝoylardək həsablanməķtimiz». **37** Birəķ bizni Səyĝüqigə tayinip bularning həmmisidə oĝaliplarning oĝalipi bolməķtimiz; **38** Xuningoĝa ĝət'iy ĝayil ĝilindimki, məyli əlüm bolsun ĝayatliķ bolsun, pərixtilər bolsun ĝin-xəytan həkümranlar bolsun, ĝazirķi ixlar yaki kəlgüsidiki ixlar bolsun, həkķandaķ roħiy küqlər bolsun, **39** pələk bolsun ĝang bolsun, xundaķla pütkül kainatta yaritiloĝan həkķandaķ baxķa bir xəy'i bolsun, bizni Rəbbimiz Məsih əysada boloĝan Hudaning meħir-muħəbbitidin həkķaĝan ayriwətküqi bolalmaydu.

9 Mən Məsihtə həkķikətni səzləymən, yaloĝan ĝəp eytməymən, wijdanim Muxəddəs Rohning ilkidə bolup

özəmgə guwahlik kilmakta — 2 Kəlbimdə zor dərd-ələm wə tūgiməs azab bar. 3 Qünki mening buradərlirim, yəni jismaniy jəhəttiki kəringaxlirim boləjan Israillarni [nijat tapkuzalisam] [Hudaning] lənitigə kəlip Məsihtin məhrum kəliniximni tiləxkə razi idim; ular Israillar! — ularəqa oşulluk həkukə, [Hudaning] xan-xəripining ayan kəlinixi, əhdiliri, Təwrat kənunining amanət boluxi, ibadət hizmətliri wə [Təwrat] wədiliri nesiwə kəlinidi. 5 Uluo [ibraniy] ata-bowiliri ularningkidur; jismaniy jəhəttə Məsih ularning əjdadidur. U barlik məwjudat üstidin həküm sürgüqi, mənggü mubarək Hudadur. Amin! (aiōn g165) 6 — Birək Hudaning [Israiləqa boləjan] səzi bikar boldi, deməymən; qünki Israildin boləjanlarning həmmisila həkəkiy Israil həsablanmaydu; 7 xuningdək, İbrahəmining əwladliri bolsimu, həmmisila uning pərzəntliri həsablanmaydu. Qünki [mukəddəs yazmilarda İbrahəmoqa]: «İshəktin tərəlgənlərlə sening nəsling həsablinidu» — deyilgən. 8 Demək, jismaniy jəhəttin [İbrahəmdin] tərəlgən pərzəntlər Hudaning pərzəntliri boliwərməydu, bəlki [Hudaning] wədisi arqilik tərəlgənlər [İbrahəmining] həkəkiy nəslə həsablinidu. 9 Qünki Hudaning bərgən wədisi mundaq idi: «[Kələr yili] muxu qaəda kəytip kəlimən, Sarah bir oşuləqa ana bolidu». 10 Uning üstigə, Riwkəh bir ərdin, yəni əjdadimiz İshəktin [kəxkezəkgə] həmilidar boləqanda, 11 Pərzəntliri tehi tuəqulmioqanda, həkəqandaq yahxi yaki yaman ixnimu kəlmasta, Huda Əzining adəmlərnə tallaxtiki muddiasining ularning kələjan ix-əməllirigə əməs, pəkət Qəkiroquqi boləqanning iradisigə əsaslanəjanlikini kərsitix

üqün, Riwkahöja: «Qongi kiiqining hizmitini kilidu» — deyilgənidi. **13** Huddi yənə mukəddəs yazmilarda eytilöjini dək: «Yakupni söydüm, Əsawdin nəprətləndim». **14** Undaқта, bularöja nemə dəyli? Hudada adalətsizlik barmu? Hərgiz yox! **15** Qünki Huda Musaöja mundak degən: — «Kimgə rəhim kilöjum kəlsə, xuningöja rəhim kilimən, Kimgə iq aqrirkum kəlsə, xuningöja iq aqririmən». **16** Demək, bu ix insanning iradisigə yaki ularning tirixqanliqöja əməs, bəlki rəhimdillik kərsətküqi Hudaöja baqlıqtur. **17** Qünki Huda mukəddəs yazmilarda Pirəwngə mundak degən: — «Mening seni tikliximdiki məxsət dəl xuki, kudritimni üstüngdə kərsitix həmdə namimning pütkül jahanoja jakarlinixi». **18** Demək, Huda haliojiniöja rəhim kilidu, haliojinini tax yürək kilidu. **19** Əmdi bəlkim sən manga: «Hudaning iradisigə həqkim qarxi qıqalmaydiojan tursa, undaқта Huda nemə üqün insanni əyibləydu?» — deyixing mumkin. **20** Birak, əy insan, Huda bilən takallaxkudək kimsən? Qelipta xəkilləndürüliwatқан nərsə özini xəkilləndürgüqigə: — «Meni nemə üqün bundak yasiding?» — deyələmdü? **21** Humdanqining ohxax bir kallək laydin esil orunoja ixlitidiojan qaqumu, xundakla adəttiki orunoja ixlitidiojan qaqumu yasax hokuki yokmu? **22** Huda Əz qəzipini kərsitixni wə küq-kudritini tonutuxni niyət qilöjan bolsa, qəzipigə layik bolöjan, halakətkə təyyarlanöjan «qaqilar»öja adəttin taxqiri səwrqanlik bilən kəksiqarnini kəng kilip kəlgən bolsa, uningöja nemə boptu? **23** Wə xuning bilən Əzining rəhim-xəpkitining nixani qilöjan wə xan-xərəpkə muyəssər boluxqa aldin'ala

təyyarlıoqan «kaqilar»da, yəni Əzi Yəhudiylar arisidinla əməs, bəlki əllər arisidinmu qaqiroqan bizlərdə xan-xəripining qəksizlikini namayan kəlix üqün xundak kəlixni halioqan bolsa, buningoqa nemə boptu? **25** Bu huddi Hudaning Hoxiya pəyoqəmbər arkilik eytkinidək: — «Əsli həlkim hesablanmioqan həlkni həlkim, Əsli səymigənlərnə səygənlirim dəymən»; **26** wə yənə: — «Burun ularoqa: «Silər Mening həlkim əməsilər» deyilgən jayda, Kəlgüsidə dəl xu jayda ularoqa «Tirik Hudaning ooqulliri!» degən nam berilidu». **27** Yəxaya pəyoqəmbərmu Israil tooqruluk mundak jakarlıoqanidi: — «Israillarning sani dengiz sahilidiki kumdək kəp bolsimu, lekin pəkət birlə «kəldi» kətquzulidu; **28** qünki, Pərwərdigar Əz ixini tügitiwetip, həkəkəniylik bilən tezdin uni ijra kəlidu; qünki U yər yüzidə həkükümini təltəküs wə tez ijra kəlidu». **29** Yəxaya pəyoqəmbər yənə əldin eytkinidək: — «Əgər samawi koxunlarning Sərdari bolioqan Pərwərdigar bizgə bir nəsil kəldurmioqan bolsa, Sodom xəhəridək, Gomorra xəhəridək [yokəloqan] bolattuk». **30** Undakta, bularoqa nemə deyiximiz kərək? Həkəkəniylikkə intilmigən əlliklər həkəkəniylikkə, yəni etikədkə əsaslanioqan birhil həkəkəniylikkə erixti. **31** Ləkin Israil həkəkəniylikni kərsətkən Təwrat kənunioqa intilgini bilən kənunəng təlipigə yetəlmidi. **32** Nemə üqün? Qünki ularning [həkəkəniylikkə] intilixi etikədkə bilən əməs, bəlki «sawəblik ixlar» bilən idi. Ular «putlikaxang tax»kə putlixip yikəlip qüxti; **33** huddi [mukəddəs yazmilarda] yeziləninidək: «Həlkni putlixidioqan putlikaxang taxni,

Adəmni yikitiđođan qoram taxni Zionođa qoydum, Uningođa etiqad qiloquqi hərgiz yərgə qaritilip qalmas».

10 Qerindaxlar, yürək intizarim, xundakla Hudaođa yelinixim Israillarning qutquzuluxi üqündur. **2** Qünki xuningođa guwahlik berimənki, ularning Hudaođa həqiqətənmü qizojin intilixi bar, biraq ularning intilixi həqiqiy bilim üstigə qurulođan əməs. **3** Qünki ular Hudaning həqqaniylikini bilmigəqkə, uning ornođa əzlrining həqqaniylikini tikləxkə tirixip, Hudaning həqqaniylikiođa boysunmidi. **4** Qünki Təwrat kanunining nixan-məqsiti Məsihning Əzidur; xuning bilən etiqad qiloquqilarning hərbi üqün həqqaniylik bar boldi. **5** Qünki Təwrat kanuniođa əməl qilixtin kəlgən həqqaniylik həqqidə Musa pəyođəmbər mundaq yazođan; «Kanunning əmrlirigə əməl qilođanlar xu ixliridin həyatlik tapidu». **6** Lekin etiqadtin bolođan həqqaniylik mundaq dəydu: — «Kənglündə: — «Kim asmanođa qiqar?» (yəni «Kim Məsihni asmandin elip qüxürər?») **7** wə yaki «Həng tegigə kim qüxər?» (yəni «Məsihni ölümdin kim qayturar?») — demigin». (**Abyssos g12**) **8** Əmdi xu [həqqaniylik] nemə dəydu? — «Səz-kalam sanga yeqindur, tilingda wə dilingdidur!» — bu səz-kalam dəl biz jakarlaydiđan etiqadning səzidur. **9** Demək, «Əysaning Rəb ikənlikini aqzing bilən etirap qilsang wə qəlbəngdə Hudaning uni əlüklər arisidin tirildürgənlikigə ixənsəng, qutquzulisən!» **10** Qünki insan qəlbidə etiqad qilix bilən həqqaniy qilinidu, eođizida etirap qilix bilən nijatqə erixidu. **11** Muqəddəs yazmilarda deyilgəndək; «Uningođa etiqad qiloquqining hərbi hərgiz yərgə qaritilmas». **12** Qünki

bu jähəttə Yəhudiylar bilən Greklarning pərki yok; hər ikkisininin Rəbbi həmmining Rəbbidur wə Əzigə nida qiloqlarning həmmisigə mol bayliqlirini ayimaydu. **13** Qünki: «Kimdikim Rəbning namini qaqirip nida qilsa qutkuzulidu». **14** Lekin Rəbgə ixənmigən kixi qandaqmu Uningoqa nida qilalisun? U toqruluk anglimioqlan kixi qandaqmu Uningoqa ixənsun? Hux həwər jakarlioquqi bolmisa, ular uni qandaqmu angliyalisun? **15** Xu jakarlioquqilar əwətilmigən bolsa, hux həwərnini qandaqmu yətküzəlisun? Muqəddəs yazmilarda yeziloqinidək: «Amanhatirjəmlilik toqruluk hux həwərnini, bəht-saadət toqruluk hux həwərnini yətküzgənlərnin ayaqliri nemidegən güzəl-həl!». **16** Birak, huddi Yəxaya [pəyoqəmbərnin] «I Pərwədigar, bizning həwirimizgə kimmu ixəndi?» deginidək həmmə adəm hux həwərgə itaət qiloqlan əməs. **17** Xunga etikad həwərnini anglaxtin kelidu wə xu həwər Məsih toqruluk səzdə anglitilidu. **18** Lekin xuni soraymənki, ular xu həwərnini anglimioqlanmidu? Əlwəttə anglidi: — «Ularning sadasi pütkül dunyaqla, Səzliri yər yüzininin qərlirigə yətti». **19** Yənə xuni soraymənki, Israillar [xu həwərdin] wəqip bolmioqlanmidu? Aldi bilən, Musa [Israiloqla] mundak bəxarət bərgən: — ««Həq həlk əməs» bolqlan bir həlk arqilik silərdə həsət qozqlaymən, Nadan bir həlk arqilik qəzipinglarni qozqlaymən». **20** Keyin, Yəxaya pəyoqəmbər intayin yürəklik həlda xu bəxarətni berip: — «Əzümgə intilmigənlərgə Əzümni tapkuzdum, Meni sorimioqlanlarqla Əzüm kəründüm» — dedi. **21** Lekin, U Israillar həkqidə: — «Mən kün boyi bu

itaatsiz wə tərsa həlkkə qollirimni uzitip intilip kəldim!»
— dəydu.

11 Undaқта, xuni soraymənki: — Huda Əz həlqidin waz kəqtimu? Hərgiz undaқ əməs! Mənmu İbrahım əwladidin, Binyamin kəbilisidin boləjan bir İsrailəu! **2** Huda aldin kəngligə pükəkən Əz həlqidin waz kəqkini yok, Mukəddəs yazmilarda İlyas [pəyoqəmbər] həkqidə nemə deyilgənliki silərgə ayan əməsmu? U İsrailardin azar qekip Hudaəja yelinip: — **3** «I Pərwərdigar, ular Sening pəyoqəmbərliringni öltürüxti, qurbangəhliringni qekixti. Pəqət əzüm yaloquzla qaldim, ular yənə meningmu jenimni almakqi boluxuwatidu», degən. **4** Hudaning uningəja kayturojan kalami kəndaқ boldi? U: «Baaləja tiz pükmigən yəttə ming adəmni Əzümgə elip qaldim» — degən. **5** Huddi xuningdək, bügünki kündimu Hudaning xapaiti bilən [İsraildin] Əzi talliojan bir «qaldi» bar. **6** [Ularning tallinixi] xapaət bilən boləjan bolsa, undaқта əzlrining əjir-əməli bilən boləjan əməs. Əməllərdin boləjan bolsa, xapaət xapaət bolmay qalatti. **7** Nətijidə kəndaқ boldi? İsrailar izdiginigə erixəlmidi, ləkin ulardin tallanojanlar erixti. Qalojanlarning bolsa, kəngülliri bihudlaxturuldi. **8** Huddi mukəddəs yazmilarda eytiləninidək: — «Huda ularning roq-kəlbini oqəplətkə saldi, Bügüngə kədər kəzlrini kərməs, Quləqlirini anglimas kildi». **9** Xuningdək Dawut [pəyoqəmbərmu] mundaқ degən: «Ularning dastihini əzlrigə kapqan wə tuzəq bolup, Ularni putlaxturup, qilmixlrini əz bexioja qüxürsun! **10** Kəzliri karəngəjulixip, kərəlmisun; Bəllirini mənggü ruslatmay püküldürgəysən!» **11** Undaқта, xunimu

sorayki: [Israillar] yikilip kaytidin turozuzulmaslikka putlaxkanmu? Hergiz undak emes! Lekin ularning teyilip itaetsizlik qilolanlikidin nijat yat alliklarga yetkuzildi. Buningdin maksat Israillarni hasetka kozoxaxtin ibarattur. **12** Em-di ularning teyilip itaetsizlik qilixi dunyoga asayixlik bahx atkan bolsa, xundakla ularning ziyantartkini allarni beyitkan bolsa, undakta kalgusida ularning hamma-sining toluq nijatlikka erixixi dunyoga tehimu zor baht elip kalmamdu?! **13** Em-di siler alliklarga sozlawatimən; mən alliklarga rosul supitida bekitilgəndin keyin, wəzipəmni xan-xərəplik dəp uluqlaymənki, **14** janjigərlirim bololanlarning hasitini kozoxap, ularning bəzilirini kutuldurarmənmikin degən ümidta bolimən. **15** Qünki ularning taxliwetilgənlikining nətijisi dunyadiki allarni Huda bilən inaxlaxturux bolsa, undakta ularning qobul qilinixi elümdin tirilix bolmay nemə? **16** Hosuldin tunji bolup qiqқан hemirdiki kallək muqəddəs hesab-lansa, pütün hemir muqəddəs dəp hesablinidu. Dərəhning yiltizi muqəddəs bolsa, xahlirimu muqəddəs bolidu. **17** Zəytun dərihining birnəqqə xehi dər-wəkə sunduriwetilgənidi, wə sən yawa zəytun kəqiti bolup, ularning ornioğa ulanding. Mana em-di dərəh yiltizidin ozukluk elip, mol xirnisidin bəhrimən boluqu bololanikənsən, **18** em-di sunduruwetilgən axu xahlardin özüngni üstün qilip mahtanma. Mahtansang, xuni untumioqinki, sən yiltizni eməs, yiltiz seni kətürüp quwwətləwatidu. **19** Sən em-di: «Xahlar mening ulinixim üqün sunduriwetildi» — deyixing mumkin. **20** Toqra, ular etiqadsizlik-tin sunduruldi; sən bolsang, etiqading bilən tik turisən;

birak uningdin maojrurlanma, aksiqe [Hudadin] kork!
21 Qunki Huda ayni waqtida bu derahnning ez xahlirini ayimiojaniken, senimu ayimasliki mumkin. **22** Mana, [bu ixlarda] Hudaning mehribanlikiqa hamede kattik kol ikanlikige kara. U Oz yolidin yikilip quxxkanelerge kattik kol idi, lekin sanga (mehribanlikida dawamlik tursangla) mehribanlik kersatmekte. Undak bolmiojanda, senmu kesip taxlinisen. **23** [Yehudiylarmu] etikadsizlikta qing turiwalmisa, aslidiki derahek ulinidu. Qunki Huda ularni kayta ulaxka kadirdur. **24** Qunki ager sen yawa zeytun darihidin kesip elinip, tabiiy kanuniyotke hilap halda [baodiki] yahxi zeytun darihige ulanojan yerde, aslidiki bu tabiiy xahlarning ez darihike ulinixi tehimu mumkinou?! **25** Kerindaxlar, ozunglarni ustun we akillik qaojlaxtin saklinixinglar uqun, wehiy kilinojan xu sirdin hawersiz kelixinglarni halimaymanki, ta [Huda talliojan] Yehudiy amaslarning sani toluqlanoquqe, Israilning bir kismi tax yureklike kaldurulidu; **26** andin putkul Israil kutkuzulidu. Bu tojruluk mukaddes yazmilarda mundak yezilojan: — «Kutkuzoquqi Ziondin kelip, Iplaslikni Yakuptin yok kilidu. **27** Men ularning gunahlrini elip taxliwotkinimdə, Mana bu ular bilen tuzidiojan ahdem bolidu». **28** Əmdi hux hawer jehattin kariojanda, silerning bəhtinglar uqun Yehudiy helki [hux hawergə] duxmen kilip bekitilgen; birak Hudaning tallixi jehattin kariojanda, ata-bowilirimiz sawebidin seyulgəndur. **29** Qunki Huda Ozi bergənlirini we qakirikini kayturuwalmaydu. **30** Silər əlliklərmu bir qaojlarda Hudaqa itaət kilmiojan bolsanglarmu, [Yehudiylarning] itaətsizlikining nətijisidə

hazir rəhim-xəpəkətə erixinglar. **31** Yəhudiylar bolsa itaət qılmay keliwatidu; [Hudaning] buningdiki məksiti, silərgə kərsətkən rəhim-xəpəkət arkilik ularnimu rəhim-xəpəkətə erixtürüxtin ibarəttur. **32** Qünki Huda pütkül insanoğa rəhim-xəpəkət kərsitix üqün, həmməylənni itaətsizlikkə solap qoydi. (eleēsē g1653) **33** — Ah! Hudaning danaliki wə ilim-həkmitining bibağa bayliqliri həm həsabsiz qongqurluqi! Uning həkünilirining tegigə yətkili bolmas! Uning yolliri izdəp tepixtin xunqə yiraktur! **34** «Kimmu Pərwərdigarning oy-muddialirini qüxinip yətti? Kimmu Uningoğa məslihətqi bolalidi?» **35** «Uningoğa kim awwal bir nərsə berip, Keyin uni qayturup bər deyəlidi?». **36** Qünki barlik məwjudatlar Uningdin kəlgən, U arkilik məwjut bolup turidu, Həm Uning üqün məwjut bolup turidu. [Barlik] xan-xərəp əbədgiqə Uningoğa boləyay! Amin. (aiōn g165)

12 Xunga, əy qerindaxlar, Hudaning rəhimdilliki bilən silərdin xuni ötünimənki, teninglarni mukəddəs, Hudani hursən kilidiəan, tirik qurbanlik süpitidə Uningoğa beoqixlanglar. Mana bu silərning [Hudaəğa] kilidiəan həqikiy ibaditinglardur. **2** Bu dunyaning kəlipioğa kirip qalmanglar, bəlki oy-pikringlarning yengilinixi bilən əzgərtilinglar; undaq qiloğanda Hudaning yahxi, qəbul qilarlik wə mukəmməl iradisining nemə ikənlikini ispatlap bilələysilər. (aiōn g165) **3** Manga ata qilinəan xapaətkə əsasən hərbinglarəğa xuni eytimənki, əzünglar toqruqluk əzənglarda bar boləninidin artuq oylimay, bəlki Huda hərbinglarəğa təksim qiloəan ixənqning miqdarioğa əsasən salmaqlik bilən əzünglarni dəngsəp

körünglar. **4** Qünki tenimiz köpligən əzalardin tərki b tapқан һәмдә һәрбир əzayimizning ohxax bolmioqan roli bolojandək, **5** bizmu көp bolojinimiz bilən Məsihtə bir tən bolup bir-birimizgə baqlinixlik əza bolimiz. **6** Xuning üqün bizgə ata қilinqan mehір-xəpkət boyiqə, һәрhil rohij iltipatlirimizmu bar boldi. Birsigə ata қilinqan iltipat wəhiyni yetküzüx bolsa, ixənqisining dairisidə wəhiyni yetküzsun; **7** baxқilarning hizmitini қilix bolsa, hizmət қilsun; təlim berix bolsa, təlim bərsun; **8** riojətləndürüx bolsa, riojətləndürsun; sədikə berix bolsa, mərdlik bilən sədikə bərsun; yetəkləx bolsa, əstayidillik bilən yetəklisun; һəyrhəhlik kərsitix bolsa, һuxal-huramlik bilən қilsun. **9** Mehір-muhəbbitinglar sahta bolmisun; rəzilliktin nəprətlininglar, yahxilikқа qing baqlininglar; **10** Bir-biringlarni қerindaxlarqə қizojin mehір-muhəbbət bilən səyünglar; bir-biringlarni һərmətləp yukiri orunoqa қoyunglar. **11** Intilixinglarda erinmənglar, roh-қəlbinglar yalkunlap keyüp turup, Rəbkə қullarqə hizmət қilinglar. **12** Ümidтə bolup xadlinip yürünglar; muxəkkət-қiyinqiliklaroqa səwr-takətlik bolunglar; duayinglarni һərkəndəқ wəqitta tohtatmanglar. **13** Mukəddəs bəndilərninğ ehqiyajidin қiқinglar; mehmandostlukқа intilinglar; **14** Silərgə ziyankəxlik қiloquqilaroqa bəht tilənglar; pəkət bəht tilənglarki, ularni қəroqimanglar. **15** Xadlanoqanlar bilən billə xadlininglar; қayoqurup yioqlioqanlar bilən billə қayoqurup yioqlanglar. **16** Bir-biringlar bilən inaq otüp ohxax oy-pikirdə bolunglar; nəziringlarni üstün қilmanglar, bəlki təwən təbiқidiki kixilər bilən berix-

kelix qilinglar. Özünlarni danixmən dəp qaoqlimanglar. **17** Heqkimning yamanliqioja yamanlik bilən jawab qaytur manglar. Barlik kixining aldida ixliringlar pəzilətlik boluxka kəngül qoyunglar. **18** Imkaniyətning bariqə kəpqilik bilən inak ətünglar; **19** intikam almanglar, i səyümlüklirim; uni Hudaioja tapxurup Uning oqəzipigə yol qoyunglar, qünki [mukəddəs yazmilarda] mundak yezilojan: «Pərwərdigar dəyduki, intikam Meningkidur, [yamanlik] Mən qayturimən». **20** Xunga əksiqə «Düxmining aq bolsa, uni toydur, ussiojan bolsa, qandur. Bunday qilix bilən «uning bexioja kəmür qooqini topla salojan bolisən». **21** Yamanlik aldida bax əgmənglar, bəlki yamanlikni yaxilik bilən yenginglar.

13 Həmmə adəm əzlrini idarə qiloquqi hokuk igilirigə boysunsun. Qünki Huda tiklimigən həkümət yok; qaysi hokuk-hökümət məwjut bolsila Huda tərripidin tikləngəndur. **2** Xuning üqün, hokuk-hökümətkə qarxilik qiloquqi kixi Hudaning orunlaxturuxioja qarxilik qilojan bolidu. Qarxilik qiloquqilar sorakka tartilidu **3** (qünki həkümranlar yaxilik qiloquqilaroja əməs, bəlki yamanlik qiloquqilaroja qorkunq kəltüridu). Həkümranlardin qorkuxni halimaymən desəng, undakta yaxi əməl qil. U qaoqda həkümət tərripididin təriplinisən. **4** Qünki həkümranlar sening mənpeiting üqün Hudaning hizmətqisidur. Lekin yamanlik qilsang, uningdin qorkuxung kerək! [Həkümran] qiliqni bikaroja esiwalmaydu, u yamanlik qiloquqioja Hudaning oqəzipini kərsitidiojan jaza bərgüqi süpitidə Hudaning hizmətqisidur. **5** Xuning üqün, həkümranlaroja boysunux

kerək. Bu, pəqət jazalinixtin saqlinix üçünla əməs, bəlki pak wijdanlik bolux üçündür. **6** Muxu səwəbtinmu baj tapxurunglar; həkümranlar bolsa, Hudaning məhsus bu ixlarni baxkuruxka bekitkən hizmətkarlidir. **7** Hərkingə öz tegixlik həkkini tölənglar; oğəllə-parak tapxuruwaləuqioə oğəllə-parakni, baj yioğkuqilaroə bajni tapxurunglar; ehtiraməoə tegixlik boləoanlarəoə ehtiram kilinglar, hərmət kilixka tegixlik boləanni hərmət kilinglar. **8** Bir-biringlarni səyüxtin baxka, heqkingə heqnərsidin kərzdar bolmanglar. Qünki baxkilarni səyğən kixi Təwrat qanunining təlipini əməlgə axuroəan bolidu. **9** Qünki «zina kilma, qatillik kilma, oqrilik kilma, nəpsaniyətqilik kilma» degən pərhizlər wə bulardin baxka hərəkəndək pərlərmu, «kəoxnangni əzüngni səyğəndək səygin» degən bu əmrgə yioqinqaklanəoəan. **10** Mehirmuhəbbətkə berilgən [kixi] öz yekinioə heqkəndək yamanlik yürgüzməydu; xuning üçün, mehirmuhəbbət Təwrat qanunining təlipini əməlgə axuroquidur. **11** Hazirki wəqitning jiddiylikini bilip, xularni kilinglar. Qünki biz üçün allikaəan uyqudin oyoqinix wəqit-saiti yetip kəldi. Qünki dəsəlpki etiəad kiləoəan wəqtimizəoə nisbətən nijatimiz tehimu yekinlap qaldi. **12** Keqə ətixkə az qaldi, kündüz yekinlaxti. Xunga, qərangəolulukning ixlirini taxlap, yoruklukning qəral-yəraqilirini kiyəyli. **13** Kündüzgə muwəpiə diyanətlik həyat kəqürəyli, əyx-ixrət wə xərabhorlukka, zina wə kəyp-səpəoə, jedəl-majira wə həsəthorlukka berilməyli; **14** əksiqə əzünglarəoə Rəb əysə Məsihni kiyiwelinglar wə gunəhkar əttiki arzu-həwəslərnə qəndək qənduruxni heq oylimanglar.

14 Etikaadi ajizlarni qobul qilinglar, lekin ular bilan pikirda talax-tartix qilmanglar. **2** Birsi harqandak yemaklikni yeyixka bolidiqinioqa ixinidu; lekin yana etikaadi ajiz birsi paxat koxtatlarnila yaydu. **3** Harqandak yemakliklarni yaydiqan kixi yemaydiqan kixini kamsitmisun; hamda [bazi narsini] yemaydiqan kixi harqandak yemakliklarni yaydiqan kixi ustidin hokum qilmisun. Qunki Huda uni qobul qilqan. **4** Baxqa birsining hizmatkari ustidin hokum qilquqi san kim iding? Hizmatkarning tik turuxi yaki yiqilip ketixiga paxatla oz hojayini mas'uldur. Hamda [xu hizmatkarmu] tik turidiqan qilinidu — qunki [hujayini] Rab uni tik turquzuxqa qadirdur. **5** Molum birsi molum bir kunni yana bir kunding ustun keridu, yana birsi hamma kunni ohxax dap qaraydu. Harkim ozining koqxarixioqa toluq ixanqi bolsun. **6** Molum kunni qadirlaydiqan kixi buning bilan Rabbining hermitida uni qadirlaydu. Bir narsini yaydiqan kiximu Rabbining hermitida yaydu, qunki u oz rizqi uqun Hudaqa taxakkur eytidu. Molum narsini yemaydiqan kixi yemaydiqanliqi bilan ozining Rabbining hermitida yemaydu, umu xundaqla Hudaqa taxakkur eytidu. **7** Qunki heqqaaysimiz ozimiz uqun yaximaymiz wa heqqaaysimiz ozimiz uqun olmaymiz; **8** Balqi agar yaxisak, Rabbimiz uqun yaxaymiz; olsak, Rabbimiz uqun elimiz. Xuning uqun yaxisakmu, olsakmu Rabbimizga mansupturmiz. **9** Qunki Masihning oluxi wa tirilixi dal xu maxsat bilan boldiki, Uning oluklarning ham tiriklarning Rabbi boluxi uqundur. **10** Undaqa, san nemu uqun kerindixing ustidin hokum qilisən?

Yaki nemə üçün kerindixingni mənəitməysən? Qünki həmmimiz Hudaning soraq təhti aldida turiximiz kerək bolidu. **11** Qünki [mukəddəs yazmilarda] eytilöjnidək: — «Pərwərdigar dəyduki: — Öz həyatim bilən kəsəm iqimənki, Manga barlıq tizlar pükülidu, Barlıq tillar Meni etirap kılıp mədhıyə oquydu». **12** Xunga, hər birimiz Huda aldida özimiz toşruluk hesab berimiz. **13** Xuning üçün, bir-birimizning üstidin həküm kılöquqi ikkinqi biri bolmayli. Buning ornioğa xundak həküm-kararöğa kelinglarki, hər kəndak kerindaxka gunahka yikitidioğan bir nərsini yaki tuzakni qoymaslık kerək. **14** Rəbbimiz Əysada bolöjanlıkımdin xuningöğa kət'iy ixəndürölüp bilimənki, hər kəndak nərsə özlکیدin haram əməstur; ləkin bir nərsini haram dəp qarioğan kixi üçün, u uningöğa haramdur. **15** Əgər yeməkliding tüpəylidin kerindixingni azabka qoyöjan bolsang, mehır-muhəbbət yolida mangmioğan bolisən. Məsih uning üçün Öz jenini pida kılıp ölgən, bu [kerindixingni] yeməkliding bilən nabut kılma! **16** Əmdi silər yahxi dəp qarioğan ixlarning yaman deyilixigə səwəbqi bolup qalmanglar. **17** Qünki Hudaning padixahlıqi yemək-iqməktə əməs, bəlki Mukəddəs Rohğa bolöjan həkəkaniylik, inaklık-hatirjəmlilik wə xadlıktidur. **18** Bularda yaxap Məsihkə hizmət kılöquqi kixi Hudani hursən kılıdu wə insanlarning tərıplixigə sazawər bolidu. **19** Xuning üçün özimizni inaklıkni ilgiri süridioğan wə bir-birimizning etiqadini qurup qikidioğan ixləroğa atayli. **20** Yeməkligni dəp Hudaning əjrini nabut kılmanglar. Həmmə nərsə dərwəqə həlaldu; birək birsi yegini bilən [etiqadida] putlaxsa, u

uningõa yaman hesablinidu. **21** Xuning üqün gex yeyix, xarab iqix, xundakla baxka hærkandak ixlarni kilixing kerindixingni gunahka teyilduridioan, azabka koyidioan yaki uni ajizlaxturidioan bolsa, bularni kilmiõining tüzük. **22** Sening [mælum bir ixni kilixka] ixenqing barmu? Æmdi bu ixenq Huda bilæn sening arangdiki ixtur. Æzi kilivatkan ixni tooõra dæp kariõan, xuningdin wijdanimu æyibka buyrulmioan kixi nemidegæn bæhtlik-hæ! **23** Lekin [yemækliktin] gumanlinip turup yænæ xuni yegæn kixi æyibka buyrulidu, qünki buni ixenq bilæn yemigæn. Ixenqtin bolmioan hærkandak ix gunahtur.

15 Æmdi etikadimiz küqlük bolõan bizlær özimizni kanaanatlendürüxnila oylimay, bæki etikadi ajizlarningmu ajizliklirini këtüriximiz keræk. **2** Hærbirimiz öz yekinimizning etikadini kurup qikixi üqün, uning bæht-bærikitini közlæp, uni hursæn kilixka intilæyli. **3** Qünki hætta Mæsihmu Æzini kanduruxni oylimioanidi. Bu tooõrisida mukæddæs yazmilarda mundak pütülgæn: «Sæn [Hudani] hækæræt kilõanlarning hækærætliri Mening üstümgæ qüxti». **4** Qünki burunda [wæhiy bilæn] pütülgæn yazmildiki hærkaysi sæzlær bizgæ øgitix üqün yeziloan bolup, mæksiti mukæddæs kitablardin kælgæn sæwr-takæt wæ ilhambæhx arkilik bizdæ azru-ümidning boluxi üqündur. **5** Æmdi sæwr-takæt wæ ilhambæhxning Igisi Huda silærni Mæsih æysani ülgæ kilip, ezara bir oy-niyætkæ kæltürgæy; **6** buning bilæn silær Hudani, yæni Ræbbimiz æysa Mæsihning Atisini bir jan bir dil bilæn bir eõizdin uluõliõaysilær. **7** Xunga, Mæsih silærni kõbul kilip, Hudaõa xan-xæræp kæltürginidæk, silærmu bir-biringlarni

qobul qilinglar. **8** Qünki silərgə xuni eytimənki, Əysa Məsih Hudaning ata-bowilaroqa bərgən wədilirini ispatlax üqün, xu arkilik əllərmu Hudaning rəhim-xəpkitini kərüp uni uluqlixi üqün, hətnə qilinoqanlaroqa Hudaning həkikitini yətküzgüqi hizmətkar süpitidə təyinləndi. Bu huddi [mukəddəs yazmilarda]: — «Xunga Sanga əllər arisida mədhiyə oquymən, Wə Sening namingni küyləymən» — dəp yeziloqanidi. **10** Wə U yənə: — «Əy əllər, [Huda]ning həlqi bilən billə xad-huram bolunglar!» — dəydu. **11** Wə yənə U: — «Əy barlik əllər, Pərwərdigarni mədhiyənglar, Əy pütkül kowmlər, Uni uluqlanglar!» — dəydu. **12** Yənə, Yəxaya [pəyojəmbərmu] mundak dəydu: — «Yəssəning yiltizi boləqan kixi məydanəqa qikidu, Əllərgə həkimlik kilidioqan zat ornidin turidu; Əllər dərwəkə Uningəqa ümid baqlaydu». **13** Əmdi ümidning Igisi Huda Əzigə ixiniwatqanliqinglardin qəlbnglarni toluq xad-huramlik wə tinq-hatirjəmlikkə tolduroqay, xuning bilən Mukəddəs Rəhning küq-qudriti bilən ümidkə tolup taxqaysilər. **14** I qerindaxlirim, kənglünglarning məhribanlik bilən toloqanliqioqa, mol bilimlər bilən toluq bezəlgənlikigə, xundakla bir-biringlaroqa əzara jekiləp berələydioqanliqinglaroqimu qayilmən. **15** Xundak bolsimu, Huda manga ata qiloqan xapaət tüpəylidin mən silərgə bir qisim tərəplərdin nəqqə ixlarni əslitip qoyuxqa səl jür'ətlik bolup uxbu hətni yazmaqtimən. **16** Xu xapaət bilən mən Hudaning hux həwirini yətküzüp kahindək Uning ibaditini həmmə yərdə wujudqə kəltürüx hizmitidə [Yəhədiy əməs] əllərgə Məsih Əysaning hizmətkari bolup təyinləndim. Bu hizmitimning

məxsiti əllərnin Hudağa sunidoğan ibaditi Mukəddəs Roh arķilik pak-mukəddəs kīlinip, Hudani hursən kīlidoğan kurbanliktək Uning qobul kīlixioğa layik boluxi üqündür. **17** Xuning üqün Məsiḥ əvsada boləjanliķimdin Hudaning manga tapxurojanliridin pəhirlinimən. **18** Qünki əllərnin Hudağa itaət kīlixü üqün Məsiḥning manga kildurojanliridin baxķa ḥeqnemini tiləğa elixķa ḥəddim əməs. Səz wə əməllər arķilik, alamətlik məjzilər wə karamətlər arķilik, Mukəddəs Rohning küq-kudriti bilən Yerusalemdin baxlap Illirikon əlkisgiqə aylinip ḥəmmə yərdə Məsiḥning hux həwirini toluķ jakarlidim. **20** Xundak kīlip baxķilar saləjan ulning üstigə bina salmasliķ üqün, əzəldin Məsiḥning nami anglanmioğan yərlərdə bu hux həwərnü jakarlaxķa intilip kəldim. **21** Bu toqrisida [mukəddəs yazmilarda] eytiləninidək: — «Uningdin həwərsiz boləjanlar Uni kəridü, Anglimioğanlar anglap qūxinidu». **22** Mana, xu [hizmətlirim] səwəbidin yeninglarəğa berixni kəp kətim oylioğan bolsammu, ləkin tosulojularəğa uqrap baralmidim. **23** Ləkin ḥazir muxu ətraplarda [hux həwər yətküzülmigən] yərlər manga kalmiojanliķtin, ḥəmdə kəp yillardin beri silərnü yoklap berix arzuyum boləjanliķtin, İspaniyəgə beriximda silərnü yoklap ətməqimən. Səpirimdə aldi bilən silər bilən kərixüp, bir məzgil ḥəmraḥliķinglardin toluķ huxallinip, andin silərnin yardimiglarda səpirimni dawamlaxturuxumni ümid kīlimən. **25** Birak ḥazir bolsa Yerusalemoğa berip, u yərdiki mukəddəs bəndilərnin ḥizmitidə boluxķa ketiwatimən. **26** Qünki Makedoniyə wə Ahaya əlkiliridiki jamaətlər Yerusalemdiki mukəddəs

bəndilər arisidiki yoksullarğa ianə toplap yardım berixni layıq kərđi. **27** Bu ixni ular bərhək layıq kərđi; əməliyəttə bolsa ular Yerusalemdikilərgə kərzdardur. Qünki əllər [Yəhüdiy kərindaxlarning] rohiy bəhtliridin bəhrimən boləjan bolsa, maddiy jəhəttin ularğa yardım berixkə toqra kelidu. **28** Mən bu ixni püttürgəndin keyin, yəni [Yerusalemdiki] kərindaxlarning [jamaətləarning etikadining] bu mewisini qəbul kəlixini jəzmənləxtürgəndin keyin, silərni yoqlap ətüp İspaniyəgə barimən. **29** Yeninglarğa barəjinimda, Məsihning toluq bəht-bərikitini silərgə elip baridoqanlikimni bilimən. **30** Kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsih wə [Mukəddəs] Rohning mehır-muhəbbiti bilən silərdin ətünimənki, mən üqün Hudağa dua kəlip mən bilən birliktə kürəx kəloqaysilər — **31** mening Yəhüdiyə əlkisidiki etikad kəlmioqanlarning yaman niyətliridin saklinixim, xuningdək Yerusalemda in'amni yətküzüx hizmitimning xu yərdiki mukəddəs bəndiləarning qəbul kəlixioğa erixixi üqün **32** həmdə ahirda Huda buyrusa, pekirning xad-huramlıq bilən yeninglarğa berip, silər bilən ortaq istirahət kəliximiz üqünmu dua kəloqaysilər. **33** Amanlıq-hatirjəmlıq İgisi boləjan Huda həmminglar bilən billə boləqay! Amin!

16 Kənhria xəhiridiki jamaətning hizmətqisi singlimiz Fibini silərgə təwsiyə kəlip tonuxturimən; **2** uni mukəddəs bəndilərgə layıq Rəbning muhəbbitidə qəbul kəlip kütüwaləqaysilər, uning hərəkəndə ixta silərgə həjiti qüxsə, uningğa yardım kəloqaysilər. Qünki u ətəzimu nuroqun kixilərgə, jümlidin mangimu qong yardımqi boləjan. **3** Mən bilən birgə ixligən, Məsih Əysada

boloqan hizmətdaxlirim Priska bilən Akwilaqqa salam
eytkaysilər **4** (ular meni dəp öz həyatining heyim-
hətirigə qarimidi. Həm yalquz mənla əməs, bəlki
əllərdiki barlıq jamaətlərmu ulardın minnətdardur).
5 Ularning ailisidə jəm bolidiqan jamaətkimu salam
eytkaysilər. Asiya əlkisidin Məsihkə etikadta əng dəslepki
mewə bolup qıqqan, səyümlüküm Eranitkə salam
eytkaysilər. **6** Silər üqün kəp əjir singdürgən Məryəmgə
salam eytkaysilər. **7** Mən bilən zindandax bolqan,
Yəhudi qerindaxlirim Andronikus wə Yunyaqqa salam
eytkaysilər. Ular məndin awwal Məsihtə bolqan bolup,
rosullar arisidimu abruyluktur. **8** Rəbbimizdə bolqan
səyümlüküm Ampliyatka salam eytkaysilər. **9** Biz
birgə ixligən Məsihtə bolqan hizmətdiximiz Urbanus
wə səyümlüküm Stahuslarqqa salam eytkaysilər. **10**
Sinaklardın ətkən, Məsihtə sadıq ispatlinip kəlgən
Apeliska salam eytkaysilər. Aristowulusning ailisidikilərgə
salam eytkaysilər. **11** Yəhudi qerindixim Hərodiyonaqqa,
Narkisning ailisidikilərdin Rəbdə bolqanlarqqa salam
eytkaysilər. **12** Rəbning hizmitidə japa tartiwatqan
Trifena wə Trifosa hanimoqqa salam eytkaysilər. Rəbning
hizmitidə nuroqun japa tartqan səyümlük [singlim]
Pərsiska salam eytkaysilər. **13** Rəbdə tallanoqan Rufuska
wə uning mangimu ana bolqan anisioqqa salam eytkaysilər.
14 Asinkritus, Filigon, Hərmis, Patrobas, Hərmas wə
ularning yenidiki qerindaxlarqqa salam eytkaysilər. **15**
Filologus wə Yulyaqqa, Nerijs wə singlisioqqa, Olimpas
wə ularning yenidiki barlıq muqəddəs bəndilərgə salam
eytkaysilər. **16** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən

salamlixinglar. Məsihning həmmə jamaətliridin silərgə salam! **17** Qerindaxlar, silərdin xuni ətünimənki, silər өгəngən təlimgə qarxi qikқан, aranglarda ihtilaplarni pəyda қilidiоan wə adəmnі etiqad yolidin teyilduridiоan kixilərdin pəhəs bolunglar, ulardin neri bolunglar. **18** Bundaq kixilər Rəbbimiz Məsihkə əməs, bəlki öz қarnioқа қul bolidu; ular silik-sipayə gəplər wə huxamət səzliri bilən saddilarning қəlbini azduridu. **19** Silərning Rəbkə bolоan itaətmənlikinglardin həmməylən həwər tapti. Xunga əhwalinglardin xadlinimən; xundaқtimu, yahxi ixlar jəhəttə aқil boluxunglarni, yaman ixlarоја nisbətən nadan boluxunglarni halaymən. **20** Amanlik-hatirjəmlik Igisi bolоan Huda uzun ətməy Xəytanni ayaо astinglarda yənjiydu. Rəbbimiz Əysaning mehір-xəpqiti silərgə yar bolоjay! **21** Hizmətdixim Timotiy, Yəhudiy qerindaxlirim Lukyus, Yason wə Sospatirlardin silərgə salam. **22** (uxbu hətкə қələm təwrətküqi mənki Tərtiyму Rəbdə silərgə salam yollaymən). **23** Manga wə өyidə daim yioјilidiоan pütün jamaətkə sahibhanlik қilidiоan Gayustin silərgə salam. Xəhərning həziniqisi Erastus silərgə salam yollaydu, qerindiximiz Kuwartusmu xundaқ. **24** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehір-xəpqiti həmminglarоја yar bolоjay! Amin! **25** Uzun zamanlardin buyan süкüttə saқlinip қəlgən sirning wəhiy қilinixi boyiqə, mening arқilik yətküzülgən bu hux həwər, yəni Əysa Məsihning jakarlinixi bilən silərni mustəhkəmləxкə қadir Bolоuқioја [xan-xərəp bolоjay]! (aiōnios g166) **26** Sir bolsa insanlarni etiqadtiki itaətmənlik yolioја elip berix üqün, mənggü hayat Hudaning əmrigə binaən

həm biwasitə həm burunqi pəyoqəmbərlərnin yezip
qalduroqanliri arkilik, hazır barlik əllərgə wəhiy qilindi;
(aiōnios g166) 27 xundak qiləjan birdinbir dana Boloquqi
Hudaəqa Əysa Məsih arkilik xan-xərap əbədil'əbəd boləy!
Amin! (aiōn g165)

Korintliklarğa 1

1 Hudaning iradisi bilən Məsih, Əysaning rosuli dəp qaqirilğan mənki Pawlustin wə qerindiximiz Sostenistin Korint xəhıridiki jamaətkə, Məsih Əysada pak-muqəddəs qilinip, «muqəddəs bəndilirim» dəp qaqirilğanlarğa wə xuningdək hər yərlərdə Rəb Əysa Məsihning (U ularğa wə bizgə mənəsup!) namioğa nida qiloquqlarning həmmisigə salam! **3** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehır-xəpkət wə hatirjəmlilik boləy!
4 Hudaning Məsih Əysada silərgə ata qilinoğan mehır-xəpkiti tüpəylidin Huda yimoğa hərdaim təxəkkür eytimən;
5 buning bilən silər Uningda hər tərəptə, hərqandak səzdə, hər tərəptiki bilimlərdə bay qilinoğansilər, **6** huddi Məsihning guwahliqi silərdə təstiklanoğandək.
7 Xuning bilən silərdə hərqandak rohıy iltipət kəmlik qilmastan, Rəbbimiz Əysa Məsihning ayan qilinixini kütisilər; **8** U yənə silərnı ahırəy qə mustəhkəmləyduki, Rəb Əysa Məsihning küni kəlgüqə əyibsiz saqlinisilər;
9 Huda səzidə turəyduki — silərnı Əz Oqlı Rəb Əysa Məsihning sirdax-həmdəmliligə qaqiroquqi dəl Uning Əzidur. **10** Əmdi mən silərdin Rəbbimiz Əysa Məsihning nami bilən xuni etünimənki, i qerindaxlar, gepinglar bir yərdin qiqsun, aranglarda bəlgünqilik bolmisun, bir pikirdə, bir niyəttə kamil birləxtürülünglar; **11** Qünki Klowining ailisidikilərnıng manga silər toqranglarda eytixiqə, i qerindaxlirim, aranglarda talax-tartixlar bar ikən. **12** Deməkqi boləjinim xuki, hər biringlar: «Mən Pawlusning tərəpdari», «Mən Apollosning tərəpdari», «Mən Kefasning tərəpdari» wə «Mən Məsihning

tərəpdari» dəwatisilər. **13** Əjəba, Məsih belüngənmikən? Silər üqün krestlängən adəm Pawlusmidi? Silər Pawlusning namioğa qəmüldürüldünglarmu? **14** Mən Hudağa təxəkkür eytimənki, aranglardin Krispus bilən Gayustin baxқа һeққaysinglarni qəmüldürmidim; **15** xuning bilən һeққim meni ezining namida adəmlərni qəmüldürdi, deyəlməydu. **16** Durus, mən yənə Istifanasning eyidikilərnimu qəmüldürdüm; baxқа birawni qəmüldürginimni əsliyəlməymən. **17** Qünki Məsih meni adəmlərni qəmüldürüxkə əməs, bəlki һux һəwərni jakarlawқа əwətti; uni jakarlaw bolsa insanning һekmətlik sөzliri bilən bolmasliқи kerək; undaқ boloғanda Məsiһning kresttiki [қurbanliқining] küqi yokitiloғan bolidu. **18** Qünki kresttiki қurbanliқи toғruluk sөz-kalam һalakətkə ketiwatқanlaroға əһməқlik, əmma қutulduruluwatқan bizlərgə Hudaning küq-қudritidur. **19** Qünki mundaқ pütülgənki, «Mən danixmənlərnin danixmənlikini yokitimən, aқillarning aқilliqini qətkə қақimən». **20** Undaқта, danixmənlər қeni? Təwrat əlimaliri қeni? Bu dunyadiki bəs-munazirə қiloғuқilar қeni? Huda bu dunyadiki danaliқni əһməқlik dəp kərsətkən əməsmu? (aiōn 9165) **21** Qünki Huda danaliқи bilən bekitkini boyiqə, dunya əz danaliқи arқilik Hudani tonumioғan, xunga Huda əһmiқanə dəp қaraloғan, jakarliniwatқan sөz-kalam arқilik uningoға ixəngüqilərgə nijatliқ yətküzüxnə layiқ kərgən. **22** Qünki Yəһudiylar məjizilik alamətlərni, greklar bolsa «danaliқ»ni tələp қilidu; **23** əmma biz bolsaq Məsiһni, yəni krestlängən Məsiһni jakarlawmiz; bu Yəһudiylarоға nisbətən bizarliқ

ix, əllərgə nisbətən əhmikanilik dəp qarilidu; **24** əmma qakiriloqanlar üçün eytkanda, məyli Yəhudiylar bolsun yaki greklar bolsun, Məsih Hudaning küq-қudriti wə Hudaning danalığıdur. **25** Qünki Hudaning əhmikaniligi insanlarning danalığıdin üstündur, Hudaning ajizliki insanlarning küqidin üstündur. **26** Qünki, i qerindaxlar, siləning qakiriloqan wəqittiki həlinglar üstidə oylinip bekinglar; qakiriloqanlar arisida insaniy tərəptin dana qaraloqanlar anqə kəp əməs, küq-қоқуққа igə boləqanlar anqə kəp əməs, aқsəngəklər anqə kəp əməs idi; **27** bəlki Huda danalarni hijalətkə қaldurux üçün bu dunyadiki əhmək sanaloqanlarni talliwaldi; küqlükləni hijalətkə қaldurux üçün bu dunyadiki ajiz sanaloqanlarni talliwaldi; **28** U yənə bu dunyadiki қədirsizləni, pəs kərüliđioqanlarni talliwaldi, «yоқ boləqan nərsilər»ni məwjut xəy'iləni yоққа qikiriwetix üçün talliwaldi. **29** Uning məqsiti Huda aldida həq ət igisi mahtanmasliқ üçünür. **30** Əmma Uning tərpidin silər Məsih əysada turisilər; U bizgə Hudadin kəlgən danalіқ, həққaniylik, pak-muқəddəslik wə hərlük-azadliқ қilinoқandur; **31** xuningdəк [Təwratta] pütülgəndəк: «Pəhirlinip mahtioquqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtisun!».

2 Mən bolsam, i qerindaxlar, yeninglarəja barəjinimda, Hudaning guwahliқini jakarlax üçün həq gəpdanliқ yaki əқil-danalіқ ixlitip kəlgən əməsmən; **2** qünki mən aranglarda əysa Məsihdin baxқа, yəni krestləngən Məsihdin baxқа həqnemini bilməslikкə bəl baqlioqanidim; **3** mən aranglarda boləqan wəқtimda ajizliқta, қorқunqta wə titrigən hələttə bolattim; **4** mening səzlim həм

jakarlixim bolsa adəmni qayil qiləjudək insaniy danalıq sözlər bilən əməs, bəlki Rohning alamət kərsitixliri wə küq-kudrət bilən boləjan idi. **5** Buningdin məxsət silərning etikadinglar insaniy danalıqqa əməs, bəlki Hudaning küq-kudritigə baqlansun degəndin ibarət idi. **6** Həlbuki, kamalətkə yətkənlər arisida biz danalıqni bayan qilimiz; bu danalıq bu dəwrdiki danalıq əməs, yaki bu dəwrdiki həkümranlarning danalıqı əməs (ular zawallıqqa yüz tutqandır); **(aiōn g165)** **7** əmma biz bir sirni axkarilap, Hudaning bir danalıqini bayan qilimiz; Huda əslidə axkarə qilinmiəjan bu danalıqni barlıq dəwrlərdin burun bizning xan-xərəpkə muyəssər boluximiz üçün bekitkənidi. **(aiōn g165)** **8** Bu danalıqni bu dəwrdiki həkümranlarning həqkaysisi qüxinip yətmigənidi; uni qüxinip yətkən bolsa, xan-xərəpning Igisi boləjan Rəbni krestlimigən bolatti. **(aiōn g165)** **9** Həlbuki, [Təwratta] pütülgəndək: — «Əzini səygənlərgə Hudaning təyyarlıəjanliri — Dəl həqkandək kəz kərmigən, Həqkandək kulək anglimiəjan, Həqkandək kəngül oylap bəqmiojan nərsilərdur». **10** Əmma bu nərsiləni Huda Rohi arqilək ayan qildi; qünki Roh bolsa həmmə ixləni, hətta Hudaning qongkur təglirini inqikiləp izligüqidur; **11** Qünki insanlarda, insanning kənglidikini bilgüqi xu insanning rohidin bəxqə nərsə barmu? Xuningəja ohxax, Hudaning Rohidin bəxqə, Hudaning kənglidikilirini bilgüqi yəqtkur. **12** Əmma bizning qəbul qiləjinimiz bolsa bu dunyadiki roh əməs, bəlki Hudadin kəlgən Rohtur; dəl xundək boləqəqə biz Huda təripidin bizgə sehiylik bilən ata qilinojan nərsiləni bilip yətləymiz. **13** Bu ix-xəy'iləni insaniy danalıqdin

o'gatilgan so'zlar bilan emas, balki [Mukaddas] Roh'in o'gatilgan so'zlar bilan, rohiy ixlarni rohiy so'zlar bilan q'uxand'ur'up so'zlaymiz. **14** Emma «jan'oga taw'a» kixi Hudaning Roh'ining ixlirini q'obul q'ilmaydu, q'unki bu ixlar uning'oga nisbat'an a'hmiq'anilikdur; u ularni heq q'uxinip yet'almaydu, q'unki ular roh' bilan p'ark etilip baq'alinixi ker'aktur. **15** Roh'qa taw'a kixi h'amm'a ixlar'oga baqa ber'alaydu; emma uning'oga bolsa heqkim baqa ber'almaydu. **16** Q'unki kim R'abning oy-k'englini q'uxinip yetip, Uning'oga m'aslih'atqi bolalisun? Emma biz bolsaq M'asih'ning oy-k'englig'a igimiz.

3 Lekin m'an, i q'erindaxlar, Roh'qa taw'a kixilerg'a soz q'il'ogand'ek silerg'a soz q'ilalmay keliwatim'an; a'ksiqa sil'arni at'ka taw'a kixilar, M'asih'da bol'og'an bowaq h'esablap silerg'a sozl'axka m'ajbur boldum. **2** M'an silerg'a s'ut i'qk'uzd'um, g'oxni yeg'uzmidim; q'unki sil'ar g'oxni h'azim q'ilalmayttinglar, xundakla h'azirmu tehi h'azim q'ilalmaysil'ar; **3** Q'unki sil'ar yanila at'ka taw'adursil'ar. Aranglarda h'es'athorluk w'a talax-tartixlar bar bol'og'aqqa, sil'ar at'ka taw'a am'asmu, insanlar'oga mengiwatmamsil'ar? **4** Q'unki birsi «M'an Pawlus t'ar'opardari», baxqa birsi «M'an Apollos t'ar'opardari» des'a, sil'ar p'ak'at insanlarning yolida mang'og'an bolup q'almamsil'ar? **5** Apollos deg'an kim? Pawlus kim idi? Biz p'ak'at sil'arning etiq'adinglar'oga wasitiqi bolduk, halas; h'arbirimiz p'ak'at R'ab bizg'a t'axsim q'il'og'ini boyiq'a w'azip'a ada q'ilidi'og'an hizm'atkarlar, halas, xundak am'asmu? **6** M'an tiktim, Apollos su'og'ardi; emma o'st'urg'uiqi bolsa Hudadur. **7** Xunga tikk'uiqi heqnemig'a h'esab emas, su'og'ar'og'iqimu heqnemig'a h'esab emas, p'ak'at

əstürgüqi Huda Əzi həmmidur. **8** Əmma tikküqi wə osa kילוquqi bolsa bir məxsəttidur; xundaqtimu hər biri öz əjri boyiqə in'amini qəbul qilidu. **9** Qünki biz Hudaəja təwə mehnətdaxturmiz; silər bolsanglar Hudaning baə-
etizi, Hudaning qurulusilər. **10** Hudaning manga təksim kילוqan mehır-xəpkiti boyiqə, huddi usta memardək ul saldim, andin baxka birsi uning üstigə quruwatidu. Əmma hər bir quruquqi kandaq quruwatkanliqioja ehtiyat qilsun. **11** Qünki selinoqan ulni, yəni Əysa Məsihdin baxka heqkandaq ulni selixka bolmaydu. **12** Əmdi birsi bu ul üstigə altun, kümüx, qimmətlik taxlar, yaoq, qəplər, saman salsa, **13** hər birining singdürgən əjrinin qandaqliki kərinidu; qünki xu küni uni axkarə qilidu, qünki uning mahiyiti otta kərülidu; ot hər bir kixining əjrini, kandaq mahiyəttin boloqanliqini sinaydu. **14** Birsining ul üstigə quruqan ixi puhta saqlinip qalsa, u in'aməja erixidu; **15** Birsining quruqini kəyüp kətsə, u ziyan tartidu; u əzi qutulidu, əmma goya ottin etüp qutuləjan birsigə ohxap qalidu. **16** Əjəba, əzünglarning Hudaning ibadəthanisi ikənlikinglarni wə Hudaning Rohining silərdə turoqanliqini bilməmsilər? **17** Birsini Hudaning ibadəthanisini harab qilsa, Huda uni harab qilidu; qünki Hudaning ibadəthanisi pak-muqəddəstur, silər dəl xundaqsilər. **18** Heqkim öz-əzini aldimisun; birsi əzini bu dəwrdə dana dəp sanisa, nadan bolup qalsun; xuning bilən u dana bolidu. (aiōn g165) **19** Qünki bu dunyadiki danalix Hudaəja nisbətən əhməqliktur; qünki: — «U danixmənlərnəni öz hiyilərlikining tuziqioja alidu», dəp wə yənə: «Rəb danixmənlərnin oğ-hiyallirinin

tutami yoqlukini bilidu» d p pütüklüktur. **21** Xunga heqkim insan degənlərni pəhirlinip danglimisun; q nki h mm  məwjudatlar sil rg  təwədur; **22** Pawlus bolsun, Apollos bolsun, Kefas bolsun, dunya-jah n bolsun, həyat bolsun,  l m bolsun, h zirk  ixlar bolsun, k lg si ixlar bolsun, h mmisi sil rg  mənsuptur; **23** silər bolsanglar M sih ning, M sih  bolsa Hudaningkidur.

4 Birs  biz toqruluk birnemə dem kqi bolsa, bizni M sih ning hizm tkarliri w  Hudaning sirliri aman t k linoqan oqojidarlar d p bilsun. **2**  mdi oqojidar deg nl rdin t l p k linidioqini xuki, ular wapadar-sadik boluxi ker ktur. **3**  mma m n sil r t riplinglardin yaki baxka h rkandak insaniy sot t ripidin sürüxtürüp bahalansam, bu m n  q n ziojirqilik ix; m n h tta  z m toqruluk sürüxtürüp olturmaym n. **4** Q nki wijdanim  yiblaydioqan heqkandak ixlirimdin həwirim yok;  mma bu ixning  zi meni həkkaniy d p aklimaydu; meni sürüxtürüp bahalioquqi bolsa Rəbdur. **5** Xunga waqti-saiti kəlmigüqə, yəni R b kəlmigüqə heq ix toqruluk h k m qikarmanglar; R b k lg nd  u qarangojuluktiki yoxurun ixlarni axkarilaydu, k lb-dillardiki barlik oyniy tl rni ayan k lidu; xu qa da hərbiri Huda t ripidin təriplinidu. **6**  mma, i kerindaxlar, bu ixlarni sil rning m np atinglarni d p  z mg  w  Apolloska t tbiklidim; məksət silər biz arkilik «p t lg nning dairisidin halkip k tmanglar» deg n sawakni  ginixinglar, xundakla heqkaysinglarning məlum birsini baxka birsidin üstün d p pəhirlinip təkəbburlixip kətməslikinglar  q ndur. **7** Q nki kim seni baxka birsidin üstün k lidu? Sanga

ata qilinon narsidin baxqa sende yene neme bar?
Hemma sang berilgen tursa, nemixka «Mende asli
bar idi» dep pahirlinip keranglap ketisen? **8** Siler
alliqagan toyunup katinglar! Alliqagan beyip katinglar!
Siler bizsiz padixahlar bolup hekum surdunglar! Kaxki
siler haqiqaten hekum surgen bolsanglaridi — undakta
biz siler bilan billa hekum surgen bolattuk! **9** Qunki
Huda rosullar bolagan bizlarni elumga mehkom bolagan
adamlardak eng ahirga qoyup sazayi kilip otturiga
qiqaragan, dep oylaymen; qunki biz putkul alomga, yani
ham parixtilerga ham insanlarga bir hil tamaxa bolduk.
10 Biz Masih uqun ahmak sanalqanlarmiz, emma siler
Masihda danasilar! Biz ajiz, emma siler kuqluksiler;
siler izzatlik, emma biz har; **11** Hazirki dakiqigiqe aq-
yalinqaq, qangkap yurmektimiz, dumbalinip, sargardan,
makansiz bolup yurmektimiz; **12** ez qolimiz bilan
ixlap japa tartmaktimiz; ahanatkə qalqanda yaxxilik
tilawatimiz; ziyankexlikke uqriqanda, qidawatimiz; **13**
tehmetke uqriqanda, [biz ularni] qirayliqqə [towiqə]
undaymiz; biz jahanning daxqili, insanlarning supurundisi
dep qariliwatimiz, ta hazirigiqe xundak. **14** Bu ixlarni
yezixim, silarni hijalatkə qaldurux uqun emes, belki
seyümlük balilirim supitide silergə nasihət qiliwatimən; **15**
qunki silerning Masihda tumenligən terbiyiligüqiliringlar
bolsimu, silerning atanglar kep emestur; qunki men
Masih əysada bolup silarni hux hawer arkilik tereldürüp
ata boldum. **16** Xunga men silerdin etünimənki, meni
ülgə qilinglar. **17** Del bu sawəbtin men Rabde bolagan ez
seyümlük wə ixənqlik oqlum Timotiyni yeninglarqa

əwəttim; hərқaysi jaylardiki jamaəttə əgətkənlirimgə əgixip, u silərgə Məsihdə boləjan yollirim toqruluk əslitidu. **18** Əmma bəziliringlar, «Pawlusni yenimizəyə kəlməydu», dəp kərəngləp kəttinglar; **19** birak Rəb buyrusa mən pat arida yeninglarəyə barimən; xu qaşda mən kərəngləp kətkənlərnin səzlini əməs, bəlki ularda boləjan küq-қudrətni kərəp baқay. **20** Qünki Hudaning padixahlıqı səzdə əməs, bəlki küq-қudrəttə ispatlinidu. **21** Əmdi nemini halaysilər? Yeninglarəyə tayak kətürəp beriximnimu, yaki mehır-mulayimlik roҳida beriximnimu?

5 Hərtərəptin xu angliniwatiduki, aranglarda buzukqilik bar ikən — bundak buzukqilik hətta taipilər arisidimu tiləyə elinmaydu — u bolsimu birsining əz atisining ayalıəyə qeqilixtin ibarət. **2** Əmma silər yoşınap kərəngləp kəttinglar! Bu rəzil ixni sadir қiləjan kixi arimizdin қoşliwetsun dəp əkünüxünglarəyə toşra kəlməmdu!? **3** Qünki gərqə təndə silər bilən billə bolmisammu, əmma roҳta silər bilən billə bolux süpitidə allıқақан xundak mən xu həkümni қiқardimki, **4** (həmminglar Rəb əysa Məsihning namida jəm boləjanda, əzümning roҳim silər bilən bolup, Rəbbimiz əysa Məsihning küq-қudritigə tayinip) — **5** xundak қiləjan kixining ətliri həlak қilinsun, xuning bilən uning roҳi Rəb əysaning күnidə қutқuzuluxi үqün Xəytanning ilkiгə tapxurulsun. **6** Silərnin қongqilik қiləjininglar yahxi əməs. «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yoşinitidu» dəp bilməmsilər? **7** Kona hemirturuqni қiqiriwetinglar; xuning bilən silər əsli hemirturuqsiz hemirdək yeni bir zuwula bolisilər;

qünki «ötüp ketix heyti»[diki qozimiz] bolöjan Mäsih qurbanliq kilindi; **8** xunga heytni yaman niyätlik wä rözillik bolöjan hemirturuq bilän ämäs, bälki sämimiylik wä häqikät bolöjan petir nan bilän täntänä kilip ötküzäyli. **9** Män [aldinkij] hättä silärgä buzukqilik qilöuqilar bilän arilaxmanglar döp yazöjanidim; **10** ämma bu deginim bu dunyadiki buzukqilik qilöuqilar, yaki näpsaniyätqilər, yaki kazzaplar yaki butpäräslär bilän arilaxmanglar deginim ämäs; undaq bolöjanda dunyadin ayrilixqa mäjbür bolattinglar; **11** ämma häzirki bu hetimdä yazöjinim xuki, özini «kerindax» döp atiwälöjan ämma xundakla buzukluk qilöuqi, näpsaniyätqi, butpäräs, härakkäx yaki kazzap bolsa, undaq bir kixi bilän arilaxmanglar, hättä uning bilän hämdastihanmu bolmanglar. **12** Sirttikilärni häküm qikirip bir täröp kilixning män bilän nemä munasiwiti? Lekin iqinglardikilärni özünglar häküm qikirip bir täröp kilix silärning ixinglar ämäsmu? **13** Lekin sirttikilärning üstigä bolsa Huda Özi häküm qikiridu. Xunga «bu rözil adämnä aranglardin qikiriwetinglar».

6 Silärning aranglarda özara arazliq ix bolsa, uni mukäddäs bändilärning bir täröp kilixioqa tapxurmay, häqqaniysizlärning aldida däwalixixqa petinalamsilər? **2** Mukäddäs bändilärning dunyani soraq kilidioqanlikini bilmämsilər? Ägär dunyani silär soraq kilidioqan ix bolsa, ämdi zioqirqilik ixlärni häl kilixqa yarimamsilər? **3** Pärixtilär üstidinmu häküm qikiriديوqanlikimizni bilmämsilər? Xundak bolöjanikän, bu häyattiki ixlärni häl kilix qanqilik ix idi? **4** Silärdä muxu häyattiki ixlar üstidin häküm kilix zörür tepiloqanda, jamaät

arisida tōwən dēp qaraloqanlarni uni hāl qilixka salmamsilər? **5** Muxularni silərni hijalətkə qaldurux üqün dəwatimən. Əjəba, aranglarda öz qerindaxliri otturisida həküm qiqarəudək dana kixi yokmu, hətta birimu yokmu? **6** Uning ornida, qerindax bilən qerindax dəwalixiwatidu, — wə kapirlar aldida xundak qilidu! **7** Əməliyətə öz aranglarda dəwalarning boləanliqining əzi silərgə nisbətən bir əyibtur. Nemixka uwalqilikka qidimaysilər? Nemixka nahəkqilikkə yol qoymaysilər? **8** Əksiqə, silər nahəkqilik kiliwatisilər, hiyanət kiliwatisilər, yənə kelip qerindaxliringlarəqa xundak qilisilər! **9** Həkkaniysizlarning Hudaning padixahlikiəqa warislik qilalmaydioqanliqini bilməmsilər? Aldinip kətmənglar! Buzukqilik qiloquqilar, butpərəslər, zina qiloquqilar, bəqqiwazlar, baxka ərlər bilən buzukluk qiloquqilar, **10** oqrilar, nəpsaniyətqilər, hərəkkəxlər, təhməthorlar yaki aldamqi-kazzaplar Hudaning padixahlikiəqa warislik qilalmaydu; **11** bəzinglar dərwəkə xundak boləansilər; əmma silər Rəb Əysa Məsihning namida wə Hudayimizning Rohi bilən yuyuldunglar, pak-mukəddəs qilindinglar, həkkaniy qilindinglar. **12** «Həmmə nərsə manga hālaldur», əmma həmmə nərsə paydilik boluwərməydu; «həmmə nərsə manga hālaldur», əmma mən heqkandak nərsining humariəqa qul bolmaymən. **13** «Yeməklilər axqazan üqün, axqazan bolsa yeməklilər üqündur»; əmma Huda u wə bu hər ikkisini yokka qikiridu; tən bolsa buzukqilik üqün əməs, bəlki Rəb üqündur; Rəb tən üqündur. **14** Huda Rəbni tirildürdi, xuningdək biznimu Əz qudriti bilən

өлүmdin tirildüridu. **15** Teninglarning Məsihning əzaliri ikənlikini bilməmsilər? Undaқта, Məsihning əzalirini elip, pаhixə ayalning əzaliri қилсам боламду? Hərgiz болмайду! **16** Kim pаhixə ayal bilən baqlanoqan bolsa uning bilən bir tən bolidu, dəp bilməmsilər? Qünki «[ə-ayal] ikkisi bir tən bolidu» — deyilgənidi. **17** Əmma Rəbgə baqlanoquqi bolsa Uning bilən bir rohtur. **18** Buzukluktin keqinglar. «Insanlarning hər bir sadir қилоqan gunahı öz tenining sirtida bolidu!» — əmma buzukluk sadir қилоquqi өз tenigə қarxi gunah қилidu. **19** Silərnin teninglar silərnı turaloqu қилоqan, Huda təripidin silərgə iltipat қилоqan Mukəddəs Rohning ibadəthanisi, silər өзünqlarnı özümningki əməs dəp bilməmsilər? **20** Qünki silər qong bədəl bilən setiwelinoqansilər; xunga teninglarda Hudani uluqlanglar.

7 Əmdi hazır silər hetinglarda otturiqə қoyoqan soallarqə keləyli, — «Ər ayal zatining tenigə təgmisə yahxidur». **2** Durus. Əmma buzukqiliklardin saқlinix üqün, hər bir ərkəkning özining ayali bolsun, hər bir ayalning özining eri bolsun. **3** Ər ayaliqə nisbətən ərlık məjburiyitini ada қилsun, ayalmu erigə nisbətən ayallıq məjburiyitini ada қилsun. **4** Ayal өз tenining igisi əməs, bəlki eri uning igisidur; xuningqə ohxaxla, ər өз tenining igisi əməs, bəlki ayali uning igisidur. **5** Pəқət pütүн zehninglar bilən dualarqə berilix məqsitidə öz maқulluқunglar bilən waқtinqə birgə yatmaslıqқа kelixkəndinla baxқа, ər-ayal əzara bir-birining jinsiy həқ-təlipini rət қilmisun. Xundak alahidə məzgildin keyin yənə birgə bolunglar. Bolmisa, өзünqlarnı tutuwalalmaydiqanliқinglardin Xəytan silərnı

azdurux pursitini tepixi mumkin. **6** Əmma bundak deyixim buyruk yolida əməs, bəlki məslihət yolididur. **7** Əmdi mən barliq adəmlərning manga ohxax [boytak] boluxini halayttim; lekin bu ixta Hudaning həmmə adəmgə bərgən öz iltpati bar; birsi undak, yənə birsi bundak. **8** Əmma mən jorisiz tənha yaxioqanlar wə tullaroqa xuni eytimənki, məndək tənha turiwərsə yahxi bolidu; **9** əmma əzünglarni tutuwalalmisanglar, nikaqlininglar; qünki [ixk] otida kəygəndin kərə nikaqlik boləqan yahxi. **10** Əmma nikaqlanoqanlaroqa kəlsək, ularoqa mən xuni tapilaymənki, – (bu əməliyəttə mening tapiloqinim əməs, yənla Rəbningki), ayal eridin ajraxmisun **11** (əmma u ajraxqan bolsa, u tənha ətsun, yaki eri bilən yarixiwalsun); wə ərmu ayalini qoyup bərmisun. **12** Qaloqanliringlaroqa kəlsək, mən xuni eytimənki (bu Rəbning eytkini əməs), qerindaxning etiqadsiz ayali bolsa wə ayali uning bilən turuwerixkə razi bolsa, u uni qoyup bərmisun; **13** [etiqadqi] ayalning etiqadsiz eri bolsa wə eri uning bilən turuwerixkə razi bolsa, u eridin ajrixip kətmisun. **14** Qünki etiqadsiz ər bolsa etiqad qiloqan ayalda pak dəp həsəblinidu; etiqadsiz ayal bolsa [etiqad qiloqan] qerindaxta pak dəp həsəblinidu; bolmisa, pərzəntliringlar haramdin boləqan bolatti; əmma ular əmdi pak boldi. **15** Lekin etiqadsiz boləqan tərəpning kətküsi bolsa, u ajrixip kətsun; bundak əhwallarda qerindax akaukilar, hədə-singillar [nikaq məjburiyitigə] baqlinip qaloqan bolmaydu; qandaqla bolmisun Huda bizni inakhatirjəmliktə yaxaxqə qaqiroqandur. **16** Əy [etiqadqi] ayal, eringni [etiqad kildurup] kutulduralaydioqanliqingni

nədin bilisən? Əy [etikadqi] ər, hotunungni [etikad kıldurup] kutulduralaydioanlığingni nədin bilisən? **17** Həlbuki, Rəb hərқaysimizə qandaқ təksim қилоан bolsa, қandaқ һaləttə qақiroан bolsa, u xuningda mengiwərsun; mən һəmmə jamaətlərdə xundaқ yolyorukni tapilaymən. **18** Birsі sünnətlіk һaləttə qақirildimu? U қayta sünnətsiz қilinmisun; birsі sünnətsiz һaləttə qақirildimu? U əmdi sünnət қilinmisun. **19** Sünnətlіk bolux һeqnərsə һesablanmas, sünnətsiz boluxmu һeqnərsə һesablanmas; [һesab bolidioјini] Hudaning əmrlirigə əməl қilixtin ibarəttur. **20** Hərkim қaysi һaləttə qақiriloан bolsa, xu һaləttə қalsun. **21** Sən qақiriloанда қul һalitudə idingmu? Uning bilən қaring bolmisun; lekin əgər һərlük pursiti кəlsə, uni қолungdin bərmə. **22** Qünki Rəbtə qақiriloан қul bolsa Rəbning һər adimidur; uningə qа ohxax, qақirilip һər boləuqimu Məsiһning қulidur. **23** Silər qong bədəl bilən setiwelindinglar; insanlarə qul bolmanglar. **24** I қerindaxlar, һərbiringlar қaysi һaləttə qақiriloан bolsanglar, xu һaləttə Huda bilən billə turunglar. **25** Əmma nikahlanmioанlar toqruluk Rəbdin buyruk tapxuruwalmidim; xundaқtimu Rəbdin boləan rəһim-xəpқətkə muyəssər boləanlığim üqün sadіk adəm süpitidə öz pikrimni eytimən. **26** Əmdi һazirқi қiyinqilikқа қarioанда, ər kixining xu [tənhə] һaləttə boluxini yahxi ix dəymən. **27** Ayalo qа baqlanoан bolsang, undaқta, uning bilən ajrixixni oylima; ayalingdin ajrixip kəttingmu? Undaқta yənə əylinxni oylima. **28** Lekin əylənsəng, sən gunah қилоан bolmaysən; wə nikahlanmioанlar nikahlansa, ularmu gunah қилоан bolmaydu. Əmma

xundak qilsa ular jismaniy jəhəttə japaşa uqraydu; mening silərnı unıngdıń halıy qılqum bar. **29** Əmma xunı degüm barkı, ı qerındaxlar — waqıt qıskıdu. Xunga ayallıq bolqanlar ayalsızlardək bolsun; **30** matəm tutqanlar matəm tutmıqanlardək bolsun; bəht-huxallıqta bolqanlar bəht-huxallıqta bolmıqanlardək bolsun; mal-mülük setıwalqanlar mal-mülüksızlardək bolsun; **31** bu dunyadıki baylıqlardıń bəhrımən bolqanlar dunyanı özınıng təalluqatı dəp bılmısun; qünkı bu dunyadıki haziırkı hălət ətüp ketıdu. **32** Əmma silərning ətəmsız boluxunqlarını halaymən. Ayalsız kixı bolsa Rəbning ıxlırını oylaydu, qandak qılıp Rəbni hursən qılıxning ətəmidə bolıdu. **33** Əmma ayallıq kixı qandak qılıp ayalını hursən qılıx üqün bu dunyadıki ıxlarning ətəmidə bolıdu; **34** Yənə kelıp ayal wə nıkaqlanmıqan qızning otturısıda pərək bar; nıkaqlanmıqan qız bolsa Rəbning ıxlırınıng, qandak qılıp həm təndə həm rohta pak-muqəddəs boluxning ətəmidə bolıdu; əmma yatlıq bolqan ayal qandak qılıp erını hursən qılıx üqün, bu dunyadıki ıxlarning ətəmidə bolıdu. **35** Əmma mən bu səzنی silərning mən pətənglarnı kəzdə tutup dəwatımən; boynunqlarğa sırtmaq selix üqün əmäs, bəlki ıxlırınqlarning güzəl boluxı, kənglunqlar bəlünmıgən haldı Rəbgə berılıp Uni kütüxunqlar üqün dəwatımən. **36** Əmma əgər bırsı niyət qılqan qızğa nisbətən muamiləmning durus bolmıqan yerı bar dəp qarısı, u qız yaxlıq baharıdıń ətüp kətkən bolsa, ıkkısı özını tutuwalalmısı, u halıqınıni qılsun, u gunah qılqan bolmaydu; ular nıkaql qılsun. **37** Bıraq, bırsı öz kənglıdə muqım turup, heqkandak ıxk besımı astıda

bolmay, balki öz iradisini baxqurup, kenglidə niyət qiloğan kizini əmrigə almaslikni qarar qiloğan bolsa, yahxi qiloğan bolidu. **38** Kiskisi, oyləngənning oylənginimu yahxi ix, oylənmigənning oylənmiginimu tehimu yahxi ix. **39** Eri həyat qaşda ayali uningə başlanəndur; əmma eri əlümdə uhlioğan bolsa, u halioğan kixigə (pəkət Rəbdə, əlwəttə) nikahlinixka ərkin bolidu. **40** Ləkin qariximqə u tul qalsa, tehimu bəhtlik bolidu; məndimu Hudaning Rohi bar, dəp ixinimən!

8 Əmdi «butlarəja atap nəzir qilinoğan taamlar» məsilisigə keləyli. «Həmmimizdə bilim bar» dəp bilimiz. Hox, birək bilim bolsa adəmni kərənglitidu; mehir-muhəbbət bolsa adəmni quridu. **2** «Mening bilimim bar» dəp hesablioğan kixi, əməliyəttə heqnemini tehi bilixkə tegixlik dərjiddə bilmigən bolidu. **3** Əmma Hudani səygən kixi bolsa, u Uning tərripidin tonulidu. **4** Hox, əmdi «butlarəja atap nəzir qilinoğan taamlar» toqruluk — bizgə məlumki, «Jahanda but degən heqnemə hesablanmaydu», wə «birlə Hudadin baxka heq ilah yoxtur». **5** Gərqə nuroqun atalmix ilahlar bar bolsimu — məyli ular zeminda yaki asmanda turidu dəp qarilixidin kət'iyənəzər (dərwəkə «ilahlar» kəp, wə «rəb»lər kəptur) **6** birək biz üqün pəkətlə bir Huda, yəni Ata bardur. Uningdin barlik məwjudatlar apiridə boləjan, bizmu Uning üqün məwjut boləjanmiz; [xuningdək], birlə Rəb, yəni Əysa Məsih bardur. Pütkül məwjudatlar U arqilik məwjut, bizmu U arqilik həyatmiz. **7** Əmma bundək bilim həmmimizdə tehi yoxtur; tehi butlarəja kəndürülginidin halas bolmioğan bəzi [ixəngüqilər] bolsa muxundək taamlarni «butka atap nəzir

kilinoʻjan» dəp bilip yəydu; xundakla ularning wijdani ajiz boləraqqa, buləjanəjan bolidu. **8** Əməliyəttə taamlarning əzliri bizni Huda bilən yaraxturalmaydu; yemisək bizning kəmquilikimiz həsablanmaydu, yegən bolsak artuqquilikmu həsablanmaydu. **9** Birak hərhalda [yeyix] ərkinlikinglarning ajizlarəja putlikaxang bolmaslikəja kəngül koyunglar. **10** Qünki ajiz bir bəndə bilimi bar boləjan sening buthanidiki dastihanda olturup yegənlikingni kərsə, undakta u öz ajiz wijdaniəja kərxi halda butlarəja atap nəzir kilinoʻjan taamlarni yeyixkə «kurulup küqəytilidiəjan» bolmamdu? **11** Xuning bilən Məsih uning nijati üqün əlgən, sening kərindixing boləjan bu ajiz bəndə sening biliming wəjidin halak bolidu. **12** Xu yol bilən kərindaxlarəja ziyən yətküzüp gunah kilip, ularning ajiz wijdanini zəhimləndürüp, Məsihkə kərxi gunah kiliwatisilər. **13** Xunga, əgər birər taam öz kərindiximni yikitidiəjan kiltak bolsa, kərindiximni yikitmaslikim üqün mən mənggügiqə gəxni kət'iy yeməymən. (aiōn g165)

9 Mən ərkin əməsmu? Mən rosul əməsmu? Mən Rəbbimiz Əysa Məsihni kərgən əməsmu? Silər əzünglar mening Rəbdə boləjan əjrim əməsmu? **2** Əgər baxqilarəja nisbətən rosul dəp həsablanmisam, mən heq bolmioqanda silərgə rosul boldum; qünki əzünglar Rəbdə mening rosul boləjanlikimni təstikliəjan məhürdursilər. **3** Meni sürüxtə kilmakqi boləjanlarəja boləjan jawabim mundak: — **4** Bizləarning yəp-iqixkə həqukimiz bar əməsmu? **5** Bizning baxqa rosullar, Rəbning Əz iniliri wə Kefasning kiləjinidək, etikadqi bir singilni əmrimizgə elip səpərdə həmrəh

kilip yürüx həkķimiz yokmu? **6** Əjəba, pəkət Barnabas bilən meningla əmgək kılmaslıkka həkķimiz yokmu? **7** Kim hirajətni əzi tələp [əskər bolup] jənggə qıķidu? Kim üzümzar bina kilip uning mewisidin yeməydu? Kaysi pada bakķuqi padining sütidin iqməydu? **8** Bu degənlirim pəkət insaniy kəzķarax boyiqə eytiləjanmu? Təwrat-ķanunning əzidimu ohxax deyilgən əməsmu?! **9** Qünki Musəoķa qüxürülgən ķanunda: «Haman təpkən əküznıng əozioķa kəxək salma» dəp pütülgəndur. Huda əküzlərgila kəyüngənmu, **10** yaki buni pəkət bizlərni dəp eytkənmu? Xübħisizki, bu səzlər bizlər üqün pütülgəndur; xuning üqün yər həydigüqi ümidtə həyduxigə tegixlik, xundakla haman təpküqimu həsuldin bəħrimən bolux ümididə ixləxkə tegixliktur. **11** Biz silərgə roħiy bəht-bərikətlərni terip, silərdin maddiy jəhəttin yiojiwalsak bu qəktin exip kətkənlik bolamdu? **12** Baxķa [hizmətqilər] silərdə muxu həkķüni ixlətkən yərdə, biz xundak ķilsak tehimu bolidioķu? Əmma Məsihning hux həwirigə heq tosaləu bolmisun dəp, biz bu həkķüni heqķaqan ixlitip bakmiduk; əksiqə, hərķandak ixlarəu qidap keliwatimiz. **13** İbadəthanidiki mukəddəs ixlar üqün ixligüqilərnıng ibadəthanioķa ataləjan hədiyələrdin yəydiojanlıķini, ķurbangaħta hizmət ķiliwatķanlarnıng ķurbanlıķlardin ülüxinı alidiojanlıķini bilməmsilər? **14** Xuningə ohxax, Rəb hux həwərnı jakarlıoķuqılarnıng jeni hux həwərdin beķilsun dəp bekitkəndur. **15** Əmma mən bolsam bu həkķünlarnıng heqķaysisini ixlitip bakmidim. Həm həzirmu muxu həkķüktin padilinay dəp muxulərni yeziwatķinim yok! Qünki mən baxķılarnıng meni bu

pəhirlinidiqanlirimdin məhrum kılqinidin kərə elginim tüzük! **16** Qünki mening hux həwəni jakarliximda pəhirləngüdək ix yok; qünki uning məjburiyiti meni besip turidu; hux həwəni jakarlimisam həlimoqa way! **17** Qünki əgər uni halis kılsam, buningdin mangu in'am bolidu; əmma öz ihtiyarim bilən bolmisa, bu pəkət mening oqojidarlik burqini ada kılqinim bolidu, halas. **18** Xundak ikən, mening in'amim zadi nemə bolidu? Mening in'amim dəl xuki, hux həwər jakarliqinimda mən hux həwərgə kixiləni həqsiz erixtürimən — demək, in'amim hux həwər yətküzüxtiki tegixlik [hək elix] həkuklirimni heq ixlətməslikimdin ibarəttur. **19** Qünki həmmə adəmning ilkidin ərkin bolup, özümni kəpçilikə kıl kildim; xu yol bilən tehimu kəprək adəmləni kayil kilip kutkuzsam dəymən. **20** Yəhudiylarni kayil kilip kutkuzux üqün Yəhudiylaroqa nisbətən Yəhudiyoqa ohxax boldum; Təwrat qanuni astida turoqanlarni kayil kilip kutkuzux üqün (Təwrat qanuni astida turoqan bolmisammu) Təwrat qanuni astida turoqanlaroqa nisbətən Təwrat qanuni astida turoqanoqa ohxax boldum; **21** Təwrat qanunida bolmioqanlarni kayil kilip kutkuzux üqün Təwrat qanunida bolmioqanlaroqa nisbətən (Huda aldidə qanunsiz bolmay, bəlki Məsihning qanunioqa boysunuxum bilən) mən Təwrat qanunida bolmioqanlaroqa ohxax boldum; **22** ajizlarni kayil kilip kutkuzux üqün ajizlaroqa özüm ajizdək boldum; mumkin kədər kəprək adəmni kutkuzux üqün mən hərəkəndək adəmgə qarita xundak adəm boldum. **23** Özümning hux həwərdin nesiwəm boluxi üqün uni dəp həmmə ixni kılımən.

24 Bəygiyə qüixkənlərnin həmmisi yügürixidu, əmma pəkət birila mukapatka erixidişinini bilməmsilər? Oqəlibə qazinix üçün yügürümlar. **25** Musabikidə elixquqilarnin həmmisi əzini hər jəhəttin tizginləydu; ular pəkət bir qirip ketidişan tajoə erixix üçün xundak qilidu, əmma biz bolsak qirimas taj üçün xundak qilimiz. **26** Xunga mən nixansiz adəmdək yügürüwatmaymən; muht atsam həwaşə atidişan adəmdək bolmaymən. **27** Uning ornişə mən əz tenimni urup əzümgə kəndürüp, uni əzümgə kul qilimən; undak qilmioşanda, baxqilarşə təlim jakarlap turup əzüm layakətlik bolmay qelixim mumkin.

10 Qünki, i qerindaxlar, mən silərnin ata-bowilirimiznin həmmisinin bulut astida yürgənlikidin wə həmmisinin dengizdin ətöp mangoşanlikidin həwərsiz yürüxümlarni halimaymən; **2** ularnin həmmisi bulutta həm dengizda Musaning [yətəkqilikigə] qəməldürülgən; **3** ularnin həmmisi ohxax rohiş taamni yegən, **4** həmmisi ohxax rohiş iqimlikni iqqən; qünki ular əzilirigə [həmrəş bolup] əgixip yürgən rohiş uyultaxtin iqətti (əməliyəttə, muxu uyultax Məsihning Əzi idi); **5** xundaktimu, Huda ularnin kəpinqisidin razi bolmioşanidi; qünki «Ular[ning jəsətliri] qəl-bayawanda qeqilip qaloşan». **6** Əmma bu ixlar ularnin bexioşə bizlərgə sawak-bexarət bolsun üçün qüixkənidi; buningdin məqsət, biznin ularnin yaman ixlarşə həwəs qiloşinidək həwəs qilmaslikimiz üqündur. **7** Silər yənə ularnin bəzilirigə ohxax butka qokunidişanlardan bolmanglar; bular toşruluk; «Həlk yəp-iqixkə olturdi, andin kəyp-sapaşə turdi» dəp pütülgən. **8** Biz yənə

ularning bəzilirining buzukçilik kılıqinidək buzukçilik kılımayli; çunki xu wəjidin ulardin yigirmə üç ming kixi bir kündila əldi. **9** Yənə ularning bəzilirining Məsihiñi sinioçinidək Məsihiñi sinimayli; çunki xu səwəbtin ular yılanlar qeqixi bilən həlak boldi. **10** Yənə ularning bəziliri aqrinoçandək aqrinip kaxximanglar — nətijidə, ular jan aloquci [pərixətə] tərripidin əltürüldi. **11** Əmdi bu wəqələrninçə həmmisi ularning bexioçə bexarətlik misallar süpitidə çüxkən wə ahirki zamanlar beximizəçə keliwatқан bizlərninçə ulardin sawaq-ibrət eliximiz üçün hatiriləngənidi. **(aiōn q165)** **12** Xuning bilən «Mən [etikadta] qinq tirəp turmaçtimən» degən kixi əzining yikilip ketixidin həzi bolsun! **13** Silər duq kəlgən sinaklarınçə həmmisigə baxқа adəmlərnu ohxax duq kəlgən. Wə Huda bolsa wədisidə turəçuqidur, U silərni kətürəlmigüdək sinaklarəçə uqratmaydu, bəlki sinak bexinglarəçə çüxkəndə, xuning bilən təng uningdin ətüp çutulux yolini yaritip beridu; silər xuning bilən uningəçə bərdaxlıq beridiçəçə bolisilər. **14** Xu səwəbtin, səyümlükirim, butpərəsliktin kəqinglar! **15** Silərni əkil-həçi jayida kixilər dəp kərap xuni eytiwatimən; səzligənlimni bahalap bəkinglar: — **16** Biz bərikətlik bolsun dəp tiligən, bərikətlik jamdiki xarabni içkinimiz, Məsihiñinçə kənidin ortaq bəhiçlənçinimiz əməsmu? Bizninçə oxutқан nanni yegçinimiz, Məsihiñinçə tenidin ortaq bəhiçlənçinimiz əməsmu? **17** Biz nuroçun bolsaqmu bir nan, bir təndurmiz; çunki həmmimiz xu bir nandin nesiwə alimiz. **18** Jismaniy Israiləçə kəranglar; kəurbanlıqlarni yegənlər kərbangahқа nesipdaxlar

əməsmu? **19** Əmdi nemə deməqimən? Butqa atap sunulojan qurbanliqning birər əhmiyiti barmidu? Butning birər əhmiyiti barmidu? **20** Yak, birak kapirlar butlaroqa sunoan qurbanliqlarni Hudaoqa əməs, bəlki jinlaroqa ataydu. Mən silərnin jinlar bilən ortak nesipdax boluxunglarni halimaymən. **21** Rəbning jamidin wə jinlarning jamidin təng iqqüqi bolsanglar bolmaydu; Rəbning dastihinioqa wə jinlarning dastihinioqa təng dahil bolsanglar bolmaydu. **22** Rəbning həsət-əzəzipini kəzoqiməqimizmu? Biz Uningdin küqlükmu-ya? **23** «Həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə paydilək boluwərməydu; «həmmə nərsə həlaldu», əmma həmmə nərsə adəmnin [etikadini] kuralmaydu. **24** Əmdi həqkim əz mənəpətini izdimisun, bəlki əzgilərnin izdisun. **25** Gəx bazirida setiloan hərbinərsini wijdaninglarni dəp olturmay, həqnəmini sürüxtə qilmay yəweringlar. **26** Qünki «Jahan wə uningqa toloan həmmə məwjudatlar Pərwədigaroqa mənəsupur» [dəp pütülgən]. **27** Əmma etikad kilmioanlarning birərsi seni ziyəpətkə təklip kilsa wə kənglünq tartsa, aldingoqa kəyuloan həmməni wijdaningni dəp olturmay yəwər; **28** əmma birsi sanga: «Bu butlaroqa ataloan qurbanliq taami» desə, undakta uni yemə; nemixka desəng, bu ixni sanga eytkən adəmnin səwəbi üqün, xundakla wijdaning səwəbi üqündur; **29** mən degən wijdan seningki əməs, bəlki həliki kixinin wijdani; mening ərkinlikimə baxqilarning wijdani tərpidin yaman dəp baqa berilixinin həjiti barmu? **30** Mən təxəkkür eytip yəsəm, təxəkkür eytkən nərsini durus yeginim tūpəylidin yaman

dəp qariliximning nemə həjiti? **31** Xunga silər nemini yesənglar, nemini iqsənglar yaki hərқandaқ baxқа ixlarni қilsənglar, һəmmə ixlarni Hudaoја xan-xərəp kəltürülsun dəp қilinglar. **32** Mən özüm һəmməylənni һəmmə ixta məmnun қilixқа intilginimdəк, өз mənрətim үқün əməs, bəlki көpqilikning mənрəti, ularning қutқuzuluxi үқün intilginimdəк, һeqkimning aldioја – Yəһudiylar bolsun, greklar bolsun, Hudaning jamaitidikilər bolsun aldioја putlikaxang bolmanglar. Mən Məsiһni үlgə қiloјinimdəк, silərmu meni үlgə қilinglar.

11 Əmdi silərnə xuning үқün təripləymənkə, i қerindaxlar, һəmmə ixlarda silər meni əsləp turuwatisilər, mən silərgə tapxuroјinimdəк, көrsətmilərnə tutup keliwatisilər. **3** Əmma mən silərnəng һər ərnəng bexi Məsiһdur, ayalning bexi ərdur wə Məsiһning bexi Hudatur dəp bilixinglarni halaymən. **4** Xunga, [ibadətkə қatnaxқanda], һərқandaқ ər bexioја birnərsə artқan һalda dua қilsa yaki bexarət bərsə, u өз bexioја һərmətsizlik қiloјan bolidu. **5** Əmma [ibadətkə қatnaxқanda], һərқandaқ ayal bexioја birər nərsə artmioјan һalda dua қilsa yaki bexarət bərsə, u өз bexioја һərmətsizlik қiloјan bolidu; bundaқ ayalning qeqi қüxürüwetilgən, [rəswa қilinoјan] ayaldin pərki yoқtur. **6** Ayal kixining bexioја artқini yoқ bolsa, qaqliri қüxürüwetilsun; ayaloја nisbətən qaqlirining kesiwetilixi yaki қüxürüwetilixi uyatlik ix bolsa, əmdi unəng bexioја birər artқini bolsun. **7** Qünki ər kixi bolsa bexini yapmasliқi керək; qünki u Hudaning sürət-obrazi wə xan-xəripidur; əmma ayal kixi bolsa ərnəng xan-xəripidur. **8** Qünki ər bolsa ayaldin əməs, bəlki ayal ərdindur. **9** Xuningdəк ər

kixi ayal üçün əməs, ayal kixi ər üçün yaritiləndur. **10** Bu səwəbtin, həm pərixtilərnin səwəbidin ayal kixi bexida həkuk[ning] [bəlğisigə] igə boluxi kerək. **11** Həlbuki, Rəbdə ayal ərsiz bolmas wə ər ayalsiz bolmas; **12** qünki ayal ərdin qikiriləninidək, ər ayal arqilik [tuqulidu]; ləkin həmmə ix Hudadindur. **13** Əz kənglünqlarda bəhə beringlər; ayallarning bexiqə birnərsə artmay turup Hudaqə dua kixi muwapıqmu? **14** Təbiətning əzi silərgə ər kixining uzun qaqliri bolsa uningqə uyat ikənlikini əgətmidimu? **15** Əmma ayal kixining uzun qaqliri bolsa, bu uningqə xan-xərəp bolidu; qünki uning uzun qaqliri uningqə bezək-yepinqə bolsun dəp təkdin kilingən. **16** [Birsining bu ixlar toqruluk] talax-tartix kılqusi bolsa, [xuni bilsunki], bizlərdə həm Hudaning jamaətliridimu xulardin baxqə heq kaidilər yoqtur. **17** Əmma hazır deməkqi bolqan ix, yəni silər yiqiləqan sorunlarqə kəlsək, uningda silərni təripliməymən; qünki yiqiləqninglarning nətijisi paydilik əməs, bəlki ziyanlıq boluwatidu. **18** Qünki birinqidin, silər jamaəttə yiqiləqninglarda, aranglarda guruhlarqə bəlünüxlər bolqanlıqini anglidim; bu gəpkə kismən ixəndim. **19** Aranglarda bəlünüxlər pəyda bolmay qalmaydu. Undaq bolmioqanda aranglarda kimning layəktlik bolqanlıqini kərüwaləqili bolmaytti. **20** Silər bir yərgə jəm bolqninglarda, silər [həkiqətən] «Rəbning ziyapiti»din yeməysilər. **21** Qünki yegininglarda hərbinglər baxqilarning yeyixini kütməylə əzünglər elip kəlgən oqizani yəwerisilər-də, birsi aq qalidu, yənə birsi məst bolup ketidu. **22** Yəp-iqixkə əz əyliringlər yoqmu? Hudaning jamaitini kəzgə ilmay, yoqsullarni hijalətkə

qoymaqqimusilər? Silərgə nemə desəm bolar? Silərni təripləmdimən? Yak, silərni təripliməymən. **23** Qünki mən silərgə [Rəbning ziyapiti tooqruluk] yətküzgənlirimni özüm Rəbdin tapxuruwaləjanmən; demək, Rəb Əysaəja satkənlük qilinoqan keqidə u qolioqan nan elip, **24** təxəkkür eytkəndin keyin uni oxtup: «Mana, silərgə ataloqan Mening tenim; buni Meni əsləp turux üqün muxundak qilinglar» — dedi. **25** Xuningdək, oqizadin keyin u jamni qolioqan elip: «Mana, bu jamdiki xarab qənimda boləjan «yengi əhdə»dur; hər qətim buningdin iqqininglarda, Meni əsləp turux üqün xundak qilinglar» — dedi. **26** Qünki silər hər qətim bu nandin yegən, bu jamdin iqqən bolsanglar, taki Uning qaytip kelixigiqə silər Rəbning əlümini jakarlioqan bolisilər. **27** Xuning üqün, kimki layaqətsiz həlda bu nanni yesə yaki Rəbning jamidin iqsə, Rəbning teni həm qənioqan nisbətən gunahkar bolidu. **28** Xuning üqün hər birsi bu ixlar üstidə öz-özini təxürüp, andin nandin yesun, jamdin iqsun. **29** Qünki [Rəbning] tenini pərk ətməy turup yegüqi wə iqqüqi hər kim özigə həküm-jazani yətküzüp yəp-iqidu. **30** Bu səwəbtin aranglardiki nuroqun adəmlər zəiplixip kesəl boldi, hətta heli bir qismi [əlümdə] uhlap qaldı. **31** Ləkin əgər öz üstimizni təxürüp həküm qıqarəjan bolsak, bəximizə [Rəbning] həküm-jazasi qüxürülməydiəjan bolidu. **32** Əmma gərqə üstimizgə Rəb təripidin həküm-jazalar qüxürülgən bolsimu, əməliyəttə bu Uning bizgə qüxürgən «tərbiyə jazasi»dur; buningdin məqsət, bizning bu dunya bilən birliktə həlakətkə həküm qilinmasliqimiz üqündur. **33** Xunga, i qerindaxlar, [Rəbning ziyapitidə]

yeyixkə jəm boləjininglarda, [həmməylən toluk kəlgüqə] bir-biringlarni kütüinglar. **34** Birsı aq qorsak bolsa awwal əyidə yəp kəlsun; xundak qilip silərnıng jəm boluxunglar əzüinglarəja həküm-jaza yətküzməydiəjan bolıdu. Qaləjan baxqa məsililərnı bolsa, mən barəjinimda tərtpkə salimən.

12 Əmma i kərındaxlar, rohiy iltipatlarəja kəlsək, silərnıng ular toərluluk bilməy kəlixinglarni halımaymən. **2** Silər taipilərnıng arisida boləjan waqtinglarda hərhil yollarəja baxlinip, gas-gaqa butlarəja [qəkunuxkə] azdurulup kətkininglarni bilisilər. **3** Xunga mən silərgə ukturımənki, həqkim Hudanıng Rohıda turup: «Əysəja lənət!» deməydu wə hərəkəndak biri Mukəddəs Rohıta bolmay turup «Əysə Rəbdur!» dəp eytalmaydu. **4** Əmma iltipatlar hilmuhil, lekin Roh bolsa birdur. **5** Hizmətlər bolsa hərhil, əmma [biz hizmitini kilidiəjan] Rəb birdur. **6** Ixləx yolliri hərhil, əmma həmməyləndə həmmə ixni wujudkə qıkarəjuqi Huda birdur. **7** Əmma həmməylənning mənəpəti üqün hərbirigə Rohning namayan boluxi beəjixlinıdu. **8** Qünki Roh arkilik birigə danalix yətküzgüqi səz, yənə birigə xu ohxax Roh arkilik həwər yətküzgüqi səz təkşim kilinıdu; **9** yənə ohxax Roh arkilik baxqa birigə alahidə ixənq, yənə birigə ohxax Roh arkilik [kesəllərnı] sakaytix iltipatliri, **10** birawəja məjizilərnı yarıtix təkşim kilinıdu; birawəja wəhiy-bexarət berix; birawəja hərhil rohlarni pərək etix, birawəja naməlum tillarda səzləx, yənə birawəja naməlum tillarni tərjimə kilix iltipati təkşim kilinıdu. **11** Əmma bu ixlarning həmmisini yürgüzgüqi ohxax xu bir Rohıtur, U hərbirigə Əzi layik kərup, ayrim-

ayrim taksim kilip beridu. **12** Qünki insaniy tən bir bolsimu nuroğun əzaliri boləjiniyək, xundaqla əzaliri nuroğun bolsimu əzara koxulup bir tən boləjandək, Məsih Əzimu həm xundaqlur. **13** Qünki həmmimiz, məyli Yəhudiylar bolsakmu, Greklər bolsakmu, kullar bolsakmu, hərələr bolsakmu, bir Rohta bir təngə kirixkə qəməldürüldük wə bir Rohtin iqixkə nesip kilindük. **14** Qünki tən birlə əzadin əməs, bəlki kəp əzalardin tərkiyə tapidu. **15** Əgər put: «Mən kol bolmiəjiminim üçün mən təngə təwə əməsmən» desilə, undaqla u həkikətən təngə təwə əməs bolamdu? **16** Kulək: «Mən kəz əməs, xunga mən təngə təwə əməsmən» desilə, undaqla u həkikətən təngə təwə əməs bolamdu? **17** Pütün tən kəzla bolsa, undaqla anglax sezimimiz nədin bolidu? Pütün tən kuləqla bolsa, undaqla purax sezimimiz nədin bolidu? **18** Həlbuki, Huda Əzigə layik kərgən tən əzalirining hər birini ayrim-ayrim əz jayioğa orunlaxturoğan; **19** əgər ularning həmmisi ohxax əza bolsa, undaqla uni kəndəkmu tən degili bolatti? **20** Əmdiliklə əzalar kəp, tən bolsa birdur. **21** Kəz kəloğa: «Mening sanga ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu; yaki bax bolsa putlaroğa: «Mening silərgə ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu. **22** Dəl əksiqə, təndiki ajiz-ərziməs dəp kəringən əzalar kəm bolsa bolmaydu; **23** wə həm təndiki biz etiwarsiz dəp hesablioğan əzalaroğa bolsa, tehimu kəprək etiwar kilimiz; xundaqla iskətsiz dəp kəraloğan əzalirimiz tehimu iskətlik kilinidu; **24** əslidə yariximlik boləğan əzalirimizoğa bolsa xundaql kəlixning həjiti yok. Əmma Huda pütün tənni xundaql birləxtürgənki, U etiwarsiz dəp hesablanəğan əzalaroğa

tehimu kəp etiwar beridu. **25** Buningdin məxsət təndə heq bəlünüxlər bolmasliki, bəlki barlik əzalar əzara ohxax keyümqanliqta boluxi üqündur. **26** Bir əza japa-dərd tartsa, barlik əzalar uning bilən təng japa-dərd tartidu; bir əzaqa xərəp kəlsə, barlik əzalar uning bilən təng xadlinidu. **27** Əmdi silər Məsihning tenidursilər, hərbinglər Uning ayrim-ayrim əzasidursilər. **28** Huda jamaəttə muxundaqlarni orunlaxturəjan: — awwal rosullarni, andin pəyoqəmbərləni, üqinqi bolup təlim bərgüqiləni; andin mejiyə kərsətküqiləni, andin türlük kesəlləni saqaytix iltipatlirioqa igə boləjanlarni, yardəm bərgüqiləni, yetəkqilik qiləqiləni, hərhil naməlum tillarda səzləydiəjanlarni təyinləp orunlaxturəjandur. **29** Həmməylən rosulmu? Həmməylən pəyoqəmbərmi? Həmməylən təlim bərgüqimu? Həmməylən mejiyə kərsətküqmu? **30** Həmməyləndə saqaytix iltipatliri barmu? Həmməylən naməlum tillarda səzləmdü? Həmməylən naməlum tillarni tərjimə qilalamdu? **31** Əmma silər qongrak iltipatlarni təkəzza bolup qoqlanglar; qalbuki, mən qazir silərgə həmmidin əwzəl bir yolni kərsitip berəy.

13 Mən əgərdə bu dunyadiki kixilər səzləwatqan hərhil tillar hətta pərixtilərnin tilliri bilənmu səzliyələydiəjan bolsammu, birək mən meqir-muqəbbətsiz bolsam, u qaəda mən pəkət bir «dang-dang» qilidiəjan mis dang, bir «qang-qang» qilidiəjan qang bolup qalimən, halas. **2** Əgər mən pəyoqəmbərlik qilalisam, barlik sirlar, barlik bilimləni qüxinip boləjan bolsammu, həm xuning bilən bir waqıtta taqlarni yetkiyəligüdək

toluq ixənqtə bolsammu, əmma məndə mehİR-muhəbbət bolmisa, undaƒta mən heqnersə bolmioƒan bolimən. **3** Əgər barlıq mal-mülkümüni sədikigə atar həm tenimni [Hudaning yolida] qurbanlıq süpitidə keydürülüxkə sunoƒan təoƒdirdimu, əmma məndə yənila mehİR-muhəbbət bolmisa, undaƒta mening heqƒkandaƒ paydam yoƒ boloƒan bolidu. **4** Muhəbbət səwr-taƒətlik bolux həm mehribanlıƒtur; Muhəbbət həsəthorluƒ qılmaydu: Muhəbbət özini mahtimaydu, Təkəbburluƒ qılmaydu, **5** Nomussizlik qılmaydu, Əz mənprəətini kəzləp yürməydu, Teriktürülməydu, Kənglidə əqmənlik saƒlimaydu; **6** Həƒƒkaniysizliƒtin huxal bolmaydu, Bəlki əməliyəttin, həƒƒkəttin huxal bolidu; **7** həmmə ixta ƒorsiqi kənglik qilidu, həmmigə yüzlinip [Hudaoƒa] ixinidu, həmmə ixƒa ümid baoƒlaydu, həmmigə qidaydu. **8** MehİR-muhəbbət hərgiz ahirlaxmaydu. Bexarətlər bolsa, ƒarəƒa kəlməydu: «naməlum tillar» bolsa, tügəydu: [məjizilik] bilimlərmu ƒarəƒa kəlməydu. **9** Qünki bizning bilidioƒanlirimiz ƒismən, bexarət beridioƒanlirimiz ƒismən; **10** lekin mukəmməllik kəlgəndə, ƒismənlik yoƒqilidu. **11** Mən kiƒikimdə balilarƒə səzlidim, balilarƒə oylidim, balilarƒə həsəblidim; qong boloƒinimda, mən balilikni taxlidim. **12** Qünki biz hazır bir tutuƒ derizidin müjməl həlda ƒərimiz, lekin xu qaoƒda yüzmyüz ƒərimiz: Həzir mən ƒismən tonuyməni, xu qaoƒda mən [Huda] meni tonup keliwatƒandəƒ tonuyməni. **13** Həzir ixənq, ümid, mehİR-muhəbbəttin ibarət bu üç nərsə turuptu; bulardın əng üstün turidioƒini mehİR-muhəbbəttur.

14 Mehir-muhabbatkə intilip uni qoʻlxiinglar wə hən rohiy iltipatlaroʻa, bolupmu bexarət berixkə intizar bolunglar. **2** Qünki naməlum tilda səzləydioʻan kixi adəmlərgə əməs, bəlki Hudaʻoʻa səzləydu; angliʻoʻuqilardın heqkim uni qüxənməydu, əmma u Rohta sirlik ixlarni eytip beridu. **3** Lekin bexarət beridioʻan kixi bolsa adəmlərnıng etıkadini quruxka, ularni rioʻbətəndürüxkə wə təsəlli berixkə səzləydu. **4** Naməlum tilda səzligüqi öz rohiini quridu; əmma bexarət bərgüqi jamaətnıng [etikadini] quridu. **5** Əmdilikdə mən silərnıng həmmınglarnıng naməlum tillarda səzliyəlixınglarni ümid kılimən, lekin bexarət berixınglarni tehimu ümid kılimən. Naməlum tilda səzligüqi səzini tərjimə kılmisa, jamaətnıng etıkad quruluıida bexarət bərgüqi unıngdın uluʻ bolıdu. **6** Qerındaxlar, mən yeninglaroʻa kelip, naməlum tillardıla səzliginim bilən məlum wəhiy, bilim, bexarət yaki təlimni yətküzmisəm, mən silərgə nemə payda təgküzimən? **7** Hətta awaz qıkiralaydioʻan jansız nərsilər, məyli nəy bolsun, qiltar bolsun xundak; ularnıng ahanglırınıng bir-bıridın pərki bolmisa, ularda qelinoʻan pədə qandakmu pərki etilsun? **8** [Jəng] kaniyimu bəlgilik bir ahangda qelinmisa, kim jənggə hāzırlansun? **9** Xuningdək silər tilda enik qüxinəligüdək səz kılmisanglar, nemə deməkqi bolıninglarni kim qüxinələydu? Silər hawaʻoʻa gəp kıloʻandək bolisilər. **10** Jahanda, xübhısızki, hilmuhil til-awazlar bar wə ularnıng heqkaysisi mənisiz əməs; **11** əgər əmdi mən məlum awaz-tilnıng mənisini bilmisəm, mən səzligüqigə nisbətən yat wə u manga nisbətən yat bolıdu. **12** Əhwal silərdimu xundak. Xunga,

silər rohiy iltipatlaroşa kizojinlik bilən intilgənlikensilər, jamaätning etikadini kuridioşan iltipatlaroşa bay boluxka intilinglar. **13** Xunga, naməlum tilda söləydiğan kixi sölighənlirini tərjimə qilip berələydiğan bolsam dəp dua qilsun. **14** Qünki naməlum tilda dua qiləjinimda, rohim dua qilidu, lekin əkil-idrakimdin bolsa mewə qiqmaydu. **15** Undaқта kandaқ qilix kerək? Mən bəzidə rohim bilən dua qilimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu dua qilimən; mən bəzidə rohim bilən mədhiyə nahxilirini eytimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu mədhiyə nahxilirini eytimən; **16** bolmisa, pəkət rohing bilənla mədhiyə oқusang, ixlətkən [tilingni] bilmigənlərnin qatarida olturoquqi təxəkkürunggə kandaқmu «Amin» deyəlisun? Qünki u eytkinini qixənməydu. **17** Sən dərhəqiqət təxəkkürni yahxi eytisən, əmma yeningdiki anglişuqinin etikadi quruloşini yok. **18** Mən bundaқ naməlum tillarda xəhsən həmminglərdin kəp söləydiğanliqim üqün Hudaşoşa təxəkkür eytimən; **19** halbuki, jamaəttə boləanda, naməlum tilda tümən eşiz sölighinimdin kərə, baxqilaroşa təlim-tərbiyə berəligüdək qixinixlik səzdin bəx eşizla sölizləsəm dəymən. **20** Qerindaxlar, əkil-hoxunglarda bala bolmanglar; yamanlik jəhətidə bowaқ bolunglar, əmma əkil-hoxunglarda pixkədəm bolunglar. **21** Təwratta: «Qət tilliklərnin səzi wə yat adəmlərnin ləwliri arqilik Mən muxu həlqkə gəp qilimən; lekin xundaқ bolsimu ular yənila Manga kuləқ salmaydu — dəydu Pərwədigar» dəp pütülgəndur. **22** Xunga «naməlum tillar» bolsa bir əlamət bəlgidur; etikədqilaroşa əməs, bəlki etikədsizlaroşa əlamət bəlgidur; wəhiy-bexarətlər bolsa, etikədsizlar

üqün əməs, bəlki etiqađqılar üqün bolidu. **23** Xuning üqün pütkül jamaət bir yərdə jəm boləanda, həmmisi öz aldiəja bundađ naməlum tillarda səzləwərsə wə sadda yaki etiqađsiz kixilər kirip qalsa, ular həmminglarni sarang bolup qapsilər deyixməmdü? **24** Əmma həmminglar wəhiy-bexarət yətküzsənglar, etiqađsiz yaki sadda kixi aranglarəja kirip qalsa, həmminglar tərripidin uning gunahlırioja tənbiħ berilidu, həmminglar tərripidin uning gunahkar ikənliki kərsitilidu; **25** kəlbidiki sirlar axkarə qilinoqanda, u əzini yərgə taxlap: — «Huda həkikətən aranglardidur» dəp Hudaəja səjdə qilidu. **26** Əmdi qerindaxlar, qandađ qiliximiz kerək? Silər bir yərgə jəm boləininglarda, hərbinglarda [bir iltipət] bolidu; birsidə mədhıyə nahxisi, birsidə təlim, birsidə naməlum til, birsidə wəhiy, birsidə naməlum tilning yeximi bolidu. Həmmə ixlar etiqađning quruluđı üqün bolsun. **27** Naməlum tilda səzligüqilər bolup qalsa, ikkisi yaki əng kəp boləanda üqi nəwət bilən səzlisun wə birsi ularning eytkanlirini ərisun. **28** Əmma [jamaəttə] ərigüqi bolmisa, u süküt qilsun; öz-əzigə wə Hudaəja eytsun. **29** Wəhiy-bexarət yətküzgüqilər bolsa, ikki-üqi səzlisun; qaloqanlar gəplirining wəznini ditlap tursun; **30** Əmma olturoqanlar arisidin baxqa bir kixigə məlum bir wəhiy berilsə, səzləwatqan kixi səzini tohtitip nəwətni uningəja bərsun. **31** Qünki həmminglar bir-birləp wəhiy-bexarət yətküzsənglar bolidu; xuning bilən həmməylən əginidu, həmməylən riəbətlinidu. **32** Pəyoqəmbərlərnin öz rohliri pəyoqəmbərlərnin əzlrigə itaət qilidu. **33** Qünki Huda qalaymiqanqilik tuəduroquqi əməs, bəlki tinq-

hatirjæmlik bærgüqidur. Barliq muqæddæs bændilærning jamaætliridæ xundaq tærtip bar. **34** Aranglardiki ayallar jamaætlærdæ süküttæ oltursun; ularning sæzlixigæ ruhsæt kilinmioqan; Tæwrat qanunida bælgilængændæk, ular [tærtipkæ] boysunsun. **35** Əmma ular mælum ixni bilmækqi bolsa, eyidæ öz ærliridin sorisun; ayalning jamaættæ sæzlixu uyatliq ixtur. **36** Hudaning sæz-kalami silærdin baxlanoqanmu?! Yaki yaloquz silærgila yetip kælgænmu?! **37** Birsu özini wæhij-bexarætqi yaki rohij kixi dæp sanisa, u silærgæ hazir yazoqan bu sæzümning hæqiqætæn Ræbning æmri ikænlikini etirap kilsun. **38** Birsu buni etirap kilixni halimisa, u etirap kilinmaydu. **39** Xuning üqün, i qerindaxlar, wæhij-bexarætlærni yætküzüxkæ tælmürüp intilinglar, xundaq la namælum tillarda sæzlæxni qæklimænglar. **40** [Hulasæ kilip eytkanda], hær bir ix qirayliq, tærtiplik kilinsun.

15 Əmma, i qerindaxlar, mæn silærgæ æslidæ yætküzgæn hux hæwærni bayan qilmaqimæn; silær bu hux hæwærni qobul qiløqan wæ uningda qing turuwatisilær; **2** mæn silærgæ yætküzgæn hux hæwær boløqan kalamda qing turoqan bolsanglar, — (ixængininglar bikaroqa kætmigæn bolsa) — silær uning arkilik kutquzuluwatisilær. **3** Qünki mæn özümgæ amanæt kilinoqanlirini æng zærür ix süpitidæ silærgimu tapxurdum; yæni, Tæwrat-Zæburda aldïn eytiløqinidæk, Mæsih gunahlimiz üqün øldi; **4** U dæpnæ kilindi; wæ üqinqi küni yænæ Tæwrat-Zæburda aldïn eytiløqinidæk tirildürüldi; **5** U Kefaska, andin on ikkiylængæ kæründi; **6** andin U bir sorunda bæx yüzdin artuq qerindaxka kæründi; ularning køpinqisi bügünki

kümdə tirik, əmma bəziləri ölümdə uhlawatidu; 7 U Yakupka, andin rosullarning həmmisigə kərüdi; 8 Həmmisidin keyin U huddi wəqitsiz tuquloqan bowəktək boləqan mangimu kərüdi. 9 Qünki mən rosullar arisidiki əng təwinimən, rosul dəp atilixka layik əməsmən; qünki mən Hudaning jamaitigə ziyankəxlik qiloqanmən. 10 Lekin hazır nemila bolsam Hudaning mehİR-xəpkiti arkilik boldum; Uning manga kərsətkən xu mehİR-xəpkiti bikaroqa kətmidi; qünki mən [Hudaning hizmitidə] barlik rosullardin bəkrək jəpalik ixligənmən; əməliyətə ixligüqi mən əməs, bəlki mən bilən billə boləqan Hudaning mehİR-xəpkitidur. 11 Demək, məyli mən yaki bəxka [rosullar] bolsun, həmmimizning yətküzgənləri ohxax bolup, u dəl silər ixinip qəbul qiloqan hux həwərdur. 12 Əmma Məsih əlgənlər iqidin tirildürülgən dəp jakarlanəqan bolsa, qəndəkmü arənglərdiki bəzilər əlgənlərnin tirilixi degən yok ix, dəydu? 13 Əmma əlgənlərnin tirilixi degən yok ix bolsa, Məsihning tiriliximu yok ix boləqan bolatti. 14 Xuningdək əgər Məsih əlümdin tirilgən bolmisa, jakarlioqan həwirimiz bihudə boləqan, silərnin etiqədinglərmü bihudə boləqan bolatti. 15 Hətta bizmü Huda toqrisidiki yəloqan guwahqilar boləqan bolattuk — qünki biz Hudaning Məsihni əlümdin tirildürgənlikigə guwahlik bərdük, əgər həqiqətən əlümdin tirilix bolmisa, Huda Məsihnimu əlümdin tirildürmigen bolatti. 16 Qünki əlgənlər qayta tirildürülmisə, Məsihmü tirilmigen bolatti. 17 Mubada Məsih tirilmigen bolsa, etiqədinglər kərəksiz boləqan, silər tehiqə gunəhliringlərdə yürüwatqan bolattinglar, 18

xundaqla Məsihtə ölümdə uhlawatqanlarmu həlakətke yüz tutqan bolatti. **19** Əgər ümidimizni pəqət bu dunyadiki həyatimiz üçünla Məsihgə baqlıoqan bolsak, biz insanlar arisidiki əng biqarə adəmlərdin bolqan bolimiz. **20** Əmma əməliyəttə, Məsih ölümdə uhliqanlar iqidə «həsulning tunji mewisi» bolup, ölümdin tirilgəndur; **21** Qünki bir insan arkilik ölüm [aləmdə] pəyda bolqinidək, ölümdin tirilixmu bir insan arkilik [aləmdə] pəyda boldi. **22** Adamatimizdin bolqanlarning həmmisi [uning tüpəylidin] ölümgə məhkum bolqanliqioqə ohxax, Məsihdə bolqanlarning həmmisi [Uning tüpəylidin] ölümdin həyatka erixidu. **23** Əmma həmməylən öz nəwət-katarida tirilidu; tunji həsulning mewisi bolqan Məsih birinqi; ikkinqilər bolsa Məsihning dunyaqə qaytip kəlginidə əzigə təwə bolqanlar. **24** Andin ahirət bolidu; xu qaqda U barlik həkümranliqni, barlik həkuk wə hərhil küqlərnə əməldin qaldurup, padixahliqni Huda-Atioqə tapxuridu. **25** Qünki U barlik düxmənlərnə [məqlup qilip] ayioqi astida qiloquqə həküm sürüxi kerəktur; **26** əng ahirki yoxitilidioqan düxmən bolsa ölüm əzidur. **27** Qünki [Zəburda] «[Huda] pütkül məwjudatni Uning ayioqi astioqə boysunduroqan» [dəp pütüklüktur]. Əmma «pütkül məwjudat Uningqə boysundurulqan» deyilginidə, roxənki, xu «pütkül» degən səz «həmməni Uningqə Boysunduroquzuqə»ning əzini iqidə alqan əməstur. **28** Əmma həmmə Uningqə boysundurulqandə keyin, Oqlul həmməni əzigə boysunduroquqioqə boysunidu; xuning bilən Huda həmməning həmmisi bolidu. **29** Ölümdin tirilix bolmisa, bəzilərnəning əlgənlər üçün

qemüldürüluxini qandak qüxinix kerək? Ölgänlär zadi tirilmisə, kixilär ular üqün nemə dəp qemüldürülidu? **30** Bizlär nemə dəp [hər küni] hər saəttə həwp-hətərgə duq kelip yürimiz? **31** Rəbbimiz Məsih Əysada silərdin pəhirlinixim rast boləqandək, [i qerindaxlirim], mən hərküni əlümgə duq kelimən. **32** Əgər insanlarning nuqti'inəziridin eytkanda «Əfəsus xəhəridə wəhxiy həywanlar bilən elixtim» desəm, ölgänlär əlümdin tirilmisə, buning manga nemə paydisi? «Ətə bəribir əlöp ketidioqan boləqandin keyin, yəp-iqip yürüwalayli» degən söz yolluq bolmamti? **33** Aldanmanglar; qünki «Yaman həmrahlär əhlakni buzidu». **34** Həqkəniy bolux üqün oyöjininglar, gunahdin qol üzünglar; qünki bəziliringlarda Huda toşrulux həwər yoqtur — buni eytsam silər üqün uyat əməsmu? **35** Bəlkim birsi: «Ölüklər qandak tirildürilär? Ular qandak tən bilən tirilär?» — dəp sorixi mumkin. **36** I əhmək kixi, sening terioqining, əlməy turup qaytidin tirilməydu. **37** Həm sening terioqining, əsümlükning teni əməs, bəlki uning yalingaq deni — məsilən, buşdayning yaki baxqa birər ziraətning deni, halas. **38** Wə keyin Huda Əz həhixi boyiqə uningə məlum bir tənni beridu; xundakla uruq danlirining hər birigə özining tenini ata qilidu. **39** Janiwarlarning ətliri bolsa bir-birigə ohximaydu; insanlarning əzigə has ətliri bar, həywanlarning əzigə has ətliri bar, uqar-qanatlarningmu bar, beliklarningmu bar. **40** Asmanda jisimlar bar, yər yüzidimu jisimlar bar; əmma asmandikisining jula-xəripi baxqıqə, yər yüzidikisiningmu baxqıqə bolidu; **41** Quyaxning xan-xəripi bir hil, ayning xəripi yənə bir hil,

yultuzlarning xan-xəripi yənə bir hildur; qünki yultuzlar xan-xərəpliridə bir-biridin pərqlinidu. **42** Əlümdin tirilix həm xundaqtur. [Tən] qirix həlitudə terilidu, qirimas hələttə tirildürülidu; **43** Uyatlıq hələttə terilidu, xan-xərəp bilən tirildürülidu; ajiz hələttə terilidu, əmma küq-қudrət bilən tirildürülidu. **44** U təbiətkə təwə bir tən süpitidə terilidu; rohқа təwə bir tən bolup tirildürülidu; əslidə təbiətkə təwə bir «janlıq» tən boləqan bolsa, əmdi rohıy bir tən bolidu. **45** Xunga [Təwratta] mundaq pütülgənki: «Tunji insan Adəm'atimiz tirik bir jan kılıp yaritildi»; əmma «ahirki Adəm'ata» bolsa həyatlıq bərgüqi Roh boldi. **46** Əmma awwal kəlgini rohıy adəm əməs, bəlki «təbiətkə təwə boləquqi» adəm idi, keyin «rohıy adəm» kəldi. **47** Dəsləpki insan bolsa yərdin, tupraqtin apiridə kılinoqan; ikkinqi insan bolsa asmandin kəlgəndur; **48** Tupraqtin apiridə kılinoqini kəndəq boləqan bolsa, [uningdin] [boləqan] «tupraqlıq»larmu xundaq bolidu; asmandin kəlgini kəndəq bolsa, uningdin boləqan «asmanlıqlar»mu xundaq bolidu. **49** Bizlər «tupraqlıq adəm» süritidə boləqinimizdək, «asmanlıq adəm» süritidimu bolalaymiz. **50** Əmma xuni eytimənki, i qerindaxlar, ət wə kəndin tərəlgənlər Hudaning padixahlıqıqə warislik kılalmaydu; qirigüqi qirimaydıqənoqə warislik kılalmaydu. **51** Mana, mən silərgə bir sirni eytip berimən; biz həmmimizla [əlümdə] uhlaydıqənlərdin bolmaymiz; birəq həmmimiz əzgərtilimiz! **52** Bir dəkikidila, kəzni bir yumup aqquqə, əng ahirki kanay qelinoqanda əzgərtilimiz; qünki kanay qelinsila əlgənlər qirimas həyatqə tirildürülidu, xundaqla əzgərtilimiz; **53** Qünki bu qirip kətküqi qirimas həyatni

kiyiwelixi, bu ʻelgūqi ʻelməslikni kiyiwelixi kerək; **54** ʻamma qirip kətkūqi qirimas hayatni kiygəndə, bu ʻelgūqi ʻelməslikni kiygəndə, xu qaʻoʻda bu səz əməlgə axurulidu: «ʻlüm ʻəlibə təripidin yutulup yoxutulidu!». **55** «Ah, ʻlüm, sening nəxtiring keni?! Ah, ʻlüm, sening ʻəlibəng keni?!» (Hadēs 986) **56** ʻlümdiki nəxtər — gunəhtur, gunəhning kūqi bolsa, Təwrat qanuni arqilik namayan bolidu. **57** Lekin bizni Rəbbimiz Əysa Məsih arqilik bularning üstidin ʻəlibigə erixtürgūqi Hudaʻa təxəkkür! **58** Xuning üqün, səyümlük qerindaxlirim, qing turup təwrənəs bolunglar, Rəbning hizmitidiki ixliringlar həmixə kəng ziyadiləxsun; qünki Rəbdə boləjan əjir-japayinglar hərgiz bihudə kətməydiʻanlikini bilisilər.

16 ʻəmdi muqəddəs bəndilər üqün ianə toplax toʻqruluk, silərmu Galatiya ʻelkisdiki jamaətlərgə tapiloʻinimdək qilinglar. **2** Hər həptining birinqi künidə hərbinglar tapawitinglarning bərikiti boyiqə uningdin bir ʻlūxini ajritip ʻəz yeninglarda saklap qoyunglar; xundək qilsanglar, kəlgən waqtimda ianə toplax həjət bolmaydu. **3** Mən kəlginimdə, silər qaysi adəmlərnə layiq kərüp tallisanglar, mən xularə [tonuxturux] hətlirini yezip berip muxu ianə-xəpkitinglarni Yerusalemoqə apirip berixkə əwətimən. **4** Meningmu berixim muwapik kərülsə, ular manga həmrəh bolup baridu. **5** ʻamma mən Makedoniyə ʻelkisinin ʻətkəndin keyin yeninglarə kelimən — qünki mən Makedoniyədin ʻətməkqimən — **6** bəlkim mən silər bilən billə bir məzgil turuxum mumkin, hətta yeninglarda qixlap qeliximmu mumkin; xuningdək andin kəyərgə barməqqi bolsam, silər yərdəm qilip, meni

yoloqa selip koyarsilär. 7 Qünki bu ketim silärni yol üstidila körüp ötüp ketixni halimaymən, bəlki Rəb buyrusa, silär bilən billə uzunraq bir məzgil turəjum bar. 8 Əmma mən Əfəsus xəhəridə orma həytiəqiqə turmaqçimən. 9 Qünki [muxu yərdə] manga əjayib qong, utuk-mewə beriwatқан bir ixik kəng eqildi, xuningdək qarxi qikkuqilarmu kəp. 10 Timotiy yeninglarəqa berip tursa, uning aranglarda qorkmay ərkin-azadə yürüxigə kəngül bəlunglar. Qünki umu manga ohxax Rəbning hizmitini ixləwatidu. 11 Xunga həqkim uni təwən kərmisun; bəlki uni mening yenimoqa kelixi üqün aman-esən uzitip yoloqa selip koyunglar; qünki uning kərindaxlar bilən billə kelixini kütməktimən. 12 Əmma kərindiximiz Apollosқа kəlsəm, uningdin kərindaxlar bilən billə silərnəng yeninglarəqa berixni kəp ötündüm. Lekin uning həzirqə barəqusi yok. Keyin pürsət pixip yetilgəndə baridu. 13 Həxyar bolunglar, etikadta qing turunglar; mərdanə ərdək bolunglar! Kəysər bolunglar! 14 Silərnəng kəloqan həmmə ixinglar məhir-muhəbbət bilən kəlinsun. 15 Əmdi, i kərindaxlar, Ahaya əlkisidiki əng dəsləpki etikad mewisi boləqan Istifanas wə uning ailisidikilərnəni, xundakla ularning Hudaning muqəddəs bəndilirining hizmitidə boluxқа kəndəq əzlrini atioqanlikini obdan bilisilər; mən silərdin ötünimənki, muxundəq kixilərnəng wə ular bilən birliktə hizməttə hər bir japa tartiwatқанlarning səzlrigə kiringlar. 17 Əmma [yeninglardin] Istifanas, Fortunatus wə Akayikusning bu yərgə meni yoklap kəlgənləkidin xadlandim; qünki ular silər təərəptin kəm boləqanlirini toluqlap bərdi. 18 Qünki ular mening

rohımnı wə həm sil rningkinimu yengilandurdi; xunga xundak ad ml rni  tiwarlap h rm tl nglar. **19** Asiyadiki jama tl rdin sil rg  salam. Akwila w  Priskilla h m ularning  yid  j m bolidioqan jama ttinmu R bd  sil rg  kiz qin salam yollaydu. **20** Qerindaxlarning h mmisi sil rg  salam yollaydu. Bir-biringlar bil n pak s y xl r bil n salamlixinglar. **21** Mana, m nki Pawlus  z qolum bil n salam yeziwatim n! **22** H rkim R b  ysa Məsihni s yg qi bolmisa, uning qa lənət bolsun! Rəbbimiz, kəlgəysən! **23** R b  ysa M sihning meh r-x p kiti h mminglar qa yar bol qay! **24** Mening Məsih  ysada bol qan muhəbbitim h mminglar bilən bill  bol qay. Amin!

Korintliklarğa 2

1 Hudaning iradisi bilən bekitilgən, Məsih Əysaning rosuli mənki Pawlus wə qerindax bolğan Timotiydin Korint xəhridə turuwatqan, Hudaning jamaitigə wə xuningdək pütkül Ahaya əlkisidiki barlıq muqəddəs bəndilərgə salam!

2 Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehir-xəpkət wə hatirjəmlilik boləy! **3** Rəbbimiz Əysa Məsihning Atisi, rəhimdilliklarning igisi Ata, barlıq riojbət-təsəllining Igisi bolğan Hudağa təxəkkür-mədhiyə oquloqay! **4** Biz uqriğan hərqandax japa-muxəkkəttə U bizgə riojbət-təsəlli beriwatidu, xuning bilən biz Huda tərpidin riojbətləndürülgən bolup U yətküzgən riojbət-təsəlli bilən hərqandax baxqa japa-muxəkkətkə uqriğanlarğa riojbət-təsəlli berələydiğan bolduk. **5** Qünki, Məsihning azab-oqubətliri biz tərəpkə exip taxqandək, Məsih arkilik bolğan riojbət-təsəllimizmu exip taxidu. **6** Əmma biz japa-muxəkkəttə qalsaqmu bu silərnin riojbət-təsəlli wə nijat tepixinglar üçün bolidu; bular silərnin biz tartqan azab-oqubətlərgə ohxax azab-oqubətlərgə qidixinglar bilən silərdimu hasil qilinidu; biz riojbət-təsəlli tapsaqmu u silərnin riojbət-təsəlliringlar wə nijatinglar üçün bolidu; xunga bizning silərgə baqlığan ümidimiz mustəhkəmdur; qünki silər azab-oqubətlərdin ortaq nesiwilik bolsanglar, ohxaxla riojbət-təsəllidin ortaq nesiwilik bolisilər dəp bilimiz. **8** Qünki, i qerindaxlar, silərnin Asiyada duq kəlgən japa-muxəkkəttin həwərsiz yürüxünlarni halimaymiz; u waqitlarda biz qidiqusiz eoqir besimoğa duq kəlduk, hətta hayatning ezidin ümid üzgüdək bolğaniduk. **9** Əmma özimizgə əməs,

balki olgənlərnı tirildürgüqi Hudaoqa tayiniximiz üqün kəlbimizdə ölümgə məhkum kılınoqandək yürəttük. **10** U bizni bundək dəhxətlik bir ölümdin kütquzoqan wə hazır kütquzmakta, wə bizni yənila kütquzidu, dəp uningoqa ümid baqliduk; **11** silərmu buningda həm biz üqün dua-tilawətlər bilən mədət beriwatisilər; xundək kılıp talay adəmlərnıng wasitisi arkilik bizgə kərsitilgən iltipət tūpəylidin talay adəmlər [Hudaoqa] rəhmətlər eytidioqan bolidu. **12** Qünki pəhrimiz, yəni wijdanimizning guwahliki xuki, Hudaning aldida sap niyətlər wə səmimiylık bilən (insaniy parasət bilən əməs, balki Hudaning mehır-xəpkiti bilən) biz bu dunyaoqa nisbətən wə bolupmu silərgə nisbətən özimizni tutuwalidioqan bolduk. **13** Qünki silərgə yazoqinimiz okuyalaydioqan wə tonup yetələydiyandin baxka heq nərsə əməs; lekin mən silərnıng bizni kışmən tonup yətkinınglar boyiqə Rəb əysanıng künidə silər bizning pəhrimiz bolidioqinınglardək bizlərnımu silərnıng pəhrınglar bolidu dəp bizni toluq tonup yetixınglarnı ümid kılımə. **15** Xuning bilən muxundək ixənqtə bolup mən əslidə ikkinqi kətim silərgə mehır-xəpkətni yətküzüxkə awwal silərnıng kəxinglaroqa barmakqidim; **16** yəni, kəxinglardin Makedoniyəgə ətüp, andin Makedoniyədin yənə kəxinglaroqa kelixni, xundəkla silər tərıpınglardin Yəhudiyə əlkisigə uzitiliximni ümid kılıoqanidim. **17** Məndə xundək niyət boloqanda, mən uni yeniklik bilən qarar kılıoqanmu? Mən niyət kılıoqanda, məndə «ətlik» kixilərdikidək: birdəm «bərək, bərək» wə birdəm «yak, yak» deyix barmu? **18** Əmma Əz səzidə turoqinidək, bizning silərgə eytkən səzimiz birdəm

«bərḥək» wə birdəm «yak» bolmaydu; **19** Qünki biz (mən wə Silwanus wə Timotiy)ning aranglarda jakarliqinimiz — Hudaning Ooqli, Əysa Məsiḥ, birdəm «bərḥək» wə birdəm «yak» əməstur; bəlki Uningda «bərḥək»la bardur. **20** Qünki Hudaning qanqilik wədiliri boluxidin kət'iynezər, ular Uningda «bərḥək»tur, wə biz arqilik Uningdimu Hudaoqa xan-xərəp kəltüridiqan «Amin» bardur. **21** Əmdi bizləni silər bilən billə Məsiḥdə qing turoquzuquqi bolqini həm bizni məsiḥligini bolsa Hudadur. **22** U yənə üstimizgə məḥür besip, kəlbimizgə Əz Rohini «kapalət» boluxka ata qildi. **23** Əmma Hudani əz jenimoqa guwahqi boluxka qaqirimənki, Korintka tehi barmioqanliqimning səwəbi kənglunglarni ayax üqün idi. **24** Hərgiz əzimizni iman-etikadinglar üstigə həküm sürgüqilərmiz, demək, bəlki siləning xad-huramliqinglarni axuruxka silərgə həmkarluxquqilərmiz; qünki silər etikad arqilikla məzmut turisilər.

2 Ləkin mən iqimdə, kəxinglaroqa barsam yənə azar elip barmaymən degən qararoqa kəldim. **2** Qünki əgər mən silərgə azar bərsəm, mening tüpəylimdin azar yegənlərdin baxka qaysibiri meni xadlanduralisun? **3** Mən əsli meni xadlanduruxi tegixlik bolqanlardin əksiqa azar yəp qalmay degən məqsəttə xu hətni yazdim; qünki mening xadliqim silər həmminglarningmu xadliqidur dəp silər həmminglaroqa ixənq baqlidim. **4** Qünki əslidə əzüm eoqir azab iqidə kəlbimdiki dərd-ələmdin kəp kəz yaxlirimni təkküzüp turup silərgə xu hətni yazoqanidim; məqsitim silərgə azar berix əməs, bəlki silərgə qongqur baqlanoqan, exip taxqan muḥəbbitimni

bilixinglar üqün idi. **5** Əmma birərsi azar yətküzgən bolsa, uning azar yətküzgini mən əməs dəymən, u bəlki məlum dərijidə (bu ixni ziyadə eoqir kılqum yok) həmminglaroqa azar yətküzdi. **6** Bundak adəmning kəpinqinglar tərripidin tənbiqləngini yetərliktur; **7** Xunga hazır əksiqa, silər uningqa mehır-xəpkət kərsitip rıqbət-təsəlli berixinglaroqa toqra kelidu; bolmisa bundak bir kixi bəlkim oqayət zor dərd-ələmdin əzini yokitiximu mumkin. **8** Xunga mən silərgə uningqa muhəbbitinglarni ispatlixinglarni jekiləymən. **9** Xu hetimni yənə bir məksəttə, yəni silərninğ həmmə ixlarda itaətmən yaki itaətmən əməslikinglarni sinap bilixim üqün yazdim. **10** Lekin silər kaysibirini məlum ix üqün kəqürüm kılqan bolsanglar, mənmu həm uni xundak kılqan bolimən; mənmu məlum bir ixni kəqürüm kılqinimda (birər ixni kəqürüm kılqan bolsam), mən silərninğ dəp Məsihninğ huzurida xundak kildim. **11** Xuning bilən Xəytan bizdin həq üstünlükkə erixəlməydu; qünki biz uning hiylə-mikirliridin bihəwər əməsmiz. **12** Əmdi Məsihninğ hux həwirini jakarlxqə Troas xəhirigə kəlginimdə wə xundakla Rəb tərripidin [pursət] ixiki manga eqiloqini bilən, **13** qerindixim Titusni tapalmioqinim tüpəylidin roqim aram tapmidi; xuning bilən mən xu yərdikilər bilən hoxlixip, Makedoniyəgə səpər aldim. **14** Əmma bizni Məsihdə həmixə təntənə bilən oqalibanə baxlaydioqan, biz arkilik hər yərdə Əzigə dost tartquqi huxpurakni qaqquqi Hudaqə təxəkkür! **15** Qünki biz Hudaqə yətküzüliwatqan Məsihninğ huxpurikidurmiz, həm qutkuzuluwatqanlar arisida həm həlakətkə ketiwatqanlar

arisida xundaqimiz; **16** keyinkilergə  l mgə bololan  l mning puriki, aldinkilaroqa hayatlikqa bololan hayatlikning purikidurmiz;  mdi muxundak ixlarning h ddisidin kim qikalaydu? **17** Q nki biz k p kixilarning qiloinid k Hudaning kalam-s zini soda-setik ixi qilmaymiz;  ksiqa biz s mimiylik bilən Huda aldida Hudadin [ w tilg nl r] süpitidə M sihd  s zl ymiz.

3 Biz y n  ezimizni təwsiyə qiloini turuwatamduk? Yaki baxqa b zilerg  ker k bololand k, silerg  yeziloqan yaki silər yazoqan t wsiyinamil r bizg  kerəkmu? **2** Silər  z nglar bizning t wsiyinamimizdursil r, k lbimizd  p t lg n, hər insanoqa tonux bololan w  okulidioqan. **3** Sil rning biz t ripimizdin pərwix qilinoqan, M sihning m ktupi ik nlikinglar ayan boldi (bu m ktup siyah bil n  m s, b lki tirik Hudaning Rohi bil n yeziloqan; tax tahtaylaroqa  m s, b lki k lbning  tlik tahtaylirioqa pütüklüktur). **4**  mdi bizning M sih arkilik Hudaqa qaraydioqan xunqa zor ix nqimiz bar; **5** ezimizni bir rn rsini qilod k iktidarimiz bar d p qaqlioqinimiz yoktur; iktidarlikimiz bolsa b lki Hudadindur. **6** U bizni yengi  hdining hizm tkarliri boluxqa iktidarlik qildi; bu  hd  pütüklük s z-j umlilerg   m s, b lki Rohqa asalanolan. Q nki pütüklük s z-j umlil r ad mni  lt ridu; lekin Roh bolsa adəmgə hayat k lt ridu. **7**  mma s z-j umlil r bilən taxlaroqa oyuloqan,  l m k lt ridioqan hizm t xan-x r p bilən bololan w  xundakla Israillar Musaning yüzidə julalanoqan xan-x r ptin y zig  kəzlrini tikip qariyalmioqan y rd  (g rq  xu xan-x r p hazir  m ldin qalduruloqan bolsimu), **8** Roh bilən

yürgüzüldiöjan hizmät tehimu xan-xäräplik bolmamdu?

9 Qünki adämning gunahını bekitidiöjan hizmät xäräplik bolöjan yärdä, insanni häqqaniy kilidiöjan hizmätning xäripä tehimu exip taxmamdu!? **10** Qünki äslidä xan-xäräplik bolöjan ixning häzirki öayät zor xan-xäräplik ixning aldida heqkandak xan-xäräpliklikä yoqtur; **11** qünki ämäldin qaldurulöjan ix äslidä xan-xäräp bilän kältürülgän yärdä, häzir ornini baskan ix tehimu xan-xäräplik bolidu. **12** Bizdä xunqä zor xundak bir ümid bolöjanikän, biz tolimu yüräklik bolimiz. **13** Biz Israillarni ämäldin qaldurulidiöjan [ähdining] parlak nuriöja kezini tikip qaraxning akıwıtigä uqrap kätmisun döp yüzigä qümpärdä tartıwalöjan Musaoja ohximaymiz. **14** Emma ularning oy-kengülliri qadaklaxkanidi; qünki bügüngä qädär kona ähdini öquöjında muxu qümpärdä eliwetilmäy keldi; qünki päkät Mäsihdä bolöjandila u elip taxliwetilidu. **15** Emma bügüngä qädär, Musaning yazmiliri ökulöjında xu qümpärdä yänila kälbini yepiwalmakta. **16** Emma härkim Rəbgə qarap burulsa, qümpärdä elip taxlinidu. **17** Emma Rəb xu Rohur; wə Rəbning Rohi qəyärdä bolsa, xu yärdä härlük bolidu. **18** Wə biz hämmimizning yüzimiz qümpärdisiz halda Rəbning xan-xäripigä qaröjında, Uning ohxax süritidä boluxqa Roh bolöjan Rəb tärıpıdin xan-xäräp üstigä xan-xäräp qoxulup özgärtilmäktimiz.

4 Xunga [Huda] bizgä rəhim-xəpkət körsətkəndək, bu hizmät bizgä amanət qılinojanikän, biz bəl koywətməymiz; **2** əmdilikdə xərməndilikdə ait yoxurun ixlarni taxlap, nə aldəmçilikdə mangmay, nə Hudaning sözini burmilimay, bəlki häqikətni əynən ayan qılix bilən Huda aldida

duruslukimizni hər adəmning wijdaniqə kərsitimiz.

3 Əmma hux həwirimiz qüməkəlgən bolsimu, u həlak boluwatqanlarəqə nisbətən qüməkəldi; **4** Qünki Hudaning sürət-obrazi boləqan Məsihning xan-xəripi toqrisidiki hux həwəarning nuri ularning üstidə yorumisun dəp, bu zamanning ilahə etikadsizlarning oy-zehinlirini kor kildi. (aiōn g165) **5** Qünki biz əzimizni əməs, bəlki Məsih Əysani Rəb, xuningdək əzimizni Əysa üqün siləarning hizmətkaringlar dəp elan kəlimiz. **6** Qünki «kərangəjuluktin nur yorusun» dəp buyruqan Huda, Məsihning didaridin Əzining xan-xəripi tənütuxqə boləqan yoruklukning [biz arkilik] qeqilixi üqün, bizning kəlbimizni yorutqandur. **7** Əmma kədrətning oqayət zorlukə bizdin əməs, bəlki Hudadin boləqanlikə kərünsun dəp bu gəhərgə sapal idixlarda kəqiləklək həlda igidarlik kəlimiz. **8** Mana biz hərtərəptə kəstəlip kəlduk, əmma yənjilmiduk; təmtirəp kəlduk, əmma ümidsizlənmiduk; **9** ziyankəxlikkə uqrawatimiz, əmma həmdəmsiz kəlmiduk; yikətilduk, əmma həlak bolmiduk; **10** Əysaning həyati tənimizdə ayan kəlinsun dəp, hərdəim tənimizdə Əysaning əlümini kətürəp yürimiz. **11** Qünki Əysaning həyati əlidioqan ətlirimizdə ayan kəlinsun üqün, tirik kəloqan bizlər hərdəim əlümgə tapxurulmaqtimiz. **12** Xuning bilən bizdə əlüm ixləwatidu, əmma həyat silərdə ixləwatidu. **13** Wə «Mən ixəndim, xunga səz kəldim» dəp yeziləqandikidək iman-ixənqtiki rohqə igə bolup, bizmu ixənduk wə xuning bilən səz kəlimiz; **14** qünki Rəb Əysani tirildürgən [Huda] bizni Əysa bilən birgə tirildüridu, xundəqlə bizni silər bilən birgə Əz əldioqə həzir kəlidu, dəp bilimiz. **15** Qünki

[bu] həmmə ixlar silər üqündurki, tehimu kəp kixilərnin
wujudida exip taxquə beoixlanəjan mehir-xəpkət
səwəbidin kəp kixilərninmu Hudani uluqlap eytkan
təxəkkürliri exip taxidu. **16** Xunga biz bəl koyuwətməymiz;
gərqə taxki insanlikimiz solaxsimu, dərhəqikət iqki
insanlikimiz kündin-küngə yengilanmaqta. **17** Qünki
bizning bir dəqikilik wə yenik japa-muxəkkətlirimiz biz
üqün exip taxkan, mənggülik, zor wəzinlik xan-xərapni
hasil kilidu. (aiōnios g166) **18** Xunga biz kəringən ixlarəja
əməs, bəlki kəringən ixlarəja kəz tikimiz; qünki kəringən
ixlar waqitlik, əmma kəringən ixlar mənggülikdur.
(aiōnios g166)

5 Qünki bu zeminoja təwə əyimiz, yəni bu qedirimiz
yokitilsimu, Huda tərpidin boləjan, insan kəli bilən
yasalmiojan bir əy, yəni asmanlarda əbədiy bir makanimiz
bardur dəp bilimiz. (aiōnios g166) **2** Əmdi bu [kəna
əyimizdə] turoqinimizda asmandiki əyimizni kiyiwelixa
zor intizar bilən aħ urmaktimiz **3** (bərəkət, [asmandiki
əyimizni] kiyiwəlsək yalingaq kəlməymiz). **4** Qünki
muxu qedirda turoqinimizda, eoqirlikta aħ urmaktimiz;
bu bizning yalingaqlinixni halioqinimiz əməs, bəlki
kiyindürüluxni, yəni bizdə əlidiojan nemə bolsa, uning
hayat tərpidin yutuluxini halaymiz. **5** Əmdi bizni
dəl muxu ixka təyyarlioquqi bolsa Hudatur; U bizgə
«kapalət» boləjan Əz Rohinimu ata kildi. **6** Xuning
bilən biz həmixə yurəklik bolimiz; həmdə tenimizdə
makan tutqinimizda Rəbdin neri boləjan musapir bolimiz
dəp bilimiz **7** (qünki biz kərix sezimi bilən əməs,
etiqaad bilən mangimiz); **8** biz yurəklik bolup, xuningdək

təndin neri bolup Rəb bilən billə bir makanda boluxqa tehimu hursənmiş. **9** Xuning bilən, məyli təndə bolayli, təndin neri bolayli, uni hursən qilixni istək-nixan qilip intilimiz. **10** Qünki təndə qiloğan əməllirimizni, yaxxilik bolsun, yamanlik bolsun, hərberimizgə qayturuluxi üçün Məsihning sorak təhti aldida hazır boluximiz lazim bolidu. **11** Xuning bilən Rəbning dəhxitini bilgənlikimiz üçün, insanlarni ixəndürüxkə tiriximiz; lekin biz Hudaqə oquq-axkarimiz, xuningdək siləning wijdaninglardimu axkarə tonulsak dəp ümid qilimən. **12** Biz hazır əzimizni qaytidin silərgə təwsiyə qiloqinimiz yok, bəlki pəqət silərdə qəlbdeki ixlərdin əməs, taxki qiyapəttin pəhirlinidioğanlarqə bərgüdək jawab bolsun dəp, silərgə bizlərdin pəhirlinix imkaniyitini yaritip beriwatimiz. **13** Qünki iq-iqimizgə siqmay qaloğan bolsakmu Huda aldida xundak bolduq, salmaq bolsakmu silər üçün xundak bolimiz. **14** Qünki Məsihning muhəbbiti bizni [xundak qilixka] ündəydu; qünki biz birsi həmməylən üçün əldi, xunga həmməylənnimu əldi, dəp həsəblaymiş. **15** Wə U həmməylənni dəp əldi, buningdin məksət, həyat boləanlar əzliri üçün əməs, bəlki ularni dəp əlöp tirilgüqi üçün yaxixi üqündur. **16** Xuning bilən biz buningdin keyin həqkimni insanlarqə tonumaymiş; hətta biz Məsihni insanlarqə tonuqan bolsak, buningdin keyin uni yənə xundak tonumaymiş. **17** Xunga əmdi birsi Məsihdə bolsa, u yengi bir yaritiloquqidur! Kona ixlər ətöp, mana, həmmə ix yengi boldi! **18** Wə barlik ixlər Hudadindur; U bizni Məsih arqilik Əzigə inaqłaxturdi, xundakla bizgə inaqłaxturux hizmitini tapxurdi: — **19** demək, Huda

Məsihdə adəmlərnin itaətsizliklərini ularning əyibi bilən hesablamay, aləmni Əzigə inaklaxturdi; xuningdək bizgə inaklaxturux həwirini amanət kəlip tapxurdi. **20** Xunga huddi Huda biz arkilik [adəmlərdin inaklikka kelixni] ətənginidək, biz Məsihkə wakalitən əlqilərdurmiz; Məsihning ornida «Hudaəja inaklaxturulojaysilər!» dəp ətənimiz. **21** Gunahka heq tonux bolmiojan kixini Huda bizni dəp gunahning əzi kildi; məksiti xuki, bizning Uningda Hudaning həkkanilyiki boluximiz üqündur.

6 əmdi [Hudaning] həmkarliri süpitidə silərdin Uning məhir-xəpkitini qəbul kəlip turup uni bikarəja kətküzmənglar dəp ətənimiz **2** (qünki u: «Xapaət kərsitilidiəjan bir pəyttə duayingni ijabət kəlixni bekitkənmən, nijat-qutulux yətküzüldidiəjan bir künidə Mən sanga yərdəmdə boluxumni bekitkənmən» — dedi. Mana, hazır bolsa «xapaət kərsitilidiəjan yahxi pəyt»; mana, hazır «nijat-qutulux küni»dur!). **3** [Rəbning] hizmitigə daə kəltürülmisun dəp heqkəndək ixta heqkimning imaniəja tosaləjuluk kilmaymiz; **4** bəlki hər bir ixta əzimizni Hudaning hizmətkarliri süpitidə nəmunə kəlip yürimiz; zor qidamlik bilən, jəbir-zulumlarda, japa-muxəkkətlərdə, besim-kistaklarda, **5** kamqa yarilirida, zindanlarda, kəzoqilang-topilanglar iqidə, eəjir məhnətlərdə, tünəxlərdə, roza tutuxlarda, **6** paklik bilən, bilimlər bilən, səwr-takətlik bilən, məhribanliklar bilən, Muxəddəs Roh bilən, sahtiliksiz məhir-muəbbət bilən, **7** həkikətning səz-kalami bilən, Hudaning küq-kudriti bilən, həkkanilyikning ong-sol kəllardiki qərolliri bilən, **8** həm izzət-xəhrəttə

həm həkərət iqidə, təhmət həm tərīplīnīxlər iqidə [özimizni Hudaning hizməkarliri süpitidə namayan kilduk]; yaloqanqilar dəp qaraloqan bolsakmu səmimiy-sadik bolup, **9** namsiz bolduk-yu, əmma məxhormiz; ələy dəp kalduk-yu, əmma mana, hayatturmiz; tərbiyidə jazalanduk-yu, əmma əlümgə məhkum kīlinmiduk; **10** dərd-ələm tarttuk-yu, əmma daim xad-huramlıqta turimiz; namrat bolōjinimiz bilən, əmma kəp adəmlərni bay kīloquqimiz; heqnemimiz yok bolōjini bilən, əmma həmmigə igidarmiz. **11** Silərgə oquq-yoruk səzliduk, əy Korintlīklar, bizning baōrimiz silərgə kəng eqildi! **12** Silər biz tərəptin kīsilōqan əməs, lekin öz iq-baōringlarning tarlıkidin kīsilisilər; **13** əmdi adil almxturuxta bolup — (öz pərzəntlirimgə səzligəndək səzləymən) — baōringlarni bizgimu kəng eqinglar. **14** Etikədsizlar bilən bir boyunturukqa qetilip təngsizlikdə bolmanglar; qūnki həkəkaniylik wə kəbihlik otturisida kəndakmu ortaklik bolsun? Yoruklukning karangoquluk bilən kəndak həmrəhlik bolsun? **15** Məsihning Belial bilən nemə inaklik bolsun? İxəngüqining ixənmigüqi bilən kəndak ortaq nesiwisi bolsun? **16** Hudaning ibadəthanisining butlar bilən kəndak birliki bolsun? Qūnki silər tirik Hudaning ibadəthanisidursilər — Hudaning: «Mən ularda turimən, ularning arisida yürimən; ularning Hudasi bolimən wə ular Mening həlkim bolidu» deginidək [silər Uning ibadəthanisidursilər]; **17** Xuning üqün «Ularning arisidin qikip ketinglar, Manga ayrilinglar», — dəydu Rəb, — «heq napak nərsigə təgküqi bolmanglar», «xundila Mən silərni kəbul kīlimən», **18** wə: «Mən silərgə

Ata bolimən, silər Manga oqul-qizlirim bolisilər» —
dəydu Həmmigə Qadir boləjan Rəb.

7 Əmdi bu wədilərgə muyəssər boləjandin keyin, i
səyümlüklər, əzimizni ətlərdiki həm rohtiki hərhil
paskiniliqtin tazilap, Hudaning qorqunqida əzimizdə
[ayan kilinəjan] pak-muqəddəslikni kamalətkə yətküzəyli.

2 Bizni qəbul kiləjaysilər! Biz heqkimgə ziyan-zəhmət
yətküzmiduk, heqkimni nabut kilmiduk, heqkimdin
paydilanmiduk. **3** Muxularni dəp, silərni əyibliməkqi

əməsmən; qünki mən yukirida eytkinimdək, silər
qəlbimizdidursilərki, biz silər bilən billə əlүxkə, silər bilən
billə yaxaxqa təyyarmiz. **4** Silərgə baqlinəjan ixənqim

zor, silərdin boləjan pəhrim zor; xuning üqün riqbət-
təsəlligə tolduruldum, barlik japa-müxkülqilikirimizdə
huxallikim exip taxti. **5** Qünki bərhək, Makedoniyəgə

kirginimizdimu ətlirimiz heq aram tapalmay, hərtərəptin
kəsilip qalduk; sirtimizda jedəl-kürəxlər, iqimizdə
qorqunqlar bar idi. **6** Əmma qüxkünlərgə riqbət-

təsəlli bərgüqi Huda bizgə Titusning kelixi arqilik
riqbət-təsəlli bərdi; **7** tapqan riqbət-təsəllimiz pəkət
uning kelixi arqilikla əməs, bəlki uning silərdin tapqan

riqbət-təsəllisi arqilikmu boldi; qünki u silərning
[bizgə] zarikip təlmürginiglarni, silərning həsritinglarni,
silərning manga boləjan qizəjin oqəmhörlükunqlarni

eytip bərdi; xuning bilən mən tehimu huxallandim.
8 Qünki gərqə mən silərni hetim bilən azablinəjan
bolsammu, mən hazır uningdin puxayman kilmaymən;

lekin əslidə mən xu hetimning silərni azablinəjinini
kərup puxayman kiləjanidim (əməliyətə, silərning

azablinixinglar kishiqinā bir mēzgilla bolōan). **9** Əmma hāzir xadlinimēn — azablanojininglardin əmēs, bəlki xu azabning silərni towa kilduroqanliqidin xadlinimēn; qūnki silərning azablinixinglar Hudaning yolida idi; xuning bilēn silər bizdin heq ziyan tartmidinglar. **10** Qūnki Hudaning yolida bolōan azab-qayoqu adəmni hērgiz puxayman qilmaydiōjan nijatka baxlaydiōjan towioqa elip baridu; əmma bu dunyadiki azab-qayoqu adəmni elūmgē elip baridu. **11** Qūnki mana, dəl muxu ix, yēni Hudaning yolida azablinixinglar, silərgē xunqē kēp əstayidillik, əzliringlarni əyibtin nəkədər halas kīlix, xunqē kēp oqəzəp, xunqē kēp qorkunq, xunqē kēp təkəzzarlik, xunqē kēp kizōinlik wə jazalaxka xunqē təyyar boluxni elip kəldi! Silər bu ixning hēr təripidə özūnglarning əyibtin halas boluxunglarni ispatlidinglar. **12** Əmdi silərgē [xu] hətni yazōjan bolsammu, u hətni ziyan-zəhmət kīloquqi kixi uqūn əmēs, yaki ziyan-zəhmət kīlinōquqi kixi uqūn əmēs, bəlki Huda aldidā bizgē bolōan kēnglūnglardiki kizōinlikning aranglarda ayan boluxi uqūn yazdim. **13** Bu səwəbtin biz riqbət-təsəlligə erixtuk. Wə riqbət-təsəllimiz üstigə biz Titusning huxalliqi tūpəylidin tehimu zor xadlanduk; qūnki uning rohi silər təriplinglardin yengilandi. **14** Qūnki mən silər tooqranglarda birər ixta pəhirlinip mahtiōjan bolsam, u ixta heq hijil qaldurulmidim; bəlki silərgē eytkanlirimizning həmmisi həkikət bolōinidək, bizning Tituska silərni pəhirlinip mahtiximizmu həkikət bolup ispatlandi. **15** U silərning itaətmənlikinglarni, silərning uningdin kandaq əyməngən wə titrigən hālda uni qarxi

aloqininglarni əsliginidə, uning silərgə baolıoqan iqbaoıridiki muhəbbətli ri tehimu exip taxidu. **16** Mən silərgə hər bir ixta ixənqim kamil bolıoqanlıkidin xadlinimən.

8 Əmma, i kerindaxlar, biz silərgə Hudaning Makedoniyədiki jamaətlərgə beoıxlıoqan mehir-xəpkitini ayan kılməq qimiz; **2** ular zor eoıir japa-muxəkkəttə sinaloqinida, kattik namrat əhwalda exip taxqan xadliki bilən ularning oquq kolluqining bayliki urıoqur qıkti; **3** qünki ularning küqining bariqə, həttə küqidin artuq həyr-sahawət kıloqanlıkıoqa ezüm guwah. Ular ihtiyari bilən xundəq kılip, **4** bizdin muqəddəs bəndilərgə xu yardəmdə boluxning bəhtigə wə xeriklikigə muyəssər boluxni kattik etüdi; **5** xundəq kılip, ular kütkinimizdək əməs, ümid kıloqinimizdin exip əzlrini awwal Rəbgə, andin Hudaning iradisi bilən bizgimu beoıxlidi; **6** xunga, Titus silərdə [bu] mehrıbanlıqni baxlıoqanikən, biz Titustin siləni bununıoqa nesıpdax kılip uni ada kılixqə etünduq. **7** Əmma silər hər tərəptə, yəni ixənqtə, səzdə, bilimdə, toluq əstayidillikdə həm bizgə bolıoqan mehir-muhəbbitinglarda əwzəl bolıoqinıqlardəq, muxu mehirlik ixtimu ezüinglarni əwzəl kərsitinglar. **8** Mən bu gəp bilən silərgə buyruq kılməq qı əməsmən, bəlki baxqılarning kızoqinliki arqilik muhəbbitinglarning həkikıylikini ispatlıməq qimən. **9** Qünki silər Rəbbimiz əysə Məsihning mehir-xəpkitini bilisilər — gər qə u bay bolsimu, siləni dəp yoqsul boldiki, silər uning yoqsulluqi arqilik beyitilisilər. **10** Mən bu toqruluk pikrimni otturiıoqa qoyimən — bu silərgə paydilik, qünki silər aldinqi yilə ianə kılixta wə xuningıoqa iradə baqlaxta yahxi

baxlidinglar. **11** Əmdi hazır uni ada qilinglar; qizojin iradə baqliojininglardək, bar dunyayinglar bilən xu ixka əməl qilinglar. **12** Qünki [həyr-sahawətkə] bəl baqliojuqioja nisbətən, sowojining Hudaoja yariojudək boluxi qolida yokka əməs, bəlki qolida barioja baqliktur. **13** Qünki bu baxqilarning yükini yeniklitimən dəp, əzünglarni qiynanglar deginim əməs, **14** bəlki silərdə artuq bolojini hazırqə ularning kəm yerini toldurojiniyədək, [künlarning biridə] ularda artuq bolojini silərnin kəm yeringlarni tolduridu; xuning bilən tənglixidu. **15** Huddi [mukəddəs yazmilarda]: «Kəp yiojqanlarningkidin exip qalmidi, az yiojqanlarningmu kəmlin qilmidi» dəp yezilojandək bolojay. **16** Əmma Titusning qəlbige silərgə bolojan keyümümgə ohxax keyümni salojan Hudaoja təxəkkürlər bolojay; **17** qünki u dərħəqikət bizning iltimasimizni qobul qilojini bilən, əzining silərgə küqlük keyümi bolojaqqa, u əzlükidin yeninglaroja bardı; **18** əmma biz uningoja barlıq jamaətlər arisida hux həwər hizmitidə təripləngən qerindaxni həmrah qilip əwəttuq; **19** xuningdək u pəqət xu tərəptila əməs, bəlki jamaətlər təripidin bu həyrlik ixta bizgə həmsəpər boluxqa talliwelinojanidi. Əmdi biz bu həyr-sahawətni bolsa, Rəbning xan-xəripini həm yərdəmdiki qizojinlikimizni kərsitix üqün uni yətküzüx hizmitidə bolimiz; **20** xundak qilip biz bu mol sowojini məs'ul bolup yətküzüxtə hərqandak adəmnin bizning üstimizdin təhmət qilmasliqi üqün ehtiyat qilimiz. **21** Qünki biz pəqət Rəbning aldidila əməs, bəlki insanlarning kəz aldidimu iximizni durus qilixqa kəngül bəlüp keliwatimiz. **22** Biz

yənə ular bilən billə kəp ixlarda intayin əstayidilliki nuroqun kətim ispatlanoqan kərindaxni əwətməqimiz; hazır uning silərgə baqlioqan zor ixənqi tüpəylidin uning intayin əstayidilliki tehimu küqlük boldi. **23** Titus toqruluk soallar bolsa u mening həmrəhim wə hizmitinglarda boləqan həmkarimdur; baxqa ikki kərindiximiz bolsa, ular jamaətlərnin əqliri, Məsihinin xan-xəripidur. **24** Xunga, jamaətlərnin kəz aldida muhəbbitinglarning ispatini, xundaqla bizning silərdin pəhirlinixlirimizning bikar əməslikini ularəqə kərsitinglar.

9 Qünki muqəddəs bəndilərnin bu yardəm hizmiti toqruluk silərgə yənə yeziximning həjiti yok. **2** Qünki mən silərnin bu ixqa kəttik bəl baqlioqininglarni bilimən; mən bu toqruluk; Ahayadikilər ətkən yildin beri həyr-sədikə berixkə təyyar turuwatidu, dəp Makedoniyədiki [kərindaxlarəqə] pəhirlinip mahtap kəlməktimən, xuning bilən silərnin kizəqinlikinglar ularning kəpinqisining [həyr-sədikə] [berixigə] türtkə boldi. **3** Lekin kərindaxlarni əwətxitiki məqsitim silərnin toqranglarda pəhirlinip mahtiximning bu ixlarda bihudə ix bolup qalmasıki, silərnin deginimdək təyyar bolup turuxunglar üqündur. **4** Mubada Makedoniyədikilər mən bilən billə barəqinida, silər təyyarlıksiz bolsanglar, bu ixənqimiz wəjidin biz hijalətkə qaldurulimiz, silər səzsiz xundaq bolisilər. **5** Xu səwəbtin mən kərindaxlardin yeninglarəqə berip silərdin bu wədə kəloqan həyrlik ixni aldin'ala təyyarlap püttürüxini ətünüxni zərür dəp hesablidim; xundaqla bu silərdin birər nərsə ündüriwelix bolmisun, bəlki

mehribanlikinglardin bolsun. **6** Əmma buni [əslənglar]: Behillik bilən az teriojan az alidu, oquq kolluk bilən teriojini mol alidu. **7** Hər adəm heq kiynilip qalmaq yaki məjburən əməs, bəlki öz kənglidə pükkiniqə bərsun; qünki Huda huxallik bilən bərgüqini yahxi kəridu. **8** Əmma Huda hər bir iltipət-xapaətni silərgə exip taxturuxka qadirdur; xuning bilən silər hərdaim hərtərəptə hər ehtiyajka təyyar kuwwətlinisilər, kəngriqiliktə turup kolliringlar hər hil güzəl ixka yetidu. **9** [Mukəddəs yazmilarda] pütülginidək: — «U əziningkini tarkatqan, U yoqsullarəqa sədikə bərgən; Uning həkəkaniyliki mənggügə turidu». (aiōn g165) **10** Əmdi teriojuqioja teriojili uruk, yegili nan ata kiləjuqi siləning teriydiəjan urukliringlarni təminləp mol kilidu, həkəkaniylikinglarning həsul-mewilirini kəpəytidu. **11** Xuning bilən silər hər kəndək əhwalda qoli oquq boluxka hər tərəptə beyitilililər, xuningdək bu ix biz arkilik Hudaəqa kəp təxəkkürləni elip baridu; **12** qünki bu həyrlik hizmətni ada kilix pəkət mukəddəs bəndiləning həjətlirini qandurupla qalmaq, kəp kixiləning Hudaəqa yətküzgən təxəkkürlirini exip taxturidu. **13** Bu yardəm hizmiti əzliringlarning Məsihning hux həwirini etirap kilixinglardiki mewə boləjan itaətmənlikinglarəqa dəlil-ispət bolidu, xundakla siləning muxu [həjətmən] bəndilərgə, xundakla barlik adəmlərgə kərsətkən oquq kolluk sehiylikinglardin ular Hudani uluəlaydu. **14** Wə Hudaning silərdə taxqinlatqan əjayib mehir-xəpkiti tūpəylidin, ular silər üqün dua-tilawət kiləjinida, ular silərgə təlpünüp kattik seəjinip əsləydu. **15** Uning til

bilən ipadiligüsiz ajoyib sowoşisi üqün Hudaşoja təxəkkür boləy!

10 Əmma əzüm, silər bilən billə boləanda muamilisi yumxak, lekin silərdin ayriloşanda silərgə karita kattik qolluk dəp qaraloşan mənki Pawlus Məsihning yuwax-məminliki wə mulayimlik i bilən silərdin ətünümən, **2** — xuni tələp qilimənki, yeninglarəya barəşinimda, bizni «ətlər boyiqə mangoşanlar!» dəp guman bilən qaraydioşan bəzilərgə karita oylioşinimdək kattik qolluk qilixka meni məjbur qilmanglar; **3** gərqə biz insaniy ətlərdə yürsəkmü, biz ətlər boyiqə jəng qilmaymiz. **4** Qünki jəng qorallirimiz ətkə təwə qorallar əməs, bəlki Huda təripidin qoroşan-istihkamlarni gumran qilix küqigə igə qilinoşan qorallardur; **5** biz ular bilən bəs-munaziriləni wə Hudani tonuxka qarxilixixka turoşan hərəkəndək həkawur tosaləşuni gumran qilimiz, xundakla hər bir oy-hiyallarni Məsihkə bekindurup itaət qilixka kəltürimiz; **6** silər toluq itaət qiloşandin keyin, [aranglarda] kəndək itaətsizlik qaloşan bolsa bularni jazalaxka təyyarmiz. **7** Silər pəkət kəz aldinglardiki ixlarəşila qaraydikənsilər. Əgər birsi əzini Məsihkə təwəməən dəp qarisa, u yənə xuning üstigə oylansunki, u Məsihkə təwə boləşinioya ohxax, bizmu Uningəya təwədurmiz. **8** Qünki, Rəb təripidin siləni nabut qilix üqün əməs, bəlki etiqadinglarni kurux üqün bizgə amanət qilinoşan həqükimiz toşruluk tehimu kəp ziyadirək mahtansammu, buningda heq yərgə qarap qalmaymən; **9** əmdi mən pəkət hətlərdila siləni qorqatmaq i əməsmən; **10** qünki bəzilər: «Uning hətliri dərwəkə wəzinlik həm

küqlük; lekin u yetip kəlgəndə salapətsiz, gepining tutami yok bolidu» deyixidu. **11** Əmdi bundak hiyal kילוquqilar xuni bilip qoysunki, biz yirakta boləjinimizda hətlərdiki səzimiz kəndak boləjan bolsa biz yetip barəjinimizda əməliyetimizmu xundak bolidu. **12** Qünki biz əzimizni əzini qaltis qaoqlaydioəanlar bilən bir katarəja koyuxka yaki ular bilən selixturuxka petinmaymiz; xundak kixilər əzlrini əzlrining əlqimi bilən əlqəp, əzlrini əzliri bilən selixturidioəan bolup, həkikətən əkilsizlardindur. **13** Biz əmdi əzimizgə bekitilgən əlqəmdin həlkip mahtinip yürginimiz yok. Biz bəlki həmmiini əlqigüqi Huda bizgə bekitkən hizmət dairisidiki əlqəm, yəni silərnin [hizmitinglarəjimu] yetidioəan əlqəm bilən pəhirlinimiz. **14** Qünki əlqimi silərnin hizmitinglarəja yətməydioəan kixilərdək, [hizmitinglarda boləjinimizda] dairimizdin həlkip kətməymiz, qünki biz Məsihning hux həwirini yətküzüxtə [birinqi bolup] yeninglarəjimu kəlduk. **15** Biz hizmət dairimizdin həlkip, baxkılarning singdürgən japa-əjirliri bilən mahtanəjinimiz yok; lekin biz silərnin iman-etiқadinglar əskənsəri aranglardiki hizmitimiz bizgə bekitilgən dairimiz iqidə tehimu ziyadə kengəytilsun dəp ümid kilimiz; **16** xundak boləanda, biz silərdin tehimu yirak yərlərgə hux həwərnəni yətküzüp jakarlaydioəan bolimiz; təyyarəja həyyar bolup, baxkılarning dairisidiki hizmət əjri bilən mahtinix bizgə yat. **17** Əmma «Pəhirlinip mahtioquqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtixi kerək!». **18** Qünki əzini təripligüqi əməs, bəlki Rəb təripligən kixi həkikətən layakətliktur.

11 [Mahtanoqan] bu azoqinā əhməklīkimoqā səwrqan boləyasilər! Əmdi silər manga səwriqanlik qilip keliwatisilər. **2** Qünki mən Hudadin kəlgən otluk muhəbbət bilən silərni [azduruxlardin] həsət qilimən; qünki qizni bir ərgila yatliq qiləndək, mən silərni Məsihkila pak qiz süpitidə hazır boluxqa wədiləxtürgənmən. **3** Əmma yilan Həwa'animizni hiyliyərliki bilən azdurəndək, oylənglünglər Məsihkə baqlənoqan səmimiy, sap wəpaliqtin ezip buləqinixi mumkin dəp ənsirəymən. **4** Qünki birsi kelip biz silərgə heq jakarlap bakmiqan baxqa bir əysani jakarlisa, yaki kəlbənglardin orun bərgən Rohning ornioqā baxqa bir rohqa orun bərsənglər wə silər qəbul qiləqan hux həwərdin baxqa bir «hux həwər»ni qəbul qilsənglər, silər bu ixlarəqā əjayib səwr-taqət bilən ətūwerixinglər mumkin! **5** Həlbuki, mən əzümni hərəkəndək ixta axu «kəltis uluq rosullar»din kəm sanimaymən! **6** Gərqə mening gəp-səzlim addiy bolsimu, bilim jəhəttə mən undək əməs; biz qiliwatqan hər bir əməllirimizdə buni silərgə hər jəhəttin ispatlap roxən qilduk. **7** Əmdi mən silərni kətürilsun dəp əzümni təwən tutup, Hudaning hux həwirini hək tələp qilmay jakarlap gunah qildimmu? **8** Mən silərnin hizmitinglərdə boluxqa baxqa jamaətlərdin bulap-talap, ularning yardimini qəbul qildim. **9** Silər bilən billə boləqan wəqitlirimda, həjətmən boləqan bolsammu, mən heqkingə eqrimni saləqan əməs (qünki Makedoniyədin kəlgən qerindaxlar mening kəm-kütəmni toluklap bərdi); hərəkəndək ixta əzümni silərgə yük bolup qeləxtin saqlap kəldim wə buningdin keyinmu xundək qilimən. **10** Məsihning həqiqiti məndə rast

boloqandək, Ahaya yurtlirida heqkimmu meni muxu mahtinixtin tosumaydu! **11** Nemə üçün? Silərni yahxi kərmigənlikim üçünmu?! Huda bilidu! **12** Lekin [bizgə ohxax hesablinix] pursitini izdigüqilərnin pursitini məhrum kiliq üçün, xuningdək ular mahtinidioqan ixlarda həqiqətən bizgə ohxax bolsun dəp, mən nemə kiliwatqan bolsam xuni kiliwerimən. **13** Qünki bundak kixilər sahta rosullar, aldamqi hizmətkarlar, Məsihning rosullirinin qiyapitigə kiriwaləqanlardur. **14** Bu ix əjəblinərlik əməs, qünki Xəytan əzimu nurluq bir pərixtnin qiyapitigə kiriwalidu. **15** Xunga uning hizmətqilirininmu əzlrini həqqaniqlikning hizmətqiliri qiyapitigə kirgüziwelixi əjəblinərlik ix əməs; lekin ularning aqiwiti əzlrinin ixligənlirigə layiq bolidu. **16** Yənə xuni eytimənki, heqkim meni əhmək dəp hesablimisun; hətta əgər meni xundak dəp qarisanqlarmu, əmdi məndək əhməkni səwr kiliq qəbul kiloqaysilər, xuning bilən əzümму azoqinə mahtiniwalay. **17** Mening hazır bularni səzlixim Rəb tərripidin əməs, bəlki əzümning əhməklərqə yürəklik po etip mahtinixim, halas. **18** Nuroqun adəmlər insanlarqə po etip mahtanoqandikin, mənmu mahtinip baqay. **19** Qünki əzünglar xunqə dana boləqandin keyin, silər əhməklərgə səwr-taqət kiliqka razi bolisilər! **20** Məsilən birsi silərni qul kiliwalsa, birsi silərni yutuwalsa, birsi silərdin nəp alsa, birsi aldinglarda qongqilik kilsa yaki yüzünglarəqə kaqat salsa, silər uningəqə yol koyisilər. **21** Əpsus, nomus kiliq eytimənki, biz undak ixlərqə ajizlik kilduq! Əmma ular birər ixta mahtinixka petinoqan yərdə (əhməklərqə səzləwatimən!) mənmu xu ixta [mahtinixka] petinimən.

22 Ular ibraniylarmu? Mənmü xundak. Ular Israillarmu? Mənmü xundak. Ular İbrahimning nəslimu? Mənmü xundak. 23 Ular Məsihning hizmətkarlırimu? (mən əkildin azoqanlardək sözləwatimən!); mən tehimü xundak; ziyadə kəp zorukup ixlidim, intayin kəp dərriləndim, intayin kəp kətim kəmaldim, kəp kətim ölüm həwplirigə duq kəldim; 24 Yəhudiylarning «bir kəm kırık kəmqa» jazasioqə bəx kətim tartildim, 25 üq kətim tikənlik kəmqa jazasini yedim, bir kətim qalma-kesək kılindim, üq kətim kemə hədisisigə uqridim, bir keqə-kündüzni dengizdə ötküzdüm. 26 Daim səpərlərdə bolimən; dəryalarning həwplirini, kəraqqılarning həwplirini, yurtdaxlırimning həwplirini, yat əllikləarning həwplirini, xəhəring həwpini, bayawanning həwplirini, dengizning həwplirini, sahta kərindaxlar arisidiki həwplirini baxtin kəqürdüm; 27 əmgəklər wə japa ixlarda zorukup, pat-pat tünəklərdə, aqlikta wə usuzlukta, daim roza tutuxlarda, sooquklarda wə yeling-yalingaqlikta yürüp kəldim. 28 Bu sirttiki ixlardin baxka, iq-baoqrimda barlık jamaətlər üqün hər küni üstümni besip keliwatқан oqəmlərnı yəwatimən. 29 Hərkim ajizlisa, mən ajizlimidimmu? Hərkim ezip putlaxқан bolsa, mən ertənmidimmu?! 30 Əmdi əgər mahtinixim zərür bolsa, öz ajizlikimni kərsitidioqan ixlar bilən mahtinimən. 31 Rəb Əysaning Huda-Atisi, mənggü təxəkkür-mədhıylərgə layıq Boləuqioqə ayanki, mən yaloqan eytmidim. (a10n g165) 32 Dəməxk xəhıridə padıxah Aretasning kol astidiki waliy meni tutux üqün, pütün Dəməxk xəhıriıni kattıq təkib astioqə aloqanıdı. 33 Lekin

mən sepildiki bir kamardin sewət bilən pəskə qüxürülüp, uning kolidin kutulup қаqtim.

12 [əpsus], mahtiniwerixning zərüriyiti bar. Gərqə uning paydisi bolmisimu, mən Rəbdin kəlgən alamət kərünüxlər wə wəhiylər üstidə tohtilay. **2** Məsihdə boləjan bir adəmni tonuymən; u on tət yil ilgiri (təndə boləjan həldimu, yaki təndin taxkirimu bilməymən, Huda bilidu) üqinqi qat asmanoqa kətürüldi. **3** Mən xundak bir kixini bilimən (təndə boləjan həldimu, yaki təndin taxkirimu bilməymən, Huda bilidu) — **4** u jənnətkə kətürülüp, xu yərdə til bilən ipadiligili bolmaydiəjan, insanlarning deyixi mən'i qilinəjan ajayip ixlarni anglidi. **5** Xundak bir adəm bilən mahtinimən, əzüm həkqkidə bolsa ajizlikmdin baxqa birər ix bilən mahtanmaymən. **6** Hətta mahtinay desəmmu əhmək hesablanmaymən; qünki mən həkqikətəni eytkən bolattim; əmma birsi məndə kərginidin yaki mən toqruluk angliəninidin meni (manga axkarilənojan wəhiylərnin gəyət zor uluəlukəi tūpəylidin) yukiri oylap qalmisun dəp əzümni mahtinixtin yioqdim. Muxu wəhiylərnin zor uluəlukəi tūpəylidin kərəngləp kətməslikim üqün ətlirimgə sanjiləjan bir tikən, yəni meni urup tursun dəp Xəytanning bir əlqisi manga təksim qilinəjan; buning məksiti, mening kərəngləp kətməslikim üqündur. **8** Buning toqrısında u məndin kətsun dəp Rəbgə üq qətim yelindim; **9** lekin U manga: «Mening mehİR-xəpkətim sanga yetərlik; qünki Mening küq-Qudritim insanning ajizlikida toluq əməlgə axurulidu» — dedi. Xunga mən Məsihning küq-qudriti wujudumda tursun dəp ajizliklirimdin mahtinixni

tehimu huxluk bilən talliwalimən; **10** xunga mən Məsih üçün ajizliklarni, haqarətlərni, qiyinqiliklarni, ziyankəxliklərni wə azab-oxubətlərni hursənlik dəp bilimən. Qünki kaçan ajiz bolsam, xu qaşda küqlük bolimən. **11** Mən [mahtinip] dərwəxə əhmək bolup qaldim! Lekin özünqlar meni buningə məjbur kıldinqlar. Əməliyətə əslidə mən silər tərpinglardin tərpinixim kerək bolatti; qünki heq əziməs bolsammu, mən həliki «kaltis uluq rosullar»din heq tərəptə heq ixta kəm əməsmən. **12** Dərwəxə mən aranglarda boləqan qaşda rosulning bexarətlik alamətliri, hərtərəplik qidam-səwrqanlik iqidə məjizilik alamətlər, karamətlər həm qudrətlik məjizilər bilən əməldə kərsitilgən. **13** Silərni baxqa jamaətlərdin kaysi tərəptə təwən orunə qoydum? – pəkətla özümni silərnin üstünqlərgə yük kilip artip qoyimənim bilənmu?! Mening bu adalətsizlikimni əpu qiloqaysilər! **14** Mana, hazır yeninglarəqa üqinqi ketim berixqa təyyarmən, xuning bilən silərgə heq yük eqirimni saloqum yok. Qünki izdiginim igilikinglar əməs, bəlki özünqlardur; pərzəntliri ata-anilar üçün əməs, bəlki ata-anilar pərzəntliri üçün mal-mülük yioixi kerək. **15** Əmdi jeninglar üçün igilikimdin huxluk bilən sərp qilimən həmdə özümni sərp qilimən – gərqə mən silərni kaçqə səygənsəri mən xunqə az səyülsəmmu. **16** Əmdi xundak boləqini bilən, mən silərgə heq yük boləqan əməsmən; birak həligərlik kilip, mən silərni bablap qoydum! **17** Əjəba, mən silərgə əwətkən adəmlərnin birərsi arkilik silərdin nəp aldimmu?! **18** Mən Titusni silərnin yeninglarəqa berixqa ündidim wə yənə həliki qerindaxnimu uning bilən

billə əwəttim. Titusning silərdin nəp elip bakқан yeri barmu? Biz ikkiylən ohxax bir rohta yūriwatmamduk? Bizning baskan izimiz ohxax əməsmikən? **19** Yaki silər əzəldin bizni «Ular aldimizda əzlrini aqlap keliwatidu» dəp oylawatamsilər? [Ix undaq əməs]. Biz pəkət Məsihdə bolup Huda aldida sözləwatimiz; kiliwatқан həmmə ixlər, i səyümlüklirim, silərning etikadinglarni kurux üqündur. **20** Qünki mən yeninglaroğa baroqinimda, silərning ümid kילוan yerimdin qikmay kelixinglardin, əzümningmu silərning ümid kילוan yeringlardin qikmay keliximdin, yəni aranglarda oqowoğa-jedəl, həsəthorluk, oğəzəp-nəprət, mənəmənqilik, təhməthorluk, oğəywəthorluk, təkəbburluk wə parakəndiqiliklər bolarmikin dəp ənsirəymən; **21** — bu kətim silərning yeninglaroğa baroqinimda, aranglardiki gunah sadir kilip, taki bügüngə kədər ətküzgən napaklik, buzukluk wə xəhwaniy ixlardin tehi towa kilmioğan nuroqun adəmlərning səwəbidin Hudayim meni aldinglarda təwən kilip koyarmikin, xularning kilmixliri tüpəylidin matəm tutmay turalmaymənмикin, dəp ənsirəymən.

13 Bu yeninglaroğa üqinqi kətim berixim bolidu. «Hər bir həküm ikki-üq guwahqining aqzida ispatlinixi kerək». **2** Mən ilgiri ikkinqi kətim yeninglarda bolojinimda burun gunah sadir kילוanlaroğa həm kالoğan həmminglaroğa xundak eytkan, hazirmu silərdin neri bolsammu kaytidin aldin'ala agahlandurup eytimənki (silər Məsihning mən arkilik səzligənlikigə ispat tələp kilip keliwatqininglar tüpəylidin), mən baroqinimda heqkimni ayimaymən; dərwekə mən arkilik sözləwatқан

Məsih silərgə nisbətən ajiz əməs, bəlki aldinglarda intayin kudsətliktur; **4** U dərəkə ajizlikta krestlängən bolsimu, lekin Hudaning kudriti bilən yənla həyat. Bizmu Uningda ajiz bolsakmu, Hudaning silərgə karatқан kudriti bilən, Uningoşa baolinip həyat yaxaymiz. **5** Əmdi özüinglarni etikadta barmu-yok dəp təkxürüp kərüinglar; özüinglarni sinap bekinglar! Silər Əysa Məsihning özüinglarda boləanlikini (sinaktin xallinip qalmisanglar!) bilip yətməmsilər? **6** Əmdi silərning bizning sinaktin xallinip qalmioanlikimizni bilip qelixinglarni ümid qilimən. **7** Silərning heqkandaq rəzillik qilmasliqinglar üqün Hudaşa dua qilimiz; bu, bizning sinaktin etti dəp qariliximiz üqün əməs — hətta sinaktin etmidi, dəp qaralsakmu, məyli — muhimi silərning durus boləanni qilixinglar. **8** Qünki biz həqiqətkə qarxi heq ix qilalmaymiz; nemila qilsak u bəribir həqiqətni ayan qilidu, halas. **9** Qünki biz ajiz bolsakmu, silərning küqlük boləininglardin xadlinimiz. Xuningdək biz yənə xuningoşa dua qilimizki, silər kamalətkə yətküzülgəysilər. **10** Silərning yeninglaroşa barəinimda Rəb manga oqulitix üqün əməs, bəlki etikadni qurux üqün amanət qiləan həkukimni ixlitip silərgə kattik qollukni kərsətməslikim üqün, mən silərdin yiraqta boləinimda muxularni yazdim. **11** Əng ahirda, qerindaxlar, xadlininglar; kamalətkə yətküzülünglar, rişbət-təsəllidə küqəytilinglar; bir oy, bir pikirdə bolunglar; inak-hatirjəmliktə etüinglar; wə mehİR-muhəbbət wə inak-hatirjəmlikning Igisi Huda silər bilən billə bolidu. **12** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **13** Barlik mukəddəs bəndilərdin silərgə salam. **14** Rəbbimiz

Əysa Məsihning xapaiti, Hudaning mehir-muhəbbiti
wə Mukəddəs Rohning həmrəh-həmdəmliki silərgə yar
boləy!

Galatyaliklaroqa

1 Mənki Pawlus, rosul boləqan (insanlar tərripidin əməs yaki insanlarning wasitisi bilən əməs, bəlki Əysa Məsih wə Uni əlgənlərdin tirildürgüqi Huda'Ata tərripidin təyinləngən) **2** wə mən bilən billə turuwatqan barliq qerindaxlardin Galatiya əlkisidiki jamaətlərgə salam. **3** Huda'Ata wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehixəpət wə hatirjəmlilik boləqay! **4** U Huda'Atimizning iradisi boyiqə bizni bu həzirki rəzil zamandin qutkuzuxka Əzini gunahlırimiz üqün pida qildi; (aiōn g165) **5** Hudaəqa barliq xan-xəwəp əbədil-əbədgiqə boləqay, amin! (aiōn g165) **6** Silər əzünqlarni Məsihning mehixəpəti arkilik Qaqiroquqining yenidin xunqə tez yiraqlaxturup baxkiqə bir hil «hux həwər»gə əgixip ketiwatqininglarəqa intayin həyran qalmaktimən! **7** Əməliyəttə u heqkandəq baxka «hux həwər» əməstur! — pəkəttə bəzi kixilər silərni qaymakturup, Məsihning hux həwirini burmilimakqi boləqan, halas. **8** Lekin həttə biz əzimiz bolayli yaki asmandin qüxkən pərixte bolsun, birsi bizning silərgə jakarliəqinimizəqa ohximaydiəqan baxka bir «hux həwər»ni silərgə jakarlisa, bexiəqa lənət yaəqsun! **9** Biz burun eytkinimizdək, həzir mu mən xuni eytimənki, birsi silərnin qəbul qiləqininglarəqa ohximaydiəqan baxka bir hux həwərni jakarlisa, bexiəqa lənət yaəqsun! **10** Mən Hudani ixəndürüxüm kerəkmu yaki insanlarni ixəndürüxüm kerəkmu? Yaki insanlarni hursən qilixim kerəkmu? Mən insanlarni hursən qilixni nixan qiləqan bolsam, Məsihning quli bolmiəqan bolattim. **11** Əmdi, i qerindaxlar, silərgə xuni ukturimənki, mən jakarlaydiəqan

hux h w r insanlardin k lg n  m s. **12** Q nki mən uni insandin k bul k l jnim yok yaki birər kixi uni manga  g tkini yok, b lki  ysa Məsih manga w hiy arkilik y tk zɡ n. **13** Q nki sil r mening Y hudiylarning diniy yolida k ndak  ayat k q rg nlikim to ruluk – mening Hudaning jamaitig   x ddiy ziyank xlik k lip uning ra buzo unqilik k l janlikimni angli jansil r. **14** H md  m n Y hudiylarning diniy yolida elimizdiki nuro un t ngtuxlirimdin helila aldida turattim w  ata-bowilirimning  n’ nilirini saklaxka p wku’add  k zo in idim. **15**  mma anamning k rsikidin tartip meni  zi  q n ayrip, meh r-x pkiti arkilik meni qakiro an Huda  z Oo lini  ll r arisida jakarlax  q n m nd  uni axkarilaxni layik k rginid , m n  eqk ndak k n- t igisi bil n m slih tl xm y, **17** yaki Yerusalemo ra m ndin ilgiri rosul bol janlar bil n k r x xk  barmay, b lki udul  r bistan ra atlandim. Keyin D m xk k  k ytip k ldim. **18** Andin  q yildin keyin Yerusalemo ra Petrus bilən tonuxuxka bardim w  uning kəxida on b x k n turdum. **19**  mma xu qao da Rəbning inisi Yaku tin baxka rosullarning  eqk ysisi bilən k r xmidim. **20** Mana, mening sil rg   zair yazo jnim Huda aldida  eq yalo an  m s! **21** Keyin, mən Suriyə w  Kilikiyə  lkilirig  bardim. **22**  mma Yəhudiyədiki M sihd  bol jan jamaətlər meni qirayimdin tonumaytti. **23** Ular p k t burun bizg  ziyankəxlik k l jan adəmning  zi xu qao da yokatmakqi bol jan etikadni  zair hux h w r d p jakarlimakta, d p angli janidi; **24** xuningd k ular mening səwəbimdin Hudani ulu lidi.

2 Yənə buningdin on töt yil keyin, mən Barnabas bilən Yerusalemoğa qıktım; Titusnimu həmrah kılıp bardım. **2** Mən bir wəhiygə binaən xu yərgə barəjanidim; wə mən bikar qapmiojinimni yaki bikar qapmaywatqinimni jəzmləxtürüx üçün [Yerusalemdikilərnin] aldidə (əməliyəttə pəqət «jamaətning tüwrükliri»dəklərgə ayrim həlda) əllər arisida jakarlaydioğan hux həwərnə bayan kıldim. **3** Nətijidə, hətta manga həmrah boləjan Titus Yunanlik bolsimu, hətnini qəbul kılıxqa məjburlanmidi; **4** [xu qəşdiki «hətnə» məsilisi] bolsa, bizning Məsih Əysada muyəssər boləjan hərlükümüzni nazarət kılıx üçün arimizəyə soqunup kiriwaləjan, bizni kulluqqa qüxürüxməqə bolup, yaləjanqilik kılıəjan sahta qerindaxlar tüpəylidin boləjanidi. **5** Ləkin biz hux həwərninğ həkəqiti silərdin məhrum kılınmisun dəp ularəyə hətta bir səətqimu yol qoyəjinimiz yok; **6** ləkin abruyluq həsablənoğan adəmlərdin bolsa (məninğ ularning nemə ikənləki bilən karim yok; Huda həqkəndəq insəninğ yüz hatirisini qılmaydu!) — muxu abruyluq [ərbəblar] dəp sanəloğanlarning məndiki [hux həwərgə] qəxqini yok idi. **7** Dəl əksiqə, hux həwərnə hətnə kılinoğanlarəyə yətküzüx wəzipisi Petrusqa tapxuruloğəndəq, hətnisizlərgə yətküzüx wəzipisi manga tapxuruloğan dəp tonup yetip **8** (qünki Petrusni hətniliklərgə rosulluqqa Küqləndürgüqi bolsa, mənimu əllərgə [rosul boluxqa] küqləndürgənidi), **9** manga ata kılinoğan xu məhir-xəpkətni tonup yətkən «jamaətning tüwrükliri» həsablənoğan Yəqub, Kefas wə Yuhənnalar bolsa, silər əllərgə beringlar, biz hətniliklərgə barayli dəp

Barnabas bilən ikkimizgə həmdəmlik ong qolini berixti. **10** Ularning bizgə pəkət kəmbəoqəllərnı untumanglar degən birla təlipi bar idi; mən dəl bu ixka kızıoın bolup keliwatattim. **11** Birak, keyin Petrus Antakya xəhirigə kəlgəndə, uning əyiblik ikənliki enik boləoqqa, mən uni yūzturanə əyiblidim. **12** Qünki Yakupning yenidin bəzi adəmlər kelixtin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdastihan boləanidi; birak ular kəlgəndə, hətniliklərdin kərkup [xu kərindaxlardin] əzini tartti. **13** Hətta baxka Yəhudiy [kərindaxlar] uning bu sahtilikioja kəxulup kətti; hətta Barnabasmu azdurulup ularning sahtipəzlikigə xerik boldi. **14** Əmma mən ularning hux həwəarning həkikiti boyiqə durus mangmiojanlikini kərip, həmməylənning aldidila Petruska: «Sən Yəhudiy turup, Yəhudiylarning adətliri boyiqə yaximay, bəlki yat əlliklərdək yaxawatisən; xundak turukluk, nemixka sən yat əlliklərnı Yəhudiylardək yaxaxka zorlimakqimusən?» — dedim, **15** wə yənə: «Biz [ikkimiz] tuoquluximizdinla Yəhudiymiz, «gunahkar dəp karalojan yat əlliklər»din əməsmiz, **16** lekin insanning həkkanıy kəlinixini Təwrat kənunioja əməl kəlixka intilixliri bilən əməs, bəlki əysa Məsihning etikad-sadakətlıki bilən bolıdu, dəp bilimiz. Xunga Təwrat kənunioja əməl kəlixka intilix bilən əməs, bəlki Məsihgə baoləojan etikad bilən həkkanıy kəliniximiz üqün bizmu Məsih əysəoja etikad kəlduk — qünki həq ət igisi Təwrat kənunioja əməl kəlixka intilixliri bilən həkkanıy kəlinmaydu» — dedim. **17** Əmma Məsihtə həkkanıy kəlinixka izdənginimizdə, bizmu «gunahkar» dəp ispatləojan bolsakmu, Məsih əmdi

gunahning hizmitidə boluququ?! Yak, hərgiz! **18** Əmma mən əslidə oʻulatqan nərsilərnı kaytidin qursam, özümni [Təwrat qanunioqa] hilaplik qıloquqi dəp ispatlap kərsətkən bolimən. **19** Qünki mən Təwrat qanuni bilən Təwrat qanunioqa nisbətən öldüm; nətijidə, mən Hudaqqa yüzlinip yaxawatimən. **20** Mən Məsih bilən billə krestləngənmən, lekin mana, yaxawatimən! Lekin yaxawatqini mən əməs, bəlki məndə turuwatqan Məsihdur. Wə mening həzir ətlirimdə yaxawatqan həyat bolsa, meni səygən wə mən üqün Əzini pida qıloqan Hudaning Ooqlining iman-etikadidındur. **21** Mən Hudaning mehir-xəpkitini bikar qiliwətməymən; qünki həkqaniylik Təwrat qanuni arkilik kelidioqan bolsa, Məsihning əlüxi bikardin-bikar bolup qalatti.

3 I əqilsiz Galatyaliklar, kəz aldinglarda Əysa Məsih enik sürətləngən, aranglarda krestləngəndək kərüngənəkən, kim silərnı həkikətkə itaət qilixtin azdurup səhirlidi? **2** Mən pəqət xunila silərdin sorap biləyki: — Silər Rohni Təwrat qanunioqa intilix arkilik qəbul qildinglarmu, yaki [hux həwərnı] anglap, etikad arkilik qəbul qildinglarmu? **3** Silər xunqə əqilsizmu? Rohqa tayinip [həyatni] baxliqanikənsilər, əmdiliktə ət arkilik kamalətkə yətməqququ? **4** Silər [etikad yolida] bolqan xunqə kəp azab-əqubətlərnı bikarqqa tarttinglarmu? Dərwəqə bikarqqa kəttioqu?! **5** Silərgə Rohni Təminligüqi, aranglarda məjizilərnı yaritiwatquqi bu karamətlərnı silərnıng Təwrat qanunioqa intilip tayanqininglardin qılamdu, yaki angliqan həwərgə baqliqan ixənq-etikadinglardin qılamdu? **6** [Mukəddəs yazmilarda deyilgəndək]: «Ibrahım

Hudaşa etikađ kildi; bu uning h kkanilyiki hesablandi». 7 Xuning  q n, xuni q xinixinglar kerəkki, etikađtin tuşuluşanlarla İbrahimning həkikiy p rz ntlidir. 8 M k dd s yazmilarda Hudaning yat  llikl rni  zig  etikađ kilixi arkilik ularni həkkaniy kilidioşanliki aldin'ala k r l p, Hudaning İbrahim şa: «Səndə barlik  l-millətlərgə b ht ata kilinidu» d p hux h w rni aldin eytk nliki hatiril ng nidi. 9 Xuning bilən, etikađtin boluşanlar etikađ kiluşuqi İbrahim bilən təng b ht tapidu. 10 Lekin T wrat kanunioşa əməl kilimiz d p yürgənlər bolsa h mmisi lənətkə qalidu. Q nki [m k dd s yazmilarda] mundak yeziloşan: «T wrat kanunida yeziloşan h mm  əmrlərgə  zliksiz əməl kilmaywatkan h rbir kixi lənətkə qalidu». 11 Y n  roxənki, heqkim Hudaning aldida kanunioşa intilix arkilik h kkaniy kilinmaydu; q nki [m k dd s kitabta yeziloşinid k]: – «H kkaniy adım ix nq-etikađi bil n hayat bolidu». 12  mma kanun yoli etikađ yolioşa asaslanoşan  m s, b lki [m k dd s kitabta]: – «Kanunning  mrlirig   m l kiluşuqi xu ixlar bil n hayat bolidu» deyilg nd ktur. 13 Halbuki, M sih bizni T wrat kanunidiki l n ttin h r kilix  q n ornimizda l n t bolup b d l təlidi. Bu h kt  [m k dd s yazmilarda]: «Yaşaşq  esiloşan h rbir kixi lənətkə qaloşan hesablanşun» d p yeziloşan. 14 Xuning bilən Məsih  ysa arkilik İbrahim şa ata kilinoşan b ht yat  llikl rgimu k lt r l p, biz w d  kilinoşan Rohni etikađ arkilik kobul kilalaymiz. 15  erindaxlar, mən insanlarqə s zl ym n; hətta insanlar arisida  zara  hd  t z lsimu, baxq  heqkim uni yokq  qikiriwet lm ydu yaki uning şa

birer narsə qoxalmaydu. **16** Xuningdək, [Hudaning əhdisidiki] wədilər İbrahım wə uning nəsligə eytiloan. [Mukəddəs kitabta] U: «wə sening nəsiliringgə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «sening nəslinggə», (yəni yaləuz bir kixigila), dəydu — bu «nəsil» Məsihdur. **17** Mən xuni deməqimənki, Hudaning Məsihkə aldın tüzgən bir əhdisini tət yüz ottuz yildin keyin qüxürülgən Təwrat qanuni əməldin qalduralmaydu, Hudaning bu wədisini heq bikar qılalmaydu. **18** Qünki [wədə qilinoan] miras qanunoğa asaslanoan bolsa, mana u Hudaning wədisigə asaslanoan bolmaytti; lekin Huda xapaət bilən uni İbrahımoğa wədə arkilik ata qiloan. **19** Undaқта, Təwrat qanunini qüxürüxtiki məxsət nemə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikliri tüpəylidin, Hudaning mirasi wədə Qilinoquqi, yəni İbrahımning nəslı dunyağa kəlgüqə qoxumqə qilip berilgən; u pərixtilər arkilik bir wasitiqining qoli bilən bekitilip yoloğa qoyuloan. **20** Əmma «wasitiqi» bir tərəpningla wasitiqisi əməs (bəlki ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur. **21** Undaқта, Təwrat qanuni Hudaning wədilirigə zitmu? Yak, hərgiz! Əgər birer qanun insanlarnı həyatlikqə erixtürələydioan bolsa, undaқта həkqaniylik jəzmən xu qanunoğa asaslanoan bolatti. **22** Həlbuki, mukəddəs yazmilar pütkül aləmnı gunahning ilkiqə qamap qoyoan; buningdiki məxsət, əysa Məsihning sadakət-etiқadi arkilik wədinıng etiқad qiloquqilaroğa berilixi üqündur. **23** Lekin etiқad yoli kelip axkarə boluquqə, biz Təwrat qanuni tərəpidin qoşdilip, axkarə bolidioan etiқadni kütüxkə qamap qoyuloaniduk. **24** Xu tərəkidə, bizning etiқad arkilik həkqaniy qiliniximiz üqün

Təvrat qanuni bizgə «tərbiyiligi» bolup, bizni Məsihkə yetəklidi. **25** Lekin etiqaad yoli axkara bolup, biz əmdi yənə «tərbiyiligi»ning nazoritidə əməsmiz. **26** Qünki həmminglar Məsih əysaqa etiqaad qilix arqilik Hudaning oqulliri boldunglar. **27** Qünki hərqaysinglar Məsihgə kirixkə qəməldürülgən bolsanglar, Məsihni kiyiwaloqan boldunglar. **28** Məsihdə nə Yəhudi bolmaydu nə Grek bolmaydu, nə kul bolmaydu nə hər bolmaydu, nə ər bolmaydu nə ayal bolmaydu, həmminglar Məsih əysada bir bolisilər. **29** Silər Məsihkə mənsup boləjanikənsilər, silərnu İbrahımning nəsli bolisilər wə uningə wəda qilinoqan [bəht-saadətkə] mirashordursilər.

4 Yənə xuni eytimənki: Gərqə bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirashor gədək waqitlirida taki atisi bəlgiligən waqit toxmioquə, u əz əyidiki quldin pərqi bolmaydu. Qünki u yənə hojidarlar wə bala baqquqilarning baxquruxida bolidu. **3** Xuningə ohxax, biznu gədək waqtimizda, bu dunyadiki «asasiy qaidə-qanuniyətlər» astida kul boləjaniduk. **4** Lekin, waqit-saiti toluq toxqanda, Huda Əz Oqlini [bu dunyaqa] əwətti. U bir ayal kixidin tuquloqan, xuningdək Təvrat qanuni astida tuquloqanidi. **5** Buningdiki məqsət, Huda Təvrat qanuni astida yaxioqan [bizləni] bədəl tələp hərlükkə qikirip, bizning oqulluqqa qəbul qiliniximiz üqündur. **6** Həm silər Uning oqulliri boləjanliqinglar üqün, Huda Əz Oqlining: «Abba! Atam!» dəp qaqiroquqi Rohini əwətip qəlbimizgə saldi. **7** Xuning üqün, silər hazır kul əməs, bəlki oqulliridursilər; oqulliri boləjanikənsilər, Huda arqilik Əzigə mirashor bolisilər. **8** Burun, Hudani

tonumioqan waktinglarda dər wəkə yaloqan ilahların g
kulluqioqa tutuloqansilər. **9** Əmdilikdə, hazır [həqiqiy]
Hudani tonuqanikənsilər, — yaki enikrak qilip eytkanda,
Huda tərripidin tonuloqanikənsilər, əmdi silər nemə
dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy qaidə-
qanuniyətlər»gə qarap yanisilər? Ularning kulluqioqa
yengiwaxtin kaytixni halamsilər? **10** Silər alahidə kün, ay,
pəsil wə yillarni etiwaroqa elip hatiriləxkə baxlidinglar!
11 Mən ilgiri silərgə singdürgən əjrim bikar ketərmikin,
dəp silər üqün ənsirəwatimən. **12** Qerindaxlar, mən
xuni silərdin etünimənki, manga ohxax bolunglar; qünki
mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə manga heq
azar yətküzmiqənidinglar. **13** Əmma silərgə məlumki,
ətlimdikiki bir zəiplik tūpəylidin, mən hux həwəni silərgə
birinqi qetim yətküzgənqidim. **14** U qaoqda, ətlirimdikiki
bu zəiplik silərgə nisbətən sinəktək bolsimu, lekin silər
meni kəmsitmidinglar yaki qətkə qəkmidinglar. Əsxiqə,
meni Huda əwətkən bir pərixkini, hətta Məsih əysa
əzini kütəkəndək kütüwəldinglar. **15** U qaoqdiki bəht-
bərikitinglar əmdi nəgə kətti?! Mən silərgə guwahqi
bolup eytalaymənki, u qaoqda silər mumkin bolsa, manga
kəzliringlarni oyup berixkimu razi idinglar! **16** Əmdilikdə,
silərgə həqiqətəni səzligənlikim üqün dūxmininglaroqa
aylinip qaldimmu? **17** [Mən eytip ətkən] həliqi adəmlər
silərgə kizojinlik kərsitidu, əmma niyiti durus əməs; ular
pəkət silərnə [nijatning] sirtioqa qikirip, kizojinlikinglarni
əzligə qaritiwəlməqqi. **18** Əmma mən silər bilən
birgə boləqan wəqitlardila əməs, bəlki daim yahxi ixqa
kizojinlik qilixning əzi yahxidur, əlwəttə. **19** Səyümlük

balilirim! Məsih silərdə tərəldürülgüqə mən silər üçün toloqak azablrini yənə bir kətim tartiwatimən! **20** Mening hazirla yeninglaroqa berip, silərgə baxkiqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu; qünki bu əhwalınglar toqruluk nemə kilixni zadila bilməywatimən! **21** I Təwrat qanunining ilkidə yaxaxni halaydiqanlar, silərdin xuni sorap bakay, silər Təwratning əzidə nemə deyilgənlikigə qulak salmamsilər? **22** Təwratta, İbrahimning ikki oqlı bolup, biri dedəktin, yənə biri hər ayalidin bolqan, dəp hatiriləngən. **23** Dedəktin bolqan oqlul «ət bilən» tuqluqlan; hər ayalidin bolqan oqlul bolsa Hudaning wədisi arqilik tuqluqlandur. **24** Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki ayal [Hudaning insanlar bilən] tüzgən ikki əhdisininə wəkilidur. Birinqi əhdə Sinay [teqlidin] kelip, dərəkəqət balilirini qulluqta boluxqa tuqlidu; mana Həjər uningqə wəkildur; **25** demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teqliqə simwol qilinip, yəni bügünki Yerusalemoqa ohxitiqidu; qünki u xəhər wə uning baliliri qulluqta turmaqta. **26** Əmma yukiridin bolqan Yerusalem hərdur, u həmmimizning anisidur; **27** Qünki, [mukəddəs yazmilarda] mundaq yeziloqlan: — «Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuqlmas ayal! Təntənə qilip yangrat, toqla, i toloqak tutup bakimioqlan! — Qünki qlerib ayalning baliliri eri bar ayalningkidin kəptur!» **28** Əmdi i qerindaxlar, İshaq Hudaning wədisidin tuqluqlandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuqluqlan pərzəntlərmiz. **29** Lekin u qaqlada «ətlərdin tuqluqlan» bala «rohtin tuqluqlan» balioqla ziyankəxlik qiloqlinidək, hazır xundaq bolidu. **30** Lekin mukəddəs yazmilarda nemə deyilgən?

Uningda: «Sən bu dedikingni oqli bilən koxup həydiwət! Qünki dedəktin tapқан oqlul hərgiz hər ayalıngdin boloğan oqlul bilən miraşka ortaq bolmaydu!» dəp pütülgən. **31** Əmdi, kərindaxlar, biz dedəkning əməs, bəlki hər ayalning pərzəntliridurmiz. Məsih bizni hərlüktə yaxısun dəp hər kildi. Xuning bilən uningda tapan tirəp turunglar wə kullukning boyunturukioğa kaytidin kisilip kalmanglar.

5 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip koyayki, əgər silər hətnə kəbul kilsanglar, u qaşda Məsihning silərgə həqkəndək paydisi kəlmaydu. **3** Mən hətnini kəbul kילוğan hərбір kixigə yənə aghəlandurup həkikətəni eytip koyayki, ularning Təwrattiki barlik əmr-bəlgilimilərgə [toluk əməl kilix] məjburiyiti bardur. **4** Əy Təwrat kanuni arkilik özümni həkəkəniy adəm kilay degənlər, hərbinglar Məsihdin ayrilip, məhrum bolup, [Hudaning] xapaitidin qikip, yikilip uningdin kəldinglar. **5** Qünki Rohka tayinip həkəkəniylikka başlanoğan arzu-armanni etikad bilən təlpünüp kütməktimiz. **6** Qünki Məsih əysada hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə boloini pəkət muhəbbət arkilik ix kilidioğan etikadtur. **7** Silər obdan qepip mengiwatқанidinglar; birək kim silərni həkəkətə itaət kilixtin tosuwaldi? **8** Bunday kayil kilix amili silərni Qakiroquqidin boloğan əməs! **9** «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yooqinitidu!» **10** Özüm Rəbgə qarap kayil boldumki, silərmu bu ixta həq baxkiqə oyda bolmaysilər. Əmma silərni kaymuqturuwatқан kim boluxidin kət'iynezər, u qokum tegixlik jzasini tartidu. **11** Kərindaxlar, əgər mən «hətnə kilinix kerək» dəp jakarlap yürgən

bolsam, undaқта mən bۈgۈnki kۈngiqə yənə nemə
ۈqۈn [Yəhۈdiylardin] ziyankəxlikkə uqrap kelimən?
Əgər xundak kıloqan bolsam, «krest bizarlıqı» yok
kılınatti! **12** Silərni kۈtritiwatqan bu adəmlər əzlrini
ahta kiliwətsun dəymən! **13** Qۈnki kərindaxlar, silər
ərkinlikkə qaqırildinqlar. Lekin ərkinlikinqlarni ətlərnin
arzu-həwəslirigə qanduruxning bahənisi kilmanglar,
bəlki mehİR-muhəbbət bilən bir-biringlarning kulluqida
bolunglar. **14** Qۈnki pۈtkۈl Təwrat qanuni «Qoxnangni
əzۈngni səygəndək səygin» degən birlə əmrdə əməl
kılınidu. **15** Lekin pəhəs bolunglarki, bir-biringlarni
qixləp tartip yalmap yۈrۈp, bir-biringlardin yutulup
kətmənglar yənə! **16** Əmma xuni dəymənki – [Mukəddəs]
Rohqa menginglar, wə xu qaoqda silər ətlərnin arzu-
həwəslirigə yol qoymaysilər. **17** Qۈnki ət Rohqa zit
boloqan ixlarni arzu kılidu, wə Roh ətkə zit boloqan
ixlarni arzu kılidu. Ular ikkisi bir-birigə qarimukarxidur;
nətijidə, əzۈnglar arzu kıloqan ixlarni kılalmaysilər. **18**
Wəhalənki, silər Rohning yetəkqilikidə bolsanglar, u
qaoqda Təwrat qanunining ilkidə bolmaysilər. **19** Əmdi
ətnin əməlliri roxənki – zinahorluk, buzukluk, napaklik,
xəhwaniylik, **20** butpərəslik, sehİrgərlilik, eqmənliklər,
jedəllər, kizəqanqukluklar, oqəzəplər, rikabətlixixlər,
bəlgۈnqiliklər, guruhwazliklar, **21** həsəthorluklar,
qatilliklar, harakkəxliliklər, əyx-ixrətlər qatarlik ixlardur;
bu iqlar tooqruluk burunki eytkinimdək hazir yənə
bir kətim agahlandurimənki, bundak ixlarni kילוquqilar
Hudaning padixahlikioqa miraslik kilmaydu. **22** Wəhalənki,
Rohning mewisi bolsa mehİR-muhəbbət, xad-huramlik,

hatirjəmlək, səwr-takət, meħribanlık, yaxxılık, ixənq-sadıklık, **23** məmin-mulayimlık wə əzini tutuwelıxtın ıbarət. Muxundaq ıxlarnı tosidıoan heqkandaq kanun yoqtur. **24** Lekın Məsiħkə mənsup bolıoanlar ətlirini, xundaqla uningdiki ıxqlar wə həm həwəslərnı təng krestligən bolıdu. **25** Roħta yaxawatkan bolsak, Roħka əgixip mangaylı. **26** Bir-birimizni rənjitip, bir-birimizgə həsət kılıp, həkawur xəhrətpərəslərdin bolmaylı.

6 Qerındaxlar, aranglardın birsining həzırmu bir gunah-səwənlik sadır kılıwatkanlıkı bayqaloan bolsa, aranglardiki roħiy kixilər yuwax-mulayimlık roħi bilən unı yolıdın kayturup kelinglar. Xuning bilən bir waqıtta, əzünglarningmu azdurulup kətməslikinglaroqa diqqət kilinglar. **2** Bir-biringlarning eoırqılıkını kətürünglar. Xundaq kilsanglar, Məsiħning kanunioqa əməl kılıoan bolisilər. **3** Qünki birsining tarazioqa tohtioıudək ıxi bolmay turup əzini tarazioqa tohtioıudək dəp qaqlısa, u əz-əzini aldıoanlık, halas. **4** Lekın hərkim əz əməliyitigə qarap təkxürüp baqsun; xuning bilən baxqılarningkidın əməs, bəlki əz əməlliridinla pəhirləngüdək ıx bolsa, pəhirlənsə bolıdu. **5** Qünki hərбір adəm əz yükini kətürüxi kerək. **6** Hudaning söz-kalamidin təlim aloıuqi əzigə təlim bərgüqini əzidə bar bolıoan yaxxı nərsilərdin ortaq bəħrimən kılısun. **7** Əz-əzünglarnı aldimanglar — Hudanı aldap əhmək kılıqılı bolmaydu; qünki kim nemə terisa, xunı alıdu. **8** Əz ətlirining arzu-həwəslirini kanduruxqa uruq qaqqan kixi əz ətliridin qiriklik həsulını alıdu. Lekın Roħni hursən kılıx üqün uruq qaqqan kixi bolsa Roħtın mənggülık həyat alıdu. (aiōnios g166) **9** Xunga, yaxxı

ixlarni kilixtin h armayli. Uningo a erinmis k wakti-saiti toxkanda qoqum  osul alalaymiz. **10** Xu səwəbtin, bizdə pursət bolsila, həmməyləngə, bolupmu etikadtiki ailigə mənsup bololanlaro a yahxi ixlarni kilip berəyli. **11** Mana,  z kolum bilən xunq  qong hərplər bilən yazo inimo a karanglar! **12** Sil rg  hətnini qobul kilixni m jburlimakqi bololanlar, ularning hərbiri p k t əzlrining taxki kiyapitini p rdazlap kərsətməkqi bololan, halas; ularning bu m ksiti p k t «M sihning kresti» t p ylidin bololan ziyank xlidin qeqixtin ibarət, halas. **13** Q nki ular  zlrimu h tn  kilin jini bilən T wrat kanunio a əməl kilmaydu; lekin ular  tliringlardin mahtinix  q n bəribir sil rni hətnini qobul kildurmakqi bolidu. **14**  z mni elip eytsam, Rəbbimiz  ysa M sihning kresttiki [ l mi]din baxqa  eq ix bilən mahtanmioqaym n! Q nki Uning kresti wasitisidin bu dunya manga nisbətən krestl ng n w  m nmu bu dunyao a nisbətən krestl ng nm n. **15** Q nki Məsih  ysada n  hətnilik n  h tnisizlik degənlər k qk  ig  əməstur; birdinbir k qk  ig  bolidio ini p k t yengi bir yaralo uqidur! **16** Bu kaid  boyiqə mangidioqanlaro a, ularning həmmisigə w  Hudaning Israilio a hatirj mlik w  r h m-x p k t boloyay! **17** Buningdin keyin  eqkim bu ixlar bilən y n  meni awar  kilmisun! Q nki mən  z b dinimd  Əysaning yara izlirini k t rim n! **18** Kerindaxlar, Rəbbimiz  ysa M sihning meh r-x p kiti ro inglaro a yar boloyay! Amin!

Əfəsusluklarğa

1 Hudaning iradisi bilən, Məsih Əysaning rosuli bolğan mənki Pawlustin Əfəsusta turuwatқан muqəddəs bəndilərgə, yəni Məsih Əysada ihlasmən bolğanlarğa salam! **2** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehİR-xəpkət wə hatirjəmlik boləy! **3** Bizni Məsihtə, ərlərdə barlıq rohİy bəht-bərikətlər bilən bərikətligən, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi həm Atisi mubarək boləy! **4** Qünki U bizni, muhəbbət iqidə bolup Əzining aldida pak-muqəddəs, daqsiz turuximiz üqün aləm apiridə kİlinmay turupla tallıwaləyanidi; **5** U Əz iradisigə yaqqini boyiqə bizni aldin'ala Əysa Məsih arkilik Əzigə oqulluqqa qəbul kİlixka bekitkənidi; **6** bu ixta Uning mehİR-xəpkitining uluqluqİğa mədhİyə oqulidu; qünki U mehİR-xəpkiti bilən bizni Əz səyginidə xapaətləndürgənidi. **7** Biz Uningda [Atining] mehİR-xəpkitining molluqi bilən Uning qeni arkilik kulluqtin hər kİlinixka, itaətsizlikirimizgə qarita kəqürümgə muyəssər bolduk; **8** U [bu mehİR-xəpkətni] barlıq danalıq həm pəm-parasət bilən bizgə zor tartuqlidiki, **9** — U Əz kəngligə pükkən güzəl haqİxi boyiqə iradisidiki sirni, yəni waqit-zamanlarning pixip yetilixini idarə kİlix bilən barlıq məwjudatlarğa, yəni ərlərdə boləanning həmmisigə, zeminda boləanning həmmisigə Məsihni bax kİlip ularni Məsihtə jəm kİlix məksitini bizgə ayan kİldi; **11** Uningda bizmu Hudağa miras kİlinəy; biz xu məksəttə barlıq ixlarni əkil-iradisi boyiqə idarə Kİluquqining nixani bilən xu ixka aldin'ala bekitilgəniduk; **12** xuning bilən Məsihni awwal tayanq kİləy bizlər Uning xan-xərpining uluqluqini

namayan qilouqi bolduk; **13** həkikətning kalam-səzini, yəni nijatinglardiki hux həwəni anglap silərmu Uningoşa tayandinglar — wə Uningoşa ixəngininglarda, silər wədə qilinonan Mukəddəs Roh bilən mēhürləndinglar. **14** Hudaning xan-xəripining uluoluki namayan kilinip, igiliki üzül-kesil hər-nijat qilinouqə, Mukəddəs Roh mirasimizning «kapalət»i bolidu. **15** Xuning bilən, silərnin Rəb Əysaşa baolionan etiқadinglar wə barlik mukəddəs bəndilərgə bolonan muhəbbitinglar toqruluk angliqandin tartip, **16** dualirimda silərni əsləp, silər üqün rəhmət eytixni tohtatmidim; **17** tiləydiyoinim xuki, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi, xan-xərapning Igisi bolonan Ata silərnin Uni toluq bilixinglaroşa danalik həm wəhiyni əzləxtürgüqi rohni ata qiləy, **18** xuning bilən silərnin kəltiki kəzliringlar roxənlisip, Uning qakirikioşa baolanonan ümidning nemilikini, Uning mukəddəs bəndiliridə bolonan xəraplik mirasining qimmətlilikini **19** wə Uning ixəngüqi bizlərgə zor küqi bilən karatқан kudritining həsabsiz büyüklükini bilip yətkəysilər; **20** dəl xu kudrətni U Məsihni əlümdin tirildürüp, ərxlərdə Əzining ong yenida olturoşuzoşinida Uningda yürgüzgənidi; **21** pəqət bu zamandila əməs, bəlki kəlgüsi zamandimu Uni barlik həkümranliқtin, həküqtin, küq-kudrəttin, hojayinliқtin wə barlik tiləşə elinidionan həkəndə nam-xəraptin kəp üstün koyonan; **(aiōn g165)** **22** barlik məwjudatlarni Uning putliri astioşa koyup, jamaət üqün Uni həmmigə bax boluxқа ata qiləon. **23** Jamaət bolsa Uning teni, yəni həmmiini həmmə jəhəttin Tolduroşuқining mukəmməl jəwhiridur.

2 Wə silər bolsanglar, kəbihlikliringlar həm gunahliringlarda əlgən bolup, **2** bu dunyaning dəwrigə əgixip, hawaning hokukini tutkan həkümdarəya, yəni bügünki kündə itaətsizliktin boləjan pərzəntlərnəni kətritiwatkan rohka əgixip, bu ixlarda ilgiri mangoənsilər; (aiōn g165) **3** biz hər birimizmu ilgiri xularning arisida ətlirimizdiki xəhwət-həwəslərdə hayat ətküzgənmiz, ətlirimiz həm əz oy-hiyalimizning hahixlirəya əməl kilip, baxkilarəya ohxax, mahiyəttə «əzəptiki pərzəntlər» boləjanmiz; **4** birək Huda, mөл rəhim-xəpkətəni kərsətküqi bolup, bizni səygəndə bizgə kərsətkən aləmbəhx mehir-muhəbbiti tūpəylidin, — **5** həttə itaətsizliklərdə əlgən waqtimizdimu, bizgə Məsih bilən billə jan kirgüzüp (mehir-xəpkət bilən kətkuzulduŋlar!), **6** bizni Uning bilən billə tirildürüp, ərlərdə Məsih əysa bilən billə olturozozəjan; **7** məksiti kəlgüsi zamanlarda Uning Məsih əysada bizgə kəritiləjan mehirbanliqi bilən ipadiləngən xapaitining xunqə ojayət zor ikənləkini kəsitixtin ibarəttur; (aiōn g165) **8** qünki silər xəpkət bilənla ixənq arqilik kətkuzulduŋlar. Bu ix əzüŋgərdin kəlgən ix əməs, bəlki Hudadin kəlgən iltipət, **9** u zadilə adəmlərnəning əməl-əjrədin kəlməydu, bu həm həqkimning mahtanmasliqi üqündur. **10** Qünki biz Hudaning ixləgən hüniridurmiz, həyrhəh ixlər üqün Məsih əysada yaritiləjanmiz; Huda əsli bizning ularda mēngiximiz üqün bu ixlərnəni əldin'ala təyyariləjanidi. **11** Xunqə silər əslidə ətliringlarəya əsasən «yat əllər» dəp həsəblənoqinənlərnəni, — insanning kəli bilən ətliridə «hətnə kilinoəjanlar» dəp ataləjanlar tərəpidin «hətnisiz»

dəp ataloqanliqlarini, **12** xundaqla xu qaşda Məsihsiz bolup, Israilning puqraliqlining sirtida turup, wədilərnı elip kəlgüqi əhdilərnı yat bilip, bu dunyada ümidsiz həm hudasiz yaxioqlarini esinglarda tutunglar; **13** lekin əsli yiraqlarda boləqan silər hazır Məsihning keni arqilik yeqin qilindinglar; **14** qünki U bizning inaqlikimizdur, U ikki tərəpni bir qilip otturidiki ara tamni qeqiwətti; **15** yəni, Əz ətliri arqilik eqmənlikni tügıtip, bəlgilimilərnı kərsətkən, əmrlərnı yətküzgən qanunni bikar qilip, ikki tərəpni Əzidə yengi bir adəm qilip yaratti, xuning bilən inaqlikni apiridə kildi; **16** krestkə mihlinip muxuning wasıtisi bilən eqmənlikni kətl qilip, ikkisini bir təndə Huda bilən əpləxtürdi; **17** andin U kelip, yiraqlarda turoqan silərgimu inaqlik hux həwirini jakarlidi, yeqindikilərgimu inaqlikni jakarlidi. **18** Qünki hər ikkimizning Uning arqilik bir Rohta Ata aldioqa kirix hoquqimiz bardur. **19** Xunga xuningdin baxlap silər musapirlar, yaqa yurttikilər əməs, bəlki muqəddəs bəndilərgə wətəndax bolisilər, Hudaning əyidikiliridin bolisilər; **20** silər rosullar wə pəyoqəmbərlər boləqan ulning üstigə qurulmaqtisilər; binaning «burjək texi» bolsa Əysa Məsih Əzidur; **21** Uningda pütkül bina puhta jipsilaxturulup, Rəbdə muqəddəs bir ibadəthana boluxqa əsüp barmakta. **22** Silərmu [qoxulup] Uningda Hudaning bir turaloqusi boluxqa Rohta birləxtürülüp qurulmaqtisilər.

3 Xu səwəbtin silər «yat əldikilər» üqün Məsih Əysaning məhbusi boləqan mənki Pawlus — **2** (silər bəlkim manga tapxuruloqan, silərgə Hudaning xəpkitini elip

baridoqan oqoidarlikim toqiruluk, **3** yəni Uning manga wəhiy bilən sirni ayan qiloqanliqi toqiruluk həwərdar boluxunglar mumkin (mən bu toqrisida ilgiri az-paz yazoqanidim; **4** silər uni oquqoqninglarda, Məsihning siri toqiruluk yorutulqanlikimni bilip yetisilər) **5** ilgiriqi dəwrlərdə bu sir insan balilirioqa Uning muqəddəs rosulliri wə pəyoqəmbərlirigə Roh arqilik həzirkidək enik wəhiy qilinoqandək, ayan qilinoqan əməs. **6** Demək, hux həwər arqilik «yat əldikilər»din bolqanlarmu ortaq mirashorlar, təndiki ortaq əzalar, Məsih Əysada bolqan wədidin ortaq bəhrimən boluqular bolidu; **7** Hudaning xəpkiti manga elip kəlgən iltipət bilən, Uning küq-qudritining yürgüzüluxi bilən, mən bu ixqa hizmətkar qilip təyinləndim; **8** manga — muqəddəs bəndiliri iqidiki əng təwinidinmu təwən bolqan manga muxu iltipət, yəni əllər arisida Məsihning məlqərligüsiz bayliqliri toqiruluk hux həwər jakarlaş **9** wə xundaqla həmmiini yaratqan Hudada yoxurun bolup kəlgən bu sirning qandək əməlgə axuruluxi toqiruluk həmməylənni yorutux hizmiti amanət qilindi. (aiōn q165) **10** Buning məqsiti ərxlərdə bolqan həkümranlaroqa həm həkuklaroqa Hudaning kəp tərəplimilik danaliki jamaət arqilik həzir axkarə qilinixtin ibarəttur. **11** Bu ix bolsa, Uning Məsih Əysa Rəbbimizdə ijra qilinoqan mənggülik muddiasi boyiqidur; (aiōn q165) **12** Uning ixənq-sadikliqi arqilik biz jasarətkə həm Hudaning aldioqa hatirjəmlilik bilən kirix həkukioqa igə bolduk; **13** xuning üqün silərdin ətünimənki, mening silər üqün tartqan japa-jəbirlirim tüpəylidin pərixan bolmanglar; qünki bu ix silərnin xan-xəriplinglar bolidu). **14** Mən

xu səwəbtin tizlirimni Atiqə pükimənki, **15** (asman-zemindiki barlik atilik munasiwətlər Uningdin «ata» namini alidu) **16** U Əz xan-xəripidiki bayliqlar bilən, Rohi arkilik siləni iqki dunyayinglarda küqləndürgəy; **17** xuning bilən Məsih kəbblinglarda ixənq arkilik turup, silər mehır-muhəbbət iqidə yiltiz tartoqan, ul selinoqan, **18** barlik mukəddəs bəndilər bilən billə Məsihning muhəbbitining kəngliki, uzunluqi, qongkurluqi wə egizlikini qüxinip igiliwaləaysilər; yəni adəmnin bilip yetixidin həssiləp exip qüxidioqan Uning muhəbbitini bilip yətkəysilər, xuningdək Hudaning mukəmməl jəwhiri bilən tolduruloqaysilər. **20** Əmdi iqimizdə yürgüzidioqan kudriti boyiqə barlik tilikimiz yaki oyliqanlirimizdinmu həddi-hesabsiz artuq wujudkə qikirixkə kadir Boləuqioqə, — **21** Uningoqə dəwrdin dəwrgiqə, əbədil'əbədgiqə jamaəttə Məsih Əysə arkilik xan-xərap boləjay! Amin! (aīōn g165)

4 Əmdi xu səwəblərdin, Rəbning məhbusi boləqan mənki, [Hudaning] siləni qaqiroqan [büyük] qaqirikioqə layiq həlda mengixliringlarni ətünimən, **2** həmmə ixta kəmtərlük wə yuwax-mulayimlik bilən, səwrqanlik bilən, bir-biringlaroqə muhəbbət iqidə kəng kərsək bolup, **3** inək-hatirjəmlikning rixtisi bilən, Rohəta boləqan birlikni tutuxkə intilixinglarni [ətünimən]. **4** Tən birdur, Roh birdur, — huddi qaqiriləjininglarda, ohxax bir arzu-ümidkə qaqiriləjininglardək, — **5** Rəb birdur, iman-etikad birdur, qəməldürülük birdur, **6** həmmening Huda'Atisi birdur; U bolsa həmmidin üstün turəuqi, həmmi yürgüzgüqi wə həmmimizning iqidə Boləuqidur. **7** Xundaqtimu hazır hər birimizgə Məsihning iltipatinin

өлqimi boyiqə xəpkət təkdım kılınqandur; **8** xunga, mukəddəs kitabta [Huda] eytkinidək: — «U yukirioqa kətürüldi, [Insanlarni] tutkun kılouqılarni U Əzi əsir kılıp elip kətti, Həm insanlaroqa iltipatlarni təkdım kıldı». **9** Əmdi «kətürülgən» zat bolsa, [awwal] yərning tegigə qüxkən zatning Əzi əməsmu? **10** Qüxkən zat bolsa barlık ərxlərdin yukirioqa kətürülgənning dəl Əzidur; kətürülüşining məksiti, aləmning barlıqini tolduruxtin ibarət; **11** Xunga, bəzilərnı rosullar, bəzilərnı pəyoqəmbərlər, bəzilərnı hux həwərqilər, bəzilərnı baqqıuqi wə yaki təlim bərgüqilər kılıp təyinligən dəl Əzidur. **12** Bularning məksiti mukəddəs bəndilərnı hizmət wəzipisigə, jümlidin Məsihning tenini kurup qikixka qorallandurup kamalətkə yətküzüxtin ibarət; **13** wəzipə həmmimizning etiqadta həm Hudaning Oqlini toluk tonuxta birlikkə keliximizgiqə, kamil adəm bolup yetixip qikiximizgiqə, — yəni Məsihning mukəmməl jəwhiri gəwdiləngən kəddi-kamət əlqimigə yetiximizgiqə dawamlaxturulmaqta; **14** xundak bolqanda, yənə gedək balilərdin bolmay, adəmlərnıng kuwlukidın oylap qikқан aldəmqi niyət-pılanliri bilən, ularning hiylə-nəyringidin qikқан təlimatining dolqunliridin urulup, uning hərhil xamilida uyak-buyakka uqurulup kətməymiz; **15** əksiqə, mehır-muhəbbət iqidə turup həkikətkə berilip ix kərüp, bəximiz bolqan Məsihkə baqlinixta hər jəhəttin əsüp yetilidioqan bolimiz; **16** Uningdin pütkül tən, əzaliri bir-birigə jipsilaxturulup, ozukluk təminligüqi hərbir əgə arkılık bir-birigə tutaxturulup, hərbir əzaning əzigə has əlqəngən wəzipini ətixi bilən baroqanqə əstürülüp,

muḥəbbət iqidə öz-özini kurup qiqixka ixliməktə. **17** Xunga xuni eytimənki, Rəbtə uni tapilaymənki, yat əllərningkidək, yəni ularning öz oy-pikirlirining bimənilikidə mangojnidək mengiwərməslikinglar kerək; **18** ular kəlbining kattiklikidin kelip qiqқан bilimsizlik tūpəylidin, Hudaning ḥayatidin ada-juda kīlinip, qūxənqisi qarangojulixip kətkən, **19** ar-nomusni taxliwetip, nəpsaniyətqiliki awup ḥərhil iplasliklarni yūrgüzüxkə, kəyp-sapaḳa berilgən. **20** Əmma silər bolsanglar, Məsiḥni xundak yolda əginip tonuḳan əməsilər — **21** (ḥəqiqətning əysada bolōjnidək, uni ḥəqiqətən angliḳan, uningda əgitiḳən bolsanglar) — **22** demək, ilgiriki turmuxunglarḳa has bolḳan, aldamqi arzu-ḥəwəslərgə əgixip əzini bulḳiḳuqi «kona adəm»ni seliwetip, **23** oy-zehninglarning roḥida yengilinip, **24** Hudaning ohxaxliḳiḳa asasən, ḥəqiqəttin qiqқан ḥəḳḳaniylikta wə pak-muḳəddəslikta yaritilḳan «yengi adəm»ni kiyiwelixinglar kerəktur. **25** Xuning bilən yaloḳanqilikni seliwetip, ḥərbirimiz öz yeqinlirimiz bilən ḥəqiqətəni səzlixəyli; qūnki biz bir-birimizgə nisbətən bir tənning əzaliridurmiz. **26** «Aqqiḳlininglar, əmma gunah qilmanglar»; oḳəzipinglar kūn patḳuḳə dawam etiwərmisun; **27** yaki Iblisḳa ḥəq orun ḳoyup bərmənglar. **28** Oḳri ikkinqi oḳrilik qilmisun; əksiḳə u meḥnət qilip ikki ḳoliḳa tayinip ḥalal ix qilsunki, ḥajiti bolḳanlarḳimu bəlūp bərgüdək öz tapḳini bolsun. **29** Aḳzinglardin ḥəḳḳandak iplas səz qiqmisun, pəḳət angliḳuḳilarḳa xəḳḳət yətsun üqūn, eḥtiyajḳa uyoḳun wə adəmni kurup qiqḳidilḳan səzlərni eytinglar. **30** Hudaning Muḳəddəs

Rohioqa azab bərmənglər; çünki silər Uning bilən hər-nijat küni üçün məhürləngənsilər; **31** özünlərdin hərəkəndə əq-adawət, aqqıq-əzəp, kəhr, jedəl-majiralar, til-ağanət həmdə hərhil qara niyətləni neri qilinglar; **32** bir-biringlərdə mehriban, yumxaq dillik bolup, Huda Məsihtə siləni kəqürüm qilojində bir-biriningləni kəqürüm qilinglar.

5 Xunga Hudaning səyümlük pərzəntliridin bolup, Uni ülgə qilinglar; həmdə Məsih bizni səyüp, Özini biz üçün Hudağa huxpurak süpitidə hədiyə-kurbanlik boluxka atəp pida qilojəndək silərmu muhəbbət iqidə menginglar. **3** Əmma muqəddəs bəndilərgə layik həlda, buzukluk, hərəkəndə paskinilik yəki nəpsəniyətgilik arənglərdə həttə tiləjimu elinmisun; **4** Xundəklə ipləslək, əhmikənə parənglər yəki qəkina qəqəqlərmu tilinglərdə elinmisun — bulərmu muwəpik əməstür — bəlki əqzənglərdin təxəkkürlər qiqsun. **5** Çünki xuningdin həwərdəsilərki, hərəkəndə buzukluk qiloquqi, napək boləquqi yəki nəpsəniyətgikixi (bundək kixi əməliyəttə bir butpərəskə barəwər) Məsih wə Hudaning padixəhlikioğə mirəshor boləlməydu. **6** Həqkimgə özünləni qurək gəplər bilən əldətmənglər; çünki bu ixlər tüpəylidin Hudaning əzəzi itəətsizliktin boləqən pərzəntləning bəxiğə qüxidu. **7** Xunga ularəğə muxu ixlərdə xerik bolmənglər; **8** çünki silər əslə qarəngəjulək idinglər, ləkin həzir Rəbdə yorukluksilər; yoruklukning pərzəntlirigə layik menginglar **9** (çünki yoruklukning mewisə tolək mehribanlik, həqkəniyəlik wə həqikəttin tərkib tapqəndür), **10** nemə ixləning Rəbni hursən qilidəqənləniğəniğə

ispatlanglar. **11** Karangoʻluluktiki mewisiz ixlar bilən qetilib qalmanglar; əksiqə, ularni eqip əyiblənglar; **12** qünki ularning yoxurunqə ixligənlirini hətta tiləqə elixmu nomus ixtur. **13** Əmma yorukluk bilən əyibləp axkarilanoqan hərəkandək nərsə oquq kərünidu; yorukluk axkariləqan həmmə nərsə yoruklukka aylinidu. **14** Xuning üqün U mundək dəydu: — «Oyoqan, əy uyquqi! Tiril əlüklər arisidin! Wə Məsih seni parlap yoritidu». **15** Xuning üqün siləning mengiwatqan yolunglarəqə ehtiyat bilən dikqət qilinglar; yolunglar nadanlarningkidək əməs, danalarningkidək bolsun; **16** wəqit-pursətəni oqəniymət bilip tutuwelinglar; qünki muxu dəwr rəzildur. **17** Bu səwəbtin nadan bolmanglar, bəlki Rəbning iradisining nemə ikənlirini qüxəngüqi bolunglar; **18** Həraq-xarab iqip məst bolmanglar; xundək qilik adəməni xallaklaxturidu; buning ornioqə Rohqa tolduruloquqi bolunglar, **19** bir-biringlarəqə zəbur-nəqmilər, mədhiyə küyliri wə rohiy nahxilar eytixip, kəlbənglarda nahxa-nəqmilər yangritip Rəbni mədhiyilənglar; **20** hərdaim həmmə ixlar üqün Rəb Əysa Məsihning namida Huda həm Ata Boləqəqə təxəkkür-rəhmət eytinglar, **21** Məsihtin əyminip, bir-biringlarəqə boysununglar. **22** Silər ayallar, Rəbkə boysunoqandək əz ərliringlarəqə boysununglar; **23** qünki Məsih jamaətning bexi boləqandək, ər ayalning bexidur; Məsih yənə təngə kutkuzəqəqidur. **24** Əmdilikə jamaət Məsihkə boysuoqandək, ayallar ərlirigə həmmə ixta boysunsun. **25** Ərlər ayalliringlarni səyüglər, huddi Məsihningmu jamaətəni səyüp, uning üqün Əzini pida qiləqinidək səyüglər; **26** [Məsihning jamaət üqün] xundək

kilixi jamaətni muqəddəs kilip, «dasning süyi» boləjan səz-kalam bilən yuyup paklandurux üqündur, **27** xuningdək jamaətni xərəplik halda Əzigə hazır kilip, uni heq daə, qoruk yaki bularəja ohxax hərəkəndə nərsilərdin haliy kilip, toluq muqəddəs wə əyibsiz kilixtin ibarəttur. **28** Xuningəja ohxax, ərlər öz ayallirini öz tenini səygəndək səyüxi kerəktur; öz ayalini səygən kixi özini səygən bilən barawər. **29** Qünki heqkim əsla əzining etidin nəprətləngən əməs, əksiqə uni ozuklanduridu həm asraydu; bu huddi Məsihning jamaətni [ozuklanduridiəjiniəja həm uni asraydiəjiniəja] ohxaydu. **30** Qünki biz Uning tenining əzaliridurmiz: — **31** «Xu səwəbtin ər ata-anisining yenidin ayrilip, öz ayaliəja baəlinidu; ikkisi bir tən bolidu». **32** Bu sir intayin qongkurdur; əmma mən hazır Məsih wə jamaət toərluk səzləwatimən. **33** Əmma silərmu hərbinglər öz ayalinglarni əzünglarni səygəndək səyünglər; ayal bolsa, eridin əyminip, uni hərmətlisun.

6 Balilar, Rəbdə ata-aniliringlərəja itaət kilinglər; qünki bu durusdur. **2** «Atangni wə anangni hərmətlə» — bu bolsa öz iqiğə wədini aləjan birinqi əmrdir — **3** «Xuning bilən sening ixliring qutluk bolidu, zeminda uzun əmür kərisən» — [dəp wədə kilinəjan]. **4** Silər atilar, baliliringlarni hapa qilmanglar, bəlki ularni Rəbning tərbiyisi həm kərsətmisidə bekinglər. **5** Silər kullar, əttin boləjan hojayininglərəja Məsihkə itaət kiləjininglərdək qin kənglünglərdin əyminix wə titrəx bilən itaət kilinglər; **6** pəkət kəz aldidila hizmət kilip, adəmni hux kiləquqi kullardin bolmanglar, bəlki Məsihning kullirining süpitidə Hudaning iradisini jan-dil bilən bəja kəltürənglər, **7**

adamlargə əməs, bəlki Rəbgə qin dilinglardin hizmət
qilinglar; **8** xuni bilgənki, hərқандақ adəm birər yaxilik
qilsa, məyli u qul bolsun yaki hər bolsun, xu ix Rəbdin
uningoqa yanidu. **9** Silər hojayinlar, kulliringlaroqimu
ohxax yol bilən muamilə qilip, ularoqa həywə qilixtin qol
üzünglar; qünki ularningmu wə silərningmu hojayininglar
ərxtidur, Uningda hərқандақ adəmning yüz-hatirisini
qilix degənniing yoqluқini bilisilər. **10** Ahirda, qerindaxlar,
Rəbdə wə Uning küq-қudritidə küqləndürlünglar; **11**
Iblisning hiylə-nəyrənglirigə taқabil turuxunglar üqün
Hudaning pütkül sawut-yarioqini kiyiwelinglar; **12** qünki
elixidioqinimiz ət wə qan igiliri əməs, bəlki həkümranlar,
həqуқdarlar, bu dunyadiki qarangoquluқni baxқuroqуqi
dunyawı əmirilər, yəni ərxlərdə turuwatqan rəzil rohiy
küqlərdur. (aiōn g165) **13** Muxu wəjidin əzünglaroqa
Hudaning pütün sawut-yariқini elip artinglarki, rəzillik
künidə bərdaxlik bilən qattiq turidioqan, ahir həmmə ixni
ada qilip, yəni qing dəssəp turidioqan bolisilər. **14** Əmdi
qing turunglar – həqıqət bəlweoqini belinglaroqa baqlap,
məydənglərgə həqқaniylik sawutini kiyip, putunglaroqa
hatirjəm-inaqlik hux həwirini yətküzüxkə təyyarlik
qorukini kiyip, yəni qing dəssəp turunglar. **16** Bu
ixlarning həmmisidə iman-ixənqning qalkinini qoloqa
elinglar; uning bilən silər rəzil boluquning barlik
ot oқlirini əqüriwetələydiqan bolisilər. **17** Həmdə
bexinglaroqa nijatning dubuloqisini kiyip, Hudaning səz-
kalamini, yəni Rohning qiliqini elinglar; **18** həmmə waқit-
pəsildə Rohqa hərhil dua-tilawət həm iltija bilən dua
qilinglar; dəl bu ixta qət'iy hoxyar turup barlik muқəddəs

bəndilər üçün hər tərəplimə dua-iltijalar qilinglar;
19 mən üçünmu dua qilinglarki, — eşiz aqqinimda
manga sözlər kəlsun, hux həwərnin sirini dadillik
bilən axkarə qilay. **20** Mən dəl xu ixka zənjirlər bilən
baqlanğan əlqimən; xunga qilixka tegixlikim boyiqə,
[hux həwər yətküzüxtə] dadillik bilən söz qiliximoğa
[dua qilinglar]. **21** Əmdi mening toqramdiki ixlardin,
mening kəndək etüwatqanliqimdin həwərlinixinglar
üqün, səyümlük qerindax həm Rəbdə sadik hizmətkar
bolğan Tikikus silərgə həmmə ixlarni məlum qilidu. **22**
Mening uni dəl muxu ix üçün yeninglaroğa əwətixim,
silərnin ixlirimizdin həwərdar boluxinglar wə uning
kənglünğlaroğa təsəlli wə ilham berixi üqündür. **23**
Qerindaxlaroğa hatirjəmlik, muhəbbət həm iman-ixənq
Huda'Ata wə Rəb Əysa Məsihdin boləyay! **24** Rəb Əysa
Məsihni əlməs-qirimas səyğü bilən səyğüqilərgə mehir-
xəpkət yar boləyay!

Filippiliklaroqa

1 Əysa Məsihning kulliri bolqan Pawlus wə Timotiydin, Filippida turuwatqan, Məsih Əysada bolqan barliq mukəddəs bəndilərgə, yetəkqilər wə hizmətqilərgə salam!

2 Silərgə Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihtin mehixəpəkət wə hatirjəmlik ata qilinoyay! **3** Hərketim silərni əsliginimdə mən Hundayimoqa təxəkkür eytimən, **4** hərketim dua qilənimda, silərnin birinqi künidin tartip bügüngə kədər hux həwər hizmitigə bolqan həmkarlıqinglar tūpəylidin tohtimay xad-huramliq bilən silərgə dua-tilawət qiliwatimən; **6** qünki mening dəl xuningoqa ixənqim kamilki, silərdə yahxi ixni Baxliouqi bu ixni taki Əysa Məsihning künigiqə kamalətkə yətküzüp tamamlaydu; **7** mening həmminglar toqruluk xundak oylixim toqrudur; qünki mən kəlbinqlardidurmən; mən zindanda zənjirlənginimdimu wə hux həwərni aqliqinimdimu, dəlilliginimdimu [Huda manga yətküzgən] mehixəpəkəttin silərmu ortak bəhrimən bolisilər. **8** Mening Məsih Əysaning iq-baqrıda bolup silərni xunqilik təlpünüp seqinoqanliqimoqa Huda Əzi guwahqidur. **9** Mening dua-tilawitim bolsa, silərnin muhəbbitinglarning hərtərəplimə bilim wə ətrapliq sawat bilən yorutulup tehimu exip taxqayki, **10** silər nemə ixlarning əwzəl ikənlikini pərək etələydiqan bolup, Məsihning künidə pak-diyanətlik, əyibsiz bolisilər **11** həmdə Əysa Məsih arkilik bolqan, Hudaning xan-xəripi həm mədhıyisini elip kelidiqan həkkaniylikning mewisi bilən toldurulisilər. **12** Birak silərgə xuni həwərləndürməqimənki, i qerindaxlar, mening bu

əhwalim əməliyəttə hux həwərninğ tehimu kəng tarkilixi
üqün türtkə boldi; **13** Qünki mening qamilixim Məsih
üqün ikənliki imperator ordisidiki qarawulhanidikilərgə
wə baxqa həmməyləngə ayan boldi. **14** Xuning
bilən qerindaxlarning kəpinqisi mening qamilixim
tüpəylidin Rəbgə tayinip [Hudaning] səz-kalamini
qorqmay səzləxkə tehimu jür'ətlik boldi; **15** dərwəqə,
bəziliri həsət qilip yaki rikəbətlixip, bəziliri aq kəngüllük
bilən Məsihni jakarlaydu; **16** keyinkiliri bolsa bərhək
muqəbbəttin, mening hux həwərninğ aqlap ispatlixim
üqün muxu yərgə koyuləjanliqimni bilgənligidin xundaq
qilmakta; **17** Aldinqiliri bolsa qin kənglidin əməs, bəlki
xəhsiyətqilikidin, mening zənjirləngən dərdimğə dərd
qoxmaqci bolup xundaq qilmakta. **18** Əmdi bularəja
nemə degülük? Qandakla bolmisun, toəjra niyəttin
bolsun sahtiliktin bolsun, ohxaxla Məsih jakarlinidu; mən
xuningəja xadlinimən; bərhək, dawamliq xadliniwərimən.
19 Qünki dualiringlar wə Məsih Əysaning Roqining
quwwətlixini arqilik bu ixlar nijat-qutkuzuluxuməja mədət
bolidu dəp bilimən, **20** — demək, təkəzzalixim wə ümid-
istikim boyiqə heq ixta hijalətqilikte qalmastin, tirik
yaki əlük bolay, hərdaim boləjnidək həzirmu toluq
jasarət bilən Məsih tenimdə uluəqlansun! **21** Qünki mən
nisbətən həyatimning əzi Məsihdur, əlüh bolsa tehimu
paydiliqtur. **22** Jenim tenimdə qalsa, əmdi nesiwəm
yənə mewilik hizmət bolidu; lekin qaysisini əwzəl bilip
talliweliximni bilməywatimən; **23** mən həyat bilən mamat
otturisida qisilip qaldim; qünki bu dunyadin ayrilip,
Məsih bilən billə boluxqa intizarmən — bu ix ziyadə

əwzəldur; **24** əmma silər üçün jenimning tenimdə kelixi tehimu zərürüqu dəymən. **25** Əmdi buningoşa ixənqim kamil bolup, silərning etiqadta aloşa ilgirilixinglar həm xad-huram boluxunglar üçün mən silər bilən billə kelip dawamlıq turimən dəp bilimən; **26** xuning bilən mening silərgə yənə həmrəh boluqinim wəjidin mən arkilik Məsih əysada pəhirlinip təntənə kilixinglar tehimu ziyadilixidu! **27** Pəkət özüglarni Məsihning hux həwirigə layıq tutunglarki, mən yeninglaroşa berip silər bilən didarlaxqandimu, silərdin ayriloqandimu, ixliringlardin anglaydiuqinim silərning bir roh bir janda bolup qing dəsəp turup, hux həwərdiki etiqadning yolida kürəxkə intiliwatqininglar, **28** xundakla qarxi qikkuqilarning heqkandak wəhimiliridin patiparak bolup kətmigininglar bolsun; silərdiki bu oşəyrət, ularoşa həlakətning bəlgisi, silərgə bolsa kutkuzuluxunglarning alamiti, xuningdək alayitən Hudadin kəlgən bir alaməttur; **29** Qünki Məsihning yolida silərgə pəkət Uningoşa ixinixnila əməs, yənə Uning üçün horlukqa uqraxmu nesiwə kilinoqandur. **30** Qünki silər ilgiri məndə kərgininglardək wə xuningdək hazır angliuqininglardək mən yolukqan kürəxkə silərmu yolukmaqtsilər.

2 Əgər əmdi Məsihtə riqbət bar deyilsə, muhəbbətning təsəllisi bar deyilsə, Rohning sirdaxliki bar deyilsə, kəlbda iq aqrıtixlar həm rəhimdillik bar deyilsə, **2** — əmdi ohxax bir oy-pikirdə bolup, bir-biringlaroşa ohxax muhəbbəttə baqlinip, bir jan bir niyəttə bolup, aranglarda heq ix rikəbəttin yaki kuruk xəhrətpərəsliktin bolmisun; əksiqa, oy-hiyalinglarda kiqik peillik bolup hərbinglar

baxqilarni özünglardin yukiri dəp bilinglar; xundak bolqanda xad-huramlikimni kamil kilisilar. **4** Hərbiringlar pəqət ez ixliringlaroqa kəngül bөлüp qalmaq, bəlki baxqilarningkigimu kəngül bөлümlar. **5** Məsih əysada bolqan oy-pozitsiyə silərdimu bolsun: — **6** U Hudaning tip-xəklidə bolsimu, Əzini Huda bilən təng qilixni olja qilip tutuwalmidi; **7** Əksiqa, U Əzidin həmmi qurukdidi, Əzigə qulning xəklini elip, İnsanlarning siyaqioqa kirip, insaniy təbiəttin ortaqdax bolup, **8** Əzini təwən qilip, Həttə əlümgiqa, yəni kresttiki əlümgiqa itaətmən boldi; **9** Xunga Huda Uni intayin yukiri kətürüp mərtiwilik qildi, Uningoqa hərəkəndə namdin üstün bolqan namni beşixlidiki, **10** Əysaning namioqa asmanlarda, yər yüzidə həm yər astida barliq tizlar pükülüp, **11** Huda'Atioqa xan-xərap kəltürüp hər bir til əysa Məsihning Rəb ikənlisini etirap qilidu. **12** Xuning bilən, əy səyümlüklirim, silər həmixə itaət qilqininglardək, pəqət mən yeninglarda bolqinimdila əməs, bəlki hazırkidək mən silərdin neri bolqanda tehimu xundak itaət bilən əyminixtə, titrigən qalda əz nijatinglarni hərtərəpkə tətbiqlaxqa intilinglar. **13** Qünki Hudaning güzəl haqixi boyiqə siləning iradə tiklixinglaroqa wə xuningdək uni əməlgə axuruxunglarda iqinglarda ixliguqi Uning Əzidir. **14** Həmmə ixlarni oqdungximay yaki talax-tartix qilmay qilinglar; **15** xuning bilən silər əyibsiz, sap dillik bolup, bu dəwrdiki tətür, əsəbbiy adəmlər otturisida yaxap, ularning arisida dunyaoqa yorukluk bərgüqilərdək parlap, Hudaning daoşiz pərzəntliri bolisilar; **16** xuningdək qayatning sək-kalamini sunup bərgüqi bolqininglar töpəylidin, mən

silərdin Məsihning künidə bikar yügürməptimən, bikar japa tartmaptimən dəp pəhirlinip təntənə qılaylaydıoqan bolimən. **17** Hətta mən «xarab hədiyyə» süpitudə etiқadinglardiki qurbanlıq həm hizmət-ibadətning üstigə quyulsammu, mən xadlinimən, xundakla silər bilən billə ortaq xadlinimən. **18** Silərmu ohxax yolda xadlinisilər wə mən bilən billə ortaq xadlinixinglar kerək. **19** Lekin mən Rəbdə pat arida Timotiyni yeninglaroqa əwətixni ümid qilimənki, əhwalınglarni anglap mənmu hux bolsam; **20** qünki yenimda uningoqa ohxax, dilimiz bir boloqan, ixliringlaroqa qin dilidin kəngül bəlgüqi baxka adəm yoxtur. **21** Qünki həmmə adəm əysa Məsihning ixlirioqa əməs, bəlki əzining ixliri bilən xuqullinixka intilidu; **22** əmma silər uning salahiyitini, uning hux həwərning hizmitidə huddi atisioqa həmrah bolup ixləydiqan balidək mən bilən birgə mehnət singdürgənlikini bilisilər. **23** Əmdi aқiwitimning қандақ bolidioqanlikini eniқ bilgən һaman, uni dərһal mangduruwetixni ümid qilimən; **24** əmma əzümning yeninglaroqa pat arida baridioqanlikimoqa Rəb arқilik ixənqim bar. **25** Əmma buningdin awwal mening qerindixim, hizmətdixim həm səpdixim boloqan, silərning əlqinglar həm һajitimdin qıqqan qurbanlıq yardimınglarni yətküzgüqi Epafroditni yeninglaroqa əwətixni zərür taptim, **26** qünki u һəmminglaroqa seқinip təlpüngənidi həm silərning uning kesəl һalidin һəwər tapқininglar түpəylidin azablandı. **27** U dərwəқə kesəl bolup əjəlgə yeqinlixip qaldı; lekin Huda uningoqa rəһim qildi; həm mening dərdimning üstigə dərd bolmisun dəp yaloquz uningoqıla əməs, bəlki mangimu rəһim qildi. **28** Xuningdək

uning bilən yənə kərüxüp xadlinixinglar wə xundakla özümgə nisbətən dərdirimni azaytix üqün uni tehimu jiddiy yoləa salmaqimən. **29** Əmdi uni xad-huramlik bilən Rəbdə qəbul qilinglar həm uningdək adəmlərgə hərmət qilinglar; **30** qünki u Məsihning hizmitini dəp, siləning manga qilməqə boləan yardiminglarni bejirixtə yolukqan boxlukni toldurup əjəlgə yüzlinip, öz jenini təwəkkül qildi.

3 Ahirida, əy qerindaxlirim, Rəbdə xadlininglar! Bularni silərgə qayta yezix mən üqün awariqilik əməs, bəlki silərgə amanlik elip kelidu. **2** Itlardin həzi bolunglar, yamanlik qiloquqilardin həzi bolunglar, «tilim-tilim kəsküqilər»din həzi bolunglar! **3** Qünki həqikiy sünnətliklər bolsa Hudaning Rohi arkilik ibadət qiloquqi, Məsih Əysadin pəhirlinip təntənə qiloquqi, ətkə tayanmaydioqan bizlərdurmiz. **4** Meningmu ətkə tayanəquqilikim bar! Baxqilar «öz ətlirimgə tayansam bolidu» desə, mən tehimu xundak; **5** sünnətkə kəlsək, mən tuəulup səkkizinqi küni sünnət qilindim; Israil millitidin, Binyaminning qəbilisidimən, «ibraniylarning ibraniyisi»mən; Təwrat-qanuni tərəptin eytkanda, «Pərisiy» məzhəpidimu boləanmən; **6** Hudaəqə boləan qizəqinlikiməqə kəlsək, jamaətkə ziyankəxlik qiloquqi idim; Təwrat qanuni tələp qiloqan həqkaniylikqə kəlsək, əyibisiz idim; **7** əmma manga nemə ix «paydilik» bolsa, bularni Məsih səwəbidin ziyanlik dəp hesablidim; **8** Məsih Əysa Rəbbimni tonuxning əwzəlliki wəjidin, mən baxqə həmmə ixni ziyanlik dəp hesablaymən; mən dərwəkə Uning üqünmu həmmidin məhrum boləan; bərhək, Məsihkə

erixxim üçün bularni nijasət dəp hesablaymənki, **9** Məsihtə bolup, özümdiki kandaqtur həkkanıylik (Təwrat kanunidin qıkkən həkkanıylik)tin waz keqir, Məsihning etikad-sadıqlıki arkilik boləjan həkkanıylik, yəni etikad arkilik Hudadin boləjan həkkanıylikqa erixələymən; **10** muddiayim Uni tonuxtur, — yəni Uning əlöp tirilixining küq-қudritidə yaxap, Uning azablirioja sirdax-həmdəmliktə bolup, Uning əlümini ülgə kılıp əzgərtılıp, **11** xundaqla mumkin kədər əlümdin tirilixkə yetixni muddia kılımən. **12** Ularəja erixxim yaki kamalətkə yəttim deməkqi əməsmən; lekin Məsih Əysaning meni tutuwelixida boləjan muddia-nixanini əzüm tutuwalsam dəp qepip yürməktimən. **13** Kerindaxlar, mən əzümni uni tutuwaldim dəp qarimaymən. Pəkət xu bir ixnila kılımənki, ətöp kətkən ixlarni untup, aldimdiki ixlarəja intılıp, **14** nixanni qoqlap, Hudaning Məsih Əysada boləjan büyük qakirikidiki in'amioja qarap qepip yürməktimən. **15** Əmdi arimizdin kimki pixip yetilgən bolsa xu oy-məxsəttə bolayli. Əgər baxqıqə oy-məxsəttə bolsanglar, Huda bunimu silərgə kərsitip beridu. **16** Qandaqla bolmisun, qandaq əlqəmgə yətkən bolsaq, xu əlqəm boyiqə kədəm besiwəyli. **17** Meni ülgə kılıp əgixinglar, əy kerindaxlar, xundaqla biz silərgə tikləp bərgən nəmunə boyiqə ohxax yolda mangojanlarəjimu kəzünglarni tikip, ulardin əgininglar. **18** Qünki silərgə kəp kətim eytkinimdək, wə hazirmu kəz yaxlirim bilən qayta eytimənki, nurəjun kixilər Məsihning krestioja düxmən bolup mangmaqta. **19** Ularning aqiwiti həlakəttur, hudasi əzining kərnidur, xəripi kılıp mahtanoqini əz

nomussizlikidur, oyliqanliri pəkət bu dunyadiki ixlardur. **20** Həlbuki, bizning pükralikimiz bolsa ərxtidur, biz dəl xu yərdin Nijatkarning qüxüxini intizarlik bilən kütməktimiz — U bolsa Rəbbimiz Əysa Məsihdur. **21** U barlik məwjudatlarni Əzigə boysunduridiqan kudriti boyiqə bizning əbgar bu tenimizni əzgərtip, Əzining xan-xərəplik tenigə ohxax həloqa kəltüridu.

4 Əmdi, əy qerindaxlirim, səyğənlirim wə təlpüngənlirim, mening xad-huramlikim, mening beximning taji boluquqilar, Rəbdə qing turunglar, i səyğənlirim! **2** Ewodiyadin etünimən, wə Suntihədin etünimənki, Rəbdə bir oy, bir pikirdə bolunglar! **3** Durus, mən səndinmu tələp qilimənki, i həqiqiy həmboyunturukluk hizmətdixim, bu ayallarning yardimidə boləqin; mana ular mən wə Klimənt bilən billə, xundaqla namliri «həyatlik dəptiri»gə hatiriləngən baxqa hizmətdaxlirim bilən billə hux həwər hizmitini ilgiri sürüxtə birgə kürəx qiloqan. **4** Rəbdə xadlininglar; mən yənə eytimənki, xadlininglar! **5** Silərninğ mulayimlikinglar pütkül insanoqa ayan bolsun; Rəb yekindur! **6** Həq ix tooqruluk əndixə qilmanglar; bəlki hər bir ixta təxəkkür eytip tilikinglarni Hudaqə dua həm iltija arkilik məlum qilinglar; **7** xu qəoqda adəmning oyliqinidin exip qüxidiqan, Huda igə boləqan hatirjəmlik kəlbinglarni wə oy-pikringlarni Məsih Əysada qəoqdaydu. **8** Ahirida, əy qerindaxlirim, nemə ixlər həqiqət, nemə ixlər aliyjanab, nemə ixlər həqkəniy, nemə ixlər pak, nemə ixlər hux-yekimlik, nemə ixlər xan-xəhrətlik bolsa, kiskisi hər qəndəq ixlarda əhlak-pəzilət yaki mahtaxqə layiq tərəplər bar bolsa, xu ixləroqə kəngül

qoyup oylininglar. **9** Məndin əgəngən, qəbul qiloqan, angliqan wə məndə kərgənlərnin həkəndiki bolsa, silər xularqə əməl qilinglar; xundak qiloqanda hatirjəmlək İgisi bolqan Huda silərgə yar bolidu. **10** Əmdi mən Rəbdə ziyadə xadlandimki, silər hazır ahirda mənə bolqan kəyümqanlıqlinglarni kəytidin kərsətinglar (biliməni, mənə daim kəyünüp kədinglar, əmma pəkətlə kərsitix pərsiti qikmidi). **11** Mən bu gəpimni, birər mohtajliktin eytiwatqinim yəq; qünki əhwalim kəndəklə boluxidin kət'iyənəzər, bəriqə kənəət qilixni əginiwaldim. **12** Mən osal əhwalda yaxaxni bilimən, həm kəngriqiliktə yaxaxnimu bilimən. Hər ixta, hər əhwalda, həm toklukta həm aqliktə, həm bayaxatqiliktə həm mohtajliktə yaxaxning sirini əginiwaldim. **13** Mənə kudrət Bərgüqigə tayinip həmmə ixni qilalaydiqan boldum. **14** Həlbuki, mənə qiyinqilikiməqə ortək boluxunglar bilən yaxxi qildinglar. **15** Silərgimə məlumki, əy Filippiliklar, mən Makedoniyə əlkisidin ayrilip qikqinimda, hux həwərnə bəxkə yərlərgə yətküzgən dəsləptiki wəqitlarda, silərdin bəxkə həkqəndək jəməət bərix wə qəbul qilix ixlirida mən bilən həmkərləxmioqan. **16** Qünki Tesalonika xəhəridiki wəqtimdimə ehtiyajim qüxkəndə silər mənə bərnəqqə kətim yərdəm əwətinglar. **17** Mənə bundək dəyixim, silərdin birər səwəqətni izdəp səriqinim əməstür, izdiginim bolsa həsəwətinglarqə [rohiy] məwining kəp toplinixidin ibarəttür. **18** Ləkin məndə həmmə nərsə bər, hətta yetip əxkudək bər; silər əwətkənlirənglarni Epafrodittin tapxuruwelip tərəmgə siqmay qaldim wə məqlilikqə qəmdum. Bu əwətkinənglar intəyin huxbuy,

Hudaora qobul boloudek, xundaqla Uni hursan qilidiyan bir kurbanliktak idi. **19** Wə mening Hundayim siler mohtaj boloyan hamma narsini Məsih əysada boloyan xaxəripidiki bayliqlaroya اساسən mol təminləydu. **20** Əmdi Hundayimiz həm Atimizoya əbədil'əbədqə xaxərap boloyay! Amin. (aiōn g165) **21** Məsih əysada boloyan barlik mukəddəs bəndilərgə salam yətküzünglar. Yenimdiki qerindaxlardinmu silərgə salam! **22** Barlik mukəddəs bəndilərdin, bolupmu Kəysər [imperatorning] ordisida boloyanlardin silərgə salam! **23** Rəbbimiz əysa Məsihning mehır-xəpkiti rohinglaroya yar boloyay!

Kolossiliklǝrgǝ

1 Hudaning iradisi bilǝn Mǝsih Əysaning rosuli bolǝjan mǝnki Pawlustin wǝ qerindax Timotiydin, Kolossi xǝhiridǝ turuwatqan muqǝddǝs bǝndilǝrgǝ, yǝni sadik qerindaxlarǝja salam! Huda Atimizdin mehir-xǝpkǝt wǝ hatirjǝmlik silǝrgǝ bolǝjay! **3** Biz Mǝsih Əysaǝja baǝliǝjan etikadinglar wǝ barlik muqǝddǝs bǝndilǝrgǝ baǝliǝjan muhǝbbitinglar toǝruluk angliǝjandin keyin, silǝr ǝqǝn dua qilǝjnimizda silǝr ǝqǝn ǝrxlǝrdǝ saklaklik ǝmid tǝpǝylidin Rǝb Əysa Mǝsihning Huda-Atisǝja ǝzluksiz rǝhmǝt eytimiz; **5** Silǝr ilgiri bu ǝmid toǝrisida hux hǝwǝrdiki hǝkikǝt sǝzliri arkilik angliǝjansilǝr; **6** bu hux hǝwǝr pǝtkǝl jahǝnoja yetip kelip mewǝ berip awumakta, xundakla silǝrgimu yetip kelip, silǝr uni anglap Hudaning mehir-xǝpkǝtini hǝkikǝtǝn bilip yǝtkǝn birinǝi kǝndin baxlap u silǝrdimu mewǝ berip awup barmakta; **7** silǝr hux hǝwǝrni sǝyǝmlǝk idxiximiz ǝpafrastin ǝgǝngǝnsilǝr; u yardimizda Mǝsihning sadik hizmǝtqisidur; **8** u bizgǝ silǝrning Rohǝta bolǝjan muhǝbbitinglarni ayan qildi. **9** Bu sǝwǝbtin bizmu buning toǝrisida angliǝjan kǝndin baxlap silǝr ǝqǝn dua qilip iltija qilixni tohtatmiduk; tilǝydiǝjnimiz xuki, Hudaning iradisi hǝrtǝrǝplik danalik wǝ rohij yorutulux bilǝn silǝrdǝ toluk bildǝrǝlsun. **10** Xundak bolǝjanda silǝr Rǝbgǝ layik hǝlda hǝrtǝrǝptǝ Hudani hursǝn qilip, hǝrkandak gǝzǝl ixlarda mewǝ bǝrgǝndǝ, Hudani hǝkikij bilixinglar arkilik ǝsǝp yetilisilǝr; **11** bizni muqǝddǝs bǝndilǝrning yoruklukta bolǝjan mirasǝja muyǝssǝr boluxka layik qilǝjan Atisǝja tǝxǝkkǝr eytip, Uning xǝn-xǝrǝplik kudriti

boyiqə hərtərəpilik küq bilən hər ixlarda xadliqqa tolup qidamlik wə səwr-takətlik boluxqa küqləndürülisilər.

13 U bizni qarangojulukning həkümranlikidin azad kılıp, səygən Oqlining padixahliqioğa yetkəp koydi;

14 Uningda hərlük-azadliqqa, yəni gunahirimizdin kəqürümgə muyəssər bolduk. **15** U bolsa kərünməş Hudaning sürət-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur; **16** qünki Uningda barliq məwjudatlar, asmandiki bolsun, zemindiki bolsun, kərünidiqan bolsun, kərünməş bolsun, məyli təhtlər, hojayinlar, həkümranliqlar, həkukdarlar bolsun, barliq həmmə Uning tərripidin wə Uning üqün yaritiloqandur. **17** U həmmidin burundur, wə həmmə məwjudatlar Uningda bir-birigə baqlinip turmaqta; **18** U yənə tənning, yəni jamaətning bexidur; u baxlinixtur, əlgənlərdin tunji bolup tirilgüqidur; buningdiki məxsət, Uning pütkül məwjudatlar iqidə hər jəhəttin əng üstün orunda turuxi üqündur. **19** Qünki Huda Əzining mukəmməl jəwhirini Uningda turoquzuxqa, **20** wə Uning arkilik barliq məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layiq kərgənidi, yəni, Uning kresttə təkülgən kəni arkilik inaklik elip kəlgəndin keyin, — U arkilik məyli zeminda bolsun, ərlərdə bolsun barliq məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layiq kərgənidi; **21** wə əslidə rəzil əməlliringlar tüpəylidin Əzigə yat kılinoqan, kənglünglarda düxmənlik boləqan silərnimu, U Əz ətlik tenidə ölüm arkilik Əzigə pak-mukəddəs, əyibsiz wə daqsiz hazır kılıx üqün Əzi bilən əp kıləqan **23** (əgər silər etikadta ul selinip mustəhkəm turup, hux həwərdiki ümidtin neri kılınmisanglar); bu hux həwər pütkül asman

astidiki kainatta jakarlanoqan; mənki Pawlus Uningoqa
hizmətqi kılındim. **24** Əmdi mən silər üçün tartqan
japalirim üçün xadlinimən, wə xuningdək Məsihning
japalirida kəm boləanlirini öz ətlirimdə Uning teni,
yəni jamaət üçün toluqlaymən; **25** mən [jamaət] üçün
Hudaning səz-kalamioqa əməl kılıx üçün Uning manga
siləni dəp tapxuroqan oqjidarliqi boyiqə hizmətqi
kılındim; **26** bu səz-kalamidiki sir barliq əsirlərdin wə
dəwrlərdin yoxurun tutuloqan, əmma hazır mükəddəs
bəndilirigə axkarilandi; (aiōn g165) **27** qünki Huda ularoqa
əllər arisida əməlgə axuruluwatqan bu sirning xərəplik
bayliqlirini bildürüxni halidi; bu sir bolsa xan-xərəpkə
elip baroquqi ümid boləan, silərdə turuwatqan Məsihning
Əzidur. **28** Biz uni jakarlaymiz, hər bir adəmnə Məsihdə
kamalətkə yətkən həlda Huda aldida hazır kılıx üçün
barliq danalix bilən hər bir adəmgə jekiləymiz, hər bir
adəmgə təlim berimiz. **29** Mən xuningoqa intilip, Uning
wujudumda ixligini boyiqə kürəx kılıp japa tartimən;
Uning wujudumda ixligini dərwəkə tolimu zordur.

2 Qünki məndə silər üçün, Laodikiyədikilər üçün,
xuningdək didarimni kərmigənlərninğ həmmisi üçün
nəkədar zor kürəxning boluwatqanliqini silərgə
bilgüzməqimən; **2** küriximning nixani, həmməylənninğ
məhİR-muhəbbəttə bir-birigə baqlinip, qəblirininğ
riqəbətəndürülüxi, Hudaning sirini, yəni Məsihni
qüxinixtə wə toluq bilixtə boləan ixənq-hatirjəmlikkə
erixixi üqündur; **3** qünki Uningda danalixning wə
bilimning barliq bayliqliri yoxurunəandur. **4** Mening
buni deyixim, heqkimning siləni kayil qılarliq silik-

siPAYə gəpliri bilən aldimasliki üqündur; **5** qünki gərQə tən jəhətidin silərdin neri bolsammu, roh jəhətidin mən silər bilən billimən, silərninğ səptə turuwatqininglaroQə wə MəsiHgə baolıoQan etiQadinglarning qinglikioQə qarap xadlinimən. **6** MəsiH, Rəb əysani kandaq kəbul kıloQan bolsanglar, xu haldə Uningda menginglar, **7** silər təlim berilgəndəUk Uningda yiltiz tartip, etiQadinglar kuruluwatqan haldə, etiQadta hatirjəm kılınip, rəhmət eytixlar bilən taxqinlap turəuqi bolunglar; **8** heqkimning MəsiH boyiqə bolmioQan, pəylasopluk yaki bimənə aldamqilik bilən, insandin kəlgən təlimlər, yəni bu dunyadiki «asasiy kaidə-qanuniyətlər» boyiqə silərnəi əz oljisi kılip azdurmasliki üqün hezi bolunglar; **9** qünki Uningda, yəni MəsiHdə, Hudaning barlik mukəmməl jəwhiri tən xəklidə turidu; **10** wə silər Uningda, yəni barlik həkümdarlarning həm həkükdarlarning bexi Boləuqida mukəmməldursilər; **11** silər Uningda adəmning kəlisiz boləQan sünnət bilən sünnət kılinoQansilər; demək, MəsiHning sünniti bilən [gunahlik] ətkə baolənoQan təndin halas kılinoQansilər; **12** Uning bilən təng qəmüldürülüxtə dəpnə kılinoQansilər; silər yənə Uni əlümdin tirildürgən Hudaning wujudunglarda ixləydioQanlikioQə ixənq baolax bilən Uning bilən təng tirilgənsilər. **13** əmdi gərQə itaətsizlikinglar wə ətliringlardiki sünnətsizlikinglar tūpəylidin əlgən bolsanglarmu, U silərnəi MəsiH bilən billə janlandurdi; həmmə itaətsizlikirimizni kəqürüm kılip, **14** bəlgilimilərdə əz iqigə elinoQan üstimizdin ərz kılidoQan, bizni əyibləydioQan pütüklərnəi əqürüp

taxlidi; U ularni bizdin neri qildi, krestkə mihlatkuzdi.

15 U həkümdarlardin wə həkukdarlardin olja elip, [kresttə] ularni rəswa qilip ularning üstidin təntənə bilən oqəlibə qildi. **16** Əmdi heqkimning yeməkiqmək, heyət-bayramlar, «yengi ay» yaki xabat künlər jəhətliridə siləring üstünglərdin həküm qikirixioja yol qoymanglar; **17** bu ixlar bolsa bir kəlanggə, halas; uning jismi bolsa Məsihningkidur! **18** Heqkimning silərni «kiqik peillik» wə pərixtilərgə ibadət qilixka dəwət qilip in'aminglardin məhrum qilixioja yol qoymanglar; muxundaq kixilər [gunahlik] ətliridiki oy-pikirliri bilən həkawurlixip, kərgən kərünüxlərgə esiliwalmaktidur; **19** Ular «bax»ni qing tutqini yoxtur; lekin baxtin ügə wə singirlar arqilik pütkül tən quwwətlinidu wə bir-birigə baqlinip, Hudadin kəlgən awux bilən axmaqta. **20** Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kaidə-qanuniyətlərgə nisbətən əlgən bolsanglar, nemixka (bu dunyada yaxioqanlardək) «Tutma!» «Tetima!» «Təgmə!» degəndək bəlgilimilərgə riayə qilisilər **22** (bundak [bəlgilimilər ilkidiki] nərsiləring həmmisi istemal qilinix bilən yoxilidu)? Muxundaq bəlgilimilər pəkət insanlardin qikqan kərsətmilər wə təlimlərdin ibarət, halas; **23** ularda dərwəkə birhil pidaiylarqə ibadət, kiqik peillik wə öz tenigə qarita qattik qolluq boluxni dəwət qilix boləqqa, ularda danalixning kərünüxi bar; əməliyəttə [bundak danalixning] paydisi yoxtur — ular pəkət əttiki həwəslərgə yol qoyidula, halas.

3 Silər Məsih bilən təng tirildürülgən bolsanglar, əmdi yukiridiki ixlarəja intilip izdininglar; Məsih xu yərdə Hudaning ong yenida olturidu. **2** Kəngül-zehninglarni

yərdiki ixlaroşa əməs, bəlki yukirikı ixlaroşa koyunglar; **3** qünki silər əlgənsilər, wə həyatınglar Məsih bilən billə Hudada yoxurun turidu. **4** Əmma həyatimiz boləjan Məsih axkarılanəjan qaoşda, xuan silər uning bilən billə xan-xərəptə axkarilinidiəjan bolisilər. **5** Xunga yərgə təwə ixlarni kıləuqi hərəkəndək əzaliringlarni, yəni buzukluk, napaklik, iplas həssiyatlar, rəzil həhixlar wə nəpsaniyətqilik (u butpərəslikkə barawərdur)ni əlümgə məhküm kilinglar; **6** qünki bu iklar tüpəylidin Hudaning oşəziptə itaətsiz pərzəntlərgə qüxidu. **7** Silər bular arisida yaxiəjan waqtinglarda, bundək iklardimu mangəansilər. **8** Əmma hazır silər muxularningmu həmmisini əzünglardin seliwetinglar – yəni oşəzəp, kəhr-səpra, yaman niyətlər, təhmət, aşzinglardin qikidiəjan iplas səzlərnimu seliwetinglar. **9** Bir-biringlaroşa yaləjan səzlimənglar; qünki silər kona adəmnı kilmixliri bilən seliwətkənsilər, **10** wə yəngi adəmnı kiygənsilər; yəngi adəm bolsa əzini Yarətkuqining sürət-obrazi boyiqə toluk bilixtə daim yəngiliməktə; **11** uningda həqkəndək yunanlik yaki Yəhədiy, sünnətlik yaki sünnətsiz, yat mədiniyətlük, Skit, kul yaki hərlər məwjut əməstur; bəlki Məsih həmmidur, wə həmmididur. **12** Xunga, Hudaning talliwəlanliriəjan, pak-mukəddəs wə səyüngənlərgə layik, adəmgə iq aşritidiəjan başirlarni, məhrəbanlik, kiqik peillik, məminlik wə səwr-takətlikni kiyiwelinglar; **13** bir-biringlaroşa yol koyunglar, narazilik ix bolsa bir-biringlarni kəqürüm kilinglar; Məsih silərnı kəndək kəqürüm kıləjan bolsa silərmu xundək kilinglar. **14** Muxu ixlarning üstigə kamil birlikning rixtisi boləjan məhr-

muhəbbətəni qoxup beringlar. **15** Məsihning hatirjəmliki kəlbənglarda həküm sürsun (silər bir tən bolup bu hatirjəmliktə boluxka qaqiriloqan ikənsilər) wə xundaqla rəhmət eytixlarda bolunglar. **16** Məsihning səz-kalamini özünglarda bayliq hasil kilip turəuzunglar, barliq danalix bilən bir-biringlarəqə əgitinglar, jekilənglar, qin kəlbənglarda zəbur-nəşmilər, mədhijə küyliri wə rəhiy nahxilarni yangritip Hudani qirayliq mədhijilənglar; **17** wə həmmə ixlarda, səz bolsun, əməl bolsun, həmmisini Rəb Əysaning namida kilip, uning arkilik Huda'Atioqə rəhmət eytinglar. **18** Silər ayallar, Rəbdə boləqan süpitinglarəqə layiq əz ərliringlarəqə boysununglar; **19** silər ərlər, əz ayalliringlarəqə muhəbbət kərsitinglar; ularəqə aqqiq kilmənglar. **20** Silər balilar, ata-ananglarəqə həmmə ixlarda itaət kilinglar; qünki bundak kilix Rəbdə boləqan güzəl ixtur. **21** Silər atilar, baliliringlarning kəngligə azar bərmənglar; undak kilsənglar kəngli yara bolidu. **22** Silər kullar, əttin boləqan hojayininglarəqə həmmə ixta itaət kilinglar; pəkət kəz alididila hizmət kilip, insanlarni hux kiləuqi kullardin bolmənglar, bəlki Rəbdin əyminip qin kənglünglardin ix kərünglar. **23** Nemə ixni kiliwatqan bolsənglar, uningda insanlar aldida əməs, bəlki Rəb aldida kiləqandək jan-dil bilən uningəqə ixlənglar; **24** qünki mirasning in'amioqə Rəbdin muyəssər kilingəqanlikənglarni bilisilər; qünki silər Rəb Məsihning ibadət-kullukididursilər. **25** Əmma kim həkqaniysizlik kilsə kiləqan həkqaniysizliki əz bexioqə qüxidu; bu ixta həkqandək yüz-hatirə kiling yoktur.

4 Silər hojayinlar, kulliliringlaroşa adil wə toqra muamilə qilinglar; qünki ərxtə öz hojayininglarning barliqini bilisilər. **2** Dua-tilawətkə hərəkandəq wakitta berilinglar, buningda rəhmətlər eytixip hoxyar turunglar; **3** xuning bilən biz üçünmu dua qiləjaysilərki, Huda bizgə Məsihning sirini jakarlaw üçün Öz səzigə ixik aqsun; mən dəl sir üçün zənjirlər bilən baqlanoqanmən; **4** xunga qilixka tegixlikim boyiqə, sirni axkariliximoşa [dua qilinglar]. **5** Sirttikilərgə nisbətən danalix bilən menginglar, pursətlər qikkanda kəngül qoyup qoldin bərmənglar. **6** Silərnin gəp-səzliringlar hərdaim mehir-xəpkət bilən bolsun, tuz bilən tetitilsun; xuning bilən silər hər bir adəmgə kəndəq jawab berixni bilisilər. **7** Səyümlük qerindəx həm Rəbdə sadix hizmətkar, ixdiximiz boləqan Tikikus silərgə mən toqruluk həmmə ixlarni məlum qilidu. **8** Mən uni dəl muxu ix üçün yeninglaroşa əwətixim, silərnin əhwalinglarni biliwelixi wə xundəqlə kənglünqləroşa ilham-riqəbət berixi üçündür. **9** Mən əzi silərdin boləqan, sadix wə səyümlük qerindiximiz Onesimusni uning bilən əwəttim; ular silərgə muxu yərdiki barliq ixlarni məlum qilidu. **10** Türmidixim boləqan Aristarhus silərgə salam yollaydu; Barnabasning nəwri inisi Markusmu xundəq (silər uning toqruluk tapxuruqlarni tapxuruwaldinglar; u yeninglaroşa kəlsə, uni qəbul qilinglar); **11** Yustus dəp ataləqan Yəxuamu salam yollaydu. Hudaning padixahlıqi üçün mənə hizmətdəx boləqan sünnət qilinoqanlardin pəkət muxular bardur; ular mənə təsəlli boləqan. **12** Silərdin boləqan, Məsih Əysanın quli Əpafras silərgə salam yollaydu; u silərnin Hudaning pütkül iradisidə

mukəmməl, kamalətkə yetip qing turuxunglar üçün hərdaim silər üçün dualarda kürəx qilidu. **13** Qünki mən uningə guwahqimənki, u silər üçün, Laodikiadikilər üçün və Heyrapolistikilər üçünmu kəp japa tartidu. **14** Səyümlük tewip boləjan Luqadin silərgə salam, Demastinmu xundəq. **15** Laodikiadiki qerindaxlarəja bizdin salam, Nimfaəja həm uning əyidə yiqilidiəjan jamaətkimu salam eytinglar. **16** Bu hət aranglarda oquloəandin keyin, silər uni Laodikiyidiki jamaəttimu oqutunglar, və Laodikiyədikilərgə yazəjan hətni silərmu oqunglar; **17** və Arkippusqa: «Sən Rəbdə tapxuruwaləjan hizmitingə, toluq əməl qilixing üçün kəngül qoyəjin» — dənglar. **18** Mənki Pawlustin öz qolum bilən yazəjan salam. Mening kixənlip qamap qoyuloəanliqimni əslənglar. Silərgə mehır-xəpkət boləjay!

Tesalonikaliklaroqa 1

1 Mänki Pawlus, Silas hämdä Timotiydin Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdə boləjan, Tesalonika xəhīridiki jamaətkə salam. Silərgə mehīr-xəpkət wə hatirjəmlik boləy! **2** Biz dualirimizda siləni yad etip turup, Hudaəja silər üqün hərdaim təxəkkür eytimiz; **3** Huda'Atimizning aldidə etikadinglardin boləjan əməlliringlarni, mehīr-muhəbbəttin qikқан jəpalik əjringlarni, Rəbbimiz Əysa Məsihkə baəliəjan ümidtə boləjan qidamliqinglarni izqil əsləp turuwatimiz. **4** Qünki əy kərindaxlar, Huda səygənlər, Uning siləni talliəjanliki bizgə ayan. **5** Qünki hux həwirimiz silərgə yətküzülgində səzlər bilənla əməs, bəlki küq-kudrət bilən, Muqəddəs Roh bilən, mutlək jəzmləxtürülgən həlda silərgə yətküzülgən; uning üstigə, bizning siləning aranglarda boləjinimizda siləni dəp əzimizni kəndək tutқанlikimizni obdan bilisilər. **6** Xuning bilən silər eəjir azab-oқubət iqidə turuklukmu, Muqəddəs Rohning xadliki bilən səz-kalamni qəbul kəlip, bizni, xundakla Rəbning Əzini ülgə kəlip əgəxtinglar, **7** xuning bilən silər Makedoniyə wə Ahaya əlkiliridiki barliq etikədqilaroqa ülgə bolup qiktinglar; **8** qünki Rəbning səz-kalami silərdin pəkət Makedoniyə wə Ahayaəjila yangrap qəlməstin, bəlki həmmə yərgə Hudaəja baəlanəjan etikadinglar toəqruluk həmmə yərgə həwər tarkiliptu; nətijidə, bizning [xu yərlərdə hux həwər toəqruluk] həqnemə deyiximizning həjiti qəlmidi. **9** Qünki [biz barəjanliki jaydiki] kixilər siləning bizni kəndək qarxi aləjanliqinglarni, siləning butlardin kəndək waz keqip tirik wə həkəkiy Hudaning hizmitidə boluxқа,

xundakla Uning Ooqlining, yəni U ʻlumdin tirildürgən, kəlgüsida kelidioqan ʻzəzəptin bizni kütquzoquqi ʻysaning ʻrxtin kelixini kütüxkə Hudaoqa baqqanliqinglarni bayan qilixidu.

2 Qünki, i kerindaxlar, bizning aranglaroqa kirginimiz toʻqiruluk bilisilərki, u bikaroqa kətmidi. **2** Silərgə yənə xumu məlumki, gərqə ilgiri Filippi xəhiridə qiyin-kistak wə harliqqa uqrioqan bolsakmu, zor kattik qarxilikka qarimay Hudaning hux həwirini silərgə yətküzüxkə Hundayimizning mədət berixi bilən yürəklik bolduk. **3** Qünki bizning ʻtünüx-jekiləxirimizdə heqkandak aldamqilik, napak niyət yaki hiyligərlik yoktur. **4** Əksiqa, biz Huda tərpidin hux həwəning amanət qilinixka layik kərülgən adəmlər süpitidə biz xuningoqa munasip həlda adəmlərni əməs, bəlki kəlbimizni sinioquqi Hudani hursən qilix üqün [hux həwəni] jakarlaymiz. **5** Qünki silər bilgəndək biz heqkaysi waqitta aranglaroqa huxamətqilik bilən wə yaki tamahorlukka niqab takap kəlmiduk — (bu ixta Huda bizgə guwahqidur) — **6** gərqə biz Məsihning rosullirining süpitidə tələp yüklüyəydiqan bolsakmu, məyli silər bolunglar yaki baxqilar bolsun, heqbir insandin birər izzət-xəhrət izdigən əməs iduk. **7** Əksiqa biz aranglarda huddi bala imitidioqan ana əz bowaqlirini kəyünüp asrioqandək silərgə mulayim muamilidə bolduk. **8** Xu qaoqda, silərgə xundak təlpüngəniduk, silərgə pəkət Hudaning hux həwəri tapxuruxnila əməs, hətta əz jenimizni tapxuruxkimu razimiz; qünki silər bizgə intayin kədirlik idinglar. **9** Qünki, i kerindaxlar, bizning kəndak japalik əmgək qiləjinimiz

esinglarda bardur; heqkaysinglaroqa eojirimizni salmaslik
üqün keqə-kündüzlöp mehñet kilduk, Hudaning hux
həwirini silərgə yətküzduk. **10** Etikaqilardin boləjan
siləning aranglardiki əməliyətlirimizning qandak
ihlasmən, həkkanıy wə əyibsiz ikənlikigə özünglar
wə Hudaning Əzimu guwahqidur. **11** Wə yənə
silər bilgininglardək, atining öz pərzəntlirigə nəsihət
bərginidək biz hərbinglaroqa xundak jekilöp, riqbət-
təsəlli berip, silərni öz padixahlığıoqa wə xan-xəripigə
qakiriwatқан Hudaəja layik halda mengixka dəwət
kilduk. **13** Hudaəja yənə xu səwəbtin tohtawsiz təxəkkür
eytimizki, siləning bizdin angliəjan Hudaning səz-
kalamioqa kulaq saləjininglarda, uni insanlardin kəlgən
səz süpitidə əməs, bəlki uning əməliy süpitidə, yəni
Hudadin kəlgən səz-kalam dəp uni kəbul kildinglar; u
[səz-kalam] həzir ixəngüqi silərdə ixliməktə. **14** Qünki
silər, i kəringdaxlar, Yəhudiyə əlkisidiki Məsih Əysada
boləjan jamaətlərdin ülgə aldinglar; ular [xu yərdə]
Yəhudiylar tərpidin qandak harliklaroqa uqriəjan bolsa,
silərmu öz yurtdaxliringlar tərpidin ohxax harliklaroqa
uqridinglar. **15** Ular, yəni xu Yəhudiylar, əslidə Rəb Əysani
wə pəyojəmbərlərnəni əltürgən wə biznimu ziyankəxlik
kəlip kəqliwətkənidi. Ular Hudani narazi kəlip, wə həmmə
insan bilən kərixip, **16** «yat əlliklər»ning nijatlikka erixixi
üqün ularoqa səzliximizgə toskunluk kəliwatidu. Xuning
bilən ular gunahlırini üzüksiz qekigə yətküzməktə;
lekin oqəzəp ularning bexioqa toluqi bilən qüxürülük
aldida turidu. **17** Lekin biz, i kəringdaxlar, amalsiz
silərdin intayin kışka wəqit judalaxқан bolsakmu (təndə

bolsimu, kəlbda əməs), silər bilən yənə didar kərüxüxkə kəwətla intizarlıqımızdin yeninglaroşa berixka tehimu bək intilduk! **18** Xuningdək yeninglaroşa baroşumuz bar idi — əməliyəttə mənki Pawlus kayta-kayta tirixip baqtim; birək buningoşa Xəytan toşkunluk kildi. **19** Qünki bizning istək-ərzuyimiz, xadliqimiz wə Rəbbimiz Əysa kaytip kəlgəndə pəhirlinidioşan tajimiz nemə bolidu? Bu dəl silər özünglər əməsmu? **20** Qünki silər bizning pəhrimiz, bizning xadliqimiz!

3 Xuning bilən biz [silərdin həwərsiz] taqitimiz taq bolup, əzimiz Afina xəhiridə yaloşuz kəlip, **2** aldinglaroşa kərindiximiz həm Huda yolida Məsihning hux həwiridə boluwatқан hizmetdiximiz Timotiyni silərnə etikadta mustəhkəmləş-küqəytix wə rişbətəndürüş üqün əwətxni qarar kilduk; **3** [bizning uni əwətxtikə] məksitimiz, həqkimning bexinglaroşa qüxkən muxu zəhmət-kiyinqiliklər səwəbidin [etikadta] təwrinip qalmasıliki üqündür. Qünki özünglər bundak ixlaroşa uqraxka aldin'ala bekitilgən, dəp bilisilər. **4** Qünki biz silər bilən billə boləşan waqtimizda, silərgə həmmimiz azab-kiyinqilikka uqrimay qalmaymiz dəp aldin'ala eytkaniduk, əməliyəttə hazır deginimizdək boldi, dəp bilisilər. **5** Xu səwəbtin taqitim taq bolup, etikadinglarning zadi qandak ikənlikini bilix üqün, azduroşuqi silərnə azdurup bizning silərgə singdürgən əjrimiz bikaroşa kəttimikin dəp ənsirəp, Timotiyni yeninglaroşa əwətkənədim. **6** Ləkin Timotiy baya yeninglardin kaytip kəlgəndə, etikadinglər wə mehİR-muħəbbitinglər toşrisida bizgə yahxi həwər elip kəlip, silərnə bizni hərdəim seşinip turoşanlıqinglərnə

wə huddi biz silər bilən didarlixixka təlpügingimizdək, silərningmu bizni kərgünglar kəlgənlikini eytti. **7** Xuningdək, əy kərindaxlar, beximizə qüxkən muxundak barlik azab-oqubət wə eoqirqilik iqidə turiwatqinimizda silərdin, yəni qing etikadinglardin rioqbət-təsəlli taptuk; **8** Qünki Rəbdə qing turoqan bolsanglar, biz [əlməy], həyat qalimiz! **9** Əmdi silər üqün, Hudayimiz aldida silərning wəjinglardin tolimu xadlanduk, bu zor xadliqimizdin silər üqün Hudaəja qanqilik dərjida təxəkkür eytsak bolar?! **10** Silər bilən didar kərüxüx wə etikadinglardiki yetərsizliklərnə mukəmməl qilixka muyəssər bolux imkaniyiti üqün, keqə-kündüz Hudaəja zor təlmürüp yelinmaqtimiz. **11** Əmdi bizning Huda'Atimizning Əzi həm Rəbbimiz Əysa bizning yolimizni yeninglarəja baxlioqay; **12** əmdi mehİR-muhəbbətimiz silərgə toloqandək, Rəb silərning bir-biringlarəja wə həmmə adəmlərgə boləjan mehİR-muhəbbətinglarni axurup, tolup taxturoqay; **13** həm xundak boləjanda, Rəbbimiz Əysa Əzining barlik mukəddəs bəndiliri bilən billə qaytip kəlgəndə kəlbənglar bizning Huda'Atimiz aldida pak-mukəddəslikdə nuqsansiz boluxka mustəhkəmlinidu!

4 Ahirida, i kərindaxlar, biz Rəb Əysada turup silərdin xuni ətünimiz həm jekiləymizki, silər bizdin Hudani hursən qilixka qandak mengixinglar kerəklikini tapxuruwaləjininglardək həm hazır xu boyiqə mengiwatqininglardək, xundak qilixinglar tehimu exip taxqay. **2** Qünki silər bizning Rəb Əysa arqilik silərgə nemə əmrlərnə tapilioqanliqimizni bilisilər. **3** Qünki Hudaning iradisi xuki, pak-mukəddəs qilinin,

hərəkəndək buzukqiliktin saklinix, **4** yəni hər biringlar Hudani tonumaydioğan taipilərdək xəhwaniy həwəslərgə berilməy, bəlki kəndək kəlip əz tenini baxkurup, uni pak-mukəddəslikdə ar-nomus bilən saklaxni əginiwelixtur.

6 Bu jəhətlərdə heqkim əz kərindixining həkəkigə qang selip, əz payda-mənpəitini qoqlimisun; qünki biz ilgiri silərgə qüxəndürüp toluq agahlandıroqinimizdək, barliq muxundək ixlarda Rəb Əzi intikam aləquqidur.

7 Qünki Huda bizni napakliqkə əməs, bəlki pak-mukəddəslikdə yaxaxkə qəkirdi.

8 Xuning üqün bu [həkiqətəni] rət kəloğan adəm, insaniy həkukni əməs, bəlki silərgə Mukəddəs Rohini ata kəloquqi Hudani rət kəloğan bolidu.

9 Əmdi kərindaxliq mehir-muhəbbətkə kəlsək, bu toqrısında silərgə yezip olturiximizning həjiti yok. Qünki Huda Əzi bir-biringlarəqə mehir-muhəbbət kərsitixni əgətməktə.

10 Qünki silər pütkül Makedoniyə əlkisidiki həmmə kərindaxlarəqə xundək kəliwatisilər; xundək bolsimu, i kərindaxlar, xundək kəlixkə berilip tehimu exip texixinglarni,

11 xundəkla biz silərgə tapiliqinimizdək, tinq yürüxni, [baxqilarning ixlirioqə] [arilaxmay], əz ixinglar bilən bolup, ikki kəlunglarəqə tayinip yaxaxni nixan kəlip intilixinglarni ətünimiz.

12 Mana xundək kəlsanglar, sirttikilər aldida izzət-hərmətkə sazawər bolup mangisilər wə heqkimning kəlioqə bekinip kəlmaysilər.

13 Lekin, əy kərindaxlar, ümidsizlik iqidə yaxawatқан baxkə həmmisidək, [aranglardiki] [əlümdə] uhlap kəloğanlarəqə kəyoqurup həsrət qəkməslikinglar üqün ularning həli toqruluk həwərsiz kəlixinglarni halimaymiz.

14 Qünki biz əysaning əlüp tirilgənlikigə ixəngənəkənmiz, [əysa

qayta kəlgində], əlümdə Uningda uhlap qaloqlanlarni Huda Uning bilən billə elip kelidloqlanliqliloqla ixinimiz. **15** Qünki rəbning səz-kalami boyiqə silərgə xuni eytimizki, Rəb qayta kəlgüqə tirik qaloqlan bizlər uning aldiloqla qikiximiz jəzmən əlümdə uhlap qaloqlanlarningkidin awwal bolmaydu; **16** Qünki Rəb qattiq bir nəərə tartip, bax pərixting awazi wə Hudaning kanay sadasi iqidə asmandin qüxidu wə Məsihdə bolup əlgənlər awwal tirilidu; **17** andin tirik qaloqlan bizlər ular bilən birgə Rəb bilən hawada kərüxüx üqün, bulutlar arisiloqla elinip kətürülimiz; xuning bilən biz Rəb bilən mənggü birgə bolimiz. **18** Xunga, bir-biringlaroqla bu səzlər bilən riqləbət-təsəlli beringlar.

5 Lekin i qerindaxlar, silərgə xu ixlarning waqitliri wə zamanliri toqlrisida yeziximning həciti yok. **2** Qünki əzünglər obdan bilisilər, Rəbning küni huddi keqidə kirgən oqlrining kelixigə ohxax [tuyuksiz] kelidu. **3** Əmdi kixilər «[Dunya] tinq-aman boluwatidu» dəp turoqlanda, huddi həmilidar ayalning toloqliki uxtumtut tutqinidək, həlakət ularning bexiloqla tuyuksiz qüxidu; xuning bilən ular uningdin keqip kutulalmaydu. **4** Lekin silər, i qerindaxlar, qarangoqlulukta turoqluqlar əməsilər; xuning bilən u kün silərni oqlridək qəqütüp kəlməydu. **5** Qünki silər həmminglər yoruklukning pərzəntliri, kündüzning pərzəntliridursilər; biz keqigə təwə yaki qarangoqlulukqa mənəsup əməsmiz. **6** Xuning üqün baxqa həmmisidək uhlimayli, bəlki səgək wə salmaq bolayli. **7** Qünki uhlaydiloqlanlar keqisi uhlaydu, məst bolidiloqlanlarmu keqisi məst bolidu. **8** Birəq əzimiz kündüzgə mənəsup

bolqandin keyin, salmaq bolayli, kekrikimizgə etiqad wə mehır-muhəbbətni sawut qilip, beximizə nıjatqa baqlanqan ümidni dubuloqa qilip kiyıwalayli; **9** qünki Huda bizni Öz oəzipigə uqritix üqün əməs, bəlki Rəbbimiz Əysa Məsih arkilik nıjatqa erixtürüx üqün tallap bekitkən. **10** U biz üqün əldi — məksiti, həyat qelip oyqaq tursaqmu yaki [ölümdə] uhliqan bolsaqmu, bizning Uning bilən billə həyatta boluximiz üqündür. **11** Xuning üqün, hazır qiliwatqininglarəqa ohxax, bir-biringlarni dawamlıq rıqəbtləndürüp, bir-biringlarning [etiqadini] qurunglar. **12** Əmdi i qerindaxlar, aranglarda japalıq ixləwatqan wə Rəbdə silərgə yetəqkılık qilip, nəsihət beriwatqanlarni qədirlixinglarni etünimiz. **13** Bu hizmətliri üqün ularni qongqur hərmət wə mehır-muhəbbət bilən qədirlənglar. Bir-biringlar bilən inaq etunglar. **14** Əmma, i qerindaxlar, silərdin xunimu etünimizki, tərripsiz yürgənlərgə nəsihət beringlar, yürəksizlərni rıqəbtləndürunglar, ajizlarəqa yar-yələk bolunglar wə həmmə adəmgə səwriqan bolunglar. **15** Həqkaysinglar yamanlıqqa yamanlıq qılmaslıqqa kəngül bəlunglar, bir-biringlarəqa wə barlıq kixilərgə həmixə yaxxilik qilixqa intilinglar. **16** Hərdaim xadlininglar. **17** Tohtimay dua qilinglar. **18** Hərқandak ixta təxəkkür eytinglar. Qünki mana bular Hudaning Məsih Əysada silərgə qaratqan iradisidur. **19** Rohning otini əqürmənglar. **20** Aranglarda pəyoəmbərlərqə yetküzülgən bexarətlik səzlərni kəmsitmənglar; **21** həmmə gəpni təxxürüp ispatlap kəringlar; durus bolsa uni qing tutup [qoldin bərmənglar]. **22** Yamanlıqning hərқandak xəklidin əzünglarni yıraқ tutunglar. **23**

Hatirjæmlikning Igisi boløjan Huda Øzi silærni øzül-kesil pak-mukæddæs qiløay, Ræbbimiz Øysa Mæsih kayta kælgüqæ pütkül rohinglar, jeninglar wæ teninglarni øyibsiz sakliøay. **24** Silærni Qakiroquqi bolsa sadik-wapadur, U uni jæzmæn ada qilmay qalmaydu. **25** Qerindaxlar, biz üqün dua qilinglar. **26** Hæmmæ qerindaxlar bilæn pak søyüxlær bilæn salamlixinglar. **27** Mæn Ræbdæ silærgæ xuni jiddiy tapilaymænki, bu hætni [xu yærdiki] hæmmæ mukæddæs qerindaxlarøa oqup beringlar! **28** Ræbbimiz Øysa Mæsihning mehîr-xæpkiti silærgæ yar boløay!

Tesalonikaliklaroqa 2

1 Mänki Pawlus, Silas hämdä Timotiydin Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdə boləjan, Tesalonika xəhīridiki jamaətkə salam. **2** Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehīr-xəpkət wə hatirjəmlīk ata kīlinoqay! **3** Silər üqün Hudaəja hərdaim təxəkkür eytiximizəja toəja kelidu (hämdə xundak kīlix tolimu layıktur), i kerindaxlar, — qünki etiқadinglar küqlük əsməktə hämdə bir-biringlarəja boləjan mehīr-muhəbbinglarmu exip taxmaqta. **4** Xuning bilən biz əzimiz silərning bəxinglarəja qūxkən, xundakla bərdaxlik bəriwatқан barlik ziyankəxlik wə japa-eəjirqiliklar iqidə kərsətkən səwr-qidamlik wə etiқadinglar üqün, Hudaning hərқaysi jamaətliridə silərdin pəhirlinimiz; **5** bu ixlar Hudaning kelidiojan adil həkūmini kərsitidiojan roxən bir alaməttur wə xundakla, bu ixlar silərning Hudaning padixahlıqəja layıq həsablınixinglar üqün bolidu; silər mana xu padixahlıq üqün zulum-zəhmət qekiwatisilər; **6** xundak ikən, silərgə eəjirqilik saləjuqilarəja Huda eəjirqilik salsa, həm xundakla Rəb Əysa kudrətlīk pərixtiliri bilən ərxtin қayta kəringən qaoqda, eəjirqilikқа uqriojan silərgə biz bilən təng aramlıq bərsə durus ix bolmamdu? **8** Xu qaoqda U Hudani tonumaydiojanlardin, xundakla Rəbbimiz Əysa Məsihning hux həwirigə itaət қilmaydiojanlardin yalkunluk ot bilən intıqam alidu. **9** Bundak kixilər Rəbning huzuridin wə küq-қudritining xan-xəripidin məhrum kīlinip, mənggülük həlakət jazasini tartidu. (aiōnios g166) **10** U waқitta U Əzining barlik muқəddəs bəndiliridə uluəlinip, xu künidə barlik ixəngənlərdə

(silər dərwəkə bizning guwahlikimizə ixəngəndursilər)
Əzining karamətlikini kərsitip, mədhiyələngili kelidu.
11 Xuning üqün, biz silər üqün daim xundaq dua
qilimizki, siləni qakirəjan bizning Hudayimiz siləni Əz
[uluə] qakirikəjanə layik hesablap, yaxilikka intilgən
barlik güzəl məxsət-muddialiringlarni wə etikədinglərdin
qikqan barlik hizmətliringlarni küq-kudriti bilən əməlgə
axurəjan. **12** Xuning bilən, Hudayimizning wə Rəbbimiz
Əysa Məsihning mehir-xəpkiti arkilik Rəbbimiz Əysa
Məsihning nami silərdə xan-xərəp bolup uluəlinidu wə
silərmu Uningda xan-xərəpkə erixisilər.

2 I kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning kəyta kelixi,
xundaqla bizning Uning bilən bir yərgə jəm qiliniximiz
toərisida silərdin xuni ətünümüzki, **2** Əgər silər «məlum
rohtin kəlgən wəhiy»din bolsun, birsining səz-təlimidin
bolsun yaki «bizning namimizda» yeziləjan məlum
hətlərdin bolsun «Rəbning küni yetip kəldi» degən
səzni anglisanglar, jiddilixip həduqup kətmənglar yaki
dəkkə-dükkigə qüxmənglar! **3** Bu ixlarda hərəkəndə
adəmning hərəkəndə usul bilən siləni aldixəjanə yol
qoymənglar; qünki əwwal «[qəng] yenix» bolup, andin
«günəhiy adəm», yəni «hələkətkə məhkum qilinəuqi
adəm» axkarilanmıəjuə, axu kün kəlməydu. **4** Xu
adəm huda dəp ataləjanə yaki kixilər qəkunidiəjan
hərəkəndə nərsilərgə qarxi qikip, əzini həmmidin üstün
qilip kərsitidu; u xundaq qilip Hudaning ibadəthanisida
olturuwəlip, əzini Huda dəp kərsitip jakarlaydu. **5**
Mən silər bilən billə boləjan wəktimda bularni silərgə
eytkinim esinglarda bardu? **6** Wə uning bəlgiləngən wəkti-

saiti kəlmigüqə axkarılanmasliqi üqün, nemining uni tosup turuwatqanlıqi silərgə məlum. **7** Qünki «qanunni yoqatquqi sirlik küq» allıqqaqan yoxurun hərəkət qılmakta; ləkin bu ixlarni hazırqə tosup keliwatqan birsi bardur; U otturidin qıqkuqə xundak tosuqluq peti turidu; **8** andin axu «qanunni yoqatquqi» axkarilinidu; biraq Rəb Əysa aozidiki nəpisi bilənla uni yutuwetidu, kəlgən qaoqdiki parlak nuri bilən uni yoq qiliwetidu. **9** «Qanunni yoqatquqi»ning məydanəqa qıqixi Xəytanning pəntliri bilən bolidu, u hər türlüq küq-qudrət, məjizə wə yaloqan karamətlərnı kərsitip, **10** həlakətkə yüzləngənlərnı azduridioqan hərhil kəbih, hiylə-mikirlərnı ixlitidu. Ularning həlakət aldidə turuwatqanlıqining səwəbi əzlrini nijatqa yetəkləydiəqan həkikətni səyməy, uningəqa kəlbidin orun bərməslikidindur. **11** Xu səwəbtin, Huda ularəqa yaloqanqılıkqa ixənsun dəp həkikəttin qətnitidioqan bir küq əwətidu. **12** Nətijidə, həkikətkə ixənməy, bəlki kəbihlikni hursənlik dəp bilgənlərnıng həmmisi jazaəqa məhkum qilinidu. **13** Ləkin, əy, Rəb səygən qerındaxlar, biz silər üqün hərdaim Hudaəqa təxəkkür eytiximizoqa toqra keliduki, Huda Rohning wasitidə pak-muqəddəs qilinixinglar wə həkikətkə ixinixinglar arkilik silərnı nijatqa erixixkə muqəddəmdila talliwaldi. **14** U biz yətküzgən hux həwər arkilik silərnı xu nijatqa, yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning xan-xəripigə erixixkə qaqirdi. **15** Xuning üqün, əy qerındaxlar, tapan tirəp turunglar, biz silərgə eoqizqə yaki hət arkilik yətküzgən təlimni qing tutunglar! **16** Əmdi Rəbbimiz Əysa Məsihning Əzi wə bizni səygən, mehir-xəpkət bilən mənggülük

riq̄bət-təsəlli h̄əm ḡüzəl ümid ata k̄ilq̄jan Huda'Atimiz (aiōnios g166) 17 k̄əlb̄inglarni riq̄bət̄ləndürḡəy h̄əmdə silərni h̄ərbir ḡüzəl ix k̄ilixta, h̄ərbir yahxi səzlərni yətküzüxtə küqləndürḡəy!

3 Ahirida, i k̄erindaxlar, biz üq̄in dua k̄ilinglarki, Rəbning səzi huddi silərgə yətkən qaṣṣḍikigə ohxax, [h̄ərq̄andak yərdə] tez tarkalsun wə xan-xərəplik d̄əp uluṣlansun; **2** xuningdək bizning k̄əbih wə rəzil adəmlərdin k̄utuluximiz üq̄ünmu dua k̄ilinglar. Q̄ünki h̄əmmila adəm ixənq̄-etikadlik boluwərməydu. **3** Əmma Rəb Əzi ixənqliktur; U silərni mustəhkəm k̄ilidu h̄əm rəzil boluṣuqidin saklaydu. **4** Əmma Rəbdə, silərgə tapiliṣinimizni k̄iliwatisilər, xundakla dawamlıq k̄iliweridu, d̄əp hatirjəmmiz. **5** Əmdi Rəb k̄əlb̄inglarni Hudaning meh̄ir-muhəbbitigə h̄əm Məsihning səwr-qidamliṣiṣə q̄əmkəxkə yetəkligəy. **6** Əmdi k̄erindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning namida xuni tapilaymizki, bizdin aloṣan təlimlərgə riayə k̄ilmay, tərtipsiz yürgənlərdin əzünglarni neri tutunglar. **7** Bizdin q̄andak ülgə elixinglar kerəklisini əzünglar bilisilər; q̄ünki biz silər bilən billə boluṣanda tərtipsiz yürmigeniduk. **8** Heqkimning nenini bikarṣə yeməyttuk; bəlki biz heqkaysinglarṣə eṣjirimizni salmaslik üq̄ün, keqə-kündüzləp tirixip-tirmixip japalik ixləyttuk. **9** Bunday k̄iliximiz, silərdin yardəm k̄ütüxkə h̄əklilik bolmıṣanlikimizdin əməs, bəlki əzimizni silərgə bizdin yahxi ülgə qaldurup, silərning bizgə əgixixinglar üq̄ün idi. **10** Q̄ünki biz silərning yeninglarda boluṣinimizda silərgə: «Birsi ixliməymən desə, u yemisun!» d̄əp tapiliṣaniduk. **11** Q̄ünki biz aranglarda bəzilərnin tərtipsiz laṣaylap,

heq ixliməy baxqilarning ixlirioja arilixip yuridiojanlikini angliduk. **12** Biz muxundaqlarəja Rəb Əysa Məsihdə xundak buyruymiz wə ulardin etünüp soraymizki, tinq yaxap, əmgikinglar bilən ez neninglarni tepip yənglar. **13** Lekin silər, i kerindaxlar, yahxi ixlarni kilixtin erinmənglar. **14** Əmma əgər uxbu hetimizdiki səzlərgə itaət qilmaydiojan birsi bolsa, uningdin həzər əylənglar wə uni hijalətkə qaldurux üqün uning bilən bardı-kəldi qilmənglar. **15** Birak, uni düxmən qatarida kərməy, əksiqə uningəja bir kerindax süpitidə nəsihət qilinglar. **16** Hatirjəmlik İgisi boləjan Rəb hər wəkit hər yolda xəhsən silərgə hatirjəmlik ata qiləjay. Rəb həmminglar bilən billə boləjay! **17** Mənki Pawlus bu ahirki salimimni ez qolum bilən yazdim; bu, mening həmmə hətlirimning əzigə has bəlgisidur. Mana bu mening ez qəlimimdur. **18** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti həmminglarəja yar boləjay!

Timotiyofa 1

1 Kutkuzojuqimiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmri bilən Əysa Məsihning rosuli kılıp təyinlənən mənki Pawlustin **2** etikad yolidiki ezümning sadık oqlum boləan Timotiyofa salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpkət, rəhimdillik wə hatırjəmlik boləyay! **3** Makedoniyə əlkisigə barəanda, səndin etüginimdək [xuni yənə etünimənki], [xu yərdiki] bəzi kixilərgə bid'ət təlimlərnı egətmənglar dəp tapılıxıng üqün sən dawamlık Əfəsus xəhıridə qaləyın; **4** ularning əpsanilər wə ayıoı yox nəsəbnamilərgə bənd bolmaslıkını tapılıoıyın; bular Hudaning etikad arkılıkla əməlgə axurulıdıoıan Əz əyigə boləan pılanını ilgiri sürməydu, bəlki pəkət bımənə talax-tartıxlarnı kəltürüp qıqırıdu, halas. **5** Əmdilikdə bizgə tapılanəan təlimning muddiası sap kəlb, pak wıjdan wə sahtılıksız etikadın kelıp qıkıdıoıan mehır-muhəbbəttin ıbarəttur. **6** Bu ıxlarda bəzi kixilər qətnəp, bımənə gəplərnı kılıxka burulup kətti. **7** Ularning Təwrat qanunıning əliması boləusı bar; ıraq ular əzlırınıng nemə dəwatqanlıkını yaki əzlırınıng hədəp qəyt kılıwatqan səzlırınıng nemə ıkənlikını qüxənməydu. **8** Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat qanunını əynı muddiasıda qollansa, u paydılıktur. **9** Qünki biz yənə xuni bilimızki, Təwrat qanunı həkkanıy adəmlər üqün tüzülgən əməs, bəlki qanunə hılaplık kılıoıqılar wə boynı qattıqlar üqün, ıhlassızlar wə gunahkarlar üqün, ıplasar wə kupurluk kılıoıqılar üqün, atısını əltürgüqilər wə anısını əltürgüqilər üqün, qatıllar, **10** buzukluk kılıoıqılar, bəqqıwazlar, adəmlərnı kullukka bulıoıqılar,

yaloqanqilar, kəsəmhörler üçün və ya ki saqlam təlimlərə zit boləan baxqa hərəkəndə kilmixlərdə boləanlar üçün tüzülgən. **11** Bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layiq Boləuqi Hudaning mənə amanət kələan xan-xəripini ayan kələan hux həwərgə asasləoqan. **12** Mənə küq-küdrət bərgən, mənə ixənqlik dəp qarap, Əz hizmitigə təyinligən Rəbbimiz Məsih Əysəoqə təxəkkür eytimənki, **13** U mənə təyinlidi! — burun kupurluk və ziyankəxlik kələuqi, zalim bir adəm bolsəmmu, mənə rəhim kərsitildi; qünki mən bu ixləni nədanlik və etikədsizliktin kələanidim. **14** Həlbuki, Rəbbimizning mənə kərsətkən mehİR-xəpkiti ziyədilixip, Məsih Əysədə boləan etikəd və mehİR-muhəbbət wujudumoqə elip kirilixi bilən exip taxti. **16** Muxu səz ixənqlik və hər adəm uni qəbul kilixi tegixliktur — «Məsih Əysə günəhkarləni kütqüzux üçün dunyəoqə kəldi!». Mən günəhkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Ləkin dəl xu səwəbtin Məsih Əysəning əng əxəddiy günəhkar boləan mənə, keyin Əzigə etikəd kilip, mənəggülük həyatqə erixidələanlarəoqə misal kilip mənə Əzining bərlək səwr-təkitini ayan kilixi üçün, mənə rəhim-xəpət kərsitilgəndur. **(aiōnios q166)** **17** Əmdi mənəggülük Padixəhqa, yəni əlməydiələan və kəz bilən kərgili bolməydiələan, bİrdinbir Hudaəoqə əbədil'əbədgiqə hərmət-izzət və xan-xəp boləay! Amin! **(aiōn q165)** **18** Əy, oqlum Timotiy, burun sən toqruluk eytələan bəxərlək vəhİylərgə asəsən bu buyrukni sangə tapxurimən. Bu vəhİyləni kəral kilip, etikədtə və pak wİjdaningdə qing turup, güzəl urux kələaysən. Bəzilər wİjdanidə pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə uləning etikədi huddi

hada taxka urulup oʻrək boloqan kemidək wəyran boldi.
20 Humeneus wə Iskəndərlər mana xundak kixilərdindur.
Ularni kupurluk qilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning
ilkiqə tapxurdum.

2 Mən həmmidin awwal, [etikadqilaroqə] pütkül insanlar
üqün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət qilixini,
baxqilar üqün murajət qilixini wə təxəkkürlər eytixini,
2 bolupmu padixahlar wə barlik əməldarlar üqün dua-
tilawət qilixini jekiləymən. Xundak qiloqanda, biz toluk
ihlasmənlik wə salmaqlik bilən tinq wə aman-esən həyat
kəqürələymiz. **3** Bundak dua-tilawət qilix güzəl ixtur,
Qutkuzoquqimiz Hudani hursən qilidu. **4** Qünki U pütkül
insanning kutkuzuluxi wə ularning həqikətəni tonup
yetixini halaydu. **5** Qünki birla Huda bardur, Huda bilən
insanlar arisida bir kelixtürgüqimu bar, U bolsimu Əzi
insan bolup kəlgən Məsih əysadur. **6** U barlik insanlarni
hər qilix üqün Əzini qurban qilip bədəl təlidi; xundak
qilip bekitilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqə guwahlik
berildi. **7** Mən bu guwahlikni yətküzüx üqün jakarqi
wə rosul boluxka təyinlinip (mening bu səzlirimning
həmmisi rast, mən yaloqan gəp qilmidim), yat əlliklərgə
etikad wə həqikət yolida əgətküqi bolup tikləndim. **8**
Xunga, mən xuni halaymənki, ərlər kəyərdə bolsun,
duaəqə jəm boloqanda oqəzəpsiz wə dətəlxəpsiz həlda,
həlal əməllik qollirini kətürüp dua qilsun. **9** Ohxax
yolda ayallarmu muwapik kiyinip, əzlrini ar-nomus wə
salmaklik bilən pərdaz qilsun. Ularning əzlrini pərdazlax,
qaqlirini alahidə yasax wə altun, ünqə-mərwəyit wə esil
qimmət kiyim-keqəklər bilən əməs, **10** bəlki güzəl əməlliri

bilən pərdazlixini halaymən. Bu, Huda yolida təkwardar bolay degən ayallarğa yarixidu. **11** [Jamaət sorunlirida], ayallar tinq olturup, toluq itaətmənlik bilən təlim alsun. **12** Lekin ayallarning ərlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən. Əksiqə, ular tinq bolsun. **13** Qünki awwal Adəm'ata, keyin Həwa'ana yaritiloğan. **14** Awwal aldini azduruloğanmu Adəm'ata əməs, bəlki [Həwa'ana] idi. U tolimu aldanəjanlikidin ularning itaətsizlikigə qüxüp qaloğanidi. **15** Lekin ayallar etikadta, mehır-muhəbbət wə pak-muqəddəslikdə salmaqlik bilən turidioğanla bolsa, ular tuəqutta saq-salamət kutulidu.

3 «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxqa intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiloğan bolidu» degən bu səz həqstur. **2** Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluk, salmaq, pəmlik, ədəplik, mehmandost, Huda toqrisida təlim berələydiəjan boluxi, **3** xundakla hərəkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi, **4** əz ailisini yahxi baxquralaydiəjan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlirini ata-anisioğa boysunidiəjan qilip tərbiyiliyələydiəjan kixi boluxi kerək. **5** Qünki birsi öz ailisini baxquruxni bilmisə, u Hudaning jamaitidin qandakmu həwər alalisun? **6** [Yetəkqi] yengi etikadqilardin bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqrioğan həkümigə qüxidu. **7** U [jamaətning] sirtidikilər tərpidinmu obdan tərpliniəjan boluxi kerək; xundak boləqanda, u baxqilarning qarilixioğa uqrimaydu, Xəytanning qiltiqioğa qüxməydu. **8** Huddi [yetəkqilərgə] ohxax, jamaətning hizmətkarlimu salmaq,

ikki hil gəp qilmaydigan, harak-xarabka berilmaydigan, nəpsaniyətqi bolmigan kixilərdin boluxi, **9** pak wijdani bilən etikadning sirini qing tutidigan boluxi lazim. **10** Bunday adəmlərnimu aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpliri bolmisa, andin hizmət wəzipisigə qoyuxka bolidu. **11** Xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirimu təmkın, pitnə-pasat qilmaydigan, salmaq wə hərқandak ixta ixənqlik bololanlardin boluxi lazim. **12** Hizmətkarlar bir hotunluk, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxқuridigan kixilərdin bolsun. **13** Hizmətkarning wəzipisini obdan orunolanlar əzi üqün yahxi nam-atakka sazawər bolidu wə Məsih əysada bolan etikadta zor jür'ət-ixənqkə erixidu. **14** Mən gərqə pat arida yeningoqa yetip berixni arzu qilsammu, yənıla bu hətni yazdim; **15** Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni қandak tutux kerəklisini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaiti, həқikətning tüwrüki wə təglikidur. **16** Həmməylən etirap qilmay turalmayduki, ihlasmənlikning siri büyüktur: — «Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həққaniylikini ispatlidi, Pərixtilərgə u kəründi, Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandi, Jahanda Uningoqa iman kəltürüldi, U xan-xərəp iqidə ərxkə kətürüldi».

4 Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etikadtin yenip, aldamqi rohlaroqa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu. **2** Bunday [təlim bərgüqilər] sahtilikta yaloqanqilik qilip, huddi daqmallap kəydürüwətkəndək öz wijdanini yokitip qoyoqan; **3** ular nikaqlinixni wə bəzi yeməklilərnı istemal qilixni mən'i qilidu. Əmma [ular mən'i qilidigan] yeməklilərnı

Huda Өzigə etikad qiləjan həm həqiqətni bilgənlərnin
təxəkkür eytip qəbul qilixi üçün yaratqanidi. **4** Qünki
Huda yaratqan həmmə nərsə yaxxidur, ular təxəkkür
bilən qəbul qilinsa, ularning heqkaysisini qəkləp rət
qilixqə bolmaydu. **5** Qünki ular Hudaning səz-kalami wə
insanlarning duasi bilən həlal qilinidu. **6** Bu nəsihətlərnə
qerindaxlarning səmiğə salsang, Məsih Əysaning yaxxi
hizmətkari boləjan bolisən. Xundakla, özünqning əstayidil
əgəxkən etikadtiki wə saqlam təlimlərdiki səzlər
bilən kuwwətləndürülgənləriking ayan bolidu. **7** Əmma
ihlassizlarning wə momaylarning əpsanilirini qətkə
qekip, özünqni ihlasmənləlik yolida qeniqturup yetixtürqin.
8 Qünki «Bədənni qeniqturuxning azraq paydisi bar,
ləkin ihlasmənləktə intilixning hərtərəpləlik paydisi bar;
u həzirki wə kəlgüsi həyat üçün bəht elip kelidu»
9 — bu səz həqtur wə uni qəbul qilixqə pütünləy
ərziydu. **10** Əməliyəttə biz buninq üçün jəpalıq əjir
singdürüwatimiz wə har qilinawatimiz. Qünki ümidimizni
pütkül insanlarning, bolurpmu etikad qiləjuqilarning
qutquzəjuqisi — mənqgü həyat Hudaəja baqliduk. **11**
Bu ixlarni [jamaətkə] tohtimay tapiliəjin wə əgətkin. **12**
Heqkimning seninq yaxliqinqəja səl qarixiəja yol qəyoma;
bəlki səzlirinqdə, əməllirinqdə, mehir-muhəbbət, etikad
wə pakliqta etikadqilarəja nəmunə bol. **13** Mən yeningəja
barəjuqə, özünqni jamaətkə [mukəddəs yazmilarni]
oqur berix, jekiləx wə təlim berixkə beəjixliəjin. **14**
[Jamaitinqning] əksəkəlliri kəllirini uqangəja qəyəja,
[Hudaning] wəhəyisi arqiləlik sanga ata qilinixi bilən səndə
boləjan iltipətkə bəpərwəlik qilma. **15** Bu ixləja berilip,

özüngni ularoşa toluk atioşin. Xuning bilən sening aloşa baskanliķing həmməyləngə ayan bolidu. **16** Əzünggə wə bərgən təliminggə izqil kəngül koyoşin. Qünki xundak kילוanda özüngnimu wə sanga kulak saloşanlarnimu kutkuzisən.

5 Yaxanoşan ərlərnı əyibligəndə kattıķ səzlimigin, bəlki ularoşa atang süpitidə nəsihət bərgin. Xuningdək, yigitlərgə kerindaxliring süpitidə səzligin. **2** Yaxanoşan ayallaroşa anang süpitidə, yax ayallaroşa aqa-singilliring süpitidə hər ixta pak kəlb bilən muamilə kילוin. **3** Həķikiy tul ayallarnı hərmetləp, ularning halidin həwər al. **4** Lekin, tul ayallarning pərzəntliri yaki nəwrliri bolsa, ular aldi bilən öz ailisigə nisbətən ihlasmənlikni əginip, öz atasınıning əjrini yandursun; qünki bu ix Hudani hursən kিলidu. **5** Əmdi həķikiy tul ətüwatқан, yaloşuz қaloşan ayallar bolsa, ümidini Hudaşoşa başlıoşan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolidu. **6** Lekin huzur-halawətkə berilgən tul hotun hayat bolsimu, əlgəngə barawərdur. **7** Əmdi baxқilar tərpidin əyiblinidioşan əhwaloşa qüxüp қalmasliķi üçün sən ularoşa bu ixlarnı jekiləp tapilioşin. **8** Lekin birsi öz tuşқанliridin, bolupmu öz ailisidikilərdin həwər almisa, u etiqədin tanoşan dəp қarilip, қapirlardin bəttər bolidu. **9** Tul ayal tizimoşa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasliķi, birlə ərning ayali boloşan boluxi kerək, **10** yənə güzəl əməlliri bilən tərpləngən boluxi, balilirini yaxhi tərbiyiləp қong қילוан, musapirlaroşa mehmandostluk kərsətkən, muқəddəs bəndilərning putlirini yuyup koyoşan, қiyinqilikta қaloşanlaroşa yadəm қolını uzartқан, əzini hərhil həyr-sahawət ixlirioşa

beoixliqanlar boluxi kerək. **11** Lekin yax tul ayallarni [tizimlikkə] kirgüzmə. Qünki ularning ixk həwəsliri qozqilip Məsihdin tenip, qayta nikahlinixni arzu qilidu; **12** xuning bilən, ular dəsləp bərgən wədisigə hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu. **13** Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, əymu-əy dokurup yürüxni əginidu; xundakla hurun bolupla qalmaq, oşəywət kilip, baxqilarning ixlirioşa qepiloşaq bolup nalayik ixlaroşa walaklaydioşanlardin bolup qelixi mumkin. **14** Xuning üqün, bundak yax tul ayallarning nikahlinip, pərzənt kərüp, əy ixliri bilən xuşullinixini halaymən. Xundak qiloşanda, bizgə karxi turoşuqioşa bizni hərşandaş əyibləp-şakarətləş pursiti qikmaydu. **15** Qünki xundak bəzi tul ayallar allikaşan etikaşdin tenip Xəytanning kəynigə kirip kətti. **16** Əgər etikaşdi bar bir əş yaki ayal kixining tul qaloşan tuşqanliri bolsa, u əzi ularoşa yardəş bəşsun, yüki jamaətkə qüxmishun. Xundak boluşanda, jamaət həşikiy igə-qakishiz tul ayallaroşa yardəş qilalaydu. **17** Jamaətni yahxi yetəkləşdioşan aqşakallar, bolupmu Hudaning səş-kalamini yetküzüx wə təlim berixtə əşir şingdürgənlər ikki həşşə həşmətkə sazawər qilishun. **18** Qünki muşəddəş yazmilarda: «Haman təşkən əküşning aşşzini boşma» wə: «Mədikar əş həşşkini elixşə həşşlikşur» deşilgən. **19** Ikki yaki üq guwahşiqi həşzir bolmioşuqə, aqşakal üstidin qilinoşan əşşzni qobul qilma. **20** Əgər [aqşakallardin] birsi gunahş sadir qiloşan bolsa, baxqilarningmu buningdin ibrət elip qorşuxi üqün, jamaət aldidə tənbiş berip əşşibligin. **21** Hudaning, Məsiş Əşşaning wə Huda tallioşan pərixtiləşning aldidə xuni şanga aqahş kilip tapilayməni,

sən bu əmrlərgə heq ayrimiqilik qılmay, heqkandak ixta bir tərəpkə yan basmay kət'iy əməl qiləjin. **22** Birawning uqisioğa kolungni qoyuxka aldirap kətmə; baxqilarning gunahlırioğa xerik bolma. Əzüngni pak tutkin **23** (axkazining yahxi bolmioğanliqi, xundakla sən daim aqriydioğan boləaqka, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin). **24** Bəzi kixiləarning gunahliri burunla enik, xundakla sorak künigiqə saklinidu; lekin bəziləarningki ularning kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu. **25** Huddi xuningoğa ohxax, bəzi kixiləarning güzəl əməllirini asanla kərüwaləjili bolidu; hazır axkara bolmisa keyin axkarilanmay qalmaydu.

6 Kulluk boyunturuk astida boləanlarning həmmisi öz hojayinlirini hər tərəptə hərmətlisun. Xundak qiləanda, Hudaning nami wə Uning təlimining haqarətkə uqrixidin saklanəjili bolidu. **2** Hojayinliri etikadqi bolsa, qulliri: «Biz həmmimiz ohxaxla qerindaxlarəju» dəp, ularoğa hərmətsizlik qilmisun. Əksiqə, ularoğa tehimu əstayidil hizmət qilsun. Qünki ularning yahxi hizmitidin bəhrimən bolidioğanlar dəl sadik etikadqilar həm səyümlük bəndilərdur. Sən bu təlimləni əgətkin wə jekiligin. **3** Ohximioğan təlimləni tərəjib qiləan wə saqlam səzləni (yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning hək səzlrini), xundakla ihlasmənlikkə yetəkləydioğan təlimni qəbul qilmioğan kixi bolsa, **4** undaklar dəwəqə kərəngləp kətkən, heqnemə qüxənməydioğan kixilərdindur. Ular niza-munazirə pəyda qilixka wə gəp talixixka hərismən; bundak ixlardin həsəthorluk, jedəl-majira, təhmət, rəzil gumanhorluk hasil bolidu, **5** həmdə niyiti qirikləxkən,

həqiqəttin məhrum boləjan kixilər arisida daimlik sürkilix kəltürüp qikiridu. Bundaq kixilər ihlasmənlikni paydaptawətning bir yoli dəp qaraydu. **6** Dərwəkə, [Hudaəja] ihlasmən wə razimən bolux əjayət zor paydidur. **7** Qünki biz bu dunyaəja həqnemə elip kəlmiduk, xuningdək uningdin həqneminimu elip ketəlməymiz. **8** Xunga, yemək-iqmək wə kiyim-keqik yetərlik bolsila bulardin kənaət kəlimiz. **9** Ləkin bay boluxni oylaydiojanlar bolsa haman azduruluxlarəja uqrap, tuzakka wə xundakla insanlarni wəyranqilikka wə həlakətkə qəktüridiojan nurojun əhmikanə həm ziyanlik arzu-həwəslərnin ilkiyə teyilip ketidu. **10** Qünki pulpərəslik hərhil rəzilliklərnin yiltizidur. Bəzilər buningəja intilixi bilən etikədtin qətnəp, əzlrini nurojun dərd-qayəular bilən sanjidi. **11** Əmma sən, əy Hudaning adimi, bundak ixlardin yirək kaq; həkkanıylik, ihlasmənlik, ixənq-etikad, mehır-muhəbbət, səwr-takət wə məmin-mulayimlikni intilip kəoqla. **12** Etikədtiki güzəl kürəxtə küqəp kürəx kıl. Mənggülik həyatni qing tutkın. Sən dəl buningəja qakirilding həmdə uning yolida nurojunliojan guwahqilar aldida bu etikədnin güzəl xahitlikini kilding. **(aiōnios g166)** **13** Həmmigə həyatlik beriwatқан Hudaning aldida, xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl xahitlikni kılıp guwahlik bərgən Məsih əysaning aldida sanga xuni tapilaymənki, **14** Rəbbimiz əysa Məsih kayta ayan boləjuqə, [Hudaning] bu əmrigə həq kusursiz wə daərsiz əməl kiləjin. **16** Uning ayan boluxini wəkit-saiti kəlgəndə birdinbir mənggü əlmigüqi, insan yəkinlixalmaydiojan nur iqidə yaxaydiojan, həqkim kərmigən wə kərəlməydiojan mubarəkləxkə layik boləjan

birdinbir Həkülüran, yəni padixahların Padixahı, rəblərin Rəbbi əməlgə axuridu. Uningoşa izzət-hərmət wə əbədil'əbəd küq-қudrət boluqay, amin! (aiōnios g166)

17 Bu zamanda bay boluqanlaroşa məqrurlanmasliқni, tayanuqusiz ətkünqi bayliққа əməs, bəlki biz bəhrimən boluxқа həmmini bizgə sehiylik bilən tolup taxқан halda təminligüqi Hudaoşa tayinip ümid baqlaxni tapiliuqin; (aiōn g165)

18 ularoşa yahxi əməlləni қilixta [həқikiy] bay bolunqlar, həyr-sahawətlik ixlarda mərd, baxқilar bilən ortaq bəhrinixkə қoli oquқ bolunqlar dəp tapiliuqin.

19 Ular bundaq қiloqanda, həқikiy həyatni tutux üqün keləqəktə əzliqə puhta bir asas-ul boliduoqan bir həzinə topliyalaydu.

20 Əy Timotiy, sanga amanət қilinoqan [həқikətləni] қоoqda. Əzüngni ihlassiz, қuruқ gəplərdin həmdə atalmix ilimning talax-tartixliridin neri tutқin.

21 Bəzilər muxundaq bimənə [ilimgə] egimən dəp jakarlap, etikədtin qətnidi. Mehir-xəpқət silərgə yar boluqay!

Timotiyoga 2

1 Məsih Əysada wadə qilinogʻan hayatni elip berix üqün, Hudaning iradisi bilən Əysa Məsihning rosuli bologʻan mənki Pawlustin sөyümlük balam Timotiyoga salam: Huda'Atimizdin wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəp̄kət, rəhımdillik wə hatırjəmlık bologʻay! **3** Mən atabowilirimning izini besip sap wijdanim bilən hizmitini kıliwatqan Hudaogʻa təxəkkür eytimən, qünki keqə-kündüz dualirimda seni tohtawsız əsləp turimən; **4** kəz yaxliringni əsliginimdə, xadlıqqa qəməxüm üqün sən bilən yənə didarlıxıqqa kattıq təlpünüp yürməktimən; **5** qünki seningdə bologʻan sahtılıqsız etiqad esimdin qıqmaydu. Bu etiqad əng awwal momang Loista, andin anang Ewnikidə bar bologʻan, əmdi hazır səndimu bar ikən dəp hatırjəmdurmən. **6** Xuning üqün mən xuni qaytidin sanga əslitimənki, kollirimni uqangogʻa qoyuxum bilən səndə bologʻan, [Huda] sanga təkdım kılogʻan iltıpatni qaytidin yalkunlitip jari kılogʻın. **7** Qünki Huda bizgə qorqunqaklıqning rohını əməs, bəlki bizgə küq-kudrətning, mehıri-muhəbbətning wə salmaqlıqning Rohını təkdım kıldı. **8** Xunga Rəbbimiz hək̄kidiki həwərguwahlıqtin, yaki Uning məhbusi bologʻan məndin nomus kıлма. Əksiqə, Hudaning küq-kudriti bilən hux həwərnı jakarlax yolıdiki harlıq-muxəkkətne öz həssəng boyiqə ortaq tartqın; **9** Huda bizni öz əməllirimizgə asasen əməs, bəlki öz muddiasi wə mehır-xəp̄kitigə asasen qutkuzup, pak-muqəddəs qakırıki bilən qakirdi; Uning bu mehır-xəp̄kiti həmmə dəwr-zamanlardin ilgirila Məsih Əysada bizgə beoıxlanogʻandur; (aiōnios g166) **10** lekin bu

mehir-xərkət Kutkuzoquqimiz Əysa Məsihning kelixi bilən hazır ayan boldi; U əlümni bikar kıliwetip, hux həwər arkilik həyatlik wə qirimaslikni yoruklukta ayan kıldi. **11** Mən bolsam əllərgə bu hux həwərning jakarqisi, rosuli wə təlim bərgüqisi bolup təyinləngən. **12** Mən xu səwəbtin hazırkı bu harlik-muxəkətlərnı tartmaqtımən. Lekin buningdin nomus kılmaymən; qünki mən kimgə etiقاد kıloqanlikimni bilimən həmdə Uning manga tapxuroqan amanitini xu küngiqə sakliyalaydioqanliqioqə qadir ikənlikigə ixəndürüldüm. **13** Məndin angliqan saqlam təlim səzlirining nəmunilik bir üzündisini saklap, Məsih Əysada bolqan muhəbbət wə etiقاد bilən qing tutkin; **14** bizdə makanlaxқан Mukəddəs Rohқа tayinip sanga tapxuruloqan xu güzəl amanətni sakla. **15** Sən bilginingdək, Asiya əlkisidiki [etiقادqilarning] həmmisi [degüdək] məndin yüz əridi. Ularning arisida Figelus wə Hermogenesmu bar. **16** Rəb Onesiforning ailisidikilirigə rəhim-xərkət kərsətkəy. Qünki u mening məhbus bolqanlikimdin heq nomus kılmay kəp ketim meni yoklap səyündürdi. **17** U Rim xəhirigə kəlgində meni tapkuqə kəp izdəp awarə boluptu. **18** Rəb xu künidə uni Əzidin rəhim-xərkətkə muyəssər kıloqay; uning Əfəsus xəhiridə manga kərsətkən hizmətlirining qanqilik ikənlikini obdan bilisən.

2 Xunga əy oqlum, sən Məsih Əysada bolqan mehir-xərkətkə tayinip küqlük bol; **2** wə sən kəp guwahqilar aldidə məndin angliqanliringni həm ixənqlik həmdə baxqilaroqimu təlim berələydioqan adəmlərgə amanət kıloqin. **3** Əysa Məsihning yahxi jəngqisi bolux süpitidə,

harlik-muxakkatni ez hæssang boyiqə ortak tartqin.

4 Jəngqi boləjan kixi ezini əskərlikkə tizimliəjan sərdarini razi kiliə üqün adəttiki turmux ixlirini əzigə hələk kiliwalmasliki kerək. 5 Musabikigə katnaxqan tənərikətqimu musabikə kaidilirigə riayə kilmisa, əəlibə tajiə erixəlməydu. 6 Əjir singdürgən dehqan həsulidin birinqi bolup bəhrimən boluxi tegixliktur. 7 Bu səzlim üstidə yahxi oyla, xuning bilən Rəb sanga həmmə ixta yorutidu. 8 Sən Dawutning nəslə boləjan, əlümdin tirilgən Əysa Məsihni mən yətküzüwatqan hux həwər boyiqə esingdə qing tut. 9 Bu hux həwərni dəp kəp harlik-muxakkət qekip, hətta jinayətqi həsəblinip kixənlip yatimən. Həlbuki, Hudaning səz-kalami həq kixənlənməydu! 10 Əmdi mən dəl xu səwəbtin, [Huda] talliəjan bəndilərnin Məsih Əysada boləjan nijatka mənggülik xan-xərəp bilən erixixi üqün həmmə ixka bərdaxlik bərimən. (aiōnios g166) 11 Təwəndiki bu səzlər ixənqliktur: — «Uning bilən billə əlgənəkənmiz, Uning bilən həyatta billə yaxaymiz. 12 Kiyinqiliklərqə bərdaxlik bərsək, Uning bilən billə həküm sürimiz. Biz uningdin tansak, Umu bizdin tanidu. 13 Biz Uningə sadakətsizlik kilsakmu, U yənila sadakətliktur; Qünki U Əzidin həq tanalməydu». 14 Bu ixlarni dawamlik [kəringdaxlarning] səmigə selip, ularni Rəb aldida bimənə səzlər üstidə talax-tartix kilməslikni əstaydillik bilən aghəlandurəjin. Bundak talax-tartixlarning həqkandak paydisi bolmayla qalmay, bəki angliəuqilarni nabut kilidu. 15 Usta tikimqi rəhtni toəra piqkəndək həkikət səzini durus qüxəndürüp, əzüngni Huda aldida təstiklənoəudək, yərgə

qarap qalmaydigan mahir bir xizmatkar qilib korsitixka intilip kongul koyojin; **16** lekin iplas, quruk gaplardan neri tur. Qunki bundak gaplarni qilouqilar beribir tehimu ihlassizlikqa qomup ketidu. **17** Muxundaklarning gapliri huddi marazdak tezla yamrap ketidu. Himeneyus wa Filetoslar mana xundaklarning iqidiki ikkisidir; **18** ular haqiqatdin qatnab, olganlarning tirilixi degan bu ix allikaqan yuz berip boldi, daydu, xundakla bazilarning etikadini oqulitidu. **19** Halbuki, Hudaning mazmut uli qing turmakta. Uning ustiga mehür bilan: «Rab Özigä täwä bololanlarni tonuydu» wa «Rabning mubarak namini lawzigä alidolanlarning hammaisi razilliktin kol üzsun» dep mehürlengendur. **20** Bay-bayaxat adammning eyida pakat altun wa kümük qaqa-qurqularla amas, yaqraq, sapal qurqilarmu bolidu. Qaqa-qurqularning baziliri atiwarlinidu, baziliri pas korulidu. **21** Ögar bir kixi özini undaklarning kiridin tazilap haliy qilsa, u mukaddas qilinoqan, hojayinimizoga yaraydigan qaqidäk, harqandak güzäl ixlaroga täyyar bolidu. **22** Xunglaxqa, yaxlikning arzu-hawasliridin özüngni qaqurojin, pak kalb bilan Rabga nida qilouqi bilan billä haqqaniylik, ixanq-etikad, mehür-muhabbat wa tinq-hatirjamlikni qoolixip izde. **23** Lekin ahmiqana, bilimsizlikdin qikqan talax-tartixlaroga arilixixni rat qil, qunki bundak ixlarning jedäl teriydiganlikini bilisen. **24** Ömdilikte Rabning quli jedällaxmasliki, balke hamma kixilergä mulayim-mehriban, talim berixka mahir, sawr-taqatlik boluxi keräk; **25** xuning bilan öz-özige qarxi bololanlaroga u Huda balke ularoga haqiqatni tonup yetixige towa

kilidioqan kəlbni berər dəp, məmin-mulayimlik bilən nəsihət kılsun; **26** bundak boloqanda ular uyqusini eqip, əzlrini öz muddiasioqa əməl kılixqa tutkun kıloqan İblisning tuzikidin kutulalaydu.

3 Əmma xunimu bilginki, ahir zamanlarda eoqir künlər bolidu. **2** U qaoqdiki insanlar əznila oylaydioqan, pulpərəs, mənəmənqi, həkawur, kupurluk kılidioqan, ata-anisining sözini tingximaydioqan, tuzkor, iplas, **3** keyümsiz, kəqürümsiz, təhməthor, əzini tutalmaydioqan, wəhxiy, həyr-sahawətlikkə düxmən, **4** satkun, təlwə, xəhrətpərəs, huzur-hələwətni Hudadin yahxi kəridioqan, **5** sirtki kıyapəttə ihlasmən boluwelip, əməliyəttə ihlasmənlikning kudritini inkar kilidioqan bolidu. Bundaklardin yirək tur. **6** Qünki ularning arisidiki bəzilər eyumu-ey soqunup kirip, gunahlar bilən besiloqan, hərhil xəhwət-həwəslərnin quli bolup qaloqan nadan ayallarni azdurup əzīgə əsir kilidu. **7** Bundak ayallar daim təlim alsimu, hərgiz həkikətni tonup yetəlməydu. **8** Əmdi Yannis bilən Yambris Musa pəyoqəmbərgə qandak qarxi qikqan bolsa, bu [azduroquqilarmu] həkikətkə xundak qarxi qikidu. Ular zəhin-kəngülliri qirigən, etiqad jəhəttə daxkal dəp ispatlanoqan kixilərdur. **9** Lekin əmdi ular bu yolda aloqa ilgiriliyəlməydu; qünki [Yannis bilən Yambris]ning hamaqətliki oquq kəringəndək, bularningmu həmmigə kərünidu. **10** Lekin sən bolsang mening təlimim, yürux-turuxum, məqsət-iradilirim, ixənq-etiqadim, səwr-takitim, mehir-muhəbbitim, qidamlikim, mən uqrioqan ziyankəxlilər wə azab-oqubətlərgə, jümlidin Antakya, Koniya wə Listra xəhərliridə yüz bərgənlərgə tolimu

kəngül bəlüp kəlding, xundakla mən bərdaxlik bərgən xunqə ziyankəxlidlərdin toluq həwiring bar; Rəb ularning həmmisidin meni kütquzdi. **12** Dərwəkə, Məsih Əysada ihlasmən həyat kəqürüxkə iradə tikligənlərdin həmmisi ziyankəxlikkə uqraydu. **13** Lekin rəzil adəmlər wə ezitkukazzaplar bəribir baxqilarnimu aldap, əzimu aldinip, barqanseri əsəbiylxidü. **14** Lekin sən bolsang, əgəngən wə toluq ixəndürülgən həkikətlərdə qing tur; qünki bularni kimdin əgəngənlikingni bilisən, **15** həmdə balilik qaoqliringdin tartipla mukəddəs yazmilarni bilip kəlding; bularning sanga Məsih Əysaqə baqlanqan etiqad arkilik bolqan nijat toqruluk seni dana qilalaydiqanlikini bilisən. **16** Pütkül mukəddəs yazmilarning həmmisi Hudaning Rohining yolyoruk-ilhəmi bilən yeziloqan bolup, u təlim berix, tənbiq berix, hataliklarni tüzitix wə kixilərnəni həkqaniyətlə yoliqə baxlaxqə paydiliktur. **17** Bular arkilik Hudaning adimi toluq qorallinip, barlik yahxi əməllərnəni qilixqə təyyar bolalaydu.

4 Mən Huda həmdə tiriklər bilən əlüklərnəni soraq qilixqə təyyar turidiqan Məsih Əysaning aldidə, xundakla Uning qayta ayan boluxi wə Uning Əz padixəhlikə bilən sanga xundak əgəh qilip tapilaymənki, **2** [Hudaning] səz-kalamini jakarla; wəqit-pursət yar bərsun-bərmisun, uningqə jiddiy qara. Toluk səwr-taqət wə təlim-əqidə bilən nəsihət qiloqin, tənbiq bərgin, riqbətləndürgin. **3** Qünki xundak bir zaman keliduki, insanlar saqlam təlimni anglaxqə qidimay, bəlki qulakliriqə hux yakidiqan səzlərnəni anglax üqün ətrapiqə əz xəhwət-həwəslirigə uyqun təlim bərgüqilərnəni toplaydu. **4** Ular həkikətkə

qulak salmay, əpsanilərnı tıngxaxqa burmilinip ketidu.

5 Lekin sən hərqandak əhwalda oyoqak tur, harlik-muxəkkətlərgə bərdaxlık bər, hux həwərqining wəzıpisini orunda, tapxuruloqan hizmitingni hər tərəptin toluq ada qıloqin.

6 Qünki özümgə kəlsəm, jenim qurbanlıkning «xarab hədiyə»sidək təkülıdıoqan waqti yetip kəldi, mening bu dunyadin ketix waqtımmu yekınlaxtı.

7 Güzəl kürəxni mən qılıp boldum, yügürüx musabıqisining mənzilini besip boldum, birdinbir etıkadni qıng saqlap kəldim.

8 Həzir həqqaniylikning [oqlıbə] taji mən üqün saqlinip turmaqta. Uni, həqqaniy soraqqi boluqan Rəb xu künidə manga, xundakla yaloquz mangıla əməs, Uning kelip ayan boluxıoqa təlpünüp turoqanlarning həmmisigə in'am qılıp kiygüzidu.

9 Imkaniyətning bariqə yenimoqa tezdin yetip kəl.

10 Qünki Demas bu hazırkı dunyani tama qıloqanlıkı üqün meni taxlap Tesalonika xəhırigə kətti. Kriskis Galatiya əlkisigə, Titus Dalmatiya əlkisigə kətti.

(aıōn g165) **11** Yenimda yaloquz Luka qaldı. Markusni özüing bilən birgə elip kəl, qünki u hizmətlirimdə manga kəp əskatidu.

12 Tikikusni bolsa əfəsus xəhırigə əwətiwəttim.

13 Kelixingdə Troas xəhıridə Karpusning yenioqa kaldurup qoyoqan yepinqam bilən kitablarnı, bolupmu oram terə yazmilarnı billə aloqaq kəlgin.

14 Miskər Iskəndər manga tola əskilik qildi. Rəb uningıoqa qilmixlirioqa layıq yandurmay qalmaydu.

15 Sən həm uningdin hoxyar bol; qünki u biz yətküzgən səzlimizgə kattıq qarxilik kərsətti.

16 Tunji ketimlik soraqta mening aqliniximoqa yardım qılıdıoqan heqkim qıkmidi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularıoqa hesablanmioqay!

17 Lekin Rəb mening

bilən billə turup, mən arkilik Injil jakari toluq kilinip, bu yərdiki barliq yat əlliklərdin boləlanlarning anglixi üqün meni küqləndürdi; xuning bilən mən xirning aqzidin qutkuziwelindim. **18** Rəb meni barliq rəzil ixtin qutkuzup, əxtiki padixahliqioqa sak yətküzidu! Xan-xərap Uningoqa əbədil'əbədgiqə mənsup boləqay! Amin! (aiōn g165) **19** Priska bilən Akwilaoqa wə Onesiforning ailisidikilərgə məndin salam eyt. **20** Erastus Korint xəhiridə qaldi. Lekin Trofimus kesəl bolup qaləlanliqtin, uni Miletus xəhiridə qaldurup qoydum. **21** Qix qüxüp kətküqə imkaniyətning bariqə bu yərgə kəlgin. Yubulus, Pudis, Linos, Klawdiya wə barliq qerindaxlardin sanga salam. **22** Rəb əysa Məsih roħing bilən billə boləqay! Mehir-xəpkət silər bilən billə boləqay!

Tituska

1 Hudaning tallioqanlirioqa amanət bolqan etiqad wə ihlasmənlikkə elip baridioqan həkikətning bildürülüxi üqün, Əysa Məsihning rosuli qilip təyinlängən, Hudaning quli bolqan mənki Pawlustin sanga salam — **2** (bu etiqad wə həkikət mənggülük həyatka baqlanoqan ümidni elip kelidu; bu mənggülük həyatni mutlək yaloqan eytmaydioqan Huda həmmə dəwr-zamanlardin ilgirila wədə qiloqanidi; (aiōnios g166) **3** lekin [həzir] wədisining waqti kelip Qutkuzoquqimiz Huda buning kalam-həwirini Əz əmri bilən manga tapxuroqan jakar arkilik axkarilidi) **4** — ortaq etiqadimizda əz oqlum bolqan Tituska salam! Huda'Atimiz wə nijatkarimiz Məsih Əysadin sanga mehixəpəkət wə hatirjəmlilik bolqay! **5** Seni Kret arilida qalduruxtiki səwəb, orundilip bolmioqan ixlarni bir tərəp qilixing üqün wə hər xəhərdə sanga tapilioqinimdək jamaətkə əksaqallarni təyinlixing üqün idi. **6** Əksaqallikqa təyinlinidioqan kixi əyibsiz boluxi, bir ayallik, pərzəntliri bolsa etiqad qiloquqi boluxi wə ixlirida xallaklik qilidioqan yaki [ata-anisioqa] boysunmaydioqan əyibliri bolmioqan boluxi kerək. **7** Qünki jamaətning yetəkqisi Hudaning [ailisigə] oqjidar bolux süpitidə, əyibsiz boluxi kerək; baxbaxtaq əməs, terikkək əməs, haraq-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyətqi əməs, **8** bəlki mehmandost, sahawətlik, yahxilikni səyidioqan, salmaq, adil, ihlasmən wə əzini tutuwaloqan boluxi lazim. **9** U yənə saqlam təlim bilən rioqbət-təsəlli berix üqün wə qarxi qikquqilaroqa rəddiyə berix üqün, tapxuruloqan təlimdiki ixənqlik kalam-səzdə qing turuxi kerək. **10** Qünki

hazir bimənə söz kilidiojan, kixilərnin kənglini owlap ezitkülük kilidiojan, öz beximqilik kilidiojan kəpligən kixilər bar, bolupmu hətniliklərdin qikқанlar bar. **11** Ularning aozini etix kerək; qünki ular haram dunyani dəp ęgitixkə tegixlik bolmiojan təlirlərnin ęgitip, hətta pütün aililərnin nabut qilmaqta. **12** Xulardin biri, yəni [Kret arilidikilərnin] ęzining bir pəyoqəmbiri: «Kretlar həmixə yalojan səzləydiojanlar, wəhxiy haywanlar wə hurun toymaslardur» degən. **13** Bu guwahlik həkikəttur; xunga ularning etikadta saqlam turuxi üqün, xundakla Yəhudiy əpsanilərgə wə həkikəttin qətnigənlər tokuwaləjan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulak salmasliki üqün ularni kattik əyiblər aghlandırojin. **15** Pak kixilər üqün həmmə nərsə pak; lekin buləjanəjan napaklar wə etikadsizlar üqün heqқandak nərsə pak əməstur. Qünki ularning oy-pikrlirimu, wijdanimu buləjinip kətkən. **16** Ular Hudani tonuymiz dəp dawrang qilsimu, lekin əməlliridə Uningdin tanidu; qünki ular yirginqlilər, heqgəp anglimaydiojanlar, heqқandak yahxi ixlarni qilixқа yarimaydiojanlardur.

2 Lekin sən bolsang saqlam təlimgə қandak uyojun yaxaxni ęgitixing kerək. **2** Yaxanojan ərlərgə, hoxyar, salmaq, təmkin, etikadta, mehır-muhəbbəttə wə səwr-takəttə saqlam boluxni tapiliojin. **3** Xuningdək, yaxanojan ayallaroja yürux-turuxta ihlas-mukəddəslikkə layik boluxni, qeqimqilik qilmasliqni, harak-xarabқа berilməydiojan boluxni, güzəl ixlarni ęgətküqilər boluxni tapiliojin. **4** Buning bilən ular yax ayallaroja ərlirigə keyünux, balilirioja keyünux, salmaq bolux, pak bolux,

əy ixlirini puhta kılıx, mehriban bolux wə əz ərlirigə boysunuxni ɛgitəlaydu. Xundak bolqanda Hudaning səzi qarilanmaydu. **6** Xuningdək yax ərlərnimu salmaq boluxka jekiligini. **7** Əzüngmu həmmə ixta güzəl əməlliring bilən ularoqa ülgə bolqin; təlim bərginingdə pak-diyənətlik, eoqir-besik bolup, **8** heqkim kusur tapalmaydiqan, saqlam səzləni yatküzgin; buning bilən, karxi qikkucular biz toqruluk yaman gəp kilidiqan yərnə tapalmay hijil bolidu. **9** Kullarqə əz hojayinlirini həmmə ixta kənaətləndürüp ularoqa boysunuxni ɛgətkin. Ular gəp yandurmay, **10** ooqrilik kilmay, əzlrining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun. Ular buning bilən Kutkuzoquqimiz Hudaning təlimatiqə hər jəhəttin zinnət bolidu. **11** Qünki Hudaning nijatni barlik insanlarqə elip kelidiqan mehİR-xəpkiti ayan boldi; **12** u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini rət kilip, hazırki zamanda salmaq, həkkəniy, ihlasmən həyatni ətüzüximiz bilən, **(aiōn g165)** **13** uluq Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xərəp bilən kelidiqanlikiqə bolqan mubarək ümidimizning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni ɛgitidu. **14** U bədəl tələp bizni həmmə itaətsizliklərdin azad kılıx həmdə bizni əzi üqün pak kilip, Əzigə mənəsup bolqan, yaxi əməllərgə kizqin intilidiqan həlk kılıxka biz üqün kurban boldi. **15** Barlik hokukungni ixlitip bu ixlarni jakarlap eytkin, nəsihət berip jekiligini wə aqahlanduroqin. Heqkim seni kəmsitmisun.

3 [Jamaəttikilərgə] xuni əslitip turoqinki, ular həkümranlarqə wə hokukdarlarqə boysunup, xularning səzini anglisun, hərəkəndəq yaxi əməllərnə kılıxka təyyar

tursun, **2** heqkimning yaman gepini qilmisun, jedalhor bolmisun, mulayim bolsun, hamma adamga har jehatta meminlik korsatsun. **3** Qunki biz ozimizmu aslida nadan bolup, itaatsiz, azduruloqan, harhil xahvat-hawaslarning ham lazzatlarning kuli bolqan, razillik va hasathorluk iqida yaxioqan, noprattlik bolqan ham bir-birimizdin noprattlinidiloqanlardin iduk. **4** Birak Kutkuzoquqimiz Hudaning insanolqa bolqan mehribanliki va mehirmuhabbiti ayan boluxi bilan, **5** (ozimizning kandaktur haxkaniy amallirimiz bilan amas, balki Uning rahim-xapkiti bilan) yengidin tuquluxta yuyuxliri va Mukaddas Rohta yengilixi arkilik U bizni kutkuzdi; **6** bu Rohni Huda Nijatkarimiz aysa Masih arkilik wujudimizqa mol kuydi. **7** Bu arkilik, Hudaning mehirmuhabbiti bilan haxkaniy kilinip, manguylik hayatka erixix umidini tutqan mirashorlar bolduk. (aiōnios g166) **8** Bu sezlər ixanqliktur va bu haxikatlarni alahida takitlixingni talap kilimən. Xundak kilojiningda, Hudaoqa etikad kilolanlar ozlirini yaxi amallarni kilixka berilixka kongul belidu. Bu iqlar insanolar uqun guzel va paydilik. **9** Birak ahmiqane munazirilər, nasəbnamilərdiki [kuruq gaplər], jedalmajralar, Təwrat kanunioqa munasiwətlik talax-tartixlardin ozungni neri tutqin; qunki bular paydisiz va bimənilitur. **10** Ariqa belgünqilik kilouqi adəmni bolsa bir-ikki ketim agahlanduroqandin keyin uning bilan bolqan bardi-kəldini uziwət; **11** qunki bundak adəmni haxikəttin qətnidi, gunah sadir kiliwatidu, xundakla ezini ezi jazoqa məhkum kilolan dəp bilisən. **12** Artemasni yaki Tikikusni sanga mangduroqanda, mumkin kəder

tezrək Nikopolis xəhriyə məning yeniməyə kəlgin, qünki u yərdə kixliməkqi boluwatimən. **13** Adwokat Zenas bilən Apollosning səpirigə kəngül bəlüp hımmitingning bariqə uzatqin; kəm-kütiliri bolsa, ularning həjitudin qikqin. **14** Bizning kowmimiz mewisiz qalmasıki üçün həjətmənlərgə yərdəm kılıp, əzlirini güzəl əməllərnə kılıxka beqixlaxni əgənsun. **15** Yenimdikilərnəing həmmisidin sanga salam. Etikadta bizni səyidiqalarəyə salam eyt. Məhir-xəpkət həmmingləyəyə yar boləyə!

Filemonoʻja

1 Məsih Əysaning məhbusi mənki Pawlus wə qerindiximiz Timotiydin səyümlükimiz wə hizmətdiximiz Filemonoʻja **2** wə singlimiz Afiasoʻja, səpdiximiz Arkippuska wə öyüngdə yioʻjilidioʻjan jamaətkə salam! **3** HudaʻAtimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehır-xəpkət wə hatirjəmlük boləy! **4** Rəbbimiz Əysaoʻja wə barlik mukəddəs bəndilərgə boləjan mehır-muhəbbiting wə ixənq-etikadingni anglap, mən dualirimda həmixə seni yad etip turuwatimən, sən üqün təxəkkür eytimən; **6** Bizgə nesip boləjan, Məsihni uluʻqlaydioʻjan barlik yahxi iltipatni toluq tonup yetixing bilən, sening etikadning əməlliridə mərdlərgə ortaklixixing küqəytilsun dəp dua qilimən. **7** Qünki sening mehır-muhəbbiting manga zor huxallik wə rioʻbət elip kəldi; qünki i qerindixim, mukəddəs bəndilərnin iq-baoʻjirliri sening arkilik kəp səyündürüldi. **8** Xunga, gərgə seni layik ixni qilixka buyruxka Məsihdə jürʻətlik bolalisammu, **9** lekin yənila muhəbbətning türtkisi bilən mənki qeri Pawlus həmdə hazirmu Əysa Məsihning məhbusi bolux süpitidə sanga iltimas qilip ötünüxnə layik kərdum — **10** kixənlərdə turup tuoʻqan balam, yəni Onesimus toʻqruluk iltimasim bar. **11** U burun sanga paydisiz boləjan bolsimu, əmma hazır sangimu, mangimu paydiliktur. **12** Mən hazır uni — janjigirimni sening yeningoʻja qayturup əwətimən. **13** Hux həwərnə dəp kixənlərdə turoʻjinimda uni sening ornungda mening hizmitimdə boluxka yenimda qaldurup qaloʻum bar idi; **14** birak sening razilikingni almay həqnemini qiloʻum yok; xundak qiloʻanda sening manga qiloʻjan yaxxiliking

məjburiy əməs, bəlkə razimənlik bilən bolidu. **15** Qünki sening Onesimustin waqitlik məhrum bolqiningning səwəbi, bəlkim dəl sening uningqə əbədil'əbədgiqə nesiwə boluxung üqün idi. (aīōnios g166) **16** Mening xundak deginim, uningqə kəl qatarida əməs, bəlkə kuldin kəp üstün — mangu nəkəder səyümlük, xundakla sanga tehimu xundak bolidiqan (insaniy munasiwətlər bilən həm Rəbdə bolqan munasiwət bilən), səyümlük kerindax qatarida igə bolisən; **17** xuning üqün, əgər sən meni həmdax qatarida kərsəng, uni meni qəbul qiloqandək qəbul qiloqin. **18** Əgər burun u sanga birər yolsizlik qiloqan bolsa yaki sanga kərzdar bolqan bolsa, buni mening hesabimoqə yazoqin. **19** Mana mənki Pawlus bu səzləni öz qolum bilən yeziwatimən: kərzi bolsa özüm qayturimən; lekin mən sanga özüngning jening bilən mangu kərzdar bolqiningni tiloqə almaymən. **20** Xunga, əy kerindixim, mən Rəbdə səndin mənəpətkə erixməqimən; iq-baqirlirimni Məsihdə səyündürgin. **21** İxənqim sezümni anglaydiqanliqingqə kamil bolup wə sorioqanlirimdin artuq orunlaydiqanliqingni bilip, sanga muxundak yazdim. **22** Bulardin baxqa, mangu turaloqu jay təyyarlap qoyoqin. Qünki dualiringlar arkilik mening silərgə qayturup beriliximni ümid qilimən. **23** Əysa Məsihkə hizmət qiloqanliqi üqün zindandixim bolqan Əpafra, **24** hizmətdaxlirim Markus, Aristarhus, Demas wə Lukalardin sanga salam. **25** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehır-xəpkiti rohinglaroqə yar bolqay!

Ibraniylarğa

1 Huda burunki zamanlarda ata-bowilarğa pəyoğambərlər arqılık türküm-türküm boyiqə wə nuroğun yollar bilən səz qiloğan bolup, **2** muxu ahirki künlərdə bolsa bizgə Ooqli arqılık sözlidi. U Ooqlini pütkül məwjudatning mirashori qilip bekətkən, Uning arqılık kainatlarni yaratqan. **(aiōn g165)** **3** U Hudaning xan-xəripidin parlioğan nur, Uning əyniyitining ipadisidur, U qüdrətlik səz-kalami bilən pütkül kainattiki məwjudatni öz ornida turoquzuwatqan bolup, U gunahlarıni tazilax hizmitini ada qiloğandin keyin, ərxetiki xanu-xəwkət igisining ong yenida olturdi. **4** Xuningdək, U pərixtilərdin kəp üstün nam-mərtiwigə miras bolup, ulardin xunqə yüksək turdi. **5** Qünki Huda [mukəddəs yazmilarda] pərixtilərninğ qaysisioğa: «Sən Mening Ooqlumdursən, bügün Mən Seni tuoqdurdum», wə yənə: «Mən Uningoğa Ata bolimən, Umu Manga Ooql bolidu» degənidi? **6** Uning üstigə, U Əzining tunjisini yər yüzigə əwətkəndə, «Barliq pərixtilər Uningoğa səjdə qilsun» degən. **7** U pərixtilər toqruqluq: — «U pərixtilirini xamallar, Hizmətkarlırini ot yalkuni qilidu», degənidi; **8** ləkin Ooqli həqqidə bolsa Uningoğa mundaq degən: — «Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədliktur; Sening padixahliqindiki xahanə hasang adalətning hasisidur. **(aiōn g165)** **9** Sən həqqaniyətni səyüp, rəzillikkə nəprətlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni Sening Hudaying Seni həmrahlıringdin üstün qilip xadliq meyi bilən məsih qildi». **10** Huda Ooqlioğa yənə mundaq degən: — «Sən, i Rəb, həmmidin burun zeminning ulini salding,

Asmanlarni bolsa qolliring yasioqandur; **11** Ular yok bolup ketidu, Lekin Sən mənggü turisən; Ularning həmmisi kiyimdək konirap ketidu; **12** Sən ularni ton kəbi yөгəp qoyisən, Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. Birəq Sən mənggü əzgərmigüqidursən, Yilliringning tamami yoktur». **13** Yənə, U qaysibir pərixtigə: — «Mən Səning düxmənliringni təhtipəring qilmioquqə, Mening ong yenimda olturisən» — degənidi? **14** Xundəq ikən, pərixtilərninğ həmmisi pəkət nijatqə miraslik qilidioqanlar üqün hizmət qilixqə [Huda tərripidin] əwətilgən hizmətqi rohlar əməsmu?

2 Bu səwəbtin, allikəndəq yol bilən [həqikiy yoldin] teyilip kətməslikimiz üqün, anglioqan həqikətlərgə tehimu etibar qiliximiz lazim. **2** Qünki pərixtilər arkilik yətküzülgən söz-kalamning turəqlik ikənliki ispatlanoqan həmdə uningoqə hər bir boysunmaslik wə itaətsizlik qilix tegixlik jazaqə tartilidioqan yərdə, **3** xunqə uluq qutkuzux-nijatqə etibar bərmisək, biz qəndəqmu [jazadin] qeqip qutulalaymiz?! Qünki bu nijatning həwiri dəsleptə Rəb arkilik ukturuləqan, həm uning həqlikini biwasitə anglioqanlarmu bizgə təstiqlioqan; **4** uning üstigə Huda bexərtlik əlamətlər, kəramətlər wə hərhil qudrətlik məjizilər arkilik, xundəqlə Əz iradisi boyiqə Mukəddəs Rohning əta qiloqan iltipatliri bilən təng buningəqə guwahlik bərgən. **5** Biz dəwatqən kəlgüsi dunyani Huda pərixtilərninğ bəxkuruxioqə ətküzüp bərgini yok; **6** bəlki bu həqtə [mukəddəs yazmilərninğ] bir yeridə birəylən mundəq guwahlik bərgəndur: — «[I Huda], insan degən nemidi, Sən uni seqinidikənsən? Adəm balisi nemidi, Sən

uning yenioqa kelip yoklaydikansən? **7** Qünki Sən uning ornini pərixtilərningkidin azoqinə təwən bekitkənsən, Sən uningəja xan-xərəp wə xəhrətlərni taj kəlip kiydürdüngsən; Uni qolung yasioqanlarni idarə kəlixka tikliding; **8** Sən barliq məwjudatlarni uning puti astida boysunduroqansən». Əmdi «barliq məwjudatlarni uning puti astida boysunduroqansən» degini, heqkəndə nərsə uningəja boysunmasliqka qaldurulmioqan, degənlaktur. Birək, hazırqə məwjudatlarning həmmisiningla uningəja boysunoqanliqini tehi kərməywatimiz. **9** Lekin biz üqün pərixtilərdin «azoqinə waqit təwən qilinoqan», əlüm azablırini tartqanliqi üqün hazır xan-xərəp wə hərmət taji kiydürülgən əysani kərgüqi bolduk; qünki U Hudaning mehir-xəpki bilən həmməylən üqün əlümning təmini tetidi. **10** Qünki pütkül məwjudatlar Əzi üqünmu həm Əzi arkiliku məwjut bolup turuwatqan Hudaqə nisbətən, nuroqun oqullarni xan-xərəpkə baxliqanda, ularning nijatining yol baxliqəqisini azab-oqubətlər arkilik kamalətkə yətküzüxkə layik kəldi. **11** Qünki pak-mukəddəs Qiloquqi bilən pak-mukəddəs qilinoqanlarning həmmisi dərwekə ohxax Birsidin kəlgəndur; xuning bilən U ularni «qerindax» deyixtin nomus qilmaydu. **12** Huddi U [Hudaqə (mukəddəs yazmilarda yeziloqandək)]: «Namingni qerindaxlırimoqə jakarlaymən, Jamaət iqidə Seni nahxilarda küyləymən» degən. **13** U yənə: «Mən sanga tayinimən» wə «Qaranglar, mana Mən bu yərdə Huda Manga ata qiloqan pərzəntlər bilən billə» degən. **14** Pərzəntlər bolsa ət bilən qəndin tənlik boləqəqə, Oqulmu [xu pərzəntlərningkigə] ohxaxla ət wə qəndin

tənlilik boldi. Bunday qilixtiki məqsət, U əlüm arqililik əlüm hokukini tutqan Iblisning küqini bikar qilip, **15** əmür boyi əlüm qorqunqidin kullukqa tutuloqlarning həmmisini azadliqqa qikirix üqün idi. **16** Qünki U dərwekə pərixtilərgə əməs, bəlki İbrahimning əwladliriqə tutixidu; **17** Xuning üqün, U Hudaqə ait ixlarda rəhimdil wə sadik bax kaqin boluxi üqün, həlkning gunahlrining kəqürüm qurbanliqini berəlixü üqün, U hər jəhəttin qerindaxliriqə ohxax qilinixi kerək idi. **18** Qünki Əzi sinaxlarni Əz bexidin kəqürüp, azab-okubət qəkkən boləqəqə, U sinaxlarqə duq kəlgənlərgimu yardəm berələydu.

3 Xundax ikən, əy mukəddəs qerindaxlar, ərxin boləqan qaqirikqə ortaq nesip boləqanlar, əzimiz etirap qiləqan Rosul wə Bax Qaqin, yəni Əysaqə kəngül koyup qaranglar. **2** Huddi Musa [pəyoqəmbər] Hudaning pütün ailisidə hizmət qiləqanda Hudaqə sadik boləqandək, umu əzini təyinləp hizmətkə Qoyuqiqə sadik boldi. **3** Lekin əyni bərpa qiləquqi əzi bərpa qiləqan əydinmu artuk xəhrətkə sazawər boləqinidək, Umu Musadin artuk xan-xərpəkə layiqtur. **4** Qünki həmmə əyning bərpa qiləquqisi bardur; lekin pütün məwjudatning bərpa qiləquqisi bolsa Hudadur. **5** Musa bolsa hizmətkar salahiyiti bilən Hudaning pütün ailisidə sadiklik bilən keyinki axkarilindiqəqan ixləqə guwahlik berix hizmitini qiləqan. **6** Lekin Məsih bolsa Hudaning ailisigə Oqul salahiyiti bilən həküm süridu; wə əgər biz jasaritimiz wə ümidimizdin boləqan iptiharliqni ahiriqiqə qing tutsaq, dərwekə Hudaning axu ailisigə təwə boləqan bolimiz. **7** Xunga, [mukəddəs yazmilarda] Mukəddəs

Rohning deginidək, Bögün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, **8** Əyni qaqlarda Uni oqəzəpləndürüp, qəlbayawanda Uni sinioqan künidikidək, Yürikinglarni qattik qilmanglar! **9** Mana xu yərdə ata-bowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm Mening qiloqanlirimni kirik yil kərüp kəlgənidi. **10** Mən xu dəwrdin bizar bolup: — «Bular kənglidə daim adaxqanlar, Mening yollirimni heq bilip yətmigən. **11** Xunga Mən oqəzəplinip kəsəm iqip: — «Ular Mening aramliqimoqa kət'iy kirməydu» dedim». **12** Əmdi kərindaxlar, heqkaysinglarda yaman niyətlilik wə etikadsiz kəlb bolmisun, xundakla uning mənggü həyat Hudadin yüz ərüməslilikigə kəngül bəlunglar; **13** pəkət «bögün»la bolidikən, heqkaysinglar gunahning azduruxliri bilən kənglünqlarning qattiklaxmasliki üqün hər küni bir-biringlarni jekilənglar. **14** Dəsləptiki hatirjəmlikimizni ahirqə qing tutsakla, dərwəqə Məsih bilən xerik boləqan bolimiz. **15** Yukirida eytiləninidək: — «Bögün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, Əyni qaqlarda [Uni] oqəzəpləndürgən künidikidək, Yürikinglarni qattik qilmanglar!» **16** (Əmdi Uning awazini anglap turup, Uni oqəzəpləndürgənlər kimlər idi? Musa pəyoqəmbərning yetəkqilikidə Misirdin [qutulup] qikqan axu [Israillarning] həmmisi əməsmu? **17** U kirik yil kimlərgə oqəzəpləndi? Yənəla xu gunah etküzüp, yikilip jəsətliri qəldə qaləqanlarəqə əməsmu? **18** Xundakla U kimlərgə Əz aramliqimoqa kət'iy kirməysilər dəp kəsəm kildi? Əzigə itaət qilmioqanlarni əməsmu? **19** Xunga bulardın kərüwalalaymizki, ularning [aramlikqa] kirməsliki etikadsizliki tüpəylidin idi).

4 Əmdi Uning aramliqioja kirip bəhrimən bolux toqrisidiki wədisi [bizgə] kalduruloqandin keyin, aranglardiki birərsiningmu uning nesiwisidin qüxüp kəlixidin qorkunqta ehtiyat kilyayli. **2** Qünki hux həwər huddi [qəldiki Israillaroja] anglitiloqandək bizlərgimu anglitildi. Ləkin ularning anglijoanliri etiqad bilən yuqurulmijoanliktin, söz-kalamning ularoja heqkandək paydisi bolmijoanidi. **3** Qünki bu aramliqqa kirgənlər bolsa — etiqad kijoan bizlərmiz. Huddi Hudaning eytkinidək: «Xunga mən oqəzəplinip kəsəm iqip: — «Ular Mening aramliqimoja kət'iy kirməydu — degən». Hudaning əməlliri bolsa dunya apiridə bolqandila həmmisi tamamlanojanidi; **4** qünki yaritilixning yəttinqi küni həkqidə mukəddəs yazmilarning bir yeridə mundək deyilgən: «Yəttinqi küni kəlgəndə, Huda həmmə əməlliridin aram aldi». **5** Yənə kelip yukirida eytiloqandək Huda: «Ular Mening aramliqimoja kət'iy kirməydu» degənidi. **6** Buningdin kərünərlikki, Hudaning aramliqioja kirələydiqanlar bar, əmma uning toqrisidiki hux həwərnəni awwal anglijoanlar itaətsizlik kijoanliki üqün, uningoja kirəlmidi. **7** Xuning üqün, Huda ənə xu [aramliq toqrisida] uzək wəqittin keyinki məlum bir künni «bügün» dəp bekitip, Dawut [pəyoqəmbər] arqilik yənə xundək eytkən: — «Bügün uning awazini anglisanglar, Yürikinglarni kattik kilmanglar!» **8** Əgər Yəxua [pəyoqəmbər] [Israillarni] aramliqqa kirgüzgən bolsa idi, Huda keyin yənə bir [aramliq] küni toqruluk demigən bolatti. **9** Kiskisi, xabat künidiki bir aramliq Hudaning həlkini kütməktə. **10** Qünki Hudaning aramliqioja kirgüqilər huddi Huda «Əz əməl-

ixliridin aram aloqan»dək, əzlrining ixliridin aram alidu. **11** Xunga heqkaysimizning ənə xu [Israillardək] itaətsizlik kıləjan halitidə yikilip qüxməsliki üqün, hər birimiz bu aramlıqqa kirixkə intiləyli. **12** Qünki Hudaning səz-kalami janlıktur wə küqkə igidur, hətta jan bilən rohni, yilik bilən boqumlarni bir-biridin ayriwetəligüdək dərjida, hər kəndək qox bislik kılıqtin ittiktur, kəlbədi oğ-pikir wə arzu-niyətlərnin üstidin həküm qikəroquqidur. **13** Uning aldida heqkəndək məwjudat oğayip əməstur; bəlki bizdin hesab Aloquqining kəzliri aldida həmmə ix oquq-axkaridur. **14** Xundək boləjanikən, xundəkla ərx-asmanlardin ətüp qikəkan uluq Bax Qəhinimiz, yəni Hudaning Oqli Əysa boləjanikən, biz etirap kıləjan etikədimizda qing turayli. **15** Qünki bizgə təyinləngən bax kəhinimiz əjizliklərimizə həsədxlik kilmioquqi əməs, bəlki bizgə ohxax hərhil əzdurux-sinəklorə duq kəlgən, ləkin gunah sadir kılıp bəkmioquqidur. **16** Xunga yürükimiz tok həlda rəhim-xəpəkətə erixix wə yərdəmgə ehtiyajlik wəktimizda xapaət tepix üqün mehir-xəpəkət [ayan kılinoquqi] təhtkə yəkinlixayli.

5 Hər kətimlik bax kəhin insanlar arisidin tallinip, həlkəkə wəkalitən Hudaəja hizmət kılıxkə, yəni həlkəning atioqan hədiyəlirini wə gunahlar üqün kıləjan kurbənliliklərinini Hudaəja sunuxkə təyinlinidu. **2** Uning hərtərəpləp əjizlikləri boləqəqkə, bilimsizlər wə yoldin qətnigənlərgə mulayimlik bilən muamilə kılalaydu. **3** Xu əjizlikü üqün u həlkəning gunahlıri həsəbioqə kurbənlilik sunəqəndək, əz gunahlıri üqünmu kurbənlilik sunuxkə toqra kelidu. **4** Heqbir kixi bu xərəplik mərtiwini əzlükidən almaydu,

pəkət Hərunoğa ohxax, Huda tərripidin qakiriləndila uni alidu. **5** Huddi xuningdək Məsihmu bax kahin mərtiwisigə Əzini uluqlap əzlükidin erixkən əməs, bəlki Uni [uluqluquqi Huda] Əzi idi; U Uningoğa: — «Sən Mening Oqlumdursən, bəgün Mən Seni tuqlurdum» degən. **6** U [mukəddəs yazmilarning] yənə bir yeridə Uningoğa: — «Sən əbədil'əbədgiqə Məlkizədəkning tipidiki bir kahindursən» degən. (aiōn g165) **7** [Məsih] yər yüzidiki künlərdə, Əzini əlümdin qutkuzuwelixka qadir Boluquqoğa kattik nidalar wə kəz yaxliri bilən dua-tilawətlər wə yiliniqlarni kətürdi. Uning ihlasmənlikidin dualiri ijabət qilindi. **8** Gərqa U [Hudaning] Oqli bolsimu, azab qekixliri arqilik itaətmən boluxni əgəndi. **9** U mana muxundak mukəmməl qilinoğan boluqaqqa, barliq Əzigə itaət qiləuqilaroğa mənggülük nijatni barliqqa kəltürgüqi bolup, (aiōnios g166) **10** Huda tərripidin «Məlkizədəkning kahinlik tüzümi tərripidə bax kahin» dəp jakarlandi. **11** Bu ix tooqruluk eytidioğan nuroqun səzlirimiz bar, ləkin qulakliringlar pang bolup kətkəqkə, bularni silərgə enik qüxəndürüx təs. **12** Qünki silər alliburun təlim bərgüqi boluxka tegixlik boləuğan qaoqdimu, əməliyəttə silər yənila Hudaning səz-kalamining asasiy həqiqətlirining nemə ikənlikini baxqilarning yengiwaxtin əgitixigə mohtajsilər; silərgə yirik yeməklik əməs, bəlki yənila süt kerəktur. **13** Qünki pəkət süt bilənla ozuklinidioğanlarning bowaxtin pərqi yoktur, ular həkqaniyət kalamioğa pixxik bolmioğan oqoridur, halas. **14** Biraq yeməklik bolsa yetilənlər, yəni əz ang-zəhinlirini yahxi-yamanni pərk etixkə yetildurgənlər üqündur.

6 2 Xuning üqün, Məsih toqrisidiki dəslepki asasiy təlimdə tohtap qalmaq, — yəni qaytidin «əlük ixlar»din towa kilix wə Hudaqə etiqad baqlax, qəməldürülüxlər, «kol təgküzix», əlgənlərnin tirildürülüxi wə mənggülik həküm-soraq toqrisidiki təlidlərdin ul salayli dəp olturmay, mukəmməllikkə qarap mangayli. (aiōnios g166) **3** Huda halioqanikən, biz xundaq kilimiz. **5** Qünki əslidə yorutulup, ərxniki iltipattin tetioqan, Mukəddəs Rohtin nesip bolqan, Hudaning səz-kalamining yahxilikini həm kəlgüsi zamanda ayan kilinidioqan kudrətlərnin həs kilip baqqanlar əgər yoldin qətnigən bolsa, ularni qaytidin towa qildurux hərgiz mumkin əməs. Qünki ular öz-özigə kilip Hudaning Oqlini qaytidin krestləp rəsua qilmakta. (aiōn g165) **7** Qünki kəp qetimlap öz üstigə yaqқан yamoqur süyini iqqən, əzidə terioquqilaroqa mənəpətlük ziraətlərnin əstürüp bərgən yər bolsa Hudadin bərikət almaqta. **8** Birəq tikən wə qamoqək əstürgən bolsa, u ərziməs bolup, lənətkə yeqin bolup, aqiwiti kəydürülüxtin ibarət bolidu. **9** Lekin əy səyümlüklirim, gərqə yukirikə ixlarnin tiloqa aloqan bolsaqmu, silərdə buningdinmu əwzəl ixlar, xundaqla nijatlikning elip baridioqan ixliri bar dəp qayil bolduq. **10** Qünki Huda qiloqan əməlliringlarnin wə Uning mukəddəs bəndilirigə qiloqan wə həzirmu qiliwatqan hizmitinglar arqilik Uning nami üqün kərsətkən mehır-muhəbbitinglarnin untup qalidioqan adalətsizlərdin əməs. **11** Əmma silərnin ümidinglarning toluq jəzm-hatirjəmlük bilən boluxi üqün, hərbinglarning ahirqiqə xundaq oqəyrət qilixinglaroqa intizarmiz; **12** xundaqla sərəmilərdin bolmay, bəlki

etikad wə səwrqanlik arkilik Hudaning wədilirigə warislik
qiloqanlarni ülgə qilidioqanlardin boləqaysilər. **13** Qünki
Huda İbrahimoqə wədə qiloqanda, Əzidin üstün turidioqan
heqkim bolmioqaqqa, Əzi bilən kəsəm qilip: **14** «Sanga
qoqum bəht ata qilimən, seni qoqum kəpəytip berimən»
— dedi. **15** Xuning bilən, [İbrahım] uzun waqit səwr-taqət
bilən kütüp, Hudaning wədisigə erixti. **16** Qünki insanlar
əzliridin üstün turidioqan birini tiloqə elip kəsəm qilidu;
ularning arisida kəsəm ispat-təstik həsablınip, hər hil
talax-tartixlaroqə hatimə beridu. **17** Xuningdək Huda,
Əz wədisigə warislik qiloqanlaroqə Əz nixan-məksitining
əzgərməydioqanlikini tehimu oqukrak bildürüx üqün,
kəsəm qilip wədə bərdi. **18** Xuning bilən kət'iy əzgərməs
ikki ix arkilik, kəz aldımızda qoyuloqan ümidni qing tutux
üqün [həlakəttin] əzimizni qaqurup uni baxpanah qiloqan
bizlər küqlük rioqbət-ilhamoqə erixələymiz (bu ikki ixta
Hudaning yaloqan eytixi kət'iy mumkin əməs, əlwəttə). **19**
Bu ümid jenimizoqə qing baqlanoqan kemə lənggiridək
xübhısiz həm mustəhkəm bolup, [ərxniki] ibadəthanining
[iqki] pərdisidin ətüp bizni xu yərgə tutaxturidu. **20** U
yərgə biz üqün yol eqip mangoquqi Əysa bizdin awwal
kirgən bolup, Məlkizədəkning kahinlik tüzümi tərtipidə
mənggülük təyinləngən Bax Kahin boldi. (aiōn g165)

7 Qünki bu Məlkizədək Salem xəhırining padixahi,
xundakla Əng Aliy Boləquqi Hudaning kahini bolup,
İbrahım padixahlarni yengip jəngdin qaytkanda, uning
aldioqə qikqan wə uningə bəht tiligənidi. **2** İbrahım
bolsa erixkən barlik [oljisining] ondin bir ülüxini
uningə atioqanidi. [Məlkizədək degən isimning] birinqi

mənisi «həkkaniyyət padixahi» degənliktur; uning yənə bir nami «Salemning padixahi» bolup, buning mənisi «amanlıq padixahi» degənliktur; **3** uning atisi yok, anisi yok, nəsəbnamisi yok, künlirining baxlinixi wə həyatining ahirlixixi yoktur, bəlki u Hudaning Oqlıoqa ohxax kılınıp, mənggülük kahın bolup turidu. **4** Əmdi qaranglar, bu Məlkizədək nemidegən uluq adəm-hə! Hətta ata-bowilirimizning qongi İbrahımmu oljisining ondin birini uningqə atioqan. **5** Dərəkə Lawiyning əwladlıridin kahınlikni zımmisigə aloqanlar Təwrat qanuni boyiqə həlktin, yəni öz qerındaxlıridin İbrahımning puxtidin bolqinioqə qarimay tapqinining ondin bir ülüxini yioqixi əmr kılinoqan. **6** Lekin bularning qəbilə-urukıdin bolmioqan Məlkizədək bolsa İbrahımdin «ondin bir ülüxi»ni qobul kılnoqan andin Hudaning wədilirigə igə boluquqı İbrahımoqə bəht tiligən. **7** Xübhisizki, bəht tiligüqi bəhtkə erixküqidin üstündür. **8** Bu yərdiki «ondin bir ülüxi»ni qobul kılnoquqlar əlidioqan adəmlərdindur; u yərdiki «ondin bir ülüxi»ni qobul kılnoquqi tooqrisida [mukəddəs yazmilarda] «U həyat yaxioquqi» dəp guwahlık berilgəndur. **9** Hətta mundaq deyixkə boliduki, ondin bir ülüxni alidioqan Lawiyumu [əjdadi] İbrahım arqılık [Məlkizədəkkə] ondin bir ülüxni bərgən. **10** Qünki Məlkizədək İbrahımmı qarxi aloqanda, Lawiyıni [kəlgüsidiki puxti bolux süpitidə] yənıla İbrahımning tenidə idi, dəp həsablaxqa bolidu. **11** Əmdi Lawiy qəbilisining kahınlik tüzümi arqılık mukəmməl həkkaniylik kelələydiqan bolsa (qünki xu tüzümgə asalinip Təwrat qanuni İsrail həlqigə qüxürülgənidi), keyinki waqıtlarda Hərunning kahınlik

tüzümi boyiqə əməs, bəlki Məlkizədəkning kaħinlik tüzümi boyiqə baxqa bir kaħinning qıqixining nemə həjiti bolatti? **12** Əmdi kaħinlik tüzümi əzgərtilgən bolsa, uningə [munasiwətlik] qanun-tüzümmu əzgərtilixkə toqra kelidu. **13** Qünki bu eytiliwatqan səzlər qaritiloqan zat bolsa baxqa bir kəbilidin bolup, bu kəbilidin heqkim qurbangahğa hizməttə bolup baqmioqan. **14** Qünki Rəbbimizning Yəhuda kəbilisidin qıqkanliki enik; Musa bu kəbilə toqrisida kaħinlikğa munasiwətlik heqbir nərsə demigənidi. **15** Əmdi Məlkizədəktək baxqa bir kaħin qıqkan bolup, bu əzgirix munulardin tehimu roxən bolidu; **16** uning [kaħinlikğa] təyinlinixi ət igilirigə baqlıq əmr bilən əməs, bəlki pütməs-tügiməs həyatning qudritidin boləandur. **17** Qünki bu həqtə [mukəddəs yazmilarda]: «Sən əbədil'əbədgiqə Məlkizədəkning tipidiki bir kaħindursən» dəp guwahlik berilgən. (aiṯn g165) **18** Qünki aldınki əmr-tüzüm ajizliki wə ünümsizliki tüpəylidin küqidin qalduruloqan **19** (— qünki Təwrat qanuni heq ixni kamalətkə yətküzəlmidi). Uning orniəqə bizni Hudaəqə yeqinlaxturidioqan, uningdin əwzəl ümid elip kelindi. **21** Uning üstigə, bu ix [Hudaning] kəsimi bilən kapalətkə igə bolmay qalmidi (ilgiri ətkən kaħinlar [Hudaning] kəsimisiz kaħin boləqanidi; lekin, əysa bolsa Əzigə: — «Pərwərdigar xundak kəsəm iqtı, həm hərgiz buningdin yanmaydu: — «Sən əbədil'əbədgiqə kaħindursən»» Degüqining kəsimi bilən kaħin boldi). (aiṯn g165) **22** Əmdi əysa xundak uluəq ix bilən əwzəl bir əhdining kepili qilindi. **23** Yənə kelip, ilgiri ətkən kaħinlar kəp boluxi kerək idi; qünki ularning [hərbiri] əlüm tüpəylidin wəzipisini dawamlaxturalmay

qalqan. **24** Lekin [aysa] mænggügə turoqqa, Uning kaqinliki hægiz eazgertilmastr. (aiōn q165) **25** Xu sawəbtin, U Őzi arqilik Hudaning aldioqa kalgənlərni üzül-kesil qutkuzuxqa qadir; qünki U ular üqün Hudaqqa murajiat qilixqa mænggü hayattur. **26** Muxundaq bir bax kaqin däl bizning hajitimizdin qikidioqan — mukəddəs, ayibsiz, oqubarsiz, gunahkarlardin neri qilinoqan, ərxlərdin yukiri elip kətürülgən kaqindur. **27** U axu bax kaqinlardək hər küni aldi bilən öz gunahliri üqün, andin həlkning gunahliri üqün qurbanliq sunuxqa mohtaj əməs. Qünki U Őzini qurbanliq süpitidə sunoqanda, həmməylən üqün buni bir yolila ada qildi. **28** Qünki Təwrat qanuni ajiz bəndə boləqan insanlarni bax kaqin qilip təyinləydu, lekin Təwrat qanunidin keyin kəlgən Hudaning qəsəm-kalami mænggügə kamalətkə yətküzülgən Oqulni bax kaqin qilip təyinlidi. (aiōn q165)

8 Eytqanlirimizning bax nuqtisi xuki: Ərxтики uluq Boləquqining təhtining ong təripidə olturoqan xundaq bir Bax Kaqinimiz bar. **2** U mukəddəs jaylarda, xundakla insan əməs, bəlki Pərwərdigar tikkən həqikiy ibadət qedirining həmmisidə kaqinliq hizmitini qiloquqidur. **3** Hərbir bax kaqin hədiyə həm qurbanliqlar sunux üqün təyinlinidu. Xuning üqün, [bizning bu bax kaqinimizningmu] birər sunidioqini bolux kerək idi. **4** Dərwəkə əgər U yər yüzidə bolsidi, hægiz kaqin bolmaytti; qünki bu yərdə Təwrat qanun-tüzümi boyiqə hədiyə sunidioqan kaqinlar alliburunla bardur **5** (bu [kaqinlar] hizmət qilidioqan [ibadət qediri] pəkətlə ərxтики ixlarning kəqürülmisi wə kəlanggisidur. Musa däl bu ibadət qedirini quruxqa

baxliqanda, Hudaning wəhiysi uningqa kelip: «Ehtiyat qilqinki, bularning həmmisini sanga taoqda kərsitilgən ərnək boyiqə yasioqin» dəp agahlanduroqan). **6** Lekin hazir U ([kona əhdigə ait] wədilərdin əwzəl wədilər üstigə bekitilgəq) tehimu yahxi bir əhdining wasitiqisi boləqqa, Uningqa berilgən kahinlik hizmiti baxqa kahinlarningkidin xunqə əwzəl turidu. **7** Əgər xu dəsləpki əhdə kəm-kütisiz bolsa idi, keyinkisi üqün orun izdəxning heqkandəq həjiti bolmioqan bolatti. **8** Lekin, Huda kona əhdini yetərsiz dəp qarap, [Israillaroq] mundəq degən: — «Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəhuda jəməti üqün yengə bir əhdini əməlgə axurimən. **9** Bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini qolidin tutup Misirdin kətquzup yetəkliginimdə ular bilən tüzgənədim; qünki ular Mən bilən tüzüxkən əhdəmdə turmidi, mən ulardin nəzirimni yetkidim, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qünki xu künlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzidioqan əhdəm mana xuki: — «Mən Əz təwrat-qanunlirimni ularning zəhin-əqligə salimən, həmdə ularning kəlbəgimu pütimən; Mən ularning Hudasi bolimən, ularmu Mening həlkim bolidu. **11** Xundin baxlap heqkim öz yurtdixioq, yaki öz qerindixioq: — «Pərwərdigarni tonuqin» dəp əgitixining həjiti qalmaydu; qünki ularning həmmisi, əng kiqikidin qongioqə Meni bilip boləqan bolidu; **12** qünki mən ularning kəbihliklirigə rəhim qilimən həmdə ularning gunəhliri wə itaətsizlikirini mənggügə esimdin qiqiriwetimən». **13** Əmdi Hudaning bu əhdini «yengə»

deyixi burunkisini «kona» degənlikidir; əmdi waqti
ətkən, koniriojan ix bolsa uzun ətməy yokilidu.

9 Birinqi əhdidə munasiwətlik ibadət bəlgilimiliri wə
yər yüzigə təwə boləjan bir mukəddəs ibadət jayi bar
idi. **2** Buningəja bir ibadət qediri tikilgənidi; uning
mukəddəs jay dəp ataləjan birinqi bəlümidə qiraəjan,
xirə həm xirə üstidə rətləngən nanlar bolatti. **3** Uning
ikkinqi, [yəni iqki] pərdisining kəynidə əng mukəddəs
jay dəp ataləjan yənə bir qedir bəlümi bar idi. **4** Xu
yərgə təwə boləjan altun huxbuygaḥ wə pütünləy altun
bilən qaplanəjan əhdə sanduqi bar idi. Sanduqning
iqidə altundin yasaləjan, manna selinəjan komzək,
Ḥarunning bih sürgən ḥasisi wə ikki əhdə [tax] tahtisi
bar idi. **5** [Sanduq] üstidiki «kafarət təhti»ning üstigə
xan-xərəplik «kerub»lar ornitiləjan bolup, qanatlıri
bilən uni yepip turatti. Əmdi bular toqruluk təpsiliy
tohtilixning ḥazir waqti əməs. **6** Bu nərsilər mana
xundaq orunlaxturuləjan keyinla, kaḥinlar qedirning
birinqi bəlümigə [(yəni «mukəddəs jay»əja)] ḥərdaim
kirip, ibadət hizmitini qilidu. **7** Birəq, [«əng mukəddəs
jay» dəp ataləjan] ikkinqi bəlümgə pəkət bax kaḥin
yilda bir qetimla kiridu. Kaḥin u yərgə öz gunahliri wə
həlkning nadanliqtin ətküzgən gunahliri üqün ataləjan
[qurbanlıq] qenini almay kirməydu. **8** Bu ixlar arkilik
Mukəddəs Roh xuni kərsitip bərməktiki, bu birinqi ibadət
qediridiki tüzüm inawətlik bolup tursila, əng mukəddəs
jaya baridəjan yol yənilə eqilməydu. **9** Mana bular
rəsimdək ḥazirqi zamanni roxənləxtüridəjan bir hil obraz,
halas. Buningdin xuni kəruwelixqa boliduki, bu qedirə

sunulidigan hədiyyə və qurbanlıqlar ibadət kiloquqini wijdanida pak-kamil kilalmaydu. **10** Ular pəkət yemək-icməklər və boyini suqə selixning türlük rəsmiyətlirigə baqlıq bolup, [kanun-tüzüm] tüzütülük waqti kəlgüqilik küqkə igə kilinoqan, insanlarning ətlirigila baqlıq bolqan bəlgilimə-nizamlardur. **11** Lekin Məsih bolsa kəlgüsidiki karamət yahxi ixlarni elip baroquqi bax kahin bolup, adəm qoli bilən yasalmioqan, bu dunyaqə mənsub bolmioqan, tehimu uluq və tehimu mukəmməl ibadət qedirioqə kirdi; **12** əqkə yaqi mozaylarning [qurbanlıq] qenini əməs, bəlki Əzining [qurbanlıq] qeni arkilik U (Əzila mənggülik hərlük-nijatni igiligən bolup) bir yolila mənggügə əng mukəddəs jayqə kirdi. (aiōnios g166) **13** [Kona əhdə dəwridə] əqkə və buqılarning qeni həm inəkning külliri napak bolqanlarning üstigə sepilsə, ularni ət jəhətidin tazilap pak qilqan yərdə, **14** undaqta, mənggülik Roh arkilik əzini oqubarsiz qurbanlıq süpitidə Hudaqə atioqan Məsihning qeni wijdaninglarni əlük ixlardin pak kilip, bizni mənggü hayat Hudaqə ibadət kilixqə tehimu yetəkliməmdü?! (aiōnios g166) **15** Xuning üqün u yengi əhdining wasitiqisidir. Buning bilən (insanlarning awwalki əhdə astida sadir qilqan itaətsizlikliri üqün azadlıq bədili süpitidə xundak bir əlüm bolqanikən) Huda tərripidin qaqirilqanlar wədə qilinoqan mənggülik miraska erixələydu. (aiōnios g166) **16** Əgər wəsiyət qaldurulsa, wəsiyət qalduroquqining əlüxi təstiklanoquqə, wəsiyət küqkə igə bolmaydu. **17** Qünki wəsiyət pəkət əlümdin keyin küqkə igə bolidu. Wəsiyət qalduroquqi hayatla bolsa, wəsiyitining heqkandak küqi bolmaydu. **18** Xuningqə

ohxax, dæslæpki æhdimu kan ekïtiloqandila, andin küqkæ igæ boloqan. **19** Qünki Musa Tæwrat kanuni boyiqæ hærbir æmrini pütün hælkkæ uqturoqandin keyin, mozay wæ eqkilærning suoqa arilaxturuloqan qenini kizil yung yipta baolanoqan zofa bilæn kanun dæsturioqa wæ pütün hælkkæ sepip, ularoqa: **20** «Mana, bu Huda silærning æmæl qilixinglaroqa æmr qiloqan æhdining qenidur» — dedi. **21** U yænæ ohxax yolda ibadæt qedirioqa wæ qedirdiki ibadætkæ munasiwætlik pütkül saymanlarning üstigæ kan sæpti. **22** Dærwækæ, Tæwrat kanuni boyiqæ hæmmæ nærsæ degüdæk kan bilæn paklinidu; [qurbanlik] qeni tækülmigüqæ, gunahlar kæqürüm qilinmaydu. **23** Hox, ærtikigæ tæklid qilip yasaloqan bu buyumlar muxundak [qurbanliklar] bilæn paklinixi keræk idi. Birak ærtiki nærsilærning ezi bulardin esil qurbanliklar bilæn paklinixi keræk. **24** Qünki Mæsih ærtiki hæqikiy ibadæt jayioqa tæklid qilinöqan, adæm qoli bilæn yasaloqan mukæddæs jayoqa æmæs, bælki Hudaning huzurida bizgæ wæküllik qilip hazir bolux üqün ærxning øzigæ kirip boldi. **25** [Yær yüzidiki] bax kahinning yilmuyil øz qenini æmæs, bælki [qurbanliklarning] qenini elip, æng mukæddæs jayoqa kayta-kayta kirip turoqinidæk, u qurbanlik süpitidæ øzini kayta-kayta atax üqün kirgini yok. **26** Əgær xundak qilixning zөрüriyiti bolöqan bolsa, dunya apiridæ bolöqandin beri Uning kayta-kayta azab qekixigæ tooqra kelætti. Lekin U mana zamanlarning ahirida gunahni yok qilix üqün, bir yolila øzini qurban qilixka otturioqa qikti. (aiön g165) **27** Hæmmæ adæmning bir qetim ølüxi wæ ølgændin keyin sorakka tartilixi bekitilgængæ ohxax, **28** Mæsihmu nuroqun

kixilarning gunahlarini Öz üstigə elix üçün birləşmə qurbanlik süpitidə sunulandan keyin, Özini tələpünüp kütkenlərə gunahni yok kilən halda niyat kəltürükə ikkinji qetmə axkarə bolidu.

10 Təvrat kanuni kəlgüsində elip kelinidiən güzəl ixlarning öz əynini əməs, bəki ularning kələnggisinila sürətləp bərgəqkə, u tələp kilinən, yilmuyil sunulup keliwatқан ohxax qurbanliklər arkilik [Hudaqə] yekınlaşmaqçı bolənlarni hərgizmu mukəmməl kiləlməydu. **2** Bolmisa, muxu qurbanlikləarning sunuluxi ahirlixatti, qünki ibadət kiləuqular pak kilinip, wijdani yənə öz gunahları tüpəylidin azablanmaytti. **3** Həlbuki, muxu qurbanliklər yilmuyil öz gunahlarini əzligə əslitip turidu. **4** Qünki buqə wə əqkiləarning qeni gunahlarıni hərgiz elip taxliyalmaydu. **5** Xuning üçün, U dunyaqə kəlgəndə mundaq degən: — «Nə qurbanlik, nə atinən axliq hədiyəli bolə Sening tələp-arzuyung əməs, Birə Sən Mən üçün bir tən təyyarlap bərding; **6** Nə kəydürmə qurbanliklər, nə gunah qurbanlikidinmu səyünmiding; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mana Mən kəldim! — Qanun dəsturingdə Mən toqruluk pütülgəndək — I Huda, iradəngni əməlgə axurux üçün kəldim». **8** U yukirida: «Nə qurbanlik, nə axliq hədiyəli, nə kəydürmə qurbanliklər nə gunahni tiligüqi qurbanliklər Sening tələp-arzuyung əməs, Sən ulardinmu səyünmiding» (bu qurbanliklər Təvrat qanunining təlipi boyiqə sunuluxi kərek idi) deginidin keyin **9** yənə: «Sening iradəngni əməlgə axurux üçün kəldim» degən. Demək, [Huda] keyinkisini küqkə igə kilix üçün, aldinqisini əməldin qalduridu. **10** Hudaning bu

iradisi boyiqə Əysa Məsihning tenining bir yolila qurban
qilinixi arkilik biz gunahdin paklinip, [Hudaqə] atalduq.
11 Hər kaħin hər küni ibadət hizmitidə turidu, xundaqla
gunahlarıni hərgiz saqit qilalmaydiqan ohxax hildiki
qurbanlıqlarıni [Hudaqə] qayta-qayta sunidu. **12** Birak,
bu [kaħin] bolsa gunahlar üçün birla qetimlik mənggü
inawətlik bir qurbanlıqni sunoqandin keyin, Hudaning
ong yenida olturdi; **13** U xu yərdə «düşmənliri Əz ayiqi
astida təhtipər qilinoquqə» kütidu. **14** U muxu birla
qurbanlik bilən Hudaqə atap pak-muqəddəs qilinoqanlarıni
mənggügə mukəmməl qildi. **15** [Mukəddəs yazmilarda]
[pütülgəndək], Mukəddəs Rohmu bu həqtə bizgə guwahlik
beridu. Qünki U awwal: — **16** «U künlərdin keyin,
Mening ular bilən tüzidiqan əhdəm mana xuki, dəydu
Pərwədigar; Mən Əz təwrat-qanunlirimni ularning zəhin-
əqligimu salimən, Həmdə ularning kəlbigimu pütimən»
degəndin keyin, U yənə: — **17** «Ularning gunahlıri wə
itaətsizlikirini mənggügə esimdin qikiriwetimən» —
degən. **18** Əmdi xu yolda gunahlar kəqürüm qilinoqanikən,
gunahlar üçün qurbanlik qilixning həjritimu qalmaydu.
19 Xuning üçün, əy kerindaxlar, Əysaning qeni arkilik
əng mukəddəs jayoqə kirixkə jür'ətlik bolup, **20** (U
bizgə eqip bərgən, ibadəthanining pərdisidin (yəni,
Uning ət-tenidin) etidiqan xu yipyengi, həyatlik yoli
bilən) **21** xundaqla Hudaning ailisini baxquridiqan
bizning uluq kaħinimiz boləqanlığı bilən, **22** dillirimiz
wijdandiki buləqunuxlardin sepilix bilən paklanəqan wə
bədinimiz sap su bilən yuyuloqəndək taziləqan həlda
etikadning toluq jəzm-hatirjəmliki wə səmimiy kəlb bilən

Hudaoja yekinlixayli! **23** Əmdi etirap kilojan ümidimizde tewrenmey qing turayli (qünki wede Bergüqi bolsa sezide turoquidur) **24** we mehir-muhebbet kersitix we güzel ix kilixka bir-birimizni kandaq kozoqax we riobetlendürüxni oylayli. **25** Beziler adet kiliwalojandek, jamaette jem boluxtin bax tartmayli, belki bir-birimizni jekilep-ilhamlandurayli; bolupmu xu künining yekinlaxkanlikini baykioqininglarda, tehimu xundaq kilayli. **26** Hekiketni tonuxka nesip boloqandin keyin, yenila kesten gunaholetküzüwersek, u qaoqda gunahlar üqün sunulidiojan baxka bir kurbanlik bolmas, **27** belki bizge qalidioqinini peket sorak, xundaqla Huda bilen karxilixidiojanlarni yep tügitixke teyyar turidiojan yalkunluk otni korqunq iqide kütüxla, halas. **28** Əmdi Musaoja qüxürülgen Tewrat kanunini kezge ilmiojan herkandaq kixi ikki yaki üq guwahqining ispati bolsa, kengqilik kilinmayla eltürületti. **29** Undaqta, bir kixi Hudaning Ooqlini depsende kilsa, Hudaning ehdisining kenioqa, yeni ezini pak kilojan kanoja napak dep karisa, xepket kiloquqi Rohini hakaret kilsa, buningdin tehimu eoqir jazaoqa layik hesablinidu, dep oylimamsiler? **30** Qünki [Tewratta] «Intikam Meningkidur, kixining kilmixlirini ez bexioja ezüm yandurimen, deydu Perwerdigar» we «Perwerdigar Əz helkini sorakqa tartidu» degüqini bilimiz. **31** Menggü hayat Hudaning kollirioja qüxüp jazalinix nekeder dehxetlik ix-he! **32** Əmdi siler yorutuluxtin keyin, azab-oqubetlik, kattik kürexlerge berdaxlik bergen axu burunki künlerni esinglarda tutunglar. **33** Bezi waqitlarda reswa kilinip hakaretlex we harlinixlaroqa uqridinglar we bezi waqitlarda muxundaq

muamililərgə uqriqanlaroqa dərddax boldunglar. **34** Qünki silər həm məhbüslarning dərdigə ortaq boldunglar həm mal-mülkünglar bulanoqandimu, kəlgüsidə tehimu esil həm yoqap kətməydiqan bakiy təəllukatka igə bolidioqanliqınglarni bilgəqkə, huxallıq bilən bu ixni qobul qildinglar. **35** Xuning üqün, jasaritinglarni yoqatmanglar, uningdin intayin zor in'am bolidu. **36** Qünki Hudaning iradisigə əməl qilip, Uning wədə qiloqinioqa muyəssər bolux üqün, səwr-qidam qilixinglaroqa toqra kelidu. **37** Qünki [mukəddəs yazmilarda] [Huda] mundaq degən: — «Pəkət azoqinə waqittin keyinla», «Kəlgüqi dərwekə yetip kelidu, U keqikməydu. **38** Biraq həqkanıy boluqı etiqad bilən yaxaydu; Lekin u kəynigə qekinsə, Jenim uningdin səyünməydu». **39** Həlbuki, biz bolsaq kəynigə qekinip həlak bolidioqanlardin əməs, bəlki etiqad bilən öz jenimizni igiligənlərdindurmiz.

11 Etiqad bolsa ümid qiloqan ixlarning reallıqtiki ipadisi wə kərünməydiqan xəy'ilərnin dəlilidur. **2** Qünki burunqi mətiwərlirimiz kədimdə mana xu etiqad bilən [Hudadin kəlgən] yahxi guwahlikni aloqan. **3** Biz etiqad arkilik kainatning Hudaning səz-kalami bilən ornitiloqanliqini, xundaqla biz kərüwatqan məwjudatlarning kərgili bolidioqan xəy'ilərdin qikqan əməslikini qüxinələymiz. (aiōn g165) **4** Etiqadi boluqaqqa Həbil Qabilningkidinmu əwzəl bir qurbanliqni Hudaqqa atioqan; etiqadi boluqaqqa Huda uning atioqanlirini təripləp, uningqqa həqkanıy dəp guwahlik bərđi. Gərqə əlgən bolsimu, etiqadi bilən u yənıla bizgə gəp qilmakta. **5** Etiqadi boluqaqqa, Hənoh əlümnü kərməyła [ərxkə]

kötürüldi; Huda uni kötürüp elip kətkəqkə, u yər yüzidə heq tepilmidi. Səwəbi u elip ketilixtin ilgiri, Hudani hursən kıləqan adəm dəp tərpləngənidi. **6** Əmdilikdə etikad bolmay turup, Hudani hursən kılıx mumkin əməs; qünki Hudaning aldiəqə baridiəqan kixi Uning barlikəqə, xundakla Uning Əzini izdigənlərgə əjrini qayturuquqı ikənlikigə ixinixi kerək. **7** Etikadi boləqəqə, Nuh tehi kərülüp bəqmioqan wəkələr həkkidə Huda tərpidin aqahlandıruləqanda, ihlasmənlik qorkunqi bilən ailisidikilərnı kütquzux üqün yoəqan bir kəmə yasidi; həmdə etikadi arkilik xundak kılıp pütkül dunyadikilərnıng gunahliri üstidin həküm qikardi, xundakla etikadtin boləqan həkkəniylikqə mirashor boldi. **8** Etikadi boləqəqə, Huda İbrahımnı uningəqə miras süpitidə bərməkqi boləqan zeminəqə berixqə qaqıroqanda, u itaət kildi; u kəyərgə baridiəqanlikini bilməy turup yoloqə qikti. **9** Etikadi boləqəqə u wədə kılinoqan zeminda, huddi yəqə yurtta turoqandək musapir bolup qedirlarnı makan kılıp yaxidi. Hudaning uningəqə kıləqan wədisining ortak mirashorliri boləqan İshak wə Yəquplarmu uning bilən birgə xuningəqə ohxax yaxidi. **10** İbrahımnıng xundak kılıxidiki səwəb, u ulliri mustəhkəm boləqan xəhərnı kütkənidi; xəhərnıng layihiligüqi həm quroquqısi Huda Əzidur. **11** Etikadi boləqəqə Sarah gərqə yaxinip qaləqan, tuəqut yexidin ətkən bolsimu, hamilidar bolux iqtidariəqə igə boldi; qünki u wədə kıləqan Hudani ixənqlik dəp qaraytti. **12** Buning bilən birlə adəmdin, yəni əlgən adəmdək bolup qaləqan bir adəmdin asmandiki yultuzlardək kəp, dengiz

sahilidiki qumdak sansiz awladlar barlikka kaldi. **13** Bu kixilarning hammisi Hudaning wada qilolanlirioja muyassar bolmay turupla etikadi bololan halda alamdin etti. Birak ular hayat waqtida bularning kalgusida emalgə axurulidiolanlikini yiraktin korup, kuqak eqip hursenlik bilən kütken wə ezlirini yer yuzida musapir wə yoluqi dəp axkarə eytkanidi. **14** Bu bundak sezlərni qilolan kixilarning bir wətənni təxna bolup izdəwatqanlikini enik ipadiləydu. **15** Dərwəqə, ular öz yurtini sejinolan bolsa, kaytip ketix pursiti qikqan bolatti. **16** Lekin ular uningdinmu əwzəl, yəni ərxniki bir makanni təlpünüp izdiməktə. Xuning üqün, Hudaning ezlirining Hudasi dəp atilixidin nomus qilmaydu; qünki mana, U ular üqün bir xəhər hazirliolan. **17** Ibrahim Huda tərpidin sinalojinida, etikadi boləqqa oqli Ishakni kurbanlik süpitidə Hudaəja atidi; gərqə u Hudaning wədilirini, jümlidin «Sening namingni dawamlaxturidiolan nəsling bolsa Ishaktin kelip qikidu» deginini tapxuruwalolan bolsimu, u yənila birdinbir oqlini kurban kilixka təyyar turdi. **19** Qünki u hətta Ishak əlgən təkdirdimu, Hudaning uni tirildürüxkə qadir ikənlikigə ixəndi. Mundaqə eytkanda, Ishakni ölümdin tirildürülgəndək kaytidin tapxuruwalidi. **20** Etikadi boləqqa, Ishak oqulliri Yakup bilən əsawning kəlgüsi ixlirioja həyrlük tiləp dua qildi. **21** Etikadi boləqqa, Yakup aləmdin ətux aldidə Yüsüpning ikki oqlining hərbi üqün həyrlük dua kilip, hasisioja tayinip turup Hudaəja səjdə qildi. **22** Etikadi boləqqa, Yüsüp səkratka qüxüp qaləanda, bəni Israilning Misirdin qikip ketidiolanlikini tiləja aldi həmdə ezining ustihanliri

toʻqirulokmu əmr qildi. **23** Etikadi bololraqqa, Musa tuolulolanda, uning ata-anisi uni ulq ay yoxurdi; qunki ular Musaning yekimlik bir bala ikənlisini kordi, padixahning pərmanidinmu korkmidi. **24** Etikadi bololraqqa, Musa qong bolup uluol zat bololandin keyin, «Pirəwning kizining oolli» degən atakta turiwerixni rət qilip, **25** gunah iqidiki ləzzətlərdin wakitlik bəhrimən boluxning ornioqa, Hudaning həkki bilən billə azab qekixni əwzəl kordi. **26** U Məsihkə qaritilolan həkəratkə uqraxni Misirning həzinisidiki bayliklarolqa igə boluxtinmu əwzəl bildi. Qunki kəzlini [ərxniki] in'amoqa tikiwatatti. **27** Etikadi bololraqqa, u padixahning oəzipidinmu korkmay Misirdin qikip kətti. [Japa-muxəkəkətəkə] qididi, qunki Kəzğə Kərünmigüqi uning kəzigə kərünüp turoqandək idi. **28** Etikadi bololraqqa, u «tunji oollining jenini aloquqi» [pərixting] [Israillarolqa] təgməsliki ulqun [tunji] «ötüp ketix» heyтини ötküzüp, xuningolqa munasiwətlik kanni [buyrulolini boyiqə] sepip-sürkidi. **29** Etikadi bololraqqa, [Israillar] Kizil dengizdin huddi kuruklukta mangoqandək mengip ötti. Birak [ularni koolap kəlgən] Misirliklar ötməkqi bololanda suolqa oərək boldi. **30** Etikadi bololraqqa, hək yəttə kün Yeriho xəhirining sepilini aylanolandin keyin sepil ərildi. **31** Etikadi bololraqqa, pahixə ayal Raqab Israil qarlioquqilirini dostlarqə kütüwalolraqqa, itaətsizlər [bololan əz xəhiridikilər] bilən birlikta hək bolmidi. **32** Mən yənə nemixka səzləp olturay? Gideon, Barak, Ximxon, Yəftah, Dawut, Samuil wə qalolan baxka pəyoqəmbərlər toqrisida eytip kəlsəm wakit yətməydu. **33** Ular etikadi bilən əllərninɡ üstidin oqalib kəldi, adalət

yürgüzdi, [Huda] wədə kılqanlaroşa erixti, xirlarning aozilirini etip koydi, **34** dəhxətlik otning yalkunini eqürdi, kiliqning tişidin keqip kutuldi, ajizliktin küqeydi, jənglərdə baturluk körsətti, yat əllərnin qoxunlirini teripirəng kildi. **35** [Etikadi boləraqqa], ayallar əlgən uruktuşkanlirini əlümdin tirildürgüzüp qayturuwaldu; birak baxqilar kəlgüsida tehimu yaxi halda əlümdin tiriləyli dəp, kutulux yolini rət kiliq kiyinilixka bərdaxlik bərdi. **36** Yənə bəzilər sinilip har-məshirilərgə uqrap kamqilandi, bəzilər hətta kixənilinip zindanoşa taxlandi; **37** ular qalmaqesək kiliq oltürüldi, hərə bilən hərilinip parqilandi, sinaklarni bexidin etküzdü, kiliqlinip oltürüldi; ular qoyəqkə terilirini yepinqa kılqan halda sərsan bolup yürdi, namratlikta yaxidi, kiyin-kistakka uqridi, horlandi **38** (ular bu dunyaoşa zayə kətkənidi), qəllərdə, taqlarda, əngkürlərdə wə gəmilərdə sərgərdan bolup yürdi. **39** Bularning həmmisi etikadi bilən Hudaning Əz guwahı bilən təripləngən bolsimu, Hudaning wədə kılqinioşa əyni boyiqə erixkini yok. **40** Əmdilikta Huda bizlər üqün tehimu əwzəl bir nixan-məksətni bekitkən bolup, ular bizsiz kamalətkə yətküzülməydu.

12 Əmdi ətirapimizda guwahqilar xunqə qong buluttək bizni oruwaləraqqa, hərhil eşir yük həm bizgə asanla qirmixiwalidioşan gunahni qerüp taxlap, aldimizəşa qoyuloşan yügürüş yolini qidamlik bilən besip yügürəyli; buningda kəzimizni etikadimizning Yol Baxlişuqisi wə Takamullaxturuşuqisi boləşan Əyşəşa tikəyli. U Əzini kütəkən huxallik üqün kresttiki azabka bərdaxlik bərdi həm uningda boləşan həkəratkə pisənt kilmidi. Xuning

bilən U Hudaning təhtining ong tərpidə olturozildi.

3 Kənglünglarning hərıp sowup kətməsliki üqün, gunahkarlarning xunqə kəttik horlaxliriqə bərdaxlik Bərgüqini kəngül koyup oylanglar. **4** Gunahqa qarxi kürəxlərdə tehi kan akkuzux dərijisigə berip yətmidinglar.

5 Hudaning silərgə Əz pərzəntlirim dəp jekiləydiqan [mukəddəs yazmilardiki] munu səzlidirini untudunglar: – «I oqlum, Pərwərdigarning tərbiyisigə səl qarima, Əyiblənginingdə kənglüng sowup kətmisun, **6** Qünki Pərwərdigar səyginigə tərbiyə beridu, Mening oqlum dəp qəbul qilqanlarning həmmisini dərriləydu». **7** Azab qəkkininglarni Hudaning tərbiyisi dəp bilip, uningqə bərdaxlik beringlar. Qünki silərnig tərbiyə elixinglarning əzi Hudaning silərnig oqlum dəp muamilə qilqanliqini kərsitidu. Qaysi pərzənt atisi tərpidin tərbiyilənməydu?

8 Əmdi [Hudaning] tərbiyilixidə hər bir pərzəntining öz ülüxi bar; lekin bu ix silərdə kəm bolsa həqiqiy oqulliridin əməs, bəlki haramdin bolqan pərzənti bolup qikisilər. **9** Uning üstigə həmmimizning əzimizgə tərbiyə bərgən ət jəhəttiki atilirimiz bar, biz ularnimu hərmətləp kəldük. Xundak ikən, rohlarning atisiqə tehimu itaət qilmamduq? Xundakta həyatimiz yaxnimamdu? **10** Ət jəhəttiki atilirimiz bərhək pəkət əzi muwapiq kərgən yol boyiqə azoqinə wəqit bizni tərbiyiligən. Lekin U bolsa bizgə paydilik bolsun dəp, pak-mukəddəslikidin muyəssər boluximiz üqün tərbiyiləydu. **11** Əmdi kəttik tərbiyə berilqən wəqtida adəmnig hux qilmaydu, əksiqə adəmnig qəyoqə qəmdüridu; birak buning bilən tüzəlgənlərgə u keyin həkqaniylikdin qikqan tinq-hatirjəmligning

mewisini beridu. **12** Xuning üqün, «Telip sanggiliojan qolunglarni, zəiplixip kətkən tizinglarni ruslanglar» **13** wə «akşak»larning pükülüp qalmaq, bəlki xipa tepixi üqün pütlinglarni tüz yollarda mangdurunglar. **14** Barliq kixilər bilən inaq ətüxkə wə pak-muqəddəs yaxaxqa intilinglar; muqəddəs bolmiojan kixi hərgiz Rəbni kərəlməydu. **15** Oyqaq turunglarki, heqkim Hudaning mehır-xəpkitidin məhrum qalmisun; aranglarda silərgə ix tapkuzup silərni köydüridiqan, xundakla kəp adəmlərni buloqap napak boluxqa səwəb bolidiqan birər eq-adawət yiltizi ünmisun. **16** Aranglarda heqbir buzukluq kילוquqi yaki əzining tunji oqulluq hokukini bir wah tamakqa setiwətkən əsawdək ihlassiz kixi bolmisun. **17** Qünki silərgə məlumki, əsaw keyin [atisining] həyrlük duasini elixni oylioqan bolsimu, xundakla uningqə intilip kəz yaxlirini ekıtip yalwuroqan bolsimu, u [bu ixlarni ornioq] [kəltüridiqan] towa kilix yolini tapalmay, rət kilindi. **18** Qünki silər qol bilən tutqili bolidiqan, yalkunlap ot yenip turuwatqan həmdə sürlük bulut, qarangoquluk wə qara quyun qaplioqan axu taqqa kəlmidinglar — **19** (u jayda kanay sadasi bilən səzligən awaz yətküzülgəndə, bularni anglioqanlar: «Bizgə yənə səz kilinmisun!» dəp [Hudaqə] yalwuruxti; **20** qünki ular kilinoqan əmrni kətürəlmidi. «Egər bu taqqa hətta birər həywaning ayioqi təgsimu, qalma-kesək kilip ətürülsun» [dəp tapilanoqanidi]; **21** u kərünüx xundak qorkunqluq idiki, Musamu: «Bək qattik qorkup oqal-oqal titrəp kəttim» degənidi). **22** — Silər bəlki Zion teoqoqə, yəni mənggü həyat Hudaning xəhəri — ərxtiki

Yerusalemoqa, tümänligän pərixtilərgə, **23** isimliri ərxte pütülgän tunji tuşuloqanlarning heyət-mərikə huxallığıda jəm kiliŋoqan jamaitigə, həmməylənning sorəqisi Hudaŋoqa, takamullaxturuloqan həkkaniy kixilərnin rohlirioqa **24** wə yengi əhdinin wasitiqisi Əysəŋoqa, xundəqlə həm Uning sepilgän kənioqa kəldinglar. Bu qan Həbilningkidin əwzəl səz kiliŋu. **25** Bu səzni kiliŋuqini rət kilməslikinglar üqün diqqət kilinglar. Qünki yər yüzidə əzlrigə wəhiy yətküzüp əgəhləndüröŋuqini rət kiliŋoqanlar jazadin kəqip kütulalmioqan yərdə, ərxte bizni əgəhləndüröŋuqidin yüz ərüsək, həlimiz tehimu xundəq bolmamdu? **26** Əmdi xu qəŋda Hudaning əwazi zeminni təwritiwətkənidi; ləkin əmdi U: «Əzüm yənə bir kətim zeminnilə əməs, əsmannimu təwritimən» dəp wədə kildi. **27** «Yənə bir kətim» degən bu səz təwritilidioqanlarning, yəni yaritiloqan nərsilərnin təwritilixi bilən yökitalidioqanlikini, təwrətkili bolmaydioqan nərsilərnin mənggü muqim bolidioqanlikidin ibarət mənini bildüridu. **28** Xuning üqün, təwrətkili bolmaydioqan bir padixəhlikqə muyəssər bolup, məhir-xəpkətni qing tutup bu arkilik ihləsmənlik wə əyminix-kərkunq bilən Hudani hursən kiliŋidioqan ibadətlərnə kiliyli. **29** Qünki Hudayimiz həmməni yəwətküqi bir ottur.

13 Arənglarda kərinəxlik məhir-muəbbət tohtimisun. **2** Nətonux kixilərgə məhmandost boluxni untumənglar. Qünki bəzilər xu yol bilən bilməstin pərixtilərnə məhman kiliŋoqan. **3** Zindənoqa taxlənəŋoqanlarnə ular bilən billə [zindanda] zənjirləngəndək yad etinglar. Horlənəŋoqanlarnə

özüinglarmu təndə turuwatqan bəndə süpitidə yad etip turunglar. **4** Həmmə adəm nikahqa hərmət qilsun, ər-hotunlarning yatidiqan yeri daoqsiz bolsun; qünki Huda buzıqılik qıloquqılar wə zina qıloquqlardin hesab alidu. **5** Mengix-turuxunglar pulpərəsliktin haliy bolsun, barioqa qanaət qilinglar. Qünki Huda mundaq degən: «Səndin əsla ayrilmaymən, Seni əsla taxlimaymən». **6** Xunga, yürəklik bilən eytalaymizki, «Pərwərdigar mening Yardəmqidur, heq qorqmaymən, Kixilər meni nemə qılalisun?» **7** Silərgə Hudaning söz-kalamini yətküzgən, siləarning yetəqkiliringlarni esinglarda tutunglar. Ularning mengix-turuxining mewə-nətijisigə kəngül qoyup qarap, ularning etiqadini ülgə qilinglar: — **8** Əysa Məsih tünügün, bügün wə əbədil'əbədgıqə əzgərməydu! **(aiōn g165)** **9** Xuning üqün, hərhil oəyriy təlimlər bilən ezıkturulup kətmənglar; qünki insanning qəlbi [qurbanlıqqa has] yeməklilər bilən əməs, bəlki Hudaning mehır-xəpkiti bilən quwwətləndürülgini əwzəl. Qünki bundaq yeməklilərgə berilip keliwatqanlar ulardin heqkandaq payda kərgən əməs. **10** Bizləarning xundaq bir qurbangahimiz barki, ibadət qedirida hizməttə boləanlarning uningdin yeyix həkuki yoqtur. **11** Qünki gunah tiləx süpitidə soyuloqan, qeni bax kahin təripidin əng mukəddəs jayoqa elip kirilgən qurbanlıq haywanlarning teni bolsa qarargahning sirtioqa elip qikilip keydürülətti. **12** Xunga Əysamu Əz qeni bilən həlkni paklap Hudaqə atax üqün, xəhər dərwasisining sirtida azab qekip əldi. **13** Xundaq ikən, bizmu qarargahning sirtioqa qikip, Uning yenioqa berip, Uningoqa qaritiloqan

həqarətkə ortaq bərdaxlıq berəyli. **14** Qünki yər yüzidə mənggü məwjut turidioqan xəhirimiz yok, bəlki kəlgüsidiki xəhərgə intilməktimiz. **15** Xunga, Məsih arkilik Hudaqə qurbanlıq süpitidə mədhıyilirimizni tohtawsiz atayli, yəni öz ləwlimizning mewisi süpitidə Uning namini etirap qılayli. **16** Əmdi həyr-sahawət qılixni wə baringlardin ortaq təksimləxni untumanglar. Qünki Huda bundaq qurbanlıqlardin hursən bolidu. **17** Yetəqiliringlarqə itaət qılip, ularqə boysununglar. Qünki ular öz hizmitidin Hudaqə hesab beridioqanlar bolup, həmixə jeninglardin həwər elixqə oyoqak turidu. Ularning bu ixi qayoqu-ələm bilən əməs (qünki undaq bolsa silərgə heq payda yətküzülməydu) bəlki huxal-huramliq bilən elip berilsun. **18** Biz üqün dua qılip turunglar; qünki wijdanimizning pak ikənlikigə, hər bir ixlarda toqra yolda mengixni halaydioqanlikimizqə qayil qilinduk. **19** Yeninglarqə patraq qaytip berixim üqün, dua qilixinglarni alahidə ətünimən. **20** Əmdi mənggülik əhdining qeni bilən qoy padisining katta padiqisi bolqan Rəbbimiz Əysani өлümdin tirildürgüqi, hatirjəmlikning Igisi bolqan Huda (aiōnios g166) **21** Əysa Məsih arkilik silərgə Əzini hursən qilidioqan ixlarni qıldurup, silərnı hər bir yahxi əməldə takamullaxururup iradisining ijqaqiliri qıloqay! Məsihkə əbədil'əbədgiqə xan-xərəp bolqay! Amin! (aiōn g165) **22** Silərdin ətünimənki, i qerindaxlirim, bu nəsihət səzümqə eoqir kərməy qulak saloqaysilər; silərgə muxunqilikla səzlərnı yazdim, halas. **23** Qerindiximiz Timotiyning zindandin qoyup berilgənlikidin həwərdar bolqaysilər. Yeqında yenimoqə kelip qalsa, mən silərnı yoqlap baroqinimda u mən bilən

billə baridu. **24** Barlıq yetəkqiliringlar wə barlıq mukəddəs bəndilərgə salam eytkaysilər. İtaliyədin kəlgənlər silərgə salam yollidi. **25** Mehir-xəpkət həmminglaroşa yar bolqay!
Amin!

Yaqub

1 Hudaning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning quli boləjan mənki Yaquptin tarqak turuwatqan muhəjir on ikki kəbiligə salam! **2** I kərindaxlirim, hərəkandak sinaklarəja duq kəlsənglar, buni zor huxallik dəp bilinglar. **3** Qünki silərgə məlumki, bundak etikadinglarning sinilixi silərdə səwr-qidamlıq xəkilləndüridu; **4** səwr-qidamlıqning hisliti kəlbınglarda turup xundak pixip yetilsunki, xuning bilən silər pixqan, mukəmməl wə kəm-kutisiz bolisilər. **5** Birak əgər aranglardiki birsi danalıqqa mohtaj bolsa, həmmigə sehiylik bilən beridiəjan xundakla əyibliməydiəjan Hudadin tilisun. Xuning bilən uningəja qəqum ata kəlinidu. **6** Birak u heq delioqul bolmay ixənq bilən tilisun; qünki delioqul kixi huddi xamalda urulup uyan-buyan yəlpüngən dengiz dolquniəja ohxaydu. **7** Undak kixi Rəbdin birər nərsigə eriximən, dəp heq hiyal kəlmisun; **8** undaklar üjmə kəngül bolup, barlik yollirida tutami yok adəmdur. **9** Namrat boləjan kərindax əzining yukiriəja kətürülgənlikigə təntənə kəlsun; bay boləjan kərindax bolsa, əzining təwən kəlinəjanlikəja təntənə kəlsun, qünki u ot-qəpləning qeqəkliridək tozup ketidu. **11** Kuyax qikip kiziəjanda, ot-qəpləni kərutidu, gülliri tozup ketidu-də, uning güzəlliki yokilidu; bay adəmlər huddi xuningəja ohxax, əz hələkqilikidə yokilidu. **12** Sinaklarəja [səwrqanlik bilən] bərdaxlik bərgən kixi nəkədər bəhtlik-hə! Qünki u sinaktin ötkəndin keyin, [Huda] Əzini səygənlərgə wədə kəlojan həyat tajiəja muyəssər bolidu. **13** Adəm azduruluxqa duq kəlgəndə «Huda meni azduruwatidu» demisun. Qünki Huda yaman

ixlar bilən azduruluxi mumkin əməs həm baxqılarni azdurmaydu. **14** Bəlki birsi azduruloqanda, öz həwəs-nəpsi kəzoqilip, ularning kəynigə kirgən bolidu; **15** andin həwəs-nəps həmilidar bolup gunahni tuqıdu; gunah əsüp yetilip, əlümgə elip baridu. **16** Xunga səyümlük kərindaxlirim, aldinip qalmanglar! **17** Barlik yüksək sehiylik wə hər bir mukəmməl iltipət yukiridin, yəni [asmandiki] [barlik] yorukluklarning Atisidin qüxüp kelidu; Uningda heqkəndək əzgirix bolmaydu yəki Uningda «aylinix» bilən həsil bolidioqan kələnggilərmu bolmaydu. **18** U bizni [Əzi yaratqan barlik] məwjudatlarning iqidə Əzigə dəsləp pixqan mewidək bolsun dəp, Əz iradisi boyiqə bizni həkikətning səz-kalami arkilik tuqıdurdi. **19** Xuning bilən, i səyümlük kərindaxlirim, hər adəm anglaxqə tez təyyar tursun, səzləxkə aldirimisun, qəzəp linixkə aldirimisun. **20** Qünki insanning qəzəpi Hudaning həkqaniylikini elip kəlməydu. **21** Xuning üqün, barlik iplasliklarni wə kininglaroqə pətməy watqan rəzillikni taxlanglar, [kəlbinglarda] yiltiz tartkuzuloqan, siləрни kütquzalaydioqan səz-kalamni kəmtərlik-məminlik bilən qəbul qilinglar. **22** Əmma əz-əzünglarni aldap pəqət səz-kalamni angliqıquqılardin bolmanglar, bəlki uni ijra qıloquqılardin bolunglar. **23** Qünki birsi səz-kalamni anglap qoyupla, uni ijra qilmisa, u huddi əynəktə əzining əyni kiyapitigə qarap qoyup, ketip qaloqan kixigə ohxaydu; qünki u əz turqioqə qarap bolup, qıkipla, xu həman əzining qəndək ikənlikini untuydu. **25** Ləkin axu kixiləрни ərkinlikkə erixtüridioqan mukəmməl qanunoqə əstayidillik bilən dawamlıq qarap, untuqıq angliqıquqı bolmay, bəlki

uning iqidə yaxap ijra qiloquqi boləjan kixi ixlirida bəhtlik qilinidu. **26** Birsı əzini ihlasmən adəmmən dəp həsablıqan, ləkin tilini tizginlimigən bolsa, əzini əzi aldaydu; bundak kixining ihlasmənliki bihudiliktur. **27** Huda'Atimizning nəziridiki pak wə daqsız ihlasmənlik xuki, qiyinqilikta qaləjan yetim-yesir, tul hotunlarni yoqlap, ularəja əməhorluk qilix wə əzini bu dunyaning buləjixidin daqsız saqlaxtur.

2 Qerindaxlirim, xan-xərəp Igisi boləjan Rəbbimiz Əysa Məsihning etikad yolini tutqanikənsilər, adəmnıng taxki qiyapitigə qarap muamilə qilidiəjanlardin bolmanglar. **2** Qünki sinagotinglarəja altun üzük taqıəjan, esil kiyingən bir bay bilən təng jul-jul kiyingən bir kəmbəəqəl kirsə, **3** silər esil kiyingənni ətiwarlap «Tərgə qikip oltursila!» desənglar, kəmbəəqəlgə, «U yərdə tur!» yaki «Ayaq tərıpımdə oltur!» desənglar, **4** əzara ayrimiqilik qiləjan wə insanlar üstidin yaman niyət həküm qıqarəjuqılardin boləjan bolmamsilər?! **5** Qulak selinglar, i səyümlük qerindaxlirim — Huda bu dunyadiki kəmbəəqəllərnı etikadta bay bolux həmdə ularni Əzini səygənlərgə berixkə wədə qiləjan padixahlıqıəja mirashor boluxqa tallıəjan əməsmu? **6** Bırak silər kəmbəəqəllərnı kəzgə ilmidinglar! Baylar silərnı əzgən wə sot-soraqlarəja sərigən əməsmu? **7** Üstünlərgə koyuləjan axu mubarək naməja kupurluk qiliwatqanlar yənə xu [baylar] əməsmu? **8** Mukəddəs yazmılardiki «qoxnangni əzüngni səygəndək səy» degən xahənə qanunəja həkikiy əməl qilsanglar, yaxi qiləjan bolisilər. **9** Ləkin kixilərgə ikki hil kəz bilən qarısanglar, gunah qiləjan bolisilər, Təwrat qanuni

təripidin hilaplik qiloquqilar dəp bekitilislər. **10** Qünki bir kixi pütün Təwrat qanunioğa əməl qildim dəp turup, [həтта] uningdiki birlə əmrgə hilaplik qilsa, u pütün qanunioğa hilaplik qiloquqi hesablinidu. **11** Qünki: «zina qilma» Degüqi həm «qatillik qilma»mu degən. Xunga, zina qilmisanglarmu, lekin qatillik qiloğan bolsanglar, yənila [pütün] Təwrat qanunioğa hilaplik qiloğan bilən barawər bolislər. **12** Xunga səz-əməlliringlar adəmni ərkinlikkə erixtüridioğan qanun aldida sorəq qilinidioğanlarning salahiyitigə uyoğun bolsun. **13** Qünki bəxqilaroğa rəhım qilmioğanlarning üstidin qiqiridioğan həküm rəhımsiz bolidu. Əmdi «rəhım qilix» «həküm qiqirix»ning üstidin oqelibə qilip təntənə qilidu. **14** I qerindaxlirim! Birsı aqzida, «Məndə etiqad bar» dəp turup, əmma [uningda] [munasip] əməlliri bolmisa, uning nemə paydisi? [Bundəq] etiqad uni qutkuzalamdu? **15** Əmdi əgər aka-uka yaki aqasigillardin biri yalingaq qalsa yaki kündilik yeməkliki kəm bolsa, silərdin biri ularoğa: «[Hudaq] amanət, kiyiminglar pütün, qorsiqinglar tok qilinoqay!» dəp qoyupla, tenining həjritidin qiqmisa, buning nemə paydisi? **17** Xuningoğa ohxax yaloquz etiqadla bolup, [uningoğa] [munasip] əməlliri bolmisa, [bundəq etiqad] əlük etiqadtur. **18** Lekin bəzibir adəmlər: «Səndə etiqad bar, məndə bolsa əməl bar» dəp [talixidu]. Lekin mən: «Əməlsiz boləğan etiqadingni mənə qersitə qeni?!», «Mən etiqadimni əməllər bilən qersitimən» dəymən. **19** — Sən «Huda bir» dəp ixinisən — Barikalla! Lekin həтта jinlarmu xuningoğa ixinidu, xundəqlə qorkup dir-dir titrəyduqu! **20** Əy, quruk hiyal adəm! Əməlliri yoq etiqadning əlük

etikad ikənlikini qağanmu bilərsən? **21** Atimiz İbrahım öz oqlı İshakni qurbangah üstigə sunoqanda öz əmili arkilik həkkanıy dəp jakarlanoqan əməsmu? **22** Əmdi xuni kərüwelixka boliduki, uning etikadi munasip əməllərni qildi wə etikadi əməllər arkilik mukəmməl qilindi. **23** Mana bu ix [Təwrattiki]: «İbrahım Hudaqə etikad qildi. Bu uning həkkanıyliki hesablandi» degən yazmini ispatlaydu, xundakla u «Hudanin dosti» dəp ataldi. **24** Buningdin xuni kərələysilərki, insanlar etikadi bilənla əməs, bəlki əməlliri bilən həkkanıy dəp jakarlinidu. **25** Muxuningoqa ohxax, pahixə ayal Raħab [İsrail] qarlıoquqilirini öz öyidə kütüp, ularni baxqa yol bilən qaqurowətkənliki üqün, u ohxaxla ix-əmili bilən həkkanıy dəp jakarlanoqan bolmamdu? **26** Tən roħ bolmisa ölük bolqandək, əməlliri yoq etikadmu ölüktur.

3 Qerindaxlirim, aranglardin kəp kixi təlim bərgüqi boliwalmanglar! Qünki silərgə məlumki, biz [təlim bərgüqilər] baxkıldin tehimu qattik sorakka tartilimiz. **2** Qünki həmmimiz kəp ixlarda hatalixip putliximiz. [Həlbuki], əgər birsi tilda hatalaxmisa, u kamalətkə yətkən, pütkül tenini tizginliyəlīgən adəm bolidu. **3** Mana, biz atlarni özimizgə bekindurux üqün aqzioqa yügən salimiz; buning bilən pütkül tənlini [halioqan tərəpkə] buriyalaymiz. **4** Mana, kemilərgimu qaranglar; xunqilik yoqan bolsimu, yənə kelip dəhxətlik xamallar tərpidin urulup həydididioqan bolsimu, lekin rolqi kəyərgə ularni həydəy desə, u kiqikkinə bir rol arkilik uni halioqan tərəpkə buraydu. **5** Xuningoqa ohxax, gərqə til [tenimizning] kiqik bir əzasi bolsimu, lekin tolimu yoqan

səzləydu. Kiqikkinə bir ot uqkunining qong ormanəja ot tutaxuralaydioanlikini oylap bekinglar! **6** Til — dərəkə bir ottur; u əzalirimiz arisidin orun elip kəbihlikə toloqan bir aləm bolidu. U pütkül tənni buləjojuqidur; u dozah otidin tutaxturulup, pütkül təbiətning qaqəja ot tutaxturidu! (**Geenna g1067**) **7** Qünki hərtürlük həywanlar həm uqar-kanatlar, əmiligüqi həywanlar həm dengizdiki məhluklar insaniyət tərpidin kəndürülməktə həmdə kəndürülgənidi. **8** Əmma tilni heqkim kəndürəlməydu; u tinimsiz rəzil bir nərsə bolup, janəja zamin bolidiojan zəhərgə toloqandur. **9** Biz tilimiz bilən Pərwərdigar Atimizəja xanu-təxəkkür kayturimiz, wə yənə uning bilən Hudaning obrazida yaritilojan insanlarni qarəajmiz. **10** Demək, ohxax bir eəjizdin həm təxəkkür-mubarək həm lənət-karəjax qiqidu. I qerindaxlirim, bundək bolmasliki kerək! **11** Bir bulək ohxax bir kəzdin birla waqıtta tatliq həm kırtək su qiqiramdu? **12** I qerindaxlirim, ənjür dərihi zəytunning mewisini bərməydu, yaki üzüm teli ənjürning mewisini berələmdu? Həm tuzluk [bulək] tatliq sunimu qiqiralmaydu. **13** Aranglarda kim dana wə pəmlilik? Pəzilətlik yürux-turuxidin u danalikka has boləjan məmin-kəmtərlik bilən əməllirini kərsətsun! **14** Lekin əgər kəlbənglarda aqqıq həsəthorluk wə jedəl-majira bolsa, əmdi yalojan səzlər bilən həqiqətəni yokka qiqarmanglar, mahtanmanglar. **15** Bundək «danalikka» ərxin əməs, bəlki dunyaəja, insan təbiyyitigə has bolup, jin-xəytandin kəlgəndur. **16** Qünki həsəthorluk wə jedəl-majira boləjanla yərdə qalaymikanqilik wə hərhil rəzilliklər bolidu. **17** Lekin ərxin kəlgən danalikka bolsa,

u aldi bilən paktur, u yənə tinqliqərwər, hux peil, baxqilarning pikrigə kuliqi oquq, rəhimdil bolup, yahxi mewilər bilən toloqan, uningda tərəpbazlik yaki sahtipəzlik yoktur. **18** Həqkaniylik urukliri tinqliqərwərlər arisida qeqilip, tinqliq iqidə mewə beridu.

4 Aranglardiki urux wə majiralar nədin kelip qikidu? Bu dəl tən əzaliringlar iqidə jəng kiliwatqan arzu-həwəsliringlardin əməsmu? **2** Silər arzu-həwəs kilisilər, lekin arzu-həwəsliringlaroqə erixməysilər; adəm olturilər, həsət kilisilər, lekin erixəlməysilər; jedəl-majira qikirip jəng kilisilər. Erixməysilər, qünki tiliməysilər. **3** Tilisənglarmu erixəlməysilər, qünki öz arzu-həwəsliringlarni qandurux üqün rəzil niyətlər bilən tiləysilər. **4** Əy zinahorlar! Bu dunya bilən dostlixixning əməliyətə Huda bilən düxmənlixix ikənlikini bilməmtinqlar? Kimdikim bu dunyani dost tutmaqci bolsa, əzini Hudaning düxmini kilidu. **5** Mukəddəs yazmilarda: «[Huda] kəlbimizgə makan kilduroqan Roh naqar arzu-həwəslərni qilamdu?» degən söz silərqə bikar deyilgənmu? **6** Lekin [Huda] bərgən mehİR-xəpəkət buningdin üstün turidu. Xuning tūpəylidin mukəddəs yazmilarda: «Huda təkəbburlaroqə qarxidur, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpəkət kilidu» dəp yeziloqandur. **7** Xuning üqün, Hudaqə boysununglar. Xəytanoqə qarxi turunglar; [xundak qilsanglar] u silərdin qaqidu. **8** Hudaqə yəkinlixinglar, Hudamu silərgə yəkinlixidu. Əy gunahkarlar, [gunahxin] kolunglarni yuyunglar; əy üjmə kəngüllər, kəlbinglarni pak kilinglar. **9** [Gunahliringlaroqə] kayoqu-həsərət qekinglar, həza tutup

yioqlanglar, külkənglarni matəmgə, huxallıqlarni kayoşoşa aylandurunglar. **10** Rəbning aldidə özünlarni təwən tutunglar wə xundəq kıləşanda U siləni üstün kılıdu. **11** I qerindaxlar, bir-biringlarni səkmənglar. Kimdikim qerindixini səksə yaki uning üstidin həküm kilsa, Təwrat qanunimu səkkən wə uning üstidin həküm kıləşan bolıdu. Xundəq kılıp qanun üstidin [toşra-natoşra dəp] həküm kilsang, qanunoşa əməl kıləşuqi əməs, bəlki özüngni [uning üstidin] həküm kıləşuqi kılıwaləşan bolısən. **12** Qutkuzuxqa wə həlak kılıxqa qadir boləşan, qanun Tüzgüqi wə həküm Kıləşuqi pəkət birdur! Xundəq ikən, sən baxkılar üstidin həküm kıləşudək zadi kimsən? **13** Həy, «Bügün yaki ətə palani-püküni xəhərgə barimiz, u yərdə bir yil turup, tıjarət kılıp pəyda tapımız» degüqilər buningoşa qulaq selinglar! **14** Əy ətə nemə bolıdıoşanlığını bilməydoşanlar, həyatinglar nemigə ohxaydu? U huddi oşıl-pal pəyda bolup yoşap ketıdıoşan bir parqə tuman, halas. **15** Buning ornioşa, «Rəb buyrusa, həyat bolsak, uni kılımız, buni kılımız» deyixinglar kerək. **16** Lekin əmdi silər hazır undəq yoşan gəpliringlar bilən mahtinisilər. Bundəq mahtinixlarning həmmisi rəzil ixtur. **17** Xuningdək kimdikim məlum yahxi ixni kılıxqa tegixlik dəp bilip turup kılmiəşan bolsa, gunah kıləşan bolıdu.

5 Əy baylar, qulaq selinglar! Bexinglaroşa qüxıdıoşan külpətlər üqün dad-pəryad kətürüp yioqlanglar. **2** Baylıqinglar qirip kətti, kiyim-keqikinglarni küyə yəp kətti, **3** altun-kümüxliringlarni bolsa dat basti, bu dat [kıyaməttə] özünglaroşa qarxi guwahlık berip,

göxünlarni otta köydürülgändək yəwetidu. Silərning bayliqlarni toplixinglar ahirkı künlərdə boldi! **4** Mana, etizliqinglarda ixləp həsul yioqanlaroqa hiyanət kılıp ix həqlirini bərməy kəldinglar. Bu tutuwelinəjan hək üstünglardin pəryad kətürməktə, xuningdək ormiqilarning nalə-pəryadliri samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning kulikioqa yətti. **5** Silər bu dunyada həxəmətqilik wə əyx-ixrət iqidə yaxap keliwatisilər. [Kəoylar] boquzlxax küniyə təyyarlanəjandək, silərmu boquzlinix küniyə əzünglarni bordap keliwatisilər. **6** Silər həkkanıy boləquqini gunahqa məhkum kılıp, əltürüp kəldinglar; u silərgə qarxilik kərsətməydu. **7** Xunga, kəringdaxlar, Rəbning kayta kelidəjan küniyiqə səwr-takət kılıp turunglar. Mana, dehkan kixi yəring esil mewisini kütidu; yər dəslepki wə keyinki yaməqurlarəja muyəssər boləquqə uni intizarlik bilən səwr-takət iqidə kütidu. Silərmu səwr-takət kılıp kəlbinglarni mustəhkəm kilinglar. Qünki Rəbning kayta kelixi yekinlap qaldi. **9** Kəringdaxlar, əzünglar sorakka tartilmasliqinglar üqün bir-biringlardin aqrinmanglar; mana, Sorak Kiloquqi ixik aldidə turidu. **10** Pərwərdigarning namidə səzligən burunkı pəyoqəmbərləning kəndək azab-əqubət tartkanliqi, xundakla səwr-takət kıləjanlikini ülgə kilinglar. **11** Biz mana muxundək [səwr-takət bilən] bərdaxlik bərgənləni bəhtlik dəp həsəblaymiz. Ayupning azab-əqubətkə kəndək səwr-takət bilən bərdaxlik bərgənlikini angliəansilər wə Pərwərdigarning uningəja ahirkı kıləjinini, xundakla «Pərwərdigarning iq-bəqiri xəpkət wə rəhimdillik bilən

toloqan»likini kergansilær. **12** Əmdi i kerindaxlirim, əng muhimi, kəsəm kılmanglar — nə asman nə zemin nə heqkandak baxka nersilærning nami bilən kəsəm kıloquqi bolmanglar, bəlki «bolidu» desənglar həkikiy «bolidu» bolsun, «yak» desənglar həkikiy «yak» bolsun. Xundak kıloqanda, [Hudaning] jazasioqa qüxməysilər. **13** Aranglarda azab tartquqi kixi barmu? U dua kılsun. Huxal yürüwatqanlar barmu? U küy-mədhiyə nahxilirini eytsun. **14** Aranglarda aorik-silaklar barmu? Ular jamaətning aksakallirini qakirtip kəlsun; ular Rəbning namida uning [bexioqa] may sürüp məsih kılip dua kılsun. **15** Xundak kılip iman-ixəng bilən kılinoqan dua bimarni saqaytidu, Rəb uni ornidin turoquzidu. Əgər bimar gunahlarıni kıloqan bolsa, bular kəqürüm kılinidu. **16** Xuning üqün etküzgən gunahliringlarıni bir-biringlaroqa ikrar kılinglar wə xipalik tepixinglar üqün bir-biringlaroqa dua kılinglar. Həkkaniy adəmning duasi zor küq wə qong ünümgə igidur. **17** Ilyas pəyoəmbərmu bizgə ohxaxla insaniy təbiətlik idi. U yamoqur yaqmısun dəp ihlas bilən dua kıldi; nətijidə, zeminoqa üq yil altə ay heq yamoqur yaqmıdi. **18** Andin u yənə dua kıldi wə yamoqur qayta yaqdi, yərmu həsulmewisini yənə bərdi. **19** Kerindaxlirim, aranglarda birsi həkikəttin qətnigən bolsa, wə yənə birsi uni [həkikətkə] qaytursa, **20** Muxundak kixi xuni bilsunki, gunahkar kixini azoqan yolidin qayturup əkəlgüqi xu kixining jenining əlümdin qutuluxioqa wə nuroqun gunahlarning yepip qoyulixioqa səwəbqi bolidu.

Petrus 1

1 Əysa Məsihning rosuli bolqan mənki Petrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya və Bitiniyə əlkilliridə tarkaq yaxawatqan musapir bəndilərgə salam. **2** Silər Huda'Atining aldin bilgini boyiqə tallinip, Roh tərripidin pak-muqəddəs qilindinglar. Buningdin məxsət, silərninğ Əysa Məsihning itaitidə boluxunglar və qenining üstünglaroqə sepilixi üqündur. Mehir-xəpəət və hatirjəmlilik silərgə həssiləp ata qilinoyay! **3** Əzining zor rəhimdillilik bilən, Əysa Məsihning əlümdin tirilixi arkilik bizni yengidin tuqdurup, əlməs ümidkə nesiwə qiloqan Rəbbimiz Əysa Məsihning Huda'Atisioqə mubarək-mədhiiylər okuloqay! **4** Demək, silər üqün qiriməs, daqsiz və solmas miras ərxlərdə saqlanmaqta. **5** Ahir zamanda axkarilinixkə təyyarlanoqan nijat üqün, silər etiqadinglar bilən Hudaning kudriti arkilik qoqdalmaktisilər. **6** Silər bu [nijattin] zor xadlinisilər — gərqə hazır zərür tepiloqanda silərninğ hərhil sinaklar tüpəylidin kışka waqit azab-okubət qekixinglaroqə toqra kəlsimu. **7** Altun həman yoqilip ketidioqan nərsə bolsimu, sapliki ot bilən sinilidu. Xuningoqə ohxax altundin tolimu qimmətlik bolqan etiqadinglar sinilip ispatlinidu. Buning bilən u Əysa Məsih [qayta] axkarilanoqan waqtida mədhiiyə, xan-xərəp və izzət-hərmət kəltüridu. **8** Əysa Məsihni ilgiri kərüp baqmioqan bolsanglarmu, Uni səyüp kədinglar; və hazırmu Uni kərməysilər, lekin Uningoqə yənila etikat qilip qəlbinqlar ipadiligüsiz xan-xərəpkə toloqan huxallik bilən yayraydu. **9** Xuning bilən silər etiqadinglarning nixani, yəni jeninglarning nijatioqə

muyəssər boluwatisilər. **10** Silərgə ata qilinon bu mehır-xərkətni aldin eytkan [ilgiriki] pəyoqəmbərlər bu nijat-qutkuzulux toqrisida təpsiliy izdəngən, uni qüxinixkə tirixkanıdi. **11** Ularda bolon Məsihning Rohi ularon Məsih kəlgüsida tartidon azab-oqubətlər wə bulardin keyinki kelidon xan-xərəplər toqrisida aldin'ala məlumat berip bexarət kəltürginida, ular bu ixlarning qandak yol bilən wə qaysi zamanda yüz beridonliki üstida izdəngən. **12** Xuning bilən ularon bu ixlarni aldin eytixi ular əzliri üçün əməs, bəlki silərnin hizmitinglarda bolon, dəp ayan qilinon. Əmdi bugini kunda bu ixlər ərxin əwətilgən Mukəddəs Rohning küqi bilən silərgə hux həwəni yatküzgüqilər arqilik silərgə jakarlandi. Həttə pərixtilərmu bu ixlarning tegi-təktini səpselip qüxinwelixkə təlpünməktə. **13** Xunga, zəhinliringlarning belini baqlap, əzünglarni səgək-salmak tutunglar, ümidinglarni əysə Məsih qayta kəringən künida silərgə elip kelidon bəht-xapaətkə pütünləy baqlanglar. **14** [Hudaning] itətmən pərzəntliri süpitida, ilgiriki oqapillik qaoqliringlardikidək həwayi-həwəslərgə berilmənglar. **15** Əksiqa, silərnə qaqiroquqi pak-mukəddəs bolononə ohxax barlik yürux-turuxinglarda əzünglarni pak-mukəddəs tutunglar. **16** Qünki [mukəddəs yazmilarda]: «Pak-mukəddəs bolunglar, qünki Mən pak-mukəddəsturmən» dəp hatiriləngən. **17** Silər dua qiləninglarda kixilərnin hər birinin ix-hərikitigə qarap yüz-hatirə qilmay Sorak Qiloquqini «Ata» dəp qaqiridikənsilər, undakta bu dunyada musapir bolup yaxawatqan waqtinglarni [Uning] qorkunqida ətküzünglar. **18** Qünki silərgə məlumki, silər

ata-bowiliringlar tərīpidin silərgə qalduruləjan əhmiyətsiz turmuxning [kullukidin] azad boldunglar. Bu, kimmitini haman yökītidiojan altun yaki kümüxtək nərsiləarning təlīmi bilən boləjan əməs, **19** bəlki qimmətlik keni bilən, yəni kəm-kütisiz wə daətsiz qəza kəbi Məsihning qimmətlik kənining bədiligə kəldi. **20** U dər wəkə dunya apiridə qilinixtin ilgirila [Huda tərīpidin] xu süpitidə tonulojan, hāzir U zamanlarning muxu ahirki waqitlirida silər üqün [bu dunyaəja əwətilip] axkara qilindi. **21** Silər Uning arkilik Uni əlümdin tirildürüp, Uningəja xan-xərəp bərgən Hudaəja etikad qiliwatisilər. Hudaning [xuni qiloqini] etikadinglar wə ümidinglar Əzigə baəjlansun üqündur. **22** Silər həqiqətkə itaət qilojanliqinglardin kəlbīnglarni paklap, kərīndaxlarni səyīdiojan sahtisiz mehīr-muhəbbətkə kirixtinglar; xunga, bir-biringlarni qin kəlbīnglardin qizəqin səyünglar. **23** Qünki silər yengiwaxtin tuəquldunglar — bu qirip ketidiojan uruk arkilik əməs, bəlki qirimas uruk, yəni Hudaning həyatiy küqkə igə wə mənggü turidiojan səz-kalami arkilik boldi. (aiōn g165) **24** Qünki [huddi muqəddəs yazmilarda yeziloqinidək]: «Barliq ət igiliri ot-qəptur, halas, Ularning barliq xan-xəripi daladiki gülgə ohxax; Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu, **25** Birəq Rəbning səz-kalami mənggügə turidu!» Silərgə yətküzülgən hux həwərdə jakarlanojan səz-kalam dəl xudur. (aiōn g165)

2 Xuning üqün silər barliq rəzillik, barliq məkkarlik, sahtipəzlik, həsəthorluk wə həmmə təhməthorluklarni taxlap, **2** Rəbning mehribanliqini tetip bilgənikənsilər, huddi yengi tuəqulojan bowaqlardək bolup [Hudaning]

söz-kalamidiki sap sütkə təxna bolunglar. Buning bilən, silər nijatning [kamalitigə] yetip əsisilər. **4** Əmdi silər Uningoşa, yəni adəmlər tərripidin ərziməs dəp taxlinip, lekin Huda tərripidin tallanoşan wə kədirləngən tirik tax Boluquşining yenioşa kelip **5** silər əzünglarmu tirik taxlar süpitidə bir rohıy ibadəthana kılınıxka, Əysa Məsih arkılık Hudani hursən kılidoşan rohıy qurbanlıqlarnı sunidoşan mukəddəs kaşın qataridikilər boluxka quruluwatisilər; **6** Qünki mukəddəs yazmilarda mundaş deyilgən: — «Mana, tallanoşan, kədirləngən bürjək ul texini Zionoşa qoydum. Uningoşa etikaş kılıquqi hərkim hərgiz yərgə qarap qalmaydu». **7** Əmdi etikaş kılıquqi boluşan silərgə nisbətən [taxning] kədiri bolidu. Lekin [Uningoşa] etikaş kılmaydoşanlaroşa nisbətən U [mukəddəs yazmilarda deyilginidə] boldi: — «Tamqılar ərziməs dəp taxliwətkən bu tax, Burjək [ul] texi bolup tikləndi!», Wə: — «[Bu tax] kixilərgə putlikaxang tax, Adəmnı yikıtidoşan qoram tax bolidu». Qünki [muxundaş kixilər] [Hudaning] söz-kalamioşa itaət kılmaslıkışi tüpəylidin putlixip yikilidu; ularning bundaş boluxi aldin bekitilgəndur. **9** Lekin silər bolsanglar [Huda] tallioşan bir jəmət, xahənə bir kaşınlik, pak-mukəddəs bir əl, xundaşla Əzigə alaşidə has boluşan bir həlkşilər; buning məksiti, silərnı qarangoşuluştin Əzining tilsimat yoruklukioşa qaqiroşuqining pəzilətlirini namayan kılıxinglardın ibarət. **10** Burun silər bir həlk həsablınmayttinglar, lekin hazır Hudaning həlkşilər; burun [Hudaning] rəhim-xəpkitigə erixmıgənidinglar, lekin hazır erixtinglar. **11** I səyümlükirim, silər bu dunyaoşa musapir wə

mehmandursilər, silərdin ətünümənki, roh-kəlbinger bilən qarxilixidiojan ətlinglardiki nəps-xəhwətlərdin özünqlarni yirək tutunglar. **12** Yürüx-turuxunglar etikadsizlar arisida esil-pəzilətlik bolsun. Muxundak kילוqanda, gərqə ular silərgə yamanlik kילוqular dəp təhmət kilsimu, dəl təhmət kילוqan ixlarda silərning yahxi əməlliringlaroqə qarap, [Hudaning] ularni [oyotitip] yoklaydiojan künidə uni uluqlixi mumkin. **13** Xunga Rəbning hərmitidə insanlar arisidiki hər bir həkimiyyətning tüzümigə, məyli əng yukiri mənsəptiki padixahqa bolsun yaki u təyinligən həkukdarlaroqə bolsun boysununglar. Qünki bu həkukdarlar [padixah] tərpidin yaman ix kילוqularni jazaqə tartix, yahxi ix kילוqularni hərmətkə sazawər kilix üçün təyinləngəndur. **15** Qünki Hudaning iradisi xundakki, yahxi əməlliringlar bilən nadan adəmlərdin orunsiz xikayətlirini tuwaqlaxtur. **16** Silər ərkin-azad bolqininglar bilən, bu ərkinlikinglarni yamanlik kilixning bahənsi kiliwalmanglar, bəlki Hudaning kuli süpidə bolup, **17** Barlik insanlarni hərmətlənglar, [etikadqi] kərindaxliringlaroqə mehirmuhəbbət kərsitinglar, Hudadin kərkunglar, padixahni hərmətlənglar. **18** Kullar, hojayinliringlaroqə toluk kərkunq bilən boysununglar – yalquz mehriban wə hux peil hojayinlaroqə əməs, bəlki terikkək hojayinlaroqəimu boysununglar. **19** Qünki əgər birsi Huda aldida pak wijdanlik bolux üçün nahək azab-oqubət qəksə həmdə bularoqə səwr-təkət kilsa, bu Hudani hursən kilidu. **20** Qünki əgər silər gunah ət küzup, tegixlik uruloqininglarda, uningqə bərdaxlik bərsənglar, buning mahtanojudək

nemisi bar! Lekin yahxi ixlarni qilip azab-oqubət qəksənglar həmdə uningə bərdaxlik bərsənglar, u Hudani hursən qilidu. **21** Qünki silər dəl xuningə qaqirildinglar. Qünki Məsiħmu silər üqün azab-oqubət qekip, silərni Əzining izidin mangsun dəp, silərgə ülgə qaldurdi; **22** «U gunah sadir qilip bakmioqan, Uning aozidin heqkandak aldamqilik-yaloqanqilikmu tepilmas». **23** U haqarətlənginidə, til qayturmaytti. Azab-oqubət qəkkəndə, U heq təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qikarəuqining kollirioqə tapxuratti. **24** U Əzi bizning gunahqə nisbətən əlüp, həkqaniylikqə nisbətən yaxiximiz üqün yəoqəq tüwrüktə gunahqirimizni zimmisigə aldi; silər Uning yariliri bilən xipa taptinglar. **25** Qünki burun silər qoylardək yoldin ezip kətkənsilər, lekin hazır jeninglarning padiqisi həm yetəkqisining yenioqə qaytip kəldinglar.

3 Xuningə ohxax, i ayallar, silər ərliringlarəqə boysununglar. Xundak qilsanglar, həttə səz-kalaməqə itaət qilmaydioqan ərlər bolsa, əz ayalining bu pəzilitidin təsirlinip, ihlasmənlik bilən ətküzgən pak yürüturuxinglarəqə qarap, gəp-səzsizlə qayil qilinidu. **3** Güzəllinglar sirtki kərünüxtin, yəni alahidə ərūwəloqan qeqinglar wə taqioqan altun zibu-zinnətlərdin yəki esil kiyimlərdin bolmisun, **4** bəlki «qəlbinglərdiki əzünglar», yəni məmin wə tinq rohtin boləqan qirimas güzəlliktin bolsun; bundak [güzəllik] Hudaning aldida intayin qimmətliktur. **5** Qünki burunkı qəqlərdə, Hudaəqə ümidini baqlioqan ihlasmən ayallar dəl muxundak [güzəllik bilən] əzlrini zinnətləp, ərlirigə itaət qilatti. **6** Dəl

muxundak yolda Sarah İbrahimni «oqjam» d p atap, uning s zlidirg  boysunatti. Silər heqkandak w sw sil rdin k rkmay ixlarni durus kilsanglar, sil rmu [Sarahning] pərzəntliri bol jan bolisil r. **7** Xuningo a ohxax,  y ərlər, sil rmu ayalliringlar bilən turuxta, ularni ayal kixilər bizdin ajiz bəndilər d p bilip ularni q xinip yetinglar; silər ular bilən [Huda] xapaət kil jan hayatka ortak mirashor bolup, ularni h rm t kilinglar. Xundak kilsanglar, dualiringlar tosalouo a uqrimaydu. **8** Ahirida, h mminglar bir niy t bir məksəttə, bir-biringlaro a həmdərd bolup, bir-biringlarni kerindaxlarq  səyünglar, iq-bao ri yumxak w  kəmtər bolunglar. **9** Yamanliqka yamanlik, ahan tk  ahanət bilən  m s, əksiqə, b ht til x bilən jawab kayturunglar. Q nki silər d l bu ixka qakiriloqansil r; xuning bilən  z nglar bəhtkə mirashor bolisil r. **10** Q nki [muk dd s yazmilarda yezilo inid k]: – «Kimki hayatni s y p, yahxi k n k rg qi bolay desə, Tilini yamanliqtin tartsun, Ləwliri m kkarliqtin neri bolsun; **11** Yamanliqtin  zini tartip, G z l  m ll rni kilip y rsun; Aman-hatirj mlikni izd p, uni ko lap y rsun. **12** Q nki P rw rdigarning k zi həkəkaniylarning  stid  turidu, Uning kuliki ularning iltijalirio a oquq turidu; Lekin P rw rdigarning y zi rəzillik y rg zg qil rg  qarxi turidu». **13**  g r silər daim yahxi ixlarni kilixka intils nglar, kim sil rg  yamanlik kil r? **14** Lekin hətta həkəkaniylik yolida azab-okubət q ks nglarmu, ohxaxla b htliksil r! Lekin ularning w himisidin k rkmanqlar w  alakzadə bolmanglar; **15** b lki kəlbinglarda R b Məsihni həmmidin üstün d p bilinglar; sil rd  bol jan

ümidning səwəbini sorioqanlaroqa məmin-mulayimlik wə iklaslik bilən jawab berixkə həmixonə təyyar turunglar.

16 Hərdaim wijdaninglarni pak tutunglar; xuning bilən silərgə «yamanlik kılouqılar» dəp təhmət kılouanlar silərninğ Məsihdə bolouan pəzilətlik yürux-turuxunglarni kərip, əzliri kılouan təhmətlərdin hijil bolsun. **17** Qünki Hudaning iradisi xundak bolsa, yaxxilik kılouininglar üqün azab-oukubət qəksənglar, bu yaman ix kılouininglar tüpəylidin azab-oukubət qəkkininglardin əwzəl, [əlwəttə].

18 Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxturux üqün, yəni Həkkəniy Bolouqi həkkəniy əməslərnin dəp, birlə kətimlik azab-oukubət qəkti; gərqə U tən jəhəttə ətürülgən bolsimu, ləkin rohta janlanduruldi; **19** xuning bilən U solap koyulouan rohlarning yenioqa muxu rohiy hayatliki bilən berip, [Əzining bu oəlibisini] jakarlidi. **20** [solap koyulouan] bu rohlər burunki zamanda, yəni Nuh [pəyoəmbər]ning künliridə, kəmə yasiliwatқан məzgildə Huda səwrqanlik bilən [kixilərninğ towa kılixini] kütkinidə, Uningoqa itaətsizlik kildi. Pəqət xu kəmigə kirgən birқанqisi, yəni jəmiy səkkiz jan su arkilik kutkuzuldi. **21** Mana bu «suoqa qəməldürux»ning bəxariti bolouan. Əmdi qəməldürux — bədəninğ kirdin tazilinixi əməs, bəlki adəmninğ pak wijdan bilən Əysə Məsihninğ tirildürüluxi arkilik Hudadin tiligən təlipi — bizni hazır kutkuzuwatidu **22** (Məsih [tirilip] ərxkə qikip, pərixtilər, barlik rohiy hokukdarlar wə küqlüklər Uningoqa bosunduruldi wə u Hudaning ong yenida turmaqta).

4 Əmdi Məsih tenidə azab-oukubət qəkkənikən, silərmu xundak iradə bilən əzünglarni qorallandurunglar. (qünki

[Huda yolida] öz tenidə azab-okubət qəkkən kixi gunahətin kəl üzgən bolidu; 2 undağ kixi tenidə kələn həyatini yənə insaniy nəps-həwəslərgə berilix bilən əməs, bəlki Hudaning iradisigə muwapıq ətküzidu). 3 Qünki künlirimizni yat əllik etikadsizlarning iradisigə əməl kılıx bilən, yəni hərtürlük buzıqılıq-xəhwaniylik, nəps-həwəslər, hərəkəkəlik, əyx-ixrət, məyhörlük wə yirginlıq butpərəslıklər iqidə ətküzginimiz əmdi kupayə kılar! 4 Bu ixlarda ular silərninğ ularəğa həmrəh bolup xundak iplaslıkğa yügürmigənlikinğlarəğa əjəblinip, silərni həkərətliməktə. 5 Ular həman həm tiriklərni wə əlgənlərni sorak kılıxğa təyyar Turəquqıəğa həsab bərməy kəlməydu. 6 Xunga dəl xu səwəbtin, əlgənlər əttə yaxawatқан insanlar [sorak kılınıdıən]dək sorak kılınıp, Hudaəğa nisbətən rəhəta yaxısun dəp, ularəğimu hux həwər yətküzülgən. 7 Əmdi bərlıq ixlarning ahırlıxıdıən küni yəkinlaxmaqta; xunga, salmaq bolunğlar wə dua kılıxğa səgək turunğlar. 8 Ləkin həmmidin muhımi, bir-birinğlarəğa kızıəin məhir-muhəbbəttə turuweringlar. Qünki «məhir-muhəbbət nuroqunlıən gunahlarıni yapar». 9 Bir-birinğlardin aərinməy əzara məhmandost bolunğlar. 10 Huda təripidin hər birinğlarəğa ata kılınıən iltipatğa binaən, uning hərtərəplik məhri-xəpkitini kixilərgə yətküzıdıən yaxı əəjıdarlar süpitidə, bu iltipat bilən bir-birinğlarəğa hizmət kilinglar. 11 Kim söz kılisa, u Hudaning kalam-bexarətlirini yətküzgüqi süpitidə səzlisun. Kim baxkılarəğa hizmət kılisa, u Huda ata kılınıən küq-kudriti bilən hizmət kılısun. Xundak boləanda, Huda həmmə ixta Əysa Məsih arkilik uluəlinidu. Bərlıq

xan-xərəp wə küq-қudrət Uningoҗa əbədil'əbədgiqə mənsuptur, amin! (aīōn 9165) **12** Səyümlüklirim, otluk sinakning bexinglaroҗa qüxkənlığə qarap, əjayib ixқа yolukup қaldim, dəp həyran қalmanglar. **13** Bəlki, Məsiһning azab-oқubətlirigə қandaқ ortak boloҗan bolsanglar, silər xundaq xadlininglar. Xuning bilən Uning xan-xəripi ayan қilinoҗinida, silərму yayrap xadlinisilər. **14** Silər Məsiһning nami түpəylidin һақarətkə uқrisanglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərəpning Rohi, yəni Hudaning Rohi wujudunglaroҗa qüxkən bolidu. **15** Aranglardin birining azab-oқubət qekixi һərgizму қatil, oоғri, rəzil yaki qepiloқaq bolux səwəbidin bolmisun. **16** Biraq qəkkən azab-oқubiti «Məsiһiy» dəp ataloҗanliқi səwəbidin bolsa, u buningdin nomus қilmisun; əksiqə, muxu nam [bilən] [ataloҗanliқi] üqün Hudaoҗa mədһiyə oқusun. **17** Qünki soraqning baxlinidioҗan waқti-saiti kəldi; soraq aldi bilən Hudaning əyidikiliridin baxlinidu; wə əgər biz bilən baxlansa, u һalda Hudaning hux һəwirigə қulaq salmioҗanlarning aқiwiti nemə bolar? **18** [Dəl] [mukəddəs yazmilarda yeziloҗinidəк]: — «əgər һəққaniylarning қutқuzuluxi təs bolsa, Ihlassizlar һəm gunahқarlarning aқiwiti қandaқ bolar?» **19** Xuning üqün, Hudaning iradisi bilən azab-oқubət qəkkənlər yahxi əməllərnı dawam қilip, jenini wədisidə turidioҗan Yaratқuqioҗa amanət қilip tapxursun.

5 Əmdi mən aranglardiki aқsaқallardin (Məsiһning azab-oқubətlirining guwahқisi, namayan қilinidioҗan xan-xərəpkə nesip boluқuqi wə silərgə ohxax bir aқsaқal süpitidə) xuni ətünimənki, **2** — Hudaning

silərnin aranglardiki padisini obdan bekinglar; ularoqa yetəkqilik hizmitidə bolup, uni məjburən əməs, bəlki ihtiyarən zimminglaroqa elinglar; pul-dunya üqün əməs, bəlki huxallik bilən qilinglar. **3** Hudaning padisioqa oqojining öz təəllukatlirioqa boləjiniyək bolmay, bəlki ularoqa ülgə bolunglar. **4** Xundak qilsanglar, Bax Padiqi axkarə boləjanda, mənggü tozumas xan-xərəp tajiya erixisilər. **5** Əy yaxlar, qonglaroqa boysununglar. Xuningdək, həmminglar bir-biringlaroqa nisbətən kiqik peillikni üstünglaroqa oriwelinglar. Qünki: «Huda təkəbburlarə qarxidur, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpkət qilidu». **6** Əzünglarni Hudaning qudrətlik qoli astida təwən tutunglar. Xundak qilsanglar, waqti-saiti kəlgəndə Huda silərnə yukiri kətüridu; **7** Barlik oqəm-kəyojuliringlarni Uning üstigə taxlap qoyunglar. Qünki U silərnin oqeminglarni qilidu. **8** Əzünglarni həoxyar wə səgək tutunglar. Qünki duxmininglar boləjan Iblis huddi hərkirəwatqan xirdək, yutqudək birsini izdəp qatrap yürməktə; **9** silər etikadinglarda qing turup uningə qarxi turunglar. Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki kərindaxliringlarmu ohxax azab-oqubətlərnin tügixigüqə qidawatidu. **10** Əmma silərnə Məsih Əysa arkilik Əzining mənggülük xan-xəripiyə qaqiroqan, pütkül məhir-xəpkətning Igisi boləjan Huda azraqqinə waqit azab-oqubət qəkkininglardin keyin, Əzi silərnə əsligə kəltürüp, dəs turoquzup, mustəhkəm wə uləqə bekitilgəndək təwrənməs qilidu. (aiōnios g166) **11** Uningə [barlik] xan-xərəp wə küq-qudrət əbədil'əbədə mənsup boləqay, amin! (aiōn g165) **12** Mən bu qiskioqina hətni

yezib,  z m sadik kerindixim d p bilidi jan Silwanusning wasitisi bilən silerg  yollidim. Uxbu h tni yeziximning m ksiti, silerg  jekil x w  sil rni riojb tl nd r x, xundakla Hudaning həkikiy meh r-xəpkitining  n  xundak ikənlikigə guwahlik berixtin ibarəttur. Bu meh r-x p tt  qing turunglar. **13** Silər bilən bill  tallan jan Babilda turuwatqan jamaət w  oqlum Markustin silerg  salam. **14** Bir-biringlar bilən mehribanlarq  s y x p salamlixinglar. Silerg , yəni M sihd  bol jan h mminglarq  amanlik-hatirj mlik yar bol jay!

Petrus 2

1 Əysa Məsihning kuli və rosuli boləjan mənki Simeon Petrustin Hudayimiz və Kütquzoquqimiz Əysa Məsihning həkəkaniyliki arkilik biz bilən ohxax kımmətlik bir etikadқа muyəssər kılinoqanlaroqa salam! **2** Silər Hudani və Rəbbimiz Əysani qongkur tonuoqanseri, mehır-xəpkət və hatirjəmlik silərgə həssiləp axqay! **3** Bu [duayimning] asasi — biz bizni Əzining xan-xəripi və esil pəzilitining təsiri arkilik Qaqiroquqini qongkur tonuoqanlikimiz üqün, Uning ilahiy küq-kudriti həyatimizə və ihlasmənlikte mengiximizə kerəklik boləjan həmmi ata kıldi. **4** U muxu pəzilətliri arkilik bizgə kımmətlik, əng uluq wədilərnı bərdi, bular bilən silər bu dunyadiki həwayi-həwəslərdin boləjan iplasliktin kütulup, Hudalik təbiətkə ortaq nesip bolalaysilər. **5** Dəl muxu səwəbtin, silər pütün küqünglar bilən etikadinglarəqa esil pəzilətni, esil pəzilinglarəqa bilimni, **6** biliminglarəqa təmkinlikni, təmkinlikinglarəqa qidamlikni, qidamlikinglarəqa ihlasmənlikni, **7** ihlasmənlikinglarəqa qerindaxlik mehribanlikni, qerindaxlik mehribanlikinglarəqa mehirmuhəbbətni kərsitixni qoxuxқа intilinglar. **8** Qünki bu hususiyətlər silərdə bar bolsa, xundakla exip beriwatqan bolsa, bular silərnı Rəbbimiz Əysa Məsihni qongkur tonuxқа [intilixtə] ix-əməlsiz və mewisiz qaldurmaydu. **9** Əmmə əgər birsidə bular kəm bolsa, u kor adəmdur — u burning uqinila kərələydiqan, ilgiriki gunahlıridin pak kılinoqinini untuqan bolidu. **10** Xuning üqün, i qerindaxlar, silər [Huda tərripidin] qaqiriloqanlikinglarnı, xundakla tallanoqanlikinglarnı

jəzmləxtürüxkə intilinglar. Xundak qilsanglar, heqqaqan teyilip kətməysilər. **11** Xundak boləanda Rəbbimiz wə Qutkuzoquqimiz Əysa Məsihning mənggülük padixahlikidimu qizəjin qarxi elinisilər. (aiōnios g166) **12** Xunga, gərqə silər bu ixlarni bilgən bolsanglarmu, xundakla bizgə igə qilinojan həkikəttə mustəhkəmləngən bolsanglarmu, mən yənila hərdaim bu ixlarni esinglarəja salmaqimən. **13** Dərwəkə, mən muxu qedirimda bolsamla, bularni səminglarəja selip, silərni oyəjitip turuxni layiq kərimən. **14** Qünki Rəbbimiz Əysa Məsihning burun manga ayan qilojinidək, mening bu qedirim pat arida uqamdin seliwetilidiojanlikini bilip turuptimən. **15** Bərhək, mən silərning bu ixlarni mən bu dunyadin kətkinimdin keyinmu hərwaqit esinglarəja kəltürüxünglar üqün küqümning bariqə intilimən. **16** Qünki biz silərgə Rəbbimiz Əysa Məsihning küq-qudriti wə hazır boluxini ukturojinimizda hərgizmu hiyilgərliktin oydurup qikilojan riwayətlərgə əgəxmiduk, bəlkə biz Uning həywətlik xan-xəhritigə öz kəzimiz bilən guwahqimiz. **17** Qünki U muqəddəs taəda Huda'Atidin xan-xəhrət wə uluəlukqə erixkəndə, axu uluə xan-xərpək yərdin: «Bu Mening səyümlük Oəplum, Mən Uningdin hursənmən» degən xundak zor bir awaz Uningəja yətküzülüp anglandi. **18** Muqəddəs taəda biz Uningəja həmraə bolup billə turəjan boləjaqqa, ərxin bu awaz anglanojinida bizmu öz kulikimiz bilən uni angliduk. **19** Uning üstigə həmmimizdə pəyoəmbərlər yətküzgən tolimu ixənqlik bexarətlik səz-kalam bardur; silər tang süzülgüqə, tang yultuzi kəlbinglarni toluk

yorutkuqə bu səz-kalamoqə kulək salsanglar, yahxi kıloqan bolisilər (bu səz-kalam huddi qarangoquda qaknap turidoqan qiraşoqə ohxaxtur). **20** Xuni həmmidin muhim dəp bilixinglar kerəkki, muqəddəs yazmilardiki heqkaysi wəhiy pəyoqəmbərlərləning əz qūxənqisi boyiqə yətküzülgən əməs. **21** Qünki heqkandək wəhiy-bexarət insanlarning iradisidin kəlgən əməs, u bəlki Hudaning muqəddəs adəmliri Muqəddəs Roh təripidin yetəklinip, Uning türtkisi bilən eytkən səz-kalamdur.

2 Lekin burun həlk iqidə sahta pəyoqəmbərlər qikқан, xuningdək aranglardimu sahta təlim bərgüqilər məydanoqə qikқidu. Ular soқunup kirip, həlakətkə elip baridoqan bid'ət təlimlərləni aranglaroqə astirtin kirgüzüp, hətta əzlrini hər kılıxka setiwaloqan igisidinmu tenip, buning bilən əz bexioqə tezla həlakət qūxüridu. **2** Nuroqun kixilər ularning xərməndilikigə əgixip ketidu, xuningdək ularning səwəbidin həkikət yoli həkarətkə uqraydu. **3** Ular aқkəzlükidin oydurma səzlər bilən silərləni satidoqan meli kılıdu. Əmdi ularning bexioqə heli burunla bekitilgən jaza bikar olturmaydu, ularning həlakiti bolsa uhlap yatmaydu. **4** Qünki Huda gunah sadir kıloqan pərixtilərləni ayap olturmay, bəlki ularni təhtisaraning hangioqə taxlap, sorakka tartkuqə zulmətlik qarangoluluktiki zənjirlər bilən solap qoyoqan yərdə, **(Tartaroō g5020)** **5** xundakla kədimki dunyadikilərlənimu ayap qoymay, hudasizlikka berilgən dunyani topan bilən oqərk kılıp, pəkət həkqaniylikka dəwət kılouqi Nuqni baxka yəttisi bilən saқlap qaloqan yərdə — **6** həmdə keyin Sodom wə Gomorra xəhərlirini keyinki

dəwrlərdiki hudəsizlikka berilgənlərgə ibrət bolsun dəp bekitip, bexioğa külpətlik jazani qüxürüp kül qıloğan, **7** xuning bilən birgə muxu əhlaksizlarning buzukqilikliridin yirginip azablanoğan, həkkanıy bolğan Lutni ular arisidin qutulduroğan yərdə — **8** (ənə xundak kixilərnin iqidə yaxioğan həkkanıy Lutning həkkanıy kəlbi hər küni anglioğan wə kərgən itaətsizliklər tüpəylidin azablinatti) **9** əmdi xuni kərüwalalaymizki, Rəb ihlasmənlərnə duq kəlgən sinaklardin qandak qutkuzuxni wə xuningdək həkkanıysizlarnə sorak künigiqə jazalinixka saklap qoyuxni bilidu. **10** Bularning arisidiki öz ətlirigə əgixip pasik həwəslərgə berilgən, xundakla hokuk igilirigə səl qarioanlarning jazasi tehimu xundak bolidu. Muxundak kixilər həli qong, mənəmənqilərdur, ular «[rohiy] uluqlar»oğa həkərət kilixtin heq qorkmaydioqanlardur. **11** Hətta ulardin küq-kudrəttə üstün turidioğan pərixtilərnu Pərwədigarning aldidə bu «[uluqlar]»[ni] həkərət bilən ərz qilmaydu. **12** Əmma bular huddi owlənip boquzlinix üqün tuqluğan yawayi əkilsiz həywanlardək kelip, əzliri qüxənməydioğan ixlar üstidə həkərətlik səz qilidu wə xundakla əzlirinininin həkərət ixliri bilən toluq həkərət bolidu, **13** xundakla öz həkkanıysizlikioğa tuxluk jazaning mewisini yəydu. Ular hətta kündüzi oquq-axkara əyx-ixrət qilixnimu ləzzət dəp hesablaydu; ular [silərgə] nomus wə daql kəltürüp silər bilən bir dastihanda olturup, öz məkkarlikliridin zoklinidu. **14** Ularning zinahorluk bilən toloğan kəzliri gunah sadir kilixtin üzülməydu; ular tutami yok kixilərnə ezikturidu; ular kəlbini aqkəzlükə kəndürgən, lənətkə yeqin balilardur! **15** Ular toqra yoldin

qatnəp, Bosorning oqli Balaamning yolioqa əgixip kətti. U kixi haram yolda tapqan həkni yahxi kərgüqi idi, **16** lekin u qiləjan kəbihliki tüpəylidin tənbihini yedi (zuwansiz exək insanning awazi bilən səzləp pəyoqəmbərning əhmikanə ixini tosti). **17** Mana muxundak kixilər qurup kətkən bulaklar, borandin həydilip yürgən tumanlarəja ohxaydu; ularəja mənggülik zulmətning qapqarangoqulukida jay hazirlap qoyuləjan. **(questioned)** **18** Qünki ular yaləjan-yawidak yoəjan səzlər bilən mahtinip, adəmning ətlik həwəslirini kəzoqitip əyx-ixrət ixliri bilən ezitkuluk yolida mengiwatqanlardin əzlrini yengila qaqurəjanlarni azduridu. **19** Ular muxu kixilərgə «Silərnəi ərkinlikkə erixtürimiz» dəp wədə qilidu, lekin əzlrini əməliyətə buzuklukning kulliridur. Qünki adəm nemə tərripidin boysunduruloəjan bolsa, xuning quli bolidu. **20** Qünki əgər ular Rəbbimiz wə Kutkuzoquqimiz Əysa Məsihni tonux arkilik bu dunyaning pasiklikliridin kutulup, keyin xularəja yənə baqlinip, boysunduruloəjan bolsa, ularning keyinki həli dəslep kisidinmu bəttər bolidu. **21** Qünki həkkanıylik yolini bilip turup, əzigə yətküzülgən mukəddəs əmrin yüz ərügəndin kərə, bu yolni əslidinla bilmigini əwzəl bolatti. **22** Muxu ixənqlik həkmetlik səzlər ularda əməlgə axurulidu: — «It aylinip əz kusukini yər» wə yənə «Qoxqa yuyunup qikipla qaytidin patqakta eqinar».

3 I səyümlüklirim, hazır silərgə bu yeziwatqinim ikkinqi hetimdur. Hər ikki hetimdə silərnəi sap kənglünqlarni oyoqitip, xu ixlarni əslitixkə intildimki, **2** mukəddəs pəyoqəmbərlər burun eytkən səzlərgə wə

Rəbbimiz həm Kütquzuqimizning rosulliringlar arqilik yatküzgən əmrigə kəngül bəlxüinglarni ətünimən. **3** Əng muhimi xuni bilixinglar kerəkki, künləning ahirida əzining həwayi-həwəslirining kəynigə kiridioqan, məshirə qilidioqan mazakqilar qikip: **4** «Kəni, Uning qaytip kelimən degən wədisi?! Ata-bowilirimiz [əlümdə] uhlap qaləandin taki haziroqigə həmmə ixlar dunya apiridə boləqan waqittiki bilən ohxax hələttə ketiwatidu» dəp məshirə qilixidu. **5** Həlbuki, ular əng kədimki zamanda Hudaning səzi bilən asmanlarning yaritiloqanlikini wə xuningdək yərning sudin qikqan həm suning wasitisi bilən barliqqa kəlgənlikini ətəy untuydu; **6** xu amillarning wasitiliri bilən xu zamandiki dunya kəlkündin oqərk bolup yoqaldi. **7** Əmma həzirki asmanlar bilən zemin ohxaxla xu səz bilən ihlassiz adəmlər sorakqa tartilip həlak qilinidioqan axu kündə otta kəydürülükə saklinip, ta xu küniqigə həlidin həwər elinip turidu. **8** Əmdi i səyümlükirim, xu ix nəziringlardin qaqmisunki, Rəbgə nisbətən bir kün ming yildək wə ming yil bir kündəktur. **9** Rəb Əz wədisini [orundaxni] (bəziləring «keqiktürdi» dəp oyliqinidək) keqiktürgini yok, bəlki həqkimning həlak boluxini halimay, həmmə insanning towa qilixioqə kirixini arzulap, silərgə kəngqilik qilip [waqitni sozmaqta]. **10** Ləkin Rəbning küni huddi oqqrining kelixidək [kütülmigən waqitta] bolidu. U küni asmanlar xiddətlik güldürligən awaz bilən oqayib bolup, kainatning barliq qurulumiliri xiddətlik otta erip tügəydu; zemin wə uningdiki pütkül nərsilərmu kəyüp ketidu. **11** Həmmə nərsə mana xundaq erip yoqilidioqan yərdə, silər qandaq

adamlərdin boluxunglar kerək? — hayatinglarni pak-mukəddəslikdə wə ihlasmənlikdə etküzüp, **12** Hudaning künini təlmürüp kütüp, u künning teyrək kelixi üçün intilixinglar kerək əməsmu? U künning kelixi bilən pütün asmanlar otta yokap tügəydu wə kainatning barlik qurulumiliri xiddətlik otta erip tügəydu. **13** Lekin biz bolsaq Uning wədisi boyiqə, yengi asman-zeminni intizarlik bilən kütməktimiz. U yər həkqaniylikning makanidur. **14** Xuning üçün, əy səyümlüklirim, bu ixlarni kütüwatqanikənsilər, [xu tapta] Hudaning aldida nuqsansız wə daşsız, inaklik-hatirjəmlilik iqidə hazır bolup qikixinglar üçün intilinglar. **15** wə Rəbbimizning səwr-takitini nijat dəp bilinglar, dəl səyümlük qerindiximiz Pawlusmu özige ata qilinoqan danalilik bilən bu iklar toqruluk silərgə yazoqan; **16** barlik hətliridimu u bu iklar həkqidə tohtilidu. Uning hətliridə qüxinix təs boləqan bəzi iklar bar; bu ixlarni təlim almioqan wə tutami yok kixilər mukəddəs yazmilarning baxqa kismilirini burmilioqandək, burmilap qüxəndüridu wə xuning bilən öz bexioqə həlakət elip kelidu. **17** Xuning bilən, i səyümlüklirim, [mən eytkən] bu ixlarni aldin'ala bilgənikənsilər, bu əhlaksizlarning səpsətliri bilən azdurulup, mustəhkəm turuxunglarni yokitip koyuxtın həoxyar bolunglar. **18** Əksiqə, [Hudaning] mehır-xəpkitidə həm Rəbbimiz wə Qutkuzoquqimiz Əysa Məsihgə boləqan bilixdə dawamlilik əsünglar. Uningoqə həm hazır həm axu əbəd künigiqə barlik xan-xərəp mənsup boləqay! Amin! (aiōn q165)

Yuhanna 1

1 Əzəldin bar boləüqi, əzimiz angliəjan, əz kəzlimiz tikilip qarəjan wə kollirimiz bilən tutup siləjan həyatlik Kalami toərisida [silərgə bayan kəlimiz] **2** (bu həyatlik bizgə ayan bolup, biz uni kərdük. Xuning bilən bu həktə guwahlik berimiz həmdə Ata bilən billə bolup, keyin bizgə ayan boləjan xu mənggölük həyatni silərgə bayan kəlimiz) (aiōnios g166) **3** — silərnimu biz bilən sirdax-həmdəmliktə bolsun dəp biz kərgənlirimizni wə angliəjanlirimizni silərgə bayan kəlimiz. Bizning sirdax-həmdəmlikimiz Ata wə Uning Oəqli Əysa Məsih biləndur. **4** Silərnin huxallikənglar tolup taxsun dəp, bularni silərgə yeziwatimiz. **5** Wə biz Uningdin angliəjan həm silərgə bayan kəlidəjan həwirimiz mana xudurki, Huda nurdur wə Uningda heqkəndək karəngəulək bolmaydu. **6** Əgər biz Uning bilən sirdax-həmdəmlikimiz bar dəp turup, yənila karəngəuləkta yürsək, yaləjan eytkən wə həkikətkə əməl kəlməjan bolimiz. **7** Ləkin U Əzi nurda boləjindək bizmu nurda mangsak, undəkta bizning bir-birimiz bilən sirdax-həmdəmlikimiz bolup, Uning Oəqli Əysa Məsihning kəni bizni barlik gunahətin paklaydu. **8** Əgər gunahimiz yok desək, əz əzimizni aldiəjan bolimiz həmdə bizdə həkikət turmaydu. **9** Gunahlirimizni ikrar kəlsak, U bizning gunahlirimizni kəqürüm kəlip, bizni barlik həkəniysizlikətin pak kəlixkə ixənqlik həm adildur. **10** Əgər gunah kəlmidük desək, Uni yaləjanqi kəlip kəyəjan bolimiz wə Uning səz-kalami bizdin orun almiəjan bolidu.

2 I əziz balilirim, mən silərnəni gunah sadir kəlmisun dəp, bu səzlərnəni yeziwatimən. Mubada birsi gunah sadir kəlsa,

Atining yenida bir yordəmqi wəkilimiz, yəni Həkkaniy Boluqu Əysa Məsih bardur. **2** U Əzi gunahlırimiz üçün [jazani kətürgüqi] kafarəttur; muxu kafarət pəkət bizning gunahlırimiz üçünla əməs, bəlki pütkül dunyadikilərnin gunahliri üçündür. **3** Bizning uni tonuəanlikimizni biləliximiz — Uning əmrlirigə əməl kılıximizdındur. **4** «Uni tonuymən» dəp turup, Uning əmrlirigə əməl kilmioquqi kixi yaloəanqidur, uningda həkikət yoxtur. **5** Lekin kimki Uning səzigə əməl kılsa, əmdi uningda Hudaning mehir-muhəbbiti həkikətən kamalətkə yətkən bolidu. Biz əzimizning Uningda boləanlikimizni ənə xuningdin bilimiz. **6** «Hudada turup yaxaymən» degüqi bolsa [əysaning] mangəinidək ohxax mengixi kerək. **7** I səyümlüklirim, silərgə [burun anglap bəkmioəan] yengi bir əmrni əməs, bəlki dəsləptin tartip silər tapxuruwaləəan kona əmrni yeziwatimən. Uxbu əmr silər burundinla anglap keliwatқан səz-kalamdur. **8** Lekin yənə kelip mən silərgə yeziwatқinimni yengi əmr [desəkmü bolidu]; bu əmr Məsihdə həm silərdimu əməl kilinməktə, qünki қarangəuluk ətүp kətməktə, wə həkikiy nur allıқақan qeqilixқа bəxlidi. **9** Kimdəkim əzini «nurda yaxawatimən» dəp turup, қerindixini əq kərsə, u bügüngiqə қarangəulukта turuwatқан bolidu. **10** Қerindixioəa mehir-muhəbbət kərsətkən kixi yoruklukта turmaqта, uningda gunahқа putlaxturidiəan həqnemə қalmaqdu. **11** Lekin қerindixini əq kərgən kixi қarangəuluktidur; u қarangəulukта mangidu wə қəyərgə ketiwatқanlikini bilməydu, qünki қarangəuluk uning kəzlrini қarioqu қiliwətkən. **12** Mən bularni

silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki gunahliringlar Uning nami üqün kəqürüm kılındi. **13** Mən buni silərgə yeziwatimən, i atilar, qünki silər Əzəldin Bar Boləuqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər u rəzil üstidin oələibə kildinglar. **14** Mən buni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki silər Atini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i atilar, qünki silər Əzəldin Bar Boləuqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər küqlüksilər, Hudaning səz-kalami silərdə turidu wə silər u rəzil üstidinmu oələibə kildinglar. **15** Bu dunyani wə bu dunyadi ixlarni səymənglar. Hərkim bu dunyani səysə, Atining səyğüsi uningda yoktur. **16** Qünki bu dunyadi barlıq ixlar, yəni əttiki həwəs, kəzlərdiki həwəs wə həyatıoqa boləan məotrurlukning həmmisi Atidin kəlgən əməs, bəlki bu dunyadin boləandur, halas; **17** wə bu dunya wə uningdiki həwəsləarning həmmisi ətüp ketidu. Lekin Hudaning iradisigə əməl kıləuqi kixi mənggü yaxaydu. (aiōn g165) **18** Əziz balilirim, zamanning ahırkı saiti yetip kəldi; wə silər dəjjalning [ahir zamanda] kelidəoanlıqini angliəoinglardək, əməliyətə bolsa həzirning əzidila nuroqun dəjjallar məydanəqa qıkti; buningdin zamanning ahırkı saiti bolup kəloəanlıqı bizgə məlum. **19** Ular arimizdin qıkti, lekin ular əslidə bizlərdin əməs idi. Qünki əgər bizlərdin boləan bolsa, arimizda turiwərgən bolatti. Lekin ularning həqkəyisining əslidə bizdikilərdin bolmioəanlıqı pax kılinoəanlıqı üqün ular arimizdin qıkip kətti. **20** Həlbuki, silər bolsanglar Mukəddəs Boləuqidin kəlgən məsihligüqi Rohtin nesip

boldunglar wə xuning üqün silər həmmə ixni bilisilər. **21** Silərgə bu hətni yiziximdiki səwəb, silərning həkikətini bilmigənlikinglar üqün əməs, bəlki həkikətini bilip, yaloqanqilikning həkikəttin kelip qikmaydioqanliqini bilgənlikinglar üqündur. **22** Əmisə, kim yaloqanqi? Əysaning Məsih ikənlikini inkar qiləuqi kixi bulsa, u yaloqanqidur. Ata wə Ooqulni inkar qiləuqi kixi əzi bir dəjjaldur. **23** Kimdəkim Ooqulni rət qilsa uningda Ata bolmaydu. Lekin Ooqulni etirap qilsa, uningda Ata bolidu. **24** Silər bolsanglar, burundin anglap keliwatqininglarni əzünglarda dawamliq turoquziweringlar. Burundin anglap keliwatqininglar silərdə dawamliq turiwərsə, silərmu dawamliq Ooqul wə Atida yaxawatqan bolisilər; **25** wə Uning bizgə qiləqan wədisi bolsa dəl xu — mənggü həyatliqtur. (aiōnios g166) **26** Silərni azdurməqci boləqanlarni nəzərdə tutup, bularni silərgə yazdim; **27** Silər bolsanglar, silər Uningdin qəbul qiləqan məsihligüqi Roh silərdə turiweridu, silər həqkimning əgitixigə mohtaj əməsilər; bəlki ənə xu məsihligüqi Roh silərgə barliq ixlar toquruluq əgitiwatqandək (U həktur, həq yaloqan əməstur!) — həm əgətkəndək, silər dawamliq Uningda yaxaydioqan bolisilər. **28** Əmisə, i əziz balilirim, dawamliq Uningda turup yaxaweringlar. Xundək qilsanglar, U hərəkəqan qəytidin ayan boləqanda qərkmas bolimiz həm U kəlginidə Uning aldidə həq hijalət bolup qəlməymiz. **29** [Hudaning] həkəkəniy ikənlikini bilgənlikənsilər, həkəkəniylikqə əməl qiləuqilarning hər birining uning tərpidin tuquloquqi ikənlikinimu bilsənglar kerək.

3 Karanglar, Ata bizgə xundak qongkur mehır-muhəbbət kərsətkənki, biz «Hudaning əziz baliliri» dəp atalduq – wə biz həkikətənmə xundak. Bu dunya xu səwəbtin bizni tonup yətməyduki, qünki bu dunya Uni tonumidi. **2** Səyümlüklirim, biz hazır Hudaning əziz baliliridurmiz; kəlgüsidə kəndak bolidiojanlikimiz tehi oquq ayan kılınmiojan. Biraq U [kaytidin] ayan kılinojanda, Uningoja ohxax bolidiojanlikimizni bilimiz; qünki xu qaojda biz Uning əynən Əzini kərimiz. **3** Wə [Məsihgə] ümid baoljojan hər bir kixi U pak bolojandək əzini paklimakta. **4** Gunah sadir kıljojan kixi [Hudaning] kanunioja hilaplik kıljojan bolidu. Qünki gunah sadir kıljojanlik [Hudaning] kanunioja hilaplik kıljojanliktur. **5** Halbuki, silər Uni gunahlarni elip taxlax üçün dunyaoja kelip ayan kılinojan wə xundakla Uningda heqkəndak gunah yoxtur, dəp bilisilər. **6** Uningda yaxawatkan hər bir kixi gunah sadir kılmaydu; kimdəkim gunah sadir kılsa, Uni kərmigən wə Uni tonumiojan bolidu. **7** Əziz balilirim, heqkimning silərnə aldixioja yol qoymanglar. Həkkəniylikka əməl kıljojuqi kixi U həkkəniy bolojinidək həkkəniydu. **8** Lekin gunah sadir kıljojuqi Iblisindir. Qünki Iblis əlmisəktin tartip gunah sadir kılip kəlməktə. Hudaning Oqlining dunyada ayan kılınixidiki məxsət Iblisning əməllirini yoxitixtur. **9** Hudadin tuqulojuqi gunah sadir kılmaydu; Hudaning uruqi uningda orun alojaqqa, u gunah sadir kılixi mumkin əməs, qünki u Hudadin tuqulojandur. **10** Hudaning baliliri bilən Iblisning baliliri xuning bilən pərqliniduki, kimdəkim həkkəniylikka əməl kılmissə wə yaki əz kərxindixioja mehır-muhəbbət kərsətmisə Hudadin

əməstur. **11** Qünki silər dəsləptin anglap keliwatқан həwər mana dəl xuki, bir-birimizgə mehİR-muhəbbət kərsitiximiz kerəktur. **12** U u rəzildin boləjan, inisini ɵltürgən Qabiləja ohxax bolmasliqimiz kerək; u nemixqa inisini kətl kildi? Uning əzining qiləjanliri rəzil, inisining qiləjanliri həkqaniy boləjanliqi üçün xundak qiləjan. **13** Xunga, i kerindaxlar, bu dunya silərnı ɵq kərsə, buningəja həyrən qalmanglar. **14** Biz kerindaxlarnı səygənlikimizdin, ɵlümdin həyatliqqa ɵtkənlikimizni bilimiz. Əz kerindixini səymigüqi tehi ɵlümdə turuwatidu. **15** Kerindixioja ɵqmənlik qiləjan kixi qatildur wə heqkandak qatilda mənggülik həyatning bolmaydiojanliqini bilisilər. (aiōnios g166) **16** Biz xuning bilən mehİR-muhəbbətning nemə ikənlikini bilimizki, u biz üçün Əz jenini pida kildi; xuningdək bizmu kerindaxlirimiz üçün ɵz jenimizni pida qilixqa kərdardurmiz. **17** Əmma kimki bu dunyada mal-mülki turup, kerindixining mohtajliqini kərüp turup, uningəja kəksi-qarnini aqmisa, bundak kixidə nədimu Hudaning mehİR-muhəbbiti bolsun? **18** Əziz balilirim, səz bilən wə til bilən əməs, bəlki əməldə wə həqikəttə mehİR-muhəbbət kərsitəyli. **19** Biz xundak ixlar bilən ɵzimizning həqikəttin boləjanlikimizni bilələymiz wə [Hudaning] aldida qəlbimizni hatirjəm qilalaymiz. **20** Xundaktimu, mubada qəlbimiz bizni yənıla əyiblisə, Huda yənıla qəlbimizdin üstün wə həmmını bilgüqidur. **21** Səyümlüklirim, əgər qəlbimiz bizni əyiblimisə, Hudaning aldida yürəklik turimiz **22** wə xundakla Uningdin nemini tilisək xuningəja erixələymiz; qünki biz Uning əmrlirigə əməl kilip, Uni hursən qilidiojan ixlarnı qilimiz. **23** Wə

Uning əmri xuki, uning Ooqli Əysa Məsihning namioşa etiqad kiliximiz həmdə Uning bizgə tapilioşinidək bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsitiximizdin ibarəttur. **24** Uning əmrlirigə əməl kilidioşan kixi [Hudada] yaxaydioşan wə [Hudamu] uningda yaxaydioşan bolidu. Əmdi Hudaning bizdə yaxaydioşanlikini bilginimiz bolsa, U bizgə ata kilioşan Rohtindur.

4 Səyümlüklirim, hər bir [«wəhiy kilioşuqi»] roşlarning həmmisigila ixiniwərmənglar, bəlki bu roşlarning Hudadin kəlgən-kəlmigənlikini pərkləndürüx üqün ularni sinanglar. Qünki nuroşun sahta pəyoşəmbərlər dunyadiki jay-jaylaroşa pəyda boldi. **2** Hudaning Roşini mundak pərkləndürəlsilər: Əysani, yəni dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Məsihni etirap kilioşuqi hər bir roş Hudadin bolidu; **3** wə dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Əysa Məsihni etirap kilmaydioşan roş Hudadin kəlgən əməs. Bundaklarda əsiqə dəjjalning roşi ixləydu; silər bu roşning kelidioşanlikı toşruluk anglioşanidinglar wə dər wəxə u hazır dunyada pəyda boldi. **4** Əy əziz balilirim, silər bolsanglar Hudadin boləşansilər wə ularning üstidin oşalib kədinglar; qünki silərdə Turoşuqi bu dunyada turoşuqidin üstündur. **5** Ular bolsa bu dunyaoşa mənşup; xunga ular bu dunyaning səzlrini kilidu wə bu dunyadikilər ularoşa kulak salidu. **6** Biz bolsak Hudadin boləşanmiz; Hudani tonuoşan kixi bizning səzlrimizni anglyaydu. Hudadin bolmioşan kixi bolsa bizning səzlrimizni anglimaydu. Mana buningdin Həkiqətning Roşi bilən ezitkulukning roşini pərək etələymiz. **7** I səyümlüklirim, bir-birimizgə mehır-

muhəbbət kərsitəyli; qünki mehİR-muhəbbətning əzi Hudadindur wə mehİR-muhəbbət kərsətküqining hər biri Hudadin tuquloqan bolidu wə Hudani tonuydu. **8** MehİR-muhəbbət kərsətmigüqi kixi Hudani tonumioqan bolidu; qünki Huda Əzi mehİR-muhəbbəttur. **9** Hudaning mehİR-muhəbbiti bizdə xuning bilən axkara boldiki, Huda bizni Uning arkilik hayatka erixsun dəp birdinbir yeganə Ooqlini dunyaoqa əwətti. **10** MehİR-muhəbbət dəl xuningdin ayanki, bizləarning Hudani səyginimiz bilən əməs, bəlki U Əzi bizni səyüp gunahlırimizning jazasini kətürgüqi kafarət boluxka Əz Ooqlini əwətkini bilən ayandur. **11** I səyümlüklirim, Huda bizgə xu kədər mehİR-muhəbbət kərsətkən yərdə, bizmu bir-birimizgə mehİR-muhəbbət kərsitixkə kərzdardurmiz. **12** Həqkim həqqaqan Hudani kərgən əməs; lekin bir-birimizgə mehİR-muhəbbət kərsətsək, Huda bizdə yaxaydu wə uning mehİR-muhəbbiti bizdə kamalətkə yətkən bolidu. **13** Biz bizning Uningda yaxawatqanlikimizni wə Uning bizdə yaxawatqanlikini xuningdin bilimizki, U Əz Rohini bizgə ata qiloqan. **14** Biz xuni kərgən wə xundakla xuningoqa guwahlik berimizki, Ata Ooqlni dunyaoqa kutkuzoquqi boluxka əwətti. **15** Əgər kimdəkim Əysani Hudaning Ooqli dəp etirap qilsa, Huda uningda, umu Hudada yaxaydu. **16** Biz bolsak Hudaning bizgə bolqan mehİR-muhəbbitini tonup yəttük, xundakla uningoqa tolimu ixəndük, Huda Əzi mehİR-muhəbbəttur wə mehİR-muhəbbəttə yaxioquqi kixi Hudada yaxaydu, Hudamu uningda yaxaydu. **17** Muxundak bolqanda, mehİR-muhəbbət bizdə mukəmməllixidu; xuning bilən biz sorak künidə hatirjəm-korkmas bolalaymiz. Qünki Əysa

qandak boluwatqan bolsa bizmu hazir bu dunyada xundak boluwatimiz. **18** Mehir-muhabbatda qorkunq yoqtur; kamil mehir-muhabbat qorkunqni haydap yoqqa qikiridu. Qunki qorkunq Hudaning jazasi bilan baqlinixliktur; qorkunqi bar kixi mehir-muhabbatda kamalatkə yetkuzulgan əməstur. **19** Biz mehir-muhabbat kersitimiz, qunki Huda aldi bilan bizgə mehir-muhabbat kersätti. **20** Əgər birsi «Hudani səyimən» dəp turup, kerindixioğa eqmənlik qilsa, u yaloqanqidur. Qunki kəz aldidiki kerindixini səymigən yərdə, kərüp bakmioğan Hudani qandakmu səysun? **21** Xunga bizdə Uningdin: «Hudani səygən kixi kerindixinimu səysun» degən əmr bardur.

5 Əysaning Məsih ikənlikigə ixəngən hər bir kixi Hudadin tuquloğan bolidu; wə tuqduroquqi [Atini] səyidioğan hər bir kixi Uningdin tuquloquqinimu səyidu. **2** Biz əzimizning Hudaning balilirini səyidioğanlikimizni xuningdin bilimizki, Hudani səyüp, Uning əmrlirigə əməl qiliximizdindur. **3** Hudani səyüx Uning əmrlirigə əməl qilix deməktur; wə Uning əmrliridə turmaq eqir ix əməstur. **4** Qunki Hudadin tuquloğanlarning həmmisi bu dunya üstidin qəlibə qilidu; wə dunyaning üstidin qəlibə qiloquqi küq — dəl bizning etikadimizdur. **5** Bu dunyaning üstidin qəlibə qiloquqi zadi kimlər? Pəqət Əysani Hudaning Oqlı dəp etikad qiloquqilar əməsmu? **6** U bolsa su wə qan arkilik kəlgən zat, yəni Əysa Məsihdur; Uning kelixi pəqət su bilənla əməs, bəlki qan bilənmu idi. Wə bu ixlaroğa guwahlik bərgüqi bolsa Rohdur, qunki Roh Əzi həqikəttur. **7** Qunki Uning toqruluk üq guwahlik bərgüqi bar: — **8** bular Roh, su wə qandin ibarəttur. Bu üqining [guwahliki]

birdur. **9** Əgər biz insanlarning guwahlikini qobul kilsak, Hudaning guwahliki bularningkidin üstündür. Huda Əz Oqlini toqlisida xundak guwahlik bərgən — **10** (Hudaning Oqlioqla etikad qilolan kixining iqidə xu guwahlik bardur; birak Hudaqla ixənmigən kixi Uni yaloqlanqi qilolan bolidu, qunki U Hudaning Əz Oqlini təstikliqlan guwahliqlaqla ixənmigən) **11** guwahlik dəl xudurki, Huda bizgə mənngülük həyatni ata qildi wə bu həyatlik Uning Oqlididur. (aiōnios g166) **12** Xunga Oqluqla igə bololan kixi həyatlikqa igə bololan bolidu; Hudaning Oqlioqla igə bolmiqlan kixi həyatlikqa igə bolmiqlan bolidu. **13** Mən bularni Hudaning Oqlining namioqla etikad qilolan silərgə silərnin mənngülük həyatqa igə bololanliqlanlarni bilixinqlar üqün yazdim. (aiōnios g166) **14** Wə bizning Uningoqla bololan toluq ixənq-hatirjəmlikimiz xundakki, Uning iradisigə muwapik hərqandak bir ixni tilisək, U bizni anglaydu. **15** Uni hərnemə tiliginimizni anglaydu dəp bilgənikənmiz, duayimizda Uningdin tiliginimizgə erixtuk, dəp bilimiz. **16** Birsə qerindixinin əlümgə məhkum qilmaydiqlan bir gunah sadir qilolanliqlini kərsə, uning üqün dua qilsun; wə Huda əlümgə məhkum qilmaydiqlan gunah sadir qilolanlar üqün uningoqla həyatlik ata qilidu. Əlümgə məhkum gunahmu bardur. Uning toqlisidin tilisun, deməymən. **17** Həmmə həkqaniyətsizlik gunahdur; wə əlümgə məhkum qilmaydiqlan gunahmu bar. **18** Hudadin tuqluqluqlanin gunah sadir qilmaydiqlanliqlini bilimiz; qunki əslidə Hudadin tuqluqlan Zat bundak kixini qoqladap qalidu wə axu rəzil uningoqla tēgəlməydu. **19** Əmdi

əzimizning Hudadin bolqanlikimiz əzimizgə məlum;
əmma pütkül dunya bolsa u rəzilning ilkididur. **20**
Yənə bizgə məlumki, Hudaning Oqli dunyaya kəldi wə
Həqiqiy Boluqini tonuximiz üqün kənglimizni yorutti;
wə biz Həqiqiy Boluqining Əzidə, yəni Uning Oqli
Əysa Məsihdə yaxawatimiz. U bolsa həqiqiy Huda wə
mənggülük həyatlıktur! **(aiōnios g166)** **21** Əziz balilirim,
əzünglarni hərəkəndəq butlardin saklanglar.

Yuhanna 2

1 **2** Mənki aqsakaldin [Huda tərripidin] tallanojan hanimoja wə uning əziz baliliriya salam! Mən silərnı həkikəttə səyimən wə yalojuz mənla əməs, yənə həkikətnı tonuolanlarning həmmisi bizdə yaxawatkan wə xundaqla əbədgiyə bizgə yar bolidiyan həkikətnı dəp silərnı səyidu. **(aiōn q165)** **3** Huda'atidin wə Atining Ooqli Rəb Əysa Məsihdin xapaət, rəhim-xəpkət wə hatirjəmlı silərgə həkikət wə mehir-muhəbbət iqidə boləy! **4** Baliliringning arisida biz Atidin əmr tapxuruwaləyandək həkikəttə mangojanlarnı kərginim üqün intayin hursən boldum. **5** Əmdi, hərmətlik hanim, mən səndin bir-birimizgə mehir-muhəbbət kərsitəyli, dəp etünimən. Mening sanga yezip etügingim yengi bir əmr əməs, bəlki dəsəptin tartip bizdə bar əmrdir **6** (mehir-muhəbbət xuki, uning əmrlirigə əməl kilip mengixtur). Mana bu əmr silər burundin tartip anglap keliwatqandək, uningda mengixinglar üqün silərgə tapilanojandur. **7** Qünki nurojun aldamqilar dunyaning jay-jaylirida qikti. Ular Əysaning dunyaoya insaniy təndə kəlgən Məsih ikənlikini etirap kilmaydu. Bundaqlar dəl aldamqi wə dəjjaldur. **8** Biz wə əzünglar singdürgən əjirni yokitip qoymay, bəlki toluq in'amoya igə boluxunglar üqün, əzünglaroya agah bolunglar. **9** Kimki Məsihning təlimidin halkip qikip, uningda qing turmisa, Huda uningoya igə bolmaydu. Lekin Uning təlimidə qing turoquqi bolsa, Ata həm Ooqul uningoya igə bolidu. **10** Əgər birsi Uning təlimini elip kəlməy silərnıng yeninglaroya kəlsə, uni əyünglaroya baxlimanglar həm uningoya salammu bərmənglar. **11**

Qünki undak adəmgə salam bərgən kixi uning rəzil əməllirigə xerik boləuqidur. **12** Silərgə pütidiəjan yənə kəp səzlirim bar idi; lekin kəşəz bilən siyahni ixlətkəndin kərə, huxallikimizning tolup texixi üqün yeninglarəja berip didar kərixüp səzlixixni arzu qilimən. **13** Huda tərpidin tallanojan hədəngning baliliridin sanga salam!

Yuhanna 3

1 Mənki aqsakal özüm həqiqəttə səyğən səyümlük Gayuska salam! **2** I səyümkük [dostum], jening gülləngəndək, həmmə ixliringning güllinixigə wə teningning salamət boluxioğa tiləkdaxmən. **3** Qerindaxlar kelip, səndə boləqan həqiqət toqruluk guwahlik bərgəndə, mən intayin bək huxallandim; qünki sən həqiqəttə dawamlıq mengiwatisən. **4** Manga nisbətən, əziz balilirimning həqiqəttə mengiwatqanlığını anglaxtinmu qong huxallıq yoqtur. **5** Səyümlük [dostum], yeningoğa barəqan qerindaxlaroğa (gərqə ular sanga natonux bolsimu) kıləqanliringning həmmisidə ihlasmənliking ispatlinidu. **6** Ular jamaət aldida sening bu mehirmuhəbbiting toqrisida guwahlik bərdi. Ularni yənə Hudaning yolioğa layıq səpirigə uzitip koysang, yahxi kıləqan bolisən. **7** Qünki ular [səpərdə] yat əllik [etiqadsizlardin] heq nemə almay, xu mubarək nam üqün yoloğa qikti. **8** Xunga, həqiqət bilən hizmətdax bolup təng ixligüqi bolux üqün biz xundaqlarni kollapquwwətliximizgə toqra kelidu. **9** Bu toqruluk jamaətkə məktüp yazdim. Lekin ularning arisida özini qong tutup, jamaətkə bax bolux təməsidə boləqan Diotrəpəs bizni qəbul qılmaydu. **10** Xuning üqün mən barəqanda, uning kıləqan əskiliklirini, yəni uning bizning üstimizdin kıləqan rəzil səzliri bilən oəywitini yüzigə salimən; u uninglik bilənla tohtap qalmaydu, yənə [səpərdiki] qerindaxlarni qəbul qılmayla qalmay, qəbul qılmaqqi boləqanlarnimu tosidu wə hətta ularni jamaəttin koqlap qikiriwatidu. **11** I səyümlük [dostum], yamanliqtin əməs, yaxxiliqtin

ülgə alətin. Yahxilik qiloquci Hudadindur. Yamanlik qiloquci Hudani heq kormigəndur. **12** Demitriusni bolsa həmməylən, hətta Həqiqətning əzi yahxi guwahlik berip təripləydu. Bizmu uningə guwahlik berimiz wə guwahlikimizning həqiqət ikənlikini sənmu bilisən. **13** Sanga yazidioqan yənə kəp səzlirim bar idi; lekin qələm bilən siyahni ixlətkəndin kərə, **14** Sən bilən pat arida didar kəruxüxnə arzu qilimən; xu qaoqda dərkəmdə səzliximiz. Sanga hatirjəmlik yar boləy! Dostlardin sanga salam. Sənmu [u yərdiki] dostlarəy isim-famililiri boyiqə məndin salam eytkəysən.

Yəhuda

1 Əysa Məsihning kuli, Yaqubning inisi mənki Yəhudadin qaqiriloqanlaroqa, yəni Huda'Atimiz tərpidin səyülgən, Əysa Məsih tərpidin qoşdilib kəlgənlərgə salam. **2** Silərgə rəhımdillik, amanlıq-hatirjəmlik wə mehır-muhəbbət həssiləp ata qilinoqay! **3** I səyümlüklirim, mən əsli silərgə ortaq bəhrimən boluwatqan nijatimiz toqrisida hət yezixka zor ixtiyakim bolsimu, lekin hazır buning ornioqa silərnı mukəddəs bəndilərgə bir yolila amanət qilinoqan etıkadni qolunglardin bərməslikkə jiddiy kürəx qilixka jekiləp uxbu hətni yazmisam bolmıdi. **4** Qünki məlum kixilər — ihlassiz adəmlər, heli burunla munu sorakka tartilixka pütülgənlər aranglaroqa sukunup kiriwaloqan. Ular Hudaning mehır-xəpkitini buzukluk qilixning bahanisioqa aylənduruwaloqan, birdinbir Igimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanoqan adəmlərdur. **5** Xuning üqün mən silərgə xuni esinglaroqa kaytidin selixni halaymənki (gərqə silər burun həmmə ixlərdin həwərləndürülgən bolsanglarmu), burun Rəb [Əzi üqün] bir həlkni Misirdin kutquzoqan bolsimu, ularning iqidiki [Əzigə] ixənmigənlərnı keyin həlak qildi. **6** [Wə silər xunimu bilisilərki], əslidiki ornida turmay, öz makanini taxlap kətkən pərixtilərnı Rəb uluq [kiyamət] küning sorikioqə mənggü kixənləp mudhix qarangoqulukta solap saqlimakta. (aidios g126) **7** Sodom wə Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərlərdikilərmu xu ohxax yolda, yəni xu [pərixtilərgə] ohxax uqioqa qikqan buzukqilikka wə oşəyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, [keyinki dəwrlər] ularning aqiwitidin ibrət alsun üqün mənggülik ot jazasioqa ərnək

qilinip k ydir lg n. (ai nios g166) **8** Lekin muxu «q x kərgüqilər» xu ohxax yol bilən ad ml rning t nlirininu buloqim kta, ular h kuk igilirigə s l qarioruqilard n bolup, [ rxtiki] uluolarioqimu h kar t qilixm kta. **9** Lekin hətta bax pərixta Mikailmu Musaning jəsiti tooqrisida Iblis bilən muzakir  qilip talax-tartix qilolanda, uni h kar tlik s zl r bilən ayibl xk  petinalmioqan, p k t «Sanga P rw rdigarning  zi t nbih bərsun» d pla koyoqan. **10** Lekin bu kixilər  zliri q x nm ydioqan ixlar  stid  kupurluk qilidu. Birak ular hətta əkilsiz haywanlard k  z t biitining inkasliri boyiqə q x nginiq  yaxap, xu arkilik  zlrini halak qilidu. **11** Bularning halioqa way! Q nki ular Qabilning yoli bil n mangdi, mal-mülükni d p Balaamning azoqan yolioqa özini atti w  ular Korahning asiylik qiloinioqa [ohxax] ahir halak bolidu. **12** Ular meh r-muh bb tni t brikl x ziyap tliringlaroqa h q tartinmay sil r bil n bill  dahil bolidioqan,  zlrinila baqidioqan h t rlik hada taxlardur. Ular xamallard n h ydilip k lg n yamoqursiz bulut, yiltizidin qomurup taxlanoqan, k q k zdiki mewisiz d r hl r, ikki q tim  lg nl r! **13** Ular dengizning dawaloqawatqan, buzoqunluk dolqunliri, ular öz x rm ndiqilikini kusm kta; ular ezip k tk n yultuzlar bolup, ularoqa m ngg l k qarqarangoqulukning zulmiti hazirlap koyuloqandur. (aiön g165) **14** Ad m'atining y ttingi  wladi bololgan H noh bu kixil r tooqrisida mundaq bexar t bərgən: — «Mana, R b t m nminglioqan muq dd sliri bilən kelidu, **15** U pütkül insanlarni sorak qilip, barlik ihlassizlarning ihlassizlarq  yürgüzgən barlik ihlassizliklirioqa asasən, xundaqla

ihlassiz gunahkarlarning Özini haqarätligän barlik äsäbiy sözlirigä äsasän ularni äyibkə buyruydu». **16** Bu kixilər hamän oqotuldap, aqrinip yürüdü, öz həwəslirining kəynigə kirüdü; aqzida yoqanqilik qilüdü, öz mənəritini kəzləp baxqılaroqa huxamətqilik qilüdü. **17** Lekin, i səyümlüklirim, Rəbbimiz Əysa Məsihning rosullirining aldın eytkän sözlirini esinglarda tutunglarki, **18** ular silərgə: «Ahir zamanda, özining ihlassiz həwəslirining kəynigə kirip, mazak qiləuqılar məydanəqa qiküdü» degənidi. **19** Muxundak kixilər bəlgünqilik pəyda qilidioqan, öz təbiitigə əgəxkən, Rohka igə bolmioqan adəmlərdur. **20** Lekin silər, i səyümlüklirim, əng mukəddəs boləqan etikadinglarni ul qilip, özünglarni qurup qikinglar, Mukəddəs Rohqa dua qilip, **21** adəmnü mənggülük həyatka elip baridioqan Rəbbimiz Əysa Məsihning rəhimdillikini təlmürüp kütüp, özünglarni Hudaning mehür-muhəbbiti iqidə tutunglar. (aiōnios g166) **22** İkkilinip qaləqanlarəqa rəhim qilinglar; **23** bəzilərnü ot iqidin yuluwəlip qutulduruwəlinglar; bəzilərgə hətta ətliridin nijasət qüxüp buləqanəqan kiyim-keqikigimü nəprətləngən həlda qorqunq iqidə rəhim qilinglar. **24** Əmma silərnü yolda teyilip ketixtin saklap, eqilip-yeyilip Özining xərəplik huzurida əyibsiz turoquzuxka Qadir Boləquqioqa, yəni Qutquzuquqimiz birdinbir Hudəqa Rəbbimiz Əysa Məsih arkilik xan-xərəp, **25** həywət-uluqluk, qudrət wə hokuk əzəldin burun, hāzirmü ta barlik zamanlarəqiqə boləyay! Amin! (aiōn g165)

Wəhiy

1 Bu kitab əysa Məsihning wəhiysi, yəni Huda Uningoşa Əz kəl-hizmətkarlırioşa yekın kəlgüsidə yüz berixi mukərrər boləşan ixlarni kərsitixi üqün tapxuroşan wəhiydur. Məsih, buni Əz pərixtisini əwətip kəli Yuhannaşoşa alamətlər bilən ayan kildi. **2** Yuhanna bolsa Hudaning səz-kalami həmdə əysa Məsih toşrisidiki guwahliqkə kərgənirining həmmisigə guwahliq bərdi. **3** Bu bexarətni oşup bərgüqi wə uning səzlrini anglaş, uningda yeziloşanlaroşa itaət kילוquqi bəhtliktur! Qünki wəhiyning waqti yekındur. **4** Mənki Yuhannadin Asiya [əlkisidiki] yəttə jamaətkə salam! Həzir bar boləşan, ətkəndimu boləşan həm kəlgüsidə Kəlgüqidin, Uning təhtining aldidiki yəttə Rohtin **5** wə sadik Guwahqi, əlümdin tunji Tirilgüqi, jaşandiki padixahlarıning Həkümrani boləşan əysa Məsihtin silərgə mehir-xəpəşət wə hatirjəmlilik boləşay. Əmdi bizni səygüqi, yəni Əz kəni bilən bizni gunahlırimizdin yuşan **6** wə bizni bir padixahliqkə uyuxturup, Əz Atisi Hudaşoşa kaşinlar kילוşanoşa barliq xan-xəşəş wə küq-küdrət əbədil'əbədgigə boləşay, amin! (aiōn g165) **7** Mana, U bulutlar bilən kelidu, xundaqla hər bir kəş, hətta Uni sanjioşanlarmu Uni kəridu. Yəş yüzidiki pütkül kəbilə-həlk U səwəblik aşzar kəşüridu. Xundaqla bolidu, amin! **8** Mən «Alfa» wə «Omega», Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən, həzir bar boləşan, burunmu bar boləşan həm kəlgüsidimu bar Boləşuqidurmən, xundaqla Həmmigə Qadirdurmən, dəydu Pəşwərdigar Huda. **9** Silərning kəşindixinglar həm silər bilən birgə əysada boləşan azab-oşubət,

padixahlik wə səwr-takəttin ortaq nesipdixinglar boləjan mənki Yuhanna Hudaning səz-kalami wə Əysaning guwahliki wəjiddin Patmos degən aralda [məhbus] bolup turup qaloqandim. **10** «Rəbning küni»də mən Rohning ilkiğə elinixim bilən, kəynimdin kanay awazidək küqlük bir awazni anglidim. **11** Bu awaz: «Kəridioqanliringni kitab qilip yaz wə uni yəttə jamaətkə, yəni Əfəsus, Smirna, Pərgamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiyə wə Laodikiyadiki jamaətlərgə əwət» dedi. **12** Manga səz qiloqan awazning kimning ikənlikini kərix üqün kəynimgə buruldum. Buruloqinimda, kəzümgə yəttə altun qiraşodan **13** wə ularning otturisida uqisioqə putlirioqə qüxüp turidioqan ton kiygən, kəksigə altun kəmər başliqəjan Insan'oşliqə ohxaydioqan biri kəründi. **14** Uning bax-qeqi aq yungdək, hətta qardək ap'aq idi wə kəzliri goya yalkunlap turoqan ottək idi. **15** Putliri humdanda tawlinip parkirioqan tuqqa ohxaytti, awazi xarkirap ekşwatқан nuroqun sularning awazidək idi. **16** U ong qolida yəttə yultuz tutқан bolup, aqziddin ikki bislik ötkür kiliq qikip turatti. Qirayi huddi quyaxning toluq küqidə parlişandək yarkin idi. **17** Uni kərginimdə, ayioqə əlüktək yikildim. U ong qolini üstümgə təgküzüp mundak dedi: — Qorqma, Awwalkisi wə Ahirkisi **18** həmdə hayat Boloquqi Əzumdurmən. Mən əlgənidim, əmma mana, Mən əbədil'əbədgiqə hayatturmən, əlüm wə təhtisaraning aqquqliri qolumdidur! (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Xuning üqün, kərgən ixlarni, hazır boluwatқан ixlarni wə bulardın keyin bolidioqan ixlarni yezip qaldur. **20** Sən ong qolumda kərgən yəttə yultuzning wə yəttə altun qiraşodanning siri

mana mundak — yəttə yultuz yəttə jamaətning əlqiliri wə yəttə qiraətdan bolsa yəttə jamaəttur.

2 — Əfəsustiki jamaətning əlqisigə mundak yazəyin: «Ong kəlida yəttə yultuzni tutup, yəttə altun qiraətdanning otturisida Mangoşuqi mundak dəydu: **2** — Sening əjir-əməlliringni, tartқан jəpaliringni həmə səwr-takitingni, rəzil adəmlərnin gəlmixlirioqa qidap turalmaydioanlikingni, xundakla rosul bolmisimu əzlrini rosul dəp atiwəloşanlarni sinap, ularning yəloşanqi boləşanlikini tonuəşanlikingnimu bilimən. **3** Xundak, sening səwr-takət kəliwatқанlikingni, Mening namim wəjidin jəpa-muxəkkətkə bərdaxlik bərgənlikingni əmma erinmigənlikingni bilimən. **4** Lekin sanga xu bir etirazim barki, sən əzüngdiki dəsləpki mehir-muhəbbəttin waz kəqting. **5** Xunga kəysi hələttin yikilip qūxkənlikingni esinggə elip towa kəloşin, awwalki əməllərnə kəyta kəloşin. Bolmisa yeningəşə kelimən wə towa kəlmisang qiraətdeningni jayidin yətkiwetimən. **6** Birak, sening xu artuqқiliking barki, Mən Əzüm nəprətlinidioşan Nikolas tərəpdarlırining kəlmixliridin sənmu nəprətlinisən. **7** Қuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Oşəlibə kəloşuқilarnə Hudaning jənnitining otturisidiki həyatlik dərinhining mewiliridin yeyixkə muyəssər kəlimən». **8** — Izmirdiki jamaətning əlqisigə mundak yazəyin: — «Awwalkisi wə Ahirkisi, əlgən wə Tirilgūqi mundak dəydu: **9** — Sening azab-oқubətliringni wə namratlikingni bilimən (lekin sən bay!), Yəhudiy əməs turup əzlrini Yəhudiy dəwaləşan, Xəytanning bir sinagogi boləşanlarning təhmətlirininimu bilimən. **10**

Aldingda qekidioqan azab-oqubatlərdin kərkəma. Mana, Iblis aranglardin bəziliringlarni sinilixinglar üqün yekında zindanoqə taxlitidu. Silər on kün kıynilislər. Taki əlgüqə sadıq boləqin, Mən sanga həyatlıq tajini kiydürimən. **11** Kılıqı barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Oqəlibə kılıquqilar ikkinqi əlümning ziyinioqə hərgiz uqrimaydu!». **12** – Pərgamumdiki jamaətning əlqisigə mundak yazəqin: – «Ikki bislik ötkür kılıqı bar Boləquqi mundak dəydu: **13** – Mən sən olturoqan yərnı, yəni Xəytanning təhti boləqan jayni bilimən. Xundaktimu, sən Mening namimni qing tutup, həttə sadıq guwahqim Antipas makaningda, yəni Xəytan turoqan jayda kətl kılınoqan künlərdimu, Manga kılıqan etikadingdin tenip kətmiding. **14** Ləkin sanga xu birnəqqə etirazim barkı, aranglarda Balaamning təlimigə əgəxkənlərdin bəzilər bolmaqta – Balaam bolsa Balakka Israillarni butqa atap qurbanlıq kılınoqan gəxni yeyix wə jinsiy buzukluk kılıxka azduruxni əgətkənidi. **15** Xuningəqə ohxax, silərnıng aranglarda Nikolas tərəpdarlırınıng təlimini tutqanlarmu bar. **16** Xuning üqün, towa kıl! Undak kılımisang, yeningəqə tez arida berip, aqzimdiki kılıqim bilən xularəqə hujum kılıməni. **17** Kılıqı barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun! Oqəlibə kılıquqilar bolsa yoxurup qoyəqan mannadin berimən wə hər birigə birdin ak tax berimən. Tax üstidə yengı bir isim pütüklük bolidu, xu isimni uni qəbul kılıqan kixidin baxka həqkim bilməydu». **18** – Tiyatıradiki jamaətning əlqisigə mundak yazəqin: – «Kəzliri yalkunlıqan otqa wə putlırı parkırak tuqqa ohxaydıqan Hudaning Oqlı mundak dəydu: **19** –

Sening əməlliringni, mehır-muhəbbitingni, etikadingni, əjir-hizmitingni və səwr-takıtingni, xundaqla hazırkı əməlliringning awwalkidin exip qüxüwatқанlikinimu bilimən. **20** Lekin, sanga xu bir etirazim barki, ezini pəyoqəmbər dəp atıwaloqan axu hotun Yizəbəlgə yol qoyuwatisən. U hotun qul-hizmətkarlırimoqa təlim berip, ularni jinsiy buzukluk kılıxka və butka atap nəzir kılinoqan gəxni yeyixkə azdurmakta. **21** Mən uningoqa towa kılodudək waqıt bərgənıdim, lekin u öz buzuklukioqa towa kılıxni halımaydu. **22** Əmdi mana, Mən uni [eoqir kesəl] ornioqa taxlap yatquzımən və uning bilən zina kılonoqlar kılımixlırioqa towa kılımisa, ularnimu eoqir azabka qəmdürımən. **23** Uning pərzəntlırinimu əjəllik kesəl bilən urımən. Xu qaoqda, barlıq jamaətlər niyətnixanlarnı və kəlblərnı kəzıtıp təkxürgüqıning Özüm ikənlikimni, xundaqla Menıng hərbinglaroqa kılonoqlar əməlıyıtınglaroqa yarıxa yandurıdıoqlanıkimni bilıdu. **24** Lekin, Tıyatıradıki qaloqlar oqa, yəni bu təlimni qobul kılımioqlar (ularning pikri boyıqə, Xəytanning atalmıx «qongkur sırlıri»ni əgənmıgənlər), yəni sılərgə xuni eytımənkı: Əzınglarda bar bolooqlanı Mən kəlgüqə qıng tutunglar. Üstınglar oqa bunıngdıın baxka yükni artmaymən. **26** Oləlibə kılouquqlar oqa, yəni əməllırimni ahıroqıqə qıng tutқан kıxılərgə bolsa, ular oqa pütkül əllərgə həkım bolux həkukını berımən. **27** Mana bu Atam Manga bərgən həkukka ohxax həkuktu: — «U ularni təmür kaltək bilən padıqıdək baxkurup, sapal qaqılarnı urup qaqkandək tarmar kılıdu». **28** Mən uning oqa

tang yultuzinimu ata qilimən. **29** Quliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

3 — Sardistiki jamaətning əlqisigə mundak yazojin: — «Hudaning yəttə Rohi wə yəttə yultuzining Igisi Boləuqi mundak dəydu: — Sening əməlliringni wə xundakla «hayat» degən nam-abruyungning barlikini, lekin əməliyəttə əlük ikənlikingni bilimən. **2** Xunga, oyəjan, seningdə bar boləjan, əmma ələy dəp qaləjan [hislətliringni] küqəyt; qünki Hudayim aldida əməlliringning tügəl əməslikini bildim. **3** Uning üqün [səz-kalamni] kəndak qəbul qilip angliəjiningni yadingəja kəltürüp, uni qing tutup towa qiləjin. Ləkin oyəjanmisang Mən oəridək üstüngkə kelimən wə sən qaysi səttə üstünggə kelidəjnimni hərgiz bilməysən. **4** Ləkin Sardista əz kiyimlirigə daə təgküzmiğən birnəqə xəhs bar. Ular ak kiyim kiyip Mən bilən billə mangidu, qünki ular buningəja layiqtur. **5** Ələlibə qiləjuqilar mana xundak ak kiyimlərni kiyidu. Mən ularning namini hayatlik dəptiridin hərgiz əqürməymən, bəlki ularning namini Atam Hudaning wə Uning pərixtilirining aldida oquq etirap qilimən. **6** Quliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **7** — Filadelfiyədiki jamaətning əlqisigə mundak yazojin: — «Mukəddəs wə Həqikiy Boləuqi, xundakla Dawutning aqquqəja igə Boləuqi, aqşam həqkim yapalmaydu, yapsam həqkim aqalmaydu degüqi munu ixlarni dəydu: **8** — Sening əməlliringni bilimən. Sening bir'az küqüng boləjaq səz-kalamiməja itaət qiləjining wə namimdin tenip kətmigining üqün, aldingda həqkim yapalmaydəjan bir ixikni eqip qoydum.

9 Mana, Xəytanning sinagogidikilərdin, Yəhudiy əməs turup əzlrini Yəhudiy dəp atıwaloqan yaloqanqılarni bolsa xundak aqıwətkə qaldurimənki, ularni kelip sening ayioıngoqa bax uridioqan wə Mening seni səygənlikimni bilidioqan qilimən. **10** Sən Mening səwr-takət yolumdiki söz-kalamimni saklap əməl qilixing üqün bu dunyadiki insanlarni sinaxka pütkül yər yüzigə qüxidioqan wabalıq sinakning waqıt-saiti kəlgəndə seni uningdin saklap qooqdap qalimən. **11** Mən pat arida kelimən. Tajingni heqkimning tartıwalmaslıki üqün, əzüngdə bar bolojanni qing tutkin. **12** Ojəlibə qiloquqini bolsa, Hudayimning ibadəthanisioqa tüwrük qilimənki, u u yərdin əsla qıkmaydu. Mən uning üstigə Hudayimning namini, Hudayimning xəhirining namini, yəni ərxin — Hudaning yenidin qüxidioqan yengi Yerusalemning namini wə Mening yengi namimni yazimən. **13** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **14** — Laodikiyadiki jamaətning əlqisigə mundak yazojin: — «Amin Ataloquqi, yəni Sadıq wə Həqiqiy Guwahqi, Hudaning kainitining kelip qıqixining Səwəbqisi mundak dəydu: **15** Sening əməlliringni bilimənki, sən sooqukmə əməs, kizikmə əməs. Mən sening ya sooquq, ya kizik boluxungni halayttim! **16** Sən ya sooquq, ya kizik əməs, bəlki ilman bolojanliqing üqün, seni aozimdin hə qilimən. **17** Sən bay adəmmən, dələtmən boldum, heq nərsigə həjətmən əməsmən degining bilən əzüngning oqerib, biqarə, yoqsul, kor wə yalingaq ikənlikingni bilmigəqkə, **18** bay boluxung üqün otta tawloqan altun, yalingaqlik, nomuslukungning yepilixi üqün kiygüzülüxünggə aq kiyim-keqək, kərüxüng

üqün közliringgə sürtüxkə tutiyani mändin setiwelixingni nəsihət qilimən. **19** Mən kimni səysəm, xuning əyibini kərsitip tərbiyləymən; xuning üqün kizəjin köyüp-pixip towa qil. **20** Mana, Mən hazır ixik aldidə turup, ixikni qəkiwatimən. Əgər biri awazimni anglap ixikni aqsa, uning yenioğa kirimən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə oqizalinidu. **21** Oqəlibə kילוquqini bolsa, Mənmə oqəlibə qilip, Atamning təhtidə uning bilən birgə olturoqinimdək, unimə təhtimdə Mən bilən birgə olturuxqə muyəssər qilimən. **22** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

4 Andin mən qariwidim, mana, asmanda bir ixik eqiklik turatti. Mən tunji ketim anglioqan kanay awazioğa ohxap ketidioqan awaz manga: «Bu yaxqə qik, sanga bulardin keyin yüz berixi muqərrər boləjan ixlarni kərsitəy» dedi **2** wə dərhal mən Rohning ilkidə boldum; mana, ərxətə bir təht, təhttə bir zat olturatti. **3** Təhttə olturoquqining qiyapiti yexil qaxtax wə qizil kwartsqə ohxaytti. Təhtning qərisini zumrəttək bir həsən-hüsən orap turatti. **4** Təhtning ətrapida yənə yigirmə tət təht bar idi. Təhtlərdə aq kiyimlər bilən kiyingən, baxlirioğa altun taj taqaloqan yigirmə tət aqsakal olturatti. **5** Təhttin qaqmaqılar qeqip, türlük awazlar wə güldürmamilər anglinip turatti. Təhtning aldidə yalkunlap turoqan yəttə məx'əl köyüp turatti; bular Hudaning yəttə Rohi idi. **6** Təhtning aldi huddi hrustaldək parkirap turidioqan, süzük əynək dengizdək idi. Təhtning otturisida wə təhtning qərisidə, aldi wə kəyni közlər bilən toloqan tət həyat məhluk turatti. **7** Birinqi məhluk xiroğa, ikkinqi məhluk buqioğa

ohxaytti. Üqinqi məhlukning yüzi adəmning qirayioja ohxaytti. Tətinqi məhluk pərwaz kiliwatқан bürkütke ohxaytti. **8** Tət hayat məhlukning hər birining altidin kənitə bar idi; ularning pütün bədinining qərisi həttə iğ tərīpimu kəzlər bilən tolojanidi; ular keqə-kündüz tohtimay: — «Mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur, Bar boləjan, həzirmu bar həm kəlgüsidimu Boləjuqi, Həmmigə Qadir Pərwədigar Huda!» — deyixətti. **9** Hayat məhluklar təhttə olturojan əbədil'əbəd hayat Boləjuqini uluqlap, Uningoja hərmət-xəwkət wə təxəkkür izhar kəlojinida, **(aiōn g165)** **10** yigirmə tət aqsakal təhttə olturojuqining ayiojoja yikilip əbədil'əbəd hayat Boləjuqioja bax koyup səjdə kəlattə, tajlirini təhtning aldioja taxlap koyup, mundak deyixətti: — **(aiōn g165)** **11** «Sən, i Pərwədigarimiz wə Hudayimiz, Xan-xərəp, hərmət-xəhrət wə kudrətke layiktursən. Qünki Əzüng həmmi yarattə, Ularning həmmisi iradəng bilən məwjut idi wə yaritildi!»

5 Andin təhttə olturojuqining ong kəlida iğ wə tax tərīpigə hət pütülgən wə yəttə məhür bilən peqətləngən bir oram yazmini kərdüm. **2** Yukiri awaz bilən: «Oram yazmini eqip, peqətləni yexixkə kim layiktur?» dəp towliəjan kəwul bir pərixtinimu kərdüm. **3** Lekin nə ərxətə nə yər yüzidə nə yər astida oram yazmini aqalaydiojan yaki iğigə kəriyalaydiojan həqkim qikmidi. **4** Oram yazmini eqixkə yaki iğigə kəraxkə layik birərsi tepilmiojaqkə, kəttik yioqliwəttim. **5** Andin aqsakallardin biri manga: — Yioqlima! Kəra, Yəhuda kəbilisidin boləjan xir — Dawutning yiltizi Boləjuqi oqlibə kildi; xunga oram yazmini wə uning yəttə peqitini eqixkə U kadir, — dedi. **6**

Andin qarışam, təht bilən tət həyat məhlukning arilikida, aqsakallar otturisida bir Qoza ərə turatti. U yengila boşuzlanoqandək kılatti; Uning yəttə münggüzi wə yəttə kəzi bolup, bu kəzlər Hudaning pütkül yər yüzigə əwətkən yəttə Rohi idi. **7** Qoza berip, təhttə olturoquqining ong qolidin oram yazmini aldi. **8** Yazmini aloqanda, tət həyat məhluk wə yigirmə tət aqsakal qozining ayioqioqə yikildi; ularning hər birining qiltari wə huxbuy bilən toloqan altun qiniliri bar idi (bu huxbuy muqəddəs bəndilərnin dualiri idi). **9** Ular yengi bir küy eytixti: — «Oram yazmini elixka, Wə peqətlərnə eqixka layixsən; Qünki boşuzlandin Wə hər kəbilidin, hər tildin, Hər milləttin, hər əldin bolqan insanlarni Əz kəning bədili bilən setiwelip, Hudaqə mənəsup kilding. **10** Ularni Hudayimiz üçün bir padixahlikka uyuxturup, Kahinlar kilding. Ular yər yüzidə həküm süridu». **11** Andin kərdüm wə mana, təhtning, həyat məhluklarınin wə aqsakallarnin ətrapida nuroqunlioqan pərixtilərnin awazini anglidim. Ularning sani tümən ming-tümən ming, milyon-milyon idi. **12** Ular yukiri awaz bilən: — «Boşuzlanoqan qoza kudrət, dölət, danalik, küq-quwwət, hərmət, xan-xərəp Wə mədhıyigə layixtur» deyixətti. **13** Andin mən ərx, yər yüzi, yər asti wə dengizdiki hər bir məhluk wə ularning iqidə bar bolqanlarınin həmmisining: — «Təhttə Olturoquqioqə wə Qozioqə Mədhıyə, hərmət, xan-xərəp wə hokuk-qudrət əbədil'əbədgiqə mənəsup bolqay!» deginini anglidim. (aion g165) **14** Tət həyat məhluk «Amin!» dəp jawab qayturatti, aqsakallar yərgə yikilip səjdə kılatti.

6 Andin Ƙoza yəttə peqətning birini aqƙanda, mən ƙarap turdum. Tət ƙayat məhluktin birining güldürmamidək awaz bilən: «Ƙəl!» deginini anglidim. **2** Ƙərdümki, mana bir aƙ at ƙəldi! Atƙa mingüqining ƙolida bir ok-ya bar idi; uningəya bir taj berildi. U oƣəlibə ƙiloquqi süpitidə zəpər ƙuqux üqün jənggə atlandi. **3** Ƙoza ikkinqi peqətni aqƙanda, ikkinqi ƙayat məhlukning: «Ƙəl!» deginini anglidim. **4** Yənə bir at otturioya qikti, uning rənggi ƙipƙizil idi. Atƙa mingüqigə yər yüzidiki tinqliƙni elip ketix wə insanlarni əzara ƙirojinqilikƙa selix ƙəƙuƙi berildi. Uningəya yənə qong bir ƙiliq berildi. **5** Ƙoza üqinqi peqətni aqƙanda, üqinqi ƙayat məhlukning: «Ƙəl!» deginini anglidim. Mən ƙərdümki, mana bir ƙara at ƙəldi. Atƙa mingüqining ƙolida bir taraza bar idi. **6** Tət ƙayat məhlukning arisidin: — «Bir tawəƙ buoƣday bir dinarius puləya, Üq tawəƙ arpa bir dinarius puləya setilidu. Əmma zəytun yeoƣioya wə xarabƙa zərər yətküzmgin!» — degəndək bir awazni anglidim. **7** Ƙoza tətinqi peqətni aqƙanda, tətinqi ƙayat məhlukning: «Ƙəl!» degən awazini anglidim. **8** Ƙərdümki, mana bir tatirang atni ƙərdüm. Atƙa mingüqining ismi «Əlüm» idi. Uning ƙəynidin təhtisara əgixip keliwatatti. Ularəya yər yüzining tətтин birigə ƙəƙümranlik ƙilip, ƙiliq, aqarqilik, waba wə yər yüzidiki yirtƙuq ƙaywanlar arƙilik adəmni əltürüx ƙəƙuƙi berildi. **(Hadēs 986)** **9** Ƙoza bəxinqi peqətni aqƙanda, Hudaning səz-kalami üqün wə izqil guwahlik bərgənliki wəjidin əltürülgənlərnin janlirini ƙurbangahning tegidə ƙərdüm. **10** Ular ƙəttik awaz bilən nida selixip: — Əy ƙəƙimmutləƙ Iƣimiz, muƙəddəs wə ƙəƙikiy Boləquqi! Sən

қағанәйіқә җәр үзидә туруатқанларни сорак қилмай,
улардин қенимизнинг интиқамини алмайсән? — дейіхәтті.

11 Уларнинг һәрбиригә бирдин ақ тон берилди. Улароға,
өзүңлароға оһхак өлтүрүлидиған қул-бурадәрлiringлар
һәм қериндaxliringларнинг sani тохқуғә азәтинә вақит
aram elixingлар керәк, дәп еytildi. **12** Andin мән Қоza
altinqi peqәtni aққinida көрдүмki, mana дәһхәтlik bir җәр
тәwрәx үзү бәрди, қуyax бәәynи қара yungdin тоқулоған
бөздәк қапқара рәңггә, tolun ay bolsa қanning рәңггигә
кирди. **13** Әнҗүр дәриһиниң қаттиқ боранда silkinixidin
әнҗүр оҗорилiri җәргә төкүлгәндәк, аsmandiki yultuzlarmu
җәр үзигә төкүлди. **14** Asman huddi оram yazmining
түрүлginidәк оҗayib boldи, һәрбир таоҗ wә арал ornidin
yөtkәldи; **15** һәмдә dunyadiki padixahлар, мәtiwәrlәр,
сәrdarлар, bayлар, күqlүklәр, қullar wә һәrlәrning һәмmisi
әngкүrlәrgә wә таоҗларning kamarlirioға yoxurundi. **16**
Ular таоҗлароға wә қoram taxлароға mundak дәп җar salди:
— «Üstimizgә қүixүңлар! Bizni тәhttә Olturoquqining
siymasidin һәм Қozining оҗәzipidin yoxurungлар wә
saklangлар! **17** Qünki Uларning дәһхәтlik оҗәzәp күni кәldи,
әmdi kim put tirәp turalisun?!».

7 Uningdin keyin мән көрдүмki, төt пәrixтә җәр
үзүzining төt bulungida turatti. Ular һәрқандақ xamalning
қurukluk, dengiz һәм дәl-dәрәһlәrgә urulmasliқi үqün
җәр үзүzining төt тәripidin қiқidiоған xamalni tizginläp
turatti. **2** Mән һayat Hudaning мөһүрини aloған, күn
қiқixtin көтүрүliwatқан baxқа bir пәrixтини көрдүм. U
қattik awaz bilән қurukluk wә dengizlarnи wәyran қilix
һоқuқi берilгән axu төt пәrixтигә: **3** «Biz Hudaning қul-

hizmatkarlirining pexanisigə məhür baskuqə, qurukluk, dengiz wə dəl-dərəhlərnə wəyran qilmanglar!» dəp tovlidi. **4** Mən məhürləngənlərnəning sanini anglidim — Israillərnəning hərəkəysi kəbililəridin bir yüz kırık tət ming kixi, yəni: — **5** Yəhuda kəbilisidin on ikki ming kixi, Rubən kəbilisidin on ikki ming kixi, Gad kəbilisidin on ikki ming kixi, **6** Axir kəbilisidin on ikki ming kixi, Naftali kəbilisidin on ikki ming kixi, Manassəh kəbilisidin on ikki ming kixi, **7** Ximeon kəbilisidin on ikki ming kixi, Lawiy kəbilisidin on ikki ming kixi, Issakar kəbilisidin on ikki ming kixi, **8** Zəbulun kəbilisidin on ikki ming kixi, Yüsüp kəbilisidin on ikki ming kixi, Binyamin kəbilisidin on ikki ming kixi məhürləngənidi. **9** Bu ixlərdin keyin kərdümki, mana hər əl, hər kəbilə, hər milləttin boləjan, hərhil tillərdə səzlixidiəjan san-sanəksiz zor bir top halayik təhtning wə Kəzining əldidə turətti; ulərnəning həmmisigə ək ton kiydürülgən bolup, kəlliridə hormə xəhlirə tutkənidi. **10** Ular yukirə əwəz bilən: — «Nijət təhttə olturəjuqi Hudəyimizəjə wə Kəziəjə mənəsup boləjəy!» dəp wərkirixətti. **11** Bərlək pərixtilər təhtning, əksəkəllərnəning wə tət həyət məhlukning ətrəpiəjə oləxkənidi. Ular təhtning əldidə yikilip, Hudəjə səjdə kilip mündək deyixətti: — **12** «Amin! Həmd-mədhijə, xən-xərəp, Dənəlik wə təxəkkür, Hərmət wə küq-kudrət Hudəyimizəjə əbədil'əbədgiqə mənəsup boləjəy, amin!» **(aiōn g165)** **13** Əmndə əksəkəllərdin birə mənədin: — Bu ək ton kiydürülgən kixilər kim bolidə, kəyərdin kəldi? — dəp soridi. **14** — Təksir, bu əzlrigə mələmdur, — dedim. U mənə: — Bular dəhxətlik əzəb-əqubətne bəxidəin ətküzüp kəlgənlər. Ular

tonlirini Qozining qenida yuyup ap'ak qiloqan. **15** Xunga ular Hudaning tæhtining aldida turup, ibadæthanasida keqæ-kündüz Uning hizmitidæ bolidu; tæhttæ Olturoquqi bolsa ularning üstigæ qedirini sayiwæn qilidu. **16** Ular yænæ heq aq qalmaydu, heq ussimaydu, ularoqa næ aptap, næ pizioqirim issik heq urmaydu. **17** Qünki ularni tæhtning otturisdiki Qoza baqidu wæ hayatlik süyi bulaklirioqa elip baridu; wæ Huda ularning hærbir kóz yexini sürtidu, — dedi.

8 Qoza yættinqi peqætni aqkanda, ærxtæ yerim sætqæ jimjitlik hæküim sürdi. **2** Andin Hudaning aldida turidioqan yættæ pærixtni kerdüm. Ularoqa yættæ kanay berildi. **3** Altun huxbuydan tutqan yænæ bir pærixtni kelip, huxbuygaqning aldida turdi. Barliq muqæddæs bændilærning dualiri bilæn birliktæ tæhtning aldidiki altun huxbuygaq üstidæ [Hudaqoqa] atap sunuxka uningqoqa kœp huxbuy berildi. **4** Wæ huxbuyning tütünliri muqæddæs bændilærning dualiri bilæn billæ pærixtning qolidin Hudaning aldioqa kœtürüldi. **5** Andin pærixtni huxbuydanni qolioqa elip, uni qurbangaqdiki ot bilæn toldurup, yær yüzigæ atti; xuning bilæn türlük awazlar, güldürmamilar anglandi, qaqmaqlar qeqildi wæ bir yær tæwræx boldi. **6** Andin qollirioqa birdin kanay tutqan yættæ pærixtni kanaylirini qelixka hæzirlandi. **7** Birinqi pærixtni kaniyini qaldi; xuning bilæn mœldür wæ ot qan arilax pæyda bolup yær yüzigæ taxlandi, zeminning üqtin biri kœydürüldi, dæl-dæræhlærning üqtin biri kœydürüldi wæ pütkül yexil ot-qœplær kœydürüldi. **8** Ikkinqi pærixtni kaniyini qaldi; xuning bilæn goyaki lawuldap kœyüwatqan yooqan bir taqdaq

oʻqayot zor [bir jisim] dengizga taxlandi. Dengizning uqtin biri qanoʻga aylandi **9** va dengizdiki janiwarlarning uqtin biri oldi; kemilarning uqtin biri wayran boldi. **10** Uqtinchi paxirga kaniyini qaldi; xuning bilan asmandin max'aldak yalkunlap yanogan qong bir yultuz quxti; u daryalarning uqtin birining va bulaklarning suliri ustiga quxti. **11** Yultuzning ismi «Kakra» idi. Sularning uqtin biri kakridak bolup katti, sular aqqik bolup katkaka nuroqun adam sudin oldi. **12** Tatinchi paxirga kaniyini qaldi; xuning bilan quyaxning uqtin biri, ayning uqtin biri va yultuzlarning uqtin biri uruldi. Natijida, quyax, ay va yultuzlarning yoruklukining uqtin biri qarangoʻlaxti, kunduzning uqtin birida yorukluk yokaldi, keqining uqtin biridimu xundak boldi. **13** Yana kerdumki, asmanning otturisida uqur ketiwatqan bir burkutning kattik awaz bilan: — «Kanayni qelixka tamxalgan qalagan uq paxirgining kanay awazliri anglansa yer yuzida turuwatqanlarning haliga way, way, way!» deginini anglidim.

9 Baxinchi paxirga kaniyini qaldi; man asmandin yerga quxup katkan bir yultuzni kerdum. Tegi yok hangoga baridigan kudukning aqquqi uningoga berildi, (**Abyssos g12**) **2** U tegi yok hangning kudukini aqti. Kuduktin yooqan humdanning isidak tutun orlap qikti. Hangning kudukining tutunidin quyax va kəkni qarangoʻluluk basti. (**Abyssos g12**) **3** Tutunning iqidin yer yuziga qekatkə yaqidi. Ularoga yer yuzidiki qayanlardak qeqix kuqi berilganidi. **4** Ularoga yer yuzidiki ot-qoplarga va harkandak osumluk yaki dal-darahlarga zərər yetkuzmanglar, pakət pexanidə Hudaning mehuri

bolmioqan adamlərgila zərər qilinglar, dəp eytildi. **5** Ularoqa adamlərnı ɵltürüxkə əməs, bəlki bəx ayoqiqa kiyınaxka yol koyuldi; ular yətküzidioqan azab adəmnı qayan qakqandikidək azab idi. **6** Xu künlərdə, insanlar ɵlümni izdəydu, ləkin tapalmaydu; ɵlümni seoinidu, ləkin ɵlüm ulardin kaqıdu. **7** Qekətkilərnıng kiyapiti huddi jənggə hazirlanoqan atlaroqa ohxaytti. Baxlirida bolsa altun tajka ohxaydioqan bir nərsə bolup, qirayi adəmnıngkigə ohxaytti. **8** Qaqliri ayallarnıng qeqioqa, qixliri xirning qixioqa ohxaytti. **9** Ularnıng kəkrikidiki sawuti tɵmür sawutlaroqa ohxaytti; kənatlirining awazi jənggə atlanoqan nuroqun at-hərwilarnıng awazioqa ohxaytti. **10** Qayanlarnıngkigə ohxax kuyruqliri wə nəxtərliri bar idi. Adəmnı bəx ay azabka salidioqan küq bolsa kuyruqlirida idi. **11** Ularnı idarə kilidioqan padixahı, yəni tegi yok hangning pərixtsi bar idi. Uning ibraniyqə ismi Awaddon; grekqə ismi Apoliyon idi. **(Abyssos g12)** **12** Birinqi «way» ɵtöp kətti. Mana, buningdin keyin yənə ikki «way» kelidu. **13** Altinqi pərixte kaniyini qaldi; mən Hudaning aldidiki altun qurbangahning tət müנגgüzidin qıkkən bir awazni anglidim, bu awaz kanayni tutqan altinqi pərixtigə: — Qong əfrat dəryasining yenida baqlaklık tət pərixtni boxat, dedi. **15** Dəl xu saət, xu kün, xu ay, xu yil üqün hazirlap koyuloqan bu tət pərixte insanlarnıng üqtin birini həlak kilix üqün baqlaktin boxitildi. **16** Bularnıng atlık ləxkərlər koxunıng sani ikki yüz milyon idi. Ularnıng sanıng jakarlanoqanlıqini anglidim. **17** Olayibanə kərünüxtə kəzümgə kərüngən at wə üstigə mingənlər mana mundaq idi: atlıqlarnıng

kəkrکیدiki sawuti qoşdək kızıl, kək yaquttək kək wə günggürttək serik idi. Atlarning baxliri xirning bexidək idi; ularning eoizliridin ot, tütün wə günggürt qikip turatti. **18** Bu üç baladin, yəni atlarning aqızidin qikқан ot wə tütün wə günggürttin insanlarning üqtin biri ɵltürüldi. **19** Qünki atlarning küqi eoizlirida wə quyruqlirida idi; ularning quyruqlirining yılanlaroqa ohxax bexi bolup, bular bilən adəmnı zəhimləndürətti. **20** Qaloqan insanlar, yəni bu balayi'apətlərdin ɵltürülməy qaloqanlar əz qollirining əməllirigə towa qilmidi, yəni jinlaroqa, kərəlməs, angliyalmas wə mangalmas altun, kümüx, tuq wə yaşaq butlaroqa qoқunuxtın waz kəqmidi. **21** Ular қatillik, sehirgərlik, jinsiy buzukluk wə oşirilikliroqimu towa qilmidi.

10 Andin keyin, ərxтин qüxüwatқан yənə bir küqlük pərixтинi kərdüm. U bir parqə bulut bilən yepinoqan bolup, bexining üstidə bir həsən-hüsən bar idi. Qirayi quyaxқа, putliri ot tüwrükkə ohxaytti; **2** қolida bir kiqik eqiklik oram yazma bar idi. U ong putini dengiz üstigə, sol putini қuruқlukқа қoyup turup, **3** xirning hərkirixigə ohxax қattik awaz bilən warkiridi. U warkiroqanda, yəttə güldürmama əz awazlirini anglitip səz қildi. **4** Yəttə güldürmama səz қiloqanda, degənlirini hatiriliwalməqqi bolup turattim. Birəқ asmandin: — «Yəttə güldürmamining eytқанlirini məhürləp, ularni hatirilibim» degən awazni anglidim. **5** Dengiz həm қuruқlukning üstidə turoqan, mən kərgən u pərixтə ong қolini asmanoqa kətürüp, **6** asmanlar həm ularda boləqanlarning həmmisini, yər-zemin həm

uningda bololanlarning hammaisini, dengiz ham uningda bololan hammaisini Yaratquqi, yani abdil'abedgiqa hayat Yaxioquqi bilan kasesam kilip: — Wakit yena kayniga surilmaydu; (aion g165) 7 balki yettinqi perixta kanay qelix aldida, yani awazi anglinix aldidiki kunlarda, Hudaning Oz kul-hizmatkarliri bololan payoqambarlarga hux hawirini yetkuzginidak Uning siri tugallinip, amalgax axidu, — dedi. 8 Men asmandin angliqan awaz manga yena sozlax: — Berip, dengiz ham quruqlukning ustida turoqan perixtining qolidiki eqiklik oram yazmini aloqin, dedi. 9 Men berip, perixtining kiiq oram yazmini manga berixini soridim. U manga: — Buni elip ya! Axkaziningni zardab kilidu, biraq aozing haseldak tatlik bolidu, dedi. 10 Men xuning bilan kiiq oram yazmini perixtining qolidin elip yedim; darwaxa aozimoxa haseldak tatlik tetidi, lekin yegandin keyin axkazinim zardab boldi. 11 Xuning bilan manga: — Sen kep millatlar, allar wa har hil tillarda sozlixidioxanlar wa padixahlar toqrisidiki wahiy-bexaratlarni yena jakarlixing lazim, deyildi.

11 Manga olqigiuq hasidax bir qomux berilip, mundax deyildi: «Baroqin, Hudaning ibadethanisi, qurbangahi wa u yarda ibadax kiliatqanlarni olqigin. 2 Lekin ibadethanining taxkiriqi hoylisini olqimay koy, qunki u yer yat taipilerga berildi, xuning bilan muqaddas xaxar kirix ikki ay dapsanda kilinidu. 3 Men ikki guwahqimoxa kudrat berimen, xuning bilan ular bez kiyim kiyip, wahiy-bexaratlarni bir ming ikki yuz atmix kun yetkuzidu» 4 (bular yer-zeminning Raxbi aldida turoqan ikki tux zaytun darihi wa ikki qiraofandur). 5 Birarsi ularni

zəhimpləndürməkqi bolsa, eozizliridin ot pürkülüp qikip, düxmənlirini yəp tügitidu. Ularni zəhimpləndürməkqi boləqanlar mana xundəq ɵltürölidu. **6** Ular bexarət-wəhiyni yətküzgən künlərdə yaməqur yaəqdurmasliqqa asmanni etiwetix qudritikə igə; sularni qanoqa aylandurux wə hərəhil bala-waba bilən yər-zeminni halioqan waqitta urux kudritigimu igə. **7** Ularning guwahliq wəzipisi ayaəqlixixi bilən, tegi yok hangdin qikidioqan diwə ular bilən elixidu wə ularni yengip ɵltüridu. **(Abyssos g12)** **8** Jəsətliri rohij jəhəttin Sodom wə Misir dəp atilidioqan xu katta xəhərning əql koqisida yatidu; xu yərdə ularning Rəbbimu krestləngənidi. **9** Hər milləttin, hər kəbilidin wə hər hil tilda səzlixidioqanlardin, hər əldin boləqan adəmlər ularning jəsətlirigə üq yerim kün tikilip karaydu wə jəsətlərnin yərlikkə qoyuluxioqa yol qoymaydu. **10** Yər yüzidə turuwatqanlar ularning bu halidin huxallinip, təbriklixip, bir-birigə hədiyələr əwətxidu; qünki bu ikki pəyoqəmbər yər yüzidikilərnə qiynaytti. **11** Ləkin üq yerim kündin keyin, Hudadin kəlgən həyatliq nəpisi ikkiyləngə kirdi, ular ornidin put tirəp turdi; ularoqa qarawatqanlarning üstigə qong bir qorkunq qüxti. **12** Andin ular ikkəyləngə ərxtin kəlgən: — «Bu yaqqa qiq!» degən yukiri bir awazni anglidi; xuning bilən ular düxmənlirininə kəz aldidə bir bulut iqidə asmanoqa kətürölidi. **13** Dəl xu saət iqidə xiddətlik yər təwrəx yüz bərdi, xəhərning ondin biri gumran bolup, yəttə ming kixi həlak boldi. Qaləqlanliri dəkkə-dükkigə qəmüp, ərxteki Hudani uluəqlaxti. **14** Ikkinqi «way» ɵtöp kətti; mana, üqinqi «way» kelixkə az qaldi. **15** Andin

yəttinchi pərixta kaniyini qaldi; ərxta yukiri awazlar anglinip mundak deyildi: — «Dunyaning padixahligi Pərwərdigarimiz Wə uning Məsihinin padixahligi boldi, U əbədil'əbədgigə həküm süridu». (aiōn g165) **16** Hudaning aldida öz təhtliridə olturoqan yigirmə tət aksakal yərgə yikilip bax koyup, Hudaqə səjdə kilip mundak deyixti: — **17** «Xükürlər eytimiz sanga, I bar Boloquqi wə bar boloqan Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Qünki uluq kudritingni kolungoqa elip, Həkümüngni yürgüzüxkə baxliding. **18** Əllər qəzəpləngənidi, Əmdi Sening qəzipping yetip kəldi! Əlgənlərnə sorak kilix, Qul-hizmətkarliring boloqan pəyoqəmbərlərnə, Mukəddəs bəndilərnə, Təwən yaki katta bolsun naminədin qorqqanlarnə in'amioqa igə kilix, Yər yüzini həlak qiloqanlarnə həlak kilix waqti kəldi». **19** Andin Hudaning ərxteki ibadəthanisi eqildi wə uning əhdə sanduqi ibadəthanida kəründi; qaqmaqlar, türlük awazlar, güldürməmlər, yər təwrəx wə dəhxətlik məldür boldi.

12 U qaqda, ərxta əjayip bir karamət pəyda boldi — u kuyaxni yepinqaklioqan, putlirining astida ay, bexida on ikki yultuzluk taj bar bir ayal idi. **2** U həmilidar bolup, toloqak yəp tuqox azabida dad-pəryad kətürdi. **3** Andin ərxta yənə bir alamət kəründi — mana, yəttə baxlik, on münggüzlük, yəttə bexida yəttə taj bar boloqan qong bir qizil əjdihə turatti. **4** U kuyruqi bilən asmandiki yultuzlarning üqtin birini süpürüp, ularni yər yüzigə qərüwətti. Əjdihə tuqay dəp qaloqan ayal yənggigən həman uning balisini yalmaq yutuwməkqi bolup uning aldida turdi. **5** Ayal bir bala, yəni pütin əllərnə təmür

hāsisi bilən padıqidək baqıdıoan bir oşul tuşdı. Bala bolsa Hudaning wə Uning təhtining aldıoşa oşaqıdə elıp qıqıldı. **6** Ayal qəlgə kaqti; u yərdə uning 1260 kün bekiłixi üqün uningə Huda tərıpidin hazırlap qoyuloan bir jay bar idi. **7** Andin ərxte jəng boldi. [Bax pərixte] Mikail wə uning pərixtiliri əjdihə bilən jəng kıləjili turdi; əjdihəmu əz pərixtiliri bilən ularəşa etildi. **8** Lekin u üstünlük kazınlamıdı, uningəşa wə pərixtilirigə ərxte turuxka orun qalmıdı. **9** Xuning bilən zor əjdihə, yəni İblis wə Xəytan dəp ataloan, pütün jahanni azduroşuqi həliki kədimiy yılan yər yüzigə taxlandı. Uning pərixtilirimu uning bilən təng taxlandı. **10** Andin mən ərxte yukiri bir awazning mundak degənlikini anglıdim: — «Kəldi Hudayimizning nijatliki, kudriti, padıxahlıki wə Uning Məsihining hokuki! Qünki kərındaxlırimizning üstidin Hudayimizning aldida keqə-kündüz xıkayət kılıp turoşan xıkayət kıləşuqi ərxtin taxlıwetildi; **11** kərındaxlar uning üstidin Qozining keni wə ularning guwahlik səzi bilən oşalıb kəldi; Ular hətta əlümni kəzigə ılmay əz jenini əziz kərmıdı. **12** Xuning üqün, xadlıninglar, əy ərxlər wə ularda turuwatqalar! Lekin həlınglarəşa way, əy yər wə dengızlar! Qünki İblis üstünglarəşa qüxti; Waqtining az qaloşanlıkını bilgəq, Oşəzəp-kəhri bilən kəldi!». **13** Əjdihə əzining yər yüzigə taxlanoşanlıkını kərüp, oşul balini tuşqan ayalni qoşlaxka baxlıdı. **14** Ayalning yilanning yüzidin daldilinixi, qəldə əzi [üqün hazırlanoşan] makaniəşa berıpbir məzgil, ikki məzgil wə yerim məzgil bekiłsun dəp xu yərgə uqup ketixi üqün, uningəşa yooşan bir bürkütning ikki kaniti berildi. **15** Andin yılan ayalning arkısidin aəzi

bilən dəryadək su pürküp, uni səl bilən ekitip yoqatmaqçi boldi. **16** Lekin zemin ayaloğa yardəm kılıp, aqzini eqip, əjdihə aqzidin pürküp qıkaroğan dəryani yutuwaṭti. **17** Buning bilən əjdihəning ayaloğa qattıq oqəziṭi kelip, uning qaloğan nəslı, yəni Hudaning əmrlirigə əməl kılıp, əysaning guwaḥlıqını tutqan pərzəntliri bilən jəng qıloqılı kətti; u dengiz saḥılı üstidə turatti.

13 Andin, dengizdin on münggüzlük, yəttə baxlık bir diwining qıqıwatqanlıqını kərdüm. Uning hər bir münggüzidə birdin taj bar idi, hər bir bexida kupurluk namliri yeziklik idi. **2** Mən kərgən bu diwə yilpizəğa ohxaytti, putliri eyıqning putliriəğa, aqzi bolsa xirning aqziəğa ohxaytti. Əjdihə uningəğa əz kudriti, təhti wə zor ḥoqıqını bərdi. **3** Diwining baxliridin biri əjəllik yarılanoqandək turatti. Lekin, bu əjəllik yara saqayənanidi. Pütkül dunya diwigə ḥəyranuḥəs bolup uningəğa [əgəxti]. **4** Əjdihə diwigə [səltənətlik] ḥoqıq bərgəqkə ular əjdihəəğa qoqunuxti. Ular yənə diwigimu qoqunup: — Diwining təngdixi barmu? Uning bilən kimmu elixalisun? — dedi. **5** Diwigə təkəbburluk wə kupurluk qilidiəğan eoqiz berildi; uningəğa qirik ikki ay ix kərixxkə ḥoqıq berildi. **6** U Hudaəğa kupurluk qıloqılı — Uning namioğa wə Uning dərgahioğa, xundaqla ərxni makan qıloğanlarəğa kupurluk qıloqılı aqzini aqti. **7** Uning muqəddəs bəndilərgə qarxi jəng kılıp, ularning üstidin oqalıb kelixigə yol qoyuldi; hər kəbilə, hər millət, hər hil tilda səzlixidiəğan əllərgə ḥəqümranlık qilix ḥoqıqı uningəğa berildi. **8** Yər yüzidikilərninḥ ḥəmmisi — aləm apiridə boləqandin buyan boqıuzlinip boləqan

Kozining hayatlik daptirigə nami yezilmioqanlar bolsa, uningəja səjdə kilidu. **9** Kuliki barlar, buni anglisun! **10** ««Tutkun bolidu» dəp bekitilgənlər qoqum tutkun bolidu, «kiliqlinidu» dəp bekitilgənlər qoqum kiliqlinip əlidu». Mukəddəs bəndilirining səwri-takiti wə etikadi mana xu ixlarda məlum bolidu. **11** Mən yərdin qikiwatqan yənə bir diwini kərdüm. Uning koziningkidək kikiq ikki münggüzi bar idi, lekin awazi əjdihaningkidək qiqatti. **12** U awwalki diwigə wakalitən uning pütün hokukini yürgüzüp, yər yüzini wə uningda turuwatqanlarni əjəllik yarisi sakayoqan awwalki diwigə qokunduridu. **13** U zor məjizilik alamətləni kərsitətti, hətta kixiləning kəz aldida asmandin yər yüzigə ot yaqduratti. **14** U awwalki diwigə wakalitən kərsitixkə hokuklandıruloqan alamətlər bilən yər yüzidə turuwatqanlarni azdurup, ularəja «kiliq bilən yarilanoqan, lekin tirik qaloqan» degən awwalki diwigə atap bir but-həykəl yasap tikləxni tapilidi. **15** Diwining but-həykiligə nəpəs kirgüzüp, uningəja uni səzliyələydioqan kilix wə uningəja qokunmioqanlarning həmmisini əltürgüzüx kudriti berildi. **16** U təwən wə katta, bay wə kəmbəqəl, hər wə qullarning həmmisini ong qoli yaki pexanisigə tamoqə basturuxkə məjburlidi. **17** U yənə bu tamoqə, yəni diwining nami yaki uning namidiki rəqəm besiloqanlardin baxkə heqkim bir nərsə setiwalalmaydu yaki satalmaydu, dəp bekitti. **18** Mana bu yərdə hekmət bar. Əqil-parasiti barliki kixilər diwining rəqimini hesablap baksun; qünki bu rəqəm bir adəmning rəqimi bolidu. Uning rəqimi 666dur.

14 Andin mən kərdümki, mana, Qoza Zion teoqi üstidə turatti. Uning yenida pexanisigə Əz nami wə Atisining nami yeziloqan bir yüz kırık tət ming kixi bar idi. **2** Asmandin huddi [xarkırap ekıwatqan] nuroqun sularning awazidək wə kattıq güldürməmining awazidək bir awazni anglıdim. Mən angliqan awaz yənə qiltarqılar qiltarlarni qaloqan awazoqa ohxaytti; **3** həliki kixilər təhtning, tət həyat məhlukning wə aqsakallarning aldida yengi bir küyni eytixti. Bu küyni [gunahlırining] bədili təlinip bu dunyadin azad qılinoqan kixilərdin bir yüz kırık tət mingdin baxqa həqkim əginəlməytti. **4** Ular ayallar tərıpidin gunahıta buloqanmioqan, qünki ular pak adəmlərdur. Qoza nəgə barsa, ularmu Uningoqa əgixip xu yərgə barıdu. Ular bədəl bilən insanlar arısidin Hudaqoqa wə Qozioqa həsulning tunji mewısidək bolux üqün setiwelinoqan. **5** Ular əyıbsız bolup, aqzıdin həq yaloqan səz qıqmaydu. **6** Andin mən asmanın otturısidə uqup yürgən baxqa bir pərixtni kərdüm. Uningoqa yər yüzidə turuwatqanlaroqa, yəni hər bir əl, kəbilə, hər hil tilda səzlixıdioqanlar, hər millətlərgə elip yətküzüxi üqün mənggülik hux həwər tapxuruldi. **(aiōnios g166)** **7** U yukiri awaz bilən: — Hudadin qorqunglar, Uni uluqlanglar! Qünki Uning sot kılıx saiti yetip kəldi; asmanni, zeminni, dengizni wə su bulaklırını Yaratquqioqa səjdə qilinglar! — dəytti. **8** Uning kəynidin ikkinqi pərixte kelip mundak dedi: «Ojulidi! Katta xəhər Babil ojulidi, u öz zina-buzukluqning səwdalıq xarabini pütkül əllərgə iqküzgən». **9** Aldınki ikki pərixtning kəynidin yənə bir pərixte, yəni üqinqi pərixte yukiri awaz bilən mundak dedi: —

«Kimdikim diwigə wə uning but-həykiligə qokunsa, uning tamojisini pexanisigə yaki qolioğa qobul qilsa, **10** Hudaning kəhrining əbjəx qilinmioğan sap xarabini Uning oşəzipi bilən toloğan kədəhtə iqidu. U mukəddəs pərixtilərnin wə Kozining aldida ot wə günggürttə kiynilidu. **11** Ularning kiynilixliridin qikқан is-tütəklər əbədil'əbəd purqirap turidu; diwigə wə uning but-həykiligə qokunoğanlar yaki uning namining tamojisini qobul qiləğanlaroğa keqə-kündüz aramlıq bolmaydu». (aiōn g165) **12** Mukəddəs bəndilirining səwri-taqiti wə etiqadi mana xu ixlarda məlum bolidu. **13** Mən yənə asmanda mundaq bir awazni anglidim: — «Bu səzni yaz: «Buningdin keyin Rəbdə wapat bolup əlgənlər bəhtliktur! — Durus, dəydu Roh, — ular həzir əz ixliridin tohtap aram alalaydu. Qünki qiləğan əməlliri ularoğa əgixip kelidu»». **14** Mən kərdümki, mana bir parqə aq bulut, bulutning üstidə bexioğa altun taj kiygən, qolida ətkür bir orəqə tutқан İnsan'ooşioğa ohxaydioğan birsı olturatti. **15** Ibadəthanidin baxқа bir pərixte qikip, bulutning üstidə Olturoşuqioğa yukiri awaz bilən: — Oroşiqingni sal wə oruxқа baxla! Qünki orma waqti kəldi, yər yüzidiki ziraətlər pixip yetildi, dedi. **16** Bulut üstidə Olturoşuqi orşiqini yər yüzigə saldi wə yər yüzidiki ziraətlər oruldi. **17** Ərxte boləğan ibadəthanidin yənə bir pərixte qikti. Uningmu ətkür bir orşiqi bar idi. **18** Arkidinla, otni baxқuridioğan yənə bir pərixte qurbangahdin qikip, ətkür orşiqə tutқан pərixtigə yukiri awaz bilən: — Ətkür orşiqingni selip, yər yüzidiki üzüm telining sapaklırini yioşiwal, qünki üzümliri pixip yetildi, — dedi. **19** Buning bilən pərixte orşiqini yər yüzigə saldi

wə yərdiki üzüm telining mewilirini yiqip, Hudaning kəhrining qong xarab kəlqikigə taxlidi. **20** Xəhərning sirtidiki xarab kəlqikidiki üzümlər dəssilip, xərbətliri qan bolup, atning tizginigə qıqıdıoqan egizlikdə üq yüz qaqırım yiraklıqqa aqti.

15 Asmanda zor həm karamətlik yənə bir alamətni, yəni ahırkı yəttə balayi'apətni tutup turoqan yəttə pərixtni kərdüm (ahırkı balayi'apət deyilixniki səwəb, Hudaning oşəzipi bular bilən ahirlixidu). **2** Mən yənə ot arilax əynək dengizidək bir kərünüxnü həm əynək dengizning üstidə turoqan, diwə wə uning but-həykili wə namining rəkimi üstidin oşalib kəlgənlərni kərdüm. Ularning qollirida Huda bərgən qiltarlar bolup, **3** ular Hudaning qul-hizmətkari bolqan Musaning küyini həm Qozining küyini eytixatti: — «Uluş wə karamət Sening qıloqanliring, I Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Yolliring adil wə həqtur, I pütkül əllərnin Padixahı! **4** I Pərwərdigar, kim Səndin qorqmaydıoqan, Namingni uluqlimaydıoqan bolalisun? Qünki birdinbir muqəddəs Əzüngdursən; Barlıq əllər aldingoşa kelidu, Sanga səjdə qilidu; Qünki həqkanıy qıloqanliring axkarə boldi». **5** Bu ixlardin keyin, mən kərdümki, mana ərxniki ibadəthana, yəni həküm-guwahlik qediri eqildi! **6** Yəttə balayi'apətni öz ilkidə tutqan yəttə pərixtdə pakiz, parkirap turidıoqan libas kiygən, kəksigə altun kəmər başlıoqan həlda ibadəthanidin qıkti. **7** Tət həyat məhlukning biri yəttə pərixtigə əbədil'əbəd yaxaydıoqan Hudaning kəhri bilən toloqan yəttə altun qinini bərdi. (aiōn q165) **8** Ibadəthana Hudaning xan-xəripi wə qudritidin tütün bilən liq toldi. Yəttə pərixtnin

yəttə balayi'apiti ayaqlaxmioquqə, heqkim ibadəthanoja kirəlmidi.

16 Xuningdin keyin, ibadəthanidin kətürülgən yukiri bir awazning yəttə pərixtigə: «Beringlar, Hudaning kəhri toloqan yəttə qinini yər yüzigə təkünglar!» degənlikini anglidim. **2** Birinqisi berip qenidikini yər-zeminoja təkti. Buning bilən diwining tamojisi besiloqan wə uning but-həykiligə qokunojanlarda birhil yirginqlik həm azabliq qaqa-jaharət pəyda boldi. **3** İkkinqisi qinidikini dengizoja təkti; dengiz süyi əlükning kenoja ohxax kanoja aylandi wə iqidiki pütün janliklar əldi. **4** Üqinqisi qinidikini dərya wə bulaklarning sulirioja təkti; ularning süyimu kanoja aylandi. **5** Andin mən sularning pərixtisining mundak degənlikini anglidim: — «Muxundak həkümləрни qikirixingda adil bolojansən, I hazır bar Bolouqi, bar bolojan Mukəddəs Bolouqi! **6** Muxu adəmlər mukəddəs bəndilər wə pəyojəmbərlərninğ kəninə təkəkənliki wəjidin, Sən ularoja iqkili kən bərdinğ. Ular xuningoja layiqtur». **7** Andin kurbangahning jawabən: — «Xundak, i Həmmigə Kadir Pərwərdigar Huda, Həkümlirinğ hək wə adildur» — degənlikini anglidim. **8** Tətinqisi qinidikini kuyaxning üstigə təkti; buning bilən kuyaxka insanlarni ot bilən ertigili kudrət berildi. **9** Xuning bilən insanlar dəhxətlik kizikta ertəldi; biraq ular heq towa kilmidi wə bu balayi'apətlərninğ Igisi bolojan Hudani uluqlaxning ornioja Uning namini karojaxti. **10** Bəxinqisi qinidikini diwining təhtigə təkti; diwining padixahlikini karangojuluk basti, kixilər azabtin tillirini qixləxti **11** wə aqriq-azabi wə qaqa-jarahətlirininğ dəstidin

ərxniki Hudani kupurluk kilip qaroxixip, kilmixlirioqa heq towa kilixmidi. **12** Altinqisi qinidikini uluq Əfrat dəryasioqa təkti; xu haman künqixixtin kelidioqan padixahlarning yolini hazirlaxka dəryaning süyi kuridi. **13** Andin mən əjdihaning, diwining wə sahta pəyoqəmbərning eoqliridin qikqan pakioqa ohxaydioqan üq napak rohni kərdüm. **14** Bular mejjilik alamətlərnı kərsitidioqan jinlarning rohliri bolup, pütkül yər yüzidiki padixahlarnı Həmmigə Qadir Hudaning dəhxətlik künidiki jənggə jəm kilixka ularning yenioqa qikip ketiwatatti **15** («mana, Mən ooqrıdək kelimən! Yalingaq mangmaslik, nomusi kərünməslıki üqün, kiyimlirini qing saklap, səgək turoqanlar bəhtliktur!»). **16** Əmdi [napak rohlar] [padixahlarnı] ıbraniyqə «Hərmageddon» deyilidioqan yərgə jəm kildi. **17** Yəttinqisi qinidikini hawaoqa təkti; ərxniki ıbadəthanidin, təhttin yukiri bir awaz kətürülüp: «Ix tamam boldi!» deyildi. **18** Xuan qakmaqklar qekildi, türlük awazlar wə güldürmämilar anglandi wə dəhxətlik bir yər təwrəx yüz bərdi; insanlar yər yüzidə apiridə bolqandın beri bunqilik dəhxətlik yər təwrəx heq bolup bakmioqanidi. **19** Katta xəhər üqkə bəlündi; hərkaysi əllərdiki xəhərlərmu oqlitildi. Xuning bilən katta xəhər Babil Hudaning yadioqa keqip uning əxəddiy kəhrlik xarabi bilən toloqan kədəh uningqə berildi. **20** Barlıq arallar əzini qaqurup oqayib boldi, taqlarmu yok boldi; **21** Insanlarning üstigə hərbir danisi bir talant eoqlirlikta kelidioqan möldür asmandın yaqdi. Möldür apiti xundak dəhxətlik boldiki, adəmlər apətning dəstidın Hudani kupurluk kilip qaroxaxti.

17 Yəttə qinisi bar yəttə pərixtniŋ biri kelip, manga səzləp: — Bu yərgə kəl, nuroqun sular üstidə olturoqan qong paħixə ayalning tartidioqan jazasini sanga kərsitip qoyay. **2** Yər yüzidiki padixahlar uning bilən buzukluk ötküzdi, yər yüzidikilər uning buzukluqiniŋ xarabidin məst boluxti, — dedi. **3** Xuning bilən u pərixte meni Rohning ilkidiki haləttə bir qəlgə elip bardı. U yərdə yəttə baxlik, on münggüzlük, pütün əzayini kupurluk namliri qaplıoqan bir toq kızıl diwining üstidə olturoqan bir ayalni kərdüm. **4** Ayal səsün wə toq kızıl kiyim kiygən bolup, altun, qimmətlik yakut wə mərwayitlar bilən pərdazlanoqanıdı. Qolida yirginqlik nomussizliklar wə öz buzukluqiniŋ nijasətliri bilən toloqan bir altun kədəh bar idi. **5** Pexanisigə bir sir — «Katta Babil, paħixilərninŋ wə dunyadiki pütkül yirginqlik nomussizliklərninŋ anisi» degən nam pütüklük idi. **6** Mən ayalning muqəddəs bəndilərninŋ keni wə əysaoqa guwahlik bərgüqilərninŋ keni bilən məst boləanliqini kərdüm. Uni kərüp tolimu təəjjüp qilip intayin həyran qaldım. **7** Pərixte manga mundak dedi: — «Nemigə həyran qaldinŋ? Ayalning wə uni kətürüp turoqan yəttə baxlik, on münggüzlük diwining sirini sanga eytip berəy. **8** Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi, hazır yok; uzun ötməy tegi yok, hangdin qikip, halakətkə qarap mangıdu. Yər yüzidə turuwatqanlar — dunya apiridə boləandin buyan isimliri həyatlik dəptirigə pütülmigən kixilər diwini kərüp intayin həyran qalidu. Qünki u bir zamanlarda bar idi, hazır yok, ləkin yənə pəyda bolıdu. (Abyssos g12) **9** Mana buni qüxinixkə lazim boləan həkmət: — yəttə bax bolsa u

ayal olturoqan yəttə taqqa, xundakla yəttə padixahqa wəkillik kılıdu. **10** Bularning bəxi yikiloqan, birsi bar, yənə biri tehi kəlmidi. U kəlgəndə pəkət azla waqit turalaydu. **11** Burun bar bolqan, əmdi hazır yok bolqan diwining əzi səkkizinqi padixahdur, xundakla u həm yəttisidin biri bolup həlakətkə qarap mangidu. **12** Sən kərgən on münggüz on padixahdur. Ularning padixahlikliri tehi yok, əmdi ularqa diwə bilən billə bir saətlik padixahlik həquki berilidu. **13** Bu padixahlar bir oy, bir niyəttə bolup əz kudriti wə həquklirini diwigə berixidu. **14** Diwə wə padixahlar birlixip Kozioqa qarxi jəng kılıdu. Kozə ularning üstidin oqalib kelidu, qünki U rəblərnin Rəbbi, padixahlarning Padixahidur. Uning bilən birgə turoqanlar bolsa qakiriloqan, tallanoqan wə Uningoqa sadik bolqanlardur». **15** Pərixətə manga yənə: — Pahixə ayal üstidə olturoqan, sən kərgən sular bolsa millətlər, əzərə toplaxqan nuroqun kixilər, əllər wə hər hil tillarda səzlixidioqan kixilərdur. **16** Sən kərgən on münggüz wə diwə bu pahixə ayaldin nəprətlinidu, uni talantaraj kılıp yalingaqlap koyidu, uning gəxini yəp, əzini otta kəydüridu. **17** Qünki Huda Əz səz-kalamliri əməlgə axquqə, axu [on padixahning] kəngligə Əz iradisini ijra kılıp, bir qararda tohtixip padixahlik həqukini diwigə berix niyitini saldi. **18** Sən kərgən ayal yər yüzidiki padixahlar üstidin həkümranlik kılıdioqan katta xəhərdur, — dedi.

18 U ixlardin keyin mən qong həqukluk yənə bir pərixətnin asmandin qüxüwatqanlikini kərdüm. Yər yüzi uning julalilikidin yorup kətti. **2** Pərixətə yukiri

awaz bilən mundaq warkiridi: — «Qulidi! Katta xəhər Babil qulidi! Əmdi u jinlarning makani, hər bir napak rohlarning solaxhanisi, Hər bir məkrüh wə yirginlik kuxlarning solax-qanggisi boldi! 3 Qünki barlik əllər uning zina-buzukluğunun səwdalik xarabidin iqixti; Yər yüzidiki barlik padixahlar uning bilən buzukluk ötküzüxti, Yər yüzidiki sodigərlər uning əyx-ixritining əlwəqiligidin beyixti». 4 Asmandin yənə bir awazni anglidim: — «I Mening həlqim, uning gunahlirioğa xerik bolmasliqlar üçün, Həm uning bexioğa qüxidioğan balayi'apətlərgə uqrimasliqlar üçün, uning iqidin qikinqlar! 5 Qünki uning gunahliri pələkkə yətküdək dəwilinip kətkən, Huda uning həqqaniyətsizliklerini esigə aldi. 6 U baxkilaroğa yanduroşinidək uning kuloşinini əzigə yandurunglar; Uning kilmixlirioğa muwapik ikki həssə koxlap kayturunglar; U [baxkilaroğa] əbjəx kilip bərgən kədəhtə uningə ikki həssə koyuk əbjəx kilinglar. 7 U əzini kanqilik uluşlioğan bolsa, Kanqilik əyx-ixrəttə yaxioğan bolsa, Uningə xunqilik kiynilix wə dərd beringlar; U kenglidə: «Mən tul əməs, bəlkə təhtə olturoğan hanixmən; Mən dərd-ələmni əsla kərməymən» degini tüpəylidin, 8 Bu wəjidin bir kün iqidila uningə qüxidioğan balayi'apətlər, Yəni ölüm, dərd-ələm wə aqarqilik kelidu, U ot bilən kəydürülidu; Qünki uni sorax kuloşuqi Pərwərdigar Huda kudrətliktur!». 9 Uning bilən buzukluk kuloğan wə uning bilən əyx-ixrəttə yaxioğan yər yüzidiki padixahlar uni ertigən otning is-tütəklirini kərgəndə, uning halioğa qarap yioğa-zar kətürüxidu. 10 Ular uning tartiwatқан azabidin kərkup, yirakta turup dəyduki: — «Way isit,

way isit, i katta xəhər! Ah Babil, küqlük xəhər! Qünki bir saət iqidila jazaying bexingəja qüxti!» **11** Yər yüzidiki sodigərlərmu uning üstidə yioja-zar kilixidü. Qünki əmdi ularning kemidiki yük-mallirini, **12** yəni altun-kümüx, qimmətlik yaqutlar, ünqə-mərwayit, nəpis libas rəht, səsün rəht, yipək, tok kızil rənglik gəzmal, hərhil huxbuy turunj yaojaqlar, pıl qixi buyumliri, əng esil yaojaq, tuq, təmür wə mərmərlərdin ixləngən hilmuhil buyumlar, **13** xuningdək qowzaqdarqin, tetitkular, huxbuy, murməkki, məstiki, xarab, zəytun meyi, aq un, buoqday, kala, qoy, at, hərwa wə insanlarning tənliri wə janliri degən mallirini setiwalidiojan kixi yoqtur. **14** ([I Babil], jening məstanə boləjan esil mewilər səndin kətti, Barlıq həxəmətlik wə həywətlik mal-dunyaliring səndin yoqaldi. Ular bularni əmdi hərgiz tapalmaydu!) **15** Bu mallarni setip beyiojan sodigərlər bolsa xəhərning tartiwatқан azabidin qorqup, yiraqta turup uning üstidə yioja-zar kiliqip deyixiduki: — **16** «Way isit, way isit, i katta xəhər! Nəpis libas rəhtlərgə, səsün wə tok kızil rənglik gəzmallaroja orilip, Altun, qimmətlik yaqutlar wə ünqə-mərwayitlar bilən bezəlgənsən! **17** Bir saət iqidila xunqə katta baylıqlar wəyran boldi!» Barlıq kemə hojayinliri, kemidiki barlıq yoluqilar, kemiqilər wə dengizoja tayinip jan baqidiojanlarning həmmisi yiraqta turup, **18** Uni ertigən otning is-tütəklirini kərüp: — Bu katta xəhərgə qaysi xəhər təng keləlisun? — dəp pəryad kətürüxti. **19** Ular baxlirioja topa qeqip, pəryad kətürüxüp, yioja-zar kiliqip: — Way isit, way isit, u katta xəhər! U arkilik, uning dölitidin, dengizda kemisi barlar beyiojanidi! Bir saət

iqidila wəyran boldi bu xəhər! — deyixidu. **20** — «Uning bexioqa kəlgənlərdin xadlininglar, Əy ərx, əy muqəddəs bəndilər, rosullar wə pəyoqəmbərlər! Qünki Huda silərninğ dəwayinglardiki həkümüni uning üstidin qikərojan!». **21** Andin, küqlük bir pərixətə tügmən texioqa ohxax yoqan bir taxni kətürüp, dengizə taxlap mundak dedi: — «Mana xundak xiddət bilən, Katta xəhər Babil oqulitilidu, U kaytidin kərünməydu! **22** Qiltarqilarning, sazqilarning, Nəyqilər wə sunayqilarning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, Hərhil hünərni kilidioqan hünər wən seningdə kaytidin hərgiz tepilmaydu, Tügməningmu awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, **23** Hətta qiraqning yorukı seningdə kaytidin hərgiz yorumaydu, Toy boluwatqan yigit-kizning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu; Qünki sening sodigərliring yər yüzidiki ərbablar bolup qıkti, Barlıq əllər sening sehir-əpsunliringə aldandi; **24** Pəyoqəmbərlərninğ, muqəddəs bəndilərninğ [təkülgən qanliri], Xundakla yər yüzidə barlıq kirojin bolənlarning qanlirimu uningda tepildi».

19 Bu ixlardin keyin, ərxətə zor bir top adəmlərninğ warkiraxliridək bir awazni anglidim. Ular: — — Həmdusana! Nijat, xan-xərap wə kudrət Hudayimizə mənəstur! **2** Qünki Uning həkümliri hək wə adildur; U yər yüzini əz buzukluqı bilən buzoqan qong pərixinğ üstidin həküm qikirip, Əz qul-hizmətkarlırining kəninğ intikamini uningdin aldi, — deyixətti. **3** Ular ikkinqi kətim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qıqқан istütəklər əbədil'əbədgıqə purqıraydu! (aiōn g165) **4** Yigirmə tət aqsakal wə tət həyat məhluk yərgə yikilip: —

«Amin! Həmdusana!» dəp, təhtə olturoqan Hudaqə səjdə qılıxti. **5** Andin təhtin kətürülgən bir awaz mundak dedi: — «Əy uning barlik qul-hizmətkarliri, Uningdin qorkidioqan kattilar bolsun, təwənlər bolsun, Həmminglar Hudayimizni mədhiyilənglar!» **6** Andin zor bir top adəmlərnin awazioqə, nuroqun sularning xarkirixioqə, kattik güldürməmlərnin güldürlixigə ohxax bir awazning mundak degənlikini anglidim: — «Həmdusana! Həmmigə Qadir Pərwərdigar Hudaymiz səltənət qildi! **7** Xadlinayli, təntənə qılayli wə uni mədhiyiləp uluqılayli! Qünki Qozining toy-mərikə küni yetip kəldi, Qız əzini təyyar qildi!» **8** Qızoqə kiyix üqün pakiz, parkirap turidioqan nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa muqəddəs bəndilərnin həkqaniy əməlliridur). **9** Andin, [pərixətə] manga: — Munu səzlərnə hatiriliwal: — «Qozining toy ziyapitigə qakiriləqanlar bəhtliktur!» — dedi. U manga yənə: — Bular Hudaning həkikiy səzlidir, — dedi. **10** Mən uningə səjdə qılqılı ayioqə yikildim. Lekin u: — Hərgiz undak qılma! Mənmə Hudaning sən wə əysəqə guwahlik bərgüqi qerindaxliring bilən ohxax qul-hizmətkarmən. Hudaqıla ibadət qıl! Qünki wəhiy-bexarətnin roh-məhiyiti bolsa əysə həkqidə guwahlik berixtur, — dedi. **11** Andin kərdümki, asman eqildi wə mana, bir aq at turatti; üstigə mingüqining bolsa nami «Sadik» wə «Həkikiy» bolup, U həkqaniylik bilən həküm qikiridu wə jəng qilidu. **12** Uning kəzliri ot yalkunioqə ohxaytti, bexida nuroqun taji bolup, tenidə Əzidin baxqə həqkim bilməydioqan bir nam pütüklük idi. **13** U uqisioqə qanoqə miləngən bir ton kiygənidi, Uning nami «Hudaning

Kalami» d p atilidu. **14** Uning kəynidin  gixip keliwatkan ərxtiki qoxunlar bolsa, aq atlaroğa mingən, ap'ak, pak n pis kanap libas bilən kiyd r lg nidi. **15** Uning aozidini  tk r bir qiliq qikip turatti; U buning bilən barlik  ll rni uridu; U ularni t m r kaltək bilən padiqid k bakidu; U H mmig  Qadir Hudaning dəhxətlik o azipining «xarab kəlqiki»ning q ylig qisidur. **16** Uning toni w  yotisi  stig  «Padixahlarining Padixahi w  r bl rning Rəbbi» deg n nam yezilo anidi. **17** Andin mən kuyaxning iqid  turo an bir p rixtni k rd m. U asmanni otturisida uquwatkan barlik kuxlaro a yukiri awaz bilən: —Kelinglar, Hudaning katta ziyapitig  yiojilinglar! **18** Padixahlarining, s rdarlarining w  palwanlarning, atlarning w  ularo a ming nlarning, xundakla barlik  t igilirining, kullarning həm h rl rning, kattilarning həm t w nlarning gəxlirini yənglar! — dedi. **19** Xuning bilən mən diw , y r yüzidiki padixahlar w  ularning qoxunlirining atka Ming qi həm Uning qoxuni bilən j ng kilix  q n toplano anlikini k rd m. **20**  mdi diw  w  uningo a wakalitən m jizilik alamətlərni kərsətkən sahta pəyoşəmbərning hər ikkisi tutuwelindi (sahta p yo  mb r xu alam tl r bilən diwining tamo isini qobul qilo an həmdə uning buth ykilig  qokuno anlarni azdurup y rg nidi). Ular ikkisi günggürt yeniwatkan ot k lig  tirik taxlandi. (Limn  Pyrg3041 g4442) **21** Qalo ini bolsa atka Ming qining aozidini qikqan qiliq bilən kirildi. Barlik pütün uqar-qanatlar bularning g xi bilən y p toyundi.

20 Uningdin keyin, qolida tegi yoq hangning aqquqi w  yooqan zanjir tutqan bir p rixtni asmandin

qūxūwatqanliqini kerdüm. **(Abyssos g12)** **2** Pərixətə əjdihani, yəni Iblis yaki Xəytan deyilidioqan həliki qədimiy yilanni tutup, ming yillik zənjirləp koydi. **3** Uning ming yil toxquqə əlləni azdurmasliki üqün, uni tegi yoq hangoqa taxlap hangning aozini etip peqətliwətti. Bu waqitlardin keyin, u waqtinqə koyup berilixi muqərrər. **(Abyssos g12)** **4** Andin mən təhtləni wə ularda olturoqanlarni kerdüm. Ularoqa həküm kilix həkuki berilganidi. Mən yənə, əysaoqa bərgən guwahliki wəjidin wə Hudaning səz-kalami wəjidin kallisi elinoqanlarning janlirini kerdüm. Ular diwigə wə uning but-həykiligə qoqunmioqan, uning tamojsi pexanisigə wə kolioqa urulmioqanlar idi. Ular tirilip, Məsih bilən birliktə ming yil həküm sürdi **5** (əlgənləarning qaloqanliri ming yil toxmioquqə tirilməydu). Bu dəsəpki tirilix idi. **6** Dəsəpki tirilixtin nesiwə boləqanlar bəhtlik wə muqəddəstur; ikkinqi əlümning bularni ilkiqə elix həkuki yoqtur. Ular Hudaning wə Məsihning kaqinliri bolidu wə Uning bilən birliktə ming yil həküm süridu. **7** Ming yil toxqanda, Xəytan zindandin boxitilip, **8** yər yüzining tət bulungidiki əlləni, yəni Gog wə Magogni azdurux wə ularni jəng kilixka bir yərgə toplaxka qikiqdu. Toplanəqanlarning sani dengiz saqilidiki qumdək sanaksiz bolidu. **9** Ular yər yüzidiki kəng tüzənglikkə qikiq, muqəddəs bəndiləarning bargahini, yəni Huda səyidioqan xəhəni muhasirigə alidu. Lekin asmandin ot yeqiip, ularni yutuwetidu. **10** Ular azduroqan Iblis bolsa diwə bilən sahta pəyoqəmbər keyüwatqan ot wə günggürt kəligə taxlinip, u yərdə keqə-kündüz əbədil'əbədgiqə qiynilidu. **(aiōn g165, Limnē Pыр g3041 g4442)** **11** Uningdin keyin,

qong bir aq tæht wæ uningda Olturoquqini kerdüm. Asman bilæn zemin Uning yuzidin özini kaçurup, ular turoqan jay hærgiz tepilmaydu. **12** Mæn yænæ katta bolsun, yaki tæwæn bolsun, ølgænlæring hæmmisining tæhtning aldida turoqanliqini kerdüm. Kitablar eqildi; andin yænæ bir kitab — «Hæyatliq dæptiri» dæp ataloqan kitab eqildi. Ølgænlærgæ kitablarda hatirilængini boyiqæ öz æmæliyitigæ qarap hækülüm qilindi. **13** Dengiz øzidæ ølgænlæрни tapxurup bærdi, ølüм wæ tæhtisaramu øzlidiridiki ølgænlæрни tapxurup berixti. Hærkimning üstigæ öz æmæliyitigæ qarap hækülüm qilindi. (Hadæs g86) **14** Andin ølüм wæ tæhtisara ot keligæ taxlandi. Mana ikkinqi ølüм — ot kèlidur. (Hadæs g86, Limnè Pyr g3041 g4442) **15** Kimning ismining «Hæyatliq dæptiri»dæ yezilmioqanliqi bayqalsa, ot keligæ taxlandi. (Limnè Pyr g3041 g4442)

21 Andin, yengi asman wæ yengi zeminni kerdüm; qünki burunqi asman wæ zemin øtüp kætkænidi, dengizmu mæwjut bolmidi. **2** Mukæddæs xæhæring, yæni Hudadin qikqan, huddi öz yigitigæ toy pærdazlirini qilip hæzirlanoqan kizdæk yengi Yerusalemning ærxтин qüxüwatqanliqni kerdüm. **3** Әrxтин yukiri kætürülgæn bir awazning mundaq degænlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani insanlarning arisididur; U ular bilæn billæ makanlixip turidu, ular Uning hælqi bolidu. Huda Øzimu ular bilæn billæ turup, ularning Hudasi bolidu. **4** U ularning kèzlidiridiki hæр tamqæ yaxni sürtidu; æmdi ølüм æsla bolmaydu, næ matæm, næ yioqa-zar, næ kayoqu-ælæm bolmaydu, qünki burunqi ixlar øtüp kætti». **5** Tæhttæ Olturoquqi: — Mana, hæmmini yengi qilimæn!

— dedi. U manga yənə: Bularni hatiriliwal! Qünki bu sözlər həqiqiy wə ixənqliktur, — dedi. **6** U yənə manga mundak dedi: — «Ix tamam boldi! Mən «Alfa» wə «Omega»durmən, Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən. Ussiöjan hərkingə hayatlik süyining bulikidin həksiz berimən. **7** Ojəlibə kiloquqi hərkim bularəja mirashorluk kilidu; Mən uning Hudasi bolimən, umu Mening oqlum bolidu. **8** Lekin kərkunqaklar, etikadsizlar, yirginqlilər, katillar, buzukluk kiloquqilar, sehırgərlər, butpərəslər wə barlik yalojanqilarəja bolsa, ularning qismiti ot bilən günggürt yenip turuwatқан kəldur — bu bolsa ikkinqi əlümdur». (Limnə Pyr g3041 g4442) **9** Ahirkı yəttə balayi'apət bilən tolojan yəttə qinini tutқан yəttə pərixtidin biri kelip, manga sözləp: — Kəl! Sanga Kəzining jorisi bolidiojan qizni kərsitip qoyay, — dedi. **10** Andin u meni Rəhning ilkidə boləjan həlda yoəjan wə egiz bir taəqka elip qoydi. U yərdin manga Hudadin qikқан mukəddəs xəhər Yerusalemning ərxтин qüxüwatқанlikini kərsətti. **11** Uningda Hudaning xan-xəripi bar idi, uning julasi intayin qimmətlik gəhərning, yexil yaquttək yaltiriojan hrustalning julasioja ohxaytti. **12** Uning qong həm egiz sepili bar idi; sepilning on ikki dərwezisi bolup, dərwezilarda on ikki pərixte turatti. Hərbir dərwezining üstigə Israillarning on ikki kəbilisidin birining ismi yezilojanidi. **13** Məxriq tərpidə üq dərwaza, ximal tərpidə üq dərwaza, jənub tərpidə üq dərwaza wə məəqrip tərpidə üq dərwaza bar idi. **14** Xəhərning sepilining on ikki ul texi bolup, ularning üstigə on ikki isim, yəni Kəzining rosulining isimliri pütüklüktur. **15** Manga səz

qilqan paxitining qolida xaharni, uning darwaziliri wa uning sepilini olqaydiqan altun qomux olqiguiq hasa bar idi. **16** Xahar tet qasa bolup, uzunluqi bilan kangliki ohxax idi. Paxirta xaharni hasa bilan olqidi — on ikki ming stadiyon kaldi (uzunluqi, kangliki wa egizliki tengdur). **17** U sepilnimu olqidi. Sepilning [kelinliqi] insanlarning olqam birliki boyiqe, yani xu paxitining olqimi boyiqe bir yuz kirik tet jaynak kaldi. **18** Sepilning quruluxi bolsa yexil yaquttin, xahar aynaktak suzük sap altundin bina qilinoqanidi. **19** Xahar sepilining ulliri harhil qimmatlik yaqutlar bilan bezalganidi. Birinqi ul tax yexil yaqut, ikkinqisi kek yaqut, uqinqisi heqiq, tetinqisi zumrat, **20** baxinqisi qizil heqiq, altinqisi qizil qaxtax, yottinqisi serik kwarts, sakkizinqisi sus yexil yaqut, tokkuzinqisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinqisi sesun yaqut wa on ikkinqisi piroza idi. **21** On ikki darwaza on ikki marwayit idi, demak darwazilarning harbiri birdin marwayittin yasaloqanidi. Xaharning oqol yoli aynaktak suzük sap altundin idi. **22** Xaharda heqqandak ibadethana kormidim, qunki Hम्मigə Qadir Pərwədigar Huda wa Qoza uning ibadethanisidir. **23** Xaharning yorutuluxi uqin quyaxqa yaki ayoqa moqtaj aməs, qunki Hudaning xan-xaripi uni yorutqanidi, uning qiriqi bolsa Qozidir. **24** Əllər xahardiki yoruklukta yuridu; yer yuzidiki padixahlar xanuxəwkitini uning iqigə elip kelidu. **25** Uning darwaziliri kunduzdə hargiz taqalmaydu (əməliyəttə u yərdə keqə zadi bolmaydu). **26** Hərqaysi əllərnin xanuxəwkiti wa hərmət-izziti uning iqigə elip kelinidu. **27** Hərqandak haram nərsə wa hərqandak yirginqlik ixlarni qilouqi yaki

yaloqanqilik qilouqi uningoua kiralmaydu; paxat nami
Kozining hayatlik daptirida yeziloqanlarla kiralaydu.

22 Andin [paxitax] manga hrustaldak parkirak hayatlik
suyi ekiwatkan daryani kersatti. Darya Hudaning wa
Kozining tahtidin qikkkan bolup, **2** xaharning ol
yolining otturida ekiwatkanidi. Daryaning bu taripida
wa u taripidimu on ikki hil mewax beridioqan, har
ayda mewilaydioqan hayatlik darihi bar idi; drahning
yopurmakliri allarning xipasi uqun idi. **3** Lanat degan
amdi bolmaydu; Hudaning wa Kozining tahti xaharning
iqida bolup, Uning kul-hizmatkarliri Uning hizmat-
ibaditida bolidu. **4** Ular Uning jamalini keridu; Uning
nami ularning pexaniliriga putukluk bolidu. **5** U yarda
asla keqa bolmaydu, na qiraol nurioua, na kuyax nurioua
mohtaj bolmaydu. Qunki Pexwardigar Huda ularning
ustida yoridu, ular abadil'abadgiqa hekum suridu.
(aiōn g165) **6** Paxitax manga: — Bu sozlar haxikiy wa
ixanqliktur; payoqambarlarning rohlirining Rab Hudasi
yekin kalgusida yuz berixi mukarrar bolqan ixlarni Oz kul-
hizmatkarlioua kersitix uqun, paxitaxisini awatti, — dedi.
7 («Mana, pat yekinda keliman! Bu kitabtiki bexaratning
sozlrini tutquqi kixi bahqliktur!») **8** Bularni angliouqi
wa kerguqi man Yuhannamān. Bu ixlarni angliouinimda
wa kerginimda, bularni manga kersatkan paxitaxiga sajda
kiloqli ayioji aldioqa yikildim. **9** Lekin u manga: — Hargiz
undak qilma! Manmu Hudaning san wa kerindaxliring
bolqan payoqambarlax bilan ohxax kul-hizmatkariman.
Hudaouila ibadat qil! — dedi. **10** U manga yanax: — Bu
kitabtiki bexaratning sozlrini peqatlimax; qunki bularning

wakti yekın kaldi. **11** Kəbihlik kılouqi kixi kəbihlikni kiliwərsun; pəskəx kixi bolsa pəskəxliktə turiwərsun; həkkaniy kixi bolsa həkkaniylikini yürgüziwərsun; pak-mukəddəs kixi bolsa pak-mukəddəsliktə turiwərsun, — dedi. **12** «Mana, pat yekında kelimən! Hərkinning əməliytigə qarap beridiqinimni Əzüm bilən billə elip kelimən. **13** Mən «Alfa» wə «Omega», Birinqi wə Ahırkı, Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən». **14** Həyatlik dərihining mewisidin nesip bolux wə dərwaziliridin xəhərgə kirixkə muyəssər bolux üçün tonlirini yuqanlar bəhtliklər! **15** Xəhərning sirtidikilər — itlar, sehırgərlər, buzukluk kılouqilar, katillar, butpərəslər, yaloqanqilikqa huxtar bolqanlar wə əməl kılouqilardur. **16** «Mənki Əysa jamaətləni dəp silərgə bu ixlarning guwahlikini yətküzüx üçün pərixətəni əwəttim. Dawutning Yiltizi həm Nəsli, Parlaq Tang Yultuzidurmən!» **17** Roh wə toyi bolidioqan kiz: «Kəl!» dəydu. Angliouqi: «Kəl!» desun. Ussioquqi hərkim kəlsun, halioqan hərkim həyatlik süyidin həksiz iqsun. **18** Mənki bu kitabniki bexarətning səzlirini angliqanlaroqa guwahlik berip agahlandırimənki: kimdikim bu səzlərgə birnemini koxsa, Huda uningoqa bu kitabta yeziloqan balayi'apətləni koxidu. **19** Kimdikim bu bexarətlik kitabning səzliridin birər səzni elip taxlisa, Hudamu uningdin bu kitabta yeziloqan həyatlik dərihidin wə mukəddəs xəhərdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. **20** — Mana, bularoqa agah-guwaq Bərgüqi bolsa mundak dəydu: — «Xundak, pat yekında kelimən!» — «Amin! Kəl, ya Rəb Əysa!» **21** Rəb Əysa Məsihning mehir-xəpkiti barlik mukəddəs bəndilər bilən billə bolqay, amin!

*Muqaddas xaharning, yəni Hudadin qiqqan, huddi  z yigitig  toy p rdazlirini qilip
 azirlanojan kizd k yengi Yerusalemnin  rxtin q x watqanliqni k rd m.  rxtin yukiri
ket r lg n bir awazning mundaq deg nlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani
insanlarning arisididir; U ular bilən bill  makanlixip turidu, ular Uning h lqi bolidu.
Huda  zimu ular bil n bill  turup, ularning Hudasi bolidu.»*

W hiy 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Pinyin/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Rimliklaroqa 10:7
Wəhij 9:1
Wəhij 9:2
Wəhij 9:11
Wəhij 11:7
Wəhij 17:8
Wəhij 20:1
Wəhij 20:3

aidios

Rimliklaroqa 1:20
Yəhuda 1:6

aiōn

Matta 12:32
Matta 13:22
Matta 13:39
Matta 13:40
Matta 13:49
Matta 21:19
Matta 24:3
Matta 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yuhanna 4:14
Yuhanna 6:51
Yuhanna 6:58
Yuhanna 8:35
Yuhanna 8:51
Yuhanna 8:52
Yuhanna 9:32
Yuhanna 10:28
Yuhanna 11:26
Yuhanna 12:34
Yuhanna 13:8
Yuhanna 14:16

Rosullarning paaliyətli 3:21
Rosullarning paaliyətli 15:18
Rimliklaroqa 1:25
Rimliklaroqa 9:5
Rimliklaroqa 11:36
Rimliklaroqa 12:2
Rimliklaroqa 16:27
Korintliklaroqa 1 1:20
Korintliklaroqa 1 2:6
Korintliklaroqa 1 2:7
Korintliklaroqa 1 2:8
Korintliklaroqa 1 3:18
Korintliklaroqa 1 8:13
Korintliklaroqa 1 10:11
Korintliklaroqa 2 4:4
Korintliklaroqa 2 9:9
Korintliklaroqa 2 11:31
Galatyaliklaroqa 1:4
Galatyaliklaroqa 1:5
Əfəsusluklaroqa 1:21
Əfəsusluklaroqa 2:2
Əfəsusluklaroqa 2:7
Əfəsusluklaroqa 3:9
Əfəsusluklaroqa 3:11
Əfəsusluklaroqa 3:21
Əfəsusluklaroqa 6:12
Filippiliklaroqa 4:20
Kolossiliklərgə 1:26
Timotiyoya 1 1:17
Timotiyoya 1 6:17
Timotiyoya 2 4:10
Timotiyoya 2 4:18
Tituska 2:12
İbraniylaroqa 1:2
İbraniylaroqa 1:8
İbraniylaroqa 5:6
İbraniylaroqa 6:5
İbraniylaroqa 6:20
İbraniylaroqa 7:17
İbraniylaroqa 7:21
İbraniylaroqa 7:24
İbraniylaroqa 7:28
İbraniylaroqa 9:26
İbraniylaroqa 11:3
İbraniylaroqa 13:8
İbraniylaroqa 13:21
Petrus 1 1:23

Petrus 1 1:25
Petrus 1 4:11
Petrus 1 5:11
Petrus 2 3:18
Yuhanna 1 2:17
Yuhanna 2 1:2
Yəhuda 1:13
Yəhuda 1:25
Wəhij 1:6
Wəhij 1:18
Wəhij 4:9
Wəhij 4:10
Wəhij 5:13
Wəhij 7:12
Wəhij 10:6
Wəhij 11:15
Wəhij 14:11
Wəhij 15:7
Wəhij 19:3
Wəhij 20:10
Wəhij 22:5

aiōnios

Matta 18:8
Matta 19:16
Matta 19:29
Matta 25:41
Matta 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yuhanna 3:15
Yuhanna 3:16
Yuhanna 3:36
Yuhanna 4:14
Yuhanna 4:36
Yuhanna 5:24
Yuhanna 5:39
Yuhanna 6:27
Yuhanna 6:40
Yuhanna 6:47
Yuhanna 6:54
Yuhanna 6:68

Yuhanna 10:28
Yuhanna 12:25
Yuhanna 12:50
Yuhanna 17:2
Yuhanna 17:3
Rosullarning paaliyatliri 13:46
Rosullarning paaliyatliri 13:48
Rimliklaroʻja 2:7
Rimliklaroʻja 5:21
Rimliklaroʻja 6:22
Rimliklaroʻja 6:23
Rimliklaroʻja 16:25
Rimliklaroʻja 16:26
Korintliklaroʻja 2 4:17
Korintliklaroʻja 2 4:18
Korintliklaroʻja 2 5:1
Galatyaliklaroʻja 6:8
Tesalonikaliklaroʻja 2 1:9
Tesalonikaliklaroʻja 2 2:16
Timotiyoya 1 1:16
Timotiyoya 1 6:12
Timotiyoya 1 6:16
Timotiyoya 2 1:9
Timotiyoya 2 2:10
Tituska 1:2
Tituska 3:7
Filemonoʻja 1:15
Ibraniylaroʻja 5:9
Ibraniylaroʻja 6:2
Ibraniylaroʻja 9:12
Ibraniylaroʻja 9:14
Ibraniylaroʻja 9:15
Ibraniylaroʻja 13:20
Petrus 1 5:10
Petrus 2 1:11
Yuhanna 1 1:2
Yuhanna 1 2:25
Yuhanna 1 3:15
Yuhanna 1 5:11
Yuhanna 1 5:13
Yuhanna 1 5:20
Yehuda 1:7
Yehuda 1:21
Wəhij 14:6

eleēsē

Rimliklaroʻja 11:32

Geenna

Matta 5:22
Matta 5:29
Matta 5:30
Matta 10:28
Matta 18:9
Matta 23:15
Matta 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Luqa 12:5
Yakup 3:6
Hadēs
Matta 11:23
Matta 16:18
Luqa 10:15
Luqa 16:23
Rosullarning paaliyatliri 2:27
Rosullarning paaliyatliri 2:31
Korintliklaroʻja 1 15:55
Wəhij 1:18
Wəhij 6:8
Wəhij 20:13
Wəhij 20:14

Limnē Pyr

Wəhij 19:20
Wəhij 20:10
Wəhij 20:14
Wəhij 20:15
Wəhij 21:8

Sheol

Yaritulix 37:35
Yaritulix 42:38
Yaritulix 44:29
Yaritulix 44:31
Qel-bayawandiki səpər 16:30
Qel-bayawandiki səpər 16:33
Kanon xərhi 32:22
Samu'il 1 2:6
Samu'il 2 22:6
Padixahlar 1 2:6
Padixahlar 1 2:9
Ayup 7:9
Ayup 11:8
Ayup 14:13
Ayup 17:13
Ayup 17:16
Ayup 21:13
Ayup 24:19
Ayup 26:6
Zəbur 6:5
Zəbur 9:17
Zəbur 16:10
Zəbur 18:5
Zəbur 30:3
Zəbur 31:17
Zəbur 49:14
Zəbur 49:15
Zəbur 55:15
Zəbur 86:13
Zəbur 88:3
Zəbur 89:48

Zəbur 116:3
Zəbur 139:8
Zəbur 141:7
Pənd-nəsihətlər 1:12
Pənd-nəsihətlər 5:5
Pənd-nəsihətlər 7:27
Pənd-nəsihətlər 9:18
Pənd-nəsihətlər 15:11
Pənd-nəsihətlər 15:24
Pənd-nəsihətlər 23:14
Pənd-nəsihətlər 27:20
Pənd-nəsihətlər 30:16
Həkmət toploquqi 9:10
Küylərnin küyi 8:6
Yəxaya 5:14
Yəxaya 7:11
Yəxaya 14:9
Yəxaya 14:11
Yəxaya 14:15
Yəxaya 28:15
Yəxaya 28:18
Yəxaya 38:10
Yəxaya 38:18
Yəxaya 57:9
Əzakiyal 31:15
Əzakiyal 31:16
Əzakiyal 31:17
Əzakiyal 32:21
Əzakiyal 32:27
Hoxiya 13:14
Amos 9:2
Yunus 2:2
Həbakkuk 2:5

Tartaroō

Petrus 2 2:4

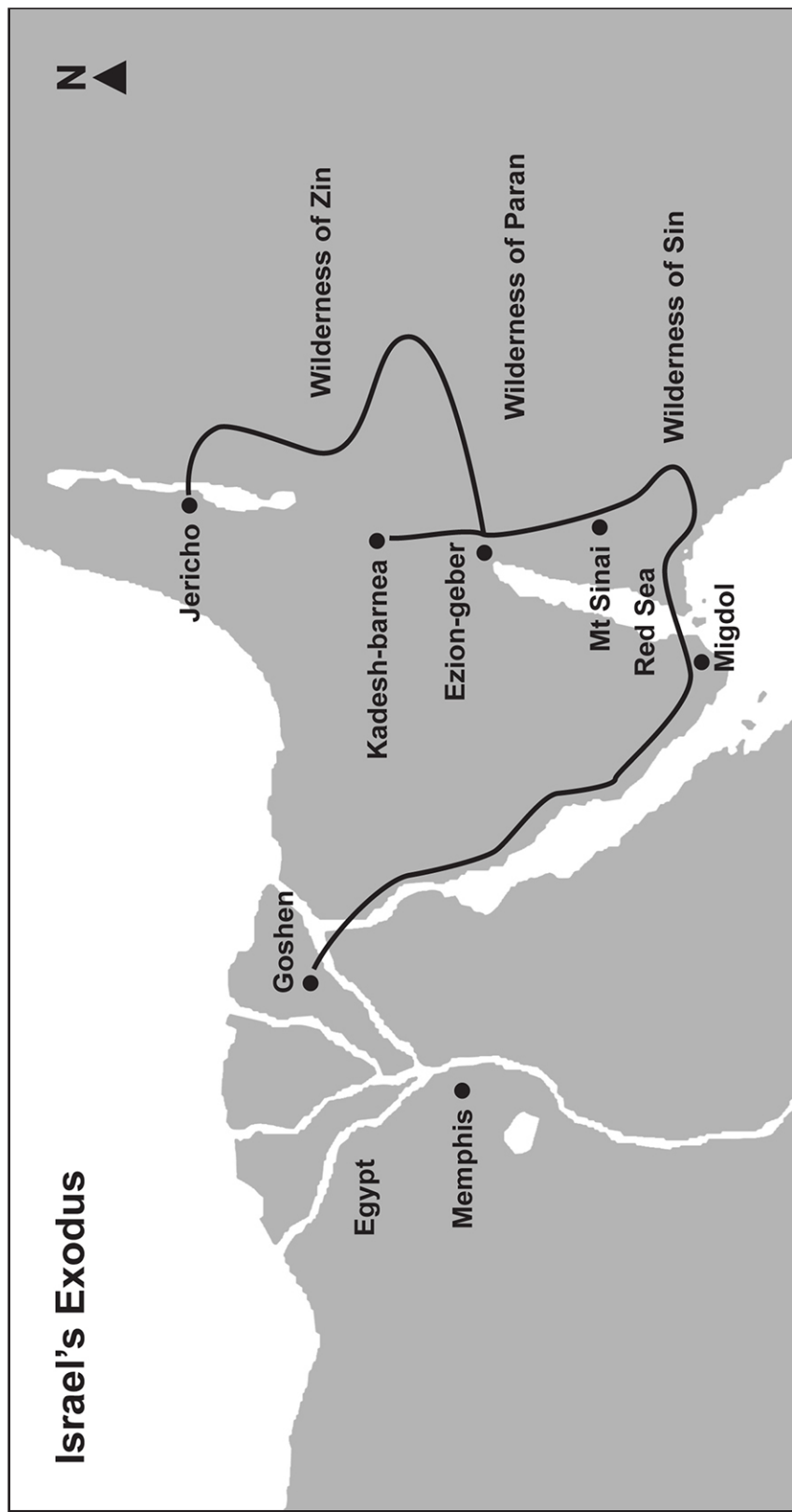
Questioned

Petrus 2 2:17

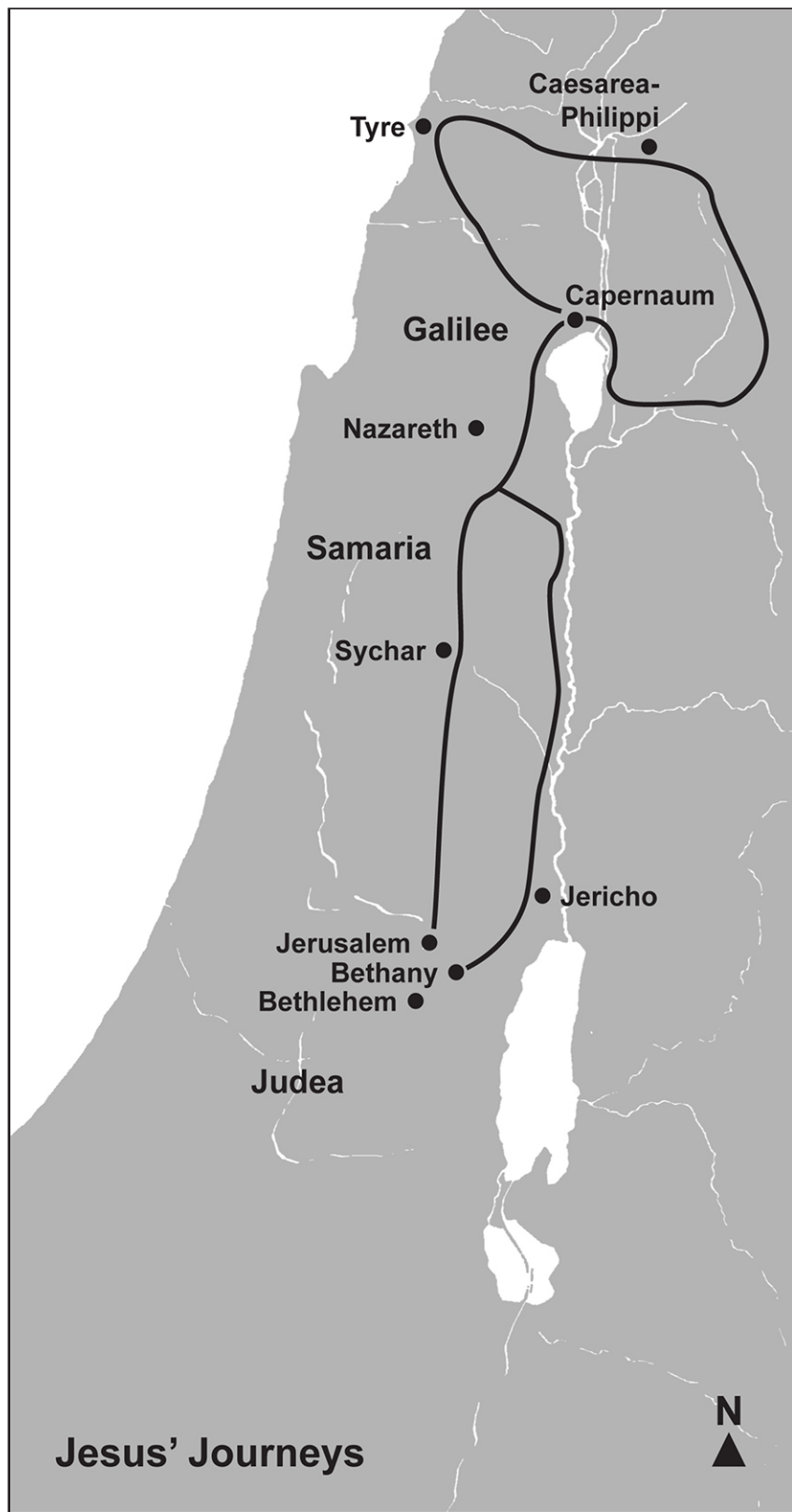

Abraham's Journey

Etikadi bololaqqa, Huda Ibrahimni uningora miras süpitida barmakqi bololan zeminoga berixqa qaqiroqanda, u itaat qildi; u qayerga baridjoanliqini bilmay turup yoloqa qiqti. - Ibraniylaroga 11:8

Әмма Пәрәви халқни кетикә қояғанди кейин, Филитиләрниң земинидики, yol yekün bolsimu, Huda ularni xu yol bilan baxlimidi; qünki u:
«halqim jönggä uqraq qalsa, qorqup puxayman qilip, Mistroqa yenip ketixi mumkin» dep oylotqanidi. - Misirdin qikix 13:17

Jesus' Journeys

Qünki Insan' oqlimu darwäqə xu yolda kəpqlik mening hizmitində bolsun deməy, bəlkı kəpqlikning hizmitidə bolay wa jərimni pida qılıx bədiligə nuroqun adəmlərni hərlikkə qıqıray dəp kaldi. - Markus 10:45

Rosulluqqa tallap qaqiriloqan, Hudaning hux hawirini jakarlarlxka ayrip tøyinlengən, Məsih əysaning qult boləqan mənki Pawlustin salam! - Rimliklarəja 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

Christ returns for his people	1956
Jim Elliot martyrdom in Ecuador	1830
John Williams reaches Polynesia	1731
Zinzendorf leads Moravian mission	1614
Japanese kill 40,000 Christians	1572
Jesuits reach Mexico	1517
Martin Luther leads Reformation	1455
Gutenberg prints first Bible	1323
Franciscans reach Sumatra	1276
Ramon Llull trains missionaries	1100
Crusades tarnish the church	1054
The Great Schism	997
Adalbert martyrdom in Prussia	864
Bulgarian Prince Boris converts	716
Boniface reaches Germany	635
Alopen reaches China	569
Longinus reaches Alodia / Sudan	432
Saint Patrick reaches Ireland	397
Carthage ratifies Bible Canon	341
Ulfilas reaches Goth / Romania	325
Niceae proclaims God is Trinity	250
Denis reaches Paris, France	197
Tertullian writes Christian literature	70
Titus destroys the Jewish Temple	61
Paul imprisoned in Rome, Italy	52
Thomas reaches Malabar, India	39
Peter reaches Gentile Cornelius	33
Holy Spirit empowers the Church	33

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?	Genesis 1:26 - 2:3					Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful?	Romans 5:12-19					Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we?											
Who are we?	Innocence		Fallen			Glory					
	Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light		John 1:14 Incarnate John 14:17 Living in believers	Luke 23:43 Paradise	Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City			
	God's perfect fellowship		John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate							Luke 23:43 Paradise
	Holy Spirit		Psalms 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers							
	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth									
	Deceased believing		Luke 16:22 Blessed in Paradise								
	Deceased unbelieving		Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment								
	Holy	Genesis 1:1	Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
	Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus		Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10					
Fugitive				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels							
First Beast	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire						
False Prophet					Revelation 20:2 Abyss						
Satan											
Why are we?	Romans 11:25-36, Ephesian 2:7					For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Xuning üqün, berp pütkül allarni [özümgə] muhlis kılip yetixtürünglar, xundakla ularni Ata, Oqul wə Mukəddəs Rohning namioqa təwə kılip qəmildirüp, - Matta 28:19